

लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय प्रशासन अकादमी

L.B.S. National Academy of Administration

मुसुरी

MUSOORIE

पुस्तकालय

LIBRARY

अवधि संख्या

Accession No.

21840

वर्ग संख्या

Class No.

491.45521

पुस्तक संख्या

Book No.

Bha

**THE PRONOUNCING
ANGLO-ASSAMESE DICTIONARY**

By
BUDDHINDRANATH BHATTACHARYYA

Revised by
BENUDHAR SHARMA

Revised and enlarged by
MAHENDRA BORA, M. A.

**LAWYER'S BOOK STALL
GUWAHATI : ASSAM**

**THE PRONOUNCING
ANGLO-ASSAMESE DICTIONARY**

A portion of this book has been printed on Concessional paper made available by the Government of India.

First Edition : 1932
Second Edition : 1938

Copyright strictly reserved by the successor of the author

Marketed by :

L B S Publication G. N. B. Road, Ambari : Guwahati.

Price : Rupees Seventy only

Published by Khagendra Narayan Dutta Barooah, Guwahati, Assam and Printed by
Sreeguru Press, Maligaon : Guwahati

Late Buddhindra Nath Dilihial Bhattacharyya

The author of the Dictionary was born at Singia Potani Village, Nowgong, October, 1865, his father being Dharmadatta of an orthodox Brahmin family—gentleman with a good reputation in the district. Rai Bahadur Gunabhiram got him admitted into the Nowgong Government High School and having passed the Entrance Examination in 1885, he entered a Calcutta College where Rai Bahadur Radhakanta Handique and Satyanath Bora were among his notable companions. He had a brilliant career in the College ; but owing to indigent circumstances, he was compelled to leave it after completing the F.A. course of the Calcutta University and became a school master at Jorhat Government High School. Luckily, he got an appointment in the Jorhat Court as Criminal Peskar from which he was in due course, promoted to be the Head Clerk of the Deputy Commissioner's Office. After retirement from Government service, he opened a tea estate at Barpathar, which is now a flourishing concern. He had been to England in 1902 as Private Secretary to Rai Bahadur Jagannath Barooah who was invited to attend the Coronation Ceremony of Edward the Seventh. In 1924, he was appointed to work as a Valuer of Golaghat Municipality and on March 5, 1945, he died leaving behind him a big family to mourn.

The Chief of Buddhindra Bhattacharyya's writings are his various essays and articles in the Assam Hitaishi, Books on Problems of the Hindu Society ; Ramani Gabharu and Chitrangada Milan—two dramas, Chengeli Gaonburha in instructive farce on the co-operative business, Hindu Dharma Vaignanik Tatta—a scientific analysis of the Hindu religion ; Bilat Jatra—a voyage to England and specially the book at hand—his life blood—the best—Anglo-Assamese vocabulary.

Hail pioneer Buddhindra Nath Bhattacharyya !

BENUDHAR SHARMA

B. N. Bhattacharyya

Born 1865]

[Died 1945

P R E F A C E

The want of an English to Assamese Dictionary has long been felt by the Assamese Students, as well as by the literate public in the province. As a consequence of this they are obliged to resort to Dictionaries in other languages to the detriment of their own literature. The publication of the Hema-Kosha, the Assamese to English Dictionary, through the good grace of the most popular officer, the Hon'ble Col.P.R.T. Gurdon, I A. in 1900, has given a new impetus to the Assamese literature and proved itself to be the sheet-anchor of the Assamese language. Since then, with the introduction of Assamese into the University Examinations, the want of a Dictionary of this type has been more and more felt and those who are entrusted with the education of the children of the soil must have realised the difficulty of translating into Assamese the English words and phrases in the absence of a reference book of the kind. With a view to remove this longfelt want the author was determined to devote his spare moments to the task, and by the grace of God, he has now been able to submit the work, after a labour of about five years, to the candid judgment of the generous public. It will highly recompense his labour and will be a source of gratification to him if the book proves to be a useful addition to the Assamese literature.

The author has carefully avoided as far as possible the free use of Sanskrit words in the Dictionary, and he has no hesitation in saying that the Dictionary being the first of its kind in the province, has not been as complete as it could be desired, but he hopes that with the help and co-operation of the educated public it will be possible for him in no time to bring the book into a perfect condition. He will be highly obliged to any gentleman who will be pleased to point out to him the defects in the dictionary and assist him with suggest and advice for its improvement.

Some hints on Assamese Grammar have been inserted in the book for the convenience of the foreigners to learn Assamese.

Dated Jorhat
the 14th October, 1931

B. N. Dilihiial Bhattacharyya

PREFACE TO THE SECOND EDITION

It is gratifying to note that the first edition of the book was well received by those for whom it was intended. Through their indulgence the Editor has now been able to issue its second edition with certain addition and alterations called for specific progress of the day, as well as by various lexicography in compilin the book the Editor often consulted, above all others, the Chamber's Twentieth Century Dictionary as the best guide in every respect. The Editor is highly thankful to Srijut Gangadhar Barkataki, the proprietor of the Annada Printing House, for his prompt compliance to take up the job by surmounting all the drawbacks.

Dated Jorhat
the 1st April, 1938

B. N. Dilihiial Bhattacharyya

PREFACE TO THE THIRD EDITION

Late B. N. Bhattacharyya's Anglo-Assamese-Pronouncing Dictionary was out of print for the last several years. The book is highly spoken of by eminent scholars and is in demand by students of English Literature. Many are even inclined to say that the book is superior to many other existing dictionaries of the kind so far as their requirements are concerned.

Although the publication of a book of this size is more costly, that what a publishing agency can take up without some disadvantage to it I, at the request of the heirs to late Bhattacharyya, have undertaken the task to meet the public demand by way of doing some service to those for whom the book is intended.

In this edition many new words and phrases have been incorporated in the book at their proper places and constitutional and scientific terms with their equivalents in Assamese as accepted by different committees appointed by the Government of India from time to time and also the table of *measures* as adopted by the *Republic* have been appended to the book in the form of appendices. *Mathematical symbols* and *Greek Alphabets* have also been included in the book. In this, I have to thank, Sri R. K. Mahanta, M.A. Lecturer in English, Cotton College, Guwahati, and Sri Benudhar Sharma, Ex-president, Assam Sahitya Sabha, for revising the whole book. Sri Mahanta has done the proof reading as far as practicable in the midst of his heavy duties. He has endeared himself to me by his selfless work as my own son and I pray to God for his long life and prosperity.

I only hope the book will be found to be useful by the reading public.

Guwahati
15.3.62

Bichitra Narayan Dutta Barooah
Lawyer's Book Stall, Guwahati

PREFACE TO THE FOURTH EDITION

It is a pleasure to note that the 3rd edition of this dictionary has gone out of print within such a short period. This fact alone justifies our belief that late B. N. Bhattacharyya's work still commands the unstinted respect and confidence of almost all Anglophiles in Assam. It is because the book stands on the solid granite quays. We trust that the students of Assam can ill-afford to dispense with this ready-reference from their desks.

We have taken this opportunity to get the whole book revised by Sri Mahendra Bora, M.A., Principal, Goalpara College. We are very thankful to him that he readily agreed to do that. In fact, he has not only revised the whole book very sincerely, but also did a fine job of enlarging its size. He has polished the pronunciation, straightened up the meaning, added other meanings of some words so as to cover up all the nuances and corrected certain meaning-content in the light of recent research in the field of lexicography. There were certain words though such words were too few, which were misplaced in the alphabetical order. He has cushioned them in the proper places. Besides, he has incorporated into the main body of the book altogether 489 new words. After all, English is a dynamic language, with a tremendous capacity for absorption. Yet, he has incorporated only such words which ought to be within the mental ken of a student. Further, he has also prepared a glossary of scientific terms, which he does not claim to be entirely exhaustive. But we are confident that it would go a long way to satisfy the demand of our student community. We must admire his painstaking revision, though he is head-long deep in his other tasks and responsibilities.

Lastly, we must inform our customers that the book has grown its size in this edition. Besides, we have also taken a great care to improve the quality of paper and printing. Yet, we refrain from raising its price, so that it may

not be out of everybody's reach. After all, late Bhattacharyya took so much pain in making this book only to help our not-too-rich students. May his great soul rest in peace !

We crave the indulgence of our readers to make an appeal that if any suggestion which they may feel to offer for its future improvement should kindly be communicated to us.

Guwahati
1st March, 1960

B. N. Dutta Barooah, B.L.
Proprietor, Lawyer's Book Stall,
Panbazar, Guwahati.

PREFACE TO THE FIFTH EDITION

It is a pleasure to note that the fourth edition has gone out of print within a short period. In this edition to improve the quality 28lbs paper has been used. Still now the price has not been increased for the interest of the students at large, though various cost of printing, etc., has increased.

Guwahati,
21st July, 1965

B. N. Dutta Barooah, B.L.,
Proprietor, Lawyer's Book Stall.

PREFACE TO THE SIXTH EDITION

It is a pleasure to note that the fifth edition has gone out of print within a short period. In spite of the various rise of costs, such as printing, binding, price of paper, transhipment charges, for the interest of the students at large the price has not been increased.

I offer gratitude to the Guardians and students.

B. N. Dutta Barooah,

PREFACE TO THE SEVENTH EDITION

It is a pleasure to note that the sixth edition has gone out of print within a very short time. In spite of the rise of costs, such as printing, binding, price of paper, transhipment charges, for the interest of the students at large, the price has not been increased.

I offer gratitude to the guardians and students.

Guwahati, 1st April, 1969

B. N. Dutta Barooah,

PREFACE TO THE EIGHTH EDITION

An Excuse

On account of the rise of the prices of paper and various kinds of expenses, such as printing, binding and transhipment from Calcutta, we have been compelled to increase the price to Rs. 16/- against our will and beg to be excused.

Panbazar, Guwahati-1, 24th June,

B. N. Dutta Barooah,

PREFACE TO THE NINTH EDITION

We regret the delay in bringing out the ninth edition of the present work. This has been due to the fluctuation of the paper market. The price too has been increased to Rs. 26/- for the same reason.

Panbazar, Guwahati-1, 1st August, 1975

K. N. Dutta Barooah.

PREFACE TO THE TENTH EDITION

We regret the delay in bringing out the tenth edition of the present work. This has been due to the fluctuation of the paper market. The price too has been increased to Rs. 70/- for the same reason.

Ambari, Guwahati, 6/9/82.

K. N. Dutta Barooah.

LIST OF ABBREVIATIONS USED IN THIS BOOK

a or *adj.* = adjective
abbr. = abbreviation, abbreviated.
ad, *adv.* = adverb.
alg. = algebra, algebraical, algebraically.
ar. = article.
arith. = arithmetic.
astr. = astronomy.
astrol. = astrology.
astron. = astronomy.
B. = Bible.
bot. = botany.
c. = Circa,
cal. or *colloq.* = colloquial, colloquially.
com. = comparative.
con. = conjunction.
contr. = contraction,
corrupt. = corruption, corrupted.
def. ar. = definite article.
dim. = diminutive.
e.g., = as for example.
Electr. = electricity.
Eng. = English.
esp. = especially.
fem. = feminine.
fig. = figurative, figuratively.
geog. = geography, geographical, geographically.
gram. = grammar, grammatical, grammatically.
i.e. = that is.
indef. ar. = indefinite article.
inf. = infinitive.
int., *intj.* = interjection.
intr. = intransitive.
lit. = literal, literally.
mas. = masculine.
math. = mathematics, mathematical.
 mathematically.
myth. = mythology, mythological.
n. = noun.

ns. = nouns
opp. = opposite.
orig. = originally.
pa. = participle adjective.
part. = participle.
phon. = phonetics.
pl. = plural.
poss. a. = possessive adjective.
p. p. = past participle.
pr. = pronoun.
pr. adj. = present participle adjective.
p. a. = past participle adjective.
p. as. = participle adjectives.
pred. adj. = predicative adjective.
pref. = prefix.
prep. = preposition.
pres. = present.
Prob. = probably,
Pron. = pronoun.
Pr. p. = present participle.
Pr. t. = present tense.
p. t. = past tense.
R. C. = Roman Catholic.
S. = South.
Sans. = Sanskrit.
Sim. = Similarly.
sing. = singular.
suff. = suffix.
sup. = superlative.
syn. = synonym.
tr. = transitive.
v. aux. = verb auxiliary.
v. i. = verb intransitive.
v. it. = verb transitive.
v. i. & t. = verb intransitive and transitive.
viz. = namely.
v. n. = verbal noun.
v. t. & i. = verb transitive and intransitive.

Verb যা = to go

Present tense

1st person

Sing. মই যাওঁ [I go]

Plur. আমি যাওঁ* [we go]

2nd person

তুমি যোৱা,

আপুনি যায় [you go]

তোমালোক যোৱা,

আপোনালোক যায়

[you go]

3rd person

{ তেখেত যায়

= he goes.

{ তেওঁ যায়

= he goes.

সি যায়

= he goes.

তাই যায়

= she goes

সেইটো যায়

= that goes

এইটো যায়

this goes.

ই যায়

goes.

in plur.: there are no changes.

Present perfect

1st person

Sing. মই গৈছো

[I have gone]

Pl. আমি গৈছা

[we have gone].

2nd person

তুমি গৈছা ;

আপুনি গৈছে

[you have gone]

3rd person

তেখেত, তেওঁ

সি etc. গৈছে

= has gone.

Past tense

Sing. মই গৈছিলো

[I went].

Pl. আমি গৈছিলো

[we went]

তুমি গৈছিলো ;

আপুনি গৈছিল

[you went]

তেখেত, তেওঁ

সি etc. গৈছিল ।

= he went.

Past perfect

Sing. মই গলো, গৈছিলো

[mai gaichilo]

= I had gone

= I had gone

তুমি গলা, গৈছিলো

[tumi gaichila]

আপুনি গল, গৈছিল

(apuni gaichil)

তই গলি, গৈছিলি

(tai gaichili);

= you had gone

তেখেত [tekhet]

[তেওঁ teou]

সি (shi)

তাই (tai)

এই (ei) }

গল, গৈছিলি ।

1st person	2nd person	3rd person
Pl. আমি গেলো ; গৈছিলো ।	তোমালোক গলা ; গৈছিলো । আপোনালোক গল ; গৈছিল তইত গলি ; গৈছিল ।	তেখেত সকল, তেওঁলোক, সিহঁত, তাইহঁত, ইহঁত গল ; গৈছিল ।

Future tense
Verb যা = to go.

Sing. মই যাম (mai :jam) = I shall go	তুমি যা বা, আপুনি যাব, তই যাবি, = you shall go.	তেওঁ যাব, তেখেত যাব, তেওঁ যাব, সি যাব, তাই যাব, এই যাব = he or she shall go.
Pl. আমি যাম = we shall go	তোমালোক যাবা ; আপোনালোক বা আপোনাসকল যাব, তইত বা তইতবিলাক যাবি = you will go.	তেওঁলোক, তেখেত সকল, তেওঁবিলাক, সিহঁত, তাইহঁত, ইহঁত বিলাক যাব = they will go.

Subjunctive mood
Present tense.
Verb যা = to go.

1st person	2nd person	3rd person
Sing. যদি মই যাওঁ = If I go	যদি তুমি যোৱা ; যদি আপুনি যায়, যদি তই যাব = If you go	তেওঁ, তেখেত, সি, তাই, এই, এই, যদি যায় = If he or she gose.
Pl. যদি আমি যাওঁ = If we go	যদি তোমালোক যোৱা, যদি আপোনাসকল যায়, যদি তইত যাব = If you go	যদি তেওঁলোক, তেওঁবিলাক, তেখেতসকল, সিহঁত, তাইহঁত, = If they go.

Past perfect

Sing. যদি মই গেলো হেতেন ; মই যোৱা হলে = If I had gone	যদি তুমি গলা হেতেন ; = তুমি যোৱা হলে ; আপুনি যদি গল হেতেন ; যদি তই গলি হেতেন ; তই যোৱা হলে = If you had gone.	তেওঁ, তেখেত, সি, তেওঁলোক যোৱা হলে, তেওঁলোক যদি গল হেতেন etc. = If he or they had gone.
---	--	--

[K]

Imperative mood

	Present tense	Futnre tense
2nd person Sing.	আপুনি যাওক ; (honorific) তুমি যোৱা ; (less honorific) তই যা ; (contemptuous) = you go	আপুনি যাৰ ; তুমি যাৰা ; তই যাবি : = you will go.
„ Plu.	আপোনালোক যাওক ; তোমালোক যোৱা ; তহঁত যা ; (same as in singular)	আপোনালোক যাৰ ; তোমালোক যাৰা ; তহঁত যাবি ।
3rd person Sing.	তেখেতে (honorific) যাওক তেওঁ (less honorific) যাওক সি (contemptuous) যাওক ই (Do) যাওক এওঁ (less honorific mas. or fem) (contemptus fem.) ত (Do) যাওক	= Let him go. = Let him go.
Plu. Mas.	<div style="display: inline-block; vertical-align: middle;"> তেখেতসকল যাওক তেওঁ লোক „ সিহঁত „ ইহঁত „ এওঁ বিলাক „ এইহঁত „ তাইহঁত „ </div>	= Let her go
„ Fem.		

Example of verbs undergoing changes in different persons and tenses.

	Present tense	less honorific
1st person মই	2nd person তুমি	3rd person তেওঁ,
Verbs : — ল (take) + ওঁ = লওঁ	+ ওৱা = লোৱা	+ য় = লয়
ব (wait) + বওঁ = বওঁ	+ ওৱা = বোৱা	+ য় = বয়
থ (keep) + ওঁ = থওঁ	+ ওৱা = থোৱা	+ য় = থয়
ধৰ্ (hold) + ও = ধৰো	+ আ = ধৰা	+ এ = ধৰে
কৰ্ (do) + ও = কৰো	+ আ = কৰা	+ এ = কৰে
খা (eat) + ও = খাওঁ	+ ওৱা = খোৱা	+ য় = খায়
যা (go) + ও = যাওঁ	+ ওৱা = যোৱা	+ য় = যায়
পা (get) + ও = পাওঁ	+ ওৱা = পোৱা	+ য় = পায়

1st person

নে (take away) +ও = নিওঁ

দে (give) +ও = দিওঁ

মৰ (die) +ও = মৰো

শো (sleep) +ওঁ = শোওঁ

আহ (come) +ও = আহো

থাক (stay) +ও = থাকো

কান্দ (cry) +ও = কান্দো

Continuous

ল + ইছো = লৈছো

ব + „ = বৈছো

1st person

Verbs—থ + ইছো = থৈছো

ধৰ + „ = ধৰিছো

কৰ + „ = কৰিছো

খা + „ = খাইছো

*যা + „ = গৈছো

পা + „ = পাইছো

নে + ছো = নিছো

দে + ছো = দিছো

মৰ + ইছো = মৰিছো

শো + „ = শুইছো

আহ + „ = আহিছো

থাক + „ = থাকিছো

কান্দ + „ = কান্দিছো

* The verb যা is transformed into গৈ in all other tenses except in present and future.

2nd person

+আ = নিয়া

+আ = দিয়া

+লা = মৰা

+আ = শোৱা

+আ = আহা

+আ = থাকা

+আ = কান্দা

Present tense

+ইছা = লৈছা

+ „ = বৈছা

2nd person

+ইছা = থৈছা

+ „ = ধৰিছা

+ „ = কৰিছা

+ „ = খাইছা

+ „ = গৈছা

+ „ = পাইছা

+ছা = নিছা

+ছা = দিছা

+ইছা = মৰিছা

+ „ = শুইছা

+ „ = আহিছা

+ „ = থাকিছা

+ „ = কান্দিছা

3rd person

+এ = নিয়ে

+এ = দিয়ে

+এ = মৰে

+এ = শোৱে

+এ = আহে

+এ = থাকে

+এ = কান্দে

less honorific

+ইছে = লৈছে

+ „ = বৈছে

3rd person

+ইছে = থৈছে

+ „ = ধৰিছে

+ „ = কৰিছে

+ „ = খাইছে

+ „ = গৈছে

+ „ = পাইছে

+ „ = নিছে

+ „ = দিছে

+ „ = মৰিছে

+ „ = শুইছে

+ „ = আহিছে

+ „ = থাকিছে

+ „ = কান্দিছে

Past tense**2nd person** মই

+লা = লৈয়া

„ = বলা

„ = থলা

+ইলা = ধৰিলা

„ = কৰিলা

+লা = খালে

„ = গলা

„ = পালা

„ = নিলা

„ = দিলা

+ইলা = মৰিলা

+লা = শুলা

less honorific**3rd person** তেওঁ

+লে = লৈলে

+লা = বল

+লা = থলে

+ইলে = ধৰিলে

+লা = কৰিলে

+লে = খালে

+ল = গল

+লে = পালে

+ „ = নিলে

+ „ = দিলে

+লা = মৰিল

+লে = শুলে

1st person মই**Verbs**—ল + লো = ললো

ব + „ = বলো

থ + „ = থলো

ধৰ + ইলো = ধৰিলো

কৰ + „ = কৰিলো

খা + লো = খালে

যা + „ = গলো

পা + „ = পালো

নে + „ = নিলো

দে + „ = দিলো

মৰ + ইলো = মৰিলো

শো + লো = শুলো

1st person

আহ + ইলো = আহিলো
 থাক + „ = থাকিলো
 কান্দ + „ = কান্দিলো

Continuous

Verbs : 1st per. মই

ল + ইছিলো = লৈছিলো
 ব „ = বৈছিলো
 থ „ = থৈছিলো
 ধব „ = ধবিশছিলো
 খা „ = খাইছিলো
 যা „ = য়ৈছিলো
 পা „ = পাইছিলো
 নে + ছিলো = নিছিলো
 দে „ = দিছিলো
 মব + ইছিলো = মবিশছিলো
 শো „ = শুইছিলো
 আহ „ = আহিছিলো
 থাক „ = থাকিছিলো
 কান্দ „ = কান্দিছিলো

1st per.

ল + ম = লম
 ব „ = বম
 থ „ = থম
 ধব + ইম = ধবিম
 কব „ = কবিম
 খা + ম = খাম
 যা „ = যাম
 পা „ = পাম
 নে „ = নিম
 দে „ = দিম
 মব + ইম = মবিম
 শো + ম = শুম
 আহ + ইম = আহিম
 থাক „ = থাকিম
 কান্দ „ = কান্দিম

2nd person

+ ইলা = আহিলা
 + „ = থাকিলা
 + „ = কান্দিলা

Past tense

2nd per. তুমি

+ ইছিল = লৈছিল
 „ = বৈছিল
 „ = থৈছিল
 „ = ধবিশছিল
 „ = খাইছিল
 „ = য়ৈছিল
 „ = পাইছিল
 + ছিল = নিছিল
 „ = দিছিল
 + ইছিল = মাঝিছিল
 „ = শুইছিল
 „ = আহিছিল
 „ = থাকিছিল
 „ = কান্দিছিল

Future tense**2nd per.**

+ বা = লবা
 „ = ববা
 „ = থবা
 + ইবা = ধবিবা
 „ = কবিবা
 + বা = খাবা
 „ = যাবা
 „ = পাবা
 „ = নিবা
 „ = দিবা
 + ইবা = মবিবা
 + বা = শবা
 + ইবা = আহবা
 „ = থাকবা
 „ = কান্দিবা

3rd person

+ ইল = আহিল
 + „ = থাকিল
 + ইলে = কান্দিলে

less honorific

3rd per. তেওঁ

+ ছিলে = লৈছিলে
 „ = বৈছিলে
 „ = থৈছিলে
 „ = ধবিশছিলে
 „ = খাইছিলে
 + ছিল = য়ৈছিলে
 + ছিলে = পাইছিলে
 „ = নিছিলে
 „ = দিছিলে
 + ছিল = মাঝিলে
 „ = শুইছিলে
 „ = আহিছিলে
 „ = থাকিছিলে
 „ = কান্দিছিলে

less honorific**3rd per.**

+ ব = লব
 „ = বব
 „ = থব
 + ই = ধবিব
 „ = কবিব
 + ব = খাব
 „ = যাব
 „ = পাব
 „ = নিব
 „ = দিব
 + ইব = মবিব
 + ব = শব
 + ইব = আহিব
 „ = থাকিব
 „ = কান্দিব

For honorific and contemptuous forms of the second and third persons see verb given above.

Negative prefixes

1 Assamese “ন” (not) is the negative prefix used before verbs, and “অ, জা, ব, মি” are the prefixes used before adjectives and nouns as in Sanskrit. The verbs undergo changes in the negative according to the vowel sound of the first letter of the word unless it be a consonant having the sound of “অ” in which case it changes into “নে” or “নো” /

Verb	Negative	1st person	2nd person	2nd person	2nd person	3rd person	3rd person	3rd person
			honorific	less honorific	contemptuous	honorific	less honorific	contemptuous
		(মই)	(আপুনি)	(তুমি)	(তই)	(তেখেতে)	(তেওঁ)	(সি)
ল (take)	ন+ল=নল(don'ttake)	নলঙ	নলয়	নোলোঁৱা	নলয়	নলয়	নলয়	নলয়
থ (keet)	ন+থ=নথ	নথঙ	নথয়	নোথোঁৱা	নথয়	নথয়	নথয়	নথয়
ব (wait)	ন+ব=নব	নবঙ	নবয়	নোবোঁৱা	নবয়	নবয়	নবয়	নবয়
কৰ (do)	ন+কৰ=নকৰ	নকৰো	নকৰে	নকৰ	নকৰ	নকৰে	নকৰে	নকৰে
খা (cat)	ন+খা=নেখা	নেখাঙ	নেখায়	নোখোঁৱা	নেখায়	নেখায়	নেখায়	নেখায়
যা (go)	ন+যা=নেযা	নেযাঙ	নেযায়	নোযোঁৱা	নেযায়	নেযায়	নেযায়	নেযায়
পা (get)	ন+পা=নেপা	নেপাঙ	নেপায়	নোপোঁৱা	নেপায়	নেপায়	নেপায়	নেপায়
পহ (grind)	ন+পহ=নিপিহ	নিপিহ	নিপিহে	নিপিহা	নিপিহ	নিপিহে	নিপিহে	নিপিহে
প (drink)	ন+প=নিপি	নিপিহে	নিপিয়ে	নিপিয়া	নিপিয়	নিপিয়ে	নিপিয়ে	নিপিয়ে
নে (take away)	ন+নে=নেনে	নিনিঙ	নিনিয়ে	নিনিয়া	নিনিয়	নিনিয়ে	নিনিয়ে	নিনিয়ে
দে (give)	ন+দে=নেদে	নিদিঙ	নিদিয়ে	নিদিয়া	নিদিয়	নিদিয়ে	নিদিয়ে	নিদিয়ে
শো (sleep)	ন+শো=নোশো	নোশোঙ	নোশোৱে	নোশোৱা	নোশোৱ	নোশোৱে	নোশোৱে	নোশোৱে
ধো (wash)	ন+ধো=নোধো	নোধোঙ	নোধোৱে	নোধোৱা	নোধোৱ	নোধোৱে	নোধোৱে	নোধোৱে
ছেক (strain)	ন+ছেক=নেছেক	নেছেকো	নেছেকে	নেছেকা	নেছেক	নেছেকে	নেছেকে	নেছেক
পেলা (throw)	ন+পেলা=নেপেলা	নেপেলাঙ	নেপেলায়	নেপেলাৱ	নেপেলাৱ	নেপেলায়	নেপেলায়	নেপেলায়
শুন (hear)	ন+শুন=নুশুন	নুশুনো	নুশুনে	নুশুনা	নুশুন	নুশুনে	নুশুনে	নুশুনে
খোচ (stab)	ন+খোচ=নোখোচ	নোখোচা	নাখোচে	নোখোচা	নোখোচ	নোখোচে	নোখোচে	নোখোচে
খোট (peek)	ন+খোট=নোখোট	নোখোটো	নাখোটে	নোখোটো	নোখোট	নোখোটে	নোখোটে	নোখোটে
থাক (stay)	ন+থাক=নেথাক	নেথাকো	নেথাকে	নেথাকা	নেথাক	নেথাকে	নেথাকে	নেথাকে
পাৰ (can)	ন+পাৰ=নোৱাৰ	নোৱাৰো	নোৱাৰো	নোৱাৰা	নোৱাৰ	নোৱাৰে	নোৱাৰে	নোৱাৰে
আছ (have)	ন+আছ=নাছ	নাই	নাই	নাই	নাই	নাই	নাই	নাই
আহ (come)	ন+আহ=নাহ	নাহো	নাহে	নাহা	নাহ	নাহে	নাহে	নাহে
লাগ (adhere)	ন+লাগ=নেলাগ	নেলাগো	নেলাগে	নেলাগে	নেলাগে	নেলাগে	নেলাগে	নেলাগে

*Some grammarians, with a view to make the negative inflexions uniform, use the Bengali verbs “নি” and “দি” for Assamese “নে” and “দে” which are derived from Sanskrit “न” and “दा” / “न” is the Assamese prefix for the Bengali “न” /

SENTENCES

It rains=বৰষুণ আনিছে। (barashun aniche)

It hails=শিল পৰিছে। (shil pariche)

The weather is cloudy=বতৰটো ডাৱৰীয়া
(batarto daoria)

He is sleeping in his room=তেওঁ তেওঁৰ কোঠাত
শুই আছে। (teou teour kothat sun ache)

Who are you=আপুনি or তুমি কোন?
(apuni, or tumi kon)

Come in please=অনুগ্রহ কৰি ভিতৰলৈ আহা
or আহক। (anugrah kari bhitara lai ahan,
or ahak)

What can I do for you?=আপনাৰ হকে মই কি
কৰিব পাৰোঁ? (aponar hake mai ki
kariba paro?)

Man is mortal=মানুহ মৰণশীল।
(manuh maranshil)

Tiger kills man=বাঘে মানুহ মাৰে।
(baghe manuch mare)

Birds lay eggs=চৰাইবিলাকে কণী পাৰে।
(charai bilake kani pare)

Man eats fish=মানুহে মাছ খায়।
(manuhe mach khai)

Go away=গুচি যোৱা। (guchi joa)

He is a gentleman=তেওঁ এজন ভাল মানুহ।
(teou ajan bhal manuh)

Is he a gentleman?=তেওঁ এজন ভাল মানুহ নে?
(teou ajan bhal manuh ne?)

I am in need of it=এইটো মোৰ দৰ্কাৰ।
(aito mor darkar)

He has gone=তেওঁ গৈছে or তেওঁ গল।
(teon gaiche or teou gol)

He has gone=তেওঁ গল নে? (teou gol ne)

I want it=এইটো মোক লাগে।

I have it=এইটো মোৰ আছে।

Do you want or require it=এইটো তোমাক
লাগে নে?

Man sleep=মানুহ শোৱে। (manuh sboc)

Money fetches money=ধনে ধনক আনে।
(dhane dhank ane)

Money is the root of all evils=ধন সকলো
অনিষ্টৰ মূল। (dhan shakalo anistar moal)

Where do you stay?=আপুনি ক'ত থাকে।
(apuni kot thake)

I would have gone to India if I had got
money=মই টক। পোৱা হলে ভাৰতবৰ্ষলৈ গলোঁ
হেতেন (mai taka poa-hale Bharatbarshalai
galo heten.)

He cannot earn more than 400/-a month=
তেওঁ মাহে ৪০০ টকাৰিশতকৈ বেচি আৰ্জিব নোৱাৰে।
(teou mahe charishatki besi arjiba
noara)

Dear Sir, I am glad to receive your letter=
প্ৰিয় মহাশয় (or প্ৰিয় ডাঙৰীয়া) মই আপোনাৰ
চিঠি পাই সুখী হৈছোঁ। (pria mahasai!
(or pria dangaria) mai aponar chithi pai
sukhi haicho.)

Keep it on the table=মেজৰ ওপৰত ৰাখা বা
থোৱা। (mejar oparat rakha or thoa)

If you come I may go=তুমি আহিলে মই যাব
পাৰোঁ। (tumi ahile mai jaba paro)

The tree cannot be cut with the axe=গছ-
জোপা কুঠাৰেৰে কাটিব নোৱাৰি। (gasjopa
kutharere katiba noari)

That can be done by man=মানুহৰ দ্বাৰাই
সেইটো কৰিব পাৰি। (manuhar dwarai scito
karida pari)

I do not want=মোক নেলাগে (mok nelage)
I have no want=মোৰ অভাৱ নাই (mor abhab
nai)

Give me a book=মোক এটা কিতাপ দিয়া।
(mok eta kitap dia)

How many sons you have got=তোমাক লৰা
কেইটা আছে? (tomar lora keita ache?)

What do you want=তোমাক কি লাগে?
tomak ki lage?)

Shut the door behind you=সোমাবাৰ পাচত
দুৱাৰখন জপাই আহা। [somoar pachat
duarkhan japai aha]

He is ill=তেওঁৰ বেমাৰ। (teour bemar)

God bless you=ঈশ্বৰে তোমাক মঙ্গল কৰক
(Ishware tomar mongal karak.)

[P]

NUMERALS

১,	২,	৩,	৪,	৫,	৬,	৭,	৮,	৯,	১০,
এক	দুই	তিনি	চারি	পাঁচ	ছয়	সাত	আট	ন	দহ
[ak]	[dui]	[tini]	[chari]	[pach]	[chai]	[sat]	[ath]	[na]	[dah]

B. N. Bhattacharyya

THE PRONOUNCING Anglo-Assamese Dictionary

A

A (এ) the first letter in English alphabet. It is a broken down form of 'an' used before words beginning with the sound of a consonant ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ প্ৰথম আখৰ; এটা, এজোপা, এটো, কোনো এডাল। —(*indef. art.*) any, one, যেনে a man=এটা মানুহ, a worm=এটা পোক। সময়ে সময়ে on, into বা to ব অৰ্থও বুজায়; যেনে a year=on year বছৰেকত।

Aback (এবেক্) *adv.* backward পাত্ৰালবপৰা।

Taken aback=taken by surprise আচৰিতে, অকস্মাতে।

Abaction (এবেকশন্) *n.* the stealing of a number of cattle at a time একেবাৰেই ভালৈমান গৰু ম'হ চুৰ কৰি নিয়া।

Abacus (এবেকাচ) *n.* a counting frame গণনা কৰিবৰ নিমিত্তে বা নেট্টা শিকাৰ নিমিত্তে শাৰী-শাৰীকৈ গুটি সি থোৱা যন্ত্ৰ।

Abaddon (এবেডন্) *n.* hell নৰ্ক; the devil প্ৰেত।

Abaft (এবেফ্ট) *adv.* toward the stern, behind জাহাজৰ পাচভাগত, পাচত।

Abandon (এবাণ্ডন্) *v. t.* to give up, to forsake wholly এৰি দে, ত্যাগ কৰ।

Abandoned *adj.* given up, as to a vice; very wicked পৰিত্যক্ত; নষ্ট, ভ্ৰষ্ট, উদগু; কদাচাৰী।

Abandonment *n.* state of being given up এৰা ত্যাগ; self-surrender আত্ম-বিসৰ্জন; freedom of manner চৰিত্ৰহীনতা; পৰিত্যজন।

Abase (এবেচ) *v. t.* to bring low তললৈ নামা; to humble লাজ দে; to degrade নীহ

কৰ, চন্দ্ৰাপেশা। —*ment n.* humiliation অপমান, লাজ।

Abash (এবেছ) *v. t.* to confuse with shame লাজত কৌচ বা দাজ দে, জয়পৰ, চন্দ্ৰা পৰ।
ed pa. p. (with *at* or *by*) লাজত কৌচ খালে।

Abate (এবেটে) *v. t.* to lessen, to reduce in amount কমাব, শামকট। —*v. i.* to grow less কম হ; চিমা, সন্তা পৰ। —*ment n.* decrease কম, সঁকাহ; সন্তা।

Abattoir (এবেটোৱাৰ্) *n.* a public slaughter house ৰাজহুৱা কটাইখানা।

Abbess (এব্-এচ্) *n.* the head woman of a nunnery উদাসীন ভকতনী-সমাজৰ অধিকাৰিণী। (*masc. Abbot*).

Abbey (এব্-ই) *n.* the church attached to a monastery উদাসীন ভকত বা ভকতনীৰ আশ্ৰম; সেই আশ্ৰমৰ লগত থকা গীৰ্জা।

Abbreviate (এব্ৰীভিয়েট্) *v. t.* to shorten, to abridge সংক্ষেপ কৰ, চুটি কৰ। —*ation n.* contraction সংক্ষেপ।

Abdicate (এব্-ডিক্-টে) *v. t.* formally to give up an office ৰাজপদ ত্যাগ কৰ, এৰি দে।

Abdomen (এব-ড'মেন্) *n.* the lower part of the belly তলপেট। —*adj. abdominal.*

Abducent (এব্-ডুচেণ্ট্) *adj.* drawing back or pull away সঙ্কুচিত, কৌচ খাই থকা বেনে; abducent muscle.

Abduct (এব্-ডাক্ট্) *v. t.* to carry a person by fraud or force বলেৰে বা ছল কৰি (মানুহ) পলুৱাই নে।

Abduction (এব্-ডাকশন্) *n.* ওপৰত কোৱাৰে পলুৱাই নিয়া কাম; মনুহ হৰণ।

Abecedarian (এ-বি-চি-ডে-বি-আন) *adj.* বর্ণানুক্রমে সজাই বখা; প্রাথমিক জ্ঞানৰ অধিকাৰী—তাচ্ছল্য অৰ্থত। a, b, c, d,—এই আখৰ কেইটাৰ লগতে চিনাকি।

Abed *adv.* in bed, on the bed শোৱা-পাটীত, শয্যাতে।

Aberrant (এবাবেৰেণ্ট) *adj.* আচল পথৰ পৰা তাঁতৰি যাওঁতাৰ্জন; ব্যতিক্ৰম, abnormal; অপ্ৰাকৃতিক, straying from the natural type.

Aberration (এবাবেৰেণ্) *n.* deviation from the right path আচল পথ বা নিয়মৰ বাহিৰে চলন; বিকলতা; বাট এৰি এবাটে যাওন; দেখাত কোনো নক্ষত্ৰৰ ঠাই সলনি।

Abet (এবেট্) *v. t.* to incite or aid (used in a bad sense) কোনো বেয়া কাম কৰিবলৈ উপা বা ভাত সহায় কৰ। —**ment** *n.* বেয়া কামত সহায় কৰাটো।

Abettor *n.* যি বেয়া কামত বা জগৰীয়া কামত সহায় কৰে।

Abeyance (এবে'য়েঞ্চ্) *n.* suspension স্থগিত অৱস্থা; মূলত্বী থকা।

Abhor *v. t.* to dislike; to detest ভয়েৰে এৰা; অতিকৈ ঘিণকৰ, ভয়ত কৌচ খা। —**rence** *n.* অতিশয় ঘিণ। —**rent** *adj.* detesting অতিশয় ঘিণকাৰী।

Abide (এবাইড্) *v. i.* to stay or dwell in a place বাস কৰ, থাক। —*v. t.* to tolerate সহি থাক, পালন কৰ (with by)।

Abiding *adj.* lasting; continual স্থায়ী; সদায় থকা, চিৰন্তন।

Abigail (এবিগে'ইল্) *n.* হাতধৰী লিগিৰী; লাচনি-পাচনি কৰি দিয়া ভিৰোতা।

Ability (এবিলিটি) *n.* power; skill ক্ষমতা; সাঠন; সাধ্য। **Abilities**=powers of the mind মানসিক শক্তিসমূহ।

Abiogenesis (এবায়জেনেচিচ) *n.* জড়বস্তুৰপৰা জীৱলগা বস্তুৰ জন্ম।

Abject (এব্জেক্ট্) *adj.* mean, worthless অশয়, নীচ; অকৰ্ণণ্য।

Abjure (এব্জুৰ্) *v. t.* to renounce upon oath, to repudiate শপথ খাই এৰ; শপত খাই হুই কৰ; অস্বীকাৰ কৰা।

Abkari (আব-কাৰী) *n. or adj.* মদ, ডাঙ্গ, কাণি বিষয়ক বা তাৰ মাচুল।

Ablative (এব্লেটিভ্) *adj.* অপাদান-কাৰক বিষয়ক।

Ablation আঁতৰ কৰণ। অন্ত-চিকিৎসাত অঙ্গ উঠাই পেলোৱা।

Able (এব্ল্) *adj.* having strength or means পাৰগ, সমৰ্থ; কোনো কামত পৈপত, পাকৈত। —**bly** *adj.* নিপুণ ভাৱে।

Ablaze (এব্লেজ্) *adj.* in a blaze or on fire জুইৰে শোহৰ, জলন্ত, জলি থকা।

Ablution (এব্লুশ্যন্) *n.* the act of washing কোনো পুজা-সেৱা কৰাৰ অভিপ্ৰায়ে স্নান, তচি হবৰ নিমিত্তে গা ধোৱাটো।

Abnegate (এব্ণিগেট্) *v. t.* to renounce ত্যাগ কৰ। **Self-abnegation**=আত্মত্যাগ; কোনো সংকাৰ্য্যত দেহকেহে লগাটো।

Abnormal (এব্ণৰ্মেল) *adj.* irregular অসাধাৰণ, অনিয়মিত, অবিধি; আজোখা।

Aboard (এবোৰ্ড্) *adj.* in a ship or a boat জাহাজত বা নাৱত। **When he went aboard**=যেতিয়া তেওঁ জাহাজত উঠিল।

Abode (এবড্) *n.* dwelling place থকা ঠাই; থকাটো।

Abolish (এবলিছ্) *v. t.* to make void, to put an end to বদ কৰ, উঠাই দে।

Abolition (এবলিছ্যন্) *n.* the act of abolishing বদ কৰাটো, উঠাই দিয়াটো।

A-Bomb আগবিক বোমা।

Abominate (এব'মিনেট্) *v. t.* to hate bitterly অতিশয় ঘিণ কৰ।

Abominable (এব'মিনেব্ল্) *adj.* hateful দুগনীয়। —**ation** *n.* ঘিণ; ঘিণলগা বস্তু।

Aboriginal (এব'ৰিজিনেল্) *adj.* first; primitive আদিম; অতীজৰেপৰা থকা; খিলঞ্জীয়া অধিবাসী।

Aborigines (এব'ৰিজিন্) *n.* আদিমবাসী মানুহ; অতীজৰেপৰা থকা কোনো দেশৰ থলুৱা লোক-বিলাক। (সদায় বহুবচনত হয়)।

Abortion (এবৰ-শ্বন) *n.* অকাল জন্ম, গৰ্ভপাত; বিনচ।

Abortive (এবৰেটিভ্) *adj.* unsuccessful; premature বিনচীয়া; নিফল, বাৰ্ধ।

Abound *v. i.* to be in plenty বহুতকৈ থাক বা হ
(with preposition in or with) ওপচ-খা

About *prepo.* around ; near to ; concerning
অ'ত ত'ত ; ওচৰত, কাষত ; মান, বিষয়ে What
ary you about? তুমি কি কামত লাগি আছা?
Have you got a rupee about you? তোমাব
ওচৰত এটা টকা আছেনে? *About to die* = মৰে
মৰে হৈ থকা ; *About three rupees* = তিন টকা
মান।

Above *prepo.* ওপৰত ; উপৰিও ; *Above board*
খোলা ; মুখে পেটে এক ; মাননীয়া।

Abracadabra (এব্রাকডাব্রা) *n.* মানুহ ফুহুদুওৱা
মন্ত্ৰ ; ঐ ভ্ৰাতৃ ক্ৰীং ফটু ফাটু জাতীয় অৰ্থ নোহোৱা
মন্ত্ৰ।

Abrade *v. t.* to rub off ; to grate মোহাৰি পেলা ;
ঘিহি ক্ষয় নিয়া।

Abrasion (এব্ৰেছ্যন্) *n.* ঘিহি ক্ষয় নিয়াটো, ঘিহনি
খাই ছালভিগা, আম্বেদেৰা।

Abreast (এব্ৰেষ্ট্) *adv.* side by side, শাৰীপাতি,
কাষধৰি, একেশাৰীত, লগালগিকৈ।

Abridge (এব্ৰিজ্) *v. t.* to shorten, to make brief
চুটিকৰ, সৰু কৰ, সংক্ষেপ কৰ। —*ment* সংক্ষিপ্ত
বিবৰণ ; বহুল নোহোৱা সংক্ষিপ্ত পুথি ; দ্বানন্দ।

Abroad (এব্ৰড্) *adv.* out of doors বাহিৰত,
চাৰিওফালে ; অইন দেশত।

Abrogate (এব্ৰ'গেট্) *v. t.* to repeal বদ কৰ,
বহিত কৰ (আইন সম্বন্ধে খাটে)। —*gation* *n.*
বদ কৰাটো ; নিৰাকৰণ।

Abrupt (এব্ৰাপ্ট্) *adj.* sudden হঠাতে হোৱা বা
কৰা। —*ly* *adv.* হঠাৎ, চাঁটু কৈ, গিৰিয়াই,
একেচাবে, ফটু কৰে। —*ness* *n.* ওখ বা থিয় ;
হঠাৎ হোৱা অৱস্থা।

Abscess *n.* গাঁৱ, নাৰেঙা।

Abscond (এব্ৰস্কণ্ড্) *v. i.* to hide one's self
পলাই যা, লুকাই ফুৰ, ভাগি যা।

Absconder *n.* one who hides himself পলবীয়া,
ভাগি যোৱা মানুহ, ভগনীয়া মানুহ।

Absence *n.* being away, what খড়ীয়া ;
গৰহাজিৰ, অনুপস্থিত, অসাকত ; অভাৱ।

Absent *adv.* not present গৰহাজিৰ। **Absent-**
minded = অগমনক।

v. t. খড়ীয়া কৰ ; গৰহাজিৰ হ।

Absentee *n.* one who absents himself যি
উপস্থিত নহয় বা নেথাকে, গৰহাজিৰা মানুহ।

Absinth (এব্-চিথ্) *n.* এবিধ সেউজীয়া বহুৰ মদ।

Absolute (এব্-চলিউট্) *adj.* unlimited ; un-
alterable ; arbitrary চৰম ; সম্পূৰ্ণ, খাটোং,
পুৰা ; লৰচৰ হব নোৱাৰা, পৰাপৰিক ; ইচ্ছাধীন।
—*ly* *adv.* completely ; positively সম্পূৰ্ণ-
ৰূপে ; একেবাৰেই।

Absolution *n.* release ; remission of sins
মুক্তি ; তুতি।

Absolve (এব্জল্ভ্) *v. t.* to set free ; to pardon
মুক্ত কৰ, খালাচ দে ; ক্ষমা কৰ।

Absorb (এব্-চৰ্ব্) *v. t.* to suck in ; to engage
wholly শোহ, হোপ ; একেবাৰেই মন লগা

Absorption *n.* act of absorbing শোহনি।

Abstain *v. t.* to refrain from বিৰত হ ; কোনো
মাদক বস্তু ব্যৱহাৰ নকৰাকৈ থাক।

Abstemious (এবস্তীমিয়াচ্) *adj.* temperate
মিতাচাৰী, পৰিমিতৰূপে ভোজন কৰা। —*ness*
n. পৰিমিতৰূপে ভোজন কৰাটো। —*ly* *adv.*
পৰিমিতৰূপে।

Abstinent (এবস্তিনে'ক্ট্) *adj.* মাদকবস্তু ব্যৱহাৰ
নকৰা। —*nence* *n.* মাদক বস্তু ব্যৱহাৰ ত্যাগ।

Abstract *v. t.* to draw from ; to separate
উলিয়া ; চেপি খুন্দি উলিয়া ; সংক্ষেপ কৰ ; হৰণ
কৰ। —*tion* *n.* absence of mind বিবাগভাৱ ;
আলগ কৰাটো ; বস্তুৰ গুণ পৃথক কৰিব পৰা ভাৱনা-
চিন্তা ; ভ্ৰমনি।

Abstract (এব্ৰেক্ট্) *adj.* existing in the
mind only (opposite of concrete) বিমূৰ্ত্ত,
মনেৰে পতা, কোনো বস্তুৰূপৰা আলগাকৈ ৰবা গুণৰ
নাৰ বুদ্ধিৰা যেনে হালধীয়া বৰণ (গুণৰ নাম) আৰু
হালধীয়া চৰাই (বস্তুৰ নাম)। **Abstract noun** =
গুণবুদ্ধিৰা বিশেষ্য পদ। **Abstract number** = কেৱল
সংখ্যাৰ অঙ্ক (১, ২, ৩ ইত্যাদি)। **Abstract** *n.* a
summary সংক্ষেপ বিবৰণ, সাৰ বিবৰণ।

Abstraction = absence of mind ভ্ৰমনি।

Abstruse (এব্ৰুচ্) *adj.* difficult to be
understood বুজিব নোৱাৰা ; গুপ্ত, গভীৰ।

Absurd (এব্গাৰ্ড্) *adj.* unreasonable অসঙ্গত,
কণত নোসোমোৱা, অসুভিকৰ ; অসুয্যত।

Absurdity *n.* কাগত নোসোমোৱা কথা; অসঙ্গত কথা।

Abundance (এবান্ডেঞ্চ) *n.* plenty বহুত, ভালো-মানসিনি, ওপচোৱা অৱস্থা।

Abundant *adj.* বহুত, ভালোমান, গ্ৰুচৰ, কিন্তুৰ, ওপচোৱা।

Abuse (এবিউজ্) *v. t.* to revile; to illuse কৰ্কনা কৰ, গালি পাৰ, ভিবন্ধাৰ কৰ; বিতণ্ডা কৰ; অপব্যৱহাৰ কৰ।

Abuse (এবিউচ্) *n.* গালি; বিতণ্ডা, অপব্যৱহাৰ।
—*ive adj.* অপমানজনক, গালিথকা।

Abut (এবাট্) *v. i.* to border on সীমাত থকা, কাষত থকা। —**ment** *n.* (পকী সজা বা বন্ধা কামত হলে) য'ত ঘূৰণীয়া থাক বিলাক শেষ হয়গৈ বা ৰয়গৈ সেই ভাগ খুঁটা; a lateral support টোকা য়কপে দিয়া গাঁথনি।

Abyss (এবিচ্) *n.* a bottomless depth তৰ নোপোৱা দ গাঁত বা কুকং। অনন্ত কাল।

Acacia (এ'কেচিয়া) *n.* এবিধ গছ।

Academy (একাডে'মি) *n.* a school of arts and science শিল্প, বিজ্ঞান ইত্যাদি শিক্ষা দিয়া পঢ়াশালি বা তেনে শিক্ষা দিবৰ নিমিত্তে হোৱা সমাজ। —**demical adj.** পঢ়াশালিসম্বন্ধীয়।

Acarpous (একাৰ্পাচ্) *adj.* unfruitful নিষ্ফল; বন্ধা।

Accede (এক্চীড্) *v. i.* to assent সন্মত হ, মান্তি হ (with to)।

Accelerate (এক্চিলা'ৰেট্) *v. t.* to hasten, to increase the speed of ক্ৰমে বেগ বেচি কৰি নে, ক্ৰমে বেগই আগবঢ়া বা চলা; খৰকবোৱা। —**ation** *n.* বেগ বৃদ্ধি। —**ative adj.** বেগ বঢ়াব পৰা।

Accent (এক্চে'ণ্ট্) *n.* প্রহন, উচ্চাৰণ কৰোঁতে ঠায়ে ঠায়ে শব্দৰ কোনো অংশত দিয়া জোৰ, কোনো ডোখৰ কথাৰ ওপৰত দিয়া হেঁচা বা ঠেঙ; তেনে হেঁচা বুজাবলৈ দিয়া চিন। —*v. t.* তেনে দৰে হেঁচা দে।

Accentuate (এক্চে'নচ্চু'য়েট্) *v. t.* ফুটাই উচ্চাৰণ কৰ; কথাৰ ওপৰত হেঁচা দি মাত। —**ation** *n.* জোৰ বা হেঁচা বুজাবলৈ চিন দিয়াটো।

Accept (এক্চে'প্ট্) *v. t.* to receive; to agree to ল, গ্ৰহণ কৰ; মান্তি হ। —**able adj.** গ্ৰহণীয়, সন্তোষোৰ লবৰ যোগ্য। —**ance** *n.* লোৱাটো, স্বীকাৰ। —**ation** *n.* the commonly received

meaning of a word কোনো শব্দৰ সাধাৰণ অৰ্থ —**er, —or** *n.* যি গ্ৰহণ কৰে বা লয়।

Access (এক্চে'চন্) *n.* liberty to come to আহিবলৈ বা সোমাবলৈ ক্ষমতা, প্ৰবেশ; approach সোমাই যোৱা বাট; increase বেচিভাগ। —**ible** *adj.* ওচৰ চাপিব পৰা, পাৰ পৰা, সুগম। —**ary, —ory** *n.* one who aids to commit a crime দোষজনক কামত যি মত দিয়ে বা সাহায্য কৰে, লগৰীয়া দোষী; anything additional অতিৰিক্ত বস্তু, বাজে বস্তু; প্ৰবেশ।

Accession (এক্চে'ছন্) *n.* act of coming to কোনো ঠাইলৈ অহাটো; increase বাঢ়ি, ডেচি। —**to the throne** ৰাজপাটত উঠাটো, অভিষেক; অন্তৰ্ভুক্ত হোৱা।

Accident (এক্চিডেণ্ট্) *n.* an unforeseen event, chance আকস্মিক ঘটনা, দৈব ঘটনা, ভাগ্যক্ৰমে হোৱা কাৰ্য্য, অখণ্ডৰ, আপদ। —**dence** *n.* (ব্যাকৰণত) শব্দৰ বিভক্তি প্ৰকৰণ। —**dental** *adj.* happening by chance অকস্মাৎ হোৱা, অপৰ্যত, সাধাৰণ অৱস্থাত হব নলগীয়া। —**ally** *adv.* by chance ঘটনাক্ৰমে, দৈবাৎ।

Acclamation (একক্লেমেছন্) *n.* a shout of applause জয়ধ্বনি কৰি শলগাটো বা প্ৰশংসা কৰাটো।

Acclaim *v. t.* বক্তেবে চিহ্নি'ক কৰ, জয়ধ্বনি কৰ।

Acclimatise (একক্লাইমেটাইজ্) *v. t.* to inure to a climate বিদেশৰ তাৰা-পানী বা জাৰজহুত থাকিবলৈ সহজ কৰ, পৰিবেশৰ লগত খাপ খুৱাই লোৱা। —**sation** *n.* সেইদৰে ভাত সুজুৱাটো বা সহজ কৰাটো।

Acclivity (এক্ক্লিভিটি) *n.* ascent (opposite to declivity) ক্ৰমে ওপৰলৈ ওহ হৈ যোৱা ঠাই; ওপৰলৈ থিয় পৰ্যতৰ কাষ। —**vious** (এক্ক্লিভিচ) *adj.* এচলীয়াভাবে থিয়।

Accolade (এক্-অল্-এ'ড্) *n.* a ceremony of conferring Knighthood বাহুত তৰোতাৰেৰে খপৰিয়াই নাইট উপাধি দিয়া সন্মান চিন।

Accommodate (এক্'কম'ডেট্) *v. t.* to furnish or supply with conveniences খাৰ-খাকিবলৈ সুবিধা কৰি দে, ঠাই দে; to adjust উপযোগী কৰ, ঠিক কৰ। —**ing** *adj.* মুখ হবিব নোৱাৰা। —**dation** *n.* থকাৰ সুবিধা, থকা ঠাই; compromise মিটুমাট।

Accompany (একম্পেনি) *v. t.* to go with কারো বা কিছবাব লগত যা, লগ ধৰ। —**iment** *n.* লগত নিয়া বস্তু ; গান গাওঁতে পাচত সহায় কৰা যন্ত্ৰ।

Accomplice (একম্প্লিছ) *n.* an associate in a crime লগৰীয়া দোষী।

Accomplish (একম্প্লিছ) *v. t.* to effect, to finish entirely পূৰা কৰ, শেষ কৰ, সিদ্ধি কৰ। —**ed** *adj.* **complete** in acquirements refined সকলো গুণে পকা বা পৈগত, মাজ্জিত। **An accomplished fact** = ঠিকঠাক হৈ যোৱা কথা, পকা কথা। —**ment** *n.* graceful acquirement শোভনীয় গুণ।

Accord (একৰ্ড) *v. i.* to agree একেমত হ, মিল হ। —*v. t.* to grant দে। —*n.* harmony, consent মিল, সম্মতি। **Of one's own accord** = আপোন ইচ্ছামতে ; নিজ বুচিতে।

Accordance *n.* (with) conformity অনুসৰণ। **In accordance with** = according to মতে, মানি, অনুসৰি।

Accordingly *adv.* সেইমতে, সেইদৰে, সেইকপে, সেইদেখি, এতেকে।

Accordion (এক্ৰিডিয়ন) *n.* a musical instrument with keyboard on one side হাতেৰে বজোৱা এবিধ বাদ্যযন্ত্ৰ, প্ৰায় কন্ঠাবটিনা যন্ত্ৰৰ অনুকৰণ।

Accost (একস্ট) *v. t.* to speak first to, to address পোন-প্ৰথমতেই কারো কথা ক বা সম্বাষণ কৰ। অসং অভিপ্ৰায় লৈ কথা আৰম্ভ কৰ। —**able** *adj.* easy of access সহজে ওচৰ চাপিব পৰা, পাব পৰা ; চিনাকি।

Account *n.* a counting হিচাব, গণনা ; statement বিবৰণ ; value মূল্য ; sake কাৰণ।

Account *v. t.* to reckon হিচাব কৰ। —*v. i.* হিসাব বন্ধা কৰ, হিচাব নিকাচ কৰ, হিচাব দে। **To render an account** হিচাব দিয়া। **To settle an account** হিচাব ঠিক কৰ। **Square accounts** হিচাব নিকাচ কৰ। **To open an account** হিচাব খোল। **To account for** কাৰণ দেখুৱা ; খোলোচা হিচাব দে। **On account of** বাবে, হেতুকে, কাৰণে। **On one's own account** কারো নিজৰ বাবে। **To take into account** বিবেচনা কৰ। **Account current or open account** চলিত হিচাব।

Account book হিচাব বহী। **Cash-account** বোকৰ বহী। **Turn circumstances to good account** অৱস্থা বুজি কাৰ্য্য কৰ, যেতিয়া যেনে কৰিলে উপকাৰ বা সুবিধা হয় তেনে কৰ।

Accountable *adj.* liable, answerable দায়ী (for a thing, to a person)।

Accountant *n.* হিচাব-ৰখা কেৰাণী, জমানবিচ।

Accoutre (একুটাৰ্) *v. t.* to dress, to furnish সাজ পিন্ধা, সজা (বিশেষকৈ যোদ্ধাক)। —**ments** *n.* equipage সাজপাৰ ; আচবাব, আহিলা।

Accredit (এক্ৰেডিট) *v. t.* to countenance, to give credit or honour to বিশ্বাসযোগ্য কৰ, সম্মানী বা ক্ষমতাবান্ কৰি দে। **To accredit with** = কোনো বস্ত্ৰ বা কোনো কথাৰ গৰাকী বা গুৰি বুলি কোনো জনক সাৰোগত কৰ।

Accrescent (এক্ৰিচেণ্ট) *adj.* growing, increasing বৰ্দ্ধনশীল, ক্ৰমে ওপৰলৈ বঢ়া, বেচি হোৱা। —**cense** *n.* বঢ়াটো, বৰ্দ্ধন।

Accretion (এক্ৰীচন) *n.* continuous growth, external addition বৃদ্ধি, আদিবেপৰা লগ লাগি গজাটো বা হোৱাটো ; টেমুনা ; উপক্ৰমিকৈ পোৱা সম্পত্তি।

Accrue (এক্ৰু) *v. i.* to arise, to grow উৎপন্ন হ, জন্মা, লাভ হ, যেনে **The interest which accrues to the creditor amounts to Rs. 400** ধকৰাক দিবলগা সুত ৪০০ টকা হল ; প্ৰাপ্ত।

Accumbent (একাৰ্ছেন্ট) *adj.* to lean, recline towards or against ভেজা দি শুই থকা, আঁউজি থকা অৱস্থা।

Accumulate (একিউমিউলেট) *v. t.* to amass জমা কৰ, গোটা। —*v. i.* to increase জমা হ, গোটা খা, দ'ম্ হ। **Arrears have accumulated** বাকী কাম দ'ম্ হৈছে ; বাকী ধন ক্ৰমে সৰহ হৈছে। —**tion** *n.* দ'ম, থুপ, জমা।

Accuracy (একিউৰেচি) *n.* exactness ঠিক বা শুদ্ধতা।

Accurate (একিউৰেট) *adj.* without errors, done with care ভুল নথকা, ঠিক, শুদ্ধ, নিৰ্ভূত। —**ly** *adv.* শুদ্ধকৈ, নিৰ্ভূতকৈ।

Accurse (একাৰ্ছ) *v. t.* to curse, to doom to misery শাও দে, শাপ দে। —**ed** *adj.* very wicked দেওপৰা, শাও খাই ফুৰা।

Accusation (একিউজেশন্) *n.* the charge of a crime অভিযোগ, দোষাবোপ, বাধ।

Accusative *n.* ব্যাকরণত কর্তৃপদ।

Accuse (একিউজ্) *v. t. (of)* to bring a charge against, to blame দোষ দে, দায় ধৰ, জগৰীয়া কৰ, জাহ দে। —**able** *adj.* দোষী বুলি ধৰিবলগীয়া, দুষণীয়। —**ed** *adj. or n.* যাক জগৰীয়া বা দোষী বুলি ধৰা হয়, বদীয়া, আচামী (ফৌজদারী-মোকদ্দমাত)। —**cuser** *n.* ফৰীয়াদী, বদীয়াৰ।

Accused অভিযুক্ত, পদকায়া, আচামী।

Accustom (একাচটুম্) *v. t. (to)* to make familiar by use অভ্যাস হোৱা, সহজ হোৱা বা কৰা। **He is accustomed to it** = তাৰ সেই কামত অভ্যাস হৈছেগৈ বা সহজ হৈছেগৈ।

Ace (এ'চ্) *n.* the one at cards or dice তাঁচখেলত এফুটীয়া টেকাটো, আৰু পাশাৰ অংকল পঙটো। কোনো বিষয়ত সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ জন। **French airman who destroys ten enemy planes** = শত্ৰুৰ দহখন বিমান ধ্বংসকাৰী ফৰাচী লোক। অতি সাহসী নিপুণ বিমানচালক। **The complainant will not abate an ace of his claim** = বাদীয়ে তাৰ দাবীৰ একবাও নেৰে। **Within an ace of** = নিচেই অকণ মানতে।

Acephalous (এ'চিফেলাচ্) *adj.* without a head মূৰ নথকা বা মূৰৰ চিন নথকা (জীৱ)।

Acerbity (এচাৰ্'ব্ৰিটি) *n.* bitterness, harshness মূৰত বেজবেজাই পোৱা, তিত্তা, টেক্সা ইত্যাদি চোকা গুণ; গা বেজোৱা ভাৱ।

Acervate (এচাৰ্ভেট) *adj.* to help up এদ'ম কৰি থুপ বুৱাই থোৱা; growing in heaps or clusters as certain fungi কিছুমান কাঠফুলা-জাতীয় উদ্ভিদৰ উঠোনলী গজান অথবা বাঢ়ন।

Acetic (এ'চেটিক্), **acetous** (এ'চেটাচ্) *adj.* sour টেকেচীয়া। —**cetify** (এচেটিফাই) *v. t. or v. i.* টেঙা কৰ বা টেঙা হ; pertaining to vinegar ভিনিগাৰ বিষয়ক।

Acetone (এ-চিটন) *n.* a colourless liquid solvent হাড় হাল আদি গলাবপৰা এবিধ অলজলীয়া পন্থীয়া বস্তু।

Acetyline (এ'চিটিলীন) *n.* এবিধ জ্বলাব পৰা বৰ চোকা গেছ (বাষ্প)।

Ache (এ'ক্) *n.* a continued pain একেবাহে ধৰা বিষ। —*i. e.* বিষা যেনে **Head-ache** মূৰৰ বিষ; **Tooth-ache** দাঁতৰ বিষ।

Achieve (এচীভ্) *v. t.* to perform; to gain কোনো কাম ভালকৈ কৰি উঠ, সিদ্ধি কৰ; লাভ কৰ। —**chievable** *adj.* পাব পৰা, সিদ্ধি কৰিব পৰা। —**ment** *n.* an exploit, heroic deed সাহসৰ কাম।

Achromatic (এক্ৰমেটিক্) *adj.* বং-নথকা পোহৰ দিয়া; giving light free from colour.

Acicular (এচিকিউলাৰ) *adj.* needle-shaped বেজীৰ নিচিনা জোঙা।

Acid (এচিড্) *adj.* sour টেঙা। —*n.* a sour substance টেঙা বস্তু। —**ness** *n.* টেঙা গুণ। —**ulate** *v. t.* অলপ টেকেচীয়া কৰ। —**ify** *v. t.* টেঙা কৰ। —**ulous** *adj.* অলপ টেকেচীয়া।

Acidity (এচিডিটি) *n.* the quality of being sour টেঙাগুণ; Acidity of the stomach = পেটৰ পৰা মুখলৈ টেঙাপানী উঠাটো।

Acknowledgment (একনলে'জ্'মেণ্ট) *n.* admission, receipt কবুল, স্বীকাৰ, বাচিৎ, স্বাক্ষৰ।

Acme (এক্‌মি) *n.* the highest point; crisis মুখা-ফুটী অৱস্থা, নিচেই ওপৰ ঠাই, কোনো বেমাৰৰ শেষ দশা; চৰ্ম সীমা।

Aconite (একনাইট্) *n.* poison এবিধ বিহ দৰৱ বা ঔষধ, বৰ বিহ।

Acorn *n.* the seed of the oak বিলাতী 'ওক্' গছৰ গুটি। **From a small acorn grows a mighty tree** = নিচেই অকণমান গুটি এটি পৰাই একোজোপা প্ৰকাণ্ড গছ হয়, সৰুৰপৰাহে ডাঙৰ হয়গৈ।

Acosmism (একস্মিজম্) *n.* শৰকাৰ নমনা।

Acoustics (এক্‌গ্‌ষ্টিক্) *n.* the science of sound শব্দবিজ্ঞান।

Acquaint (একো'ৱেণ্ট্) *v. t.* to inform, to make familiar (with with) জানিবলৈ দে, চিনাই দে, পৰিচয় কৰ। —**ance** *n.* পৰিচয়; চিনা-জনা লোক, চিনাকি। —**ed** *adj.* চিনা জনা থকা।

Acquiesce (এক্‌ৱিয়েচ্) *v. i.* to comply, to assent to (with in) মান্তি হ, সম্মত হ, সৈমান হ। —**escence** (এক্‌ৱিয়েচেণ্) *n.* silent assent সন্মতি, সৈমান। —**escent** *adj.* submissive ভাল বুলি মনে মনে থকা, সৈমান।

Acquire (একোৱায়াৰ) *v. t.* to gain something, to attain লাভ কৰ, পা, পাব, খোজা বস্তু পা। —**ment** *n.* that which is acquired by learning or effort লিখা পঢ়া শিকি বা যত্ন কৰি পোৱা বস্তু, বিদ্যা, ধন ইত্যাদি।

Acquisition (একুইজিছন) *n.* act of acquiring; the thing acquired আৰ্জ্জন; আৰ্জিত সম্পত্তি। —**tiveness** *n.* আৰ্জিবৰ হৈপাহ।

Acquit (একুইট্) *v. t.* to free, clear, from blame মুক্ত কৰ, এৰি দে, দায় বা জগববপৰা নিৰ্দোষী কৰ, খালাচ দে। He *acquitted himself well*==তেওঁ ভাল হহেই উঠিল, তেওঁ ভালভালেই সাবিল।

Acquittal *n.* formal release দোষ বিচাৰ হোৱাৰ পাচি খালাচ, মুক্তি।

Acquittance (একুইটেঞ্চ) *n.* a discharge from debt; a receipt in full ঋণ মুক্ত হওন; ধাৰ সূজাৰ বচিদ্। **Acquittance roll**==ধৰ্ম্মহা দিয়া বচিদ্ বহী।

Acre (একাৰ্) *n.* ইংৰাজী মাটিৰ কালি বুজোৱা জোৰ। এক একৰ=অসমীয়া ৩ বিঘা ২৭ লোছা মাটি=৪৮০ বৰ্গগজ=১০ বৰ্গহেইন।

Acrid (এক্ৰিড্) *adv.* bitter, pungent বেজবেজীয়া, চোকা। —**ity** *n.* বেজবেজীয়া তিতা বা জ্বলা গুণ।

Acrimony (এক্ৰিমনি) *n.* bitterness of feeling or language বেজবেজীয়া বা বেজেৰা গুণ। —**monious** *adj.* sharp চোকা, বেজেৰা মনত দুখ লগা; গা বেজাই যোৱা; তিস্ততাপূৰ্ণ।

Acrisia (এক্ৰাইচিয়া) *n.* a condition of disease which presents no decided symptoms from which diagnosis can be made যেতিয়া কোনো ৰোগৰ লক্ষণসমূহ দেখি ৰোগ নিৰ্ণয় কৰিব নোৱাৰি, সেই অৱস্থা।

Acrobat (এক্ৰোবট্) *n.* a rope dancer ভোলৰ ওপৰত নচা ৰাজীকৰ, খৰমৰা খেলোৱাৰ। —**ic** *adj.* কছৰং সম্বন্ধীৰ, বায়াম সম্বন্ধীৰ।

Acropolis (এক্ৰপলিছ) *n.* মহানগৰী; the fortified upper part or citadel of a Greek city ঐতিহাসিক গ্ৰীচৰ নগৰ সমূহৰ দুৰ্গ শীৰ্ষ।

Across (এক্ৰচ্) *prepo. or adv.* from side to side ইপাৰ-সিপাৰ, মাজেদি এমুৰবপৰা আন

মুৰলৈ, মজামজিকৈ ওপৰে। *Across the river*==নৈৰ ইপাৰবপৰা সিপাৰলৈ। I *came across him*==মই হঠাৎ তেওঁক লগ পালোঁ।

Acrostic (এক্ৰষ্টিক্) *n.* a poem of which the first or last letters of the line form a name কোনো এটা পদ্য বাৰ শাৰীবিলাকৰ আগৰ বা পাচৰ আখৰ কেইটা জোঁটালে এটা নাম হয়। এবিধ সাধৰ।

Act *v. t.* to perform; to play কাম কৰ; ভাও দে। —*v. t.* to behave, to produce an effect আচৰ, পাল, গুণ ধৰ। To *act on or upon* সেই মতে কাৰ্য্য হোৱা। To *act up to* ঠিক সেইদৰে কাৰ্য্যকৰ। —**ing** *n.* act of performing কৰাটো, ভাও দিয়াটো। —*adj.* আনৰ সলনি কাম কৰা; কাৰ্য্যকৰী।

Act *n.* something done; division of a play; a law passed by a legislative body কাম; নাটৰ এছোৱা, অঙ্ক; আইন। In *act* to==কবলৈ ধৰোঁতেই; কামত লাগোতেই; অধিনিয়ম।

Action (এক্শন্) *n.* a deed; a battle; a suit; a law; gesture, behaviour কাম, কাৰ; যাজ বা বণ; মোকদ্দমা বা গোছৰ; ঠাৰ চেও; আচৰণ অভিযোগ। —**able** *adj.* liable to a suit মোকদ্দমা চলিব পৰা বা হব পৰা। —**Committee** কাৰ্য্যপৰিষদ।

Active (একটিভ্) *adj.* diligent, busy, practical, quick কামিয়াল, টনকিয়াল, পৰিশ্ৰমী, কোষাল, খৰতকীয়া, উদ্যোগী, এলাহ নোহোৱা, কামত চোকা, চটফটীয়া, লচপটীয়া, লচপটী, আফলী। (ব্যাকৰণত) সৰ্গমক। **Active capitals** কাৰাবাৰত লাগিথকা মূলধন। **Active service** অৰুতীয়া চাকৰি। **Active measures** টনকিয়াল উপায়।

Actively *adv.* in an active manner খৰপেচাটকৈ, লচপটকৈ।

Activity (একটিভিটি) *n.* nimbleness ধৰবেশা, উৎসাহ; উদ্যোগ, লচপচানি, উখল-মাখল্।

Actor *n.* stage player ভাৱৰীয়া, নটুৱা। —**tress** *n.* ভাৱৰীয়ানী, কাৰিকা।

Actual (একজুৱেল্) *adj.* real, true আচল, প্রকৃত। —**ly** *adv.* really সঁচাকৈয়ে, আচলতে, প্রকৃতপক্ষে।

Actuary (এক্চুৱেৰী) *n.* a registrar especially of an insurance office জীৱন-চুক্তি কোম্পানীৰ হিচাব ৰখা বিষয়া।

Actuate (এক্চুৱেৰে) *v. t.* to influence উদগা, গা ভোল; motive for action কামৰ অন্তৰালত থকা উদ্দেশ্য।

Acumen (একিউমেণ্) *n.* quickness of perception বুদ্ধিৰ তীক্ষ্ণতা, লগতে কোনো কথা ধৰিব পৰা বা বুজিব পৰা শক্তি।

Acute (একিউট্) *adv.* sharp, keen চোকা, তীক্ষ্ণ; শ্ৰবণ; (ক্ষেত্ৰতত্ত্বৰ) সমকোণতকৈ সৰু, ঠেকচুকীয়া। —**ness** *n.* তীক্ষ্ণতা, শ্ৰবণতা, চাৰ। *Opposed* to—dull, chronic, obtuse.

Adage (এডেজ্) *n.* a proverb, an old saying যোজনা, দৃষ্টান্ত; পুটন্তৰ, ফকৰা।

Adamant (এডামেণ্ট্) *n.* a very hard stone বৰ টান, বজ্জময় পাথৰ, হীৰা। —**ine** *adj.* extremely hard বৰ টান, ভাঙ্গিব বা ভেদিব নোৱাৰা বজ্জময়। **Be adamant**=stubborn not to comply কোনো মতে সৈমান নোহোৱা। জাকোৰ গোজ মনোভাৱ।

Adam's-apple *n.* ডিম্বিৰ খট বা ঘটিকা। —**Adam's ale**=পানী।

Adapt (এডেপ্ট্) *v. t.* to fit, to suit উপযোগী কৰ, বজ, সঙ্গত কৰ। —**able** *adj.* উপযোগী, সঙ্গত —**ation** *n.* fitness মিল, উপযোগীতা; অনুকূলন।

Add *v. t.* to join or put to, to sum up যোগ কৰ, জোৰা দে, লগ লগা; সৰহ কৰ, তেৰেজ কৰ, আক কৰ। **To add to**=বেচি কৰ। **To add fuel to flame**=জ্বলাতে অকো জ্বলোৱা, জ্বলা জুইত খৰি জপা, জ্বলা জুইত ঘিউ ঢাল।

Addendum (এডেণ্ডাম্) *n.* anything to be added যিখিনি লগ লগাব লাগে, পৰিশিষ্ট, উপকৰা ভাগ। *Plu.* **Addenda.**

Adder (এডাৰ্) *n.* a viper এজাতি বিষাল সাপ, দাইল সাপ।

Addict (এডিক্ট্) *v. t.* to give one's self up to কোনো বেয়া কামত আসক্ত হ, বৰকৈ মন লগা; বাগী বহা। —**ed** (*to*) *adj.* বাগী বহা। —**edness** or —**iction** *n.* অনুৰাগ, আসক্তি, বাগী।

Addition (এডিছন্) *n.* যোগ কৰাটো, লগলগোৱা।

কামটো, যোগ বা তেৰেজ অৰু। —**al** *adj.* উপকৰা, বাজে, অপৰাধ।

Addle, Addled (এডল্ বা এডল্জ্) *adj.* putrid barren, morbid ঘোলা পৰা, গেলা; ঘেলঘেলীয়া (যেন কণী)।

Address (এড্ৰেছ্) *v. t.* to speak or write to, to direct to সম্বোধন কৰ, লিখ, চিঠিপত্ৰৰ শিৰোনামা লিখ; (বিয়াৰ আগেয়ে) প্ৰেমালাপ কৰ। **To address one's self to a task**—নিজে কামত লগ। —**ed** সম্বোধিত।

Address *n.* a speaking to, a speech সম্বাধা, বক্তৃতা, অভিনন্দন-পত্ৰ, প্ৰাৰ্থনা; skill কৌশল; direction of a letter ঠিকনা; manners সাদৰী গুণ। —**es** (*plu*) *v.* বিয়া কৰিবৰ উদ্দেশ্যে দেখুৱা মৰমৰ ভাব বা আসক্তি।

Adduce (এডিউছ্) *v. t.* to bring forward, to cite আন বা দে। (যেনে সাক্ষী, প্ৰমাণ দে); উপস্থিত কৰ, উল্লেখ কৰিবৰ যোগা, উনুকাব পৰা।

Ademption of legacy=উইলনামা বাতিল কৰাটো।

Adept (এডেপ্ট্) *adj.* (*in*) proficient পৈণত, নিপুণ, পাৰ্গত। —*n.* a person skilled in any art পৈণত লোক, কোনো বিদ্যাত পাৰ্গত মানুহ।

Adequate (এডিকোৱেট্) *adj.* sufficient; equal to যথোচিত, সমুচিত, উপযুক্ত। —**ly** *adj.* জোখাৰে, জোখাই-জোখাই. সমুচিতৰূপে। —**ness**, —**quacy** *n.* সমুচিত হোৱাটো, জোখাৰে হোৱাটো। **His punishment was not adequate to the offence**=তাৰ দোষ চাই দণ্ড নহল, অপৰাধৰ জোখাই তাৰ শাস্তি নহল।

Adhere (এড্‌হিৰে) *v. i.* (with *to*) to stick to, to remain fixed or firm লাগি ধৰ, কৰাল মাৰ, লিপিত খাই ধৰ, চৰহা মাৰ, আঁঠুখাই ধৰ। —**ence** *n.* লাগি থকাটো বা ধৰাটো; লগ নেৰাটো। —**ent** *n.* one who adheres যি লাগি থাকে, লগৰীয়া, দলৰ সঙ্গী, দলৰ মানুহ, লগ; পাৰিষদ; অনুচৰ; আনুৰক্তি।

Adhesion (এড্‌হিছন্) *n.* act or state of adhering to, steady attachment লাগি থকা অৱস্থা। —**sive** (এড্‌হিচিভ্) *adj.* sticky, adhering to জেপেটীয়া, লিপিত থোৱা, লাগিধৰা, লগাব পৰা। যেনে adhesive stamp=এঠাৰে য'তে ভ'তে লগাব পৰা ঠাম্প। *opp.* impressed

stamp=য'তে ত'তে লগাব নোৱাৰা একেবাৰেই
তুলাপাতত চাপি দিয়া নোহে। —sively *adv.*
—siveness *n.* tenacity আঁট খাই ধৰা গুণ।

Ad-hoc (এড্‌হক্) তদৰ্থ।

Ad-interim ইতিমধ্যে ; ইয়াৰ মাজতে পোৱা।

Adieu (এডিউ) *adv.* farewell দৃষ্টবে সফল কবক,
এতিয়া বিদায় হে! —*n.* বিদায়। **To bid adieu**
বিদায় দিয়া বা বিদায় লোৱা। বিদায় লবৰ বা
দিবৰ সময়ত অসমীয়া সমাজত কোৱা হয়,—“ভাল,
এতিয়া থাকিব”, “এতিয়া আক আহোঁহে বা
যাওঁহে”, “এতিয়া আক যাবগৈ।”

Adipose (এডিপ'জ্) *n.* animal fat জন্তুৰ দেহৰ
চৰ্বি। —*adj.* fat ; fatty যি কোনো চৰ্বি ; চৰ্বিৰে
ভৰা।

Adjacent (এড্‌'জেক্টেণ্ট্) *adj.* lying close to
contiguous লগালগি, কাষত থকা, নিচেই ওচৰা-
ওচৰি। —*cency n.* লগালগিকৈ থকাটো। —*ly*
adv. লগালগিকৈ ; ওচৰা-ওচৰিকৈ।

Adjective (এড্‌জেক্টিভ্) *n.* বিশেষণ পদ ;
কোনো বস্তুৰ, বিষয়ৰ, কামৰ, অৱস্থাৰ বা গুণৰ
নামৰ সংখ্যা, পৰিমাণ, বিধ, বকম, গুণ বা অৱস্থা
বুজোৱা কথা। —*tival adj.* বিশেষণৰূপে ব্যৱহাৰ
হোৱা। গুণবাচক। —*ly adv.* বিশেষণৰূপে।

Adjoin (এড্‌জয়েন্) *v. i.* to lie next to
লগালগিকৈ থাক। —*ing adj.* adjacent কাষৰ,
লাগিথকা, লগালগি, ওচৰাওচৰি।

Adjourn (এড্‌জৰ্ণ্) *v. t.* to postpone মূলতৰী
ৰাখ, অইন তাৰিখলৈ বা সময়লৈ হোঁহোঁকো।
—*ment n.* মূলতৰী ৰখা দিন, সময়, দিন হোঁহোঁ-
কোৱাটো, স্থগন, অববিধান ; কালদান।

Adjudge (এড্‌জাজ্) *v. t.* to decide judicially
বিচাৰত নিষ্পত্তি কৰ, ঠিক কৰ, দণ্ড, দে। —*judg-*
ment n. sentence নিষ্পত্তি, বিচাৰ, দণ্ড, শাস্তি।

Adjudicate (এড্‌জুডিকেট্) *v. t.* বা *v. i.* deter-
mine according to law আইন অনুসাবে বিচাৰ
কৰি স্থিৰ কৰ, বিচাৰত নিষ্পত্তি কৰ, ৰাই দে।
—*cation n.* trial or a judicial order বিচাৰ,
ধকৱাক দেৱলীয়া বুলি স্থিৰ কৰি তাৰ সম্পত্তি
আমানত ৰখাৰ হুকুম।

Adjunct (এড্‌জাক্ট্) *n.* something joined
or added to another লগৰীয়া বস্তু, লগত থকা
বস্তু, কোনো অফিছত বা কামত নহলেই নোহোৱা

কোনো লগুৱা বা লগৰীয়া (ব্যাকবণত) বিশেষণ বা
ক্ৰিয়া বিশেষণ শব্দ বা পদ। —*ive adj.* joining.

Adjuration (এড্‌জুৰেশ্বন) *n.* act of charging
on oath শপথ দিয়াটো, শপথ।

Adjure (এড্‌জুৰ্) *v. t.* to charge solemnly,
to enjoin earnestly শপথ দে ; দেৱতা, গোঁসাই
বা আন কোনো মৰমৰ মানুহৰ নাম কৈ প্ৰাৰ্থনা বা
আদেশ কৰ ; দোহাই দে।

Adjust (অড্‌জাষ্ট্) *v. t.* to set right, to settle,
to fit ঠিক কৰ, বফা কৰ, মিট, লেঠা মাৰ ; জেঙ্গা
ভাং, আঁৰ ভাং। —*able adj.* ভাৰ কৰিব পৰা,
ঠিক কৰিব পৰা। —*ment n.* settlement,
arrangement ঠিক কৰাটো, বফা, নিষ্পত্তি।

Adjutant (এড্‌জুটেণ্ট্) *n.* সেনা-বিভাগৰ এজন
বিষয়া ; বৰটোকোনা চৰাই।

Ad litem =for a suit মকদ্দমাৰ উপলক্ষে, গোচৰৰ
কাৰণে।

Administer (এড্‌মিনিষ্টাৰ্) *v. t.* or *v. i.* to
conduct ; to serve ; to impose চলা, নিৰ্বাহ
কৰ ; দে, দেখুৱাই শুনাই দে বা কৰ ; আগত থাকি
সহায়তা কৰ। প্ৰশাসন। —*ed* প্ৰশাসিত।

Administration (এড্‌মিনিষ্ট্ৰেশ্বন) *n.* rule, govern-
ment, the act of administering আমোল,
শাসন, পৰিচালন। —*trative adj.* শাসনসম্বন্ধীয়।
—*trator n.* ruler ; one who manages or
directs শাসনকৰ্ত্তা ; মৰামানুহৰ সম্পত্তিৰ ওপৰত
পতা গৰাকী। —*fem.* ADMINISTRA-
TRIX, Letters of administration মৰা মানুহৰ
সম্পত্তিৰ গৰাকী পাতি দিয়া ক্ষমতাপত্ৰ। —*func-*
tion প্ৰশাসনীয় কৃত্য।

Administrator General মহা প্ৰশাসক।

Admirable (এড্‌মিৰেবল্) *adj.* worthy of being
highly praised প্ৰশংসনীয়, শলাগনীয়, চমৎকাৰ,
আচৰিত। —*bly adj.* চমৎকাৰৰূপে, প্ৰশংসনীয়-
ৰূপে, শলাগিবলগীয়াকৈ। surprisingly.

Admiral (এড্‌মিৰেল্) *n.* chief officer of a
navy নৌ-সেনাপতি, বহুৱা জাহাজবিলাকৰ ওপৰত
গৰাকী। —*ship n.* নৌ সেনাপতিৰ পদ বা বাৰ।
—*ty n.* সাগৰীয় কাৰ্য্য চলোৱা সভা বা সেই সভা
বহা ঘৰ। —নৌকাধিকৰণ।

Admiration (এড্‌মিৰেশ্বন) *n.* wonder, esteem
শলাগ, বিশ্বাস, তৰহ।

Admire (এড্‌মায়ার্) *v. t.* to have a high opinion of or regard for অচিহিত মান, শ্লাগ, প্রশংসা কৰ, ভাল বোল। —**mire** *n.* one who admires শ্লাগোতা, বিশ্বাস মানোতা; a lover চেনেহ কৰোতা, ভাল পাওতা।

Admissibility (এড্‌মিচিবিলিটি) *n.* the quality of being admissible সঁচা বুলি গ্রহণ কৰিব লগীয়াটো, গ্রাহ্য কৰাটো।

Admissible (এড্‌মিচিবল্) *adj.* that may be admitted; allowable গ্রাহ্য, গ্রহণীয়, (যেনে মোকদ্দমাৰ প্ৰমাণ), গ্রাহ্য।

Admission (এড্‌মিছন্) *n.* act of admitting; কবুল, স্বীকাৰ; anything admitted স্বীকাৰোক্তি; leave to enter সোমাবলৈ অনুমতি, প্ৰবেশ।

Admit (এড্‌মিট্) *v. t.* (to or into), to allow, to enter সোমাবলৈ দে; to acknowledge সৈল, স্বীকাৰ কৰ; মঞ্জুৰ কৰ (যেনে মোকদ্দমা)। **His words do not admit of such a construction**—তেওঁৰ কথাবিলাকৰপৰা তেনেটো বুজিব নোৱাৰি, বা তেনেটো অৰ্থ নুবুজায়। —**tance** *n.* সোমাবলৈ অনুমতি বা অধিকাৰ। —**ted** *pa. p.* স্বীকৃত, স্পষ্ট, জনাজাত। **It is an admitted fact**—ই জনাজাত কথা, সকলোৱে স্বীকাৰ কৰা কথা। —**tedly** *adv.* স্পষ্টকপে, জনাজাতকপে।

Admixture (এড্‌মিক্‌চাৰ) *n.* anything mixed সামমিশ্ৰি, ভাঁজ।

Admonish (এড্‌মনিছ্) *v. t.* to warn; to advise গৰিহণা দে, তাড়না কৰ, দাপ; ভাল হবলৈ উপদেশ দে, দঢ়। —**monition** *n.* a gentle reproof; advice ধমকী, তাৰহ, তাড়না, দাপনি, উপদেশ।

Ado (এড্) *n.* trouble, difficulty, bustle, fuss দিগ্, কষ্ট, আৰাও, হুৰামুৰা, চিঞৰ-বাখৰ।

Adolescent (এড্‌লিচেণ্ট্) *adj.* growing to manhood কিশোৰ। —**lescence** *n.* youth কৈশোৰ কাল, বয়ঃসন্ধি, যৌৱন আৰু শৈশৱৰ মাজৰ সময়ছোৱা। (পুৰুষৰ ১৪—২৫ আৰু মাইকীৰ ১২—২১ বছৰ বয়সৰ কাল)।

Adonis (এড্‌নিচ্) *n.* a beautiful youth, a dandy বৰ শুৱনি ডেকা, আঁচু ধুনীয়া।

Adopt (এডপ্ট্) *v. t.* to choose, to take up, গ্রহণ কৰ; to take a child as one's own

পোৱ। —**tion** *n.* the act of adopting গ্রহণ কৰাটো, চলাৱাটো; পো-লোৱাটো। **Adopted son** ভোঁলনীয়া পো, পোহুপুত্ৰ; দত্তক গ্ৰহণ।

Adore (এড'ৰ্) *v. t.* to worship পূজা কৰ, আৰাধ; to love highly আদৰ কৰ, সম্মান কৰ। —**vable** *adj.* পূজনীয়; আদৰণীয়। —**ration** *n.* divine worship, homage পূজা, অৰ্চনা, ভক্তি; deep regard সাদৰ।

Adorn (এডৰ্ণ্) to deck, to embellish সজা, সাজ পিন্ধা, ভূষিত কৰ। —**ment** *n.* decoration সাজোৱাটো, সাজ; বিভূষণ।

Adrift (এড্ৰিফ্ট্) *adj.* or *adv.* floating at random ওপসি ফুৰা, উট-বুথি ফুৰা।

Adroit (এড্ৰইট্) *adj.* skilful, dexterous খবটকীয়া, দক্ষ, চৌকস, পটু, বুধিয়ক। —**ly** *adv.* খৰপোচাকৈ, নিপুণভাৱে। —**ness** *n.* খৰপোচ, দক্ষতা, চতুৰালি।

Adulate (এড্‌উলেট্) *v. t.* to flatter উটঙ্গা, ওফোন্দোৱা, অতি নীহ ভাও ধৰি প্ৰশংসা কৰ। —**tion** *n.* flattery মিছা প্ৰশংসা, অতিভক্তি। —**tory** *adj.* উটঙ্গোৱা ভাৱৰ।

Adult (এডাল্ট্) *adv.* grown up বয়সস্থ, প্ৰাপ্তবয়স্ক। —*n.* a grown-up person বয়সস্থ পুৰুষ বা স্ত্ৰী, ডেকা মানুহ। —**suffrage**; বয়সস্থ ভোটাধিকাৰ।

Adulterate (এডাল্টাৰেট্) *v. t.* to make corrupt by mixing ভাঁজ দে, ভাঁজ দি অপকৃষ্ট বা বেয়া কৰ। —**tion** *n.* ভাঁজ দিয়াটো, বেয়া বস্তু মিহলোৱাটো; অপমিশ্ৰণ।

Adultery (এডল্টাৰী) *n.* a violation of the marriage-bed পৰস্ত্ৰীগমন। —**terer** or —**teress** *n.* ব্যভিচাৰী বা ব্যভিচাৰিণী বা বাদিনী।

Adumbrate (এডাম্‌ব্ৰেই) *v. t.* to give a faint shadow of চিমিকটামাকৈ দেখুৱা; to exhibit imperfectly আভাস দে।

Advance (এড্‌ভাৰ্চ্) *v. t.* to put forward আগ বাঢ়; to promote ডাঙৰ কামলৈ ভোল, উন্নতি কৰ, গতি বৃদ্ধি কৰিবলৈ উৎসাহ দে; to pay beforehand আগমন ল বা দে। —*v. i.* to go forward আন্তৰা, আগ বাঢ়ি যা, অগ্ৰসৰ হ; to rise in rank or value দাম বেছি হ, খিতাপ বাঢ়। —*n.* a going forward আগ হোৱাটো; improvement উন্নতি, পদত ওপৰলৈ উঠাটো; payment

beforehand আগমন। **In advance**=আগধৰি ;
—**ed** *pa. p.* আগ বঢ়া অগ্ৰবৰ্তী, উন্নত।

Advantage—(এড্‌ভাণ্টেজ্) *n.* superiority
প্ৰাধিকৃত্য ; benefit লাভ, সুবিধা, চল, উপকাৰ,
টিকাইৎ। —**tageous** *adj.* useful লাভজনক, সুচল,
চললগা। —**tageously** *adv.* সুচলকৈ, সুবিধামতে।
To take at advantage of=কোনো অপকাৰজনক
কাম কৰিবলৈ বা মতলৰ পুৰাবলৈ চল পেৰা। **To
take advantage of**=সুবিধা লোৱা।

Advent—(এড্‌ভেণ্ট্) *n.* a coming আগমন, আবি-
ৰ্ভাৱ ; বৰদিনৰ আগৰ ৪ সপ্তাহ কাল (৩০
নবম্বৰৰ পৰা বৰদিনৰ আবেলিলৈকে)।

Adventitious (এড্‌ভেনিচ্যুচ) *adj.* accidental,
additional এনেদৰে উপকৰণকৈ হোৱা বা ওলোৱা
coming from without গহৰা গজা ; আঁতৰৰপৰা
অহা।

Adventure (এড্‌ভেনচাৰ) *n.* an enterprise
সাহসৰ কাম ; দুৰ্ভাগ্য ঘটনা ; an extra-ordinary
event আচৰিত ঘটনা ; a commercial specula-
tion আশুদ-বিপদ থকা বা লাভ-লোকচানৰ কাৰ-
বাব। —**turer** *n.* আশুদ-বিপদ নেমানি কৰোঁতা।
—**turous**, —**turesome** *adj.* daring enterpris-
ing মহাসাহসী, মনভাৰ্জী।

Adverb (এড্‌ভাৰ্ব) *n.* a word which modifies
a verb, adjective or another adverb ক্ৰিয়া-
বিশেষণ। —**verbially** *adv.* ক্ৰিয়াবিশেষণ দৰে
ব্যৱহাৰ হোৱা। —**verbially** *adv.* ক্ৰিয়াবিশেষণ-
ৰূপে।

Adversary (এড্‌ভাৰচেৰি) *n.* an opponent,
an enemy শিপক্ষ, শত্ৰু ; the devil ভূত।

Adverse (এড্‌ভাৰ্চ) *adj.* (to) opposed to, con-
trary বিপৰীত, বিৰোধী, অহিত, প্ৰতিকূল, unfor-
tunate দুৰ্ভাগীয়া। —**sity** *n.* affliction misfor-
tune বিপদ, দুৰ্দ্দশা, আপদ, দুৰ্দ্দিন, বিপিন্থালি,
আপালি। —**ly** *adv.* বিপৰীতে, বিৰোধীভাৱে,
অহিতে।

Advert (এড্‌ভাৰ্ট্) *v. i.* (to) turn the mind
কণ কৰ, মন কৰ। —**ence** *n.* heed মনকণ।
—**ent** *adj.* heedful মনোযোগী। —**tently**
adv. with heed to সেই বিষয়ে। **L.=vertre**,
to turn.

Advertise (এড্‌ভাৰ্টাইজ্) *v. t.* to give public

notice ইস্তাহাৰ দে, জাননী দে, বৃক্ষ দে। —**ment**
n. a public notice ইস্তাহাৰ, দিনেকীয়া, মাহে-
কীয়া আদি বাতৰি-কাকতত দিয়া জাননী। —**tiser**
n. যি জাননী দিয়া, কাকত।

Advice (এড্‌ভাইচ্) *n.* instruction, counsel
উপদেশ, পৰামৰ্শ, মত ; (*pl.*) intelligence খবৰ,
বাতৰি। **Letter of advice**=কোনো বেপাৰীয়ে
হুজী আদি বস্ত্ৰ-বাহানি পাঠোৱাৰ বাতৰি দিয়া পত্ৰ।
Take advice=কথা শুন ; মন্ত্ৰণা।

Advise (এড্‌ভাইজ্) *v. t.* to give advice উপদেশ
দে, পৰামৰ্শ দে ; (*of*) to inform ভূ দে, খবৰ
দে। —*v. i.* (with) পৰামৰ্শ কৰ। —**able** *adj.*
fit to be done, expedient যুক্ত, উচিত, ভাল
বুলিব পৰা। —**ability** ; —**ableness** *n.* expedi-
ency উচিত। —**visedly** *adv.* সুধিপুছি, শুনি-
গাঁথি, পৰামৰ্শ লৈ, বিবেচনাপূৰ্বক। **Well-
advised**=সতৰ্ক সু-বিবেচক। —**er** *n.* পৰামৰ্শ
দিওঁতা। **Illadvised**=কু-বুদ্ধি শুনা। মন্ত্ৰণা দেৱণ।
Advisory council=মন্ত্ৰণা পৰিষদ।

Advocate (এড্‌ভেকেই) *n.* one who pleads for
another উকিল, আনৰ হৈ কথা-কওঁতা। —*v. i.*
to plead for ওকালতি কৰ, আনৰ সলনি চৰাল-
জবাব কৰ, পক্ষ সমর্থন কৰ। —**cacy** *n.* defence
পক্ষ সমর্থন, ওকালতি। **Advocate General**=
মহাবিবক্তা।

Adze (এড্‌জ্) *n.* carpenter's tool for chip-
ping wood চাঁচ-যন্ত্ৰ, বাণ্ডা।

Aegis (ঈজিচ্) আশ্ৰয়, গাৰ্গবি।

Aeolian (ঈঅ'লিয়ান) *adj.* of pertaining to
wind—**Aeolus** is the god of wind বতাহ
সম্বন্ধীয়। **Aeolian harp** *n.* a musical
instrument producing sounds as the wind
passes বতাহত আপোনা আপুনি বাজি উঠ এবিধ
চেঁতা-ব-জাতীয় বাদ্যযন্ত্ৰ। কীচক বেণু।

Aeon, Eon (ইয়ন) *n.* an age of the universe
কল্প, যুগ, সৃষ্টিৰ কাল।

Aerate ('এৰেট্) *v. i.* to supply with air or
some sort of gas বতাহযুক্ত কৰ। **Aerated
waters**=চোঁড়া, লিমনেড্ আদি বিলাতী পানী।

Aerial ('এবিয়েল্) *adj.* belonging to the air
বায়ুৰ, বতাহৰা ; lofty ওখ ; ethereal, visionary

আকাশত থকা, কাল্পনিক। —*n.* অনাতাঁৰ যন্ত্ৰত
ব্যৱহাৰ কৰা মুকলি ঠাইত থকা তাঁৰ।

Aerie (‘এৰি) *n.* চিকাৰী চৰাইৰ বাহ; কোনো বৰ
ওখ ঠাইত সজা ঘৰ।

Aeriform (‘এয়াৰিফৰ্ম) *adj.* বায়ুৰ নিচিনা, বাষ্পীয়;
unreal অসাৰ।

Aerify (‘এইয়াৰিফাই) *v. t.* to fill with air, to
change into air বতাহ বা ভাপ ভৰা, বতাহলৈ
পৰিণত কৰ। —*ification n.* বতাহ বা গেচ
ভৰোৱাটো।

Aerodrome (‘এৰোড্ৰম) *n.* an aviation station
আকাশী বথ উঠা-নমা কৰা ঠাই বা আড্ডা; বিমান
কোঠ।

Aerolite (এৰোলাইট) *n.* a meteoric stone
আকাশী পাথৰ, উজ্জ্বলপিণ্ড।

Aerometer (এৰোমিটাৰ) *n.* বতাহ-জোখা যন্ত্ৰ।

Aeronaut (‘এৰোনট্) *n.* one who makes
ascents in a balloon or on aerial car যি
বেলুন বা আকাশী-বথ চলায়।

Aeroplane (এৰোপ্লেন) *n.* a flying machine
heavier than air and driven by gasoline
engine ইঞ্জিনিৰে চলোৱা বতাহতকৈ গধুৰ বেলুন
বা আকাশী বথ। উড়া-জাহাজ।

Aery (‘এয়াৰি) *adj.* aerial, visionary বতাহৰ
কাল্পনিক।

Æsthetics (ঐচ্থেটিক্) *n.* the feeling of
beauty in objects সৌন্দৰ্য্যবোধ, philosophy
of the fine arts মনমোহ-যোৱা বিদ্যাবিশয়ক
শাস্ত্ৰ। নন্দনতত্ত্ব; কান্তিবিদ্যা। **Æsthetical**—
adj. নন্দনতাত্ত্বিক।

Æther (ঈথাৰ) *n.* the upper air উচ্চতৰ বায়ুমণ্ডল।
প্ৰাচীন কবিসকলৰ মতে দেৱদেৱীৰ লীলাভূমি বায়ু-
মণ্ডলৰ মাজৰ ঠাই। আধুনিক বৈজ্ঞানিক সকলৰ
কাল্পনিক মাধ্যম। মহাকাশত ইয়াৰ যোগেদি শব্দ,
আলোক আৰু অণু আভেজিক্ৰিয়তাৰ পৰিবহন চলে।

Ætiology (ঐটিয়লজি) *n.* বেমাৰৰ উদ্ভৱ-কাৰণ
নিৰ্ণয় কৰা বিদ্যা। নিদান।

Afar (এফাৰ্) *adv.* from a great distance
আতঁৰত, আতঁৰৰপৰা দূৰলৈ। (আগত সদায়
from বহে)।

Affable (এফ্ফেব্ল) *adj.* easy of manners,
easy to be spoken to কথা কবলৈ ওচৰ চাপিব

পৰা, সভা, শিষ্ট, আলাপী। —*bility, —ness n.*
কথা শুনা শুণ, শিষ্টভাৱ, হৰিল-গৰিল।

Affair (এফ্ফেয়াৰ্) *n.* business, matter কাম,
বিষয়, কথা, বৃজ। —*pl.* transactions ব্যৱসায়,
কাম। **Private affairs**—ঘৰুৱা কাম।

Affect (এফ্ফেক্ট্) *v. t.* to act on, to produce
a change upon কোনো এটাৰ ওপৰত কাৰ্য্য কৰ,
লাভ-লোকচান ঘটা, লবচৰ বা পৰিবৰ্তন কৰ।
This will not affect the trade—ইয়াৰপৰা বেপাৰৰ
হানি-বিধিনি নহয়।

Affect *v. t.* to move the passions; মন ভাল বা
বেয়া কৰা, মনত লাগ; গা-বেজা; to make a
show চল। **He affected friendship**—তেওঁ
বন্ধুভাবে চলিলে। —**ed** *adj.* উল্লাসিত বা হুংখিত;
ভাঙ ধৰা। —**tation n.** pretence ফাঁকি,
ছল, ভেম। —**ing** *adj.* pretence দৃশলগা,
বেজাবলগা।

Affection (এফ্ফেক্শন্) *n.* love, kindness
মৰম, বেখা, য়েহ, শ্ৰদ্ধা; disease বেমাৰ। —**ate**
adj. loving মৰমলগা, মৰমীয়াল, মৰমৰ,
চেনেহুৱা। —**ately** *adv.* মৰমেৰে।

Affiance (এফ্ফায়েঞ্চ) marriage contract
বান্ধগন, বিয়াৰ চুক্তি; trust বিশ্বাস। —**anced**
adj. বান্ধগন কৰি থোৱা।

Affidavit (এফ্ফিডেভিট্) *n.* a written declara-
tion on oath আফিডেভিট আদালতত দাখিল
কৰা হলপনামা।

Affiliate (এফ্ফিলিয়েট্) *v. t.* to adopt, to
receive into a society; to connect with
পো বুলি ল; সমাজত ভুক্ত কৰ; বিশ্ববিদ্যালয়ৰ লগ
লগা। **The college is affiliated to the**
university—কলেজ বিশ্ববিদ্যালয়ত ভুক্ত হৈছে।
—**ation n.** পো লোৱাটো, সমাজ ভুক্ত কাৰণ;
বিশ্ববিদ্যালয়ভুক্ত কৰণ।

Affinity (এফ্ফিনিটি) *n.* relationship বিয়াৰ
দ্বাৰা লগা সম্বন্ধ, মতিৰ সম্বন্ধ; কোনো ভাষাৰে
সম্পৰ্ক, মিল; chemical attraction দ্ৰব্য সংযোগ
গুণ, বাসায়নিক সংযোগ।

Affirm (এফ্ফাৰ্ম) *v. t.* assert positively, to
declare ভাটি বা ঠাফিক কৰ, বাহল বাখ, হয় বোলা।
—**ation n.** that which is affirmed, solemn
declaration খাটাং কথা, সত্য প্ৰতিজ্ঞা, শপাং।

—**ative** *adj.* হয় বোলা। —**atively** *adv.* হয় বুলি, ভাটি, হাঁফি। —প্রতিজ্ঞান।

Affix (এফ'ফিক্স্) *v. t.* (*to, on, upon*) to attach শেহত লগলগা, লগ। —*n.* syllable or letter added to the end of a word প্রত্যয়, বিভক্তি। **Affix a signature**—চহি দে।

Afflict (এফ'ফ্লিক্ট্) *v. t.* to give pain or grief, harass দুখ বা শোক দে, যাতনা দে। —**ed** *pa. p.* (*with*) harassed যাতনা ভোগা, মনত কষ্ট পোৱা। —**ing** *adj.* harassing দুখলগা, যাতনাদায়ক। —**tion** *n.* শোক, যাতনা, বিবক্তি, বিবৰ্ত। —**tive** *adj.* যাতনাদায়ক।

Affluence (এফ'ফ্লুয়েন্স্) *n.* profusion ওপচ হোৱাটো, পয়সাভৰ; উভেনদা; wealth ধন-সম্পত্তি। —**ent** *adj. (in)* plentiful ওপচ হোৱা; wealthy চহকী, আটন্তিয়াব। —**ent** *n.* উপনদা, যোগনীয়া নৈ।

Afflux (এফ'ফ্লাক্স্) *n.* a flowing to বৈ যোৱাটো, ওপচখাই যোৱাটো।

Afford (এফ'ফাৰ্ড্) *v. t.* to yield উৎপন্ন কৰ, জনা; দে; to bear the expense of খৰচ কৰিবলৈ সমৰ্থ হোৱা। **The land did not afford paddy**==খাটিত ধান নহল।

Affray (এফ্ৰে) *n.* a brawl, a quarrel with violence টঙ্গনা-টঙ্গনি, কিলাকিলি (বাঞ্চবাটত), ছৰামুৰা।

Affright (এফ'ফ্ৰাইট্) *v. i.* to frighten ভয়খুৱা বা দেখুৱা। —**ment** *n.* sudden fear হঠাৎ ভয়।

Affront (এফ'ফ্রন্ট্) *v. t.* to insult মুখামুখিক ধৰ; অপমান কৰ, আগভেটি ধৰ। —*n.* অপমান, অমৰ্যাদা।

Afield (এফিল্ড্) *adv.* to or on the field পথাৰলৈ, পথাৰত।

Afloat (এফ্লোট্) *adv. or adj.* in a floating state ওপঙ্গি ফুৰা, উটি যোৱা অৱস্থাত।

Afoot *adv.* on foot খোজকাঢ়ি।

Afore (এফ'ৰ) in front আগধৰি। —**hand** *adv.* আগেয়েই। —**said** *adj.* named before ওপৰত কোৱা, আগত নাম কৰা। —**thought** *adj.* আগেয়ে ভবা।

Afraid (এফ্ৰে'ড) *adj.* struck with fear

ভয়পোৱা বা খোৱা, ভয়ানক। **I am afraid**=মই সন্দেহ কৰো কিজানি।

Afresh (এফ্ৰে'ছ্) *adv.* anew আকৌ, নকৈ।

Aft (এফ'ট্) *adj. or adv.* behind, astern পাচত, জাহাজৰ শেহফালে।

After (আফ'টাৰ) *pre. and adv.* পাচত, পিচত, পাচে পাচে, দৰে, মতে। **After all**=মুঠতে কবলৈ গলে, মোটৰ ওপৰত। —**birth** লগি (প্ৰসৱৰ পাচৰ)। —**clap** পাচখুন্দা; কোনো এটা কথা হৈ যোৱাৰ পাচে হোৱা অকস্মাৎ ঘটনা। —**crop** দ্বিতীয় ফচল। —**pains** অশৌচলগাৰ পাচত হোৱা বিষ। —**thought** কাম হৈ যোৱাৰ পাচে ভাবি উলিওৱা কথা।

Aftermath (আফ'টাৰ-মঠ্) *n.* consequences, results পৰিণাম, শেষফল; second mowing of grass in the same season বতৰত দ্বিতীয়-বাৰ ঘাঁহ কটা।

Afternoon (আফ'টাব্নূন) *n.* the time from noon to evening দুপৰীয়া ১২ বজাৰপৰা বেলি ভাঙি দিয়াটালৈকে সময়, ভাটীবেল।

Afterward (আফ'টাৰওৱাৰ্ড্), —**wards** (এফ'টাৰ ওৱাৰ্ড্) *adv.* subsequently পাচত, পৰন্তে, শেষে।

Again (এগে'ন) a second time, one more ৱনাই, পুনৰায়, আকৌ। **Again and again**=বাৰে বাৰে।

Against (এগে'নফ্) *prep.* in opposition to বিপক্ষে, বিৰুদ্ধে; in provision for প্ৰতিকাৰৰ অৰ্থে; opposite to সম্মুখত। **You should not have gone there against his advice**=তেওঁৰ কথা নুশুনি তুমি তালৈ যাব নেলাগিছিল।

Agape (এ'গেপ) *adj. or adv.* হাঁ কৰি, মুখমেলি, বিচুতি হৈ, তৰা লাগি।

Agate (এ'গেট্) *n.* এবিধ মূল্যবান পাথৰ; a kind of precious stone.

Age (এজ্) *n.* duration of life বয়স, আয়ু; a period of time কাল, যুগ। **The Golden age**=সত্য যুগ। **The Bronze age**=ব্ৰোণজ যুগ। **The Middle age**=দ্বাপৰ যুগ। **The Iron age**=কলি যুগ। —**ed** *adj.* বুঢ়া; বয়সীয়া। **Of age**=বয়সপ্ৰাপ্ত।

Agency ('এজেন্সি) *n.* office of an agent

এজেন্সি অফিস ; business of an agent or his action গোমোস্তাগিৰি, মুক্তিয়ারি ; আনৰ সলনি কোনো কাৰবাৰ বা দোকান চলাওঁতা ; instrumentality যত্ন বা কাৰবাৰ, যেনে *through his agency*—তেওঁৰ কাৰবাৰত বা যত্নত, তেওঁৰ হতুৱাই। —অভিকৰণ।

Agent (‘এজেন্ট’) *n.* a deputy, a manager এজেন্ট, গোমোস্তা, প্ৰতিনিধি, উকীল ; অভিকৰ্তা।

Agglomerate (এগ্গ্লোমাৰেট) *v. t.* or *v. i.* to form into a ball or mass লড়া বান্ধ, গোটখাই লাড়ু বন্ধা। —**ration** *n.* লাড়ু বন্ধাটো, চপৰা মৰাটো।

Agglutinate (এগ্গ্লুটিনেট) *v. t.* to cause to stick together by glue এঠাৰে আঁট খোৱা। —**nation** *n.* এঠা লাগি ধৰাটো। —**native** *adj.* tending to unite জেপেটয়া, লাগিধৰা গুণৰ।

Aggrandise (এগ্গ্ৰেণ্ডাইজ) *v. t.* to make great ডাঙ্গৰ বা দীঘল কৰ, মান সন্মত বা ক্ষমতা বঢ়া, বৰটো কৰ। —**ment** *n.* enlargement বৰ বা ডাঙ্গৰ কৰাটো, বৃদ্ধি, উন্নতি।

Aggravate (এগ্গ্ৰেভেট) *v. t.* to make worse আক বেচি বেয়া কৰ, বেচি গধুৰ কৰ, টান কৰ ; to provoke খং তোলা। —**vating** *adj.* বঢ়োৱা গুণৰ, বেয়ালৈ টনা। —**vation** *n.* বেয়াৰ ফাললৈ ঢাল লোৱা অৱস্থা। (*ad*=to, *gravis*=heavy)।

Aggregate (এগগ্ৰিগেট) *v. i.* to collect মূঠ কৰ, থুপ কৰ। —**adj.** formed of parts taken together মোট, মূঠ, সমুদায়। —*n.* খোপ, মূঠ, broken stone etc. for concrete কংক্ৰিটৰ বাবে ভঙ্গা শিল বা ইটাৰ টুকুৰা ; শিল গুট। **In the aggregate**=মোটৰ ওপৰ। —**gation** *n.* মূঠ কৰাটো। (*ad*=to, *grex*=to flock)।

Aggress (এগ্গ্ৰেছ) *v. i.* to bring a quarrel আগধৰি দন্দ কৰ, পোনেই জোকা ; to intrude আগধৰি সোমা। —**gression** *n.* the first act of injury প্ৰথম আক্ৰমণ ; শান্তিভঙ্গ। —**gressive** *adj.* আগেয়ে থুটিয়াই লোৱা, আগবাঢ়ি যোৱা, নোজোকাৰেও জোকাৰা, খুঁটখুটিয়া। —**or** *n.* one who makes a first attack যি আগেই লগাই লয়, যি আগধৰি দোষ কৰে বা আক্ৰমণ কৰে। **Grieve** (এগ্ৰীভ) *v. t.* to pain, to injure হৃৎশল, বেজাৰ দে, হানি কৰ। (সদায় *passive*

voiceত হয়। যেনে **I am much aggrieved**=মই বৰ বেজাৰ পাইছোঁ।)

Aghast (এগ্গাষ্ট) *adj.* terrified অৰাক, বিহুতি।

Agile (এজাইল) *adj.* nimble active খৰচকীয়া, খৰপোচ, চটুফটীয়া। —**lity** *n.* quickness খৰপোচ গুণ, ততাতৈয়া। also **Agileness**.

Agio (এজি-অ’) *n.* percentage charged on exchange of paper money ; discount হুতি আদি ভঙ্গালে লোৱা বামচ ; আন দেশৰ ধন সলালে লোৱা শতকৰা মূনাফা।

Agitate (এজিটেট) *v. t.* to stir violently আন্দোলন কৰ, ঘাঁট, লৰাই থাক ; to discuss ৰাজহুৱা কথাৰ মেল বা আলচ কৰ। —**tation** ঘট। কাম, হেন্দোলনি আলোড়ন ; ৰাজহুৱা মেল, ৰাজহুৱা আন্দোলন, জাঙ্গল খাই উঠাটো। —**tator** *n.* যি ৰাইজক জাঙ্গল খুৱায়, জাঙ্গল-খুৱাওঁতা, আন্দোলন কৰোঁতা।

Agnaill (এগ্নেল) *n.* an inflammation round the toe, a whitlow নখ-চুকা ; আঙ্গুলি উখহা।

Agnate (এগ্নেট) *adj.* related by the father’s side বাপেকৰ ফালৰ সম্বন্ধীয়া, বংশৰ জাতি, সগোজ।

Agnostic (এগ্গনষ্টিক) *n.* one who maintains that the existence of God and an unseen world are unknown and unknowable যি ঈশ্বৰ আৰু পৰকাল থকাটো নেজানোঁ বা জানিব নোৱাৰি বুলি কয়, ঈশ্বৰ-সন্দেহী, নাস্তিক। —**ficism** (এগ্গনষ্টিকিজম্) নাস্তিক মত।

Ago (এগো) *adv.* gone, past হৈ গল, হল, আগেয়ে। **Several years ago**=বহু বছৰ আগেয়ে।

Agog (এগগ) *adv.* or *adj.* eager হৈপেহুৱা, হৈপাহঁকৈ।

Agoning (এ-গোয়িং) *adv.* going on যাওঁতে, চলি থাকোঁতে।

Agonist (এগনিষ্ট) *n.* one who competes in an athletic combat মাল যুঁজাৰু।

Agonise (এগনাইজ) *v. t.* to put in severe pain যাতনা দে, যন্ত্ৰণা দে, সহিব নোৱাৰা শাস্তি কৰ। —**nising** *adj.* যন্ত্ৰণাদায়ক।

Agony (এগনি) *n.* extreme pain ; the death struggle যাতনা ; (বিশেষকৈ) মৰণৰ যাতনা, জীয়াতু, চাটিফুটি, ইচাট-বিচাট।

Agrarian (এগ্ৰেৰিয়ান্) *adj.* relating to land মাটি-সম্বন্ধীয়, খেতি-বিষয়ক।

Agree (এগ্রী) *v. t.* (*with, on, in, for, to*) to be of one mind, to assent to একেমতে হ, সম্মত হ, মান্তি হ, যেনে **I can not agree to the proposal**—তোমাৰে সৈতে মই একেমত হব নোৱাৰো, বা তোমাৰ কথাত মই সম্মত হব নোৱাৰো; to be consistent with মিল হ; to suit শুজ্ যেনে **The climate does not agree with me**—সেই হাৱা-পানীয়ে মোক নুশুজ্। —**able** *adj.* suitable, conformable উপযোগী, মনৰ মতন, মিল থকা; pleasing সন্তোষজনক, ভাললগা; consenting to সম্মত। —**ably** *adv.* pleasingly ভাল লগাকৈ; alike নিচিনাকৈ, (*with to*) মতে। —**ment** *n.* concord, conformity মিল, সদ্ভাৱ; contract বন্দবস্ত, গিৰমিট, সম্মতি-পত্ৰ; চুক্তি পত্ৰ; কৰাৰ; সংবিদ্য।

Agrestic (এ'গ্ৰেচ্-টিক্) *adj.* rural; rustic চহা, গাঁৱলীয়া; খেতিয়ক শ্ৰেণীৰ।

Agriculture (এগ্ৰিকাল্চাৰ্) *n.* the act of cultivating the land খেতি-পথাৰ, খেতি কৰা বিদ্যা, কৃষি-কৰ্ম। —**tural** *adj.* খেতি সম্বন্ধীয়, কৃষিজাত। **Agricultural Bank**—খেতিৰ সহায়কাৰী বেঙ্ক। **Agricultural implements**—খেতি কৰা সজুলি। —**turist** *n.* farmer খেতিয়ক, কৃষক।

Aground (এগ্ৰাউণ্ড্) *adv.* on the ground মাটিৰ ওপৰত, চটৰ ওপৰত, চৰখৰীয়াত। **The steamer ran aground**—জাহাজ চটত লাগিলগৈ।

Ague (এগিউ) *n.* fever accompanied with shivering ৰূপনি জ্বৰ।

Ah, Aha (আ, আহা) *inter.* শোক, হুখ, আনন্দ বা আচৰিত বুজোৱা শব্দ, যেনে—আহাঃ, অঃ, উঃ, আয়ে, দেহি ঐ।

Ahead (এহেড্) *adv.* in advance, farther on আগলৈ, আগৰৰি, সম্মুখত।

Aid (এড্) *v. t.* to help সহায় কৰ। —*n.* help assistance সহায়; যোকদ্ৰমাত কাৰাবাৰ; সহকাৰী, সহায় কৰোঁতা। —**ance** *n.*

Aided school—চৰ্কাৰৰ পৰা সহায় পোৱা পঢ়াশালি।

Aid-de-camp ('এড্-ডিক্) *n.* an officer who carries the orders of a general জেনেৰেল চাহাবৰ হুকুমজাৰি কৰি যুদ্ধ খবৰ অনা-নিয়া কৰা

বিষয়া, ৰজা বা ৰাজপ্ৰতিনিধিসকলৰ হুকুম জাৰি কৰিবলৈ লগত ফুৰা সৈনিক-পুৰুষ।

Ail ('এল্) *v. i.* to feel pain গা বেয়া কৰ। —*v. t.* to affect with uneasiness কষ্ট পোৱা বা দিয়া। **What ails you?**—তোমাৰ কি হৈছে? —**ment** *n.* pain ৰুখ; indisposition নৰিয়া, গা বেয়া, নেহনেহ-থেহথেহ।

Aim ('এম) *v. i.* or *v. t.* (*at*) take sight, to point as a weapon লক্ষ্য কৰ, পোনা, টাৰ্গ। —*n.* the thing pointed at লক্ষ্য, য়াইল পোনাই অন্তৰ্ভূত কৰা হয়; intention ইচ্ছা, অভিপ্ৰায়। —**less** *adj.* without aim লক্ষ্য নথকা, উদ্দেশ্য নথকা। —**lessly** *adv.* এনেয়ে।

Air (এয়াৰ্) *n.* the fluid we breathe বায়ু, হাৱা, সাধাৰণ বতাহ; the atmosphere আকাশ; a melody গীতৰ জাত বা সুৰ; (*pl.*) affected manners ভেম, বাৱতাব। **To take air**—প্ৰকাশ, প্ৰকাশ হ, বাজ হ। **To take the air**—বতাহ লবলৈ, হাৱা খাবলৈ। **Air-bladder**—কোন মাছৰ পেটত থকা চোতো। **Air gun**—বিনা খাৰে শুদা বতাহেৰে চলোৱা হিলৈ। **Air-plane** or **Aeroplane** *n.* আকাশী ৰথ। **Air-pump**—বতাহ উলিওৱা যন্ত্ৰ। **Air-raid precaution**—উড়া জাহাজৰ আক্ৰমণৰ পৰা ৰক্ষাপোৱা উপায়। **Air-navigation**—বিমান পৰিবহন। **Air-traffic**—বিমান যাতায়াত। **Air mail**—বিমান ডাক। **Air shaft**—খনিৰ ভিতৰলৈ বতাহ যাবলৈ ৰখা সুকঙ্গ। **Air-ship**—বেলুনৰ সহায়েৰে চলোৱা আকাশী ৰথ (ই বতাহতকৈ পাতল হয়)। **Air-tight**—কেনিও বতাহ সোমাব নোৱাৰা।

Air (এয়াৰ্) *v. t.* to dry by air and warmth বতাহত মেলি দি শুকা, বতাহ লগা। **Aircraft** *n.* flying machines generally আকাশী ৰথ। —**way** *n.* আকাশী ৰথ বা জাহাজ চলোৱা বাট।

Air-force—বিমান বাহিনী। **Airways**—বায়ুপথ, বিমানপথ। **Air forces**—বিমান বল। **Air hostess**—বিমান সেৱকিনী, বিমানত যাওঁতে যি শুক্ৰ্যা কৰে। **Air lift**—বিমানে দিয়া যোগান।

Airy (এয়াৰী) *adj.* open to the air বতাহ পোৱা; unsubstantial অসৰ; fickle পাতল মনৰ, বতাহৰ দৰে।

Aisle (এইল্) *n.* part of a church on either

- side গিৰ্জাৰ ভিতৰত দুই কাষে থকা ঠাইবিলাকৰ কোনো এভাগ।
- Ait** ('এট্') *n.* a small island in a river or lake নৈ বা সৰোবৰৰ মাজত থকা সৰু দ্বীপ, মাজুলী বলুকা।
- Ajar** (এজাৰ্) *adv.* partly open অলপ মুকলিকৈ, কানি-ধুৰিকৈ।
- Akimbo** (এ-কিম্ব) *adj.* with hands on hips and elbows bent outward তপিনাত হাত থৈ কিলকুটি বাজ কৰি থোৱা।
- Akin** (একিন) *adj.* allied by blood একে বংশৰ; having similar propeties একে বকমৰ (*to*) আপোন সম্বন্ধীয়া।
- Alabaster** (এলেবেষ্টাৰ) *n.* a variety of fine limestone এবিধ বগা পাথৰ।
- Alack** (এলেক্) *interj.* হায়! হায়!
- Alacrity** (এলাক্ৰিটি) *n.* briskness উকলীকৃত স্বভাৱ; cheerful willingness বঙ্গমন, উলহ-মালহ, উলাহ।
- Alarm** (এলাৰ্ম) *v. t.* to give notice of danger, to call to arms বিপদৰ আশঙ্কা কৰি জান দি, যুদ্ধলৈ সজাগ কৰ; to fill with dread ভয়-খুৱা। —*n.* notice of danger বিপদৰ বৃজ বা জান দিয়াটো, ভাঙ্গ, হঠাৎ বিপদৰ ভয়। —*ing adj.* ভয় জনক। —*ist n.* one who excites alarm যি মিছাতে বিপদ ঘোষণা কৰে বা ভয় খুৱায়। —*clock* =টিংটিগ্ৰাই সাৰ পোওৱা ঘড়ী।
- Alas** (এলেচ্) *interj.* expression of grief শোক প্ৰকাশক শব্দ যেনে—হায়! হায়! অসু! অসু!
- Albatross** (অল্বেট্ৰচ্) *n.* হাঁহৰ নিচিনা ডৰিৰে সাগৰৰ দাঁতিত পোৱা এবিধ ডাঙ্গৰ চৰাই।
- Albeit** (অল্‌বীইট্) *adv.* although যদিও বা তেনে-হলেও।
- Albion** (এল্‌বিয়ন্) *n.* ইংলণ্ডৰ পুৰণি নাম।
- Album** (এল্‌বাম) *n.* a blank book for the insertion of portraits &c. ছবি, পট, হাতৰ লিখা বা টিকট, ষাঁচি থোৱা শুদা বহী।
- Albumen** (এল্‌বিউমেন্) *n.* the white of an egg কণীৰ ভিতৰৰ বগা ভাগ, বীজ্। —*minous—adj.* বীজলীয়া, বিসোৱাদ।
- Alchemy** (আলকেমি) *n.* the first stage of chemistry আদি অৱস্থাৰ ৰাভুবিদ্যা; সামান্য

- ৰাভুবিলাকৰ সোণ-ৰূপলৈ পৰিণত কৰিবলৈ বিচৰা বিদ্যা। —*chemist n.* যি তেনে বিদ্যা জানো বুলি কয়।
- Alcohol** (এল্কহল) *n.* pure spirit বিলাতী মদত মিহলোৱা সাৰ বাগী বস্তু। —*ic adj.* এল্কহল-থকা।
- Alcoran** (এল্কৰেগ্) *n.* the Koran কোৰাণশাস্ত্ৰ।
- Alcove** (এল্কভ্) *n.* a recess নিৰল ঠাই (ঘৰৰ ভিতৰতে বা বনতে)।
- Alderman** (অল্ডাৰ্মেন্) *n.* any head-man of a guild কোনো ব্যবসায় দলৰ মুখ্যমান মানুহ; a city magistrate below the rank of mayor মেয়ৰৰ তলত থকা হাকিম।
- Ale** ('এল্) *n.* a fermented malt liquor বেচি বাগী নথকা এবিধ চাউলৰপৰা কৰা মদ, আপং।
- Ale-house** = 'এল্-মদ বেচা ঘৰ; মদৰ দোকান।
- Alert** (এল্-আৰ্ট্) *adj.* watchful; brisk সতৰ্ক; ততোৱাল, সঁহাই লৈ থকা। —*n.* sudden attack হঠাৎ আক্ৰমণ। *Upon or on the alert* = ততোৱাল বা সতৰ্ক হৈ থকা।
- Alexin** (এল্-ইক্সিন্) *n.* class of albuminoid যেমানে বীজমৰা এবিধ শৰীৰৰ বীজল বস্তু।
- Algebra** (এল্‌জেব্ৰা) *n.* science of calculating by symbols বীজগণিত। —*bric, —brical adj.* বীজগণিত সম্বন্ধীয়।
- Alias** (এলিয়েচ্) *adv.* otherwise ওৰফে, বনামে। —*n.* মতা-নাম।
- Alibi** (এলিবি) *n.* plea of absence from the place of occurrence ঘটনাৰ সময়ত নথকা বুলি জবাব। *To set up an alibi* = নথকা বুলি জবাব দিয়া।
- Alien** (এল্-ইয়ে'ন) *adj.* foreign বিদেশী; different বেলেগ বকমৰ, পৃথক; (*to*) adverse বিপৰীত। —*n.* foreigner বিদেশী মানুহ।
- Alienate** (এল্-ইয়ে'নেট) *v. i.* to transfer a right or title হস্তান্তৰ কৰ; to estrange মৰম এৰ, আঁতৰি হ; বঞ্চিত হ। —*nable adj.* বেচিব বা হস্তান্তৰ কৰিবপৰা। —*nation n.* হস্তান্তৰ কৰণ; মৰম একৱাটো। অশু সংক্ৰমণ। পৰকী কৰণ।
- Alight** (এলাইট্) *v. t. (from.)* to descend, to come down নাম, নামি আহ।
- Alight adj. on fire জ্বলা, জ্বলোৱা।**

Align (এলাইন্) *v. t.* to lay out by a line, to arrange in line পোনাই ঠিক কৰ, শাৰী কৰ। —**ment** *n.* the fixing of a line পোনাই ঠিক কৰোটে; rearrangement of soldiers in lines সেনাবিলাক শাৰী শাৰী কৰোটে; ground-plan of a road আলি বান্ধিবলৈ সীমা পোনোৱা মাটিৰ নক্সা।

Alike (এলাইক্) *adj.* similar একে, তুল্য, সমান। —*adv.* একেৰকমে, একেদৰে, সমানে, নিচিনাকৈ।

Aliment (এলিমেণ্ট্) *n.* nourishment; food পোহ, পোহপাল; আহাৰ, খোৱা-বস্তু। —**tary** *adj.* pertaining to aliment আহাৰীয়, পোহধৰোৱা, পুষ্টিকাৰক।

Alimony (এলিমনি) *n.* an allowance for the maintenance of a wife বিবাহিতা তিকতা এৰিলে আইনমতে দিবলগীয়া পোহপাল বা খোৱাকী।

Aliquant (এলিকোৱেণ্ট্) *adj.* not dividing a number without a remainder বাকী নথকা-কৈ ভাগ কৰিব নোৱাৰা যেনে:—ওৰে চক বাকী নথকা কৈ ভাগ কৰিব নোৱাৰি, এতেকে চৰ ৩। **Aliquant part**—বাকী ৰখা ভাজক।

Aliquot (এলিকোৱাট্) *adj.* dividing without a remainder বাকী নথকা কৈ ভাগ কৰিব পৰা যেনে:—চৰ ২ **aliquot part**—মিলি যোৱা ভাজক।

Alive (এলাইভ্) *adj.* living জীয়া, জীয়াত; disposed to know বুজ-বখা। **He is not alive to the grievances of others**—তেওঁ লোকৰ দুখ নুবুজে।

Alkali (এলকালি) *n.* a substance which has acrid taste such as potash, soda and lime খাৰ। **Alkaline** *adj.* খাৰযুক্ত।

All (অ'ল্) *adj.* the whole of, every one সমুদায়, সকলো, এটাইবোৰ, এটাইখিনি, সকলো-বিলাক। —*adv.* wholly, সমূলি, একেবাৰেই।

All but—প্ৰায় সকলো। **All over**—গোটেই-খনতে। **All along**—অভীজবেপৰা, আগৰেপৰা।

All in all—যেই কৰেঁ তা

All right—বাক, ভাল। **All**—মোটৰ ওপৰত, তেহেলেই যেই হ'ক। **For all**—সেইটো হলেও। **For good and all**—finally

একেবাৰেই। **Once for all**—এবাৰ মাথোন, এবেলি মাত্ৰ। **All the while**—সেই গোটেই সময়। **All over with**—সকলো। সাং হল, সৰ্বনাশ হল। **All the year**—গোটেই বছৰ। **All the better**—আক ভাল। **At all**—একেবাৰেই সমূলি, সমূলি, নিতান্ত। **All on a sudden**—ঠাট্টা, আগেয়ে নোকোৱা-নেমলোকে। **At all events**—যেনে তেনেকৈ, তেহেলেই যেই হ'ক। **All out**—at full speed পূৰ্ণ বেগত।

Allay (এল্-লে) *v. t.* to relieve গুচা (যেনে পিয়াহ গুচা); to repress দমা, থমা।

Allege (এল্-লেজ্) *v. t.* to assert ক; to plead in excuse ওজব দেখা। অভিযোগ অনা।

Allegation (এল্লেগেশন্) *n.* assertion কথা, এজাহাৰ; plea গোচৰ; অভিযোগ; আৰোপ।

Allegiance (এল্লেজিয়েন্) *n.* loyalty ৰাজভক্তি, ৰাজসেৱা; নিষ্ঠা; ভক্তি।

Allegory (এল্-লি-গৰি) *n.* a story with an undertone যি গল্পৰ এটি নিহিত অৰ্থ থাকে। ৰূপক। —**gorical** *adj.* ৰূপকাঙ্কক।

Alleviate (এল্ভিয়েট্) *v. t.* to make light পাতল কৰ, লঘু কৰ; to lessen কমা। —**viation** *n.* act of relieving লঘু বা কম হওন, লাঘব, উপশম, যেনে alleviation of pain or miseries.

Alley (এল্‌লি) *n.* a narrow walk or passage in a garden or in a city সুককীয়া বাট, ঠেক আলি।

All-fours (অ'ল্-ফ'ৰ্ছ্) *n. pl.* on four legs, on hands and feet চাৰিও ভৰিৰ ওপৰত, হাত ভৰি এটাই কেউটাৰ ওপৰত; a game or cards এক-বকমৰ তাঁচ খেলা। **To go on all fours**—হাতেৰে আক আঁঠুৰে সমানে খোজকাঢ়; যেনে-তেনে ৰূপে সমান হ।

All-hail (অ'ল্‌হেল) *inter.* all health (used in salutation) কুশল।

Alliance (এল্‌লিয়েন্) *n.* union by treaty or marriage মিত্ৰতা, সন্ধি সম্বন্ধ।

Alligator (এল্গিগেটৰ্) *n.* an animal of the crocodile class, a gaval কুড়ীৰ, ঘিৰিয়াল।

Alination, Allineation (এলি-নিয়েশন্) *n.* পোনে পোনে একেধাৰীত থকাটো।

Alliteration (এল্-লিটাৰেশন্) *n.* the recurrence

of the same letter in two or successive words একেটা আখৰেই পিচৰ কেবাটা শব্দৰ আগত ব্যৱহাৰ, অনুগ্ৰাস, অলঙ্কাৰ। যেনে—“কথা কলে কাণ কৰে কথকী ককাই। হাঁহি হাঁহি হাঁহি মাৰে চকুটো পকাই।”

Allocate (এল-ল'কেট্) *v. t.* to assign shares ভাগ ঠিক কৰা। —**cation** *n.* allotment ভাগে ভাগে ৰখাটো, অংশ নিকপণ, বাঁটন।

Allodial (এল-লডিয়েল) *adj.* freehold স্বাধীন ভাবে পোৱা, নিষ্কৰ। (*opp.* to Feudal)

Allopathy (এলপেথি) *n.* চলিত ডাক্তৰী চিকিৎসা। —**pathic** *adj.* চলিত ডাক্তৰী চিকিৎসা বিষয়ক। —**pathist**, —**path.** *n.*

Allot (এলট্) *v. t.* to divide by lot, to distribute ভাগা, বাঁটি দে, ধাৰ্য্য কৰা। —**ment** *n.* part or share allotted ভাগ, অংশ, হিঁচা, বাঁটন। —**ted** *adj.* নিৰ্দিষ্ট, নিকপিত, ধাৰ্য্য, ভাগিয়া।

Allow (এল্লাও) *v. t.* to grant, to permit দে, অনুমতি দে; to make allowance for বাদ দে। —**able** *adj.* that may be allowed lawfully দিবপৰ, সম্ভৱ; এবিধলগীয়া। —**ance** *n.* permission অনুমতি; that which is allowed ওপৰফি দৰ্শনা, খৰচ, ভচি, দস্তবী, ভট্টা; abatement বাদ, এবণ। **To make allowance for**—কোনো কাৰণে কোনো বিষয়ত বেহাই দে বা এবাধবা কৰা।

Alloy (এল-লয়) *v. t.* to mix with a baser metal; to debase কোনো ভাল ধাতুৰ লগত বেয়া ধাতু মিহলা ভাঙ দে। —*n.* ভাঙ।

Allude (এল-লিউড্) *v. i.* (to) to refer to উল্লেখ কৰা, উল্লেখিয়া।

Allure (এল-লিউৰ্) *v. t.* to entice লোভ দেখুৱা, চহ দে। —**ment** *n.* enticement চহ, প্ৰলোভন, তুংতুঙ্গনি। —**ring** *adj.* seductive লোভজনক, মন-ভুলোৱা।

Allusion (এল-লিউছন্) *n.* indirect reference সন্ধেত, ইঙ্গিত, উল্লেখ, সূচনা। —**sive** *adj.*

Alluvion (এল-লিউ-ভিয়ন্) *n.* earth deposited by rivers নৈয়ে এৰা মাটি, বালুকা চাপৰি।

Alluvium (এল-লিউভিয়াম্) *n.* নৈয়ে-পেলোৱা বোকা পলস্। —**vial** *adj.* পলসূৰা, নৈয়ে এৰা, চট-পৰা।

Ally (এল-লাই) *v. t.* to form a relation সন্ধ কৰা, মিত্ৰতা কৰা, মিল হ। —*n.* a confederate

মিত্ৰ, সন্ধি কৰি মিলেৰে থকা ৰজা বা ৰাজ্য। —**Allied** *adj.* মিল-থকা।

Almanac (এল-মেনেক্) *n.* a calender of days, months &c. পঞ্জিকা, পাঁজি।

Almighty (অ'ল্-মাইটি) *adj.* all-powerful সৰ্ব-শক্তিমান্। **The almighty**—পৰমেশ্বৰ।

Almond (আমণ্ড) *n.* বাদাম্।

Almoner (আমনাৰ) *n.* one who distributes alms ভিক্ষা দিওঁতা।

Almost (অ'ল্-ম'ষ্ট) *adv.* nearly প্ৰায়।

Alms (আম্জ্) *n.* relief given to the poor ভিক্ষা, দান (সদায় *pl.*)। —**house** *n.* মগনায়াৰ পোহা-ঘৰ। —**man** *n.* মগনীয়া।

Aloe (এল্) *n.* a genus of plants of medicinal importance অগৰু, আগৰ কাঠ। —*pl.* **Aloes** চালকুৰবী।

Aloft (এলফট্) *adv.* on high, above ওপৰত, ওখত, ওপৰলৈ।

Alone (এলন্) *adj.* single, solitary অকল, সুকীয়া, অকলশৰ, অকলশৰীয়া, গাইগেটে, কেবল। *adv.* অকলৈ, অকলগৰে, মাত্ৰ।

Along (এলং) *adv.* onward পোনে, পিনে, অ'গলৈ। *prepo.* by the side of কাষে কাষে, দাঁতিয়ে দাঁতিয়ে, ওচৰে ওচৰে। **Along side**—কাষে কাষে, কাষত, দাঁতিত। **Along with**—লগত। **All Along**—আগৰপৰা, বৰ্য্যবৰ।

Aloof (এলুফ্) *adv.* at a distance আঁতৰত, আলগে। —**ness** *n.* নিলগকৈ থকাটো।

Aloud (এলাইড্) *adv.* loudly ববকৈ, চিঞৰি, আটাৰ্হ পাৰি, ফুটাই।

Alpaca (এল্-পেকা) the Peruvian sheep পেকদেশৰ মেৰ-ছাগ; তাৰ নোমেৰে কৰা কাপোৰ, আলপকা কাপোৰ।

Alpean (অলপিন্) গাঁটশলা।

Alpha (এলফা) *n.* the first letter of the Greek alphabet গ্ৰীক বৰ্ণমালাৰ আদি আখৰ।

Alphabet (এলফাবেট্) *n.* the letters of language arranged in order অকাৰাদি বৰ্ণমালা। the rudiments of a subject কোনো বিষয়ৰ শুৰি-বন্ধা। —**ical** *adj.* in the order of an alphabet বৰ্ণমালাসম্বন্ধীয়, বৰ্ণমালাক্ৰমে। —**ically** *adv.* অ অক ৰ ফলাৰ আখৰ অনুক্ৰমে।

Alpine (এল্পাইন) *adv.* pertaining to the Alps চুইজাৰলেণ্ড দেশৰ এজচ্ পৰ্বতসম্বন্ধীয়; very high টিং-টীঙ্গীয়া ওখ।

Already (অ'লৰেডি) *adv.* previously, before this time ইতিপূৰ্বেই, ইয়াৰ আগেয়েই।

Also (অ'লচ') *adv.* further আৰু। **After that also**=তৰপাচতে। **He also**=সিও।

Altar (অ'লটাৰ) *n.* an elevated place or structure for offerings যজ্ঞৰ ভেঁট, বেদী, থাপনা; the communion table গিৰ্জাৰ থকা প্ৰসাধখোৱা মেজ।

Alter (অ'লটাৰ) *v. t.* to change পৰিবৰ্তন কৰ, ল'চৰ কৰ, সলনি কৰ। —*v. i.* to become different সলনি হ, ভিন্ হ। — *able adj.* পৰিবৰ্তন কৰিব পৰা, ল'ব পৰা। —*ation n.* change পৰিবৰ্তন, সলনি, ল'চৰ। —*ative n.* শৰীৰৰ অৱস্থা পৰিবৰ্তন কৰিব পৰা, দৰ। **Alter ego**=মনমৰ বাহু; counter part অৰূপ অংশ।

Altercate (অল্টাৰ্'কেট্) *v. i.* to contend in words তৰ্কাতকি কৰ, বাদান্বাদ কৰ। —*cation n.* contention তৰ্কাতকি, হকাহনা, থকাথৈয়া, বাদান্বাদ, মুখামুখি, ঠোঁটা-মোজা, চুপা-চুপতি; উখনা-উখনি, বাচাৰাচি, মৌখিক বিবাদ।

Alternate (অল্টাৰ্'নেট্) *adj.* one after the other, by turns এটাৰ পাচত এটা, এটা এবি এটা, পালমতে হোৱা বা কৰা, একৈয়া ক্ৰমে হোৱা। —*ly adv.* এটীয়া বা এদিনীয়া, পালমতে, পাল পাতি, সাল-সলনিকৈ।

Alternative (অল্টাৰ্'নেটিভ) *adj.* offering a choice of two things দুটাৰ এটাকৈ বাছি লবলৈ বা মনোনীত কৰিবলৈ দিয়া বিকল্প। —*n.* a choice between two things দুটাৰ এটা বাছন, দুটাৰ মাজত পছন; উপায়ান্তৰ, যেনে:—**I have no alternative**=মোৰ অইন উপায় বা উপায়ান্তৰ নাই। —*ly adv.*

Although (অ'লদ') *conj.* notwithstanding যদিওবা, তেনেহলেও।

Altitude (এল, টিটিউড্) *n.* height উচ্চতা, elevation above the sea সাগৰৰ উৰ্দ্ধভাগ। **To fire at high altitude**=সাগৰৰ উৰ্দ্ধভাগ পৰ হোৱাকৈ ওপৰলৈ গুলী চলোৱা।

Altogether (অল্টুগে'দাৰ) *adv.* wholly,

without exception সম্পূৰ্ণৰূপে, মোটে, মুঠতে, সলি।

Alto-relievo (আলট-ৰিলীভ') *n.* high relief সমুখৰ আদৰ্শিনি ওপৰলৈ থাকাকৈ কটা মূৰ্তি। (এনেবিধৰ শিলৰ মূৰ্তি পুৰণি মন্দিৰবিলাকত লগোৱা দেখা যায়)।

Altruism (আলট্ৰু'য়িজম্) *n.* the principle of living for the interest of others পৰোপকাৰ কৰাই জীৱনৰ উদ্দেশ্য বুলি ধৰা মত, হিতবাদী পথ।

Alum (এলাম্) *n.* a mineral salt এবিধ খাৰমাটি, ফিটুকিৰি।

Aluminium (এলিউমিনিয়াম্) *n.* a kind of metal এবিধ ৰূপ নিচিনা চক্কায়া ধাতু।

Alvine (এল্ভিন্) *adj.* belonging to the belly পেটৰ, পেটসম্বন্ধীয়।

Always (অ'ল্ও'ৱেজ্) for ever সদায়, নিতৌ, ওৰেও, ছেদ-ভেদ নোহোৱাকৈ।

Am *v. i.* the first person singular of the verb to be হ'ই। (**I am**=হ'ই হওঁ। **Thou art**=তই হৱ। **He is**=হয়)।

Amain (এ'মেইন্) *adv.* with main force পুৰা শক্তিয়ে, বলৰে, বেগাই।

Amalgamate (এমাল্গামে'ট) *v. t.* to mix mercury with another metal অইন ধাতুৰ লগত ৰস (পাৰা) মিহলা; to compound লগলগ। —*v. i.* to blend লগলগি একে হ, মিহলি হ।

—*gam n.* পাৰামিহলোৱা ধাতু। —*tion n.* union সংযোগ, সম্মিলন, মিলোণ, লগলগোৱাটো। **Amalgamation of E. B. with Assam in 1905**=১৯০৫ চনত অসম আৰু পূৰ্ববঙ্গৰ সংযোগ।

Amanuensis (এমেনিউয়ে'নচিচ্) *n.* one who writes to dictation আনেকৈ যাওঁতে লিখোতা; a copyist আনৰ হৈ লেখকৰ কাম কৰোতা। *pl.*=Amanuenses.

Amaranthus (এমেৰেছ'চ্) *n.* a genus of plants with flower that never fade কেতিয়াও জ'ই নপৰা এবিধ ফুলৰ গছ; পাৰিজাত। —*ranthine adj.* unfading জ'ই নপৰা।

Amass (এমাচ্) *v. t.* to accumulate, to collect in large quantity জমা কৰ, সবহকৈ গোটা, সংগ্ৰহ কৰ।

Amateur (এমেচাৰ) *n.* one who cultivates a particular art for the sake of pleasure (*opp.* Professional) চেনেহুৱা শিকাক, ধন নোলোৱাকৈ মনমেহা কাম কৰোঁতা, যেনে:—
Amateur theatre party—দুজত চেনেহুৱাকৈ কৰা ভাৱনাৰ দল।

Amative (এমেটিভ্) *adj.* amorous প্রেমাসক্ত।
—**ness** *n.* propensity to love কামভাৱ।
—**tory** *adj.* relating to love কামোদ্দীপক; মৰণ লগা।

Amaze (এমৈজ্) *v. t.* to confound আচৰিত কৰ, বিচুপ্তি কৰ, তৰফ লগোৱা, তথ্য লগোৱা। —**ment** *adj.* astonishing আচৰিত, বিষ্ময়জনক।
—**mazingly** *adj.* আচৰিতকপে, তথ্যলগাকৈ।

Amazon (এমেজন্) *n.* a fabulous warlike woman, virago বগচণ্ডী, বগুৱা তিৰোতা। —**ian** *adj.* like an Amazon বগচণ্ডাৰ দৰে, বগুৱা।

Ambassador (এম্বচেডৰ্) *n.* a diplomatic representative sent by one sovereign to the court of another ৰাজদূত, কটকী। —**ship** *n.* কটকীৰ পদ বা কাম।

Amber (এম্বাৰ্) *n.* a fossil resin জংফাই।

Ambidexter (এম্বিডেক্সটাৰ্) *n. & adj.* capable of using both hands with equal dexterity সব্যসচী, দুয়োহাত সমানে চলাব পৰা; a double-dealer দোৱাচলীয়া বা দোভাচলিয়া।

Ambiguous (এম্বিগিউআচ) *adj.* of doubtful meaning দ্বিঅৰ্থক, দোপাকী-তেপাকী, অস্পষ্ট।
—**guity** (—গুইটি), —**biguousness** *n.* doubtfulness of meaning দুই অৰ্থ বুজোৱা ভাব, কথাৰ পাক। —**guously** *adv.*

Ambit (এম্বিট্) *n.* precincts; bounds সীমা; ঘেৰ।

Ambition (এম্বিশ্বন্) *n.* eager, desire of fame, power or honour ওখ আশা, ডাঙৰ হবৰ অভিলাষ। —**tious** (ষচ্) *adj.* aspiring ওখ-আশাৰ, ক্ষমতা-লোভা। —**tiously** *adj.* ওখ-ভাৰেৰে।

Amble (এম্বল্) *v. i.* to move at an easy pace affectedly গা ঘেলাই যা, গহীনাই এখোজ এখোজকৈ খোজ কাঢ়। —**n. a pace of a horse in**

which the two legs on the same side move together ধোঁৱাৰ সাধাৰণ খোজ আক কুৰুৰ লৰ এই দুটাৰ মজামজি একেৰকম খোজ।
—**bler** *n.* যি ধোঁৱাই বা মানুহে তেনেকৈ খোজ কাঢ়ে, জপিয়াই জপিয়াই খোজ কঢ়া লোক।

Ambrosia (এম্ব্ৰ'ছিয়া) *n.* the fabled food of the gods which gave immortality মুখা, অমৃত। —**sial** *adj.* delicious অমৃতৰ দৰে সোৱাদ লগা, অমৃত যেন।

Amulance (এম্বুলেঞ্চ) *n.* a carriage used as a moveable hospital for the wounded in war আহত সেনাক গুৰুত্ব কৰা গাড়ী, সৈন্তৰ লগত দিয়া অস্পটাল্ গাড়ী। যি কোনো আহত মানুহক প্ৰাথমিক চিকিৎসা কৰি অস্পটাল্ লৈ নিয়া গাড়ী।

Ambulant *adj.* walking ভ্ৰমি ফুৰা।

Ambulation *n.* the act of walking ভ্ৰমণ।
—**latory** *adj.* moving from place to place চলন শক্তি থকা।

Ambuscade (এম্বাচ্কেড্) *n.* a hiding to attack শত্ৰুক আক্ৰমণ কৰিবলৈ লুকাই থকাটো চোপ লোৱাটো, লুকাই থকা সৈন্য। —*v. i.* to lie in ambush চোপ, লুকাই থাপ ল, চোৰাংকৈ থাক।

Ambush (এম্বুছ্) *n.* the act of lying in wait to attack চোপ লৈ থকাটো; a hidden place জোপমাৰি বা চোপ লৈ থকা ঠাই। —*v. i.* থাপলৈ লুকাই থাক।

Ameliorate (এমিলিয়'ৱেট্) *v. t.* to improve উন্নত কৰ, ভাল কৰ। —*v. i.* to grow better বেচি ভাল হ। —**ration** *n.* improvement উন্নতি, ভাল অৱস্থা। —**rative** *adj.* উন্নতিকাৰক, উপকাৰজনক।

Amen (এমেন) *interj.* so be it তথাস্তু। সেয়ে হোক।

Amenable (এমিনেবল্) *adj.* (to) easy to be led সৈমান, সিজ্জা, বশ্, কথা-শুনা, হব-পৰা; liable to দায়ী। —**ably** *adv.*

Amend (এম'ণ্ড) *v. t.* to correct সংশোধন কৰ, শুধৰা; to alter লবচৰ কৰা। —**able** *adj.* alterable শুধৰাব পৰা। —**ment** *n.* correction; alteration সংশোধন, সংশোধনী, পৰিৱৰ্তন, সংশোধিত কথা বা আইন। **Amends** *n. (pl.)* compensation কতিপূৰণ।

Ament (এমেণ্ট) *n.* ভাল কবির নোৱাৰা, চণ্ড দোষ, দোঁ খাই থকা।

Amenity (এমে'নিটি) *n.* agreeableness of situation, climate or manners ভাল লগা অৱস্থা, মনোৰমতা; সুচলতা।

Amerce (এমাৰ্চ) *v. t.* to punish with a fine জৰীমনা কৰ, অৰ্থদণ্ড কৰ। —**ment** *n.* a penalty জৰীমনা, অৰ্থদণ্ড।

American (এমে'ৰিকান্) *n.* a native of America আমেৰিকাবাসী; আমেৰিকা সম্বন্ধীয়।

Amethyst (এমে'থিষ্ট্) *n.* a precious stone of a bluish-violet colour এবিধ বহুমূলীয়া পাথৰ, ৰাজবৰ্ত্ত মণি।

Amiable (এমিয়েবল্) *worthy of love* মৰমলগা, লাহৰী সুরাণী, অমায়িক। —**ness** *n.* quality of being amiable লাভণ্য গুণ। —**bly** *adv.*

Amicable (এমিকেবল্) *adj.* friendly আপোচী, বন্ধুভাবৰ। —**cably** *adj.* in a friendly manner আপোচে, বন্ধুভাৱে, যেনে **The case has been settled amicably**—মোকদ্দমাটো আপোচে বফা কৰা হল, গোচৰ মিটমাট্ কৰা হল।

Amid, Amidst (এমিড্, এমিড্‌ষ্ট্) *prepo.* in the middle, among মাজত, ভিতৰত।

Amiss (এমিচ্) *adj.* wrong, improper অত্যাৱ, ভুল, অনুচিত। —*adv.* অত্যাৱকপে, ভুলকৈ, বেঠিক হৈ। **To go amiss**—অথলে যা, মিছা হ। **To take amiss**—আঁঠোঁৱাহ ধৰ, বেয়া প।

Amity (এমিটি) *n.* friendship, good will বন্ধুভাৱ, সম্ভাৱ।

Ammeter (এম্-ইটাৰ্) *n.* an instrument for measuring the force of electricity বিদ্যুতৰ বেগ পৰিমাণ যন্ত্ৰ।

Ammonia (এমনিয়া) *n.* a pungent gas এমনিয়। গেচ, চৰাইৰ পাহী পুৰিলে ওলোৱা গোন্ধৰ দৰে জ্বলা গোন্ধ থকা এবিধ ধোঁৱাময় বস্তু।

Ammonite (এমনিইট্) *n.* a kind of fossil shell শিলা হৈ থকা আগৰ কালৰ এবিধ জোঙা শামুক, স্বৰ্ণলাভ।

Ammunition (এম্‌মিউনিশন্) *n.* military stores খাৰ, গুলি আদি যুদ্ধৰ আহিলা, খাৰ-বাকৰ।

Amnesty (এম্নে'ষ্টি) *n.* general pardon of political offenders ৰাজবিদ্ৰোহীবিলাকৰ প্ৰতি ক্ষমা।

Amnion (এমনিয়ন) *n.* the membrane in which the foetus or embryo of mammals, birds and reptiles is enclosed before birth যি পাতল আৱৰণেৰে যি কোনো জন্তু, পক্ষী, স্তন্যপায়ী প্ৰাণী অথবা সৰীসৃপৰ জগকোৰ ঢাক খাই থাকে, সেই আৱৰণখন।

Amœba (এমীবা) *n.* a class of microscopic animalcules always changing shape সদায় আকাৰ সলাই থকা এবিধ অনুবীক্ষণিক প্ৰাণী।

Among (এম্), **Amongst** (এমংষ্ট্) *prepo.* amidst (সেইবোৰৰ) ভিতৰত, মাজত।

Amorous (এম'ৰাচ্) *n.* কামজনক।

Amorous (এম'ৰাচ্) *adj.* passionate, inclined to love কামুক; প্ৰেমাসক্ত, সহবাস অনুৰাগী, বহনালগা। —**ly** *adv.* আসক্তভাৱে। —**ness** *n.* আসক্তি।

Amorphous (এমৰফাচ্) *adj.* আকাৰহীন। চিত্তাহীন পৰিকল্পনাৰ ৰূপ।

Amount (এমাউণ্ট্) *v. i.* to reach মুঠে বা মোটতে হ, যেনেঃ—**The cost amounts to Rs. 5** খৰচ মুঠতে ৫ টকা হল; to come in meaning to তুল্য বা সমান বুলি ধৰ, যেনেঃ—**This crime does not amount to theft**—এইটো দোষ চুৰি বুলি ধৰিব নোৱাৰি, চুৰি অপৰাধৰ সমান নহয়। —*n.* the sum total মুঠধন, মুঠ, যিনি (যেনে এইখিনি টকা; effect ফল। —*n.* ৰাশি; সংখ্যা।

Amour (এমুৰ) *n.* a love intrigue গুপ্ত-প্ৰেম, গোপনীয় হাট-বাট। **Amour propre**—মৰমৰ বোহ, অভিমান।

Ampere (এমপিয়েৰ) *n.* current that one volt can send through one ohm বিজুলী শক্তিৰ একক।

Amphibia (এম্ফিবিয়া) *n. (pl.)* animals that live both on land and in water উভচৰ জন্তু, মাটি আৰু পানী দুয়োতে থকা প্ৰাণী। —**bious** *adj.* উভচৰ, মাটি আৰু পানী দুয়োতে চৰা। —*sing.* **Amphibian.**

Amphibian (এম্ফিবিয়ান)—মাটি-পানী দুয়োঠাইতে অহাযোৱা কৰা যান-বাহন সম্পৰ্কীয় কৰ্মচাৰী।

Amphitheatre (এম্ফিথিয়েটাৰ্) *n.* an edifice of a circular form having rows of seats

বহিবলৈ চাৰিওফালে ওখ আসন থকা বজাৰ খেমাৰি
থৈখুওৱা ঘূৰণীয়া ঠাই, বস্তাকাৰ বস্তুখি।

Ample (এম্পল্) *adj.* spacious, wide, large
enough দীঘল-বহল, যিমান লাগে সিমান হোৱা,
জোৰাও হোৱা, বহুত। —**ply** (প্লি) *adv.* abund-
antly, liberally জোৰাকৈ, অঁটাকৈ, বহুলকৈ।
—**ness** *n.* ভালমান প্রাচুৰ্য।

Amplify (এম্প্লিফাই) *v. t.* to enlarge সবহ কৰ,
বহল; to add to আক কোনো কথা জোৰা
দে। —**fication** —(ফিকেশন্) *n.* বহলান, জোৰ
দিয়ন। —**fier** *n.* an instrument to magnify
the sound শব্দ শ্ৰবল কৰা যন্ত্ৰ।

Amplitude (এম্প্লিটিউড্) *n.* abundance প্রাচুৰ্য;
extent বিস্তাৰ; wide range of mind মনে;
যিমান দূৰ আকলিব পাবে সিমান, মানসিক দিগন্ত;
an arc of the horizon between the east
and west উদয়চল আৰু অস্তচলৰ মাজৰ দূৰতা,
অগ্রচাপাংশ।

Amputate (এম্পিউটেট্) *v. t.* to cut off a limb
গাৰ কোনো অঙ্গ কাটি পেলা। —**tation** *n.* the
act of cutting off, as a limb অঙ্গ ছেদন,
ছেদক্ৰিয়া।

Amuck, Amok (এমাক্) *adv.* madly উন্মত্ত হৈ,
বলিয়াব দৰে। To run amuck=উন্মত্ত হৈ লৰি
যোৱা।

Amulet (এমিউলেট্) *n.* anything used as
charm to ward off sickness, evil or harm
কবচ, তাবীজ, মন্ত্ৰকৰা মাদলী।

Amuse (এমিউজ্) *v. t.* to occupy agreeably
ভমলা, মন ভাল কৰ, বং কৰ, ভুলাই ৰাখ। —**ment**
n. that which amuses বং খেমাৰি। —**using**
adj. affording amusement বস্তুৰাল, মনভাল
লগা, খেমেলায়া, চট্‌কুটীয়া।

An (এন্) *adj.* one এটা; the indefinite article
used before words beginning with the
sound of a vowel যেনে—a, e, i, o, u, বা
উচ্চাৰণ নোহোৱা h আখৰৰ আগত থকা শব্দৰ
আগত বহে (A শব্দৰ অৰ্থ চোৱা); an M. A.,
a European, a usage, an historical event
ইত্যাদি কিছুমান কথাত ওপৰৰ নিয়ম নোখোটে।

Anachronism (এনেক্ৰনিজ্‌ম্) *n.* an error
relating to time in an account of events

কোনো কথা আচল সময়ৰ আগে বা পাচে হোৱা
বুলি ধৰা ভুল, কাল সম্বন্ধে ভ্ৰান্তি। অনতিহাসিক
ঘটনা।

Anaclastic (এনাক্লেষ্টিক) *adj.* bent back,
refracted পোহৰৰ প্ৰতিসৰণ হেতুকে ঘটা ভাঁজ।

Anæmia (এনিমিঅ) *n.* a disease having the
principal characteristic of the poorness
of blood শোৰে ধৰাৰ দৰে ক্ৰমে শেতা হৈ জল-
জল্‌য়া পৰা বেমাৰ, জ্বৰ শোৰ। —*adj.* Anæmia
শোৰা-সেবেলুৰা। বক্তাজ্ঞতা।

Anærobic (এনিৰ'বিক) *adj.* capable of living
without air, esp. of bacteria which do
not require oxygen for their existence
বায়ুৰ অভাবতো জীয়াই থাকিবলৈ সক্ষম। বিশেষকৈ
অয়ুৰ্জান নোহোৱাকৈয়ে। জীয়াই থকা সূক্ষ্মতম
প্ৰাণীকণ।

Anæsthetic (এনিষ্টেটিক্) *n.* a substance
producing insensibility স্পৰ্শজ্ঞান নষ্ট কৰিবপৰা
দৰব, যেনে ক্লোৰোফৰ্ম, কোকেন আদি, যোগচূৰ্ণ,
স্তম্ভনচূৰ্ণ। —*tion* *v. t.* স্পৰ্শজ্ঞান বহিত কৰ, সাৰ
নোহোৱা কৰ।

Anagram (এনাগ্ৰাম) *n.* a word or sentence
formed by transposing the letter of ano-
ther word or sentence কোনো এটা শব্দ বা
বাক্যৰ আখৰ কেইটাকৈ ইফাল সিফাল কৰি কৰা
অন্ত কোনো শব্দ বা বাক্য, ভঙ্গা-জোৰা শব্দ, যেনে
—Evil ব পৰা Live, Lake ব পৰা Leak.

Anal (এনেল) *adj.* pertaining to anus গুহাঘাৰ
সম্বন্ধীয়।

Analect (এনালেক্ট) *n.* collection of literary
fragments সাহিত্যগুণসম্পন্ন উক্তি বা বচনাৰ
সংগ্ৰহ।

Analogy (এনালজি) *n.* resemblance, simi-
larity মিল, সাদৃশ্য, তুলনা; a reasoning from
parallel cases উপমা। —**logous** (লগচ্) *adj.*
bearing some resemblance নিচিনা,
সদৃশ, অনুৰূপ, তুল্য। —**logically**, —**logously**
adv. —**logue** *n.* parallel word or thing
অনুৰূপ শব্দ বা বস্তু, যেনে 'নাভি' analogue
'navel'.

Alphabetic (এনালফেবেটিক) *adj.* expressing
the sounds of speech by some other

graphic means than by letters বৰ্ণমালাৰ পৰিবৰ্ত্তে আন কোনো বৈখিক উপায়ে প্ৰকাশ কৰা ধ্বনি সম্পৰ্কীয়।

Analyse (এনেলাইজ্) *v. t.* to resolve into component parts কোনো বস্তুৰ সাৰ নিৰূপণ কৰ, বেলেগ বেলেগকৈ দেখুৱা। —**lysis** (—লিচিচ্) *n.* a resolving into elementary parts সাৰ নিৰূপণ, দ্ৰব্যগুণ নিৰ্ণয়; (ব্যাকৰণত) পদ ভাঙ্গনী। (*opp.* **Synthesis**); (*pl.*) **Analyses**. —**lyst** (—লিচ্) *n.* one skilled in chemical analysis দ্ৰব্যগুণবিষাৰদ। —**lytics** *n. (pl.)* দৰ্শন শাস্ত্ৰ।

Anamnesis (এনামনেচিচ্) *n.* recollection of events etc. of a supposed previous existence জাতিস্মৰণ, স্মৃতিশক্তি; পূৰ্বজন্মৰ ঘটনাৱলী স্মৰণ কৰিব পৰা গুণ।

Anarchy (এনাকি) *n.* want of Government, political disorder অৰাজকতা, শাসন অভাৱ। —**chical** (—কিকেল্) *adj.* being without Government অৰাজক, ৰজা-নথকা, মুশাসন নথকা। —**chist** (—কিচ্) *n.* যি অৰাজকতা কৰিবলৈ চেষ্টা কৰে, ৰাজবিদ্বেষী লোক, নৈৰাজ্যবাদী। —**chism** *n.* অৰাজকতাবাদ। নৈৰাজ্যবাদ।

Anathema (এনাথেমা) *n.* an ecclesiastical curse অভিশাপ। —**matise** *v. t.* অভিশপ্ত কৰ।

Anatomy (এন'টমি) *n.* the art of dissecting any organised body শ ফলা-চিৰা বিদ্যা, শৰীৰৰ ভিতৰত ক'ত কি আছে তাক জানিবপৰা শাস্ত্ৰ, দেহ-বিজ্ঞান। —**mic**, —**mical** *adj.*

Ancestor (এন'চেচ'টৰ) *n.* a fore-father আদিপুৰুষ, পূৰ্বপুৰুষ। —**tral** *adj.* পৈত্ৰিক, পূৰ্বপুৰুষে অৰ্জ। —**try** *n.* lineage বংশাৱলী।

Anchor (এংকৰ) *n.* an implement for holding ships at rest in water জাহাজৰ লঙ্গৰ; a source of security আশ্ৰয়, শৰণ। **To cast anchor**=লঙ্গৰ কৰা। **To way anchor**=লঙ্গৰ তোল, জাহাজ এৰ। **To be or to ride at anchor**=লঙ্গৰ কৰি থকা। **Anchor-ground** লঙ্গৰ পেলোৱা ঠাই। —**age** *n.* লঙ্গৰ কৰি থকাটো; লঙ্গৰ কৰা ঠাই।

Anchorite-ret (এংকাইট্-বেট্) *n.* a hermit,

a recluse সংসাৰ-ত্যাগী, সন্ন্যাসী, তপস্বী। *Fem.* —**Anchoress**.

Ancient (এন'শে'ণ্ট্) *adj.* old, of former times অতীজৰ, প্ৰাচীন, পুৰাতনীয়, আগৰ কালৰ। —*n.* an aged man, a patriarch বয়সীয়া পুৰুষ; (*pl.*) the classical nations প্ৰাচীন জাতিবিলাক। —**ly** *adv.*

Ancillary (এংকলেৰি) *adj. (to)* subordinate অনুগত, অধীন, তলতীয়া; সহায়ক।

Ancon (এংকন্) *n.* bend, elbow ভাঁজ; কিলাকুটি; a console bracket for supporting the cornice of a doorway পল্লিমুখৰ জপনাৰ বিহ্বাত খাপগাই থকা আঁকোৰা শলখা।

And (এণ্ড্) *conj.* a word used to connect words and sentences আৰু। **And so forth** ইত্যাদি।

Androgynous (এণ্ড্ৰ'জিনাচ্) *adj.* having the characteristics of both the sexes একেটাতে মতা আৰু মাইকী দুইৰো আকৃতি প্ৰকৃতি থকা।

Androphobia (এণ্ড্ৰ'ফবিয়া) *n.* unhealthy dread of male sex পুৰুষ-ভীতি, নাৰীৰ পুৰুষৰ প্ৰতি থকা অকারণ ভয়ৰ ভাব।

Anecdote (এনে'ক্‌ডট্) *n.* a short story উপাখ্যান, সাধুকথা। —**age** *n.* time of life at which trivial anecdotes form the staple of a person's conversation যি বয়সত কথাই-কথাই লেছেজীবোটেলা সাধু কোৱাটো খবৰ হৈ উঠে, সেই বয়সটো।

Anemometer (এনিম'মিটাৰ্) *n.* Gauge for measuring the speed of wind বতাহৰ গতিবেগ জোখা যন্ত্ৰ।

Anent (এনে'ণ্ট্) *prep.* in regard to, concerning সম্বন্ধে, সম্পৰ্কে, বিষয়ে।

Anew (এনিউ) *adv.* newly, afresh নকৈ, আকৌ, দুনাই।

Angel (এ'ঞ্জেল্) *n.* a divine messenger, an attendant spirit স্বৰ্গীয় দূত, ৰক্ষক দেৱতা, দেবতুল্য পুৰুষ বা নাৰী। —**ic**, —**ical** *adj.* possessing the qualities of angel দেবতুল্য, দেবসম্পৰ্কীয়।

Anger (এংগাৰ) strong emotion excited by

injury খং, বাগ, বোষ, ক্ৰোধ, কোপ। —*v. t.* to enrage খং তোলা। —**Angry** *adj.* moved with anger ক্ৰোধযুক্ত, খং ভাবৰ। —**grily** *adv.* with anger খঙ্গেৰে, ক্ৰোধেৰে।

Angle (এঙ্গল্) *n.* a point where two lines meet otherwise than in a straight line, a corner কোণ, চুক। **Acute angle**=ন্যূনকোণ। **Right angle**=সমকোণ। **Obtuse angle**=বিষমকোণ। —**gular** *adj.* having an angle চুকীয়, কোণ বা চুক থকা।

Angle (এঙ্গল্) *n.* a hook বৰশী। —*v. i.* to fish with a rod and hook বৰশী বোৱা। —**ling** *n.* বৰশী বোৱা বিট।

Anglican (এঙ্গলিকেন্) *adj.* belonging to the church of England ইংলণ্ডদেশীয় খৰ্মসম্প্ৰদায়-সম্বন্ধীয়।

Anglist (এং-লিফ্ট্) *n.* man well versed in English literature and culture ইংৰাজী শিক্ষাত নিপুণ লোক।

Angry (এংৰী) see **Anger**.

Anguish (এঙ্গুৰিছ্) *n.* agony যাতনা, অসহনীয় কষ্ট, মনৰ বেদনা, হুমহমনি, মনৰ পোৰণি, বিচাট।

Angular see **Angle**.

Anile (এনাইল্) *adj.* imbecile আলৰ। —**lity** *n.* dotage থৰযুক্তি নোহোৱা গুণ, বুঢ়া কালৰ আলো-লুৱা অৱস্থা।

Animadversion (এনিমেড্ভাৰিছন্) *n.* criticism, reproof দোষ ধৰণ, ধমক, তিবন্ধাৰ, তন্ত্ৰ।

Animadvert *v. i.* দোষ ধৰ; to censure গ্লানিকৰ।

Animal (এনিমেল্) *n.* a living being having sensation and voluntary motion প্ৰাণী, জীৱ-জন্তু। —*adj.* belonging to animal জন্তু-সম্বন্ধীয়। **Animal food**=মসহ। **Animal kingdom**=জীৱসৃষ্টি। **Animal spirits**=বল শক্তি। —**ism** (—ইজ্‌ম্) *n.* brutishness পশু-প্ৰবৃত্তি ইন্দ্ৰিয়সূৰ।

Animalcule (এনিমেলকিউল্) *n.* a small animal চকুৰে মনিব নোৱাৰা নিচেই সৰু প্ৰাণী, কীটানু।

Animate (এনিমেট্) *v. t.* to give life to সচেতন কৰ, সঁজাল, উজ্জা। —*adj.* living জীৱন্ত, সচেতন, সজীব। —**mated** *adj.* lively সজীব, উৎসাহপূৰ্ণ।

—**mation** (—মেছন্) *n.* liveliness, vigour চেতনা, জীৱন-শক্তি, প্ৰফুল্লতা।

Animism (এনিমিজম্) *n.* a theory regarding the origin of religion from the belief arising simply from the evidence of the senses গছগছনি-পূজা, দেও-পূজা। —**ist** *n.* দেও-পূজক। —**istic** *adj.*

Animosity (এনিমচিটি) *n.* extreme hatred, অতিশয় ঘৃণা; enmity শত্ৰুতা; বিৰোধ ভাব, আক্ৰোহ।

Animus (এনিমাচ্) *n.* prejudice against আখোজ, আক্ৰোহ।

Anion (এনিয়ন্) *n.* an electro negative wire বিপৰীত বিদ্যুৎশক্তি থকা তাঁৰ।

Aniseed (এনিচীদ্) *n.* গুৱা-মৰি, চফ।

Ankle (এঙ্কল্) *n.* the joint between the foot and the leg ভৰিৰ গাঁঠি। —**klet** *n.* ভৰিত পিন্ধা অলঙ্কাৰ বেৰি।

Ankus (অঙ্কুশ) *n.* an elephant goad অঙ্কুশ। হাতী-মাউতে হাতীৰ কপালত বুঢ়িৰ পৰা এবিধ অস্ত্ৰ।

Annals (এন্নেলচ্) *n.* (*pl.*) records of events related in order of time বুৰঞ্জী, পুৰণি কথাব বিবৰণ।

Annex (এন্নেক্স্) *v. t.* (*to*) to join, to attach, to append লগলগা, চামিল কৰ, সংযোগ কৰ, লগত গাঁঠি দ্ৰে, জোৰা লগা। —**ation** *n.* act of annexing লগ লগোৱাটো সংযোগ কৰণ। —**ure** *n.* any statement or copy annexed to a letter, enclosure, appendix লগৰ কাগজ, শেহৰ কথা।

Annex or Annexe *n.* supplementary building বড়োৱা বা জোৰাদিয়া বৰ।

Annihilate (এন্নিহিলেট্) *v. t.* to reduce to nothing ছাবখাৰ কৰ, ধ্বংস কৰ। —**hilation** (হিলেছন্) *n.* act of destroying ধ্বংস; the destruction of the soul as well as the body নিৰ্বাণ, লয়।

Anniversary (এন্নিভাৰচেৰি) *adj.* annual বছৰি হোৱা, বছৰেকীয়া। —*n.* the day on which an event is celebrated annually বছৰেকীয়া তিথি, বছৰেকীয়া উৎসৱ, বাৰ্ষিকী।

Annotate (এন্'নটেট্) *v. t.* to make notes upon অর্থ ভাঙ্গ, ঢীকা কৰ। —**tation** *n.* an explanatory note ঢীকা, টিপ্সনী, অর্থভাষণ। —**tated** *adj.* ঢীকা বা টিপ্সনী থকা। —**tator** *n.* one who annotates, a commentator অৰ্ধভাষণটো, ঢীকাকৰ।

Announce (এন্'নাওন্স) *v. t.* to declare, to give notice of প্রকাশ কৰ, সকলোকে জানিবলৈ দে। —**ment** *n.* a declaration জান দিয়াটো, জাননী, ঘোষণা।

Annoy (এন্'নই) *v. t.* to trouble, to tense দিগ্ কৰ, আমনি কৰ, ভাঙ কৰ। —**ance** *n.* that which annoys দিগ্, বিবক্তি, আমনি, কষ্ট, অমৰী।

Annual (এন্'নিউয়েল্) *adj.* early বছৰেকীয়া, বছৰি হোৱা। —*n.* a plant that lives but one year মোটে এবছৰ জীয়াই থকা গছ, ওষধি ; a book etc. published annually বছৰেকত এবাৰকৈ ওলোৱা-কিতাপ বা আলোচনী যেনে—*Pear's annual*. —**ly** *adv.* বছৰি বছৰি, বছৰেপতি, বছৰেকত, বাৰ্ষিক। —**Financial statement** = বাৰ্ষিক বিত্তবিবৰণ।

Annuity (এন্'ইটি) *n.* an income or allowance fulfilling on in each year বছৰেকীয়া বান্ধ, বছৰেকীয়া বৃত্তি বা দৰ্শহা, বাৰ্ষিক প্ৰাপ্য। —**tant** *n.* বছৰেকীয়া বৃত্তিধাৰী।

Annul (এন্'নাল্) *v. t.* to make void, to set aside বদ কৰ, বহিত কৰ, বাতিল কৰ। —**ment** *n.* the act of annulling বদ, বহিত কৰাটো, বদ কৰণ।

Annular (এন্'লিউলৰ্) *adj.* having the shape of a ring বেৰি বা আঙ্গঠিৰ দৰে ঘূৰণীয়া।

Anodyne (এন'ডাইন্) *n.* a pain-killer বিষ-গুচোৱা দৰব, বিষৰ দৰব।

Anoint (এন'ইণ্ট্) *v. t.* to smear with oil তেল ঘহ, নোৱা ; to consecrate নোৱাই ধুৱাই শুদ্ধ কৰ। —**ment** *n.* নোৱন, নোৱনি, অভিষেক।

Anomaly (এন'মলি) *n.* irregularity বেমেজালি, অনিয়ম। —**ious** *adj.* irregular নিয়ম নোহোৱা, অবিধি, বেমেজালি।

Anon (এন্) *adv.* immediately, soon

ততালিকে, নিমিষতে। **Ever and anon**=মাজে মাজে, সদায়।

Anonymous (এন'নিমাচ্) *adj.* nameless বেনামি, নাম নথকা। —**ly** *adv.*

Another (এনা'দাৰ্) *adj.* some other, one more অইন্ এটা, অক, আক এটা। **One another**=ইটোৱে-সিটোৱে, পাবস্পৰিক।

Anoxia (এন'ক্সিয়া) অক্সিজেনবিহীন।

Answer (এন্'চাৰ) *v. t. or v. i.* to reply to উত্তৰ কৰ বা দে, জবাব দে, মাত দে, যেনে, **He could not answer the paper**=তেওঁ সেই কাগজৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখিব নোৱাৰিলে ; to repay পৰিশোধ কৰ ; to suit, to correspond উপযোগী হ, যেনে লাগে তেনে হ, মিল হ, যেনে, **The copy does not answer to the original**=এই নকলটো অচলৰ নিচিনা নহয় ; (*for*) to be responsible for দায়ী হ, যেনে, **Who will answer for the loss?**=হেৰালে কোন দায়ী হব ? —*n.* reply, defence উত্তৰ, মাত, জবাব ; solution সমিধান। —**able** *adj.* জবাব দিব পৰা, দায়ী। **To answer a judgement**=ভিক্ৰী মতে কাম কৰ। **To answer a debt**=ধাৰৰ ধন সুজ। **This will not answer the purpose**=এইটোৱে মোৰ নহব বা কাম নচলে। **To answer the call of nature**=পানী চুবলৈ যোৱা।

Ant (এণ্ট) *n.* a small insect পুৰুৱা। **White ant**=উ'ই। **Ant-hill**=উ'ই ইফলু।

Antagonism (এণ্ট'গনিজ্) *n.* (*to, with*) opposition বিৰোধ। —**gonist** (—গনিষ্ট্) *n.* an opponent বিপক্ষ বা বিৰোধী লোক। —**nistic** *adj.* opposing বিপক্ষ, বিৰোধী।

Antarctic (এণ্টাৰ্কটিক্) *adj.* relation to the south pole দক্ষিণ মেৰুৰ ওচৰৰ বা ফালৰ।

Antecedent (এণ্টিচিডেণ্ট) *n.* (*gram.*), that which goes before পূৰ্বপদ। —*adj.* going before in time আগৰ, পূৰ্ববৰ্তী। —**dents** *n.* (*pl.*) previous conduct or history পূৰ্ব বৃত্তান্ত, আগৰ বৃত্তান্ত-চৰিত্ৰ।

Antechamber (এণ্টিচেম্বাৰ্) *n.* a room leading to another চৰা ঘৰৰ কাষৰ কুঠৰী।

Antedate (এণ্টি'ডেট) *v. t.* to date before the

true time যি তাৰিখে কাম কৰা হয় তাৰ আগৰ তাৰিখ দে। —*n.* আগৰ তাৰিখ।

Antediluvian (এণ্টিডিলিভিয়েন্) *adj.* existing or happening before the Deluge or Flood in Noah's days; primitive প্রলয় কালৰ; মাদ্ধাতাৰ দিনৰ, নিচেই আদি অৱস্থাৰ। —*n.* সেই কালৰ লোক।

Antelope (এণ্টিলপ) *n.* a kind of deer এবিধ ক'লাবৰণীয়া পহু, কৃষ্ণমাৰ।

Antemeridian (এণ্টিমে'ৰিডিয়েন্) *adj.* before noon আগবেলাৰ, বাৰ্ণি ১২ বজাৰ পৰা দুপুৰীয়া ১২ বজালৈকে A. M. বোলে, যেনে 11 A. M.

Antemundane (এণ্টিমান্ডেন্) *adj.* before the creation of the world সৃষ্টিৰ আগৰ।

Antenna (এন-টেন-এ) *n.* wireless conductor বিদ্যুৎ চালক তথ তাৰ। পোক-পৰুৱাৰ মুখৰ আগত থকা ভুং।

Antepenult (এণ্টিপেনাল্ট্) *n.* the syllable or the last word of a syllable but two শেহৰ দুটা এৰি তাৰ আগৰ কোনো শব্দ বা তাৰ এডোখৰ।

Anterior (এণ্টিৰিয়ৰ্) *adj.* before in time or in place আগেয়ে হোৱা, আগত থকা।

Antivenene (এণ্টিভিনিন্) *n.* a snake-poison antedote সাপেখোৱাৰ দৰব।

Anthem (এণ্থে'ম্) *n.* a sacred song মঙ্গল গীত, ভজন, স্তুতি-গান।

Anthrax (এণ্থে'ক্স্) *n.* একেৰকম গৰু-মহৰ বেমাৰ—সাধাৰণতঃ চকু ফুলে, গলা উৰহে আৰু নাকেদি তেজশ্ৰব্ধন ওলায়।

Anthropoid (এনথ্ৰপাইড্) *n. & adj.* a being that is human in form নৰাকৃতি বানৰ, ইয়াক মানুহৰ পূৰ্বপুৰুষ বুলি কয়; manlike monkey.

Anthropology (এনথ্ৰপলজি) *n.* the natural history of man নৰদেহবিজ্ঞান। —*gical adj.*

Anthropometry (এনথ্ৰপমেট্ৰি) *n.* the measurement of human body for detective purposes মানুহ জোখা বিদ্যা। (চোৰ চিনাক্ত কৰা বিষয়ে)।

Anthropomorphism (এনথ্ৰপমৰ্ফিজম্) *n.* ascribing human attributes to God ঈশ্বৰত মনুষ্য-প্ৰকৃতি আৰোপ; অৱতাৰ-বাদ।

Anthropophagy (এনথ্ৰপফেজি) *n.* cannibalism মানুহৰ মঙ্গৰ খোৱা বাতি। —**phagi** (—ফেজাই) *n. (pl.)* man eaters নৰমাংসভক্ষক, বান্ধস।

Anti-aircraft (এণ্টি-এয়াৰ-ক্ৰেফ্ৰট্) *adj.* preventing action of air-ship; disabling air-ship আকাশী জাহাজ ভংগা (যেনে বব তোপ) (Gr. *anti*=against).

Antibiotic (এণ্টিবায়টিক্) জীৱাণু মৰা; ভেকুৰা-গুচোৱা দৰব।

Antibody (এণ্টিবডি) *n.* a substance produced in the blood as a natural antidote to infection যি কোনো ৰোগৰ সংক্ৰমণৰ পৰা ৰক্ষা পেলাব পৰা তেজৰ মাজত থকা এবিধ প্ৰাণবিকিৰা।

Antic (এণ্টিক্) *adj.* grotesque জলহ, বিকটাকাৰ। —*n.* a fantastic figure ছোঁ; বহুৱা।

Antichrist (এণ্টিক্ৰাইষ্ট্) *n.* opposer of Christ যিশুখ্ৰীষ্টৰ শত্ৰু, খ্ৰীষ্টবিৰোধী।

Anticipate (এণ্টিচিপেট্) *v. t.* to foresee, to presuppose আগেয়েই ভাব, আগতে অনুমান কৰ, পূৰ্বেই জান। —**pation** *n.* expectation, foretaste পূৰ্বে ধাৱণা, আশা, আগেয়ে জনটো, যেনে **In anticipation of your sanction**=আপুনি মঞ্জুৰ কৰিব বুলি ভাবি, আপোনাৰ সম্মতিৰ ধাৱণাত।

Anticlimax (এণ্টিক্লাইমেক্স্) *n.* a sentence in which the ideas become less important towards the close উচ্চভাবৰপৰা তৰ্ভাতে সাধাৰণ কথা লৈ নামি যোৱা বাক্য; a fall from rise উন্নতিৰপৰা পতন, উৰ্দ্ধৰপৰা অধোগতি।

Antidote (এণ্টিডট্) *n.* a remedy against the bad effects of something বিষয় দৰবৰ প্ৰতিকাৰ।

Antifebrile (এণ্টিফেব্ৰাইল্) *adj.* good against fever জ্বৰনাশক, জ্বৰ-গুৰুত।

Antilogy (এণ্টিলজি) *n.* a contradiction in terms or ideas ধাৱণাৰ বৈপৰীত্য। পৰস্পৰ বিৰোধী ধাৱণা অথবা শব্দ।

Antimacassar (এণ্টিমাকাছৰ) *n.* a piece of muslin often embroidered and ornamented, used originally for protecting backs of chairs from hair-grease তেল-চিকটি লগাব পৰা চকীৰ পিচফাল ৰক্ষা কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা এবিধ বুটা তোলা ৰেচমী কাপোৰ; later

applied to small piece of fabric used as ornament on tables মেজৰ ওপৰত শোভা-বৰ্দ্ধনৰ অৰ্থে বখা কাককাৰ্য্যখচিত সৰু কপোৰৰ টুকুৰা।

Antimony (এণ্টিমনি) *n.* a kind of bluish white metal used in medicine এবিধ অলপ নীলবৰণীয়া ধাতু, কাজল-ধাতু।

Anti-national (এণ্টিনেছনেল) জাতীয়তা বিৰোধী।
Anti-social সমাজ বিৰোধী।

Antinomy (এণ্টিনমি) *n.* contradiction or inconsistency between two laws or principles দুখন আইনৰ মাজত অথবা দুটা নীতিৰ মাজত থকা অসঙ্গতি অথবা বৈপৰীত্য।

Antipathy (এণ্টিপেথি) *n.* (to, against, between) a dislike, aversion বিদ্বেষ, শত্ৰুতা, বিৰোধ ভাব, দেখিব নোৱৰা গুণ। —**pathetic** *adj.* বিৰোধী।

Antiphlogistic (এণ্টিফ্লজিটিক্) *n.* & *adj.* a medicine reducing inflammation তেজ চলাই বিষ গুচুৱা দৰব, গৰ্ভনাৰেঙ্গা বেমাৰত বিশেষ উপকাৰক দৰব।

Antiphony (এণ্টিফনি) *n.* alternate singing দুদল হৈ পালাক্রমে গীত গোৱাটো; দোহোবা গীত।

Antipodes (এণ্টিপডিছ্) *n.* (*pl.*) those living on the opposite side of the globe ভূবিৰ পোন পোনে পৃথিৱীৰ সিলুটিয়ে থকা মানুহ বা ঠাই-বিলাক; প্ৰতিপাদ বিন্দু; যি কোনো ধাৰণাৰ ক্ৰমেৰে-ক্ৰমেৰে পাৰ্থক্য। —**podal**, —**podcan** *adj.* পৃথিৱীৰ সিলুটিৰ।

Antiquary (এণ্টিকোৱেৰি) *n.* one who studies old thing such as monuments and relics যি আগৰ দিনৰ বস্তুবিলাক গোটায়ে বা তাৰ বিষয়ে অনুসন্ধান কৰে, পুৰণা চিনমোকামৰ তত্ত্বকাৰী। —**quarian** (—কোৱেৰিয়ান্) *adj.* pertaining to antiquities প্ৰাচীন বস্তুবিষয়ক —*n.* পুৰাতত্ত্ববিদ; প্ৰস্তুতত্ত্ববিদ।

Antiquated (এণ্টিকো'ৱেটেড) *adj.* grown out of fashion, obsolete পুৰাতনীয়, আগৰ দিনীয়া, এৰাপৰা, চলতি নথকা, পুৰণিকলীয়া।

Antique (এণ্টিক্) *adj.* ancient, old fashioned পুৰণি, ভাৰানিখনৰ, আঁহি অৱস্থাৰ, অতীজৰ।
The antique==আগৰ দিনীয়া কাৰিকৰি বা কাককাৰ্য্য।

Antiquity (এণ্টিকুইটি) *n.* old times পৌৰাণিক সময়, পুৰাকাল। —**ties** *pl.* relics of ancient times আগৰ দিনৰ চিনমোকাম।

Antiseptic (এণ্টিচেপটিক্) *adj.* preventing decay নেগেলাকৈ বখা গুণৰ।

Antispasmodic (এণ্টিস্পেচমডিচ্) *n.* & *adj.* preventing convulsions চাটিফুটী গুৰুৱা দৰব, ফল্দিয়া-নিবাবক।

Antithesis (এণ্টিথে'চিচ) *n.* opposition, contrast বিৰোধ, বিপৰীত ভাৱ, a counter proposition (দৰ্শন) প্ৰতিপক্ষ, পূৰ্বপক্ষ। —**thetical** *adj.*

Antitoxin (এণ্টিটক্সিন) *n.* বিষাক্ত তেজৰ প্ৰতিকূল দৰব।

Antler (এণ্টেলাৰ) *n.* the branch of stag's horn শব্দগছৰ কঁতৰা, পশুশিল্পৰ ফেব্ৰেন্সি।

Antonym (এণ্টনিম্) *n.* a word which expresses the exact opposite of another word যি শব্দই আন এটা শব্দৰ সম্পূৰ্ণ বিপৰীত অৰ্থ সূচায়। যেনেঃ ক'লা আৰু বগা।

Anus (এনাচ্) *n.* গুহদ্বাৰ, বহির্দ্বাৰ, পোকৰ।

Anvil (এন্ডিল্) *n.* an iron block upon which metals are hammered সোণ, লো ইত্যাদি পিটা নিয়াৰি বা নিহাৰি। **To be on the anvil**=নিষ্পত্তি নোহোৱাকৈ মীমাংসাৰ ওপৰত থকা, শেষ নোহোৱা, বিবেচনাধীন।

Anxiety (এংক্সাইটি) *n.* uneasiness উদ্বেগ, উচ-পিচনি, উত্তল-থুগল, উৎকণ্ঠা, ভাৱনা, ধী-ধিয়নি, খু-ধ্বনি, হুল-দিল্।

Anxious (এংক্সাচ্) *adj.* solicitous, uneasy উৎকণ্ঠিত, উত্তল-থুগল, বিচেষ্টা; চিন্তিত। —**ly** *adj.* উৎকণ্ঠিত হৈ।

Any (এনি) *adj.* one indefinitely, every, whoever কোনো, যেই সেই, যিয়ে সেয়ে। **Any one, anybody**=যেয়ে সেয়ে, কোনোবা। **Any how**=যেনে তেনেকৈ। **Anywhere**=য'তে ত'তে। **At any rate, any way, any wise, in any case**=তেহেলেই যেই হোক।

Aorist (এয়'ৰিষ্ট) *n.* অনিৰ্দিষ্ট অতীতকালৰ ক্ৰিয়া (সংস্কৃতত আছে)। —*adj.* indefinite অনন্তকাল বুজোৱা।

Apace (এপে'চ) *adv.* quickly, fast বেগাই।

Apache (এ-পেছ) *n.* a lawless ruffian আইন-কানুন নমনা দূৰন্ত লোক।

Apart (এপাৰ্ট) *adv.* separately, aside বেলেগ, আলগকৈ, বাজে, আত্মতে। **Apart from that**—তাৰ বাজে। **To set apart**—আত্মীয়াকৈ থোৱা, বায়ংকৈ থোৱা।

Apartheid (এপাৰ্থেইদ) জাতিবৈষম্য, জাতি হিচাপে আলগকৰণ।

Apartment (এপাৰ্টমেণ্ট) *n.* a separate room ফোটাঙ্গী, কোঠাঙ্গী; পুলি (কামৰূপত)। **Inner apartments**—অন্তঃপুৰ, ভিতৰ টোল, ভিতৰ ঘৰ।

Apathy (এপেথি) *n.* want of feeling, indifference নিকৰণ ভাব, অপ্রীতি, বিৰাগ।
—**thetic** (থেটিক) *adj.* নিকৰণ বিৰাগী, মায়ামত্তা নথকা, উদাস।

Ape (এপ্) *n.* a monkey এবিধ নেজ নথকা বা চুটি-নেজিয়া বান্দৰ। —*v. t.* to imitate as an ape মুখ ভেঙ্গুচালি কৰ, বান্দৰৰ দৰে কৰ, অনুকৰণ কৰ। —**Apish** *adj.* like an ape বান্দৰমূৰা, অনুকৰণকাৰী।

Apepsia (এপেপ্‌চিয়া), **Apepsy** (এপেপ্‌চি) *n.* indigestion বদহজম।

Aperient (এপিৰিয়েণ্ট্) *adj.* mildly purgative পেট খোলেচা কৰা। —*n.* a mild purgative অলপকৈ জ্বলাপহোৱা দৰৱ, লঘু জ্বলাপ।

Aperture (এপাৰ্টিচৰ্, এপাৰ্চাৰ্) *n.* an opening বিদ্ধি, মুকলি।

Apex (এপেক্স্) *n.* the summit, the point of anything; tip; top কোনো বস্তুৰ মূৰ, নিচেই ওপৰৰ থিয় ভাগ, জোঙ্গা ভাগ। (*pl.*) **Apexes**, —**ices**.

Aphasia (এফেচিয়া) *n.* loss of speech বাকবোধ।

Aphelion (এপ্‌হিলিয়ন) *n.* that point in the course of a planet or comet which is farthest from the sun যি কোনো গ্ৰহ অথবা ধূমকেতুৰ ইহকণীৰ আকাৰৰ কক্ষপথত সূৰ্য্যৰ পৰা দূৰতম বিন্দু —*app* **perihelion**.

Apheliotropic (এপ্‌হিলিয়ট্ৰপিক) *n.* property possessed by certain plants of turning away from the sun কিছুমান গছৰ ক্ষেত্ৰত থকা সূৰ্য্যৰ বিপৰীত পিনে মুখ কৰি থকা লক্ষণ।

Aphis (এ'ফিচ্) মোৱা পোক। *Pl.* **Aphides**.
Aphorism (এফবিজম্) *n.* a pithy saying সূত্ৰ; adage পটন্তৰ যোজনা, ফকৰা, টোপানীতি।
—**istic** *adj.*

Aphrodite (এফ্ৰডাইট্) *n.* Goddess of Love ৰতিদেৱী।

Aphrodisiac (এফ্ৰডিছিয়াক) *adj.* tending to produce sexual desire কামোদ্দীপক; drug or agent which does this সেই অৰ্থে ব্যৱহাৰ কৰা ঔষধ; যেনে—গঁড়ৰ খড়্গ।

Apiary (এ'পিয়েৰি) *n.* a place for keeping bees মৌ-পোহা ঠাই।

Apiculture (এ'পিকালচাৰ) *n.* মৌ-পোহা বিদ্যা।

Apiece (এপীচ) *adj.* for each, to each এডোখৰকৈ, একোটাকৈ, গাইপতি।

Apology (এপা'লজি) *n.* scientific study of bees মৌ-মাখি সম্বন্ধীয় বিজ্ঞান; মধুমক্ষিকাতত্ত্ব।

Apocalypse (এপেকেলিপচ্) *n.* বাইবেলৰ এটা ভাগ; a revelation সত্য প্ৰকাশ, ব্যক্ত অৱস্থা।

Apogee (এপ'জি) *n.* same as aphelion *Opp.* **perigee**.

Apologise (এপলজাইজ্) *v. i. (for)* to make excuse ক্ষমা মাগ, দোষ স্বীকাৰ কৰি ধুখ কৰ।

—logy *n.* an excuse, frank admission of an offence ক্ষমা প্ৰাৰ্থনা, দোষ স্বীকাৰ।

Apologue (এপলগ্) *n.* a fable, a parable পটন্তৰ, নাতিগৰ্ভ দৃষ্টান্ত।

Apophthegm (এপপ্‌থেগ্) *n.* a pithy maxim সংক্ষিপ্ত সাকৰা কথা।

Apoplexy (এপপ্লেক্সি) *n.* a sudden loss of sensation and motion মূগীৰোগ, আৱৰীয়া বেমাৰ —**plectic**, —**plectical** *adj.* আৱৰীয়া বেমাৰ সম্বন্ধীয়।

Apostate (এপ'ষ্টেট) *n.* or *adj.* one who forsakes his religion, a renegade স্বৰ্ণৰত্নাগী, পণ্ডিত, জাতিদ্রষ্ট। —**tacy**, —**tasy** *n.* জাত্যন্তৰ হোৱাটো, আন ধৰ্ম লোৱাটো।

Aposteriori (আ-প'ষ্টিৰি-অৰি) *adj.* empirical, derived from experience দেখি শুনি হোৱা (জ্ঞান), কৰ্মজলজনিত (জ্ঞান বা মত); ফল দেখি কাৰণ উলিওৱা। *Opp.* **A priori**.

Apostle (এপচ্) *n.* one deputed to preach

the gospel (যিশুখ্রীষ্টে) পঠোৱা ধৰ্মপ্ৰচাৰক, যীশুৰ পাচনি, প্ৰধান উপাসক। —**tolie** *adj.*

Apostrophe (এপ'ষ্ট্ৰফি) *n.* (in grammar) a mark (') showing the omission of a letter লোপ চিহ্ন; উৰ্দ্ধকমা, ইংৰাজী ভাষাত সম্বন্ধ কাৰকৰ চিন; a sudden turning away of a speech to address some one dead or absent কথাৰ মাজতে অনুপস্থিত নাইবা মৃত ব্যক্তিক সম্বোধন কৰি কোৱা কথা। —**phise** (—ফাইজ্) (*v. i.* তেনেই কথাক।

Apothecary (এপ'থে'কেৰি) *n.* a compounder and seller of medicines ঔষধ তৈয়াৰ কৰোঁতা আৰু বেচোতা।

Appal (এপ'পল) *v. t.* to terrify সশক্তিত কৰ। —**palling** *adj.* shocking ভয়জনক।

Appanage (এপ'পে'নেজ) grant of lands and feudal rights to the royal family কোঁৱৰ-কুঁৱৰীক দিয়া মেল-মাটি আৰু বিষয়, বৃত্তি-বিধান।

Apparatus (এপ'পেৰেটাচ্) *n.* set of instruments, tools যন্ত্ৰ, সঁজুলিবিলাক, হাতিয়াৰ, যন্তন-বিলাক।

Apparel (এপ্লেৰে'ল) *n.* garments, dress সাজ, বেশ। —*v. t.* to dress সাজ পিন্ধা, সজা।

Apparent (এপ্লেৰে'ণ্ট্) *adj.* visible ওলাইথকা, দেখাদেখি; obvious স্পষ্ট। —**ly** *adv.* দেখা-দেখিকৈ, দেখাত; স্পষ্টকপে। —**Heirapparent** = প্ৰত্যক্ষ বা আচল উত্তৰাধিকাৰী।

Apparition (এপ্লেৰিছন্) *n.* an appearance, ghost ইয়ামায়া, ভূত।

Appeal (এপ'পীল্) *v. i.* (to) to refer to a superior authority ওপৰৰ আদালতত বিচাৰৰ প্ৰাৰ্থনা কৰ, আপীল কৰ; to make an earnest request গোহাৰি জনা। —*n.* আপীল, পুনৰ ওপৰ-আদালতত বিচাৰৰ প্ৰাৰ্থনা; গোহাৰি। **To prefer an appeal to the High Court**—হাই কোৰ্টত আপীল কৰ। —**able** *adj.* আপীল হব পৰা, আপীলৰ যোগ্য।

Appear (এপ'পিয়াৰ) *v. t.* to be into sight, be visible, to present one's self ওলা, দেখা দে, ভূমুকি মাৰ, হাজিৰ হ, উপস্থিত হ; to seem বোধ হ। **It appears**—এইটো দেখা যায়, এইটো বোধ হয়। **To appear in person**—নিজে হাজিৰ

হ। **To appear by a person**—নিজে নগৈ উকিলৰ দ্বাৰাই হাজিৰ হ।

Appearance (এপ'পিয়েৰেণ্) *n.* act of appearing হাজিৰ বা উপস্থিত হওন; a coming into view ওলোৱাটো; outward look ভেশ; মুখৰ আকৃতি, চেহাৰা, আৰ্জা, সাজ, আকাৰ-প্ৰকাৰ। **To all appearance**—যিমান দূৰ দেখা যায়। **To keep up appearances**—ভিতৰৰ অসাবতা ঢাকিবৰ নিমিত্তে বাহিৰে বংচঙ্গীয়া হ; ভালৰি বোলা। **To put in an appearance**—স্বয়ং হাজিৰ হ, নিজে উপস্থিত হ।

Appease (এপ'পীজ্) *v. t.* to pacify, to allay সান্ত্বনা কৰ (খং) মাৰ নিয়া, নিচুকা, সন্তুষ্ট কৰ, (পিয়াৰ) শুভুৱা।

Appellant (এপ্লে'লেণ্ট্) *n.* one who makes an appeal যি আপীল কৰে, যি কোনো বিষয়ে গোহাৰি জনায়।

Appellate (এপ'পেলেট্) *adj.* relating to appeals আপীল সম্বন্ধীয়।

Appellation (এপ্লে'লেছন্) *n.* a name by which anything is called নাম, উপাধি, সংজ্ঞা। —**lative** *adj.* সাধাৰণ, বহুতত খটা, নামকৰণ-বিষয়ক।

Append (এপ্লে'ণ্ড্) *v. t.* to attach to, to add লগত আঁৰি দে, তলত যোগ কৰ, পাচত লগা, সংলগ্ন। —**dant** *adj.*

Appendage (এপ্লে'ণ্ডেজ্) *n.* an addition যোগ দিয়া অংশ; জোৰা দি বঢ়োৱা ঘৰ।

Appendix (এপ্লে'ণ্ডিক্স্) *n.* a supplement পৰিবেশ, শেহৰ কথা; কোনো পুথিৰ উপকৰা ভাগ। —**pl.** —**dices**, —**dices**.

Apperception (এপ্লে'চে'প্ছন্) *n.* selfconsciousness (দৰ্শন) নিজৰ বিষয়ে জ্ঞান, আত্মজ্ঞান।

Appertain (এপ্লে'ৰ্টেইন) *v. i.* to belong to লগৰ হ, স্বত্বৰ ভিতৰৰ হ, আন কোনোৰ লগত সম্পৰ্ক থাক। —**tinent** *adj.* pertaining to লগৰ, স্বত্বৰ ভিতৰৰ। —**ing** *adj.* সংক্ৰান্ত, সম্পৰ্কীয়।

Appetence (এপ্লেটেঞ্চ্), —**tency** (—টে'ঞ্চি) *n.* an ardent desire (of, for, after) সঙ্গমস্পৃহা, হতাৰ। —**tent** *adj.*

Appetite (এপ্লে'টাইট্) *n.* natural desire for something হতাৰ, কচি; hunger ভোক।

—tising *adj.* tending to whet appetite
ভুতাই জন্মোরা, কচিকৰ, ভোকলগোৱা।

Applaud (এপ্ল'অউন্ড্) *v. t.* to praise by clapping the hands, to commend loudly চাপৰি বজাই শলাগ, জয়ধ্বনি কৰি প্রশংসা কৰ। —ing *adj.*

Applause (এপ্ল'অউন্স্) *n.* approbation loudly expressed আটাই পাৰি কৰা শলাগ, প্রশংসা, শলাগ-ধ্বনি।

Apple (এপ্পেল্) *n.* a kind of fruit মধুৰি আমৰ নিচিনা ঘূৰণীয়া এবিধ সুস্বাদু ফল; pupil of the eye চকুৰ মণি। **Apple of discord**—বিবাদৰ বিষয়।

Appliance (এপপ্লায়েঞ্চ্) *n.* anything applied কোনো কামত লগোৱা বস্তু, যন্ত্ৰ, যন্ত্ৰ।

Applicable (এপ্প্লিকেবল্) *adj.* suitable খটাব পৰা, উপযোগী। —bility *n.* প্রয়োগ কৰিব পৰাটো।

Applicant (এপ্প্লিকেণ্ট্) *n.* a petitioner দৰ্খাস্তকাৰী, প্রার্থনাকাৰী।

Application (এপ্প্লিকেছন্) *n.* the act of applying আজি, দৰ্খাস্ত, প্রার্থনা; external use of a remedy প্রয়োগ, (দৰব) লগোৱাটো; use ব্যৱহাৰ, খটোৱাটো; diligence, close attention যত্ন, মনপাৰি লগাটো, মনৰ সংযোগ; প্রযুক্তি।

Apply (এপপ্লাই) *v. t.* to put to লগা; to use externally as a medicine ব্যৱহাৰ কৰ; to pay close attention to বৰকৈ মন দে; to employ খট। —*v. i.* to petition দৰ্খাস্ত কৰ, প্রার্থনা কৰ; to suit খাট, যেনে:—**That example does not apply to me**—সেই উদাহৰণ মোত নেখাটে বা নৰজে। **He applied to the Doctor for permission to apply the medicine**—দেবটো লগাব নিমিত্তে অনুমতি খুজি তেওঁ ডাক্তৰলৈ প্রার্থনা জনাইছিল।

Appoint (এপ্পাইণ্ট্) *v. t.* to fix মোকৰল কৰ, নিযুক্ত কৰ; to name to an office ঠিকনা কৈ দে। —ed *adj.* নির্দিষ্ট, খাপিত। —ment *n.* engagement নিয়োগ, নিয়োগজন; situation কাম, পদ; decree, order আদেশ। **To make an appointment**—দেখা হবৰ নিমিত্তে নাইবা কথা পাতিবৰ নিমিত্তে আগেয়ে সময় কৰি দে; নিযুক্তি।

Apportion (এপ্প'ৰশন্) *v. t.* to portion out to divide ভগাই দে, বাঁটি দে।

Apposite (এপ্প'জিট্) *adj.* proper, suitable সমস্ত, জোৰাই-জোখাই। —ness *n.* সমস্ততা।

Apposition (এপ্প'জিছন্) *n.* placing of two nouns in the same case দুটা সংজ্ঞা শব্দ একে কাৰক হোৱাটো; একেভাবে অগাপিতকৈ থকা অৱস্থা।

Appraise (এপ্প্ৰাইজ্) *v. t.* to set a price on মূল্যনিকপণ কৰ, বস্তু চাই বেচ ঠিক কৰ দাম পেলোৱা যোৱা। —ment *n.* valuation বেচ নিকপণ।

Appreciate (এপ্প্ৰিছিয়েইট্) *v. t.* to estimate highly মূল্য বুজ, গুণ বুজ, বৰ ভাল বুজি ধৰ; দৰ বেচি কৰ। —able *adj.* perceptible গম পাব পৰা। —tion *n.* গুণ জ্ঞান, মূল্য বুজাটো; দাম বুজি। —tive *adj.* মূল্যজন, গুণজ্ঞ।

Apprehend (এপ্প্ৰিহেন্ড্) *v. t.* to seize গ্ৰেফটাৰ কৰ; to consider বোধ কৰ, অনুভব কৰ; to fear আশঙ্কা কৰ, ভয় কৰ। —hensible=perceptible ইন্দ্ৰিয়-গ্ৰাহ্য। —hension *n.* arrest গ্ৰেপ্তাৰ; fear আশঙ্কা, ভয়; conception অনুভব, ধাৰণা—hensive *adj.* quick to comprehend বুদ্ধিমান, লগতে বুজিবপৰা; afraid of something adverse সশঙ্কিত।

Apprentice (এপ্প্ৰেনটিচ্) *n.* a person bound to another to learn a trade or some other work এপ্ৰেণ্টিচ, শিক্ষানবীচ, উমেদাৰ। —ship *n.* উমেদাৰী।

Apprise (এপ্প্ৰাইজ্) *v. t.* to inform সংবাদ দে, জান দে, ভূ দে।

Approach (এপ্প্ৰ'চ'চ্) *v. i.* to come near ওচৰ চাপ, ওচৰলৈ আহ, ঠোঁক। —*v. t.* to draw near to ওচৰ পোৱা, লগধৰ; approximate অনুৰূপ হ। —*n.* access যাবৰ উপায়, সমাগম; a path বাট-পথ, যেনে **The approaches to the ferry**—পাৰঘাটলৈ অহা বাট-পথবিলাক। —able *adj.* ওচৰ চাপিব পৰা যেনে, **The king is not approachable to all**—সকলোৰে প্রতি বজা ওচৰ চাপিব পৰা নহয়, সকলোৰে বজাৰ ওচৰ চাপিব নোৱাৰে।

Approbation (এপ্প্ৰ'বেছন্) *n.* approval মঞ্জুৰী, অনুমোদন, সম্মতি। —batory *adj.*

Appropriate (এপ্‌প্র'প্ৰিয়েট্) *v. t.* to set apart for a purpose or for one's self কোনো বিশেষ কামত লগা ; অ/অসাং কৰ, আনৰ বস্তু নিজৰ কামত খট।। —*adj.* suitable জোবাই জোবাই, উপযুক্ত। —*ly adv.* properly বিহিতৰূপে, ঠিক-ৰূপে। —*priation n.* application to a particular use কোনো কামত লগোৱা বা খটোৱাটো। —**B:II** বিনিয়োগ বিধায়ক।

Approve (এপ্‌প্ৰভ্) *v. t.* to sanction মঞ্জুৰ কৰ, সম্মতি দি, অনুমোদন কৰ ; to commend পচন কৰ। —**proval** (—প্ৰভেল) *n.* sanction অনুমোদন, মঞ্জুৰ, সম্মতি। —**prover n. one who approves অনুমোদনকাৰী, সমৰ্থনকাৰী ; one who turns king's evidence বিপক্ষ দলৰ পৰা কৰা চকাৰব পক্ষৰ সাক্ষী।**

Approximate (এপ্‌প্ৰক্স'মেট্) *v. t. or v. i.* to bring near, to cause to approach ওচৰ পাই, প্ৰায় সমান হোৱা বা হ। —*adj.* nearest ওচৰা ওচৰি, প্ৰায় ঠিক, অলপ ছীন ডেচি। —*ly adv.* nearly প্ৰায় ঠিককৈ।

Appurtenance (এপ্পাৰ্টেনেন্স্) *n.* that which belongs to something else লগৰ বস্তু সম্পৰ্কীয়, বস্তুবাহানি সঙ্গম। **Appurtenance of land** = মাটিতে থকা ঘৰবাৰি আদি।

Apricot ('এপ্ৰিকট্) *n.* a kind of eatable fruit (মনিপুৰ) মালহৈ, এবিধ ফল, খোৱানী।

April ('এপ্ৰিল্) *n.* the fourth month of the year ইংৰাজী বছৰৰ ৪ৰ্থ মাহ, চ'তৰ শেষ পৰ্য আৰু বহাগৰ আগ পৰ্য। **April-fool** = এপ্ৰিল মাহৰ প্ৰথম দিনা যেমালি কৰি থাক লাভ দিয়া হয়। —**fish** = এপ্ৰিল মাহত কোনো জনক ভেৰুৱা কৰা, প্ৰতারণ।

Apriori (আ-প্ৰায়ৰি) *n.* reasoning from cause to effect কাৰণ দেখি ফল নিৰ্ণয় কৰা যুক্তি, কাৰণ-জান-যুক্তি।

Apron ('এপ্ৰন্) *n.* a piece of cloth worn to protect the dress কোনো সম্প্ৰদায়ৰ লোকসকলে বা কোনো গৃহকাৰী লোকে আগফালে বন্ধা এডোখৰ আলগতীয়। কাপোৰ, ঢাকনী কাপোৰ। **To be tied to a woman's apronstrings** = মাকৰ আলগত ৰখি কেঁচুৱা ল'ৰা-ছোৱালী লাগি ফুৰাৰ দৰে তিৰোতাৰ লগত ফুৰা ; বিমান কোঠত মাল উঠোৱা নমোৱা কৰা ঠাই।

Apropos (এপ্ৰপ' *adv. or adj.* (to, of) in reference to সম্বন্ধে, (দেই) বিষয়ে ; opportune সময়োচিত।

Apt (এপ্ট্) *adj.* liable হব পৰা ; fit, qualified, suitable উপযুক্ত, কৰিব পৰা ready, prompt ইচ্ছুক, সাজু। —**ness n.** উপযোগিতা। —*ly adv.* properly উপযুক্তৰূপে।

Aptitude (এপ্টিটুড্) *n.* fitness যোগ্যতা, সঠিন ; (for) tendency বাপ্।

Aqua (একোৱা) *n.* water পানী।

Aquarium (একোৱেৰিয়াম্) *n.* an artificial tank for keeping aquatic animals পানীৰ জন্তু পোহা ঠাই।

Aquarious (একোৱেৰিয়াচ্) *n.* the eleventh sign of the zodiac বাশিচক্ৰৰ মীন বাশি।

Aquatic (একোৱেটিক্) *adj.* living or growing in water জলজ, পানীত হোৱা বা থকা জলচৰ। —**tics (pl.)** পানীত কৰা খেল।

Aqueduct (একুইডাক্ট্) *n.* an artificial channel for conveying water পানী যাবলৈ খাপ খাপকৈ বান্ধি দিয়া খাল।

Aqueous (একুই-অচ্) *adj.* watery পানীৰ নিচিনা, পনোৱা, পানীয়ে বন্ধা। —**vapour n.** জলীয় বাষ্প। —**quosity n.** পানীয়া ভাব।

Aquila (একুইলা) *n.* কুকুৰবাহী তৰা, সোনালী শঙনৰ গেজি ; ঈগল চৰাই।

Aquiline (একুইলাইন্) *adj.* like the eagle or like the beak of an eagle ঈগল চৰাইৰ ঠোঁটৰ দৰে জোঙা।

Arable (এৰেবল্) *adj.* fit for tillage খেতিৰ যোগ্য, আবাদী।

Arabesque (আৰাবেস্ক্) গাটোৱা ভৰি এটাই আগলৈ দাঙি ইটো ভৰি পাছফালে থিয়কৈ হোৱা নাচ।

Arbiter, Arbitrator (আৰ্বিটাৰ্, আৰ্বিট্ৰেটাৰ) *n.* one chosen to decide a dispute মহাস্থ, চালিচ মেলুৱৈ। —**Fem.** —**tress, —tratrix.**

Arbitral Tribunal মহাস্থ হাৱাধিকৰণ। **Arbitration** মহাস্থ নিৰ্ণয়।

Arbitrary (আৰ্বিট্ৰেবি) *adj.* despotic অপোনে মইমত, যেক্কাচাবী ; অজ্ঞ। —**rily adv.** আনৰ মত নোলোৱাকৈ, আপোন মইমতে। —**riness n.**

Arbitrate (আৰ্বিট্ৰেট্) *v. i.* to decide চালিচ

কৰ, মেলত নিষ্পত্তি কৰ, মেল কৰ। —*tration n.* চালিচ, মেল, পক্ষায়ং। *To submit or refer to arbitration* = চালিচৰ মীমাংসালৈ পঠোৱা, চালিচলৈ দিয়া।

Arboriculture (আৰ্ভৰিকাল্চাৰ্) *n.* the culture of trees (*Arbor* = tree) গছৰোপণ।

Arbour (আৰ্বৰ্) *n.* a bower তৃণলতা আদিৰে আবৃত ফুলনি বা হাবিৰ মাজৰ জিৰণি পঁজা, নিকুঞ্জ।

Arc (আৰ্ক্) *n.* a segment of a circle বৃত্তৰ অংশ।

Arcade (আৰ্কেড্) *n.* a walk having arches over ঘূৰণীয়া গাঁথনিৰ মুখ, পকাঘৰৰ মাজৰ দীঘলী বাট, পকাঘৰৰ চৈপটিয়া গাঁথনিৰ শাৰী।

Arcadian (আৰ্কেডিয়ান্) *n.* a native of *Arcadia*, an ideal rural region of Greece, hence an ideal rustic নিচেই হোজা স্বভাৱৰ নিৰ্ভাজ গাঁৱলীয়া। —*adj.* pastoral, simple, as *Arcadian bliss* গাঁৱলীয়া ভাবৰ, হোজা, সবল।

Arcanum (আৰ্কেনাম্) *n.* a mystery গুপ্ত কথা; গুপ্ত ঔষধ। *pl.* **Arcana**.

Arch (আৰ্ক্) *n.* construction in a brick or stone building in the form of a segment of a circle ঘূৰণীয়া গাঁথনি; ডাঙ্গৰ মানুহক আদৰিবৰ নিমিত্তে কৰা চৈ-পিঠিয়া বাট-ঘৰ। —*ed adj.* ধেনুভিৰীয়া, ঘূৰণীয়া গাঁথনি থকা। —*way* = চৈ-পিঠিয়া গাঁথনি থকা বাট।

Arch (আৰ্ক্) *adj.* chief প্রধান (বয়া ভাৱত), যেনে *an arch enemy* — পিশাচ, আচল শত্ৰু।

Archaeology (আৰ্কায়লজি) *n.* the science of ascertaining the history of mankind by the study of ancient remains পুৰণা চিনমোকাম চাই আগৰ কালৰ অৱস্থা জানিব পৰা বিদ্যা, পুৰাতত্ত্ব-বিজ্ঞান। —*logist n.* পুৰাতত্ত্ব লভ্তা। —*logical adj.*

Archaic (আৰ্ক্-এইক্) *adj.* obsolete অচলিত, পুৰাতন। —*chaism* (—কেইজ্) *n.* অচলিত কথা বা শব্দ, আৰ্য প্ৰয়োগ। —*use* আৰ্য প্ৰয়োগ।

Archangel (আৰ্ক এঞ্জেল্) *n.* a chief angle প্রধান স্বৰ্গীয় দূত।

Archbishop (আৰ্ক-বিশপ্) *n.* chief bishop খ্ৰীষ্টিয় ৰাজপুৰোহিত।

Archdeacon (আৰ্ক-ডীকন্) *n.* a chief deacon (খ্ৰীষ্টিয়) পাত্ৰ-পুৰোহিত।

Archer (আৰ্চাৰ্) *n.* one who shoots with a bow ধনুৰাৰী। —*y n.* art of shooting with a bow ধনুৰিতা।

Archetype (আৰ্কেটাইপ্) *n.* the original pattern or model মূল আৰ্হি বা নমুনা।

Archipelago (আৰ্কিপে'লেগ') *n.* a sea containing many islands ভালেমান দ্বীপ থকা সাগৰ।

Architect (আৰ্কিটেক্ট্) *n.* a chief builder স্থপতিবিদ। — *ecture* (টেক্চাৰ্) *n.* the science of building পকাঘৰ সজা বিদ্যা, গৃহনিৰ্মাণ-প্ৰণালী, স্থাপত্য বিদ্যা। — *tectural, —tectonic adj.* স্থাপত্য সম্বন্ধীয়; স্থপতি কুশল।

Archives (আৰ্কিভ্) *n.* a place where the government records are kept দপ্তৰখানা; (*pl.*) public records চৰকাৰী নথী; গন্ধীয়া ভঁড়াল।

Arctic (আৰ্কটিক্) *adj.* relating to the extreme North নুমেকসম্বন্ধীয়, পৃথিবীৰ উত্তৰকালৰ মূৰত থকা। **Arctic circle** = নুমেকৰ ঘেৰ। — *ocean* উত্তৰ সমুদ্ৰ। — *regions* = নুমেক দেশ।

Ardent (আৰ্ডেণ্ট্) *adj.* hot তৰত; passionate প্রচণ্ড, বাগ্ৰ, উৰাময়; zealous উগ্ৰ, আগ্ৰহযুক্ত, উৎসাহী। — *ency n.* eagerness ষাউতি, আগ্ৰহ, বাগ্ৰতা। — *ly adv.* আগ্ৰহেৰে, বাগ্ৰ হৈ। **Ardent spirits** = উগ্ৰ মদ।

Ardour (আৰ্ডাৰ) *n.* warmth, eagerness ষাউতি, আগ্ৰহ, উৎসাহ।

Arduous (আৰ্ডু'আচ্) *adj.* difficult to accomplish, laborious টান, কৰিব নোৱাৰা, দৃশ্যসাধ্য। — *ly adv.* — *ness n.* মেহনত, যুষ্কিল।

Are (আৰ্) *plural* of *is*, see *Am* হঠ, হোৱা, হয়।

Area (এৰীয়া) *n.* an open surface সীমাথকা ঠাই; the superficial contents of a geometrical figure মাটিৰ কালি, মাটিৰ পৰিমাণ, ক্ষেত্ৰফল।

Areca (এবেকা) *n.* a genus of palm such as betel-nut ভামোল গছ, ভামোলৰ ত্ৰেণীৰ গছ।

Arena (এবেনা) *n.* any open place of public contest মালয়'জ কৰা মুকলি ঠাই, যুদ্ধক্ষেত্ৰ।

Arenaceous (আবেনেচাছ) *adj.* বালিচহীয়া।

Areography (এবিয়গ্ৰেফী) *n.* মঙ্গল গ্রহৰ ক্ষেত্ৰ বিৱৰণী।

Areola (এবিয়লা) *n.* small open space কণমান মুকলি ঠাই; rose circle surrounding nipple স্তনদেশৰ গুলপীয়া টিপটো।

Argent (আৰ্জেণ্ট) *adj.* কপয়েন বগা।

Argil (আৰ্জিল) *n.* white clay, potter's earth কপৰ লেখীয়া মাটি; কুম্বাৰ-চাকৰ বগা মাটি।

Argue (আৰ্গিউ) *v. t.* (against, for, with, about to discuss, to reason তৰ্ক কৰ, বাদ কৰ, প্ৰমাণ কৰ; to prove হেতু দৰ্শ। —**gument** *n.* discussion তৰ্ক, যুক্তি; reason হেতু। **For the sake of argument**—তৰ্কৰ বাবে; কথাৰ মাত্ত। —**tation** *n.* উত্তৰা-উত্তৰি, তৰ্ক কৰাটো। —**tative** *adj.* হেতুবাদযুক্ত; তৰ্কপ্ৰিয়।

Arid (এৰিড্) *adj.* dry, parched শুকান, খৰ-খৰীয়া। —**dity**, —**ness** *n.* জীপ নোহোৱা অৱস্থা, খৰখৰীয়া গুণ।

Aries (এৰিছজ) *n.* the Ram of the zodiac বাশিচক্ৰৰ মেঘ বাশি।

Aright (এৰাইট্) *adv.* rightly, ঠিককৈ, যথাৰ্থ-কপে।

Arise (এৰাইজ্) *v. i.* to rise up, to get up ওলা, উঠ; originate উদ্ভৱ হ। —*pa. p.* **arisen** (এৰিজন্)।

Aristocracy (এৰিষ্টক্ৰেচি) *n.* government by nobles বৰলোকসকলৰ দ্বাৰাই শাসন, ডাঙৰ ডাঙৰীয়া শ্ৰেণীৰ বাজত্ৰ, অভিজাততন্ত্ৰ; the nobility or the chief persons of a state ডাঙৰ মানুহৰ শ্ৰেণী। —**crat** *n.* one who belongs to an aristocracy সম্ভ্ৰান্ত লোক, বৰ মানুহ, অভিজাত; an arrogant person গৰ্ব্বালোক। —**cratic** *adj.* ভদ্ৰ শ্ৰেণীৰ, ডাঙৰীয়া আয়মৰ; অভিজাত-সুলভ।

Arithmetic (এৰিথমে'টিক্) *n.* the science of numbers অঙ্কবিদ্যা, পাটিগণিত। —**metical** *adj.* অঙ্কশাস্ত্ৰবিষয়ক। —**metically** *adv.* অঙ্কশাস্ত্ৰমতে। —**metician** *n.* **Arithmetical progression**—সমন্বান্বিত সংখ্যাৰ গণনা, সমান্তৰ শ্ৰেণী, সমান

সমান পৰিমাণে হ্রাস বা বৃদ্ধি হৈ যোৱা অঙ্ক। যেনে ১, ২, ৩, ৪, ৫, ৬, ৭, ৮, ৯, ১০।

Ark (আৰ্ক্) a chest, a rough wooden vessel (as Noah's) পেৰা, নোৱাৰ নাও।

Arm (আৰ্ম্) *n.* a limb of the body from the shoulder to the hand বাহু; anything projecting from the main body কোনো দাঁই পুৰা বাহুৰ দৰে ওলোৱা অংশ; (*pl.*) **Arms** অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ; যুদ্ধৰ পতাকাত থকা জাতীয় বীৰত্ব-

চিন্। **Arm-chair**—হাতনি বাৰ থকা মাচিয়া।

Arm in arm—বাহুত ধৰাধৰিকৈ। **At arm's length**—অচিনাকি কপে। **With open arms**—সাদৰেৰে। **Arm of the sea**—সাগৰৰ ডোৱাৰ।

Firearms—হিলৈ আদি। **Man-at-arms**—যোদ্ধা। **Of all arms**—সকলো বকমৰ সেনাৰ। **Stand of arms**—প্ৰত্যেক সেনাৰ লাগতিয়াল সম্পূৰ্ণ

আহিলা। **To lay down arms**—হাৰ মান, বশতা স্বীকাৰ কৰ। **Up in arms**—যুদ্ধলৈ সাজু হ।

A passage at arms—অস্ত্ৰযুদ্ধ; তৰ্কযুদ্ধ। **Armed forces**—সশস্ত্ৰ বাহিনী।

Arm *v. t.* to furnish with arms অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ দি সাজু কৰ। —**ed** *adj.* **Armed body**—অস্ত্ৰধাৰী মানুহৰ দল।

Armada (আৰ্মাডা) *n.* a collection of armed ships বহুৱা জাহাজ সমূহ, বিশেষকৈ ইংলণ্ড আক্ৰমণ কৰিবলৈ ১৫৮৮ চনত পঠোৱা স্পেনৰ জাহাজ সমূহ।

Armageddon (আৰ্মেগে-ইদন) *n.* final battle-field of supreme conflict between the powers of good and evil ধৰ্ম অধৰ্মৰ শেষ যুদ্ধক্ষেত্ৰ।

Armament (আৰ্মেমেণ্ট্) *n.* forces armed for war বগলৈ সাজু কৰা সেনা; the guns with which a battleship is equipped বহুৱা জাহাজত পতা বৰতোপ।

Armature (আৰ্মেচাৰ) *n.* arms অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ; armour বৰ্ম।

Armistice (আৰ্মিচিট্) *n.* a short cessation of hostilities অলপ পৰৰ বাবে যুদ্ধবপৰা বিৰাম; শস্তক যুদ্ধ-ক্ষান্তি।

Armlet (আৰ্মলেট্) *n.* ornament worn on the arm কেয়ুৰ, বাজু।

Armour (আৰ্মৰ) *n.* defensive dress বহুৱাৰ গাত

পিন্ধা লোৰ জাখৰ, কবচ ; heraldic insignia জাতীয়, বোৰত্ব বা সজ্জাৰ চিন, যেনে ইংৰাজৰ সিংহ মূৰ্ত্তি । —**morial** *adj.* belonging to armour কবচসম্বন্ধীয় ; জাতীয় সজ্জা-সূচক । —**er** *n.* কবচ গঢ়োঁতা, কবচ বন্ধক । —**ry**, —**ory** (আৰ্মৰী) *n.* a repository of arms অস্ত্ৰ গদা বা অস্ত্ৰ থোৱা ঠাই, অস্ত্ৰাগাৰ ।

Armpit (আৰ্ম্পিট) *n.* the hollow under the shoulder কাৰলতি ।

Army (আৰ্মি) *n.* a large body of armed men ফৌজ, সেনা ; a great number ভালেমান সংখ্যা ।

Army corps (আৰ্মিকোৰ্) comprising 30,000 to 40,000 strong of all arms, divided into 3 divisions=6 brigades=24 battalions সমবেত সেনাদল । **Standing army**=স্থায়ী সৈন্য বিভাগ ।

Arnott (এৰ্নট) *n.* a kind of tree the seed of which is used in colouring yellow জৰথ ।

Aroma (এৰমে) *n.* sweet smell সুগন্ধ, ভাল গন্ধ ; a subtle charm শূৱলা মোহলগা গুণ । —**matic** *adj.* fragrant সুগন্ধি, মলমলীয়া, ভাল গোন্ধোৱা । —**tics** সুগন্ধি মচলা ।

Around (এৰাউণ্ড) *prep.* or *adv.* on all sides of চাৰিওফালে, কিউপিনে ।

Arouse (এৰাউজ্) *v. t.* to awaken (see rouse) জগা, টোপনিৰপৰা তোল, সাৰ পা ; to stir up into activity উদগা ।

Arquebus (আৰ্ক্‌ইবাচ্) *n.* a hand-gun used in olden times আগৰ দিনৰ হিলৈ ।

Arraign (এৰ্'ৰেন) *v. t.* to call one to answer a charge in court, to accuse আদালতত থিয় কৰ ; গোচৰ কৰ, অভিযোগ কৰ ।

Arrange (এৰ'ৰেনজ্) *v. t.* to act in order চিজিল কৰ, গুছিয়াই থ, থানথিত লগা, দিহা লগা, সজা ; to settle বফা কৰ, বন্দবস্ত কৰ, যো-জা কৰ, ঠিক-ঠাক কৰ । —**ment** *n.* চিজিল, দিহা, শৃঙ্খলা, যো-জা, আয়োজন, মিটমিট, বফা, বন্দবস্ত । —**ging** সজাই, দিহা লগাই ।

Arrant (এৰ্বেক্ট) *adj.* downright আঁও, পুৰা ; infamous দুষ্টৰ শিৰোমণি । **Arrant thief**=আঁওচোৰ । **Arrant fool**=আঁওমূৰ্খ, অধামূৰ্খ ।

Array (এৰ্বেৰে) *v. t.* to arrange দিহা লগা, সজা ; to equip বেহা লগা । —*n.* dress সাজ ; order দিহা, পংক্তি, সজোৱাটো, শৃঙ্খলা । In military array=যুদ্ধৰ সাজেৰে, সৈনিকৰ দিহাৰে ।

Arrear (এৰ্'ৰিয়াৰ্) *n.* that which remains unpaid or undone ঠাকীপৰা ধন, বন বা কাম । **To fall into arrears**=ঠাকী পৰা । **To be in arrears**=দেনা ঠাকী পৰা, কৰিব লগীয়া কাম জমা হ, থোপ খা ।

Arrest (এৰ্বেৰেষ্ট) *v. t.* to obstruct, to restrain আটক কৰ, বাধকতা কৰ ; to seize by warrant গ্ৰেপ্তাৰ কৰ । —*n.* seizure by warrant গ্ৰেপ্তাৰ, আটক, ধৰা-পকৰা । **Under arrest**=গ্ৰেপ্তাৰ কৰা, আটক কৰা । —**Hook** বিমানৰ গতি বোধ কৰা আৰু বিমান ৰচি তনা কৌশল ।

Arrive (এৰ্'ৰাইভ) *v. i.* (at) to reach, to come to a place কোনো ঠাইত উপস্থিত হ, পা ; to achieve one's purpose সফল হ, যেনে **This movement has arrived**=এই আন্দোলনটো সফল হৈছে । —**rival** *n.* the act of coming আগমন, আহি পোৱাটো ; persons or things that arrive যিবিলাক পায়হি বা পায়গৈ, আহি পোৱা বস্তু বা মানুহ । **Until his arrival**=তেওঁ নেপায়হি মানে ।

Arrogance (এৰ্'ৰগেঞ্চ) *n.* insolence of bearing, undue assumption of importance দৰ্ভালি, ফিতাহি, ভেম, বৰলোকালি । —**gant** *adj.* overbearing দেমাকী, দন্তী, মইমন্ত । —**gantly** *adv.* দৰ্ভালিকৈ ।

Arrogate (এৰ্'ৰ'গেট) *v. t.* to claim unduly and proudly আপোন মইমন্তে লবলৈ বিচাৰ বা বলেৰে ল ।

Arrow (এৰ'ৰো) *n.* a pointed weapon for a bow ধেনুৰ কাঁড় । **Arrow-head**=কাঁড়ৰ মূখ । **Arrow-shot**=কাঁড়ে ঢুকি পোৱা দূৰ । —*y* *adj.* কাঁড়ৰ দৰে, কাঁড়যুক্ত ।

Arrowroot (এৰ্'ৰোৰুট্) *n.* বোণীক বা কেঁচুৱা ল'ৰা-হোৱালীক খুওৱা এবিধ গছৰ আলুৰ পৰা কৰা শুড়ি বস্তু, এবাকট, এবিধ বগকেতুৰি ।

Ares (আৰ্ছ) *n.* কোন জন্তৰ পাচফালৰ ভাগ ।

Arsey-versey *adj.* ওভোতা-ওভতি ।

Arsenal (আৰ্চিনেল্) *n.* a magazine or manufactory of military stores যুদ্ধৰ অস্ত্র-শস্ত্র বখা বা তৈয়াৰ কৰা ঠাই, অস্ত্রাগাৰ।

Arsenic (আৰ্চে'নিক্) *n.* a mineral poison এবিধ খনিজ বিহ। **Yellow arsenic** হাইড্ৰাল্।

Arson (আৰ্চন) *n.* the crime of burning a house maliciously ঘৰজ্বলোৱা অপৰাধ, ঘৰ পোৰা দোষ; জিনৰ ধনু।

Art (আৰ্ট্) *n.* practical skill কামকৰা কৌশল, পটুতা; (*pl.*) skill as applied to subjects of taste কাকৰ্কাৰ্য্য, শিল্পবিদ্যা; a craft সংসাৰৰ কাৰ্য্যত উপযোগী কৰিব পৰা বিদ্যা; an academical course of learning উচ্চ বিদ্যালয়ত শিকোৱা বিদ্যা যেনে *Master of Arts* = বিদ্যানিহি; artifice ছল, চাতুৰী, ফিকিৰ। —**full adj.** চতুৰ, শিয়ান, টেঙ্গৰ, ধূৰ্ত। —**less adj.** সবল, টিপ্‌টাপ নজনা, হোজা। **Fine arts** (*opp. useful arts*) = শুৱলা বিদ্যাবিলাক, যেনে গীতবাদ্য, পদৰচনা, বাঁচ খনিকৰ আদিৰ বিদ্যা, কলাবিদ্যা। **To be art and part in** = কাৰো লগত কোনো কামত সহায় হোৱা। **Black art** = ইষ্ট্ৰজাল, মেজিক। **The liberal arts** = ব্যাকবণ, দ্ব্যয়, অলঙ্কাৰ, পাটীগণিত, জ্যামিতি, সঙ্গীত আৰু জ্যোতিষ এই সাতোটা বিদ্যা।

Artel (আৰ্টেল্) *n.* কচীয়া বন্ধাৰ খেল।

Artery (আৰ্টাৰি) *n.* vessel conveying blood from the heart ডেজচলা সিৰ, নাড়ী; চজাচল কৰিব পৰা নৈৰ সোঁতা।

Artesian (আৰ্টিজোন্) *adj.* relating to boring of wells until water is reached পানী নোলায়মানে খনা বিধৰ।

Artichoke (আৰ্ট'চ'ক) *n.* মাটিকঠালৰ মূৰৰ চুপহিৰ নিচিনা এবিধ বিলাতী শাক।

Article (আৰ্টিকল) *n.* particular substance বস্তু; a single clause or term প্রকৰণ; a point in an agreement, a condition চুক্তিপত্ৰৰ দফা, বিধান; a literary composition বাতৰি-কাকতত লিখা কোনো বচনা; ব্যাকবণৰ a, an, the বুজোৱা নাম। —*v. i.* to bind by articles নিয়মৰ দ্বাৰাই বান্ধুৱা। **Articled clerk** = চুক্তিবদ্ধ কেৰাণী। **Articles of Association** =

কোম্পানীৰ চুক্তিপত্ৰৰ বিধান। **Articles of war** = যুদ্ধ বিষয়ক আইন; অনুচ্ছেদ।

Articulate (আৰ্টিকিউলেট) *adj.* having joints গঁটীয়া; distinct স্পষ্ট। —*v. t.* to joint জোটা; to pronounce words distinctly ফুটাই মাত। —**lation n.** জোঁটনি; জোৰা পাৰ; ফুটাই মতাটো।

Artifice (আৰ্টিফিচ্) *n.* a device ফন্দ, ফলি, কল, কৌশল; a trick ছল, ফিকিৰ। —**ficer n. a skilful workman কাৰিকৰ, কোনো কৌশল উলিয়াওঁতা। —**cial adj.** made by human skill, not natural মানুহে কৰা শিল্পজাত, কৃত্ৰিম; affected, —**Moon** কৃত্ৰিম জোন; লোক দেখনীয়া। —**cially adv.** কৃত্ৰিমৰূপে, লোক-দেখনীয়াৰকৈ।**

Artillery (আৰ্টিল্লাৰী) *n.* ordnance তোপ, গুলী ইত্যাদি, the men who manage the offensive weapons of war such as cannon etc. গোলন্দাজ সেনা, হিলৈদাৰী সেনা।

Artisan (আৰ্টিজেন) *n.* one who is versed in any art শিল্পবিদ্যা-জনা লোক; a mechanic বাঁচ, মিস্ত্ৰি।

Artist (আৰ্টিষ্ট) *n.* one who practises one of the fine arts as painting, sculpture শুৱলা বিদ্যা জনা লোক, যেনে চিত্ৰকৰ, খনিকৰ আদি। —**tic, —tical adj.** according to art কৌশলপূৰ্ণ, শিল্পবিদ্যা অনুসৰি কৰা, কাৰিকৰি থকা, ধুনীয়া। —**cally adv.**

Arum (এৰাম্) *n.* মানকচু।

Aryan (এৰিয়ান্) *n. & adj.* relating to the family of civilised nations of the olden times আৰ্য্য।

As (এজ্) *adv. conj. & pron.* in like manner যেনেকৈ; for example যেন; because যিহেতুক, বাবে; that যি। **As to, as for** = বিষয়ে। **As it were** = কবলৈ গলে, যেন **As well** = সিটোও, অধিকন্তু। **As well as** = সমানে, ও তেনেকৈ। **As if, as though** = জা'নিবা। **As far as** = যিমান দূৰ। **As soon as** = যেতিয়াই। **As yet** = আৰ্জিলৈকে।

Asafetida (এচেফিটিডা) *n.* হিং, এবিধ উগ্ৰগন্ধি গছৰ এঠা।

Asbestos (এচ্বেষ্টছ্) *n.* white or greyish mineral substance এবিধ বগা অথবা ধোঁয়াবৰণীয়া খনিজ ষাট্; জ্বলে নোপোতা কাৰণে ঘৰৰ মুখচ হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

Ascend (এচ্-চেণ্ড্) *v. t. or v. i.* to climb, to mount up উঠ, আৰোহন কৰ। —**centent**, —**dant** *adj.* superior প্রধান, তুলত বহা, প্ৰবল। —**endency**, —**dancy** *n.* controlling, influence প্ৰভুত্ব।

Ascension (এচ্-চেণ্ডেন্) *n.* a rising up উৰ্দ্ধগমন, ওপৰলৈ উঠন, আৰোহণ।

Ascent (এচ্-চেণ্ট্) *n.* upward movement, ওপৰলৈ উঠাটো; acclivity ওখ বা ঠিগ ঠাই; a flight to steps ওপৰলৈ উঠা খটখটি। **Line of ascent** = বংশাবলী।

Ascertain (এচ্-চাৰ্'টেন্) *v. t.* to make certain, to determine নিশ্চয় কৰ, ঠিকানা কৰ, খাটাংকৈ জান, আটকাল ল, ঠাৱৰ। —**able** *adj.* নিশ্চয় কৰিবপৰা। —**ment** *n.* নিৰূপন, নিশ্চয়।

Ascetic (এচ্-চে'টিক্) *n.* a hermit, an austere recluse সন্ন্যাসী, উদাসীন লোক, বৈৰাগী, তপস্বী। —**al** *adj.* austere বৰ নিৰ্ভাবান, ধৰ্মপৰায়ণ, বিৰাগী, উদাস। —**icism** *n.* বৈৰাগ্য ধৰ্ম, উদাসীনতা।

Ascribe (এচক্ৰাইব্) *v. t.* to impute, to attribute আৰোপ কৰ, লগাই দে, আনলৈ ঠেলিয়া, কাৰণি কৰ। —**table** *adj.* কাৰণ বুলি, ধৰিবপৰা। —**cription** *n.* আৰোপ।

Aseptic (এ-চেপ্-টিক্) *adj.* not liable to putrefaction নাৰেঙা আদি পকনী ধৰিব নিদিয়া। —**surgery** = গৰ্ভ নাৰেঙা, ফলা-চিকিৎসা।

Ash (এশ্) *n.* ইংলতৰ এবিধ গছ। (*pl.*) the remains of what is burnt হাই; (*fig.*) a dead body মৃতদেহ। **Ash-bucket** = হাইজাবৰ পেলোৱা পাত্ৰ। **Ash leach** = খাবণী-সঁতা। **To lay in ashes** = পুৰি হাই কৰ। —**y** *adj.* ash-coloured like ashes হাইব দৰে কলা মলা। —**can** জাবৰ পাচি। —**tray** চিপাবেটদানী।

Ashamed (এ'শেম্) *adj.* (*for, of*) affected with shame লজ্জিত, লাঞ্ছিত।

Ashore (এ'শোৰ্) *adv.* on shore বামলৈ, পাৰলৈ, বামত বা পাৰত।

Asiatic (এছিয়াটিক্) or **Asian** *adj. & n.* এচিয়া মহাদেশৰ; এচিয়ান।

Aside (এচাইড্) *adv.* on one side একলীয়া হৈ, একাধৰীয়া হৈ, এদঁতীয়াকৈ; apart আঁতৰত; privately আপোনা-আপুনি (যেনে অভিনয় কৰোঁতে কৰ) মনে মনে, স্বগত। **To set aside** (a judgment) = বাদ কৰ।

Asinine (এচিনাইন) *adj.* like an ass গাধৰ দৰে।

Ask (আস্ক্) *v. t.* to question, to inquire সোধ; to claim দাবী কৰ, বিচাৰ। —*v. i.* (*about, for*) to request খোজ, বিচাৰ। —**ing** *n.* petition প্ৰাৰ্থনা যেনে, **It can be had for the asking** = ইয়াক বিচাৰিলেই পোৱা যায়।

Askance, **Askant** (আস্কঙ্ক্, আস্কণ্ট্) *adv.* sideways, obliquely কেঁৰাকৈ, এচলীয়াকৈ। **To look askance** = কেঁৰাকৈ চোৱা, কেঁৰাহিকৈ চোৱা।

Askew (এস্কিউ) *adv.* obliquely কেঁচীয়াকৈ।

Aslant (এচলেণ্ট্) *adj. or adv.* in an oblique manner টেবেচীয়াকৈ, একলীয়াকৈ,

Asleep (এচলীপ্) *adj. or adv.* in sleep টোপনীত, ঘুমটিত থকা।

Asp (এস্প্) *n.* এবিধ ডাইল সাপ।

Asparagus (এস্পাৰেগাচ্) *n.* a garden plant এবিধ শাক।

Aspect (এস্পেক্ট্) *n.* a look দৃশ্য; view ভাৱ। appearance গঢ়গতি, বেহুঁকপ; position স্থিতি।

Aspen (এস্পেন্) *n.* এবিধ গছ, ইয়াৰ পাতবোৰ সদাই কঁপি থাকে। —*adj.* trembling কঁপিথকা; timorous ভয় খোৱা।

Asperifoliate (এস্পাৰিফ'লিয়েট্) *adj.* having rough leaves খহট। পাতমুক্ত (গছ)।

Asperse (এচ্-পাৰ্চ্) *v. t.* to slander নিন্দা বধনো কৰ; to be sprinkle with পানী চটিয়াই দে। —**sion** *n.* slander নিন্দা, বাদ; spinkling পানী চটিয়াই দিয়ন। —**slve**, —**sory** *adj.*

Asphalt (এচফাল্ট্) *n.* এবিধ টান কবাল, শিলাজতু; বালি, আলকতৰা আদি মিহলাই কৰ টানকবাল।

Asphyxia (এচফিক্সিয়া) *n.* নাড়ী বন্ধ হোৱা।

Aspirant (এচ্‌সাইৰেণ্ট) *n.* (*after, for*) one who aspires আশাকৰী; candidate পদপ্ৰাৰ্থী।

Aspirate (এচ্‌পিৰেট) *v. t.* to pronounce with full breath বৰকৈ উশাহ এৰি উচ্চাৰণ কৰ, (যেনে হ, থ)। —*n.* (ব্যাকবণত) কণ্ঠ্যবৰ্ণ।
To drop one's aspirates="হ" উচ্চাৰণ কৰিব নজনা, ভাল শিক্ষা নোপোৱা বা নীহ শ্ৰেণীৰ চিন।
—**ration** *n.* তেনেকুৱা উচ্চাৰণ। —**rator** *n.* কোনো পাত্ৰবপৰা বতাহ টানি উলিওৱা যন্ত্ৰ।
—**ratory** *adj.*

Aspire (এচ্‌পায়ৰ) *v. i.* to desire eagerly (followed by *to* or *after*) দীৰ্ঘ আশা কৰ।
—**ration** *n.* an ardent wish উচ্চ আশা, উচ্চাভিলাস। —**ring** *adj.* হেঁপেহৱা। —**ingly** *adv.*

Aspirin (এচ্‌পিৰিন্) বাত আৰু নাড়ীৰ বিষ গুহুৱা দৰব।

Assquint (এচ্‌কুইণ্ট্) *adv.* or *adj.* obliquely কেঁৰকৈ।

Ass (এচ) *n.* a quadruped of the horse family গাধ; a stupid fellow ভেৰা, মূৰ্খ মানুহ। **Asses' bridge**=ইউক্লিডৰ ৫ম প্ৰতিজ্ঞাৰ উপলুতা নাম (অৰ্থাৎ গাধৰ সীকো)। **To mount the ass**=দেউলিয়া হ।

Assagai (এচাগাই) *n.* অতি টান কাঠৰ মূৰত লোৰ পিং থকা এবিধ মাটি অথবা তৰোৱাল।

Assail (এচ্‌-চল্) *v. t.* to attack আক্ৰমণ কৰ, মাৰ। —**able** *adj.* আক্ৰমণীয়া। —**ant** *n.* one who assaults আক্ৰমণকাৰী, মাৰোঁতা।

Assassin (এচ্‌চেচিন্) *n.* one who kills secretly লুকাই বধ কৰোঁতা, হত্যাকাৰী; গুপ্তঘাতক।

Assassinate (এচ্‌চেচিনেট্) *v. t.* to murder by secret assault মনে মনে লুকাই বধ বা হত্যা কৰ। —**ation** *n.* হত্যা, বধ। —**nator** *n.* হত্যাকাৰী।

Assault (এচ্‌চ'ল্ট্) *n.* a sudden attack হঠাৎ আক্ৰমণ, মাৰিবলৈ ধৰা, মাৰপিট, যুদ্ধ। —*v. t.* to attack upon মাৰপিট কৰ, মৰামৰি কৰ, মাৰিবলৈ ধৰ; সতীত্ব নষ্ট কৰা।

Assay (এচচে) *v. t.* to examine by trial

পৰখ কৰি চা (যেনে কোনো ধাতু)। —*v. i.* to attempt চেষ্টা কৰ। —*n.* ধাতুৰ পৰীক্ষা।
Assay-master=সোণ-ৰূপৰ পৰখ চোৱা বিষয়া, ধাতু পৰীক্ষক।

Assemble (এচ্‌-চে'ম্বল্) *v. t.* to collect, to gather গোট, একত্ৰ কৰ; to congregate মানুহ চুপা। —*v. i.* to meet together লগ থা, গোট খাটো। —**blage** (—'ব্লেজ) *n.* a collection of persons or things মানুহ চুপা, সমূহ। —**bly** *n.* a gathering of persons সভা, সমাজ, মজলিচ্। **Unlawful assembly**=বে-আইনী জনতা।

Assembly ব্যৱস্থাপক সভা।

Assent (এচ্‌চেণ্ট্) *v. i.* (*to*) to concur with, to agree to as true সঁচা বুলি স্বীকাৰ কৰ, সম্মত হ, ৰাজি হ। —*n.* an agreeing সম্মতি।
Royal assent=আইন বিধানত ৰজাৰ অনুমতি, ৰজাৰ সম্মতি।

Assert (এচ্‌চাৰ্ট্) *v. t.* to affirm দৃঢ়কৈ ক; to lay claim to anything স্বত্ব থকা বুলি দাবী কৰ। —**tion** *n.* affirmation কথা; claim দাবী। —**tive** *adj.* positive খাটাং, থিৰাং। **To assert one's self**=আত্মপ্ৰতিষ্ঠা কৰ; বলৰে কোনো কথা ক।

Assess (এচ্‌-চে'চ'ন্) *v. t.* (*upon*) to fix as a tax, to impose a tax upon টেক্স লগা, কৰ ধাৰ্য কৰ; to estimate the value of a property সম্পত্তিৰ মূল্য নিৰূপণ কৰ; মূল্যায়ন। —**able** *adj.* —**ment** *n.* কৰ, খাজনা ধাৰ্য; নিৰ্দ্ধাৰণ। —**or** *n.* টেক্স ধাৰ্য কৰোঁতা; কোনো মোকদ্দমা মাফিষ্ট্ৰেটক আইনৰ পৰামৰ্শ দিওঁতা।

Assets (এচ্‌-চেট্চ'ন্) *n.* (*pl.*) effects of a deceased or insolvent person মৃত ব্যক্তিৰ বা যোজ্জীৱনৰ সম্পত্তি; the entire property of a merchant or company কোনো বাৱসায়ীৰ বা কোম্পানীৰ মুঠ সম্পত্তি, জমা। **Personal assets**=বস্তু-বাহানি। (*sing.*) item in a balance sheet হিচাপৰ দফা; any useful possession or quality কোনো আদৰৰ বস্তু।

Assiduity (এচ্‌-চিডুইটি) *n.* diligence যত্ন। —**duous** *adj.* diligent অত্যন্ত মনোযোগী। অধ্যবসায়ী। —**duously** *adv.*

(এচ্-চাইন্) *v. t.* to allot অংশ কৰি দে ; to make over হস্তান্তৰ কৰ ; to ascribe আৰোপ কৰ ; to fix, to determine নিৰূপণ কৰ নিৰ্দেশ কৰ, স্থিৰ কৰ ; to bring forward reasons হেতু দেখুৱা। —*able adj.* —*signee n.* one to whom any right or property is assigned, one charged with the management of a bankrupt's estate দেৱলীয়া হোৱাৰ ; মানুহৰ সম্পত্তি ৰক্ষক ; যাৰ ওপৰত কোনো স্বত্ব বা সম্পত্তিৰ বৰাত দিয়া হয়, বা অৰ্পিত হয়, আঁচনী। —*ment n.* anything assigned বৰাত, বৰাতি খত, নিৰ্দেশ পত্ৰ। —*of p. operty* সম্পত্তি হস্তান্তৰ পত্ৰ।

Assimilate (এচ্-চিমিলেট) *v. t.* (to, with) to make similar মিল কৰ, একে কৰ, মিহলা ; incorporate একে কৰ। —*v. i.* মিল হ, একে হ। —*lation n.* মিল হোৱাটো, সানমিহল। —*lative —adj.* মিল কৰিব পৰা।

Assist (এচ্-চিষ্ট) *v. t.* to help সহায় কৰ। —*v. i.* to be present at a ceremony কোনো সবাহ আদিত উপস্থিত থাক। —*ance n.* help সহায় ; relief উপকাৰ। —*ant n.* সহকাৰী।

Assize (এচ্-চাইজ্) *v. t.* to fix the price দৰ ঠিক কৰ, মূল্য নিৰূপণ কৰ। —*es n. (pl.)* চেন্থন আদালতৰ বৈঠক।

Associate (এচ্-চ'শিয়েট্) *v. t.* to join in company সন্মিলিত কৰ, যুক্ত কৰ, লগ লগা। —*v. i. (with)* to keep company সঙ্গ কৰ, লগলাগ, চলকৰ কৰ। —*n.* সঙ্গ, লগবীয়া। —*ation n.* union যোগ ; a society সভা, সমাজ অনুষ্ঠান সংস্থা। **Association of ideas** = অনুৰূপ বস্তু বা কাৰ্য্য দেখি আগৰ ভেদে কোনো কথা মনত পেলোৱা। —*tive adj.*

Assoil (এচ্-চাইল) *v. t.* to absolve from sin পাপৰ পৰা মুক্ত কৰ, অপৰাধৰ পৰা অব্যাহতি দান কৰ।

Assonance (এচ্-চেনক্) *n.* similarity in sound শব্দ কিম্বা ধ্বনিৰ তুল্যতা বা মিল।

Assort (এচ্-চৰ্ট্) *v. t.* to distribute in classes বিধে বিভে ভাগ কৰ ; to arrange সজা, বাছ। —*ment n.* act of assorting বহা কাৰ্য্য, ভাগ ভাগ কৰণ।

Assuage (এচ্-চুৱেজ্) *v. t.* to soften কোমল কৰ ; to mitigate গুচা, কম কৰ, পাতলা।

Assume (এচ্-চিউম্) *v. t.* to adopt ল, গ্ৰহণ কৰ ; to take for granted হয় বুলি ভাবি ল ; to usurp আপোনা-আপুনি ক্ষমতা ল ; to pretend to possess মনেৰে পাতি ল। —*mable adj.* লব পৰা। —*ed adj.* গৃহীত, স্বীকৃত, কল্পিত। —*ing adj.* haughty দান্তিক।

Assumption (এচ্-চাম্শ্বন্) *n.* a supposition বিনা প্ৰমাণে গ্ৰহণ ; অনুভব, ধাৰণা।

Assure (এচিৰ'ৰ) *v. t.* to assert positively দৃঢ়কৈ ক ; ডাঠকৈ ক ; to make sure আশ্বাস দে, ভৱসা দে। —*rance n.* confidence আশ্বাস, ভৱসা ; Insurance বীমাপত্ৰ, জীৱনী-চুক্তি। —*ed adj.* certain নিশ্চয়, ঠিক। —*edly adv.* certainly নিশ্চয়। —*edness n.* নিশ্চিত ভাব। —*er n.* যি বীমা কৰায়।

Assurgent *adj.* ওপৰলৈ উঠা, ওপৰলৈ বগোৱা।

Astatic *adj.* লৰি থকা ; অস্থিৰ।

Asterisk (এষ্টাৰিষ্ট্) *n.* the mark (*) used in printing তৰা-চিন (*)।

Asterism (এষ্টাৰিজম্) *n.* a cluster of stars নক্ষত্ৰপুঞ্জ ; বিশেষ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰি প্ৰয়োগ কৰা তিনিটা যুগ্ম তৰা (***)।

Astern (এষ্টাৰ্ন) *adv.* towards the hinder part of a ship জাহাজৰ পাচ কাললৈ।

Asthma (এজ্‌মা) *n.* a kind of disease characterised by wheezing and shortness of breath শ্বাসৰ বেমাৰ, হেঁপনি-কাহ, উদফাই, হাইফাই। —*matic adj.* affected by asthma উদফাই বেমাৰ থকা, ঘূম্বীয়া।

Astir (এষ্টাৰ্) *pre. or adv.* on the move সজাগৰভাৱে, উত্তেজিতভাবে, লৰি-চৰি।

Astonish (এষ্ট'নিছ্) *v. t.* to amaze, to surprise আশ্চৰ্য্য কৰ, বিচুৰ্ত্তি কৰ, ভ্ৰমালগা। —*ing adj.* wonderful বিস্ময়জনক। —*ment n.* আশ্চৰ্য্য, বিস্ময়।

Astound (এষ্টাউণ্ড) *v. t.* to amaze to strike dumb with sudden fear or wonder তৰৰ লগা, অবাক কৰ, স্তব্ধ কৰ। —*stounding adj.* ভ্ৰমালগা, আচৰিত।

Astraddle (এচ্-ষ্ট্ৰেড্‌ল্) *adv.* in a straddling position দুয়োপিনে ভৰি ওলমি থকাকৈ বহা।

astragal (এস্ট্ৰেগেল) *n.* hard shell as of snails শামুকৰ নিচিনা প্ৰাণীদেহৰ কঠিন চোকাৰা ; convex, rounded moulding চৈ পিঠিয়া সাঁচৰ বক্ৰ ; moulding or ring round a cannon near the mouth বৰতোপৰ মুখৰ পিনে থকা আঙঠি-গড়ৰ ঘেৰটে।

astral (এষ্ট্ৰেল) *adj.* belonging to stars তৰা-বিষয়ক ; starry তৰাৰে ভৰা। **Astral plane** সূক্ষ্ম জগৎ। —**body** সূক্ষ্মদেহ। —**spirits** = সূক্ষ্মদেহী।

astray (এষ্ট্ৰে) *adj.* out of the right way বিপথে, অবাটে, আঙবাটে। **To lead astray** = অবাটে চলা।

Astride (এষ্ট্ৰাইড) *adv.* with the legs across দুয়োফালে ঠেং মেলি (ঘোৰাত উঠাৰ দৰে)।

Astringent (এষ্ট্ৰিংজেণ্ট) *adj.* binding টানি বা চাপ খুৱাই ধৰিব পৰা। —*n.* a medicine that causes costiveness পেট আটিল কৰা দৰব, ধাৰক।

Astrology (এষ্ট্ৰলজি) *n.* the first stage of the science of stars ফলিত-জ্যোতিষ, জ্যোতিষ বিদ্যা। —*ger* *n.* গণক, দৈবজ্ঞ। —**trological** *adj.*

Astronomy (এষ্ট্ৰনমি) *n.* the science of the heavenly bodies জ্যোতিষশাস্ত্ৰ। —**nomer** *n.* জ্যোতিষবিৎ পণ্ডিত। —**nomical** *adj.* গ্ৰহ বা নক্ষত্ৰবিষয়ক।

Astute (এষ্টুট্) *adj.* shrewd, crafty, ধূৰ্ত, টেক্সৰ, সিয়ান। —*ly* *adv.* —**ness** *n.*

Asunder (এচাণ্ডাৰ) *adv.* into parts পো-ডোখৰকৈ, ডোখৰ-ডোখৰকৈ। **As poles asunder** একেবাৰে বিপৰীত। **Tear asunder** = tear to pieces ডোখৰ ডোখৰ কৰ।

Asylum (এচাইলাম্) *n.* a place of refuge or protection especially for the invalid and the helpless আশ্ৰয়স্থান। **Lunatic Asylum** = পগলা ফাটক। **Leper Asylum** = বৰকণীয়া মানুহ বহা আম্পটাল।

Asymmetry (এচিমেট্ৰি) *n.* absence of symmetry সৌৰমাহীনতা, সুবিন্যস্ত পৰিকল্পনাৰ অভাৱ, উভয় দিশৰ অঙ্গসমূহৰ আকাৰত হীন-ভেদিত্ব ঘট। —**ical** *adj.* সৌৰমাহীন, সুমিত্ৰহীন।

At (এট্) *prep.* ওচৰত, কাষত ইত্যাদি বুজোৱা অব্যয়

শব্দ—অসমীয়াত যেনে “ত” (ঘৰ-ত, এক বজা-ত)।

At all = কোনো ক্ৰমে, কোনো মতে। **At once** = তৎক্ষণাৎ, ততালিকে। **At school** = স্কুলত।

Atavism (এটেভিজম্) *n.* reappearance of remote ancestral qualities কোনো প্ৰাণীত অতি প্ৰাচীন পূৰ্বপুৰুষৰ চিন ওলোৱাটো ; rever-sion আগবদৰে হোৱাটো, আদি অৱস্থালৈ পৰিভ্ৰমণ।

Ate ('এট্) past tense of eat খালে ; খালে।

Atelier (এটেলিয়াৰ) *n.* workshop, artist's studio কাৰখানা ; শিল্পীৰ চিত্ৰশালা।

Atheism (এথি-ইজম্) *n.* disbelief in the existence of God নাস্তিক মত, অনীশ্বৰবাদ। —**theist** *n.* নাস্তিক, অনীশ্বৰবাদী।

Athirst (এথার্ষ্ট) *adj.* thirsty তৃষ্ণাৰ্ত্ত ; eager for ব্যাকুল, হতাহত থকা।

Athlete (এথলীট্) *n.* a contender of victory at strength মাল, কুস্তিৱাদী। —**letic** *adj.* strong বলী, মালমুগ্ধাক। **letics** *n.* (pl.) মালমুগ্ধ বিদ্যা।

Athwart (এথোৱাৰ্ট্) *prep.* across and side-wise ওপৰা-ওপৰি, অথালি-পথালিকৈ।

Atlas (এটলাচ্) *n.* a collection of maps মানচিত্ৰৰ কিতাপ।

Atmosphere (এট্-ম'চফিৰেব্) *n.* the air that surrounds the earth বায়ুমণ্ডল, আকাশ ; any surrounding influence চাৰিওফালৰ প্ৰভাৱ, পাৰিপাৰ্শ্বিক অৱস্থা, পৰিস্থিতি। —**pheric** *adj.* বায়ুমণ্ডল সম্বন্ধীয়।

Atom (এটম্) *n.* a particle of matter too small to be divided বস্তুৰ নিচেই সৰু অংশ, যাক আক কোনো মতে ভাঙ্গিব নোৱাৰি, পৰমাণু ; anything very small নিচেই সৰু কোনো বস্তু। **Atomic philosophy** = পৰমাণুবাদ। **Atomic theory** = নিৰ্দিষ্ট সংখ্যাৰ পৰমাণু-সংযোগৰপৰা দ্ৰব্যৰ উৎপত্তি-বাদ। —**Bomb** আগৰিক বোমা। **Atomic warfare** আগৰিক যুদ্ধ।

Atone (এটন্) *v. i. or v. t. (for)* to make reparation, to expiate পৰাচিত কৰা বা হ ; to make amends হানি পূৰণ কৰ। —**ment** *n.* পৰাচিত, প্ৰায়শ্চিত্ত।

Atrocious (এট্রাচু) *adj.* extremely wicked
নিৰাকৰণ, নিষ্ঠুৰ, হৰত।—**city** *n.* অত্যাচাৰ, জুলুম।

Atrophy (এট্ৰফি) *n.* wasting away, emaciation
খণীয়াই যোৱাটো, মৰকুছিয়া ৰোগ; টাঁট।

Atropos (এট্ৰপচ) *n.* আলুৰ পোক-এবিধ বিহ।

Attach (এট্ৰেচ) *v. t.* to seize ক্ৰোক কৰ; to fasten লগ লগা।—*v. i.* to adhere লাগ, লাগি ধৰ।—*ed adj.* seized ক্ৰোকী; fixed ঠিকলগ; joined by affection অনুৰক্ত।—**ment** *n.* affection ষাউতি, বাপ, আন্তিক; seizure of property by certain legal process ক্ৰোক।

Attache (এট্ৰেটেছ) *n.* one attached to the suite of an ambassador ৰাজদূতৰ সহকাৰী কটকী।

Attack (এট্ৰেটেক্) *v. t.* to assault আক্ৰমণ কৰ, শত্ৰুভাৱে ধৰ; to fall upon (as of diseases) কোনো বেমাৰত পৰা।—*n.* an onset আক্ৰমণ।

Attain (এট্টেন্) *v. i.* to reach by effort, to obtain যত্ন কৰি প।।—*v. i. (to)* to arrive at আহি প।।—**able** *adj.* পাব পৰা।—**ment** *n.* প্ৰাপ্তি; সঞ্চয়। (*pl.*) acquirements লিখাপঢ়াৰ পৰিমাণ, শিক্ষা, পণ্ডিতালি গুণ।

Attar (আতৰ) *n.* সুঘ্ৰাণযুক্ত ফুলৰ বস।

Attemper (এট্ৰেটেম্পাৰ) *v. t.* to mix in due proportion, to temper (of metals) নিৰ্দিষ্ট পৰিমাণত মিশ্ৰণৰ কাম; ষাতুক কোমল কৰাৰ ব্যৱস্থা; to moderate প্ৰশমিত কৰ, গ্ৰহণযোগ্য কৰ।

Attempt (এট্ৰেটেমট্) *v. t.* to try, to make an effort চেষ্টা কৰ; to attack আক্ৰমণ কৰ।—*v. i.* উদ্ভট হ।—*n.* endeavour চেষ্টা, যত্ন; attack আক্ৰমণ। **To attempt the life of**=মাৰিবলৈ চেষ্টা কৰ।

Attend (এট্ৰেটেণ্ড) *v. t. & v. i. (on)* to wait upon পৰিচৰ্যা কৰ; to accompany লগ ধৰ, to be present at উপস্থিত হ; (*to*) to fix the mind on মন কৰ, কাণ কৰ। **To attend on a person**=লগত থাক; পৰিচৰ্যা কৰ। **To attend to an advice**=উপদেশ শুনি, উপদেশলৈ মন কৰ।—**ance** *n.* act of attending পৰিচৰ্যা; presence উপস্থিত, হাজিৰা। **To dance attendance**=সেও-মেও হৈ ফুৰ, ভাঙ-ভক্তি কৰি

লাগি ফুৰ। **Attendance register**=হাজিৰা-বহী।—**ant** *adj.* accompanying লগবীয়া, সঙ্গী।—**ant** *n.* one who attends লগবীয়া মানুহ, আলম্বা, পাৰিষদ।

Attention (এট্টেণ্শন্) *n.* heed মনোযোগ; civility সমাদৰ; care মনকাণ কৰাটো, আপডাল।—*interj.* চিপাহীবিলাকক সাজু হবলৈ দিয়া মাত। **To pay attention**=মনকাণ কৰ; প্ৰেয়ভাৱ দেখুৱা।—**tions** (*pl.*) প্ৰশ্ন-ব্যৱহাৰ, সৌজন্য, আদৰ-সাদৰ।—**tive** *adj.* mindful কথাশুনা, মনোযোগী।—**tively** *adv.* carefully মন দি, মনোযোগ কৰি।

Attenuate (এট্টেনিউৱেট্) *v. t.* to make thin পাতল কৰ, লঘু কৰ।—*v. i.* grow less পাতল হ, কম হ।—**ation** *n.* শক্তিৰ লাঘৱ।—**ative** *adj.*

Attest (এট্টেষ্ট্) *v. t.* to testify, to subscribe সাক্ষী দে বা হ, সত্য বুলি প্ৰতিজ্ঞা কৰ, সাক্ষীস্বকপ চহী কৰ।—*ed* *adj.* স্বাক্ষৰিত, চহীমোহৰ হোৱা।—**ation** প্ৰমাণ, স্বাক্ষৰ, চহী।

Attire (এট্টাইয়াৰ) *n.* dress পোচাক, পিন্ধা সাজ।—*v. t.* to dress পোচাক পিন্ধা, সাজ পিন্ধা।

Attitude (এট্টিটিউড্) *n.* posture ভঙ্গী, অৱস্থা; gesture আকাৰ, ভাবভঙ্গী, মূৰ্ত্তি; feeling বেহকপ। **To strike an attitude**=ভাঙ ধৰ; of mind=মনৰ গতি।

Attorney (এট্টৰ্নী) *n.* a solicitor, one legally authorised to conduct case for another ভৰণী, মোক্তাৰ, ওপৰ-আদালতৰ উকীল।—**General** মহান্যায়বাদী। **Power of attorney**=মোক্তাৰ নামা।—**ship** *n.*

Attract (এট্ট্ৰেইট্) *v. t.* to draw to আকৰ্ষণ কৰ, টান, to entice মন ভুলা।—**traction** *n.* আকৰ্ষণ, বাপ।—**ive** *adj.* alluring মনমোহা, মনলগা।—**tively** *adv.*—**tiveness** *n.*

Attribute (এট্ট্ৰিবিউট্) *v. i.* to ascribe, to impute আৰোপ কৰ, গহা।—*n.* a quality গুণ, ধৰ্ম।—**table** *adj.* that may be ascribed আৰোপ কৰিব পৰা।—**ution** *n.* imputation, commendation আৰোপ।—**utive** *adj.* গুণবাচক।—*n.* (ব্যাকৰণত) গুণবাচক শব্দ।—**ly**

Attrition (এট্ৰিছন্) *n.* act of wearing out by friction ঘৰি-পিহি কৰ নিওবাটো, ক্ৰমে কৰ যাওন।

Attune (এট্ৰিউন্) *v. t.* to put in tune সুব মিলা, সুব বাঁধ।

Auburn (অ,বাৰ্ণ) *adj.* reddish brown বঙ্গা-মুগাবৰণীয়া। **Aureate** সোণালি; উজ্জ্বল।

Auction (অ,ক্ছন্) *n.* a public sale to the highest bidder নিলাম। —*v. t.* to sell by auction নিলামত বিক্ৰি কৰ। —*eer n.* যি নিলাম কৰে।

Audacious (অ,ডেছাচ') *adj.* daring, bold বিষম সাহসী, মৰসাহিয়াল, আকোঁচা, কৈঁচাশাল। —*city, —ness n.* daring spirit ঝুঁসাহস, মৰসাহ, চোটখাত। —*ly adj.*

Audible (অ,ডিব্লে) *adj.* to be heard শুনিব পৰা, কণত পৰা। —*bly adv.* শুনা কৈ, কণত পৰাকৈ।

Audience (অ,ডিয়েঞ্চ) *n.* the act of hearing শ্ৰৱণ; judicial hearing শুনি; a ceremonial interview ডাঙ্গৰ মানুহৰ লগত সাক্ষাৎ, যেনে **They had the audience of the king=** তেওঁলোকক ৰজাবে সৈতে সাক্ষাৎ কৰিছিল; an assembly of hearers শ্ৰোতাসকল। **To give audience to=** সাক্ষাৎ কৰিবলৈ দে।

Audit (অ,ডিট্) *n.* an examination of accounts under authority হিচাব পৰিদৰ্শন। —*v. t.* হিচাব পৰিদৰ্শন কৰ বা যোকাবিলা কৰ। —*or n.* হিচাব পৰিদৰ্শক, বিষয়া।

Audition (অ-দিছন্) শুনাঞ্জন; শুনোতে কেনে লাগে; শুনা পৰীক্ষা।

Auditor-General লেখা পৰীক্ষা নিয়ন্ত্ৰক; মহালেখা পৰীক্ষক।

Audiometer (অডি'মিটাৰ) *n.* শ্ৰৱণশক্তি জুখিবৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা এবিধ যন্ত্ৰ।

Augean (অ,গিএন্) *adj.* filthy গেলপা, মলপূৰ্ণ; difficult দুকহ। **To cleanse the augean stables=** বহু দিনৰ সঞ্চিত পাপ আৰু দুৰ্নীতি ওচোৱা; দুকহ কাম কৰ।

Auger (অ,গাৰ্) *n.* a boring instrument ভোঁহৰ; বিদ্ধনী।

Aught (অট্) *n.* anything যেই সেই, কোনো, কিবা।

Augment (অগমেণ্ট্) *v. t.* to increase বৃদ্ধি কৰ,

বেচি কৰ। —*v. i.* to grow larger বেচি হ, বৃদ্ধি হ। —*mentation n.* increase বৃদ্ধি, বেচি।

Augur (অ,গাৰ্) *n.* a diviner মন্ত্ৰলভি, সৰৱ-জান। —*v. t.* to foretell কোনো চৰাই আদিৰ মাতপৰা ভৱিষ্যৎ শুভাশুভ ক। —*v. i.* to guess ভৱিষ্যৎ ঘটনা ভাব। **To augur ill or well=** বেয়া বা ভাল দশালৈ সূচনা কৰ। —*y n.* শুভাশুভৰ চিন বা লক্ষণ, মন্ত্ৰলভি-বিদ্যা।

August (অ,গষ্ট্) *n.* ইংৰাজী বছৰৰ অষ্টম মাহ। (অসমীয়াত শাওনৰ শেহপৰ আৰু ভাদৰ আগপৰ)।

August (অ,গাষ্ট্) *adj.* venerable সম্মানী; majestic মহিমাৰ্ণব, প্ৰভাপান্বিত।

Aunt (আণ্ট্) *n.* a father's or a mother's sister, or the wife of one's uncle মাহী; শেহী; খুৰী; জেঠাই।

Aureola, Aureole (অ,বিয়লে) *n.* a circle of radiating light, as in eclipses মৰল, জ্যোতিৰ্ময় চক্ৰ; celestial crown supposed to be granted to the saints, martyrs and doctors সাধু সন্তাসী, ভক্তৰ, শ্বহীদ আদিৰ মূৰ পাচফালে থকা দিব্যজ্যোতিৰ ঘেৰ।

Auricle (অ,ৰিক্লে) *n.* the external ear কাণৰ বাহিৰভাগ; (*pl.*) কলিঙ্গাৰ ওপৰৰ কোঠা টুট। —*cular adj.* pertaining to the ear কাণ-সম্বন্ধীয়, শুনা।

Auriferous (অ,ৰিফেৰাছ) *adj.* producing gold সোণথকা, সোণজন্ম।

Auriform (অৰিফৰ্ম) *adj.* ear-shaped কাণৰ আকৃতিৰ।

Aurora (অৰোৰা) *n.* the Goddess of dawn উষাদেৱী; the dawn অকণ। **Aurora Borealis** (অৰোৰা-বৰিয়লিচ্) the meteoric light seen in latitudes উত্তৰ-মেকৰ ফালে ওলোৱা জ্যোতিৰ্মণ্ডল। **Aurora Austrealis** (অষ্টিয়েলিচ্) দক্ষিণ-মেকৰ ফালে ওলোৱা তেনেকুৱা মণ্ডল।

Aurum (অৰাম্) সোণৰ ৰাসায়নিক নাম।

Auscultate (অষ্টিউলট্) *v. t.* art of sounding or listening the noises made by heart, lungs and other internal organs কলিঙ্গা, ধমনী প্ৰভৃতি ভিতৰফালৰ অঙ্গসমূহৰ শব্দ শুনি ৰোগ নিৰ্ণয় কৰ। —*ion n.* সেই ধৰণেৰে ৰোগৰ নিৰ্ণয়ন। —*ory adj.* সেই সম্পৰ্কীয়।

Auspice (অ,স্পিচ্) *n.* an omen drawn from observing the flight and the cries of birds শুভাশুভ লক্ষণ। (*pl.*) patronage কৃপা, আশ্রয়, শুভদৃষ্টি। **Under the auspices of**=অনুগ্রহত।

Auspicious (অ,স্পিচুচ্) *adj.* having good omens of success, favourable শুভ, মঙ্গলজনক। —*ly adv.* —*ness n.*

Austere (অ,ডিযেৰ্) *adj.* severe উগ্র, কঠোর; sober সুখবর্জিত। —*ly adv.* —*terity n.* severity of manners of life কঠোরতা, বিষয় সুখ ভাগ, সম্মান। কচ্ছসাধন।

Authentic (অ,থেটিক্) *adj.* real, genuine আঁচল, প্রকৃত, মূল। —*ticate v. t.* to make authentic অ'চল বুলি প্রমাণ কর; to certify as true চিহ্নি মোহর কর। —*city n.* genuineness সভতা। —*cation* প্রমাণীকরণ।

Author (অ,থৰ্) *n.* one who produces anything কর্তা; a writer or an original book লেখক, গ্রন্থকর্তা, কোনো খবর উলিয়াওতা।

Authorise or —rise (অ,থৰাইজ্) *v. t.* to give authority to ক্ষমতা দে। **Authorised version**=ইংলণ্ডের গির্জাত বাদ্যহাৰ হোৱা বাইবেল গ্রন্থ; প্রমিত। —*sation n.* ক্ষমতা প্রদান।

Authority (অ,থৰিটি) *n.* legal power or right ক্ষমতা, একতিয়ার, প্রমিতকাৰী; document giving certain power ক্ষমতাপত্র; permission হুকুম; (*pl.*) persons in power কর্তৃপক্ষ, ক্ষমতা বা হুকুম চলাব পৰা লোক সকল; হাকিম। —*tative adj.* উপযুক্ত ক্ষমতাক্রমে দিয়া; প্রভুত্ব-ভাপক। —*tatively adv.* —*ness n.*

Autobiography (অ,টোবায়'গ্ৰাফি) *n.* life of a person written by himself আত্মজীবনী, নিজের লিখা জীবন কাহিনী।

Autocrat (অ,টোক্রেট) *n.* an absolute sovereign য়েচ্ছাকাৰী বজা, স্বাধীন মতাবলম্বী শাসনকর্তা। —*cracy n.* ভেনেকুৱা বজাৰ শাসন।

Autograph (অটোগ্ৰাফ্) *n.* one's hand writing স্বস্তিলিপি, স্বস্তাক্ষৰ। —*ic adj.* নিজের লিখা, স্বস্তিলিখিত।

Automatic —*al* (অ,টোমেটিক্) *adj.* selfmoving আপোনা-আপুনি চলা। —*cally adv.* এনেয়ে, আপোনা-আপুনি (যন্ত বঃ কলত খাটে)। —*mation n.* আপোনা-আপুনি চলা যন্ত।

Automation গাৰ পৰিভ্ৰমৰ সলনি কলৰ ব্যৱহাৰ; বুদ্ধিহীন মানুহ।

Automobile (অ,টোমবাইল্) *n.* a motor car হাওঁৱাগাড়ী, মটৰগাড়ী।

Autonomy (অ,টোনমি) *n.* the power of self-government স্বায়ত্ত-শাসন, নিজে নিজে কৰিবপৰা ক্ষমতা; ক্ষয়ওতা। —*nomous adj.* স্বায়ত্ত।

Autotype (অ'টোটাইপ্) *n.* true copy যথার্থ প্রতিলিপি; a photographic printing process ফটোগ্ৰাফ ছাপিবৰ কৌশলবিশেষ।

Autumn (অ,টাম্) *n.* the third season of the year শৰৎকাল, আগষ্ট, চেপ্টেম্বৰ, আৰু অক্টোবৰ এই তিনি মাহ। —*al adj.* শৰৎকালৰ, শাবদীয়া।

Auxiliary (অ,গজিলিয়েৰি) *adj.* helping, assisting সহায়কাৰী। —*n.* সহায়কাৰক; (*in grammar*) সহায়কাৰী ক্ৰিয়াপদ।

Avail (এভেল্) *v. t. (of)* to be of service to, to benefit কোনো সুযোগমতে কাম কৰ, যাতে উপকাৰ হয় এনে কাম কৰ, সুযোগ ল। **To avail one's self an opportunity**=সুযোগ চাই কৰ। —*v. i.* to be of use উপকাৰত আহ। —*n.* benefit, service উপকাৰ, লাভ। —*able adj.* able to obtain পাব পৰা, প্রাপ্তব্য; profitable লাভজনক।

Avalanche (এভালেঞ্চ্) *n.* a mass of snow or ice descending from a mountain পৰ্ব্বতৰ পৰা বাগৰি অহা বৰফৰ দ'ম; হিমবাহ।

Avant-courier (এভেং কুৰিয়েৰ্) *n.* scouts of an army সেনাদলৰ আগত থকা চৰ।

Avant-garde (এভেংগাৰ্) *n.* the vanguard of an army সেনাদলৰ আগত থকা বহুৱালিক।

Avarice (এভেৰিচ্) *n.* excessive desire for wealth ধনলোভ, ধনৰ হেঁপাহ, আক্ৰোহ। —*cious adj.* greedy of wealth ধনলোভী, হেপেহুৱা, আক্ৰোহী।

Avast *interj.* ব, বন্ধহ।

Avant (এ-ভণ্ট্) *interj.* begone খেদোৱা মাত যেনে “ওচ্! ওচ্!”

Avenge (এভে'ন্স্) *v. t. (on, upon)* to take vengeance (*upon*) প্রতিশোধ ল, পোতক তোলা। —*er n.* প্রতিশোধ লওতা।

Avenue (এভিনিউ) *n.* an entrance into a

place, a handsome street lined by trees
বহল শুৱনী বাট, দুই কাষে গছ থকা বাট।

Aver (এভাৰ্) *v. t.* to affirm positively
নিশ্চয়কৈ ক, থিৰাংকৈ ক। —**ment** *n.* (*law*)
the proof offered to a plea প্রমাণ, হয় বুলি
থিৰাংকৈ কোৱাটো।

Average (এভাৰেজ্) *n.* a mean proportion
সমলে গড়হিচাব, গড়পৰিমাণ। **On an average**—গড়ে, মোটৰ ওপৰত। —*adj.* ordinary
সাধাৰণ। **Men of average intelligence**—
সাধাৰণ বুদ্ধিৰ মানুহ অৰ্থাৎ চোকাও নহয়, ভেৰাও
নহয়।

Averse (এভাৰ্চ) *adj.* (*to*) disinclined, dis-
liking অনিচ্ছুক, অমত, নাৰাজ। —**sion** *n.* dis-
like, hatred অনিচ্ছা, ঘৃণা। —**ness** *n.*

Avert (এভাৰ্ট্) *v. t.* to turn aside, to ward
off এফলীয়া কৰ, বাৰণ কৰ; আঁতৰ কৰ, নিবাৰণ
কৰ। —**ed** *adj.* —**able** *adj.* বাৰণ কৰিব পৰা।

Aves (এভেজ) ৰাজহাড় থকা চৰাই। **Aviation**
(এভিয়েছন) *n.* কল লগাই উৰা, কৌশলী উৰণ।

Aviary (এভিএৰি) *n.* a place for keeping
birds (*pl. Aves* = birds) চিৰিয়াখানায় চৰাই
পোহা ঠাই। —**rist** *n.* চৰাই-পালেঁতা।

Aviate (এভিয়েট্) *v. t.* to manage or travel
in flying machines আকাশী-বথ চলা বা আকাশী
বথত ফুৰ। —**ation** *n.* আকাশী-বথ চলন। —**ator**
n. one who conducts a flying machine
a flying man আকাশী-বথ চলাওঁতা, আকাশগামী
লোক, নৰ-খেচৰ।

Avidity (এভিডিটি) *n.* greediness লালসা, খক,
লোভ। **Avid** *adj.* greedy খকুৱা।

Avizandum (এভিজেন্ডাম্) *n.* withdrawal or
suspending of a case by a judge for
further consideration বিস্তীৰ্ণতৰ বিবেচনাৰ বাবে
বিচাৰ স্থগিতকৰণ।

Avocation (এভ'কেছন্) *n.* business, occupation
কাম, ব্যৱসায়।

Avoid (এভইড্) *v. t.* to keep at a distance
from, to shun হাতসাৰ, পৰিহাৰ কৰ, এৰ; to
make void বাতিল কৰ। —**able** *adj.* হাত
সাৰিব পৰা। —**ance** *n.* এৰণ, নিবৃত্তি।

Avouch see **Vouch**.

Avow (এভাও) *v. t.* to declare openly, to
affirm, to confess সৈ ল, বুলি ক, স্বীকাৰ
কৰ। —**al** *n.* স্বীকাৰ, সৈ। —**edly** *adv.*
স্পষ্টকৰণে।

Await (এৱেট্) *v. t.* to wait for ৰ, অপেক্ষা
কৰ, বাট চা; to attend উপস্থিত হ।

Awake (এৱেক্) *v. t.* to rouse from sleep
টোপনিবপৰা জগা, সাৰ পোৱা। —*v. t.* to cease
sleeping সাৰ পা। —*adj.* জাগৰিত, সাৰেথকা;
সতৰ্ক যেনে *awake to danger*. **Wide awake**—
সম্পূৰ্ণ চেতন, সজাগৰ। **Awaken**—to awake
জগা। —**ing** *n.* & *adj.* জাগৰণ।

Award (এৱাৰ্ড) *v. t.* to adjudge বিচাৰ কৰ,
হুকুম কৰ, বিচাৰ কৰি দে; to assign, to grant
ভাগমতে দে (যেনে **To award a prize**) —*n.*
চালিচৰ হুকুম; পঞ্চতি; a prize বঁটা।

Aware (এৱেৰ্) *adj.* (*of*) apprised জ্ঞাত,
বিদিত।

Away (এৱে) *adv.* at a distance দূৰত, আঁতৰত।

Away with him—তাক দূৰ কৰ। **Make
away with**—নষ্ট কৰ। **To do away with**—
শেষ কৰ, অন্ত কৰ। **To fall away**—এৰ,
পৰিত্যাগ কৰ। **Go away**—গুচি য।

Awe (অ,) *n.* reverential fear সম্মানসূচক ভয়।
—**some** *adj.* ভয়লগা। —**struck** *adj.* ভীত।

Awful (অফুল্) *adv.* dreadful দাক্ষণ, ভয়লগা,
(চহা কথাত **awful**=কুংসিং, **awfully**=অতিশয়)
—**ness** *n.*

Awile (এহোৱাইল্) *adv.* for a short time
কিছু পৰৰ নিমিত্তে।

Awkward (অ'কুৱাৰ্ড্) *adj.* clumsy আঁতৰা,
আগটী, কুপণ; difficult to deal with
অসুবিধাজনক, অচল, যত্নিল। —**ly**, *adv.* —**ness**
n. অসুবিধা, টান, যত্নিল।

Awl (অল্) *n.* a tool for piercing holes in
leather মুচিয়াৰ বিন্ধন।

Awn (আন্) *n.* the bread of paddy, barley
etc. ধান, যব ইত্যাদিৰ শুং।

Awning (অ'নিং) *n.* a screen ৰ'দ নপৰিবলৈ
দিয়া পৰ্দা, আঁৰ-কাপোৰ।

Awry (অ'ৱি) *adj.* distorted, oblique কঁকা,
বেকা, এটলীয়া; perverse আকৌগোজা। —*adv.*

unevenly, aside আঙুলীয়াতকৈ, কেঁবাহিকৈ।
To look awry=কেবাহিকৈ চা। To walk
awry=অবাটে যা।

Axe, Ax (এক্স) *n.* কুঠাৰ। He has an axe to
grind=ভাৰ কিবা এটা মতলব আছে।

Axil (এক্সিল) *n.* (Bot.) গছৰ ফেৰেজনি।

Axiom (এক্সিয়ম) *n.* a self evident proof জানিত
বা ওলাইথকা প্ৰমাণ। —matic *adj.* স্বতঃসিদ্ধ,
জানিত, প্ৰমাণযুক্ত।

Axis (এক্সিচ) *n.* the axle or the line on
which a body revolves মেকদণ্ড, ব্যাস। —*pl.*
Axle.

Axle (এক্সল্) *n.* a shaft in the nave of a

wheel on which it turns ধুৰা, অক্ষদণ্ড; an
imaginary line on which a planet is
supposed to revolve অক্ষবেখা।

Ay (এ) *interj.* ah! alas, as in *ay me!* হায়!
হায়! অসু।

Aye, Ay (আই) *adv.* yes হয়। For aye, for
ever or aye=সদায়।

Azure (এজিউৰ্) *adj.* sky-coloured আকাশ-
বৰণীয়া, নীলা; cloudless মেঘনোহোৱা মুকলি।
—*n.* নীলাবৰণ, আকাশ।

Azygous (এজাইগচ্) *adj.* 'unyoked' যুঁৱলীত
জোট লগাই নবখা; not one of a pair যুঁৱীয়া
নহয়।

B

B ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ দ্বিতীয় আখৰ।

Babacote (বাবেকুট) *n.* species of lemur
found of Madagascar মাধাগাস্কাৰত পোৱা
এবিধ নোমাল নেজীয়া বান্দৰ।

Babble (বেবল্) *v. i.* to speak like a baby, to
talk idly বেলবেলা, চেলচেলা, চেলবেলা; to
tell secrets শুপকথা ভাঙ্গি ক। —*n.* senseless
talk, prattle বলকনি; বেলবেলনি। —bler
চেলবেলীয়া মানুহ, চেলপু। —bling *n.*

Babe ('বেব) or Baby ('বেবি) *n.* an infant
কেঁচুৱা (ল'ৰা বা ছোৱালি); the reflection of
oneself seen in another's eye আনৰ চকুৰ
মণিত দেখা মুক্তি। —farmer=যি ধন লৈ আনৰ
ল'ৰা-ছোৱালী তুলি লবলৈ লয়। —hood *n.*
কেঁচুৱাৰ অৱস্থা। —ish *adj.* কেঁচুৱালি। Baby *n.*
(colloq) sweetheart প্ৰেমসী, মইনা (মৰমৰ
মাতৃ)। —sitter ল'ৰা বখীয়া।

Babel (বেবল্) *n.* বেবিলনিয়াৰ কাষৰ এখন ঠাই,
ৰ'ত মানুহৰ ভাষাৰ আউল লাগিছিল; confused
sound produced by a number of persons
বহুত মানুহে একেলগে কথা ক'লে হোৱা বিশৃঙ্খল

শব্দ; sound produced by a number of
persons speaking different languages
বিভিন্ন ভাষা-ভাষী বহু মানুহৰ কথা বতৰাত হোৱা
শব্দ; a place where several different
languages are spoken যি ঠাইত বহু ভাষা-
ভাষী মানুহৰ বসতি।

Baboon (বেবুন্) *n.* a large monkey চুটি নেজৰে
এজাতি ডাঙ্গৰ বান্দৰ।

Bachanal (বেকানেল্) *n.* one who indulges in
drunken revels সুবাদেবতা-পূজক, মদাহী।
—lian *adj.* মদাহী-সেৱা বিষয়ক। —lianism *n.*

Bacchus ('বেক্কাচ) The Greek god of wine
গ্ৰীচৰ সুবাদেবতা।

Bachelor (বেচ্'লৰ) *n.* an unmarried man
উত্তৰা, বিয়া নকৰোৱা মানুহ, আৰিয়ে মানুহ; one
who takes his first degree at a university
বিশ্ববিদ্যালয়ৰ প্ৰথম উপাধি পোৱা লোক, যেনে
বি. এ; স্নাতক। —button *n.* এবিধ ফুল
(দেখিবলৈ চোলাৰ বুতামৰ দৰে)।

Bacillus (বেচিল্লাচ্) *n.* (ডাক্তাৰী মতে) এবিধ
মণিৰ নোৱৰা সৰু পোক বা কাঠফুলাৰ দৰে হোৱা

উদ্ভিদ, যাবশৰা বেমাৰ উপপত্তি হয়, জীৱানু। —*pl.*

Bacilli (বেচিল্লাই)।

Back (বেক্) *n.* the hinder part of the body in man and the upper part in beasts পিঠি; the part opposite to the front side কোনো বস্তৰ পাচভাগ; a foot-ball player behind the forwards ফুটবল খেলত যিজন ফৰৱাৰ্ডৰ পিছত থাকে। —*adv.* to a former place or state আগৰ ঠাইলৈ, পাচলৈ, ওভোতাই, আকৌ। —*v. t.* to help সহায় কৰ; to support সমৰ্থন কৰ। **On or upon the back of**==পিঠিত উঠা বা বোজাই কৰা। **To be on one's back**==শয্যাশায়ী হ, সকলো নাশ কৰি উপায়হীন হ। **To break the back of**==হেঁচামাৰি ধৰ, কোনো কামৰ টান ভাগ কৰি অঁত। **To set or put up the back**==খৰ তোল। **To turn one's back upon**==কোনো মানুহলৈ বিমুখ হ। **To turn the back**==পিঠি দেখুৱা, পলাই যা। **With one's back to the Wall**==নিচেই যোঁচহীন। **To back a horse**==দৌবাটো জিকিব বুলি বাজি ৰাখ। **To back the oars**==পাচলৈ নিয়া। **To back down**==নিজৰ ঠাই বা মত এৰি দে। **To back out**==প্ৰতিজ্ঞা ভঙ্গ কৰ। **To back up**==সমৰ্থন কৰ।

Back n. হাই কয়ল কঢ়িৱা দুকী।

Backbite (বেক্‌বাইট্) *v. t.* to speak evil of any one in his absence কৰো অসাক্ষাতে কথা লগা, টোটক-লগা, টোটক-নাটক কৰ। —*biter n.* যি কথা লগায়, টুটকীয়া মানুহ, কুটম্ব, ভাইলুকীয়া, লগনীয়া। —*biting n.* টোটক-নাটক, পৰনিন্দা, কুটস্থালি, কুটনাট।

Backbone (বেক্‌বোন্) *n.* the bone of the back মেদপু, ৰাজহাড়; the main support of anything প্ৰধান আশ্ৰয়, ঢোকা। **To the back bone**==একেবাৰেই, সম্পূৰ্ণৰূপে।

Back-door (বেক্‌ডাৰ) *n.* a door behind a house পাচ-দুৱাৰ।

Back end (বেক্‌এণ্ড্) *n.* শেষ-শব্দ; আধোণ মহীয়া দিন।

Backgammon (বেক্‌গেমন্) *n.* এক বকম পাশ খেল।

Back-ground (বেক্‌গ্ৰাউণ্ড) *n.* ground at the

back পাচফালৰ ঠাই, কোনো ছবিৰ পাচৰ খালি ঠাই; a place of obscurity আওহতীয়া ঠাই। **To keep one's self in the back-ground**==অঁৰতে থকা; সংক্ৰতি; শিক্কা পদ্ধতি।

Back saw (বেক্‌সো) *n.* saw with a bar of stiff metal welded to the upper edge to give strength and rigidity এবিধ কাঠফলা কবড—ইয়াৰ ধাৰ নথকা ফালটো কঠিন ধাতুৰে বন্ধোৱা থাকে যাতে কবডখন লেহুকা নহয়।

Back-side (বেক্‌চাইড্) *n.* পাচফাল।

Back stop (বেক্‌ষ্টপ্) *n.* player who fields in a straight line behind the wicket-keeper; long stop ক্ৰিকেট খেলত ষ্ট্ৰিক্টৰ পাচফালে থাকোঁতা জনৰ অলপ পাচতে থাকোঁতা জন।

Back room boys==গুপ্ত গৱেষণা কৰোঁতা।

Back-slide (বেক্‌স্লাইড্) *v. t.* to fall back in faith or morals ভাল কথাত বা ধৰ্ম-বিশ্বাসত পাচ হোঁক। —*er n.*

Back-stairs (বেক্‌ষ্টেয়াৰ্চ্) *n.* private stairs of a house ডিউকৰা খটখটী।

Back-ward (বেক্‌ৱাৰ্ড্) *adj.* keeping back পাচত থকা; unwilling পাচ-হোঁক; slow আগুৱাব নোৱাৰা, লেহেম। —*s adv.* পাচলৈ, পিঠি ফিৰাই। —*ness n.* dullness পাচত পৰি থকা অৱস্থা। **Back woods man**==ব্যৱস্থাপক বা বিধান সভাত যি সদায় অনুপস্থিত থাকে।

Bacon (বেকন্) *n.* swine's flesh salted and dried শুকান গাহৰি মঙ্গহ।

Bacterium (বেক্টে'ৰিয়াম্) *n.* extremely small single celled fungoid plants কাঠফলাৰ দৰে হোৱা এবিধ সৰু বিষাক্ত উদ্ভিদ বা তেনে প্ৰাণী, যাক বহুত বেমাৰৰ কাৰণ বুলি ধৰে। **Bacteriology**==উক্ত উদ্ভিদসম্বন্ধীয় বিদ্যা। —*pl.*

Bacteria (বেক্টেৰিয়া) *n.* low forms of plant life consisting of single cell averaging 1,20,000 inch in length উদ্ভিদ জীৱাণু; তাকে উষ্মা বা ভেকুৰা বোলে।

Baculus (বেকুলাচ্) official staff or rod emblem of authority কৰ্ত্তৃত্ব-সূচক দণ্ড (মেয়ৰ, সভাপতি, অধ্যক্ষ প্ৰভৃতিৰ মেজত থাকে)।

Bad (বেড্) *adj.* ill বেয়া; wicked কু, হুক;

hurtfull অনিষ্টকাৰী ; unfavourable কুফল ।

Bad blood=কোপৰূপ । **Bad character**=

বদমাচ । **Bad livelihood**=চুৰি-ডকাইতি কৰি

খাই ফুৰা বৃত্তি, অসৎ বৃত্তি । **Bad debts**=আদায়

কৰিব নোৱাৰা ধাৰ । **Bad shot**=হাত পোন

নোহোৱা, গুলিঠিকত নপৰা । **To go bad**=গেলি

বা পচি যা । **To go to the bad**=নষ্ট হ বা ধ্বংস

হ । **With bad grace**=অনিচ্ছাপূৰ্বক । —**ly adv.**

বেয়াকৈ । **To be badly off**=দুৰৱস্থাত পৰা ।

—**ness n.** **Baddish n.** প্ৰায় দুষ্ট । দুষ্ট ধৰণৰ ।

Badge (বেজ্জ) *n.* a mark of distinction চিন,

নিচান, তোকমা, চাপৰাচ । **Badge of honour**=

সম্ভৱ চিন ।

Badger (বেজ্জাৰ) *n.* a kind of quadruped

জহামালৰ নিচিনা এবিধ জন্তু । —*v. t.* to worry,

to pester আমনি কৰ, তাক্ত কৰ, হাইৰাণ কৰ ।

Badinage (বেডি'নেজ্জ) *n.* a banter চুপতি ।

Badminton (বেড্'মিন্টন্) *n.* লন্টেনিচ খেলাৰ দৰে

খেলা, মূৰত পাখি লগোৱা একৰকম টোপ খেলা ।

জহকালি খাব পৰা এবিধ মিশ্ৰিত পানীয়া ।

Baffle (বেফ'ল্) *v. t.* to make ineffectual,

to foil নিফল কৰ, বৃথা কৰ, পত কৰ । **Baffling**

winds=যেনি তেনি বলা বতাহ । **It baffles des-**

cription=ইয়াক বৰ্ণাব নোৱাৰি, ই বৰ্ণনাৰ অতীত ।

Bag (বেগ) *n.* a sack, pouch থৈলা, মোনা,

থুনপাক, বস্তা ; the quantity of game secured

চিকাৰত ধৰা বা মৰা জন্তুৰ সংখ্যা । —*v. t.* to put

into a bag especially of game মোনাত

সুমা, চিকাৰ কৰি মাৰা । —**gy adj.** puffy

ফোপোলা । **A waterman's bag**=নোট,

মচক । **A bag of bones**=হাড়হাল থকা নিচলা

মানুহ । **A bag of cloth**=কাপোৰৰ টোপোলা ।

The whole bag of tricks=সকলো চালকি,

সকলো উপায় । **To give one the bag to**

hold=হাতত টোপোলা দি আঁতৰ হ । **To let**

the cat out of the bag=আচল কথা বাহিৰ কৰ,

গুপ্ত কথা প্ৰকাশ কৰ । **To march out with**=

bag & baggage=to clear out completely

টোপোলা-টোপলি লৈ একেবাৰেই আঁতৰ হ ।

Bagasse (বেগাচ্) *n.* কুঁহিয়াৰৰ জাবৰি ; বসখিনি

উলিয়াই নিয়াৰ পাচত থকা শুকা সাৰ, খৰি

হিচাপেও ব্যৱহাৰ হয় ।

Bagatella (বেগেটে'ল্) *n.* a trifle অকিঞ্চিৎকৰ

বস্তু ; a light music একপ্ৰকাৰ সঙ্গীত । বিলিয়ার্ডৰ

দৰে এবিধ খেল ।

Baggage (বেগ্'গেজ্জ) *n.* necessities of an

army সেনাৰ আচৰাব ; traveller's luggage

টোপোলা-টোপলি, কাপোৰ-টোপৰ ।

Baggy (বেগ্'-গি) *adj.* puffy ভফোন্দ খাই থকা ;

hanging in an irregular fold সে'ত-মে'চ

থোপোচ্ । যেনে trousers baggy at the

knees, baggy skin below the eyes.

Bagpipe (বেগ্'-পাইপ্) *n.* চামৰাৰ মোনাত সংলাগ

থকা মুখেৰে বজোৱা এবিধ পেঁপা ।

Bail ('বেল্) *n.* a surety for another's appear-

ance in court, the security given জামিন ।

—*v. t.* to release on the security of an-

other জামিনত খাল চ দে । —**able adj.** জামিনত

এৰিব পৰা, জামিনত দিব পৰা । **To give**

accept, to admit or allow bail=জামিন দে,

জামিন মঞ্জুৰ কৰ, জামিনত খালাচ দে । **To stand**

bail=জামিন হ । **Bail-bond**=জামিনমা ।

Bail ('বেল্) *n.* মুকলি ঘোঁৰা-ঘৰত ঘোঁৰা আলাগ

আলাগকৈ ৰাখিবৰ নিমিত্তে বান্ধি দিয়া পখালি দাং ;

বল-খেলাত উইকেটৰ ওপৰত পখালিকৈ দিয়া মাৰি

এডোখৰ ।

Bail ('বেল) *v. t.* কোচোনাবে নাৱৰ পানী সিঁচ ।

Bailee ('বেলি) *n.* গছনীয়া ।

Bailer (বেইলাৰ) *n.* person who bails জামিন

লওতা ; vessel used in bailing নাৱৰ ভিতৰত

পৰা অতিৰিক্ত পানী সিঁচি পেলাবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা

পাত্ৰ ।

Bailiff (বেইলিফ্) *n.* custodian, magistrate

নগৰপাল, হায়াৰক্ষী ; ৰাজকীয় কৰ্ত্তাচাৰী ; এ

land agent যিজনে মাটিৰ গৰাকীৰ হৈ মাটিৰ

উত্তাৰধান লয় ।

Bailor (বেইলৰ) *n.* person who commits

goods to another in trust under some

contract আনৰ ধন জমা থওতা/জন ।

Bait ('বেট্) *n.* food put on a hook বৰশীত

সি দিয়া টোপ ; allurements প্ৰলোভন ; re-

freshment taken on a journey বাটত থোৱা

জলপান । —*v. t.* to put on a bait বৰশী টোপা ;

লোভ দেখা ; বাটত জলপান থা ; to worry খেদি

খং ভোল যেনে, **bullbaiting** = বাঁড় খেদি খং ভোলোৱা খেল। —*v. i.* বাটত জলপান খাবলৈ ব।

Bake ('সেক) *v. t.* to dry সকা; to cook by the heat of the sun or of fire সেক, পিঠা ভাজ। —*er* কটোৱা। **Baker's dozen** = তেৰ। —*ry* কটিখানা, কটিকা ঠাই।

Balance (বেলেঞ্চ) *n.* pair of scales পালা, নিতি, তজুৰ্; surplus or the sum due on an account জমাখৰচৰ বাকী; just proportion সমান অৱস্থা। —*v. t.* to make equal সমান কৰ; to weight in a balance ওজন কৰ। **Cash-balance** = কঁচিল, বাকী জমা। **Out-standing balance** = গড়নিকাসী বাকী। **Balance-sheet** = জমাখৰচ লিখা হিচাপৰ তালিকা। **Balance of power** = সমশক্তি, যুদ্ধৰ সময়ত দুয়ো পক্ষৰ বল সমান ৰাখিবৰ নিমিত্তে ৰজাসকলৰ মিল। **To be thrown off one's balance** = চাল খাই পৰ, বিচলিত হ। **To keep the balance even** = সমান ব্যৱহাৰ কৰ। **To strike a balance** = জমাখৰচৰ মিল কৰ, বাদ-খাচ্ কৰ। **To tremble or hang in the balance** = অনিশ্চিত অৱস্থাত থাক, কি হয় নহয় একো ঠিক নাই।

Balcony (বেল্কনি) *n.* a platform projecting from the wall কোনো দেৱালৰ বা ঘৰৰ বেৰত লগাই আগবঢ়াই সজা বাৰাণ্ডা; অলিন্দ।

Bald (বল্ড) *adj.* without hair on the head তপ। —*ness* ন. তপা অৱস্থা। —*head* তপা-মূৰ। —*faced* নোঁৱাৰ দৰে মুখত বগা চিন্থকা, ফেঁটা। —*pate* মূৰত পাখি নথকা এজাতি বনৰীয়া চৰাই।

Baldachin (বল্ডাকিন) *n.* covering or canopy of silk borne on four poles, carried over the Pope and over the Blessed sacrament পোপ প্ৰভৃতি ধৰ্মগুৰুসকলৰ ভ্ৰমণৰ সময়ত চাৰিটা খুটাৰ ওপৰত বান্ধি লৈ ফুৰা চম্ভ্ৰাতপ; a structure of stone or marble supported by four pillars over the altar বৈদীৰ ওপৰত চাৰিটা খুটাৰ সহায়ত তৰি থোৱা শিলৰ অথবা মাৰ্বলৰ মুঞ্চ।

Bale ('বেল্) *n.* a bundle, a package বস্তা, মুটৰি, বোজা। —*v.* to bale out water পানী সিঁচ। —*ful* *adj.* full of sorrow হৃদশীৰ।

Balefire ('বেল্ফায়াৰ্) *n.* a beacon fire আহ্বান সূচক জুই; অনেক ওচৰলৈ মাতিবৰ কাৰণে জ্বলোৱা সংকেতপূৰ্ণ মেজি; funeral pyre চিতাব জুই।

Balk, Baulk (বল্ক্) *n.* a wooden plank used as a gangway ডোতা বান্ধি থকা পানীৰ ওপৰদি পাৰ হ'ব পৰা সৰু সাঁকো; a principal beam in the house ঘৰৰ মুখত লগোৱা প্ৰধান মাৰলি; a division of billiard table from which the play begins বিলিয়াৰ্ড খেলৰ মেজখনৰ এটা অংশ যাৰ পৰা খেল আৰম্ভ হয়; piece of land left unploughed between furrows চহাই থোৱা মাটিৰ হুটা লাগিৰ মাৰ্জত থকা চাহ-নোমোৱা ঠাইকণ; a hindrance, obstacle, cause of delay অস্থায়, প্ৰতিবন্ধক, পলস হোৱাৰ কাৰণ।

Ball (বল) *n.* anything round কোনো ঘূৰণীয়া বস্তু, ঘূৰণীয়া টোপ; any solid missile গুলি, টোপ। **Ball of the eye** = চকুৰ মণি বা পুতলী। **To have the ball at one's feet** = হাতৰ মুঠিত ৰাখা, আয়ত্তত ৰাখ। **To keep the ball rolling** = কোনো কথাত বা কামত লাগি থাক।

Ball (বল্) *n.* dancing মেমনাচ।

Ballad (বেল্লাড্) *n.* a narrative poem in short stanzas এবিধ গীত; কোনো এটা ঘটনা বা বিষয় লৈ কৰা চুটি চুটি পদৰ গীত। (যেনে পুৰণা ফুলকোঁৱাৰ গ'ত)। —বৰদৈ গীত। মালিতা।

Ballast (বেলাষ্ট্) *n.* a heavy weight employed to render anything steady থিৰেৰে চলিবৰ বা যাৰৰ নিমিত্তে তলত ওলোমাই দিয়া বা পাৰি দিয়া গধুৰ বস্তু (জাহাজত খাটে); gravel, broken stone etc. forming the bed of a railroad ৰেলৰ আলিবাটত পাৰি দিয়া শিল গুটি আদি। —*train* তেনেকুৱা শিল কঢ়িওৱা গাড়ী।

Ball-cock (বল কক্) *n.* device for regulating inflow of water cistern, consisting of a floating ball, which rises or falls with the height of water, thereby shutting or opening valve of pipe through which the water comes in পানীৰ পিপাত থকা নলীৰ ভিতৰৰ এটা গুটি—পানীৰ পৰিমাণ অনুযায়ী গুটিটো

উঠানমা কৰি থাকে আৰু পানী সোমোৱাটো নিয়ন্ত্ৰণ কৰে।

Ballerina (বেলেৰিণা) *n.* a female ballet-dancer নাট্য-নৃত্য শাৰীয়াসী।

Ballet (বেলেট) *n.* an elaborate series of dances forming a theatrical display নাটকৰ আদৰ্শত ৰূপ দিয়া এবিধ নৃত্য; নাট্য-নৃত্য।

Ballistic (বেলিষ্টিক) *adj.* pertaining to projectiles ক্ষেপনাস্ত্ৰ সম্পৰ্কীয় অথবা সেই বিজ্ঞান সম্পৰ্কীয়। —*S. n.* the theory of projectiles ক্ষেপনাস্ত্ৰ বিজ্ঞান; the means of propelling and controlling the flight, direction and distance of projectile by explosion বিস্ফোৰণৰ সহায়ত ক্ষেপনাস্ত্ৰ গতি, লক্ষ্য প্ৰভৃতি নিয়ন্ত্ৰণৰ উপায়।

Balloon (বেলুন) *n.* ব্যোমযান, আকাশী বথ।

Ballot (বেলট) *n.* a little ball used in voting ভোট দিবৰ নিমিত্তে ব্যৱহাৰ কৰা গুটি (যেনে ঘট পৰীক্ষাৰ গুটি), পলিগ্ৰামেণ্ট সভাৰ মেম্বৰৰ ভোট বাছোৱতে ব্যৱহাৰ কৰা ঘূৰণীয়া গুটি। —*v. i. (for)* to vote by ballot গোপনে ভোট স্থিৰ কৰ, গুটি ষাঁট।

Bailey bridge সোনকালে কৰা দলং; অস্থায়ী কৰা দলং।

Ball (বল) অণু; মূৰ্খালি কথা; ফুৎ।

Balm (বা'ম্) a fragrant ointment সুগন্ধি ঔষধ; anything that heals pain বিষ গুছোৱা দৰব; a soothing influence শান্তিদায়িনী শক্তি। —*y adj.* সুগন্ধি গাভুৰু।

Balneology (বেলনিয়লজী) *n.* the science of curing disease by bath in mineral springs স্নান বিজ্ঞান পুণ্ডৰ পানীত গা ধুই বেমাৰ ভাল কৰা বিষয়ক বিজ্ঞান।

Balsam (বলচাম্) *n.* ডেমডেউকা ফুল; a fragrant resinous product সুগন্ধি বস; a soothing agency তপ-গুছোৱা দৰব বা শক্তি।

Baluster (বেলুষ্টাৰ্) *n.* মাজভাগ ওফোন্দ খাই থকা আৰু ওপৰৰ ভ্ৰমে লাহী কৰি অনা গকী খুটা। —*strade pl.*

Bamboo (বেম্বু) *n.* a gigantic Indian reed with hollow jointed stem বাহ।

Bamboozle (বেম্বুজল্) *v. t.* to deceive ঠগ কৰ, চকুত বালি মাৰ, ভুৱা দে, কণাঘুনা লগা।

Ban (বেন্) *n.* a proclamation ঘোষণা; sentence of banishment দেশান্তৰী কৰা হুকুম; interdict মানা, নিষেধ; anathema অভিশাপ; দোহাই। —*v. t.* to interdict or prohibit দোহাই দে, নিষেধ কৰ।

Banal (বেনেল্) *adj.* commonplace তুচ্ছ। —*lity n.* triteness সাধাৰণ মানুহৰ কথা, চহা কথা।

Banana (বেনানে) *n.* কলগছ আৰু তাৰ ফল (বিশেষকৈ জাহাজী-কল)।

Band (বেণ্ড্) *n.* anything that binds বান্ধনী, পেটী। **Hat-band** = টুপীত মেৰোৱা ফিতা।

Waist-band = কঁকালী জৰী, টঙ্গালি, কমবন্ধ।

Neck-band = গলাবন্ধ, কামিজ চোলাৰ কলাৰ।

Band (বেণ্ড্) *n.* a number of persons bound together for any common purpose উমৈহতীয়াকৈ কোনো কাম কৰিবলৈ গোটখোৱা দল, যেনে **A band of robbers** = ডকাইতৰ দল; a body of musicians গানবাজনা কৰা জোৰা। —**master** গানবাজনা কৰা দলৰ বায়ন। —**stand** বাজনা বজাবলৈ আগেয়ে ওখকৈ বান্ধি দিয়া ঠাই।

Bandstone = দেৱালৰ গাঁথনি।

Bandage (বেণ্ডেজ্) *n.* বেমাৰী মানুহৰ বা আদিতে মেৰাই বন্ধা কাপোৰ, পটী। —*v. t.* পটী বান্ধ।

Bandit (বেণ্ডিট্) *n.* an outlaw, a robber ডকাইত। —*pl.* Bandits or Banditti.

Bandy (বেণ্ডি) *v. t.* to strike to and fro ইফালে-সিফালে কৰি কোব মাৰ (যেনে হকী-খেলত); to give and receive (as blows, words etc.) কিলিকিলি বা উত্তৰাউত্তৰি কৰ, to discuss চৰ্চা কৰ, হুকুলনা কৰ। —*n.* হকী-খেলত ব্যৱহাৰ কৰা আঁকোৰ লাঠি।

Bandog (বেনডগ) *n.* a dog kept chained up as a watchdog or on account of its ferocity শিকলিৰে বান্ধি ৰখা কুকুৰ।

Bandolier (বেণ্ড'লিয়ার্) *n.* shoulder belt with small pockets for holding cartridges পিস্তলৰ গুলী থ'ব পৰা সৰু সৰু জেপেৰে সৈতে কাঁহত ওলোমাই ৰখা ফিটা।

Bandy (বেণ্ডি) *adj.* crooked আকোঁৰা।
—legged ফেৰেকা, গেমখেলা আকোঁৰা লাঠিৰ
দৰে ভৰিৰে।

Bane (‘বেন্’) *adj.* destructive নাশকাৰী,
অনিষ্টকাৰী। —*n.* death, destruction বিনাশ,
অনিষ্ট; poison বিহ।

Bang (বেং) *n.* sudden loud noise হঠাৎ
ধুমকৈ হোৱা শব্দ। —*v. i.* to strike violently
ধুমকৈ মাৰ, ধুমকৈ শব্দ কৰ। To go bang=
ধুমকৈ উঠ।

Bangle (বেঙ্গল্) *n.* a bracelet or anklet বালা,
খাৰু।

Bani(y)an (বেনিয়ান্) *n.* a big Indian tree
(*Ficus Indica*) বড়গছ; বেনিয়ান চোলা;
গুজৰাটৰ ফালৰ এজাতি হিন্দু বেপাৰী।

Banish (বেনিচ্) *v. t.* (*from, out, of*) to
drive away, to expel খেদি দে, দেশান্তৰী কৰ,
জিলা খাবিজ্ঞ কৰ। —*ment n.* exile দেশান্তৰ-
কৰণ, নিৰ্বাসন।

Banjo (বেঞ্জো) *n.* a musical instrument
চেতাৰৰ দৰে এবিধ বীলাতী বাজনা।

Bank (বেঙ্ক) *n.* a ridge of earth ঢাপ, ডেটা;
the raised edge of a road আলিৰ কাষ,
দাঁতি; the side of river পাৰ।

Bank (বেঙ্ক্) *n.* a place where money is
deposited, an institution for lending,
depositing and exchanging money বেঙ্ক,
ধনউভাল, ধন জমা ৰখা, ধাৰে দিয়া, কাৰবার
চলোৱা ঘৰ। —*er n.* যি বেঙ্ক কাৰবার চলায়।
—*ing n.* বেঙ্ক চলোৱা ব্যৱসায়। Savings Bank =
ধন সঁচা বা জমা ৰখা ঠাই। —*bill* হুতী। —*note*
বেঙ্কৰ ঋণপত্ৰ।

Banking business মহাজনী কাৰবার।

Bankrupt (বেঙ্ক্ৰপ্ট্) *n.* one who cannot pay
his debts ধাৰ সুজিব নোৱাৰা লোক, দেউলিয়া।
—*adj.* insolvent দেউলিয়া; (*of*) destitute
দৰিদ্ৰ। —*cy n.* insolvency, failure in trade
ধাৰ সুজিব নোৱাৰা অৱস্থা।

Banner (বেয়াৰ্) *n.* a flag or ensign bearing
certain device, a military standard জয়
পতাকা। To raise one's banner = যুদ্ধলৈ
আগবঢ়। —*screen* = পতাকাৰ আকৃতিৰ সৰু পৰ্দা।

Banquet (বেঙ্কোৱে’ট্) *n.* a feast ভোজ। —*v. t.*
to give a feast to ভোজ দিয়া।

Bantam weight *n.* Boxer not exceeding 116
pounds in weight ১১৬ পাউণ্ডতকৈ বেচি গধুৰ
নহয় এনে মুষ্টিযোদ্ধা।

Banter (বেণ্টাৰ্) *v. t.* to joke, to jest at চুপতি
কৰ, খিকিন্দালি কৰ, উপহাস কৰ। —*n.* raillery
চুপতি, খিকিন্দালি, খেঁজালনি, মন্তকা, বিদ্রোহ।

Bantling (বেণ্টলিং) *n.* a child কেচুৱা
(ভাজিল্যাবৰ্ভ)।

Baptise (বেণ্টাইজ্) *v. t.* to christen খ্ৰীষ্টীয়ান
ধৰ্মত দীক্ষিত কৰ, শৰণ লগা। —*ism n.* sprink-
ling with water as a religious ceremony
শৰণ লগোৱা কাৰ্য্য। Baptism of blood = ধৰ্মৰ
নিমিত্তে গ্ৰাণ দান। Baptism of fire = বগুৱাৰ
প্ৰথম ৰণ। —*mal adj.* —*ist n.* one who
baptises যি গা ধুৱায় বা শাস্তি কৰি খ্ৰীষ্টীয়ান
ধৰ্মত শৰণ লগায়।

Bar (বাৰ্) *n.* a rod লোহাৰ ডাঙ্গ; a bolt ডাঙ্গ;
an ingot of precious stone মূল্যবান ধাতুৰ
পিণ্ড; an obstruction বাধা, প্ৰতিবন্ধক। Bar-
bell = ব্যায়াম কৰিবৰ নিমিত্তে এবিধ ডাঙ্গ।
—*gold* দলীয়া সোণ। —*maid* হোটেল বা মদৰ
দোকানত মদ বেচা তিৰোতা। —*v. t.* to
hinder বাধকতা জন্মা।

Bar (বাৰ্) *n.* the legal profession ওকালতি;
the whole body of pleaders উকীলসকল;
the wooden railing in front of a magis-
trate in court এজলাছ। To be called to
the bar = বেৰিষ্টাৰী পাচ কৰ। To appear at the
bar = আদালতত হাজিৰ হ’। Barred by limita-
tion = তামামি হোৱা। To join the bar =
বেৰিষ্টাৰ হ’। To cross the bar = ঘেৰৰ ভিতৰ
সোমো; ডাং পাৰ হ’।

Barb (বাৰ্ভ্) *n.* anything like a beard দাৰ্চিৰ
নিচিনা ঘোৰখোৱা বস্তু। Barbed wire = পকোৱা
কাঁইট থকা লোৰ তাঁৰ, কাঁটা-তাঁৰ।

Barbarian (বাৰ্কেৰিয়ান্) *n.* or *adj.* a savage
আসুৰিক মানুহ, অসভ্য জন্তুলী মানুহ, য়েজ্জ।
—*ism n.* rudeness of manner আসুৰিক
স্বভাৱ। —*ric adj.* foreign আচলুৱা;
uncivilised অসভ্য, চহা। —*ity n.* savage

cruelty আশুৰিক নিষ্ঠুৰতা। —*rous adj.* uncivilised, savage অসভ্য, আশুৰী; cruel নিষ্ঠুৰ।

Barber (বাৰ্বাৰ) *n.* one who dresses hair নাপিত।

Barbette (বাৰ্বেট্) *n.* a platform or mound of earth for mounting guns within a fortress দুৰ্গৰ ভিতৰত হিলৈ বাখিৰৰ বাবে ওখ মাটিৰ টিপ্ অথবা চাঙী; circular armoured platform with hood protecting heavy guns in warships যুদ্ধ-জাহাজত গধুৰ ববজোপ ঢাকি বাখিৰৰ বাবে চৈ দিয়া ঘূৰণীয়া আকৃতিৰ আচ্ছাদন।

Barbican (বাৰ্বিকান) *n.* outer defences of a city or fortress নগৰ অথবা দুৰ্গৰ বহিঃ প্ৰতিৰক্ষা ব্যৱস্থা।

Barbiton (বাৰ্বিটন) *n.* an ancient instrument of music like a lyre having many strings বহুতো তন্ত্ৰীৰে সৈতে বীণা-জাতীয় এবিধ প্ৰাচীন বাদ্য।

Barcarole (বাৰ্কাৰ'ল্) *n.* song of venetian boatmen ভেনিচৰ নাৱৰীয়া সকলে গোৱা এবিধ গীত।

Bard (বাৰ্ড) *n.* a poet কবি; minstrel চাৰণ।

Bardolater (বাৰ্ডলেটাৰ) *n.* enthusiastic admirer of a bard কবিৰ উৎসাহী উপাসক।

Bare (বেয়াৰ) *adj.* uncovered, naked, মুকলি, খোলা, নাভুটি, টকহৰি; scanty, mere, only অলপীয়া, কেৱল। —*bone* খালি হাড়কিডাল থকা লৰেলা-চেপেটা মানুহ। —*faced*=impudent মিলাজ, মুখত বান্ধ নথকা। —*ly adv.* কথামপি, মূৰে মূৰে, কোনমতে, টেইটুকি।

Bargain (বা'ৰ্গেন্) *n.* a contract চুক্তি, কৰাৰ; an advantageous transaction লাভজনক কাৰবার, লাভত পোৱা বস্তু। —*v. i.* to make a contract চুক্তি কৰ, দৰ কৰ, দৰা। *Into the bargain*=over and above উপৰিও। *To strike a bargain*=বেচা-কিনা ঠিক কৰ। *To make the best of a bad bargain*=বেয়া দশাকো ভাল কৰি ভোলা।

Barge (বাৰ্জ্) *n.* a pleasure boat খেলনাও, চৰা-নাও।

Bark (বাৰ্ক্) *n.* the covering of a tree or a branch of it বাকলি, গছৰ ঢাল। —*y adj.* বাকলি থকা।

Bark (বাৰ্ক্) *n.* the cry uttered by a dog or wolf কুকুৰৰ ডুকনী। —*v. i.* to yelp like a dog ডুক। *Barking dogs seldom bite*=ববকৈ গাজিলে বৰষুণ নহয়। *To bark at the moon*=মিছাকৈ আন্দোলন কৰ। *His bark is worse than his bite*=তাৰ মাৰতকৈ খেজালানহে টান।

Bark (বাৰ্ক্) *n.* a barge, a small ship সৰু জাহাজ।

Barley (বাৰ্লি) *n.* a kind of grain যধান; যধানৰ গুড়ি।

Barn (বাৰ্ন) *n.* a storehouse, a granary উঁড়ালঘৰ। —*yard* উঁড়ালৰ আগ। —*door* উঁড়ালৰ দুৱাৰ।

Barnacle (বাৰ্নেক্ল্) *n.* a kind of shell-fish একৰকম শামুক; an instrument placed on the nose of horses to keep them quiet ঘোঁৰাক নিমাতকৈ ৰাখিবৰ নিমিত্তে তাৰ নাকত বন্ধা যন্ত্ৰ। —*pl.* spectacles চশমা।

Barometer (বেৰোমিটাৰ) *n.* an instrument to measure the weight or pressure of the atmosphere বায়ুমান যন্ত্ৰ, বতাহ জোখা যন্ত্ৰ। —*metric, —al adj.*

Baron (বেবন্) *n.* the lowest title of rank in the House of Peers ইংলণ্ডৰ এটা ৰাজউপাধি বা সেই উপাধিৰ লোক। —*Fem.* **Baroness.**

Baron=a great merchant, as a **beef-baron**, a **beer-baron** কোনো কোনো বস্তু বেচা ডাঙৰ বেপাৰী।

Baronet (বেবনেট্) *n.* the lowest hereditary title in Great Britain and Ireland বিলাতৰ এটা সৰু কৌলিক উপাধি। —*netcy* বেবনেটৰ পদ।

Baroscope (বেৰ'স্কপ) *n.* instrument which shows the pressure changes in the atmosphere বায়ুমণ্ডলৰ বতাহৰ চাপ পৰিৱৰ্ত্তনৰ লেখ লোৱা যন্ত্ৰ।

Barrack (বেৰ'বেক্) *n.* a building for soldiers (generally *pl.*) সেনা বা চিপাহী থকা ঘৰ।

Barrage (বেৰ'জ্) *n.* artificial obstruction placed in a river to direct the stream, or

cause increase of depth নদীৰ সোঁত পৰিৱৰ্ত্তনৰ বাবে অথবা গভীৰতা হ্ৰদ্বিৰ বাবে স্থাপন কৰা কৃত্ৰিম প্ৰতিবন্ধক; বুকজ।

Barrator (বেৰ্বেটৰ্) *n.* one who excites lawsuits or quarrels যি লোকে মিছাই মোকদ্দমা কৰিবলৈ উচুটাই দিয়ে; প্ৰতাৰণাকাৰী নাৰিক।

Barratry (বেৰেট্ৰী) *n.* vexatious litigation মিছা মোকদ্দমা; নাৰিকৰ প্ৰতাৰণা।

Barrel (বেৰ্বে'ল) *n.* a kind of wooden vessel পিপা; বন্দুকৰ নল; a cylinder চুতা। —*v. t.* to put in a barrel পিপাত ভৰা (এনে পিপাত প্ৰায় মদ ৰখা হয় আৰু তাৰ ভিতৰত ৩৬ গেলন থাকে)। —*ed adj.* নলথকা, পিপাত ভৰোৱা।

Barren (বেৰ্বে'ন্) *adj.* incapable of bearing offspring or fruit ইঁজা বা ইঁজী, বন্ধা, অনুৰ্দ্ধৰ; fruitless, unprofitable অসৰ, অকামিলা। —*land* গৰ-আবাদী মাটি। **Barrenness** *n.*

Barricade (বেৰ্'বিকৈড্) *n.* fortification erected to prevent the advance of an enemy গড়, কোঠ, অববোধ। —*v. t.* to fortify কোঠ বা গড় মাৰ।

Barrier (বেৰ্'বিয়াৰ্) *n.* a fence or railing হেঙ্গাৰ, জপনা, বেড়া; a defence ডেটা; an obstacle প্ৰতিবন্ধক।

Barring (বাৰ্'বিং) *prep.* excepting তাক এৰি, তাত বাজে।

Barrister (বেৰিষ্টাৰ্) *n.* বিলাতত পাচ কৰি অহা উকিল।

Barrow (বেৰ্'বো) *n.* a small one-wheeled carriage used to carry loads কোঁই কঢ়িওৱা এটা চাকৰ হাতগাড়ী; a mound raised over graves মৈলম।

Barter (বাৰ্টাৰ্) *v. t.* (for, away) to exchange one thing for another এবিধ বস্তু দি আনবিধ ল, মোলাই ল। —*v. t.* to exchange মোলা। —*n.* traffic by exchange অদল-বদল, বোহা, বস্তু সালসলনি।

Base (বেচ্) *n.* foundation ডেটি; root শুৰি, মূল; support; কোনো বস্তুৰ আশ্ৰয়; the

starting point সুৰধামতে যুদ্ধ আৰম্ভণ কৰিবলৈ বা কোনো খেল কৰোঁতে ঠিক কৰি লোৱা ঠাই। —*adj.* low নিচ; mean অধম; worthless অকামিলা। —*v. t.* to found মূল বুলি ধৰ; to lay আশ্ৰয় কৰ। —*ment n.* পকা ঘৰৰ নিচেই তলৰ মহলা; ডেটি। —*string* খাদ-তাঁৰ। —*metal* নবম ধাতু। —*born*=illegitimate জহৰা। **Based on or upon** স্থাপিত কৰা। —*less* অমূলক, মিছা। —*ness* নীচালী। —*basic adj.* fundamental মূল।

Bashful (বেশ্'ফুল্) *adj.* modest, shy লাজুকী, লাজকুৰীয়া। —*ly adv.* —*ness n.*

Basil (বেচিল্) *n.* তুলসী গছ। Holy basil= তুলসী।

Basin (বেচিন্) *n.* a wide open dish টো, চৰিয়া, জকা, বহল মুখেৰে পানী খোৱা পাত্ৰ; that part of a country which is drained by a river and its tributaries কোনো নৈৰ পানীয়ে পোৱা দেশ; অববাহিকা।

Basis (বেচিচ্) *n.* foundation মূল, শুৰি; support আশ্ৰয়। *pl.* Bases.

Bask (বাস্ক্) *v. i.* to expose oneself to sunshine ৰ'দ ল; to be in the warmth তাপ ল।

Basket (বাস্কেট্) *n.* a vessel made of plaited twigs or some other materials কাঠিৰে কৰা এবিধ সঁজুলী, পাচি, খাং। —*work* বাঁহ-বেতৰ কাম, পাচি-খাহি সজা কাম। The pick of the basket=আটাইতকৈ ভাল।

Bass (বেচ্) *n.* the lowest part in music খাদ।

Bastard (বেষ্টাৰ্ড্) *n.* an illegitimate child জাহৰ, জহৰা, আবিহেৰ সন্তান। —*adj.* জহৰা; not genuine কৃত্ৰিম। —*y n.* Bastard বৰ্ণসঙ্কৰ।

Baste (বেষ্ট্) *v. t.* ভাজোঁতে মজ্জহৰ ওপৰত মাখন আদি সান; বেচন দে; to sew slightly কোৰ মাৰ। —*ing* কোৰ।

Bastille—till (বেষ্টিল্) *n.* ফৰাচিদেশৰ বিখ্যাত কাৰাগাৰ, ফৰাচি বিপ্লৱৰ দিনা ইয়াক ধ্বংস কৰা হয়; a small fortrees ক্ষুদ্ৰ দুৰ্গ।

Bastinado (বেষ্টিনেডো) *v. t.* to beat with a stick esp. on the soles of feet ডৰিত দুৱাত বেতেৰে বা লাথুটিৰে কোৱা। —*n.* তেনেকুৱা পণ্ড।

Bastion (বেষ্টিয়ন্) *n.* a kind of tower at a fortification দুৰ্গজ, দুৰ্গৰ কাষত কৰা ওখ ঘৰ বা ভেটি, গ'ড়।

Bat (বেট্) *n.* বাহুলি চৰাই; বল খেলা পাট।
—**fowling** *n.* catching birds at night বাতি চৰাই ধৰা। **Bats-man**=পাট লৈ বল-খেলুৱৈ।
—*v. t.* to play with a bat বল খেল।

Batch (বেচ্) *n.* the quantity of bread baked at a time একেবাৰেই তৈয়াৰ কৰা কটিসমূহ; a set একে সময়তে বা একে জাউৰিতে কৰা বা হোৱা বস্ত্ৰ, চাম। —**by batch** এদল এদলকৈ, এজাক এজাককৈ, চামে চামে, এখেৰে'ৰা এখোৱাকৈ।

Bath (বাথ্) *n.* immersion in water স্নান, গাধোৱা; water for plunging the body into গাধোৱা পানী; a house or place for bathing গাধোৱা ঘৰ বা ঠাই। **Vapour-bath**=ভাপ লোৱা কাৰ্য্য। **Foot-bath**=বেমাৰত উপত পানীত ভৰি জুৰিয়াই ভাপ লোৱা। **Blood-bath**=massacre হত্যা। **Order of the Bath**=ইংলণ্ড দেশৰ এটা ডাঙৰ উপাধি (ই তিনি প্রকাৰৰ, যেনে—G. C. B.; K. C. B. আৰু C. B.)। **Bath-room**=গাধোৱা ঘৰ; চাহাবৰ ভিতৰুৱা পাইখানা। **Beth-bun**=এবিধ পিঠা। **Bath-chair**=তিনিটা চকালগাই থোৱা এবিধ মাচিয়া বা চকী।

Bathe ('বেদ) *v. t.* wash in a bath গা ধুৱা, স্নান কৰা, গা তিয়া, তিতা। —*v. i.* to take a bath গা ধো। —*er n.* স্নান কৰোঁতা।

Bathetic (বেথেটিক্) *adj.* trite, characterized by bathos নিকৰ্ষিত; গহীন-গভীৰ ভাবৰ পৰা ক্ৰমেৰে নিকৃষ্ট ধ্বনৰ ভাবলৈ নামি অহা বাক্য সম্পৰ্কীয়।

Bathometer (বে'থমিটাৰ) *n.* an instrument for measuring the depth সাগৰ অথবা নদীৰ গভীৰতা জুখিবৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা এবিধ যন্ত্ৰ।
কপান্তৰত: **Bathymeter**.

Bathos ('বেথচ্) *n.* (in *Rhetoric*) anticlimax উচ্চ ভাবৰপৰা সাধাৰণ কথালৈ নামি অহা নিকৰ্ষ।

Bathorse (বেথৰ্চ্) *n.* a pack-horse কোনো কৰ্ম-চাৰীৰ বোজাই কাঢ়িওৱা ঘোঁৰা।

Batik (বাটিক) *n.* method of colouring fabrics in marbled designs, in which the parts

not to be dyed are protected by a wax মাৰ্বলৰ বস্ত্ৰৰ ওপৰত বহুগলগোৱা এবিধ প্ৰণালী, যি প্ৰণালীত বহুগ নলগোৱা অঞ্চলটো গম-আঠাৰে ঢাকি ৰখা হয়।

Baton (বেটন্) *n.* a staff, especially of police-man পুলিচৰ হাতত লৈ ফুৰা কলমাৰি বা টোকোন।

Batta (বট্টা) *n.* an allowance to officers in the army ভট্টা; খোৰাকি। কপান্তৰত: **Batmoney**.

Battalion (বেটেলিয়ন্) *n.* a division of an army consisting of several companies ৫০০ৰ পৰা ৮০০ লৈকে সেনাৰ একোটা দল।

Batten (বেইট্) *v. i.* to grow fat শকত হ, নিশেটল হ; a strip of wood for fastening কাঠৰ বাটাম।

Batter (বেট্টাৰ) *n.* to beat often and often with blows বাৰে বাৰে ডুকুৰা; to wear with beating খুন্দিয়াই ক্লাই কৰা নিড়া। —*n.* কণী, ময়দা আৰু গাখীৰ মিহলাই পিঠাৰদৰে কৰাটো। —**ing charge** বৰতোপৰ এজাই হাৰ। —**ingram** পকা কৌঠ বা গড় ভঙা এবিধ যন্ত্ৰ।

Battery (বেট্টাৰি) *n.* a number of cannon with equipment সাজ সজুলিৰে পৰিপূৰ্ণ বৰা ডাপ বা বৰহিলৈবিলাক; the men and horses attending one battery যুদ্ধৰ বৰহিলৈ চলোৱা দলৰ লগত থোৱা সেনাবিলাক; the place on which the cannon are mounted যি ঠাইত বৰহিলৈ-বিলাক সজাই পাতি থোৱা হয়; (*Law term*) unlawful beating বে-আইনী ৰূপে প্ৰহাৰ কৰাটো; an instrument for generating electricity বিদ্যুৎপ্ৰকৃতি উৎপাদন কৰা যন্ত্ৰ, বিজুলীবাহী যন্ত্ৰ।

Battle (বেট্‌ল) *n.* a fight, a combat যুদ্ধ, যুঁজ।
—**army** যুদ্ধত চিপাহী সজোৱা। —**axe** আগৰ দিনত যুদ্ধত ব্যৱহাৰ কৰা কুঠাৰ। —**field** যুদ্ধক্ষেত্ৰ। —**ship** যুদ্ধৰ জাহাজ। **Line of battle**=যুদ্ধত শাৰী শাৰী হৈ থকা সেনাবিলাক। **To join, do or give battle**=to fight যুঁজ কৰ। **To give the battle**=জিকাই দা। **Pitched battle**=দুয়ো পক্ষ যুধাযুধি হৈ কোনো নিৰ্দিষ্ট ঠাইত যুদ্ধ কৰা। **Drawn battle**=কোনো পক্ষ হাৰ জিত নোহোৱা যুদ্ধ। —*v. i.* (*against or with*) to contend in fight যুঁজ কৰ।

Battledore (বেটল্ড'ৰ) *n.* wooden implement with a long handle and a flat round blade, shaped like a tennis racquet, used for beating clothes that are being washed দীঘল নাঁলেৰে গৈতে বহল ঘৰণীয়াকৈ কটা কাঠৰ পাত—ধোবাই কাপোৰ ধোওঁতে কাপোৰৰ দ'মত কোব শোধাবলৈ ব্যৱহাৰ কৰে।

Battlement (বেটল্‌মেণ্ট) *n.* a wall on the top of a building with openings দালানৰ ওপৰত চাৰিওফালে কাষে কাষে দিয়া বিচ্ছা থকা পৰা বেৰ।

Battle piece (বেটল্‌পিচ) *n.* painting of a battle যুদ্ধৰ দৃশ্য থকা ছবি।

Bauble (ব'ব্ল) *n.* a child's plaything লৰা ওমলোৱা বস্তু; a trifle মিছা ধুন, লৰা-ধেমালি।

Bawd (ব'ড্) *n. (fem.)* a procuress of women for immoral purposes কুটনী, মাইকী বিচাৰি আনি দিওঁতা। —*y adj.* obscene নিশাজ, অশ্লীল। —*ness n.* Bawdy house—a brothel বেম্ভালয়।

Bawl (ব'ল্) *v. i. (at or against)* to shout চিঞৰ, আটাই পাৰ, বিজিয়া, উকিয়া। —*n.* বিজি, উকি, চিঞৰ।

Bay ('বে) *adj.* reddish brown বঙ্গা-মুগা, পৰলা (যোৰাত খাটে)। —*ard n.* বঙ্গা মুগা-ধোৱা; একো নকনা আকচা বা মইমত মানুহ।

Bay ('বে) *n.* an arm of the sea উপসাগৰ।

Bay ('বে) *n.* the laurel tree এবিধ গছ, তেজ-পাতৰ গছ; (*pl.*) a garland of victory জয়-মালা; মুখ্যাতিৰ চিন।

Bay ('বে) *n.* barking of a dog কুকুৰৰ ডুকনি; —*v. i. or v. t.* to bark at ডুক, ডুকি ডুকি খেদি বা। To bring or drive to bay=ডুকত পেলাই ল। To hold or keep at bay=আগতি ধৰ, দক্ষক উভতি ধৰ। To stand at bay=মুখামুখিকৈ আগতি ধৰ।

Bayard (বেয়াৰ্ড) *n.* a very highly bred, chivalrous gentleman of high courage and exquisite manners অতি উচ্চ বল-সজ্জত ভয়লোক বাৰ আচাৰ ব্যৱহাৰ অভ্যস্ত মাজিত কৰি।

Bay-salt (বে'চল্ট) *n.* coarse salt obtained by evaporation of sea-water সাগৰৰ পানী উতলাই তৈয়াৰ কৰা থহটা দানাদুস্ত নিমখ।

Bayonet (বে'ন'ই) *n.* a stabbing instrument at the end of a musket ঢকীৰ, বন্দুকৰ মূৰত লগাই লোৱা বঁশী। —*v. t.* to stab with a bayonet ঢকীনেৰে খোঁচ। At the point of the bayonet by military force ঢকীনেৰে খুঁচি, পট্টন লগাই।

Be (বি) *v. i.* to exist, to live হ, আছ, থাক। To be off=গুচ; আঁতৰ হ। Be off with you! গুচ; To be after=বিচাৰ কৰ। To be at=লাগি থাক। To be up to=উপযুক্ত হ। To be for=অনুকূল হ, সমৰ্থন কৰ। Be-all and end-all=প্ৰধান উদ্দেশ্য। Be it so=তথ্যস্ত। Be that as it may=বেয়েই হ'ক!

Beach (বীচ্) *n.* the sandy shore of the sea, strand সাগৰৰ গাঁতি, তীৰ। —*y adj.* pebbly সৰু শিলেৰে ভৰা।

Beacon (বীকন্) *n.* a signal fire, a light used as a warning of danger সাগৰ বা ভাঙ্গৰ নৈৰ মাজত কোনো ওখ ঠাইত লগোৱা বিপদসূচক চাকি বা চিন, অলোকসজ্জা। —*v. t.* to light up পোহৰ কৰ।

Bead (বীড্) *n.* any small ball of glass or metal etc. pierced for stringing মণি, মালাগুটি। To say, tell or count one's beads=to offer a prayer মালা জপ, উপাসনা কৰ।

Beadle (বীডল্) *n.* an inferior officer in a church শিৰ্দ্দাত তলতীয়া কৰ্মচাৰী।

Beadledom (বীডলডম) *n.* stupid interference of subordinate officials, bumbledom তলতীয়া কৰ্মচাৰীৰ প্ৰগল্ভ আচৰণ, অবৈধ হস্তক্ষেপ।

Beagle (বীগল্) *n.* a small hunting hound এবিধ চিকাৰী কুকুৰ।

Beak (বীক্) *n.* the bill of a bird চৰাইৰ ঠোঁট; anything pointed like a beak চৰাইৰ ঠোঁটৰ দৰে জোড়া বস্তু।

Beaker (বীকাৰ) *n.* drinking cup সুবাসানী, তলত নলিচালগোৱা এবিধ গিলাচ।

Beam (বীম্) *v. t. or v. i.* to emit light
পোহৰ কৰ বা দে; to shine.

Beam (বীম্) *n.* a straight piece of timber or iron used as a support against the pressure of building চট্ট, খুঁটাৰ কানড পঞ্চালিকৈ দিয়া কাঠ, বাঁহ বা লো; the bar of a balance তুলাচনী বা পাল্লাৰ নাল; the pole of a carriage গাড়ীৰ ধুবা; chief timber of a plough নাঙলৰ ঈহ; the cylinder in a loom টোলেটা; a ray of light পোহৰ, জ্বিলজ্বনি। —*v. t.* to send forth light পোহৰ কৰ। —*y adj.* shining উজ্জল।

Bean (বিন্) *n.* the name of several kinds of pulses উৰহি, লেছেৰা মাহ, চিম্।

Bear (বে-আৰ) *v. t.* to carry বহন কৰ, দাঙি লৈ যা; to endure সহ্য কৰ, সহ-; to sustain ধাৰণ কৰ, ল; to bring forth প্রদৰ্শন কৰ, ওপজা, জমা; to behave আচৰণ কৰ। —*v. i.* to have reference to উল্লেখ থাক, খাটু; (on or upon) to press কঢ়ি দে, হেঁচা দে; to be situated ভুজ থাক। To bear the blame=দায় লগৰ, গাত লোৱা। To bear the expenses=খৰছ দিয়া। To bear witness=সাক্ষী দিয়া বা হোৱা। To bear a date=তাৰিখ থকা। To bear hand=সহায় কৰা। To bear away=আঁহাক মেলি ওচি যোৱা। To bear down=(upon or towards)=বতাহৰ পোন ধৰি জাহাজ মেল। To bear out=to corroborate পোষকতা কৰ, সমর্থন কৰ। To bear up=not despair হতাশ নহ। To bear in mind=মনত ৰাখ। To bring to bear (upon or against)=কামত লগোৱা, খট। To bear through=পৰিচালনা কৰ। To bear up=ভয় নকৰাকৈ থাক, মনস্থিৰ কৰি থাক। To bear fruit=ফল ধৰ, গুটি লাগ। To bear small with=সহি থাক। —*able adj.* সহিব পৰা।

Bear (বে-আৰ) *n.* a quadruped with long shaggy hair and hooked claws ভালুক; any rude, ill-bred fellow অসভ্য, জুলুহ লোক; speculator for fall in price of stocks etc. কোনো ব্যৱসায়ৰ অংশৰ দাম কমোৱা কালোদ্ভি। (see bull) Bear-baiting=ভালুকক

কুকুৰ লগাই দিয়া খেল। Great and the little bear=চুটী নকতপুজ, সপ্তবিমণ্ডল আৰু লঘু সপ্তবিম। —*ish adj.*

Bear-leader (বে-আৰ-লীডাৰ) *n.* one who acts as tutor or travelling companion to a rich young man ধনী মানুহৰ ঘৰৰ ডেকা-ল'ৰাৰ ভ্ৰমণ কালৰ সঙ্গী অথবা ঘৰুৱা শিক্ষক।

Beard (বীয়াৰ্ড) *n.* the hair that grows on the chin of a grown man দাড়ি; prickles on the ears of corns শস্যৰ তুং। —*ed* দাড়ীয়া, তুংখকা। To one's beard=মুখৰ আগতেই। To beard the lion in his den=কোনো বলৱন্ত শত্ৰুক তাৰ ঘৰতেই আটকি ৰুৱ। To attack one by the beard=এৰাৰ নোৱাৰকৈ আক্ৰমণ কৰ।

Bearer (বে-আৰাৰ) *n.* a carrier, a messenger ডাবী, বেহেৰা।

Bearing (বে-আৰিং) *n.* behaviour ব্যৱহাৰ; deportment অঙ্গীভঙ্গী; relation সম্বন্ধ; relative situation of an object এটা বস্তুৰ লগত আন এটা বস্তুৰ স্থিতি নিৰ্ণয়; a family device কোনো কৌলিক চিন; (pl.) those parts of the machine which bear the friction যন্ত্ৰৰ যি ভাগ বেচিকৈ ঘঁহনি খায়। To lose one's bearings=দিশাহাৰা হ, খান-খিত নোহোৱা হ, কেনি ক'ত আছে তাৰ উহা-দিহা নথকা। To bring one to his bearings=কাকো ভালদৰে জিৰণি দে, সুস্থিৰ কৰ।

Beast (বীষ্ট) *n.* an irrational animal পশু, চাৰি-চৌদুৱা জন্তু। —*ly adj.* beast-like পশুৰ নিচিনা, জঘন্য; obscene নিলাজ। —*liness n.* জঘন্য হুৱাৱ। —*of burden*=ভাৰ বোৱা জন্তু। —*of prey*=চিকাৰী জানোৱাৰ।

Beat (বীট্) *v. t.* to strike with repeated blows প্ৰহাৰ কৰ, মাৰ, বাৰে বাৰে আঘাত কৰ, কোৰা; to bruise খুন্দ; to thrash মাৰ, (যেনে, ধান মাৰ); to overcome চেৰ পেলা, হকুৱা; to throb ধুকুধুকা, ধিপ-ধিপা; to thin something by beating পিট। —*n.* a stroke recurring at intervals যেনে যেনে একেবাৰে টক টক বা ধপ ধপ কৰা শব্দ (যেনে, ঘড়ী বা নাড়ীৰ কাৰ্য্য); a round or course লাট, বিট, (যেনে, মণ্ডল বা কনেইবলৰ) বিমানখিনি ঠাই উদাৰক কৰি ঘূৰিব

লাগে। —*pa. p. adj.* fatigued ক্লান্ত। **Dead beat**=মৃতকল্প। —*en adj.* worn by use ক্ষয় হোৱা; made even by use সমান হোৱা; made hard by beating খুন্দী-পিট টান কৰা। **A beaten work**=পিট গঢ় লগোৱা ৰাভু। **A beaten path to track**=চলাচল হৈ থকা বাট, চলিত নিয়ম। **To beat the drum**=টোল বজা। **To bear an alarm**=কোনো বাজনা বজাই বিপদৰ সংবাদ দিয়া। **To beat about**=বিচাৰ কৰ। **To beat about the bush**=কণামুনাকৈ আলাপত খণিয়াই ফুৰ, পোনপতিয়ে নগৈ আওপাকে চেষ্টা কৰ। **Beat away**=খেদাই দে। **To beat a retreat**=to retreat পলাই য়। **To beat off**=to drive back খেদাই দে, হৰা। **To beat the brains**=to puzzle one's brains about something মগজ খট্টা, কোনো বিষয়ে ভাবোঁতে মূৰ ঘূৰি য়। **To beat the air**=to fight for nothing মিছাকৈয়ে যুদ্ধ বাগৰ কৰ। **To beat up**=to attack suddenly হঠাৎ আক্ৰমণ কৰ। **To beat up for recruits**=যুদ্ধৰ উদ্দেশ্যে সেনা বিচাৰি ফুৰ। **To beat the tattoo**=গধূলি হাজিৰা লবৰ নিয়মিত চিগাহীবিলাক উপস্থিত থাকিবলৈ টোল পিটা। **To beat time**=ভাল দে। **To beat one black and blue**=গাত ক'লা পৰি যোৱাকৈ মাৰব কোব দে, আধামৰা কৰা। **To beat down**=চেৰ পেলোৱা। **To beat hollow**=সম্পূৰ্ণৰূপে হকৰা। **To beat into**=কথা এৰাব বাবেবাৰে গাই থাকি মনত বাধ। **To beat up the quarters of**=জগাই দে। **By beat of drum**=টোল পিট।

Beatify (বীয়েটিফাই) *v. t.* to make happy, to declare to be blessed in heaven সুখী জ্ঞান কৰ, বৈকুণ্ঠলাভ কৰিছে বুলি প্ৰকাশ কৰ। —*ficc.* —*fical adj.* স্বৰ্গস্থ লভা। —*fication n.* স্বৰ্গস্থ লভোৱা কাৰ্য্য। —*ficc vision*=স্বৰ্গীয় সুখৰ আভাস।

Beatitude (বীয়েটিটিউড্) *n.* heavenly bliss স্বৰ্গীয় সুখ; (*pl.*) blessings pronounced by Christ in the Sermon of the Mount যীশুৰ আশ্বাস বচন। **Final beatitude**=মুক্তি, স্বৰ্গলাভ।

Beau (বো) *n.* dandy, a fop ফুল-বাবু, ধুন-পেচ মাৰি ফুৰা ডেকা। (*pl.*) **Beaux** (বোজ্), *fem.* **Belle** বচকী ডিৱী। **Beau-ideal** অতি উত্তম

আদৰ্শ। **Beau-monde**=the fashionable word ধুনত মগ্ন হোৱা জগত।

Beauty (বিউটি) *n.* pleasing qualities in a person or thing শুৱনি গুণ; loveliness সৌন্দৰ্য; a beautiful woman সুন্দৰী স্ত্ৰী, ৰূপহী। —*teous,—ful adj.* fair, lovely গঢ়িত, শুৱনি, ৰূপহ, দেখনিহাৰ, সুন্দৰ। —*fully adv.* সুন্দৰকৈ, ভালকৈ। —*tify v. t.* to adorn শুৱনি কৰ, গঢ় লগা, সুশোভিত কৰ, ধুনীয়া কৰ। —*teousness n.* সৌন্দৰ্য। **Beauty sleep**=আগ-নিশাৰ টোপনি। **Beauty spot**=তিৰোতাৰ মুখ-মণ্ডলত থকা মাহ বা তিল। **Beauty and the beast**=ফাচি সাধুকথাৰ নাটিকা আৰু নায়ক, কুকণ পুৰুষে ৰূপহী তিৰোতাক বিয়া কৰালে কয়।

Beaver (বীভাৰ্) *n.* an amphibious quadruped or its fur এবিধ উভচৰ জন্তু বা তাৰ নোম। (এই জন্তুৰ নোমেৰে তুলী, হাতমোজা, মেমচাহাৰ সকলৰ গলাবন্ধ তৈয়াৰ হয়)।

Be calm (বীকাম্) *v. t.* to make calm নীৰব বা নিশব্দ কৰা, শান্ত কৰ, মনে মনে থকা। —*ed adj.* নিশ্পন্দ নিৰীক, খিবজুৰ।

Because (বিক'জ্) *adv.* and *conj.* for the reason, on account of কাৰণ, কিয়নো। **Because of**=এই বাবে এই হেতুকে।

Beck (বে'ক্) *n.* a sign with the head or hand সঙ্কেত, ইচাৰা, ইঙ্গিত, ঠাৰ। —*v. i.* ইঙ্গিত কৰ ইচাৰা দে। —*v. t.* to call by a nod মূৰ হুপিয়াই মাতি। **At one's beck and call**=at one's command কাৰো হুকুমত চলা, কাৰো অনুবৰ্তী হোৱা।

Beckon (বে'কন্) *v. t.* to make sign to ইচাৰা কৰ, ইঙ্গিত কৰ, হাত বাউল দি মাতি।

Becloud (বিক্লাউড্) *v. t.* to obscure by cloud ডাৱৰা, ডাৱৰেৰে ঢাক, গুন্দোলা।

Become *v. i.* (*of*) to pass, to come to be হ। —*v. t.* to suit যোগ্য হ, শুৱা। —*ming adj.* proper উচিত, যোগ্য; graceful শোভনীয়। *P. pl.* **Became**.

Bed (বে'ড্) *n.* a place to lie on শয়্যা, শোৱা-শাটী, বিহৰা; a plot in a garden where the seeds or plants grow বাগিছাত ফুল বা আন কোনো শহ পচোৱা ঠাই বা থলী; the bottom of

a river নৈৰগৰ্ভ, নৈৰ ভল; a layer or stratum স্তৰ, তৰপ্। —**ding bed** শয্যা; materials of a bed চাৰি পাৰ্শ্ব ইত্যাদি। —**room** শোৱা কোঠা বা ঘৰ। —**fellow** যি একেলগে শোৱে। —**maker** যি বিছানা সজায়, যি চাৰি-পাৰ্শ্ব পাৰে। —**pan** নৰিয়াৰ শোচাণিৰ নিমিত্তে ব্যৱহাৰ কৰা পাত্ৰ। —**post** ছালপিৰাৰ খুৰা। —**rock** মাটিৰ ভলত থকা পাথৰ; মূল ভূত্ব। —**sore** শয্যাৰ্দ্ৰ, বহু দিনীয়া নৰিয়াৰ কটিদেশত হোৱা ধা। —**spread** বিছনাচাদৰ। —**stead**=a frame for a bed খাট। —**rid** or—**ridden** or—**fast**=worn out সজ্জি-হীন, পাৰ্শ্বপৰা উঠিব শোৱা, শয্যাগত। —**of honour** যুক্ত মৰা চিপাহীৰ কবৰ। —**and board**=board and lodging শোৱা-খোৱা। —**of down** or **roses**=any comfortable place শান্তিৰ স্থান, সুখকৰ ঠাই। —**of thorns** ভয়ৰ অৱস্থা। **Lords of the bedchamber**=বজাৰ ভিতৰুৱাল কৰ্মচাৰী ১২ জন। **To be brought to bed of**=to be confined in child birth প্রসৱ কৰা। **To keep one's bed**=বিছানাত পৰি থাক, বেমাৰ হ। **To leave one's bed**=বেমাৰ ভাল হ। **To lie in the bed one has made**=নিজৰ দোষত হোৱা কোনো ঘটনাৰ ফল ভোগ কৰ। **Between you & me & the bedpost**=তুমি আৰু মই হে, আৰু কোনোৱে নুভনে, অতি গোপনে। **To make a bed**=বিছনা পৰা, চাৰি-পাৰ্শ্ব সজোৱা।

Bedabble (বিডেব্ল) *v. t.* to wet পানী চতিয়াই ডিয়া।

Bedaggle (বিডেগ্গল্) *v. t.* তিতা মাটিত চোঁচোবাই মলিন কৰ।

Bedaub (বিড'ব) *v. i.* to smear with paint etc. বং সান।

Bedazzle (বিডেজ-জল্) *v. t.* to overpower by a strong light চকু জ্বলমলোৱা।

Bedeck (বিডে'ক্) *v. t.* to adorn ভূষিত কৰ, সজা।

Bedel (বীডেল) *n.* A university officer, whose duties are to attend the Chancellor or Vice-chancellor and carry the mace in procession বিশ্ববিদ্যালয়ৰ আচার্য অথবা উপাচার্যৰ আলমৰা কৰ্মচাৰী, শোভাযাত্ৰাৰ সময়ত ডেউলোকৰ সমুখত ৰাজদণ্ড লৈ যাত্ৰা কৰে।

Bedevil (বিডে'ভিল্) *v. t.* to throw into confusion, torment বিচৃতি কৰ, ভুতে পোৱা মানুহৰ দৰে কৰ। —**ment** *n.*

Bedew (বিডিউ) *v. t.* to cover with dew নিয়বত ডিয়া।

Bedim (বিডিম্) *v. t.* to make dim চিমিক্-চামাক্ কৰ, এন্ধাৰ কৰ।

Bedizen (বিডিজন্) *v. t.* to dress gaudily জাকজমকৈ পোচাক লিঙ্গ।

Bedlam (বে'ড্লেম্) *n.* a mad house পাগলা-গাৰদ। —**mite**=a mad man পাগল।

Bedraggle (বিড্ৰেগ্গল্) *v. t.* to make wet and dirty with rain and mud বোকা-পানীৰে ডিয়াই লেজেবা কৰ।

Bedouin, Beduin (বেডুইন্) *n.* a class of Arabs leading a nomadic life অস্থায়ীভাবে ফুৰিফুৰা একাতি আৰব; gipsy অথৰী।

Beduck (বিডক্) *v. t.* to plunge one under water পানীত জুৰিয়া।

Bee (বী) *n.* insect that makes honey মৌ-মাৰি। —**hive** মৌচাক। —**line** মূই ঠাইৰ মাকৰ পোন বাট। —**s-wax** মম্। **To have a bee in one's bonnet**=a whimsical fancy কোনো কথাত মিছা হাউতি বাধ।

Beech (বীচ্) *n.* Oak with edible acorns মিঠা ফলযুক্ত ওক গছ। A forest tree having fine thin smooth bark and glossy oval leaves হাবিৰ মাজত পোৱা এবিধ পাতল বাকলি-যুক্ত গছ, ইয়াৰ পাতৰ আকৃতি হাঁহকণীৰ গফৰ আৰু অতি নিমজ্

Beef (বীফ্) *n.* the flesh of an ox or cow গো মাংস, গৰুৰ মদহ। —**steak** দীঘলীয়াকৈ কটা গৰুৰ মদহ। —**witted**, —**brained**=dull, stupid ভেৰা, নিৰ্কোষ। (*pl.*) —**ves**.

Beer (বীয়েৰ্) *n.* a kind of malt liquor 'বিয়েৰ' মদ। **Small beer**=বাগী নথকা মদ; অকিৰিকৰ বস্তু। **Beer-skittles**=চহা বং বেমাৰি।

Beestings (বীষ্টিংজ্) *n.* the first milk obtained from a cow after calving ফেঁহ।

Beeswing (বীচুবিং) *n.* thin crust formed in wine, after being long in bottle বহুদিন

বটলৰ ভিতৰত থকা মদৰ ওপৰত পৰা পাতল সব বা চামনি।

Beet (বীট্) *n.* a kind of vegetable পালেং শাকৰ পাতৰ দৰে পাতৰে এবিধ আলু থকা শাক, বীট্-মুলা, ইয়াৰ আলুৰে চেনি তৈয়াৰ হয়।

Beetle (বীটল্) *n.* a four-winged insect গুবৰু বা জিৰী পোক। —**head**, —**brain** নিকোঁথ, হেৰাং। —**browed** *adj.* having prominent brows ওখ কপাল বা চেলাউৰি থকা, উঠকা-কপালীয়া; *scowly* গোথোৰামুৱা। **Black beetle** = গুবৰু।

Befall (বীফল্) *v. t.* to happen to ঘট। —*v. i.* to come to pass হ, ঘট।

Befit (বিফিট্) *v. t.* to be suitable to উপযুক্ত কৰ, উচিত হ, শোভা প। —**ting** *adj.* —**tingly** *adv.* **Befitting one's position** = কাৰো অৱহাৰ যোগ্য হোৱা, ভাল দেখা।

Befool (বিফুল্) *v. t.* to deceive প্রতারণা কৰ, ছল কৰ।

Before (বি'ফৰ) *prep. adv., conj.* in front of (time or place or person) আগেয়ে, পূৰ্বে, আগত। —**hand** আগেয়ে। —**long** শীঘ্ৰে; অনতি-পলমে।

Befriend (বিফ্ৰেণ্ড্) *v. t.* to favour অনুগ্রহ কৰ, বন্ধুভাবে সহায় কৰ।

Beg (বে'গ্) *v. i.* (*of, from, for*) to solicit, to pray, to ask for খোজ, প্রার্থনা কৰ, মাগ, ভিক্ষা কৰ; to take for granted without proof as in *begging the question* তৰ্কশাস্ত্ৰৰ কোনো কথা বিনা প্রমাণে হয় বুলি ধৰ। **To beg leave** = বিদায় খোজ। **To beg off** = ক্ষমা মাগ। **To go a begging** = কোনো কামৰ নিমিত্তে বা বস্তু বেচিবলৈ মানুহ বিচাৰ। **Beg your pardon!** আপুনি কি কলে? (কোনো এটা কথা বুঝাই তনিবৰ হলে এই কথা কেইবাৰ কব লাগে)। —**gar** (বে'গাৰ্) *n.* one who begs মগনীয়া, ভিক্ষুক। —**garly** *adj.* poor দৰীদ্ৰ, দুখীয়া; mean নীচ। —**gary** *n.* extreme poverty দৰিদ্ৰতা। **Beggars must not be choosers** = মগনিয়াৰ বাছ-বিচাৰ কিহৰ। **Beggar-my-neighbour** *n.* = a simple card-game played by two persons.

Beget (বে'গেট্) *v. t.* to produce জন্ম, ওপজা। **Love begets love** = মৰম দিলে মৰম শায়, মৰমে মৰমক দিয়ে। —**ter** পিতা, জন্মদাতা।

Begin (বি'গিন্) *v. t.* (*at, with, upon*) to commence আৰম্ভ কৰ, চুৰু কৰ। —*v. i.* আৰম্ভ হ, চুৰু হ, প্রবৃত্ত হ। **To begin life** = সংসারত প্ৰবেশ কৰ। **To begin with** = আদিতে কবলৈ গলে। —**ning** আৰম্ভণ, আদি, মূল, গুৰি। **The beginning of the end** = সৰ্বনাশৰ সূত্ৰপাত। —**inner** = novice ন শিক্ষাক, ছাত্ৰ; *originator* আৰম্ভণকাৰী।

Begin (বিগাৰ্ড্) *v. t.* to surround বেৰি ধৰ, বেষ্টিন কৰ, কমৰ বান্ধ।

Begone (বিগন্) *inter.* get away! দূৰ হ, ওচ। **Woe-begone** শোকাতুৰ।

Begrime (বিগ্ৰাইম্) *v. t.* to soil deeply অতিকৈ মলিয়ন কৰ।

Begrudge (বিগ্ৰজ্) *v. t.* to envy হিংসা কৰ, খিয়াল কৰ।

Beguile (বিগাইল্) *v. t.* to deceive ছলনা কৰ, প্রতারণা কৰ, ফুচুলা। **To beguile the time** = সময় কটা, খেলালি কৰি কাল নিয়া।

Behalf (বিহাফ্) *n.* favour, sake পক্ষ, ভৰস।

On (or) in behalf of = সপক্ষে, তৰফে, বাবে, হকে, হৈ। **On his behalf** = তাৰপক্ষে, তাৰফালে, তাৰবাবে, তাৰ হৈ।

Behave (বি'হেভ্) *v. t. or v. i.* to bear, to conduct, to act আচৰণ কৰ, ব্যৱহাৰ কৰ, কাৰ্য্যকৰ যেনে, **He does not behave himself well with me** = তেওঁ মোৰে সৈতে ভাল ব্যৱহাৰ নকৰে। —**viour** (—ভিয়ৰ) *n.* conduct, manners আচৰণ, ব্যৱহাৰ চালচলন, বেহকপ। **Well-behaved** = ভদ্ৰ। **Ill-behaved** = অভদ্ৰ, চহা।

Behead (বিহে'ড্) *v. t.* to cut off the head শিৰশ্ছেদ কৰ, মূৰ কাট পেলা।

Behest (বিহে'ষ্ট্) *n.* command আদেশ; charge কোনো কাৰ্য্যৰ ভাৰ।

Behind (বিহাইণ্ড্) *prep.* at the back of পাচে পাচে, সিকালে, পাচফালে; coming after পাচতে; back-ward পাচলৈ; inferior নিকুণ্ঠ।

- লেখেম, অনুমত, পাচপৰা, বাকী। **Behind time** = পলম, বেলিকৈ।
- Behold** (বিহোল্ড্) *v. t.* to see দৃষ্টি কৰ, to look upon চা, মন দে। —*en adj.* obliged (with to) বাধিত। —*pa. t. & pa. p.* Beheld.
- Behove** (বিহোভ্) *v. t.* to be fit or right উচিত হ, উপযুক্ত হ, যেনে, **It does not behave you** = এইটো তোমাৰ উচিত বা উপযুক্ত নহয়; ই তোমাক নুভৱায়।
- Bein** (বীণ) *adj. & adv.* ভাল; আহলবহল;
- Being** (বিইং) *n.* existence অস্তিত্ব; anything that lives জীৱ, প্ৰাণী। **For the time being** = সেই সময়ৰ নিমিত্তে। **The supreme being** = পৰমেশ্বৰ। **Well-being** কুশল, মঙ্গল (*pr. p. of be হৈ থাকি*)।
- Bejewel** (বিজ্বে'ল) *v. t.* to ornament with jewels বহুৰে ভূষিত কৰ। —*ed adj.* বহুভূষিত।
- Belabour** (বিলেবাৰ্) *v. i.* to beat soundly উৰাই দুৰাই মৰিয়া।
- Belated** (বিলেটে'ড্) *adj.* out of date বহুদিনীয়া; benighted বাতিপৰিয়া।
- Belch** (বে'ল্চ্, বেল্শ্) *v. t.* to eject wind from the stomach by the mouth উগাব, বেগেৰে বাহিৰ কৰ।
- Beldam, Beldame** (বেল্ডেম্) *n.* an old woman, a hag বুঢ়ী-বুগুলী।
- Beleaguer** (বিলীগাৰ্) *v. t.* to besiege অববোধ কৰ, আক্ৰমণ কৰ।
- Belfry** (বেলফ্ৰি) *n.* a place where bells hang in a church গিৰ্জাৰ ঘণ্টা ওলোমোৰা ঠাই।
- Belgian** (বেলজিয়েন্) *n.* বেলজিয়াম দেশৰ মানুহ।
- Belial** (বীলাইয়েল্) *n.* the spirit of evil চৰ্ত্তান। **Sons of Belial** = পাপিষ্ঠ, দুৰাচাৰ।
- Belle** (বিলাই) *v. t.* speak falsely of মিছাই ক, মিছা পেলা; to present in a false character বিপৰীত প্ৰমাণ কৰ।
- Belief** (বিলীফ্) *n.* trust বিশ্বাস, প্ৰত্যয়, পতিয়ন, সত্যতা; conviction ধাৰণা। **To the best of my belief** = মোৰ ধাৰণামতে, মোৰ বিশ্বাস মতে।

- Believe** (বিলীভ্) *v. t.* to trust in, to have faith পতিয়া, বিশ্বাস কৰ, প্ৰত্যয় কৰ; to think or suppose ভাব, অনুমান কৰ। **To make believe** = to pretend ভাণ্ড ধৰ। —**never** বিশ্বাস কৰোঁতা, প্ৰত্যয় যাওঁতা, বিশ্বাসী ভক্ত, ঐতিহাসিক (*opp. Infidel*)। —**able adj.** বিশ্বাসযোগ্য।
- Belike** (বিলীক্) *adv.* perhaps কিজানি।
- Belittle** (বিলিটল্) *v. t.* to make small, to depreciate হেয় কৰ, হেয় কৰি উৰাই দে, উপলুতা কৰ, তুচ্ছ কৰ।
- Bell** (বে'ল্) *n.* a metallic vessel to produce a ringing sound ঘণ্টা। —**founder** = ঘণ্টা তৈয়াৰ কৰোঁতা। —**man** ঘণ্টা বজাই জাননী দিয়া মানুহ। —**metal** কাঁহ। —**tower** ঘণ্টা থকা গুহা ঘৰ। —**wether** ডিঙিত ঘণ্টা থকা জাকৰ আগত বোৱা ডেড়াছাগলী; the leader of a mob দলপতি, আগবণুৱা। **Diving bell** = পানীৰ তলত ডুব দি ভালখিনি পৰ থাকিব পৰা একৰকম যন্ত্ৰ। **To bell the cat** = to take the leading part টান কামত আগ বাঢ়। **To carry off the bell** = প্ৰথম হ, আগ ঠাই পা। **To lose the bell** = হাবি যা। **To curse by bell, book and candle** = ধৰ্ম্মযাজকৰ দ্বাৰাই শাপ দি সমাজৰপৰা নিলগ কৰ।
- Bell** (বে'ল্) *v. i.* to bellow; to roar হাঁও হাঁও কৈ মাত; বেবা। —*n.* পহৰ ঘাই ধবৰ কাৰণে বেবনি। কামাৰ্ত্ত হৰিণৰ সঙ্গী বিচৰা মাত। —*n.* a bubble in a liquid পানীয়া বদ্বৰ ওপৰত উঠা ফুট।
- Bell-buoy** (বে'ল-বুজই) *n.* buoy carrying a bell, which is rung by the movement of waves; used as a signal of danger from rocks and shoals ঘণ্টা আঁৰি থোৱা এবিধ ডুব-জাতীয় সৰু নাও, চৌৰ গতিৰ লগে লগে ঘণ্টা বাজি থাকে আৰু তৰাং পানী নাইবা ডুব গৈ থকা পাহাৰৰ জাননী দিয়ে।
- Belladonna** (বেলাডনা) *n.* এবিধ বিহ দৰৱ। মূত্ৰৰাৱ আৰু।
- Belle** (বে'ল্) *n.* a beautiful woman সুন্দৰী তিৰী, শুভনী বা ধুনীয়া তিৰোতা। —*Masc. Beau.*
- Belles lettres** (বেলে-লেট্টাৰ) *n.* elegant literature মনোৰম সাহিত্য। বন্দ্যচৰনা।

- Belletrist** (বেলেট্ৰিষ্ট্) *n.* one given to the study of belles-lettres বয়ঃবচনা লিখা বা পঢ়াত ব্যস্ত থকা মানুহ।
- Bell-hop** (বে'ল হপ্) *n.* page boy at a hotel হোটেলৰ আলখৰা সিনিব।
- Bellucose** (বেল্লিক'জ) *adj.* contentious, war-like কাৰ্জিয়া-খোৰ, যুঁজাৰু।
- Bellied** (বেলিড্) *adj.* টেকেলি পেটীয়া।
- Belligerent** (বে'ল্লিজ্জাৰেণ্ট্) *adj.* waging war বদুৱা, যুদ্ধত লিপ্ত থকা, বশলিপ্ত। —*n.* a nation, party or state waging war যি জাতি, যি দেশ বা যি দলৰে বশ লাগে।
- Bell-metal** (বে'ল-মিটেল) *n.* an alloy of copper and tin তাম আৰু টিন মিশ্ৰিত এবিধ যৌগিক ধাতুস্ৰবা।
- Bello** (বে'ল্লো) *v. i.* to roar like a bull হাঁড়ৰ দৰে মাত, হোঁকৰ, ডেডাউবিয়া, চিঞৰ, টে'টী। —*n.* হাঁড়ৰ মাত।
- Bellona** (বেল্লোনা) *n.* Goddess of war যুদ্ধৰ অধিষ্ঠাত্ৰী দেৱী; a tall fine-looking woman ওখ ধুনীয়া ডিৰোতা।
- BelloWS** (বে'ল্লোজ্) *n. (pl.)* an instrument for blowing up a fire ডাতি (যেনে কমাৰশালৰ)।
- Belly** (বে'ল্লি) *n.* part of the body below the breast পেট; stomach তলপেট। the interior of anything কোনো বস্তুৰ ভিতৰ ভাগ। —*band* বোঁৰাৰ জিনবন্ধা পেটী। **Potbellied** = টেকেলি পেটীয়া। —*god* থকুৱা, বাকস। —*pinc-bed* ভুকীয়া। —*ful* ডবপেট। —*worship* পেট পূজা, থকুৱালি। **The belly has no ears** = ভোকে একো নেমনো।
- Bellyache** ডাক্ত লগোৱাকৈ আপত্তি কৰা।
- Belong** (বিলং) *v. i.* to pertain to, to be one's property হ, লগৰ হ, গৰাকী হ, যেনে, **It belongs to me** = এইটো মোৰ। **He belongs to a respectable family** = তেওঁ ডাল মানুহৰ সন্তান, তেওঁ সৰংশজাত।
- Belongings** (বিলংসিংজ্) *n.* possessions সম্পত্তি, আৱশ্যাব, সাহোন; relatives লগাভগা মানুহ।
- Beloved** (বিলোভেড্) *adj.* very dear প্ৰিয়, মৰমৰ, চেনেহী, বহনালগা। —*n.* one who is much loved মইনা, লাহৰী।
- Below** (বিল') *prep.* beneath তলত, নামত। **It is below one's maund** = ই এমোনৰ কম। —*adv.* in a lower place পৃথিৱীত, তলে, নামে; unworthy অলায়ক।
- Belt** (বে'ল্ট্) *n.* a girdle or band পেটী, ককালী টঙালি। —*v. t.* to surround with a belt পেটী-বান্ধ, ককালী-মেৰা; to encircle মেৰাই ধৰ, বেহীন কৰ। —*ing n.* ইঞ্জিন ঘূৰুৱা ফই।
- Belvedere** (বে'লভেডিঘৰ্) *n.* a summer house on an eminence বন্ধঘৰ, জুৰলোৱা ওখ ঘৰ।
- Bemoan** (বিমোন্) *v. t.* to lament শোক কৰ, বিলাপ কৰ, বিনা। —*v. i.* দুখ কৰ, বেজাৰ কৰ।
- Bemuddle** (বিমাদল্) *v. t.* to confuse বেমেজালি কৰ।
- Bench** (বেন্জ্) *n.* a long seat বেঞ্চি, নীচপীয়া আসন; a judge's seat বিচাৰকৰ আসন; the body of judges বিচাৰ কৰ্তা সমূহ; a tribunal আদালত। **Bench and bar** = বিচাৰক আৰু উকীলসকল। —*er n.* a senior member of an inn of court পুৰাতন ৰেবিটীৰ।
- Bend** (বে'ড্) *v. t.* to curve, to incline বেকা কৰ, ডিৰা, হল, দৌৱা, ঘোৰা, ঘোকাটো, ভেমেচা কৰ। —*v. i.* to lean, to bow মূৰ-দৌৱা। —*n.* a curve ডাঁজ, কুঁজ, কঁকুৰি মোচৰ।
- Beneath** (বিনীথ্) *prep.* under তলত, পৃথিৱীত। **Beneath the dignity** = unbecoming লম্ব, অভয়, মান-নথকা, অযোগ্য। **Beneath notice** = খবৰ বা বুজ লগৰ অযোগ্য। **He married beneath him** = তেওঁ নীচকুলৰ কন্যা বিয়া কৰাইছে।
- Benedict** (বে'নিডিক্ট্) *n.* a man who has newly married after remaining a bachelor for a long time বহুকাল দণ্ডুৱা হৈ থাকি শেহত নকৈ বিয়া কৰোৱা মানুহ, বুঢ়া দৰা। —*adj.* blessed ভাগ্যবান।
- Benediction** (বে'নিডিকশন্) *n.* a blessing আশীৰ্বাদ, কুলৰ বাক্য। —*tory adj.* আশীৰ্বাদসূচক।
- Benefaction** (বে'নিকেকশন্) *n.* benefit conferred অনুগ্রহ, কৃপা, উপকাৰ। —*factor* one who gives a benefit উপকাৰী; a patron সহায়কাৰী।
- Benefice** (বে'নিকিচ্) *n.* a kind of church আৰ্জয়; an ecclesiastical living ওকৰ্জি।

Beneficence (বে'নিফিচেঞ্চ) *n.* kindness দয়া; charity দান। —*cent* *adj.* kind, charitable দয়ালু, দানী, দানশীল; useful হিতকৰ।

Beneficial (বে'নিফিচিয়েল্) *adj.* useful, advantageous হিতকৰ, উপকাৰী, মঙ্গলজনক। —
ficiary *n.* গছনীয়াৰ হাতত থকা আনৰ বিষয় সম্পত্তি ভোগ কৰা মানুহ।

Benefit (বে'নিফিট্) *n.* advantage উপকাৰ; profit লাভ; a favour অনুগ্রহ; হিত; a charity performance কাকো সহায় কৰিবৰ অৰ্থে কৰা খিয়েটাৰ (ভাওনা)। —*v. t.* to do good to উপকাৰ কৰ। —*v. i.* লাভ হ, যেনে **You will not benefit from it** — ইয়াবপৰা তোমাৰ উপকাৰ বা লাভ নহয়।

Benevolence (বে'নিভলেঞ্চ) *n.* generosity, disposition to do good পৰহিতৈষিতা, পৰোপকাৰিতা, দয়াশীলতা। —*volent* *adj.* charitable দানশীল, পৰোপকাৰী, হিতৈষী, মৰমিয়াল। —*lently* *adv.*

Benighted (বিনাইটেড্) *adj.* overtaken by night ৰাত্ৰিগ্ৰস্ত, ৰাতিপৰিয়া ignorant জ্ঞানৰ পোহৰ নোপোৱা, আন্ধাৰ অৱস্থাত থকা। —**night** *v. t.* to involve in darkness পোহৰ নোহোৱা কৰ, আন্ধাৰেৰে ঢাকি ধৰ; to disappoint নিৰাশ কৰ।

Benign (বে'নাইন্) *adj.* gracious, kindly দয়ালু, মৰমিয়াল; salubrious উপকাৰজনক, স্বাস্থ্যকৰ; propitious সদয়, শ্ৰুসঙ্গ। (*Opp.* **Malign**) —**mignant** (বে'নিগ্নেনেট্) *adj.* kind, beneficial দয়ালু, উপকাৰী, propitious সুশ্ৰুসঙ্গ। —**ity** (বে'নিগ্নিটি) *n.* kindness দয়ালুগ; salubrity শুভ অৱস্থা, ভাল অৱস্থা। —**ly** *adv.*

Benison (বেনিজন্) *n.* blessing of God আশীৰ্বাদ, কৃপা।

Bent (বেণ্ট্) *pa. t. & pa. p.* of bend—*n.* curved form ভাঁজ, কঁকুৰি; tendency, natural inclination গতি, স্বাভাৱিক গতি, ঢাল। **He was bent upon doing this**— তেওঁ এইটো কৰিবলৈ ঢাল লৈছিল, তেওঁ এনেটো কৰিব খুচিছিল। **Bent wood chair**— লেকটা বেকা কাঠেৰে কৰা মাচিয়া, বেকা কাঠৰ চকী। **Bent-grass** = দুবাৰি-বন।

Benumb (বিনাম্) *v. t.* to paralyse, to stupefy সাৰ নোহোৱা কৰ, অচেতন কৰ, থৰ কৰ, সেকেচা লাগ।

Benzoïn (বেনজইন্) *n.* এবিধ সুগন্ধ গছৰ আঠা, ধুনা।

Bequeath (বিকুইথ্) *v. t.* to transmit property by will উইল কৰি দে। —**al**, —**ment** *n.* উইল কৰি দিয়া সম্পত্তি।

Bequest (বিকোৱে'ষ্ট্) *n.* legacy উইলক্রমে দিয়া বস্তু।

Bereave (ব'ৰীভ্) *v. t.* to deprive a person of anything (*pa. t. & pa. p.* Bereft) বঞ্চিত কৰ, লগৰপৰা কাঢ়ি নে। —**reaved** *adj.* robbed by death of some dear and near মৰণৰ শোকত শোকাভূৰ, শোকগ্ৰস্ত। —**ment** (ব'ৰীভ্'মেণ্ট্) *n.* the state of being robbed by death of a friend or relative বন্ধু বিয়োগ, শোকৰ অৱস্থা, বেজাৰ।

Berg (বাৰ্গ্) *n.* a floating mountain or mass of ice হিমশিলা বা হিমগিৰি। বৰফৰ পাহাৰ। —

Beriberi (বে'ৰিবেৰি) *n.* a name of disease জ্বৰ শোথ।

Berry (বে'ৰি) *n.* any kind of succulent fruit সকলো বিধৰ ৰসাল গুটি যেনে, gooseberry, blackberry, barberry, bilberry, strawberry, raspberry, mulberry নুনিগছৰ গুটি, জেটুলিপকা গুটি, জামু ইত্যাদি।

Berth (বাৰ্থ) *n.* (*naut.*) anchorage জাহাজ লগুৱ কৰা ঠাই; sleeping place in a ship's cabin জাহাজৰ কেবিনৰ ভিতৰৰ শয্যা বা শোৱা ঠাই; an official situation or employment কাম, চাকৰি। **To give a wide berth to** = আঁতৰ হৈ থাক।

Beryl (বেৰিল্) *n.* a precious stone এবিধ বহুমূল্য পাত্ৰ, পাশা, ফিৰোজা।

Beryllium (বেৰিলিয়াম্) *n.* a metal harder than steel used for manufacture of aircraft and other apparatus তীখাতকৈয়ো টান এবিধ ধাতু।

Beseech (বিট্চ্) *v. t.* to entreat, to implore

খাট, প্রার্থনা কর, অনুৰোধ কর। (*pa. & pa. part. besought*).

Beseem (বিচীম্) *v. t.* to be fit for উপযুক্ত হ, বজ, শুভা; to seem ধারণা হোৱা, প্রতীয়মান হোৱা।

Beset (বিচেট্) *v. t. (only, in p. pt)* to surround বেৰি ধৰ, ঘেৰাই ধৰ; to assail আক্রমণ কর। **Beset with difficulties**=কষ্ট পৰিপূৰ্ণ; লিপদে ঘেৰাই থকা।

Beside (বিচাইড্) *prep.* by the side of, near কাষত, ওচৰত। **Besides** *adv.* over and above, in addition বাজেও, উপৰিও, চোতাই।

Besides the mark, the question=irrelevant আলগা, অদল্লেখীয়, আলগতীয়া। **To be beside one's self**=বিভোল হ, বিভ্রম হ, জ্ঞানশূন্য হ, হতজ্ঞান হ।

Besiege (বিচীজ্) *v. t.* to lay siege to অববোধ কর, আক্রমণ কর, শত্রুৰ ঘাৰাই বেৰি ধৰ। —*er n.* আক্রমণকাৰী।

Besmear (বিচ্মিয়েৰ্) *v. t.* to bedaub লিপ, সান, লেটিয়া।

Besom (বিজম্) *n.* a broom শোটা; জাধলী তিকত।

Besought (বিচট্) *pa. t. and pa. p. of Beseech.*

Bespangle (বিস্পেঙ্গল্) *v. t.* to adorn with anything shining জকমকীয়া বস্ত্ৰে সজাই সজনি কর।

Bespatter (বিস্পেটাৰ) *v. t.* to sprinkle with water চিটিকনি লগা, গাত গোধ লগা; to defame ঢেকা লগা।

Bespeak (বিস্পীক্) *v. t.* to speak for beforehand আগিয়ে ক, কথাবাৰ্দ্ধ, আগতে থিক কর।

Besprinkle (বেস্প্ৰিন্কল্) *v. t.* to sprinkle over সিঁচ, চটিয়া।

Best (বেষ্ট্) *adj.* most excellent অতিউত্তম, বৰ-ভাল, বাহুকবনীয়া। —*n.* one's utmost ability যথাসাধ্য, যথাসক্তি। —*adv.* in the highest degree ভালকৈ, অতি উত্তমৰূপে। **At best**=নিচেই ভাল বুলি ভাবলেও, ভালভাবেৰে চালেও।

Best man or maid=দৰা বা কঙা দৰা লোক।

All is for the best=পৰিণামত সকলোৰে হজল।

I were best=it were best for me মোৰ পক্ষে

এইটোৱেই সৰ্বোত্তম হলেইতেন। **To the best of one's ability**=যথাসাধ্য মতে, যথাসক্তি ৰূপে। **To the best of one's knowledge and belief**=জ্ঞান বিশ্বাস মতে। **Life is at best but short**=আয়ুস বহুত বেচি বুলি ধৰিলেও চুটি। **To have the best of it**=চলত পেলা, কাবুত পেলা। **To put one's best foot foremost**=যৎপৰোনাস্তি চেষ্টা কর।

Bestial (বেষ্টিয়েল্) *adj.* like the beast পত্ৰ দৰে; rude অসভ্য। —*ity n.*

Bestir (বেষ্টাৰ্) *v. i. (used reflexively)* to arouse into activity উত্তেজিত কর, কামত তৎপৰ হ, কামত লগা, জগাই দে।

Bestow (বেষ্ট্) *v. t. (on, upon)* to confer, to give প্রদান কর, দে, দানকর। —*towal n.* disposal প্রদান, দিয়াকার্য। —*stower n.* দাতা, দানকৰোতা।

Bestrew (বেষ্ট্ৰ্) *v. t.* to strew over ওপৰত সিঁচি দিয়া। —*n. & p. p.* সিঁচি দি থৈছিল হ'ত।

Bestride (বেষ্ট্ৰাইড্) *v. t.* to stride over পাৰ হৈ যা, অতিক্রম করি যা; to sit upon a horse ঘোঁৰাৰ ওপৰত বহি যা।

Best-seller সববৰহী গ্ৰন্থকাৰ (বিশেষকৈ উপন্যাস আদিৰ)।

Bet (বেট্) *v. t. or v. i.* to stake পণ কর, বাজী বাধ, আৰি মাৰ বা বান্ধ। —*n.* আৰি, পণ, বাজী। —*tor n.* one who bets বাজী বাৰ্থোতা। পণক্রিয়। —*ting n.* act of betting বাজী বখা কার্য। **An even bet**=equal chance সমান ভাব। **You bet**=গাৰলীয়া কথা ভাওঁ সঁচাকৈয়ে হয় নে।

Beta (বীটা) *n.* the second letter of the Greek alphabet গ্ৰীক বৰ্ণমালাৰ দ্বিতীয় আখৰটো; indicative of second class, order etc. দ্বিতীয় শ্ৰেণী বা পর্যায় সূচক চিহ্ন।

Betake (বিটেক্) *v. t.* to have recourse to আশ্ৰয় ল; to apply oneself to নিজেকে লগা।

Betel (বিটল্) *n.* a kind of creeper with pungent leaves পাণ। **Betel-nut**=the arca nut তামোল।

Bethink (বিখিঙ্ক্) *v. t.* to think on ভাবি থাক ; to propose to one's self মনে মনে এটা বিবাক্ত কর (used reflexively followed by *of*) কবোনে নকবো জানো।

Betide (বিটাইড্) *v. i.* to happen to ঘট। **Woe betide** ! কি বিপদ ! আগদ !

Betimes (বিটাইমজ্) *adv.* in good time ঠিক সময়ত, সময়মতে ; early সোনকালে ; speedily লবালবিটেক।

Betoken (বিটোকন) *v. t.* to show by a sign সঙ্কেতেরে দেখুও ; to foreshow ভূ দে।

Betray (বিট্রে) *v. t.* to deceive the faithful বিশ্বাসঘাতকতা কর, মিত্রদ্রোহ কর ; to disclose treacherously শত্রুর হাতত ধরি দে ; to show signs of প্রকাশ কর, উলিয়াই দে। —*er n.* traitor বিশ্বাসঘাতক, মিত্রদ্রোহী ; seducer ফুহুলাই লওতা। —*al n.* breach of trust মিত্রদ্রোহী, বিশ্বাসঘাতকতা।

Betroth (বিট্র'থ্) *v. t.* to contract marriage, to affiancé বাগদান কর, বিয়াব সম্বন্ধ কর, কন্যাদান কর। —*al, ment n.* a contract in order to marriage বিবাহ চুক্তি, কন্যাদান, বিয়াব বন্দবস্ত।

Better (বেট'ার্) *adj.* (comparative of good) preferable আন কোনো এটাতক ভাল, শ্রেষ্ঠতর ; improved in health আগতক ভাল। —*adv.* (comparative of well) more fully, more than আক ভালতক। —*v. t.* to improve উন্নত কর, ভাল কর। **Betters** মাহজন, ওকজন। **Bettering, Betterment n.** উন্নতি। **Better-half**=wife স্ত্রী। **To better one's self**=উন্নতি করিবলৈ, ভাল হবলৈ। **To be better off**=অবস্থা ভাল হ। **To get the better of**=সুবিধা ; ল, আনক চেব পেলা।

Between (বিটুইন্) *prep.* in the middle, expressing joint relation or action মাজত, ভিতরত। **To go between**=to act as a mediator মধ্যস্থ হ, দুই পক্ষের দন্দ ভাটিবলৈ মেদুতাই হ। **Between ourselves**=in confidence বিশ্বস্তভাবে। **Between you and me**=তোমারে মোরে ভিতরতেরে, কথাটা কাকো সকবা। **His speech must be read between**

the lines=তার কথাব কিবা আন এটা তাৎপর্য আছে জানিবা।

Betwixt (বিটুইক্ট্) *prep.* in a middle position মাজত, দুটার ভিতরত।

Bevel (বিভেল্) *n.* inclination of surface একফাললৈ ঢাল ; বাজমিস্ত্রীর এবিধ সজ্জা।

Beverage (বি'ভাবে'জ্) *n.* any agreeable drink চর্কং, গা জুম করা কোনো পানীয় দ্রব্য।

Bevue (বে'ভিউ) *n.* a blunder বিষম ভুল।

Bery (বে'ডি) *n.* a flock of birds চবাইব জাক ; company of ladies মাইকী মানুষের দল বা জুম।

Bewail (বিব্রেইল্) *v. t.* to lament, to weep aloud for the dead কান্না, শোক কর, বিনা, বিলাপ কর।

Beware (বিবেরা'ব্) *v. i.* (*of*) to be cautious, to take care সাবধান হ, সতর্ক হ, ভত লৈ থাক (যাতে)।

Bewilder (বিউইলডার'ব্) *v. t.* to perplex, to puzzle বিবুদ্ধি কর, বিচুতি কর, বিচেষ্টা কর। —*ed adj.* বিচুতি। —*ing adj.* বিচুতি করা। —*ment n.* বিবুদ্ধি, বিচেষ্টা।

Bewitch (বিউইজ্) *v. t.* to fascinate, to enchant মোহিত কর, মোহিনী বাণ মার, মোহ। —*ment n.* মোহিনী শক্তি, মোহন।

Bewray (বিবের) *v.* উহ উলিওরা। পুং খেদা।

Beyond (বিযন্ড) *prep.* on the further side of সিফালে, বাহিরে, বাজে ; out of the reach of ঢুকি নোপোরাও ; past অতীত। **Beyond measure**=excessively অত্যন্তকপে, বহুতকৈ। **Beyond the seas**=abroad দেশান্তরত, সাগরব সিপারে। **Beyond power**=কমতার অতিবিত্ত, কমতার বাহিরে। **Beyond the limit**=সীমার বাহিরে। **Beyond the mark**=অতিবিত্ত। **Beyond one's jurisdiction**=কারো এলাকার বাজে বা বাহিরে। **Beyond question**=নিশ্চয়। **To go beyond**=to surpass চেব পেলা, অতিক্রম কর। **Beyond the range of mind**=মনে আকলিব নোরাবা। **This is beyond me**=মই ইয়াক বুজিব নোরাবো।

Bezel (বেজ'ল্) *n.* the oblique face of a cut gem মুগাখান পাথরের অসমান ফালটো ; the grooved rim for setting a stone or glass

দড়ী, আঙঠি প্রভৃতির পাখৰ নাইবা কাঁচ বুহাব পৰা ফালটো; sloping edge of a chisel বটাগিলৰ ধাৰ দিব পৰা ফালটো।

Bezique (বিজিক্) *n.* একপ্রকাৰ তাঁচৰ খেল। ইফাপনৰ বিধি আৰু বোহিতনৰ গোলাম মিলাব পাবিলে নম্বৰ পোতা খেল।

Bezonian (বেজনীয়ান) *n.* মগনীয়াৰ।

Bezor (বিজ'ৰ) *n.* জহৰমহৰ।

Bias (বায়চ্) *n.* weight on one side একফালৰ গুৰুত্বতা, ফেৰ; one sided inclination of the mind, partiality পক্ষপাত, আশক্তি। —*v. t.* to incline to one side কোনো একফালে ভিব দে; to be prejudiced পক্ষপাতী হ, আগৰে পৰা ঢাল ল।

Biaxial (বাইএক্সিয়েল্) *adj.* of crystals having two axes দুটা কেন্দ্ৰযুক্ত স্ফটিক।

Bib (বিব্) *n.* a piece of cloth put under the infant's chin লেলাউট নেলাগিখল কেঁচুৱা জৰাৰ আগফালে ডিক্ৰিত বান্ধি দিয়া কাপোৰ। —*v. t.* or *v. i.* to drink, to tipple এশোহা এশোহাকৈ মদ পান কৰ। **Wine bibber**—মদপী।

Bibble-babble চলপলকৈ লেবাই কথা কোৱা।

Bible (বাইব্) *n.* The sacred book of the Christian church ইংৰাজৰ ধৰ্মপুস্তক, খ্ৰীষ্টিয় ধৰ্ম-গ্রন্থ বা পুৰি। —**lical** (বিক্ৰিকেল্) *adj.* relating to Bible বাইবেল সম্বন্ধীয়।

Bibliography (বিব্লিগ্ৰাফি) *n.* an account of books কিতাপৰ বিবৰণ।

Bibliolatriy (বিব্লিয়েলট্ৰী) *n.* Respect or enthusiasm for literal meaning of the words of scripture যি কোনো শাস্ত্ৰৰ বিশেষকৈ বাইবেলৰ আক্ষৰিক অৰ্থৰ প্ৰতি অত্যধিক শ্ৰদ্ধা। —**Bibliolater** *n.* তেনে ধৰনৰ শ্ৰদ্ধাযুক্ত মানুহ।

—**Bibliolatrous** *adj.* বাইবেলৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধাসম্পন্ন।

Bibliomania (বিব্লিমেনিয়া) *n.* Book madness; excessive enthusiasm for collecting books কিতাপ-পাগল; কিতাপ গোটেই ফুৰা বেমাৰ। —*c* *n.* afflicted with bibliomania তেনে ব্যাধিযুক্ত ব্যক্তি।

Bibliophile (বিব্লিফিল) *n.* a book lover; fond of books, rather as a collector than as a reader গ্রন্থপ্ৰিয় ব্যক্তি; কিতাপ পঢ়াতকৈ গোটেই ফুৰা চৰা হাৰ বেচি, তেনে মানুহ।

Bibliopole (বিব্লিয়প'ল) *n.* Book-seller, esp. seller of rare books কিতাপ বেচোতাৰজন, বিশেষকৈ দুপ্ৰাপ্য কিতাপৰ ব্যৱসায়ী লোক।

Bibliotheca (বিব্লিথেকা) *n.* a library পুথিৰ উঁড়াল, লাইব্ৰেৰী।

Bicameral (বাইকেমেৰেল) দুখন সদনযুক্ত।

Biceps (বাইচেপছ্) *n.* a double-headed muscle, esp. the arm flexor হিশিৰ হাংস-পেশী; বাহৰ সংকোচন আৰু প্ৰসাৰণত সহায়কাৰী মাংসপেশী।

Bicentenary (বাইচে'টিনেৰি) *adj.* the two hundredth anniversary দুশবছৰেকীয়া উৎসৱ।

Bicephalous (বাইচিফেলাচ্) *adj.* double-headed দুইমুৰীয়া, দুইশিৰীয়া।

Bicker (বিক্কাৰ্) *v. i.* to contend about trifles চুপতা-চুপতি কৰ, খিতখিতা; to quiver কঁপা, ডিৰ-ডিৰা; a patterning sound জ্বিৰ অথবা নদীৰ কুল-কুল শব্দ। —**ing** *n.* a quarrel দন্দ, হাই, খিতখিতনী, থকাযুদা, থকন্দ-খৰিয়াল।

Bicycle (বাইচিকল্) *n.* a two-wheeled carriage propelled by feet ভৰিৰে চলোৱা গাড়ী, হাত-গাড়ী (কোৱা কথাত Bike বোলে)। **Ride on bicycle**—বাইচাইকেলত উঠ।

Bid (বিড্) *v. t.* to command আদেশ কৰ, হুকুম কৰ, আজ্ঞা কৰ; to offer পাচ, ডাক; *e. g.* **To bid at an auction**=নিলাম ডাক। —*n.* an offer of a price যিমান টকাও ডাকে ডাক *e. g.* **What is your bid?**=তোমাৰ ডাক কিমান টকা? —**der** *n.* one who bids যি ডাকে, ডাক দিওতা। —**ding** *n.* হুকুম, ডাক, পাচন। **To bid fair**=আশা হ, সম্ভৱজনক হ। **To bid welcome to one**=কাকো আগবঢ়োৱা অভ্যর্থনা কৰ।

Biennial (বাই-এ'নিয়েল্) *adj.* occurring once to two years দুবছৰৰ মূৰত হোৱা, দুই বাৰ্ষিক, দুই বছৰেকীয়া।

Bier (বায়াৰ্) *n.* an wooden frame for carrying the dead to the graveyard মৰা নিয়া গাড়ী, মৰা নিয়া ঢালী বাচোলা।

Bifocal (বাইকোকেল্) *adj.* having two foci উভয়প্ৰকাৰ দৃষ্টিধাৰা বিশিষ্ট; বিতচকুৰ ক্ষেত্ৰত, দুই দৃষ্টিধাৰাবিশিষ্ট কাঁচ।

Bifurcate, Bifurcated (বাই ফাৰ্কেট্) *adj.* having

two branches দুভাঙ্গা, দুঠেঙ্গা, দুই ফেৰেঙ্গনি থকা। —**cation** *n.* division into two দুভাগ কৰণ, মূলত একে বাহিৰ দুভাগ কৰণ।

Big (বিগ্) *adj.* large, great, bulky ডাঙ্গৰ, বৃহৎ, বৰ, শক্ত; piegnant গাভিৰী, গৰ্ভৱতী। —**ness** *n.* size আকাৰ। **To talk big** = বৰ বৰ কথা ক, ওফাইডাং কথা ক। **To look big** = ডাঙ্গৰ মানুহ বোলা।

Bigamy (বাইগেমি) *n.* the act of having two wives or two husbands at once একে সময়তে দুজনী বিবাহিতা তিবোতা বা দুটা মতা বখা বাঁতি। —**mist** *n.* যি সেইদৰে মতা বা তিবোতা বাখে।

Bight (বাইট্) *n.* a small bay নৈৰ ঘোপ; a bend in a river নৈৰ ফুলি; coil of a rope ফইৰ বা ডোলৰ পাক বা মেৰ।

Bigot (বিগট্) *n.* blindly devoted to certain creed or party ধৰ্ম্মান্ধ, গোঁড়া, পৰম ভক্ত। —**ed** *adj.* unduly devoted অতি নিষ্ঠাবান, ধৰ্ম্মান্ধ। —**try** *n.* blind zeal গোঁড়ামি, ভক্ততালি।

Bijou (বিজু) মণিমুক্তা, সৰু পেৰা।

Bike (বাইক্) *n.* a nest of wasps বৰলৰ বাহ। (Bicycle চোৱা)।

Bile (বাইল্) *n.* yellow or green fluid secreted by the liver of man or animals পিত্তপানী; (*fig.*) ill humour অসন্তোষ, বেজাৰ, খং। —**ious** (বিলিয়চ) *adj.* affected by bile পৈত্তিক।

Bilge (বিল্জ্) *n.* the protuberant part of a cask শিপাৰ পেট বা মাজ ডোমৰ, জাহাজৰ তলৰ বহল ভাগ। **Bilge-water** = water lying on a ship's bottom নাৱৰ বা জাহাজৰ তলনি বা তল-চৰীয়া পানী।

Bilingual (বাইলিঙ্গুৱেল) *adj.* containing two languages শোভাষীয়া, দোভাষী, দুটা ভাষা থকা।

Bilk (বিল্ক্) *v. t.* to cheat ভুৱা দে।

Bill (বিল্) *n.* the beak of a bird চৰাইৰ ঠোঁট; the pointed fluke of an anchor লঙ্গৰৰ জোঙ্গা মূৰ।

Bill (বিল্) *n.* an account বিল, হিচাব-পত্ৰ; a draft of a law আইনৰ মোচাবিদা; a placard জাননী;

a written complaint আজী; a note of hand খত। **Bill of exchange** = ছতী, চেক্, বিনিময় পত্ৰ। **Bill of fare** = হোটেলত আহাৰ্য্যৰ তালিকা। **Bill of indemnity** = পৰিহাৰ বিধেয়ক। **Bill of lading** = বেল বা জাহাজত মাল পঠোতা ৰচিদ, বোজাই ৰচিদ। **Bill of sale** = বিক্রয় পত্ৰ, বয়নামা। **Bill of conditional sale** = খত-কবুলা, চান্দু থকা বিক্রয় পত্ৰ বা খত। **Pay bill** = দৰ্শহাৰ বিল। **Travelling allowance bill** = ভ্ৰম্মাৰ বিল।

Billet (বিলেট্) *n.* a short note টোকা; a ticket to soldiers চিপাহীক থাকিবলৈ ঠাই দিয়া টিকট (dim of bill)। **Billet** = কাম (কোৱা কথাত ব্যৱহাৰ কৰে)।

Billet-doux (বিলে-দু) *n.* a love-letter প্রেম-পত্ৰ।

Billiards (বিলিয়াৰ্ডজ্) *n.* a kind of game played with a mace and balls on a table বিলিয়াৰ্ড খেলা।

Billingsgate (বিলিংজ্গেট্) *n.* abusive language নিলাজ মাত; পোহাৰী গালি।

Billion (বিলিয়ন্) *n.* a million of million মহাপদ্ম সংখ্যা (in America) one thousand millions শতকোটি।

Billow (বিল্) *n.* a great wave of sea প্রকাণ্ড ঢৌ। —*y* *adj.*

Billy-goat *n.* a he goat ছাগ, মতা ছাগলী।

Bi-metallism (বাইমেটেলিজম্) *n.* the system of standardizing the value of gold and silver সোণ ৰূপ দুইবোৰ মূল্য নিকৰণ কৰা বিষয়ে নিয়ম।

Bi-monthly (বাই-মন্থ-লী) *adj.* appearing once in two months or twice in a month দুমহীয়া অথবা পষেকীয়া।

Bin (বিন্) *n.* a vessel for storing corn etc. ধান, চাউল, মদ আদি থোৱা ডাঙ্গৰ পাত্ৰ। **Dust bin** = জাবৰ পেলোৱা ঘৰা।

Binary (বাইনেৰি) *adj.* composed of two parts, double অৰু শাস্ত্ৰ বা বসায়ন শাস্ত্ৰ মতে কোনো বস্তুৰ দোজোখ থকা; a double star যুগ্ম তৰা।

Bind (বাইণ্ড) *v. t.* (to, upon) to bring together বান্ধ; to fasten জৰীবে আবদ্ধ কৰ; to

encircle round হাই, আটক কৰ; to lay under obligation কৰাব কৰ, বাধ্য কৰা। To bind over to keep the peace=শান্তিভঙ্গ নকৰিবলৈ মন্থনকা ল, *e. g.* He was bound over in the sum of Rs. 100 to appear in court=আদালতত হাজিৰ হবলৈ তাৰপৰা ১০০ টকাৰ মন্থনকা লোৱা হল। I dare or will be bound=মই ভাঙি কৰ পাৰোঁ, সেই কথাব বাবে মই দায়ী। —*pr* *n.* one who binds যি বাছে (যেনে কিতাপ), বন্ধুৰি। —*ing* *adj.* obligatory নকৰি থাকিব নোৱাৰা; বাধ্যতাই থকা। —*n.* বন্ধন, বাধনী, বোঁধনী, কিতাপৰ আবৰণ।

Binocele (বিনকল্) *n.* a telescope for viewing objects with both the eyes দুইনকী দূৰবীক্ষণ যন্ত্ৰ। —*cular* (বাইনকুলৰ) *adj.* adapted to the use of both eyes দুয়োটা চকুৰে চাবপৰা; দুইচকু থকা।

Binomial (বাইনমিয়েল্) *adj.* or *n.* a quantity having two parts a+b বীজগণিতৰ দুগু অঙ্ক।

Bio-genesis (বায়জেনেসিস্) *n.* the process of natural generation of life from life প্ৰাণৰ পৰা প্ৰাণৰ উদ্ভৱকৰ (*opp.* Abiogenesis = spontaneous generation স্বতঃউৎপত্তি)।

Biography (বায়গ্ৰেফী) *n.* an account of the life of a person জীৱন-চৰিত্ৰ, জীৱনী, জীৱন-বৃত্তান্ত। —*grapher* *n.* a writer of a biography জীৱন চৰিত্ৰ লেখক। —*graphical* *adj.* জীৱন-বৃত্তান্ত সম্বন্ধীয়।

Biology (বায়জিজ্) *n.* the science treating of living beings জীৱন-বিজ্ঞান জীৱতত্ত্ব। —*logist* *n.* one who studies the science of biology জীৱন-বিজ্ঞান পণ্ডিত। —*logical* *adj.* জীৱন-বিজ্ঞান সম্বন্ধীয়। —*warfare* জীৱাসু যুদ্ধ।

Bioscope (বায়'স্কপ্) *n.* an optical instrument by means of which actions of living beings are shown জীৱনদৃশ্য দেখুৱা যন্ত্ৰ, হাঁহা-

(বাইপেৰাচ্) *adj.* giving birth to two at a time একো একোবাবত দুটাকৈ পোৱাকালী জপোৱা।

Bipartite (বাইপাৰ্টাইট্) *adj.* divided into two parts দুই অংশত বিভক্ত। যেনে bipartite

leaf having drawn up in two corresponding documents as shared by two parties দুটা পক্ষৰ বাবে দলিল বা চুক্তিৰ দুটা নকল বখা; বিপাক্ষিক। যেনে bipartite contract, treaty etc.

Biped (বাইপে'ড্) *n.* a two footed animal দু-ঠেঙীয়া জন্তু, যিগদ।

Birch (বাৰ্চ) *n.* a kind of forest tree এবিধ টান কাঠৰ গছ, তুৰুপজৰ গছ।

Bird (বাৰ্ড) *n.* feathered animal চৰাই। —*catcher*=চৰাইমৰীয়া। —*eyed*=quick sighted ততালিকে দেখিব বা যিগিব পৰা, ওপৰ-চকুৱা। Bird's nest=চৰাইৰ বাহ। Bird's eye view=ওপৰে ওপৰে চোৱা। Bird of Paradise=অতি সুন্দীয়া পাখিযুক্ত এবিধ চৰাই। Bird of passage=amigratory bird সময়ে সময়ে ঠাই বা দেশ সলাই ফুলা চৰাই। A little bird told me=মই কাৰোবাৰপৰা জনিলোঁ, ওপৰে ওপৰে জনিলোঁ।

Biretta (বিবেটা) *n.* a clergy's cap খুঁটাৰ হাড়কৰ টুপী বিশেষ।

Birth (বাৰ্ণ্) *n.* the act of coming into জন্ম, ওপজা; off spring পোৱালি, সন্তান; origin উৎপত্তি; lineage বংশ, কুল, গোষ্ঠি, জাত। —*place* জন্মভূমি, ওপজা ঠাই। —*day* জন্মদিন। —*right*=the right or privilege to which one is entitled by birth ওপজা বহু, জন্ম-হিকাৰ।

Biscuit (বিষ্কিট্) *n.* a kind of hard and dry bread বিষ্কুট, বিলাতী পিঠা (Latin bis=twice)।

Bisect (বাইচে'ক্ট্) *v. i.* to cut into two parts সমানে দুভাগ কৰ, সমানে দোভাগ্যবৈক কট।

Bisexual (বাইচেজু'য়েল্) *adj.* herma-phrodite উভলিঙ্গ, দ্বিলিঙ্গ।

Bishop (বিশপ্) *n.* a spiritual guide in the Christian Church under an Archbishop খ্ৰীষ্টিয় বাহুপুৰোহিতৰ তলে প্ৰধান পাত্ৰী চাহাব। ডবা খেলাৰ গুটি বিশেষ। —*ric* (বিশপ'ৰিক্) *n.* প্ৰধান পাত্ৰী চাহাবৰ এলাকা আৰু পদ।

Bismuth (বিচ'মথ্) *n.* a kind of metal of reddish green colour অলপ ককলা বৰণৰ এবিধ মূৰ্খবীয়া ধাতু।

Bissexite (বাইসেক্সটাইল) *adj.* having an intercalary day ; a leap-year ৩৬৬ দিনীয়া বছৰ। অধিবর্ষ।

Bison (বাইচন্) *n.* a wild bull যেঠোন গৰু।

Bit (বিট্) *n.* a small piece এটুকুৰা, অকণমান অলপ, এডোখৰ ; the part of the bridle which remains inside the mouth of a horse ঘোঁৰাৰ লেগামৰ মুখ ডোখৰ। **Bit by bit** =in small piece অকণ অকণকৈ, ক্ৰমে, অলপ অলপকৈ। **To take the bit in his teeth** = to be beyond restraint থমাৰ নোৱাৰা, ঘোঁৰাটো বাখিৰ বা চম্ভালিব নোৱাৰা হ। **To put the bit in the mouth** =to restrain থমা, বাখ, চম্ভাল।

Bitch (বিচ্) *n.* (*fem.*) মাইকী কুকুৰ বা শিয়াল। অসন্তোষী তিকতা।

Bite (বাইট্) *v. t.* to seize with the teeth কামোৰ, দংশন কৰ ; to pain বিখা ; to cheat প্রতারণা কৰ, চল্ ; to nibble খুটিওৱা (যেনে মাছে)। — *n.* a wound caused by the teeth খংশন, কামোৰ, খোঁট ; a mouthful এমোকোৰা। **To bite the dust** =to die মৰ। **To bite the thumb** =তোচ নকৰা ডাব দেখুৱা, উদ্ভতি ধৰ ; (*pa. t. bite, pa. p. bit or bitten*).

Bitter (বিটাৰ) *adj.* having acrid taste তিতা ; painful দুঃখজনক চোকা। — *n.* তিতা বস্তু ; (*pl.*) এবিধ তিতা মদ। — *ness n.* তিতা গুণ।

Bitumen (বিটুমেন্) *n.* এবিধ খনিজ বস্তু।

Bivouac (বিভু-এক্) *n.* encamping of soldiers at night in the open air যুদ্ধৰ সময়ত মুকলি ঠাইত ৰাতি খপা ; তেনেকৈ মুকলি ঠাইত থকা অৱস্থা। — *v. i.* পহৰা দি ৰাতি খপ্।

Bi-weekly (বাই-উইকলী) occurring or appearing twice a week or once in two week সপ্তাহত দুবাৰকৈ হোৱা বা ওলোৱা ; দুসপ্তাহত এবাৰকৈ ওলোৱা।

Bizarre (বিজাৰ) *adj.* queer, eccentric অদ্ভুত, খামখেয়ালী ; যাব সাজ-পাৰ চুলি আদিৰ অদ্ভুত বিস্তাৰ তেনে মানুহ।

Blab (ব্লেব্) *v. i.* to talk nonsense বেল্বেলা, বক্বকা। — *ber n.* a talker চেল্বেলীয়া

মানুহ, আগুৰি নেহোৱাকৈ মিছাই বকি ফুৰা মানুহ।

Black (ব্লেক্) *adj.* of the darkest colour ক'লা, কলীয়া, ক'লাবৰণীয়া, কৃষ্ণ বৰ্ণ। — *n.* ক'লা-পোচাক, শোকপ্ৰকাশৰ চিন। — *en v. t.* to make black ক'লা কৰ। — *ish adj.* slightly black ক'লাচানেকীয়া, ঠুং ক'লা। **Black-beetle** = cockroach গুবুৰা পোক ; পইতাটোৰ। **Black board** কুলাত ব্যৱহাৰ কৰা ক'লা বোৰ্ড। **Black boding** অমঙ্গলীয়া, অমঙ্গলসূচক। **Black-browed** = sullen গোথোৰা-মুৱা, খং-মুক্ত। **Black chalk** ক'লা বস্ত্ৰ চক্ মাটি। **Black-faced** = gloomy দুখত মলিন মুখ হৈ থকা নিৰানন্দ, দুখময়। **Black Fever** কলাজ্বৰ।

Black-guard (ব্লেক্-গাৰ্ড) = a vile fellow বদমাচ, অসভা, নিধক মানুহ। **Black list** = list of defaulters ঠাকীদাৰৰ লিছি, ধকতাৰ তালিকা ; বেয়া মানুহৰ লিছি। **Black sheep** কুলাঙ্গাৰ দলৰ মাজত বদনামী মানুহ, চেকা থকা লোক। **Black smith** = one who works in iron কমাৰ। **Black-book** = a book for recording punishment বদমাচি বহী, দোষ বা দণ্ডৰ হিচাব ৰখা বহী। **In black and white** = in writing লিখিত, ভগা বগা আৰু ক'লাৰে অঙ্কিত। **To be in one's black books** = কাৰো অসন্তোষ-ভাজন হোৱা। **Black-art** = magic ইচ্ছাকাল বিদ্যা, বাকী-কৰণ, টাটক।

Blackmail (ব্লেক্-মেইল) *n.* money extorted by robbers, hush-money ডকাইতি কৰ, অস্তায়কৈ আদায় কৰা কৰ। — *v. t.* অস্তায়কপে ভয় দেখুৱাই কৰ আদায় কৰ।

Bladder (ব্লেডাৰ) *n.* a vessel containing air or liquid in the body মূত্ৰাধাৰ, মূত্ৰহালী ; মাছৰ চো।

Blade (ব্লেড্) *n.* the leaf or flat part of grass বাহৰ বা শস্তৰ পাত ; the cutting part of an instrument ধাৰ, চোক থকা ফাল ; the flat part of an oar ৰঠাৰ চেপেটা ফাল ; খুৰ। **Blade-bone** = কান্দৰ হাড়।

Blame (ব্লেম্) *n.* imputation of a fault, censure দাখ, অগৰ, দোষ, নিন্দা। — *v. t.* to find fault with, to censure হট, দাখ ধৰ,

জগৰ ধৰ, নিন্দা কৰ। —*able adj.* দোষী
জগৰীয়া। —*less innocent* নিৰ্দোষী, নিজগৰীয়া।
—*worthy adj.* liable to blame নিন্দনীয়।

Blanch (ব্লাঞ্চ) *v. t.* to whiten বগা কৰ।
—*v. i.* বগা পৰ বা হ।

Bland (ব্লেণ্ড) *adj.* smooth mild মিহি কোমল,
মৃদু।

Blatant (ব্লেণ্ডাণ্ট) *v. t.* to flatter, to caress
আদৰ কৰ, প্রশংসা কৰি ফুৎলা। —*ment n.*
coaxing, soothing speech মন ভাল লগোৱা
কথা, ফুটলনি।

Blank (ব্লেঙ্ক) *adj.* without writing খালি,
নেলেখা; empty, vacant খালি, শুদা, ফাঁচ;
unrhymed অমিতাক্ষৰ (যেনে ছন্দ)। —*n.* an
unwritten paper নেলেখা কাগজ; a lottery
ticket without any number ফাঁচ; the
white mark in a target চানমাৰিৰ বৰ্ডৰ মাজৰ
বগা চিন। —*shot* হিলৈৰ শুদা আৱাজ।

Blanket (ব্লেঙ্কেট) *n.* a woollen covering
কবল, থল। —*ing n.* cloth for blankets
কবলৰ কাপোৰ; the punishment of being
tossed in a blanket কবলত মেৰাই ফোঁকৰা
শাস্তি। A wet blanket=আনক নিকংসাই কৰা
মানুষ।

Blare (ব্লেয়াৰ্) *v. i.* to roar ভেঁ ভেঁ শব্দ কৰ।
—*n.* ভেঁ ভেঁ শব্দ।

Blaspheme (ব্লেচফেম্) *v. t. & v. i.* to speak
impiously of God ঈশ্বৰ নিন্দা কৰ; curse
শাপ দে, শাপ। —*er n.* ঈশ্বৰনিদ্ভুক। —*phemy*
n. contemptuous uttering against God
দেৱনিন্দা। —*phemous adj.* অশৰৰী, দেৱনিদ্ভুক।

Blast (ব্লাষ্ট) *n.* a gust of wind ধুমুহা, বতাহৰ
হেঁচা; sound of a wind instrument হুখেৰে
বজোৱা বাঁদৰ শব্দ বা হাত; explosion of
powder ধাৰ বাকদ উৰাই ফুইয়া কাৰ্য্য, বাকদ
উকৰা। —*v. t.* to split with powder ধাৰেৰে
ওকৰা বা ফুটা; to wither ওকা, জঁই পেলা;
to frustrate বাশ কৰ, বিফল কৰ। —*ed* মুলিয়া
টোটাৰ। **Blasting furnace**=a smelting
furnace ৰাঙ্ক গলোৱা গাংহালি। **Blasting-**
powder=পাথৰ বা পিল ওকবোৱা ধাৰ। **In full**
blast=পূৰ্ণবেগে, পূৰ্ণাঙ্গি।

Blatant (ব্লেণ্টাণ্ট) ধৰিব নলগীয়া, সামান্য।

Blatter (ব্লেটাৰ) *v. i.* to talk too much বক
বক কৰ।

Blaze (ব্লেজ্) *n.* flame জুইৰ আগ, জুইৰ শিখা;
breaking forth প্রকাশ, প্রকাশ; a white
spot on the face of a horse ফোঁট, ফোঁটা;
a mark made on trees to trace a path
হাৰিত বাট চিনাবৰ বাবে গছত কাটি যোৱা বীজ
বা চিন। —*v. i.* to burn as flame জ্বলি উঠ,
জুই লাগ। —*v. t.* to proclaim প্রকাশ কৰ।
—*zing adj.* emitting light প্রজলিত, প্রখ্যাত।
Go to blazes!=নিগাত হ। To blaze up=
খঙে মূৰৰ চুলি প।

Blazer (ব্লেজাৰ) *n.* a bright-coloured sporting
jacket উজ্জ্বল বস্ত্ৰ খেলুৱৈৰ কোট; light flannel
coat, often dyed with colours of some
particular institution পাতল ফ্লেনেলৰ
কোট, সাধাৰণতে কোনো অনুষ্ঠানৰ প্রতীক ঐক্য
ধাক।

Blazon (ব্লেজন্) *v. t.* to display, to make
public জনাজাত কৰ, প্রকাশ কৰ, প্রচাৰ কৰ।

Blazon (ব্লেজন্) *n.* a heraldic coat of arms
কুলমৰ্যাদাসূচক বৰ্ণ। —*ed* কুলমৰ্যাদা সূচক প্রতীক
আদি অঙ্কনকাৰী অথবা বৰ্ণনাকাৰী ভাট।

Bleach (ব্লেচ্) *v. t.* to make white ধো, বগা
কৰ। —*ing* কাপোৰ ধোৱা নিয়ম। —*ing powder*
এখিৰ কাপোৰ ধোৱা ধাৰ।

Bleak (ব্লেক্) *adj.* cold চেচা, দেহদেৰীয়া; exposed
মুকলি, উৎসং cheerless মন মুকলি মলমল,
নিৰানন্দ। —*ness n.*

Blear (ব্লেৰে) *adj.* dim with inflammation
ভাঙকৈ নেদেখা। —*eyed* কুকুৰীকণা, চকুকীয়া।

Bleat (ব্লেই) *v. t.* ভেড়াৰ নিচিনাকৈ ভেঁ ভেঁ শব্দ
কৰ, বেবা। —*ing n.* the cry of a sheep
ভেড়াৰ হাত। To bleat out=to speak foolishly
বেগবেগ।

Bleed (ব্লেড্) *v. i.* to let blood issue, to lose
blood ভেজ ওলা, বক্ত বাজ কৰ; to die by
slaughter হত হ। —*v. t.* to export money
from দেশেৰে টকা আদায় কৰি ল। The heart
bleeds=লোকৰ দুখত দুখ হ, মনত বেজাৰ লাগ।
p. n. letting of blood to come

out বক্তাব, তেজ ঘোরা। —*adj.* বক্তাব। (*p. t.* and *pa. p.* bled).

Blemish (ব্লেমিছ) *n.* a stain দোষ, কলঙ্ক, চেকা; disgrace অপবাদ; defect ত্রিষ্ট, দাৰ। —*v. t.* to defame বদনাম কর; to disfigure চেকা লগা, অপবাদ নে, দুৰ্ণাম কর।

Blench (ব্লেন্ড) *v. i.* to shrink কোচ-মোচ থা, পাচহোইক, থমক থা।

Blend (ব্লেণ্ড) *v. t.* to mix together মিশ্রিত কর, মিহলা, মিহলি কর; to compound in a mass একেলগ কর। —*v. i.* to mingle মিহলি হ; একেলগ হ।

Bless (ব্লেচ) *v. t.* to wish happiness to, to invoke divine favour upon আশীৰ্বাদ কর, to make happy সুখী কর; to praise গুণকীর্তন কর। —*ed adj.* happy, enjoying heavenly pleasure স্বস্ত, সঙ্গতি প্রাপ্ত, পবিত্র, স্বর্গসুখী, ভাগ্যবন্ত, ভাগ্যবান। —*ing n.* a prayer for happiness আশীৰ্বাদ। **Blessedness** = স্বর্গসুখ, কৃপা। **Single blessedness** = অবিবাহিত অরহা, উত্তরা বা বলা অরহা। **Bless God** = ই কি আচৰিত। **Bless my soul! Bless your heart** = অ মোর কপাল! (কোনো) অতর্কিত ঘটনাত মৰম দেখুৱাই কোতা কথাত বাহ্যাব করে)।

Blight (ব্লাইট) *n.* a disease of plants গছ জই পৰা ৰোগ। —*v. t.* to effect with blight জই পেলা, গছ জই পৰা, বেমাৰে ধৰ; to frustrate বিফল কর, নিৰাশ কর।

Blind (ব্লাইণ্ড) *adj.* destitute of sight কণা, অন্ধ, চকু নথকা, অন্ধলা; obscure আঁকাবত ignorant কণামূৰ, বিজ্ঞানামূৰ, জানাছ without any বাট নথকা বেনে **A blind man** বাব নোৱাৰা কণি বা পছলি। —*v. t.* to deprive of sight কণা কর, চকু ফুটা, বেদেখা কর; to deceive প্রত্ৰকনা কর, চকুত বালি দাৰ। —*n.* window screen মিথিকাত দিৱা পৰ্দা, ঢাকনি, আবৰণ; আঁৰ। —*ly adv.* কণামূৰাকৈ, চকুসুখ বুদ্ধি, নথকা-নিচিঠাকৈ। —*n.* want of sight অন্ধ অরহা, অন্ধকতা; ignorance দুৰ্ঘতা। —*fold* to cover the eyes চকু বান্ধ, বেদেখা কর।

—*faith* = অন্ধ বিশ্বাস। **Love is blind** = প্রণয় অন্ধ।

Blink (ব্লিক) *v. i.* or *v. t.* to wink, to see obscurely with the eyes half-closed চকু পচাব, চকু টপ-টপাব, এটা চকু বুদ্ধি কেঁবাকৈ চা; to shine in a flickering manner টিমিক-চামাক কৰি পোহৰ দে। —*n.* wink, glimpse কেঁবাহি দৃষ্টি; a gleam of light টিমিক-চামাক পোহৰ, জিলিকনি, টিপ-টপনি। —*ers n.* পোনে পোনে বাট দেখাকৈ ঘোঁৰাৰ চকুত বাকি দিয়া চামৰা, চকু ঢাকনি। —*ard* যি ঘনাই চকু পচাবি থাকে বা টিমিক-চামাককৈ দেখে।

Blirt (ব্লাৰ্ট) *v. i.* to burst into tears হঠাতে চকু-লোৰ।

Bliss (ব্লিচ) *n.* the highest happiness স্বর্গসুখ, পৰম সুখ, অময়া সুখ। —*ful adj.* দৌড়াগ্যবান, বিনন্দীয়া। —*fulness n.* মহানন্দ।

Blister (ব্লিষ্টাৰ) *n.* watery bladder on the skin পানী-জোলা, ভোঁ; ointment or plaster to raise a pustule গাত ভোঁ জোলা লেপ। —*v. i.* to cause a blister ভোঁ জোলা, পানী জোলা বান্ধ। —*fly* দৌড়াহি পোক, আহাৰকা।

Blithe (ব্লাইথ) *adj.* joyous, sprightly প্রফুল্ল, আনন্দময়, বক্তৃবাল, চটখটীয়া। —*ness* দৃষ্টি। —*some* = mirthful খেমেলীয়া।

Blither (ব্লিথাৰ) *v. i.* to talk nonsense garrulously অৰ্থহীন বাচালতা প্রকাশ কর; চেলেশুৱামি দেখা।

Blitz-krieg (ব্লিক্-ক্ৰিগ্) *n.* (see war), a violent aeroplane attack ভয়ানক আকাশী জাহাজৰ আক্রমণ; বিহাংগলি আক্রমণ।

(ব্লিভাৰ্ট) *n.* a blinding storm of wind and snow বৰকৈ বলা বৰকৰ ধুমুহা।

(ব্ল'ই) *v. t.* to cause to swell ওফলা, জাঁকি দি ওফা (বেনে মাছ)।

(ব্লব) *n.* a drop of liquid পানীয়া বক্তৰ এটোপাল; a round spot কোট; gooseberry or anything like it ক'লা জাম্বৰ দৰে টুলটুলীয়া বক্ত।

Block (ব্লক) *n.* an unhewn piece of wood or stone গড়, গুৰিকাঠ, ঠকুৱা, কুন্দা, শোট কাঠ বা শিল; a piece of wood or metal on

which something is engraved in printing চাপ, নকশা; a pulley জলকীট; পুৰী; a group of houses একেলাটৰ এগাৰী ঘৰ; an obstruction প্রতিবন্ধক, ভেঁটা। —*to shut up* আদম, আদমটো বন্ধ, ঘেৰি পেলাই। —*head n.* a fool মূৰ্খ, ভেৰা। —*to cut blocks with a razor* একসময়তে এখনভেঁটা বেঁচি চলিব নোৱাৰা নিয়ম। —*tin* মিডাক ধাতু। *In block* একেবাৰে, পাইকাৰী মতে। *To cut blocks with a razor* =অৰ্থাৎ চোঁটা কৰ।

Blockade (ব্লকডেড) *n.* blocking up of a place by surrounding with troops or ships কোঠ, সেনাৰে ঘেৰি ধৰা কাৰ্য্য, অৱৰোধ। —*v. t.* to surround by troops কোঠ দিব, সেনাৰে ঘেৰি ধৰ।

Blonde (ব্লন্দ) *n.* a person of fair complexion সুন্দৰ, সোণালী চুলি থকা বগা বঙৰ মানুহ (*opp.* Brunette ক্ৰেনেত)।

Blood (ব্লাড্) *n.* the red fluid which flows in the veins and arteries of men and animals তেজ; relationship আত্মীয় স্বজন; descent বংশ, কুটুম্ব; temperament. বৈজ্ঞানিক স্বভাৱ; murder বুন; red juice of anything বঙ্গা বস। *His blood is up* =ভাৱ ধং উঠিছে। —*bought* =procured by bloodshed বক্তৃতা কৰি পোৱা। —*heat* হানুহৰ গৰি তাপৰ সমান গৰম। —*horse* ভাল জন্তুৰ ঘোঁৰা। —*hound* এবিধ কুকুৰ। —*money* কৰো গাত মিহটক হত্যাৰ জগৰ লগাই অৰ্জা ধন। —*poisoning* তেজ বিষাক্ত হোৱা বেমাৰ। —*relation* =related by blood or marriage বংশ, আপোন সম্পৰ্ক। —*shed* =slaughter হত্যা, বুন। —*shot* অতিকৈ বঙা (চকুত খাটে)। —*stained* =stained with blood বক্তৃতা। —*thirsty* বক্তৃতিপাসু, হিংস্ৰ। —*vessel* তেজ চলা নালী, ধমনী। —*less* নিস্তেজ, শৈতা। —*flux* তেজ শীত। *In hot blood* =from excitement হতৰ বেগত। *In cold blood* =from deliberate judgment ইচ্ছাপূৰ্বক। —*y adj.* stained with blood বক্তৃতা; cruel নিষ্ঠুৰ, দহা-ধৰম নোহোৱা। *Blood and iron policy* =বগনীতি। *Of the royal blood* =ৰাজবংশী। *Blue blood* =ডাঙৰ হানুহৰ বংশ।

Flesh and blood =দেহ-ধৰ্ম, জীৱপ্ৰকৃতি। *Blood is thicker than water* =ভেজ-মজহৰ সম্পৰ্ক সবাতকৈ ডাঙৰ।

Blood-bank তেজৰমা ধৰ পৰা ঠাই। —*shed* বক্তৃতা। —*sports* বক্তৃতি কৰা বং-ধেমালি। **Bloom** (ব্লুম্) *v. i.* to flower ফুল ফুলা, ফুল মেল, ফুল ধৰ; to be in a state of youth or vigour ফুল, চেহেৰা মুকলি হ, শুৱনী হ। —*n.* a blossom ফুলৰ কলি; youthful vigour and freshness ডেকা চেহেৰা, জেউতি, গালৰ টুপ-টুপীয়া সুন্দৰ বৰণ। —*ing, -y adj.* ভালকৈ ফলা, প্ৰস্ফুটিত; shining উজ্জল। *To take the bloom off a thing* =কোনো বস্তু মলিন হা হতজী কৰ।

Blossom (ব্লসম্) *n.* a flower-bud ফুল, ফুলৰ কলি। —*v. i.* to put forth flowers ফুল, ফুল ধৰ।

Blot (ব্লট্) *n.* a stain চোকা, দাগ; infamy, disgrace অপবাদ। —*v. t.* to stain দাগ লগা; to obliterate লোপ কৰ, মাৰ নিয়া, নষ্ট কৰ; to wipe off, dry মচি শুকা, টোকা। *Blotting paper* =চোকা কাগজ, শোহনী কাগজ। *Blot out* =মচি পেলা। *A blot on the escutcheon* =বংশৰ কলঙ্ক। *Blot one's copy book* =কলঙ্ক অনা, অপহাৰ অনা।

Blotch (ব্লচ্) *n.* a pustule গাত হোৱা ক'লা দাগ, তিল বা আচিনাই। —*v. t.* to mark with dark spots on the skin ক'লা ক'লা দাগ কৰ। —*adj.* Blotchy বোবোৰা-বোবোৰা।

Blouse (ব্লাউজ্) *n.* তিবোতাৰ এবিধ চোলা।

Blow (ব্লো) *n.* a stroke আঘাত, ঘাপ, থুলা, চৰ-চাপ, কিল-ডুকু; mishap দুৰ্ঘটনা। *At a blow* =suddenly হঠাৎ, একেথুলাই। *To come to blows, to exchange blows* =হতাহতি লাগ, মৰামৰি কৰ। *Without striking a blow* =নিকপত্ৰে, অনায়াসে। *To strike a blow for* =সহায় কৰ। —*v. i.* to produce a current of air ফুতা, বতাহ বস। —*v. t.* বতাহেৰে হেঁচ, ফু' দে, ফু' দি বজা, ফুক। *To blow away* =উৰাই নে। *To blow down* =বতাহে পেলা, বতাহত পৰি থোৱা। *To blow up* =উৰাই পেলা (ঘেৰে ধাৰেৰে)। *To blow out* =মুমা। *To blow hot and cold* =কষ্টকতে ভাল কষ্টকতে

বেয়া হ, লগতে মৰম দেখা লগতে থং দেখা। To blow off=বলেৰে বতাহ বা ভাগ বাজ কৰ। To blow up=ফুটি যোৱা। To blow over=to subside হাব যা, শামকটি। To blow one's own trumpet=নিজৰ গুণ-গোৱৰ কৰ। To blow one's brains out=মুৰত গুলি কৰ। Blower=জুই ফঁহাই দিয়া যন্ত্ৰ।

Blowze, Blowzy (ব্লুজ) *adj.* coarse looking দেখাত শুকান উৰান মুখ বন্ধাপৰা।

Blubber (ব্লাবৰ্) *v. i.* to weep vehemently চেৰেউ-কেৰেউকৈ কান্দ, ছৰাওবাবে কান্দ। —*ed p. adj.* of a face swollen with weeping কান্দি কান্দি ওফুন্দি যোৱা মুখেৰে।

Bludgeon (ব্লাড্জন্) *n.* a short stick, having one end heavier than the other গদা; একালে গধুৰ টোকাৰ।

Blue (ব্লু) *n.* one of the seven primary colours নীলবৰণ, নীলবং; the sea সাগৰ; the sky আকাশ। —*adj.* of the blue colour নীলবৰণীয়া। —*ish adj.* slightly blue ঈষৎ নীলা। —*beard n.* কেইবাজনীও পত্ৰী থকা মূনিহ। —*black* নীলবৰণৰ ডাঙৰ থকা ক'লাবৰণ। —*book*=parliamentary reports and returns পাৰ্লামেণ্টৰ বাজ-সভাৰ কাকত। —*bottle* পুলিচৰ মানুহ (বেমেলাীয়া কথাত কোৱা হয়)। —*jacket*=a seaman নৌ-সেনাৰ লগৰ নাৱিক। —*stocking*=a learned but pedantic lady বিদ্যাভিমানী ডিৰোতা। —*devil* পিশাচ। —*ribbon*=any great prize সবহ মূল্যৰ পুৰস্কাৰ। —*water* গভীৰ সাগৰ। The blues =বন্ধাৰ অথবাৰোহী গ্ৰহণী বা চকুৰী। —*stone*=vitriol তুতীয়া। To look blue=to be down spirited বেজাৰ মনেৰে থাক।

Bluff (ব্লাফ্) *adj.* out-spoken ভংতকীয়া, হুহুৰীয়া, খোলা; blustering দাঙিক। —*ly adv.* খোলাখুলিকৈ, ষপৰাই। —*n.* a high river bank খিৰ গড়া; a boastful swagger গেজেৰী, ভাবুকি।

Blunder (ব্লাণ্ডাৰ্) *n.* a great mistake ডাঙ্গৰ ভুল। —*v. i.* to make a gross mistake ডাঙ্গৰ ভুল কৰ। —*er* ভুলকাৰক।

Blunderbuss (ব্লাণ্ডাৰ বাচ্) *n.* এবিধ চুটি ডাঙ্গৰ মুখেৰে বন্দুক।

Blunt (ব্লাণ্ট) *adj.* rough, not sharp ভোতা, চোক নখকা, বহুতা; dull ভোলা; frank খোলা। —*v. t.* to dull the edge ভোতা কৰ। —*ly adv.* খোলা-খুলিকৈ। —*ness n.* Blunt-witted=ভোলা, ভোবা।

Blur (ব্লাৰ্) *v. t.* (out or over) দাগ লগা, চেক লগা, লেপ-থেপ কৰ, অস্পষ্ট কৰ। *Pa. p.* blurred.

Blurt (ব্লাৰ্ট) *n.* sudden utterance দপ্ কৰে নতৰা-নিচিঙাকৈ কোৱা কথা। To blurt out=দপ কৰে কৈ পেলা।

Blush (ব্লাছ) *n.* sudden appearance of red glow on the face লাজত বা নম্ৰ গুণবৰণা হোৱা মুখৰ বন্ধা বৰণ, সেওমেঠ ভাব, দীপ্তি, মুখত ডেজ উঠা। —*v. i.* to express shame লাজ কৰ, চুহুৰ চামাক কৰ, মুখ আমোলা। —*ing n. or adj.* মুখত ডেজ উঠা, নম্ৰভাৱ, লাজুক। At the first blush =পোন প্ৰথমে চকুত পৰোতেই, চকুৰে চোৱা মাত্ৰকে। To put to the blush=লাজ লগোৱা।

Bluster (ব্লাষ্টাৰ্) *v. i.* to make a loud noise like wind হো হো শব্দ কৰ, হোহোৱা, দম্ভম। —*n.* হোহোৱনি, দম্ভমনি। —*ing n.* swaggering দৰ্ভাঙ্গি, দপ্‌দপনি, ভাবুকি। —*ous adj.*

Bo, Boh (ব') হুঃ।

Boa (ব-এ) *n.* a general name for the largest species of serpents অজগৰ সাপ, পানী-মড়লী সাপ।

Boar (বোৰ্) *n.* the male of swine মতা বনবীয়া গাহৰি, বৰা। —*ish adj.* like a boar brutal বৰাগাহৰিৰ নিচিনা, পশুৰ দৰে।

Board (বোৰ্ড) *n.* a broad wooden frame কাঠৰ ফলি, ডঙা, মেজ; food আহাৰ, খোৱা-বোৱা; a table round which a council is held সভা কৰা মেজ; মণ্ডলী; a council of some authorised persons কোনো শাসন-প্ৰশাসনী বিষয়ক সভা হেনে, The board of revenue=বাজহ বিষয়ক সভা; the deck of a ship জাহাজৰ ভিতৰৰ ওপৰৰ ভাগ। —*v. t.* to provide food on payment ৰন লৈ খাবলৈ দি; to enter a ship by force জাহাজত বলেৰে সোম। —*v. i.* to take

food আহাৰ কৰ। —*er n.* one who lives in a boarding and receives food there যি বিভিন্ন খাকে আৰু খায়। —*ing n.* act of covering with board ডক্তা লগোৱা কাম; act of supplying with food on a fixed payment ধন লৈ আহাৰ দিয়া কাৰ্য। **Black-board**=কুলত ব্যৱহাৰ কৰা ডাঙৰ কাঠৰ ফলি। **Pasteboard**=কিতাপৰ বাকলি লগাবৰ নিমিত্তে ব্যৱহাৰ কৰা মঠকা কাগজ।

Boarding-school=খাবলৈ আৰু পঢ়িবলৈ বন্দবস্ত থকা কুল বা পঢ়াশালী। **Board and lodging**=খোৱা খোৱা, খোৱা আৰু থকা। **Board school**=হানীয়া বৰ্ডৰ খৰছত চলোৱা কুল। —*wages* চাকৰৰ খোৱা খোৱাকী। **Above board**=প্রকাশে, নিঃসন্দেহে। **By the board**=জাহাজৰ কাষত। **To go by the board**=নষ্ট হোৱা, হেৰোৱা। **To go on board the ship**=কোনো জাহাজত উঠি যোৱা।

Boast (বোষ্ট) *v. i. or v. t.* to brag, to talk proudly গগা, গগ কৰ, ফিটাহি কৰ, দৰ্জালি কৰ। —*n.* vaunting দৰ্জ, অহঙ্কাৰ, ফাতিহা, ফিটাহি। —*ful adj.* given to vainglory দাম্ভিক, অহঙ্কাৰী, ফুটংগিৰি মানুহ। —*ing* কেবামতালি।

Boat (বোট) *n.* a small ship সৰু জাহাজ। —*ing* =the art of plying a boat নাওবোৱা অভ্যাস। —*man* নাৱবীয়া, নাওবৈহা। —*swain* চাবং। **In the same boat**=একে অৱস্থাত থকা বা পৰা। **To have an oar in another man's boat**=to meddle with another's affairs আনৰ কামত খণ্ডকাপ।

Bob (বব) *v. i. or v. t.* to move up and down in a jerking manner টোপা, চিপা। —*n.* bait used in angling চিপ, টোপ; a jerking motion আঁকোৰ; a familiar form of Robert “বৰাৰ্ট”ৰ উপলুকা নাম; a policeman কনিষ্টেবল। **Bobbed hair**=চুটি কৰি ছাটি দিয়া চুলি; পাহ কটা চুলি।

(বকিন্) *n.* a small round piece of wood on which thread is wound টাহুৰি, সূতা মেৰাই খোৱা ঘূৰণীয়া কাঠ।

Bo-tailed adj. with a tail cut short নেজকটা, নেজৰখা। **Bo-d-tail** থকা-নেজ।

(বোড্) *v. i. or v. t.* to prophesy, to fore-

show আগধৰি ক, আগেই কোনো এটা লক্ষণ প্রকাশ পা। **In bodes no good**=ই ভাল হব বুলি দেখা নেযায়, ই ভাল লক্ষণ নহয়। —*ful*=ominous কুলক্ষণীয়া *e. g.* A **bodiful message**=অমঙ্গল বাতৰি। —*ing n.* an omen কুলক্ষণ, অমঙ্গলৰ চিন।

Bedice (বেডিচ) *n.* a woman's jacket ভিৰোতা মানুহে পিন্ধা থকা চোলা, জাকিট চোলা, কাঁচুলি।

Bodkin (বডকিন্) *n.* large blunt pin সৰু হাত-যাঠি, শলা। **To sit or ride bodkin**=কোনো মতে ঠাই খাই বহি বা।

Body (বডি) *n.* the whole frame of an animal গা শৰীৰ, দেহ; a person কোনো এজন, লোক; middle of anything মাজভাগ, মাজ; a number of men দল, জাক। **Bodied** দেহযুক্ত। **Bodiless adj.** অশৰীৰ **Bodily adj.** relating to the body গাৰে, শৰীৰৰে। —*adv.* distinctly, without reserve সম্পূৰ্ণৰূপে, দেখা-দেখাকৈ *e. g.* He denied it **bodily**=সি একেবাবেই অস্বীকাৰ কৰিলে। **In a body** জাক পাতি, দল বাকি। **Body and soul**=দেহেৰেহে। —**guard n.** a guard attending on the ruler of a province or the king বজাৰ গা বৰীয়া চিপাহী। —**politic** গোটেই ৰাজনৈতিক দল। —**servant** গা চোৱা লিগিৰা। —**warrant** ধাৰ তথ্য নোৱাৰা ধৰুৱাক শিৰেস্তাৰ কৰা পৰোৱান। —**snatcher**=মৰা মানুহৰ দেহ কবৰৰ পৰা চুৰি কৰি অনা লোক।

Body corporate=নিগম নিকাৰ।

Boffin অনুসন্ধানত লাগি থকা লোক; বৈজ্ঞানিক।

Boetian (বিয়োটিন্) *adj.* pertaining to Boeotia in Greece, hence dull, stupid ভেৰা, আঁজলা।

Bog (বগ্) *n.* a marsh জলাহ। —*gy adj.* দোপনি, পিটনি, দলদোপ। —**butter** পিতাভিত্তি পোতা এবিধ চৰ্খিৰাজীয়া খনিজ বস্তু। —**trotter**=one who lives in a boggy land, hence an Irishman জলাহত থকা যেনে আচৰ্ণ্যাণ্ডৰ মানুহ।

Boggle (বগল্) *v. t.* to hesitate ভৱত ইফাল সিফাল কৰ, চুচুচামাক কৰ।

Bogle, Bagey (বগি) *n.* চাৰি চকাৰ গাড়ী। বেলৰ গাড়ী।

(বগল) *n.* goblin ভূত।

Bugus (ব'গাচ্) *adj.* spurious মিছা, কৃত্রিম, কেবল লোক-দেখনিয়াৰ, ভাওজোৰা।

Bohemian (বোহেমিয়েন) *n.* and *adj.* a person of loose habits, one who sets aside social conventionalities সামাজিক বীতিনীতি দলিয়াই পেলাওঁতা উচ্ছৃঙ্খল মানুহ। —*life* উচ্ছৃঙ্খল জীৱন।

Boil (বাইল) *v. i.* to bubble up by means of heat উতল, তাপ পাই ওফুন্দি ওঠ; to be hot তপত হ; to be excited উত্তেজিত হ। —*v. t.* to heat উতলা, তপতা; to cook সিজা, ৰান্ধ। To **boil down** = তপতাই গোহা। To **boil over** = উতলি বাগৰি পৰ। **Boiling point** = পানী উতলিব পৰা তাপৰ সমান, ফুটনাঙ্ক। **Boiler** ৰেল বা জাহাজ আদি চলাবৰ নিমিত্তে পানী উতলাই ভাপ তৈয়াৰ কৰা কল; তপত কৰোঁতা। পানী তপতোৱা ইঞ্জিনৰ চোলা।

Boil (বাইল) *n.* a tumour গাঁড়, গাঙ্গটি।

Boisterous (বাইষ্টাৰ-অচ্) *adj.* wild জকাল; জলী, noisily merry আটাইছৰা; কোঁহাল প্ৰিয়, হোঁহোৱা; **Boisterousness** *n.* আটাই; বক-বকনি; কোঁহাল; হাই কিৰীলি।

Bold (ব'ল্ড) *adj.* having courage; daring; সাহিয়াল; সাহসী; wanting foresight অবিবেচক; আগপাচ নুগুণ; striking to the sight চকুত পৰা, ওলাই থকা; steep ওখ। **Boldfaced** *adj.* impudent উধৰা, নিলাজ। **Boldly** *adv.* সাহসেৰে। **Boldness** *n.* bravery সাহস; উদম। To **make bold** = to take the liberty; to be forward in speaking কোনো কথা তোচ নকৰা। To **show a bold front** = উদ-নকৰি আগবাঢ়ি যা, তোচ নকৰ।

Bole (ব'ল) *n.* the body of a tree গা, গছ; a recess in a wall দেৱালৰ মাজৰ খোঁক।

Boll (ব'ল) *n.* the seed vessels of poppy, flax & the like কপৰা; ওটী থকা বাহ; a measure of capacity for grain মধ্য জোৰা মোন বা পাচি।

Bollard (ব'ল্-আৰ্ড) *n.* a post on a wharf to which the vessels are tied জাহাজ বধা ঠাইত জাহাজ বন্ধা খুটা।

Bolometer (ব'ল-মিটাৰ্) *n.* an instrument

for measuring radiant heat উজ্জ্বল পোহৰৰ তাপ জোখা যন্ত্ৰ।

Bolshevik (বল্-শ্বেভ্-ইক্) *n.* a member of the Russian socialist party of revolutionary character কচীয়া দেশৰ এক বিপ্লবকাৰী সংগ্ৰামক দলৰ লোক।

Bolster (ব'ল্-ষ্টাৰ্) *n.* a long round pillow দীঘল গাঁড়ু। —*v. t.* a pad or a cushion হেঁচা নেখাবলৈ কোনো কলত লগোৱা কোমল নুৰা বা ডেজা।

Bolt (ব'ল্ট) *n.* a pin to fasten a door etc. দুৱাৰৰ শলখা; লোহাৰ খিলি; an arrow কঁাৰ, শৰ; a thunderbolt বজ্জ। —*v. t.* to fasten with a bolt খিলি বা শলখা মাৰি বন্ধ কৰ; to expel suddenly হঠাৎ বাজ কৰা। —*v. i.* to rush away ওলাই লব মাৰ। **Cupid's bolt** = কাম বান।

Bolt or Boul (ব'ল্ট) *v. t.* to sift তুহ চাল।

Bolter *n.* আটা গুড়ি চলা চালনী। **Bolt hole** = a place of shelter মাটিৰ তলত লুকুৱা ঠাই।

Bolus (ব'লাচ্) *n.* a round mass লাড়ু; লড়া। ডাঙ্গৰ বৰি।

Boma থাৰা; কাহাৰী; কোঁঠ; এবিধ বিৰাট সাপ।

Bomb (বম্) *n.* an explosive of destructive nature বোমা; অস্ত্ৰ নস্ত্ৰ তৰোৱা গুলী ফটকা; গোলাকাৰ আৱেগ জন্ত্ৰ।

Bombay-duck *n.* a fish of the salmon and trout kind in a dried condition এককম শুকান হাছ।

(বম্বাৰ্ড) *v. t.* to attack with bombs গোলাবৰ্ষণ কৰ, গোলাগুলি মাৰি আক্ৰমণ কৰ।

—*ment* *n.* গোলাবৰ্ষণ **Bombardier** *n.* গোলাবৰ্ষণকাৰী লোক, গোলন্দাজ।

(বম্বেট) *n.* a high sounding style দীঘল ডাঙৰ লক থকা ডাৰা। —*ic* *adj.* high-sounding দীঘল ডাঙৰ কৰা থকা।

(বোলা ফাইড) *adj.* or *adv.* genuine প্ৰকৃত, আচল; in good faith প্ৰকৃত ভাৱত, সবল ভাৱেৰে।

Bonbon (ব'ব'ন) *n.* a sort of sweetmeat বন্দুটি, কলকল চেনিৰ মিঠে।

Bound (ব'ব'ন্ড) *n.* anything that binds

union সংযোগ; a document খত, দলিল; একবাৰনামা; the process of connecting one brick with another ইটাৰ গাঁথনি. (*pl.*) —*s*=chains, fetters শিকলি, ফাটেক্. —*ed* *adj.* মাহুল দিবলগীয়া একবাৰনামা থকা। —*er* stores or warehouse মাল ৰাখিবলৈ পট্টা থকা গুদাম ঘৰ। —*man*=গোলাম; বন্দী, বন্ধুতা। —*s-man* *n.* a slave গোলাম; a surety জামিন। —*maid-woman*=বেটী। —*debt* দলিলী কৰ্জ। —*servant*=বন্ধুতা। —*age* *n.* slavery গোলামী, কয়েদ, দাসত্ব।

Bone (বোন্) *n.* a hard substance in the body of a living being হাড়, অস্থি; (*pl.*) the bones collectively, the body হাড়ৰ সমষ্টি, শৰীৰ (ভুক্তার্থে)। **Bony** *adj.* full of bones হাড়ময়, হড়লা। —*dust*, —*metal* সাবৰূপে ব্যৱহাৰ কৰা হাড়ৰ গুৰি। A bone of contention =বিবাদৰ মূল কাৰণ। A bone to pick = a grievance অভিযোগ, জগৰ। To make no bones of = বাচৰিচাৰ নকৰ, অলপো আশঙ্কা নকৰ। To the bone = হাড়লৈকে। A skin and bone = হাড়-হাল মাত্ৰকে থকা মানুহ। Bred in the bone = মজাগত।

Bonfire (বন্-ফায়াৰ্) *n.* a large fire in the open air to express rejoicing মেজি।

Bonhomie - (বনঅমি) *n.* good nature সবলভাৱ।

Bonnet (বন্নেট) *n.* a covering for the head ডিবোতা মানুহৰ টুপি; the cover of a motorcar engine মটৰ ইঞ্জিনৰ ঢাকনী।

Bonny (বনি) *adj.* handsome শুৱলী, বক্সিয়াল।

Bonus (ব'নাচ) *n.* an extra dividend or gratuity বাঢ়ি, ওপৰকি লাভ, পুৰস্কাৰ।

Boob, Booby (বুবি) *n.* ডোবা বা অজলা মানুহ। A booby will never make a handle = খুন্দী-পিটি গাৰক ধোৱা কৰিব নোৱাৰি। Booby trap = অজলাক উজুতি ধুৱাবলৈ বাটত থৈ দিয়া শিল বা ইটা।

Boodle (বুডল্) *n.* a crowd, pack জাঁক, জুম। stock-in-trade বেপাৰৰ মুঠ জমা বস্তু।

Book (বুক্) *n.* sheets of paper written or blank bound together পুথি, কিতাপ, গ্ৰন্থ, বহী, খাতপত্ৰ; the division of a book গ্ৰন্থৰ

ভাগ। —*v. t.* to enter in a book হিচাব লেখ; to transmit by entering in a book মাল চালান দে; to take a ticket for জাহাজত যাবলৈ টিকেট ল। —*binder* দপ্তৰি, কিতাপ বান্ধোতা। —*case* কিতাপৰ আলমাৰি। **Booking office** = বেল জাহাজৰ টিকেট দিয়া ঠাই। —**keeping** হিচাব ৰখা বিদ্যা। —**learning** পুথিৰ বিদ্যা (ব্যৱহাৰিক জ্ঞানৰ অভাৱ বুজায়)। —**let** সক পুথি। —**mark** কিতাপ পঢ়াৰ চিন। —**post** কিতাপ-পত্ৰ ডাকেৰে পঠোৱা নিয়ম বা পদ্ধতি। —**shelf** কিতাপ ৰখা দেৰাজ, পুথিঠগা। —**seller** কিতাপ বেচোতা। —**shop** কিতাপৰ দোকান। —**stall** মুকলি ঠাইত কিতাপ বেচা দোকান। —**stand** কিতাপ পঢ়া গুহ মেজ। —**worm** কিতাপৰ পোক, যি সদায় হাতৰপৰা কিতাপ নেৰে। To be upon the books = চৰকাৰী বহীত নাম থকা। To bring to book = to bring to account দায়ী কৰ, জগৰীয়া কৰ। To take a leaf out of another's book = অইনৰ আদৰ্শ অনুসৰণ কৰ;

Boom (বুম্) *n.* a pole for stretching out a sail জাহাজৰ পালতৰা ডাং; a hollow roar গুৰগুৰণী শব্দ, গুমগুমণী; sudden increase of business activity কোনো বেপাৰৰ ইঠাৎ মূল্য বৃদ্ধি; অতি লাভজনক অৱস্থা। (*opp.* slump) —*v. i.* to make a hollow roar গুমগুমণী, গুম্ গুম্ শব্দ কৰি বাজ হ; to make a rush to become prosperous ধন ঘটিবৰ আশতে হিচ্ ঝাইপৰ। —**ing** = rushing with violence খুব বেগেৰে বাজ হোৱা। A boom year বছাৰ চলা বছৰ।

Boomerang (বুমেৰাং) *n.* অষ্ট্ৰেলিয়াৰ আদিম অধিবাসীয়ে মুছাদিত ব্যৱহাৰ কৰা এবিধ আকোঁৰা ডাং, গালৈ উভতি অহা ফৰ্ণুটি।

Boon (বুন্) *n.* a gift or favour দান, অনুগ্ৰহ; a prayer আবেদন। —*adj.* (*e. g.* a boon-companion) gay, merry খেমেলীয়া, আমোদী, বন্ধুতাল।

Boor (বুৰ্) *n.* a rustic, a coarse person চহা, অসভ্য। —**ish** *adj.* rustic অসভ্য। —**ishly** *adv.* —ishness *n.*

Boost (বুষ্ট্) *v. t.* to shove সমুখৰ পিনে গঁতা মাৰি পঠোৱা; to advertise প্ৰচাৰ কৰি ফুৰ।

to help to promote উন্নতিবিধানত সাহায্য কৰ।

Boot (বুট) *n.* a leather covering for the foot বুট জোতা। —lace জোতাৰ ফিটা। —last জোতাৰ সুমাই বগা কাঠৰ পাঁচ বা ঠাট। Six feet in his boots=জোতাৰে সৈতে হুফট দীঘল। To die in his boots=সবল অৱস্থাত মৰা। To have one's heart in one's boot=বৰ ভয় খোৱা। **Bootlegger** *n.* চোৰাংকৈ মদ বেচোতা।

Boot (বুট) *n.* advantage লাভ। —less=without profit অকামিলা, অনর্থক। To boot= in addition উপৰিও, তাৰ বাজেও।

Booth (বুথ) *n.* a temporary hut or stall at a market place পঁজা ঘৰৰ ওলত দিয়া দোকান বা পোহাৰ।

Booty (বুটি) *n.* spoil from vanquished enemy, plunder, pillage লুটৰ বস্তু, লুটি অনা বস্তু।

Booz (বুজ) *v.* লাবে লাবে মদ খোৱা।

Bo-peep (বোপীপ্) *n.* a play among children লুকাভুকি খেলা।

Borax (বৰেক্স) *n.* a kind of mineral salt সুৰণা। **Boracic** *adj.* pertaining to borax.

Border (বৰ্ডাৰ) *n.* an edge, margin, boundary of a country দাঁতি, কাষ, সীমা, পাৰ; embroidered edge of a garment or cloth পাৰি, আঁচল, আউটি; a flower-bed ফুল বোৱা ডেউ। —*v. i.* (on) to approach প্ৰায় অনুকূপ হ, সমতুল্য হ। —*v. t.* (upon, with) to be adjacent ওচৰ চাপ, কাষত থকা; to adorn with a border পাৰি দে। —*er*=one who lives near border of a country দাঁতি-কাষৰীয়া, দাঁতিয়াল।

Bore (ব'ৰ্) *v. t.* to make a hole by piercing বিকা দে, বিকা কৰ; to annoy আমনি কৰ, বিৰক্ত কৰ। —*n.* a hole বিকা, ফুটা; a person who gives trouble আমনি কৰোঁতা; the cavity of a gun হিলৈৰ বিকা। —*dom* ৰাস্তি। —*er* *n.* an insect that pierces wood কেৰোণ পোক; কাঠ পোক; a person or thing that bores বিকনা, ফুটা কৰোঁতা। —*ings* বিকা দিওঁতে ওলোৱা কাঠৰ ওৰি। **Boring-instrument**=বিকনা, ভোঁহৰ।

Bore=past tense of bear.

Boreas (বোৰিয়েচ্) *n.* north wind উত্তৰ দিশৰ পৰা বৈ অহা বতাহ।

Born (বৰ্ন) *p. p.* of bear (ওপজা)। **Born in or with**=inherited by birth ওৰাৰিচ, ওপজা মাত্ৰে উত্তৰাধিকাৰী। **In one's born days**=জীয়াই থকা কেদিন, জীৱনত। **Born in the purple**=ৰাজবংশজাত। **Born with a silver spoon in one's mouth**=চহকী পিতাকৰ ঘৰত জন্মল।

Borough (বাবো) *n.* a town that has the privilege of sending members to Parliament পালিয়ামেণ্টে মহাসভালৈ মেম্বৰ মনোনীত কৰিব পৰা নগৰ। **Country borough**=৫০,০০০ হেজাৰৰ ওপৰ মানুহ থকা বিলাডৰ নগৰ।

Borrow (বৰো) *v. t.* to take on loan ধাৰ কৰ, ধাৰে ল; copy from others আন ঠাইৰপৰা বা লোকৰপৰা অনুকৰণ কৰ; to derive power from others আনৰপৰা ক্ষমতা প। —*er* ধাৰ কৰোঁতা, ধকা। —*ed feathers or plumes*= কৃত্ৰিম ৰূপ; আনৰ ভাও।

Borstal system (বৰ্চ'ল চিষ্টেম) *n.* Borstal ৰ দ্বাৰা আৱিষ্কৃত পদ্ধতিবিলাক। অপ্ৰাপ্তবয়স্ক অপৰাধীক কাৰাৰুদ্ধ কৰি সংশোধন কৰা প্ৰণালী।

Bosage (বসেজ্) *n.* thick foliage ঘন জোপোহা; woodland কুণ্ডবন।

Bosky (বস্কি) *adj.* woody, shady ঘোপমৰা, হাবিয়লীয়া।

Bosh (বশ্) *n.* nonsense, humbug মিছা ভুল। *interj.* ধেং।

Bosom (বসম) *n.* the breast of a human being বুৰু, হৃদয়; the heart অন্তৰ। —*adj.* intimate বিশ্বাসী, আন্ত, গলেনলে লগা, পৰম।

Boss (বচ্) *n.* knob বেটু; a raised ornament উঠকাকৈ ফুলকটা অলঙ্কাৰ, ফুলবাৰী চাপ্।

Boss (বচ্) *n.* a leader, a political wire-puller হুনিব, গৰাকী; হুখাল মানুহ, দলপতি, খিত্ৰোহী দলৰ নেতা। —*adj.* chief প্ৰধান, উত্তম। —*v. t.* to guide তদাৰক কৰ, চলা।

Botany (বটেনি) *n.* science of plants উদ্ভিদ বিদ্যা, গজনবিষয়ক শাস্ত্ৰ। —*nist* গজন শাস্ত্ৰজ্ঞ পাণ্ডত। *adj.* গজনবিষয়ক, গহ-গহনি বিষয়ক।

Botch (বাচ্চ) *n.* a swelling on the skin
টোপোষা; a clumsy work সোপামৰা কাম,
জবৰা কাম। —*v. t.* to mend carelessly
অন্তৰ্ননিকৈ তালি বা তাপলি মাৰ। —*y adj.* full
of botches টোপোষা-টুপনী।

Butfly (বট্‌ফ্লাই) *n.* এজাতি মাখি।

Both (ব'থ) *adj. conj.* দুয়ো, দুয়োটাই, উভয়ে।

Bother (বদাৰ্) *v. t.* to trouble আমনি কৰ,
বিবস্ত কৰ, দিগ কৰ। —*ation n.* trouble, teas-
ing আমনি, দিগদাৰি, খেচাল, খেচালনি। —*er n.*
—*some adj.* —*head*=stupid ডেৰা।

Bottle (বটল) *n.* a hollow vessel for holding
any liquid বতল, চিচা; the contents of
such a vessel বতলত থকা বস্তু। —*v. t.* to
fill in a bottle চিচাত ভৰ। —*friend* মদপী
বন্ধু। **Feeding bottle**=কেঁচুৰাক গাখীৰ খুওৱা
চিচা। **To bring up on the bottle**=মাকৰ পিয়াহ
নুখুৱাই কেঁচুৰাক ডালৰ-দীঘল কৰ। —*gourd*
লাও। **To look for a needle in a bottle** (or
bundle of hay)=মিছাতে বিচাৰি ফুৰ।

Bottom (বটম্) *n.* the lowest part of any-
thing তলভাগ, তলি; foundation মূল, গুৰি;
the keel of a ship জাহাজৰ তলি। —*less*
adj. অতল, অগাধ, বৰ দ। —*less pit*=hell
নৰকভূমি। —*ry* জাহাজ বহুকী দলিল। **At**
bottom=আচলতে। **To be at the bottom of**
=মূলত বা গুৰিত থকা। **From the bottom of**
the heart=হৃদয়ৰ মাজৰ পৰা, একেবাৰেই অন্তৰ-
পৰা, অন্তৰেৰে সৈতে। **To go to the bottom**=
তল প। **To sift out to the bottom**=আগৰ-
পৰা গুলিকৈ গমি চা। **To stand on one's**
bottom=হাবীন হ।

Bottom-drawer বিষালৈ কাপোৰ সাচি থোৱা জপা,
ড্ৰাবা।

Boudoir (বুদ'ৱৰ) *n.* a lady's private apart-
ment অস্ত:পুৰ, নিচেই ভিতৰুৱাল কোঠা।

Bough (বাও) *n.* a branch of tree গছৰ
ডাল।

Boulder (ব'লদাৰ) *n.* rounded stone re-
moved by current of water নৈত পানীয়ে
খহায় অনা শিল।

Boulevard (বুল-বাৰ) *n.* a street lined with

trees দুই কাষে শাৰী শাৰী গছ থকা বহল
আলিবাট।

Boulter (ব'লটাৰ) *n.* long stout line for
fishing, with a number of hooks attached
কেইবাটাও বৰশীৰে সৈতে দীঘলায়া তাঁৰ, যাৰ
সহায়ত মাছ ধৰিব পাৰি।

Bounce (বাইক্) *v. i.* to spring suddenly
বেগতে জাপমাৰি উঠ; to boast গৰ্ক কৰ। —*n.*
a heavy sudden blow ডাঙৰ ডুকু; a
boast গৰ্ক, দস্ত। —*er* মিছলীয়া দস্তিক লোক।
—*ing*=large and heavy গধুৰ, শকত, থিৰেৰে
যাব বোকাৰা; swagging ধলংপলং।

Bound (বাইণ্ড) *p. par.* of bind, **Bound** in
cloth=কাপোৰেৰে বন্ধ। —*up* in বিশেষ সম্পৰ্ক
থকা, বিশেষকৈ লগা-ডগা। **He is bound to**
do=তেওঁ কৰিবলৈ বাধ্য, কৰিবলৈ লাগিব।

Bound (বাইণ্ড) *n.* limit, boundary সীমা;
(*pl.*) circuit, a land within certain limit
নিৰ্দ্ধাৰ্য সীমানাৰ ঠাই। —*v. t.* to set a limit
to সীমাবদ্ধ কৰ; সীমা বান্ধ; to surround বেছন
কৰ। —*ary n.* termination সীমা, সীমানা,
হদ। —*less* অসীম। —**Bound adj.** ready to
start (as homeward bound) যাবলৈ সাজু
যেনে জাহাজত। **To break bounds**=সীমা পাৰ
হ, অশায় কৰ। **To bring within bounds**=
সীমাবদ্ধ কৰ। **To go beyond the bounds of**=
সীমা পাৰ হৈ যা। **Know no bounds**=সীমা
নাইকিয়া হ, যংপোনাস্তি হ।

Bound (বাইণ্ড) *v. i.* to leap জাপ মাৰ, ডেই যা।
—*n.* leaping জাপ দেও। **By leaps and**
bounds=বেগাই, দোপত-দোপে।

Bounden (বাইণ্ডেণ্) *adj.* binding, obligatory
বাধ্য, অৱশ্যে কৰিবলগীয়া।

Bounty (বাইণ্ডি) *n.* liberality in giving দান-
শীলতা; a gift দান; a premium পুৰস্কাৰ, বঁটা।
—*teous, —tiful adj.* liberal দানী, দানশীল;
হাতবলী, বলীদানী। —*teously, —tifully adj.*
generously উদাৰভাৱেৰে, সবছকৈ, ভপচাই।

Bouquet (বুকে') *n.* a bunch of flowers, a
nosegay ফুলৰ থোপা, ফুলৰ চাকি।

Bourgeois (বুৰ্জোৱা) *n.* a citizen নাগৰিক;
middle class person মধ্যবিত্ত; a trader

ব্যবসায়ী। (mod meaning) a person with vested interest মন্ত বার্থযুক্ত ব্যক্তি। —ie মধ্যবিত্ত সম্প্রদায় ; মন্ত বার্থযুক্ত মহল।

Bourn or Bourne (ব'র্ন) *n.* a boundary সীমা, অঞ্চল।

Bourbon (বাব'ন) প্রতিবোৰী।

Bourse (বব'চ) *n.* foreign money market বিদেশীয় ধন-বজাৰ।

Bouse (বুজ্) *v. i.* to drink copiously সবহকৈ মদ পি। —*sy adj.* বৰ মদপী। also **Booze**, —*zy.*

Bout (বাউট্) *n.* a turn পাক ; a trial an attempt পরীক্ষা, চেষ্টা। A drinking bout = মদপানৰ উৎসৱ।

Bovine (বভাইন্) *adj.* relating to cattle গোজাতীয়, গৰু-মহৰ শ্ৰেণীৰ ; inert, sluggish নিজৰীৰ, ভেৰা।

Bovril (বভিল্) *n.* গৰু মজ্জাৰ তপত চুকা।

Bow (বাও) *v. i.* (to, down, in) to bend the head or body in saluting মূৰ দৌৱা, প্ৰণাম কৰ, সেৱা কৰ ; to submit সেওভাত হ, বশ হ। —*n.* salutation সেৱা, প্ৰণাম। —**backed** গোঁজা খোৱা, বুকুচা। A bowing acquaintance = খেচকীয়া চিনাকি। To make one's bow = বস্ত্ৰমজ্জৰপৰা আঁতৰ হ, বিদায় ল। **Bow** (বো) *n.* a piece of wood or bamboo bent by means of a string ধেনু ; fiddle stick বেহেলাৰ চৰি ; a necktie with a knot চাহাবী পোচাকৰ লগত ভিত্তিত বন্ধা কিতা, ডিঙি-বান্ধ। —**bent** ধেনুভিৰীয়া, বুকুচা। —**boy** কামদেৱ। —**compasses** বৃত্ত অঁকা কাঁটাকাপ্পাচ। —**hand** হাঁওহাত। —**legged** ফেৰেক। —**man** ধেনুধাৰী। —**string** ধেনুৰ জোঁৰ, ধেনুৰ গুণ। On the bow-hand = নিচান ঠিক নবখাকৈ, নিচানৰ বাহিৰে। To draw the long bow = অসম্ভৱ কথা ক, গপ মাৰ। To have two strings to one's bow = কোনো কাম কৰোঁতে হাতত দুটা উপায় খোৱা। To draw a bow at a venture = নজনা-নুতনাকৈ কিবা এটাকৈ খ।

Bow (বো) *n.* the forepart of a ship জাহাজৰ আগফাল।

Bowels (বোৱ'লজ্) *n.* (pl.) the entrails নাড়ী-ডুক ; interior part অভ্যন্তৰ ভাগ। অস্ত্ৰ।

Bower (বাৱাৰ) *n.* a shady enclosure in a garden ফুলনিত লতাৰে আবৃত কৰি ঘৰৰ নিচিনা কৰা ঠাই, বুকুখন।

Bowl (বোল্) *n.* a wooden basin for household use চৰিয়া ; a round drinking cup পানীখোৱা বাটি।

Bowl (বোল্) *n.* a wooden ball কাঠৰ বল (টোপ)। —*v. t.* to throw a ball বেট-বল খেলোঁতে বল (টোপ) দে। —*v. i.* to play at bowls বল-খেল। —**ing** *n.* the act of throwing a ball, as in cricket বল দিয়া কাৰ্য্য। —**er** *n.* যি বল খেলোঁত বল দিয়ে।

Box (বক্) *n.* a case or receptacle পেৰা, চক্ৰক, টেমা, বাকচ ; the contents of a box পেৰা বা বাকচত ৰখা বস্তু ; an enclosure with seats in a theatre থিয়েটাৰৰ ভিত্তিবৰ দৰ্শক বহা ঘেৰা ঠাই ; the seat of a driver on a carriage ঘোঁৰা-গাড়ীত গাৰোৱান বহা ঠাই। —*v. t.* to inclose in a box বাকচত সুমা বা ডৰা। A sentry box = চক্ৰি থকা সৰু কোঠা বা ঘৰ। To be in the wrong box = বিঠিকত পৰ, চোঁঠেজীয়াত পৰ। To be in a box = to be in difficulty ঠেকত পৰ, মুছিলত পৰ।

Box (বক্) *n.* a blow on the head ডুক, ধকা, মুকুটি। —*v. t.* মুকুটিয়া, ডুকুৱা, ডুকুৱা ডুকি কৰ। —**ing** ডুকুৱা-ডুকি।

Box (বক্) *n.* a kind of hard tree এবিধ বিলাতী গছ আৰু তাৰ কাঠ।

Boy (বয়) *n.* a male child লৰা ; a boy-servant লৰা চাকৰ ; a familiar term of addressing equals সমনীয়াৰ মৰমৰ শব্দ। —**hood** লৰা-কাল, সৰু কাল। —**ish** লৰাৰ নিচিনা। —**ishness** লৰালি। —**Scout** ব্ৰতী লৰা চোৰাং চোৱা লৰা।

Boycott (বয়কট্) *v. t.* exclude a man or thing from social or commercial intercourse সমাজৰপৰা বাজ কৰ, কোনো বস্তু ব্যৱহাৰ নকৰিবলৈ মাৰ বান্ধ।

Boy-scout (বয়-স্কাউট্) *n.* লৰাবিলাকৰ হতাৰ-চৰিত্ৰ, মন, গা, দৃঢ় কৰিবৰ উদ্দেশ্যে কৰা সমাজৰ সভ্য।

Brabble (ব্ৰব্ৰল) *v. i.* to clamour ডিকব

বাধৰ কৰ। —*n.* a trifling noisy quarrel
সামান্য হাই দন্দ।

Brace ('ব্ৰেচ') *n.* that which draws anything tightly বান্ধ, বান্ধনী; a pairs একোৰ যেনে a brace of birds; (pl.) straps for holding trousers tight পেটলুন বা ঠেঙ্গা পাত ওপৰলৈ টানি ৰখা বান্ধনী; পাক ভেঁহৰ ঘূৰাই বিছা কৰা যন্ত্ৰ; a mark connecting two lines or words () বন্ধনী চিন। —*adj.* invigorating as a bracing climate বলদায়ক, শক্তি-দায়ক। —*v. t.* to fasten tightly টনটনীয়াকৈ বান্ধ, আঁট ধুৱা।

Bracelet ('ব্ৰেচলেট') *n.* an ornament worn on the wrist বালা, খাৰু।

Brachial ('ব্ৰেকিয়েল') *adj.* relating to the arm বাহু-সম্বন্ধীয়। —*artery* হাতৰ প্ৰধান নাড়ী।

Brachycephalic ('ব্ৰেকিচফালিক') *adj.* having a skull of which breadth is at least four-fifths of length যি লাওখোলাৰ গঠন চেপেটা আকৃতিৰ, যাৰ প্ৰস্থ দৈৰ্ঘ্যৰ পাঁচ ভাগৰ চাৰি ভাগ।

Brachylogy ('ব্ৰেকিলাজি') *n.* concise form of speech; omission of word in a sentence which is essential to grammatical construction টেলিগ্ৰাম আদিত ব্যৱহাৰ কৰা ভাষাৰ বিহ্বাস, য'ত বৈয়াকৰণিক শব্দ কিছুমান বাদ দিব পাৰি।

Bracket ('ব্ৰেকেট') *n.* a support for something attached to a wall কিবাকিবি ধৰৰ নিমিত্তে বেৰত লগোৱা যন্ত্ৰ বা যন্ত্ৰ; the mark — () { } [] —in writing বন্ধনী চিন। —*v. t.* বন্ধনী চিনেৰে ধৰে; —*ed*=equal তুল্য, সমান।

Bract ('ব্ৰেক্ট') *n.* small leaf at the base of a flower ফুলৰ পাহিৰ তলতে থকা সৰু পাত।

Bradshaw ('ব্ৰেডশ্ব') বেলৰ পঞ্জিকা; গাইড; (১৮০৯ চনত ব্ৰেডশ্ব নামে উলিৱা বেলৰ গাইড অনুসৰি)।

Brakish ('ব্ৰেকিষ্') *adj.* salty লুণীয়া।

Brag ('ব্ৰেগ') *v. t.* to boast ওফাইদাং কথা ক, ফিটাই কৰ, গুণগ মাৰ, ভবক মাৰ, বৰ বৰ কথা ক। —*n.* গুণগ, ফিটাই, ভাংকোপ।

Braggadocio ('ব্ৰেগগাড'সিঅ'') *n.* a booster ফুটংগিৰি।

Braggart ('ব্ৰেগ-গাৰ্ট') *n.* an empty booster গুণগী মানুহ, ফোপয়হী, ফুটংগিৰী।

Brahmin ('ব্ৰাহ্মিন্') *n.* বামুণ। —*adj.* বামুণীয়া।

Braid ('ব্ৰেড') *v. t.* to plait হেলাজৰী গাঁঠ বা পকা, গোঠ। —*n.* হেলাজৰী। —*ed adj.* embroidered ফুলবহা। —*ed hair*=বেণী। —*ing n.* গোঁঠনি।

Brail ('ব্ৰেইল') *n.* small ropes at corner of a sail used for hauling in a sail, before furling পালৰ এচুকত থকা সৰু জৰী, পাল তুলিবৰ সময়ত এই জৰীত টান দি পাল খোলা হয়। —*v. t.* to haul in shorten, sail by use of brails জৰীত ধৰি পাল তৰি দে।

Braille ('ব্ৰেইলি') *n.* system of reading and writing for the blind, in which the letters are formed by raised points pricked on paper অন্ধৰ বাবে পঠন-পাঠন প্ৰণালী—কাগজৰ ওপৰত সৰু সৰু টোপোৰা সজাই খোৱা হয় আৰু হাতেৰে চুই পঢ়িব পাৰি।

Brain ('ব্ৰেইন') *n.* the seat of the intellect and of sensation মগজ, মূৰৰ ঘিঁউ; বুদ্ধিহুঁহি। —*less* নিৰ্বোধ। —*y*=clever ঢোকা বুদ্ধিৰ। —*fag* মস্তিষ্কৰ অৱসাদ। —*fever* মগজৰ দোষত হোৱা জ্বৰ। —*pan* মূৰৰ খোলা। —*sickness* মগজৰ বেমাৰ। To blow out one's brains= মূৰত গুলী মাৰি ভাঙ।

Braird ('ব্ৰেয়াৰ্ড') *n.* newly sprouted blade of corn or grass নতুনকৈ গজা ঘাঁহ বা গোম-ধানৰ পাত। —*v. t.* to sprout গজ।

Brake ('ব্ৰেক্') a place overgrown with ferns ঢোকমানী; a harrow মৈ; a contrivance for stopping the speed of a carriage গাড়ীৰ বেগ কমোৱা যন্ত্ৰ; ধামনি; an instrument for dressing flax শণ বা মৰাপাটৰ আঁহ উলিওৱা যন্ত্ৰ; a handle or lever for working a machine কোনো কলৰ কাৰ্য্য চলাবৰ নিমিত্তে বা ঘূৰাবৰ নিমিত্তে মূৰত লগোৱা হাতনি-মাৰি। —*smán* বেলগাড়ীৰ বেগ কমোৱা কামত থকা মানুহ। —*van* বেলগাড়ীৰ বেগ কমোৱা যন্ত্ৰ থকা কোঠা। —*wheel* বেগ ধমোৱা চকী।

Bramble (ব্ৰেম্বল্) *n.* a wild prickly shrub
কাঁইট-গছ। —berry (বেৰ্ৰী) পলিপকা।

Bran (ব্ৰেন্) *n.* the inner covering of grains
shifted from the flour শানৰ ভিতৰ-ভূঁহ,
চোকোৰা, বাকলি। —*ny adj.* চোকোৰা-থকা।

Branch (ব্ৰাঞ্চ) *n.* a limb, a shoot of a tree
শাখা, গছৰ ডাল; a section বিভাগ। —*v. i.*
or *v. t.* to divide into branches ডাল বঢ়া,
বিভাগ কৰ, ঠেঙ্গলি মেল। —*office* শাখা অফিছ।

Root and branch =thoroughly সমূলি ডালে-
পাতে, সকলো, সমূলকৈ।

Brand (ব্ৰেণ্ড) *n.* a piece of wood half
burnt জুইথকা আধাগোৰা কাঠ, আধৰা; a
mark made with a hot iron লো তপতাই
দিয়া দাগ; a stigma কলঙ্ক, চেকা, বাদ অপমণ;
goods having a particular trade-mark
বেপাৰৰ নিমিত্তে মাৰ্কা মৰা কোনো বস্তু, যেনে
Monkey brand oil =বান্দৰ মাৰ্কা তেল; a
sword তৰোৱাল; a general name for
certain diseases of crops শস্যৰ বেমাৰ।
—*v. t.* to mark by burning পুৰি দাগ দি;
to stigmatise বাদ দি, অপমণ কৰ। —*new* =
quite new একেবাৰেই নতুন (also *Brannew*)
—*ed adj.*

Brandish (ব্ৰেণ্ডিষ্) *v. t.* to wave a weapon
কোনো অস্ত্ৰে টাই-টুই কৰ, কোনো অস্ত্ৰ ধুৱা।

Brandy (ব্ৰেণ্ডি) *n.* a distilled spirit ত্ৰাণ্ডি মদ,
ফটিকা।

Brash (ব্ৰেষ্) *n.* স্বাভাৱিক ডোখৰা-ডুখৰি শিল;
গছৰ কঁটালি। *Water-brash* টেক্সা পানী উঠা
বেমাৰ, উদফাই বেগ।

Brass (ব্ৰাচ্) *n.* a yellow metal composed of
copper and zinc পিতল; utensils etc. of brass
পিতলৰ কাঁহী বাটি ইত্যাদি। —*brand* পিতলৰ
বাদ্য বাহ্যৰ কৰা বাজানাপাৰৰ দল। —*plate*
দুৱাৰমুখত গিৰিহঁতৰ নাম থকা পিতলৰ ফলি।
—*visaged* =imprudent নিলাজ, মানসম্ভ্ৰম নথকা।
—*y adj.* shameless নিলাজ।

Brattling (ব্ৰেটলিং) *n.* quarrel হাই উকমি।

Bravado (ব্ৰেভাডো) *n.* an arrogant threat
মহতালি, মেৰামতালি. বৰাই, দণ্ডপনি, ভৰকনি।

Brave ('ব্ৰেভ্) *adj.* courageous সাহসী,

বুকুডাঠ, সাহিয়াল, নিভীক; handsome সুন্দৰ।
—*v. t.* to face boldly, to defy বুকুপাত ধৰ,
তুচ্ছ কৰ, সাহসেৰে আগচ। —*ly* gallantly বুকু-
ডাঠকৈ; সাহসেৰে। —*ery n.* courage, hero-
ism সাহস, বীৰত্ব; showy dress ধুনীয়া সাজ।

Bravo (ব্ৰেভো) *n.* a daring villain সাহসী
ডকাইত, লাঠীয়া। —*interj.* well done! বাক
একা! চেবাইচ! বেচ্!

Brawl (ব্ৰল্) *n.* a quarrel, squabble দন্দ,
হাই-উকমি। —*v. i.* to quarrel, noisily দন্দ
কৰ, হকা-হনা লাগ। —*ing adj.* quarrelsome
দন্দুৱা।

Brawn (ব্ৰন্) *n.* muscular part of the arm
or the leg ডৰিৰ পিত, ডৰিৰ বা বাহৰ মঙহাল
ভাগ; a boar's flesh গাহৰি-মঙহ; strength
বল। —*adj.* fleshy মঙহাল, বলী; hard,
unfeeling কঠোৰ, নিৰ্দয়।

Bray (ব্ৰে) *v. i.* to make a noise like an ass
গাধৰ দৰে হেঁক-হেঁকা। —*v. t.* to break in a
mortar খুন্দনাতি খুন্দা বা খেঁতেল। —*v.* গাধৰ
মাত, হেঁকেহঁকনি। —*ing n.* the noise of an
ass গাধৰ মাত।

Braze ('ব্ৰেজ্) *v. i.* to solder or cover with
brass পিতল খত। —*n adj.* পিতলুৱা। —*n-*
faced =imprudent নিলাজ।

Brazier, Brasier (ব্ৰেজিয়াৰ্) *n.* one who
works in brass পিতলৰ কাম কৰা মানুহ, মৰিয়া;
a pan for holding lighted charcoal আঙঠা
ৰখা পাত্ৰ।

Breach (ব্ৰীচ্) *n.* an opening ভাঙনি, ফুটা;
violation of a law আইন লঙ্ঘন; a quarrel
বিবাদ। —*v. t.* to make an opening ভাঙ,
বিছা উলিয়া। —*of contract* =চুক্তিভঙ্গ। —*of the*
peace =শান্তিভঙ্গ, মৰাকিলা অত্যাচাৰ।
promise =প্ৰতিজ্ঞাভঙ্গ, প্ৰতিজ্ঞা লঙ্ঘন।
trust =বিশ্বাসঘাতকতা।

Bread (ব্ৰেড্) *n.* food made by baking
flour কটী, পিঠা; livelihood কৰ্ম, প্ৰৱৰ্ত্তণ
উপায়। —*fruit* প্ৰশান্ত মাহাসাগৰৰ দ্বীপবিলকত
হোৱা এবিধ ফল। —*winner* পৰিহালৰ হাই
আঙোঠা। —*and butter* =কটী আৰু মাখন;
দ্বীৰিকা। —*and butter miss* =school girl

ইকুলৰ হোৱাণী। —battered on both sides=prosperity সম্পদ। To take bread and salt=শপথ ৰাই প্ৰতিজ্ঞা কৰ। To take the bread out of one's mouth=to deprive a person of the means of livelihood মূখৰ ভাত কাঢ়ি নিয়া, কজি মাৰ।

Breadth (ব্ৰে'ডথ্) *n.* width পুতল, পথালি; liberality, toleration উদাৰতা, পৰৱ মত সহি ধৰা গুণ। —ways পথালিয়ে। —Spend or Waste=talk vainly মিছাই বক। —Take=rest; pause জুৰা; কান্ত হয়।

Break (ব্ৰেক্) *v. t.* to part by force ভাং; to tame শিকা (যেনে শোকা); to violate ভঙ্গ কৰ, উলঙ্ঘ্য কৰ, অমাত্য কৰ; to interrupt মৌনভঙ্গ কৰ, ওচা; to make bankrupt দেউলিয়া কৰ; to degrade from office অফিছত কোনো এখাপৰপৰা নমাই দে; disclose প্ৰকাশ কৰ, উলিয়াই দে। —*v. i.* to become divided into parts ভাগ হ; to appear, as morning ওলা, দেখা দে; to dissolve পৰি যা; to collapse in foam, as waves ফেনেফোটোকাৰে ভাঙি পৰ। (*pa. t. broke; pa. p. broken*). —*n.* the act of breaking ভাঙন; an opening বিকা, হিগা, ফুটা; an interruption বিৰাম, বাধা, থমকা, লেখেৰিহিগা। —*dawn* পুৱা। —*age n.* a breaking ভাঙনি, ভাঙন; an allowance for things broken গুণাহিগাৰ বাবে বাধ দিয়া ধন। —*er n.* a wave broken on shore সমুদ্ৰৰ পাৰতল আহি হিগি বোৱা তো। —*down n.* a collapse জ'ৰ পৰি বোৰা তাৰহা; a failure in health স্বাস্থ্যহানি। —*fast n.* the first meal of the day দিনৰ প্ৰথম আহাৰ, আদি ভোজন। —*v. i.* প্ৰথম ভোজন কৰ। —*fast set* প্ৰথম ভোজনত ব্যৱহাৰ কৰা খাদ্য-বাটি। —*neck adj.* anything liable to break the neck খাৰ-ভতা, বিপদজনক। —*promise n.* one incapable of keeping his promise অদক্ষাতি লোক। —*water n.* a barrier to interrupt the force of the waves পানীৰ তো বা হেঁচা বাধিবৰ নিমিত্তে দিয়া ভেটা, পতোৱাৰ। To break in a pony=দৌৰা শিকা। To break the silence=মৌন ভঙ্গ কৰ। To break a

jest=উপহাস কৰ, ইতিকাং কৰ। To break a journey=বাটত জিৰণি ল। To break a lance with=বল কোথ, যুঁজ কৰ। To break away=to go away without giving notice মনে মনে ওলাই যা, পলা। To break down=to destroy, to fail completely নষ্ট কৰ থান থান হ, অমিল হ, মিছা কৰ। To break forth=হঠাৎ বাজ হ, কাটিফুটি যা। To break from the syce=চহিচৰ হাতৰ পৰা এবাই যা। To break ground or the land=খান্দ মাটি ভাং। To break in or into=to force into বলৰে সোমো, প্ৰবেশ কৰ। To break loose=বলৰে বান্ধ মুকলি কৰ, বান্ধ চিঙি যা। To break news=গোপনীয় কথা প্ৰকাশ কৰ বা উলিয়াই দে। To break off=to separate by breaking ডোখৰ ডোখৰ কৰ; to put an end to ভাং, শেষ কৰ। To break open=ভাঙি পেলাই মেল। To break out=to open, as a boil ফুটা; to appear suddenly হঠাৎ দেখা দে বা ওলা, যেনে Cholera broke out in the village=গাঁৱত হঠাৎ হাইজা লাগিল, বা হাইজা বোম্বাৰে দেখা দিলে। To break the heart=শোকত জৰ্জৰ-মৰ্মৰ হ, মন ভাং। To break 'the ice'=to overcome difficulties in the beginning সকলো বাধা-বিঘিনি অতিক্ৰম কৰি পোন প্ৰথমেই কোনো এটা কাম কৰা, মুখচন্দুৱালি ভাং। To break through=বলৰে ভাঙি ওলাই যা। To break up=to dissolve ভঙ্গ কৰ, যেনে The school broke up at 2 P. M.=স্কুল আবেলি ২ বজাত ভাঙিল। To break wind=বাহু কৰ। To break with a friend=মনোবিবাদ হ, বন্ধ-বিচ্ছেদ হ। To break one off a habit=কাৰো বেয়া অভ্যাস ওচা।

Break or Brake (ব্ৰেক্) *n.* a frame used for breaking in horses দৌৰা শিকোৱা কাঠৰ হতন।

Breast (ব্ৰেষ্ট্) *n.* the part of the body between the neck and the belly বুক; the mammary gland of a woman পিঠাৰ, গুন; heart হিয়া। —*v. i.* to meet in front, to oppose boldly বুকুপাতি ধৰ, মুখামুখি হ, বাধা দে। —*deep* এবুক্কা। —*high* বুক্কা, এবুক্ গুথ।

—plate বুদ্ধবি, বগুৰাৰ বুদ্ধকা সাজ। —wall = a retaining wall গৰাখহনীয়া ওচাবলৈ দিয়া গড়। —work = a low earthen work for defence কোঠ, গড়, টাপ্। To make a clean breast of = একেবাবেই সৈ লোৱা।

Breast-stroke = কাছ সাঁতোৰত হাত মেলা।

Breath (ব্ৰেথ) *n.* air respired উশাহ, নিশ্বাস; life জীৱ, ধাতু। —less *adj.* out of breath উশাহ নোহোৱা; eager নিধাতু। In a breath = একেবাবেই। To take away one's breath = বিষময়ত তবধ লগা। To take breath = দম ল, জিৰা। To waste breath = মিছাকৈ বক। With bated breath = ভয় আৰু অন্ধাৰে সৈতে।

Breathe (ব্ৰীথ্) *v. i.* to inhale and exhale air উশাহ ল; to live জীয়াই থাক; to take breath দম ল। —*v. t.* শ্বাস ল, উশাহ ল, to whisper মনে মনে ক বা প্ৰকাশ কৰ। —ing *n.* respiration উশাহ লওন, দম। To breathe again, to breathe freely = সুস্থিৰ হ। To breathe one's last = ঢুকাই যা। To breathe upon = মলিনন কৰ।

Bred (ব্ৰেড) *pa. par.* of Breed.

Breech (ব্ৰীচ্) *n.* the lower part of the body behind পাচফালৰ তলভাগ, কটিদেশ; the hinder part of the gun বন্দুকৰ কঁদা। —(*pl.*) trousers পাৰজামা, ঠেঙা। —Breech-loader কাটোচ-আলা বন্দুক (*opp.* Muzzle-loader). To wear the breeches = গিৰিয়েকৰ ওপৰত কৰ্ছ কৰ।

Breed (ব্ৰীড্) *v. t.* to generate জন্ম, ওপজা; to bring up শিক্ষা দে, লালন পালন কৰ; to occasion উৎপন্ন কৰ, জন্ম। —*v. i.* to produce offspring পোৱালী জগা; to conceive গাভিনী হ। —*n.* progeny, offspring পোৱালী; race or kind জাত, সঁচ। —ing *n.* act of bringing forth জনন; education শিক্ষা; manners ব্যৱহাৰ। Close breeding, breeding in-and-in = ঘৰজাতিৰ ভিতৰতে সখ কৰ। Cross-breeding = ভিন ভিন জাতিৰ ভিতৰতে ঘাই বুৱা। Cattle breeding farm = জাতত তুলিবৰ নিমিত্তে গৰু ম'হ পোহা পাম। To be breed

in the bone = মজ্জাগত হ। Well-bred = সুশিক্ষিত। Of a good breed = ভাল জাতৰ, ভাল সঁচৰ।

Breeze (ব্ৰীজ্) *n.* a gentle wind যুহ, মন্দ বতাহ, কোমল জুৰ বতাহ; a quarrel বিবাদ; a rumour জনবব, উড়া-বাতৰি বোচি।

Brethren (ব্ৰিদ্ৰেন্) *n. pl.* of brother বংশৰ ভাইককাই।

Breton (ব্ৰিটন্) *n.* ফ্ৰান্সৰ ব্ৰিটেনি দেশৰ মানুহ ইংলেণ্ডৰ কেল্টিক উপভাষা।

Breve (ব্ৰিভ্) *n.* তাল বা সুৰৰ এটা মাত্ৰা। চুটা semibreve গোটা খালে হোৱা মাত্ৰা অথবা Macron ৰ আধা মাত্ৰা।

Brevet (ব্ৰিভেট্) *n.* document conferring a privilege অনুগ্রহসূচক দলিল। document conferring upon an officer in the army, an army rank one degree superior to that which he holds সৈন্য বিভাগৰ বিষয়াক নিৰ্দ্ধাৰণৰ পৰ্যায়তকৈ এখাপ ওখ পৰ্যায় দান কৰা আদেশপত্ৰ। যেনে brevet major যাৰ মূল পৰ্যায় captain ওখাপি তেওঁক সৈন্যবিভাগৰ বাহিন্যত মেজৰৰ অধিকাৰ দান কৰা হৈছে।

Brevity (ব্ৰেভিটি) *n.* shortness সংক্ষেপ, চুটি, চমুৱাই কোৱা, অলপ কথাৰে প্ৰকাশ কৰাটো। Brevity is the soul of wit = চমুৱাই কোৱাটোৱেই বুদ্ধিৰ চিনাকি।

Brew (ব্ৰু) *v. t.* make beer from malt পগাই মদ তৈয়াৰ কৰ, চুৱা; to plot ফিকিৰ পাতি, তলে তলে আলচ কৰ, অভিসন্ধি কৰ; to be gathering গোটা বুৱা বা গোটমৰা। —*er n.* one who brews চুৱী। —*ery n.* place where liquor is brewed ভাটি-খানা, মদৰ ভাটি।

Bribe (ব্ৰাইব্) *n.* anything given to win favour illegally ভেটী। —*v. t.* to influence by a bribe ভেটী দে, ভেটী বুৱা। —*er n.* যি ভেটী দিয়ে বা বিস্পট্ বুৱায়। —*ery* —*n.* act of giving or taking bribes ভেটী দিয়া ভেটী খোৱা দস্তৰ।

Bric-a-brac (ব্ৰিক্-এ-ব্ৰেক) *n.* articles of curiosity পুৰণিকলীয়া নেদেখা নুতনা বস্তু-বাহানি।

Brick (ব্ৰিক্) *n.* an oblong piece of burned

clay ইটা। —bat ভূখৰীয়া ইটা। —dust ইটাচৰি।
—field ইটা-খলি। —kiln ইটাৰ ভটা। —tea
লতা চাহ। —layer বাজমিত্তি।

Bricole (ব্ৰিক'ল্) *n.* an old military engine
for hurling stones at the walls of a
fortress শক্তৰ দুৰ্গপ্রাচীৰ ভাঙিবৰ কাৰণে শিল
দলিয়াব পৰা এবিধ পুৰণিকলীয়া হিলৈ; in
tennis a stroke off the side wall টেনিচ
খেলত দাতিৰ পিনে কেৰেচীয়াকৈ মৰা বল।

Bridal (ব্ৰাইডেল্) *adj.* relating to marriage
বিয়া সম্বন্ধীয়; বিয়াত দিয়া। —*n.* a marriage
feast বিয়াৰ ভোজ, আঠ-মঙ্গলা।

Bride (ব্ৰাইড্) *n.* a girl newly married
কন্যা, নহোৱালী। —chamber দৰা-কন্যাৰ শোৱা
ঘৰ। —groom *n.* a man about to be
married দৰা। —s-man, —s-maid দৰা-কন্যাক
আগ-পাচ কৰি দিয়া মানুহ দৰা-কন্যাৰ লগবীয়া।
Bride's party কন্যাৰ ঘৰীয়া।

Bridewell (ব্ৰাইড্-ওৱেল্) *n.* a house of
correction ফাটেক।

Bridge (ব্ৰিজ্) *n.* a structure built across
a river দলং, সীকো, সেতু; a raised platform
on a ship used by the captain on duty
কাপ্তান-চাহাব্ বহা ঠাই; একৰকম তাত্ খেলা।
—*v. t.* to make a bridge over দলং দে,
সীকো দে; সেতুবাঁধ। **Bridge of the nose** =
নাকৰ ফেৰ, নাকৰ পথালি হাড়।

Bridle (ব্ৰাইডল্) *n.* an apparatus to restrain
a horse ঘোঁৰা চলোৱা জৰী, লাগাম; any
restrain দমন কৰা উপায়। —*v. t.* to put on
a bridle লেগাম লগা; to check দমা, দমন
কৰ। —*v. i.* to hold up the head proudly
ভেম কৰি ওপৰলৈ মূৰ তোলা। —hand লেগাম
বা লাগাম ধৰা হাত, বাঁহ হাত। —path = a path
for horseman ঘোঁৰা চোৱাবী যাবপৰা বাট।
—reign লেগাম-বন্ধা জৰী। To bridle up =
গপ দেখুৱাই মূৰ দাং।

Brief (ব্ৰীফ্) *adj.* short, concise চুটি, অলপ,
সংক্ষেপ। —*n.* a short account of a lawsuit
মোকদ্দমাৰ বা গেচৰৰ সংক্ষেপ বিবৰণ; a writ
ছকুমতীয়া, পৰওনা। —*ly adv.* সংক্ষেপকৈ, চুটিকৈ,
চমুৱাই বা চমুকৈ। In brief = সংক্ষেপতে। To

be brief = চমুৱাই কবলৈ গলে। To hold a
brief = মোকদ্দমাত উকীল হ। To take a
brief = মোকদ্দমা চলাবলৈ ওকালতনামা ল।
Briefless barrister = মক্কেল নোহোৱা উকীল।

Brier (ব্ৰায়ে'ৰ) *n.* a prickly shrub বনৰীয়া
লতা-গোলাপৰ গছ।

Brig (ব্ৰিগ্) *n.* দুই মাস্তুলৰ পালতৰা জাহাজ।

Brigade (ব্ৰি'গেড্) *n.* a body of troops
consisting of two or more regiments
চৰ্ভৰ বেটেলিয়ন পণ্টনৰ দল। **Brigadier-
general** = এক ব্ৰিগেড সেনাৰ সেনাপতি, ব্ৰিগেড-
সেনাপতি।

Brigand (ব্ৰিগেণ্ড্) *n.* a robber. a free booter
ডকাইত, যলৈকে লোকৰ বস্তু নিওঁতা।

Bright (ব্ৰাইট্) *adj.* shining উজ্জল, চকচকীয়া;
full of light পোহোঁৰ, জোনাক; cheerful সুন্দৰ
হৰ্ষমুক্ত, মনোৰম; clear মুকলি; of quick in-
tellect বুদ্ধিমান; promising আশাশ্রদ, ভৱৰা
থকা। —*ly adv.* উজ্জলকপে। —ness *n.* পোহৰ,
উজ্জলতা, জলক।

Brighten (ব্ৰাইটে'ন) *v. i. or v. t.* to make
bright পোহৰ কৰ, উজ্জল কৰ, হৰিষিত কৰ,
চকচকীয়া কৰ, পোহৰ হ, ফৰকাল হ।

Bright's disease = মূত্ৰনলীৰ বেমাৰ।

Brilliance (ব্ৰিলিয়েণ্) *n.*, **Brilliancy** (ব্ৰীলিয়েণ্সি)
n. sparkling lustre চমক্, জলক, আভা,
জলমলনি। —*ant adj.* shining, splendid
উজ্জল, জকুমকীয়া, চমকাল, চমকলগা। —*n.* a
diamond finely cut হীৰাখণ্ড।

Brim (ব্ৰিম্) *n.* the margin, rim, edge দাঁতি,
কান, পাৰ। —*v. i.* to be full to the brim
ওপচ হ। —*v. t.* to fill to the brim ওপচকৈ
মুখলৈকে ভৰা, চপচপীয়া। —less = without a
brim কান নথকা, পাৰ নাইকিয়া।

Brimstone (ব্ৰিম্-ষ্ট'ন) *n.* sulphur গন্ধক (*fig.*)
ডাকু-তিৰোতা।

Bridged (ব্ৰাইটে'ড্) *adj.* marked with spots
দাগ দি ফুটফুটীয়া কৰা।

Brine (ব্ৰাইন্) *n.* salt-water লোণা পানী; the
sea সাগৰ। —*y adj.* pertaining to the sea
সাগৰসম্বন্ধীয়; saltish লুণীয়া। —ish লুণীয়া।
—pit লোণ পথোৱা খাল বা পাত্ৰ।

Bring (ব্ৰিং) *v. t.* to fetch; to convey or carry to আন; to occasion, cause হোৱা, ঘট। —**about**=to effect ঘট, সাধন কৰ, হোৱা। —**back** ফিৰাই আন। **Bring down**=to humble তললৈ নমা, বশ কৰ, সেও কৰ। —**forth**=to produce জন্মা, ওপজা। —**home** প্ৰমাণ কৰ, প্ৰত্যাহা জন্মা। —**in**=to introduce ভিতৰলৈ আন, উপস্থিত কৰ; to collect সংগ্ৰহ কৰ, গোটা, চপা, তোলা। —**off** আঁতৰ কৰ। —**out** (as a book or subscription)=উলিয়া; to express প্ৰকাশ কৰ। —**on**=to cause to begin আৰম্ভ কৰা, উপস্থিত কৰা। —**over**=to bear across পাৰ কৰ; to draw to one's party কাৰো ফলীয়া কৰ, বশ কৰ। —**it into line** with সমান অৱস্থালৈ আন, অনুকৰণ কৰ। —**round**=to restore to health আৰোগ্য কৰ, নবিতা ভাল কৰ; to make one change his side or opinion মত পৰিৱৰ্ত্তন কৰা। —**under**=to subdue বশ কৰ, দমন কৰ। —**up**=to rear or to educate প্ৰতিপালন কৰি তোলা, শিক্ষা লৈ। —**up the rear**=to come last সকলোৰে পাছত অহা। —**to book** দায়ী কৰ। —**to light** প্ৰকাশ কৰ, জনাজাত কৰ। —**to pass** ঘট। —**a suit** মোকদ্দমা কৰ, গোচৰ কৰ। **It will bring on disease**=ইয়াৰপৰা বেমাৰ হয়, ই নবিতা পেলাব। —**to terms** মিলা, মিটমিট কৰা। **Bring it up to me**=মোৰ ওচৰলৈ লৈ আহ। —**word** বাতৰি আন। (*past. t. brought*; *pa. p. brought*).

Brink (ব্ৰিক্) *n.* the edge or border of a steep place দাঁতি, কাষ; (*fig.*) at the very verge of time একেবাৰেই মৃত্যুমুখি সম্বন্ধত, মৃত্যুমুখিত। **To be on the brink of death**=মৰোমৰো অৱস্থাত পৰ, মৰোমৰোহা।

Briquette (ব্ৰিক্কেট) *n.* small brick-shaped mass ইটাৰ গঢ়ৰ সৰু কঠিন পদাৰ্থ; coal-dust mixed with saw-dust used as fuel খৰিৰ সলনি ব্যৱহাৰ কৰা কয়লা-গুৰি আৰু কাঠ-গুৰি মিহলি এবিধ ইটা-সজীয়া পদাৰ্থ।

Brisk (ব্ৰিস্ক্) *adj.* lively, active, full of life খৰপোচ, চটফটীয়া, খবন্তজীয়া, তজবজীয়া, এলাহ নোহোৱা, টনকিয়াল; effervescing ফেন উঠা (যেন মদৰ)। —**ly** *adj.* ঘনাই, একেবাৰে, বেগাই

বেগাই, খৰপোচকৈ। —**ness** *n.* activeness খৰপোচ, লচলচমি।

Brisket (ব্ৰিক্কেট্) *n.* part of the breast next to the ribs of an animal কোনো জন্তুৰ কুকু।

Bristle (ব্ৰিচল্) *n.* short, stiff hair, as of swine গাহৰিৰ নোমৰ দৰে নোম। —*v. t.* to cover with bristles গাহৰিৰ নোমেৰে ঢাক। —*v. t.* to stand erect as bristles শিঁহৰা, খিয় কৰ, ভুঁৰিয়া। —**ed** *adj.* covered with bristles ঠকঠা নোমযুক্ত। —**ly** *adj.* rough ঠকঠা। **To set up one's bristles**=to show anger নোম শিঁহৰা, খং উঠা।

Britain (ব্ৰিটে'ন্) *n.* England, Wales and Scotland (called Great Britain) ইংলণ্ড, বিলাত। —**tannic** *adj.* ব্ৰিটেইন সম্বন্ধীয়। **British** (ব্ৰিটিশ্) *adj.* pertaining to Great Britain or its people ইংৰাজৰ, ব্ৰিটেইন বা ব্ৰিটেইনবাসী সম্বন্ধীয়। —**sher** ইংৰাজ। **Briton**=a native of Britain ব্ৰিটেনবাসী, ইংৰাজ।

Brittle (ব্ৰিটল্) *adj.* easily broken মৃদুৰীয়া, চনকা, বেগতে ভগা, টুংকা, চকনীয়া। —**ness** *n.* চনকা গুণ।

Broach (ব্ৰ'চ) *n.* a pointed instrument used in boring বিখনা, সলা; a churchspire গিৰ্জা-ঘৰৰ ওপৰৰ সোঁতা কুঁচ। —*v. t.* to open up, begin উলিয়া, প্ৰকাশ কৰ; to pierce ফুটা। —*er* *n.* a spit সলা; **To broach to**=জাহাজ বতাহৰ ঢাল লগাই দিয়া।

Broad (ব্ৰড্) *adj.* wide বহল; open মুকলি; outspoken ঠোলা, ভং-ভঙীয়া। —**arrow** চৰ্কাৰী বস্তুত দাগ দিয়া কাঁৰমুখীয়া চিন। —**cast** *adj.* or *adv.* sown abroad by hand হাতেৰে সিঁচি দিয়া, ঠানঠানকৈ বা অ'ত এটা ত'ত এটাকৈ সিঁচা। —*v. t.* or *v. i.* issue news by wireless বিজুলী শক্তিৰে বাতৰি প্ৰচাৰ কৰ। —**cloth** বামত কাপোৰ। —**side** জাহাজৰ কোনো এগাতি বাৰ। —**sheet** কেবল এফালে ছাপা কৰা এখন, বহল কাকত। —**gauge** (গেজ্) বেলগাড়ী চলোৱা বেল দুডালৰ মাজৰ বহলৰ পৰিমাণ (তিনিহাত চাৰি আঙুলৰ বেছি হোৱা)। **Broads** *n.* নৈৰ ডোঁৱাৰ, ডোঁৱা। —**sward** বহল ফালৰ তবোৱাল।

v. t. or v. i. to make broad; to extend in breadth বহলা, বহল হ।

Broadcasting প্রসাৰণ, প্ৰচাৰ; অনাতাঁৰ-বোষণা।

Brocade (ব্ৰ'কেড্) *n.* a silk stuff on which figures are wrought with gold or silver threads বুটা ভোলা বেশমী কাপোৰ, ফুলবছা কাপোৰ, বনকৰা কাপোৰ। —*ed* কাৰ্শিণি বনকৰা, ফুলবছা।

Brocoli (ব্ৰ'কলি) ফুলকবির নিচিনা এবিধ পাচলি।

Brochure (ব্ৰ'চু'চাৰ্) *n.* a pamphlet সৰু কিতাপ বা পুথি।

Brogue (ব্ৰ'গ) *n.* a strong coarse shoe একবকম জখলা জোতা; a peculiar dialect হেনাহাচা মাত, দোহান।

Broil (ব্ৰ'ইল) *n.* a tumult, a noisy quarrel দন্দহাই, কন্দল, খৰিয়াল।

Broke (ব্ৰ'ক্) *pa. t. of Break; —en pa. p. of Break; —adj* rent asunder ভগা; infirm অধিৰ-অবিৰ, দুৰ্বল; routed পরাজিত। —*down* দুৰ্বল, নষ্ট। **Broken-hearted** = crushed by grief মনমৰা মনভগা। —*meat* ভোজক অৱশিষ্ট, পাতভ এৰা মজ্জা। —*money* = small change খুচুৰা পইচা, বেজকী। —*tea* চাটোতে যি চাহগুনি উলত পৰে।

Broker (ব্ৰ'কাৰ) *n.* an agent who buys and sells for others ফালেজি, দালাল। —*age n.* a commission charged for transacting business for others দালালী, দালালৰ শূৰকাৰ, দালালী কমিচন। **Exchange-broker** = ডিন ডিন দেশৰ টকা সালসলনি কৰা ফালেজি।

Bromide-print (ব্ৰ'মাইড্-প্ৰিণ্ট্) *n.* ব্ৰমাইড্, অৰ্ণিকেলিডৰ নামক ৰাসায়নিক বস্তুৰ সহায়েৰে তোলা ফটোগ্ৰাফ।

Bronze (ব্ৰ'নজ্) *n.* an alloy of copper and tin বৰীতাম আৰু তাম মিশ্ৰিত ধাতু; the colour of bronze তামৰণ। —*adj.* made of bronze তামৰ, তামেৰে কৰা, তামৰণীয়া। —*v. t.* to give the appearance of bronze to তামৰণীয়া কৰ; to harden টান কৰ। —*age* তাম-পিডলৰ অস্ত্ৰ ব্যৱহাৰ কৰা যুগ।

Brooch (ব্ৰ'ক্) ornamental pin consisting of a ring or disc for fastening any part of

a dress সাজ শিকাত ব্যৱহাৰ কৰা এবিধ পিন লগোৱা অলঙ্কাৰ।

Brood (ব্ৰ'ড্) *v. t.* to hatch by sitting up উমনি দে, উমা, পাখিৰে ঢাকি থাক। —*v. i.* to meditate গুণিত্তাৰি থাক, ঘূমনি লাগ; (*on or over*) to hover over পাখি জোকাৰি আলসতে বৈ থাক। —*n.* offspring পোৱালি, সন্তান; the number of birds hatched at a time চৰাই পোৱালি এবাহ; a race or parentage জাত, বংশ। —*mare* = a mare kept for breeding পোৱালি জগাবলৈ ৰখা ঘূৰী।

Brook (ব্ৰ'ক্) *n.* a small stream জান, সৰু নৈ। —*let* সৰু নৈ।

Brook (ব্ৰ'ক্) *v. t.* to enjoy ভোগ কৰ; to endure, to submit to সহ্য কৰ, সহ।

Broom (ব্ৰ'ম) *n.* a bundle of twigs or materials used for sweeping শোটা, বাঢ়নী; a shrub একবকম জুপুৰা গছ। —*v. t.* to sweep সাঁৰ। —*staff* or —*stick* বাঢ়নী কাঠী।

Broth (ব্ৰ'থ্) *n.* a decoction of meat and vegetable in water চুকা, মজ্জাৰ জোল।

Brothel (ব্ৰ'থেল্) *n.* a house of ill-fame বেতালাৰ, নাটনীৰ ঘৰ।

Brother (ব্ৰ'দাৰ্) *n.* a male born of the same parents সহোদৰ ভাই, একে মাক-বাপেকৰ পুতেক, বন্ধু; an associate লগৰীয়া; a fellow member of a religious order or guild হৰি-ডকত, বান্ধ (*pl. Brothers, Brethren*)। —*german* সহোদৰ ভাই-ককাই, একে মাকৰ সন্তান। **Half brother** মাহীৰতি ভাই। **Brother-in-law** জেঠেৰি, বৈনাই বা ফুলশালী, জোতাঠ, বৰজনী, দেওৰ। —*hood n.* an association of men for certain purpose মাউখ, সমাজ; ভাই-ককাই সমাজ। —*ly adj.* like a brother ভাইবদৰে ভাই-ককাই সৰ্বকীয়; affectionate বহাদু; মৰ মীয়াল। —*ly, —feeling* জাভুতাৰ। **Elder brother** = বৰ ককাই। **Younger brother** = সৰু ভাই। **Brother like** = জাভুত্বা; ভাইবদৰে।

Brougham (ব্ৰ'এম্) *n.* a kind of closed carriage drawn by one horse এটা ঘোঁৰাই টনা বন্ধন গাড়ী।

Brought (ব্ৰ'ট্) *p. t. and p. p. of Bring.*

Brow (ব্রাউ) *n.* the eyebrow ব্রু, চোলাউবি, চকুৰ ওপৰৰ ধেনুভিৰীয়া নোম; forehead কাপাল; the edge of a hill পৰ্ব্বতৰ গাঁতি। —*less* নিলাজ। —*beat* (ব্রাউবিট) *v. t.* to bear down with stern looks, to bully চকুযুথ ধোপাকৈ ধৰ, ভয় দেখা। **To knit the brow**—ভুক কৌচা, জকুটি কৰ।

Brown (ব্রাউন্) *adj.* dark reddish যুগা, কপিলা, বাসামী বঙৰ। —*n.* dark reddish-colour যুগা বৰণ, বাসামী বং। —*ish* মহাবজীয়া। —*bread* অপৰিষ্কাৰ, এবিধ গুৰিবে কৰা বড়চুৰা কটী, চুখীয়াৰ খাদ্য। —*study*=absent-mindedness আওকাণ, অগমনহ। —*coal*=লিগুনাইট ধাতু।

Browse (ব্রাউজ্) *v. t. or v. i.* to feed on the shoots of plants পুলি-গছৰ ডাল-পাত খা বা খাই জিয়াই থাক। —*n.* fodder ঘাঁহ, পুলি-গছৰ ডাল-পাত।

Bruise (ব্রুজ্) *v. t.* to crush by beating খুন্দি বা মৰিয়াই ভাঙ্গ, খেতেলা, ভুকুৱাতুকি কৰ। —*n.* a wound made by anything blunt খেতেলা; খুন্দা খাই হোতা খা, খুন্দা। —*er n.* a boxer ভুকুৱাতুকি খেলা মাংল।

Bruit (ব্রুই) *n.* report, noise, rumour উৰা বাতৰি বা বহৰ। —*v. t.* to noise abroad কোৱা-মেলা কৰ, বাতৰি দে, বমলিয়াই ফুৰ। (with, about; abroad)।

Bume (ব্রুম্) *n.* fog কুঁহলী। **Brumal** *adj.* relating to winter জাৰকালি, সবজীয়া। —*ous adj.* foggy কুঁহাকুঁই, জকুতা।

Brunette (ব্রুনেট্) *n.* a woman of dark complexion কলী বা যিঠাবণীয়া ডিবেতা; চুলি ক'লা।

Brunt (ব্রাণ্ট্) *n.* shock, the force of a blow হেঁচা, চোট, ঠেলা। **To bear the brunt of**=প্রধান হেঁচা লাগ বা সহ।

Brush (ব্রাছ) *n.* a hairy instrument for removing dust মাজনী, কুচী, শোটা, বুকজ্; a hair pencil used by painters খনিকৰ লেখনী; a skirmish সামান্য যুদ্ধ বা হতাহতি; the tail of a fox শিয়ালৰ নেজ। —*v. t.* to sweep with a brush সাব, ধুই শুচা, বুকজ কৰ; to touch gently while passing গাভ গা

ঘঁহা। **To brush off**=to remove শুচা। **To brush up**=to brighten চকুচকীয়া কৰ, চিকচিকীয়া কৰ। —*wood*=a thicket ঘন হৈ থকা জুটলা জোপা-জুগলি, জোপোহা হাবি। —*y adj.* rough থলা-বহা, জবৰা, জেংজেৰীয়া।

Brusque (ব্রস্ক্) *adj.* rude in manner অসভা, হট্টা।

Brute (ব্রুই) *n.* a beast, one of the lower animals পত; a savage, a brutal person অসভা মানুহ, নৰপত। —*adj.* rude, irrational, savage অসভা, নিৰ্কোথ, গৰুদৰে, মূৰ্খ। —*tal adj.* like a brute পতবদৰে; cruel, unfeeling আত্মনিক, মৰম-বেথা নথকা। —*lise v. t.* to make like a brute পতৰ তুল্য কৰ। —*v. i.* পতৰ হভাৰ ধৰ। —*lity n.* savageness নিটুৰতা, আত্মনিক হভাৰ। **Brutish**=brutal আত্মনিক। **The brute creation**=পত জাতি।

Bryology (ব্রয়লজি) *n.* the study of mosses শেলাইৰ গুণাগুণ বিচাৰ কৰা বিদ্যা।

Bubble (বাবুল) *n.* a small bladder of water raised by air বুৰ-বুৰনি, পানীৰ ফুট, পানীৰ যিঠৈ; an empty project, a cheating scheme ফাঁকি-ফুকা, ফাঁ, ভাণ্ডনা। —*v. i.* to rise in bubbles বুৰ-বুৰনি উঠ, ফুট তোল। —*v. t.* to cheat ভাণ্ডনা কৰ, ঠগ। **To bubble over**=খঙত বা বঙত ভোৰোবা।

Bubo (বিউব্) *n.* an inflammatory swelling in the groin or armpit চুকত বা কাৰলতিত হোৱা গাঁড়, গাঙতি, কাৰবিয়লা, বোহা।

Buccaneer, Buccanler (বুকেনীয়াৰ) *n.* a piratical adventurer সাগৰত জাহাজেৰে ফুৰি ডকাইতি কৰা মানুহ। —*ing* সাগৰত ডকাইতি কৰা ব্যৱসায়।

Bucephalus (বুচিফেলাচ্) *n.* মহাবীৰ আলেক্সেণ্ডাৰৰ ঘোঁৰাৰ নাম; চোৱাৰী ঘোঁৰা।

Buck (ব্যাক্) *n.* the male of the deer, goat, hare etc. মতা হৰিণা-পহু, মহা হৰিণা বা হাগলীৰ মতা; a dashing young fellow সাহীয়াল ডেকা। —*v. i.* and *v. t.* to jump vertically with back arched and feet drawn together চাৰিত ঠেং গোটেই আপহাৰা—skim

হৰিণ বা মেৰ-হাগলীৰ ছাল । —shot পছমৰা
ভাঙৰ ওলী । —tooth উকলা দাঁত ।

Back *v. t.* to soak, steep clothes in lye কাপোৰ
খুব নিমিত্তে খাৰপানীত কাপোৰ ডিৱা । —*n.*
ঘোৰাই কাপোৰ গাপ দিৱা ভাঙি ।

Bucket (বাক্‌ট্) *n.* a vessel to carry or draw
water in বাণ্টি । —ful পূৰা এবাণ্টি ।

Buckle (বাক্‌ল্) *n.* a metal instrument for
fastening straps & bands বক্‌লচ, বান্ধনী । —
v. i. or *v. t.* to fasten with a buckle বক্‌লচ
বান্ধ ; to engage with zeal উৎসাহেৰে কোনো
কামত লাগ বা ধৰ । To buckle on one's
armour=দুৰ্দ্ধ কৰিবলৈ সাজু হ ।

Buckram (বাক্‌ৰেম্) *n.* a coarse cloth used in
linings or for book-binding এবিধ মোটা ঢৰীয়া
কাপোৰ ।

Bucolic (বিউকলিক্) *adj.* pastoral, rustic চহা,
চহৰীয়া, গাঁৱলীয়া । —*n.* গৰখীয়া গীত ; চহা গীত-
মাতৰ পুথি ।

Bud (বাড্) *n.* the first shoot of a plant গাঁজ,
গজালি । —*v. i.* to begin to grow গাঁজ,
গজালি ওলা । —*v. t.* to graft গছৰ ডাল
ধৰ, কমল কৰ । To nip in the bud=খোৰতে নাপ
কৰ, আৰম্ভণতে নষ্ট কৰ ।

Buddhism (বুদ্ধিজম্) *n.* the religion founded by
Buddha বৌদ্ধ ধৰ্ম ।

Budge (বাড্জ্) *v. i.* or *v. t.* to move or stir
হৌইক হৌইকো লৰা । —*n.* ভেড়া পোহালীৰ
নোম ।

Budget (বাড্জ্‌ট্) *n.* a bag or sack with its
contents ভৰা মোনা, ভোঁলোকা, বস্ত্ৰে সৈতে
থৈসা, the annual financial statement of
miscellaneous matters আয়ব্যয়-সম্বন্ধীয় বহু-
বেকীয়া চৰ্কাৰী বিষয়, জমা-খৰচৰ বছৰেকীয়া
চৰ্কাৰী হিচাব ।

Buff (বাফ্) *n.* a soft leather made out of
light ox or cow hides এবিধ কোমল চামৰা ;
the light yellow colour of buff উষৎ
হালধীয়া ৰং ; a military coat চিগাহীয়ে
পিন্ধা একৰকম ঢোলা । —*s* (*pl.*) কোনো এক
বুটীৰ সোদালৰ মাম ।

Buffalo (বাক্‌ফেলো) *n.* a kind of wild or house-
hold ox ম'হ ।

Buffer (বাফাৰ্) *n.* a contrivance to deaden
the force of concussion বেলগাড়ী সম্বৰ্ধণ
নিবাবণৰ নিমিত্তে লগোৱা যন্ত্ৰ ।

Buffer-state=দুই ৰাজ্যৰ মাজত থকা নিৰপেক্ষ
দেশ ।

Buffet (বাফে'ট্) *n.* a slap চাপৰ, খাপৰ, ঢকা ।
—*v. t.* to strike with the hand, to contend
against খাপৰ মাৰ, ঢকিয়া, খপিয়া-খপি
কৰ, জোঁটা পুটি কৰ । —*ing* খপিয়াখপি, জোঁটা-
পুটি ।

Buffoon (বাফুন্) *n.* a clown, a fool বছৰা,
চং, বছকণী, হেৰাং । —*ery n.* vulgar jesting
বছৰালী, ডেবাকুট, ডেজ্‌চালি ।

Bug (বাগ্) *n.* an object of terror কোনো
ভয়জনক বস্তু । —*bear* কাঙ্ক্ষনিক ভয়, মিছা ভয় ।

Bug (বাগ্) *n.* a generic term for various
insects উৰহ । Rice-bug=গান্ধী-পোক ।

Buggy (বাগি) *n.* a two wheeled carriage
drawn by a horse ঘোড়াৰ গাড়ী (প্ৰায় দুই
চকাৰ) ।

Bugle (বিউগল্) *n.* a hunting horn, a mili-
tary instrument of music like the trum-
pet শিজা, বিকোল, যুখেৰে বজোৱা এবিধ ভৌ
ভৌ শব্দ হোৱা বাত ; a slender kind of bead
made of glass কঁচৰ এবিধ দীঘলীয়া কলা মণি ।
—*v. i.* to play upon the bugle বিকোল দে,
বিকোল বজা । —*er n.* বিকোলদাৰ ।

Build (বিল্ড্) *v. t.* to construct, to erect as a
house or bridge সাজ, বান্ধ, নিৰ্মাণ কৰ । —
v. i. to depend upon নিৰ্ভৰ কৰ । —*n.* form
আকাৰ ; construction গঠন, সাজ ; make
গঢ় । To build up a reputation=ভাল নাম
কৰ । A man of strong build=শক্ত গঠনৰ
মানুহ, গা আটল মানুহ । —*er n.* one who
builds সজোঁতা, নিৰ্মাণ কৰোঁতা । —*ing*
(বিজিৎ) *n.* a house, anything created
ঘৰ, সজা কাৰ্য, গৃহ নিৰ্মাণ । *pa. p.* built,

(বাৰ্ল্) *n.* a round root, any protube-
rance আলু, মূলা ; anything round like an

onion কাঁচৰ কোনো ঘূৰণীয়া সৰু বস্তু; an electric light container বিজুলী-চাকি লগোৱা কাঁচৰ টোমা। —*v. i.* to swell, to form bulbs আলু ধৰ, আলুৰদৰে ঘূৰণীয়া হ। —*ous adj.* having round roots ঘূৰণীয়া আলু থকা।

Bulge (বাল্জ্) *n.* the swelling in the middle as of a cask পিপাৰ মাজ ভাগ, যেই সেই বস্তুর ওফোন্দা ভাগ, টেমুনা, মেৰুণ। —*v. i.* to swell out ওফন্দা, ভাগ, টেমুনা হ, উত্থা।

Bulk (বাল্ক্) *n.* size আকাৰ; the greater part সৰহ ভাগ, বেচিভাগ; the whole cargo in the hold of a ship গোটেইখিনি বোজাই মাল। —*y adj.* heavy and unwieldy আকোৱালিব নোৱৰা, গধুৰ, গেথেমা, লেখেপা; of great size প্রকাণ্ড। —*ness n.* largeness of size বৃহৎ আকাৰ। To sell in bulk=থাকতে বা থোপতে বেচ। To load in bulk=বহু নকৰাকৈ খুলি বোজাই কৰা। Factory bulked=ভৈয়াৰ কৰা ঠাইত জোখ-মাখ কৰি ভৰোৱা। Bulk buying যোঁটাই কিনা; কেবাবিধৰো বস্তু একেলগে কিনা; পাইকাৰী জয়।

Bull (বুল্) *n.* the male of the ox kind ভতৰা গৰু, নবছোৱা মতা গৰু বা ম'হ, ষাঁড়; a sign of the zodiac বৃষ-বাশি; an edict of the Pope ধৰ্মাধিকাৰ পোপৰ আদেশপত্ৰ; person trying to raise prices of stocks and shares (opp. to Bear) কোম্পানী কাগজৰ দাম বঢ়োৱা ফালজি। —*v. t.* to try to raise the price of shares কোনো কাৰবাৰ অংশৰ মূল্য বেচি কৰিবলৈ চেষ্টা কৰ। —*bauling* কুৰুৰ লগাই দি ষাঁড় গৰুৰ খং তোলা ধেমালি। —*calf* দমৰা পোৱালি। —*dog* এবিধ ডাঙ্গৰ কুকুৰ। Bull-frog=বামুন ডেকোলা। —*fight* ষাঁড় গৰুৰ যুঁজ। —*headed*=obstinate আকোৱগোজা, গোজাৰা। —*s'-eye* এবিধ লেঙাৰ্ণ; চানমাৰি কৰা লক্ষা; ঘূৰণীয়া আদমনা লগোৱা খিৰিকী। John Bull—ইংৰাজ জাতি। A bull in a china-shop=a man completely out-of-place বিশৃঙ্খলকাৰী মানুহ। To take the bull by the horns=to face a danger with courage মৰোৱা জীওঁকৈ আগবাঢ়।

Bullet (বুলেট্) *n.* a small ball of lead discharged from a gun বন্দুকৰ গুলী।

Bulletin (বুলেটিন্) *n.* an official report বাৰ-কীয় খবৰ, ঘোষণাপত্ৰ।

Bullion (বুলিয়ন্) *n.* uncoined gold and silver সাধাৰণ অৱস্থাৰ সোণ-ৰূপ (অৰ্থাৎ মোহৰ নমৰা)।

Bullock (বুলক্) *n.* an ox, castrated bull বলদ গৰু, বছোৱা গৰু।

Bully (বুলি) *n.* a quarrelsome fellow যুঁজ বিচাৰি ফুৰা মানুহ, কাজিয়াখোৰ; a hired ruffian গুৰা। —*v. t.* to threaten in a noisy manner ধমকী দা; হুমিয়া। —*v. i.* to bluster গোৰগোৱাই উঠ।

Bulrush (বুলৰাচ্) *n.* a kind of marshy plant পানী থকা দ মাটিত হোৱা এবিধ লকত বন।

Bulwark (বুল্-ওৱাৰ্ক্) *n.* a fortification দুৰ্গ, কোঠ, গড়, কিল্লা; means of defence গড়, বেটন। —*v. t.* to defend গড় মাৰ।

Bum (বাম্) *v. i.* to make a humming noise গুণ্ গুণ্ কৰ, ভোভোতা —*bailliff* চেৰিফৰ তলে টেকেল। —*boat n.* ডাঙ্গৰ আহাজত বাটৰ সামগ্ৰী চপাই দিয়া নাও।

Bumble-bee (বাম্বল্-বী) *n.* a large kind of bee বৰমৌ।

Bumble-footed (বাম্বল্-ফুটেড্) *adj.* club footed মেৰুণীয়া বা টোপোৰা-ঠেঙীয়া (যেনে কুকুৰাৰ বেমাৰ)।

Bump (বাম্প্) *v. i.* to make a loud noise চিঞাৰ। —*v. t.* strike against খুন্দা খা। —*n.* a thump, a heavy blow খুন্দা, ঠেকা, খুন্দাখাই উত্থা; জঁপিয়াই যোৱা (ঠেকা খাই)।

Bumper (বাম্পাৰ্) *n.* a glass filled to the brim মুখলৈকে পূৰ এঘটি বা এগিলাচ; anything in a large measure ওপচখাই হোৱা কোনো বস্তু। —*adj.* ওপচখাই হোৱা, ভৰপূৰ। A bumper crop=ভৰপূৰ খেতি, উপচি হোৱা দখ।

Bumpkin (বাম্পকিন্) *n.* an awkward rustic জলচ্ছহা মানুহ।

Bumptious (বাম্প্-ৰচ্) *adj.* self-important, impudently self-assertive মইবৰ, ওফাইডাং।

Bun (বান্) *n.* a small sweet cake বন্মিঠে, ঘিলা পিঠা।

Bunch (বান্চ্) *n.* a cluster, something tied together or growing together খোপা, জোটা, শোক, আৰি। —*v. t.* to make a bunch of খোপা বা জোটা বান্ধ। —*ed adj.* মেৰণীয়া। —*y adj.* খোপাবান্ধা, খোকখৰা।

Bund (বান্ড্) *n.* মথাটৰি।

Bundle (বান্ডল্) *n.* a number of things bound together আটি, মুঠা, পোলা, কনা, টোপোলা। —*v. t.* to be together আটি বান্ধ, মুঠি বান্ধ। —*v. i.* to pack up, to set off hurriedly টোপোলাটুপলি বান্ধ, যাবলৈ লবালৰি কৰ, বেগতে ওলা। **To bundle off or to bundle out** = বেগাবেগিকৈ পঠিয়াই দে।

Bung (বাং) *n.* a stopper for a barrel মদৰ পিপাৰ মুখ বন্ধ কৰা ঠিলা বা সোপা। —*v. t.* to stop with a bung ঠিলা মাৰ, সোপা দে।

Bungalow (বাঙ্গলো) *n.* a four-roofed house চৌচলীয়া ঘৰ, বঙ্গলা ঘৰ।

Bungle (বাঙ্গল্) *n.* anything done clumsily অধবাকৈ বা অধলাকৈ কৰা কাম। —*v. t.* to do clumsily অধবাকৈ কৰ, অবেৰবে কৰ। —*ing adj.* awkward অধবা, আলাই-আবৰী, আপচু।

Bunk (বান্চ্) *n.* a box or recess in a cabin বেল-জাহাজত বস্তু ভুলি থোৱা হেঙ্গলি; a sleeping berth বেল-জাহাজত শুৱৰ যতন। —*v. i.* to sleep together একেলগে শুই য়। —*er n.* a large receptacle for coal etc. কয়লা আদি থোৱা ডাঙৰ বাকচ।

Bunkum (বাংকাম্) *n.* empty oratory ওফাইডাং বক্তৃতা।

Bunt (বান্চ্) *n.* a disease of grains একৰকম শস্যৰ বেমাৰ।

Bunt (বান্চ্) *v. i.* to butt শিঙেৰে খুন্দা বা ঠেলা মাৰ। —*n.* a push হেঁচা, ঠেলা।

Bunting (বান্টিং) *n.* a thin cloth of which flags are made ধ্বজ বা পতাকাত ব্যৱহাৰ কৰা কাশোৰ, চালু কাশোৰ।

Buoy (বই) *n.* a piece of wood or cask floated on the water to mark a shoal জাহাজক সাৱধান কৰা পুজা, ওপঙ্গি থকা যতন। —*v. t.* to

keep afloat ওপঙ্গাই ৰাখ; to sustain ভুলি ধৰ। —*age n.* a series of buoys পানীত ওপঙ্গি থকা চিনবিলাক। —*ancy n.* capacity for floating ওপঙ্গি থাকিব পৰা শক্তি; specific lightness লঘু ওপ থকা; vivacity of spirit, cheerfulness প্রসন্নতা, মনৰ ক্ষুদ্ৰতি। —*ant adj.* light লঘু; cheerful প্রসন্ন; ওপঙ্গি ওপৰত থকা।

Bur, Burr (বাৰ্) *n.* a prickly seed of certain plants which sticks to clothes বনগুটি; a knot on a tree, or at the lower end of a deer's horn গাঠি, টোপোৰা। —*thistle (থিচল্) n.* the spear-thistle বনগুটি, কোৰশলা বন।

Burbot (বাৰ্ভট্) *n.* a kind of fish এবিধ মাছ।

Burden (বাৰ্ডেন) a load বোজা, ভাৰ; anything which is difficult to bear কষ্টদায়ক কথা; প্রত্যয়। —*v. t.* to load বোজাই কৰ; to oppress ক্ৰেশ দে। —*some adj.* heavy গধুৰ; oppressive ক্ৰেশজনক, কষ্টকৰ। **Burden of proof** = মোকদ্দমাত প্রমাণৰ ভাৰ।

Burden (বাৰ্ডন্) *n.* chorus, refrain ধুৰা, গীতৰ দোহাৰ।

Bureau (বুৰো) *n.* writing table লিখাপড়া কৰা মেজ; a department of an office অফিচৰ বিভাগ। *pl.* **Bureaux** (বোৰো) or **Bureaus** (বোৰোজ্)। **Translation Bureau** = অনুবাদ কৰা অফিচ।

Bureaucracy (বুৰোকেচি) *n.* a system of Government having departmental heads প্রতি বিভাগত একোজন প্রধান গৰাকী ৰাশি শাসন কৰা প্ৰণালী। —*crat n.* সুকীয়া বিভাগীয় গৰাকীৰ দ্বাৰাই শাসন কৰা প্ৰণালী সমৰ্থন কৰোঁতা। —*cratic adj.* বিভাগীয় শাসন প্ৰণালী-বিষয়ক।

Burgee (বাৰ্জি) *n.* a kind of flag একৰকম চৰাইনেকীয় পতাকা, ধ্বজা। —*n.* কমৰিশালত ব্যৱহাৰ কৰা এবিধ সৰু সৰু কয়লামাটি।

Burgh or Borough (বাবেৰো) a corporation town competent to send representatives to Parliament পাৰ্লামেণ্টে-মহাসভালৈ প্ৰতিনিধি পঠাবলৈ অধিকাৰ পোৱা নগৰ। —*er an* inhabitant of a borough উক্ত নগৰবাসী বা কোনো নগৰৰ বিচাৰক।

Burgo-master (বার্গোমাষ্টাৰ) জাৰ্মান বা উচ্চ দেশৰ
প্ৰধান বিচাৰক।

Burglar (বাৰ্গাৰ) *n.* one who steals by
breaking into a house by night সিদ্ধিকটা
চোৰ, সিংহাল চোৰ। —*y n.* breaking into
house by night সিদ্ধি দিয়া; সিদ্ধিকটা
মোকদ্দমা।

Burgundy (বাৰ্গ্-গতি) *n.* এবিধ কৰাচী-দেশীয় মদ।

Burial (বেৰিয়েল্) *n.* interment কবৰ, মৰা
পোতা। —*ground or place* কবৰখানা, মৰা
পোতা ঠাই।

Burke (বাৰ্ক) *p. t.* to murder by stifling
গলা-টপি মাৰ, উশাহ নিঃশ্বাসকৈ মাৰ, মনে মনে
বিনাশ কৰ।

Burl (বাৰ্ল্) *n.* a small knot in a thread
গাঁঠি, টোপোৰা। —*ly adj.* knotty; গঠিয়া;
large and strong গাঠলু; boisterous
হৌহৌৱা।

Burlesque (বাৰ্লেস্ক) *n.* a ludicrous representa-
tion ভাণ, চং, হাঁহি-ভোলা কাৰ্য্য, ডেমোচালি।
—*adj.* jocular টেটুকুটিয়া, বিকৃণজনক।

Burn (বাৰ্ন) *v. t.* to destroy by fire, to injure
by fire পোৰ, দাহ কৰ, জ্বলা। —*v. i.* to set
on fire জ্বলগা, জ্বলা; to be inflamed with
passion উত্তেজিত হ —*n.* a mark caused by
fire জ্বৰে পোৰা ঘা বা দাগ, সঁচ। —*er n.* part
of a lamp from which the flame arises
চাৰিক জ্বই লগোৱা ভাগ, দাহক। —*ing n.* con-
flagration পোৰণ, দাহ, পোৰা কাৰ্য্য; inflama-
tion জ্বলোৱা, পোৰনি। —*ing adj.* very hot
চেংচেঙীয়া তপত, ডেইনিয়া; vehement প্ৰচণ্ড
প্ৰেৰ। **Burning glass** সূৰ্য্যৰ তাপ ধৰা
এবিধ কাঁচৰ দাপোণ। —*point* জ্বই ওলাবগৰা
তাপ। —*question* প্ৰধান বিষয়। —*sensation*
বম্ববমি, পোৰনি-দেৱনি। —*ground* অশান, মৰি-
শালি। **Burnt-offering** হোম, বজৰ বলি। **A
burnt child dreads the fire**=জ্বৰে পোৰা লবাই
জ্বলিলে ভয় কৰে; সেকা পালেহে ঠেকে। **To burn
down**=পুৰি হাই কৰ। —*in*=to cat into as fire
লাহে লাহে পুৰি কৰ কৰ; to imprint on the
mind কেতিয়াও মুক্তাকৈ দাগ দে, কেতিয়াও
মুক্তাকৈ মনত ছাপ মাৰি থ। —*out* পুৰি ধ্বংস

কৰ, পুৰি শেষ কৰি দূৰা। —*up*=to be burned
completely পুৰি নাশ হ, পুৰি ভস্ম কৰ। —*a hole
in one's pocket*=ধন ডাঙিবলৈ বাট বিচাৰ।
—*one's fingers*=লোকৰ কথাত সহায় কৰি কষ্ট
পা। —*the dead*=to cremate শব দে, মৰা
পোৰ। **Burn the water**=জোৰ দেখুৱাই মাৰ ধৰ।
Burnish (বাৰ্নিশ্) *v. t.* to polish, to brighten
চিক্চিকোৱা কৰ, চক্চকীয়া কৰ, মাজ —*n.* a
gloss, polish পাচিচ, মাজনি, নিমজ বৰণ। —*er
n.* an instrument for polishing নিমজ কৰা
সঁজুলি।

Burnt (বাৰ্ণ্) *p. pa.* Burn.

Burrow (বাৰ্-ও) *n.* a hole dug by certain
animals for lodging কোনো কোনো জন্তু
খাবিবলৈ মাটিত কৰা গাঁত। —*v. i.* to make
holes in the ground মাটিত গাঁত খান, গাঁত
খানি মাটিত লুকাই থাক; to investigate
hidden matter জন্তু বিষয়ৰ সন্ধান ল।

Bursar (বাৰ্চাৰ) *n.* the treasurer of a college
কলেজৰ ধন-ভঁৰালী, কলেজৰ হুতি-শোভা ছাত্ৰ।

Burst (বাৰ্ণ্) *v. t.* to break open suddenly
হঠাৎ ফুট।। —*v. i.* to break into pieces ফুটি
ফাটি যা; to break forth ফুট, হঠাৎ কোনো
কথা উদ্ভাবন হ, ধুপুৰাই ওলাই গৰ। —*n.* sudden
outbreak ধুপুৰাই হোৱা কাৰ্য্য, উত্তৰ। —*in*
বলেৰে ধুপুৰাই সোম। —*out* ধুপুৰাই ওলা।
—*into laughter*=উচ্ছ্বাস কৰ। —*into tears*=
বেগতে চকুপানী উলিয়া। —*out crying*=হৌহৌকৈ
কান্দিবলৈ ধৰ।

Bury (বেৰি) *v. t.* to inter in the ground, to
cover পোত, মাটি দি ঢাক; to hide লুকাই
থ, মনৰশা গুচ। —*the hatchet*=to cease
strife মূৰ্জ কৰিবলৈ এৰ। **Burying-place or
ground**=মৰা পোতা ঠাই, কবৰ-খানা।

Bus or Buss (বাচ্) *n.* contraction of
omnibus বহুত মানুহ যাব পৰা লীঘল-বহল
গাড়ী।

Bush (বুছ) *n.* a shrub জুপুৰি গছ, জোপোহা
জুপলি, জোপোহা বন। —*shy adj.* full of
bushes জোপোহা; thick অগজপিয়া, ঘন।
Bushman হাবিতলীয়া মানুহ। **To beat about
the bush**=আচল ঠাইত নিবিচাৰি বিহাই

খণিয়াই ফুৰ। **Good wine needs no bush**—
ভাল বস্তু চিনাবলৈ বেলেগ জাননী নেলাগে; গুণীৰ
ওপেই চিনাকি।

Bush Telegraph চকুপচাৰতে বোঁচি প্ৰকাশ কৰা;
তৎক্ষণাৎ বিয়পাই দিয়া (বাতৰি আদি)। বো-জাল,
বো-জাল কৰা।

Bushel (বুশ্বেল) *n.* a dry measure of 8 gallons
পুতান বস্ত্ৰৰ জোখ (প্ৰায় ৯১০ সেৰ)।

Business (বিজনেচ) *n.* employment কাম;
trade, occupation বাৱসায়, বেহা-বেপাৰ; a
matter কাৰ্য্যণ; one's affairs সকাম, প্ৰয়ো-
জন। —like *adj.* methodical কামত ঠিকঠাক,
পকাপকী, নিহা-লগা। **To mean business**—to
be in earnest অতি আগ্ৰহেৰে কোনো কামৰ
ভাৱল। **To mind one's own business**—
নিজৰ কামত লিপ্ত থাক, লোকৰ কামত খপ্জপ-
নকৰ। **To send about one's business**—
ততালিকে খেদাই দে। **Business Tycoons**—
rulers of business কোনো বাৱসায়ৰ ৰজা বা
ক্ষমতাবান লোকসকল।

Busk (বাস্ক্) *v. t. or v. i.* to dress one's self
সাজ পিন্ধ, কাপোৰ পিন্ধি ওলা। —*n.* a corset
কাপোৰফিল্ডাই ৰাখিবৰ নিমিত্তে মেমবিলাকৈ
ককালত পিন্ধা একৰকম কাঠৰ বা হাড়ৰ সজা।

Buskin (বাস্কিন্) *n.* a tragic drama শোক পূৰ্ণ
নাট; a half boot খৰা বুটজোতা।

Buss (বাস্) *n.* a rude kiss টকলিয়া চুমা। —*v. t.*
টকচাই চুমা খা। —*n.* a kind of fishing vessel
একৰকম জালোৱা জাহাজ।

Bust (বাস্ট্) *n.* a statue representing the
head and breast of a person বুকুলৈকে থকা
আধখিনীয়া মূৰ্তি বা পট; upper half of the
body মুখৰপৰা ককাললৈকে এই ভোখৰ।

Bustard (বাস্টাৰ্ড) *n.* a kind of large bird like
the cranes এবিধ ডাঙ্গৰ চৰাই, বৰ টোকোলাৰ
শ্ৰেণীৰ এবিধ চৰাই।

Bustle (বাস্‌ল্) *v. i.* to busy one's self noisily
বাস্ত হে চট্‌চটাই ফুৰ, ফট্‌ফটাই কামত বাস্ত হ। —*n.*
hurry, tumult খচমচনি, লচপচনি; কোঁহাল,
হুৰামুৰা, উৰাজুৰা, উখল মাখল।

Busy (বিজি) *adj.* employed with earn-
estness, active, diligent বাস্ত, কামীয়াল,

পৰিশ্ৰমী, আজৰি নথকা। —*v. t.* to make busy
বাস্ত হ, মূৰ-পুতি কামত লাগ, বনত মন দে। **Busily**
adj. diligently বাস্ত হৈ, ধুমধামকৈ। **It is a**
busy time—এতিয়া ধুমধাম কামৰ সময়। **Busy-**
body—উপযাচি লগা বনুৱা। **Busy about**
nothing—মিছাই বাস্ত।

But (বাট্) *conj.* yet, still কিন্তু, তথাপি, তেওঁ
তত্ৰাচ্। —*adv.* only কেৱল। —*prep.* except,
without, besides নোহোৱা হলে, ব্যতীত,
বাজে। **I cannot but admire him**—মই
তেওঁক নশলাগি নোৱাৰো। **But if**—কিজনি;
জানোচা।

Butcher (বুচ্চাৰ) *n.* one who slaughters
animals for food and sells it মজ্জৰ বেচোতা,
পশুবধ কৰা কচাই; one who takes delight
in slaughter যি হত্যা কৰিবলৈ ভাল পায়।
—*v. t.* to slaughter animals for food মজ্জৰ
নিমিত্তে পশুবধ কৰ। —*y n.* a slaughter-house
কচাইখানা, পশুবধ কৰা ঘৰ; massacre হত্যা।

Butler (বাট্‌লাৰ) *n.* a servant who takes care
of liquor, plate etc. খাঞ্চামা, খাল, বাটি মদ
ইত্যাদি ৰখা চাহাবলোকৰ চাকৰ।

Butt (বাট্) *v. i. or v. t.* to push with the
head মূৰেৰে থুন্দিয়া, থুন্দা মাৰ; ধুমমাৰ।

Butt (বাট্) *n.* a large cask মদ খোৱা ডাঙ্গৰ
পিপা।

Butt (বাট্) *n.* a mound raised behind targets
চান্দমাৰিৰ টাপ; one that is ridiculed নিদাৰ
পাতি, উপহাসৰ স্থল।

Butt-end (বাট্-এণ্ড্) the thick and heavy end
of anything কোনো বস্ত্ৰৰ তলৰ গধুৰ আক
শকত ভাগ, যেনে বন্ধুকৰ কুন্দা; trunk of tree
just above ground গুৰি গছ।

Butter (বাটাৰ্) *n.* an oily substance obtained
by churning milk মাখন, সৰ, গাখীৰ মখি
উলিওৱা সাৰ বস্তু। —*v. t.* to apply butter
মাখন লগা বা সান। —**milk**—the milk that
remains after separating butter মাখন
ডোলা গাখীৰৰ মখা পানী। —**knife** মাখন
লগোৱাত ব্যৱহাৰ কৰা কপৰ ডোটা ছুৰী। —**fly**
(বটীৰ-ফ্লাই) *n.* class of beautiful winged
insect পখিলা।

Buttery (বাট্টেৰী) *n.* a storeroom for liquor etc. মদ আদি ৰখা ভৰালী কোঠা।

Buttock (বাটক) *n.* upper part of the thigh behind the rump টকা, নিতম্ব।

Button (বাটন) *n.* a knob of metal or bone used to fasten the dress বুতাম, গুণ্টি; a knob at the head of anything বেটু, নকৈ ওলোৱা কাঠফুলাৰ মূৰ। —*v. t.* to fasten with buttons বুতাম মৰা বা লগা। —*hole n.* a hole in a coat for button বুতাম বা গুনট লগোৱা বিছা। **I don't care a button**=মই অকণো ভোচ নকৰোঁ, মই অপোনা পৰয়া নকৰোঁ। **A boy in buttons**=a servant in livery কোনোবিশেষ চিনৰ সাজ পিন্ধা চাকৰ বা লগুৱা।

Buttress (বাট্ৰেচ) *n.* a projecting support to a wall পাকি বেবৰ বাহিৰে আগবঢ়াই দিয়া ঠেকা; any prop ঠেকা, ঢোকা, ডেজা।

Buxom (বাক্সেম) *adj.* gay, jolly, lively প্রফুল্ল, ফকি, বজুৱাল, বাংগোলী।

Buy (বাই) *v. t.* to purchase কিন, ধন দিল; to bribe ভেটী দে; to exchange for something বোলা, সলা। —*er n.* কিনোতা। —*in* মীলামত কোন বস্তু গিৰীহতৰ পক্ষে কিনি ল। **Buy off or out**=ধন দি খাটনিৰ পৰা মোকোলা। —*over* ভেটী খুৱাই হাত কৰ। —*up*=to purchase wholesale খাটকতে কিন।

Buzz (বাৰ্জ) *v. i.* to make a humming noise like the bees ভোন্ ভোন্, গুন্-গুন্ শব্দ কৰ। —*v. t.* to whisper মনে মনে ক, ফুচ্-ফুচাই ক, জুন্-জুন্। —*n.* a humming sound ভোন্-ভোন্নি; whisper তলে তলে কোৱামেলা কৰ, বাতৰি, কণাকণি।

Buzzard (বাৰ্ডাৰ্ড) *n.* a bird of the falcon family শেন জাতীয় চৰাই, মৌসাপ চৰাই; a blockhead গাধ, মূৰ্খ।

By (বাই) *prep.* near to, at the side of কাষত,

দাঁতিত; through the agency of দ্বাৰা, হতুৱাই, মাফত। —*adv.* in the direction of, near পিনে, ওচৰত, কাষেদি। **He passed by me**=তেওঁ মোৰ ওচৰেৰেই গল। **Send it by a servant**=এটা চাকৰৰ হাতত দি পঠোৱা। **The plaintiff appeared by a pleader**=ফৰিয়াদী উকীলৰ দ্বাৰাই হাজিৰ হৈছিল। **The house is destroyed by fire**=ঘৰটো জুইয়ে পুড়িলে। **He went by boat**=তেওঁ নাৱেৰে গৈছিল। **It is only sold by maunds**=ইয়াক কেবল মৌণ হিচাবেহে বেচে। —*corner n.* an out-of-the-way place=আওহতীয়া ঠাই। —*election* উপনিৰ্বাচন। —*end n.* private aim ভিতৰুৱাল অভিপ্ৰায়। —*gone adj.* past অতীত, আগৰ। —*lane*=a side lane সুকলীয়া বাট। —*product* আনুষঙ্গিক উপপন্ন বস্তু। —*stander*=a looker on দৰ্শক, ওচৰত থকা মানুহ। —*name n.* nickname উপলুঙা নাম। —*time* leisure time আঙ্গৰীয়া সময়, আইৱি। —*way n.* ভিতৰুৱাল বাট। —*word n.* a common saying, a proverb উপকথা, কথাৰ চেও। **By-law, Bye-law**, (বাই-ল) *n.* an additional law উপকথা বিধি, জোৰা দিয়া আইন। **By-and-by**=presently, soon অলপতে, সোনকালে, ক্ৰমে ক্ৰমে। —*that way* সেইপিনে। —*his own account*=তাৰ নিজৰ কথা মতেই। **Day by day**=প্ৰতিদিনে, নিতৌ, দিনকদিনে। **Year by year**=বছৰি বছৰি। —*this time*=এতে পৰত, এনে সময়ত, এতিয়ামানে। —*himself* সি নিজে নিজেই, আপোনা-আপুনি। **By turn**=এটা এটাকৈ, এটাৰ পাচত এটাই। —*accident* হঠাৎ, ঘটনা ক্ৰমে। **By the by or by the by, by the way**=in passing; incidentally ইয়াৰ লগতে এইটোও কব লাগে, কথাৰ চলেৰে, কথাৰ প্ৰসঙ্গত। —*rote* মুখত আৱৰাই।

Byzantine (বাইজেন্টাইন) - *adj.* কন্সটান্টিনোপল সম্বন্ধীয়।

C, the third letter of the English alphabet
ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ তৃতীয় আক্ষৰ; সংখ্যা বুজাবলৈ
১০০ এশৰ পৰিবৰ্ত্তে ব্যৱহাৰ কৰে; গান-বাঞ্ছনাত
“গা” সুৰ বুজায়।

Cab (কেব) *n.* a carriage of various sizes
drawn by one horse এটা ঘোঁৰাই টনা কেৰেছা
দিয়া গাড়ী। —**boy or man** *n.* কেৰেছা গাড়ীৰ
গাড়োৱান। —**stand** *n.* কেৰেছা গাড়ী থকা ঠাই।
—**hire** গাড়ী ভাড়া, গাড়ী কেৰেছা।

Cabal (কেবেল) *n.* a secret party গুপ্ত সভা,
যড়যন্তকাৰী দল; a secret plot গুপ্ত মন্ত্ৰণা।
—*v. i.* to plot মন্ত্ৰণা কৰ, ফলি পাত।

Cabbage (কেবেজ) *n.* a kind of kitchen
vegetable কৰি-শাক, বন্ধা কৰি।

Cabin (কেবিন) *n.* a small room in a ship
জাহাজৰ কোঠা; a hut পঁজাঘৰ। —**boy**
জাহাজৰ যাত্ৰীৰ পৰিচাৰক। —**passenger** ভ্ৰম্ভ
শ্ৰেণীৰ যাত্ৰী।

Cabinet (কেবিনেট) *n.* a private apartment
ভিতৰুৱা কোঠা; a case of drawers দেৰাজ;
a private room used by a king
for consultation মন্ত্ৰণা-ঘৰ; চাংমেদ। **The**
Cabinet—ইংলণ্ডৰ পাৰ্লামেণ্ট-মহাসভাৰ ৰাজ-
মন্ত্ৰীসকল। —**maker** = a maker of fine
furniture মেজ, মাটিয়া আদি তৈয়াৰ কৰা মন্ত্ৰী;
বাট্ট। —**photograph**—প্ৰায় ৬ ইঞ্চি × ৪ ইঞ্চি
দীঘল বহলৰ আৰ্জা বা চিত্ৰ-পট।

Cable (কেবল) *n.* a strong rope or chain
used in ships জাহাজ বন্ধা ফই, ডাঙ্গৰ লেজু
জিঞ্জিৰি বা শিকলি; a nautical measure ৬০০
ফুট দ পৰিমাণ; a rope for submarine tele-
graphs সাগৰত পানীৰ তলে নিয়া টেলিগ্ৰাফৰ
তাঁৰ; a cable message সাগৰেদি অহা টেলিগ্ৰাফ
বাতৰি। —*v. t.* to send message বাতৰি দে।
—**gram** *n.* a message sent by cable সাগৰেদি
অহা তাঁৰৰ বাতৰি।

Caboose (কেবুজ) *n.* room on ship's deck in

which cooking is carried out জাহাজৰ
ৰান্ধনীঘৰ।

Cacao (কেকাও) *n.* a kind of tree from the
seeds of which chocolate is made এবিধ
গছ।

Cache (কেশ) *n.* a hole in the ground for
hiding treasures ধনবস্তু লুকাই থোৱা গাঁত।
—*v. t.* to hide লুকাই থ।

Cachination (কেকিনেশ্বন) *n.* loud laughter
ডাঙ্গৰ হাঁহি, অটহাস্য; ঢেংঢেংকনি।

Cacholong (কেশলং) *n.* opaque variety of
opal নীলচীয়া অস্বচ্ছ গোদন্ত-মণি।

Cackle (কেকল) *n.* the noise of a hen or
goose ৰাজহাঁহ বা মাইকী কুকুৰাৰ মাত। —*v. i.*
to make a noise like a goose কেঁককেঁকৈ
মাত, কেঁক কেঁকা। —**ling** *n.* কেঁক-কেঁকনি। —**er**
n. a talkative person বৰ কথকী মানুহ।

Cacogastric (কেকগেষ্ট্ৰিক) *adj.* dyspeptic
পেটকণীয়া।

Cacophony (কেকফনি) *n.* a harsh sound
টেঁটেঁয়া মাত। —**nous** *adj.* টেঁটেঁয়া, কেঁক-
কেঁকীয়া।

Cactus (কেক্ টচ্) *n.* a tropical plant with
prickly leaves এবিধ কাঁইট গছ; সাগৰ-ফেনা,
নাগ-কণা; শিজু জাতীয় গছ।

Cad (কেড্) *n.* a mean fellow নীহ শ্ৰেণীৰ
মানুহ, গেৰাৰি মানুহ; a bus-conductor বহুত
মানুহ যোৱা ভাৰাগাড়ী চলাওঁতা।

Cadastral (কেডেষ্ট্ৰেল) *adj.* pertaining to
survey on the scale of 16 inches to the
mile জৰীপ্ বিষয়ক, পিয়ল বিষয়ক।

Cadaverous (কেডাভেৰাছ) *adj.* pale like a dead
body, having sickly appearance সোৰা-
সেৰেলুৱা, শেতশেতীয়া, কুৰুচ, প্ৰেতাকাৰ।

Caddie (কেডি) *n.* a boy who attends a golf-
player and carries his clubs গল্ফ গুটি খেলা
মানুহৰ লগে লগে সজুলি লৈ ফুৰা লিটকাই।

Caddy (কেডি) *n.* small box for tea চাহ থোৱা সৰু বাকচ।

Cade (কেড) *n.* cask শিপা। —*adj.* or *n.* a pet lamb or colt নিচেই লেনপেন কৰি তোলা ঘোঁৰা-পোৱালী বা ভেঁৰা-পোৱালী।

Cadence (কেডে'ক্স) *n.* the fall or modulation of the voice গীতৰ বিৰাম, সুৰ লয়। **Cadenza** *n.* a flourish বাজনাৰ বগৰ।

Cadet (কেডেট) *n.* the youngest son নিচেই সৰুটো পুতেক, বংশৰ সৰু ডালৰ কোনো এজন, কনিষ্ঠ সন্তান; a volunteer in the army serving for becoming an officer সেনাদলৰ ওপৰখাপৰ বিষয় পাবৰ আশাৰে যুদ্ধবিদ্যা শিকা বাজে লোক, ইচ্ছাধীন শিকাক সেনা।

Cadge (কেজ্জ) *v. i.* to beg মুক্তি মাগি ফুৰ।

Cadre (কেডাৰ) *n.* a framework গঠন; the permanent constitution of a service either civil or military কোনো চৰকাৰী বিভাগৰ বিষয় নিবন্ধন। **Cadre of the Judicial service**=বিচাৰ সম্বন্ধীয় বিষয়ৰ নিবন্ধন।

Caducous (কেডিউকাচ) *adj.* falling early as leaves of flowers লগতে সৰা, কমেৰীয়া, পতনশীল। **Caducity** *n.* আলৰ অৱস্থা; perishableness অস্থিৰতা।

Cæsar (চীজাৰ) *n.* an absolute monarch সম্ৰাট, মহাৰাজ। —*ean adj.* ৰোমদেশৰ ৰজা জুলিয়চ্ চিজাৰ বিষয়ক। **Cæsarean operation**=পেট ফালি সন্তান জন্মোৱা কাৰ্য্য।

Cæsura or Cesura (চিজুৰা) *n.* cutting off of a syllable in a verse পদবিকৃত, পদবৃত্ত।

Cafe (কাফে) *n.* a coffee-house, a restaurant কফিথোৱা দোকান, বাটকৰা জলপনীয়া ঘৰ।

Cafeteria (কাফেটেরিয়া) *n.* a cafe with a counter for self-service গ্ৰাহকে নিজে পৰিবেশন কৰি লোৱাৰ ব্যৱস্থা থকা জলপনীয়া ঘৰ।

Cage (কে'জ) *n.* a place of confinement গড়াল; a box or frame for confining birds and animals সঁজা, কাঠবা। —*v. t.* to confine in a cage সঁজাত সুমাই থা। —*ed adj.* confined সঁজাত আবদ্ধ, গঁড়ালত ৰখা।

Cairn (কেয়াৰ্ন) *n.* an ammunition wagon

খাবাকদ নিয়া গাড়ী; a case for keeping out water while building a bridge পুল বান্ধোতে পানী ভেটি ৰখা যন্তৰ।

Caisson (কে'ছন) *n.* movable covered chest on wheels, an ammunition wagon চকা লগোৱা চলন্ত বাকচ, যি বাকচত গোলা-বাকদ থাকে; a large water-tight chamber sunk below the surface of a river from which the water is excluded by pumping air into it and in which men work under water পানীৰ তলতে মানুহে কাম কৰিব পৰাকৈ বতাই পূৰ কৰি পানী উলিয়াব পৰা ছিদ্ৰহীন ডাঙৰ শিপা বা বাকচ; large iron receptacle sunk into the bed of a river and filled with cement in which the piers of a bridge are embedded নদীৰ ওপৰত দিয়া দলঙৰ খটা সাজিবলৈ বিলাতী মাটি পূৰ কৰি পানীৰ তললৈ নমাই দিয়া আধাৰ পাতি।

Caitiff (কেটিফ্) *n.* a mean fellow নীচ লোক। —*adj.* mean, base নীচ, অসভ্য, অশয়।

Cajole (কেজ'ল) *v. t.* to coax, to deceive by flattery উচটা, ফুচুলা, উচটাই ছলকৰ। —*ment n.* flattery উচটনি, মিছা প্ৰশংসা। —*er n.* one who flatters শুভক, ফুচুলাওঁতা।

Cake (কে'ক্) *n.* a small loaf of bread পিঠা; any flattened and solidified mass লদা, চপৰা। **Oil cake**=খলিহৈ। **Cakes and ale**=সকলোবিলাক সুখান্দ বস্তু। **You cannot both have your cake and eat it**=ভুগি অসম্ভৱক সম্ভৱ কৰিব নোৱাৰা। **Cakewalk**=বৃত্তময় গতি; স্বচ্ছন্দ প্ৰবাহৰ নাচ, যি নাচত অৱলাভ কৰোঁতাঙ্গনক কে'ক পুৰস্কাৰ দিয়া হয়।

Calabash (কেলেবেছ) *n.* a kind of American tree bearing large fruits লাণ্ডৰ দৰে শকত গুটি লগা এবিধ গছ বা সেই গছৰ গুটি।

Calamity (কেলেমিটি) *n.* a great misfortune, disaster দুৰ্ঘটনা, বিলাই, বিপত্তি, বিপদ, আঁল-বিলাই, বিপৰ্য্যয়। —*tous*=disastrous বিপদজনক, দুৰ্দ্দশীয়া। —*tousness n.* distress, misery দুৰ্দ্দশা, বিপত্তি।

Calcaneum (কেছেনিয়ম্) ভৰিৰ সৰু ওচৰৰ হাড়।

Calcareous (কেল্কেৰিয়াচ্) *adj.* like lime চূণৰ দৰে দেৰ্দ্ৰেৰীয়া গুণ থকা।

Calcine (কেল্চাইন্) *v. t.* or *v. i.* to reduce to powder by means of heat তপতাই গুৰি কৰ, পুৰি চূণৰ দৰে কৰ।

Calcium (কেল্চিয়াম্) *n.* the metallic substance contained in chalk স্বৰীমাটিত থকা বা আন কোনো চূণেৰে মিলোৱা বস্তুত থকা ধাতুৰ অংশ।

Calculate (কেল্‌কিউ'লেট্) *v. t.* to count, to compute গণ, গণনা কৰ, টিক, হিচাপ কৰ, লেখ কৰ; to ascertain ঠিক কৰ; (with *for* in the passive voice) to adapt উপযোগী হ; to think অনুমান হ। —**lation** *n.* the art of calculating গণনা, হিচাপ, লেখ, টিকা। —**lating** *adj.* selfish, scheming টিমক, মতলবী, টিকিয়া। —**lator**=one who calculates গণনাকাৰক, টিকোতা, লেখোতা, লেখয়া।

Calculus (কেল্‌কিউলাচ্) *n.* the stone like formation in certain parts of the body পাথৰি ৰোগ; a branch of mathematics গণনশাস্ত্ৰৰ বিভাগ। (*pl.* **Calculi**).

Caldron see **Cauldron**.

Caledonian (কেলিডনীয়ান্) *n.* a Scotchman স্কটলেণ্ডৰ মানুহ।

Calefaction (কেলিফেক্‌ছন্) *n.* act of heating তাপ লগোৱা বা তপত কৰা কাম, সেকন। **Calefy** *v. t.* or *v. i.* to grow warm তাপ দ্ৰে, তাপ ল, সেক, তপতা, তপত হ।

Calefactor (কেলিফেক্টৰ) *n.* a small stove বস্তু তপতোৱা সৰু চোকা।

Calendar (কেলে'ণ্ডাৰ) *n.* an almanac পঞ্জি, পঞ্জিকা, দিনবাৰৰ তালিকা; a list of documents ফিৰিস্তি কাকত, যেই সেই তালিকা। —*v. t.* to register তালিকা কৰ, লিখিভুক্ত কৰ। —**clock** বাৰ মাহ আদি দেখুওৱা ৰড়ি। —**month** জানুৱাৰী মাহ।

Calender (কেলে'ণ্ডাৰ) *n.* machine or hot press for smoothing and dressing cloth ইট্টী, কাপোৰ আদি নিৰ্জম কৰা যন্ত্ৰন। —*v. t.* to smooth with a calender ইট্টী কৰ।

Calends (কেলেণ্ড্‌জ) *n.* the first day of each

month ৰোমানবিলাকৰ ভিতৰত প্ৰত্যেক মাহৰ প্ৰথম দিন।

Calf (কাফ্) *n.* the young of a cow elephant and some other animals গৰু ম'হৰ পোৱালী, দামুৰি, বকনা; a calf skin leather একৰকম চামৰা; a stupid person ডগাভুৰ মূৰ্খ মানুহ। —*pl.* **Calves** (কাভ্‌জ্)। **Half calf**=কিতাপৰ কনি-কাষত দিয়া চামৰাৰ বান্ধনি। —**love** লবা ছোৱালীৰ ক্ষত্ৰেকীয়া প্ৰণয়। **Golden calf**=কুবেৰ। **Mottled-calf**=পাউল বঙৰ ফুটফুটীয়া কিতাপৰ চামৰা।

Calf (কাফ্) *n.* the thick fleshy hinder part of leg ডৰিৰ কলাফুল।

Calibre, Caliber (কেলিবাৰ) the size of the bore of firearms হিলৈ বা বৰতোপৰ মুখৰ জোখ, বন্দুকৰ নলৰ বিদ্ধাৰ পথালি পৰিমাণ; intellectual capacity বুদ্ধিশক্তি, মানসিক শক্তি; weight of character.

Calico (কেলিক্) *n.* plain white cloth উকা কপাহী কাপোৰ। —**printing**=the art of printing cotton clothes কপাহী কাপোৰ চিহ্নবিচিত্ৰ কৰা কৌশল।

Calif, Caliph (কেলিফ্) *n.* a chief priest among the Mohammedans মহম্মদৰ উত্তৰাধিকাৰীসকলৰ উপাধি। —**fate** কেলিফৰ ৰাজত্ব বা শাসন প্ৰণালী।

Caligraphy see **Calligraphy**.

Calk (কাফ্) *n.* (see also **Caulk**) a sharp point on a horse-shoe ঘোঁৰাৰ খুৰাত লগোৱা নালৰ কাঁইট।

Calk, Calque (কাফ্) *v. t.* to chalk a drawing; to copy by tracing নক্সাত খৰিমাটিৰে দাগ দি অনুকৰণ কৰ, দাগ দি নক্সা তোলা।

Call (কা'ল্) *v. t.* to name মাত; to summon আৰাহন কৰ; to proclaim ঘোষণা কৰ; to designate ক, বোল, নাম কৰ, কোনো পদত মনোনীত কৰ, যেনে—**He is called to be an apostle**=তেওঁক ধৰ্মপ্ৰচাৰক পাতিছে। **He is called to the bar**=তেওঁক বেৰিষ্টাৰ বা উকীল পদলৈ ভুলিছে; তেওঁ ওকালতি পাচ কৰিছে। —*v. t.* (*out, to, after, at, down, up*) to cry aloud বিজিহা, উকিয়া, চিঞৰি মাত;

(upon, for, at) to make a short visit দেখা সাক্ষাৎ হ, দেখা কৰ, যেনে—**He called on or upon me**—তেওঁ মোক দেখা কৰিছিল, তেওঁ মোৰ ওচৰলৈ আহিছিল। **Please call at my house on your way**—যাওঁতে অনুগ্রহ কৰি মোৰ ঘৰত সোমাই যা। **To call bad names to some one**—কাকো গালি পৰা, (কোৱা কথাত ব্যৱহাৰ হয়)। —*n.* summons আহ্বান; demand; দাবী; invitation নিমন্ত্ৰণ; a short visit দেখা সাক্ষাৎ; cry of bird চৰাইৰ শব্দ; admission to a rank (as a barrister) উকীল পদত ভৰ্তি। —*er* দেখা সাক্ষাৎ কৰোঁতা। —*ing n.* occupation, trade or profession কাম-কাজ, ব্যৱসায়। **Payable at call**—খোজা-মাজকৈ দিবলগীয়া। —**bird**=a decoy bird ঘাই পতা চৰাই, বনৰীয়া চৰাই ফালত পেলাবলৈ শিকোৱা চৰাই। —**boy** ভাৱনাত ভাৱৰীয়া মাতিবলৈ নিযুক্ত কৰা লৰা। —**money** খোজামাজকৈ দিবলগীয়া ধন। —**note** লক্ষ্য বা চৰায়ে পোৱালি বিচাৰি মতা মাত। —**of nature** শৌচ। **To call back**—ওভোতাই মাতি আন, আকৌ মাতি আন। —**attention to**=to point out দেখুৱাই দি, মনোযোগ আকৰ্ষণ কৰ। —**away**=to divert the mind মনভুল, আন কথাটো মন নিয়া। —**for**=to demand, to ask loudly খোজ, তলব কৰ, যথ। **This matter calls for investigation**=এইটো কথা বিচাৰ কৰিব লগীয়া। **He has called for an explanation**=তেওঁ কৈফিয়ৎ তলব কৰিছে। —**forth**=to summon to action কামত লগা বা খটা (যেনে বল; শক্তি)। —**in**=to collect গোটাই আন, সংগ্ৰহ কৰ; to bring in ভিতৰলৈ মাতি আন; to invite friends নিমন্ত্ৰণ কৰ। —**in question**=to express doubt, to challenge সন্দেহ কৰ, সঁচা নে মিছা তাৰ প্ৰমাণ বিচাৰ। —**off** মাতি লৈ যা, তলব কৰি নে। —**on or upon**=to invoke, to appeal to প্ৰাৰ্থনা কৰ। —**out**=to bawl, to challenge to fight ৰিভিঙা, বল প্ৰমাণ কৰিবলৈ আহ্বান কৰ; to summon to service কাম কৰিবলৈ মাতি। —**over list of names**—এটা এটাকৈ নামবিলাক মাতি, বা পঢ়িয়া। —**up** সোঁৱৰ। —**to account** দাবী কৰ, জগৰীয়া হ। —**to mind** সোঁৱৰ, মনত পেলা।

Call=Telephone টেলিফোনৰ কথা, টেলিফনৰ মাত।

Calling ব্যৱসায়, উপাৰ্জন কৰা কাম।

Caller n. one who pays a call or visit দেখা কৰিবলৈ অহা লোক।

Callet (কেলেট্) *n.* a scold, a woman of bad character বাভিচাবিণী তিৰোতা, বেয়া মহিলাৰ মাইকী।

Callid (কলিড্) *adj.* shrewd ধূৰ্ত, চতুৰ।

Calligraphy (কেলিগ্ৰেফী) *n.* fine writing সুন্দৰ লেখা।

Callisthenics (কেলিষ্টেনিক্) exercises for promoting beauty and strength বল আৰু কান্তি বঢ়াবৰ নিমিত্তে শ্ৰম।

Callosity (কেল্লচিটি) *n.* a hard swelling on the skin ছালৰ ওপৰত কাঠমৰা বা হিষ্টীয়া-বন্ধা ঠাই।

Callous (কেলচ্) *adj.* hardened কাঠমৰা, টিপিলে বা ঠাইলে গম নোপোৱা, নিসৰা; unfeeling কঠুৱা, নিসৰা। —**Callous n.** আওকাণ; কাঠ-চিহীয়া গুণ। —*ness.*

Callow (কেল') *adj.* not covered with feathers, unfledged পাখি নগৰা, নিচেই অজলা; low-lying দ আৰু সময়মতে পানীত তল যোৱা; —unbearded গোফ নগৰা, গাইমুৱা; যেনে callos youth.—*n.* an alluvial piece of land চট বা চাপৰি।

Callus (ক'লাচ্) *n.* গাৰ ছালত বন্ধা হিষ্টীয়া।

Calm (কাম্) *adj.* still, serene, quiet স্থিৰ, শান্ত নিস্তক, শান্ত, সুখিল। —*n.* absence of wind বায়ুশূন্যতা; repose তিস্তকতা; tranquillity শান্তি, সুখিল, নিটাল। —*v. t.* to quiet, to make calm শান্ত কৰ, সুখিল কৰ, শান্ত কৰ; —*ness n.* tranquillity নিটাল, নিস্তকতা, স্থিৰতা, সুখিল অৱস্থা। —*ly adv.* quietly মনে মনে, সুখিলকপে, শান্তিৰে।

Calomel (কেলমে'ল্) *n.* chloride of mercury বস বা পাৰা মিহলোৱা এবিধ বিহদৰৰ।

Caloric (কেলৰিক্) *n.* the principle or chief element of heat উত্তাপ, তাপৰ মূল কাৰণ। —*rific adj.* causing heat তাপজনক। —*lori-*

- meter** *n.* an instrument for measuring heat তপ্যমান যন্ত্ৰ।
- Calumny** (কেলাম্‌নি) *n.* malicious accusation, slander বদনাম, অপবাদ, দুৰ্ণাম। —**mate** *v. t.* or *v. i.* to slander দুৰ্ণাম কৰ, অপবাদ দে। —**nious** *adj.* অপবাদজনক।
- Calvanism** (কেলভেনিজম্) *n.* the doctrine of the Genevan reformer Calvin ধৰ্ম্মযাজক কেলভিনৰ মত।
- Calve** (কাভ) *v. t.* to bring forth a calf পোৱালি জগা।
- Calvities** (কেলভিছিজ্) *n.* baldness তপা অৱস্থা, চুলি নোহোৱা অৱস্থা।
- Calx** (কেলক্স) *n.* chalk or lime শড়িমাটি বা চূণ।
- Metallic calx**=জাবৰণ। (*pl.* Calaxes or Calces).
- Calyx, Calix** (কেলিকচ্) *n.* the covering of a flower ফুলৰ আবৰণ, ফুলৰ বাহিৰা ঢাকনি, চূপহি। (*pl.* Calyces,—xes).
- Cambist** (কেম্বিষ্ট) *n.* one skilled in the science of exchange বাণিজ্যিক বিনিময়-বিজ্ঞানত দক্ষ ব্যক্তি; one who deals in bill of exchange হুন্দীৰ লেনদেন কৰা মানুহ।
- Cambrel** (কেম্‌ব্ৰেল্) *n.* a bent wood or iron for hanging up carcasses কচায়ে মৰা জন্তু আৰি থোৱা হাকোটা; the joint on the hinder leg of a horse ঘোঁৰাৰ পাচঠেঙৰ বঁকা ভাগ।
- Cambric** (কেম্‌ব্ৰিক্) *n.* a kind of fine white linen মলমলৰ নিচিনা মিহি কাপোৰ।
- Camel** (কেমল্) *n.* a domestic animal of Arabia with humps on its back উট, আৰব দেশৰ এবিধ কুজ্ থকা বোজাই জন্তু। —**leer** *n.* a camel driver or rider উটচালক; উটচোৱাৰী; —**ry** *n.* (উটত উঠি যোৱা সেনাদল)। —**backed** *adj.* hump-backed কুজ্।
- Cameleon** see Chameleon.
- Camelopard** (কেমল্-অপাৰ্ড) *n.* the giraffe বৰ দীঘল-ভঙীয়া এবিধ ঘোঁৰাৰ দৰে জন্তু, জিৰাফ।
- Cameo** (কেমিও) *n.* মুক্তি কটা বহুয়লীয়া পাথৰ।
- Camera** (কেমেৰা) a photographic instrument নক্সা বা আৰ্জা তোলা যন্ত্ৰ। —**obscura** আন্ধাৰ কৰি আৰ্জা তোলা যন্ত্ৰ।

- Camera** (কেমেৰা) *n.* an arched room, a private chamber বিচাৰকৰ গোপনীয় কোঠা। **In camera**=গুপতে, কেঁৱে নজনাকৈ।
- Camouflage** (কামুফ্লাজ্) *n.* a device to deceive ফাঁকি, চলনা। —*v. t.* or *v. i.* to deceive; to disguise ফাঁকি কৰ; ভুৱা দে।
- Camouflet** মাটিৰ তলত শত্ৰুৰথী মাইন ৰখা।
- Camp** (কেম্প্) *n.* the place where an army pitch their tents বনলৈ যোৱা সেনা থকা ঠাই, শিবিৰ; temporary quarters for travellers বাহৰ; a military station চকী ছাউনী; a fortified site কোঠা। —*v. i.* to encamp বাঁহৰ পাত। —**bed**, —**stool**, —**chair**, —**table** কেম্পত বা বাহৰত ব্যৱহাৰ কৰা জপাই সামৰি থব পৰা খাট, পীৰা, চকী, মেজ। —**follower** বাজে কামৰ নিমিতে সেনাৰ লগত যোৱা মানুহ। —**equipage** শিবিৰ বা বাহৰত ব্যৱহাৰ কৰিবৰ নিমিতে লাগতিয়াল আহিলা-পাতি। **A division in the camp**=আত্মবিৰোধ।
- Campaign** (কেম্পেইন্) *n.* an open field or plain সমান মুকলি ঠাই, পথাৰ, ৰণস্থল; the time an army keeps the field যুদ্ধৰ কাল, ৰণৰ সময়; an excursion into the country আক্ৰমণ কৰিবৰ মনেৰে সৈধ্য সহ কোনো দেশত সোমোৱা, আক্ৰমণ। —**er** *n.* an old experienced soldier বহু যুদ্ধত ফুৰা চিপাহী।
- Campanile** (কেম্পেনিলে) *n.* a bell tower ডাঙৰ ঘণ্টা ঘৰ।
- Camphor** (কেম্‌ফৰ) *n.* a solid white substance obtained from the camphor laurel কফুৰ। —**rate** *v. t.* to impregnate with camphor কফুৰেৰে পূৰ্ণ কৰ। —**ic** *adj.* কফুৰযুক্ত।
- Can** (কেন্) *v. i.* (*pa. t.* could) to be able পাৰ, ক্ষমতা থাক।
- Can** (কেন্) *n.* a vessel for holding liquids জুলীয়া বস্তু ৰখা বা অনা-নিয়া কৰা পাত্ৰ, লোৰ বা টিনৰ পিপা, টিন (যেনে কেৰাচিন তেলৰ টিন); a chimney pot খোৱী যোৱা চুন্ধিৰ মুখৰ ঢাকনী। —*v. t.* to put in cans for preservation টিনত ভৰাই সাঁচি থ।
- Canaille** (কেনেইল্) *n.* the mob সাধাৰণ মানুহ।
- Canal** (কেনেল্) *n.* an artificial watercourse

খনা জান, মন্থে খানি কৰা পানী যোৱা খাল; a pipe or duct পানী যোৱা নলা। —boat খনা জানত চলোৱা নাও বা জাহাজ।

Canard (কেনাৰ্ড্) *n.* a false story মিছা গল্প, সাজি কোৱা কথা।

Canary (কেনেৰি) *n.* a kind of wine from the Canary Islands এবিধ মদ; a bird of the Canary Islands কেনেৰী বীপৰ এবিধ হালধীয়া চৰাই; এক প্ৰকাৰ নাচন। —bird এবিধ চৰাই; অবিবাহিতাকৈ ৰখা তিৰোতা।

Can-can (কেন্‌কেন্) *n.* an immodest dance of French origin অসীলস্বৰী দেখুৱাই কৰা অসংযত নাচ।

Cancel (কেন্সেল্) *v. t.* to obliterate লোপ কৰ, আঁচমাৰি কাট (যেনে লেখা কথা), মোহাৰি পেলা; to annul বদ কৰ, ৰহিত কৰ; to strike out common factors (অঙ্কত) সমান সমান ভাগ কাটি পেলা; to suppress in printing উঠাই দে (যেনে ছাপাৰ কোনো কথা)। —lation *n.* ৰহিত কৰণ, বদ কৰণ; (*pa. p.* Cancelled, *pr. p.* Cancelling).

Cancellated (কেন্সে'লেটেড্) *adj.* marked by lattice work পথালিকৈ ৰৈ দিয়া।

Cancer (কেন্‌চাৰ্) *n.* a malignant ulcer এন্দ্ৰবীৰ্য ৰোগ; a sign in the zodiac কৰ্কট ৰাশি। —ate *v. i.* to become cancerous এন্দ্ৰবীৰ্য হ। —ous *adj.* like a cancer এন্দ্ৰবীৰ্য ৰোগে ধৰা। **Canceriform** (কেংক্ৰিফৰ্ম্) or **Cancroid** (কেংক্ৰাইড্) *adj.* Crab-like কেকোৰাৰ দৰে।

Candelabram (কেণ্ডে'লাব্ৰাম্) a candlestick in several branches কাৰ, ফানুচ, কেবাভালো মমবাতি লগাব পৰা সুন্দৰ যন্ত্ৰন।

Candent (কেণ্ডে'ণ্ট্) *adj.* glowing with heat তপতাই জ্বই যেন ৰঙা কৰা।

Candid (কেণ্ডিড্) *adj.* frank, ingenuous ভংডকীয়া, সৰল, খোলা, অকপটীয়া, কালৈকো ৰোষ নথকা। —ly *adv.* ৰোষ নৰখাকৈ, সৰলভাৱে, খোলাখুলিকৈ। —ness *n.* সৰলতাৰ। —**Camera** মনে মনে ফট' লোৱা কেমেৰা।

Candidate (কেণ্ডিডেট্) *n.* one who offers himself for an office কাম বিচাৰোঁতা, বিষয়-মগনীয়াৰ। —ture, —ship *n.* বিষয় মগন, পদ প্ৰাৰ্থনা; অৰ্হাৰ্থ্য।

Candle (কেণ্ডল্) *n.* a solid preparation of tallow or wax with a wick for lighting মমবাতি; a light বাতিৰ পোহৰ। —light বাতিৰ পোহৰ, চাকি লগোৱা সম্বন্ধ, ফুট গধূলি। —power এডাল জোখৰ মমবাতিৰ যিমান পোহৰ হব পাৰে। —stick—an instrument for holding a candle দীপাধাৰ, মমবাতি ৰখা গছ। —waster নিশা খপি পঢ়োতা। To burn the candle at both ends=একেবাৰে দুয়োপিনে নাশ কৰ। Not fit to hold a candle=not fit to be compared with তুলনা কৰিবৰে অযোগ্য। The game is not worth the candle=the thing is not worth the trouble ভাবপৰা একো টিফাইং নাই, মিছা চেষ্টা। To hold a candle to the devil=জানি তনি অন্তায় কাম কৰ।

Candour (কেণ্ডাৰ্) *n.* sincerity, openness সৰলতা, অকপটতাৰ, ভংডকীয়া গুণ।

Candy (কেণ্ডি) *n.* sugar-candy, crystallised sugar মিহিৰি, চেনিৰে কৰা গোটা বস্তু। —*v. i.* to become congealed গোট মাৰ, গোটা হ। —*v. t.* to preserve in sugar চেনিত পেলাই ধ। —led *adj.* চেনিৰে লেও দিয়া।

Cane (কেন্) *n.* the pliable stem of a creeping plant বেত, সোকা, ৰাইডাং; a stick of cane বেতৰ লাথুটি; sugar-cane কুঁহিয়াৰ। —*v. t.* to beat with a cane বেত মাৰ, বেতেৰে কোৰা। —brake=a thicket of canes বেতনী হাৰি। —chair বেতৰ চকী। —mill=a sugarcane mill কুঁহিয়াৰৰ শাল। —trash *n.* the refuse of pressed sugarcane কুঁহিয়াৰৰ ডাৰবি **Cany** *adj.*

Canescent (কেনে'চেণ্ট্) *adj.* hoary বগাচানেকীয়া, তত।

Canicide (কেনিচাইড্) reckless killing of dogs অসাৱধানকৈ কুকুৰ বধ।

Canine (কেনাইন্) *adj.* pertaining to the dog কুকুৰ জাতীয়। —teeth কুকুৰ মেৰুৱীৰ আগ-দাঁত চাৰিটা, মানুহৰ কুকুৰ দাঁত।

Canister (কেনিষ্টাৰ্) *n.* a small tin box for holding tea, shot etc. সৰু টিনৰপিপা বা বাকচ, টিনৰ টেমা। —shot, **Case-shot**=একবকম গুলী।

Canker (কেঙ্কাৰ্) *n.* a disease in trees or in horses ডিতৰে ডিতৰে খাই গছত ধোন্দ কৰা বেমাৰ, ঘোঁৰাৰ ডৰিত হোৱা পত্ৰমলনা বেমাৰ; anything that corrodes যিহৰপৰা গেলি-পচি যায় বা নষ্ট হয়। —*v. t.* to eat into or destroy ডিতৰে ডিতৰে খাই নে, নষ্ট কৰ। —*v. i.* to become corrupt গুচ, বেয়া হ, গেৰ। —*worm n.* গছখোৱা পোক। —*ous adj.*

Cannibal (কেনিবেল্) *n.* a man-eater যি মানুহৰ মঙহ খায়, নৰভুক; মানুহ-খোৱা লোক। —*ism n.* the practice of eating human flesh মানুহ খোৱা প্ৰকৃতি।

Cannon (কেন্নন্) *n.* a great gun বৰহিলৈ; বৰ-তোপ। **Cannon-ball** বৰহিলৈৰে মৰা গুলী। —*ade n.* the act of attacking with cannons বৰতোপ উৰাই আক্ৰমণ কৰা কাম, তোপ নিক্ষেপ। —*v. t.* to attack with cannon বৰহিলৈ মানি ধ্বংস কৰ, বৰহিলৈৰে আক্ৰমণ কৰ। —*ry* (কেননৰি) *n.* artillery হিলৈদাৰি সেনা, গোলন্দাজ; cannonading তোপ নিক্ষেপণ।

Cannot (কেন্নট্) *v. i.* to be unable নোহোৱা, অপাৰগ হ, অসমৰ্থ হ।

Canny (কেয়ি) *adj.* shrewd, cautious টিমক, সতৰ্ক, ফুটমনীয়াৰ; gentle শান্ত, হীৰ; comfortable সুখকৰ; sly বুৰ্ত্ত।

Canoe (কেন') *n.* a boat made by hollowing the trunk of a tree নাগ।

Canon (কেনন্) *n.* a rule in ecclesiastical matter শাস্ত্ৰৰ বাৱস্থা; খ্ৰীষ্টিয় ধৰ্মশাস্ত্ৰৰ মূল বিধান-বিলাক, শাস্ত্ৰীয় বিধান; rules বিধি; ধৰ্মোপদেশকৰ উপাধিবিশেষ; a list of saints সাধুসকলৰ তালিকা। —*ist* ধৰ্মশাস্ত্ৰজ্ঞ পণ্ডিত। —*ise v. t.* to enrol in the list of saints সাধুপুৰুষসকলৰ শ্ৰেণীত নামভুক্ত কৰ। —*law* শাস্ত্ৰ; —*ical* শাস্ত্ৰ-মূলক, ধৰ্মবিষয়ক। **Ecclesiastical canonicals** = the recognised dress of the clergy পাদ্ৰীচাহাবসকলৰ সাজ।

Canopy (কেনপি) *n.* a covering over a throne or bed চক্ৰাতপ। —*v. t.* to cover with a canopy চক্ৰাতপ কৰ। **Canopy of heaven** = the sky আকাশ।

Canopus (কেনপাচ) *n.* a bright star in

the southern constellation দক্ষিণ আকাশৰ এক নক্ষত্ৰপুঞ্জৰ এটি উজ্জল তৰা। তৰাটোৰ নাম অগস্ত্য।

Canorous (কেনৰাচ্) *adj.* melodious সুশ্ৰাব্য।

Cant (কেণ্টে) *v. i.* to speak in a hypocritical style গহীনভাৱেৰে পাঠ কৰ, মন্ত্ৰ পাঠ কৰ, ধৰ্মৰ ভাষ দেখুৱাই পঢ়। —*n.* affected speech ঠেগ ধৰি গোৱা কথা; a jargon দোৱান, নিজৰ দলৰ মানুহৰ বাজে আনে বুদ্ধিৰ নোহোৱা কথা।

Cant (কেণ্টে) *n.* an inclination from the level হেলনীয়া বা আঙঠলীয়া অৱস্থা; a jerk জোঁকাৰ। —*v. t.* to tilt or toss suddenly হামুখি থুৱা, জুট খা।

Cantab (কেণ্টেব্) *adj.* pertaining to Cambridge কেব্ৰিজ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ। *abbr.* Cantabrigian.

Cantankerous (কেণ্টেঙ্কাৰ্চ্) *adj.* illtempered, quarrelsome খিটখিটীয়া, দম্ভুৱা, কেটেৰিয়া।

Canteen (কেণ্টিন্) *n.* a tin vessel for liquors মদৰখা টিনৰ পিপা; a refreshment house in a garrison সৈন্যৰ হাউনিত বিয়া মদৰ দোকান।

Canter (কেণ্টাৰ্) *n.* an easy gallop ঘোঁৰাৰ কদম খোজ। —*v. i.* or *v. t.* to move at a moderate gallop কদমত য়।

Canthus (কেছাচ্) *n.* the corner of the eye where the eyelids meet চকুৰ শিৰিকটি। (*pl.* Canthi).

Canticle (কেণ্টিকুল্) *n.* one of the prayer-book hymns প্ৰাৰ্থনা-পুস্তকৰ তোত্ৰ।

Cantle (কেণ্টল্) *n.* a fragment or edge of anything খণ্ড, ভোৰ, দাঁতি, কান; the hind part of a saddle ঘোঁৰাৰ জীনৰ পাচফালৰ ওখ ভাগ। —*v. t.* to cut a piece from এডোখৰ কাট। —*ings n.* ডোৰখাডুখবিলাক।

Canto (কেণ্টে) *n.* a division of a poem পদ্য-পুথিৰ আধা, পৰিচ্ছেদ। (*pl.* Cantos).

Canton (কেণ্টন্) *n.* a division of a territory কোনো দেশৰ শাসন বিভাগ, শাসনাধীন অঞ্চল। —*v. t.* to divide into districts শাসনৰ সুবিধাৰ নিমিত্তে দেশ বিভাগ কৰ; to allot quarters to troops সেনাৰ নিমিত্তে থকা ঠাই নিৰ্দেশ কৰ হাউনি কৰ। —*ment n.* a military

station or district চিপাহী থকা ঠাই, ছাউনি,
সেনানিবাস ; কৈঠ।

Cantrip (কেণ্ট্ৰিপ্) *n.* trickery হাত-চালাকি।

Cantus (কেণ্টচ্) *n.* a melody ধৰ্মগীতৰ সুৰ।

Canvas (কেন্ভাচ্) *n.* a coarse cloth for sails,
tents etc. এবিধ বৰ ডাঠ মোটা কাপোৰ ; the
sails in general পাল-কাপোৰ, নাও বা জাহাজৰ
পাল। —*v. t.* to cover with canvas পাল-
কাপোৰেৰে ঢাক। —**work**=an embroidery
কাপোৰত ফুল তোলা কাম। **Under canvas**=
under sail living in tent পালতবাহোৱা,
টাবু-ঘৰত থকা।

Canvass (কেন্ভাচ্) *v. t.* or *v. i.* to examine
পরীক্ষা কৰ ; to discuss আলোচনা কৰ ; (*for*)
to solicit votes সপক্ষে ভোট বা মত বিচাৰি ফুৰ,
মত প্ৰাৰ্থনা কৰ। —*n.* solicitation মত প্ৰাৰ্থনা ;
close examination বিশেষ অনুসন্ধান। —**er**
প্ৰাৰ্থনাকাৰী, কোনো বিষয়ত সহায়-কৰিবলৈ উদগাই
ফুৰালোক, ফালেজি।

Caoutchouc (কচ্চুচ্) *n.* India-rubber or
gum elastic টোপা-বৰৰ আঠা, বৰৰ।

Cap (কেপ্) *n.* unbrimmed covering for
head লঠা টুপী ; a cover ঢাকনী ; the top
কোনো বস্তুৰ মূৰ। —*v. t.* to put on a cap টুপী
পিন্ধা, মূৰ ঢাক ; to excel চেৰপেলা, আনতকৈ
আগবাঢ়। —*v. i.* to take off the hat in
salutation টুপী ডাঙি সন্মান কৰ। **Cap and
bells**=চঙৰ সাজ পাৰ। **Cap in hand**=সন্মান
দেখুৱাই। **A capful of wind**=বতাহৰ এচাটি।
A feather in one's cap=কোনো সন্মানৰ চিন,
সন্মান বঢ়োৱা কথা বা বস্তু। **To throw ur one's
cap**=আনন্দৰ চিন্‌স্বৰূপ টুপী পেলাই দিয়। **To
set one's cap at**=তিৰোতাৰ মন মুহিবৰ চেষ্টা
কৰ। **The cap fits**=উনুকিওৱা কথাটো ইয়াত
খাটিছে।

Capable (কেপেবল্) *n.* having power or ability
সমৰ্থ, সমৰ্থ ; competent পাকৈত, উপযুক্ত,
যোগ্য, লায়ক। —**ability**, —**ness** *n.* সমৰ্থ,
ক্ষমতা ; সাধ্য, শক্তি।

Capacity (কেপেচিটি) *n.* the power of receiving
or holding ধাৰণ-শক্তি, সামৰ্থ্য ; power of mind
বী-শক্তি, মনৰ ক্ষমতা ; extent of space পরিমাণ

যিমান ধৰিব পাৰে, বা যিমান ভৰাব পাৰি—যেনে,
The hall was filled to the utmost capacity
=সেই ঘৰটোত আটোমানে মানুহেৰে ভৰি গল,
যিমান ধৰিব পাৰে সিমান সোমাল ; state or
position enabling one to do something
on behalf of others ভাব, অৱস্থা, ক্ষমতা। **In
the capacity of**=ভাবে, স্বৰূপে, ক্ষমতাৰূপে।
Legal capacity=আইনমতে কোনো কাম কৰিবলৈ
পোৱা ক্ষমতা, (যেনে উকিলী ক্ষমতা)। —**tate**
(কেপাচিটেই) *v. t.* to make capable ক্ষমতা-
পন্ন কৰ, যোগ্য কৰ ; to qualify লায়ক কৰ।
—**cious** (কেপেশ্বচ্) *adj.* roomy, extensive
আহল-বহল।

Cap-a-pie (কেপে-পি) *adj.* from head to foot
ডৰিৰপৰা মূৰলৈকে, আপাদমস্তক।

Caparison (কেপেৰিজন) *n.* a rich ornamental
covering of a horse ঘোঁৰাৰ ওপৰত পৰা বহু-
মূল্যীয়া কেপকৰা বা ডলিচা ; (*fig.*) equipment
সাজপাৰ। —*v. i.* to dress pompously বমক্-
জমককৈ সাজ পিন্ধা, বিভূষিত কৰ, ধুনীয়াকৈ সজা।
—**ed** *adj.*

Cape ('কেপ্) *n.* a head land আগীয়াটুটী,
অন্তৰীপ ; a sleeveless cloak একবকম হাত
নথকা চোলা। **The Cape**=The Cape of Good
Hope, Cape Colony in Africa.

Caper ('কেপাৰ্) *v. i.* to skip like a goat ডেও
দে, ডেও দি নাচ। —*n.* a leap ডেও।

Capercaillie (কেপাৰকেইল্জি) *n.* largest
species of grouse, the wood grouse or
cock of the woods আটাইতকৈ ডাঙৰ বিধৰ
বন-কুকুৰা।

Capillary (কেপিলেৰি) *adj.* as fine as a hair
চুলিডলিৰ সমান সৰু, সূক্ষ্ম। —*n.* a small tube
having a bore as fine as hair নিচেই সৰু
বিন্ধা থকা নলী ; (*pl.*) fine blood vessels in
animals নিচেই সৰু সৰু সিৰবিলাক। —**attrac-
tion**=সিৰবোৰৰ জ্বলীয়া বস্তু টানি লোৱা গুণ।

Capital (কেপিটেল্) *adj.* relating to the head
মূৰ সম্বন্ধীয় ; punishable by death শিবচ্ছেদ-
যোগ্য ; chief, principal মূল, প্ৰধান, আচল ;
excellent অতি উত্তম, উৎকৃষ্ট। —*n.* the upper
part of a column or pillar স্তম্ভৰ ওপৰ ভাগ ;

the chief city of a country প্রধান নগর, রাজধানী; the principal sum মূলধন, আচল টাকা; a large letter ডাক্তর ফলাব আখর। —ist *n.* one who has capital ধনস্বামী, ধনগিরী, মহাজন। —ise *v. i.* to convert into capital or money মূলধনে পরিবর্তন কর। Capital sentence=প্রাণদণ্ডের হুকুম। To make capital out of=সুবিধা উল্লিখিত।

Capital goods যি বস্তুবপণ্য উৎপন্ন বচাব পাৰি। (খোতা বস্তুৰ ওলোটা)।

Capitalize সুবিধা লোভা; আনৰ নামক সুবিধা লোভা।

Capitation (কেপিটেশন্) *n.* a poll tax মানুহটোৱে পতি লগোৱা ধন, গা-ধন, মানুহমুৰী কৰ; a numbering of every head মানুহ গণনা। —grant মহলাত উঠা প্রতি হাতবৰ বাবে পাব লগা মজুৰী বা বঁটা।

Capitol (কেপিটল) *n.* the temple of Jupiter in Rome ৰোম দেশৰ প্রধান দেব-মন্দিৰ; আমেৰিকাৰ কংগ্রেচ সভাৰ ঘৰ।

Capitulate (কেপিটুলেট) *v. i.* to surrender on certain conditions কোনো সৰ্ত্ত বাধি শত্ৰু হাতত আত্মসমর্পণ কৰ; stipulate সৰ্ত্ত নিৰ্ণয় কৰ। —lation *n.*

Capon (কেপন) *n.* a castrated domestic fowl খাহী কৰা কুকুৰা; a cowardly, poor-spirited fellow ভয়ানক, কাপুক, ভয়মুহু।

Caprice (কেপ্রিচ) *n.* a sudden change of opinion or humour, a freak বেগতে মতপৰিবৰ্তন, বেগতে কষ্ট বা তুষ্টি হোৱা গুণ, জমক, মনৰ চকলতা। —cious (—শচ) *adj.* whimsical, changeable অস্থিৰ-মনা, লগতে ভাল লগতে বেয়া, মতৰ ঠিক নথকা; কণে কষ্ট কণে তুষ্টি। —ly *adv.*

Capricorn (কেপ্রিকৰ্ণ) *n.* a sign of the Zodiac মকৰ ৰাশি। (L. caper—a goat, Cornu—a horn)।

Capsicum (কেপচিকাম্) *n.* the chillies জলকীয়া।

Capaize (কেপ্‌চাইজ) *v. t.* to overturn উলুবিয়াই পেলা, লুটীয়া। —v. i. to be upset উলুবি বা লুটী খা।

Capstan (কেপষ্টেন্) *n.* an upright machine to raise the anchor on board ship জাহাজৰ লকৰ তোলা কল।

Capsule (কেপচিউল্) *n.* the seed vessel of a plant বীজকোষ, গুটি থকা বাহ; a small dish অকণমান খাল। —lar, *adj.* hollow like a capsule গুটি থকা বাহৰ দৰে ফোপোলা।

Captain (কেপ্টেন্) *n.* a chief officer প্রধান কর্মচারী; a commander in the army or navy পল্টনৰ কাপ্তান চাহাব, গুৰিহাল; the leader of a team খেলুৱাৰী দলৰ নায়ক। —cy *n.* the rank of a captain কাপ্তানৰ পদ।

Caption (কেপ্‌ছন্) *n.* an arrest গ্ৰেফতাৰী পৰোৱান, গ্ৰেফতাৰ; an arresting headline আকৰ্ষণীয় শিৰোনামা। —tious (—কেপ্‌ছচ) *adj.* fault, finding, critical, peevish দোষ খোঁচৰা, খুঁত বিচৰা, বিটুৰিটীয়া। —ness *n.*

Captivate (কেপ্টিভেট্) *v. t.* to fascinate, to charm মন ভুলা, মন মোহ, বিমোহিত কৰ, মৰম লগা। —ing *adj.* charming মনোহৰ, বিমোহিত, মৰমলগা, মনমোহা।

Captive (কেপ্‌টিভ) *n.* prisoner of war বন্দীয়াৰ। —*adj.* বন্দী; charmed by anything বিমোহিত। —vity *n.* subjection, bondage দাসত্ব, বন্দীহোৱা অৱস্থা। Captor *n.* one who takes a prisoner যি বন্দীকৰে। —ture (কেপ্‌চৰ) *n.* the act of taking, seizure, an arrest ধৃত কৰণ, গ্ৰেফতাৰ কৰণ, ধৰা কাম, লুঠন। —v. t. to take or seize by force ধৰি ল, গ্ৰেফতাৰ কৰ, লুট কৰ।

Car (কাৰ্) *n.* a vehicle, a railway or tramway carriage গাড়ী, ৰথ। —man *n.* গাৰোৱান, ড্ৰাইভাৰ, গাড়ী-চলাওঁতা।

Carafe (কেৰেফ) *n.* a glass water bottle কাঁচৰ লোটা।

Carapace (কেৰেপেচ্) *n.* the shell of the crab or tortoise কাঁচৰ চল, শামুকৰ খোলা।

Carat (কেৰেট্) *n.* a weight of 4 grains চাৰি ৰতি পৰিমাণ। —gold=২৪ সোণ থকা। (আচল সোণত ২৪ কেৰেট থাকে)।

Caravan (কেৰেভন্) *a* company of travellers মকছুমিত দলবান্ধি যোৱা যাত্ৰিক বা পথিকবিলাক; a large closed carriage বন্ধ কৰি নিয়া ডাক্তৰ গাৰী। —eer *n.* the leader of a caravan যাত্ৰীদলৰ প্রধান মানুহ। —sary, —serai *n.* a

kind of inn where travellers stop at night পথিক থকা বাটকড়া ঘৰ।

Caraway (কেৰ্-এৱে) *n.* aromatic plant এবিধ মচলাৰ গছ, বিলাতি জিৰা।

Carbine (কাৰ্বাইন) *n.* a short light gun এবিধ সৰু চুটি বন্দুক। —**eer**=কাৰ্বিন বন্দুক ব্যৱহাৰ কৰা চিপাহী।

Carbolic (কাৰ্বলিক) *n.* Carbolic acid আল-কতৰাবপৰা কৰা এবিধ বৰ চোকা টেঙা দৰব।

Carbon (কাৰ্বন) *n.* an elementary substance, as pure charcoal এবিধ মূল পদাৰ্থ—যনে এক্সাৰ। —**na-ceous**, —**ic** *adj.* —**niferous**=producing carbon এক্সাৰ থকা। **Carbonic acid**=জলজান বায়ুৰ আৰু এক্সাৰক বায়ুৰ সংযোগত কৰা এবিধ টেঙা দৰব। **Carbonate**=এক্সাৰক টেঙা দৰবৰ সংযোগত কৰা এবিধ লোনা বস্তু।

Carbon paper=হাতে লিখাৰ ছাপ তুলিবৰ নিমিত্তে ব্যৱহাৰ হোৱা এবিধ ক'লা কাগজ।

Carbuncle (কাৰ্বাক্ল'ল) *n.* a red gem পদ্মবীণা মণি; বহুমূলীয়া বাথৰ; a malignant inflammatory ulcer বিহৰ্ফোহোৱা, পিঠিত হোৱা গাঁৱ। —**ed** *adj.* set with carbuncle gem বাথৰ পতোৱা; afflicted with carbuncle নাৰেজীয়া। —**cular**=inflamed বঙা হৈ উঠা।

Carcanet (কাৰ্কেনেট) *n.* a collar of jewels মণিময় গলপতা।

Carcass **Carcase** (কাৰ্কেট্) a dead body মৰা শ, মৰা জন্তু; a frame work of anything জকা আকৃতি বা ঠাট।

Card (কাৰ্ড) *n.* a piece of finely cut paper with certain figures, or with a person's address upon it সন্দৰ্ভকৈ কটা নাম বা ছবি থকা এডোখৰ ডাঠ কাকত; playing card খেলা টাচ যেনে—হাৰ্ডন heart, বহিৰ্তন diamond, ইক্সাপন spade, খ্ৰিষ্টন club, টেকা ace, গোলাম knave or Jack, চাহাৰ king, মেম Queen, ফোটা Pip, একোৰা a pack, টাচ shuffle। —*v. i.* to follow suit বক্ত বংমাৰ, আনে কৰা দৰে কৰ; visiting card দেখা-সাক্ষাৎ কৰোঁতে দিয়া টিকিট। —**board**=a fine paste board মিহি ডাঠ তুলাপাত, খলমা কাগজ। **To play at cards**=টাচ খেলা, **A sure card**=ফলদায়ক

ব্যৱসায় **To have the cards in one's hand**=কাৰো ভাবেদাবত থকা। **House of cards**=টাচেৰে সজা ঘৰ, অশাৰ বস্তু। **On the cards**=আগন্তুক থকা। **To play one's cards well**=বুধিৰা বুজি কাজ কৰ। **To show one's cards**=ভিতৰ-দাল কথা জানিবলৈ দিয়া। **To throw up the cards**=হাৰমান। **To count on one's cards**=সফলতাৰ অশা কৰ। **Trump card**=ডুকপৰ টাচ; **Card** (কাৰ্ড) *n.* an instrument for combing wool উল ফঁহিওৱা যন্ত্ৰ। —*v. t.* to comb wool, flax jute etc. উল, মৰাপাট আদি ফঁহিহা বা টোচ।

Cardamom (কাৰ্ডেমম) *n.* a kind of aromatic and pungent spice ইলাচি।

Cardiac (কাৰ্ডিয়েক) *adj.* pertaining to the heart কলিজা সম্বন্ধীয়; cordial বলকাৱক। —*n.* a disease of the heart কলিজাৰ বেমাৰ, পিত্ত বেমাৰ; a cordial বলকাৱক ঔষধ।

Cardinal (কাৰ্ডিনেল) *adj.* principal, chief, fundamental প্রধান, মূল। —*n.* a dignitary of the Roman Catholic Church ৰোমান কেথলিক ধৰ্মৰ ধৰ্মপ্ৰবৰ্তক। —**numbers**=the numbers 1,2,3 etc. গণনাৰ মূল সংখ্যাবিলাক। —**points**=the four chief points of the compass দিক্‌বিলাক, যেনে—উত্তৰ, দক্ষিণ ইত্যাদি। —**virtues**=the natural virtues, namely justice, prudence, temperance and fortitude দায়, জ্ঞান, পৰিমিতাচাৰ, ধৈৰ্য আদি প্রধান ধৰ্মবিলাক।

Care (কেয়াৰ্) *n.* anxiety টোঁচ, পৰয়া, চিন্তা, ভাবনা; caution যত্ন, সাৱধান, তত, সতৰ্কতা; charge মাৰফত, জিয়া। —*v. i.* to be anxious টোঁচ কৰ, চিন্তিত হ; to be disposed or inclined মন-কৰ, ইচ্ছাকৰ; to have regard for গ্ৰাহ কৰ। —**ful** *adj.* watchful সাৱধান, ততো-ৱাল, সতৰ্ক। —**fulness** *n.* সতৰ্কতা। —**fully** *adv.* সাৱধান, ততলৈ। —**less** *adj.* heedless অমনোযোগী, অসাৱধান, বিতত, উলামূল্য, বেপৰয়া, উতনুৱা, আলোং-আঠেং। —**lessness** *n.* অসাৱধানতা, অমনোযোগিতা, অবজ্ঞা। —**ly** *adv.* বিততলৈ, অমনোযোগকৈ, উলামূল্যকৈ। —**worn** *adj.* crushed with care যত্ন কৰি কৰি ভাঙ্গা।

In the care of=যাক'তে, জিমাতে। To take care=to be careful সাৱধান হোৱা, তত লোৱা। To take care of=look after যত্ন কৰ, চকু দি, আপভাল কৰ। He does not care তেওঁ টোঁচ নকৰে। He does not care for me=সি মোক নেখানে, গ্ৰাহ নকৰে, মোলৈ ভয় নকৰে, মোলৈ কেবলকে নকৰে। I do not care to go there=মই তালৈ যাব নোখোজো, মই তালৈ যাবলৈ মন নকৰো।

Careen (কেৰীন্) *v. t.* to incline a ship on one side to repair it বাঁওৰ নিমিত্তে জাহাজ একতীয়া বা এটলীয়া কৰ। —age *n.* জাহাজ বতাঠাই, জাহাজ বতা খবহ।

Career (কেৰীয়াৰ) *n.* a course, a race লৰণথ, চেকুৰাঠাই; manner of life অৱস্থা। —*v. i.* to run rapidly লৰি যা, চেকুৰ মেল। His past career=তাৰ আগৰ অৱস্থা। In the whole career of my service=মই কামকৰা গোটেই সময়ৰ ভিতৰত, মোৰ গোটেই চাকৰীৰ ভিতৰত।

Caress ('কেৰেছ') *v. t.* to fondle, to embrace মনম কৰ, আলঙ্গন কৰ, চেনেহেৰে আঁকোৱালি ধৰ, আদৰ কৰ, লেনগেন কৰ।

Caret (কেৰেট্) *n.* a mark (^) noting omission in writing আখৰ পৰি গলে দিয়া কেপচিন্।

Cargo (কাৰ্গো) *n.* the load of a ship জাহাজৰ বোলাই, জাহাজত বা নাৱত ভৰাদি অনা মাল।

Caricature (কেৰিকেচাৰ্) *n.* a ludicrous representation of anything হাঁহতোলা চিত্ৰ, বিকৃতি আকাৰৰ পট, ভেজুচালী। —*v. t.* to represent ludicrously বিকৃত আকাৰ কৰি দেখুৱা, ভেমচা-ভেমিচিকৈ চিত্ৰ কৰ। —*rist n.* one who caricatures যি কুকৰণ কৰি দেখায়, উপহাসক।

Caries (কেৰিজ্) *n.* an ulcer of a bone হাব-পচা বেমাৰ। —*rious adj.* decayed পচা।

Cark (কাৰ্ক) *v. i.* to harass হাঁহবাং কৰ, ভাঙ কৰ। —*v. t.* to be anxious ব্যগ্ৰ হ। —*ing adj.* perplexing, distressing বিমোৰকাৰক, কষ্টদায়ক, দুঃখজনক।

Carl (কাৰ্ল) *n.* a churl চহা মানুহ।

Carminative (কাৰ্মিনেটিভ্) *adj.* a medicine to

relieve flatulence and bowel's complaint এবিধ পেটৰ বেমাৰৰ ঔষধ, হজমী দৰব।

Carnage (কা'ৰ্নেজ্) *n.* slaughter হত্যা।

Carnal (কাৰ্নেল্) *adj.* fleshy মজ্জা-বিষয়ক, দৈহিক; sensual কামজনিত। —*list n.* one given to lust কামুক, লম্পট। —*lity n.* state of being carnal কামেচ্ছা, কামভাব।

Carnival (কাৰ্নিভেল্) *n.* a festival observed by the Roman Catholics twelve days before Lent ৰোমান কেথলিক উৎসৱ আৰু ভোজ।

Carnivora (কাৰ্নিভোৰ) *n. (pl.)* the class of flesh-eating animals মাংসাহাৰী জন্তুৰালক। —*vorous adj.* flesh-eating মাংসাহাৰী, মজ্জ খোৱা।

Carol (কেৰোল্) a song of joy আনন্দগীত, সংকীৰ্তন। —*v. i.* to warble গাত গা, বাগ দি। —*v. t.* to praise in song গুণগান কৰ, গুণকীৰ্তন কৰ।

Carotid (কেৰটিড্) *adj.* relating to the principal arteries of the neck ভিতৰ ঘাই সিৰ দুডাল সম্বন্ধীয়।

Carouse (কেৰ্'ভজ্) *n.* drinking bout মদখোৱা চিঞৰখাখৰ, মত্তলীয়া অৱস্থা। —*v. i.* to drink freely and noisily হাঁহকৰি বা খিকিন্দালি পাতি পাবেমানে মদ খা। —*sal n.* a drunken revel or feast মদখোৱা খিকিন্দালি, মদপী ভোজ।

Carp (কাৰ্প) *v. i. (at)* to catch at small faults খুঁত বিচাৰ, দাগ খোচৰ, খুঁত খুঁটিয়া। —*er n.* যি দাগ খোচৰে। —*ing adj.* fault finding খুঁতখুঁটিয়া, খুঁতখুঁটিয়া, দোষ বিচৰা।

Carp (কাৰ্প্) *n.* a fresh water fish মৰখী পুঠী মাছ।

Carpel (কাৰ্পেল) *n.* a part of a compound pistil ফুট, ফুলৰ কোঁহ।

Carpenter (কাৰ্পেণ্টাৰ্) *n.* a worker in timber for building purposes কাঠ-মিস্ত্ৰী, বাটৈ। —*try n.* the work of a carpenter বাটৈৰ কাম, মিস্ত্ৰী কাম।

Carpet (কাৰ্পেট্) *n.* a coarsely woven covering for floor দলিচা বা দলিচা। —*v. t.* to cover with a carpet দলিচা পাৰ। On

the carpet=under discussion আলোচনাবীন, এতিয়াও মীমাংসা হোৱা নাই। —friend কপট বন্ধু। —knight অনুগ্রহৰ ওপৰত এনেয়ে “নাইট” উপাধি পোৱা লোক; অকাংমিলা লোক। —ing *n.* carpets in general, materials for the carpet দলিচা, দলিচা বোৱা সূতা আদি।

Carpus (কাৰ্পাচ) *n.* the wrist হাতৰ মণিবন্ধ, হাতৰ সৰু-গাঁথি। **Carpal** *adj.* মণিবন্ধ-সংক্রান্ত।

Carrat (কেৰেট) *n.* a measure weight for precious stones (3½ grains) মণিগুহুতাৰ জোশ (প্রায় ১৬ বতি); a measure of the purity of gold বিত্তক োণৰ পরিমাপ (বিত্তক সোণ=২৪ কেৰেট)।

Carriage (কেৰিঙ্ক) *n.* act of carrying অনা-নিয়া; the cost of carrying অনা-নিয়া খৰচ; a vehicle মালবস্তু আদি অনা-নিয়া কৰা বা কঢ়িওৱা উপায়, যান বাহন; behaviour, deportment ব্যৱহাৰ আচৰণ। —horse গাড়ীৰ ঘোঁৰা। —stand গাড়ী থকা আড্ডা। **A carriage and pair**=দুই ঘোঁৰা থকা গাড়ী। **A carriage and four**=চাৰি ঘোঁৰা থকা গাড়ী। **Carriage free**=ধিনা বাট খৰছে; অনা-নিয়া খৰছ বাদ।

Carrion (কেৰিয়ন্) *n.* putrid flesh or body গেলা শ, গেলা পচা মঙ্গহ। —*adj.* feeding on putrid flesh গেলা শ খোৱা।

Carrot (কেৰট) *n.* an edible vegetable root of reddish or yellowish colour গাজৰ। —*y adj.* carrot-coloured গাজৰৰ বং থকা।

Carry (কেৰ-বি) *v. t.* to convey, to transport ব, বহন-কৰ, এঠাইবপৰা আন ঠাইলৈ নে, লৈ যা, বঢ়িয়া; to effect চলা, সাধন কৰ; to obtain by force বলবেল, বলেৰে অধিকাৰ কৰ; to behave আচৰণ কৰ; to get something passed মঞ্জুৰ কৰা। —*v. i.* to reach certain range কোনো নিৰ্দ্ধাৰিত দূৰ পা (যেনে বন্দুকৰ গুলি)। —*ler n.* one who carries for hire ডাৰ বওঁতা, ডাৰী। —*all n.* a light four wheeled carriage লঘু চাৰি চকাৰ ঘোঁৰা গাড়ী। —*ing (par. n.)* বেঞ্চা টৈ নিয়া কাম। —*all before one*=সকলো বাধা-বিধিনি অতিক্রম কৰ। —*away* লৈ যোৱা; to excite the

feelings উত্তেজিত কৰা, যেনে The lecturer carried away the audience with him=বক্তাৰ লগে লগে শ্ৰোতাবিলাকৰো মন উদগিল; তেওঁৰ কথা শুনি সকলো জই পবিল, বা ভোল গ'ল। —*off*=to kill বধ কৰ; to gain জিক। —*on*=to promote চলা, নিৰ্দ্ধাৰ কৰ। —*one's point*=মত বলৱৎ হ, কথা বজ। —*out*=to accomplish সম্পন্ন কৰ। —*over* ফুলাই চুকাই দলভুক্ত কৰ, কাৰো ফলীয়া কৰ। —*the day*=জয় হ, জিক। —*through*=পুৰ্ণকাৰ্য কৰি সফল হ। —*too far*=to exceed reasonable limits সীমা অতিক্রম কৰ। —*up*=ওপৰলৈ বঢ়াই নে। —*weight*=to have force কথা সাকৰ্তা হ, বলৱৎ হ; বজ।

Cart (কাৰ্ট) *n.* a vehicle for carrying loads গৰু গাড়ী, বোজাই কঢ়িওৱা গাড়ী। —*v. t.* to carry in a cart গাড়ীত বোজাই দি নে। —*age n.* the cost of carting গাড়ীৰ খৰচ। —*horse* গাড়ী চনা ঘোঁৰা। —*load*=as much as a cart can carry এগাড়ী; এডবা। —*way* গাড়ী যোৱা বাট। To put the cart before the horse=অবধিকপে কাম কৰ, ওডোতাঁক কৰ।

Carte (কাৰ্ট) *n.* a bill of fare খোৱাকীৰ বিল। —*blanche* (কাৰ্ট-ব্লাঞ্চ) *n.* a blank paper given to some one after being signed to be filled up by the receiver as he pleases পাচত লিখি লবৰ নিমিত্তে কেবল চহি কৰি দিয়া সুদা কাগজ, দস্তখতী খাল কাগজ। To have carte-blanche=to have authority to do something for others আনৰ সলনি কাম কৰিবলৈ পূৰা ক্ষমতা পোৱা। —*de-visit* (কাৰ্ট-ভি-ভিজিট) *n.* a small photographic portrait on a visiting card সৰু তাল-কাগজত তোলা আৰ্জা; দৌঘে পথালিয়ে ২২ ই:×২২ ই:।

Carthamine (কাৰ্থেমিন্) *n.* a dye obtained chemically from safflower কুহুম ফুলবপৰা কৰা এৰিষ দুখৰীয়া বং।

Cartilage (কাৰ্টিলেজ) *n.* a firm, elastic substance found in vertebrate animals ৰাজহাড় থকা জন্তুৰ গাত থকা শিৰৰ নিচিনা লেট-কেটীয়া মঙ্গহ। —*ginous adj.* gristly লেটকেটীয়া মঙ্গহ থকা।

Cartography (কাৰ্টগ্ৰাফি) *n.* map-making মানচিত্ৰায়ন। **Cartographer**=মানচিত্ৰ আঁকোতা, মানচিত্ৰকৰ। —*ic adj.* মানচিত্ৰ সম্পৰ্কীয়, মানচিত্ৰবৎ।

Cartomancy (কাৰ্টমেণ্ডি) *n.* divination by playing-cards ডাচ-পাতিৰ সহায়ত মঙল চোৱা বিদ্যা।

Carton (কাৰ্টন) *n.* box made of card-board ডাঠ কাগজৰ বাকচ; a white disc within the bull's eye of a target চানমাৰি বা লক্ষ্য স্থানৰ মাজত আঁকি থোৱা ঘূৰণীয়া বগা ঠাইডোখৰ।

Cartoon (কাৰ্টুনে) *n.* a design on strong paper for fresco or tapestry দেৱালৰ ওপৰত বা দেৱাল সজাৰৰ নিমিত্তে কাপোৰত চিত্ৰ কৰিবলৈ তুপাপাত আঁকি লোৱা নক্সা; any large sketch or design on paper for comic paper মেমোৰীয়া খবৰৰ কাকতত প্ৰকাশ কৰিবলৈ আঁকা চিত্ৰিত কোনো ঘটনাৰ চিত্ৰপট। —*v. t.* to make a cartoon চিত্ৰৰ আঁহি কৰ; to caricature by a cartoon চিত্ৰ আঁকি নিন্দা কৰ। —*nist n.* চিত্ৰৰ আঁহি ভোলোতা; চিত্ৰ আঁকি ভেজুচালি কৰা লোক।

Cartouche (কাৰ্টুছ্) *n.* a case for musket balls cartridges বন্দুকৰ কাৰ্টোঁছ বখা মোনা।

Cartridge (কাৰ্টিজ্) *n.* a case containing the charge for a musket বন্দুকৰ কাৰ্টোঁছ। **Blank cartridges** তুলি নথকা কাৰ্টোঁছ। **Ball cartridges** খাৰ গুলী দুয়োবিধ থকা কাৰ্টোঁছ। —**paper** মহৰজীয়া বৰণৰ ডাঠ তুপাপাতৰ কাৰ্টিছ কাগজ।

Carve (কাৰ্ভ্) *v. t.* to cut wood, stone etc. into devices কাঠ বা শিলত মূৰ্ত্তি বা নক্সা কাট; to cut up meat into slices মঙহ খুতুৰিয়া; to distribute কাটি ভগা। —**ver n. a sculptor বাটে, শিলিকৰ; a carving knife মঙহ কটা ছুৰি। —**ing n. the act of cutting up meat মঙহ খুতুৰিওৱা কাম; the art of carving wood or ivory কাঠৰ বা হাতীদাঁতৰ নক্সা কৰা বিদ্যা। **To cut and carve**=to refine মিহি কৰ। **To carve out**=যত্নৰ দ্বাৰা লাভ কৰ। **To carve one's way**=বাট উলিয়াই ল, কোনো এটা উপায় কৰ।****

Cascade (কেচ্'কেড্) *n.* a waterfall জলপ্ৰপাত, ওখ ঠাইৰপৰা খাপে খাপে বাগৰি অহা পানী।

Case ('কেচ্) *n.* a covering box or sheath বাহ, খাপ, টোমা, মেৰ, চুঙা, খোল, বাকচ, মোট, সাকৰ, পিলিপ, ঢাকনী। —**harden v. t. to make hard the outside ওপৰ ফালে টান কৰ, ওপৰে ডীৰ্ষা লগা। —**knife** খাপত খোৱা দা বা কটাৰী।**

Case-law=law with a settled precedent আদৰ্শ নজীৰ। —**ment**=the frame of a window খিড়কী দৰ্জাৰ চৌকাঠ। **history** —পুৰুষ-নামা।

Case ('কেচ্) *n.* event ঘটনা; particular state or condition অবস্থা, ভাব, দশা; a legal statement of fact, a suit গোচৰ, মোকদ্দমা; a subject of inquiry কোনো মীমাংসা কৰিবলগীয়া বিষয়; a question বিচাৰ্য বিষয়; a person under medical treatment চিকিৎসা কৰি থকা কোনো বেমাৰ বা নৰিয়া ৰোগী (*gram.*) the inflection of nouns কাৰক (যেনে কৰ্ত্তা, কৰ্ম ইত্যাদি)। **In any case**=at all events যেই হোক, যেনেভেনেকৈ, কোনোমতে। **In case**=যদি, কেনেবাকৈ (এখনটো হলে), যদিহাং। **To make out one's case**=কোনো বিষয়ে ভাল প্ৰমাণ বা যুক্তি দেখা। **Case is serious**=বেমাৰ সাজাতিক।

Casein (কেচিন্) *n.* the curd, or the coagulable substance contained in milk গাখীৰৰ দৈ মৰা ভাগ, ক্ষীৰ। —**ous adj.** pertaining to cheese দৈ মৰা।

Casemate ('কেচ্-মেট্) a vaulted chamber ঘূৰণীয়াকৈ কৰা অডেন্ডা কুঠৰী।

Casement (কেচমেণ্ট্) *n.* window made to open like a door, though not reaching to the ground, hung on hinges from sides of opening দুৱাৰৰ নিচিনা মেলিব পৰা খিৰিকী; বাতায়ন।

Caseous (কেচিয়াছ্) *adj.* cheeselike; resembling cheese in texture দেখাত পনীৰৰ নিচিনা; মনীসদৃশ।

Caserne (কেজাৰ্ণ্) *n.* barracks; soldiers' quarters in a fort-area সৈন্যৰ চাউনি; দুৰ্গ-অঞ্চলত সৈন্যসকল থাকিব পৰা ঠাই।

Cash (কেছ) *n.* ready money নগদ টকা, নগদ ধন। —*v. t.* exchange for money, to pay money for ভড়া, টকালৈ দে। —*ier*=a person in charge of money transactions খাজাৰি, দেৱান। —*account* নগদ টকাৰ হিচাপ। —*book* টকাৰ হিচাপ-বহী। —*price* নগদ দাম। **Hard cash, spot cash**=নগদ টকা। **In cash**=নগদ টকাৰে। **Out of cash**=নগদ টকা নথকা। **Cash in hand**=নগদ তহবিল।

Cashew (কেছু) *n.* an edible nut কাজু-বাদাম।

Cashier (কেশিয়াৰ্) *v. t.* to dismiss from office in disgrace ৭দচ্যুত কৰ, কামৰপৰা ওঠা; to annul বদ কৰ।

Cashmere (কাশ্মিৰ্) *n.* a kind of shawl made from the fur of Cashmere goat কাশ্মিৰী কাপোৰ, কাশ্মিৰী নোমৰ কাপোৰ।

Casino (কেচিন্-ও) a public dancing room বাজহুৱা নাচঘৰ।

Cask (কেঙ্ক) *n.* a small barrel, a hollow round vessel for holding liquor মদখোৱা সৰু পিপা।

Casket (কেঙ্কেট) *n.* a small case for jewels etc. অলঙ্কাৰ আদি খোৱা টোমা।

Casque (কেঙ্ক্) *n.* a helmet যোদ্ধাৰ মূৰৰ আবৰণ।

Cassia (কেসিয়া) *n.* a fragrant plant like cinnamon এবিধ দালচেনি।

Cassock (কেচক) *n.* a long loose coat worn by clergymen পাহীৰী চাহাবদকলৰ সাজ।

Cast (কাষ্ট) *v. t.* (*pa. t.* and *pa. p.* cast) to throw, to fling, to drop নিক্ষেপ কৰ, পেলা, দলিমাৰি পেলা; to reckon গণ, লেখ; to mould সীচত মাৰ বা ঢাল, গঢ় লগা। —*v. i.* to warp ভাজ ল, ডেমেটা হ। —*n.* act of casting নিক্ষেপ, পেলোৱা কাম; a fishing line বৰশী জৰী আৰু গুড়া; the thing thrown পেলোৱা বস্তু; a turn of the eye কটাক্ষ, কোৱাৰি দৃষ্টি; a chance দাঁও, দানি, সুযোগ; a mould সীচ, সীচত গঢ়া বস্তু; manner or quality গুণিগোজ, বেহুপ; a tinge of

colour ৰেঙিচি। —*away n.* an outcaste এৰাপৰা মানুহ, জাত্যন্তৰ। —*adj.* rejected এৰাপৰা, অকামিলা।

Casting (কাষ্টিং) *n.* act of moulding সীচ মাৰণ। **Casting net**=খোৱালি জাল। **Casting vote**=the vote of the president in a meeting to cast the balance on the side চূড়ান্ত মত। **To cast or draw lots**=to determine an event by certain chances ভাগ্য পৰীক্ষা কৰ, মন্ত্ৰল চা, চিঠি খেল। **To cast about**=to look about, to contrive বিচাৰ, অন্বেষণ কৰ, বুদ্ধি সাজ। **To cast a slur upon**=to disgrace চেকা লগা, দোষাবোণ কৰ। **To cast a nativity**, —a horoscope=to make an astrological calculation দশা গণ, গ্ৰহ গণনা কৰ। **To cast anchor**=to moor a boat লঙ্গৰ কৰ, লঙ্গৰ পেলা। **To cast an eye, or a glance**=to look at চকু দে, চা। **To cast a thing in one's teeth**=to bring a reproach on some, one অপবাদ দে, কাৰো গাত দোষ দে। **To cast in one's lot with any one**=to share in common with some one কোনো কথাত কাৰো লগত লগ ৰা, একে অৱস্থাত পৰ। **To cast in the same mould**=একেটা সীচতে মাৰ বা গঢ়, একে যিধৰ হ। **To cast into the shade**=to conceal আঁৰ কৰ, ঢাকি-ৰ। **To cast into prison**=ফাটেকত দে। **To cast to the wind**=উবাই দে, অমাত্য কৰ। **To cast aside**=to reject এফলীয়া কৰি থ, এৰি পেলা, ভাগ কৰ। **To cast away**=to wreck or waste পেলাই দে, ভাঙি পেলা, দলিয়াই পেলা। **To be cast-down**=to be dejected in mind মন ভাঙ, হতাশ হ, তললৈ মূৰ কৰ। **To cast loose**=মেলি দে। **To cast out**=বাজ কৰ, বাহিৰ কৰ, এৰ। **To cast up**=to throw up ওলৰলৈ দলি মাৰ; calculate হিচাপ ঠিক কৰ। **To cast one's self on**=to resign one's self আত্মসমৰ্পণ কৰ, সপ। **To be cast in a suit**=গোছবত হাব। **To cast into the shade**=নিপ্পত কৰ, অতিক্ৰম কৰ। **To cast pearls before the swine**=মোল-নুজাক মূল্যবান বস্তু

দি অপব্যয় কর। To cast to the winds
চাৰিওফালে বিয়শাই পেলা।

Castanet (কাষ্ট'নেট্) *n.* a rattling instrument used in dancing কাঠৰ জুন্কা তাল।

Caste (কাষ্ট্) *n.* classes or sections of society বৰ্গ, জাত, কুল। —**distinction** জাতি-ভেদ। **To lose caste** = জাত এৰ।

Castigate (কেষ্টিগেট্) *v. t.* to chastise, to correct শাসন কৰ, কোবাই শাস্তি কৰ, মৰিয়া। —**gation** *n.* severe punishment পিটন। —**gator** *n.* শাসন কৰোতা।

Castle (কেচ্‌ল্) *n.* a fortified house দুৰ্গ; the residence of a prince or nobleman ৰাজ-কোঁৱৰ বা বৰমানুহ থকা ঘৰ; a piece in chess দৰা খেলৰ এটা শেষ চাল। **Castellan** *n.* governor of a castle দুৰ্গৰক্ষক। —**building** = forming visionary projects আকাশত চাং পতা, দুৰাশা। **Castles in the air** = ভাৰাশা, মিচা কল্পনা।

Castor (কেষ্টৰ্) *n.* the beaver এজাতি নোমাল উদ; a hat made of its fur উদৰ নোমেৰে কৰা টুপী; a small wheel attached to the legs of furniture সৰু চকৰি, মেজ মাটিয়া আদিৰ খুৰাত লগোৱা ঘূৰ্ণি। —**oil** (কেষ্টৰ অইল) *n.* oil obtained from the plant *Palma christi* কেষ্টল, এৰাঙটিৰ তেল।

Castrate (কেষ্টেট্) *v. t.* to emasculate, to geld, to remove the testicles খাহী কৰ, বজা (যেনে গৰু), কণী কাট। —**ted** *adj.* gelded বজোৱা, খাহী কৰা। —**tion** *n.* খাহী-কৰণ।

Casual (কেজুৱেল্) *adj.* accidental, occasional, unthought-of অৰ্ধস্বৰীয়া, আকস্মিক, কেতিয়াবা, দৈবাৎ হোৱা, কদাচিৎ হোৱা বা পোৱা, নৈমিত্তিক। —**ly** *adj.* occasionally কেতিয়াবা কেতিয়াবা, আচলে বিচলে। **Casual acquaintance** = ক্ষণিকীয়া চিনাকী, বাটে-পথে দেখা-হোৱা চিনাকী। **Casual leave** = অৰ্ধস্বৰীয়া বিদায়, আটকীয়া ছুটি।

Casualty (কেজুৱেল্‌টী) *n.* an accident, a mishap দৈব ঘটনা, আপদ-বিপদ, অৰ্ধস্বৰ। —**ties** *n. (pl.)* losses of lives প্রাণহানি;

মৃত্যু, হানি-বিধিনি। **Casualty-ward** = অপঘাত-চিকিৎসা কৰা ঘৰ।

Casulist (কেজুইষ্ট্) *n.* one who decides cases of conscience বিবেকশক্তি নিকপক। —**ry** *n.* বিবেকঘটিত প্রশ্ন; দ্বায়-অদ্বায় বিচাৰ।

Cat (কেট্) *n.* domestic animal মেকুৰী, বিড়ালী; a spiteful woman খিয়লীয়া তিৰোতা। —**eyed** মেকুৰী চকুৱা, এক্ষাবত দেখা। —**like** = noiseless সাবসুৰ নোহোৱাকৈ যাব পৰা। —**witted** spiteful খিয়লীয়া, চকুচৰহা। **Catcall** a shrill cry চি'চীয়ানী, হিট্‌হিট্‌নী। **Cat stick** or **Cat-o-nine-tails** = গঁঠীয়া ডোলৰ চাবুক। **Cat's-paw** a dupe, a tool of another যাক ফাঁকি কৰি ঠেকত পেলায়। **To bell the cat** = see Bell. The cat is out of the bag আচল কথা ওলাল, গুপ্ত কথা প্রকাশ পালে। **Sick as a cat** = ওকাল আহি থকা। **Care killed the cat** সিমানতো তেও মৰণ হল। **A cat has nine lives** = মেকুৰীৰ জীৱ বৰ লেকেটা। **It rains cats and dogs** = দপদপীয়া মৌচপা বৰষুণ আনিছে। **See which way the cat jumps** কথাতো কেনে হুঁ টং কৰিবা বা গম লবা। **To be cat-and-dog** = খোৱা-খুই কৰ, দলহাই কৰ। **A cat may look at a king** = ডুমিও যেনেকুৱা ময়ো তেনেকুৱা, ইমান ফুটনি কিহৰ? মেকুৰীৰ কিহৰ বজাব ভয়?

Catachresis (কেটাক্‌ৰেচিচ্) *n.* misapplication of words শব্দৰ অপপ্রয়োগ।

Cataclysm (কেটেক্লিজম্) *n.* a deluge জলপ্ৰাবন, প্রলয়জনক বানপানী; ৰাজ্যবিপ্লৱ।

Catacomb (কেটেকম্) *n.* an underground excavation for burying the dead মৰাপোতা গহবৰ।

Catacoustics (কেটে'ক্‌ষ্টিকচ্) *n. (pl.)* science of echoes or sounds reflected প্রতিফলন-বিষয়ক শাস্ত্ৰ।

Catalectic (কেটেলে'কটিক্) *adj.* wanting a syllable in the last foot পদত চৰণৰ অন্তত থকা পৰ্ব্বটোত থাকিব লগীয়া মাত্ৰাৰ অভাৱ। অপূৰ্ণপদী। *opp.* **acatalectic** = পূৰ্ণপদী।

Catafalco or **Catafalque** (কেটেফেলক্) *n.* a temporary structure of carpentry re-

presenting a tomb ভাজিয়া, মৈদামৰ আকৃতি ;
a funeral car মৰা নিয়া বখ ।

Catalepsy (কেটেলেপ্চি) *n.* a disease causing
loss of sensation and the power of motion
জঠৰ হোৱা বেমাৰ, শিলাধমনা ৰোগ ।

Catalogue (কেটেলেগ্) *n.* a list of names of
books etc. নাম, বস্তু বা পুথিৰ তালিকা । —*v. t.*
to make a list of তালিকা কৰ ।

Catalysis (কেটেলিচিচ্) *n.* the chemical in-
fluence of a substance not itself changed
নিজে কণাস্থিত নোহোৱাকৈ আনৰ ৰাসায়নিক
কণাস্থৰ ঘটাব পৰা গুণ । **Catalytic** *adj.* উক্ত
পৰিৱৰ্ত্তন-সংক্রান্ত ।

Catamaran (কেটেমেৰেণ) *n.* a kind of raft
made of three pieces of wood fastened
together তিন ডোখৰ কাঠেৰে কৰা ভুৰ ; an
illnutured woman ডাকু তিৰোতা ।

Catamont (কেটেমাউন্ট) *n.* a wild cat
বনৰোন্দা ।

Cataplasm (কেটেপ্লেজম্) *n.* a poultice বেমাৰত
গাত লগোৱা লেণ্ড, পুলটিচ ।

Cataplexy (কেটেপ্লেজ্জ) *n.* the sleepy
appearance of animals when under a
shock of terror ভয়ত কোনো জন্তুৱে দেখুৱা
মৰ-ভাও ।

Catapult (কেটেপুল্ট) *n.* a small forked stick
with a rubber strap used by children for
throwing stones etc. বাটলুণ্ডটি মৰা ৰবৰৰ
ডোলেৰে কাঠৰ যন্ত্ৰ, দলিওৱা যন্ত্ৰ ।

Cataract (কেটেৰেক্ট্) *n.* a great waterfall or
cascade বৰ ওখৰপৰা বাগনি-অহা পানীনিজৰা ;
a disorder of the eye occasioning blind-
ness একৰকম চকুৰ বেমাৰ, চকুনমা বেমাৰ ।

Catarrh (কেটাৰ্) *n.* discharge of fluid from
the nose, the cold in the head পানী-লগা
বেমাৰ, নাকেদি স্বেদন ওলোৱা বেমাৰ ।

Catastrophe (কেটেষ্ট্ৰফি) *n.* a final event, an
overturning, a calamity দুৰ্ঘটনা, বিপত্তি,
দুৰ্দ্দশা, বিলাই । —*phic* *adj.* বিপত্তিজনক ।

Cat-bird (কেট্‌বাৰ্ড্) *n.* এবিধ মেকুৰীবদৰে মতা
চৰাই ।

Catch (কেচ্) *v. t.* (*pa. t.* caught ; *pa. p.*

caught), to seize suddenly ধৰ ; to
ensnare ফালত পেলা ; to understand গম
ধৰ, বুজ, টলক ; to take by infection কোনো
বেমাৰে গাত লগা । —*v. i.* to be entangled
বান্ধ খা, ফালত পৰ । —*n.* act of seizing ধৰা,
গ্ৰেপ্তাৰ ; anything caught ধৰা বস্তু ; a
sudden advantage ছল, সুযোগ ; a form of
musical composition গীত ৰচনা কৰা কোনো
বিশেষ নিয়ম, গীত বান্ধনি । —*able* *adj.* that
may be caught ধৰিবপৰা । —*er* *n.* one who
catches ধৰোতা । —*ing* (কেচ্জিং) *part. n.*
ধৰণ, ধৰাকাম ; a nervous twitching ফুদ্দিয়া,
সিৰামুৰি । —*adj.* infectious সোঁচৰা ; attrac-
tive চকুতলগা, মনমোহা । —*penny* *n.* a worth-
less publication অকামিলা কিতাপ বা পুথি ।
—*word* *n.* the cue ভাৱনাত ভাৱদীখাক সোঁচ-
ৰাই দিয়া মূৰৰ কথা ; the last word in a
page repeated at the top অভিধান বা আন
কোনো পুথিৰ শেষৰপৰা আনি আকৌ ইপাতৰ
মূৰত লিখা কথা, দুৰিচি লিখা কথা, দোহৰা কথা ।
—*pole*, —*poll* *n.* a constable কনষ্টেবল ।
To catch at = to snatch at খাপৰাই ধৰ ।
To catch hold of = to seize ধৰ । **To catch
on** = to comprehend গম ধৰ, বুজ । **To catch
out** = বল খেলাত বল ধৰি আউট কৰ, ওপৰতে
চোপধৰ, আউট কৰ । **To catch sight of** =
টলক, দেখা পাব । **To catch up** = to over-
take আগছ ; to seize forcibly খামোচ মাৰি
ধৰ । **Caught red-handed** = হাতে হাতে ধৰা
পৰণ । **To catch fire** = জুইলগা, উদ্বিগ্ন হ । **To
catch one on the hip** = ছল চাই ধৰ ।

Cate (কেট্) *n.* dainty জুতিলগা খোৱা বস্তু ।

Catechise (কেটকাইজ্) *v. t.* to instruct or
interrogate by questions and answers
প্ৰশ্নোত্তৰ কৰি উপদেশ দে, প্ৰশ্ন কৰ, সোধ ।
—*tical* *adj.* প্ৰশ্নোত্তৰ কৰি ধৰ্মশিক্ষা দিয়া
বিষয়ক । —*chesis* *n.* religious instructions
given orally মুখে মুখে শিকোৱা নামকথা ।
—*chism* *n.* a book of instructions given
in the form of questions and answers
প্ৰশ্নোত্তৰ-পুথি ।

Catechu (কেটিচ্) *n.* an astringent subs-

tance obtained from certain trees খৈৰ ; চূণৰ লগত খোৱা এবিধ গছৰ আঠা।

Catechumen (কেটিক্‌মে'ন্) *n.* one who is newly taught rudiments of Christianity খ্ৰীষ্টধৰ্ম্মৰ নতুন শৰণীয়া।

Categorematic (কেটে'গ'ৰে'মেটিক্) *adj.* capable of being used by itself as a term স্বতন্ত্ৰ অৰ্থবাক্যক পদ।

Category (কেটগ'ৰি) *n.* what may be asserted of a class কোনো জাতীয় সাধাৰণ গুণ বা অৱস্থা ; a class or order শ্ৰেণী, মূল বিভাগ। —**rical** —*adj.* absolute, positive খাটোং, সম্পূৰ্ণ, লব্ধৰ নোহোৱা। —**cally** *adj.* absolutely খাটোংকৈ, ঠিককৈ, স্পষ্টকৈ। —**gories** *n.* (*pl.*) philosophical classification of all that exists দাৰ্শনিক শ্ৰেণী বিভাগ। —**gorise** *v. t.* to class শ্ৰেণী বিভাগ কৰ।

Catenary (কেটিনে'ৰি) *n.* or *adj.* the curve formed by hanging the two ends of a chain, chain like ঘূৰণীয়াভাৱে তললৈ ওলম। —**nate** *v.* to connect like links এটাৰে সৈতে আক এটা জুৰি দে। —**nation** *n.*

Cater (কেটাৰ্) *v. t.* (*for*) to provide food, tiffin etc. আহাৰ যোগা। —**er** *n.* one who provides food and drink আহাৰ যোগাওঁতা, আহাৰ যোগনীয়াৰ। —**ring** *n.* আহাৰ যোগোৱা কাম। **Cater** *n.* তাঁচ বা পাশাৰ চাৰি ফুটীয়া।

Caterpillar (কেটাৰ্পিলাৰ্) *n.* the larva or worm-state of insects, a grub that feed upon the leaves of plants পাত খোৱা পোক, পলু।

Caterwaul (কেটাৰওৱল্) *v. i.* the cry of a cat মেকুৰীৰ মেঠ মেঠ চিঞৰ ; ওৰ যাৰৰ সময়ত মতা জ্বাই মেকুৰীৰ মাত। —*v. i.* to cry as a cat, to quarrel like cats মেঠ মেঠ কৈ ফুৰ, মেকুৰীৰ দৰে খোৱা-কামোৰা কৰ।

Catgut (কেটগট্) *n.* string made from the intestines of animals for musical instruments ভেৰা-হাগলীৰ নাড়ীৰ পৰা তৈয়াৰী কৰা এবিধ সূতা।

Cathartic (কেথ'ৰ্টিক্) *adj.* purgative পেট

খোলোচা কৰা, জ্বলাপ কৰা। **Catharise** *v. t.* to clean মল ওচা।

Cathead (কেট-হে'ড্) *n.* a beam of timber on the bow of a ship for raising the anchor জাহাজৰ লক্ষৰ তুলিবলৈ জৰী বন্ধা কাঠ।

Cathedral (কেথেড্ৰল্) the principal church of a diocese বিশপৰ এলেকাত থকা প্রধান গিৰ্জা।

Catheter (কেথিট'ৰ) *n.* an instrument for drawing urine from bladder মূত্ৰনিষ্কাশক যন্ত্ৰ।

Catholic (কেথলিক্) *adj.* ৰোমান কথলিক সম্বন্ধীয়, সকলো খ্ৰীষ্টান সম্বন্ধীয় ; universal, liberal সৰ্ব-জনীন, উদাৰ। —**city**, —**cism** *n.* liberality of views, universality উপাৰতা, অভেদ ভাৱ।

Catkin (কেট-কিন্) *n.* a tuft of flowers থোপা বাকি হোৱা এবিধ ফুল।

Cattle (কেটল্) *n.* (*pl.*) beasts of pasture গৰু, ম'হ, ছাগলী ইত্যাদি পোহনীয়া জন্তু, ম'হ গৰু। —**breeding** see under **Breed**. —**show** গৰু-ম'হৰ প্ৰদৰ্শনী। —**lifter** গৰু-চোৰ। —**pound** জন্তুৰ ফাটেক।

Caucasian (ককেছিয়ান্) *adj.* ককেচচ্ পৰ্বতৰ কাষৰ, ককেচচ্-বাসী।

Caucus (ককাচ্) *n.* a private meeting of political agitators বাজকীৰ বিষয়ত আন্দোলন কৰা মানুহৰ ভিতৰুৱাল সভা।

Caudal (কাডেল্) *adj.* having a tail নেজাল, ফান্দ বা ফিচা থকা।

Cauld (কাডল্) *n.* a warm drink for sick persons নৰিয়াক বা প্ৰসূতিক দিয়া গৰম সবৰং।

Caught (কাট্) *pa. t.* and *pa. p.* of **catch**.

Caul (কা'ল্) *n.* a net or covering for the head জাল বা মুৰ ঢাকনি ; a membrane covering the head of infants at their births ওপজোঁতে গাত লাগি অহা জাল।

Cauldron, Caldron (কা'লড্ৰন্) *n.* a large kettle কোনো বস্তু সিঁজোৱা জকা।

Cauliflower (কা'লিফ্লাৱাৰ) *n.* a species of cabbage ফুল কৰি।

Cause (কা'জ্) *n.* that which produces an effect, reason, sake কাৰণ, হেতু, বাৰ, নিমিত্তে,

কালি; motive অতিশয়, উৎকথ; a suit in law গোহা, মোকদ্দমা। —*v. l.* to produce, to bring about করা, ঘটা, হ, করা। —*suffice* *n.* the act of causing কাণ্ডকাটা, হেতু। —*active adj.* a form of verb অন্যর পাইই করাটা উত্তর কালি (ক্রিয়া)। —*less adj.* অকারণ; চৈতন্যহীন, কালহীন। —*lessly adv.* অনাহতক, অকারণ, স্বাভাবিক। Final cause the object for which a thing is done যের উদ্দেশ্য, যুল অতিশয় (গোল মন্দির)। First cause = The original cause of this universe অগ্নি কারণ, অতীত-প্রকৃতি। Efficient cause = নিমিত্ত কারণ। Material cause = উপাদান কারণ। To show cause = হেতু বর্ণনা, কারণ দেখুও। To make common cause with — জনা মেল, কোনো মাদান কারণ একে যৌট হ। The cause of action arose in 1909 — গোহার কারণ ১৯০৯ বনত উত্তর হল।

Causeway (কাজুওর) *n.* a raised way paved with stone পাঠাইত নিকোর বরফাটা ওষ বাট বা অগ্নি।

Caustic (কাস্টিক) *adj.* burning, bitter পোষনি, পাইক, বা মোজোবা। —*n.* এষির পোষনি বর।

Cauterise (কাস্টিকাইজ) *v. l.* to burn with a caustic কলিক বরর জগাই বা জো তপাই গো।

Caution (কস্টিশন) *n.* prudence, heedfulness, care ভুত, গর, সাবধানতা সতর্কতা; a surety জামিন। —*v. l.* to warn সতর্ক করা; —*adous adj.* watchful against danger, prudent উত্কাবল, সতর্ক, বিবচক, গরবের থকা। —*ly adv.* watchful, সাবধান। —*ry জামিন বা গা হলে।* —*money* অটলগর মামিল করা জামিনী বর।

Cavalcade (কেভলকেড) *n.* a procession of persons on horseback পৌরাতর জনমামি যোবা মাসুর বলা। —*v. l.* to go in a cavalcade পৌরাত উঠে মজাফি বা।

Cavalier (কেভলিয়ার) *n.* a knight, a horse-man অসুরজো পৌরিক যুগর; a gentleman in attendance upon a lady স্যারান্ত কেটেল বিবাতো জনমামি যুগর; a Royalist of the

time of Charles I হেজুওর থকা যুগর সময়ত থকা জনমামি কেটেল। —*adj.* gay ভুগর; haughty গরিবত; war-like মাদিমান, যুজোকা। Cavalry (কেভলজরি) *n.* horse soldiers অসুরজো জন।

Cave (কেভ) *n.* a den, a hollow place in the earth গরর, গীত, ওঠ। —*v. l.* to scoop out কোল, গীত, খান। To cave in = to slip, to give way থরি পর, থরি গীত হ।

Caveat (কেভেট) *n.* a legal notice or warning নিবর অজা, মাদামি পরও।

Cavendish (কেভেন্দিশ) *n.* tobacco pressed into cakes জামামাটক-কোটা ধংগত।

Cavern (কেভার্ন) *n.* a large and deep cave ওষ, গরর, বর ওঠর বরল গীত। —*ed, —ous adj.* full of caverns গরররর, গরররর থকা।

Cavicorn (কেভিকার্ন) *adj.* hollow horned কেটেলো নিউকরা।

Cavil (কেভিল) *v. l.* to raise trifling objections মিডা ওজর করা, অসুরত কেটেলো। —*n.* a frivolous objection মিডা ওজর। —*ling n.* চেষ্টাবর।

Cavity (কেভিটি) *n.* a hollow place, an opening গীত, খাট, কোক, কোল।

Caw (ক) *v. l.* to cry as a crow কী-কী করা। —*ing n.* কীউকী মড, কী-কী থকা।

Cayenne-pepper (কে-এন্-পেপার) *n.* a pungent red pepper জলকীকী।

Cease (কীজ) *v. l.* to stop কেটেল থকর কবিরেজ এর, কাজ হ। (*join*) to stop কেটেল থকর কবিরেজ এর, কাজ হ। এর, কোর পর। —*v. i.* to leave off এর, কোর পর —*cessant, The rain ceased* বররর অরিল। —*less adj.* incessant অসুরত, অসুরর, স্বাভাবিক। —*lessly adv.* continually অকরাইক, কোটেলগাটক, স্বাভাবিক।

Cedar (কীডার) *n.* a large tree remarkable for its fragrance মগকোঠ।

Cede (কীড) *v. l.* to give up or yield অরক এফি দে, মরফর করা।

Cell (কীল) *v. l.* to cover or line the inner roof of a room বরর কোটীক ওষর চকনি থকা। —*ling n.* covering of the inner roof বরর থকাবর।

Celebrate (চে'লিভ্ৰেই) *v. t.* to make famous প্রখ্যাত কৰ; to solemnise a festival or an event উৎসৱ কৰ বা পাতি; to praise গুণ কীৰ্ত্তন কৰ। —**brant** *n.* one who celebrates উৎসৱকাৰক; the principal officiating priest পুৰোহিত। —**brated** *adj.* famous বিখ্যাত, প্রখ্যাত। —**bration** *n.* act of celebrating a solemn ceremony ধৰ্ম্মানুষ্ঠান উৎসৱ, সন্ধ্যা। —**brity** *n.* fame, distinction যশ, সন্মান; a person of distinction বিখ্যাত লোক, নামজাদা মানুহ।

Celerity (চিলে'ৰিটি) *n.* rapidity, quickness খৰপোচ, বেগ।

Celery (চিলে'ৰি) *n.* kitchen vegetable এবিধ বিলাতী শাক।

Celestial (চেল্'স্টিয়েল্) heavenly স্বৰ্গীয়; an inhabitant of heaven দেৱতা। **The Celestial Empire** = স্বৰ্গৰাজ্য (খেই বা চীন দেশৰ নাম)।

Celibacy (চে'লিবেচি) *n.* single life, an unmarried state উপাসীন অৱস্থা, কেৱলীয়া অৱস্থা, উতুৰা অৱস্থা। —**bate** *n.* unmarried person উপাসীন লোক, বিয়া-নকবোৱা মানুহ; living single কেৱলীয়া।

Cell (চেল্) a small apartment in a prison সৰু খোটাঙ্গী, খোঁক; a cave গাঁত, গহুৰ; a collection of living matter in the young-stage of all organism উদ্ভিদ বা জন্তুৰ আদি অৱস্থাত গোটখাই থকা সজীৱ পদাৰ্থ বা বীজকোষ; প্রাণীকোষ।

Cellar (চেল'ৰাৰ্) *n.* an underground cell মদ আদি বস্তু থোৱা মাটিৰ তলৰ গাত বা গহুৰ, মাটিৰ তলৰ ভৰালী কোঠা।

Cellular (চেল্ল'লাৰ্) *adj.* containing cells গাঁত থকা, সজীৱ পদাৰ্থবিলাক থকা। প্রাণীকোষ সংজ্ঞাত। **Cellulose** *adj.*

Celluloid (চেল্লুলইড্) *n.* a hard elastic substance used for ivory ইতী-দাঁতৰ পৰিবৰ্তে ব্যৱহাৰ কৰা এবিধ লেকটী বস্তু।

Celt or Kelt (কেল্ট্) *n.* one of the primitive inhabitants of Western Europe পশ্চিম ইউৰোপৰ আদিবাসী লোক; a stone or bronze

implement of ancient time আগৰ দিনৰ শিলৰ অস্ত্ৰ। **Celtic** *adj.*

Cement (চিমেন্ট্) *n.* an adhesive substance that unites bodies দুটা বস্তুৰ লগোৱা লেও, কৰাপ; mortar বিলাতী মাটি; a band of union বন্ধন। —*v. t.* to join closely একেলগ কৰ, গোট খুৱা, লেও দি জোৰা লগা, লিপিত খুৱা।

Cemetery (চে'মিটাৰি) *n.* a burying ground কবৰখানা, মৰা-পোতা ঠাই।

Cenobite, Coenobite (চিনবা'ইট্) *n.* a monk living in community সমাজ পাতি আশ্ৰমত থকা সন্ন্যাসী, মঠবাসী।

Cenotaph (চিনটেফ্) *n.* a monument to one who is buried elsewhere আন ঠাইত কবৰ দিয়া মৃতকৰ মৈদাম বা স্মৃতিস্তম্ভ।

Censer (চেনচাৰ) *n.* a pan for burning incense সুগন্ধি বস্তু জ্বলোৱা পাত, ধূপধাৰ।

Censor (চেনচৰ্) *n.* a Roman officer ৰোম ৰাজ্যৰ প্রজাৰ সম্পত্তি আদিৰ হিচাপ কিতাপ ৰখা বিষয়া; one that examines manuscripts for the press ছাপা কৰাৰ আগেয়ে বাগজ পত্ৰ পৰীক্ষা কৰা বিষয়া; one who censures দোষপ্ৰদৰ্শক, দণ্ড-ধৰোতা। —**rial** *adj.* belonging to a censor জগৰ-ধৰোতা বিষয়া সহজীয়া। —**rious** *adj.* fault-finding যুঁত উলিওৱা, গহিত। —**ship** *n.* office of a censor দোষ-বিচাৰকৰ পদ, কোনো কথা প্রচাৰ কৰিব পাৰেনে নোৱাৰে তাৰ বিচাৰ।

Censure (চেন্'চুৰ্) *n.* blame reproach হিচাব, গহিহণা, নিন্দা, হটনি। —*v. t.* to blame, to reprove গহিহণা কৰ, গৰ্হ, নিন্দা কৰ, যেয়া বোল; বিকৰ্ণনা কৰ, তিৰস্কাৰ কৰ, হট। —**able** *adj.* blamable গহিত, নিন্দনীয়।

Census (চেন্'চন্) *n.* an official enumeration of people মানুহ গণনা, মানুহ পিয়ল।

Cent (চেণ্ট্) *n.* a hundred এশ; an American coin আমেৰিকা দেশত চলা এবিধ তামৰ মুদ্ৰা। —**age** শতকৰা ভাণ্ড বা নিৰিখ। **Per cent** = by the hundred শতকৰা।

Centaur (চেণ্টাৰ্) *n.* a fabulous monster half-man and half-horse ওপৰ ভোঁৰৰ মানুহ আৰু তল ভোঁৰৰ আকৃতিৰ এটা কাল্পনিক দানৱ।

Centenary (চেণ্টিনেৰি) *adj.* pertaining to a century or hundred years এশ বছৰীয়া। —*n.* a hundred years এশ বছৰ; a celebration after a hundred years এশ বছৰীয়া উৎসৱ। —*শত বাৰ্ষিকী*। —*ian* এশ বছৰীয়া লোক।

Centennial (চেণ্টেনিয়েল) *adj.* happening once in a century বছৰ-শতেকীয়া, শত-বাৰ্ষিক।

Centering (চেণ্টাৰিং) a frame work for the construction of a vault ইটা বা শিলৰ ঘূৰণীয়া গাঁথনি দিবলৈ কৰি লোৱা টাণ্ট্।

Centesimal (চেণ্টিচিমেল) *adj.* hundredth শতাংশ। —*ly adj.* শ-শকৈ।

Centigrade (চেণ্টিগ্ৰেড্) *adj.* divided into hundred degrees এশভাগে বিভক্ত।

Centimetre (চেণ্টিমিটাৰ) *n.* a lineal measure দৈৰ্ঘ্যৰ পৰিমাণ (১০০ মিটাৰ অথবা ৩৯৩৭ ইঞ্চি)।

Centipede (চেণ্টিপিড্) *n.* a reptile having hundred feet বহুঠেঙীয়া কীট, চেলা, বিছা, কেবলুৱা।

Cento (চেণ্টো) *n.* a composition made up of scraps from one or more authors; a patch work composition কবিতা নাইবা গানৰ ক্ষেত্ৰত বিভিন্ন ৰচনাৰ পৰা এশাব্দী-এশাব্দীকৈ বুটলি আনি সৃষ্টি কৰা নতুন ৰচনা।

Centre, center (চেণ্টাৰ) *n.* the middle point of a circle কেন্দ্ৰ, মাজ ঠাই, মধ্যস্থল। —*v. i.* to be placed in the middle সোঁ-মাজত থাক। —*tral adj.* remaining in the middle মাজত থাক, মধ্যস্থিত, মাজালী; principle প্ৰধান, ঘাই। —*lise v. t.* to draw to a centre কেন্দ্ৰস্থ কৰ, মাজত একেঠাইতে গোটখুৱা। —*lisation n.* act of centralising administrative functions in one person এজনৰ ওপৰতে শাসনৰ সকলো ভাৰ দিয়াটো। **Centre of gravity**—মধ্যাকৰ্ষণ কেন্দ্ৰ। —*bit n.* an instrument for boring round holes in wood কাঠত ঘূৰণীয়া খোলনি কৰা যন্ত্ৰ।

Centrifugal (চেণ্টিফিউগেল) *adj.* tending away from the centre কেন্দ্ৰৰ পৰা পৰিধিৰ অভিমুখে আঁতৰি যাব খোজা; কেন্দ্ৰাভিগ; efferent বহিঃমুখী (*bot.*) proceeding from the

apex towards the base উদ্ভিদৰ আগৰ পৰা গুৰিৰ শিনে ক্ৰমে নামি অহা; অপকেন্দ্ৰী।

Centripetal (চেণ্টিপিটেল) *adj.* tending towards the centre কেন্দ্ৰাভিমুখী, কেন্দ্ৰাভিগ; afferent অন্তঃমুখী। (*bot.*) proceeding from the base towards the apex উদ্ভিদৰ মূলৰ পিনৰ পৰা আগৰ শিনে উঠি যোৱা; অভিকেন্দ্ৰী।

Centuple (চেণ্টপ্ল্) *adj.* hundredfold এশবাৰ হোৱা, শতাধা।

Century (চেণ্টিউৰি বা চেঞ্চুৰী) *n.* a hundred years এশবছৰ, শতিক।

Centurian (চেণ্টিউৰিয়েন্) *n.* the commander of a hundred men বোমৰাজাৰ শইকীয়া পদব বিষয়া, এশবোদ্ধা চলোৱা সেনাপতি।

Ceolr (কাই-আৰ্ল) *n.* ইংলণ্ডৰ আগৰদিনৰ সাধাৰণ জেণীৰ মাহুহ।

Cephalic (চেফেলিক্) *adj.* belonging to the head মূৰসম্বন্ধীয়, মূৰৰ। —*lous adj.* having a head মূৰ থকা।

Ceramic (চি-ৰেম-ইক) *adj.* pertaining to pottery চক কলহ বিষয়ক।

Cerate (চি-বাহ্) an ointment composed of wax and other medicinal substances একৰকম মৌসিতাবে কৰা মলম।

Ceratoid (চেৰাটাইড্) *adj.* horny শিং থকা; যাৰ শিং আছে।

Cere (চি-ব্) *v. t.* to cover with wax মৌসিতাবে ঢাক, মৰেৰে আবৃত কৰ। —*n.* চৰাইৰ ঠোঁটৰ ওপৰত থকা বগা মজ্জাল দাগ। —*reous* (চি-বেয়চ্) *adj.* waxy মম লগোৱা। **Cero-plastic**=modelled in wax মমৰ সঁচত গঢ়া। **Cerecloth**=মম-জামা।

Cereals (চিৰিহেলচ্) *n.* (*pl.*) food grains such as wheat, barley etc. মাহ, খেছ ধান আদি শস্যবিলাক। —*rial adj.* মাহ আদি শস্য সম্বন্ধীয়।

Ceres (চিৰিজ্) *n.* বোমানবিলাকৰ মতে শস্যৰ অধিষ্ঠাত্ৰী দেৱী, লক্ষ্মী।

Cerebrum (চে'ব্ৰেম্) *n.* the front and larger part of the brain মূৰৰ বহল আগ ভাগ, তালু। —*bral adj.* তালুসম্বন্ধীয়। —*bration n.* মস্তিষ্কৰ

ক্রিয়া। **Unconscious cerebation** = অজ্ঞাতভাবে হোৱা মস্তিষ্কৰ ক্ৰিয়া।

Ceremony (চে'ৰিমনি) *n.* a sacred rite সন্ধ্যা, পূজা, সেৱা, ধৰ্ম্মকৰ্ম, সৰ্বাহ; an empty outward form বাহিৰা ক্ৰিয়াকাণ্ড; pomp আয়ত, আড়ম্বৰ, ধুমধাম। —**nious** *adj.* particular in observing formality, formal, exact নৈতিক, নিয়মিক সদাচাৰী, দস্তবমত। —**ly** নিয়মৰ ব্যতিক্ৰম নকৰাকৈ দস্তবমতে। **Master of ceremony** = ব্ৰহ্মা, বৰ্ণৰ অধিনায়ক, সদস্য। **To stand upon ceremony** = শিষ্টাচাৰ পালন কৰ।

Cerography (চি-ইৰো-গ্ৰেফি) *n.* art of engraving on wax মৰৰ ওপৰত নক্সা কটা বিদ্যা।

Certain (চা'ৰ্টে'ন্) *adj.* sure, undoubted সঁচা, ধূৰূপ, নিশ্চয়, নিতান্ত, ঠাৱৰ; fixed ধৰা-বন্ধা, নিৰ্দিষ্ট; resolved ছিদ্ৰাং, খাটাং; some one কোনো এটা, কোনো কোনো; এ (=এক); সিঁচু, মান। **On a certain day** = এদিন, কোনোবা এদিন। **Certain person** = বেইজ্ঞানমান বা কিছুমান মানুহ, কোনো কোনো মানুহ। —**ty** *n.* assurance ঠিক, ঠিকানা, ঠিকঠাক, নিশ্চয়তা। —**ly** *adv.* truly সঁচাসঁচিকৈ, নিশ্চয়কৈ, খাটাসঁচিকৈ, অৱশ্য। **For certain** খাটাসঁচিকৈ, ছিদ্ৰাসঁচিকৈ, ঠাৱসঁচিকৈ।

Certificate (চাটিফিকেট) *n.* a testimonial in writing শলাগনী-পত্ৰ, প্ৰশংসাপত্ৰ। —**fy** *v. t.* to testify in writing, to make known as certain শলাগনী-পত্ৰ দি, ভাল বা সঁচা বুলি ক। —**fler** *n.* শলাগনী-পত্ৰ দিওতা। —**fied** চহী-মোহনী, স্বাক্ষৰী।

Cerulean (চিৰিউলিয়েন্) *adj.* dark blue নীলবৰণীয়া।

Cerumen (চিক্‌মে'ন্) waxy matter in the ear কণামাকৰি।

Cervical (চাৰ্ভিকেল) *adj.* belonging to the neck ডিঙিৰ, ডিঙিসম্বন্ধীয়।

Cervine (চাৰভাইন) *adj.* pertaining to a deer হৰিণ-পশু সম্পৰ্কীয়; like deer হৰিণৰ দৰে।

Cess (চে'চ্) *n.* a tax কৰ, মাচুল। —**v. t. to impose a tax কৰ লগা, মাচুল লগা; উপকৰ।**

Cessation (চেচ'শন্) *n.* act of ceasing, rest বিৰাম, এবণ, বিৰক্তি, ক্ষান্তি, জিৰিদি, শ্বতিক্ষণ (see Cease).

Cession (চে'শন্) *n.* a giving up, surrender ত্যাগ, সমৰ্পণ। (see Cede).

Cesspool (চে'চ'পুল) *n.* a ditch in which filthy water collects গেৰেকনী খাল।

Chafe (চাফ্) *v. t.* to make warm by rubbing হাঁহি বা মোহাৰি গৰম কৰ, (at or against) to fret জোঁকা, খং তোল; to wear by rubbing হাঁহি ক্ষয় নিয়া। —**v. i. to rage খং উঠ। —**n. heat caused by friction তাপ; rage খং।****

Chaff (চেফ্) *n.* the husks of grain তুঁহ, চোকোৰা; worthless matter জাবৰ-ভোবৰ; a banter চূপতি কৰ, জোকা বেঁজাল। —**y** চোকোৰা থকা, অঁকাৰী। —**er** *v. t.* or *v. i.* to bargain, to haggle about the price কেবজোৰ কৰ, খটবান্ধ কৰ, দৰা। —**ery** বেচা-কিনা।

Chaffinch (চেফিনচ্) *n.* a little songbird সুৱলা মাতেৰে মতা সৰু চৰাই।

Chagrin (শ্বেগ্ৰিন্) *n.* ill-humour, vexation যি কথাই মনত বিৰক্তি লগায়, বিৰক্তি, আমনি, অসন্তোষ, হতাশ। —**v. t. to vex বিৰক্তি লগা, আমনি কৰ, জোকা।**

Chain (চেইন্) *n.* a series of rings or links arranged in a line জিঁজিৰি, শিকলি; (মাটি পিয়লত ১ চেইন = ১০০ লিঞ্চ = ৬৬ ফিট = ১৩'-২" ইঞ্চৰ এটাৰ বানল); a number of things arranged one after the other লানি, লান, লাট; anything that binds বন্ধন, আটক। —**v. t. to restrain বাধ, আটক কৰ। —**ed** *adj.* fastened with a chain শিকলি লগোৱা, শিকলিৰে বন্ধা। —**stich** আঙঠিৰ দৰে ঘূৰণীয়া মাজত বন্ধা থকা সিয়নি। —**work** = a network সূতা বা জৰীৰে জালৰ দৰে গঁথা কাম। —**bridge** = a suspension bridge আলাসতে, শিকলিৰে ওলোমাই কৰা দলং। —**man** মাটি জোখা শিকলি টনা মানুহ। **To put in chain** = ফাঁকেত দে, কহি কৰ। **In the chain of arrangement** = সেই বন্দৰন্তৰ লাটত বা লানিত।**

Chair (চেয়াৰ) *n.* a moveable seat with a back to it মাটিয়া, চকী; an official seat কোনো ক্ষমতাবান বিষয়াৰ আসন; a president

সভাপতি, অধ্যাপকৰ পদ। —man=one who presides over a meeting সভাৰ সভাপতি
Chairmanship= সভাপতিৰ পদ। To take the chair= সভাপতি হোৱা। Chair! Chair! সভাত গোলমাল হলে কয় যেনে, স্থিৰ হোৱা! স্থিৰ হোৱা! Deputy chairman= উপসভাপতি।

Chaise (চেজ্) *n.* a two-wheeled open carriage দুই চকৰীৰ খোলা গাড়ী।

Chalcography (চেল্কোগ্ৰেফি) *n.* art of engraving on copper plate তামৰ ফলিত লেখা বিদ্যা।

Chaldron (চেলডন) *n.* an old coal-measure (25½ cwt) কয়লাৰ এবিধ বিশেষ ওজন যাৰ একক হ'ল ২৫½ হন্দৰ।

Chalice (চেলিছ) *n.* a bowl সুবাহানী; anything shaped like a cup e.g., bell of a flower শিয়লাগটী যি কোনো বস্তু যেনে, ধতুৰা ফুল।

Chalk (চ'ক্) *n.* the white earth বগা মাটি খড়ীমাটি, তল। —*v. t.* or *v. i.* to mark with chalk খড়ীমাটিৰে দাগ দে, তল লগা। —*y adj.* তলমাটি লগোৱা, খড়ীমাটি থকা। —for cheese মাল চাই কম দাম, সস্তা। —out আঁক দে, অঙ্কিত কৰ।

Challenge (চেল'ন'জ্) *v. t.* to invite one to come to a decision by some contest যুঁজকৰি কোনো কথা মীমাংসা কৰিবলৈ আহ্বান কৰ, যোৰ মাৰিবলৈ মাত, ফেপেৰি পাতি ধৰ, ফেৰপাত, কোনো কথা সাব্যস্ত কৰিবলৈ উদ্ভতি ধৰ 'লাগি চাওঁ আহ' বুলি ক; to claim দাবী কৰ, 'মোৰ' বুলি ক; to object to আপত্তি কৰ, ওজ্বৰ দৰ্শ। —*n.* summons to a contest ফেপেৰি, ফেৰমৰা, যুঁজিবলৈ বা সঁচা মিছা প্ৰমাণ কৰিবলৈ আহ্বান; an exception to a jury কোনো জুৰীৰ বিষয়ে আপত্তি। —*er n.* যুঁজিবলৈ আগবঢ়া লোক, দাৱাধাৰ।

Challis (চেপিচ্) *n.* মিহি ৰেশমী কাপোৰ।

Chamber (চেম্বাৰ্) *n.* an apartment, a room কুঠী, খোটালা, মন্ত্ৰণা-ঘৰ; a corporate body দল, সভা; a hall of legislation আইন-সভাৰ ঠাই; a cavity গাঁঠ, খোঁক, খোল; the lower end of the bore of a gun হিলৈৰ নলৰ

তলফালৰ ফুটা। —*er n.* an intriguing man মন্ত্ৰণাকাৰী লোক, ঘড়ঘড়কাৰী। —fellow একে খোটালাতে থকা মানুহ। —maid= a female servant শোৱাঘৰৰ বন কৰা চাকৰাণী। —pot শুবৰ ঠাইৰ চহিয়া। Chamber of commerce= সদাগৰী সভা।

Chamberlain (চেম্বাৰ'লেন্) *n.* a household officer of the king or a nobleman to perform domestic duties ৰজাৰ প্ৰধান লিগিৰা। Lord Chamberlain- ইংলণ্ডীয় ভিতৰুৱাল ফুকন বাৰৰ বিষয়া।

Chameleon (কেমিলিয়ন্) *n.* a lizard-like reptile famous for changing its colour জেটীৰ আকাৰৰ অলপ শকত এবিধ বনৰীয়া জন্তু; কোকলোভা, তেজপিয়া।

Chamfer (চেফাৰ্) *v. t.* to bevel symmetrically a right-angled edge or corner সমকোণী ধাৰ বা কোণ দুবৰীয়াতকৈ কাট।

Chamois (শেমই) *n.* a wild goat inhabiting the Alps এবিধ বনৰীয়া ছাগলী বা তাত ছাল।

Champ (চেম্প্) *v. i.* to make a noise with the jaws in chewing চোৰাওতে টেকাম্ টেকাম্ কৰ। —*v. t.* to chew, to bite চোৰা, কাঁচুৰি ভাত। —*ing n.* act of chewing চোৰাই ভাত কাম।

Champagne (শেম্পেন্) *n.* a kind of light wine এবিধ দামী মদ।

Champaign (শেম্পেন্) *n.* an open, level country সমান মুকলি দেশ।

Champerty (শেম্পাৰ্টি) *n.* a bargain struck between two parties with the promise of mutual help পরস্পৰে সহায় কৰি কোনো সম্পত্তি দখল কৰি ভগাই লোৱাৰ চুক্তি, মোকদ্দমাত সহায় কৰি ধন ঘটা দোষ।

Champion (চেম্পিয়ন্) *n.* a combatant for another or for himself মাল, যুঁজাক; one who becomes successful in any trial of strength or skill প্ৰধান জিকাক, আগবাঢ়োতা; a defender of a cause প্ৰতিবাদী, প্ৰতিপোষক। —ship *n.* জয়ী হওন, জিকা নাম।

Chance (চেজ্) *n.* that which happens ঘটনা; an unexpected occurrence নভবা-নিচিনা

কথা; opportunity, luck দাও, সুযোগ, চল, ভাগ্য, অদৃষ্ট; probability আশা, সম্ভব। (*pl*) misfortunes দুর্দশা, দুর্ঘটনা বিলাক। —*v. t.* to hazard নষ্ট কৰ। —*v. i.* to happen হৈ উঠ, ঘট। By chance =দৈৱাৎ, ইঠাৎ, এনেয়ে, অকস্মাৎ। Even chance =ভাল বেয়া দুয়ো হ'ব পৰা, কোনো চয়-নিশয় নথকা। Stand a good chance =সম্ভৱ থকা। To take one's chance =যেইবা হওক নহওক বুলি ভাগ্য পৰীক্ষা কৰি চোৱা; প্ৰমাণ বুজা।

Chancel (চেঞ্চেল্) *n.* the part of a church where the altar stands গীৰ্জাঘৰৰ বেদী বা ঋপনা থকা ভাগ।

Chancellor (চেঞ্চলৰ্) *n.* the president of a court, jury or university etc. প্ৰধান বিচাৰক বা সভাপতি। **Chancellor of the Exchequer** =বৃটিচ ৰাজ্যৰ ৰাজহবিষয়ক প্ৰধান মন্ত্ৰী।

Chance-medley (চেঞ্চ-মেড্‌লি) *n.* homicide by an accident হৰামুৰাত মৃত্যু; হৰামুৰা।

Chancery (চেঞ্চৰি) *n.* a division of the High court of England ইংলণ্ডৰ হাইকোৰ্টৰ দেৱানী আদালত।

Chandelier (চেণ্ডলিয়ৰ্) *n.* a frame which branches for holding lights একে ঠাইতে ভালেমান ঢাকি লগাব পৰা সঁজুলি, জাৰফান্‌চ।

Chandler (চেণ্ডলাৰ্) *n.* a dealer in candles etc. মমবাতি আদি বেচোতা, সাধাৰণ মাল বেচা বেপাৰী। **Ship-chandler** =জাহাজৰ আহাৰীয় বস্তু যোগনীয়াৰ বেপাৰী।

Change ('চেঞ্জ্) *v. t.* to alter, to give one thing for another, to exchange সলা, সলনি কৰ, এটাৰ বদলি আন এটা দে, বদলা; to give a smaller coin for ভঙ্গা (যেনে টকা)। —*v. i.* to become changed সলনি হ, কাপোৰকাপী সলা। —*n.* act of changing, alteration সলনি, পৰিবৰ্তন, বদল, কণাতৰ; small coin সৰুখন, ভাঙনীয়া ধন। —*able adj.* liable to change, fickle অস্থিৰ, পৰিবৰ্তনশীল, ঠিক নথকা। —*ableness* সলনি হ'বপৰা গুণ। —*less adj.* constant সদাই একেদৰে থকা, লৰচৰ নোহোৱা। —*er n.* one that changes or exchanges সলাওতা, ধন সলনীয়াৰ। **Change colour** =লাজ পা; বিবৰ্ণ হ। **Change one's mind** =to alter

one's opinion মত বদলা, মত পৰিবৰ্তন কৰ।

Change one's self =কাপোৰকাপী সলা, সাজ সলা। **Change one's tune** =ভাবভঙ্গী পৰিবৰ্তন কৰ, ৰঙ্গ গুচি শোক হ। **Ring the changes** =জাল টকা চলা; দোকানীক ভুৱা দি সবহকৈ ভঙনীয়া ল; পৰিমাণে বাৰে বাৰে সলনি কৰ। **Change hand** =এটাৰপৰা আনটোক দে, হস্তান্তৰ কৰ। He has gone down for a change =তেওঁ হাওৱা বদলাবলৈ ভাটিলে গৈছে।

Changeling *n.* চুবকৈ সলাই অনা বস্তু বা লৰা-ছোৱালী anything substituted by stealth.

Channel (চেনেল্) *n.* the bed of a stream পানী যোৱা স্বাভাৱিক খাল বা খাটৈ; সুঁতি নদীগৰ্ভ; a narrow sea থেক সাগৰ, শেজা, গ্ৰণালী, সোঁতা; means of passing অনা-নিয়া কৰা উপায়। **Through the proper channel** =গুপৰ-ৱালাৰ যোগে, অচল বাটে।

Chant (চেণ্ট্) *v. t.* to sing গীত গা; to recite in a singing manner সুৰ লগাই পঢ় বা পাঠ কৰ। —*n.* a song, melody গীত। —*er n.* a singer পাঠক, গায়ক।

Chaos (কে-অচ্) *n.* confused mass, disorder খেলিমেলি বা বেমেজালি অৱস্থা; the state of matter before the creation সৃষ্টিৰ আদি অৱস্থা। —*tic adj.* confused খেলিমেলি, বেমেজালি, দিহা-নলগোৱা, বিশৃঙ্খল।

Chap (চেপ্) *v. i.* to crack ফাট মেল; to knock টুকুৰীয়া, টং টং কৰ। —*n.* a chink ফাট; a fissure in the skin গাৰ ফাট (যেনে জাৰত হয়), টোকৰ। —*ped adj.* ফাট মেলা (যেনে ৰদত মাটি)। —*py adj.* ফাট মেলা; ছিৰাছিৰ।

Chap (চেপ্) *n.* a young fellow লৰা, লোক, যেনে—He is a clever chap =তেওঁ বৰ টেঙৰ লোক। —*s. n.* jaws দাঁত থকা মুখৰ হাড় দুডাল। —*fallen adj.* মনমৰা (See chop fallen).

Chape ('চেপ্) *n.* metal cap for the point of a scabbard তৰোৱালৰ আগটো ঢাকি ৰাখিব পৰা ষাৰুৰ ঢাকনি; metal mounting at top of scabbard which bears ring for attaching to a belt কঁকালৰ টঙালিত আঁৰি ল'ব পৰাকৈ

ওবোৱালৰ মুঠিৰ পিনে থকা ধাতুৰ আঙঠি বা ইকোটা।

Chapel (চেপেল) *n.* a place of worship সামান্ত নামঘৰ, গীৰ্জাৰ থাপনা থকা ভাগ। —*n.* a body of musicians বাজনা বজোৱা লোকসমূহ।

Chaperon (চেপৰন্) *n.* one who attends a lady as protector কোনো ভিবোতাৰ বন্ধককৰণ লগৰীয়া।

Chaplain (চেপলেইন্) *n.* a clergyman attached to a regiment, a public institution or a private family সাধাৰণ পাদুৰী চাহাব, খ্ৰীষ্টিয় ধৰ্মোপদেশক।

Chaplet (চেপলেট্) *n.* a garland or wreath for the head মালা; rosary জপমালা।

Chapman (চেপমেন্) *n.* a pedlar ঘৰে ঘৰে ফুৰা বেপাৰী, ভাচনীয়াৰ।

Chapter (চেপটাৰ) *n.* a division of a book অধ্যায়, অধ্যায়, পৃথিব ছেদ; an organised branch of some society কোনো ধৰ্মবিষয়ক সভা। **Chapter house** = ধৰ্মযাজকসকলৰ পাঠ-ঘৰ। **Chapter of accidents** = ভবিষ্যৎ ঘটনাৰ তালিকা। **To give chapter and verse** = কোনো উক্তিৰ সমৰ্থক সকলোবিধ প্ৰমাণ উল্লেখ কৰ।

Char (চাৰ্) *v. t.* to burn to carbon পুৰি হাই কৰ; to scorch ডেৱা (See also Chare).

Character (কেৰেক্টাৰ্) *n.* a letter আখৰ, হৰফ; a symbol in writing চিন; the manner of writing লেখাৰ ধৰণ, হাতৰ আখৰ; the peculiar quality of a person, thing, or nature চৰিত্ৰ, স্বভাৱচৰিত্ৰ, বস্তুৰ ধৰ্ম, গুণ; moral qualities সুচৰিত্ৰ, ভাল স্বভাৱ; official position or rank; বাৰ, পদ, ষিঙাপ; the particular part taken in a play ভাৱনাৰ ভাগ; certificate প্ৰশংসাপত্ৰ; an imaginary person created in a play or novel নাটক বা উপহাসৰ চৰিত্ৰ, নায়ক বা নায়িকা। —*rise v. t.* to describe by peculiar qualities, to delineate বিশেষ গুণ দেখুৱাই বৰ্ণনা কৰ, চৰিত্ৰ-অঙ্কিত কৰ, গুণ বৰ্ণন। —*ristic n.* that which marks character স্বভাৱ, অস্বাভাৱিক গুণ, বিশেষ লক্ষণ। —*tic, —cal adj.* marking the peculiar nature স্বভাৱৰ চিনাকি দিয়া, স্বভাৱ বুজোৱা। **A man of chara-**

cter = সজ্জ চৰিত্ৰৰ লোক। **A bad character** = বদমাচ, বদনামী মানুহ। **In character** = appropriate অবিকল, ঠিক।

Charade (চেৰেড্) *n.* a riddle একবকৰম সাধৰ।

Charcoal (চাৰ্কা'ল্) *n.* coal made by burning wood ওতাৰ।

Chare, Char (চাৰ্) *n.* an occasional piece of work খন্তেকীয়া বা খুচুৰীয়া কাম বা বন। **Char-woman** = দিনতীয়া চাকৰণী।

Charge (চাৰ্জ্) *v. t. (with)* to load, to fill ভৰ, খাজ, পূৰ কৰ; to lay on অৰ্পণ কৰ, ডাৰ দে; to command আদেশ কৰ; to impose as a tax ধাৰ্য্য কৰ, লগা; to entrust to জিমাতে বাৰ্ষ, কাৰো হাতত বাৰ্ষ, গহা; (*on*) to bring an accusation দোষী কৰ, অপবাদ দে, বদনাম দে, জগৰ ধৰ, গোচৰ কৰ; to set to in an account হিচাপত পেলা। —*v. t.* to attack আক্ৰমণ কৰ। —*n.* anything given to one's custody or care কাৰো হাতত বা জিমাতে ৰখা বস্তু বা লোক, কাৰো উদাৰকত ৰখা বস্তু; custody জিমা, উদাৰক, হাওলাত; cost দাম; the load of powder for a gun বন্দুকৰ খাবৰ জাই; attack আক্ৰমণ; care as of an office কোনো কাৰ্য্যৰ ডাৰ; command আদেশ, হুকুম; an accusation দায়, জগৰ, অপবাদ, গোচৰ; (*pl.*) expenses খৰচ, ব্যয়। —*able adj.* liable to be charged গচাবলগীয়া, অপবাদী কৰিবলগীয়া; দায়ী; খৰচ পেলাবলগীয়া। —*er n.* a large dish ডাঙৰ থাল; a war-horse ঘুৰুৰ ঘোঁৰা। **How much do you charge for it?** = ইয়াৰ বাবে কিমান বিচাৰা? ইয়াৰ বাবে তোমাক কিমান লাগে? **He has been charged with murder** = তাক হত্যাৰ অপৰাধত পেলাইছে বা দোষী কৰিছে। **To give in charge** = পুলিছৰ হাওলাত কৰা বা জিমাতে দিয়া। **Charge sheet** = অপবাদীৰ নাম আৰু অপৰাধৰ তালিকা। **In charge of** = উত্তাৰধানত।

Charge-d'affaires (চাৰ্জ-দি এফেয়াৰ) *n.* a deputy ambassador তলখাপৰ ৰাজকীয় মূত বা কটকী; ৰাজমূত।

Charlily (চেৰিলি) *adj.* frugally পৰিমিতকপে, বাঞ্ছ টাকৈ।

Chariot (চেৰিয়াট্) *n.* a four-wheeled carriage of pleasure, a car used in ancient times বথ। —*v. i. or v. t.* to ride in a chariot বথত তুলি দে। —*eer n.* one who drives a chariot বথী, বথ-চলাইতী।

Charitable (চেৰিটেবল্) *adj.* relating to charity দাতব্য; liberal দানী, চেনেহতা, দানশীল, উদার। —*ness n.* দানশীলতা। —*ity* (চেৰিটি) *n.* universal love, liberality দয়া গুণ, পৰোপকার; almsgiving দানদক্ষিণা, দান, হুখীয়াৰ প্ৰতি দয়া। Cold as charity=দানৰ নিচিনা ঠেৰেতা (অৰ্থাৎ দান কৰিবলৈ মানুহে টান পায় সেই গুণে)। Charity begins at home=আগেয়ে ঘৰত তাৰ পিচে পৰত, নিজৰ অভাব গুচাইহে পৰৰ অভাব গুচাবলৈ চাব লাগে। Charity-boy, girl=অনাথালয়ত প্ৰতিপালিত লৰা বা ছোৱালী। Charitable dispensary=দাতব্য চিকিৎসালয়।

Charivari (ছাৰিভাৰি) *n.* a wild tumult and uproar in contempt of a person হিট্‌হিটিন, কেঢ়াল।

Charlatan (ষাৰ্চেটেন্) *n.* a quack ফাঁকিৰাজ, ফাং ফুং বেজ। —*adj.* ফাঁকিৰাজ, কথাবাহী, প্ৰবঞ্চক।

Charles's Wain (জাৰ্ল্‌জ্-ৱেন্) *n.* the seven bright stars সপ্তৰ্ষিমণ্ডল।

Charm (চাৰ্ম) *n.* a magic power মোহিনী শক্তি; an amulet কবচ, তাবীজ; (*pl.*) female beauty তিবোতাৰ সৌন্দৰ্য্যতা, মনমোহা গুণ। —*v. t.* to fascinate মোহ, মনমোহ, ভোল যোৱা বা নিয়া; to subdue বশ কৰ; to enchant বিমোহিত কৰ, মন তুলি, মন্ত্ৰ কৰ। —*er n.* বশকাৰক, যাত্ৰকৰ। —*ing adj.* highly pleasing মনমোহা, বেধা-সগা, মন প্ৰাণ জকতা, মনোহৰ, বিনম্বীয়া। To bear a charmed life=যাত্ৰমন্ত্ৰ দ্বাৰাই ৰক্ষিত হৈ জীৱন যাপন কৰ।

Charnel (চাৰ্ণেল্) *adj.* of a burial place মৰা-পোতা ঠাইৰ, কবৰখানা সম্বন্ধীয়। —*house* মৰাৰ অস্থি পোতা ঘৰ, সমাধিস্থান।

Charr same as Char.

Chart (চাৰ্ট্) *n.* a map showing islands and seas সাগৰৰ চিত্ৰ; a tabular statement of any kind কোনো ঘটনা বা বিষয়ৰ তালিকা।

Charter (চাৰ্টাৰ্) *n.* any formal writing in evidence of a grant চনদ, বাজ নিদৰ্শন; a patent, grant বাজকীয় দানপত্ৰ বা ক্ষমতা-পত্ৰ। —*v. t.* to establish by charter বাজআজ্ঞাক্ৰমে স্থাপিত কৰ; to let or hire, as a ship জাহাজ ভাড়া কৰ বা ভাড়া দে। —*party* জাহাজ ভাড়া কৰা চুক্তিপত্ৰৰ কাৰ্খ। —*ed adj.* licensed, privileged চনন্দ পোতা, বাজঅনুমোদিত, বিশেষ ক্ষমতাপ্ৰাপ্ত, ভাড়া কৰা। —*ism n.* ইংলণ্ডৰ বনুৱা মানুহে বাজকীয় ক্ষমতা পাবলৈ কৰা আন্দোলন। —*ist n.* উক্ত মত অনুমোদনকাৰী। —*house n.* Alms house in London for aged pensioners পেন্সনভোগী বুঢ়া লোকক ভিক্ষা দিয়া ঘৰ।

Char-woman see under Chare.

Chary (চেৰি) *adj.* careful, cautious স্পৰ্ধ ততোৱাল, সাৱধান, সাঁচতিয়াৰ। **Charily** *adv.* দিঠ নিদিষ্টকৈ; হাত ধৰি।

Chase (‘চেজ্) *v. t.* to pursue, to drive away খেদি দে, খেদি ধৰ; to hunt বিচাৰ কৰ। —*n.* pursuit খেদন; খেদা-কোৰা; hunting চিকাৰ কৰণ; that which is chased চিকাৰ। Beasts of chase=wild beasts that are generally hunted চিকাৰৰ সাধাৰণ জন্তু যেনে পহু আদি। Wild-goose chase=any foolish attempt বৃথা চেষ্টা, মিছা কৰ।

Chase (চেজ্) *v. t.* to do metal work by engraving হাতুৰ বস্ত্ৰৰ ওপৰত দৰ্শন কৰ।

Chase (চেজ্) *n.* a printer's frame for holding types ছাপা কৰিবৰ নিমিত্তে আধৰ বৰ্ণা যন্ত্ৰ।

Chasm (কেজম্) *n.* an opening or gap ফাট, সুৰুঙা।

Chassis (চেইস্) *n.* the motorcar machinery, wheels etc. মটৰ কাৰৰ ইঞ্জিন আদি সবঞ্জাম।

Chaste (‘চেষ্ট্) *adj.* pure নিৰ্মল, শুচি, পৱিত্ৰ; virtuous সতী; refined নিখুঁত। —*ness n.* the state of being chaste নিৰ্মলতা, পৱিত্ৰতা, বিশুদ্ধতা। —*ty n.* purity of body or speech সতীৰ, পৱিত্ৰ ভাব।

Chasten (চেষ্টেন) *v. t.* to correct, to refine, to restrain দোষ শুধৰা, সলি কৰ, তত্ত্ব কৰ

সংশোধন কৰ; শোধন কৰ। —*ed adj.* purified, refined শোধিত, বিশুদ্ধ।

Chastise (চেস্টাইজ্) *v. t.* to correct by inflicting punishment শাস্তি দি শাসন কৰ, তাবণ কৰ, শাস্তি দে। —*ment n.* correction, punishment শাসন, শাস্তি, দণ্ড।

Chat (চেট্) *v. i.* to talk idly খোলাখুলিকৈ কথা পাতি, আলাপ কৰ। —*n.* idle talk অলাগতিয়াল ভিতকৰা আলাপ। —*ty adj.* talkative কথাবাহী, চেলবেলীয়া।

Chateau (শ্চেটো) *n.* castle দুৰ্গ; নগৰৰ বাহিৰে থকা ডাঙৰ মানুহৰ শকত পৰী ঘৰ।

Chattel (চেটেল্) *n.* any movable property অস্থাবৰ সম্পত্তি। **Goods and chattels**=movables মালবস্তু।

Chatter (চেটাৰ্) *v. i.* to talk idly লপলপা, চেলবেলা। —*box n.* কথাবাহী লোক। —*er n.* চেলবেলীয়া মানুহ। —*ing adj.* চেকেচয়নি, বেৰ্কেবক্‌নি।

Chaufer (চুফাৰ্) *n.* a portable furnace লগত লৈ ফুৰাব পৰা জুই ধৰা বাকচ বা যতন।

Chauffeur (শ্চাউফাৰ্) *n.* a motor-car driver হাবাগাড়ী চলাওঁতা।

Chauvinism (শ্চাউভিনিজ্‌ম্) *n.* pride in one's country with hatred for others আনক নিন্দা কৰি স্বদেশৰ গৌৰৱ কৰি ফুৰা হুতি।

Cheap (চীপ্) *adj.* of low price সস্তা, কম দামৰ; easily obtainable সহজে যতে-ততে পোৱা। —*ly adv.* সস্তাকৈ। —*ness n.* সস্তা, দাম কম হোৱাটো। —*en v. t.* to ask the price of a thing দৰা, দামদৰ কৰ; to lower the price of দাম কমাব, এঙ্গা। —*labour* সস্তীয়া কুলী। —*trip* সস্তীয়া ভাড়াত যাতায়ত। **Dog cheap**, **Dirt cheap**=খুব সস্তা, বৰ সাইজ। **To hold cheap**=তুচ্ছ বুলি ভাব।

Cheat (চীট্) *v. t.* to deceive, to defraud হল, ফাঁকি দে, প্রতাবণা কৰ, ঠগ। —*n.* one who cheats, a fraud ঠগ, প্রতাবক, ফাঁকিবাছ, ফাঁকি, হলনা, ভাণ্ডনা। **Put a cheat upon**=হলকৰ।

To cheat the devil=কুকাৰ্য্য বাবাই ধন আৰ্জি তাৰ এঙাগ পূণ্যকামত ভগন কৰ।

Check (চে'ক্) *v. t.* to restrain, to curb দমা,

দমন কৰ, থমা, চম্ভাল, আটক কৰ; to rebuke তাবণা কৰ; to examine an account হিচাপ চাবা মিল; to mark with stripes আঁচ কৰ। —*n.* a restraint, a sudden stop আটক, থমকা, মাথ; কিস্তি (যেনে দৰা খেলৰ)। —*er n.* one who checks or hinders থমাওঁতা, পৰীক্ষা কৰি চাওঁতা। **Check-clerk** হিচাপ পৰীক্ষা কৰা কেৰাণী।

Checker see **Chequer**.

Checkmate (চে'ক্‌মেট্) *v. t.* a movement in chess that ends the game, to defeat মাৎ কৰ, হটুৱা; হৰুৱা, পৰাস্ত কৰ। —*n.* overthrow, check হাৰ, পৰাজয়, কিস্তি মাৎ।

Checkers (চে'কাৰ্জ্) *n. (pl.)* the game of draughts সতৰঞ্চ খেলা, দৰা খেলা।

Chee-Chee বৰ্ণশব্দৰ, জাত এৰা; তিবোতাৰ দৰে দুৰ্বল।

Cheek (চীক্) *n.* the side of the face below the eyes গাল। **To have the cheek to do anything**=কোনো বেয়া কাম কৰিবলৈ লাজ নোপোৱা। **Cheek by jowl**=লগালগি; intimate মিল, একেগোট। —*y adj.* saucy কেটেৰা-জেঙেৰা, খিংখিঙ্গীয়া। **To one's cheek**=to one's private use নিজৰ ভিতকৰা কামৰ বাবে।

Cheer (চীয়েৰ্) *n.* joy হৰ্ষ, আনন্দ, সন্তোষ; a shout of joy or welcome হৰিধ্বনি, জয়ধ্বনি; entertainment বং-ধেমালি। —*v. t. (up)* to comfort, to encourage মন ভাল লগা, সাহুনা কৰ, উৎসাহিত কৰ, উদগা। —*ful*=gay, lively উলাহী, হৰ্ষযুক্ত, ধেমেলীয়া, প্রফুল্ল, আনন্দময়। —*fully adj.* বং মনেৰে, আন্তৰ্ভাৱে। —*fulness n.* gaiety হৰ্ষ, আন্তৰ্ভাৱ, সন্তোষ, উলাহ। —*less adj.* gloomy মনমৰা, বিষন্ন, বেজাৰমুৱা, বিমৰ্ষ, জ্বলকা, মৰামুৱা। —*ry adj.* lively প্রফুল্ল। **Of good cheer**=cheery আমোদী। **The fewer the better cheer**=ভোজত থিয়ান কম মানুহ হয় সিমানেই ভাল। **Three cheers**=মহোৎসাহ, জয়ধ্বনি। **To make good cheer**=ভোজ যুওৱা।

Cheese (চীজ্) *n.* curd of milk coagulated and pressed into a round form দৈ গাখীৰ গোট মাৰি কৰা খাদ্য, পনিৰ। —*monger*

=পনিৰ বেচোঁতা। —(*slang*) = a thing of excellent quality উৎকৃষ্ট বস্তু।

Chirography (কাইৰোগ্ৰেফি) সুন্দৰলিপি। —**grapher** ভাল আখৰেৰে চহীকৰোঁতা।

Chiromancy (কাইৰোমেঞ্চি) *n.* the art of telling fortunes by the lineaments of the hand, palmistry হাতচোৱা বিদ্যা, সামুজিক। Also **Cheirosophy**.

Chemise (শেমিজ্) *n.* a loose shirt used by woman চেমিজ, চোলা।

Chemistry (কেমিষ্ট্ৰি) *n.* the science that treats of the nature and properties of elementary substance and their compounds দ্ৰব্যগুণ বিদ্যা, ৰসায়ন বিদ্যা, কেমিষ্টি। —**ist** *n.* one versed in chemistry ৰসায়ন-পণ্ডিত, ৰাসায়নিক ভাস্কৰ। —**cal** *adj.* relating to chemistry দ্ৰব্যসংযোগজনিত, ৰাসায়নিক।

—**cals** *n.* (*pl.*) substances producing chemical effects ৰাসায়নিক বস্তুবোৰ। **Chemical affinity** = ৰাসায়নিক সংযোগ বা আকৰ্ষণ।

Organic chemistry = উৎপাদিকাশক্তি বিষয়ক ৰসায়ন। **Inorganic chemistry** = ধাতু-বিষয়ক ৰসায়ন।

Cheque, Check (চেক্) *n.* an order for money payable on demand ছতি, কোম্পানীৰ ধনভণ্ডালৰ টকা উলিয়াবলৈ নিয়া নিদৰ্শন কাকত। —**book** ধনৰ কাৰবাৰ চলোৱা কোম্পানীয়ে ধন জমা বখা লোকক দিয়া বহিৰ ফাৰমৰ বহী।

Chequer (চে'কাৰ্) *v. t.* to mark in squares of different colours বেলেগ বেলেগে চকলাচকলাকৈ চিন দে, আলগ আলগকৈ বৰঙীয়া ঘৰ পাত। —*n.* a chess-board দৰা বা সতৰক খেলৰ চাল। (See also **check**). —**ed**, —**kered** *adj.* variegate চিত্ৰবিচিত্ৰ, বৰঙীন ঘৰপাত।

Cherish (চে'ৰিছ্) *v. t.* to nurture, to treat with affection লালন পালন কৰ; to entertain in mind মনত ৰাখ, মনত থ।

Cheroot (শ্বিকট্) *n.* a cigar চুৰঠ, চেলেউ।

Cherry (চেৰী) *n.* a kind of edible fruit or the tree that bears it কৰ্জা টেঙাৰ নিচিনা এবিধ সৰু বঙা সুবুজী ফল বা ডাৰ গছ। **Cherry brandy** = চেৰী গছৰ গুটিৰে কৰা মদ বা ফটিকা।

Cherub (চে'বৰ) *n.* a celestial spirit having wings পৰী, পাখিলগা, দেৱতা; a beautiful child সুন্দৰ লৰা বা ছোৱালী। —**ic** *adj.* angelic পৰীৰদৰে। (*pls.*) **Cherubs**.

Cherubim.

Cherup (চেৰণ্) *v. t.* to urge on চোপনি মাৰি আগলৈ খেদা।

Chess (চে'চ্) *n.* a game played on a chequered board with pieces সতৰক খেলা, দৰা খেলা। —**board** সতৰক খেলৰ চাল। —**men** = figures or pieces used in the game of chess সতৰক খেলৰ গুটি।

Chest (চেষ্) *n.* a large box পেৰা, চন্দুক; part of the body below the neck বুকু।

Chestnut, Chesnut (চে'চন্ট্) *n.* the tree and the fruit of a large tree বাগম। —*adj.* of the colour of the chestnut বাদামী বৰৰ।

Chevalier (শ্বেভেলিয়াৰ্) *n.* knight, a horseman ঘোৰাচোৱাৰী সৈনিক, পুৰুষ, অগ্নাবোহী বীৰ পুৰুষ। (L. *caballus* = a horse).

Chievot (চিভিউট্) *n.* a kind of woolen cloth একৰকম মোমৰ কাপোৰ।

Chevron (চেভৰণ *n.* a V-shaped band to be worn on the sleeve by the non-commissioned army officers সৈন্য বিভাগৰ তলৰ খাপৰ অফিচাৰ সকলে সৰু-গাঁথিৰ ওপৰত কামিজত শিকিৰ লগা V আকাৰৰ এক প্ৰকাৰ ফিটা।

Chevy (চেভি) *n.* a hunting cry চিকাৰীৰ চিঞৰ; pursuit চিকাৰ খেদা কাম।

Chew (চ্যু) *v. t.* to bruise and grind with the teeth চোৰা; (*fig.*) to meditate ভাব; চিন্তাৰ। —*n.* anything chewed চোবোৱা বস্তু (যেনে তাৰোল)। **Chew the cud** = to ruminate পাণ্ডুল (যেনে গৰুৱে ঘাঁহ পাণ্ডলে)।

Chiaroscuro (কিএৰোচকিউৰো) *n.* effect of light falling on some objects whereby some parts are brightly illuminated and some are in varying degrees of shade কোনো বস্তুৰ ওপৰত পোহৰ পৰিলে কোনো কোনো অংশ উজ্জ্বল হৈ উঠা আৰু বাকী অংশলত বিভিন্ন গভীৰতাৰ ছাঁ পৰা ঘটনা; treatment of these effects in pictorial art চিত্ৰকলাত বৰ্ণ-সমাবেশৰ

ধাৰা ছাঁ-পোহৰৰ আভাস দিয়া কাৰ্য্য; use of strong contrasts of light and shade in art or in literature ছাঁ-পোহৰৰ প্ৰখৰ বৈসাদৃশ্য প্ৰকাশ।

Chic (শিক্) *n.* style, adroitness আয়ম, নিপুণতা, চৌকস গুণ। —*adj.* stylish আয়মী, চৌকস। “up to the mark” যেনে হব লাগে তেনে।

Chicanery (শিক'কেন্) *n.* a trick, an artifice ফাঁকিমুকা, ফন্দ, ফিকিৰ। —*v. i.* use tricks ফিকিৰ কৰ, টিপটাপ কৰ। —*v. t.* to deceive হুল, ঠগ কৰ। —*ry n.* trickery ফাঁকিমুকা, ফিকিৰ ফাকাৰ, ফন্দ, টালোবাৰি।

Child (চিচ্) *n.* the young of fowls, a child কুকুৰাপোহালি, সকলৰাৰ প্ৰতি ব্যৱহাৰ কৰা মৰমৰ মাত যেনে “মইনা”। —*en n.* the young of fowls কুকুৰাপোহালি; a child সকল লৰা-ছোৱালী। **Chicken-broth**=কুকুৰাৰ চুকাহ। **Chick-pea**=এবিধ সকল জাতৰ মটৰ মাহ। **Chicken-hearted**=a timid person বুক পাভল, ভয়ভুৰ। **Chicken-pox**=নুতি, পানী চামৰি আই। He is no chicken=সি এতিয়া কেঁচুৱা নহয়। To count one's chicken before they are hatched=কালনেমিৰ বন্ধা ভাগ, নৌ হৰঁতেট আশা কৰ। নৌ ওপজোঁতেই লাভ লোকচান থিক কৰ।

Chicory (চিকৰি) *n.* a kind of plant having long roots এবিধ মূলী শাক।

Chide (চাইড্) *v. t.* (*pa. chid; pa. p. chid, chidden*) to scold, to rebuke দাপ, ডাৰি দে, ধমক দে। —*v. i.* গৌজৰ, গৌৰগোৰা, গৌৰি দে।

Chief (চিফ্) *adj.* highest in office, head, principal প্ৰধান, মুখ্য, বাই। —*n.* a leader, a headman বৰমুৰীয়া, মুখাল মানুহ, মুখ্যলোক, নায়ক, গুৱিয়াল সেনাপতি; the main part of anything আচলভাগ। —*dom, ship n.* sovereignty ৰাজস্ব, বৰমুৰীয়া, বাৰ, সেনাপতিত্ব। —*ly adv.* principally, especially বাইটক, প্ৰধানকৈ, বিশেষকৈ। —*tain n.* a leader, the head of a clan নায়ক, সেনাপতি, গুৱিয়াল, বৰাকী। In chief=at the head প্ৰধান।

—commissioner মুখ্য আয়ুক্ত। —Judge জাহাৰীশ। —Justice জাহাৰিপতি। —Minister মুখ্যমন্ত্ৰী।

Chiffon (শিফন) *n.* an ornamental part of a woman's dress ভিৰোতা মানুহৰ বনকৰা সাজ।

Chignon (শিনিং) *n.* the long back-hair of women folded into a roll on the back মাইকী মানুহৰ ওলোমাই বন্ধা চুলিৰ খোপা।

Chilblain (চিল্'ব্লেইন্) *n.* an inflammation on hands and feet during cold-weather জ্বাৰত হাত-ভৰিত হোৱা উৎখনি আৰু খজুৱতি। শামুকীয়া বেগ।

Child (চাইল্ড) *n.* a young person, either son or a daughter সন্তান, সকল লৰা বা ছোৱালী। (*pl.*) **Children**=লৰা-ছোৱালী, সন্তান-সন্ততি। **Childhood**=state of child লৰাকাল, সকলো শৈশৱ অৱস্থা। **Childish**=of or like child লৰালি, লৰামানুহৰ দৰে, লৰামানুহৰ। —*ishness*=লৰালি, কেঁচুৱালি। **Childlike**=innocent লৰাৰ নিচিনা, অজলা। **Child's-play**=লৰা হেমালি, তুচ্ছ বিষয়। **Second childhood** বীড়া। **Childwife**=a very young wife তকলী ভাৰ্যা; **Childless**=অপুত্ৰক, নিঃসন্তান। **With child**=pregnant গৰ্ভা, গা-ভাৰী। (as Get with, Be or Go with child). **Child is the father of a man**=সকল পৰাহে ডাক্তৰ হয়, সন্তানৰ গাত বাপেক-মাকৰ গুণ প্ৰকাশ পায়।

Chill (চিল্) *n.* coldness, shivering cold জ্বাৰ। —*v. t.* to make cold চেচা কৰ, জ্বাৰ লগা; to discourage মন ডাক, হতাশ কৰ। —*ing* চেচা, দেবদেৱীয়া। —*y adj.* দেবদেৱীয়া, সেংসে-জীয়া। (opposite of Cordial).

Chilli (চিল্লি) *n.* the wellknown pungent fruit used as a spice জলকীয়া মচিচ।

Chime (চাইম্) *n.* the harmonious sound of bells or other musical instruments বাজনাৰ সুৰ মিলন, মিল; (*pl.*) সুৰ মিলাই বজোৱা কেবাটাও বক্টা। —*v. t.* to strike in harmony মিলাই বজা। —*v. i.* to agree in sound সুৰ মিলা। To chime in with=সুৰ মিলা, একেমত হ। To keep chime with=মিল হ।

Chimera (কাইমিৰা) *n.* a fabulous monster এটা কাল্পনিক আকৰিত জন্তু যাৰ মূৰটো সিংহৰ নিচিনা, গাটো হাগলীৰ নিচিনা আৰু ওলভোখৰ সাপৰ নিচিনা তন্তুপৰি মুখেদি জুই ওলাই থাকে ; a vain idle fancy অসম্ভৱ মিছা কল্পনা । —*ical adj.* fanciful, highly imaginary নিচেই অসম্ভৱ, কাল্পনিক ।

Chimney (চিম্‌নি) *n.* a passage for the escape of smoke either of a lamp or of a hearth ধোঁৱা ওলাবলৈ কৰা চুঙা বা চুঙী, ধোঁৱা যোৱা নলী লেম্পৰ চুঙী । —*piece* জুই ধৰা ঠাইৰ ওপৰে চিমনিৰ কাষত ই সি খবলৈ লগোৱা কাঠৰ যতন । —*Sweeper* চিমনি চৰ্কা ৰাখোতা । —*shaft* ঘৰৰ ওপৰে ওলাই থকা ধোঁৱা যোৱা নলী । (*pl.*) —*s.*

Chimpanzee (চিম্পেঞ্জী) *n.* a kind of African ape আফ্ৰিকা দেশৰ হলো বান্দৰ ।

Chin (চিন্‌) *n.* the projecting end of a face থুতৰী, খোঁতোৰা ।

China (চাইনা) *n.* fine earthen ware চিনা মাটিৰ পাত্ৰ ।

Chinchilla (চিনচিলা) *n.* rodent of peru, about the size of a squirrel কেৰ্কেটুৱাৰ নিচিনা পেকৰ এবিধ জন্তু ; the soft grey fur of this animal উক্ত জন্তুৰ ধোঁৱাবনীয়া কোমল নোম ।

Chinese (চাইনিজ) *n.* a Chinamen চীনদেশীয় লোক ।

Chincough (চিন্‌কফ্‌) *n.* the whooping cough কাহ বেমাৰ, যুঙুৰ, খেহবোগ ।

Chine (চাইন্‌) *n.* the backbone of an animal ৰাজহাড় ; পছৰ চান ; বাটি ।

Chink (চিক্‌) *n.* a small opening জলঙা, ফাট । —*v. i.* to crack ফাট মেল । —*y adj.* জেৰেং-বেঙীয়া, জলঙা থকা ।

Chink (চিক্‌) *n.* the jingling sound as of coins টিং টিং শব্দ, টিং-টিঙনি ।

Chintz (চিক্‌জ্‌) *n.* a cotton cloth in several colours হিট কাপোৰ, কেবা বঙৰো কণাই কাপোৰ ।

Chip (চিপ্‌) *n.* a small piece of wood or anything cut off টুকুৰা, ডুখৰীয়া বস্তু, ডোখৰ,

চলি । —*v. t.* to cut into small pieces টুকুৰা টুকুৰ কৰ, ডোখৰ ডোখৰ কৰ, যুঙুৰিয়া । —*py adj.* full of chips ডোখৰা ডোখৰি ; seedy on account of excessive drinking মদখোৱাৰ ওপত হোৱা অসুখ বা মূৰদুৰ্‌বলি । A chip of the old block=son resembling father বাপেকি চাই পোৱালি, বাপেকৰ ওণ থকা লৰা ।

Chippendale (চপ্পেন্ডেল্‌) *n.* drawing-room furniture of a light style পাতল বৈঠকখানাৰ চকী-মেজ ।

Chirl (চাৰ্ল্‌) *v. i.* to utter musically ওণ-ওণা ।

Chirm (চাৰ্ম্‌) *v. i.* to chirp চি'চি'য়া ।

Chiromancy (কাইৰগ্‌নমি) *n.* palmistry হাত চোৱা বিদ্যা, সামুগ্ৰিক ।

Chirology (কাইৰোলজি) *n.* the art of conversing with the hands or by signs ঠাৰ-চিয়াবেৰে কথা হোৱা বিদ্যা ; কৰপল্লৱ (G. K.) *kheir*=hand.

Chiromancy see **Chiromancy**.

Chiropody (কিৰোপডি) *n.* treatment of corns, bunions, warts etc. আঙুলিৰ গাঁঠিত গোট মাৰি হোৱা টোপৰ নাইবা নখচুকীয়া ৰোগৰ চিকিৎসা । —*podist*=উক্ত ৰোগৰ চিকিৎসক ।

Chirp (চাৰ্প্‌) *v. i.* to make the noise of small birds কি'কি'য়া, চি'চি'য়া । —*n.* চী'-চি'য়নি, কা'-কিয়নি । —*ing adj.* or *part. n.* কেঁকেঁঞটা, চট্‌চটীয়া ; cheering গ্ৰন্থন ; the cheerful noise of birds চৰাইৰ মাত ।

Chirrup (চিৰাপ্‌) *v. i.* to chirp or cheer up চোপনি মাৰি খেদা, চুকুকা ।

Chisel (চিজেল্‌) *n.* an iron tool for hollowing out wood বটালা । —*v. t.* to cut with a chisel বটালীৰে খোল বা খোলনি দে ।

Chit (চিট্‌) *n.* a note টোকা, চিঠি ; a lively young child চট্‌ফটীয়া কচুৱা ।

Chitchat (চিট্‌চেট্‌) *n.* an idle talk অলাগতীয়া ভিতৰুৱা আলাপ ।

Chitin (কিটিন) *n.* hard substance which covers the bodies of certain invertebrates forming the shell কিছুমান মেৰুদণ্ডহীন প্ৰাণীৰ দেহৰ বহিৰাবৰণ খোলা ।

Chivalry (শ্চিভেল্‌ৰি) *n.* the usages and qualification of knighthood in ancient times আগৰ দিনৰ বাঁহসকলৰ গুণ আৰু বীৰ্য্য, বীৰত্ব। —**rous**, —**ric** *adj.* pertaining to chivalry বাঁহত সন্তোষ; gallant সাহীয়াল, যুঁজাৰু।

Chlorine (ক্লৰাইন) *n.* a kind of gas এবিধ ভাপ বা বাষ্প।

Chlorodyne (ক্লৰডাইন) *n.* আকিং আদিৰে কৰা এবিধ পেটৰ বেমাৰৰ দৰব।

Chloroform (ক্লৰফৰ্ম) এবিধ অচেতন কৰা ডাক্তাৰী দৰব। —*v. t.* to make insensible by chloroform দৰব সূঙাই অচেতন কৰ।

Chock (চক্) *n.* a wedge, a log কোনো ঘূৰণীয়া বস্তু বাগৰিব নোৱাৰাকৈ দিয় কাঠ বা আন ঠেকা। —*v. t.* ঠেকা দা, ভেজা দা।

Chocolate (চকলেট্) *n.* a kind of small sweet cake prepared by grinding the seeds of cocoa-tree এবিধ চকলাচকল বিলাতী মিঠে; dark brown colour গভীৰ বৰঙুৰা বৰ।

Choice (চইচ) *n.* act of choosing, the thing chosen বাছনি, বহা কাৰ্য্য, ইচ্ছা, মনোজ্ঞ বা মনখোৱা বস্তু; preference পচন, মনোনীত কৰণ, বাছনি। —*adj.* select মনোজ্ঞ, মনখোৱা, বাছি লোৱা, বাছকৰনীয়া, ভাল। **Make choice of**=বাছি ল। **At choice**=ইচ্ছামত। **Without choice**=নিৰ্ব্বিচাবে।

Choir (ক্বাৰ্) *n.* a band of singers in a church গীৰ্জাত গান গোৱা গায়কৰ দল; a part of a church set apart for the singers গীৰ্জাঘৰত গায়কসকলৰ বহা ঠাই।

Choke (চক্) *v. t.* to stop the breath উলাই নিৰোধ কৰ; to throttle or suffocate টেইত চেপা দি ধৰ। —*v. i.* to be suffocated উলাই-নিশাই নোপোৱা হ, লম্বন্ধ হ। —**damp** উলাই নিৰোধ কৰা ভাপ। —**er** *n.* উলাই নিৰোধক। —**off** উলাই নিৰোধ কৰি মাৰ, টেইত চেপা দি মাৰ। —**ky** *adj.* tending to choke উলাই নিৰোধক।

Choler (কলাৰ্) *n.* the bile অম্বৰ পিত্ত, পিত্ত; anger খৰ। —**ic** *adj.* passionate টিটকীয়া, গৰ্জাল।

Cholera (কলেৰা) *n.* a deadly disease attended with purging and vomiting মাউৰ, হাইজা বেমাৰ।

Choose (চুজ্) *v. t.* (*pa. t.* chose; *pa. p.* chosen) to select বাছি ল, ভাল পা, পচন কৰ, মন খা, মনোনীত কৰ। —*v. i.* to will ইচ্ছা কৰ, মন কৰ। **Not much choose between**=এটাই কেউটা সমান বেয়া, বাছিবলৈ একো নাই। **Cannot choose**=কি কৰিম! আৰু উপায় নাই।

Chop (চপ্) *v. t.* to cut into small pieces কুৰিয়াই কাট, ডোখৰ ডোখৰ কৰ, থুতুচ; to barter কিনা বেচা কৰ। —*v. i.* to change about এবাৰ ইফালে এবাৰ সিফালে যা, ঘূৰি ফুৰ। —*n.* a blow থাপ; a small piece of meat ডোখৰ, থুতুৰা; a change পৰিবৰ্তন। —**per** *n.* a cleaver মাংস কুটুতা; Chopping knife মঙহ কটা কটাৰী। —**ping** *adj.* plump মোটা নোদোকা। —**house**=a dining house খানা খাবলৈ দিয়া দোকান ঘৰ। —**sticks** *n. (pl.)* চাইনিজবিলাকে আহাৰ খোৱা কাঠি (কাটা-চামোচৰ পৰিবৰ্তে ব্যৱহাৰ কৰে)। —**in**=to interrupt হকাৰা কৰ। —**at** মাৰিবলৈ বা ঘপিয়াবলৈ টোঁৱা। —**up** থুতুচ।

Chop (চপ্) *n. (pl.)* jews দাঁতথকা হাড় ভুড়াল; one who has fat cheeks ওফোন্দাগলা মানুহ। —**fallen**=cast down মনঘৰা, হতাশ।

Choral or Chorale (কবেল্) *adj.* belonging to a choir গীত বা গীত গোৱা ঠাই সম্বন্ধীয়।

Chord (কৰ্জ্) *n.* the string of a musical instrument বাস্তৱ্যৰ তাঁৰ; harmonious, union of sound বাজনাৰ মাতৰ মিলন; the straight line forming the segment of a circle বৃত্তৰ কোনো এক অংশৰ শোন জোৰ। **To touch the right chord**=মৰ্ম স্পৰ্শ কৰ, গহীন ভাবেৰে ক।

Chorus (ক'ৰচ্) *n.* a band of singers or dancers গায়ক বা নাচনীয়াৰ যোৰা; a part of song in which all the singers join গানৰ বুৰা, গোহাৰ।

Chou (চু) *n.* an ornamental knot of ribbon মেঘ চাহাৰৰ টুপী বা চোলাত পিন্ধা ফিটাৰ ফুল।

Chough (চফ) *n.* এবিধ সাগৰৰ দাঁতিত থকা কাউৰীৰ গঢ়ৰ চৰাই।

Chouse (চাউজ্) *v. t.* to cheat ঠগ কৰ, ফাঁকি দা।

Chowry (চৌৰী) *n.* চামৰ।

Chrestomathy (ক্ৰেস্টমেথি) *n.* a collection of choice passages উৎকৃষ্ট বচনাৰ সংগ্ৰহ।

Chrim (ক্ৰিজ্‌ম্) *n.* consecrated oil, unction পবিত্ৰ তেল, নোৱনি তেল। — **atory** = নোৱনি তেলৰ টাৰি। — **mal** *adj.* পবিত্ৰ তেল সহকীয়।

Chrisom (ক্ৰিজ্‌ম্) *n.* a white robe to be worn for a month by a child after its baptism পবিত্ৰ তেলেৰে অভিষিক্ত হোৱাৰ পাচত শিশুৱে এমাহ ধৰি পিন্ধা শুভ্ৰ দেহবস্ত্ৰ।

Christ (ক্ৰাইষ্ট্) *n.* the Anointed, the Messiah পবিত্ৰ পুৰুষ, যীশুখ্ৰীষ্ট। **Christendom** *n.* the whole body of Christians খ্ৰীষ্টিয় জগৎ, খ্ৰীষ্টিয় সম্প্ৰদায়। **Christian** খ্ৰীষ্টান; খ্ৰীষ্ট সম্বন্ধীয়। — **name** নীক্ষানাম, ব্যক্তিগত নাম। — **era** খ্ৰীষ্টাব্দ। — **science** = বিনা দৰবৰে বিশ্বাসৰ বলত বেমাৰ ভাল কৰা প্ৰণালী। **Christianity** খ্ৰীষ্টান ধৰ্ম। — **en** *v. t.* to baptise in the name of Christ খ্ৰীষ্টধৰ্মত শৰণ লগা, নামকৰণ কৰ। — **anise** *v. t.* to convert to Christianity খ্ৰীষ্টিয়ান কৰ। — **mas** (ক্ৰিচ্‌মাচ্) *n.* an annual festival in the memory of the birth of Christ যীশুখ্ৰীষ্টৰ জন্ম-উৎসৱ; বৰদিন, (ডিচেম্বৰ মাহৰ ২৫ তাৰিখে হয়)। **Christmas Card** *n.* বৰদিনত বন্ধু-বান্ধৱলৈ পঠোৱা চিত্ৰ থকা সৰু সৰু কাগজ। — **eve** = evening before Christmas বৰদিনৰ আগদিনা জাঁবেলি। — **ophany** *n.* appearance of Christ to men খ্ৰীষ্টদৰ্শন।

Chromatic (ক্ৰমেটিক্) *adj.* relating to colours ৰঙিন, বৰণ বিষয়ক; musical semitones কোমল সুৰসম্বন্ধীয়। — **tics** *n.* the science of colours বৰ্ণবিজ্ঞান, বৰ্ণবিষয়ক শাস্ত্ৰ। — **ate** *n.* a salt of chromic acid গন্ধকতা বৰণৰ এবিধ লোণা বস্তু। **Chrome** *n.* a metal used in preparing colours ৰং তৈয়াৰ কৰা এবিধ ধাতু।

Chronic (ক্ৰনিক্), — **cal** *adj.* lasting a long time, long continued (as a disease) পুৰণি, লেলেতীয়া, সন্ততি, (যেনে গ্ৰহণী বেমাৰ)।

Chronicle (ক্ৰনিক্ল) *n.* a record of events relating to time ত্ৰাৰিখ মতে লিখি অহা কোনো ঘটনাৱলী, বুৰঞ্জী; পুৰাতত্ত্ব। (*pl*) বাটবেল ধৰ্মপুথিৰ প্ৰথম চুভাগ। — *v. t.* to record লেখি থা। — **ler** a historian বুৰঞ্জী লেখক।

Chronogram (ক্ৰনগ্ৰাম্) *n.* an inscription having the dates written in big letters কোনো শিলৰ বা ধাতুৰ ফলিত ডাঙৰ আখৰেৰে ত্ৰাৰিখ লেখি ৰখা বিদৰূপ।

Chronology (ক্ৰনলজি) *n.* the science of time কাল গণনা কৰা বিদ্যা; a register of events and dates ত্ৰাৰিখৰ তালিকা। — **gical** *adj.* ত্ৰাৰিখৰ বিষয়ক; দিন-বাৰ থকা। — **cally** *adj.* ত্ৰাৰিখভাৱিতকৈ। — **logist** *n.* সময় গণনা কাৰক।

Chronometer (ক্ৰনমিটাৰ) *n.* an instrument for measuring time সময় নিৰূপক যন্ত্ৰ; a timepiece ঘড়ী।

Chloromycetin (ক্ল'ৰ'মাইচিটিন্) সন্নিপাত জ্বৰত দিয়া বীজাণু মৰা দৰৱ।

Chrysalis (ক্ৰিচেলিচ্) or **Chrysalid** *n.* the shell covering the pupae of a butterfly লেটা, পখিলাৰ পলু ঢকা বস্ত্ৰা বৰণৰ বাহ। *pl.* — **lises**, — **lides** (ক্ৰিচেলাইডিজ্)।

Chrysanthemum (ক্ৰিজেন্থিম্) *n.* ইন্দ্ৰ মালতী ফুল, চন্দ্ৰমল্লিকা ফুল।

Chub (চাব্) *n.* a short and fat river fish এবিধ মাছ। — **by** *adj.* ভোটোকা, নোদোকা। — **faced** — **plump faced** ভোটোকা মুঠা।

Chuck (চাক্) *n.* the call of a hen মাইকী কুকুৰাৰ মাত; a gentle blow under the chin খুতুৰিৰ তলত লাহেকৈ মৰমত মৰা মুকুটি। — *v. i.* মাইকী কুকুৰাৰ দৰে শব্দ কৰ। — *v. i.* to touch the chin gently খুতুৰি জোকাৰি মৰম কৰ, জোকাৰ।

Chuckle (চাকল্) *v. i.* to laugh in a suppressed manner যিক্ৰিকা। — *v. t.* to call as a hen মুখেৰে টক্‌টক্ কৰি মাত, টকলিয়া; to caress মৰম কৰ।

Chum (চাম্) *n.* a chamber-fellow in a school

or college, an associate লগৰীয়া, বন্ধু। —*v. t.* or *v. i.* to live and mess with another একেলগে থাক। —*my adj.* sociable লগে সঙ্গ থাকিবলৈ ভাল পোৱা, মিলিব পৰা।

Chump (চাম্প্) *n.* the thick end of a piece of wood কাঠৰ টুকুৰাৰ শেহ ভাগ; a blockhead মূৰ্খ, ভেৰা মানুহ; the head মূৰ।

Church (চাৰ্ছ) *n.* a place of worship খ্ৰীষ্টিয়ান ধৰ্মমন্দিৰ, গীৰ্জাঘৰ; the whole body of Christians খ্ৰীষ্টিয়ান ধৰ্মসম্প্ৰদায়, খ্ৰীষ্টিয়ান মণ্ডলী। —*v. t.* to perform the giving of thanks in a church জন্ম বা বিবাহ আদি সম্পৰ্কে গীৰ্জাত উপাসনা কৰ। —*going* = the act of going to church গীৰ্জালৈ যোৱা অভ্যাস। —*ing* = প্ৰসৱৰ পাচত প্ৰথমবাৰ গীৰ্জালৈ যোৱাটো। —*man* = a clergyman পাদুৰি, ধৰ্মযাজক। —*warden* কোন গীৰ্জাৰ সপক্ষে কামকৰা প্ৰতিনিধি। —*yard* = a graveyard near the church গীৰ্জাৰ কাষত থকা কবৰখানা। —*militant* সকলো দুৰ্গুণ ওচাবৰ উপায়কৰূপে থকা ধৰ্মসম্প্ৰদায়। **Established church** = ৰাজকীয় ক্ষমতাৰে প্ৰতিষ্ঠিত খ্ৰীষ্টান ধৰ্ম-সমাজ। **As poor as a church mouse** = নিচেই দুখীয়া। **To go to church** = বিয়া কৰা।

Churl (চাৰ্ল্) *n.* an ill-bred fellow, a rustic চহামানুহ, অসভ্য লোক, হজুৱা। —*lish adj.* rude, ill-bred, surly চহা, অসভ্য, হজুৱা, খেংখেঙ্গীয়া।

Churn (চাৰ্ন্) *n.* machine for producing butter from milk মাখন তোলা কল, মথনী। —*v. t.* to agitate cream from making butter মথ ঘোঁট। —*v. i.* মাখন তোলা। —*ing n.* the act of making butter মাখন তোলা। —*drill* হাতেৰে ঘূৰাই বিদ্ধা কৰা। **Churn milk** = মথা পানী, ঘোল।

Chyle (কাইল্) *n.* a white fluid formed from food in the intestine পাকস্থলীত আহাৰৰ-পৰা উৎপন্ন হোৱা বগা বস।

Chyme (কাইম্) *n.* the pulpy matter formed in the stomach by digestion আহাৰ জীৰ্ণ গৈ পেটত গোট খোৱা অংশ। —*v. t.* chymify.

Cicada (চিকেডে) *n.* an insect remarkable for chirping জিলী।

Cicatrix (চেকেট্ৰিক্স্) or **Cicatrice** *n.* the scar of a healing wound ঘা বা খহৰ দাগ বা চিন, খহৰ চোকাৰা। —*trise v. t.* to heal a wound or ulcer by forming a new skin ঘা শুকাই চাল ধৰ। —*v. i.* to heal ঘা শুকা। —*sation* শুকনী।

Cicerone (চিচিৰণি) *n.* one who shows strangers the objects of interest in a place, a guide অচিনাকী মানুহক নেদেখা বস্তু দেখুৱাই ফুৰা লোক, দেখিবলগীয়া বস্তু দেখুৱা আচুৱা মানুহৰ সাৰথি। —*v. i.* act as a guide লগত সাৰথি হৈ ফুৰ। —*adj.* Ciceronian, —*nic.*

Cider (চাইডাৰ) *n.* drink made of fermented apple-juice আপেলৰ বস পচাই তৈয়াৰী কৰা এবিধ মোলায়েম মদ। —*press n.* আপেল চেপিৰ পৰা যন্ত্ৰ। —*cup n.* প্লিহিট, চাইডাৰ আৰু চোডা মিহলাই তৈয়াৰী কৰা জহকালিৰ মদ।

Cigar (চিগাৰ্) *n.* a roll of tobacco leaves for smoking চুৰুঠ, চেলেউ। —*cette n.* a small cigar চেলেউ।

Ciliary (চিলিবেৰী), —*ated adj.* having cilia or hair like lashes শুকাল, কেশৰযুক্ত।

Cimmerian (চিমিৰিয়েন্) *adj.* relating to the Cimmerii (a fabulous tribe) কেতিয়াও পোহৰ নেদেখা এজাতি কাল্পনিক মানুহ বিষয়ক; very dark ঘোৰ অন্ধকাৰ।

Cinch (চিক্) *n.* a saddle girth ঘোঁৰাৰ জীন বা গদলা বন্ধা পেটী। —*v. i.* পেটী আটুৱা।

Cinchona (চিন্কনা) *n.* a kind of tree called Peruvian bark from which quinine is obtained চিন্কনা নামৰ গছ (ইয়াৰপৰা কুইনাইন কৰে)।

Cincture (চিন্জুচাৰ) *n.* a belt বান্ধনী, ঘূৰণীয়াকৈ কোনো বস্তুত দিয়া মেৰ। —*v. t.* to compass মেৰ দে, ঘূৰাবান্ধনী দে।

Cinder (চিডাৰ্) *n.* refuse of anything charred by fire এঙ্গাৰ, ফুট হাই, এঙ্গেকৰা।

Cinderella (চিভিবেলা) *n.* a maid employed to clean kitchen utensils কাঁহি-বাটি ধোৱা চাকৰাণী; এলাপী মাইকী।

Cinema (চিনেম) *n.* cinematograph theatre

কথা কোৱা পটৰ ভাৱনা; ছাঁয়াবাজী ভাৱনা; কথাছবি।

Cinematograph (চিনেমটোগ্রাফ্) *n.* an animated picture machined for screen projection, bioscope বায়স্কোপ, ছাঁয়াবাজী। Also **Kinematograph**, abbreviation **Cinema**, **Kinema**.

Cinetary (চিনেবেরি) *adj.* pertaining to ashes ছাইসম্বন্ধীয়।

Cinereal (চিনিৰিয়েল্) *adj.* gray like ash ছাইবৰণীয়া।

Cingalese (চিংগেলিজ্) *n.* a native of Ceylon সিংহল-দ্বীপবাসী।

Cinnabar (চিন্বেবাৰ্) *n.* vermilion সেন্দূৰ। —*ic adj.* সেন্দূৰীয়া।

Cinnamon (চিনেমন্) *n.* the bark of a tree used as a spice দালচেনি, দালচেনি গছ; নেলুকা গছৰ ছাল।

Cinque (চিংক্) *n.* the number five as on dice পাঁচ ফুটি, পঞ্জা, (তাঁচৰ বা পাশাৰ)।

Cipher (চাইফাৰ্) *n.* the figure (o) শূন্য; a person or thing of no value মিছা বা অকা-মিলা বস্তু বা মানুহ; the initial letters of a name interwoven খেলিমেলিকৈ পকাই লিখা নামৰ আদি আখৰ কেইটা, সংক্ষেপ নাম; a secret writing সংক্ষেপ লিখন (যেনে তন্ত্ৰৰ মন্ত্ৰ)। —*v. i.* to perform sums in arithmetic অঙ্ক কৰ; to write in cipher সংক্ষেপে লিখা। Also **Cypher**.

Circa (চাৰ্কা) *adv.* and *prep.* about or around কোনো তাৰিখ বা চনৰ ওৰচাওচৰি আনুমানিক।

Circean (চাৰ্চিয়ান্) *adj.* pertaining to Circe of the Greek Mythology বিমোহনকাৰিণী অপেশ্বৰী সম্পৰ্কীয়; বিমোহনকাৰী।

Circinate (চাৰ্চিনেট্) *adv.* ring-shaped বলয়াকাৰ, আঙঠিৰ আকাৰৰ। (*bot.*) rolled inwards ভিতৰলৈ ক্ৰমে পাক ৰাই যোৱা; কুণ্ডলিত।

Circle (চাৰ্কল্) *n.* a plain round figure of one line, every point of which is equally distant from a certain middle point বৃত্ত, সমানে ঘূৰণীয়া এপকীয়া মেৰ; an orbit মণ্ডল;

persons of a certain society সমাজ, সভা; a coterie কোনো জনৰ চাৰিওকাষে বহা লোক-সকল, মণ্ডলী; a territorial division অঞ্চল, টাঙ্গনি। —*v. i. & v. t.* to move in a circle চক্ৰৰ দৰে ঘূৰি যা; to compass মেৰা। **Dress circle**=থিয়েটাৰত সবাতকৈ প্ৰথম ৰূপৰ মূল্যবান আসন শ্ৰেণী। **Upper-circle**=ওপৰ ৰূপৰ কম দামৰ আসনবিলাক। **To argue in a circle**=যিটো প্ৰমাণ কৰিব লাগে, তাকেই প্ৰমাণিত বুলি ৰবি তৰ্ক কৰা; আচল কথা এৰি ঘূৰাই-পকাই একেটা কথাতে তৰ্ক কৰা। **To square the circle**=অসম্ভৱ চেষ্টা কৰা। **To run round in circle**=ফোপভাং মাৰি ঘূৰি ফুৰা।

Circuit (চাৰ্কিট্) *n.* the act of moving in a circle চক্ৰাকাৰ গতি; space inclosed, extent চক্ৰ, সীমা, পৰিধি; a round made in the exercise of one's duties জজৰ পৰিভ্ৰমণ। **To make a circuit**=to go round ঘূৰি-পকি যোৱা। —*tous* (চাৰ্কিট্) *adj.* round about পৰোকাৰা, বৰ ঘূৰণীয়া।

Circular (চাৰ্কিউলাৰ্) *adj.* round ঘূৰণীয়া, চক্ৰাকাৰ, মণ্ডলাকাৰ। —*n.* a note or order addressed to a number of persons সাধাৰণ লিপি বা চিঠি।

Circulate (চাৰ্কিউলেট্) *v. t.* to cause to go round প্ৰচাৰ কৰ, সকলোকে জনা, জনাজাত কৰ, জাৰী কৰ। —*v. i.* to move round প্ৰচাৰ হ, জনাজাত হ। —*lation n.* a passing round প্ৰবাহ, সঞ্চালন, প্ৰচলন, প্ৰচাৰ; the sale or publication of a book or paper চলতি, প্ৰচলন। —*lator* প্ৰচাৰক।

Circumambulate (চাৰ্কাম্‌বুলেট্) *v. i.* to walk round প্ৰদক্ষিণ কৰ। —*lation n.*

Circumcise (চাৰ্কাম্‌চাইজ্) *v. t.* to cut off the foreskin চুন্নৎ কৰ (যেনে মুছলমানধৰ্ম্ম মতে)। —*sion n.* চুন্নৎ কৰণ।

Circumference (চাৰ্কাম্‌ফেৰেঞ্চ্) *n.* the boundary line of a circle পৰিধি, ঘূৰণীয়া মেৰ, ঘেৰ; compass বেছন, ঘেৰৰ পৰিমাণ।

Circumflex (চাৰ্কাম্‌ফ্লেক্স্) *v. t.* to mark with a circumflex উচ্চাৰণৰ চিন দে। —*flex n.* উচ্চাৰণৰ চিন (যেনে ˆ কেপেছা চিন)।

Circumfluent (চাৰ্কামফ্লুয়েন্ট্) *adj.* flowing round চাৰিওফালে বাগনি বৈ যোৱা।

Circumfuse (চাৰ্কামফিউজ্) *v. t.* to pour around চাৰিওফালে ঘূৰাই বাক; to spread around চাৰিওফালে বিয়পা। — *ed adj.* চাৰিওফালে ব্যাপিত।

Circumadjacent (চাৰ্কামএড্জেচেন্ট্) *adj.* lying on every side চাৰিওফালে থকা।

Circumlocution (চাৰ্কামলকিউশ্যন্) *n.* act of speaking in a round-about way পাকলগোৱা কথা, অকোৱা-পকোৱাকৈ কওন। **Circumlocutory** অকোৱা-পকোৱা, ভেমেচলীয়া।

Circumnavigate (চাৰ্কামনেভিগেট্) *v. t.* to sail round নাৱেৰে জাহাজেৰে গৈ চাৰিওফালে ঘূৰ। — *gation n.* জাহাজেৰে চতুৰ্দ্ধিক ভ্ৰমণ। — *gator n.* সাগৰেৰে চতুৰ্দ্ধিক ভ্ৰমণকাৰী।

Circumpolar (চাৰ্কামপ'ল'ৰ) *adj.* situated around the pole মেকপ্ৰদেশ ঘেৰি অৱস্থিত।

Circumscribe (চাৰ্কামস্ক্ৰাইব্) *v. t.* to enclose সীমাবদ্ধ কৰ, ঘেৰ; to abridge চুটি কৰ, চূষক কৰ।

Circumspect (চাৰ্কামস্পেক্ট্) *adj.* prudent, cautious তত্বেৱাল, সতৰ্ক, আং-পাচ গুণা। — *tive adj.* বিবেচক। *spection n.* watchfulness সতৰ্কতা, বিবেচকতা।

Circumstance (চাৰ্কামস্টেন্স্) *n.* something pertaining to an action, event, incident ঘটনা, বৃত্তান্ত। — *s (pl.) n.* the state of one's affairs অৱস্থা, আওতা, ভাবগতিক, গতিগোষ্ঠ। — *v. t.* to place in certain circumstance কোনো অৱস্থাত পেলা। — *tantial adv.* abounding with details, minute বিস্তাৰিত, বিশেষ বিবৰণ ঘটত, বৃত্তান্ত ঘটত, ঘটনামূলক, যেনে, **Circumstantial evidence** ঘটনামূলক আনুমানিক প্ৰমাণ। — *tially adv.* in every particular সকলোবিলাক কথালৈ চাই, সবিশেষ কপে। — *tials n. (pl.)* incident ঘটনাবিলাক, বিবৰণবিলাক। **Under the circumstances** সেই বাবে, এই-বিলাক গুণি-ভাৰি। **In good circumstances** ভাল অৱস্থাৰ, ধনবান অৱস্থাৰ।

Circumvallate (চাৰ্কামভেলৈট্) *v. t.* to enclose with a rampart গড় মাৰ, গড় মাৰি বেৰ। — *vallation n.* a fortification গড়।

Circumvent (চাৰ্কামভেণ্ট্) *v. t.* to deceive, to outwit ভুৱা দে, ভেৰুৱা কৰ, ছল কৰ। — *tion n.* ছলন, ঠগ। — *ive adj.* deceiving ঠগী, প্ৰবঞ্চক।

Circumvolution (চাৰ্কামভলিউশ্যন্) *n.* a rolling round ঘূৰণ, ঘূৰনি গতি; অকোৱা পকোৱা মৰ।

Circus (চাৰ্কাচ্) *n.* a circular building or place for the exhibition of game জন্তুৰ খেলালি দেখুৱা চক, ঘূৰণীয়া খেলঘৰ।

Cirrus (চিৰাচ্) *n.* the highest form of clouds ঘন ডন্দোলা মেঘ। — *cirri pl.*

Cisalpine (চিচ-এল্পাইন্) *adj.* on this side of the Alps এইপাৰে, ৰোম-দেশৰ ফালে থকা।

Cismarine (চিচ্-মেৰাইন্) on this side of the ocean সাগৰৰ ইপাবত।

Cisponine *adj.* on this side of the bridge দলজৰ ইপাৰে (L. *cis* = on this side).

Cist (চিষ্ট্) *n.* a prehistoric stone coffin প্ৰাগৈতিহাসিক যুগৰ শিলেৰে নিৰ্মিত শব্দাধাৰ।

Cistern (চিচটাৰ্ণ) *n.* a large receptacle for water, a reservoir জলাধাৰ, পানীঘৰা।

Citadel (চিটেডেল্) *n.* a fortress দুৰ্গ।

Cite (চাইট্) *v. i.* to summon to appear in court তলব কৰ, চমন কৰ; to quote উল্লেখ কৰা, কোনো পুথিৰ কথা তোল; to name, to give instances নাম কৰ; দৃষ্টান্ত দে, উদাহৰণ দে। — *tion (চাইটেশ্যন্) n.* the act of quoting উল্লেখ, উদ্ধৃত বাক্য; a summons তলব।

Citizen (চিটিজেন্) *n.* an inhabitant of a city নগৰীয়া লোক, নগৰবাসী; a freeman স্বাধীন প্ৰজা। — *ship n.* the right of a citizen প্ৰজা-স্বত্ব; নাগৰিকতা; পৌৰত্ব। **A citizen of the world** a cosmopolitan বিশ্বনগৰীয়া, বিশ্ব-প্ৰেমিক, একদেশদৰ্শী লোক।

Citron (চিট্ৰন্) *n.* a kind of lemon or its tree নেমু-টোৰাব দৰে এবিধ টেঙা বা তাৰ গছ। — *ic adj.* obtained from citron নেমু-টোৰাবপৰা কৰা। — *rine adj.* greenish yellow ঈষৎ হালধীয়া।

City (চিটি) *n.* a large town ডাঙৰ নগৰ, চহৰ।

— **Commissioners** নগৰৰ বাটপদূলি আদিৰ তত্ত্বাবধান কৰিবলৈ নিযুক্ত কৰা বিষয়াসকল। **Eternal city** = ৰোম নগৰ। **Holy city** = জেৰুজেলাম নগৰ।

The city or The city of London = লণ্ডন নগৰ

প্রধান বেহা-বেপারৰ ঠাই। **City of a hundred Towers** - ইটালী। **City of palaces** কলিকতা। **City of the prophet** মদিনা। **City of the dead** মদিনালি। **Civic** *adj.* pertaining to a city নগৰ বা নগৰীয়া লোক সম্পৰ্কীয়।

Civet (চিভেট্) *n.* a small carnivorous animal জহামাল।

Civics (চিভিক্‌চ্) *adj.* the science of citizenship নগৰ বা নগৰবাসী লোক বা প্রজাস্বত্ব বিষয়ক শাস্ত্র।

Civil (চিভিল) *adj.* pertaining to society সামাজিক যকৰা; refined, polite সভ্য, ভদ্র; secular সাংসাৰিক, লৌকিক; commercial বোহোপোৰা সম্বন্ধীয়, বাৱসায়ী, পেনেদেন বিষয়ক। **-ian** *n.* one employed in civil professions বাৱহাপক বিষয়া। **-ise** *v. t.* to reclaim from barbarism সভা কৰ, আধুনিক সভ্যতৱ গুচা। **-ised** *adj.* refined সভ্য। **-isation** *n.* state of being refined সভ্যতা, খোৱা-লোৱা চলন-ফুৰণ বিষয়ে চক্ৰকায়া গুণ। **-ity** *n.* politeness ভদ্রতা, শিষ্ট বাৱহাপ, সভ্য গুণ। **-ly** *adv.* politely সভ্যকপে, ভদ্রভাৱে, ভাল মানুহৰ দৰে। **-court** দেৱানী আদালত। **law** দেৱানী আইন। **service** বাৱহাপক চাকৰী, শাসন-পালন কৰা চাকৰী। **death** সামাজিক মৃত্যু লোপ। **war** যকৰা যুদ্ধ; যুদ্ধশী যুদ্ধ। **list** বজাবীয়া খবৰ, শাসন আৰু বাৱহাপ সম্বন্ধীয় বিষয়াৰ তালিকা। **suit** দেৱানী মোকদ্দমা। (Civil is opposed to naval, military ecclesiastical or criminal) অসৈনিক।

Clack (ক্লেক্) *v. i.* to make a noise as by striking কেটেপকৈ শব্দ কৰ, কেপকেপ।

Clad (ক্লেড্) *pa. t. & pa. p. of Cloth.*

Claim (ক্লেম্) *v. t.* to demand মোৰ বোল, গৰাকী ওলা। — *n.* a demand দাৱা, দাবী, পাওনা, হক। — *able* *adj.* that may be demanded দাবীৰ যোগ্য, দাবী কৰিব পৰা। — *ant* *n.* দাবীদাৰ, দাবীৰ, ওজৰদাৰ। **To lay claim** to গৰাকী ওলা, দাৱা কৰ।

Clairvoyance (ক্লেয়াব্‌ভ্‌ঞা) *n.* the alleged power of seeing things by supernatural influence নেদেখা বস্তুৰ বিষয়ে কব পৰা শক্তি,

অদৃশ্য বস্তু জানিব পৰা শক্তি। — **voyant** *n.* সব-জান; one who sees things not present to the senses.

Clam (ক্লেম্) *v. t.* to clog জেপেটা বুৱা, লগা। — *my* *adj.* adhesive ভেৰেট্-মেকেট, এঠা-এঠা।

Clamant (ক্লেমেণ্ট) *adj.* calling aloud or earnestly উচ্চৈষবে অথবা ঐকান্তিক আস্থান; চিঞৰি-চিঞৰি মতা।

Clamber (ক্লেম্বাৰ) *v. i.* to climb with difficulty বহুদূৰ বাই উঠ (যেনে গছত উঠা)।

Clamour (ক্লেমাৰ্) *n.* a loud outcry কোচাল, চিঞৰ-বাহৰ, আনাহ। *v. i.* to make an outcry in demand কোচাল কৰ, কোনো বস্তু খুজি আৱাৰ কৰ। — *ous* *adj.* কেকেকেয়া, লাগে লাগে বুলি চিঞৰি ফুৰা। **To clamour down** — নিমাত কৰ।

Clamp (ক্লেম্প্) *n.* an iron or a wooden fastening লোহা বা কাঠৰ সাঁদটা, সৰাহ, সাবটা গঁজাল, কালপত্ৰ। *v. t.* to bind with clamps সাবটা মান বা বান্ধ।

Clamp (ক্লেম্প্) *n.* heavy tread গচকা। — *v. t.* to tread heavily গচক, গনক।

Clan (ক্লেন্) *n.* a number of families under a chieftain, a tribe, a sect জাতি, খেল, ফৈদ। **clanman** *n.* a member of a clan কোনো খেলৰ বা জাতি মানুহ; খেলুৱা। **ship** হুতাতি হাৰ, বংশ।

Clandestine (ক্লেণ্ডেষ্টাইন্) *adj.* concealed, sly গুপ্ত, গোপনায়, দুৰ্ভ। — *ly* *adj.* গুপ্তে, কেঁৱে নজনাকৈ।

Clang (ক্লেং) *v. i.* to produce a shrill sound জুনজুনা, টিঙিঙা।

Clank (ক্লেঙ্ক্) *v. t. or v. i.* to make a clanging sound as by a chain জনক্-কৰ, জনক্ কৰি উঠ।

Clap (ক্লেপ্) *n.* a noise made by striking two things together কেটেপকৈ উঠা শব্দ; a slap চাপৰি, ঢকা। — *v. t.* to strike quickly, to pat চপৰিয়া, ঢকিয়া, খপৰীয়া, টকটকা; to fasten promptly খপ্ কৰে বান্ধ; to applaud with the hands চাপৰি বজাই শলাগ। — *v. i.* to strike the hands together চাপৰি বজা,

শলাগ ল। —**ping** *pa. n.* চাপৰি কৰতালি
—**net** *n.* a kind of net pulled by a string
খেৱালী জাল। —**per** *n.* one that claps যি তাল
বজায়; টকা (যেনে বাঁহৰ); the tongue of a
bell ঘণ্টাৰ কলি। —**trap** *n.* a trick to gain
applause, empty words লোকদেয়েনীয়াৰ
কাম, শলাগ লবলৈ কৰা কাম, ফাং। At a clap
একেবাৰে। Clap eyes on=দেখ; চা।

Claque (ক্লেক্) *n.* a body of hired applauders
কোনো নাচ-গান আদি ভালি বোলাবলৈ নিযুক্ত
কৰা লোকসমূহ।

Claqueur (ক্লেকাৰ) *n.* এনেয়ে শলাগি ফুৰা লোক।

Claret (ক্লেৱেট্) *n.* a French wine of dark-red
colour বঙচুৱা বৰণৰ এবিধ মদ।

Clarify (ক্লেৰিফাই) *v. t.* to make clear নিৰ্ণয়
কৰ, শোধন কৰ। —*v. i.* to become clear
নিৰ্ণয় হ। —**ification** *n.* মলমূক্ত কৰণ। Clarified
butter=ঘিউ।

Clarion (ক্লেৰিয়ন্) *n.* a kind of trumpet of a
shrill clear tone কালি, কালিৰ মাত।

Clarinet (ক্লেৰিয়েনেট্) *n.* a wind instrument
of wood কাঠেৰ বাঁহী।

Clash (ক্লেছ্) *n.* a noise, such as that of stri-
king together of weapons জনজননি, জুনুক-
জানাক শব্দ; opposition, conflict বিৰোধ,
সংঘৰ্ষ; ঠেকাঠেকি। —*v. i.* to dash noisily
against জোৰেৰে ঠেকা খা; to act in a con-
trary direction বিৰোধ হ, বাধা জন্মা, অমিল হ।
—**ing** *n.* act of striking against ঠেকা;
opposition, disagreement বাধা, অমিলভাৰ।

Clasp (ক্লেস্প্) *n.* a hook for fastening সাবটো-
গজাল, হালপতা, সৰাহ; an embrace খামোচ,
জপটা, সাবটো। —*v. t.* to fasten with a clasp
জপটা বান্ধ, খামোচমাৰি ধৰ; to embrace সাবটি
ধৰ, আকোৱাল মাৰি ধৰ। —**er** *n.* anything
that clasps সাবটি ধৰা বস্তু; a tendril লতাগছৰ
সূত। —**knife**=a folding knife ডাৰকটাৰী,
জপাই থব পৰা কটাৰী।

Class (ক্লাছ্) *n.* an order or rank of persons
or things একে কাৰ্য্য কৰা বা একে জাতিৰ লোক-
সকল, শ্ৰেণী, ডাগি; a division গুণ বা অৱস্থা
অনুসৰি বিভাগ। —*v. t.* to arrange into a

class শ্ৰেণী বিভাগ কৰ। —*v. i.* to take rank
শ্ৰেণীভুক্ত হ। —**fellow**, —**mate** সহপাঠী, লগৰীয়া
ছাত্ৰ। —**man** শিক্ষিত সম্মান লৈ উত্তীৰ্ণ হোৱা
লোক। The classes=ধনী বা শিক্ষিত সম্প্ৰদায়
(*opp.* The masses)। —**ic** *n.* an author of
rank নামজাদা লেখক; a standard work আদৰ্শ
গ্রন্থ। —**ic**, —**ical** *adj.* famous for literary
merits প্রধান লেখকসকলৰ শ্ৰেণীৰ, গ্ৰীচ বা ৰোম
দেশৰ লেখকসকলৰ শ্ৰেণীৰ; chaste বিভক্ত। Cla-
sical language=মূল ভাষা। —**icism** লাটিন বা
গ্ৰীক ভাষাৰ ভাবমূলক কথা। —**ify** *v. t.* to form
into classes বিধ বিধ কৰ, শ্ৰেণী পাত, শ্ৰেণী
বিভাগ কৰ, ভাগ ভাগ কৰ। —**ific** *adj.* —**ifica-
tion** *n.* act of arranging into classes শ্ৰেণী
বিভাগ, ৰকমগুৱাৰী। Take a class=পৰীক্ষাত
যশস্বী লৈ উত্তীৰ্ণ হোৱা।

Clatter (ক্লেটাৰ্) *n.* a rattling noise ঘৰ্ঘৰি,
জুনুক-জানাক শব্দ। —*v. i.* to make a rattling
noise কেৰেক্-কেৰেক্ শব্দ কৰ; to talk fast
and idly বেলবেলা, লপলপ। —**ing** *n.* ঘৰ্ঘৰি।

Clause (ক্লেজ্) *n.* a part of a sentence বাক্যৰ
এভাগ; part of a contract, will do দফা,
প্ৰকৰণ, ধাৰা।

Claustal (ক্লেষ্টেল) *adj.* of the cloister
মঠ সংক্ৰান্ত; secluded; নিৰ্জন; narrow
সংকীৰ্ণ।

Clavate ('ক্লেভেট) *adj.* club-shaped গদাৰ
আকৃতিৰ।

Claver (ক্লেভাৰ) *n.* a gossip ফাংফুং কথা বা গল্প।
—*v. i.* ফাংফুং কথা পাত।

Clavicle (ক্লেভিক্ল) *n.* the collar-bone ডিক্লিৰ
কাষৰ হাড়।

Claw (ক্ল) *n.* the hooked nail of beast or bird
চৰাই বা পত্ৰ নখ, হাঁতীৰা। —*v. t.* to scratch,
to seize আঁচোৰ, নখেৰে চিকোট মাৰি ধৰ। To
claw upon=to flatter খাটনি লগা, ভালি
লগা। Claw hammer *n.* গঁজাল উলিয়াবলৈ মূৰ
ফলা থকা হাঁতুৰি। Claw me and I will Claw
thee=মোক উপকাৰ কৰিলে ময়ো তোমাক সময়ত
উপকাৰ কৰিম।

Clay (ক্লে) *n.* a plastic earth বোকা, আসতীয়া
বা আঁঠালতীয়া মাটি; earth in general মাটি;

the human body গা, দেহা, ভেল। —*ey adj.* made or covered with clay মাটিৰে গঢ়া, মাটি লগা। —*ish adj.* of the nature of clay মাটিৰ দৰে। **Wet one's clay** = to drink মদ খা।

Claymore (ক্লেমোৰ্) *n.* a large sword এক বৰম তৰোৱাল; দীঘল বহল দা।

Clean (ক্লীন্) *adj.* free from dirt নিকা, নিৰ্মল, সৰু; neat চাফচিকোণ, পৰিপাটি, পৰিষ্কাৰ, ফৰ-কাল, মুকলি, জৰাফকা কঁৰা, অঁতোৱা। —*v. t.* to free from dirt অঁতা, নিকা কৰ, পৰিষ্কাৰ কৰ। —*adv.* fully, entirely সম্পূৰ্ণৰূপে, একেবাৰেই, সমূলি, অলপো বেৰাটক। —*ly adj., adv.* pure, neat চাফচিকোণ; পৰিপাটিক। —*liness* নিকা অৱস্থা, নিৰ্মলতা। —*ing* নিকাকৰণ। **Have clean hands** = অপকৰ্ম কৰা ঘোষৰপৰা মুক্ত হ, বেয়া কামৰপৰা বিৰত হ। **Make a clean breast of** = to confess fully দোষ স্বীকাৰ কৰ, সৈ ল। **To show a clean pair of heels** = লৰি পলা, লৰি সাৰ।

Cleanse *v. t.* make clean অঁতা, পৰিষ্কাৰ কৰ, নিকা কৰ, কঁৰা।

Clear (ক্লিৰ্) *adj.* pure নিৰ্মল, নিজনি, ফট-ফটীয়া; bright ফৰকাল; open মুকলি, খোলা; free from obstruction কোনো মক্লিল নথকা, বাধাবিহিনি শূণ্য; transparent জলজলীয়া, ওলাই থকা; distinct স্পষ্ট। —*ly adv.* distinctly, plainly স্পষ্টৰূপে, খোলাখুলিকৈ; ফটফটীয়াকৈ; quite সম্পূৰ্ণৰূপে। —*v. t.* to make clear, to free from obstruction মুকলি কৰ, পৰিষ্কাৰ কৰ, খালি কৰ, আজৰা, দোষ ওচা; to settle বফা কৰ; to make profit লাভ কৰ—যেনে, **He clears five percent** = তেওঁ শতকৰা পাঁচ টকাকৈ লাভ কৰিছে; to leap over ডেউ যা, জাপমাৰি যা। —*v. i.* to become clear or bright মুকলি হ, নিৰ্মল হ। যেনে, **The weather clears up** = বতৰ মুকলি হৈছে। —*age n.* piece of land cleared হাবি ওচোৱা মাটি। —*ance n.* act of clearing পৰিষ্কাৰ কৰণ; a permit to the ship জাহাজ যাবৰ নিমিত্তে দিয়া অনুমতিপত্ৰ। —*headed adj.* sagacious সুবুদ্ধিমান। —*sighted* = দূৰদৰ্শী। —*eyed adj.* discerning চোকা দৃষ্টি থকা। —*ing n.* পৰিষ্কাৰ কৰণ, জলজ চাফ-

কৰা মাটি, বৈষ্কাৰ কাৰবাৰ চলোৱা নিয়ম। **Clearing house** = ছতিৰ কাৰবাৰ চলোৱা লণ্ডনৰ এডোখৰ ঠাই। —**away rubbish** = জাবৰ ওচা বা অঁতৰ কৰ। —**off a debt** = ধাৰ ওচৰ, ধাৰ মাৰ। —**up a point** = কোনো বিষয় খোলোচা কৰ, কোনো কথাৰ মুকুৰি মাৰ। —**the land** হাবি ভাঙি মাটি উলিয়া। —**out from this place** = be off এই ঠাইৰপৰা অঁতৰি যা। **Clear the way** = বাট মুকলি কৰ, বাট খুলি দে। **The coast is clear** = আক কোনো বাধা-বিহিনি নাই। —**away** স্থানভাণ্ডাৰ কৰ; খোৱা মেজৰপৰা খাদ্যদ্রব্য অঁতৰা; অঁতৰ হ। —**goods** মাল খালাচ কৰ। —**Ship for action** = যুদ্ধৰ নিমিত্তে আহাজক সাধু কৰ। **Clearance sale** = ওদাম আজৰোৱা, পোকান আহৰোৱা বিক্ৰী। **Line clear** = বাট ভাল বুলি বেল যাবলৈ দিয়া সচেত।

Cleat (ক্লিট) *n.* wedge; piece of iron or wood bolted on for fastening ropes কাঠৰ বা লোৰ খুটি, কাঠ জোৰা দিয়া লোৰ কুটকী।

Cleave (ক্লীভ) *v. t.* (*pa. t.* Clove or Cleft; *pa. p.* Cloven or Cleft) to split, to divide ছফাল কৰ, ফাল। —*v. i.* to part asunder দুটি হ, ফাট মল। —*able adj.* capable of being cleft ফালিব পৰা। —*age n.* quality of splitting up naturally আপোনাতাপুনি ছিটাইছিট হোৱা গুণ (শিলত খাটে)। —*er n.* one who or that which cleaves যি ফালে বা যিহেৰে ফলা হয়; a butcher's instrument একৰকম মঙহ-কটা কটাৰী। —*ing n.* ফলা কাৰ্য। **In a cleft stick** = লৰিব-চৰিব নোৱাৰা ঠাট্ঠ, মহা মক্লিলতা।

Cleave (ক্লীভ) *v. t.* (*pa. t.* Cleaved or Clove; *pa. p.* Cleaved) to stick, to adhere জোৰা লগা, জোৰা থুৱা। —*ing n.* জোৰা দিয়া কাৰ্য।

Cleek (ক্লীক) *n.* an iron headed golf club আগটো লোহাৰে ভৈয়াৰী গল্ফ খেলাৰ লাঠি। —*v. t.* to seize খামুচি ধৰ; to hook হাঁকোটা লগা।

Clef (ক্লে'ফ্) *n.* a character used to show the key in music: বাদ্যযন্ত্ৰৰ গভৰ সুৰ বুজোৱা আখৰ।

Cleft (ক্লে'ফ্) *n.* an opening made by split

ting, fissure, a chink ফাট, ফুটা বিন্ধা (Also *pa. t. & pa. p. of Cleave*).

Clemency (ক্লেমেন্সি) *n.* mildness, tenderness মৰমীয়াল গুণ, কৰ্মাশীলতা, কৃপা। —*ent n.* gentle, merciful নম্ৰ, মৰমীয়াল, দয়ালু।

Clench same as **Clinch**.

Clepsydra (ক্লেপচিড্ৰা) *n.* device for measuring passage of time by means of a graduated flow of water, through an aperture in a blow কোনো পাত্ৰৰ ছিঁদৰে পানী যাবলৈ দি সময়ৰ জোখ লোৱা উপায়; পানী-ঘড়ী।

Clergy (ক্লাৰ্জি) *n.* the ministers of the Gospel খ্ৰীষ্টান ধৰ্মযাজক। —*man* পাদ্ৰী চাহাব।

Cleric or Clerical (ক্লাৰিকেল্) *adj.* pertaining to a clergy or a clerk ধৰ্মযাজক সহকাৰী বা কেৰেণী মহৰী বিষয়ক। **Clerical error**—নকল কৰোঁতে বা লেখোঁতে কৰা ভুল।

Clerk (ক্লাৰ্ক) *n.* a clergyman ধৰ্মযাজক; one employed as a writer for another in an office কেৰেণী, মহৰী, কাকতী। —*ship* কেৰেণী কাম।

Cleromancy (ক্লেৰোমেঞ্চি) *n.* divination by casting lots মঙ্গলতি বিদ্যা।

Clever (ক্লেভাৰ) *adj.* able, skilful টিমক, বুদ্ধিমান, দক্ষ, সাঁজিত, পাঁকিত, নিপুণ। —*ness n.* skill, dexterity দক্ষতা, কৌশল। —*ly adv.* in a clever manner বুদ্ধিৰে, নিপুণৰূপে।

Clew or Clue (ক্লু) *n.* a ball of thread সুতলাহি, আঁত, মোৰ; anything serving to solve a mystery গুং-মুত্ৰ, উহাঙ্গিহা, উহ, গম, পম, সন্ধান, তত্ত্ব; the corner of a sail জাহাজৰ পালৰ এচুক। —*v. t.* to coil up into a ball সামৰি বা চপাই লাটুমা কৰ।

Cliche (ক্লিচা) *n.* verbal formula, stereotyped expression; catch-word নতুনতৰ্হীন প্ৰকাশভঙ্গী; একে চকুৰ কথা; ডাটো-মোক।

Click (ক্লিক্) *n.* a short sharp sound ক্ৰেক্টকৈ উঠা শব্দ; a latch for a gate জপনা মৰা খিলি বা শলখ। —*v. i.* to make a sharp sound টকাৰাই বা ক্টিকাৰাই উঠ। (*Slang*), secure one's object মন্তলব পুৰা কৰ।

Client (ক্লেয়ে'ন্ট) *n.* one who employs a law-

yer মকেল, মোকদ্দমা লগা মানুহ যি উকিল ধৰে; a dependent আশ্ৰিত লোক। —*tele n.* the whole body of supporters কাৰো পাচত ফুৰা লোকসকল; কোনো ব্যৱসায়ী লোকক সহায় কৰোঁতা বিলাক।

Cliff (ক্লিফ) *n.* a steep rock বৰ থিয় থিয় পৰ্বত। —*y adj.* having steep rocks বৰ থিয় থিয় শিল বা পৰ্বত থকা, থিয় পৰ্বতময়।

Climacteric (ক্লাইমেটিক্) *n.* a critical period in human life happening some bodily change জীৱনৰ কোনো সঙ্কট সময়, সন্ধি-স্থল, মূৰামুৰি সময়, দোমোজা, ৰিষ্ট। —*adj.* critical সঙ্কটাপন্ন, ভাল-বেয়া হোৱামালে ভাল লব পৰা। The grand climacteric the sixty-third year of one's life ৬৩ বছৰ বয়স।

Climate (ক্লাইমেট্) *n.* the condition of country or place in respect of temperature, moisture, etc. হাৱাপানী, জলবায়ু। —*tic or -tal adj.* relating to climate হাৱাপানী সহকাৰী। —*-tise* see *Acclimatise*.

Climax (ক্লাইমেক্স) *n.* the highest point, acme উৰ্দ্ধসীমা; gradual ascent of a discourse বক্তাৰ বাক্যত ক্ৰমে উৰ্দ্ধতম হৈচনী দিয়া অলঙ্কাৰ।

Climb (ক্লাইম্) *v. i. or v. t.* to ascend by using both hands and feet, to mount বগাই উঠ, আৰোহণ কৰ। —*er n.* one who or that which climbs যি উঠে বা বগাই যায়; creeper লতা।

Clime (ক্লাইম্) *n.* a country, a tract প্ৰদেশ, অঞ্চল, ঠাই।

Clinch (ক্লিন্চ) or **Clench** (ক্লেন্চ) *v. t.* to grasp tightly, to fasten on খামোচ মাৰি ধৰ, মুঠি মাৰি ধৰ, জপা (যেনে হাত), কামোৰ মাৰি ধৰ (যেনে দাঁত); to rivet a nail আকোৰা গজাল মাৰ। —*n.* something set fast কটকটীয়াকৈ বা কামোৰ খাই ধৰা বস্তু, খামোচ। —*er n.* a decisive argument খাটাং যুক্তি, চূড়ান্ত যুক্তি।

Cling (ক্লিং) *v. i.* to adhere around মেৰখাই ধৰ; to stick close লাগি ধৰ; to shrink কঁচিৰা। —*v. t.* to attach লগা, চোঁটোৰা

পেলা ; remain faithful to (*habit, idea, faith, friend*) লিপিত খাই ধৰি থাক। (*pa. t. & pa. p. clung*).

Clinic, Clinical (ক্লিনিক্) *adj.* pertaining to a sick bed শয়্যাগত ৰোগীৰ সম্বন্ধে কোৱা। —*n.* a patient confined to bed শয়্যাগত ৰোগী, নৰিয়া বিষয়ে উপদেশ। —*lecture* = instruction given to medical students at the bedside of the sick নৰিয়াৰ ওচৰত বেজালি শিক্ষকক দিয়া উপদেশ।

Clink (ক্লিক্) *n.* jingling sound টিংটিঙনি, টং টং শব্দ। —*v. t. or v. i.* to jingle টিংটিঙা, জনজন শব্দ কৰ। —*er n.* the slags of iron furnaces লোৱাচুৰ, কয়লা গুড়ি।

Clip (ক্লিপ্) *v. t.* to cut off কেচিৰে কাট ; debase a coin by cutting the edges মুদ্ৰাৰ কাণত দাগ কৰ ; বেল বা বাচৰ টিকত কাট ; to cut short চুটিকৈ কাট। —*n.* the thing clipped off চুটিকৈ কটা বস্তু (যেনে ডেডাৰ নোম)।
To clip one's wings = কাঁড়ো ক্ষমতা হ্ৰাস কৰ।

Clip (ক্লিপ্) *v. t.* to hold fast চেপামাৰি ধৰ, মেৰা। —*n.* anything that holds firm চেপা-মাৰি ধৰা যন্ত্ৰ, কোনো ধাতুৰে কৰা ফুতি, খামোচা।

Clipper (ক্লিপাৰ্) *n.* one that clips যিহেৰে কটা হয় বা যি কাটে ; a fast sailing vessel বেগী পাল জাহাজ।

Clique (ক্লিক্) *n.* a party united for a purpose অভিসন্ধিকাৰী দল, একেগোট হোৱা মানুহ, স্বার্থপৰ দল।

Cloak, Cloke (ক্ল'ক্) *n.* a loose garment জামা, গা-ঢকা ঢিলা চোলা ; a covering ঢাকনী ; a disguise or pretext চল, ফাঁকি, ফাকটি। —*v. t.* to cover with a cloak, to conceal গা ঢাক, লুকা। —*room* = কোনো ব্যৱহাৰীয় সাজ খোৱা কোঠা।

Clock (ক্ল'ক্) *n.* a machine for marking time ঘড়ী। —*work* = steady and well adjusted machinery ঠিকমতে চলা কল। —*tower* ঘড়ীথকা গুহৰ। —*wise* ঘড়ীৰ কাটা যিফালে ঘূৰে সেই ফালে। To tell the clock = সময় গণনা কৰ।

Clod (ক্লড) *n.* a lump of earth দলি, চপৰা ;

a stupid fellow ভেৰা মানুহ। —*v. t. or v. i.* to pelt with clods দলিমাৰ, দলিয়া। —*hopper n.* peasant চহা মানুহ।

Clog (ক্লগ্) *n.* anything hindering motion ঠাঠৰ ঠকুৰা, ঠেকা, ভেজা, জাম্ ; an obstruction প্রতিবন্ধক। —*v. t.* to obstruct গতি ৰোধ কৰ ; to fasten a piece of wood to retard motion ঠেকা দে ; to cause obstruction by accumulating into a mass জোটে খা। —*gy adj.* sticky জটীয়া, জোটেখোৱা।

Cloister (ক্লইচটাৰ) *n.* monastery আশ্ৰম, উপাশ্ৰীসকলৰ মঠ ; an enclosed place আবুৰ ঠাই, গোপনীয় নিৰলা ঠাই। —*ral or -tral* আবুৰ, গোপনীয়।

Close (ক্ল'জ্) *v. t.* to shut জপা, মোখ, বন্ধ কৰ ; to finish সামৰ, শেষ কৰ। —*v. i. (with)* to come to an end শেষ হ ; to come together ওচৰ চাপ, লগ লাগ। —*n.* a stop, the end বন্ধ, স্থগিত অৱস্থা, অন্ত, শেষ, an enclosed place বেৰা দিয়া ঠাই, ঘেৰা ঠাই। —*adj.* shut up, confined বন্ধ, জপোৱা, ঘেৰা, ঢকা, বন্ধ কৰা ; compact ঠাই খোৱা, খোপমৰা, খেপখেপোয়া ; private গোপনীয় ; intimate মিল ; near নিচেই ওচৰৰ, গাত লগা ; miserly কৃশণ। —*adv.* tightly আটিলকৈ, টানকৈ, চপাই ; nearly ওচৰা-ওচৰিকৈ, ওচৰলৈ, ঘনকৈ। **Close-handed** or —**fisted** = penurious কৃশণ, টটাৰি, কৰাইচ বাহকানি। **Close-bodied** গাত লিপিত খাই ধৰা। **Close-grained** ঘন আঁহ থকা। **Close-quarters** হতাঁহতি, ওচৰত। **Close-season, Close-time** = a season closed by law against killing animals চিকাৰ কৰিবলৈ মানাহি সময়। **Close-tongued** = গধুৰ, নিবোকা, মৌন। To close in upon = আক্ৰমণ কৰ। With closed doors = গোপনে। A close contest = সমানে সমানে তুমুল যুঁজ। At the close of = অন্তত। Draw to a close = অন্ত পৰ। To close ranks or files = চিপাহীবিলাক ঠাই খুৱাই বাখ। To close with = to accede to সম্মত হ, মানি হ। Close the bargain = চুক্তি কৰ, বন্দবস্ত ঠিক কৰ। Close the file = নথি সামৰ বা বন্ধ কৰ। Close the door behind = আহোঁতে দুৱাৰখন জপাই আহিব।

Close the eyes=চকু মুদ। Come close=ওচবলৈ আহাঁ, চাপি আহাঁ। The court is closed=কাছাৰি বন্ধ। It is a closed day=আজি ছুটি, আজি বন্ধৰ দিন। It is a close way=এইটো ঠেক বাট। It is close at hand=এইটো হাতৰ ওচৰতে আছে। There is a close relation between them=সিহঁতৰ ভিতৰত ঘনিষ্ঠ সম্পর্ক, গাত লগা সম্বন্ধ। Keep it close to you=এইটো কাকোনকথা, গোপনে ৰাখিবা। It is a close translation=এইটো অবিকল তৰ্জমা বা অনুবাদ। Closed electric current or circuit=বাবৰ চলি থকা বিজুলী প্ৰবাহ।

Closure (ক্লজৰ্) *n.* the act of closing বন্ধ কৰণ, বন্ধ।

Closet (ক্লজেট) *n.* a small private room আবুৰ, ভিতৰুৱাল কোঠা; a privy পানীচোৱা ঘৰ। —*v. t.* to conceal আবুৰে ৰাখ (pa. p. closeted).

Clot (ক্লট) *n.* a mass of soft matter coagulated থলমা, চেকুৰা। —*v. i.* to coagulate গোট মাৰ, থলমা বান্ধ। —*ty adj.* থলমা বন্ধা, গোটমাৰ, চেকুৰা-চেকুৰা। —*ted hair*=জঁটা।

Clot অজগো, জধামুখ।

Cloth (ক্লথ) *n.* a woven material used as covering for the body কাপোৰ, বস্ত্ৰ। —*of state*=canopy চম্ভাতপ; (pl. Cloths).

Clothe (ক্ল'দ) *v. t.* (pa. t. & pa. p. clothed or clad) to provide with clothes, to dress কাপোৰ পিন্ধা, পোচাক পিন্ধা। —*es* (ক্লোদজ্) *n.* (pl.) garments সাজ, পোচাক, গাত লোৱা বা পিন্ধা কাপোৰ। No clothe in words=কথাৰে প্ৰকাশ কৰ। I, clothe on or upon=to cover, to invest আবৃত কৰ, সজা, অভিষিক্ত কৰ। —*ing n.* garment সাজ, পোচাক। Clothes brush=কাপোৰৰ ব্ৰুশ, কাপোৰৰ ধূলি ওচোৱা সঁজুলি।

Cloud (ক্লাউড) *n.* a mass of collected vapours in the atmosphere মেঘ, ভাৱৰ; anything that obscures like a cloud যি মেঘৰ দৰে এন্ধাৰ কৰি ঢাকি ধৰে। —*v. t.* to darken with clouds ওমা-গোমা কৰ, ভাৱৰা, এন্ধাৰ কৰ। —*v. i.* to become clouded ভাৱৰা, এন্ধাৰ হ,

ওন্দোলা। —*ed*=darkened এন্ধাৰ, আঁচ আঁচ দাগ থকা। —*y adj.* covered with clouds ডাৱৰীয়া, মেঘাচ্ছন্ন; gloomy, obscure এন্ধাৰ, ঘোপমাৰা, ওন্দোলা, দাগ থকা। —*less adj.* clear মুকলি। —*iness n.* state of being cloudy ডাৱৰীয়া অৱস্থা। —*burst*=হঠাৎ অলপ ঠাই জুৰি হোৱা বৰষুণ। Under a cloud=in trouble টানত বা মজিলত পৰ। Wait till the clouds roll by=ভাল সময় হবলৈ অপেক্ষা কৰ। In the cloud=কল্পনা ৰাজ্যত। To be under a cloud=অপবাদগ্ৰস্ত হ।

Clough (ক্লফ্) *n.* a ravine দুই পৰ্ৱতৰ মাজৰ ঠেক সমান ঠাই।

Clour (ক্ল'ৰ্) *n.* a knock or a swelling caused by it আঘাত, খুন্দা খাই হোৱা উৰ্দ্ধা ভাগ।

Clout (ক্লাউট্) *n.* a patch তালি, তাপলি; a blow খুন্দা। —*v. t.* to mend with a patch তাপলি মাৰ।

Clove see Cleave.

Clove (ক্ল'ভ্) *n.* Indian spice লং।

Cloven (ক্লোভন) *adj.* divided ফাট মেলা, জোৰা-নলগা। Cloven-footed or hoofed=ফাট মেলা খুৰা থকা।

Clover (ক্ল'ভাৰ্) *n.* a kind of grass এবিধ বন। To live in clover=ভোগ বিলাসত লালিত-পালিত হ।

Clown (ক্লাউন্) *n.* a rustic চহা মানুহ; a buffoon হেৰাং, বহুৱা। —*ish adj.* like a clown হেৰাঙৰ দৰে জধলা। —*nishness n.* বহুৱালী। To play the clown=বহুৱালী ভাও দে।

Cloy (ক্লই) *v. t.* to fill to satiety, to satiate হৈপাহ পলা, পেট ভৰাই ৰা।

Club (ক্লাব্) *n.* a heavy tapering stick গদা, এফালে চিঞা গধুৰ টোকোন বা লাফুটি; a suit at cards তাঁচ খেলৰ চিৰ্ত্তন বোলা ফুটবিলাক; an association for social, literary and political ends সন্ধ্যা; a place or house as a common resort সভা ঘৰ; combination দল, সংগতি, খোপা বা থুপ। —*v. t.* to beat টুকুনিয়া; to combine গোটখুৱা, খোপা বান্ধ। —*v. i.* to unite খোপ ৰা, লগ লাগ, যোগ হ, গাঁতি

বাহু। —**footed** *adj.* having a deformed foot
বিকৃত বা গেধমা ভৰি থকা। —**law** *n.* অত্যাচাৰী
আইন, দ্বন্দ্ব শাসন। —**headed** ডেবা। **Indian
club**=মুগুৰ।

Cluck (ক্লাক্) *n.* the call of a hen মাইকী
কুকুৰাৰ কক্ কক্ শব্দ বা মাত। —*v. i.* কক্ কক্
শব্দ কৰ।

Clue see **Clew**.

Clump (ক্লাম্প্) *n.* a short and thick piece
of any unshaped thing গঢ় নলগোৱা ডাঠ
চুটি হুখৰীয়া বস্তু, চপৰা; a cluster of trees
জোপা একেঠাইতে হোৱা ডালেখিনি গছৰ খোপ।
—*y* *adj.* জোপোহা, চপৰা-চাপৰ। —*v. i.* to
walk heavily মেঠাই মেঠাই খোজকাঢ়। —*v. t.*
খোপা কৰ।

Clumsy (ক্লাম্‌জি) *adj.* awkward আঁতৰ্জা, আগঢ়ী,
জধবা, কুহুত। —*ally* *adv.* জধবাকৈ।

Cling *pa. t. & pa. p.* of **Cling**.

Cluster (ক্লাচটাৰ্) *n.* a group, a bunch থোকা,
খোপা, জোটা, জোপা; a crowd জাক। —*v. t.*
to collect into cluster আটি বান্ধ, খোপা কৰ;
থোকা। —*v. i.* to grow together থোপা বান্ধ,
থুপ খা।

Clutch (ক্লাচ্) *v. t.* to gripe, to grasp, to
hold firmly খামোচ মাৰ, টানি মুঠিমাৰি ধৰ।
—*n.* a grasp খামোচ। (*pl.*) —*es*=the
hands, claws নখ, হাঁতোৰা, হাত। **In the
clutches**=খামোচত, হাতৰ মুঠিত।

Clutter (ক্লাটাৰ্) *n.* a noise, a confusion
হুৰামুৰা, হাই, হিটহিটনি। —*v. i.* to crowd
together, to go about in a disorderly
manner হিট খা, হুৰহুৰাই জাহুল খাই যা।
—*v. t.* to pack জাক পাত।

Co (ক') an abbreviation for **Company** কোং
অৰ্থাৎ কোম্পানী (দল); a common prefix
signifying jointness আন শব্দৰ আগত বহিলে
সহ, যুজ, লগৰীয়া, সমান, একে ইত্যাদি অৰ্থ বুজায়।

Coach (ক'চ্) *n.* a large closed four-
wheeled carriage ডাঙৰ চাৰি চকাৰ গাড়ী;
a tutor বকুৱা শিক্ষক। —*v. t.* to convey in
a coach গাড়ী কৰি নে; to prepare others
for an examination etc. কোনো মহলা বা

পৰীক্ষা দিবৰ, নিমিত্তে শিক্ষা দি তৈয়াৰ কৰ, শিকা।
—**box**=গাড়ীত গাৰোৱান বহা ঠাই। —**horse**
গাড়ী টনা ঘোঁৰা। —**man** কচোৱান, ঘোঁৰা-
গাড়ীৰ গাৰোৱান। —**office**=a booking office
বেলাৰ টিকেট বেচা ঘৰ। —**stand** ডাড়া গাড়ী থকা
ঠাই। **To drive a coach and six through an
act**=আইন বাৰ্থ কৰ।

Coact (ক'-এক্ট্) *v. t.* to compel বাধ্য কৰ।
—**action** *n.* compulsion তাড়না, বল,
জৰবৰ্ত্তি। —**active** *adj.* obligatory নিত্যন্ত
কৰিবলগীয়া।

Coadjacent (ক'-এড্‌জেকেণ্ট্) *adj.* contiguous
ওচৰা-ওচৰিহৈ থকা।

Coadjutant (ক'-এড্‌জুটেণ্ট্) *adj.* helping each
other পৰস্পৰ সহায়কাৰী। —**jutor** *n.* assistant
সহকাৰী, লগৰীয়া। (*Fem.* **Coadjutress,
Coadjutrix**).

Co-agent (ক'-এজেন্ট্) *n.* লগৰীয়া মোস্তাৰ বা
এজেন্ট।

Coagulate (ক'-এগ্‌লেট্) *v. t.* or *v. i.* to
curdle, to congeal গোটমাৰ, চেঁচুৰা বান্ধ,
দৈ মাৰ, খমলা বান্ধ। —**lable,—lative,—latory**
adj. গোট-মাৰ বা মাৰিব পৰা। —**lation** *n.* গোট
বান্ধন। —**lum** *n.* খমলা।

Coal (ক'ল) *n.* a solid black substance used
as fuel কয়লা মাটি, নাগ মাটি; cinder
এন্ধাৰ। —*v. t.* to supply with coal কয়লা
যোগা। —*v. i.* কয়লা ভৰা। —**field** কয়লা ওলোৱা
দেশ বা ঠাই। **Coal-mine** কয়লাৰ খনি। —**tar**
আলকটৰা; টাৰ-তেল। **Coaling station**=
জাহাজত কয়লা লোৱা আড্ডা। **Blow the
coals**=to excite উত্তেজনা কৰ। **Carry coal
to Newcastle**=to take a thing to a place
where it is not needed য'ত নেলাগে তালৈ
নে, পানী কলহৰ ওপৰত পানী কলহ বাক।
Haul over the coals=to scold তিবদ্ধাৰ কৰ।
Heap coals of fire on the head=হিংসুকক
উপকাৰ কৰি বেজাৰ লগোৱা।

Coalesce (ক'-এলে'-চ্) *v. i.* to unite into
one body যোগ হ, একে-গোট হ। —**scence** *n.*
union যোগ, একতা, মিল। —**scent** *adj.*
uniting লগলগা, যোগকাৰী।

Coalition (ক'-এলি-য়ন) *n.* act of uniting সংযোগ ; alliance মিল হওন, একতা, একগোট, সাম্প্রদায়িক মিল ।

Coarse (কৰ্চ) *adj.* rough, harsh খহতা, মোটা, উভীয়া, মঠঙ্গা, ওখোবা-মোখোবা, অশিষ্ট ; rude অসভ্য, ছটা, আমঠ । —*ly adv.* ছটা-মোটাকৈ । —*grained* শকত আঁহযুক্ত (যেন কাঠ) ; খহতা ।

Coast (ক'চ'ট্) *n.* border of land next the sea, the seashore সাগৰৰ দাঁতি, পাৰ, দাঁতিকাষ, উপকূল । —*v. i.* to sail near a coast সাগৰৰ কাষে কাষে জাহাজেৰে যা । —*v. t.* জাহাজেৰে গৈ সাগৰৰ দাঁতি চাপ । —*er n.* a vessel sailing along the coast সাগৰৰ দাঁতিত চলোৱা জাহাজ । —*ing n.* sailing near land সাগৰৰ কাষে কাষে যাওন বা দাঁতিয়ে দাঁতিয়ে বেহাবেপাৰ কৰণ । —*line n.* a shore line সাগৰৰ দাঁতিৰ সীমা । —*wise*=along the coast দাঁতি-কাষেৰেহি ।

Coat (ক'ট্) *n.* a kind of wellknown garment কোট-চোলা ; any covering কোনো আবৰণ বা গা ঢাকনী ; the hair of a beast জন্তুৰ গা-ঢকা নেম ; a membrane লতাচাল, ঢাক্ চাল ; a layer as of paint লেণ্ড, তৰপ । —*v. t.* to cover ঢাক, লেণ্ড দে ; (বস্ত্ৰ) পোচ দে । —*ing n.* a covering ঢাকনী, লেণ্ড । —*of arms*=armorial devices জাতীয় বীৰত্বৰ চিন । —*of mail* জাখৰ, কৰচ, ধাতুৰে কৰা চোলা । **Turn one's coat**=to change side or principles দল বা মত পৰিবৰ্তন কৰ বা সলা । **To cut the coat according to the cloth**=আয় বুজি ভগন কৰ । **To dust one's coat**=গ্ৰহাৰ কৰ । **To turn one's coat**=দল এৰ । **To wear the king's coat**=চিপাহীৰ কাম কৰ ।

Coax (ক'ক্স) *v. t.* to persuade by flattery, to soothe, to pet চুকচুকা, উলম্বা নিছুকা, ফুল্লা । —*er n.* চুকচুকাওঁতা । —*ing n.* চুকচুকনি, তুংতুঙ্গনি, ফুল্লানি ।

Cob (কব্) *n.* the spike of maize গোম-ধানৰ শুং ; a short and strong house কটীয়া বলী ঘোড়া ; a male swan মতা বিলাভী ৰাজহাঁহ ।

Cobalt (ক-বাল্ট্) *n.* a metal এবিধ খনিজ ধাতু । a blue pigment prepared from meteoric stones এবিধ ধাতুৰ পৰা কৰা নীলা ৰং ।

Cobble (কব্ল্) *n.* a round stone পানীত বাগৰি বাগৰি মিহি-হোৱা ঘূৰণীয়া শিল ।

Cobble (কব্ল্) *v. t.* to mend coarsely (as shoes) তালি বা তাপলি মাৰ (যেনে জোতাত) । —*n.* a small fishing boat সৰু জালোৱা নাও । —*bler n.* one who mends shoes মুচীয়াৰ, ফটা-জোতা বাতৌতা ।

Cobra (ক'-ব্ৰা) *n.* a very poisonous snake ফেটী গোম সাপ ।

Cobweb (কব্-ওৱেব্) *n.* a spider's net or web মকৰা জাল ; a device to entrap ফান্দ ; anything flimsy or obscuring মকৰা জালৰ দৰে ফিচফিচিয়া বস্তু ।

Cocaine (ক'-কেইন্) *n.* a preparation from the leaves of *Coca* tree which produces in sensibility অজ্ঞান কৰা এবিধ বিহ দৰৱ ।

Cocagne, Cocaigne or Cockaigne (কক-এন্) *n.* an imaginary country of delight and pleasure কাল্পনিক সুখময় দেশ ।

Cochineal (কচিনিয়েল্) *n.* a dye stuff obtained from certain insect আলতা, লাংপৰা কৰা ৰঙা বৰণ ।

Cock (কক্) *n.* the male of birds especially of the domestic fowl মতা কুকুৰা, মতা চৰাই ; a strutting chief আড়ম্বৰ কৰি ফুৰা নায়ক ; a weather cock বতাহৰ গতি দেখুৱা সঁজুলি ; a tap পানীয়া বস্তু ওলাবলৈ দিয়া নলৰ মুখৰ ঠিলা ; lock of a firearm বন্দুকৰ ঘোড়া ; a pile of hay শুকান ঘাঁহৰ দম । —*v. t.* to set erect থিয় কৰ ; to pull back the lock of a gun হিলৈৰ ঘোড়াটো টান মাৰ ; to set up মূৰত থুৱা বা পিন্ধা । —*v. i.* to strut আড়ম্বৰ কৰি ফুৰ । —*y adj.* impudent ফিঙফিঙীয়া, কেপেৰিপাতি ফুৰা । —*crow or—crowing*=early morning নিচেই ৰাতি-পুৱা, দোকমোকালি ; কুকুৰাৰ ডাক । —*fight*=a cock match কুকুৰাৰ যুজ । —*pit*=an enclosed space where cock fighting is held কুকুৰা যুজোৱা ঠাই ; a frequent fighting ground সদায় যুজৰ ঠাই । —*ed hat*=a three cornered hat তিনিকোণীয়া টুপী । —*eyed*=কেৰা । —*tail*=an untrained race horse ভালকৈ নিশিকোৱা দৌড়ৰ ঘোড়া ; ডেঙ্গুচালি কৰা লোক । —*sure adj.*

quite sure নিশ্চয়, নিঃসন্দেহ। —boat *n.* a small boat জালিৰোট, সৰু নাও। —loft *n.* a room in a house next the roof পকী-ঘৰৰ নিচেই ওপৰত কৰা কুঠৰী। Cock of the walk = দলপতি। Cock and bull story = ফাঁ মৰা কথা, মিহা গল্প। Cock-a-hoop = আনন্দত ডেঙপাৰি উঠা। Cock of the school = পঢ়াশালিত লৰাজাকৰ দলপতি। That cock won't fight = ই চাতুৰী নেখাটিব।

Cockade (ক'কেড) *n.* a knot of ribbon worn on the hat টুপীৰ ওপৰত লগোৱা চিন।

Cockatoo (কেকটু) *n.* a species of parrots এবিধ শকত ডাঁটে।

Cockatrice (ককেট্ৰিচ্) *n.* a fabulous serpent নাগ, কাক্সনিক সাপ।

Cocker (ককাৰ্) *v. t.* to fondle, to pamper আলহ-উদহ কৰ; ভাল বাছি থুৱা। —*n.* a small dog সৰু চিকাৰী কুকুৰ।

Cocket (ককেট্) *n.* a certificate from the custom house বেপেকৰা মালৰ বাবে মাচুল লোৱা অফিচৰ পৰা দিয়া চাৰ্টিফিকেট।

Cockle (ককল্) *n.* weed among corn এবিধ বন; a shell-fish এবিধ সাগৰীয় শামুক। —*v. i.* to wrinkle কৌচ খাই থোপা হ। —brained = ভেৰা, নিৰ্ৰোধ।

Cockney (কক্‌নি) *n.* a townsman নগৰীয়া মানুহ; one born in London লণ্ডন নগৰত ওপজা।

Cockroach (কক্‌ৰ'চ্) *n.* a kind of beetle পঁইতা-চোৰা।

Cockscomb (ককচ্-কম্) the crest of a cock কুকুৰাৰ জঁ; a fop ফুলবান্ধ; the name of certain plants এবিধ গছৰ নাম; বজ্জামৰিচাৰ ফুলৰ দৰে ফুল।

Cockswain see Coxswain.

Coco, Cocoa (ক'-ক') *n.* a plam tree producing coco-nut or cocoa-nut নাৰিকল গছ। Coco-nut = নাৰিকল।

Cocoa (ক'-ক') *n.* the seed of the chocolate tree এবিধ গছৰ গুটি (ইয়াত চাহৰ দৰে খায়)।

Cocoon (ককুন্) *n.* the sheath spun by the silkworm এড়ী বা মুগাৰ খোলা, পলুৰ বাহ, লেটা। —ery *n.* এড়ী মুগা আদিৰ পুল পোহা ঠাই।

Coction (কক্‌শ্বন্) *n.* the act of boiling or cooking দিজেৱা বা তপ্তোৱা কাম, বন্ধন, পাক।

Cocktile *adj.* hardened by fire জুইত সেকা বা পোৰা।

Cod, codfish (কড্, কড্‌ফিছ্) *n.* a kind of sea fish এবিধ ডাঙৰ সাগৰীয় মাছ; a husk চোকোৰা। Cod-liver oil = কড্-মাছৰ পিতেৰে কৰা ঔষধ।

Coddle (কডল্) *v. t.* to fondle আদৰ কৰ, উলমুলা। —*n.* a pampered being আলসুৱা দুৰ্বলী মানুহ।

Code (ক'ড্) *n.* a digest of laws; a system of rules নিয়ম কানুন, বিধি-বিধান, সংহিতা। —*ify v. t.* to reduce to a code আইনভুক্ত কৰ, নিয়ম বান্ধ। —telegram বিজুলী ডাকত দিয়া সঙ্কেত বাতৰি। —ification *n.* আইনভুক্ত কৰণ।

Codex (ক'কেড্) *n.* a manuscript পাণ্ডুলিপি; হাতে-লিখা পুথি। *pl.* Codices.

Codger (ক'জ্জাৰ) *n.* a mean fellow ইতৰ জন। a queer old fellow অদ্ভুত ধৰণৰ বুঢ়া।

Codicil (কডিচিল্) *n.* supplement to a will উইলনামাৰ লগৰ জোড়পত্ৰ।

Codilla (ক'ডিলে) *n.* শন বা মৰাপাটৰ জবৰা ভাগ, জোখা।

Co-eds (ক'-এ'দচ্) *n.* (Slang) co-education মতা মাইকী একেলগে পঢ়া।

Coefficient (ক'এফিচেণ্ট্) *n.* that which co-operates with another thing সহকাৰী বস্তু; (Math.) a factor কোনো সংখ্যাৰ গুণক।

Coequal (ক-ইকুৱেল্) *adj.* equal with another যোৰৰ, সমনীয়া, একে শ্ৰেণীৰ লোক। —lity সমতা।

Coemption (ক'-এম-শ্বন্) *n.* the purchasing of the whole of a commodity কোনো বস্তু খাউকতে কিনা।

Coerce (ক'আৰ্ছ্) *v. t.* to compel, to restrain by force জোৰ কৰ, বাধ্য কৰ, বলৰে আটক কৰ বা দমন কৰ। —cion *n.* restraint, forcible action বলপ্ৰকাৰ, বলৰে আটক কৰণ, জোৰজবৰ, দমন। —cive *adj.* compelling জোৰ-জবৰ, জবৰদস্তী, কমতাপন্ন, দমনকাৰী। —ly *adv.* by force বলৰে, ধৰি-বাছি।

Co-essential (ক'এচে'ন'শিয়েল) *adj.* partaking of the same essence সমানে লাগতীয়াল, একে গুণব।

Coeval (ক'-ইভেল) *adj.* of the same age সম-বয়সীয়া, সমবয়স্ক, একে সময়ব। —*n.* সমান বয়সৰ লোক, একে সময়ৰ মানুহ।

Co-exist (ক'-এগজিষ্ট) *v. i.* to exist together একে সময়তে থাক। —*tence n.* লগেভাগে থকা।

Co-extensive (ক'-এক্সটে'ন'চিভ্) *adj.* equally extended সমানে বিস্তৃত।

Coffee (কফ-ফি) *n.* a drink prepared like that of tea by infusion of the powdered seeds of the coffee plant কফি পানী। —*berry* কফি গুটি। —*house* কফিপানী আদিৰ দোকান। —*pot* কফি খোৱা পিয়াল।

Coffer (কফ আৰ্) *n.* a chest for money or treasure ধন সোণ খোৱা পেৰা বা চন্দুক।

Coffin (কফিন্) *n.* a chest for a dead human body মৰামানুহ ভৰাই নিয়া বাকচ। **To drive a nail in one's coffin**=বেগতে মৰিবলৈ বা ধ্বংস কৰিবলৈ উপায় কৰা।

Cog (কগ্) *n.* a tooth on a wheel চকৰিব দাঁতৰি বা দাঁত, লোৰে বা আন ধাতুৰে কৰা বৃত্ত'বীৰ চাৰিওকাষে থকা কাঁইট। —*v. t.* to stop a wheel by putting something before it ঠেকা বা ভেজা দি বাধ। —*wheel*=a toothed wheel খাঁজকাটা দাঁতৰি থকা চকৰি।

Cog (কগ্) *v. t.* to cheat, to wheedle ভুৱা দে, ছল কৰ। —*n.* deception ছলনা, ফাঁকি।

Cogent (ক'জ়ে'ন্ট্) *adj.* forcible, convincing বলবৎ, প্ৰবল, সাঁকড়া, প্ৰত্যয়জনক। —*cy n.* power, urgency প্ৰত্যক বল, শক্তি।

Cogitate (কজি'টেই) *v. i.* to meditate, to ponder চিন্তা কৰ, ধ্যান কৰ, ঘূমনি লাগ। —*tation n.* deep thought গভীৰ চিন্তা, ঘূমনি। —*tative* চিন্তাশীল, ঘূমনি লগা।

Cognac (কনিহেজ্) *n.* একৰকম ব্ৰাণ্ডী মদ।

Cognate (কগ-নেট্) *adj.* of the same family, related by blood আপোন সৰস্বতীয়া, গাভলগা, বংশৰ, মাতৃপক্ষৰ; (*opp.* Agnate) **Cognition** সম্বন্ধ।

Cognisable (কগনিজেবল্) *adj.* that may be

known জ্ঞাতব্য, বোধগম্য; liable to be tried or investigated বিচাৰ কৰিব পৰা, বিচাৰযোগ্য, বিচাৰৰ নিমিত্তে গ্ৰহণীয়, যেনে—**Cognisable case**=আদালতৰ অনুমতি নোহোৱাকৈয়ে পুলিছে তদন্ত কৰিব পৰা মোকদ্দমা, পুলিছ গ্ৰহণীয় মোকদ্দমা। —**sance,—zance** (কগনিজেজ্) *n.* knowledge সন্ত্বেদ, বুজ, জ্ঞাননী; judicial notice, jurisdiction এলাকা, বিচাৰৰ ক্ষমতা, চিন্তা; a badge চাপ'ৰাচ।

Cognisant (কগনিজেজ্) *adj.* having knowledge of বুজখকা, জ্ঞান।

Cognition (কগনিজন্) *n.* certain knowledge বুজ, জ্ঞাত বিষয়ে, সন্ত্বেদ।

Cognomen (কগন-মেন্) *n.* a nickname উপভূলা নাম, উপকৰা বাজে নাম।

Cohabit (ক'হেবিট্) *v. i.* to live together as husband and wife সহবাস কৰ, মতা তিৰোতাৰ দৰে লগেৰে থাক। —*tion* সহবাস।

Co-heir (ক'-এয়াৰ) *n.* joint heir লগবীয়া উত্তৰাধিকাৰী, সহ ওৱাৰিচ।

Co-here (ক'-হিয়েৰ্) *v. i.* to stick together, to be constant লাগি ধৰ, গোটেখা, সংলগ্ন হ, মিলহ। —*rence n.* a sticking together লাগি ধৰণ, সংলগ্ন হওন; একেলগে হওন union of parts ঐক্য। **Coherent** *adj.* connected লগালগি; সংলগ্ন, consistent মিল থকা। —*ly adv.* লগালগিকৈ, ঐক্যৰূপে।

Cohesion (ক'-হিছন্) *n.* act of uniting together লগ-লাগি ধৰা কাৰ্য্য, লগলাগন; চুটী বস্তু পৰস্পৰে গোটেবান্ধিব পৰা শক্তি, সংলগ্নতা। —**alive** *adj.* sticking into a mass, having the power of uniting গোটেবান্ধা, গোটেখাব পৰা, লগলগা। **Cohesiveness** *n.* লিপিতখাই ধৰণ।

Coif (কাইফ্) *n.* a tight cap মূৰত লিপিত খাই ধৰা উকা টুপী। —*v. t.* to cover the head টুপী পিন্ধ।

Coiffeur (কোঅফ্-আৰ) *n.* a head dresser মূৰৰ সাজ কৰোতা।

Coign (কইন) *n.* a projecting corner বাহিৰলৈ বাহু হৈ থকা কাণ। **Coign of vantage**=an advantageous position সুচল স্থান।

Coil (কইল্) *v. t.* to wind into a ring মেৰা, আধাৰি পকা ; to twist ঘোৰ খুৱা । —*n.* a rope or wire which has been gathered into a ring জৰী বা টাৰৰ মেৰ, আধাৰি, বিৰিয়া ; tumult noise হাই-উকমি, জঞ্জাল । **Coil up** = মেৰ বান্ধ (যেনে সাপ), থিৰ দি থাক । **Mortal coil** = trouble of human life সংসাৰৰ জঞ্জাল, মানুহ-জীৱনৰ অশান্তি ।

Coin (কইন্) *n.* piece of metal stamped as money মুদ্ৰা, টকা, পইচা ইত্যাদি, মোহৰ বা চাপ মৰা ৰূপ সোণ আদি । —*v. t.* to stamp metal সোণ ৰূপ আদি ধাতু চাপ মাৰ, মোহৰ মাৰ ; to make or invent সাজি উলিয়া, গঢ় । —*ing n.* minting টকাশালত টকা গঢ়া ; মনেৰে ভাবি উলিওৱাটো । —*age n.* the act of coining money টকা গঢ়ন ; fabrication of something newly পান্ধন, নকৈ সাজি কোৱা, কল্পনা । **To pay a man in his own coin** = যি যেনে কৰে তাকো তেনে কৰ, যেনে কুকুৰ তেনে টাঙোন দে । **Coinage of words** = শব্দশাল ।

Coincide (কইন্সাইড্) *v. i.* to agree মিল হ ; to fall in with লাট লাগ, একে হ । —*dence n.* agreement মিলন, জোৰা লাগন, সংযোগ । the occurrence of an event at the same time with another এটা ঘটনাৰ লগতে ইটো আন এটা উপস্থিত হোৱা, লগতে হোৱা ঘটনা । —*dent adj.* মিল ।

Co-inheritor (ক'ইন্হে'ৰিটৰ্) *n.* joint-heir সম-উত্তৰাধিকাৰী । —*tance n.* সম-উত্তৰাধিকাৰী স্বৰূপ ।

Coir (কইৰ্) *n.* the fibre of the cocoanut নাৰিকলৰ বাকলিৰ আঁহ, নাৰিকলৰ বশী ।

Coition (কইশ্ব্) *n.* sexual intercourse ক্ৰীসংসৰ্গ, মৈথুন ।

Coke (ক'ক্) *n.* fuel obtained by heating coal আধাপোৰা কয়লামাটি ।

Colander, Cullend (কলেণ্ডাৰ্) *n.* a vessel having holes in the bottom used as a strainer থৰাৰি । **Colation n. act of straining ছেঁকা কাম, ছেঁকন ।**

Cold (কল্ড্) *adj.* not hot চেঁচা, শীতল, জ্বৰ ; spiritless নিকংসাহী, বাগজাল নোহোৱা, অনাৰি ;

reserved গহীন, হেনামেঠা ; unfriendly গোথোৰা । —*n.* absence of heat, coldness জ্বৰ ; a disease caused by cold কাহ-কৰৰ বেমাৰ, পানীলগা বেমাৰ । —*ly adv.* without warmth অনাদৰকৈ, গোথোৰা-মুৱাকৈ । —**blooded** = without feeling নিষ্ঠুৰ । —**bloodedly** নিষ্ঠুৰভাৱে, নিৰ্দয়কপে । —**hearted** নিমৰমিহাল, দৰ্ভাৰ্ষ নোহোৱা । **To take cold, to catch cold** = পানী লগা । **In cold-blood** = ইচ্ছাপূৰ্বক, খং নুঠাকৈয়ে । **Throw cold water** = to discourage নিকংসাহ কৰ, ডতা । **Cold weather** = জাবকালি । **Cold-war** = দুহুয়া যুদ্ধ ।

Colic (কলিক্) *n.* a pain in the bowels পেটৰ বিষ, পেট-কাঁমোৰণি ।

Collaborator (কলেবৰেটৰ্) *n.* an associate in labour একেলগে কাম কৰোঁতা, কামৰ সহায়ক । (বিশেষকৈ সাহিত্য আৰু শিল্প-কৰ্মত ।)

Collapse (কালপচ্) *n.* a falling away পতন, হেপেটা বা হেৰেপা খাই পৰাটো, ভাঙ্গি পৰা । —*v. i.* to fall together, to break down হেৰেপা খাই পৰ, ভাঙ্গি পৰ ; to lose heart মন ভাগ, হঠাৎ ধাতু যা । —**lapsable, lapsible adj.**

Collar (কল্এৰ্) *n.* something worn round the neck গলা-বান্ধনী, ডিঙিত মেৰাই শিছা কাপোৰ বা আন কোনো সাজ । —*v. t.* to put on a collar ডিঙিৰ সাজ শিছা ; to capture ঘাৰ নোৱাৰাকৈ ধৰ । **Collar beam** = চতি । **Collar-bone** = ডিঙিৰ হাড় ।

Collate (কল্-এট্) *v. t.* to examine and compare মিলাই চা, মিলাই চাবলৈ সংগ্ৰহ কৰ (যেনে পুথি), মোকাবিলা কৰ ; to present to a benefice ধৰ্মৰ অৰ্থে দান কৰ ; to gather and place in order সংগ্ৰহ কৰি যুক্তিযুক্ত, চপাই কোঁচাই দিহা লগা । —*ation n.* act of collecting মিলাই চোৱা কাম, সংগ্ৰহ কৰণ, মোকাবিলা কৰণ ; a repast জলপান ; a gift to a benefice ধৰ্মৰ অৰ্থে দান । —*ator n.* one who collates সংগ্ৰাহক । —*lative adj.*

Collateral (কলেটাৰেল) *adj.* being side by side লগালগি, ওচৰাওচৰি ; corresponding আনুবন্ধিক । —**relations** = জাতি, কুইয় ।

dence = বাজে আনুযায়িক প্রমাণ। —**security** = উপকরা জামিন।

Colleague (কল্-ঈগ্) *n.* an associate in office লগৰীয়া, সহযোগী। —*v. i.* to unite যোগ হ, একেগোট হ; to conspire চক্রান্ত কৰ।

Collect (কল্-এক্ট্) *v. t.* to bring together, to assemble চপা, গোটবুৰা, সংগ্ৰহ কৰ; to raise subscription টকা তোল বা আদায় কৰ; to infer অনুমান কৰ, বুজ। —*v. i.* to accumulate ধোপ্ খা, একত্ৰিত হ। **Collector** *n.* one who collects money টকা তোলোঁতা, সংগ্ৰহ কৰোঁতা; the officer of a district collecting revenue কলেক্টৰ চাহাব। —**roate** = the Revenue office কলেক্টৰী আদালত। **Collection** *n.* anything collected সংগ্ৰহ; the money collected তুলি জমাকৰা টকা, তহচিল, আদায়। —**tive** *adj.* formed by gathering একত্ৰিত, সমূহ; সমূহবোধক (বাক্যবৰ্ত্ত)। —**tively** *adv.* in a body একেলগে মিলি, মুঠেই। **To collect oneself** = তে পা। **Collectivisation** *n.* সকলোৰে ভূসম্পত্তি একেলগ কৰণ; কচীয়া দেশৰ নতুন নিয়ম মতে বৰ সৰু সকলোকে বলেৰে সমান কৰা বিধান।

College (কলেজ্) *n.* an assembly সভা, সমাজ; a seminary of learning, an institution ওখ খাপৰ বিদ্যালয় বা পঢ়াশালি। **Collegian** *n.* a member or inhabitant of a college প্রধান বিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ বা শিক্ষাবিষয়ক সভাৰ সমজুৰা। **Collegiate** *adj.* pertaining to a college ওখ খাপৰ বিদ্যালয় সম্পৰ্কীয়।

Collet (কলেট্) *n.* the part of a ring in which a stone is set আঙ্গঠিৰ ওপৰৰ বাহৰ পত্তোৱা ভাগ, চকা।

Collide (কলাইড্) *v. i.* to dash together ঠেকা খা, ইটে-সিটে খুন্দা খা।

Collier (কলিয়েৰ্) *n.* one who works in a coal-mine কয়লাৰ খনিত কামকৰা মানুহ; a ship to carry coal কয়লামাটি কঢ়িওৱা জাহাজ।

Colliery (কলিয়েৰী) *n.* a coal mine কয়লাৰ খনি, নাগ-মাটিৰ আকৰ।

Colligate (কলিগেট্) *v. t.* to bind together একেলগ কৰি বান্ধ।

Collingual (কলিগুৱেল্) *adj.* speaking the same language একে ভাষা কোৱা।

Collision (কলিঅন্) *n.* clashing, conflict খুন্দা, ঠেকা, বিৰোধ, বাধা, মূঁজ।

Collocate (কল্-অ'-কেট্) *v. t.* to set in order একে ঠাইতে থা, চক্ৰাই-কোঁচাই থা।

Collocation (কল'কিউঅন্) *n.* mutual discourse কথাবাৰ্তা, কথোপকথন, আলাপ।

Colloquy (কল্-অ'-কুই) *n.* mutual discourse, conversation পৰস্পৰ কথোপকথন, আলাপ।

Colloquial *adj.* used in conversation কণ্ঠতে ব্যৱহাৰ কৰা, কথা কণ্ঠতে কোৱা, চলিত। —**lism** = expression used in familiar talk চলিত মাত বা কথা।

Collude (কল্ ইউড্) *v. t.* to conspire in a fraud চক্রান্ত কৰ, মতভা কৰ, যোগ হৈ ছল কৰ।

—**lusion** (—লিউঅন্) *n.* a secret agreement to deceive, deceit চক্রান্ত, অভিসন্ধি, ছল কৰিবলৈ যোগ হওন। —**sive** *adj.* deceitful ছলনাকামী, ফাং পতা, কাৰ্দাজি। —**ly** *adv.* অভিসন্ধি কৰি।

Collyrium (কলিৰিয়ম্) *n.* a kind of eye-salve or eye-wash অঞ্জন, চকুৰ পিৰিকটিত যিহা এবিধ ক'লা বস্তা।

Colocynth (কল'চিফ্) *n.* a kind of purgative এবিধ জ্বলাপ হোৱা দৰব।

Cologne (কল'ন্) *n.* a perfumed liquid এবিধ সুগন্ধি আৰক। **Eau de-cologne** = অডিকলন বোলা সুগন্ধি আৰক।

Colon (ক'লন্) *n.* the lower part of intestine ভিতৰে পেটৰ নিচেই শেষ ভাগ।

Colon (কোলন্) *n.* the mark (:) লেখাত ব্যৱহাৰ কৰা এবিধ বিৰাম চিন।

Colonel (কৰ্ণেল্) *n.* the commander of a regiment ৰেজিমেন্টৰ কৰ্ণেল চাহাব, তলতীয়া সেনাপতি। —**cy** *n.* উচ্চ সেনাপতিৰ বাব বা অফিছ।

Colonnade (কল'নেড্) *n.* a range of columns, or a row of trees গছৰ বা পকা খুটাৰ শাৰী।

Colony (কল'নী) *n.* a settlement in a distant country, a body of persons who form a settlement in another country পমুহাৰাজ্য, উপনিবেশ, এক দেশৰপৰা আন দেশলৈ উঠি গৈ

বসতি কৰা মানুহ। —*nial adj* pertaining to a colony পমুৱা ৰাজ্য বিষয়ক, পমুৱা ৰাজ্যৰ। —*nist n.* an inhabitant of a colony পমুৱা ৰাজ্যৰ লোক। —*nise v. t.* to plant a colony in পাম ল, উপনিবেশ স্থাপন কৰ। —*isation n.* act of colonising পাম, উপনিবেশ।

Colophon (কল-ফন্) *n.* ভণিতা, পুথিৰ অন্তত লেখা নাম-ধাম।

Colophony (কল'ফনি) *n.* তাপিন গছৰ আৰক।

Colossus (কল'চ'চ) *n.* a gigantic statue বৰ প্ৰকাণ্ড মূৰ্তি। —*sal adj.* gigantic প্ৰকাণ্ড, বৃহৎ।

Colostrum (কল'চট্ৰাম) *n.* the first milk of a mammal ফেঁহু, জগাৰ পাচত খোৱোৱা ঘন গাখীৰ।

Colour (কলাৰ্) *n.* a property of light, hue বৰণ, ৰং, বোল; appearance মুখৰ জেউতি বা কান্তি; a pretext, false show, guise ছল, ফাঁকী; kind বিষ, প্ৰকাৰ। **Colours** (*pl.*) a flag ধ্বজা, পতাকা; paints ৰং, বোল। — *v. t.* to dye, to stain ৰং লগা, বোলা; to exaggerate বৰণ লগা, পুং-বঢ়া, অতিবৰ্জিত কৰ। —*v. i.* to blush লাজ কৰ। —*rabable adj.* designed to conceal বাহিৰে ৰংভীয়া, লোক-দেখনীয়াৰ। **Coloured adj.** having a colour বঙীৰ, ৰঙা-ৰঙা, বৰণ থকা, বোলোৱা। —*blind* বঙৰ বোধ নথকা। —*less*=transparent ফট-ফটীয়া, জলজঙ্গীয়া। **Colouring**=act of dyeing বোলোৱা কাম। **A person of colour**, **Coloured people**=আফ্ৰিকা দেশবাসী নিগ্ৰো। **Primary colours**=মূল ৰং, (বঙ্গা, কলপতীয়া, বেঙুনীয়া)। **Secondary colours**=উৎপন্ন ৰং। **Water-colours**=তেলৰ সলনি পানী মিহলাই কৰা ৰং। **Change colour**=সেতা হ, লাজ লাগ, মুখ আমোলা। **To come out in one's true colours**=আচল স্বভাৱ বা প্ৰকৃতি প্ৰকাশ কৰ, নিজ মূৰ্তি ধৰ। **To desert one's colours**=to abandon one's duty কৰ্তব্য কামত পৰামুখ হ। **To fight under false colours**=মিছা চেলু লৈ বিবাদ কৰ। **To stick to one's colours**=কাষে মত বা দল নেৰ। **Under colours of**=under the pretext of চেলু লৈ, চল লৈ। **Without colour**=অকপটে। **To give colour to**=সাজি পাৰি তোলা। **To strike one's**

colours=অধীনতা স্বীকাৰ কৰ। **To see things in their colours**=আচল অৱস্থা বুজি প। **To paint in bright colours**=বৰণ লগাই কথা ক।

Colt (কল্ট্) *n.* a young horse ছোৱাপোহালি; an awkward person কুদৃত মানুহ। —*tish adj.* like a colt, frisky, wanton দেওপৰা, নিলাজ।

Colter' Coulter (কল্টাৰ্) *n.* হালবোৱা লোৰ ফালৰ মুখ।

Columbine (কলাম্ব-বাইন) *adj.* of or like a dove কপৌ চৰাইৰ দৰে। —*n.* a genus of plants এবিধ ফুল; the heroine of a pantomime ডুজডীয়া নাটকৰ নায়িকা।

Columbary, Columbarium *n.* dove cot or pigeon-house কপৌ বা পাৰৰ সজা; মৰা মানুহৰ অস্থি থোৱা খো।

Column (কলাম) *n.* pillar স্তম্ভ, থাম, পক'ঘৰৰ মূৰ্তি; a body of troops in files সেনা দলৰ শাৰী; a row of lines in a book in a perpendicular division কিতাপ বা কাগজৰ এপিঠিত লিখা কথাৰ একোভাগ বা ঘৰ।

Colure (ক-লিওৰ্) *n.* one of the two great imaginary circles intersecting each other at the poles মেৰুৰ মাজেদি যোৱা এটা কাল্পনিক ঘেৰ বা বৃত্ত।

Coma (কমে) *n.* stupor ঘোৰ নিদ্ৰা, অচেতন অৱস্থা; a tuft জোপোহা থোপা, গোছ। **Comatose adj.** drowsy টোপনি-গুৱা, টোপনি-বহীয়া; শোথবোগ।

Comb (কম্) *n.* a toothed instrument for clearing hair, wool &c. ফণি; the crest of a cock কুকুৰাৰ জ; the collection of cells for honey মৌৰ চাক্। —*v. t.* to dress with a comb ফণিয়া, মূৰ আঁচোৱা। —*ings n.* (*pl.*) hairs combed off ফণিত অহা ছিগা চুলিবিলাক।

Combat (কম্বেট্) *n.* a struggle, a fight যুঁজ, মাৰামাৰি, ধেৱা। —*v. t.* or *v. i.* to fight যুঁজ; to oppose, to contend বাধা দে; বিবাদ কৰ। **Combatant n. one inclined to fight যুঁজাৰু। —*tive adj.* যুঁজাৰু, যুঁজিবচৰা।**

Combine (কম্বাইন্) *v. t.* to unite, to join together জোৰ লগা, গোট খুওৱা। —*v. i.* to

come into close union মাউখ পাত, লগ লগা, মিহলা। —**nation** *n.* সংযোগ, দল, মাউখ, এক-গোট। **Combination-room** কলেজৰ বৈঠকখানা।

Combust (কমবষ্ট) *adj.* burned by the sun সূৰ্য্যৰ তাপত দহা। —*v. t.* দহ কৰ। —**tible** *adj.* liable to burn জ্বলাৰ পৰা, জুই লাগিব পৰা। —*n.* সহজে জুই লাগিব পৰা বস্তু। —**bustion** *n.* a burning দাহিকা শক্তি, দহন। —**tive** *adj.* liable to take fire সহজে জুই ধৰা।

Come (কাম্) *v. i.* (*pa. t.* came ; *pa. p.* come) to move toward this place, to draw near, to arrive at আহ, ওলা ; to happen হ বা ঘট। —**ing** *n.* approach, ensuing অহা, আগত। **Come what may**=যেই হক। —**about**=to happen ঘট, হ। —**across**=to meet লগ পো, সাক্ষাৎ হ। —**at**=to reach আহি পো, ঢুকি পো। —**between**=to intervene মাজত পৰ্। —**by**=to pass, to come near ওচৰেদি যা, ওচৰ চাপ ; to obtain পো। —**down upon** সেকা দে, ভিৰদ্ধাৰ কৰ, পত্ কৰ। —**down with** একেবাৰেই আদায় কৰ। —**high or low** দাম বেচি হ, বা কম হ। —**home to**=(কোনো কথা) গাত লাগ বা মনত লাগ। —**in**=to enter, to yield প্রবেশ কৰ, সোমো, সৈমান হ। —**in for** কিবা পাবলৈ আশা কৰ বা দাবি কৰ। —**of**=to spring from, to descend from উৎপন্ন হ, জন্ম হ, as *He comes of a respectable family* =তেওঁ ভাল মানুহৰ সন্তান। —**off**=to escape, to come away সাৰি যা, ওলাই যা, হৈ যা। —**out**=to depart from বাজ ওলা ; to result ফল-ধৰ ; to be published প্রকাশ হ, জনাজাত হ। —**out with**=to tell জনা, ক। —**over**=to befall ঘট ; to surpass অতিক্রম কৰ। —**o' will** আপোনো আপুনি হোৱা ; জহবা সন্তান। —**round**=to happen in time সময়মতে হ ; ঘূৰি আহ, এক পক্ষ এৰি অগ্ৰ পক্ষৰ লগ ল ; to recover আকৌ সুস্থ হ, জ্ঞান পো। —**short**=to fail, to be deficient কম হ, নাটনি হ, নোজোৰা হ। —**short of**=কৰিবলৈ অপাৰগ হ। —**to**=to amount to হ ; to obtain প্রাপ্ত হ ; to consent বাঞ্ছী হ ; to recover from a swoon চেতন পো। —**to blow**=কিলাকিলি কৰ। —**to light**=ওলাই পৰ।

—**to terms**=চুক্তি কৰ, মিল হ। —**to the point**=আচল কথাই আহ। —**to grief**=খঁতৰ খাঁ, ঘাটি খা, বেজাৰ পো। —**to pass**=to happen হ, ঘট। —**true** সঁচা বুলি জান, কলিয়া। —**under**=to be included ভুক্ত হ, অধীন হ। —**upon**=to attack আক্রমণ কৰ, দাৱী কৰ। —**up with**=to reach সমান হ, লগ ধৰ। *May I come in, Sir !* =ডাঙ্গৰীয়া ! মই সোমাব পাৰোনে ? *How did he come by it ?* =সি এইটো কেনেকৈ পালে ? *I will see, when you come in my way*=মোৰ হাতত পৰিলে তেতিয়া মই চাম আৰ্থাৎ তেতিয়া মই সুধাই নেৰো। *He is a new-come*=তেওঁ নতুন মানুহ, তেওঁ ইয়ালৈ নকৈ আহিছে।

Comedy (কমেডি) *n.* a humorous dramatic piece ধেমেলীয়া নাট। **Comedian** *n.* a writer of comedies ধেমেলীয়া নাট লেখক ; an actor ভাৱীয়া।

Comely (কাম্লি) *adj.* pleasing, handsome শুৱনি, শুৱলা, সুন্দী। **Comeliness** *n.* লাৰণ্য।

Comet (কমেট) *n.* a heavenly body with a tail নেজাল ভৰা, ধুমকেতু। —*adj.* Cometary, Cometic.

Comfit (কম্ফিট) *n.* a dry sweet-meal শুকান মিঠাই।

Comfort (কম্-ফৰ্ট) *n.* ease, relief, consolation শান্তি, সুখশান্তি, সাহুনা, উৎসাহ, সবয়। —*v. t.* to relieve from pain or distress, to cheer সাহুনা কৰ, নিচুকা, মনভাল কৰ, ভালি লগা। —**table** *adj.* enjoying or giving comfort সুখজনক, কোনো আহকাল নখকা, শান্তজনক, সুকলম। —**ably** *adv.* সুকলমে, কোনো আহকাল নোহোৱাকৈ, সুখেৰে। —**ter**=one who comforts সাহুনাকাৰী ; the Holy spirit পৰম আত্মা ; a long woolen neck-wrap গলাবন্ধা। *Job's comforter*=যি সাহুনা কৰাৰ হলেৰে বেজাৰ বেচি কৰে।

Comic (কমিক্) *adj.* relating to comedy, droll ধেমেলীয়া, হাঁহি ভোলা, বকুৱাল। —**cal** *adj.* funny হাঁহি উঠা, ভেৰাকুটীয়া। **Comique** (কমিক্) *n.* a comic actor ধেমেলীয়া ভাৱীয়া।

Cominform কমিউনিষ্টৰ তথ্য-সম্বন্ধক আন্তৰ্জাতিক অনুষ্ঠান।

Comity (কমিটি) *n.* civility ভদ্রতা, ভদ্র আচৰণ, ভাল ব্যৱহাৰ। **Comity of nations**=আন দেশৰ নিয়মকানুন কোনো এক দেশত চলাই দেখুৱা ভদ্রতা।

Comma (কমা) *n.* the point (,) noting a division of a sentence কমা চিহ্ন। **Inverted Comma**=উদ্ধৃত কৰাৰ চিন (“ ”)।

Command (কম্-মেণ্ড) *v. t.* to order, to direct আদেশ কৰ, হুকুম কৰ; to have within control ক্ষমতাৰ ভিতৰত ৰাখ। —*v. i.* to have authority পৰাকী হ। —*n.* order, injunction, authority হুকুম, আদেশ, ক্ষমতা, প্ৰজ্ঞাপ্ত। —**Adant** *n.* commanding officer সেনা-আদিৰ ওপৰত আদেশ চলোৱা বিষয়া, সেনাপতি।

n. a naval officer under a captain কاپ্তান চাহাবৰ তলে থকা কমান্ডাৰ চাহাব। **Commander in chief**=প্ৰধান সেনাপতি। **Commanding** *adj.* fitted to control or impress শাসনৰ উপযুক্ত, ওখ ডাঙৰ (এতেকে দেখিলে ভয় লগা বা সম্মান জন্মোৱা)।

Commandment *n.* a command, a precept of the moral law আদেশ, উপদেশ-বাক্য। **Commanding view**=a view that can be taken to a great distance চাৰিওফালে বহু-

দূৰলৈকে দেখা। **At Command**=ব্যৱহাৰৰ নিমিত্তে ওচৰত থকা; লগতে পাব পৰা। **On command**=under orders আদেশ প্ৰাপ্ত।

The officer in command=সেনাৰ ওপৰত অধিক হৈ থকা সেনাপতি চাহাব। **Ten commandments**=বাইবেল শাস্ত্ৰৰ মূল উপদেশ-বাক্য দহোটা।

Commemorate (কম্-এ'ব-ৰেই) *v. t.* to celebrate, to preserve the memory by some public act মনত পেলাবলৈ উৎসৱ কৰ, সোঁৱৰা ভিখি কৰ, স্মৰণ ৰাখিবৰ নিমিত্তে কোনো কাম কৰ। —**able** *adj.* স্মৰণযোগ্য। —**ration** *n.* a solemn ceremony in memory of a person or thing সোঁৱৰা উৎসৱ বা ভিখি। —**rative** *adj.* সোঁৱৰোৱা।

(কমে'ক্) *v. i.* to begin, to

originate আৰম্ভ হ, উদ্ভব হ। —*v. t.* to begin আৰম্ভ কৰ, কৰিবলৈ ধৰ। —**ment** *n.* beginning আৰম্ভণ, উপক্ৰম। To commence **M. A.**=এম-এ উপাধি ল। **From the commencement**=আদিৰে পৰা, (কামত) ধৰাৰেপৰা।

Commend (কমে'ণ্ড) *v. t.* to praise, to recommend শ্লাগ, ভাল বোল, প্ৰশংসা কৰ; to give into the charge of গতাই দে। —**able** *adj.* worthy of being praised, laudable প্ৰশংসনীয়, শ্লাগৰ যোগ্য, শ্লাগনীয়। —**dation** *n.* praise প্ৰশংসা, শ্লাগনি। —**datory** *adj.* containing praise শ্লাগযুক্ত। **Commend me to**=kindly remember me to অনুগ্ৰহ কৰি তেওঁক মোৰ কথা কব, অনুগ্ৰহ কৰি মনত পেলাই দিব।

Commensal (কমে'নচেল) *adj.* messing together সহভোজী, একেলগে আহাৰকাৰী। —*n.* a mess-mate সহভোজী লোক। (**L. com.**=together; **mensa**=a table.)

Commensurable (কমে'নচুৰেবল) *adj.* having a common measure সাধাৰণ পূৰক অঙ্ক থকা। —**surate** *adj.* equal in measure or extent একে জোখৰ, সমান পরিমাণৰ, সমান। —**rately** *adv.* সমান পরিমাণে, সমানকপে।

Comment (কমে'ণ্ট) an explanatory note, an observation or remark টীকা, টিপ্পনী, ব্যাখ্যা, মন্তব্য। —*v. t.* to annotate, to make a critical note সমালোচনা কৰ, টীকা কৰ, দোষ-ত্ৰুটি বিচাৰ কৰ। —**tary** *n.* a book containing notes on another book, a comment টীকা, ব্যাখ্যা। —**tation** *n.* অৰ্থ ভাঙ্গনী। —**tator** *n.* one who comments টীকাৰ; অৰ্থ ভাঙোতা।

L. com. and **mens**=mind.)

Commerce (কমাৰ্চ) *n.* interchange of commodities, an extended trade বেপাৰ-বাণিজ্য, সদাগৰী ব্যৱসায়; social intercourse খোৱা, পিন্ধা, লেনু দেনু, চলাচল, লবচৰ। —*v. i.* to trade বেপাৰ কৰ; to have communication with চলকৰ কৰ। —**cial** *adj.* mercantile বাণিজ্য সংকীৰ্ণ, বেহা-বেপাৰ সম্পৰ্কীয়। **Commercial traveller**=কালেজি গোমোস্তা ভ্ৰমণকাৰী সদাগৰ। (**L. mercis**=merchandise.)

Commination (কমিনেশন্) *a* threatening denunciation অভিলাপ, ঈশ্বৰে দিয়া শাস্তিৰ ভাৱ।

Commingle (কম্-ইংগল্) *v. t.* to mix with মিহলা, মিহলি কৰ।

Commminute (কমিনিউট্) *v. t.* to break into small particles গুৰি কৰ। **Comminuted fracture** = হাড়গুৰুলা হওন।

Commiserate (কম্‌ইজাৰেট্) *v. t.* to pity লোকৰ লগত শোক প্ৰকাশ কৰ, লোকৰ দুখ দেখি বেজাৰ কৰ। **Commiserable** *adj.* pitiable শোক লগা, পুতৌ কৰিবলগীয়া।

Commissary (কমিচেৰি) *n.* one in charge of something, a deputy কোনো কাম কৰিবলৈ ভাৰ পোৱা লোক, গোমোস্তা; an officer entrusted with the duty of supplying provisions etc. to an army সেনাৰ বচন যোগনীয়াৰ বিষয়া।

Commissariat (কমিচেৰিয়েট্) *n.* the department for supplying provisions to an army সৈন্যৰ বচন যোগনীয়া আফিচ।

Commission (কমিশন্) *n.* act of committing কোনো কাৰ্য্য কৰণ; that which is committed কৰা কাম, আয়োগ; a trust ভাৰ; authority ক্ষমতা; a written authority ক্ষমতা-পত্ৰ, চনদ, নিয়োগ পত্ৰ; an allowance made to another for transacting business বেপাৰৰ কমিচন, চিনা বেচাৰ বাবে দিয়া পুৰস্কাৰ; a body of persons appointed to investigate something অনুসন্ধানকাৰী সভা। —*v. t.* to give a commission to, to empower, to appoint ক্ষমতাপত্ৰ দে, ক্ষমতা দে, নিয়োগ কৰ। —**isioner** *n.* a member of a commission ভাৰপ্ৰাপ্ত দলৰ কোনো বিষয়া, কমিশ্বনৰ চাহাব। **To issue commission for the examination of a witness** = আদালতত উপস্থিত হব নোৱাৰা সাক্ষীৰ জবাব লবৰ নিমিত্তে কোনো জনক নিয়োগ কৰি পৰওনা জাৰী কৰ।

Commit (কম্-ইট্) *v. t.* to intrust দে, সমৰ্পণ কৰ; to consign জিম্মাত ৰাখ; to do কৰ; to pledge বান্ধ থা; ঘাটি থা; to endanger বিপদত পেলা। —**ment** *n.* act of sending to

prison চোপৰ্দ কৰণ, ফাটেকত দিয়ন। —**tal** *n.* commitment অৰ্পণ; a pledge কৰাৰ, জামিন। —**to memory** মুখস্থ কৰ, আঁৱৰ। —**a crime** = অপৰাধ কৰ। —**to prison** কইদ কৰি ৰাখ, ফাটেক দে। —**to custody** হাজোতত দে। —**to sessions** চেননলৈ চোপৰ্দ কৰ, জজৰ বিচাৰলৈ পঠা। —**one's self** নিজে নিজে বান্ধ থা, খতৰ থা।

Committee (কম্-ইটি) *n.* a number of persons selected for the performance of some special act কোনো এটা বিশেষ কাৰ্য্য কৰিবৰ নিমিত্তে নিয়োজিত লোকসকল, সভা, কামটী।

Commix (কম্-ইক্স্) *v. t.* to mix together মিহলা। —**ture** *n.* মিশ্ৰণ, মিহলোৱা ভ্ৰবা।

Commode (কম'ড্) *n.* a box for holding a chamber utensil পানীচোৱা চৰিয়া থোৱা যন্ত্ৰন।

Commodious (কম'ডিছচ্) *adj.* affording ease and convenience সুচল আৰু সুবিধাজনক; spacious আহল-বহল। —**ness** *n.* convenience সুবিধা, চল।

Commodity (কম্ ডিটি) *n.* convenience সুবিধা; an article of traffic বেপাৰৰ বস্তু। (*pl.*) goods ভ্ৰবা, বস্তু।

Commodore (কমড্ৰ) *n.* the commander of a squadron নৌ-সেনাৰ প্ৰিতবৰ এজন নাযক; the principal ship in a fleet of merchantmen বেপাৰী জাহাজবিলাকৰ প্ৰিতবৰ এখন প্ৰধান জাহাজ।

Common (কমন্) *adj.* belonging to many, public সাধাৰণ, বাহুভূৱ, উমৈহতীয়া; usual, ordinary সদায় হৈ থকা, সহজ পাব পৰা; vulgar চহা; of little value সামান্য, ইতৰ, নীহ, উলা-মূল্য। —*n.* a tract of open land পতিত চৰ্কাৰী পথাৰ। —**age** *n.* চৰণীয়া পথাৰত থকা সাধাৰণ বস্তু। —**alty** *n.* the general body of people সাধাৰণ লোকসমূহ। —**er** *n.* one of the common people as opposed to nobles সাধাৰণ মানুহ, কমন্‌চ্ সভাৰ সমজুৱা। —**ly** *adv.* usually সাধাৰণতঃ। —**place** *n.* a common topic সাধাৰণ বিষয়, সকলোৱে সদায় কোৱা কথা; a remark মন্তব্য। —*adj.* hackneyed সামান্য, ইতৰ, পুৰণি। **Commons** *n.* (*pl.*) the repre-

representatives of the common people in the House of Commons ইংলণ্ডৰ মন্ত্ৰিসভাৰ ৰাইজৰ তৰফৰ প্ৰতিনিধি ; common land বাজহুৱা ঠাই ; food at a common table সকলোৰে একে কঠি ভোজ । **House of commons** =পাৰ্লামেণ্ট-মহাসভাৰ প্ৰজ্ঞাপ্ৰতিনিধি মেল । —**sense**=ordinary understanding সাধাৰণ জ্ঞান, স্বাভাৱিক বোধ, হিতাহিত জ্ঞান । —**forms** খটপত্ৰত লিখা চলিত পাঠ । —**law** ইংলণ্ডৰ দস্তৰ বিষয়ক অলিখিত পুৰাতন আইন । —**property** একমালী সম্পত্তি, উমৈহতীয়া বস্তু । —**room** কুল বা কলেজত থকা লৰাবিলাকে খাই বৈ উঠি আলাপ কৰা কোঠা । —**pleas** (The court of—) ইংলণ্ডৰ হাইকোৰ্টৰ কোনো এক দেৱানী আদালত । **In common** =equally with others উমৈহতীয়াকৈ, একেলগে । **Make common cause with** =to have same aims and interest with মিলামিলি হৈ বা একেলগে কোনো কাম কৰ, স্বার্থ আৰু উদ্দেশ্য একে কৰি চল, যোগ হ ।

Commonweal (কমন্‌উইল্) *n.* public welfare সাধাৰণ হিত বা উপকাৰ, সমাজৰ মঙ্গল, প্ৰজাৰ হিত ।

Commonwealth (কমল্-ওৱেলথ্) *n.* a form of government by the people প্ৰজাতন্ত্ৰ শাসন, প্ৰজাবৰ্গ ।

Commotion (কম'ম্বন) *n.* agitation, tumult, a violent motion আন্দোলন, হলুহুল, আলোড়ন, হৰম্বা, তোলাপাৰ ।

Commune (কমিউন্) *n.* a territorial division in France ফ্ৰান্সৰ কোনো দেশ বিভাগ । —*v. i.* to converse together পৰস্পৰে কথাবাৰ্তা হ, আলাপ কৰ, মেল পাত ; to receive Holy communion খ্ৰীষ্টধৰ্মসম্বন্ধীয় ভোজত যোগ দি প্ৰসাদ ল ।

Communicate (কমিউনিকেট্) *v. t.* to impart, to bestow দে, প্ৰদান কৰ ; to have intercourse with কাৰো লগত চিঠিপত্ৰ চলা ; to partake of the Lord's Supper খ্ৰীষ্টীয় ধৰ্মভোজৰ প্ৰসাদ ল । —**cable** *adj.* that may be communicated জনাব পৰা ; affable ওচৰ চাপি কথাবাৰ্তা হব পৰা । —**nication** *n.* act of communicating জ্ঞাপন, আয়াযাত ; intercourse চলাচল ; আইজাহ ; correspondence চিঠিপত্ৰ ; passage

from place to place বাটপথ ; news বাতৰি । —**icative** *adj.* ready to give information খবৰ বাতৰি দিবলৈ ইচ্ছুক ; unreserved খোলা, সবল ।

Communion (কমিউনিয়ন্) *n.* intercourse চলাচল ; fellowship মিত্ৰভাৰ ; union in religious service ধৰ্মকাৰ্যত মিল ; ধৰ্মকাৰ্যত একেলগ হোৱা লোকসকল । —**nist** *n.* one who holds the principle of holding all things in common সকলো বস্তুতে সকলোৰে সমান স্বত্ব আছে বুলি ধৰা লোক, সমস্বত্ববাদী লোক । —**nity** *n.* common possession সাধাৰণ ভোগদখল, উমৈহতীয়া স্বত্ব ; the public, people having common rights সৰ্বসাধাৰণ ৰাইজ ; a body of persons in the same locality গাঁও বা খেল বন্ধনীয়া লোকসকল, খেল, সমাজ ।

Communique (কমিউনিকে) চৰ্কাৰী ঘোষণা ।

Communism সাম্যবাদ ।

Commutator (কমিউটেটৰ) *n.* one or that which commutes যি সালসলনি কৰে ; an instrument for diverting electric current বিজুলী প্ৰবাহৰ গতি ফিৰোৱা কৌশল ।

Commute (কমিউট্) *v. t.* to exchange সলা বা সলনি কৰ ; to mitigate a punishment কোনো দণ্ড লঘু কৰ । —**table** *adj.* that may be exchanged সালসলনি কৰিবপৰা, পৰিবৰ্ত্তনীয় । —**tation** *n.* exchange, alteration সলনি, পৰিবৰ্ত্তন ; substitution of a penalty from a greater to a less গুৰুদণ্ড ওচাই লঘুদণ্ড কৰণ । —**tive** *adj.* interchangeable সলনিৰ যোগ্য, সলাব পৰা ।

Compact (কম্পেক্ট্) *adj.* fastened together পিট খোৱা, গোট খোৱা ; firm, close আটিল, ঠাইখোৱা, চাপখোৱা, নিসন্ধি ; brief সংক্ষেপ । —*n.* a mutual agreement বন্দবস্ত, চুক্তি ; union সন্ধি । —**ness** *n.* closeness, solidity আটিল অৱস্থা, বান্ধ ।

Companion (কম্পেনিয়ন্) *n.* an associate লগৰীয়া, সঙ্গী । —**ship** *n.* fellowship সঙ্গ, জোতাশালী । —**ladder** জাহাজৰ ওপৰবৰপৰা তলৰ কোঠালৈ নামি যোৱা খট-খটী ।

Company (কম্পেনী) *n.* a number of persons associated together for certain purpose

দল, জোটালী-বন্ধা লোকসকল, কোং বা কোম্পানী, সমাজ; state of being a companion লগ, সঙ্গ। **Keep company**=to associate লগ বা সঙ্গ ল। **A man is known by the company he keeps**=সঙ্গীৰ গুণে মানুহৰ স্বভাব-চৰিত্ৰ বুজিব পাৰি, যি যেনে সঙ্গত ফুৰে তাৰ স্বভাব-চৰিত্ৰও তেনে হয়। **In company**=একেলগে। (*L. com.*=with; *panis*=bread).

Compare (কম্পেয়াৰ্) *v. t.* to examine how far one thing agrees with another, to liken বিজা, মিলা, তুলনা কৰ, যো মাৰ; (*Gram*) to inflect an adjective বিশেষণ শব্দ ৰূপান্তৰ কৰ। —*able adj.* তুলনীয়। —*rative adj.* তুলনাবিষয়ক, তুলনামতে হোৱা, বেচি বোধক। —*tively adv.* বিজনিমতে, তুলনামতে, কোনো এটাকৈ, তাতকৈ। **Beyond compare**=without an equal বিজাবৰ অযোগ্য, অতুলনীয়। —*ison*=the act of comparing বিজনি, তুলনা উপমা; বিশেষণ শব্দৰ ৰূপান্তৰ কৰণ।

Compartment (কম্পাৰ্টমেণ্ট) *n.* a division বিভাগ; a room খোটাৰি।

Compass (কম্পাচ) *n.* a circuit, space, extent, girth ঘেৰ, বেঞ্চন, ঘেৰ; limit সীমা, হদ; an instrument containing a magnetic needle for steering ships by দিগ্ৰ্ণনযন্ত্ৰ। —*es n. (pl.)* an instrument with two legs for describing circles and drawing maps আমিনী কাঁটা-কম্পাচ। —*v. i.* to surround বেঞ্চন কৰ, ঘেৰ; to obtain পা; to contrive অভিসন্ধি কৰ; to accomplish কোনো উপায় কৰ। —*saw* ঘূৰণীয়াকৈ কাটি যোৱা কৰত। **Within compass**=সীমাৰ ভিতৰত।

Compassion (কম্পেছন) *n.* pity, fellow-feeling দয়া, সহানুভূতি, প্ৰেতা। —*ate* merciful দয়ালু, মৰমিয়াল। —*v. t.* to have mercy upon মৰম দেখুৱা, প্ৰেতা কৰ। —*ately adv.* মৰমেৰে।

Compatible (কম্পেটিবল্) *adj.* consistent with, suitable to সঙ্গত, যুগত, মিল। —*bility n.* suitability যোগ্যতা।

Compatriot (কম্পেট্ৰিওট্) *n.* one of the same country ৰদেশী লোক, একেদেশৰ মানুহ।

Compeer (কম্পীয়েৰ) *n.* one who is equal,

a colleague, a companion সমনীয়া মানুহ, লগৰীয়া।

Compel (কম্পেল) *v. t.* to urge on by force, to oblige বলৰে কোনো কাম কৰা, বাধ্য কৰ। —(*pr. p.* **Compelling**; *pa. p.* **Compelled**).

Compend (কম্পেণ্ড্), **Compendium** (কম্পেণ্ডিয়ম্) *n.* an abridgement, an epitome সংক্ষেপ, কোনো পুথিৰ সাৰ সংগ্ৰহ। —*dious adj.* short, concise সংক্ষিপ্ত, চুহুৰ।

Compensate (কম্পেন্'চেট্) *v. t.* to make amends for, to recompensate ক্ষতিপূৰণ কৰ, এটাৰ মূৰে আন এটা দে; to reward ইটা দে। —*sation n.* reward, recompense ইটা, ক্ষতিপূৰণ, লোকচানী। —*sative, —satory adj.* ইটাবৰপ, লোকচানীৰ বাবে দিয়া।

Compete (কম্পিট্) *v. t.* to strive with others for something, to contend জোৰ দে, ফেৰমাৰ, প্রতিযোগী হ। —*ition n.* rivalry ফেৰ, অবিয়াঅবি, আনক চেৰ পেলাবলৈ যত্ন, প্রতিযোগিতা। —*titive adj.* pertaining to competition ফেৰিয়া-ফেৰি, অবিয়া-অবি, ফেৰ বুজা। —*itor a rival, an opponent* যো মাৰোতা, ফেৰ ধৰোতা, প্রতিযোগী।

Competent (কম্পিটেণ্ট্) *adj.* qualified যোগ্য, উপযুক্ত, পাৰগ; suitable, fit লায়ক, কাজুতা, চোকা, পৈণত; legitimate ক্ষমতাপন্ন। —*tence, —tency ns.* fitness, capacity যোগ্যতা, ক্ষমতা, পাৰ্গতালি, সামৰ্থ্য।

Compile (কম্পাইল্) *v. t.* to write by collecting from other books, to compose আন পুথিপৰা আনি সংগ্ৰহ কৰ, আনৰপৰা ভোল, লেখ, যত্ৰিয়া। —*lation*=a literary work written by collecting from other authors আনৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰি লিখা কিতাপ। —*n.* **Compiler**=যি আনৰ পুথিৰ কথা সংগ্ৰহ কৰি লিখে।

Complacent (কম্প্লেচেণ্ট্) *adj.* showing satisfaction তুষ্ট; willing to please, civil সাদৰী, মুখহৰিৰ নোৱাৰা। —*cence, —cency n.* pleasure satisfaction প্ৰসন্নতা, উলাহ, সাদৰী গুণ। —*ly adv.* উলাহেৰে, সন্তোষেৰে।

Complain (কম্প্লেইন্) *v. i.* to express grief, pain or injury, to murmur নেহ্নেহা, কৌহ্নকোহা,

ওজব কৰ; to accuse গোচৰ কৰ, ওজব দে।

—**plaint** *n.* a complaining, accusation ওজব, গোচৰ, নালিচ, আৰ্জি; illness অসুখ, বেমাৰ।

—**nant** *n.* one who complaint, a plaintiff বাদী, ওহৰীয়া, ওজব কৰোতা। **He complains of a headache** = তাৰ মূৰ কামুৰিছে বুলি কৈছে। **He has got bowels-complaint** = তাৰ পেট-কামোৰণি হৈছে। **He files a complaint against me** = সি মোৰ ওপৰত দৰ্খাস্ত দিছে বা গোছৰ কৰিছে।

Complaisant (কম্প্লেজেন্ট) *adj.* willing to please সাদৰী, শিষ্ট, মুখহৰিব নোৱাৰা। —**sance** *n.* civility শিষ্টতা, সাদৰী গুণ।

Complement (কম্প্লিমেন্ট) *n.* that which completes, full number or quantity যিহেৰে পূৰ কৰা হয়, পূৰা সংখ্যা বা ভাগ, যিমান থকা উচিত সিমান। —**tary** *adj.* completing পূৰ কৰা, পূৰক।

Complete (কম্প্লিট) *adj.* finished, perfect, entire পূৰা, অটুট, শেষ, সম্পূৰ্ণ, ঠিকঠাক। —*v. t.* to finish, to accomplish শেষ কৰ, পূৰা কৰ, সমাপন কৰ। —**ly** *adv.* entirely সম্পূৰ্ণৰূপে, একেবাৰেই, অলপো বাকী নথকাকৈ, অটুটকৈ। —**tion** *n.* the state of being complete সমাপ্ত, পূৰা, অটুট, সমাপন।

Complex (কম্প্লেক্স) *adj.* composed of many parts, intricate, জটীয়া, আউলীয়া, টান, খোঁচৰ, মিহলি। —**ity** *n.* জোটে, কাউল।

Complexion (কম্প্লেক্ষন) *n.* colour or look of the face মুখৰ বৰণ; colour বৰণ, ৰং; general appearance আকৃতি, অৱয়ব, সাজ; disposition ৰূপ-গুণ, বেহুৰণ, প্রকৃতি। —**ed** *adj.* having a certain temperament বিশেষ প্রকৃতিৰ।

Compliance (কম্প্লায়েন্স) *n.* an yielding, consent সেৱ ভাৱ, সম্মতি; submission (in bad sense) বশতা, মান্তি। —**ant** *adj.* yielding, pliant সৈমান, সেও, সিজ। **In compliance with** = in agreement with অনুসৰি, মতে, মানি, পালন কৰি। (See verb Comply; L. *complere* = to fulfil).

Complicate (কম্প্লিকেট) *v. t.* to twist together, to entangle, to involve পকা, মেৰা, জোটেখুৱা, সাতোৰ। —**adj.** complex পকোৱা,

আউলীয়া, জোটেখোৱা, কেৰেপীয়া। —**ted** *adj.* intricate টান, খোঁচৰ, কেটেৰীয়া, আউলীয়া, অকোৱা-পকোৱা, বেমেজালি। —**cation** *n.* complexity আউল, বেমেজালি, জোটে। —**city** *n.* state of being an accomplice বেয়া কামত লগ লগান বা লগৰীয়া হওন, সংসৰ্গী হওন।

Compliment (কম্প্লিমেন্ট) *n.* an expression of civility or regard আদৰ স্নেহ আদি বুজোৱা শব্দ, শিষ্টাচাৰ, প্রণাম; praise প্রশংসা, a present দান। —*v. t.* to praise আদৰ সন্মান দেখা, ললাগ, বঁটা দে, সত্যোৰ প্রকাশ কৰ; to express respect for প্রণাম জনা। —**tary** *adj.* conveying praise or civility প্রশংসাসূচক, চেনেছৱা ভাৱে দিয়া, সন্তম বুজোৱা। **To pay or present one's compliments** = কাৰো আদৰ সন্মান জনোৱা বা চেলাম জনোৱা।

Comply (কম্প্লাই) *v. i.* (with) to yield to, to consent অনুৰোধ বন্ধা কৰ, স্বীকাৰ পা, সম্মত হ, কথা বাৰ। —**ing** *adj.* yielding সিজা, সৈমান; civil উদ্র, নম্র। (See **Compliance** *n.*)

Component (কম্প'নেণ্ট) *adj.* constituent, making up সংযোগী, কোনো বস্তুৰ লগত মিল হৈ মূল পদাৰ্থৰূপে থকা; লগৰ বস্তু। —*n.* one of the elements of compound কোনো বস্তুৰ মূল পদাৰ্থ, সংযোগী মূল অংগ।

Comport (কমপ'ৰ্ট) *v. i.* (with) to suit উপযোগী হ, মিল হ। —*v. t.* to behave, to conduct one's self আচৰণ কৰ, ব্যৱহাৰ কৰ। —**ment** *n.* behaviour আচৰণ, ব্যৱহাৰ, পতিগোড়।

Compose (কম্প'জ) *v. t.* to put together, to arrange একেলগে কৰি সজা, গোটাঁই বা লগ লগাই কৰ, গাঁথ বা বান্ধ; to settle, to calm থমা, স্থিৰ কৰ; সাতনা কৰা; to arrange types for printing ছাপা কৰিবলৈ আখৰ জোঁটা বা জুকিয়া, হৰফ সজা। **It is composed of three things** = ইয়াক তিনিটা বস্তুৰে কৰা হৈছে, ইয়াত তিনিটা বস্তু আছে। —**ed** *p. adj.* calm, quite স্থিৰ, শান্ত, নিন্তক। —**er** *n.* a writer of a song বাজেঁতা, গাঁথোতা।

Composite (কম্প'জিট) *adj.* made up of several distinct parts বেলেগ বেলেগ

কেবাৰিধো মিহলাই কৰ, কেবাৰিধো লগলাগি থকা, মিহলি। —**carriage** = সকলো শ্ৰেণীৰ মানুহ যাৰ পৰা বেলগাড়ী। —**sition** *n.* the act of putting together সংযোগ, লগলগোৱা কাম গাঁথনি; a writing or printing ৰচনা, প্ৰবন্ধ; style লেখাৰ ধৰণ; an agreement, a compromise মিল, মাতমিট, ৰফা। —**sitive** *adj.* সংযোগী। —**sitor** *n.* one who sets up types for printing ছাপাখানাৰ আখৰ জোঁটোৱা লোক।

Compost (কম্প'ষ্ট) *n.* a mixture for manure সাৰ দিবলৈ কৰা এবিধ মিশ্ৰ বস্তু।

Composure (কম্প'জাৰ্) *n.* calmness, a composed state of mind ধৈৰ্য, গম্ভীৰ ভাব, স্থিৰতা।

Compot, Compote (কম্পট) *n.* fruit preserved in syrup চেৰিন ৰসত পেলাই সাঁচি থোৱা ফল মূল।

Computation (কম্পটেছন্) *n.* the act of drinking together মদপী মেলা। —**tator** = bottle-companion মদপী সঙ্গী।

Compound (কম্পাউণ্ড) *v. t.* to mix মিহলা, মিশ্ৰিত কৰ; to settle ৰফা কৰ, মাতমিট কৰ। —*v. i.* to agree মিল হ, সন্মত হ; to bargain কোনো বন্দবস্ত কৰিল। —*adj.* formed of two or more ingredients মিশ্ৰ, সানমিহলি। —*n.* a mixture, a mass consisting of parts মিশ্ৰ বস্তু, সানমিহলি বস্তু; the enclosure within which a house stands বাৰী, চৌহদ, টোল, হাউচী। —**er** *n.* one who compounds দৰব তৈয়াৰ কৰোঁতা, দেৰচী, মিহলাওঁতা —**addition** মিশ্ৰ যোগ অঙ্ক। —**fracture** হাড়ভঙা খুন্দা বা আঘাত। —**interest** সূতৰ সূত, বাঢ়িব বাঢ়ি।

Comprehend (কম্প্ৰেহেন্ড) *v. t.* to understand বোধ কৰ, অনুভব কৰ, বুজ, টলক; to include, to contain ভুক্ত কৰ, সুমাই ল, সুম। —**sive** *adj.* that can be understood বুজিবপৰা, বোধগম্য। —**hension** *n.* power of understanding বুজিবপৰা শক্তি, বোধ। —**sive** *adj.* embracing much, extensive, full বহুল, বিস্তাৰিত, পূৰ, বহু বোধক। —**siveness** *n.*

Compress (কম্প্ৰেছ) *v. t.* to press together, to condense চাপবুৰা, চেপামাৰ, সংকুপ কৰ; to

force into a narrow space হেচি-ঠেলি সুম। *n.* a soft bandage of folded linen used in surgery কটা-ঘাত বন্ধা কাপোৰৰ জাপ। —**ed** *adj.* চেপামাৰা, হেচি চেপেটা কৰা, সংকুপ। —**sibility** *n.* quality of being compressible চাপ খোৱা গুণ। —**sible** *adj.* that may be compressed চাপ বুৰাব পৰা। —**sion** *n.* act of pressing together চাপবুৰো কাৰ্য, হেচনি। —**sive** *adj.* able to compress হেচি চাপ বুৰাব পৰা।

Comprise (কম্প্ৰাইজ্) *v. t.* to contain, to include সুম, ভুক্ত কৰ। —**ed** *adj.* included ভুক্ত থকা। —**sing** *p. adj.* including অন্তৰ্ভুক্ত।

Compromise (কম্প্ৰ-মাইজ্) *n.* settlement of difference মিটমিট, আপোচ। —*v. t.* to settle by mutual agreement আপোচ কৰ, মিট ৰফা কৰ; to involve to hazard one's self নিজে নিজক বিপদত পেলা, আপোনা আপুনি বান্ধ খা, মান সম্মান হেৰুৱা।

Comprollor (কম্পট্ৰ'লাৰ্) *n.* see under Control.

Compulsion (কম্পল্ছন্) *n.* the act of compelling, force বল, জোৰ-জোৰাব, জবাবদন্তী, আটক। —**sive** *adj.* coercive এবাৰ নোৱাৰা, অগত্যা কৰিবলগীয়া। —**sory** *adj.* compelling, obligatory অগত্যা কৰিবলগা, নকৰিলেই নোহোৱা, বলবে কৰোৱা, বাধ্যতামূলক। —**rily** *adv.* বলপূৰ্বক, বলবে।

Compunction (কম্পাংছন্) *n.* uneasiness of conscience, remorse অনুতাপ, খেদ, বেজাৰ।

Compunctious (কম্পাংছাচ্) *adj.* causing regret অনুতাপজনক, খেদজনক। —**Without compunction** = মনত খেদ নলগাকৈ, অনুতাপস্বত্ৰ।

Compurgation (কম্পাৰ্গেছন্) *n.* vindication নিৰ্দোষিতা প্ৰমাণ।

Compute (কম্পিউট) *v. t.* to calculate, to reckon হিচাপ কৰ, গণনা কৰ, লেখ কৰ। —**table** —*adj.* calculable গণনীয়। —**tor** *n.* calculator গণনাকাৰক, হিচাপ-মহৰী। —**tator** *n.*

Comrade (কম্প্ৰেড্) *n.* an associate, a companion লগৰীয়া, সঙ্গী।

Con (কন্) A contraction of Latin Contra =

against. **Pro and con**=for and against
সপক্ষে আৰু বিপক্ষে, কেউপিনে।

Con (কন্) *v. t.* to commit to memory মুখস্থ
কৰ, আৱৰা; to direct the steering নাৱৰ ঠুৱি
ধৰ। —**ning** *n.* মুখস্থ কৰণ।

Concatenate (কন্কেট'নেট) *v. t.* to link
together, to unite in the series জোৰা দি
লানি লগা, যুখলা কৰ। —**nation** *n.* a series
of things united লানি, লান, পৰস্পৰ সংযোগ।

Concave (কন্'-কেভ্) *adj.* curved, arched,
inner side of any rounded body ভিতৰলৈ
ঘেৰা (খোৱা), ঘূৰণীয়া বস্তুৰ ভিতৰ ভাগ, ধেনুভিৰীয়া।
(opposite of **Convex**)। —*n.* a hollow
খোল; a vault পকাঘৰৰ ধেনুভিৰীয়া গাঁথনি।
—**vity** *n.* the inner surface of a hollow
body ঘূৰণীয়া গোটেং বস্তুৰ ভিতৰ ফাল, গোটেং
অৱস্থা, গোটেং বস্তুৰ ভিতৰৰ ঘেৰ। **Concave-convex**=এফালে খোল এফালে উঠতা (যেনে
কেৱাহী)।

Conceal (কনচীল্) *v. t.* to keep secret, to
hide, to disguise গোপন কৰ, আঁৰ কৰ, লুকা,
ভাৰ। —**ed** *adj.* গোপনীয়, লুকা। —**ment** *n.*
the act of concealing, secrecy গোপন আঁৰ-
কৰণ; hiding place লুকাৰা ঠাই, গুপ্তস্থান।

Concede (কন্সিড্) *v. t.* to give up, to sur-
render এৰি দি; to grant, to admit দান
কৰ, স্বীকাৰ কৰ। —*v. i.* সম্মত হ। (L. *cedere*
=to yield)।

Conceit (কন্সীট) *i.* self-importance, over-
estimate of one's self, vanity মইবৰ ভাব,
গপ, ভেম, অহঙ্কাৰ, অভিমান। —**ed** *adj.* vain
গপী, অহঙ্কাৰী, ফুটংগিৰী। **Out of conceit with**
=having no more liking for হেঁপাহ নথকা,
আৰু ভাল নলগা, আমনিৱা।

Conceive (কন্সীড্) *v. t.* to form in the
womb গৰ্ভধাৰণ কৰ; to imagine, to think
ভাব, অনুভব কৰ, অনুমান কৰ, বুজ। —*v. i.* to
become pregnant গৰ্ভৱতী হ, সগৰ্ভা হ; to
think বোধ কৰ। —**able** *adj.* that may be
conceived or understood বোধগম্য, ধাৰণা
কৰিব বা বুজিব পৰা। (L. *con*=together,
capere=to take)।

Concentrate (কন্-চে'ন্-ট্ৰেই) *v. t.* to bring to
a common centre or to a closer union
গোটাই মাৰুতে একেঠাই কৰ, চপাই আনি একেলগ
কৰ, ধূপ ধূতা। —**tration** *n.* condensation
একেলগ কৰণ, গোট বান্ধন; act of keeping the
mind fixed মনৰ একাগ্ৰতা, মনৰ স্থিৰতা। —**tive**
adj. tending to concentrate গোটখাৰ
খোজা।

Concentric (কন্-চে'ন্-ট্ৰিক্) *adj.* having a
common centre (*with*) কেবাটাৰো মাৰুত
এটা মাত্ৰ কেন্দ্ৰ থকা, সমকেন্দ্ৰযুক্ত।

Concept (কন্চে'প্ট) *n.* an abstract idea, a
general notice সাধাৰণ বোধ, সংস্কাৰ, ধাৰণা।

Conceptacle *n.* a receptacle বাহ, কোনো বস্তু
থোৱা ঘূৰণীয়া মেৰ; a follicle, or seed vessel
কোনো গছৰ গুটি থকা বাহ; বীজ কোষ।

Conception (কন্-চে'প্-শন্) *n.* the act of
conceiving গৰ্ভধাৰণ; the thing conceived,
a notion ধাৰণা, অনুভব, বোধ যেনে, **I can form
no conception of it**=এইটো মোৰ বোধগম্য
নহয়, মই এইটো একো অনুভব কৰিব পৰা নাই।
—**tive** *adj.* capable of conceiving বোধগম্য,
ধাৰণা কৰিবপৰা।

Conceptualism (কন্চেপ্-চুৱেলিজ'ম্) *n.* mediaeval
philosophical doctrine concerning the
reality of things perceived by the senses,
asserting that universals have reality but
only in the mind মধ্যযুগৰ এক বিশেষ দাৰ্শনিক
দৃষ্টিভঙ্গী, যাৰ অভিমত ইন্দ্ৰিয়ানুভূতিৰ নিপাৰে
বস্তুৰ কোনো অস্তিত্ব নাই—সকলো বস্তুৰে অস্তিত্ব
কেৱল মানবীয় ধাৰনাতেই আছে, ধাৰণাবাদ।

Concern (কন্চাৰ্ণ্) *v. t.* to belong to, to
affect or interest সংস্ৰব ৰাখ, সম্পৰ্ক ৰাখ,
লগাভগা হ, গাত লাগ। —*n.* that which
belongs to one সংসৰ্গ, সম্পৰ্ক, লগাভগা; a
business লেনদেন, কাৰবার, ব্যৱসায়; interest
স্বার্থ; anxiety ব্যাগ্ৰতা। **Concerning** *prep.*
regarding, relating to সম্পৰ্কে, বিষয়ে।
—**ment** *n.* an affair কাৰ্যা, বিষয়; interest
স্বার্থ; importance দৰ্কাৰ। **I have no concern
in the matter**=সেই বিষয়ত মোৰ কোন সম্পৰ্ক
নাই। **It is a matter of much concern**=

এইটো বৰ দৰ্কাৰী কথা। It has been noticed with much concern—এইটো জানিবলৈ পাই বৰ ব্যগ্ৰ হোৱা হৈছে। He has a big concern—ভেৰৰ এটা ডাঙৰ কাৰবার আছে।

Concert (কন্-চাৰ্ট্) *n.* union in any undertaking কোনো কামত একেলগ, একতা; harmony মিল, বাজনাৰ মিল, গানবাজনা, সঙ্গীত। —*v. t.* to frame together, to arrange একেলগে পৰামৰ্শ কৰ, অভিসন্ধি কৰ, আলচ কৰি উলিয়া, ঠিকঠাক কৰ। —*ed adj.* mutually planned আলচ কৰি ঠিক কৰা। —*pitch* বাজনাবিলাক মিলাই বন্ধা সুৰ।

Concertina (কন্-চাৰ্টিনে) *n.* a musical instrument দুইহাতে টানি বজোৱা এবিধ পেটাৰি বাজনা।

Concerto (কন্-চাৰ্টো) *n.* গানৰ বৰলিপি।

Concession (কন্-চেছন্) *n.* the act of conceding a grant বেহাই, অনুগ্ৰহ, দান। —*naire n.* বেহাই বা অনুগ্ৰহ পাঠতা। **Concessionary** *adj.*

Conch (কঙ্ক) a marine shell used as a trumpet শঙ্খ, এবিধ সাগৰৰ শামুক। —*iferous adj.* having a shell শঙ্খৰ দৰে শোলা থকা।

Concierge (কনচিয়াজ) *n.* door-keeper of a hotel or public office দাবোহান; person in charge of a set of apartments, lodgings or flats কোনো ঘৰ বা হোটেলৰ অংশবিশেষৰ মূল পৰিচাৰক।

Conciliate (কন্চিলিয়েট) *v. t.* to win over, to reconcile, to pacify মিলা শান্ত কৰ, মিলাপ্ৰীতি কৰ। —*v. i.* to become friends মিল হ। —*liation n.* act of reconciling মিলাপ্ৰীতি, পুনৰ্মিলন। —*liatory adj.* সাধুনা-জনক, সৈমান, সিদ্ধা; tending to reconcile মিলাজনক।

Concinnity (কন্চিনিটি) *n.* harmony, elegance মিল, পৰিশাটি। —*nous adj.* elegant নিয়াৰি, পৰিপাটি।

Concise (কন্-চাইজ্) *adj.* brief, short চুটি, সংক্ষেপ, মোটামুটি। —*ly adv.* in a few words সংক্ষেপকৈ। —*ness n.* terseness, brevity in speaking or writing সংক্ষিপ্ততা।

Concision (কন্-চিকন্) *n.* a cutting off, brevity ছেদন, কাটন, চুটি কৰণ। (বিজ্ঞপাৰ্ঘভ)

Conclave (কন্-ক্লেভ্) *n.* an assembly of cardinals বোম্বাজাৰ পোপক নিযুক্ত কৰিবলৈ ক্ষমতাপোৱা বাজকোণ্ডৰসকলৰ গোপনীয় সভা; any close assembly কোনো গোপনীয় মেল, মেলৰ ঠাই।

Conclude (কন্ক্লুড্) *v. t.* to bring to an end, to close নিষ্পত্তি কৰ, সিদ্ধান্ত কৰ, সামৰ, শেষ কৰ। —*v. t.* to come to an end নিষ্পত্তি হ, শেষ হ; to infer বুজ, অনুভৱ কৰ, শেষ মীমাংসা কৰ, ঠাৱৰা। —*ing adj.* closing final শেষৰ, শেষ। —*clusion* (কন্-ক্লু-কন্) *n.* act of concluding নিষ্পত্তি কৰণ; the end অন্ত; judgment, inference শেষ মীমাংসা, সিদ্ধান্ত, নিষ্পত্তি। **In conclusion**=অন্তত, শেষত। —*sive adj.* final, decisive ঠাৱৰ, ছিদাংক, চূড়ান্ত। —*sively adv.* ঠাৱৰকৈ, ছিদাংকৈ, পকাংকৈ। **To try conclusions**=to experiment বল, গ্ৰমাণ কৰ, পরীক্ষা কৰ। **To jump to a conclusion**=হঠাতে সিদ্ধান্ত কৰ।

Concoct (কন্-কক্ট) *v. t.* to prepare, to devise, to fabricate তৈয়াৰ কৰ, সাজ, মিছাই জোৰা দা, চক্ৰান্ত কৰ। —*tion n.* a medical preparation দৰৰ প্রস্তুত কৰণ; a plot চক্ৰান্ত, অভিসন্ধি। —*ted story*=সাজি কোৱা কথা, মিছাই জোৰা দি কোৱা কথা বা বিবৰণ।

Concomitant (কন্-কমিটেণ্ট্) *adj.* accompanying, conjoined with লগৰীয়া, আনুঙ্গিক। —*tance, —tancy n.* accompaniment লগ, লগখোৱা অৱস্থা। —*tantly adv.* conjointly একেলগে, লগেভাগে।

Concord (কন্-কৰ্ড্) বা (কং-কৰ্ড) *n.* harmony, union, agreement মিল, একতা। —*ance n.* agreement, an index to the leading words or passages of a book মিল, কোনো পুথিৰ নিৰ্ধট। —*ant adj.* harmonious সমিল-মিল, ঐক্য।

Concourse (কংক'ৰ্চ্) *n.* an assembly of persons or things হিচ হিচনি, মানুহৰ সমাবোহ, হবাবুবা, যজ্ঞাল।

Concrete (কন্ক্রিট্) *adj.* existing in material form স্থূল; formed into one mass গোটা, গোটবন্ধা, উপৰা যৰা; (opposite of Abstract)

কোনো আকার থকা মূল বস্তুবোধক। —*n.* a concrete thing গোটমৰা বস্তু; a mixture of lime, sand, pebbles etc. চূণ চুৰ্কা মিহলাই গোটাই সজা বস্তু। —*v. t. or v. i.* to form into a solid mass to harden গোট বান্ধ, গোটমৰা। —*tion n.* a mass concreted গোটমাৰণ, গাভ কাঠ বন্ধা কোনো অংশ, মেলন।

Concubine (কন্‌বাইন্) *n.* a woman in keeping, a woman who lives with a man without being married চাপনী ভিৰোতা, অবিবাহিতাকৈ ৰখা ভিৰোতা, বাটলু তিৰী।

Concur (কন্‌কাৰ্) *v. i.* to run together একেলগে লৰ; to coincide মিল হ; to unite in opinion একেমত হ, ঐক্য হ; to assent to সম্মত হ। —*rence n.* union মিলন, সংযোগ; joint action লগে-ভাগে কৰা কাম; assent সন্মতি। —*rent* (কন্‌কৰে'ক্ট) *adj.* acting or existing together, united একেলগে লগা; একেঠাইতে গোটখোৱা, সহগামী। —*rently adv.* লগে ভাগে, একেলগে। —*ring adj.* agreeing মিলহোৱা, একেমত হোৱা। **Concurrent jurisdiction** = সমান ক্ষমতা। —*list* সমবৰ্তী সূচী।

Concuss (কন্‌কাচ) *v. t.* to compel by threats, to over-awe ভয় দেখুৱাই বাধ্য কৰ, ভাবুকি দে। —*sion n.* shaking a violent shock জোকাৰ, ঠেকা, বুদ্ধা, আঘাত; undue force কাৰো ওপৰত বল প্ৰয়োগ।

Condemn (কন্‌ডেম) *v. t.* to pronounce guilty দোষী কৰ, জগৰীয়া কৰ; to censure ভৎসনা কৰ, নিন্দা কৰ; to sentence to punishment দণ্ডাজ্ঞা কৰ; to declare unfit for use বেয়া বোল, অকামিলা বুলি বায় দে। —*able adj.* blamable গৰ্হিত, নিন্দনীয়, দণ্ডাই। —*ation n.* blame নিন্দা, গানি, দণ্ডবিধান, গৰিহণ। —*ed adj.* দোষী সাব্যস্ত হোৱা, জগৰীয়া, অকামিলা বা বিপদজনক বুলি খিব কৰা। —*atory adj.* implying condemnation দোষী বুলি ধৰিবলগীয়া, নিন্দাসূচক।

Condense (কণ্ডেঙ্) *v. t.* to compress গোটমৰা, চাপনুৱা। —*v. i.* to become dense গোট বান্ধ, ঘন হ। —*sation n.* act of condensing গোট বান্ধন। —*sate v. t. or v. i.* to condense, to harden চাপ খুৱা, গোটবান্ধ। —*ser n.* an

apparatus for condensing vapour etc. ভাপ আদি গোট মৰোৱা বা ঘন কৰিবপৰা যন্ত্ৰ।

Condensed milk = পগাই কীৰ কৰা গাখীৰ।

Condescend (কন্‌ডি-চে'ণ্ড) *v. i.* to waive a privilege of rank, to lower one's self ইচ্ছাপূৰ্বক গৌৰৱ লাঘৱ কৰ, নিজে নিজক সৰু বোলা; to deign, to comply নম্ৰ হ, অভিমান নকৰি সৰুৰ লগত সৰু হ, সামান্য জনৰ অনুৰোধ বাধ; to act kindly নিজ গুণে তুষ্ট হ। —*ding adj.* courteous, obliging নম্ৰ, বিনীত, যথহৰিৰ নোৱাৰা, অনভিমानी, সৈমান। —*sion n.* affability to inferiors, courtesy সাধাৰণ জনৰ প্ৰতি অনুগ্রহ, শিষ্টতা, নম্ৰভাব, সৌজন্ম।

Condign (কন্‌ডাইন্) *adj.* deserved, well-merited যথার্থ, সমুচিত, উপযুক্ত।

Condiment (কণ্ডিমে'ক্ট) *n.* a seasoning used at table মচলা।

Condition (কণ্ডিশন্) *n.* state, position, quality অৱস্থা, দশা, হাল, গতি; rank খিৰাপ, পদবী যেনে — **a man of condition** = পদস্থ ব্যক্তি, বিষয়া; stipulation, a term of a contract নিয়ম, কৰাৰ, সৰ্ত্ত; arrangement বন্দবস্ত। —*v. t. or v. i.* to agree upon, to make terms নিয়ম কৰ, বন্দবস্ত কৰ। **On condition** = provided যদি, এই সৰ্ত্তে। —*nal adj.* depending on conditions নিয়মাহীন, ঠেক থকা, কোনো নিয়ম পালন কৰিলে বা নকৰিলে আন কোনো কথা হব পৰা বা নোৱাৰা বন্দবস্ত থকা। —*ally adv.* সৰ্ত্তমতে, নিয়মাহীনে। —*ed adj.* having a certain condition or state, depending কোনো বিশেষ অৱস্থায়ুক্ত, ঠেক থকা, চেলু ৰখা।

Condole (কন্‌ডল্) *v. t.* to grieve with others, to sympathise in sorrow শোকপ্ৰকাশ কৰ, কাৰো লগত বেজাৰ কৰ। —*latory adj.* expressing condolence শোকপ্ৰকাশক, বেজাৰ দেখুওৱা। —*lence n.* expression of grief for another's sorrow শোক, সহানুভূতি, আনৰ লগত বেজাৰ। (*L. con* = with; *dolere* = to grieve.)

Condone (কন্‌ডন্) *v. t.* to forgive, to overlook ক্ষমা কৰ, মাফ কৰ, দায়-দোষ এৰ। —*nation n.* forgiveness ক্ষমা, মাফ।

Conduce (কন্-ডিউচ্) *v. i.* to tend to সহায় হ, উপকাৰত আহ, কোনো উদ্দেশ্য সিদ্ধি কৰিবলৈ তাল সোৱা। —**cible**,—**cive** *adj.* tending to promote উপকাৰজনক; beneficial উন্নতিকৰক।

Conduct (কন্-ডাক্ট্) *v. t.* to lead, to guide, to manage চলা, নিৰ্বাহ কৰ, বাট দেখুৱা; to behave আচৰণ কৰ, আচৰ। —*n.* management পৰিচালন, তদাৰক; behaviour আচৰণ, আচাৰ-বাৰহাৰ, চলন-ফুৰণ; guide পৰিচালক। —**tion** *n.* act of transmitting (as heat) পৰিচালন। —**tor** *n.* the person or thing that conducts, a leader প্ৰবাহক, এঠাইৰপৰা আন ঠাইলৈ চলাওঁতা, পৰিচালক, নায়ক। **Conduct sheet** = a record of soldier's offences and punishment চিপাহীৰ দায়-জগৰ লিখি থোৱা বহী। **Conductivity** *n.* the power of transmitting heat or electricity তাপ বা বিদ্যুৎসঞ্চালন শক্তি। **To conduct a case** = যৌকৰ্দমাৰ তদবীৰ কৰা বা চলা।

Conduit (কন্-ডিট্) *n.* a waterpipe or a canal পানী যোৱা নলা বা খাল।

Condyle (কনডাইল) *n.* ball at the end of a bone which forms joint with a socket of another bone হাড়ৰ সন্ধিস্থলত থকা ঘূৰণীয়া লেকেটীয়া গুটি।

Cone (ক'ন্) *n.* a solid figure with a circular base tapering to a point at the top ওপৰলৈ ক্ৰমে জোতা হৈ যোৱা ঘূৰণীয়া গোটা বস্তু। —**nic** or —**nic** *adj.* tapering like a cone ক্ৰমে ওপৰলৈ চি'য়া, আশিষ্টপীয়া। **Conics** *n.* টুপীয়া ক্ষেত্ৰত্ব; শঙ্কু জ্যামিতি। **Conic finger** = পাজীসিৰীয়া আঙুলি।

Coney see **Cony**.

Confabulate (কন্ফেবিউ'লেট্) *v. i.* to chattlegeth মেল পাত, গল্প কৰ। —**lation** *n.* কথনমথন, আলাপ।

Confect (কন্-ফে'ক্ট্) *v. t.* to prepare with sugar চেনিৰে তৈয়াৰ কৰ, মিঠাই তৈয়াৰ কৰ। —**tion** *v. t.* to prepare sweetmeats মিঠৈ বা মিঠাই তৈয়াৰ কৰ। —*n.* মিঠাই। —**ner** *n.* one who makes sweetmeats মিঠাই কৰোঁতা, মিঠাইআলা। —**ery** *n.* the business of a

confectioner, or his shop মিঠাইৰ বেপাৰ, মিঠাইৰ দোকান। —**ary** *n.* a place where sweetmeats are prepared মিঠাই তৈয়াৰ কৰা ঠাই, মিঠাই, মিঠাইআলা।

Confederacy (কন্-ফিডব্-এচি) *n.* a mutual contract or league, persons or state united by a league সন্ধি, কোনো কামৰ নিমিত্তে দল বান্ধন, সহযোগ, একেগোট হোৱা লোকসকল বা ৰাজ্যবিলাক; a conspiracy অভিসন্ধি। —**rate** *n.* an ally মিত্ৰ, সঙ্গী, সহায়কাৰী, গভাইত। —*adj.* allied একেগোট হোৱা, লগৰীয়া। —*v. t.* or *v. i.* to league together গোট বান্ধ, গাতি বান্ধ, লগলাগ। —**ration** *n.* a league or alliance of princes or states পরস্পৰে সহায় কৰিবৰ নিমিত্তে মিত্ৰতা, ৰজাসকলৰ ভিতৰত মিত্ৰসন্ধি।

Confer (কন্-ফাৰ্) *v. t.* to bestow, to give দে, অৰ্পণ কৰ, দান কৰ। —*v. i.* (with) to consult together আলচ কৰ, পৰামৰ্শ কৰ, কথাবাৰ্তা হ। —**ferree** (কন্-ফাৰ-ই) *n.* যাবে আলচ কৰা হয়। —**er** *n.* যি আলচ কৰে বা পৰামৰ্শ লয়। —**ence** *n.* an appointed meeting for consultation নিয়োজিত আলোচনী সভা, মেল। —**able** *adj.*

Confess (কন্-ফে'চ্) *v. t.* to own, to admit, to acknowledge something wrong সৈ ল, সৈ কাঢ়, দোষ গাত ল, স্বীকাৰ কৰ, কবুল কৰ। —**edly** *adj.* avowedly প্রকাশ্যভাৱে, জনাজাতকৈ। —**sion** *n.* acknowledgement of guilt সৈ, দোষ স্বীকাৰ, কবুল। —**nal** *n.* a place where confession is made to a priest যি ঠাইত খ্ৰীষ্টপুৰোহিতে পাপ স্বীকাৰ কৰায়। —**sor** *n.* one who professes the Christian faith খ্ৰীষ্টধৰ্ম বিশ্বাসী।

Confetti (কন্ফেটি) *n.* paper imitations of sweetmeats flung at carnivals, or thrown at departing bridal pair after wedding বিবাহ অনুষ্ঠানত বৰ কইনাৰ গালে দলিয়াৰ পৰা কাগজৰ মিঠাই; আনন্দ-উৎসৱত পরস্পৰে পরস্পৰ গালে দলিওৱা কাগজৰ মিঠাই।

Confidant (কন্-কিডেণ্ট) *n.* a bosom friend অতি বিশ্বাসী বন্ধু। **Confidante Fem.**

Confide (কন্-কাইড্) *v. i.* (with, in) to trust fully, to rely upon বিশ্বাস কৰ। —*v. t.* to

entrust to, to commit to, the charge of বন্ধুত্বাবে সমৰ্পণ কৰ, ভাৰ দে। —*er n.* সমৰ্পণকাৰী।
—*dence n.* trust, faith, reliance বিশ্বাস, ষাতিৰ; self-reliance, boldness নিৰাশঙ্কা, নিজৰ সামৰ্থ্য, সাহস; firmness মনৰ দৃঢ়তা, নিশ্চয়তা। *Confident adj.* having belief সম্পূৰ্ণ বিশ্বাস থকা; positive নিশ্চয়। I am quite confident = মোৰ পূৰ্ণ বিশ্বাস আছে, মই একেবাৰেই নিঃশঙ্কেহ। —*ly adv.* without doubt, assuredly নিশ্চয়কৈ, ষাটাইকৈ, ইফি।
Confidential adj. given an confidence, private বিশ্বাসী, গোপনীয়, গুপ্ত। —*ially adv.* privately গোপনীয়কৈ, গুপ্তভাবে। *Confiding adj.* trustful বিশ্বাসযোগ্য।
Configuration (কনফিগাৰেশ্বন) n. external form বাহিৰৰ আকৃতি বা আকাৰ প্ৰকাৰ; relative position নক্সাৰ সংস্থিতি। *Configure v. t.* to give shape to সাজ, আকাৰ যুক্ত কৰ।
Confine (কনফাইন্) ১. limit, boundary সীমা, হদ, দাঁতি (generally in *pl.*)। —*v. t.* to be adjacent to গুলৰ চপাই বাধ; to limit, to enclose থেৰি থ, সীমাবদ্ধ কৰ; to restrain, to imprison আটক কৰ, আবদ্ধ কৰ, কয়েদ কৰ, বান্ধি ৰাখ। —*ment n.* restraint, imprisonment আটক, ফাটক, কয়েদ, বন্ধন, অশৌচ। *Be confined* = to be limited সীমাবদ্ধ হ; to be in child-bed প্ৰসৱাবস্থাৰ থাক, অশৌচত পৰ।
Confirm (কনফাৰ্ম) v. t. to make firm, to make certain, to establish সাব্যস্ত কৰ, দৃঢ় কৰ, স্থায়ী কৰ, নিগাজী কৰ। —*mation n.* making sure সাব্যস্তকৰণ; convincing proof প্ৰত্যয়-জনক প্ৰমাণ, সমৰ্থন। —*mative, —matory adj.* সমৰ্থন বা সাব্যস্তকাৰী। —*ed adj.* settled inveterate ঠিক, অলৰ, দোৰ্ধোৰ, অভপা যেনে—He is a confirmed opium-eater = সি দোৰ্ধোৰ কানীয়া, পকা কানীয়া।
Confiscate (কনফিষ্কেট) v. t. to take possession of ক্ৰোক কৰ, লুণ্ড বৰূপে আটক কৰ; to appropriate to the state চৰকাৰী কৰ। —*able adj.* liable to be confiscated ক্ৰোক কৰ যোগ্য। —*cation n.* the act of confiscation ক্ৰোককৰণ, আটককৰণ।

Conflagration (কনফ্লেগ্ৰেশ্বন) n. the great fire অগ্নিকাণ্ড, গৰল আগ।
Conflate (কনফ্লেট) v. t. blow together একেলগে ফুটি দে, উপযোগন কৰ।
Conflict (কনফ্লিক্ট) n. a contest, a struggle বিবাদ, মৰামনি, যুদ্ধবিগ্ৰহ, জেঁটাপুটি; violent collision প্ৰবল সংঘৰ্ষণ। —*v. i.* to contend, to clash জেঁটাপুটি লাগ, বিৰোধ অমিল হ। —*ing* = contradictory, opposing বিপৰীত, বিৰোধী, অমিল।
Confluence (কনফ্লুয়েঞ্চ) n. a flowing together একেলগে বৈ যোৱাটো, নৈ লগ লাগন, নদী-সঙ্গম; সংযোগ। —*ent adj.* uniting একেলগে বৈ যোৱা, লগলগা। —*n.* a river uniting with another যোগনদীয়া নৈ। —*flux n.* confluence নদী-সঙ্গম।
Conform (কনফৰ্ম) v. t. to make like, to adapt একে কৰ, অনুকৰণ কৰ, যোগ কৰ। —*v. i.* to be of the same form with অনুযায়ী হ; to comply with আদেশমতে চল। —*to rules* = বিধিমতে চল, নিয়মৰ বাধা হ। —*able adj.* (to) suitable একেৰূপ, উপযুক্ত, অনুকৰণ। —*able adv.* agreeably, suitably অনুসৰি, অনুযায়ী, দৰে, মতে। —*miy n.* compliance with, likeness সাপেক্ষ, অনুকৰণ, মিল। *In conformity with* = in compliance with অনুযায়ী, অনুসৰি, মতে। —*mation n.* particular form or shape আকৃতি, গঢ়। —*mist n.* প্রতিষ্ঠিত ব্ৰীহৎধৰ্মাৱলম্বী।
Confound (কনফাউণ্ড) v. t. to perplex, to confuse বেবুৰা কৰ, বিভুদ্ধি কৰ; বিমোৰ কৰ; to mix or blend মিহলা; to defeat পৰাস্ত কৰ। —*ed adj.* confused বিচুৰ্ত্তি বিমোৰ।
Confraternity (কনফ্ৰেটাৰ্ণিটি) n. a brotherhood ভ্ৰাতৃত্ব, আপোনভাৰ, গোটজাতি।
Confront (কনফ্রন্ট) v. t. to stand in front of, to oppose আগ উঠি ধৰ, বাধা দে, মুখামুখি-কৰ, হাবিধা, মুখামুখি কৰি সোধ; to compare বিজা। —*ation n.* হাবিধা, বিজনি, মুখামুখি সোধ।
Confuse (কনফিউছ) v. t. to throw into disorder, to perplex খেলিমেলি কৰ, বেমেজালি

কৰ, বিমোহ কৰ, পেপুৰা কৰ। —*ed adj.* perplexed জহল; বিশৃঙ্খল, আউলিয়া, বিমোহ, পেপুৰা। —*sion n.* disorder উৰাজুৰা, খেলিমেলি, বেমেজালি, জজ্ঞাল; perplexity বিবুদ্ধি; shame লাজ; termoil ছলতুল, গোলমাল; defeat পৰাজয়।

Confute (কন্-ফিউট্) *v. t.* to disprove, refute, to prove to be wrong মিছা পেলা, খণ্ডা, অ-প্ৰমাণ কৰ। —*able adj.* খণ্ডনীয়। **Confutation** *n.* খণ্ডন।

Congi, Congee (কং-জ্জ্) *n.* dismissal বিদায়; departure প্ৰস্থান; a bow প্ৰণাম। —*v. i.* to take leave বিদায় ল, প্ৰস্থান কৰ।

Congel (কন্জীল্) *v. t.* to freeze গোটমাৰ, থলমা বান্ধ, চপৰামাৰ। —*able adj.*

Congener (কন্জিনাৰ্) *n.* a person or thing of the same kind একেজাতীয় বা একেবিধৰ কোনো লোক বা বস্তু। —*generous adj.* একেজাতীয়।

Congeneal (কন্জিনিয়েল্) *adj.* of kindred nature or tastes একেৰকমৰ, অনুৰূপ; suitable, agreeable (to) ভাল লাগা; মনখোৱা, উপযোগী। —*geniality n.* suitableness উপযোগিতা।

Congenital (কন্জেনিটেল্) *adj.* existing from birth, hereditary ওপজোতেই হৈ অহা (যেনে, কোনো শাৰীৰিক বিকাৰ); জন্মাতৰি থকা; সহজাত।

Conger (কং-আৰ) *n.* a kind of marine fish এবিধ সাগৰীয় মাছ।

Congeries (কন্-জি-ৰিজ্) *n.* a collection of small bodies in a mass দ'ম, একে ঠাইতে গোট খাই ওখ হৈ থকা বস্তু। (L. *Con.*=together; *gerire*=to bring)।

Congest (কন্জেষ্ট্) *v. t.* to heap up ঠাই বুৰা, গোট বুৰা। —*gestion n.* accumulation of blood in any part গাৰ কোন অংশত তেজ জমা হওন; an overcrowded condition হেচা-টেপা, ঠাই খাওন। —*gestive adj.* indicating an accumulation of blood তেজ গোট-খোৱা, তেজ ভৰ। **Congested place**=মানুহ নধৰা ঠাই, ঠাই খোৱা খেপাখেলি ঘৰ থকা ঠাই।

Conglobe (কন্গ্ল'ব্) *v. t. or v. i.* to collect together into a round mass লাটুমা বান্ধ বা কৰ। —*bulate v. i.* to gather into a small globe লাটুমা বান্ধ।

Conglomerate (কন্গ্লমা'ৰেট্) *adj.* gathered into a mass লাটুমা, মিঠৈৰদৰে গোট মৰা। —*v. i.* to gather into a ball গোটখাই লাটুমা হ। —*ration n.* state of being gathered into a mass দ'ম হওন; a collection of things দ'ম।

Conglutinate (কন্গ্লুটি'নেট্) *v. t.* to glue together জেপেটা বুৰা। —*v. i.* লাগি ধৰ, জেপেটা খা। —*nant adj.* tending to unite or join জোৰা লগোৱা; healing শুকনি ধৰোৱা, আৰোগ্যকাৰক। —*native adj.* আৰোগ্য কৰিব পৰা, জোৰা লগাব পৰা।

Congratulate (কন্গ্ৰেটিউ'লেট্) *v. t.* to wish joy to আনৰ সম্পাদত আনন্দ প্ৰকাশ কৰ, মঙ্গল কামনা কৰ। —*lation n.* an expression of joy or sympathy আনৰ সম্পাদত আনন্দ প্ৰকাশ, মঙ্গল কামনা। —*latory* (কন্-গ্ৰেটিউলেটৰী) *adj.* expressing joy আনন্দমূচক, সন্তোষজ্ঞাপক। (L. *con*=together; *gratus*=pleasing.)

Congregate (কং-গ্ৰি'গেট্) *v. t. or v. i.* to assemble, to flock together গোটখোৱা, লগলগা, লগ লাগ। —*gation n.* an assemblage of persons or things সমূহ, সমাজ। —*gational adj.* pertaining to a congregation সমাজ সম্বন্ধীয়, বাজহুৱা; prayer সবাহ। —*gationalism* (কং-গ্ৰিগেশ্বনৈজিষ্) *n.* a form of church government managing its affairs independently পৰস্পৰ স্বাধীনভাৱে কাৰ্য্য চলোৱা ধৰ্ম-সম্প্ৰদায়ৰ বাৱস্থা।

Congress (কংগ্ৰেচ্) *n.* a meeting together for political purposes ৰাজনৈতিক সভা। —*man n.* a member of congress ৰাজনৈতিক সভাৰ সমজুৱা।

Congruence, Congruency (কংগ্ৰু'এন্স, কংগ্ৰু'এন্সি) *n.* agreement মিল; suitableness সঙ্গত অৱস্থা। —*gruent adj.* agreeing মিল; suitable সঙ্গত, উপযোগী। —*gruity n.* consistency

পৰস্পৰ মিল; একা। —*gruous adj.* fit, consistent সঙ্গত, উপযুক্ত, মিলথকা।

Conic see **Cone**.

Coniferous (ক'নিফেৰাছ) *adj.* bearing cones (as pines and fir trees) দৌলাকৃতি, ফেবমেলি ওপৰলৈ জোঙা হৈ যোৱা, টুপীয়া (যেনে নাহৰ গছ), কলাডিলীয়া আকৃতিৰ। —*fer n.* ওপৰলৈ ক্ৰমে জোঙা হৈ যোৱা গছ, দৌলবন্ধীয়া গছ।

Conjecture (কন্জেক্চাৰ) *n.* a supposition, an opinion formed on imperfect evidence, surmise অনুমান, আন্দাজ, ভাব। —*v. t.* to infer, to guess অনুমান কৰ, ভাবিল। —*tural adj.* given to conjecture আনুমানিক, আন্দাজী মনেৰে ভাবি লোৱা। —*urable adj.* অনুমান কৰিব পৰা।

Conjee (কন্জি) *n.* water in which rice has been boiled ভাতৰ মাৰ, নিসনি।

Conjoin (কন্জাইন্) *v. t.* to join together লগলগা, জোৰা দে। —*v. i.* to unite একেলগে হ, গোট খা। —*joint adj.* জোৰা লগোৱা, সংযুক্ত। —*ly adv.* unitedly জুটিয়াকৈ, একেলগে।

Conjugal (কন্জুগেল) *adj.* relating to marriage বিয়া সম্বন্ধীয়, বৈবাহিক।

Conjugate (কন্জুগেট) *v. i.* (in gram.) to inflect, as verbs ধাতুকপ কৰ, পদ-ভাং। —*gation n.* the act of joining সংযোগ; the process of showing inflectional changes of verbs ধাতুকপ। **Conjugate mirrors** = যুগ্মমুখিক ধোৱা আঁঠী।

Conjunct (কন্জক্ণক্ট) *adj.* conjoined সংযোজক, মিলিত। —*tive adj.* closely united সংযোজক, জোৰালগা। —*ction n.* union সম্মিলন; (in grammar) a connecting word সংযোজক অৱগ্ৰ শব্দ। —*ture n.* a critical time, crisis মূৰামুৰি অৱস্থা, ঠেকাঠেকি সময়, দোষোৰমোৰ অৱস্থা।

Conjure (কন্জুৰ) *v. i.* to practice magical arts মন্ত্ৰ-মাত, ফাঁকিফুকা কৰি ভুলা। —*v. t.* to call on in a solemn manner' মন্ত্ৰকৰ, ঈশ্বৰৰ পোছাই দে, মন্ত্ৰ পাতি জাৰ, মোহিত কৰ। —*ration n.* enchantment মন্ত্ৰকৰণ; জৰা-ভুকা কৰা কাম, বিমোহন। —*ing n.* বাজী-

কৰণ। —*er n.* an enchanter টাটকীয়া, হাটুকৰ, বাজীকৰ, ভুতজৰা বেজা। —*y n.* magic হাটুবিদ্যা, বাজীকৰী।

Connate (ক'নেই) *adj.* born with one's self সহজাত, স্বাভাবিক; allied একেবকৰ। (L. *con*=with, *natus*=born.)

Connatural (ক'নেচবেল) *adj.* of the same nature with another একেজাতীয়।

Connect (ক'নেই) *v. t.* to fasten together, to unite লগলগা, সংযুক্ত কৰ, জোৰা দে, সংযোগ কৰ, সম্বন্ধ কৰ। —*ted adj.* united সংযুক্ত, জোৰালগোৱা সম্পর্কীয়, লগাভগা, আনুসঙ্গিক। —*tedly adv.* লগালগিকৈ, একেলগে। —*tion, —xion n.* act of joining জোৰা, যোগ, সংযোগ; relation সম্পর্ক, সম্বন্ধ, লগাভগা; (*pl.*) a relative সম্বন্ধীয়া লোক; a society united by a bond লেখাপঢ়া কৰি গঠিত হোৱা কোনো সম্প্ৰদায়। —*tive adj.* binding together সংযোজক। I have no connection in the matter = সেই বিষয়ত মোৰ একো সম্পর্ক নাই।

Connive (ক'নাইভ) *v. t.* to wink at a fault দোষ দেখি আঁকোণ কৰ, দেখিও নেদেখা হ। —*vance n.* act of conniving দোষ দেখি আঁকোণ, নেদেখা ভাও।

Connoisseur (কন্-এচ্-চিয়ৰ) *n.* a critical judge of the fine arts কোনো বিষয়ত ওজা, শিল্পবিদ্যাৰ বিচক্ষণ বিচাৰক; বসগ্ৰাহী গতিত।

Connote (ক'নট) *v. t.* to signify, to imply, to include in the meaning বুজা, গুণ প্ৰকাশ কৰ, দেখা, কোনো অৰ্থত ভুক্ত কৰ। —*tation n.* the aggregation of attributes implied by a term কোনো এটা বস্তুৰ নামৰপৰা বুজিবপৰা ভাব গুণসমূহ। —*tative adj.* গুণবাচক।

Connubial (কন্-ইউ-বিয়েল) *adj.* nuptial বৈবাহিক, বিবাহ সম্বন্ধীয়।

Conoid (ক'নইড) *n.* anything cone-shaped কোনো দৌলাকৃতিৰ বস্তু।

Co-nominee (ক'-নমিনী) *n.* a joint nominee যুটিয়া-বাহনি, একেলগে মনোনীত হোৱা দুজনৰ এজন।

Conquer (কংকাৰ) *v. t.* to gain by force, to overcome যুদ্ধকৰি লাভ কৰ, জয় কৰ, দমন কৰ,

অতিক্রম কৰ, পৰাজয় কৰ, জিক। —**able** *adj.* that may be overcome দমনীয়। —**ing** *adj.* victorious জয়ী। —**er** *n.* a victor জয়কাৰী, জয়ীলোক, জিকাক, জেতা। —**quest** *n.* the act of conquering জয়, হস্তগত কৰণ; that which is acquired by force বলেৰে জিকি লোৱা বস্তু। **To make a conquest** = জয় কৰ।

Consanguinity (কনচেংগুইনিটি) *n.* relationship by blood (as opposed to by marriage) বংশ, নিচেই গাভৰুগা সম্বন্ধ।

Conscience (কনশ্বেন্স) *n.* moral judgment as to right and wrong বিবেকশক্তি, ভাল বেয়া বোধ, হিতাহিত বোধ, sense of duty কর্তব্যজ্ঞান। —**scientious** *adj.* scrupulous ধৰ্মভয় থকা, বিবেকী জ্ঞানী। —**ly** *adv.* according to conscience বিবেক অনুসারে, ধৰ্মজ্ঞান পূৰ্বক, জ্ঞান বিধানমতে। —**ness** *i.* ধৰ্মভয়। —**scionable** (কন-স্বিছ-নেবল) *adj.* regulated by conscience, reasonable তায়সঙ্গত। **Binding on one's conscience** = মনত বিশ্বাস হোৱা, মনত লগা। **Conscience-money** = অপৰাধ গুচাবৰ নিমিত্তে বিবেকৰ তাড়নাত দিয়া ধন। **Tender conscience** = সংশয়। **With a clear conscience** = নিষ্পাপ মনৰে। **In all conscience** = নিশ্চয়।

Conscious (কনশ্বাচ) *adj.* having the internal knowledge of aware জ্ঞাত, বিবেচন। **I am conscious of it** = মই এইটো জানে, মই এইটো ভু পাইছো, মোৰ জন আছে। —**ly** *adv.* knowingly জানি-ভনি, জ্ঞানপূৰ্বক। —**ness** = the faculty of the mind to know বিবেকশক্তি বোধ।

Conscript (কনস্ক্ৰিপ্ট) *adj.* enrolled তালিকাভুক্ত, নামভুক্ত থকা। —*n.* নামভুক্ত চিপাহী। —**tion** = compulsory enrolment for military or naval service যুদ্ধলৈ যাৰ নিমিত্তে বলেৰে নামভুক্ত কৰণ।

Consecrate (কনচিক্ৰেট) *v. t.* to set apart for a holy use দেৱতালৈ আগ কৰ, উৎসৰ্গ কৰ, দেৱতাক অৰ্পণ কৰ; to hallow পবিত্ৰ কৰ। —**ted** *adj.* sanctified পবিত্ৰ, উৎসৰ্গ। —**tion**

n. the act of dedicating to sacred uses উৎসৰ্গ, দেৱতাক কাৰ্য্যৰ নিমিত্তে ৰখাটো।

Consecution (কনচিকুইশ্বন) *n.* logical sequence; sequence of words, tenses &c. in writing শাস্ত্ৰ শাস্ত্ৰগত যুক্তিৰ ক্ৰম; লেখাত ব্যাকৰণ মতে শব্দৰ মিল।

Consecutive (কনচিকুইউট) *adj.* following in order, succeeding ক্ৰমিক, পৰৱৰ্তী, ক্ৰমে, পাচৰ। —**ly** *adv.* in succession পাচলৈ ক্ৰমে এটা-এটাকৈ, ক্ৰমশঃ।

Consensus (কনচেংসচ) *n.* agreement in opinion, unanimity (as consensus of opinion) মিল, ঐকামত। —**sion** *n.* mutual consent পরস্পৰ সম্মতি।

Consent (কনচেংক্ট) *n.* agreement, concurrence সম্মতি, অনুমতি, স্বীকাৰ; advice পরামৰ্শ। —*v. i.* to agree, to give assent to সম্মত-হ, মত দে, বাজি-হ, অনুমতি-দে। **With one consent** = একেমতে হৈ। **Age of consent** = কোনো কাম কৰিবৰ নিমিত্তে আইন মতে ধাৰ্য্য কৰা বয়স।

Consentaneous (কনচেংনেচেনচ) *adj.* consistent with, agreeable সঙ্গত, মিলথকা।

Consentient (কনচেংনিয়েন্ট) *adj.* agreeing in opinion মনমিলা, একেমত হোৱা।

Consequence (কনচিকোৱেন্স) *n.* effect, that which comes after as a result পৰিণাম, চোটোকা, পৰশ, গুণ, প্ৰতিফল; importance ধৰিবলগীয়া কথা, বিশেষ হানি-বিধিনিৰ কথা। —**quent** *adj.* following লগৰীয়া, আনুষ্ঠানিক। **Consequently** *adj.* সেই হেতুকে, সেইবাবে, এতেকে। —**quential** *adj.* following as a result বৰঙা কোনো কাৰণে হোৱা পৰিণাম স্বৰূপ। **It is not a matter of such consequence** = এইটো একো গুৰুতৰ কথা নহয়, এইটো একো ধৰিবলগীয়া কথা নহয়। **He is a man of consequence** = তেওঁ এজন ক্ষমতাপন্ন লোক। **In consequence of** = on account of নিমিত্তে, বাবে। **You will feel the consequence** = তুমি তাৰ সেকা পাবা **Consequent on** = হোৱা বাবে।

Conserve (কন্সৰ্ভ) *v. t.* to preserve, to keep entire বৰ্কা কৰ, অটুতে ৰাখ, সঁচি থা। —*n.* something preserved in sugar, (as fruits) মোহৰ।। —*vancy n.* the act of preserving পৰিষ্কাৰ কৰি বা অঁতাই ৰখা কাম, পৰিগাটিক ৰাখন। —*vation n.* preservation from loss or injury হানি-বিখিনি নোহোৱাকৈ ৰখাটো, অটুতে ৰাখন। **Conservation of matter** = মূল পদাৰ্থবিলাকৰ অৰিনাশিতা। **Conservative adj.** tending to preserve বৰ্ণনালী। —*n.* one averse to political changes, a tory ৰাজকীয় বিষয়ক পৰিবৰ্তন বিৰোধী, পূৰ্বাপৰ বিষয় বৰ্দ্ধক। —*vatism n.* the principle of a Conservative. —*vator n.* a preserver from injury or violation বৰ্দ্ধক, হানি-বিখিনি নোহোৱাকৈ ৰাখোতা। (*Fem. Conservatrix*). —*vatory* = a store-house, a green-house, a music school গুদাম-ঘৰ, আন দেশৰ গছগছনি আনি পালন কৰা ঘৰ বা ঠাই, গান বাজনা শিকা পঢ়াশালি।

Consider (কন্সিডাৰ্) *v. t.* to think on, to deliberate বিবেচনা কৰ, চিন্তা কৰ, ভাবি-চা; to attend to মন কৰ; to take into account গণ্য কৰ। —*v. i.* to think carefully ভাবি চা। —*able adj.* worthy of regard গণ্য, বৰ্তব্য; important লাগতিয়াল; moderately large ভালোখিনি, বিস্তৰ। —*ably adv.* in a considerable manner বহুতকৈ, বেচি পৰিমাণে, বেচিকৈ, ভালোখিনি। —*ate* = thoughtful, prudent বিবেচক, সত, কঁহিৰ। —*ately adv.* thoughtfully সতৰ্কৰূপে, গম্ভীৰে। —*ation n.* deliberation বিবেচনা, সিদ্ধান্ত, ভাৱ; reason উদ্দেশ্য, কাৰণ, হেতু; an equivalent, a compensation চুক্তিমতে কোনো কাৰ্য্যৰ বাবে দিয়া বা লোৱা (ধন), ক্ষতিপূৰণ বা পূৰ্বকাৰ। —*ing prep.* in view of ভাবি, বিবেচনা কৰি, সেই দেখি। **In consideration of** = বাবে, হেতুকে। **All things considered** = সকলো বৰমে। **Under consideration** = বিবেচনাধীন।

Consign (কন্সাইন্) *v. i.* to give to another transfer দি, অৰ্পণ কৰ; to entrust গুতা, ভাৰ দি; to send to an agent বেচিবলৈ বা জমা

খবলৈ পঠা; to sign or seal চহী, মোহৰ কৰি দি। —*signee n.* one to whom anything is consigned হাক কোনো বস্তু গুতাই দিয়া হয়, বেল কাহাল আদিত যালৈ মাল পঠোৱা হয়। —*er n.* ভাৰ দিওতা, পঠাওতা। —*ment n.* act of consigning, that which is placed in the hands of another ভাৰ অৰ্পণ, বস্তুৰ চালান; হস্তান্তৰকৰণপত্ৰ। **To consign to the flames** = পোৰ। **To consign to the tomb** = কবৰ দি।

Consist (কন্সিষ্ট) *v. i.* to co-exist, to subsist থাক; to agree মিল-হ। **The book consists of three parts** কিতাপটোত তিনিভাগ আছে। **Consistence, —tency n.** fixed state ঘন অৱস্থা, থিৰ, গোটবান্ধন; agreement সঙ্গত অৱস্থা, মিল, ঐক্য। —*tent adj.* fixed ঘন, থিৰ, গোটমৰা; agreeing uniform সঙ্গত, মিল, একে। **Consistent with** অনুসৰি, মতে।

Console (কন্স'ল) *v. t.* to comfort, to cheer under sorrow সাহুনা কৰ, নিচুকা, প্ৰবোধ দি। —*table adj.* সাহুনা কৰিব পৰা, বুজনী উন। —*lation n.* solace প্ৰবোধ, সাহুনা, বুজনী। **Consolation match** লবত যিবিলাক হাৰে সেইবিলাকৰ ভিতৰত কোনে আগবাঢ়ি পাবে তাৰ পৰাক্ষাচোৱা লৰ।

Consolidate (কন্সলিডেট্) *v. t.* to make solid, to unite into one গোটমৰা, দুচকৰ, গোটখুৱা, লগলগাই একেটা কৰ। —*v. i.* to grow firm গোটবান্ধ, থিৰ হ; to unite লগলাগ। **Consolidate, —ed pa. adj.** united একত্ৰিত, গোটবন্ধা, মূঠ। —*tion n.* act of making or becoming firm থিৰ কৰণ, গোটবান্ধন, দুচ কৰণ।

Consoles (কন্স'লেজ) *n.* (*pl.*) consolidated annuities চৰকাৰী মূঠ ধাৰ।

Consonant (কন্সনেক্ট) *adj.* consistent, harmonious মিল, সঙ্গত, অনুযায়ী। —*n.* a letter of the alphabet other than a vowel ব্যঞ্জনবৰ্ণ। —*nance n.* unison of sounds সুবৰ মিল। —*nancy n.* harmony মিল। —*nantly adv.* agreeably মিলকৰপ, অনুসাৰে। (*L. con. = with; sonare = sound.*)

Consort (কন্স'ৰ্ট) *n.* a partner সঙ্গী, লগৰীয়া; a wife or husband স্ত্ৰী বা স্বামী। —*v. i.* to

associate with লগলাগ। **In consort**=in company লগে-সঙ্গে, মিলেৰে, একেলগে।

Consortium (কনচৰটিয়াম্) *n.* co-operation of several powers to effect some common purpose কোনো উম্মতীয়া উপকাৰ সাধনৰ নিমিত্তে ৰাজশক্তিবিলাক বা কোনো প্ৰধান ব্যৱসায়ৰ লোক একেগোট হওন, যুটিয়া ৰাজশক্তি।

Conspicuous (কনস্পে'কুইট্) *n.* a synopsis সংক্ষিপ্ত সাৰ।

Conspicuous (কনস্পিকিউঅচ্) *adj.* visible, prominent, প্ৰকাশ্য, চকুৰে দেখা, স্পষ্ট, ওখ। — **cuity**, —**cuousness** *n.* চকুত পৰা অৱস্থা, ফট-ফটীয়া ওখ। —**cuously** *adv.* সকলোৰে দেখাকৈ; প্ৰকাশ্য-ৰূপে; ওলাই থকাকৈ। **To be conspicuous by absence**=অনুপস্থিত থকা বাবেই সকলোৰে মনত পৰ।

Conspire (কনস্পায়ৰ্) *v. i.* to plot, to unite for an evil purpose চক্ৰান্ত কৰ, যড়যন্ত্ৰ কৰ, অভিসন্ধি কৰ, ফাংপাত। —**racy** *n.* a plot যড়যন্ত্ৰ, কুমন্ত্ৰণা, চক্ৰান্ত, ফাং। —**ration** *n.* চক্ৰান্ত। —**rator** *n.* চক্ৰান্তকাৰী, কুমন্ত্ৰণাকাৰী।

Constable (কনষ্টেবল্) *n.* a police-officer, a policeman শাস্তিৰক্ষক, পুলিচ্ কনিষ্টেবল্। —**bulary** *n.* the police forces in a town শাস্তিৰক্ষকদল। **Special constable**=বলেৰে পতা শাস্তিৰক্ষক। **Outrun the constable**=to go too fast বৰ বেগ দৈ; to get into debt ধাৰ লগা।

Constant (কনষ্টেণ্ট্) *adj.* firm, unchangeable. faithful অটল, অলৰ, নিত্য লবচৰ নোহোৱা, স্থায়ী। **Constancy** *n.* fixedness স্থায়িত্ব; স্থিৰতা। —**ly** *adv.* invariably হেম-ডেম নোহোৱাকৈ, একেৰাহে, যেন-যেন, বাবেপতি।

Constellate (কনসটি'লেট্) *v. t.* or *v. i.* to cluster থুপ-খা। —**llation** *n.* a group of stars থুপখাই থকা তৰাবলোক, নক্ষত্ৰপুঞ্জ, ৰাশিচক্ৰ; কুকুৰবাহী তৰা; an assemblage of distinguished persons কোনো গুণবন্ত লোকসকলৰ মেল। (L. *con*=together; *stellare stella* =a star.)

Consternation (কনষ্টাৰনেশন্) *n.* dismay ভয়; বিস্ময়; astonishment পেপুৰা অৱস্থা

Constipate (কনষ্টিপেট্) *v. t.* to stop up, to make costive বন্ধ কৰ, কচা কৰ, কোঠবন্ধ কৰ। —**pation** *n.* constiveness শৌচ বন্ধ, কচা, শৌচ খোলোচা নোহোৱা অৱস্থা; অস্থিলা হোৱা।

Constitute (কনষ্টিটিউট্) *v. t.* to set up, to establish সংস্থাপন কৰ, পাতি; to form or compose সংগঠন কৰ, হ; to appoint নিযুক্ত কৰ, মনোনীত কৰ। —**tuency** *n.* the whole body of electors for the member of a parliament পাৰ্লামেণ্টে মহাসভালৈ সভ্য মনোনীত কৰা কোনো এঠাইৰ লোকসমূহ। —**tuent** *n.* an elector উক্ত সভাত যেন্মাৰ হবলৈ মত দিয়া কোনো এজন; an essential part সাৰ অংশ। —*adj.* essential, component আৱশ্যকীয়, লাগতিয়াল, সাৰ। —**tution** *n.* the act of constituting সংগঠন; সংবিধান; the frame of body or mind শৰীৰ বা মনৰ স্বাভাৱিক অৱস্থা, স্বাভাৱিক আকাৰ-প্ৰকাৰ, গঠন; a form of government মূল শাসন-প্ৰণালী; a particular law or usage শাসনব্যৱস্থা মূল নিয়ম। —**tional** *adj.* inherent, natural ওপজাবপৰা থকা, স্বাভাৱিক; essential লাগতিয়াল; মূল নীতি বিষয়ক; physical শাৰীৰিক; consistent with laws শাসন সম্বন্ধীয় নিয়মাধীন, মন্ত্ৰীসভাৰ মতমতে চলা। **Constitutional form of Government**=ৰজা-প্ৰজা উভয়ৰ মতামত থকা শাসন-প্ৰণালী, যেনে ইংলেণ্ডৰ।

Constituency নিৰ্বাচন ক্ষেত্ৰ।

Constrain (কনষ্ট্ৰেইন্) *v. t.* to urge with force, to compel বাধ্য কৰ, বলেৰে কৰা; to confine, to limit সীমাবদ্ধ কৰ, আটক কৰ। **Constraint** *n.* compulsion বাধ্যতা, বলপ্ৰয়োগ; confinement আটক; repression দমন।

Constrict (কনষ্ট্ৰিক্ট্) *v. t.* to press together, to cramp হেঁচ, চাপহুৱা। —**tion** *n.* compression, tightness সঙ্কোচ, আটন।

Constringent (কনষ্ট্ৰিং'ক্ট্) *adj.* having the power of contracting সঙ্কোচক, চাপহুৱাব পৰা; কৌচ খোৱা।

Construct (কনষ্ট্ৰাক্ট্) *v. t.* to build up, to make সাজ কৰ, নিৰ্মাণ কৰ, তৈয়াৰ কৰ। —**tion** *n.* the act of forming or constructing সাজন, তৈয়াৰ কৰণ; structure গাঁথনি, নিৰ্মাণ।

(in gram.) the arrangement of words in a sentence বাক্য বচনা, পদবিভাস, কথা-কৌশল; meaning অর্থ।—*tive adj.* inferred, deduced অনুমানিক; capable of construction সাজিব পৰা।—*tional adj.* গাঁথনি বিষয়ক। To put a construction on a sentence=কথাকীৰ্ত্তিৰ বিশেষ অৰ্থ কৰ। To bear a construction=কোনো পদৰ অৰ্থ খটা।

Construe (কন্-স্ট্ৰু) *v. t.* to explain অৰ্থ ভাঙ; to interpret অৰ্থ কৰ; to infer অনুভব কৰ, ভাবিল।

Consubstantial (কন্-চব্‌ষ্টেইন্-শ্বিয়েল্) *adj.* having the same substance or essence একে প্ৰকৃতিৰ, একে বস্তুৰ।—*tion n.* গ্ৰীক ধৰ্ম ভোক্ত হিতগ্ৰীষ্টৰ ভোজ-মাংস আৰু বুলি ধৰা যত।

Consuétude (কন্‌চুই-টিউদ্) *n.* custom দস্তৰ; চিৰপ্ৰচলিত নীতি বা ব্যৱহাৰ।—*tudinary adj.* or *n.* চিৰকালিয়া নীতি বা সেই বিষয়ৰ।

Consul (কন্‌চাল্) *n.* the chief magistrate in ancient Rome আগৰ দিনৰ ৰোম ৰাজ্যৰ প্ৰধান বিচাৰক; an officer appointed to reside in a foreign country as an agent for Government কোনো ৰাজ্যৰ প্ৰতিনিধিৰূপে অস্থৰ ৰাজ্যত বহা বিষয়া, বিদেশী ৰাজপ্ৰতিনিধি।—*lar adj.* উক্ত বিষয়া-সম্বন্ধীয়।—*late n.* the office, residence &c. of a consul বিদেশী ৰাজপ্ৰতিনিধিৰ ঘৰ, অফিচ বা এলাকা।—*ship n.* উক্ত ৰাজ প্ৰতিনিধিৰ বিষয় বা পদ।

Consult (কন্‌চাল্ট্) *v. t.* to ask advice to পৰামৰ্শ ল, সোধ-পোছ কৰ, যত ল; discuss, to consider গুণাগুণ কৰ, আলচ কৰ।—*tation n.* deliberation of physicians or lawyers পৰামৰ্শ আলচ, গলাগোপা।—*ting adj.* পৰামৰ্শ লোৱা ডাক্তৰ বা উকীলৰ।

Consume (কন্‌চিউম্) *v. t.* to destroy, to use up, to devour, to exhaust ধ্বংস কৰ; নষ্ট কৰ, ঢুকা, খাই পেলা, ক্ষয় কৰ, অস্ত কৰ, খৰচ কৰ।—*er n.* ক্ষয়কাৰী।—*able adj.* that may be consumed বন্ধ কৰিব পৰা, দাহনীয়।

Consummate (কন্‌চ'মেট্) *v. t.* to perfect, to complete সম্পূৰ্ণ কৰ, শেষ কৰ, চূড়ান্ত কৰ।—*adj.* complete চূড়ান্ত।—*mation n.* perfec-

tion সম্পূৰ্ণতা; completion of a marriage by subsequent intercourse বিবাহৰ কাৰ্য্য-সিদ্ধি, বিয়াৰ পাচত ক্ৰী-সহবাস; termination অন্ত বা লয়।

Consumption (কন্‌চম্প্‌শন্) *n.* the act of consuming ক্ষয়, ধ্বংস, খৰচ, ভগন; a disease of the lungs কাহত ভেজ ওলোৱা মোৰ, ক্ষয় কাহ, হস্কা।—*tive adj.* ক্ষয়কাৰী, ক্ষয়-কাহ কণীয়াৰ দৰে।

Contact (কন্‌টেইন্) *n.* touching ছোৱা-ছুই, ছোৱন, স্পৰ্শ; close union সংসৰ্গ, যোগ; meeting লগ, সন্মিলন, লগ লাগ। To come in contact=লগ লাগ, সংস্পৰ্শ হ'।

Contactman চৰকাৰ আৰু ৰাইজৰ লগত সম্বন্ধ ৰখা মানুহ; বিপুৰা।

Contagion (কন্‌টেজিয়ন্) *n.* communication of a disease by contact সংসৰ্গৰপৰা হোৱা ৰোগ, ৰোগ সঞ্চাৰ, সোঁচৰণ।—*gious adj.* সোঁচৰা। Contagious diseases Acts=সোঁচৰা বা খোঁচৰা ব্যাধি বিষয়ক আইন।

Contain (কন্‌টেইন্) *v. t.* to include ধৰ, ভুক্ত কৰ; to comprise থাক, হ'।—*able adj.* that may be contained থব পৰা, ধৰাব পৰা। This book contains four chapters=এই পুথিত চাৰি অধ্যায় আছে। This vessel does not contain one seer=এইটো পাত্ৰত এসেৰ নথৰে।

Contaminate (কন্‌টেমিনেট্) *v. t.* to defile, to pollute, to corrupt অপবিত্ৰ কৰ, দূষিত কৰ, বেয়া কৰ।—*nation n.* pollution অপবিত্ৰতা, চেকা।—*native adj.*

Contango (কন্‌টেংগো) *n.* a percentage paid in stock-selling টকাৰ ব্যৱসায়ত বেচোঁতাক দিয়া শতকৰা মুনাফা।

Contemn (কন্‌টেম্) *v. t.* to despise, to neglect হেয়জান কৰ, তুচ্ছ কৰ, আঙকাণ কৰ, অবজ্ঞা কৰ।

Contemplate (কন্‌টেম্প্‌লেট্) *v. t.* to meditate on, to consider চিন্তা কৰ, ভাব।—*v. i.* (on or upon) to meditate ধ্যানমগ্ন হ, চিন্তাযুক্ত হ'।—*lation n.* a serious and continued thought of a particular subject ভাবনা, চিন্তা, ধ্যান।—*lative adj.* given to contemplation চিন্তাশীল, ভাবনাযুক্ত।

Contemporaneous (কন্টেম্প'ৰেনিচ') *adj.* living or happening at the same time একে সময়তে হোৱা বা থকা, সমকালীন । —**ly** *adv.* একে সময়তে । **Contemporary** *n.* one who lives at the same time একে সময়ৰ লোক ; a rival newspaper লগৰীয়া বাতৰি কাকত । —*adj.* (with) contemporaneous একেকালীয়, একে সময়ৰ ।

Contempt (কন্টেম্'ট) *n.* scorn, disgrace নিন্দা উলাই, অপমান, অবজ্ঞা, অমাৰ্জ । —**uous** *adj.* scornful নিন্দুক, নিন্দকা, অসজ্ঞজনক ; insolent গপাল । —**ly** *adv.* scornfully তুচ্ছমানি, হেয়-ভাবেৰে । —**ness** *n.* তুচ্ছতা, অমাৰ্জ । **Contempt of court or of orders** আদালত অবজ্ঞা বা হুকুম অমাৰ্জ কৰণ । —**ible** *adj.* despicable, vile গৰ্হিত, নিন্দনীয়, ঘৃণাত, নীচ ।

Contend (কন্টে'ণ্ড') *v. i.* (against, with, for, about) to strive for পাবলৈ চেষ্টা কৰ ; to fight with or against বিবাদ কৰ ; to dispute তর্ক-বিতর্ক কৰ, যুক্তি দৰ্শা, খটবান্ধ কৰ, উত্তৰাউত্তৰি কৰ । —**ing** *adj.* striving যুক্তাক, বিবাদকাৰী ।

Content (কন্টেণ্ট') *adj.* satisfied তুষ্ট, সন্তুষ্ট, তৃপ্ত । —**ted** সন্তোষিত, পৰিতুষ্ট । —**tedness**, —**ment** *n.* পৰিতোষ, সন্তোষ, তৃপ্তি । —*v. t.* to satisfy the mind, to quiet সন্তুষ্ট ক, মন ভাল লগা, নিচুকৰা, শান্ত কৰ । **To one's heart's content** = হৈপাহ ওহাতি

Content (কন্টেণ্ট') *n.* the capacity of anything কোনো পাত্রৰ ভিতৰত থকা বস্তু । —**s** *n.* (pl.) the things contained কোনো চিঠি বা পুথিত লেখা কথা কোনো ঠাইত ভৰাই থোৱা বস্তু, পুথিৰ নিৰ্ধৃত বা সূচীপত্র । **A table of contents** = সূচীপত্র ।

Contention (কন্টে'নশ্বন্) *n.* strife বিবাদ, কাৰ্জিয়া ; objection আপত্তি ; debate তর্ক, খটবান্ধ । —**tious** *adj.* quarrelsome দন্দুৰা, কাৰ্জিয়াপ্ৰিয়, বিৰোধী, কাৰ্জিয়াখোৰ ।

Conterminous (কন্টে'ব মিনাচ') *adj.* having a common boundary সীমামুখিলি ; contiguous লগালগি । Also—**minable**, **minate** *adj.*

Contest (ক'ন্টেস্ট') *n.* strife, struggle হুঁজ,

কোঁটাশুটি, বিবাদ, বিৰোধ, বাবতি, অভিযাঅৰি ; debate তর্কবিতর্ক । —*v. t.* to call in question আপত্তি কৰ ; to strive for আনৰ বিপক্ষে চেষ্টা কৰ ; to dispute ওজৰ কৰ, বাদানুবাদ কৰ । —**ed** *adj.* কেবিতাকবি হোৱা ; বিবাদমূলক ; ওজৰাতি । —**table** *adj.* that may be contested আপত্তি কৰিবলগীয়া ।

Context (কন্টে'ক্স্ট') the parts of a discourse or treatise that precede or follow a sentence পূৰ্বাপৰ কথা, অগাপিচা কথা বা বিধান, বচনাৰ প্ৰসঙ্গ । **If the contrary does not appear from the context** = পূৰ্বাপৰ কথাবিলাকেৰে যদি অহিল নহয়, তা বাৰে ঘাৰাই যদি বিৰোধ অৰ্থ নুবুজায় ।

Contexture (কন্টেক্স-চাৰ') *n.* the structure or composition of parts গঠনপ্ৰণালী, লেখাৰ ধৰণ ।

Contiguous (কন্টি-গিউ-আচ্') *adj.* adjoining, near ওচৰাওচৰি, লগালগি । —**guity** *n.* ওচৰা-ওচৰি, লান, সমীপ । —**guousness** *n.* nearness লেখেৰি ।

Continent (কন্টিনেণ্ট') *n.* a great division of the earth মহাদেশ ; the mainland of Europe ইউৰোপীয় প্ৰদেশ । —*adj.* self-restraining, virtuous সংবৰী ; জিউল্লিয় ; সাধু । —**nence**, —**nency** *n.* chastity সাধুতা, সংযম, ইল্লিয়দমন । —**tal** *adj.* pertaining to a continent মহাপ্ৰদেশ সম্বন্ধী, মহাপ্ৰদেশীয় ।

Contingent (কন্টিন্জেন্ট') *adj.* depending on something else আগেয়ে কোনো এটা কাৰ্য্য হলেহে হোৱা, আন কোনো কথাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰা ; accidental সম্ভৱতঃ, আগন্তুক, ঘটনাক্ৰমে হোৱা । —*n.* a possible event সম্ভাৱিত ঘটনা ; a proportion of troops সেনাৰ কোনো এভাগ । —**gency** *n.* an incidental expense উপকৰ্তা খৰচৰ বন ; a fortuitous event দৈৱ ঘটনা । **Contingent charges** = আগন্তুক খৰচ, বাজে খৰচৰ টকা ।

Continue (কন্টিনিউ') *v. t.* to prolong, to extend একেদৰে চলাই থাক, ক্ৰমে হোৱা বা দীঘলাই নে কৰি থাক, বহাই নে । —*v. i.* to remain in the same state একেদৰে হৈ থাক, ক্ৰমে চলি থাক । *adj.* দিত্য, অবিৰত । —**nuance** *n.* dura-

tion কোনো কার্য চলি থকা সময়, লান, অবস্থিতি।
—**ually** *adv.* অবিৰত, সদায়, একেবাহে; একে-
লেখাৰি। —**uation** *n.* constant succession,
extension লান, লেখাৰি, লাভ, বৃদ্ধি। —**ued**
adj. uninterrupted ছেদ-ভেদ নোহোৱা, লাখৰি
লগা, অবিভক্ত। —**uity** *n.* uninterrupted
connection লাভ, লাখৰি, লানী। —**uous** *adj.*
united without interruption ছেদ-ভেদ
নোহোৱা, একেকটি, লাভলগা, অবিচ্ছিন্ন। —**uously**
adj. uninterruptedly, unceasingly একে-
লানীয়ে, একেবাহে, ক্রমাৱৰ্ত্তে, ছেদভেদ নোহোৱাকৈ,
নেবানেশেৰাকৈ। **In continuation of my previous**
letter মোৰ আগৰ চিঠিৰ লানতে।

Contort (কন্টৰ্ট) *v. i.* to twist, to writhe পকা,
মোচৰ। —**tion** *n.* a violent twisting মোচোৱা,
পাক। —**ted** *adj.* twisted মোচোকা খোৱা, পাক
খাই পৰা।

Contour (কন্টুৰ) *n.* the outline of a figure বেথ,
নক্সা কৰোঁতে দিয়া আঁচ, আকৃতি; বেষাচিত্ৰ।

Contra (কন্ট্ৰে) *adv.* and *prep.* opposite,
against অইনফালে, বিপৰীত, বিপক্ষে। **Per**
contra = সন্নিবিষ্ট।

Contraband (কন্ট্ৰেবণ্ড) *adj.* prohibited নিষিদ্ধ,
illegal বে-আইনী, পাচ বা পট্টা নোহোৱা। —*n.*
prohibited traffic নিষিদ্ধ বোপাৰ, বে-আইনী
কাৰবাৰ।

Contraception (কন্ট্ৰাচেপ্‌ছন) *n.* resisting
conception by artificial means গৰ্ভনিৰোধ।

Contract (কন্ট্ৰাক্ট) *v. t.* to draw together
কোঁচা, কোঁচুৱা; to shorten চুটি-কৰ, সঙ্কোচিত
কৰ; to acquire অৰ্জি ল, লা; to bargain for
চুক্তি কৰ, বন্দবস্ত কৰ; to betroth বিবাহ চুক্তি
কৰ, মিহত কৰ। —*v. i.* to shrink কোঁচ খা,
টোটোৱা পৰ, শোঁটোৱা হ। —**ted** *adj.* narrow,
selfish ঠেক, নীচ। **To contract friendship**
= মিহত কৰ। **To contract a debt** = ধাৰ লগা।
To contract a disease = ব্যাধি লগাই ল;
আজি-ল।

Contract (কন্ট্ৰাক্ট) *n.* an agreement, a formal
bond চুক্তি, একবাৰনামা, চুক্তিপত্ৰ। —**tor**
টিকাধাৰ। —**tile**, —**tible** *adj.* capable of being
contracted কোঁচুৱাব পৰা, টোটোৱা পৰিবপৰা।

Breach of contract = চুক্তিভঙ্গ। **Verbal con-**
tract = মৌখিক চুক্তি, মুখৰ বন্দবস্ত; work done
for a fixed sum টিকা। **Contract work** = টিকা
কাম।

Contradict (কন্ট্ৰাডিক্ট) *v. t.* to oppose by
words কথাৰে প্ৰতিবাদ কৰ; to gainsay, to
deny অস্বীকাৰ কৰ; নুই কৰ; to prove to the
contrary অপমান কৰ, উৰ্ভা উলিয়া। —**dition**
n. denial, inconsistency প্ৰতিবাদ, বিপৰীত
উক্তি। —**dictory** *adj.* inconsistent, disagreeing
অসঙ্গত, অমিল, বিবোধী।

Contradistinction (কন্ট্ৰাডিষ্টিক্‌ছন) *n.* distinction
by contrast প্ৰভেদ, গুণভেদ, অমিলতা। —**guish**
v. t. to mark the difference গুণভেদ কৰ, বিভাই
বিপৰীত গুণ দেখুৱা।

Contralto (কন্ট্ৰাল্ট) *n.* the lowest voice in
music চিমা সুৰৰ মিহি মাত।

Contrary (কন্ট্ৰাৰী) *adj.* opposite বিপৰীত, বিৰুদ্ধ,
ওলোটা, অসঙ্গত। —*n.* anything of opposite
nature বিৰুদ্ধতা, বিপক্ষ, বিপৰীত অৱস্থা।

Contrariety (কন্ট্ৰাৰীটি) *n.* বিপৰীত ভাৱ, বাতীক্ৰম।
Contrariwise, —**rily** *adv.* on the opposite
side অৱপক্ষে, আওপাকে বিপৰীত ভাৱে,
ওলোটাৰকৈ। **On the contrary** = পক্ষান্তৰে, অস্ত
পক্ষে; আনফালে।

Contrast (কন্ট্ৰাষ্ট) *v. t.* or *v. i.* to set in
opposition for comparing বিপৰীত ভাৱে থৈ
তুলনা কৰ, বিভা, প্ৰভেদ বৃত্তিবলৈ মিলা। —*n.*
exhibition for differences বিভাজি, ওভেদ।

Contravene (কন্ট্ৰাভেন) *v. i.* to oppose, to
obstruct বিপক্ষ হ, হকা বধা কৰ, বাধা জন্মা।
—**vention** (—ভেন্‌ছন) *n.* opposition, violation
অবজ্ঞা, উলঙ্ঘা, উলাই, বিৰোধ।

Contretemps (কন্টৰ-টেং) *n.* an untimely
accident দুৰ্যোগ, অকস্মাৎ হোৱা ঘটনা।

Contribute (কন্ট্ৰিবিউট) *v. t.* to pay along
with others for a common purpose পাঁচা দে,
আনৰ লগত মিলি দান কৰ, বৰঙণি দে; to supply
an article to a journal বাতৰি কাকতলৈ সন্ধান
দে। —*v. i.* to bear a part in যোগ দে; to aid
সহায় কৰ। —**ution** *n.* a collection, anything
paid in aid পাঁচা, বৰঙণি; a written article

supplied to a journal বাতৰি কাকতত দিয়া
প্রবন্ধ । —**butive**, —**butory** *adj.* helping সাহায্য-
কাৰী । —**butor** *n.* one who contributes
সহায়কাৰী লোক, পঁচা দিওঁতা, পঁচকী । **To lay**
under contribution = নানা পুথিবশৰা অলপ
অলপকৈ জ্ঞান সংগ্ৰহ কৰ । **Contributory negli-**
gence = negligence of an injured person to
take proper care against accident জখম হোৱা
লোক অসাবধানতা ।

Contrite (কন্-ট্ৰাইট্ৰ) *adj.* worn with sorrow
for sin, penitent অনুতাপিত । **Contrition** *n.*
remorse খেদ, অনুতাপ । Also **Contriteness** *n.*

Contrive (কন্-ট্ৰাইভ্) *v. t.* to invent, to
plan কল্পনা কৰ, অভিসন্ধি কৰ, ডাবি-চিন্তি উলিয়া ।
—**vance** *n.* invention যতন ; plan উপায়,
কৌশল, ফিকিৰ ; an artifice শাকচক্ৰ । —**ver** *n.*
an artificer উস্তাবক, উলিয়াওঁতা ।

Control (কন্-ট্ৰ'ল্) *n.* restraint, command,
authority to check দমন, শাসন, তত্ত্বি, এক্সিয়াৰ
উৰিয়লি । —*v. t.* to check, to govern তত্ত্বি
কৰ, শাসন কৰ, দমন কৰ, চম্ভাল । **Controllable**
adj. subject to control দমনীয়, শাসন কৰিব
পৰা, চম্ভালিব পৰা । **Controller, Comptroller**
n. one who checks the accounts হিচাপ
পৰিদৰ্শক, তত্ত্বাবধায়ক, চম্ভালোঁতা ।

Controversial (কন্ট্ৰ'ভাৰ্-চিয়েল্) *adj.* relating
to controversy বিবাদ-সম্বন্ধীয় ; আপত্তি জনক ।
—**ist** *n.* disputant আপত্তিকাবক । **Controversy**
n. a discussion, a debate তত্ত্বাব, তৰ্ক-বিতৰ্ক,
বিবাদ, আপত্তি । **Controvert** *v. t.* to oppose,
to argue against আপত্তি কৰ, প্ৰতিবাদ কৰ,
উত্তৰ কৰি খণ্ডন কৰ । **Controvertible** *adj.*
প্ৰতিবাদজনক ।

Contumacious (কন্-টিউ-মেন্চ'চ) obstinate, stub-
born অবাধ্যকাণ্ড, আমঠ, মইমত, হুকুম নয়না ।
—**ly** *adv.* অবাধ্যকাণ্ডে । **Contumacy** *n.* dis-
obedience অবাধ্যতা, মইমতালি, আদালতৰ হুকুম
অবজ্ঞা । **Contumely** (কন্-টিউ-মিল্-ই) *n.* insol-
ence, reproach মইমতালি, উদ্ধতালি, অবজ্ঞা ।
Contumelious (কন্-টিউ-মিল্-ই-অচ্) *adj.*
insolent, obstinate কাকো ভৌচ নকৰা ।

Contuse (কন্টিউজ্) *v. t.* to bruise থেঁতেলা ঘূৰা ।
—**tusion** *n.* a bruise in the body থেঁতেলা,
থেঁতেলা খোৱা আঘাত ।

Conundrum (কনন্ড্ৰ'ম্) *n.* a sort of riddle
একবকম সাঁথৰ ; টান প্ৰশ্ন ।

Convalesce (কন্-ভেল্-এচ্) *v. i.* to recover
health গা উঠা, নৰিয়াৰপৰা উঠা । —**lescence**,
—**lescency** *n.* gradual recovery of health
from sickness ক্ৰমে নৰিয়া ভাল হৈ অহা অৱস্থা,
সুস্থতা । **Convalescent** *adj.* নৰিয়াৰপৰা উঠা,
গা উঠোৱা ।

Convection (কন্-ভেক্-শ্বন্) *n.* পনীয়া, বস্তৰ মাজে
দি তাপ বা তাড়িত সঞ্চালন কৰা নিয়ম ।

Convene (কন্-ভিন্) *v. t.* to call together
মানুহ চপা, মানুহ গোটা । —*v. i.* to assemble
চাপ, গোট-খা, সভা পাতি । **Convener** *n.* বাইজ
চপাওঁতা ।

Convenient (কন্-ভি-নিয়েন্ট্) *adj.* fit, suitable
উপযুক্ত ; handy সুবিধাজনক, সুচল । —**nience**
n. an advantage, suitability সুবিধা, চল,
জুতি । —**ly** *adv.* advantageously সুবিধামতে,
চল বুজি ।

Convent (কন্-ভেন্ট্) *n.* a monastery, an
association of religiously secluded persons
উদাসীন ধৰ্মসমাজ, ধৰ্মাশ্ৰম ।

Convention (কন্-ভে'ন-শ্বন্) *n.* an assembly of
delegates কোনো বিশেষ কথাৰ বাবে গোটখোৱা
প্ৰতিনিধিসকলৰ সভা ; a temporary treaty
স্থগতীয় সন্ধি ; an established usage দেশাচাৰ ।
—**tional** *adj.* formed by agreement নিজে
পাতি লোৱা, পৰস্পৰে লগলাগি স্থিৰ কৰা ;
customary চলিত । **Conventionality** *n.*
দেশাচাৰ ।

Converge (কন্-ভাৰ্জ্) *v. i.* to tend to one
point একোঠাইলৈকে শোনাই যা, একেফাললৈকে
চাপি আহ । —**gent**, —**ging** *adj.* যুগ্মযুগ্ম হৈ
একেফাললৈ অহা ।

Conversazione (কন্-ভাৰ্-চেই-চি-অ'-নে') *n.* a
meeting for conversation পৰস্পৰে কথাৰাত্তা
পাতিবলৈ কৰা সভা, আলোচনী সভা । (*pl.*
—**versazioni**).

converse (কন্ভাৰ্চ) *v. i.* to talk familiarly
আলাপ কৰ, কথা-বাৰ্তা হ। **Conversable** *adj.*
sociable আলাপী **Conversant** *adj.* fami-
liar জ্ঞাত, পৰিচিত; acquainted by study
পঢ়ি, বুজাথকা, নিপুণ, পার্গত। **Conversation** *n.*
familiar discourse কথা-বাৰ্তা, কথোপকথন,
আলাপ। —**sational** *adj.* কথোপকথন সহকীয়।

Converse (কন্-ভাৰ্চ) *n.* that which is opposite
of another যিটো বিপৰীত বা ওভোটা। —**ity**
adj. reversed in order বিপৰীত, ওভোটা।
—**ly** *adv.* ওভোতাকৈ। —**version** *n.* changing,
alteration পৰিবৰ্তন, সলনি।

Convert (কন্-ভাৰ্চ) *n.* one that has changed
his religion আন ধৰ্মত দীক্ষিত লোক, এটা ধৰ্ম
এৰি আন এটা লোৱা মানুহ। —*v. t.* to change
to another form, religion or state পৰিবৰ্তন
কৰ, সলা, আন কামত লগা। —**ible** *adj.* that
may be converted পৰিবৰ্তনীয়, সলনি কাৰৰ
পৰা।

Convex (কন্-ভে'ক্চ) *adj.* rising in a vault
outside বাহিৰে উঠা, ঢুৰাশিষ্টিয়া। (*oppo-
site of Concave*) বাওকাশিষ্টিয়া। **Convexo-
concave** = বাহিৰে উঠা ভিতৰে খাল, চলভুতা।
Convexity *n.* ঘূৰণীয়া বস্তুৰ বাহিৰে উঠা ভাগ।

Convey (কন্-ভে') *v. t.* to carry আন ঠাইলৈ
লৈ যা; to transmit পঠা; to impart দে; to
transfer হস্তান্তৰ কৰ, আনক দে; to steal
চুৰ কৰি নে। —**able** *adj.* হস্তান্তৰকৰণযোগ্য।
—**ance** *n.* means of conveying কোনো বস্তু
পঠাবৰ উপায় বা যন্ত্ৰ; a vehicle যাতায়াত
কৰিবৰ নিয়ন্ত্ৰে যান বা বাহন, যেনে—গাৰী, ঘোঁৰা
দোলা ইত্যাদি; act of conveying properties
সম্পত্তি হস্তান্তৰ কৰণ। It does not convey
the idea—ই সেইটো অৰ্থ বা ভাব নুবুজায়।
Please convey my thanks to = অনুগ্রহ কৰি
যোৰ লগা জনাব। A deed of conveyance
= হস্তান্তৰকৰণ পত্ৰ। —**ancer** = হস্তান্তৰকৰণ খটু
লিখোতা উকীল।

Convict (কন্-ভিক্ট) *v. t.* to prove to be guilty
দোষী সাব্যস্ত কৰ, জগৰীয়া কৰ, দোষী বুলি ধাৰ্য্য
কৰ। —*n.* one convicted of a crime ফাটে-
কীয়াল, কয়েদী। —**viction** *n.* act of proving

or declaring guilty অপবাধী কৰণ, দণ্ড, দোষ
প্ৰমাণ; strong belief দৃঢ় বিশ্বাস, পতিয়ন,
প্ৰত্যয়। —**tive** *adj.* প্ৰত্যয়জনক। **Carry
conviction** = খাটাং বুলি প্ৰত্যয় জনা।

Convince (কন্-ভিক্) *v. i.* to satisfy by
evidence প্ৰত্যয় নিয়া, বিশ্বাস জনা, নিশ্চয়কৈ
জান। —**cible**, —**cing** *adj.* বিশ্বাসজনক,
প্ৰত্যয়জনক।

Convivial (কন্-ভি-ভিয়েল্) *adj.* festive ভোজ
সহকীয়; jovial বঙত উৱাল, আমোদী। —**ity**
n. আমোদ-আহ্লাদ।

Convoke (কন্-ভ'ক্) *v. t.* to call together, to
convene সভালৈ মানুহ মাতি, মানুহচপা। —**voca-
tion** *n.* act of convoking আহ্বান, an assem-
bly of the heads of a university বিশ্ব-বিদ্যালয়ৰ
অধ্যক্ষ অধ্যাপকমণ্ডলীৰ সভা; a synod of clergy
ধৰ্মচাৰ্য্যসকলৰ সভা।

Convolve (কন্-ভল্ভ) *v. t.* to roll together
মেৰ, পকা, নুহিয়া। **Convolution** *n.* the act
or rolling together, a twisting মেৰ,
পাক, মেৰোৱা কাষ। —**luted** *adj.* মেৰোৱা,
নুৰা বন্ধা।

Convoy (কন্-ভয়) *n.* a protecting force, an
escort জাহাজৰবীয়া সেনাদল; বেহা-বেপাৰৰ
কাৰ্যত বন্ধকৰূপে যোৱা চৰ্কৰী বিষয়া; বচন
যোগনীয়াৰ জাহাজ। —*v. t.* to accompany for
defence বন্ধকৰূপে লগত যা।

Convulse (কন্-ভল্ভ্) *v. t.* to agitate violently
বৰকৈ জোকাৰ, কম্পিয়াই ধৰি গা জোকাৰ।
—**vulsion** *n.* a violent spasm কম্পিতা, হাড়-
ভৰি কঁপনি। (যেনে আঁঠুবিয়া মানুহৰ)।
—**vulsive** *adj.* spasmodic কম্পিয়াই ধৰি হাড়-
ভৰি কঁঠোৱা।

Cony, Coney (ক-নি) *n.* a rabbit শহাপহু।
Cony burrow = শহাপহুৰ গাঁত।

Coo (কু) *v. i.* to make a noise as a dove
কপোঁ চহাইৰ দৰে কু-কু-কৈ মাতি। **To bill
and coo** = to converse amorously প্ৰেমআলাপ
কৰ।

Cook (কুক্) *v. t.* to prepare food for the
table সিজা, পকা, ৰান্ধ। (*colloq*) to tamper
with account &c. জাল কৰ, মিছা হিচাপ

দেখুৱা। —*n.* one who cooks বান্ধনী, চাংমাই ; —*room* বান্ধনী-ঘৰ, পাক ঘৰ। —*ery n.* the art or act of cooking বন্ধন, বন্ধাবচা কাম। **Too many cooks spoil the broth** —অধিক বাঁচৈ লাগিলে গুৰু ধমনা হয়। **Cook up** = to concoct মিছাকৈ সাজি ক।

Cool (কুল) *adj.* somewhat cold ঠোঁট, জ্বৰ, শীতল; calm সুখিল, শান্ত। —*v. t. or v. i.* to make or grow cool ঠোঁট কৰ, জ্বৰা, জ্বৰ-হ, শান্ত কৰ। —**headed** হিৰ মনৰ, শান্ত, জ্বৰ। —**ness** *v.* slightly cold ঠেচনি, শীতলতা; want of zeal শাস্তভাৱ। —**ly** *adv.* ধীৰে শাঁতে।

Coolie, Cooly (কুলি) *n.* an Indian labourer কুলী, হজুৱা।

Coom (কুম্) *n.* coal that gathers at the mouth of an oven আলাঙ্গু, তেজীছাই।

Coomb (কুম্) *n.* a hollow between two hills কুম্ৰং; a measure = 4 bushels ৪ বুশেল পৰিমাণ।

Coon (কুণ) *n.* a sly fellow ধূঁঠ লোক।

Coop (কুপ্) *n.* a cask ধোঁক্; a cage for small animals সঁজা, গঁড়াল। —*v. t.* to confine আবদ্ধ ক। —**per** *n.* a maker of casks tubs etc. ঘড়া, পীপা, কলহ, টেকেলি আদি সজীয়া।

Co-operate (ক-অপা'ৰেই) *v. i.* to walk with others লগলাগি কাম কৰ, কামত সহায় কৰ। —**ration** *n.* joint labour জুটিয়া কাৰবাদ, সহযোগ। —**rative** *adj.* working together সহকাৰবানী, জুটিয়া। **Co-operator** *n.* জুটিয়াৰ, সহযোগী।

Co-opt (ক'-অপ্ট্) *v. t.* to elect by the members to be one amongst them সমজুৱাৰ ভিত্তৰ এজনক বাচিল। —**option** *n.* election by votes of the members মনোনীত কৰণ।

Co-ordinate (ক'-অৰ্ডিনেট্) *adj.* holding the same rank or degree একে শ্ৰেণীৰ; সমান পদবীৰ, সাংপদস্থ, সমতুল্য; ভ্ৰাংশবিলাক যুকিছাই একে কৰ। —*v. t.* to make equal in rank সমপদস্থ কৰ। —*n.* সমতুল্য বস্তু; বৈশ্লেষিক জ্যামিতি।

Coot (কুট্) *n.* a short-tailed water fowl with a white spot on the head ডাউক চবাই।

Cootie (কুটী) *n.* ঠেঠত পাখি থকা, জঁটীয়া (যেনে পাৰচবাই)।

Cop (কপ্) *n.* a conical ball of thread on a spindle সূতলাহি। (*Slang*) a police man চিপাহী; কনিষ্টবল। —*v. t.* (*Slang*) to capture ধৰ।

Copal (ক'পেল্) *n.* a resinous substance এবিধ ঠোঁ।

Coperciner (ক'-পাৰ্চিনাৰ) *n.* a joint heir সমান অংশীদাৰ।

Copartner (ক'-পাৰ্টনাৰ) *n.* a joint partner অংশীদাৰ, ভাগী, ভাগিয়াৰ। —**ship** *n.* জোটিশালী, জুটিয়াৰ হোৱা অৱস্থা, যুটিয়া কাৰবাদ।

Cope (কপ্) *n.* a covering for the head মূৰ-ঢাকনি। **Coping stone** —পকা গাঁঠনীৰ ওপৰত লগোৱা শিল।

Cope (ক'প্) *v. i.* to contend evenly জো-দে, সমকক্ষ হ; to vie with চম্ভাল, ফেৰ পাত।

Copious (কপি-অচ্) *adj.* overflowing plentiful ওপচ, বহুত, ভালোমান।

Copper (কপ্-পাৰ্) *n.* a metal of which pices are made তাম। —*adj.* anything made of copper তামৰ। —**plate** তামৰ ফলি।

Copperas (কপাৰ-এচ্) *n.* sulphate of iron হীৰাকট্।

Copra (কপ্ৰা) *n.* dried kernels of coconut শুকা নাৰিকল।

Cope (কপ্চ্) *n.* a wood of small growth for periodic cutting চাপৰ কাঠনি, হাবি।

Copula (কপিউলে) *n.* that which joins together যোজক; the word that unites the subject and predicate সাংগোৱা শব্দ। —**late** *v. t. or v. i.* to unite in pairs যুজাৰ কৰ। —**lative** *adj.* uniting সংযোজক অব্যয়। —**lation** *n.* সঙ্গম, যুজাৰ, মেথুন।

Copy (কপি) *n.* a transcript, that which is imitated or is to be imitated নকল, আদৰ্শ লেখা; any single book এখন, কেখনমান

(কিতাপ)। —*v. t.* to imitate, to write from an original নকল কৰ। —*book* আদৰ্শ-লেখা। —*right* গ্ৰন্থকাৰৰ স্বত্ব, কোনো কিতাপ আকৌ দুবাই ছপাবৰ অধিকাৰ। —*ist* নকল নবিহু। —*writer* জাননী লেখোতা।

Coquet (ক-কেট্) *v. t.* to attempt to excite admiration or love শলাগ লবলৈ বা মৰম পাবলৈ চেষ্টা কৰ, মন ভুলাবলৈ চা, লাহন লগা। —*v. t.* to trifle in love, to flirt with মৰমক উলাই কৰ, লাহ-বিলাই কৰি দেখা, লচ্ পচা, বচক-পচক কৰ, গা-ঘেলাই দেখা। —*try* *n.* act of coquetting লাহ-বিলাই, লচপচনি, গা জোকাৰনি। —*quette* *n.* a vain woman, a flirt লাহতী, বচকী, ছলাহী তিৰোতা। —*adj.* Coquettish বচকী।

Coral (কৰেল্) *n.* a genus of animals and their shells growing in the sea পোৱাল, প্ৰবাল। **Coralline** *adj.* of or like coral পোৱালৰ দৰে। **Coral-reef** পোৱাল গোটখাই হোতা ইফল। —*head* পোৱাল মৰি।

Corbie (কৰি) *n.* a raven টোৰাকাউৰী। — *messenger* = যি দূত অতি পলমকৈ উভতি আহে অথবা একেবাৰেই উভতি নাহে। —*steps* = series of steps like projections on either side of gable ঘৰৰ দীঘৰ পিনে খটখটিৰ নিচিনাকৈ সজা খলপাৰ শাৰী।

Cord (কৰ্ড) *n.* a small rope জৰী, ডোল। —*age* *n.* a quantity of ropes used for rigging ডোল-ফহটিবিলাক; something resembling a cord লেজ্বৰ দৰে পাক থকা কোনো বস্তু, যেনে **Spinal cord** = বাজহাড়।

Cordate (কৰ্ডেট) *adj.* heart-shaped leaf or shell etc. কলিজাৰ আকৃতিৰ গছৰ পাত নাইবা সামুদ্ৰিক শামুক প্ৰভৃতি।

Cordial (কৰ্ডিয়েল) *adj.* hearty, sincere আন্তৰিক, উৎসাহপূৰ্ণ, সবল চিত্তৰ। —*n.* anything that cheers the heart গা জ্বৰ কৰা ঔষধ, বলকাৰক দৰব। —*ity* *n.* sincerity আন্তৰিক উৎসাহ, সবলতা। —*ly* *adv.* অন্তৰেৰে, স্নেহেৰে, সন্তোষ মনেৰে, উৎসাহেৰে। (L. *cor*, *cordis* = heart.)

Cordon (কৰ্ডন্) *n.* a ribbon as a badge of

honour সন্মানসূচক ডোল বা ফিতা এডোখৰ; a line of sentries guarding a place গ্ৰহণী চিপাহীদল, পল্টনৰ খেৰ। **Broke through the cordon** = পল্টনৰ ঘেৰৰ মাজেদি ওলাই গল।

Cordovan (কৰ্ডভেন্) *n.* স্পেইন দেশৰ কৰ্ডোভা নামৰ ঠাইৰ ছাগলীৰ ছাল। also **Cordwain**.

Core (কাৰ্) *n.* the heart অন্তৰ, হৃদয়, কলিজা the inner part of a fruit কণ, গছৰ গুটিৰ শাহ। **Cored** *adj.* without core শাহ নথকা গুটি গুছোৱা।

Co-relative see **Correlate**.

Co-religionist (ক-ৰিলিজ্যনিষ্ট্) *n.* one of the same religion একে ধৰ্মৰ মানুহ, সহধৰ্মী।

Co-respondent (কাৰেচ্পণ্ডেণ্ট্) *n.* a man sued for adultery স্ত্ৰী-হৰণ মোকদ্দমাৰ পক্ষৰ প্ৰতিবাদী।

Corf (কফ্) *n.* cage for keeping fish alive in water পানীত মাছ জীয়াই ৰখা এবিধ সজা; large basket formerly used for hauling up coal from the mine খনিৰ তলৰ পৰা কয়লা উৰাই ওপৰলৈ উঠাই আনিব পৰা এবিধ পুৰণি-কলীয়া পাচি।

Coriander (কাৰিয়েণ্ডাৰ্) *n.* an aromatic plant and its seed ধনীয়া বা মেমেধু, ধনীয়া গুটি।

Corinthian (কাৰিথিয়ান্) *adj.* গ্ৰীচ্, বাজৰ কৰিছ নগৰ বিষয়ক।

Cork (কৰ্ক্) a species of oak tree or its bark কৰ্ক্ গছ বা তাৰ ছাল; a stopper টিলা, সোপা। —*v. t.* to stop with a cork টিলা মাৰ, সোপা দে। —*screw* *n.* a screw for drawing corks from bottles টিলা মেলা, বটল খোলা যতন বা ভোঁহৰ।

Cormorant (কৰ্মৰেণ্ট্) *n.* a kind of voracious sea-birds এবিধ বৰ খঁকুৱা চৰাই; a glutton খকুৱা মানুহ।

Corn (কৰ্ণ) *n.* a grain, grain of all kinds ধান-চাউল আদি শস্য, শহ। —*v. t.* to preserve grains with salt লোণপানী ছতীয়াই ৰাখ। —*bin* বাথক, গুটি ধানৰ মেৰ। —*field* খেতি কৰা পথাৰ। —*chandler* ধানৰ বেপাৰী। —*flour* গোমধানৰ পিঠাগুটি। —*fly* ধানখোৱা পোক।

—weevil=a small insect destructive to stored grains ফুটি শোক।

Corn (কৰ্ন) *n.* a small hard growth on the toe ভৰিৰ আঙ্গুলিত কাঠ বান্ধি হোৱা টোপোৱা।

—*y adj.* horny, hard like corn শিঙাল, কঠুৱা। **Tread on one's corns**=কাৰো মনত দুখ দিয়া।

Cornea (কনিয়) *n.* a horny transparent membrane in the fore-part of the eye চকুৰ ওপৰত থকা জলজলীয়া টান ছাল।

Corner (কৰ্ণাৰ) *n.* an angular point, a secret place চুক, কোণ, গুপ্তস্থান; a difficult position টেক, টান, মজিল। —*v. t.* to put in a corner, to put in a difficult position টেকত পেলা, এচুকীয়া কৰ, বিপদত পেলা। —*stone n.* principal stone of the corner of a foundation ধৰণী-শিল। —*wise* চুকীয়াচুকিকৈ।

Cut off a corner = to take a shortcut পোনাই যা। **Keep a corner**=ঠাই খালিকৈ ৰাখ, ঠাই ৰখ। **Done in a corner**=মনে মনে লুকাই কোনো কাম কৰ। **Turn the corner**=কেনো বিপদৰপৰা সাৰ।

Cornet (কৰ্নেট) *n.* a musical instrument of brass এবিধ মুখেৰে বজোৱা পিতলৰ বাজনা।

Cornice (কৰ্নিচ) *n.* the top of a wall, a plaster moulding পকীঘৰৰ ওপৰে আগবাঢ়ি থকা দাঁতি, পকীঘৰৰ ভিতৰে বেৰৰ কাষে কাষে নক্সা আঁকি দিয়া গাঁথনি। —*hook* কোনো বস্তু আঁৰি থবৰ নিমিত্তে বেৰত লগোৱা হাৰোঁটা।

Cornicle (কৰ্নিকল্) *n.* a little horn সৰু শিং; —*ulate adj.* শিঙাল, শিঙৰ দৰে। —*form* শিঙাকৃতি।

Corny মাজাতাঘুগীয়া।

Corolla (ক'ৰলা) *n.* the inner circle of a flower ফুলৰ ভিতৰৰ খোল।

Corollary (কৰলেৰি) an inference from established facts, a result সিদ্ধান্ত, ফল, পৰিণাম।

Corona (কৰ'-ণ) the luminous circle round the moon গ্ৰহৰ সময়ত হোৱা চন্দ্ৰৰ মণ্ডল।

Coronal (কৰ'গেল্) *n.* a crown, a garland

মুকুট, কিৰীটি, মালা; the frontal bone in the head মূৰৰ মাজ হাড়।

Coronation (কৰণেশ্বন) *n.* the act of crowning a sovereign ৰজা পতা কাম, ৰাজ অভিষেক, ৰজা পাটত উঠা উৎসৱ।

Coroner (কৰ'নাৰ্) *n.* an officer that inquires into the causes of suspicious deaths অকস্মাৎ মৃত্যুৰ কাৰণ অনুসন্ধানকাৰী বিষয়া; মাটিৰ তলত গোৱা সম্পত্তিৰ বিচাৰকৰ্তা।

Coronet (কৰ'নেট) *n.* a crown worn by the nobility ৰজাৰ বাজে আন ডাঙৰ লোকসকলে পিন্ধা মুকুট।

Corporal (কৰ্প'ৰেল) *n.* a non-commissioned officer in the army বিচেই তলৰপৰ সৈনিক কৰ্মচাৰী।

Corporal (কৰ্প'ৰেল্) *adj.* pertaining to the body, not spiritual দৈহিক, কাৰ্যিক, শাৰীৰিক, গাৰ। —*ly adv.* **Corporate** *adj.* united, legally formed into a body আইনমতে গঠিত, জে'টাৰলীয়া। —*ration n.* a society authorised by law to act as one individual আইনমতে কৰ্মচাপ্ৰাপ্ত একেমুঠিয়া সমাজ। —**punishment** শাৰীৰিক শাস্তি।

Corporeal (কৰ্প'-বিয়েল্) *adj.* having a body শৰীৰ থকা, গা-মুখ; material বস্তুবিষয়ক। —*ist n.* materialist পদাৰ্থবাদী।

Corps (ক'ৰ) *pl.* **Corps** (ক'ৰ্জ) *n.* a division of an army সৈন্যদল।

Corpse (কৰ্প্চ) *n.* the dead body of a human being মানুহৰ মৰা-শ।

Corpulence, —*cy* (কৰ্পুলে'ঞ্চ) *n.* fleshiness নিপোষ্টল গা, ভুলতা, ভেৰেহা অৱস্থা। —*lent adj.* fat, fleshy ভুলভৰ, খোলোকা, মঙহাল, ফুৰ্শ-পুই, ভেৰেহা, লোখোমা।

Corpus (কৰ-পাচ্) *n.* a body দেহা; the body of literature on a subject কোনো এক বিষয়ৰ শাস্ত্ৰ সমূহ।

Corpuscule (কৰ্পাচ্-কিউল্) *n.* a minute particle পৰমাণু, বেণু, কণিকা।

Corral (ক'ৰাল) *n.* a cattle-pen গৰু-মহৰ গোহাঙ্গি। —*v. t.* to form a corral with

কিহাবৰ দ্বাৰা গোহালি সাজ; to confine in a corral গোহালিত বদ্ধ কৰি ৰাখ।

Correct (কৰ্-এ'ক্ট্) *adj.* right, free from fault শুদ্ধ, ঠিক, যথার্থ। —*v. t.* to make right, to amend শুদ্ধ কৰ, শুধৰা, সংশোধন কৰ, দোষ শুচা, to punish শাসন কৰ। —*ly adv.* শুদ্ধকৈ, ঠিককৈ। —*ness n.* state of being correct শুদ্ধতা। —*tion n.* amendment সংশোধন, শোষণ; punishment শাসন, তড়না, দণ্ড। —*tive adj.* capable of correcting শুধৰাৰ পৰা, সংশোধক।

Correlate (কৰ্-ই-লেট্) *v. i.* to be mutually related লগা-ভগা হ, পরস্পৰ সহজ লগা। —*tive adj.* mutually related পরস্পৰ লগা-ভগা বা সহজ থকা।

Correspond (কৰেস্পণ্ড্) *v. i.* (*too, with*) to write to, communicate by letter চিঠিপত্ৰ চলা, to suit, to answer সমান হ, মিল হ, উপযুক্ত হ। —*dence n.* harmony, agreement উপযুক্ততা, মিল, ঐক্য; interchange of letters চিঠিপত্ৰ চলাচল, চিঠিপত্ৰ লেখালেখি; letters which pass between persons চিঠি-পত্ৰ। **Correspondent** *adj.* suitable উপযুক্ত, মিলথকা। —*n.* one with whom an intercourse is held by letters চিঠি-পত্ৰ লিখোঁতা; one who contributes to a journal বাতৰি কাকতত লিখোঁতা, খবৰ দিওঁতা। —*ding adj.* agreeing with অনুকূপ, অনুযায়ী, একেৰকমৰ; suiting উপযোগী।

Corridor (কৰি-ড'ৰ্) *n.* an open gallery or a passage in a building দীঘলী বাট, কোঠালী-বিলাকৰ মাজে মাজে থকা সাধাৰণ বাট।

Corrigendum (কৰিজেন্ড'ম) *n.* that which requires correction সংশোধনীয় বিষয়। (*pl.*)

Corrigenda *n.* necessary corrections in a book সংশোধনী।

Corrigible (কৰিজিবল্) *adj.* that may be corrected শুধৰাৰলগীয়া, সংশোধনীয়।

Corroborate (কৰ্-অব'ৰেট্) *v. t.* to confirm সাব্যস্ত কৰ, সমর্থন কৰ, বলবৎ কৰ। —**Corroborative** *adj.* tending to confirm প্ৰতিপোষক। —**ration n.** confirmation সমর্থন, দৃঢ়ীকৰণ।

Corrode (কৰ্-অ'ড্) to eat away gradually, to rust ক্ৰমে ক্ষয় কৰ, থাই নে, মামৰে ধৰ।

Corrodent *adj.* having the power of corroding লাহে লাহে ক্ষয় নিয়াৰ পৰা, ক্ষয়কাৰক।

Corrosive *adj.* eating away gradually ক্ৰমে ক্ষয়কাৰী, ক্ষয় নিওৱা।

Corrugate (কৰ্'গেট্) *v. t.* to draw into folds, to contract জাপ-খুৱা, কঁচ খুৱা। **Corrugated-iron** = খাপ-খাপ্টৈ গঢ়া টিনপাট, উঠকা উঠকি-টিন।

Corrupt (কৰ্-আপ্ট্) *v. t.* to make putrid গেলা, পচা; to defile দূষিত কৰ, নষ্ট কৰ; to debase বেয়া কৰ; to bribe ভেটী-খুৱা। —*adj.* putrid গেলা, পচা; depraved ভষ্ট, অন্যচাৰী। —*v. t.* to become impure গেল্, বেয়া হ, নষ্ট হ। —*tive adj.* ভষ্টকাৰী। —*ible adj.* capable of being corrupted ভষ্ট-যোগ্য, নষ্ট কৰিব পৰা। —*tibility n.* ভষ্টতা। —*ruption n.* rottenness পচা অৱস্থা; depravity কুদৃষ্টি, দূষিত স্বভাৱ, কু-অভ্যাস; bribery ভেটী-খোৱা স্বভাৱ।

Corsage (কৰচেজ্) *n.* the bodice of a woman ভিৰোভা মানুহৰ বুকুৰ কাঁচলি।

Corsair (কৰচেয়াৰ) *n.* a privateer শত্ৰু-জাহাজ ধংস কৰিবৰ বাবে নিযুক্ত অসামৰিক জাহাজ অথবা সেই জাহাজৰ অধ্যক্ষ; a pirate জলদস্যু।

Corset (কৰ্চেট্) *n.* a closely fitting inner bodice of a woman মেমবিলকে বুকুত শিঙা চাপলিকা, গা ফিলনী যন্তন।

Corslet, Corselet (কৰ্চলেট্) *n.* an armour for the body এবিধ বৰ্ধ; দেহজাণ।

Cortege (কাৰ্টেজ্) *n.* a train of attendant লালিক্চো, লগত যোৱা লোকবিলাক।

Cortex (কৰ্টেক্স) *n.* bark গছৰ বাকলি; the outer grey matter of the brain মগজুৰ দূৰৰ বহিৰাংশ; the outer part of the kidney মূত্ৰপ্ৰাণীৰ বহিৰাংশ। —*pl.* Cortices.

Cortical (কাৰ্টেকল্) *adj.* belonging to bark ছালৰ, গছৰ বাকলিৰ; external বাহিৰৰ।

Corundum (কৰাণ্ডাম্) *n.* a precious mineral এবিধ মূল্যবান খনিজ বস্তু; হুনি।

Coruscant (কৰ্চক্-কেক্ট্) *adj.* flashing চক্ৰমকীয়া। **Coruscate** *v. i.* to sparkle জলজলা; চক্ৰমকা।

Corvee (কৰ-ভে') *n.* an obligation on the rayats to work gratuitously for the sovereign বজা দিনৰ হজ ; বজা-ঘৰত গা-খাটনি।

Corvine (কাৰ্ভাইন্) *adj.* pertaining to the crow কাউৰী সম্বন্ধীয়।

Co-sharer (ক'-শ্বেয়াৰাৰ্) *n.* one who shares equally with others অংশী, ভাগী, ভগিয়ার।

Co-signatory (ক'-চিগ্'নেটৰী) *adj.* joining with others in signing আনৰ লগত চহী কৰোঁতা।

Cosine ('কচাইন্) *n.* (*abbr. cos*) the sine of the complement of an angle ত্রিকোনমিতিৰ সূক্ষ্ম-কোণৰ পূৰক বেখা।

Cosmetic (কজ্'মেটিক্) *adj.* improving beauty গা-মুখ ফলিক্ কাৰক, সৌন্দৰ্য্যবৰ্দ্ধক। —*n.* a wash for beautifying the hair and skin শুৱনি কৰা দৰব চিকিচীয়া কৰা মলম ; বহন।

Cosmic, see **Cosmos**.

Cosmogony (কজ্'মগনি) *n.* the theory of the origin and creation of the world সৃষ্টিৰ বহুত্ব, উৎপত্তিতত্ত্ব। —**mist** *n.* one who investigates the theory of the creation সৃষ্টি-উৎপত্তি তত্ত্বজ্ঞ।

Cosmography (কজ্'ম-গ্ৰেফি) *n.* the science of the constitution of the universe সৃষ্টিৰ গঠন তত্ত্ব —**phical** *adj.* সৃষ্টিতত্ত্ববিষয়ক।

Cosmology (কজ্'মলজী) *n.* a treatise on the constitution of the universe সৃষ্টিবিজ্ঞান। —**logist** *n.* সৃষ্টিবিজ্ঞানবিৎ।

Cosmopolitan, **Cosmopolite** (কজ্'মপলিটেন্, পলাইট্) *n.* a citizen of the world গোটেই সংসাৰ ব্ৰহ্মদেশ ভাব কৰোঁতা ; one who is free from all prejudices আপোন-পৰ ভেদাভেদবশূন্য লোক, যি গোটেই সংসাৰকে আপন ভাব কৰে। —*adj.* ব্ৰহ্মদেশ-বিদেশ ভেদ নথকা, সৰ্ব্বপ্ৰদেশীয়, একদেশদৰ্শী।

Cosmorama (কজ্'মৰেৰেম) *n.* a series of views of the world জগতৰ নানা ঠাইৰ দৃশ্য। —**ramic** *adj.*

Cosmos (কজ্'মচ্) *n.* the world ব্ৰহ্মাণ্ড, সৃষ্টি জগৎ, জগৎ নিবন্ধন। —**mic** *adj.* orderly পৰি পাতি, নিয়াৰি। (*opp. to Chaos*).

Cosset (কচেট্) *n.* a pet lamb পোহনীয়া ছাগলী ;

ঘৰচীয়া ডেবা-পোৱালি। —*v. t.* to pet আদৰ কৰ।

Cost (কষ্ট্) *n.* price paid বেচ, দাম, দৰ, মূল্য। —*s* (*pl.*) expenses of a suit মোকদ্দমাৰ খৰচ। —*v. t.* to require to be laid out খৰচ লাগ, খৰচ পৰ। —*ly* *adv.* high priced, valuable দামী, মৰগ, বহুমূলীয়া। The suit was decreed with costs=মোকদ্দমাত মায় খৰচ ডিক্ৰি হল। It cost me five rupees=ইয়াত মোৰ পাঁচ টকা খৰচ পৰিল। At any cost=যেনে ডেনেকৈ, যিমান বা খৰচ হওক নহওক। —**free** বিনা খৰচে। —**price** কিনা দাম। **Prime cost**=মূল খৰচ।

Costa ('কষ্টা) *n.* a rib পঞ্জৰ, কামিহাড়। —*l* *adj.* পঞ্জৰ-সংক্রান্ত।

Costard (কষ্টাৰ্ড্) *n.* a kind of apple আতলচ কঠাল।

Costermonger (কষ্টাৰ্'মজাৰ্) *n.* a seller of fruits ফল বেচোঁতা, ফল-কুঁহিয়াৰ বেপাৰী। (নিপ্লাস্টক শব্দ)।

Costive (কষ্টিভ্) *adj.* constipated কোঠবন্ধ, শৌচ বন্ধ। —**ness** *n.* শৌচ খোঁলোচা নোহোঁতা অৱস্থা, পেট-টান।

Costume (কষ্টিউম্) *n.* style or mode of dress সাজ, সাজ পিন্ধা ধৰণ। —**mer** *n.* one who makes or deals in dress ৰিহ-সেখেলা বেচোঁতা বা মাইকী মানুহৰ সাজ তৈয়াৰ কৰোঁতা।

Cosy, **Cozy** (ক'-জি) *adj.* comfortable আৰামী। —*n.* a covering for a tea-pot চাহঢাকনী।

Cot (কট্) *n.* a hut, a cottage বহা, পজা ; a small bed সৰু শয্যা ; a swinging bed of canvas in a ship জাহাজত ওলোমাই ৰখা হেদালি শয্যা।

Cote (কট্) *n.* a pen, place for animals গড়াল, খৌক। Dove-cote or Dove-cot=কপৌৰ বাহ।

Cotemporaneous see **Contemporaneous**.

Coterie (কটে'ৰী) *n.* a number of persons meeting together in some purpose মজলিচ।

Cotermious same as **Conterminous**.

Cottage (কটেজ্) *n.* a small dwelling house

a hut গছা, গাওঁলীয়া সৰু ঘৰ। —*ger n.* one who dwells in a cottage চহীয়া মানুহ, হজুৱা।

Cotton (কটন) *n.* vegetable wool obtained from the seeds of cotton-plant কপাহ; cloth made of cotton কপাহী কাপোৰ। —*adj.* made of cotton কপাহী। —*v. i.* to associate with, to agree লগ লাগ, মিল হ।

Cotyledon (কটিলি-ডন) *n.* the seed leaf কেঠ, গুটিৰ কাষৰ সৰু কোমল পাত, কেণ্ড পাত, কেঠ খোৰ, পাহী।

Couch (কাউচ্) *v. t.* to lay down on a bed or squat শুৱাই থ, বহুৱা; to lower নমা; to arrange in language, to express কোনো ভাষাৰে প্ৰকাশ কৰ। —*v. i.* to lie down শয্যাতে আঁউজি থাক, লেপেটোখাই পৰি থাক; to stoop as in fear or reverence শোটিমোচ হ। —*n.* a bed শয্যা, দীঘল মাটিয়া; a place for rest শত্ৰোৱা ঠাই; the lair of a wild beast বনৰীয়া জন্তু থকা চোং। —*chant adj.* lying down of a beast with the head up মূৰ নাঙি পেট পেলাই থকা; শুই থকা। To couch a spear=যথাস্থানত ঠাঁটি থিয়কৈ থ। Couch grass=এককম বগাই যোৱা ঘাঁহ।

Cough (কফ্) *n.* an effort of the lungs to throw off phlegm কাহ। —*v. i.* কাহ মাৰ, গল হৈকাৰ। —*v. t.* কাহমাৰি উলিৱা, খেক্ কৰি পেলা।

Could (কুড্) *pa. t.* of Can.

Couloir (কুল-ওৱাৰ) *n.* a ravine filled with snow বৰফাবৃত পৰ্ব্বতীয়া লোঙা।

Coulter, Colter (ক'ল্টাৰ) *n.* the iron cutter in front of a ploughshare নাঙলৰ ফাল।

Council (কাউন্সিল) *n.* an assembly convened for consultation or advice কোনো কথাৰ আলচ কৰিবলৈ বা পৰামৰ্শ লবলৈ পতা মেল বা সভা। —*lor n.* member of a council সভাৰ সভা, মেম্বৰে। **Legislative council**=আইন সভা, বিধান সভা। **Privy council**=মন্ত্ৰী-সভা; বিচাৰ সম্বন্ধীয় বাহুসভা। **Council-chamber**=মন্ত্ৰণা-ঘৰ। **Councillor n. member of a council মন্ত্ৰী। —*of ministers*=মন্ত্ৰী পৰিষদ।**

Counsel (কাউন্সেল্) *n.* deliberation, advice পৰামৰ্শ, উপদেশ; a barrister or advocate বেৰিষ্টাৰ; উকীল। —*v. t.* to advise পৰামৰ্শ দে। —*lor n.* one who counsels উকীল, পৰামৰ্শ দিওঁতা। To keep counsel=to keep a secret গোপনে ৰাখ।

Count (কাউণ্ট্) *v.* a title of nobility of the rank of an English Earl এটা সমানসূচক উপাধি। (—*fem.* Countess).

Count (কাউণ্ট্) *v. t.* to reckon, to number লেখ, গণ, গণনা কৰ; to esteem, to consider লেখত ল, ভাব, গণ্য কৰ, বোধকৰ। —*v. i.* to depend, to add to নিৰ্ভৰ কৰ, যোগ কৰ। —*n.* act of numbering গণনা, হিচাপ; number সংখ্যা; an item of a charge কোনো অভিযোগৰ দফা। —*able adj.* গণনীয়। To be counted on one's finger's end=নিচেই তাকৰ। Count upon=to rely upon লেখত ল, নিৰ্ভৰ কৰ, আশা কৰ। That does not count=লেখত লব নোৱাৰি।

Countenance (কাউন্টে'নেঞ্চ) *n.* the face, appearance মুখ, চেহেৰা, আকৃতি। —*v. t.* to support, to favour, to patronise সহায়তা কৰ, মদদ দে, ভাল বোল। In countenance=unabashed অলপো লাজ নকৰাকৈ, দং দং কৰে। To change countenance মুখ ওলমা, বিমৰ্ষ হ। His countenance fell=খং বা বেজাৰত জৰ্জৰিত হল, তেওঁৰ মুখ কলা পৰিল।

Counter (কাউণ্টাৰ্) *adv.* against in opposition বিপক্ষে, বিৰুদ্ধে, বিপৰীতে —*adj.* contrary ওভতা, বিপৰীত। Run counter=বিৰোধ ভাবৰ হ, বিপৰীত হ। Counter claim=opposite claim ওলোটা দাবী বা গোচৰ।

Counter (কাউণ্টাৰ্) *n.* a table on which money is counted or transacted যি মেজৰ ওপৰেদি টকা-পইচা লেন-দেন কৰা হয়।

Counteract (কাউণ্টাৰেক্ট্) *v. t.* to act in opposition to hinder ব্যাঘাত জন্মা, বিফল কৰ, হকা-বধা কৰ। —*action n.* opposition ব্যাঘাত, প্ৰতিবোধ।

Counterbalance (কাউণ্টাৰবেলেঞ্চ্) *v. t.* to weigh against ফেৰমাৰ, সমান কৰ। —*n.* an equal

weight or influence on the opposite side
ফেব, সমান গধুৰতা, দুয়োফালে সমান পৰাক্ৰম।

Counter-blast (কাউণ্টাৰ্-ব্লাষ্ট্) *n.* something done in opposition to another thing
প্ৰতিকূল কাৰ্য্য, ওভোতা কাম, বিপক্ষতা।

Counter-bond (কাউণ্টাৰ্-বন্ড্) *n.* কেনো এটা কাম হলে বা নহলে আন এটা কাম হব বা নহব বুলি দিয়া ওলোটো-বন্ড।

Counter-charge (কাউণ্টাৰ্-চাৰ্জ্) *n.* an opposite charge, a cross charge ওলোটো গোচৰ, বিপৰীত ওজৰ।

Counter-charm (কাউণ্টাৰ্-চাৰ্ম্) *n.* any charm which baffles another charm ওভোতা-মন্ত্ৰ।

Counter-cheek (কাউণ্টাৰ্-চে'ক্) *n.* a rebuke
তিবন্ধাৰ, ভণ্ণনা, তাৰহ।

Counter-current (কাউণ্টাৰ্-কৰেণ্ট্) *n.* a current in the opposite direction ওভতনি, পানী উলটি যোৱা সোঁত।

Counter-evidence (কাউণ্টাৰ্-এ'ভিডেন্স্) *n.* ওলোটো প্ৰমাণ।

Counterfeit (কাউণ্টাৰ্-ফাইট্) *adj.* pretended, forged, false জাল, মিছা, সজা, কৃত্ৰিম। —*v. t.* to imitate, to forge অগায়কৈ নকল কৰ, আনক চলিবলৈ গঢ় বা সাজ। —*er n.* জাল কৰোতা।

Counterfoil (কাউণ্টাৰ্-ফইল্) *n.* the corresponding part of a cheque or a receipt নকল, প্ৰতিলিপি।

Countermand (কাউণ্টাৰ্-মণ্ড্) *n.* a revocation of an order already given ওলোটো হুকুম। —*v. t.* to revoke an order ওলোটো হুকুম কৰ, হুকুম বহিত কৰ।

Counter-march (কাউণ্টাৰ্-মাৰ্চ্) *n.* a marching in an opposite direction বিপৰীত মুখে গমন, আওপাকে যোৱাটো। —*v. i.* to march back in a contrary direction আওপাকে যা।

Countermark (কাউণ্টাৰ্-মাৰ্ক্) *n.* an additional mark on goods ধোবোৰা চিন।

Countermine (কাউণ্টাৰ্-মাইন্) *v. t.* to mark a contrary mine জাহাজ ভুৰাবলৈ পানীত বা আন ঠাইত বিপৰীত ভাবে বাকুদ্ পোত; to defeat by

secret means গোপনে কৌশল কৰি পৰাজয় কৰ, তলে তলে ফিল কৰ। —*n.* গোপনীয় কৌশল।

Counter-motion (কাউণ্টাৰ্-মোশ্বন্) *n.* opposite movement বিপৰীত গতি।

Counterpart (কাউণ্টাৰ্-পাৰ্ট্) *n.* a corresponding of part প্ৰতিলিপি, অনুৰূপ অলাগতীয়া ভাগ।

Counterpoise (কাউণ্টাৰ্-পইজ্) *v. t.* to balance to weigh against ফেব মাৰ, সমান কৰ। —*n.* an equal weight in a scale ফেব, সমান গধুৰতা।

Countersign (কাউণ্টাৰ্-চাইন্) *v. t.* to sign in addition to the signature of another তদুপৰি আন এজনে দস্তখত কৰ, উপকৱা চহী কৰ। —*n.* a military private sign or word পণ্টনৰ প্ৰহৰীক দিয়া সঙ্কেত। —*signature n.* উপকৱা চহী, দোহৰা।

Countervail (কাউণ্টাৰ্-ভেল্) *v. t.* to act against with equal effect সমানে প্ৰতিযোগী হ; প্ৰতাপকাৰ পা; to compensate ক্ষতিপূৰণ কৰ।

Countervision (কাউণ্টাৰ্-ভিউ) *n.* contrast, opposition মুখামুখি অৱস্থা, বিপৰীত ভাবে থকা দৃষ্টি।

Counter-work (কাউণ্টাৰ্-ৱাৰ্ক্) *v. i.* to work in opposition to প্ৰতিকূলে বা বিপক্ষে কোনো কাম কৰ, হকাৰাধ কৰ।

Countess, see **Count**.

Countless (কাউণ্ট-লেচ্) *adj.* numberless, innumerable অসংখ্য, অগণন, অসীম, অলেখ, বিচৰিত।

Country (কান্ট্ৰি) *n.* rural region around a city, a tract of land অঞ্চল, দেশ; native place ওপজা বা থকা ঠাই, চহৰ। —*adj.* rural, rustic গাইলীয়া, চহৰীয়া। —*folk n. (pl.)* চহৰীয়া লোকসকল। —*house, —seat* চহৰৰ ঘৰ, গাইলীয়া ঘৰ। —*man* = a farmer কৃষক, খেতিয়ক শ্ৰেণীৰ মানুহ; one of the same country একদেশীয় লোক। —*made goods* = স্বদেশীয় বস্তু।

County (কাউণ্টি) *n.* a shire, a district অঞ্চল, জিলা।

Coup (কু) *n.* a blow, a stroke ঠেলা, ধুন্দা, আঘাত। —*de grace* = any decisive stroke শেষ ধুন্দা। —*de main* = হঠাৎ আক্ৰমণ, একে

হৈহোকেই। **Coup d'état** (কু-দে-তা) a violent or illegal change of government শাসনব্যৱস্থাৰ অকস্মিক আমূল পৰিৱৰ্তন।

couple (কাপল্) *n.* a pair; two of a kind joined together যোৰ, যুগ্ম, চুটা, এহাল; man and woman মতা তিৰোতা দুয়ো। —*v. t.* or *v. i.* to join together লগ লগা; to mate সহবাস কৰ।

couplet (কাপ-লেট্) *n.* two lines of verse rhyming with each other দ্বিপদী ছন্দ।

coupling (কাপলিং) *n.* that which connects an appliance in machinery খাশখুৱাই ধৰা মতন।

coupon (কুশন) *n.* a slip of paper attached to a counterpart সংযুক্ত টোকা; billet টিকট।

courage (কাব্ৰেজ্) *n.* bravery, daring spirit সাহ। —*ageous adj.* full of courage, brave ডাইৱা, সতিয়াল, বুকু-ডাঠ, নিৰ্ভয়, ধামি-ডাঠ।

Courier (কুৱিয়াৰ্) *n.* messenger, a runner পত্ৰবাহক, দূত, কটকী, ডাকোৱাই; a travelling attendant পাঁচনি।

Course (কৰ্চ্) *n.* the act of running গতি; a passage বাট, পথ; the direction in which one goes যেনি যায় সেই ফাল বা সেই মুখ; a race লৰ বা লকৰা; progress কোনো কাৰ্য হৈ বা চলি থকা সময়; stated method or proceeding নিয়ম, নিয়মিত ধাৰা, স্বাভাৱিক গতি; উপায়; a prescribed series কোনো নিৰ্দ্ধাৰিত পাঠ্য বা শিক্ষণীয় বস্তুতা; a division of a meal ভোজনৰ সময়ত ক্ৰমে খাবলৈ দিয়া আহাৰৰ কোনো এডাগ; conduct আচৰণ। (*pl.*) *n.* the menses ঋতুমান। **In due course**—যথা সময়ত, সময়মতে। **He knows not what course to pursue**—সি কি কৰিব একো স্থিৰ কৰিব পৰা নাই। **Of course**—অৱশ্যে। **In course**—যথাক্ৰমে, ধাৰাবাহিকৰূপে। **The course of a river**—নৈৰ শেজা, নৈৰ গতি। **The Entrance Course**—এণ্ট্ৰেন্স পৰীক্ষাৰ পাঠ্য। **The race course**—ঘোঁৰা লকৰা বাট, ঘোঁৰা খেলৰ ঠাই।

Court (কৰ্ট্) *n.* a space surrounded by houses ঘৰেৰে আবৃত ঠাই, চোতাল; the residence of a sovereign বজাৰ বৰ-চৰা,

বজা-ঘৰ; the retinue or council of sovereign ৰাজ-সভা, ৰাজ-দৰবাৰ; a place of justice আদালত, সোধকৰা ঠাই, কাছাৰিঘৰ; শাসালয়।

To pay court—to pay attention, to show civility আদৰ কৰ, সম্মান দেখুৱা। —*v. t.* to solicit, to seek পাব খোজ, বিচাৰ, বৰা, লেন-পেন্ কৰ। —*ing n.* wooing প্রেম প্রার্থনা।

—*ly adj.* elegant পৰিপাটি। —*dress* দৰবাৰী পোচাক। —*fool* আগৰ দিনত বজাৰ লগত বহা কোনো ফুচুৰি মানুহ, বিদ্বন্ধক। —*house* কাছাৰি ঘৰ। —*of small causes*—ছোট আদালত। **Civil court**—দেৱানী আদালত। **Revenue court** কলেজীয়া আদালত। —*day* কাছাৰি খোলা দিন।

—*yard* চোতাল; গ্ৰাঙ্গন। —*martial n.* a court to try offences under the military laws সৈনিক আদালতৰ বিচাৰ। (*pl.*) **Courts-martial**. **High court** উচ্চ দায়ালয়।

Courteous (কৰ্টিয়াচ্) *adj.* polite, obliging নম্ৰ, বিনীত, ভদ্ৰ। —*ness n.* নম্ৰতা, ভদ্ৰতা।

Courtesy (কৰ্টিচি) *n.* politeness, civility ভদ্ৰ ব্যৱহাৰ, নম্ৰতা। —*titles* পূৰ্বাপৰচলি অহা উপাধি।

Courtier (কৰ্টিয়াৰ্) *n.* one who frequents a court দৰবাৰত বা আদালতত ফুৰা লোক; one who solicits favours অনুগ্রহপ্ৰাৰ্থী লোক, মৰম বিচাৰোতা।

Courtship (কৰ্ট-শ্বিপ্) *n.* the act of wooing বিয়া কৰিবৰ মনেৰে কৰা আলহ-উদহ, ভাব-ভক্তি, বিবাহাৰ্থে মাইকী উলমুলুৱা কাম।

Cousin (কাউজিন) *n.* the son or daughter of an uncle or aunt দদায়েক বা বৰ-বাপেকৰ পুতেক বা জীয়েক, মোমায়ে, জেঠাই বা মাইয়েকৰ পুতেক বা জীয়েক। —*german n.* a first cousin দদায়েক বা বৰ বাপেকৰ পুতেক বা জীয়েক।

Cove (ক'ভ্) *n.* a small creek or bay সাগৰৰ সৰু ভোৱাৰ; a cavern পৰ্বতৰ ঘোপা; a concave vault পকাঁঘৰ গুহজ।

Covenant (কভ'নেণ্ট্) *n.* a mutual agreement বন্দৱস্ত, চুক্তি, ধৰ্মবন্ধ-প্ৰতিজ্ঞা, গৰমাত্মৰে আত্মৰ সহজ বন্ধ নিয়ম। —*v. t.* to enter into an agreement বন্দৱস্ত কৰ, চুক্তি কৰ। —*ed adj.* holding a position under a contract বন্দৱস্তী, চুক্তিমতে, মোক।

Cover (কভাৰ্) *v. t.* to hide, to screen ঢাক, লুকা, আঁৰকৰ, আচ্ছাদন কৰ, ছাটি ধৰ; সঙ্গম কৰ; to incubate উমা; to extend over পাৰ, মেল; to be sufficient for আঁট, যথেষ্ট হ, জোৰ; to shelter আশ্রয় দে, বন্ধা কৰ। —*v. i.* ঢাকোন দে, পাৰ, মেজ্ পাত। **The land covered by Patta**—পটাত ভুক্ত থকা মাটি। —*n.* that which protects ঢাকন, ঢাকনী, খপ, আবৰণ, সাঁফৰ; a shelter আঁৰ, আশ্রয়স্থান, লুকুৰা ঠাই; the table-requisites for a person এজনৰ লাগতীয়াল মেজৰ বস্তু (যেনে কাঁটা, চামোচ্ ইত্যাদি); pretence ছল। —*ing n.* anything spread over ঢাকনী, কোনো বস্তুৰ ছাল, বাকলী, চোঁচ, যিহেৰে কোনো বস্তু ঢকা হয়। **To cover a landing**—to give shelter to land এঠাইৰ পৰা এঠাইত নামোতে আক্ৰমণ কৰিব নোৱাৰাকৈ আঁৰ কৰি ধৰ। **Covering** বেটুপাত। **Coverage** জোখ বা জাননীয়ে ধৰা। **Cover-girl** যাৰ ছবিৰে কাকতৰ সৌন্দৰ্য্য বঢ়োৱা হয়।

Coverlet (কভাৰলেট্) *n.* bed-cover তলত-পৰা।

Covert (কভাৰ্ট) *adj.* concealed, secret, গোপনীয়, গুপ্ত। —*n.* a shelter লুকুৰা ঠাই।

Coverture (কভাৰ্চাৰ) *n.* shelter আশ্রয়; the condition of a married woman as under the protection of her husband স্বামীৰ অধীনতা, পুৰুষৰ আশ্রয় বা পোহপালৰ দায়িত্ব। —*ly adv.* in concealed manner গোপনীয় ভাৱে, কৈৱে নজনাকৈ। —*coat* লঘু হলো চোলা।

Covet (কভেট্) *v. t.* to wish for eagerly লোভ কৰ, হৈপাহ কৰ, আকাঙ্ক্ষা কৰ। —*able adj.* লোভজনক। —*ous adj.* avaricious, greedy for a gain লুভীয়া, হৈপেছৰা, আকলুৱা, ধনলোভী। —*tousness n.* eager, desire for gain হৈপাহ, হাবিয়াহ, ধনলোভ, আকাঙ্ক্ষা, হুতাং।

Covey (কভি) *n.* a brood of birds চবাইৰ জাক, এজাক, চবাই পোৱালীৰ বাহ।

Covinous, Covenous (ক'ভিনাচ্) *adj.* deceitful প্রবঞ্চক, প্রতাবক।

Cow (কাও) *n.* the female of the bull গাইগৰ, কোনো কোনো জন্তুৰ মাইকী, যেনে Cow-buffalo, Cow-elephant, —berry=গৰ-ৰিচ। —boy গৰখীয়া লৰা। —calf চৈউৰী গৰ, কাচলী পোৱালী।

—herd=one who herds cows গৰখীয়া। —house গোহালি। —leech গৰু ম'হৰ বেমাৰ চোৱা ডাক্তৰ। —pox গো বসন্ত, গৰুৰ গাত ওলোৱা নুতি। Cow-pee=লেছেৰা মাই।

Cow (কাও) *v. t.* to subdue বশ কৰ, জ'ই পেলা; to intimidate হুমিহা; dishearten নিকংসা কৰ। —*ed adj.* depressed ভয়ত টোপাখোৱা, বশীভূত।

Coward (কাৱাৰ্ড্) *n.* one wanting courage, a timid fellow ভয়ভুৰ মানুহ। —*ly adj.* timid, mean ভয়ভুৰ, ভীক, নীচ, নিঃকিন। —*liness n.* ভীকতা। —*dice a.* timidity ভীকতা, ভয়, ভয়ভুৰ স্বভাব।

Cower (কাৱাৰ্) *v. i.* to crouch in fear ভয়ত টোপা খা।

Cowl (কাউল্) *n.* a monk's hood উপাসীন ধৰ্মপালক লোকসকলে পিন্ধা মূৰৰ আবৰণ; a chimney cover ধোঁৱা যোৱা চুণীৰ ওপৰৰ ঢাকন।

Cowrie, Cowry (কাউৰী) *n.* কড়া, কড়ি।

Cowslip (কাউট্‌লিপ্) *n.* a kind of primrose পথাৰত গজা এবিধ বিলাতী ফুল।

Coxcomb (কক্স-ক'ম্) *n.* a fool, a fop কুকুৰাৰ জঁৰ দৰে বঙা আৰু থিয় মূৰ-ঢাকনী, ফুলবাৰু, ধুনপেচ মাৰি ফুৰা মূৰ্খ-লোক।

Coxswain, Cockswain (কক-চোৱৈন্) *n.* an officer who takes care of a boat under a superior officer জাহাজৰ চাৰেং।

Coy (কই) *adj.* modest, shy লাজুকা, নম্ৰ। —*ness n.*

Cozen (কজন্) *v. t.* to cheat ভুলা, ছল। —*er n.* প্রতাবক।

Crab (ক্ৰেব্) *n.* a well-know shell-fish কঁকোৰা; a sign of the zodiac কৰ্কট বালি। a kind of wild apple tree or its fruit এবিধ বনৰীয়া আভলচ বা তৰ গছ। —*house* চিকৰা। **Crabbed** *adj.* harsh, peevish গোঁড়োৰা, ষিংখিডীয়া, কেটেৰা-জেঙেৰা; difficult ঘোঁটক, অকোৱা পকেৱা।

Crack (ক্ৰেক্) *n.* a sudden splitting sound যেৰেকাই উঠা শব্দ; a chink কাট্ ফুটা, বিছা। —*v. t.* to split ফাল্, ফুটা জলজা উলিৱা। —*v. i.*

ফাই ফুট, ভাগ, জলজা ওলা। —*er n.* one who or that which cracks ভাঙোতা বা ভঙা যতন ; a boaster ফুটগিৰী, ফোঁপয়হী ; a small fire-work ফট্কা। —*brained adj.* crazy আধা-পগলা ; damaged ভগা।

Crackle (ক্ৰেকল্) *v. i.* to give out frequent cracks মিট-মিটকৈ লাহে লাহে ফাট্ মেল্ বা ভাগ।

Cracknel = এবিধ মূৰমূৰীয়া বিস্কোট পিঠা।

Cradle (ক্ৰেডেল্) *n.* a bed for rocking children কেচুৱা শুৱাবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা দোলন ; infancy কেচুৱা অৱস্থা ; place of rearing সৰুৰেপৰা ডাঙৰ-দীঘল হোৱা ঠাই। —*v. t.* to lay in a cradle পাল্, কেচুৱা ওয়লা। From the cradle = সৰুৰেপৰা।

Craft (ক্ৰেফ্ট) *n.* art, trade সজাপৰা বিদ্যা, শিল্প বিদ্যা ; an employment ব্যৱসায় ; small vessels সৰু সৰু জাহাজ ; artifice ছলনা, ঠাকি, ছল-কৌশল। —*man n.* a mechanic কাৰিকৰ, ধকিকৰ। —*iness n.* ধূৰ্ততা, টেঙালি। **Crafty adj.** cunning, artful টেঙৰ, চালাকী, ফন্দীয়ক, নিপুণ।

Crag (ক্ৰেগ্) *n.* a rough steep rock ওখোৰা-মোখোৰা থিয় পৰ্বত। —*gy adj.* rough, rugged ওখোৰা-মোখোৰা, পাথৰময়, খলাবমা।

Cram (ক্ৰেম্) *v. t.* to press close ঠাই খুৱা ; to fill full ওপচকৈ ভৰা ; to prepare superficially for an examination কোনো পৰীক্ষা নিবলৈ ওপৰে ওপৰে শিক্ষা দে। —*v. i.* to eat greedily আকলুৱাই খোৱাদি খা ; to get up a subject by cramming মুখত কৰি শিক, কোনো কথা আওৰা। —*ming n.* মুখৰ বিদ্যা।

Cramp (ক্ৰেম্প্) *n.* a spasm involuntary contraction of muscles শিৰামুৰি, ফন্দিয়া ; a piece of iron bent at the ends আপটালো। —*v. t.* to confine, to affect with spasms কৌচাই ধৰ, আটক কৰ, শিৰামুৰিয়ে ধৰ, ঠৰ কৰ। **Writer's cramp** = লেখোঁতে হাতকঁপনি ; লেটিপেটকৈ লেখা।

Crane (ক্ৰেন্) *n.* a large wading bird with long legs শাকু-ভঙা বা বৰটোকাল চৰাইৰ দৰে এবিধ ডাঙৰ চৰাই, সাৰেং, কৰ্চন ; a machine

for raising heavy weights গধুৰ মালবস্তু তোলাপৰা কৰা কল, কপিকল ; a bent pipe বেকোৰা মুখেৰে পানীতোলা নলা। —*v. t.* or *v. i.* ক্ৰেন কলেৰে তোল ; to stretch the neck ভিত্তি মেল, জাপ মাৰিবলৈ চিপ্ ল।

Cranium (ক্ৰেনিয়াম্) *n.* the skull মূৰৰ খোলা।

Cranial adj. মূৰৰ খোলা সম্বন্ধীয়।

Crank (ক্ৰেঙ্ক্) *n.* a bend ডেঙ্গুৰ, ভাজ ; a whim মইমতালি ; a lever moved by hand কোনো বস্তু ঘূৰাবলৈ কৰা হাতেৰে ধৰা আকুৰি যতন। **Cranky adj.** crooked বেকাঁ ; slack হেলেক-পেলেক্ আশকতীয়া, অবুজন। **Crank-sided** = আওচলীয়া, এবৰীয়া।

Cranny (ক্ৰেনী) *n.* a chink ফাট গাঁত ; a crevice গহ্বৰ।

Crape (ক্ৰেপ্) *n.* a thinly woven silk fabric of black colour used in mourning শোকৰ চিনস্বৰূপে ব্যৱহাৰ কৰা কলা কাপোৰ।

Crapulence (ক্ৰেপিউলেঞ্চ) *n.* sickness due to excessive drinking অতিপাতকৈ মদ খালে হোৱা অসুখ ; intemperance সংযমহীনতা। **Crapulent n.** অতিপাতকৈ মদ খাই অসুখ যিজন, মদাহী।

Crash (ক্ৰেছ) *n.* a loud noise কেৰেক কৰি উঠা শব্দ। —*v. t.* to dash into pieces ভাঙি ভোখৰ ভোখৰ কৰ।

Crisis (ক্ৰেচিচ্) *n.* a temperament শৰীৰৰ স্বাভাৱিক অৱস্থা।

Crass (ক্ৰেচ) *adj.* thick, dull, dense ঘন, ডাঠ, মোটা, বৃদ্ধিহীন।

Crate ('ক্ৰেট্) *n.* a wicker-work case for packing something কোনো বস্তু বন্ধা কাঠৰ টেমা, পাচি ইত্যাদি।

Crater ('ক্ৰেটাৰ) *n.* the mouth of a volcano আগ্নেয় পৰ্বতৰ মুখ ; জ্বালামুখ।

Cravat (ক্ৰেভেট্) *n.* a neck-cloth গলাবন্ধা, ডিঙিত মেৰোৱা কাপোৰ।

Crave ('ক্ৰেভ্) *v. i.* to ask for earnestly আগ্ৰহকৈ খোজ ; to long for হাবিৰাস কৰ, মিনতি কৰি মাগ। **Craving n.** desire, longing for হৈপাহ, হাবিৰাস, হুতাহ।

Craven ('ক্রেভেন্) *adj.* coward, spiritless
ভয়ানু, নিকংসাহী । —*v. t.* নিকংসাই কৰ ।

Craw (ক্ৰ) *n.* the stomach of birds or animals
generally চোঁটোলা, ডুক, পাকস্থলী ।

Crawl (ক্ৰল্) *v. i.* to creep to move slowly
along the ground বগাই বা, পেটেৰে চুঁচি
বা । —*er n.* বগাই ফুৰা পোক । —*ing n.* বগাই
যোৱা, বগুৱা ।

Crayfish or Crawfish (ক্ৰে-ফিছ) *n.* the small
spiny lobster এবিধ মিছা মাছ ।

Crayon ('ক্ৰে-অন্) *n.* a pencil made of chalk
used for drawing চক্ মাটিৰ পেন্সিল; তেনে
পেন্সিলেৰে অঁকা চিত্ৰ ।

Craze ('ক্ৰেজ্) *v. t.* to weaken the intellect
মতিভ্ৰম কৰ, দুৰ্বল কৰ । —*v. i.* to become mad
বলিয়াহ । —*n.* insanity মতিভ্ৰম, বলিয়া অৱস্থা ।

Crazy (ক্ৰেজি) *adj.* deranged, frail মূৰৰ বিপাক
থকা, বিভ্ৰম, হেলেক্-পেলেক্ । **Craziness n.**

Creak (ক্ৰক্) *n.* a sharp grating sound কেবেক্ কৈ
উঠা শব্দ ।

Cream (ক্ৰম) *n.* the oily substance of milk
সৰ; the best part of anything কোনো বস্তুৰ
নিচেই সাকৱা ভাগ ভাগ । —*v. t.* or *v. i.* to
gather cream, to skim সৰ তোল, সৰ উঠ ।
Cream laid=ঈষৎ জলজলীয়া বৰণৰ আঁচ থকা ।
Ice-cream=বৰফ মিহলোৱা সৰ । —*y adj.* সৰ
থকা, সৰৰ বৰণৰ ।

Crease (ক্ৰজ্) *n.* a mark made by folding
কাপোৰ ভাঁজ কৰা চিন, জপা কাপোৰৰ ভাঁজ, বল
বেলত সীমা বাছি দিয়া দাগ । —*v. t.* to mark
by folding জাপি ভাঁজ বুৰা । —*v. i.* to become
creased শোটমোচ খা, ভাঁজ লগা ।

Create (ক্ৰ-'এট্) *v. t.* to form out of any-
thing, to bring into existence সৃজন কৰ,
সৃষ্টি কৰ, নিৰ্মাণ কৰ; to produce জন্মা, উৎপন্ন
কৰ; to make or invest with an office
কৰ, কোনো খিতাপদে । —*tion n.* the act of
creating সৃজন, সৃষ্টি; the universe সৃষ্টি
জগৎ । —*tive adj.* having power to create
সৃজনকাৰী, জন্মাব পৰা । —*ator n.* a maker
বটী, সৃজনকাৰক, কৰোঁতা । **The Creator**=God

Creature (ক্ৰ-চাৰ) *n.* a being or thing created
সৃষ্ট বস্তু, প্ৰাণী; a dependent আজিও জন,
তলভীয়া লোক, নিৰ্মাণিত প্ৰাণী । **Creature**
comforts=সাংসাৰিক ভোগ, মন-মাংস ।

Credence (ক্ৰ-ডেঞ্চ) *n.* belief বিশ্বাস, প্ৰত্যয় ।

Credential (ক্ৰ-ডে'নশিয়েল্) *adj.* giving con-
fidence প্ৰত্যয়জনক । —*n. (pl.)* letters assur-
ing confidence among strangers অচিনাকী
মানুহক চিনাকী কৰা প্ৰত্যয়জনক চিঠিপত্ৰ,
প্ৰত্যয়জনক চিন-ছাপ; পৰিচয় পত্ৰ ।

Credibility (ক্ৰে'ডিবিলিটি), **Credibleness n.** just
claim to belief সত্যতা, বিশ্বাসযোগ্যতা ।

Credible (ক্ৰে'ডিবল্) *adj.* that may be belie-
ved বিশ্বাসযোগ্য, প্ৰত্যয়জনক, সঁচা বুলি ধৰিব
পৰা । **Credibly adv.** বিশ্বাস কৰিব পৰাকৈ,
মাতব্বৰূপে ।

Credit (ক্ৰে'ডিট্) *v.* faith বিশ্বাস; honour মান,
সম্মত; reputation সন্মান; sale on trust
হাওলাত বিক্ৰী, ধাৰ, বাকী, কালিয়ন; the time
given for payment হাওলাতী মিহাদ; the
side of an account endorsing receipt of
payment জমা; (opposite to debit). **On**
credit=কালিয়নে, বাকীকৈ । —*v. t.* to believe,
to trust বিশ্বাস কৰ, প্ৰত্যয় কৰ; to sell or
lend on trust ধাৰ দে, উঠনা দে, বাকীকৈ দে ।
To give on credit=বাকীকৈ দে । **To carry to**
one's credit=খাতাত জমা দে । —*able adj.*
trust-worthy বিশ্বাসযোগ্য; praise worthy
প্ৰশংসনীয়, শ্লাগ-যোগ্য । —*ably adv.* without
disgrace সুখ্যাতিৰে, সূচাকৰূপে । —*tor n.* one
to whom debt is due ধাৰে দিয়া মহাজন, ধাৰ
দিওঁতা, ধকৱা ।

Credulity (ক্ৰেডুলিটি) *n.* easy of belief সহজে
বিশ্বাস কৰা, জন, কণামূনা বিশ্বাস । —*ous adj.*
easy of belief, unsuspecting যেনে যিহকে
কয় তাকে জনা, অন্ধবিশ্বাসী ।

Creed (ক্ৰীড্) *n.* any system of belief ধৰ্মমত,
ধৰ্মৰ পথ, মূল কথা, নীতি ।

Creek (ক্ৰীক্) *n.* a small inlet or bay নৈ বা
সাগৰৰ বোপ, নৈৰ ভাঁজ ।

Creel (ক্ৰীল্) *n.* an angler's basket বাঁলৈ ।

Creep (ক্ৰপ্) *v. i.* to move like a snake বগাই যা ; to move slowly লাহে লাহে চুচি যা। (*pr. p.* Creeping ; *pa. p.* Crept).

Creeping (ক্ৰপাৰ্) *n.* creeping plant লতা, বগাই উঠা তৃণ ; a kind of bird এবিধ বগুৱাবাই যোৱা চৰাই।

Cremate (ক্ৰ'মেট্) *v. i.* মৰা খৰি দৈ, মৰা পোৰ।
—**tion** *n.* burning of the dead শৱ দাহ, মৰা পোৰা, মৰা খৰি দিয়া কাম, দাহন। **Crematory** *n.* a place for burning of dead মৰিশালি, মৰাশালি।

Crenate (ক্ৰ'নেটে) *adj.* having the edge notched খাঁজ কটা, কাচিদৰিয়া (যেনে গছৰ পাত)।
—**tion** *n.* খাঁজ।

Creole (ক্ৰ-অল্) *n.* a native of American colonies descended from European blood ইউৰোপীয় ঔৱসজাত আমেৰিকাবাসী।

Crepophagous (ক্ৰফেগচ্) *adj.* flesh-eating কেচা মঙহ খোৱা। (*Gr. kreas*=flesh ; *phagein*=to eat)।

Crape (ক্ৰে'প) see **Crape**.

Crepitate (ক্ৰেপিটেট্) *v. i.* to crackle খবমৰকৈ শব্দ কৰ ; beetles etc. discharging an offensive fluid পঁইতাচোৰা জিলী প্ৰভৃতিয়ে দুৰ্গন্ধ বস্ৰ কৰণ কৰা।

Crepuscule (ক্ৰেপচ্-কিউল্) or **Crepuscle** *n.* twilight দোকমোকালি।

Crescendo (ক্ৰিচেণ্ডো) *adj.* and *adv.* gradually increasing the musical loudness ক্ৰমবৰ্দ্ধমান সুৰৰ ভীৰুতা ; সুৰৰ ভীৰুতাৰ ক্ৰমিক উত্থান।

Crescent (ক্ৰেচেণ্ট) *adj.* increasing একলা একলাকৈ বঢ়া ; shaded like the new moon অৰ্দ্ধচন্দ্ৰাকৃতি। —*n.* the increasing moon চন্দ্ৰৰ কলা ; a figure like the crescent moon অৰ্দ্ধচন্দ্ৰাকৃতি চিন ; the Turkish Standard তুৰ্ক দেশীয় ৰাজপতাকা।

Crest (ক্ৰে'ষ্ট্) *n.* the comb on the head of a cock or other birds চৰাইৰ মূৰৰ জঁ ; the summit of anything চূড়া। **Crestfallen** *adj.* dejected নিকংসাহ, মনমৰা, ভগ্নাংগসাহ।

Cretaceous (ক্ৰিটেচাছ) *adj.* of or like chalk খৰিয়াটিৰ নিচিনা ; খৰিয়াটিৰ তৈয়াৰী।

Cretonne (ক্ৰিট্-অন্) *n.* a printed cotton fabric used for curtains দ্ৱাৰৰ পৰ্দা আদি কৰা ৰংজোৱা কাপোৰ।

Crevasse (ক্ৰিভেছ) *n.* a crack or split, especially in a glacier যি কোনো বস্ত্ৰবে, বিশেষকৈ হিমবাহৰ মাজত ফাট।

Crevet (ক্ৰভেট্) *n.* a goldsmith's melting pot মৰী, সোন গলোৱা পাত্ৰ।

Crevice (ক্ৰে'ভিচ্) *n.* a crack ফাট ; an opening বিহা।

Crew (ক্ৰু) *n.* a ship's Company জাহাজৰ খালাচী ; a gang বেয়া মানুহৰ দল। (*Crew* *pa. t.* of *Crow*.)

Crewel (ক্ৰুৱেল্) *n.* a fine yarn used in embroidery বনকৰা কাপোৰত ব্যৱহাৰ কৰা গুণাৰ দৰে এবিধ পকোৱা সূতা।

Crib (ক্ৰব্) *n.* manager হোঁৰাক দানা দিয়া পাত্ৰ ; a stall for oxen গৰু পোৱালি ৰখা গঁথাল ; a child's bed কেচুৱা শুওৱা খাট ; a hut পজাঘৰ।
—*v. t.* to confine আবদ্ধ কৰ, বাধ ; to pilfer লাপিলুপা বস্তু চুৰ কৰ।

Cribbage (ক্ৰবেজ্) *n.* a game at cards একবকম ডাচৰ খেল।

Cribble (ক্ৰব্ল্) *n.* a sieve used for corn etc. চালনি। —*v. t.* to sift চাল।

Crick (ক্ৰিক্) *n.* a spasm affecting the neck ডিঙ্গি খৰহোৱা বেমাৰ।

Cricket (ক্ৰকে'ট্) *n.* an insect allied to grasshopper উই'চৰিঙা, ফৰিং।

Cricket (ক্ৰকে'ট্) *n.* a game played with bats and balls বল খেল। —*er n.* বল খেলুৱাৰী।

Cried see **Cry**.

Crier (ক্ৰায়াৰ্) *n.* one who cries কান্দুৱা, an officer of the court whose duty is to proclaim something public আদালতৰ পিয়াদা যি শুচৰীয়া পদকীয়াক ফোকাৰে বা লিলাম ডাকে।

Crime (ক্ৰাইম্) *n.* a violation of laws, offence, sin দায়ে, অপৰাধ, দোষ, অপৰাধ, পাপ।

Criminal (ক্ৰিমিনেল্) *n.* a person guilty of a crime দোষী বা অপৰাধী লোক। —*adj.* relating to crime কৌশলদাৰী ; guilty of a crime দোষী, অপৰাধী, অপৰাধী। **Criminal**

- Law** = ফৌজদারী আইন। —**ly adv.** ফৌজদারী আইনমতে। **Criminality** *n.* জগবীয়া অৱস্থা।
- Criminate** (ক্ৰিমিনেট্) *v. t.* to accuse দোষী কৰ, জগবীয়া কৰ, অভিযোগ কৰ। **Criminatory** *adj.* accusing অপৰাধজনক।
- Crimp** (ক্ৰিম্প্) *adj.* brittle ঠুনঠুনীয়া, মূৰমূৰীয়া। —*v. t.* to make crisp মূৰমূৰীয়া কৰ, ভাঁজ লগা; to decoy মানুহ ফুচুলাই খালাচি বা চিপাহী কামত ভৰ্ত্তি কৰ। —*n.* one who decoys যি মানুহ ফুচুলাই চিপাহী কামত ভৰ্ত্তি কৰে।
- Crimple** (ক্ৰিম্প্লে) *v. t.* to plait, to curl কেঁকোঁৰা-কেঁকুৰি কৰ, ভাঁজ লগা।
- Crimson** (ক্ৰিম্জন্) *n.* a deep red colour বঙা বৰণ, তেজী বঙা। —*v. t.* to dye crimson বঙা বোল দে, বঙা কৰ।
- Crinal** (ক্ৰিনেল্) *adj.* of or relating to hair চুলিৰ, নোমৰ, চুলি সহজীয়। **Crinite** *adj.* hairy নোমাল।
- Cringe** (ক্ৰিন্জ্) *v. t.* to bend with servility নিচেই সেও ভাও হ, নিচেই নম্ৰ হৈ মূৰ দোৱা; to flatter meanly নিঃকিনভাৱে উপাসনা কৰ বা ভালৰি লগা। —**ingly adv.** সেওমেও হৈ, কুচিমুচি।
- Crinkle** (ক্ৰিন্কেল্) *v. t.* to twist পকা, পাক খুৱা, কেঁকোঁৰা-কেঁকুৰি কৰ। wrinkle কোঁচ, ভাঁজ।
- Crinoline** (ক্ৰিনলিন্) a hooped petticoat ঘেৰ দি ফিন্দাই ৰখা পেটিকোট; a fabric of horse-hair and flax শণ আৰু ঘোঁৰাৰ নোমেৰে তৈয়াৰী কাপোৰ।
- Cripple** (ক্ৰিপল্) *n.* a lame person খোঁৰা বা পেছুৰা মানুহ। —*adj.* lame খোঁৰা বা পেছুৰা। —*v. t.* to make lame খোঁৰা বা পেছুৰা কৰ; to disable অসমৰ্থ কৰ। —**ing n.** a prop against the side of a building খোঁকা।
- Crisis** (ক্ৰাইচিচ্) *n.* a critical time or turn, the decisive moment সঙ্কট সময়, ঠেকাঠেকি সময়, দোহোৰমোৰ। —*pl.* Crises (ক্ৰাইচে'চ)।
- Criss-cross** (ক্ৰিচ-ক্ৰচ) *n.* a cross-like intersection যোগ চিনৰ নিচিনা কটাকট। —*adj.* and *adv.* crosswise ক্ৰচৰ দৰে। —*v. i.* to intersect crosswise ক্ৰচৰ দৰে কটাকট কৰ।
- Crisp** (ক্ৰিম্প) *v. t.* to curl or to twist কেঁকোঁৰা

- কৰ, পাক খুৱা। —*adj.* having a wavy surface কোঁচ খুৱা, ছেওকটা, কেঁকোঁৰা-কেঁকুৰি; brittle মূৰমূৰীয়া। **Crisp-cake** মূৰমূৰীয়া পিঠা। **Crisp air** নিৰ্মল জুৰ বতাহ। **Crisp style of writing** কটুফটীয়া লেখা, ডবহা লেখা। **Crispy** *adj.* কোঁচখোৱা, মেৰখোৱা, মচামচীয়া।
- Criterion** (ক্ৰাইটেৰিয়ন্) *n.* standard of judging কোনো বিষয় মীমাংসাৰ নিমিত্তে বন্ধা নিয়ম, আদৰ্শ প্ৰমাণ। (*pl.* Criteria)
- Critic** (ক্ৰিটিক্) *n.* one skilled in judging the quality of any work দোষ গুণ বিচাৰ কৰোঁতা, সমালোচক, দায় ধৰোঁতা, ঝুঁত ধৰোঁতা।
- Critical** (ক্ৰিটিকেল্) *adj.* relating to criticism দোষগুণ বিচাৰ বিষয়ক, দোষগুণ বিচাৰত পকা; captious দায় ধৰাত পটু। **Critical moment** = মূৰামুৰি সময়, সঙ্কীৰ্ণ সময়।
- Criticise** (ক্ৰিটিকাইজ্) *v. t.* to judge the merits of দোষগুণ বিচাৰ কৰ, সমালোচনা কৰ; to censure নিন্দা কৰ। **Criticism** (ক্ৰিটিকিজ্) the art or act of judging সমালোচনা, দোষগুণ বিচাৰ, ঝুঁত ধৰণ।
- Critique** (ক্ৰিটিক্) *n.* a critique examination সমালোচনা; a review কোনো পুথিৰ বিষয়ে মতামত।
- Croak** (ক্ৰোক্) *v. i.* to utter a hoarse sound as a frog or raven টোৰ্-টোৰা, কোৰ্-কোৰা, বেঙ বা টোৰা কাউৰীৰ দৰে মাত। —*n.* croaking বেঙৰ মাত।
- Crochet** (ক্ৰে'শ্বে') *n.* a kind of fancy handiwork কুকচাৰে গোঁথা এবিধ জাল-কাপোৰ।
- Crock** (ক্ৰোক্) *n.* an earthen pot মাটিৰ পাত্ৰ; dirt হাই, মলি। (*slang*) a disabled or inefficient person কণীয়া অলায়ক মানুহ বা আনকিবা। —*v. i.* to become disabled অকা-মিলা হ।
- Crockery** (ক্ৰেকেৰি) *n.* earthenware মাটিৰ পাত্ৰ, কলহ, টেকেলি।
- Crocket** (ক্ৰেকিট) *n.* an ornamental decoration on the sloping side of a pinnacle অটালিকাৰ বৈ-অহা অংগত ফুল-লতাৰ কাৰুকাৰ্য।

Crocodile (ক্ৰক'ডাইল্) a kind of alligators or gavials কুড়ীৰ, একাতি খৰিয়াল। **Crocodile tears**=affected grief মিছাই লোকক দেখুৱাবলৈ কৰা বেজাৰ।

Crocus (ক্ৰকাচ্) *n.* a kind of plant with brilliant purple flowers কুঙ্কুম; saffron জাফ্ৰান।

Croesus (ক্ৰি-চচ্) *n.* a very rich man লীদিয়া দেশৰ ৰজাৰদৰে বৰ ধনী মানুহ।

Croft (ক্ৰফ্‌ট্) *n.* a small farm adjoining a dwelling বাৰীৰ কাষৰ খেতিৰ মাটি।

Cromlech (ক্ৰম্-লেচ্) a horizontal stone placed on a group of standing stones আগৰ দিনত ব্ৰিটেইনত কোনো ধৰ্ম উপলক্ষে পোতা শিলৰ থাপ।

Crone (ক্ৰোন্) an old woman (usually applied in contempt) লাগনী বৃদ্ধী।

Crony (ক্ৰণী) an old and familiar friend বহুদিনীয়া চিনাকী বন্ধু।

Crook (ক্ৰুক্) *n.* a bend or turn ভাঁজ, মূৰ আঁকোৰা লাথুটি; an artifice ফাঁকটি, ছল। (*slang*) a thief চোৰ, ঠগ। —*v. t. or v. i.* to bend আঁকোৰা কৰ, ভাঁজ লগা। —*ed adj.* bent perverse, not straight বেকা, আঁকোৰা, পোন নোহোৱা, কুটিল, কপটীয়া। **By hook or by crook**=যেনে তেনেকৈ, ছলে বলে। **Crookedness** *n.* state of being crooked ভাঁজ, কুটিলতা।

Croon (ক্ৰুন্) *v. t.* to hum গুণগুণা। —*ing n.* গুণগুণনি।

Crop (ক্ৰপ্) *n.* the produce of a field সহ, শস্য; an entire ox-hide আগৰপৰা ওৰিলৈকে গোটেইখন গৰুৰ ছাল; the stomach of a bird চৰাইৰ টোঁটোলা। —*v. t.* to cut off কাট্; to mow আগ কলম কৰ, ছাট্; to reap or gather শস্য চপা বা গোটা; to yield উৎপন্ন-হ, জন্ম। **Crop-sick**=উদগৰণি। **Double-cropped land**=একে বছৰতে দুটা খেতি হোৱা মাটি। **Crop out**=ওপৰলৈ ওলাই পৰ। **Crop up**=to come up incidentally হঠাৎ উদ্ভাৱন হ, আন কোনো কথাৰ প্ৰসঙ্গত ওলা। **Neck and crop**=entirely সমুদায়, গোটেইখিনি।

Cropper (ক্ৰপাৰ) one who or that which crops কাটোৱা চলাওঁতা, লাগনী সহ, আৰি

বোৱা মানুহ। **Come a cropper**=to have a fall পৰ, পতন হ।

Croquet (ক্ৰেক্) *n.* an outdoor game এবিধ কাঠৰ বলেৰে খেলা খেল।

Croquette (ক্ৰ-কে'ট্) a ball of fried meat or fish ভাজা বা খৰিকাদিয়া মাছ বা মটহৰ লাড়ু।

Crepe (ক্ৰোব্) *n.* the sum of ten millions কোটি সংখ্যা।

Crosier (ক্ৰ-জিয়াৰ্) *n.* a staff mounted with a cross ক্ৰচ চিহ্ন থকা দণ্ড (যাজকসকলৰ হাতত থকা)।

Cross (ক্ৰচ্) *n.* a gibbet for hanging offenders ফেৰেঙণী, কেপিয়া, মানুহ হত্যা কৰা কাঠৰ শাল, যীশুখৃষ্টক বধ কৰা কাঠৰ যতন; the symbol of the Christian religion খ্ৰীষ্টীয়ান ধৰ্মৰ চিহ্ন যেনে (+)। **Cross and pile**=obverse and reverse side of a coin কোনো মুদ্ৰাৰ তল ওপৰ দুয়ো লুটি।

Cross (ক্ৰচ্) *adj.* transverse, lying across অথালি-পথালি, ওপৰা-ওপৰি, বিপৰীত; inter-changed অদলবদল; peevish খঙাল, জেঙ্গেলীয়া, গোন্ধোৰা; dishonest অসৎ। —*n.* mixing of breeds (as of cattle) খচৰ, দুভটীয়া। —*v. t.* to draw a line across another এডালৰ ওপৰত আন এডাল পথালিকৈ থ, অথালি-পথালি আঁচ মাৰ; to cancel by drawing cross lines কোনো লেখা কথা আঁচ মাৰি কাট; to thwart বাধা জন্ম, হকাৰা কৰ; to pass from one side to other ইফালৰ পৰা বা ইপাৰৰপৰা সিপাৰ কৰ, পাৰ কৰ। —*v. i.* পাৰ হ। —**action** ওলোটা মোকদ্দমা। —**bar**=a transverse bar পথালি ডাং। —**beam** চতি। —**bill** গুচীয়াৰ বিপক্ষে পদকীয়াৰ দৰ্খাস্ত। —**birth** ওপজেঁতে উভিত অহা সন্তান। —**bow** কাঁকাই ধনু। —**breed** or **breeding** খচৰ, দুভটীয়া লোক বা জন্তু। —**cut** পোনাই যোৱা বাট। —**cut** *v. t.* to cut across ছে, ছেও দে। —**eyed**=having a squint eye কেৰা-চকুৱা। —**grained** জেৰেপা, অঁহীয়া; perverse আমঠ, অৱজনি। —**purpose**=contrary purpose বিপৰীত অভিপ্ৰায়। —**reference** ক্ৰম ধৰি উলিয়াব পৰা নিদৰ্শন। —**road** a road crossing another পথালি বাট। **At cross road**=বিমোৰত

পৰা। —staff=a surveying instrument যাট পিয়ল কৰাত ব্যৱহাৰ কৰা কণ্ঠাচৰ দৰে যন্ত্ৰ। —wind পচোৱা বতাহ। —wise=across অৰ্থাৎ পৰাণালৈক, পৰাণিয়ালৈক। —examine *v. t.* to be examined by the opposite party in a case মোকদ্দমাত জেৰা কৰা। —examination=cross question জেৰা, হুৱাল। Cross as two sticks= নিচেই অমিল, বিপৰীত, আমঠ। To cross the path of anyone=বাধা জনা, হকা-বধা কৰ। —one's mind=to flash across the mind মনত পৰা। Cross section=সম্পূৰ্ণ নমুনা। Crossword puzzle=হাঁচটি খেল।

Crotchet (ক্ৰচেট্) *n.* a note in music বাগ্মন্ত্ৰ বজোৱাত ব্যৱহাৰ কৰা মাজাৰ এটা চিন, যেনে—J; a conceit মইমতালি, অকোণোঙালি; in printing the third bracket হপাৰ কামত অটল বন্ধনী চিন []। —y *adj.* whimsical মইমত, অকোণোঙা।

Croton (ক্ৰ'-টন্) *n.* a genus of tropical plants কণী বিহ। এজাতি দৰবৰ গছ।

Crouch (ক্ৰাউচ্) *v. i.* to cringe; to crouch টোপা শা, চেপেটা হ; to stoop low মাটিত লেও না, লেপেটাকাটি বহ।

Croup (ক্ৰপ্) *n.* a disease in the throat of children accompanied by hoarseness সৰু লৰা-ছোৱালীৰ লেজ বেমাৰ; the rump of a horse ঘোঁৰাৰ টকা।

Crow (ক্ৰো) *n.* a large black bird কাউৰী বা তেনে ক'লা চৰাই; the cry of a cock কুকুৰাৰ ডাক বা মাত। —*v. i.* to croak কু-কু শব্দ কৰ; to boast (over) অহঙ্কাৰ কৰ, গতপমাৰ। (pa. t. Crew; pa. p. Crowed)। —bar লোৰ আকৌবা ভাং। As the crow flies=in a straight line পোনে পোনে। At cockcrow= নিচেই বাতিপুৰা। To eat crow=to do something disagreeable কোনো খিগলগা কাম কৰিবলৈ বাধ্য হ।

Crowd (ক্ৰাউড) *n.* a number of persons or things gathered without order হেঁচাচেপা, ভিৰ, লোকসমূহ, মানুহৰ জুম। —*v. t.* to press close ঠাইহুৱা। —*v. i.* to press on, to swarm

জুম বাজ, ঠাইখা, হিচখাই ধৰ। **Crowded** *adj.* জনপূৰ্ণ; ঠাই খোৱা।

Crown (ক্ৰাউন্) *n.* the diadem বাজমুকুট, কিৰীটি, মূৰৰ ভূষণ; the top of anything মূৰৰ ওপৰ ভাগ; the sovereign ৰজা বা ৰাণী; the regal power বাজস্বমতা; honour সম্মান; completion সমাপ্তি, সমাপন; a coin stamped with a crown মুদ্ৰাৰ ওপৰত থকা বাজমুকুট চিহ্ন। —*v. t.* to invest with a crown মুকুট শিদ্ধা, অভিষেক কৰ, ৰজা পাও; to complete সুকলমে সমাধা কৰ। To crown all=পৰিশেষে। —colony মূল ৰাজ্যৰ অধানে স্থাপন কৰা উপনিবেশ বা পমুৱা ৰাজ্য। —jewels=pertaining to the crown ৰজাঘৰৰ মণি-মুক্তা। —land ৰজাধৰীয়া মাটি। —paper=a printing paper of the size 15"×20" inches (38×51 cms) এবিধ ছাপাৰ কাগজ। —prince=the prince who succeeds to the crown মূৰৰাজ, ডেকা ৰজা। —saw=দুৰণীয়া কবত। —let *n.* small crown সৰু মুকুট।

Crucial (ক্ৰুচিয়েল্) *adj.* searching, testing প্ৰাতিপাতক চোৱা, বুজুবি মৰা, অখাল-পখালি।

Crucible (ক্ৰুচিবল্) *n.* an earthen pot for melting metals মই, ধাতুগলোৱা পাত্ৰ।

Crucifix (ক্ৰুচিফিক্স্) *n.* a figure of Christ fixed to the cross খ্ৰীষ্টক পিন্ধত দিয়া অৱস্থাৰ ভ্ৰতিমূৰ্তি থকা কেৰেভণী।

Crucify (ক্ৰুচিফাই) *v. t.* to put to death by fastening to a cross কেৰেভণীত বান্ধি মাৰ; to torment, to mortify শাস্তি দে, হতকৰ কৰ।

Crucifixion *n.* কেৰেভণীত বান্ধি মাৰণ। **Cruciform** *adj.* কেৰেভণীৰ আকৃতি।

Crude (ক্ৰুড্) *adj.* raw, unfinished কেঁচা, স্বাভাৱিক অৱস্থাৰ, শোধান নকৰা, অপৰিচ্ছাৰ; undigested জীৰ্ণ নোহোৱা। —ness *n.* unripeness কেঁচা অৱস্থা।

Cruel (ক্ৰুৱেল্) *adj.* void of pity, merciless নিৰ্দয়, নিষ্ঠুৰ, নিৰ্মমহীয়া, কাঠচিঠীয়া। ty—*n.* নিষ্ঠুৰতা। —ly *adv.* নিষ্ঠুৰৰূপে।

Cruet (ক্ৰু-এট্) *n.* a vial for sauces and condiments লোণ, তেল, মচলা ইত্যাদি ৰখা সৰু চিঁচা। —stand=উক্ত চিঁচা ৰোৱা সঁজুলি।

Cruise (ক্ৰুজ্) *v. i.* to move to and fro গু

the sea সাগৰত গমনাগমন কৰ। —*n.* a voyage in search of enemy শত্ৰুৰ সন্ধান লৈ সাগৰত ইফাল-শিকালকৈ ফুৰা কাম। —*er n.* a person or vessel that cruises যি সাগৰত সন্ধান লৈ ঘূৰি ফুৰে, সন্ধান লোৱা জাহাজ।

Crumb (ক্রাম্) *n.* a bit of bread কটিৰ এটিকটা, সৰু সৰু ডুখৰীয়া। —*v. t.* to break into crumbs ডোখৰ ডোখৰ কৰ।

Crumble (ক্রাম্বল্) *v. i.* to break into small pieces ভাঙ্গি খুণ খুণ কৰ; খুণখুণীয়া অংশবিলাক সিঁচৰতি কৰ। —*v. t.* to fall into decay পতি যা।

Crump (ক্রাম্প্) *adj.* crooked হেঁকা, আঁকোৰা; crump, easily broken আঁকোৰা, মূৰমূৰীয়া।

Crumple (ক্রাম্পল্) *v. t.* to contort, to draw into olds কঁচাখুৱা, শোট মোচ কৰ। —*adj.* সোতমোচ।

Crunch (ক্রাঞ্চ) *v. t.* to crush with the teeth দাঁতৰে চোৰাই ভাঙ্গ।

Crupper (ক্ৰুশাৰ্) *n.* a strap of leather passing under the horse's tail to keep the saddle in proper place জীনত লগাই ধোঁৱাব বেলৰ তলেদি বন্ধা ডোল, ধোঁৱাব হুম্টি, ধোঁৱাব পাচফাল।

Crusade (ক্ৰুচেড্) a military expedition to recover the Holy Land ধৰ্মযুদ্ধ, জেকজেলেম নগৰ উদ্ধাৰ কৰিবলৈ কৰা তুৰ্কীৰ বিপক্ষে যুদ্ধ; a daring undertaking হুংসাংসিক কাম। **Crusader** *n.* one engaged in a crusade ধৰ্মযুদ্ধ কৰোঁতা। (L. *Crux*=a cross.)

Cruset (ক্ৰুচেট্) *n.* goldsmith's crucible সোণ গলোৱা সৰু পাত্ৰ।

Crush (ক্ৰাছ) *v. t.* to bruise or break by pressure হেঁচামৰি ভাং লিহ, চেপামাৰ, মোহাৰ, পেটেকা কৰ; to subdue দমন কৰ, বশ কৰ; to ruin নাশ কৰ। —*v. i.* to become broken by pressure হেঁচাখাই ভাঙ, টেপা যা। —*n.* a violent collision ভয়ানক ঠেকাঠেকি, মানুহৰ হেঁচা-টেপা। —*ed adj.* ভাঙ্গি চেপেটা হোৱা; subdued বিমৰ্দ্দিত, বশীভূত।

Crust (ক্ৰাষ্ট্) *n.* a hard outer coating of anything গোলা, চোকোৰা, টান বাকলি, পৃথিবীৰ

ওপৰৰ ভাগ। **Crusty** *adj.* having a crust চোকোৰা বা খোলা থকা; hard টান।

Crustacea (ক্ৰাষ্ট-টে-ছিয়া) *n. (pl.)* certain aquatic animals having a crust গাত চোকোৰা থকা জলজন্তুবিলাক—যেনে কেকোৰা। **Crustacean** *adj.* চলং, চোকোৰা, খোলা বা মোট থকা।

Crux (ক্ৰাচ্) *n.* something that causes difficulty বিপাক, বিপাক; a cross কেপেয়া।

Cry (ক্ৰাই) *v. i.* to utter a shrill sound কান্দ, চিঞৰ, বিদ্ধিয়া; to lament, to weep চকুৰ পানী উলিয়াই কান্দ। —*v. t.* to proclaim চিঞৰি ঘোষণা কৰ, ফোকাৰ। —*n.* any loud sound চীংকাৰ, জন্তৰ মাত; lamentation কান্দোন; prayer কাকুতি। —*ing n.* weeping কান্দোন, ক্ৰন্দন। —*ing adj.* claiming notice কান কৰিবলগীয়া, notorious প্রখ্যাত, আটাইপাৰি জনোৱা। (*pl. cries*; *pa. t. & pa. p. cried*). **Cry against**=to protest আপত্তি কৰ। **Cry down**=to condemn বেয়া বুলি ক, নিন্দা কৰ, হেঁচ কৰ। **Cry off**=এঞ্জা। **Cry on**=to invoke প্রার্থনা কৰ, কাকুতি কৰ। **Cry up**=to extol প্রশংসা কৰ। **Great cry and little wool**=বহু আড়ম্বৰ লঘু ক্ৰিয়া। **Raise a hue and cry**=চিঞৰ-বাহৰ কৰ, কোনো বিষয়ে আপত্তি কৰি কোচাল কৰ। **Within cry of**=within hearing distance বিজি মালিলে শুনা ঠাইত।

Crypt (ক্ৰিপ্ট্) *n.* a cell or chapel under a church গিৰ্জাঘৰৰ ভিতৰত থকা সমাধিস্থান। —*ic or -ical adj.* secret গুপ্ত।

Cryptogam (ক্ৰিপটোগেম্) *n.* a flowerless plant ফুল নোহোৱা গছ; অগ্ৰস্পক বৃক্ষ।

Cryptography (ক্ৰিপ্টোগ্ৰাফী) *n.* secret writing গোপনীয় সন্কেত লিপি।

Crystal (ক্ৰ্ফ্ৰেইল্) *n.* an icelike transparent quartz এবিধ নিৰ্মল চকচকীয়া শিল, ফটিক, কাঁচ। **Crystal or Crystalline** *adj.* ফটিকৰ, আইনাৰ, জলজলীয়া। **Crystal palace**=আইনাৰ ঘৰ।

Crystallise (ক্ৰ্ফ্ৰেইলাইজ্) *v. t.* to reduce to the form of a crystal চকচকীয়া বা জলজলীয়া পাত্থৰ দৰে কৰ; form into definite shape আকাৰ ৰাখণ কৰ।

Cub (কাব্) the young of certain animals as bears, foxes, lions etc. কোনো কোনো জন্তৰ পোৱালি—যেনে বাঘ, শিয়াল ইত্যাদি ; a junior boy scout নৈক ভৰ্ত্তিহোৱা চোৰাং চোৱা দলৰ পৰা।

Cub নতুন বাউৰিয়োগনিয়াৰ।

Cube (কিউব্) *n.* a solid square having six sides কেউপিনে সমান চাৰিচুকীয়া গোটা বস্তু, ঘনবৰ্গ ক্ষেত্ৰ ; the third power of a number কোনো একজৰ ঘনফল। **Cubic or Cubical** *adj.* pertaining to a cube, solid সমান চাৰিচুকীয়া গোটা বস্তু বিষয়ক, ত্ৰিগুণ।

Cubeb (কিউবেব্) *n.* কাৰাব্ চেনি।

Cubit (কিউবিট্) *n.* the measure of a man's fore-arm from the elbow to the tip of middle finger এহাত, ১৮ ইঞ্চি দীঘল পৰিমাণ।

Cuckold (কাৰ্-অল্ড্) *n.* a man whose wife has become unchaste অসতী তিবোতাৰ স্বামী ; ডেকৰা।

Cuckoo (কু-কু) *n.* a bird which cries cuckoo কুলি চৰাই।

Cucumber (কিউ-কাম্-বাৰ্) *n.* a garden plant or its fruit চিৰাল ; বাতি।

Cud (কাড্) *n.* the food brought from the first stomach of an animal and then chewed again পেটৰপৰা উলিয়াই গাওলা ঘাহ। **To chew the cud**=to meditate ভাব।

Cuddle (কাড্‌ল্) *v. t.* to embrace, to hug সাবটী-সাবটি কৰ, কোলাত লৈ আদৰ কৰ। —*n.* সাবটী-সাবটি ; a close embrace অকোৱাল।

Cuddy (কাড্‌ডি) *n.* an officer's cabin in a vessel জাহাজৰ কৰ্মচাৰীৰ কুঠিৰি ; rent due to lord জমিদাৰে পাৰলগা খাজনা।

Cudgel (কাড্‌জেল্) *n.* a thick heavy stick গধুৰ টোকোন। —*v. t.* to beat with a cudgel টোকোনেৰে মৰিয়া। **To take up the cudgels**= যুজ কৰ, বিবাদ কৰ।

Cue (কিউ) *n.* the end or the last word of an actor's speech ভাৱনীয়াৰ বচনৰ শেষৰ কথা ; a hint ইচাৰা, ইঙ্গিত ; a straight rod used in playing billiards বিলিয়াৰ্ড খেলৰ দীঘল

মাৰি ; a roll of hair at the back of the head খোঁপা, চুলিৰ গাঁঠি।

Cuff (কাফ্) *n.* stroke with the open hand ঢকা ; the end of the sleeve কামিজ চোলাৰ হাতৰ কফ্। —*v. t.* to strike with the open hand ঢকা মাৰ, ঢকিয়া।

Cuirass (কুইবেচ্) *n.* a defensive covering for the breast বুকু ঢাকিবলৈ পিছা জাখৰ বা বৰ্ম।

Cuisse (কুইচ্) *n.* an armour for the thighs কৰঙ্গন ঢকা জাখৰ।

Cul-de-sac (কুল-দ্য-চেক) *n.* a blind alley অন্ধ গলি ; যি গলিত সমুখৰ বাহিৰে আন কোনোপিনেই যাব নোৱাৰি।

Culinary (কিউলিনেৰী) *adj.* pertaining to kitchen বন্ধাযত্নত ব্যৱহাৰ কৰা, বন্ধন সংলগ্ন।

Cull (কাল্) *v. t.* to select from বাছি ল ; to gather সংগ্ৰহ কৰ।

Cullion (কুলিয়ন্) *n.* a wretch নীচ মানুহ।

Cully (কুল্লি) *n.* a dupe সহজে ঠগিৰ পৰা লোক, ডেৰা মানুহ। —*v. t.* to deceive meanly ঠগ, প্ৰবঞ্চনা কৰ।

Culm (কাল্‌ম্) *n.* the stalk of corn or of grasses নৰা, কুঁটালী, ধাহৰ ঠাৰি, শতৰ গোৱালি ভাগ ; coal dust কয়লা গুড়ি।

Culminate (কালমিনেই) *v. i. (in)* to reach the highest point নিচেই ওপৰ ঠাই পা।

Culminant *adj.* মুখাফুট। **Culmination** *n.* the top ভূজি, একেবাৰেই উৰ্দ্ধ সীমা।

Culpable (কাল্পেবল্) *adj.* blamable দোষী, জগৰীয়া, গৰ্হিত। **Culpable homicide**=জানকৃত বধ, মাৰোঁ বুলি মৰা। **Culpable negligence**= অপৰাধমুক্ত অসাহায্য। —*lilty or —ness n.* blamableness দায়, জগৰ।

Culprit (কাল্-প্ৰিট্) *n.* a criminal, one in fault অপৰাধী লোক, আচামী, দোষী।

Cult (কাৰ্ট্) *n.* a system of religious belief ধৰ্মবিষয়ক ক্ৰিয়াকাণ্ড, পূজা-সেৱা, ধৰ্মমত।

Cultivate (কাল্‌টিভেইট্) *v. t.* to till, to prepare for crops মাটি চহা, হাল-কোৰ বা খেতি কৰ, আঁহাৰ কৰ ; to refine, to improve অৰ্দ্ধা-উন্নতি কৰ ; to foster পোহপাল দি ৰখা। **To cultivate friendship**=মিত্ৰতা কৰ।

Cultivable *adj.* that may be tilled আবাদ যোগ্য।

Cultivated *adj.* আবাদী, ভাস্কতি।

Cultivation (কাল্টিভেশন্) *n.* the act of cultivating, tillage চাষিকার্য, খেতি; refinement সভ্যতা; improvement উন্নতিসাধন।

Cultivator (কাল্টিভেটর্) *n.* one who cultivates কৃষক, খেতিয়ক, চাহ করোতা, চহোতা।

Culture (কাল্-চার্) *n.* cultivation চাহ কবণ, আবাদ, সংস্কৃতি; refinement সম্মান; training শিক্ষা। —*v. t.* to improve, to cultivate

অভ্যাস করি উন্নতি করা। —*able* *adj.* শিক্ষণীয়, আবাদযোগ্য। —*ed* *adj.* well-educated সুশিক্ষিত, পৈশত, জ্ঞানবান্ধিত। **Cultural meeting** সুযোগীসভা। —*show* মোটামেল।

Culver (কাল্‌জার) *n.* a wood-pigeon বনকীয়া পাখি চহাই।

Culvert (কাল্-ভার্ট) *n.* an arched channel made of bricks or stone beneath the road পকা পুল, আলিবাটর তলে ইটেরে বন্ধা পানী ঘোরানলা।

Cumber (কাবর্) *v. t.* to hinder, to retard বাধা জন্মা, গতিবোধ করা, লব্ধক করিব নোরাবাকি হেঁচা দে; to trouble আমনি করা।

Cumbrance *adj.* burden বোজা, হেঁচা, ভার।

Cumbersome *adj.* heavy, burdensome গধুৰ, লবাব-নোরাবা, লেধেপা। **Cumbrous** (কাম-জাচ্) *adj.* heavy, hindering গধুৰ, লেধেপা, লেদ-লেসীয়া।

Cumin, **Cummin** (কাম-ইন্) *n.* a kind of aromatic plant or its seeds জীবা।

Cumulate (কিউ-মিউ-ক্যুই) *v. t.* to accumulate গোটা, জমা করা, দ'লা। —*lation* *n.* the act of heaping together দ'ম; accumulation সম্ভা। **Cumulative** *adj.* increasing gradually by addition ক্রমে সবহকৈ দ'ম বন্ধা, গোটি-খোতা, দমুতা। **Cumulative evidence**—প্রমাণের উপরি প্রমাণ।

Cuneiform (কিউনিফর্ম) or **Cuneal** *adj.* wedge-shaped চেনেটা হোচর্মুখীয়া।

Cunning (কানিং) *adj.* artful, crafty, skilful খুঁত, ফুটমনিয়ার, সিয়াস, টেক্স, খটীয়া, ট্যাং-ট্যাং।

Cup (কাপ্) *n.* a drinking vessel কাপ, খোতা খোতা পাত্র; contents of a cup, কপিত জোতা পানীয় বস্তু। —*v. t.* to extract blood from the body by means of cupping চোতা শিলা দি তেরু কটি। —*chance*, ভোজিত মদ বিলাই দিওতা। —*full* এবাট। —*pl.* Cup-tulley). —*man*—a boon companion বান্ধব। —*glass* শিলা দিয়াত মদ খোতা কাপ। **cry cupboard**—to cry for food চোকাই পাবলৈ চিঞর। In his drunken state মতলীয়া অহস্তান, মদক। **Many a slip between the cup and the lip**—কসহটোর ওচরত কসহটো থাকিলেও তেঁকা খায়, পেহে তেঁকা তেঁকি লাগিব পারে বা বিলাইত হব পানি বাধা বিধিনির্ন হাত সবা টান।

Cupboard (কাপবর্ড) *n.* a wooden cupboard cups, ashes etc. বাতহান, কাহবা খোতা বস্তু। **Cupboard-love** *n.* মতলীয়া মম।

Cupel (কিউপেল্) *n.* a small vessel used for assaying metals সোণ পরীক্ষা পথক বৃজাত বাতহান করা এটা সকা পাত্র।

Cupid (কিউপিট্) *n.* the God of love কামদেব।

Cupidity (কিউপিটিটি) *n.* covetousness, desire হোশাহ; inordinate desire for wealth অকোহ।

Cupolae (কিউপ-লে) *n.* a spherical vaulted dome মঠর ভিতর খোলা বাক্স।

Cupreous (কিউপ্রিয়াছ) *adj.* copper-coloured তামব নিচিনা; তামের বৈশিষ্ট্য।

Cur (কার্) *n.* a worthless fellow খোতা। —*ish* *adj.* churlish খোখোত।

Curate (কিউরেট্) *n.* a clergyman a rector or vicar সহকারী চাহবা।

—*ship* *n.* **Curator** (কিউরেটর্) a person appointed by law জমিনের তত্ত্বাবধায়ক বা মুরকি; an attendant তত্ত্বাবধায়ক।

Curb (কার্) *v. i.* to subdue, to restrain চেক দমন করা, বশ করা, বাধা। —*n.* a check, a chain, a curb।

restraining the horse ঘোঁৰাৰ মুখত লগোৱা লাগামৰ জৰি বা লোৱা যন্তন, প্ৰতিবন্ধক।

Curd (কাৰ্ড) *n.* milk coagulated দৈ-গাখীৰ, গাখীৰৰ ছেন। — *y adj.* দৈ-মৰা, দৈৰ নিচিনা খণ খণীয়া।

Curdle (কাৰ্ডল) *v. i.* to congeal, to thicken দৈ মাৰ, খণ-খণীয়া হ, খিৰ হ, গোটমাৰ; পঁচি মাৰ (গাখীৰ)।

Cure (কিউৰ) *n.* act of healing, remedy আৰোগ্য, সুস্থতা, ৰোগীৰ শুক্ৰা, বেমাৰ ভাল কৰা উপায়, বেমাৰৰ প্ৰতিকাৰ, চিকিৎসা। — *v. t.* to heal, to restore to health আৰোগ্য কৰ, সুস্থ কৰ, বেমাৰ শুচা, দোষ শুচা; to preserve by drying, salting etc. সিজাই শুকাই লোণ দি বেয়া নোহোৱাকৈ ৰাখ, ধৰা। — *able adj.* that may be cured আৰোগ্য কৰিব পৰা, ভাল কৰিব পৰা। **Cure-all** *n.* a panacea সৰ্বসাধক ঔষধ।

Curing-house = কোনো বস্তু ধৰোৱা ঘৰ।

Curfew (কাৰ্ফিউ) *n.* an evening bell আগৰ দিনত ইংলণ্ডত গধূলি চাকি নুমাবলৈ আদেশ দিয়া ঘণ্টা।

Curio (কিউৰিয়) *n.* any rare or curious article যি কোনো দূৰ্ভাৱ আৰু কৌতূহলোদ্দীপক বস্তু।

Curious (কিউৰিয়াচ) *n.* inquisitive জানিবলৈ ইচ্ছুক, জিজ্ঞাসু; singular, rare, nicely made পাবলৈ নোহোৱা, আপুৰুগীয়া, অপূৰ্ণ, কৌশলপূৰ্ণ।

Curiosity *n.* state of being curious জানিবলৈ ইচ্ছা, কৌতূহল; anything rare অপূৰ্ণ বস্তু, আপুৰুগীয়া বস্তু। — *ly adj.* carefully, singularly, attentively ব্যৱ হৈ, বৰ ৰাউতিৰে।

Curl (কাৰ্ল) *v. t.* to twist into ringlets কেকোৰা-কেকুৰি কৰ, পাক বুৱা, মেৰা। — *v. t.* to shrink into ringlets কেকোৰা হ, পাকৰা। — *n.* a ringlet of hair কেকোৰা চুলি; a bending পাক। **Curly** *adj.* having curls জুইলা, কেকোৰা-কেকুৰি চুলি থকা। **Curly-headed** = চুলি-কেকোৰা, কেকোৰা-চুলীয়া।

Curlew (কাৰ্লিউ) *n.* a long-beaked moorland bird এবিধ দীঘল ঠোঁটৰ পিতনি অঞ্চলত চৰি ফুৰা চৰাই।

Curmudgeon (কাৰ্মড্জ'ন) *n.* a miser, an ill-natured fellow কৃপণ, আতকৰালী।

Currant (কাৰেণ্ট) *n.* a kind of raisin এবিধ কিচ্মিচ্।

Currant (কাৰেণ্ট) *n.* running, a stream, course সোত, ধাৰ, প্ৰবাহ। — *adj.* flowing, a passing from hand to hand, in circulation চলিত, প্ৰচলিত; present বৰ্তমান, হাল। **Currency** *n.* circulation প্ৰচলন, চলন; money in circulation দেশৰ চলিত মুদ্ৰা বা তাৰ নিৰ্দ্ধাৰা মূল্য। — *office* যি অফিছত চৰ্কাৰী টাকশালৰ মুদ্ৰা আৰু নোটৰ হিচাব ৰাখে। **To give currency to** = প্ৰচলন কৰ, চলা। **To pass current** = ঘাচল বুলি ভাব কৰ, নিৰ্ভাজ বুলি ধৰ। **The current year** = চলিত চন, বৰ্তমান চন, এই বছৰ। **A news is current** = এটা খবৰ ওলাইছে।

Curriculum (কেৰিকিউলাৰ্ছ) *n.* the course of study in a school or college পঢ়াশালিৰ নিৰ্দ্ধাৰিত পাঠ্য। (*pl.* Curricula)।

Curry (কাৰী) *n.* a kind of stew seasoned with spices আঞ্জা। **Curry powder** আঞ্জাত দিয়া মছলা।

Curry (কাৰী) *v. t.* to dress leather, to rub and clean জন্তুৰ ছাল পৰিষ্কাৰ কৰ, ঘোঁৰা মলি জঁতা, খৰলা বুকুৰ মাৰ; to scratch জাঁচোৰ। **Currier** *n.* one who dresses tanned leather চামৰা জঁতাওতা। — *comb* ঘোঁৰাৰ গা নিকা-কৰা খৰলা। **To curry favour** = to seek favour by flattery উচতাই অনুগ্ৰহ হিচাব, খাট, উপাস কৰ।

Curse (কাৰ্চ) *v. t.* to invoke evil upon শাপ, শাও দে, অভিশাপ দে। — *n.* invocation of evil upon অমঙ্গল বাহা, অভিশাপ, শাও; torment দাকণ ক্লেশ। **Cursed** *adj.* under a curse শাপগ্ৰস্ত, দুখনীয়।

Cursive (কাৰ্ভিভ্) *adj.* flowing শকোৱা (লেখা)। **Cursively** *adv.* খবকৈ।

Cursory (কাৰ্চৰী) *adj.* hasty, superficial লৰালিৰ, ততাতৈয়া, উল্লেখ। **Cursorily** *adv.* ওপৰে ওপৰে, ততাতৈয়াকৈ। **On a cursory view** = লৰালিৰকৈ চাওঁতে।

Curt (কাৰ্ট্) *adj.* short, brief, concise চুটি, ষাঁহ, চুপক, ছুঁটা কেটেৰা। —*ly adv.* সংক্ষেপকৈ একে আধাৰেই, কেটেৰাই।

Curtail (কাৰ্টেইল্) *v. i.* to cut short চুটি কৰ, ষাঁহ কৰ; to abridge সংক্ষেপ কৰ, এডোখৰ কাটি পেলা। —*ment n.* abridgement সংক্ষেপ কৰণ, কম কৰাটো।

Curtain (কাৰ্টেইন্) *n.* a drapery hung round a bed or a window পৰ্দা, আঠুৱা, আঁৰণী কাপোৰ। **Draw the curtain**=আঁৰ দে বা পৰ্দা ওচা। **Behind the curtain**=আঁৰত, লোকে নেদেখাকৈ। **Curtain-lecture**=গৃহীনিগঞ্জন।

Curtsey or Curtsey (কাৰ্ট্‌চি) *n.* a salutation made by bending the knees আঠু লৈ কৰা সেৱা। —*v. i.* to make curtsy আঠু লৈ সেৱা কৰ; দস্তবমতে সন্তাষণ কৰ।

Curvature (কাৰ্ভেছাৰ) *n.* a bending, a curve ঘোঁৰ, ভীৰ, মেচ।

Curve (কাৰ্ভ্) *v.* a bent, an arch উজ, ঘোঁৰ, মেচ, ধেনুভিৰীয়া বেখা। —*v. t.* to bend বেকোৱা কৰ, ভিৰ লোৱা। **Curved** *adj.* bent in a regular form সমানে ঘোঁৰ খোৱা, আকোৰা, ধেনুভিৰীয়া, বৈকা।

Curvet (কাৰ্ভেট্) *n.* a leap of a horse ঘোঁৰাৰ জাঁপ।

Curvilinear or—al (কাৰ্ভিলিনিয়েল্) *adj.* bound by curved lines বৈকা বেখাযুক্ত।

Cushion (কুশ্বন্) *n.* a flat pillow for a seat তুলা ভৰাই কৰা বহা দগলা, গাড়ুৰ দৰে; কোমল তুলি পৰা আসন। **Cushion-tire**=ভাৰি গাড়ীৰ চকবীৰ বৰবৰ মেৰ।

Cusp (কাৰ্প্) *n.* the point or horn of the moon চন্দ্ৰকলাৰ জোঙা মূৰটো। **Cuspidate** *adj.* ভীহতিৰীয়া, জোঙামূৰীয়া।

Custard (কাৰ্ডাৰ্ড্) *n.* a composition of milks, eggs, sugar etc. গাখীৰ, কণী, চেনি আদি মিহলাই কৰা খাদ্য। **Custard-apple** *n.* আতুলচ, ভিতৰত কঁঠালৰ দৰে ফুট থকা এবিধ ফল।

Custody (কাৰ্চট্‌ডি) *n.* a keeping or guarding বন্ধণাবেন্ধণ, জিন্মা, হেফাজত; security, imprisonment হাজত, কয়েদ, নজৰবন্দী। **To**

take into custody=গ্ৰেফটাৰ কৰি ৰাখ, হেফাজত ৰাখ। **Custodian** *n.* one who has the care especially of a public building তত্ত্বাবধায়ক, জিন্মাদাৰ বন্ধক।

Custom (কাৰ্চট্‌ম্) *n.* an established practice, usage দস্তব, ৰীতি, দেশাচাৰ; regular business বেহা-বেপাৰ; a tax কৰ, মাচুল, বহিঃশুল্ক, সীমান্তশুল্ক। **Custom-duties**=বেহা-বেপাৰত লগোৱা মাচুল। **Customs house**=বেপেকৱা মালাৰ মাচুল আদায় কৰা আফিচ। —*ary adj.* conformable to custom প্রচলিত নিয়ম অনুযায়ী, ৰীতিমতে চলি অহা। —*er n.* a regular buyer গ্ৰাহক, খৰিদাৰ, মালাবন্ধ কিনিোতা।

Cut (কাট্) *v. t.* to make an incision, to carve, to hew, to chop, to cleave কাট, ছে, ছেদন কৰ, ষ্ঠেয়া, ফাল। —*v. i.* to make an incision ৰেপ। —*n.* a cleaving, a stroke কাটন, ৰাপ, ৰেপ; an incision কটা ঘা। **Cut-off**=a shorter road পোনবাট; a short-cut চমু বাট। **Cut a dash or figure**=বম্বকজমককৈ ওলা, জিলিকি পৰ। **Cut and dry or cut and dried**=ready made নতুন কিছু নীৰস। **To cut down**=to curtail কমা, কাট। **To cut off**=to destroy, to stop বিনাশ কৰ, বন্ধ কৰ, আগভেটা দে। **To cut out**=to contrive, to debar গঢ়, সাঙ, বাহিৰ কৰ। **To cut short**=to abridge, to check খৰি কৰ, সংক্ষেপ কৰ, বাধা দে। **To cut the coat according to cloth**=অৱস্থা বুজি চল। **To cut up**=to crave কাটি পেলা, নিৰ্মূল কৰ। **To cut up rough**=দন্দুৰা হ। **Short cut or near cut**=পোন বাট; চমু বাট।

Cutcherry (কাৰ্চেৰি) *n.* a court-house কাছাৰি ঘৰ। also **Cutchery**.

Cuticle (কিউটিকুল্) *n.* the outermost skin মাখিলা। **Cuticular** *adj.* মাখিলালৰ।

Cutis (কিউটিচ্) *n.* the skin গাৰ ছাল।

Cutaneous *adj.* ছাল সম্বন্ধীয়।

Cutlass (কাট্‌লাচ্) *n.* a short broad sword খড়্গ, দা।

Czar, Tsar (জাৰ্) *n.* the Emperor of Russia কটীয়া দেশৰ সম্ৰাট। *Fem.* **Czarina** (জেৰিণে)। **Czarevitch** (জাৰিভিচ্) *n.* a

son of Czar কচদেশীয় যুবরাজ। **Czarevna** (জাৰিভ্‌নে) কচদেশীয় সম্ৰাটৰ জীয়নী।

D

D The fourth letter in the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ চতুৰ্থ আখৰ; the second note of the natural major scale (সঙ্গীত শাস্ত্ৰৰ) মুদাৰাৰ 'ৰে'।

Dab (ডেব্) *v. t.* to strike gently with something moist সেমেকা বা তিতা বস্ত্ৰে থপিয়া; to smear সান, লেটিয়া। —*n.* a gentle blow থাপৰ; a soft lump of anything moist খেপা, বোকাৰদৰে সেমেকা বস্ত্ৰৰ সোপা; a small flat fish চন্দা মাছ।

Dabble (ডেব্ল্) *v. t.* to wet by little dips or strokes, to spatter থপিয়াই তিয়া, পানী ছটিয়াই তিয়া, লেটিয়া। —*v. i.* to play in water with hands or feet পানীত খেপ্‌খেপা; to work in a superficial manner হাতেৰে থপ্‌থপা। —**bler** *n.* a superficial meddler উতনুৱা মানুহ, ওপৰে ওপৰে থপ্‌থপাই ফুৰা লোক।

Dace ('ডেচ্) *n.* a small rive fish of silvery colour এবিধ পুত্ৰীৰ শ্ৰেণীৰ সৰু মাছ।

Dacoit (ডেকাইট্) *n.* one of a gang of robbers in India ডকাইত। **Dacoity** *n.* robbery ডকাইতী।

Dactyl (ডেক্‌টিল্) *n.* a poetical foot of three syllables ত্ৰিপদী ছন্দৰ চৰণ।

Dactylogy (ডেক্‌টিল্-লজি) the art of talking with the fingers আঙ্গুলিৰ সঙ্কেতেৰে কথা কোৱা নিয়ম, কৰপল্লব বিদ্যা।

Dad, Daddy (ডেড্, ডেডি) *n.* father (a word used by small children) কৈচুৱা লৰাই বাপেকক মতা মাত।

Daddle (ডেড্‌ল্) to walk in a tottering

manner ঢুঢ়া বা কৈচুৱাৰ দৰে থক্‌থক্‌কৈ খোজ কাঢ়, সেলেক-সেলেককৈ যা।

Daedal, Daedale (ডী'ডে'ল্) *adj.* artistic শিল্প-চাতুৰ্য্যপূৰ্ণ; skilful কৌশলপূৰ্ণ।

Daemon (ডামেন) *n.* a spirit holding middle place between gods and men দেৱতা আৰু মানুহৰ মধ্যৱৰ্তী শ্ৰেতাম্মা; অৱতাৰ।

Daffodil (ডফ'ডিল্) *n.* a kind of yellow flower এষাতি হালধীয়া ফুল।

Daft (ডফ্‌ট্) *adj.* weak-minded মূৰলচিতিয়া; insane বিকৃতমস্তিষ্ক।

Dagger (ডেগাৰ) *n.* a short sword, a poniard হাত-খাঙ্গি, মিহুন্দা। **At daggers drawn**—in a state of hostility অশ্ব-মহিষ, কান্দো কৈঁৱে দেখিব নোৱাৰা অৱস্থা। **To look daggers**—to look angrily শক্ত ভাব কৰ, খঞ্জেৰে চা। **To speak daggers**—খঞ্জেৰে মাত।

Daggle (ডেগ্ল্) *v. t. or v. i.* to trail so as to wet or grow wet পানী-বোকাতে লুপ্তি কৰা বা হ, বোকাতে লেটিয়া, লেটি ল। —**tail**—a slattern, an untidy woman সেতেৰা তিৰোতা।

Dagon (ডেগন্) *n.* a God of Philistines ফিলেষ্টাইন দেশৰ মানুহে পূজাৰা দেৱতা (ইয়াৰ আকাৰ আধা মানুহ আধা মাছ)।

Dahlia (ডেলিয়া) *n.* a kind of large flower এজাতি ডাঙ্গৰ বিলাতী ফুল।

Daily (ডেইলি) *adv.* every day নিতৌ, সদায়, দিনে দিনে। —*n.* a daily news paper দৈনিক বাতৰি-কাগজ।

Dainty (ডেইকি) *adj.* nice to the taste খাবলৈ

ডাল লগা; fastidious সুকচিসম্পন্ন; delicate
কুলীয়া, উপাদেয়। —*n.* a delicacy সুখান্দ বা
আত্মকগীয়া বস্তু।

Dairy (ডেইৰী) *n.* the place where butter &
cheese are made, an establishment for
the supply of milk গাখীৰৰ কাৰখানা কৰা ঠাই,
মাখন তোলো ঘৰ। —*maid* গোৱালনী।

Dais (ডেইচ) *n.* a raised floor with a seat
and a canopy over it ওখকৈ বন্ধা ঠাইত থকা
আসন, বেদী, মণ্ডপ।

Daisy (ডেইজি) *n.* a common wild flower
এবিধ সৰু সৰু বনৰীয়া ফুল।

Dale ('ডেল্) *n.* the low ground between
hills, a vale দুই পৰ্ব্বতৰ মাজৰ সমান ঠাই।

Dally (ডেলি) *v. i.* to trifle away time ধেমালি
কৰি সময় কটো, হাটচ-লাইচ কৰ; to play খিকি-
ন্দালি কৰি ফুৰ; to fondle আকোলা আকোলা
কৰ। —*lance* *n.* toying ধেমালি, খিকিন্দালি,
হাইচ-লাইচ; delay গহৰি।

Dam (ডেম্) *n.* an embankment to confine
water ডেঁটা; water thus confined ডেঁটা দি
বধা পানী। —*v. t.* to shut in water by
dams পানী ডেঁট। —*n.* a mother of brutes
জঘৰ মাক।

Damage (ডেমেজ্) *n.* injury, loss হানি, ক্ষতি,
নষ্টন, লোকচান, পইমাল। (*pl.*) compensation
for loss sustained ক্ষতিপূৰণৰ টকা। —*v. t.* to
injure, to harm লোকচান কৰ, হানি কৰ,
পয়মাল কৰ, নষ্ট কৰ, অনাৰি কৰ। **Damaged**
goods=লোকচান মাল, বেয়াহোৱা মাল।

Damask (ডেমেক্) *n.* linen or cotton stuff
with flowered patterns in gold or silver
thread গুণাৰ বনকা কাপোৰ, বুটাদিৰ কাপোৰ।
—*v. t.* to ornament with flowery pattern
কাপোৰত ফুল তোলা। —*rose* এবিধ ডাঙৰ জাতিৰ
গোলাপফুল। —*steel* চিৰীয়াৰ ডোমচকচ্ নগৰৰ
জীয়া।

Dame ('ডেম্) *n.* a respectable lady, the mis-
tress of a house ডাক্তৰীয়াণী গৃহিণী, গৃহস্থনী,
আই, ভগ্ন মহিলা।

Damn (ডেম্) *v. t.* to condemn নিন্দা কৰ, অভিলাপ
দে। —*able* *adj.* hateful ঘৃণনীয়, গৰিহাৰোৱা,

কুলক্ষণীয়। —*ation* *n.* condemnation গৰিহণা,
শাস্তি। —*atory* *adj.* tending to condemn
গৰিহণ, কুলক্ষণীয়। —*ed* *adj.* hateful বিগ লগা।
The damned=the souls in hell নাৰকী
জীৱবিলাক। **The damning evidence**=যি
প্ৰমাণৰ বলত দণ্ড দিয়া হয়।

Damocles (ডেম'ক্লচ্) *n.* সেই নামৰ এজন চিৰা-
কোজবাসী চাটুকাৰ। **Sword of Damocles**=
eminent danger in the midst of happiness
সুখসমৃদ্ধিৰ মাজত ঘোৰ বিপদৰ আশঙ্কা।

Democlean *adj.* like Democles চিৰাকিউজ দেশৰ
দাঃনিচচ্ বজাৰ লগৰ ফুহি চাটুকাৰ ডেমকোলচৰ
দৰে।

Damp (ডেম্প্) *n.* mist, moist air ডাণ, জেকনি,
হিম। —*adj.* moist, foggy জেকা, সেমেকা,
গেৰেহা, অলপ ভিঙা, কুঁৱা-কুঁই, জেলুকীয়া। —*v. t.*
to wet slightly সেমেকা; to dispirit উৎসাহ
ভঙ্গ কৰ, মন কোঁচখুৱা। —*er* *n.* that which
checks থমক, গতিবোধক যতন। —*ness* *n.*
humidity জেকনি, জেলুকনি, সেমেকা গুণ।

Damsel (ডেম্জেল্) *n.* a young maiden গাভৰু
ছোৱালী; যুৱতী।

Dance (ডেঞ্চ্) *v. i.* to move to music with
measured steps, to spring নাচ, ডেঙ দে।
—*v. t.* to make to dance নচুৱা। —*n.* the
movement with measured steps নাচ, নাচন,
নাচনী চেত। —*cer* *n.* one who dances নাচনী,
নাচোতা, নাচনীয়াৰ। **Dancing girl**=নাচনীয়াৰ
ছোৱালী, নৰ্ত্তনী। **Dance of Death**=মহাকালৰ
ধেমালি। **To dance attendance**=আদেশ পালন
কৰিবলৈ নিচেই সেওভাও হৈ লগত ফুৰ, আজ্ঞাকাৰী
হৈ বৈ থাক। **To lead a person a dance**=to
delude মিছা আশা দি কোনো কামত লগা, লগাইদি
বং চা। **To dance and pay the piper**=নিজে
কষ্ট কৰি মিছাই আনক পোহ। **To dance on a
rope**=ফাঁচি যা। **To dance to one's tune**=
লোকৰ ইচ্ছাত চল, লোকৰ কথাত উলাহ থা।
Merry dancer=the meteoric lights seen
towards the polar-region উজ্জ্বলবিলাক।

Dandelion (ডাণ্ডেলিয়ন্) *n.* a plant with yellow
flower এবিধ কাচিদৰীয়া পাতেৰে হালধীয়া ফুলৰ
সৰু গছ।

Dander (দেণ্ডাৰ) *n.* anger খং; an idle walk এনেয়ে হাতভৰি চলাই ফুৰা।

Dandle (ডেণ্ডল্) *v. t.* to fondle in the arms as a baby ওমলা, ধোমালি কৰ।

Dandruff, Dandruff (ডেণ্ডিফ্, ডেণ্ডিফ্) *n.* scurf on the head মূত হোৱা উফি।

Dandy (ডেণ্ডি) *n.* a foppish fellow ফিট বাবু, আটক-খুনায়া। —**dyism** *n.* ধুনৈপেট। —*n.* strong cloth হাউমক চাৰী শেলা।

Dane (ডেন্) *n.* a native of Denmark ডেনমাৰ্কৰ অধিবাসী। —**nish** ডেনমাৰ্ক সম্বন্ধীয়।

Danegeld (‘ডেনগেল্ড’) *n.* a tax imposed on the English people to bribe the Danes ডিনেমার্কসকলৰ আক্ৰমণৰ পৰা বচা পাবলৈ মিথিলাকক ধন-সোণ দি বিদায় দিহাৰ বাবে ইংৰাজ প্ৰজাৰ ওপৰত লগোৱা কৰ।

Danger (ডেনজাৰ্) *n.* risk, peril, insecurity আপদ, বিপদ, বিপদৰ আশঙ্কা। **Dangerous** *adj.* full of peril, unsafe বিপদজনক, প্ৰাণৰ ভয় থকা, জৰাৰ, ভয়ানক, মাৰাত্মক। He is dangerously ill = ডেণ্ডৰ বৰ টান নিৰিয়া হৈছে। **Danger signal** = বিপদৰ সংকেত।

Dangle (ডেণ্ডল্) *v. i.* to hang loosely, to follow anyone এনেয়ে পাচে পাচে ফুৰ, লোকৰ লগত ওলমি ফুৰ। —*v. t.* to swing ওলোমাই থ। **Dangler** *n.* one who dangles about others লোকৰ পাচে পাচে ফুৰোতা, লমটো। **Dangling** *adj.* ওলোম-ধোলায়।

Daniel (ডেনিয়েল্) *n.* an upright Judge ভাৱনিষ্ঠ বিচাৰক। A Daniel has come to judgement = যয় ধৰ্মৰাজ বিচাৰ কৰিবলৈ আহিছে।

Dank (ডেঙ্ক্) *adj.* moist ভিত্তা, সেমেকা।

Dap (ডেপ) *v. i.* to bounce জাপ মাৰি উঠ; to drop bait gently into the water বৰনীত টোপ মাৰি টুকুৰৈ পানীত পেলা। —*n.* a bounce জাপ; a bait dropped gently into the water লাহেকৈ পানীত পেলোৱা টোপ।

Dapper (ডেপাৰ্) *n.* a little and smart ফুট-ফুটীয়া; quick খবতকীয়া।

Dapple (ডেপ্পল্) *n.* variegated ফুটফুটীয়া। —*v. t.* to mark with spots ফুটফুটীয়া কৰ।

Dare (ডে-এৰ) *v. t.* to have courage, to ven-

ture সাহ পা, সাহ কৰ। —*v. t.* to challenge কেঁপেৰি পাত, যুদ্ধিবলৈ মাত, সাহ দেখা। **Daring** *adj.* bold, fearless সাহিয়াল, নিভয়, ঝুংসাংসী। —*n.* boldness ভুংসাংস। I dare to say = I suppose মই মন কৰোঁ, মই বোধ কৰোঁ। **Daredevil** = a rash fellow মটক, ডেওপৰা মানুহ। **Daring-do** = daring action আকৌচা কাৰ্য, সাহসৰ কাম।

Dark (ডাৰ্ক্) *adj.* wanting light এন্ধাৰ, কণামুনা; black ক’লা গোমোঠা, গোমা; obscure বুজিব অগোচৰ, ঢাকখোতা; secret গোপনীয়, গুপ্ত। —*n.* absence of light অন্ধকাৰ, আন্ধাৰ; a state of ignorance অজ্ঞানতা অৱস্থা। **Darken** *v. t.* to make dark এন্ধাৰ-মুগাৰ কৰ, গোমা; to sully ক’লা, মলিন কৰ, মুখ ওলোমা। —*ly* *adv.* গোপনে। —*ness* *n.* want of light এন্ধাৰ, অন্ধকাৰ; ignorance অজ্ঞতা। **Dark ages** = অশিক্ষিত কাল, অন্ধ-যুগ। **Dark lantern** = চোৱা লঠণ। **Land of darkness** = কবৰ। **The dark continent** = আফ্ৰিকা। **The power of darkness** = চইতান আৰু তাৰ অনুচৰ। **The prince of darkness** = চইতান। **To keep dark** = গুপ্তে ৰাখ।

Darling (ডাৰলিং) *n.* one dearly beloved প্ৰিয়তম, মইনা, সোণাই, চেনেহী।

Darn (ডাৰ্ণ্) *v. t.* to mend a hole in cloth সুতাৰে বাত, তালি মাৰ।

Dart (ডাৰ্ট্) *n.* a pointed weapon for throwing জোং, শেল। —*v. t.* to hurt suddenly শেল মাৰ, কোভা বস্ত্ৰৰে খোঁচ মাৰ। —*v. i.* to shoot forth rapidly ওলাই লৰ মাৰ, ভমক কৰে ওলা, ওফোৰা।

Dash (ডেশ্) *v. t.* to throw violently, to break by throwing suddenly থেকচা মাৰ, থেকচা মাৰি ভাং, আঁকাল, এছাৰ মাৰ; to bespatter ছিটিকনি পেলা। —*v. i.* to strike against খুন্দা খা, ঠোকা খা, ওফৰ। —*n.* a blow, a violent striking আছাৰ, খুন্দা, ঠোকা; a mark like (—) লোপ চিন; a violent onset প্ৰবল আক্ৰমণ। —*ing* *adj.* reckless, rash and hasty উদ্বাৰল, উত্তৰুতা, মন বচা, ডাহুতা, আগপাচ লুণ্ণা। —**board** = a board behind a carriage to

keep off splashes of mud বোকা চিটিকি নপিবিলৈ
গাড়ীৰ আগত দিয়া ঢাপলিকা বা ঢাকনি। To dash
off=বেগাবেগিকৈ কোনো কাম কৰ; লবালবিকৈ
জাঁক। To dash out=মৰিয়াই উলিয়া। At a
dash=একেবাহে, একেইচোকে। To dash about
=লবালবি কৰ; জাঁকজমক দেখুৱা। To dash at
=হঠাতে আক্ৰমণ কৰ।

Dastard (ডেষ্টাৰ্ড) *n.* a coward কাপুৰুষ, ভয়ভুৰ
লোক। —*adj.* cowardly ভয়ভুৰ। —*ly adv.*
and *adj.* ভয়ভুৰৰূপে; বুকু পাতল, সঙ্কচিত।

Dasymeter (দেষিমিটাৰ) *n.* an instrument for
testing density of gases গেছৰ ভাপন জাঠ
পাতল জোখা যন্ত্ৰ।

Data ('ডেটা) *n. (pl.)* facts given and ad-
mitted প্রমাণ, মূল সূত্ৰ। (*Sing.* Datum).

Date ('ডেই) *n.* the time of an event তাৰিখ;
period of time কাল বা দিন। —*v. t.* to affix
a date to তাৰিখ দে; to count or begin
from কাল গণনা কৰ, আৰম্ভ হৈ চল, যেনে—It
dates back from 1874=ইং ১৮৭৪ চনৰে পৰা
চলি আহিছে। Dateless=অনন্ত, তাৰিখশূন্য।
Out of date=পুৰণা, বহুদিনীয়া। Up to-date
=আজিকালিকৈ; modern আজিকালিকৈ, এতিয়াৰ
দিনৰ, বৰ্তমান কালোপযোগী।

Date ('ডেট) *n.* the fruit of the datepalm
খাজুৰ, খাজুৰ গছৰ গুটি। Date-palm খাজুৰ
গছ।

Dative ('ডেটিভ) *n.* a dative case সম্প্রদান
কাৰক। —*adj.* প্রদত্ত।

Daub ('ডাব) *v. t.* to smear, to paint coarsely
সান, লেও দে, লেপলেপ কৈ চিত্ৰ কৰ, বাৰং লগা।
—*y adj.* sticky জেপেটীয়া।

Daughter ('ডাটাৰ) *n.* a female child জী,
হুহিতা, জীয়ৰী। Daughter-in-law=a son's
wife বোৱাৰী। —*ly adj.* becoming a
daughter জীৱৰণে, জীয়ৰীৰ যোগ্য। Daughter
of Eve=তিবোতা।

Daunt ('ডাউন্ট) *v. t.* to frighten ভয় দেখুৱা,
ভয়ভুৱা; to dishearten to subdue উত্তিকৰ;
to press down হেঁচি চাপ বুজা। —*less adj.*
fearless, not to be daunted নিৰ্ভয়, বে-
পৰোৱা।

Dauphin (ডাফিন) *n.* eldest son of the king
of France ফ্ৰান্স দেশৰ যুৱৰাজ।

David and Jonathan *n.* any pair of bosom
friends হুটাংগলে-নলে লগা বন্ধু।

Davit (ডেভিট) *n.* a piece of timber or iron
on the side of a ship used for raising a
boat জাহাজৰ কাষৰ নাও আৰি ধোৱা গুটা; লজৰ
তোলা-পৰা কৰা যন্ত্ৰ।

Davy Jones (ডেভি-জ'ন্স) *n.* the spirit of the
sea জলশাই ডাঙৰীয়া, সাগৰবাসী ভূত।

Daw (ডা) *n.* jackdaw পাণ্ডা চৰাই।

Dawdle (ডাডল্) *v. i.* to dandle পিলিকি থাক,
ওমল।

Dawn (ডাউন্) *n.* daybreak বাতিপুৱা। —*v. i.*
to become day পোহৰ হ, বাতিপুৱা।

Day (ডে) *n.* the time from sunrise to
sunset দিন; the time or period বাৰ,
কাল। Day-book=বেপাৰীৰ বোৰ্জ নামডা
খাতা। Day-dream=দিবা-স্বপ্ন, কল্পনা। Day-
labourer=দিনতীয়া কুলী, ঠিকা কুলী। Day-
time=দিনৰ বেলা। Day by day=দিনে
দিনে, নিত্য, প্রতিদিন। Day of doom=the
day of judgement শেষদিন, পাপ পুণ্য বিচাৰ
হোৱা কাল। Day of grace=ঋণ পৰিশোধ
কৰিবলৈ বেহাই দিয়া তিন দিন। To name the
day=বিষয়ৰ দিন ঠিক কৰ। The other day=
সিদিনা। From day to day=দিনক-দিনে।
To-day=আজি। Day of the month=
তাৰিখ। To carry the day=জয়লাভ কৰ,
কৃতকাৰ্য হ। This day week=আগৰ সপ্তাহত
এইবাৰে। In the days of yore=পুৰা কালত।
Better day=সুদিন। Day-boarder=যি ছাত্ৰই
দিনত ছাত্ৰাবাসত ৰাই বাতি আন ঠাইত থাকে।
Day in, day out=গোটেই দিন। His days
are numbered=তাৰ মৰণ কাল ওচৰ চাপিছে।
Sufficient for the day is the evil thereof=
যি বিপদ হৈছে সেয়ে আতিছে, ইয়াতকৈ আৰু বেচি
কি হব। The day after the fair=অতি
পলমতে। To fall on evil days=দুসময়ত
পৰ, দিন মন্দ হ। To keep the day=যথানিয়মে
দিনটো নিয়া। To win or gain the day=
যুদ্ধজয় কৰ।

Daze (‘ডেজ্’) *n., v. t.* to stupify অচেতন হ, মূৰ ঘূৰা।

Dazzle (ডেজ্‌ল্) *v. t.* to overpower with light or splendour চক্ৰমকনি লগা; to confound by splendour or beauty তথালগা, অলক লগা। —*ling adj.* চক্ৰমকীয়া, অলক লগোৱা, চকুত ছটিয়াব ধৰা।

Deacon (ডীক্‌ন্) *n.* an officer who attends to the secular affairs of the church এজন ধৰ্ম্মযাজক বিষয়া।

Dead (ডেড্) *adj.* devoid of life মৰা, মৃত; death-like মৃতবৎ; lifeless অচেতন; cheerless উৎসাহশূন্য, মনমৰা। —*n.* stillness নিশ্চক্ৰতা নিহপালি—যেনে, At the dead of night=মাৰুনিশা, ৰাতি নিহপালি হলত। —*en v. t.* to make dead, to lessen মাৰযোৱা বা নিহা, নিশ্চক্ৰ কৰ, হ্ৰাস কৰ। —*ly adj.* fatal মাৰাত্মক, প্ৰাণনাশক। —*adv.* destructively মাৰাত্মকৰূপে, ভয়ানকৰূপে। Dead and alive=dull নিৰ্মাণমাণ্ড। Dead beat=সম্পূৰ্ণ পৰাজয়। Dead-born=still-born গৰ্ভতে মৰা। Dead drunk=বহুচ্ মাতাল। Dead-house=a mortuary ভাস্কৰাখানা মৰা ল পৰীক্ষা কৰা ঘৰ। Dead-letter=গৰাকী নোহোৱা চিঠি, চলিত নোহোৱা বিধান। Dead-lift=নিৰাশা হৈ কৰা চেফ্ট। Dead-lock=complete stand-still স্থগিত অৱস্থা, অচল। Dead-set=a continued effort অবিৰত চেফ্ট। Dead-shot=an unerring marksman বৰ হাড়পোন চিকাৰী, অৰ্য্যৰ সক্ষাতা। Dead-weight=a heavy burden বৰ গধুৰ বোঝা। Dead-wind=wind opposed to a ship's course জাহাজৰ গতিৰ বিমূৰ্ধে বহা বতাহ। Dead-language=অপ্ৰচলিত ভাষা। To be dead set against=to be opposed to একে-বাৰেই বিপৰীত বা বিৰোধী হ। The dead=*n.* (pl.) মৰা লবিলাক, মৃতসকল।

Deaf (ডেফ্) *adj.* dull of hearing কলা, কণ্ঠে নুতনা; inattentive আঙকণীয়া। —*en v. t.* to make deaf, to stun কলা কৰ, কণ্ঠতাল মাৰ, নুতন কৰ। —*ness n.* কলা অৱস্থা। Deaf-mute=কলা আৰু বোবা।

Deal (ডীল্) *n.* a portion, quantity পৰিমাণ,

অংশ, ভালেখিনি; distribution of cards টাচ বিলোৱা কাম। —*v. t.* to distribute ভগা বিলা, বাঁট। —*v. i.* to transact business বেপাৰ কৰ, কাৰবাৰ কৰ; to act কৰ, ব্যৱহাৰ কৰ; to distribute cards টাচ বিলা। He deals with revenue cases=তেওঁ কলেক্টৰি বিষয়ক কাগজ প্ৰেচ কৰে। He deals in silk=তেওঁ পাটৰ বা বেচমৰ বেপাৰ কৰে। I have long dealt with him=মই তেওঁৰে সৈতে বহুদিন কাৰবাৰ কৰিছোঁ। Deal out cards=টাচ বিলোৱা। To deal with according to law=আইনমতে কাৰ্য্য কৰ। (pa. t. dealt, pa. par. dealt). Dealer *n.* a trader বেপাৰী, ব্যৱসায়ী লোক। Dealing *n.* manner of action, behaviour ব্যৱহাৰ, আচৰণ; traffic লেনা-দেনা, কাৰবাৰ, বেপাৰ। I have no dealings with him=তেওঁৰে সৈতে মোৰ কোনো লেন-দেনা নাই।

Dean (ডীন্) *n.* a dignitary of a diocese খ্ৰীষ্ট-ধৰ্ম্মৰ আচাৰ্য্য। Deanery *n.* the office of a dean or his house ধৰ্ম্মাচাৰ্য্যৰ ঘৰ বা পদ।

Dear (ডিয়েৰ্) *adj.* costly, scarce মৰগ, মৰগীয়া, আটকীয়া, মহলা; beloved মৰমৰ, প্ৰিয়। **Dearly** *adv.* at a high price বহু দামত; মৰগকৈ; দৰেৰে। **Dearness** *n.* দৰ, মৰগ। **Deary** *n.* one who is dear প্ৰিয়তম।

Dear (ডিয়েৰ্) *interj.* indicating surprise or pity ‘O dear’, ‘Dear me’=আই ও! ও আই! হে হৰি।

Dearth (ডাৰ্ণ্) *n.* dearth, scarcity, want আটক, অভাৱ, মৰগ, আকাল।

Death (ডেথ্) *n.* extinction of life মৰণ, মৃত্যু। **Death-agony**=মৰণৰ যন্ত্ৰণা। **Death-bed**=মৃত্যুশয্যা। **Death-trap**=মানুহমাৰ বৃত্তি, বিপদজনক ঠাই বা কাম। **Death-rate**=the proportion of death to the population মৃত্যুৰ সংখ্যা; মৰাৰ পৰিমাণ। **Death-rattling**=মৰিবৰ সময়ত হোৱা ভিত্তিৰ দেৰদেৰনি। **Death-blow**=a mortal blow সাম্ৰাজিক আঘাত। **Death-Warrant**=an order for the execution of a criminal ফাঁচিৰ হুকুম। To put to death=to kill মাৰ, হত্যা কৰ, বধ কৰ। **Accidental or death**=অপ্ৰমদাত মৃত্যু।

Debauch (ডি'বেঞ্চ) *n.* sudden flood of water stopping its path with debris হঠাৎ পানী বাধি জাঁজৰি পেলাই পথ বোধ কৰা দুৰ্ঘটনা। collapse or downfall as of a Government শাসন বিস্ফোট; a confused rush হুলস্থূল অৱস্থা।

Debar (ডিবাৰ্) *v. t.* to exclude, to hinder from being employed or from entering নিষেধ কৰ, বাহিৰ কৰ, প্ৰতিৰোধ কৰ। Debar a pleader ওকালতি বন্ধ কৰ।

Debarb (ডিবাৰ্ক) *v. t. or v. i.* to land from a boat or ship নাও বা জাহাজৰপৰা নাম।

Debarbation or **Debarcation** *n.* act of disembarking জাহাজৰপৰা নামা কাৰ্য।

Debase (ডি'বেচ) *v. t.* to degrade, to lower, to adulterate অপকৃষ্টি কৰ, ডাঙ বা মিতলি দি বেয়া কৰ, গৌৰৱ লাঘৱ কৰ। **Debasement** *n.* degradation হীনতা, বেয়া বস্তু মিহলি।

Debate (ডিবেট) *a* public discussion তর্ক-বিতর্ক, বাগান্বাদ। —*v. t. or v. i.* to dispute, to contend for, to deliberate তর্কবিতর্ক কৰ, উত্তৰা-উত্তৰি কৰ, আলোচনা কৰ, বিবাদ কৰ। **Debatable** *adj.* liable to be disputed বিবাদ-যোগ্য, বিবাদী। **Debating society** = সাদ-বিবাদ-মূলক সভা।

Debauch (ডি'বেচ্) *v. t.* to pervert, to corrupt, to seduce কলুষিত কৰ, কুপথ্যগামী কৰ। —*v. i.* revel মত্তলীয়া হৈ ধুমধূপাল কৰ বা খিকিখালি পাত। —*n.* debauchery ব্যভিচার।

Debauchee (ডিবেচ্চী) *n.* a rake, a libertine লম্পট, মদপী, ব্যভিচাৰী। **Debauchery** *n.* excessive intemperance, lewdness ব্যভিচার, লম্পট স্বভাৱ, কু-চৰিত্ৰ।

Debiture (ডিবে'ন্ট্চাৰ্) *n.* a written acknowledgement of a debt কোনো সভা বা কোম্পানীয়ে দিয়া কৰ্জ্জাখত।

Debility (ডে'বিলিটি) *n.* weakness, feebleness শাৰীৰিক দুৰ্বলতা, কমজোৰ। **Debilitate** *v. t.* to weaken দুৰ্বল কৰ, শক্তিহীন কৰ।

Debit (ডেবিট) *n.* something due দেনা; the debtor side of an account book হিচাপ বহীৰ খৰচৰ ফালে লিখন। —*v. i.* to enter on the debtor side of an account খৰচ লিখ।

Debonair (ডে'ব-নেছাৰ্) *adj.* elegant, of good appearance and manner দেখনিয়াৰ আকৰ্ষণতঃ পৰিপাটী।

Debouch (ডি'বুশ) *v. i.* issue out from a narrow place ঠেক ঠাইৰ পৰা ওলাই আহি, যেনে নৈ। —*chure* (ডি'বুশ্চাৰ্) নৈৰ মুখ।

Debris (ডেব্ৰিচ) *n.* গেলা জাৰৰ; ধ্বংসাবশেষ।

Debt (ডেট্) *n.* that which is due to another ধাৰ, ঋণ, দেনা। To run into debis ধাৰ লগ।

Debt of nature = death মৃত্যু। **Debtor** *n.* one

who owes money to another ধকতা, ধাৰ কৰোঁতা, দেনদাৰ; the side of an account on which debts are entered হিচাপ বহীৰ খৰচ লিখা পিঠি।

Debunk (ডিবাঙ্ক্) *v. t.* to clear of humbug ফাঁকফুকৰ পৰা হাতি সাৰ; ভ্ৰান্ত ধাৰণা ত্যাগ কৰ; to remove the sentiment from a misled reverence ভ্ৰান্ত শ্ৰদ্ধাৰ পৰা মুক্ত কৰ।

Debut (ডেবু) *n.* a first appearance, a first attempt প্ৰথম উদ্গম, প্ৰথম চেষ্টা। **Debutant** (ডেবুটেণ্ট) *n.* one who makes his first appearance before the public কোনো কাৰ্য্য কৰিবলৈ প্ৰথমবাৰ বাইজৰ আগত তলোৱা লোক। —*fem.* **Debutante**.

Decade (ডিকেকড্) *a* series of ten years দহ বছৰ (Gr. *Deka* = ten).

Decadence (ডেকেন্দে'ক্) *n.* a state of decay পতন, ধ্বংস, হ্ৰাদ। **Decadent** *adj.* decaying পতনশীল, অৱস্থা পৰি অহা। (L. *de* = down; *cadere* = to fall).

Decagon (ডেকেকগন্) *n.* a plane figure of ten sides and ten angles দশভুজ ক্ষেত্ৰ।

Decahedron (ডেকেকহেড্ৰন) *n.* a solid figure with ten faces দহোটা তলবিশিষ্ট কঠিন পদাৰ্থ; দশতলক।

Decalogue (ডেকেলগন্) *n.* the ten commandments দশ-মন্ত্ৰ, দহোটা বিধান।

Decamp (ডিকেম্প্) *v. i.* to go away secretly পলাই য়।

Decant (ডিকেক্ট্) *v. t.* to pour out from one bottle into another এটাৰ পৰা আনটোলৈ বাক। **Decanter** *n.* a glass vessel কাঁচৰ লোটা।

Decapitate (ডিক্যেপিটেট) *v. t.* to behead মস্তক ছেদন কৰ। **Decapitation** = *n.* মস্তক ছেদন। (*L. de* = from ; *caput* = a head) .

Decapod (ডেকাপড) *n.* any of the ten-footed crustaceans কঠিন খোলা থকা যি কোনো দহ ভৰিযুক্ত প্ৰাণী। যেনে কেঁকোৰা।

Decasyllable (ডেকাচিলবল্) *n.* a word or a verse-line with ten syllables দশমাত্ৰিক চৰণ ; যি পদৰ প্ৰতিটো শাৰীত দহোটাটক স্বৰ থাকে, সেই পদ।

Decay (ডিকে) *v. i.* to decline, to waste away ক্ৰমে শুকাই-খাণাই যা, জহি যা, পচ, গা-পৰ, পতন, ক্ষয় পা। -- *n.* a falling off, decline পতন, জীৰ্ণ অবস্থা, অবনতি। **Decayed** *pa. adj.* জীৰ্ণ, কুকলা, পচা।

Decease (ডিচীজ) *n.* a death মৰণ, মৃত্যু। -- *v. i.* to die মৰণ ক, মৃত্যু হ। **Deceased** *adj.* dead মৃত, মৃতক, ফোতী।

Deceit (ডিচাইট) *n.* act of deceiving, fraud কাকট, ফাঁকি, প্ৰবঞ্চনা, ছল, ভুৱা। **Deceitful** *adj.* full of guile, insincere টালি-বাজি, টটকীয়া, প্ৰবঞ্চক, ছলাহী।

Deceive (ডিচাইভ্) *v. t.* to mislead, to impose on, to cheat ফাঁকি দি ছল কৰ, ভাওনা কৰ, ভুৱা দে, আভুৱাভাৰ, ভুৱকীয়া।

Deceiver *n.* প্ৰবঞ্চক, টটক, ছলাহী মানুহ, ফাঁকিৰাজ লোক।

Deception (ডিচে'প্‌শন্) *n.* the act of deceiving টালিবাৰ্জি, ফাঁকিফুকা, প্ৰভাৱণ। **Deceptive** *adj.* misleading আভুৱাভাৰ, ভুৱাদিয়া, টাবুৰিভাবুৰি।

December (ডিচে'ম্বা) *n.* the twelfth month of the English year ইংৰাজী ডিচেম্বা মাহ।

Decemvir (ডিচে'ম্‌ভিৰ) *n.* one of the ten magistrates in ancient Rome আগৰ ৰোমৰাজ্যৰ দহজনীয়া শাসনকৰ্ত্তাৰ এজন। **Decemvirate** *n.* ৰোমদেশীয় দহজনীয়া শাসনকৰ্ত্তাসকলৰ আমল। (*L. Decem* = ten ; *vir* = men) .

Decennial (ডিচে'নীয়েল্) *adj.* continuing for ten years দহচনীয়া, দহবছৰীয়া ; happening every ten years দহবছৰে দহবছৰে হোৱা।

Decennium *n.* a period of ten years দহবছৰ কাল।

Decency *n.* propriety, modesty উদ্ভাৱ, সভাভণ, নম্ৰতা।

Decent (ডিচে'ণ্ট) *adj.* seemly, becoming proper উপযুক্ত, চকুতলগা, ঠিকঠাক্, নিয়'বি, যথাযোগ্য, বিচক্ষণ। **Decently** *adv.* in a decent manner বিচক্ষণৰূপে, নিয়'বিতকৈ।

Decentralise (ডি-চেণ্ট্ৰেলাইজ) *v. t.* to transfer the functions of central Government to local Government কেন্দ্ৰস্থ মূল শাসন সভাৰ ভাৰ স্থানীয় শাসন সভাক ওলাই দে। — **lisation** *n.* কেন্দ্ৰস্থ শাসন ভাৰ বিতৰণ।

Decide (ডিচাইড্) *v. t.* to determine, to settle থিৰাকৰ, ঠিক কৰ, চয়নিশ্চয় কৰ, মীমাংসা কৰ, নিষ্পত্তি কৰ, সিদ্ধান্ত কৰ। **Decided** *adj.* determined থিৰাং, নিৰ্দ্ধাৰিত, ঠাৱৰ, নিৰ্ভুল। — *adv.* clearly, unmistakable. **Decidedly** *adv.* দেখাভে, নিশ্চয়কৈ, ছিদাংকৈ।

Deciduous (ডেচিডিউয়াছ) *adj.* falling off, as leaves in autumn পাতসৰা, বছৰি ন-কৈ পাত-মেলা। পুৰণি শিং পাখি ইত্যাদি সৰাল দিয়া।

Decimal (ডেচিমেল্) *n.* a tenth দশম অংশ। — *adj.* a fraction having ten for its denominator, tenth দশমিক। **Decimalise** *v. t.* to reduce to decimal fraction দশমিকলৈ নে। (*L. decem* = ten) .

Decimate (ডিচে'মেই) *v. t.* to take one in every ten দহভাগৰ এভাগ ল ; to put to death to the tenth man প্ৰত্যেক দহোটা মানুহৰ শেহৰটোলৈকে মাৰ, মাৰি খান্তাং কৰ। **Decimation** *n.* a military punishment by which every tenth man is put to death প্ৰত্যেক দহোটাৰ একোটা হত্যা কৰা দণ্ড।

Decipher (ডিচাইফাৰ্) *v. t.* to make out what is obscure, to unravel বুজিব নোৱাৰা কথা ব্যাখ্যা কৰ, সহজ বুজিব দুকি নোপোৱা কথাৰ অৰ্থ কৰ, পাঠ-উদ্ধাৰ।

Decision (ডিচিছন্) *n.* the act of deciding, conclusion, final judgment সোৱাহ মত, সিদ্ধান্ত, মীমাংসা, নিষ্পত্তি, হুকুম। **Decisive** *adj.* final, positive খাটাং, চূড়ান্ত, নিশ্চিত। **Decisively** *adj.* খাটাংকৈ, থিৰাংকৈ।

Deck (ডেক্) *v. t.* to clothe, to adorn, to cover, to provide with a platform সজা, সাজ পিন্ধা, বিভূষিত কৰ, পাত পাৰি চাং কৰ। —*n.* a covering আবৰণ; a platform as in a steamer জাহাজৰ পাতপৰা মুকলি ঠাই। **Deck-passenger**—জাহাজৰ মুকলি ভাগত বহিযোৱা যাত্ৰী। **Main-deck**—জাহাজৰ প্ৰথম মহলা। **Deck-chair**—জাহাজত অহা-যোৱা কৰোঁতে ব্যৱহাৰ কৰা পাল-কাণোৱৰ লম্বু হেলনিয়া চকী।

Declaim (ডিক্লেইম্) *v. i.* to harangue, to make a speech in public চিঞৰি বক্তৃতা কৰ, বাইজৰ আগত বাগ্মিতা দেখুৱা। **Declamation** *n.* a passionate speech হাতভৰি ছোকাৰি দিয়া বক্তৃতা, বাগাড়ম্বৰ। **Declamatory** *adj.* appealing to the passions ভাব উদ্বেগকাৰী, মনত লাগি যোৱা।

Declare (ডিক্লেয়াৰ) *v. t.* to make known, to announce জনাজাত কৰ, প্ৰকাশ কৰ, সাব্যস্ত কৰ, ঘোষণা কৰ। —*v. i.* to make a statement বৰ্ণনা দে। **To declare on oath**—শপত কৰি ক। **He has been declared an insolvent**—তেওঁক দেৱলীয়া সাব্যস্ত কৰিছে। **Declaration** *n.* affirmation that which is declared আশ্ৰি, বৰ্ণনা, উক্তি। **Declaratory** *adj.* জ্ঞাপক, প্ৰকাশক, সাব্যস্তকাৰী। **Declaratory decree**—হুক বা স্বত্ব আছে বুলি প্ৰকাশ কৰা ডিক্ৰী। **Declaration of right**—স্বত্ব সাব্যস্ত। **Declaratory Act**—পুৰণা আইনৰ অৰ্থ খোলচা কৰা আইন।

Declension (ডিক্লে'ন-চন্) *n.* a falling off অধঃপতন; variation of nouns শব্দৰূপ।

Decline (ডিক্লাইন্) *v. i.* to bend away, to fall, to decay আঁওতলীয়া হ, বঁকা হ, দৌখা, ঢাল খা, হ্ৰাস হ। —*v. t.* to refuse অসম্মত হ, to fail আশকতীয়া হ। —*v. i.* to refuse অস্বীকাৰ কৰ, নামজুৰ কৰ; to bend down দৌৱা; to inflect শব্দৰূপ তান্ত্ৰ। —*n.* decay, diminution, a falling off পতন, হ্ৰাস, ক্ৰমে অৱনতি। **Declinable** *adj.* that may be inflected ৰূপান্তৰকৰণীয়। **Declination** *n.* act of bending, deviation, decay আঁওতলীয়া গতি, দৌওৱা কাম অধঃপতন অৱনতি, বক্রগতি; distance from the celestial equator ৰাশি-

চক্ৰৰ গ্ৰহৰ দূৰত্ব। **Decline and fall of the Roman Empire**—ৰোমৰাজ্যৰ অৱনতি আৰু পতন।

Declivity (ডিক্লিভিটি) *n.* inclination downward আঁওগৰীয়া অৱস্থা, ঢালখোৱা ঠাই, ক্ৰমে ঢাপৰ ঠাই। **Declivitous or Declivious** *adj.* sloping আঁওতলীয়া, আঁওগৰীয়া।

Decoet (ডিকট্) *v. t.* to boil, to get the extract সিঁজাই কাথ কৰ, পাচন কৰ।

Decoction *n.* an extract obtained by boiling কাথ, পাচন।

Decode (ডিকড্) *v. t.* to decipher সঙ্কেত-লিপিৰ পাঠ উদ্ধাৰ কৰ।

Decolourize (ডিকাল'ৰাইজ্) *v. t.* to deprive of colour বৰ্ণহীন কৰ; বিবৰ্ণ কৰ; বৰ্ণ মচি পেলা। —*ation n.*

Decoilate (ডিক'লেট্) *v. t.* to belch মন্তক ছেদন কৰ।

Decompose (ডিকম্প'জ্) *v. t.* to resolve into original elements মূল বস্তুলৈ পৰিণত কৰ, ভাঙি আলগ আলগ কৰ। —*v. t.* to decay, to rot পচ, উৱলি যা, জাহ যা। **Decomposition** *n.* decay পচন, ক্ষয়, গেলা অৱস্থা।

Deconsecrate (ডিকনচিক্ৰেট্) *v. t.* to secularize যাজকীয় ব্যৱহাৰ বাহিৰত থ; ধৰ্মনিৰপেক্ষ কৰ। —*ation n.*

Decontaminate (ডিকণ্টামিনেট) *v. t.* to free from contamination ৰোগ-সংক্ৰমণৰ পৰা মুক্ত কৰ। —*ation n.*

Decontrol (ডিকন্ট্ৰ'ল) *v. t.* to remove the official control from চৰকাৰী নিয়ন্ত্ৰণৰ পৰা মুক্ত কৰ; বিনিয়ন্ত্ৰিত কৰ। —*n.* removal of control বিনিয়ন্ত্ৰণ।

Decorate (ডিক'ৰেট্) *v. t.* to adorn, to embellish, to honour with a badge বিভূষিত কৰ, অলঙ্কৃত কৰ, সজা, ধনীয়া কৰ, কোনো বস্তুত দি সন্মান কৰ। **Decoration** *n.* ornament অলঙ্কাৰ, সাজ, ধূনপেচ, উলাহ, লাস বেশ। **Decorative** *adj.* সজাৰ লগীয়া। **Decorous** *adj.* becoming decent, suitable সঙ্গত, উপযুক্ত, ভৱ্যচিত, সুৱলা। **Decorum** *n.* propriety of conduct, decency সত্যতা, ভৱ্য ব্যৱহাৰ, সুৱলা গুণ।

Decoy (ডিকয়) *v. t.* to allure, to entrap লোভ দেখুৱা, ফুটলাই ফান্দত পেলা। —*n.* anything used to ensnare বাই, প্রলোভন, ফান্দ।
Decoy bird ঘাটপতা চৰাই।

Decrease (ডিক্ৰীজ) *v. i.* to become less কম হ, হ্ৰাস হ, টুট। —*v. t.* to make less কমা, হ্ৰাস কৰ। —*n.* act of becoming less টুটনি, কমতি, কমি; lessening হ্ৰাস।

Decree (ডিক্ৰী) *n.* an edict, an order of the civil court হুকুম, ফইচলা, ডিক্ৰী। —*v. t.* to determine judicially, to order ডিক্ৰী দে, হুকুম দে, নিষ্পত্তি কৰ। To execute a decree = ডিক্ৰীজ্ঞানি কৰ। **Decree-holder** = ডিক্ৰীদাৰ। **Decree-nisi** = order for divorce unless cause being shown within a certain period নির্ধাৰ্য সময়ৰ ভিতৰত উপযুক্ত কাৰণ নেদেখুৱালে বিবাহিতা মতা বা তিক্ততা এবাৰকি কৰিব পৰা হুকুম।

Decrement (ডিক্ৰিমেণ্ট) *n.* a decrease কমি, হ্ৰাস।

Decrepit (ডিক্ৰিপিট) *adj.* infirm, wasted আথৰ, আলৰ। **Decrepitude** *n.* আলৰ অৱস্থা; state of being worn out with age জীৰ্ণ অৱস্থা।

Decrepitate (ডিক্ৰিপিটেট) *v. i.* or *v. t.* to crackle in the fire জুইত ফট ফট কৰ, পুৰি বা ভাজি চটফট।

Decrescent (ডিক্ৰিচেণ্ট) *adj.* becoming gradually less, wanting ক্ৰমে টুটি যোৱা।

Decretal (ডিক্ৰিটেল) *adj.* pertaining to a decree ডিক্ৰীৰ, ডিক্ৰী দিয়া বা হোৱা।

Decry (ডেক্ৰাই) *v. t.* to cry down, to blame, to censure অখ্যাতি কৰ, হুণাম কৰ, বেয়া বুলি নিন্দা-বখনা কৰ, হেঁচ কৰ।

Decumbent (ডিকমবেণ্ট) *adj.* lying down prostrate পৰিথকা, মাটিত হাড়িল থকা। **Decumbency** *n.* a reclining posture কাতি হৈ তই থকা, অৱস্থা, হলনীয়া অৱস্থা।

Decuman (ডেকিউমেন) *adj.* large and powerful (of waves) বিশাল, প্রচণ্ড; principle প্রধান, মুখ্য।

Decupie (ডেকিউপ্‌ল্‌) *adj.* tenfold দহ-গুণ; —*v. t.* to make tenfold দহগুণ কৰ।

Decurrent (ডিকানেক্ট্‌) *adj.* running downward তললৈ বাগৰা, অধোগামী।

Decussate (ডিক্যাচেট) *adj.* crossed অখালি পথালি, ওপৰা-ওপৰি। —*v. i.* অখালি পথালি হ।

Dedicate (ডেডিকেট্‌) *v. t.* to set apart for some sacred purpose, to consecrate, to devote to আগকৰ, সঁপ, অৰ্পণ কৰ, উৎসৰ্গা কৰ, প্রতিষ্ঠা কৰ। **Dedication** *n.* consecration, inscription on a book addressed to a patron or friend অৰ্পণ, উৎসৰ্গা। **Dedicator** *n.* সমৰ্পণ কৰোঁতা। **Dedicatory** *adj.* pertaining to dedication উৎসৰ্গিত, অৰ্পণীয়।

Deduce (ডেডিউচ্‌) *v. t.* to draw from উলিয়া; to infer বুজ, অনুমান কৰ, সাব্যস্ত কৰ। **Deducible** *adj.* that may be inferred টানি উলিয়াব পৰা, বুজিব পৰা।

Deduct (ডিডাক্ট্‌) *v. t.* to separate, to subtract বাদ কাট, আলাগ কৰ, বিয়োগ কৰ। **Debuction** *n.* inference অনুমান; conclusion সিদ্ধান্ত, কোনো সাধাৰণ সিদ্ধান্তৰপৰা বিশেষ কথা সাব্যস্ত কৰণ; abatement বাদ, কাটনি; subtraction বিয়োগ। **Deductible** *adj.* that may be deducted সৰ্বসন্মত যুক্তিৰপৰা বুজিব পৰা, ঠাৱৰাৰ পৰা। (*opp.* Inductive).

Deed (ডীড্‌) *n.* an act কাৰ্য্য; an exploit মহৎ-কাৰ্য্য; the written evidence of a legal transaction হত, দলিল। **Deedy** *adj.* active পৰিশ্ৰমী, কামিলা। **In Deed** in reality আচলতে, দৰাচলে। **Deed of mortgage** = বন্ধকী-হত। **Deed of award** চালিচ-নামা। **Deed of conveyance** = হস্তান্তৰ-পত্ৰ। **Deed of dower** = যৌতুক-পত্ৰ, কামিল-নামা। **Deed of compromise** = বাজী-নামা। **Deed of trust** = আস্থান-নামা। **Deed of sale** = বিক্ৰী দলিল। **Deed of gift** = হেৰানামা, দানপত্ৰ।

Deem (ডীম্‌) *v. t.* or *v. i.* to think to judge, to suppose বোধ কৰ, বোধ হ, অনুভব কৰ, বিবেচনা কৰ।

Deep (ডীপ্‌) *adj.* extending far to the bottom দ, গভীৰ; very still, profound

ঘোৰ, অগাধ, গহীন, নিন্তক; intense, heart-felt বৰ, অত্যন্ত; আত্মিক; artful টেক্সৰ, বুদ্ধিমান; grave গভীৰ। —*n.* the sea সাগৰ গভীৰতা। **Deepen** (ডীপ্‌ন্) *v. t.* to make more deep, to grow deeper আৰু দ কৰ, গাঢ় কৰ, আৰু গাঢ় হ। **Deeply** *adv.* profoundly, to a great depth দৈক, অত্যন্তকপে, বৰকৈ। **Deep-sleep**—দোৰোঁৰ টোপনি। **Deep black**—অতি কলা। **Deep browed**—অতিশয় বুদ্ধিমান। **Deep-read**—বৰ জানী, সুগণ্ডিত। **Deep in mud**—in debt; পোত খা।

Deer (ডীয়েৰ্) *n.* a kind of stag হৰিণাশ্ব।

Deface (ডি'ফেচ্) *v. t.* to obliterate; to disfigure মোহাৰি পেলা, মচি পেলা, চিনি নাইকিয়া কৰ। **Defacement** *n.* act of defacing বিকৃত কৰণ।

Defalcate (ডি'ফেল'কেট্) *v. t.* to deduct a part of চান কাট, বাণ কাট; to embezzle money উচ্চক কৰ। **Defalcation** *n.* embezzlement, misappropriation of funds তহবীল উচ্চক, চৰ্কাৰী বা বাজহুৱা ধন আত্মসাৎ কৰণ।

Defame (ডি'ফেম্) *v. t.* to destroy the fame, to slander অপবাদ দে, দুৰ্ণাম কৰ। **Defamation** *n.* calumny; slander অপবাদ, দুৰ্ণাম, মানহানি, অখ্যাতি। **Defamatory** *adj.* injurious to reputation অপবাদজনক, অখ্যাতিকৰ।

Default (ডি'ফ'ল্ট্) *n.* failure, omission, neglect of duty আওকাণ, ত্ৰুটি, গহৰি, গাফিলী; nonappearance in court গৰহাজিৰ; defect, offence দোষ, অপৰাধ; failure to pay up dues টকা পৰিশোধ কৰিবলৈ অপাৰগ। —*v. i.* to fail to fulfil to a claim কৰ্তব্য কাম কৰিবলৈ হেলা কৰ, বঁতিৰা বাখিৰ নোতাৰা; to fail to appear in court আদালতত গৰহাজিৰ হ। **Defaulter** *n.* one who fails to pay up a debt or to appear in court বাকীদাৰ, ত্ৰুটিকাৰক, কৰ্তব্যকামত পাচ পৰোঁতা। **Judgement by default**—একতৰফা হুকুম। **In default of payment**—ধন আদায় নকৰিলে।

Defecance (ডে'ফিকেশন্) *n.* undoing বাতিল কৰণ

বদকৰণ। **Deed of Defecance**—এক দলিলৰ কথা বাতিল কৰা আন দলিল।

Defeat (ডি'ফেট্) *v. t.* to frustrate, to rout বাৰ্ধ কৰ, পৰাজয় কৰ, বাতিল কৰ, নিষ্ফল কৰ, হৰুৱা, ঘাট, ডংনিয়া। —*n.* overthrow, a frustration পৰাজয়, হাৰ, পৰাভুত, পৰাস্ত।

Defecate (ডে'ফিকেষ্ট্) *v. t.* to clear from dregs গেদেৰিব পৰা মুক্ত কৰ বা হ; to make or become purified শোধন কৰ; শোধিত হ। —*n.* action *n.*

Defect (ডি'ফেক্ট্) *n.* a want, a deficiency, fault, imperfection আৰ, দোষ, কচুৰ, খুঁত, অভাৱ, ত্ৰুটি, কচৰ, খুন, বিকাৰ। —*n.* a failure, revolt কৰ্তব্য কামত হেলা, সঙ্গত্যাগ, বিশৰীত আচৰণ। —*adj.* imperfect, incomplete, faulty অসম্পূৰ্ণ, আৰ থকা, দোষযুক্ত, ঘূৰণীয়া; insufficient কম।

Defence (ডি'ফেন্স্) *n.* anything that defends প্রতিবাদ; a defendant's plea প্রতিবাদীৰ বা আচামীৰ জবাব; protection বক্ষা, আশ্ৰয়।

Defend (ডি'ফেন্ড্) *v. t.* to guard, to protect বক্ষা কৰ, ৰাখ; to resist as a legal claim প্রতিবাদ কৰ, দোষৰপৰা সাৰিবলৈ জবাব কৰ। —*n.* the person accused, one who defends প্রতিবাদী, পদকীয়া, আচামী। —*er n.* one who guards বক্ষক, ৰখীয়া। **Defensive** *adj.* serving to defend বক্ষা কৰিবপৰা, বিপদ নিবাৰণ কৰিবপৰা। —*n.* বক্ষাৰ উপায়। **Defensible** *adj.* বক্ষণীয়। **Be on the defensive**—নিজে সাৰিবলৈ বা নিজৰ গা বক্ষা কৰিবলৈ উপায় কৰ; নিজৰ গা বক্ষা কৰ।

Defer (ডে'ফাৰ্) *v. t.* to put off, to delay আন কোনো সময়লৈ থ, পলম কৰ, পাচে কৰিবলৈ থ, কোন কাম পাচলৈ হোঁহোকা। (*pr. p.* Deferring, *pa. p.* Deferred) **Deferred** (ডে'ফ'-আৰ্ড) *adj.* to be paid on a future date on fulfilment of certain conditions পাচে কোনো সময়ত পাব পৰা। **Deferred shares**—কিছুকালৰ নিমিত্তে লাভৰ ভাগ পাব নোৱাৰা কোম্পানীৰ অংশ।

Defer (ডে'ফাৰ্) *v. t.* to submit to আন
এজনলৈ ঠেলিয়া, আন কাৰে কথাত
তন। —*v. i.* to yield to the opinion of another আনৰ
পৰামৰ্শ ল'ব বা কথাত মাগি কৰ। **Deference** *n.*
regard, submission সম্মান, শ্রদ্ধা, মাগি কৰণ।
With due deference to = আদেশ মানি, যথোচিত
সম্মান দেখুৱাই। **Deferential** *adj.* expressing
respect সম্মানসূচক।

Defiance (ডি'ফায়েন্স) *adj.* a challenge to
fight, contempt of opposition ফেপেৰি,
গেজেৰি, উল্লেখ, চোট-ঘাত, ডেমাক। **Bid de-**
fiance to = উল্লেখ কৰ। **In defiance of** =
নেমানি, উল্লেখ কৰি। **Defiant** *adj.* insolently
bold ডেমাকী, মতগৰ্বী।

Deficiency (ডি'ফিচিয়েন্স) *n.* defect, im-
perfection ঘাট, অভাৱ, নাটনি। **Deficient**
adj. wanting, imperfect নাটনি, কমি, অনাটন,
অসম্পূৰ্ণ। **To be deficient** = নোহোৱা হ,
অনাটন হ, ঘাট পৰ। **Deficiency diseases** =
শৰিকাক বস্তুৰ অভাৱত হোৱা ৰোগৰ বিলাক—
যেনে, শেখ।

Deficit (ডি'ফিচিট্) *n.* deficiency of revenue
কমা, বাকীপৰা, বাজহ, ঘাট।

Defile (ডি'ফাইল্) *v. t.* to pollute, to corrupt
কলুষিত কৰ, খেবেচ কৰ, বেয়া কৰ, অপহিত কৰ—
v. i. to march off in files শাৰী শাৰী হৈ
যা। —*n.* a narrow passage, as between
hills ঠেক বাট, চেপামৰা বাট। **Defilement** *n.*
pollution অস্বচ্ছতা, অপবিত্ৰতা।

Define (ডি'ফাইন্) *v. t.* to fix the limit of
সীমা বান্ধি দে, ঠিকাকৈ দে, নিৰ্দ্ধাৰণ কৰ; to
describe, to explain অৰ্থ ভাঙ্গ, ব্যাখ্যা কৰ,
খোলেচা কৰ।

Definite (ডি'ফিনিট্) *adj.* defined, precise,
exact স্পষ্ট, খাটাং খোলেচা, নিৰূপিত, নিৰ্দেশক।
Definitely *adv.* clearly স্পষ্টকৈ, খাটাংকৈ।
—*ition* *n.* a description of a thing ব্যাখ্যা,
খোলেচা অৰ্থ; an explanation অৰ্থ, ব্যাখ্যা,
বৰ্ণনা। —*tive* *adj.* positive খাটাং, নিশ্চিত,
নিৰ্দেশক।

Deflagrate (ডি'ফ্লেগ্ৰেট্) *v. t.* to burn down
দাহ কৰ, ততালিকে পুৰি ধ্বংস কৰ। —*grator* *n.*

a rapid combustion বেগতে পুৰি ধ্বংস কৰণ।
—*grator* *n.* a galvanic instrument for
producing rapid combustion ততালিকে দাহ
কৰোৱা ডাঙিত যন্ত্ৰ।

Deflate (ডি'ফ্লেট্) *v. t.* to let out gas গেছ-
ভাপ বাজ কৰ; to reduce the inflation of
currency চলিত মুদ্ৰাৰ মূল্য হ্ৰাস কৰ। **Defla-**
tion *n.*

Deflect (ডি'ফ্লেক্ট্) *v. t. or v. i.* to turn aside,
to deviate from a proper course আওচলীয়া
হ বা কৰ, বাট এৰি অবাটে যা, ঠাইতে বৈকা কৰ
বা হ। —*tion*, **Deflexion** *n.* deviation নৈকাত
গতি, এচলীয়া হৈ যাওন, নিপথ গমন।

Deflower, Deflour (ডি'ফ্লাৱাৰ্) *v. t.* to deprive
to flower ফুল সৰা। সৌন্দৰ্যনাশ কৰ; to ravish
বলাংকাৰ কৰ।

Defluxion (ডি'ফ্লাক্চন্) *n.* a discharge of fluid
in the body সেদুন ওলোৱা, স্বেগা নিগৰ্ত।

Defoliate (ডি'ফ'লিয়েট্) *v. t.* to deprive of
leaves গছৰ পাত সৰা, লঠা কৰ। **Defoliation**
n. the time of shedding leaves গছৰ পাত
সৰা সময়।

Deforce (ডি'ফ'ৰ্চ্) *v. t.* to keep out of
possession by force বলেৰে বে-দখল কৰ।

Deforcement *n.* a resistance to the execution
of a legal writ or warrant টেকেলা, বেদখলী,
হুকুম অমাত।

Deforest (ডি'ফৰেষ্ট্) *v. t.* disforest চৰকাৰী
বনিত হাবিয়নি এৰি দে। হাবিয়ৰ গুচা।

Deform (ডি'ফৰ্ম্) *v. t.* to disfigure, to injure
the form of আভঙ্গা কৰ, কুকণ কৰ, বিকৃতি
কৰ। **Deformed** *adj.* disfigured, mis-
happen আভঙ্গা, আগটী, কুহুত, ডেমেচা।

Deformation *n.* a defacing বিকৃতি কৰণ।
Deformity *n.* disfigurement an unnatural
shape বিকৃতি, বিকলাঙ্গ, কুকণ।

Defraud (ডি'ফ্ৰড্) *v. t.* to cheat, to deprive
of anything by fraud প্রভাৱণ কৰ, ছল কৰ,
ডুৱা দে।

Defray (ডি'ফ্ৰে) *v. t.* to bear the expense
of, to pay খৰচ দে, ধন সোধা, আদায় কৰ।

Deft (ডে'ফ্ট্) *adj.* clever দক্ষ, খৰপোচ। শুদ্ধ।

নিপুন। *Deftly adv.* clearly, skilfully
নিপুণৰূপে। *Deftness n.* নিপুণতা, দক্ষতা।

Defunct (ডিফাণ্ট) *adj.* dead মৃত, ফোঁতী। —*n.*
a dead person মৃতবালি, মৰামানুহ, ফোঁতী।

Defy (ডিফাই) *v. t.* to challenge, to dare
ক্ষেপেৰি পাত, উভতি ধৰ, অবজ্ঞা কৰ, সাহ দেখা,
ক্ষেপপাত।

Degenerate (ডি'জেন'ৰেট) *adj.* having
declined from the high qualities of race
বিসঁচীয়া, জাত এৰা, অধোগামী, বিজত্বৰা,
বিজত্বীয়। —*v. i.* to grow worse, to
decline from a nobler state অধোগামী হ,
বিসঁচীয়া হ, নীহ হ, জাত এৰ। **Degeneracy,**
Degeneration n. the state of being
degenerate অধঃপতন, দুৰৱস্থা। (L. *De* =
down from; *genus* = kind).

Degrade (ডি'গ্রেড) *v. t.* to lower in rank
or grade, to disgrace তললৈ নামা, ওপৰ খাপৰ
পৰা তললৈ আন, লঘু কৰ। —**ation n.** disgrace,
a lowering in dignity লাহুনা, নিয়পদহ কৰণ,
পদহাতি, অধোগতি।

Degree (ডি'গ্ৰি) *n.* a grade or step পদ, খাপ;
a relative position, extent এটাবপৰা আন
এটা বস্তুলৈ কিমান দূৰ তাৰ পৰিমাণ; rank
উপাধি, পদবী a mark of honour conferred
by universities বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাধি যেনে—
(বি. এ; এম. এ); the 360th part of a
circle হস্তৰ ৩৬০ ভাগৰ এভাগ; nearness of
relationship গাতলগা সম্বন্ধ, বংশৰ পুৰুষ; one
of three stages of an adjective in grammar
গুণৰ বা বিশেষণ পদৰ পৰিমাণ। **Fever rises to**
104 degrees = জ্বৰৰ ভাপ ১০৪ ডিগ্ৰি হৈছে। **By**
degrees = gradually ক্ৰমে ক্ৰমে, দোপত-দোপে।
We are within three degrees of consanguinity
= আমি তিনি পুৰুষৰ ভিতৰতে আছোঁ। **To**
a degree = to an extreme অত্যন্ত, নিচেই।
(L. *gradus* = step).

Degust (ডি-গাষ্ট) *v. t.* to taste সোৱাদ ল।
—*v. i.* সোৱাদ প।

Dehisce (ডিহীছ) *v. i.* (of seed vessels) to
burst open শস্যৰ গুটি ফাটি পৰ। —**nce n.**
ফাটি পৰা ঘটনা। —**nt adj.** ফাটি পৰা।

Dehumanize (ডিহিউমেনাইজ) *v. t.* to divest
of human qualities মানবোচিত গুণসমূহ
নোহোৱা হৈ যা।

Dehydrate (ডিহাইড্ৰেট) *v. t.* to deprive of
water জলশূণ্য কৰ; পানীবোৰ ভাণ কৰি
উৰাই দে।

Dehortation (ডি'হৰ্টেছন্) *n.* dissuasion কোনো
কাম নকৰিবলৈ যুক্তি দেখুৱাই কান্ধ কৰণ, কথাবে
ভং নিওৱাটো।

Deify (ডি-ই-ফাই) *v. t.* to exalt, to treat like
a deity দেৱতুল্য কৰ, একেবাবেই আকাশত
তোল, দেৱতাৰ দৰে পূজা কৰ। **Deification n.**
দেৱতা জ্ঞান।

Deign (ডেইন্) *n., v. i.* condescend, think fit
ভাল বোল, ইচ্ছা কৰা, সম্মত হ। —*v. t.* to give,
to grant দে, প্ৰদান কৰ।

Deist (ডি-ইষ্ট্) *n.* one who believes in the
existence of God but denies a revelation
এজন ঈশ্বৰ আছে বুলি যি বিশ্বাস কৰে কিন্তু কোনো
অৱতাৰ নোমানে। **Deism n.** the creed of deist
অকল একেশ্বৰবাদী মত।

Deity (ডি-ইটি) *n.* godhead, a god or goddess
দেৱতা, দেৱদেৱী; the Supreme Being
ঈশ্বৰ।

Deject (ডি'জেক্ট্) *v. t.* to dispirit, to cast
down the countenance হতাশ কৰ, বেজাৰ
লগা, নিৰুৎসাহ কৰ। **Dejected adj.** dispirited
জুলুকা, মনমৰা। **Dejection n.** mental depression
মনোভঙ্গ, বেজাৰ।

Dejeuner (ডি'-জানে) *n.* breakfast পুৱাৰ আহাৰ,
প্ৰথম ভোজন।

Delay (ডিলে) *v. t.* to put off to another
time, to detain স্থগিত ৰাখ, পাচলৈ থ। —*v. i.*
to pause পলম কৰ, বেলি কৰ। —*n.* a deferring,
a lingering পলম, লেহেম, গহৰি, হেমাৰি,
বাধা।

Delectable (ডিলে'ক্-টেবল্) *adj.* pleasing,
delightful আনন্দজনক, মনোৰম। **Delectation**
n. delight আনন্দ।

Delegate (ডে'লি'গেট্) *v. t.* to send as a
representative, to entrust কোনো কামত
প্ৰতিনিধি কৰি পঠা, ভাৰ দে, অৰ্পণ কৰ। —*n.* a

representative প্রতিনিধি। **Delegation** *n.* a delegating ভাবাপণ, প্রতিনিধি নিয়োগ।

Delegation of powers=ক্ষমতা প্রদান।

Delete (ডে'লিট্) *v. t.* to erase, to efface মহি পেলা, ওচা, উঠাই পেলা। **Deletion** *n.* ওচোরা বা উঠাই পেলোৱা কাম।

Deleterious (ডে'লিট'ৰিয়াচ্) *adj.* destructive, poisonous প্রাণনাশক, বিষময়, অনিষ্টজনক।

Deliberate (ডে'লিবা'ৰেট্) *v. t.* to weigh well in the mind ভাবি চিন্তি স্থির কৰ, বিবেচনা কৰ। —*v. i.* to reflect ভালকৈ গমি চা, মনে মনে আলোচনা কৰ। —*adj.* well considered ভাবিচিন্তি কৰা; circumspect কৰো বুলি কৰা, বিবেচক, স্থিৰ।

Deliberately *adv.* ভাবি চিন্তি, বিবেচনাপূৰ্বক।

Deliberation *n.* mature reflection, coolness বিবেচনা, স্থিৰ-চিন্তা, চিন্তা ভাবনা। **Deliberative** *adj.* acting by deliberation বিবেচনাপূৰ্বক কৰা।

Delicacy (ডে'লিকেচি) *n.* refinement, nicely, anything delicate কোমলতা, মধুৰতা, নিয়াৰি-গুণ বা অৱস্থা, সুখাঙ্গ; luxuriousness লাহিলাহ। **Delicate** *adj.* nice, pleasing to the taste, dainty মনোহৰ, সুন্দৰ, মধুৰ, তৃপ্তিজনক; tender কোমল, লাহি, আলসুৱা, মিহি; refined in manners লাহিৰি, শান্ত-প্রকৃতিৰ, নম্ৰ। I feel some delicacy=মোৰ বেয়া লাগে, বা লাজ লাগে।

Delicious *adj.* sweet to the taste, pleasing to the senses কচিকৰ, সুমিষ্ট, তৃপ্তিজনক।

Deliciousness *n.* মধুৰতা।

Delight (ডি'লাইট্) *v. t.* or *v. i.* to please highly মনত সন্তোষ লগা, বহু লগা, বহু পা, আনন্দিত হ। —*n.* extreme satisfaction, great joy or pleasure বহু, আনন্দ, আনন্দিত হ। **Delighted** *adj.* greatly pleased অত্যন্ত আনন্দিত বা সন্তুষ্ট। **Delightful, Delightful** *adj.* full of delight আনন্দপূৰ্ণ, সন্তোষজনক, মনোৰম, বহু লগা। **Delightness** *n.* সন্তোষ, আনন্দ।

Delimitation (ডি'লিমিনেশন্) *n.* a fixing of the limit সীমানিৰ্দ্ধান।

Delineate (ডিলিনি'য়েট্) *v. t.* to draw the outline, to portray, to describe বেথ দে, নক্সা বৰ, আঁচ, বৰ্ণনা কৰ। —*ation* *n.* act of drawing the outlines, a sketch, a description আঁচন, অঙ্কিতকৰণ, নক্সা, বৰ্ণনা। **Delineator** *n.* one who delineates নক্সা কৰোতা।

Delinquent (ডে'লিং-কোৱে'ণ্ট্) *adj.* failing in duty জগৰীয়া, অপৰাধী, দোষী। —*n.* a transgressor, a criminal জগৰ কৰোতা, অপৰাধী লোক। —*ency* *n.* failure in duty, a fault, a crime কবিলগা কামত হেলা, দোষ, অপৰাধ, দায়, জগৰ, কচুৰ।

Deliquate (ডে'লিকো'ৱেট্) *v. t.* to melt পমা, গলা। —*v. i.* to become liquid পানী ত, পমি যা।

Delirious (ডে'লিৱিয়চ্) wandering in mind, light-headed প্রলাপী, বিভ্রম, হুঁচ্ নথকা।

Delirium *n.* state of being delirious, a raving strong excitement প্রলাপ, আবৰি-বিবৰি, ভ্রম, বলিয়ালি। **Delirium-tremens**=মদ খাই বেহুচ হোৱা অৱস্থা আৰু তাৰ লগৰ ৰূপনি।

Delitescent (ডে'লিটিচে'ণ্ট্) *adj.* concealed গুপ্ত (যেনে কোনো ব্যাধিৰ সঁচা), লুকাই থকা।

Deliver (ডে'লিভাৰ্) *v. t.* to set free মুক্ত কৰ, মুকলি কৰ, এৰি দে; to rescue উদ্ধাৰ কৰ, ৰক্ষা কৰ, সৰুৱা; to part with দে, সমৰ্পণ কৰ; to pronounce প্রকাশ কৰি ক, শুনা; to disburden a woman of child প্রসৱ কৰা। **To deliver over**=সমৰ্পণ কৰ। **Deliverance** *n.* act of freeing, rescue নিস্তাৰ, মুক্তি, পৰিত্ৰাণ, বিপদৰপৰা উদ্ধাৰ, নিষ্কৃতি; parturition গা খাটোৱা, প্রসৱ; utterance of a judgement হুকুমজাৰি। **Delivery** *n.* rescue পৰিত্ৰাণ, ৰক্ষা, মুক্তি; manner of speaking in public বক্তৃতা দিয়াৰ ধৰণ; the act of giving or transmitting দিয়া কাৰ্য্য; childbirth প্রসৱ। **Delivery of letters**=চিঠি বিলি কৰণ। **Delivery of possession**=দখল দেওন।

Dell see Dale.

Delta (ডেল্টা) *n.* the fourth letter of the Greek alphabet গ্ৰীক-ভাষাৰ ৪ৰ্থ আখৰ; a

tract of land of the form of a triangle formed at the mouth of a river নৈৰ মুখৰ ত্ৰিভুজাকাৰ চাপৰি ; ব-বীপ ।

Deltoid (ডে'ল্টইড্) *adj.* triangular ত্ৰিভুজাকাৰ ।

Delude (ডে'লিউড্) *v. t.* to impose upon, to deceive কঁকি দে, ভুৱা দে, ছল । —*sion n.* the act of deluding, a false belief প্রভাৱণা, ভ্ৰম, ভুল বিশ্বাস, মিছা ভাবনা । —*sive adj.* tending to delude ভ্ৰান্তিমূলক, ভ্ৰমজনক ।

Deluge (ডে'লিউজ্) *n.* a great flood, inundation জলপ্লাবন, ভয়ানক ঢল । —*v. t.* inundate, to overflow, to overwhelm as with water পানীৰে তল নিয়া, ভুৱা, বুৰা, ঢলা ।

Delve (ডেল্ভ্) *v. t.* or *v. i.* to dig with a spade কোৱৰে খান । —*n.* a cave খনা গাঁত ।

Demagogue (ডে'মেগগ্) *n.* a leader of the people গাঁৱৰ মুখাল মানুহ, সাধাৰণ প্রজাৰ গুৱিয়াল ।

Demand (ডিমেন্ড্) *v. t.* to claim, to require দাওৱা কৰ, দাবী কৰ, লাগ, প্রয়োজন হ; to ask for খোজ, মাগ, সাধ; to question দোহা । —*n.* a claim by right দাওৱা, দাবী; a great call for anything প্রয়োজন, অভাৱ; an asking সাধনি । **Demandable** *adj.* that may be demanded দাবী বা দাওৱা কৰিব লগীয়া, সাধিব পৰা । **What price do you demand**=তোমাক কিমান দাম লাগে? **Who demands**=এইটো কাক লাগে? এইটো কোনে লব খোজ? **In great demand**=cagerly sought after বৰকৈ বিচাৰে, প্রয়োজনীয় । **The note is payable on demand**=হুচীৰ টকা লাগে বুলিলেই দিব লাগিব; যেতিয়া খোজে তেতিয়াই দিব লাগে । **Notice of demand**=সাধনি পৰওনা । **The demand for this is very great**=ইয়াৰ প্রয়োজন বৰ বেচি; এইটো বেচিকৈ বিক্ৰী হয় বা চলে ।

Demarcation, Demarkation (ডি'মাৰ্কেছন্) *n.* division, boundary বিভাগ, সীমা, সীমা ঠিক কৰণ ।

Demean (ডি'মীন্) *v. t.* to behave, (with *self*) ব্যৱহাৰ কৰ, আচৰণ কৰ । —*v. t.* to make

mean, to lower অপকৃষ্ট কৰ, অধঃ কৰ । **Demeanour** *n.* conduct, deportment আচৰণ, ৰেহকপ, ব্যৱহাৰ ।

Dement (ডি'মেন্ট্) *v. t.* to render insane বেহুচ কৰ, অজ্ঞান কৰ । **Demented** *adj.* insane বেহুচ, চোৰাবলীয়া, বিভ্ৰম, বাউল ।

Demerit (ডি'মেৰিট্) *n.* ill-desert, fault দোষ দায়, বদগুণ ।

Demersed (ডিমাৰ্ছ'দ) *adj.* growing under water পানীৰ তলত গজা ।

Demesne, Demain (ডি'মেন্) *n.* a manor house and the land attached to it ডাঙ্গৰ মানুহৰ ঘৰবাৰী ।

Demigod (ডে'মিগড্) *n.* half a god, a deified hero উপদেৱতা, দেৱত্ব লভা বীৰ ।

Demimonde (ডেমিমণ্ড্) *n.* a kept woman চপনীয়া তিৰোতা, ধামনী তিৰোতা, বেজা ।

Demise (ডিমাইজ্) *n.* death of a distinguished person পৰলোক গমন, মৃত্যু; transfer of the crown or estate ৰাজ্যভাৰ অৰ্পণ বা হস্তান্তৰ কৰণ । —*v. t.* to convey by lease to bequeath by will উইল কৰি দে, পট্টা খাৰিজ কৰি দে ।

Demit (ডি'মিট্) *v. t.* relinquish, to resign পৰিত্যাগ কৰ, ইস্তফা দে ।

Demobilise (ডি'মবিলাইজ্) *v. t.* to disband সেনাদল ছিন্নভিন্ন কৰ, দলভঙ্গ কৰ । **Demobilisation** *n.* দলভঙ্গ কৰণ ।

Democracy (ডে'মক্ৰেচি) *n.* Government by the people প্রজাতন্ত্ৰ, প্রজাৰ দ্বাৰা শাসন, গণতন্ত্ৰ । —*crat n.* one who promotes democracy প্রজাতন্ত্ৰ-প্রণালী সমর্থনকাৰী । —*cratic adj.* relating to democracy প্রজাতন্ত্ৰ সম্বন্ধীয়, সকলোকে সমানে ৰাজ্যশাসন-ক্ষমতা দিব খোজা ।

Demolish (ডি'মলিছ) *v. t.* to destroy, to ruin ধ্বংস কৰ, ভাঙ্গি পেলা —*lition n.* act of pulling down ভাঙ্গি পেলাৱা কাৰ্য্য, ভাঙ্গন ।

Demon (ডে'মন) *n.* an evil spirit পিশাচ, দৈত্য; বাহুদ, দ'ত । **Demoniac** *adj.* belonging to or possessed by a demon ভূতে পোৱা, পিশাচীয়া । **Demonism** *n.* belief in demons ভূত পিশাচত বিশ্বাস ।

Demonstrate (ডেমন্স্ট্রেট) *v. t.* to point out clearly, to prove fully স্পষ্টকৈ দেখা, প্রমাণ কৰ, ভাঙ্গি ক। —**ation** *n.* a proof beyond doubt স্পষ্ট প্রমাণ; expression of feelings কাৰ্য্যৰ দ্বাৰা ভাব প্রকাশ সমাবেহ। —**strative** *adj.* making evident, conclusive সাক্ষ্য-বোধক, প্রামাণিক। —**strator** *n.* one who proves beyond doubt, one who teaches physics, chemistry or anatomy প্রমাণ বুজাওতা, ভাঙ্গিপাতি দেখাওতা; কোনো বিজ্ঞান শিকক।

Demoralise (ডি'মৰলাইজ্) *adj.* to corrupt দূষিত কৰ, নীতিভ্ৰষ্ট কৰ। **Demoralisation** *n.* corruption in morals নীতিভ্ৰষ্টতা, অসামুদা।

Demote (ডি'মট) *v. t.* to reduce in rank হীন পদস্থ কৰ। (*opp.* promote).

Demotic (ডি'মটিক্) *adj.* pertaining to demos —the people, popular সার্বজনীন বাইজ সম্বন্ধীয়, প্রজাবিষয়ক।

Demulcent (ডি'মাল্চেণ্ট) *adj.* soothing সুত-লগোতা, যত্নগানিবাৰক, শান্তিদায়ক।

Demur (ডি'মার্) *v. t.* to hesitate, to scruple, to object কেৰেহেঁহা, থেবোগেবো কৰ, আপত্তি কৰ। —*n.* hesitation থেবোগেবো, কেৰেহেঁহি; pause থমক। **Demurrer** *n.* one who demurs আপত্তিকাৰক; a plea in law কোনো মোকদ্দমা চলিব নোৱাৰা সম্বন্ধে আইনধৰ্মিত আপত্তি।

Demure (ডে'মিউৰ্) *adj.* affectedly modest, sober ধীৰ, গহীন, গভীৰ, গপাল।

Demurrage (ডে'মাবেজ্) *n.* allowance for under-detention or delay বেল-জাহাজত তনা মালৰ গহৰি ভাড়া।

Demy (ডি'মাই) *n.* a size of paper 18"×22" inches (45.5×56 cms) এবিধ কাগজৰ আকাৰ।

Den (ডে'ন্) *n.* a cave, the lodge of a wild beast গহুৰ, বনবীৰা জন্তু থকা চোং; a haunt of vice কোনো গৰ্হিত কামৰ বাবে বখা গোপনীয় স্থান, বেয়া কামৰ আড্ডা।

Denary (ডে'নেৰী) *adj.* containing ten

দহোটায়া, দহতকা। **Denarius** *n.* এবিধ ৰোমদেশীয় মুদ্রা।

Denationalise (ডি'নেছনেলাইজ্) *v. t.* to deprive of national rights জাতীয় স্বত্বৰূপৰা বঞ্চিত কৰ।

Dendriiform (ডে'ড্ৰিফ'ৰ্ম) *adj.* having the form of a tree বৃক্ষাকৃতি, গছৰ আকাৰৰ। **Dendroid** *adj.* বৃক্ষাকৃতি।

Dendrochronology বালিপদন্তৰ বিজ্ঞান; গছ চাই বয়স নিৰ্ণয় কৰা বিদ্যা।

Denial (ডে'নিয়েল্) *n.* refusal, contradiction অস্বীকাৰ, নুই, নামঞ্জুৰ।

Denizen (ডে'নিজেন্) *n.* an inhabitant, one made a citizen বাসিন্দা, বসতকাৰী, জয়িবাসী। **Denizenship** = নগৰবাসী লোকৰ বৃত্ত।

Denominate (ডিনমি'নেট্) *v. t.* to give a name to, to call নাম দে, ক, বোল। —**ation** *n.* the act of naming, a title, a religious body on sect নামকৰণ, উপাধি, আখ্যা, সন্তদায়। **Denominator** *n.* the lower number in a vulgar fraction ভগ্নাংশৰ সৰু অঙ্কটো, কোনো সংখ্যাৰ ক্ষুদ্র ভাগ।

Denote (ডি-নট্) *v. t.* to mark off চিন দে; to signify by a sign নিৰ্দেশ কৰ, বুজা। —*n.* **Denotation.**

Denouement (ডে-নু-ম্যন্) *n.* the final event of a story কোনো নাটক বা গল্পৰ শেষ মূল কথা, মূল বস্তু।

Denounce (ডি'নাউন্স্) *v. t.* to accuse openly, দোষাৰোপ কৰ, প্রকাশভাবে নিন্দা কৰ।

Denouncement (ডি'নাউন্সমেণ্ট্) *n.* any formal declaration প্রকাশ দোষাৰোপ; a threat ধমক্, ভয় প্রদৰ্শন।

Dense (ডে'ন্স্) *adj.* thick, close ঘন, ভাঠ, ঠাই খোৱা, ঘোপমৰা। —*ly* *adv.* ভাঠকৈ। **Denseness**, **Density** *n.* thickness কিমান ভাঠ বা ঘনতাৰ পৰিমাণ, ভাঠ অৱস্থা।

Densimeter (ডে'ন্সিমিটাৰ্) *n.* an instrument for measuring the density কিমান ভাঠ বা গুৰুতাক জোখা যন্ত্ৰ।

Dent (ডেণ্ট্) *n.* a small hollow made by the pressure of a hard body দাগ, বাঁজ,

খণ্ড। **Dented** *p. adj.* marked with dents
খাঁজ কটা, দাঁতবি কটা।

Dental (ডেণ্টেল) *adj.* pertaining to the
teeth দাঁত সম্বন্ধীয়; pronounced by the aid
of the teeth দন্ত্য। —*n.* a letter pronoun-
ced with the teeth দন্ত্য বর্ণ।

Dentate **Dentated** (ডেণ্টেট, ডেন্টেটেড) *adj.*
notched, toothed খাঁজ থকা, দাঁতবি কটা।

Denticle (ডেটিকল) *n.* a small tooth সৰু
দাঁত। **Denticulate**, —*d adj.* notched দাঁতবি
কটা।

Dentiform (ডেটিফর্ম) *adj.* of the form of
tooth দাঁতৰ দৰে।

Dentifrice (ডেণ্টিফ্রিচ) *n.* a certain powder
to cleanse the teeth দাঁততান, দাঁতত ঘঁহা
গুড়ি দৰব।

Dentist (ডেণ্টিষ্ট) *n.* one who treats disease
of the teeth or inserts artificial teeth
দাঁতৰ ডাক্তৰ, দাঁত বন্ধোৱা কাৰিকৰ। —*ry*
n. the business of a dentist কৃত্ৰিম দাঁত
বন্ধোৱা বিদ্যা। **Dentition** *n.* the cutting
or growing of teeth দাঁত কটা বা গজোৱা
কাৰ্য্য।

Danude (ডে'নিউড্) *v. t.* to make nude or
lay bare নাঙ্গঠা কৰ, উদং কৰ। **Denudation**
n. লঠৰা কৰণ।

Denunciate (ডিনান্শিয়েট্) *v. t.* same as
Denounce, —*ciation n.* ধমক। —*ciatory adj.*
threatening.

Deny (ডি'নাই) *v. t.* gainsay আঁসমাত, নুই
কৰ, মিছা বুলি ক; to reject অস্বীকাৰ কৰ,
নাযত্ন কৰ। **Self-denial** = আত্মসংযমন। **To**
deny one's self = ইচ্ছিত্ব দমন কৰ, সকলো
সুখভোগ এৰ। **There is no denying** = নুই
কবিলে নহৰ।

Deodar (ডে'ৰডাৰ্) *n.* a kind of cedar দেৱদাক
বৃক্ষ, চন্দন কাঠ।

Deodate (ডিৱ'ডেট্) a gift from God দেৱদত্ত।
(*L. Deo* = God).

Deodorise (ডি'ৱডবাইজ্) *v. t.* to take away
bad smell বোম্বা গোন্ধ মাৰ নিয়া, সুগন্ধি কৰ।

Deoxidate or **Deoxidise** (ডি-অক্সিডেট্, —ডাইজ্)

v. t. to deprive of oxygen অক্সিজান বায়ু
নোহোৱা কৰ।

Depart (ডি'পাৰ্ট্) *v. i.* to go away প্রস্থান কৰ,
ওচি যা; to forsake, to die দেহা এৰ, ইহলোক
পৰিত্যাগ কৰ। **The departed** = মৃতক সকল,
মৰালোক সকল।

Departure (ডি'পাৰ্চাৰ্) *n.* act of departing,
going away প্রস্থান, গমন; death মৰণ, মৃত্যু;
deviation গতি, ব্যতিক্ৰম। **A new departure**
= a new course নতুন কাৰ্য্য বা নিয়ম, বিশেষ
পৰিৱৰ্ত্তন না থকা।

Department (ডি'পাৰ্টমেণ্ট্) *n.* a separate
office, a separate part of business বিভাগ,
কাৰ্য্য বিভাগ। **Departmental adj.** pertaining
to a department বিভাগীয়, বিভাগীয় অফিচৰ
গৰা হোৱা বা কৰা।

Depauperize (ডিপপাৰাইজ) *v. t.* to remove
from the state of a pauper নিঃসহল অৱস্থাৰ
পৰা মুক্ত কৰ।

Depend (ডিপেণ্ড্) *v. t.* to hang down ওলমা;
to rely নিৰ্ভৰ কৰ; to be pending স্থগিত
বাখ।

Dependant (ডিপেণ্ডেণ্ট্) or **Dependent** *n.*
one subordinate to another, a hanger on
চত বা তলতীয়া লোক।

Dependent (ডেপেণ্ডেণ্ট্) *adj.* relying on,
contingent পৰাধীন, চত্, তলতীয়া, আশ্ৰিত
তাৰেদাৰ। **Dependence** *n.* state of being
dependent পৰাধীনতা, অধীনতা; that on
which one depends আশ্ৰয়; reliance
বিশ্বাস, ভৰসা। **Dependency** *n.* a colony,
subordinate to the mother-country
ঘাই ৰাজ্যৰ অধীনে থকা পশুবা ৰাজ্য, উপনিবেশ,
অধীনতা।

Depict (ডে'পিষ্ট্) *v. t.* to paint, to describe
চিত্ৰ কৰ, বৰ্ণনা কৰ, আঁকি দেখুৱা।

Depilate (ডে'পিলেট্) *v. t.* to remove the
hair from নোম গুচা। **Depilatory** *adj.*
লোমনাশক।

Deplete (ডেপ্লিষ্ট্) *v. t.* to empty, to exhaust
খালি কৰ, কমা, নিশ্বেজ কৰ। **Depletion** *n.* ভেজ
কাটন, ক্ষয় কৰণ।

Deplore (ডি'প্লোৰ্) *v. i.* to express grief for, to lament শোক কৰ, বেজাৰ কৰ। **Deplorable** *adj.* lamentable দুখ লগা, শোচনীয়, শোচনীয়। **Deplorably** *adj.* শোচনীয়কপে। (L. *Plorare* = to weep).

Deploy (ডে'প্লই) *v. t.* to extend বহল কৰ। —*v. i.* to extend into a line, as troops যুকলি হ, শাৰীপাত।

Deplyme (ডি'প্লুম্) *v. t.* to take feathers from পাখি সৰা।

Depone (ডি'পন) *v. t.* to testify upon oath হলপ লৈ ক, শপতখাই ক। **Deponent** *n.* সাক্ষী।

Depopulate (ডি'পপুলেই) *v. t.* to deprive of population প্রজাশূন্য কৰ, জনশূন্য কৰ। **Depopulation** *n.* havoc, destruction প্রজা কণ্ড, বিনাশ।

Deport (ডি'প'ৰ্ট) *v. t.* to transport কলীয়াপানীলৈ পঠা, দেশান্তৰী কৰ; to behave আচৰণ কৰ, ব্যৱহাৰ কৰ। **Deportation** *n.* exile দেশান্তৰী কৰণ। **Deportment** *n.* behaviour আচৰণ, ব্যৱহাৰ।

Depose (ডি'প'জ্) *v. t.* dethrone, to degrade from a high position ৰাজ-পদৰপৰা নমা, পদ-চ্যুত কৰ; to give evidence সাক্ষী ক, জবানবন্দী দে। **Deposition** *n.* act of deposing ওখ পদৰপৰানমোৱা কাৰ্য্য; removal ছত্ৰভঙ্গ, বজা ভঙ্গা; testimony taken on oath জবানবন্দী; sediment গেল।

Deposit (ডি'পজিট্) *v. t.* to place, to lay up জমা কৰ, সঁচি ৰাখ, গোটাই থ; to entrust জিম্মাত ৰাখ। —*n.* that which is deposited জমা, সঁচতীয়া ধন বা বস্তু, গছনীয়া বস্তু; a pledge স্থাপ্য ধন, বন্ধক। **Depository** *n.* সঁচতীয়া ঠাই, ভঁড়াল। **Depositor** *n.* সঁচতীয়াৰ, ধন জমা ৰখঁতা। To deposit papers in court = আদালতত ক্লাগজ-পত্ৰ দাখিল কৰ। **Deposit of money** = টকা আমানত, টকা দাখিল।

Depot (ডিপো) *n.* a store-house মালৰ গুদাম, গুদাম ঘৰ; a military station where stores are kept and recruits are trained চিপাহী শিকোৱা আৰু সৈন্যৰ বস্ত্ৰ-বাহানি থোৱা আড্ডা। A coolie depot = কুলী ৰণা আড্ডা।

Deprave (ডি'প্ৰেভ্) *v. t.* to corrupt, to vitiate অতিশয় বেয়া কৰ, খেৰেচ কৰ, কলুষিত কৰ। **Depraved** *adj.* corrupt ভ্ৰষ্ট, কলুষিত অনাচাৰী। **Depravity** *n.* corruption of morals, extreme wickedness অনাচাৰ, দুশ্চৰিত্ৰতা, কুপ্ৰভৃতি।

Deprecate (ডে'প্ৰি'কেট্) *v. t.* to try to ward off by prayer উপাসনা কৰি বিপদ নিবাৰণ কৰ; to plead against প্রতিবাদ কৰ, যেয়া বুলি ক; to regret deeply বেজাৰ কৰ। **Deprecation** *n.* act of deprecating আপদ নিবাৰণার্থে কৰা পূজা-সেৱা।

Depreciate (ডি'প্ৰিছিয়েট্) *v. t.* to lower the value of, to discharge এক্সা, অকাৰিলা বুলি ক, নিন্দা কৰ, মূল্য কম। **Depreciation** *n.* act of depreciating মূল্যৰ হ্ৰাস, কম হওন, নিন্দা, না-পছন্দ। **Depreciative** *adj.* নিন্দামূল্য, মূল্য হ্ৰাস কৰণীয়।

Depredate (ডে'প্ৰিডেট্) *v. t.* to plunder, to waste লুটপাট কৰ, ধ্বংস কৰ, চাৰখাৰ কৰ। **Depredation** *n.* act of plundering লুট, লুণ্ঠন, ধ্বংস, অত্যাচাৰ, উপদ্রৱ। **Depredatory** *adj.* plundering লুটপাট কৰি ফুৰা।

Depress (ডি'প্ৰেচ্) *v. t.* to press down তললৈ হেঁচ, হেৰোপা; হুৱা, পোটোকা পেলা; to lower চাপৰা, কম; to humble নম্ৰ কৰ; to cast a gloom over জ'ই পেলা, বিমৰ্ষ কৰ। **Depressed** *adj.* lowered পোটোকা পৰা, হেঁচা খোৱা, হোৰোপা; dejected মনমৰা, নিকংসাহ। **Depressed class** = untouchables নীহ জাতৰ লোক সমূহ। **Depression** *n.* a sinking or lowering তললৈ নমা বা কমি অহা অৱস্থা; a hollow পোটোকা, খাল; dejection বেজাৰ, বিষাদ। **Depression of the barometer** = বায়ু মাপ যন্ত্ৰৰ অধঃগতি।

Deprive (ডিপ্ৰাইভ্) *v. t.* to take from, to dispossess বঞ্চিত কৰ, কাঢ়ি ল; to bereave নিষ্ঠুৰতা কৰ। **Deprivation** *n.* act of depriving বঞ্চনা, অপহৰণ, ক্ষতি; suffering from hardship যাতনা।

Depth (ডে'প্থ) *n.* deepness দ, গভীৰতা; a deep place দ ঠাই; the sea সাগৰ; abstruseness

নিগূঢ়তা, সাধারণ বুজিবে ঢুকি নোপোরা অৱস্থা ; the middle মাঝহোৱা। **Depthless** *adj.* having no depth উৰাং। **Out of one's depth** = in water where one cannot touch bottom খাউনি নোপোৱা, অখাউনীয়া সাধাৰণ বুজিবে ঢুকি নোপোৱা। **The depths** = দ্বিভ্ৰতা, নিচলা অৱস্থা।

Depute (ডে'পিউট) *v. t.* to send by appointment কোনো বিশেষ কামত যোঁকবল কৰি পঠিয়া, প্ৰেৰণ কৰ। **Deputation** *n.* act of deputing কোনো কামত পঠোৱা কাৰ্য্য ; the person or persons deputed প্ৰতিনিধিসকল, সঁজাতী। **Deputy** *n.* one appointed to act for another, a delegate আন এজনৰ সলনি কাম কৰোঁতা, প্ৰতিনিধি। — **speaker** উপাধ্যক্ষ। — **commissioner** উপায়ুক্ত।

Deraile (ডিৰেইল্) *v. t.* to put out of rails বাগ-বাই পেলা।

Derain (ডিৰে'গ্) *v. t.* to justify সাব্যস্ত কৰ ; to win by fighting যুঁজ কৰি জিক ; to prepare for battle যুঁজলৈ প্ৰস্তুত কৰ।

Derange (ডি'ৰেঞ্জ্) *v. t.* to disorder খেলিমেলি কৰ, বিশৃঙ্খল কৰ। **Derangement** *n.* a state of disorder গোলমাল, খেলিমেলি, বেমেজালি ; insanity বলিয়ালি, মনৰ বিকৃতি।

Derate (ডি বেট্) *v. t.* to remit local rates স্থানীয় কৰ মাফ কৰ বা কম।

Derelict (ডি'ৰিলিক্ট্) *adj.* abandoned এৰাপৰা, পৰিত্যক্ত। — *n.* anything forsaken পৰিত্যক্ত বস্তু বা বিষয়। **Dereliction** *n.* act of forsaking এৰণ ; remissness ভুলি, বিশ্বাসঘাতকতা ; আতংহলা ; land abandoned by a river নৈয়ে এৰা মাটি, পৈবস্তী জমি।

Deride (ডি'ৰাইড্) *v. t.* to laugh at, to mock হাঁহ, বিদ্রূপ কৰ, ইডিকিং কৰ, ভেঙুঢ়ালি কৰ। **Derision** (ডে'ৰিছন্) *n.* mockery, a laughing at in contempt হাঁহিয়াত, অধ্যাত্তি, দ্বৰ্ণাম, নিন্দা, ভেঙুঢ়ালি। **Derisive** *adj.* mocking উপহাস-জনক, হাঁহিয়াত।

Derive (ডি'ৰাইভ্) *v. t.* to draw from তুলি আন (যেন—নৈৰপৰা পানী) ; to receive from a source পা, প্ৰাপ্ত হ ; to infer উলিয়াই ল,

অনুমান কৰ ; to trace a word to its origin শব্দৰ মূল নিৰ্ণয় কৰ। **Derivable** *adj.* পাব পৰা, অনুমানলতা। **Derivation** *n.* a drawing from উৎপত্তি, শব্দৰ মূল প্ৰত্যয়, ব্যুৎপত্তি। **Derivative** *adj.* derived from something else, not original অইন এটাৰপৰা ওলোৱা, উপজাত, গৌণ, মূলৰপৰা নহৈ প্ৰকাৰান্তৰে হোৱা। — *n.* a word formed from another word আন এটা শব্দৰপৰা উৎপত্তি হোৱা শব্দ।

Derm (ডাৰ্ম্) *n.* the skin চৰ্ম, গাৰ হাল। **Dermal**, **Dermic** *adj.* pertaining to the skin ছালৰ, ছাল সম্বন্ধীয়।

Dern (ডাৰ্ণ) *adj.* secret গোপনীয়। **Dernful** or **Dearnful** *adj.* solitary নিৰ্জন ; mournful শোকজনক।

Derogate (ডি'ৰো'গেট্) *v. i.* detract from, to diminish by taking away লাঘব কৰ, হ্ৰাস কৰ, কম। **Derogation** *n.* detraction, depreciation হ্ৰাস, গুণৰ লাঘব। **Derogatory** *adj.* detracting, injurious অপমানজনক, ক্ষতিজনক, লঘু, নিন্দনীয়।

Derrick (ডে'ৰিক) *n.* an apparatus for raising heavy weights গধুৰ বস্তু তোলাপৰা কৰা কল বা যন্ত্ৰ, ঢৌকা কল।

Derring-do (ডে'ৰিং-ডু) *n.* a daring action সাহসৰ কাম, ধুংসাহস।

Dervish (ডাৰ্ভিশ্) or **Dervis** *n.* a Mohammedan monk মুছলমান ফকীৰ।

Descant (ডে'চ'-কেণ্ট্) *n.* a song in parts এক-বকম গীত ; a discourse আলাপ, আলোচনা। — *v. i.* to comment সমালোচনা কৰ। গুণগুণ বিচাৰ কৰ।

Descend (ডি'-চেণ্ট্) *v. i.* to come down নাম, নামি আহ ; to be derived আনৰপৰা পা ; to invade আক্ৰমণ কৰ। — *v. t.* to go to the bottom of নামি গৈ তল পা। **The property has descended from father to son** = সম্পত্তিটো বাপেকৰপৰা পুতেকে পাইছে অৰ্থাৎ পুত্ৰানুক্ৰমে চলি আহিছে।

Descendant (ডিচেণ্ডেণ্ট্) *n.* one who descends from an ancestor সন্তান-সন্ততি, বংশ, ওৱাৰিচ। **Lineal descendant** = একে পুৰুষৰপৰা নামি অহা

বংশ। **Collateral descendant**=আলগতীয় বংশ।

Descendant (ডিচেণ্ডেণ্ট) *adj.* coming down নামি অহা ; proceeding from an ancestor বংশৰ, বংশজ। **Descendible** *adj.* that may descend or that may be descended নামি আহিব পৰা বা নমাৰ পৰা ; নিয়গামী ; heritable উত্তৰাধিকাৰী বহু পাবপৰা।

Descent (ডিচেণ্ট) *n.* act of descending, progress downward অৱতৰণ নামন, নিয়গতি ; উত্তৰ হৱা ; a slope গৰা আওগৰীয়া বা এচলীয়া ঠাই, ঢাল খোৱা অৱস্থা, চাপৰ ঠাই ; a generation বংশ, কুল, গোত্ৰ, জাতি ; a falling upon আক্ৰমণ। **Ascent and descent**=উঠা নমা, ওখ চাপৰ।

Describe (ডিস্ক্ৰাইব্) *v. t.* to delineate অঙ্কিত কৰ, আঁক ; to give an account of বৰ্ণনা কৰ, বিবৰণ লিখ। **Describable** *adj.* capable of being described বৰ্ণনা কৰিব পৰা, আঁকিব পৰা। **Description** (ডেস্ক্ৰিপ্শন্) *n.* the act of describing, an account বৰ্ণনা, বিবৰণ, বৃত্তান্ত ; sort, class or kind বকম, প্ৰকাৰ, বিধ, আকাৰ-প্ৰকাৰ। **Descriptive** *adj.* containing description বাহুলা, খোলোচা বিবৰণ থকা, বৰ্ণনাপূৰ্ণ।

Descry (ডিস্ক্ৰাই) *v. t.* to discover by the eye চকুৰে মন, দূৰৰপৰা চকুৰে দেখ, চকুৰে চাই উলিয়া, টলক।

Desecrate (ডেচিক্ৰেইট) *v. t.* to profane অপবিত্ৰ কৰ, চূৰা কৰ, অশুচি কৰ, বজ্জিত কৰ।

Desert (ডেজাৰ্ট) *n.* anything deserved যোগ্য-মতে ফল, উপযুক্ত প্ৰতিফল ; reward বঁটা ; merit গুণ। **Desertless** *adj.* গুণহীন।

Desert (ডেজাৰ্ট) *v. t.* to leave, to forsake এৰ, পৰিত্যাগ কৰ ; to run away পলাই য়া, ভাগি য়া ; desolate, barren, uncultivated গৰ-আবানী, পতিত, চনপৰা, মৰুভূমি। —*n.* a barren place, a wilderness মৰুভূমি, পতিতমাটি, নিৰ্জন স্থান, এবাণবালি। **Deserted** *adj.* জনশূন্য ; এবাণবালীয়া। **Deserter** *n.* one who quits a service without permission পলৰীয়া, ভদ-নীয়াৰ। **Desertion** *n.* act of deserting

পৰিত্যাগ, পলায়ন ; wilful abandonment of one's duty কাম এৰি পলাই যোৱাটো।

Deserve (ডি'জাৰ্ভ্) *v. t.* to earn by service কাম কৰি পা ; to merit পাবৰ যোগ্য হ, লাৱক হ। **Deserving** *adj.* worthy লাৱক, উপযুক্ত। **Deservingly** *adv.* justly যোগ্যকৰূপে, উচিত মতে।

Deshabille (ডে'চ-এ-বিল্) *n.* an undress ; a careless mode of dressing ; হেলা লেচাৰিকৈ পিন্ধা সাজ, পিন্ধাউৰাত লাগবাক নোহোৱা লোক।

Desiccate (ডে'চিক্ৰেইট) *v. i.* or *v. t.* to dry up শুকা। **Desiccant** or **Desiccative** *adj.* drying শুকনী, শুকনী দৰৰ।

Desiccation (ডে'চিক্ৰেইশন্) *n.* process of making dry শুকাওৱা অৱস্থা, বা চৰ্বৰীয়া পৰণ।

Desiderate (ডে'চিডা'ৰেই) *n.* something much desired অতি লাগতীয়াল বস্তু, হেঁপাহৰ বস্তু। —*pl.* **Desiderate, Desideratum** *n.* something much wanted বৰ লাগতীয়াল বস্তু।

Design (ডি'জাইন্) *v. i.* to form a plan of, to draw or sketch কোৱা, নক্সা কৰ, আঁক ; to contrive কল্পনা কৰ, অভিসন্ধি কৰ ; কপাঙ্কণ। —*n.* a sketch, a plan নক্সা, আঁকুতি ; a plot অভিসন্ধি, চকাত, তলানলা ; intention মতলব, অভিপ্ৰায়। **Designing** *adj.* artful deceitful কুচক্ৰী, ফন্দিয়ক। **Designer** *n.* 'নক্সা কৰোঁতা, ফন্দিয়ক লোক।

Designate (ডে'জি'গেইট) *v. t.* to point out নিৰ্দিষ্ট কৰ, প্ৰভেদ কৰ ; to name নাম কৰ ; to show দেখুৱা।

Designation *n.* addition to a name, a title উপাধী, পদবী, নাম, সংজ্ঞা।

Designedly (ডি'জাইনেড্'লি) *adv.* intentionally ইচ্ছাপূৰ্বক, জাণি-জানি, মনতে আগবেগৰা সাজি ; অভিসন্ধি কৰি।

Desire (ডি'জাৰ্ভ্) *v. t.* to wish for, to request, to ask ইচ্ছা কৰ, পাব খোজ, পাবলৈ হেঁপাহ কৰ, অনুৰোধ কৰ। —*n.* an earnest longing for, a wish to obtain হেঁপাহ, হাবিহাহ, কামনা, বাহা, ইচ্ছা, স্পৃহা, মনোৰথ, অভিষ্ট ; the object desired হেঁপাহৰ বস্তু। **Desirable** *adj.* worthy of desire, pleasing বাঞ্ছনীয়,

উচিত, তৃপ্তিকর, আনন্দজনক। **Desirableness**, **Desirability** *n.* আবশ্যকতা। **Desirous** *adj.* anxious to obtain, eager ইচ্ছুক, উত্তলা, উজ্জ্বল।

Desist (ডেসিস্ট্) *v. i.* to stop, to cease কাত্ত হ, বিবত হ, কোন কাম কবিলৈ এৰ।

Desk (ডেস্ক) *n.* an inclined table for writing often fitted with drawers লেখাপড়া কৰা হলনীয়া মেজ, ডেস্ক; a pulpit বেদী।

Desolate (ডি'চ'লেট্) *v. t.* to lay waste, to make solitary জনশূন্য কৰ, উবাৰ কৰ, উচ্ছন্ন কৰ, খাচ কৰ, চন হৰ। —*adj.* solitary, destitute of inhabitants জনশূন্য, উবাৰ, উপাশ।

Desolation *n.* waste, destruction ধ্বংস, উপাশ, উবাৰ, এবাণবলীয়া ঠাই, খাত্তং হোৱা অৱস্থা।

Despair (ডেস্পেয়াৰ্) *v. i.* to be without hope নিৰাশ হ, হতাশ হ। —*n.* want of hope, hopelessness নিৰাশ। **Despairing** *p. adj.* full of despair হতাশ।

Despatch or Dispatch (ডিস্পাচ্) *v. t.* to send away hastily, to execute hastily তুৰন্তে পঠা, বেগাই পঠিয়া, চালান দে; to put to death বধ কৰ, মাৰি পেলা; to dispose of quickly লৰালৰিকৈ কাম সমাধা কৰ। —*n.* speedy performances খৰপোচ: haste বেগ-বেগি; a public letter or message প্রধান শাসনকাৰীৰ আদেশপত্ৰ, মূল গৱৰ্ণমেণ্টৰ চিঠি; a sending away চালান। **A dispatch-box**— চৰকাৰী চিঠিপত্ৰ থোৱা বাকচ।

Desperado (ডে'চ'পে'ৰেড') *n.* a reckless man ডেওপৰা মানুহ, আগপাচ নুগা লোক।

Desperate (ডে'চ'পাৰেট্) *adj.* hopeless আশাহীন; rash, fearless of danger মৰোঁজীওঁ নজনা, ভয়ভীত নোহোৱা, কৈশাশাল। **Desperately** *adv.* rashly, furiously মৰোঁজীওঁকৈ, প্ৰাণক টাকি। **Desperation** *n.* hopelessness, fury নৈৰাশ, উদ্ভততা।

Despicable (ডেস্পিকেব'ল্) *adj.* contemptible, base ঘৃণিত, নীচ, খেদেচ।

Despise (ডেস্পাইজ্) *v. t.* to scorn, to look down upon ঘিণ কৰ, হেয় কৰ, অবজ্ঞা কৰ।

Despite (ডেস্পাইট্) *n.* violent hatred অতিশয়, ঘৃণা, অৱজ্ঞা, আবেজ। —*prep.* in spite of, notwithstanding তত্ৰাচ, তেনে হোৱাতো।

Despoil (ডেস্পাইল্) *v. t.* to spoil, to rob উপাশ কৰ, বঞ্চিত কৰ। **Despoliation** *n.* state of being despoiled অপহৰণ, উপাশ কৰণ।

Despond (ডেস্পণ্ড্) *v. i.* to lose hope or courage নিৰাশ হ, কৌচ থা, সঙ্কুচিত হ। **Despondence** or **Despondency** *n.* dejection, hopelessness নৈৰাশ, হতাশ। **Despondent** *adj.* despairing sad মনমৰা, হতাশ, খেদযুক্ত, বিমৰ্ষ।

Despot (ডেস্পট্) *n.* one with absolute power, a tyrant যেজ্জাচাৰী বজা, আপোন নয়মত বজা। **Despotic** *adj.* having absolute power, tyrannical আপোন নয়মত, অত্যাচাৰী, নিজ ইচ্ছাধীন। **Despotically** *adv.*; **Despotism** *n.* absolute power, tyranny অবাধিত ক্ষমতা, অত্যাচাৰ।

Desquamate (ডে'চ'-কোৰ্'মেট্) *v. t.* to scale off মোট গুচা বা বাকলিৰে ছাল গুচা।

Dessert (ডে'জ'-জাৰ্ট্) *n.* the last course of a dinner containing fruits, confections etc. ভোজৰ শেষত খাবলৈ দিয়া ফল, মিঠাই ইত্যাদি। **Dessert-service**—ফল আদি খাবলৈ দিওঁতে ব্যৱহাৰ কৰা পাত্ৰ। **Dessert-spoon**—ভাত খাওঁতে ব্যৱহাৰ কৰা চামোচতকৈ সৰু আৰু চাহ খোৱা চামোচতকৈ ডাঙৰ এবিধ মজলীয়া চামোচ।

Destine (ডেস্টিন্) *v. t.* to appoint to a certain use or state, to fix নিৰ্দেশ কৰ, ধাৰ্য্য কৰ; to doom বাসনাৰক্ষীয়া কৰ। **Destination** *n.* end, purpose, place to which one is going উদ্দেশ্য, অগৰ নিৰ্দিষ্ট স্থান; fate অদৃষ্ট। **Destiny** *n.* state or condition predetermined অদৃষ্ট, নিয়তি, কৰ্মবদ্ধ; unavoidable fate ভাগ্য, বাসনা, দশা, কপাল।

Destitute (ডেস্টিটিউট্) *adj.* forsaken, needy অচ্ছন্ন, নিষ্ঠকতা, নিৰাশিত নিচলা, নিশ্বৰ্মৰ; wanting খালি, শূন্য, উদং। **Destitute of knowledge**—জ্ঞানশূন্য। **Destitution** *n.* derivation poverty দৰিত্ৰ অৱস্থা, নিষ্ঠকতা অৱস্থা।

Destroy (ডেস্ট্ৰয়্) *v. t.* to ruin, to unbuild, to demolish ভাঙ্গি পেলা, নষ্ট কৰ, ধ্বংস কৰ, উপাশ কৰ, সাং কৰ, চাবৰা কৰ। **Destroyer** *n.* one that ruins ধ্বংসকাৰী; a torpedo-boat পানীৰ তলে যোৱা কাঁহাঙ্গ ভাঙ্গা কলৰ নাও।

Destruction (ডেস্ট্ৰাকশন্) *n.* ruin, overthrow, death বিধ্বংসনা, ধ্বংস, উহন, নাশ, মৃত্যু, পৰমাল। **Destructive** *adj.* mischievous, deadly ধ্বংসকাৰী, মাৰাত্মক, অনিষ্টকাৰী।

Desudation (ডেসিউডেশন্) *n.* profuse sweating অতিপৰস্ব ঘাম; an eruption on children ঘামচি, ফোঁহা।

Desuetude (ডেসুইটিউড্) *n.* disuse ব্যৱহাৰ বহিত, আচাৰ ব্যৱহাৰ ভাণ।

Desultory (ডেসাল্টৰি) *adj.* rambling unconnected, hasty উত্ৰা, হেগাচোৰোকা, চেৰেৰেৰেং, এটা কাম এৰি আন এটাত ধৰা; loose ঢিলাসোলোকা। **Desultoriness** *n.*

Detach (ডিটেচ্) *v. t.* to unfasten, to separate আলাগ কৰ, পৃথক কৰ; একতাইনে; to send off a party on special service কোনো বিশেষ কামত নিৰোগ কৰি কোনো এদল পঠা। **Detachment** *n.* a body of troops sent from the main army আলাগ কৰি পঠোৱা সৈন্তদল; state of being detached পৃথক কৰণ। **Detached** *adj.* separate আলাগ, পৃথক; free from worldly anxieties উদাস, সাংসারিক মায়া বহিত। **Detachable** *adj.* পৃথক কৰণীয়; আলাগ কৰিব পৰা।

Detail (ডিটেইল) *n.* an item, a minute account খোলোচা বিবৰণ; a small part ক্ষুদ্ৰ ক্ষুদ্ৰ অংশ। —*v. t.* to narrate, to enumerate খোলোচা কৰ, এটা এটাক উল্লেখ কৰ, বিশেষৰূপে বৰ্ণনা কৰ, ভাঙ্গিপাতি দেখুৱা। (*mil.*) to depute on special duty বিশেষ কাৰ্য্যত সৈন্ত পঠিৱা। **Detailed** *adj.* exhaustive বিস্তাৰিত, খোলোচা। **In detail**=point by point বিস্তাৰিতৰূপে এটা-এটাকৈ। **Details of troops**=small detachments সৈন্তৰ সৰু সৰু ভাগ।

Detain (ডিটেইন) *v. t.* to withhold, to stop, to keep in custody আটক কৰ, ধৰি ৰাখ, আৰদ্ধ কৰ। (see Detention *n.*)

Detect (ডিটে'ক্ট্) *v. t.* to find out, to bring to light ধৰ, উলিয়া; উলক। **Detectable** or **Detectible** *adj.* that may be detected প্রকাশ কৰিব পৰা, উলিয়াব পৰা। **Detection** *n.* discovery প্রকাশ, ধৰাণেলোৱা কাম, ধৃত কৰণ। **Detective** *n.* or *adj.* one who is employed in detecting গুপ্ত অনুসন্ধানকাৰী, চোৰাংচোৱা পুলিছ।

Detent *n.* a catch to regulate striking of a clock ঘড়ী চোলাৱা খামোচা যন্তন।

Detention (ডিটে'নশন্) *n.* act of detaining আটক; restraint আৰদ্ধ কৰণ, ৰাখণ; delay গহৰি, পলম, থামন। (see Detain).

Deter (ডিটাৰ্) *v. t.* hinder, to prevent বাধা দে, থমকা বুৰা, ব্যাঘাত জন্মা।

Deterge (ডিটাৰ্জ্) *v. t.* to cleanse by wiping ধুই পথালি নিকা কৰ (যেনে ঘা), মচি পেলা।

Deteriorate (ডিটাৰিয়'ৰেই) *v. t.* to make worse নিকুই কৰ, আগতকৈ বেয়া কৰ। —*v. i.* to grow worse ক্ৰমে বেয়া হ, ক্ৰমে কমি আহ, ক্ৰমে হ্ৰাস হ, চেৰেমা পৰ। **Deteriorated** *adj.* spoilt চেৰেমা পৰা, নিকুই। **Deterioration** *n.* making or growing worse অপকৃষ্টতা, গুণৰ হ্ৰাস।

Determine (ডিটাৰ্মিন্) *v. t.* to limit, to settle, to define সীমা নিৰ্দেশ কৰ, নিশ্চয় কৰ, নিৰ্ণয় কৰ; to put an end to নিষ্পত্তি কৰ, শেষ কৰ। —*v. i.* to resolve, to decide সীমাংসা কৰ, বন্ধা কৰ, চয়নিশ্চয় কৰ, স্থিৰ কৰ। **Determinate** *adj.* fixed, decisive হিঙ্গাং, খাটাং, নিশ্চয়। **Determined** *adj.* firm in purpose, resolute দৃঢ়প্রতিজ্ঞ। **Determination** *n.* that which is resolved on, resolution, fixedness দৃঢ়প্রতিজ্ঞা, নিৰ্দ্ধাৰণ, মনৰ দৃঢ়তা, নিষ্পত্তি। **Determinative** *adj.* that determines or limits চয়নিশ্চয় কৰিবপৰা, হিঙ্গাং।

Deterrent (ডেটাৰ্-এ'ক্ট্) *adj.* serving to deter বাধাজনক, প্রতিবোধক। —*n.* that which deters নিৰাধৰণকাৰী।

Deterision (ডিটাৰিশন্) *n.* the act of cleansing পরিষ্কাৰ কৰণ। (see Deterge)

Detest (ডিটে'ষ্ট্) *v. t.* to hate extremely বিগ

কৰ। **Detestable** *adj.* very hateful অতিশয় বিধ লগা, ঘৃণনীয়, জঘন্য। **Detestableness** *n.* ঘৃণনীয়তা। **Detestation** *n.* extreme hatred ঘৃণা, বিধ।

Dethrone (ডিথ্'ন) *v. t.* to remove from a throne বজা ভাঙ, সিংহাসনচ্যুত কৰ। **Dethronement** *n.* বজা ভাঙন।

Detonate (ডিটনেট্) *v. i.* to explode ফুট, খাবৰ জোৰত ফাট। **Detonator** *n.* a detonating substance ফুটুৱা বস্তু। **Detonation** *n.* explosion খাবৰ জোৰত ফুটা শব্দ।

Detour (ডেটুৰ্) *n.* winding, a circuitous way পাক, ঘূৰণ বাট।

Detract (ডিট্ৰেক্ট্) *v. t.* to take away আঁতৰ কৰ, লৈ যা, হ্ৰাস কৰ; to defame ধূৰ্ণাম কৰ। —*v. i.* (with from) to take away reputation অপবাদ দে; to diminish কম হ, টুট। **Detraction** *n.* depreciation হ্ৰাসকৰণ, টুটন; defamation অপবাদ, নিন্দা। **Detractive** or **Detractory** *adj.* derogatory অপমানজনক, নিন্দনীয়।

Detriment (ডেট্ৰি'মেন্ট্) *n.* damage, loss হানি, ক্ষতি, ব্যাঘাত; diminution হ্ৰাস। **Detrimental** *adj.* injurious, causing loss হানিজনক, ক্ষতিজনক, ব্যাঘাত জনক।

Detrition (ডিট্ৰিশন্) *n.* a wearing away ক্ষয় হওন।

Detrude (ডিট্ৰুড্) *v. t.* to thrust down ঠেলামাৰি পেলা।

Detruncate (ডিট্ৰাং'কেট্) *v. t.* to cut off from the trunk গা গছৰপৰা কাটি পেলা, গছ উল; to lop off.

Deuce (ডিউচ্) *n.* a card or die with two spots আঁচৰ বা পাশাৰ দুফুটিয়া। (*In lawn tennis*) a term denoting "forty all" চোপ খেলত দুয়োফালে ৪০ সংখ্যা সমান হোৱাটো, দুয়োফালে সমান সমান; a devil ভূত।

Deuteronomy (ডিউটাৰনমি) *n.* the fifth book of the Bible বাইবেল শাস্ত্ৰৰ পঞ্চম পুথি।

Devastate (ডে'ভেষ্টে'টেট্) *v. t.* to lay waste, to plunder, to ravage উৎখাত কৰ, ধ্বংস কৰ, উচ্ছন্ন কৰ, লুট কৰ, চাৰিখাৰ কৰ। **Devastation**

n. a laying, waste, havoc ধ্বংস, উৎখাত, উৰাব, উচ্ছন্ন, খাৰ্তাং, বিধ্বংসনা।

Devalue (ডিভেলু), **Devaluate** (ডিভেলুয়েট) *v. t.* to reduce the value of মূল্য হ্ৰাস কৰ; মূল্য কমাই দে। —*ation n.*

Develop (ডিভেলপ্) *v. t.* to unfold মুকলি কৰ; to lay open to view জিলিকা, ফটকটীয়া কৰ; to promote the growth of বৰ্দ্ধিত কৰ, বৃদ্ধি কৰ। —*v. i.* to grow into বৃদ্ধি পা, ডাঙৰ দীঘল হ; to open out প্রস্ফুটিত হ, পুৰঠ হ। **Development** *n.* a gradual growth, an unfolding বৃদ্ধি, ক্ৰমোন্নতি, ক্ৰমশঃ বিকাশ।

Deviate (ডিভিয়েট্) *v. i.* to go astray, to turn aside from the proper course আগপথে যা, বিপথগামী হ, অইনফালে ঢাল ল; to err ভ্ৰম হ। —*v. t.* to cause to diverge গতি পৰিবৰ্তন কৰ, আঁতৰলীয়া কৰ, একতীয়া কৰ। **Deviation** *n.* a turning aside আঁতৰ, আঁতৰল; a departure from rule অবৈধ কৰ্ম; error ভ্ৰান্তি।

Device (ডি'ভাইচ্) *n.* anything designed, a contrivance, কৌশল, ফন্দী, ফিকিৰ; an emblem, a picture of some kind নক্সা, কোনো বংশমৰ্যাদাৰ চিহ্ন।

Devil (ডে'ভিল্) *n.* any evil spirit ভূত, প্ৰেত, পিশাচ; a very wicked person বদমাচ লোক। **Devilish** *adj.* malignant পিশচীয়া, প্ৰেতীয়া, আতুৰিক। **Devil worship** *n.* worship of the devil ভূতপূজা, দেওপূজা। **Devil's books** = playing cards তীচ খেলা। **Devil's dozen** = তেৰ (১৩)। **Devil's dung** = হিং। **Printer's devil** = a printer's errand boy ছাপাখানাত কাম কৰা নতুন শিকাক, ছাপাখানাত লাচনি-পাচনি কৰা ল'ৰা। **Play the devil with** = to bring to ruin বিধ্বংসনা কৰ, নাশ কৰ। **To whip the devil round the post** = ফাঁকি দি নিয়ম ভঙ্গ কৰা।

Devious (ডিভিয়াচ্) *adj.* round about ঘূৰণ, আগপকায়া; erring ভুলজনক, বিপথগামী।

Devise (ডিভাইজ্) *v. t.* to contrive কল্পনা কৰ, অভিযন্তি কৰ, সাজ, পাং পাত; to bequeath উইলক্ৰমে দান কৰ। —*n.* a will.

উইলনামা, দানপত্র। **Deviser** *n.* one who contrives উদ্ভাৱনাকাৰী। **Devisor** *n.* one who bequeaths উইলক্ৰমে দানকাৰক।

Devoid (ডি'ভইড্) *adj.* destitute, free from শূন্য, নথকা, নোহোৱা, মুক্ত।

Devoir (ডে'ভৱৰ) *n.* duty, an act of civility ভৱতা, কৰ্তব্যতা, শিষ্টাচাৰ।

Devolution (ডেভলিউশ্বন্) *n.* act of passing from one person to another এটাৰপৰা আন এটাৰ হাতলৈ যোৱাটো, হস্তান্তৰ কৰণ।

Devolve (ডেভলভ্) *v. t.* to roll down বাগবাই মে; to hand down আনক অৰ্পণ কৰ, হস্তান্তৰ কৰ। —*v. i.* to pass over বাগৰ, আনৰ হাতত পৰ, সমৰ্পিত হ।

Devote (ডেভ'ট্) *v. t.* to vow, to dedicate solemnly উৎসৰ্গ কৰ, সমৰ্পণ কৰ, দেহেকেহে সঁপ, আগকৰ (যেনে দেৱতালৈ); to set apart কোনো কামত লগাবলৈ আলগকে থ। He devotes three hours to study=তেওঁ তিনি ঘণ্টা লেখাপঢ়াত খটায় বা কটায়। **Devoted** *adj.* doomed অক্লিষ্টপু; strongly attached 'অনুৰক্ত, আসক্ত।

Devotee (ডেভ'ট্) *n.* one devoted, especially to religion ধৰ্মানুৰাগী, পৰমভক্ত।

Devotion (ডেভ'শ্বন্) *n.* consecration একান্ত ভক্তি, ধৰ্মানুৰাগ; prayer উপাসনা; strong attachment অনুৰাগ, আসক্তি, শ্ৰদ্ধা, বাপ।

Devotional *adj.* pertaining to devotion ভক্তি-বিষয়ক, অনুৰাগযুক্ত, উপাসনা বিষয়ক।

Devour (ডেভৱাৰ্) *v. t.* to eat up greedily, to swallow গিল, মোকোৰ-মোকোৰে খা, খাই পেলা; to waste লোকচান কৰ, নষ্ট কৰ; to graze intently on একেবাহে হেঁপাহেৰে চা।

Devourer *n.* ভক্ষণকাৰী, খাওঁতা। To devour the way (in poetry)=to go fast কাঁড়পাট যোৱাৰি যা।

Devout (ডেভাউট্) *adj.* pious, religious, earnest ভক্তিযুক্ত, নিষ্ঠাবান, ঈশ্বৰপৰায়ণ, নৈতিক। **Devoutly** *adv.* solemnly ভক্তিসহকাৰে।

Dew (ডিউ) *n.* moisture deposited on the surface of objects at night নিয়ৰ। **Dewy**

adj. নিয়ৰ লগা। In dew of his youth=সকালৰ সৌন্দৰ্য্যত। **Dew-drop** or **Dew-fall**=নিয়ৰ পৰা সময়, নিয়ৰৰ টোপা। **Dew-point**=the temperature at which dew begins to form জাৰ-জহৰ তাপৰ যি পৰিমাণত নিয়ৰ গঠন হয়।

Dewlap (ডিউলেপ্) *n.* the fleshy skin under the throat of an ox বলদ গকৰ গলৰিচনী।

Dexter (ডেক্স্টাৰ) *adj.* on the right hand side সোঁ ফালে।

Dexterous (ডেক্স্টাৰাচ্) *adj.* adroit, skilful পটু, খবতৰ, নিপুণ, পাকৈত। **Dexterity** *n.* cleverness, adroitness নিপুণতা, পটুতা, খৰপোচ।

Diabetes (ডায়েবিটিজ্) *n.* a disease marked by excessive discharge of urine বহুমূত্ৰ ৰোগ, জলসাব; মধুমেহ ৰোগ।

Diabolic, Diabolical (ডায়েবলিকেল্) *n.* devilish পিশচীয়া, আতুৰিক। **Diabolism** *n.* devilish conduct আতুৰিক স্বভাৱ।

Diaconate (ডায়েক'নেট্) *n.* the office of a deacon খ্ৰীষ্টধৰ্মযাজক বিষয়াৰ অফিছ।

Diacritic or Diacritical (ডায়েক্ৰিটিকেল্) *adj.* distinguishing, as letters of various languages আখৰৰ উচ্চাৰণ বুজাবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা, উচ্চাৰণ-বোধক চিন দিয়া।

Diadem (ডায়েডে'ম্) *n.* a crown, a badge of royalty worn round the head মুকুট, কিৰীট।

Diaresis (ডাইবিচিচ্) *n.* a mark (...) placed over second of two adjacent vowels to show their pronunciation স্ববৰ্ণৰ উচ্চাৰণ বুজাবলৈ আখৰৰ ওপৰত দিয়া চিন। (*pl.* Diareses).

Diagnosis (ডায়েগ'চিচ্) *n.* the art of distinguishing a disease by its symptoms ৰোগ নিৰ্ণয়, ৰোগীৰ লক্ষণ দেখি বেমাৰ চিনা কাম; a brief description সংক্ষেপ বিৱৰণ। (*pl.* Diagnoses).

Diagnose (ডায়েগ'জ্) *v. t.* to ascertain a disease by its symptoms ৰোগ নিৰ্ণয় কৰ, বেমাৰ চিন। **Diagnostic** *adj.* or *n.* characteristic symptoms লক্ষণ।

Diagonal (ডায়েগনেল) *adj.* joining or going through two non-adjacent angles of a plane figure জ্যামিতিক ক্ষেত্রৰ দুটা অসমিহিত কোণৰ সংযোগকাৰী অথবা ছেদক। —*n.* a straight line drawn between two opposite angles of a rectilinear figure কোনো আয়ত-ক্ষেত্রৰ দুটা বিপৰীত কোণৰ সংযোজক সবল বেখা; কর্ণ।

Diagram (ডায়েগ্রাম) *n.* a figure drawn in outline অঙ্কশাস্ত্ৰত দিয়া নক্সা, নক্সা, আৰ্হি।

Diagraph (ডায়েগ্রাফ্) *n.* an instrument for teaching drawings নক্সা কৰিবলৈ শিকোৱা যন্ত্ৰ।

Dial (ডায়েল্) *n.* an instrument for showing the hour by the sun's shadow বেলি-ঘড়ী; the face of a watch or clock showing the divisions of an hour ঘড়ীৰ মুখৰ চাক।

Dialect (ডায়েলেক্ট্) *n.* a local form of speech, a non-literary vernacular কোনো স্থানীয় অপভ্রংশ ভাষা, বোৱান, পাঠ্যবহিত ভাষা।

Dialectic or Dialectical (ডায়েলেক্টিক্,—টিক্যাল্) *adj.* pertaining to dialect বোলমাত বিষয়ক, কথাবার্তা বিষয়ক, দোৱলীয়া। **Dialectics** *n.* the science of reasoning তর্কশাস্ত্ৰৰ এভাগ।

Dialogue (ডায়েলগ্) *n.* discourse between two or more persons কথাপকথন, কথাবার্তা।

Dialogist *n.* কথাবার্তা হোৱা বুলি দেখুওৱা হুজুৰ একন; কথাবার্তা হোৱাৰ দৰে কিতাপ লেখোতা।

Dialysis (ডায়েলিচিচ্) *n.* dissolution of substance বসায়নিক বস্তু পৃথক কৰণ প্ৰণালী।

Diameter (ডায়েমিটাৰ্) *n.* a straight line passing through the centre of a circle কেন্দ্ৰভেদী বেখা, ব্যাস-বেখা। **Diametrical** *adj.* like the opposite ends of the diameter সম্পূর্ণ বিপৰীত, ওভোটা; relating to a diameter কেন্দ্ৰভেদী বেখা সম্বন্ধীয়। **Diametrically** *adv.* directly পোনো পোনে, ইমূৰবৰপৰা সিমূৰলৈ, মাছে মাছে; exactly ঠিকে ঠাকে।

Diamond (ডায়েমণ্ড্) *n.* the most valuable and hardest gem হীৰা; one of the four suits of cards ডাচেলৰ কহিডন ফুট; a kind

of small type ছাপাখানাৰ নিচেই সৰু বিধ আখৰ। **Diamond cutting**=অলঙ্কাৰৰ ওপৰত কটা সৰু সৰু জোঙ্গা টোপোৰা। **Diamond cuts diamond**=হলে হলক কাটে, দুইই দুইক বলে পাৰে। **Rough diamond**=খহতা হীৰা অৰ্থাৎ হটা স্বভাৱ, ডাঙৰ মানুহ। **A diamond of the first water**=a man of highest merit ওপীজেষ্ট, মহাজ্ঞানী।

Diana (ডায়েনে) *n.* a Roman goddess of fertility অম্পূৰ্ণা দেৱী; a horse woman চিকাৰী মাইকী।

Diaper (ডায়েপাৰ্) *n.* a linen cloth woven in figures তাঁতত বোৱা ফুলাম কপাহী কাপোৰ।

Diaphanous (ডায়েফেনচ্) *adj.* having power to transmit light, transparent মাজেদি পোহৰ যাব পৰা, জলজলীয়া। —*ness n.* জলজলীয়া গুণ।

Diaphoretic (ডায়েফৰেটিক্) *adj.* causing perspiration ঘমোৱা, ঘাম উলিয়াব পৰা। —*n.* ঘমোৱা দৰব।

Diaphragm (ডায়েফ্ৰেম্) *n.* the muscle which separates the chests from the abdomen তলপেট আৰু বুৰুৰ মাজৰ বন্ধহাল ভাগ; a photographic instrument with a hole in the middle মাজেদি ঘূৰণীয়া ফুটা থকা আৰ্জা তোলা যন্ত্ৰ; thin partition of membrane পাতল আৱৰণী।

Diarchy (ডায়েৰ্কী) *n.* government by two দুজনীয়া ৰাজত; ঐক্য শাসন।

Diarrhoea (ডায়েৰীয়া) *n.* looseness of the bowels মোৰ, ভেদ, অতিশাৰ। **Diarrhoeic** *adj.* পেটকলীয়া।

Diary (ডায়েৰি) *n.* a daily record দৈনিক হিচাব, ৰোজনামচা, ডায়েৰী বহী; দিন-পঞ্জী।

Diarise (ডায়েৰাইজ্) *v. t.* to enter in a diary ৰোজনামচা লিখ, দৈনিক বহীত ভুক্ত কৰ। **Diarist** *n.* one who keeps a diary দৈনিক খতিয়ন বাৰীখোতা।

Diastema (ডায়েস্তেমা) *n.* a natural space between two teeth দুই দাঁতৰ মাজৰ সেবেতা ঠাই।

Diathermal (ডায়েঠার্মেল্) *adj.* letting heat through তাপ ভেদ-কৰি যাব পৰা, তাপভেদী।

Diathermy *n.* application of electricity to produce heat in the tissues of body সিৰব প্ৰাণত বিদ্যুৎ-শক্তি সুমাই তাপ বঢ়োৱা বিদ্যা।

Diathesis (ডায়েঠিচিচ্) *n.* a particular condition of the body কোনো বেমাৰ হোৱাৰ আগতে গাৰ অৱস্থা।

Diatoms (ডায়েটমচ্) *n.* a kind of microscopic cellular sea weed forming fossil deposits at bottom of sea এবিধ সাগৰৰ তলত হোৱা মুকলি মুখৰ মনিৰ নোৱাৰা বস্তুকীট।

Diatribe (ডায়েট্ৰাইব্) *n.* a continued discourse অবিরত বাদানুবাদ, বক্তৃতা।

Dib (ডিব) *v. t.* to dip বড়নী পেলা, টোপা। **Dibs** *n.* হাতেৰে চেং খেলা। (চহা কথাত টকা বুজায়)। **Dib-stones** চেং খেলা গুটি।

Dibble or Dibber (ডিব্বল্) *n.* a pointed tool used for planting seeds হোচং মাৰি, নিড়নি, খৰ্চনা। —*v. t.* to plant with a dibble খৰ্চনাৰে গাভ কৰি ৰো। —*v. i.* to make holes খুঁচৰি গাঁত কৰ; to dip as in angling বড়নী টোপা।

Dicacity (ডিকেচিটি) *n.* raillery ঠাট্টা, মজ্জা, নিন্দা।

Dice (ডাইচ্) (*pl.* of Die) *n.* চৌপটৰ পাশতি, পাশ। —*v. i.* পাশা খেল।

Dicephalous (ডাইচিফেলচ্) *adj.* two headed দুটা মূৰ থকা, দ্বিশিৰীয়া দুমূৰীয়া।

Dickens (ডিকেঞ্চ) *n.* the devil চৰতান; আপদ। To play the dickens, what the dickens=শঠে শাঠোং; চৰতানৰ লগত চৰতানী কবাই

Dicky, Dickey (ডিকি) *n.* an ass গাধ। **Dicky bird** *n.* অকণমানি চবাই।

Dictaphone (ডিক্টেফোন) *n.* a machine for recording speech and to reproduce the same before a typist বাণীত্ৰাহী যন্ত্ৰ। এই যন্ত্ৰত কথা ৰেবৰ্ড কৰি টাইপিষ্টৰ আগত পুনৰ শুনাওৱা হয়।

Dictate (ডিক্টেট্) *v. t.* to tell another what to say or to write যুথৰে ক, শিকাই দি; to

suggest, to command আজ্ঞা কৰ, হুকুম কৰ, দিহা দি।

Dictation (ডিক্টেছন্) *n.* act to dictating ফুটাই কওন, আন এজনে কৈ থাকোঁতে লিখা; ক্ৰতলিপি। **Dictator** *n.* one invested with absolute authority for a time স্বাধীন ক্ষমতা প্ৰাপ্ত লোক। **Dictatorial** *adj.* স্বাধীন ক্ষমতা-প্ৰাপ্ত।

Diction (ডিক্চন্) *n.* manner of expression লেখা বা কোৱাৰ ধৰণ, বচনা প্ৰণালী; style.

Dictionary (ডিক্শ্যনেৰি) *n.* a book containing explanation of words arranged alphabetically অভিধান।

Dictum (ডিক্টাম্) *n.* a saying আদেশ, হুকুম। (*pl.* Dicta).

Did *pa. t.* of Do.

Didactic (ডিডেক্টিক্) *adj.* intended to instruct, instructive শিক্ষণীয়, উপদেশপূৰ্ণ। *pl.* **Didactics** *n.* the art or science of teaching শিক্ষা-বিজ্ঞান।

Didactyl (ডাইডেকটিল্) *n.* an animal with two toes only দুই আঙ্গুলীয়া জন্তু।

Didapper (ডিদ্‌এপাৰ) *n.* water bird, also called **Dabchick** পানীকাউৰী।

Diddle (ডিডল্) *v. t.* to swindle ঠগ্ কৰ।

Die (ডাই) *v. i.* to lose life, to perish, to expire মৰ, ঢুকা, মৃত্যু হ। (যেনে—of illness, disease, —by the sword, —from wound, through neglect, —in battle, —for some one). **Die away**=to disappear gradually লাহে লাহে মৰ য়া; ক্ৰমে লোপ হ। **Die out**=to become extinct লোপ প। **Die hard**=যাতনা ভুগি মৰ, মৰিবলৈ ধৰফৰাই থাক। **Die-hard**=obstinate politician কোনো বাজকীৰ কথাত মৰোজীৱকৈ লাগি থকা লোকসকল।

Die *n.* a small cube used in gaming পাশতি, পাশ। *pl.* **Dice**). **Dice play**=পাশা খেল। **The die is cast**=the question is decided finally কথাতো খাটাতকৈ নিষ্পত্তি হৈছে; হাতী দাঁত এৰাৰ ওলালে আক নোসোমোৱা। **Die** *n.* a stamp for impressing coin (*pl.* **Dies**) টকা গঢ়া দাঁত বা ছাপ, মোহৰ তৈয়াৰ কৰা

মাইকী পোতালি। **Die-sinker**=সাঁচ তৈয়ারী কৰোঁতা।

Diesel (ডিজে) *n.* বতাহেৰে চলোৱা ইঞ্জিনৰ আবিষ্কাৰক; বতাহেৰে চলোৱা ইঞ্জিন। —oil তাৰ তেল।

Diet (ডায়েৎ) *n.* food prescribed by a physician পথা, ৰোগীৰ আহাৰ; allowance of provisions খোৰাকী, খোৰাক। —*v. t.* or *v. i.* to supply with food আহাৰ যোগা, পথা দে।

Diet (ডায়েৎ) *n.* the chief national council in some countries in Europe; a conference on national or international business ৰাজকীয় আলোচনা সভা, কোনো কোনো দেশৰ ৰাজসভা।

Dietary (ডায়েটৰি) *n.* course of diet পথ্যাপথ্যৰ নিয়ম; allowance of food খোৰাক। —*adj.* পথ্য সৰ্ব্বকীয়।

Differ (ডিফ্-ফাৰ্) *v. i.* to be unlike (followed by *with, from, to*); to disagree with (*from, with*) বেলেগ হ, পৃথক হ, অনৈকা হ, অসম্মত হ, to dispute (*with*) বিবাদ কৰ। (*pr. p. Differing*; *pa. p. differed*)

Difference (ডিফ্-ফাৰেঞ্চ) *n.* disagreement, quarrel অনৈকা, অমত, বিবাদ, বিৰোধ, কন্দল; distinction প্ৰভেদ, বিভিন্নতা, অমিল। —*v. t.* to make a difference বেলেগ কৰ, প্ৰভেদ কৰ।

Different (ডিফ্-ফাৰেণ্ট) *adj.* distinct, separate, unlike, (*with from*) পৃথক, অমিল, আলগ, হতৰ, অতৰুপ। **Differently** *adv.* আলগকৈ, পৃথককৈ, ৰাৱকৈ; separately.

Differential (ডিফ্-ফাৰ-এন-ছিয়েল) *adj.* pertaining to a difference বিভিন্নকাৰী, পাৰ্থক্য-বোধক; special আলাহিদ। **Differentiate** *v. t.* to make a difference, to classify as different পাৰ্থক্য কৰ, প্ৰভেদ কৰ। **Differentiation** *n.* the act of distinguishing a thing by its qualities গুণ ভেদ কৰণ, পৃথক ৰূপে বৰ্ণনা কৰণ। **Differential calculus**=নিচেই সূক্ষ্ম গণনা। **Differential gear**=কোনো ইঞ্জিনৰ চকৰিৰ বেগ কম বেচি কৰা যন্ত্ৰন।

Difficult (ডিফিকাল্ট) *adj.* hard to be done, not easy টান, ঘোঁকট-পাকট, ৰোঁচৰ, দুখৰ।

Difficulty (ডিফিকাল্টি) *n.* labouriousness মজিল, টান; obstacle বাধা; trouble দুখ, ক্লেশ; perplexity জ্ঞান, লেখা, ঠেক, আতুৰ; a quarrel বিবাদ।

Diffidence (ডিফ্-ফি-ডেঞ্চ) *n.* a want of confidence, modesty ভয়, সঙ্কোচ, নম্ৰতা।

Diffident (ডিফ্-ফি-ডেণ্ট) *adj.* wanting self-reliance, modest সঙ্কচিত, ৰোঁচ-খোৱা, আশঙ্কা-যুক্ত, নম্ৰ। **Diffidently** *adv.* সঙ্কচিতভাৱে।

Diffract (ডিফ-বেক্ট) *v. t.* to break into-parts যুকলিকৈ ৰখাৰ খান কৰ, ভিন্ন ভিন্ন কৰ (যেনে পোহৰ)। ভাগ ভাগ হৈ বিধি পৰ।

Diffuse (ডিফ-ফিউজ) *v. t.* to pour out all round, to spread, abroad, to scatter বিকীৰ্ণ কৰ, বিয়পা, সিঁচৰিত কৰ, চাৰিওফালে জোৰাও কৰ; to publish প্ৰচাৰ কৰ। —*v. i.* to spread বিয়প, ব্যাপ, সিঁচৰিত হৈ পৰ, ব্যাপস্ত হ, ব্যাপ্ত হ। **Diffused** *adj.* spread widely অনেক ঠাই জোৰা, ব্যাপক, ব্যাপস্ত, ধানবান। **Diffusible** *adj.* that may be diffused ব্যাপ্ত কৰিব পৰা, বিয়পাব পৰা, বহলাব পৰা। **Diffusive** *adj.* extending ব্যাপ্ত, ব্যাপক। **Diffuse** *adj.* not concise বাহুল্য, ব্যাপ্ত। **Diffusion** *n.* expansion, spreading abroad সিঁচৰিত, ব্যাপকতা, বিয়পা অৱস্থা, ব্যাপ্তি।

Dig (ডিগ) *v. t.* to turn up the earth, to excavate খান, খনন কৰ, কোঁৰ। —*v. i.* to till the ground মাটি চাহ কৰ। —*n.* thrust খোচ; আক্ৰমণ। **Diggings** (*pl.*) *n.* সোণ খনা ঠাই-বিলাক। **Dig in**=খানিপেলাই ঢাক; to work hard জম কৰ।

Digamy (ডিগেমি) *n.* second marriage দ্বিতীয় বিবাহ। **Digamous** (ডিগেমাস) *adj.* inflorescence of both male and female flowers একেঠাইতে মতা-মাইকী উভয়বিধ ফুল লগা।

Digest (ডাইজেষ্ট) *v. t.* to dissolve food in the stomach জীণ নিয়া বা হোৱা, পৰিপাক কৰা; to soften by heat or moisture জাহনিয়া; to think over মনত পাগ, মনত সাজি থ।

Digest (ডাইজেষ্ট) *n.* a collection of laws আইন সংগ্ৰহ, সংহিতা, আলোচনী; compendium সাৰ সংগ্ৰহ। **Digestible** *adj.* জীণ নিয়াব পৰা,

পৰিপাক কৰিব পৰা ; that may be digested.
Digestion *n.* the process of digesting জীৰ্ণ,
 পৰিপাক ; orderly arrangement চিহ্নিল।
Digestive *adj.* promoting digestion জীৰ্ণ-
 কাৰক, হজমী, পৰিপাকজনক।

Digit (ডিজিট) *n.* a finger's breadth একাঙ্গুল ;
 any one of the nine numbers ১, ২, সংখ্যাৰ
 কোনো এটা ; the twelfth part of the diame-
 ter of the sun or moon চক্ৰ সূৰ্য্যৰ ব্যাসৰ
 দ্বাদশাংশ।

Digital (ডিজিটেল) *n.* pertaining to the
 fingers আঙ্গুলি সম্বন্ধীয়। **Digitalis** *n.* a medi-
 cinal plant used chiefly for improving
 the action of the heart শৰীৰৰ কলিজা সবল
 বৰা এবিধ দৰব।

Dignify (ডিগ্‌নিফাই) *v. t.* to exalt, to invest
 with honour সম্মানী কৰ, মৰ্যাদা বঢ়া। **Digni-
 fied** *adj.* exalted, noble সম্ভৱী, গৰীম, গৰ্ভীৰ,
 আৱমী, শ্যাওনামা।

Dignitary (ডিগ্‌নিটে'ৰী) *n.* clergyman of
 dignified position সম্ভৱী ধৰ্ম্মযাজক।

Dignity (ডিগ্‌নিটি) *n.* elevation of mind or
 character মহত্ত্ব, খ্যাতি ; elevation in rank
 সম্মান, প্ৰভাব, মৰ্যাদা, মান, সম্ভৱ।

Digress (ডাইগ্ৰেছ) *v. i.* to go from the main
 subject আচল কথা এৰি আন এটাত ধৰ, বাজে
 কথা ভাল। **Digression** *n.* a turning from
 the main subject বাজে কথা, অসঙ্গত উক্তি।

Dike, dyke (ডাইক্) *n.* a trench, a ditch খাঁই,
 খাল ; a mound raised to prevent inunda-
 tion মথাউৰি।

Dilapidate (ডিলেপিডেট) *v. t.* to lay waste, to
 go to ruin নষ্ট কৰ, ভাঙি পেলা, ভাগিহিগি
 যাবলৈ দে। **Dilapidated** *adj.* in ruins হিগা
 ভগা, অলুপ্ত, জৰাৱস্থা।

Dilapidation (ডিলেপিডেশন্) *n.* state of ruin or
 decay জৰাৱস্থা, ভগ্নাবস্থা, ধ্বংস। **Dilapidator**
n. ধ্বংসকাৰী।

Dilate (ডিলেট) *v. t.* to spread out মুকলি কৰ,
 বহলা। **Dilation** *n.* মুকলি কৰণ। — *v. i.* to
 speak at length, to widen বিস্তাৰিতকৈ বৰ্ণনা
 কৰ, বহলা। **Dilation or Dilatation** *n.* বিস্তৃতি

expansion. With dilated eyes=চকু টোল-
 কাকৈ।

Dilatory (ডিলেটৰী) *adj.* slow, tardy লেহেম।

Dilatoriness *n.* slowness গহবি, হেমাৰি,
 হেলা।

Dilemma (ডিলেমা) *n.* a perplexing state
 দোহোৰমোৰ, বিমোৰ, উভয় সম্ভট। On the
 horns of a dilemma=দোহোৰমোৰ।

Dilettante (ডিলে-এ-টেণ্টি) *n.* a superficial
 lover of fine arts শিল্পবিদ্যা শ্ৰিয় লোক, শিল্প
 বিদ্যা শিকাক, ওপৰে ওপৰে সকলো বিদ্যাত
 খপিয়াই ফুৰা লোক। পল্লবগ্ৰাহী। (*pl.*)
Dilettanti (—টেণ্টি)।

Diligence (ডিলিজেন্স) *n.* steady application
 to business, persistent effort যত্ন, মনো-
 যোগ ; a French stage coach নিয়মমতে চলা
 ফৰাচী দেশীয় গাড়ী।

Diligent (ডিলিজেন্ট) *adj.* industrious, steady
 and earnest পৰিশ্ৰমী, যত্নবান, মনোযোগী।

Diligently *adj.* steadily and carefully
 মনোযোগ পূৰ্বক, যত্নবান হৈ, গাত লাগি।

Dilly-Dally (ডিল্লি-ডেল্লি) *v. i.* to loiter লাটিপুতি
 কৰ, লাঙ্গল-লুঙ্গা কৰি থাক ; হাইচ-লাইচ কৰ।

Dilute (ডাইলুট) *v. t.* to diminish the strength
 of a substance by mixing with water
 পানী মিহলাই পাতল কৰ ; পনীয়া কৰ।

Dilution *n.* act of diluting পানীয়া কৰণ, পানী
 মিহল।

Diluvial (ডাইলিউভিয়েল), **Diluvian** *adj.* rela-
 ting to a flood, caused by a flood চটপৰা,
 ঢল সম্বন্ধীয়, পলসূৰা।

Diluvium or Diluvion (ডাইলিভিয়ম্) an in-
 undation ঢল, বাঢ়নী পানী ; চট।

Dim (ডিম্) *adj.* not clear or bright, obs-
 cure মলিন, গোমোঠা ফটফটীয়া নোহোৱা ; ঢকা-
 চমকা। **Dimness** *n.* ঢকাচমকা, গোমোঠা, ঢিমিক-
 চামাকা। **Dimly** *adv.* কণামুণাকৈ। — *v. t.* to
 obscure একাৰ-মুছাৰ কৰ। To take a dim view
 of=নিৰাশ কৰা ; নৈৰাশভাৱ লোৱা।

Dimension (ডিমেঞ্চন্) *n.* extent, bulk, size
 দীঘল, বহল পৰিমাণ ; আয়তন। **Dimensional**
adj. ওখ, ডাঙৰ পৰিমাণ বিষয়ক। The three

dimensions of space=দীঘল, বহল আৰু ওখৰ পৰিমাণ। Fourth dimension—আইনষ্টাইন্-আৱিষ্কৃত স্থান-কালৰ চতুৰ্থ বিস্তৃত—ওপৰ-তল, সোঁ-বাঁও, সমুখ-পিঠি আৰু আগ-পাচৰ পৰিমাণ।

Diminish (ডিমিনিছ) *v. t. or v. i.* to make or become less কম বা কম হ, হ্ৰাস কৰ; হুঁই।

Diminution (ডিমিনিউছন্) *n.* a lessening, decrease কম হওন, হ্ৰাস।

Diminutive (ডিমিনিউটিভ্) *adj.* small, contracted ক্ষুদ্র, সৰু, অকণমান। (ব্যাকৰণত সৰু বুজুৱা শব্দ)।

Dismissory (ডিমিচৰি) *adj.* sending away, giving permission to depart to another place অইন এলাকালৈ যাবৰ কাৰণে দিয়া অনুমতি বিষয়ক।

Dimity (ডিমিটি) *n.* a striped cotton cloth পাৰি দিয়া ঢৰীয়া কপাহী কাপোৰ।

Dimple (ডিম্পল্) *n.* a little hollow in the cheek গালত হোৱা স্ৰাভাবিক সৰু পোটোকা। —*v. i.* to form dimples খোল হ; পোটোকা পেলা।

Din (ডিন্) *n.* a loud continued noise, গিৰিগৰি, আৰাও, কোঢ়াল। —*v. t.* to annoy with clamour (as to one's complaints into the ears.) কোঢ়াল কৰি কাণতল লগা।

Dine (ডাইন্) *v. i.* to take a dinner অহাৰ কৰ, ভোজন কৰ। —*v. t.* to give a dinner ভোজ দিয়া, ভোজ দে। Dining-room=ভোজন ঘৰ, খানা খোৱা কোঠা। To dine out=ঘৰৰ বাহিৰে আন ঠাইত আহাৰ কৰ। To dine with Duke Humphrey=নিৰাংগৰে থাক।

Ding (ডিং) *v. t.* to throw, to hurl নিক্ষেপ কৰ, দলিয়াই পেলা।

Ding (ডিং) *v. i.* to keep sounding টিং টিঙাই বজাই থাক। Ding-dong=একেবাহে বজাই থাক।

Dingle (ডিঙ্গল্) *n.* a narrow valley দুই পৰ্শ্বতৰ মাজৰ ঠেক সমান ঠাই। Dingled-angle *adv.* in a swinging manner লোৰোম-শোমকৈ।

Dingy (ডিন্জি) *adj.* dull, solid গোমোঠা, মলিন, কলা। Dinginess *n.* মলিন।

Dinner (ডিনাৰ) *n.* the chief meal of the day দুপৰীয়াৰ আহাৰ; a feast ভোজ, (সাধাৰণতঃ বাতি পাতে) Dinner time দুপৰীয়া ভোজনৰ সময়। Dinner without grace=বিবাহৰ পূৰ্বে সহবাস।

Dioceras (ডাইনোচেৰাছ) *n.* an extinct animal এবিধ অতিকায় লুপ্ত-অস্তিত্ব প্ৰাগৈতিহাসিক জন্তু (এই জন্তু লুপ্তপাৰী আছিল আৰু ইয়াৰ তিনি-জোৰাকৈ শিং, আছিল)।

Dinosaur (ডাইনোছৰ) *n.* an extinct reptile এবিধ অতিকায় প্ৰাগৈতিহাসিক সৰীসৃপ জাতীয় জন্তু (ইহঁত দীঘলে প্ৰায় ৮০ ফুট আছিল)।

Dint (ডিক্ট্) *n.* a blow আঘাত; mark of a blow; মাৰ-লাগ বা চিন, পোটোকা; force or power. By dint of courage=সাহসৰ প্ৰভাৱত।

Diocesan (ডায়'চেচান্) *n.* pertaining to diocese ক্ৰীষ্টধৰ্মাচাৰ্য্য বিষয়ক।

Diocese (ডায়চিচ্) *n.* extent of a Bishop's jurisdiction বিশপৰ এলাকা।

Dioptric (ডায়পট্ৰিক্) *adj.* pertaining to dioptrics পোহৰ বিজ্ঞান বিষয়ক। Dioptrics *n.* a part of optics which treats of the transmission of light পোহৰ বিজ্ঞানৰ এটা পাখা।

Diorama (ডায়ৰে'মা) *n.* a contrivance for exhibition of pictures চিত্ৰপট দেখুৱা এককক্ষ কোশল।

Dip (ডিপ্) *v. t.* to plunge, to immerse ডুবুৰীয়া ডুবা। —*v. i.* to sink, to incline downwards ডুব যা, মগ্ন হ, তললৈ কঢ়ীয়া হ বা গৌল খা, তললৈ দৰি যা। (colloq.) involve in debt হাৰত পোত খা। Dip of the horizon =চকুৰ পোনে পোনে আকাশ জন্তু হোৱা যেন দেখা কোণ। Dipping needle=কোম্পাচ বস্ত্ৰৰ চুম্বকৰ কাঁটা। Dippy (slang)=crazy বলিয়া।

Diphtheria (ডিফ্'থেৰীয়া) *n.* a throat disease হোৱা শলধা বেমাৰ, এবিধ মাৰাত্মক ডিফ্ৰি বেমাৰ।

Diphthong (ডিফ্'থং) *n.* a union of two vowels in one syllable or in one sound এটা উচ্চাৰণ হোৱা যুক্তবৰ।

Diploma (ডিপ্ল'মা) *n.* a document conferring

some privilege or degree সম্মানপত্র, যোগ্যতা পত্র। **Diplomacy** *n.* political skill & dexterity দূত-কৌশল, সন্ধিবিশয়ক মন্ত্রণা, বাজকীর টেকবালি।

Diplomatic *adj.* skilful in negotiation সন্ধি বিষয়ক, মন্ত্রণা-কুশল, চক্ৰী। —*n.* মন্ত্রণা-কুশল ব্যক্তি। **Diplomatist** or **Diplomat** *n.* one skilled in diplomacy বাজনীতিজ্ঞ মন্ত্রী।

Dipsomania (ডিপচ'মেনীয়া) *n.* a morbid craving for alcoholic drinks মদ্যৰ হেঁপাহ।

Dipsomaniac *adj.* দোৰ্ধোৰ মদপী, মদপিপাসু।

Dipterous or **Dipteral** *adj.* two winged বিপক্ষ যুক্ত।

Dire (ডায়াৰ) *adj.* dreadful, calamitous ভয়ঙ্কৰ, সাংঘাতিক, ঘোৰ।

Direct (ডিৰেক্ট) *adj.* straight, outspoken, sincere পোন, স্পষ্ট, সরল, তৎসজীয়া। A direct descendant=অপোন একে ডালৰ বংশ, মূল বংশৰ লোক।

Direct (ডিৰেক্ট) *v. t.* to point or aim straightly পোনা; to guide, to order আদেশ কৰ, দিহা দে, বাট দেখুৱা। **Direct him to my house**=মোৰ ঘৰলৈ যোৱা বাটটো দেখুৱাই দিয়া; to write the address নামধাৰ লিখ। **Direct this letter to Commissioner**=এই চিঠিখন কমিছন চাহাবৰ ঠিকনালৈ পঠোৱা। **Direction** *n.* act of directing, command আদেশ, আদেশ কৰণ, দিহা, আজ্ঞা, নির্দেশ; the line of course দিক্, ফাল, পিন, (যেনে এচিপিনি, সেইফালে, সেইদুখে); address of a letter শিৰোনামা, ঠিকনা। **Directly** *adv.* in a direct manner, immediately পোনে পোনে, বেগজে, তৎক্ষণাৎ, অবিলম্বে; openly প্রকাশভাৱে। **Directness** *n.* a straightness পোন অৱস্থা। **Director** *n.* one who directs, a manager or governor দিহাদাৰ, কাৰ্য্যপৰিচালক, শাসনকৰ্ত্তা। (*Fem.*) **Directress** or **Directrix**, **Directorate**, **Directorship** *n.* the office or a body of directors পৰিচালক সভা, দিহাদাৰৰ পদ। **Directorial** *adj.* pertaining to a director, guiding দিহাদাৰ সম্বন্ধীয়। **Directory** *n.* a body of directors পৰিচালক দল; a guide

book ঠিকনা সমাচাৰ পুথি, নামধাৰৰ বিবৰণ থকা কিতাপ।

Dirge (ডাৰ্জ) *n.* a funeral hymn অন্ত্যেষ্টিক্ৰিয়াৰ সময়মত গোৱা ভুতি গান।

Dirigible (ডিৰিজিবল্) *n.* capable of being guided হাতেৰে চলাব পৰা; a balloon or airship যেনি তেনি চলাব পৰা বেদুন বা আকাশীৰথ।

Dirk (ডাৰ্ক) *n.* a poniard এবিধ মিত দা।

Dirt (ডাৰ্ট) *n.* any filthy substance ডেৰ, ডেবৰ, মলি; loose earth জুৰামাটি। **Dirt-cheap**=very cheap বৰ সস্তা। **Dirteating**=a morbid impulse to eat dirt মাটি খোৱা, খোলা খাবলৈ হুতাহ। **To eat dirt**=অপমান সহ্য কৰি থাক। **Dirty** *adj.* foul, filthy মলিন, লেটেৰা, খেহেতা; unclean অপরিচ্ছন্ন। **Dirtiness** *n.* লেটেৰা গুণ।

Disable (ডিজেনবল্) *v. t.* to deprive of power, to weaken অসমৰ্থ কৰ, অকৰ্মণ্য কৰ, অল্যাক কৰ, আশকতীয়া কৰ, ঘৃণীয়া কৰ। **Disability** *n.* want of power, disqualification অক্ষমতা, অপাৰগতা, নিৰ্যোগ্যতা।

Disabuse (ডিচ'এবিউজ্) *v. t.* to undeceive দোষ যুক্ত কৰ; ভাতি দূৰ কৰ, শুধাৰা।

Disadvantage (ডিচ'এড্'ভাণ্টেজ) *n.* loss of advantage, what is unfavourable অচল অসুবিধা, অসুবিধা, মন্ডিল, ঠেক; loss, injury হানি, ক্ষতি, অনিষ্ট। **Disadvantageous** *adj.* unfavourableness অচল অসুবিধাজনক, ক্ষতিজনক। —*ly adv.* অসুবিধাকৈ। —*ness n.*

Disaffect (ডিচ'এফেক্ট) *v. t.* to make unfriendly অসন্তুষ্ট কৰ, ভাল নোপোৱা কৰ। **Disaffected** *adj.* unfriendly, disloyal অসন্তোষীয়া, আৰ্থেজীয়া, বিতুষ্ট, ভক্তি নথকা। **Disaffection** *n.* want of affection, dislike, ill-will অসন্তোষ, খেপ, আৰ্থেজ, অগ্ৰীতি, বিৰোধ, অভক্তি **Disaffectionate** *adj.* আৰ্থেজীয়া।

Disafforest (ডিচ'-এফৰেষ্ট-) *v. t.* to reduce a state forest to common land চৰ্কাৰী বনকিত হাবিয়নি ৰাষ্ট্ৰতক খুলি দে।

Disagree (ডিচ'এগ্ৰি) *v. i.* to dissent অসম্মত হ; to differ অনৈক্য হ; to be unsuitable নুসুজ (যেনে **It disagrees with the stomach**=

পেটত ন্যূনত্বে।) **Disagreeable** *adj.* not agreeable অমিল; unpleasant বিবিক্তজনক, অপ্রীতিকৰ। **Disagreeableness** *n.* **Disagreement** *n.* difference অমিল, প্রভেদ, অনৈক্য; unsuitableness অনুপযোগিতা; dispute বিবাদ, কাঁজিয়া, মতান্তৰ।

Disallow (ডিচ্-এলাও) *v. t.* to refuse permission অসম্মত হ; to deny the authority of অগ্রাহ্য কৰ; to reject নামঞ্জুর কৰ, অনুমতি নেদে। **Disallowable** *adj.* not allowable নিষেধযোগ্য। **Disallowance** *n.* অগ্রাহ্য কৰণ, নামঞ্জুর; prohibition নিষেধ।

Disannul (ডিচ্-এনাল্) *v. t.* to annul completely একেবাৰেই বদ বা বহিত কৰ।

Disappear (ডিচ্-এপিয়েৰ) *v. i.* to vanish from sight অদৃশ্য হ, লোপ পায়, মাৰ যায়; নেদেখা হ, লুকা। **Disappearance** *n.* অদৃশ্য হওন; removal from sight অন্তৰ্ধান, গোপন ভাবে প্রস্থান।

Disappoint (ডিচ্-এপাইন্ট্) *v. t.* to deprive one of what is expected নৈবাশ কৰ, হতাশ কৰ, চোঁঠেঠীয়া কৰ। **Disappointment** *n.* defeat of hopes or expectation নিবাশা, ভগ্নমনোবোধ, হতাশ, কৃতকাৰ্য্য হব নোৱাৰি পোৱা লাগ।

Disapprobation (ডিচ্-এপ্রবেছন্) *n.* dislike নিন্দা, নামঞ্জুর।

Disapprove (ডিচ্-এপ্রভ) *v. t.* to regard as bad, to condemn বেয়া বোল, নশলাগ, নামঞ্জুর কৰ। (with of) **Disapproval** *n.* dislike নাপছন্দ, অসম্মত, অগ্রাহ্য, বেয়া বোলন।

Disarm (ডিজ-আৰ্ম) *v. t.* to deprive of arms নিৰস্ত কৰ; অস্ত্রসত্ত্ব কাটি ল।

Disarrange (ডিচ্-এৰেঞ্জ) *v. t.* to derange, to disorder খেলিমেলি কৰ, বিশৃঙ্খল কৰ, শানবান কৰ, বেমেজি কৰ। **Disarrangement** *n.* disorder খেলিমেলি, বেমেজি।

Disarray (ডিচ্-এৰে) *v. t.* to throw into disorder খেলিমেলি কৰ, বেমেজি কৰ, বিবস্ত্র কৰ।

Disassociate (ডিচ্-এচাচিয়েট) *v. t.* to disconnect things associated পৃথক কৰ, বেলেগ বেলেগ কৰ, লগ এৰ।

Disaster (ডিক্লেচ্টাৰ) *n.* a mishap, a sudden misfortune, calamity বিপর্যয়, বিপদ, দুর্ঘটনা, বিপত্তি, পয়মাল। **Disastrous** *adj.* calamitous, ruinous বিপত্তিজনক, দুর্ঘটনাপূৰ্ণ, পয়মালজনক।

Disavow (ডিচ্-এভাও) *v. t.* to disown, to deny অস্বীকাৰ কৰ, আঁসৈমাত। **Disavowal** *n.* denial আঁসৈ, অস্বীকাৰ।

Disband (ডিচ্-বেণ্ড্) *v. t.* or *v. i.* to disperse (especially of troops), to break up a band দলভঙ্গ কৰ, ভিন্নভিন্ন কৰ, এটা এটা কৰ বা হ। **Disbandment** *n.*

Disbar (ডিচ্-বাৰ্) *v. t.* to expel from the bar উকীল পদৰপৰা ওচা।

Disbelief (ডিচ্-বিলিফ্) *n.* refusal of belief অবিশ্বাস, অপ্রত্যয়, অসঙ্গত। **Disbeliever** *n.* অবিশ্বাসকাৰী।

Disbelieve (ডিচ্-বিলিভ্) *v. t.* to discredit অবিশ্বাস কৰ, অগ্রাহ্য কৰ।

Disburden or Disburthen (ডিচ্-বাৰ্ডেন্) to rid of a burden, to free বোজা ওচা, মুক্ত কৰ।

Disburse (ডিচ্-বাৰ্চ্) *v. t.* to pay out টকা খৰচ কৰ, টকা বিলি কৰ। **Disbursement** *n.* the act of paying out, the sum spent ব্যয়, খৰচ।

Disc or Disk (ডিক্) any flat round object, the face of a celestial body চক্ৰাকাৰ চেপেটা বস্তুৰ ওপৰ ভাগ, গ্ৰহমণ্ডল।

Discard (ডিস্কাৰ্ড্) *v. t.* to cast off, as not needed দলিয়াই পেলা, (তাঁচ খেলত), ফাচ্-দে; to reject অগ্রাহ্য কৰ, ত্যাগ কৰ, এৰ।

Discern (ডিছ-আৰ্ণ) *v. t.* to distinguish clearly, to judge ভাল-বেয়া বাছি ল, প্রভেদ কৰ, চকুৰে মন টলক, চকুৰে দেখি চিনিব বা বুজিব পাৰ। **Discernible** *adj.* that may be seen মনিব পৰা, বুজিব পৰা। **Discernment** *n.* act of discerning মনন; faculty of discerning বিবেচনা; judgement বিচার শক্তি, সজ্ঞা বুদ্ধি। **Discerning** *adj.* discriminating সলি-সিহান, সূক্ষ্মদৰ্শী, সুবুদ্ধিমান, টমক, ফুটমনিয়াৰ, বিবেচক।

Discharge (ডিচ্-ছাৰ্জ্) *v. t.* to unload ভাৰ

ঙটা, বোঝা নমা ; to set free মুক্ত কৰ, বেহাই দে, খালাচ কৰ ; to acquit নিৰ্দোষী বুলি এৰ ; to perform (as duties) কৰ্ম নিকাৰ কৰ ; to pay (as an account) ধাৰ বুজ, হিচাব নিকাশ কৰ ; to fire (as a gun) বন্দুক ফেৰ কৰ ; to dismiss from service কামৰ পৰা খেদা ; to let out বাজ কৰ, উলিয়াই পেলা। —*n.* act of discharging কাৰ্য্যনিৰ্বাহ ; unloading খালাচ ; release পৰিশোধ, মুক্তি, বিদায় ; dismissal বাজ কৰণ ; that which is discharged বিবিলাক বাজ কৰা হয়। To discharge an order = হুকুম হুগিত কৰ। নিৰ্বাহণ।

Disciple (ডিচাইপল্) *n.* a follower শিষ্য, ভক্ত ; an adherent to a faith শাৰিয়ণ।

Discipline (ডিচিপ্লিন্) *n.* training according to rules শৃঙ্খলা ; subjection to control ব্যৱহাৰিক শাসন প্ৰণালী ; order সূনিয়ম ; বান্ধনী punishment দণ্ড, শাস্তি ; severe training কঠোৰ শাসন। —*v. t.* to train, to bring under control শিক্ষা দে, শাসন কৰ, শাস্তি দি।
Disciplinarian *n.* কঠোৰ শাসনকাৰী।
Disciplinary *adj.* intended for discipline শাসনৰ উদ্দেশ্যে কৰা ; অনুশাসিত ; অনুশাসন।

Disclaim (দিচক্লেইম্) *v. i.* to disown, to renounce all claims to, to reject অস্বীকাৰ কৰ, আঁঠৈ মাড, অগ্ৰাহ কৰ। —*v. t.* to give up all claims (with in) দাবি পৰিত্যাগ কৰ, বন্ধ এৰি দে।
Disclaimer *n.* denial, disavowal অস্বীকাৰ, দাবি পৰিত্যাগ।

Disclose (ডিচক্লোজ্) *v. t.* to open মুকলি কৰ ; to reveal জাহিৰ কৰ, গুপ্ত কথা প্ৰকাশ কৰ।
Disclosure *n.* a revealing প্ৰকাশ, ব্যক্ত, জাহিৰ, জনাকাত কৰণ ; that which is revealed প্ৰকাশিত বিষয়।

Discolour (ডিচকালাৰ) *v. t.* to stain, to change the colour of, to disfigure বিবৰ্ণ কৰ, মলিন কৰ, বং বেতা কৰ, ঢেকা লগা, কলা কৰ।
Discoloured *adj.* stained মলিন, বিবৰণ।

Discomfit (ডিচকম্ফিট্) *v. t.* to disconcert নৈবাশ কৰ, অগ্ৰস্ত কৰ ; to defeat পৰাজয় কৰ।
(*pr. p.* Discomfiting ; *pa. p.* Discomfited)

Discomfiture *n.* a defeat পৰাজয়, পৰাভব, হাৰ।

Discomfort (ডিচকম্ফৰ্ট) *n.* want of comfort, uneasiness অসুখ, অশান্তি, কষ্ট, চাটফুট, কাল।

Discomfortable *adj.* causing discomfort কষ্টজনক, অশান্তিকৰ।

Discompose (ডিচকম্প'জ') *v. t.* disarrange, to disorder বেমেজালি কৰ, খেলিমেলি কৰ।

Disconcert (ডিচকনচাৰ্ট্) *v. t.* to deprive of harmony, to disturb গৰমিল কৰ ; to frustrate বাৰ্ঘ কৰ ; to confuse পেপুতা কৰ, অস্থিৰ কৰ, বিতত কৰ। —*n.* disunion অমিল।
Disconnect *v. t.* (with from) to separate আলগ কৰ, পৃথক কৰ।

Disconsolate (ডিচকনচ'লেট্) *adj.* without consolation, sad বিষাদমুক্ত, নৈবাশ, খেদমুক্ত, বিষন্ন, সন্তুনাৰহিত অনুজন।
Disconsolation *n.* বিষাদ, অসন্তোষ, অশান্তি।

Discontent (ডিচকন্টেন্ট) *n.* dissatisfaction, uneasiness অসন্তোষ, বিবত্তি। —*ed. adj.* dissatisfied অসন্তোষীয়া, বিতুষ্ট, অসুখীয়া। —*edly adv.* অসন্তোষ মনেৰে।
Discontentment *n.* dissatisfaction, ill humour অসন্তোষ, বিবত্তি, কৌহকাল।

Discontinue (ডিচকন্টিনিউ) *v. t.* to cease, to leave off, to stop কৰিবলৈ এৰ, হুগিত কৰ, আক নকৰ। —*v. i.* to cease ক্ষান্ত হ।

Discontinuance *n.* a ceasing ক্ষান্তি, বিৰাম, নিবৃত্তি, এৰণ, ক্ষতিক্ষণ।
Discontinuous *adj.* not continuous, separated বেগাচোৰোকা, এবাধৰা।

Discord (ডিচকৰ্ড্) *n.* disagreement, strife অমিল, বিবাদ, অনৈক্য।
Discordance *n.* disagreement অনৈক্য, অমিল।
Discordant *adj.* without concord, inconsistent অমিল, অসঙ্গত, অসংলগ্ন, লাগবান্ধ নোহোৱা ; harsh কৰ্কশ, কঠুৱা, ডালমান নোহোৱা।

Discount (ডিচকাউট্) *n.* deduction of a sum in advancing money on a bill ; an allowance ডিচকাউট, ওপৰজি, যট্টা, বাধ। —*v. t.* to allow discount বাট্টা দে ; to advance money deducting interest আগেৰে বাঢ়ি লৈ

ধন ধাৰে দে; to put a reduced value on
মূল্য কমাই ধৰ; কিছু বাদ দি ধৰ। At a
discount=below par কম দৰত; super-
fluous, depreciated in value মূল্য হ্ৰাস; দৰ
কমত।

Discourtenance (ডিচ্কাউটিনেন্স) *v. t.* to
abash, to discourage নিষেধ কৰ, নিকংসাই
কৰ, পৰাস্থ কৰ।

Discourage (ডিচ্কাৰেজ) *v. t.* to dishearten, to
depress নিকংসাই কৰ, নিবারণ কৰ, হাক দে, মন
ভাং। **Discouragement** *n.* act of discourag-
ing, dejection নিকংসাই। **Discouraging** *adj.*
disheartening মন ভঙ্গা, মন-গা নুখা; উৎসাহ
নলগা।

Discourse (ডিচ্কাৰ্চ) *n.* conversation, speech
কথাবাৰ্তা, কথোপকথন, আলাপ; a treatise, a
sermon উপদেশপূৰ্ণ উক্তি, ধৰ্মবিষয়ক উপদেশ।
—*v. i.* to converse, to reason কথাবাৰ্তা হ,
আলোচনা কৰ, কোৱাকুই কৰ। **Discursive**
adj. কথোপকথন বিষয়ক।

Discourteous (ডিচ্কাৰ্টীচ) *adj.* uncivil অভদ্র,
চহা, হট্টা; rude অসভা; সৌজস্বহীন।

Discover (ডিচ্কাভাৰ) *v. t.* to uncover, to
find out, to make known আবিষ্কাৰ কৰ,
উলিয়া, প্রকাশ কৰ, সন্ধান পাই, বাহিৰ কৰ। **Dis-
covery** *n.* the act of finding out প্রকাশ;
প্রকট কৰা; disclosure আবিষ্কাৰ, বাহিৰ কৰণ।
Discoverer *n.* আবিষ্কাৰক, উলিয়াওঁতা।

Discredit (ডিচ্ক্রেডিট) *n.* want of credit,
ill repute বদনাম, অখ্যাতি, অনাদৰ, উলাই।
—*v. t.* to refuse belief in উলাই কৰ, অবিশ্বাস
কৰ; to disgrace মিছা পেলা, অপমান কৰ।
Discreditable *adj.* disgraceful নিন্দনীয়,
অখ্যাতিজনক।

Discreet (ডিচ্ক্রিট) *wary, prudent* বিবেচক,
সতর্ক, ভৱতাল, টিমক।

Discrepancy (ডিচ্ক্ৰেপেন্সি) *n.* variance of
facts, disagreement অমিল, অনৈক্য, কম-
বেচি। **Discrepant** *adj.* contrary ভিন্ন, অমিল,
বিশৰীত।

Discrete (ডিচ্ক্রিট) *adj.* separate পৃথক, স্বতন্ত্ৰ
having discernment সুবিবেচনাপূৰ্ণ; prudent

বিচক্ষণ। (opposite Concrete)। **Discrete**
adj. disjunctive বিযোগক, প্রভেদজনক।

Discretion (ডিচ্ক্রিছন) *n.* prudence, liberty
to act at pleasure বিবেচনা, ইচ্ছামতে কোনো
কাম কৰিবলৈ ক্ষমতা, মতামত। At discretion
=নিজ বুদ্ধিত, নিজৰ বিবেচনা মতে। Age or
year of discretion=সাবালক অৱস্থা, বোধহোৱা
অৱস্থা বয়ঃপ্রাপ্ত কাল। Be at one's discretion
=কাৰো অধীন বা তলতীয়া হৈ চল। To
surrender at discretion=বিনা সপ্তে শত্ৰুৰ
হাতত আত্মসমর্পণ কৰ। **Discretionary** *adj.*
left to discretion ইচ্ছাধীন, অবাধিত, ইচ্ছামত,
স্ববিবেক।

Discriminate (ডিচ্ক্রিমেনেট) *v. t.* to distin-
guish, to select from others প্রভেদ কৰ,
ভাল বেয়া বাছ, গুণাগুণ ঠাৱৰা বা বিচাৰ কৰ।
—*v. i.* to make difference প্রভেদ বুজা।
Discriminating *adj.* discerning সূক্ষ্মদৰ্শী,
সুবিবেচক শাল চকুৱা।

Discrimination (ডিচ্ক্রিমেনেছন) *n.* acuteness
সূক্ষ্মদৃষ্টি; discernment প্রভেদ জ্ঞান, বিবেচনা,
দোষগুণ বিচাৰ কৰা শক্তি, ভাল বেয়া বোধ। **Dis-
criminative** *adj.* marking distinction প্রভেদ
বুজুৱা, প্রভেদদৰ্শী, বিত্তিমকাৰী।

Discursive (ডিচ্কাচিভ্) *adj.* desultory, roving,
digressive লৰিমুৱা, এটা এবি এটাভ ধৰা,
অসম্বন্ধ; proceeding regularly to arrive at
a conclusion যুক্তিপূৰ্ণ।

Discursion (ডিচ্-কাৰ্চন) *n.* act of reasoning
মীমাংসা; desultory talk লাগবান্ধ নোহোৱা
কথাবাৰ্তা।

Discus (ডিচ্কাচ) *n.* disc মণ্ডল, মৰল, ঢক।

Discuss (ডিচ্কাচ্) *v. t.* to examine in detail,
to debate তর্কবিতর্ক কৰ, মীমাংসা কৰ, আলচ
কৰ, গৰামিল কৰ; চৰ্চা।

Discussion (ডিচ্কাছন) *n.* debate তর্কবিতর্ক,
বিচাৰ মীমাংসা, আলচ, গুণাগুণা, গলাগোপা।

Discussive (ডিচ্কাচ-চিভ্) *adj.* able to dis-
cuss বিচার্ণ, আলোচনীৰ; tending to dis-
perse tumours গাৰ টেমুনা ভাল কৰিব পৰা,
টেমুনা গুহুৱা।

Disdain (ডিচ্ডেইন্) *v. i.* to scorn, to think

unworth অকামিলা বোল, এলা, নিন্দা কৰ, ঘৃণা কৰ। —*n.* scorn, haughtiness ঘৃণা, অহংকা, দস্তালি। *Disdainful adj.* scornful, haughty ঘৃণাজনক, নিন্দনীয়, দাত্তিক, অহংকাপূৰ্ণ।

Disease (ডিচ্-জিচ্) *n.* ailment, mental or bodily disorder বেমাৰ, নৰিয়া, ব্যাধি, ৰোগ।

Diseased *adj.* affected with disease কণীয়া, বেমাৰী, কয়।

Disembark (ডিচ্-এম্-বাৰ্ক) *v. t.* to go on shore to land, to put on shore বামলৈ নমা, জাহাজ বা নাবৰ পৰা মালবন্ত, মানুহ বামলৈ তোল বা নমা। —*v. i.* to land বামলৈ নাম। **Disembarkation** *n.* a landing or going ashore বামলৈ নামন, অৱতৰণ।

Disembarrass (ডিচ্-এম্-বেৰেচ) *v. t.* to free from perplexity বিপদৰ পৰা উদ্ধাৰ কৰ, ব্যাকুলতা দূৰ কৰ।

Disembody (ডিচ্-এম্-ডি) *v. i.* to take away from the body গাৰ পৰা একত্ৰা, দেহযুক্ত কৰ; to disband সৈনিক দলৰ পৰা খেদা।

Disembowel (ডিচ্-এম্-বাবেল) *v. t.* to take out bowels of পেয়ু কাচ, ডুক বাজ কৰ, নাড়ীডুক উলিয়া।

Disemploy (ডিচ্-এম্প্লয়) *v. t.* to deprive of employment কামৰ পৰা ওচা।

Disencumber (ডিচ্-এনকম্বাৰ) *v. t.* to disburden ভাৰ মুক্ত কৰ, ৰোজা ওচা। (**Disencumbrance** *n.*), **Disencumbered estate Act**=খণযুক্ত জমিদাৰী বিষয়ক আইন।

Disengage (ডিচ্-এন্-গেজ) *v. t.* to free from an engagement, to set free বন্দনত ভজ কৰ, অবাধি দে, মুক্ত কৰ, ৰোজোলা; to separate আলগ কৰ। **Disengagement** *n.* release, leisure মুক্তি, অৱসৰ।

Disennoble (ডিচ্-এনবল) *v. t.* to degrade অপদত্ত কৰ, ওখপদৰ পৰা নমা।

Disenrol (ডিচ্-এন্-ৰল) *v. t.* to remove from a roll নাম কাট।

Disentail (ডিচ্-এন্টাইল) *v. t.* to break or remove the entail of an estate উত্তৰাধিকাৰীয়ে যাতে সম্পত্তি বিক্ৰি কৰিব নোৱাৰে সেই ব্যৱস্থা ভজ কৰ বা ভাৰ পৰা মুক্ত হ।

Disentangle (ডিচ্-এন্টেক্‌জল্) *v. i.* to free from entanglement or disorder বিজড়িত অবস্থা অথবা বিশৃঙ্খলাৰ পৰা মুক্ত হ; to unravel জট বা গাঁথি খোল।

Disenthral (ডিচ্-এন্থেৰল্) *v. t.* to free from bondage দাসত-শৃঙ্খলাৰ পৰা মুক্ত হ।

Disentitle (ডিচ্-এন্টাইটল্) *v. t.* to deprive of title স্বত্ব ৰহিত কৰ, অনুপযুক্ত কৰ।

Disentomb (ডিচ্-এন্-টম্) *v. t.* to remove from a tomb কবৰ খানি উলিয়া।

Disentrance (ডিচ্-এন্-ট্ৰেঞ্চ) to awaken from a deep sleep or meditation ধ্যান ভজ কৰ, টোপনি ভাং।

Disestablishment *n.* the act of taking away what has been established এবাৰ স্থাপিত হোৱা বা পতা বন্ত উঠাই দিয়াটো, পতাভজা।

Disfavour (ডিচ্-ফে'ভাৰ) *n.* dislike, displeasure অসন্তোষ, নিগ্ৰহ, বেয়া পোৱা। —*v. t.* to withhold favour from বেয়া পা, মৰম কৰিবলৈ এব, অনাদৰ কৰ।

Disfeature (ডিচ্-ফিছাৰ) *v. t.* to mar the features of আকৃতি বিকৃত কৰ; to deface চেহেৰা হানি কৰ।

Disfigure (ডিচ্-ফিগাৰ) *v. t.* to deform, to deface দেখিবলৈ বেয়া কৰ, কুকণ কৰ, আগঠী কৰ। —*n.* **Disfigurement, disfiguration.**

Disforest *v. t.* to strip of trees, to disafforest হাবি নোহোৱা কৰ, কাঠনি ওচাই আবাদ যোগ্য কৰ।

Disfranchise (ডিচ্-ফ্ৰেঞ্চিচ্) *v. t.* to deprive of the rights of voting for an M. P. মহাসভালৈ প্ৰতিনিধি পঠাৰ পৰা ক্ষমতা ৰহিত কৰ, ক্ষমতা কাঢ়ি ল।

Disgorge (ডিচ্-গৰ্জ) *v. t.* to discharge from the throat, to vomit উকুলিয়াই পেলা।

Disgrace (ডিচ্-গ্ৰেচ্) *n.* state of being out of grace or favour, dishonour ঘৃণা, অপমান, খিলিজাৰ। —*v. t.* to bring disgrace or shame upon লাজ দে, ঘৃণাম কৰ, অনাদৰ কৰ।

Disgraceful *adj.* dishonourable, causing shame নিন্দনীয়, লাজ লগা, অপমানজনক, অখ্যাতিকৰ।

Disguise (ডিচ্‌গাইজ্) *v. t.* to change the appearance of, to dissemble হদ্দবেশ ধৰ, ভেগহন কৰ, ভাতনা কৰ, গোপন কৰ। —*n.* a false appearance হদ্দবেশ, ভেগহন।

Disgust (ডিচ্‌গষ্ট) *n.* distaste, dislike, loathing আমনি, বিৰক্তি, অনিচ্ছা, ঘৃণা। **Disgusting** *adj.* provoking dislike আমনি লগা, বিৰক্তিজনক, বিচ্চিনা লগা।

Dish (ডিছ) *n.* a plate, the food in a dish থাল, থালত দিয়া আহাৰ, ভোজনপাত্ৰ। **Dish up** = to serve up old material cooked anew বাহিবল নষ্টক খাবলৈ ফিজাই দে।

Dishearten (ডিচ্‌হাৰ্টেন) *v. t.* to discourage, to depress হতাশ কৰ, নিকংসাং কৰ। **Disheartened** *adj.* depressed হতাশ, নিকংসাং।

Dishevel (ডিছেভেল্) *v. t.* to disorder the hair চুলি আউলবাউল কৰ।

Dishonest (ডিচ্‌অনেষ্ট) *adj.* not honest, insincere অসৎ, কপটী, অস্বাস্থ্য।

Dishonesty (ডিচ্‌নেষ্টি) *n.* want of honesty কুচিলা স্বভাৱ, প্রবঞ্চনা, অস্বাস্থ্য।

Dishonour (ডিচ্‌অনাৰ) *v. t.* to disgrace, to reduce অপমান কৰ, অপদস্থ কৰ, বেছৰমত কৰ, অধ্যাতি কৰ, অনাদৰ কৰ, ধৰ্মাঘ কৰ, ভ্ৰষ্টকৰ, সতীত্ব নষ্ট কৰ; to treat with indignity হেয় কৰ, লাজ দে; to refuse payment, as of cheque হতি অগ্রাহ কৰ।

Dishonourable *adj.* disgraceful লজ্জাজনক, নিন্দনীয়, অপমানজনক, অমৰ্য্য।

Disillude (ডিচ্‌ইলিড্) *v. t.* to free from illusion ভ্ৰান্তি দূৰ কৰ। **Disillusion** *n.* freeing from illusion ভ্ৰান্তি দূৰ কৰ।

Disinclination (ডিচ্‌ইনক্লিনেশন্) *n.* unwillingness অনিচ্ছা।

Disincline (ডিচ্‌ইনক্লাইন্) *v. t.* to turn away inclination from অনচ্ছুক কৰ। **Disinclined** *adj.* averse অনচ্ছুক, অমত।

Disincorporate (ডিচ্‌ইনকৰ্পৰেট্) *v. t.* to deprive of corporate rights কোম্পানীৰ স্বত্ব বহিত কৰ।

Disinfect (ডিচ্‌ইন্‌ফেক্ট্) *v. t.* to free from infection, to purify সৌচৰ্য্য ব্যাধি লাগিব নোৱাৰা

কৰ, সংক্ৰামক ৰোগৰ পৰা মুক্ত কৰ, সৌচৰ্য্য ব্যাধি ওচা, বিতৰ্ক কৰ। **Disinfectant** *adj. n.* ব্যাধি নিবাৰক ঔষধ। **Disinfection**.

Disinherit (ডিচ্‌ইনহেৰিট্) *v. t.* to deprive of an inheritance পৈতৃক সম্পত্তিৰ পৰা বঞ্চিত কৰ, উত্তৰাধিকাৰী স্বত্ব বহিত কৰ। **Disinheritance** *n.* উত্তৰাধিকাৰী স্বত্ব লোপ কৰণ।

Disinter (ডিচ্‌ইন্টাৰ) *v. t.* to take out of a grave কবৰৰ পৰা খানি উলিয়া। **Disintegrate** *v. t.* to separate into parts মূল অংশবিলাক আগল কৰ; to break up ভোৰৰ ভোৰৰ কৰ।

Disinterested (ডিচ্‌ইণ্ডাৰেষ্টেড্) *adj.* having no interest, impartial নিঃস্বার্থপৰ, সম্পর্ক বহিত, অপক্ষপাতী, নিৰপেক্ষ। —*n.* **Disinterestedness** *adv.* **Disinterestedly** নিৰপেক্ষভাৱে।

Disjoin (ডিচ্‌-জইন্) *v. t.* to separate what has been joined জোৰা সোলোকা, জোৰা মুকলি কৰ। **Disjoin** *v. t.* to separate joints গাঁথি মোকোলা, বেলেগ কৰ।

Disjointed (ডিচ্‌-জইণ্ডেড্) *adj.* unconnected, incoherent অসংলগ্ন, বাহু নথকা।

Disjunct (ডিচ্‌জাংক্ট্) *adj.* disjointed পৃথক, আগল। **Disjunctive** *adj.* disjoining বিয়োজক, পৃথক বোধক। —*n.* a word which disjoined বিয়োজক, অব্যয় লব্ধ।

Disk see **Disc**

Dislike (ডিচলাইক্) *n.* to have an aversion to বেহা পা, ঘৃণা কৰ। —*n.* disinclination, aversion অনিচ্ছা, ঘৃণা।

Dislocate (ডিচ্‌লকেট্) *v. t.* to displace, to put out of joint স্থানান্তৰিত কৰ, হোঁহকা, জোৰা সোলোকা, আচল ঠাইৰ পৰা আঁতৰ কৰ। **Dislocation** *n.* displacement স্থানান্তৰিত কৰণ।

Dislodge (ডিচ্‌লড্জ্) *v. t.* to drive from a place of hiding or rest থকা ঠাইৰ পৰা খেদা, চোতৰ পৰা খোদ দে।

Disloyal (ডিচ্‌লয়েল্) *adj.* not loyal, faithless, treacherous ৰাজদ্রোহী, বিশ্বাসঘাতক। **Disloyalty** *n.* want of fidelity ৰজাৰ প্রতি অত্ৰিতি, বিশ্বাসঘাতকতা।

Dismal (ডিঙ্কমেল) *adj.* gloomy, scornful, dark অন্ধকার, আন্ধার, নিবানন্দ, বিষাদিত, নির্জন, যোপযম। **Dismals** *n.* (*pl.*) mournings শোক-চিহ্নবিলাক।

Dismantle (ডিচ্-মেন্টল) *v. t.* to strip, to raze the fortification উৎস কৰ, লঠঠং কৰ, ভাঙি পেলা।

Dismay (ডিচ্-মে) *v. t.* to discourage, to terrify ভয়ভূতা, হতাশ কৰ। —*n.* loss of courage ভ্রাণ, ভয়ভূতা, ভয়কুলতা, বিচেটী, বিস্ময়।

Dismember (ডিচ্-মেম্বাৰ) *v. t.* to separate limb from the body অঙ্গচ্ছেদ কৰ, ভোঁধৰ ভোঁধৰ কৰ; to divide up a country দেশ ভাগ কৰ। —*n.* Dismemberment.

Dismiss (ডিচ্-মিচ) *v. t.* to send away বিদায় দে, পঠিয়াই দে; to remove from office বৰ্খাস্ত কৰ, কামবপৰা ওচা; to reject as a suit ডিচ্-মিচ কৰ, নামঞ্জুৰ কৰ। **Dismissal** *n.* পদচ্যুতি, বৰ্খাস্ত।

Dismount (ডিচ্-মাইট) *v. i.* to come down নাম, ঘোঁৰাবপৰা নাম। —*v. t.* unhorse, to overthrow ওপৰবপৰা নমা, ঘোঁৰাবপৰা পেলাই দে।

Disobedient (ডিচ্-অবিডিঅয়েন্ট) *adj.* refusing to obey অবাধ্য, উদত্ত, কথা নুতনা। **Disobedience** *n.* violation or neglect of orders হুকুম অমান্য কৰণ, অবাধ্যতা, উলঙ্ঘা।

Disobey (ডিচ্-অবে) *v. t.* to refuse to do what is ordered হুকুম নেমান, অমান্য কৰ, লঙ্ঘন কৰ, হাক্‌বচন নুতন, অবজ্ঞা কৰ।

Disoblige (ডিচ্-অবলাইজ) *v. t.* to fail to oblige পৰাযুখ কৰ, মনত বেয়া লগা, নিৰাশ কৰ, মুখ হৰ। **Disobliging** *adj.* unkind, not obliging মুখৰা, পোৰ নুত্ৰা, একাচেকা।

Disorder (ডিচ্-অৰ্ডাৰ) *n.* confusion, disturbance বেমেজালি, বিশৃঙ্খল, ধুমধুপাল, গোলমাল; disease বেমাৰ, গাৰ অসুখ। —*v. t.* to disarrange, to disturb বেমেজালি কৰ, বিশৃঙ্খল কৰ, থানবান কৰ; to cause disease গা অসুখ কৰ।

Disorderliness (ডিচ্-অৰ্ডালি-নেচ) *n.* state of being disorderly খেলিমেলি অৱস্থা, বেমেজালি।

Disorderly (ডিচ্-অৰ্ডালি) *adj.* out of order,

confused; lawless, vicious খেলিমেলি বিশৃঙ্খল, উদত্ত, কাঁজিয়াখোৰ, উশৃঙ্খল, অনাচাৰী। **Disorderly house Act**=বেতালগৰ বিঘৰক আইন। **Disorderly house**=a brothel বেতালগৰ।

Disorganise (ডিচ্-অৰ্গেনাইজ) *v. t.* to destroy the organic structure of বিকলাজ কৰ, হবলী লৰা; to disorder থানবান কৰ; বেমেজালি কৰ।

Disorganisation (ডিচ্-অৰ্গেনাইজেশ্বন) *n.* breaking up of order or system বেমেজালি, বিশৃঙ্খলতা।

Disown (ডিচ্-অ'ন্) *v. t.* to renounce, to deny অস্বীকাৰ কৰ, নুৎ কৰ, আঁসৈ মাত।

Disparage (ডিচ্-পেৰেজ) *v. t.* to undervalue, to take slightly of উপলুকা কৰ, অনাদৰ কৰ, একা, মনওঁচ, অকামিলা বোল। **Disparagement** *n.* act of disparaging অবজ্ঞা, নিন্দা, অনাদৰ। **Disparagingly** *adv.* উপলুকা কৰি, অবজ্ঞা কৰি।

Disparity (ডিচ্-পেৰেটি) *n.* inequality অসমানতা, বিবোধতা, বৈষম্য, হান-ভেটি।

Dispart (ডিচ্-পাৰ্ট) *v. t.* to separate, to divide ভাগ ভাগ কৰ, ফাল, ভিটাছিট কৰ। —*n.* difference of thickness of the barrel of a gun বন্দুকৰ নলৰ ডাঠ পাতল জোৰ।

Dispassion (ডিচ্-পেছন্) *n.* freedom from passion শান্ত প্রকৃতি, মনৰ স্থিৰতা।

Dispassionate (ডিচ্-পেছনেট) *adj.* cool, clam, impartial হিৰ, জুৰ, শান্ত, নিৰপেক্ষ, বাগজাল নোহোৱা।

Dispatch same as Despatch.

Dispel (ডিচ্-পেল্) *v. t.* to drive away দূৰ কৰ, তিবোহিত কৰ, খেদাই দে। (L. *dis*=away; *pellere*=to drive)।

Dispensable (ডিচ্-পেন্ চেবল্) *adj.* that may be dispensed with ত্যাগ কৰিব পৰা, ভগাই দিব পৰা।

Dispensary (ডিচ্-পেন্ চেৰি) *n.* a place where medicines are given away gratis ডিস্পেন্-কেৰী, ডাক্তৰখানা, দাতব্য ঔষধালয়।

Dispensation (ডিচ-পেন-চেশন্) *n.* distribution, various methods of God's dealing with His creatures বিতৰণ, বিলাই দিয়া কাম, ঐশ্বৰিক ব্যৱস্থা, বিধি নিবন্ধন; permission to neglect a rule অবিহিত কাম কৰিবৰ অনুমতি। **Dispensatory** *n.* a book containing medical prescriptions চিকিৎসা নিদান।

Dispense (ডিচপেন্) *v. t.* to deal out in portions ভগাই দে; to distribute বিলাই দে; to administer হুকুম জাৰি কৰ, বিধান দে। **Dispense with**=to do without বহিত কৰ, ওচা, এৰি দে, নোহোৱাকৈ চলা। **He has dispensed with his services**=তেওঁক তেওঁৰ কামৰপৰা ওচালে।

Dispeople (ডিচ-পিপল্) *v. t.* to depopulate জলশূন্য কৰ।

Disperse (ডিচ-পাৰ্চ) *v. t.* to scatter, to diffuse সিঁচৰতি কৰ, খানবান কৰ, বিয়পা; to drive asunder বেমেৰি কৰ; to cause to vanish ধোম। —*v. i.* to separate, to vanish এটা এটা হ, বিলোপ হ, বিসৰ্জন দে।

Dispersion (ডিচ-পাৰ্চন) *n.* state of being scattered উজাৰ, সিঁচৰতি, বেমেৰি। (*medi.*) removal of inflammation উষ্মা বা পোৰণি জামৰা। —*adj.* **Dispersive**.

Dispirit (ডিচ-শিৰিট্) *v. t.* to discourage হতাশ কৰ, নিকংসাহ কৰ, মনভাঙ, মনকৈচ খুৱা। **Dispirited** *adj.* dejected হতাশ, নিকংসাহ। —*ly adv.* নিকংসাহ হৈ।

Displace (ডিচ-প্লেচ) *v. t.* to put out of place, to remove স্থানান্তৰ কৰ, আঁতৰ কৰ, পদচ্যুত কৰ; to disarrange বিশৃঙ্খল কৰ। **Displacement** *n.* the act of displacing আঁতৰ কৰণ, স্থানচ্যুতি।

Displant (ডিচ-প্লেণ্ট) *v. t.* to remove from where it was once planted উৰ্দ্ধালি পেলা; to drive from an abode খেদাই দে।

Display (ডিচ-প্লে) *v. t.* to exhibit, to spread out মুকলি কৰি দেখুৱা, প্ৰকাশ কৰি দেখুৱা; to make prominent উত্তৰ আখৰেৰে চোপা কৰ। —*n.* exhibition, show দেখুওৱা, প্ৰদৰ্শন, আড়ম্বৰ, ফিৰতাহি। **Displayer** *n.* দেখুৱাওঁতা, প্ৰদৰ্শক।

Displease (ডিচ-প্লিজ) *v. t.* to offend অসন্তুষ্ট কৰ, ঘাটি লগা, ঘোকেচা লগা, খং তোলা। **Displeased** *pa. adj.* vexed অসন্তুষ্ট, বিতুষ্ট, কুৰাৰি।

Displeasure (ডিচ-প্লেজাৰ) *n.* anger, cause of annoyance, dissatisfaction বোঁহ, অসন্তোষ, জেঙ্গা, খং, বিৰক্তি।

Disport (ডিস্পৰ্ট) *v. t. or v. i.* to amuse one's self আপোনা আপুনি ধেমালি কৰ, বং কৰ; to move in gaiety গা মেলাই ফুৰ, ধুন পেচ মাৰি ফুৰ।

Dispose (ডিচপজ) *v. t.* to arrange সজাই থ; to make over by sale, gift etc. বফা কৰ, দি দে; to apply to certain purpose কোনো কামত লগা; to incline প্ৰযুক্তি জন্মা, কৰিব খোজ, ইচ্ছাকৰ। **I am not disposed to do this**=মই এইটো কৰিব নোখোজো। **He has disposed of his properties**=তেওঁৰ সম্পত্তি-বিলাক দান বিক্ৰী কৰি বফা কৰিলে। **The case has been disposed of**=মোকদ্দমা নিষ্পত্তি হল। **He is not well disposed towards me**=তেওঁ মোক ভাল নেপায়, তেওঁ মোক দেখিব নোৱাৰে। **Man proposes God disposes**=মানুহে পাতে ঈশ্বৰে ভালে।

Disposal (ডিচপজেল) *n.* the act of disposing, power of bestowing, management বফা, নিষ্পত্তি, পৰিচালন, দিবপৰা ক্ষমতা, দিহা লগাই থওন। **At his disposal**=তেওঁৰ হাতত, তেওঁৰ ইচ্ছাধীনত।

Disposition (ডিচপজিশন্) *n.* order, arrangement বন্দবস্ত, দিহা, শৃঙ্খলা; natural tendency প্ৰকৃতি গত, গঢ়গতি, স্বভাব, মনৰ ভাব; inclination ইচ্ছা; a conveyance হস্তান্তৰ কৰণ।

Dispossess (ডিচ-পজেচ) *v. t.* to put out of possession বেদখল কৰ। **Dispossession** *n.* বেদখল।

Dispraise (ডিচ-প্ৰেইজ) *v. t.* to blame নিন্দা কৰ, বিকৰ্ণন কৰ। —*n.* blame, reproach নিন্দা, বিকৰ্ণন।

Disproof (ডিচ-প্ৰুফ) *n.* refutation অপ্ৰমাণ, বিপৰীত প্ৰমাণ।

Disproportion (ডিচ্-প্র'প'ৰশন্) *n.* want of proportion, inequality আকোণ, বিকোণ, আটোঙা, অসমান। —*v. t.* to make unsuitable আকোণ কৰ। **Disproportionate** *adj.* unequal, unsymmetrical অমিল, অসমান, আকোণ। —*ly adv.* আকোণাঠক।

Disprove (ডিচ্-প্রভ) *v. t.* to prove to be false অপ্রমাণ কৰ, মিছা বুলি প্রমাণ কৰ; to refute প্রমাণ খণ্ডন কৰ।

Dispute (ডিচ্-পিউট্) *v. t.* to oppose by argument, to contend for প্রতিবাদ কৰ, আপত্তি কৰ, ওজৰ কৰ; to call in question মিছা বুলি প্রমাণ কৰ, নহয় বোল। —*v. i.* to argue, to debate তর্ক কৰ, তর্ক বিতর্ক কৰ, উত্তৰা-উত্তৰি কৰ। —*n.* a contest in words তর্ক, উত্তৰা-উত্তৰি; a quarrel বিবাদ, আপত্তি, কল্ল। **Disputed** *adj.* বিবাদীয়, বিবাদী; having a dispute. **Beyond dispute** = certainly নিঃসন্দেহ, নিশ্চয়। **Disputable** *adj.* that may be disputed আপত্তিজনক, বিবাদমূলক। **Disputation** *n.* a controversy, a contest বিবাদ, তর্ক, তর্ক।

Disqualify (ডিচ্-কোৱেলিফাই) *v. t.* to make unfit অনুপযুক্ত কৰ, গব্ৰাহক কৰ, অযোগ্য কৰ, অনাইকৰণ। **Disqualification** *n.* anything that disqualifies দোষ, অনুপযুক্ততাৰ কাৰণ, অণুণ অনইতা।

Disquiet (ডিচ্-কোৱাইয়েৎ) *v. t.* to make uneasy, to disturb বিচেষ্টা কৰ, জোকা, অস্থিৰ কৰ। —*n.* want of quiet, uneasiness অশান্তি, ব্যাকুলতা।

Disquietude (ডিচ্-কোৱাইয়েটিউড্) *n.* uneasiness অশান্তি, চাটি-কুটি, ইচাট-বিচাট, কৌতুকাল।

Disquisition (ডিচ্-কুইজিছন্) *n.* a careful inquiry যুক্তিপূৰ্ণ আলোচনা, বিচাৰ; an essay বচনা।

Disregard (ডিচ্-বিগাৰ্ড্) *n.* slight, want of attention; neglect আওকাণ, উলাই, অহজা, অমনোযোগ। —*v. t.* to pay no attention আওকাণ কৰ, উলাই কৰ, নোমান, অহজা কৰ, হেয় কৰ, অগ্রাহ কৰ; to slight; to pay no heed.

Disrelish (ডিচ্-বেলিছ) *v. t.* to dislike the

taste of দুখত ভাল নেলাগ, বেয়া পা, অকচি কৰ। —*n.* distaste, disgust dislike অকচি, আনন্দি, অনিচ্ছা।

Disrepair (ডিচ্-ৰিপেয়াৰ) *n.* state of being out of repair বেয়ামত নোহোৱা অৱস্থা; bad condition for want of repairs বেয়ামত নোহোৱা বাবে বেয়া অৱস্থা।

Disrepute (ডিচ্-ৰিপিউট্) *n.* dishonour, discredit অখ্যাতি, অপৰাধ, বদনাম। (also **Disreputation** *n.*) **Disreputable** *adj.* disgraceful অখ্যাতিকৰ, নিন্দনীয়, বদনামী।

Disrespect (ডিচ্-ৰেচ্-পেট্) *n.* discourtesy, want of respect অসন্মান, অনাদৰ, অপমান, অশিষ্টতা।

Disrespectful *adj.* uncivil অশিষ্ট, অতৰ, সন্তৰ নজন। **Disrespectfully** *adv.* অসন্তৰমকপে, অসন্মান কৰি।

Disrobe (ডিচ্-ৰ'ব্) *v. t.* to undress বিবস্ত্ৰ কৰ, সাজ সোৱালোকা।

Disrupt (ডিচ্-ৰাণ্ড্) *v. t.* to burst asunder ফুটা, হুফাল কৰ। **Disruption** (ডিচ্-ৰণ-শন্) *n.* the act of breaking asunder ফাটন ফুটন, বিধাৰণ; breach ৰোহকাল।

Dissatisfaction (ডিচ্-চেটিচ-ফেঞ্চন্) *n.* discontent, uneasiness অসন্তোষ, বেজাৰ। **Dissatisfactory** *adj.* causing discontent অসন্তোষজনক, বিবক্তিকৰ।

Dissatisfy (ডিচ্-চেটিচফাই) *v. t.* to displease অসন্তোষ জনা, বেজাৰ লগা, বিতুষ্ট কৰ। **Dissatisfied** *adj.* discontented, not pleased বিতুষ্ট, অসন্তোষীয়া, নাবাজ।

Dissect (ডি-চেট্) *v. t.* to cut asunder, to divide and examine হুফাল কৰ, ফালি দিবিচা; to analyze ভাগলৈ পৰীক্ষা কৰ। **Dissection** *n.* the art of cutting into parts an animal for examination মৰা শ ফালি পৰীক্ষা কৰণ, শৱ দেহ ব্যৱচ্ছেদ। **Dissector** *n.* মৰা শ ফালি পৰীক্ষা কৰোঁতা।

Dissemble (ডিচেম্বল্) *v. t.* to conceal real views, to disguise ভাণ্ডনা কৰ, গোপন কৰ, হুজ কৰ, ফাকট কৰ। —*v. i.* to assume a false

appearance ভাও জোৰ; to dissimulate আত্মকা
ভাৰ।

Disseminate (ডিচ-চেমি-নেট্) *v. t.* to sow, to
spread abroad, to diffuse সিঁচ, বহলা, বড়া।

Dissemination *n.* act of propagating, as seed
ব্যাপ্তি, বৃদ্ধি, বাঢ়ন, বিস্তাৰ।

Dissension (ডিচ-চেন-শন্) *n.* disagreement,
discord বিবাদ, মতভেদ, কলহ।

Dissent (ডিচ-চেন্ট) *v. i.* to differ (with
from); to disagree অমত হ, অসম্মত হ। —*n.*

difference of opinion মত-ভেদ, অমত; a
protest আপত্তি, বিমতি। **Dissenter** *n.* a
nonconformist ভিন্নমতাবলম্বী।

Dissentient (ডিচ-চেন্-চিয়েন্ট) *adj.* disagreeing
বিবোধী, অসম্মত, বেলেগ মতৰ। —*n.* one
who disagrees মতভেদী লোক, যি অমত হয়।

Dissertation (ডিচ-চাৰ-টেমন্) *n.* a discourse, a
treatise এবছ, বাণানুবাদ, আলোচনী।

Disservice (ডিচ-চাৰ্ভিচ্) *n.* injury, mischief
হানি, অপকাৰ।

Dissever (ডিচ-চেভাৰ) *v. t.* to part in two,
to separate দোড়োখৰ কৰ, টুফাল কৰ, আলগ
কৰ। **Disserved** *adj.* disunited অসংলগ্ন,
আলগ।

Dissent (ডিচ-ই-ভেন্ট) *adj.* dissenting অসম্মত,
অমত। **Dissidence** *n.* disagreement অনৈক্য,
বিবোধ।

Dissimilar (ডিচ-চিমিলাৰ) *adj.* not similar,
unlike পৃথক, বিভিন্ন, অমিল, বেলেগ বস্তু।
Dissimilarity *n.* unlikeness পাৰ্থক্য, প্রভেদ,
বিভিন্নতা।

Dissimulate (ডিচ-চিমিউ-লেট্) *v. i.* to pretend
falsely, to conceal ভাঙনা কৰ, গোপন কৰ।
—*v. i.* to play the hypocrite ভাও জোৰ,
বাহিৰে নৈষ্ঠিক বুল দেখুৱা। **Dissimulation** *n.*
false pretention, hypocrisy ভতামি, বাহিৰে
ব-চ-ভাৰ্ত্তি।

Dissipate (ডিচ-চিপেট্) *v. t.* to scatter, to
waste দলিছাই পেলা, অপব্যয় কৰ, আলৈ-আখনি
কৰ। —*v. i.* to waste away খানবান হ, টুতা,
গোট গোট হৈ নষ্ট হ। **Dissipated** *p. adj.*
dissolute অনাচাৰী, মদপী। **Dissipation** *n.*

dispersion, a dissolute course of life অপব্যয়,
সিঁচবতি কৰণ, অনাচাৰিতা, উত্তৰালি; scattered
attention চ'লৌভ'লৌ ৰূপ।

Dissociate (ডিচ-চ'-সিয়েট্) *v. t.* to separate
from a society লগ সজ্ঞা এৰ, সমাজচ্যুত কৰ,
বেলেগ কৰ। **Dissociable** *adj.* not so-liable,
incongruous কুসংগী, লগ সজ্ঞা লবৰ অযোগ্য,
অসঙ্গপাতকী। **Dissociation** *n.* separation
সমাজচ্যুত কৰণ, বজ্জিত হ'ব।

Dissoluble (ডিচ'লিউবল্) *adj.* capable of
being dissolved গলাব পৰা, পমাব পৰা, মিলাব
পৰা।

Dissolute (ডিচ'লিউট্) *adj.* loose in morals
লম্পট, লুহুৱা, অনাচাৰী, ইন্দ্ৰিয়শক্ত; lewd,
licentious.

Dissolve (ডি-জলভ্) *v. t.* to separate, to
break up, to melt ভাং, ডোখৰ ডোখৰ কৰ,
গলা, শ্ৰয় কৰ, জহা, পমা, পনীয়া কৰ, গোল; to
destroy, as by fire ধ্বংস কৰ; to put an
end to as a meeting উদ্ধ কৰ, ভাং। —*v. i.*
to melt পমি যা, জহ, গলি যা; to break up
ভাঙ চূৰ্ণ হ, ভৰি হ; to waste away ক্ষয় যা।

Dissolution (ডিচ'লিউশন্) *n.* act of dissolving
পমি যাবন, শ্ৰয় হ'বন, বিঘটন; destruction,
death ধ্বংস, বিনাশ, মৰণ, লয়; the breaking
up of an assembly সভা উদ্ধ কৰণ, উদ্ধ।

Dissolvable *adj.* capable of being melted
গলাব পৰা, জাহ নিহাব পৰা।

Dissolvent (ডিচ-চলভেণ্ট্) *n.* or *adj.* a solvent
having power to melt আন বস্তুক গলাব পৰা,
প্রতিক বস্তু (যেনে—সুৰণা)।

Dissonance (ডিচ-অ-নঞ্চ) *n.* disagreement,
of sound, discord সুবৰ অমিল, বিসৃষ।

Dissonant *adj.* disagreeing অমিল, বৰ্জণ।

Dissuade (ডিচ-চুয়েড্) *v. t.* to advise against
যাবণ কৰ, হাক দে, কোনা কাম নকৰিবলৈ পৰামৰ্শ
দে। **Dissuasion** = প্রতিবোধ। **Dissuasive** *adj.*
tending to dissuade যাবণ কৰিব পৰা, যোৰাব
পৰা, প্রতিবোধক।

Dissyllable (ডিচ'-চিলেবল্) *n.* a word of two
syllables একে আধাৰে উচ্চাৰণ কৰিব পৰা
বিপদী শব্দ।

Distaff (ডিচ্-টেক্) *n.* a stick from which wool or flax is drawn in spinning সূতা কটা মলা যা কাঠি; woman's work তিবোতা মানুহৰ কাম। **Distaff side**=তিবোতাৰ ফালৰ, মাতৃপক্ষৰ।

Distain (ডিচটেইন) *v. t.* to stain ঢেকালগা।

Distance (ডিচ-টেক্) *n.* a space between two things, remoteness অন্তৰ, দূৰ, দূৰত্ব, নিলগ, বাতৰান; reserve of manner কথাবাৰ্তা হোৱাত গধুৰালী। —*v. t.* to leave at a distance পাচ পেলাই এৰ, নিলগকৈ ৰা। **To keep one at a distance**=ভৰ চাপিব নেদে, নিলগতে ৰাৰ; কোন কথাৰ ভাগ নেদে। **To keep one's distance**=to keep aloof from আঁতৰ হৈ থাক, অচিনাকিভাৱে থাক। **Distant** *adj.* remote in time, space or connection নিলগ, নিলগতীয়া আঁতৰ, দূৰ; indistinct অস্পষ্ট, চকুৰে তলকিব নোৱাৰা; reserved লোকৰ লগত হনিষ্ঠ নৰখা।

Distaste (ডিচ্-টেই) *n.* dislike, disgust অনিচ্ছা, অকৃতি, বিংকি। **Distasteful** *adj.* অকচিজনক, কেহোঁ, মুখত ভাল নলগা; unpleasant, nauseous.

Distemper (ডিচ্-টেম্পাৰ) *n.* a morbid state of the body or mind মানসিক বা শাৰীৰিক বিকাৰ; a disease একৰকম জন্তুৰ বেমাৰ; ill-humour কোপন হতাশ। —*v. t.* to disorder ৰং হোল, যতজ্ঞন কৰ। **Distempered** *p. adj.* d sordered খিটখিটীয়া, অসুখীয়া। **Distemperate** *adj.* immoderate অপৰিমিতাচানী; diseased কণীয়া; ill-humoured বাণী, গোহোঁৰা।

Distend (ডিচ্-টেণ্ড্) *v. t.* or *v. i.* to stretch, to swell বহুলা, বহুলা হ, ফিক, ওকল। **Distensible** *adj.* that may be stretched বহুলাৰ পৰা। **Distention** *n.* বিকৃতি, স্ৰাউ কৰণ; stretching বহুলাৱা।

Distich (ডিচ্-টিচ্) *n.* a couplet হ'ককীয়া হদ।

Distill (ডিচ্-টিল্) *v. t.* to drop, gently, to extract by heat এটোপা এটোপাকৈ সৰা বা পৰিবলৈ দে, আদি দি নিগৰা, আৰক উলিয়া; to extract spirit জাতি দি মদ ভৈৱাৰ কৰ।

Distillation *n.* the act of distilling পানপ, মদ ভৈৱাৰী কৰণ।

Distillery (ডিচ্-টিলেৰি) *n.* a place for distilling জাতি-খানা, মদ পৰোতা ঘৰ।

Distinct (ডিচ্-টিংক্) *adj.* separate আলাপ; different বেলেগ, পৃথক; clear স্পষ্ট, কটকটীয়া।

Distinctive *adj.* marking difference পৃথক-বোধক, বিভিন্নকাৰী, বিশেষ। **Distinctly** *adj.* স্পষ্টকৈ, খোলাচাকৈ।

Distinction (ডিচ্-টিং-শন্) *n.* difference প্ৰভেদ, পাৰ্থক্য; eminence গ্ৰাণ্য, ইতৰ বিশেষ; honourable treatment সম্মান, আদৰ, গৌৰৱ, খিতাপ।

Distinguish (ডিচ্-টিং-ডাইছ) *v. t.* (with from) প্ৰভেদ কৰ, প্ৰভেদ বুজ; to note the difference, to discern critically চিন, নিৰ্ণয় কৰ, ভাল বেয়া বাহ বা ঠাৱৰা; to make known জনাজাত কৰ, বিখ্যাত কৰ, প্ৰখ্যাত হ। **Distinguishable** *adj.* capable of being distinguished চিনিব পৰা। **Distinguished** *adj.* eminent, celebrated প্ৰখ্যাত, প্ৰসিদ্ধ, বিখ্যাত।

Distort (ডিচ্-টৰ্ট) *v. t.* to turn a different way, to twist ভেৰেচা কৰ, কোঁচ বুৱা, কোঁচা কৰ; to pervert কুই অৰ্থ কৰ, ভিন্ন অৰ্থ কৰ। **Distorted** *adj.* deformed বিকৃত, ভেৰেচা, নিগট।

Distortion (ডিচ্-টৰ্শন্) *n.* a twisting, crookedness ভেৰেচা অৱস্থা, ভাঁজ, মোচোৰা, মোট-মোচ।

Distract (ডিচ্-ট্ৰেক্ট) to draw in different directions নানা ফাললৈ আকৰ্ষণ কৰ, অনমনস্ক কৰ; to confuse বিমোহ কৰ, পেশুৱা কৰ। **Distraction** *n.* perplexity, frenzy মনৰ ব্যাকুলতা, বিভ্ৰম, আতকাণ। **Distracted** *adj.* অনমনস্ক, মন বলিয়া, উছাউল।

Distrain (ডিচ্-ট্ৰেইন্) *v. t.* to seize goods for debt ক্ৰোক কৰ। **Distrainment** *n.* seizure of goods ক্ৰোকজাৰি, সম্পত্তি আটক।

Distress (ডিচ্-ত্ৰেছ্) *n.* extreme pain, calamity, misfortune বিপত্তি, বিপদ, নিকাৰ আহকাল, হাটনা, দুৰ্ঘণা, পৰাখাল, বিলাই, হাক'ল-বিকাল act of distressing ক্ৰোক। **Distress warrant**=ক্ৰোকী পৰচনা। **Distressing** *adj.* কষ্টজনক,

যাতনাদায়ক। **Distressful** *adj.* calamitous
দুঃখজনক।

Distribute (ডিচ-ট্রি-বিউট্) *v. t.* to divide
amongst several ভগা, বিলা, বাঁট; to classify
ভাগ ভাগ কৰ, শ্ৰেণীবদ্ধ কৰ; হপাত বহুউটা আখৰ
আকৌ আখৰ টোইবৰ বাকহুত ভৰাই থোৱা।

Distribution (ডিচ-ট্রি-বিউশন্) *n.* allotment,
classification বন্টন, ভাগ কৰণ, শ্ৰেণীবিভাগ,
বিভৰণ। **Distributive** *adj.* that which distrib-
utes or divides বিভাজক, আলগবোধক।

Distributor *n.* one who distributes
বিলনীয়াৰ।

District *n.* division of a province; circuit
জিলা, পৰগণা; a part of a province for
administrative convenience শাসনৰ সুচলৰ
নিমিত্তে ভাগ কৰা অঞ্চল।

District Board = জিলামণ্ডলী।

Distrust (ডিচ-ট্ৰাষ্ট) *n.* want of confidence
অবিশ্বাস, অসন্মতি; doubt সন্দেহ। — *v. t.* to dis-
believe প্রত্যয় নকৰ, অবিশ্বাস কৰ, মিছা বোল।
Distrustful *adj.* suspicious সন্দিগ্ধ, সন্দেহী।

Disturb (ডিচ-ত্ৰাৰ্ভ) *v. t.* to disquiet, to
agitate বিৰক্ত কৰ, জোকা, তাক কৰ, আমনি
কৰ। **To Disturb the peace** = শান্তি ভঙ্গ কৰ;
গোলমাল কৰ। **Disturbance** *n.* agitation,
tumult, perplexity গোলমাল, হান্ধামা, হুবা-
হুবা, হাই কঁজিয়া, হলহুল, ধুমধুপাল, বিজাট।

Disunion (ডিচ-ইউনিয়ন্) *n.* want of union
অমিল, অনৈক্য। **Disunite** *v. t.* to separate
পৃথক কৰ; জোঁট ভাং।

Disuse (ডিচ-ইউজ্) *n.* cessation of use অব্যৱহাৰ,
অপ্রচলন, ব্যৱহাৰ বহিত। — *v. t.* to cease to
use ব্যৱহাৰ বহিত কৰ।

Disusage (ডিচ-ইউচেজ্) *n.* cessation of
customary use প্রথা বহিত, ব্যৱহাৰ লোপ।

Ditch (ডিচ্ছ) *n.* a trench in the earth খাল।
— *v. t.* to dig a ditch খাল খান, নলা কাট।

Ditcher *n.* খাল খানোতা।

Ditto (ডিট্) contracted form **Do** *n.* the
same thing repeated সন্দেহ। — *adj.* as
before একেদৰে; আগৰটোৱেই; ঐ। **Dittos** *n.*
(*pl.*) দ্বৰবৰণা ভনিলৈ একে বৰণৰ সাজ।

Ditty (ডিটি) *n.* a song গীত, টোটৰ; a little
poem to be sung.

Diuretic (ডাই-ইউ-ৰেটিক্) *adj.* promoting
discharge of urine মূত্ৰ বৃদ্ধিকারক (ঔষধ), মূত্ৰ
পৰিচালক।

Diuresis (ডাইউৰিচিচ্) *n.* heavy discharge of
urine বহুমূত্ৰ বোগ।

Diurnal (ডায়ৰ্ণেল্) *adj.* daily, performed in
a day দৈনিক, দিনতীয়া; a diary দৈনিক বহী;
a collection of poems পদ্য সংগ্ৰহ।

Divan (ডিভেন্) *n.* in Turkey, a council of
state তুৰ্কী দেশীয় ৰাজসভা; a sofa কোমল বহা
আসন; a smoking room ধূপাত থোৱা ঘৰ; a
collection of poems পদ্য সংগ্ৰহ।

Divaricate (ডাই-ডেৰিকেট্) *v. t.* or *v. i.* to
divide into two branches কেবেতনি মেল,
দ্বুতলীয়া কৰ।

Dive (ডাইভ্) *v. i.* to plunge into water
দুবমাৰ, ডুব দে; to go deeply into a matter
ভালকৈ ডাৰিচা। — *n.* a plunge into water
দুব, ডুব।

Diver (ডাইভাৰ) *n.* বুৰিয়াওঁতা; a bird expert
at diving পানীকাউৰী; a pearl diver সাগৰত
বুৰিয়াই মুকুতা তোলা লোক।

Diverge (ডিভাৰ্ভ) *v. i.* to incline or turn
apart, differ, deviate হনা ল, এটলিয়া হ,
পোখামেলি বহল হ। **Divergence** *n.* a ten-
dency to diverge বেমেৰলি, ক্ৰমে দূৰবত্তী হওন।
Divergence of opinion = মতভেদ। **Divergent**
adj. একেটাৰেপৰা পোখামেলি বেলেগ হৈ হোৱা।

Divers (ডাই-ভাৰ্জ্) *adj.* sundry, more than
one বেলেগ বেলেগ, অনেক, নানান বকমৰ।

Diverse (ডাই-ভাৰ্চি) *adj.* different, unlike;
various বেলেগ বেলেগ, বহুপ্রকাৰ, পৃথক, নানা-
বিধৰ।

Diversify (ডাই-ভাৰ্চিকাই) *v. t.* to make
different বিভিন্ন কৰ, চিহ্ন বিচিত্ৰ কৰি, পৃথক কৰ,
নানাপ্ৰকাৰ কৰ, বিধ বিধ কৰ, বকম বকম কৰ।

Diversification *n.* the act of giving variety
to পৃথক কৰণ, ভিন্নৰূপ কৰণ, বিধ বিধ কৰণ।

Diversion (ডাইভাৰ্শন্) *n.* act of turning aside

হনা, পতি পৰিবৰ্তন, একতীয়া হওন; amusement
ৰং বেহালি, বৃহত শত্ৰু অন্তমনক কৰা কাৰ্য।

Diversity (ডাইভাৰ্চিটি) *n.* difference, variety
বিভিন্নতা, প্রভেদ।

Divert (ডাইভাৰ্ট) *v. t.* to turn aside আঁতৰলীয়া
কৰ, চাল লোৱা, পতি পৰিবৰ্তন কৰ, হনা লোৱা;
to turn the mind from business অন্তমনক কৰ,
ভোল নিয়া।

Dives (ডাইভিচ্) *n.* a rich and luxurious person
বৰ চৌধীন ধনী মানুহ। **Divitism** (ডাইভিটিজম্)
n. a state of being rich and luxurious
ধনীলোকৰ পনোভব।

Divest (ডাইভেষ্ট্) *v. t.* to deprive of anything
কাৰ্ছিল, বঞ্চিত কৰ।

Divide (ডি-ভাইড্) *v. t.* to part asunder ভাগ কৰ,
ভগা, পৃথক কৰ; to allot হাঁট, ভগাই দ্বে; to
separate into two parts চূড়ান কৰ। —*v. i.* to
open মুকলি হ, চূড়াল হ, ফাট; to separate and
vote চূড়াল হৈ মত দ্বে। (*L. dis.* = asunder;
vid = to separate).

Dividend (ডিভিডেন্ড) *n.* the share of interest or
anything to be divided অংশ, হিঁচা, বাঢ়ি, হৰণ
কৰিব লগীয়া সংখ্যা; লভ্যাংশ। To declare a
dividend = লভকৰা বাঢ়ি ঘাৰ্ঘ্য কৰ।

Divider (ডিভাইডাৰ) *n.* that which divides যি
সংখ্যাবে হৰণ কৰা হয়। (*pl.*) a kind of
compass এবিধ কম্পাচ যন্ত্ৰ।

Divination (ডিভিনেশন্) *n.* act of divining,
prediction ভবিষ্যৎ উক্তি, ভবিষ্যৎ গণনা।

Divine (ডিভাইন্) *adj.* pertaining to God
দৈবিক; holy, sacred পবিত্ৰ, স্বৰ্গীয়, সাধ্বিক।
—*n.* one skilled in divine things সাধক;
a theologian সাধু, ধৰ্মবাক্যক। —*v. t.* or *v. i.*
to practise divination ভবিষ্যৎ গণনা কৰ,
যজ্ঞল চা।

Diviner or Divinator (ডিভাইনাৰ্ বা ডিভিনেটৰ)
n. one who divines, a conjecturer সবযজ্ঞান,
যজ্ঞলিভ, ভভাত্ত গণনাকৰোতা।

Diving bell *n.* দুবৰবা যন্ত্ৰ, পানীৰ তলত থাকিব পৰা
যন্ত্ৰন।

Divinity (ডিভিনিটি) *n.* Godhead, God, a deity
ঈশ্বৰ, ঈশ্বৰ, দেৱত্ব, দেৱতা; theology ধৰ্মতত্ত্ব।

Divisibility (ডিভিভিবিলাটি) *n.* quality of being
divisible বিভাজ্যতা।

Divisible (ডিভিভিবল্) *adj.* capable of being
divided ভগাব পৰা, বিভাজ্য।

Division (ডিভিজন্) *n.* act of dividing ভাগ কৰণ,
ভাগ, হৰণ অঙ্ক; a partition বকন, বাটোৱাৰা;
a part অংশ, ভাগ; part of an army সৈন্তদল;
a barrier বেৰ; difference in opinion মতভেদ,
অনৈক্যতা; part of a province divided for
administrative purposes অঞ্চল, বিভাগ, টাঙ্গনি,
এলাকা। Assam valley division = অসম উপত্যকা
বিভাগ। **Divisional** *adj.* pertaining to a
division বিভাগীয়।

Divisor (ডিভাইজাৰ) *n.* a number that divides
another হাবক, ভাজক।

Divorce (ডিভৰ্চ) *n.* dissolution of marriage
ভালাক, বিবাহিতা ভিবোতা এবণ, স্ত্রী ভ্যাণ।
—*v. t.* to separate বিবাহিতা ভিবোতা এব,
ভালাক দ্বে; to put away পৃথক কৰ, পৰিত্যাগ
কৰ।

Divulge (ডাইভল্জ) *v. t.* to make public, to
reveal জাহিৰ কৰ, শুণ্ড কথা প্রকাশ কৰ।

Dizziness (ডিভিনেচ) *n.* giddiness মূৰ ঘূৰনি,
অস্ত্রোৱ।

Dizzy (ডিভি) *adj.* confused, giddy আত্মবিকল,
বিভ্রম।

Do (ডু) *v. t.* (*pa. t.* did; *pa. p.* done) to
perform, to accomplish, to prepare কৰ,
কাম কৰ, তৈয়াৰ কৰ, সমাধা কৰ, শেষ কৰ; to
cheat ফাঁকি দ্বে। —*v. i.* to get on, to be-
have হ, থাক, চল। —*n.* a trick ফাঁকি। To do
business with him = তাৰ লগত কাৰবাৰ বা
লেনাদেনা কৰ। I have nothing to do with it
= মোৰ ভাত একো লগা ভগা নাই; মোৰ ভাত
একো সম্পৰ্ক নাই। How do you do = তুমি কেনে
আহা। This will do = এয়ে হব, এয়ে জাঁতিব।
I do love him = মই নিশ্চয় ভাল ভাল পাও।
Ordered that he do pay a fine = হুকুম হল যে
সি জৰিয়না দিব। Do you think so = তুমি
ভেনে ভাবানে? Do away with = to destroy,
to remove নষ্ট কৰ, আঁলব কৰ। Do for = to

provide for, to suit উপযুক্ত হ, জোগাব কৰ ; to ruin নষ্ট কৰ । To do translation into Assamese=অসমীয়া কৰ, অসমীয়ালৈ অনুবাদ কৰা ভাৱ । To do Bhim=ভীমৰ ডাঙ ল । To do over=to do again আকৌ লগা বা কৰ । Do up=make tidy নিকা কৰ ; repair মেৰামত কৰ ; wrap up মেৰাবন্ধ । Do to death=to murder হত্যা কৰ, মাৰ । Be done for=to be ruined ধ্বংস হ । Do your best=যথাসাধ্য চেষ্টা কৰ ।

Docile (ডচাইল) *adj.* teachable, easily managed পোহমনা, শান্ত, জাতি । **Docility** *n.* শান্ত বা জাতি হোৱা গুণ, পোহমানন, নমনীয়তা ।

Dock (ডক্) *v. t.* to cut short ঝাঁ মুৰা কৰ, চুটি কৰ । —*n.* ঝাঁ নেজ ; a kind of weed এবিধ ঘাঁহ ।

Dock (ডক্) *n.* an enclosure for ship জাহাজ বখা ঠাই ; a box in court where the accused stands আশালতত আচামী বখা বেৰাঠাই, বেলেত উঠা নমা কৰা ঠাই । **Dockyard** *n.* a yard for naval stores জাহাজ মেৰামত কৰা আৰু মালবস্ত ভোলাপৰা কৰা ঠাই ।

Docket (ডেকট্) *n.* a summary সংক্ষিপ্ত চিঠিপত্ৰ মূল মৰ্ম । —*v. t.* to make summary মূল মৰ্ম লিখ চূহক কৰ ।

Doctor (ডক্টৰ) *n.* a physician ডাক্তৰ, চিকিৎসক ; one who has received the highest degree in a faculty কোনো বিদ্যাত সুখ্যাতি পোৱা পণ্ডিত বা অধ্যাপক । —*v. t.* to treat medically চিকিৎসা কৰ, বেজ লাগ ; to adulterate, to falsify ভাঁজ দা, অত্যয়কৰে বদলা, জাল কৰ । (*fem.* Doctress).

Doctrinaire (ডক্-ত্ৰি-নেৱেৰ) *n.* an unpractical theorist কঠোৰ মত প্ৰচাৰক, পালনৰ অসাধ্য বিধান কৰোঁতা ।

Doctrine (ডক্-ত্ৰিন্) *n.* a principle of belief, what is taught শাস্ত্ৰীয় বচন, মত, ধৰ্মমত । (*L.* Doctre=to teach) ; **Doctrinal** *adj.* relating to doctrine মত সংক্ৰীয় ।

Document (ডকুমেণ্ট্) *n.* written instrument, record, deed দল, ষ্টুপদ । **Documentary evidence**=দলিলী প্ৰমাণ, লিখিত প্ৰমাণ ।

Doddy *n.* a cow without horns শিং নোহোৱা বাই-গক, লঠক গাই, লণ্ডমুৰী গাই ।

Dodecagon (ডি'-ডিকেকগন) *n.* a figure with twelve angles and sides দ্বাদশকোণী ক্ষেত্ৰ ।

Dodge (ডজ্) *v. i.* or *v. t.* to start suddenly aside ফালহি কাটি লৰ মাৰ ; to evade প্ৰলুকা মাৰ, ঠাঁকি ফুকাইকৈ সাৰ, বাগি দে, বাজে কথা কৈ ভুৱা দে । —*n.* a trick ঠাঁকটি, ঠাঁকি ; a quick side movement বাগি । **Dodger** (ডকাৰ) *n.* an artful person ফলিহক, ধুস্ত মানুহ ।

Dodgery (ডজেরি) *n.* tricking ঠাঁকিফুকা, মিছা, চতুৰালি ।

Dodo (ডু'-ডু) *n.* a large clumsy bird এবিধ উৰিব নোৱাৰা লোথোপা কুকুৰ চৰাই ।

Doe (ডু) *n.* the female of the buck মাইকী পহু, হৰিনী ।

Doer (ডুৱাৰ) *n.* one who does anything কৰোঁতা, কৰ্তা ।

Dog (ডগ্) *n.* a domestic animal কুকুৰ ; a term of contempt গালি পৰা মাত, কোনো কোনো জন্তুৰ মতাটোক কুকুৰা কথা ; যেন (dog-fox, dog-ape). —*v. t.* to follow as a dog কুকুৰ দৰে পাচে পাচে খেদ, পাচে পাচে লাগি ফুৰ, নেৰা-নেপৰাকৈ লাগি ফুৰি ভাঙ কৰ । Go to the dogs=to be ruined নষ্ট পা, ধ্বংস হ । Throw, Give or Send to the dogs=to throw away দালাইহি পেলা । Dog-cart=পিঠিয়াপিঠিক বহা, দুই চকৰিৰ সৰু গাড়ী । Dog cheap=very cheap বৰ সস্তা । Dog collar=কুকুৰ ডিঙিৰ ফিটা । Doggish=like a dog খেংখেতীয়া ; churlish. Dog-ear=the corner of a leaf of a book turned down মোটীকা খাই ওলহি পৰা কিতাপৰ পাত । Dog eared=কুকুৰ কাণৰদৰে ওললৈ ওলোমাই । Dog sleep=কুকুৰ টোপনি, বিৰিক কৰিলেই সাৰ পোৱা । Dog trot=কুকুৰ লৰ ।

Dog-Days (ডগ্-ডেজ) *n.* (*pl.*) the period when the dogstar appears ৩ জুলাই ৩০ আগষ্টলৈ যি সময়ত আকাশত লুপ্ত নক্ষত্ৰ দেখা যায় আৰু কুকুৰ বলিহা হয় বুলি কৰ, ভাগমাৰ ।

Dogged (ডগেড) *adj.* sullen, obstinate বিংবিজীয়া, আৰঠ, আৰবী, অঁৱেৰা । **Doggedly**

adv. obstinately নেবানেপেবাকৈ, জাঁচোৰ
কায়েবাকৈ।

Doggeral (ডগ্-আবেল্) *n.* a kind of irregular
measure in poetry ছন্দৰ মিল নথকা পদ।

Doghead *n.* বন্দুকৰ ঘোঁৰা, হিলৈৰ টুপী, ফঁটুৱা
হাতুৰী।

Dogma (ডগ্মে) *n.* a settled opinion, a tenet
মত, শিকান্ত। **Dogmatic** or **Dogmatical** *adj.*
authoritative, overbearing আমঠ, মহিমত,
অকোবগোঁলা, অৰৈয়া। **Dogmatically** *adv.*
Dogmatics *n.* systematic theology ধৰ্মমত,
খ্ৰীষ্টধৰ্মৰ মূল বিধান।

Dogmatise (ডগ্মেটাইন্) *v. i.* to assert one's
opinion arrogantly দৃঢ় কৰি নিজৰ মত বাহুল
বাৰ, নিজৰ মত সাবোগত কৰ।

Dogstar (ডগষ্টাৰ) *n.* a big star called Sirius
এটা ডাঙৰ তৰা। (বেলিৰ লগতে ওলায় আক
মাৰ যায়)।

Dog-tooth *n.* কুকুৰ দাঁত।

Doings (ডুইংচ) *n. (pl.)* things done, behaviour
কাৰ্য্য, আচৰণ, কাৰ্য্যকলাপ।

Dolce (দ'ল্চে) *adj.* sweet তনিসলৈ মিঠা লগা; a
sweet-toned stop in an organ অৰ্গেন বাজনাৰ
এটা কোমল মাতৰ চাৰি।

Dole (ড'ল) *n.* a charitable offer of food etc.
দান; a small portion সামান্য অংশ; relief
given by Government to the unemployed
নিহতৰ মানুহক চৰকাৰে দিয়া ধন। — *v. i.* to distri-
bute relief in small portions ডাকৰ ডাকবাকৈ
ভগাই দে।

Dole (ড'ল্) *n.* pain, grief ক্লেদ, শোক, বেজাৰ।
Doleful *adj.* melancholy বিষম, বিষৰ্হ। **Dole-
some** *adj.* dismal এন্ধাৰ-মুখাৰ; নিৰানন্দ।

Doldrums (ডল-ড্রামছ) *n. (pl.)* parts of the
ocean near the equator পৃথিৱীৰ বিষুবৰেখাৰ
ওচৰৰ সাগৰ; low spirits লেউ-সেউ অৱস্থা।

Dolichocephalic (ডলিক'চিফালিক্) *adj.* skulls of
which the breadth is less than fourfifths
of the length যি লাঙখোলাৰ এখ
ঊৰ্দ্ধাৰ চাৰি-পঞ্চমাংশতকৈ কম। (*opp.* **Brachy-
cephalic**).

Doll (ডল্) *n.* a puppet পুতলা; a toy-baby.

Dollar (ডলাৰ্) *n.* a silver coin of the United
States of America, worth about 7s. আমাৰ
৭.৫০ পইচাৰ সমান আমেৰিকা দেশৰ মুদ্রা। — **Area**
= এই হিচাপত টকা চলি দেশ।

Dolly (ডল্লি) *v. t.* to wash clothes in a tub
কাপোৰ খচ; to hammer red hot iron লো
তপতাই বুল। — *n.* a complementary offering
of sweets etc. on a tray ডলা-খৰাহিত দিয়া কল-
মূল উপহাৰ।

Dolman (ডলমেন্) *n.* a robe with slight
sleeves তুকী দেশৰ জেমা।

Dolmen (ডলমে'ন্) *n.* a structure of unhewn
stones আগৰ দিনত মহিলালিত পোতা শিশু।

Dolour (ড'লাৰ্) *n.* grief, pain শোক, যাতনা,
মনস্তাপ, দুখ। **Dolorific** *adj.* causing pain or
grief শোকজনক, বেজাৰ লগা। **Dolorous** *adj.*
painful দুঃখজনক, সন্তপ্ত, সন্তাপজনক।

Dolphin (ডল্ফিন্) *n.* a kind of sea fish এবিধ
সাগৰীৰ মাছ।

Dolt (ডল্ট্) *n.* a stupid fellow নিচেই ভেৰা মানুহ,
নিৰ্কোষ লোক। **Doltish** *adj.* মূৰ্খ।

Domain (ড'মেইন) *n.* territory, an estate
ৰাজ্য, দেশ, ভূময়; range of knowledge জ্ঞানৰ
বিভূতি।

Dome (ড'ম্) *n.* an arched roof or cupola গুম্বজ,
পকীঘৰৰ টুপ, দ'ল গম্বজ।

Domestic (ডমেচ্'টিক্) *adj.* belonging to the
house ভিতৰত; tame ঘৰুৱা, পোহনীয়া, ঘৰচীয়া
private.—*n.* a household servant (*pl.*)
home-made articles ঘৰত বোৱা কাপোৰকানি,
দেশীয় বস্তু। **Domestic economy**=গৃহস্থানী
মিতবাহীতা। **Domesticate** *v. t.* to make
domestic, to tame পোহমনা, ঘৰচীয়া কৰ;
ঘৰলোতা।

Domicile (ডমিচাইল্) *n.* a house, a fixed
residence বাসিন্দা, ঘৰাঠাই। — *v. t.* to establish
a fixed residence চিহ্নাঙ্গীকৰণে বসতি কৰা।

Domiciled *adj.* আন দেশত স্থায়ীকৰণে বাস কৰা;
আন কোনো দেশত থাকি ডাঙৰ দীঘল হৈ থকা।

Domiciliary *adj.* pertaining to the domicile
স্থায়ী বাসস্থান সম্বন্ধীয়।

Dominant (ডমিনেণ্ট) *adj.* prevailing প্রধান,

প্রবল; ruling অধিপতি; the inherited characteristics of hybrids from one of the parents খড়ব জাতীয় অধ্বৰ প্ৰধান ভণ।

Dominate (ডমিনে'ই) *v. t.* to govern, to rule over দমন কৰ, অধিকাৰ কৰ। —*v. i.* to prevail over প্ৰবল হ। **Domination** *n.* absolute authority একাধিপত্য, শাসন, দণ্ডদণি, প্ৰভুত্ব।

Domineer (ডমিনিয়াৰ) *v. t.* to rule with insolence প্ৰভুত্ব কৰ, মহতালি দেখাই দমাই বাধ, দণ্ডদণি। **Domineering** *adj.* over-bearing গৰুপী, প্ৰতাপী, উগ্ৰ।

Dominical (ডমিনিকেল) *adj.* belonging to the Lord খ্ৰীষ্ট সম্বন্ধীয়। **Dominical letter**=one of the first seven letters of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ প্ৰথম সাতোটা আখৰৰ এটা।

Dominicans (ডমিনিকেনচ) *n. (pl.)* an order of monks সিদ্ধাৰ্মা দমিনিকৰ মতাবলম্বী উদাসীন লোক।

Dominie (ডমিনি) *n.* a tutor শিক্ষক।

Dominion (ডমিনিয়ন) *n.* sovereign authority, lordship কৰ্তৃত্ব, বাজ্য, অধিকাৰ; the persons governed অধিকৃত দেশ বা বাজ্য, পমুৰা বাজ্য। **Dominion status**=উপনিবেশ শাসনপ্ৰণালী স্বত্ব।

Domino (ডমিন') *n.* a long cloak into a hood worn by a priest পাছৰী চাহাবৰ ক'লা দীঘল হেলোচোলা।

Don (ডন) *v. t.* to put on, to assume পিন্ধ, পৰিধান কৰ। —*n.* a Spanish title corresponding to Sir ডাক্তৰীয়া, মহাশয়। *Fem.* **Donna**.

Donation (ডনেছন্) *n.* act of giving, a gift দান, পঁচ। **Donative** *n.* a gratuity দান; *adj.* vested by donation দানস্বৰূপে পোৱা, দান কৰা। **Donor** (ড'নৰ) *n.* one who makes a gift দান দিওঁতা; দাতা। **Donate** (ডনেট) *v. t.* to make a gift দান কৰ।

Done (ডান) *pa. p.* of the verb **Do**. **Done-up** or **Done out**=দু'গাল, ক্ষয় হ'ল।

Donee (ডনি) *n.* receiver of a gift দান লওঁতা।

Donjon (ডনজন্) *n.* a strong central tower in a castle দুৰ্গ-মধ্যস্থিত দুৰ্ভেদ ঠাই।

Donkey (ডংকি) *n.* the ass গাধা। **Donkey engine**=জাহাজত মাল-বস্তু ভোলা-পৰা কৰা সৰু ইঞ্জিন।

Do-nothing *n.* an idle person বহি-খোৱা লোক, এলেক্সা মানুহ, থিড়িতা।

Don't (ডক্ট) for "do not"—নে, (যেনে don't know=নেজানো)।

Doom (ডুম) *n.* judgment, fate, destiny, ruin শেষ বিচাৰ, অদৃষ্ট, দশা, ভাগ্য; condemnation অভিশাপ, ধ্বংস। —*v. t.* to sentence, to condemn দণ্ড দে, অভিশাপ দে। **Doomed** *adj.* under sentence শাপপ্ৰস্তু। **Crack of doom**=the signal for the final destruction of all things প্ৰলয়ৰ চিন। **Dooms-day** *n.* the day of final judgment অন্তিম-কাল, শেষ বিচাৰৰ দিন। **Doomsday-book**=ইলপুৰ বজা উইলিয়মৰ দিনত মাটিৰ হিচাপ বহী।

Door (ড'ৰ) *n.* entrance into a house or room দুৱাৰমুখ; a framework for the entrance into a house দুৱাৰ; a means of approach ওলোৱা সোমোৱা বাট। **Door keeper** *n.* হুঙৰী। **Death's door**=on the point of death মৃতকল্প, প্ৰায় মৰে মৰে। **Next door to**=near to ওচৰঘৰীয়া, ওচৰা-ওচৰি, লগালগি; very nearly প্ৰায়। **Out-door work**=বাহিৰা কাম, ফুৰাচকা কাম। **Show to the door**=অপমান কৰি খেদাই দে।

Dorian, Doric *adj.* belonging to Doris in Greece খ্ৰীচদেশীয়।

Dormancy (ডৰ্মেন্চি) *n.* quiescence অৰ্ঠৰ অৱস্থা, অৱশ অৱস্থা, সুখিলতা, আলজাল। **Dormant** *adj.* sleeping, at rest, in sleeping posture শুই থকা অৱশ, সুপ্ত, শান্তহৈ থকা; not used ব্যৱহাৰ নহৈ পৰি থকা।

Dormer window *n.* a vertical window চালৰ ওপৰে পমালিকৈ দিয়া খিড়কী।

Dormitive (ডৰ্মিটিভ্) *adj.* causing sleep (of medicine) টোপনি আহোৱা (দৰৱ)।

Dormitory (ডর্মিটরী) *n.* a large sleeping room বহুত মানুহ গুণ পৰা ডাঙৰ কোঠা।

Dormouse (ডৰমাউচ) *n.* a small rodent animal ভোবোৰা নেজোৰে এজাতি এন্দুৰ।

Dorsal (ডৰ্চল্) *adj.* belonging to the back পিঠিকালে থকা, পিঠি সম্বন্ধীয়।

Dose (ড'চ্) *n.* a quantity of medicine to be taken at a time দৰবৰ পালি; a portion মাত্রা। —*v. t.* to give in doses পালি পালি কৰ, মাত্রা কৰ।

Dossier (ডছিয়াৰ) *n.* a set of documents নথিপত্ৰৰ জাপ।

Dost (ডষ্ট) *v.* second person singular number of the verb **Do**.

Dot (ডট) *n.* any small mark নিচেই সৰু ফুট, বিন্দু চিহ্ন। —*v. t.* to mark with dots ফুট দে।

Dotted *adj.* ফুটফুটিয়া চিন থকা। **Dot and carry**=যোগ কৰাত যোগফল বহুতাই বাকী দহৰ অঙ্ক পাচৰ শাৰীলৈ ওকলা।

Dotage (ডটেজ) *n.* childishness of old age, excessive fondness বুঢ়াকালৰ থবক্ৰবৰ্ণ প্রকৃতি, আকোহ, বুঢ়াকালৰ আলোচোৱা গুণ, হতবুদ্ধিতা।

Dotal (ডটেল) *adj.* pertaining to dowry হোতুকীয়া।

Dote (ডট) *v. i.* to be weakly affectionate অন্ধ স্নেহ; মাত্ৰাধিক প্রীতি।

Dotterel (ডটাবেল্) *n.* a kind of plover এবিধ চৰাই—কোনোবাই ধৰিবলৈ আহিলেও এইবিধ চৰায়ে পলাব নেজানে; a fool বুদ্ধক।

Double (ডাবল্) *adj.* two fold দ্বিগুণ বা দুগুণ, দোহোৰা, দোবোৰা। —*n.* twice as much দ্বিগুণ, দুভাগ; an actor's substitute ভাৱবীয়াৰ সলনি; a trick চাতুৰী। —*v. t.* to multiply by two দুগুণ কৰ; to fold, to repeat দোহাৰ, দুভাজ কৰ। —*v. i.* to be twice দুগুণ হ; to pass round ঠাইতে ঘূৰ, বাগি ল। **Double dealing**=duplicity প্রবন্ধনা, প্রভাৰণা, ফাঁকিফুক।

Double-edged=দুফালে ধাৰ থকা। **Double-faced hypocritical** দ্বুতলীয়া, ফাঁকিবাছ।

Double-hearted=treacherous কপটীয়া, পেটকপটীয়া। **Double-locked**=দুটা তলা লগাই বন্ধ কৰা। **Double-minded**=wavering চকল।

Double-tongued=deceitful দ্বুতলীয়া, দোভাচলীয়া প্রবন্ধক।

Doublet (ডাবলেট্) *n.* a close-fitting garment for the upper part of man's body; পুৰুষ-দেহৰ বাবে তৈয়াৰী এবিধ ফিটকীয়া চোলা। **Duplicate** দোকৰ, প্রতিমূৰ্তি; one of a pair হালৰ এটা।

Doubling (ডোব্লিং) *n.* the act of making double দুভাজ কৰণ; a turning back in বাগি, পাক-মাৰি ঘূৰণ; a trick ফাঁকি, বাগি-বুগা।

Double entendre (ডাবল্-এণ্টিগাণ্ডৰ্) *n.* a pair যোৰ, যুগ্ম; an inner gragment ছেমাৰ ভগলত পিছা সাজ; same words with different spelling or meaning মূলত একে কিন্তু ভিন্নৰূপে লেখা বা ভিন্ন অর্থ থকা শব্দ।

Doubt (ডাউট্) *n.* suspicion, fear, distrust খুঁকি, সন্দেহ, আশঙ্কা, সংশয়। —*v. i.* to be uncertain, to suspect, to hesitate আশঙ্কা কৰ, সন্দেহ কৰ, মনত খুঁকি কৰ, অবিশ্বাস কৰ; চোভ কৰ।

Doubtful (ডাউটফুল) *adj.* uncertain, not clear অনিশ্চিত, সন্দেহজনক; suspicious চোভা-জনক। **Doubtfulness** *n.* সন্দেহ, চৰ।

Doubtless (ডাউটলেচ্) *adj.* certainly, without doubt নিঃসন্দেহ, নিশ্চয়, ঠাৱৰ, ঠিৰাং। **Doubtlessly** *adv.*

Douceur (ডু'চাৰ) *n.* a present or a bribe to please ভেটী, উপঢৌকন।

Douche (ডু'শ্) *n.* a jet of water thrown upon the body from a pipe নলৰ মুখেদি গাত স্ৰুগুৱা পানীৰ ধাৰ; an apparatus for throwing water পেটৰ ভিতৰলৈ পানী স্ৰুমাৰ পৰা যতন।

Dough (ডু) *n.* a mass of flour moistened and kneaded পানী দি মোহাৰি কৰা আটাওড়িৰ লজা, কেচা মিঠৈ। **Doughy** (ডু'ই) *adj.* like dough, soft কোমল, সোপসুপীয়া।

Doughty (ডুটী) *adj.* valiant, strong, able সাহিযাল, বলী, টনকিয়াল।

Dour (ডুৰাৰ) *adj.* obstinate গোঁহাৰ, জেদী; grim কষ্ট; severe কঠোৰ।

Douse or Dowse (ডাউচ্) *v. t. or v. i.* to

plunge into water পানীত জুৰিয়া, জোবোৰা
বা।

Dove (ডভ) *n.* a pigeon কণো চৰাই ; a word of endearment এটা মৰমৰ মাত। **Dove-cot** = পাৰ চৰাইৰ সজা, খোঁক। **Dove eyed** = পাৰ চকুৰা। **Dove-like** = innocent শান্ত, হিৰজ্বৰ, জাতি। **To flutter the dove cots** = নোজোকোৱাক জোকা, দুৰ্বলীক বল কৰ। **Dove-tail** *v. t.* to fit one thing into another জোৰা লগা, খাঁজ খুৱা ; খাঁজ কাটি জোৰা খুৱা।

Dowager (ডাৱেজাৰ) *n.* a widow with a dowry বৃত্তিভোগিনী বিধৱা। **Dowager queen** = ৰাজমাণ্ড, বিধবা ৰাণী।

Dowdy (ডাউডী) *n.* an untidy and ill-dressed woman পিছাউণ্ড লাগবান্ধ নোহোৱা তিৰোতা। —*adj.* untidy, badly dressed লেভেৰা, লাগবান্ধ নোহোৱা।

Dowel (ডাৱেল) *n.* a wooden or iron pin লো বা কাঠৰ শাল, (কোনো বস্তু আঁঠ খাবৰ নিমিত্তে মৰা)। —*v. t.* to fasten boards together by means of dowels শাল মাৰ, পাতি মাৰ।

Dower (ডাৱাৰ) *n.* part of husband's property enjoyed by his widow স্ত্রী ধন, যৌতুক ; মোহৰবাণী।

Down (ডাউন্) *n.* the soft feathers of fowls চৰাইৰ ঘাই, পাখিৰ তলৰ কোমল পাখি ; hairy covering of the seeds of certain plants কোনো কোনো গছৰ গুটিৰ ওপৰে থকা নোমৰ দৰে বস্তু ; (*pl.*) a tract of hilly treeless land গছহীন নোহোৱা ঝাঁহ থকা পৰ্ব্বতীয়া ঠাই ; a sand bank on the sea side সাগৰৰ পাঁতিৰ বন্ধুণ বা চট্ট।

Down (ডাউন্) *adv.* below the horizon on the ground, in a low state, from a higher to a lower position তললৈ, মাটিত, নামলৈ, কমলৈ। —*pl.* along a descent তলমুখে, তলত, নামত, চাপবলৈ। **To come down** = তললৈ নামি আহ। **To cut down** = কাটি পেলা। **To knock down** = মাৰ মাৰি পেলা। **To kneel down** = আঁঠু কঢ়ি পৰ। **Down-cast** *adj.* dejected হতাশ, মনমৰা, বিষৰ্হ। **Down-come** *n.* a fall, ruin পতন, ধ্বংস ; a heavy fall

of rain নেকনেকীয়া বৰষুণ। **Down-fall** *n.* fall, ruin ধ্বংস, অবনতি, পতন। **Down hill** *adj.* sloping আগেৰীয়া, এচলীয়া, চলনীয়া। **Down pour** *n.* a heavy pour of rain নেকনেকীয়া বৰষুণ, ধাৰাসাৰ বৃষ্টি। **Down right** *adv.* utterly সম্পূৰ্ণৰূপে, নিচেইকৈ। —*adj.* plain spoken, utter খোলা, সবল, সম্পূৰ্ণ, একেবাৰেই (as **Downright mad** = নিচেই পাগলামি)। **Downstairs** *adv.* to a lower story তলৰ মহলাত, তলৰ থাকিলে। **Down stream** *adv.* with the current ভটীয়াই, ভটীয়াই ফালে, নামনি ফালে। **Down train**, **Down steamer** = ভাটী মুখে যোৱা বেল বা জাহাজ। **Down-trodden** *adj.* trampled on পদ-দলিত, খচকা খোৱা। **Downward**, **Down-wards** *adj.* from higher to lower তলমুখে, তল ফাললৈ, নামনি ফাললৈ, অধোমুখে। **Down with your money** = pay in পোছাই দে, ধৈ দে। **Down with him** = মাৰমাৰি, লুটি খুৱাই পেলা। **Down on one's luck** = হুন্ধিনত পৰ।

Dowry (ডাউৰী) a property given to a woman at marriage and brought to her husband যৌতুক, স্ত্রীধন।

Doxology (ডক্সলজি) *n.* a hymn expressing praise of God স্তোত্ৰ, স্তুতিগান, ডক্সন।

Doxy (ডক্চি) a woman of loose character বেস্তা স্ত্ৰী, মত্তৰী।

Doze (ডোজ) *v. i.* to slumber, to be half asleep কলমতিয়া, কলাঘুমটিয়ে ধৰ। —*n.* a short light sleep কলাঘুমটি। **Dozing** *n.* কলাঘুমটি। **Dozy** *adj.* drowsy কলাঘুমটিয়া। **To doze away** = to spend in drowsiness টোপনিয়াই কাল কট।

Dozen (ডজন্) *n.* twelve things এক ডজন্, বাৰট। —*adj.* twelve বাৰট। **Baker's Dozen** = thirteen তেৰট।

Drab (ড্ৰেব) *n.* a whore, a slut বেস্তা, নটনী ; a gary or dull brown colour মটীয়া বৰণ ; a thick gray woollen cloth মটীয়া বৰণৰ পশমী বা নোমৰ কাপোৰ।

Drabble (ড্ৰেবল) *v. t.* to besmear with dum

and water বোকাভ লুইবিপুতুৰি কৰ, বোকাভ পেটিয়া, বোকা লগা।

Drachm (ড্ৰেঞ্চ) *see* **Dram**

Drachma (ড্ৰেক্‌মে) *n.* a Greek coin গ্রীচ্ দেশীয় মুদ্রা।

Draconian (ড্ৰেকনীয়ন্) *adj.* severe, as the laws of **Draco** কঠোৰ, উগ্র, (এথেন্স দেশৰ ড্ৰেকৰ নিয়মৰ দৰে)।

Draff (ড্ৰফ্) *n.* dregs গেদু।

Draft (ড্ৰাফ্‌ট্) *n.* a rough sketch আঁচনি, মোচাবিলা, নক্সা; an order for money, a bill of exchange হুতা, বক টি টি; a detachment of army সেনা বাহিনী; the depth to which a vessel sinks in water নাও বা জাহাজ পানীত থিয়মান দৰে ডাব গভীৰতা। —*v. t.* to draw outline of মোচাবিলা কৰ, আঁক, মোটা মোটাকৈ লেখ; to detach for special duty বাহি পঠিয়া, প্ৰেৰণ কৰ। **Draft horse** (as opposed to **Saddle horse**) = a horse for plough or carrying loads) হালবোৱা বা বোকাই কঢ়িওৱা বোবা। **Draftsman** *n.* মেপ আদিৰ নক্সা কৰা লোক, নক্সা আঁক মাৰি। **Drafts** or **Draughts** *n.* (*pl.*) সতৰক খেল।

Drag (ড্ৰেগ) *v. t.* to draw by force, to pull violently টানি আন, বলদি উলিয়া, চোচোৰাই আন। —*v. i.* to move slowly চুৰি আহ বা যা; —*n.* a net for dragging along বোকাটো জাল; any obstacle to retard progress প্ৰতিবন্ধক; a long open carriage শাৰী পাতি দুই কাষে বহিব পৰা দীঘল গাড়ী। **Dragchain** = a strong chain to connect railway carriages বেগগাড়ী সংলগ্ন কৰা জিঁজিৰি বা শিকলি। **To drag in** = ভিতৰলৈ টানি চোচোৰাই আন।

Drabble (ড্ৰেবল) *v. t.* or *v. i.* to soil by dragging along মাটিতে লেটাই মলিন কৰ।

Dragoman (ড্ৰেগমন্) *n.* an interpreter in Eastern countries বোৱনীয়া, বিদেশী ভাষা বুজাওঁতা বাটৰ লগৰীয়া। (*pl.*) **Dragomans**.

Dragon (ড্ৰেগন) *n.* a fabulous winged serpent পাৰি থকা কাল্পনিক সাপ। **Dragonfly** *n.* an insect with long body and brilliant colours উজ্জ্বল বৰণৰ এবিধ দীঘলীয়া কীট, জিহ্ম

পোক। **Dragonise** *v. t.* to watch like a dragon কাল্পনিক সাপৰ দৰে চাই থাক।

Dragonnade (ড্ৰেগনেড্) *n.* devastation by soldiers দুটি-গাউ কৰণ, সেনাৰ অত্যাচাৰ।

Dragoon (ড্ৰেগন্) *n.* a horse soldier অশ্ববোহী সেনা; a rough and fierce person হুতা, ভয়লগা মানুহ। —*v. t.* to give up to be oppressed by soldiers চিপাহীৰ অত্যাচাৰলৈ এৰি দে।

Drain (ড্ৰেইন) *v. t.* to draw off gradually, to clear of water, to exhaust লোৰ খানি পানী বোৱা, পানী নোহোৱা কৰ; to make dry জব-জৰীয়া কৰ, কয় কৰ। —*v. i.* to flow off বৈ যা। —*n.* a water course পানী যোৱা লোৰ, আলি খাঁই, নৰ্দ্দমা, নলা। **Drainage** *n.* a drawing off পানী বাজ কৰণ; system of drains খাল বা নলা খনা প্ৰণালী, নিৰ্গম। **Drainer** *n.* an utensil on which articles are placed to drain খৰাহিৰ দৰে পানী নিজ্বোৱা পাত্ৰ।

Drake (ড্ৰেক্) *n.* the male of the duck মতা পাতিহাঁহ।

Dram (ড্ৰেম) *n.* also **Drachm** এক আউলৰ ১৬ ভাগৰ এভাগ, পনীয়া বস্ত্ৰৰ জোখ; দৰবৰ হলে আউলৰ টু; a draught of raw spirit মদ এটোকা।

Drama (ড্ৰামা) *n.* a story of human actions intended to be represented on the stage, a stage play নাট, নাটক।

Dramatic, —**al** (ড্ৰেমটিক্-এল) *adj.* pertaining to the drama নাট সংক্ৰান্ত, ভাৱনাত দেখুৱাব দৰে। **Dramatic performance** = ভাৱনা।

Dramatise (ড্ৰেমটাইজ্) *v. t.* to compose in the form of a play নাটকলৈ পৰিণত কৰ, নাট লেখ।

Dramatist (ড্ৰেমটীষ্ট) *n.* a writer of plays ভাৱনাৰ নাটক লেখোঁতা।

Dramatispersonae (ড্ৰেমটীচ-পাৰ্চনি) *n.* ভাৱনীয়া, ভাৰেবিলাক।

Dramaturgy (ড্ৰেমটৰ্জী) নাটকল্যা।

Drank *pa. t.* of **Drink**

Drape (ড্ৰেপ্) *v. t.* to cover with cloth কাপোৰেৰে ঢাক। —*n.* আঁহা, ঢাকনি।

Draper (ড্রেপাৰ) *n.* a dealer in cloth কাপোৰ বেচোঁতা।

Drapery (ড্রেপাৰি) *n.* cloth goods, hangings of any kind কাপোৰ কানি, আঁৰ দিয়া কাপোৰ, আঁৰণী; occupation of a draper কাপোৰৰ বাসায়।

Drastic (ড্ৰেষ্টিক্) *adj.* powerful, vigorous প্রবল, গোকা, খবতকাঁয়া। --*n.* a medicine that purges quickly বেগতে ভেদ ববোৱা দৰব, পেট চলোৱা দৰব।

Draught (ড্ৰাফ্ট) *n.* act of drawing, the act of drinking হোঁপা, শোহা; the quantity drunk at once ঢোকা (যেনে পানী ঢোকা); that which is taken in a net by drawing the net at a time খেও, (যেনে জালৰ প্ৰথম খেও); a current of air বা, বতাহৰ জাক; বতাহ এছাটি; the depth of water replaced by a ship জাহাজে বিমান পানী ভাঙ্গি যায় তাৰ পৰিমাণ; a sketch of a picture নক্সা আঁচনি; a detachment of soldiers for military service যুদ্ধৰ নিমিত্তে নিয়া সৈন্যদলৰ এভাগ। **Draught-engine**=কয়লা খনিৰ মুখৰ গাড়ী টনা কল। **Draught-net**=drag net টনা জাল, টান্গনি জাল। **Draughts** (*pl.*) *n.* সতৰঞ্চ খেল, ডবা খেল। **Draught-board**=সতৰঞ্চ খেলৰ ঢাল। **Draughts-men**=সতৰঞ্চ খেলৰ গুটি। **Draughts-man**=নক্সা কৰোঁতা। (see Draft).

Dravidian (ড্ৰেভিডিয়ান) *n.* the non-Aryan people of southern India দক্ষিণ ভাৰতবৰ্ষৰ ড্ৰাবিড় প্ৰদেশৰ অনাৰ্য্য লোক।

Draw (ড্ৰ) *v. t.* to pull along টান, টানি আন; to attract আকৰ্ষণ কৰ; to extract বাহিৰ কৰ, উলিয়া; to allure ফুৰুশাই ল; to finish without win or loss হৰাজিকাৰ নিশ্চয় নোহোৱাকৈয়ে শেষ কৰ। (*p. t.* Drew, *pa. p.* Drawn) To draw a bow=ধনুৰন টান। To draw pay=দৰ্শনা পা; To draw money from a bank=বন্ধৰ পৰা টকা উলিয়া। To draw a line=আঁক মাৰ। To draw a picture=ছবি আঁক। To draw an inference=ভাবি ল নিৰ্ণয় কৰ। To draw water from a well=নাৰৰ পৰা পানী তোলা বা আন। Draw a

cover=দুকাই থকা ঠাইৰ পৰা শিয়াল খেদি উলিয়াবলৈ কুকুৰ লগাই দে। Draw blank=হুখা চেঙী কৰ। Draw back=to withdraw পাচহেঁক। Draw cuts=to cast lots ভাগ্য পৰীক্ষা কৰ। Draw aside=এফলিয়া বা এণ্ডীয়া হ। Draw in=to contract চাপ্-খা, কৌচ খা। Draw it fine=নিচেই নিয়াৰি কৰ, একেবাৰেই ঠিকমতে হ। Draw it mild=জোৰা নিদি ঠিকমতে বৰ্ণনা কৰ। Draw near=to approach ওচৰ চাপ। Draw off to take out of a barrel পিপাৰ পৰা উলিয়াই ল, to retire আঁতৰি গুচি যা, নিলগ হ। Draw on=চমু চাপ (যেনে কোনো তাৰিখৰ); দিন ওচৰাওচৰি হ। Draw on one's memory=to try to remember মনত পেলা। Draw out=স্থানান্তৰিত হ, (যেনে সেনা)। Draw over=অগ্ৰ গচ্ছ অৱলম্বন কৰ, আন ফলীয়া হ। Draw rein=stop বাধ, থমা। Draw the line=to fix a limit সীমাবদ্ধ কৰ, পৃথক কৰ। Draw up=to arrange as troops হেণ্ডিবদ্ধ কৰ, শাৰী শাৰী কৰ; to compose লেখ, মোচাবিদা কৰ; to stop as a carriage বাধ, থমা।

Drawback (ড্ৰবেক্) *n.* a disadvantage অসুবিধা, বাধাখিনি, প্ৰতিবন্ধক; duty remitted on goods মাচুল বেহাই।

Draw-bridge (ড্ৰ-ব্ৰিজ) *n.* a bridge that can be drawn up or aside দাঙ্গি বা এফলীয়াকৈ থৰ পৰা দলং।

Drawee (ড্ৰি) *n.* a person on whom a bill is drawn যাৰ পৰা হতীৰ টকা উলিয়াই অনা হয়।

Drawer (ড্ৰ-আৰ) *n.* one that draws উলিয়াওঁতা; one who draws a bill of exchange হতী দিওঁতা, টকা লওঁতা; a sliding box in a case দেবাজ, আলমারী। Drawers (*pl.*) গাতৈ লাগি ধৰা টেঙা।

Drawing (ড্ৰইং) *n.* a picture, a sketch নক্সা, ছবি। **Drawing-room** *n.* a room for receiving persons কৈঠকখানা, অভ্যৰ্জন কৰা ঘৰ, ভাৰুগী চ'বা।

Drawl (ড্ৰল্) *v. t.* or *v. i.* to speak in an affected and lengthened tone টেঙ হৰি কথা ক, খেঁহাই খেঁহাট ক। --*n.* lengthened utterance টেঙ।

Drawn (ড্রন্) *pa. p. of Draw adj.* undecided (as a **Drawn game or battle**) জয় পরাজয়ৰ ঠিক নোহোৱা, সমান সমান। At daggers **drawn**—hostile কাকো কেঁৱে দেখিল নোৱাৰা, পরস্পৰ বিৰোধী।

Draw-well (ড্ৰেৱেল) *n.* a deep well from which water is drawn by ropes and buckets নাদ।

Dray (ড্ৰে) *n.* strong low cart বোকাট কঢ়িওৱা চাপৰ গাড়ী।

Dread (ড্ৰেড) *n.* fear, awe ভয়, আশঙ্কা। — *v. t.* to regard with terror or reverence ভীত কৰ, ভয় কৰ। **Dreadful** *adj.* fearful, terrible ভয়ানক, ভয় লগা। **Dreadless**—free from dread সাহসী, ভয় নোহোৱা, নিৰ্ভয়।

Dread-nought (ড্ৰেডনট) *n.* one who dreads nothing নিৰ্ভয় লোক; the name of strong warships দুৰ্জয় জাহাজ; a garment of thick cloth বতাহ সংযুগ বৰা জেমা।

Dream (ড্ৰিম্) *n.* thoughts and fancies in sleep, a vision সামাজিক, সপোন, স্বপ্ন। — *v. t.* or *i. i.* to fancy something in sleep, to think idly সমালিক দেখ, মিহা কল্পনা কৰ। (*pa. t.* and *pa. p.* **dreamed** or **dreamt**).

Dreamy (ড্ৰিমি) *adj.* full of dreams, visionary নাজনিক, সমাভিব্যয় নৰ, স্বপ্নংক।

Dreary (ড্ৰিয়েৰী) *adj.* cheerless, gloomy নিৰানন্দ, ধোপংমৰা, নিমাতমাত। **Drearysome** *adj.* desolate, forlorn নিজান, নিমাতমাত। — *n.* **Dreariness**.

Dredge (ড্ৰেজ) *n.* a drag-net এবিধ সাগৰীয় শয়ুক তোলা জাল; a machine for deepening a harbour by taking up mud বোকা খনন কৰে।

Dredger (ড্ৰেজাৰ্) *n.* a floating machine for deepening a river or channel পানীৰ তলৰ পৰাবোকা খানি দ কৰা কল। **Dredge** *v. t.* to gather or deepen with a dredge কলেৰে বোকা তোল, কলেৰে বোকা খানি দ কৰ; to sprinkle flour on meat মহুহ ভাজোঁতে আটাগুড়ি চটিয়া। **Dredging-box** আটাগুড়ি চটিওৱা টেমা বা যন্ত্ৰ।

Dregs (ড্ৰেগ্'চ) *n. (pl.)* dross, lees, refuse গেশ, মোহশী, দিটী, নিচেই অকাষিল ভাগ, তলনি।

Drench (ড্ৰেঞ্চ) *v. t.* to wet thoroughly ডিয়া, ডিতা, জুকলি কৰ। — *n.* a draught, a dose of physic for a beast এসোহা, এটোকা দৰব।

Dress (ড্ৰেচ) *v. t.* to clothe পোচাক বা সাজ পিন্ধা; to prepare প্রস্তুত কৰ, তৈয়াৰ কৰ; to cook বাছ, সিজা; to trim চুলি কাট, ওপৰে ওপৰে সমানকৈ কাট; to deck সজা; to cleanse a sore ঘা ধো, অঁতা; to manure সাৰ জাবৰ দে; to put in order, as troops সেনাবিলাক দিহা লগা, চিঞ্জিল কৰ। — *v. i.* to put on clothes কাপোৰ বা সাজ পিন্ধা। *n.* clothes worn সাজ, পোচাক পিন্ধা কাপোৰ। **Dress-circle** *n.* the first gallery in a theatre ইংৰাজী ভাৱনা ঘৰত আবেলি পোচাক পিন্ধা লোকসকল বহা নিচেই আগৰ ঠাই। **Dress-coat** *n.* a fine black coat worn when in full dress আগফালে খোলা কলা দীঘল সামৰণ পোচাৰী-চোলা।

Dress-goods—সৰা-ছোৱালী আৰু মাইকী মানুহৰ পোচাক তৈয়াৰ কৰা কাপোৰ। **Dressing** *n.* clothes পোচাক; manure given to land সাৰ; the bandage etc. applied to a sore ঘা ধুই-পখালি বন্ধা কাপোৰকানি; matter applied to cloth to make it stiff and glossy ঘোৱা কাপোৰত দিয়া বলপ বা মাৰ। **Dressing** *n.* scolding or thrashing (with down) ধমকি; কুকুৰী পিটা কৰণ। Give him a good dressing down—তাৰ ভাসকৈ কুকুৰী পিটা কৰ। **Dresser** *n.* one who dresses সাজ পিন্ধাওঁতা, ডাক্তৰখানাৰ দেবেচি; a kitchen table পাককৰা ঘৰত ব্যৱহাৰ কৰা মেজ। **Dressing case** *n.* a case of toilet requisites গা-মুৰ অঁতাওতে ব্যৱহাৰ কৰা লাগতিয়াল বস্তু থোৱা সঁজুলি। **Dressing-gown** *n.* a loose garment গা ধুই উঠি সাজ-পাৰ পিন্ধাব আগতে ব্যৱহাৰ কৰা দীঘল চোলা। **Dressing-room** *n.* সাজ পিন্ধা কোঠা। **Morning Dress, Evening**—, **Night**—, **Full**—, **Court**—ইংৰাজসকলে পৰে পৰে পিন্ধা সাজৰ নাম।

Drew (ড্ৰে) *pa. t. of Draw.*

Drey (ড্রে) কোর্কটুৱাৰ বাহ।

Drizzle (ড্ৰিভল্) *v. i.* to fall in drops টোপ-টোপকৈ পৰ; to slaver as a child লেলা, লেলাউট পৰ; to move the foot-ball little by little ফুটবল খেলাত লাহে লাহে বলটো বগবাই নে।

Dribblet or Dribblet (ড্ৰিবলেট্) *n.* a small drop অংগমান টোপ।

Drier (ড্ৰাইয়াৰ) *n.* that which dries কোন বস্তু শুকাৱা যন্ত্ৰ বা কল।

Drift (ড্ৰিফ্ট্) *n.* a driving তেলা; a heap of matter driven as snow গোটখাই বাগৰি অহা কোন বস্তু (যেনে পৰ্ব্বতৰ ওপৰৰ বৰফ), পানীত উঠি অহা জাহাজ বা জাহাজি; a slow current in the sea সাগৰৰ সামান্য সোঁত; the direction in which a thing is driven বিকালে কোনো বস্তু উঠি যায়; meaning of words used, the object aimed at ভাব, মৰ্ম, অৰ্থ, অভিপ্ৰায়। —*v. t.* or *v. i.* to drive into heaps; to be floated along দ'মৰৈ বাগৰি যা, উঠাই নে, উঠি যা। **Drift-net**=লাভীজাল। **Drift-wood**=পানীত উঠি অহা কাঠ। **Drift way**=গল-বাট।

Drill (ড্ৰিল) *v. t.* to bore; to pierce বিহা কৰ, ফুটা কৰ; to train soldiers or pupils চিপাহী বা ছাত্ৰক শিক্ষা বা শিকা দে; to sow seeds শাবী শাবাকৈ ওট পচা।

Drill (ড্ৰিল) an instrument for boring metal, stone etc. লোৰ নিচিনা টান বস্তুত বিহা দিয়া সঁজুলি, পাক ভোঁহৰ; a ridge with growing plants on it খল, খলি, শাবী শাবাকৈ বোৱা শাক-পাতৰ ভেটি; a machine for sowing seeds ওট পচোৱা কল; military exercise কাৰাজ। **Drill-master**=কাৰাজ শিকাইতা।

Drill-sergeant=a military officer who drills soldiers চিপাহীক কাৰাজ শিকোৱা বিষয়, খেয় কৰ। **Drilling or Drill**=a stout cotton cloth ভাঠ কপাহী কাপোৰ, ড্ৰিল কাপোৰ।

Drink (ড্ৰিঙ্ক্) *v. t.* (*p. t.* drank; *pa. p.* drunk) to swallow as a liquid পি, পি খা, পান কৰ, ঢোক —*v. i.* to take liquor খদ খা। —*n.* something to be drunk পানীয়া বস্তু, পানীয়; intoxicating liquor খদ, কটক।

Drinker=a tippler খদপী। **Drinking boat**=মাতলামী, খদ খোৱা কোলাহল। **Drinking p. *n.* খদপান, খদ খোৱা। **Drink in**=to absorb (rain etc.) শোহ, শোষণ কৰ। **Drink off**=to quaff at a gulf একে শোহাই খা। **Drink up**=পি খাই ঢুকা। **Drink to the health of**=মঙ্গল কামনা কৰি পান কৰ, আশীৰ্বাদ কৰি খদ খা। **Drink the others under the table**=খদ খোৱা লগৰীয়াবিলাক মত্তদায়ী হোৱাতো নিজে হিৰেবে খদ খাই থাক (see Drunk below)।**

Drip (ড্ৰিপ্) *v. t.* or *v. i.* to fall in drops এটোপা এটোপাকৈ পেলা, নিগৰা, টোপ-টোপকৈ পৰ, নিগৰ। **Dripping**=that which falls in drops জুইত দিয়া মাহ-মঙহৰ তেলৰ টোপা, চালৰ পানী। **Drip n.** falling in drops টোপাটোপে পৰণ; the edge of a roof ঘৰৰ পানী-পাচ।

Drive (ড্ৰাইভ্) *v. t.* (*p. t.* Drove; *pa. p.* Driven) to force along তেল, খেপা; to guide as cattle চলা; to force সূত্ৰা (as a nail) মৰিহাই সূত্ৰা; to compel বাধ্য কৰ, জোৰ কৰ; to send away with force as a ball মাৰমাৰি বা তেলামাৰি ওফোৰাই পঠিয়া (যেনে টোপ), আঁতৰলৈ মাৰি পঠিয়া; to carry in a carriage গাড়ীৰে নে; to urge as a point of argument খুটী ধৰ। —*v. i.* to go in a carriage গাড়ী চলাই যা। —*n.* an excursion in a carriage গাড়ীৰে ভ্ৰমণ, বাগী দৌকতা; a road for driving বাগী চলোৱা বাট; the chasing of game শিকাৰ খেদা; pressure চেষ্টা। **Drive a bargain**=দৰ কমাবলৈ কেৰ-কেৰ কৰ। **Drive a trade**=সৰহকৈ বিক্ৰী হবলৈ চেষ্টা কৰ, বেপাৰ চলা। **Drive at**=to aim at লক্ষ্য কৰ, টোঁতা। **Drive away**=খেদাই দে। **Drive back**=পাচলৈ তেল। **Drive at one's wit's end**=to perplex বিমোৰ কৰ, বিবুদ্ধি কৰ।

Driver (ড্ৰাইভাৰ) *n.* one who drives or that which drives চলাইতা, তেলাইতা, খোৱাঁতা, গাড়োৱান।

Drivel (ড্ৰিভল্) *v. i.* to slaver like a child লেলা; to speak like an idiot লেখলেখা। —*n.* slaver লেলাউট, লালটী। **Driveller n.** a idiot, fool অঁকৰা, লেৱা।

Drizzle (ড্ৰিজল) *v. i.* to rain in small drops
কিন্‌কিনীয়া বৰষুণ, খিৰখিৰাং, সিম্‌সিম। —*n.* a
small light rain কিন্‌কিনীয়া বৰষুণ, খিৰখিৰীয়া
বৰষুণ। **Drizzily, Drizzling** *adj.* খিৰখিৰীয়া,
কিন্‌কিনীয়া, সিম্‌সিমিয়া।

Droll (ড্ৰল) *adj.* odd, amusing, laughable
হাঁহি উঠা, টেটুকীয়া, ফুৰি। —*n.* a jester টেটু-
কীয়া বা ভেৰাকীয়া মানুহ, বহুৰা। —*v. i.* to
jest ভেৰাকীয়া পৰ, হাঁহি তোলা। **Drollery** *n.*
ভেৰাকীয়া, টেটুকীয়া, ঠাট্টা মন্তব্য।

Dromedary (ড্ৰমেডেৰী) *n.* a camel with one
hump এটা কঁজা থকা উট।

Drone (ড্ৰন) *n.* the male of the honey-bee
মতা মৌ-মাৰি ; a lazy fellow পৰৰ মূৰত খোৱা
এলেকা মানুহ। —*v. t.* to make a humming
sound গুণ্‌ গুণ্‌ শব্দ কৰ।

Droop (ড্ৰপ) *v. i.* to hang down অলকা হ, মূৰ
ধোৱা; ক্ৰমে জটী পৰ; to grow weak কৃশ হ।
Drooping *p. n.* অলকা, জুকলা।

Drop (ড্ৰপ) *n.* a small particle of liquid
টোপ, ফোটা, বিন্দু ; anything hanging like
a drop পানীৰ টোপাৰ দৰে ওলোমাই পিন্ধা বা
ভুকমি থকা বস্তু ; part of a gallows ফাঁচী-কাঠৰ
ওলোমোৱা যন্ত্ৰ ; a fall তললৈ পৰণ। **Dropnet**
= খেৱালী ণাল। **Drop-scene** = বিলাতী ভাৱনাৰ
সমুখৰ পৰ্দা।

Drop (ড্ৰপ) *v. i.* (*p. t.* and *pa. p.* **Dropped**)
to fall in drops টোপ টোপকৈ পৰ ; to fall
suddenly ঘুৰুৱাই পৰ ; to fall lower সৰ,
তললৈ সৰি পৰ। —*v. t.* to let fall সৰা, টোপা-
টোপে পেলা ; to let go, to set aside এৰি পেলা,
হ্যাগ কৰ, হগিত কৰ ; to write and send a
note চিঠি দিব। **Let the matter drop** = সেই
বিষয় স্থগিত থাকিবলৈ দিব। **Please drop a line**
to the Commissioner = অনুগ্ৰহ কৰি কমিশ্বনাৰ
চাৰ্জটলৈ হটামান আখৰ দিয়ক। **Drop away or**
off = to depart ঠাইতে শুচি যা, অদৃশ হ। **Drop**
down = ভটিয়াই গৈ, সমুদ্ৰত ডুলা গৈ। **Drop in**
= to come in unexpectedly হঠাৎ ওলাহি।
Drop out = to disappear ঠাইতে অদৃশ হ,
খিতাতে নাথকিছা হ।

Dropsy (ড্ৰপ্‌চি) *n.* a collection of water in

the body শোৰ, শোথ ৰোগ। **Dropsical** *adj.*
affected with dropsy শোথকণীয়া, শুৰীয়া,
শোথৰোগ।

Dross (ড্ৰস) *n.* a scum of metals, refuse,
worthless matter ভেৰ, গেদ, ধাতুৰ অকাৰ্য্য
ভাগ। **Drossy** *adj.* worthless গেদমুক্ত,
অকাৰ্য্য।

Drought (ড্ৰাইট) *n.* dryness want of rain
খৰ, অনাহুতি। **Droughty** *adj.* very dry
তকান, খৰাং, বৰষুণ নোহোৱা। —*n.* **Droughti-**
ness.

Drove (ড্ৰ'ভ) *pa. t.* of Drive. —*n.* a number
of cattle driven পাল, জাক।

Drover (ড্ৰ'ভাৰ) *n.* a cattle driver বখীয়া,
গুৱাল।

Drowse (ড্ৰাইজ) *v. i.* to be heavy with sleep
টোপনিৰ ভৰত আলজাল কৰ, কলমটয়া।
Drowsy *adj.* sleepy, heavy with sleep
টোপনি-গৰুৱা, কলাঘুমটীয়া। **Drowsiness** *n.*
sleepiness কলাঘুমটি, টোপনিৰ আলজাল।

Drub (ড্ৰাব) *v. t.* to beat মাৰ, শ্ৰেৰ কৰ, পিট।
Drubbing *n.* a beating পিটন, মাৰণ।

Drudge (ড্ৰাজ্) *v. i.* to labour hard গেবাৰী
খাট, মূৰ পুতি হীন বল কৰ। —*n.* a slave
গোলাম।

Drudgery (ড্ৰাজ্‌জৰি) *n.* hard and mean labour
গেবাৰী কাম, গোলামী।

Drug (ড্ৰাগ) *n.* any substance used in medi-
cine দৰবত ব্যৱহাৰ কৰা দ্ৰব্য, বিনামূলো সুকলমে
পাব পৰা বস্তু। **Intoxicating drug** = মাদক বস্তু।

Druggist (ড্ৰাগিষ্ট) *n.* one who deals in drugs
ঔষধ বেচোতা।

Druid (ড্ৰুইড) *n.* an ancient Celtic priest
ইংলণ্ডৰ এজাতি পৌৰাণিক দেও পূজক ধৰ্ম্মযাজক।

Druidism = ড্ৰুইড জাতীয় ধৰ্ম্মপ্ৰণালী।

Drum (ড্ৰাম্) *n.* a musical instrument ঢাক,
জয় ঢোল, দৰা, মাদল ; the middle portion of
the ear কাণৰ মাজৰ খোল, কাণৰ খোৰোং। —*v. i.*
to beat a drum ঢোল বজা। —*v. t.* to drum
out, to summon ঢোল বজাই আৰাও কৰি খোৱা,
ঢোল বজাই আহ্বান কৰ। **Drummer** *n.* one
who beats a drum ঢুলীয়া। **Drum stick** =

- ঢোল বাদি। **Kettle-drum**=নাগেবা, সৰু ঢাব।
Drum-major or **Sergeant-drummer**=সৈনিক বাদ্যীয়া।
Drunk (ড্রাঙ্ক) *adj.* (*pa. p.* of the verb *Drink*) : intoxicated মত্তলীয়া, মাতোহাল, বাগীয়া।
Drunkard (ড্রাঙ্কাৰ্ড) *n.* a habitual drinker দোৰোৰ মদপী।
Drunken (ড্রাঙ্ক) *adj.* given to excessive drinking মদপী, বাগীয়া। **Drunkenness** *n.* excessive drinking মাতলামি, বলিয়ালি, মত্তলীয়া অৱস্থা।
Drup (ড্রুপ্) *n.* a fleshy fruit with a stone inside শাহ আৰু গুটি থকা ফল, মজ্জাফল।
Dry (ডাই) *adj.* free from moisture শুকান, নিমত, কটু, নিৰহ, স্বাং, ফোঁ-ফোঁৱা, ফৰফৰীয়া : not giving milk শিহাৰ-কঠিনীয়া ; uninteresting কটুৱা, কেতেৰীয়া, সোৱাদ নলগা। (*Collog.*) thirsty শিহাৰ লগা ; teetotal মাদক বস্তুৰ ব্যৱহাৰ বন্ধ ; মদ, ভাং পৰিভাগ। **Dry cough**= শুকান কাহ। (*up*) *v. t.* or *v. i.* to free from water শুকা, নিৰহা, জৰ্জৰীয়া হ বা কৰ। (*pr. p.* *Drying* ; *pa. p.* *Dried*) . **Dryness** *n.* শুকান অৱস্থা ; draught অনাহুতি, খৰ। **Dry-goods**=drapery শুকান বস্ত্ৰ, কাপোৰ কানি। **Dry-light**=ফটুজীয়া পোহৰ। **Drye-measure**=শুকান বস্ত্ৰৰ জোখ, ধান চাউলৰ জোখ। **Dry-nurse**=নিজৰ শিহাৰ দুগুতৰা ধাই। **Dry-plate**=পাচত আঁজা ডুলিৰ নিমিত্তে খোৱা ফটোগ্ৰাফৰ ফলি। **Dry-rot**=a decay of timber caused by fungi দুগ, কাঠৰ বেমাৰ। **Dry-shod** *adj.* without wetting the feet ভৰি নিভিত্তাঠক যাব পৰা। **Dry-salter**=a dealer in drugs, dye-stuffs etc. শুকান বস্ত্ৰ ৰং ইত্যাদি বেটোতা।
Dual (ডুৱেল) *adj.* consisting of two দুগু, ৷জীয়া। **Dual monarchy**=দুখন ৰাষ্ট্ৰীয় ৰাজ্যৰ একত্বন বন্ধা ; আগৰ দিনৰ অষ্ট্ৰ-হাভেন্সিয়ান ৰাজ্য। **Dual-school**=লৰা আৰু ছোৱালীৰ পঢ়াশালি। **Dualism** *n.* the philosophical doctrine of two distinct principles of spirit and matter বৈতবাদ ; আত্মা পৰমাৰ্হা বা প্ৰকৃতি পুৰুষ দুজনক স্বীকাৰ কৰা মত।
Dub (ডাব্) *v. t.* to confer knighthood মিলাতৰ

- নাইট পদবী দে ; to smoo'h with an adze টাচেৰে টাচি সমান কৰ।
Dubious (ডিউবিয়াচ) *adj.* doubtful, uncertain চানিশ্য নোহোৱা, সন্দেহজনক। **Dubiousness** *n.* doubtfulness অনিশ্চয়তা, সন্দেহ, শোণাকী-তেপাকী।
Ducal (ডিউকেল) *adj.* pertaining to a duke ৰাজকুমাৰ পদবী সম্বন্ধীয়।
Ducat (ডিউকেট) *n.* an old gold coin অতীতত ইউৰোপত চলা এবিধ সোণৰ মুদ্ৰা।
Duce (দু-ছে) *n.* chief of the Fascist Italy ইটালীৰ শাসনকৰ্তা "মুছলিনি"।
Duchy (ডাচী) *n.* a dukedom ৰাজকুমাৰৰ অধীন প্ৰদেশ।
Duchess (ডিউচেচ) *n.* the wife of a duke ৰাজকুমাৰৰ পত্নী, ডিউক পত্নী।
Duck (ডাক্) *n.* a water-fowl পাতি হাঁহ, হাঁহিনী (male is called *Drake* . **Ducklogged**=sport-legged হেঁচ চুটি, হাঁহ ফেৰেকা। **Bombay-duck**=a small fish dried and salted এবিধ শুকান মাছ। To play ducks and drakes to use recklessly, to waste অপব্যয় কৰ, উৰামুঠাক ব্যৱহাৰ কৰ ; পানীত চেলুচেলি খেল। (*Cricket*) **Break one's duck**=বল খেলাত প্ৰথমবাৰ মাত্ৰ বলমৰা।
Duck (ডাক্) *v. t.* to dip in water for a time এষতক পানীত ডুবুৱিয়াই থা। *v. i.* to lower the head quickly তলমূৰ কৰ, মূৰ চাপৰা ; to cringe মূৰ দোঁৱা ; to dive ডুব মাৰ। **Duck-weed**=পুনি। **Duckling** *n.* a young duck হাঁহ-পোৱালী।
Ductile (ডাক্টিল) *adj.* easily led, flexible লেউসেৱা, লেভুসেভু, হেইপিনে নিয়ে সেইপিনে যোৱা। **Ductility** *n.* quality of being easily extended লেউসেৱা গুণ।
Duddery (ডাডেৰী) *n.* a shop where old clothes are sold পুৰণা কাপোৰ বেচা দোকান, ফটাফিটা কাপোৰ। **Duddy** *adj.* ragged ফটাফিটা।
Duds *n.* tatters ফটাকাণি।
Dude (ডিউদ) *n.* (*slang*) one imitating the English dress and manners ; dandy,

swell চাহাবৰ ঠেও ভাও লৈ ফুৰা “মই চাহাব” ভাবৰ লোক।

Dudgeon (ডাঙ্কিহুন্) *n.* ill-will, grudge ধেপ্, আঁসেজ; a small dagger সৰু মিত-দা।

Due (ডিউ) *adj.* owed, to be paid or done to another দেনা, পাওনা, প্ৰাপ্য; proper হক, ওৰাজিব, উচিত; appointed to be ready or to arrive পাবহি লগা, ওলাব লগা। **He is due at Bombay on the 13th**—ভেঠ ১৩ তাৰিখে বহে পাবহি লাগে। —*adv.* exactly ঠিক। **Due north**—ঠিক উত্তৰ ফালে। —*n.* a debt, that which is due, claim ধাৰ, ঋণ, পাওনা বস্তু, হক পাওনা। **Give the devil his due**—to give fair hearing to a notorious character দুই জনৰ প্ৰতি সুবিচাৰ কৰ।

Duel (ডিৱেল্) *n.* a combat between two persons মাল যুদ্ধ। —*v. i.* to fight in a duel দুজনে মাল যুদ্ধ লাগ। **Duelling, Duellist** *n.* মাল যুদ্ধ লাগন, মাল যুদ্ধকা।

Duenna (ডিউ এনা) *n.* an old lady who acts as a guardian to a younger দূবতী স্ত্ৰী পালনকাৰিনী বুঢ়ী, যুৱতীৰ সহচৰী।

Duff (ডফ্) *n.* decaying vegetable matter পচা শাকপাত; coal dust কয়লা গুড়ি। —*v. t.* to manipulate an article to look like new পুৰণা চিনহাপ শুচাই নতুন যেন কৰ। **To duff cattle**—চুৰ কৰা গৰু ম'হৰ চিন মাৰ। **Duffer** *n.* a peddler of sham jewellery কৃত্ৰিম অলঙ্কাৰ বেচোতা।

Dug (ডাগ) *n.* the nipple of a cow গাই গৰুৰ ওহাবৰ বাট। (**Dug** *pa. t.* and *pa. p.* of **Dig**). **Dug-out** *n.* a boat made by hollowing out the trunk of a tree ণা-গছ খুলি সজা নৌ।

Duke (ডিউক্) *n.* one of the highest order of nobility next to prince, a sovereign prince ৰাজকুমাৰ, ৰাজবংশীয় সন্তান লোক। **Dukedom** *n.* estate of a duke ৰাজবংশীয় সন্তান লোকৰ বাত-পাম।

Dulcet (ডালচেট্) *adj.* sweet to the taste, melodious সুস্বাদু, সুশ্ৰাব্য, খাবলৈ বা শুনিবলৈ সোৱাদ লগা, মিঠা।

Dulcify (ডালচিকাই) *v. t.* to make sweet সোৱাদ-যুক্ত বা সুবদি কৰ, মিঠা কৰ।

Dulcimer (ডাল্চিমাৰ) *n.* a musical instrument in a box like frame played on with sticks হুডাল সৰু মাৰিবে বজোৱা এবিধ বাজনা।

Dulcinea (ডালচিনীয়া) *n.* a sweet-heart বৰ মৰমৰ ভিৰোতা, প্ৰেমিকা।

Dull (ডাল্) *adj.* insensible, slow of hearing or of understanding etc.; blunt অৰোধ, ভোদা, কাণ, গধুৰ, ভেৰা, ভেলেকা; sleepy হেলেং-পেলেং, গেৰেউ-গেঠেউ, চোপনি অহা যেন; cloudy, dim, obscure ওমা-গোমা, ডাৱৰীয়া, ঢকা-চমকা; not bright or clear গোমোঠা, নিন্তেজ; sad, cheerless নিৰানন্দ, মনমৰা। —*v. t.* to make dull, to blunt ভেৰা কৰ, ভোটো কৰ; to cloud ডাৱৰেৰে ঢাক, গোমোঠা কৰ। —*v. i.* to become dull ভোটো হ। **Dullness** *n.* the state of being blunt or dull ভোটো বা গোমোঠা অৱস্থা, ওমা গোমা; মতিমান্দ্য।

Dullard (ডালাৰ্ড) *n.* a stupid person, a dunce ভেৰা মানুহ, অঁকৰা মূৰ্খ, হেৰাং। **Dullbrowed** *adj.* having a gloomy look গোৰোৰামুৱা **Dull-sighted** *adj.* কুকুৰীকণ, চলিহাই ধৰা। **Dull-witted** *adj.* ভোটো বুজিব, মোটা বুজিব।

Duly (ডিউলি) *adv.* fitly, properly, at the proper times ঠিকমতে, উচিতমতে, উপযুক্তকৈ, যথাসময়ত, শৰ্তিবামতে।

Dumb (ডাম্) *adj.* mute, without the power of speech, silent বোবা মাতিব নোৱাৰা, নিমাত। **To strike dumb**—ভেৰুৱা লগা। **Dumb-bells** *n.* double headed weights used for exercise ডহেল, শৰীৰৰ তেজ চালনা কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা লোৰ গধুৰ যন্ত্ৰ। **Dumb-show**—pantomime অন্ধ-ভঙ্গি, নিমতি চং। **Dumbness** *n.* muteness বোবা অৱস্থা, মাতিব নোৱাৰা অৱস্থা। **Dum-founder** *v. t.* to astonish বিবুদ্ধি কৰ, ভেৰুৱা কৰ, অবাক কৰ, বোবা কৰ।

Dumny (ডামি) *adj.* a dumb person বোবা; a mere tool of another অকামিলা, কাঠৰমুঠা মানুহ, লোকৰ লাচনি-পাচনি কৰা ফুৰা লোক; নিৰোকা; a shewn package in a shop কৃত্ৰিম বস্তু।

Dumps (ডাম্প্‌চ্‌) *v. t.* to throw down দলিয়াই পেলাই। —*n.* a place for rubbish জাবৰ পেলোৱা ঠাই; জমাকৈ থোৱা মেৰ।

Dumps (ডাম্প্‌চ্‌) *n.* (*pl.*) gloomy state of mind বিখাৰ, মনমৰা অৱস্থা। **Dumpish** *adj.* depressed in spirits নিকংসাহী, মনমৰা। **Dumpy** *adj.* short and thick ভোটোকা, গোঠোতা।

Dun (ডান্‌) *adj.* of a dark brown colour কলা-মুগা বৰণৰ, পৰজা। —*v. t.* to demand payment with noise খেচ্‌খেচা, ভোকজোকৈ ধৰি ধাব সাধ। —*n.* a demand for payment ধাবৰ বাবে খেচ্‌খেচনি, তাগাদ।

Dunce (ডান্‌চ্‌) *n.* a blockhead, a stupid person ভেৰা, মূৰ্খ। **Dunderhead**, **Dunderpate** *n.* a stupid person ভেৰা, মূৰ্খমানুহ।

Dune (ডিউন্‌) *n.* a low hill of sand on the sea coast সাগৰৰ দাঁতিৰ বায়ুকাময় পাহাৰ বা হাঁফুল।

Dung (ডাং) *n.* excrement of animals গোবৰ, জন্তুৰ বৰি। —*v. t.* to manure with dung গোবৰৰ সাৰ দে। **Dung-hill** = গোবৰৰ দ'ম। **Dung beetle** = গুবৰুৱা পোক।

Dungeon (ডান্‌জন্‌) *n.* a close dark prison নিৰ্জান ফাটেক, অন্ধঘোপ।

Dunk *v. t.* খাওঁতে (কটি আদি) তিয়াই লোৱা।

Duodecennial (ডিউ-অ'-ডিচেনেৰিয়েল) *adj.* occurring every twelve years প্রতি ১২ বছৰে হোৱা, দ্বাদশ বাৰ্ষিক। **Duodecimal** *adj.* twelfth বাবেটিয়া, দ্বাদশ। **Duodecimo** *adj.* having twelve leaves to a sheet in a book বাৰপতীয়া।

Duoliteral (ডিৱলিটেৰেল) *adj.* consisting of two letters দুই অক্ষৰীয়া, বিদ্বন্ধবহুল।

Dupe (ডিউপ্‌) *n.* one easily cheated ভেৰা, সহজে ঠগিব পৰা লোক। —*v. t.* to deceive ঠগ কৰ, ভুৱা দে।

Duple (ডিউপল্‌), **Duplex** (ডিউপ্লেক্স) *adj.* double, twofold দ্বতলীয়া, দ্ব্যকীয়া, দ্ব্যণীয়া।

Duplicate (ডুপ্লিকেট্‌) *adj.* double, two দুটিয়া বা দুখনটি। —*n.* another thing of the same kind, a copy নকল, প্রতিলিপি; দোকৰ নকল।

—*v. t.* to double দুটাজ বা দুগুন কৰ। **Duplication** *n.* doubling দুভাগ কৰণ, দুগুন কৰণ, দোহোৱা। **Send a statement in duplicate** = দোকৰকৈ এখন বৰ্ণনা পঠিয়া।

Duplicity (ডিউপ্লিচিটি) *n.* a deceit দুতলীয়া স্বভাৱ, প্রতারণা, ঠাঁকিফুকা, দোভাচলীয়া গুণ।

Durability (ডিউৰেবিলিটি) *n.* durability বহু দিনলৈ ভালৈ থকা গুণ, দিন টিকণ।

Durable (ডিউৰেবল্‌) *adj.* lasting, hardy, permanent দিন টিকা বা দিন যোৱা, শকত, যুগমীয়া।

Durance (ডিউৰেঞ্চ) *n.* imprisonment হাজতত বাপন কয়েদ।

Duration (ডিউৰেঞ্চ্‌) *n.* continuance in time, time during which a thing lasts অৱস্থিতি, যিমান পৰলৈ থাকে, সময়।

Durbar (দুৰ্‌বাৰ) *n.* a reception, a levee দৰবাৰ, ডাহৰ লোকক অভ্যর্থনা কৰা ৰাজকীয় সভা; the body of officials at an Indian Court ভাৰতীয় ৰজাৰ ৰাজ-সভা।

Duress (ডিউৰেচ্‌) *n.* imprisonment constraint কয়েদ, আটক।

During (ডিউৰিং) *prep.* in the course of, for the time a thing lasts সময়ত, কালত, সময়ৰ ভিতৰত—ত (যেনে আহোম ৰজাৰ দিন—ত)।

Durst (ডাৰ্‌স্‌) *pa. t.* of Dare.

Dusk (ডাস্ক) *n.* twilight দোক/মোকা, সন্ধা; বেলিকা, চকো-ছন্দা, চকামকা। —*adj.* of a dusk colour মলিন, গোমোঠা। **Dusky** *adj.* dark coloured, gloomy এন্ধাৰ, চকোছন্দা, গোমোঠা, কলা চানেকীয়া।

Dust (ডাষ্ট) *n.* particles of dry earth, powder ধূলি, বেগু, কোনো বস্তুৰ গুড়ি; the grave কবৰ; a low condition হীন অৱস্থা। —*v. t.* to free from dust ধূলি ওচা; to sprinkle with dust ধূলি ছটিয়া। **Dusty** *adj.* full of dusts ধূলিয়ৰি; ধূলিময়। **To dust a person's jacket** = to give him a drubbing মৰিয়া, কোৰা। **To bite the dust** = to fall, to die পৰ, মৰ। **Kick up a dust** = to make an uproar গোলমাল কৰ, আৰাগ কৰ। **Rise a dust** = to create a disturbance ছবাম্বা লগা, হাই-উকমি কৰ।

throw dust in a person's eyes— to deceive a person ভুলানো; চকুত লাগি যাব। Dust bin *n.* ভাই-জাবর শেলোয়া দাঁবা। ing rubbish.

Duster (ডাস্টার) one who removes dust ধূলি গুচাইতা; a brush for removing dust ধূলি গুচোরা যতন। Dusty *adj.* covered with dust ধূলিময়, ধূলিহরি।

Dutch (ডাচ্) *adj.* belonging to Holland or its people হলেণ্ড দেশীয়। Talk like a Dutch uncle—to rebuke with kindness মৰমেৰে তিবছাৰ কৰ।

Duty (ডিউটি) *n.* that which is due, tax on goods দেনা, কৰ, মাচুল, কটক, ভৰ্ত্তা; what one is bound to do কর্তব্য কাম, কৰিবলগীয়া কাম, বাধ্য (যেনে যাৰ যি বাৰ তাক কৰিবই লাগে); one's proper business বাৰ; obedience, respect বাগতা, সম্মান; military service চিপাহীৰ নিৰ্দ্ধাৰিত কাম। Sense of duty—কর্তব্য-বোধ। Dutious *adj.* devoted to duty কর্তব্য-পূৰ্বক; obedient বাধ্য, কথাডনা। Dutiable *adj.* subject to custom duty কৰ বা মাচুল লৈবলগীয়া। Dutiful *adj.* attentive to duty, respectful কর্তব্যপূৰ্বক, ভক্তিমান। Dutifulness *n.* কর্তব্যতা।

Dominate (ডিউ-অম-ডিয়েট) *n.* a form of government by two persons in the same nation দুজন পুৰাতন কোম ৰাজ্যৰ সমান ক্ষমতাপন্ন দুজন শাসকৰ স্বাধা শাসন।

Dev (ডেক্) *n.* the head boy in a class or school কোনো শ্ৰেণীৰ বা পঢ়াশালিৰ মূখ্যল গৰা; a leader নায়ক।

Dwarf (দোৱাফ) *n.* a person or plant below the natural size কটীয়া, ঠিহিৰা খাটুৱা, চুটি-চাপৰ, মূনিচা, লিভা, বাৰো মানুহ। —*v. i.* to hinder from growing ঠিহিৰা মৰা, খাটুৱা কৰ, কটীয়া লগা। Dwarfish, Dwarf *adj.* like a dwarf, short কটীয়া, খাটুৱা, চুটি-চাপৰ।

Dwell (ডুৱেল) *v. i.* to live in a place বাস কৰ, থাক। (*pr. p.* dwelled or dwell *n.* Dwell upon—বিশ্ৰুতিৰূপে বৰ্ণনা কৰ, উপাসন কৰ। Dwelling *n.* place of residence, abode,

habitation বহনালী, থকা ঠাই। Dwelling-house—থকা ঘৰ। Dwelling-place থকা ঠাই।

Dwindle (ডুইনড্ৰ) *v. i.* to become less to grow feeble, to become degenerate ক্ৰমে হ্ৰাস হ, ক্ষয় পা, ক্ৰমে কমি আহ, বিলুপ্ত হ, ক্ৰমে ধোঁপ হ।

Dye (ডাই) *v. t.* colour, to stain ব্যঙলা, বোলা। (*pr. p.* Dye-ing; *pa. p.* Dyed) —*n.* colour, colouring liquid ৰং, বোলা, বৰণ। Dye-house—ৰং তৈয়াৰ কৰা ঘৰ। Dye-wood—ৰং প্ৰস্তুত কৰিবলগীয়া কাঠ (যেনে ঈশ্বৰকাঠ)।

Dyer (ডায়াৰ) *n.* one whose trade is to colour clothes, threads etc. কাপোৰ বোলায় ব্যৱসায় কৰোঁতা। Dyes and dyeing—ৰং বোলা বোলায় কাম।

Dyeing (ডাইং) *n.* art of colouring cloths কাপোৰ বোলা দিয়া বিজ্ঞা। Dye-stuff—ৰং লগাইতে ব্যৱহাৰ কৰা বস্তু। Dye-mordant—বস্তু দিয়া কৰ।

Dying (ডাইং) *pr. p.* of Die. —*adj.* mortal, expiring মৰে মৰে, মৃত্যুৰ্দ্ধ্ব দৃষ্টকৰ্তা। —*n.* death মৰণ। Dying declaration—কবিৰ সম্মত কোৱা জবাবলী, মৰণ কালত কোৱা কথা।

Dyke same as Dike.

Dynamic,—al (ডিনেমিক্-এল্) *adj.* relating to force স্বাভাৱিক চপন শক্তি বিজ্ঞান।

Dynamics (ডিনেমিক্) *n.* the science which treats of the matter and motion and its nature and cause পদাৰ্থৰ স্বাভাৱিক চাপ শক্তি বিষয়ক বিজ্ঞান; গতি বিজ্ঞান।

Dynamite (ডিনেমাইট) *n.* a powerful explosive material এককক্ষৰ ছৰণ বস্তুক বিক্ষোৰক।

Dynasty (ডিনেষ্ট্ৰি বা ডাইনেষ্ট্ৰি) *n.* a succession of kings of the same family ৰাজবংশ, ৰাজকীয় কৈদ।

Dyscrasia (ডিচ-ক্ৰেচিয়া) *n.* morbid condition of blood & fluids in the system causing dropsy, delirium etc. শোৰ দেহাৰ।

Dysentery (ডিচেন্টেৰী) *n.* a disease causing discharge of blood and mucus from the

bowels গ্রহণী বেমাৰ, তেজসাত পৰা বোগ, অতি-সাব। **Dysenteric** *adj.*

Dyslogistic (ডিচ-লজিষ্টিক্) *adj.* opprobrious
নিন্দাজনক, গ্লানিজনক।

Dysmenorrhœa (ডিচ-মেন অৰি-এ) *n.* difficult
menstruation তিক্ততা মানুহৰ বাধক বেমাৰ,
বীতিমতে ঋতুমান নোহোৱা বেমাৰ।

Dyspathy (ডিচ-পেঠি) *n.* dislike, (opposite of
Sympathy) বিৰোধ ভাব, বিদ্বেষ।

Dyspepsia (ডিচ-পেপ্‌চীয়া) or **Dyspepsy** *n.*
indigestion পেটৰ অসুস্থ, অজীৰ্ণতা, উদৰাময়।
Dyspeptic,—*al adj.* পেটকণীয়া।

Dyspnoea (ডিচ্প্‌-নিষে) *n.* difficulty of breath-
ing শ্বাসবোধকতা, উশাহ ঘূৰাব নোহোৱা বেমাৰ।

Dysuria (ডিচিউৰিয়ে) *n.* a difficulty of pass-
ing urine মূত্ৰিৰ নোহোৱা বেমাৰ; মূদ্-গৰ;
মূত্ৰাঘাত। also **Dysury**.

E

E The fifth letter of the English alphabet
ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ ৫ম আখৰ।

Each (ইচ্ছ) *adj.* every one in a group
separately প্ৰত্যেক, গাইপতি। **Each other**—
ইটে সিটে, পৰস্পৰ।

Eager (ঈগাৰ) *adj.* keenly desirous, ardent
to do or obtain বাগ্ৰ, উজ্জ্বল। **Eagerly** *adv.*
বাগ্ৰহে, হেঁপাহেহেৰে, আচোৰ-কামোৰকৈ। **Eager-
ness** *n.* ardent desire বাগ্ৰতা, আচোৰকামোৰ,
হেঁপাহ, হতাঁহ।

Eagle (ঈগল্) *n.* a bird of prey শেন জাতীয়
এবিধ শকত চৰাই, উকহ; a gold coin of the
United States worth ten dollars আমেৰিকা
দেশৰ সোণাৰ মোহৰ প্ৰায় ৩২ টকা মূল্যৰ। **Eagle-
eyed**=keen sighted, discerning চোকা
দৃষ্টিৰ। **Eaglet** *n.* a young eagle ঈগল চৰাইৰ
পোতালাী।

Ear (ইয়েৰ) *n.* a spike of corn ধান আদি
শস্তৰ শুং বা আগৰ জোন্ধা ভাগ। **Eared** *adj.*
having ears শুং থকা।

Ear (ইয়েৰ) *n.* the organ of hearing কাণ,
কৰ্ণ; attention মনোযোগ। **Ear-ache**=কাণৰ
বিধ, কাণমূৰলি। **Earbob**=carring কঁৰীয়া;
খুৰীয়া। **Eardrop**=কঁৰীয়া, অস্ত্ৰী, কাণফুল।
Eardrum=কাণ মাদল, কাণৰ ভিতৰত খোল।
Ear-hole=কাণৰ বিদ্ধা। **Ear-mark**=a distinc-

tive mark চিন্-ছাপ, নিচান। **Earpick**=
কাণ খৰিকা। **Earring**=an ornament for
the ear কাণবালা, কঁৰীয়া। **Ear-shot**=বিমান
দূৰলৈ কাণে শুনা যায়। **Ear-wax**=কাণমাকৰি।
Earwitness=শুনা সাক্ষী। **Be all ears**=to
give attention কাণসাৰ কৰ, সঁহাৰিল। **Give
ear**=to attend কাণ কৰ, শুন। **To have
itching ear**=শুনিবলৈ বাগ্ৰ। **To lend an ear**
=to listen কাণ কৰ, শুন। **To set by the
ears**=কঁজিয়া লগা। **To speak in the ear**=
ফুচফুচা। **Tickle the ear**=to flatter খাটনি
লগা। **Turn a deaf ear**=আওকাণ কৰ, নুশুন
to refuse to listen. **Walls have ears**=বেবৰ
বাঞ্জে মানুহে শুনিব পাৰে।

Earl (আৰ্ল) *n.* an English noble man
ইংৰাজৰ এটা সম্ভ্ৰান্ত পদবী, মাৰ্ক্‌ইচৰ নামে আৰু
ডাইকাউণ্টৰ ওপৰৰ এটা ডাঙৰ উপাধি। **Earl-
dom**=আৰ্ল'ৰ খাত-পাম।

Earliness (আৰ্লিনেচ) *n.* state of being early
সোনকাল, আগবতৰ।

Early (আৰ্লী) *adj.* in good time or season,
happening in the near future আগভীয়া,
আগ বতৰীয়া, বাতিপুৰাৰ। —*adv.* soon বেগতে,
সোনকালে, ততালিকে, শীঘ্ৰে। **Early and late**
=at all times যেতিয়াই তেতিয়াই, সকলো
সময়ত, পুৰা-গধূলি। **Early bird**=one who

rise early বাতিপুৰা সোনকালে উঠোতা।
Keep early hours=সোনকালে শো আৰু সোন-
 কালে উঠ। **The early bird catches the worm**=উদ্যোগী মানুহক লক্ষ্যে লাগ দিয়ে, “হেলা
 নাই যাৰ, অভাব নাই তাৰ।”

Earn (আৰ্ণ) *v. i.* to gain by labour আৰ্জ, উপাৰ্জন কৰ। **Earnings** *n. (pl.)* money saved আৰ্জনি, উপাৰ্জিত ধন।

Earnest (আৰ্ণেষ্ট) *adj.* eager, determined মনোযোগী, ব্যাঘ্ৰ, দৃঢ়প্রতিজ্ঞ; sincere সৰল, ঠিক।
Earnestly *adv.* সৰলভাৱে, গাত লাগি, মনদি।
Are you earnest=তুমি ঠিককৈ কৈছানে?
Earnestness *n.* seriousness, reality মনৰ দৃঢ়তা, স্থিৰতা, বাপ।

Earnest (আৰ্ণেষ্ট) or **Earnest money** *n.* money advanced বহনি, বয়না।

Earth (আৰ্থ) *n.* the world পৃথিৱী; soil, dry land মাটি, মৃত্তিকা। **Loose earth**=জ্বা মাটি।
Earth worm=কেচু। **Earth-work**=মাটিৰ কাম; মাটি কটা কাম।

Earthen (আৰ্থণ্) *adj.* made of earth or clay মাটিৰ, মৃদয়। **Earthenware**=crookery চক, কলহ, মাটিৰ পাত্ৰ।

Earthy (আৰ্থলি) *adj.* belonging to the earth, worldly, vile পাথিৰ, পৃথিৱীৰ, ঐহিক, নীচ। **Earthliness** *n.*

Earthquake (আৰ্থ-কোৱেক্) *n.* a shaking of the earth ভূমিকম্প।

Earthy (আৰ্থী) *adj.* consisting of earth মৃত্তিকাময়, পৃথিৱী সম্বন্ধীয়।

Ear-trumpet *n.* a small tube used to aid in hearing কল। মানুহে কাণৰ ভিতৰত ব্যৱহাৰ কৰা বস্তু।

Ease (ইজ্) *n.* freedom from pain, rest, freedom from difficulty আৰাম, জিৰণি, বিশ্রাম, অৱসৰ, সুখিল। —*v. t.* to relieve from pain, trouble or anxiety দুখ ভাগৰ বা যত্নগণ ওচা, জিৰণি দি, উপশম কৰ; to calm নিচুকা, সান্ত্বনা কৰ। **To ease one's self**=to relieve nature শৌচ কৰ, মল ভাগ কৰ। **Ill at ease**=uncomfortable অস্থানকাম, অসুখী। **Stand at ease**=সুখিলভাৱে থিয় হ। **Easiness** *n.*

সুখিলতা। **Easement**=relief সৰহ, বাটেদি অহা যোৱা কৰা বস্তু।

Easeful (ইজ্-ফুল) *adj.* ease-giving বিশ্রামজনক, শান্তিদায়ক।

Easel (ইজেল্) *n.* a frame on which pictures are placed while painting নক্সা থোৱা ঠগি।

Easily (ইজিলি) *adv.* with ease হেলাবোৰে, সতৰাই, সহজে, সুকলমে, অজ্ঞপ্তে।

East (ইষ্ট) *n.* the direction in which the sun rises পূব দিশ, পূবফাল। **Eastern, Eastward** *adj.* toward the east পূবফালৰ, পূব-মুখে। **Easterly** *adj.* or *adv.* looking towards the east, on the east পূব মুখীয়, পূবলৈ। **The east**=ইউৰোপৰ, পূবফালে থকা দেশবিলাক; the countries to the east of Europe পূৰ্ব-প্ৰদেশ, প্ৰাচ্য।

Easter (ইষ্টাৰ) *n.* the festival commemorating Christ's resurrection গুডফ্ৰাইডেৰ পাচৰ দেওবাৰে পৰা খ্ৰীষ্টিয় পৰ্ব।

Easy (ইজী) *adj.* free from pain, not difficult, giving ease উজু, সহজ, চিলা, সুগম, সুকলম। **Easy-chair**=আৰামি চকী। **Easy-going**=good-natured, indolent হোজা, সোৰোপা। **Take it easy**=to be quite unconcerned লেহেম কৰ, গা এৰা দি, লাহে হীৰে কৰ।

Eat (ঈট্) *v. t.* to chew and swallow, to take food খা, আহাৰ কৰ। (*pr. p.* eating; *pa. t.* ate; *pa. p.* eaten). **Eatable** *adj.* fit to be taken খাবৰ যোগ্য। **Eat away**=to destroy gradually ক্ৰমে ক্ষয় নিয়া, খাই পেলা। **Eat one's heart**=দুখ বেজাৰ কৰ। **Eat one's terms**=বিলাতত ওকালতি দিবলৈ প্ৰস্তুত হ। **Eat out**=খাই শেষ কৰ। **Eat up**=to devour খাই পেলা, খাই ধুকা। **Eat one's words**=to retract এবাৰ কৈ অকৌ নুই কৰ। —*er* খাওঁতা। He is a big opium eater.

Eau-de-cologne (ইউ-ডি-ক'লন্) *n.* এবিধ সুগন্ধি পানী। **Eau-de-vie**=Brandy খ্ৰীড়ী মদ।

Eaves (ইভচ্) *n. (pl.)* the edge of the roof আঙলা, পানীপাচ। **Eaves drip** or **Eaves drop**

=চালৰ পানী। Eaves board=চালৰ কাষে কাষে লগোৱা কুলক্ষণী কাঠ।

Ebb (এ'ব্) *n.* the going back of tide ভাটা, সাগৰৰ পানী বাঢ়ি আকোঁ উভতি যোৱা, পানীৰ ওভোতনি; a decline অবনতি, হ্ৰাস। —*v. i.* to flow back পাচলৈ বাগৰি যা। **Ebb-tide** = ভাটা।

Ebon, Ebony (ইবন, ইবনী) *n.* a species of hard black wood আবগুৰু কাঠ।

Ebriety (ইব্ৰাইটি) *n.* drunkenness মাতগামী, মদ খোৱাৰ-ধুম। **Ebriated** *adj.* intoxicated মদৰ জালে ধৰা, মত্তোৱাল।

Ebullient (ইবুলিয়েণ্ট) *adj.* boiling up, agitated উত্তপা, জাঙুলখোৱা।

Ebullition (ইবুলিছন) *n.* act of boiling উত্তল : agitation গৌগোৱনি, হুলস্থূল, আন্দোলন, টগবগনি।

Eccentric (একচেণ্ট্ৰিক্) *adj.* not having the same centre as another বিভিন্ন কেন্দ্ৰযুক্ত; anomalous, odd, irregular একাচেকা, কেনেবা, চেৰাবলিয়া, সাধাৰণ নিয়মত নচলা, আমঠ।

Eccentricity (একচেণ্ট্ৰিটি) *n.* the deviation from the centre of the sun সূৰ্য্য মণ্ডলৰপৰা গ্ৰহৰ দূৰত্ব; singularity of conduct অস্বাভাৱিকতা, বজিয়ালি, আৱৰি-বিৰৰি।

Ecdysis (একডাইচিচ্) *n.* the shedding of skin by snakes at certain periods সময়কৰ মূৰকত সাপে মোট সলোৱা কাৰ্য্য।

Eclampsia (ইক্লেম্পচিয়া) *n.* a convulsive attack due to poisoning of the system that occurs during pregnancy or after childbirth শৰীৰত বিষক্ৰিয়া হোৱা হেতুকে গৰ্ভৱতী নাইবা গ্ৰন্থি তিবোতাৰ সন্দ্রাসজাতীয় ৰোগ।

Ecclesiastic, -al (ইক্লিজিয়েষ্টিক্) *adj.* belonging to the church ধৰ্ম্মান্দিৰ সহকাৰী, যাজকীয়। —*n.* a priest ধৰ্ম্মযাজক, পুৰোহিত।

Echelon (এছিলন্) *v. t.* to arrange troops in divisions চিপাহীবিলাক ভাগে ভাগে সজা।

Echinate (একিমেষ্ট) *adj.* set with bristles or prickles গাভ ৰাঁইট থকা। **Echinite** *n.* a fossil sea urchin গাভ ৰাঁটাইৰ দৰে জোং থকা এবিধ সাগৰীয় শামুক।

Echo (ইক) *n.* the repetition of a sound reflected প্রতিধ্বনি; imitation অনুকৰণ।

—*v. t.* to reflect sound প্রতিধ্বনি কৰ; to repeat a thing said দুবাৰ ক, অনুকৰণ কৰ। (*pa. t.* and *pa. p.* echoed) জাহাজৰ ওলত ধ্বনি লোৱা যন্ত্ৰ।

Eclat (এ-ক্লা) *n.* splendour আকাজক্ষা, ধুমধাম, সমাৰোহ, আড়ম্বৰ।

Eclectic (এক্-লেক্-টিক্) *adj.* choosing the best from every source (opposite of Exclusive) সাৰগ্ৰাহী।

Eclipse (ইক্লিপ্-চ') *n.* the obstruction of one of the heavenly bodies by another গ্রহণ, চন্দ্ৰ বা সূৰ্য্য গ্ৰহণ; darkness আঁধাৰ। —*v. t.* to darken, to throw into the shade ঢাকি থক, ছাঁ পেলা; to surpass চৰ পেননা।

Ecliptic (ইক্লিপ্-টিক্) *n.* the apparent path of the sun from west to east সূৰ্য্যমণ্ডল। —*adj.* pertaining to an eclipse গ্ৰহণ সংকীৰ্ণ।

Eclogue (এক্-লগ্) *n.* a pastoral poem গৰখীয়া গীতৰ পুথি।

Ecology (ইক্-লজি) *n.* a branch of biology which treats of the effects of the external matters on living bodies জীৱবিলাকৰ চাৰিওকাষে থকা বস্তুবিলাকৰ লগত সংঘৰ্ষৰ স্থলস্থল বিচাৰ কৰা শাস্ত্ৰ।

Economy (এক'নমি) *n.* frugal expenditure of money পৰিমিত ব্যয়, ব্যয় বিধান। Household economy=গৃহস্থালী ব্যয় বিধান। Political economy=ৰাজকীয় বিদ্যুতি বিজ্ঞান। Economy of nature=প্ৰাকৃতিক কঠিন পুথি।

Economic (এক'নমিক্) *adj.* frugal, careful পৰিমিত ব্যয়ী, নিৰহানিগামী, হাতে ধৰি চলা, সাঁচতিয়া। **Economics** *n.* the science of judicious expenditure বিদ্যুতি বিজ্ঞান। **Economic condition**=অর্থিক অৱস্থা। **Economist** *n.* well versed in economic পৰিমিতব্যয়ী লোক, বিদ্যুতি বিজ্ঞানবিদ, অর্থ বিজ্ঞানবিদ। —**products**=অর্থকৰী ব্ৰহ্ম।

Economise (ইকনমাইজ') *v. t.* to spend with economy হাত ধৰি খৰচ কৰ, পৰিমিত ব্যয় কৰ, সাঁচ-বাখ কৰ।

Ecstasy (এক্সেস্টিচি) *n.* excessive joy, any exalted feeling উলাহ, হুহ, বা, অপার আনন্দ।

Ecstatic *adj.* rapturous আনন্দত বিভোল, উলাহপূৰ্ণ, বসন্ত উজ্জ্বল।

Ecumenic -al (এক্-ইউ-মিনিক্) *adj.* universal গোটেই জগতৰ, সাধাৰণ।

Eczema (এক্-জেমা) *n.* a common skin disease খবৰ দৰে গাৰ ছালৰ ওপৰত হোৱা বেগ, বেচু।

Edacious (ইডে'শ্যচ) *adj.* given to eating, greedy ঝকুৱা, খাবৰীয়া। **Edacity** *n.* greediness ঝক, খাবলৈ হতাশ।

Eddy (এডি) *n.* a circular motion of water or air; a whirlpool পাক, চাকনৈয়া; a whirlwind বা-মাৰলী। —*v. i.* to whirl, to move round and round ঘূৰ, পাক ল, চাকনৈয়া পৰ। (*pr. p.* eddying; *pa. p.* eddied).

Eden (ই-ডেন) *n.* a paradise স্বৰ্গ, স্বৰ্গীয় উদ্যান; the garden where Adam and Eve dwelt. **Edenic** *adj.* স্বৰ্গীয়।

Edentate (ই-ডেণ্টেট) *adj.* without teeth দাঁত নোহোৱা; দন্ত-বিহীন; সোলা।

Edge (এজ্) *n.* the brink, the sharp side of an instrument কাণ, দাঁতি, ধাৰ, চোক। —*v. t.* to urge on আগলৈ খেদা; to place a border on পাৰি দে; কাপৰাৰ লগা; to sharpen ধৰা, চোকা কৰ। —*v. i.* to move sideways একাষৰীয়া হৈ যা, কাষে কাষে যা।

Edge of water=পানীৰ ফুৰলী। **Play with edge-tools**=চোকা অস্ত্ৰেৰে খেলালি কৰ, ধাৰৰ আগত দেৱাদেই কৰ। **Edged** *adj.* ধাৰ থকা, চোকা। **Edgeless** *adj.* ভোটা, ধাৰ নোহোৱা। **Edge-tool** *n.* a sharp instrument চোকা অস্ত্ৰ। **Edgewise** *adv.* in the direction of the edge ধাৰৰ ফালে। **Set on edge**=to excite উত্তেজনা কৰ, খং ধোলা। **Set the teeth on edge**=to cause a grating feeling in the teeth দাঁতি টেকা। **Edging** *n.* a border round a garment or box ধাৰ, কিনাৰ, কাপোৰৰ পাৰি।

Edgy (এজি) *adj.* ধাৰ থকা, চোকা।

Edible (এডিবল্) *adj.* fit to be eaten

খাবৰ যোগ্য। —*n.* something for food ভক্ষ্য বস্তু।

Edict (ইডিক্ট) *n.* a decree, an order issued by a king ৰাজাজ্ঞা, ৰজাৰ আদেশ।

Edifice (এডিফিক্) *n.* a large building অট্টালিকা, প্ৰকাণ্ড পকীঘৰ। **Edification** *n.* instruction, advancement শিক্ষা, মানসিক উন্নতি, মনৰ বিকাশ।

Edify (এডিকাই) *v. t.* to build up, to improve the mind সংগঠন কৰ, গাঁথ, মন উন্নতি কৰ। **Edifying** *adj.* instructive, improving শিক্ষাপ্ৰদ, উন্নতিবিধায়ক।

Edit (এডিট্) *v. t.* to prepare for publication প্ৰকাশ কৰিবলৈ লিখ, পুথি লিখ; to compile, to conduct বচনা কৰ, কাগজ লিখি চলা।

Edition (এডিশন্) *n.* the number of copies of a book published at a time একো একো বাৰত যিমানখিনি কিতাপ ছপোৱা হয়, সংখ্যা; the publication of a book ভাঙবন, সংস্কৰণ।

Editor (এডিটৰ্) *n.* one who edits a book or a journal কিতাপ বা বাতৰি-কাকত চলাওতা, লিখক, সম্পাদক। **Editorship** *n.* সম্পাদকৰ পদ। **Editorial** *adj.* of or belonging to an editor সম্পাদকৰ। —*n.* a leading article in a news paper বাতৰিকাকতৰ সম্পাদকীয় প্ৰবন্ধ, মূল প্ৰবন্ধ। সম্পাদকৰ শব্দই।

Educate (এডিউকেট্) *v. t.* to train, to bring up children লেখাপড়া শিকা, শিক্ষা দে। (*L. e*=out; *ducere*=to lead).

Education (এডিউকেছন্) *n.* series of instructions intended to strengthen and develop the mental faculties শিক্ষা, মানসিক বৃত্তি-বিলাকৰ উন্নতিৰ অৰ্থে দিয়া উপদেশ। **Educational** *adj.* relating to education শিক্ষা বিষয়ক। **Educationist** *n.* one skilled in methods of teaching শিক্ষা বিষয়ে পাণ্ডিত্য লোক, শিক্ষা নিপুণ ব্যক্তি।

Educe (ই-ডিউচ) *v. t.* to draw out, to elicit, to extract উলিয়া, প্ৰকাশ কৰ। **Education** *n.* the act of drawing out বাহিৰ কৰণ।

Eduction-pipe = ইঞ্জিনৰ ধোঁৱা বাজ কৰা নলী।

Educorate (ইডালকৰেট) *v. t.* টেঙা নোহোৱা কৰা; টেঙা-তিতা নোহোৱা কৰা।

Eel (ঈল) *n.* a fish with a slimy body বায়ী মাছ।

E'en (ইন্) a contraction of **Even**.

E'er (এ'ৰ) a contraction of **Ever**.

Effable (এ'ফেবল্) *adj.* capable of being expressed প্রকাশ কৰিব পৰা, কব পৰা।

Efface (এ'ফেচ্) *v. t.* to rub out, to obliterate মোহাৰি উঠা, মছি পেলা। **Effacement** *n.* মোহাৰণ।

Effect (এ'ফেক্ট) *n.* result, consequence ফল, পৰিণাম, গুণ, ফলিত। **Effects** *n. (pl.)* property বস্তুবাহানি, সম্পত্তি। —*v. t.* accomplish কৰ, কাৰ্য্যত পৰিণত কৰ। **With effect from** = পৰা (যেনে অমুক তাৰিখৰ পৰা)। **Give effect to** = খটা, কাৰ্য্যকৰী হোৱা। **To take effect** = to come into force খাট, চল, ফলদায়ক হ, ফাপ, গুণ ধৰ। **To this effect** = এই মৰ্খে, এই ভাবে। **For effect** = for making impression চমক লগাবৰ নিমিত্ত। **Effectible** *adj.* feasible কৰিব পৰা, কৰণীয়।

Effective (এ'ফেক্'টিভ্) *adj.* powerful, operative কাৰ্য্যকৰী, ফলদায়ক পৰিমাণী।

Effectual (এ'ফেক্'চুৱেল) *adj.* producing desired effect, successful সফল, ফলদায়ক, কাৰিলা।

Effectuate (এ'ফেক্'চুৱেট্) *v. t.* to accomplish, সম্পাদন কৰ, সাধন কৰ।

Effeminate (এ'ফ-ফেমিনেট্) *adj.* womanish, weak, cowardly ভিৰোভাৰ দৰে, আলকতীয়া, ঢিলা, ভয়ভুৰ। **Effeminacy** *n.* womanish delicacy কাপুকনতা, দুৰ্বলতা, কোমলতা।

Effervesce (এ'ফাৰভেচ্) *v. i.* to boil or froth up উতলি ফেন উঠ। **Efferescence** *n.* উতলি ওপৰলৈ উঠা ফেন; বুৰবুৰণি।

Efferescent (এফ্-ফাৰ-ভেভেট্) *adj.* bubbling ফেনযুক্ত, বুৰবুৰীয়া, ফেনুঠা।

Effete (এ'ফ্'ফিট্) *adj.* worn out with age আলৰ, বয়সৰ বাবে জুকলা, জীৰ্ণ।

Efficacious (এফ্-ফি-কেছাচ্) *adj.* productive of desired effects ফলদায়ক, পৰিমাণী, প্রযাণী।

Efficacy (এফ্-ফি-কেচি) *n.* virtue, power to produce an effect গুণ, ফলদায়ক শক্তি (যেনে দৰবৰ)।

Efficient (এফ্-ফিছেণ্ট্) *adj.* capable, competent উপযুক্ত, কাজুৱা, কামলায়ক; effective ফলদায়ক। —*ly adv.* নিপুণকপে। **Efficiency**, **Efficiency** *n.*

power producing the desired result কাৰ্য্য-দক্ষতা, কাৰ্য্যকাৰিতা; fitness যোগ্যতা (যেনে কোনো কামত)।

Effigy (এ'ফিজি) *n.* likeness of a person আকৃতি, প্রতিমূৰ্ত্তি। **Burn in effigy** = কোনো মানুহক বেয়া পোৱা বাবে বা কোনো মানুহক অপমান দিবৰ নিমিত্তে তাৰ জুমুৰি পোৰ।

Effloresce (এফ্-ফ্লাৱেচ্) *v. i.* to blossom forth ফল ধৰ; to form a mealy powder on the surface ওপৰে ওপৰে বগা গুড়ি সান।

Efflorescence or **Efflorescency** (এফ্-ফ্লাৱেচেঞ্চ) *n.* production of flowers, time of flowering ফুল ধাৰণ, ফুল ফুলা সময়; a redness of the skin একককম ছালৰ বেমাৰ।

Efflorescent *adj.* forming a white dust on the surface পিঠাঠবীয়া।

Effluent (এ'ফ্লেউট্) *adj.* flowing out বৈ যোৱা, বোঁৱতী। —*n.* stream flowing out from another নৈৰ সূঁতি, নৈৰ সোঁতা।

Effluvium (এফলুভিয়াম্) *n. (pl. Effluvia)* exhalation from decaying matter পচা বস্তুৰ গেছ, বতাহত উৰিফুৰা নিচেই সৰু সৰু পৰমাণু, গোন্ধ-ভাপ।

Efflux (এফ্-ফ্লুচ্) *n.* act of flowing out প্রবাহ, নিঃসৰণ, বৈ যাতন। also **Effluxion**.

Effoliation (এফ্-ফ'লিয়েছন্) *n.* fall of the leaves of a plant গছৰ পাত সৰণ।

Effort (এফ্-ফট্) *n.* exertion, attempt চেষ্টা, যত্ন, পুৰুষাৰ্থ। **Effortless** *adj.* passive হাত ভৰি নলবাই বহিখকা, চেষ্টা বিহীন।

Effrontery (এফ্-ফ্ৰণ্টাৰি) *n.* impudence, shamelessness নিৰ্জ্ঞতা; insolence অসভ্যালি, উত্ততি।

নিৰ্কেপ, বাহিৰ কৰণ। (L. *e=out*; *jicere=to throw*).

Ejectment (ইজেক্টমেণ্ট্) *n.* expulsion, dispossession বে-দখল, উঠাই দেওন, মাটিৰ পৰা কাকো উঠাই দিবলৈ কৰা মোকদ্দমা।

Eke (ইক্) *v. t.* to increase, to lengthen বৃদ্ধি কৰ, সৰহ কৰ। **Eke out**=to supplement অভাব পূৰণ কৰ, কোনো বিষয়ৰ নাটনি ওচা; contrive to make অভাব পূৰণৰ চেষ্টা কৰ বা উপায় কৰ।

Elaborate (ই-লেবৰ-এ'ট্) *adj.* finished with exactness বাহুল্য, বহু মেহনত হ'ব কৰা, পৰিপাটি। —*v. t.* to produce with labour মেহনত কৰি কৰ। **Elaborately** *adv.* বাহুল্যকৈ, পৰিপাটিকৈ, নিয়ামিকৈ। **Elaborateness** or **Elaboration** *n.* refinement নিয়ামি অৱস্থা; act of elaborating মেহনত।

Elan (এলাং) *n.* vivacity; dash a violent rush উদয়; হেচা, তেলা; প্ৰাণবন্ততা।

Elate (ই-লেপচ্) *v. t.* to pass away, to glide away অতীত হ, গত হ, চৈ বা।

Elastic (ইলেষ্টিক্) *adj.* having tendency to recover original form স্থিতিস্থাপক; flexible, yielding লেকেটা, মুকলি হৈ আকৌ চাপ খোৱা, লেউসেউ, নিছিগা-নভগা।

Elasticity (ইলেষ্টিচিটি) *n.* springiness স্থিতিস্থাপকতা, টানিলে দীঘল হোৱা আৰু এৰি দিলে চাপখোৱা গুণ।

Elate (ইলেইট্) *adj.* puffed up with success উল্লাসিত, ওফন্দি পৰ। —*v. t.* to exalt, to make proud ওফন্দি পৰ, ওপৰলৈ তোল, গপাল কৰ, উল্লাসিত কৰ। **Elation** *n.* self-esteem, pride arising from success গপ, অহঙ্কাৰ, আত্মগোৰব।

Elbow (এ'ল-ব্) *n.* the joint where the arm bends কঁলাকুড়ী। —*v. t.* to jostle, to push with the elbow কঁলাকুড়ীৰে তেলামাৰ। **Elbow-room**=space enough for doing something আহল বহল ঠাই। **At one's elbow**=close at hand হাতে ধুকি পোৱাত।

Elder (এ'ল্ডাৰ্) *adj.* prior in origin, older বয়সত ডাঙৰ, জ্যেষ্ঠ, বয়সস্থ, বুঢ়াটোমঠা। —*n.* one

who is older বৰ ককাই, জ্যেষ্ঠভাই; an ancestor পূৰ্বপুৰুষ; an ecclesiastical officer বৰমণি। **Elderly** *adj.* somewhat old কিছু বয়সস্থ, আদৰ্শীয়া। **Eldst** *adj.* oldest এটাইকৈ ওচাটকৈ ডাঙৰ, অগ্ৰজ। **Elder** *n.* a kind of plant bearing berries এবিধ গছ।

El-Dorado (এ'ল্-ড'ৰে-ড্) *n.* a fabulous region where wealth is easily to be made কাল্পনিক ধনপূৰ্ণ স্থান; সোণৰ সঁফুৰা।

Elect (ই-লেইট্) *v. t.* to choose for office, to select by vote মনোনীত কৰ, সকলোৰে মতলৈ নিযুক্ত কৰ। —*adj.* chosen for an office মনোনীত, বাছনিত পৰা। —*n.* one chosen মনোনীত ব্যক্তি।

Election (ইলেক্ছন্) *n.* the act of choosing বাছনি, মনোনীত কৰণ; নিৰ্বাচন।

Electioneer (ইলেক্ছ-শ্ব নিয়েৰ্) *v. i.* to try to secure the election of a candidate কোনো কামৰ বাবে কোনো জনক মনোনীত কৰিবলৈ যত্ন কৰ।

Electioneering *n.* the soliciting of votes for election কোনো জনক বাছনিত পেলাবলৈ ভ'ট বা মত বিচাৰি ফুৰা কাম।

Elective (ইলেক্টিভ্) *adj.* pertaining to choice বাছনি বিষয়ক।

Elector (ইলেক্টৰ্) *n.* one who elects প্ৰতিনিধি বাছোতা; a voter মত দিওতা, নিৰ্বাচক; one having the right to elect the Emperor of Germany আগৰ দিনত জাৰ্মান দেশৰ মহাৰাজ পদলৈ মনোনীত কৰিবৰ ক্ষমতা থকা ৰাজকোঁৱৰ। (*fem.* Electress, Electroress). **Electoral** *adj.* pertaining to electors বাছোতা বা বাছনি সম্বন্ধীয়। **Electoral-roll**=মেম্বৰ বা প্ৰতিনিধি বাছিবলৈ ক্ষমতা থকা লোকৰ তালিকা বা নামাৱলী।

Electorate (ইলেক্-টৰেই) *n.* the dignity or territory of elector বাছনীয়াৰৰ ক্ষমতা বা এলাকা the body of electors বাছনীয়াৰ সমূহ। —*college* নিৰ্বাচকগণ।

Electric or **Electrical** (ইলেক্ট্ৰিক্) *adj.* pertaining to electricity বৈদ্যুতিক, বিজুলীৰ, বিদ্যুৎ সম্বন্ধীয়। **Electric light**=বিজুলী চাকি বা শোহৰ। —**shock**=বিজুলী তাপৰ জোকাৰ। **Electric-**

meter—instrument to measure electricity
বিজুলী শক্তির মাপক যন্ত্র।

Electrician (ইলেক্-ট্রি-চিয়ান) *n.* one versed in the science of electricity, or one who studies it বিজুলী-বিজ্ঞানবিদ, বিজুলী বিদ্যা জনা লোক।

Electricity (ইলেক্-ট্রি-টিটি) *n.* name of the natural consequences arising from friction and contact of bodies and substances বিদ্যুৎ, বৈদ্যুতিক আকর্ষণ, বিজুলীশক্তি, ভাঙিত।

Electrify (ইলেক্-ট্রি-ফাই) *v. t.* to communicate electricity বিজুলীশক্তি সঞ্চালন কর; to astonish আচরিত কর, তথ্য লাগ; উত্তেজিত কর।

Electro (ইলেক্-ট্র) *n.* a prefix denoting the agency of electricity বিদ্যুৎ বা বিদ্যুতের কার্য বুঝায় শব্দ।

Electrocute (ইলেক্-ট্র-কিউট) *v. t.* to cause death by means of electricity বিদ্যুৎ সঞ্চার করি বধ কর।

Electro-magnetism (ইলেক্-ট্রো-মেগনেটিজম্) *n.* production of magnetism by electric current বিজুলীশক্তির দ্বারাই চুম্বকশক্তি উদ্ভব করণ।

Electrometer (ইলেক্-ট্র-মিটার্) *n.* an instrument for measuring electricity বিজুলীর পরিমাণ বুঝা যন্ত্র।

Electromobile (ইলেক্-ট্র-ম'বিল্) *n.* a vehicle moved by electricity বিজুলী শক্তিতে চলোয়া গাড়ী।

Electron (ইলেক্-ট্রন্) *n.* বিদ্যুৎ পরমাণু; a very minute particle of negative electricity.

Electrocution (ইলেক্-ট্র-কিউছন) *n.* বিজুলী শক্তিতে মরা।

Electroplate (ইলেক্-ট্র-প্লেট্) *v. t.* to cover with a coating of silver by electricity কপেবে গিল্টি কর, বিজুলী তাপেবে রূপ ঢালা। —*n.* কপেবে গিল্টি করা বস্তু। **Electrotype** *n.* the art of copying an engraving by means of electricity ভাঙিত সংযোগত নক্সা তৈয়ার করা কোশল।

Electrum (ইলেক্-ট্রাম্) *n.* an alloy of gold and silver সোণ-রূপ দুইকো মিহলাই করা ধাতু।

Elegant (এলিগেণ্ট্) *adj.* pleasing to the eye or taste, graceful, nice সুবদনী, সুন্দর, পরিশাটি, ধূনীয়া। **Elegance** *n.* state or quality of being elegant শোভা, সৌন্দর্য।

Elegy (এলিজি) *n.* a mournful song or poem শোকপূর্ণ গীত বা বিষাদজনক পদ্যগুণি। **Elegiac** *adj.* mournful বিষাদযুক্ত। **Elegist** *n.* শোকগীত লেখক।

Element (এ'লিমেন্ট্) *n.* a first principle, an essential part of anything মূল পদার্থ, প্রধান উপাদান। **Elements** *n.* (*pl.*) the rudiments of learning fire, air, earth, water, ether পঞ্চভূত, (পৃথিবী, আকাশ, পানী, বায়ু, জ্বই এই পাঁচ পদার্থ), মূল বস্তুবিলাক।

Elemental (এলিমেন্টেল) *adj.* pertaining to elements fundamental পঞ্চভৌতিক, মূল পদার্থ সম্বন্ধীয়, মৌলিক।

Elementary (এলিমেন্টেরি) *adj.* primary, uncompounded, of a single element আদি, মূলীভূত, স্বতন্ত্র, মূল নিয়ম বিষয়ক; প্রাথমিক।

Elench (ই-লেক্) or **Elenchus** (ইলেক্চু) *n.* refutation প্রতিবাদ তর্ক; false argument মিছা যুক্তি।

Elephant (এলিফেণ্ট্) *n.* the largest quadruped having a trunk হাতী, হস্তী। **A white Elephant**—a gift which occasions trouble to the recipient অমঙ্গলজনক দান, আপদীয়া বস্তু। —**catcher** ফান্দী।

Elephantiasis (এলিফেণ্টায়েটিস্) *n.* a disease in which the legs become thick and heavy গোশা বেমাৰ। **Elephantiac** *adj.* গোশা-গৰলীয়া।

Elephantine (এলিফেণ্টাইন্) *adj.* pertaining to an elephant হাতী সম্বন্ধীয়; like an elephant, very large হাতীর দৰে, প্রকাণ্ড।

Elevate (এলিভেট্) *v. t.* to raise to a higher place ওপৰলৈ তোলা, ওখ কর, দাং; to improve, to cheer উন্নত কর, মন উদগা। **Elevated** *adj.* raised, dignified ওখ, উন্নত, উন্নাসিত।

Elevation (এলিভেশন্) *n.* the act of raising তোলা, ওপৰলৈ তোলা কাম, উত্তোলন; an

- elevated place ওখ ঠাই, আট, টিকা, টলনা ; height ওখ, উচ গা ; exaltation উন্নতি ।
- Elevator** (এলিভেটর) *n.* one who or that which lifts ; দাতোতা, ওপবলৈ তোলা যতন বা বল-কৌশল ।
- Eleven** (ই-লেভেন্) *n.* the figure 11 আবেৰ, একাদশ । **Eleventh** *adj.* or *n.* একাদশ, দহোটাৰ পাচৰটো । **Eleventh hour** = the last moment মূৰামূৰ সময়, নিচেই শেহ সময় ।
- Elf** (এল্ফ) *n.* an imaginary spirit উপজিলে লৰা-ছোৱালী সলাই নিয়া এটা কাল্পনিক ভূত ; (*pl.* Elves.) a tricky being চৈতান । **Elfin** *adj.* relating to elves চৈতানৰ । — *n.* a child কেছুৱা । **Elfish** or **Elvish** *adj.* elf-like mischievous চৈতান, দুৰন্ত, ছলাশী ।
- Elicit** (ইলিচিট্) *v. t.* to bring to light, to deduce উলিয়া, বাহিৰ কৰ, প্রকাশ কৰ ।
- Eligible** (এল-ই-জি-বল্) *adj.* fit to be chosen qualified লায়ক, উপযুক্ত ; desirable মনোজ্ঞ ।
- Eligibility** *n.* fitness, desirableness যোগ্যতা ।
- Eliminate** (ই-লিমিনেট্) *v. t.* to cancel, to remove এব, উঠাই দে, বাজ কৰ, বাদ দে । **Elimination** *n.* বাজ কৰণ, উঠাই দেওন ।
- Elision** (এলিছন্) *n.* the suppression of a vowel or syllable কোনো শব্দৰ স্বৰ বা পদাংশ লাপ কৰণ ।
- Elite** (এ'-লিট্) *n.* a chosen part of anything, the best বাছকৰনীয়া, ভালতকৈ ভাল, সৰ্বোৎকৃষ্ট ।
- Elixir** (ইলিকচাৰ) *n.* an invigorating tincture বলকাৰক ঔষধৰ আৰক ।
- Elk** (এল্ক) *n.* the largest species of deer অতি ডাঙৰ শৰপহ, জটীয়া শৰ ।
- Ell** (এল্) *n.* a cloth measure equal to 1½ yd. দুহাত এবাৰেগত দীঘল কাপোৰৰ জোখ । **Ell-wand** = কাপোৰৰ জোখা গজ । Give him an inch and he'll take an ell = লাই দিয়ে কুকুৰে গললৈকে জপিয়াই, চল পালেই বল পায় ।
- Ellipse** (এলিপ্-চ') *n.* an oval figure ডিম্বাকৃতি ক্ষেত্ৰ ; উপবৃত্ত ।
- Ellipsis** (ইলিপ্-চিচ্) (*pl.* Ellipses) *n.* omission

of a word or words in a sentence উহ, দৃষ্ট পদ ।

Elliptic (এল্লিপটিক্) or **Elliptical** *adj.* oval অণ্ডাকৃতি ; having a part understood দৃষ্ট-থকা ।

Elm (এলম্) *n.* a kind of forest tree একাতি গছ, বিলাতী সবল ।

Elocution (এলকিউছন্) *n.* the art of public speaking, eloquence বাগ্মতা, ভালকৈ বক্তৃতা দিব পৰা গুণ । **Elocutionist** *n.* one versed in elocution বক্তৃতা দিয়াত পটু লোক, বাগীশ ।

Eloin or **Eloign** (ইলইন্) *v. t.* to separate and remove to a distance স্থানান্তৰিত কৰি লুকাই ৰাখ, আলগ কৰি আন ঠাইলৈ যা ।

Elongate (এ-লং-গেট্) *v. t.* to extend দীঘল চানেকীয়া কৰ, দীঘলীয়া কৰ ; to lengthen.

Elope (ই-লপ্) *v. i.* to run away privately with lover মতাৰ লগত পলাই যা । **Elope-ment** *n.* a secret departure of a woman with a man মতাৰ লগত পলাই বা ভাগি যোৱা কাৰ্য ।

Eloquence (এল'কোৱেঞ্চ) *n.* effective and persuasive speech বাগ্মতা, মানুহৰ মনত লগাকৈ বক্তৃতা দিবপৰা শক্তি, বাকপটুতা ।

Eloquent (এল'কোৱেণ্ট) *adj.* fluent and persuasive বাকপটু, বাকচতুৰ, ভালকৈ লান লগাই সৰগৰীয়াকৈ কথা কৰ পৰা । **Eloquently** *adv.* fluently সৰগৰীয়াকৈ ।

Else (এলছ') *pro. n.* other আন কোনো, আৰু কেওঁ । যেনে (There is no one else = তাত আন কোনো নাই) ।

Else (এলছ') *adv.* otherwise, besides নাইবা, নহলে, নতুবা ।

Elsewhere (এলছ'হোৱেৰ) *adv.* in or to another place আন ঠাইত, আন ঠাইলৈ । **Elsewise** = otherwise নহলে, আন ৰকমে ।

Elucidate (ইলিউচিডেট্) *v. t.* to make clear খোলাচা কৰ, বুজাই দে ; to illustrate ভাঙ্গি-পাতি কৰ ।

Elucidation (ইলিউচিডেছন্) *n.* act of making clear খোলাচা ; illustration ব্যাখ্যা । **Eluc-**

- dative or Elucidatory adj.** explanatory
 খোলোচা কৰা, ব্যাখ্যা থকা।
- Elude** (ইলিউড্) *v. t.* to escape by stratagem,
 to evade ঝাঁকিফুকাই সাৰ, ভুছা দে।
- Evasion** (ইলিউছন্) *n.* evasion সাৰণ, এবাবলৈ
 চেঙা, বাগিৰা।
- Elusive** (ইলিউচিভ্) *adj.* deceptive ইয়াঁময়া,
 টালিবাজি, ভবচেঙ্গলী।
- Elusory** (ইলিউচিবি) *adj.* evasive; deceitful
 প্রবঞ্চক, ছলনাপূৰ্ণ।
- Elvan, Elvish** see Elf=ঈতান, তুত।
- Elysium** (ইলিষিয়ম্) *n.* the abode of the blessed
 after death, a delightful place স্বৰ্গধাম,
 বৈকুণ্ঠ, অতি সুখকৰ ঠাই।
- Elysian** (ইলিষিয়েন্) *adj.* exceedingly delight-
 ful সুখময়, সুখকৰ, স্বৰ্গীয়।
- Emaciate** (ইমেচিয়েট্) *v. t.* to make lean নিহলা
 কৰ, মতহ নাইকিয়া কৰ। —*v. i.* to become
 lean, to waste নিহলা হ, খোণা, শুকাই-খোণাই
 বা। **Emaciated** *adj.* lean নিহলা, ক্লশ,
 অজস্ৰ।
- Emaciation** (ইমেচিয়েছন্) *n.* state of being
 lean, leanness নিহলা বা খোণ অৱস্থা, ক্লশতা।
- Emanate** (এমেনেট্) *v. i.* to proceed from,
 to arise উদ্ভব হ, ওলা; to flow out বৈ বা।
- Emanant** *adj.* issuing from ওলোৱা।
- Emanation** (এমেনেশন্) *n.* that which issues
 from some source, issuing উদ্ভব, নিৰ্গমন।
- Emancipate** (ইমেনচিপেট্) *v. i.* to free, from
 bondage মুক্ত কৰ, মোকোলা, খালাচি দে।
- Emancipation** (ইমেচিপেশন্) *n.* state of being
 set free, liberation খালাচি, দাসত্ব মোচন, বন্ধন
 মুক্তি।
- Emancipator** (ইমেচিপেটৰ্) *n.* one releasing
 from servitude মুক্তিদাতা।
- Emasculate** (ইমেচকিউলেট্) *v. t.* to deprive
 of masculine power, to castrate খাহী
 কৰ, বন্ধা (যেনে পক), পুৰুষত্ববিহীন কৰ। —*n.*
 Emasculation খাহী কৰণ, অণ্ডহেদন।
- Embalm** (এম্-বাৰ্ম্) *v. t.* to preserve from
 decay by aromatic drugs মচলা দি সেপেলাটক
 ৰাখ; to perfume সুগন্ধি কৰ।

- (এম্বেৰ্জ) *v. t.* to protect with a
 bank মথাউৰি বাধ, পাৰ বাধ।
- Embankment** (এম্-বেঙ্ক্-মেণ্ট্) *n.* a bank or
 mound constructed to prevent the flow
 of water মথাউৰি, নৈৰ কাষে কাষে বান্ধি দিয়া
 পাৰ, টাপ আটীয়া।
- Embargo** (এম্-বাৰ্-গ) *n.* order prohibiting
 arrival or departure of ship অলপ দিনৰ
 নিমিত্তে জাহাজ অহা-যোৱা স্থগিত কৰণ; জাহাজৰ
 যাতায়াত নিষেধ; a stoppage of trade বেপাৰ-
 বাণিজ্য বন্ধ কৰা হুকুম। (*pl.*) **Embargoes**
v. t. to restrain মানাহি কৰ, আটক কৰ।
- Embark** (এম্-বাৰ্ক্) *v. t.* or *v. i.* to put on
 board a ship জাহাজত বা নাৱত তোল, জাহাজত
 উঠ; to engage in কোনো কামত প্রবৃত্ত হ,
 কোনো কাৰবাৰত ধৰ; to go on board a
 ship জাহাজত আৰোহণ কৰ। **Embarkation**
n. going on board a ship জাহাজত বা নাৱত
 উঠা কাৰ্য্য, আৰোহণ, জাহাজযাতা।
- Embarrass** (এম্বেৰেচ্) *v. t.* to perplex, to
 involve in difficulty বিবুদ্ধি কৰ, পেপুৰা কৰ,
 লেঠাত পেলা, ধৰাত পেত খা; to encumber
 হেঁচা বুৰাই ধৰ; ঋণগ্রস্ত কৰ।
- Embarrassment** (এম্বেৰেচমেণ্ট্) *n.* perplexity,
 pecuniary distress জেঙা, বিপাক, লেঠা, ব্যাকুলতা,
 হাঁ-হাঁ-কা-কা, ঋণগ্রস্ততা, অৰ্থ কষ্ট।
- Embassy** (এম্-বেচি) *n.* the function of an
 ambassador, the person or persons sent
 to a foreign country কটকীৰ কাম, সঁজাতি।
- Embattle** (এম্বেটল্) *v. t.* to form in order
 of battle যুদ্ধৰ নিমিত্তে সাজু হৈ খাৰী পাত।
- Embed or Imbed** *v. t.* to place in a mass of
 matter পোত-খুৱা, পেলাই থা।
- Embellish** (এম্-বেলিশ্) *v. t.* to adorn, to
 decorate ধুনীয়াকৈ সজা, ৰমক্-জমক্ কৰ, বিকুমিত
 কৰ, অলঙ্কৃত কৰ।
- Embellishment** (এম্বেলিশন্-মেণ্ট্) *n.* act of
 adorning, decoration সুশোভিত কৰণ, অলঙ্কাৰ,
 ধুন-পেঁচ।
- Embers** (এম্-বাৰ্চ্) *n.* (*pl.*) red-hot coal or
 wood আঁজঠা, তৰ্ক-মণীয়া এলাৰ।

Ember-days (এম্বাৰ্-ডেজ্) *n. (pl.)* certain fast days খ্রীষ্টধৰ্মৰ কোনো কোনো উপবাস দিন।

Embezzle (এ'ম-বেজল্) *v. t.* to misappropriate what has been entrusted পৰৰ বিত হৰণ কৰ, চৰ্কাৰী টকা খা, তহবিল তচ্‌কফ্‌ কৰ।

Embezzlement *n.* fraudulent misappropriation of another's property স্থাপা হৰণ, গচ্ছিত ধন অপহৰণ।

Embitter (এম'-বিটাৰ) *v. t.* to make bitter তিতালগা; to increase ill feeling বিৰক্তি, জয়া।

Emblazon (এ'ম-ব্লেজন্) *v. t.* to adorn with figures of heraldry বংশগোবৰৰ চিন লগাই সুশোভিত কৰ; to deck in blazing colours জকুমকীয়া কৰ। **Emblazonment** *n.* act of adorning with heraldic devices নজ্জা আঁকি সুশোভিত কৰণ।

Emblem (এ'ম-ব্লেম্) *n.* a symbol, a type চিহ্ন, নিদৰ্শন, প্ৰতিকল্প, প্ৰতিমূৰ্তি, প্ৰতীক।

Emblems (এম'-বল্-মে'কট্) *n. (pl.)* crops grown by cultivation for profit কৃষকৰ খেতিৰ উৎপন্ন শস্য, খেতিৰ ফল।

Emblematic or Emblematical (এ'মব্লেমে'টিক্) *adj.* symbolic চিহ্নস্বৰূপ; প্ৰতিকল্পবোধক।

Embody (এ'মবডি) *v. i.* or *v. t.* to form into a body, incorporate আকাৰযুক্ত কৰ, চামিল কৰ, ভুক্ত কৰ; to collect into a whole সংগ্ৰহ কৰ। **Embodiment** *n.* act or state of being embodied দেহযুক্ত কৰণ, চামিল কৰণ।

Embolden (এ'মবল্ডন্) *v. t.* to make bold সাহসী কৰ, সাহ দে।

Embolism (এ'মবলিজেম্) *n.* অৰ্জালী বোগত শিৰৰ তেজ চলাচল বন্ধ হওন।

Embonpoint (এং-বং-পং) *n.* a plump woman, লাম্বী তিৰোতা। --*adj.* নিপোষ্টল।

Embosom (এ'মবুজ্‌ম্) *v. t.* to take into bosom, to caress বুকুত সাবটি ধৰ, আকোৱাল মাৰি ধৰি মৰম কৰ।

Emboss (এম'-বচ্) *v. t.* to ornament with raised work বুটা দে, ওখকৈ ছাপ কাট। **Embossment** *n.* raised work বুটাৰ দৰে ছাপ।

Embuochure (এং-বু-ডুচৰ্) *n.* the mouth-hole of a musical instrument পোঁপাৰ মুখ; the mouth of a river নদীৰ মোহনা।

Embowel (এ'ম-বাবেল্) *v. t.* to remove the entrails from পেটু কাট, নাড়ীভুক্ত বাজ কৰ।

Embower (এ'মবোৱাৰ) *v. t.* to form into a bower গছৰে ভাঁজাযুক্ত কৰ, বৃক্ষবনত সুমাই থ, ঢাক খুৱা।

Embrace (এম'-ব্ৰেচ্) *v. t.* to take in the arms, to take eagerly আকোৱালি ধৰ, সাবটি ধৰ, আলিঙ্গন কৰ, হেঁপাহেৰে গ্ৰহণ কৰ; to adopt গ্ৰহণ কৰ; to include ভুক্ত কৰ। **He has embraced Christianity**—তেওঁ খ্ৰীষ্ট ধৰ্ম গ্ৰহণ কৰিছে। ---*n.* an embracing সাবটি, আলিঙ্গন।

Embracer *n.* one who influences the jurors by corrupt means জুৰীক ভেটী খুৱাই হাত কৰোঁতা। **Embracery** *n.* জুৰীক ভেটী দিয়া অপৰাধ।

Embrangle (এ'ম-ব্ৰেঙ্গল্) *v. t.* to perplex বিবুদ্ধি কৰ; পেপুৱা কৰ।

Embrasure (এ'ম-ব্ৰে-বুৰৰ্) *n.* an opening in a wall for cannon কিল্লাৰ গাঁড়ত বৰহিলৈ পাতিবৰ নিমিত্তে কৰা বিন্ধ।

Embrocate (এ'মব্ৰকে'ট্) *v. t.* to moisten and rub a diseased part তেল আদি লগাই মোহাৰি য়হ। **Embrocation** *n.* a lotion for outward use মালিচ কৰা দৰৱ। **Embroglie** see **Imbroglie**.

Embroider (এ'মব্ৰই-ডাৰ্) *v. t.* to ornament with figured needlework কাপোৰত বুটা দে, গুণাবে বন কৰ, কাপীশি কাজ কৰ।

Embroidery (এ'ম-ব্ৰই-ডেৰি) *n.* ornamental needlework গুণাৰ বন, কাপীশি কাজ।

Embroil (এ'ম-ব্ৰাইল্) *v. t.* to involve in a broil, to entangle কোনো হলতুল সাঙোৰ খুৱা, হবামুৰা কৰ। **Embroilment** *n.* disturbance গোলমাল, হলতুল, হবামুৰা।

Embryo (এ'ম ব্ৰাই-অ) *n.* the young of an animal জৰ, গৰ্ভস্থ সন্তান, পেটত হোৱা পোৱালি; the beginning of anything কেওঁ, থোৰ, নিচেই আদি অৱস্থা। **Embryonic** *adj.* মূলাভূত।

Emend (ই-মেণ্ড্) *v. t.* to correct, to remove

faults from তথ্য, দোষ শুচা, সংশোধন কর।

Emandable *adj.* that may be corrected সংশোধনীয়, তথ্যাব পৰা। **Emandate** *v. t.* to correct ভুল তথ্য, ভুল সংশোধন কর।

Emandation *n.* correction সংশোধন। **Emandator** *n.* one who corrects errors in writing সংশোধনকারী, শুদ্ধ করোঁতা।

Emerald (ইমার-এন্ড) *n.* a precious stone of green colour পদ্ম, মরকত।

Emerge (ই-মার্জ) *v. i.* to rise out of, to come into view ওলাই আহ, বাহিবলৈ ওলা, নিগড় হ, ভুমুকা মাৰ। (L. *e*=out; *mergere*=to plunge).

Emergency, Emergency (ইমার-জেন্জি) *n.* a sudden appearance ভুমুকি মাৰণ; an unexpected occurrence আকস্মিক ঘটনা; a pressing necessity আটক, বৰ দৰ্কাৰ, টানমজিল; আপাত।

Emergent (ইমার্জেন্ট) *adj.* urgent জৰুৰী, ততাতৈহা; suddenly appearing হঠাৎ, ওলোহা। **Emergently** *adv.* জৰুৰীকৈ, আপাতী।

Emeritus (ইমেৰিটচ্) *adv.* honourably retired from office সুখ্যাতিৰে কাম কৰি অৱসৰ পোৱা। —*n.* one honourably discharged from public duties সুখ্যাতিৰে কাম কৰি অৱসৰ পোৱা লোক। *pl.* Emerit.

Emersion (ইমাৰ্চন্) *n.* act of emerging, reappearance পুনৰুত্থান।

Emery (এমাৰি) *n.* a mineral used as powder for polishing এবিধ টান ধাতু। **Emery paper** =পালিচ্ কাগজ।

Emetic (ইমেটিক্) *adj.* causing vomiting বাতি অহা, বমনকাৰী। —*n.* a medicine that causes vomiting বাতিওহা দৰব, বমনকাৰী দৰব।

Emigrate (এমিগ্ৰেই) *v. i.* to remove from one country to another for residence এক দেশ এৰি আন দেশত কাম কৰি থাকিবলৈ যা, দেশান্তৰ গমন কৰ।

Emigrant (এমিগ্ৰেণ্ট্) *n.* one who emigrates বদেশ এৰি বিদেশত থাকিবলৈ যোৱা লোক, ভগনীয়া। —*adj.* emigrating ভগনীয়া।

Emigration (এমিগ্ৰেছন্) *n.* act of emigrating বাস কৰিবৰ নিমিত্তে বিদেশ গমন, উৎপ্ৰবাস।

Emigration *act*=আন দেশত কাম কৰিবলৈ যোৱা কুলীৰ আইন।

Eminent (এমিনেণ্ট্) *adj.* conspicuous, distinguished সম্ভা, প্ৰখ্যাত, ওখ, বৰমুৰীয়া।

Eminence, Eminency *n.* rising ground ওখ ঠাই, আটি, টিকা, টিঙনা; distinction উচ্চপদ, সম্ভা।

Emir (এমিৰ) *n.* an Arabian chief আমীৰ, আফ-গানিহানৰ বজা।

Emissary (ইমিচেৰি) *n.* one deputed on a secret mission সঁজাতি, গুপ্তচৰ।

Emission (ইমিচন্) *n.* the act of sending out নিগমন, উল্লীৰণ। **Emission theory**=দীপ্তিমান গ্ৰহবিলাকৰপৰা সমান বেগেৰে কিছুমান পৰমাণু ওলাই আহি পোহৰ কৰে বুলি কোৱা মত।

Emit (ই-মিট্) *v. t.* to send out, to issue বাজ কৰ, উলিয়া।

Emmenology (এম্-এন্-অ'-লজি) *n.* the facts about menstruation তিৰোঁতা বজহুলা হোৱা তথ্য।

Emolliate (ইমলিয়েট্) *v. t.* to soften কোমল কৰ, লুলাতুলা কৰ।

Emollient (ইমলিয়েণ্ট্) *adj.* softening কোমলোৱা, গেঠেলা ওচাব পৰা দৰব (যেনে কোনো দৰবৰ লেও বা পুলিট্)।

Emolument (ইমলিউমেণ্ট্) *n.* profit, gain লাভ, উপদান, আৰ্জন, মেহনতী; উপলব্ধি।

Emotion (ই-ম-শ্বন্) *n.* agitation of mind মনৰ উৰেগ সুখ, হৰ্ষ, ক্ৰোধ আদি বুজুৱা মনৰ অৱস্থা। **Emotional** *adv.* উৰেগপূৰ্ণ।

Empanel (এ'মপেনেল্) *v. t.* to enrol the names of a jury জুৰীৰ ফৰ্দ কৰ।

Emperor (এম্পাৰৰ্) *n.* the highest title of sovereignty সম্ভাট, বাজাহিৰাজ। —*Fem.* **Empress**=বাজী, মহাৰাণী।

Emphasis (এম্-কেচিচ্) *n.* stress laid on a word কথাৰ ওপৰত দিয়া জোৰ বা হেঁচা। (*pl.* **Emphases**)

Emphasise (এম্-কেচাইজ্) *v. t.* to make

emphatic ডাঠি ক, কোৰেবে উজাৰণ কৰ
টানি ক।

Emphatic, Emphatical (এম্-ফে-টিক্) *adj.*
uttered with emphasis, forcible ডাঠি কোৱা,
বলবৎ, গধুৰ। **Emphatically** *adv.* firmly
দঢ়াই, ডাঠি।

Empire (এম্-পায়াৰ্) *n.* dominions of an emperor
ৰাজ্য, সম্ৰাটৰ শাসনাধীন দেশ।

Empiric, Empirical (এম্-পিৰিক্—এল্) *adj.*
known only by experience ৰেখি-ভনি শিকা।

Empiric *n.* a quack অশিক্ষিত গৱলীয়া ৰেজ;
knowledge obtained by making trials
পৰখ কৰি কৰি লভা জ্ঞান।

Emplane (এম্প্লে'ন্) *v.* উৰাজাহাজত উঠা।

Employ (এম্-প্লই) *v. t.* to use, to give work to
to engage কামত লগা, বটা, কোনো কামত নিযুক্ত
কৰ, মোকবল কৰ। —*n.* business, occupation
কাম, চাকৰী।

Employe (এম্-প্লয়ি) *n.* one who is employed
যাক কোন কামত খটোৱা হয়, মোকবলী লোক।
(also Employee).

Employer (এম্-প্ল-আৰ্) *n.* one who employs
কাম দিওঁতা, মূনীৰ গৰাকী।

Employer's liability নিয়োজৰ ব্যত্যয়।

Employment (এম্-প্লই-মেণ্ট্) *n.* act of employ-
ing, occupation, business নিযুক্ত কৰণ, কাম-
কাজ, চাকৰী, ব্যৱসায়।

Emporium (এম্প'ৰিয়াম্) *n.* a great mart, a
place to which goods are brought for sale
from different parts প্রধান বাণিজ্যৰ স্থান,
বেহাৰেপাৰৰ প্রধান আড্ডা; প্রকাণ্ড হাট। (*pl.*
Emporia).

Empower (এম্-পাৱাৰ্) *v. i.* to authorise
ক্ষমতা দে।

Empress *n.* Fem. of Emperor মহাৰানী, সাম্ৰাজ্ঞী।

Emptiness (এম্পটিনেস্) *n.* state of being empty
উদং অৱস্থা, অগাৰতা।

Empty (এম্প্টি) *adj.* void, without effect,
unsubstantial খালী, তলা, শূন্য, অসাব, অমূলক।
—*v. t.* to make empty ৰালি কৰ, আহৰা,
আজৰা। —*v. i.* to become empty উদং হ,
আজৰি হ। **Empty handed**—তদাহাতে।

Empyreal (এম্পি-ৰিয়েল) *adj.* formed of pure
fire or light, sublime স্বৰ্গীয়, জ্যোতিৰ্ময়।

Empyrean *n.* the heavens স্বৰ্গধাম, জ্যোতিৰ্ময়
স্থান।

Emulate (এমিউলেট্) *n.* to vie with, to
rival- অৰিষাঅৰি কৰ, আনক চেৰ পেলাবলৈ চেষ্টা
কৰ।

Emulation (এমিউলেছন্) *n.* rivalry, com-
petition অৰিষাঅৰি, অনিষাঅনি, উটাপুটী,
ফেৰিয়াফেৰি।

Emulative *adj.* inclined to competition ফেৰপতা,
ফেৰিয়াফেৰি।

Emulous (এমিউলাচ্) *adj.* eager to emulate
অৰিষাঅৰি কৰি ফুৰা, আনৰ শাৰী পুৰাবলৈ ইচ্ছুক,
ফেৰ পতা।

Emulsion (ইমাল্ছন্) *n.* a milklike mixture
consisting of oil, water etc. এবিধ ডাক্তাৰী
ঔষধ, জুলীয়া সোৱাদ দৰব।

Enable (এনেব্ল্) *v. t.* to make able পাৰগ কৰ,
ক্ষমতাবান কৰ।

Enact (এনেট্) *v. t.* to establish by law বিধান
কৰ, বাৱহা কৰ, আইন কৰ; to perform সম্পাদন
কৰ।

Enactment *n.* the passing of a bill into law, a
law or act আইন জাৰি কৰণ, আইন, বিধান,
অধিনিয়ম।

Enamel (এনেমেল্) *n.* a vitrified substance
applied chiefly to coat metals মীন।
—*v. t.* to paint in enamel মীন কৰ।

Enamelled *adj.* মীন কৰ। (যেনে কেক, মণি) ওপৰত
ৰং দিয়া কলাই কৰা।

Enamour (এনেমাৰ্) *v. t.* to inflame with love, to
charm মোহিত কৰ, মল মজা, মল লগা। **Be
enamoured of with**—to be in love মোহিত হ,
প্ৰেমাসক্ত হ, ভাল যা।

Encamp (এন্কেম্প্) *v. t. or v. i.* to pitch tents
তুৰু তৰ, বা তৰি থাক; to halt on a march
যাওঁতে বাটত বাহুৰ কৰি থাক।

Encampment *n.* the place where an army or a
company is encamped শিবিৰ কৰি থকা; a
camp শিবিৰ, কেম্প, বাহুৰ, হাউনি।

Encashment (এন্কেশ-মেণ্ট্) *n.* payment in

cash of a bill or note বিলৰ টকা ভুলোৱা কাম,
বিলৰ বা হুতিৰ টকা আদায় কৰণ।

Enceinte (এং-চেংক্‌ট্) *adj.* pregnant with
child গৰ্ভৱতী, সগৰ্ভা।

Encephalic (এনচি-ফেলিক্) *adj.* belonging to
the head or brain মূৰৰ বা মগজুৰ।

Enchain (এন্-চেইন্) *v. t.* to put in chains
শিকলি লগা, শিকলিৰে বান্ধ; to link together
জোৰা লগা।

Enchant (এন্-চেণ্ট) *v. t.* to charm মোহিত কৰ,
ভোল নিয়া, মোহ যোৱা। **Enchanted** *adj.*
delighted মোহিত, বিভোল; possessed by
spirits দেওলগ্ন।

Enchanter (এন্-চেণ্টাৰ্) *n.* a sorcerer, a
magician বাজীকৰ, টাটকীয়া। (*Fem.* En-
chantress).

Enchantment (এন্-চেণ্টমেণ্ট্) *n.* act of
enchanting, fascination মোহিনী, ভেলেকী-
বাণ, বশীকৰণ।

Enchase (এন্-চেচ্) *v. t.* to set with jewels
বাথৰ পাত; to engrave বেৰাৰ বন কৰ, বেথ
কাটি ধুন্ লগা।

Encircle (এ'ন্-চাৰ্কল্) *v. t.* to enclose in a
circle ঘেৰ দে, ঘেঁউন কৰ।

Enclave (এনক্লেব্) *n.* বিদেশীৰাজ্যই আগুৰি থকা
দেশ।

Enclose (এ'ন্-ক্ল'জ্) or **Inclose** *v. t.* to
surround, close ঘেৰ, বন্ধ কৰ; to fence
বেৰা দে, আবৃত কৰ; to shut in ভিতৰত সুমাই
বন্ধ কৰ।

Enclosure or **Encloser** (এন্-ক্ল'জাৰ) *n.* the
act of enclosing, that which encloses
আৱৰণ, ঘেৰা, বেৰা ঠাই, টাটি, চকোৱা ইত্যাদি।
Enclosure to a letter=চিঠিৰ লগৰীয়া কাগজ,
সংলগ্ন কাকত।

Encomium (এ'ন্-ক'মিয়াম্) *n.* praise, eulogy
শ্ৰংসনা, শ্লাগ। **Encomiast** *n.* a praiser
শ্ৰংসনাকাৰী

Encompass (এন্-কম্পাচ্) *v. t.* to surround,
to enclose বেঁউন কৰ, ঘেৰ।

Encore (এং-কব্) *adv.* once more আকৌ,

পুনৰাই। — *v. t.* to call for a repetition
দুনাই কৰিবলৈ ক, আকৌ গাবলৈ অনুৰোধ কৰ।

Encounter (এন্-কাউণ্টাৰ্) *v. t.* to meet face
to face suddenly হঠাৎ মুখামুখি হ; to oppose
বাধ্যত জন্মা, যুজ কৰ। — *n.* a sudden meeting
ভেঁটা ভেঁটি; a fight যুজ, যুদ্ধ। **He encountered**
many difficulties in the way=তেওঁ বাটত বহুত
মক্খিলত পৰিছিল।

Encourage (এন্-কাৰেজ্) *v. t.* to inspire with
hope and courage, to incite মন উধা, উৎসাহ
দে, মন বঢ়া, উদগা; to patronise মদত কৰ,
সহায় কৰ।

Encouragement (এন্-কাৰেজ্-মেণ্ট্) *n.* incite-
ment, hope for success উৎসাহ, উত্তেজনা,
আশ্বাস।

Encouraging *adj.* giving hope আশাপ্ৰদ, উৎসাহ-
জনক।

Encroach (এ'ন্-ক্ৰ'চ্) *v. i.* to intrude on the
rights of others, to trespass অনধিকাৰ কৰ,
বলেৰে দখল কৰ, সীমা টেল।

Encroachment *n.* act of encroaching, un-
lawful intrusion বলপূৰ্বক দখল, সীমা টেলন,
পৰৰ মাটিত বলেৰে সোমোৱা কাৰ্য্য। **Encroach-
ment of a river**=গৰা থহনীয়া, নৈৰ ভাঙনী।

Encrust or **Incrust** (এ'ন্ বা ইন্-ক্ৰাষ্ট) *v. t.* to
cover with a crust চামনি মাৰ, ছাল ধৰ।
— *v. i.* to form a crust চোকোৱা বান্ধ, বাকলি
ধৰ। **Encrustation** *n.* a crust or layer of
anything চামনি, কোনো বস্তুৰচোকোৱা বা
বাকলি।

Encumber (এন্কায়াৰ্) *v. t.* to impede the
motion by a load or burden, to embarrass
ভাৰ বা বোজাৰে হেঁচি ধৰ, গতিবোধ কৰ; to
involve heavily in debts ধাৰ লগা। **En-
cumbered Estate's Act**=ঋণগ্ৰস্ত জমিদাৰী
বিষয়ক আইন।

Encumbered Estate=ভাৰ গ্ৰস্ত সম্পদ।

Encumbrance (এ'ন্-কাম্-ব্ৰেনচ্) *n.* that which
encumbers ভাৰ, বোজা, গলগ্ৰহ, প্রতিবন্ধক,
দেনা; a legal claim দাবি, দাৱা। **A widow**
without encumbrances=সতি-বত্ৰতি নোহোৱা
বিধৱা।

Encyclical (এন্-চাই-ক্লিকেল্) *adj.* circulated to many persons or places চাৰিওফালে বহুতত প্ৰচাৰ কৰা।

Encyclopaedia, Encyclopedia (এন্-চাই-ক্ল'-পিডিএ') *n.* a work containing the whole circle of human knowledge বিশ্বকোষ, জ্ঞানৰ উৰাল।

Encyst (এন্চিষ্ট্) *v. t. or v. i.* to enclose in a cyst টোটালা ভৰা, সোণৰ দৰে মেৰ খুৱা।

End (এ'ণ্ড) *n.* the extreme point শেষভাগ, শেষ মূৰ; termination অন্ত, ওৰ, সাং; death মৃত্যু; ultimate object সন্নিপাত; consequence পৰিণাম, শেষফল। —*v. t.* to bring to an end সাং কৰ, শেষ কৰ। —*v. i.* to close শেষ হ, ওৰ পাৰ, অন্ত হ, ক্ষান্ত হ। **Endless** *adj.* without end অসীম, অনন্ত, অক্ষয়; objectless উদ্দেশ্য-হীন। **Ending** *n.* conclusion অন্ত, সমাপ্ত। To this end=এই উদ্দেশ্যে। In the end=at last অৱশেষে, শেষত, মূৰকত। Latter end=অন্তিম কাল। Be the end of=মৰণ ঘট। At one's wit's end=কিংকৰ্তব্যবিমূঢ়, পেপুৰ। Begin at the wrong end=ভুলকৈ আওপাকৈ আৰম্ভ কৰ। Have at one's finger-ends=to be thoroughly acquainted ভালকৈ বুজ বাখ। To make both ends meet=to live within one's income ধনেৰে জোৰা মাৰ; আয় চাই ব্যয় কৰ। On end=erect থিয়। Go (in) off the deep end=খঙত বলিয়া হোৱা।

Endanger (এ'ন্-ডে'জাৰ্) *v. t.* to put to danger সঙ্কটত পেলা, বিপদগ্ৰস্ত কৰ।

Endear (এ'ন্-ডিযেৰ') *v. t.* to make dear প্ৰিয়-পাভ কৰ, মৰম লগা।

Endearment (এ'ন্-ডিযেৰ-মেণ্ট) *n.* affection, caress মৰম, বেথা, আপডাল, স্নেহ।

Endeavour (এ'ন্-ডেভাৰ্) *v. t.* to try, to attempt যত্ন কৰ, পূৰ্বস্বার্থ কৰ, চেষ্টা কৰ। —*n.* effort, attempt যত্ন, চেষ্টা, পূৰ্বস্বার্থ।

Eadecagon (এন্-ডেক-গন্) *n.* a plane figure of eleven sides একাদশকোণী ক্ষেত্ৰ।

Endemic, —al (এন্-ডেমিক্) or **Endemial** (এ'ন্ডিমিএল্) *adj.* peculiar to a people or a province জাতিগত, দেশগত।

Endermic (এণ্ডাৰ্-মিক্) *adj.* হালৰ ওপৰত লগোৱা।

Endocarp (এ'ণ্ড'কাৰ্প) *n.* the inner shell of a fruit কোনো গুটিৰ ভিতৰৰ চোকোৰা বা খোলা, টাক ছাল।

Endogamy (এণ্ড-গেমি) *n.* the custom of marrying a kindred বংশৰ মানুহ বিয়া কৰোৱা প্ৰথা। **Endogamous** *adj.* বংশৰ ছোৱালী বিয়া কৰোৱা নিয়ম বিষয়ক।

Endorse (এ'ণ্ডৰ্) or **Indorse** *v. t.* to write one's name on the back of পিঠিৰ ফালে দস্তখত কৰ; to give one's sanction to মন্তব্য প্ৰকাশ কৰ, অনুমোদন কৰ। **Endorsement** *n.* act of endorsing কোনো কাকতৰ পিঠি ফালে দিয়া দস্তখত; sanction, a remark অনুমোদন, মন্তব্য, পৃষ্ঠাঙ্গণ, অঙ্গণ।

Endow (এ'ন্-ডাউ) *v. t.* to give a dowry, to present যৌতুক দে, দান কৰ।

Endowment (এ'ন্-ডাউ-মেণ্ট) *n.* act of endowing, property settled on any person or institution বৃত্তি দান, যুক্তকীয়া সম্পত্তি, ভূমাদি দান, কোনো হিতকৰ কাৰ্য্য বৰাবৰ চলি থাকিবৰ নিমিত্তে দিয়া ধন বা সম্পত্তি, ধৰ্ম্মস্ব; natural faculty বুদ্ধিহিত।

Endue (এ'ন্-ডিউ) *v. t.* to clothe with, to invest বিভূষিত কৰ, সাজ পিন্ধা, প্ৰদান কৰ।

Endurable (এ'ন্-ডিউৰেবল্) *adj.* that which can be endured সহনীয়, সহিবপৰা।

Endurance (এ'ন্-ডিউৰ-এক) *n.* state of bearing সহ্যগুণ, সহন; continuance অৱস্থিতি; patience ধৈৰ্য্য, সহিষ্ণুতা।

Endure (এন্ডিউৰ) *v. t.* to tolerate সহ্য কৰ, সহ। —*v. i.* to last, to remain firm টিক, দিন যা, স্থায়ী হ। **Endurer** *n.* সহকাৰী।

Enema (এ'নি-মে) *n.* an injection into the rectum শৌচৰ ছাৰেদি সুস্থুৱা পানীয়া দৰব; জ্বলাপ কৰোৱা পিছকাৰী।

Enemy (এনিমী) *n.* a foe, an adversary শত্ৰু, বৈৰী, বিপক্ষ। **The enemy**=the devil কুঁড়, দেও। **The last enemy**=death মৰণ, যম।

Energetic (এনাৰ-কে-জীক্) *adj.* active, having

energy উদ্দ্যোগী, চটুফটিয়া, টনটনীয়া, টনকীয়াল.
বলবান।

Energy (এনার্জী) *n.* internal strength, power of
doing work বল, শক্তি, উৎসাহ, টনকীয়াল
গুণ।

Enervate (এনার্ভেট) *v. t.* to deprive of
strength or courage; to enfeeble দুর্বল কৰ,
নিশকতীয়া কৰ, কৌচ খুৰা। —*adj.* spirit-
less আশকতীয়া দুর্বল, জুৰলা, ক্ষুতিহীন। Ener-
vative *adj.* weakening দুর্বলতাজনক।
Enervation *n.* দুর্বলতা।

Enfeeble (এ'নফেবল) *v. t.* to weaken দুর্বল কৰ,
আশকতীয়া কৰ, জুৰলা কৰ। Enfeeblement *n.*
দুর্বলতা।

Enfetter (এনফেটর) *v. t.* শিকলিৰে বান্ধ, জিঁজিৰি
লগা।

Enfilade (এনফিলেড) *v. t.* to rake with shot
throughout the whole length of a line শাৰী
পাতি থকা সেনাক ইমূৰৰ পৰা সিমূৰলৈ ওলী মাৰ।
—*n.* a number of rooms having doors
facing to a common passage মাজ বাটলৈ
ঙলাৰ পৰা শাৰী পাতি থকা ভালেমান কোঠা।

Enforce (এ'নফৰ্চ) *v. t.* to put in force, to give
effect to প্রবল কৰ, বলৱৎ কৰ, চল; to put
in execution জাৰী কৰ। To enforce a decree
= ডিক্ৰীজাৰী কৰ। To enforce an order =
হুকুম বলৱৎ কৰ।

Enforcement (এ'নফ'ৰ্চ-মেণ্ট) *n.* act of enforc-
ing, compulsion বলৱৎ কৰণ, বল প্রয়োগ।

Enfranchise (এ'নফ্ৰেঞ্চাইজ) *v. t.* to set free
খালাচ দে, যাবলৈ এৰি দে; to give a franchise
বিশেষ স্বত্ব প্রদান কৰ, ক্ষমতা দে; to admit to
civil or political privileges শাসন পালন সম্বন্ধে
অধিকাৰ দে। Enfranchisement *n.* admission to
civil or political rights ৰাজকীয় বিষয়ে কোনো
বিশেষ স্বত্ব প্রদান।

Engage (এংগেজ) *v. t.* to bind by a contract
কৰাব কৰ, বন্দৱস্ত কৰ; to render liable দায়ী
কৰ; to employ, to occupy নিযুক্ত কৰ, কোনো
কামত লগা বা খটা; to bind one's self as
surety জামিন্ হ; to, betroth বিয়াৰ বন্দৱস্ত

কৰ। —*v. i.* to pledge one's word বাঁকা কৰ,
অঙ্গীকাৰ কৰ; to enter into conflict যুজ
লাগ; to become bound বান্ধ খা, দায়ী হ। To
engage for = জবাব দেৱী হ।

Engaged (এংগেজ্‌ড) *adj.* promised in marriage
বাগ্দত, বাগ্দান কৰা; betrothed বিবাহৰ
চুক্তিতে আৱদ্ধ; occupied ব্যস্ত, কামত আৱদ্ধ,
হাত বন্দী; Engagement *n.* state of being
engaged; employment সিকাম, কাম; obli-
gation বন্দবস্ত, কৰাব; a fight যুদ্ধ।

Engaging (এংগে-জিং) *adj.* attractive মনোহৰ,
মনমোহা।

Engender (এন্-জেনাৰ) *v. t.* to beget, to pro-
duce ওপজা, উৎপন্ন কৰ, জন্ম।

Engine (এঞ্জিন) *n.* a machine কল, ইঞ্জিন; a
contrivance কলকৌশল, ফিকিৰ। Fire
engine = দমকল, জুই নুমোৱা কল। Steam
engine = ভাপ কল। Engine room = কল কাৰ-
খানা থকা কোঠা। Engine-driver or Engine-
man = one who drives an engine কল
চলাইতা।

Engineer (ইঞ্জিনিয়ৰ) *n.* an engine maker or
manager কলমিস্ত্ৰী। —*v. t.* to contrive উদ্ভাবন
কৰ, সম্পাদন কৰ।

Engineering (ইঞ্জিনিয়াৰিং) *n.* কল মিস্ত্ৰীৰ বিদ্যা;
যন্ত্ৰশাস্ত্ৰ।

Enginery (ইঞ্জিনেৰী) *n.* machinery কল চলোৱা
বিদ্যা, কল কাৰখানা।

English (ইংলিশ) *n.* pertaining to England
or its inhabitants ইংৰাজ, ইংৰাজী, ইংৰাজী
ভাষা, বিলাতী। Englander, Englishman
ইংলণ্ডবাসী, ইংৰাজ। Do you speak English =
তুমি ইংৰাজী কব পাৰানে? The English = ইংৰাজ
জাতি।

Engraft (এন্-গ্ৰেফ্-ট) or Ingraft *v. t.* to graft
a shoot or one tree into another এজোপা
গছৰ ডাল আন এজোপাত বান্ধি ডাল ধৰ; to fix
deeply স্থাপিত কৰা। Engraftment *n.* কলম কৰণ,
দৃঢ়কৰণ।

Engrail (এংগ্ৰেইল) *v. t.* to surround the
border with rough indented lines or
dois চাৰিওকাষে খহটা খহটী কৈ বেথ কাট (যেনে

কোনো মোহৰ)। **Engrailment** *n.* ঘূৰণীয়া ওখ ফুট ফুট বেধা।

Engrain (এ'ন-গ্ৰেইন) or **Ingrain** *v. t.* to dye of a fast colour পকী বং লগা; to infix deeply নেৰোৱাকৈ লগা।

Engrave (এ'ন-গ্ৰেভ) *v. t.* to cut with a chisel or graver কাঠ, ধাতু ইত্যাদি টান বস্তুত নক্সা কাট; to imprint অঙ্কিত কৰ, দবাই সাঁচ বহুৱা। **Engraver** *n.* one who engraves ছাপ-কটীয়া; **Engraving** *n.* art of cutting designs on metal, wood etc. কাঠ বা কোনো ধাতুত ছাপ কটা বিদ্যা।

Engross (এ'ন-গ্ৰছ) *v. t.* to monopolise অকলৈ গ্ৰাস কৰ, এদনীয়া কৰ; to occupy or 'buy the whole খাউকতে ল; to absorb নিমগ্ন কৰ; to copy in a large hand ডাঙৰ ডাঙৰ আখৰেৰে স্পষ্টকৈ লেখ। **Engrosser** *n.* সকলো মাল খাউকতে কিনি লাজ কৰা বেণাৰী। **Engrossing** *n.* এদনীয়া বা খাউকীয়া কাৰবার।

Engulf (এ'ন-গাল্ফ) or **Ingulf** *v. t.* to swallow up wholly তেনেই গিলি পেলা; to overwhelm গ্ৰাসি ধৰ, গুৰুম মাৰি ধৰ।

Enhance (এ'ন-হেঞ্চ) *v. t.* to increase, to aggravate বঢ়া, বৃদ্ধি কৰ, বেচি কৰ। **Enhancement** *n.* act of enhancing বৃদ্ধি, বাঢ়ণ, বেচি। **Enhancement of revenue**—খাজনা বৃদ্ধি।

Enigma (এ'ন-ইগ্-মে) *n.* an obscure question, a riddle সাঁথৰ, সহজে বুজিব নোৱাৰা কথা। **Enigmatic**,—*adj.* intricate, puzzling লুপ্ত অৰ্থৰ, জটিল, বিমোহীয়া; যোকট-পাকট।

Enjoin (এ'ন-জইন) *v. t.* to command, to order আদেশ কৰ, টানি বা ভাবি হুকুম কৰ।

Enjoy (এ'ন-জই) *v. t.* to take pleasure in, to feel সুখভোগ কৰ, উপভোগ কৰ, অনুভৱ কৰ, ভুগি পা; to have the use of ব্যৱহাৰ কৰ, দখল কৰ। **How did you enjoy your holidays**—বন্ধত কি কৰিলে, বহুটো কেনেভাবে কটালে। **How did you enjoy your stay in Calcutta**—কলিকতাত থাকি ভোমৰ কেনে লাগিল, কলিকতাত কেনে পালে। **He enjoyed leave only for three days**—তেওঁ তিন দিন মাথোন ছুটি উপভোগ কৰিছিল। **Enjoyment** *n.* pleasure, happiness

আনন্দ, সুখ। **Enjoyable** *adj.* সুখকৰ, সুখজনক; ভাললগা। **Enjoy oneself**—take delight in; enjoy pleasure সন্তোষ উপভোগ কৰ।

Enkindle (এ'ন-কিন্ডল) *v. t.* to set on fire জ্বুই লগা, জ্বলা, জ্বুই ধৰ; to rouse উত্তেজনা কৰ।

Enlarge (এ'ন-লাৰ্জ) *v. t.* to make larger, to expand বঢ়া, ডাঙৰ দীঘল কৰ, বহুলা; to set free খালাচ কৰ, মোকোলা। —*v. i.* to grow larger বহুলা হ। **Enlargement** *n.* increase, extension বৃদ্ধি, বঢ়োৱা কাম, বাহুল্যৰূপে বৰ্ধন; release খালাচ, মুকলি হওন।

Enlighten (এ'ন-লাইট্‌ন) *v. t.* to throw light upon, to impart knowledge to পোহৰা, ভালকৈ বুজাই ক, জ্ঞান শিক্ষা দে। **Enlightenment** *n.* state of being enlightened জ্ঞানৰ পোহৰ, জ্ঞানোন্নতি। **Enlightened** *p. adj.* সুশিক্ষিত, জনাবুজ।

Enlist (এ'ন-লিষ্ট) *v. t.* or *v. i.* to enrol নাম লগা, নামভুক্ত কৰ, to engage in public service কামত সোমা, যোকাবল কৰ। **Enlistment** *n.* enrolment কামত ভৰ্তি, নাম ভুক্ত হওন বা কৰণ।

Enliven (এ'ন-লাইভন্) *v. t.* to animate; to make active and cheerful সজীৱ কৰ, টনকীয়াল কৰ, গা-উঠা, উগুগা।

Enmasse (এ'ন-মাসে) *adv.* একেলগে; একে ভূমে।

Enmity (এ'ন-মিটি) *n.* ill-will, hostility অসন্তোষ, শত্ৰুতা, খেপ, আক্ৰোহ।

Ennead (এ'ন-ইয়েড্‌) *n.* the number nine ৯ সংখ্যা। —*ic adj.* নব সংখ্যক। **Enneagon** *n.* নবকোণী ক্ষেত্ৰ।

Ennoble (এ'ন-ন-বল) *v. t.* to make noble, to elevate ডাঙৰ মানুহ কৰ, খ্যাতিমত কৰ, উন্নত কৰ।

Ennui (আ'ন-নুই) *n.* langour, a feeling of weariness ভাগৰ, আমসি, আতুৰসি।

Enormous (ইনৰ্-মচ) *adj.* immense, excessive অপৰিমিত, অপৰ্যাপ্ত, প্ৰকাণ্ড, বহুত; atrocious দুষ্ট। —*ly adv.* অপৰিমিতৰূপে, বেচিকৈ, অতিশাৱকৈ।

Enormity (ইনৰমিটি) *n.* a state of being enormous অতিপাত, ভয়; a great wicked-

ness মহা অত্যাচার, দোৰ্ণেৰ পাপ, গুৰুতৰ
অপৰাধ।

Enough (এনফ্) *adj.* sufficient যথেষ্ট, জোৰা,
প্ৰচুৰ, অতি, যিমান লাগে সিমান। —*n.* sufficiency
অটন। —*adj.* sufficiently অটাইক, জোৰাইক।

It will be enough for me = মোক এয়ে অটিব।

You know well enough = তুমি ভালকৈ জান।

Enounce (ই-নঞ্চ) *v. t.* to utter মাত; to
proclaim ঘোষণা কৰ।

Enow (ই-নও) *adv.* just now এই মাজ।

En passant (অং-পেচং) *adv.* by the way ইয়াৰ
মাজতে, সেই কথাৰ প্ৰসঙ্গত, এই যিহাতে।

Enquire (এন-কোৱাৰ) *see* **Inquire**.

Enrage (এন্-ৰেজ্) *v. t.* to make angry খং
ভোল, জোকা। **Enragement** *n.* উত্তেজনা,
কোপ।

Enrapture (এন্-ৰেপ্-চৰ্) *v. t.* to transport
with delight আনন্দত মগ্ন কৰ, বহুত হিভোল
কৰ। **Enraptured** *p. adj.* delighted আনন্দিত।

Enrich (এন্-ৰিচ্) *v. t.* to make rich, to adorn
to fertilise ধনবান কৰ, সুশোভিত কৰ, সাক্ষ্য
কৰ। **Enrichment** *n.* ধনাঢ্য কৰণ, সাক্ষ্য কৰণ;
that which enriches ধন, সম্পত্তি।

Enrol or Enroll (এন্-বল্) *v. t.* to register,
to enlist লিখিভুক্ত কৰ, কৰ্ত্তব্য নাম লেখ, নাম
লগা। **Enrolment** *n.* নামভুক্ত কৰণ, নাম-ধাম
ধৰা বহী।

En route (অং-ৰুট্) on the road বাটতে বাটত।

Enconce (এন্-কঙ্) *v. t.* to protect with
earth work, to hide safely গড় বান্ধি বন্ধা
কৰ, লুকাই থ, আঁৰ কৰ।

Enshrine (এন্-শাইন্) *v. t.* to enclose in a
shrine, to cherish ধান্ড খাপনা কৰ, স্নেহেৰে
মনত ৰাখ, আভোলতালৈক থ।

Enshroud (এন্-শ্ৰাউড্) *v. t.* to cover up ওপৰত
কাপোৰ দি ঢাকি থ।

Ensisform (এন্-চিফৰ্ম) *adj.* cartilage তৰোৱালৰ
নিচিনা আকাৰৰ।

Ensign (এন্-চাইন্) *n.* a sign, the national
flag, a badge ধ্বজা, পতাকা, নিচান, কোলিক
চিহ্ন। **Ensign-bearer** = পতাকাধাৰী, নিচানধাৰী।

Ensilage (এন্-চিলেজ্) *n.* a mode of preserving

green fodder in pits কেঁচা ঘাঁহ গাঁতত পেলাই
সাঁচি থোৱা নিয়ম।

Enslave (এন্-স্লেভ্) *v. t.* to deprive of liberty,
to subject to বন্দী কৰ, বশ কৰ। **Enslavement**
n. slavery, bondage গোলামী, দাসত্ব।

Ensnare (এন্-স্নেয়াৰ) *v. t.* to entrap, to catch
in a snare ফাশত পেলা।

Ensure (এন্-চিউ) *v. i.* to come after; to
result (with from) উদ্ভব হ, পশ্চাতে ওলা,
ঘট।

Ensure (এন্-শুৰৰ্) *v. t.* to make sure নিশ্চয়
কৰ, খাটাইকৈ হোৱা। (see **Insure**).

Entablature (এন্-টেব্লে-টিউৰ) *n.* an architec-
tural design above the columns পকীয়ৰ
পুটীৰ ওপৰৰ নক্সা কৰা ভাগ।

Entail (এন্-টেইল) *v. t.* to settle an estate
on successive heirs পুত্ৰপৌত্ৰানুক্রমে ভোগ
কৰিব পৰাকৈ সম্পত্তি আদি দান কৰ; to bring
on, to produce as a consequence হোৱা,
ঘটা। **It will entail heavy expenditure** =
ইয়াত বহুত খৰচ পৰিব। **Entailment** *n.* সম্পত্তি
ভগা বঁটা কৰিব নোৱাৰা স্বত্ব; উদ্ভব হওন।

Entangle (এন্-টেঙ্গল্) *v. t.* to involve, to make
intricate, to ensnare জেঁট লগা, মেৰমুৱা,
ফান্দত পেলা। **Entanglement** *n.* intricacy,
perplexity জেঁট, পাক, সাজোৰ, বিমোৰ,
সঙ্কট।

Entente cordiale (আটেট-কৰ্ডিয়েল) *n.* friendly
understanding between states কোনো
কোনো ৰাজ্যৰ ভিতৰত বিশেষ সন্তাব বা
মিলাদ্ৰিতি।

Enter (এ'ক্টাৰ) *v. i.* to go or come in সোমা,
প্ৰবেশ কৰ, ভিতৰলৈ যা। —*v. t.* to join, to
engage in যোগ দে, ; to enrol ভুক্তি কৰ, নাম
লগা; to begin আৰম্ভ কৰ; to put into
সুস্থতা, নিযুক্ত কৰ। **To enter a protest** =
প্ৰতিবাদ কৰ। **To enter into** = to become
a party to, to engage in গ্ৰহণ হ, যোগ দে,
দলভুক্ত হ। **To enter on or upon** = to begin
আৰম্ভ কৰ, গ্ৰহণ হ। **He entered upon his
ninth year** = তেওঁৰ ন বছৰ হল। **To enter
appearance** = হাজিৰ হ, উপস্থিত হ।

Enteric (এ'ণ্টাৰিক্) *adj.* of or pertaining to the intestines নাড়ীডুক সম্বন্ধীয়, ভিতৰ পেটৰ।

Enterprise (এ'ণ্টাৰপ্ৰাইজ্) *n.* a bold undertaking সাহসৰ কাম; an adventure ঝুঁকহ চেষ্টা; উদ্যম।

Enterprising (এ'ণ্টাৰ-প্ৰাইজিং) *adj.* adventurous বিষম সাহসী, আকৌচা, উদ্যমশীল।

Entertain (এণ্টাৰ্টেইন্) *v. t.* to treat hospitably আলহ উদহ কৰি ৰাখ, আদৰ-সাদৰ কৰ; to amuse আশ্লাদিত কৰ; to maintain ৰাখ, নিযুক্ত কৰ; to cherish মনত ৰাখি থ, পালন কৰ। **Entertaining** *adj.* amusing আমোদী, বৰ্জীয়াল।

Entertainment (এণ্টাৰ্টেইন্মেণ্ট) *n.* a banquet ভোজ, সবাহ, সেৱাত্তক্ৰম; an amusement গানবাজনা, বং খেলা; appointment নিযুক্ত কৰণ। **Entertainment of a substitute in one's place**—এজনৰ সলনি আন এজনক নিযুক্ত কৰণ।

Entrhal (এ'ন্থ্ৰে'ল্) *v. t.* to enslave বন্দী কৰ।

Entrhalment *n.* slavery দাসত্ব।

Enthron (এন্-থ্ৰ'ন) *v. t.* place on a throne পাতিত তুলি বজা পাতি, সিংহাসনত বহুৱা।

Enthronement *n.* বজা পতা কাম, অভিষেক।

Enthusiasm (এ'ন্থুজিয়েজম্) *n.* ardent zeal উদ্যম, উৎসাহ।

Enthusiast (এন্থুজিয়েষ্ট) *n.* one full of enthusiasm উৎসাহীলোক। **Enthusiastic**,—*al adj.* zealous, ardent উদ্যমশীল, উৎসাহী, উৎসাহ, উৎসাহ।

Entice (এ'ণ্টাইচ্) *v. i.* to incite, to induce ফুহুলা, প্ৰলোভন দে। **Enticement** *n.* inducement, allurements প্ৰলোভন, ফুহুলনি।

Entire (এন্টায়াৰ্) *adj.* an unbroken whole, complete গোটেই, সম্পূৰ্ণ, ভাৱে, বেৰাক, সমুদয়; not castrated, as of a horse খাহী নকৰা, পাঠা (যেনে ঘোঁৰা)। —*n.* the whole গোটেই বিনি; a stallion পাঠা ঘোঁৰা। **Entirely** *adv.* সম্পূৰ্ণৰূপে, একেবাৰেই।

Entirely (এন্টায়াৰ্) or **Entireness** *n.* the whole সম্পূৰ্ণতা, গোটেইটো, পূৰ্ণ অৱস্থা; completeness.

Entitle (এ'ণ্টাইটল্) *v. t.* to style বোল, নাম দে; to give a claim to স্বত্ত্বমান কৰ, যোগ্য হ, অধিকাৰী হ।

Entity (এণ্টিটি) *n.* existence অস্তিত্ব; a real substance আচল সাৰ বস্তু।

Entomb (এ'নটুম্) *v. t.* to bury কবৰ দে, পোত।

Entomology (এণ্টম'লজি) *n.* the science of insects পোক বিজ্ঞান। **Entomologist** *n.* পোক-বিজ্ঞানবিৎ।

Entourage (এং-টু-বেয়্) *n.* followers লা-লিগীৰা।

Entozoa (এণ্টে'জোএ) *n. (pl.)* animals that live inside some other animals আন অন্তৰ পেটত হোৱা জীৱ, যেনে কৃমি।

Entrails (এ'ণ্ট্ৰে'ইলজ্) *n. (pl.)* the internal parts of an animal, intestines নাড়ীডুক, পেট।

Entrammel (এন্ট্ৰেমেল্) *v. t.* জপটিয়া; আছকাল কৰ।

Entrance (এন্ট্ৰেন্স) *n.* act of entering প্ৰৱেশ; power of entering সোমাবলৈ অনুমতি, সোমাবৰ অধিকাৰ; the place for entering দুৱাৰমুখ, ওলোৱা সোমোৱা বাট, পদূলি; the beginning আৰম্ভণ। **The Entrance Examination**—matriculation প্ৰৱেশিকা মহল, প্ৰধান বিদ্যালয়ত পঢ়িবলৈ ক্ষমতাবান কৰা মহলা। (L. *intrare* = to enter).

Entrance (এ'ন্ট্ৰেন্স্) *v. t.* to fill with excessive joy বসন্ত উদ্ভাৱল কৰ, আশ্লাদিত বেহচ কৰ। **Entrancement** *n.* বসন্ত উদ্ভাৱল হোৱা অৱস্থা। **Entrancing** *pa. adj.* charming মনমোহা।

Entrap (এ'ন্-ত্ৰেপ) *v. t.* to ensnare, to catch in a trap ফালত পেলা, জালত পেলাই ধৰ, কুণ্ডত সুমা। **Entrapment** *n.*

Entreat (এন্-ত্ৰিট্) *v. t.* to beseech, to supplicate প্ৰাৰ্থনা কৰ, কাঁওৰাওঁকৈ ধৰ। **Entreatment** *n.* কাঁওৰাওঁ, কাকূতি।

Entreaty (এন্-ত্ৰিটি) *n.* earnest prayer কাকূতি, অনুমন্ত-বিনয়, প্ৰাৰ্থনা।

Entree (অং ট্ৰে) *n.* admittance সোমাবৰ

অনুমতি ; a prelude in music ডালিমী ; a formal entry বীতিমত প্রবেশ ; a made-dish দোবাবাব সিঁজাই সিঁজা খাদ্য ।

Entrench (এন্-ট্ৰেন্‌শ্) or **Intrench** *v. t.* to fortify with a trench around চাৰিওফালে গড় খাটোৱে বেঁটন কৰ। **Entrenchment** *n.* a ditch and a parapet made as protection against an enemy গড় আৰু তাৰ লগৰ খাটৈ ।

Entropy (এন্-ট্ৰ-পি) *n.* (In physics) the amount of thermal energy that can be utilised for mechanical work বায়বাহযোগ্য তাপ শক্তিৰ পৰিমাণ ।

Entrust (এন্-আফ্‌ট্) or **Intrust** *v. t.* to commit to the care of গছা, জিয়াত ৰাখ, ডাব দে ; তন্তু কৰ ।

Entry (এন্‌ত্ৰি) *n.* the act of entering প্রবেশ ; a passage পদূলি, দৰলৈ সোমোৱা বাট ; প্রৱৃতি ; item written লেখা হিচাপ, লেখা কথা, দফা ।

Entry-money = ভতি মাচুল । **Port of entry** (see Port) .

Entwine (এন্-টাইন্) *v. t.* to interlace ব, মেৰা, ছাট, পকা, সান্ধোৰ ।

Entwist (এন্-টুইষ্ট) *v. t.* to twist round মোচৰ, পকা ।

Enumerate (ইনিউমাৰেট) *v. t.* to count the number of গণ, গণনা কৰ, লেখ, গতি কৰ ।

Enumeration *n.* act of numbering গণনা, লেখ কৰণ । **Enumerator** *n.* one who enumerates গতিকাৰক ।

Enunciate (ই-নান্-শ্বিয়েট) *v. t.* to state, to pronounce distinct-ly বুজাই ক, ফুটাই মাত ।

Enunciation (ই-নান্-শ্বিয়েশন্) *n.* a distinct statement, utterance of words হোলোচা বৰ্ণনা, পাঠ, সূত্ৰ, উক্তি ।

Envelop (এন্-ভেলপ্) *v. t.* to cover on all sides by wrapping মেৰাই ঢাক, ছাট, ঢাকি ধৰ ।

Envelope (এন্-ভেলপ্) *n.* that which warps or covers চিঠিৰ খাম, লেফেফা । **Envelopment** *n.* covering on all sides আচ্ছাদন, ঢাকন ।

Envenom (এন্‌ভেনন্) *v. t.* to infuse venom into বিহ দে, বিষাক্ত কৰ ।

Enviable (এ'নভিএবল্) *adj.* that may excite envy দীৰ্ঘাজনক ; desirable বাঞ্ছনীয় ।

Envious (এন্‌ভিয়চ) *adj.* feeling envy বিয়লীয়া, চকুচৰহা, চকুপোৰা, হিংসাকুৰীয়া । **Enviousness** *n.* বিয়লীয়া গুণ ।

Environ (এন্-ভাইবন) *v. t.* to surround বেঁটন কৰ to invest ঘেৰি ধৰ, অববোধ কৰ ।

Environs (এন্-ভাইবণজ্) *n.* (*pl.*) places that lie around a city, neighbourhood চাৰিওফালে দাঁতিয়ে কাষৰে থকা ঠাই, নগৰৰ চাৰিওফালৰ গাওঁ-ভূই, ওচৰ-চুবুৰী, পাৰ্শ্ববৰ্তী স্থান ।

Environment *n.* surrounding, influence exercised by the neighbourhood ওচৰ-চুবুৰীয়া ঠাই, ওচৰ-চুবুৰীয়াৰ গতি-গোত্ৰ ।

Envoy (এন্-ভই) *n.* a messenger to a foreign country বাজ দূত, কটকী ।

Envy (এন্‌ভি) *v. t.* to grieve at the prosperity of others বিয়াল কৰ, হিংসা কৰ । — *n.* grief at the sight of another's prosperity শিখাল, খেপ, হিঙ্গাব, দীৰ্ঘা, চকুচৰহা গুণ । — *pr. p.* **Envying** ; (*Pa. t.* and *Pa. p.* **Envied**) .

Enwrap (এন্-ৱেপ্) *v. t.* to wrap up, to perplex মেৰা, বিবুদ্ধি কৰ ।

Epaulet, Epaulette (এপল্-এট্) *n.* a badge worn by a military or naval officer পট্টনীয়া বিষয়াই বাহুব ওপৰে জেমাতি পিন্ধা পদবী চিন ।

Ephemera (এফ্-ইমেৰ-আ) *n.* an insect that lives a short time only ফুটি, এবিধ পাখি লগা পতঙ্গ, খন্তেকীয়া জীৱ ।

Ephemeral (এফ্-ইমেৰ্-এল) *adj.* short-lived, lasting for a day only খন্তেকীয়া, অলপহতুৱা, দিনতীয়া ।

Epic (এপিক্) *adj.* containing heroic narration in poetry সংগ্ৰাম সম্বন্ধীয় পদশুধি বিষয়ক । — *n.* a heroic poem বীৰত্ব পিৰয়ক মহাকাব্য (যেনে ৰামায়ণ আৰু মহাভাৰত) । The epic age ৰামায়ণ মহাভাৰতৰ সময় ।

Epicentre (এপিচেণ্টাৰ) *n.* area of the earth's surface immediately above the centre of

origin of an earthquake ভূমিকম্পৰ উৎপত্তিস্থলৰ ঠিক ওপৰতে থকা ভূগুহ।

Epicurean (এপি-কিউ-বিয়ান) *adj.* pertaining to the Greek philosopher Epicurus ঐটি দেশীয় পণ্ডিত এপিকিউৰচ সম্বন্ধীয়; given to luxury ভোগ-খিলাসী। —*n.* ডোছনপ্ৰিয় লোক।
Epicureanism *n.* বিলাসিতা।

Epidemic, —**al** (এপিডেমিক্) *adj.* affecting many at a time দেশব্যাপক; general একেৰাৰে অনেকক ধৰা, জাউৰীয়া। **Epidemic** *n.* prevailing disease মৰক, মাউব, জাউৰীয়া বা জাতুলীয়া বোগ। সংক্ৰামক বোগ।

Epidemiology (এপিডেমিয়লজী) *n.* সংক্ৰামক বোগৰ বিজ্ঞান।

Epidermis (এপিডাৰ্মিচ্) *n.* the cuticle or scarf-skin মাখি-হাল।

Epiglottis (এপিগ্লট্) *n.* the cartilage at the root of the tongue আলজিবা, জিবাৰ, গোৰালি ভাগ।

Epigone *n.* সৰুসুৰা বংশ।

Epigram (এপিগ্ৰেম্) *n.* a short poem on one subject কোনো ভাবমূলক সৰু পদপুথি; a concise and pointed saying ষোড়াজানা, টেটুকুটীয়া কথা। **Epigrammatic**, —**al** *adj.* concise and pointed সংক্ষেপ অথচ কেটেৰা।

Epigraph (এপিগ্ৰাফ্) *n.* an inscription on a building, a motto কোনো পকী ঘৰৰ ওপৰত লিখা সংক্ষেপ কথা, পটভৰ।

Epilepsy (এপিলেপ্টি) *n.* a disease accompanied by convulsive seizures আঁৰবীয়া বেমাৰ, মূগীবোগ, মূছা, মুছৰ্ছছ ঘোঁরা বেমাৰ, সন্ধ্যাস বোগ।

Epileptic (এপিলেপটিক্) *n.* an epileptic patient আঁৰবীয়া বেমাৰী। —*adj.* আঁৰবীয়া বেমাৰ সম্বন্ধীয়।

Epilogue (এপিল'গ) *n.* a concluding speech সামৰণি কথা, শেহৰ উক্তি। **Epilogic** or **Epilogistic** *adj.*

Epiphany (এপিফেনি) *n.* the manifestation of Christ যীশু খ্ৰীষ্টৰ আবিৰ্ভাব, খ্ৰীষ্টৰ অৱতাৰ বিষয়ক উৎসৱ।

Episcopacy (এপিষ্কপেচী) *n.* the Government

of the church by bishops খ্ৰীষ্টিয় ধৰ্ম শাসন প্ৰণালী, বিচপাধিকাৰ। **Episcopal** *adj.* belonging to the bishops ধৰ্মাধিকাৰী বিষয়ক।

Episode (এপি-চ'দ) *n.* an interesting story or event in a narrative প্ৰসঙ্গ, পটভববৰণ কোৱা কোনো বৃত্তান্ত, কোনো কথাৰ প্ৰসঙ্গত উল্লেখ কৰা ঘটনা। **Episodal**, **Episodic** *adj.* প্ৰাসঙ্গিক।

Epistle (এ-পিচল্) *n.* a letter পত্ৰ, গুৰুঘৰীয়া চিঠি বা কাকত।

Epistolary (ই-পিষ্টলেৰী) *adj.* consisting of or pertaining to letters চিঠি-পত্ৰ বিষয়ক।

Epitaph (এপি-টেফ্) *n.* an inscription on a monument কবৰৰ ওপৰত লিখা মৰণবৃত্তান্ত, মৃত্যু চিহ্নাঙ্কিত কথা।

Epithem (এপিথেম্) *n.* a soft medical application গাত ঘঁহা বা লগোৱা মলমৰ দৰে কোমল দৰব।

Epithet (এপিথেৎ) *n.* a title, an expression denoting certain quality উপাধি, গুণ-বাচক নাম। **Epithetic** *adj.*

Epitome (এপিটম্) *n.* an abridgement as of a book সংক্ষিপ্ত সাৰ, সাৰসংগ্ৰহ।

Epitomise (এপিট'মাইজ) *v. t.* to abridge, to condense সংক্ষেপ কৰ, চূৰক কৰ, সাৰসংগ্ৰহ কৰ।

Epizoon (এপিজুন) *n.* an external parasitic animal পৰাণভোজী জন্তুবিশেষ। *pl.* **Epizoa**.

Epizootic (এপিজুটিক) *adj.* diseases prevalent among animals, corresponding to epidemic among men গৰু-মহৰ সংক্ৰামক বোগ। (যেনে—চৰকা)।

Epoch (এ'প'ক) *n.* a remarkable period of time কোনো বিশেষ ঘটনাপূৰ্ণ সময়, শক। **Epoch-making**=capable of making a new era নতুন যুগাবন্তকাৰী। **To make or mark an epoch**=নতুন যুগ আৰম্ভ কৰা; to begin an era নকৈ চন আৰম্ভ কৰা।

Epode (ইপোড) *n.* a kind of lyric poem এবিধ গীতিকবিতা; এনে কবিতাৰ একোটা স্তবক দীঘলীয়া চৰণগুচ্ছৰ পাচত চুটি চুটি চৰণেৰে গঠিত স্তবক থাকে।

Epopee (ইপোপি) *n.* epic poem মহাকাব্য ।

Epos (ইপোছ) *n.* the elementary stage of epic poetry মহাকাব্যের প্রাথমিক অৱস্থা ।

Epsom (ইপচম্) *n.* চাৰ্ভের নগৰ ; salt লোণ ।

Equable (ইকুৱেবল্) *adj.* equal and uniform, not variable সমান, একেবকম ; of even temper স্থিৰ-জ্বৰ । **Equability, equableness** *n.* uniformity সমতা, তুল্যতা ।

Equal (ইকুৱেল্) *adj.* of the same value, identical, uniform, fit সমান, তুল্য, একে, একেকাৰ, একেআগী ; just ঠিক, স্বার্থ ; adequate উপযুক্ত । —*n.* one of the same rank or age সমনীয়া মানুহ । —*v. t.* to make equal to সমান কৰ ।

Equal to the occasion—জোৰাই জোৰাই ।

Equality (ইকুৱেলিটি) *n.* sameness তুল্যতা, সমতা ।

Equalise (ইকুৱেলাইজ্) *v. t.* to make equal সমান কৰ, সমতুল্য কৰ, একেআগী কৰ । **Equalisation** *n.* সমান কৰণ ।

Equally *adv.* in the same degree or proportion সমানে, একেদৰে ।

Equanimity (ইকুৱে-নিমি-টি) *n.* evenness of mind or temper সৌম্যভাব, মনৰ স্থিৰতা ।

Equation (ই-কুৱে-শ্বন্) *n.* reduction to a mean proportion, the act of making equal সমানুপাত, সমান কৰণ । **Personal equation**—সাধাৰণ ভ্ৰম ; স্বাভাবিক ভুল সংস্কাৰ ।

Equator (ইকুৱেটৰ) *n.* a great circle dividing the lobe into northern and southern hemispheres বিষুব রেখা, পৃথিবীৰ মধ্য-বেষ্টন রেখা ।

Equatorial (ইকুৱেটৰিয়েল) *adj.* pertaining to the equator মধ্য-বেষ্টন রেখাৰ ওচৰৰ বা সেই বেখা সম্বন্ধীয় । —*n.* an astronomical instrument একপ্রকাৰ দূৰ্কাণ যন্ত্ৰ ।

Equerry (এক্-উই-ৰি) *n.* an official in the royal household who has the care of horses দৌৰা-চোৱা ৰাজ-অনুচৰ ।

Equestrian (ইক্-ৱেষ্ট্ৰিয়ান্) *adj.* pertaining to horses or horsemanship অশ্ব বা অশ্বাবাহন বিষয়ক, দৌৰাচোৱাৰী । —*n.* দৌৰাচোৱাৰী লোক (মাইকী) ।

Equi (ইকুই) *n.* a prefix meaning equal সমান বুজুৱা উপসৰ্গ ।

Equiangular (ইকুই-এঞ্জুলাৰ) *adj.* of equal angles সমানকোণী ।

Equidistance (ইকুই-ডিচ-টেঞ্চ) *n.* equal distance কেউফালৰ পৰা সমান দূৰ, সমদূৰ ।

Equilateral (ইকুই-লেটাৰেল) *adj.* having all sides equal সমভুজী ।

Equilibration (ই-কিউ-লি-ব্ৰে-শ্বন্) *n.* equipoise সমান ওজন, সমভাৰতা, সমান গধুৰ ।

Equilibrium (ই-কুই-লি-ব্ৰিয়াম্) *n.* equality of force or weight সমান ভাৰ বা ভৰ ; level position কোনোফালে ওখ চাপৰ নোহোৱা সমান ।

Equine (ই-কুইন), **Equinal** *adj.* pertaining to horses দৌৰা সম্বন্ধীয় । **Equinus** (ইকুইনিয়া) *n.* horse-pox দৌৰাৰ আই ওলাৱা বেমাৰ ।

Equinox (ই-কুই-নকচ্) *n.* the time when the days and nights are of equal length দিন আৰু ৰাতি দুয়ো সমান হোৱা কাল ; সূৰ্য্য পৃথিবীৰ মধ্যবেষ্টন রেখা পাৰ হোৱা কাল (২১ মাৰ্চৰ আৰু ২৩ চেপ্টেম্বৰ) ।

Equinoctial (ই-কুই-নক্-শ্বেল্) *adj.* pertaining to the equinoxes সম দিবাৰাত্ৰ কাল বিষয়ক । —*n.* the celestial equator সূৰ্য্যমণ্ডল ।

Equip (ই-কুইপ্) *v. t.* to furnish with everything needed for any work সকলোবিলাক যো-জা কৰি দি, আহিলাপাতি আয়োজন কৰি দি, যুগুত কৰি যতাই দি, সজা ।

Equipage (ই-কুই-পেজ্) *n.* furniture, a carriage and attendants আচৰাব, আহিলাপাতি, সবঞ্জাম । **Equipment** *n.* outfit যো-জা কৰণ, আচৰাব, সবঞ্জাম, সঁজুলি ।

Equipoise (ই-কুই-পাইজ্) *v. t.* to counter-balance ফেৰ মাৰ, সমান কৰ । —*n.* equality of weight or force সমান গধুৰতা, সমান ওজন ।

Equitable (এক্-উই-টেবল্) *adj.* impartial, fair, showing equity ভাষা, নিৰপেক্ষ, দস্তৰমত, উচিত । **Equitableness** *n.*

Equity (একুইটি) *n.* moral justice, fairness ভাষা মীমাংসা, ভাষাতা, হিতাহিত জ্ঞানমতে বিচাৰ । **Equity of redemption**—বন্ধকী জমী ৰালাচ

কবিবর নিমিত্তে আদালতৰ পৰা দিয়া সময়, বন্ধক উদ্ধাৰৰ ব্যৱস্থা। *Court of equity* = একেবাৰেই লিখিত আইনমতে বিচাৰ নকৰি সাধাৰণ তিতাহিত জ্ঞানমতে বিচাৰ কৰা আদালত; ন্যায় যুক্তি বিচাৰ সম্বন্ধীয় আদালত। বন্ধকী সম্পত্তি খালাচ কৰাৰ পিছত বন্ধকৰ মূল্য।

Equivalent (ই-কুইভেলেণ্ট্) *adj.* equal in value, worth, meaning etc. একে, সমান মূল্যৰ বা গুণৰ, একে অৰ্থৰ। — *n.* a thing equivalent সলনি, সমতুল্য বস্তু।

Equivocal (ই-কুই-ভ'-কেল্) *adj.* of doubtful meaning, ambiguous; suspicious দ্বিঅৰ্থক, দোভাচলীয়া, হুপকীয়া, সন্দেহজনক।

Equivocate (ই-কুই-ভ'-কেট্) *v. t.* to speak ambiguously with a view to mislead বাগতি খেলা, চাচৰি কোৱা, হুপকীয়া কথা ক, ছলাহী কথা ক। **Equivoke, Equivoque** *n.* equivocation বাগতি, চাচৰি; a quibble ছলাহী কথা, দোপাকী ভেপাকী কথা।

Era (ইবেৰ') *n.* a period of time from which a series of years is reckoned শক, চন, শকাব্দ।

Eradiate (ই-ৰেডিয়েট্) *v. i.* to shoot, out as rays of light ব'দ ওলোৱাদি ওলা। **Eradiation** *n.* পোহৰ বিস্তাৰ।

Eradicate (ইৰেডিকেট্) *v. t.* to uproot, to extirpate সমূলে নাশ কৰ, উভালি পেলা, জইন মাৰ। **Eradicated** *adj.* উভলা। **Eradication** *n.* act of pulling up by the roots উভালন, উম্বলন, উৎপাটন।

Erase (ইবেজৰ্) *v. t.* to scrape out চাঁচি পেলা, চুচি উঠা। **Eraser** *n.* one who or that which erases চাঁচনী, আখৰ মোহাৰি তোলা-যন্তন, আখৰ মোহৰা।

Erasure (ইবেজৰ্) *n.* act of rubbing out কাট-কুট; the place which has been rubbed out চোচা বা মোহৰা ভাগ, মোহৰি উঠোৱা দাগ।

Ere (এব্) *adv. or prep.* before, sooner than আগেয়ে, পূৰ্বে, বেগতে। **Erelong** *adv.* soon অবিলম্বে, সোনকালে। **Erenow** *adv.* before this time ইতিপূৰ্বে, ইয়াৰ আগেয়ে।

Erewhile *adv.* some time before কিছুদিন আগেয়ে।

Erebus (এৰিবাচ) *n.* the lower world, hell নৰ্কস্থান; ৰসাতল।

Erect (ই-ৰেক্ট্) *v. t.* to set, upright, to raise, to build থিয় কৰ, উঠা, সাজ, নিৰ্মাণ কৰ, তোলা। — *adj.* upright থিয়, পোন। **Erection** *n.* a setting upright act of building a structure নিৰ্মাণ, গঠন, সাজন, ঘৰ।

Eremit (এৰেমাট্) *n.* a hermit, a recluse সন্ন্যাসী, তপস্বী।

Erg (এৰ্গ) *n.* the unit of work done by a force which acting upon a mass produces a certain velocity কোনো যন্তন বলত কৰিব পৰা কামৰ বন্ধা নিৰিখ। (Gr. *ergon* = work)।

Ergo (আৰ্-গ') *adv.* therefore এতেকে।

Ergot (এৰ্গট) *n.* a disease of certain plants and grasses মৌৱা পোক।

Ermine (এৰ্মাইন্) *n.* a species of animal or its fur এবিধ কোমল নোম থকা মেকুৰী জাতীয় জন্তু বা তাৰ নোম।

Erode (ই-ৰ'দ) *v. t.* to eat away ক্ষয় কৰ, খাই নে (যেনে মামৰে)।

Erosion (ই'ৰ'জন্) *n.* act of eating away ক্ষয় কৰণ **Erosion of a river** = গৰাখহনীয়া।

Eros (ইবছ) *n.* কাম; কামদেৱতা।

Erotic (এ'ৰ-অ-টিক্) *adj.* amatory প্রেমপূৰ্ণ, প্রেমাসক্ত।

Err (এৰ) *v. t.* to go astray, to mistake লৰচৰ হ, বিপথগামী হ, ভুল কৰ। **To err on the side of liberality** = not to be too liberal কপট-চৰণ কৰ।

Errand (এৰেণ্ড) *n.* a message, a commission to do something সমাচাৰ, বাতৰি, দূতৰ কাম, কোনো কাৰ্য্যৰ উপলক্ষে প্রেৰণ। **To go an errand** = বাতৰি লৈ যা। **To make an errand** = কোনো ঠাইলৈ যাবলৈ চেলু বিচাৰি ল। **A fool's errand** = অনাহক কাম, মৰ্খালি কাম।

Errant (এ'ৰেণ্ট্) *adj.* wandering, roving ফুৰি ফুৰা, ভ্ৰমণকাৰী, স্থিতাপি নথকা। **Errantry** *n.* a wandering state ভ্ৰমি ফুৰা অৱস্থা।

Erratic (ইৰেটিক্) *n.* a wanderer অস্থি ফুৰোতা।

—*adj.* স্থিতাপি নোহোৱা, অস্থিৰ; wandering, irregular ঘূৰি ফুৰা, চকল।

Erratum (ইৰেটাম্) (*pl.*) **Errata** *n.* an error in writing ভুল, অশুদ্ধ কথা; a list of errors in a book ভুল সংশোধনী লিপি।

Erroneous (এ'ৰ-ব'-নিয়চ্) *adj.* erring, wrong, mistaken ভুলজনক, অশুদ্ধ, অসঙ্গত, ভ্ৰান্তিজনক, ঠেক নোহোৱা।

Error (এ'ৰব্) *n.* mistake, blunder, fault ভুল, ভ্ৰান্তি, দোষ।

Erstwhile (আৰ্ট'-হোৱাইল) *adv.* formerly আগেয়ে, ইতিপূৰ্বে।

Eruptate (ইৰাক্টেট্) *v. t.* to belch out উগাৰ মাৰ।

Eruption *n.* a violent ejection of wind উগাৰ, উদ্গীৰণ।

Erdute (ইৰুডাইট্) *adj.* learned বিদ্বান, জ্ঞানী।
—*n.* বিদ্বান লোক, পণ্ডিত লোক।

Erdution (ইৰুডিছন্) *n.* knowledge gained by study, learning পণ্ডিত্যলি, শাস্ত্ৰজ্ঞান।

Eruption (ইৰপ্ৰুশন্) *n.* a bursting forth, a breaking out of postules on the skin ফাটি-ফুটি ওলোৱা কাৰ্য্য, গাৰ ছালৰ ওপৰত ফুটি ওলোৱা জগ বা ফোঁহা। **Volcanic eruption**—আগ্নেয়োপাত।

Eruptive (ইৰাপ্ৰুটিভ্) *adj.* bursting out ফুটি ওপৰলৈ ওলোৱা।

Erysipelas (এৰিচিপিলিচ্) *n.* a disease in the face marked by redness of the skin মুখত হোৱা বঙা শালমণ।

Escalade (এ'চকেলেড্) *n.* the act of mounting the walls of a fortress by means of ladders জখলা দি দুৰ্গৰ গড় পাৰ হওন। —*v. t.* to scale the walls of a fortress জখলা দি দুৰ্গৰ গড় পাৰ হ।

Escape (এ'চ-কেপ) *v. t.* to free from, to evade by flight সাৰ, পলা, এৰা, পলাই সাৰ; to issue উলিয়া, বাহিৰ কৰ। —*v. i.* to become free, to flee পলাই যা, বন্ধা কৰ, সাৰ, মুকলি হ, ওলাই য। —*n.* act of escaping সাৰণ, পলায়ন। **Escapees** (ইস্কেপিজ) *n.*

(*pl.*) persons evading confinement পলাতক, পলাউবিয়া লোক সকল।

Escapade (এ'চ-কে'-পেড্) *n.* an escape সাৰণ; a mischievous freak ফালৰি কাটন, টালি-বাজি, বাগি দুগা। **Escape clause** দলিলত দিয়া চৰ্ত্তৰ ভিতৰত দলিল দিওঁতাৰ বাধ্য নথকা চৰ্ত্ত।

Escapement (এ'চকেপ্‌মেণ্ট) *n.* means of escape সাৰণ, এৰণ; a contrivance in the time-piece allowing the tooth of a wheel to escape at each vibration ঘৰীৰ কোনো এটা চকৰিৰ খাঁজে খাঁজে লাগি যোৱা হাঁকোটাৰ দৰে যতন। **Escape value** *n.* a value in a boiler to let the steam escape ইঞ্জিনৰ ধোঁৱা উলিওৱানল।

Escarp (এ'চ'কাৰ্প্) or **Escarpment** *n.* a steep slope থিয় আগৰীয়া ঠাই, এবৰীয়া দাঁতি বা কাষ।

Escheat (এ'চচিট্) *n.* forfeiture of land for want of an heir ওৱাৰিচ নোহোৱা বাবে চৰকাৰি হোৱা মাটি। —*v. t.* or *v. i.* to confiscate, to fall to the lord of the estate বাজাপ্ত কৰ বা হ, চৰকাৰি হ, বাজগামী।

Eschew (এ'চ-ছ্) *v. t.* to shun পৰিত্যাগ কৰ, এৰি দে; to flee from পলা।

Escort (এস্কৰ্ট্) *n.* a guard, an attendant বৰীয়া, লগৰীয়া, পালী-প্ৰহৰীয়া, ঠাট্ঠকট্। —*v. t.* to attend as a guard বৰীয়া হৈ লগত যা।

Esculapian (এচ্-কিউ-লে-পিয়েন্) *adj.* relating to the art of healing বৈদ্যশাস্ত্ৰ বিষয়ক। **Esculapius**—God of medicine ঋতুৰী, অস্থিনীকুমাৰ।

Esulent (এচ্-কিউ-লেট্) *adj.* edible, fit to be used by man as food ভক্ষণীয়, খাদ্যোপযোগী।

Escutcheon (এস্ক্‌চন) *n.* a family shield or coat of arms কোলিক চিহ্ন থকা ঢাল বা বাক। **A blot on the escutcheon**—কলঙ্ক, বদনাম।

Esophagus (ইচ'ফ'গচ্) *n.* the gullet নেল্, টেটুৰ নলী।

Esoteric (এ'চ-অটাৰিক্) *adj.* inner, secret গূঢ়, গোপনীয়, গুপ্ত।

Especial (এ'চ-পেখেল) *adj.* special, principal,

particular বিশেষ, প্রধান, যুগ্ম, আত্মতীয়া। —ly *adj.* particularly বিশেষকৈ।

Esperanto (এচপেৰেণ্টো) *n.* an artificial language designed as a medium for all races কৃত্রিম আন্তর্জাতিক ভাষা।

Espionage (এ'স্পায়নেজ) *n.* practice of employing spies চোৰাংচোৰা বখা দস্তব, চোৰাং চোৰাৰ কাম।

Esplanade (এচ-প্লে-নেড্) *n.* an open space before a citadel দুৰ্গৰ সন্নিৱিষ্ট মুকলি সমান ঠাই; any level space for walling জুৰ লৈ ফুৰাচকা কৰা মুকলি সমান ঠাই।

Espouse (এচ-পাউজ্) *v. t.* to give in marriage, to wed বিয়া দি, বিয়া কৰ; to embrace, as a cause পক্ষপালন কৰ, কাৰো কলীয়া হৈ সহায় কৰ।

Espousal (এচ-পাউজেচ্) *n.* act of espousing বিয়া দেওন, পক্ষপালন। (*pl.*) a marriage contract বিয়াৰ বন্দনপত্ৰ।

Espirit de corps (এচ-প্ৰি-ভি-কৰ) *n.* regard for the character of the party to which one belongs স্বজাতি ভাব, আপোন দলৰ প্ৰতি আসক্তি।

Esprit fort (এচ-প্ৰি-ফ'ৰ) *n.* strong-minded person বৰ গহীন স্বভাৱৰ লোক।

Espy (এচ-পাই) *v. t.* to see at a distance, to observe, to watch নিৰীক্ষণ কৰ, আঁতৰৰ পৰা ঘন, টলক, টলক থাক। **Espial** *n.*

Esquire (এচ-কোৱায়াৰ) *n.* a landed proprietor ভূ-স্বামী; a title of dignity or of courtesy সন্মান সূচক উপাধি, ডাক্তৰীয়া।

Essay (এ'চ-এ') *n.* a trial চেষ্টা, পৰীক্ষা; a written composition বচনা, প্ৰবন্ধ। —*v. t.* to try, to make experiment of চেষ্টা কৰ, পৰীক্ষা কৰি চা, প্ৰমাণ বৃদ্ধ। **Essayist** *n.* প্ৰবন্ধ লিখক, প্ৰমাণ বৃদ্ধ।

Esse (এচি) *n.* actual existence প্ৰকৃত অস্তিত্ব, সত্তা। **In esse** = বিদ্যমান।

Essence (এ'চেঞ্চ) *n.* the inner nature of a thing সাৰভাগ, আচল গুণ; the extracted virtues of any drug আৰক, সত্ত; a perfume গোন্ধ তেল, আভৰ।

Essential (এ'চ-এন্-য়েন্) *adj.* highly necessary, indispensable অতি আবশ্যক, বৰ লাগতিয়াল; highly rectified বিশুদ্ধ, শোধিত। —*n.* something indispensable, a leading principle মূল সাক্ষ্য বস্তু, আল বস্তু, প্ৰধান উপাদান। **Essentiality** *n.* আবশ্যকতা, প্ৰধান অঙ্গ।

Establish (এষ্টেব্লিশ্) *v. t.* to settle, to fix, to set up স্থাপন কৰ, দৃঢ় কৰ, পাত; to prove a point কোনো কথা প্ৰমাণ কৰ।

Established *adj.* fixed, instituted by law অব্যাহত প্ৰতিষ্ঠিত, অলৰ।

Establishment *n.* fixed state সংস্থাপন, নিগাজি ব্যৱস্থা; a place of residence or business কাৰ্ঘ্য, চিৰন্তা; officers connected with an establishment কৰ্মচাৰী দল, আমোলা সকল; কামচলোৱা লোকবিলাক।

Estaminet (এচটামিনেট) *n.* a cafe সৰু পানশালা।

Estate (এ'ষ্টেট) *n.* condition অৱস্থা; landed property মাটিবাৰী, জমীদাৰী, মহল, বাগিছা; fortune ধনসম্পত্তি। (*pl.*) dominions ৰাজ্য।

The estate of the realm = ৰাজকীয় প্ৰধান মন্ত্ৰী তিনি দল, যেনে ধৰ্মাধ্যক্ষ লৰ্ড সকল, ব্যৱস্থাপক লৰ্ড সকল, আৰু বৰমুৰীয়া প্ৰজাদল।

Esteem (এষ্টিম্) *v. t.* to value, to regard with respect আদৰ কৰ, মান কৰ, মূল্যমান বিবেচনা কৰ; to consider, to think অনুভব কৰ, বোধ কৰ, ভাবিল। —*n.* high regard, high estimation মান, সম্মান, আদৰ, ভক্তি।

Esteemed *adj.* respected মান্তমান।

Estimate (এষ্টিমেট) *v. t.* to calculate, to set a value on মূল্য নিৰূপণ কৰ, গণ, টকা কৰ। —*n.* reputation যশস্যা, খ্যাতি; a valuing in the mind আন্দাজ, অনুমান, টকা, হিচাব। **Estimable** *adj.* worthy of esteem আদৰণীয়, আন্দাজ কৰিব পৰা।

Estimation (এষ্টিমেণ্ট) *n.* act of estimating মূল্য নিৰূপণ কৰণ, টকা কৰণ, বিবেচনা, প্ৰকলন; conjecture আন্দাজ; esteem, honour সন্মান।

Esthetic see Aesthetic.

Estop (এষ্টপ্) *v. t.* to stop মচলা কৰ, বাধা জনা।

Estoppel (এচ-তপেল) *n.* a conclusive

evidence which cannot be denied অকাট্য প্রমাণ; the state of being estopped বাধা, প্রতিবন্ধক; (*legal*) the being precluded from an action by previous acts of one's own পূর্বে করা বা হোরা নিজের কার্যগুণে বাধা বা অল। **Estoppel** *n.* প্রতিবন্ধক।

Estrange (এ'চ-ট্রেঞ্জ) *v. t.* to alienate in feeling বিপক্ষ ভাব কব, সম্ভাব নোহোরা কব, বিচ্ছেদ জন্ম।

Estray (এস্ট্রে) *n.* a beast wandering or lost উদগীয়া বা হোরা গক ম'হ। (see. *Astray*).

Estreat (এস্ট্রিট) *n.* a true extract, copy আচল নকল, প্রতিলিপি।

Estuary (এস্টুৱেৰি) *n.* a wide lower part of a river when it meets the sea সাগরত লগলগা নৈৰ মুখ।

Et cetera (এট্ চেটেৰা) usually written etc. or &c.==and so on ইত্যাদি, প্রভৃতি।

Etch (এচ্) *v. t. or v. i.* to make designs on metal or glass with nitric acid by drawing lines through wax মম লগাই ওপৰে ওপৰে আঁচি ধাতুৰ বস্তুত নক্সা কব। **Etching** *n.* the art of engraving ধাতুৰ বস্তুত নক্সা কৰা বিদ্যা, আঁচন।

Eternal (ই-টার-নেল্) *adj.* having no end or beginning, everlasting, ceaseless অনাদি অনন্ত, অব্যয়, নিত্য। **The Eternal**=ঈশ্বৰ।

Eternity (ইটারনিটি) *n.* eternal duration অনন্ত-কাল; the time after death পরকাল। **The eternities**=the eternal truths অবিচ্ছেদ্য সত্যতা, চিৰন্তন সত্য।

Eternise (ইটার-নাইজ্) *v. t.* immortalise অমৰ কব, অনন্তকাল স্থায়ী কব।

Etesian *adj.* periodical সাময়িক।

Ether (ই-থাৰ্) *n.* the subtle fluid supposed to pervade all space আকাশ, স্থিৰ ব্যাপক বায়ু, মলয় বায়ু, ভাপ বায়ু।

Ethereal (ইথিৰিয়েল্) *adj.* consisting of ether, heavenly মলয় বতাহ মুক্ত, আকাশী, স্বর্গীয়।

Ethics (এথিক্চ্) *n. (pl.)* the science of morals নীতি-শাস্ত্র। **Ethic or Ethical** *adj.* relating to morals নীতি সম্বন্ধীয়।

Ethiopian (ইথিয়পিয়েন্), **Ethiopic** *adj.* pertaining to Ethiopia, the countries south of Egypt ইথিওপীয় সম্বন্ধীয়, নিগ্র' বা নিগ্র' দেশীয়।

Ethnic,—**al** (এ'থনিক্) *adj.* concerning races জাতি বিষয়ক, জাতীয়। —*n.* a heathen অশ্রীক্ৰিয় লোক।

Ethnography (এ'থন'-গ্ৰেফী) *n.* scientific description of the races of the earth জাতি-মালা, জাত বিষয়ক বিবরণ। **Ethnographic** *adj.*

Ethnology (এ'থন'-লজী) *n.* the science that treats of the varieties of the human race জাতি বিজ্ঞান। **Ethnological** *adj.* পৃথিবীৰ বেলেগ বেলেগ জাতি বিষয়ক।

Etymology (ই-থেলজী) *n.* the science of the formation of character স্বভাব বিজ্ঞান।

Etiology (ইটিয়লজী) *n.* the science treating of the origin and causes of a disease বোগ বিজ্ঞান, নিদান।

Etiquette (এ'টিক্‌টে) *n.* forms of ceremony ভঙ্গ ব্যৱহাৰ, শিষ্টাচার; the unwritten laws of courtesy সামাজিক শিষ্টাচার নিয়ম।

Etymology (এটিমলজী) *n.* the investigation of the origin and history of words শব্দৰূপ প্রকৰণ, শব্দৰ উৎপত্তি প্রকৰণ। **Etymologist** *n.* one skilled in etymology শব্দৰূপ তত্ত্বজ্ঞ।

Eucharist (ইউকেৰিষ্ট) *n.* the sacrament of the Lord's supper খ্ৰীষ্টিয় ভক্ত সেৱাৰ প্রসাদ।

Eugenics (ইউজেনিক্চ্) *n. (pl.)* the science of race culture জীৱ জন্তু লালন পালন বিষয়ক বিজ্ঞান।

Eulogist (ইউ-ল'-জিষ্ট) *n.* one who praises another প্রশংসাকাৰী, স্তায়ক।

Eulogium (ইউল'-জিয়ম্) *n.* praise, commendation প্রশংসা, স্তুতি।

Eulogise (ইউ-ল'-জাইজ্) *v. t.* to praise, to speak well of প্রশংসা কব, গুণকীৰ্ত্তন কব, শলাগ।

Eulogy (ইউ-লজী) *n.* a speaking well of গুণ-কীৰ্ত্তন, প্রশংসা। **Eulogic** *adj.* containing praise শলাগ দোৱা, প্রশংসা থকা। **Eulogistic** *adj.*

Eunuch (ইউ-নচ্) *n.* a castrated man নপুংসক, খাহী কৰা মুনিহ।

Eupepsy (ইউপেপ্‌চী) *n.* good digestion (opposite to *Dyspepsia*) পরিপাক।

Euphemism (ইউ-ফেয়িজম্) *n.* milder description of an offensive or unpleasant thing ঘৃণনীয় বিষয়ৰ শুভল বৰ্ণনা; বেয়া কথাক লম্বুহাই দেখুৱা বৰ্ণনা।

Euphony (ইউ-ফ'নী) *n.* an agreeable sound সুললিত স্বৰ, সুদ মধুৰ উচ্চাৰণ। **Euphonic**, —*al adj.* agreeable in sound সুশ্ৰৱ্য, শুনিবলৈ মধুৰ।

Euphoria *n.* সজ ইচ্ছা।

Euphuism (ইউ-ফিউজম্) *n.* an affected or artificial style of language শব্দাডুসৰ।

Eurasian (ইউ-ৰেচিয়ান্) *n.* one born of a European and Asiatic parents ফিৰিঙ্গী, অৰ্দ্ধ বিলাতী লোক; ইউৰোপীয় এচিয়াৰ সজত জন্ম হোৱা লোক।

Eureka (ইউৰেকা) *int. v.* জন্মধ্বনি (পালোঁ পালোঁ)।

European (ইউ-ৰ'পীয়ান্) *n.* a native of Europe ইউৰোপীয় লোক। —*adj.* belonging to Europe ইউৰোপীয়, বিলাতী।

Euthanasia (ইউ-থেন্-এজিয়া) *n.* a mode of death free from all anxieties as if in sleep উজু মৰণ, দৰব খুৱাই টোপনি অনাই মৰা প্ৰথা।

Evacuate (ইভেকুয়েট্) *v. t.* to make empty, to discharge খালী কৰ, আজৰা; to withdraw from এবিধে গুচি যা, ত্যাগ কৰ।

Evacuee (ইভেকিউ-ই) *n. pl.* person who removes from his native land; troops who withdraw from a certain place for safety ৰক্ষাপাৰৰ নিমিত্তে দেশৰ পৰা গলোৱা মানুহ; দেশান্তৰ হোৱা মানুহ।

Evacuation (ইভেকিয়েছন্) *n.* act of emptying out খালীকৰণ; withdrawing from ওলাই যাওন।

Evide (ইভেদ্) *v. t.* to avoid, to baffle প্ৰত্ৰুকা মাৰ, এৰা, সাৰ, ব্যৰ্থ কৰ।

Evaluate (ইভেলুৱেট্) *v. t.* সংখ্যা বা মূল্য নিৰ্ণয় কৰ।

Evanescence (ইভানিচেণ্ট্) *adj.* fleeting অস্থায়ী; vanishing ক্ৰমে লোপ হোৱা, হ'য়ামত। **Evanescence** *n.* বিলোপ।

Evangelical (ইভেণ্-জেলিকল্) *adj.* of or pertaining to the gospel খ্ৰীষ্টীয় ধৰ্ম্মাদেশ বিষয়ক, খ্ৰীষ্টীয় ধৰ্ম্মপদ্ধতি বিষয়ক।

Evangelist (ইভেণ্-জেলিষ্ট্) *n.* one of the four writers of the gospel, a preacher খ্ৰীষ্টীয় ধৰ্ম্ম পদ্ধতি লেখক, ধৰ্ম্মপ্ৰচাৰক। **Evangelise** *v. t.* to make know the gospel ঈশ্বৰৰ আদেশ প্ৰচাৰ কৰ।

Evaporate (ই-ভেপৰেট্) *v. i.* to fly off in vapour ধোঁৱা হৈ উৰি যা, ভাপ ওলা; to vanish লোপ হ, টুটি যা।

Evaporation (ইভেপৰেছন্) *n.* act of passing off in steam or gas বাষ্পৰূপে শোঁন বা টুটন।

Evaporator শুকুওৱা কল, ভাপ উক্ৰতা কল।

Evasion (ইভে'ছন্) *n.* act of evading, an attempt to escape an accusation বাগিৰুগা, দোষ এৰাবলৈ চেষ্টা, টালিবাৰ্জি।

Evasive (ইভেচিভ্) *adj.* not straightforward গা এৰা দিয়া, বাগতীয়া, বাগি মৰা, কেৰেপিয়া।

Eve (ইভ্) *n.* evening আবেলি, সন্ধ্যা; the time preceding an event কোনো ঘটনাৰ আগদিনা আবেলি, প্ৰায় আগ সময়। **On the eve of his departure**—ভেঁও যোৱাৰ ঠিক আগতে। (also **Even**).

Even (ইভেণ্) *adj.* flat, level সমান; smooth মিহি, খলাবমানখকা। **Even number**—দুইবে ভাগ কৰিলে মিলি যোৱা অঙ্ক। **An even temper**—জুৰ স্বভাৱ। **To be even with**—সেকা পা, পোতক তোলা, জোঁবাই-জোঁবাই হ।

Even (ইভন্) *adj.* likewise, indeed তেনেকৈ, আন কি, দৰাচলৈ; still তথাপি, তজ্ঞা। **Even-handed**—just নিৰপেক্ষ।

Evening (ইভ্‌নিং) the close of the day time, the end of life সন্ধ্যা, আবেলি, বিয়লি, গধূলি, সাজ লগা সময়, জীৱনৰ শেষকাল। **Evening party**—গধূলিৰ সেৱা বা মজলিচ্। **Evening-dress**—গধূলিৰ মজলিচত পিন্ধা পোচাক। (ক'লা দীঘল চোলা, বুকুৰফালে নাইব ওচৰলৈকে খোলা, বগা টাই, বগা বুকুচোলা, বাৰ্ণিচ্ আলা ক'লা হাক্ জোঁতা)।

Event (ইভেণ্ট্) *n.* that which happens, any occurrence, issue, result ঘটনা, কল,

পরিণাম। **Eventful**=ঘটনাপূৰ্ণ। **At all events** =in any case যেনেভেনেকৈ; তেহেলৈ যেই হওক।

Eventual (ইভেন্-চুবেল) *adj.* consequential, final অৱশেষত হোৱা, ঘটনাক্ৰমে হোৱা, শেষ। **In the event of**=যদি হয়, সেইটো হলে। **Eventually** *adv.* finally, at length অন্তত, শেষত, অবশেষে।

Ever (এ'ভাৰ) *adv.* always, at any time সদায়, সকলো সময়ত, নিতৌ, বৰাবৰ, কেতিয়াবা। **Evermore**=unceasingly অবিৰত। **Ever and anon**=now and then কেতিয়াবা কেতিয়াবা। **Ever so**=যিমানৈ নোহক। **For ever**=চিৰকাল, বৰাবৰ। **Evergreen** *n.* a plant that remains always green বাৰেওমাহ পাত কেচা হৈ থকা গছ। **Everlasting** *adj.* lasting for ever, endless, eternal যাউত্তিযুগীয়া, চিৰকাল থকা, অনন্তকাল স্থায়ী, অবিনাশী, যুগমীয়া। **The everlasting**=পৰমেশ্বৰ। **Did you ever go**=তুমি কেতিয়াবা গৈছিলানে?

Every (এভ'ৰি) *adj.* each of a number প্ৰত্যেকটো, প্ৰত্যেক। **Everyday**=every person প্ৰত্যেক লোক। **Everyday**=নিতৌ, সদায়, প্ৰত্যহ। **Everywhere**=য'তে ত'তে। **Every now and then**=at intervals যাজে মাজে, কিছু দিন থাকি আকৌ। **Every other day**=every alternate day এদিন থাকি এদিন।

Eject (এভিক্ট) *v. t.* to dispossess by judicial process, to expel from মোকৰ্দ্দমা কৰি ৰেদাই দে বা বেদখল কৰ। **Ejection** *n.* ৰব বা মাটিৰপৰা ৰেদায় দেওন, দখল উচ্ছেদ কৰণ।

Evidence (এ'ভিডেন্স) *n.* that which proves a fact প্ৰমাণ, সাক্ষ্য; a witness সাক্ষী। **Oral evidence**=বাচনিক প্ৰমাণ, মুখৰ সাক্ষী। **Circumstantial evidence**=বৃত্তান্ত ঘটত প্ৰমাণ। **Written evidence** দলিলী প্ৰমাণ।

Evident (এ'ভিডেন্ট) *adj.* that can be seen, obvious স্পষ্ট, প্ৰত্যক্ষ, দেখাদেখি। **Evidential** *adj.* affording evidence প্ৰমাণকাৰী।

Evil (ইভ'ল্) *adj.* mischievous, wicked অনিষ্টকাৰী, দুষ্ট, আগদীয়া, অমঙ্গলজনক। —*adj.* badly বেয়াভাৱে। —*n.* harm, wickedness,

sin বিপদ, বদওণ, অনিষ্ট, অমঙ্গল, পাপ। **Evildoer**=অনিষ্টকাৰী। **Evil-eye**=a supposed power to cause evil by the look of the eye মূখলগা, কুদৃষ্টি। **Evil-minded**=malicious দুষ্ট, হিংসুক। **The evil one**=the devil চৰতান, শিৰাঁচ। **Speak evil of**=to slander পৰিনন্দা কৰ, কুৎসা কৰ; **In an evil hour**=in an unfortunate moment কুক্ষণত।

Evince (এভিন্) *v. t.* to prove clearly, to show দেখুৱা, প্ৰকাশ কৰ, স্পষ্টকৰণে প্ৰমাণ কৰ। **Evincement** *n.*

Evirate (ই-ভি-বেট্) *v. t.* to castrate ঝাহিৰ; পুৰুষ শক্তি লোপ কৰ; to deprive of manly qualities (L. *e*=out; *vir*=a man).

Evoke (এ'ভক্) *v. t.* to call forth, to bring forth বাহিৰ কৰ, আহ্বান কৰ। (L. *e*=out; *vocare*=to call).

Evolution (এভলিউছন্) *n.* the act of unfolding, gradual development from a lower to a higher state of life ক্ৰমবিকাশ, দেহাৰ ক্ৰমোন্নতি; (অঙ্ক শাস্ত্ৰৰ) বৰ্ণমূল। (*pl.*) movement of troops or warships সৈন্ত চালনা।

Evolutionary *adj.* pertaining to evolution ক্ৰমবিকাশ বিষয়ক। **Evolutionist** *n.* ক্ৰমবিকাশবাদী; এক প্ৰকাৰ মূল সূক্ষ্ম বস্তুৰ পৰা সকলো উদ্ভব হৈ ডাল্লৰ-দীঘল হোৱা বুলি ধৰা মতৰ লোক।

Evolve (এভলভ্) *v. t.* to disclose, to unravel প্ৰকাশ কৰ, উলিয়া। —*v. i.* to disclose itself প্ৰকাশ হ, বাহিৰ হ।

Evulsion (এভলশন্) *n.* act of plucking out আঁজোৰ, উভাল।

Ewe (ইউ) *n.* a female sheep ভেড়ী, মাইকী মেৰহাগ।

Ewer (ইৱাৰ) *n.* a large jug to hold water বহল মুখেৰে ডাঙৰ পানী ধোৱা পাত্ৰ, জাৰী।

Ex (এ'ক্স) *adj.* late (as, **An ex tea garden coolie**=বাগিছাৰপৰা নাম কটা হৈ ওলাই অহা কুলী), ভূতপূৰ্ব, আগৰ, প্ৰাক্তন।

Exacerbate (এ'গজ'ৰ্চাৰ-বেট্) *v. t.* to provoke, to render more violent বেচি কৰ, জ্বাল খুৱা, বেমাৰ চান কৰ, প্ৰকোপিত কৰ।

Exacerbation (এ'গজ্-এচাৰ-বেখন) *n.* embitterment, increased violence হৃদ্বিকৰণ, শোক, দ্বন্দ্ব, বেমাৰ টান কৰণ।

Exact (এ'গজ্-এক্ট) *v. t.* to force from, to extort, to demand বলেৰে ল, চেপি-খুন্দি উলিয়া, হক বুলি দাবী কৰ।

Exact (এ'গজ্-এক্ট) *adj.* precise, regular ছবহ, তজপ, সাইলাখ অবিকল, অটুট; true ঠিক।

Exactly *adv.* ঠিক সেইদৰেই।

Exaction *n.* an oppressive demand বলেৰে টকা আদায় কৰা কাম, অত্যাচাৰ, বলপূৰ্বক আদায়।

Exacting *p. n.* compelling full payment টকা সধাত নেবানপেৰা, অত্যাচাৰী।

Exactitude (এ'গজ্-এক্ট-ইটিড্) *n.* exactness তজপ অৱস্থা।

Exaggerate (এগজ্-এজাৰ-এট্) *v. t.* to magnify unduly পুং বঢ়া, বঢ়াই ডিৰাইকৈ ক, অতিবৰ্জিত কৰ।

Exaggeration (একজ্-এজাৰ্-এথৰ) *n.* a statement in excess of the truth অতিবৰ্জিত কথা, অত্যাঙ্কি, পুং বঢ়োৱা কথা।

Exaggerative *adj.* পুং বঢ়োৱা।

Exalt (এ'গজ্-অল্ট) *v. t.* to elevate, to fill with excessive joy, to extol দাং খুৱা, উঠতা, আভোলভোল কৰ, প্রশংসা কৰ, উল্লাসিত কৰ।

Exaltation *n.* elevation in rank or dignity পদোন্নতি উদ্ধাৰোহণ। **Exalted** *adj.* lofty গৰ, উন্নত, ক্ষমতাপন্ন।

Examine (এ'গজ্-এমিন) *v. t.* to test, to inspect, to question পরীক্ষা কৰ, মহলা ল, ভালকৈ চা, পৰখ বুজ, অনুসন্ধান কৰ, চৰাল ধৰ।

Examination *n.* trial, careful enquiry পরীক্ষা, মহলা, ইন্তাহান, অনুসন্ধান. বিচাৰ, সাক্ষীৰ জবাব চৰাল লওন।

Examinee *n.* one who is examined পরীক্ষার্থী; যাৰ পরীক্ষা লয়।

Examiner *n.* one who examines পরীক্ষক, পরীক্ষা লওঁতা।

Example (এ'গজ্-এমপ্লে) *n.* a pattern, an instance আদৰ্শ, দৃষ্টান্ত, উদাহৰণ, কথাৰ মাত।

For example=যথা।

Exasperate (এ'গজ্-এচ পা'-ৰেট্) *v. t.* to make

very angry কুপিত কৰ, খং তোলা, বাগাবিত কৰ।

Exasperation *n.* provocation, rage ক্ৰোধ, কোপ, খং অৱস্থা।

Excavate (এ'কচ্-কেভেট্) *v. t.* to dig out, to make hollow খান, খোলা।

Excavation *n.* art of excavating, a hollow or cavity made by cutting or digging গাঁত, খোলনি, খাল।

Exceed (এ'ক্চিড্) *v. t.* or *v. i.* to surpass to excel সবহ হ, শ্ৰেষ্ঠ হ, চেৰ পেলা; to go beyond অতিক্রম কৰ।

Exceeding *p. adj.* surpassing বেচি, সবহ, চাৰ।

Exceedingly *adv.* greatly, very much অতপাইক, বৰকৈ, অত্যন্তকপে, অতিশয়, অঘাইত।

Excel (এ'ক্চেল) *v. t.* or *v. i.* to surpass, to exceed আনতকৈ শ্ৰেষ্ঠ হ, চেৰপেলা, চৰা হ। (*pa. p.* Excelling; *p. p.* Excelled).

Excellence, Excellency (এক্-চেলেন্স) *n.* worth, greatness গুণীয়া গুণ, শ্ৰেষ্ঠতা, গৌৰৱ; a title of honour অতি সম্মান উপাধি। **Your Excellency**—হে মহাশয়! হে মহিমাৰ্ণৱ ভাতৃমীয়া।

Excellent (এক্-চেলেন্ট) *adj.* of great virtue or worth, superior উৎকৃষ্ট, বড়িয়া, পৰমোত্তম, শ্ৰেষ্ঠ, উপাদেয়।

Except (এক্-চপট্) *v. t.* to leave out, to exclude বাদ পেলা, এব. নধৰ। —*prep.* not including, leaving out বাজে. বাজিৰেকে, চেৰাই।

Excepting *prep.* with the exception of বিনা, বাজে, চেৰাই, এৰি।

Exception (এক্-চপশ্বন্) *n.* exclusion বাৰ, ভাগ কৰণ, বৰ্জণ; objection, offence আপত্তি, দায়া, জগৰ। **To take an exception to**=আপত্তি কৰ।

Exceptionable *adj.* objectionable আপত্তি জনক।

Exceptional *adj.* peculiar অসাধাৰণ, যুধা, অসাধাৰণ, একলেখনীয়া। **Exceptionally** *adv.* in an exceptional manner বিশেষকপে, অসাধাৰণকপে।

Excerpt (এ'ক্-চাৰ্প্‌ট্) *n.* an extract আন পুথিৰ পৰা ভোলা কথা, উদ্ধৃত বচন, টোকা। —*v. t.* to select সংগ্রহ কৰ।

Excess (এ'ক্-চেচ্) *n.* more than enough ভালেখিনি; that which exceeds ডেড়ি, ডেড়িয়া, বেছিভাগ; surplus অৱশিষ্ট; intemperance অপৰিমিতাচাৰ। **Excess fare**=Extra fare for travelling without ticket in any class বিনা টিকেটে যোৱা বাবে দিবলগা বেল-আহাজৰ উপকৰ্তা মাহুল।

Excessive *adj.* immoderate, violent অতিপাত, অতিশয়, অতপা; exceeding just limit অপৰিমিত।

Excessively *adv.* immoderately অপৰিমিতকপে, অতিপাতকৈ, তাৰিটকৈ।

Exchange (এক্‌চ্-চেঞ্জ্) *v. t.* to give one thing for another সলা, বদলা; to give and take mutually অদল-বদল কৰ, ভঙ্গা (as rupees for pices). —*n.* barter, the thing exchanged সলোৱা কাম, সলনি, অদল-বদল; difference between the local value of money স্থান অনুযায়ী টকাৰ মূল্যৰ কমবেছি; the building where the merchants meet for business সণাগৰী কাৰাবাৰ ঘৰ। **Exchange compensation allowance**=ভাৰতীয় আৰু বিলম্বী টকাৰ প্ৰভেদ অনুযায়ী চাহাবদকলক দিয়া উপকৰ্তা দৰ্জহা।

Exchangeable (এক্-চেঞ্জ-এবল্) *adj.* that may be exchanged সলাব পৰা।

Exchequer (এক্‌চ্-চে'কাৰ্) *n.* a division of the superior court of justice ইংলণ্ডৰ হাই-কোৰ্টৰ এটা বিভাগ; the public treasury ইংলণ্ডৰ ৰাজডাৰাল।

Excisable (এ'ক্-চাই-জেবল্) *adj.* liable to excise duty মাহুল লগোৱা।

Excise (এক্‌চাইজ্) *n.* a duty on certain home commodities আব'কাৰী কৰ; the department which administers the levy of taxes আব'কাৰী বিভাগ। **Exciseman** *n.* an officer who collects the excise আব'কাৰী মাহুল সংগ্ৰহ কৰোঁতা। (L. *ad.*=to; *census*=to tax)

Excise (এ'ক্‌চাইজ্) *v. t.* to cut off কাটি পেলা। (L. *Ex*=out; *coedere*=to cut)

Excision (এ'ক্‌-ছিজন্) *n.* a cutting off, extirpation কৰ্ত্তন, ছেদন, ধ্বংস, নিৰ্মূল কৰণ।

Excitable (এক্‌-চাইটেবল্) *adj.* easily excited বেগতে উত্তেজিত হোৱা, ফিংফিঙ্গীয়া।

Excitant (এক্‌-চি-টেণ্ট্) *n.* a stimulant উত্তেজক দ্ৰব্য, বাগীয়াল বস্তু। **Excitement** *n.* that which excites, agitation উত্তেজনা, উত্তেজ, হলহুল।

Excite (এ'ক্‌-চাইট্) *v. t.* to stir up, to irritate, to rouse উত্তেজনা কৰ, জোকা, উদগা, খং তোলা।

Exclaim (এ'ক্‌চ্-ক্লেইম্) *v. i.* to cry out আটাঁহ পাৰি ক, চিঞৰ মাৰি উঠ।

Exclamation *n.* an out-cry চিঞৰ, হঠাৎ আচৰিত হৈ উচ্চাৰণ কৰা কথা, যেনে আইও! উশ্! the mark (!) লেখাত ব্যৱহাৰ কৰা আচৰিত চিন (!)। **Exclamatory** *adj.* expressing exclamation আচৰিত বোধক, আটাঁহযুক্ত।

Exclave (এক্‌চ্-ক্লেভ্) *n.* a part of a country separated from the main part বিভক্ত প্ৰদেশ বা অকল। *appo.* to **Enclave**.

Exclude (এক্‌চ্-ক্লুড্) *v. t.* to shut out, to hinder from entrance বাজ কৰ, বাদ দে, উলিয়াই খেদ।

Exclusion (এক্‌চ্-ক্লুছন্) *n.* a shutting out, ejection বাজ কৰণ, এবল, বাদ দেওন, বৰ্জ্জন, অপবৰ্জ্জন।

Exclusive (এ'ক্‌ক্লু-চিভ্) *adj.* tending to exclude বাজ কৰিব পৰা; not including বাদে, এবি, একচেতীয়া; sole সম্পূৰ্ণ অকলসৰীয়া। **He has exclusive right**=তেওঁৰ অকলৈ সম্পূৰ্ণ ৰহ আছে। **Exclusive of cost**=খৰচ বাদে। **Exclusively** *adv.* সকলো বাদ দি, অকলৈ। —**Jurisdiction**=অনন্ত ক্ষেত্ৰাধিকাৰ।

Excogitate (এ'ক্‌চ-ক্‌জিটেট্) *v. t.* to think out ভাবি চিন্তি উলিয়া, উদ্ভাৱন কৰ। **Excogitation** *n.* invention, contrivance বহু চিন্তা কৰি উলিওৱা কোনো কাৰ্য্য, উদ্ভাৱন।

Excommunicate (এক্‌চ্-কমিউনি'কেট্) *v. t.* to exclude from communication সমাজচ্যুত

কৰ, সমাজৰপৰা বাজ কৰ, লগ সঙ্গ এৰ। **Excommunication** *n.* act of expelling from the communion of a church সমাজচ্যুত কৰণ, বৰ্জিত কৰণ।

Excortiate (এ'কচ্-ক'থিয়েট্) *v. t.* to strip the skin from ছাল বখলিয়া।

Excrement (একচ্-ক্ৰি-মেণ্ট) *n.* matter discharged from the animal system, dung বিষ্ঠা, মল, লাৱ। **Excremental** *adj.* মলযুক্ত।

Excrescence (একচ্-ক্ৰে'-চেন্স) *n.* that which grows out from anything else, a protuberance টেমুনা, মেৰুণ, চোপোৱা। **Ex-crescent** *adj.* superfluous উপক্ৰমিক হোৱা, টেমুনা বন্ধা।

Excrete (এ'কচ্-ক্ৰিট্) *v. t.* to eject, to discharge বাজ কৰ, উলিয়া, মলতাগ কৰ।

Excreta, Excretes *v. (pl.)* matters discharged from the animal system বিষ্ঠা, মল, লাৱ।

Excretion (একচ্-ক্ৰিছন) *n.* act of ejecting from the animal system, that which is excreted মলতাগ, মল, বিষ্ঠা।

Excretory *adj.*, having the power of excreting মলবাহী। —*n.* a duct to excrete matter মল-মুক্ত বৈ যোৱা নলা।

Excruciate (একচ্-ক্ৰা-খিয়েট্) *v. t.* to torture, to pain যন্ত্ৰণা দে, যাতনা দে, শাস্তি দে। **Excruciating** *adj.* extremely painful, torturing অসহ্য, যন্ত্ৰণাদায়ক।

Exculpate (এ'কচ্-কাল্-'পেট্) *v. t.* to clear from the charge of a crime, to absolve নিজগৰীয়া কৰ, নিৰ্দোষী কৰ, দায় মুক্ত কৰ।

Exculpation *n.* **Exculpatory** *adj.* tending to free from the charge of a crime দোষ খণ্ডনকাৰী।

Excursion (একচ্-ক'ৰ্ছন) *n.* a trip for health or pleasure, an expedition ভ্ৰমণ, ফুৰণ; a digression বাজে কথা, অসঙ্গত বিষয় উত্থাপন।

Excursionist *n.* one who goes on a pleasure trip মনৰ উলাহত ফুৰোঁতা।

Excursive (একচ্-কাৰ্শিভ্) *adj.* rambling ভ্ৰমণ-প্ৰিয়, ঘূৰি-পকি ফুৰা ৰঙাৰৰ।

Excuse (একচ্-কিউজ্) *v. t.* to free from blame, to forgive ক্ষমা কৰ, মাফ কৰ, দায় দোষ এৰ;

to release মুক্তি দে, এৰি দে। —*n.* a plea ওজৰ, আপত্তি, কাৰণ; an apology ক্ষমাৰ্থনা। **Excusable** *adj.* that may be excused ক্ষমাৰ্থ, ক্ষমা কৰিবৰ যোগ্য।

Execrable (একচ্-ক্ৰেবল্) *adj.* detestable, accursed খেৰেচ, জঘন্য, শাও খোৱা।

Execrate (এ'ক্-ক্ৰি-ক্ৰেট্) *v. t.* to curse শাও দে, বৰকৈ ঘিণ কৰ। **Execration** *n.* a curse pronounced, act of execrating অভিলাপ, শাও, ঘৃণা।

Execute (এ'ক্-ক্ৰি-কিউট্) *v. t.* carry into effect কাৰ্য্যত পৰিণত কৰ; to perform কাৰ্য্য নিৰ্বাহ কৰ; to give effect to the sentence of law ফাঁচী কৰ; to put to death by law ফাঁচি দে, প্ৰাণদণ্ড কৰ। **To Execute a decree** = ডিক্ৰীজাৰী কৰ। **To Execute a deed** = দলিল বা খত লিখি দে।

Execution (এ'ক্-ক্ৰি-কিউছন) *n.* carrying out; act of performing; completion কাৰ্য্য নিৰ্বাহ, সমাধা; carrying into effect the order of a law court আদালতৰ হুকুমজাৰী; infliction of capital punishment ফাঁচীৰ হুকুম পালন, ফাঁচি দেওন, প্ৰাণদণ্ড; seizure of properties of debtor in default of payment জেকাজাৰী।

Executioner (এ'ক্-ক্ৰি-কিউছনাৰ্) *n.* one who inflicts capital punishment ফাঁচী দিওঁতা, হুকুমমতে ফাঁচ লগাওঁতা চাউদাং।

Executive (এ'ক্-ক্ৰি-কিউটিভ্) *adj.* designed to execute কাৰ্য্য নিৰ্বাহক, কাৰ্য্যকাৰী, কাৰ্য্যপালক। —*n.* the persons or the authority in Government that carries the laws into effect শাসন কৰোঁতা, শাসনৰ ক্ষমতা, আইনৰ বিধান চলাওঁতা, কাৰ্য্য নিৰ্বাহক ব্যৱস্থা।

Executor (এ'ক্-ক্ৰি-কিউটৰ্) *n.* one that administers the will of a testator মৃতকৰ উইলৰ সম্পত্তি তদাৰক কৰোঁতা, অছি। (*Fem.* **Executrix**). **Executorship** *n.* office of an executor উইলৰ সম্পত্তি তদাৰক কৰোঁতাৰ পদ। **Executory** *adj.* performing official duties কাৰ্য্যকাৰী।

Exemplar (এ'গল-এমপ্লাৰ্) *n.* a person or

thing to be imitated, an ideal, model
আদৰ্শ, আৰ্হি, চানেকি।

Exemplary (এ'গ্জ-এম্প্লেৰি) *adj.* serving as
a model আৰ্হিবৰূপে, আদৰ্শজনক হোৱা, উদাহৰণ
স্বৰূপ।

Exemplification *n.* illustration by example, a
copy উদাহৰণ, আৰ্হি, নকল।

Exemplify (এ'গ্জ-এম্প্লিফাই) *v. t.* to illus-
trate by example উদাহৰণ দি দেখুৱা; to
prove by an attested copy স্বাক্ষৰিত নকল দি
প্ৰমাণ কৰা।

Exempt (এগ্জ-এম্প্ট) *v. t.* to free, (with
from) মুক্তকৰ, বাদ দে, মাফ দে, চাৰণ দে। —*adj.*
not liable to, freed মুক্ত, বাদ।

Exemption (এ'গ্জ-এম্পশ্বন্) *n.* state of being
exempt, immunity মাফ, বেহাই, ক্ষমা, মুক্তি,
এৰণ।

Exequies (এ'ক্টি-কুইজ্) *n. (pl.)* funeral rites
or procession কাজ-দহা, অন্ত্যেষ্টিক্ৰিয়া, শত্ৰু
লগত যোৱা লোকসকল।

Exercise (এ'ক্চ-আৰ-চাইজ্) *n.* practice, exer-
tion of the body for the sake of health
অভ্যাস, অঙ্গচালনা, শাৰীৰিক পৰিশ্ৰম; a lesson
or task পাঠ্য। —*v. t.* to put in practice, to
use অভ্যাস কৰ, অঙ্গ চালনা কৰ; train শিকা,
ব্যৱহাৰ কৰ, প্ৰয়োগ কৰ।

Exert (এ'গ্জ-আৰ্ট্) *v. t.* to put in action;
to do or perform বল দে, যত্ন কৰ, কামত
লাগ। **Exert oneself**—strive to do নিজে নিজে
চেউা কৰ।

Exertion (এ'গ্জ-আৰ্-শ্বন্) *n.* effort, attempt
যত্ন, পুৰুষাৰ্থ, চেউা।

Exfoliate (এ'ক্চ-ফলি-য়েট্) *v. t.* or *v. i.* to come
off in scales ছাল বা বাকলি ওচা বা এৰা, চোকাঁৱা
ওচা। —*n.* Exfoliation.

Exhale (এগ্জ-হে'ল্) *v. t.* to emit as vapour, to
evaporate ধোঁৱা উলিয়া, ভাপ যোৱা, উশাহ এৰ।
—*v. i.* to rise as vapour ভাপ যা, ধোঁৱাৰ
দৰে ওলা। **Exhalation** *n.* evaporation passing
off of vapour, steam ভাপ যোৱা; ধোঁৱা বাজ
কৰণ, বাষ্পনিৰ্গমন।

Exhaust (এ'গ্জ-অষ্ট্) *v. t.* to draw out the

whole of, to wear out, to consume
entirely চুকা, শেষ কৰ, তৰ পেলা, অন্ত কৰ, ক্ষয়
কৰ; to tire out দুৰ্বল কৰ, ভাগৰ লগা, আধা-
সাৰি কৰ, ক্লান্ত কৰ। **Exhaust-pipe**—ধোঁৱা
বাহিৰ কৰা নলা।

Exhaustible *adj.* that may be exhausted চুকাব বা
অন্ত কৰিব পৰা।

Exhausted *p. adj.* tired out হাইবাণ, ক্লান্ত, consu-
med অন্ত, শেষ।

Exhaustion (এ'গ্জ-অচ্-শ্বন্) *n.* act of consum-
ing ক্ষয় কৰণ, শেষ কৰণ; extreme fatigue
ভাগৰ, দুৰ্বলতা, হাৰাথৰি।

Exhaustive *adj.* tending to exhaust শেষ
পেলোৱা, সম্পূৰ্ণ নিঃশেষ; comprehensive
বাহুলা, খোলোচা।

Exhibit (এ'গ্জ-ইবিট্) *v. t.* to present to view, to
display দেখুৱা, প্ৰকাশ কৰ; to present
formally মোকদ্দমাৰত দাখিল কৰ। —*n.* a
document produced in court as evidence
প্ৰমাণস্বৰূপ দাখিল কৰা দলীল বা কাৰত; any-
thing displayed at an exhibition প্ৰদৰ্শনীত
দেখুৱা বস্তু।

Exhibition (এ'গ্জ-ইবি-শ্বন্) *n.* display দেখুৱা
কাম; a public show প্ৰদৰ্শনী; an allowance
to a scholar ছাত্ৰবৃত্তি। **To make an exhibition
of one's self**—to behave foolishly নিজকে
নিজে অপদহ কৰ, ভুলপন্থ সাজ।

Exhibitioner *n.* one who enjoys a pension at
a university বৃত্তিভোগী ছাত্ৰ।

Exhilarant (এ'গ্জ-ইলেবেক্ট্) *adj.* exciting
mirth হৰ্ষজনক, বং লগোৱা। —*n.* an exila-
rating medicine মনত উলাহ লগোৱা দৰব।

Exhilarate (এগ্জ-ই-লেবেট্) *v. t.* to cheer, to
make merry উলাহ লগা, উল্লাসিত কৰ, বং
লগা। **Exhilarating** *adj.* cheering হৰ্ষজনক,
উল্লাসিত, উলাহ লগা।

Exhilaration (এগ্জ-ইলেবে-শ্বন্) *n.* cheerfulness
হৰ্ষ, উলাহ।

Exhort (এগ্জ-হৰ্ট্) *v. t.* to incite, to deeds
সজ কামলৈ উল্লা, সজ পৰামৰ্শ দে; to advise
or warn ডচাই ক, উৎসাহ দে।

Exhortation (এ'গ্জ হৰ্টে-শ্বন্) *n.* a persuasive

discourse, counsel উৎসাহবাক্য, বুদ্ধি, উপদেশ, উপদেশি।

Exhume (এ'কচ্-ইউম্) *v. t.* to disinter, to take out of the place of burial কবৰখানাব পৰা খানি উলিয়া, বাহিৰ কৰ।

Exigency (এক্টি-জেন্টি) *n.* pressing necessity জৰুৰী অৱস্থা, দৰ্কাৰ; emergency আতুৰ, আটক। also **Exigence**.

Exigent (এক্টি-জেন্টি) *adj.* pressing, emergent জৰুৰী, দৰ্কাৰী, অতি লাগতিয়াল।

Exigible (এক্টি-জিবল্) *adj.* that may be exacted কোনো লোকৰ পৰা বলেৰে উলিয়াব পৰা।

Exile (এ'ক্চাইল্) *n.* expulsion from one's native country, banishment বনবাস, নিৰ্বাসন, দেশান্তৰী কৰণ; a person banished দেশান্তৰিত লোক। —*v. t.* to banish দেশান্তৰিত কৰ।

Exist (এ'গ্জ-ইষ্ট) to be, to live হ, থাক, আছ, জীয়াই থাক।

Existing *adj.* continuing বৰ্তমান চলিত, এতিয়া থকা।

Existence (এ'গ্জ-ইচ্-টেন্স্) *n.* a state of being, life, a being স্থিতি থকাটো, অস্তিত্ব, জীৱ, প্ৰাণী।

Existent *adj.* at present existing বৰ্তমান জীৱিত।

Exit (এক্সিট্) *n.* going out, departure of a player from the stage প্ৰস্থান, ওলাই যাবন; death মৰণ; a way out ওলাব পৰা বাট।

Exodus (এ'কচ্-অ'-ডাচ্) *n.* departure, the second of the Old Testament প্ৰস্থান, ইজিপ্তৰ পৰা ইজ্ৰেলাইটৰ প্ৰস্থান, পৌৰাণিক বাইবেলৰ দ্বিতীয় ভাগ।

Ex-officio *adj.* নিজ অফিছৰ কামৰ বাজে কোনো বিশেষ কামৰ ক্ষমতাপ্ৰাপ্ত, পদেন।

Exogamous (এক্চ-গেমাচ্) marrying outside of one's own tribe নিজ বংশৰ বা খেলৰ বাজে বিয়া কৰোৱা। **Exogamy** *n.* আন খেলৰ মানুহ বিয়া কৰোৱা প্ৰথা।

Exonerate (এ'গ্জ-অনা-ৰেট্) *v. t.* to free from a charge, to acquit নিৰ্দোষী কৰ, মুক্তি দে, নিজগৰীয়া কৰ।

Exoneration *n.* act of freeing from a blame নিজগৰী হওন, দোষমুক্ত কৰণ।

Exorable (এ'কচ্-অ'-বেবল্) that may be moved by entreaty বৃদ্ধিৰ্ত্তনা, সৈমান, কাৰুণ্ড-মিনতি কৰি ঘূৰাব পৰা। **Exoration** *n.* entreaty বৃদ্ধি, মিনতি, সাধুনা।

Exorbitant (এ'গ্জ-অৰ-বিটেক্ট্) *adj.* excessive বেচি, অতিপাত।

Exorbitance *n.* extravagance, enormity আৱিকা, অপৰিসীমতাপো সবহ।

Exorbitantly *adj.* excessively অতিপাতকপে, বৰ বেচিকৈ, বহুতকৈ।

Exorcise (এ'কচ্-অৰ-চাইজ্) *v. t.* to adjure by some holy name, to drive away, as evil spirit by adjurations জাৰ, মন্ত্ৰমাতি ভূত খেদা। **Exorcism** *n.* act of exorcising জাৰি ভূত খেদোৱা কাৰ্য্য। **Exorcist** *n.* one that pretends to expel evil spirits ভূত জৰা বেজ।

Exordium (এক্চ-অৰ্ডিয়াম্) *n.* an introduction, preface পাতনি, ভূমিকা, সূচনা, আৰম্ভণ।

Exordial *adj.* introductory.

Exoteric, —**al** (এ'কচ্-অ'-টেরিক) *adj.* external, fit to be communicated to the public বাহিৰা, বাইজনক জনাব পৰা, প্ৰকাশ্য।

Exotic (এ'গ-জটিক্) *adj.* foreign (opposite of **Indigenous**) বিদেশীয়, বিদেশৰপৰা আনি বোৱা বা চলোৱা। —*n.* anything of foreign origin বিদেশী কোনো গছ, কথা বা নিয়ম।

Expand (এ'কচ্-পেণ্ড্) *v. t.* to open, to spread out, to enlarge মুকলি কৰ, বহল, খোলোচাকৈ বৰ্ণনা কৰ। —*v. i.* to become opened বহল হ, মুকলি হ, ফেৰ মেলা।

Expanse (এক্চ-পেঞ্চ) *n.* a wide extent of space বিস্তৃতি, বহুদূৰ জোৰা ও হোৱা ঠাই; firmament আকাশ।

Expansible *adj.* capable of being expanded বহলাব পৰা।

Expansion (এক্চ-পেঞ্চন্) *n.* state of being expanded, extension, enlargement বহলোৱা কাম, বিস্তাৰ, বহুত ঠাই জোৰা অৱস্থা, ব্যাপ্তি, পৰিসৰ।

Expansive (এক্‌চ-পেন্‌-টিভ্‌) *adj.* widely extended বিস্তীর্ণ, দীঘল বহল, বহু ঠাই জোৰা।

Expansively *adv.* বিস্তাৰিতক্ৰমে, বহুলকৈ।

Ex-parte (এক্‌চ-পাৰ্টি) *adj.* on one side only একতৰফা, একপক্ষৰ অনুপস্থিত হোৱা। (যেনে সোধ বা বিচাৰ)।

Expatriate (এক্‌চ-পেট্ৰিয়েট্‌) *v. t.* to enlarge in discourse লেখোঁতে বা মীমাংসা কৰোঁতে বহল হ, বাঢ়ি যা।

Expatriation *n.* act of enlarging in an argument বহলতা, বাহল্য বৰ্ণনা। **Expatriatory** *adj.* বিস্তাৰিত।

Expatriate (এক্‌চ-পেট্ৰিয়েট্‌) *v. t.* to send out of one's native country নিজৰ দেশৰপৰা উলিয়াই খেদ, দেশান্তৰী কৰ। **Expatriation** *n.* exile দেশান্তৰ গমন, দেশান্তৰী কৰণ।

Expect (এক্‌চ-পেক্ট্‌) *v. t.* to look forward to, to anticipate, to hope আশা কৰ, বাট চাই থাক।

Expectancy (এক্‌চ-পেক্ট-টেক্স) *n.* hope, that which is expected আশা, প্রত্যাশা, পাম পাম বুলি আশাপালি থকা গুণ।

Expectant *n.* one who expects আশাধাৰী, আশা পালেতা।

Expectation (এক্‌চ-পেক্ট-টেঞ্চন) *n.* act or state of expecting আশা, আশা পালন; hope or prospect of future good ভৱস্যা, ভৱিষ্য লাভ।

Expectorant (এক্‌চ-পেক্ট-টবেক্ট) *n.* a medicine that promotes discharges from the lungs কক উলিওৱা দৰব।

Expectorate (এক্‌চ-পেক্ট-টবট্‌) *v. t.* or *v. i.* to expel from the lungs গলহেঁকাৰ, থক্‌ কৰ, কফ উলিয়া; to spit forth থুই পেলা।

Expectoration *n.* act of expectorating, that which is discharge from the lungs গলহেঁকাৰ, কফ, থোঁকাৰ, থুই।

Expediency (এক্‌চ-পি-ডিয়েঞ্চি) *n.* desirable-ness উচিত উপায়; fitness আৱশ্যকতা, যোগ্যতা, বাহনীয়তা; self interest স্বার্থ।

Expedient (এক্‌চ-পি-ডিয়েঞ্চ) *adj.* suitable, proper উচিত, যুক্ত, যুক্তিযুক্ত। —*n.* means to an end, contrivance উপায়, বিকিষ, ব্যুতি।

Expedite (এক্‌চ-পি-ডাইট্‌) *v. t.* to hasten, to dispatch লৰালৰি কৰ, খৰ কৰ, বেগাবেগি কৰ। —*adj.* quick খৰপোচ; free from obstacle উদ্ধ।

Expedition (এক্‌চ-পি-ডিশ্বন) *n.* promptness, haste লৰালৰি, বেগাবেগি, খৰপোচ; a hostile march, an enterprise যুদ্ধযাত্ৰা; persons who form an expedition যুদ্ধযাত্ৰী, সৈন্তৰ দল।

Expeditious (এক্‌চ-পি-ডিশ্বাচ) *adj.* speedy, prompt খৰতকীয়া, খৰপোচ। **Expeditionary** *adj.* forming an expedition যুদ্ধযাত্ৰাকামী বা যুদ্ধযাত্ৰা সম্পৰ্কীয়। —*n.* Expeditionousness *n.* খৰপোচ, লৰালৰি।

Expel (এক্‌চ-পেল্‌) *v. t.* to drive out, to eject উলিয়াই খেদ, খেদাই দে, বাজ কৰ, বাহিৰ কৰ।

Expend (এক্‌চ-পেন্‌ড্‌) *v. t.* to spend, to lay out খৰচ কৰ, ব্যয় কৰ, ধন হানি কৰ।

Expenditure (এক্‌চ-পেন্‌-ডিচাৰ) *n.* act of spending, moneys spent খৰচ, ভৰণি, ব্যয়, খৰচ হোৱা ধন, ভগণ।

Expense (এক্‌চ-পেক্স) *n.* cost, charge খৰচ, মূল্য, দাম। **Travelling expense**=বাট খৰচ। **Fooding expense**=খোৱাকী। **Be at the expense of**=খৰচত, এৰি, হানি কৰি। **Expensible**=কোনো উদ্দেশ্য সাধিবলৈ থাক ত্যাগ কৰিব পাৰি।

Expensive (এক্‌চ-পেন্‌-টিভ্‌) *adj.* costly দামী, মহঙা, মৰগীয়া; extravagant খৰচী।

Experience (এক্‌চ-পি-ৰি-এঞ্চ) *n.* trial, practical acquaintance with any matter অভিজ্ঞতা, বুজ, বহুদৰ্শিতা, দেখিতনি লভা জ্ঞান। **Without previous experience**=আগৰ পৰা জনা নেথাকিলে। —*v. t.* to try, to know by use চেষ্টা কৰি চা, পৰখ বুজ, দেখি গুনি জান; to suffer অনুভব কৰ, সজ কৰ।

Experienced *adj.* skilful, wise বহুদৰ্শী, জানী, পটু, জ্ঞানতা।

Experiment (এক্‌চ-পেৰি-মেণ্ট) *n.* a trial, test, essay পৰখ, পৰীক্ষা, অনুসন্ধান। —*v. t.* to make a trial পৰখ বুজ, প্ৰমাণ চা।

Experimental

- Experimental** *adj.* founded on trial, tentative
প্রমাণিত, পৰখ চোৱা, প্রমাণ বুজা, পৰখুৱা।
- Expert** (এ'কচ্-পাৰ্ট্) *adj.* having a familiar knowledge, skillful কাণ্ডিয়ক, কাজুৱা, বিচক্ষণ, পাণ্ডিত, নিপুণ, ওৱাকিৰ থকা, সম্পূৰ্ণ আওভাও জনা।
—*n.* a specialist পাণ্ডিত লোক, ওজা বা ওস্তাজ, কাণ্ডিকৰ। **Expertise** অভিজ্ঞ মত দিয়া।
- Expiate** (একচ্-পিয়েট্) *v. t.* to atone for, to make reparation for পৰাচিত কৰ, প্ৰতিকাৰ কৰ, দোষৰ দণ্ড দে। **Expiation** *n.* act of atoning for প্ৰায়শ্চিত্ত, পৰাচিত্ত, প্ৰতিকাৰ।
- Expiatory** *adj.* having the power to make atonement প্ৰতিকাৰজনক, পাণ্ডিত্যপোতা।
- Expire** (এ'কচ্-পায়াৰ্) *v. t.* to breathe out, to emit উশাহ যা, শ্বাস উলিয়া। —*v. i.* to die, প্ৰাণ ত্যাগ কৰ, ধাৰুঁ যা; to die out (as fire) নুমা; to come to end অন্ত হ, শেষ হ।
- Expiration** (একচ্-পায়াৰ্-এছন্) *n.* act of breathing out termination, end নিশ্বাস ত্যাগ কৰণ, শেষ, অন্ত।
- Expiratory** (এ'কচ্-পাই-ৰে-টৰি) *adj.* pertaining to expiration উশাহ, উশাহ সঞ্চালক।
- Expiring** (একচ্-পায়াৰিং) *p. adj.* dying মৰে মৰে, ধাৰুঁ যায় যাঁহ।
- Expiry** (এ'কচ্-পায়াৰী) *n.* the end, termination শেষ হওন, গন্ত হওন, অন্ত।
- Explain** (এ'কচ্-প্লেইন্) *v. t.* to make plain অৰ্থ ভাং, ভাঙি ক, বুজাই দে; to illustrate the meaning of ব্যাখ্যা কৰ; to account for কাৰণ দৰ্শা, কৈফিয়ৎ দে। **Explain away**=আনপাকে বুজাই কথা গুতলা।
- Explanation** (এ'কচ্-প্লেইনছন্) *n.* act of making plain ব্যাখ্যা, অৰ্থ; an accounting for কৈফিয়ৎ, বিবৰণ।
- Explanatory** *adj.* serving to clear up ব্যাখ্যামুক্ত, অৰ্থ ভঙ্গা।
- Expletive** (এ'কচ্-প্ৰি-টিভ্) *adj.* filling out পাদপূৰণকাৰী। —*n.* a word inserted to fill up a vacancy খোহা মৰা কথা, জোৰা দিয়া পদ।
- Expletory** *adj.* পাদ পূৰণার্থক।
- Explicate** (এ'কচ্-প্ৰি-কেই) *v. t.* to unfold to explain খোলোচা কৰ, ব্যাখ্যা কৰ, খুলি ক

Export

- Explicable** *adj.* that can be explained বুজাব পৰা, ভাঙি পাতি কৰ পৰা।
- Explicit** (একচ্-প্ৰি-টিট্) *adj.* clearly stated, plain, unreserved স্পষ্ট, খোলোচা, খোলা, ভংগীয়া।
- Explode** (এ'কচ্-প্লেড্) *v. t.* to cry down নিলা কৰ, হিটহিটা; to cause, to blow up ফুটা।
—*v. i.* to burst with noise ধুম কৰে ফুট; to burst into laughter সিঁত্ৰি মাৰি হাঁহ।
- Exploit** (একচ্-প্লেইট্) *n.* a heroic deed, a feat বীৰত্বৰ কাৰ্য্য, সাহসৰ কাম। —*v. t.* to utilise for one's own ends নিজৰ অভিপ্ৰায় সিঁজি কৰিবলৈ চা; to work up (as a mine) খনিৰ কাৰ্য্য কৰ।
- Exploitation** (একচ্-প্লেই-টেছন্) the act of successfully applying any industry to any object সফলৰূপে বুদ্ধি এটাই কোন কাৰ্য্য কৰণ, ব্যৱসায়ৰ উন্নতি, খনি উলিওৱা কাম।
- Exploration** (একচ্-প্লে-এছন্) *n.* act of exploring or searching সন্ধান, বিচাৰি উলিওৱা কাৰ্য্য, আবিষ্কাৰ কৰিবৰ চেষ্টা। —**license**=খনি আবিষ্কাৰ কৰিবলৈ ক্ষমতা-পত্ৰ।
- Exploratory** *adj.* searching out আবিষ্কাৰ কৰণীয়, সন্ধানতৎপৰ।
- Explore** (একচ্-প্লে'ৰ্) *v.* to search thoroughly পাতপাতকৈ বিচাৰ, ভালকৈ অনুসন্ধান কৰ, সন্ধান ল।
- Explorer** *n.* one who explores আবিষ্কাৰ কৰিবলৈ বিচাৰি ফুৰোতা, অনুসন্ধান কাৰী, আবিষ্কাৰক।
- Explosion** (একচ্-প্লে-ছন্) *n.* act of exploding ধুম কৰি ফুটা কাৰ্য্য, হঠাৎ আৱাজ হওন; sudden outburst of feeling মনৰ উৰ্বেগ।
- Explosive** (একচ্-প্লে-চিভ্) *n.* anything liable to explode হঠাৎ ফুটি শব্দ হোৱা বস্তু, ফুটিব পৰা বস্তু, ফুটকা। —*adj.* bursting out with noise ধুমকৈ ফুটা।
- Exponent** (একচ্-প'-নেক্) *n.* one who or that which points out নিদৰ্শন দেখুৱাই দিওতা, প্ৰদৰ্শক; an algebraic figure showing how often a quantity is to be multiplied গুণন সংখ্যা যেনে ৫^৩।
- Export** (একচ্-প'ৰ্ট্) *v. t.* to send out goods

from one country to another আন দেশলৈ মাল পঠিয়া; বণ্ঠানি কৰ। —*n.* a commodity sent out to a foreign country আন দেশলৈ চালান কৰা বেপেকৰা বস্তু; বণ্ঠানি। নিৰ্ঘাত কৰ।

Exportable *adj.* that may be exported বিদেশলৈ চালান কৰিব পৰা।

Exportation *n.* act of conveying goods from one country to another বিদেশলৈ চালান, বণ্ঠানি কৰণ। (*opposed.* to **Importation**).

Expose (এ'কচ্-প'জ্) *v. t.* to lay open to view দেখুৱা, খুলি থ; to disclose ঢাকোন শুচা, মুকলি কৰ, উদংকৈ থ; to make liable to দায়ী কৰ; to show up মুখা খুলি দে; to abandon an infant কেঁচুৱা পেলাই যা বা তাগ কৰ; to display; to put up for sale উদংকৈ দেখুৱা, মুকলিকৈ মেলি থ; পোহাৰ দে।

Expose (এ'কচ্-প'জে) *n.* a showing up উল্লেখ অৱস্থা।

Exposition (এ'কচ্-প'জিশন্) *n.* act of exposing or laying open to view প্ৰদৰ্শন, উদংকাই দেখুৱা কাৰ্য্য; an explanation ব্যাখ্যা, অৰ্থ ভাঙ্গনি, টিপনি।

Expositor (এ'কচ্-প'জিটৰ্) *n.* one who expounds, an interpreter অৰ্থ ভাঙ্গোতা, টীকাকাৰ।

Expository *adj.* explanatory টীকাযুক্ত, অৰ্থ বুজোৱা।

Expostulate (এ'কচ্-প'জ্জ্-লেট্) *v. i.* to remonstrate, to reason with ভংসনা কৰ, গৰিহা কৰ, বুজনি দে।

Expostulation *n.* remonstrance দায়বৰণ, গৰিহা।

Exposure (এ'কচ্-প'জাৰ্) *n.* act of laying open, state of being laid bare মুকলি কৰণ, উদংমুদং অৱস্থা, ব'দ বতাহ বা গাত জাব লগা অৱস্থা, উল্লেখ অৱস্থা; act of showing up an evil পাপ কাৰ্য্য প্ৰকাশ; act of exposing photoplate or film to the light ফটো তুলি হাবি পোহৰত দিয়া নিয়ম।

Explain (এ'কচ্-প'আইন্) *v. t.* to explain, to interpret ভাঙি ক, বুজাই ক, ব্যাখ্যা কৰ, বখান।

Expounder *n.* অৰ্থকাৰক।

Express (একচ্-প্ৰেচ্) *v. t.* to force out বলৰে টানি বা চেপি উলিয়া; to emit বাজ কৰ; to represent by words প্ৰকাশ কৰ, ব্যক্ত কৰ; to reveal জনাজাত কৰ, ক।

Express (একচ্-প্ৰেচ্) *adj.* plain, explicit, clear স্পষ্ট, খোলোচা; sent for a particular. —*adv.* with haste বেগাই; especially বিশেষকৈ।

Express (একচ্-প্ৰেচ্) *n.* a special messenger or conveyance বেগাই কোনো কামত পঠোৱা দূত বা গাড়ী। An express train=ডাক গাড়ী। Express delivery=immediate delivery by special messenger চিঠিপত্ৰ তৎক্ষণাতে বিলি কৰা কাম।

Express-rifle=ভাঙৰ জন্তু মৰা চিকাৰী বন্দুক।

Expressible *adj.* that may be expressed কথনীয়, প্ৰকাশ কৰিব পৰা।

Expression (একচ্-প্ৰেশন্) *n.* act of forcing out by pressure চেপি বাজ কৰণ; utterance or representation উক্তি, কথা লিখা বা কোৱাৰ ধৰণ; look, feature মুখৰ গঢ়, আকৃতি; a musical tone or sound গীতৰ বোল, মাত বা সুৰ।

Expressive (একচ্-প্ৰেচিভ্) *adj.* serving to express স্পষ্ট, খোলোচা; emphatic, significant খাটাং, বিশেষকৈ ব্যক্ত, বিশেষ অৰ্থ বোধক।

Expressly *adv.* plainly; distinctly স্পষ্টকৈ, খোলাখুলিকৈ।

Expropriate (একচ্-প্ৰ'প্ৰিয়েট্) *v. t.* to dispossess বেদখল কৰ; কাঢ়ি ল।

Expulsion (একচ্-পাল-শন্) *n.* act of expelling বিতাৰিত কৰণ, খেদাই দিয়ন, বাহিৰ কৰণ, দেশান্তৰী কৰণ।

Expulsive *adj.* serving to expel খেদাই দিব পৰা।

Expurgate (একচ্-পাৰ্-গেট্) *v. t.* to cleanse, to purify, to expunge মলি নোহোৱা কৰ, নিকা কৰ, পৰিষ্কাৰ কৰ, বিতৰ্ক কৰ, শোধন কৰ।

Expurgation (একচ্-পাৰ্-গেশন্) *n.* the removal of anything noxious শোধন, নিকা কৰণ,

কোনো কিতাপৰ আপত্তিজনক কথা বাদ দিয়া কাৰ্য্য।

Expurgatory (একচ্-পাৰ-গে-টৰী) *adj.* purifying পৰিষ্কাৰক, মল শুচোৱা, পৰিশোধক।

Expurge (একচ্-পাৰ্জ্) *v. t.* to purify নিৰ্দ্ধল কৰ, পৰিষ্কাৰ কৰ।

Exquisite (একচ্-কুই-জিট্) *adj.* of superior quality, excellent বড়িয়া, উত্তম; of delicate perception সুক্ষদৰ্শী; fastidious খোৱালোৱাত চিকিচিন্দা, জুতিধৰা, অসন্তোষীয়া; very keen, extreme অত্যন্ত, বেজায়, বৰ বেচি। —*n.* a fop শিক্ষা উৰাত বৰ, পৰিপাটি, আটক ধুনীয়া।

Exquisitely (একচ্-কুই-জিট্-লি) *adv.* extremely অত্যন্তকপে; excellently নিয়াবিকৈ।

Exquisiteness *n.* nicety, keenness পৰিপাটি, সুক্ষদৰ্শীতা, ধুনপেচ।

Excise (একচ্-চিগ্) *v. t.* to cut off (অঙ্গ অথবা) অংশৰ ক্ষেত্ৰত) কাটি পেলা।

Extant (একচ্-টেণ্ট্) *adj.* still existing বিদ্যমান, থকা, চলিত; standing out আগবাঢ়ি থকা, ওলাই থকা।

Extemporaneous (একচ্-টেম্প-পৰে-নিয়চ্) *adj.* extemporal, done without preparation নভবা নিচিন্তা; hastily prepared ততালিকে কৰা, তৎকালিক।

Extempore (একচ্-টেম্প-পৰ) *adv.* without previous preparation ঘুপুৰাই, খপ কৰে; suddenly ততালিকে, তৎকালে, হঠাৎ। —*adj.* sudden, without previous study ততালিকে মুখেৰে কোৱা; (যেনে বক্তৃতা) বেগতে সময়ত তলোৱা।

Extemporise (একচ্-টেম্প প'ৰাইজ্) *v. t.* to speak off-hand without preparation ঘুপুৰাই ক; to speak extempore আগেয়ে নভবা নিচিন্তা নৈয়ে ক; Extempore speech ঘুপুৰা বক্তৃতা।

Extend (একচ্-টেণ্ড্) *v. t.* to stretch out বিস্তাৰিত কৰ; to prolong, enlarge, to widen বৃদ্ধি কৰ, বহুলা; to impart প্রদান কৰ, দে। —*v. i.* to be continued in length or breadth দীঘল বহল হ। To extend a time allowed =মিহাদ দীঘলাই দে, বেচিকৈ সময় দে। It will

extend for some time=it will be continued ই কিছুদিনলৈ চলি থাকিব। **Extensible** *adj.* that may be extended দীঘলাব বা বহুলাব পৰা।

Extensor (একচ্-টেন্-চৰ্) *n.* a muscle that straightens out a part of the body শৰীৰৰ কোনো অংশ টানি ফিকাই ধৰা দিব।

Extent (একচ্-টেণ্ট্) *n.* bulk, compass, space occupied by a body বিস্তৃতি, পৰিসৰ, দীঘল বহল। To such an extent=ইমান দূৰ, এই পৰিমাণ।

Extension (একচ্-টেন্-শ্বন্) *n.* act of extending বহুলাওন; prolongation বৃদ্ধি, দীঘলোৱাটো; that property of a body by which it occupies a portion of space বিস্তাৰণ শক্তি, ব্যাপ্তি Extension of a period of leave=ছুটিৰ দিন দীঘলাই দিয়া কাম, ছুটিৰ সময় বৃদ্ধি।

Extensive (একচ্-টেন্-চিভ্) *adj.* large বিস্তাৰ্ণ, দীঘল বহল। **Extensively** *adv.* largely বিস্তাৰিতকপে, বহুলকৈ।

Extensiveness *n.* extent, largeness পৰিসৰ, বিস্তৃতি।

Extenuate (একচ্-টেন্-উৱেট্) *v. t.* to lessen, to palliate, to weaken the force of লাঘব কৰ, দোষ লঘু কৰ, কম কৰ, বল হ্ৰাস কৰ।

Extenuating *adj.* palliating লঘুকাৰক, দোষ পাতলোৱা।

Extenuation (একচ্-ট-নিৱেশ্বন্) *n.* palliation of a crime, mitigation দণ্ড লঘু, কৰণ, দোষ পাতল কৰণ।

Exterior (একচ্-ট-বিশ্বৰ্) *adj.* outer, outward বাহিৰৰ, বাহ্যৰ; foreign বিদেশীয়। —*n.* outward part or form বাহিৰৰ ভাগ, বাহ্যিক আকাৰ প্ৰকাৰ।

Exterminate (একচ্-টাৰ-মিনেট্) *v. t.* to root out, to destroy utterly সমূলে নাশ কৰ, নিৰ্মূল কৰ, উভালি পেলা।

Extirmination (একচ্-টাৰ মিনেশ্বন্) *n.* complete destruction ধ্বংস, নিৰ্মূল, বিনাশ।

Extirminatory *adj.* tending to exterminate ধ্বংসকাৰী, ধ্বংসমূলক।

External (একচ্-টাৰ-নেল) *adj.* outward, exte-

rior বাজ, বাহিৰা, বাহিৰৰ, ওলাই থকা, দৃশ্যমান ; foreign বিদেশীয় । —*n.* outward part বাহিৰৰ ভাগ (*pl.*) outward forms and ceremonies বাহ্যিক আচাৰ-ব্যবহাৰ । **Externally** *adv.* বাহিৰে, দেখোঁতে ; বিদেশীয় কাৰ্য্য ।

Extinct (এক্‌চ-টিংক্ট) *adj.* extinguished নুমুৱা ; dead মৃত, লুপ্ত, নিপাত ; no more existing এতিয়া আক নাই ।

Extinction (এক্‌চ-টিংক্‌শ্বন) *n.* destruction, suppression বিলোপ, নাশ, ধ্বংস, নুমুৱা অৱস্থা ।

Extinguish (এক্‌চ-টিংগুইচ) *v. t.* to put out, to quench নুমা ; to destroy নাশ কৰ, লোপ কৰ, নিমূৰমুৰা কৰ ; to obscure by superior splendour জ্বই পেলা, পোহৰেৰে জিন ।

Extinguisher *n.* one who extinguishes নুমাওতা, লোপ কৰোঁতা ; an instrument for putting out a candle জ্বই নুমুৱা যন্তন ।

Extinguishment *n.* the act of extinguishing নিৰ্ব্বাণ, নুমুৱা কাৰ্য্য ।

Extirpate (এক্‌চ-টাৰ পেট) *v. t.* to root out নিৰ্মূল কৰ ; to exterminate ধ্বংস কৰ ।

Extirpation *n.* total destruction সমূলে নাশ, বিনাশ, ধ্বংস, উচ্ছেদ ।

Extol (এক্‌চ-টল্) *v. t.* to praise greatly বৰকৈ প্রশংসা কৰ, ওফন্দা, উঠুৱা ।

Extort (এক্‌চ-টৰ্ট) *v. t.* to wrest or gain by force বপেৰে ল, ভয় দেখুৱাই ল ।

Extortion (এক্‌চ-টৰ্চন) *n.* illegal exaction বল-পূৰ্বক লগন, ভয় দেখুৱাই টকা লোৱা কাৰ্য্য ।

Extortionate *adj.* oppressive অত্যাচাৰী ।

Extra (এক্সট্ৰা) *adj.* more than the usual, additional ওপৰকি, উপকৱা, বাজে অতিৰিক্ত ।

—*n.* something over and above ওপৰকি ধন বা বস্তু আলগতীয়া বাহানি । **Extra-dotal** =

something given beyond the dowry যোতুকৰ বাজে দিয়া মাল । **Extra-foraneous** =

out-door বাহিৰা বা বাজৰ । **Extra-mural labour** = বাহিৰা, বা বাজে কাম কৰা কুলী বা বনুৱা,

কোৰ কটোৰি কৰা কুলী, নগৰৰ বাজে কাম কৰা কুলী ; মনটন কৰা । **Extra mundane** = আধিৰ্ভৌতিক ।

Extrapolation = নকলা কথাৰ পৰা ।

Extract (এক্‌চ-ট্ৰেক্ট) *v. t.* to draw out by

force টানি উলিয়া, বাহিৰ কৰ ; to choose out বাছি ল ; to distil কাথ কৰ, আৰক উলিয়া । —*n.* anything drawn out from a substance by heat or otherwise নিৰ্ব্বাস, আৰক, পগাই উলিওৱা ৰস ; a passage taken from a book টোকা, কোনো পুথিৰ পৰা উদ্ধৃত কৰা কথা । **Extract** the square root of = বৰ্গমূল উলিয়া ।

Extraction (এক্‌চ-ট্ৰেক্‌শ্বন) *n.* act of extracting চেপি বুলি বাজ কৰণ, উলিয়াওন ; lineage, birth বংশ, উৎপত্তি, ঔবসজ্ঞাত । (*L. Ex* = out ; *trahere* = to draw) .

Extradite (এক্‌চ-ট্ৰে-ডাইট্) *v. t.* to deliver up to justice বিচাৰৰ নিমিত্তে আন, গৱৰ্হমেন্ট-ওচৰত সমৰ্পণ কৰ ।

Extradition (এক্‌চ-ট্ৰে-ডিছ্বন) *n.* delivering up of fugitives from one government to another পলাই যোৱা মানুহক ধৰি আনি অন্য গৱৰ্হমেন্টৰ হাতত দেওন ; প্রত্যাপণ ।

Extramural see **Extra** .

Extraneous (এক্‌চ-ট্ৰে-নিয়াচ) *adj.* external, foreign বাজে, স্বতন্ত্ৰ, উপকৱা, আন ঠাইৰ ।

Extraordinary (এক্সট্ৰা-অৰ্ডিনেৰী) *adj.* unusual, exceptional অসামান্য, অসাধাৰণ, বিশেষ ; wonderful অপকণ, অদ্ভুত । **Extraordinary leave** = বিনা দৰ্শহাৰ ছুটি ।

Extravagant (এক্সট্ৰা-ভেগেণ্ট) *adj.* exceeding due bounds অতিপাত, অপৰিমিত ; unrestrained উদগ ; excessive বেজাই, অতিপাত ; lavish in expenses বৰ খৰচী, অসবায়ী । **Extravagantly** *adv.* অসবায়ী হৈ, অতিপাতকৈ ।

Extravaganza (এক্সট্ৰা-ভেগেঞ্জা) *n.* a fantastic composition or language হাঁহি উঠা ৰচনা বা কথা ।

Extravasate (এক্সট্ৰাভেচেট্) — আওবাটে যোৱা ।

Extreme (এক্‌চ-ট্ৰিম্) *adj.* outermost, last নিচেই মূৰৰ বা শেষৰ ; greatest, excessive অত্যন্ত, অতিশয়, বৰ ; most violent ভয়ানক, অসহ, দাকণ । —*n.* utmost limit অন্ত, সীমাত ; great necessity বিশেষ আৱশ্যকতা, ভয়ানক দৰ্কাৰ ।

Extremely (এক্‌চ-ট্ৰিম্) *adv.* excessively অত্যন্তপে, নিচেই কৈ । **Go to extremes** = to

take extreme measures অতিপাতকৈ লাগ, কৰামুঠিয়াকৈ লাগ। In the extreme=extremely নিচেই, অতিশয়। The last extremity =the highest degree of misfortune শেষ দশা, মূৰামূৰি সময়; death মৰণকাল। In extremis—at the point of death মৰণ কালত, অন্তত। Extremist *n.* উগ্রপন্থী।

Extremity (একচ্-ত্ৰিমিটী) *n.* the utmost limit শেষ, অন্ত; greatest distress সঙ্কট, দুৰ্দশা, বিপদাশয়। (*pl.*) the hands and feet হাত আৰু ডৰি।

Extricable (একজী-কেৱল) *adj.* that may be extricated মোকোলাব পৰা, মেলিব পৰা।

Extricate (একজী-কেট্) *v. t.* to disentangle, to set free জোঁট-ভাঙ, মোকোলা, মেল, আঁউল শুহা; to free from perplexities বিপদৰ পৰা উদ্ধাৰ কৰ। Extrication *n.* act of setting free উদ্ধাৰ, মুক্তি, সাৰণ।

Extrinsic,—al (একজী-ন-চিক্) *adj.* foreign (*opp.* to Intrinsic) বাহিৰা, বাজে, আলগ-তীয়া।

Extrovert (একচ্-ট্ৰো-ভাৰ্ট) *n.* one who is mainly concerned with what is external or outwards কেৱল বহিৰ্জগৎ সম্পৰ্কে কোঁহুলী ব্যক্তি; বহিৰ্মুখী ব্যক্তি। (*opp.* Introvert) *v. t.* to turn outward বাহিৰৰ প্ৰতি কোঁহুলী হৈ পৰ।

Extrude (একচ্-ট্ৰুড্) *v. t.* to drive off খেদাই দে, উলিয়াই খেদ। Extrusion *n.*

Exuberant (একচ্-ইউ-বাবেৰেণ্ট) *adj.* over abundant, overflowing প্রচুৰ, ওপচ খোৱা, ভগাইবহ। Exuberantly *adj.* প্রচুৰ, পৰিমাণে, লহপহকৈ।

Exuberance *n.* over abundance, superfluity ওপচ, ভগাইবহ, প্রচুৰ, পৰিপূৰ্ণতা।

Exude (একচ্-ইউড্) *v. t.* to discharge by sweating ঘাম উলিয়া, ঘমুৱা। —*v. i.* to flow out through the pores ঘাম ওলা, ঠোঁ ওলা।

Exult (এগজ্-অল্ট) *v. i.* to rejoice greatly উল্লাসিত হ, বং লাগ, উলাহ লাগ।

Exultation (এগজ্-অল্ট-এছন) *n.* great joy মহাআনন্দ, উলাহ।

Exultant *adj.* exulting উলহুৱা, উল্লাসপূৰ্ণ।

Exuviae (একচ্-ভাই) *n.* (*pl.*) cast off skins, fossil shells of animals মোট, জন্তুৰ গাৰপৰা আপুনি খহি পৰা মাটিৰ তলত পোৱা মোট, ছাল বাকলি বা খোলা; অক্ষীভূত দেহাৱশেষ।

Exvoto *adv.* *n.* শপত খোৱাৰ অৰিহণা।

Eyas (আই-এচ্) *n.* an unfledged hawk শায় নগজা শেন চৰাইৰ পোৱালি।

Eye (আই) *n.* the organ of sight চকু, নয়ন; sight দৰ্শন, দৃষ্টি; anything like an eye চকুৰ দৰে বস্তু, বিছা, জলঙ্গা; aim লক্ষ্য। —*v. t.* to look on চা, মন কৰ, দৃষ্টি কৰ। Be all eyes = to give all attention ভালকৈ মন কৰিব। Give an eye to = to attend to মন কৰ, মনোযোগ দে। Green eye = jealousy খেপ, হিংসা। Have an eye to = to have regard to কাশ কৰ, মনত ৰাখ। In the eyes of = in the estimation of মানত, মতেৰে। In the wind's eye = against the wind বতাহৰ বিমুখে। Keep one's eye on = to watch চকু দে, মন কৰি থাক, চাই থাক। Make eyes at = to ogle প্ৰেম ভাবেৰে চা। Put the finger in the eye = চকুপানী টোক। See eye to eye = to think alike ঐক্য হ, একে মত হ, মান্তি হ। Under the eye of = under the observation of তদাৰকত। See with half an eye = to see easily সহজে দেখ। Up to the eyes = deeply engaged বৰ ব্যস্ত।

Eyeball *n.* the globe or apple of the eye চকুৰ মণি, চকুৰ পুতলী। If you had half an eye = যদি তুমি বাস্তবিকৈ কথা নোহোৱা; যদি তুমি চকুৰে মণিৰ পাৰা।

Eyebrow (আই-ব্ৰ') *n.* the hairy arch above the eye চকুৰ চোলাউৰি।

Eyeglass *n.* a glass to assist the sight চকুৰ চশমা।

Eyelash *n.* hair on the eyelid চকুৰ পটীৰ নোম।

Eyelet-hole *n.* small hole for cord জৰী সুমুৱা বিছা।

Eyelid *n.* the cover of the eye চকুৰ পটী।

Eye-piece *n.* the lens at the eye end of a telescope দুকণ যন্ত্ৰৰ মুখৰ কাঁচ।

Eye-salve *n.* an ointment for the eyes কাজল, চকুত লগোৱা অঞ্জলি।

Eye-servant *n.* a servant who works only when watched by his master আগত চাই থাকিলে মাত্ৰ কাম কৰা চাকৰ, ডৰিয়ালীৰ ওপৰত কাম কৰা চাকৰ।

Eye-service *n.* আগত চাই থাকি কৰোৱা কাম।

Eye-sight (আই চাইটু) *n.* power of seeing দৰ্শনশক্তি; view দৃশ্য।

Eyesore (আই-চ'ৰ) *n.* something offensive to the sight চকুৰ শূল।

Eye-tooth *n.* ওপৰৰ কুকুৰ দাঁত দুটাৰ এটা।

Eye-wash *n.* চকু ধোৱা পানীয়া দৰব।

Eye-witness *n.* one who sees an occurrence to be able to testify দেখা সাক্ষী।

Eyre (এ'ৰ্') *n.* a circuit of judges জজ চাহাবৰ চফৰ, পৰিভ্ৰমণ। **Justices in eyre** = পৰিভ্ৰমণকাৰী বিচাৰক।

Eyry, Eyrie (আই-ৰী) *n.* the nest of a bird of prey চিকাৰী চবাইৰ দাঁহ।

F (এ'ফ) The sixth letter of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ ষষ্ঠ আখৰ। **The three F's** = fair rent, fixity of tenure & free sale নিয়মিত শালনা, স্থায়ী বন্দবস্ত আৰু বেচিব পৰা ৰত্ন।

Fabian (ফে'বিয়েন্) *adj.* delaying পাচহৌহক, লেহেমীয়া। — *n.* ইংলণ্ডৰ এটা সামান্ত ৰাজনৈতিক দলৰ সমজুৱা। **Fabian policy** = শত্ৰুৰ দল ক্ষয় কৰিবৰ নিমিত্তে এৰাধৰাকৈ যুদ্ধ কৰা ফিদিৰ।

Fable (ফে'বল্) *n.* a fictitious narrative having a moral instruction, a fiction or myth সাধুকথা, নীতিকথা, উপকথা। — *v. t.* to feign to invent মিছাই সাজি ক। **Fabled** *adj.* mythical, told in fables পৌৰাণিক সাধুকথাৰ বৰ্ণোৱা।

Fabric (ফেব্ৰিক) *n.* workmanship কাককাৰ্য্য; manufactured cloth কাপোৰ; texture বোৱা কটা বা সজাপৰা বস্ত্ৰৰ ৰাণ; building অট্টালিকা, গীৰ্জাঘৰ নিৰ্মাণ। **Fabricant** *n.* a manufacturer খনিকৰ, কাৰিকৰ। **Textile fabric** = সূতা।

Fabricate (ফেব্ৰি'কেট্) *v. t.* to devise falsely কৃত্ৰিম কৰ, জাল কৰ, সাজি ক, পাং; to form by

art and labour সাজ, নিৰ্মাণ কৰ; to produce উলিয়া।

Fabrication *n.* construction নিৰ্মাণ, গঠন; a story, a falsehood সাজি কোৱা কথা, মিছা কথা, গল্প।

Fabulist (ফে'বিউলিষ্ট) *n.* one who invents fables গল্প-ৰচয়িতা।

Fabulous (ফে'বিউলচ) *adj.* feigned, false, unreal, immense মিছা, বহুনাশূৰ্ণ, নাচুত-নাভুত, ভয়ঙ্কৰ, প্রকাণ্ড।

Facade (ফে'চেড্) *n.* the exterior front of a building পৰ্দাঘৰৰ সম্মুখ ভাগ; সম্মুখৰ আকৃতি।

Face (ফে'চ) *n.* the front part of the head including eyes, nose, cheek etc. মুখ; the outside appearance বাহিৰা আকৃতি; front or surface of anything কোনো বস্ত্ৰৰ ওপৰ ভাগ বা সম্মুখ ভাগ; look দেখন, চেহেৰা। — *v. t.* to meet in front সম্মুখীন হ, মুখামুখি হ, সাহসেৰে আগবাঢ়; to resist উভতি ধৰ, হকাবধা কৰ। **Face down** = চকু মুখ পোন্দোৱাই ধৰি লাজ দে।

Face out = চকু পোন্দোৱাই ধৰি কাঢ়ি নে। **Face to face** মুখামুখিকৈ। **Accept one's**

face = to grant one's request মুখ বাধ, অনুগ্রহ দেখুৱা, অনুৰোধ বক্ষা কৰ। **To fly in the face of** = to set oneself directly against বিপক্ষে দণ্ডায়মান হ, বাধা জন্মা। **On the face of it** = palpably plain দেখোঁতেই, স্পষ্টকপে। **Pull a long face** = to look unhappy মুখ তফোন্দা, আমন জিমন কৰ, মুখ গুলোমা। **Put a good face** = to assume a bold or cheerful appearance বাহিৰে সাহস দেখুৱা বা বং ভাব দেখুৱা। **In the face of** = বিপৰীতে, বিৰুদ্ধে, তেনেহোৱাতো। **To set one's face against** = to oppose vehemently বৰকৈ আপত্তি কৰ, বাধা দে। **To show one's face** = to appear দেখা দে। **To shut the door on one's face** = সোমাব নিদিয়াকৈ দুৱাৰ মাৰ। **To make faces at** = সিহঁত। **Face value** = সাধাৰণ নিৰ্দ্ধাৰ্য দাম; nominal value সকলোৱে জনা ওলাই থকা মূল্য যেনে কোনো মোহৰৰ।

Facet (ফে'চেট্) *n.* one side of a many-sided body বহুতো দিক-বিশিষ্ট বস্তুৰ যি কোনো এটা দিক। —*v. t.* to cut a facet upon সৰু সৰুকৈ ওপৰত চকলা কাট, কটা মণিৰ মুখ।

Facetious (ফেচিঅ'চ) *adj.* humorous, witty খেমেলীয়া; বদ্বিহাল। —*ly adv.*

Facetiousness (ফেচি-অ'চ-নেচ) *n.* jocoseness বসময়তা।

Facial (ফে'চিয়েল্) *adj.* pertaining to the face মুখ সম্বন্ধীয়।

Facile (ফে'চাইল্) *adj.* easy to be done সুসাধ্য, সুগম, সবসৰীয়া; affable শিষ্ট, নম্ৰ।

Facilitate (ফেচিলি'টেট্) *v. t.* to make easy সহজ কৰ, উজু কৰ, সৰগৰীয়া কৰ।

Facility (ফেচিলিটি) *n.* dexterity পটুতা, সহজ, দক্ষতা; easiness সুযোগ, সুচল; pliancy নম্ৰতা।

Facilities *n. (pl.)* means that render anything easy সুচল, সুবিধা সহজ উপায়।

Facing (ফে'চিং) *n.* a covering in front সমুখৰ আবৰণ, অলঙ্কাৰস্বৰূপ আবৰণ, সজপা, মোখনী।

Facsimile (ফেক্-চিমিলি) *n.* an exact copy অবিকল নকল, প্ৰতিৰূপ। **Make a facsimile** = অবিকল নকল কৰ, ছবছ নকল।

Fact (ফেক্ট) *n.* anything done, a deed কাম, কাৰ্য্য; reality, truth আচল কথা, যথার্থ ঘটনা, সত্যতা, বাস্তৱ তথ্য। **Factum** *n.* a thing done কাৰ্য্য, কৰ্ম। **As a matter of fact** = in reality আচলতে দৰাচল পক্ষে। **In fact** = in reality দৰাচলে।

Faction (ফেকশন্) *n.* a contentious party প্ৰতি-বোধকাৰী দল, বিপক্ষ দল; dissention বিবাদ, দলদলি।

Factionous (ফেকশ'চ) *adj.* given to faction, turbulent বিবাদকাৰী, কঁজিয়া-প্ৰিয়, বিৰোধী, বিদ্ৰোহী।

Factitious (ফেক্-টি-অ'চ) *adj.* conventional কৃত্ৰিম, কাৰজনিক, অভিসন্ধিমূলক।

Factor (ফেক্টৰ্) *n.* an agent in trade আনব সলনি কাম কৰোঁতা, গোমস্তা; (*Math.*) part of a number produced by multiplication পূৰ্বক অঙ্ক, উৎপাদক; component element উপাদান।

Factorage *n.* commission paid to a factor গোমস্তাৰ কমিছন।

Factory (ফেক্টৰী) *n.* a manufactory কাৰখানা, কুঠী।

Factotum (ফেক্ট'টাম) *n.* a person employed to do all kinds of work for another আনব সলনি সকলো কাম কৰোঁতা, গোমস্তা।

Factual (ফেকচুৱেল) *adj.* প্রকৃত, যেনে থকা তেনে-কথা তথ্যপূৰ্ণ।

Facula (ফেকিউলে), (*pl.* **Faculae**) the bright spot on the sun সূৰ্য্যৰ গাতি থকা উজ্জ্বল দাগ, সৌৰকলঙ্ক।

Faculty (ফেকাল্টি) *n.* any particular ability or aptitude, any physical capacity ক্ষমতা, দক্ষতা, কোনো শাৰীৰিক বা মানসিক শক্তি; a department of learning at a university বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কোনো শিক্ষা-বিভাগ বা ভাৱ অধ্যাপক সমূহ। **The four faculties** = Theology, Medicine, Law, Arts দৰ্শন-শাস্ত্ৰ, বৈজ্ঞ-শাস্ত্ৰ, আইন আৰু শিক্ষা-শাস্ত্ৰ।

Fad (ফেড) *n.* a hobby, a crotchety, craze মনৰ ছুজুগ, ভ্ৰম ধাৰণা, আকোৰ্গোজালি। **Fad-dish**, **Faddy** *adj.* বৰ জনা-বুজা বুলি গণ কৰা।

Fade ('ফেড্) *v. i.* to lose colour or freshness, to vanish মলিন হ, গোমঠা হ, মৌলান পৰ, জ'ই পৰ, শুকাই যা, লোপ হ। —*adj.* insipid নিৰস, বিবৰ্ণ। **Fadeless** *adj.* unfading অম্লান, সতেজ।

Faeces, Feces (ফিচিচ্) *n.* (*pl.*) sediment, dregs গেদ, মল; excrements লাঙ্গ, বিষ্ঠা। **Faecal** *adj.*

Fag (ফেগ) *v. i.* to become weary, to work hard ক্লান্ত হ, ভাগৰ লাগ, অত্যন্ত পৰিশ্রম কৰ। —*v. t.* to weary, to use as a fag ক্লান্ত কৰ, লগুৱালি কৰ। —*n.* a school-boy forced to do menial work for one older লগুৱা ছাত্ৰৰ; drudgery হীন কাম, গেৰাবী। **Fagging** *n.* hard and mean labour গেৰাবী কাম।

Fag-end (ফেগ-এণ্ড) *n.* untwisted end of a rope or cloth, the meaner part of a thing কাপোৰৰ দহি বা লেজুৰ আগ ভোখৰ, কোনো বস্তুৰ অকামিলা ভাগ।

Faggot, Fagot (ফেগট্) *n.* a bundle of sticks for fuel খৰিৰ আঁঠি বা কণা। —*v. t.* to tie together আঁঠি বান্ধ। **Faggot vote** = a fictitious vote অজ্ঞানকৈ পোতা মত বা ভাটী।

Fall (ফে'ল্) *v. t.* to fall short কম হ বা কম পৰ; to prove deficient under trial অপাৰগ হ, অযোগ্য হ, নেতাৰ; to die, to decay নাশ হ, মৰ; to miss, to be disappointed অকৃতকাৰ্য্য হ, হতাশ হ, বিফল হ। —*v. i.* to desert any one ভাগ কৰ, এৰি যা। **Failed** *p. adj.* decayed পচা; bankrupt হোৱাহীন। **With-out fail** = জৰুৰ, নিশ্চয়কৈ।

Failing (ফে'লিং) *n.* a fault, weakness ত্রুটি, দোষ, তুলনুক, হীনভেটি।

Failure (ফে'লিউৰ) *n.* a deficiency, omission অভাৱ, ত্রুটি, নাটনি, অপাৰগতা; bankruptcy দেউলীয়া অৱস্থা।

Fain (ফে'ন্) *adj.* glad হুই, তুই; inclined (with to) ইচ্ছুক। —*adv.* gladly ইচ্ছাপূৰ্বক, সন্তোষেৰে।

Faineant (ফেইনইয়েণ্ট) *n. & adj.* গৰি, চৰ্কাৰী-কামৰ গাফিলি।

Faint (ফে'ইণ্ট) *adj.* lacking strength দুৰ্বল,

আশকতীয়া, ক্ষীণ; fading বিবৰ্ণ, মলিন; not bright অনুজ্জল, টিমিক-টামাক, টিমা; weak in spirit ভয়াতুৰ। —*v. i.* to become weak ক্ষীণ হ, ক্লান্ত হ; to fade মলিন হ, জ'ই পৰ, চেৰেমা পৰ; to swoon মূচ্ছিত হ। —*n.* swoon মূচ্ছ। **Faint-hearted** *adj.* cowardly ভয়াতুৰ। **Faintness** *n.* feebleness of colour, light etc. বিবৰণ, দীপ্তিহীন অৱস্থা, দুৰ্বলতা, নিভেজতা।

Fair (ফে'আৰ) *adj.* clear, bright ফলিক, উজ্জল, বগা; beautiful সুন্দৰ, সুশ্ৰী; pure পৰিষ্কাৰ, নিৰ্মাল; free from clouds মুকলি, (যেনে বতৰ); frank, impartial সৰল, ৰোলা, অকপটীয়া; just উচিত, ভাৰ্য; pleasing মনোৰম, সুন্দৰ; pretty good ভাল, কিছু বাক; hopeful আশাজনক। —*v. t.* to make fair পৰিষ্কাৰ কৰ। —*adv.* honestly clearly সৰলভাৱে সুন্দৰকপে. পৰিষ্কাৰকৈ। **Fair and square** = honest সৰল, সং, সাধু। **Be in a fair way to** - কৃতকাৰ্য্য হোৱাৰ সম্ভৱ, কিছু আশাপ্ৰদ। **Keep fair with** - সম্ভাৱ বন্ধা কৰি চল। **Stand fair with** কাৰো অনুগ্রহ লাভ কৰ। **The fair or the fair sex** = the female sex স্ত্ৰী জাতি। **To bid fair to** - to seem likely হোৱা সম্ভৱ, হব যেন বোধ হয়। **Fair-copy** = পৰিষ্কাৰকৈ লিখা নকল। **Fair-play** = honest dealing স্ৰাঘ্য ব্যবহার, অকপট আচৰণ। **Fair weather** = ভাল বতৰ; favourable circumstances সুসময়। **Fair-hand** = স্ত্ৰৱনি, সুন্দৰ। **Fair weather friends** সম্পদৰ বন্ধু।

Fair (ফে'আৰ) *n.* a great periodical market হাট, মেলা। **Fairing** = a gift উপঢৌকন, ঠাঁট। **Fairness** *n.* just conduct স্ৰাঘ্যতা, সৰলতা; clearness of skin সৌন্দৰ্য্য।

Fairy (ফে'ৰী) *n.* a beautiful imaginary being of human form পৰী, অপেশ্বৰী, মোহিনী দেৱী। —*adj.* like a fairy, fanciful পৰীৰ দৰে, কাল্পনিক, মায়াৱী। **Fairy-land** *n.* imaginary land of fairies অপেশ্বৰীসকলৰ থকা ঠাঁট। **Fairy-rings** - circles *n.* ring-like spots in pastures বাহৰ খেতিৰ মাজে মাজে হোৱা ঘূৰণীয়া টকলা বা জোপোহা ঠাঁট। **Fairy-tale** = an incredible story কাল্পনিক গল্প, সাধু কথা।

Faith (ফে'ইথ্) *n.* confidence, trust, belief in God বিশ্বাস, সজ্ঞাত, প্রত্যয়, ধর্মত আস্থা।

The faith=ধর্ম। Bad faith=treachery প্রবঞ্চনা, শঠতা। In good faith—with sincerity সবলভারে।

Fait accompli *n.* তর্কবাহী প্রমাণ হৈ যোঁরা কথা

Faithful *adj.* full of faith, loyal ভক্তিমান; worthy of belief বিশ্বাসী, প্রভুভক্ত; worthy of belief বিশ্বাসযোগ্য; true সত্য, যথার্থ।

Faithfully *adv.* sincerely যথার্থকপে, সবল ভরে, বিশ্বস্তকপে। **Faithfulness** *n.* sincerity সজ্ঞাত, পতিয়ন।

Faithless (ফে'ইথ্-লেচ্) *adj.* without faith, disloyal অবিশ্বাসী, অসজ্ঞাতী, বিশ্বাসঘাতক; delusive প্রবঞ্চক। **Faithlessness** *n.* state of having no faith অসজ্ঞাত, বিশ্বাসঘাতকতা।

Fake (ফে'ক) *n.* a single turn or coil of rope etc. পাক, মেৰ। —*v. t.* to coil পকা, মেৰা।

Fake (ফে'ক্) *v. t.* to deceive, to conceal defects of জুয়া দে, চিনিব মোতাবাকি কোনো বস্তুর ঘুণ ঢাকি থা। **Fakement** *n.* a swindling device ফিকিব, ফাকটি, ফাং।

Fakir (ফকির) *n.* a mendicant ফকির, সন্ন্যাসী।

Falcate (ফে'লকেট্) *adj.* bent-like ক্লেবেকোবা, অর্ধগোলাকার।

Falchion (ফল্'ছন) *n.* a short crooked sword চুটি, ধেনুভিৰীয়া, তবেরাল।

Falcon (ফেলকন্) *n.* a bird of prey শেন চবাই।

Falconer *n.* one who sports with falcon শেন-মেলোতা, শেন-পোহা লোক। **Falconeyed** =keen eyed চোকা দৃষ্টিব।

Falconry (ফেলকন্‌রী) *n.* শেন মেলোতা বিদ্যা।

Faldstool (ফল্ড-স্টুল্) *n.* a folding stool ভাঁপাই থব পৰা ওখ পীঠ।

Fall (ফল্) *v. i.* (*pa. t.* fell; *pa. p.* fallen) to drop down পর, সরি পর; to descend downward যহি পর; to slope down তলল আওগবীয়া হ; to lose strength দুর্বল হ; to decline in power, wealth, value or reputation হ্রাস হ, কম হ; to die away লোপ হ, নাশ হ, পতন হ; to be overthrown পরাজিত

হ; to yield to temptation লোভিত পর; to sink into sin পাপলিপ্ত হ, ভ্রষ্ট হ; to befall ঘট, হঠাৎ উপস্থিত হ।

Fall (ফল্) *n.* the act of falling, descent by gravity পরা, পরা কার্য, পতন, পৰণ, অধোগ; overthrow অধঃপতন, বিনাশ; death বিনাশ, মরণ; a slope আওগবীয়া ঠাই, হলনীয়া অরহা; descent of water পানী বাগবনি; outlet of a river নৈর মুখ; decrease in value মূল্যের হ্রাস, দাম কমা। Phrases :—**Fall across** =to meet by chance হঠাৎ লগ প। **Fall among**—মাজত পর, মাজত সোমা। **Fall away** =to languish, to decline শুকাই যা, কৃশ হ; to revolt বিদ্রোহী হ; to renounce one's faith স্বধর্ম ত্যাগ কর, পতিত হ। **Fall back** =to retreat পলাই যা, পাচ হোঁতক। **Fall back upon**—to have recourse to some means একৌ কোনো উপায় অরলম্বন কর। **Fall behind** =to slacken সোলোক। **Fall flat** =to fail completely অপারগ হ। **Fall foul of** =to quarrel বিবাদ কর, কাঁজিয়া কর। **Fall in with** =to agree, to comply সম্মত হ, মানি হ। **Fall off** =to separate, to perish ভেগন ভেগন হ, খান খান হ, খতি পর, নাশ হ; to revolt স্বধর্ম ত্যাগ কর; **Fall on** =to begin eagerly হৈঁপাহেঁদে কোনো কামত লাগ; to attack আক্রমণ কর; to meet সাক্ষাৎ হ। **Fall on one's feet** =বিপদর পরা উদ্ধার হ, সৌভাগ্যক্রমে লাভ কর। **Fall out** =to quarrel কাঁজিয়া কর; to happen হঠাৎ হ। **Fall short of** =to be deficient নান হ, কম পর, ভ্রষ্ট হ, ভবামতে নহ। **Fall through** =to come to nothing মিছা হ, নিষ্ফল হ; **Fall to** =to apply one's self to লবলবিতৈ কোনো কাব্যত ধর ব লাগ। **Fall upon** =to attack আক্রমণ কর; to attempt চেষ্টা কর। **Try a fall** =বল পরীক্ষা করিবল লাগি চা, যুজি চা। **Fallen** *adj.* ruined পতিত। **Falling-star** *n.* a meteor পশীয়া-তরা, উজা। **Falling-sickness** *n.* epilepsy আঁতরীয়া বেমাৰ।

Fallacious (ফেল্লেশ্যচ) *adj.* misleading, not well founded ভ্রমজনক, মিছা, অমূলক।

Fallacy (ফেল্লেচি) *n.* deceptive appearance, illogical argument মিছা যুক্তি, অযুক্তি, ভ্রম-মূলক কথা।

Fallible (ফলিবল্) *adj.* liable to error পতন-শীল, ভ্রান্ত। **Fallibility** *n.* liability to error ভ্রান্তি।

Fallow (ফেল') *adj.* left uncultivated for a time, untilled পতিত, গরজাবাদী, ছনপরা।
—*n.* land untilled for a time ছনপরা মাটি।
To lie fallow — ছনপরি থাক।

Fallow (ফেল্-অ') *adj.* of a brownish yellow colour ঈষৎ হালধীয়া বাঢ়ামী বঙ্গর।

False (ফল্‌স্) *adj.* untrue অসত্য, মিছা; not genuine কৃত্রিম; unfaithful অসঙ্গতি; not well founded অমূলক। —*adv.* faithlessly প্রতারণাপূৰ্ণক। **False-face** *n.* mask চোঁ, মুখা। **False-hearted** = treacherous ঠগ, প্রবঞ্চক, বিশ্বাসঘাতক। **Put in false position** = to bring anyone to a delicate position চোঁটেজীয়া কৰ, মিছা পেলা। **Play one false** = to act falsely to a person ঠাকি দে, ঠগত পেলা।

Falsehood *n.* want of truth, a lie মিছা কথা।

Falsely (ফল্‌চলী) *adv.* untruly, treacherously মিছাকৈ, ঠাকিকৈ।

Falsity *n.* a false assertion মিছা কথা, অসত্যতা।

Falsetto (ফল্‌চেট') *n.* a false voice beyond the natural অস্বাভাবিক সুর, ঠেঙ।

Falsify (ফল্‌চি-ফাই) *v. t.* to forge জাল কৰ, কৃত্রিম কৰ; to prove untrustworthy মিছা পেলা, মিছা বুলি প্রমাণ কৰ।

Falsification (ফল্‌চি-ফি-কেছন) *n.* the act of making false কৃত্রিম বরণ, জাল বরণ।

Falter (ফল্‌টার) *v. t.* to stammer in speech শোকাথুকিকৈ কথা ক; to tremble or totter থক-বক কৰ।

Faltering (ফল্‌টারিং) *n.* feebleness থক-বক অবস্থা, শোকাথুকি। **Falteringly** *adv.* in a hesitating manner কেৰোৰোঁগোঁকৈ, শোকা-থুকিকৈ।

Fame (ফে'ম্) *n.* reputation, renown যশস্কা,

সুখ্যাতি, যশ, খ্যাতি। **House of ill-fame** = a brothel বেস্তালয়।

Famed (ফে'মড) *adj.* renowned বিখ্যাত, খ্যাতিমন্ত, যশস্বী।

Familiar (ফেমিলিয়েৰ) *adj.* intimate, well acquainted with চিনাকী, পরিচিত, আলাপী, জনাজাত; domestic ঘরকরা।

Familiarise (ফেমিলিয়েৰাইজ্) *v. t.* to make acquainted, to accustom চিনাচিনি কৰ, পরিচয় কৰ, অভ্যাস কৰ, শিকিবুজ্জিল।

Familiarity (ফেমিলিয়েৰ-ইটি) *n.* intimate acquaintance চিনাকী, আলাপ পরিচয়, আখ্যাত।
Too much familiarity breeds contempt = বেচি ঘনিষ্ঠতা কৰিলে শোঁহে অনাদৰ হয়।

Family (ফেমিলী) *n.* all those who live in one house under one head পরিবার, ফৈদ; the children of a person সন্তান-সন্ততি; race ফৈদ, বংশ, বঙহ, গোষ্ঠী; a group of animals or plants জাতি। **Family man** = পরিবার থকা মানুষ। **Be in the family way** = to be pregnant গর্ভবতী হ, সর্গর্ভ হ। **In a family way** = in a domestic manner ঘরকরা ভাবে, গৃহস্থালীকপে।

Famine (ফেমিন্) *n.* a general scarcity of food আকাল, হুঁকিক।

Famish (ফেমিশ্) *v. t.* to starve খাবলৈ নিদি মাৰ। —*v. i.* to die of extreme hunger অনাহারে মৰ, খাবলৈ নেপাই মৰ।

Famous (ফে'মচ্) *adj.* renowned, noted বিখ্যাত, প্রসিদ্ধ। —*adv.* **Famously**.

Fan (ফেন্) *n.* an instrument to cool the body by blowing বিচনী; an instrument for winnowing grain কুলা। —*v. t.* to cool with a fan বিচ; to winnow বা দি জাৰ; to ventilate বা দে। **Fan-light** = একপ্রকাৰ খিৰিকী দ্বাৰ। **Fan-palm** *n.* a species of plant with fan shaped leaves তাল গছ। —*n.* (*Slang*) devotee of a particular amusement, as **Film fans**, **Football fans** কোনো খেল খেয়ালিত অনুবক্ত লোক।

Fanatic or **Fanatical** (ফেনেটিক) *adj.* excessively enthusiastic ধর্ম বিষয়ে উল্লভ, ধর্মত পাগল।

Fanatic *n.* ধৰ্ম বিষয়ে উন্নত লোক, ধৰ্মোন্মত্ত
অবিবেকী লোক, গোড়া সংস্কারপন্থী।

Fanaticism (ফেনেটিচিজম্) *n.* religious frenzy
ধৰ্ম-বিষয়ক ভাতি, উন্নততা, গোড়ামি।

Fancy (ফেঞ্চি) *n.* creative faculty of the
mind কল্পনাশক্তি, ভবা শক্তি; an image form-
ed in the mind কল্পনা; a whim ইচ্ছা, মই
মতালি ভাব। —*adj.* elegant, pleasing to
মনোহাৰী, ধুনীয়া। —*v. t.* to imagine অনুভব
কৰ, কল্পনা কৰ; to have a liking for মন থা,
ভাল পা। **Fancied** *adj.* imagined কল্পিত,
ভাবিত। **Fanciful** *adj.* imaginative, whim-
sical কল্পণাপূৰ্ণ, কাল্পনিক, অল্পভ, মনেৰে পতা।
Fancy-ball = বংচঙীয়া কাপোৰ পিন্ধি কৰা নাচ।
Fancy dress = ইচ্ছানুৰূপ শোচক, বংচঙীয়া সাজ,
বহুভালি সাজ। **Fancy-fair** = মনোহাৰী বস্তু বেচা
মেলা। **Fancy-goods** = মনোহাৰী বা মনীয়ৰী মাল
Fancy-work = ornamental needle-work বেকীৰে
ফুল ভোলা কাম।

Fane (ফে'ন) *n.* a temple মন্দিৰ।

Fanfare (ফেন্-ফেয়াৰ) or **Fanfarade** *n.* a
flourish of trumpets পেপা-কালি বজাই কৰা
ধুমধাম।

Fanfaronade (ফেন্-ফেৰ'-নেড্) *n.* vain boast-
ing, ostentation দাষ্টিকতা, ফিতাহি।

Fang (ফেং) *n.* the venom tooth of a
serpent সাপৰ বিহ দাঁত; a claw or talon
of a ravenous animal হিংসুক জন্তুৰ নখ বা
দাঁত। **Fanged** *adj.* having fangs বিহ দাঁত
থকা।

Fantasy, Phantasy (ফেণ্টেচি) *n.* a fancy,
imagination, whim কল্পনা, মিছা ভাবনা বা চিন্তা,
উদ্ভট সঙ্গীত।

Fantastic, Fantastical (ফেণ্টেচটীক্,-এল) *adj.*
fanciful, whimsical অসাব, কল্পণাপূৰ্ণ, মনেৰে
পতা, উদ্ভট।

Far (ফাৰ) *adj.* remote দূৰ, আঁতৰ। —*adv.*
at or to a great distance দূৰলৈ, আঁতৰত,
নিৰ্গলগৈ; very much ভালেশ্বিনি, অতি। **Far-**
off = distant বহু দূৰ। **Far-fetched** =
brought from a remote place, forced
বলেৰে টানি অনা, হুৰাকত। **Far-sighted** =

dূৰদৰ্শী; incapable of seeing near objects
ওচৰত নেদেখি নিৰ্গলত দেখা। **Far-spent** =
far advanced বহু দূৰ আগবঢ়া, ভালেশ্বিনি
গোৱা। **Far and away** = by a great deal
বহুতকৈ, ভালেশ্বিনি। **By far** = in a great
degree অনেক পৰিমাণে, ভালেশ্বিনি। **In so far**
as = যিমানদূৰ, এই পৰিমিত যি। **Far from it** =
কেতিয়াও নহয়। **Far East** = Eastern Asia
(China, Japan etc.) **Far West** = the
countries of North America on the side
of Pacific ocean উত্তৰ আমেৰিকাৰ সাগৰ
কাষৰ দেশ।

Farce (ফাৰ্চ) *n.* a ludicrous play চং, ধেমেলীয়া
নাট, প্রহসন। **Farceur** *n.* a joker চং, বহুহা।

Farcical *adj.* ridiculous হাঁহি উঠা, হাস্যজনক,
বহুহালি।

Farcing (ফাচিং) *n.* stuffing কিবা বস্তু ভৰাই কলুৱা
বা ওফোলোৱা কাম, ঠিহনি।

Farcy (ফাৰ্চি) *n.* a disease of the horse হোঁৱাৰ
ৰোমাৰ।

Fare (ফেয়াৰ্) *v. i.* to get on, to be in any
state ভাল বা বেয়া হ, চল, কৃতকাৰ্য্য হ; to feed
খুৱা। **Fare** *n.* the price of passage নাও, জাহাজ
বা গাড়ীৰ ভাড়া; food খাদ্য।

Farewell (ফে'য়াৰ-ওৱেল) *n.* a wish for safety
মঙ্গল কামনা; act of taking leave বিদায় লওন।
—*adj.* parting বিদায় দি পঠোৱা বিষয়ক।

Farina (ফেৰিণা) *n.* pollen of flowers ফুলৰ
কেশবৰ ধূলি, পৰাগ; ground corn পিঠাগুড়ি।

Farinaceous (ফেৰিণেশ্বিয়াচ) *adj.* mealy পিঠা-
গুড়ীয়া, পৰাগযুক্ত।

Farm (ফাৰ্ম) *n.* a land rented for cultiva-
tion চুকণীয়া মাটি, খন্দুৱা লোৱা মাটি; land
for cultivation with necessary buildings
পাম খেতি। —*v. t.* to let out as lands খন্দুৱা
লগা; to cultivate land খেতি কৰ। **Poultry**
farm = চৰাই পোহা কাৰবাৰ। **Cattle-farm** =
গৰু ম'হ পুঠি কাৰবাৰ কৰা ঠাই, ম'হ-গৰুৰ
খুটি।

Farmer (ফাৰ্মাৰ) *n.* one who cultivates land
কৃষক, খেতিয়ক, খন্দুৱা খোৱা মানুহ।

Farm-house *n.* a house attached to a farm

পাম, পমুৱা ঘৰ, পথকৰা ঘৰ। **Farm yard** *n.* পমুৱা ঘৰৰ চোতাল।

Farrago (ফেৰ-বে-গ') *n.* a confused mass খেলিমেলিকৈ জাপিখোৱা বস্তু।

Farrier (ফেৰিয়াৰ) *n.* one who treats the diseases of horse, a smith that shoes horses অস্থচিকিৎসক, ঘোঁৰাৰ ভিত্তি নাল লগোৱা লোক।

Farriery (ফেৰিয়েৰী) *n.* the art of curing diseases of horse অস্থচিকিৎসা।

Farrow (ফেৰ-অ') *n.* a litter of pigs গাহৰি পোৱালি বাহ। —*v. i.* or *v. t.* to bring forth pigs গাহৰি পোৱালি জগা। **Farrow-cow** = দুৰেচী বা তেৰেচী গাহী।

Fart (ফাৰ্ট) *v. i.* to break wind পাদ, বায়ু কৰ। —*n.* পাদ।

Farther (ফাৰ্ভাৰ) *adj.* (*comp.* of *Far*) more distant বহু দূৰ, আক দূৰ। —*adv.* beyond, remotely আন্তৰলৈ; নিলগলৈ; বেচি দূৰলৈ, বেচিকৈ; moreover আক।

Farthest *adj.* (*Supr.* of *Far*), দূৰতকৈও দূৰ, নিচেই আন্তৰ, নিচেই মূৰ।

Farthing (ফাৰ্ডিং) *n.* the fourth of a penny, anything trifling একপেনীৰ চাৰি ভাগৰ এভাগ (বিলাতী ভাষাৰ পইচাৰ চতুৰ্থাংশ = আমাৰ দেশৰ এপইচা); কোনো সামান্য বস্তু।

Fasces (ফেচিছ) *n.* বিচাৰকৰ আগলৈ নিয়া কুঠাৰ-খৰিৰ আঁটি; ক্ষমতাৰ চিন।

Fascinate (ফেচিনেট্) *v. t.* to charm, to enchant, to captivate মোহিত কৰ, মন্ত্ৰেৰে বশ কৰ, ভোল নিয়া। **Fascinating** *adj.* charming মোহলগা, মনমোহা।

Fascination (ফেচিনেশ্ব'ন) *n.* the act of charming, an attractive power মোহ, মোহিনী লক্তি, বশীকৰণ।

Fascist (ফেছিষ্ট) *n.* a political party in Italy opposing Socialism and Communism কুসম্প্ৰসিদ্ধ সকলো প্ৰজাৰ মাজত সমানে ভগাইটো কৰি একেলগে উপাৰ্জন কৰা ৰাজকীয় ব্যৱস্থা-বিৰোধী সম্প্ৰদায়; ইটালিৰ এটা ৰাজকীয় দল।

Fashion (ফেশ্ব'ন) *n.* the cut of a thing, form, pattern গঠন, গঢ় আকৃতি, আৰ্হি, ভাগ; mode

of dress ধুন, প্ৰচলিত বীতি; a prevailing custom দস্তৰ; appearance গঢ়, আকৃতি। —*v. t.* to form, to mould কোনো আহিমতে সাজ, গঢ়, মিলহোৱাকৈ কৰ।

Fashionable (ফেশ্বনেবল) *adj.* according to the prevailing manner দস্তৰমত, প্ৰচলিত নিয়ম অনুযায়ী; observant of fashion in dress or living শিদ্ধাউৰাত পৰিগাটি, ভদ্ৰ। **After or in a fashion** = একৰকম, কিছু পৰিমাণে। **In the fashion** = প্ৰচলিত ধুনমতে।

Fast (ফাষ্ট) *adj.* firm, fixed আটিল, টান, কটকটীয়া, দৃঢ়; sound (as of sleep) শোৰোৰ (টোপনি)। —*adv.* firmly টানকৈ, আটিলকৈ; quickly বেগাই, বেগাবেগিকৈ; close চাপখুৱাই। **Fast by** = close to ওচৰত, লগালগিকৈ। **Play fast and loose** = to say one thing and do the contrary এবাধৰা কৰি কৰ, মুখেৰে এটা কৈ কাৰ্ণাত আইন এটা কৰ; টিলা সোলাকা কৰ। **Hard and fast** = টান, কটকটীয়া।

Fast (ফাষ্ট) *adj.* quick, rapid ক্ৰতগামী, বেগী। —*adv.* swiftly বেগাই, অৰকৈ।

Fast (ফাষ্ট) *n.* abstinence from food ব্ৰত, উপবাস, অনশন। —*v. i.* to abstain from food ব্ৰত কৰ, উপবাস কৰ, নিৰাহৰে থাক, লখোণ দে। **Fasting** *n.* লখোণ, অনাহাৰ।

Fast-day *n.* a day of religious fasting উপবাসৰ দিন, ব্ৰত।

Fasten (ফাচ'ন) *v. t.* to make firm, to attach firmly বাহ, আটখুৱাই লগা, জোৰা লগা। —*v. i.* আটখা।

Fastening (ফাচ'নিং) *n.* that which fastens বাহ, বন্ধা যন্ত্ৰ, খামোচা, শলগা।

Fasti *n.* লক তাৰিখ থকা ঘটনা পঞ্জী।

Fastidious (ফেস্তিদিয়াচ) *adj.* over-nice difficult to please ধুন নহা, চিকাচন্দা, জুতি বিচৰা, অসন্তোষীয়া। **Fastidiousness** *n.* চিকাচন্দা, ধুনপেচ।

Fastness (ফাষ্টনেচ) *n.* fixedness, a fortress দৃঢ়তা, দুৰ্গ, গড়।

Fat (ফেট্) *adj.* plump, fleshy ফুলতৰ, মোটা, গাভৰু, পুট; নোশোকা, নিটোপল; fruitful ফলপ্ৰসূ। —*n.* an oily substance of animal

bodies জন্তৰ গাৰ তেল; the best part of anything কোনো বস্তুৰ ভাল ভাগ। —*v. t. or v. i.* to make or grow fat নিটোপল কৰ, মোটা হ। **The fat is in the fire**—বেবেৰিবাং হ, বেমেলা হ। **Fat witted**—dull ভেৰা।

Fatalism (ফে'টেলিজ'ম্) *n.* the doctrine that all events are subject to fate অদৃষ্টবাদ, ভাগ্য বিশ্বাস। **Fatalist** *n.* one who believes in fate অদৃষ্টবাদী, ভাগ্য বিশ্বাসী।

Fatal (ফে'টেল্) *adj.* mortal, calamitous মাৰাত্মক, প্ৰাণনাশক, সাংঘাতিক; belonging to or ordained by fate কপাল গুণীয়া, অদৃষ্টে কৰা।

Fatality (ফে'টেলিটী) *n.* the state of being fatal দৈবনিবদ্ধ, অদৃষ্ট; mortality মৃত্যু; a fatal occurrence মাৰাত্মক ঘটনা।

Fatalize *v.* অদৃষ্টে ধিওৱা।

Fatally (ফে'টেলী) *adj.* mortally সাংঘাতিক-কপে, মাৰাত্মককপে।

Fate (ফে'ট্) *n.* inevitable destiny অদৃষ্ট, কপাল, প্ৰাক্তন, ভাগ্য; ill-fortune দুৰ্ভাগ্য; doom মৃত্যু, মৰণ, সংহাৰ। **The fates**—(*pl.*) the three goddesses of fate who determined the birth, life and death of men সৃষ্টি, প্ৰতিষ্ঠা আৰু সংহাৰকাৰিণী তিনি জনা দেৱী; also called the **Fatal sisters**. **Seal one's fate** to decide one's fate ভাগ্যত লিখি পঠা। **As fate would have it**—ভাগ্যে যি কৰে, কপালত যেনে লেখা আছে।

Fated (ফে'টেড্) *adj.* doomed কপালগুণীয়া, কপালবন্ধীয়া।

Father (ফা'ডাৰ) *n.* a male parent পিতা, বাপেক; an ancestor পূৰ্বপুৰুষ; a title of respect সম্মান সূচক পদবী। —*v. t.* to adopt পুত্ৰকৰণ গ্ৰহণ কৰ। **Holy Father** the Pope খ্ৰীষ্টিয় ধৰ্ম্মাধিকাৰ পোপ; পালক পিতা।

Fatherhood (ফা'ডাৰ'হুড্) *n.* the state of being a father পিতৃপদ, পিতৃত্ব। **Father-in-law** *n.* the father of one's husband or wife শহুৰ, শৈশীয়েক বা গৰিয়েকৰ বাপেক।

Fatherliness (ফা'ডাৰ'লিনেচ্) *n.* tenderness of a father পিতৃস্নেহ। **Fatherly** *adj.* like

a father, paternal পিতৃত্বল্য, পিতৃবৎ, বাপেকৰ দৰে।

Fathom (ফেডম্) *n.* a nautical measure equal to six feet ৬ ফুট দ। —*v. t.* to try the depth of যিমান দ তাক জোখ; to comprehend পৰিমাণ কৰ, দৰ জোখ ল। **Fathomless** *adj.* bottomless অন্তলম্পৰ্শ, অগাধ, আত্মহীন। **Fathom-line** *n.* জাহাজৰ পানী জোখা জৰী আৰু তাৰ যুৱত বন্ধা সীহ।

Fatigue (ফে'টিগ্) *n.* weariness from labour, toil ভাগৰ, হাবাথুৰি, পৰিশ্ৰম। —*v. t.* to exhaust one's strength, to tire ক্লান্ত কৰ, ভাগৰ লগা, হাৰাশান্তি কৰ, হাবাথুৰি যুৱা। **Fatiguingly** *adv.*

Fatling (ফেটলিং) *n.* an animal fattened for slaughter খাৰৰ নিমিত্তে নোদৌকা বা পুখু কৰা জন্তু। **Fatness** *n.* fleshiness স্থূলতা, মটহাল অৱস্থা; (of the soil) সাৰ।

Fatten (ফেটেন্) *v. t.* to make fat নিটোপল কৰ, ফুটু পুখু কৰ; to make fertile (as soil) সাৰ দে, সাৰুৱা কৰ।

Fatty (ফেটি) *adj.* containing fat ভেৰেহা, তেলাল।

Fatuity (ফেটুইট্) *n.* weakness of mind, imbecility মূৰ্খতা, মানসিক দুৰ্বলতা। **Fatuous** *adj.* foolish, silly নিৰ্কোষ, ভেৰা।

Fauces (ফে'চেজ্) *n.* (*pl.*) the upper part of the throat from the root of the tongue টেটু, নলী।

Faucet (ফেটেট্) *n.* a pipe for drawing liquor from a barrel পিপাৰ নলী; tap for barrel পিপাৰ পৰা পানী উলিওৱা মুখ, নল।

Fault (ফল্ট্) *n.* a failing, a defect, a slight offence দোষ, দোষ, আসৌৱাহ, অপৰাধ, জগৰ।

Faultiness *n.* দোষ। **At fault** open to blame দোষাৰ, জগৰীয়া। **Faultless** *adj.* free from fault নিৰ্দোষী, নিৰ্ভুল, নিছিন্ন। **Fault-finding**—ছিদ্ৰাধৈৰী, আসৌৱাহ ধৰা, দোষ বিচৰা।

Faulty (ফলটি) *adj.* defective, imperfect দোষ-যুক্ত, নিৰ্দোষ, অসম্পূৰ্ণ, ভুল, ঘূণ বা আঁৰ থকা।

Faun (ফন্) *n.* a Roman deity ৰোম দেশৰ এজন দেৱতাৰ নাম।

Fauna (ফনে) *n.* the entire group of animals belonging to a particular country or a period কোনো প্রদেশ বা কোনো এক যুগৰ জন্তু-বিলক। (*pl.*) **Faunae, Faunas.**

Faux pas (ফৌ-পা) a false step ভুল পদক্ষেপ।

Favour (ফে'ভৰ) *n.* a kind deed, good will অনুগ্রহ, দয়া, সহায়; indulgence অশ্রয়, লায়; a knot of ribbons worn at a wedding বিয়াত পিন্ধা কাপোৰৰ ফিটাৰ ফুল; a letter চিঠি। — *v. t.* to regard with good will অনুগ্রহ কৰ, দয়া কৰ; to be on the side of সপক্ষ হ। **Ill favoured or well favoured** = কুপৰ বা সুন্দৰ। **Find favour in one's eyes** = to be kindly treated মৰমৰ পাত্ৰ হ। **In favour of** = সপক্ষে, হকে। **By or with the favour of** = অনুগ্রহত। **The favour of an early reply is requested** = সোনকালে উত্তৰ দি বাখিত কৰিবলৈ খাটিলো। **To curry favour of** = খাটনি লগা।

Favourable (ফেভাৰেবল) *adj.* friendly সদয়, তুষ্ট; advantageous, conducive to প্রসন্ন, প্রশস্ত, সুবিধাজনক। **Favourably** *adv.* সপক্ষে, দয়ান্বিত হৈ।

Favourite (ফে'ভৰিট) *n.* one unduly loved চেনেহৰ, প্ৰিয়পাত্ৰ। — *adj.* esteemed মমতা, লাগতিয়াল, প্ৰিয়, খাটনিয়াৰ।

Favouritism (ফে'ভৰিটিজম) *n.* the practice of showing undue favour পক্ষপাত।

Fawn (ফন্) *n.* a young deer যুগ শাবক, হৰিণা-পল্লৰ পোৱালি। — *adj.* of a colour of a fawn যুগা বৰণৰ, পল্লবৰণীয়া।

Fawn (ফন্) *v. i.* (with upon) to flatter in a servile way নিচেই নীচ হৈ উপাসা কৰ বা খাটনি লগা। **Fawning** *n.* a mean flattery চাটুজি, কাঁঠবাঠক কৰা উপাসা। **Fawningly** *adv.* with servile adulation স্তুতিনতি কৰি।

Fay (ফে') *n.* a fairly অপেশ্বৰী। — *v. i.* or *v. t.* to unite closely আঁট খা, আঁট খুৱা।

Faith (ফে-এল্টি) or (ফিল্টি) *n.* the oath of fidelity to a lord, loyalty ভক্তি, বশুতা, অধীনতা, অধীন হৈ থাকিবৰ নিমিত্তে কৰা প্রতিজ্ঞা।

Fear (ফিয়েৰ) *n.* an emotion excited by danger, apprehension of danger ভয়, শঙ্কা, আশঙ্কা।

— *v. t.* to apprehend evil ভয় কৰ, ভোঁচ কৰ, আশঙ্কা কৰ। — *v. i.* to be afraid of ভয় লাগ, আশঙ্কা হ। **Fearful** (ফিয়েৰফুল) *adj.* timorous ভয়াতুৰ; terrible ভয়ানক, ভয়জনক। **Fearfulness** *n.* state of being fearful ভয়জনক অৱস্থা, ভয়াতুৰ অৱস্থা।

Fearfully *adv.* with fear ভয়েৰে, ভয়জনকৰূপে।

Fearless (ফিয়েৰ-লেচ্) *adj.* without fear, brave নির্ভয়, সাহসীত, ভাৱীয়া। **Fearlessness** *n.* courage সাহস, নির্ভয়তা। **Fearlessly** *adv.* courageously নির্ভয়কৰূপে, সাহসেৰে।

Fearsome *adj.* frightful ভয়জনক, ভয়লগা।

Feasible (ফিছিবল্) *adj.* practicable সম্ভবপৰ, সুসাধ্য, সহজ। **Feasibleness, Feasibility** *n.* practicability সাধ্য, সম্ভৱনীয়তা।

Feast (ফীষ্ট) *n.* a rich and abundant repast ভোজ; a joyous day, a festival মহোৎসব, বিহু, পৰ্ব। — *v. t.* or *v. i.* to eat or to entertain sumptuously ভোজ খা বা খুৱা; to receive intense delight তৃপ্তি জন্মা। **Feastful** *adj.* joyful, festive আনন্দজনক, উৎসৱপূৰ্ণ।

Feat (ফীট) *n.* a courageous deed সাহসৰ কাম, দুৰূহ কাম, অসাধাৰণ কাম। **Feateous** *adj.* dexterous পাঁকত, নিপুণ।

Feather (ফি'ভাৰ্) *n.* a plume চৰাইৰ পাখি; a feather like ornament পাখিৰ দৰে শোভাকাৰ ভৰা; anything light or trifling পাতল; লম্বু অকামিলা বস্তু। — *v. t.* to adorn with feathers পাখি লগাই সুশোভিত কৰ। **Birds of a same feather** = বাকোনো একেজাতীয় লোক।

Feathered *adj.* fitted with feathers পাখি লগা; swift বেগী।

Feathery (ফি-ডাৰী) *adj.* covered with or resembling feathers পাখি থকা, পাখি লগোৱা বা পাখিৰ নিচিনা। **Feather an oar** = পানীত বঠা একটীয়াকৈ ধৰ। **Feather one's nest** = to enrich one's self by the management of properties kept in trust আনৰ সম্পত্তিৰ পৰা নিজে চহকীহ। **A feather in one's cap** = কোনো বিশেষ সম্মানৰ চিন। **Be in high feather** = to be highly elated উল্লাসিত হ। **Show the white feather** = to show cowardice ভীকতা প্ৰকাশ

কৰ, ভয়ত কঁচ খা। **Feather brain** = a frivolous person চকল বুদ্ধিৰ মানুহ, নিৰ্কোষ।

Feature (ফিচাৰ) *n.* form of the face মুখৰ আকৃতি, ৰূপ, গড় (*pl.*) the countenance আকাৰ-প্ৰকাৰ, ভাৰভঙ্গি।

Febrifuge (ফেব্ৰিফিউজ্) *n.* a medicine for removing fever জ্বৰ শুছোৱা দৰৱ; জ্বৰ নাশক।

Febrile (ফেব্ৰাইল) *adj.* pertaining to fever জ্বৰসম্বন্ধীয়, জ্বৰ ভাৱৰ।

February *n.* the second month of the English year ইংৰাজী চনৰ দ্বিতীয় মাহ।

Faces see **Faeces**.

Feeble (ফেব্লেচ) *adj.* spiritless নিশ্বেজ, শোৰ্ণ্যহীন; helpless অসহায়; futile ব্যৰ্থকাম।

Feculent (ফে'কিউলেণ্ট্) *adj.* muddy, foul বোলা, নলম্বুজ। **Feculence** *n.*

Fecund (ফে'কণ্ড) *adj.* fruitful, prolific বলবান, ফলৱতী, সাকৰা।

Fecundate (ফে'কণ্ডেট্) *v. t.* to make fruitful, to impregnate সাকৰা কৰ, উৰ্বৰা কৰ, সগৰ্ভা কৰ। **Fecundity** *n.* prolificness সৰহকৈ উপাদান কৰা শক্তি, প্ৰবল জনন শক্তি।

Fecundation *n.* act of impregnating গৰ্ভধাৰণ কৰণ, ফলৱতী কৰণ।

Fed *pa. t.* of **Feed**.

Federal (ফে'ডাৰেল্) *adj.* pertaining to treaty or contract সন্ধি বিষয়ক, সন্ধিবদ্ধ শব্দৰ মিত্ৰতা থকা। —**Government** = সন্ধিবদ্ধ ৰাজ্য, সংযুক্ত শাসনতন্ত্ৰ। —**court** ন্যায়ালয়।

Federate (ফেডাৰেট্) *adj.* united by league সন্ধিবদ্ধ।

Federation (ফে'ডাৰেছন্) *n.* act of uniting in a league সন্ধিবদ্ধ দ্বাৰা আবদ্ধ কৰণ, সংযুক্ত ৰাজ্য।

Fee (ফি) *n.* price paid for services as to lawyer ডাক্তৰ বা উকীলৰ ফিচ; wages বানচ, মেহনতি, দেয়; a grant of land পাইকান মাটি; the sum realised for any special privilege মাচুল। **Fee-simple** = having the right of absolute possession and ownership of land বৈজ্ঞানীক অধিকাৰ; ভাগবতৰা হব নোৱাৰা একাধিপত্য দখলৰ।

Feeble (ফিব্ল্) *adj.* weak, infirm দুৰ্বল

নিশকৰীয়া ক্ষীণ; faint, dull চিমিক-চামাক' চিমা-গোমাঠা। **Feebly** *adv.* faintly, weakly দুৰ্বলকপে, চিমা-চিমায়ে।

Feed (ফিড্) *v. t.* to nourish, to give food to পোহপাল দে, খুৱা, প্ৰতিপালন কৰ। —*v. i.* to take food আহাৰ কৰ, (*pa. t.* and *pa. p.* **Fed**). —*n.* food, pasture দানা, ঘাঁহ-পানী। **Feed-pump** = ইঞ্জিনত পানী দিয়া কল।

Feeding *n.* act of eating pasture খুওৱা কাম, ঘাঁহ। **Feeding-bottle** = চুদানী।

Feeder (ফিডাৰ) *n.* he who or that which feeds যি আহাৰ খুৱাই বা আহাৰ দিয়ে; a tributary stream কোন সৰু যোগনীয়া নৈ। **Feeder Steamers** = সৰু নৈত চলাচল কৰা জাহাজ।

Feel (ফিল্) *v. t.* or *v. i.* (*pa. t.* and *pa. p.* **Felt**; *pr. p.* **Feeling**) to perceive by the touch অনুভব কৰ, হাত. বুজাই চা; to be conscious of গম প, জ্ঞাত হ; to handle ছো। **To feel hot** = জ্বহ লাগ, গৰম লাগ। **How do you feel** = কেনে পাইছা, কেনে লাগিছে?

Feeler (ফিলাৰ) *n.* a cautious remark to sound the opinions of others আনৰ ভাব বুজিবলৈ প্ৰকাশ কৰা মন্তব্য, মন বুজা কথা।

Feeler (*pl.*) *n.* joined fibres in the heads of insects কীট পতঙ্গৰ মূৰত থকা শুং।

Feeling (ফীলিং) *n.* the sense of touch স্পৰ্শেন্দ্ৰিয়, অনুভব শক্তি, সাৰ; consciousness of pleasure or pain সুখ দুখ অনুভব; sensibility emotion মনৰ ভাব; tenderness দয়া। (*pl.*) the affections or passions দয়া-মায়া; য়েহ, মনোবৃত্তি। —*adj.* expressive of great tenderness দয়া প্ৰকাশক, ভাবযুক্ত।

Feeless *adj.* দুৰ্বল, অসাৰ, মিছা, অযোগ্য।

Fee-simple see under **Fee**.

Feet (ফীট্) *pl.* of **Foot**.

Feign (ফে'ন) *v. t.* to pretend, to simulate ভাও কোৰ, ফাঁকতি কৰ। **Feigned** *adj.* pretended মিছা, কৃত্ৰিম।

Feignedly (ফে'-নেদ্লি) *adv.* with dissimulation ফাঁকিকৈ, ভাও জুৰি।

Feint (ফে'ন্ট) *n.* a false show, a pretence ছলনা ফাঁকি, ফাঁকতি।

Felicitate (ফেলিচিটেট্) *v. t.* to express pleasure to, to congratulate সন্তোষ প্রকাশ কৰ, অভ্যর্থনা জনা, অভিনন্দন দে, মন ভাল লগা।

Felicitation (ফেলিচিটেশন্) *n.* the act of congratulating সন্তোষ প্রকাশ কৰণ, মঙ্গল কামনা। **Felicitous** (ফেলিচিটিচ') *adj.* happy, delightful সুখী, সন্তোষজনক; appropriate যথাযোগ্য। **Felicity** (ফি-লিচি-ইটি) *n.* happiness, delight সুখ, সন্তোষ, কুশল, আনন্দ।

Feline (ফে-লাইন্) *adj.* pertaining to cats, like a cat মেকুৰী জাতীয়, মেকুৰীৰ নিচিনা।

Fell (ফে'ল) *pa. t.* of Fall

Fell (ফে'ল) *v. t.* to cause to fall, to cut down কাটি মাটিত পেলা, ছেদন কৰ, কাট। **Feller** *n.* one who cuts wood কাঠকটীয়া।

Fell *adj.* cruel, fierce নিষ্ঠুৰ, শাপিল, দুষ্ট।

Fellmonger (ফে'ল-মঙ্গাৰ) *n.* a dealer in skins জন্তৰ ছাল বেচা বেপাৰী।

Felloe see Feily

Fellow (ফে'ল-ও) *n.* an associate, a companion সঙ্গী, লগবীয়া; a member of a university বিশ্ব-বিদ্যালয় সভাৰ সমজুতা; an individual মানুহটো, জন, ব্যক্তি। **Fellow-citizen** *n.* one belonging to the same city একে নগৰৰ মানুহ, লগবীয়া নগৰবাসী। **Fellow-creature** *n.* one of the same race একে খেলৰ মানুহ, স্বজাতীয় লোক। **Fellow-feeling** *n.* sympathy পৰস্পৰ সহানুভূতি, বন্ধু ভাব। **Fellowship** (ফে'ল-শ্বিপ') *n.* friendly intercourse সংসৰ্গ, মিল, বন্ধুভাব, লগ সঙ্গ; an endowment in a college ফে'ল'ৰ বৃত্তি।

Felly (ফে'লি) or **Felloe** (ফেল') *n.* one of the curved pieces of a wheel চকবীৰ জোঁৱাৰ এডোখৰ, গাড়ী চকাৰ পিঠীয়া।

Felo de se (ফি-লোদেচী) *n.* self-murderer আত্ম-হত্যাকাৰী; self murder আত্মহত্যা।

Felon (ফে'লন) *n.* one guilty of felony, a wicked person মহাপাতকী, কইদী, থোৰ অপাৰী, দুৰাচাৰী। **Felonious** (ফে'লনিচ') *adj.* wicked দুৰাচাৰ, পাপীষ্ঠ, অযাচিত, দুষ্ট।

Felony (ফে'লনি) *n.* a grave crime punishable with death গুৰুতৰ অপৰাধ, মহাপাপ।

Felt (ফে'ল্ট) *pa. t.* and *pa. p.* of Feel.

Felt (ফে'ল্ট) *n.* a woollen fabric formed without weaving জমাট উলৰ কাপোৰ।

Female (ফি-মেল) *adj.* the sex that bears young মাইকী। —*n.* a woman ডিকতা মানুহ।

Femerell (ফিমেৰেল) *n.* an opening on the roof of a kitchen to escape smoke পাকঘৰৰ ওপৰেদি ধোৱা ঘোৱা বাট; a louver.

Feminine (ফে'মি-নি) *adj.* pertaining to woman স্ত্রী সম্বন্ধীয়; tender কোমল, মৃদু; womanly মাইকী মানুহৰ দৰে।

Femoral (ফি-মৰেল) *adj.* belonging to the thigh উৰু সম্বন্ধীয়। (also Femural)

Fen (ফে'ন) *n.* a marshy land, a morass জলাধ, দ-পাখৰ। —*adj.* Fenny.

Fence (ফে'ক্) *n.* a hedge or wall for protecting land বেৰা, টাটী-চকোৱা; a receiver of stolen goods গভাইত, চোৰামাল বাৰোঁতা। —*v. t.* to enclose with a fence বেৰা' দে, বেৰ বা ঘেৰ। —*v. i.* to practise fencing তৰোৱাল খেলাত আয়বন্ধা কৰিবলৈ অভ্যাস কৰ।

Fencing (ফেঞ্চিং) *n.* the act of erecting a fence বেৰা দিহা কাম, ঘেৰণ, আঁৰ-বেৰ; the art of defence with a sword তৰোৱাল খেলত গা বন্ধা কৰিবলৈ কৰা কৌশল। **To sit on the fence** = দোঁধোৰমোৰত পৰ। **Sunk fence** = a ditch খাল, খাৱৈ।

Fend (ফে'ণ্ড) *v. t.* to defend, to ward off নিবাৰণ কৰ, আঁতৰ কৰ। —*v. i.* to offer resistance বাধা জন্ম।

Fender *n.* a metal guard before a fire জুহালৰ কাষত দিয়া কোনো ধাতুৰ ঘেৰ। **Fender board** = গাড়ীৰ চকবীৰ ওপৰত লগোৱা ছিটিকনি বাৰোঁতা আবৰণ।

Fenian (ফিনিয়েন) *n.* ইংৰাজী বিদ্বেষী এদল আয়াৰ-লেণ্ডৰ মানুহ।

Feoff (ফেফ্) *n.* a fief পাইকান মাটি। —*v. t.* to grant possession of land on condition of military service যুদ্ধত সহায় কৰিবৰ কাৰণে

ভূমি দান কৰ, পাইকান মাটি দে। **Feoffment** *n.* the grant of fief জায়গীৰ বৃত্তি, ভূস্বত্ব দান।

Ferine (ফেৰিং) *adj.* pertaining to or like a wild beast বনৰীয়া জন্তু বিষয়ক, বনৰীয়া জন্তুৰ দৰে; savage অসুৰিক।

Ferae nature *n.* wild animals বনৰীয়া জন্তু।

Feral (ফেবেল) *adj.* deadly মৰাণ্যক; funeral অন্ত্যেষ্টিক্ৰিয়া-সংক্রান্ত।

Feretary (ফেৰেটৰী) *n.* a shrine for relics carried in processions শোভাযাত্ৰা কৰি দেহাৱশেষ প্ৰভৃতি কঢ়িয়াই নিবৰ কাৰণে সজা মন্দিৰ, তাজিয়া।

Ferment (ফাৰ্মেণ্ট) *n.* any substance that excites fermentation পক উঠোৱা বস্তু (যেনে মদ কৰা বাখৰ), agitation, tumult গোলমাল, কাজিয়া, হলহুল। —*v. t.* to cause fermentation তাতদি ফুলা বা ওফন্দা, গাপ লাগ। —*v. i.* to rise and swell by the action of fermentation তাপ লাগি ফুলি বা ওফন্দি উঠ, ফিকি উঠ, ফেন উঠ, গাপ লগা। to be excited খঙত ফিকি উঠ, উত্তেজিত হ। **Fermented liquor** = পগোৱা মদ। **Fermented** *p. adj.* পক ধৰা, গাপ্দি পগোৱা।

Fermentation (ফাৰমেন্টেছন) *n.* the act or process of fermenting মদ তৈয়াৰ কৰা বা পক ধৰোৱা কাৰ্য্য; mental excitement মানসিক উত্তেজনা, মনৰ উত্তেজনা।

Fern (ফাৰ্ণ) a kind of flowerless plant ঢেকীয় বিহলঙ্গনি আদি বন।

Ferocious (ফি-ৰ'শাচ্) *adj.* savage, fierce হিংস্ৰ, নিষ্ঠুৰ, ভয়ানক, তৰঙ্গনি (যেনে বাঘ)।

Ferocity (ফি-ৰ'চিটি) *n.* fierceness, cruelty of disposition স্বাভাৱিক নিষ্ঠুৰতা, হিংস্ৰ স্বভাব, বনৰীয়া জ'ক। **Ferociousness** *n.* বনৰীয়া জ'ক।

Ferrous (ফে'ৰিছাচ্) *adj.* made of or pertaining to iron লোৰ বা লো সম্বন্ধীয়, লোহ নিৰ্মিত।

Ferret (ফে'ৰেৎ) *v. t.* to drive out of a hiding place লুকুৱা ঠাইৰ পৰা খেদি উলিয়া; to search out. বিচাৰি উলিয়া। —*n.* a variety of the pole cat এবিধ নেউল জাতীয় জন্তু।

Ferrule (ফে'বিল্) *n.* a metal cap on a staff etc. লাথুটিৰ বা আন কোনো নালাৰ মূৰত ধুওৱা ধাতুৰ গুল, মেৰ, ষেটু বা ৰেৰি। also Ferre.

Ferry (ফে'ৰি) *n.* a place for crossing a river or lake পাৰ ঘাট; a ferry boat পাৰ নাও।

Ferryman *n.* one who keeps a ferry পাবোৱাই, ঘাটে। —*v. t.* to convey over a water by boat পাৰ কৰ। **Ferry-toll** = পাৰণি, ঘাট মাচুল।

Fertile (ফাৰ্টিলাইল) *adj.* able to produce abundantly, fruitful সাকৰা, উৰ্বৰা, শস্যবলী।

Fertilise (ফাৰ্টিলাইজ্) *v. t.* to make fertile or fruitful সাকৰা কৰ, উৰ্বৰা কৰ। **Fertiliser** *n.* one who or that which fertilises সাৰ দিওতা, সাকৰা কৰা বস্তু।

Fertility (ফাৰ্টিলিটি) *n.* fruitfulness, richness সাৰ, উৰ্বৰা শক্তি, বহু শস্য উৎপাদন শক্তি।

Ferule (ফে'কল) *n.* a rod or cane used for punishing children at school ল'ৰা কোবোৱা বেত বা এছাৰি।

Fervency (ফাৰ্ভেঞ্চি) *n.* eagerness, zeal ব্যগ্ৰতা, উত্তেজনা; warmth of devotion আন্তিক, বাপ।

Fervent (ফাৰ্ভেণ্ট) *adj.* ardent, warm in feeling ব্যগ্ৰ, উগ্ৰমী, উৎসাহপূৰ্ণ। **Fervently** *adv.* ardently ভক্তিভাবে, ব্যগ্ৰক্ৰমে।

Fervescence (ফাৰ্ভ-ভি-চেণ্ট) *adj.* growing hot জ্বলনশীল, তপত।

Fervid (ফাৰ্ভ-ভিদ্) *adj.* very hot বৰ তপত, উত্তলা, চেংচেঙ্গীয়া; having burning desire, zealous ব্যগ্ৰ, উগ্ৰ, তীব্ৰ, হৈপেহুৱা, উত্তেজী।

Fervidity *n.* burning desire উত্তেজনা, হৈপাহ, ব্যগ্ৰতা।

Fervour (ফাৰ্ভ-ভৰ) *n.* heat of mind, zeal হৃদয়মণি, উত্তেজনা, ব্যগ্ৰতা, উগ্ৰম, আগ্ৰহ।

Festal (ফে'ষ্টেল) *adj.* pertaining to a holiday, joyous উৎসৱ সম্বন্ধীয়, পৰ্বৰ বিষয়ক, আনন্দজনক।

Fester (ফে'ষ্টাৰ) *v. i.* to become corrupt or malignant সাংঘাতিক হ; to suppurate, to ulcerate গেলেপা লাগ, গেলে, ঘা উল, পক ধৰ।

—*v. t.* to cause to rankle যা উরলা । —*n.* a suppurated wound গেলা যা । ডেক-ডেকিয়া যা ।

Festive (ফেস্টিভ) *adj.* joyous, mirthful উৎসব বিষয়ক, আনন্দজনক ।

Festival (ফেস্টিভেল) *n.* a joyful celebration উৎসব, পৰ্ব্ব, বিহু, বর আনন্দ দিন ।

Festivity (ফেস্টিভিটি) *n.* joyfulness, social mirth উৎসব-আনন্দ, বং-খেমালি, উলহ-মালহ ।

Festoon (ফেস্টুন) *n.* a garland suspended between two points ওলোমাই দিয়া মালা, পুষ্পমালা । —*v. t.* to adorn with festoons মালা আঁৰি সাজ কৰ ।

Fetch (ফেচ্) *v. t.* to go and bring গৈ আন ; to obtain শা ; to cause to yield উৎপন্ন কৰ । —*n.* a stratagem কৌশল, ফিকিৰ ।

Fetch and carry—আনব সলনি সামান্য কাম কৰ ।

Fetch to—to revive as from a swoon জ্ঞান পাব । **Fetch up**—to recover গা টঙ্গা, থমকা মাৰ ।

Fate (ফেট্) *n.* a festival উৎসব, পৰ্ব্ব ।

Fetich, Fetish (ফেটিচ্) *n.* any object of worship supposed to have been inhabited by a spirit বিগ্রহ, কবচ, দেও থকা বুলি বিশ্বাস কৰা কোনো বস্তু ।

Fetichism, Fetishism (ফেটিচিজম্) *n.* a belief in charms বিগ্রহ মূৰ্ত্তি পূজা, গছ শিল ইত্যাদি পূজা কৰা ধৰ্ম্ম ।

Fetid (ফিটিড) *adj.* stinking গেলা গোন্ধ থকা, দুগন্ধ ।

Fetlock (ফেটলক্) *n.* a tuft of hair that grows above a horse's hoof ঘোঁৰাৰ ডৰিৰ খুৰাৰ ওপৰৰ নোম, ঘোঁৰাৰ খুৰাৰ ওপৰ ভাগ ।

Fetters (ফেট্চাৰ্) *n.* a chain for the feet, anything that restrains জিঁজিৰি, শিকলি, প্রতিবন্ধক । **Fetter** *v. t.* to restrain জিঁজিৰি লগা, আবদ্ধ কৰ, বাধা ।

Fetus (ফিটচ্) *n.* the young of animals in the womb গৰ্ভস্থ সন্তান, গৰ্ভ । (also **Fœtus**).

Feticide or Feticide *n.* destruction of the fetus ক্ৰনহত্যা, গৰ্ভ নষ্ট ।

Feud (ফিউড্) *n.* a quarrel, a bloody strife যুঁজ, কটা-কটি, মৰা-মৰি, বিবাদ ।

Feud (ফিউড্) *n.* a fief, territory held in fee পাইকান মাটি, জাইগীৰ । **Feudal** *adj.* pertaining to fiefs পাইক বা জাইগীৰ বিষয়ক, যুদ্ধৰ সময়ত খাটি দিবৰ বন্দবস্তে থোৱা মাটি বিষয়ক ।

Feudalism *n.* the system of holding land on condition of military service যুদ্ধত খাটিবৰ নিমিত্তে মাটি ভোগ কৰা প্ৰথা ; সামন্ততন্ত্ৰ ।

Fever (ফিভাৰ্) *n.* a disease marked by excessive bodily heat and quickening of the pulse জ্বৰ বেমাৰ ; agitation উত্তেজনা । **Be in fever**—to be excited উত্তেজিত হ ।

Brain fever—মজ্জাগত জ্বৰ । **Remittent fever**—নেৰানপেৰা জ্বৰ, অবিৰাম জ্বৰ । **Intermittent fever**—এৰাধৰা জ্বৰ । **Typhoid fever**—বিষম জ্বৰ, সান্নিপাত জ্বৰ । —*v. t.* or *v. i.* জ্বৰ হ ।

Feverish (ফিভাৰিছ্) *adj.* slightly fevered জ্বৰৰ ভাব হোৱা, অলপ জ্বৰ থকা ; fickle উতনুৱা, তত নোহোৱা । **Feverish excitement**—হুমহুমি, গাৰ পোৰণি ।

Few (ফিউ) *adj.* small in number অলপ, কম, তাকৰ, টুটা এটা, কেটামান, গোটা দ্বয়েক । **A few**—some কিছুমান । **A good few**—considerable number ভালেখিনি, ভালমান । **In few**—briefly সংক্ষেপকৈ । **Fewness** *n.* অলপীয়া অৱস্থা, অলপ ভাগ ।

Fiance (ফিয়েন্চী) *n.* one's betrothed বিয়াৰ চুক্তি কৰা যুতা বা মাইকী, দৰা বা কছা (*Fem. Fiancee*).

Fiasco (ফি-এচ্-ক্) *n.* a failure of any kind অপৰাজতা, বিফলতা, ফুচফাচ্ ।

Fiat (ফায়েট্) *n.* a short order, a formal command হুকুম, আদেশ, ডিক্ৰী ; authorisation ক্ষমতা প্ৰদান ।

Fib (ফিব্) *n.* something said falsely মিছা কথা, ঠিক নোহোৱা কথা । —*v. i.* to tell a fib মিছা কথা ক ।

Fibre (ফাইবাৰ) *n.* threadlike tissues in animals or vegetables আঁহ, সূত, ব্ৰহ্মহুত লাগি

থকা সৰু সৰু সিব ; material বস্তু । **Tough-fibre of body** = গাৰ টান আঁহ-পাহ ।

Fibred *adj.* having fibres অঁহীয়া, জঁহীয়া ।

Fibril (ফাইব্রিল) *n.* a small fibre সৰু আঁহ ।

Fibrous (ফাইব্রাচ্) *adj.* consisting of fibres আঁহ থকা ।

Fickle (ফিকল্) *adj.* inconstant, changeable চকল, চেলবেলীয়া, চলোভলো, অস্থিৰ । **Fickle-ness** *n.* চকলতা ।

Ficile (ফিকটাইল) *adj.* কুমাৰৰ মাটিৰ সজা ।

Fiction (ফিক্শন্) *n.* a false story গল্প, উপকথা ; the novel উপহাস ।

Fictitious (ফিক্টিছাচ্) *adj.* imaginary, feigned মিছা, কাল্পনিক, কৃত্ৰিম । **Fictitious purchaser** বে-নামি খৰিদ্ধাৰ ।

Fiddle (ফিদল্) *n.* a stringed instrument of music বেহেলা, বীণা যন্ত্ৰ, চাৰেংদাৰ । — *v. t.* or *v. i.* to play on fiddle বীণ বজা ; to trifle মিছাই মালিহা মাৰ, মিছাই কালকটা ; ঠগা ; ডকাণিয়া । **Play second fiddle** = to take a subordinate part কাৰো তলতীয়া হৈ কাম কৰ । **Fiddling** *adj.* futile, contemptible সামান্য, মিছা, ফুচফাচ ।

Fiddle-faddle *n.* trifling talk অকামিলা কথা, ফচহ কথা । — *v. i.* to trifle উপলজা কথা ক ।

Fiddler (ফিদ্-লাৰ) *n.* one who fiddles বেহেলা দাৰ, বীণ বজাওতা ।

Fidelity (ফাই-দে-লিটী) *n.* faithfulness to a husband or wife মতা বা ভিকতাৰ প্ৰতি অনুৰাগ, পতিভক্তি ; faithfulness বিশ্বস্ততা ; honesty সাদৃশ্যতা ।

Fidget (ফি-জ'ৎ) *v. i.* to move uneasily কচ্-কাই ফুৰ, অস্থিৰ হৈ ফুৰ, উচপিচা । — *n.* restlessness উচপিচনি, কচ্-কচনি, উটাপুটা, চতবতনি ।

Fidgety (ফিজ্জ'টী) *adj.* uneasy, restless কচকচিয়া, উচপিচীয়া, উতনুৰা, অস্থিৰ । **Fidgetiness** *n.* উচপিচনি ।

Fiducial (ফিডিউ-চিয়েল্) *adj.* showing confidence বিশ্বস্ত, প্ৰত্যয়জনক ।

Fiduciary (ফিডিউ-চিয়েৰী) *adj.* held in trust হাক বিশ্বাস কৰিব পাৰি ; বিশ্বস্ত । — *n.* one who

holds anything in trust নিৰমমতে নিযুক্ত হোৱা সম্পত্তি বন্ধক ; হাতবন্ধী ।

Fie (ফাই) *inter.* denoting disgust হিং, হিহি, ঘৃণা বা নিন্দা বুজুৱা মাত ।

Fief (ফিফ্) see **Feud.** land given on condition of any military service যুদ্ধত সহায় কৰোতা লোকক দিয়া মাফ্-মাটি, পাইকনি মাটি ।

Field (ফিল্ড্) *n.* an open country in general, a piece of enclosed land for tillage পথাৰ, ময়দান, খেত, ক্ষেত্ৰ ; a battle ground যুদ্ধ ক্ষেত্ৰ, বগহুল ; room for action ঠাই । —

v. i. or *v. t.* to stand in position and to catch & stop a ball in cricket বল খেলত বল ধৰিবৰ নিমিত্তে ঠায়ে ঠায়ে মানুহ ৰাখ । **Field allowance** = যুদ্ধত যাওঁতে পোৱা ডট্টা ।

Field-book = মাটি পিয়লত লৰালবিকৈ নক্সা কৰোঁতে ব্যৱহাৰ কৰা বহী, নক্সা আঁচৰি বহী । **Field-day** = কাৰাদ্ৰ কৰা দিন ; a day of

tumult ছৰামুৰা দিন । **Field-glass** = a binocular telescope সৰু ওলোমাই লৈ ফুকতা দূৰবীক্ষণ যন্ত্ৰ । **Field-gun** = যুদ্ধ ক্ষেত্ৰত লৈ ফুকতা লম্বু

বৰটোপ । **Field-marshal** = a military officer of the highest rank সৰ্বপ্ৰধান সেনাপতি । **Field-officer** = কেপ্টেইনৰ ওপৰ ৰাণৰ এজন

সৈনিক পুৰুষ । **Field-piece** = a small cannon সৰু বৰটোপ বা বৰ হিলৈ । **Field-preacher** =

one who preaches in the open air মুকলি ঠাইত বক্তৃতা কৰা ধৰ্ম্মযাজক । **Field of vision** =

যিমান দূৰ চকুৰে মনিব পাৰে সিমান, দৰ্শন ক্ষেত্ৰৰ আয়ত । **Keep the field** = to maintain one's ground নিজৰ প্ৰভুত্ব ৰক্ষা কৰি থাক । **Fieldier**

n. one who fields বলখেলাত বল ধৰা মানুহ । **Field** *n.* খেল ধেমালি কৰা ময়দান ; in cricket the persons on the side not batting বল নমৰা ফালৰ লোক ।

Fiend (ফিণ্ড্) *n.* the devil ভূত, প্ৰেত, পিশাঁচ, চৈতান ; an implicable enemy ঘোৰশত্ৰু, অতি হিংসুক লোক ।

Fleishid, Fleend-like *adj.* পিশাঁচীয়া, পিশাঁচৰ দৰে ।

Fierce (ফিৰ্চে) *adj.* ferocious, angry ভয়ানক, হিংত্ৰ, দুৰ্দান্ত, অতি খঙাল ।

Fiercely *adv.* violently ভয়ানকৰূপে, প্রচণ্ডৰূপে।

Fierceness *n.* কোপন স্বভাব, ভয়ানকতা।

Fiery (ফায়েরী) *adj.* ardent, irritable জুই যেন, উগ্র, টিক্ৰিবিভূলা; খঙ্গাল। **Fieriness** *n.*

Fiesta (ফিয়েস্তা) *n.* পৰ্বদিন, বিহুদিন।

Fife (ফাইফ্) *n.* a small flute পেঁপা, বাঁহী, কালি। —*v. i.* to play on the fife পেঁপা বজা।

Fifer *n.* one who plays on a fife পেঁপা বজাওঁতা, কালিয়া।

Fifteen (ফিফ্টিন্) *adj. & n.* five and ten পোন্ধৰ।

Fifteenth *adj.* the fifth after the tenth পঞ্চদশ।

Fifth (ফিফ্) *adj.* next after the fourth পঞ্চম, চাইটাব পাচৰটো। **Fifthly** *adv.* in the fifth place পঞ্চম বাৰত, পঞ্চম দফাত, পঞ্চমতঃ।

Fifth *n.* one of five equal parts পাঁচ ভাগৰ এভাগ।

Fifty (ফিক্টি) *adj. and n.* five times ten পঞ্চাশ। **Fiftieth** *adj.* the ordinal of fifty পঞ্চাশ সংখ্যাত থকাটো। —*n.* one of fifty equal parts পঞ্চাশ ভাগৰ এভাগ।

Fig (ফিগ্) *n.* the fig tree or its fruit ডমক; a thing of little consequence তুচ্ছ কথা। (L. *Ficus*.) I do not care a fig = মই অকণো ভয় নকৰো।

Fight (ফাইট্) *v. i.* to contend in war or single combat যুঁজ লাগ, যবামৰি কৰ। —*v. t.* to war against, to engage in conflict with যুদ্ধ কৰ। [*pr. p.* fighting; *pa. t.* and *pa. p.* fought (ফট্)]। To fight it out = শেহলৈকে লাগি চা। To fight shy of = to avoid মনে মনে জাঁতৰ হ, লগ এৰা দে; ফালৰি কাট।

Fight (ফাইট্) *n.* a struggle, a battle কিলাকিলি, যুঁজ, যুদ্ধ, খোৱাকামোৰা। **Fighting** *adj.* engaged in war যুঁজাৰু। —*n.* the act of fighting যুদ্ধ। **Fighting-cock** *n.* a gamecock যুঁজৰ কুকুৰা; a quarrelsome fellow দন্দুৰা বা খিটখিটীয়া মানুহ।

Figment (ফিগ্‌মেণ্ট্) *n.* invention, fiction মিছা কল্পনা, ছলনা, সাঁজ কোৱা কথা।

Figuline (ফিগিউলাইন্) *adj.* fictile, made of

earth মৃদয়, মাটিৰ গড়া। (*pl.*) চককলহ আদি গড়া কাম।

Figurable (ফিগাৰেবল্) *adj.* capable of being formed আকৃতি কৰিব পৰা, গঠনীয়।

Figurate (ফিগাৰেট্) *adj.* of a certain determinate form কোনো বিশেষ গড়ৰ বা আকৃতিৰ।

Figurative (ফিগাৰেটিভ্) *adj.* abounding in figures, flowery ৰূপক, অলঙ্কাৰযুক্ত, বচস্পৰীয়া।

Figure (ফিগাৰ্) *n.* form, shape আকাৰ, আকৃতি, আৰ্জা, গঠন; a drawing নক্সা, চিত্ৰ; a character denoting a number সংখ্যা বুজুৱা চিন, অঙ্ক; a figure of speech অলঙ্কাৰ, উপমা; the form of a syllogism in Logic তৰ্কশাস্ত্ৰৰ সূত্ৰ। —*v. t.* to form or shape অঙ্কিত কৰ, আকৃতি কৰ, গঢ়। —*v. i.* to make figures, to appear as a distinguished personage চিত্ৰ কৰ, প্রখ্যাত হ।

Figured *adj.* adorned with figures নক্সা থকা, চিত্ৰিত, গঠিত।

Filaceous (ফিলেয়াচ্) *adj.* composed of threads অঁহীয়া, সূতাৰ দৰে অঁহি থকা, সূতাৰ।

Filament (ফিলামেণ্ট্) *n.* a slender thread, a fibre অঁহি, সূত, নিচেই সৰু সূতা। **Filamentous** *adj.* threadlike সূতাৰ দৰে।

Filariasis (ফাইলেৰিয়াছিছ) *n.* a kind of disease ক্ৰীপদ ৰোগ; ভৰি গোহাৰ হোৱা বেমাৰ। **Filaria** *n.* ক্ৰীপদ ৰোগৰ বীজাণু।

Filatory (ফিলেটৰী) *n.* a machine for spinning thread সূতা কটা যন্ত্ৰন।

Filature (ফিলেচাৰ) *n.* the reeling of silk from cocoons পাত সূতা কটা কাৰ্য্য।

Filch (ফিল্চ্) *v. t.* to steal চুৰ কৰ। **Filcher** *n.* a thief চোৰ।

File (ফাইল) *n.* a wire on which papers are strung কাগজপত্ৰ সি থোৱা শলা বা ডোল; the papers placed in order on a string or wire নথি, কোনো এক বিষয়ৰ আলগ আলগকৈ বখা কাগজ পত্ৰ; a list তালিকা; a line of soldiers শ্ৰেণী পতা সৈন্যৰ শাৰী। —*v. t.* to place in order as papers upon a file সামৰি নথিৰ চামিল কৰি থ; to represent officially দাখিল কৰ, উপস্থিত কৰ। (as to file a suit

or a complaint). —*v. i.* to march in a line as a soldiers **শাৰী পাতি** য়। **File-house** বেলৰ কুলী থকা খপুৱা।

File (ফাইল) *n.* a tool for smoothing iron হেনী বেতি; a pick pocket ছুট চোৰ গ্ৰুভিৰ লোক।

Filemot (ফাইলমট) *adj.* of the colour of a dead leaf মটীয়া বঙ্গৰ, মহুৰজীয়া।

Filial (ফিলিয়েল) *adj.* pertaining to a son or daughter সন্তান সম্বন্ধীয়, সন্তানোচিত। (L. *Filius*=a son).

Filiate, Fililiate same as **affiliate**.

Filibuster or **Filibuster** (ফিলি-বাস্‌টাৰ) *n.* a. lawless military adventure অত্যাচাৰী সৈনিক পুৰুষ, দুৰ্দান্ত যুঁজাৰু লোক; a member of the legislature who obstructs the passage of a bill by incessant talking ঘণ্টাৰ পাচত ঘণ্টা ধৰি বক্তৃতা দি বিধান সভাৰ কামত বাধা দিয়া সদস্য।

Filibustering *adj.* জোৰজবৰ, ডকাইতি।

Filiform (ফিলি-ফৰ্ম) *adj.* having the form of a thread, long and slender মিহি সূতাৰ দৰে।

Filigree (ফিলিগ্ৰী) *n.* ornamental lace work of gold and silver কোনো ধাতুৰে কৰা বেহাৰ কাম। **Filigreed** *adj.* ornamented with filigree বেহাৰ কাম কৰা, গুণাৰে বনকৰা।

Filings (ফাইলিংচ) *n. (pl.)* particles rubbed off with a file বেতিৰে কটা ধাতুৰ গুৰি।

Fill (ফিল) *v. t.* to make full পূৰ কৰ, পূৰ্ণ কৰ; to put into ভৰ; to supply a vacancy খালি ঠাই পূৰ কৰ; কামত সুমাই ল; to satisfy, to glut পৰিতৃপ্ত কৰ, হেঁপাহ ওচাই থা —*v. i.* to become full পূৰ হ। —*n.* a full supply পূৰ অৱস্থা, ওপচ। **Fill up**=পূৰ্ণ কৰ। **Fill in**=ভৰা।

Filling *n.* anything used to fill up সোপা, ঠিহনি।

Fillet (ফিলেট) *n.* a little band to tie round the head মূৰ বন্ধা জৰি বা ফিটা; meat or fish rolled and roasted নুৰা বান্ধি ভজা মাছ বা মঙ্গু। —*v. t.* to bind with a fillet মূৰত ফিটা বান্ধ।

Filip (ফিলিপ্) *v. t.* to strike against the thumb with the nail of the finger টিলিকি মাৰ, নখেৰে ওফৰা; to incite উচটা। —*n.* the sound caused by striking the nail of the finger against the thumb টিলিকি। **Give a filip to**—উদগা, কাৰ্য্যত আগবঢ়া।

Filly (ফিল্লি) *n.* a young mare মাইকী ঘোঁৰা পোৱালি; a lively wanton girl চকল ৰডাবৰ ছোৱালী।

Fille de chambre লিগিৰী। —**de joie** বেজা; বাৰাঙনা।

Film (ফিল্ম) *n.* a thin membrane জালৰ দৰে পাতল ছাল; a very slender thread as that of a colweb মকবাজালৰ দৰে নিচেই সৰু সূতা; the coating on a photographic plate আঁজা তোলা আঁৰী বা তাৰ লেণ্ড; white coated thin cinema paper containing series of pictures চিনেমা ছবি। **Film star**, **Film fan**—ছায়া চিত্ৰ পটৰ দৰ্শক।

Filtrate (ফিল্ট্ৰেট) *n.* a contrivance to strain liquid পানী বা পানীয়া বস্তু চেকা ৰতন, ছেকনী। —*v. t.* to purify liquid by straining through পানী ছেক। —*v. i.* to percolate নিজৰি যা।

Filth (ফিল্‌থ) *n.* foul matters বিষ্ঠা, মল, গোকোট বস্তু। **Filthiness** *n.* state of being filthy গোকোট অৱস্থা।

Filthy (ফিল্‌ঠি) *adj.* unclean, foul গোকোট, গেবেকপি, বদৰ্থা, লেতেৰা, খেৰেচ।

Filtrate (ফিল্‌-ড্ৰেট) *v. t.* filter, to percolate ছেক, নিজৰা। **Filtration** *n.* act of filtering ছেকা কাৰ্গ।

Fin (ফিন্) *n.* the organ of the fish by which it swims মাছৰ পাখি, মাছৰ বাৰ। **Caudal fin** ফিচা, ফাল। **Finnish** *adj.* পাৰি থকা। **Fin-footed** হাঁহৰ ভৰিৰ দৰে জেঁট খোৱা নখ থকা।

Fineable (ফাইনেবল্) *adj.* liable to a fine জৰী-মনাৰ যোগ্য।

Final (ফাইনেল্) *adj.* last decisive শেষ, চূড়ান্ত, খাটাং, ছিদ্দ। **Finally** *adv.* at last অন্তত, শেহত, ছিদ্দান্তকৈ। **Finality** *n.* conclusiveness নিষ্পত্তি, শেষ সিদ্ধান্তৰ বিশ্বাস।

Finale (ফিনেলি) *n.* the end শেষ, অন্ত, উপসংহার।

Finance (ফিনেঞ্চ) *n.* public money, state revenue বাজহ, বজাৰ কৰ, চৰকাৰী আয়, বাজহ, বিত্ত। —*v. t.* to furnish with money ব্যয় বিধান কৰ, টকা দি চলা। —**Bill**=বিত্ত বিষয়ক।

Financial (ফিনেন্সিয়েল) *adj.* pertaining to finance বাজহ বিষয়ক, আয়-ব্যয় সম্বন্ধীয়। —**obligation**=বিত্তীয় ভাৰ।

Financier (ফিনেন্সিয়ার) *n.* one skilled in financial matter বাজহ বিষয়ত নিপুণ লোক, আয়-ব্যয় বিধানকৰ্ত্তা, টকা দি চলাওঁতা।

Find (ফাইণ্ড) *v. t.* to discover উলিয়া; to meet with, to obtain পাই; to experience জান, অনুভব কৰ; to arrive at a conclusion সিদ্ধান্ত কৰ। (*pr. p.* Finding, *pa. t.* and *pa. p.* Found). **Find out**=to discover বিচাৰি উলিয়া। **Find fault with**=দোষ ধৰ, অজৰ ধৰ। —*n.* anything found হঠাৎ পোৱা মাটি ভলৰ ধন বস্তু।

Finding *n.* act of finding পোৱা কাৰ্য; that which is found প্ৰাপ্তি, পোৱা বস্তু; a judicial verdict আদালতৰ বায়, নিষ্পত্তি, শেষ মীমাংসা।

Fine (ফাইন্) *n.* a sum of money imposed as a penalty জৰিমনা, অৰ্থদণ্ড। —*v. t.* to punish by fine অৰ্থদণ্ড কৰ, জৰিমনা কৰ, দণ্ড বিহ। **In fine**=conclusion পৰিশেষত, অন্তত।

Fine (ফাইন্) *adj.* not coarse মিহি; excellent সুন্দৰ, উত্তম; slender, thin লাহি; elegant, showy জক্ৰমকীয়, পৰিশাট। **Finely** *adv.* elegantly সুন্দৰকণে, মিহিকৈ। **Fineness** *n.* slenderness, showiness সুস্নতা, শোভা, নিৰ্মলতা। **Fine-arts**=মনমোহা বিদ্যাবিলাক, (যেনে গান বাজনা, চিত্ৰ ইত্যাদি)।

Finer see Refiner.

Finery (ফাইনেৰী) *n.* splendour আক্ৰমক, ধূন পেচ; a place where anything is refined কোমো বস্তু শোধন কৰা ঠাই।

Finesse (ফিনেস্) *n.* an artifice হল, ফিকিৰ; কৌশল (বিশেষকৈ ঠাচৰ খেলত)।

Finger (ফিংগাৰ) *n.* one of the five terminal parts of the hand আঙুলি। —*v. t.* to

handle with the finger, to pilfer আঙুলি লগা, চো, চুৰ কৰ। —*v. i.* to use the fingers on a musical instrument আঙুলি বুল। **The fore finger**=তৰ্জনি। **The middle finger**=মধ্যমা, মাজৰ আঙুলি। **The third or ring finger**=অনামিকা। **The little finger**=কনিষ্ঠা, কেঞা আঙুলি। **Have at one's finger-ends**=to be master of a subject কোনো বিষয়ত বিশেষ পাৰগতা লাভ কৰ। **A finger in the pie**=আনৰ লগত কোনো কামৰ ভাগী হ। **May count on the fingers**=আঙুলিৰ মূৰত লেখিব পাৰি। **Finger board**=বাঘ যন্তৰ আঙুলি বুলাবলৈ দিয়া কাঠৰ যতন। **Finger bowl or glass**=চাফাবসকলে আহাৰ কৰোঁতে হাত তিয়াবলৈ পানী দিয়া বাটি। **Finger hole**=বাঁহীৰ বিদ্ধ। **Finger mark, Finger print**=আঙুলি ৰচপা। **Finger post**=বাটত পুতি দিয়া হাতৰ নক্সা অঁকা পথ দৰ্শনী বুটী। **Fingering** *n.* act of moving the fingers on a musical instrument বাঘ যন্তৰ আঙুলি বুলুতা কাম।

Finical (ফিনিকেল) *adj.* foppish, precise in trifles ৰচকী, আটক ধুনীয়া।

Finis (ফিনিচ) *n.* the end শেষ, অন্ত, সমাপ্তি।

Finish (ফিনিচ) *v. t.* to bring to an end কৰি অন্ত। শেষ কৰ; to put an end to সাং কৰ, অন্ত কৰ, খাই বা ব্যৱহাৰ কৰি ঢুকা, ওৰ পেলা। —*n.* that which finishes or completes নিচেই শেষৰ কাম, সামৰণি। **Finished** *adj.* complete সম্পূৰ্ণ। **Finisher** *n.* one who completes সমাপক।

Finite (ফাইনাইট) *adj.* having a limit সীমাবদ্ধ। (opposite of **Infinite**).

Finn see Fin.

Fiord, Fjord (ফিয়ৰ্ড) *n.* a long narrow rock-bound inlet সমভূমিলৈ সোমাই অহা ঠেক সাগৰৰ আংল—বাৰ কুয়োপিনে প্ৰকাণ্ড প্ৰকাণ্ড জিল থাকে।

Fir (ফাৰ্) *n.* the name of several species of coniferous trees দৌলাকুতি গছৰ এবিধ, দেববাগ বৃক্ষ।

Fire (ফায়াৰ্) *n.* the heat and light caused by burning জ্বই, অগ্নি; conflagration অগ্নি-

দাহ; ardour of passion, enthusiasm মনৰ উদ্বেগ, উৎসাহ। —*v. t.* to set on fire, to inflame জুই লগা, পোৰ; to discharge as a gun ফেৰ কৰ, বন্দুক মাৰ; to irritate খং তোলা। —*v. i.* to take fire জুই লাগ। Fire was opened on them = সিহঁতৰ ওপৰত বন্দুক মাৰিবলৈ ধৰিলে। Fire off = to discharge a shot বন্দুক ফেৰ কৰ। Fire up = to start a fire, to fly into a passion জুই লগা, খং উঠ। To set the Thames on fire = আচৰিতকাম কৰ। To set on fire = জুই লগা। To take fire = জুই লাগ। To hang fire = গহৰি কৰ, থাপে-গোপে থ। To go through fire and water = face all perils সকলো আপদ বিপদ সম্মুখীন হ। Fire-arms = বন্দুক, কামান ইত্যাদি। Fire Insurance = জুই লাগিলে ক্ষতিপূৰণ পোৱাৰ চুক্তি।

Fire-arms (ফায়াৰ্-অৰ্ম্‌চ্) *n.* weapons which are discharged by fire আয়েছ অস্ত্ৰ, বন্দুক আদি। **Fire brigade** *n.* a company of men for extinguishing fire জুই নুমুৱা লোকসকল। **Fire-bucket** *n.* জুই নুমাবলৈ পানী লোৱা বালটি। **Fire-engine** *n.* জুই নুমুৱা কল, দমকল। **Fire-fly** *n.* জোনাকী পৰুৱা। **Fire-line** *n.* বন্ধিত হাবিয়নিত জুই নেলাগিবলৈ কটা পটি। **Fire-lock** *n.* a musket বন্দুক। **Fire-man** *n.* a man who takes care of the fire in a steam engine ইঞ্জিনৰ জুই বঢ়োৱা লোক। **Fire-pan** *n.* জুই ধৰা পাত্ৰ। **Fire-raising** *n.* the crime of arson ঘৰ জ্বালানি অপৰাধ। **Fire-ship** *n.* শত্ৰুৰ জাহাজ, পোৱা জাহাজ। **Fire-side** *n.* the hearth জুইল। **Fire stick** *n.* জুই তোলা টিসিৰি। **Fire-works** *n.* (*pl.*) preparations of powder to be fired for display আতঙ্গ বাজি, খাৰ বাজি। **Fire-wood** *n.* খৰি, জুইধৰা কাঠ। **Fire-worship** অগ্নি পূজা।

Firing (ফায়াৰিং) *n.* act of putting fire to জুই লগোৱা কাৰ্য্য; discharge of guns বন্দুক ফেৰ কৰণ; fuel জুই ধৰা খৰি।

Firkin (ফাৰ্কিন) *n.* a measure equal to 9 gallons ন গেলন পৰিমাণ জোখ।

Firm (ফাৰ্ম) *adj.* fixed, compact, resolute দৃঢ়,

অচল, জৰ্ঘৰ, কটকটীয়া, টান, আটল, অলৰ। **Firmly** *adv.* দৃঢ়ৰূপে। **Firmness** *n.* দৃঢ়তা।

Firm (ফাৰ্ম) *n.* a business house or partnership বেপাৰৰ কুঠি, কাৰবাৰ, গোলা, ডাঙৰ দোকান।

Firmament (ফাৰ্মেমেণ্ট্) *n.* the sky আকাশ, শূখ, আকাশ মণ্ডল।

Firman (ফাৰ্মেণ) *n.* a decree of the Turkish Government তুৰ্ক দেশীয় বজাৰ আদেশ, বাজাজা।

First (ফাফ্) *adj.* foremost, chief প্রথম, আদি, প্রধান, মুখ্য। —*adj.* before anything else প্রথমে, আদৌ। **From First to last** = আগৰ পৰা ওচৰলৈ, আদিৰ পৰা অন্তলৈ। **First of all** = পোন প্রথমেই। **First born** = প্রথমেই ওপজা, সকলোতকৈ বৰ, অগ্ৰজ। **First fruits** fruits first gathered in a season আগতীয়া শস্য। **First hand** = একেবাৰেই নতুন, দ্বিতীয়জনৰ হাতত নপৰাকৈ পোন প্রথমেই পোৱা। **Firstling** *n.* the first offspring of any animal প্রথম পোৱালি। **Firstly** *adv.* in the first place আদৌ, প্রথমত। **First-rate** *adj.* of the highest excellence সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ, অতুল্যম। **First water** *adj.* of the highest quality অতি উত্তম বিধৰ (যেনে হীৰা)।

Firth (ফাৰ্থ) or **Frith** (ফ্ৰিথ্) *n.* the mouth of a river as it falls into the sea নৈৰ মুখ।

Fiscal (ফিচ্-কেল্) *adj.* pertaining to the public treasury or revenue ৰাজভাণ্ডাৰ সম্বন্ধীয়; খাজনা বিষয়ক, ৰাজস্ব বিষয়ক। —*n.* a treasurer ধন ডৰালী।

Fish (ফিশ্) *n.* an animal living in water and breathing through gills মাছ। (*pl.* Fish or Fishes). —*v. t.* to search for fish মাছ ধৰ, মাছ বিচাৰ; to draw out টানি উলিয়া। **fish for** = to seek to obtain by cunning means বুদ্ধিবুদ্ধাকৈ পাবলৈ চেষ্টা কৰ। **A queer fish** = a person of odd habits আও স্বভাৱৰ মানুহ। **Be neither fish nor flesh** = to be of no fixed principle এটাৰো এটা নহয়, ইও নহয় সিও নহয়; কোন মতৰ ঠিক নথকা। **Have other fish to try** = আন

কোনো কামত লাগ। **Make fish of one and flesh of another**—পক্ষপাত কৰ, এটাক এৰি এটাক সামৰি ল। **Fish carver, Fish knife**—চাহাবসকলে মাছ খাওঁতে ব্যৱহাৰ কৰা ছুৰি, কটাৰী, মাছ খোৱা কটাৰী। **Fish creel** *n.* a wicker basket for carrying fish খালৈ।

Fisher (ফিছাৰ) *n.* one who fishes মাছ-মৰীয়া, জালোৱা, মাছৈয়া। **Fisherman** *n.* one whose occupation is to catch fish মাছ ব্যৱসায়ী লোক; জালোৱা, নদীয়াল, কৈবৰ্ত জাতি।

Fishery (ফিছেৰী) *n.* a place for catching fish বিল, মাছধৰা ঠাই, জলকৰ, মীনক্ষেত্ৰ। (as **Fishery Act**). **Fish weir, Fish garth** *n.* an enclosure in a river for the preserving of fish বান। **Fish hook** *n.* a hook for catching fish বৰশী।

Fishing (ফিশিং) *n.* the art of catching fish মাছ ধৰা কৌশল, মাছ মাৰণ। **Fishing rod** *n.* a rod used in angling বৰশীভাৰী। **Fishing tackle** *n.* মাছ মৰা সঁজুলি।

Fish monger (ফিছ-মঙ্গাৰ) *n.* a dealer in fish মাছৰ বেপাৰী, মাছ পোহাৰী। **Fish wife, Fish woman** *n.* মাছ পোহাৰী; a woman who sells fish.

Fishy (ফিশি) *adj.* like a fish মাছৰ দৰে, কেচমা; dubious as a story অনিশ্চিত।

Fissile (ফিচিল) *adj.* that can be cleft আৰ্হি আৰ্হি হুফাল কৰিব পৰা, চটাচটে একৰাৰ পৰা। **Fissive** *adj.*

Fissure (ফিচাৰ) *n.* a chasm, a cleft ফাট। **Fissured** *adj.* cleft ফটা, ছিটাছিট।

Fist (ফিষ্ট) *n.* clenched hand হাতৰ মুঠি, ডুক, বোঁচ। —*v. t.* to strike with the fist ডুক, বা বোঁচ মাৰ, মুকুটত। **Fisticuffs** *n.* blows with the fist ডুকুৱা-ডুকি।

Fistula (ফিষ্টুলে) *n.* a narrow passage নলা; a deep narrow ulcer বোলা হোৱা ঘা, অৰ্শ, ভগন্দৰ ৰোগ। **Fistulous** *adj.* নলাৰ দৰে কোপোলা। **Fist-law**—জোৰজবৰ কৰিব বিধান।

Fit (ফিট) *adj.* suitable, convenient উচিত, উপযুক্ত, যোগ্য, ঠিক, লাগক। —*v. t.* or *v. i.* to

make fit or suitable ঝাঁজ খা, লাগি ধৰ; to suit, to adapt খাই ধৰ, উচিত হ, ঠিক হ। **Fit for**—qualified যোগ্য, লাগক। **Fit out**—to supply with stores নাও সজা, খোৱা বস্তু জোগাৰ কৰি দে। **Fit up**—to provide with suitable things লাগতিয়াল বস্তু গোটাই ল, ঝাঁজে ঝাঁজ লগা, পাত। (*pa. p.* **Fitted**) অস্থায়ী ধাৰ।

Fit (ফিট) *n.* a sudden convulsive attack মূৰ্ছা বেমাৰ; a sudden attack of anything হঠাৎ আক্ৰমণ, হাঁহি, খং বা শোকৰ প্ৰত্যাপ, চোট, ভমক। **Epileptic fit**—a disease characterised by convulsions and loss of consciousness আঁৱৰীয়া বেমাৰ, মূৰ্ছা বেমাৰ। **Fits and starts**—impulsively and irregularly দোপত দোপে। **By fits** irregularly অযথাকৰূপে।

Fitful (ফিট্-ফুল) *adj.* full of fits অখিৰ-অবিৰ, চঞ্চল, কোনো ঠিক নথকা।

Fitty (ফিট্-লি) *adv.* conveniently, suitably উচিতমতে, ঠিকমতে, ঠিকে-ঠাকে।

Fitness (ফিট্-নেচ্) *n.* state of being fit যোগ্যতা, উপযোগিতা।

Fitter (ফিটাৰ) *n.* he who fits কোনো সবজাম বা কল পাতিওতা বা জোৰা লগাওতা, ফিটাৰ মিস্ত্ৰী।

Fitting (ফিটিং) *adj.* appropriate উপযুক্ত, যোগ্যানুৰূপ, জোৰাই জোখাই। **Fittingly** *adv.*

Fittings *n. (pl.)* anything used in fitting up ঠায়ে ঠায়ে লগাবৰ নিমিত্তে লাগতিয়াল সবজাম।

Fitz (ফিট্-জ্) *n.* (a prefix) son of (অমুকৰ পুতেক)

Five (ফাইভ্) *n.* or *adj.* four and one পাঁচ। **Five fold**—পাঁচ গুণ। (see **Fifth**).

Fix (ফিকচ্) *v. t.* to make firm লগা, থুৱা, টানি বান্ধ; to settle স্থিৰ কৰ, ধাৰ্য্য কৰ। (as to fix a rent)। **Fix** *n. (coll.)* a difficulty বিমোহ, মন্ডিল, বিবৃদ্ধি। **Fixable** *adj.* capable of being fixed থুৱাব পৰা বা লগাব পৰা।

Fixature (ফিক্সেচাৰ) *n.* চুলি এঠোৱা এঠা।

Fixity (ফিক্সিটি) *n.* fixedness স্থায়িত্ব, দৃঢ়তা, লাগিথকা অৱস্থা। **Fixed** *adj.* settled ধাৰ্য্য; fast দৃঢ়, লাগিথকা; permanent স্থায়ী।

Fixture (ফিক্স্চাৰ্) *n.* anything firmly attached to স্থায়ীভাৱে লগোৱা বস্তু, এটা বস্তুৰ গাত দৃঢ়ৰূপে লাগি থকা আন এটা বস্তু।

Fizzig (ফিজ্-গিগ) *n.* a flirtatious young woman বৰ বচকী ডেকেৰী; a cracker ফটুকা।

Fizz (ফিজ্) or **Fizzle** *v. t.* to make a hissing sound সোঁসোঁৱা, (*up*) বুৰবুৰনি উঠ। **Fizz** *n.* ফেণ উঠা মদ।

Flabby (ফ্লেবি) *adj.* yielding, easily moved লেউসেউ, কোমল মনৰ; hanging loose ওলোম-খোলোম।

Flabbergast (ফ্লেবাৰগেষ্ট্) *v. t.* to confound বিভ্রান্ত কৰ; হতবুদ্ধি কৰ।

Flaccid (ফ্লেক্সিড্) *adj.* flabby, soft and weak লেউসেউ, ঢিলা, ঢেপা। **Flaccidity** *n.* want of firmness ঢিলা গুণ, লেউসেউ অৱস্থা।

Flag (ফ্লেগ্) *v. i.* to grow languid হাল হ অৱস্থা হ, আশকতীয়া হ। **Flaggy** *adj.* আশকতীয়া।

Flag (ফ্লেগ্) *n.* reed-grass কহাঁতা, বিবিজা জাতীয় বন।

Flag (ফ্লেগ্) *n.* ensign নিচান, পতাকা, ধ্বজা। **Flag of distress**=বিপদসূচক নিচান, (যান্ত্ৰিক যাজত বান্ধে বা ওভোভাই থয়)। **Flag of truce**=সন্ধি কৰিবৰ নিমিত্তে ভোলা বগা নিচান। **Black flag**=চোৰ বা ডকাইতৰ নিচান। **To show black flag**=অসন্তোষ প্ৰকাশ দেখুওৱা। **White flag**=সন্ধিৰ নিচান। **Yellow flag**=জাহাজত বেমাৰ আছে বুলি জনোৱা হালধীয়া নিচান। **Hang out the red flag**=যুদ্ধলৈ আহ্বান কৰ। **Strike or lower the flag**=নিচান তললৈ নমাই সম্মান দেখা। **Flag stone**=চেপেটা শিল (বাট বান্ধোতে ব্যৱহাৰ কৰে)।

Flagellate (ফ্লেজিলেট্) *v. t.* to whip কোৰা, বেভমাৰ। **Flagellation** *n.* whipping বেভ মাৰণ।

Flageolet (ফ্লেজি-অ-লেই) *n.* a straight flute ধাৰী।

Flagitious (ফ্লেজিথচ্) *adj.* very wicked অতি দুষ্ট, দুৰাচাৰ, নীচ। —**ness** *n.* নীচালী।

Flagon (ফ্লেগন্) *n.* a vessel with a narrow neck for holding liquids লোটা।

Flagrant (ফ্লেগ-ৱেণ্ট্) *adj.* glaring, notorious স্পষ্ট, জাজ্বলমান, ঘোৰ। **Flagrancy** *n.* enormity দোষৰ অতিশয়া, উগ্রতা।

Flag-ship *n.* the ship that bears the commander of a squadron নৌ-সেনাপতি যোৱা জাহাজ। **Flag-staff** *n.* a pole on which a flag displayed পতাকা দণ্ড, নিচান অঁৰা খুঁটা।

Flail (ফ্লেইল) *n.* an instrument for thrashing grain শস্য মৰা কল বা যন্ত্ৰন।

Flake (ফ্লেক্) *n.* very small loose mass as of snow or wool একে ঠাইত থুপ খাই থকা কোনো বস্তুৰ সমূহ, কোঠা; a small flat layer তৰপ। **Flaky** *adj.* কোঠাকোঠ, তৰপা-তৰপী, চুটাচুটা।

Flambeau (ফ্লেম্-বু) *n.* a lighted torch জ্বলা জোঁৱৰ। (*pl.*) **Flambeaux**.

Flamboyant (ফ্লেম্-বয়েণ্ট্) *adj.* gorgeously coloured or decorated জক্ৰমকীয়া; উজ্জল। — *n.* একবকম উজ্জল বৰণৰ ফুল, জাকজমকৈ ফুৰা।

Flame (ফ্লেম্) *n.* light emitted from fire অগ্নিশিখা, জুইৰ আগ; ardour of temper মনৰ উদ্বেগ; খং, অনুৰাগ, উৎসাহ, ইত্যাদি, তেজ, ভাপ। —*v. i.* to blaze প্ৰজলিত হ, জলি উঠ।

Flaming *adj.* blazing, gaudy, violent উজ্জল, জ্বলন্ত, প্ৰখ্যাত, জমকাল; red বগা।

Flamingo (ফ্লেমিং) *n.* a kind of bird এবিধ চৰাই।

Flange (ফ্লেঞ্জ্) *n.* a raised edge as of a rail তথ্য হৈ থকা একাধৰৰ ধাৰ বা পাৰ (যেনে ৰেলৰ লোৰ)।

Flank (ফ্লেক্) *n.* the side of an animal from the ribs to the thigh কামিহাড়ৈ সৈতে জন্তুৰ ফাল পাৰ্শ্ব; the side of an army or fleet সৈন্তৰ বা যুদ্ধৰ জাহাজ বিলাকৰ একাধৰ থকা সৈন্ত বা জাহাজ, পাৰ্শ্বস্থ সেনা। —*v. t.* to attack or turn round the side of সৈন্ত এমলৰ এ দাঁতিয়ে

আক্রমণ কৰ। **In flank** = at the side এদাঁতিয়ে ; একাধৰে।

Flannel (ফ্লেন্স) *n.* a soft woollen cloth ফ্লেন্স কাপোৰ।

Flap (ফ্লেপ) *n.* anything broad and hanging loose অলাগতীয়া হৈ ওলমি থকা কোনো বস্তৰ বহল ডাগ। **Flaps of a file board** = নখী খোৱা উস্তিৰ ঢাপলিকা ; the blow or motion of a broad loose object ধপধপনি—যেনে চৰাইৰ পাখিৰ শব্দ। —*v. t.* to beat with a flap পাখিৰে থপৰিয়া। —*v. i.* to move as wings পাখি জোকাৰ, ধপধপা। (*pa. t.* flapped). **Flapdoodle** *n.* gross flattery উলমূলনি, নীচ উপাসা।

Flap (ফ্লেপ) *be in, get into* a উত্তেজিত হোৱা।

Flare (ফ্লে'য়াৰ্) *v. i.* to burn or shine with an unsteady light চিমিক চামাককৈ জ্বল বা পোহৰ হ ; to glitter, to display, to glow as with fire ডগমগা, জ্বল-মলা, পোহৰ হ। **Flaring** *adj.* gaudy জক্মকীয়া, ৰমক-জমক।

Flash (ফ্লেশ) *n.* a sudden burst of light চমক, চটক, দীপ্তি, চক্মকনি। —*v. t. or v. i.* to cause to flash, to burst out into brilliancy চকমকা, অকস্মাৎ পোহৰ হ। **Flash-house** = a brothel বেকালয়। **Flashing** *n.* a sudden burst of light or of water চমক, পানীৰ খুন্দা। **To flash into one's mind** = হঠাৎ মনত পৰ। **Flash in the pan** বুধা চেষ্টা। **Flashily** *adv.* with empty show চক্চকীয়াই। **Flashy** *adj.* dazzling for a moment চক্মকীয়া, খস্কীয়া অভায়ুক্ত।

Flask (ফ্লেস্ক) *n.* a bottle, a narrow necked vessel চূপ, চিটা।

Flat (ফ্লেট) *adj.* smooth, level চেপেটা, সমান ; insipid কঠুয়া, বিৰস, সেৰসেৰীয়া ; dejected বিষন্ন ; positive ষাটাইং। —*n.* a level plain সমতল ঠাই ; a story of a house ঘৰৰ মহলা। suite of rooms on one floor একে ঠাইতে একে শাৰীতে ভালেমান কোঠাৰে মানুহ থকা ঘৰ। **Flat boat** = গুলাম জাহাজ, বুট জাহাজ। **Flat-footed** = resolute দৃঢ়মনী, স্থিৰবুদ্ধিৰ। **Flat-iron** = ইত্ৰী। **Flatly** *adv.* peremptorily,

plainly একেবাৰেই, পোনপোনাই, একে-আধাৰেই। **Flatness** *n.* evenness সমানতা, চেপেটা গুণ।

Flatten (ফ্লেট্) *v. t.* to make flat চেপেটা কৰ, সমান কৰ।

Flatter (ফ্লেটাৰ) *v. t.* to please with praise, and false hopes উঠুয়া, উচুটিয়া, ভালৰি লগা, খাটনি লগা, উপাসা কৰ। **Flatterer** *n.* স্তাবক, ভোষামোদকাৰী, চাটুকাৰ। **Flattery** *n.* false praise মিছা প্রশংসা, চাটুজি, উচুটিয়া কথা, উপাসা।

Flattish (ফ্লেট্) *adj.* somewhat flat অলপ চেপেটা।

Flatulence (ফ্লেটুলেন্স) *n.* distension of the bowels, wind in the stomach পেট ওফোন্দনি, পেট ফুলা।

Flatulent (ফ্লেটুলেণ্ট) *adj.* affected with wind in the stomach পেট ওফন্দা, বায়ুগ্ৰস্ত ; empty, vain অনর্থক, ফোপোলা, পেটত বায়ু জমা।

Fiaunt (ফ্লেণ্ট) *v. i.* to wave in the wind আলাপতে ওলমি থাক, বতাহত লাচ মা ; to carry a gaudy appearance ওফন্দা ফুৰ, বুক্ ফিন্দাই ফুৰ, ফিতাহি মাৰ। **Flaunting** *n.* ফাতিহা, ফিতাহি।

Flavour (ফ্লে'ভাৰ) *n.* a peculiar taste or smell গোধ, সুগন্ধ। **Flavours** *adj.* pleasing to the taste or smell সুবাদ, সুগন্ধি।

Flaw (ফ্ল) *n.* a gust of wind থাকি থাকি হোৱা বতাহৰ হেঁচা ; a sudden rush ছবছৰণি ; a crack, a defect সুকঙ্গা, বিছা, হিট, জট, চেল, আৰ, ঘূণ, আসোৱাৰ।

Flax (ফ্লেজ) *n.* the fibres of flax-plant শণ সূতা, শণ গছ। **Flax-seed** *n.* a linseed ভিতি। **Flaxen** *adj.* like flax শণসূতাৰ দৰে ; fair and flowing বগা আৰু লহপহীয়া। **Flaxy** *adj.* of a light colour বগা বৰণৰ।

Flay (ফ্লে) *v. t.* to strip off the skin ছাল ওচা, বখলিয়া, মোট ওচা। (*pa. p.* Flayed).

Flea (ফ্ৰি) *n.* a wingless insect of great agility এবিধ পাখিনথকা বৰ বেগী মাখি, ফুকুৰৰ গাৰ পোক, পিচু (খাচীয়া মাত), কেওকুৰি, চেৰেপা। **A flea in one's ear** anything

irritating আমনি ; a rebuff ধমক । Flea-bitten
adj. পোকে কামোৰা, নীচ, দেওপৰা ; mean.

Fleck (ফ্লে'ক্) *n.* a spot or speckle দাগ, ফোঁট । **Flecked** *adj.* spotted ফোঁটী, পৰৰা ।
Fleck or Flecker *v. t.* to spot দাগ দে, পখৰা-চিতৰা কৰ ।

Fled (ফ্লেদ্) *pa. t.* and *pa. p.* of **Flee**.

Fledge (ফ্লেজ্) *v. t.* to furnish with wings or feathers পাখি লগা, পাখি থুৱা, পাখি গজা ।
Fledged পাখি গজা, উড়ণীয়া । **Fledgling**
n. a little bird acquiring feathers for flying উড়ণীয়া চৰাই পোৱালি ।

Flee (ফ্ৰি) *v. i.* to run away as from danger পলাই যা । (*pa. t.* and *pa. p.* **Fled**.)

Fleece (ফ্ৰীচ্) *n.* the coat of wool obtained from a sheep ভেড়াৰ নোম, পচম । — *v. t.* to clip wool from ভেড়াৰ নোম ছাট ; the plunder লুট কৰ । **Fleeced** *adj.* having a fleece নোমাল । **Fleeceer** *n.* a plunderer অপহৰণকাৰী ।

Fleecy (ফ্ৰিচি) *adj.* wooly নোমাল, পচমী ।

Fleece (ফ্ৰিয়েৰ) *v. t.* or *v. i.* to mock মুখ বিকটী, ভেজুচালি কৰ । **Fleeing** *n.* mockery ফেজুচালি ।

Fleet (ফ্ৰীট্) *n. (pl.)* a number of warships in company যুদ্ধৰ জাহাজসমূহ ; a division of the navy নৌ বিভাগ ।

Fleet (ফ্ৰীট্) *adj.* nimble, swift বেগী, দ্রুত-গামী । **Fleeting** *adj.* transient ক্ষণস্থায়ী, ধ্বংসকীয়া, অস্থায়ী । — *v. i.* to pass swiftly to flit বেগাই আঁতৰ হ, খিতাতে লোপ হ ।

Flesh (ফ্লেচ্) *n.* the soft substance which covers the bones of animals মত্ৰ (কোঁচা) ; the body, not the soul দেহা ; animal nature পশুত্ব ; mankind মনুষ্য জাতি ; kindred মত্ৰ ; the soft substance of fruit গছৰ গুটিৰ ওপৰৰ মত্ৰ । — *v. t.* to train to eat flesh মত্ৰ খাবলৈ অভ্যাস কৰা ; to use (a sword) upon flesh মত্ৰ কটি অস্ত্ৰৰ ধাৰ পৰীক্ষা কৰ । **In the flesh** = alive জীৱিত অৱস্থাত ; in the carnal state ইন্দ্ৰিয়াসক্ত ।

Fleshiness (ফ্লে'শ্বিনেচ্) *n.* corpulence মত্ৰহাল অৱস্থা, গাত মত্ৰ ধৰা অৱস্থা ।

Fleshings (ফ্লে'শ্বিংচ্) *n. (pl.)* thin flesh-coloured dress used by dancers নচৰীয়াৰে বা ভাৰবীয়াই পিন্ধা গাৰ বৰণৰ সাজ । **Fleshless** *adj.* lean ক্ষীণ, কিৰকীৰীয়া । **Fleshly** *adv.* corporal, carnal দৈহিক, দেহা সম্বন্ধীয়, ইন্দ্ৰিয়াসক্ত ।

Fleshy (ফ্লেচী) *adj.* fat, plump মত্ৰহাল, নিপোটল, পুষ্ট । **Flesh pottery** *n.* sumptuous living পৰিতুষ্ট ভোজন । **Flesh-monger** *n.* dealer in flesh মত্ৰ বেচোতা ।

Flew (ফ্লু) *pa. t.* of **Fly**.

Flexible (ফ্লেক্সি-বল্) *adj.* pliant, easily bent লেহু-সেতু, লেউ সেৱা । also **Flexile**.

Flexibleness, Flexibility *n.* pliancy লেউ-সেৱা গুণ । লেহুতা ধৰণৰ ।

Flexion (ফ্লেক্সন্) or **Flection** *n.* a bend, a fold ভাঁজ । ব্যাকবৰ উপদৰ্গ আৰু প্ৰত্যয় ।

Flexure (ফ্লেক্সিঅৰ) *n.* a bend or turning ভাঁজ, পাক ।

Flicker (ফ্লিকাৰ) *v. t.* to flutter as the wings of a bird পাখি জোকাৰ ; to burn unsteadily চিমিক-তামাক কৰ, কথাছবিত ভাও দিয়া । He is going to the flicks to-night কথাছবিত ভাও দিবলৈ গৈছে । **Flickering** *adj.* unsteady চিমিক-তামাক ।

Flight (ফ্লাইট্) *n.* act of flying উৰণ ; excursion ভ্ৰমণ ; a series of steps খটখটী ; a flock of birds উড়ি যোৱা চৰাইৰ জাক, এবাহ চৰাই ; a volley or shower গোলা বা বান বৰষণ, একে জাউৰিতে মৰা বন্দুকৰ জাই ; act of fleeing পলায়ন ; distance that bird, aircraft or any missile can fly আকাশী জাহাজ, চৰাই বা কোনো নিক্ষেপ কৰা অস্ত্ৰ যিমান দূৰ যাব পাৰে । **Flighty** *adj.* changeable চকল, অস্থিৰমনা, ক্ষণস্থায়ী । **Take to flight** = run away পলাই যা ।

Flimsy (ফ্লিমজি) *adj.* thin without strength or reason পাতল, জেলজেলীয়া, অকামিলা, অমূলক ।

Flinch (ফ্লিন্‌চ) *v. i.* to draw back কৌচ থা, পাচহোঁক ।

Fling (ফ্লিং) *v. t.* (*pa. t.* and *pa. p.* flung) to throw from the hand, to dart পেলা, নিক্ষেপ কৰ, দলি মাৰ ; to scatter সিঁচ বা চটিয়া । —*n.* a cast or throw নিক্ষেপ, পেলোৱা কাৰ্য্য, পৰণ ; a taunt বিদ্রূপ । **Fling out** = to act recklessly উৰ্দ্ধ-মুখ নোহোৱাকৈ কোনো কাম কৰ । **Full fling** = at the utmost speed ততাতৈয়াকৈ ।

Flint (ফ্লিণ্ট) *n.* a hard stone এবিধ বৰ টান শিল, চক্ৰমকি পাথৰ, টিভিৰি । **Flinty** *adj.* like flint, very hard, cruel শিলৰ দৰে টান, নিষ্ঠুৰ ।

Flip (ফ্লিপ্‌) *v. t.* to flip, to toss with the fingers অঙ্গুলিৰে লুৰুয়া, টিলিকি মাৰ ।

Flip-flap *n.* খৰ বাগৰ, এবিধ আতচবাজী, সমদলৰ পাহত লগাই দিয়া যুদ্ধাৱ ।

Flippancy (ফ্লিপেঞ্চি) *n.* pertness চেলেপু গুণ, চেলেবেলীয়া স্বভাৱ ।

Flippant (ফ্লিপেণ্ট্‌) *n.* quick of speech, talkative, pert চেলেপু, চেলেবেলীয়া ।

Flirt (ফ্লাৰ্ট) *v. t.* to move about quickly লৰফৰা, বেগাই বেগাই লৰা । —*v. i.* to trifle with love মৰমক উলাই কৰ ; to move briskly about ছটফটাই ফুৰ, গা জোকাৰ । —*n.* a pert, giddy girl চট্‌চটী ছোৱালী, চকুলা জী । **Flirtation** *n.* the act of flirting চট্‌চটনি, গা জোকাৰনি ; coquetry লোকক দেখুওৱা লাহ-বিলাহ ।

Flit (ফ্লিট্‌) *v. i.* to flutter ধপধপা ; to fly quickly উৰি লৰ মাৰ ; to change one's place ঠাই সলা । (with *about, by, to and fro*) **Flitting** *n.* wandering ঘৰ বাগনি ফুৰণ ।

Flutter (ফ্লিটাৰ) *v. i.* to flutter ধপধপাই উড় । —*mouse* = bat বাহুলি ।

Flutters (ফ্লিটাৰ্‌চ্‌) *n.* (*pl.*) rags, tatters ফটা-কানি, ফটাছিটা কাপোৰ ।

Float (ফ্লট্‌) *v. i.* to swim on the surface ওপজি ফুৰ ; to circulate as a rumour প্রচাৰ হ, ধৰণ ওলা ; to launch to bring into operation থোলা ; প্রচাৰ কৰ যেনে কোনো ব্যৱসায় । **Float a company** = কোনো ব্যৱসায়ৰ

কোম্পানী থোলা । —*v. t.* to cause to swim ওপজা ; to set agoing উটাই নে । —*n.* anything that swims পুতা, ডুৰ, ওপজি ফুৰা বস্তু ।

Floatage (ফ্লোটেজ্‌) *n.* the floating capacity of a thing ওপজিব পৰা শক্তি, ওপজা বস্তু ।

Floating *adj.* swimming ওপজি থকা, ওপজি ফুৰা ।

Floating debt = অনিশ্চিত ধৰ ।

Flock (ফ্লক্‌) *n.* a company of animals, as sheep জাক । —*v. i.* to gather in flocks জাক পাত, লগ লাগ । **Folck** *n.* a lock of wool একোছা নোম, নোমৰ কোছা । **Flock bed** = নোম সুমাই কৰা তুলি ।

Flog (ফ্লগ্‌) *v. t.* to best, to lash, to strike মাৰ, কোৰা । *pa. p.* **Flogging** বেমাঘাত ।

Flood (ফ্লাড্‌) *n.* a great flow of water, inundation, a deluge ঢল, বান, বাঢ়নি পানী, জল-প্লাবন । —*v. t.* to inundate, to overflow পানী বাঢ়, বান পানী হ, পানীৰে ডুব খুৱা ৰা তল নিয়া ; to bleed profusely গা সুৰি যা, ৰক্তপ্লাব কৰ । **Flood-gate** *n.* a gate for letting in or preventing water পানী ৰখা জাপ, পানী যাবলৈ দিয়া দুৱাৰ । **Flood-tide** *n.* পানীৰ জোতাৰ, সাগৰৰ দাঁতিৰ পানী বাঢ়নি । **The flood** = বাইবেলৰ নোৱাৰ দিনৰ জলপ্লাবন ; the deluge in the days of Noah. **Flood of tears** = অশ্রুপ্রবাহ, ধাৰাধাৰ চকুৰ পো ।

Floor (ফ্লোৰ্‌) *n.* the lower part of a room on which we stand মজিয়া, ঘৰৰ ভিতৰৰ ডেউ বা বহোৱা চাং ; any levelled area সমান ঠাই । —*v. t.* to furnish with a floor মজিয়া বান্ধ, ডেউ বা চাং বান্ধ । **First floor** = the floor of a house above the ground floor মাটিত থকা মহলাৰ ওপৰৰ মহলা । **Ground floor** = মাটিৰ সমানে থকা মহলা ।

Flooring (ফ্লোৰিং) *n.* material for floors, a platform মজিয়া বন্ধা বস্তুবাহনি, চাং, মঞ্চ ।

Flop (ফ্লপ্‌) *v. t.* to cause to hang down তললৈ ওলোমা । (see **Flap**). —*n.* a full plump on the ground ঘুপুৰাই পৰণ, থেকেচা ।

Flora (ফ্লোৰা) *n.* the collective plants or vegetables of a country গছগছনি সমূহ ; a

work on plants taken collectively গছগছনিৰ
বিবৰণ।

Floral (ফ্ল'ৰেল) *adj.* pertaining to flowers ফুলাম,
পুষ্প সংৰ্ধাৰ।

Florentine (ফ্ল'ৰেণ্টাইন্) *adj.* pertaining to
Florence in Tuscany ফ্ল'ৰেঞ্চ দেশীয় বা সেই
সম্বন্ধীয়।

Florescence (ফ্ল'ৰেচেঞ্চ) the season of flowering
in plants গছগছনিৰে ফুল ফোলা সময়, ফুলৰি
সময়। **Florescent** *adj.* bursting into flowers
প্ৰস্ফুটিত, ফুটিত, ফুল ধৰা।

Floriculture (ফ্ল'ৰিকাল্চাৰ) *n.* the culture of
flowers or plants ফুল বা ফুলগছ পোতা বিদ্যা।

Florid (ফ্ল'ৰিড) *adj.* bright in colour, orna-
mental জকমকীয়া, ফুলাম, বঙালচড়া, বং চঞ্চীয়া।

Florin (ফ্ল'ৰিন) *n.* an English silver coin worth
2s এবিধ মুদ্ৰা।

Florist (ফ্ল'ৰিষ্ট) *n.* a cultivator of flowers, a
writer on flowers ফুল আৰ্জোতা, মালী, বৃক্ষাদিৰ
বিবৰণ লেখক।

Floss (ফ্ল'চ) *n.* the loose downy substance in
the husks of certain plants কোনো কোনো
গছৰ ছেইট ওপৰত থোৱা চিক্চিকীয়া নোমৰ দৰে
বস্তু (also Flossh). **Floss silk** *n.* বৰ চক্চকীয়া
পেশম। **Flossy** *adj.* চিক্চিকীয়া।

Flotage see Floatage.

Flotation (ফ্ল'টেইছন্) *n.* the act of floating
ওপকোৱা কাৰ্য্য, সদাশাসী কাৰবাৰ প্ৰচাৰ কৰণ; act
of floating a company ব্যৱসায়ী কোম্পানী
সংগঠন।

Flotilla (ফ্ল'টীলা) *n.* a fleet of small ships সৰু সৰু
জাহাজ সমূহ।

Flotsam (ফ্ল'টচেম্) *n.* goods lost by ship wreck
and floating on the sea পানীত ওপঙি থকা
জলমগ্ন হোৱা জাহাজৰ বস্তু।

Flounce (ফ্ল'উঞ্চ) *v. i.* to move impatiently
ধবলুকা, চট্ফটী, জিকাৰ মাৰ। — *n.* an impati-
ent gesture চট্ফটানি, উচপিনি। **Flounce** *n.*
a plaited strip in the skirt of a dress
কোনো কাপোৰৰ মূৰত লগোৱা কঁচ। — *v. i.* to
deck with flounces কঁচ লগা, কাপোৰত
আচল বুৰা।

Flounder (ফ্লাউণ্ডাৰ) *v. i.* to struggle with
violent motion বক্ৰকা, ডেঙ্গুৰা ডেঙ্গুৰী কৰ,
কেবমোৰ। — *n.* a small flat fish এবিধ সাগৰীয়
মাছ।

Flour (ফ্ল'ৱাৰ) *n.* the fine soft powder of any
substance আটাগুৰি, ময়দা, পিঠাগুৰি। — *v. t.*
to reduce into or sprinkle with flour গুৰি
কৰ, আটাগুৰি সান। **Floury** (ফ্ল'ৱাৰী) *adj.*
পিঠাগুৰীয়া।

Flourish (ফ্ল'ৰিশ্) *v. i.* to be prosperous, to
thrive উদ্গতি কৰ, উন্নত হ; to display
ostentatiously ধুমধাম কৰি দেখুৱা, আড়ম্বৰ কৰা।
— *v. t.* to brandish, to swing about by
way of show আশ্ফালন কৰ, জোকাৰি দেখুৱা
(যেনে তৰোৱাল); to embellish সুশোভিত
কৰ। — *n.* decoration জাক্ জমক্, ধুনশেচ; a
fanciful stroke of the pen আখৰৰ শেচ; the
waving of the weapon আড়ম্বৰ স্বৰূপে কৰা
অস্ত্ৰ সঞ্চালন; showy splendour আড়ম্বৰ;
a musical prelude বাজনাৰ বগৰ। **Flourish of
trumpets** = any ostentatious display ধুমধাম,
আড়ম্বৰ। **Flourishing** *adj.* thriving, prosperous
অৱস্থাপন্ন, সমৃদ্ধিশালী, উন্নতিশীল।

Flout (ফ্ল'ট্) *v. t.* or *v. i.* to treat with
contempt, to mock ইতিকিং কৰ, বিৰূপ কৰ।

Flow (ফ্ল') *v. i.* to run as water বৈ-যা, বৈ-পৰ;
to move as air বল্ (যেনে বতাহ); to glide
smoothly নিগৰ; to circulate as blood চল
(যেনে তেজ) পৰিচালন হ; to rise as the tide
জোৱাৰ হ। (*oppo.* to ebb) to hang loose
ওলসি পৰ। — *n.* a stream সোঁতৰ গতি, সোঁত,
পানীৰ ধাৰ, প্ৰবাহ; abundance বাহুল্য, প্ৰচুৰ
পৰিমাণ; the setting in of the tide জোৱাৰ;
free expression সৰ্গৰীয়া কথা। **Flowing** *adj.*
moving as water বোৱতী, বৈ যোৱা; fluent
সৰ্গৰীয়া।

Flower (ফ্ল'ৱাৰ) *n.* the blossom of a plant
ফুল; the best portion of anything সাৰ
ভাগ, অতি উত্তম যিনি; the prime of life ডেকা
কাল, যৌৱন অৱস্থা; a figure of speech কথাত
অলঙ্কাৰ, বাক্যালঙ্কাৰ। — *v. t.* to embellish
with figures ফুল বাচ বাদে (যেনে কাপোৰত)।

—*v. i.* to blossom ফুল মেল, ফুলধৰ। **Flower bud** = ফুলৰ টোপা কলি। **Flower show** = an exhibition of flowers ফুল দেখুৱা মেলা, পুষ্প প্ৰদৰ্শনী। **Floweret** *n.* a floret সৰু ফুল। **Flower-stalk** = ফুলৰ ঠাৰি। **Flowery** *adj.* full of flowers ফুলবি; florid, highly ornamented ফুলাম, জকমকীয়, সুশোভিত। **Flowery peckoe** = অতি উত্তম পিকু চাহ, নিচেই কুঁহিপাতৰ চাহ।

Flown (ফ্লন) *pa. p.* of fly.

Flu (ফ্লু) *n. (coll.)* influenza কফজ্বৰৰ বেমাৰ।

Fluctuate (ফ্লাক্চুৱেট) *v. i.* to waver, to float backward and forward কমবেচি হ, লৰচৰ হ। **Fluctuant, Fluctuating** *adj.* unsettled অস্থিৰ অস্থিৰ, অনিশ্চিত, চঞ্চল। **Fluctuation** *n.* motion hither and thither লৰফৰ, অস্থিৰতা, ভ্ৰাস বৃত্তি; বচ-টুটা।

Flue (ফ্লু) *n.* a smoke-pipe ধোঁৱা যোৱা বাট বা চুন্ধি; soft fur কোমল নোম। **Fluey** *adj.*

Fluent (ফ্লুৱেন্ট) *adj.* voluble, rapid in the use of words সবসৰীয়া, কথা কোৱাত থককা নলগা, বাকপটু। **Fluency** *n.* rapidity of utterance বাকপটুতা, বেগাই কথা কব পৰা শক্তি। **Fluently** *adj.* খবকৈ, সবসৰীয়াকৈ।

Fluff (ফ্লাফ্) *n.* a soft down from cotton etc. কপাহ প্ৰভৃতি বস্ত্ৰৰ কোমল ফচ্ফচীয়া কপ। —*y adj.* ফচ্ফচীয়া।

Fluid (ফ্লুইড্) *adj.* that which can flow পনীয়, জুলীয়া। —*n.* a liquid substance পনীয়া বা জুলীয়া বস্তু।

Fluidity (ফ্লুইডিটি) *n.* the quality of being fluid পনীয়া গুণ, জুলীয়া অৱস্থা, তৰলতা।

Fluke (ফ্লুক্) *n.* the part of an anchor that fastens in the ground জাহাজৰ লগ্নৰ ফাল বা জোজা ভাগ; any unexpected advantage হঠাৎ হোৱা কোনো উপকাৰজনক কাৰ্য্য।

Flume (ফ্লুম্) *n.* an artificial channel for water পানী বগৰাই নিয়া লোৰ বা নলা। **To go up the flume** = to come to grief বেজাৰ প, মন্তিলত পৰ।

Flummery (ফ্লাম্মৰি) *n.* a kind of acid jelly, empty talk এবিধ আচাৰ, মিছা প্ৰশংসা।

Flung (ফ্লাং) *pa. t.* and *pa. p.* of the Fling.

Flunkey (ফ্লাঙ্কি) *n.* a livery servant, a fellow ডাঙৰ মানুহৰ লগে নিয়োচই সামান্য মানুহ।

Flour (ফ্লোৱাৰ্) *n.* এবিধ ধান

Flurry (ফ্লৰী) *n.* a sudden idea, sudden commotion হঠাৎ হোৱা বতৰ, ছলছল, ধবধবনি, খচুৰচু। —*v. t.* to agitate ভোলপাৰ কৰ, গোলমাল কৰ, খচুৰচু কৰ।

Flush (ফ্লাছ্) *n.* flow of blood to the face মুখৰ ত্ৰেউতি, মুখৰ ৰঙ, মুখত ৰঙ উঠন; bloom, freshness অফুজতা, সতেজতা; abundance প্ৰাচুৰ্য্য, জাউৰি। —*v. i.* or *v. t.* to become or mark red in the face মুখত ৰঙ উঠ, মুখ ৰঙা কৰ; to elate উল্লাসিত হ; to cleanse by rapid flow of water ছবছব কৰে পানী ঢালি ধো। —*adj.* hot and heavy as weather ছৰা (বতৰ); abounding পৰিপূৰ্ণ। **Flushed with victory** = জয়লাভ কৰি উল্লাসিত হ। **Flushed** *adj.* excited উত্তেজিত। **Flushy** (ফ্লাচী) reddish ৰঙা। **First-flush of leaves** = প্ৰথম জাউৰি পাত।

Fluster (ফ্লাষ্টাৰ) *v. t.* to confuse বেমেজালি লগা, গোলমাল কৰ। —*v. i.* to bustle হাই কৰ। —*n.* confusion ছৰামূল্য, ঊপচি ধোৱা।

Flute (ফ্লুট্) *n.* a musical pipe বাঁহী, মৃদঙ্গী। —*v. i.* to play the flute বাঁহী বজা।

Flutter (ফ্লাটাৰ্) *v. i.* to move about with bustle ছটফটাই ফুৰ; to vibrate দৃপকপাই লৰা; to be in agitation উদ্ভাসিতকিয়া হ। —*v. t.* to throw into disorder বেমেজালি কৰ; to move in quick motions জোকাব। —*n.* confusion গোলমাল, বিশৃঙ্খল, উটপুটা।

Fluvial (ফ্লুভিয়েল) *adj.* of or belonging to river নৈ সম্বন্ধীয়, নৈৰ।

Flux (ফ্লাক্স) *n.* act of flowing, a discharge generally from a mucous membrane প্ৰবাহ, পুঁজ বা সাঁঠি নিৰ্গমন, হেজসাঁঠি পৰণ; quick succession ছেদছেদ নোহোৱা অৱস্থা। —*v. t.* to melt পমা। —*v. i.* to flow বৈ-যা।

Fluxion (ফ্লাক্সন) *n.* a flu

প্ৰবাহ, প্ৰবহন। (in math.) variation of a quantity মীজগণিতত নিবত্তৰ পৰিবৰ্ত্তনশীল সংখ্যাৰ পৰিবৰ্ত্তনৰ বাৰ।

Fly (ফ্লাই) *v. i.* [*pr. p. flying, pa. t. flew* (ফ্লু), *pa. p. flown* ('ফ্লু')] to move through the air on wings উড়ি যা; to flee পলা যা, পলায়ন কৰ; to burst suddenly ইঠাৎ বেগাই বাজ হ। —*v. t.* to quit, to avoid এৰ, ত্যাগ কৰ; to cause to fly as a kite উড়া। **Fly at** = to attack suddenly ইঠাৎ আক্ৰমণ কৰ। **Fly open** = to open suddenly বেগাই বলেৰে মুকলি কৰ। **Fly out** = to burst out into a rage খং উঠ। **Fly in the face of** = to insult, to oppose বিপক্ষাচৰণ কৰ, অৱজ্ঞা কৰ। **Let fly** = to attack আক্ৰমণ কৰ, পেলাই দে, এৰি দে। **Flyer** *n.* that which goes with high speed; an airman বেগাই উড়ি যোৱা জন্তু বা বস্তু, আকাশীৰথ চলাওঁতা, উড়ণবীজ জাহাজ চলাওঁতা।

Fly (ফ্লাই) *n.* a winged insect মাখি; a light carriage এবিধ ঘোঁৰা গাড়ী। **A fly in the ointment** = কোনো সামান্য দোষ, যি দোষত সকলো ভাল গুণ লোপ পায়। **Break a fly on the wheel** = to inflict a punishment disproportionate to the offence অলপ দোষত ওকচৰ দণ্ড কৰ। **Flying saucer** আকাশত উৰা উল্কাৰ নিচিনা উপগ্ৰহ। **Flyaway** *adj.* slightly অস্থায়ী চকল। **Flyblow** *n.* the egg of a fly মাখিৰ বগী। **Flyblown** *adj.* tainted with the eggs of a fly মাখিবগী দিয়া। **Flying-bridge** *n.* a ferry boat propelled by the action of the current and a rope across the river লেজুৰ সহায়ত দৌভত উঠাই নিয়া পাৰ মাণ্ড। **Fly-leaf** *n.* a blank leaf at the beginning and end of a book কিতাপৰ ওপৰে আখৰ নোহোৱা মুদা কাগজ। **Flyman** *n.* one who works the ropes in a theatre বহুমঞ্চৰ ভিতৰৰ দোল ফহতি টনা লোক। **Fly-wheel** *n.* a large wheel applied to machinery সমানে টান পৰিবলৈ কোনো কলত লগোৱা ডাঙৰ চকৰি। **Fly-paper** *n.* মাখি ধৰা বিষাক্ত কাগজ।

Foal (ফোল) *n.* the young of a mare ঘোঁৰা পোৱালি। —*v. t.* to bring forth a foal ঘোঁৰা

পোৱালি জগা। **Foaling** *n.* bringing forth of a foal ঘোঁৰা পোৱালি জন্ম হওন।

Foam (ফোম) *n.* froth ফেন। —*v. i.* to gather foam ফেন উঠ; to be in a rage খং উঠ।

Foamy (ফোমি) *adj.* fothy ফেনযুক্ত।

Fob (ফ'ব) *n.* a trick কাঁকি, প্ৰতারণা; a small watch pocket in the waistband কমৰবন্ধত থকা সৰু জেপ হাড়ীৰ জেপ। —*v. t.* to cheat ছল কৰ।

Focal (ফ'কেল) *adj.* belonging to a focus কেন্দ্ৰস্থ, মধ্যস্থল বিষয়ক।

Focus (ফ'কচ) *n.* a point in which several rays meet সূৰ্য্যাদিৰ ৰশ্মি একত্ৰিত হৈ থুপখোৱা ঠাই, মণ্ডলৰ মধ্যস্থল, কেন্দ্ৰ। [*pl. Foci, Foci* (ফ'-চাই)] —*v. t.* to concentrate মাজতে একত্ৰিত কৰ। **Focussing cloth** = আৰ্জা তোলাতে পোহৰ নপৰিবলৈ যন্ত্ৰৰ ওপৰত ঢাকোন দিয়া কাপোৰ; a cloth used by photographers to exclude light.

Fodder (ফ'দাৰ) *n.* food for cattle গৰু ম'হৰ ঘাঁহ। —*v. t.* to supply with fodder গৰু-ম'হক ঘাঁহ দে।

Foe (ফ') *n.* an enemy শত্ৰু, বৈৰী; an ill-wisher অনিষ্টকাৰী লোক।

Fetus, Fetus (ফি-টচ্) *n.* the young of animals in womb গৰ্ভস্থ সন্তান, জন্ম। **Fetide, Feticide** *n.* destruction of the fetus জগহত্যা, গৰ্ভনষ্ট।

Fog (ফগ) *n.* a thick vapour rising from land or water কুঁৱলী। **Fogginess** *n.* state of being foggy কুঁৱলী হোৱা অৱস্থা, ধূৱলী-কুঁৱলী।

Foggy (ফগি) *adj.* misty, obscure কুঁৱাকুঁৱা ঘোঁৰাকোৱা, ধূৱলীকুঁৱলী।

Foh (ফ') *interj.* ছিঃ।

Foible (ফইবল) *n.* a failing, a moral weakness দোষ, চৰিত্ৰৰ ঘূণ।

Foil (ফইল) *v. t.* to frustrate, to defeat বাৰ্ষ কৰ, নিষ্ফল কৰ। —*n.* a defeat পৰাজয়, হতাশ; a blunt sword used in fencing তবোৱাল খেলাত ব্যৱহাৰ কৰা ভোটা অস্ত্ৰ। —*n.* a thin plate of metal put under something to

increase its lustre ধাতুৰ পাত, কোনো বস্তুৰ দীপ্তি বঢ়াবলৈ তলত লগোৱা ধাতু। **Put to the foil**=কলঙ্কিত কৰ।

Foist (ফইষ্ট) *v. t.* to insert wrongfully or secretly ডাঁজ দে; কৃত্ৰিম কৰ। (foist into a thing, and upon a person) জাল কৰি লিখ, ধোহা মাৰ।

Fold (ফল্ড) *n.* the doubling of any flexible substance ডাঁজ, মোকোট, জ'প, দোৰোল। (*pl.*) intricacy ঘোঁকট। —*v. t.* to lay one part over another জ'প, ডাঁজ লগা, মোকোটা, ঢুকলিয়া; to wrap up মেৰা। **Folding** *adj.* that can be folded জ'পাৰ পৰা, ডাঁজ লগাৰ পৰা। (as a folding chair). **Folding machine**=ডাঁজ লগোৱা কল। **Tenfold**=দহগুণ, দহতৰপীয়া।

Fold (ফল্ড) *n.* an enclosure for sheep ডেড়া খোৱা গঁড়াল; a flock of sheep ডেড়াৰ জাক; a church গীৰ্জাঘৰ। —*v. t.* to confine in a fold গঁড়ালত বান্ধ।

Foliage (ফ'লিয়েজ) *n.* leaves of trees পাত-বিলাক, গছৰ ডাল, পাত।

Foliate (ফ'লিয়েট) *v. t.* to beat into a thin plate পাতৰ দৰে কৰ; to cover with leaf metal ধাতুৰ পাত লগা। **Foliated** *adj.* ornamented with leaf পাতৰ দৰে ফুল বহা।

Foliation (ফ'লিয়েছন) *n.* the leafing of plants গছে পাত মেলন; the beating into thin plates, spreading foil over a glass to form a mirror ধাতু পিটি পাত কৰণ, কাঁচত বালিচন্দা লগোৱা কাৰ্য্য।

Folio (ফ'লি-অ') *n.* a sheet of paper once folded এডাঁজ দিয়া কাগজ; a book of two leaves to a sheet এখন কাগজক দুডাঁজ কৰি ছপোৱা কাগজৰ কিতাপ; a page in an account book হিচাব বহীৰ এপাত; a sheet of paper containing space for a certain number of words used in law-courts আদালতৰ ছাপ মৰা নকল পাত। (*pl.* Folios).

Folk (ফ'ক) *n.* people in general মানুহবিলাক; a nation or race জাতি, বংশ।

Folklore (ফ'ক'-ল'ৰ) *n.* a department of the

study of antiquities relating to the manners and customs of the common people মন্থ জাতিৰ আচাৰ বাৱহাৰ, চলন-ফৰণ বিষয়ক বিবৰণ, লোকগীত।

Folk-tale (ফ'ক'-টেল) *n.* a popular unwritten story সাধুকথা।

Follicle (ফলিকল) *n.* a seed vessel বীজকোষ, গুটিৰ বাহ।

Follow (ফল্-'অ') *v. t.* to go after or behind পিচে পিচে যা; to pursue পাচে পাচে খেদ; to attend পশ্চাদগামী হ, লগতে আহ বা যা; to imitate নকল কৰ; to obey কথা শুন, কাৰো মতত চল; to result from উদ্ভব হ, উৎপন্ন হ। **To follow home**=to follow closely পাচে পাচে লাগি শেহলৈকে খেদ। **To follow suit**=to imitate. আনে যি কৰে তাকে কৰ, অনুকৰণ কৰ। **To follow up**=to pursue an advantage সুযোগ বিচাৰ। **To follow in the footsteps of**=অনুকৰণ কৰ। **As follows**=তলত লিখা মতে; যেনে, **It follows**=এতেকে ইয়াৰ পৰা বুজা যায়।

Follower (ফল-ৱাৰ) *n.* one who comes after, a disciple সঙ্গী, লগৰীয়া, অনুচৰ, ভক্ত, শিষ্য, সেৱক।

Following (ফল-'য়িং) *n.* the whole body of supporters লগৰীয়া দল। —*adj.* coming next after, subsequent নিচলিখিত, পাচৰ বা শেহৰ।

Folly (ফল্লি) *n.* silliness, a foolish act অজ্ঞানতা, মূৰ্খতা, অবিবেচনা, মূৰ্খালি।

Foment (ফ'মেণ্ট) *v. t.* to bathe with warm water তপত পানীৰে সেক, ভাপ দে, সেও দে; to encourage উচটা। **Fomentation** *n.* a bathing with warm water তপত পানীৰ সেও; encouragement উচটনি, উত্তেজনা।

Fond (ফণ্ড) *adj.* foolishly loving অনুৰক্ত, আভোলভোল; very affectionate আদৰ্শতা, বৰ চেনেহকা, আদৰব; prizing highly (with of) আসক্ত।

Fondle (ফণ্ডল) *v. t.* to caress to treat with fondness আদৰ কৰ, আপভাল কৰ, বৰকৈ মৰম কৰ। **Fondling** *n.* আদৰব বস্তু বা লোক।

Fondly (ফণ্ডলি) *adv.* lovingly, foolishly
আদৰ্শৰে, বহু ষাউতিৰে, নিৰ্বোধকৰূপে।

Fondness (ফণ্ড-নেচ) *n.* affliction, indulgence
আদৰ, বাপ, আসক্তিক, ষাউতি।

Font (ফণ্ট), **Fount** (ফাউণ্ট) *n.* a baptismal
cup হীৰণ্মত দীক্ষিত কৰোঁতে ব্যৱহাৰ কৰা শিলৰ
বাটি।

Font (ফাউণ্ট) a complete assortment of
types for printing একেৰকমৰ ছাপাৰ আখৰ
এসমূহ। **Fontal** *adj.* pertaining to a font
or origin মূল।

Fonicleus (ফণ্টিকিউলাচ) *n.* a small ulcer
caused by certain medicinal substance কোনো
দৰবৰ গুণে হোৱা ঘা; the depression over
breast bone বুকৰ হাড়ৰ মাজৰ খোল।

Food (ফুড) *n.* what one feeds on আহাৰ,
আহাৰীয় বস্তু, খাদ্য, খোৱাক।

Fool (ফুল) *n.* one destitute of reason
নিৰ্বোধ, দুৰ্বলোক, হেৰাং। —*v. t.* to deceive
প্ৰভঞ্জন কৰ, ছল। —*v. i.* to play the fool;
ফেবুৱা কৰ। **To fool with**=to meddle with
আপোনা-আপুনি কোনো কামত হেতা-ওপৰা
কৰ। **To fool away**=to spend to no pur-
pose মিছাই অপব্যয় কৰ। **To make a fool**
of=to bring a person to disgrace অপদস্ত
কৰ, হাঁহিছাত অনা। **To play the fool**=to
behave as a fool মুৰ্খামি কৰ, নিৰ্বোধৰ নিচিনা
কাম কৰ।

Foolery (ফুলেৰী) *n.* an act of folly মুৰ্খামি,
নিৰ্বোধৰ কাম। **Fool-hardy** *adj.* rash, fooli-
shly bold হুংসাৱহী, ডেওপৰা।

Foolish (ফুলিশ) *adj.* wanting discretion
নিৰ্বোধ, ভেৰা, অবিবেচক। **Foolishly** *adv.*
in a foolish manner মুৰ্খামি কৰি। **Foolish-**
ness *n.* foolery মুৰ্খামি, অজ্ঞতা, দুৰ্বুদ্ধি।
Fool's-errand *n.* a foolish enterprise মিছা
চেষ্টা।

Fool's-cap *n.* বহুৱাৰ টুপী।

Footstep (ফুলচ-কেপ) *n.* a kind of paper,
(Size 34x5 43 Cins.) ফুলচ-কেপ কাগজ।

Foot (ফুট) *n.* that part of the body on
which an animal stands ডৰি, পদ, চৰণ,

ডৰিৰ তলুৱা, খুৰা; the lower part মূল, আধো-
ভাগ, তলভাগ; a measure=12 inches ১২ ইঞ্চি
দীঘল পৰিমাণ; measure in poetry শ্লোকৰ
এভাগ, চৰণ। **At the foot of**=তলত। **By**
foot or on foot=খোজকাঢ়ি, খচকি। **To put**
one's best foot foremost=চল লাগ, বিশেষ
সুবিধা লাভ কৰ। **To put one's foot in it**=
to spoil anything by indiscretion অসাবধান
পূৰ্বক নষ্ট কৰ। **To set on foot**=to originate
উলিয়া, উদ্ভাবন কৰ, আৰম্ভ কৰ। —*v. i.* to
dance, to walk নাচ, খোজকাঢ়। (*pl.* feet).
Foot-ball *n.* a large ball for kicking
about ডৰিৰে খেলা টোপ। **Foot-bath** *n.* act
of bathing the feet তপত পানীত ডৰি জ্বুৰিয়াই
ভাপ লোৱা কাৰ্য্য। **Foot-board** *n.* a board in
a carriage for supporting the foot গাড়ীত
উঠিব নামিবৰ নিমিত্তে দিয়া তক্তা। **Footboy** *n.*
an attendant in livery বিশেষ চিনৰ পোচাক
পিন্ধা লগুৱা লৰা। **Foot bridge** *n.* খচকি যোৱা
মানুহৰ নিমিত্তে দিয়া দলং। **Footfall** *n.* foot-
step খোজ। **Footgear** *n.* ডৰিত পিন্ধা সাজ,
যেনে জোতা-মোজা। **Footguards** *n.* (*pl.*)
guards that serve on foot পদাতিক লগুৱা
সৈন্য, পদাতিক লিগচো। **Foothold** *n.* খোজদিয়া
ঠাই, পদনিষ্কেপ স্থান। **Foot soldier** পদাতিক
সৈন্য। **Footing** (ফুটিং) *n.* a place for the
foot to rest on ডৰি দিবৰ ঠাই; firm founda-
tion খোপনি, ঠেক, মূল; position, settle-
ment অৱস্থা, থিতাপি; dance নাচ। **Foot-**
light (ফুট-লাইট) *n.* lights in front of
a stage বক্সলায়ৰ সম্মুখত লগোৱা বস্ত্ৰৰ শাৰী,
প্ৰদীপ মালা। **Footman** *n.* a man servant
লগুৱা। **Footprint, footmark** *n.* খোজ, খোজৰ
চিন; a track পদচিহ্ন। **Foot note** *n.* a note
of reference at the foot of a page তলৰ
টীকা, তলত লিখা মন্তব্য। **Foot-pad** *n.* a high
way robber বাটকাৰু ডকাইত। **Footpath** *n.* a
narrow way for travellers on foot মানুহ
অহাযোৱা কৰা ঠেক বাট, গৰু-বাট। **Footstep**
n. a track পদচিহ্ন, খোজ। **Foot and mouth**
disease=গৰু মহৰ চৰকা বেমাৰ। **Footrule**
n. ফুট জোশা বলমাৰি।

Footle (ফুটল্) *v. i.* to trifle ভেদুৱা হ। —*n.* foolishness আকৰালি।

Foole (ফুজল) *n. (coll.) v. l. or v. i.* to bungle; do clumsily লাগবান্ধ নোহোৱাকৈ কাম কৰ; ফাংফুংকৈ সময় কট।

Fop (ফপ্) *n.* a dandy আটক ধুনীয়া, ফুল বাবু।

Fopling *n.* ধুনমাৰি গা বেলাই ফুৰা লোক।

Foppery (ফপেৰি) *n.* a foolish vanity in dress or manners লাহ-বিলাহ, ধুনগেচ।

Foppish (ফপিচ্) *adj.* vain and showy in dress আটক ধুনীয়া; লাহভী (মাইকী)।

For (ফৰ্) *prep.* for the sake of, in the place of নিমিত্তে, কাৰণে, বাবে, হকে, হই; during লৈ, লৈকে, পৰ্য্যন্ত। —*conj.* because কাৰণ; on the account that সলনি, কিয়নো; **For all that**=in spite of তথাপি। **For all the world**=কোনো কাৰণেই। **As for**=as far as concerns সম্বন্ধে। **For good**=permanently একেবাৰেই, চিৰকাললৈ, স্থায়ীৰূপে। **For the better**=ভালৰ নিমিত্তে, ভালকৈ। **For life**=আজীৱন, চিৰকাল।

Forage (ফৰেজ) *n.* food for horses and cattle ঘাঁহ আদি। —*v. i.* to go in search of fodder সৈগৰ লগত নিয়া ঘোঁৰা আদিৰ নিমিত্তে বলেৰে আহাৰ সংগ্ৰহ কৰিবলৈ যা। —*v. t.* to plunder লুট কৰ; **Foraging** *adj.* ভক্ষ্যভব্য অন্বেষণকাৰী।

Forasmuch (ফৰ'-এজ'-মাচ্) *conj.* because that কিয়নো, যিহেতুকে।

Foray (ফৰ এ') *n.* an incursion into an enemy's country আক্ৰমণ, উপদ্রৱ। —*v. t.* to ravage উপদ্রৱ কৰ, লুট-পাট কৰ।

Forbade *pa. t.* of forbid.

Forbear (ফৰ-বেয়াৰ) *v. i.* to cease, to abstain থাক, ক্ষান্ত হ। —*v. t.* to abstain from, to avoid, to bear with এৰ, সহ, সহ্য কৰ, ক্ষমা কৰ।

Forbearance (ফৰ'-বেয়াৰেঞ্চ) *n.* exercise of patience সহনীয় গুণ, সহিষ্ণুতা; clemency ক্ষমা, দয়া। **Forbearing** *adj.* patient স্থিৰজ্বৰ, সহনীয়; long-suffering লেলেটীয়া।

Forbid (ফৰ-বিড্) *v. t.* to prohibit, to order not to do নিষেধ কৰ, হোক দে, মানা

কৰ, বাধণ কৰ। **Forbidden** *adj.* prohibited নিষেধ কৰা, হাক দিয়া, নিষিদ্ধ; unlawful অত্যাৱ। **Forbidding** *adj.* repulsive, unpleasant ঘৃণাজনক, গৰ্হিত। **Forbidden fruit** নিষিদ্ধ ফল। (বাইবেল সম্বন্ধীয় কথা)।

Force (ফৰ্চ) *n.* strength, power বল, শক্তি, বেগ, জোৰ; efficacy শক্তি, গুণ; influence পৰাক্ৰম, ক্ষমতা; co-ercion বলংকাৰ; violence অত্যাচাৰ; validity দৃঢ়তা. (in *pl.*) military strength সেনাবলিক। —*v. t.* to compel বাধ্য কৰ, বলেৰে কৰা, জোৰজবৰ কৰ; to push by main strength বলেৰে হেঁচি নে, হেঁচি মুহা; to ravish বলংকাৰ কৰ; to cause to happen rapidly কোনো ফল পক ধৰা; to take by force বলেৰে কাঢ়ি ল। **By force** বলেৰে। **To be in force**=প্রবল থাক, বলবৎ থাক, বহাল থাক। **Rules in force**=চলিত বিধি। **To come into force**=চল, চলবৎ হ।

Forced (ফৰ্চড্) *adj.* accomplished by great effort কষ্টকৰ। (as a forced march) strained টান, বলেৰে হেঁচি কৰা; unnatural অস্বাভাৱিক।

Forceps (ফৰ'-চেপচ্) *n.* a pair of tongs or pincers for holding something delicate লেপ, চেপেনা, সমাহ।

Forcible (ফ'ৰ-চি-বল) *adj.* active, done by force বলবান, প্রবল; efficacious কাৰ্য্যকৰী, চোকা; impressive দৃঢ়, মনত লাগি যোৱা।

Forcibly (ফ'ৰ-চি-বলি) *adv.* by force বলেৰে, বল পূৰ্বক, জোৰজবৰ কৰি, ডাঠি।

Ford (ফৰ্ড) *n.* a place where water may be crossed on foot পানী থকা তব্দুৱা ঠাই, খোজ-কাঢ়ি পাৰ হব পৰা নৈ বা জান। —*v. t.* to cross water in foot পানীত খোজকাঢ়ি নৈ পাৰ হ। **Fordable** *adj.* passable on foot খোজকাঢ়ি পাৰ হব পৰা, তৰাং।

Fore (ফ'ৰ্) *adj.* in front of, coming first আগৰ, পূৰ্বৰ, অগ্ৰবৰ্তী। —*adv.* before, at the front of আগেয়ে, পূৰ্বে। **Fore and aft**=length wise of a ship জাহাজৰ দীঘে দীঘে। **To the fore**=আগত, আগশ্ৰু।

Forearm (ফ'ৰ-আৰ্ম) *n.* the part of the arm between the wrist and the elbow হাতৰ ঠাৰি। —*v. t.* to arm or prepare beforehand আগতে সাজু হ।

Forebode (ফ'ৰ্-ব'দ) *v. t.* to predict, to feel a secret sense of future evil আগেয়ে অনুভব কৰ, মনত গাজ, ভবিষ্যৎ সূচনা কৰ।

Foreboding (ফ'ৰ্-ব'ডিং) *n.* appreciation of coming evil মনৰ খুৰি, অমঙ্গল সূচনা।

Forecast (ফ'ৰ কাষ্ট) *v. t.* to plan beforehand, to foresee আগেয়ে অনুমান কৰ, টকা কৰ, ঠাৱৰা, ভবিষ্যৎ বাণী কৰ। —. foresight পূৰ্ব কল্পনা, অনুমান, টকা।

Foreclose (ফ'ৰ-ক্লজ্) *v. t.* preclude, to prevent বহিত কৰ, নিৰাণ কৰ, বাধা জন্মা। **To foreclose a mortgage** = বন্ধকী মাল উদ্ধাৰৰ বড় বহিত কৰি বিক্ৰী কৰ।

Foreclosure (ফ'ৰ-ক্লজ'ৰ) *n.* the process of compelling the mortgagee to forfeit his right to redeem the property বন্ধকী মাল উদ্ধাৰৰ বড় বহিত কৰণ।

Foredeck (ফ'ৰ-ডেক্) *n.* the forepart of a ship জাহাজৰ আগফাল।

Forefather (ফ'ৰ-ফাডাৰ্) an ancestor পূৰ্বপুৰুষ; পুৰিন-পুৰাণ।

Forefinger (ফ'ৰ্-ফিঙ্গাৰ) *n.* the finger next the thumb তৰ্কনী আঙ্গুলি। **Fore-foot** *n.* one of the anterior feet of a quadruped জন্তুৰ আগ ঠেং।

Forego (ফ'ৰ্-গ') *v. t.* to give up to, force bear the use of ত্যাগ কৰ, এৰি দে। **Foregone** *p. adj.* gone before আগেয়েই জনা বা নিৰ্দ্ধাৰিত হোৱা।

Foregone conclusion = প্রমাণ লোৱাৰ আগেয়েই জনা কথা, পূৰ্ব নিৰ্দ্ধাৰণ। **Foregoing** *p. adj.* preceding আগেয়ে কোৱা, পূৰ্ব উল্লিখিত, পূৰ্বোক্ত।

Foreground *n.* the front part of a picture, as opposed to background ছবিৰ সম্মুখৰ ঠাই।

Forehand *n.* the part of a horse in front of the rider খোৱাৰ অগ্রভাগ। —*adj.* done beforehand আগেয়েই কৰা। **Forehanded**

adj. payment for goods or service made beforehand অগ্রিম আদায় কৰা; timely, seasonable. কালোচিত, ঠিক সময়ৰ পূৰ্বেই কৰা।

Forehead (ফ'হেড্) *n.* the fore part of the head কপাল।

Foreign (ফ'ৰ্-ইন্) *adj.* belonging to another country বিদেশীয়, বিজাতীয়, বৈদেশিক; unconnected অসম্পৰ্কীয়, অসঙ্গত; not belonging to বাজে, উপকৰা। **Foreign built** = বিদেশত প্ৰস্তুত কৰা। —**Exchange** বিদেশীয় বিনিময়।

Foreigner (ফ'ৰ্-ইনাৰ্) *n.* a native of another country বিদেশী মানুহ।

Forejudge (ফ'ৰ-জাড্জ) *v. t.* to judge before hand প্ৰমাণ নোলোৱাকৈয়ে নিৰ্ণয় কৰ, আগেয়েই ঠাৱৰা।

Foreknow (ফ'ৰ্-ন') *v. t.* to foresee আগেয়েই জান, ভবিষ্যৎ কথা বুজ পা।

Foreland *n.* a headland আগীয়াটুঠা।

Forelock (ফ'ৰ্-লক্) *n.* the lock of hair on the forehead কপালৰ আগৰ চুলি। **Take time by the forelock** = to take the earliest opportunity চল পোৱা মাত্ৰকে কাৰ্য্য কৰ, সুবিধা চাই লবালমবি কৰ।

Foreman (ফ'ৰ্-মেন্) *n.* the chief man, an overseer মুখাল মানুহ, প্ৰধান কাৰ্য্যকাৰক।

Foremast (ফ'ৰ্-মাষ্ট) *n.* the forward mast of a vessel জাহাজৰ আগৰ মাষ্ট'ল।

Foremost (ফ'ৰ্-মষ্ট) *adj.* first in place, rank or dignity প্ৰধান, অগ্ৰগণ্য, মুখ্য, শ্ৰেষ্ঠ, প্ৰথম।

Forenoon *n.* midday দুপৰৰ আগ বেলা, পূৰ্বাহ্ন।

Forensic (ফ'ৰেন্‌চিক্) *adj.* belonging to courts of law আদালত সম্বন্ধীয়, বিচাৰ সম্পৰ্কীয়। **Forensic medicine** = medical jurisprudence ডাক্তৰী প্ৰমাণ, চিকিৎসা বিজ্ঞানমূলক প্ৰমাণ।

Foreordain *p. t.* to predetermine পূৰ্বেই-নিৰ্দ্ধাৰণ কৰ বা হিব কৰ। **Fore-ordination** = পূৰ্ব নিৰ্দ্ধাৰন।

Forepart *n.* the front, the beginning সম্মুখভাগ, অগ্রভাগ।

Forerun *v. t.* to come before, to precede
আগবাৰ, অগ্ৰগামী হ। **Forerunner** *n.* a
messenger sent before দূত, কটকী, আগবৰুৱা;
a sign that something is to follow পূৰ্ব-
লক্ষণ।

Foresaid (ফ'ৰ-চেদ্) *adj.* described before
পূৰ্বোক্ত, উল্লিখিত।

Fore-say (ফ'ৰ'-চে') *t.* to predict ভবিষ্যৎ
কথা ক।

Foresee (ফ'ৰ'-চি) *v. t.* to know before
আগেয়ে জান, ভবিষ্যৎ কথা বুজ পা।

Foreshow *v. t.* to predict ভবিষ্যৎ কথা ক।

Foresight (ফ'ৰ-চাইট্) *n.* act of foreseeing,
prudence পৰিণামদৰ্শিতা, ভবিষ্যৎ ফলাফল বুজা
শক্তি; the sight on the muzzle of a gun
বন্দুকৰ মূৰত দিয়া নিচান পোনোৱা যতন।

Foreskin *n.* the skin that covers the glans
penis পুৰুষাঙ্গৰ মূৰৰ ছাল।

Forst (ফ'-ৰেষ্ট) *n.* an uncultivated tract of
land covered with trees and under-wood
জাবনি, কাঠনি, হাবিয়নি। **Forester** *n.* an
officer who supervises a reserved forest
বনিক হাবিয়নি চোৱা বিষয়া, জৰ্জলী দাবোগা।
Conservator of forest=বন বিভাগৰ বচকাৰ।

Forestry *n.* the art of cultivating forest
কাঠনি তৈয়াৰ কৰা বিদ্যা।

Foretall (ফ'ৰ'-ফল) *v. t.* to buy up the whole
stock of goods for the purpose of making
a profit বেচি লাভত বেচিবলৈ খাটকতে কোনো
বস্তু কিনি ল; to anticipate অগ্ৰে কৰাব
আগেয়ে কৰা বা ল। **Foretaller** *n.* one
who foretalls মহলীয়া, খাটকতে মোলাই
লোৱা, বেশাৰী।

Foretaste (ফ'ৰ-টেই) *v. t.* to taste before,
to anticipate আগেয়েই সোৱাদ ল, পূৰ্বেই
অনুভব কৰ।

Foretell (ফ'ৰ-টেল্) *v. t.* to tell before, to
prophecy ভবিষ্যৎ কথা ক। **Foreteller** *n.*
ভবিষ্যৎ বক্তা, সৰ্বজ্ঞান, সৰবজ্ঞান।

Forethought (ফ'ৰ'-থট্) *n.* previous thought,
foresight ভবিষ্যৎ চিন্তা, পাচতগনি।

Forever (ফ'ৰ'-এ'ভাৰ) *adv.* for all time to come
চিৰকাল, সদায়।

Forewarn (ফ'ৰ'-ৱাৰ্ণ) *v. t.* warn before-hand
আগবেপৰা সতৰ্ক কৰ, সতৰ্কীয়া, সতৰ্কীয়া।

Forfeit (ফ'ৰ'-ফিট্) *v. t.* to loose the rights
to by some offence কোনো দোষৰ বাবে জৰ
কৰ বা পান নোৱাৰা কৰ, বাজেয়াপ্ত কৰ। —*n.*
a penalty for breach of some condition, a
fine অৰ্থদণ্ড, জৰিমনা। **Forfeitable** *adj.*
subject to forfeiture জৰ হবৰ যোগা, বঞ্চিত
হবলগীয়া।

Forfeiture (ফ'ৰ'-ফি-চাৰ) *n.* act of forfeiting
অৰ্থদণ্ড দেওন, জৰ হওন। **Forfeiture of money**
=জৰিমনা। **Forfeiture of recognizance**=
মুহূৰুকা খিলাপ হওন।

Forgave *pa. t.* of forgive.

Forge (ফ'ৰ্জ) *n.* a place where iron is heated,
a smithy কমাৰ শাল, কমাৰৰ ভাটী। —*v. t.* to
form by heating and hammering ধাতু
পিত, তাও দি লো খুল, খুদ পিতি গঢ়; to fabri-
cate জাল কৰ, কৃত্ৰিম কৰ। **Forger** *n.* one who
forges গঢ়োতা, জাল কৰোতা।

Forgery (ফ'ৰ্জেৰী) *n.* act of counterfeiting
or falsifying জাল, জাল কৰণ, জালৰ অপৰাধ।

Forget (ফ'ৰ'-গেট) *v. t.* (*pa. t.* forgot; *pa. p.*
forgot, forgotten) to loose from the
memory পাহৰ, ভুল। **Forgetful** *adj.* apt to
forget ভুল। **Forgetfulness** *n.* ভুল, ভ্ৰম, পাহৰণ,
বিস্মৃতি; state of being forgetful. **Forget**
oneself=to loose self control ধৈৰ্য্য এৰ,
অধৈৰ্য্য হ। **Forget-me-not** *n.* a small herb
with blue flowers এবিধ কলপতীয়া বৰণৰ ফুলেৰে
বন; a keepsake মৰমৰ চিহ্ন।

Forgive (ফ'ৰ'-গিভ্) *v. t.* to pardon, to over-
look an offence ক্ষমা কৰ, মাফ কৰ, অপৰাধ
মাৰ্জনা কৰ। (*pa. t.* forgave; *pa. p.* for-
given). **Forgiveness** (ফ'ৰ'-গিভ-নেচ) *n.*
pardon ক্ষমা, মাফ, দোষমাৰ্জনা। **Forgiving**
(ফ'ৰ'-গিভ-িং) *adj.* ready to forgive,
merciful দয়ালু, ক্ষমাশীল।

Forgo same as **Forego**.

Forgot see **Forget**.

Fork (ফর্ক) *n.* an instrument with prongs ত্রিশূল, খানা খোঁচা কাটা। (*pl.*) the branches into which a road or river divides নৈব বা বাটৰ ফাটি যোৱা, শাখাবিলাক। —*v. i.* to divide into two branches ফেৰেঙ্গনি মেল; to shoot into blades গাঁজ মেল। **Forked, Forky adj.** ফেৰেঙ্গনি মেলা।

Forlorn (ফৰ্-লৰ্ণ) *adj.* forsaken, quite lost, helpless নিয়ৰমুখা, নিঠকৰা, ত্যক্ত।

Forlorn-hope (ফৰ্-লৰ্ণ-হ'প্) *n.* a body of soldiers selected for some perilous service কোনো বিশেষ বিপদত বিয়োগ কৰা দৈত্য দল, শেষ আশা।

Form (ফৰ্ম) *n.* shape আকাৰ, আকৃতি, গঠন beauty or elegance ঠগ, গড়; a model আৰ্জা, আহি; a mould ঠাট, ঠান; a specimen document অধিকাকত, ফাৰম, ৰূপ, প্ৰগত; established practice নিয়ম, ৰীতি, দস্তৰ; mode of arrangement ধৰণ; the type from which an impression is to be taken in printing ছাপা কৰিবলৈ উজিত সজোৱা আদৰ। —*v. t.* to give shape to, to make গড়, সাজ কৰ, কল্পনা কৰ; to settle as an opinion মতস্থিৰ কৰ। **To take form**==to assume a definite form কোনো এটা গড় লাগ। **Formal** (ফৰ্মেল) *adj.* according to form ৰীতিমত, নিয়মমত, দস্তৰমত।

Formalist (ফৰ্মেলিষ্ট) *n.* one having undue regard to rules ঠিক সময়মত চলো লোক, নিয়ম পৰায়ণ।

Formality (ফৰ্মেলিটি) *n.* the precise observance of forms বিধি, দস্তৰ, নিয়ম, বাহ্যিক ব্যৱহাৰ। **Formally** *adv.* according to forms যথাবিধি, ৰীতিমতে। **Formation** *n.* making, structure গঠন, নিৰ্মাণ, ঠগ।

Formative *adj.* giving form গঠনীয়, গড় লগাব পৰা।

Format (ফৰ্মা) *n.* the size, form and shape in which books are issued ছাপাদৰা দিতাপদ আকাৰ, ফৰ্মা।

Formalize আইনসঙ্গত মতে তৈয়াৰ কৰা।

Formate (ফৰ্মেট) *n.* a salt prepared from formic acid একৰকম লোণ।

Forme (ফৰ্ম) *n.* a long seat বহা বেঞ্চ; a class শ্ৰেণী, একে বেঞ্চত বহা ছাত্ৰবিলাক; the body of type secured in chase for printing শালত বান্ধি থোৱা ফৰ্মা।

Former (ফৰ্মাৰ) *adj.* (comparative of **fore**) past, first mentioned চাবেক, পূৰ্বৰ, আগৰ, প্ৰথমোক্ত। **Formerly** (ফৰ্মাৰলি) *adv.* heretofore আগৰদিনত, পূৰ্বে, আগেয়ে, ইতিপূৰ্বে।

Formic (ফৰ্মিক্) *adj.* pertaining to ants পৰুৱা সম্বন্ধীয়। **Formication** *n.* a creeping sensation on the skin, পিবপিবৰি।

Formidable (ফৰ্মিডেবল্) *adj.* causing fear ভয়ানক।

Formula (ফৰ্মিউলে) *n.* a formal statement of doctrines সূত্ৰ; a prescribed form বিশেষ সিদ্ধান্ত, নিয়ম। (*pl.* **Formulae, Formulas**) **Formulate, Formulise** *v. t.* to state in a definite form নিয়ম বান্ধি দে।

Fornicate (ফৰ্নিকেট) *v. i.* to commit lewdness ব্যভিচার কৰ, অনুচা স্ত্ৰী গমন কৰ। **Fornication** *n.* a sexual intercourse between two unmarried persons ব্যভিচার, পৰস্ত্ৰী গমন, জিনাগাৰী।

Forsake (ফৰ্-চেক্) *v. t.* (*pa. t.* **forsook, pa. p.** **forsaken**) to desert, to abandon ত্যাগ কৰ, এৰ। **Forsaking** *adj.* abandoned পৰিত্যক্ত, এৰা। **Forsaking** *n.* পৰিত্যাগ, এৰণ।

Forsooth (ফৰ্-চুঠ) *adv.* in truth দৰাচলে, নিশ্চয়কৈ, অৱশ্যে, সচাচঠিকৈ, সত্যে।

Forswear (ফৰ-স্বেৰ্) *v.* to deny upon oath শপত খাট অস্বীকাৰ কৰ বা নুই কৰ। **Forswear oneself**—মিছাই শপত খা; to swear falsely.

Fort (ফৰ্ট) *n.* a fortress দুৰ্গ, কিল্লা, গড়।

Forté (ফৰ্টে) *n.* that in which one excels বিশেষ, নৈপুণ্য, কোনো কামত বিশেষ পাৰ্গতালি বা পটুতা।

Forte (ফৰ্টি) *adj.* loud চিঞৰি গোৱা।

Forth (ফ'ৰ্থ) *adv.* forward in place or order,

in advance আগতে, আগেয়ে। And so forth = এইনবেই।

Forthcoming (ফৰ্থ-কমিং) *adj.* ready to appear আগত, অহা।

Forthwith (ফৰ্'থইথ্) *adv.* immediately তৎক্ষণাৎ, ততালিকে।

Forthwith (ফৰ্'থইথ্) *adj.* next after the thirteenth চতুৰ্বিংশতম, চল্লিশ সংখ্যাত থকা।

Fortify (ফৰ্টিফাই) *v. t.* to strengthen with forts etc. গড়মাৰ, গড়বাধ; to confirm দৃঢ় কৰ।

Fortification (ফৰ্টিফিকেশ্বন) *n.* the art of strengthening a military position দুৰ্গ নিৰ্মাণ বিদ্যা, গড় বাধন; a work of defence গড় কোঠ।

Fortitude (ফৰ্টিটিউড্) *n.* power of endurance সহিষ্ণুতা, মনৰ দৃঢ়তা।

Fortnight (ফৰ্টনাইট্) *n.* fourteen days দুই সপ্তাহ, একপক্ষ, চৌষট্ঠি, এপষ। **Fortnightly** *adv.* or *adj.* once a fortnight দুই সপ্তাহত এবাৰ, পষেকীয়া।

Fortress (ফৰ্'ট্ৰেচ্) *n.* a fortified place দুৰ্গ, কিল্লা, কোঠ; a defence বেহীন, গড়।

Fortuitous (ফৰ্'চুইট্-চাচ্) *adj.* accidental অকস্মাৎ হোৱা, আকস্মিক, দৈবঘটিত।

Fortunate (ফৰ্'চুনেট্) *adj.* lucky suspicious ভাগ্যবান, কপালী, কপালীয়া। **Fortunately** *adv.* luckily ভাগ্যক্রমে, কপালগুণে।

Fortune (ফৰ্'চুন্) *n.* luck, whatever comes by chance সৌভাগ্য, শুভাশুভ; success, wealth ঐশ্বর্য্য, বিজুতি, ধন সম্পত্তি। **Fortune-teller** *n.* one who pretends to tell the future সৰব জ্ঞান, দৈবজ্ঞ।

Forty (ফৰ্টি) *n.* or *adj.* two times twenty চল্লিশ, দ্বকুৰি। **The forty**=the French Academy ফৰাচী দেশীয় পণ্ডিত সভা।

Forum (ফ'ৰাম্) *n.* the market place in Rome where public business was transacted ৰোম নগৰৰ বিচাৰ স্থান, হাটখোলা; the courts of law বিচাৰালয়।

Forward (ফৰ'ৱাৰ্ড্) *adj.* at the forepart অগ্ৰ-বৰ্তী, আগবাঢ়ি যোৱা; prompt ready অগ্ৰসৰ,

অগ্ৰবপুৰা, প্রস্তুত; early ripe আগভীয়াই পকা।

—*v. t.* to help on আগবঢ়াই দে, সহায় কৰ; to send on পঠিয়া; to advance, to promote সহায়তা কৰ, উন্নতি কৰ। —*adv.* towards the front অগ্ৰকাললৈ; onward আগলৈ। **Forward despatch**—to be sent towards the front আগলৈ পঠাব লগা।

Forwarding *n.* act of sending on প্রেৰণ, পঠোৱা কাম চালানি। —*adj.* as in **Forwarding memo**—আন কোনো কাগজ বা বস্তু পঠোৱাৰ নিদৰ্শন-চিত্ৰ, দৃষ্টান্ত টোকা। **Forwardness** *n.* promptness, eagerness বাগ্ৰতা, উদ্যোগ।

Foss, **Fosse** (ফচ্) *n.* a ditch, a moat গড়-হাট।

Fossil (ফৰ্চিল্) *n.* the petrified remains of an animal or vegetable found embedded in the earth মাটিৰ তলত পোৱা শিলাময় জন্তুৰ হাড় বা আন কোনো উদ্ভিদ, প্রস্তুবিভূত ব্ৰব্য, ফাটোৱা। —*adj.* dug out of the earth মাটিৰ তলৰ পৰা খানি উলিয়া; antiquated অতীজৰ, কোণোৱাকৰীয়া।

Fossilise (ফৰ্চিলাইজ্) *v. t.* to fossilify, to convert into a fossil শিলাময় কৰ, প্রস্তুবিভূত হ, অক্ষতিত হ।

Foster (ফ'ষ্টাৰ্) *v. t.* to nurse প্রতিপাল কৰ, ডুলি তালি ল, পোহপাল দে; to encourage উৎসাহ দে। **Foster-brother** *n.* ভোলনীয়া ভাই। **Foster-child** *n.* ভোলনীয়া সন্তান। **Foster-mother** *n.* ধাইমাক, দুমিতালি লোৱা মাক। **Foster-son** *n.* one brought up as a son ভোলনীয়া পো, পোহবিভূত।

Fought (ফট্) *pa. t.* and *pa. p.* of Fight.

Foul (ফাউল্) *adj.* filthy, impure, obscene বেহা, কদম্বা, ঘেকেটা, দ্বিগলগা, নিলাজ; stormy (as weather) গেলেপা, কেনেকেনীয়া; pernicious দুবস্ত, অপকাৰী। —*v. t.* or *v. i.* to make filthy, to come into collision মলিয়ন কৰ, ঠেকাঠেকি লাগ। **Foul-mouthed**, **Foul-spoken**—addicted to the use of foul language দুশ্লথ, কটুভাষী, নিলাজ। **Foulplay**—dishonest dealing অশ্ৰায় আচৰণ, অসৎ ব্যৱহাৰ। **Claim a foul**—খেলত অশ্ৰায় বা অনিয়ম হৈছে

বুলি ওজব বহ। Fall foul to assault কাঁজিয়া
কব, মৰামবি কব। Foulness *n.* filthiness
কদৰ্শ্য অৱস্থা, অপবিত্ৰতা।

Found (ফাউণ্ড) (*pa. t.* and *pa. p.* of find).

Found (ফাউণ্ড) *v. t.* to lay the foundation of,
to originate স্থাপন কৰ, উলিৱা, বাঁহ কৰ; to
form by melting and pouring into a mould,
to cast সঁচত ঢালি গঢ়, সঁচত মাৰ।

Foundation (ফাউণ্ডেছন্) *n.* the base of a building
ঘৰৰ ভেটি; the act of founding
সংস্থাপন, পাতনি; the basis মূল কাঁহনি, ঠেক,
ওৰি। **Foundation stone** ঘৰৰ ভেটিৰ ধৰণী শীল।

Founder (ফাউণ্ডাৰ্) *n.* one who finds or
originates সংস্থাপক, প্রতিষ্ঠাতা, উলিৱাওঁতা;
one who casts metals as brass founder
তলুৱা কাঁহাৰ আদি। —*v. t.* to fill with water
and sink বুৰা, ডুবা; to disable a horse by
injuring its feet ঠেং ভাঙ্গি খোৱা কৰ। —*v. i.*
to fill and sink ডুৰ যা, বুৰ।

Foundry, Foundery (ফাউন্-ট্ৰী) *n.* the art of
casting metal, the house where founding
is carried on তলুৱা বিহা, ধাতু সঁচত ঢালি
শপাপিটা ঠাই।

Foundling (ফাউণ্ডলিং) *n.* a deserted or exposed
child ভাগ কৰা সন্তান, দলিয়াই পেলেতা শিশু।

Fount (ফাউণ্ট) see Font.

Fountain (ফাউন্-টেন্) *n.* a spring of water
পানীৰ পুং বা ভূমুক; প্রসবন, পানীৰ ফোঁহোবা,
জৰণা; the source of anything উৎপত্তি স্থল,
মূল, উহ; a reservoir for holding oil in a
lamp তৈলাধাৰ। (also Fount) **Fountain-
head** *n.* the beginning মূল, উৎপত্তিৰ স্থল।
Fountainpen *n.* a pen with a contrivance
to hold ink in it মহী ভৰাই লব পৰা কলম,
চুপি-কলম, নিজাৰি কাপ।

Four (ফ'ৰ্) *adj.* and *n.* two and two চাৰি,
চাইট। **Fourfold** *adj.* four times as much
চাৰিগুণ, চাৰিভাজী। **Four-footed** *adj.* having
four feet চতুৰ্পদ, চাৰিঠেঙীয়া। **Four-score**
adj. four times twenty চাৰি কুপি। **Four-
square** *n.* a square চৌকালীয়া, সমচতুৰ্ভুজ।
Fourth-rate *adj.* of the fourth class চতুৰ্থ

শ্ৰেণীৰ। **Go on all fours** = to go on hands
and feet হাতে ভৰিয়ে খোজ কাঢ়। **Four-seater**
n. a motor-car having seats for four persons
চাৰিজন বহি যাব পৰা হাৱা গাড়ী।

Fourteen (ফ'ৰ্-টেন্) *n.* and *adj.* four and ten
চৌষ। **Fourteenth** *adj.* and *n.* the fourth
after the tenth চতুৰ্দশ।

Fourth (ফ'ৰ্থ) *adj.* next after the third চতুৰ্থ,
তিনিটাব পাচৰটো। **Fourthly** *adv.* চতুৰ্থতঃ,
চাৰি দফা।

Fowl (ফাউল্) *n.* a bird চৰাই; a cock or hen
কুকুৰা চৰাই; the flesh of the fowl কুকুৰা
চৰাইৰ মত্ৰ। **Fowler** (ফাউলাৰ) *n.* a sports-
man চৰাইমৰীয়া। **Fowling piece** (ফাউলিং-পিচ্)
n. a light gun চৰাই চিকাৰী বন্দুক।

Fox (ফকচ্) *n.* a cunning wild beast বাং
শিয়াল, ফেউৰা। **Foxy** (ফক্চি) *adj.* of foxes,
cunning শিয়ালৰ, ধূৰ্ত্ত। **Foxed** *adj.* dis-
coloured পখৰা-চিতৰা, ফুটফুটিয়া। **Fox hound,**
Fox-terrier *n.* বাং শিয়াল চিকাৰ কৰা কুকুৰ।
Fox tail *n.* a kind of grass having a bushy
head শিয়ালনেজীয়া বন। (*fem.* Vixen) **Foxy**
শিয়ালৰ দৰে ধূৰ্ত্ত। **Fox and geese** = বাঘ-গৰু
খেলে।

Fracas (ফ্ৰে-কে) *n.* a noisy quarrel হুন্দ,
কন্দল, হাটকৰা কাঁজিয়া, উখনাউখন।

Fraction (ফ্ৰেক্-শন্) *n.* a fragment ভগ্নাভাগ,
ভগা অংশ, ভগ্নাংশ। **Fractional** *adj.* con-
sisting in fractions আংশিক, ভূখৰীয়া।

Fracious (ফ্ৰেক্-শ্যচ্) *adj.* apt to quarrel, cross,
fretful কাঁজিয়াখোৰ, খিটখিটীয়া, দন্দুৰা।

Fracture (ফ্ৰেক্-চাৰ) *n.* the breaking of any
hard body or of a bone ভাঙ্গন, ফাট, ভগা
কাৰ্য। **Compound** or **complicated fracture**
= থুকাৰকৈ ভগা (হাড়)।

Fragile (ফ্ৰেজাইল্) *adj.* easily broken, delicate
ঠনঠনীয়া, মূৰমূৰীয়া, আশকতীয়া। **Fragility** *n.*
brittleness, weakness ঠনকা গুণ, আশকতীয়া
অৱস্থা।

Fragment (ফ্ৰেগ্-মেণ্ট্) *n.* a piece broken off,
a small portion খণ্ড, টুকুৰা, এডোখৰ। **Frag-**

mentary *adj.* broken ভোখৰ-টোখৰ, টুকুৰা টুকুৰা।

Fragrant (ফ্ৰেগ্ৰেণ্ট) *adj.* sweet scented, sweet smelling সুগন্ধি, মলমলীয়া। **Fragrance**, **Fragrancy** *n.* sweetness of smell সুগন্ধ, সুগাণ।

Frail (ফ্ৰেইল) *adj.* weak দুৰ্বল; wanting in firmness চকল, হেলেক পেলেক; unchaste পাপাসক্ত। —*n.* a kind of rush এবিধ নল বন। **Frailty**, **Frailness** *n.* weakness, infirmity চকলতা, দুৰ্বলতা; foible দোষ।

Fraise (ফ্ৰেইজ) *n.* a palisade of pointed stakes জোঁ পুতি কৰা গড়।

Frame (ফ্ৰেইম) *v. t.* to form, to shape, to fit to something else, to adjust গড়, সাজ, নিৰ্মাণ কৰ, লগা। —*n.* the form সাজ, আকৃতি; the skeleton of anything ঠাঁচ; a case made to enclose or support anything দাঁতিৰ বাৰ, চৌকাঠ (as a window frame); কাঠাম (as of an image); stage of mind মনৰ ভাব, মনৰ গতি। **Frame work** = the skeleton of anything ঠাঁচ, গঠন। **Frame maker** *n.* ছবিৰ বাৰ লগোৱা মিস্ত্ৰী।

Franc (ফ্ৰেঙ্ক) *n.* a French silver coin worth 9½ d. ইংৰাজী ৯½ পেন্স মূল্যৰ ফৰাচী দেশীয় ৰূপৰ মুদ্ৰা।

Franchise (ফ্ৰেঞ্চাইজ) *n.* liberty স্বাধীনতা; a privilege granted by authority অধিকাৰ, কোনো বিশেষ স্বত্ব; right of voting for a member of Parliament মেম্বৰ নিৰ্বাচনৰ ক্ষমতা। —*v. t.* to enfranchise মুক্ত কৰ, খালাচ কৰ, বিশেষ স্বত্ব প্ৰদান কৰ।

Franciscan (ফ্ৰেঞ্চিচ-কেন্) *adj.* belonging to the order of monks founded by St. Francis ষ্টীফেন উদাসীন ধৰ্মপন্থী লোক বিষয়ক।

Frangible (ফ্ৰেঞ্জিবল্) *adj.* easily broken হুঁকা, বুৰমুৰীয়া।

Frank (ফ্ৰেঙ্ক) *adj.* open, candid in expression খোলা, অকপটীয়া, ভংঙীয়া, সরল। —*v. t.* to send a letter free of postage বিনা টিকতে যোৱাকৈ চিঠি পঠা। —*n.* signature of a person having authority to send a free

letter বিনা মাচুলে চিঠি পঠাব পৰা লোকৰ দস্তখত। **Frankly** *adv.* candidly খোলাখুলিকৈ, অকপটভাৱে। **Frankness** *n.* candidness অকপট স্বভাৱ, ভংঙীয়া গুণ।

Frank (ফ্ৰেঙ্ক) *n.* one of the German tribes who founded French ফৰাচী দেশ লওঁতা পুৰাতন জাৰ্মাণবাদী।

Frankincense (ফ্ৰেঙ্ক-ইন্-চেঞ্চ) *n.* a sweet smelling resinous substance used in sacrifices ধূপ, গুগ্‌গল।

Franklin (ফ্ৰেঙ্কলিন) *n.* an English freeholder বজাৰ বাহিৰে আন কাকো ৰাজহ শোখা-বনলগীয়া ইংৰাজ খেতিয়ক।

Frantic (ফ্ৰেণ্-টিক্) *adj.* mad, furious বলিয়া, উল্লভ, অকঁল, দ্ৰিপ্ত।

Frater (ফ্ৰেটাৰ) *n.* a refector খৃষ্টিয় গীৰ্জা মঠ প্ৰভৃতিৰ ভোজনকক্ষ।

Fraternal (ফ্ৰে-টাৰ্-নেল্) *adj.* brotherly ভাতৃবৎ, ভাই ককাই বিষয়ক, ভাতৃভাৱৰ। (L. *Frater* = a brother).

Fraternity (ফ্ৰেটাৰ্-নিটি) *n.* brotherhood ভাতৃ-ভাৰ, আত্মীয়তা; a society সম্প্ৰদায়, সমাজ, দল, কলেজৰ ছাত্ৰ অনুষ্ঠান।

Fraternise (ফ্ৰে-টাৰ্-নাইজ্) *v. i.* to associate as brothers ভাতৃভাৱে দলবান্ধ।

Fratricide (ফ্ৰেটিচাইড) *n.* the murder of a brother ভাতৃবধী লোক বা ভাতৃবধ।

Fraud (ফ্ৰড্) *n.* deceit প্রতারণা, প্রভাৰণা, ফাঁকি।

Fraudulence (ফ্ৰডিউলেঞ্চ) *n.* deceit প্রভাৰণা, প্রতারণা।

Fraudulent (ফ্ৰডিউলেণ্ট) *adj.* deceitful, dishonest ফাঁকিৰাজ, প্রতারণাজনক, হলপূৰ্ণ। —*ly* *adv.* ফাঁকি কৰি।

Fraught (ফ্ৰাই) *n.* the freight of a ship বোজাই, ভৰা। —*v. t.* to fill পূৰ্ণ কৰ, ভৰা দে। —*pa.* *adj.* loaded, filled ভৰা দিয়া, পৰিপূৰ্ণ।

Fray (ফ্ৰে) *n.* an affray কিলাকিলি, কাঁজিয়া। —*v. t.* to wear off by rubbing ঘঁহি ক্ষয় নিয়া।

Freak (ফ্ৰিক্) *n.* a sudden whim, caprice মনৰ জঁক, মইমতালি, হঠাৎ উদয় হোৱা মনৰ ভাব;

sport বেমাৰি; an abnormal product of nature প্রকৃতিৰ উদ্ভূত সৃষ্টি। **Freakish**,

Freakful *adj.* capricious চকল, বিজ্ঞত-কিৰাকীৰ। — *v. t.* to variagate চিত্ৰ-বিচিত্ৰ কৰ। **Freak of nature** — প্রকৃতিৰ লীলা-খেলা।

Freckle (ফ্ৰেক্‌ল) *v. l.* to spot ফুটফুটিয়া কৰ। — *n.* a brownish yellow spot on the skin গাত পৰা চোম।

Free (ফ্ৰি) *adj.* at liberty স্বাধীন, স্বতন্ত্ৰ, মুক্ত; not bound মুকলি, খোলা; unimpeded বৈয়ত, সুখিল, অবাধিত; exempt (with from) মাক কৰি দিয়া, মুক্ত; gratuitous বিনামূল্যে পোৱা, চেনেহৰাকৈ এনেয়ে পোৱা বা দিয়া; frank উদাৰ, খোলা। — *v. l.* to set at liberty মুকলি কৰ, মুক্তি দে, মুক্ত কৰ। **Free of cost** = বিনা খৰচে। **Free from disease** = সুখিল, ৰোগশূন্য, নিৰোগ। **Free from bondage** = বন্ধন মুক্ত, খালাচ। **Make free with** — to take undue liberties with আঁঠৈ পা, লাই পা। **Free of rent** = নিৰুৱ, লাখেৰাজ। (as land) **Free from guilt or liability** = নিছিত্ৰ, নিজগৰী।

Free-booter (ফ্ৰি-বুটাৰ) *n.* a plunderer ডকাইত। **Free-booting *n.* robbery ডকাইতি।**

Free-born *adj.* born of free parents স্বাধীন পোকাৰ ঘৰত জন্ম হোৱা।

Free-city *n.* an independent city স্বাধীন দেশ।

Freedman (ফ্ৰিড্‌মেন) *n.* a slave who has been made free খালাচ পোৱা গোলাম।

Freedom (ফ্ৰি-ডম্) *n.* liberty, familiarity স্বাধীনতা, খালাচ, মুক্তি, খনিফুতা; licence অনুমতি, ক্ষমতা, স্বতন্ত্ৰতা।

Free-hand *adj.* (applied to drawing) ইচ্ছামতে আপুনি বৰা (চিত্ৰ)।

Free-handed *adj.* liberal দানী, হাত বলী, হাত মুকলি।

Free-hearted *adj.* open hearted অকপটীয়া, সবল; liberal দানশীল, উদাৰ।

Freehold (ফ্ৰি-হ'ল্ড) *n.* a property held free of duty নিৰুৱভূমি, জাইগীৰ। **Free-holder** *n.* জাইগীৰদাৰ।

Free-labour (ফ্ৰি-লেবাৰ) *n.* voluntary labour ইচ্ছাধীন কুলী বা বনুৱা মানুহ।

Free-love *n.* স্বাধীন প্ৰেম, কোনো নীতি নিষম নমনা সহবাস।

Freely (ফ্ৰি-লি) *adv.* with liberty, willingly মুক্তহৃদে, অবাধে, ইচ্ছামতে; liberally অকপট-ভাবে, উদাৰভাবে।

Freeman *n.* a man who enjoys certain special privilege বিশেষ ক্ষমতাপ্ৰাপ্ত লোক, স্বাধীন লোক।

Freemason (ফ্ৰি-মেচন্) *n.* a member of a secret society for mutual help পরস্পৰ সহায়কাৰী কোনো গুপ্ত সমাজৰ সমজুৱা। **Freemasonry** *n.*

Free-school *n.* a school where no tuition fees are levied অবৈতনিক পঢ়াশালি।

Freethinker *n.* a rationalist ধৰ্ম সহজে আপোন মইমত লোক, অনীশ্বৰবাদী।

Freetrade *n.* trade without restriction কোনো বাধা নোহোৱা বেহা-বেপাৰ, স্বাধীন বাণিজ্য।

Freewill *n.* liberty of choice হুইচ্ছা, আপোন খুচি।

Free-translation — ভাৱমূলক অনুবাদ।

Freeze (ফ্ৰীজ) *v. i.* to congeal, to become a solid body গোট মাৰ, ঠেংগৈ লাগ। — *v. t.* to harden into ice গোট মাৰি বৰফ কৰ। (*pa. t.* Froze; *pa. p.* Frozen). **Freezing point** *n.* the temperature at which water freezes পানী গোটমৰা তাপৰ পৰিমাণ। অচল কৰা।

Freight (ফ্ৰেট) *n.* the cargo of a ship জাহাজৰ বোজাই মাল; charge for carrying goods পানীত অনা নিয়া কৰা মালৰ ভাড়া। — *v. t.* to load a ship জাহাজত বোকাই কৰ।

Freighter (ফ্ৰেটাৰ) মাল নিয়া বিমান।

French (ফ্ৰেন্‌শ্) *adj.* belonging to France or its people ফৰাচী দেশীয়, ফ্ৰান্স দেশৰ মানুহ। **To take French leave** = to depart without notice মনে মনে নোকেৱা নেমেলাকৈ গুচি যা।

Frenetic, — *al* (ফ্ৰেনেটিক্, ফ্ৰেনেটিকেল্) *adj.* mad, frenzied বলিয়া, চণ্ড।

Frenzy (ফ্রেন্‌জি) *n.* a violent excitement উদ্‌গততা, জ'ক, জাই। **Frenzied** *adj.* উদ্‌গত, জ'কিউঠা, উদ্‌বাতুল।

Frequent (ফ্রি-কোরেণ্ট) *adj.* happening often পুনঃ পুনঃ, ঘনে ঘনে হোৱা, নিৰন্তৰ। **Frequency** *n.* the act of occurring often ঘনে ঘনে হোৱা অৱস্থা, পুনঃ পুনঃ ভাব। **Frequent** *v. t.* to visit often ঘনাই সাক্ষাৎ কৰ, ঘনাই অহা যোৱা কৰ, খলি ল। **Frequently** *adv.* often ঘনে ঘনে, সূত-সূত কৰে, বাৰম্বাৰ, সঘনে।

Frequentative (ফ্রিকোৱেণ-টেটিভ্) *adj.* denoting frequent repetition বাবে বাবে হোৱা বহুত্ব।

Fresco (ফ্রে'চ-ক') *n.* a kind of painting on fresh plaster upon walls পকী ঘৰৰ বেচা মাটিৰ ওপৰত কৰা চিত্ৰ। — *v. t.* to paint in fresco কেঁচা মাটিৰ চিত্ৰ কৰ।

Fresh (ফ্রে'চ) *adj.* new and strong নতুন আৰু সবল; not stale তেজা, জিয়া, কেঁচা; recently produced এই মাত্ৰ তৈয়াৰ কৰা, নতুন; healthy refreshing সিদ্ধকৰ, স্বাস্থ্যকৰ, ক্ষুণ্ণিত-দায়ক। **Fresh water** —লোণা নোহোৱা পানী, সাধাৰণ পানী। **Freshness** *n.* নতুনত্ব, সবলতা, তেজাগুণ।

Freshen (ফ্রে'চন্) *v. t.* to make fresh নতুন কৰ, সতেজ বা সবল কৰ; to take the saltiness লোণা ওচাই নিৰ্মল কৰ। — *v. i.* grow fresh সতেজ বা সবল হ।

Freshet (ফ্রে'চেট্) *n.* a fresh water stream জ্ঞান, সৰু নৈ; a flood of rain in a river বৰষুণৰ ঢল।

Freshman (ফ্রে'চ-মেন্) *n.* a novice, a university student in his first year ন শিকাক, কলেজৰ প্ৰথম বাৰ্ষিক ছাত্ৰ।

Fret (ফ্রেট্) *v. t.* to wear by rubbing ঘঁহি পিহি ক্ষয় নিয়া; to vex, to irritate জোকা, খং তোলা। — *v. i.* to wear away ক্ষয় পাই; to be peevish খং উঠ, ভাত্ত হ। — *n.* agitation, irritation আলোড়ন, আওতলা, মনৰ উত্তেজ, বম্বমণি।

Fret (ফ্রেট্) *n.* a piece of interlaced ornamental work জালৰ দৰে ফুল বহা কাম। — *v. t.*

to ornament with raised work ওৰ ওৰকৈ ফুল কাটি ধুনীয়া কৰ। **Fretted** *adj.* ornamented with frets ফুল কটা, ফুলাম। **Fret-work** *n.* জালৰ দৰে ফুল তোলা কাম।

Fretful (ফ্রেট্‌ফুল্) *adj.* peevish গিটপিটীয়া, খাঙ্গাল, জেউৰীয়া। **Fretfulness** *n.* state of being fretful ঠেং, জেউৰ, অমূৰি।

Fretting *n.* vexing অখতি, অমূৰি।

Friable (ফ্রায়েবল্) *adj.* easily crumbled সহজে গুড়ি কদিন পৰা, দুৰদুৰীয়া।

Friar (ফ্রায়াৰ) *n.* a class of begging monks মঠবাসী ভিক্ষুক সন্ন্যাসী।

Friary (ফ্রায়েৰী) *n.* a monastery বোমান-কেথলিক ধৰ্মপন্থী উদাসীন ভকতৰ আশ্ৰম।

Fribble (ফ্রিবল্) *v. i.* to trifle ওমল, উলাই কৰ। — *n.* or Fribbler (ফ্রিবলাৰ) মিহিচা, ফচছ মান্‌হ।

Friction (ফ্রিক্-শন্) *n.* the act of rubbing সংঘৰ্ষণ, ঘঁহনি; unpleasantness অসন্তোষ, মনোবিবাদ।

Friction-wheels *n.* wheels that lessen friction ঘঁহি কমাবলৈ লগোৱা চকৰি। **Friction-bearing** = কোনো কলৰ চকৰিৰ বেগ বেচি কৰিবলৈ আন চকৰি সংযোগ কৰা নিয়ম।

Friday (ফ্রাই-ডে) *n.* the sixth day of the week. শুক্ৰবাৰ।

Friend (ফ্রেণ্ড) *n.* one loving another, an intimate acquaintance মুহুদ, বন্ধু, মিত্ৰ, সখি, বান্ধ। **Friendliness** (ফ্রেণ্ডলিনেচ্) *n.* kind disposition. good will সন্তোষ, প্ৰণয়, মিত্ৰতা, মিল, প্ৰীতি। **Friendly** *adj.* like a friend, favourable সন্তোষী, ইজিগলি, হিঁতবী, প্ৰণয়ী। **Friendship** *n.* attachment based on mutual esteem মিত্ৰতা, বন্ধুতা, সন্তোষ, প্ৰণয়, মিত্ৰাণী। **Friendly societies** = বান্ধব সন্মিলনী।

Frieze (ফ্রিজ্) *n.* a coarse woollen cloth with a map on one side একালে ডুৰুখীয়া নোম থকা এবিধ মোটা পচমী কাপোৰ।

Frigate (ফ্রি-গেট্) *n.* a ship of war carrying 28 to 60 guns এবিধ যুদ্ধৰ জাহাজ। **Frigate-bird** *n.* এবিধ ডাঙৰ সাগৰীৰ চৰাই।

Fright (ফ্রাইট্) *n.* sudden fear উচপ, চক;

terror ভয়। **The horse took fright**=ঘোঁবাটোৱে উচপ খালে বা চক খালে।

Frighten (ফ্রাইট্‌ন্) *v. t.* to alarm, to make afraid ভয় খুৱা, চক খুৱা, ভয় দৰ্শা।

Frightful (ফ্রাইট্‌ফুল) *adj.* shocking, fearful ভয় লগা, ভয়জনক, ভয়ঙ্কৰ। **Frightfully** *adv.* terribly ভয়ানকককপে, ভয় লগাকৈ। **Frightfulness** *n.* ভয়। **Frightsome** *adv.* feeling fright ভয়ানক।

Frigid (ফ্রিজিড্) *adj.* frozen চেচাই গোট মৰা; cold চেচা, ঠেংকা, নিম্বেজ, সেক্বেটা, তেজশক্তি নোহোৱা, সেংসেঙ্গীয়া, কামশক্তিৰ উত্তেজনা নথকা।

Frigidity (ফ্রিজিডিটি) coldness, want of animation শীতলতা, দেবদেৱীয়া গুণ, নিকৰণ ভাব, নিকৰ্ণসাহ।

Frigidly (ফ্রিজিডলি) *adv.* coldly চেচাকৈ, সেক্বেটা ভাবে, নিকৰণ ভাবে। **Frigidness** *n.*

Frill (ফ্রিল্) *n.* a ruffle, a crimped ending of linen কাপোৰৰ কোচ। —*v. t.* to furnish with frills কোচ লগা। —*v. i.* to ruffle, as feathers of birds when shivering ডুবুৰিয়া, ভোবোৰা ডুবুৰি কৰ। **Frilling** *n.* frilled edging কোচ, ফ্রিল।

Fringe (ফ্রিঞ্জ) *n.* a kind of loose thread forming a border কাপোৰৰ দহি, আচল, ঝালৰ; the extremity আগ, মূৰ। —*v. t.* to adorn with fringe দহিখুৱা, ঝালৰ লগা; to border আচল লগা, দাঙিত পাৰি দে।

Frippery (ফ্রিপেৰি) wornout clothes পুৰণি কাপোৰ; a place for selling old clothes পুৰণি কাপোৰ বেচা দোকান; trifles অকৰ্মণ্য বস্তু। —*adj.* trifling, useless আলাপতীয়া, অকৰ্মণ্য।

Fripper *n.* a seller of old clothes পুৰণি কাপোৰৰ বেপাৰী।

Frisk (ফ্রিস্ক্) *v. i.* to leap playfully ডেও দে, জপিয়াই খেলালি কৰ। **Frisking** *adj.* ডেওদিয়া। **Friskful** *adj.* brisk, lively চট্‌কটীয়া।

Frisky (ফ্রিস্কি) *adj.* lively, frolicsome চট্‌কটীয়া, দেওদি ফুৰা, খেলালিপ্ৰিয়। **Friski-**

Frit (ফ্রিট্) *n.* materials of which glass is made কাচ তৈয়াৰ কৰা দ্ৰব্য; a small fly injurious to wheat বেঁহ ধান খোৱা এবিধ পোক।

Frith (ফ্রিথ্), **Firth** (ফাৰ্থ) *n.* a narrow inlet of the sea নৈৰ মুখত হোৱা সাগৰৰ খোপ।

Frith (ফ্রিথ্) *n.* peace শান্তি। —**Gild** *n.* union of neighbours for preservation of peace শান্তিবন্ধা কৰিবৰ নিমিত্তে দলবদ্ধ গুচৰ চুবুৰীয়া লোক।

Fritter (ফ্রিটাৰ) *n.* a kind of pan cake এবিধ খোলাত ভজা পিঠা। —*v. t.* to break into fragments ভাঙৰ ভাঙবকৈ ভাং। **Fritterer** *n.* one who wastes time যি মিছাই সময় কটায়। **To fritter away**=to diminish gradually ক্ৰমে হ্ৰাস হ।

Frivolous (ফ্রিভ-লাচ্) *adj.* silly, trifling চুলুং, অমূলক, মিছা। **Frivolously** *adj.* in a silly manner মিছাই, মূৰ্খালি কৰি। **Frivolousness** *n.*

Frivolity (ফ্রিভলিটি) *n.* levity, habit of trifling তুচ্ছতা, অমূলকতা, লঘুতা, চুলুঙ্গালি।

Frizz, Friz (ফ্রিজ্) *v. t.* to curl, to make rough or trangled কোচাকোচ কৰ, কোচোৰাকৈমূৰি কৰ, জট লগা। —*n.* a curl চুলিৰ ঙাঁজ বা পেঁচ। **Frizzed** *adj.* having the hair crimped in-o frizzes পেঁচ কটা, ঙাঁজ লগোৱা।

Frizzle (ফ্রিজল্) *v. t.* to crisp into short small curls চুলিৰ বাবৰি কাট, ঙাঁজ লগাই টোপোৰা কৰ। —*n.* a curl চুলিৰ ঙাঁজ, বাবৰি কটা চুলি। —*v. t.* or *v. i.* to fry, to grill ঙাঁজ, পোৰ।

Fro (ফ্ৰ) *adv.* from, backward তাৰপৰা, সিফাল, পাচলৈ। **To and fro**=ইফাল সিফাল, এবাৰ আগলৈ এবাৰ পাচলৈ।

Frock (ফ্ৰক্) *n.* a loose upper garment ফ্ৰক্ চোলা, কুৰ্তা চোলা, দীঘল জেমা। **Frock coat** পাচফালে কটা আঠুলৈকে পৰা দীঘল চোলা।

Frog (ফ্ৰগ্) *n.* a tailless amphibious animal বেং, ভেকুলী। **Frog-eater**=a French man ফৰাচী দেশীয় মানুহ, ভেকুলী খোৱা।

Frolic (ফ্রলিক্) *adj.* merry, gay বহুহাল,

ধেমেলীয়া। —*n.* gaiety, merrymaking বং, ধেমালি, টালিভুলি। —*v. i.* to play with pranks ধেমালি কৰ, উপহাস কৰ।

Frolicsome (ফ্রলিকচাম্) *adj.* sportive বহিষ্কৃত, ধেমেলীয়া, চঞ্চল, ক্ষুদ্রিত্বাঙ্ক।

From (ফ্রম্) *prep.* forth, out of, by reason of পৰা, কাৰণে; away আঁতৰত।

Front (ফ্রন্ট্) *n.* the forepart of anything আগফাল, সন্মুখ, মুখ; boldness, impudence সাহস, নিৰ্গতালি, নিধকালি। —*adj.* of, relating to, or in the front আগৰ, সন্মুখৰ। —*v. t.* or *v. i.* to stand in front of, to oppose মুখামুখি হ, আগভেটি ধৰ। **In front of** = আগত, সন্মুখত।

Frontage (ফ্রন্টেজ্) *n.* the front part of a building ঘৰৰ সন্মুখ ভাগ, আগফাল।

Frontal (ফ্রন্টেল্) *adj.* belonging to the forehead or front আগ, আগফালৰ, কপালৰ আগৰ। —*n.* a front piece মুখত পিন্ধা বা মুখফালে লগোৱা কোনো বস্তু।

Frontier (ফ্রন্টিয়েৰ্) *n.* the boundary of a province or country সীমান্ত দেশ, দাঁতিকাষ, কোনো দেশৰ সীমাৰ ওচৰৰ ঠাই, অজ্ঞাত মূলুক। —*adj.* bordering দাঁতিকাষৰীয়া, সীমান্ত, সীমায়তী।

Frontispiece (ফ্রন্টিস্পিচ্) *n.* a picture facing the first page of a book কোনো কিতাপৰ প্ৰথম পাতত দিয়া ছবি; the face of a building ঘৰৰ সন্মুখ ভাগ।

Frontless (ফ্রন্টলেচ্) *adj.* devoid of shame নিধক, নিলাজ, উদ্ধত, আঁৰবেৰ নোহোৱা।

Frontlet (ফ্রন্টলেট্) *n.* a band-worn on the forehead ললাট বন্ধনি, মূৰ বন্ধা পটি।

Frost (ফ্রষ্ট্) *n.* frozen-dew গোটমৰা নিলৰ, হিম, বৰফ। —*v. t.* to cover with hoarfrost হিম বা বৰফেৰে ছাটি ধৰ। **Frost-bitten** = affected by frost বৰফ লাগি নিসাৰ হোৱা, বৰফত আশমৰা হোৱা। **Frost-bound** = confined by frost বৰফত আৱদ্ধ হোৱা। **Frosted** *adj.* covered by frost or any fine powder হিমযুক্ত, কোনো বগা ডবি বস্ত্ৰেৰে ঢাক খোৱা।

Frosty (ফ্রষ্টি) *adj.* producing or containing frost হিম বা বৰফযুক্ত; frost like হিমৰ দৰে,

দেবদেৱীয়া, সেজেট।; wanting in affection মৰম নোহোৱা।

Froth (ফ্রথ্) *n.* the foam on liquids caused by boiling ফেন; a showy but empty speech মিছা বক্তৃতা, অসাৰ কথা। —*v. t.* or *v. i.* to throw up froth ফেন ভোলা, ফেন উঠ।

Frothy (ফ্রথি) *adj.* full of froth, empty ফেন উঠা, ফেনীল, অসাৰ।

Frounce (ফ্রাউন্স্) *v. t.* to plait, to curl কোচ ঘূৰা, খোপা কৰ। (see Flounce).

Frow *n.* হলেত্তৰ ভিৰোতা।

Froward (ফ্র'ৱাৰ্ড্) *adj.* perverse, self-willed মইমত, উত্তনুৱা, গোজোৱা। **Frowardness** *n.* গোজোৱা স্বভাৱ, মইমতালি।

Frown (ফ্রাউন্) *v. i.* to look angry, to wrinkle the brow as in anger মুখ বিকটাই ধৰ, কপালৰ গাঠি খোপা কৰ, চকু পকা। —*n.* a look of displeasure চকু খোপা কৰণ, মুখৰ গোখোৱা ভাৱ।

Frowning *adj.* glooming গোখোৱা। **Frowningly** *adj.* গোখোৱাকৈ, চকুপকাই, পোন্দোৱাকৈ।

Frowsty (ফ্রষ্টি) *adj.* smelling badly গেলপা গোজোৱা।

Frozen (ফ্র'জন্) see Freeze.

Fructify (ফ্রাক্-টি-ফাই) *v. t.* to make fruitful, to fertilise গুটি ধৰা, ফলতৰী কৰ, উৰুৱা কৰ। —*v. i.* to bear fruit গুটি লাগ, সফল হ।

Fructiferous *adj.* bearing fruit গুটি লগা, ফলবান, লাগনী।

Fructuous (ফ্রাক্চুৱাচ্) *adj.* full of fruits ফলপূৰ্ণ।

Frugal (ফ্রুগেল্) *adj.* thrifty, economical পৰিমিতভাৱী, সাঁচতীয়া, মিতব্যয়ী।

Frugality (ফ্রুগেলিটি) *n.* thrift পৰিমিত ব্যৱ, সাঁচতীয়া গুণ। **Frugally** *adv.*

Fruit (ফ্রুইট্) *n.* the produce of the earth of trees or animals ফল, গুটি, সন্তান সন্ততি; effect, advantage পৰিণাম, উপেন্ন, লাভ।

Reap the fruit of = ফলভোগ কৰ। **Fruit trees** = গুটি খোৱা গছ, লাগনী গছ।

Fruitage (ফ্রুটেজ্) *n.* fruit in general ফল-বিলাক।

Fruiterer (ফ্রুটাৰাৰ) *n.* dealer in fruit ফল বেচোঁতা।

Fruitful (ফ্রুট্-ফুল) *adj.* producing fruit ফল-বান, ফলবন্ত; productive উৰ্বৰা, শস্যশালী।

Fruitfulness *n.* productiveness সফলতা, উৰ্বৰা অৱস্থা।

Fruition (ফ্রুইশ্বন্) *n.* enjoyment, possession of anything pleasing ভোগ, সন্তোগ।

Fruitive *adj.* pertaining to fruition ভোগ-বিষয়ক।

Fruitless (ফ্রুট্-লেচ্) *adj.* barren, destitute of fruit, useless গুটি নথৰা, বঁজা, পত, ফলহীন, নিষ্ফল, বৃথা। **Fruitlessness** *n.* নিষ্ফলতা।

Fruitlessly *adj.* বৃথাই।

Frump (ফ্রাম্প্) *n.* a dowdy and cross-grained woman পুৰণিকলীয়া সাজ-পাৰ পিন্ধা খিটখিটীয়া তিৰোতা। —ish, —y *adj.* খিটখিটীয়া (তিৰোতাৰ ক্ষেত্ৰত)।

Frustrate (ফ্রাট্-ট্ৰেই) *v. t.* to make vain পণ্ডকৰ; to defect নিষ্ফল কৰ, বাৰ্ধ কৰ; to disappoint নৈৰাশ কৰ। —*adj.* vain, ineffectual বৃথা, অকাৰিলা।

Frustration (ফ্রাট্-ট্ৰেইশ্বন্) *n.* disappointment নৈৰাশ, নিৰাশা, আশাভঙ্গ।

Fry (ফ্রাই) *v. t.* to cook in a frying pan with oil or fat (কোনো বস্তু) ভাজ।

Frying-pan *n.* a flat iron vessel for frying ভাজপোৰা কৰা পাত্ৰ। **Out of the frying pan into the fire**==from one danger to another of the worst type এটা বিপদৰ পৰা এবাই গৈ আক এটা ডাঙৰ বিপদত পৰ।

Fry (ফ্রাই) *n.* a swarm of fishes just spawned মাছৰ পোনা। **Small fry**==persons or things of little importance অকাৰিলা বস্তু বা লোকবিত্তাক, নগণ্য লোক।

Fuddle (ফাড্লে) *v. t.* to stupefy with drink মদ খুৱাই বেহঁচ কৰ। —*v. i.* to drink to excess মদখাই বেহঁচ হ। **Fuddler** *n.* a drunkard মাতাল।

Fudge (ফাৰ্জ্) *n.* nonsense, an exclamation of contempt ছিঃ, মিচা কথা, খোহা। —*v. t.* or

v. i. to bungle anything খোহা মাৰ, অধলাকৈ কৰ।

Fuel (ফিৰেল) *n.* anything that feeds a fire জুই ধৰা ধৰি।

Fugacious (ফিউ-গে-শ্বাচ্) *adj.* fleeting উৰি যোৱা, অস্থায়ী।

Fugitive (ফিউ-জি-টিভ্) *adj.* apt to flee away পলায়ী, ডগনীয়া; wandering, temporary অস্থিৰ, থন্তেকীয়া। —*n.* one who has fled ডগনীয়া মানুহ, পলাতক।

Fugue ফুজিউ, বিস্ময়ৰণ।

Fulcrum (ফাল্-ক্ৰাম্) *n.* the prop on which a lever moves ভেজা, ধৰণী, কটৰা।

Fulfil (ফুল্-ফিল্) *v. t.* to complete, to accomplish সম্পূৰ্ণ কৰ, সিদ্ধ কৰ, কাৰ্য্যত পৰিণত কৰ।

Fulfil your promise==তোমাৰ কথা ৰাখা, প্রতিজ্ঞা পালন কৰা।

Fulfillment (ফুল্-ফিল্-মেণ্ট্) *n.* completion, accomplishment সমাধা, পালন, সিদ্ধি। (*pr. p.* Fulfilling; *pa. p.* Fulfilled).

Fulgency (ফাল্-জেক্) *n.* brightness উজ্জলতা, জ্যোতি, আভা, জলমলনি।

Fulgent (ফাল্-জেক্ট্) *adj.* bright, shining উজ্জল, চক্ৰমকীয়া, দীপ্তিমান।

Fulgurate (ফাল্-গিউ-ৰেইট্) *v. t.* to flash as lightening চক্ৰমক।

Fuliginous (ফিউ-লি-জিনাচ্) *adj.* sooty ধোঁৱাময়, আলাঁজুৱা।

Full (ফুল) *adj.* having all it can contain পূৰ, ভৰা, ওপচ; abounding, complete পৰিপূৰ্ণ, সম্পূৰ্ণ, পূৰা, আটুত, ধৰি। (*coll.*) drunk মদখাই বেহঁচ, মদপী। **Fullness** *n.* the state of being filled completely পূৰ্ণতা, পৰিপূৰ্ণ অৱস্থা, ভৰপূৰ; satiety পৰিতৃপ্তি। **Fully** *adj.* completely সম্পূৰ্ণৰূপে, আটুতকৈ, পূৰাকৈ; সকলো প্ৰকাৰে। **At the full**==at the height of one's fortune সোঁতাগাৰ ওপৰ ৰাপত। **To the full**==completely সম্পূৰ্ণৰূপে, আটুতকৈ। **In full swing**==to the utmost limit হিমাঃ দূৰ হব পাৰে সিমানে, পূৰা মাত্ৰাত, পূৰ্ণ অৱস্থাত। **Full blown**==fully expanded পূৰ্ণ বিকশিত ভালকৈ ফুলা। **Full dress**==dress worn or

state occasional দৰ্ভাবী পোচাক। **Full grown** = grown to maturity চফল, ডেকা, পৈগন্ত। **Full hearted** = full of courage, elated উৎসাহ-পূৰ্ণ, উল্লাসিত। **Full moon** = পূৰ্ণিমা, পূৰ্ণিমাব জোন। **Full fledged** = পাখি গজা উৰণীয়া, ডেকেৰুৱা। **In the fullness of time** = at the proper time যথাসময়ত, কালত।

Full (ফুল) *v. t.* to press cloth in a mill কলত কাপোৰ খুন্দ। **Fuller** *n.* a cleanser of cloth ধোৱা। **Fuller's earth** = কাপোৰ ধোৱা সাজি মাটি।

Fulminate (ফাল্মিনেট) *v. i.* to make a loud noise গৰ্জ্জন কৰ, ধুমকৈ উঠ; to issue decrees with violence ধৰ্ম সৰ্ব্বস্বীয় জগৰীয়াত তাৰহ দি হুকুম জাৰি কৰ। — *v. t.* to cause to explode ধুমকৈ ফুটা। **Fulminant** *adj.* fulminating ধুমকৈ ফুটিব পৰা। **Fulmination** *n.* act of exploding, explosion, a denunciation ধুমকৈ ফুটন, গৰ্জ্জন, ভবকনি।

Fulminous, Fulminatory *adj.* ঢেৰেকনি সৰ্ব্বস্বীয়; uttering forth censure ডাৰি ধমকি দিয়া।

Fulsome (ফুলচাম) *adj.* gross, disgusting, nauseous বিকৃতিজনক গৰ্হিত, বিৰক্তিজনক।

Fulvous (ফালভাছ) *adj.* tawny যুগাচীয়া, ভায়ে বৰণীয়া।

Fumacious (ফিউ-মে-ছাচ) *adj.* smoky ধোঁৱাময়; fond of smoking ধোঁৱাভৰোৰ।

Fumarole (ফিউমে'ৰল) *n.* a hole emitting gas in a volcano আগুৱনিৰিৰ জ্বালামুখ।

Fumatory (ফিউ-মে-টৰী) *n.* a place for smoking or fumigation ধুৱালয়, ধোঁৱাঘৰ।

Fumble (ফম্বল) *v. t.* to handle awkwardly, to grope about খল-জপা; to stammer কথা কওঁতে খোন্ধোকা।

Fume (ফিউম) *n.* smoke ধোঁৱা; vapour ভাপ; rage ধং; vain conceit মিহা গপ, মিহা কল্পনা। — *v. t.* to throw up smoke or vapour ধোঁৱাওলা, ভাপ উৰ; to be in a rage ধং উঠ। **Fumid** *adj.* smoky ধোঁৱাময়।

Fumigate (ফিউ-মি-গেট) *v. t.* to expose to smoke or gas for purposes of disinfecting

ভাপ দি শোধন কৰ; to perfume ধুপিত কৰ, ধোঁৱা দি সুগন্ধি কৰ।

Fumigation (ফিউমিগেশন্) *n.* the act of applying purifying smoke ধুৱাসিত কৰণ, ধোঁৱাৰ দ্বাৰাই শোধন কৰণ।

Fun (ফাণ) *n.* merriment, sport ধেমালি, ভেৰাকুটি, বহুত, কোতুক। **In fun** = in joke ধেমালিতে।

Funambulist (ফিউ-নেম্-বিউ-লিষ্ট) *n.* a rope dancer ডোলৰ ওপৰত নাচোতা। **Funambulate** *v. i.* ডোলৰ ওপৰত খোজ কাঢ়।

Function (ফাং-শ্বন্) *n.* duty peculiar to an office বাৰ, কাম, কৃত্য; power ক্ষমতা, শক্তি; exercise of faculties ইন্দ্ৰিয় পৰিচালন; a ceremony ধৰ্ম-কৰ্ম, সকাম, উৎসৱ; employment, profession কাম-কাজ, বাৰ। — *v. i.* to act, operate, fulfil কাৰ্য্য কৰ, বাবে বাবে কাম কৰ।

Functional (ফাং-শ্ব-নেল) *adj.* (*opp.* to **Organic** or **Structural**) pertaining to or performed by functions কাৰ্য্যকৰণ বিষয়ক।

Functionary (ফাং-শ্বান-ৰী) *n.* one who holds an office কৰ্মচাৰী, বিষয়া, কাৰ্য্যকাৰক।

Fund (ফাণ্ড) *n.* stock, a source of money in deposit সঞ্চিত ধন, মূলধন, ধনৰ সংস্থান, (*pl.*) debts due by a government ৰাজকীয় ধাৰ; pecuniary resources জমা টকা — *v. t.* to invest in funds ফাণ্ডত জমা থা।

Fundamental (ফাণ্ডামেণ্টাল) *adj.* primary, essential মূল, প্ৰধান, অচল; important আৱশ্যকীয়। **Fundament** *n.* the lower part of the body শৰীৰৰ অধঃভাগ, গুহদেশ, তলিনা।

Fundus (ফান্দাচ) *n.* the rounded base of an organ নাক, কাণ, চকু আদিৰ ভিতৰত ঘূৰণীয়া ভাগ।

Funeral (ফিউনাৰ-এল) *n.* burial or the ceremony connected with it অন্ত্যেষ্টিক্ৰিয়া, দহা কাজ, শৱদাহ কৰ্ম, কাজ কৰম। — *adj.* pertaining to burial দহাকাজ সৰ্ব্বস্বীয়, অন্ত্যেষ্টিক্ৰিয়া বিষয়ক। **Funeral ceremonies** = দহাকাজ, কাজ কৰম, শ্রাদ্ধ। **Funeral pile** = চিতা।

Funereal (ফিউ-নিবিয়েল) *adj.* dismal, suiting a funeral ঘোষণা, শোকজনক; gloomy এবাংপলীয়া।

Fungous (ফাংগাচ) *adj.* of or like fungus, spongy, ephemeral সোপোকা, কাঠফুলাৰ দৰে, ক্ষণস্থায়ী। **Fungoid** *adj.* like a mushroom কাঠফুলাৰ দৰে।

Fungus (ফাংগাচ) *n.* a mushroom কাঠফুলা; proud-flesh formed on wounds কোনো খাৰ কাৰেদি বাঢ়িউঠা মঙ্গহ। (*pl.* Fungi (ফাংগাই))।

Funk (ফাংক) *n.* (*colloq.*) fear ভয়; coward ভয়ভূৰ লোক। —*v. t.* or *v. i.* to shirk, to evade through fear ভয়ত কৌচ বা, পাচহোঁহক।

Funky *adj.* ভয়ভূৰ।

Funnel (ফানেল) *n.* a tube for the escape of smoke খোঁৱা ওলোৱা ঢুকী; an instrument for pouring fluids into bottles বটলৰ মুখত পাতি ডেল বা পানী ভৰোৱা বতন, চুপি, পিপা, টোলা।

Funny (ফাৰি) *adj.* full of fun, odd কৌতুকজনক, হাঁহিউঠা, কেনেবা। **Funnyman** = ভোকাটুৱা মানুহ, বহুবা।

Fur (ফাৰ) *n.* the short fine hair of certain animals জন্তুৰ নোম; skins of certain animals used as garments কোনো কোনো নোমাল ছাল; a fur-like coating on the tongue when in fever জিভাত পৰা জাৰি। —*v. t.* to line with fur নোমযুক্ত কৰ, জাৰি পৰ।

Furacious (ফিউ-ৰ-শাচ) *adj.* thievish চোৰ ৰডাৱৰ।

Furbish (ফাৰ্-বিছ) *v. t.* to purify or polish চকচকীয়া কৰ, মাজ, ঝিঁ, ঝিঁ নিকা কৰ।

Furcate (ফাৰ্-কেট) *adj.* forked ফেৰ্কেটা, ফেৰ্কেজনি মেলা। **Furcation** *n.* a branching out ফেৰ্কেজনি।

Furious (ফিউৰিয়াচ) *adj.* violent, full of fury উগ্ৰ, বাগাছ, শ্ৰেণ্ড, খজাল। **Furiously** *adv.* শ্ৰেণ্ডৰূপে, উগ্ৰভাৱে, অতি বেগেৰে। **Furi-ousness** *n.* উগ্ৰমুষ্টি, শ্ৰেণ্ড, খং।

Furiosity (ফিউৰিয়াচিটি) *n.* madness উগ্ৰভাৱ, জ'ক।

Furl (ফাৰ্ল) *v. t.* to fold as a sail সামৰ, ঘূৰিয়া।

Furlong (ফাৰ্-লং) *n.* one eighth of a mile পোতা মাইল, ৪৪০ হাড দীঘল পৰিমাণ।

Furlough (ফাৰ ল') *n.* long leave of absence on half pay আৰা লক্ষ্যহাসহ পোতা দীঘলদিনীয়া ছুটি, দীঘলদিনীয়া অনুগ্রহ শেলানি।

Furnace (ফাৰ্-নেচ) *n.* an oven for melting ores অগ্নিকুণ্ড, কমাৰৰ ভাতী পাগহালি; a place of grievous affliction মহা যন্ত্ৰণাদায়ক স্থান।

Furnish (ফাৰ্-নিচ) *v. t.* to supply যোগান ধৰ, সংগ্ৰহ কৰি দি; to equip (with) যোগাৰ কৰি দি, সজা। **Furnished** *adj.* supplied with furniture আচবাবেৰে পৰিপূৰ্ণ, সুসজ্জিত।

Furniture (ফাৰ্ণিচাৰ) *n.* movables with which a house is equipped ঘৰৰ সাজ সজ্জা, আচবাব, ঘৰৰ লাগতীয়াল মেজমাচিয়া, বস্ত্ৰবাহানি।

Furor (ফিউৰ) *n.* fury, wild excitement খং-বাগ, হলহুল।

Furore (ফুৰি) *n.* enthusiastic admiration, a craze উলাহত কৰা চিঞৰ বাখৰ, হলহুল, ভোলপাৰ।

Furrier (ফাৰ-ই-আৰ্) *n.* a dealer in furs জন্তুৰ নোম বাৰদাৰী।

Furrow (ফাৰ্-অ') *n.* a trench made by a plough সীবলু, আঁচ; a wrinkle on the face ছাল কোচখাই হোৱা কপালৰ বেখা। —*v. t.* to cut in furrows, to wrinkle সীবলু কৰ, আঁচ দি।

Further (ফাৰ্-ডাৰ) *adv.* to a greater distance or degree আক দূৰলৈ বা বেচি পৰিমাণে; in addition তদুপৰি। —*adj.* more distant বেচি দূৰৰ, তদুপৰি, আক। **Furthermore** *adv.* moreover, besides তদুপৰি, তাৰবাজেও। **Furthermost** *adv.* at the greatest distance নিচেই আঁতৰত।

Further (ফাৰ্-ডাৰ্) *v. t.* to promote, to help forward সাহায্য কৰ, আগবঢ়া, উন্নতি কৰ।

Furtherance (ফাৰ্-ডাৰেক) *n.* helping forward সাহায্য, উন্নতি।

Furtive (ফাৰ্-টিভ্) *secret* গোপনীয়।

Fury (ফিউৰী) *n.* rage, madness উগ্ৰ খং,

- উগ্রভাৱা; a violent woman উগ্রভাৱা, ক্রমত.
খড়াল ডিম্বোতা।
- Furze** (ফাৰ্জ্) *n.* a prickly bush with yellow flowers এবিধ কাঁট বকা লতা।
- Fuse** (ফিউজ্) *v. t.* to liquefy by heat তপতাই
গলা, ভৰ কৰ। —*v. i.* to be melted গলি যা, গলি য়া, ভৰ। —*n.* a tube filled with combustibles for blasting etc. খনি উদঘাটক বাকন্দৰ চুঙা। **Fusion** *n.* act of melting গলন, ভৰ হওন; a close union of things সেমেকি-গোট মাৰণ। —**Market** বাহনা বজাৰ।
- Fusee, Fuzee** (ফিউজী) *n.* a match, a fuse জুইৰ বাহ, এবিধ বন্দুক; the spindle in a watch ঘৰীৰ শিকলি ঘূৰোৱা কোনো এটা কল।
- Fuselage** (ফিউজিলেজ্) *n.* উৰাৰাহাঁজৰ সজা।
- Fusible** (ফিউজিবল্) *adj.* that may be melted গলাব পৰা, ভৰনীয়া।
- Fusil** (ফিউজিল) *n.* a light musket একবকম বন্দুক এবিধ লম্বু হৈল।
- Fusilier, Fusileer** (ফিউজিলিয়েৰ্) *n.* a historical title of certain regiments of the British army কোনো কোনো ব্ৰিটিছ সৈন্যদলৰ নাম।
- Fusillade** (ফিউ-জিলেড্) *n.* a simultaneous discharge of firearms একেজাতিৰিতে অবিভ্ৰান্ত গোলাবৰ্ষণ। —*v. t.* to shoot down by a continuous discharge of firearms অবিভ্ৰান্ত ভাবে গোলাবৰ্ষণ কৰি বাগবাই পেলা।
- Fusion** (ফিউ-জন্) *n.* see under Fuse.
- Fuss** (ফাচ্) *n.* a bustle, flurry ছবাহুবি, ধুমধাম,

লৰাৰপৰা, বহু-বহু, উত্থানধূম। —*v. i.* to be in bustle পোলায়ান হ. ছবাহুবি হ. **Making too much fuss**—অনৰ্বক ধুমধূমাল কৰি তেবুতাই; to make oneself busy with trifles as important মিছা কথাত বিততাই কৰ।

Fustian (ফাষ্টিয়ান) *n.* a kind of coarse cotton fabric কপাহ বা লণ দূতাৰ ঢৰীয়া কাপোৰ; a pompous style, bombast লক্ষৰ আৰম্ভ; দীঘল ভাৱৰ কথা। —*adj.* ঢৰীয়া, ওফাইলং লক্ষ সংযুক্ত।

Fustigation (ফাষ্টিগেশন্) *n.* a beating with a stick বেতাবাত। **Fustigate** *v. t.* to beat with a stick সোঁকাৰে কোবা।

Fusty (ফাষ্টি) *adj.* ill smelling ভেতুৰা গোন্ধৰ, টেঙা টেঙা গোন্ধোৱা। **Fusted** *adj.* mouldy ভেতুৰা।

Futile (ফিউ-টিল) *adj.* useless, trifling অনৰ্বক, ফুচফাচ, অসাৰ, অকাষিলা।

Futility (ফিউ-টিলিটি) *n.* uselessness অনৰ্বকতা, নিষ্ফলতা।

Future (ফিউচাৰ) *adj.* that is to come ভবিষ্যৎ, আগলৈ হব লগা **Futurity** (ফিউ-চিৰ ইটি) *n.* time to come ভবিষ্যৎ কাল বা সময়; an event yet to come ভবিষ্যৎ ঘটনা।

Fuzz (ফাচ্) *v. i.* to fly off in small particles নিচেই অকণ অকণকৈ উড়ি যা। —*n.* fine light particles নিচেই পাতল সূক্ষ বস্তু, ধূলিকণাৰ দৰে সৰু বস্তু।

Fy (ফাই) *interj.* হিঃ। বিক্। see **Fie**.

Fylfot (ফিলফট) হস্তিকা।

G

the 7th letter of the English alphabet, ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ সপ্তম আখৰ।

Gab (গেব্) *n.* idle talk বক্বকনি, বলকনি। **Gift** of the gab—a talent for talking বাকপটতা। —*v. i.* to prate চেলবেলা, মিছাই বক্বকা।

Gabble (গেবল্) *v. i.* to chatter, to cackle like geese কেক্-কেকা, বলবলা।

Gabardine (গেবাৰ-ডিন্) *n.* a loose upper garment একবকম দীঘল চোলা।

Gabion (গে'বিয়ন্) *n.* a wicker basket filled with earth used for shelter while digging

trenches গড়খাটৈৰ শাঁনোতে লক্ষ্যপৰা বৰ্কা পাবৰ কাৰণে ব্যৱহাৰ কৰা এবিধ ঘৰ।

Gable (গেবল্) *n.* the triangular part of an exterior wall of building কোনো ঘৰৰ একাধে আগবঢ়াই দিয়া তিনিচুকীয়া ভাগ।

Gaby (গেৰী) *n.* a simpleton ডেৰা, অঁকৰা।

Gad (গেড্) *n.* a wedge, a pointed bar of steel লোহা বা তীখাৰ হোচেং। —*v. i.* to wander or straggle মিছাই টলো টলোঁকৈ ফুৰ, অকাই পকাই ফুৰ; to straggle in growth গঁজি সিচৰিত হৈ পৰ। **Gad about** = মিছাই বা-বলাই ফুৰা লোক।

Gadfly (গেড্-ফ্লাই) *n.* a fly that stings cattle ডাঁহ, কটা মাখি।

Gaelic (গেলিক্) *adj.* pertaining to the Gaels ছট্লেণ্ডবাসী সম্বন্ধীয়।

Gaff (গেফ্) *n.* a hook used for landing large fish কোল, ডাঙৰ মাছ টানি অনা বশী।

Gaffer (গেফাৰ্) *n.* a word of respect applied to an old man সন্মানসূচক সম্বোধন শব্দ (যেনে ককা! আপ!)।

Gag (গেগ্) *v. t.* to stop the mouth মুখত সোপাদি ধৰ; to silence মুখ বন্ধ কৰ, নিমাতকৈ ধৰ। —*n.* something thrust into the mouth মুখৰ সোপা, মুখবন্ধ। **Gagging Act** = ছাপাখানাৰ স্বাধীনতা গুচুৱা আইন।

Gage (গে'জ) *n.* a pledge বন্ধক, আৰি। —*v. t.* to stake, to wager বন্ধক দা, জামিন বাধ, আৰি বান্ধ।

Gaggle (গেগল্) *n.* a flock of geese or of women বাজাই বা মাইকী মানুহৰ জাক। —*v. t.* to cackle কেঙ্কেকা।

Gag-tooth (গেগ্-টুথ) *n.* a projecting tooth উজলা দাঁত। **Gag-toothed** = উজলাদাঁতীয়।

Gaiety (গে'ইটি) *n.* merriment হৰ্ষ, উল্লাস, বসিকতা, জাকজমক।

Gaily (গে'লি) *adv.* merrily আনন্দেৰে, হৰ্ষপূৰ্বক। —*adj.* gaysome আনন্দিত।

Gain (গে'ন) *n.* profit, advantage লাভ, উপাৰ্জন, প্ৰাপ্তি, উপকাৰ। —*v. t.* to obtain, to earn পা, লাভ পা, উপাৰ্জন কৰ, মুনাফা কৰ। **To gain a suit** = মোকদ্দমা জিক। **To gain upon** = to

overtake gradually ক্ৰমে আগবাঢ়। **Gain ground** = to advance, to obtain an advance অগ্ৰসৰ হ, জিক। **Gain over** = সপক কৰ, কাৰো ফলিয়া কৰ। **Gainful adj.** lucrative, profitable লাভজনক।

Gainings (গে'নিং) *n. (pl.)* earnings লভা বস্তু, প্ৰাপ্তি।

Gainsay (গে'শ-চে') *v. t.* to contradict, to deny অস্বীকাৰ কৰ, প্ৰতিবাদ কৰ, নুন কৰ, নহয় বোল, মিছা মাত। **Gainsaying n.** opposition প্ৰতিবাদ, আপত্তি।

Gairish see **Garish**.

Gait (গে'ট্) *n.* manner of walking, pace চলন, খোজ কঢ়াৰ ঠেঙ, বুলন।

Gaiter (গে'টাৰ) *n.* a covering of cloth for the ankle fitting down upon the shoe জোতাৰ ওপৰত লগোৱা ভৰিৰ সৰু গাঁঠি ঢাকনী।

Gala (গে'ল-এ) *n.* festivity উৎসৱ, জাকজমক।

Gala-day মহোৎসৱ। **Gala-dress n.** সামৰণ পোচাক।

Galactometer (গেলেক্টোমিটাৰ) *n.* an instrument for examining milk গাখীৰ পৰীক্ষা কৰা যন্ত্ৰ।

Galaxy (গেলেক্সি) *n.* the milky-way হাঁতীপতি; any splendid assemblage জাকজমক লোকৰ সভা, জকমকীয়া সভা।

Gale (গে'ল্) a strong wind ধুমুহা বতাহ, বতাহ।

Galbanum (গে'ল্-বেনাম) *n.* white resinous juice which exudes from certain pine trees কোনো সৰল গছৰ পৰা ওলোৱা তৈ।

Galimatias (গলিমেটিয়াচ্) *n.* লেবলেবোৱা, মূৰ্খণি।

Galingale (গোলিং-গ'ল্) *n.* an aromatic root এবিধ সুগন্ধি গছৰ শিপা।

Gall (গল্) *n.* bile, bitterness পিত্ত, তিতা গুণ; malignity বিৰেষ। **Gall-bladder** = a reservoir for the bile পিত্ত, পিত্তকোষ।

Gall (গল্) *n.* an excrescence on the oak tree এবিধ কাঠৰ পৰা ওলোৱা টেমুনা। —*v. t.* to hurt the skin by rubbing ইটি আমদেদোৱা ধুৱা; to annoy, to enrage বিৰজিকৰ, ধং

ভোল। **Galling** *adj.* irritating বিবিক্তজনক।
In the gall of bitterness=ঈশ্বৰৰ প্ৰতি বৈৰ-
ভাৱ।

Gallant (গেলেন্ট) *adj.* brave সাহসী, প্ৰতাপী;
attentive to ladies প্ৰেমানুৰাগী। —*n.* a gay
dashing person বসিক, বসিকা, বীৰপুৰুষ; a
suitor প্ৰেমানুৰাগী লোক। **Gallantly** *adv.*
bravely সাহসেৰে।

Gallantry (গেলেন্-টু) *n.* bravery সাহস, বীৰত্ব;
amorous devotion to a lady প্ৰেমানক্তি।

Galleon (গেলিয়ন) *n.* a large Spanish vessel
স্পেইন দেশীয় ডাক্কৰ জাহাজ।

Gallery (গেল-আৰ-ই) *n.* a balcony surround-
ed by rails বাৰাণ্ডা; a long passage পকী
ঘৰৰ ভিতৰৰ দীঘলী বাট; the upper floor
of seats in a theatre or church গিৰ্জা বা
ভাওনা ঘৰৰ ভিতৰে থাকাকাকৈ পতা ওখ আসন,
ওপৰ থাকৰ আসন; a room in an exhibition
hall শিল্প প্ৰদৰ্শনী কোঠা। **Play to the gallery**
=নিচেই চহা মানুহ বিলাকেও শলগাকৈ অভিনয়
কৰ।

Galley (গেলী) *n.* a long flat built vessel এবিধ
সৰু একমুহলা জাহাজ বা নাও, চৰা-নাও; a
kitchen of a ship জাহাজত ভাতৰন্ধা ঠাই; a
frame in which the compositor places
the type ছাপাখানাত আখৰ জোড়াই থোৱা-
ফলি। **Galley-slave**=one condemned to
work at the oar of a galley চৰা নাৱত বঠা।
মাৰিবলৈ লগোৱা বন্দী।

Gallic (গেলিক্) *adj.* pertaining to France
ফৰাচী দেশীয়।

Gallicism (গেলিচিজম্) *n.* the use in English
of a French idiom ফৰাচী দেশীয় কথাৰ
ব্যৱহাৰ, ফৰাচী লৱজ।

Gallinaceous (গেলিনেছাচ) *adj.* pertaining to
the order of domestic fowl কুকুৰা জাতীয়।

Gallipot (গেলিপট্) *n.* a small glazed pot for
keeping medicine দৰব খোৱা চক্চকীয়া টেমা।

Gallon (গেলন) *n.* a measure of capacity=4
quarts চাবে তিনি সেৰ পৰিমাণ।

Galloon (গেলুন) *n.* a kind of lace একবকম
ফিটা।

Gallop (গেলপ্) *v. i.* to move by leaps as
horse চাপ-কটী খোজত ৰা, লৰি ৰা। —*n.* a leap-
ing movement of horse চাব কটা খোজ।

Galloping *adj.* advancing rapidly ক্ৰমে আগ
বাঢ়, ক্ৰমে বেছি হ (যেনে বেমাৰ)।

Galloway (গেল-ওয়ে) *n.* a small strong horse
এবিধ টাটু ঘোঁৰা।

Gallows (গেল-অচ) *n.* a wooden frame for the
execution of criminals ফাঁচী-কাঠ। (It is
a plural noun but used as singular)।

Galosh, Galosche (গেলহ) *n.* an overshoe
জোতাৰ ওপৰত পিছি লোৱা পাতল ছালৰ জোতা
যাতে বৰষুণৰ বতৰত মূল জোতাঘোৰ নষ্ট নহয়;
a piece of leather running round the
lower part of a boot or shoe above the
sole জোতাৰ তল অংশৰ চাৰিওপিনে থকা চামৰাৰ
ঘেৰ।

Galumph (গেলাফ্) *v. i.* to go boundingly
in triumph (gallop+triumph) বিজয়ানন্দত
উকলীকৃত হৈ আগ মাৰি মাৰি নাচ।

Galvanism (গেল-ভে-নি-জম্) *n.* a branch of the
science of chemical electricity বিজুলী শক্তি
বিষয়ক বিদ্যা।

Galvanic (গেলভেনিক্) *adj.* pertaining to
galvanism বিজুলী শক্তি সকালক।

Galvanise (গেলভেনাইজ্) *v. t.* to subject to the
action of a galvanic current বিজুলী শক্তি
সকালন কৰ; to restore vitality upon শক্তি-
মত্ত কৰ। **Galvanised iron**=হামৰে নধৰিবলৈ
দস্তাবে লেও দিয়া লো।

Gambit (গেম্বিট্) *n.* an opening with an
offer of a sacrifice to gain an advantage
in chess দৰাখেলাত খেলাৰ আৰম্ভনিত কিবা
সুবিধা লাভৰ অৰ্থে প্ৰতিপক্ষক নিজৰ গুটি মাৰিবলৈ
দিয়া হল।

Gamble (গেম্বল্) *v. i.* to play for money in
games of chance জুৰাখেলা। —*v. t.* to squan-
der away অপব্যয় কৰি নাশ কৰ। **Gambler**
n. one who gambles জুৰাবী। **Gambling-**
house=জুৰাখেলা ঘৰ।

Gamboge (গেম্-ব'জ্) *n.* a yellow gum resin

used as a pigment এবিধ হালধীয়া বস্ত্র গছৰ এঠা।

Gambol (গেম্বল্) *v. i.* to leap and skip ডেঙদি নাচ। (*pr. p.* **Gambolling**) —*n.* a skipping ডেঙদি নাচন।

Gambrel (গেম্ব্ৰল্) *n.* the bend of a horse's hind leg ঘোঁৰাৰ পাচ ঠেঙৰ কুজ।

Game (গেম্) *n.* a sport of any kind খেল, বং-ধেমালী; jest মন্তব্য; an artifice or trick ফাঁকটি; any object of desire কোনো হেঁপাহৰ বস্তু; the spoil of the chase চিকাৰ, চিকাৰ কৰা জন্তু। —*v. i.* to gamble জুৰাখেলে।

Game-bag চিকাৰ কৰা জন্তু ভৰোৱা যোনা, একে সময়তে চিকাৰ কৰি অনা জন্তুবিলাক। **Big game** = চিকাৰৰ ডাঙৰ জন্তু। **Game cock** *n.* a cock trained to fight যুঁজৰ কুকুৰা। **Game keeper** = চিকাৰ বন্ধক। **Game laws** *n.* (*pl.*) laws relating to the protection of game চিকাৰ-বিষয়ক আইন। **The game is up** = the scheme has failed চেফ্টা বিফল হ।

Gamesome (গেম্-চাম্) *adj.* playful খেয়েলীয়া।

Gamester (গেম্-ষ্টাৰ) *n.* a gambler জুৱাৰী।

Gamma = গ্ৰীক বৰ্ণমালাৰ তৃতীয় আক্ষৰ।

Gammer (গেমাৰ্) *n.* an old women বুঢ়ী-আই।

Gammon (গেমন্) *n.* the preserved thigh of a hog লোণ দি শুকাই থোৱা গাহৰিৰ ঠেং। —*v. t.* to impose upon ছল কৰ, ফাঁকি দে।

Gamut (গেমট্) *n.* the musical scale বাদ্য যন্ত্ৰ শিক্ষা প্ৰণালীৰ সা, বে, গা, মা আদি পাঠ, স্বৰগ্ৰাম।

Gander (গেণ্ডাৰ্) *n.* the male of the goose মতা বাজহাঁহ; a simpleton ডেবা মানুহ।

Gang (গেং) *n.* a band দল; a number of labourers working together একেলগে কাম কৰা কুলিৰ দল; a set of tools used for a work কাম কৰা সজুলী। **A gang of robbers** = ডকাইতৰ দল।

Ganglion (গেংগ্লিঅন্) *n.* tumour on a tendon মেৰুণ, টেয়ুনা।

Gangrene (গেংগ্ৰিন্) *n.* loss of vitality in some part of the body নিসাব অৱস্থা, গেলা অৱস্থা, পচন। —*v. i.* to become putrid পচি

যা। **Gangreous** *adj.* mortified গেলা, গলিত।

Gangway (গেং-ওৱে) *n.* a narrow passage to go into or out of any place অহা যোৱা কৰা দীঘলী বাট, জাহাজৰ মাজৰ বাট।

Ganister কয়লাত থকা শিলগুটি।

Gantlet (গেণ্ট্-লেট্) *n.* a kind of punishment দোষীক হুশাৰী মানুহৰ মাজেদি লৈ গৈ প্ৰত্যেক মানুহৰ দ্বাৰাই যবোৱা শাস্তি। **Run the gantlet** — to subject to unpleasant treatment শাস্তি পা, সেকা পা।

Gaol (জেল্) see **Jail**.

Gap (গেপ্) *n.* a cleft, an opening ফাট, বিচ্ছা, সুৰঙ্গ; any breach of continuity ব্যাঘাত, খালি ঠাই (as fill up the gaps in the letter. 'There was a gap in his service'). **Gap-toothed** = সোলা, সেলেকা দাঁত। **Stand in the gap** = to stand in active defence বিপক্ষ হৈ থিয় হ। **To Stop gap** = to repair a defect দোষ শুধৰা।

Gape (গেপ্) *v. i.* to open the mouth wide মুখ মেলে, আঁকৰ; to yawn হামিয়া; to stare with open mouth মুখ মেলি তথা লাগি চাই থাক। —*n.* act of gaping মুখ মেলে। **Gaping** *adj.* ভেৰুয়া লগা, মুখ মেলা।

Garage (গেৰে'জ্) *n.* a place for keeping motor-cars মটৰ-কাৰ ৰখা আলগতীয়া ঘৰ।

Garb (গাৰ্ব্) *n.* fashion of dress সাজ-পিন্ধাৰ গুৰুগতি; external appearance বাহিৰা আকৃতি; dress সাজ, পোচাক, বেশ।

Garbage (গাৰ্বজ্) *n.* offal, refuse ছাল, বাকলি, নাড়ী, বুকু আদি অকামিলা ভাগ, ব্যৱহাৰৰ অযোগ্য বস্তু।

Garble (গাৰ্বল্) *v. t.* to select or suppress something for a purpose নিজৰ মতলব সিদ্ধিৰ নিমিত্তে বাছি ল, গোপন কৰ; to corrupt or falsify বিকৃতি কৰ, অষ্ট কৰ।

Garcon ফৰাচী হটেলত থকা লণ্ডৱা।

Garden (গাৰ্ডেন্) *n.* a place for the cultivation of plants etc. বাৰী, বাগিচা, উদ্যান।

Garden party = a party held in a garden মুকলিত পতা জলপনীয়া সভা, জলপনীয়া উদ্যান

সভা। **Gave a garden party** = এটা উদ্যান সভা পাতিছিল।

Gardener (গাৰ্ডনাৰ্) *n.* one who tills a garden বাৰী চোৱা, মালী।

Gardening (গাৰ্ডেনিং) *n.* act of cultivating gardens বাৰী পতা বা বাগিছা কৰা কাম।

Garfish (গাৰ্ফিছ) *n.* ককিলা মাছ।

Gargle (গাৰ্গল্) *v. t.* to wash the throat মুখত পানী লৈ কুলকুলা। — *n.* a preparation for washing the throat মুখত লৈ কুলকুলা দৰব।

Gargoyle (গাৰ্গইল্) *n.* জন্তৰ মুখাকৃতি পানী নলাৰ মুখ।

Garish, Gairish (গেৰিচ্) *adj.* gaudy জঙ্-মকীয়া।

Garland (গাৰ্লেণ্ড) *n.* a wreath of flowers or leaves পাত বা ফুলৰ মালা। — *v. t.* to deck with a garland মালা পিন্ধা।

Garlic (গাৰ্লিক্) *n.* a vegetable plant having a pungent taste and strong smell নহক।

Garment (গাৰ্মেণ্ট) *n.* any article of clothing পিন্ধা কাপোৰ, সাজ, পোচাক।

Garner (গাৰ্ণাৰ্) *n.* a granary ভঁড়াল। — *v. t.* to store as in a garner ভঁৰালত সঁচি থ।

Garnet (গাৰ্ণেট্) *n.* precious stone of red colour এবিধ ডালিমা বাথৰ।

Garnish (গাৰ্ণিচ্) *v. t.* to adorn, to furnish অলঙ্কৃত কৰ, সুশোভিত কৰ, সজা। **Garnishment, Garniture** *n.* apparel, ornament অলঙ্কাৰ, শোভনীয় বস্তু। পিন্ধনত জেউতি চৰোৱা।

Garret (গেৰেট্) *n.* a room next the roof of a house পকীঘৰৰ নিচেই ওপৰৰ কোঠা। — *v. t.* পকীঘৰৰ ইটাৰ মাজত শিলঙটি বা কঙ্কৰ খজা।

Garreteer (গেৰিটিয়েৰ্) *n.* one who lives in a garret ওপৰ তালীৰ কোঠাত থকা লোক; a poor author দুখীয়া গ্ৰন্থকাৰ।

Garrison (গেৰিজন) *n.* a body of troops in a fort দুৰ্গবন্দক সৈন্যৰ দল; a fortified place গড়, দুৰ্গ। — *v. t.* to furnish a fortress with troops সৈন্তেৰে দুৰ্গ বেহীন কৰ, দুৰ্গত সৈন্ত স্থাপন কৰ।

Garrotte, Garotte (গে-ৰেট্) *n.* a Spanish mode of strangling criminals টেটুত চেপাদি বধ কৰা শাস্তি। — *v. t.* to strangle by tightening brass collar টেটু চেপি মাৰ।

Garrulous (গেৰিউলাচ্) *adj.* talkative কথাবাহী, বৰ কথকী। **Garrulosity** *n.* talkativeness সবহকৈ কথা কোৱা অভ্যাস, বহুভাষিতা। **Garrulity** *n.* loquacity বহুভাষিতা।

Garter (গাৰ্টাৰ) *n.* a band to tie the stocking to the legs মোজা বন্ধা থাকোৱা; the badge of the highest order of Knighthood ইংলণ্ডৰ সন্মানসূচক বোৰচিহ্ন। (called the Order of the Garter).

Gas (গেচ্) *n.* a vaporous substance ভাপ গেচ। **Gas light** = গেচৰ পোহৰ।

Gasalier (গেচেলিয়েৰ্) *n.* a metal frame with branches for gas burners গেচৰ ঢাকি লগোৱা কাৰ ফানুচ্।

Gaseous (গে'চিয়চ্) *adj.* in the form of gas ভাপময়, গেচৰ নিচিনা।

Gasconade (গেচ্-ক-নে'ড্) *n.* boasting talk ওকাইদাং কথা, দস্তালি।

Gash (গেচ্) *v. t.* to make deep cut into flesh দকৈ কাটি যা কৰ, ঘপিয়া। — *n.* a deep cut দকৈ কটা ঘা।

Gasometer (গেচ্-অ-মিটাৰ্) *n.* an instrument for measuring gas, a reservoir for gas গেচ্ মাপ-যন্ত্ৰ, গেচ্ ৰখা ঠাই।

Gasp (গে'স্প্) *v. i.* to gape in order to catch breath সেহা, মুখ মেলি সা সা কৰি উশাহ ল, ফোঁপা; to desire eagerly বৰকৈ খাউতি কৰ। — *n.* effort to catch breath হেফনি, ফোঁপনি, দীৰ্ঘশ্বাস, মুখেৰে কাপ কাপ কৰণ। **Gasping** *adj.* convulsive ফলিয়াই ধৰা। **The last gasp** = শেষদশা, শেষ অৱস্থা।

Gastric (গেষ্টিক্) *adj.* belonging to the stomach পাকস্থলী সম্বন্ধীয়, পেটৰ ভিতৰৰ।

Gastronome (গেষ্ট্-ন'ম্) *n.* an epicure মুখ ভুলুৱা, ভোজন লোভী।

Gastronomy (গেষ্ট্-ন'মী), **Gastrology** *n.* the art or science of good eating সুখান্ধ বন্ধন

কৌশল। **Gastrotomy** *n.* act of cutting open the belly পেটকলা কাৰ্য্য।

Gate (গেট্) *n.* a passage into a city or any large building পত্ৰি; an entrance ঘৰৰ পৰা ওলোৱা সোমোৱা বাট; a large door in the entrance into an enclosure পদূলিৰ মূৰৰ দুৱাৰ বা ভগনা। **Gate keeper, Gate man** = one who is in charge of a gate দ্বাৰপাল, দুৱৰী, দাৰোৱান। **Gate-house** = বাট চ'ৰা। **Gate-way** = the way through a gate, any entrance দুৱাৰমুখা, পদূলি।

Gather (গেডাৰ) *v. t.* to collect সংগ্ৰহ কৰ, গোটা, চপা, বোটল; to plait, as in sewing কোচতুৱা; to infer জানিব পাৰ, বুজ। — *v. i.* to assemble লগ লাগ, একত্ৰিত হ; to increase বৃদ্ধি হ; to suppurate পক, ধৰ। **Gather ground** = to gain ground চল পা, আগবাঢ়। **Gather oneself together** = প্ৰাণটাকি চেঁচী কৰ; to collect all one's powers. **Gathering** *n.* a crowd, an assembly সমাজ, সভা, জন-সমাগম; a tumour টেমুনা।

Gaudery (গডেৰী) *n.* finery অলঙ্কাৰাদি, ধুনপেচ।

Gaudily *adv.* with much show ধুনপেচ কৰি, জাকজমককৈ।

Gaudy (গডি) *adj.* showy বমকজমক, জক্ৰমকীয়া; gay সুবেশী, হৰ্ষযুক্ত। — *n.* a university festival ইংলণ্ডীয় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উৎসৱ।

Gauge, Gage (গেজ) *n.* a standard of measure পৰিমাণ; estimate জোখ। — *v. t.* to measure পৰিমাণ কৰ, জোখ কৰ; to estimate টকা কৰ। **Standard gauge** = বেলৰ আলিৰ বহল পৰিমাণ = কমবেচি ৫৬½ ইঞ্চি।

Gauger (গে'জাৰ) *n.* one whose business is to measure the contents of casks পিপাৰ ভিতৰত থকা মদ পৰিমাণ কাৰক। **Gauging rod** *n.* পিপাৰ মদ জোখা মাৰি।

Gaul (গেল্) *n.* ancient name of France ফ্ৰান্স দেশৰ পুৰণি নাম।

Gaunt (গাক্ট্) *adj.* thin, lean স্কীণ, চেৰেলা।

Gauntlet (গাক্ট-লেট্) *n.* the iron glove of armour হাতত পিন্ধা লোৰ জাবৰ। **Throw**

down the gauntlet = to give a challenge মুজিবলৈ ফেৰ পাত; বুজলৈ আহ্বান কৰ। **Take up the gauntlet** = to accept a challenge বুজ কৰিবলৈ স্বীকাৰ পা।

Gauze (গজ্) *n.* a thin silk or linen মিহি সূতা।

Gavel (গেডল্) *n.* an auctioneer's or chair-man's hammer নিলামদাৰৰ নাইবা সভাপতিৰ হাতত থকা অকণমান হাতুৰী; tribute or rent কৰ বা খাজনা; a quantity of corn cut and ready to be made into a sheaf ভাঙবি বান্ধিব পৰাকৈ কাটি ৰখা শইচ।

Gawk (গাক) *n.* an awkward or bashful person লাজকুৰীয়া নাইবা মেহেঙামুৰীয়া মানুহ; a fool মূৰ্খ।

Gay (গে') *adj.* lively, cheerful, showy হুট, বজ্জিয়াল, সুবেশী; dissipated নিধক।

Gaze (গে'জ) *v. i.* to look fixedly একে ঠাৰে চা, তথা লাগি চা। — *n.* a fixed look স্থিৰ দৃষ্টি, দৃষ্টিপাত। **Gazer** *n.* যি একেঠাৰে চাই থাকে, নিৰীক্ষককাৰী।

Gazelle (গেজেল) *n.* a kind of antelope with graceful movement and soft eyes এবিধ চপল গতিৰ কোমল-চকুৱা হৰিণা পহ।

Gazette (গে'জেট্) *n.* an official newspaper গেজেট, চৰকাৰী বাতৰি কাকত, সূচনাপত্ৰ। — *v. t.* to publish in gazette গেজেটত প্ৰকাশ কৰ।

Gazetteer (গেজেটিয়েৰ) *n.* a geographical description কোনো দেশৰ বৃত্তান্ত থকা কিতাপ।

Gazogene (গেজজিন্) *n.* an apparatus for making aerated waters টোডা-লেমেনেড প্ৰভৃতি তৈয়াৰ কৰা যন্ত্ৰ।

Gear (গিয়েব্) *n.* apparatus, harness, tackle সঁজুলি, ঘোঁৰাৰ সাজ আচবাব, সবজাম, ডোল-ফহট; connection by means of wheels ঘূৰাব পকাৰৰ নিমিত্তে দাঁতবিলগা চকৰি সংযোগ।

Gearing *n.* harness ঘোঁৰাৰ সাজ; implements সঁজুলি। **Out of gear** = unprepared প্ৰস্তুত নথকা, অসংলগ্ন; not in running order, not working অচল। — *v. t.* to put in gear ইঞ্জিন চলাবলৈ দাঁতৰি খুওৱা চকৰি লগা। **To gear the machine** = ইঞ্জিন চলা।

Gee (জী) *v. i.* go on যৌবা গেদোৱা মাত
যেনে, বা !

Gee (জী) *v. i.* (up) = to proceed faster আক
বেগাই যা।

Geese (গীজ) *pl.* of Goose.

Gelatine (জিলেটিন্) *n.* an animal substance
soluble in boiling water জন্তুৰহাল আদিৰ
পৰা কৰা এবিধ লেডকেতীয়া বস্তু।

Gelatinous (জিলেটিনাচ্) *adj.* of the nature of
gelatine লেডকেতীয়া, বীজলুৱা।

Gelation (জিলেশন) *n.* solidification by cooling
তপত বস্তু ঠেঁচা হলে গোট মৰা প্ৰক্ৰিয়া।

Geist (জিষ্ট্) *n.* বুধিয়ে ধৰা।

Geld (গে'ল্ড্) *v. t.* to castrate, to emascu-
late খাহী কৰ, কণীকাট, বহু।

Gelder, Gelding (গে'ল্ডাৰ, গে'ল্ডিং) *n.* act of
castrating, a castrated horse খাহী কৰণ,
খাহী যৌবা।

Gelid (জেলিড্) *adj.* very cold দেহদেৱীয়া,
ঠেঁচা।

Gem (জে'ম) *n.* any precious stone বহু, মণি-
মুক্তা; anything extremely valuable বহুমূলীয়া
বস্তু। — *v. t.* to adorn with gems মণি-মুক্তা
লগাই সুশোভিত কৰ। **Gemmy** *adj.*

Geminate (জেমিনেট্) *adj.* (bot.) in pairs
য'জীয়া (যেনে গছৰ গুটি)। — *n.* a doubling
দোহৰা কথা বা শব্দ।

Gemini (জে'মিনি) *n.* (pl.) the Twins
Castor and Pollux, the third sign of Zodiac
নক্ষত্ৰ বিশেষ, মিথুন ৰাশি।

Gemination (জে'মেছন্) *n.* the time or the
form of budding in plants গছে কলি মেলা
সময় বা কলি পেলোৱা কাৰ্য্য, ফুলৰি সময়।

Gendarme (জা'ৰ্ভাৰ্ম) *n.* one of the corps of
military police এক শ্ৰেণীৰ চিপাহী, অস্ত্ৰধাৰী
শান্তিবকক।

Gender (জেণ্ডাৰ) *n.* sex, male or female
লিঙ্গ; the distinction of nouns according
to sex লিঙ্গ প্ৰকৰণ। (L. *genus* = a kind).

Genealogy (জেনিয়লজী) *n.* history of descent,
lineage বংশাবলী। **Genealogical** *adj.* per-
taining to genealogy বংশাবলী সম্বন্ধীয়।

Genealogist *n.* one who studies or traces
genealogies কুল্যাকাৰ্য্য, বংশজ।

General (জেনাৰেল) relating to a genus
or whole class সাধাৰণ, সকলোতে খট্টা;
common, prevalent প্ৰচলিত। — *n.* a military
officer who commands a body of men
সেনাপতি। **General principal** = সাধাৰণ নিয়ম,
সকলোতে খট্টাৰ পৰা নিয়ম। **Generally** *adv.*
in most cases, on the whole সাধাৰণতঃ,
সচৰাচৰ, মুঠতে। **In general** = mostly প্ৰায় সবহ
ভাগেই।

Generale (জেনেৰেলি) (pl.) Generalia *n.*
general principles সাধাৰণ বিধি বা নিয়ম।

Generalise (জেনেৰেলাইজ্) *v. t.* to arrange
under general head সাধাৰণ শ্ৰেণীভুক্ত কৰ,
বহুতল খট্টাই বিহৃত কৰ; to infer the nature
of a class from one instance হুঁটা এটাৰ
অৱস্থাৰ পৰা সেই শ্ৰেণীৰ সকলো বিলাকৰ গুণ ভাৰ
ইত্যাদি অনুমান কৰ। **Generalisation** *n.*

Generality (জেনাৰেলিটি) *n.* the greater part
অধিকাংশ, প্ৰায় সকলো, বেছিভাগ।

Generalissimo (জেনাৰেল-ইচ্-ই-ম্) *n.* com-
mander-in-chief সৰ্ব্বপ্ৰধান সেনাপতি।

Generate (জেনাৰ-এট্) *v. t.* to produce, to
beget, to originate জন্মা, ওপজা, উৎপন্ন কৰ।

Generation (জেনাৰেশন্) *n.* producing উৎপত্তি,
উৎপাদন, জন্ম দিয়া কাৰ্য্য; the people of the
same age or period, offspring, progeny
পুৰুষ, বংশ, কুল, সন্তানসন্ততি। (pl.) genea-
logy বংশাবলী।

Generative *adj.* having the power of gene-
rating জন্মদায়ক, উৎপাদক।

Generator *n.* begetter জন্মদাতা, উৎপাদক।

Generic (জেনেৰিক্) *adj.* pertaining to a
genus, of a general nature জাতি বিষয়ক,
জাতিগত, সাধাৰণ ভাৱৰ। also **Generical**.

Generosity (জেনাৰচিটি) *n.* nobleness, libera-
lity of nature দানশীলতা, পৰোপকাৰিতা।

Generous (জেনাৰচ) *adj.* liberal, bountiful,
of a noble nature উদাৰ, দয়ালু, দাতা, সদাশয়,
পৰোপকাৰী।

Generously *adj.* liberally উদাৰভাৱে।

Genesis (জেনেচিস্) *n.* the first book of the Bible containing an account of the creation বাইবেলৰ প্ৰথম গ্ৰন্থ; creation সৃষ্টিতত্ত্ব। (*pl.* Geneses).

Genetic (জিনিটিক) *adj.* concerning origin জন্ম বিষয়ক। (*pl.*) the study of heridity, and the art of breeding জন্ম গুণ বিজ্ঞান।

Genetrix, Genitrix, (জেনিট্ৰিক্) *n.* a female parent জনয়িত্ৰী, জননী। **Genetor** (জেনিটৰ) *n.* a father, progenitor পিতা, জন্মদাতা।

Geneva (জেনিভা) *n.* a spirit distilled from grain একৰকম চেৰাপ। **Geneva cross** = a red cross on white ground displayed in war for the protection of persons employed in hospitals যুদ্ধত বেগী গুৰুস্থাত থকা লোকসকলৰ বক্ষাৰ্থে দেখুওৱা ধ্বজা।

Genial (জিনিয়েল্) *adj.* cheerful, healthful, kindly গাভুৰুৱা, স্বাস্থ্যকৰ, আনন্দদায়ক, মৰমিয়াল; pertaining to a generation জনন বিষয়ক। **Geniality** *n.* cheerfulness প্ৰফুল্লতা।

Genially *adv.*

Geniculate (জেনিকিউলেট্) *adj.* bent as a tree ঠাইতে বেকা হৈ যোৱা; jointed গাঁঠি ধৰা, পোষা মেলা।

Genital (জেনিটেল্) *adj.* pertaining to generation জনন বিষয়ক, উৎপাদনক্ষম। (*pl.*) the external organs of generation জননকাৰী অঙ্গবিলাক, সম্ভাবনোৎপাদিকা অঙ্গ, জননেদ্রিয়।

Genitive (জেনিটিভ্) *adj.* in Grammar the possessive case ব্যাকৰণৰ সম্বন্ধ কাৰক বুজোৱা।

Geniture (জেনিটৰ্) *n.* birth জন্ম।

Genius (জিনিয়চ্) *n.* the special inborn faculty, special taste or disposition of any individual স্বাভাবিক প্ৰকৃতি, ক্ষমতা বা গুণ, প্ৰতিভা; a person having some special inborn faculty অসাধাৰণ প্ৰতিভাশালী লোক; a good or evil spirit presiding over a man's destiny দৈব, ভালবেয়া কৰিব পৰা দেৱতা। **Genius loci** (জিনিয়চ্ লচি) *n.* the presiding deity of a place স্থল দেৱতা।

[*pl.* **Genii** (জিনিয়াই) আৰু **Geniuses** (জিনিয়চেজ্)]।

Genocide (জেন'চাইন্) জাতিহত্যা, জাতি একোটাৰ অস্তিত্ব নাইকিয়া কৰা।

Genteel (জেন্'টীল্) *adj.* well-bred, polished in manners সুসভা, ভদ্র, শিষ্ট, স্থিৰ, জুব।

Genteelly *adv.*

Gentile (জেন্'টাইল্) *n.* any one not a Jew ইহুদী ভিন্ন আন লোক। —*adj.* belonging to any nation but the Jews ইহুদীৰ বাজে আন কোনো জাতিৰ।

Gentility (জেন্'টিলিটি) *n.* good birth, politeness of manners ভদ্রতা, সভ্যতা, ভাল মানুহৰ ব্যৱহাৰ, নম্ৰগুণ।

Gentle (জেন্'টল্) *adj.* well born, mild and refined, amiable ভদ্র, নম্ৰ, শান্ত, স্থিৰ, জুব; moderate হৃদ, ধীৰ।

Gentlefolk (জেন্'টল্-ফক্) *n.* (*pl.*) people of good family ভালমানুহ, ভদ্রবংশজ লোক। The gentle sex—women in general ভিৰোতা মানুহ, স্ত্ৰীজাতি (*opposite to the stern sex*).

Gentleness *n.* ভদ্রতা, নম্ৰতা।

Gentleman (জেন্'টল্-মেন) *n.* a man of good birth ভালমানুহ, ভদ্রলোক; a man of refined manners সজলোক, সুশিক্ষিত লোক, ডাঙৰীয়া। (*Fem.* Gentlewoman), **Gentleman's gentleman**—a valet পিন্ধা সাৰু অঁতোৰা চাকৰ। **Gentleman usher**—ডাঙৰীয়াৰ লগুৱা। **Gentlemanly**, **Gentlemanlike**—ভদ্রোচিত, ভাল মানুহৰ দৰে, শিষ্টভাবে।

Gently (জেন্'টলি) *adv.* softly, with care লাহে লাহে, ধীৰে ধীৰে, যত্নভাবে, ক্ৰমে ক্ৰমে, নম্ৰভাবে, চিমাই।

Gentoo (জেন্'টু) *n.* Hindoo হিন্দুমানুহ।

Gentry (জেন্'ট্ৰী) *n.* class of people below the rank of nobility সাধাৰণ শ্ৰেণীৰ ভদ্রলোক।

Genuine (জেন্'ইউ-ইন্) *adj.* real, pure আচল, প্ৰকৃত, অকৃত্ৰিম, নিভাজ, বিশুদ্ধ।

Genuineness *n.* state of being genuine অকৃত্ৰিম অৱস্থা, নিভাজ গুণ।

Genus (জিন-নাচ্) *n.* a class of objects

embracing many species গণ, জাতি, বর্গ।
(*pl. Genera*) Generic, Genetical *adj.*

Geocentric (জিয়োচেট্রিক্) *adj.* having the earth for centre ভূকেন্দ্রিক, ভূকেন্দ্রী।

Geography (জিয়োগ্রাফি) *n.* a book containing description of the earth ভূগোল বিবরণ,

Geographic, Geographical *adj.* relating to geography ভূগোল সম্বন্ধীয় (Gr. *Ge*=earth; *graphie*=a description.)

Geographer *n.* one who writes geography, one who is versed in geography ভূগোল লেখক বা ভূগোল বিদ্যা বিশারদ।

Geological (জিয়লজিকেল্) *adj.* pertaining to geology ভূতত্ত্ববিষয়ক, পৃথিবীর গঠন আকৃতি সম্পর্কিত বিষয়ক।

Geologist (জিয়লজিস্ট), **Geologian** (জিয়লজিয়েন) *n.* one versed in geology ভূতত্ত্ববিৎ।

Geology (জিয়লজি) *n.* the science relating to the history and development of the earth's crust পৃথিবীর গঠন আকৃতি সম্পর্কিত বিষয়ক বিদ্যা, ভূতত্ত্ববিদ্যা। (Gr. *Ge*=the earth; *logia*=discourse).

Geometry (জিয়মেট্রি) *n.* the science of magnitude and its relations ক্ষেত্রতত্ত্ব, ক্ষেত্র-পরিমাপ বিদ্যা। **Geometric, Geometrical** *adj.* pertaining to geometry ক্ষেত্রতত্ত্ব বিষয়ক।

Geophysics পৃথিবীর প্রাকৃতিক তত্ত্ব।

Geopolitics ভৌগোলিক অবস্থা অনুসরি গঠিত হোৱা রাজনীতি।

Geoponics (জিয়পনিকচ্) *n.* (*pl.*) the science of agriculture কৃষিবিদ্যা। (Gr. *Ge*=the earth; *ponos*=labour).

Georgette (জর্জেট) *n.* a silk stuff এবিধ পাতল বেশী কাপোৰ।

Georgian (জর্জিয়েন) *adj.* relating to the reigns of the Georges, Kings of Great Britain জর্জ নামক বজাসকলৰ ৰাজত্ব সম্বন্ধীয়।

Georgic (জর্জিক) *adj.* relating to agriculture খেতিবিষয়ক, কৃষি সম্বন্ধীয়। —*n.* a poem on agriculture কৃষিবিষয়ক গীত।

Geranium (জিৰেনিয়াম্) *n.* a kind of flower এবিধ ফুলগছ।

Germ (জাৰ্ম্) a rudimentary form of an animal or plant জইন, সঁচ, বীজ; the origin মূল কাৰণ; first principle মূলতত্ত্ব।

German (জাৰ্মেন্) *adj.* related by blood, closely allied নিচেই গাতলগা, আত্মীয়। —*n.* one from the same stock বংশৰ মানুহ, জাতি। **Cousins German**=ভতিজা।

German (জাৰ্মেন্) *n.* a native of Germany, the German Language জাৰ্মানী দেশীয় লোক, জাৰ্মান ভাষা। **German silver**=কপৰ দৰে বগা এবিধ মিশ্ৰিত ধাতু।

Germane (জাৰ্মেন্) *adj.* appropriate, relevant সমস্ত, যুক্তিযুক্ত।

Germinal (জাৰ্মিনেল) *adj.* pertaining to a germ অঙ্কুর সম্বন্ধীয়।

Germinate (জাৰ্মিনেট্) *v. t.* to begin to grow গজ; to sprout গাজমেল। —*v. i.* to produce গজা; উদ্ভাৱন কৰ। **Germinant**=sprouting গাজ ওলোৱা, গজা।

Gerontology বৰ্দ্ধক্য আৰু তাৰ ৰোগ নিৰ্ণয় কৰা বিজ্ঞান, বৃদ্ধ হোৱাৰ কাৰণ বিচৰা বিজ্ঞান।

Gerund (জিৰাণ্ড্) *n.* a kind of verbal noun in the form of an infinitive of purpose উদ্দেশ্যবোধক ক্ৰিয়া সংযুক্ত বিশেষ্য পদ। **Gerundial** *adj.*

Gerrymander (গেৰিমেণ্ডাৰ) *v. t.* to manipulate constituency etc. unfairly in the interests of a particular party or candidate কোনো দল বা প্ৰাৰ্থীৰ স্বার্থৰ অনুবৃত্তি নিৰ্বাচনী-অঞ্চল প্ৰভৃতিৰ অগায় ব্যৱস্থা কৰ।

Gest (গেষ্ট) *n.* exploit বীৰত্বৰ কথা; demeanour আও-ভাও; a romance দুকহ ঘটনাবলী।

Gestapo (গেষ্টেপো) *n.* the secret police force of Germany জাৰ্মানীৰ চোৰাং চোৱা পুলিচ দল।

Gestation (গেষ্টেছন্) *n.* pregnancy গৰ্ভাৱণ, গৰ্ভাৱস্থা।

Gesticulate (গেষ্টিকিউলেট্) *v. t.* to make gestures when speaking মুখ ভেঙুচা, কথা কওঁতে অঙ্গভঙ্গী কৰ, হাতেৰে বা মুখেৰে ঠাৰ দে।

Gesticulation *n.* a gesture অঙ্গভঙ্গী, ঠাৱ
ঠেও, পা লোকাবণি।

Gesture (জেষ্ট্-চাৰ্) *n.* movement of the body
or hand expressive of certain feeling
অঙ্গভঙ্গী, ঠাৱ; an action expressing certain
feeling ভাব প্রকাশ, ইঙ্গিত, ইচাৰা।

Get (গেট) *v. t.* (*pa. t.* got, *pa. p.* got) to
obtain পা, প্রাপ্ত হ, to procure আন; to
beget জন্মা। —*v. i.* to arrive at কোনো
অৱস্থাত উপস্থিত হ। to become হ। **Get
ahead**=আগবাঢ়। **Get along**=to advance
উন্নতি কৰ, অগ্রসৰ হ। **Get up**=equipment,
general appearance সাজ, ঠগ, গঢ়। **Get
up**=to ascend, to rise উঠ; to prepare সজা,
তৈয়াৰ কৰ। **Get at**=to attain প্রাপ্ত হ, পা।
Get off=সাব; to escape বন্ধা পা, পলা। **Get
no**=to proceed চল, উন্নতি কৰ। **Get out**=
to produce উলিয়া; to go away আঁতৰ হ,
ওলাই যা, বাজ হ। **Get into**=সোম। **Get
over**=to surmount অতিক্রম কৰ, সাব, বন্ধা
পৰ। **Get round**=to persuade মোৰা, সৈম্যান
ক। **Get through**=to finish শেষ কৰ। **To
get the better of**=gain the advantage over
some one, be victorious দমন কৰ, পৰাজয়
কৰ, জিক। **Get on one's nerves**=খং উঠ,
শিয়ৰি উঠ।

Gewgaw (গিউগ) *n.* a toy খেলনা, অসাব বস্তু।

Ghostly (গেষ্টলি) *adj.* deathlike, hideous
বিকটাকাৰ, পিশাচীয়া, দেখি ভয়লগা, প্রভোকাৰ।

Ghetto (গেট্) *n.* the Jews' quarter in a city
চহৰৰ নিৰ্দিষ্ট ইহুদী অঞ্চল, যি অঞ্চলৰ পৰা
বাহিৰলৈ ওলোৱা নিষেধ।

Ghost (গ'ষ্ট) *n.* a spirit, the soul of man ভূত,
প্ৰেত, আত্মা। **Ghostly** *adj.* spiritual ভৌতিক,
পৰমাধিক, আত্মাসম্বন্ধীয়। **Ghost story**=ভূতৰ
গল্প। **Holy Ghost**=the holy spirit ধৰ্ম্মাত্মা,
পবিত্ৰাত্মা। **Give up the ghost**=দেহা ত্যাগ
কৰ; to die.

Ghoul (গুল্) *n.* দ'ত, ভূত, কঙ্ক।

Giant (জায়েন্ট) a man of extraordinary
stature and powers দানৱ, দৈত্য। —*adj.*
gigantic প্রকাণ্ড, মহাকাৰ। (*Fem. Gigantes*).

Gib (গিৰ্) *n.* an arm of a crane মাল জোলা
কলৰ ঠেং; a wedge for fastening দাল।

Gibberish (গিবাৰ্-ইশ্) *n.* rapid inarticulate
speech বেলবেলনি। —*adj.* unmeaning
অৰ্থশূন্য।

Gibbet (জিবেট্) *n.* a gallows ফাঁচিকাঠ। —*v. t.*
to suspend on a gibbet ফাঁচি দে।

Gibbous (গিবাচ্) *adj.* hump-backed কুঁজা,
দুৰাপিঠীয়া। also **Gibbose**.

Gibe, Jibe (জাইব) *v. t.* to sneer at বিদ্রূপ
কৰ, ঠাট্টা কৰ —*n.* a taunt বিদ্রূপ, ঠাট্টা,
ইতিকি।

Giblets (জিৰ্লেট্) *n.* (*pl.*) the internal
edible parts of fowl, such as heart,
liver etc. চৰাইৰ আগমত্ৰ, কলিজা আদি।

Giddy (গিডি) *adj.* dizzy, unsteady বাইজাই,
চকল, অস্থিৰ, ভ্ৰমযুক্ত। **Giddiness** *n.* thought-
lessness বাইজাই, দূৰদৃষ্টি, অধিৰ-অধিৰ।

Gift (গিফ্ট্) *n.* anything given, a bribe
দান, ইটা, ডেটি; faculty, a natural quality
বাহ্যিক গুণ, ক্ষমতা। **Gifted** *adj.* endowed
by nature ক্ষমতাপন্ন, গুণবান, বাহ্যিক শক্তি
থকা। A deed of gift=দানপত্ৰ, হেৰানামা।
Look a gift horse in the mouth=to criticise
a gift এনেই পোৱা বস্তুৰ দোষ গুণ বিচাৰ
কৰ।

Gig (গিগ্) *n.* a light two wheeled carriage
এটা ঘোঁৰাই টনা লঘু গাঁৱী; a long light boat
দীঘলীয়া নক নাও।

Gigantic (জাইগেন্টিক্) *adj.* like a giant,
enormous প্রকাণ্ড, বৃহৎকাৰ, দুৰ্ভয়।

Giggle (গিগল্) *v. t.* to titter, to laugh in
a half suppressed manner থিঙ্-থিঙ্। —*n.*
থিঙ্থিঙ্কনি।

Gilbertian (গিলবাৰ্টিয়েন্) খেমেলীয়া, খুইটীয়া,
টেটোনৰ দৰে।

Gild (গিল্ড) *v. t.* to overlay with gold
গিল্টি কৰ, সোণালী বৰ্ণ কৰ, সোণৰ পানী চৰা,
চকচকীয়া কৰ। **Gilded chamber**=the House
of Lords পালিৰামেণ্ট. মহাসভাৰ জমিদাৰ
শ্ৰেণীৰ লোক বহা ঘৰ। (*pa. t.* and *pa. p.*
gilded or gilt.)

- Gill** (গিল্) *n.* the organs of breathing in fishes মাছৰ গাল, মাছৰ ফুল; the flap below the bill of a fowl কুকুৰাৰ ঠোঁটৰ-তলৰ ফুল।
- Gill** (জিল্) *n.* a measure $\frac{1}{4}$ pint পনীয়া বস্ত্ৰৰ পৰিমাণ, এক পাইণ্টৰ চাৰিভাগৰ এভাগ। **Gill flirt**=নিৰ্গত ছোৱালী।
- Gilt** (গিল্ট) *n.* that which is used for gilding গিলটি, ৰহণ। (see gild). **Gilt edged security**=stock whose interest is perfectly safe সুদৰ কোনো ভয় নথকা কোম্পানীৰ কাগজ।
- Gimcrack** (জিম-ক্ৰেক্) *n.* a toy খেলনা, সামান্য কল কৌশল।
- Gimlet** (জিম-লেট্) *n.* a small tool for boring holes সৰু পাকভোঁহৰ।
- Gin** (জিন্) *n.* a spirit distilled from grain এবিধ মদ; a machine ঘূৰঘূৰি লগাই মালবস্ত্ৰ তোলা যন্ত্ৰ, কল। —*v. t.* to remove the seeds of cotton by a machine কপাহ নেওঠ। **Gin house**=কপাহ নেওঠা ঘৰ। **Ginhouse**=a mill horse জীত কল টনা ঘোৰা।
- Gingelly oil** (জিন্জেলি-অইল্) *n.* the oil of Indian sesame তিলৰ তেল।
- Ginger** (জিন্জাৰ) *n.* the root of an Indian plant used as a condiment আদা।
- Gingerade** *n.* আদাৰ বস দিয়া সৰ্পণ।
- Gingerly** (জিন্জাৰলি) *adv.* cautiously গমি-শিতি, সাৱধানৈ, লাহে-বীৰে।
- Gingle** see Jingle.
- Gipsy, Gypsy, Gypsy** (জিপচী) *n.* one of a wandering race from India অথবা, থিতাপি নোহোৱাকৈ ফুৰিফুৰা একাতি মানুহ; a sly and roughish woman অথবীয়নী, ৰাজিকৰণী।
- Giraffe** (জিৰাফ্) *n.* an African quadruped with long neck and legs বৰ দীঘল ডিঙিৰে এবিধ উটৰ দৰে জন্তু।
- Girandole** (জিৰেণ্ডল্) *n.* a chandelier with branches projecting from a wall বেলাহাৰী দীপাধাৰ স্বাৰ।
- Gird** (গাৰ্ড্) *v. t.* to bind round বান্ধ, মেৰা। (*pa. t.* and *pa. p.* **Girded** or **Girt**). **Gird oneself**=কমৰ বান্ধ, কোনো কামৰ নিমিত্তে সাজু হ।
- Girder** (গাৰ্ডাৰ্) *n.* a beam of wood or iron used to support arches and walls লো বা কাঠৰ খাম, খালাি গৰ বা ধৰনী।
- Girdle** (গাৰ্ডল্) *n.* a band or belt for the waist ককালী, কমৰ পেটী; an enclosure ঘেৰ, বেটন, বাঁহনী। —*v. t.* to enclose, to surround as with a girdle ঘেৰ, বেটন কৰ, মেৰাই বান্ধ।
- Girl** (গাৰ্ল্) *n.* a female child ছোৱালী, কুমাৰী। —**Friend** মহিলা।
- Girihood** *n.* the state or time of being a girl ছোৱালী অৱস্থা বা কুমাৰী কাল। **Girlish** *adj.* like a girl সৰু ছোৱালীৰ দৰে।
- Girth** (গাৰ্ণ্) *n.* a strap for binding the belly with the saddle ঘোঁৰাৰ পেটী; measure round the waist ককালৰ মেৰা জোখ।
- Gist** (জিষ্ট্) *n.* the main point or pith of a matter আচল ভাৱ, সাৰ কথা।
- Give** (গিভ্) *v. t.* to bestow, to grant, to permit, to furnish দে, প্ৰদান কৰ, অনুমতি দে। (*pa. t.* gave, *pa. p.* given). **Given** *adj.* bestowed, specified প্ৰদত্ত, উল্লিখিত। **Giver** *n.* one who gives দিওঁতা, দাতা। **Giving** *n.* the act of giving দিয়া কাৰ্য্য, প্ৰদান। **Give and take**=দিয়া খোৱা, পৰস্পৰ এৰা ধৰা। **Give birth** to=to bring forth প্ৰসৱ কৰ, জন্ম। **Give chase**=to pursue পাচে পাচে খেদি নে। **Give ear**=to listen শুন, কাণ কৰ। **Give forth**=to publish বাহিৰ কৰ, প্ৰকাশ কৰ। **Give ground** or **place**=to yield সৈমান হ, মান্তি হ। **Give in** to=to yield, assent to মান্তি হ, সম্মতি দে। **Give line, rein**=to give more liberty ইচ্ছামতে হাবলৈ এৰি দে। **Give oneself away**=to betray one's secret মুখৰ দোষত গুপ্তকথা প্ৰকাশ পা, মুখৰ মূৰত ধৰা পৰ। **Give out**=to report প্ৰকাশ কৰ, বাজ কৰ, উলিয়া। **Give over**=to cease ক্ষান্ত হ, পৰিত্যাগ কৰ। **Give the lie** to=to charge with falsehood মিছা বোলা। **Give tongue**=to bark ডুক। **Give up**=to abandon এৰি, পৰিত্যাগ কৰ। **Give way**=to yield

মাতি হ, সৈমান হ, স্বীকাৰ কৰ; to recede
পাচহোঁহকা মাৰ।

Gizzard (গিজাৰ্ড) *n.* muscular stomach of a
bird চৰাইৰ পেটৰ গুৰুভাগ।

Glabrous (গ্লেব্ৰাছ) *adj.* hairless চুলি নথকা;
bald তপাঘূৰীয়া।

Glacial (গ্লে'সিয়েল) *adj.* icy, frozen বৰফময়।

Glacier (গ্লে'সিয়েৰ) *n.* a slowly moving river
of ice গোটমাৰি থকা বৰফৰ নৈ, হিমবাহ।

Glacis (গ্লেচিচ্) *n.* a gentle slope অলপ
আঙুলীয়া হৈ নামিযোৱা ঠাই।

Glad (গ্লেড্) *adj.* pleased, cheerful আনন্দিত,
খুশিকিত, হুঙ। I am glad to hear=মই তুমি
সন্তোষ পাইছো বা বং পাইছো। Gladness *n.*
pleasure, cheerfulness সন্তোষ, আনন্দ, হৰ্ষ।
Gladly *adv.* cheerfully সন্তোষেৰে।

Gladden (গ্লেড্‌ন) *v. t.* to make glad সন্তোষ
লগা, বং পোৱা বা লগা, আনন্দিত কৰ।

Glade (গ্লে'ড) *n.* হাবিৰ মাজৰ মুকলি ঠাই।

Gladiator (গ্লেডিয়েটৰ) *n.* a professional com-
batant in ancient Rome পুৰাতন ৰোম ৰাজ্যৰ
মাল যুঁজাৰু।

Gladsome *adj.* joyous, gay আনন্দজনক, প্ৰফুল্ল।

Glair (গ্লে'য়াৰ) *n.* the white of an egg, any
viscous transparent substance কণীৰ ভিতৰৰ
বগা ভাগ, বীজ, কোনো বীজলীয়া বস্তু। —*v. t.* to
varnish with white of eggs বীজেৰে চক্-
চকীয়া কৰ। Glairy *adj.* বীজলীয়া।

Glamour (গ্লেমাৰ) *n.* a charm on the eyes,
fascination জলক, চকুত বাণ মাৰি বেহাৱাকৈ
ভাল দেখাব পৰা শক্তি, মোহনী।

Glance (গ্লেন্‌চ) *n.* a sudden shoot of light
পোহৰৰ চমক্; a darting of the eye কটাক্,
ঈষৎদৃষ্টি, কেবাহিকৈ চোৱা দৃষ্টি। —*v. i.* to dart
a ray of light ঈষৎ কিৰণ বিক্ষেপ কৰ, বেঙ্গা;
to snatch momentary view চকুফুৰা, অলপকৈ
চা; to fly off obliquely একলীয়া বা একভীয়া
হৈ য়া। The bullet glanced against a tree=
গছত লাগি গুলীটো একলীয়াহৈ গল। —*v. t.* to
dart suddenly হঠাৎ নিক্ষেপ কৰ; to allude
to উল্লেখিয়া। (used with *at, into, over,*
down, up). At a glance=চকুদিয়া মাত্ৰকৈ,

চকুৰ প্ৰচাৰতে। Glance over=read cursorily
ওপৰে ওপৰে পঢ়ি চা।

Gland (গ্লেণ্ড) *n.* a soft fleshy organ in animal
bodies which secretes waste products
মাংসগ্ৰন্থি, শৰীৰৰ কোনো কোনো ভাগত থোপা ৰাই
খিলাৰ দৰে হোৱা মজ্জা, সিৰৰ মজ্জাহাল মোচৰ।

Glandular *adj.* consisting of glands মাংস গ্ৰন্থি-
সংযুক্ত বা সম্বন্ধীয়।

Glanders (গ্লেণ্ডাৰ্ছ) *n.* a fatal disease of the
horse affecting especially the lungs and
the mucous membrane যৌবাৰ সংক্ৰামক
বেমাৰ (বিশেষকৈ নাকত হয়)।

Glare (গ্লে'য়েৰ) *n.* a bright dazzling light
দীপ্তি, পোহৰৰ চমক, চকমকনি; a piercing look
ভীক্ষদৃষ্টি। —*v. i.* to shine with dazzling
light চকমকা।

Glaring (গ্লে'য়েৰিং) *adj.* bright and dazzling
চকমকীয়া ওজ্বল, জ্বলন্ত; barefaced স্পষ্ট, ওলাই
থকা; notorious অত্যন্ত দুষ্ট।

Glass (গ্লাছ) *n.* a hard brittle and trans-
parent substance কাঁচ, বেলোৰ, আইনা; a
mirror আঁচী, দৰ্পণ; a drinking vessel পানী
খোৱা গিলাচ। Glasses (*pl.*) =spectacles
পিন্ধা চকু। —*adj.* made of glass আইনাৰ,
বেলোৰৰ। Glass-ware=articles made of
glass কাঁচৰ বস্তু। Glassy *adj.* চক্‌চকীয়া।

Glaucoma (গ্লেকোমা) *n.* a disease of the eye
characterized by increased tension of the
globe and gradual impairment or loss of
sight চকুৰ পিণ্ডটো ঘন-ঘনকৈ কঁপা এবিধ বেমাৰ
যাৰ ফলত দৃষ্টিশক্তি ক্ষীণ অথবা ৰহিত হৈ আহে।

Glaucous (গ্লেকাছ) *adj.* of a dull green colour
passing into greyish blue প্ৰায় ধূসৰ নীলবৰ্ণী
হৈ উঠা ঘোপা দেউজীয়া বৰৰ নাইবা সেই বং
সম্পৰ্কীয়।

Glaze (গ্লেজ্) *v. t.* to set with glass আইনা
লগা; to cover with something glassy
কাঁচৰ দৰে চক্‌চকীয়া কৰ। —*n.* a glassy coat-
ing চক্‌চকীয়া কলপ, চিক্মিকনি পাৰ্শিচ।

Glazer (গ্লে'জাৰ) *n.* one who glazes pottery,
paper etc. চক্‌চকীয়া বা নিমজ কৰোঁতা।

Glazier (গ্লেজিয়েৰ) *n.* one who sets glass in window frames আইনা লগাইতা।

Glazing (গ্লেজিং) the act of setting glass আইনা লগোৱা কাম; the art of covering with vitreous substance চক্ৰকীয়া কৰি ৰং লগোৱা বিদ্যা।

Gleam (গ্লিম্) *v. t.* to glow or shine পোহৰ হ, বেঙ্গা, জ্বলমিলা। —*n.* a small beam of light জ্বিলজ্বনি, বেঙ্গনি, ৰশ্মি।

Glean (গ্লিন্) *v. t.* or *v. i.* to gather the scattered corn left by a reaper ছেৰা বোটল, পথাৰত এৰা শস্য সংগ্ৰহ কৰ।

Glebe (গ্লিভ্) *n.* church land ধৰ্ম্মাৰ্থে দিয়া গিৰ্জাৰ মাটি, বৃত্তি ভূমি; turf বাঁহখকা চপৰা। **Gleby** *adj.* cloddy, turfy চপৰাশি, দলিয়নি।

Glee (গ্লি) *n.* a joy, merriment আনন্দ, হৰ্ষ, আনন্দ। **Gleeful** *adj.* merry আনন্দিত।

Gleet (গ্লিট্) *n.* a glairy discharge from a mucous surface প্রমেহৰ হিকাৰ, ধাতু নিৰ্গমন, পূজ ওলোৱা বেমাৰ।

Glen (গ্লেন্) *n.* a depression between hills দুই পৰ্ব্বতৰ মাজৰ ঠেক সমান ঠাই।

Glendoveer (গ্লেণ্ডোভিয়েৰ) *n.* a heavenly spirit স্বৰ্গীয় আত্মাবিশেষ, উপদেৱতা।

Glib (গ্লিভ্) *adj.* moving easily পিছল; voluble বহুভাষী, কথাবাহী। —*v. i.* to move freely পিছলি যা।

Glide (গ্লাইড্) *v. i.* to slide easily পিছলি যা, চুচৰি যা; to flow gently লাহে লাহে বৈ যা, বাগৰি যা। —*n.* act of gliding চুচৰি যাত্ৰা।

Glimmer (গ্লিমাৰ) *v. i.* to burn faintly চিমিক-চামাকৈ পোহৰ দে। —*n.* a faint light চিমিকচামাক পোহৰ।

Glimpse (গ্লিম্পচ্) *n.* a weak light ঝৰং আলো, জ্বলিকনি; a hurried view চকামাকৈ দেখন, কীণ দৃষ্টি।

Glissade (গ্লিচেড্) *v. i.* to slide down পিছল খাই খাই নাম। —*n.* act of sliding down a slope আগুগৰিয়া ঠাইত পিছল খাই খাই নাম কাৰ্য।

Glisten (গ্লিচন্) *v. t.* to glitter চিক্ৰিক; to shine পোহৰ হ, জ্বলমলা। **Glistening**—চিক্ৰিকাই থকা।

Glitter (গ্লিটাৰ) *v. i.* to glisten, sparkle with light চক্ৰমকা, জ্বলমলা, জ্বক্ৰমকা। —*n.* lustre জ্বলমলনি, জ্বক্ৰমকনি, চমক, চিকমিকনি। **Glittering** *n.* shining, brilliant উজ্জ্বল, চক্ৰমকীয়া, জ্বক্ৰমকীয়া।

Gloat (গ্লট্) *v. i.* to look eagerly in a bad sense বৰ ধাউতিৰে নিৰীক্ষণ কৰ। (বেয়া ভাবত)।

Globose (গ্লো'বেট) *adj.* like a globe ঘূৰণীয়া, গোলাকাৰ।

Globe (গ্ল'ব) *n.* a round body, a sphere গোলাক, গোলাকাৰ বস্তু, পৃথিবীৰ আকাৰ বুজুৱা গোলাকাৰ যন্ত্ৰ; the earth ভূমণ্ডল, ব্ৰহ্মাণ্ড।

Globe trotter *n.* one who travels for pleasure around the world ভূ-প্রদক্ষিণকাৰী লোক।

Globular (গ্ল'বিউলাৰ) গোলাকাৰ, ঘূৰণীয়া।

Globulous *adj.* spherical গোলাকাৰ, মণ্ডলাকাৰ।

Globule (গ্ল'বিউল্) *n.* a small round particle, a little globe ঘূৰণীয়া সৰু বস্তু, ক্ষুদ্রবটিকা।

Gloaming *n.* সন্ধিয়াৰ চুমুনিপোহৰ।

Glomerate (গ্ল'মাৰেট্) *v. t.* to gather into a ball লাড়ু বান্ধ। **Glomeration** *n.*

Gloom (গ্লুম্) *n.* darkness, cloudiness অন্ধকাৰ, গোমোঠা ভাব, দাওৰীয়া অৱস্থা; sadness নিৰানন্দ, বিমৰ্ষতা। —*v. t.* or *v. i.* to fill with gloom এন্ধাৰ কৰ; to be dejected বিমৰ্ষ হ; to be cloudy বতৰ ওমাগোমা কৰ। **Gloominess** *n.* অন্ধকাৰ, নিৰানন্দ, মৌন।

Gloomy (গ্লুমী) *adj.* dim, obscure অন্ধকাৰময়, দাওৰীয়া, গোমোঠা; sad, melancholy দুঃখিত, নিৰানন্দ, বিষণ্ণ, গোখোৰা।

Glorify (গ্ল'ৰিফাই) *v. t.* to honour, to exalt, to glory গৌৰৱান্বিত কৰ, প্রশংসা কৰ, স্তুতি কৰ; to worship পূজা কৰ।

Glorification (গ্ল'ৰিফিকেছন্) *n.* act of making glorious গুণ কৰ্ত্তন, মহিমা প্ৰকাশ।

Glorious (গ্ল'ৰিয়াচ্) *adj.* noble, splendid মহৎ, গৌৰৱান্বিত, সুবিখ্যাত, প্ৰতাপান্বিত, উজ্জ্বল। **Gloriously** *adv.*

Glory (গ্ল'ৰী) *n.* renown সুখশ; honour গৌৰৱ,

সম্মান ; excellency মহিমা, মাহাশ্ৰী ; splendour প্রভা ; brightness দাতি ; the manifestation of God to the blessed ঈশ্বৰ সাক্ষাত, স্বৰ্গবাস ; heaven স্বৰ্গ । —*v. i.* to boast, to exult গৌৱ কৰ, অংকৰ কৰ, উল্লাসিত হ । **Glory-hole** *n.* a place for concealing articles of value বহুমূল্য বস্তুবাহানি লুকাই থোৱা ঠাই ।

Gloss (গ্ল'চ্) *n.* lustre জিলিকনি, চিক্মিকনি, আভা ; external show বাহ্যিক শোভা । —*v. t.* to make smooth and shining চিক্চিকিয়া কৰ, পাৰ্লিচ কৰ ; to palliate দোষ ঢাক ।

Gloss (গ্ল'চ্) *n.* a comment, an explanatory remark টকা, ব্যাখ্যা । —*v. i.* to comment ব্যাখ্যা কৰ ।

Glossary (গ্ল'চেৰি) *n.* a vocabulary of words অপ্ৰচলিত শব্দৰ অভিধান, টকা নিৰ্ধক ।

Glossy (গ্ল'চি) *adj.* smooth and shining, well polished চিক্চিকিয়া, ভালকৈ পাৰ্লিচ কৰা ।

Glossiness *n.* পাৰ্লিচ ।

Glove (গ্ল'ভ) *n.* a covering for the hand হাত মোজা । **Glover** *n.* one who makes or sells gloves হাত মোজা কৰোঁতা বা বেচোঁতা । **Glove fight** — দুহুৱাডুক খেল । **To handle without gloves** — অথকাৰূপে ব্যৱহাৰ কৰ । **To throw down, or take up the glove** — যুঁজ কৰিবলৈ ফেৰহাৰি আহ্বান কৰা বা যুঁজ কৰিবলৈ আগবাঢ় ; to offer a challenge, or to accept a challenge.

Glow (গ্ল'ভ) *v. i.* to shine with intense heat তপ্ত হৈ বন্ধা হ, ডগমগা ; to be flushed, to feel the heat of passion উত্তেজিত হৈ বন্ধা হ । —*n.* white heat উত্তাপ ; brightness of colour জেউতি, কান্তি ; vehemence of passion উত্তেজনা । **Glowing** *adj.* white with heat ডগ্‌মগায়া, উত্তপ্ত, প্রজ্বলিত ; ardent, fervent বাগ্ৰ, উত্তেজিত । **Glow-worm** *n.* a kind of insect having a glowing abdomen জোনাকী পৰুৱা ।

Glaze (গ্ল'জ) *v. t.* or *v. i.* to flatter, to give a false meaning মিছা কথা কৈ ঢুককিয়া, বহণ লগাই কথা ক ।

Glucose (গ্ল'ক্'চু) *n.* a chemical sugar syrup এবিধ লেউলেৱা চেনি বা মিচিৰিৰ বস ।

Glue (গ্লু) *n.* a glutinous substance obtained by boiling the skins etc. of animals চিৰিচ্ এঠা, জন্তুৰ ছাল আদি গলাই কৰা এবিধ লেতকেতীয়া বস্তু । —*v. t.* to join with glue চিৰিচ লগাই দে । (*pr. p.* *gluing*, *pa. t.* *glued*) **Gluey** (গ্লুই) *adj.* sticky লেতকেতীয়া, এঠা এঠি, জেপেটিয়া ।

Glum (গ্লাম্) *adj.* sullen, frowning গোভোৰা মুৰা ।

Glut (গ্লট্) *v. t.* to feast to satiety টেটুৰ তুলিলেকে খা ; to swallow greedily বৰ খকেকে গিল । (*pr. p.* *glutting*, *pa. p.* *glutted*).

Glutinate (গ্লুতিনেট্) *v. t.* to unite with glue এঠা লগাই জোৰা খুৱা, এঠাবে জাপ খুৱা ।

Glutinous (গ্লুতিনচ) *adj.* gluey, tenacious জেপেটিয়া, এঠাএঠি ।

Glutton (গ্লটন্) *n.* one who eats to excess খঁকুৱা বান্ধক । **Gluttonous** *adj.* খঁকুৱা ।

Gluttony (গ্লটনি) *n.* excess in eating খঁক, খাবলৈ হতাহ ।

Glycerine (গ্লিচ-আৰ-ইন্) *n.* a colourless sweet inodorous viscid liquid এবিধ গোন্ধ ভাপ নোহোৱা এঠাএঠি সোৱাদ জুলীয়া বস্তু ।

Glyptic (গ্লিপ্টিক) *adj.* of carving especially on gems মণিমুক্তাখোদাই-সংক্রান্ত ।

Glyptography (গ্লিপ্টগ্ৰাফি) *n.* the art of engraving upon gems মণি-মুক্তাৰ ওপৰত খোদাই কৰা বিদ্যা ; to descriptive science of engraved gems খোদিত বস্তু-মণিৰ বিবৰণ পূৰ্ণ বিজ্ঞান ।

Gnarl (নাৰ্ল) *v. i.* to growl থেক্‌থেকা, গৌজৰ । —*n.* a twisted knot in wood কাঠৰ মাজৰ চকু বা গাঁঠি ।

Gnarled (নাৰ্লড) *adj.* knotty, twisted গঁঠীয়া, চকুৰা ।

Gnash (নেচ্) *v. t.* to strike the teeth together দাঁত কামুৰি ধৰ । —*v. i.* to grind the teeth দাঁত কৰচ । —*n.* দাঁত কৰচণি ; a sudden snap দাঁত কামোৰ ।

Gnat (নেই) *n.* a genus of dipterous insects
মহ।

Gnaw (ন) *v. t.* to bite with the teeth কুট,
দাঁতেবে কাট; to corrode, to wear away কুটি,
ক্ষয় নিয়া। —*v. i.* to use the teeth in biting
দাঁত কবচ।

Gnome (নৌম) *n.* a general maxim নীতি-বাক্য
পূর্ণ কবিতার কলি, ফকরা, পটন্তর; a dimin-
utive spirit পাতালৰ এবিধ বাওনা ভূত।

Gnomon (ন-মন্) *n.* the p in of a dial whose
shadow points to the hour বেলি ঘড়ীৰ
কাটা।

Gnostic (নচ-টিক্) *n.* one of a sect at the
commencement of the Christian era
which maintained that knowledge was
the way of salvation এদল জ্ঞানবাদী ধৰ্ম
সম্প্রদায়। —*adj.* having knowledge জনা-
ত্তনা; cunning ধূর্ত।

Gnu (নিউ) *n.* a genus of antilopes in South
Africa দক্ষিণ আফ্রিকাৰ এজাতি শৰপহ।

Go (গ) *v. i.* to move from one place to
another যা, গমন কৰ। —*n.* affairs, matter
বিষয়; fashion দস্তৰ। (*p. t.* Went, *pa. p.*
gone (গন্)। To go about one's business
=to attend to one's duties কোনো কামত
যা। To go abroad=বিদেশলৈ যা। Go
against—to invade আক্রমণ কৰ; to be
hostile to অনিষ্টজনক হ, বিপক্ষ হ। Go
aside—to retire আঁতৰি যা; to err ভুল কৰ।
Go by=evasion, escape সাৰণ, ফালৰি কাটি
যাওন। Go down—to sink, to decline তললৈ
নাম, হ্ৰাস হ, কম হ। Go far=বহুদূৰ যা, বহুদিন
টিক। Go for—to pass for (এনে) বুলি জ্ঞান;
to attack আক্রমণ কৰ। Go for nothing—to
have no value অকামিলা হ, ব্যৰ্থ হ। Go hard
with—to be in difficulty কষ্ট পা, টানত পৰ।
Go in and out=অবাধে ওলোৱা সোমোৱা কৰ।
Go in for—to attempt চেষ্টা কৰ। Go in unto
সহবাস কৰ, শৃঙ্গাৰ কৰ। Go off—to leave
এৰি যা; to die মৰ; to explode ফুট; to fade
চেৰেমা পৰ। Go on—to proceed গৈ থাক, কৰি
থাক। Go one better—to excel চেৰ পেলা।

Go one's way=to depart ওচি

Go out=to become extinct হোৱা, তুকা,

নাশ হ। Go over—to examine study

পঢ়ি চা, ভাল হৈছেনে নাই চকু ম

Go the

whole hog=একেমাত্রেৰে কৰিব

Go

through=to accomplish সম্পূৰ্ণ কৰ

to examine the whole of গোটে

কৰি চা। Go through fire and water

সাধনৰ নিমিত্তে নানান কষ্ট সহ। Go to the length

of=attain the degree of perfection

হিম্মত

দূৰ পাব, সিমান ভালকৈ কৰ, শেৰলৈকে

আঁতৰি গুৰি মানি চা। Go to pieces

ভোৰৰ হ, ভাঙ্গি-ছিন্নি হ। Go to the

be pushed aside

under=to be called by some title

নামেৰে প্রখ্যাত হ; to be named

Go well=to prosper সৌভাগ্যকৰ হ

কৰ। Go with—to accompany

যা, লগত যা; to agree একমত হ

without saying—স্বকথৈ দেখা যা, এনে

হায়। Great go, Little go=বহুমান

বিস্তাৰলয়ৰ পৰীক্ষাৰ নাম। Go on

অব্যস্তিহা, একেমান্তকাবে কৰ

Go-ahead (গো-এহেড) *n.* a declaration of

the সাহসী, উত্তেজনা, আগবঢ়া।

Goad (গোড) *n.* a sharp pointed

driving oxen কাঁচি, দুৰ্ভট্ট চোৱা বৰ

এছবি। —*v. t.* to drive with a

লগাই থেদ; to urge forward

উদগা।

Goal (গোল্) *n.* a starting or winning post in

a race খেল-পৌহত স্থান। জিকি নিবিব

পোতা খুঁটা; the end aimed at

ফুট-বল খেলত গীমাৰ চিন পাব

Goat (গৌ) *n.* a well-known

ছাগলী। Goat herd=ছাগলীকোষ

adj. lustful লম্পট, কাহুক। Goat

এবিধ চৰাই।

Gobbet (গবেট) *n.* a mouthful

lump এমুঠি; an extract for

or comment উৎকৃষ্টভাৱে

অনুবাদৰ বাবে আছুতীয়াকৈ

Gobble (গব্বল্) *v. t.* to swallow hastily টেপ-কৰে গিল। —*v. i.* to make a noise in the throat কোঁট কৰ।

Gobbledegook (গব্বল্‌ডিগুক্) অফিছৰ বৰবৰ মাত, অৰ্থহীন অফিছৰ শব্দ, জাকজমক ভৰা ছৰ্কাৰী অফিছিয়েল শব্দ।

Go-between (গ'-বিট্-ইন্) *n.* an agent between two parties মধ্যস্থ।

Goblet (গ'ব্-লেট্) *n.* a large drinking cup বাটি।

Goblin (গ'ব্-লিন্) *n.* an evil spirit ভূত, শ্ৰেত।

God (গড্) *n.* Supreme being, the Almighty পৰমেশ্বৰ, ঈশ্বৰ, সৃজনকৰ্ত্তা; a divinity দেৱতা। (*Fem* Goddess=দেৱী, পৰমেশ্বৰী) **Household Gods**=কুলদেৱতা।

Godchild (গড্-চাইল্ড) *n.* ধৰ্ম-পুত্ৰ, ধৰ্মপো।

Godfather (গড্-ফাদাৰ) *n.* a male sponsor at baptism who undertakes the religious education of a child ধৰ্ম পিতা।

Godhead (গড্-হেড্) *n.* deity, divine-nature দেৱতা, ঈশ্বৰত্ব, পৰমতত্ত্ব। **Godliness** *n.* state of being godly ধাৰ্মিকতা, ঈশ্বৰনিষ্ঠা, পুণ্যাচাৰ। **Godly** *adj.* pious, like God in character ধৰ্মপৰায়ণ, ধাৰ্মিক, পাৰমাৰ্থিক। **Godsend** *n.* an unexpected piece of good fortune সৌভাগ্য। **Godspeed** *n.* a wish for good speed or success মঙ্গলযাত্ৰা, কৃতকাৰ্য্য, অভীষ্ট-সিদ্ধি।

Godown (গ'-ডাউন) *n.* গুদামঘৰ, উঁড়ালঘৰ।

Goggie (গগল্) *v. t.* to roll the eyes চকু শকা, চকু টেলেকা টেলেকি কৰ। —*adj.* rolling, prominent পৰ্কেৱা, টেলেকা। **Goggle-eyed**=টেলেকা চকুৱা। **Goggles** *n.* (*pl.*) blinds for horses ঘোঁৰাৰ চকু ঢাকনি।

Goutre, Gôiter (গইটাৰ্) *n.* a tumour or large swelling on the neck গঁৰল, ডিঙি উৰ্হা ৰোগ। **Goutred** *adj.* affected with goutre গঁৰলীয়া।

Gold (গল্ড) *n.* a precious yellow metal সোণ; money, riches ধন, সম্পত্তি। —*adj.* made of, or like gold সোণৰ, সোণৰ দৰে।

Gold-dust *n.* very fine particles of gold গুৰিসোণ। **Gold-washer**=one who washes gold from sand and dirt সোণোৱাল, নৈৰ বালিত সোণ ধোৱা লোক।

Golden (গল্ডেন্) *adj.* made of gold সোণৰ, সোণোৱালী; bright উজ্জ্বল; highly favourable বৰ ভাল, সু, শুভ। **Golden-age** *n.* a time of happiness and simplicity সত্য-যুগ।

Gold-finch (গ'ল্ড্-ফিন্চ্) *n.* a beautiful singing bird নানান বৰণৰ পাখীৰে অতি সুন্দৰ এবিধ চৰাই। **Gold-leaf** *n.* gold beaten into leaves পতা সোণ, সোণৰ পাত। **Gold-smith** *n.* a worker in gold and silver সোণাৰি, স্বৰ্ণকাৰ।

Golf (গল্‌ফ্) *n.* a game played with a club and a ball টাং-গুটি খেলা।

Golgotha (গল-গ'থে) *n.* the scene of crucifixion of Christ যীশুখ্ৰীষ্টক বধ কৰা ঠাই; a charnel house মৰা মানুহৰ অস্থি পোতা ঘৰ, কবৰখানা।

Gondola (গণ্ডোলা) *n.* a long narrow boat used in Venice ভিনিচ্ দেশীয় সৰু নাও।

Gone (গন্) (*pa. p. of Go*) lost, passed beyond help হেৰাল, মৰিল, নষ্ট হল।

Gong (গং) *n.* a large flat basin-like instrument of music used in China বৰকাঁহ।

Gonorrhoea (গণেৰিয়া) *n.* a contagious disease of the genital organ গ্ৰমেহ, ধাতুৰ বেমাৰ, পুঁজসাৰৰ বেমাৰ।

Good (গুড্) *adj.* having suitable or desirable qualities বিশিষ্ট, ভাল, সজ, উত্তম, চিকোণ; benevolent, pious দয়ালু, সৎ; proper, complete উপযুক্ত; valid, sound সাকৰা, লাগতিয়াল। (*comp.* better, *superl.* best). —*n.* (*oppo.* to Evil.) ; welfare মঙ্গল, কুশল, কল্যাণ; advantage হিত, উপকাৰ, লাভ। (*pl.*) moveable property বস্তুবাহিনি, দ্ৰব্য মালবস্তু; merchandise বাণিজ্য দ্ৰব্য, বোপাৰ বস্তু। —*interj.* well, right সঁচা, ঠিক। **In good earnest** সঁচাকৈ। **A good deal**=ভালেখিনি, বহুত। **Good name**=সুনাম। **As good as**=the same

as একে, সমানে ভাল। **For good**=finally একেবারেই। **Make good**=to establish প্রমাণ কৰ, সাব্যস্ত কৰ; to fulfil পূৰণ কৰ, সিদ্ধ কৰ, পালন কৰ। **Stand good**=to remain good বেয়া নোহোৱাকৈ ভালৈ থাক। **Good-breeding** *n.* polite manners ভদ্রতা। **Good many**=ভালেমান, ভালেটি।

Good-bye (গুড্-বাই) *n.* or *interj.* "God be with you" মঙ্গল, কল্যাণ হক; farewell শুভ-বিদায়। **Good-day** *n.* or *interj.* contraction of "I wish you a good day" শুভদিন, দিনটো শুভ হক।

Good-evening (গুড-ইভিনিং) *n.* or *interj.* a salutation on meeting or parting in the evening আবেলি কৰা আশীৰ্বাদসূচক প্রণাম। **Good-for-nothing** *adj.* useless অকামিলা।

Good-Friday (গুড্-ফ্রাইডে) *n.* বৌদ্ধীষ্টৰ স্বৰ্গাবোহণ তিথি, পবিত্র শুকুৰবাৰ। **Good-humoured** *adj.* cheerful বহুবাল, ধেমেলীয়া, প্রফুল্ল। **Goodliness** *n.* beauty grace সৌন্দৰ্য, শোভা।

Goodly (গুড্-লি) *adj.* fine, excellent সুন্দৰ, উত্তম সজ। **Good-morning** *n.* a salutation in the morning সুপ্ৰভাত, বাতিপুৱাৰ প্রণাম।

Good nature (গুড-নেছৰ) *n.* natural goodness ভদ্রপ্রকৃতি, ভদ্রতা।

Goodness (গুড্-নেচ) *n.* virtue, excellence সাধুতা, শিষ্টতা, সদগুণ; benevolence ধৰ্মা, কৃপা।

Good sense *n.* sound judgement সজজ্ঞান, সুবিচাৰ।

Goods train *n.* a train for carrying goods মালগাড়ী।

Good-wife (গুড-ওৱাইফ্) *n.* the mistress of a family গৃহিণী।

Good-will (গুড্-উইল) *n.* benevolence, well wishing কৃপা, আশীৰ্বাদ, অনুগ্রহ।

Goody (গুডী) *n.* good wife বৈশী, গৃহিণী।

Goose (গু) (*pl.* Geese) *n.* a web footed bird বাজহাঁহ; a tailor's smoothing iron দৰ্জীয়ে ব্যৱহাৰ কৰা ইষ্ট্রি; a stupid person নিৰ্কোষ মানুহ। **Goose-quill**=বাজহাঁহৰ শাখিব কলম বা কাপ।

Gooseberry (গুজ-বেৰি) *n.* a kind of fruit

জেকুলিপকাৰ দৰে এবিধ লতা গছৰ বটা সোৱাদ ফল।

Goosery (গুজৰী) *n.* হাঁহ বখা ঠাই; stupidity মুৰ্খালি।

Gordian (গৰ্ডিয়েন্) *adj.* intricate, difficult টান, ঘোচক। **Cut the Gordian knot**=to overcome difficulty দুঃসাধ্য কাম সাধন কৰ।

Gore (গ'ৰ) *n.* clotted blood গোটমৰা বা চেকুৰা বন্ধা তেজ; blood তেজ; a triangular piece of cloth in a garment তিনিচুকীয়া কাপোৰ, চোলাৰ কলি। —*v. t.* to pierce with anything pointed খোঁচমাৰ, জোঙ্গা বস্ত্ৰৰে বা শিঙেৰে আঘাত কৰ।

Gorge (গৰ্জ্) *n.* the throat নেলু, টেটু; a narrow pass between hills পৰ্ব্বতৰ মাজৰ সুক্ষকীয়া বাট। —*v. t.* to glut টিহাই খা, পেঠ ভৰাই খা। —*v. i.* to feed greedily বৰ খঁকৰে আহাৰ কৰ। **Have the gorge**=to retch উক্লিয়াই পেলা। **Have one's gorge rise**=to be disgusted আমনি লাগ।

Gorgeous (গৰ্-জিৰাচ্) *adj.* showy, magnificent জাকজমক, চক্ৰমকীয়া, বমজ্জমক্। **Gorgeousness** *n.* জাকজমক। **Gorgeously** *adj.* magnificently জাকজমককৈ, বমজ্জমককৈ।

Garret (গৰ-জেট্) *n.* ভিত্তিত পিছা বৰ্ষা।

Gorgon (গৰ্-গন্) *n.* a fabulous female monster এজনী বান্ধসী; anything very ugly দেখিবলৈ কুছড় বস্ত্ৰ। **Gorgonian, Gorgonian** —*adj.* very ugly or terrific প্রেতাকাৰ, দেখিলে ভয় লগা।

Gorilla (গৰিলা) *n.* the largest of the ape species নিচেই ডাঙৰ জাতৰ হলো বান্দৰ।

Gormandise (গৰ্-মেন্-ডাইজ্) *v. i.* to eat voraciously বান্ধসে খোৱাদি খা, পেট পুৰা, পেটে ধৰে মানে খা।

Gory (গৰ্দি) *adj.* covered with gore, bloody বস্ত্ৰাক্ত, তেজেৰে পৰিপূৰ্ণ।

Gosling (গজলিং) *n.* a young goose বাজহাঁহৰ পোৱালি, ডেকেৰু হাঁহ।

Gospel (গচ্-পেল্) *n.* good news, the narrative of the life of Christ মঙ্গল সমাচাৰ,

যীতশ্রীকৰ চৰিত্ৰ ; a system of religious truth ধৰ্মবিষয়ক সাৰ কথা।

Gossamer (গচ্-এ-মাৰ্) *n.* fine spider threads which float in the air in fine weather বতাহত উৰিফুৰা মকৰাৰ জালৰ আঁহ, অপচনী সূতা। —*adj.* light, flimsy সূক্ষ্ম, নিচেই পিপিৰীয়া।

Gossip (গচিপ্) *n.* one who tattles বাৰ্তাবহ, বাতৰি সি ফুৰোঁতা ; idle talk ফচহ গল্প। —*v.* to run about telling idle tales ফচহ কথা শাত, গল্প কৰ। **Gossiping** *n.* the act of tattling কথাৰ মহলা মনা, টোটকনাটক।

Got *pa. t* and *pa. p.* of **Get**.

Goth (গঠ্) *n.* one of an ancient Teutonic nation, a barbarian ইউৰোপৰ একজাতি আদি-বাসী লোক, অসভ্য লোক। **Gothic** *adj.* belonging to the Goths, barbarous গঠ্ ভাষীয়, অসভ্য, একৰকম পৰীষৰ সজা বিদ্যা সম্বন্ধীয়।

Gothamite *n.* a simpleton ডেহা।

Gouge (গাউজ্) *n.* a chisel with a hollow blade ঠোঁটা বটাঁলী। —*v. t.* to scoop out ঘোক, ঘোকামাদি বাজ কৰ, বোকা।

Gourd (গৰ্ড বা গুৰ্ড) *n.* a large fleshy vegetable food লাও।

Gourmand (গুৰ-মেণ্ড) *n.* a glutton খুৰুতা, বাফস। —*adj.* voracious খুৰুতা।

Gourmet (গুৰমেট) *n.* an epicure মদ খাই হেপাহ নপলোৱা মানুহ, মদৰ পিপা যেন মানুহ।

Gout (গাউট্) *n.* an acute inflammation of the smaller joints গাঁঠি-বাত, খন্তীয়া বেমাৰ, ভৰিৰ বুঢ়া আঙুলি উগহি চিৰিজিলি পৰা বেমাৰ। **Gouty** *adj.* খন্তীয়া বেমাৰ থকা।

Govern (গভাৰ্ণ) *v. t.* to control, to rule with authority দমন বা বশ কৰ, শাসন কৰ। —*v. i.* to exercise authority প্রভুত্ব কৰ, হুকুম কৰ।

Governable (গভাৰ্ণেবল্) *adj.* subject to rule শাসনীয়, দমনীয়, অধীন।

Governance (গভাৰ্ণেন্স) *n.* control, direction, behaviour প্রভুত্ব, শাসন, পৰিচালনা, আচৰণ।

Governess (গভাৰ-নেচ্) *n.* a lady that governs or instructs young ladies, a tutoress

শিক্ষয়িত্ৰী, অধ্যাপকনী। **Daily**—, **Nursery**—, **Resident governess**=ঘৰে ঘৰে ফুৰি শিক্ষা দিওঁতা, কেচুৱা পালোতা, ঘৰত থাকি শিক্ষা দিওঁতা স্ত্ৰী।

Governing *adj.* having control শাসনৰ ভাৰ থকা।

Government (গভাৰ্ণমেণ্ট) *n.* control executive power, system of governing শাসন, অধিকাৰ, বাজ্যপালন ক্ষমতা ; a body of persons authorised to administer the laws গভৰ্ণমেণ্ট ; শাসনকৰ্ত্তাসকল, চৰকাৰ বাহাদুৰ। — *adj.* of or promulgated by government চৰকাৰী, শাসনকৰ্ত্তাৰ।

Governmental (গভাৰ্ণ-মেণ্টেল্) *adj.* pertaining to government গভৰ্ণমেণ্ট সম্বন্ধীয়, চৰকাৰী।

Governor (গভাৰ্ণৰ) *n.* a ruler শাসনকৰ্ত্তা, লাঠি চাহাব ; a tutor শিক্ষক, বাজ্যপাল। **Governor General** *n.* the supreme governor in a country প্রধান শাসনকৰ্ত্তা, বৰলাঠি চাহাব, বাটপতি। **Governor-ship** *n.* শাসনকৰ্ত্তাৰ পদ।

Gown (গাউন্) *n.* a loose upper garment worn by woman, clergymen etc. তিৰোতা বা মহতীৰ পিন্ধা ভৰিঙ্গলৈকে পৰা দীঘল জামা, যেমসকলে পিন্ধা ঘূৰি। **Gownsmen** *n.* দীঘল জামা পিন্ধা লোক ; civilian ; member of university শাসনভাৰ পোৱা বিয়ৱা, বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সভ্য।

Grab (গ্ৰেব্) *v. t.* to lay hands on চাত বুলা, খামোচ মাৰি ধৰ। —*n.* a sudden grasp or catch খামোচ, খাপমাৰি ধৰণ।

Grabble (গ্ৰেবল্) *v. i.* to grope খেপিয়াই ফুৰ।

Grace (গ্ৰেচ্) *n.* elegance in form or manner লাবণ্য, সৌন্দৰ্য ; what adorns or commends to favour যুহ, সাদৰী গুণ ; favour কৃপা, অনুগ্ৰহ ; pardon ক্ষমা ; a short prayer at meal ভোজনৰ সময়ৰ উপাসনা ; a ceremonious title of address, as in **Your grace**=হে কৃপাময় ! সম্ভাষণ লোকক কৰা সম্বোধন বাক্য। (*pl.*) favour অনুগ্ৰহ, কৃপা, প্রসাদ। —*v. t.* to favour, to adorn অনুগ্ৰহ কৰ, সুশোভিত কৰ। **In the good graces of**=in the friendship of কৃপাত, সুহৃদভাৱ, প্রিয়পাত্ৰৰূপে।

Take heart of grace=অনুগ্রহ পাই

হ। Days of grace=হৃদয়ৰ মিহাদৰ অতিৰিক্ত তিনি দিন।

Gracious (গ্ৰে'শ্যচ) *adj.* benevolent, kind কৃপালু, ক্ষমাশীল। Good gracious=merciful God হে ঈশ্বৰ। (আচৰিত হৈ কোৱা কথা)।

Graceful (গ্ৰে'চ'ফুল) *adj.* elegant and easy শুৱনী, লাহৰী, লাৱণ্য। Gracefulness *n.* লাৱণ্য গুণ।

Graciously *adv.* benevolently অনুগ্রহ পূৰ্বক, নিজ দয়া গুণে, কৃপান্বিত হৈ।

Graciousness (গ্ৰে'শ্যচ'-নেচ') *n.* শিষ্টাচাৰ, কৃপাগুণ, সাদৰি গুণ।

Gradation (গ্ৰেডেছন) *n.* progress from one step to another অনুক্রম, ক্ৰমোন্নতি; state of being arranged in ranks শ্ৰেণীবদ্ধন।

Grade (গ্ৰেড) *n.* a step in rank or dignity খাপ, বিষয়ৰ শ্ৰেণী, বিভাগ; the degree of slope on a road বাটৰ দাঁতি এচলীয়া হৈ যোৱাৰ পরিমাণ।

Gradate (গ্ৰে'ডেট্) *v. t.* to cause to blend gradually from one colour to another এটা বস্তুৰ পৰা ক্ৰমে আন এটা বস্তুলৈ পৰিৱৰ্তন কৰ।

Gradient (গ্ৰে'ডিয়েন্ট) *adj.* gradually rising with a slope খাপে খাপে ক্ৰমে ওপৰলৈ থিয়। —*n.* the degree of slope on a road আলি বাটৰ ওখ চাপৰৰ পরিমাণ; the difference in the height of a barometer স্থান বিশেষে বায়ু-মাপ যন্ত্ৰৰ জোখৰ প্ৰভেদ।

Gradual (গ্ৰেডিয়েল) *adj.* advancing by degrees ক্ৰমাগত হোৱা, ক্ৰমিক স্থান অনুযায়ী হোৱা। খাপে খাপে ওপৰলৈ যোৱা।

Gradually *adv.* by degrees ক্ৰমে ক্ৰমে, ক্ৰমশঃ, লাহে লাহে।

Graduate (গ্ৰেডিয়েট) *v. t.* to mark with degrees সমান সমান ভাগ কৰি ক্ৰমে চিন দে, পরিমাণতে ভাৰ কৰ। —*v. i.* to receive a university degree বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাধি প। —*n.* one admitted to a literary degree বিদ্যা বিষয়ক উপাধিকাৰী। (যেনে, বি. এ.)।

Graduator (গ্ৰেডিয়েটৰ) *n.* a mathematical

instrument for dividing lines ৰেখা ভাগ ভাগ কৰা অঙ্কশাস্ত্ৰ বিষয়ক যন্ত্ৰ।

Graft (গ্ৰাফ্ট) *v. t.* to insert a shoot or scion into another tree গছৰ কলম ধৰ, এজোপা গছৰ ডাল আন এজোপাৰ গাঁত লগাই কলম কৰ; to incorporate one thing with another ঢুটা বস্তু লগলগ। —*n.* a shoot inserted in another tree কলম। Grafting *pr. p.* কলম ধৰা কাম

Grail (গ্ৰে'ল) *n.* the Holy Cup used by Christ যীশুখ্ৰীষ্টই ব্যৱহাৰ কৰা পবিত্ৰ পিয়লা বাটি। —*n.* comb-makers file ফণি সজাত ব্যৱহাৰ কৰা ৰেতি।

Grain (গ্ৰে'ণ) *n.* corn in general, a small seed ধান-চাউল, মাহ ইত্যাদি শস্য, শস্যৰ গোট বা গুটি; a very small particle or quantity অকণমান কণিকা; the smallest British weight একৰতি পরিমাণ; texture, the arrangement of fibres of anything বাণ, গঠন, ডাঠপিঠ, হোৱা অৱস্থা (যেনে কাপোৰৰ) কাঠৰ আঁহ; innate quality, nature, temper স্বাভাৱিক গুণ। To dye in grain=to dye deeply ডাঠকৈ ৰং লগা। —*v. t.* to granulate গুটি গুটি কৰি লগা; (In tanning) to take the hair off মৰা জন্তুৰ ছালৰ নোম ওছা। Cross-grained=জোৰেপা। Against the grain=contrary to inclination ইচ্ছাৰ বিৰোধে।

Grained (গ্ৰে'ইন্ড্) *adj.* rough খহকা, অঁহীয়া।

Gram (গ্ৰেম) *n.* chick peas বুটমাছ।

Gramineous (গ্ৰেমিনিয়চ্) *adj.* like grass, grassy তৃণবৎ, তৃণময়, বাঁহযুক্ত।

Graminivorous (গ্ৰেমিনিভভচ্) *adj.* feeding on grass বাঁহখোৱা, বনাহাৰী, তৃণজীৱী।

Grammologue (গ্ৰেমেল'গ্) *n.* a word represented by a sign in shorthand, logogram কোনো এটা চিনেৰে প্ৰকাশ কৰা কথা।

Grammar (গ্ৰাম্-এব্) *n.* a book containing rules for correct speaking and writing a language ব্যাকৰণ শাস্ত্ৰ, ব্যাকৰণ।

Grammarian *n.* one versed in grammar ব্যাকৰণ শাস্ত্ৰজ্ঞ পণ্ডিত।

Grammar-school *n.* a high school in which

Latin and Greek are taught লেটিন আৰু গ্ৰীক ভাষা শিকোৱা কুল।

Grammatic, Grammatical *adj.* according to the rules of grammar ব্যাকৰণ সিন্ধ।

Gramophone (গ্ৰেমোফণ) *n.* an instrument for recording and reproducing articulate speech কথা কোৱা যন্ত্ৰ, গীত গোৱা কল। (Gr. *phone*=sound)।

Grampus (গ্ৰেম্পচ) *n.* a large voracious fish এবিধ খকুৱা ডাঙৰ মাছ।

Granary (গ্ৰেণেৰী) *n.* storehouse for grain ভড়াল ঘৰ, ধান চাউল আদি থোৱা মেৰ।

Grand (গ্ৰেণ্ড) *adj.* of great size, extent, power or dignity ডাঙৰ, প্ৰকাণ্ড, বৃহৎ, মহৎ; illustrious, noble স্থল্লৰ, চমৎকাৰ, সভ্য-সুতৰি।

Grandam *n.* a grand-mother বুঢ়ী-আই, এনাই।

Grand-daughter *n.* নাতিনী। **Grand-father** *n.* ককা, মাক বা বাপেকৰ বাপেক। **Grand-mother** *n.* বুঢ়ী আই। **Grand-son** *n.* নাতি। **Grand-nephew** *n.* the grand son of a brother or sister ভনীয়েকৰ বা ভায়েকৰ নাতি। **Great-Grand-father**=বৃহৎ প্ৰপিতামহ।

Grantee (গ্ৰেণ্ডী) *n.* a man of high rank or station বৰ সম্ভ্ৰান্ত লোক, উচ্চবংশৰ লোক।

Grandeur (গ্ৰেণ্ডিঅৰ) *n.* magnificence, splendour শোভা, জাকজমক; loftiness of thought or deportment উচ্চতা, মহত্ত্ব, গভীৰতা।

Grandiloquent (গ্ৰেণ্ড-ইলকোৱেণ্ট) *adj.* speaking grandly, pompous বাক্যলঙ্কাৰযুক্ত, সুবক্তিত-বাক্যপটু।

Grand-jury (গ্ৰেণ্ড-জুৰী) *n.* a special jury to decide whether an accused be put on trial আচামীক দোষী ধাৰ্য়া কৰি বিচাবলৈ পঠোৱা হবনে নহয় এই বিষয়ে মীমাংসা কৰা জুৰী।

Grandsire (গ্ৰেণ্ড-চায়াৰ) *n.* a grand-father পিতামহ, ককা।

Granite (গ্ৰে-নাইট্) *n.* a crystalline rock নানান বৰণ থকা এবিধ বালি-জঁহীয়া শিল।

Granivorous (গ্ৰেণি-ভৰচ) *adj.* feeding on seeds শস্যৰ গুটি খোৱা, শস্যাহাৰী।

Grant (গ্ৰেণ্ট) *n.* something bestowed, a gift দান, বৃত্তি, প্রদত্ত ভূমি; to bestow or give

over দে, দান কৰ, অনুদান; to admit as true স্বীকাৰ কৰ, হয় বুলি ধৰ, মানি ল। **Grantee** *n.* the person to whom a grant is made বৃত্তিভোগী, দান গ্ৰহীতা। **Take for granted**=হয় বুলি ধৰি লোৱা। **Fee-simple grant**=ইচ্ছামতে ভোগদখল কৰিবলৈ স্বত্ব থকা মাটি।

Grant-in-aid সহায়ক অনুদান।

Granular (গ্ৰেনিউলাৰ) *adj.* consisting of grains শস্যৰ দৰে গুটি গুটি থকা খুদ খুদ জ্বৰজ্বৰীয়া, ভোখৰা-ডুমৰি হৈ থকা, খুদখুদীয়া, দানাদাৰ।

Granulate (গ্ৰেনিউলেট্) *v. t.* to form into grains সৰু সৰু টোপোৰা কৰ, খহকা কৰ।

Granule (গ্ৰেনিউল্) *n.* a little grain, a fine particle মিহিদানা, শস্যৰ কণ, সৰু সৰু গুটি বা টোপোৰা, খুদ।

Grape (গ্ৰে'প্) *n.* the fruit of the grapevine আঙ্গুৰ ফল, ভ্ৰাক্সালতাৰ গুটি। **Grape-shot**=a cluster of small shots piled on a circular plate থুশিকৈ থোৱা ছিটাতলি। **Sour grapes**=পাবলৈ হুঃসাধা বুলি হেয় জান কৰা বক্ত। **Grapevine**=ভ্ৰাক্সালতা, বোচি, শুনাৰুখ।

Graph (গ্ৰেফ্) *n.* a representation by means of lines বেখযুক্ত, আদৰ্শলিপি।

Graphic, Graphical (গ্ৰেফিক্,—এল্) *adj.* vivid, picturesquely described বিচিত্ৰ, সুবক্তিত, বিশদৰূপে বৰ্ণিত। **Graphic arts**=painting, drawing, engraving etc. কাককাৰ্য্য, নক্সা কৰা বিদ্যা। **Graphically** *adv.* vividly, as in a picture, by writing চক্চকীয়াকৈ, স্পষ্ট-ৰূপে।

Graphite (গ্ৰেফাইট্) *n.* a mineral used in making pencil এবিধ খনিজ কলা মাটি।

Grapnel (গ্ৰেপ্-নেল্) *n.* a small anchor সৰু লঙ্গৰ; an instrument with flukes to seize a ship or something in the sea সাগৰত শত্ৰুৰ জাহাজ ধৰা বা আন কিবা ধৰা হাঁকোটা থকা যন্ত্ৰ; হাঁকুটা কল।

Grapple (গ্ৰেপ্পল্) *v. t.* to lay fast hold of জপটিয়াই ধৰ। —*v. i.* to contend in close fight হতাহতি লাগ, কিলাকিলি লাগ।

Grasp (গ্ৰেপ্প) *v. t.* to seize by clasping with the fingers or arms, to clutch at বাঘোত

মাৰি বা সাবটি ধৰ; to comprehend বুজ, তত্ত্ব। **Grasp at**=ধৰিবলৈ চেষ্টা কৰ। —*n.* gripe of the hand, grip; fast hold আঁমোচ, মুঠি, সাবটি।

Grasping (গ্ৰেপ্পিং) *pa. adj.* encroaching, avaricious, seizing আক্ৰোহী, পৰৰ বস্তু লবলৈ বিচৰা, লুভীয়া। **Graspless** *adj.* নিশকটীয়া, ফুৰল।

Grass (গ্ৰেচ) *n.* common herbage ঘাঁহ, বন; the surface of a mine খনিৰ ওপৰ ভাগ। — *v. t.* to cover with grass ঘাঁহেৰে আবৃত কৰ; to feed with grass ঘাঁহ খুৱা। **Go to grass**=ঘাঁহ খাবলৈ মেলি দে, অৱসৰ দে, ধুপুৰাই পৰ। **Let not grass grow under one's feet**=waste no time in doing something কামত হেলা নকৰিবা। **At grass**=out of work কামবন নোহোৱা, ফুৰিফুৰা।

Grass-cutter *n.* one who cuts grass for baggage-cattle ঘাঁহ কাটোতা, ঘাঁহী।

Grasshopper (গ্ৰেচ-হপাৰ্) *n.* an insect allied to locusts and crickets এৰাতি ফিংগ।

Grass-land *n.* permanent pasture গৰুখ'হ চৰোতা ঠাই।

Grass widow *n.* a wife separated from her husband গিৰিয়েক এৰা ভিৰোতা, জীয়া বাৰী।

Grassy (গ্ৰেচি) *adj.* covered with grass ঘাঁহ-যুক্ত; green সেউজীয়া, বলপতীয়া।

Grate (গ্ৰে'ট) *n.* a frame of iron bars for holding coal used as fuel জ্বালন্তু কয়লা দাতি ধৰিবৰ নিমিত্তে দিয়া লোৰ চালনী।

Grate (গ্ৰেট) *v. t.* to rub hard, to fret, to vex পিহ, ঝিহ কয় নিয়া, বিবক্ত কৰ; to make a harsh sound কেৰেক্-কেৰেক্ শব্দ কৰ।

Grater (গ্ৰে'টাৰ) *n.* an instrument with a rough surface কোনো বস্তু ঝিহ কয় নিয়াবৰ নিমিত্তে ব্যৱহাৰ কৰা এবিধ ধহকা সজুলি, ডাঙৰ বেতি, পিহনা।

Grateful (গ্ৰে'ট-ফুল) *adj.* having a sense of favour, thankful কৃতজ্ঞ, উপকাৰ নেপাহৰা; delightful তৃপ্তিকৰ, সুখদায়ক। **Gratefulness** *n.* শলাগ, কৃতজ্ঞতা, উপকাৰ স্বীকাৰ। **Gratefully** *adv.* কৃতজ্ঞতা পূৰ্বক।

Gratification (গ্ৰেট-কিকেশন্) *n.* delight satisfaction, that which gratifies তৃপ্তি, সন্তোষ, তৃষ্ণা, পৰিতোষ; reward পুৰস্কাৰ।

Gratify (গ্ৰেটকাই) *v. t.* to please, to soothe, to indulge সন্তুষ্ট কৰ, তৃপ্তিকৰ, হেঁপাহ ওচা, সন্তোষ লগা।

Gratifying *adj.* pleasing তৃপ্তিকৰ, সন্তোষজনক।

Grating *n.* a frame of bars লোৰ ভাঙেৰে সজা যন্তন, লোৰ জাপ বা জপনা। —*adj.* harsh কৰ্কশ, কেৰেকীয়া; irritating বিবক্তজনক।

Gratis (গ্ৰে-টিচ) *adv.* without payment, for nothing এনেই, বিনামূল্যে, চেনেহহাকৈ।

Gratitude (গ্ৰেটি-টিউড) *n.* thankfulness কৃতজ্ঞতা, উপকাৰ স্মৰণ, শলাগ, গুণ লওন।

Gratuitous (গ্ৰেটিউ-ইটিচ) *adj.* done or given for nothing, voluntary এনেই কৰা বা দিয়া, চেনেহহাতাবে দিয়া, বিনামূল্যে প্রদত্ত, নোখোজাকৈ দিয়া বা পোৱা; without reason or ground অনাহক, অকাৰণ।

Gratuity (গ্ৰেটিউ-ইটি) *n.* free gift, a present পুৰস্কাৰ, বক্ৰিচ, দান, উপদান।

Gravamen (গ্ৰেভামেন) *n.* (*pl.*—*mina*) ওজৰ, গিৰ্জাদৰীয়া আপত্তি; বোঝাখিনি সাৰ।

Grave (গ্ৰেভ) *v. t.* to engrave, to carve টান বস্তু খোদ, কোনো ধাতুত বা দিলত আঁখৰ বা নক্সা কাট। (*pa. p.* **Graved** or **Graven**).

Grave (গ্ৰেভ) *n.* pit dug out for burying, the dead কবৰ, মৰা পোতা গাঁত, মৈদাম; death মৃত্যু। —*adj.* sober, solemn গহীন, গভীৰ, ধীৰ; weighty গধুৰ; serious গুৰুতৰ। **Grave-digger**=কবৰ বা মৈদাম খানোতা। **Grave yard**=a burial ground কবৰখানা। **With one foot in the grave**=on the verge of death মৰে মৰে অৱস্থাত। **Graveness** *n.* গধুৰালি, গহীনালি, গুৰুত্ব।

Gravel (গ্ৰেভেল) *n.* pebbles intermixed with sand সৰু সৰু শিলগুটি, কঙ্কৰ; concretions in the kidneys পাথৰি। —*v. t.* to cover with gravel কঙ্কৰ পাৰ।

Graver (গ্ৰেভাৰ) *n.* a tool to engrave with পাথৰ আদি কটা সজুলি।

Gravid (গ্রেভিড্) *adj.* heavy with child, pregnant সগৰ্ভা, গা-ভাৰী।

Gravitate (গ্রেভিটেট্) *v. t.* to tend towards the earth, to be attracted towards anything পৃথিবীৰ ফাললৈ আকৰ্ষণ কৰ, মাধ্যাকৰ্ষিত হ, কোনো বস্তুৰ ফাললৈ আকৃষ্ট হ।

Gravitation (গ্রেভিটেছন্) *n.* tendency of bodies to attract each other মাধ্যাকৰ্ষণ শক্তি, কোনোটাৰ ফাললৈ টান।

Gravity (গ্রেভিটি) *n.* weightiness গুৰুত্ব, গধুৰতা; a force that draws a body towards another মাধ্যাকৰ্ষণ, টানি অনা শক্তি; state of being grave or sober গাভীৰ্যা, গধুৰালি; relative importance গুৰুত্ব। **Specific gravity** (see **Specific**).

Gravy (গ্ৰে'ভী) *n.* juice from meat while cooking সিজোৱা মাংসৰ জোল, চুৰুহা।

Gray, Grey (গ্ৰে') *adj.* white with a mixture of black ধূসৰ বৰ্ণ, মটিয়া বৰণৰ; aged, gray haired বয়সীয়া, বুঢ়া। —*n.* gray colour ধূসৰ বৰ্ণ, মটিয়া বৰণ। **Gray beard** *n.* পকা দৰীয়া, বঢ়া মানুহ।

Grayish (গ্ৰে'ইছ্) *adj.* somewhat gray ঈষৎ মটিয়া।

Graze (গ্ৰে'জ্) *v. t.* to feed on grass ঘাঁহ খা, চৰা। —*v. i.* to eat grass চৰা। **Grazing ground**=গৰু-ম'হ চৰোৱা ঠাই, চৰণীয়া পথাৰ। **Grazing superintendent**=গৰু-ম'হৰ টেক্স ভোলা আৰু লগোৱা বিষয়া।

Graze (গ্ৰে'জ্) *v. t.* to pass lightly along the surface ওপৰে ওপৰে ঘনি বুৱা, চেলচেলি খা।

Grazier (গ্ৰেজিয়েৰ) *n.* one who grazes cattle গৰু-ম'হ চৰাওঁতা, গৰু-ম'হৰ বেপাৰী।

Grease (গ্ৰিচ্) *n.* animal fat জন্তুৰ তেলচৰ্কি। —*v. t.* to smear with grease চৰ্কি লগা, চৰ্কি সান। **Greasiness** *n.*

Greasy (গ্ৰিচি or গ্ৰিজি) *adj.* of or like grease smeared with grease চৰ্কিৰদৰে, চৰ্কি সনা; smooth পিছল, লেভকেতিয়া।

Great (গ্ৰে'ট্) *adj.* large, chief ডাঙৰ, শকুত, বৃহৎ, প্রধান, বৰ; weighty গুৰুতৰ; noble,

mighty মহৎ, শ্ৰেষ্ঠ, প্রকাণ্ড; large in number অনেক, বহুত, বিস্তৰ; distinguished বিখ্যাত, সম্ভাৱ। **The great**=সম্ভাৱ লোকসকল, ডাঙৰ মানুহবিলাক। **Great coat**=an over coat হলো চোলা। **Great-hearted**=high spirited ওষ মনৰ। **Great-primer**=ছাপা কৰাত ডাঙৰ বিধৰ আধৰ। **Great-uncle**=ককা বা বুঢ়ীআইৰ ভায়েক। **Great powers**=সৰ্বপ্রধান ৰাজ্যবিলাক (ফ্ৰান্স, জাৰ্মানী, কচীয়া, ইংলণ্ড, অষ্ট্ৰেলিয়া, হাঙ্গেরী আদি)। **Great sea**=the Mediterranean ভূমধ্য সাগৰ। **Great grand-father**=আজো ককা। **Great Britain**=ইংলণ্ড, ওয়েলচ্ আৰু তাৰ অধীনৰ বা পমুৱা ৰাজ্যবিলাক। **Greatly** *adv.* বৰকৈ, অত্যন্তকৈ, অতিকৈ।

Greaves (গ্ৰিডজ্) *n.* the sediment of melted tallow গলোৱা চৰ্কিৰ গেদ।

Greaves *n. (pl.)* an armour for the legs ডৰিত পিন্ধা জাখৰ।

Grebe (গ্ৰি'ব্) *n.* an aquatic bird এবিধ জলচৰ পক্ষী।

Grecian (গ্ৰি-য়েন্) *adj.* pertaining to Greece গ্ৰীচদেশীয়। —*n.* a native of Greece গ্ৰীচদেশীয় লোক।

Greed (গ্ৰীড্) *n.* an eager desire, covetousness হুতাৰ, থক, লোভ, হৈপাহ।

Greedy (গ্ৰিডি) *adj.* having a voracious appetite খবুৱা; covetous লুভীয়া, হৈপাহ।

Greek (গ্ৰীক) *n.* the language of Greece গ্ৰীক ভাষা; a Grecian গ্ৰীচদেশৰ মানুহ।

Green (গ্ৰীন্) *adj.* of the colour of growing plants কলপতীয়া, সেউজীয়া, সবুজ বৰণীয়া; fresh, raw, unripe, not dry কেচা, জীয়া, নতুন; inexperienced অনভিজ্ঞ, বিশেষ আওভাও নুবুজা। —*n.* a green colour; সবুজ বৰণ; a grassy plot বননি। **Greens** *n. (pl.)* leaves and stems of green vegetables শাক। **Do you see any green in my eyes**=মোৰ চকুলৈ চাই কিবা বেয়া প্রকৃতি অনুভব হয়নে? **Green-eyed**=jealous চকুচৰতা, খিৰলীয়া।

Green light উদ্ভেদ সাধন কৰিবলৈ পোৱা অনুমতি।

Green horn *n.* an inexperienced youth অনভিজ্ঞ লোক, কামৰ আওভাও নজনা ডেকা।

Green-house *n.* a building for protecting exotic plants বিদেশীয় গছ, লতা আদি আনি পালন করা ঘর।

Green room (গ্রীণ-রুম) *n.* the retiring room of actors in a theatre ভাবনার ছোঁ ঘর।

Greensward (গ্রীণ-হর্দাৰ্ড) *n.* a turf green with grass ঘাঁহ থকা চপৰা, ঘাঁহেৰে আবৃত করা ঠাই।

Green-vitriol (গ্রীণ-ভিট্ৰিয়ল) *n.* sulphate of iron তুতিয়া।

Greet (গ্রীট্) *v. t.* to salute, to send kind wishes প্রণাম কৰ, চেলাম কৰ, অভিবাদন কৰ আশীৰ্বাদ বা সম্ভাষণ জনা।

Greeting *n.* salutation অভিবাদন, প্রণাম, অভ্যর্থনা।

Gregarious (গ্রীগেৰিয়াচ) *adj.* living in flocks and herds জাকপাতি থকা বা ফুৰা। **Gregariousness** *n.* জাকপাতি থকা অভ্যাস।

Gregorian (গ্রেগৰিয়েন) *adj.* belonging to or established by Pope Gregory প'প গ্রেগৰীয়ে চলোৱা বা উলিওৱা।

Grenade (গ্রিনে'ড্) *n.* a small shell of iron filled with gunpowder and bits of iron এবিধ অস্ত্র ভাৰোৱা বম্ গুলি। **Hand grenade** = হাতনলীয়া বন্দুক।

Grenadier (গ্রিনেডিয়েৰ) *n.* a title of the first three battalions of the footguards একশ্ৰেণী পদাতিক সৈন্যৰ উপাধি।

Grew (গ্ৰ') *pa. t.* of grow.

Grey same as Gray.

Greyhound (গ্ৰে'হাউণ্ড) *n.* a tall and slender dog of great speed লাহী গাৰে এবিধ মটীয়া বন্ধৰ দৌঘল চিকাৰী কুকুৰ।

Griddle (গ্রিড্‌ল) *n.* a flat iron pan লোহোৰা, ডেৱা।

Gridiron (গ্রিড্-আই-অৰ্ণ) *n.* a frame of iron bars for boiling flesh or fish মাছ, মঙহ আদি ভজা পোৰা কৰিবৰ নিমিত্তে ব্যৱহাৰ কৰা একবকম লোৰ যন্ত্ৰন।

Grief (গ্রিফ্) *n.* sorrow, affliction mourn- ing শোক, সম্ভাপ, খেদ, দুখ, বেজাৰ, মনস্তাপ।

Grieve (গ্রিভ্) *v. t.* to cause grief শোক লগা,

দুখ দে, বেজাৰ দে। —*v. i.* to feel grief, to mourn শোক কৰ, বেজাৰ কৰ।

Grievance (গ্রিভেন্‌চ) *n.* that which causes grief, hardship, injury বেজাৰ, অসন্তোষ, সম্ভাপ, বেজাৰ কাৰণ, ওজৰ আপত্তি।

Grievous (গ্রিভাচ) *adj.* causing pain, painful atrocious দুঃখজনক, ক্ৰেশদায়ক, শোকজনক, ভয়ানক, যন্ত্ৰনাট্যক, টান; **Grievous hurt** = টান আঘাত, প্ৰাণৰ সংশয় হোৱা আঘাত, সাংঘাতিক আঘাত।

Grievously *adv.* in a grievous manner ক্ৰেশদায়কৰূপে।

Griffin (গ্রিফিন্) or **Griffon** *n.* an imaginary animal এটা কাল্পনিক জন্তু; a novice বিদেশী নতুন লোক; a duenna যুৱতীৰ সহচৰী।

Grig (গ্রিগ্) সৰুবাসী মাহ, উইচিৰিঙ্গা পোক, ভাৰ দৰে উলাই।

Grill (গ্রিল্) *v. t.* to boil on a gridiron খোলাত ভাজ; to torment যন্ত্ৰণা দে। **Grill-room** = a restaurant ভজা পোৰা খুওৱা আহাৰৰ দোকান, ভজা মজ্জা বেচা জলপানীয়া দোকান।

Grim (গ্রিম্) *adj.* ferocious, ghastly ভয়ঙ্কৰ, বিকটাকাৰ, কুকণ; stern, sullen ঋমুতা, কোপন। **Grimness** *n.*

Grimace (গ্রিম্‌চ') *n.* a distortion of the face মুখভঙ্গি, ভেঙ্কুচালি। —*v. i.* to make grimaces মুখ ভেঙ্কুচা, মুখ বিকট।

Grimalkin (গ্রিমেল্-কিন্) *n.* an old cat বুঢ়া মেকুৰী।

Grime (গ্রাইম্) *n.* dirt deeply ingrained চমটী মৰা মালি। —*v. t.* to soil deeply মলিৰে চমটী মাৰ।

Grin (গ্রিন্) *v. i.* to show the teeth in derision দাঁত নিকটী, দাঁত সিজ্জতা, মুখ ভেঙ্কুচা। —*n.* a forced smile কাঠ-হাঁহি।

Griming *p. adj.* making grins দাঁত সিজ্জটোৱা, ভেঙ্কুচালি।

Grind (গ্রাইণ্ড) *v. t.* to reduce to powder শুড়ি কৰ; to rub together পিছ, ডল, ঘঁহ; to sharpen by rubbing শাণত দে, ধৰা; to oppress কুদুম কৰ; to read hard যুৱপুতি পঢ়।

(*pa. p. ground*). —*n.* laborious study
পৰিশ্ৰম কৰি পঢ়ন।

Grinder (গ্ৰাইণ্ডাৰ) *n.* he who or that which
grinds ঘৰ্ক, ঘৰোতা, পটাওটি, পিহনা, জীভ
a hard student বৰ পৰিশ্ৰমী ছাত্ৰ।

Grindstone (গ্ৰাইণ্ড-ষ্টোন) *n.* a circular stone
for grinding জাভ। To keep one's nose
to the grindstone = to subject one to con-
tinuous punishment অবিচ্ছিন্নভাৱে শাস্তি
ভোগ কৰা, যন্ত্ৰণা দে।

Grip (গ্ৰিপ) *n.* seize, hold, grasp ধামোচ,
টিপা, হাতবমুঠি; pinching distress যন্ত্ৰণা
দৌৰাখা। —*v. t.* to grasp ধামোচ মাৰি ধৰ।
(*pa. p. gripped, gript*). The loose one's
grip = to lose control হাতৰ পৰা সাৰ, হাতৰ
পৰা এৰা পৰ।

Gripe (গ্ৰাইপ) *v. t.* to seize with the hand
ধামোচমাৰি ধৰ; to give pain to the bowels
পেট কামোৰ। —*n.* fast hold ধামোচ, হাতৰ
টিপা; control শাসন; (*pl.*) a severe pain
in the intestines পেট কামোৰণি। **Gripping**
p. adj. avaricious আক্ৰোহী; grasping
ধামুচি ধৰা, চিকোটেমাৰি ধৰা।

Grisaille (গ্ৰিজেল) *n.* decorative painting
in grey monotone to represent objects
in relief অটালিকা প্ৰভৃতিৰ দেহালত খুঁসৰ
আভাসিত্ত্ব এবিধ চিত্ৰাঙ্কন প্ৰণালী।

Grisly (গ্ৰিজলি) *adj.* frightful, hideous ভয়-
লগা, বিকটাকাৰ।

Grist (গ্ৰিষ্ট) *n.* corn for grinding at one
time, supply একে সময়তে বানিবলৈ বা খুন্দিবলৈ
লোকা লগত যোগান। **Grist mill** = ধান বা লগত
খুন্দা কল। All is grist that comes to his
mill = to utilise everything ভেৰেব কললৈ
অনা তুই পড়ানো ধান অৰ্থাৎ সকলো মূল্যবান।

Gristle (গ্ৰিষ্টল) *n.* cartilage. কোমল, লেকেটা
মজ্জালা সিৰ। **Gristly** *adj.*

Grit (গ্ৰিট) *n.* coarse part of meal খুন্দকণ,
লগত ভোখৰা-ভুখৰি, খুন্দখুন্দীয়া ভাগ; gravel
শিলকণ্ট; firmness of character মনৰ দৃঢ়তা।

Gritty *adj.* sandy খুলি-বালি মিহলি; determin-
ed দৃঢ়মনা, দৃঢ়প্ৰতিজ্ঞ।

Grizzle (গ্ৰিজ্জল) *n.* a gray colour খুঁসৰ বৰ্ণ,
বগা মটীয়া বৰণ। **Grizzly** *adj.*

Groan (গ্ৰোণ) *v. i.* to breathe with a moan-
ing sound কেঁক, নেখা। —*n.* a deep moan-
ing sound কেঁকনি, নেখনি। **Groaning** *n.*
কেঁকনি, নেখনি।

Groat (গ্ৰোট) *n.* an English silver coin
worth four pence সিকিমূল্যৰ ইংলেণ্ডীয় মুদ্ৰা;
a very small sum নিচেই অলপীয়া ধন।

Groats (গ্ৰোট্চ) *n.* (*pl.*) coarsely husked
grain of oats আঁৰাখুন্দা বেছ বা ব ধান।

Grocer (গ্ৰোচাৰ) *n.* a dealer in tea, sugar
ect. চাহ, চেনি আদি খুঁসৰা বস্তুৰ লোকালী। **Gro-
cery** *n.* (*pl.*) articles sold by a grocer
চাহ, চেনি আদি খুঁসৰা বস্তুবিলাক।

Grog (গ্ৰগ) *n.* spirits and water mixed
together মদে পানীয়ে মিহলি পেয় বস্তু। **Grog-
shop** = a place for retailing grogs মদৰ
লোকাল। **Groggy** *adj.* slightly intoxicated
মদৰ জ্বালে ধৰা, মাতাল।

Gram (গ্ৰেয়াম) *n.* a coarse fabric of silk
এবিধ বহুটা বেচৰী কাপোৰ।

Groin (গ্ৰেইন) *n.* the part between the belly
and thigh কব্জলৰ চুক, পাচচেটৰ চুক।

Groom (গ্ৰুম) *n.* one who has the charge
of horse অৰ্ধপালক, ঘোঁৰা চহিচ; a title of
certain officers of the royal household
বজা ঘৰৰ ভিতৰতাল বৰ্খচাৰীৰ উপাধি, ঘোঁৰা বৰতা,
a bride-groom দৰা। **Grooms-man** *n.* the
attendant on a bride groom দৰাধৰোতা।

Groove (গ্ৰাভ্) *n.* a furrow, a long hollow
such as is cut with a tool লোৰ কীঘল
খোলনি। —*v. t.* to cut a furrow in লোৰ
কাটা।

Grope (গ্ৰোপ) *v. i.* to feel in the dark, to
search like a blind man খপিয়াই ফুৰা। —*v. t.*
to search by feeling কণামুমাৰি খপিয়া।

Gross (গ্ৰাচ্) *adj.* coarse, rough বহকা,
মোটা; bulky, dense ভাঠ, ঘন; glaring স্পষ্ট,
দেখাদেখি; stupid মুৰ্খ, অৰোধ; obscene
লাজলগা; whole গোটেই, সৰ্ব্বমুঠ, সম্পূৰ্ণ, সদৌ-
মূলি। —*n.* the whole bulk মুঠ-মাঠ, সৰ্ব্বমোট,

ভাৰং, সদৌমূলি; twelve dozen ১২ ডজন বা ১৪৪ সংখ্যা। **Gross produce**=সৰ্বসমষ্টি উৎপন্ন। **Gross profit**=মুঠলাভ। **Gross neglect**=সম্পূর্ণ অবহেলা। **Grossly adv.** shamefully, in a gross manner নিলাজভাবে, অযথাভাবে, মোটামুটিকৈ। **In the gross**=মোট, মুঠে, সদৌমূলি।

Grotesque (গ্রোটেক্) *adj.* odd, ludicrous অশোভ, দেখিলে ঠাহি উঠা, অপকণ।

Grotto (গ্রট্ট) *n.* an ornamental cave, a place of shade for pleasure গহ্বৰ, ছব লোহা উদ্যান কুটীৰ।

Ground *pa. t.* and *pa. p.* of Grind

Ground (গ্রাউণ্ড) *n.* the surface of the earth মাটি, ভূমি; position, place of action স্থিতি, ঠাই; foundation ধৰণী, ভেটি; reason ওচি, মূল কাৰণ, হেতু। —*v. i.* to fix on a foundation মাটিত স্থাপিত কৰ, কোনো মূল কাৰণৰ ওপৰত নির্ভৰ কৰ; to instruct in first principles মূল সূত্রবিলাক শিকা। —*v. i.* to stike the bottom and remain fixed মাটিত তেঁকা খাই লাগি ধৰ (যেনে নাও)। **Be on one's own ground**=নিজে ভালকৈ জনা কাৰ্যকে কৰিবলৈ পা। **Break ground**=to take the first step in any project প্রথমে আৰম্ভ কৰ। **Fall to the ground**=to come to nothing ব্যৰ্থ হ, মিছা হ, নিফল হ। **Gain ground**=অগ্রসৰ হ, চল পা। **Give ground**=to yield advantage সুবিধা এৰি দে, চল পাবলৈ দে। **Lose ground**=to retire তেঁকত পৰি আঁতৰ হ, হাৰ। **Stand or hold one's ground**=to stand firm লবচৰ নেহেঁতাকৈ, স্থিৰেৰে থাক, ধোপনি নেৰাকৈ থাক।

Ground floor=the floor of a house on a level with the street মাটিৰ ওপৰতে সজা তলৰ মহলা।

Groundless *adj.* without ground or foundation অমূলক, মিছা, অকাৰণ, অনর্থক। **Groundlessly** *adv.* অনাহকে, এনয়ে, মিছাই।

Grounding *n.* back ground of embroidery etc. গুণাবে বনকৰা কাপোৰৰ খালি ঠাই।

Ground-nut *n.* pea-nut চীনা বাদাম।

Ground plan *n.* ঘৰৰ ভেটিৰ নক্সা।

Ground plot *n.* ঘৰ সজা ঠাইভোখৰ।

Ground rent *n.* rent due for use of land মাটিৰ খাজনা।

Ground-work *n.* foundation, basis, the essential part তলৰ গাঁথনি, মূল, ওচি, বাই বিষয়।

Group (গ্রুপ্) *n.* a number of persons or things together সমূহ, জুম, ধোপ, জাক, দল। —*v. t.* to form into a group জুম বাছ, বিধাই থকৈ ধোপ কৰ, ঠাই কৰ।

Grouse (গ্রাউজ্) *n.* the heath-cock এবিধ বনবীহা তেঁকত পাখি থকা বঙা চৰাই।

Grout (গ্রাউট্) *v. i.* to turn up earth with snout খোঁতোবাবে মাটি খোঁচৰ (যেনে গাহৰিয়ে)।

Grove (গ্র'ভ্) *n.* a wood of small size of an ornamental character উঠনি জোপোহা সৰু গছ; an avenue of trees কাষত শাৰী শাৰীকৈ গছ থকা বাট। **Groves of Academe**=বিদ্যা চৰ্চ্চা কৰা স্থান। (এথেল দেশৰ এভোখৰ ঠাইৰ নাম)।

Grovel (গ্র'ভেল্) *v. i.* to crawl on the earth especially in fear ভয়ত লেও খাই চুঁচি য়।

Grovelling *adj.* mean গেবাবী, নীচ।

Grow (গ্র') *v. i.* to increase in size ডাঙৰ হ; to develop দীঘল ডাঙৰ হ, শক্ত হ, হুঁকি পা, বাঢ়; to become হ; to vegetate গজ। —*v. t.* to cause to grow গজা, শস্য আৰ্জ, খেতি কৰ। (*pa. t.* grew (গ্র') *pa. p.* grown). **Grow on**=আঁদৰ পা। **Grow out of**=to result from ওলা, উদ্ভব হ। **Grow up**=to advance in growth ডাঙৰ দীঘল হ; to take root গজ, গজি ওলা। **Growing** *adj.* ক্ৰমে বেচি। **Grown up**=fully developed উঠন, ডাঙৰ, দীঘল।

Growl (গ্রাউল্) *v. i.* or *v. t.* to grumble surlily গোজৰ, ডেডাউৰিয়া, গেঙেৰি দে (যেনে কুকুৰে)। —*n.* a murmuring sound গেঙেৰি, গোজৰনি, খেংখেঙনি, গোঁগোঁহনি, হাওঁহনি।

Growth (গ্রাউথ্) *n.* a growing, gradual increase, development উদ্ভব, হুঁকি, উঠন, ডাঙৰ হোৱা অৱস্থা।

Grub (গ্রাব্) *n.* the larva of the beetle moth etc. কপীৰ পৰা ওলোৱা পোক। —*v. i.* to dig in

the dirt মাটি ধোঁচৰ। **Grubstreet**=any mean literary production নিচেই সামান্ত অকাৰ্য্যমূল্য কিতাপ বেচা ঠাই।

Grudge (গ্ৰাৰ্জ্) *v. t.* to murmur at গোঁগোঁৱা, আক্ৰোহ কৰ, কট্টৰ মনৰে ল বা দে। —*v. i.* মন কুৰাবি কৰ, বেজাৰ কৰ। —*n.* secret envy কুজুট, কপট, কক্ষা, কইদ, আক্ৰোহ, খেপ। **Grudgingly** *adv.* unwillingly কপটভাৱে, অনিচ্ছাপূৰ্বক, মন কুৰাবিকৈ।

Gruel (গ্ৰুৱেল্) *n.* food or meal boiled in water জুলিয়াকৈ পগোৱা আহাৰ, মণ্ড।

Gruesome (গ্ৰু-চম্) *adj.* ! horrible, dismal, fearful ভয়ঙ্কৰ, ভয়জনক।

Gruff (গ্ৰাফ্) *adj.* rough in manner, churlish অশিষ্ট, হুটা, খিংখিঙীয়া।

Grumble (গ্ৰাম্বল্) *v. i.* to murmur with discontent টোহটোহা, নোহনোহা অসন্তোষ প্রকাশ কৰ, গোঁগোঁৱা। (with at). **Grumbling** *n.* টোহটোহনি, গোদগোদনি।

Grumpy (গ্ৰাম্পী) *adj.* surly অসন্তোষীয়া, খিংখিঙীয়া, গোঁগোঁৱা।

Grunt (গ্ৰণ্ট্) *v. i.* to utter a sound like a pig হোকহোকা, গাহৰিৰ দৰে শব্দ কৰ। —*n.* হোফ্-হোফ্‌নি, ঘোঁটঘোঁটনি।

Guano (ঘোৱেন') *n.* excrement of certain sea fowls used as manure এবিধ সাগৰীয়া চৰাইৰ শু।

Guarantee (গেব্-এন্-টী) or **Guaranty** *n.* a surety জামিন; one responsible for the performance of some action or for the truth of some statement আনৰ বাবে লগা-হোৱা লোক। —*v. t.* undertake the performance of something by another জামিন হ বা দে, কাৰো বাবে লগা হ, গাত ল, চুক্তি কৰ, গা-হ; to make sure নিশ্চয়কৈ কৰ।

Guard (গাৰ্ড্) *v. t.* or *v. i.* to watch, to take care of পহৰা দে, ৰখি থাক, বচা কৰ। —*n.* that which protects from danger বন্ধক; a watch ৰখীয়া, পৰীয়া, চহৰী, চৌকিদাৰ; one who has the charge of a train ৰেলৰ গাৰ্ড্, ৰেল-বন্ধক; state of caution সতৰ্কতা। (*pl.*) troops attached to the person of a king

বজাৰ লগে লগে ফুৰা চিপাহী। **On one's guard** =পহৰা দি থাক। **Off one's guard**=পহৰা দিবলৈ এব, অন্তমনস্ক হ।

Guarded (গাৰ্ডেড্) *adj.* cautious ততোহাল, সাৱধান। **Guardedly** *adv.* সাৱধানে।

Guardian (গাৰ্ডিয়েন্) *n.* one that has the care of another প্রতিপালক, অভিভাৱক, অধ্যক্ষ, ডব্বিলি, যুৰাৰি। **Guardian angel**=আগকর্তা বন্ধক। **Guardianship**=বন্ধকাৰে বন্ধগৰ ভাৰ, বন্ধকৰ বাৰ।

Guava (গোৱাভ্) *n.* a kind of trees with yellow pear shaped fruit মধুৰি আম।

Gubernatorial (গিউবাৰ্ণেটৰীয়েল) *adj.* relating to Government শাসন সম্বন্ধীয়।

Gudgeon (গাক্‌ন্) *n.* a kind of fish এবিধ সৰু পুখুৰি দৰে মাছ; a person easily cheated ডেৰা লোক; a pin আলপিন।

Guerdon (গাৰ্ডন্) *n.* a reward পুৰস্কাৰ, বক্চিচ।

Guerilla, Guerilla (গেৰিলা) *n.* an irregular war fare মাজে সময়ে চোৰাংকৈ যুদ্ধ কৰা নিয়ম। **War fare**=লুকাই কৰা যুদ্ধ।

Guess (গেষ্ট্) *v. t.* to conjecture অনুমান কৰ, ভাবি ল, উমানতে ধৰ। —*n.* conjecture উমান, গম, আটকাল, আন্দাজ, অনুমান। **Guessable** *adj.* that may be guessed উমানত বা আন্দাজত ধৰিব পৰা।

Guest (গেষ্ট্) *n.* a visitor received and entertained আলহী, অতিথি, নিমন্ত্ৰিত লোক।

Guffaw (গো-ফ্) *n., v.* কিৰীলি মাৰি হাঁহা।

Guggle (গগল্) *v. i.* to gurgle ফুথত পানী লৈ কুলকুলা বা গৰ্গৰ' শব্দ কৰ।

Guide (গাইড্) *v. t.* to lead, to direct, to influence চলা, বাট দেখুৱা, উপদেশ দে, কনুতা চলা। —*n.* he who or that which guides পথ দেখোঁতা, উপদেষ্টা, পৰিচালক, বাট চিনাক্ততা।

Guidance (গাইডেঞ্চ) *n.* হাৰ্গ প্রদৰ্শন।

Guide-book *n.* a book containing information for travellers কোনো নগৰৰ বিৱৰণী কিতাপ।

Guidepost *n.* a post erected at a roadside to guide the traveller পথ প্রদৰ্শক স্তম্ভ, বাট দেখোৱালৈ পোতা খুটা।

Guild, Gild (গিল্ড্) *n.* a corporation for

mutual help সম্প্রদায়, সমাজ, দল। Trade guild=সদাগরী সভা। Guild hall=লভনব ব্যবসায়ী সভাঘর। Guild brother=a fellow member of a guild কোনো ব্যবসায়ীদলব সমজ্বা।

Guile (গাইল্) *n.* wile, deceit ধূর্তালি, টেকবালি, ফাঁকি। Guileful *adj.* crafty, deceitful ধূর্ত, ঠগবান। Guileless *adj.* simple, artless সরল, অকণ্ঠ, টাপটিপ নজন।

Guillotine (গিল'টিন্) *n.* an instrument for beheading শিরশ্ছেদন যন্ত্র।

Guilt (গিল্ট্) *n.* crime, wickedness দোষ, অপরাধ, জগর, পাপ। Guiltless *adj.* innocent, free from crime নিরপরাধী, নির্দোষী।

Guilty (গিল্টি) *adj.* chargeable with a crime, wicked অপরাধী, দোষী, জগরীয়া। Guiltiness *n.* state of being guilty অপরাধীতা, দোষী অৱস্থা।

Guinea (গিনি) *n.* an English gold coin, now disused আগেয়ে ইংলণ্ডত চলা এবিধ সোণব মুদ্রা (=২১ শিলিং)। Guinea-fowl *n.* ম'বার দবে চালি লোৱা এবিধ গুইনিয়া দেশব কুকুৰ।

Guinea-pig (গিনি-পিগ্) *n.* a small rodent এন্দুবব দবে এবিধ গেবেলা জন্তু।

Guise (গাইজ্) *n.* manner, external appearance, garb বেহকপ, আচৰণ, বাহ্যিক আকৃতি, আওভাও সাজ, বেশ। In the guise of=ভাও ধৰি, লোকৰ সাজ পিন্দি।

Guitar (গি-টাৰ) *n.* a six-stringed musical instrument বীণা যন্ত্ৰ, চেতাৰ।

Gulf (গল্ফ্) *n.* an arm of the sea extending into land হালৰ ফাললৈ ঘূৰীয়াকৈ সোমাই যোৱা সাগৰৰ ঘোপ; a whirl-pool চাকনৈয়া; an abyss অতল খাল। Gulf stream=a great current of warm water flowing out along the ocean সমুদ্ৰগৰ্ভৰ তপ্ত জলস্রোত।

Gull (গাল্) *n.* a web footed sea fowl এবিধ সাগৰীয় হাঁহ চৰাই; a trick হলনা, ফাঁকি; one easily cheated যাক সহজে ভুৱা দিব পাৰি। —*v. i.* to beguile ভুৱা দে, প্রতাবণা কৰ। Gullible *adj.* easily deceived সহজে ভুৱা দিব পৰা।

Gullet (গাল্লেই) *n.* the passage in the neck through which food passes into the stomach নেদু, টেই; the throat.

Gully (গাল্লি) *n.* a channel, a ditch খাল, নৰ্মনা, পানী যোৱা লোৱ। —*v. t.* to wear a channel in পানী বৈ গৈ লোৱ কৰ। Gullyhole=a manhole into a drain পানী যোৱা নলাৰ ওপৰে মানুহ সোমাবলৈ খোৱা বাট।

Gulp (গাল্প) *v. t.* to swallow eagerly in large quantity মোকোৰা মোকোৰে খা, ঢোকা ঢোকে গিল। —*n.* as much as is swallowed at a time এমোকোৰা, এটোকা, গৰাহ।

Gum (গাম্) *n.* the fleshy tissue on which the teeth are set দাঁতৰ আদু; a substance which exudes from certain trees and plants গছৰ এঠা; secretion collecting in corner of eyes ফেচকুৰি। —*v. t.* to smear with gum এঠা লগা। Gum-arabic=গম এঠা। Gum-elastic=বৰ গছৰ এঠা। Gum resin=বজন। Gum-pot=গম এঠা খোৱা বটল। Gumminess *n.* quality or being gummy এঠাএঠি গুণ, জেপেটীয়া গুণ।

Gummy (গাম্মি) *adj.* consisting of or resembling gum এঠাএঠি, জেপেটীয়া, জেকেট-মেকেট।

Gun (গান্) *n.* firearm বন্দুক; a cannon বৰভোপ, বৰহিলৈ। Blow great guns=ধুমুহা বতাহ মাৰ। Son of a gun=rogue বদমাচ, বদজাত। Great gun=an eminent person ডাঙ্গৰ মানুহ, প্রখ্যাত লোক। Gun-carriage=বৰভোপ নিয়া গাড়ী। Gun-cotton=বৰহিলৈ মাৰিবলৈ ডেয়াৰ কৰা তুলা। Gun-fire=বৰভোপ মৰা নিৰ্জ্বালিত সময়। Gun-metal=ভাষ আক টিন মিহলি ধাতু। Gunnage=কোনো জাহাজত নিবপৰা বৰভোপৰ সংখ্যা। Gun port=port hole বৰ জাহাজৰ কাষত থকা ঘূৰণীয়া বিন্ধা বা বাট।

Gunner (গান্ণাৰ) *n.* one who works a cannon গোলন্দাজ, ভোপমৰা লোক।

Gunnery (গান্ণেৰী) *n.* the art or the science of managing guns বৰহিলৈ চলোৱা বিদ্যা।

Gunpowder (গান্-পাউডাৰ) *n.* an explosive substance used for firing guns কলাই খাৰ, বন্দুকৰ খাৰ, বাকদ, হিলৈ-খাৰ।

Gunshot (গান্-শট্) *n.* the distance to which a shot can be thrown from a gun এক গুলীৰ বাট, এটা গুলী যিমান দূৰ যাৰ পাৰে সিমান দূৰ।

Gunstock (গান্-ষ্টক্) *n.* the piece of wood in which a barrel of a gun is fixed বন্দুকৰ কান্দা।

Gunny (গান্ণি) *n.* a strong jute cloth used as sacking মৰাপাটৰ খৈলা।

Gunwale, Gunnel (গান্‌লে) *n.* the upper part of a ship's side জাহাজৰ ওপৰৰ দুইকাষ।

Gurgle (গাৰ্গল্) *v. i.* to flow with noise as water from a bottle ঢক-ঢককৈ পৰ, ঢক-ঢক শব্দ কৰ, কুলকুল।

Gush (গাচ্) *v. i.* to rush out with violence or copiously হুহুৰকৈ পৰ, গৰগৰকৈ বা হুহুৰকৈ ওলা বা পৰ। —*n.* violent issue of a fluid হোলোকনি, বেগেৰে নিৰ্গমন, পানীৰ খুন্দা। **Gushing** *adj.* flowing copiously হুহুৰকৈ পৰা, হোলোক হোলোক।

Gusset (গাছেট্) *n.* an angular piece let into a garment চোলাৰ কোনো অংশ দিন নিয়াবৰ কাৰণে নতুনতে ঢিলাই দিয়া তিনিকোণীয়া ভাগলি; an iron bracket strengthening angle of a structure ঘৰ-তহাৰৰ জোৰাবোৰ শক্তিশালী কৰিবৰ কাৰণে লগোৱা লোহাৰ L আকৃতিৰ পাত।

Gust (গাষ্ট্) *n.* a sudden blast of wind ধুমুহা; burst of rain, fire, sound or passion ভয়ক, কোৰ; sense of taste সোহাদ, আশ্বাদ।

Gustful, Gusty *adj.* stormy, irritable ধুমুহা; বতাহযুক্ত, বাগাক, খজাল; relish, gratification তৃপ্তি, পৰিতোষ।

Gusto (গাষ্ট্-জ) *n.* taste আশ্বাদ, সোহাদ, তৃপ্তি।

Gut (গাট্) *n.* the intestines of an animal used for violin-strings বেহেলাৰ তাঁৰ কৰা জন্তৰ নাড়ী; (*slang*) force of character সদৰভাবৰ প্ৰভাৱ। (*pl.*) the bowels নাড়ী, ডুক। —*v. t.* to plunder লুট কৰ; to take out the bowels ডুক বাজ কৰ।

Gutta-percha (গাটা-পাৰ্চা) *n.* a flexible substance like rubber এবিধ লেটকেটীয়া গছৰ এঠা, বৰৰ এঠা।

Gutter (গাট্-আৰ্) *n.* a passage at the eaves of a roof for conveying water নাওৰা; a channel for water পানী যোৱা নলা বা লোৰ।

Guttural (গাটাৰ্-এল্) *adj.* pertaining to the throat কণ্ঠ; harsh in sound কৰ্কশ, গলগলীয়া। —*n.* a letter pronounced in the throat কণ্ঠ্যবৰ্ণ।

Guy (গাই) *n.* a rope to keep a body steady in hoisting নাৱৰ পৰা জাহাজলৈ মাল তোলাতে ব্যৱহাৰ কৰা জৰী; a grotesquely dressed in person, flight বিকৃত পোচাক শিল্পী লোক, ভয় খুওৱা ভাঙ।

Guzzle (গজ্‌জ্‌) *v. i.* or *v. t.* to swallow greedily and hastily খকমকৈ গিল, বেগাই ঢোকাঢোকে খা, টেপাটেপকৈ গিল।

Gymkhana (জিম্-খানা) *n.* a place of meeting for sports খেল-মাটি।

Gyro-compass (জাইৰো-কম্পাচ) চুম্বকৰ সলনি ব্যৱহাৰ কৰা দিক নিৰ্ণয় যন্ত্ৰ।

Gymnasium (জিম-নে-জিৰাম্) *n.* a place of physical exercise, school for the higher branches of literature and science মাল-যুজ, কোতি ইত্যাদি শিক্ষা কৰা ঠাই, ব্যায়াম শিক্ষাৰ ঘৰ; সাহিত্য, বিজ্ঞান আদি চৰ্চা কৰা বিদ্যালয়।

Gymnast (জিম্-নষ্ট্) *n.* one who practises or teaches athletic exercise কোতি খেলুৱাই।

Gymnastic (জিম্-নেষ্টিক্) *adj.* athletic কোতি খেল বিষয়ক, ব্যায়াম সম্বন্ধীয়। **Gymnastics** *n.* (*pl.* but used as *Sing*) athletic exercise কোতি-খেল, ব্যায়াম।

Gynaecium (গাইনিচিয়াম্) *n.* woman's quarters in a house অন্তঃপুৰ, মহিলা-মহল।

Gynaecology (গাইনিকোলজি) *n.* the science of treating of diseases of woman স্ত্ৰীৰোগ বিদ্যা। —*1st n.* স্ত্ৰীৰোগবিদ্যাশাসন, স্ত্ৰীৰোগ চিকিৎসক।

Gynarchy (জিন্-আৰ-কি) *n.* government by

a female স্ত্রী-বান্ধৱ। (Gr. *gynē*=a female).

Gynecic (জিনিচিক্) *adj.* pertaining to diseases of the female স্ত্রীবোগ বিষয়ক।

Gyp (গিপ) *n.* a college servant বিলাতৰ কোনো কলেজৰ চাকৰ। **Give one Gyp** (*slang*)=punish him শাস্তি দে।

Gypsy see **Gipsy**.

Gyrate (জাই-ৰেট্) *v. i.* to whirl round a

central point পাকঘূৰণি দে। **Gyration** *n.* পাকঘূৰণি।

Gyre (জায়াৰ্) *n.* a circular motion ঘূৰ্ণন, ঘূৰণ।

Gyroscope (জাইৰোস্ক'প্) *n.* an instrument illustrating dynamics of rotating bodies আতৰ্ভূতনশীল বস্তুৰ গতিতত্ত্ব ব্যাখ্যাৰ যন্ত্ৰবিশেষ।

Gyre (জাইভ্) *v. t.* to fetter শিকলি লগা, জাঁজি'বিলগা, লোৱা পিন্ধা। **Gyves** *n.* (*pl.*) fetters জাঁজি'বি, শিকলি, বেড়ী।

H

H (এইচ্ছ্) the eighth letter in the English alphabet ইংৰাজী বৰমালাৰ অষ্টম আখৰ, বোমান অক্ষৰতে **H**=২০০,০০০।

Ha (হা) *interj.* denoting surprise, joy or grief হাঃ, হাহা, হায়, আহাঃ।

Ha-ha ববকৈ ইহা মাত।

Habeas-corpus (হেবিয়চ্-কৰপাচ্) *n.* a writ ordering a jailor to produce a prisoner in court হাজতত বন্দা কয়েদীক আদালতত হাজিব কৰি কাৰণ দৰ্শাবৰ নিমিত্তে জাৰি কৰা আদেশ পত্ৰ, বন্দী প্রত্যক্ষীকৰণ।

Haberdasher (হেবাৰ্শ্-ডেচাৰ) *n.* a dealer in small wares as ribbons, tapes etc. কাপোৰৰ পটী, ফিতা ইত্যাদি বেচা বেপাৰী। **Haberdashery** *n.* goods sold by a haberdasher ফিতা, মোজা, কমাল ইত্যাদি খুচুৰীয়া মাল।

Habergen (হেবেৰজেন) *n.* a sleeveless coat of mail এবিধ হাত-খৰা বৰ্ম।

Habiliment (হেবিলিমেণ্ট্) *n.* a garment পোচাক, সাঙ্গ। (*pl.*) clothing পিন্ধা-উৰা কাপোৰ-কানি।

Habilitate (হেবিলিটেট্) *v. t.* to furnish with working capital especially to mines টকা

যোগাব দে। **Habilitation** *n.* act of supplying money to work a mine খনিৰ কাম চলাবলৈ টকাৰ যোগাব।

Habit (হেবিট্) *n.* temperament of body or mind স্বভাব প্রকৃতি; practice অভ্যাস, সহজ-বীতি; any customary dress কোনো প্রচলিত পোচাক, পৰিচ্ছদ।—*v. t.* to dress সাজ পিন্ধা। **Habitmaker**=মেমৰ ঘোঁৰাত উঠা পোচাক তৈয়াৰ কৰোঁতা।

Habitable (হেবিটেবল্) *adj.* that may be dwelt in থাকিব পৰা, বসতি কৰণীয়, বাস যোগ্য।

Habitableness *n.* বাসযোগ্য, বাস কৰিলৰ উপযুক্ত।

Habitat (হেবিটেট্) *n.* the natural abode of an animal or plant জন্তুৰ বা গছৰ স্বাভাৱিক থকা ঠাই, জন্তুৰ জন্মস্থান।

Habitation (হেবিটেছন্) *n.* a dwelling, a place or abode থকা ঠাই, ঘৰ, নিবাস, বাসস্থান, আশ্ৰয় স্থল।

Habitual (হেবিচুৱেল) *adj.* customary, acquired by use চলিত, অভ্যাসজনিত, ব্যৱহাৰিক, স্বাভাৱিক, নিয়ত।

Habitually *adv.* অভ্যাস কৰি কৰি সহজ হ, অভ্যাস-ক্রমে, সন্তত।

Habituate (হেবিচুয়েট) *v. t.* to accustom অভ্যাস কৰা, সহজ কৰা। **Habituated** *adj.* accustomed অভ্যস্ত, সহজ হোৱা।

Habitude (হেবিটিউড্) *n.* usual manner আচৰণ, ব্যৱহাৰ, ৰীতি, প্রকৃতি।

Habitue (হেবিটুএ) *n.* a habitual frequenter ঘনঘনকৈ অগত অভ্যস্ত লোক।

Hachure (হেছিঅৰ) *n.* a hill shading line on a map মানচিত্ৰত ব্যৱহাৰ কৰা পৰ্ব্বতসূচক ৰেখা।

Hack (হেক্) *v. t.* to cut, to mangle ঘাশমাৰি কাট, ঘপিয়া; to kick another at football ফুটবল খেলত কোনোজনক জুটিমাৰ। —*n.* a cut ঘাপ; a kick জুটি। **Hack-saw**=চেওকবট, লোহাকটা কবট।

Hack (হেক্) *n.* a horse kept for hire কেবেয়া দিয়া ঘোঁৰা; a literary drudge ধন লৈ লোকৰ বাবে পুথি লেখোতা। —*adj.* hired কেবেয়া কৰা। —*v. t.* to offer for hire কেবেয়া দে; to use roughly অসৱধানকৰে ব্যৱহাৰ কৰ। **Hack-work**=literary drudgery for another person ঠিকা লৈ কৰা লেখা-পঢ়া কাম।

Hacking *n.* a short and troublesome cough কুছৰ কুছৰ কাহ।

Hackery (হেকেৰী) *n.* an ordinary bullock cart সাধাৰণ গৰুৰ গাড়ী।

Hackle (হেক্‌ল্) *n.* an instrument for combing flax শণ সূতা আঁচুৰি পৰিষ্কাৰ কৰা যন্ত্ৰ। —*v. t.* to dress hemp or flax with a comb শণ বা মৰাপাট অঁহীয়া বা ফপিয়া।

Hackney (হেক্‌নি) *n.* a horse or coach for hire কেবেয়া দিয়া ঘোঁৰা বা গাড়ী। —*v. t.* to carry in a hired coach ভাড়া গাড়ীত তুলি নে; to use much অপৰিমিতকৰে ব্যৱহাৰ কৰ, আধা-ধুন কৰ। **Hackney-coach** *n.* a hired coach ভাড়া গাড়ী।

Hackneyed (হেক্‌নিড্) *adj.* much used বহু-ব্যৱহৃত, পুৰণি; subject to common use যেনেসেই ব্যৱহাৰ কৰা, সাধাৰণ।

Had (হেড্) *pa. t.* and *pa. p.* of Have.

Hades (হে-ডিজ্) *n.* the unseen world সিপুৰী; the abode of the dead যমপুৰী।

Hadji, Hajji (হেজ্জি) *n.* a Muhammedan pilgrim to Mecca মক্কা যাত্ৰী, হাজী।

Haemal (হেইমেল) or **Hemal** *adj.* relating to blood vessels তেজচলা নাড়ী সহস্বীয়। opposite of Neural.

Haematite (হিমেটাইট্) *n.* a valuable iron ore এবিধ মূল্যবান লৌহমল, মূল্যবান শনিজ লো।

Haemoglobin (হিমোগ্লবিন) *n.* the red pigment in the red blood-corpuscles ৰক্ত শোণিত-কণিকাৰ ৰঞ্জক উপাদান।

Haemorrhage (হিমোৰেজ্) *n.* discharge of blood from the blood-vessels ৰক্ত কোষসমূহৰ পৰা ক্ষতিত ৰক্তস্রাব।

Haemorrhoid (হিমোৰয়ড্) *n.* piles অৰ্শ, ভগন্দৰ, কেঁচুমূৰীয়া ৰোগ।

Haft (হেফট্) *n.* a handle নালা, মূঠি।

Hag (হেগ্) *n.* an ugly old woman কুণ্ঠিৎ বুঢ়ী মাইকী, কুকণা জী, পিশাচনী। **Haggish** *adj.* like a hag.

Haggard (হেগাৰ্ড্) *adj.* lean ক্লশ, ক্ষীণ, চক্ৰ মুৰ সোমোৱা; wild বনৰীয়া। —*n.* a hawk শেণ চৰাই।

Haggle (হেগ্‌ল্) to mangle in cutting ঘৈয়া, য'তে ত'তে ঘপিয়াই কাট। —*v. i.* to be slow in making a bargain কেৰজেৰ কৰি থাক; to cavil মিছাই খেচখেচ। **Haggling** *n.* খেটখেট।

Hagiarchy (হেজি-আৰ্কি) *n.* government by priests ধৰ্ম্ম যাজকৰ শাসন।

Hagiography (হেজিয়গ্ৰাফি) *n.* writing of saints lives as a branch of literature সাধু সকলৰ জীৱন বৃত্তান্ত থকা ধৰ্ম্মপুথি, সন্তচৰিত্ৰ।

Hail (হেইল) *v. t.* to greet, to call after আতৰৰ কৰ, অভিবাদন কৰ, দূৰৰপৰা মাত, সোধোন হওক। —*interj.* may you be in health ক্লশ পৰা। **Hail-fellow**=a familiar friend পৰম মিত্ৰ।

Hail (হেইল্) a frozen rain বৰষুণত পৰা লিল। —*v. i.* to rain, hail শিলাহুটি হ, লিল পৰ।

Hail-stone = বৰষুণৰ শিল। **Hail-storm** = শিলে বৰষুণে ধুমুহা।

Hair (হে' -এব্) *n.* a filament growing from the skin of animals চুলি, নোম ; anything very small and fine নিচেই সৰু মিহি বস্তু। **Hair breadth** = চুলি ডালৰ মান বহল ; a very small distance নিচেই অলপ দূৰ। **Hair breadth escape** = কানেকান-মাৰি সাৰণ, কথমপি বন্ধা। **Hair dresser** = a barber নাপিত, চুলি অতাঁত। **Haired** = *adj.* having hair চুলীয়া, চুলী থকা। **Against the hair** = contrary to what is natural অস্বাভাৱিক। **Comb a person's hair the wrong way** = to provoke খং তোলা। **Make the hair stand on end** = to give a fright to another নোম শিয়ৰি উঠা, ভয়বুজ। **Not to turn a hair** = not to be disturbed নোম এডালকো নলৰা। **To a hair, To the turn of a hair** = with perfect nicety অতিশয় নিয়ামিতকৈ, ঠিকমতে। **To split hairs** = to make superfine distinctions চুলি ডালকে হুফাল কৰ, সূক্ষ্মৰূপে বিচাৰ কৰ। **To do hair** = মূৰ আঁচোৱা।

Hairiness *n.* চুলি বা নোম থকা অৱস্থা।

Hair-pencil *n.* brush of camel's hair চিত্ৰকৰৰ তুলি বা লেখনী।

Hair-pin *n.* খোপাত মৰা কাঁটা।

Hair-splitting *n.* the act of making minute distinctions সূক্ষ্ম প্ৰভেদ, চুলি ডালকো হুফাল কৰণ।

Hair-stroke *n.* a fine stroke in writing সূক্ষ্মলেখ বা ৰেখা, মিহি আঁচ।

Hairy (হেয়েৰী) *adj.* of or containing hair নোমাল, নোমযুক্ত।

Halk (হক্) *v. i.* to loiter about এনেয়ে পকাই ফুৰ। — *n.* a fish like cod এজাতি মাছ ; a pike হোচোং ; a wooden frame work for drying something কিবা শুকুৱা কাঠৰ যন্ত্ৰন।

Halberd (হেলবাৰ্ড) *n.* an ancient military weapon আগৰ দিনৰ যুদ্ধৰ কুঠাৰ।

Halcyon (হেলচি-য়ন) *adj.* calm, happy, peaceful সুস্থিৰ, শান্তিময়, সুখকৰ। **Halcyon-**

days = the days of peace and happiness সত্যযুগ, পবনসুখৰ দিন।

Hale (হে'ল্) *adj.* healthy সুস্থ, নিৰোগী, সবল।

Half (হাফ্) *n.* one of two equal parts আধা, আগখিনি, অৰ্দ্ধেক। *pl.* **Halves** (হাভজ্) — *adj.* being in part, incomplete আধখিনীয়া, আধা, অসম্পূৰ্ণ। — *adv.* in part, imperfectly আধা-আধিকৈ, আধখিনীয়াকৈ, আধাকবাকৈ। **Half-blood** = বৈমাত্ৰেয় মাঠীহত ডাই বা ভনী। **Half-bred** = not well trained, wanting in refinement অশিক্ষিত, আধাডুখৰীয়া। **Half-brother** = মাহিয়তী ডাই। **Half-caste** = a half breed দ্বুভটীয়া, বৰ্ণশুদ্ধৰ। **Half-crown** = a silver coin — two shillings and six pence দুই টকা মূল্যৰ ৰূপৰ মুদ্ৰা। **Half-dead** = almost dead আধামৰা। **Half-done** = আধা কেতলীয়া, আধা কৰা। **Half-hearted** = indifferent অনিচ্ছুক, কামত ঢিলা-সোলোকা, অমনোযোগী। **Half-mast** = lowering of a flag half-way down as a signal of distress শোকচিহ্নস্বৰূপ ধ্বজা তললৈ নমাই মাজ-খিনিত ৰখা। **Half-witted** = weak in intellect নিকোঁধ, আধাপাগলা। **Half-scar-over** = half drunk আধা মত্তলীয়া। **Cry-halves** = to claim a half share অধা ভাগ ধোজ, সমানে ভাগ বিচাৰ। **Go halves** = to share equally with some one সমান সমান ভাগ প। **Half a maund** = আধা মোণ। **Half-yearly** = ছমহীয়া, ষান্মাষিক। **One and a half-years** = ডেৰ বছৰ। **Half-way** = আদৰাট।

Hall (হল্) *n.* a large room মুকলি আহল-বহল কোঠা ; a large chamber for public business সভাঘৰ, বহুচ'ৰা। **Liberty hall** = যেষ্টে যিহকে কৰিব খোজে তেনে কৰিব পৰা ঠাই, য়েজ্ঞাধীন আলয়। **Assembly hall** = প্ৰতিদয় চ'ৰা।

Hallelujah, Halleluiah (হে'ল্-ই-লুয়ে) *n.* a song of praise to God ঈশ্বৰৰ প্ৰতি ধন্য, স্তুতিবাক্য।

Hall-mark *n.* any mark on articles of gold and silver to indicate their genuineness আচল বুলি সাব্যস্ত কৰা চিন। — *v. t.* to mark authoritatively আচল বুলি সাব্যস্ত কৰ।

Halloo (হেল্লু) *n.* a cry to draw attention
বিস্মি, হেৰা বুলি মতা শব্দ। (Hallo! =অ, এই,
হেৰ)। —*v. t.* or *v. i.* to raise an outcry
চিঞৰ, বিস্মিয়াই মাত। **Halloo before one is**
out of the wood=to consider oneself safe
before he is out of danger বিপদৰ পৰা মুক্ত
নো হওঁতেই সারিলো বুলি আনন্দ কৰ।

Hallow (হেল') *v. t.* to make holy পবিত্ৰ কৰ,
ধৰ্ম্মকাৰ্য্যৰ নিমিত্তে আগ কৰি থ; to reverence
সন্মান কৰ।

Hallucination (হেল্-লিউ-চিন্ এছন্) *n.* a delu-
sion ভ্ৰান্তি, ভ্ৰম, বিভ্ৰম অস্থি।

Halo (হে'ল') *n.* a luminous circle round
the sun or moon মণ্ডল, জ্যোতিষ্মণ্ডল, প্রভা।
(*pl.* Halos). —*v. t.* to surround with a halo
জ্যোতিষ্ময় মণ্ডলেৰে বেষ্টিত কৰ, গৌৰবান্বিত
কৰ।

Halt (হল্ট্) *v. i.* to stop from going on ব,
থাম, থমকা ল, আড্ডা কৰি থাক; to limp,
to proceed lamely খোৰাই খোৰাই যা, লেকেচিয়াই
যা। —*v. t.* to stop যাবলৈ নিদিয়াকৈ বাধ, থমা।
—*n.* a halting, a stop in marching থামন,
বাধন, বাটত বাতি থপন। **Halting place** *n.*
থপুৱা, আড্ডা।

Halter (হল্টাৰ্) *n.* a rope to tie a horse, a
rope for hanging criminals খোৰাৰ মুখত
বন্ধা বচি বা ডোল, ফাঁহ্। —*v. t.* to put a
halter on ফাঁহ লগা।

Halve (হাল্ভ্) *v. t.* to divide into two equal
parts দুভাগ কৰ, দুভেদ কৰ।

Halyard, Halliard (হেল্-ইয়াৰ্ড) *n.* জাহাজৰ পাল
ডঙা-পৰা কৰা ডোল।

Ham (হেম্) *n.* the thigh of a beast,
especially a hog salted and dried পাচ পিৰা,
লোণ সানি শুকাই খোৱা গাহৰিৰ পাচ পিৰা।

Hamble (হেম্বল্) *v. t.* to mutilate খোৰা কৰ,
ঠেং কাটি অকামিলা কৰ। —*v. i.* to limp খোৰাই
খোৰাই যা।

Hamlet (হেম্-লেট্) *n.* a small village সৰু
গাঁও।

Hammam (হোমাম্) *n.* an oriental bathing
establishment প্রাচ্যদেশীয় স্নানাগাৰ।

Hammer (হেম্মাৰ) *n.* a tool for driving
nails হাতুৰী; a part of the lock of a fire-
arm বন্দুকৰ খোৰা। **Hammer-and-tongs**
=violently হুটুটাই। **Bring to the hammer**
=to sell by auction লিলাম কৰ, লিলামত
দে। **Up to the hammer**=first rate উত্তম
বিধৰ, প্রথম শ্ৰেণীৰ।

Hammer (হেম্মাৰ) *v. t.* to strike with ham-
mer পিট, মৰিয়া, ধুন্দ। **Hammer idea into**
person's head=কোনো কথা মূৰত সুমা।
Hammer out=devise কল্পনা কৰ, পাং।

Hammock (হেমক) *n.* a hanging bed of
strong cloth used in ships জাহাজত ব্যৱহাৰ
কৰা হেদালি বিছনা।

Hamper (হেম্পাৰ) *v. t.* to impede, to shackle,
to perplex গতিবোধ কৰ, মন্ত্ৰিলত পেলা,
জ্বেষ্ট লাগ। (*fig.*) impede, obstruct
বাধা জন্মা, গতিবোধ কৰ। —*n.* a chain শিকলি।
Hampered *p. adj.* fettered বান্ধ খোৱা,
গতিবোধ হোৱা। —*n.* a large basket ডাঙৰ
পাচি।

Hamshackle (হেম্-শ্বেক্সল) *v. t.* to restrain a
cow or horse by a rope joined to the
head and foreleg মূৰে আগঠেঙ্গ লাট।

Hamstring (হেম্-স্ট্ৰিং) *n.* one of the tendons
at the back of the knee or ham আঠৰ শিৰ,
পাচ চেউৰাৰ শিৰ। —*v. t.* পাচ চেউৰা কাটি খোৱা
কৰ; to lame by cutting the tendon.

Hand (হেণ্ড) *n.* the palm with the fingers,
that which serves the function of a hand
হাত, হাতৰ দৰে কাৰ্য্য কৰা কোনো বস্তু, যেনে
হাতীৰ কাঁটা, a workman লোক, কৰ্ম্মচাৰী; a
measure of four inches চাৰি ইঞ্চি পরিমাণ;
skill কৌশল; style of hand writing হস্তলিপি,
হাতৰ লেখা, আখৰৰ ঠগ; possession অধিকাৰ।
—*v. t.* to give with the hand হাতেৰে দে;
to lead or conduct বাট দেখুৱা। **Hand and**
glove=on very intimate terms, with
(*with*) গলে নলে লগা, বৰ মিল। **Hand down**
=to transmit from one to the other
এটাৰ হাতৰ পৰা আন এটাৰ হাতলৈ যা। **Hand**
in hand=conjointly একেলগে, হাতত ধৰা-

ধৰিকৈ। **Hand of God**=unforeseen accidents, as lightning, tempest etc. ঈশ্বৰৰ কাৰ্য্য। **Hand over head**=rashly অবিবেচক-ৰূপে। **Hands down**=with ease সহজে। **Hands off**=to keep off ক্ষান্ত হ, হাত এৰ। **Hand to hand**=at close quarters ওচৰাওচৰি, হতাহতি। **Hand to mouth**=precariously কথমপি, পেটে-ভাতে, টানি মুনি। **A bird in the hand**=present advantage বৰ্তমান সুবিধা, হাতত পোৱা সুবিধা। **A cool hand**=স্থিৰজ্বৰ লোক। **At any hand**=in any case যেনে-তেনেকৈ, যেই হওক। **At first hand**=direct from the producer প্রথম তৈয়াৰ হওঁতেই, প্রথম বেচোতা বা তৈয়াৰ কৰোঁতাৰ পৰা। **At hand**=near ওচৰত, সন্নিৱৰ্ত। **A second hand**=not directly from the original source আদ-পুৰণি, হাত বাগৰা। **Believed on all hands**=generally believed সকলোৰে বিশ্বাস, সকলোৰে স্বীকাৰ কৰে। **Bear a hand**=সহায় কৰিবলৈ লৰালৰি কৰ। **By the strong hand**=by force বলবে, জোৰ-জবৰ কৰি। **Cap in hand**=humbly নম্ৰভাৱে। **Change hands**=to pass from one owner to another আন এজনৰ হাতত পৰ, আন এজনক গৰাকী পাত, হাত সলনি হ। **For one's own hand**=on one's own account নিজৰ বাবে। **From good hands**=from a reliable source বিশ্বাসী মানুহৰ পৰা। **Gain the upper hand**=to obtain mastery প্রভুত্ব কৰ, প্রাধান হ। **Get one's hand in**=to be familiar with অভ্যস্ত হ। **Have a hand in**=to be concerned in সম্পৰ্ক থাক, হাত ৰাখ। **Have clean hands**=নিৰ্দোষী হ। **Hold in hand**=to restrain ধৰি ৰাখ, ধৰ। **In hand**=in preparation হাতত, প্রস্তুত অৱস্থাত, অধীনত। **Kiss the hand**=বন্দনতা স্বীকাৰ কৰি হাতত চুমু খা। **Lay hands on**=to seize আক্ৰমণ কৰ, পাত হাত তোলা। **Lend a hand**=to help সহায় কৰ। **Off hand, Out of hand**=at once তৎক্ষণাত, নভৰা-নিচিনাকৈ। **Off one's hands**=হাতৰ পৰা যা, হাত এৰা পৰ। **Old hand**=one experienced জনা-বুজা, পুৰণি মানুহ। **On all hands**=on all sides সকলো প্ৰকাৰে, কেউপিনে।

On hand=available, in one's possession পাব পৰা, কাৰো হাতত থকা, প্রস্তুত। **Poor hand**=কাম নজনা। **Second-hand**=not new পুৰণি, হাত বাগৰা। **Set the hand to**=to under take প্রবৃত্ত হ, হাত দে। **Show one's hand**=অভিপ্ৰায় ব্যক্ত কৰ। **Strike hand**=make a contract চুক্তি কৰ, বন্দবস্ত কৰ। **Under one's hand**=with signature attached দস্তখত কৰি। **Wash one's hands of**=to disclaim responsibility হাত এৰা দে। **With a heavy hand**=oppressively অত্যাচাৰ কৰি। **With a high hand**=নিজমইমতে।

Hand-bag *n.* a bag carried in the hand হাত বেগ।

Hand-barrow *n.* a barrow drawn by men হাত-গাড়ী।

Hand-bill *n.* a bill or loose sheet with some advertisement হাতে হাতে দিয়া জাননী কাগজ।

Hand-book *n.* a book of reference কোনো লাগ-তিয়াল কথা থকা বহী বা কিতাপ।

Handcuff *n.* shackle for the hand হাতকড়া।
—*v. t.* to put handcuffs on হাতকেড়েয়া মাৰ।

Handful (হেণ্ড-ফুল) *n.* as much as fills the hand এমুঠি, অলপমান, এখামোচ।

Handicap (হেণ্ডি-কেপ্) *v. t.* to place at a disadvantage by some burden, to impose impediments upon বাধা জন্মা, বেগাই যাৰ নোৱাৰাকৈ ভাৰ পে, আচল অসুবিধা পেলা।

Handicuffs *n.* fighting hand to hand হতাহতি যুঁজ, হতাহতি।

Handicraft (হেণ্ডি-ক্ৰেফট্) *n.* a manual occupation সজা পৰা বাৱসায়, হস্তশিল্প।

Hand grenade চিকো তোপ; হাত বন্দুক।

Handiwork (হেণ্ডি-ওৱৰ্ক্) *n.* a work done by the hands হাতেৰে কৰা কাম।

Handkerchief (হেণ্ড্-কাৰ-চিফ্) *n.* a cloth used for wiping the face কমাৰ, মুখ মুখা কাপোৰ, হাঁচটি, মোক্কা।

Handle (হেণ্ডল্) *v. t.* to touch or use with hand হাত দে, চো, লাৰ; to manage চলা ব্যৱহাৰ

কৰ। —*n.* that part of anything which is held in hand নালা, হাতনি মাৰি ; an occasion, a pretext চল, চেলু। Give a handle to=চেলু দে। Handle a person roughly or kindly=কাকো মৰিয়া বা মৰম কৰ।

Handling (হেণ্ডলিং) *n.* the touching, managing with the hand হাত দিয়াটো, ছোৱা, বা লৰোৱা কাম, হস্তক্ষেপণ।

Hand-loom (হেণ্ড-লুম) *n.* a weaver's loom worked by hand হাতেৰে চলোৱা তাঁতশাল।

Hand made *adj.* হাতেৰে সজা।

Hand-out জাননী।

Handsel (হেণ্ড-চেল) or **Hansel** *n.* earnest money paid by way of binding a bargain আগধন, হটনা, বহনি ; the first sale প্রথম বিক্ৰী, পোন প্রথমেই বেচি পোৱা ধন।

Handsome (হেনচাম্) *adj.* good-looking সুন্দৰ, গুৰমি, গড়িত, ঠগিত, ঠানুৱা ; generous, ample উদাৰ, যোগেষ্ঠ। **Handsomely** *adv.* amply যথেষ্টকৈ ; liberally উদাৰভাবে ; nicely পৰিপাটিকৈ, নিছাটিকৈ।

Handspike (হেণ্ড-স্পাইক) *n.* a wooden lever used with the hand কাঠৰ হাতনি মাৰি, ঠেকা মাৰি।

Handwriting (হেণ্ড-ৰাই-টিং) *n.* the style of writing হাতৰ লেখা।

Handy (হেণ্ডী) *adj.* near at hand ওচৰত থকা, বেগতে পাব পৰা ; convenient ছলধ ; dexterous কাজুৱা, দক্ষ। **Handy-man**=পালিবুৱা, নাৰিক, গাড়েৱান ইত্যাদিৰ লগৰীয়া।

Hang (হেং) *v. t.* (*pa. t.* and *pa. p.* hung or hanged) to suspend আঁৰি থ, ওলোমা ; to put to death by suspending ফাঁচী দে, ডিক্ৰীত জৰী লগাই ওলোমাই বধ কৰ ; to lean on ঢোকা দি আঁউজাই থ। —*v. i.* to swing ওলমি থাক ; to lean on আঁউজি থাক। Not a hang=অকনো নহয় ; not a bit নিচেইকৈ নহয়। **Hang about**=মিছাই ফুৰি ফুৰ। **Hang back**=to hesitate পাচহোঁক, থেৰোপেৰা কৰ। **Hang fire**=to be long in discharging, to hesitate পলম হ, কোনো বিষয় গেষ্টেলা মাৰি থাক। **Hang in doubt**=to re-

main in suspense ঠিকানা নোহোৱাকৈ থাক, সন্দেহজনক হ। **Hang in the balance**=কোনো মীমাংসা নোহোৱাকৈ থাক, চয় নিশ্চয় নোহোৱাকৈ থাক। **Hang off**=to hold off এৰি দে, আঁতৰ কৰ। **Hang on**=to cling to লাগি থাক ; to depend upon নির্ভৰ কৰ ; to oppress হেঁচামাৰি ধৰ, ওলোমাবুজি দে। **Hang over**=ওলমি পৰ। **Hang together**=জাপখাই থাক। **Hang up one's hat**=কাৰো লগত নিচেই ঘকুৱা মানুহৰ দৰে ব্যৱহাৰ কৰ। **Hang dog**=a low fellow নীচ মানুহ। **Hangman**=ফাঁচ লগাওঁতা চাওঁতা (*collq.*)। Not a hang=not at all কোনমতেই নহয়।

Hanger (হেংগাৰ) *n.* a broad sword একৰকম দা ; that on which anything is hung বস্ত্ৰ আৰি থবৰ নিমিত্তে ওলোমাই বন্ধা যতন (যেনে ফাঁকোটা) ; a shed for aeroplane আকাশী বখ থোৱা চালি ঘৰ।

Hanger-on *n.* one who hangs on another আনৰ গাত ওলমি খাই থাকোঁতা, পৰৰ মৃত খাওঁতা ; a dependent লগত লাগি ফুৰোঁতা আশ্রিত লোক।

Hanging *n.* death by the halter ফাঁচী। **Hangings** *n.* (*pl.*) that which is hung ঘবত ওলোমাই লগোৱা পৰ্দা আদি।

Hank (হেংক) *n.* two or more skins of thread tied together সূতাৰ মেচা বন্ধা মুঠি।

Hanker (হেংকাৰ) *v. i.* to long for লুহাই কৰ, পাবলৈ বৰকৈ হেপাই কৰ। (with *after*, *for*) হেপাহেৰে বিচাৰি ফুৰ। **Hankering** *n.* a craving লুহাই, হেপাই।

Hanky-panky *n.* টগববগৰ, চলাহী।

Hansard (হেনচাৰ্ড) *n.* the printed report of debates in parliament পাৰ্লামেণ্টৰ বিতৰ্কৰ মুদ্রিত বিবৰণী।

Hansom-cab (হেন্‌চম্-কেব) *n.* এবিধ ঘোঁৰা গাড়ী।

Hap (হেপ্) *n.* chance, lot, accident অকস্মাৎ হোৱা কাৰ্য্য, ভাগ্য, হঠাৎ ঘটনা।

Haphazard (হেপ্-হেজাৰ্ড) *n.* mere chance হঠাৎ ঘটনা। —*adj.* accidental ঘটনা ক্ৰমে হোৱা, আকস্মিক। —*adv.* at random উখা-মুখাকৈ, যিহয় সেয়ে হওক বুলি।

Hapless (হেপ্-লেচ্) *adj.* unhappy, unfortunate দুৰ্ভাগীয়া ।

Haply (হেপলী) *adj.* by chance, perhaps হঠাৎ, দৈবাৎ, বোধহয়, হৰপারে যে ।

Happen (হেপন্) *v. i.* to take place, to chance, to be হ, ঘট, দৈবাৎ হ, ফলিয়া ।

Happy (হেপ্-ই) *adj.* lucky, fortunate ভাগ্যবান, সুখী, হৃষ্ট ; dexterous নিপুণ ।

Happily (হেপিলি) *adv.* fortunately ভাগ্যক্ৰমে ।

Happiness (হেপ্-ই-নেচ্) *n.* state of being happy মুখ-সম্পদ, হৃষ্টতা, সন্তোষ, সৌভাগ্য ।

Harangue (হে-ৰং) *n.* a loud speech, a pompous address বক্তৃতা । — *v. i.* or *v. t.* to make a loud speech উচ্চৈশ্বৰে বক্তৃতা কৰ ।

Harass (হেৰেচ্) *v. t.* to fatigue, to torment ক্লান্ত কৰ, ক্লেশ দে, হয়ৰাণ কৰ, হাৰাশাস্তি কৰ ।

Harassing *p. adj.* annoying বিবস্ত্ৰজনক, ক্লেশপায়ক । **Harassment** *n.* annoyance হাৰাশাস্তি, ক্লেশ, অত্যাচাৰ ।

Harbinger (হাৰ-বিন-জাৰ) *n.* forerunner অগ্রগামী, দূত, সজাভী ।

Harbour (হাৰ-বাৰ্) *n.* any refuge or shelter আশ্ৰয় স্থান, a haven for ships বন্দৰ, সাগৰৰ ঘোপ । — *v. t.* to give shelter আশ্ৰয় দে ; to protect বক্ষা কৰ ; to entertain পালন কৰ, ঠাই দে । **Harbour master** *n.* ঘাট কাপ্তান চাহাব, বন্দৰ বক্ষক ।

Hard (হাৰ্ড) *adj.* firm, solid severe, stiff কঠুৰ টান, শকত, দৃঢ়, কঠোৰ ; painful কষ্টকৰ ; difficult to understand ; do or bear ঘোটক, মক্ষিল, অসহ্য ; violent, rigorous উগ্র, ক্লেশদায়ক । **Hard by** = near, close চুবত, কাষত । **Hard and fast** = rigidly laid down কটকটীয়া টান (যেনে নিয়ম) । **Hard of hearing** = pretty deaf প্ৰায় কলা । **Hard up** = short of money ধনৰ টান, হাতত পইচা নোহোৱা । **Be hard put to it** = to be in great difficulty বৰ কষ্টত পৰ, বৰ টানত পৰ, মক্ষিলত পৰ । **Die hard** = প্ৰাণপণে চেটো কৰি শেষত মৰ । **Hard-cured** = ভালকৈ শুকাৱা (যেনে মাছ) । **Hard drinker** = বৰ মদপী । **Hard earned** = earned with difficulty বহু কষ্টেৰে অৰ্জ্জী ।

Harden (হাৰ্ডন্) *v. t.* to make hard, to strengthen টান, দৃঢ় বা কঠোৰ কৰ, কটুকটীয়া কৰ । — *v. i.* to become hard টান, দৃঢ় বা কঠোৰ কৰ, কটুকটীয়া কৰ, টান হ, গোটাৰা । **Hard favoured** = having coarse features কুকপ, হাঁহকৰা । **Hard fisted** = close fisted, niggardly চিকটা, কটকিন, কৰাইচ ; having hard fists টানমুঠীয়া । **Hard-fought** = hard contested ঘোৰতৰ বিবাদযুদ্ধ, তুমুল । **Hard gotten** = বহু কষ্টেৰে পোৱা । **Hard-handed** = rough severe টান, কৰ্কশ, খংটা । **Hard headed** = shrewd বুদ্ধিমান, টেঙৰ । **Hard hearted** = cruel নিদ্দয়, ক্ৰুৰ, নিষ্ঠুৰ । **Hard heartedness** = নিষ্ঠুৰতা । **Hard-labour** = কঠিন পৰিশ্ৰম, টান কাম । (*slang*) **He got 2 years hard labour** = তেওঁ দুবছৰ কঠিন পৰিশ্ৰমৰ ফাটক পালে ।

Hardihood (হাৰ্ডি-হুড্) *n.* impudence সাহ, কেৰামতালি, ধৃষ্টতা ।

Hardiness (হাৰ্ডি-নেচ্) *n.* firm intrepidity বল, শক্তি, সাহ, কষ্ট, সহিষ্ণুতা ।

Hardly (হাৰ্ডলি) *adv.* with difficulty কষ্টেৰে ; scarcely প্ৰায় নহয়, কাচিৎ, কথমপি ; harshly কঠোৰভাৱে । **Hard-money** = নগদ টকা । **Hard mouthed** = not easily managed as a horse মুখ টান, অদম্য । **One can hardly see it** = প্ৰায় দেখা নেযায় । **Hard run** = greatly pressed আশাশাস্তি কৰা, তৰ্গাস্তি কৰা ।

Hardship (হাৰ্ড-শ্বিপ্) *n.* severe toil, a hard state দুখ, ক্লেশ, কষ্ট, যন্ত্ৰণা, পৰিশ্ৰম । **Hard visaged** = of a hard coarse or forbidding visage বিকৃতি আকাৰৰ, কুকপ, কুচ্ছট ।

Hardware (হাৰ্ড-ওৱেৰ) *n.* articles made of the baser metals তাম, পিতল, লো ইত্যাদিৰে কৰা বস্তু, ধাতু নিৰ্মিত ব্ৰহ্ম ।

Hard-won = won with toil and difficulty বহু-কষ্টে পোৱা ।

Hardy (হাৰ্ডী) *adj.* strong and stout, daring, resolute শকত, টান, সাহিয়াল, দুখকষ্ট সহিব পৰা, প্ৰমসহিষ্ণু, বীৰ্য ।

Hare (হেয়াৰ) *n.* a small timid animal which runs swiftly by leaps শপাহ ।

Hare-brained (হেয়াব-ব্রেইণ্ড্) *adj.* giddy, wild, heedless অস্থিৰমনা, চকাল, চক্কল।

Hare-lip (হেয়াব-লিপ্) *n.* a divided lip like that of a hare শংখপত্ৰৰ দৰে ঠেঁঠৰ ফাট। **Hold with the hare and run with the hound**=to play a double and deceitful game হুতলীয়া হ, “চোবকে ফেটা গৃহস্থকো সজাগৰ কৰ।”

Harem (হে'-ৰেম্) *n.* female apartment in a Muhammedan house মুছলমান গৃহস্থীৰ অন্তঃপুর, তিব্বাতা মহল।

Hark (হাৰ্ক্) *inter. or v. i.* listen শুন।

Harlequin (হাৰলেকুইন্) *n.* a buffoon চং, টেটোন বহুৱা।

Harlot (হাৰলট্) *a.* whore, a lewd woman বেচ্ছা, নটী।

Harlotry (হাৰলট্ৰী) *n.* prostitution বেচ্ছাবৃত্তি

Harm (হাৰ্ম্) *n.* injury, damage হানি, ক্ষতি. অপকাৰ। —*v. t.* to damage ক্ষতি কৰ।

Harmful *adj.* hurtful অনিষ্টকৰ, অপকাৰী।

Harmless *adj.* not injurious, innocent অপকাৰী, অপকাৰ নকৰা, ৰাগজাল নোহোৱা।

Harmonic,—al (হাৰ্মনিক,—এল) *adj.* music: concordant তনবলৈ তবল, সুশ্রাৱ্য, পৰস্পৰ মিলখকা। **Harmonies** *n.* (*pl.*) (but used as *Sing.*) science of musical sounds স্বৰ-মিলন বিদ্যা।

Harmonious (হাৰ্-ম'নিয়াচ্) *adj.* symmetrical concordant মিলখকা, সমানে হোৱা, সুশ্রাৱ্য।

Harmonious development=সমানে বৃদ্ধিপোৱা অৱস্থা, সমবিকাশ। **Harmoniously** *adv.* symmetrically মিলিতভাবে, সুশ্রাব্যকৈ।

Harmonium (হাৰ-ম'নিয়াম্) *n.* a musical instrument হাৰ্মনিয়াম বাদ্যযন্ত্ৰ।

Harmonise (হাৰ-ম'নাইজ্) *v. i.* to be in harmony, to agree মিল হ, একে হ। —*v. t.* to cause to agree সুবমিলা, একেৰ।

Harmony (হাৰ-ম'নি) *n.* concord of sound, agreement in relation to each other সুবৰ বা বাদ্যৰ মিল, মিল, পৰস্পৰ ঐক্যতা।

Harness (হাৰ্ণেচ্) *n.* the equipments of a horse ঘোঁৰাৰ সাজ। —*v. t.* to put on harness ঘোঁৰাৰ সাজ পিন্ধা; to equip with

armour জাখৰ বা বৰ্ষা পিন্ধা। **To die in harness**=কাম কৰি থাকোঁতে থাকোঁতেই মৰ।

Harp (হাৰ্প্) *n.* a stringed instrument of music বীণ, চাবেংদাৰ। —*v. i.* to play on the harp বীণ বজা; to dwell upon a thing tediously একেটা কথাৰে কৈ থাক, বেপি থাক, পেথেনিয়াই থাক। **Harper, Harpist** *n.* one who plays on a harp বীণ বজাওঁতা। **Harp on one string**=একেটা কথাৰে বাৰে বাৰে কৈ থাক; dwell upon the same subject often and often.

Harpoon (হাৰ্পু'ন) *n.* a dart for killing whales শেল, কোল, শ'কালি। —*v. t.* to strike with a harpoon শেলেৰে বোঁচ বা হান।

Harpy (হাৰ্পী) *n.* a fabulous monster with the body of a woman and the wings and claws of a bird পাখীলগা ৰাক্ষসী; a rapacious person লুণ্ঠীয়া, অজোহী লোক।

Harquebus (হাৰ-কুই-বাচ্) *n.* a kind of hand-gun এবিধ বৰহিলৈ।

Harridan (হেৰি-ডেন্) *n.* a worn-out old woman ষিংখিঙীয়া বুঢ়ী; a quarrelsome woman দন্দুৰী বুঢ়ী।

Harrier (হেৰিয়েৰ্) *n.* a small hunting dog এবিধ সৰু চিকাৰী কুকুৰ।

Harrow (হেৰ-ও) *n.* a wooden or iron frame for smoothing land and breaking clods of earth মৈ, বিছা। —*v. t.* to break with a harrow মৈয়া; to harass অত্যাচাৰ কৰ, উপজ্বৰ কৰ। **Harrowing** *adj.* distressing to the mind হৃদয়বিদাক, যন্ত্ৰণাদায়ক।

Harry (হেৰী) *v. t.* to plunder, to ravage লুট কৰ, হাইৰাণ কৰ, অত্যাচাৰ কৰ; to destroy খাঙা কৰ, উপজ্বৰ কৰ।

Harsh (হাৰ্ষ্) *adj.* rough to the taste, touch, ear, or feelings কঠুৰ, কৰ্কশ, কেটেৰা, টান, ছটা; severe বেজোৰা, কঠোৰ, উগ্র। **Harshly** *adv.* কঠোৰভাবে। **Harshness** *n.* কঠোৰতা, কৰ্কশত্ব।

Hart (হাৰ্ট্) *n.* the stag or male deer মতা হৰিণা পহ। (*Fem. Hind*).

Harum-scarum (হেৰাম্-স্কেৰাম্) *adj.* rash বিতত, চঞ্চল। —*n.* a giddy, reckless person উত্তন্থা মানুহ।

Harvest (হাৰ্ভেষ্ট) *n.* the season for gathering ripened crops শস্য চণোৱা বা কটা সময়; the product of any labour খেতিৰ উৎপন্ন বস্তু, ফল, পৰিশ্ৰমৰ ফল; crops gathered in কাটি-ছিকি ঘৰলৈ অনা শস্য। —*v. t.* to reap and gather in শস্য চণা। **Harvest-feast**=ন-খোৱা (ভোজ)। **Harvest-home**=the feast held at the bringing home of the crops ন খোৱা, লখিমী অনা কন।

Has (হেজ্) *3rd pers. sing. Indi. pres. t. of have.*

Hash (হেছ) *v. t.* to mince, to chop small ভুখৰি ভুখৰি কৰ, সৰু সৰু কৈ কুট। —*n.* a dish of meat and vegetables কুটা মজ্জৰ আঞ্জা। **Make a hash of**=to spoil একেবাৰে খেৰচ কৰ।

Hashish (হেছিছ) *n.* leaves or shoots of hemp ভাং, সিদ্ধি।

Hasp (হেচপ্) *n.* a clasp ফুকহা, হাঁকোটা, কস্তা; skein of yarn নেছা।

Hassock (হেচক্) *n.* a thick cushion used at the time of kneeling on in church উপাসনা কৰোঁতে আঁঠুৰ ওপৰত পৰা গদী বা তলচা।

Hast *2nd pers. sing. pres. Ind. of have.*

Haste (হে'ষ্ট) *n.* quickness, a hurry ততাতৈয়া, লবালবি, খব-খেদা, খব-খব, খব-পোচ। **Make haste**=লবালবি কৰ।

Hasten (হে'চন্) *v. t.* to hurry on, to put to speed খব-খেদা কৰ, সোনকাল কৰ, চমু চপা।

Hastily (হেষ্টিলি) *adv.* with haste, লবালবিকৈ, চীত কৰে।

Hastiness (হেষ্টিনেচ্) *n.* hurry খব-পোচ, খব-খেদা, ততাতৈয়া।

Hasty (হে'ষ্টি) *adj.* quick, rash, eager খবতকীয়া ডেওপৰা, বিতত, ততাতৈয়া।

Hat (হেই) *n.* a covering for the head টুপী। **Hatband**=টুপী বন্ধা ফিটা। **Hang up one's hat**=বকৰা মানুহৰ দৰে ব্যৱহাৰ কৰ। **Pass round the hat**=to beg for contribution

পৰ্ণা খুজি ফুৰ। **Hatter** *n.* one who makes or sells hat টুপী বেচোৱাই বা টুপী কৰোঁতা। **Hat in hand**=servilely সেৱাভাৱে। **Bad hat**=(*Slang*) immoral person বদমাচ।

Hatch (হেচ্) *v. t.* produce young by incubation উমনি দি পোৱালি জগা, উমনি দে; to plot, to contrive ঙাবি-চিন্তি উলিয়া, প্ৰথমে কল্পনা কৰ, অভিসন্ধি কৰ। —*v. i.* to produce young পোৱালি পাৰ। **Count the chickens before they are hatched**=to depend confidently on some future event ভবিষ্যৎ কথাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি কাৰ্য্য কৰ, মিছা কল্পনা কৰ। —*n.* brood hatched একেবাৰেই উমনিত দিয়া পোৱালিৰ বাহ। **Hatchery** *n.* a place for hatching eggs হাঁহ-পাৰ, মাছ আদিৰ কণীৰ পৰা কোনো উপায় কৰি পোৱালি জগোৱা ঠাই।

Hatch (হেচ্) *n.* a door with an opening over it জাহাজৰ তললৈ সোমাবলৈ ৰখা দুৱাৰ। **Be under hatches**=to be below deck under arrest জাহাজৰ তলত আটক কৰি ৰাখ, বন্ধকৈ থ।

Hatchet (হেচেট্) *n.* a small axe সৰু কুঠাৰ, হাঁতোৱাঁহ, বাচুলা। **Bury the hatchet**=শ্রুত এব, সন্ধি কৰ।

Hatchway (হেচ্-ওৱে) *n.* an opening in a ship's deck জাহাজৰ কোনো এক মহলাৰ পৰা আন মহলালৈ যোৱা বাট।

Hate (হেই) *v. t.* to dislike greatly, to despise ঘিণা, বেয়া পা, ঘিণ কৰ। **Hateful** *adj.* detestable, odious ঘৃণনীয়, ঘৃণাজনক, ঘিণলগা। **Hatefulness** *n.* ঘৃণা।

Hatred (হে'ট্ৰেড্) *n.* extreme dislike, ill will, enmity ঘৃণা, অসন্তোষ, শত্ৰুতা।

Hauberk (হ-বাৰ্ক্) *n.* a tunic covered with rings আগৰ দিনত চিপাহীয়ে পিন্ধা একৰকম চোলা, ভিঙিত পিন্ধা জামাৰ।

Haughty (হী) *adj.* proud, arrogant অহঙ্কাৰী, গৰাল, দাঙিক। **Haughtiness** *n.* arrogance দম্ভালি, গৰ্ব।

Haul (হঅল) *v. t.* to draw with force, to drag বলদে টান, চোঁচৰা। —*v. i.* to tug, to alter a ship's course বল দে, অইনফালে ঢাল লগাই জাহাজ মেল। **Haul up**=come to rest

after hauling জাহাজত মেলি গৈ ব, বাথ বা বান্ধ (যেনে নাও)। —*n.* pulling, a draught টান মাৰণ, খেও, টোঁচা। —(*fig*) amount gained একেবাৰে পোতা ধন বস্তু। Made a big haul = carried a large amount বহুত ধন-বস্তু কবিলে। Haul over the coals = to reprimand ভংসনা কৰ।

Haum (হম) *n.* ঠাৰি, ডালডুলৰ আঁটি; গুটি নলগা আলুগছ।

Haunch (হন্‌চ্) *n.* the upper part of the thigh, hip ডগিনা, টিকা, কৰঙ্গণৰ ওপৰভাগ।

Haunt (হন্‌ট্) *v. t.* to frequent নিতৌ অহা-যোৱা কৰ, ঘনাই যা; to visit as ghost স্মৃতে বাহ ল; to follow পাচে পাচে লাগি ফুৰ। —*v. i.* to appear or visit frequently নিতৌ ওলা বা দেখা দে। —*n.* a place much frequented to সদায় অহা-যোৱা কৰা ঠাই।

Haunted *pa. p., adj.* much frequented, especially by ghosts ভুতলগা, ভুতে বাহ-লোৱা।

Hauteur (হ'-টেয়াৰ্) *n.* arrogance দস্তালি উদ্ধত্য।

Havana (হেভেনে) *n.* a fine quality of cigar এবিধ ভাল বকমৰ চুৰট।

Have (হেভ্) *v. t. (pa. t. and pa. p. had)* to possess আছে; to obtain পা। I have = মোৰ আছে। He has no property = তাৰ কোনো সম্পত্তি নাই। He has to pay = সি দিবলগা হৈছে। He has good wages = সি ভাল দৰ্শনা পাইছে। I have (আহোঁ) done so = মই সেইটো কৰি (আহোঁ)। Have at = to attack আক্ৰমণ কৰ। Have done with = নিষ্পত্তি কৰ। Have it out = বফা কৰ। Have on = to wear পিন্ধা। Have rather = to prefer ভাল দেখ, পছন্দ কৰ। Have up = আদালতৰ বিচাৰলৈ আন। Had I known = মই জনা হলে, মই জানিলো হেতেন যদি।

Haves *n.* চহকী।

Havein (হেভ্‌ন) an inlet of the sea, a harbour নৈৰ বা সাগৰৰ ঘোণ; any place of safety আশ্ৰয়স্থান।

Haversack (হেভাৰচেচ্) *n.* a bag of linen for

the use of soldier চিপাহীয়ে ব্যৱহাৰ কৰা থামুতি মোনা।

Havoc (হেভচ্) *n.* a general waste, devastation সৰ্বনাশ, উচ্ছন্ন, ছাৰখাৰ, বিধ্বংসনা। —*v. i.* to lay waste ছাৰখাৰ কৰ, বিধ্বংসনা কৰ।

Hawk (হক্) *n.* a bird of prey allied to the falcon শেন চৰাই; a rapacious person বৰ হুতীয়া মানুহ, ষকুৱা; act of forcing up matter from the throat গলহেঁকাৰণি। —*v. i.* to hunt birds with hawk শেন মেল; to force up phlegm from the throat গলহেঁকাৰ, ষক্ কৰ। —*v. t.* to carry about for sale বেচিবলৈ বাটে বাটে লৈ ফুৰা।

Hawker (হ'-কাৰ্) *n.* a pedlar সজাই কোনো বস্তু বেচিবলৈ বাটে বাটে লৈ ফুৰাওতা থুচুৰীয়া বেণাৰী, ফেৰীৱালা।

Hawse (হ'ওজ্) *n.* the part of vessel through which the cables pass জাহাজৰ ব'ঠা টনা শিকলি যাবলৈ বাট থকা ভাগ।

Hawser (হা-জিৰ্) *n.* a small cable, a large rope জাহাজ যুকুৱা শিকলি বা ফই।

Hawthorn (হ'থৰ্ণ) *n.* a hedge plant হৰ্ণৰ্ কাঁইত, চাপত বোৱা বিলাতী কাঁইত গছ।

Hay (হে') *n.* grass dried for fodder শুকান ঘাঁহ। Haycock = শুকান ঘাঁহৰ দ'ল। Hay fever = পানীলগা মূৰকামোৰণি জ্বৰ। Haymow = a mass of hay in a barn ঘৰৰ ভিতৰত দ'লাই থোৱা ঘাঁহ। Look for a needle in a hay-stack = খেৰৰ দ'মত বেকী বিচাৰ, য'ত শাবৰ সন্ধাননা নেথাকে তেনে ঠাইত বিচাৰ। Make hay while the sun shines = সুবিধা দেখি কাৰ্য্য কৰ।

Hay, hey গাৱলীয়া নাচ।

Hazard (হেজাৰ্ড) chance, accident অকস্মাৎ ঘটনা, দানি; risk সঙ্কট, বিপদৰ আশঙ্কা; a game played with dice পাশটিৰ খেলা জুৱা। —*v. t.* to risk বিপদগ্ৰস্ত কৰ, বিপদত পেলা; to venture দৈৱৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি চেষ্টা কৰ। —*v. i.* to run a risk ঘাটি খা, বিপদত পৰ। At all hazard = যেনেভেনেকৈ, বিপদত পৰি হলেও।

Hazardous (হেজাৰ্ড-ডাচ) *adj.* perilous, danger-

ous, uncertain সন্ধ্যাকালক, বিপদজনক, দৈবতাহীন, অনিশ্চিত।

Haze (হেজ) *n.* a thin mist or fog কুঁবলী ; obscurity এন্ধার।

Haziness *n.* state of being hazy কুঁবলীকুঁই, ধূঁবলী-কুঁবলী।

Hazel (হে'জল্) *n.* a small tree of the oak family এছাতি গছ। —*adj.* of a light brown colour ঝরং বড়চুড়া বৰণৰ। **Hazelnut**=the nut of the hazel tree আশেটু।

Hazy (হেজী) *adj.* misty, obscure কুঁবলীকুঁই, কোঁবামোতা, ধূঁবলী-কুঁবলী, ঘোঁমবা ; confused (of the mind) চিন্তাহীন, নিৰানন্দ। **Haziness** *n.* কোঁবামোতা।

H-bomb হাইড্রোজেন বোমা।

He (হি) (*Fem. She*) *pron.* সি তেওঁ, ত'ত, তেখেত।

Head (হে'ড) *n.* the foremost part of the body মূৰ, মস্তক ; brain মগজ ; understanding বুদ্ধি ; a chief মুখাল মানুহ, প্রধান লোক ; the top of anything মূৰ, ওপৰ, নিচেই ওপৰ ভাগ, আগ ; a topic বিষয় ; a heading, a title কোনো প্রবন্ধৰ নাম, হিচাপৰ দফা প্রবৰণ, ভাগ ; an individual animal or person—টা (যেনে **Three hundred head of cattle**=তিনিশটা গৰু-ম'হ)। **The expenditure will be met from the head**=সেই টকা হিচাপৰ (অমুক) দফাৰপৰা দিয়া হ'ব। **He was promoted over the heads of many men**=বহুত মানুহক চেৰ পেলাই তেওঁক ওপৰলৈ তোলা হ'ল। **Head and ears**=completely গোটেইটো সম্পূৰ্ণৰূপে। **Head and shoulders**=very much ডালেখিনি ; violently জোৰেৰে, বলেৰে। **Head or tail**=আগুৰি। **Head over heels**=in a somersault খৰমাৰি, মূৰে-ডবিকঢ়ি, দুৰ্মাটখাৰ, তথামুৰি-খাই। **Come to a head**=to reach the highest point একেধাৰেই মূৰ পায়। **Have head on one's shoulders**=to have ability বুদ্ধিবৃত্তি থাক। **Lose one's head**=to lose presence of mind বুদ্ধি লোপ পায়, ধৈৰ্য্য এৰ, বিভ্রম হ'। **Make head against**=to resist and advance মূৰশুতি লাগি বাধা-বিধিনি অতিক্রম

কৰ, অগ্রসৰ হ'। **Off one's head**=crazy বলিয়া। **Out of one's own head**=involuntarily অজ্ঞে, আপোনা-আপুনি। **Over head and ears is debt**=deeply involved in debt ধাৰতে শোভাখাই পৰ, ধাৰে মূৰ পায়। —*v. t.* to lead, to go in front of পৰিচালিত কৰ, আগত যা।

Headache (হে'ড-'এক্) pain in the head মূৰৰ বিষ,মূৰ কামোৰণি।

Headband (হে'ড্-'বেণ্ড্) *n.* a band for the head শিৰোবন্ধনী, মূৰ বন্ধা জৰী বা ফিটা।

Head-dress *n.* a covering for the head worn by women তিৰোতা মানুহে পিন্ধা মূৰৰ আবৰণ।

Head-gear (হেড্-'গিৰে') *n.* ornamental covering for the head মূৰত পিন্ধা সাজ, মস্তকাভৰণ।

Head hunting *n.* the practice of collecting human heads for trophies মানুহৰ মূৰ কাটি নি গোঁটোৱা দস্তৰ।

Heading (হে'ডিং) *n.* that which stands at the head শিৰোনামা, দফা, সংক্ষেপে ওপৰত লেখা মূল কথা।

Headland *n.* a cape অন্তৰীপ, আগীয়াটুটি।

Headless *adj.* without a head মস্তকবিহীন, মূৰ নথকা, অৰোধ।

Headlight *n.* powerful light carried in front of motor-car or other locomotives বাটত চলোৱা কোনো বাহনৰ আগত লগোৱা ডাঙ্গৰ চাকি।

Headlong *adj.* rash, precipitous অবিবেচক, কেঁচাশাল, খয়ৰ। —*adv.* with the head first মূৰ ডোভোতাখাই, তললৈ মূৰ কৰি ; rashly অবিবেচকৰূপে।

Headman *n.* a leader প্রধান মানুহ, মুখাল মানুহ, গাওঁবুঢ়া, মুখিয়াল।

Head money *n.* a tax per head মানুহ-মুৰি কৰ, বা টেক্স ; a reward for an outlaw's head কোন পলায়ীৰ দোষীক ধৰিবৰ নিমিত্তে দ্বীকাৰ কৰা পুৰস্কাৰ।

Headmost *adj.* forward অগ্রগামী, নিচেই আগৰ।

Head-note *n.* a condensed statement of points of law সাৰ কথা।

Headpiece (হে'ড্-পিচ) *n.* a helmet মূৰত পিন্ধা জাহৰ, a hat টুপী; understanding বুদ্ধি; a decorative engraving placed at the top of a book কোনো গ্ৰন্থৰ ওপৰত দিয়া নক্সা বা চিত্ৰ।

Headquarters (হেড্-কোৱাৰ্টৰ্চ) *n.* (*pl.*) the residence of a commander-in-chief, or administrator সেনাপতি বা দেশাধিপতি থকা ঠাই, সদৰ ঠাই।

Head rest *n.* an apparatus to steady the head মূৰ থিৰেৰে ৰখা যন্ত্ৰ।

Headship *n.* the office or title of a headman প্রধান মুখাল মানুহৰ বাব বা পদবী।

Headsmen (হে'ড্-মে'ন্) *n.* an executioner ঘাটক, চাওমাং।

Headstone (হে'ড্-ষ্ট'ন্) *n.* the principal stone of a building পকীঘৰৰ গাঁথনিৰ প্রধান শিল।

Headstrong (হে'ড্-ষ্ট্ৰং) *adj.* obstinate আঁকোৰাগোজা, মইমত।

Headway (হেড-ওয়ে) *n.* motion ahead জাহাজৰ অগ্ৰগতি।

Headwind (হেড-উইণ্ড) *n.* wind blowing against a ship's head ওভোতা বতাহ।

Head-work (হে'ড্-ওৱাৰ্ক) *n.* intellectual labour মানসিক পৰিশ্ৰম।

Heady (হে'ডী) *adj.* affecting the head, inflamed rash মত্ত, মগজৰ বিকাৰ থকা, অবিবেকী।

Heal (হীল্) *v. t.* to cure, to restore, to soundness আৰোগ্য কৰ, সুস্থ কৰ, ভাল কৰ, ষা শুকুৱা। — *v. i.* to grow sound ভাল হ, শুকা। **Healing** *n.* the act of curing শুকনি, উপশম; tending to cure আৰোগ্যকাৰী, শুকনী, শুকুৱা।

Health (হেল্থ) *n.* soundness of body সুস্থতা, নিৰোগী অৱস্থা; general state of the body স্বাস্থ্য, শাৰীৰিক অৱস্থা; a toast as to drink one's health কুশল, মঙ্গল কামনা কৰি খোৱা মদ আৰু কটী।

Healthful (হেল্থফুল) *adj.* wholesome স্বাস্থ্যকৰ, শাৰীৰৰ উপকাৰী; full of health নিৰোগী।

Healthy (হেল্থী) *adj.* conducive to health স্বাস্থ্যজনক; sound in body or mind নিৰোগী, সুস্থ, নিকজ, হৃষ্টপুষ্ট, পাৰকীয়া।

Healthiness *n.* নিকজ অৱস্থা, নিৰোগীতা, সুস্থতা।

Heap (হি ইপ্) *n.* a pile, a mass, a great number of things দ'ল, দ'ম। — *v. t.* দ'লা, দ'ম কৰ।

Hear (হিয়েৰ) *v. t.* to perceive by the ear, to listen to শুনি, শ্ৰৱণ কৰ, কাণ দে; to attend to মনোযোগ দে; to try judicially বিচাৰ কৰ। (যেনে To hear a case) [*pa. t.* and *pa. p.* heard (হাড')]।

Hearing (হিয়েৰিং) *n.* the act of perceiving sound by the ear শ্ৰৱণ, শ্ৰৱণ-শক্তি, শুনি; judicial investigation, a trial শুনি; বিচাৰ; reach of the ear কাণে যিমানলৈ তনিব পাৰি, কৰ্ণগোচৰ। Within hearing = কাণে শুনাওঁ।

Hearken (হাৰ্কন্) *v. t.* to listen কান দে, মন কৰ।

Hearsay (হিয়েৰ-চে') *n.* rumour, common talk ইটেসিটে কোৱাকুই কথা কথা, উৰা ধৰৰ বা বাতৰি, জনবৰ। Hearsay evidence = আনৰ পৰা শুনি কোৱা সাক্ষী, শুনা প্ৰমাণ।

Hearse (হাৰ্চ) *n.* a carriage for conveying the dead to the grave মৰা মানুহ কবৰলৈ নিয়া গাড়ী।

Heart (হাৰ্ট) *n.* the organ of blood circulation in animal bodies কলিজা, হিয়া, জালি, বুৰুৰ আমঠু, ডিল; the seat of the affection হৃদয়, অন্তঃকৰণ; courage, spirit সাহস, উদম; the vital or inner part of anything সাৰ, শাহ, মজা। Heart-and-soul = with complete devotion দেহেকেহে, অন্তৰেৰে সৈতে। Heart of oak = a brave heart টান মন, শক্ত কলিজা। At heart = (বাহিৰে যেই হোক) ভিতৰি, প্ৰকৃততে। After one's own heart = to one's liking মনৰ মতন, যেনে বিচাৰে তেনে।

Break the heart = to cause deep grief মন ভাং, অভিশয় বেজাব দে। **By heart** = in the memory মনত বাখন। **Get by heart** = আওবা, মুখস্থ কৰ, মনত বাখ। **Have at heart** = to wish for বৰকৈ আশা কৰ, মনত লাগ। **Lay or take to heart** = to be deeply moved by something মনত লাগ, বেজাব পা। **Out of heart** = মেওমেও, উৎসাহহীন। **Set the heart upon the sleeve** = প্রকাণ্ডে মনৰ ভাৱ দেখুৱা। **With all my heart** = অন্তৰেৰে সৈতে, সন্তোষেৰে। **Have one's heart in one's boots or mouth** = ভয় থা, ভয়ত কৌচ থা। **Take heart** = বুকু ডাঠ কৰ, সাহ কৰ।

Heartache (হাৰ্ট-এ'ক্) *n.* sorrow শোক, মনস্তাপ।

Heart-beat (হাৰ্ট-বিট্) *n.* a throb of emotion বুকুৰ ধপধপানি।

Heart-blood *n.* life জীৱন।

Heart-break *n.* grief শোক, বেজাব।

Heart-breaking *adj.* crushing with grief মৰ্মভেদী, হৃদয়ভেদী, বুকুফাটি যোৱা, কলিজাত লগা।

Heart-broken *adj.* afflicted with grief ভয়হৃদয়, শোকগ্রস্ত।

Heart-burn (হাৰ্ট-বাৰ্ণ) *n.* a burning feeling at the heart বুক-পোৰনি, চমচমনি, ঈৰ্ষা।

Heart-disease (হাৰ্ট-ডিজিজ্) *n.* any morbid condition of the heart হৃদৰোগ, পিত্তৰ বেমাৰ।

Heart-easing (হাৰ্ট-ইজিং) *adj.* giving peace to the mind মন প্ৰাণ চেঁচা কৰা, সুখ কৰ।

Heartfelt (হাৰ্ট-ফেল্ট) *adj.* sincere, felt deeply আন্তৰিক, সবল।

Hearth (হাৰ্থ) *n.* fire side জ্বাল, আশা, আশল ; the home circle পৰিয়াল আদি সহ ঘৰ। **Hearth rug** = জুই ধৰা চিমনীৰ কাষত পৰা দলিচা।

Heartily *adj.* cordially, eagerly অন্তৰেৰে সৈতে, সবল অন্তঃকৰণেৰে, মনপাৰি।

Heartless (হাৰ্ট-লেচ্) *adj.* without feeling or courage নিৰ্ভয়, কাঠচিতিয়া, ভীক। **Heartless-ly** *adv.* নিৰ্ভয়ভাৱে। **Heartlessness** নিষ্ঠুৰতা।

Heart-rending *adj.* deeply afflictive কলিজা ফাটি যোৱা, হৃদয়বিদাৰক।

Heart sick *adj.* sick at heart শোকাগ্নিত, মন মৰা।

Heart string *n.* a nerve connected with the heart হৃদয়ত লগা শিৰ ; (*pl.*) affections মৰম, বেধা।

Heart-wood *n.* the hard inner-part of tree গহবৰ ভিতৰৰ সাৰ ভাগ।

Heartly (হাৰ্টি) *adj.* full of heart, cordial, warm অন্তৰেৰে কৰা, আন্তৰিক, সবল, অকপট ; strong, healthy সুস্থ, সবল।

Heat (হীট্) *n.* that which causes warmth তাপ, তাপ ; sensation of warmth জ্বহ, গৰম।

Heat of the day = দিনৰ গৰম। **When a cat is in heat** = যেতিয়া মেকুৰীৰ কাম-প্ৰবৃত্তি উদ্বেক হয় ; sexual excitement কাম-প্ৰবৃত্তি ; passion মনৰ উদ্বেগ। — *v. t.* to make hot গৰম কৰ, তপত কৰ, জাল দে। — *v. i.* তপত হ, তাপ হ।

Latent heat = বস্তুৰ গাত মাৰগৈ থকা স্বাভাৱিক তাপ। **Specific heat** = অপেক্ষাকৃত যিমান তাপ হলে কোনো বস্তু তপত হব পাৰে, নিৰ্দ্ধাৰিত তাপ পৰিমাণ।

Heat-apoplexy (হীট্-এপ-প্লে'ক্সি) *n.* sunstroke বদৰ তাপত হোৱা মূৰ্ছা, তাপজনিত মূৰ্ছা।

Heating *adj.* causing heat তাপজনক।

Heath (হীথ) *n.* an under shrub সৰু সৰু জুপুৰা গছ ; a barren open place জুপুৰা-জুপুৰি সৰু সৰু গছ থকা ছননি। **Heathy** *adj.* full of shrubs জুপুৰা জুপুৰি গছ থকা।

Heathen (হীডেন্) *n.* a non-christian, a pagan অগ্ৰীক, দেওপুজক, অধাৰ্মিক।

Heathenism (হীড্-নিজম্) *n.* paganism, barbarism দেওপুজক ধৰ্ম, অসভ্যতা।

Heathenish *adj.* rude, uncivilised চহা, অসভ্য,

Heather (হীডাৰ) *n.* এবিধ সৰু সৰু জুপুৰি গছ।

Set the heather on fire = cause disturbance বিজাট ঘট। **Take to the heather** = বাজহোৱা হ।

Heave (হীড) *v. i.* to lift up ওপৰলৈ তোল, দাং ধুৱা ; দাং ; to cause to swell ওফুন্দা ফিকা।

—*v. i.* to rise, to be raised ফুলি উঠ, দাং খা, ওফন্দ; to try to vomit ওকালি আহ। —*n.* an upward motion ওকালি, উজাব, উগাব, উত্তোলন। **Heave in sight**=দৃষ্টি গোচর হ। **Heave to**=to bring a vessel to stand still জাহাজ বানাও বান্ধ। (*p. t.* and *pa. p.* **heaved**, **hove**).

Heaven (হেভেন্) *n.* expanse of the sky আকাশ; the dwelling place of the blessed বর্গ; God ঈশ্বর; supreme happiness বর্গসুখ। **Heaven-minded** *adj.* holy, devout ধার্মিক, নৈষ্ঠিক।

Heavenly *adj.* of heaven বর্গীয়; celestial আকাশী; very excellent, pure পবন পবিত্র, দিব্য।

Heavenward *adj.* toward heaven বর্গ ফাললৈ, ওপৰলৈ।

Heaviness (হে'ভিনেচ্) *n.* weight, depression ভাৰ, গুৰুত্ব, গধুৰতা; affliction বিবাদ, বেজাৰ।

Heavy (হেভি) *adj.* weighty গধুৰ, লেপেপ, লেপলেপীয়া; oppressive severe কঠিন, কঠোৰ, দুঃসহ; afflicted ক্লেশকৰ; dull and inactive, লেধা, ক্ষুতিহীন; dark with cloud ওমগোমা, মেঘাচ্ছন্ন। **heavy price**=বেচি দাম। **Heavy with care**=চিন্তাকুল। **Heavy hearted** *adj.* melancholy মনমৰা; বিষম। **Heavy-headed**=dull, stupid বুদ্ধিহীন, নিৰ্কোষ। **Heavy-handed**=clumsy লেধা, লেটেৰা, কদাকাৰ; oppressive অত্যাচাৰী। **Heavy rain**=বৰ বৰষুণ, পপদপীয়া বৰষুণ। **Heavily** *adv.* ধুবদবে। **Heavy food**=hard to digest পেটত জীন নেহোৱা। **Time hangs heavy**=time passes slowly সময় নেহাৰ নুপুৱায়।

Hebdomadal (হেব্-ডম্-এ-ডেল্) *adj.* weekly সাদিনীয়া, সপ্তাহিক।

Hebe (হেবি) ৰতি, কামদেৱী।

Hebetude (হিবিটিউদ্) *n.* stupidity মূৰ্খালি।

Hebrew (হিব্ৰু) *n.* an Israelite, a Jew ইহুদি; the language of the Hebrews ইহুদি ভাষা।

Hebric, —*al* *adj.*

Hecatomb (হেকটম্) *n.* a public sacrifice

of hundred oxen ৰোমান দেশীয় যুযমেধ; any large sacrifice বহু বলিধান।

Heck (হে'ক্) *n.* a frame obstructing passage of fish in river মাছ বাখিবলৈ নৈত দিয়া বাৰ।

Heckle (হে'ক্ল্) *v. t.* to comb কণিৰে আঁচোৰ; to questions severely প্রশ্ন সুধি ভৰনান্তি কৰ। —*n.* কুকুৰাৰ ডিম্বৰ চিক্চিকীয়া পাখী।

Hectic (হে'ক্টিক্) *adj.* affected with fever due to consumption কোনো কৰবোগজনিত জ্বৰে ধৰা। —*n.* a fever with consumption কৰবোগাক্ৰান্ত জ্বৰ।

Hector (হে'ক্টৰ্) *n.* a bully, one who annoys গুতা, কাঁজিয়াখোৰ লোক, বিবক্তকাৰী। —*v. t.* to treat insolently ধমকি দে, বিবক্ত কৰ। —*v. i.* দৰ্জালি কৰ।

Hedge (হে'ডজ্) *n.* a thicket of bushes জোপোহা গছ কই দিয়া বেৰা; a fence round a garden চাপৰ বেৰা, টাটী, চকোৱা ইত্যাদি। —*v. t.* to enclose with a hedge বেৰা দে, ঘেৰ; to protect বন্ধা কৰ। **Hedge born**=of low birth নীচ জাতৰ। **Hedge-hog**=কেলো পহু। **Hedge school**=an open air school মুকলি ঠাইত বহা পঢ়াশালি। **Hedger**=one who dresses hedges বেৰা ভাল কৰোঁতা মানুহ।

Hedonism (হিড'নিজম্) *n.* the doctrine of pleasure আমোদ-আহ্লাদ কৰি সুখেৰে থকাটোৱেই জীৱনৰ উদ্দেশ্য বুলি ভবা মত। **Hedonist** *n.* ভোজন বিলাসী, ভোগ বিলাসৰ বাবে জীৱনত আন একো নাই বোলা লোক।

Heed (হীড্) *n.* care, attention মনকাণ, সাৱধান, মনোযোগ। —*v. t.* to mind মন দে; to pay attention কাণ কৰ; to observe নজৰ ৰাখ।

Heedful (হীড-ফুল) *adj.* attentive, cautious মনোযোগী, সাৱধান, সতৰ্ক। **Heedfulness** *n.* সতৰ্কতা।

Heedless (হীড-লেচ্) *adj.* careless, inattentive অসাৱধান, বিতৰ্ক, উলায়ুলা, অমনোযোগী। **Heedlessness** অসাৱধানতা।

Hechaw (হী-হ) *n.* a bray গাধৰ চিঞৰ, বসন্ত-
নিৰাদ, গৰ্দ্দভনিৰাদ।

Heel (হীল) *n.* the projecting part of the
foot, the hinder part of anything গোবোৱা,
কোন বস্তুৰ ওলৰ শেহভাগ। **Heel over head**=
ওভোটা খাই, দুটি খাই, দুৰ্গুটি খাই। **At, on,**
upon a person's heel=close behind পাচে
পাচে, খোজতে খোজ বি। **Down at heel**=in
poor circumstances দৰিদ্ৰ অৱস্থাত। **Kick**
one's heels=খমকা খুৱা। **Lay, set the heels**=
to fetter বান্ধ, শিকলি লগা। **Out at heels**=
জোতাৰ গোবোৱা ফটা। **Take to one's heels**
=to flee লৰি পলা, লৰ মাৰ। **Turn (upon)**
one's heels=খোজতে ঘূৰ। **Heel v. i. or v. t.**
(Football or Golf) to pass the ball out
at back with the heels গলক আক ফুটবল
খেলেত ডৰিবে বা গলক মাৰিবে পাচলৈ বল মাৰ।
Heft (হে'ফট) *n.* heaving উত্তোলন। —*v. t.*
to try the weight of দাঙ্গি চা। **Hefty adj.**
sturdy বলবান।

Hegemony (হিজেমনি) *n.* control, leadership
শাসনভাৰ, প্রভুত্ব। **Hegemonic adj.** ruling,
exercising control over some other states
আন ৰাজ্যৰ ওপৰত শাসন ভাৰ পোৱা।

Heifer (হে'কাৰ) *n.* a young cow ছেউবী গৰু,
কাঁচলী গোৱালি।

Heigh-ho (হাই-হ) *interj.* অঃ, উঃ, ইত্যাদি ভাগৰত
কোৱা কথা।

Height (হাইট) *n.* distance upwards, ele-
vation উচ্চতা, ওখ; a hill সৰু পৰ্বত, টিঙ্গনা;
utmost degree শেষ সীমা; elevation in rank
পদোন্নতি, ওখ পদ।

Heighten (হাইটেন্) *v. t.* make higher, to
advance ওখ কৰ, ওপৰলৈ তোলা, বেচিক কৰ, প্ৰবল
কৰ।

Heinous (হেইনাচ) *adj.* wicked in a high
degree' গুৰুভৰ, দোৰোৰ; atrocious অতি
দুৰনীতি, ভয়ানক। —*n.* Heinousness.

Heir (এ'হাৰ) *n.* one who inherits the pro-
perty of a deceased person উত্তৰাধিকাৰী;
offspring ওৱাৰিচ, সতি-সততি। **Heiress (Fem.)**

=উত্তৰাধিকাৰিণী। **Heir v. t.** to inherit
উত্তৰাধিকাৰী হও পা।

Heir-apparent (এয়াৰ্-এণ্-পে-ৰেণ্ট) *n.* one
having right to succeed ভাৰী উত্তৰাধিকাৰী।

Heir-loom *n.* movable property which des-
cends to the heir পৈতৃক সম্পত্তি, উত্তৰাধিকাৰী
হওঁ পোৱা মাল বস্তু।

Heir-presumptive (এয়াৰ্-প্ৰিজাম্-টিভ্) *n.* one
who will be heir in the absence of nearer
relative সন্তানাদ নহলে ভৱিষ্যতে উত্তৰাধিকাৰী
হবৰ সম্ভৱ থকা লোক।

Held *pa. t. and pa. p.* of **Hold**.

Helicopter (হেলিকপ্টাৰ) *n.* a sort of flying
machine এককক্ষৰ উৰণীয়া জাহাজ।

Heliochromy (হিলিয়ক্ৰমি) *n.* the art of produ-
cing photographs in the natural colours
স্বাভাৱিক বৰণেৰে সৈতে আৰ্ছা তোলা বিদ্যা।

Heliograph (হিলিয়গ্ৰেফ) *n.* an apparatus for
signalling by means of the sun's rays
পোহৰ সংকেত যন্ত্ৰ, দাপোনত পোহৰ পেলাই সংকেত
কৰা যন্ত্ৰ। (Gr. *helios*=the sun).

Heliometer (হিলিয়মিটাৰ) *n.* an instrument
for measuring the diameters of the hea-
venly bodies নক্ষত্ৰৰ পৰিমাণ বুজা যন্ত্ৰ।

Helioscope (হিলিয়স্কপ্) *n.* a telescope for
viewing the sun সূৰ্য্য-নিৰীক্ষণ দূৰবীণ।

Heliotrope (হিলিয়ট্ৰপ্) *n.* a kind of plant
with fragrant flowers সূৰ্য্যমুখী ফুল গছ; a
contrivance for diverting the rays of the
sun to suit one's convenience ইচ্ছামতে
সূৰ্য্যৰ পোহৰ আন ঠাইত পেলাৰ পৰা যন্ত্ৰন।

Heliotropism (হিলিয়ট্ৰপিজম্) *n.* the property
of bending or turning in a particular
manner under the influence of light সূৰ্য্যৰ
পোহৰৰ প্ৰভাৱত বিশেষ ধৰণে ভাজ লোৱা বা পাক
খোৱা প্ৰকৃতি।

Helium (হিলিয়াম্) *n.* non-inflammable gas for
air ships etc. একপ্ৰকাৰ জুই নলগা ভাপ।

Helix (হিলিকচ্) *n.* a spiral as of wire
in a coil মেৰ, ঘূৰণীয়া পাক; a genus of
molluscs ওপৰে ঘূৰণীয়া খোলা থকা শামুকৰ

শ্ৰেণীৰ অংশ; the external part of the ear
কাণৰ খোল। (pl.) **Helices** (হেলিচিজ্)।

Helical *adj.* spiral মেৰখোৱা, চক্ৰাকাৰ।

Helicograph (হেলিকোগ্ৰাফ্) *n.* an instrument
for drawing spiral lines চক্ৰাকাৰ আঁক টনা
যন্ত্ৰ।

Hell (হে'ল্) *n.* the place of the wicked after
death, any place of vice and misery নৰ্ক,
নৰক, অতি অঘৰ্য্য পাপপূৰ্ণ স্থান। **Hellish** *adj.*
like hell, very wicked নাবকী, পাপিষ্ঠ,
দুৰাচাৰ।

Hellenic (হে'লেন ইক্) *adj.* pertaining to the
Hellenes or Greeks গ্ৰীক-দেশীয়, গ্ৰীক-সম্বন্ধীয়।

Helm (হে'লম্) *n.* the instrument by which
ship or boat is steered গুৰি-বঠা; the sta-
tion of management কাৰ্য্যনিৰ্বাহ কৰা ঘাই
ঠাই। **Helms-man** *n.* the person who
steers গুৰীয়াল।

Helmet (হে'লমেট্), **Helm** *n.* armour for the
head টকুয়া, যুৱত পিন্ধা জাখৰ।

Helminthic (হেল্মিন্থিক্) *adj.* pertaining to
worms, expelling worms কৃমি সম্বন্ধীয়, কৃমি-
নাশক, পেদু গুচুৱা।

Helot (হিলট্) *n.* a Spartan slave স্পাৰ্টাদেশীয়
গোলাম, বন্ধুৱা।

Help (হে'লপ্) *v. t.* to assist, to aid সহায় কৰ,
সহায়তা কৰ; to give means for doing any-
thing উপায় দে; to keep from এবা, নিবাৰণ
কৰ। —*n.* aid, support সহায়; relief সহায়,
সহায় কৰোঁতা। **Help forward** = সহায় কৰি
আগবঢ়া। **Help on** = ওপৰলৈ তোল, উলাহি দে।
Help out = to aid in finishing a task সহায়
কৰি কোন কাম শেষ কৰ। **Help up** = পাবৰ
পৰা তোল। **God help him** = ঈশ্বৰে যেন ভাল
কৰোক। **It can't be helped** = সেইটো একো
কৰিব নোৱাৰি; it cannot be remedied তাক
ভাল কৰিব নোৱাৰি।

Helpful (হে'লপ্-ফুল) *adj.* affording aid, use-
ful উপকাৰী, লাগতিয়াল, সহায়কাৰী।

Helpless *adj.* without help or power in one's
self অসহায়, নিৰাশ্ৰয়, অসমৰ্থ, পৰিমৰা। **Help-
lessness** *n.* আচান, নিকপায় অৱস্থা।

Helpmate (হে'লপ্-মেট্) *n.* a partner লগৰীয়া;
a wife সহধৰ্ম্মিণী, ভিৰোতা।

Helter-skelter (হেল্টাৰ-সকেল্টাৰ) *adv.* in hurried
confusion ছবাহবিচৈ। —*n.* disorderly
motion ছবাহবি।

Helve (হেল্ভ্) *n.* the handle of an axe or
hatchet কুঠাৰৰ নালা। —*v. t.* to furnish
with a handle নালাখুৱা।

Hem (হে'ম্) *n.* the border of a garment
doubled down and sewn কাশোৰৰ পাতিলা।
—*v. t.* to edge, to form a border আউঠি
দে, পাতিলা মাৰ। **Hem-stitch** = ফুলবছা খোপা-
খোপি সিজনি। **Hem in** = to surround বেৰি
ধৰ। **Hem v. i.** to draw attention by a sort
of half-cough গল-হেঁকাৰ, গল-হেঁকাৰি মাৰ।

Hemicrania (হে'মিক্ৰেনিয়া) *n.* head-ache on
one side of the head আদৰপালী।

Hemiplegia (হে'মি-প্লিজিয়া) *n.* paralysis of
one side of the body অৰ্দ্ধাঙ্গী, পক্ষাঘাত ৰোগ।

Hemisphere (হে'মিস্ফি়েৰ) *n.* half of the globe
গোলাকাৰ, পৃথিৱীৰ আদৰ্শিনি, ভূচিহ্নৰ অৰ্দ্ধভাগ।
Hemispheric, —*al* *adj.* অৰ্দ্ধগোলাকাৰ।

Hemlock (হে'মলক্) *n.* a genus of poisonous
plant এবিধ বিষাক্ত গছ।

Hemp (হেম্প্) *n.* a plant with a fibrous
bark শণ, ভাং গছ। **Hemp-drug** = ভাং বা
ভাঙেৰে কৰা বস্তু।

Hen (হে'ন) *n.* the female of any bird মাইকী
চৰাই; the female of the domestic fowl
মাইকী কুকুৰা।

Hen-coop *n.* কুকুৰাৰ সজা।

Hen-hearted *adj.* cowardly ভীক, ভয়ানক।

Hen-pecked (হে'ন্ পেক্‌ড্) *adj.* subject to
one's wife ভিৰোতাৰ বশ, ভিৰোতা-সেকুৱা।

Hence (হে'ন্স্) *adv.* from this place, time,
cause or origin ইয়াৰপৰা, আজিৰপৰা, এতেকে,
এইবাবে; in the future আগলৈ। —*interj.*
away! দূৰ! ওচ্!

Henceforth, **Henceforward** *adv.* from this
time forward এতিয়াৰপৰা, আগলৈ।

Henchman (হে'ন্স-মেন্) *n.* an attendant, a
page লত্তা, চাকৰ।

Hepatic (হিপেটিক্) *adj.* belonging to the liver
যকৃত বা আগমজ্জৰ, আগমজ্জহ সংজ্ঞায়।

Hepatitis (হিপেটাইটিচ্) *n.* inflammation of
liver আগমজ্জহ উৎসাহ বেমাৰ।

Heptagon (হেপ্টেগন্) *n.* a plane figure with
seven sides সপ্তভুজ ক্ষেত্র। (Gr. *Hepta* =
seven; *gonia* = an angle).

Heptagonal *adj.* having seven sides
সাতকোণীয়া।

Heptarchy (হেপ্টাৰ-কী) *n.* a government
by seven persons সাতজনীয়া শাসন, সাতভগীয়া
ৰাজ্য।

Her (হাৰ্) *pron.* objective and possessive
cases of She তাইক, তাইৰ, কোনো মাইকীৰ।
(সম্ভাৱ হ'লে "তেওঁক", "তেওঁৰ" ব্যৱহাৰ হয়)।

Herald (হিৰেল্ড্) *n.* a proclaimer in ancient
times, a forerunner আগৰ দিনৰ ৰাজস্বাস্তা
প্রচারক, ৰাজদূত, ঘোষণাকাৰক; an officer
that regulates coats of arms ডাক্তৰ মানুহৰ
যুদ্ধৰ সাজ, বৰ্ম বা কৌলিক চিহ্নৰ তত্ত্বাৱধান
কৰোঁতা।

Heraldic (হিৰেল্ডিক্) *adj.* pertaining to
heraldry আগৰ দিনৰ ডাক্তৰীয়াসকলৰ বিবৰণ
বাখোঁতা, ৰাজদূত সংজ্ঞায়।

Heraldry (হিৰেল্ড্-ৰী) *n.* the art or office of
a herald ডাক্তৰীয়াসকলৰ বংশাৱলী আৰু তেওঁ-
লোকৰ সাজ ৰীতিমতে ৰখা বিদ্যা, ঘোষণাকাৰক,
ৰাজদূতৰ পদ।

Herb (হাৰ্) *n.* a plant the stem of which
dies annually লতা, ঘাঁহ, বন, শাক। **Pot-
herb** = খোৱা শাক পাচলি।

Herbaceous (হাৰ্বে-শ্বচ্) *adj.* like or pertain-
ing to herbs বন বা শাক সংজ্ঞায়, ঘাঁহ বন
ইত্যাদিৰ নিচিনা।

Herbage (হাৰ্বেজ্) *n.* pasture কেঁচা ঘাঁহ;
herbs generally শাক-পাত। **Herbaged** *adj.*
covered with grass ঘাঁহেৰে আৱৃত।

Herbal (হাৰ্বেল্) *n.* a book containing
description of plants দ্ৰব্যগুণ বিচাৰ পুথি।
—*adj.* pertaining to herbs ঘাঁহ, বন, শাক
ইত্যাদি বিষয়ক।

Herbalist (হাৰ্বেলিষ্ট্) *n.* one versed in plants
বনৌষধিৰ গুণাগুণ-বেত্তা।

Herbarium (হাৰ্বেৰিয়াম্), **Herbary** (হাৰ্বেৰী)
n. a garden of herbs বনৌষধি অৰ্জা ঠাই।

Herbivorous (হাৰ্বিভৰচ্) *adj.* living on herbs
and plants ঘাঁহ-পাত আহাৰ কৰা, ঘাঁহ খোৱা;
তৃণভোজী।

Herculean (হাৰ কিউ-লি-এন্) *adj.* extremely
difficult দুষ্কৰ, দুঃসাধ্য, দুৰূহ; of extraordi-
nary strength and size প্রকৃতি, দুৰ্জয়।

Herd (হাৰ্ড) *n.* a number of beasts tended
together, a collection পাল, জাক; the
rabble সাধাৰণ মানুহসমূহ। —*v. i.* to associate
জাক পাত। —*v. t.* to tend cattle গৰু-ম'হ
বাখ।

Herdsmen (হাৰ্ডচ্-মেন্) *n.* a man who tends
cattle গৰখীয়া।

Here (হিযেৰ্) *adv.* in this place or state
ইয়াত, এই ঠাইত, এই জন্মত, এই অৱস্থাত। **Here
and there** = thinly আঁত ত'ত, পাতল পাতলকৈ,
ছেগা চোৰোকাকৈ। **Hercabout** *adv.* about
this place এই ঠাইত, ইয়াৰ ওচৰতে, এই
অঞ্চলত। **Hereafter** *adv.* after this ইয়াৰ
পিচত, শেষে, পৰন্তে। —*n.* a future state
পৰকাল। **Hereby** (হিযাৰ-বাই) *adv.* by
this ইয়াৰ দ্বাৰা, ইয়াতে। **Herein** *adv.* in
this ইয়াৰ ভিতৰত, এই সম্বন্ধে, ইয়াত। **Here
inafter** *adv.* afterward in this ইয়াৰ শেষত,
ইয়াৰ পাচত। **Hence** (হিযেৰ্-এন্) *adv.*
of this, from this ইয়াৰ, এইবাবে, ইয়াৰপৰা।
Henceon (হিযেৰ-অন্) *adv.* upon this এই
কথাতে, এইবাবে, এইহেতুকে। **Hereto** *adv.*
till this time এতিয়ালৈকে; for this object
এই উদ্দেশ্যে। **Herewith** *adv.* with this ইয়াৰ
লগত।

Hereditament (হেৰি-ডিটেমেন্ট্) *n.* property
inherited উত্তৰাধিকাৰী যন্ত্ৰে পোৱা সম্পত্তি।

Hereditary (হেৰিডিটেৰী) *adj.* descending by
inheritance পৈতৃক, উত্তৰাধিকাৰী যন্ত্ৰে প্ৰাপ্ত।

Heredity (হেৰিডিটি) *n.* transmission of
qualities from the ancestors to their off-
springs পুৰুষানুক্ৰমে পোৱা গুণ. বংশগত গুণ।

Heresy (হেৰেছি) *n.* an opinion adopted in defiance of authorised teaching, heterodox স্থাপিত ধৰ্মৰ বিৰোধী মত, বিধৰ্ম।

Heretic (হে'ৰেটিক্) *n.* one who is opposed to the established faith পায়ণ্ড, বিধৰ্মী
—*adj.* Heretical.

Heretofore (হিয়েৰ-টু-ফ'ৰ্) *adv.* formerly ইতিপূৰ্বে, আগেয়ে, ওপৰত।

Hereunto (হিয়েৰ-আন্-টু) *adv.* to this এই পৰ্য্যন্ত, এতিয়াটোকৈ।

Heriot (হেৰিয়ৎ) *n.* a kind of fine due to land-lord on the death of the Rayat কোনো বায়ত মৰিলে জমিদাৰক দিব লগা এটা দান।

Heritable (হে'ৰিটেবল্) *adj.* that may be inherited পুত্ৰ-পৌত্ৰানুক্ৰমে ভোগদখল কৰিব পৰা, সন্তানাদিক্ৰমে পাব পৰা।

Heritage (হেৰিটেজ্) *n.* inheritance, that which is inherited গৈতুক ধন-সম্পত্তি, কৌলিক বৃত্তি।

Heritor (হে'ৰিটৰ) *n.* উত্তৰাধিকাৰী সত্তে দখল-কাৰক।

Hermaphrodite (হাৰ্-মেফ্ৰড্-আইট্) *n.* an animal or plant having the characteristics of both the sexes স্ত্ৰী-পুংসক, মতা আৰু মাইকী উভয়ৰ চিন থকা প্ৰাণী বা গছ।

Hermeneutic, —*al* (হাৰ্ভেনিউটিক্) *adj.* explanatory ব্যাখ্যায়ুক্ত, অৰ্থকাৰী, অৰ্থব্যাঞ্জক।

Hermetic (হাৰ্-মেটিক্) *adj.* belonging to alchemy, magical বসায়ন বিদ্যা সম্বন্ধীয়, ইন্দু-জালিক; perfectly close সম্পূৰ্ণৰূপে বদ্ধ।

Hermetically *adv.* অকণো সুকজা নথকাকৈ।

Hermit (হাৰ্-মিট্) *n.* one who lives in solitude for purpose of devotion তপস্বী, তপস, বনবাসী, হোগী।

Hermitage (হাৰ্-মিটেজ্) *n.* the dwelling of a hermit তপস্বীৰ আশ্ৰম, যোগাশ্ৰম; a kind of wine এবিধ মদ।

Hernia (হাৰ্নিয়ে) *n.* a rupture নাড়ী কোচৰাই বাজ ওলোৱা বেমাৰ।

Hero (হিৰ') *n.* a man of distinguished bravery বীৰ, বিখ্যাত যোদ্ধা; the principal

personage in a work of fiction কোনো উপন্যাসৰ হাই পুৰুষ নায়ক। (*pl.* Heroes) *fem.*

Heroine (হিৰ'ইন্) নায়িকা।

Heroic (হিৰ'ইক্) *adj.* courageous, illustrious সাহসিক, বিখ্যাত, বীৰত্ব প্ৰকাশক।

Heroic age = বীৰ যুগ।

Heroically (হিৰ'ইকেলি) *adv.* in a heroic manner বীৰত্ব দেখুৱাই, অতি সাহসেৰে।

Heroism (হিৰ'ইজম্) *n.* distinguished bravery বীৰত্ব, অসীম সাহস।

Heron (হেৰণ) *n.* a large waterfowl with long legs and neck বায়ুণ বগ, ম'হ বগ।

Hero-worship (হিৰ-ওৱশিপ্) *n.* excessive admiration of great men বীৰ পূজা।

Herpes (হাৰ-পিজ্) *n.* a disease of the skin having clusters of vesicles on the inflamed part খৰ, বেচুৰ দৰে ফোঁহাই যোৱা এবিধ চৰ্মৰোগ।

Herpetetic (হাৰ্পেটিক্) *adj.* resembling herps চকলা বান্ধি ফোঁহাই যোৱা চৰ্মৰোগৰ দৰে; creeping বগাই যোৱা।

Herring (হে'ড়িং) small sea fish এবিধ সৰু সাগৰীয় মাছ।

Herself (হাৰ-চেল্ফ্) *pron.* the emphatic form of *She* in the nominative or objective case তাই নিজে নিজে বা নিজে নিজক; in her real character প্ৰকৃত অৱস্থাত। *She is not in herself* = তাইৰ গাত হুঁচ নাই।

Hesitate (হে'জি-টেট্) *v. i.* to be in doubt to stop in making a decision থকাইথৰা কৰ, কেৰহেঁহা, থেৰোগেৰো কৰ, ইতস্ততঃ কৰ।

Hesitation (হেজি-টেঞ্চন্) *n.* wavering doubt, ঠেনমেঠেন, থকাইথৰা, গেৰোগেৰো, এটকেন্-হেটকেন্, উগলগুগল; stammering খোঁকোজা।

Hesper (হেচ'পাৰ্), **Hesperus** (হেচ'পাৰ্-আচ্) *n.* the Greek name for the evening star.
—*Venus* শুক্ৰ, সন্ধ্যা বেলিকা ওলোৱা তৰা।

Hesperian (হেচ'পিৰিয়েন্) *adj.* of the West পশ্চিম ফালৰ, গ্ৰীচৰ ভেনাচ্ দেৱী সম্বন্ধীয়।

Hessian (হেছিয়েন্) *adj.* কাৰ্মাণিৰ হেছি অকলৰ বা সেই সম্বন্ধীয়।

Heterodox (হেটেৰ-ডক্স) *adj.* holding

different opinion, heretical ধৰ্মবিবোধী, বিধৰ্মী, বামাচাৰী। **Heterodoxy** (হে'টেক্স'-ডক্সি) *n.* heresy ধৰ্মবিকল্প মত, বিধৰ্ম, অনাচাৰ। (Cr. *heteros*=other; *doxa*=an opinion).

Heterogeneous (হে'ট-এ'ব-অ-জিনে-অচ) *adj.* dissimilar, composed of different kinds of parts নানান প্ৰকাৰৰ, ভিন্ন, বহুবিধীয়া, বাবে মিহলি।

Heterogenesis (হেট-এৰজেনেচিচ্) *n.* spontaneous generation স্বয়ং জনন; alternate generation পৰবৰ্তী জনন, পিতৃ মাতৃৰ লগত জাতিগত সাদৃশ্যহীন জনন।

Heteronym (হে'টৰ্-নিম্) *n.* a word of similar spelling but of different sound and meaning, as **Lead**=to guide, **Lead**=the metal একে বানান কিন্তু বেলেগ অৰ্থ আৰু উচ্চাৰণ হোৱা শব্দ।

Hew (হিউ) *v. t.* to cut with a sharp instrument কাট, ছে; to shape কাটি গঢ় লগা। —*v. i.* to deal blows with a cutting instrument বাপ মাৰ। (*pa. p.* hewed or hewn).

Hewer (হিৱাৰ) *n.* one who hews কাটোতা।

Hexagon (হেক্স'গন) *n.* a figure with six sides and six angles ছয়ভুজী ক্ষেত্ৰ। (Gr. *hex*=six; *gonia*=an angle). —*adj.* **Hexagonal**.

Hexameter (হে'ক্সেমিটাৰ) *n.* a verse of six measures or feet ষট্ বা ছয়পদী ম্যাক।

Hey (হে') *interj.* an exclamation expressive of joy ইৰ্ষবোধক শব্দ, আহাঃ।

Heyday (হে'-ডে') *n.* exaltation of the spirits, period of fullest vigour যেমেলীয়া কাল, যৌবন অৱস্থা। অতীতৰ সোণাময় যুগ।

Hey, hay আৱলীয়া নাচ।

Hiatus (হায়েটাচ্) *n.* a gap, a chasm ফাঁক, বিচ্ছিন্ন; a defect ছিদ্ৰ, দোষ।

Hibernal (হাইবাৰনেল্) *adj.* belonging to winter জাবকালিৰ; wintry জাবকালীয়া।

Hibernate (হাইবাৰনেট্) *v. i.* to pass the winter in a torpid state জাবকালি তেৰেকা হৈ থাকি কাল নিয়া; to live in seclusion জাবত জোপা মাৰি সোমাই থাকি।

Hibernation (হাইবাৰ-নেছন্) *n.* the state of torpor in which certain animals pass the winter তেৰেকা অৱস্থাত শীতকাল যাপন।

Hibernian (হাইবাৰ-নিয়ন্) *n.* relating to Hibernia or Ireland আয়াৰলেণ্ডবাসী।

Hibiscus *n.* এবিধ ফুল।

Hiccup (হিকাপ), **Hiccough** (হিকাক্) *n.* a sudden and involuntary contraction of the diaphragm হিকটি। —*v. i.* to be affected with hiccup হিকটিয়া।

Hid, Hidden see **Hide**.

Hide (হাইড) *v. t.* to conceal লুকা, গোপন কৰা। —*v. i.* to lie concealed লুকাই থাকি। (*pa. t.* **Hid**, *pa. p.* **Hidden**, **Hid**).—the skin of an animal জন্তুৰ কেঁচা ছাল। **Hide merchant**=চামৰাৱালা। **Hiding-place**=লুকুৱা ঠাই। **Hidden** *adj.* concealed লুকাই থোৱা, গুপ্ত, পুতি থোৱা। **Hide and seek**=লুকালুকি। **Hide-away**=a fugitive পলাতক, পলৰীয়া। **Hide-bound**=having the skin tightly adhered ছালেৰে গাত জিপিত, ঝাই ধৰা; obstinate, bigoted নেৰানেপেৰা, আঁকোপোঁজা। **Hiddenly** (হিডন্লি) *adv.* secretly লুকাই, গোপনে।

Hideous (হিডিয়াচ) *adj.* frightful, ghastly ভয়ানক, ভয়লগা, বিকটাকাৰ। —*n.* **Hideousness**.

Hie (হাই) *v. i.* to hasten খৰ কৰ, লৰালৰিকৈ যা। —*v. t.* to pass quickly over, to urge on বেগাই পাচপেলাই গুচি যা, বেগাই খেদা।

Hierarch (হায়াৰ-আৰ্ক) *n.* a ruler in sacred matters ধৰ্মাধ্যক্ষ, ধৰ্মাধিকাৰ।

Hierarchal (হায়াৰ-আৰ্কি-কেল্) or **Hierarchal** *adj.* pertaining to church government ধৰ্মাধিকাৰ সম্বন্ধীয়।

Hierarchy (হায়াৰ-আৰ্কী) *n.* a government by priests পুৰোহিতৰ ৰাজত্ব; the body of the clergy যাজকবৃন্দ, পুৰোহিতবৃন্দ।

Hieratic (হাইব-এটিক) *adj.* sacred, relating to priests পবিত্ৰ, যাজক বা পুৰোহিত সম্বন্ধীয়।

Hieroglyphic (হায়াৰ-গ্লিফিক) *n.* the sacred characters of the ancient Egyptian আগৰ

দিনৰ ইঞ্জিপ্ৰস্থানসকলৰ ধৰ্মগ্রন্থাদি লিখা সচিহ্ন বৰ্ণমালা; any symbolical figure কোনো অৰ্থ-বোধক চিহ্ন। —*adj.* Hieroglyphic, —*al.*

Hierography (হায়েৰ-গ্ৰেফী) *n.* a description of sacred things ধৰ্মগ্রন্থ। (Gr. *Hieros* = sacred).

Hierophant (হায়েৰোফেণ্ট) *n.* a revealer of sacred things পবিত্ৰ গুপ্ত বিষয়ৰ উন্মোচক; a priest পুৰোহিত।

Higgle (হিগ্‌ল) *v. i.* to dispute in bargaining, to chaffer কেৰজের কৰ।

Higgledy-piggledy (হিগ্‌ল্‌ডি-পিগল্‌ডি) *adv.* and *adj.* topsy-turvy ওলটু-পালটু, খেলি-মেলি, বিচিৰিচি।

High (হাই) *adj.* lofty, elevated, tall ওখ, চৰা; eminent in rank or position সম্ভ্ৰান্ত, বিখ্যাত, উচ্চ; chief প্রধান, মহৎ; arrogant, proud দান্তিক, অহঙ্কাৰী; powerful শক্তিমন্ত, বলবান; loud স্পষ্ট; eminent ডাঙৰ; violent উগ্র, প্রচণ্ড, excellent অতিউত্তম; far advanced উন্নত; dear মৰগ; difficult টান; excessive চাৰ, বৰিচ। —*adj.* lofty ওপৰলৈ; eminently বেচিকৈ, সবহকৈ; ডাঙৰকৈ; powerfully টানকৈ। **High-admiral** the chief admiral প্রধান নৌ-সেনাপতি। **High-alter**—গীৰ্জাৰ প্রধান বেদী। **High-blooded**—of noble lineage সম্ভ্ৰান্ত বংশজাত, ডাঙৰ লোকৰ ঘৰ।

High-born—উচ্চ বংশজ। **High bred**—noble breed ভদ্র বংশৰ, সুশিক্ষিত, সদ বংশজ।

High-church—ইংলণ্ডৰ এদল ধৰ্ম সম্প্ৰদায়।

High-court—a supreme court হাইকোর্ট, প্রধান আপীল আদালত। **High-fed**—pampered নিপোটল। **High-flown**—extravagant অপব্যয়ী। **High-flying**—অতপা, ওফাইদাং।

High-handed—violent, arbitrary অত্যাচাৰী, আপোন মইমত। **High-handedness** অত্যাচাৰ, মইমতালি। **Highlands**—the mountainous portion of Scotland স্কটলেণ্ডৰ পৰ্বতীয়া ঠাই।

Highlander, **High-land man** স্কটলেণ্ডীয় পৰ্বত-বাসী। **High-mettled**—concealous সাহসী।

High-minded—magnanimous ওখ মনৰ, মন ডাঙৰ, উচ্চমনা, মহানুভব। **High-mindedness**—

উদাৰ ভাব, ওখ ভাব। **High-pitched**—haughty খঙাল। **High-pressure**—high tempera-

ture of a steam engine উত্তাপ। **High-priced**—costly দামী, বহুমূলীয়া। **High-priest**—

a chief priest প্রধান পুৰোহিত, আচাৰ্য, মহন্ত। **High-road**—a public road চৰ্কাৰী আলিবাট, বাজ-আলি। **High-seasoned**—rich with

spices সবহকৈ মচলা দিয়া। **High-sounding**—

pompous ওখ ডাঙৰ (যেনে কথা) সুদীৰ্ঘ। **High-spirited**—bold, daring বৰ সাহসী, বৰ

তেজীয়া। **High-strung** see **Strung**. **High-toned**—dignified চৰা, গভীৰ। **High-treason**—

ৰাজদ্রোহ; offences against state ৰাজ বিদ্ৰোহ। **High-water**—highest elevation of

the tide কোঁৱৰ। **High-way**—a public road ৰাজবাট। **High way-man**—a robber ডকাইত।

High and dry—disabled as a ship অকাঁহিলা, যেনে জাহাজ। **High and low**—

people of every condition বৰ সৰু সকলো শ্ৰেণীৰ মানুহ। **A high hand**—power, audacity ক্ষমতা, মৰগীহ। **Be high time**—quite

time for something to be done কোনো কামৰ

প্রধান সময়, নিতান্ত কৰা উচিত। **Be on one's high horse**—to assume an attitude

of superiority বৰলোকালি দেখুৱা, দান্তিকতা

প্রকাশ কৰ। **In high feather**—in high spirits সুখী, সৌভাগ্যশালী। **With a high**

hand—arrogantly দান্তিকি দেখুৱাই, অহঙ্কাৰ কৰি।

Higher (হাইৰ) *v. t.* to lift, to raise ওখ কৰ, ওপৰলৈ তোলা, দাঙ।

Highly (হাইলি) *adv.* greatly, extremely অতিশয়, বৰকৈ, অত্যন্তকৈ।

Highness (হাইনেচ) *n.* the state of being high উচ্চতা, ওখ অৱস্থা, মহত; a title of honour

given to a prince ৰাজ কৌৱৰ বা ৰাজকুমাৰৰ

উপাধি, যেনে **His Highness the Maharaja**—

মহামহিম শ্ৰীযুক্ত মহাৰাজ। **Hike** (হাইক্‌) *v. i.* walk vigorously and swiftly বেঙ্গামেলি বেঙ্গাই বেগলি গোজকাট। — *n.* a

heavy labourous walk। **Hilarious** (হিলেৰিয়েচ) *adj.* gay হৰ্ষযুক্ত, উল্লাসিত, আমোদী, বহুহাস্য।

Hilarity (হিলেৰিটি) *n.* gaiety আমোদ, হৰ্ষ, আনন্দ, প্রফুল্লতা, উলহমালাহ; mirth স্মৃতি।

Hill (হিল্) *n.* an elevation of land সৰু পৰ্বত, হাঁফলু।

Hill-folk, Hill-men *n.* people living in the hills পৰ্বতীয়া মানুহ।

Hillock (হিলক্) *n.* a small hill হাঁফলু টিঙ্গনা।

Hilly (হিলি) *adj.* full of hills সৰু সৰু পৰ্বতেৰে পৰিপূৰ্ণ, পাহাৰীয়া পৰ্বতীয়া।

Hilt (হিলট্) *n.* the handle of a sword নাল, মুঠি। **Hilted** *adj.* having a hilt মুঠি খুৱা, নাল লগোৱা। **Up to the hilt** = completely গুৰিলৈকে, সম্পূৰ্ণৰূপে।

Hillo, Hallo হেৰি, অলপ দূৰৈত থকা মানুহক মতা মাত।

Hilum (হিলাম) *n.* the point of attachment of the seed to the seed-vessel বীজকোষৰ যি অংশত বীজ প্ৰোথিত হৈ থাকে, ডিম্বকনাডি। **Hila** *pl.*

Him (হিম্) *pron.* the objective case of He তেওঁক, তাক। **Himself** *pron.* তেওঁ, আপোনা আপুনি, নিজে নিজক। **He cut himself** = তেওঁ নিজে নিজে কটিলে। **He came himself** = তেওঁ নিজেই আহিল।

Hind (হাইণ্ড্) *n.* the female of the stag হৰিণী, মাইকী পহু; a farm-servant খেতবন্ধক হজুৱা।

Hind (হাইণ্ড্) *adj.* backward, placed in the rear পাচ, পিচ, পাচৰ। **Hinder** (হাইণ্ডাৰ্) *adj.* পাচৰ, শেহৰ।

Hinder (হিণ্ডাৰ্) *v. t.* to stop, to impede progress গতিবোধ কৰ, বাধা দে, বাধণ কৰ, হকাৰণ কৰ। —*v. i.* to be an obstacle গল-গ্ৰহ হ।

Hinderance (হিণ্ডাৰেঞ্চ), **Hindrance** (হিন্ড্ৰেঞ্চ) *n.* obstacle, that which hinders প্ৰতিবন্ধক, বাধা, আসোৱাহ, গলগ্ৰহ।

Hinge (হিণ্জ্) *n.* a joint on which a door turns or hangs কজা, দুৱাৰৰ ঘূৰঘূৰী। —*v. t.* to furnish with hinges কজা লগা; to bend বেকোৱা কৰ। —*v. i.* to depend on নিৰ্ভৰ কৰ, ভেজা ল।

Hinny (হিনি) *n.* a variety of mule ঘোঁৰা আৰু মাইকী-গাধৰ পৰা হোৱা খচৰ।

Hint (হিন্ট্) *n.* an indirect allusion ইঙ্গিত, সন্ধেত, ইচাৰা; insinuation টিপ, চিয়ৰা; slight notice গম, উমান, আটকাল, সঁহাৰি। —*v. i.* to allude ইঙ্গিত কৰ, টিপ দে। **Hint at** = to allude to উল্লেখ কৰ।

Hinterland *n.* the district lying behind coast or river's bank সাগৰৰ বা নৈৰ কাষৰ অঞ্চল, পশ্চাৎপ্ৰদেশ।

Hip (হিপ্) *n.* the haunch, fleshy part of the thigh তলিনা, নিতম্ব। **Catch on the hip** = চলত পেলা।

Hip-hip hurrah (হিপ্-হিপ্-হুৱে) *n.* a cheer জয়ধ্বনি।

Hippodrome (হিপ-ড্ৰ'ম) *n.* an equestrian circus ঘোঁৰাদৌৰৰ চক্ৰ। (Fr. *Hippos* = a horse.)

Hippophagy (হিপ-পফেজি) *n.* the act of feeding on horse-flesh ঘোঁৰা খোৱা অভ্যাস।

Hippopotamus (হিপ-পটেমচ্) *n.* an African quadruped of aquatic habits জলহন্তী, আফ্ৰিকাৰ এবিধ হাতীৰ দৰে জলচৰ জন্তু।

Hire (হায়াৰ্) *n.* wages for service ভাড়া, কেৰেয়া, বাটনী। —*v. i.* to engage for wages ভাড়া কৰ, কেৰেয়া দে; to bribe ভেটী দে। **On hire** = কেৰেয়াটলৈ।

Hireling (হায়াৰ লিং) *n.* a mercenary বেচোৱাই কুলি, ঠিকা কুলি; a prostitute বোকা।

His (হিজ্) *pron.* possessive form of He তাৰ, তেওঁৰ।

Hispa (হিস্পে) *n.* a kind of insect এজাতি চৰহা পোক।

Hiss (হিচ্) *v. i.* to make a sibilant sound চি' চি' শব্দ কৰ, ফোঁচ-ফোঁচ কৰ; to express contempt ইস্ কৰি তুচ্ছতাৰ দেখুৱা। —*v. t.* to condemn by hissing ফোঁচ-ফোঁচ শব্দ কৰি নিন্দা কৰ, হিচ-হিচা। —*n.* হিচহিচনি।

Hist (হিষ্ট্) *inter.* hush! silence চুপমাৰি থাক, মনে মনে থাক।

Historian (হিষ্ট'-ৰিয়েন্) *n.* a writer of history বুৰঞ্জী লেখক, ইতিহাস লেখক।

Historic (হিষ্ট'ৰিক্),—*al adj.* pertaining to history বুৰঞ্জী সম্বন্ধীয়, ঐতিহাসিক; authentic প্রকৃত।

History (হিষ্ট'ৰী) *n.* a systematic narrative of events বুৰঞ্জী, ইতিহাস। **Modern history** = ইংৰাজী ১৬ শতিকাৰ পৰা আৰম্ভ কৰি লিখা বুৰঞ্জী। **Natural history** = জীৱজন্তু বিষয়ক বুৰঞ্জী।

Histrionic (হিচ্-জি-অনিক্),—*al adj.* pertaining to the theatre ভাও সম্বন্ধীয়; feigned ভাওখোৰা। **Histrion** *n.* ভাৱবীয়া।

Hit (হিট্) *v. t.* to strike মাৰ, আঘাত কৰ, ঠিককৈ নিচানত লগা; to suit ঠিক লাগ। —*v. i.* to chance luckily হঠাৎ লাগ, বা কাৰ্য্য হ। —*n.* a lucky chance দানি, ভাগ্যৰ ফেৰ, সৌভাগ্য; a stroke, stroke of sarcasm খেনি বা ইতিকিঙৰ চোট; a stroke ঠোকৰ মাৰ। **Hit below the belt** = চল-চক্ৰান্ত কৰি অনিষ্ট কৰ, মাল যুক্ত অনিয়মকৈ আঘাত কৰ। **Hit it off (with)** = to agree with some one কাৰো লগত একা হ। **Hit off** = to describe অবিকল বৰ্ণনা কৰ। **Hit out** = to strike out with the fist হাতেৰে খুন্দা মাৰি বাজ কৰ, ডুকু বা মুকুটি মাৰি উলিয়াই দে। **Hit up** = (Cricket) make runs; score, বলখেলত বলমাৰি দৌৰ দে। **Hit upon** = to discover উদ্ভাবন কৰ, ভাবি-চিন্তি উলিয়া। **A hard hit** = one gravely affected by some trouble or love চিন্তাকুল লোক, প্ৰেমাতুৰ, মনত চোট পোৱা লোক।

Hitch (হিচ্) *v. i.* to move by jerks জোকাৰ খা; to be caught by a hook মেৰ পাক খা, আঁকুৱী লগা। —*v. t.* to catch, to fasten গাঁঠি থুৱা, বান্ধ, আট থুৱা, খোৰোচা থুৱা। —*n.* a jerk জোকাৰ, আজোৰ; a catch বান্ধ, গাঁঠি, খোৰোচা। an obstacle প্ৰতিবন্ধক; a sudden halt থমকা।

Hither (হিদিব্) *adv.* to this place ইয়ালৈ, এহেলৈ, ইয়াত। —*adj.* nearer ওচৰ। **Hither and thither** = to and fro ইফাল সিফালকৈ, এবাৰ ইয়ালৈ এবাৰ তালৈ।

Hithermost (হিদিব-ম'ষ্ট্) *adj.* nearest on this side ইফালে কাষৰ বা ওচৰৰ।

Hitherto (হিদিব-টু) *adv.* up to this time or place ইমান দিন, অতকাল, এই পৰ্য্যন্ত।

Hive (হাইভ্) *n.* a place where bees store up honey মৌৰ বাহ, মৌচাক; a swarm of bees মৌৰ জাক, এবাহ মৌ; a busy company পৰিশ্ৰমী লোকৰ দল। —*v. t.* to lay up in store গোটাই থ, সাঁচি থ। —*v. i.* to reside together থুপখাই থাক, লগলাগি একে ঠাইতে থাক।

Ho (হ') *inter.* হে'ৰা!

Hoar (হ'ৰ) *adj.* white with age or frost বগা, চুলি পকা। **Hoariness** *n.* বগা বৰণ, গুজ্জা। **Hoar frost** = গোটমৰা নিয়ৰ, বাতি ঘৰৰ চালৰ ওপৰত পৰা বৰফ।

Hoard (হ'ৰ্ড) *n.* a store, a treasure ধন ভঁৰাল, সঞ্চিত ধন, সঞ্চয়। —*v. t.* to amass, to store দমাই থ, সাঁচ, জমা কৰ। —*v. i.* to store up গোট খা, জমা হ।

Hoarse (হ'ৰ্চ) *adj.* having a harsh voice গেনগেনীয়া, মাতভগা; harsh চেচৈয়া, কৰ্কশ। **Cry hoarse over a matter** = কোনো বিষয়ে চিঞৰি চিঞৰ মাত ভাং।

Hoary (হ'ৰি) *adj.* white or grey with age পকাচুলীয়া, বুঢ়া, শুকুলা।

Hoax (হ'কচ্) *n.* a deceptive trick ডেৰাকুটি, টেটুকুটিয়া কাম। —*v. t.* to deceive ফাঁকি দে, ফাকটি কৰ, ডেৰাকুটি কৰ।

Hob (হ'ব্) *n.* the projecting nave of a wheel চকৰিৰ মাজৰ মাদলী; a projection on the side of a fire-place জুইঘৰা ঠাইৰ ওপৰে আগবাঢ়ি থকা তক্তা; a rustic চহা মানুহ, জলহ মানুহ।

Hobnail (হব্-নেইল্) *n.* a nail with a thick, strong head ভোটা, টোপোৰা মূৰেৰে গজাল। —*v. t.* টোপোৰা মূৰেৰে গজাল লগা।

Hobble (হবল্) *v. i.* to walk lamely পেছুচিয়া, পেছুচিয়াই খোজ কাঢ়, হুপিয়াই হুপিয়াই যা। —*v. t.* to fasten the legs loosely গুটীয়া মাৰি দে, ভৰি ছাট, হাড়ি মাৰ। —*v. t.* a limping gait পেছুচিয়া খোজ; a scrape, a difficulty বিপাক, লেঠা; anything used to tie the legs of animals গুটীয়া, হাড়ি বান্ধা।

Hobbledehoy (হব্-ল-দি-হই) *n.* a stripling between man and boy ডেকা আভজা ল'ৰা।

Hobblor (হব্-লাৰ্) *n.* one who hobbles পেজুৰা ; a casual labourer মাঝে সময়ে কাম কৰা কুলি ; a man who tows a boat with a rope নাৱৰ গুণ টনা মানুহ ; a horseman employed for certain light work লঘু কামত খটোৱা অম্বাৰোহী চিপাহী।

Hobby (হব্ৰি) *n.* a strong horse ডেকী ঘোঁৰা ; a favourite pursuit সদায় লাগি থকা বৰকৈ ভালপোৱা কাম, কোনো বিষয়ে বায়ু, বৰ হেঁপাহৰ কাম, হুজুগ। **To ride or mount a hobby** = সদায় একেটা কামত লাগি ফুৰ। **Hobby-horse** = a stick on which a boy rides লবাই ধেমালিত ঘোঁৰা খেলোৱা মাৰি, কাঠৰ ঘোঁৰা।

Hobgoblin (হব্-গব্-লিন্) *n.* a frightful apparition ভূত ; bugbear.

Hobnail see **Hob**.

Hobnob (হব্-নব্) *adv.* have or not have, a familiar invitation to drink মদ খাবলৈ মাতিোতে ব্যৱহাৰ কৰা কথা, বলা খাওঁ। — *v. i.* to drink together লগেভাগে মদ খা।

Hock (হক্) *n.* a kind of wine এবিধ চোকা মদ ; joint of quadruped's hind leg জন্তুৰ পাচঠেঙ্গৰ গাঁঠি।

Hockey (হকী) *n.* a game at ball played with a curved stick আকোৰা মাৰিৰে গোপ মৰিয়াই নিয়া খেলা।

Hocus-pocus (হ'কাচ্-প'কাচ্) *n.* a juggler's trick বাজিকৰৰ ফকটি-ফুকুটী।

Hod (হড্) *n.* a bricklayer's tray for mortar চূণ-চুৰী কাঢ়িওৱা কাঠৰ যতন।

Hodgepodge (হজ্-পড্) *n.* a mass of ingredients mixed together সানমিহলি বস্তু, খিচিৰী।

Hodman (হড্-মেন্) *n.* a labourer who assists a mason ৰাজমিস্ত্ৰীৰ লগৰ কুলি, জোঁগালী।

Hoe (হ') *n.* an instrument for digging earth কোঁৰ। — *v. t.* to cut or clean with a hoe কোঁৰ, কোঁৰেৰে চোঁৰোক বা খান। — *v. i.* to use a hoe কোঁৰ মাৰ।

Hog (হগ) *n.* a general name for swine বৰা,

গাহৰি। — *v. t.* to cut short the hair of চুলি ছাট। **Go the whole hog** = সম্পূৰ্ণকপে কৰ।

Hogget (হগেট্) *n.* ঘোঁৰা, ভেড়া বা গাহৰিৰ বছৰেকীয়া পোৱালি।

Hoggish (হগিশ্) *adj.* like a hog, filthy লেতেৰা গাহৰিৰ দৰে।

Hogplum (হগ্-প্লাম্) *n.* a kind of fruit অমৰা।

Hogslard (হগচ্-লাৰ্ড) *n.* the melted fat of the hog তপতাই ৰখা গাহৰিৰ তেল।

Hogshead (হগচ্-হে'ড) *n.* a measure of capacity ৬৩ বা ৬৪ গেলন পৰিমাণ।

Hoist (হইষ্ট্) *v. t.* to lift, to raise, to heave ওপৰলৈ তোলা, দাং। — *n.* act of lifting ওপৰলৈ তোলা কাম ; the height of a sail পালৰ উচ্চতা ; an instrument for lifting heavy bodies গধুৰ বস্তু ওপৰলৈ তোলা যতন। **Hoist with one's own petard** = caught in one's own trap নিজে নিজৰ ফাঁদত পৰা, নিজৰ অন্ত্ৰেৰে নিজক আঘাত কৰ।

Hoity-toity (হইটী-টাইটী) *adj.* giddy, gay, noisy বেহুচ, উদ্ভাল। — *inter.* an exclamation of surprise হাইয়ৈ, বিয়েই, হুইহাই।

Hokey-pokey (হোকি-পোকি) *n.* বাটত বেচা সন্তীয়া বৰফ।

Hold (হল্ড) *v. t.* to keep possession of দখল কৰ, ভোগ দখল কৰ ; to grasp, to restrain ধৰ, ধৰি ৰাখ ; to contain ধৰ, ধাৰণ কৰ ; to defend ৰক্ষা কৰ ; to bind, to confine আটক কৰ ; to stop বন্ধ কৰ ; to maintain পালন কৰ ; to celebrate পাত, নিৰ্দ্ধাৰ কৰ ; to persist অবিৰত, লেলেত্তীয়াকৈ কৰি থাক, নেৰানোপেৰাকৈ লাগ ; to determine লৈনিৰ্দ্ধাৰ কৰ। — *v. i.* to remain fixed লাগি থাক, দৃঢ় হৈ থাক to adhere আঁট খা, লাগি ধৰ। **To hold fast** = টানি ধৰ। **To hold in possession** = দখল কৰ। **It holds 10 seers** = ইয়াত দহ সেৰ ধৰে। **The court held that** = আদালতে সিদ্ধান্ত কৰিলে যে। **The ceremony was held** = সেই উৎসৱ পতা হৈছিল। **To hold one responsible** = কাকো জগৰীয়া বা দায়ী কৰ। **Hold your tongue** = চুপ্ কৰ, মনে মনে থাক। **Hold forth** = to show হাতত লৈ দেখুৱা, আগবঢ়া ; to declaim

প্ৰস্তাব কৰ, উত্থাপন কৰ, বক্তৃতা কৰ। **Hold back** =restrain আটক কৰ, পাচলৈ টানি ধৰ। **Hold hard** !=stop ! টানি বাধ। **Hold in**=to check দমন কৰ। **Hold off**=to keep at a distance আঁতৰবৈক থ। **Hold on**=to persist লাগি থাক, নেৰানেপেৰাকৈ কৰি থাক, লেপেটীয়াকৈ লাগ। **Hold one in hand**=কোনো স্বার্থসিদ্ধিৰ উদ্দেশ্যে আমোদ আশ্বাদ কৰ। **Hold one's own**=to maintain one's position নিজৰ অৱস্থা বক্ষা কৰ, সন্ত্ৰম বক্ষা কৰ, নিজৰ খোপনি ঠিক ৰাখ। **Hold one's tongue**=to keep silence চুপ্, মাৰ, মনে মনে থাম। **Hold out**=to offer আগ-বঢ়া, দে, to last, to endure টিক্ দিন যা, থাক। **Hold over**=to postpone পাচলৈ থ, মূলতুৰী ৰাখ, স্থগিত ৰাখ। **Hold together**=লগ লাগ। **Hold up**=to raise দাঙি ধৰ; to continue, to go on চলি থাক to detain by force বলেৰে আটক কৰ। **Hold water**=to endure trial গা-ৰাখ, কাৰ্য্যকৰী হ, টিক। **Hold with**=কাৰো পক্ষ সমৰ্থন কৰ। (*pa. p. holding; pa. t. and pa. p. held*).

Hold (হ'ল্ড) *n.* act or manner of holding ধৰণ; a grasp খামোচ; seizure আটক কৰণ; support অবলম্বন, টোকা; power of seizing ধৰিবৰ বা ৰাখিবৰ ক্ষমতা; custody জিম্মা; a fortified place দুৰ্গ; a place of confinement হাজত, ফাটক, বন্দীশাল; the interior cavity of a ship জাহাজৰ তলি, জাহাজৰ খোল।

Hold-all *n.* a big carpet bag for holding anything ডাঙৰ মোনা।

Holder (হ'ল্ডাৰ) *n.* temporary occupant of office অস্থায়ী কৰ্মচাৰী; anything that holds as cigar, pen etc. যেনে কলম, চিগাৰেট ধৰা বস্তু। **Land-holder** =জমিদাৰ, মাটিৰ গৰাকী।

Hold-back *n.* a check প্ৰতিবন্ধক।

Hold-beam *n.* ধৰণী।

Hold-fast *n.* an iron hook কজ্জা, লোৰ খামোচ।

Holding *n.* anything held, a firm held of a superior, a tenure ধৰণ, পট্টাৰ মাটি, খেত, পট্টা; influence ক্ষমতা।

Hole (হ'ল) *n.* a cavity গাঁত; a hollow place

খাল, বিছা। **A hole in one's coat**=a stain on one's reputation বদনাম। **Put a person in a hole**=দহজে উত্তৰ নোৱাৰাকৈ গাতত পেলা, খালত পেলা।

Holiday (হ'লি-ডে) *n.* a festival day পৰ্ব; a consecrated day পুণ্য দিন; a day of rest জিৰিদি দিন, বন্ধৰ দিন। **Holiday speeches**=সাৰ নোহোৱা মধুৰ বক্তৃতা।

Holiness (হ'লি-নেচ) *n.* state of being holy, sanctity পবিত্ৰতা, পুণ্যাশ্ৰা; a title of the Pope ৰোম ৰাজ্যৰ প্ৰধান ধৰ্মগুৰুৰ উপাধি।

Holla, Hollo (হ'ল) *inter.* অ' ! হেৰা !

Holland (হলেণ্ড) *n.* a coarse brown linen - fabric খাকি, মটীয়া বস্ত্ৰ কাপোৰ।

Hollow (হ'ল) *adj.* empty vacant ফোঁপোলা; insincere, unsound অসৰ, কপটীয়া। — *n.* a cavity খোৰোং, গাঁত, খোল; a depression in a body পোটোকা, খাল। — *v. t.* to make a hole in খোল, ফোঁপোলা কৰ, খাল বা গাঁত কৰ। **Hollow-eyed**=চকু সোমোৱা, ঘোপা চকুৱা।

Hollow-hearted=faithless মিছলীয়া, অবিদ্বাসী, কপটীয়া। **Beat hollow**=to beat wholly মৰিয়াই চেপেটা কৰ, আধাধুন মৰিয়া।

Holly (হ'লি) *n.* an evergreen shrub এবিধ ফুল গছ।

Holocaust (হল-কষ্ট) *n.* a burnt sacrifice হোম, দহু বলি। (*fig.*). destruction বিধ্বংসনা, নাশ।

Holograph (হল-গ্ৰেফ) *n.* a document written by the executant himself স্বহস্ত লিখিত খত, নিজহাতে লিখা খত।

Holster (হ'ল-ষ্টাৰ) *n.* a horse-man's case for pistol অশ্বাৰোহীৰ পিস্তল থোৱা খাপ।

Holy (হ'লী) *adj.* morally perfect শুদ্ধ, পবিত্ৰ; pure in heart নিৰিকৰ; consecrated শুচি।

Holly *adv.* piously শুদ্ধ বা পবিত্ৰভাৱে।

Holy-city (হ'লি-চিটি) *n.* পুণ্যস্থান, তীৰ্থস্থান, পুণ্যধাম, (জেকজেলম, মক্কা, কাশী ইত্যাদি)।

Holy-Ghost (হ'লি-গ'ষ্ট) *n.* the third person of the Trinity ধৰ্ম্মাত্মা যীত।

Holy-war (হ'লি-ওৱাৰ) *n.* ধৰ্ম্মযুদ্ধ, ধৰ্ম্ম ৰক্ষার্থে কৰা যুদ্ধ।

Homage (হ'মে'জ) *n.* a service due from a vassal to his lord অধীনতা স্বীকাৰ, সেও ভাও ; reverence সেরা, ভক্তি, বন্দনা ।

Home (হ'ম) *n.* one's house or country ঘৰ, জন্মভূমি, সদায় থকা ঠাই, স্বদেশ ; a charitable institution for the destitute দৰিদ্ৰাশ্রম । — *adj.* pertaining to one's home or country ঘৰা, স্বদেশী । — *adv.* to the point, close, effectively ঠিকমতে, ওচৰত, গুণধৰাকৈ । **At home**=in one's own house ঘৰত ; familiar, at ease নিজৰ ঘৰত থকাৰ দৰে, মুক্তভাবে । **I feel quite at home**=মই নিজৰ ঘৰত কথা যেন লাগিছে, মই নিজৰ ঘৰত থকাদি আছোঁ । **He is not at home**=তেওঁ ঘৰত নাই, বা থাকিলেও আন মানুহক দেখা নকৰে । **At home**=a reception “এট-হ'ম” নামক নিমন্ত্ৰণ, দেখা সাক্ষাৎ কৰাৰ উদ্দেশ্যে জলপান খাবলৈ কৰা নিমন্ত্ৰণ । **Bring home to**=to prove to, to impress upon মনত সুমুৱাই দি, হৃদয়ঙ্গম কৰ, কপ'কপীয়াকৈ প্ৰমাণ কৰ । **Eat out of house and home**=পৰৱ ওপৰত খাই নাশ কৰ । **Long home**=the grave কবৰ । **Make one's self at home**=নিজৰ ঘৰত থকাদি থাক, বন্ধাৰ মানুহৰ দৰে হ । **Pay home**=to retaliate প্ৰতিশোধ দি ।

Home-born *adj.* native স্থানীয়, থলুৱা, ঘৰ ওপজা ।

Home-bred *adj.* domestic ঘৰুৱা, থলুৱা, গৃহজাত ; unpolished, plain চহা, হোজা, ধুনপেচ নোহোৱা ।

Home-felt *adj.* inward, private আন্তৰিক, অন্তৰত লগা, ভিতৰুৱা ।

Home-grown *adj.* not imported but produced in one's own country স্বদেশী, নিজৰ দেশত হোৱা ।

Home keeping *adj.* staying at home ঘৰমোদা ।

Homeless *adj.* without a home নাহাল-নাথল, ঘৰবাৰী নথকা ।

Homely (হ'মলি) *adj.* plain, familiar চহা, ঘৰুৱা ; unpolished, coarse ধৰীয়া, অশোভা ।

Home-made *adj.* made in home দেশী, ঘৰত কৰা, ঘৰুৱা ।

Home-work ঘৰৰ পৰা লেখি-পঢ়ি আনিব লগীয়া পাঠ ।

Homoeopathic (হ'ম-ইয়-পেঠিক্) *adj.* pertain-

ing to homoeopathy হ'মিয়পেঠী চিকিৎসা বিষয়ক ।

Homoeopathy (হ'ম-ইয়-পেঠী) *n.* the system of curing disease on the principle that a drug which will cause will also cure a disease বিহেই বিহব ঔষধ এনে বিধৰ চিকিৎসা, হ'মিয়পেঠী চিকিৎসা ।

Home-rule (হ'ম-কল) *n.* a form of self-government claimed by Ireland আয়াবলেভে পাব খোজা স্বতন্ত্ৰ শাসন প্ৰণালী ।

Homesick (হ'ম-চিক্) *adj.* unwilling to leave home ঘৰ দৰা, সপাই ঘৰকে যিহাট থকা ।

Homestead (হ'ম-ফে'ড) *n.* the place of a mansion house ঘৰ সকা বাৰী ।

Homicide (হ'মি-চাইদ্) *n.* manslaughter নৰহত্যা ; one who kills another বুনী, নবৰণী । **Culpable homicide**=জানকৃত বধ, দোষ-ঘটিত হত্যা ।

Homicidal (হ'মি-চাইদেল) *adj.* relating to homicide নৰহত্যা সম্বন্ধীয় ; murderous, bloody হত্যাশীল, মাৰাত্মক, অতি নিদাক্ষণ ।

Homily (হ'মিলী) *n.* a plain and familiar religious sermon ধৰ্মোপদেশ, কথা, নাম কথা ।

Homilist (হ'মিলিষ্ট) *n.* one who exhorts a religious congregation ধৰ্মোপদেশক, নাম কথা জনাঠতা ।

Hommock (হ'মক্) *n.* a small conical hillock টিলা, হাঁফলু ।

Homo (L)=man, Gr. Homos=the same.

Homocentric (হ'ম-চেণ্ট্ৰিক্) *adj.* having the same centre এককেন্দ্ৰস্থ ।

Homodont (হ'ম দণ্ট্) *adj.* having teeth all alike একেৰকমৰ দাঁত থকা । (*opph.* of **Heterodont**).

Homogeneous (হ'ম-জিনিয়চ্), **Homogenial** (হ'ম-জিনিয়েল্) *adj.* of the same kind or nature একে জাতীয়, একেৰকমৰ ।

Homograph (হ'ম-গ্ৰাফ্) *n.* word of different meaning but spelt alike একে উচ্চাৰণৰ কিন্তু অৰ্থৰ শব্দ ।

Homologous (হ'ম-ল'গচ্) *adj.* agreeing, having the same relative position, proportion value একে, একেবিধৰ, অনুৰূপ, অনু-ক্রমিক।

Homology (হ'ম-লজী) *n.* affinity of structure সাদৃশ্য, মিল।

Homonym (হ'ম-নিম্) *n.* a word having the same sound but different meaning একে উচ্চারণ থকা ভিন্নার্থবোধক শব্দ।

Homonyms (হ'ম-নি-মচ্) *adj.* having different significations, ambiguous দ্বি-অর্থক। (Gr. *Homos*=the same; *onoma*=name.)

Hone (হ'ন্) *n.* a fine stone for sharpening খুব ধনোৱা শিল। —*v. t.* to sharpen ধৰা, শাণত দে।

Honest (অনেষ্টি) *adj.* upright in dealing, just সং, সাদৃ, সত্যবাদী, ঠিক। **Honestly** *adv.* uprightly স্কাৰ্যকণে, অকণ্টভাবে, সবলভাবে।

Honesty (অনেষ্টি) *n.* integrity, uprightness সাদৃতা, সবলতা।

Honey (হাণী) *n.* sweet juice collected by bees from flowers মৌ-জোল, মৌ (*fig.*) sweet-humet, darling প্রেমসী, চেনেহী কণ্ঠ। —*n. t.* to sweeten সোৱাদ কৰ। (*pa. p.* honeyed.)

Honeyed, Honeied (হাণীচ্) *adj.* sweet মধুৰ, মধুময়, সোৱাদ।

Honeycomb (হনী-ক'ম্) *n.* a mass of waxy cells formed by bees মৌচাক, মৌকোঁহ।

Honeymoon (হনীমুন্), **Honeymoon** *n.* the first month after marriage বিয়াৰ পিচৰ প্ৰথম মাহ। **Keep one's honeymoon**=বিয়া কৰাই তিব্বোতা লগত লৈ ফুৰি প্ৰথম মাহ কট।

Honey-mouthed *adj.* smooth in speech মধুৰ-ভাষী, মিষ্টভাষী।

Honey-sucker (হনী চকাৰ) *n.* a kind of bird মৌগিয়া চকাই।

Honey-suckle *n.* এটি বিলাতী ফুল গছ।

Honey-tongued (হনী-টাং) *adj.* soft or pleasing in speech মিষ্টভাষী, মুখমিটা।

Honorarium (অনৰ'-এৰিছাম্) *n.* a voluntary fee paid for services বঁটা, পুৰস্কাৰ।

Honorary (অনৰ'-এ'ৰি) *adj.* done for honour and not for reward or fee অবৈতনিক, বেতন নোহোৱা, অধন্বা; conferring honour সম্ভ্রমসূচক।

Honour (অনাৰ্) *n.* esteem paid to worth, respect মান, সম্মান, সম্ভ্রম, সংকাৰ; exalted rank, distinction মৰ্যাদা, খ্যাতি, খিতাপ, সচ্-চৰিত্ৰ; a title of respect সম্মান বুজুৱা পদ (যেনে Your honour। মাগুবান। মাগুবন্ত, আপুনি।) (*pl.*) privileges to rank পদ-মৰ্যাদাবিলাক। —*v. t.* to respect, to adorn সম্ভ্রম কৰ, মান কৰ, সম্মান কৰ, পূজা কৰ; to exalt, to rank সম্ভ্রমী কৰ, to accept when due as, **To honour a draft**=হুতি বা চেক লৈ টকা দে। **Affair of honour**=a duel মল্লযুদ্ধ। **Last honours**=funeral rites শ্রাদ্ধাদি সংস্কাৰ। **Maid of honour**=a lady in the service of a queen or princess ৰাণী বা ৰাজকুমাৰীৰ লিগিৰী। **Point of honour**=a scruple caused by a sense of duty উচিত অনুভব। কোনো কাম কৰিলে মানৰ লাখৰ হব বুলি অনুভব। **Sense of honour**=সম্মান বোধ, কৰ্তব্যজ্ঞান। **Upon my honour**=on the pledge of my honour ধৰ্মতঃ, মোৰ মান-সম্ভ্রমৰ দোহাই দি।

Honourable (অনাৰেবল্) *adj.* worthy of honour, illustrious সম্ভ্রমী, সম্ভ্রান্ত, সম্মানী, মাননীয়।

Honourably *adv.* with honour মানেনমানে, সম্মানেৰে, বিনা অপৰাধে।

Honoured (অনাৰ্ড) *adj.* respected মাননীয়, মাগুবৰ।

Hood (হুড্) *n.* a covering for the head মূৰৰ আবৰণ, মূৰ ঢাকনী, মটৰৰ হুড্; a folding cover for a carriage গাড়ীৰ ছত, টাপৰ। **Hood of a serpent**=সাপৰ ফেনা বা কেঁটী। —*v. t.* to cover with a hood ঢাকন কৰ, নেদেখা কৰ।

Hoodwink (হুড্-উইক্) *v. t.* to blindfold, to impose on চকুত বালি মাৰ, নেদেখা কৰ, ভুৱা দে।

Hoof (হুফ্) *n.* the horny part of an animal's foot ভূঁইৰ খুৰা।

Hook (হুক্) *n.* a bent piece of iron হাঁকোটে, আঁকুহী, বৰশী; a nail bent into a curve, বেকাগজাল। —*v. t.* to catch or draw with hook আঁকুহী লগাই টান; to ensnare ফাঁদত পেলা। By hook or by crook—ছলে বলে; one way or the other কলে কৌশলে, যেনে তেনেকৈ। On one's own hook—কাৰো নিজৰ দায়িত্বত, নিজে; গাত লৈ। Hook-worm হাঁকুটী পেলু, চেপেটা মুখেৰে পেলু।

Hocked (হক্‌ড্) *adj.* provided with a hook, curved আঁকোৰা।

Hooligan (হলিগেন্) one of a gang of young street roughs গুণ্ডা, বদমাচ।

Hooliganism (হলিগেনিজম্) *n.* গুণ্ডামী, লাঠু-হামী।

Hoop (হপ্) *n.* a circular band of wood or metal used for binding the staves of cask etc. মদৰ পিপাৰ কাঠবিলাক বন্ধা বেৰ বা মেৰ, কোনো বস্ত্ৰৰ ঘূৰণীয়া বাৰ; a large ring আগুঠিৰ দৰে ঘূৰণীয়া ঘেৰ। —*v. t.* to encircle ঘেৰ পে, মেৰ থুৱা। Go through the hoops—to undergo an ordeal or severe trial ঠেকত পেলাই পৰীক্ষা কৰ।

Hoops *n.* (*pl.*) elastic material for expanding a lady's dress মেমৰ সাজ ফেৰমেলি থাকিবলৈ লগোৱা কোনো বস্ত্ৰৰ ঘেৰ।

Hooping-cough see under Whoop লৰাহোৱালীৰ ঘুম্বীয়া বেমাৰ, ঘুম্বৰ।

Hoot (হুট্) *v. i.* to cry like an owl, 'to shout in contempt ফেঁচাৰ দৰে শব্দ কৰ, কুকলীয়া, অবজ্ঞা কৰি হিট্-হিটা। —*v. i.* to expel with cries of contempt টিটকাৰি দি খেদাই পে। —*n.* shout of contempt টিটকাৰি।

Hoove (হুভ্) *n.* a disease of cattle marked by swelling of the abdomen by gas, drumbelly পেটফুলা বেমাৰ, ঢকাডিজৰীয়া।

Hop (হপ্) *v. i.* to leap on one leg ডেও দে, হুপিয়াই হুপিয়াই যা, এটা ভৰিৰে জপিয়া। —*n.* leap on one leg ডেও, এঠেকীয়া জাপ।

Hop (হপ্) *n.* a kind of bitter medicinal plant একৰকম লতা বগোৱা শস্য, ইয়াৰ ভিত্তি টোপা কলিবিলাক মদ পগোৱাত আঁক দিবত ব্যৱহাৰ হয়।

Hop *n.* a stage of a long distance flight of an aeroplane আকাশী জাহাজৰ আঁদা বা খপুৱা।

Hope (হ'প্) *n.* a desire of good, expectation আশা, ভৱনা; confidence বিশ্বাস। —*v. i.* to cherish a desire of good পামবুলি আশা ৰাখ; to have confidence বিশ্বাস হ, অনুমান হ। —*v. t.* to desire with expectation of obtaining পামবুলি আশা কৰ। Hope against hope—দুৰাশা।

Hopeful (হ'প্-ফুল্) *adj.* full of hope আশা থকা; having qualities to excite hope আশা কৰিব পৰা, আশায়ুক্ত, আশাপ্ৰদ। Hopefulness *n.*

Hopeless (হ'প্-লেচ্) *adj.* without hope নিৰাশা, হতাশ; desperate নিকপায়। Hopelessly *adv.* ভাল হোৱাৰ আশা নোহোৱাকৈ।

Hopple (হপল্) *v. t.* to tie the feet together to prevent running হাড়ি আঁৰ, গুটিয়া আঁৰ।

Hopples *n.* (*pl.*) a fetter for horses when left to graze ভতিত মৰা গুটিয়া, হাড়ি।

Horde (হ'ৰ্ড্) *n.* a wandering tribe or clan ক'তো থিতাপি নলৈ ফুৰিফুৰা জাতি, অহৰী।

Horizon (হ'ৰাইজন্) *n.* the apparent circle line between the earth and the sky আকাশ মণ্ডলৰ সীমা, পৃথিৱী আৰু আকাশ ম'ত লগ-লগা যেন দেখা যায়, আকাশৰ ঘেৰ, দিগন্ত।

Horizontal (হ'ৰাইজেণ্টল্) *adj.* pertaining to or parallel to the horizon এঁদাঁতিৰ পৰা আন দাঁতিলৈ জোৰা, পথালি; level সমতল, সমান।

Hormone (হৰ্ম'মন্) *n.* certain internal secretion that pass into the blood and makes the organs active তেজৰ লগত মিহলি হৈ ইন্দ্ৰিয় পৰিচালন কৰা ভিতৰত বস; subtle substances every human body produces in the ductless glands for giving longer life just like the vitamins.

Horn (হৰ্ণ) *n.* a hard substance growing on animal's head শিং ; a wind instrument শিঙ্গা ; something made of or like a horn শিঙ্গাৰ দৰে বা শিঙ্গাৰে কৰা কোনো বস্তু ; a symbol of strength বল-শক্তি বুজোৱা চিহ্ন। **On the horns of a dilemma**—বিমোহিত, বিবুদ্ধিত, উভয় শঙ্কট। **Pull or draw in one's horns**—জবাব দিব ; to restrain one's ardour উৎসাহ ভঙ্গ কৰ, দম-ল। **Horned** *adj.* শিঙ্গাল।

Hornbill *n.* পাকৈটোৱা, পৰুমা চৰাই।

Hornbook *n.* the first book for children ক, খ'ৰ দিওপ, আদি পাঠ।

Horneblende (হৰ্ণ-ব্লেন্ড) *n.* একৰকম ৰাতি।

Horner (হৰ্ণাৰ) *n.* one who works or deals in horn শিঙ্গাৰ ব্যৱসায় কৰোঁতা।

Hornet (হৰ্ণেট) *n.* a species of wasp কোঁদো।

Hornish (হৰ্ণিশ্) *adj.* hard, like horn টান, শিঙ্গাৰ দৰে।

Horn-mad *adj.* mad with rage খপ্ত বলিয়া হোৱা।

Hornpipe (হৰ্ণ-পাইপ) *n.* musical instrument পেপা ; a dance by one person এক-বকম নাচন।

Horny (হৰ্ণী) *adj.* like horn, hard, শিঙ্গাৰ দৰে টান ; callous সাৰ নখকা, কঠোৰ।

Horologe (হৰ-ল'জ্) *n.* any instrument for indicating the hours ঘড়ী, সময় নিৰূপক যন্ত্ৰ। — *gy* *n.* ঘড়ি, নিৰ্মাণ বিদ্যা।

Horoscope (হৰ-স্কপ্) *n.* record of events calculated with reference to the time of one's birth and the position of the stars কোঁজী জন্মপত্ৰিকা, সোৱৰণী। (Gr. *hora*=an hour)

Horoscopy (হৰ-স্কপী) *n.* art of predicting events of a person's life কোঁজী গণনা কৰা বিদ্যা। **Horoscopist** *n.* an astrologer গণক।

Horrent (হৰেণ্ট্) *adj.* erect থিয়।

Horrible (হৰি'বল্) *adj.* awful, dreadful ভয়ানক, ঘোৰ, ভীষণ। **Horribly** *adv.*

Horrid (হৰিড্) *adj.* dreadful, shocking

ভয়ানক, ভয়জনক। **Horridly** *adv.* shockingly ভয়ানককণে, ভয়খাই, উধাতুখাই।

Horrific (হৰিফিক্) *adj.* exciting horror ভয়ঙ্কৰ, ভয়জনক।

Horridify (হৰিফাই) *v. t.* to strike with horror ভয়ঘুৱা, হুৱা।

Horripilation (হৰিপিলেশ্যন) *n.* the bristling of the skin causing erection of the hairs and goose-flesh বোমাৰু, গাৰ নোম ডাল-ডাল হৈ উঠা অৱস্থা।

Horror (হৰব্) *n.* a shuddering with fear, excessive fear ভয়, আতঙ্ক। — **struck** *adj.* shocked ভয়ত অৰাক।

Hors (অৰ) *adv.* and *prep.* outside বহিৰ্ভূত।

Hors d'oeuvre (অৰ-ডেভৰ) *n.* জিভাৰ জুতিৰ কাৰণে লোৱা আচাৰ, চাইনি প্ৰভৃতি বস্তু। **Hors de combat** (অৰ-ডে-কম্) *n.* পক্ষ হৈ পৰা বাবে যুদ্ধৰ পৰা আঁতৰাই পঠিওৱা অৱস্থা।

Horse (হৰ্চ) *n.* a quadruped ঘোঁড়া, ঘোঁটক, অশ্ব ; cavalry অশ্বাৰোহী সৈন্য। — *v. t.* or *v. i.* to mount or to get on a horse ঘোঁড়াত উঠ, আৰোহণ কৰ। **Flog a dead horse**=to try to excite উত্তেজনা কৰ, উল্লাই দে। **Mount the high horse**=বৰলোকালি দেখুৱা, ডাঙৰ বোলা। **Put the cart before the horse**=to reverse the natural order of things ওভোঁতা কাম কৰ। **Take horse**=to ride on horse-back ঘোঁড়াত উঠ।

Horse-box *n.* a railway carriage for carrying horses ৰেলত ঘোঁড়া নিয়া কোঠা।

Horse-breaker *n.* **Horse-tamer** *n.* ঘোঁড়াশিকাগুৰু।

Horse-chestnut *n.* এবিধ বাদামৰ দৰে গছ।

Horse-doctor *n.* ঘোঁড়া চিকিৎসক ; veterinary surgeon ঘোঁড়াৰ ডাক্তাৰ।

Horse-drench (হৰ্চ-ড্ৰেন্চ্) *n.* a physic for horses ঘোঁড়াৰ জ্বলাপ।

Horse-fly *n.* এবিধ মাখি, ডা'হ।

Horse-guards (হৰ্চ-গাৰ্ড্) *n.* (*pl.*) horse soldiers employed as guards ঘোঁড়া চোৱাৰি গ্ৰহণী।

Horse-laugh (হৰ্চ-লাফ্) *n.* a harsh laugh ঘোঁড়াৰ ঢেংঢেকনি।

Horseman (হ'ৰ্চ-মেন্) *n.* a mounted soldier
অশ্বাবাহী সেনা; a rider on horseback হোঁড়া
চোরাবী। **Horsemanship** *n.* হোঁড়াতে উঠা বা
হোঁড়া শিকোৱা বিদ্যা।

Horse-power *n.* the power which a horse
can exert হোঁড়া বল, মিনিটত ৩৩০০০ পাউণ্ড
এফুট টানিব পৰা শক্তি, ইঞ্জিনৰ বল পৰিমাণ, এক
চেকেণ্ডত ৫৫০ ফুট পাউণ্ড টানিব বা দাঙ্গিব পৰা
শক্তি।

Horse-race *n.* হোঁড়োদৌড়।

Horse shoe *n.* a shoe for horses হোঁড়াবৰ ডবিত
লগোৱা নালা।

Horse-way *n.* হোঁড়া চলিব পৰা বাট।

Horse whip *n.* a whip for horses চাবুক। —*v. t.*
to chastise, to lash চাবুক মাৰ, কোৰা।

Hortative (হ'ৰ্টেটিভ্) *adj.* giving advice,
inciting উত্তেজনাপূৰ্ণ, উচটীয়া। **Hortation** *n.*
act of advising উপদেশ, পৰামৰ্শ, উচটনি,
উদগনি।

Horticultural (হ'ৰ্ট-কল্-চৰেব্) *adj.* pertaining
to the culture of gardens বাৰী পতা বিদ্যা-
সম্বন্ধীয়; গছগছনি বোৱা বিদ্যা বিষয়ক।

Horticulture (হ'ৰ্টকলচৰ্) *n.* the art of culti-
vating gardens গছগছনি বোৱা বিদ্যা, বাৰী পতা
বিদ্যা। **Horticulturist** *n.* one skilled in
gardening গছগছনি বোৱা বিদ্যাৰ পাৰ্গত লোক,
উদ্যান শাস্ত্ৰত।

Hosanna (হ'-জেনে) *n.* a praise to God স্তুতি
স্তব।

Hose (হ'-জ্) *n.* stockings, socks, a covering
for the legs মোজা। (*pl.* Hoses). **Hose**
of a pump=দয়কলৰ চপাব মেলিব পৰা নল।

Hosier (হ'-জিয়েৰ্) *n.* one who deals in
stockings and socks মোজা বেচোতা।

Hosiery (হ'-জীয়েৰী) *n.* hose in general মোজা
আদিৰ ব্যৱসায়।

Hospitable (হচ'-পিট্-এবল্) *adj.* kind to
strangers and guests আলহীদস্ত, অতিথি-
সেৱক; generous উদাৰ।

Hospital (হচ'-পিট্-এল্) *n.* a building for
the reception of the sick, old and hurt
হাসপাতাল, চিকিৎসালয়, দৰাখানা।

Hospitality (হচ'পিটেলেটি) *n.* act of offering
friendly welcome to guests অতিথিসেৱা,
অতিথি সংকাৰ, আলহী অতিথিৰ প্ৰতি আদৰ
সাধৰ।

Host (হ'-ষ্ট্) *n.* one who entertains others
at his house আলহী সোধোতা, ভোজ খুৱাবোতা,
গৃহস্থ। **Hostess**=ঘৰৰ ঘৈণী, আলহী সোধোতা
গৃহস্থনী।

Host (হ'-ষ্ট্) *n.* an army সেনাদল; a large
multitude ভালেখিনি, সমূহ, বিলাক, পুঞ্জ। **Hea-
venly host**=অপেশ্বৰ অপেশ্বৰী বিলাক। **Lord**
of hosts=পৰমেশ্বৰ। **Hosts of stars**=নক্ষত্ৰ-
পুঞ্জ। **A host in himself**=নিজে এটাই এলটাৰ
সাৰ। **Reckon or count without one's**
host=to misjudge ভুল ধাৰণা কৰ, মিছা আশা
কৰ।

Hostage (হ'-ষ্টেজ্) *n.* a person given to the
enemy as a pledge for the fulfilment of a
treaty সন্ধিমতে চুক্তি পালন কৰিবৰ নিমিত্তে শত্ৰুৰ
হাতত বন্ধক দিয়া লোক, মনুষ্য পণ। **Hostages**
to fortune=লৰা-তিৰোতা, পৰিবাৰবৰ্গ।

Hostess see **Host**.

Hostel (হ'ষ্টেল্) *n.* an inn, a boarding house
for students বাটকৰা আলহী থকা ঘৰ, অতিথি-
শালা, হ'ষ্টেল, পঢ়াশলীয়া লৰা থকা বাজহা
ঘৰ। **Hosteler** *n.* one living in a hostel
হ'ষ্টেলবাসী।

Hostile (হ'ষ্টাইল্) *adj.* belonging to an enemy
শত্ৰু পক্ষৰ; warlike যুদ্ধপ্ৰিয়; adverse বিপক্ষ,
বিকৃত, বিৰোধী।

Hostility (হ'ষ্টিলিটি) *n.* enmity শত্ৰুতা, বিৰোধ।
(*pl.*) **Hostilities** *n.* acts of warfare
যুদ্ধবিগ্ৰহ।

Hostler (হ'চ্লাৰ্) *n.* one that has the care
of horses at an inn বাটকৰা, আলহী ঘৰৰ
হোঁড়াবন্ধক।

Hot (হ'ট্) *adj.* having heat তপত; very
warm গৰম, জ্বহ; pungent জ্বলা; fervent, vio-
lent চোকা, উগ্ৰ; passionate কামুক, বদমাশ।
In hot water=in a state of trouble সঙ্কটত।
Make a place too hot to hold a person=
to make it impossible for one to

stay in ভিষ্টিব নোৱাৰা কৰ। **Hotbed** *n.* a heated glass covered place in nursing plants কঁচৰে আতুত দৰা উতপ্ত স্থান। **Hotbed of vice** = পাপপূৰ্ণ স্থান। **Hotbrained**, **Hot-headed** = উদ্ধত; rash and violent ডেওপা, উগ্র স্বভাৱৰ। **Hot-house** = a drying room জাগদিয়া ঘৰ। **Hotpress** *v. t.* to press paper between hot plates কোনে। বস্ত্ৰ তপতাই হেচনি দি মিহি কৰ। **Hot-spar** a rash man বৰ উতনুৱা, আনোঁচা মানুহ। **Hot-tempered** = খন্দাল। **Hot-weather** = অহাঁকালি। **Hotly** *adv.* ঘোৰতৰকপে।

Hotchpotch (হচ্-পচ্) *n.* hodge-podge, a confused mass of ingredients mixed together in the same pot মিচিৰী, সানমিহলিকৈ পৰোৱা বস্ত্ৰ।

Hotel (হ'টেল) *n.* an inn, a house for the board and lodging of strangers আলহী ঘৰ, হ'টেল, বীতিমতে খাব-গুঠলৈ বদলবস্ত্ৰ থকা ঘৰ; অতিথি-আশয়।

Hoteller *n.* হ'টেলৱালা, হ'টেল চলাওঁতা।

Hottentot (হট্-টট) *n.* a native of Cape colony দক্ষিণ আফ্ৰিকাৰ এবিধ আদিম অধিবাসী।

Hough (হফ্) or **Hock** *n.* the hump জন্তৰ পাচ চেউৰাৰ গাঁঠি; the back part of the knee joint ফাঁদনি।

Hound (হাউণ্ড) *n.* a dog for hunting চিকাৰ কৰোঁতে লৈ ফুকতা এবিধ দীঘল ডাঙৰ কুকুৰ; despicable man, a caithif অতি দ্ৰবন্ত লোক; অতি দ্ৰুৱনীয় লোক। —*v. t.* to chase, to pursue পাচে পাচে খেদ।

Hour (আৱাৰ) *n.* twenty-fourth part of a day ঘণ্টা; the time indicated by a clock সময়, পৰ। **At the eleventh hour** = at the last moment একেবাৰেই শেষত, মূৰা-মূৰি সময়ত। **In an evil hour** = দুৰ্দশাৰ সময়ত। **Keep good hours** = ঠিক সময়তে কাম কৰ। **The small hours** = পুৱতীয়া নিশা, বাতি পুৱাৰ সময়। **An hour's journey** = এঘণ্টাৰ বাট, প্ৰায় তিনি মাইল। **Hour-glass** = বালি ঘড়ী।

Hour hand = ঘড়ীৰ ঘণ্টা দেখুৱা কাঁট।

Hourly (হাৰী) *n.* a nymph of the Muhammedan paradise পৰী, অপৰী।

Hourly (আৱাৰলি) *adj.* done every hour, frequent ঘণ্টাই ঘণ্টাই কৰা বা পৰে পৰে হোৱা। —*adv.* frequently, every hour প্ৰতি ঘণ্টাই, ঘনাই।

House (হাউচ) *n.* a building for dwelling in ঘৰ; a dwelling place থকা ঠাই; a family বংশ, গোষ্ঠি, পৰিয়াল; a branch of the legislature বাঙ্গকীয় মহাসভা। —*v. t.* to shelter আশ্ৰয় দে। —*v. i.* to reside বাস কৰ, থাক। —*of* people লোকসভা, সদন।

Houses (হাউজেচ্) *n. (pl.)* House of Commons or Lower House = প্ৰজা প্ৰতিনিধি। মহা-সভা। House of Lords or Upper House = কুলিন মহাসভা, জমীদাৰ শ্ৰেণীৰ লোকসভা।

[**House of call** = জিৰিদি ঘৰ, কামৰ পৰা আহৰি হৈ জিবোৱা ঠাই। **House of ill fame** = বেখালায়।

House-breaker *n.* সিন্ধি কটা চোৱ, যি দিনতে ঘৰ ভাঙ্গি ছুৰ কবিবলৈ সোমায়।

House-tax = ঘৰৰ খাজনা।

Household (হাউচহল্ড) *n.* a family living together একেঘৰেই থকা লোক সমূহ, পৰিয়াল, গৃহস্থী। —*adj.* pertaining to the house and family বন্ধতা, গৃহস্থালী। **Household God** = কুল দেৱতা।

Householder (হাউচ-হল্ডাৰ) *n.* the holder of a house গৃহস্থ, গৃহাশ্ৰমী, গৃহী।

House-keeper *n.* a female-servant who has the full care of a house ঘৰৰ প্ৰধান লিগিৰী; one who stays at home ঘৰত বহি থাকোঁতা।

House-keeping *n.* a management of a house ঘৰবাৰী চলোৱা কাম।

House-maid (হাউচ-মেইড) *n.* a maid servant গৃহ বন্ধক ঘাই চাকৰনী। (see Chamber maid).

House-wife (হাউচ-ৱাইফ) *n.* mistress of a family ঘৰৰ গৃহিণী, গৃহস্থনী। **Housewife** (হাউজিফ) *n.* a little case for holding sewing materials বেজী সূতা ইত্যাদি থোৱা থোনা।

Housey, Housy (হাউছি) *n.* a kind of gambling by throwing a ball into squares to obtain certain goods একৰকম জুয়া খেল।

Housing (হাউজিং) *n.* an ornamental saddle cloth জীন-পোচ, গবলা (*pl.*) the trappings of a horse ঘোড়ার সাজ।

Hove (হ'ভ্) *pa. t. & pa. p.* of Heave.

Hovel (হভেল্) *n.* a small dwelling, a shed গঁজা, বহা।

Hover (হভাব) *v. i.* to remain aloft on the wings পাৰি জোকাৰি আলাসতে বৈ থাক; to wait in suspense ওলোমা লাগি থাক, গেৰে-গেৰোতৈ বৈ থাক; move about and near চাৰিও কাষে ঘূৰি ফুৰ।

How (হাও) *adv.* in what manner, by what means কেনেকৈ, কিৰূপে, কেনেদৰে, কি প্ৰকাৰে; in what condition কেনে। **The how and the why** = কিয়, কেনেকৈ। **How many** = কিমান, কেইটা। **How much** = কিমান।

Howbeit (হাও-বিট্) *conj.* nevertheless যেই হওক, তথাচ, তথাপি।

However (হাও-এভাব) *adv. and conj.* nevertheless, at all events তথাপি, যেই হওক।

Howitzer (হাও ইটচ-আৰ) *n.* a short light cannon চুটি লম্বু বৰ হিলৈ, গঁঠিয়া-ঘিমক।

Howl (হাউল) *v. i.* to cry as dog or wolf কুকুৰৰ দৰে বাও টান, হাঁও হাঁও কৰ, হাঁওবিয়া, চিঞৰ বাধৰ কৰ। — *n.* a loud prolonged cry হাঁওবনি, আটাই।

Howsoever (হাও চ'-এভাব) *adj.* although যদিওবা, যেনেভেনেকৈ, তেনেহলেও, তথাপিভে।

Hoy (হই) *interj.* stop! ৰ! — *v. t.* to drive on আগলৈ খেদ।

Hoyden (হইদেন্) *n.* a heatien, a tomboy অসভ্য হাৰিতলীয়া মানুহ; a romp, a boisterous girl বৰ উদগু নাচনী ছোৱালী।

Hub (হাব) *n.* central part of wheel, nave চকৰিৰ মাদলী (*colloq.*) husband গিৰিয়েক, স্বামী।

Hubble-bubble (হাব্-বাব্) *n.* bubbling noise বু'বুৰিৰ শব্দ; a kind of hookah হোকা, ঘূৰঘূৰী।

Hubbub (হাবাব্) *n.* confused sound, uproar গোলমাল, আৰাও, ছবামুৰা।

Huckabak (হাক্-এ-বেক্) *n.* এবিধ ওখ ফুল বহা ঢৰীয়া কাপোৰ।

Huckle (হাকল্) *n.* the hip টিকা।

Huckster (হাকষ্টাৰ্) *n.* a retailer of small articles hawkers গুচুৰীয়া বেপাৰী, কজুৰাই।

Huddle (হাড্) *v. i. or v. t.* to put up things together in a hurry to crowd together সোপামাৰি দ'মাই থ, বেমেজালি হৈ ঠাই থা। — *n.* a crowd, confusion হেঁচা-টেপা, গোলমাল, হুমজুম।

Hue (হিউ) *n.* colour, tint বং, বৰণ, a shouting আটাই, চিঞৰ। **Hue and cry** = চিঞৰ বাধৰ।

Huff (হাফ্) *n.* a sudden anger, arrogance কোপ, খং, ভমক। **In a huff** = খপ্পৰ চোঁত। **Huffish** *adj.* insolent গাভোৰা, গগলা। **Huff** *v. i. or v. t.* to swell, to bluster ওফন্দ, গোঁঠোৱাই উঠ, ধমকী দে।

Hug (হাগ) *v. t.* to embrace closely and fondly আকোৱালমাৰি ধৰ, সাৰটি ধৰ। — *n.* a close embrace কোলা, আকোৱাল। **Hug one's self** = নিজে নিজক ধৰা বোধ কৰ।

Huge (হিউজ্) *adj.* bulky, enormous প্ৰকাণ্ড, ডাঙৰ। **Hugely** *adv.* অতিশয়, প্ৰকাণ্ডৰূপে।

Hugger-mugger (হাগাৰ-মাগাৰ) *n.* secrecy, confusion গোপন অৱস্থা, বেমেজালি দলা-গোপা; গেলিমেলি।

Hulk (হাল্ক্) *n.* the body of an old ship জীৰ্ণ জাহাজ। (*fig.*) a big person ডাঙৰ লোক। **Hulky** = clumsy আপটু।

Hull (হাল) *n.* the body of a ship জাহাজৰ পেট বা বেৰ, ওপৰ কুঁকি; the outer covering of anything ওপৰৰ খোলা, বাকলি। — *v. i.* to lusk বাকলি ওচা; to pierce the hull ওলী মাৰি জাহাজ ফুটা কৰ। — *v. i.* to float on the water পানীত ওপঙা।

Hullabaloo (হালেবেলু) *n.* গুণ্ডগোল, চিঞৰ-বাধৰ, হুমগম, উকমি।

Hum (হাম্) *v. i.* to make a buzzing sound ভৌনভৌনা। — *v. t.* to sing in a low tone

গুণগুণাই গান গা। —*n.* a buzzing noise ভোন্ ভোন্ শব্দ, গুণগুণনি। **To hum and haw**==to hesitate in giving an answer কেবোবেঁহো কর, ঠ-ঠাঁ কর।

Human (হিউমেন্) *adj.* belonging to man or mankind মানুষের, মনুষ্য জাতির, মানুষ সম্বন্ধীয়।

Humane (হিউমেন্) *adj.* kind, benevolent দয়ালু, পরোপকারী। **Humanely** *adv.* মরমেবে।

Humanise (হিউমেনাইজ) *v. t.* to render humane মানুষের প্রকৃতি ধরা, সভ্য কর, দয়ালু কর; to soften নম্র কর, কামল কর।

Humanist (হিউমেনিস্ট) *n.* a student of human nature মানুষের গুণ, ধর্ম ইত্যাদি শিক্ষা করা লোক।

Humanitarian (হিউমেনিটেবিয়ান) *n.* one who believes Christ to be a mere man যীশুখ্রীষ্টকে ঈশ্বর অথবা বুলি নমনা লোক; philanthropist মানব হিতৈষী।

Humanity (হিউমেনিটি) *n.* the nature of man মনুষ্য প্রকৃতি; mankind মনুষ্য জাতি; benevolence দয়া-মায়া। **Humanities** *n.* (*pl.*) মানুষের মন উন্নত করা বিদ্যাবিশালক, দয়া-ধর্ম।

Humankind (হিউমেন-কাইণ্ড) *n.* the human race মনুষ্য জাতি।

Humble (হাম্বল্ অথবা হাম্) *adj.* modest, meek নম্র, বিনীত; low সামান্য, নীচ। —*v. t.* to lower, to degrade নম্র কর, বশ কর, সেও লেও, তললৈ নমা। **Eat humblepie**==to humiliate one's self নিজেকে নিজে অপদস্থ কর।

Humbly *adv.* বিনীতভাবে, সবিনয়পূর্বক।

Humble bee *n.* এজাতি মৌমাছি, ভোমেরা।

Humbug (হাম্-বাগ) *n.* an imposition, pretence ঝাঁকি, প্রতারণা। —*v. i.* to deceive ভুড়া দে, ঝাঁকি দে।

Humdrum (হাম্-ড্রাম) *adj.* dull, common place আমনি লগা, বেবেবিবাং, গতানুগতিক। —*n.* নিকোঁধ লোক।

Humid (হিউমিড্) *adj.* moist, damp ভেঁকা, সেমেকা।

Humidity (হিউমিডিটি) *n.* moisture, damp-

ness ভেঁকা গুণ, সেমেকা অৱস্থা। **Humidness** *n.*

Humiliate (হিউমিলিয়েট) *v. t.* to humble, to lower in condition অপদস্থ কর, অৱনত কর; to depress দর্পচূর্ণ কর।

Humiliation (হিউমিলিয়েশন্) *n.* abasement, act of humiliating লাজ, অবমাননা, দর্পচূর্ণ।

Humiliating *adj.* humbling লজ্জাজনক।

Humility (হিউমিলিটি) *n.* lowliness of mind, modesty নম্রতা, নিবহিৎকার, বিনয়।

Humming (হামিং) *n.* a noise of bees or flies গুণ গুণ শব্দ, ডোঁনডোঁননি, গুজব।

Humming-bird *n.* এবিধ সুন্দর সৰু চৰাই।

Humorist (হিউমরিস্ট) *n.* one who has a playful fancy, a writer of comic stories থেমেলীয়া কথা কওঁতা, থেমেলীয়া গল্প লেখক।

Humorous (হিউমরাচ্) *n.* full of humour, capricious টেটুকীয়া, ফুফুঁরী; exciting laughter হাঁহি উঠা।

Humour (হিউমার) *n.* the moisture of animal bodies গাৰ সত্, বায়ু, পিত্ত, কফ, ধাতু, পুঁজ-পানী; state of mind, temper মানসিক অৱস্থা, প্রকৃতি; playful fancy বসিকতা, থেমেলীয়া স্বভাব; caprice হঠাৎ ইচ্ছা। **Out of humour** =out of temper মন বেয়া, মন-কুখারি, খংখুঁতা।

Hump (হাম্প্) *n.* a hunch upon the back কুঁজ। **Hump-backed** =কুঁজ।

Humpty-dumpty (হাম্টি-দাম্টি) *n.* a short dumpy person চুটি-চাপর লোথোপা মানুষ, খোলোকা।

Hunch (হান্চ্) *n.* a hump কুঁজ। **Hunch back** *n.* one with a hump কুঁজা মানুষ।

Hundred (হাণ্ড্রেড্) *n.* ten times ten এশ।

Hundredfold *adj.* এশ গুণ। **Hundredth** *n.* one of a hundred এশ ভাগের একভাগ।

Hung (হাং) *pa. t.* and *pa. p.* of Hang.

Hunger (হাংগার) *n.* desire for food ভোক; strong desire for, after হেঁপাহ, হুতাহ, হাবিহাহ। **Hunger-strike** =prisoners refusal to take food to procure release কোনো স্বার্থ সিদ্ধির নিমিত্তে ফাঁটকিয়ালে চৰ্কাৰে সৈতে

ফেৰ পাতি ভাত-পানী নোখোৱা বোহ, অনাহাৰ, প্ৰতিজ্ঞা। —*v. i.* to crave food খাব খোজ, ভোক লাগ।

Hungry (হাংগ্ৰী) *adj.* greedy, having desire for food ক্ষুধিত, ভুগীয়া, আকলুৱা।

Hungrily *adv.* বৰ হুতাংহেৰে।

Hunks (হাংকচ্) *n. (sing.)* a misc কুপণ।

Hunt (হাণ্ট) *v. t.* to chase as game চিকাৰ কৰ; to search for বিচাৰ, অনুসন্ধান কৰ; to pursue পাচে পাচে খেদ। —*v. i.* to follow the chase বিচাৰ ফুৰ, খেদি ফুৰ; chase of game চিকাৰ, যুগয়া; search অন্বেষণ; a pack of hounds চিকাৰী কুকুৰৰ জাক।

Hunt out, up, after, for = to search for বিচাৰ কৰ। **Hunt down** = বিনাশ কৰ, মাদি পেলা।

Hunter (হাণ্টাৰ) (*fem.* **Huntress**) *n.* one who hunts চিকাৰী, ব্যাধ।

Hunting *n.* the pursuit of wild game চিকাৰ, যুগয়া।

Huntsman *n.* one who hunts চিকাৰী; a servant who manages the hounds at a chase চিকাৰী কুকুৰ বন্ধক চাকৰ।

Hurdle (হাৰ্ডল্) *n.* a frame of twigs interlaced গছৰ ডালেৰে অথালি পথালিকৈ বৈ কৰা জপনা বা জাপ। **Hurdle-race** = জপনা ডেই যোৱা লব বা দৌৰ, জাপ-লব।

Hurdy-gurdy *n.* বাটে-বাটে বজাইফুৰা বেহেলা বা বজনা।

Hurley *n.* হকী, হকীমাৰি।

Hurl (হাৰ্ল্) *v. t.* to throw with violence গাৰ বলেৰে নিক্ষেপ কৰ, দলি মাৰ। —*v. i.* to dash with force ভোঁভোঁৱাই যা, বৰ বেগেৰে পৰ।

Hurly burly (হাৰ্লি-বাৰ্লি) *n.* tumult হুৱাহুৱি।

Hurrah, Hurra (হুৰ্-হুৰ্) *interj.* an exclamation of joy জয়ধ্বনি, জয় জয় শব্দ।

Hurricane (হাৰ্-বি-কেন্) *n.* a violent storm উয়ানক ধুমুহা। **Hurricane deck** = জাহাজৰ নিচেই ওপৰ থাক।

Hurry (হাৰি) *v. t.* to hasten বেগাই খেদা, বৰ-খেদা কৰ। —*v. i.* to act or move with

haste লৰালৰি কৰ, বেগাবেগি কৰ। —*n.* **Great haste** ততাতৈয়া, থকামকা, অতাই-তাই, উৰাজুৰা, খদমদমু, উত্থাপণ। **Hurried** *adj.* লৰালৰি, অতাই-তাই।

Hurriedly *adj.* with great haste ততাতৈয়াকৈ, থকামকাকৈ।

Hurst (হাৰ্চ্) *n.* a wood হাবি, বন; a grove কুঞ্জবন, উদ্যান, মালফ।

Hurt (হাৰ্ট) *v. i.* to cause pain to দুখ দে, আঘাত কৰ; to damage অপকাৰ কৰ, ক্ষতি কৰ। —*n.* a wound, injury চোট, আঘাত, অনিষ্ট।

Hurtful (হাৰ্ট-ফুল) *adj.* injurious, mischievous ক্ৰোধজনক, অপকাৰক, অনিষ্টকৰ।

Hurtless *adj.* harmless অনশকাৰী।

Husband (হাৰ্ভ্-বেণ্ড) *n.* a married man স্বামী, পতি, গিৰিহিত। —*v. t.* to manage with economy পৰিমিত ৰূপে ব্যয় কৰ, হাতখৰি খৰচ কৰ। **Is your husband alive** — তোমাৰ গিৰিয়েবা আছেনে?

Husbandman (হাৰ্ভ্-বেণ্ড-মেন্) *n.* a working farmer কৃষক, নিজে হাল-কোৰ বোৱা খেতিয়ক; হালোৱা-পথকৰা।

Husbandry (হাৰ্ভ্-বেণ্ড-ৰী) *n.* tillage খেতপথাৰ, কৃষি-কৰ্ম; thrift, frugality পৰিমিত ব্যয়।

Hush (হাছ) *inter.* be silent মনে মনে থাক। — *adj.* quiet নিঃশব্দ। —*v. t.* to silence নীৰব-কৰ, বাবল কৰ। **Hush up** *v. t.* to suppress গোপন কৰ।

Hush-money = কোনো কথা গোপন কৰিবলৈ দিয়া ধন।

Husk (হাঙ্ক) *n.* the thin covering of certain fruits and seeds ছু'হ, চোকোৰা, বাকলি। —*v. t.* to remove the husk চোকোৰা গুচা, বান (যেনে ধান বান)। **Husked** *adj.* stripped of husks চোকোৰা গুচোৱা, কঁৰা।

Husky (হাঙ্কি) *adj.* hoarse as the voice বৰ্ণশ, হটা, চেঁচেয়া।

Hussar (হুজ্-জাৰ) *n.* a light armed horsesoldier অশ্বাবোহী সৈন্ত।

Hussy (হাঙ্কী) *n.* a worthless woman অলায়ক উদত্ত ভিৰোতা; a pert girl মুখৰা ছোৱালী।

Hustings (হাস্টিংজ্) *n.* (*sing.*) the principal court of London লণ্ডনৰ প্ৰধান আদালত; (আগৰ অৰ্থ) পালিয়ামেণ্ট মহাসভাৰ সভ্যমণ্ডলীত কৰা ঠাই; election proceedings মেম্বৰ মনোনীত বিষয়ক কাগজ-পত্ৰ।

Hustle (হাচল্) *v. t.* to push together হেঁচা-ঠেলা কৰ। They are hustled in at one door and out at another = তেওঁলোকক এখন দুৱাৰেদি হেঁচি-ঠেলি মুমাই আন এখনে দি উলিয়াই দিছে।

Hut (হাট্) *n.* a small house পজা-ঘৰ।

Hutch (হাচ) *n.* a box, a trough পেড়া, বাকচ; a coop for rabbits বহা পহু পোহা সজা বা বাকচ; (*collog.*) cabin, small cottage সৰু পজা, জুপুৰি।

Hyacinth (হায়েচিছ্) *n.* a bulbous rooted flower তলত আলু থকা এবিধ ফুল গছ, মান মেতেকা।

Hyades or Hyads (হায়েডিছ্) *n.* a cluster of five stars একে ঠাইতে ওলোৱা পাঁচোটা ভৰা, পকুতাৰা।

Hyæna, Hyena (হাই-ইনে) *n.* a quadruped of the dog kind, much like a sow ঘোং।

Hyaline (হায়েলিন) *adj.* glassy কাঁচৰ দৰে চক্‌চকীয়া; smooth, clear as sky নিৰ্মল, চক্‌চকীয়া।

Hybrid (হাইব্ৰিড্) *n.* an animal or plant produced from two different species খচ্‌ৰ, হুচচীয়া; a mongrel দ্বিজাতীয়, বৰ্ণসঙ্‌ৰ।

Hydra (হাইড্ৰে) *n.* a monster with many heads, a water-snake with several heads বহুমুখীয়া বাকস, বহুমুখীয়া সাপ; any manifold evil বহু প্ৰকাৰৰ বিপদ।

Hydrant (হাইড্ৰেণ্ট) *n.* a machine for raising water পানী তোলা কল।

Hydrate (হাইড্ৰেট্) *n.* compound of water with another element আন কোনো মূল পদাৰ্থৰে সংযোগ কৰা পানী।

Hydraulic (হাইড্ৰ'ক্) *adj.* worked by water পানীৰ হেঁচা দি চলোৱা; relating to hydraulics পানীৰ গতি বিষয়ক; operated by water power পানীৰ বেগৰ দ্বাৰা চলোৱা।

Hydraulics (হাইড্ৰলিকচ) *n.* (*sing.*) the science relating to the action of water in motion পানীৰ গতি শক্তি বিষয়ক বিদ্যা। (*Gr. Hudos* = water).

Hydrocele (হাইড্ৰ-চেল্) *n.* a disease marked by the swelling of the scrotum অণ্ডকোষ হুতি হোৱা ৰোগ।

Hydrodynamics (হাইড্ৰ-ডিনেমিক্চ) *n.* (*used as sing.*) the science relating to the force of water জলশক্তি বিজ্ঞান।

Hydro-electricity *n.* electricity produced by means of water, esp. by water-power পানীৰ পৰা উৎপাদন হোৱা বিজুলী শক্তি, জলবিদ্যুৎ।

Hydrogen (হাইড্ৰ-জেন) *n.* an elementary gaseous substance উদ্যান ডাপ্‌, জলোৎপাদক বাষ্প।

Hydrography (হাইড্ৰগ্ৰেফি) *n.* the description of the water of the earth পৃথিৱীৰ জলভাগ সম্বন্ধে গবেষণা আৰু তাৰ মানচিত্ৰাঙ্‌কন।

Hydrology (হাইড্ৰলজি) *n.* the science of water জল-বিজ্ঞান।

Hydrometer (হাইড্ৰমিটাৰ) *n.* an instrument for measuring the specific gravity of things by floatation পানীৰ আপেক্ষিক গুৰুত্ব জোখা যন্ত্ৰ।

Hydropathy (হাইড্ৰ-পেথী) *n.* the treatment of disease by water জলচিকিৎসা, কেৱল পানীৰে বেমাৰ ডাল কৰিব পৰা নিয়ম।

Hydrophobia (হাইড্ৰ-ফবিয়া) *n.* an unnatural dread of water জলাতঙ্‌ক; the symptom of a disease known as Rabies ৰলিয়া কুকুৰে খোৱা জাই।

Hydrostatics (হাইড্ৰষ্টেটিকচ) *n.* (*used as sing.*) the science that treats of properties of fluids at rest জলগণিত।

Hyæna, see Hyæna

Hygeian (হাইজিয়েন্) *adj.* relating to health and its preservation স্বাস্থ্য সম্বন্ধীয়।

Hygiene (হাইজীন) *n.* the science of preserving health স্বাস্থ্য বিজ্ঞান।

Hygienist *n.* one skilled in hygiene স্বাস্থ্য-বিজ্ঞানবিদ পণ্ডিত।

Hygroscope (হাই-গ্ৰ'স্ক'প) *n.* an instrument to measure the moisture in air আকাশৰ আৰ্দ্ৰতা জোখা যন্ত্ৰ।

Hymen (হাইমে'ন্) *n.* the god of marriage প্রজাপতি; a thin membrane partially closing the external orifice of vagina কুমারী চোৱালীৰ জননেন্দ্ৰীয়ৰ আভ্যন্তৰিক পৰ্দা, সতীজ্ঞ; the Greek god of marriage প্রজাপতি।

Hymeneal (হাইমিনিয়েল্) *adj.* pertaining to marriage বিয়া সম্বন্ধীয়।

Hymn (হিম্) *n.* a song of praise স্তোত্ৰ, স্তুতি গান। —*v. t.* or *v. i.* to praise in song স্তুত কৰ, স্তুত পাঠ কৰ।

Hymnal (হিম্নেল্) *n.* hymn-book স্তুত পুথি।

Hymnic (হিম্নিক্) *adj.* relating to hymns স্তুত সম্বন্ধীয়।

Hymnology (হিম্ন-লজী) *n.* a collection of hymns স্তুতমালা। **Hymnologist** *n.* স্তোত্ৰ-কাৰ।

Hyperbola (হাইপাৰ'-বলে) *n.* one of the conic sections দ্বুৰণীয়া উপকাৰ গোটা বস্তুৰ কোনো এডাগ, পৰাবৃত্ত।

Hyperbole (হাইপাৰ-ব'ল্) *n.* an obvious exaggeration অত্যাতি, অসম্ভৱ বৰ্ণনা, ভুলুংদিয়া কথা। **Hyperbolic,—al** *adj.* exaggerating ভফাইদাং, চাপতা, অসম্ভৱ।

Hyperborean (হাইপাৰ-বৰিয়েন্) *adj.* belonging to the extreme north নিচেই উত্তৰ, পৃথিবীৰ উত্তৰ সীমান্ত। —*n.* an inhabitant of the extreme north নিচেই উত্তৰ সীমাৰ লোক, সুমেকবাসী (Gr. *hyper*=beyond)।

Hypercritic (হাইপাৰ-ক্ৰিটিক্) *n.* one who is over critical সূক্ষ্ম সমালোচক।

Hypercritical (হাইপাৰ-ক্ৰিটিকেল্) *adj.* অতি সূক্ষ্ম বিবেচক।

Hyphen (হাইফেন) *n.* the mark (-) between syllables লক্ষ সংযোগ চিন।

Hyphenic *adj.* সংযোগ চিন থকা।

Hypnotic (হিপ-ন-টিক্) *adj.* causing sleep টোপনি অহোৱা।

Hypnotism (হিপ-ন-টিজম্) *n.* sleepy condition produced by artificial means নিদ্ৰাবান, সুষ্প অৱস্থা, সম্বোধনবিদ্যা।

Hypochondria (হিপকন্-ড্ৰিয়ে) *n.* a nervous malady marked with depression of spirits জলকালগা বেমাৰ, টোপনিত ভয় খাই জলকা জলকী কৰা বেমাৰ।

Hypocrisy (হিপক্ৰিচি) *n.* concealment of true character ভণ্ডামি, কপটাচৰণ, বাহ্যিক সাধুতা।

Hypocrite (হিপক্ৰিট্) *n.* one who feigns to be what he is not ভণ্ড, ভণ্ড তপস্বী, কপটী সাধু।

Hypocritical (হিপ-ক্ৰিটিকেল্) *adj.* practising hypocrisy ভণ্ড, লোকদেখনিয়াৰ।

Hypodermic (হাইপডাৰ্মিক) *adj.* relating to the parts under the skin ছাল ফুটাই সূঁচুৱা, ছালৰ তলভাগ সম্বন্ধীয়।

Hypotenuse (হাই-পটেন্-ইউচ) *n.* the side of a right angled triangle opposite to the right angle সমকোণী ত্ৰিভুজৰ দীৰ্ঘতম বেখা।

Hypothecate (হাপ'ঠ-ইবেট্) *v. t.* to mortgage বন্ধক ৰাখ। **Hypothecation** *n.* বন্ধক দেওনা।

Hypothesis (হাইপ'ঠিচিচ্) *n.* a supposition, an assumption অনুমান, আনুমানিক ধাৰণা, প্ৰকল্প।

Hypothetic,—al *adj.* conditional অনুমান সিদ্ধ, প্ৰকল্পিত।

Hyssop (হিচ'প) *n.* an aromatic plant এবিধ সুগন্ধী গছ।

Hysterical,—al (হিষ্টেৰিক্) *adj.* pertaining to hysteria দুৰ্জ্বাৰোগ সম্বন্ধীয়, দুৰ্জ্বাৰোগ থকা।

Hysteria (হিষ্টিৰিয়ে), **Hysterics** *n.* a nervous affection peculiar to woman তীবোতাৰ দুৰ্জ্বা বেমাৰ।

I (আই) the ninth letter in the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ নবম আখৰ।

I (আই) *pron.* মই। (*pl.* We=আমি, আমালোক)।

Iambic (আয়েমবিক্) *adj.* consisting of iambus কবিতা ছন্দৰ এবিধ কণকল্প য'ত এটা ত্ৰয় সৰব পাচত একোটাকৈ দীৰ্ঘ স্বৰ থাকে।

Iambus (আয়েম্বাচ) *n.* a poetic foot of two syllables কবিতাৰ ত্ৰয় দীৰ্ঘ ছন্দৰ একোটা পৰ্ক।

Ibex (আইবে'ক্‌চ্) *n.* an animal of the goat kind বাঘছাগলী, এবিধ পৰ্কতীয়া ছাগলী।

Ibis (আইবিচ্) *n.* a wading bird resembling the stork পানীত ফুৰা এবিধ সাৰেং জাতীয় চৰাই।

Ice (আইচ্) *n.* water congealed by freezing বৰফ, গোটমৰা হিম। —*v. t.* to cover with ice or concreted sugar বৰফেৰে আবৃত কৰ, চেনিৰে লেণ্ডি টান কৰ। **Break the ice** see **Break**.

Iceberg (আইচ্-বাৰ্গ) *n.* a huge mass of floating ice হিমশিলা, ওপজি থকা বৰফৰ পৰ্বত।

Ice bound *adj.* bound or fixed in ice বৰফৰ মাজত আবদ্ধহোৱা, বৰফাবৃত।

Ice-cream (আইচ্-ক্ৰিম) *n.* cream artificially frozen বৰফৰ দৰে চোঁচা গোটমৰা সব, কুলপী বৰফ।

Ice-field (আইচ্-ফিল্ড্) a large field of ice বৰফাবৃত ক্ষেত্ৰ।

Ice-house *n.* a place for keeping ice বৰফ বগা ঘৰ।

Ichneumon (ইক্-নিউ-মন) *n.* a small carnivorous animal নেউল।

Ichnography (ইক-নগ্-বেফী) *n.* a ground plan of a building or other work ঘৰৰ ভেঁটৰ নক্সা; a tracing out আঁৰ্জাকৰণ।

Ichology (ইক্-ন-লজি) *n.* study of fossil foot-prints পৃথিৱীৰ স্তৰৰ মাজে মাজে থকা শিলাময় পদচিহ্ন বিষয়ক বিজ্ঞান।

Ichor (আইকৰ) *n.* colourless matter from an ulcer পু'জপানী।

Ichorous (আইকৰচ্) *adj.* having watery humour ডেক্‌ডেকীয়া বা টেক্‌টেকীয়া, যেনে ঘা।

Ichthyology (ইক্-টি-অলজি) *n.* the branch of natural history treating of fishes মৎস্য বিজ্ঞান।

Iceicle (আই-চিকল্) *n.* a hanging point of ice হিমকণা, শিশিৰ বিন্দু।

Iconoclasm (আই-কন-ক্লেজ'ম্) *n.* act of breaking images মূৰ্ত্তি ভাঙন, প্ৰতিমা ভঙ্গ কৰণ। কালাপাহাৰমূৰ্ত্তি। (Gr. *Eikon*=an image).

Iconoclast (আই-কন ক্লেফ্) *n.* a breaker of images দেবদেৱীৰ মূৰ্ত্তি ভাঙোতা, পোৰা সুঠান।

Iconolatriy (আই-কন-লেট্ৰী) *n.* the worship of images মূৰ্ত্তি পূজা, পুতলা পূজা।

Icy (আই চী) *adj.* abounding in or like ice বৰফময়, বৰফৰ দৰে; chilling, cold চোঁচা, সেজেট। **Icy manners**—কেৱে ভাল নোপোহা আচৰণ।

Idea (আই-ডিয়া) *n.* notion, conception, thought মনৰ ভাব, ধাৰণা, মত, বুজা, বোধ।

Ideal (আই-ডিয়েল্) *adj.* existing in idea or imagination, the best conceivable, perfect ভাবমূলক, কল্পিত, অতি শ্ৰেষ্ঠ, আদৰ্শ হুকণ। —*n.* the highest conception of anything আদৰ্শ।

Idealise (আই-ডিয়ে-লাইজ্) *v. t.* or *v. i.* to form an idea ধাৰণা কৰ, মনত ডাবিল।

Idealism (আই-ডিয়ে-লিজম্) *n.* the doctrine of ideal existence ভাবমূলক বিশ্বাস; search after the best and highest অতি ভাল হবলৈ আশা বা চেষ্টা, অতি অসম্ভৱ কল্পনা।

Idealist (আই-ডিয়ে-লিষ্ট) *n.* one who strives after the ideal perfection মায়াবাদী, কল্পনা-সেৱী।

Ideality (আই-ডিয়ে-লিটি) *n.* ideal state শ্রেষ্ঠতা অনুভব, কল্পিত শ্রেষ্ঠতা।

Idem (আই-ডেম্) *adj.* the same সেই, একে।

Identical (আইডেণ্টিকেল) *adj.* the same একে, অনুকপ; different things agreeing in details with কার্য প্রকরণত মিল থকা একে অর্থহাৰ।

Identify (আই-ডেণ্টি-ফাই) *v. t.* to ascertain to be the same চিনাক্ত কৰ, চিন। **Identification** *n.* the act of identifying চিনাক্ত কৰণ। **To identify oneself with** =কোনো কাৰ্য্যত সম্পূৰ্ণ সহায় কৰ, কোনো কাৰ্য্যৰ প্ৰধান উদ্যোগী বুলি চিনাকী দে।

Identity (আই-ডেণ্টি-টিটি) *n.* sameness সাদৃশ্য, মিল।

Ideography (আই-ডিয়-গ্ৰেফী) *n.* representation of things by picture নক্সাৰ দ্বাৰা বুজোৱা কাৰ্য্য।

Ideology (আই-ডিয়ল-অজী) *n.* the science of ideas কল্পনা বিজ্ঞান, সংহতি বিজ্ঞান।

Ides (আইডজ্) *n.* (*sing.*) the 15th day of March, May, July, October and the 13th of the other months in ancient Rome মাৰ্চ, মে, জুলাই, অক্টোবৰ ১৫ তাৰিখ আৰু আন আন মাহৰ ১৩ তাৰিখ।

Idiocracy (ই-ডিয়-ক্ৰেচী) same as **Idiosyncrasy**.

Idiocy (ইডিয়চি) *n.* state of being an idiot অঁকৰা গুণ; foolly যুৎতা; also **Idiotcy**.

Idiom (ইডিয়ম্) an expression peculiar to a language ৰাক্যৰ ধাৰা, বিশেষ ভাবযুক্ত চলিত কথা, জটিল ৰাক্য।

Idiomatic, Idiomatical *adj.* pertaining to the idioms of a language ভাৱ বোধক, কোনো ভাষাত বিশেষৰূপে ব্যৱহৃত, গুপ্ত অৰ্থ থকা।

Idiomatically *adv.* ভাবযুক্ত চলিত কথাবে।

Idiopathy (ইডিয়-পেথি) *n.* a primary disease মূল ৰোগ, ঘাই ৰেমাৰ।

Idiosyncrasy (ইডিয়চীনক্ৰেচী) *n.* a peculiar characteristic *adj.* আওপ্ৰকৃতি, মইমতালি ভাৰ।

Idiosyncratic *adj.* আওপ্ৰকৃতিৰ, একাচেকা।

Idiot (ই-ডিয়ট) *n.* a foolish or unwise person, a natural fool বেজ্ঞা, হেৰাং, অঁকৰা মানুহ। —*adj.* **Idiotic** বেজ্ঞা, অৰোহ, হেৰাংবাং।

Idle (আইডল্) *adj.* averse to work, unoccupied বহিখোৱা, এলেকুৱা, সোৰোপা; useless অকৰ্ম্মা; vain বুথা, মিছা; unemployed আজ-বীয়া, কামবন নোহোৱা। —*v. t.* or *v. i.* to spend in idleness, to remain idle কোনো কামবন নকৰি কাল নিয়া, এনেয়ে বহি থাক। **Idle attempt** = বুথা চেষ্টা। **Idle talk** = unimportant talk ফচছ কথা, অকামিলা কথা। **Idle headed** = foolish নিৰ্কোষ। **Idle moments** = অজৰীয়া সময়ত। —*v.* উৰাজাহাজ লাহে-লাহে ঘূৰ।

Idleness *n.* inactivity, indolence এলাহ, সোৰোপালি।

Idler (আইড-লাৰ) *n.* an idle person সোৰোপা মানুহ, নিহৰ্মা।

Idly (আইডলী) *adv.* in an idle manner কামবন নকৰি, বুথাই, এলেকুৱা হৈ।

Idol (আই-ডল) *n.* an image for worship মূৰ্তি, প্ৰতিমা; a person or thing too much loved আভোলভোল লোক বা বস্তু।

Idolater (আই-ড-লেটৰ) *n.* a worshipper of Idols প্ৰতিমাপূজক।

Idolatry (আই-ড-লেট্ৰি) *n.* the worship of an image পুতলা পূজা, মূৰ্তি পূজা। **Idolatrous** *adj.*

Idolise (আই-ড-লাইজ) *v. t.* to love to excess আভোলভোল কৰ, দেৱতাৰ নিচিনাকৈ আদৰ কৰ।

Idolum (আই-ড-লম্) *n.* (*Logic.*) fallacy ভ্ৰান্তি-মূলক বিচাৰ।

Idyl (আই-ডিল্) *n.* a short narrative poem কোনো বৰ্ণনামূলক সৰু পদ পুথি।

If (ইফ্) *conj.* in case that যদি, যদিহাং। **If so** = তেনে হলে। **As if** = যেন। **Were I** = হলো-হেতেন যদি—**If I were**.

Ignious (ইগ্নিয়াচ্) *adj.* consisting of, pertaining to or like fire আগ্ৰেয়, অগ্নিময়, অগ্নি-ৰং, জুই যেন। **Ignious rocks** = উত্তাপোৎপাদিত শিল।

Ignis-fatuus (ইগনিচ্-ফেট্-উ-অফ্) Will-o-the Wisp, a delusive light seen over marshy places গুলৈ, বাতি অস্বাভাৱে ওলোৱা জুই, ভূতৰ জুই, উকা, ধনগুলৈ।

Ignite (ইগ-নাইট্) *v. t.* to kindle জুই লগা, জলা।
—*v. i.* to take fire জুই লাগ।

Ignitable (ইগ-নাইটি-বল্) *adj.* that may be ignited জ্জলাব পৰা, জলনীয়।

Ignition (ইগ-নিশ্বন্) *n.* the act of taking fire জুই লগোৱা কাম, জলন, দহন।

Ignoble (ইগ্ন-বল্) *adj.* of low birth, mean নীচ, অৰ্হা, অধম।

Ignobly *adv.* meanly জৰহকৰে, অভদ্রকৰে।

Ignominious (ইগ্ন-মিনি-য়াচ্) *adj.* dishonourable, contemptible অখ্যাতিৰ, ঘণাজনক, কুচ্ছিত্। **Ignominiously** *adv.*

Ignominy (ইগ্ন-মিন্ ি) *n.* infamy, public disgrace অপমান, দুৰ্গাম, ধৰ্ষণ, অখ্যাতি, বদনাম।

Ignoramus (ইগ্ন-বে মচ্) *n.* an ignorant person নিৰ্বোধ, অজ্ঞান লোক।

Ignorant (ইগ্ন-ন-বেণ্ট) *adj.* without knowledge, বুদ্ধ নথকা, অজ্ঞান, আতুৱা, অজ্ঞ, অবুদ্ধ, অনভিজ্ঞ; unacquainted with অন্যতুৱা। I am ignorant of the fact = মই এই কথাৰ বুদ্ধ নেপাওঁ, মই সেই বিষয়ে একো নেজানোঁ।

Ignorance (ইগ্ন-ন-ৱেঞ্চ) *n.* want of knowledge, state of being ignorant অনভিজ্ঞতা, অজ্ঞানতা, নজনা অৱস্থা, যুগ্ধতা। **Ignorantly** *adv.* through ignorance নজনা কৈ, অজ্ঞানদ্বৰ্ধক।

Ignore (এগ্ন-নৰ) *v. t.* to disregard wilfully, to leave out of account অগ্ৰাহ কৰ, আঁতৰ কৰ, লগত নলৈ আৰ, ইচ্ছাপূৰ্বক বাৰ দে।

Iguana (ইগোৱানে) *n.* a genus of arboreal lizards গুই।

Ilac (ইলিঅেক্) *adj.* pertaining to lower intestines ভিতৰে পেটৰ তলভাগ সম্বন্ধীয়।

Iliad (ইলিয়েড) *n.* the great poem by Homer কবি হোমারে লেখা পুৰাণ বিষয়ক কাব্যৰ নাম।

Ill (ইল্) *adj.* sick, diseased অসুস্থ, পাঁড়িত, নৰিয়াত পৰা; bad, evil, wicked বেয়া, অসৎ, অনিষ্ট। —*n.* evil, misfortune অমঙ্গল, অনিষ্ট,

দুঃখ, ক্লেশ। **Go ill with**=বিপদত পৰা। **Take it ill**=to be offended বেয়া পৰা, অসন্তোষ পৰা।

Illapse (ইল্লেপচ্) *n.* a sliding in এটা বস্তু আন এটাৰ গাত সোমোৱা কাৰ্য্য, ভিতৰলৈ প্ৰবেশ।
—*v. i.* to glide পিছলি যা।

Illation (ইল্লেছ্বন্) *n.* act of inferring, conclusion অনুমান, যুক্তি, সিদ্ধান্ত।

Illative (ইল্লেটিভ্) *adj.* that may be inferred অনুভবনীয়, ঠাৱৰাব পৰা।

Ill-blood (ইল-ব্লাড) *n.* ill-feeling অসন্তোষ, শত্রুতা।

Ill-boding (ইল্-বডিং) *n.* inauspicious অমঙ্গল-সূচক।

Ill-bred (ইল্-ব্ৰেড্) *adj.* not well-bred; uncivil অনিষ্ট, অক্ৰম্ৰ।

Illegal (ইল্-লি-গেল্) *adj.* contrary to law অত্যাৱ, অবিধি, আইনবিকল্প, বে-আইনী, অবৈধ।

Illegality *n.* অত্যাৱতা, অত্যাৱ। **Illegally** *adv.* অত্যাৱকৈ, অবিধিমতে।

Illegible (ইল্-লেজিবল্) *adj.* indistinct অস্পষ্ট, লেপথেন; that cannot be read পাচৰ নোৱাৰা।

Illegitimacy (ইল্-লেজিটি-মেচি) *n.* bastardy জাবলতা, ভ্ৰতৱা অৱস্থা।

Illegitimate (ইল্-লেজিটি-মেচ্) *adj.* not born in wedlock, not genuine জহৰা, জাবল, অবৈধ, বিয়া নোহোৱা চপনীয়া মাইকীৰ।

Ill-fated (ইল্-ফেটেড্) *adj.* bringing misfortune দুৰ্দশীয়া, দুৰ্ভাগীয়া।

Ill-favoured (ইল্-ফেভাৰড্) *adj.* deformed, ugly দুৰূপ, আভৰা।

Ill-got, Ill-gotten *adj.* অত্যাৱকৈ পোৱা, লোকক ঠগকৈ লোৱা।

Illicit (ইল্-লিচিট্) *adj.* mean, not candid চিকটা, কপণ, ক্ষুদ্ৰমনা; পেট কপটীয়া।

Illicit (ইল্জিটিট্) *adj.* unlawful, unlicensed নিষিক, বে-আইনী, তলে তলে কৰা বা হোৱা।

Illicitly *adv.* অত্যাৱকৰে, অনুমতি নোপোৱাকৈ।

Ilimitable (ইল্-লিমি-টেবল্) *adj.* that cannot be limited, infinite অসীম, অনন্ত।

Illiterate (ইল্-লিটা-ৰেচ্) *adj.* not learned, ignorant নিবক্ষৰ, লেখা পঢ়া নজনা, অপটুৱা যুৰ্হ।

Illiterateness, Illiteracy *n.* অশিক্ষিত অবস্থা, লেখাপড়া নজনা অবস্থা।

Ill-natured (ইল-নে'চার্ড) *adj.* ill-tempered, peevish খন্ডাল, খিটখিটীয়া।

Illness (ইলনেচ্) *n.* sickness, disease বেমাণ, নবিহা।

Ill-off *adj.* in bad circumstance অবহাহীন, দুৰৱস্থাপন্ন।

Illogical (ইল-লজি-কেল) *adj.* contrary to the rules of the logic শা্য বিকক, অযুক্তিকৰ, অসঙ্গত।

Ill-starred (ইল-ষ্টাৰ্ড) *adj.* born under evil stars, unfortunate দুৰ্গপলীয়া, দুৰ্ভগীয়া।

Ill-tempered (ইল-টেম্পাৰ্ড) *adj.* cross, peevish গৌকোৰা, খিটখিটীয়া, খন্ডাল; morose বিনৰ্ষ।

Ill-treat (ইল ট্ৰিট) *v. t.* to treat badly বেয়া বারহাৰ কৰ, বোল মাত কৰ, কষ্ট দে।

Ilude (ইল-লিউড) *v. t.* to play upon, to deceive ডেৰাকুটি কৰ, ভুৱা, দে, প্ৰতাৰণা কৰ।

Ill-turn *n.* an act of unkindness শক্ৰতা, অনিষ্ট চেষ্টা।

Illume (ইল-লিউম) see **Illumine**.

Illuminate (ইল-লিউ-মিন্-এট্) *v. t.* to light up পোহৰ কৰ, চাকি লগাই শূশোৰ্ভিত কৰ, উজ্জল কৰ; to illustrate ব্যাখ্যা কৰ; to adorn with ornamental letters ফুলাম আৰবেৰে বজিত কৰ।

Illumination (ইল-লিউ মিন্-এছন্) *n.* act of giving light পোহৰ কৰ; a display of lights on festive occasions দীপাৱলী, চাকি লগাই উৎসৱ কৰণ; splendour উজ্জলতা, জক্ৰমকনি, পোহৰ; adorning of books with illustrations গ্ৰন্থ চিত্ৰিত কৰণ।

Illuminative (ইল-লিউ-মিন-এ-টিভ) *adj.* tending to give light দীপ্তিকৰ।

Illusion (ইল-ইউ-অন) *n.* a playing upon, a false show ছলনা, মায়া, হুয়াময়া; error ভ্ৰম, ভ্ৰান্তি।

Illusionist (ইল-ইউ-অন-ইষ্ট) *n.* one given to illusions ছলনাত পৰা লোক; one who produces illusions ছলনাকাৰী, বাজিকৰ।

Illusive (ইল-লিউ-চিভ) *adj.* false মিছা, ভুৱাদিহা।

Illusory (ইল্-লিউ-চৰী) *adj.* deceptive, false মায়াময়, ভ্ৰান্তিজনক, হুয়াময়া, ভুৱাদিহা, অপাৰ।

Illustrate (ইল্-লাট-টেট্) *v. t.* to make clear to the mind, to explain বুজাই দে, ব্যাখ্যা কৰ, উদাহৰণ দে; to adorn by pictures সজিএ কৰ।

Illustration (ইল্-লাট-টে-শন্) *n.* act of explaining ব্যাখ্যা কৰণ; that which illustrates টকা, উদাহৰণ; a picture চিত্ৰপট।

Illustrator *n.* ব্যাখ্যাকাৰক।

Illustrative (ইল্-লাট-টে-টিভ্) *adj.* tending to explain অৰ্থবোধক, ব্যাখ্যাকাৰী।

Illustrious (ইল্-লাট-ট্ৰি-য়াচ) *adj.* distinguished renowned, brilliant প্ৰসিদ্ধ, গ্ৰন্থাত, নামজালা, খ্যাতিময়।

Illustriously *adv.* প্ৰসিদ্ধকপে, বিখ্যাতকপে।

Ill-will (ইল্-উইল্) *n.* enmity, unkind feeling শক্ৰতা, খেপাখেপি, দুয়াৰি, বুকুট।

Image (ইমেজ) *n.* a likeness প্ৰতিমূৰ্তি, আকৃতি; an idol প্ৰতিমা, মূৰ্তি; an idea মনন ভাৱ, কল্পনা। —*v. t.* to form an image in the mind মনত আকৃতি কল্পনা কৰ।

Imagery (ইমে'জাৰী) *n.* mental pictures মনত কল্পনা কৰা চিত্ৰপট, মানসচিত্ৰ, চিত্ৰকল্প।

Imaginable (ইম্-এজিন্-এবল) *adj.* that may be imagined অনুভৱনীয়, ভাবিবপৰা।

Imaginary (ইম্-এজিন্-এৰি) *adj.* existing only in imagination, not real কাল্পনিক, মনেৰে পাতা।

Imagination (ইম্-এজিন্-এছন্) *n.* act of imagining অনুভৱ; conception বজনা, বজনা শক্তি।

Imaginative (ইম্-এজিন্-এটিভ্) *adj.* gifted with, or pertaining to imagination বজনাশীল, বজনা প্ৰিয়। **Imaginative faculty** = কল্পনা শক্তি।

Imagine (ইম্-এজিন্) *v.* to conceive, to think কল্পনা কৰ, মনত ভাৱ, অনুভৱ কৰ, বোধ কৰ, ভাবি চা।

Imbecile (ইম্-বিচাইল) *adj.* weak in mind or body, feeble আশকতীয়া, দুৰ্গল, কণীণ, শক্তি-

হীন, মুৰ্খ। —*n.* one destitute of mental or bodily strength বলশক্তি নোহোৱা লোক, ডেবা, নিচলা মানুহ।

Imbecility (ইম্-চিলিটী) *n.* weakness of body or mind শাৰীৰিক বা মানসিক দুৰ্বলতা, শক্তিহীন অৱস্থা, মুৰ্খতা।

Imbed (ইম্-বেদ) *v. t.* to lay, as in a bed পোতথুৱা, পেলাই-খ।

Imbibe (ইম্-বাইব) *v. t.* to drink in চুপি-খা, চোহ, শোহ; to receive into the mind মনত ধাৰণা কৰ, মনত সুমা। (L. *im* = into; *bibere* = to drink)।

Imbitter (ইম্-বিটাৰ) *v. t.* see Embitter তিতালাগা, বেজাৰ লগা, বিৰক্তি জন্ম।

Imbosom (ইম্-বুজুম) see Embosom.

Imbricate (ইম্-ব্রিক্-কেট) *adj.* bent like a gutter tile ভিতৰে খোল, বাঁজখকা। —*v. t.* to lay above another ঠাপে ঠাপে লগা।

Imbroglia (ইম্-ব্রগীয়া) *n.* an intricate plot in a drama, a perplexing state of matters খোট-পাকটু কথা, সহজে মোৰ উলিয়াব নোৱাৰা বিষয়, also Embroglia.

Imbrown, Embrown (ইম্-ব্রাউন্) *v. t.* to make brown, to darken মটীয়া কৰ, গোমোটা কৰ।

Imbrue (ইম্-ব্রু) *v. t.* to wet, to moisten, to drench তিয়া, পানীত জুৰুৱিয়া, সেমেকা।

Imbrute (ইম্-ব্রুট) *v. t.* or *v. i.* to sink to the state of a brute পতুত প্ৰাপ্ত হ।

Imbue (ইম্-বিউ) *v. t.* to tinge deeply ভাটকৈ বোল দে; to moisten তিয়া; to cause to imbibe into the mind বোধ জন্মা, মনত লগা।

Imitable (ইম্-টেবল্) *adj.* that may be imitated or copied অনুকৰণীয়।

Imitate (ইম্-টেট্) *v. t.* to copy, follow অনুকৰণ কৰ, লোকৰ আদৰ্শ ল, নকল কৰ, লোকৰ আহি ল।

Imitation (ইম্-টেম্-শ্যন্) *n.* act of imitating, that which is produced as a copy অনুকৰণ, নকল।

Imitative (ইম্-টেটিভ্) *adj.* inclined to

imitate; formed after a model অনুকৰণ প্ৰিয়, অনুকৰণ।

Imitator (ইম্-টেটৰ) *n.* one who copies অনুকৰণকাৰী, নকল কৰোঁতা।

Immaculate (ইম্-মেক্-উ-লেট্) *adj.* unstained, spotless নিৰুদক, নিষ্পুণ, নিৰ্গল, পবিত্ৰ।

Immanence, Immanency (ইমে'নেন্স-কী) *n.* the pervading principle of creation and intelligence বিশ্ববাপী উদ্ভাবন শক্তি।

Immanent (ইমে'নেট) *adj.* inherent আভ্যন্তৰিক, স্বাভাৱিক, প্ৰকৃতি গত; indwelling অন্তৰ্ভাসী; pervading পৰিব্যাপ্ত।

Immaterial (ইম্-এ'-টিব-িয়ল্) *adj.* not consisting of a matter দেহ-বহিত, অশৰীৰ; unimportant অনাবহিক।

Immaterialism (ইম্-এটিবিয়ল্-ইজম্) *n.* doctrine of spiritual existence অজড়-বাদ, এই সংস্ৰবত জড়পদাৰ্থ বুলি কোনো এটা নাই এনে বিশ্বাস।

Immature (ইম্-এ-চিউৰ) *adj.* not ripe, not perfect আপুৰু, আপঁহতা, কেঁচা, অগৈপত; untimely আবতৰীয়া।

Immaturity (ইম্-এচিউ-ৰিটি) *n.* unripeness অপকতা, অগৈপত অৱস্থা; also Immatureness.

Immeasurable (ইম্-মেছৰ-এবল্) *adj.* that cannot be measured অসীম, অপৰিমেয়। *Immeasurably adv.* অপৰিমিতকপে।

Immediate (ইম্-মিডি-য়েট) *adj.* without a medium, without delay আত, ততালিকে; present বৰ্তমান, উপস্থিত। **Immediate superior** = পোন প্ৰথম ওপৰত্ব কৰ্মকাৰক।

Immediately (ইম্-মিডিযেটলি) *adv.* instantly, without delay খিতাতে, ততালিকে, তৎক্ষণাত, গিৰিাই, পোনছাতেই।

Immedicable (ইম্-মেডিকেল্) *adj.* incurable আৰোগ্য কৰিব নোৱাৰা, দুৰাৰোগ্য।

Immemorable (ইম্-মেম'ৰেবল্) *adj.* beyond memory অস্মৰণীয়, মনত নপৰা, কোনোবা কালৰ, স্মৰণৰ অতীত।

Immemorial (ইম্-মেম'ৰিয়েল) *adj.* beyond the reach of memory বহুদিনীয়া, মনত নপৰা, স্মৃতিৰ বহিৰ্ভূত, অতি প্ৰাচীন।

Immense (ইম্-মেনচ্) *adj.* vast in extent বহুল, অসীম; very large ডাঙৰ, প্ৰকাণ্ড, অনেক।

Immensely *adv.* অসীমৰূপে, অশেষ পৰিমাণে।

Immensity (ইম্-মেন্ চিটি) *n.* unlimited extension, greatness অসীমতা, বিশালতা, প্ৰবলতা।

Immensurable (ইম্-মেন্ চূৰেব'ল্) *adj.* that cannot be measured অপৰিমেয়, পৰিমাণ কৰা অসাধ্য।

Immerge (ইম্-মাৰ্জ্) *v. t.* to plunge into জুৰু-বিয়া, ডুবা।

Immerse (ইম্-মাৰ্চ) *v. t.* to plunge into, to dip জুৰুবিয়া, ডুবা; to engage deeply নিমগ্ন হ'ব কৰ, বৰঠৈক মন লগা; মজ্জা।

Immersion (ইম্-মাৰ্চন্) *n.* act of plunging into জোবোৰা, অবগাহন, ডুবাওন; state of being deeply absorbed নিমগ্ন, মনোনিবেশ, উটোৱা।

Immethodical (ইম্-মেথডিক্-এল) *adj.* without method or order লাগবান্ধ নোহোৱা, বিশৃঙ্খল।

Immigrant (ইমি-গ্ৰেণ্ট) *n.* one who immigrates আন দেশৰ পৰা আহি বসতি কৰা লোক, ভগনিয়াৰ, দেশ এৰি বিদেশত থাকিবলৈ অহা মানুহ, পমুৱা।

Immigrate (ইমি-গ্ৰেট্) *v. i.* to remove into a country permanently বিদেশৰ পৰা আহি বসতি কৰ, নিজৰ দেশ এৰি আহি চাপ।

Immigration (ইমি-গ্ৰেছন্) *n.* act of immigrating বাস কৰিবৰ মনেৰে বিদেশাগমন।

Imminent (ইমিনেণ্ট্) *adj.* near at hand, impending সন্নিহিত, আসন্ন, ওচৰ চপা।

Imminence *n.* সন্নিহিত অৱস্থা, হয় হয় অৱস্থা; আগজ্ঞক।

Immiscible (ইম্-মিচিব্'ল্) *adj.* that cannot be mixed যি বস্তু মিহলাব নোৱাৰি, মিশ্ৰণৰ অসাধ্য যেনে তেল আৰু পানী।

Injection (ইম্-মি-জন্) *n.* injection ভিডবলৈ সুমোৱা কাম, প্ৰবিষ্ট কৰণ।

Immit (ইম্-মিট্) *v. t.* to send into প্ৰবেশ কৰা, ভিডবলৈ সুমা।

Immixture *n.* মিহলি, লগলাগি থকা।

Immobility (ইম্-ম'বি-লিটি) *n.* resistance to

motion, immovableness অলবতা, লবচৰ নকৰা গুণ, ঠেংতা লাগি থকা।

Immobile *adj.* অলব, গতি শক্তি বহিত।

Immoderate (ইম্-মডাৰ-এট্) *adj.* extravagant অপৰিমিত, বেচি, ভেৰাহি।

Immoderately *adv.* exceedingly অপৰিমিতৰূপে, বেচিটৈক।

Immodest (ইম্-মডেষ্ট) *adj.* impudent, wanting shame or delicacy লাজ চৰম নোহোৱা, নিলাজ, চেলেপু, চুপুং।

Immodesty *n.* want of modesty চুদুকাণি, অসাধুতা।

Immolate (ইম্-লেট্) *v. t.* to offer in sacrifice বলিদান কৰ, উৎসৰ্গ কৰ।

Immolation (ইম্-লেছন্) *n.* a sacrifice বলিদান।

Immoral (ইম্-মবেল্) *adj.* wicked, licentious নীতি বিৰুদ্ধ, অসাধু, অনাচাৰী, অসৎ, দুৰাচাৰ।

Immorality (ইম্-মবেলিটি) *n.* any act which is inconsistent with what is right অৰ্য্য, ব্যভিচাৰ, কুজ্জিহা, অনীতি, অনাচাৰ।

Immortal (ইম্-মৰ-টেল্) *adj.* never dying, imperishable অমৰ, চিৰজীৱী। —*n.* one who will never die দেৱতা।

Immortalise (ইম্-মৰ-টেলাইজ্) *v. t.* to make immortal অমৰ কৰ, চিৰায়বণীয় কৰ।

Immortality (ইম্-মৰ-টেলিটি) *n.* immortal existence, quality of being immortal মৰণ-শূন্যতা, অমৰত্ব।

Immortelle (ইম্-মৰ-টেল্) *n.* an everlasting flower কেতিয়াও জ্ব'ই নপৰা ফুল যেনে পাৰিজাত।

Immovable (ইম্-মুভেব'ল্) *adj.* steadfast, that cannot be moved অলব, অচল, স্থাৱৰ।

Immovableness, Immovability *n.* লবচৰ কৰাৰ নোৱাৰা অৱস্থা, স্থিৰতা।

Immune (ইম্-মিউন্) *adj.* not liable to infection নিৰাপদ, কোনো চেকা লাগিব নোৱাৰা; without obligation মুক্ত।

Immunity (ইম্-মিউনিটি) *n.* freedom from obligation, exemption, privilege দায়, মুক্তি, নিষ্কৃতি, মাক্, বিশেষ অধিকাৰ বা ক্ষমতা, উদ্বুদ্ধি।

Immure (ইম্-ইয়ৰ) *v. t.* to wall in, to shut up
আবদ্ধ কৰ, গৰ্ভালত সুমা, কয়েদ কৰ।

Immutable (ইম্-মিউ-টেবল্) *adj.* unchangeable
অশ্ৰিৰ্ভৰ্তনীয়, অসলনীয়। **Immutability** *n.* সাল-
সলনি নোহোৱাটো।

Imp (ইম্প) *n.* a graft, a shoot গছৰ কলম,
পোখা, গজালি। — *v. t.* গছৰ কলম ধৰ।

Imp (ইম্প্) *n.* a little devil, a mischievous
child ছুত পোৱালি, দুষ্ট লৰা; a son সন্তান।

Impish *adj.* fiendish দুবস্ত, অনিষ্টকাৰী,
শিশুচীয়া।

Impact (ইম্-পেক্ট্) *v. t.* to press together
firmly চেপামাৰি ধৰ, ঠাইথুৱা, আটথুৱা। — *n.*
a striking against থুলা, ঠেকা, প্ৰভাৱ, ফল।

Impair (ইম্-পেয়াৰ) *v. t.* to diminish হ্ৰাস কৰ;
to injure হানি কৰ; to weaken দুৰ্বল কৰ; to
wear out ক্ষয় কৰ। (L *im*=in; *pejorare*=
to make worse).

Impale (ইম্-পে'ল্) *v. t.* to put to death by
spitting on a stake শূলত দে, শিঙত দে; to
fence in with stakes জেওৰা দে, গোঁজ পুতি
ধৰ। (L *im*=in, *palus*=a stake).

Impalpable (ইম্-পেল্-পেবল্) *adj.* that cannot
be felt or easily understood গম ধৰিব
নোৱাৰা, বুজিবলৈ টান। **Impalpability** *n.* গম-
ধৰিব নোৱাৰাটো।

Impanel (ইম্-পেনেল) or **Empanel** *v. t.* enrol
the names of a jury জুৰীৰ ফৰ্দ লেখ, জুৰী
নিযুক্ত কৰ।

Imparity (ইম্-পেৰি-টি) *n.* want of equality
অসমতা, বিজোখ, হীন ভেটি।

Impart (ইম্-পাৰ্ট) *v. t.* to grant, to bestow a
part of, to give দে, দান কৰ; to make
known জনা, বুজ দে; (L *im*=in; *partis*=
a part).

Impartial (ইম্-পাৰ-শ্বেল্) *adj.* just, not biased
অপক্ষপাতী, ঠিক, ত্ৰায়া।

Impartiality (ইম্-পাৰ-শ্বেল্-টি) *n.* freedom
from bias অপক্ষপাত, নিৰপেক্ষতা। **Impartially**
adj. ত্ৰায়াৰূপে, নিৰপেক্ষভাৱে।

Impartible (ইম্-পাৰ্ট-ইবল্) *adj.* capable of

being imparted দিব পৰা; indivisible ভগাব
নোৱাৰা।

Impassable (ইম্-পাচ্-এবল্) *adj.* not capable
of being passed দুৰ্গম, যাৰ বা পাৰ হব
নোৱাৰা।

Impassion (ইম্-পেছন্) *v. t.* to move with
passion উত্তেজিত কৰ। **Impassionate**, **Impas-
sionable**, **Impassioned** *adj.* animated, excited
উত্তেজিত, কামাসক্ত, ক্ৰোধাশ্বিত।

Impassive (ইম্-পেচিভ্) *adj.* not susceptible
of pain or feeling দুখ, কাম, ক্ৰোধ ইত্যাদি
বহিত, আসক্তিশূণ্য, সংযমী। **Impassively** *adv.*
বাগজাল নোহোৱাকৈ।

Impasto (ইম্-পেছ্টো) *n.* laying on of colour
thickly যি কোনো বস্তৰ ভাঠ প্ৰলেপ।

Impatient (ইম্-পে-শ্বেন্ট্) *adj.* not able to
endure or to wait, restless, fretful, eager
উত্তাউল, অস্থিৰ, বিতত, উতলা, তত নাইকিয়া,
অধৈৰ্য্য। **Impatiently** *adv.* অস্থিৰভাৱে,
উত্তাউলহৈ।

Impatience (ইম্-পে-শ্বেন্স্) *n.* uneasiness,
restlessness, want of patience অধৈৰ্য্য,
ব্যগ্ৰতা, উত্তাউল।

Impawn (ইম্-পন্) *v. t.* to deposit as security
মাাল বন্ধক দে।

Impavid (ইম্-পেবিড্) *adj.* fearless নিৰ্ভয়।

Impeach (ইম্-পীচ্) *v. t.* to charge with a
crime অভিযোগ কৰ, দোষাৰোপ কৰ, শাসনভাৰ
শোৱা ভাঙৰ লোকৰ বিৰুদ্ধে অভিযোগ কৰ; to
call in question জগৰ ধৰ, মহাভিযোগ
কৰ।

Impeachable (ইম্-পীছেবল্) *adj.* chargeable
with a crime দোষণীয়, জগৰীয়া।

Impeachment (ইম্-পীচ্-মেণ্ট্) *n.* accusation
against high officials শাসনভাৰ শোৱা ভাঙৰ
কৰ্মচাৰীৰ বিৰুদ্ধে অভিযোগ।

Impeccable (ইম্-পেকে-বল্) *adj.* not liable to
error or sin নিপাপী, শুদ্ধসত্ত্ব।

Impeccability *n.* পাপশূন্যতা।

Impenunious (ইম্-পিকিউ-নিয়াচ) *adj.* having
no money, poor ধন-বিহীন নোহোৱা, দৰিদ্ৰ।

Impede (ইম্-শিড্) *v. t.* to hinder, to

obstruct ব্যাঘাত জন্মা, বাধা দে, গতিবোধ কৰ, আটক কৰ। (*L. im=in; pedis=a foot*).

Impediment (ইম্-পে'ডি-মেন্ট্) *n.* obstruction, hinderance প্রতিবন্ধক, ব্যাঘাত, বিঘিনি, জঞ্জাল, ভেঁটী।

Impel (ইম্পে'ল) *v. t.* to urge forward, to instigate উচটা, উত্তেজিত কৰ, কৰিবলৈ লগাই দে, আগলৈ হেঁচুকি দে। (*L. pelle're=to drive*).

Impellent (ইম্পে'লেণ্ট) *adj.* urging on উদগনি উচটনি, হেঁচনি।

Impend (ইম্পে'ণ্ড) *v. t.* to hang over, to be about to happen ওপৰ চাপ, সন্নিহিত হ। (*L. im=in; pendere=to hang*).

Impending (ইম্-পেণ্ডিং) *adj.* ready to happen হয় হয়, আসন্ন, সম্মুখীন, আগন্তুক। also **Impendent**.

Impenetrable (ইম্-পে'নি-ট্ৰেবল্) *adj.* that cannot be pierced অভেদ, সুমাৰ নোৱাৰা, টান; not to be impressed in mind মনত নোদোমোৱা। **Impenetrability** *n.* অভেদতা।

Impenitent (ইম্-পে'নি-টেণ্ট্) *adj.* not repenting of sin অনুতাপ ৰহিত। —*n.* one who does not repent for his sin পাপৰ বাবে খেদ নকৰা লোক, দোৰোৰ পাপী। **Impenitence** *n.* অনুতাপশূন্যতা।

Imperative (ইম্-পে'বে-টিভ্) *adj.* expressive of command, obligatory বিশেষক্ৰমে আদিষ্ট, অলঙ্ঘনীয়, নকৰিলে নোহোৱা, অবশ্য কৰ্তব্য।

Imperative mood = আদেশবোধক ধাতুকৰ্ম।

Imperator (ইম্-পে'ৰেটৰ) *n.* commander আদেশকাৰী; ruler শাসনকৰ্তা; নায়ক।

Imperceptible (ইম্-পাৰ-চেপ টিবল) *adj.* not discernible, minute মনিব নোৱাৰা, তলকিব নোৱাৰা, নিচেই সূক্ষ্ম। **Imperceptibleness**, **Imperceptibility** *n.* মনিব নোৱাৰা অৱস্থা।

Imperceptibly *adj.* without being perceived কোনেও নেদেখাকৈ, তলকিব নোৱাৰাকৈ, নিচেই লাহে লাহে।

Imperfect (ইম্-পাৰ-ফেক্ট) *adj.* incomplete অসম্পূৰ্ণ; defective অসুস্থ। **Imperfectly** *adj.* আধাকৈচলীয়াকৈ, আধাডুখৰীয়াকৈ, অসুস্থকৈ।

Imperfection (ইম্-পাৰ-ফেকছন্), **Imperfectness** *n.* অসম্পূৰ্ণ, দোষ।

Imperforable (ইম্-পাৰফৰেবল) *adj.* that cannot be bored through ফুটা দিব নোৱাৰা।

Imperforate *adj.* কেনিও বিদ্ধা বা জলজ্ঞা নথকা; having no opening ফুটা নোহোৱা।

Imperial (ইম্পিৰিয়েল্) *adj.* belonging to an empire or an emperor সমগ্র বাজ্য বিষয়ক, রাজকীয়, সম্রাট সম্বন্ধীয়; supreme প্রধান; a size of printing paper = 22 × 32 inches, (56 × 82 Cms.) এবিধ দীঘল বহল কাগজৰ আকাৰ।

Imperial city = বোম্বাই।

Imperialism (ইম্পিৰিয়েল-ইজম্) *n.* the power of an emperor বাজ্যবিৰাজৰ ক্ষমতা, বজাৰ প্রভুত্ব, সাম্রাজ্যবাদ।

Imperialist (ইম্পিৰিয়েল-ইষ্ট) *n.* one who belongs to an emperor বজাৰ বা বাজ্যৰক্ষণী লোক, সাম্রাজ্যবাদী।

Imperil (ইম্-পে'ৰিল্) *v. t.* to endanger বিপদত পেলা, বিপদগ্রস্ত কৰ।

Imperious (ইম্-পিৰি-অচ্) *adj.* haughty, tyrannical দান্তিক, উদ্ধত, খঙাল, অত্যাচাৰী, কাকো গনাগন নকৰা।

Imperishable (ইম্-পেৰিচ্-এবল্) *adj.* indestructible, everlasting আমৰণ, অবিনাশী, অক্ষয়, চিৰস্থায়ী। **Imperishableness** *n.*

Impermeable (ইম্-পাৰমিয়েবল্) *adj.* impenetrable অভেদ; not permitting passage of fluids পানী দোমাব নোৱাৰা।

Impersonal (ইম্পাৰচনেল্) *adj.* not having personality কোনো ব্যক্তি নুবুজোৱা, নৈৰ্যাত্তিক (*grammar*) not undergoing any change according to the persons ভাববাকৈ।

Impersonate (ইম্পাৰচনেট) *v. t.* to invest with personality or body ব্যক্তি অথবা সাক্ষাৰ ৰূপ দান কৰ; to personify প্রাণীকৰ্ণে বিশেষকৈ মানুহকৰ্ণে প্রকাশ কৰ; to play the part of নটিক নাইবা নিকাচনত আনৰ ভূমিকাত অৱতীৰ্ণ হ।

Impertinence (ইম্-পাৰ্টি-নেঞ্চ) *n.* rudeness, sauciness, impudence অশিষ্টতা, বে আদৰ, অনধিকাৰ প্রবেশ।

Impertinent (ইম্পাৰ্টি-নেট) *adj.* irrelevant অসঙ্গত, অসম্পৰ্কীয়, অলাগতীয়া; intrusive নলগা কথাত লগা, বে আদৰী; impudent অসিঁই।

Impertinently (ইম্পাৰ্টি-নেটলি) *adv.* saucily ঞং দেখুৱাই, বে আদৰ কৰি, উচাটুমাৰি।

Imperturbable (ইম্পাৰ-টৰ্ভ-এব্ল্) *adj.* that cannot be agitated হিৰ, শান্ত, গভীৰ।

Impervious (ইম্পাৰ-ভিৰ্চু) *adj.* not to be penetrated অভেদ্য, নিবিড়, অসাধ্য। **Imperviousness** *ns.* ভেদিব নোৱৰা গুণ, অভেদ্যতা।

Impetuous (ইম্পেটু-ইউ-আচ) *adj.* rushing upon with violence প্রচণ্ড, বেগবান; vehement in feeling উদ্বাউল, উৰিগ, উদ্বাউল।

Impetuously *adv.* passionately উদ্বাউল হৈ, উদ্বাউখাই।

Impetuosity (ইম্পেটু-ইউ-অচিটি) *n.* vehemence, violence উৰিগতা, ব্যগ্ৰতা, একোপ।

Impetus (ইম্পি-টাচ) *n.* force of motion বেগ, গতি শক্তি; strong tendency or inclination উৎসাহ, উত্তেজনা, উৰেণ।

Impiety (ইম্পায়েটি), **Impiousness** *n.* ungodliness অধৰ্ম, ঈশ্বৰৰ প্ৰতি অভক্তি, অধাৰ্মিকতা।

Impinge (ইম্পিজ) *v. i.* (with on, upon, against) to fall or strike against ঠেক খা, খুন্দা খা।

Impingement *n.* ঠেকা, খুন্দা।

Impious (ইম্পি-আচ) *adj.* irreverent, profane অধাৰ্মিক, পাৰগু পাপীঠ।

Impiously *adv.* অধাৰ্মিককপে।

Implacable (ইম্প্লেকে-বল্) *adj.* inexorable, irreconcilable অবুজান, বুজনি নোলোৱা, সন্তান কৰিব নোৱৰা, আমুঠ।

Implant (ইম্প্লেণ্ট) *v. t.* to insert, to infix সুমা, পোত, ৰোপণ কৰ, স্থাপন কৰ, খাঁজ। **Implantation** *n.* খাঁজ খুওৱা কাম, দৃঢ়কপে স্থাপন।

Implausible অযুক্তিকৰ, গ্রহণ কৰিব নোৱৰা।

Implement (ইম্প্লি-মেণ্ট) *n.* a tool, an instrument of labour সজুলী, যন্ত্ৰ, অস্ত্ৰ, হাতিয়াৰ, সবজাম। **Implementing** পৰিপালন।

Impletion (ইম্প্লিঞ্চ) *n.* a filling পূৰ্ণতা, সম্পূৰ্ণকৰণ।

Implex (ইম্প্লেক্চ) *adj.* not simple ঘোটক-পাকট্; complicated কৰেপীয়া।

Implicate (ইম্প্লি-কেট্) *v. t.* (with by, with, in) to involve, to connect with জপটিয়া, লেটিয়া, সাজোৰ খা, লিপ্ত কৰ, চাট পেলা, দোহৰ ভাগী কৰ। He is implicated with him in the crime=সিও সেই অপৰাধত ভাৰ লগতে লিপ্ত হৈছে। (L. im=in; plicare=to fold).

Implication (ইম্প্লি-কে'শ্বন্) *n.* the act of implicating, entanglement জগৰীয়া হওন, সাজোৰ খাওন, লিপ্ত হওন; inference ভাৰ, অৰ্থ। By implication=ভাৰত, ইঙ্গিতত, প্ৰকাৰান্তৰে।

Implicative (ইম্প্লিকে'টিভ) *adj.* tending to implicate জপটিওৱা, লগত সাজোৰা, সংশ্লিষ্টকাৰী।

Implicit (ইম্প্লিচিট্) *adj.* implied ভাৰত বুজোৱা; unreserved সবল; relying entirely অসম্মিহ, আশঙ্কা নথকা।

Impliedly (ইম্প্লায়েডলি) *adj.* by implication প্ৰকাৰান্তৰে।

Implore (ইম্প্ল'ৰ) *v. t.* to ask earnestly, to beseech কাকুতি মিনতি কৰ, প্ৰাৰ্থনা কৰ।

Imploration *n.* অনুন্নয় বিনয়, কাকুতি।

Imply (ইম-প্লাই) *v. t.* to mean, to signify বুজা, সূচনা-কৰ; to express indirectly উন্কিয়া, প্ৰকাৰান্তৰে দেখুৱা।

Impolite (ইম-প'-লাইট) *adj.* uncivil অসৌজন্য, অশিষ্ট, চহা। **Impolitely** *adj.* কপে। **Impoliteness** *n.* অভদ্র ব্যৱহাৰ।

Impolitic (ইম্প'-লি-টিক্) *adj.* unwise অজ্ঞানী, নিৰ্বোধ, অবিবেকী; inexpedient অযুক্ত।

Imponderable (ইম্পণ্ডাৰ-এব্ল্) *adj.* not able to be weighed ওজন কৰিব নোৱৰা; without any weight নিচেই অল্প (যেনে পোহৰ)।

Imponderables *n.* fluids without sensible weight, as heat, light &c. ভাৰবিহীন তৰল বস্তু যেনে, ব'দ, তাপ ভাপ, ইত্যাদি।

Imponent (ইম্প-নেণ্ট) *adj.* competent to impose an obligation বাধ্য কৰিব পৰা। —*n.* বাধ্য কৰোঁতা।

Import (ইম্প'ৰ্ট্) *v. t.* to bring from abroad or another country বিদেশৰ পৰা আন,

- আমদানী কৰ ; to signify, to imply বুজা, অৰ্থ
প্রকাশ কৰ ; to interest স্বার্থত লগা, মন আকৃষ্ট
কৰ। —*n.* that which is brought from
abroad আমদানী, বিদেশৰ পৰা অনা বস্তু ; mean-
ing অৰ্থ ; importance আৱশ্যকতা।
- Importable** (ইম্প'ৰ্টেবল্) *adj.* that may be
brought into a country আমদানি কৰিব পৰা,
বিদেশৰ পৰা আনিব পৰা।
- Importance** (ইম্প'ৰ্টেঞ্চ্) *n.* weight, conse-
quence গুৰুত্ব, আৱশ্যকতা।
- Important** (ইম্প'ৰ্টেণ্ট্) *adj.* of great conse-
quence, momentous গুৰুতব, আৱশ্যকীয়,
ভাৰতব, প্রধান।
- Importation** (ইম্প'ৰ্টেছন্) *n.* the act of
importing আমদানী কৰণ ; goods imported
আমদানী।
- Importer** (ইম্প'ৰ্টাৰ্) *n.* one who imports
বেচিবৰ নিমিত্তে বিদেশৰপৰা মাল আনোতা।
- Importunate** (ইম্প'ৰ্ব'-চুনেট্) *adj.* earnest in
request or demand খেচখেচীয়া ; overpress-
ing নেবানেপেৰাকৈ লগা, বিৰক্তকাৰী।
- Importune** (ইম্প'ৰ্ব'-চুন্) *v. t.* to press urgently
বাৰে বাৰে লাগি আমনি কৰ, খেচাল, নেবানে-
পেৰাকৈ ধৰ, খেচখেচা, সাধ। —*adj.* untimely
কাল-অকাল বা সময়-অসময় নজনা ; importunate
নেবানেপেৰা, ভাঙকাৰী।
- Importunity** (ইম্প'ৰ্ব'-চুনিটি) *n.* act of pressing
urgently খেচালনি, খেচখেচনি, কোনো বস্তু খুজি
ঘনে ঘনে কৰা আমনি।
- Impose** (ইম্প'জ্) *v. t.* to put or lay on লগা
(যেনে মাচুল), ধাৰ্য্য কৰ, স্থাপন কৰ ; to enjoin,
to command হুকুম কৰ, আদেশ কৰ, বলেৰে
আৰোপ কৰ ; to pass off, to deceive ছল
কৰ, ফাঁকি দে। —(with upon) *v. i.* to
mislead ঠগ কৰ। To impose a fine = জৰিমনা
কৰ। To impose a tax = টেক্স লগা, কৰ ধাৰ্য্য
কৰ।
- Imposing** (ইম্প'জিং) *adj.* commanding,
impressive গহীন, মনমোহা, দেখিলে ভক্তি
হোৱা।
- Imposition** (ইম্প'জিছন্) *n.* act of laying on
নিয়োজন, ভাৰাপণ ; a tax কৰ, টেক্স ; a decep-
- tion প্রতারণা, প্রবঞ্চনা, ছলনা ; command
আদেশ।
- Impossibility** (ইম্প'চি-বিলিটি) *n.* absurdity
অসাধ্যতা, অসম্ভব।
- Impossible** (ইম্প'চি-বল্) *adj.* that wh'ch
cannot be or cannot be done অসম্ভব,
অসাধ্য।
- Impost** (ইম্প'ষ্ট) *n.* a tax or duty, especially
on import আমদানী কৰা মালৰ ওপৰত লগোৱা
মাচুল ; a part of pillar in vaults and
arches পকী ঘৰৰ গম্বুজৰ ধৰণী খুঁটাৰ ওপৰ ভাগ।
- Imposter** (ইম্প'ষ্টাৰ্) *n.* deceiver ছলনাকাৰী,
প্রবঞ্চক, ঠগ।
- Imposture** (ইম্প'ষ্টিচ্যুৰ্) *n.* imposition প্রবঞ্চনা,
প্রতারণা।
- Impotence, Impotency** (ইম্প'প'টেন্স, —টেকী)
n. weakness, imbecility পুংশক্তিহীনতা,
দুৰ্বলতা, ধূৰ্ভাৰু বোগ।
- Impotent** (ইম্প'প'টেন্ট্) *adj.* weak, without
sexual power বীৰ্য্যহীন, জননশক্তিৰহিত, দুৰ্বল,
আশ্রমৰ। **Impotently** *adv.* শক্তিহীনভাৱে।
- Impound** (ইম্প'আউণ্ড) *v. t.* to confine, as in
a pound কাজি হাউচেত দে, ধোৱাৰত দে ; to
take possession to. of restrain আটক কৰ,
জব্দ কৰ (যেনে ফাঁপ্প নোহোৱা যত্)।
- Impoverish** (ইম্প'ভাৰ্ব-ইচ্) *v. t.* to make poor
দুখীয়া কৰ, কঙাল কৰ ; to exhaust the ferti-
lity (as of the soil), কেৱাৰী কৰ, সাৰ-জাবৰ
নোহোৱা কৰ, নিসত কৰ।
- Impracticability** (ইম্প্-প্ৰেক্-টিক্-এবিলিটি) *n.* state
of being not practicable অসাধ্যতা,
অসাধ্যতা।
- Impracticable** (ইম্প্-প্ৰেক্-টিক্-এবল্) *adj.* not
able to be done অসাধ্য, কৰিবলৈ টান। **Im-
practicableness** *n.* দুঃসাধ্যতা।
- Imprecate** (ইম্প্-প্ৰিকেক্ট্) *v. t.* to invoke a
curse on any one অভিশাপ দে, অমঙ্গল প্ৰাৰ্থনা
কৰ।
- Imprecation** (ইম্প্-প্ৰি-বেছন্) *n.* a curse শাও,
অভিশাপ।
- Imprecatory** (ইম্প্-প্ৰি-কেট'ৰী) *adj.* containing
a curse অভিশাপ যুক্ত।

Impregnable (ইম্-প্রেগ্-নেবল্) *adj.* that cannot be seized অজেয়, দুৰ্জয়, অভেদ্য; that cannot be moved অটল, অলব। **Impregnability** *n.* proof against attack অভেদ্যতা।

Impregnate (ইম্-প্রেগ্-নেট্) *v. t.* to make pregnant, infuse the qualities of one thing into another গর্ভরতী কৰ, সগৰ্ভা কৰ, বীজপূৰ্ণ কৰ। **Impregnation** *n.* গৰ্ভোৎপাদন, গৰ্ভধারণ; act of filling with moral qualities সম্ভাবপূৰ্ণ কৰণ।

Impresario (ইম্-প্ৰেচাৰিছো) *n.* the manager of an opera company নৃত্যাভিনয় অনুষ্ঠানৰ কৰ্মসচিব; the organizer of public entertainment বাজহুৱা আমোদ প্ৰমোদৰ ব্যৱস্থাপক।

Impress (ইম্-প্ৰেচ্) *v. t.* to press upon হেঁচা দে; to stamp ছাপ মাৰ, হেঁচা মাৰি দাগ দে, মোহৰ মাৰ; to fix deeply in the mind ভালকৈ মনত বহুৱা, দঢ়াই ক; to force into service বলেৰে মটী, ধৰি আনি কাম কৰা। —*n.* mark, likeness সাঁচ, ছাপ, মোহৰ।

Imprescriptible (ইম্-প্ৰেচক্ৰিপ্টিবল) *adj.* that cannot be legally deprived of আইনমতে একত্ৰাৰ নোৱৰা (যেনে কোনো স্বত্ব)।

Impressible (ইম্-প্ৰেচ্-ইবল্) *adj.* susceptible সাঁচ বহুৱাৰ পৰা, বেগতে অনুভৱ কৰা বা মনত লগা।

Impression (ইম্-প্ৰেছন্) *n.* the act of impressing সাঁচ লগোৱা কাম; stamp ছাপ, সাঁচ; idea, the effect on the mind ধাৰণা, বিশ্বাস; a single edition of a book একে জাউৰিতে যিমান ছপোৱা হয়, তাৎপৰ্য।

Impressive (ইম্-প্ৰেচিভ) *adj.* producing an impression on the mind মনত লগা, মন খোৱা; solemn গৰ্হীন।

Impressment (ইম্-প্ৰেচ্-মেণ্ট) *n.* act of seizing for service বলেৰে কুলী ধৰা কাম, বলেৰে নো-সেনা মোকবল কৰণ।

Imprest (ইম্-প্ৰেষ্) *n.* earnest money আগধন, দাদন, বইনা।

Imprint (ইম্-প্ৰিন্ট) *v. t.* to print, to impress ছাপা কৰ, দাগ দে, মনত বহুৱা, মনাবিষ্ট কৰ। —*n.*

the name of the publishers, time, place &c. of a book printed ছাপাকৰা কিতাপৰ ঠিকানা।

Imprison (ইম্-প্ৰিজন্) *v. t.* to print into prison, to confine কয়েদ কৰ, ফাটেকত দে, বন্দী কৰ।

Imprisonment (ইম্-প্ৰিজন্-মেণ্ট) *n.* confinement কয়েদ, ফাটেক, আটক, কাৰাবাস।

Improbability (ইম্-প্ৰেব্-বিলিটি) *n.* unlikelihood অসম্ভাবনা, হোৱাৰ সম্ভাবনা নথকা ভাৱ।

Improbable (ইম্-প্ৰেব্-বল্) *adj.* unlikely অসম্ভব, হোৱাৰ সম্ভাবনা নথকা। **Improbably** *adv.*

Improbity (ইন্-প্ৰিটি) *n.* want of uprightness, dishonesty অসম্মতা, শঠতা, কপটতা।

Impromptu (ইম্-প্ৰম্প্-ছু) *adj.* prompt, off-hand ততালিকে কোৱা, ইঠাং উক্ত। —*adj.* readily ঘূৰুৱাই, ততালিকে, আগেয়ে নভবা নিচিতিাকৈ। —*n.* extemporaneous composition ততালিকে কোৱা বা লেখা কথা, আকস্মিক।

Improper (ইম্-প্ৰপাৰ) *adv.* unbecoming, not suitable অনুচিত, অসঙ্গত, অগায়, অযুগত; incorrect অন্তৰ্হ।

Improperly (ইম্-প্ৰপাবলি) *adv.* unsuitably, unbecomingly অবিহিতৰূপে, অগায়কৰূপে, নাহক।

Impropriety (ইম্-প্ৰ'-প্ৰাইটি) *n.* unsuitableness any unbecoming act অনুচিত ব্যৱহাৰ, অগায়, অযোগ্যতা।

Improve (ইম্-প্ৰেভ্) *v. t.* to make better, to advance in value or excellence উন্নতি কৰ, আক ভাল কৰ; ক্ৰমে বঢ়া। —*v. i.* to grow better ভাল হ, গা কৰ; to rise (as prices) বেচি হ; to make progress উপগতি কৰ, বৃদ্ধি প। **Improve on or upon**=আক ভাল কৰ, শুধৰা, সংশোধন কৰ। **Improve the occasion**=to deduce a moral from a recent event কোনো ঘটনাৰ পৰা সজ আদৰ্শ দেখুৱা। **Improvable** *adj.* আক ভাল কৰিব পৰা।

Improvement (ইম্-প্ৰেভ-মেণ্ট) *n.* progress, advancement উন্নতি, শ্ৰীবৃদ্ধি, উপগতি। **Impro-**

vements=valuable additions কোনো ঘৰ, বাৰী, নগৰ ভাল কৰিবৰ উদ্দেশ্যে কৰা কাৰ্য্য; সৌন্দৰ্য্য বৃদ্ধি। —Trust সুখৰ প্ৰণয়াস।

Improvvidence (ইম্-প্ৰভি-ভেঞ্চ) *n.* want of foresight অপৰিণামদৰ্শিতা, অসংৰক্ষণতা।

Improvident (ইম্-প্ৰভি-ভেঞ্চ) *adj.* not prudent, wanting foresight অৰোধ, অপৰিণামদৰ্শী, ভবিষ্যত নুগুণা, অসংৰক্ষণ।

Improvise (ইম্-প্ৰভি-চেইট্), **Improvise** (ইম্-প্ৰভাইজ্) *v. t.* to compose and recite in verse extemporaneously আগেয়ে নভবা নিচিন্তাকৈ তৎক্ষণাৎ কোনো পদ্য ৰচনা কৰ; to bring about suddenly হঠাৎ উলিয়া বা কৰ।

Impudence (ইম্-প্ৰ-ভেঞ্চ) *n.* want of foresight, rashness অপৰিণামদৰ্শিতা, অসংৰক্ষণ, উদ্ধতালি।

Imprudent (ইম্-প্ৰ-ভেঞ্চ) *adj.* wanting discretion অবিবেচক, অবিবেকী, অৰোধ, আগপাচ-নুগুণা, ডেওশৰা; incautious অসংৰক্ষণ।

Impudently *adv.* নভবা নিচিন্তাকৈ, অবিবেচকৰূপে।

Impudence (ইম্-পিউ-ভেঞ্চ) *n.* shamelessness, insolence চুলুঙ্গালি, নিৰ্গতালি, হট্টা স্বভাৱ।

Impudent (ইম্-পিউ-ভেঞ্চ) *adj.* shameless; wanting modest, rude নিৰ্গত, নিৰধক, চুলুং।

Impugn (ইম্-পিউন্) *v. t.* to oppose, to call in question দাৱধৰ, দোষধৰ, বিপক্ষে মুক্তি দেখুৱা।

Impugnable *adj.* that may be impugned প্ৰতিবাদ কৰিব লগীয়া। (L. *in*=against; *pugnare*=to fight)।

Impuissant (ইম্-পিউই-চেণ্ট্) *adj.* powerless অক্ষম, দুৰ্বল।

Impulse (ইম্-পাল্) *n.* affect of an impelling force, influence on the mind বেগ, গতি শক্তি, টান হেঁচা, মনৰ উৰ্বেগ, প্ৰবৃত্তি, জ্বিদ।

Impulsion (ইম্-পাল্-চন্) *n.* act of impelling instigation হেঁচনি, হেঁচোক, ঠেলা, উচটনি।

Impulsive (ইম্-পাল্-চিভ্) *adj.* actuated by mental impulse মনৰ বেগত কৰা, উৰ্বেণী, উখামুখা; having the power of impelling গতি শক্তি সঞ্চাৰক, হেঁচি নিব পৰা।

Impunity (ইম্-পিউন্-ইটি) *n.* exemption from punishment or injury মুক্তি, বিনা শাস্তি, নিৰাপদ, নিজগৰীয়া অৱস্থা।

Impure (ইম্-পিউৰ্) *adj.* not pure, defiled by sin, unclean অপবিত্ৰ, অশুচি, চূৰা, মলিন; unchaste ভ্ৰষ্ট। **Impurely** *adv.*

Impurity (ইম্-পিউ-ৰিটি), **Impureness** *n.* foulness, state of being impure অপবিত্ৰতা, অশুচিতা, মলিনতা, অশুদ্ধি।

Imputable (ইম্-পিউ-টেবল্) *adj.* that may be imputed, attributable আৰোপনীয়, গছাব-পৰা।

Imputation (ইম্-পিউ-টেমন্) *n.* act of imputing, censure, reproach আৰোপ, অপবাদ, নিন্দা।

Impute (ইম্-পিউট্) *v. t.* to charge, to attribute আৰোপ, আনৰ গাত গছা, দোষ দে।

In (ইন্) *prep.* within, during ভিতৰত, মাজত; by through দ্বাৰা। —*adv.* within, not out ভিতৰলৈ, মাজলৈ। —*n.* a corner চুক, ভিতৰ।

In-and-in=একে গোষ্ঠিৰ ভিতৰত। **In as far as**=to the extent that সিমানলৈ, সিমান দূৰ।

In as much as=যিহেতুক, কিয়নো। **In that**=for the reason that সেই বাবে। **Inns and outs**=the whole details of any matter বাজে

ভিতৰে সকলোখিনি, চুককোণ, সবিশেষ। **Be in for a thing**=পাৰলৈ কপালত লাগি অহিছে। **Be in with**=to have intimacy with ঘনিষ্ঠতা থাক, চিনা-জনা হ। **In absentia**=in his or her absence তাৰ অসাম্প্ৰতি। **Oranges are in**=সুমুখিবা টেঙ্গা ওলাইছে। **In season** (টেঙ্গাৰ) বতৰ, হল। **In camera**=secretly গোপনে।

In esse=visible existence দৃশ্যমান অৱস্থা। **In extenso**=বিস্তাৰিত ৰূপে, দীঘল বহলকৈ। **In extremis** (ইন্-এক্সট্ৰিমিচ) at the point of death অন্ত কালত, মৃতপ্ৰায় অৱস্থাত। **In forma pauperis** (ইন্-ফৰ্মা-পেপেৰিচ) যোজহীন বাবে

আদালতৰ খৰছ বেহাই। **In memoriam**=in memory of=মৃত বন্ধাৰ বাবে। **In nubibus**=in the clouds ডাৱৰৰ মাজত; vague অনিশ্চিত, অমূলক। **In posse**=লুপ্ত অৱস্থাত; potentially অভাৱবশ শক্তি ওপে। **In statu**

pupillari (ইন্-ফেটিউ-পিউপিলেৰাই) অভিভাবকৰ তলে। **In statu quo** (ইন-ফেটিউ-কিৰ) পূৰ্ৱৰ অৱস্থাৰ দৰে। **In toto** (ইন-টটো) completely একেবাৰে, সমূলি।

Inability (ইন্-এবি-লিটি) *n.* want of power, incapacity অপাৰগতা, অসমৰ্থতা।

Inaccessible (ইন্-এক-চেচিবল্) *adj.* not to be reached or obtained দুৰ্লভ, দুৰ্গম, অগম্য, দুকিৰ নোপোৱা, সোমাব নোৱৰা। **Inaccessibility** *n.*

Inaccuracy (ইন্-এক্-কিউব-এচি) *n.* mistake ভুল, ভুলি, যেনে হব লগে তেনে নোহোৱা ভাৱ, অশুদ্ধ।

Inaccurate (ইন্-এককিউ-বেট) *adj.* not exact or correct ঠিকমত নোহোৱা, অশুদ্ধ, ভুল। **Inaccurately** *adv.*

Inaction (ইন্-এক্শন্) *n.* want of action, rest, idleness কামবন নোহোৱা অৱস্থা, বিশ্রাম, জিৰণি, এলাহ।

Inactive (ইন্-এক্টিভ্) *adj.* not active, idle, lazy নিশ্চেষ্ট, বহিখোৱা, লেগা, এলোহুৱা, অকৰ্ম্ম। **Inactively** *adj.* অকৰ্ম্মাটাই।

Inactivity (ইন্-এক্টি-ভিটি) *n.* idleness এলাহ, অনুদ্যম।

Inadaptable (ইন্-এডেপ্-টেবল্) *adj.* that cannot be made fit অনুপযোগী।

Inadequacy (ইন্-এডি-কোৱেচি), **Inadequateness** *n.* insufficiency নাটনি, অপ্রতুল, অকুলন।

Inadequate (ইন্-এডি-কোৱেট) *adj.* insufficient কম, অপ্রতুল, তাকৰ, অকুলন।

Inadequately *adv.* insufficiently কমকৈ, অকুলন-ভাৱে, নেজোৱাকৈ।

Inadmissibility (ইন্-এড্-মিচিবিলাইটি) *n.* quality of being inadmissible গ্ৰাহ্য কৰিব নোৱাৰাটো।

Inadmissible (ইন্-এড্-মিচিবল্) *adj.* অগ্ৰাহ্য; not allowable গ্ৰহণ কৰিব নোৱৰা, অগ্ৰহণীয়।

Inadvertence (ইন্-এড্-ভাৰটেঞ্চ্) *n.* negligence, inattention অমনোযোগ, ভুল, ভুল, আওকাণ।

Inadvertent (ইন্-এড্-ভাৰ-টেণ্ট) *adj.* inattentive অমনোযোগী, আওকাণীয়া।

Inalienable (ইন্-এলিয়েনেবল্) *adj.* that cannot be transferred হস্তান্তৰ কৰিব নোৱৰা, আনক দিব নোৱৰা।

Inane (ইন্-এন্) *adj.* void, empty শুণ্য, উৰং, সাৰশূন্য, খালি; useless অকামিলা; senseless নিৰ্বোধ।

Inanimate (ইন্-এনিম্-এট্) *adj.* spiritless, dead, without life অচেতন, মৃত, নিৰ্জীৱ।

Inanition (ইন্-এনিশন্) *n.* exhaustion from want of food শ্ৰীৱৃদ্ধি নোহোৱা অৱস্থা, অনাহাৰ, খাবলৈ নেপায় শুকাই যাব।

Inanity (ইন্-এনিটি) *n.* senselessness, emptiness নিৰ্বুদ্ধিতা, মূৰ্খতা, সাৰশূন্যতা।

Inapplicable (ইন্-এপ্লিকেবল্) *adj.* not applicable or suitable লগাব বা প্ৰয়োগ কৰিব নোৱৰা, খটাব নোৱৰা। **Inapplicability** *n.* অপ্ৰয়োগ।

Inapposite (ইন্-এপজ্-ইট্) *adj.* not suitable অসঙ্গত, অযোগ্য, লাগবান্ধ নথকা।

Inappreciable (ইন্-এপ্ৰিছিয়েবল্) *adj.* not able to be estimated মোল বুজিব নোৱৰা, নিচেই সামান্য।

Inapprehensible (ইন্-এপ্-প্ৰি-হেঞ্চিবল্) *adj.* not intelligible বোধগম্য নোহোৱা, বুজিব নোৱৰা। **Inapprehension** *n.* বুজাবোধ, বুজনোহোৱাটো।

Inapproachable (ইন্-এপ্-প্ৰচেবল্) *adj.* inaccessible ওচৰ চাপিব নোৱৰা, দুৰ্গম।

Inappropriate (ইন্-এপ্-প্ৰপ্ৰি-এট্) *adj.* not suitable অসঙ্গত, অনুপযুক্ত। **Inappropriateness** *n.*

Inapt (ইন্-এপ্ট্) *adj.* unfit, unsuited অনুপযুক্ত, অযোগ্য, অলায়ক, অসংলগ্ন, অপ্ৰাসঙ্গিক।

Inaptitude (ইন্-এপ্ট্-ই-টিউড্) *n.* unfitness অলায়কতা, অনুপযোগিতা।

Inarticulate (ইন্-আৰ-টিকিউল-এট্) *adj.* not distinct অস্পষ্ট, অস্ফুট, ষোকা-থুকি, ভালকৈ ফুটাই কব নোৱৰা। **Inarticulateness, Inarticulation** *n.* indistinctness of sounds ষোকাথুকি।

Artificial (ইন্-আৰ্ট-ই-ফিছিয়েল) *adj.* not

done by art, simple অকৃত্ৰিম, সাধাৰণ, নিৰ্ভেচ্ছাল।

Inartistic, —al (ইন-আৰ্‌টিষ্টিক্,—এল) *adj.* not artistic ধুনপেচ নোহোৱা, কাকৰ্কাৰ্য্য মোল নজনা; শিল্পবোধহীন, বুল কচিপূৰ্ণ।

Inasmuch (ইন্-এজ্-মাচ্) *see* In.

Inattention (ইন্-এট-টেন্‌শ্বন্) *n.* neglect, carelessness আওহেলা, অমনোযোগ, আওকাণ।

Inattentive (ইন্-এট-টেন্‌টিভ্) *adj.* careless চেলোভলো, অমনোযোগী। **Inattentively** *adv.* আওকাণকৰি, অমনোযোগপূৰ্ব্বক।

Inaudible (ইন্-অডি-বল্) *adj.* not able to be heard শুনিবলৈ নোপোৱা, শুনাৰ অসাধ্য, অশ্ৰুতি।

Inaugural (ইন-অগিউব-এল্) *adj.* relating to installation, introductory অভিষেক বা প্ৰতিষ্ঠা সম্বন্ধীয়, আনুষ্ঠানিক, প্ৰথম আৰম্ভণা।

Inaugurate (ইন্-অগিউব-এট্) *v. t.* to induct formally into an office, to make a formal exhibition সমাৰোহেৰে অভিষেক কৰ, প্ৰতিষ্ঠা কৰ; to cause to begin আৰম্ভণ কৰা।

Inauguration (ইন্-অগিউব-এশ্বন্) *n.* act of inducting into office অনুষ্ঠান, অভিষেক।

Inauspicious (ইন্-অ-স্পিচিঅচ্) *adj.* illomened, unfortunate অশুভ, অমঙ্গলজনক, দুৰ্ভাগীয়া।

Inauspiciousness *n.* অমঙ্গল।

Inborn (ইন্-বৰ্ণ) *adj.* born in or with স্বাভাবিক, সহজাত; ওপজাৰে পৰা হোৱা।

Inbred (ইন্-ব্ৰেড্) *adj.* inherent ওপজোতেই লাগি অহা, স্বাভাবিক, জন্মজিত।

Incase *see* Encage.

Incalculable (ইন্-কেলকিউ-লে-বল্) *adj.* not able to be reckoned অগণন, অনংখ্য, অলেখ।

Incandescent (ইন্-কেন্-ডেচেন্ট্) *adj.* glowing with heat উগমগীয়া, জ্বলন্ত। — *v. t.* or *v. i.* to glow with heat উগমগীয়া হ বা কৰা, তপতাই বন্ধা কৰ।

Incantation (ইন্-কেন্-টেশ্বন্) *n.* chanting of certain formula for purposes of enchantment মন্ত্ৰ। **Incantator** *n.* মন্ত্ৰেৰে জাৰোতা।

Incapacity (ইন্-কেপে-বিলিটি) *n.* incapacity অসমৰ্থতা, অপাৰগতা, অযোগ্যতা।

Incapable (ইন্-কেপে-বেল) *adj.* not capable, lacking capacity, disqualified অসমৰ্থ, অসাঠন, অক্ষম; hopelessly drunk বেজুঁচ।

Incapacious (ইন্-কেপ-এ'শ্বচ) *adj.* narrow ঠেক, সঙ্কীৰ্ণ।

Incapacitate (ইন্-কেপ-এচি-টেট্) *v. t.* to deprive of capacity অসমৰ্থ কৰ; to disqualify অযোগ্য কৰ, অলায়ক কৰ।

Incapacity (ইন্-কেপে-চিটি) *n.* inability, want of capacity অক্ষমতা, অযোগ্যতা।

Incarcerate (ইন্-কাৰ-চাৰ-এট্) *v. t.* to imprison কৰেদ কৰ, ফাঁটকত দে।

Incarceration (ইন্-কাৰ-চাৰ-এশ্বন্) *n.* confinement কৰেদ, আটক, কাৰাবাস।

Incaruate (ইন্-কাৰ্ণেট্) *v. t.* to embody in flesh শৰীৰ ধাৰণ কৰ। — *v. i.* to heal শুকা (যেনে ঘা)। — *adj.* clothed in flesh দেহধাৰী, অবতাৰ, অবতীৰ্ণ।

Incarnation (ইন-কাৰ-নে'শ্বন্) *n.* act of embodying in flesh অবতাৰ, মানবদেহ ধাৰণ।

Incase or Encase (ইন or এন্-কে'চ) *v. t.* to put in a case খাপত সুমাই থ। **Incasement** *n.* খাপত সুমাওন, বন্ধকৰণ।

Incautious (ইন্-কশ্বাচ) *adj.* not careful অসাবধান, অবিবেচক। **Incautiously** *adj.* carelessly অসাবধানপূৰ্ব্বক।

Incendiarism (ইন্-চেণ্ডি-এবিজম্) *n.* crime of house burning ঘৰ জ্বলোৱা অপৰাধ।

Incendiary (ইন্-চেণ্ডি-এবি) *n.* one who sets fire to a house maliciously ঘৰত জুই দিঠতা, গৃহদাহক; one who promotes quarrels বিবাদ লগাইঠতা।

Incense (ইন্-চেঞ্চ) *n.* odour of materials burned in religious rites ধূপৰ গন্ধ; spices burned in religious rites ধূপ। — (*fig.*) praise, flattery প্ৰশংসা, স্তুতিমিনতি। — *v. t.* to inflame with anger, to incite খং তোলা, বাগ্মিত কৰ, জোকা, উচুটা; to perfume with incense ধূপ-ধূনা ইত্যাদি লগাই সুগন্ধি কৰ।

Incentive (ইন্-চেণ্ডিভ্) *adj.* inciting সাহস বা উৎসাহজনক। — *n.* that which encourages

উত্তেজনা, উৎসাহ, উদ্দামি; motive প্রবৃত্তি, কাৰণ, হেতু।

Inception (ইন্-চে'প্শন্) *n.* a beginning আৰম্ভণ, অনুষ্ঠান, উপক্রম, অধিবাস; (*L. in = on; capere = to take*).

Inceptive (ইন্-চে'পটিভ্) *adv.* beginning উপক্রম হোৱা, অনুষ্ঠিত।

Incertitude অনিশ্চিত।

Incessant (ইন্-চেচেন্ট্) *adj.* uninterrupted ছেদভেদ নোহোৱা, নোবানোপেৰা, অনবৰত.

Incessantly *adv.* incessantly ছেদভেদ নোহোৱাকৈ, নোবানোপেৰাকৈ।

Incest ইন্-চেচ্ট্ *sexual intercourse among kindred persons* অগম্যাগমন, নিজ পৰিয়ালৰ লগত বাহিৰা কৰা দোষ। **Incestuous** *adj.*

Inch (ইঞ্চ) *n.* twelfth part of a foot ইঞ্চি, এটা পইচাৰ সমান বহল বা দীঘল, একুঠৰ বাৰ ভাগৰ এভাগ। **Inch by inch, By inches** = by degrees ক্ৰমে ক্ৰমে, অলপ অলপকৈ, অকণ অকণকৈ। **Every inch** = completely সম্পূৰ্ণৰূপে। **Give him an inch, he will take an ell** লায় দিলে গললৈকে জপিয়াব।

Incidence (ইঞ্চিডেঞ্চ্) *n.* the manner of falling যিফালে যেনেকৈ যি নিয়মে কোন বস্তু পৰে; the falling of a ray of light or heat পোহৰ বা তাপৰ ঢাল; bearing or onus as of a tax কোনো কৰ খাব গতি যি নিৰিখে যিমান পৰে, পৰিমাণ। **Angle of incidence** = পোনে পোনে আহি থিয়কৈ বা হেলনিয়াকৈ পৰা পোহৰৰ বা তাপৰ ঢাল, আপতিত কোণ।

Incident (ইঞ্চিডেণ্ট্) *adj.* falling upon পৰা; liable to occur হ'ব লগা, হঠাৎ উদ্ভব হোৱা। — *n.* that which happens, an event ঘটনা, দৈব ঘটনা।

Incidental (ইঞ্চিডেণ্টেল্) *adj.* concomitant casual, occasional আনুষঙ্গিক, বাজে উপকৰা, ঘটনাক্ৰমে হোৱা। **Incidental expenses** = উপকৰা, বাজে খৰচ। **Incidentally** *adv.* হঠাৎ, দৈবাৎ।

Incinerate (ইঞ্চিনাৰেট্) *v. t.* to burn to

ashes পুৰি ছাই কৰ, পুৰি ভস্ম কৰ। **Incineration** *n.* act of burning to ashes ভস্ম কৰণ।

Incipient (ইঞ্চিপিয়েণ্ট্) *adj.* beginning আৰম্ভক, প্রথম অৱস্থাৰ।

Incise (ইন্-চাইজ্) *v. t.* to cut into কাট, ঘপিয়া।

Incision (ইন্-চিজন্) *n.* a cut, a gash ছেদন, ঘাপ, ঘা, কটা চিন।

Incisive (ইন্-চিছিভ্) *adj.* trenchant, acute প্রখৰ, চোকা, তীক্ষ্ণ।

Incisor (ইন্-চিচৰ) *n.* a fore tooth আগদাঁত।

Incitation (ইন্-চিচিটেশন্) *n.* act of inciting, that which incites উত্তেজনা, উচটনি।

Incite (ইন্-চাইট্) *v. t.* to rouse to action, to encourage ফেটাই দে, উত্থাপ, উত্থাপ দে, উপগা।

Incitement (ইন্-চাইট্-মেণ্ট্) *n.* that which moves the mind উচটনি, উদ্দামি।

Incivility (ইন্-চিভিলিটি) *n.* want of civility অভদ্রতা, অশিষ্কাচাৰ।

Inclemency (ইন্-ক্লিমেঞ্চি) *n.* severity, harshness, নির্দয়তা, কঠোৰতা।

Inclement (ইন্-ক্লিমেণ্ট্) *adj.* severe, rough নির্দ্বন্দ্ব, উগ্ৰ, কঠোৰ, ক্লেদায়ক; stormy ক্ষেপ-বীয়া; very cold সেতেতা লগা।

Incline (ইন্-ক্লাইন্) *v. t.* to lean towards ঢাল, হলা, ঢাল ল; to be disposed মন কৰা, ইচ্ছা কৰ। — *v. i.* to cause to lean towards হলা, ঢাল লোৱা। **Inclinable** *adj.* leaning ঢাল খোৱা। **Inclined** *pa. adj.* bent হেলনিয়া। **Incline** *n.* an inclined plane আঙৰীয়া ঠাঠি।

Inclination (ইন্-ক্লিনেশন্) *n.* the act of bending towards ঢাল, হলন; tendency প্রবণতা; disposition of mind ইচ্ছা, মন, প্রবৃত্তি; affection প্রীতি, স্নেহ; angle between two lines or planes চুক, কোণ।

Inclinometer পৃথিৱীৰ থিয়মান দণ্ড জোখা যন্ত্ৰ, থিয় গৰা জোখা যন্ত্ৰ।

Inclose, Inclosure see **Enclose, Enclosure**.

Include (ইন্-ক্লুড্) *v. t.* to close in, to comprise ভুক্ত কৰ, চামিল কৰ, হিচাপত ধৰ, সুমুৱাই

- ল। **Including** *pa. adj.* together with সৈতে, সমেত, লগত ধৰি।
- Inclusion** (ইন্‌ক্লুছন্) *n.* act of including ভুক্ত কৰণ, সন্মুখাই লোৱাটো; restriction বাধা।
- Inclusive** (ইন্‌ক্লুচিভ্) *adj.* enclosing (with of) সৈতে, ধৰি, লেখতলৈ।
- Incognisable, Incognizable** (ইন্‌কগনিজ্-এবল্) *adj.* that cannot be known চিনিব নোৱাৰা; that cannot be inquired into by police of their own motion পুলিছৰ অগ্ৰহণীয়।
- Incognito** (ইন্‌কগ্নি-ট) *adj.* disguised, under an assumed title ছদ্মবেশী, অচিনাকি-ভাৱে থকা। **Incog** *adv.* গোপনে; in an unknown manner অপৰিচিত ভাবে, গুপ্তবেশে। —*n.* a man unknown অচিনাকি মানুহ (*fem.* **Incognita**).
- Incoherent** (ইন্‌ক-হাৰেণ্ট্) *adj.* not connected অসংলগ্ন, অসম্পৰ্কীয়, লাগবান্ধ নোহোৱা, বেবেৰিবাং। **Incoherence** *n.* incongruity অমিল, অসংলগ্নতা, অসঙ্গত।
- Incombustible** (ইন্‌কম্‌বুস্তিবল্) *adj.* incapable of being burnt পুৰিব নোৱাৰা, অদহনীয়। **Incombustibility** *n.* জুই লগাব বা পুৰিব নোৱাৰা অৱস্থা।
- Income** (ইন্‌কাম্) *n.* profit, gain, revenue উৎপন্ন, আয়, লাভ, উপাৰ্জন, প্ৰাপ্তি, উপস্থ, খাজনা।
- Incomer** (ইন্‌কামাৰ) *n.* one who comes in সোমাইওতা, আন ঠাইৰ পৰা আহি থিতাপি লওঁতা।
- Incoming** *adj.* coming in, accruing আহোঁতা, উদ্ভব হোৱা।
- Incommensurable** (ইন্‌কম্‌এন্‌চিউ-বেবল্) *adj.* having no common measure অসম-পৰিমাণৰ।
- Incommensurate** (ইন্‌কম্‌এন্‌চিউ-বেই) *adj.* not of equal extent, unequal অসমান, অজোখা, জৰাই জোখাই নোহোৱা।
- Inconmode** (ইন্‌কম্‌অ'ড্) *n. t.* to cause inconvenience to, to annoy অসুবিধা জন্ম, তন্ত্ৰ কৰা, তৰনাস্তি কৰ।
- Inconmodious** (ইন্‌কম্‌অ'ডিঅচ্) *adj.* inconvenient, unsuitable, annoying অচল,

- অসুবিধাজনক, অগ্ৰশস্ত, আহিবহল নোহোৱা বিৰক্তজনক। —**ly** *adv.*
- Incommunicable** (ইন্‌কম্‌ইউন-কেবল) *adj.* that cannot be spoken to others অগ্ৰকাশ, লোকক কৰা নোৱাৰা। **Incommunicative** *adj.* not disposed to give information কবলৈ অনিচ্ছুক; unsocial খোলাখুলিকৈ কথাবাৰ্তা নোকোৱা, হালিগলি নৰখা।
- Incommutable** (ইন্‌কম্‌ইউটেবল্) *adj.* that cannot be commuted অপৰিবৰ্তনীয়, সলাব নোৱাৰা।
- Incomparable** (ইন্‌কম্পেৰ্-এবল্) *adj.* matchless, not to be compared (with, to) অতুলনীয়, তুলনা নোহোৱা। **Incomparability, Incomparableness** *n.* অতুল্যতা।
- Incompatible** (ইন্‌কম্‌পেটিবল্) *adj.* inconsistent, contradictory অসঙ্গত, অমিল। **Incompatibility** *n.*
- Incompetence** (ইন্‌কম্পি-টেন্চ), **Incompetency** *n.* inability, want of proper qualifications অপাৰ্থকতা, অপাৰ্গতা, অযোগ্যতা, অক্ষমতা।
- Incompetent** (ইন্‌কম্পি-টেণ্ট) *adj.* wanting sufficient powers, unfit অসাঠন, অপাৰ্থক, অলায়ক, অযোগ্য।
- Incomplete** (ইন্‌কম্প্লিট্) *adj.* imperfect অসম্পূৰ্ণ, আৱৰ্ণনীয়, আধাবন্ধীয়। **Incompletely** *adj.* আধাবন্ধীয়াকৈ।
- Incomprehensible** (ইন্‌কম্প্ৰি-হেন্সিবল্) *adj.* that which cannot be understood বুজা অসাধ্য, বোধগম্য নোহোৱা, মনত নধৰা।
- Incomprehensive** *adj.* limited টেক, অৱিষ্কাৰী। **Incomprehensibility, —sion, —sibleness** *n. s.*
- Incompressible** (ইন্‌কম্প্ৰেছি-বল্) *adj.* that cannot be compressed into smaller bulk চাপ খুৱাব নোৱাৰা, হেঁচি-টেপি সৰু কৰিব নোৱাৰা।
- Incomputable** (ইন্‌কম্পিউটে-বল্) *adj.* that cannot be computed অলেখ, অগণন।
- Inconceivable** (ইন্‌কন-চিভে-বল্) *adj.* inconprehensible অভাবনীয়, অনুমান কৰিব নোৱাৰা; physically impossible অসম্ভৱ, আশ্চৰ্য্য। **Inconceivably** *adj.* অভাবনীয়কৈ।

Inconclusive (ইন্-কন্-ক্লুচিভ) *adj.* indecisive
অনিশ্চিত, মীমাংসাহীন, সিদ্ধান্ত নোহোৱা।

Inconclusiveness *n.* অখিব-অখিব অৱস্থা।

Incondensable (ইন্-কন্-ডেঞ্চ-বল্) *adj.* not
condensable সংক্ষেপে কৰিব নোৱাৰা, ঘন কৰিব
নোৱাৰা।

Incondite (ইন্-কণ্ডাইট্) *adj.* irregular, unfi-
nished কেৰেংবেৰেং, দিহা নথকা, অসম্পূৰ্ণ।

Incongruous (ইন্-কং-গ্ৰু-অ'চ) *adj.* inconsistent,
unsuitable অসঙ্গত, অসংযুক্ত, বাবেভচ্ছ, খাঁজ-
নোখোৱা; disjointed অসংলগ্ন।

Incongruity (ইন্-কং-গ্ৰু-ইটি) *n.* unsuitableness
অসঙ্গততা, অমিল, অটৈক্য।

Inconsecutive *a.* অসমাপ্ত, সিদ্ধান্ত নোহোৱা।

Inconsiderable (ইন্-কন্-চিডাব-এবল্) *adj.* un-
important নথৰ্তা, সামান্য, তুচ্ছ।

Inconsiderate (ইন্-কন্-চিডাব-এট্) *adj.* thought-
less, careless অবিবেচক, উত্‌নুৱা, উখামুখা,
অবিবেকী, অবজ্ঞন।

Inconsistency (ইন্-কন্-চিচ-টেঞ্চি) *n.* in con-
gruity, want of agreement অসংলগ্নতা,
অটৈক্য।

Inconsistent (ইন্-কন্-চিচ'টেঞ্চি) *adj.* incon-
gruous, not suitable অসঙ্গত, অমিল, অসংলগ্ন,
লাগবান্ধ নোহোৱা; changeable, fickle চঞ্চল,
তৰল হুড়াবৰ।

Inconsolable (ইন্-কন্-চলে-বল্) *adj.* not to be
comforted সান্ত্বনা কৰিব নোৱাৰা, গ্ৰবেশ নমনা,
নিচুকাব নোৱাৰা।

Inconsonant (ইন্-কন্-চ-নেণ্ট) *adj.* inharmo-
nious অমিল।

Inconstancy (ইন্-কন্-শ্বেঞ্চি) *n.* changeable-
ness in temper or affection চঞ্চলতা, অস্থিৰতা।

Inconstant (ইন্-কন্-শ্বেণ্ট) *adj.* fickle, change-
able অস্থিৰ, চঞ্চল, পৰিবৰ্তনশীল।

Incontestable (ইন্-কন্-টেণ্টেবল্) *adj.* undenia-
ble অখণ্ডনীয়, নিঃসন্দেহ, প্রতিবাদশূন্য।

Incontinence (ইন্-কণ্টি-নেণ্চ) *n.* want of
restraint, unchastity কামবিসংলতা, লম্পটতা,
উজ্জ্বল।

Incontinent (ইন্-কণ্টি নেণ্ট) *adj.* not restrain-

ing the passions or appetites, unchaste
ইন্দ্ৰিয়পৰবশ, অসাদু, লম্পট, উজ্জ্বল, উপ্ত।

—*adv.* at once ঘূপুৰাই। **Incontinently**—*adj.*
without restraint, immediately বিতৰ্ত্ত হৈ,
ঘূপুৰাই।

Incontrollable (ইন্-কন্-ট্ৰলেবল্) *adj.* uncon-
trollable অদম্য।

Incontrovertible (ইন্-কন্ট্ৰাটিবল্) *adj.* beyond
controversy অখণ্ডনীয়, নিঃসন্দেহ; প্রতিবাদ-
শূন্য।

Inconvenience (ইন্-কন্-ভিনিয়েঞ্চ) *n.* want of
convenience অসুবিধা, আত্মকাল, কটুজট্, লেঠা।
—*v. t.* to trouble অসুবিধাত পেলা।

Inconvenient (ইন্-কন্-ভিনিয়েণ্ট) *adj.* unsuita-
ble, causing trouble or difficulty অসুবিধা-
জনক, আচল, ঘোঁকট, অসুচল, বিজুতি।

Inconveniently *adj.* অসুচলৰূপে, কঠেৰে।

Inconvertible (ইন্-কন্-ভাটিবল্) *adv.* that cannot
be changed সলাব বা বদলাব নোৱাৰা।

Incorporate (ইন্-কৰ্প-ৰেট্) *v. t.* to form into a
body, to unite, to combine একে দলভুক্ত কৰ,
লগলগা, চামিল কৰ, একেলগ কৰ। —*v. t.* to
unite into one mass একেলগ হ, সন্নিবিষ্ট
কৰ। —*adj.* united in one body দলভুক্ত,
আইনমতে সংগঠিত, দলবদ্ধ।

Incorporation (ইন্-কৰ-পৰেশ্বন) *n.* act of incor-
porating, formation of a legal or political
body, an association সংযোগ, সন্নিধান,
সংগঠন, দলবদ্ধ হওন। —নিগমন।

Incorporeal (ইন্-কৰ-প'-ৰিয়েল্) *adj.* spiritual
নিৰাকাৰ, অশৰীৰী, অদেহা; having no body.

Incorrect (ইন্-কাৰ-একট্) *adj.* inaccurate ভুল,
অশুদ্ধ, অটিক। **Incorrectly** *adv.* ভুলকৈ,
অশুদ্ধকৈ। **Incorrectness** *n.*

Incorrigible (ইন্-কৰি-জি-বল্) *adv.* that cannot
be reformed or corrected শাসনৰ বহিৰ্ভূত,
অদমনীয়, অতি দুৰ্দাস, কথাবাৰ্তা নুশুন।

Incorrigibly *adv.* beyond hope of correction
ভাল কৰিবৰ আশা নথকাকৈ, অতি দুৰ্ভাৱে।

Incorridible (ইন্-ক-ৰ-ডিবল্) *adj.* that cannot
be corroded যামৰে ধৰিব নোৱাৰা, ক্ষয়
নোহোৱা।

Incorrupt (ইন্-কৰ-আল্ট্) *adj.* pure, not depraved পবিত্ৰ, সাধু, সং।

Incorruptible (ইন্-কৰ্-আল্ট-ইবল্) *adj.* that cannot be corrupted কলুষিত কৰিব নোৱাৰা, ভেটী খুৱাব নোৱাৰা; অতি দায়বান। **Incorruptibility, Incorruption** *n.* অক্ষয়তা, বিশুদ্ধতা।

Incrassate (ইন্-ক্ৰেচট্) *v. t.* to make thick ঘন কৰ। —*v. i.* ডাঠ বা শক্ত হ। —*adj.* of swollen form (in *cool.*) ওফোন্দা, লেধেশা।

Increase (ইন্-ক্ৰিছ্) *v. t.* to make greater সবহ কৰ, বেচি কৰ; to extend বঢ়া, বৃদ্ধি কৰ। —*v. i.* to grow in size, to become greater সবহ হ, বেচি হ, বৃদ্ধি পাই, বাঢ়। —*n.* growth, addition to something original বৃদ্ধি, বেচি, বাঢ়তি; profit produce লাভ, উপপন্ন। **Increasingly** *adv.* in a growing manner or degree সবহকৈ, বেচিকৈ।

Incredibility (ইন্-ক্ৰেডি-বিলিটি), **Incredibleness** *n.* quality of being incredible অসম্ভাৱ, বিশ্বাসঘৃণতা, অসম্ভাবনা।

Incredible (ইন্-ক্ৰেডি-বল্) *adj.* that cannot be believed অসম্ভাৱী, বিশ্বাসৰ অযোগ্য, বিশ্বাস কৰিব নোৱাৰা।

Incredulous (ইন্-ক্ৰেডিউ-লাচ) *adj.* hard of belief অবিশ্বাসী, একোতে বিশ্বাস নকৰা, প্রত্যয় নোখোৱা।

Incredulity (ইন্-ক্ৰেডিউ-লিটি) *n.* want of inclination to believe অপত্ৰিয়ন, অবিশ্বাস।

Increment (ইন্-ক্ৰি-মেণ্ট) *n.* act of increasing বৃদ্ধি, বাঢ়ন; that by which anything is increased বাঢ়নী, বৃদ্ধি হোৱা অংশ।

Incremental *adj.* gradually increasing ক্ৰমে বৃদ্ধি হোৱা। **Incremental pay** বছৰি বছৰি বাঢ়ি যোৱা দৰ্শহা।

Incriminate (ইন্-ক্ৰিমিন-এট) *v. t.* to charge with a crime or a fault দোষী কৰা, জগৰীয়া কৰ। **Incrimatory** *adj.* দোষী কৰা, জগৰত পেলোৱা।

Incrust see **Encrust**.

Incubate (ইন্-কিউ-বেট) *v. i.* to sit on eggs to hatch them উমনিত পৰ। —*v. t.* to hatch উমনি দি জগা। **Incubation** *n.* উমনিত পৰণ;

meditation মনত পাগন; the period of attack and development of a disease ৰোগ উপপত্তি আৰু বৃদ্ধিৰ কাল।

Incubus (ইন্-কিউ-বাচ) *n.* an evil spirit attacking person in sleep ৰাতি শোওঁতে ধৰা পিশাচ; the night mare, any oppressive and horrible influence কুস্বপ্ন, বিচেষ্টকৰা শক্তি।

Incubator (ইনকিউবেটৰ) *n.* কৃত্ৰিম উপায়ে কণীদপৰা পোৱালি উলিয়া যন্ত্ৰ।

Inculcate (ইন্-কাল-কেট) *v. t.* to enforce or urge by frequent repetitions বাৰম্বাৰ উপদেশ দে, শিকা, দঢ়াই বুজনি দে। **Inculcation** *n.* উপদেশ, বুজনি।

Inculpate (ইন্কাল-পেট) *v. t.* to accuse, to bring into blame দোষাৰোপ কৰ, দায় ধৰ।

Inculpable *adj.* blameless নিৰ্দোষী, নিজগৰীয়।

Incumbency (ইন্-কাম-বেঞ্চি) *n.* the holding of an office কামত থকা অৱস্থা, আমোল; an ecclesiastical benefice দেবোত্তৰ সম্পত্তি।

Incumbent (ইন্-কাম-বেণ্ট) *adj.* lying on as a duty আৱজ্ঞ কৰ্ত্তব্য, কৰিবলৈ বাধ্য। —*n.* one who holds an office কৰ্মচাৰী; a benefice ধৰ্ম্মার্থে বৃত্তিভোগী, পদধাৰী।

Incur (ইন্-কাৰ) *v. t.* become liable to দায়ী হ, ভাজন কৰ; to bring on হোৱা, লগা। **To incur displeasure** = অসন্তোষ ভাজন কৰ, বেয়া পোৱা। **To incur a debt** = ধাৰ লগা। **Incur punishment** = দোষত পৰ।

Incurable (ইন্-কিউ-বেবল) *adj.* that cannot be cured ভাল কৰা অসম্ভাৱ, চিকিৎসাৰ অসম্ভাৱ, দ্ৰৱাৰোগ্য।

Inursion (ইন্-কাৰ-মন্) an inroad, an invasion উপদ্রৱ, আক্ৰমণ।

Incursive (ইন্-কাৰ-চিভ) *adj.* making an inroad, aggressive উপদ্রৱী, আক্ৰমণকাৰী।

Incurvate (ইন্-কাৰ্ভেট) *v. t.* to make crooked বেকা কৰ, ডাঙ লগা। —*adj.* বেকা, ভিতৰলৈ ঘোৰ খোৱা।

Indebted (ইন্-ডেব'টেড) *adj.* being in debt ঋণী, ঋণগ্ৰস্ত, ধৰুৱা; obliged বাধিত।

Indebtedness *n.* ধৰণ। অৱস্থা, ঋণগ্ৰস্ততা।

Indecency (ইন্-ডি-চেঞ্চি) *n.* anything violating modesty অনাঁচাৰ, নিলাজ কাম বা কথা, অভদ্রাচৰণ, অবাচ্য।

Indecent (ইন্-ডিচেণ্ট) *adj.* offensive to modesty, obscene নিলাজ, কৰ্দৰ্য, কুহৃত। **Indecently** *adv.* নিলাজকৰূপে।

Indecision (ইন্-ডি-চিজন) *n.* want of decision অনিশ্চয়তা, এটকেন মেটকেন, ঠেনমেঠেন, থেবোগেবো।

Indecisive (ইন্-ডিচিচিভ) *adj.* unsettled অনিশ্চয়, অঠিক, চয়নিশ্চয় নোহোৱা।

Indeclinable (ইন্-ডি-ক্লাইনে-বল্) *adj.* not varied in termination অব্যয়, অলব, (ব্যাকৰণত ব্যৱহাৰ হয়)।

Indecorous (ইন্-ডি-ক'ৰাচ) *adj.* not becoming অভদ্র, অশিষ্ট, নিলাজ।

Indecorum (ইন্-ডি-ক'ৰাম) *n.* impropriety of conduct অভদ্রাচৰণ, অসভ্য ব্যৱহাৰ।

Indeed (ইন্-ডিড্) *adv.* in fact, in truth অৱশ্যে, আচলতে, দৰাচলতে।

Indefatigable (ইন্-ডি-ফেটিগে-বল্) *adj.* unremitting অক্লান্ত, অবিশ্রান্ত, অভাগকৰা।

Indefeasible (ইন্-ডি-ফিজি-বল্) *adj.* that cannot be defeated or made void অখণ্ডনীয়, অনিবাৰ্য্য, অলব।

Indefensible (ইন্-ডি-ফেন্সি-বল্) *adj.* that cannot be defended or justified অগ্ৰমাণীয়, সমর্থন কৰিব নোৱাৰা; অবক্ষণীয়।

Indefinable (ইন্-ডি-ফাইনে-বল্) *adj.* that cannot be defined বুজাই কব নোৱাৰা, ব্যাখ্যা কৰিব নোৱাৰা, সংজ্ঞাতীত।

Indefinite (ইন্-ডেফি-নিট্) *adj.* not limited, vague, not precise অনিশ্চিত, সীমা বহিৰ্ভ, অনিৰ্ণীত, অনিৰ্দ্ধিষ্ট।

Indefinitely (ইন্-ডেফি-নিট্‌লি) *adv.* without limit, vaguely ঠিকানা নোহোৱাকৈ, অনিশ্চিতকৰূপে।

Indelible (ইন্-ডেলি-বল্) *adj.* that cannot be effaced মোহাৰি ওচাব নোৱাৰা, চিৰস্থায়ী, দৃঢ়।

Indelibly *adj.* so as not to be effaced মচি বা মোহাৰি ওচাব নেৱৰাকৈ, নোবোৱাকৈ, দৃঢ়কৰূপে।

Indelicacy (ইন্-ডেলি-কেচি) *n.* want of delicacy নিলজ্জতা, চুলুঙ্গালি।

Indemnify (ইন্-ডেম-নি-ফাই) *v. t.* to secure against loss, to make good for damage লোকচান নোহোৱাকৈ ৰাখ, ক্ষতিপূৰণ কৰ। (with against)।

Indemnity (ইন্-ডেমনিটি) *n.* security from damage জামিন-মচুলুকা ৰক্ষা কৰিবলৈ কৰা প্ৰতিজ্ঞা; compensation for loss or injury ক্ষতিপূৰণ।

Indent (ইন্-ডেণ্ট্) *v. t.* to notch, to cut into points like teeth খাঁজ কাট। — *v. i.* to bargain বস্ত্ৰ পঠিয়াবলৈ আদেশ কৰ, খোজ, চালান দিবলৈ ক। (Point) to leave margin to begin a new paragraph ছাপাত বেলেগ দফা কৰিবলৈ ঠাই এৰ। **To indent for books on a firm** = কিতাপ পঠাবলৈ কোনো দোকানলৈ আদেশ কৰ। — *n.* a notch খাঁজ, দাঁতৰি; order for sending goods বস্ত্ৰ চালান দৈবলৈ আদেশ।

Indentation *n.* a hollow, a notch খাল, খাপ, খাঁজ, কটা চিন।

Indenture (ইন্-ডেন-চৰ) *n.* the act of indenting খাঁজ কাটন। (*Law*) a deed under seal, a written agreement এক্সৰানামা, নিৰ্দ্ধাৰণ পত্ৰ, দলীল।

Independence (ইন্-ডি-পেণ্ডেন্চ্) *n.* state of being free from control স্বাধীনতা, মুক্তি।

Independent (ইন্-ডি-পেণ্ডেণ্ট) *adj.* not dependent, not subordinate স্বাধীন, স্বতন্ত্ৰবীয়া, কাৰো চত নোহোৱা; নিচাটু।

Independently *adv.* without dependence স্বাধীনভাৱে, স্বতন্ত্ৰকৰূপে।

Indescribable (ইন্-ডি-স্ক্ৰাইবেবল্) *adj.* that cannot be described বৰ্ণনাতিত, অকথনীয়।

Indestructible (ইন্-ডি-স্ক্ৰাক্টিবল্) *adj.* that cannot be destroyed অক্ষয়সনীয়, অবিনাশী।

Indestructibility *n.*

Indeterminable (ইন্-ডি-টাৰমিন-এবল্) *adj.* that cannot be determined নিশ্চয় কৰিব নোৱাৰা, অনিবাৰ্য্য।

Indeterminate (ইন্-ডিটাৰমিন-এণ্ট্) *ad* uncertain, not fixed অনিৰ্ণীত, অনিশ্চিত।

Indetermined *adj.* unsettled ঠিকনা নোহোৱা, অনিশ্চিত।

Index (ইন্-ডেক্স) *n.* anything that points out নির্দেশক; a hand that points to anything বিশেষকৈ দেখুৱাই দিবৰ নিমিত্তে কোন চিন বা হাত; a table of contents in a book সূচী, নিৰ্ঘট। (*pl.* — **Indexes** ইণ্ডেক্সেজ)। (*math.*) the exponent of a power মূল প্রদৰ্শক অঙ্ক। (*pl.* — **Indices**).

Index-finger = fore finger তৰ্জনী আঙ্গুলি।

Indian (ইণ্ডিয়েন্) *adj.* belonging to the Indies East or West ভাৰতবৰ্ষীয়, আমেৰিকাৰ ইণ্ডিয়ান বাসিন্দা। **Indian corn** *n.* maize গোমৰান। **Red Indian** = one of the aborigines of America আমেৰিকাৰ এজাতি আদিবাসী।

Indicate (ইণ্ডি-কেইট্) *v. t.* to point out দেখুৱাই দে, উল্লেখ কৰ, উল্লেখ কৰা, সূচা।

Indication (ইণ্ডি-কেইশ্বন্) *n.* act of indicating, mark, symptom সূচনা, উল্লেখ, লক্ষণ, চিন।

Indicative (ইণ্ডি-কেইট্) *adj.* pointing out, suggestive জাপক, বোধক, সূচক, দেখুৱাই দিয়া। **Indicative mood** বাটীং অৰ্থবোধক ধাতুকপ প্রকৰণ।

Indict (ইন্-ডাইট্) *v. t.* to charge and summon for trial especially for riot &c. মৰামৰি, কিসাফিলিৰ বাবে জগৰীয়া কৰ; জুৰীৰ বিচাৰত অপৰাধী স্থিৰ কৰ।

Indictable (ইন্-ডাইট্-বল্) *adj.* subject to indictment জুৰীৰ দ্বাৰা অভিযোগ যোগ্য।

Indictment (ইন্-ডাইট্-মেণ্ট) *n.* formal accusation অভিযোগ, অপৰাধী কৰণ। **Find an indictment** — দোষী সাব্যস্ত কৰ।

Indifference (ইন্-ডিফাৰ-এনচ) *n.* neutrality, apathy হেলাওটা, হেনামেঠা, আতকাণ, অমনোযোগ, হেলালেচাৰি, ওদাসীণ।

Indifferent (ইন্-ডিফাৰ-এণ্ট) *adj.* uninteresting, neutral, unconcerned হেনামেঠা, আতকাণীয়া, গতনলগা, অপক্ষপাতী। **Indifferently** *adv.* হেলাওটাকৈ, অমনোযোগ পূৰ্বক, যেনতেনকৈ।

Indigence (ইন্-ডি-জেন্স) *n.* destitute circumstances, poverty দৰিদ্ৰতা, ভিকছ অৱস্থা।

Indigenous (ইন্-ডি-জেন-আচ) *adj.* native born দেশজাত, দেশীয়, থলুৱা।

Indigent (ইন্-ডি-জেন্ট) *adj.* needy, poor দৰিদ্ৰ, ভিকছ, গৰীব, দুখীয়া।

Indigested (ইন্-ডি-জেষ্ট-এড) *adj.* not digested অপাকী; not arranged বিশৃঙ্খল, নিয়ম নোহোৱা।

Indigestible (ইন্-ডি-জেষ্ট-ইবল) *adj.* not easily digested বেগতে জীন নোহোৱা, অপাকী।

Indigestion (ইন্-ডি-জেষ্ট-শ্বন্) *n.* want of digestion অজীৰ্ণ, অপৰিপাক।

Indignant (ইন্-ডিগনেণ্ট) *adj.* affected with anger ক্রুদ্ধ, ক্রোধযুক্ত, কুপিত, কষ্ট। **Indignantly** *adv.* ঋত্বেৰে।

Indignation (ইন্-ডিগ-নেশ্বন্) *n.* anger with contempt ঋ, বোম্ব, কোপ, উচাট-বিচাট।

Indignity (ইন্-ডিগ-নিট্) *n.* contemptuous treatment, incivility with contempt অগ্রসম, অমৰ্যাদা, অবজ্ঞা, অপমান।

Indigo (ইণ্ডি-গ) *n.* a blue dye from indigo plant নীল।

Indirect (ইন্-ডি-বেক্ট্) *adj.* not direct or straight বেকা, ভাঁজ লগা, টেৰেচাচা, অস্পষ্ট, পৰোক্ষ, গোঁণ। **Indirect evidence** circumstantial proofs আনুষঙ্গিক প্রমাণ, বাজে কাৰ্য্য-ঘটত প্রমাণ। **Indirect object** — গোঁণ বৰ্ম্ম।

Indirectly (ইণ্ডি-বেক্টলি) *adv.* obliquely প্রকাৰাৱৰে, অকাই-পকাই, ঠান-ঠাৱে, ইঙ্গিত্তেৰে, বক্রাৱৰে, আওপাৰে, গোঁণনে।

Indiscernible (ইন্-ডি-জ-অনিবল্) *adj.* not discernible মনিব নোৱাৰা, অজ্ঞান, চিনিব নোৱাৰা।

Indiscipline — অনিয়মানুৱত্তি।

Indiscreet (ইন্-ডিচ-ক্ৰিট্) *adj.* imprudent অবিবেচক, অগপাচ দুগুণ। **Indiscreetly** *adv.* অবিবেচকৰূপে। **Indiscretion** *n.* rashness মূৰ্খালি, অবিবেচনা।

Indiscriminate (ইন্-ডিচ-ক্ৰিমিন-এট্) *adj.* not making any distinction বাছবিচাৰ নকৰা, সোপামৰা, উধামুখ। **Indiscriminately** *adv.*

promiscuously বাধবিচার নকৰি, খেল-মেলিকৈ।

Indispensable (ইন-ডিচ-পেঙ্কেবল্) *adj.* absolutely necessary নহলেই নহয়, বৰ লাগতিয়াল।
Indispensability, **Indispensableness** *n.* আবশ্যকতা, দৰ্কাৰ। **Indispensibly** *adv.* নহলেই নোহোৱাকৈ।

Indispose (ইন-ডিচ-প'জ) *v. t.* to render averse or unfit অনিচ্ছুক কৰ, বুধাৰি কৰ, অসুস্থ কৰ। **Indisposed** *adj.* not inclined slightly unwell অনিচ্ছুক, বুধাৰি, অসুস্থ।

Indisposition (ইন-ডিচ-প'জিছন) *n.* slight illness গা অসুখ; disinclination বুধাৰি, অমিচ্ছা।

Indisputable (ইন-ডিচপিউটেবল্) *adj.* certain নিঃসন্দেহে, ঠিক, অখণ্ডনীয়।

Indissoluble (ইন-ডিচল্-ইউ-বল) *adj.* that cannot be broken or violated লবচৰ নোহোৱা, দুৰ্ভ, নিকপ-কপায়ী, অভঙ্গ্য।

Indissolvable (ইন-ডিচ-অলভেবল) *adj.* that cannot be dissolved পমি নোযোৱা, গলাব নোৱাৰা, অঙ্গৰণীয়।

Indistinct (ইন-ডিচ-টিংকট্) *adj.* not clear, obscure confused অস্পষ্ট, গোমোঠা, মনিব নোৱাৰা, কাণে নুশুনা। **Indistinctness** *n.*

Indistinguishable (ইন-ডিচ-টিং-গুইশ-এবল) *adj.* that cannot be distinguished এভেদ কৰিব নোৱাৰা, চিনিব নোৱাৰা।

Indite (ইন-ডাইট্) *v. t.* to compose লেখ, ৰচনা কৰ।

Indium (ইন্দিয়াম্) *n.* a plastic kind of metal found in America which melts at little above body temperature and used for setting broken limbs অলপ তাপতে গলাব পৰা এবিধ হাড় জোৰা লগোৱাৰা ধাতু।

Individual (ইন-ডি-ভিডিউ-এল্) *adj.* single, pertaining to one only of a group প্ৰত্যেকটো, প্ৰত্যেকৰ, এটা। — *n.* a single person or thing ব্যক্তি, এজন লোক, কোনো এটা বস্তু।

Individuality (ইন-ডি-ভিডিউ এলিটি) *n.* oneness, separate existence ব্যক্তিত্ব পৃথকত্ব, পৃথক অস্তিত্ব।

Individualism (ইন-ডি-ভিডিহেল-ইজম্) *n.* individual character আপোনত্ব, গাইগোটাভাৱ, ব্যক্তিবাদ।

Individually (ইন-ডি-ভিডিউ-এল্) *adv.* by itself, separately গাইপতি, প্ৰত্যেকে বেলেগে বেলেগে, প্ৰতিজনে, ব্যক্তিগতভাবে।

Indivisible (ইন-ডি-ভিজি-বল) *adj.* that which cannot be divided অবিভক্ত, ভগাব নোৱাৰা।

Indocile (ইন-ড'চোইল) *adj.* not teachable পোহ্ নমনা, শিকনি নোলোৱা। **Indocility** *n.* উদ্ভাৱল গুণ।

Indolence (ইনড'লেনচ) *n.* habitual idleness মোৰোপালি।

Indolent (ইনড'লেণ্ট) *adj.* habitually idle মোৰোপা, ধোদ।

Indomitable (ইন-ডমিট্-এবল) *adj.* that cannot be subdued অদম্য।

Indoor (ইন-ডাৰ) *adj.* being within the house ভিতৰত, ঘৰত থকা।

Indorse see **Endorse**.

Indubious (ইন ডিউবিন-অচ) *adj.* certain নিঃসন্দেহ, নিঃসন্দেহ।

Indubitable (ইন-ডিউবিট্-এবল) *adj.* certain নিঃসন্দেহ।

Induce (ইন-ডিউচ) *v. t.* to prevail on, to persuade চহ দে, প্ৰলোভন দে, ফুচুলা; to cause or produce in any way লগা, প্ৰযুক্তি কৰা।

Inducement (ইন-ডিউচ-মেণ্ট) *n.* anything that induces চহ, প্ৰযুক্তি, প্ৰলোভন, উলম্বলনি; incentive পোহন।

Induct (ইন-ডাক্ট্) *v. t.* to produce প্ৰবেশ কৰা, ভিতৰলৈ সুমুৱা; to put in possession of a benefice ধৰ্ম পদত নিযুক্ত কৰ।

Inductile (ইন-ডাক্টাইল) *adj.* that cannot be drawn out into threads টুটুৱাৰীয়া।

Induction (ইন-ডাক্-ছন) *n.* an introduction সূচনা; introduction of clergyman to an office ধৰ্মোপদেশক পদত নিযুক্ত কৰণ; general inference derived from particular cases সাধাৰণ সিদ্ধান্ত, কোনো বিশেষ কাৰ্য্যৰ উদাহৰণ লৈ এটা সাধাৰণ নিয়ম স্থাপন।

Inductive (ইন্-ডাক্-টিভ্) *adj.* leading to general conclusion from particular cases সাধাৰণ সিদ্ধান্ত স্থাপক, কাৰ্য্যগুণে ঠাৱৰাৰ পৰা।

Indue see **Endue**.

Indulge (ইন্-ডালজ্) *v. t.* to yield to the wishes of লাই দে। —*v. i.* (with *in*.) to gratify ইচ্ছামতে ভোগ কৰিবলৈ ধৰ, গ্ৰহণ হ, মন বহুৱা।

Indulgence (ইন্-ডাল-জেনচ) *n.* forbearance of restraint লাই, মৰম, ক্ষমা; remission of punishment মাফ, নিষ্কৃতি; gratification পৰিতোষ।

Indulgent (ইন্-ডাল-জেন্ট) *adj.* compliant, not severe দয়ালু, মুখ হৰিব নোৱৰা, খং বাগ নোহোৱা, সহনীয়, ক্ষমাশীল। **Indulgently** *adv.* লাই দি, মৰমেৰে।

Indurate (ইন্-ডিউ-বেট) *v. t.* to harden as the feelings। —*v. i.* to grow hard টান কৰ, দৃঢ় কৰ, টান হ।

Industrial (ইন্-ডাচ-ট্ৰিয়েল) *adj.* consisting in industry শ্ৰম বিষয়ক, শিল্প সহায়ী, কামবন, বিষয়ক।

Industrious (ইন্-ডাচ-ট্ৰিয়াচ) *adj.* diligent, laborious উদ্যোগী, পৰিশ্ৰমী, বনুৱা, কন্ঠি।

Industry (ইন্-ডাচ-ট্ৰি) *n.* assiduity উদ্যোগ; steady application to labour শ্ৰম, পৰিশ্ৰম, মেহনত; manufacture সজাপৰা কাম, শিল্প; trade বেহা বেশাৰ। **Industrial school**=শিল্প বিদ্যালয়।

Indwelling (ইন্-ডুৱেলিং) *adj.* dwelling within ভিতৰুৱা, আন্তৰিক, জ্ঞাতান্তৰিক।

Indweller *n.* an inhabitant বাসিন্দা।

Inebriate (ইন্-এব্ৰি-এট্) *v. t.* to intoxicate বাগী লগা, মত্তলীয়া কৰ। —*adj.* drunk মত্তলীয়া। —*n.* a drunkard মাতাল, মদপী।

Inebriation, Inebriety (ইন্-এব্ৰিয়ে-শ্বন,—এব্ৰিয়েটি) *n.* drunkenness মত্ততা, মদখাই কৰা বলিয়ালি, মাতলামি।

Inedible (ইন্-এডিবল) *adj.* not to be eaten অক্ষা, চোৰাই খাব নোৱৰা।

Ineffable (ইন্-এফেবল) *adj.* unspeakable অকথনীয়, অৱৰ্ণনীয়।

Ineffective (ইন্-এফেক্-টিভ্) *adj.* not effective, useless অনৰ্থক, নিষ্ফল, অকাৰ্য্যকৰী, গুণ নধৰা।

Ineffectual (ইন্-এফ-এক্চুৱেল) *adj.* fruitless নিষ্ফল, গুণ নধৰা।

Inefficacious (ইন্-এফ-ইকে-শ্বচ্) *adj.* not producing effect গুণ নধৰা, নিবৰ্থক, অকাৰ্য্যকৰী।

Inefficacy (ইন্-এফ-ইকেচি) *n.* want of efficacy নিষ্ফলতা, নফপা বা গুণ নধৰাটো, অকৰ্মণ্যতা।

Inefficiency (ইন্-এফ-চিয়েঞ্চি) *n.* incapability অক্ষমতা, অপৰিণততা, অযোগ্যতা।

Inefficient (ইন্-এফ্-ই-শ্বেন্ট) *adj.* not capable of effecting anything অলায়ক, অসমৰ্থ, অকৰ্মণ্য।

Inelastic (ইন্-ইলাষ্টিক্) *adj.* not elastic স্থিতি-স্থাপকতাহীন; tight কটকটীয়া, দৃঢ় সংবদ্ধ; unadaptable খাপ খুৱাই লবলৈ অক্ষম।

Inelegance (ইন্-এলি-গেঞ্চ্) *n.* want of elegance অশোভন, হ'টা গোটা অৱস্থা, জৰ্জৰা গুণ, সুৰুচিহীন।

Inelegant (ইন্-এলি-গেণ্ট্) *adj.* wanting in beauty or refinement গৰ্হদা, জৰ্জৰা, অসুন্দৰ, অশোভা, অপৰিপাটী, হ'টা গোটা। **Inelegantly** *adv.* জৰ্জৰাকৈ।

Inelegibility (ইন্-এলি-জি-বিলিটি) *n.* unsuitableness লাগতিয়াল গুণৰ অভাৱ, অযোগ্যতা।

Ineligible (ইন্-এল-ই-জিব্'ল) *adj.* not worthy or capable of being chosen মনোনীত কৰিবৰ অযোগ্য, অনুপযুক্ত, গৰ্হলায়ক।

Inept (ইন্-এপ্ট) *adj.* not apt or fit, inexpert অযোগ্য, অসাঠন, অকৰ্ম্মা। **Ineptly** *adv.* foolishly নিকোঁধৰূপে; নজনা মানুহৰ দৰে।

Inequality (ইন্-ইকোৱে-লিটি) *n.* want of equality হীন-ভক্তি, অসমানতা; dissimilarity প্ৰভেদ, পাৰ্থক্য।

Inequitable (ইন্-ইকুই-টেবল্) *adj.* unfair, unjust অযুক্ত, অত্যাৱ।

Inequity (ইন্-ইকুইটি) *n.* lack of equity অত্যাৱ আচৰণ, অবিচাৰ।

Inert (ইন্-আৰ্ট্) *adj.* dull, senseless জঠৰ, সাৰসূৰ নোহোৱা; inactive এলেক্চৰা, লেধা;

powerless to move গতিশক্তি হীন, নিশ্চ-
জীয়া, অক্ষম। **Inertness** *n.* নিষ্ক্রিয়তা।

Inertia (ইনাৰ্ছিয়া) *n.* inertness জড়তা; the
inherent property of matter to remain
in the same state of motion or rest
কোনো পদার্থ থলে একেবাহে বৈ থকা বা লবালে
একেবাহে গৈ থকা স্বাভাবিক শক্তি; inertness
নিজে কোনো কাম কৰিব নোৱৰা অৱস্থা।

Inestimable (ইন্-এষ্টিম-এ-বল) *adj.* that cannot
be estimated নৈখ, অশেষ; priceless অমূল্য,
মোল নোহোৱা।

Inevitable (ইন্-এভিট্-এবল্) *adj.* that cannot
be avoided এৰাবনোৱৰা, অনিবাৰ্য্য, বাধিব
নোৱৰা। **Inevitableness** *n.* **Inevitably** *adv.*
নিতান্ত, অনিবাৰ্য্যৰূপে।

Inexact (ইন্-এগজ-এক্ট) *adj.* not precisely
correct সম্পূৰ্ণ ঠিক নহয়।

Inexcusable (ইন্-এক্চ-কিউজে-বল) *adj.* un-
pardonable অমাৰ্জনীয়, ক্ষমা কৰিব নোৱৰা।

Inexhausted (ইন্-এগজ-হাউচ) *adj.* not ex-
hausted অক্লান্ত, অভগন।

Inexhaustible (ইন্-এগজ-হাউবল) *adj.* not able
to be exhausted অক্ষয়, অভগন, সবিসৰি।

Inexhaustive *adj.* অক্ষয়, অসংখ্য অৱয়।

Inexistence (ইন্-এগ-জিফেনচ) *n.* অবিদ্যমানতা,
নথকাটো।

Inexorable (ইন্-এগজব-এবল) *adj.* not to be
moved by entreaty অসান্তনীয়, কাকূতি
মিনতি কৰি ঘূৰাব নোৱৰা, বৃদ্ধি নুশনা, নিচুকাব
নোৱৰা; unrelenting নিৰ্দিয়; unchangeable
অপৰিবৰ্তনীয়।

Inexpedient (ইন্-এক্চ-পিডি-এণ্ট) *adj.* not suit-
able, inconvenient অযুক্ত, অনুচিত, অসুচল।
Inexpedience, Inexpediency *n.* অনুপযোগিতা।

Inexperience (ইন্-এক্চ-পিৰি-এন্চ) *n.* want of
experience অনভিজ্ঞতা, অপটুতা। **Inexper-
ienced** *adj.* unskilled আঁতুৱা অপটু, কামত
নতুন।

Inexpert (ইন্-এক্চ-পাৰ্ট) *adj.* unskilled অপটু,
অনিপুণ।

Inexpiable (ইন্-এক্চপি-এবল্) *adj.* not able to

be atoned for অমোচনীয়, পৰাহিত কৰিব
নোৱৰা; inexorable অসান্তনীয়।

Inexplicable (ইন্-এক্চ-পি-কেবল্) *adj.* that
cannot be explained অতৰ্ক, অৰণীয়। **In-
explicability** *n.*

Inexplicit (ইন্-এক্চপি-চিট্) *adj.* not clear
অপ্রকাশ, খোলাচা নোহোৱা।

Inexpressible (ইন্-এক্চ-প্ৰেচি-বল্) *adj.* unutter-
able অকথনীয়, অৰণীয়।

Inextinguishable (ইন্-এক্চ-টিং-গুইশ্বেবল্) *adj.*
that cannot be quenched নুমাৰ নোৱৰা,
অত্যাংকট।

Inextricable (ইন্-এক্চ-ট্ৰিকেবল্) *adj.* not able
to be extricated একত্ৰাব নোৱৰা, অমোচনীয়,
মোকোলাব নোৱৰা।

Infallible (ইন্-ফলি-বল্) *adj.* incapable of
error, certain অভ্রাণ, অমোঘ, অবাৰ্ধ, ঠিক।

Infallibility *n.* ভাতি শূন্যতা, অমোঘতা।

Infamous (ইন্-ফে-মচ) *adj.* notoriously vile
দুৰ্ণামী, বদনামী, অতি দুষ্ক।

Infamy (ইন্-ফেমি) *n.* public disgrace, ill-
repute বদনাম, দুৰ্ণাম, অখ্যাতি, অপযশ, বিলিঙ্কাব,
কলঙ্ক। ((L. in = not; fame = favour).)

Infancy (ইন্-ফাঞ্চি) *n.* childhood লৰাকাল,
কেঁচুৱা কাল, শৈশৱকাল, বালাৱস্থা; the begin-
ning of anything আৰম্ভ, আদি অৱস্থা।

Infant (ইন্-ফেণ্ট) *n.* a babe কেঁচুৱা, শিশু; a
person under twenty one years of age
নাবালক। —*adj.* belonging to infancy,
tender নাবালক, অকালন, কুমলীয়া;

Infanta (ইন্-ফেনাটে) *n.* a legitimate daughter
of the king of Spain or Portugal স্পেইন
বা পৰ্তুগেল দেশীয় ৰজাৰ কন্যা।

Infante (ইন্-ফেণ্টি) *n.* উত্তৰদেশীয় দ্বিতীয় ৰাজ-
কোঁৱৰ।

Infanticide (ইন্-ফেণ্টিচাইড্) *n.* child murder
শিশুহত্যা। **Infantile, Infantine** *adj.* pertain-
ing to infancy or an infant শিশু সম্বন্ধীয়,
শৈশৱকালীয়।

Infantry (ইন্-ফেণ্ট-ৰি) *n.* foot soldiers
পদাতিক সৈন্য।

Infatuate (ইন্-ফেটু-এট) *v. t.* to make foolish

মোহিত কৰ, হতবুদ্ধি কৰ, মুগ্ধ কৰ ; to stupefy
বিভ্রম কৰ। **Infatuation** *n.* মোহিত হওন,
মুগ্ধাবস্থা।

Infaut (ইন-ফট্) *adj.* unlucky অশুভ,
অমঙ্গলীয়া।

Infeasible (ইন-ফিজেবল্) *adj.* not feasible
অসাধ্য, অকৰ্তব্য।

Infect (ইন-ফেক্ট্) *v. t.* to taint with disease
সৌচৰ ; to corrupt দূষিত কৰ।

Infection (ইন-ফেকছন) *n.* act of infecting
সৌচৰণ, বোণসঞ্চাৰ।

Infectious (ইন-ফেক্-শ্বচ) *adj.* apt to spread
সংক্রামক, সৌচৰ। **Infectiousness** *n.* সংক্রামকতা।

Infecundity (ইন-ফেক-কণ্ডিটি) *n.* unfruitfulness
ইজা অৱস্থা, অফলতা।

Infelicitous (ইন-ফেলিচি-টচ) *adj.* not happy
নিৰানন্দ, অসুখী ; inapt অসঙ্গত।

Infelicity (ইন-ফেলি-চিটি) *n.* misery, misfortune
দুৰৱস্থা, দুৰ্দশা ; anything unsuitable কোনো
অসুগত কাৰ্য্য।

Infer (ইন-ফাৰ) *v. t.* to deduce as a conse-
quence অনুভব কৰ, সিদ্ধান্ত কৰ ; imply
বুজা। —*v. i.* to conclude উপলব্ধি হ। (*p. t.*
Inferred).

Inferable (ইন-ফাৰেবল্) *adj.* that may be
inferred অনুমেয়, অনুভবনীয়।

Inference (ইন-ফাৰ-এনচ) *n.* conclusion, that
which is inferred সিদ্ধান্ত, উপলব্ধি, অনুমান।

Inferential (ইন-ফাৰেন-শিয়েল্) *adj.* deduced by
inference অনুমান জনিত, পাস্তি লোৱা।

Inferior (ইন-ফিৰি-অৰ) *adj.* lower in any
respect নিকট, নীহ, নিকৃষ্ট, সামান্য, হীন,
নামনাচ ; subordinate অধঃ, তলতীয়া।

Inferiority (ইন-ফিৰি-অৰ-ইটি) *n.* lower position
in any respect নিকৃষ্টতা, ক্ষুদ্ৰত্ব, হীনতা।
—**complex** = মই সৰু ভাব ; a feeling of inferi-
ority নীচাত্মিকা ভাব।

Infernal (ইন-ফাৰ-নেল) *adj.* belonging to the
lower regions নাৰকী ; devilish পিশচীয়া,
অতি দুষ্ট।

Inferno (ইন-ফাৰ-ন') *n.* নৰক।

Infest (ইন-ফেষ্ট) *v. t.* to disturb, to harass
উপদ্রব কৰ, উৎপাত কৰ, বিবক্ত কৰ ; to haunt
ঠাই ল, খলি ল।

Infibulation (ইন-ফিভুলেছন) *n.* সঙ্গমৰ সময়ত চেপা
মাৰি বীৰ্য্যপাত বোধ কৰণ।

Infidel (ইনফি-ডেল্) *adj.* unbelieving, sceptical
নাস্তিক, ধৰ্মনিন্দক। —*n.* খ্ৰীষ্টিয়ান ধৰ্ম অবিশ্বাসী
লোক।

Infidelity (ইনফি-ডেলিটি) *n.* want of faith,
disbelief in Christianity নাস্তিকতা, অবিশ্বাস ;
unfaithfulness ব্যভিচার, বিশ্বাসঘাতকতা।

Infiltrate (ইন-ফিল্টাৰ) *n.* to filter ছেক।

Infiltrate সৰকি অহা, অনুপ্রবেশ।

Infiltration আইনদেশৰ পৰা মনোমনে আহি আইন
এখন দেশত মাটি অধিকাৰ কৰণ।

Infinite (ইন-ফিন-ইট্) *adj.* without end or
limit অসীম, অনন্ত, অপৰ্য্যায়। —*n.* the infinite
Being ঈশ্বৰ।

Infinitely (ইন-ফিন-ইট্‌লি) *adv.* endlessly অশেষ-
ৰূপে, সীমা নোহোৱাকৈ।

Infinitesimal (ইন-ফিন-ইট্-এচি-মেল) *adj.* in-
finitely small নিচেই অকণমান, অতিকুদ্ৰ।

Infinity (ইন-ফিন-ইটি) *n.* boundlessness,
countless number অসীমত্ব, অসংখ্যতা, অনন্ত
কাল।

Infinitive (ইন-ফিনিট্-ইভ্) *adj.* (*gram.*)
without limitation of person or number
কোনো অসীম ভাৱ বুজোৱা (ধাতুকপ প্রকৰণ) ;
নিমিত্তাৰ্থক।

Infirm (ইনফাৰ্ম) *adj.* feeble, weak দুৰ্বল,
আলকতীয়া, হেলেক-পেলেক, কীণ।

Infirmity (ইন-ফাৰ্ম-এৰি) *n.* a hospital for
the treatment of the invalid আলবাত্ৰম,
আলকতীয়া লোকক চিকিৎসা কৰা ঠাই।

Infirmity (ইন-ফাৰ্ম-ইটি) *n.* disease, defect
দুৰ্বলতা, বাধি, বেমাৰ ; imbecility আলব
অৱস্থা।

Inflix (ইন-ফিক্‌চ্) *v. t.* to drive or fix in পোত,
বহুৱা, সুমা, লগা।

Inflame (ইম-ফ্লেম্) *v. t.* to cause to burn, to
set on fire জ্বলি লগা, জ্বলা ; to excite উত্তপ্ত
কৰ ; to exasperate খং তোলা। —*v. i.* to

become hot, painful or angry উত্তপ্ত হ, খং উঠ, চেংচেঙা।

Inflammable (ইন-ফ্লেমেবল্) *adj.* that may be easily kindled or excited, combustible বেগতে জ্বাই লগা, দহনশীল, ফিংফিঙীয়া।

Inflammation (ইন-ফ্লেমে-শ্বন) *n.* state of being in flame জ্বলন, পোৰণ; a redness and swelling বঙা হৈ উখহি পৰা অৱস্থা, দমলাদমলা; violent excitement শ্ৰবল উত্তেজনা।

Inflammatory (ইন-ফ্লে-ম-এটৰি) *adj.* inflaming, exciting তাপজনক, উত্তেজক, খং তোলা, বিদ্ৰোহ জনক।

Inflate (ইন-ফ্লেট্) *v. t.* to swell with air, to elate ফিকা, ফিন্দা, ওফন্দা। **Inflated** *adj.* swollen ওফোন্দা, চোপচুপীয়া। **Inflation** *n.* state of being puffed up ওফোন্দনি, মিছা অভিমান।

Infect (ইন-ফেক্ট্) *v. t.* to bend in বেকাকৰ, দৌৱা, ইলা; to modulate (*gram.*) শব্দ সাধ, ধাতু বা শব্দৰূপ কৰ।

Infection (ইন-ফেক্-শ্বন্), **Inflexion** *n.* bending বেকা কৰণ; modulation of the voice শব্দ সাধন।

Inflectional, **Inflexional** (ইন-ফেক্-শ্বনেল্) *adj.* subject to inflection শব্দ সাধন বিষয়ক, বিভক্তি আৰু শ্ৰেণী সংক্রান্ত।

Inflexibility (ইন-ফেক্-চ-ইবিজিটি) *n.* stiffness, obstinacy ঠংক, অবাধ্যতা, আঁকোৰ্গো-জালি।

Inflexible (ইন-ফেক্-চিবল্) *adj.* unbending, unyielding ঠংক, ইলাব নোহবা, টান জঠলা।

Inflexure (ইন-ফেক্-চিৰ) *n.* a bend ভাঁজ।

Inflict (ইন-ফ্লিক্ট্) *v. t.* to lay on, to impose, as punishment বিহ, (যেনে) দণ্ড বিহ; বিধান কৰ।

Infliction (ইন-ফ্লিক্-শ্বন) *n.* act of imposing বিহন, দিয়ন শাস্তি বিধান, দণ্ড কৰণ।

Inflictive (ইন-ফ্লিক্-টিভ) *adj.* tending to inflict দণ্ডনীয়, দণ্ডকাৰী।

Inflouescence (ইন-ফ্ল-ব-এচেঞ্চ) *n.* mode of flowering of a plant গছৰ ফুলধৰা অৱস্থা, ফুলবি অৱস্থা।

Inflow (ইন-ফ্ল') *n.* the act of flowing into প্ৰবহন, প্ৰবেশ, ভিতৰলৈ সোমোৱা কাৰ্য্য।

Influence (ইন-ফ্লু-এনচ) *n.* power exerted on men or things পৰিচালন কৰা শক্তি, প্ৰভাৱ, প্ৰভাপ; authority ক্ষমতা, প্ৰভুত্ব। — *v. t.* to move, to persuade কাৰো হকে ক, প্ৰযুক্তি জন্ম; to direct আদেশ কৰ। (*L. in*=into; *fluere*=to flow).

Influential (ইন-ফ্লু-এন্সেবল্) *adj.* exerting influence or power ক্ষমতাসালী; প্ৰভাপী, প্ৰভাৱ সম্পন্ন।

Influenza (ইনফ্লু-এন্জে) *n.* an epidemic catarrh দেশজুৰি হোৱা জ্বৰ কাহ, এবিধ পানী লগা জ্বৰ।

Influx (ইনফ্লাকচ্) *n.* act of flowing in, abundant accession নৈৰ প্ৰবহন, বৈ যাতন, হিচ্ হিচ্ হওন, সমাগম। **Influxion** *n.* infusion প্ৰবাহ।

Infold (ইন-ফল্ড) or **Enfold** *v. t.* to wrap up মেৰা, জপটিয়াই ধৰ, জাপ।

Inform (ইন-ফৰ্ম) *v. t.* impart knowledge to, to tell বাতৰি দে, খবৰ দে, ক, জনা; to animate সতেজ কৰ।

Informal (ইন-ফৰ্মেল্) *adj.* not in proper form, irregular অবিহিত, অনিয়মিত, বেফাৰমী। **Informally** *adv.* irregularly অনিয়মকৈ, বেদন্তৰমতে। **Informality** *n.*

Informant (ইন-ফৰ্মেণ্ট্) *n.* one who informs বাতৰি বা খবৰ দিওঁতা, সন্ধানদাতা।

Information (ইন-ফৰ্ম-এছন) *n.* intelligence given খবৰ, সন্ধান, বাতৰি; knowledge সম্ভেদ, জু ভা, বুজ।

Informant (ইন-ফৰ্ম-আৰ্) *n.* one who informs against another লগনীয়, লোকৰ বিপক্ষে সন্ধান দিওঁতা।

Infra (ইনফ্ৰা) *adv.* below, under তললৈ, দেহত, পাচত।

Infraction (ইন-ফ্ৰেক্-শ্বন) *n.* violation of law, breach আইন ভঙ্গ, নিয়ম লঙ্ঘন, উলঙ্ঘ।

Infraactor *n.* উলঙ্ঘকাৰী।

Infrangible (ইন-ফ্ৰেঞ্জিবল্) *adj.* that cannot be broken অলঙ্ঘনীয়, ভাঙ্গিব নোহবা।

Infringe (ইন্-ফ্রিঙ্জ্) *v. t.* to violate, esp. law লঙ্ঘন কর, নিয়ম ভঙ্গ কর।

Infringement (ইন্-ফ্রিঙ্জ্-মেন্ট) *n.* violation, breach লঙ্ঘন, উলঙ্ঘনা।

Infructuous (ইন্-ফ্রাক্-চু অচ) *adj.* not fruitful নিষ্ফল।

Infuriate (ইন-ফিউরি-এ'ট্) *v. t.* to enrage, to madden খং তোলা, জোকা, বলিয়া কর। —*adj.* enraged খঙাল, বলিয়া।

Infuse (ইন-ফিউজ্) *v. t.* to pour in বাকি দে ভিতরলৈ প্রবেশ করা; to instill, to steep in water as tea পানীত ভেজা; to inspire with মনত বহরা; to steep in liquor মদত ডিয়াই থৈ পমা।

Infusible (ইন-ফিউ-জিবল্) *adj.* that cannot be melted পমাব নোহবা, ভেজাব নোহবা।

Infusion (ইন-ফিউ-জন) *n.* act of pouring in water over any substance পানী দি পগোরা কাম, কাথ; a solution in hot water or liquor of a vegetable substance তপতপানী বা মদত ডিয়াই খোরা বস্তুর চেহেবা।

Infusoria (ইন-ফিউ-চিবিএ) *n. pl.* minute animalcules found in stagnant water গেরি লগা পানীত হোতা সৰু সৰু পোক।

Ingathering (ইন-গেডাৰ্-ইং) *n.* harvest ফচল, শস্য-সংগ্রহ।

Ingenious (ইন-জিনি-আচ্) *adj.* skilful in inventing বুদ্ধিমান, কল-কৌশল জনা, উদ্ভাবক; witty টেটুটীয়া। **Ingeniously** *adv.*

Ingenuity (ইন্-জিনিউ-ইটি) *n.* power of ready invention, skill in contriving উদ্ভাবন শক্তি, কৌশল, কাৰিকৰি বুদ্ধি।

Ingenuous (ইন-জিনিউ-আচ্) *adj.* frank, artless সরল, অকপট, খোলা, উদার, হোলাগোজ।

Ingenuousness *n.* frankness ভংডঙ্গীয়া গুণ।

Inglorious (ইন্-গ্ল'বি-অচ্) *adj.* not glorious shameful অখ্যাতিজনক, নিম্নানীয়, লাঞ্ছলগা।

Ingloriousness *n.* frankness ভংডঙ্গীয়া গুণ।

Ingoing (ইন-গ-ইং) *n.* a going in প্রবেশ। —

adj. entering as an occupant প্রবেশকাৰী, আহোতা।

Ingot (ইন-গট) *n.* mass of metal cast in a mould সীচত মৰা সোণ বা কপৰ লদ।

Ingraft see **Engraft**.

Ingrain (ইন-গ্রেইন) see **Engrain** *adj.* dyed in the thread বোলোৱা সূতাৰ, সূতাত বোলা দিয়া।

Ingratiate (ইন-গ্রে'শিয়েট) *v. t.* to get one's self into favour মৰম লগা, অনুগ্রহ পোৱা। (with, with).

Ingratitude (ইন-গ্রেটি-টিউড) *n.* unthankfulness অশলাগ, অকৃতজ্ঞতা, কৃতদ্বতা।

Ingredient (ইন-গ্রেডি এণ্ট) *n.* a component part of anything মচলা, উপাদান, উপকৰণ।

Ingress (ইন-গ্ৰেচ) *n.* entrance প্রবেশ, বাট; right of entrance সোমাবলৈ অধিকাৰ।

Inguinal (ইন-গুই-নেল্) *adj.* pertaining to the groin কৰ্জনৰ চুকৰ।

Ingulf see **Engulf**.

Inhabit (ইন-হেবিট) *v. t.* to dwell in, to live in বাস কৰ, থাক।

Inhabitable (ইন-হেবিট-এবল্) *adj.* that may be inhabited থাকিবৰ যোগ্য, বসতি কৰিব পৰা।

Inhabitanee (ইন-হেবি-টেন্ছ), **Inhabitaney** *n.* act of dwelling, residence বাস কৰণ, থাকন, বসতি, থকা ঠাই।

Inhabitant (ইন-হেবি-টেন্ট) *n.* a resident, a dweller বাসিন্দা, অধিবাসী।

Inhale (ইন-হে'ল্) *v. t.* to draw into the lungs নিশ্বাস টান, ভিতৰলৈ উশাহ ল।

Inhalation (ইন-হেলে-শন) *n.* act of drawing into lungs উশাহ লওন।

Inharmonious (ইন-হাৰ-ম'নি-অচ্) *adj.* discordant বেধুৰ, অমিল।

Inhere (ইন-হিয়েৰ) *v. i.* to stick fast লাগি থাক, লাগি ধৰ, আঁট-খা। (L. *in*=in; *haerere*=to stick).

Inherence, Inherency (ইন-হেৰেণ্চ) *n.* a sticking

fast লাগিধৰণ, কামোৰখাই ধৰি থকা অৱস্থা, দৃঢ় সংযোগ।

Inherent (ইন-হিযেব-এণ্ট) *adj.* sticking fast লাগিথকা, লিপিত খাই থকা; innate, natural স্বাভাৱিক।

Inherit (ইন-হেৰিট্) *v. t.* to receive by nature of birth, to take as heir উত্তৰাধিকাৰ যত্নে পৰা, পৈতৃক স্বত্ব ভোগ কৰ। —*v. i.* to enjoy as property উত্তৰাধিকাৰী হ।

Inheritable *adj.* same as **Heritable** উত্তৰাধিকাৰী সত্ত্বে পাবৰ যোগ্য।

Inheritance (ইন-হেৰি-টেনচ) *n.* that which is inherited পৈতৃক বিষয়; hereditary descent উত্তৰাধিকাৰী স্বত্ব।

Inheritor (ইন-হেৰি-টৰ) *n.* an heir ওৰাৰিচ, উত্তৰাধিকাৰী। (*Fem.*) **Inheritress** or **Inheritrix**.

Inhibit (ইন-হিবিট্) *v. t.* to hold back, to keep back, to check নিষেধ কৰ, ব্যাঘাত জন্মা, আটক কৰ, স্থগিত কৰ।

Inhibition (ইন-হিবিছন) *n.* prohibition নিষেধ, স্থগিত কৰণ, মানাতি, অবদমন। **Inhibitory** *adj.* নিষেধক, অবদমিত।

Inhospitable (ইন-হচ্-পিট্-এব্ল্) *adj.* not disposed to entertain strangers আলহী, নোশোণা, অতিথি বিমুখ।

Inhuman (ইন-হিউমেন্) *adj.* cruel, unfeeling নিষ্ঠুৰ, ক্ৰুৰ।

Inhumanity (ইন-হিউ-মেনিট্) *n.* barbarity, cruelty অসভ্যালি, নিষ্ঠুৰতা। **Inhumanly** *adv.* নিষ্ঠুৰভাবে।

Inhume (ইন-হিউম্) *v. t.* to inter পোত, কবৰ দে।

Inimical (ইন-ইমি-কেল) *adj.* like an enemy, adverse আৰ্থজীয়া, বিৰোধী।

Inimitable (ইন-ইমিট্-এব্ল্) *adj.* that cannot be imitated অননুকৰণীয়; very excellent অত্যাধিকৃত।

Iniquity (ইন-ইকুই-টি) *n.* injustice অত্যাধ, অবিচাৰ, অধৰ্ম; crime, depravity পাপ, কৃত্ৰিমা, দুৰ্কাৰ্য।

Iniquitous (ইন-ইকুই-টচ্) *adj.* unjust, wicked অধৰ্মী, দুৰাচাৰ।

Initial (ইন-ইথেল্) *adj.* beginning, commencing প্রথম, আদি, আৰম্ভণত হোৱা বা পোৱা। —*n.* the first letter of a word or a name আদ্যক্ষৰ, সংক্ষেপ নাম। —*v. t.* to put the initials to সংক্ষেপ নাম লেখ। **Initial stage** = প্রথম অৱস্থা। **Initial cost** = আচল মূল খৰচ।

Initiate (ইন-ইথিয়েট্) *v. i.* to make a beginning আৰম্ভ কৰ; to instruct in principles দীক্ষা দে, শৰণ-ভজন শিকা; to introduce into a new state ন-কৈ, ডকত কৰ, প্রথম ডুকত কৰ। —*n.* one who is initiated নতুন দীক্ষিত লোক।

Initiation (ইন-ইথিয়ে-ছন) *n.* act or process of initiating দীক্ষা, শৰণ-ভজন, মন্ত্ৰ লগন; beginning আৰম্ভণ, উপক্ৰমণ।

Initiative (ইন-ইথিয়ে-টিভ) *adj.* introductory প্রথম আৰম্ভণকাৰী। —*n.* an introductory step, first step সূচপাত। **Initiatory** *adj.* introductory আৰম্ভণীয়।

Inject (ইন-জেক্ট্) *v. t.* to throw into ভিতৰলৈ সূত্ৰুৱা, ফিচকাৰী দে, বেজীবে দৰব সূত্ৰা।

Injection (ইন-জেক্ছন) *n.* act of throwing in or into ভিতৰলৈ সূত্ৰোৱাটো, ফিচকাৰী দেওন; a liquid to be thrown into a part of the body চূতা-বেজী দৰব।

Injudicious (ইন-জু-ডিছচ) *adj.* imprudent অবিবেচক, বিবেচনাশূন্য।

Judicial (ইন-জু-ডিছেল) *adj.* not in the forms of law বিধি-বিকল্প।

Injunction (ইন-জঙ্কছন) *n.* command, an order হুকুম, আদেশ; a prohibitory order নিষেধ আজ্ঞা, নিষেধ।

Injure (ইম-জুৰ) *v. t.* to wrong to, to harm, to damage নষ্ট কৰ, অপকাৰ কৰ, লোকচান কৰ, হানি কৰ; to annoy, to hurt হুৰ দে, কষ্ট দে।

Injured *adj.* ক্ষতিগ্ৰস্ত, হানিহোৱা।

Injurious (ইন-জুৰিচ) *adj.* hurtful অপকাৰী, হিন্দুক; mischievous হানিজনক, অনিষ্টকাৰী।

Injury (ইন-জুৰি) *n.* wrong, annoyance

mischievous ক্ষতি, অপকাৰ, হানি, অনিষ্ট, আঘাত, চোটে।

Injustice (ইন্-জচ-টিচ) *n.* wrong, iniquity
অত্যাচার, অবিচার, অধৰ্ম।

Ink (ইঙ্ক) *n.* a coloured fluid used in writing
মহী, চিহ্নাংকি। —*v. t.* to mark with ink,
চিহ্নাংকি লগা। **Inky** *adj.* **Ink-bag**, **Ink-sac** *n.*
a sac in some fishes containing black
viscid fluid মাছৰ পিত্ত।

Inker চিহ্নাংকিৰে বিজুলী বাতৰি লেখা যন্ত্ৰ।

Ink-holder, **Ink-stand** *n.* a vessel for holding
ink মহীচূড়া, মৈলাম, দোৱাত।

Inkling (ইংক-লিং) *n.* hint উমান, ফুট-ফাট, গম,
সূত্ৰ, ইচাৰা; intimation.

Inland (ইন্-লেণ্ড) *n.* the interior part of a
country মাজ দেশ। —*adj.* remote from
the sea সাগৰৰ দূৰবৰ্তী; carried on or
produced in a country দেশমধ্যস্থ, দেশী।

Inland navigation দেশৰ মাজত চলাচল কৰা
নাও, জাহাজৰ বাট।

Inlay (ইন্-লে') *v. t.* to ornament by insert-
ing other substance পতা, ৰতা (যেনে সোণ
খতা)। —*n.* pieces of metal, ivory etc.
কোনো ধাতুৰ বা হাতী দাঁতৰ ডুখৰীয়া। (*pa. p.*
Inlaid).

Inlet (ইনলেট) *n.* a passage to let in সোমোৱা
বাট; a small bay সাগৰৰ ঠেক খোপ।

Inly (ইনলি) *adj.* secret গুপ্ত, ভিতৰুৱা। —*adv.*
গুপ্তভাৱে, গোপনে, আন্তৰিক।

Inmate (ইনমেট) *n.* one that lives in the
same house একে ঘৰে থাকোঁতা লোক,
সহবাসী।

Inmost *adj.* নিচেই ভিতৰৰ।

Inn (ইন) *n.* a house for the lodging and
entertainment of travellers বাটকৰা মানুহ
থকা ঘৰ, বাটকৰা আশ্ৰম, অতিথিখালা। **Inns of
court** = বিলাতৰ উকীল আশ্ৰম, বিলাতত ওকালতি
শিক্ষা কৰা কলেজ নিবাস।

Innate (ইন-নেট্) *adj.* inborn, inherent
সহজাত, স্বাভাৱিক। **Innateness** *n.*

Innavigable (ইন-নেভি-গেবল্) *adj.* not passa-
ble by ships নাও বা জাহাজ নচলা।

Inner (ইনাৰ) *adj.* interior farther in
ভিতৰুৱা, ভিতৰৰ, অন্তৰস্থ। **Innermost** *adj.*
নিচেই ভিতৰৰ।

Inning (ইনিং) *n.* ingathering of grain শস্য
সংগ্ৰহ। (*pl.*) turn for using the bat in
cricket বল খেলত বেটু লোৱা মানুহৰ সালসলনি;
(*pl.*) lands recovered from the sea সাগৰে
এৰা মাটি।

Innocence (ইন'-চেনচ) *n.* blamelessness,
purity, absence of legal guilt নিৰ্দোষিতা,
শুদ্ধতা, নিৰপৰাধিতা। **Innocency** *n.* নিজগৰীয়া
অৱস্থা।

Innocent (ইন'-চেট) *adj.* inoffensive, blame-
less নিৰ্দ্ধ, জাতি, নিৰ্দোষী নিজগৰীয়া; pure
শুদ্ধ; simple হোজা।

Innocuous (ইন-নকিউ-অচ) *adj.* harmless in
effects অপকৰাৰী, জুৰ। **Innocuousness** *n.*
harmlessness অপকৰাৰিতা।

Innovate (ইনভেট্) *v. t.* to introduce some-
thing new ন-কৈ উলিয়া, ন-কৈ চলা, সংস্কাৰ
কৰ। —*v. i.* to make changes পৰিৱৰ্তন
ঘট।

Innovation (ইন-ভেশন্) *n.* introduction of
novelties নতুনত্ব, সংস্কাৰ, নতুন নিয়ম প্ৰচলন।

Innovator (ইন-ভেটৰ্) *n.* one that innovates
সংস্কাৰক, নতুন প্ৰথা উলিয়াওঁতা।

Innuendo (ইন-ইউ-এন্ড) *n.* a side hint, an
indirect reference ইচাৰা, ইঙ্গিত, পৰোক্ষ
ভং'সনা।

Innumerable (ইন্-নিউমাৰ-এব'ল্) *adj.* count-
less বিস্তৰ, অসংখ্য, অগণন।

Inobservant (ইন্-অব-জাৰ-ভেণ্ট্) *adj.* heedless
অগ্ৰহনস্থ। **Inobservance** *n.* অদৰ্শন।

Inoculate (ইন-অকিউ-লেট্) *v. t.* to engraft
ডাল-ধৰ, কলম কৰ; to communicate disease
by inserting matter in the skin ছিটা দে।

Inoculation (ইন-অকিউ-লেছন্) *n.* the act or
practice of inoculating ছিটা, এজোপা গছৰ
ডাল আন এজোপাত লগোৱা কাম, কলম।

Inodorous (ইন্-অড'ৰচ্) *adj.* গন্ধবিহীন।

Inoffensive (ইন্-অফেন্-চিভ) *adj.* giving no

offence, harmless অনপকাৰী, নিৰ্জু; not unpleasing বেয়া নলগা।

Inoperable (ইন্-অপাৰেবল) *adj.* that cannot be operated on কাটিব বা ফালিব নোৱৰা।

Inoperative (ইন্-অপাৰ-এটিভ) *adj.* producing no effect নিষ্ফল, গুণ নথৰা, অপ্রভুত।

Inopportune (ইন্-অপৰ-চুন) *adj.* not timely, unseasonable আবতৰীয়া, অকালত হোৱা।

Inordinate (ইন্-অৰ্ডিনেট) *adj.* immoderate অতিপাত, আজোখা, বৰ বেচি।

Inordination (ইন্-অৰ্ডিনে-শ্বন্) *n.* irregularity অনিয়ম, বিশৃঙ্খলতা।

Inorganic (ইন্-অৰ্গেন-ইক্) *adj.* without life or organ, as minerals নিজীৱ, ইন্ড্ৰিয়হীন।

Inorganisation (ইন্-এৰ্গেন-ই-জেশ্বন) *n.* want of organisation অসংগঠিত অৱস্থা, ইন্ড্ৰিয় বিকলতা।

Inosculate (ইন্-অচকিউ-লেট্) *v. t. or v. i.* to blend, to unite জোৰা লগা, সংলগ্ন কৰ, একেৰূপ কৰ।

In-patient (ইন্-পে'শ্বেন্ট্) *n.* a patient staying in a hospital আম্পটালত থকা ৰোগী। (*opp.* to out-patient).

Inquest (ইন্-কোৱেষ্ট্) *n.* search, judicial inquiry before jury তদন্ত, তহকীক, অপঘাত যুত্ৰাৰ অনুসন্ধান।

Inquietude (ইন্ কোৱায়েট্-ইউড্) *n.* a restless state of mind or body ব্যাকুলতা, ধৰফৰনি, উদ্ৱিগতা।

Inquiline (ইন্-কুই-লিন) *adj.* living in another's abode আনৰ বাঁহত বাঁহলৈ থকা।

Inquire (ইন্-কোৱাৰ) *v. i.* to ask a question প্ৰশ্ন কৰা, বুজ ল; to make an investigation সন্ধান ল, তদন্ত কৰ। —*v. i.* to ask about সোধ, পৰীক্ষা কৰ। (*Inquire of person about, after, thing after, for, him (how a man is), ask for goods in market.*)

Inquirer (ইন্-কোৱাৰাৰ) *n.* one who inquires অনুসন্ধানকাৰী, সন্ধান লওঁতা।

inquiry (ইন্-কোৱায়াৰি) *n.* act of inquiring, investigation অনুসন্ধান, তদন্ত, বিচাৰ। To hold an inquiry into = তদন্ত কৰ।

Inquisition (ইন্-কুই-জি-শ্বন্) *n.* investigation, judicial inquiry আইন মতে বিচাৰ, তদন্ত। a tribunal in the R. C. church ৰোমান কথলিক ধৰ্মমতে বেধৰ্মী বিলাকক দণ্ড কৰা সোধ, পৰিপ্রশ্ন।

Inquisitive (ইন্-কুই জিটিভ্) *adj.* apt to ask questions, curious জানিবলৈ ইচ্ছুক, অনু-সন্ধানী, খোৱ লৈ ফুৰা, খোৱ বিচৰা।

Inquisitiveness *n.* কথা ৰোচৰা গুণ, জানিবলৈ বাগ্ৰতা।

Inquisitor (ইন্-কুইজি-টৰ) *n.* an official inquirer ধৰ্ম বিষয়ক দোষ বিচাৰ কৰ্ত্তা।

Inroad (ইন্-ব'দ্) *n.* incursion, a sudden invasion দেশ আক্ৰমণ, শত্ৰুৰ আগমন; forcible encroachment বলেৰে লগন।

Insalubrious (ইন্-চিলিউ-ব্ৰিয়চ্) *adj.* unwholesome অস্বাস্থ্যকৰ। **Insalubrity** *n.*

Insane (ইন্-চে'ন) *adj.* not of sound mind, mad উদ্ভাদ, পাগল, চেৰাবলিয়া; senseless অজ্ঞান।

Insanity (ইন্-চেনিটি) *n.* madness বাতুলতা।

Insanitary (ইন্-চেনি টৰি) *adj.* not sanitary অস্বাস্থ্যকৰ।

Insatiable (ইন্-চেটিয়েবল্) *adj.* that cannot be satisfied হ'তাৰ নপলোৱা, হৈপাহ নুঠা, তৃপ্তি-নোহোৱা। **Insatiety, Insatiableness** *n.* হ'তাৰ,

Inscribe (ইন্সক্ৰাইব্) *v. t.* to write upon, to engrave ওপৰত লেখ, আখৰ কাট। (*In geometry*) to draw a figure within another অঙ্কিত কৰ; to put a person's name in a book by way of compliment কাৰো নামে কোনো কিতাপ উৎসৰ্গ কৰি নাম লেখ।

Inscription (ইন্-স্ক্ৰিপশ্বন) *n.* a writing upon শিৰোনামা, লিখন, আখৰ কাটন; dedication of a book কাৰো নামত উৎসৰ্গ; that which is inscribed আখৰ খোদিত কথা।

Inscrutable (ইন্-স্ক্ৰুটেবল্) *adj.* inexplicable অতৰ্ক, বোঁকট; quite mysterious কোনো তত্ত্ব বুজিব নোৱৰা, বহুতময়।

Insect (ইন্-চেক্ট্) *n.* a small creature, as a wasp, a fly &c. পোক-পৰুৱা, কীট।

Insection (ইন-চেক্-শন্) *n.* an incision খাঁজ কাটন।

Insectivorous (ইন্-চেক্টিভ-ব'চ) *adj.* living on insects পোকাহাৰী, পোক খোৱা।

Insectology (ইন্-চেক্ট'লজি) *n.* science of insects in relation to man নীট পতঙ্গ বিষয়ক বিজ্ঞান।

Insecure (ইন্-চি-কিউৰ) *adj.* unsafe, exposed to danger আশঙ্কামুক্ত, সৰুট জনক; uncertain অনিশ্চিত। **Insecurity** *n.* want of safety ভয়, সৰুট, অৰক্ষা।

Insensate (ইন্-চেন-চে'ট) *adj.* void of sense নিকোঁধ, অৰোধ, বুদ্ধিহীন।

Insensible (ইন্-চেন-চি-বল) *adj.* unconscious, callous অচেতন, অনুভবশক্তি বহিত, বেছ'চ, নিসাব। **Insensibility** *n.* অচেতন অবস্থা।

Insensibly *adv.*

Insensient (ইন্-চেন-সিয়েন্ট) *adj.* not having perception নিসাব, অনুভবশক্তি বহিত।

Inseparable (ইন্-চিপেব-এবল্) *adj.* that which cannot be separated আলাগ কৰিব নোৱাৰা, একতৰা নোৱাৰা। **Inseparably** *adj.* বেলেগ কৰিব নোৱাৰাকৈ।

Insert (ইন্-চাৰ্ট) *v. t.* to put in or among লেখ, ভুক্ত কৰ, মাজত সুমাই দে, খোঁহা মাৰ, খোঁচা মাৰ।

Insertion (ইন্-চাৰ-শ্বন) *n.* act of inserting, that which is inserted ভুক্ত কৰণ, খোঁহা, খোঁচা।

Inset (ইন্-চে'ট) *n.* a leaf inserted in other leaves, extra page in a book খোঁহামৰাপাত। —*v. t.* to fix খোঁহামাৰি সুমা।

Inshore (ইন্-শ্বৰ) *adj.* on or near the shore পাৰত, কাষে কাষে। —*adj.* situated near the shore পাৰত থকা, নৈৰ দাঁতিৰ।

Inshrine see Enshrine.

Inside (ইন্-চাইড্) *n.* the side or part within ভিতৰ, ভিতৰফাল, ভিতৰ ভাগ। —*adj.* interior ভিতৰৰ, ভিতৰ বাগিৰা। —*prep.* or *adj.* in the interior of ভিতৰত, ভিতৰলৈ। **Insider** ভিতৰুৱাল।

Insidious (ইন-চিডি-আচ) *adj.* deceptive, trea-

cherous প্রবঞ্চক, ফন্দিয়ক, বিশ্বাসঘাতক।

Insidiousness *n.* প্রবঞ্চকতা।

Insight (ইন-চাইট) *n.* a sight of the interior ভিতৰ দৃষ্টি, সন্তোষ, গম; power of acute observation সুস্থ দৰ্শন শক্তি।

Insignia (ইন্-চিগ্-নি-এ) *n. pl.* badges of distinction বাক্স আহিলা, সঙ্গম চিহ্ন।

Insignificant (ইন্-চিগ্-নি-ফিকেণ্ট) *adj.* without effect, unimportant, petty অনর্থক, সামান্য, নগণ্য, তুচ্ছ। **Insignificance** *n.*

Insincere (ইন্-চিন-চিয়েৰ) *adj.* deceitful, hypocritical দ্বতলীয়া, বুৰ্জুয়ীয়া, দোভাচলিয়া, পেটকপটিয়া।

Insincerity (ইন্-চিন্ চিয়েব-টিটি) *n.* deceitfulness বুৰ্জুয়ীয়া, কুটিলতা, কপটতা।

Insinuate (ইন চিনিউ এট) *v. t.* introduce artfully কৌশলেৰে সুমুৱা; to hint, especially a fault দোষ উল্লেখ কৰা, সূচা, ইঙ্গিতৰে বুজা; to work into favour লাহে লাহে মৰম লগা; ভালি বোলা, বশ কৰ। —*v. i.* to flow in বৈ বা বগাই যা; to obtain access by flattery মনে মনে ভালি লগাই সোমা।

Insinuating *adj.* insensibly winning confidence লাহে লাহে হাত কৰিব পৰা, ক্ৰমে বিশ্বাস জন্মোৱা, ভালি বোলোৱা।

Insinuation (ইন্-চিনিউ-এশ্বন) *n.* act of insinuating চলনাক্ৰমে ভালি বোলোৱাটো; an indirect imputation দোষাৰোপ; a hint ইঙ্গিত, চিয়াৰ, সূচনি।

Insipid (ইন্-চিপইড) *adj.* tasteless আঁসোৱাদ সেৱসেৱীয়া, সেৱেকা, নিককয়া; wanting spirit শক্তিহীন, লেগা।

Insipidity (ইন-চিপিডি-টি) *n.* want of taste সেৱসেৱীয়া গুণ, বিষাদ।

Insipience (ইন-চিপি-এনচ) *n.* lack of wisdom জ্ঞানহীনতা, মূৰ্খালি।

Insist (ইন-চিষ্ট) *v. t.* to persist in urging জিদ কৰ, নেবানেপেৰাকৈ ধৰা, টানি ধৰ, খটিয়া।

Insistence (ইন-চিষ্ট্-এনচ) *n.* pertinacity জিদ, নেবানেপেৰাকৈ ধৰা কাৰ্য্য, খচখচনি, জেউৰ।

Insnare see Ensnare

Insobriety (ইন-চ'-ব্রাইটি) *n.* want of sobriety
মদ্য হইপাহ, বলিগালি, মত্তাৱস্থা অৱস্থা।

Insolate (ইন-চ'-লেট) *v. t.* to expose to the
sun's rays বদ'ত দে। **Insolation** *n.* বদ'ত
তকটি ভাঙ্গি কৰণ।

Insolence (ইন-চ'-লেনচ) *n.* overbearing man-
ner, rudeness দস্তালি, গৰ্ব।

Insolent (ইন-চ'-লেণ্ট) *adj.* overbearing, rude
দাণ্ডিক, গৰ্বী, দেমাকী, গোঁড়াৱ।

Insoluble (ইন-চলিউ-বল) *adj.* that which
cannot be dissolved in a fluid পৰ্যাব
নোৱাৰা, দ্ৰৱ নোহোৱা; not to be solved or
explained বুজাব নোৱাৰা।

Insolvable (ইন-চল্-ভেবল) *adj.* not solvable
ব্যাখ্যা কৰিব নোৱাৰা, বুজা টান; দৌটক।

Insolvency (ইন-চলভ্-এনচি) *n.* bankruptcy
যোজহীনতা, দেউলিয়া অৱস্থা।

Insolvent (ইন-চলভ-এণ্ট) *adj.* not able to pay
one's debts, bankrupt যোজহীন, দেউলিয়া।

Insomnia (ইন-চমনি-এ) *n.* sleeplessness চৌপনি
নহা বেমাৰ, নিদ্ৰাৰ অভাৱ।

Insomuch (ইন-চ'-মছ) *adv.* to such a degree,
so অতএৱ, এতেকে, এই পৰ্য্যন্ত।

Insouciant (ইন-চু-চিয়েণ্ট) *adj.* unconcerned
কোনো কথা গাত নলগা; careless অসাহধাৰ।

Inspect (ইন-স্পেক্ট) *v. t.* examine, to look
into পৰীক্ষা কৰ, পৰিদৰ্শন কৰ, চা।

Inspection (ইন-স্পেক্-শ্বন) *n.* the act of inspect-
ing পৰিদৰ্শন, পৰীক্ষা, পৰ্য্যবেক্ষণ।

Inspecting *adj.* পৰিদৰ্শনকাৰী।

Inspector *n.* one who looks into or oversees
ইনস্পেক্টৰ, তদাৱককাৰী, পৰিদৰ্শক। (*Em.*)
Inspectress.

Inspectorate (ইন-স্পেক্ট-ৰেট) *n.* a district
under an Inspector; inspectors collec-
tively ইন-স্পেক্টৰৰ এলাকা, ইনস্পেক্টৰ দল।

Inspirable (ইন-স্পাই-ৰে-বল) *adj.* able to be
inhaled হাঁপি শ্বাস লব পৰা, হোঁপনীয়।

Inspiration (ইন-স্পিৰেছন) *n.* the act of breath-
ing into, a breath ভিতৰলৈ উশাহ ল'বন,
শ্বাস গ্ৰহণ; divine influence দৈবজ্ঞান, দৈব-
শক্তি।

Inspire (ইন-স্পায়ৰ) *v. t.* to breathe into
ভিতৰলৈ উশাহ টান, শ্বাস ল; to infuse into
the mind মনত সুমাই ল; to be affected
with a superior influence দৈবজ্ঞান গ্ৰহণ
কৰ, ঈশ্বৰীয় শক্তি লভা।

Inspiratory (ইন-স্পিৰেটৰী) *adj.* belonging to
or aiding inspiration or inhalation শ্বাস
সম্বন্ধীয়, দৈবজ্ঞান বিষয়ক।

Inspired (ইন-স্পায়ৰ্ড) *adj.* actuated by divine
influence দৈৱাধিষ্ট, দৈবজ্ঞানপ্ৰাপ্ত।

Inspirit (ইন-স্পিৰিট) *v. t.* to infuse spirit
into উৎসাহ দে, উজ্জা, সজীব কৰ।

Insipitate (ইন-স্পিচেট) *v. t.* to thicken by
evaporation তপতাই ঘন কৰ, জাল দি আউট,
কাঁচি বন্ধা, গোটিমৰা।

Instability (ইন-ষ্টেবিলিটি) *n.* inconstancy
অস্থিৰতা, জলন্তা। **Instable** *adj.* not stable
অস্থিৰ, চক্ৰল, ফেলেক-পেলেক, অস্থিৰ-অস্থিৰ।

Install **Instal** (ইন-ষ্টল) *v. t.* to place in
an office or order, to invest with any
charge অধিসেৱ কৰ, পদত অভিষিক্ত কৰ,
উপেৰ কৰি পাতি। যেনে বজা পাতি; to place
lighting apparatus in position পোহৰ দিবৰ
নিমিত্তে কল পাতিব।

Installation (ইন-ষ্টেলেছন) *n.* the act of plac-
ing in an office with ceremonies অভিষেক;
mechanical apparatus for electric light-
ing বিদ্যুৎ আলোক বহুৱা কলকৌশল প্ৰতিষ্ঠা
কৰণ।

Instalment (ইন-ষ্টল মেণ্ট) *n.* act of installing
প্ৰতিষ্ঠা, অভিষেক; payment of money by
part কিস্তি। By instalment কিস্তিবদ্ধী
কৰি।

Instance (ইন-ষ্টেঞ্চ) *n.* solicitation আবেদন,
অনুৰোধ; occurrence ঘটনা; example দৃষ্টান্ত,
উদাহৰণ, আৰ্হ। At the instance of at
the solicitation of, suggestion of অনুৰোধ-
মতে, কথামতে। For instance as an
example যেনে; in the first instance প্ৰথম
এখমেই। Court of first instance প্ৰথম
আদালত।

Instant (ইন-ষ্টেণ্ট) *adj.* immediate, quick,

without delay ততালিকে, লগতে হোৱা ; present, of current month বৰ্তমান, এই মাহৰ।

Instant *n.* the present, moment of time মুহূৰ্ত, বৰ্তমান মাহ বা সময়। **Instantly** *adv.* immediately তৎক্ষণাৎ, ততালিকে, সোধপোছ নোহোৱাকৈ।

Instantaneous (ইন-ষ্টেণ্টেনিয়াচ) *adj.* done in an instant মুহূৰ্ততে কৰিব পৰা, তৎক্ষণাৎ হোৱা। — *ly adv.* ততালিকে। **Instantaneous photography** = দেখামাত্ৰকে তৎক্ষণাৎ আৰ্জী তুলিব পৰা কৌশল।

Instate (ইন-ষ্টেট্) *v. t.* to put in possession স্থাপন কৰ, বিশেষ পদত নিযুক্ত কৰ।

Instead (ইন-ষ্টেড) *adv.* in the place of পৰিবৰ্তে, সলনি, বাবে; far from ছাৰি।

Instep (ইন-ষ্টেপ) *n.* the prominent upper part of the foot ডৰিৰ তলুৱাৰ ওপৰ ভাগ।

Instigate (ইন-ষ্টিগেট্) *v. t.* to urge on, to incite কেটাই দে, উচটাই, কুম্ভাংগ দে।

Instigation (ইন-ষ্টিগেশ্যন) *n.* act of inciting কুম্ভাংগ, উচটনি, কুপৰামৰ্শ।

Instigator *n.* one who instigates কুম্ভাংগী, কুপৰামৰ্শী লোক, ফেটাই দিওঁতা।

Instil (ইন-ষ্টিল্) *v. t.* to pour into by drops এটোপা এটোপাকৈ বাক, টোপা-টোপাকৈ ভৰা; to infuse slowly into the mind ক্ৰমে ক্ৰমে মনত সুমুৱা; উপদেশ দি ক্ৰমে মনত লগা। **Instillation** *n.* এটোপা এটোপাকৈ বকা বা সবোতা কাম; মনোনিবেশ কৰণ।

Instinct (ইনষ্টিংকট্) *n.* natural impulse স্বাভাৱিক জ্ঞান, পতপক্ষীৰ স্বাভাৱিক বুদ্ধি। — *adj.* instigated, animated উত্তেজিত।

Instinctive (ইনষ্টিংটিভ) *adj.* acting according to natural impulse স্বাভাৱিক, প্রকৃতি সিক্।

Instinctively *adv.* involuntarily স্বাভাৱিক, ঈশ্বৰে দিয়া সাধাৰণ জ্ঞান মতে।

Institute (ইনষ্টিটিউট) *v. t.* to erect, to establish স্থাপন কৰ; to originate উলিয়া, উদ্ভাৱন কৰ; to commence চুক কৰ, আৰম্ভ কৰ; to educate শিক্ষা দে। — *n.* anything established সংস্থাপন; established law আইন

ব্যৱস্থা; বিধি, নিয়ম; (*pl.*) a book of precepts সংহিতা; a literary or philosophical society সাহিত্য বা বিজ্ঞান সমাজ। **To Institute a suit** = মোকদ্দমা কৰু কৰ, গোচৰ কৰ।

Institution (ইনষ্টিটিউশ্যন) *n.* that which is established সংস্থাপন; enactment ব্যৱস্থা, আইন, বিধি; a society সমাজ, সভা; that which instructs বিদ্যালয়, পঢ়াশালি, সংস্থা। **Institution fee** মোকদ্দমা দাখিলা খৰচ। **Institutional, institutional** *adj.* instituted by authority স্থাপিত ব্যৱস্থা বিষয়ক; belonging to an institution সভা সমিতি বিষয়ক; elementary মূল।

Instruct (ইনষ্ট্ৰাক্ট্) *v. t.* to teach শিক্ষা দে, দিহা দে, উপদেশ দে, বুজাই দে; to order আদেশ কৰ।

Instruction (ইনষ্ট্ৰাক্-শ্যন) *n.* act of teaching শিক্ষা, উপদেশ; direction দিহা, অনুদেশ; command আদেশ; (*pl.*) special directions আজ্ঞা, আদেশ, হুকুম।

Instructive (ইনষ্ট্ৰাক্-টিভ) *adj.* containing instruction শিক্ষাপ্ৰদ, জ্ঞানপূৰ্ণ, উপদেশপূৰ্ণ।

Instructor (ইনষ্ট্ৰাক্টৰ) *n.* one who instructs শিক্ষক, উপদেষ্টা।

Instrument (ইনষ্ট্ৰু-মেণ্ট) *n.* a tool or utensil, a machine অস্ত্ৰ, হাতিয়াৰ, যন্ত্ৰ, বাজনা; a writing in the form of contract, legal document স্বত, দলীল; that which is made a means নিমিত্ত, হেতু, কাৰণ।

Instrumental (ইনষ্ট্ৰু-মেণ্টাল্) *adj.* serving as an instrument or means কাৰণি, অস্ত্ৰযকপ, কাৰণভূত; helpful সহায়কাৰী। **Instrumentality** *n.* agency কাৰণি, সাধনোপায়। **Instrumental case** = (ব্যাকবণত) কৰণ কাৰক।

Insubordinate (ইন-চাৰ্-অৰ্ডিনেট্) *adj.* disobedient অবাধ্য, হাক বচন নুতনা।

Insubordination (ইন-চাৰ-অৰ্ডিনেশ্যন) *n.* disobedience অবাধ্যতা, উকতালি, অনধীনতা।

Insufferable (ইনচাফ-এবল-এবল্) *adj.* that which cannot be endured অসহ্য; detestable জঘণ্য।

Insufficient (ইন্-চাফি-চিয়েন্ট) *adj.* inadequate, deficient অকুলন, তাকর, অনুপযুক্ত। **Insufficiency** *n.* deficiency নাটনি, অকুলন, অক্ষমতা।

Insufflate *v. t.* গাৰ ভিতৰলৈ বতাহ সূমুৱা।

Insular (ইন্-চিউলাৰ) *adj.* belonging to an island, surrounded by water দ্বীপ স্বত্বাধী, পানীৰে বেষ্টিত; situated alone অকলশৰীয়া; narrow minded ঠেক মনৰ, সঙ্কীৰ্ণমনা।

Insularity (ইন্-চিউ-লেব্বি-টি) *n.* state of being insular, narrowness of view অকলশৰীয়া অৱস্থা, সঙ্কীৰ্ণতা।

Insulate (ইন্-চিউ-লেট) *v. t.* to place in a lonely situation, to prevent communication আলগাকৈ ৰাখ, যাতায়াত বন্ধ কৰ; আন বস্তুৰ লগত সংসৰ্গ নোহোৱা কৰ; to separate by a nonconductor বিজুলী সঞ্চাল নোহোৱা কৰ; to prevent passage of electricity বিদ্যুৎ প্ৰবাহ বন্ধ কৰ।

Insulator *n.* a nonconductor of electricity বিদ্যুৎ পথ ৰোধক, বিজুলী ৰোধক, বিদ্যুৎ-অপৰিবাহী।

Insulin *n.* বহুমুত্ৰৰ এবিধ ঔষধ।

Insult (ইন্-চালট) *v. t.* to treat with indignity অপমান কৰ, অমৰ্য্যাতা কৰ, বেহুৱমত কৰ। — *n.* abuse, affront অপমান, অমৰ্য্যাতা, বেহুৱমত।

Insulting *adj.* insolent, conveying insult গোঁড়োবা, অপমানজনক।

Insuperable (ইন্-চিউ-পাৰ-এবল্) *adj.* that which cannot be overcome অনতিক্ৰমা, অজয়, অসাধ্য।

Insupportable (ইন্-চাপ-প'ৰ্টেবল্) *adj.* unbearable অসহ্য, অসহনীয়, অসমৰ্পনীয়।

Insuppressible (ইন্-চাপ-প্ৰেচ-ইবল্) *adj.* not to be concealed গোপন কৰিব নোৱাৰা, লুকাব নোৱাৰা, অগোপনীয়।

Insure (ইন্-চিউৰ) *v. t.* make sure or secure হানি-বিধিনিষ পৰা ৰক্ষা কৰ; to contract for a premium বতীপূৰণৰ চুক্তি কৰ, জীৱন চুক্তি কৰ। **Insurable** *adj.* ক্ষতিপূৰণৰ চুক্তি কৰিব পৰা, বতীপূৰণৰ লৈ নো-কটানি পাব পৰা।

Insurant যাৰ নামে বীমাপত্ৰ দিয়া হয়।

Insurance (ইন্-চিউৰেঞ্চ) *n.* a guarantee against loss, a contract to pay money on occurrence of a certain event ক্ষতিপূৰণ চুক্তি, জীৱন চুক্তি।

Insurer (ইন্-চিউৰাৰ) *n.* one who agrees to pay money to another in the event of loss or damage হানি বিধিনিষ হলে ধন দিবলৈ চুক্তি কৰোঁতা; জীৱন চুক্তি কৰক।

Insurgent (ইন্-চাৰ-জেনট্) *adj.* rising up or against, rebellious বিদ্ৰোহী, উপদ্ৰবকাৰী। — *n.* a rebel ৰাজ বিদ্ৰোহী লোক; rushing in, as of sea or river নৈ বা সাগৰৰ পানীৰ হেঁচা।

Insurgency (ইন্-চাৰ-জেন্টি) *n.* insurrection, rebellion ৰাজ বিদ্ৰোহ, বিদ্ৰোহ।

Insurmountable (ইন্-চাৰ-মাউন্ট এবল্) *adj.* that cannot be overcome অনিবাৰ্হা, দুঃসাধ্য, অনতিক্ৰমা।

Insurrection (ইন্-চাৰেক্-শ্বন) *n.* a rising against, rebellion ৰাজবিদ্ৰোহ। **Insurrectionary** *adj.* rebellious ৰাজবিদ্ৰোহী।

Intact (ইন্-টেকট্) *adj.* untouched, entire অলপো লৰচৰ নোহোৱা, আটুট, সম্পূৰ্ণ।

Intactable (ইন্-টেকট্-এবল্) *adj.* not perceptible to touch চুলে গম নোপোৱা, নিসৰ।

Intaglio (ইন্-টেল-ইয়) *n.* a figure cut into any hard material or engraved into stone or gem পাথৰ আদিত কটা নক্সা। (*opp.* to Cameo). — *v. i.* to engrave certain design শিলত নক্সা কাট। **Intagliated** (ইন্-টেল্ ইয়েট'দ) *adj.* carved on the surface, engraved শিলা বা কোনো ধাতুত নক্সা বা মূৰ্তি কাটা, দকৈ কাটি বহুওৱা।

Intake *n.* that which is taken in যিটো ভিতৰ সূমাই লোৱা হয়, ভিতৰলৈ সূমাই অনা কাম।

Intangible (ইন্-টেন-জি-বল্) *adj.* not perceptible to touch চুলে গম নোপোৱা, অসৰ।

Integer (ইন্-জি-টাৰ) *n.* a whole number আটুট বা পূৰ্ণ সংখ্যা, গোটা অঙ্ক।

Integral (ইন্-টি-গ্ৰেল্) *adj.* entire, not

- fractional আট্ট, অখণ্ড, পূৰ্ণ নহলে নোহোৱা অংশ। —*n.* a whole অখণ্ড ৰাশি, পূৰ্ণসংখ্যা।
- Integrate** (ইনটি-গ্ৰেট্) *v. t.* to form one whole, to make entire গোটাি একেটা কৰ; একে-গোট কৰ।
- Integrity** (ইনটি-গ্ৰিটি) *n.* entireness অখণ্ডতা, সম্পূৰ্ণত; honesty, uprightness, wholeness সাধুতা, সবলতা।
- Integument** (ইন-টেগিউ-মেণ্ট) *n.* the outer covering of a plant or animal ছাল, বাকলি, চোকাৰা।
- Intellect** (ইনটেল-লেকট) *n.* the thinking or reasoning faculty বুদ্ধি, বী-শক্তি।
- Intellective** (ইন-টেলেক-টিভ) *adj.* pertaining to the intellect বুদ্ধিমন্ত।
- Intellectual** (ইন-টেলেক-চুয়েল্) *adj.* of or relating to the intellect বুদ্ধি বা জ্ঞান সম্বন্ধীয়, মানসিক, বী-শক্তি বিষয়ক, বুদ্ধিজীৱী।
- Intelligence** (ইন-টেল-ই-জেনচ) *n.* knowledge, understanding বুদ্ধি, জ্ঞান, বোধ; news, information বাতৰি, খবৰ, সমাচাৰ, সন্বাদ।
- Intelligencer** *n.* a spy খবৰ দিউতা, শুণ্ডচৰ।
- Intelligent** (ইন-টে'লি-জেন্ট) *adj.* having intellect, knowing, skilful বুধিয়ক, চতুৰ, বুদ্ধিমান, বিজ্ঞ। **Intelligentsia** *n.* the cultured classes শিক্ষিত সম্প্ৰদায়।
- Intelligible** (ইন-টেলি-জিবল) *adj.* that may be understood, clear বুজিব পৰা, বোধগম্য, স্পষ্ট, খোলেচা। **Intelligibility**, **Intelligibleness** *n.*
- Intemperance** (ইন-টেম্পাৰ-এনচ) *n.* excess of any kind আতিশয়া, অপৰিমিতাচাৰ; অতিপাত পান বা ভোজন।
- Intemperate** (ইন-টেম্পাৰ-এ'ট) *adj.* exceeding the usual degree, immoderate অতিপাত, অপৰিমিতাচাৰী; given to excessive drinking অতি মদপী, ৰাগীহাল; passionate উল্লস, বাগী। **Intemperately** *adv.* অতিপাতকৈ, অপৰিমিতকৈ।
- Intend** (ইন-টেণ্ড) *v. t.* or *v. i.* to fix the mind upon মন কৰ; কোনো কাম কৰিব খোজ; to purpose অভিপ্ৰায় কৰ।

- Intendant** (ইন-টেণ্ড-এণ্ট) *n.* a supervisor তত্ত্বাবধায়ক, মেনেজাৰ, চৰ্দাৰ।
- Intended** *adj.* purposed অভিপ্ৰেত; betrothed বিয়া দিবলৈ স্থিৰ কৰা। **Intendently** *adv.* with intention ইচ্ছাপূৰ্বক।
- Intense** (ইন-টেনচ) *adj.* extreme in degree, very severe, অতিশয়, অত্যন্ত, প্ৰখৰ, উগ্ৰ।
- Intensify** (ইন-টেনচি-ফাই) *v. t.* or *v. i.* to make or become more intense বেচি কৰ, বৃদ্ধি হ, প্ৰবল হ।
- Intensive** (ইন-টেন-চিভ) *adj.* stretched, unremitted আক বেচি হব পৰা, অবিশ্রান্ত।
- Intensity** (ইন-টেন-চিটি), **Intenseness** *n.* severity প্ৰচণ্ডতা, আতিশয়া, প্ৰকোপ।
- Intent** (ইন-টেণ্ট) *adj.* having the mind fixed on, closely applied মনোনিবেশিত ব্যাধ, চেষ্টাৱিত, উদ্যোগী, ইচ্ছুক। —*n.* purpose, aim অভিপ্ৰায়, উদ্দেশ্য।
- Intention** (ইন-টেন-শ্বন) *n.* design, purpose, aim অভিপ্ৰায়, বাসনা, মতলব, ইচ্ছা, উদ্দেশ্য। (*med.*) **First intention** চিলাই কৰি বা শুকুওৱা নিয়ম। **Second intention**—দৰব ঘটি লাহে লাহে শুকুওৱা নিয়ম। (*Logic*) **First**—*s*==primary notion of things হ'বতৰ প্ৰথম অনুভূতি; যেনে গছ, মানুহ, ইত্যাদি। **Second**—*s*==গছ বা মানুহৰ পাৰ্থক্য বিচাৰ যেনে আম, কঠাল ইত্যাদি। **To all intents and purposes**—in every respect সকলোপিনে, সৰ্বতোভাবে। **Intentional** *adj.* with intention কৰাবুলি কৰা, ইচ্ছাপূৰ্বক কৃত।
- Intentionally** *adj.* ইচ্ছাপূৰ্বক, জ্ঞানপূৰ্বক; with intention.
- Intentioned** *adj.* intended, অভিপ্ৰায়যুক্ত।
- Intently** (ইন-টেণ্টিল) *in* an intent manner মনোযোগপূৰ্বক; মনদি।
- Inter** (ইণ্টাৰ) *v. t.* to bury গোট, কবৰ দে।
- Interment** *n.* পুতি থওন, সমাধি।
- Interaction** (ইণ্টাৰ-একশ্বন) *n.* action between bodies পৰস্পৰ কাৰ্য্য, ঠেকাঠেকা, ঘাত প্ৰতিঘাত।
- Intercalary** (ইণ্টাৰ-কেলেৰি) *adj.* inserted between others, as a day in a calendar,

মলমাসিক, অতিৰিক্ত দিন সন্নিবেশিত। —month
=মলমাস।

Intercede (ইণ্টাৰ্ভিড্) *v. t.* to interpose between two, to plead for one মধ্যস্থ হৈ কাৰ্য্য কৰ, মধ্যস্থ হৈ খাট বা উত্তৰ কৰ, উচহা মাত।

Intercept (ইণ্টাৰ্ভেপ্ট্) *v. t.* to stop and seize on its passage যাবলৈ নিদি আটক কৰ, বাটত ধৰি ৰাখ; to interrupt communication with চলাচল বন্ধ কৰ। **Interception** *n.* আটক কৰণ।

Intercession (ইণ্টাৰ্ভেছন্) *n.* act of interceding মধ্যস্থ হওন, পৰৱৰ্ত্তন উত্তৰ কৰণ।

Intercessor (ইণ্টাৰ্ভেচৰ) *n.* one who reconciles two enemies মেলুৱৈ, মধ্যস্থ। **Intercession of saints** খ্ৰীষ্টিয়ান সকলৰ মঙ্গলার্থে সিদ্ধ পুৰুষৰ উপাসনা।

Interchange (ইণ্টাৰ্ভেচেন্জ্) *v. t.* to exchange, to give and take mutually আদান প্রদান কৰ, সালসলনি কৰ। —*v. i.* to succeed alternately সলনা সলনি হ। —*n.* mutual exchange আদান প্রদান, সালসলনি, অদল-বদল। **Interchangeable** *adj.* সালসলনি কৰিব পৰা।

Intercillium (ইণ্টাৰ্ভিলিয়াম্) *n.* the space between the eyebrows চকুৰ চেলাউৰিৰ মাজৰ ঠাই।

Inter-class (ইণ্টাৰ্ভ্লাস্) *n.* মধ্য ইত্তৰ শ্ৰেণী।

Interclude (ইণ্টাৰ্ভক্লুড্) *v. i.* to intercept, to cut off বাধা জন্মা, আঁৰকৈ ধৰ; ভেঁটি ধৰ।

Intercommunicate (ইণ্টাৰ্ভকমিউনি-কেট্) *v. t.* to communicate mutually পৰস্পৰ আয়াযাত কৰ, পৰস্পৰ চিঠি-পত্ৰ চলা। **Intercommunication** *n.* mutual intercourse চলাচল পৰস্পৰ আয়াযাত।

Intercommunity *n.* উন্নৈহতীয়া সম্প্ৰদায়; বহুযেলৰ একমতে থকা সম্প্ৰদায়।

Intercostal (ইণ্টাৰ্ভকষ্টেল্) *adj.* lying between the ribs কামিগাৱৰ মাজৰ।

Intercourse (ইণ্টাৰ্ভকাৰ্চ্) *n.* mutual dealings; communication চলাচল, চলকৰ, যাতায়াত, আহযাহ, মাত বোল, লেন দেন সংসৰ্গ; coition সঙ্গম।

Intercurrent (ইণ্টাৰ্ভকাৰ্বেণ্ট্) *adj.* running between ভিতৰে ভিতৰে দৈ যোৱা।

Intercurrence *n.* ভিতৰকাৰী দৌত।

Interdict (ইণ্টাৰ্ভিকট্) *v. t.* prohibit নিষেধ কৰ, বাধণ কৰ, মানা কৰ। —*n.* prohibitory decree মানাতি, নিষেধ আজ্ঞা।

Interdiction (ইণ্টাৰ্ভিকটশ্বন্) *n.* act of prohibiting নিষেধ কৰণ।

Interdictory *adjective* মানাতি, নিষেধক।

Interest (ইণ্টাৰ্ভেষ্ট্) *n.* advantage concern লাভালাভ, স্বার্থ, সম্পর্ক; share ভাগ, অংশ; special attention বিশেষ মনোযোগ, যত্ন; premium for use of money সুত, বাচি বিয়ভ; influence over others ক্ষমতা, প্রভাব। —*v. t.* to engage the attention মন কাণ কৰ, মন আকৃষ্ট কৰ, মন লগা; to concern লাভালাভৰ ভাণী কৰ, সম্পর্ক ৰাখ; to excite on behalf of another কাৰোপক্ষে উদ্বোধন কৰ।

Interested (ইণ্টাৰ্ভেষ্টেড্) *adj.* having an interest or share in সম্পর্কযুক্ত লাভ লোকচানৰ ভাগী, স্বার্থ থকা।

Interesting (ইণ্টাৰ্ভেষ্টিং) *adj.* exciting emotion or passion মনোহৰ, ভাললগা, প্ৰীতিজনক। **In an interesting condition** — in the family way সগৰ্ভা, গাভৰীয়া।

Interfere (ইণ্টাৰ্ভফিযেৰ্) *v. t.* to intermeddle, to interpose হস্তক্ষেপ কৰ, মধ্যস্থ হ, আনৰ কামত হাতে দে; to clash ব্যাঘাত জন্মা।

Interference (ইণ্টাৰ্ভফাৰেন্স্) *n.* intermeddling হস্তক্ষেপ উপযাতি বৰা; সাধা।

Interim (ইণ্টেৰিম্) *n.* intervening time, the meantime মাজ সময়, মধ্যবৰ্ত্তী কাল। —*adj.* temporary চূড়ান্ত নোহোৱা; মধ্যবৰ্ত্তী অস্থায়ী দিয়া বা কৰা। **In the interim** ইতিমধ্যে, এই অৱসৰতে।

Interior (ইণ্টাৰ্ভিঅৰ্) *adj.* inner ভিতৰৰ, মধ্যবৰ্ত্তী। *n.* inland part, the inland part of a country মাতৃভূমি, মধ্যস্থল, নগৰৰ দূৰবৰ্ত্তী ঠাই।

Interjacent (ইণ্টাৰ্ভজেন্ট্) *adj.* intervening মধ্যবৰ্ত্তী।

Interjection (ইন্টার-জেক্শন্) *n.* a word of exclamation আশ্চর্য্য বা শোকাদি বুজুয়া অব্যয় শব্দ (যেনে, উস! হায় হায়!)।

Interlace (ইন্টার-লেচ) *v. t.* to insert one thing within another গাঁঠ, লগলগা।

Interleave (ইন্টার-লিভ্) *v. t.* to insert blank leaves in a book কোনো কিতাপর মাঝে মাঝে চাদা কাগজ লগা।

Interline (ইন্টার-লাইন) *v. t.* to write between lines লেখা শাখীর মাঝে মাঝে লেখ।

Interlineation (ইন্টার-লিনিয়েশন্) *n.* act of writing between lines লেখার মাঝে মাঝে লিখন।

Interlock (ইন্টার-লক্) *v. t. or v. i.* to clasp together ইটে সিটে জোরা লাগ বা লগা।

Interlocution (ইন্টার-লকিউশন্) *n.* conference কথোপকথন, কথাবার্তা।

Interlocutor (ইন্টার-লকিউটর) *n.* one who speaks in dialogue উত্তর প্রত্যুত্তর করোতা, চরাল জবাব করোতা। **Interlocutory orders** intermediate orders নিষ্পত্তি হোতার পূর্বে করা বাজে হুকুম।

Interlope (ইন্টার-লপ্) *v. t.* to intrude into any matter without any concern উপযাচি সোমা। **Interloper** *n.* an intruder, one who trades without license অনুমতি নোহোতাক উপযাচি আটোতা, লাইচেনচ্ নোহোতা বিদেশী বেপারী, কেলেঙ্করা।

Interlude (ইন্টার-লিউড্) *n.* a short piece of dramatic performance played in the middle of a drama আলাগতীয়া চ' বা ভাণ্ড।

Intermarriage (ইন্টার-মেরেজ্) *n.* marriage between different races, castes and tribes অসবর্ণ বিবাহ, সানসলনি বিয়া, ভিন্নদেশীয় লোকের বিবাহ সম্বন্ধ। **Intermarry** *v. t.* ভিন জাতত বিয়া কর।

Intermeddle (ইন্টার-মেড্‌ল্) *v. i.* to interfere improperly পরচর্চা কর, আনদ কামত হস্তক্ষেপ কর।

Intermediary (ইন্টার-মিডি-এ'রি) *n.* an intermediate agent মহাঙ্গ কার্য্যাকারক, পালী এজেন্ট, আনব হকে কাম করোতা।

Intermediate (ইন্টার-মিডি-এ'ট্) *adj.* lying between মধ্যবর্তী, মাজত থকা।

Interment see **Inter**.

Intermigration পারস্পরিক বসবাস।

Interminable (ইন্টার-মিন্-এ'বল্) *adj.* boundless, endless অসীম, অশেষ, অনন্ত

Interminate (ইন্টার-মিন্-এ'ট্) *adj.* without limit সীমা বহিত, অন্ত নোহোতা।

Intermingle (ইন্টার-মিংগল্) *v. t. or v. i.* to mix together মিহলা মিহলি হ।

Intermission (ইন্টার-মিশন্) *n.* interval, pause বিরাম, এবণ, খতিকণ, ছেদভেদ।

Intermittent (ইন্টার-মিট-এন্ট্) *adj.* ceasing at intervals, as a fever এষাধবাক হোতা, পাল পাতি হোতা (যেনে জ্বর)।

Intermix (ইন্টার-মিক্‌চ) *v. t. or v. i.* to mix together, to mix among মিহলি কর, মিহলি হ। **Intermixture** *n.* সংমিশ্রন, সানমিহলি।

Intern (ইন্টার্ণ) *Intern* *adj.* internal অন্তরবহু, ভিতরকা; an inmate of a school or hospital স্কুল বা হাসপাতালবাসী। —*v. t.* to confine in an interior locality আওহতীয়া ঠাইত আটক করি রাখ; অন্তরীণ, বন্দী করি থ। **Internees** *n.* persons confined আটক করি রাখা লোকসকল।

Internal (ইন্টার-নেল্) *adj.* inward, interior, domestic ভিতরকা, আন্তরিক, ঘরকা, দেশীয়; intrinsic প্রকৃত, আচল; (*opposed to External*).

Internally *adv.* ভিতরে ভিতরে, আন্তরিকে, পেটে-সম্বন্ধে।

International (ইন্টার-নেশ-নেল্) *adj.* pertaining to the relations between nations সর্বজাতীয়, ভিন্ন জাতি সহকীয়, বদেশ বিদেশ সকলোতে হোতা বা চলোতা, অন্তঃজাতীয়। **Internationalize** *v. t.* to bring under protection of different nations সকলো জাতির বজার সমান অধিকার রাখ।

Internecline (ইন্টার-নি-চাইন) *adj.* mutually destructive পরস্পরবর বাবে সাজাতিক; deadly মারাত্মক।

Internode (ইন্টাৰ-ন'ড্) *n.*

two nodes পাৰ।

Internuncio (ইন্টাৰ-নান্-শ্বিয়) *n.* a messenger or ambassador between two parties সঁজাতি কটকটী।

Interpellation (ইন্টাৰ-পে'ল্-এ'শ্বন্) *n.* a question put to Government during the course of a debate সংসদৰ অধিবেশনত চৰকাৰী দলক কৰা প্ৰশ্ন। —*v. t.* **Interpellate.**

Interplead (ইন্টাৰ-প্লিড্) *v. t.* to discuss adverse claims উল্টা দাবি কৰ।

Interpolate (ইন্টাৰ-পলেট্) *v. t.* to insert unfairly a word or passage অচল দলিলত নথকা কথা লেখ, যোঁহা মাৰ, পাচত মুম্বা। **Interpolation** *n.* the act of inserting spurious words in a writing যোঁহা মাৰণ, পাচত চক্ৰান্ত কৰি লিখা কথা।

Interpose (ইন্টাৰ-প'জ্) *v. t.* to place between, to thrust in মাজত সোমাই, মধ্যস্থালি কৰ। —*v. i.* to mediate মাজত সোমাই, বিবাদ মিটাবলৈ মধ্যস্থ হ।

Interpret (ইন্টাৰ-প্ৰেট্) *v. t.* to explain the meaning of বুজাই ক, অৰ্থ কৰ বা ভাঙ।

Interpretation (ইন্টাৰ-প্ৰেটেনশন্) *n.* act of interpreting, translation অৰ্থ কৰণ, অৰ্থ ভাঙ্গনী, বাগ্য, তজ্জমা, নিৰ্বচন।

Interpreter (ইন্টাৰ-প্ৰেটাৰ) *n.* one who explains to another, an expounder দোহনীয়া, দোভাষী, অৰ্থ বুজাওঁতা।

Interregnum (ইন্টাৰ-ৰে'গনাম) *n.* the time between the death of one and the installation of another as king সিংহাসন শূন্য কাল; বজা নোহোৱা সময়।

Interrogate (ইন্টাৰ-অ'-গেট্) *v. t.* to question প্ৰশ্ন কৰ, সোধ।

Interrogation (ইন্টাৰ-অ'-গেশ্বন্) *n.* act of questioning, a question put প্ৰশ্ন কৰণ, প্ৰশ্ন; the sign (?) denoting a question প্ৰশ্ন চিহ্ন। **Interrogatory** *n.* a question or inquiry চৰাল, প্ৰশ্ন, মোকদ্দমাত অনুপস্থিত সাক্ষীক জ্ঞানৰক্ষী কৰা চৰালৰ ফৰ্দ।

Interrupt (ইন্টাৰ-ৰা'পট্) *v. t.* to stop by

interfering বাধা দি জমা, বাধা জমা; to break continuity কাম গতি কৰ; ইকা-বকা কৰ।

Interruption (ইন্টাৰ-ৰা'পশ্বন্) *n.* hindrance, cessation বাধা, স্থগিতকাৰ, স্থগিত।

Interruptive *adj.* tending to interrupt বাধাজনক।

Intersect (ইন্টাৰ-চে'ক্ট) *v. t.* to cut asunder, to cut mutually অফালি পৃথালিকৈ কাট, ইটোৱে সিটোৱে কটাকট কৰ, to divide into parts ছোঁহৰ ছোঁহৰ কৰ।

Intersection *n.* intersecting, cutting each other, the two places বটাবটী, দুটো দেখাব মিলন স্থল।

Interperse (ইন্টাৰ-পাৰ্চ) *v. t.* to scatter ছটিয়া, সিঁচি দে, সিঁচনিতি কৰ। **Interspersion** *n.* খেলিমেলিকৈ অতি তত সিঁচন বা থঙন।

Interstellar (ইন্টাৰ-ষ্টে'লাৰ) *adj.* situated among the stars নক্ষত্ৰৰ মাজত থকা; সৌৰমণ্ডল-বহিৰ্ভূত।

Interstice (ইন্টাৰ-টিচ) *n.* a small space between things closely set বিচ্ছিন্ন, মুকুতা, ফুটা।

Intertexture (ইন্টাৰ-টেক্সচাৰ) *n.* state of being interwoven কাপোৰ আদিৰ বাগ, বাগি; কাপোৰৰ মেৰ।

Intertwine (ইন্টাৰ-টোৱাইন্) *v. t.* to twist together পকা, মেৰাই। —*v. i.* to become involved পাক খা, মেৰ খা।

Intertwist (ইন্টাৰ-টুইষ্ট) *v. t.* to twist together পকা, মোচোৰাই মাৰ।

Interval (ইন্টাৰ-ভেল) *n.* time or space between বাৰধান, ছেগ, মাজৰ সময় বা ঠাই, অন্তৰ, গুথ ঠাই। In the interval ইতিমধ্যে, সেই ছেগতে। An interval of 100 miles প্ৰত্যেক ১০০ মাইলৰ অন্তৰে অন্তৰে।

Intervene (ইন্টাৰ-ভিন্) *v. t.* to come between মাজতে আঁচি ওলা, ইতিমধ্যে উপস্থিত হ; to interpose মধ্যস্থতী হ, মাজত সোমাই। (L. *inter*=in; *venire*=to come).

Intervention (ইন্টাৰ-ভেনশ্বন্) *n.* interference, mediation মধ্যস্থ হওন, সহায়তা, হস্তক্ষেপণ।

Interview (ইন্টাৰ-ভিউ) a meeting, a visit to a notable person ডাক্তৰ লোকক দেখা সাক্ষাৎ।

—*v. t.* visit দেখা সাক্ষাৎ কৰ।

Interweave (ইন্টাৰ-উইভ) *v. t.* to intermingle, to weave one into another ব, গাঁঠ।

Intestate (ইন্-টেষ্টেট) *adj.* dying without making a will উইল বা দানপত্ৰ নকৰি মৰা, বেওৰাৰিচী, দানপত্ৰ বহিত, ইচ্ছাপত্ৰ হীনত্ব। —*n.* a person who dies without making a will বেওৰাৰিচী লোক, দানপত্ৰ নকৰাকৈ মৰা লোক।

Intestacy *n.* intestate property বেওৰাৰিচী সম্পত্তি।

Intestine (ইন্-টেফাইন) *adj.* internal, contained in the animal body আন্তৰিক, পেটৰ ভিতৰৰ; domestic ঘৰুৱা। **Intestines** *n.* (*pl.*) the bowels নাড়ীভূক। **Intestinal** *adj.* নাড়ীভূক সম্বন্ধীয়, পেটৰ ভিতৰৰ।

Intimate (ইন্টি-মেট) *adj.* inmost closely acquainted, familiar অন্তৰংগ, আত্মীয়, আপোন গুৰুগী, বিশেষ চিনাক্ত। —*n.* a familiar friend মিত্ৰ, আত্মীয়। —*v. t.* to hint, to suggest ক, জনা, অবগত কৰ, বুজ দে।

Intimacy (ইন্টি-মেচি) *n.* close familiarity আত্মীয়তা, ঘনিষ্ঠতা, মিল, বন্ধুতা, পৰিচয়।

Intimation (ইন্টি-মে'শ্বন্) *n.* hint, announcement বুজ, সম্বাদ, ভূ, ইঙ্গিত।

Intimidate (ইন্টিমিডেট) *v. t.* to make timid, to dishearten ভয়লগা; হুমিয়া, সশঙ্কিত কৰ।

Intimidation (ইন্টি-মিডেশ্বন্) *n.* threatening ভয় প্রদৰ্শন, ধমকী। **Intimidatory** *adj.* ভয় দেখুওৱা।

Into (ইন্ট) *prep.* denoting passage inward ভিতৰলৈ, মাজলৈ।

Intolerable (ইন্-টলৰ-এবল) *adj.* that cannot be endured অসহ্য, অসহনীয়, গা বেজোৱা।

Intolerance, Intoleration (ইন্-টলৰ-এশ্বন্) *n.* want of toleration অসহন, অধৈৰ্য।

Intolerant (ইন্-টলৰ-এণ্ট) *adj.* not willing or able to endure সহন গুণ নথকা, অসহিষ্ণু, গোঁড়োৰা।

Intonate (ইন্টন্-এট) *v. i.* to modulate the voice সুৰ লগা, জাত লগা। **Intonation** *n.*

modulation of the voice জাত, সুৰ ঠিক কৰণ।

Intone (ইন্-টন্) *v. i.* to utter in tone জাত লগাই গা।

Intorsion, Intortion (ইন্-টৰ-শ্বন্) *n.* a twisting মোচোৰা, পাক।

Intoxicate (ইন্-টক্টি-কেট) *v. t.* to make drunk, to excite greatly বাগীলগা, মত্তলীয়া কৰ, উদ্ভাস্ত কৰ, বিহ্বল কৰ।

Intoxication (ইন্-টক্টি-কেশ্বন্) *n.* state of being drunk মাতলামি, বাগী, মদৰ জাল; high excitement উদ্ভাস্ততা।

Intoxicating *adj.* incbrating বাগীয়াল, মত্তলীয়া কৰা।

Intractable (ইন্-ট্ৰেক্টে-বল) *adj.* unmana, able, obstinate অবাধা, অদমা, দুৰ্দান্ত, উদ্ধত।

Intractableness *n.*

Intransigent (ইন্-ট্ৰেনচ-জেন্ট) *adj.* uncompromising in politics ৰাজনীতি বিষয়ে আমঠ বা আঁবেয়াল। —*n.* মইমত ৰাজনীতিজ্ঞ; a self-willed politician মইমতালি ৰাজনীতিজ্ঞ লোক।

Intransitive (ইন্-ট্ৰেনচ-জিটিভ) *adj.* expressing an action confined to the agent অকৰ্মক, (যেনে ক্ৰিয়া পদ)।

Intransmissible (ইন্-ট্ৰেনচ-মিচিবল) *adj.* এঠাইৰ পৰা আন ঠাইলৈ পঠাব নোৱাৰা।

Intransmutable (ইন্-ট্ৰেনচ-মিউটে-বল) *adj.* that cannot be changed অপৰিবৰ্তনীয়, সলাব নোৱাৰা।

Intrench, Intrenchment see **Entranch.**

Intrepid (ইন্-ট্ৰেপিড) *adj.* without fear, brave নিৰ্ভয়, সাহসিয়াল, নিঃশঙ্ক, ভয়ভিত নোহোৱা।

Intrepidity (ইন্-ট্ৰেপি-ডিটি) *n.* undaunted courage নিৰ্ভয়তা, সাহস।

Intricacy (ইন্ট্ৰি-কেচি), **Intricateness** *n.* entanglement আউল, ঘোঁকট-পাকট অৱস্থা, জটিলতা, জোঁট।

Intricate (ইন্ট্ৰি-কেট) *adj.* involved, entangled আউলীয়া, ঘোঁকট-পাকট, ঘোঁচৰ, পকোৱাপকি।

Intrigue (ইন্-ট্ৰিগ) *n.* a secret plot or scheme,

secret love চক্রান্ত, কুমন্ত্রণা, ফিকির-ফাকাৰ, গুপ্ত
প্রণয়। —*v. i.* to form a plot ফলি কৰ,
যত্নযত্ন কৰ।

Intriguing *adj.* কুচক্ৰী, ফনিয়ক। **Intriguer**
(ইট্ৰিগাৰ) *n.* চক্রান্তকাৰী, কুমন্ত্ৰী।

Intrinsic (ইন-ট্ৰিণ্ডিক্), **Intrinsic** *adj.* inher-
ent, genuine আন্তৰিক, প্রকৃত, অচল।
Intrinsically *adv.* প্রকৃতকপে, আন্তৰিকে।

Introduce (ইন-ট্ৰ-ডিউচ) *v. t.* to lead in, to
conduct into a place ভিতৰলৈ আন, সুমুৱা;
to bring into notice আগভেটো; to make
acquainted চিনাকি কৰ; to bring into
practice চলা, প্রথমে উলিয়া, পুনৰ স্থাপন।

Introduction (ইন-ট্ৰ-ডাক্-শ্বন) *n.* act of intro-
ducing প্রবেশ কৰণ, চিনাপৰিচয়; a preface
পাতনি, ভূমিকা, সূচনা, আদম্ভণ।

Introductory (ইন-ট্ৰ-ডাক্ টিবি) *adj.* serving to
introduce পৰিচয় কাৰক; preliminary প্রথম,
আৰম্ভণৰ।

Introspect (ইন-ট্ৰ-স্পেক্ট) *v. t.* to look into
anything ভিতৰ চা, অন্তৰ দৃষ্টি কৰ।

Introspection *n.* a sight of the inside অন্তৰ
দৃষ্টি, ভিতৰ চাউন; self examination আত্ম-
দৰ্শন বা বিচাৰ।

Introvert (ইন-ট্ৰ-ভাৰ্ট) *n.* অন্তৰ্মুখ ব্যক্তি, অন্তৰ্বৃত
বস্তু। —*v. t.* to turn inwards অন্তৰ্মুখ কৰ;
to turn upon itself নিজৰ হৃদয়ৰ অভিমুখে
গতি কৰ।

Intrude (ইন-ট্ৰুড) *v. i.* to enter uninvited
সোধ পোছ নোহোৱাকৈ যা, নমতাকৈ সোমা,
অনুমতি নোহোৱাকৈ যা। —*v. t.* to force in
বলেৰে, হেঁচি সুমা। **Intruder** *n.* অনুমতি
নোহোৱাকৈ সোমোৱা।

Intrusion (ইন-ট্ৰু-শ্বন) *n.* a pushing in, encro-
achment বলেৰে প্রবেশ, অনধিকাৰ প্রবেশ।

Intrusive (ইন-ট্ৰু-চিভ) *adj.* apt to intrude
বিনা অনুমতিত অহা বা আহিব খোজা, সোধ-পোছ
নোহোৱাকৈ সোমোৱা।

Intrust see Entrust.

Intuition (ইন-টিউ-ইশ্বন) *n.* immediate per-
ception of the truth of things স্বাভাবিক
জান, জন্মাজিত জ্ঞান, সহজাত প্রজ্ঞাবুদ্ধি।

Intuitive (ইন-টিউ-ইটিভ) *adj.* perceived by
immediate inspection স্বাভাবিকে হঠাৎ জানিব
পৰা, সহজে বোধগম্য।

Intumescence (ইন-টিউ-মেচেন'চ) *n.* the action
of swelling উত্থান, উত্থা অৱস্থা। (L. *in-*
in; *tumescere* == to swell.)

Intwine see Entwine.

Inumbrate (ইন-আম্-ব্ৰট) *v. t.* to cast a shadow
upon ছাঁ পেলা, আঁৰ কৰ।

Inunction (ইন-আক্-শ্বন) *n.* act of anointing
ঘন (যেনে তেল); নোঁৱন।

Inundate (ইন-আন-ডেট) *v. t.* to overflow, to
flood পানীৰে তল নিয়া, জলপ্লাবিত কৰ।

Inundation (ইন-আন-ডে'শ্বন) *n.* a flood, an
overflowing বান, ধল, জলপ্লাবন।

Inure (ইন-ইউৰ) *v. t.* to practise, to accustom
সহজ কৰ, অভ্যস্ত কৰ, অভ্যাস হোৱা;
to harden গদহা কৰ। **Inurement** *n.* practice
অভ্যাস, সহজ।

Inurn (ইন-আৰ্ণ) *v. t.* to place in an urn, to
entomb সমাহিত কৰ, কবৰত সুমা।

Inutility (ইন-ইউটিলিটি) *n.* uselessness অনৰ্থকতা,
অকৰ্ণণ্যতা।

Invade (ইন-ভেড) *v. t.* to enter in a hostile
manner, to attack দেশ-ল, আক্ৰমণ কৰ; to
encroach upon বলেৰে প্রবেশ কৰ।

Invader (ইন-ভেডাৰ) *n.* one who invades
আক্ৰমণকাৰী।

Invalid (ইন-ভেলিড) *adj.* void, null অসিদ্ধ
বদ, বাৰ্ধ; deficient in health, disabled,
sick কণীয়া, অকৰ্মা, ৰেমাৰ বশতঃ কাম কৰিবলৈ
অপাৰগ। —*n.* a sickly or disabled person
কণীয়া বা কণীয়া মানুহ। —*v. t.* to make invalid
কণীয়া বা কণীয়া বুলি ঠাৱৰ।

Invalid-pension অসমৰ্থতা নিবৃত্তি বেতন।

Invalidate (ইন-ভেলিডিট) *v. t.* to render
invalid অকৰ্ণণ্য কৰ, অগ্রাহ্য কৰ, বাতিল কৰ।

Invalidity (ইন-ভেলিডিটি) *n.* weakness দুৰ্বলতা;
want of legal force অসিদ্ধতা, আইন
বিকল্পতা।

Invaluable (ইন-ভেলুৱেবল্) *adj.* priceless অমূল্য,
মোল নোহোৱা।

Invar (ইনভাৰ্) *n.* alloy of nickel and steel
নিকেল আৰু তামা মিশ্ৰিত ধাতু।

Invariable (ইন-ভে'ৰি-এবল্) *adj.* without
change, unalterable অপৰিবৰ্তনীয়, সদায় একে
অৱস্থাৰ, নিত্য।

Invariably (ইন-ভে'ৰি-এবল্) *adv.* without change,
uniformly অনবৰত, একেৰাহে, একেদৰে,
সততে।

Invasion (ইন-ভে'শ্বন) *n.* an attack, an
incursion আক্ৰমণ, দেশ অধিকাৰ কৰণ, দেশ
লণ্ডন।

Investive (ইন-ভে'ক্-টিভ) *n.* an attack with
words নিন্দা, কটুক্তি, কুছা; a severe accusa-
tion গালি।

Invigh (ইন-ভে') *v. t.* to rail against নিন্দা-
বথনা কৰ; গালি কৰ, to revile গালি শপনি
পাৰ।

Invigle (ইন-ভিগল্) *v. t.* to entice, to reduce
ফুলা, উলমুলা, ডুলা। **Inviglement** *n.* entice-
ment প্রলোভন, ফুহলনি।

Invent (ইন্-ভেণ্ট্) *v. t.* to devise ভাবি নৈক
উলিয়া, উদ্ভাসিত কৰ; to fabricate সাজ, পাং
পাত, কল্পনা কৰ।

Invention (ইন্-ভেণ্ট-শ্বন) *n.* contrivance আবিষ্কাৰ,
কল্পনা; faculty of inventing কাৰ্চাজী;
উদ্ভাবনশক্তি।

Inventive (ইন্-ভেণ্ট-টিভ্) *adj.* able to invent
বুধিয়ক, কল্পনা পটু, উদ্ভাবক।

Inventor (ইন্-ভেণ্টৰ) *n.* one who invents
উদ্ভাবক, উলিয়াওতা, আবিষ্কাৰক।

Inventory (ইন্-ভেণ্ট-ৰি) *n.* a schedule of
articles মাল তালিকা, বস্তুৰ ফৰ্দ।

Inverse (ইন্-ভাৰ্চ) *adj.* inverted ওলোটা-
ওভোতা, বিপৰীত।

Inversely *adv.* in a contrary order ওভোতাকৈ,
বিপৰীত ভাবে।

Inversion (ইন্-ভাৰ-চন্) *n.* the state of being
inverted ওভোতা অৱস্থা, ওলটু-পালট।

Invert (ইন্-ভাৰ্চ) *v. t.* to turn upside down,
to reverse ওভোতা, ওলটু-পালট কৰ, দীটয়া;
one, whose sex instincts are reversed যি

স্ত্ৰী বা পুৰুষৰ স্বাভাৱিক ক্ৰিয়া শক্তিৰ পৰিবৰ্তন
ঘটিবোৱা হয়।

Invertebrate (ইন্-ভাৰট্-ব্ৰে'ট্) *adj.* without a
backbone and a skull মূৰ আৰু বাজহা
নোহোৱা (প্ৰাণী), অমেকদণ্ডী প্ৰাণী।

Invest (ইন্-ভে'ষ্ট) *v. t.* to dress সাজ পিন্ধা;
to adorn বিভূষিত কৰ; to give or confer
দে, অৰ্পণ কৰ; to lay out money on ধন লগা,
টকা খটাই; to lay siege to, to surround
বেৰি ধৰ, বেছন কৰ। **To invest money in
lands**—মাটি কিনাত টকা খৰচ কৰ।

Investigate (ইন্-ভেষ্টি-গে'ট্) *v. t.* to inquire
into তদন্ত কৰ, অনুসন্ধান কৰ।

Investigation (ইন্-ভেষ্টি-গে'শ্বন) *n.* search, exa-
mination তদন্ত, তহকীক, বিচাৰ, অনুসন্ধান।

Investigator *n.* one who investigates তদন্তকাৰী,
অনুসন্ধানকাৰী।

Investiture (ইন্-ভেষ্টি-টিউৰ) *n.* the act of giving
possession of an office পদাভিষেক, কোনো
ধৰ্ম কাৰ্য্য অনুষ্ঠান কৰি কৌলিক চিহ্ন দেওন।

Investment (ইন্-ভে'ষ্ট-মেণ্ট) *n.* the act of
investing সাজ পাৰ কৰণ; any placing of
money to secure income লাভৰ কাৰণে ধন
লগোৱা কাম; siege অৰবোধ।

Inveterate (ইন্-ভেটাৰ-এ'ট্) *adj.* confirmed in
any habit, violent অদোষ, তেৰাহি; deep
rooted, obstinate অভ্যস্ত, ভিতৰৰ পৰা হোৱা,
গুচাব নোৱৰা। **Inveterateness, Inveteracy** *n.*

Invidious (ইন্-ভিডি-অচ্) *adj.* likely to provoke
ill-will ঈৰ্ষাজনক; envious থিয়লীয়া।
Invidiousness *n.* কপট ভাব, খেপাখেপি।

Invigilate (ইন্-ভিজ্-ই-লেট্) *v. i.* watch over
students at examination পৰীক্ষাত লৰা-
ছোৱালীৰ ওপৰত চকু ৰাখ।

Invigorate (ইন্-ভিগৰ-এট্) *v. t.* strengthen,
to give vigour to বল জন্মা, সবল-কৰ।

Invigorating *adj.* strengthening বলকাৰক, শক্তি-
দায়ক। **Invigoration** *n.*

Invincible (ইন্-ভিন্-চিবল্) *adj.* insuperable
জয়ৰ, অদম্য, অজেয়। **Invincibleness, Invinci-
bility** *n.*

Inviolable (ইন্-ভায়ল্-এবল্) *adj.* that cannot

be profaned or injured অলঙ্ঘনীয়, অটল, অক্ষতি কবির নোরাবা।

Invisible (ইন্-ভিজিবল্) *adj.* that cannot be seen অদৃশ্য, মনিব নোরাবা, দৃষ্টির অগোচর।

Invisibility, **Invisibility** *n.* state of being invisible মনিব নোরাবা অবস্থা।

Invisibly *adv.* without being seen নেদেখাকৈ, অদৃশ্যকপে।

Invitation (ইন্-ভি-টেসন) *n.* the act of inviting, an asking আহ্বান, নিমন্ত্রণ।

Invite (ইন্-ভাইট্) *v. t.* to ask, to summon, to request the company of নিমন্ত্রণ কৰ, আহ্বান কৰ, কোনো ঠাইলৈ যাত; to allure লোভ জন্মা বা লগা।

Inviting (ইন্-ভাইটিং) *p. adj.* alluring লোভ-লগা, মনোহর।

Invocation (ইন্-ভ'কেসন্) *n.* any formal prayer invoking the blessing of God স্তুতি প্রার্থনা, মঙ্গল প্রার্থনা, আবাধনা।

Invoice (ইন্-ভাইচ্) *n.* a letter intimating despatch of goods বস্ত্র পঠোবা তালিকা, মালব চালান। —*v. t.* to make an invoice of চালান তৈয়ার কৰ।

Invoke (ইন্-ভক্) *v. t.* to implore assistance solemnly স্তুতি কৰ, বন্দনা কৰ, আবাধনা কৰ।

Involuntary (ইন্-ভলান্-টেরি) *adj.* not done willingly ইচ্ছা নকৰাকৈ হঠাৎ হোৱা, ইচ্ছা বিৰুদ্ধ।

Involuntarily *adv.* হঠাৎ, অনিচ্ছা পূৰ্বক, এনেয়ে।

Involute (ইন্-ভলিউব্) *adj.* rolled inward ভিতৰলৈ ঘেৰ খোৱা। **Involution** *n.* (*Arith.*) the process of raising a quantity to a given power একেটা সংখ্যাকৈ বাৰে বাৰে পূৰণ কৰি বৃদ্ধি কৰণ।

Involve (ইন্-ভল্ভ্) *v. t.* to envelop মেৰা; to implicate দোষত লিপ্ত কৰ, লেটিয়া, সাজোৰ; to overwhelm বিপন্ন কৰ; to bring into debt or difficulty বিপদগ্রস্ত বা ঋণগ্রস্ত কৰ, অন্তর্গত।

Invulnerable (ইন্-ভাল্ নাব্-এব্ল্) *adj.* that cannot be wounded অভেদ্য, ঘাইল কবির নোরাবা; **Invulnerability** *n.*

Inward (ইন্-ৱাৰ্ড্) *adj.* internal আন্তৰিক; ভিতৰৰ। **Inwardly** *adv.* in the heart, privately আন্তৰিকে, ভিতৰে ভিতৰে, তলে তলে।

Inwrought (ইন্-ৱট্) *p. adj.* worked in or among other things ফুল বহা, বনকৰা, খতোৱা।

Iodine (আয়ডিন্) *n.* a non metallic element এবিধ বসায়ন বস্ত্র, আয়ডিন।

Iodoform (আয়ড'ফৰ্ম্) *n.* a crystalline substance এবিধ উগ্রগন্ধী দ্রব্য।

Ion (আয়ন্) *n.* বিদ্যুতৰ বাসায়নিক অণু; particle of moving matter, carrying a unit charge of electricity বিজলী শক্তির অণু।

Ionic (আয়নিক্) *adj.* relating to Ionia in Greece আয়নীয়া দেশীয়।

Iota (আই-অ'টা) *n.* a very small degree or quantity অকণমাত্র, বিন্দুমাত্র।

I. O. U. (আই-অ'-ইউ) *n.* a formal acknowledgment of debt টকা খাৰে লোৱা হাত চিঠি; a hand note. I owe you ৰ সাঙ্কেতিক ৰূপ।

Ipsedixit *n.* প্রমাণ নেদেখুৱাকৈ আঁকোৰ গজালি ভাবে লাগি থাকন।

Iranian (ইৰাণিধান্) *adj.* of or pertaining to Persia পাৰ্শীয়া দেশৰ বা সম্বন্ধীয়, ইৰাণী।

Irascible (ই-ৰেচ'-ইব্ল্) *adj.* easily provoked, irritable অলপতে খং উঠা, টকটকিয়া, বৰ খঙাল।

Irate (ই-ৰেট্) *adj.* angry খঙ্গাল।

Ire (আয়াৰ্') *n.* anger, rage খং, কোপ। **Irate** *adj.* enraged খং উঠা, বাগযুক্ত।

Ireful *adj.* কুশিত, ক্রোধযুক্ত, খঙ্গাল।

Irenic (আই-ৰেন্-ইক্) *adj.* pacific শান্তিজনক, শান্ত।

Iris (আইৰিচ্) *n.* the rainbow বায়ধনু; the coloured circle round the pupil of the eye চকুৰ মণিৰ ঘূৰণীয়া ক'লা বেৰা। **Iritis** *n.* চকুৰ মণিৰ বেমাৰ।

Irish (আই-ৰিছ্) *adj.* pertaining to Ireland আয়াৰলেণ্ড সম্বন্ধীয়। —*n.* আয়াৰলেণ্ডবাসী বা তেওঁলোকৰ ভাষা।

Irkesome (আৰ্ক'-চাম্) *adj.* tedious, tiresome বিবস্তিত্বৰ, আমনিলাপ, ক্লান্তিজনক।

Iron (আয়-ৰণ) *n.* the most useful metal লো, লোহা; an instrument or utensil made of iron লোৰ সজুলি; strength বল, শক্তি। (*pl.*) *n.* fetters শিকলি, জিঁজিৰি। —*adj.* made of iron, like iron লোৰ, লোৰদৰে; rude, stern নিষ্ঠুৰ, নিৰ্দয়; hard টান। —*v. t.* to smooth with a hot iron ইস্তি কৰ; to fetter লোৰা পিন্ধা, শিকলি লগা। **Iron age** =কলি যুগ; age of cruelty and oppression অশ্রয় অত্যাচাৰৰ যুগ। **Ironclad** *adj.* covered with iron plates লোহাৰে আবৃত কৰা। —*n.* a vessel defended by iron plates লোহা লগোৱা যুদ্ধৰ জাহাজ। **Iron-foundry** *n.* a place where iron is cast লোৰ কাৰখানা, লো টলাই কৰা কাৰখানা। **Iron hearted** *adj.* cruel নিষ্ঠুৰ। **Iron-mould** *n.* the spot left by rusty iron on cloth লোৰ ঢেকা, মামৰব দাগ। **Iron-rule** *n.* কঠোৰ শাসন। Have too many irons in a fire = একেবাবে ভালমান কান্ড হাত দে। In irons = বেৰি পিন্ধা, হাত-কেড়োৱা লগোৱা। Rule with a rod of iron = to rule with severity নিষ্ঠুৰৰূপে শাসন কৰ। **Ironworks** *n.* লোৰ কাৰখানা বা কাৰ্ঘ্য। Strike the iron while it is hot = সুবিধা পাওঁতেই কাম কৰি ল।

Ironical (আয়ৰণিকেল) *adj.* satirical, spoken in jest বিপৰীত ভাৱ বুজুৱা, বিৰূপজনক। **Ironically** *adv.* বিৰূপভাবে।

Irony (আইৰণি) *n.* speech intended to convey contrary signification বাঞ্ছোক্তি, ঠাট্টা। **Irony of fate** = ভাগ্যৰ ফেৰ, দুৰাধুৰ্য।

Irradiance (ইৰ্-ৰে'ডি-এন্স), **Irradiancy** *n.* beams of light, splendour জিলিসনি, পোহৰ, দীপ্তি। **Irradiation** (ইৰ্-ৰে'ডি-এন্স) *n.* emitting of light, brightness পোহৰ কৰণ, উজ্জলতা।

Irradiate (ইৰ্-ৰেডি-এট) *v. t.* to emit rays. to illuminate পোহৰ কৰ, উজ্জল কৰ। —*v. i.* to shine জল্মলা, পোহৰ দে।

Irrational (ইৰ্-ৰেছন্-এল) *adj.* void of reason বুদ্ধিহীন, নিৰ্কোষ, অযুক্তিকৰ; absurd মানুহৰ অৰোপ্য।

Irrational number = বৰ্গমূল উলিয়াব নোৱৰা অঙ্ক যেনে $\sqrt{2}$ ।

Irreclaimable (ইৰ্-ৰি-ক্লেম-এবল) *adj.* incorrigible ভাল কৰা অসম্ভাৱ, অশোভনীয়; that cannot be regained ওলোটা ই পাৰ নোৱৰা।

Irreconcilable (ইৰ্-ৰিক্-অন্-চাই-লেবল) *adj.* that cannot be reconciled মিলাব নোৱৰা; inconsistent অসঙ্গত, অমিল।

Irrecoverable (ইৰ্-ৰি-কভাৰ-এবল) *adj.* irretrievable ঘূৰি পাৰ নোৱৰা।

Irrecoverably *adv.* পুনৰায় পাৰ নোৱৰাকৈ।

Irreducible (ইৰ্-ৰি-ডিউচি-বল) *adj.* that cannot be reduced কমাৰ নোৱৰা।

Irrefragable (ইৰ্-ৰি-ফ্ৰে-জ্বেবল) *adj.* that cannot be refuted অকাটা, অখণ্ডনীয়।

Irrefutable (ইৰ্-ৰি-ফিউট-টেবল) *adj.* that cannot be refuted অখণ্ডনীয়, নুই কৰিব নোৱৰা, অকাটা, প্রতিবাদ শূন্য।

Irregular (ইৰ্-ৰে-গুলাৰ্) *adj.* not according to rule অনিয়ম, অনিয়মিত, অযথা, অবিহিত; unnatural অস্বাভাবিক; variable হেগা চোৰোকা, এবাধৰা; vicious দুষ্ট। **Irregular teeth** = বেৰীয়া দাঁত।

Irregularity (ইৰ্-ৰেগু-লাৰিটি) *n.* deviation from rule or order হেৰফেৰ, ব্যতিক্রম বিশৃঙ্খলতা, অনিয়ম, বেমেজালি, অপৰিমাণতাচাৰ।

Irregularly *adv.* অনিয়মিতৰূপে, অবিহিতৰূপে, বিশৃঙ্খলভাৱে, এবাধৰাকৈ; unmethodically দিহানলগাকৈ।

Irrelevancy (ইৰ্-ৰেলি-ভেন্চি) *n.* state of being irrelevant অসম্পৰ্কতা, অসঙ্গত।

Irrelevant (ইৰ্-ৰেলি-ভেণ্ট) *adj.* অসঙ্গত, সম্পৰ্ক বহিত, লগ বান্ধ নোহোৱা।

Irreligious (ইৰ্-বিলিজ্-আচ্) *adj.* ungodly অধৰ্মী, পায়ণ্ড।

Irremediable (ইৰ্-ৰিমেডি-এবল) *adj.* that cannot be remedied ঔষিকাক শূন্য, চিকিৎসাৰ বাহিৰ, ভাল কৰিব নোৱৰা।

Irremissible (ইৰ্-ৰেমিচি-বল) *adj.* not to be forgiven অমার্জনীয়, বেহাই পাৰ নোৱৰা।

Irreparable (ইৰ্-ৰিপেৰে-বল) *adj.* that can-

not be repaired or rectified বাস্তিৰ নোৱৰা, শুধৰাব নোৱৰা।

Irreprehensible (ইৰ-ৰেপৰি-হেন্‌চিবল্) *adj.* that cannot be blamed দোষ দিব নোৱৰা, অনিন্দনীয়।

Irreproachable (ইৰ্-ৰে-প্রা-চেবল্) *adj.* free from blame, innocent দোষ বহিষ্ঠ, নিষ্পত্ত, নিষ্কলঙ্ক।

Irresistible (ইৰ্-ৰেজিচ্-টিবল্) *adj.* that cannot be resisted with success অনিবাৰ্থা, দুৰ্নিবাৰ, প্রতিবোধ কৰিব নোৱৰা।

Irresolute (ইৰ-ৰিজি-লিউট্) *adj.* not firm in purpose অস্থিৰমনা, চক্কা, টেনেমেটেন। **Irresoluteness** *n.* এটুকৈন মেটুকৈন।

Irrespective (ইৰ্-ৰেচ্-পেক্টিভ্) *adj.* (with of) not having regard to বাহিৰে, বাজে, আওকাণ কৰি। **Irrespectively** *adv.*

Irresponsible (ইৰ্-ৰেচ্-পন্ চিবল্) *adj.* (with for) not responsible নিজগৰীয়া, দায়শূ, গাত নলগা, বেপৰওৱা। **Irresponsibility** *n.* বেপৰওৱা ভাব।

Irretrievable (ইৰ-ৰিট্ৰিভেবল্) *adj.* not to be recovered অকৌ পাব নোৱৰা, উদ্ধাৰ কৰিব নোৱৰা।

Irreverence (ইৰ-ৰেভাৰ-এন্‌চ্) *n.* want of reverence or veneration অনাদৰ, অভক্তি।

Irreverent (ইৰ-ৰেভাৰ্-এন্ট্) *adj.* not reverent অবজ্ঞাকাৰী, ভক্তিশূন্য।

Irreversible (ইৰ্-ৰিভাৰ-চিবল্) *adj.* that cannot be reversed লুটিয়াব নোৱৰা, অপৰি বৰ্তনীয়।

Irrevocable (ইৰ-ৰিড্-অ-কেবল্) *adj.* that cannot be recalled অটল, অস্থাপ্য কৰিব নোৱৰা, অখণ্ড। **Irrevocably** *adv.* দৃঢ়কপে।

Irrigate (ইৰিগেট্) *v. t.* to cause water to flow upon পানী বাগৰা, লোৰ খানি পানী বোৱা।

Irrigation (ইৰিগেশন্) *n.* act of watering lands by artificial means নলা কাটি পানী দিয়া প্ৰথা।

Irritable (ইৰি-টে'বল্) *adj.* easily provoked খিঙখিঙীয়া, কেটেৰা জেঙেৰা, খঙাল।

Irritant (ইৰিটে'ন্ট্) *adj.* উত্তেজক। —*n.* that which causes irritation.

Irritate (ইৰিটেট্) *v. t.* to provoke জোকা, খং তোলা; to excite heat and redness in বড়া হৈ ৰম্ভমা, উম্ভমা।

Irritation (ইৰিটে'শন্) *n.* act of irritating or exciting খং তোলা কাৰ্য্য, বিৰক্তি কৰণ; morbid sensation in the skin or nerves ৰম্ভমণি, উম্ভমণি।

Irruption (ইৰ্-ৰাপ-শ্বন্) *n.* a sudden invasion হঠাৎ আক্ৰমণ; a bursting in ফাটি ফুটি যাওন বা বাজ হওন, দমলা বান্ধি উঠন।

Is (ইজ্) third person singular of the verb To be—হয়, আছে। He is—সি হয়, সি আছে।

Isabelle, Isabel (ইজ-এ-বেল্) *n. adj.* greyish yellow colour ঈষৎ হালধীয়া বৰণ বা বৰণৰ।

Isatine (আইচে-টিন) *n.* a crystalline substance obtained from indigo by oxidising অক্সিজেন গেচৰ সহায়ত নীলৰ পৰা কৰা এবিধ চক্চকীয়া বস্তু।

Ischuria (ইচ্চুৰিয়ে) *n.* a stoppage of urine মূত্ৰবোধ বেমাৰ।

Islam (ইচলাম্) *n.* the Mohammedan religion মুছলমানী ধৰ্ম। **Islamic** *adj.*

Island (আইলেণ্ড) *n.* land surrounded by water দ্বীপ, মাজুলী চাপৰি, কেউফালে পানীৰে আবৃত ঠাই।

Islander (আইলেণ্ডাৰ) *n.* an inhabitant of an island দ্বীপবাসী।

Isle (আইল্) *n.* an island দ্বীপ, মাজুলী।

Islet (আইলেট্) *n.* a little island সৰু দ্বীপ, দৈৰ বা সাগৰৰ মাজৰ চট।

Isolate (আই-চ-লেট্) *v. t.* to place in a detached situation আলাগ কৰ, পৃথক কৰ, একাধৰীয়া কৰি থ। **Isolation** *n.* state of being alone আলাগ কৰণ, অকলসৰীয়া অৱস্থা।

Isonomy (আইচনমি) *n.* equal rights and privileges সকলো প্ৰকাৰে সমান স্বত্ব, সম্পৰ্ক, অধিকাৰ। (Gk. *isos*=equal.)

Isosceles (আইচেচেলিজ) *adj.* having two equal sides, as a triangle সমদ্বিবাহু (যেনে ত্ৰিভুজ)।

Isothermal (আইচ-ঠাৰ্মেল) *adj.* having an equal degree of heat সমান উত্তাপ থকা।

Isotope (আই-চ-টপ্) *n.* elements or atoms of an element chemically identical but of different weight একে ৰাসায়নিক গুণৰ বেলেগ বেলেগ ওজনৰ মূল ভৌতিক পদাৰ্থ।

Issue (ইচু) *v. i.* to go or flow out ওলাই আহ, নাহিৰ হ; to proceed ওলাই যা, উদ্ভৱ হ, জাবী হ। —*v. t.* to send out উলিয়াই পঠিয়া; to put into circulation জাবী কৰ, বাহিৰ কৰ। —*n.* a going out নিঃসৰণ, বাজ হওন, জাবী কৰণ; offspring সন্তান-সন্ততি; produce, profits উৎপন্ন, উপস্বত্ব; the points in dispute in a suit বিবোধী বিষয়, বিচাৰ্য্য বিষয়; circulation as of a book প্রচলন, ওলাওন, প্রচাৰ কৰণ। A point at issue=বিচাৰ্য্য বিষয়। To join or take issue=ইচু ধাৰ্য্য কৰ। In the first issue of paper=প্রথমবাৰ ওলোৱা কাগজত। He has no issue=তেওঁ নিঃসন্তান। Issueless=অপুত্ৰক, নিঃসন্তান।

Isthmus (ইষ্ট্-মাচ্) *n.* a narrow neck of land connecting two larger portions যোজক, দোডোখৰ ভাঙৰ ঠাইক সংলগ্ন কৰা ঠেক ঠাই।

It (ইট্) *pron.* the thing spoken of ই, এইটো।

Italian (ইটেলিয়েন্) *adj.* ইটালি দেশীয়। —*n.* ইটালি দেশীয় মানুহ।

Italics (ইটেল-ইক্চ) *n.* (*pl.*) a kind of types কতীয়া আখৰ, লতা চানেকীয়া আখৰ।

Itch (ইচ্) *n.* an uneasy, irritating sensation in the skin খজুৱতি। —(*pl.*) খহ। —*v. i.* to have an irritating sensation খজুৱা। Itching *n.* খজুৱতি। Itchy *adj.* affected with itch খহলা। Itching palm=ধনৰ হেপাহ। Itch mite=চাহী।

Item (আইটেম্) *n.* a separate article দফা, বিষয়। —*adv.* also, likewise আক, পুনশ্চ।

Iterate (ইটাৰেট্) *v. t.* to do again, to repeat দুনাই কৰ, পুনৰাই ক। Iteration *n.* repetition পুনৰুক্তি।

Itinerant (আই-টিনাৰ্-এণ্ট্) *adj.* travelling ফুৰিফুৰা, ভ্ৰমণকাৰী। —*n.* wanderer ফুৰি-ফুৰা লোক।

Itinerary (আই-টিনাৰ্-এৰি) *adj.* travelling ভ্ৰমণকাৰী। —*n.* a book of travels ভ্ৰমণ বৃত্তান্ত।

Its (ইটচ্) *poss.* of It ইয়াৰ, এইটোৰ, তাৰ।

Itself (ইট্-চে'ল্ফ্) *pron.* ই, স্বয়ং, অকলৈ, নিজে। By itself=alone অকলৈ, স্বয়ং। In and by itself=বেলেগ বেলেগকৈ ধৰিলে।

Ivory (আইভ'ৰি) *n.* the hard white substance composing the tusks of elephants হাতীৰ দাঁত। —*adj.* made of or resembling ivory হাতীৰ দাঁতৰ নিচিনা।

Ivy (আই-ইভি) *n.* a creeping evergreen plant এবিধ লতা।

Izzard *n.* ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ Z আখৰ।

J

J (জে') the 10th letter of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ দশম আখৰ।

Jaal-goat ইজিণ্টৰ বনৰীয়া ছাগলী।

Job (জেব্) *v. t.* to stab, thrust খোঁচমাৰ।

Jabber (জেব-আব্) *v. i.* to talk rapidly and indistinctly লপ্-লপা, টপ্-টপা। —*n.* a rapid talk টপ্-টপনি, বেলবেলনি।

Jacinth (জ্যে'চিনঠ্) *n.* a precious stone এবিধ বহুমূলীয়া মণি, নীলকান্ত মণি।

Jack (জেক্) *n.* a nick-name of John ইংৰাজী জন্ নামৰ অপভ্ৰংশ; a sailor নাৱিক, জাহাজৰ খালচী; a paltry fellow নগণ্য লোক; a screw for raising heavy weights দমকল; the male of some animals কোনো কোনো

মতা, যেনে গাধা, শহাপহ ইত্যাদি; a flag displayed from a ship জাহাজৰ আগত অঁৰা পতাকা; a leather bottle চামৰাৰ বটল; a coat of mail জাধৰ; (*Coll.*) the knave in cards তাঁচখেলৰ গোলামটো। **Jack-a-dandy** *n.* a fop ফুল-বাবু। **Jack-o-Lantern** *n.* the ignis fatuus মায়া-জুই, গুলৈ। **Jack-in-office** *n.* a conceited official দান্তিক কৰ্মচাৰী। **Jack of all trades** = অলপ অচৰপ সকলো কামৰে ওৱাকিব থকা লোক।

Jack (জেক্) *n.* a 'rec কঠাল গছ, কঠাল; a saucy or paltry fellow তুচ্ছ ব্যক্তি; a sailor নাবিক; an instrument for removing shoes from one's feet ভৰিৰ পৰা জোতা সোঁলো-কোৱা যন্ত্ৰ।

Jackal (জেক্-এল্) *n.* a wild animal allied to the dog শিয়াল, ফেউৰা।

Jackass (জেক্-এচ্) *n.* the male of the ass গাধা; a blockhead নিচেই মূৰ্খ লোক, গোকাক মূৰ্খ।

Jackboots *n.* long boots reaching above the knee আঁঠুলৈকে পোৱা দীঘল বুট জোতা।

Jackdaw (জেক্-ড') *n.* a species of crow চোৱা কাউৰী।

Jacket (জেকেট্) *n.* a short coat জেকেট চোলা।

Jack-knife (জেক্-নাইফ্) *n.* a large pocket-knife এবিধ ডাঙৰ ছুৰী কটাৰী।

Jack-plane *n.* large strong plane শকত বান্ধা, কাঠ মিহি কৰা যন্ত্ৰ।

Jacobean (জেকবিয়ান) *adj.* of the reign of James I ইংলণ্ডৰ বজা প্ৰথম জেমচৰ শাসনকাল সম্পৰ্কীয়।

Jacobin (জেক্-অ-বিন্) *n.* one of a society of revolutionists in France এদল ফৰাচী ৰাজবিদ্ৰোহী; a demagogue উদাসীন পুৰোহিত।

Jacobite (জেক্-অ'-বাইট্) *n.* an adherent of James II and his descendants বজা দ্বিতীয় জেম্'চৰ লগৰীয়া।

Jacob's-ladder *n.* a ladder made of ropes

with wooden steps ভোলত কাঠ বান্ধি কৰা জখল।

Jactation (জেক্-টে-শ্বন্) *n.* extreme restlessness in disease চটফটনি, ধৰফৰণি, চাটফট।

Jactitation *n.* a false claim of marrying মিছাকৈ বিয়া কৰোৱা বুলি কোৱা গোচৰ।

Jaculation (জেক্-লেশ্বন্) *n.* the act of hurling অস্ত্ৰ নিক্ষেপ কৰণ, দলিমাৰি দিহা কাম। **Jaculatory** *adj.* ejaculatory জিকাৰি উঠা।

Jacquard loom (জেকাৰ্ডলুম্) জে. এম. জেকাৰ্ডে উলিওৱা তাঁতশাল সেই অনুগৰি নাম।

Jade (জেড্) *n.* a worthless nag বড়ুৱা ঘোঁড়া; a worthless woman অকৰ্মণ্য তিকতা, লেবেলা মাইকী। —*v. t.* to tire ক্লান্ত কৰ, আশকতীয়া কৰ। **Jaded horse** = লেবেলা ঘোঁড়া।

Jade *n.* a dark-green stone used in ornament কলপতীয়া বৰণৰ মূল্যবান পাথৰ।

Jag (জেগ্) *n.* a notch দাঁৰ, খাঁজ, দাঁতৰি। —*v. t.* to cut into notches খাঁজ কাট।

Jagged *adj.* rough edged দাঁতৰি ওলোৱা দাঁৰ থকা। **Jaggy** খাঁজ কটা।

Jaggery (জেগেৰি) *n.* a kind of dark coloured sugar একৰকম দানা থকা গুড়।

Jail (জেল্) *n.* a prison বন্দীশাল, কাৰাগাৰ, ফাটক। **Jail-bird** *n.* ফাটেকীয়াল, কয়েদী।

Jailer, Gaoler (জেল'বাৰ্) *n.* one who has charge of a jail জেল দাৰোগা, বন্দীপাল।

Jalap (জেলপ) *n.* the purgative root of a plant ভেড় কৰা গছ দৰৱ।

Jam (জেম্) *n.* a conserve of fruits মোৰক্কা। —*v. t.* to press tight চেপা খুৱা, ঠাছি ভৰা, লিপিত থুৱা, জেপেট। থুৱা। —*n.* a crush, a squeeze চেপা, টেপা।

Jamb (জেম্) *n.* the side post of a door &c. দুৱাৰৰ কাষৰ খুটা।

Jamborie (জেম্-ব-ৰী) *n.* a rally of boy-scouts বয়স্কাউটবিলাকে বহুলসংকে কৰা খেল ধেমালি।

Jamrach (জেম্বেক্) *n.* a place where wild animals are kept for sale বেচিবলৈ বনৰীয়া জন্তু ৰখা ঠাই।

Jangle (জেন্জল্) *v. i.* to wrangle, to quarrel,

দম্প কৰ, কোড়াল কৰ। —*n.* discordant sound
অসংগতি শব্দ।

Janitor (জেনিটৰ) *n.* a doorkeeper দ্বহৰী,
দাবোৱান; an attendant or care taker
পৰিচাৰক, ভঁৰাধাৰক।

Janizary (জেন্-ই-খৈৰ্-ই) *n.* a soldier of the
Turkish foot guards তুৰ্ক দেশীয় পদাতিক
সেনা।

January (জেন-ইউ-এৰি) *n.* the first month
of the English year ইংৰাজী বছৰৰ ১ম মাহ,
পুহৰ শেহ পৰ আৰু মাঘৰ আগ পৰ।

Jap, Japanese (জেপ্-এন-ইজ্) *n.* জাপান দেশীয়
লোক, জাপানী ভাষা।

Japan (জে-পেন্) *v. t.* to varnish after the
manner of the Japanese জাপানী বানিচ্ কৰ,
চিকচিকীয়া কলা বং কৰ।

Jape (জে'প) *v. t. & v. i.* to mock or jest
ইত্থিক কৰ, ঠাট্টা কৰ। —*n.* ঠাট্টা, বিজপ।

Jar (জাৰ্) *n.* an earthen or glass bottle
having a wide mouth ঘট, টেকেলি; a
harsh rattling sound ঝন্ ঝন্ শব্দ; clash,
discord অমিল, অনৈক্য, দম্প। —*v. t.* to
shake জোকাৰ। —*v. t.* to make a harsh
discordant sound ঝন্ ঝন্ বা খেৰ খেৰ শব্দ
কৰ; to quarrel দম্প কৰ।

Jardinere (জাৰ্ডিনিয়াৰ) *n.* an ornamental
flower pot or stand কাককাৰ্য্য খচিত ফুলদানী।

Jargon (জাৰগন্) *n.* a confused talk বাং বিং
কথা, বেলবেলনি, দোৱান।

Jarl (জাৰ্ল) *n.* a noble অমাত্য, ভাতৰীয়া;
chief or earl সামন্ত শ্ৰদ্ধ।

Jasmine, Jessamine (জেচমিন্) *n.* a genus of
plants having fragrant flowers হুতি ফুল,
মালতী ফুল।

Jasper (জেচ'পাৰ) *n.* a precious stone of
various colours সূৰ্য্যকান্ত মণি।

Jaundice (জানডিচ্) *n.* a disease in which
the eyes and skin become yellow চকু, গা,
মুখ হালধীয়া পৰা ৰোগ, পাতু ৰোগ। **Jaundiced**
adj. affected with jaundice, prejudiced
পাতু কণীয়া, বিতুষ্ট, পক্ষপাতী।

Jaunt (জাণ্ট) *v. i.* to ramble ফুৰিফুৰি। —*n.* an
excursion ভ্ৰমণ।

Jaunty, Janty (জাণ্টি) *adj.* showy বাহ্যিক
জাকজমক প্ৰিয়, আটক ধুনীয়া।

Javelin (জেভলিন) *n.* a kind of spear য়াণ্টি।

Jaw (জ) *n.* the bones of the mouth in
which the teeth are set দাঁতৰ মাৰি। দাঁতৰ
তলৰ হাড়; the mouth মুখ। —(*slang*) talka-
tiveness বক্বকনি। —*v. i.* (*slang.*) to scold
জগবধৰি ধমকি দে। **Jaw-fallen** dejected
উগ্ৰম নোহোৱা, নিকংগাহ। **Hold your jaw** =
stop talking চুপ্ থাক।

Jay (জে) *n.* a bird of the crow family
কাউৰীৰ দৰে এবিধ চৰাই; a wanton woman
নিনাজীতিবোতা।

Jazz (জেঝ) *n.* discordant music ঝন্-ঝন্
শব্দ, টিন্ টিন্ শব্দ, এবিধ আমেৰিকান গীত।

Jealous (জেলাচ্) *adj.* suspicious চোভাহুস্ত;
incensed at rivalry চকু পোৰা। চকুচৰহা।

Jealousy (জেলাচি) *n.* suspicion, anxiety
চোভা, খেপ, দীৰ্ঘা, মনৰ পোৰনি।

Jean (জিন) *n.* a twilled cotton cloth জিন
কাপোৰ।

Jeep car লঘুভাৰ দ্ৰুতগামী মটৰ গাড়ী, এবিধ মটৰ
গাড়ী।

Jeer (জিয়েৰ) *v. t.* to treat with derision
বিজপ কৰ, ইত্থিক কৰ। —*v. i.* to scoff ঠাট্টা
কৰ, খেলি কৰ। —*n.* mockery বিজপ, ঠাট্টা,
ভেদুচালি।

Jehad (জিহাড্) *n.* a Mohammedan holy
war ধৰ্ম-যুদ্ধ।

Jehova (জি-হ'-ভে) *n.* the Hebrew name of
God ঈশ্বৰ, ব্ৰহ্মা।

Jeune (জি-জুন) *adj.* empty, void of interest
উৎ, নীৰস, অসাৰ।

Jelly (জেলি) juice of fruit boiled in sugar
মোৰমা, মিঠা আচাৰ।

Jemmy (জেমি) সিজি দিয়া চোৰে ব্যৱহাৰ কৰা
লোৱৰ ভাং; বহুলমূৰা ছাগলী।

Jenny (জেনি) *n.* a female bird মাইকী চৰাই।

Jenny-wren *n.* a female ass গাৰী; a
spinning-jenny সূতা কটা কল। **Jenny-**

spinner = a long legged insect like a gnat
মহৰ দৰে দীঘল ঠেঙীয়া একাতি কীট।

Jeopardise (জ'পাৰ্-ডাইজ্) *v. t.* to put in danger বিপদগ্ৰস্ত কৰ, মক্ষিতল শেলা।

Jeopardous (জে'পাৰ্-ডাচ্) *adj.* exposed to danger বিপদজনক।

Jeopardy (জে'পাৰ্-ডি) *n.* danger, hazard সঙ্কট, বিপদ, লেঠা।

Jeremiad (জেৰেমিয়াড্) *n.* a lamentation বিলাপ : doleful story বিলাপ-কাহিনী।

Jerk (জাৰ্ক) *v. i.* to throw with a quick effort হেঁচোক মাৰ, এডাৰ মাৰি দে, ছোকাৰ, মাৰি পেলা। — *n.* a sudden movement জোকাৰ; an involuntary contraction of muscle চিকনি।

Jerkin (জাৰ্কিন্) *n.* a short coat খঁৰা চোলা।

Jersey (জাৰ্জি) *n.* a kind of woolen under-vest উলৰ বনিয়ন চোলা।

Jess n. & v. য়'জৰ সময়ত কুকুৰাৰ ঠেঙত লগোৱা জবী, জবীলগা।

Jessamine see Jasmine.

Jest (জেচ্) *n.* joke, fun বিষয়ে, পৰিহাস, ঠাট্টা, খেলি, খেমাৰি। — *v. i.* to make a jest বিজ্ঞপ কৰ, খেজেলিয়া।

Jestful *adj.* given to jesting ৰঙুৱাল, ফুচুৰি।

Jester *n.* a buffoon চং, বহুৱা, টোটে।

Jestingly *adv.* খেলি কৰি, ঠাট্টা কৰি, পেংলাই কৰি।

Jesuit (জে'জু-ইট্) *n.* a member of a religious order ৰোমীয় ধৰ্ম্মযাজক; an intriguer কুম্ভণাকাৰী, বৃত্তলোক। **Jesuitical** *adj.* বৃত্ত।

Jesus (জি-জচ্) *n.* the Saviour যীশু, ত্ৰাণকৰ্ত্তা যীশু।

Jet (জেট্) *n.* a very black mineral coal এবিধ ক'লা পাথৰ। **Jet-black** = ঘোৰ ক'লা। **Jetty** *adj.* black as jet.

Jet (জেট্) *n.* a spouting stream ঝৰণা, কুলুৰা, নিজৰা; a spout at the end of gas-pipe গেছ জলোৱা পাইপৰ মুখ। — *v. t.* or *v. i.* to throw out কিবফিৰ কৰে ওলা। — টানি নিয়া থলৈ বা বিমান।

Jetsam (জেটচাম) *n.* a goods thrown out of a

ship to lighten it and washed ashore জাহাজৰ ভাৰ লাঘৱ কৰিবৰ বাবে যিবোৰ মালবস্তু দলিয়াই পেলোৱা হয় আৰু পাৰত ওপতি উঠে।

Jettison (জেটিচন) *n.* the act of throwing goods overboard জাহাজৰ মালবস্তু সাগৰলৈ দলিয়াই দিয়া কাৰ্য্য। — *v. t.* to throw overboard বাহিবলৈ পেলাই দে; to abandon পৰিত্যাগ কৰ।

Jetty (জেট্) *n.* a projection, a small pier মাংল তুলিবৰ নিমিত্তে বন্ধা ঘাট, জেটী।

Jew (জু) *n.* an inhabitant of Judia, a Hebrew ইহুদী লোক; (*figuratively*) a miser কুপণ, আতকৰালী। **Jewish** *adj.* ইহুদী সম্পৰ্ণীয়। **Wandering Jew** = a Jew who is ordained to wander for ever চিৰ শান্তিহীন অমৰ-ইহুদী।

Jewel (জু-ৱেল্) *n.* a precious stone ৰত্ন, গহনা, মণিমুক্তা।

Jeweller (জুৱেলাৰ্) *n.* one who deals in jewels মণিমুক্তাৰ বেপাৰী, জহৰী; one who makes jewellery সোণাৰী।

Jewellery, Jewelry (জুৱেলৰি) *n.* jewels in general হীৰা মুক্তা, অলঙ্কাৰ।

Jib (জিব্) *n.* a triangular sail in front of a ship জাহাজৰ আগত তৰা তিনিচুকীয়া পাল। — *v. i.* to move restively শব্দফৰাই ফুৰ, লবংফৰকৈ ফুৰ। **The cut of one's jib** = appearance চেহেৰা, আকৃতি।

Jib see Gibe.

Jig (জিগ্) *n.* a quick dance খৰ নাচ। — *v. i.* to dance a jig খৰ পাকত নাচ।

Jill (জিলট্) *n.* a woman who trifles with her lover নগণী প্ৰেমিকা, মৰম দেখুৱাই ভুল কৰা হিৰোভা। — *v. t.* to deceive a lover প্ৰেম ভাব কৰি ছা কৰ, আশা দি টোৰাশ কৰ।

Jingle (জিংগল্) *n.* clinking sound ঝনক শব্দ। — *v. i.* clink ঝনকনা, ঝনক কৰ, জুন জুনা।

Jingling *n.* a sharp rattling sound ঝনকনি।

Jin-Rickshaw (জিন্-ৰিকছাৱ্) মানুহে টনা দ্ৰুচকীয়া গাড়ী।

Jingo (জিংগো) *n.* a word expressing threat এটা ধমকিসূচক কথা যেনে (By Jingo .

==বাক কি কৰোঁ চা।); a blustering patriot ভবকণি সি ভূবা দেশভক্ত। —*adj.* vulgarly dashing উত্তৰা, ডেওপৰা। —*ism* *n.* Chauvinism অভিপাত ব্ৰদেশ প্ৰেম আৰু বিদেশী-বিক্ৰোহ, মিছা দস্তালি।

Jirga (জিৰগা) *n.* the assembly of Afghan leaders আফগানিস্থান দেশৰ মুখাল বম্বীয়া লোকৰ সভা।

Job (জব্) *n.* a sudden stroke with a pointed instrument গোঁচ।

Job (জব্) *n.* any piece of work of a trifling nature বুঢ়া কাম, ঠিকা কাম। — *v. i.* to word at jobs সামান্য বুঢ়ীয়া বোপাৰ কৰ, ঠিকা কাম কৰ; buy and sell goods as a broker ধন সলোৱা বোপাৰীৰ দৰে লাভ লৈ মাল বস্তু বেচা-কিনা কৰ। A bad job লেভেৰা কাম। Odd jobs—খুচুৰীয়া কাম।

Jobber (জব-আৰ্) *n.* one who buys and sells as a broker খুচুৰীয়া বোপাৰী।

Jobbery (জবেৰী) *n.* unfair means employed to procure some private end অত্যাচাৰ আচৰণ, তলখুচুৰীয়া কাম, ফিকিৰ ফাকাৰ।

Job's comforter *n.* one who aggravates the distress of an unfortunate man by coming to comfort him গেলাতে টোকা দিওঁতা, যি উপকাৰ কৰাৰ ছলেৰে অপকাৰ কৰে। Job's news = বেয়া খবৰ।

Jockey (জকী) *n.* one who rides horses in a race খোঁড়-দোঁড়ৰ খোঁড়া ছোৱাৰী; a horse dealer খোঁড়াৰ বোপাৰী; one who cheats in business ঠগ।

Jocose (জকচ) *adj.* humorous ভেৰাকুটীয়া; full of jokes টেটুকুটীয়া।

Jocosely *adv.* ভেৰাকুটি কৰি, ধেমালিত।

Jocosity, jocoseness *n.* ঠাট্টা, মন্তৰা, ভেৰাকুটি, কেহেচালি।

Jocular (জকটলাৰ) *adj.* droll, given to jokes ভেৰাকুটীয়া, ধেমালীয়া, টেটুকুটীয়া, ফুৰি।

Jocund (জকান্দ) *adj.* merry, cheerful ধেমেলীয়া, বহুখল।

Jog (জগ) *v. t.* to push with the elbow গোঁচা মাৰ, ঠেলা মাৰ। —*v. i.* to travel slowly লাহে

লাহে গতি কৰ; to move by jogs এহোঁচোক, এহোঁচোক কৈ যা। —*n.* a push ঠেলা, হেঁচা।

To jog the memory —মনত পেলা।

Joggle (জগ্গল) *v. t.* to jostle লাহেহৈ জোকাৰ মাৰ, ঠেলা মাৰ।

John (জন্) *n.* a proper name মানুহৰ নাম; a fellow generally কোনো ব্যক্তি বুজুৱা শব্দ।

John Bull = an Englishman ইংৰাজ।

Join (জইন্) *v. t.* to connect, to unite সংযুক্ত কৰ, জোঁট, জোৰা দে, লগলগা; to unite (*with*), to be in close contract লগলগ, জোৰা যা। **Join hands** হাতত ধৰাধৰি কৰ; combine in, certain enterprise কোনো কামত সহযোগী হ'ব লগ লাগ। He joined the Education Department তেওঁ শিক্ষা বিভাগত সোমাল। He joined the bar তেওঁ উকীল হল। To join in a game = খেলাত যোগ দে। He joined his appointment = তেওঁ তেওঁৰ কামত হাজিৰ হ'ল। He joined up = পটনত ভৰ্তি হল।

Joining time যোগকাল।

Joinder (জইন্-ডাৰ) *n.* joining সংযোগ, লগ-লগোৱা কাম।

Joiner (জইনাৰ) *n.* a carpenter জোৰা লগাওঁতা, বাঁচ, কাঠ মিস্ত্ৰী। **Joinery** *n.* a seam, a joint জোৰা।

Joint (জইণ্ট) *n.* joining জোৰা; a knot গাঁঠি; the place where two bones are joined জোৰা। —*adj.* united সংযুক্ত; shared by two or more এজমালী, সাধাৰণ, জুটীয়া। —*v. t.* to unite by joints, to fit closely জোৰা দে, মিল। Put one's nose out of joint = ছল কৰি এটাক খেদাই মৰমৰ পাত্ৰ হ। Out of joint = dislocated হোৱা সংলোকা, বিস্থল, সোলোকা-চোলোকা।

Jointed *adj.* having joints গাঁঠি থকা, গাঁঠিয়া।

Joint Stock Company উদ্যোগীয়া ধন ভঁৰাল কোম্পানী, অংশীদাৰী কৰেবাৰ কোম্পানী।

Jointly *adv.* unitedly, together এজমালীতে, একেলগে, উদ্যোগীয়াকৈ, জুটীয়াকৈ।

Jointure (জইন্ডাৰ) *n.* property settled on a woman at marriage ক্ৰীম, যৌতুক।

Joist (জইষ্ট) *n.* the timbers to which the boards of a floor are fastened তল গড়, গঁহিলা, পথালি গড়।

Joke (জ'ক্) *n.* a jest খেলি, ঠাট্টা, ইতিকিং, বিঙ্গপ। —*v. t.* to cast jokes at ঠাট্টা কৰ, ইতিকিং কৰ। —*v. i.* to jest ধেমালি কৰ।

Joker *n.* one who jests বিঙ্গপকাৰী, খেলি কৰা ঠাট্টাৰ শত।

Jollity, Jolliness (জ'লিটি, জলিনেচ) *n.* noisy mirth, gaiety আহ্লাদ, চৰ্হ, বঙ্গ, ত্ৰিকিন্দালি, আনন্দ।

Jolly (জ'লি) *adj.* merry, jovial প্রফুল্ল, আনন্দময়, হুটে, বহুলাল আমোদী।

Jolly-boat (জ'লি-ব'ট্) *n.* a small boat সৰু নাও।

Jolt (জ'লট্) *v. t. or v. i.* to shake with jerks জোকাৰ মাৰ, এছাৰ মাৰ, গেজ মাৰ; ঠেলা মাৰ।

Jolt-head *n.* a block head মূৰ্খ।

Jonathan (অ'নেঠেন্) *n.* the people of the United State আমেৰিকা বাসী লোক, কোনো জাতিৰ আদৰ্শ লোক। **Brother Jonathan**—ভাই জনেঠেন্।

Jostle (জ'চল) *v. t.* to push or strike against ঠেলা মাৰ, ঠেলা-ঠেলি কৰ।

Jot (জট্) *n.* an iota, the least quantity অকণ, অকণমান, বিন্দুমাাত্র। —*v. t.* to make brief note of, to set down briefly কণজত টুকি থ, অকণমান লিখি থ।

Jotting *n.* a memorandum মনত পৰিবলৈ টোকা বখা কাকত।

Joule (জু) *n.* a unit of electrical energy বিজুলী শক্তি প্ৰবাহৰ একক; যিমান শক্তি কোনো বিশেষ জোখৰ তাঁতৰ মাজে চলে।

Journal (জাৰ-নেল্) *n.* a daily register or diary বোজনামচা, খৰচা বহী; a magazine খবৰ কাগজ, দৈনিক বাতৰি কাকত।

Journalism *n.* the keeping of a journal বোজনামচা বখা কাম, কাকত চলোৱা কাম।

Journalist *n.* one who conducts a news paper বাতৰি কাকত চলোৱাত।

Journey (জাৰ্'নি) *n.* travel, tour ভ্ৰমণ, গমন, পৰ্যটন, অহাযোৱা; passage বাট। **A day's Journey**—এদিনৰ বাট। —*v. i.* to travel দেশ ভ্ৰমণ কৰ।

Journeyman (জাৰ'নি-মেন) *n.* a day labourer ঠিকা হাজিৰা কৰোতা, ঠিকা কুলী। **Journey work**—ঠিকা কাম।

Joust (জৌষ্ট্) *n.* an encounter at a tournament অন্তৰীয়া, ঘোড়াত উঠি কৰা কৃত্ৰিম-যুঁজ।

Jovial (জ'ভিয়েল) *adj.* merry, full of mirth উল্লাসিত, প্রফুল্ল, বহীলাল। **Joviality, Jovialness** *n.*

Jowl (জাওল্) *n.* the jaw or check গাল, দাঁতৰ মাৰি, দাঁতৰ আলুৰ হাড়। **Jowler** *n.* এজাতি চিকাৰী কুকুৰ।

Joy (জই) *n.* gladness, exultation মirth বং, আনন্দ, উলাহ। —*v. i.* rejoice উল্লাসিত হ।

Joyful *adj.* very glad or happy আনন্দিত, উল্লাসিত, ইৰ্ষযুক্ত।

Joyfulness *n.* উলাহ, চৰ্হ।

Joyfully *adv.* merrily বং মনৰে।

Joyous (জাচ্) *adj.* full of happiness or merriment চৰ্হযুক্ত, পুলকিত, আনন্দিত।

Joyously *adv.* পুলকিত হৈ।

Joy-ride (জই-ৰাইড্) *n.* (*slang*) a pleasure-drive বঙ্গ ধেমালিৰ বাবে গাড়ী ঘোঁৰা আদিত ফুৰা কাম।

Jubilant (জুবিলেণ্ট) *adj.* shouting for joy বঙ্গত বিভোল, উল্লাসপূৰ্ণ।

Jubilation (জুবিলেশ্যন্) *n.* a shouting for joy জয়ধ্বনি, জয়গান।

Jubilee (জুবিলী) *n.* the celebration of fiftieth anniversary আটেকুৰি বছৰীয়া মহোৎসব; any season of public rejoicing বাৎসৰিক মহোৎসব।

Judaic, -al (জুডেইক্) *adj.* pertaining to the Jews ইহুদী সম্পৰ্কীয়।

Judas-Kiss *n.* an act of treachery under the guise of kindness মনমৰ চলোৱে কৰা অনিষ্ট।

Judge (জাজ্) *n.* one who judges, an officer employed to decide disputes বিচাৰক

বিচারকৰ্তা, হাকিম, জজ্ চাহাব -- *v. t.* to decide the merits of বিচাৰ কৰ, মীমাংসা কৰ, সোধ কৰ; to consider বিবেচনা কৰ -- *v. i.* to form an opinion মীমাংসা কৰ, মত দা, বিবেচনা কৰ (*L. jus*=law; *dicere*=to declare).

Judgeship *n.* the office of a judge বিচাৰকৰ পদ

Judgment (জাজ্‌মেণ্ট) *n.* act of judging, verdict, decision বাই, হুকুম বিচাৰ, নিষ্পত্তি; faculty of judging বিচাৰ শক্তি **Judgment day**=মৰণোত্তে শেষ বিচাৰ দিন **Judgment debtor**=দেন্দাৰ **Judgment creditor**=ভিগ্ৰী দাৰ।

Judiciary (জুডিকেষ্টৰী) *adj.* pertaining to a judge বিচাৰক সম্বন্ধীয় -- *n.* a tribunal বিচাৰৰ স্থল।

Judicature (জুডিকেষাৰ) *n.* power of dispensing justice আইনমতে বিচাৰ কৰিবৰ ক্ষমতা; a tribunal বিচাৰ আদালত; jurisdiction বিচাৰৰ এলাকা

Judicial (জুডিয়েল) *adj.* pertaining to a judge or a law-court বিচাৰ সম্বন্ধীয়; বিচাৰ আদালতৰ **Judicial separation**=আদালতৰ মীমাংসা মতে স্ত্রী বা স্বামী পৰিত্যাগ কৰণ **Judicial murder**=unjust death sentence though legally passed আইনমতে দোষী হলেও অত্যাৱ কাঁচিৰ হুকুম **Judicially** *adj.* **Proceedings**=হাৱিক কাৰ্য্যবাহী

Judiciary (জুডিয়েৰী) *n.* the judges collectively বিচাৰক সমূহ -- *adj.* pertaining to law-courts আদালত সম্পৰ্কীয়; হাৱ পালিকা।

Judicious (জুডিশ্বাচ) *adj.* prudent, discreet বিবেচক, পৰিশাৱদৰ্শী, জ্ঞানী **Judiciously** *adv.* সুবিবেচনা পূৰ্বক

Judiciousness *n.* সুবিচাৰ, জ্ঞাত্যতা

Jug (জাগ্) *n.* a large vessel with a swelling body and narrow mouth কঙ্গহ, পানী খোৱা কঁজা, মুখ বহল টেকেলি

Jugal (জুগল) *adj.* of a yoke যুঁৱলি সম্পৰ্কীয় (বিশেষকৈ বিবাহৰ যুঁৱলি অৰ্থত)

Juggernaut (জাগাৱনট্) *n.* a Hindu God

জগন্নাথ **The car of Juggernaut**=জগন্নাথৰ বখচক্ৰ

Juggle (জাগল্) *v. i.* to practise artifice ভোজ বাজি কৰ, ভুৱাদে

Juggler (জাগলাৰ) *n.* one who performs tricks by sleight of hand বাজীকৰ, প্ৰতাবক, টাটক

Jugglery (জাগলেৰী) *n.* tricks of a juggler, trickery ভোজ বাজী, ডেলেকী।

Jugular (জ্যাগুলাৰ) *adj. & n.* a vein of the throat ডিঙিৰ সিৰ **Jugulate** *v. t.* ডিঙি কাট।

Juice (জুচ) *n.* sap of vegetables রস, জোল; the fluid part of animal bodies গাৰ সত

Juiciness *n.* succulence রসালতা।

Juicy (জুচী) *adj.* full of juice রসাল, রসযুক্ত।

Jube (জু-জুব্) *n.* a pulpy fruit allied to the plum বগৰি; a kind of lozenge এক-বকম মিঠাই।

Julian (জুলিয়েন) *adj.* pertaining to Julius Caesar জুলিয়চ চিচাৰ সম্বন্ধীয়।

July (জুলাই) *n.* the seventh month of the English year ইংৰাজী জুলাই মাহ।

Jumble (জাম্বল্) *v. t.* to mix confusedly খেলিমেলি কৰ, মিহলা। **Jumble-sale** a sale of cast off clothing etc. অকাৰিলা বাবে-মিহলি বস্তুৰ নিলাম।

Jumbo (জাম্বা) *n.* an elephant হাতী (মৰমত মতা মাত) ; anything big যি কোনো প্ৰকাণ্ড বস্তু।

Jump (জাম্প্) *v. t.* to spring by raising both feet জম্পিয়, ডেঙ মাৰ, জাপ মাৰ। -- *v. i.* to pass by a leap ডেঙ মাৰি পাৰ হ। -- *n.* act of jumping, leap জাপ, লাফ, ডেঙ। **To jump at**=আগ্ৰেপ্ৰেৰ ধৰ। **To jump one's bail**=to abscond পলাই গৈ জামিনৰ টকা খিলাপ কৰ। **Jump over** to disregard এৰি যা, আঙকাণ কৰ।

Jumper *n.* one who jumps জম্পিয়াওতা; a long iron drill মাটি খনা লোৰ হোচোং; a loose garment হলৌ চোলা, উলৰ ৱাউজ।

unction (জাং-শ্বন্) *n.* a joining, union, a place where two lines of railway meet দোমোজা, জোৰা, সংযোগ, বেল-পথৰ সংযোগ।

Juncture (জাং-চাৰ) *n.* a union, a critical point of time দোমোজা, সংযোগ, সন্ধিস্থল, মূৰামুৰি সময়।

June (জুন) *n.* the sixth month of the English year ইংৰাজী জুন মাহ, জেঠৰ এপৰ আঁহাৰৰ এপৰ।

Jungle (জাংগল) *n.* land covered with brush-wood হাবি, হাবিয়নি, কাবনি। **Jungly** *adj.* হাবিয়লীয়া, জঙ্গলী।

Junior (জুনিয়ৰ) *adj.* younger কনিষ্ঠ, সৰু।
—*n.* কনিষ্ঠ, বয়সত সৰু।

Juniper (জুনিপাৰ) *n.* an ever green shrub এবিধ সৰু গছ (যাৰ ওটৰ পৰা মদ তৈয়াৰ হয়)।

Junk (চাংক্) *n.* a Chinese vessel এবিধ চীন দেশীয় নাও বা জাহাজ; a piece of old cordage পুৰণা ফাইৰ টুকুৰা; salt meat supplied to vessels for long voyages লোণা মজ্জা।

Junk-dealer *n.* লোণা মজ্জাৰ বেপাৰী।

Junket (জাং-কেট্) *n.* any sweetmeat মিঠাই; a feast, a picnic ভোজ, বনভোজ।

Juno (জুন) *n.* the wife of Jupiter regarded as the guardian of woman from birth মঙ্গলময়ী দেৱী, শীতলা দেৱী।

Junto (জানট্) *n.* a confederacy গুপ্ত সভা, ষড়যন্ত্ৰকাৰী সভা। (*pl.*) **Juntos**,

Jupiter (জুপিটাৰ) *n.* the chief God among the Romans বুধস্পতি গ্ৰহ।

Jurat (জুৰেট) *n.* an officer before whom an affidavit is sworn হলফনামা কাগজ চহী কৰা বিষয়া।

Juridical (জুৰিদ্-ই-কেল) *adj.* pertaining to a judge, legal বিচাৰ আদালত সম্বন্ধীয়।

Jurisdiction (জুৰিচ-ডিক্-শ্বন্) *n.* legal authority, extent of power এলাকা, একতিয়াৰ।

Jurisprudence (জুৰিচ-প্ৰডেঞ্চ) *n.* the science of law আইন তত্ত্ব, মূল সংহিতা, বাস্তৱবিদ্যা।

Jurist (জুৰিষ্ট) *n.* one versed in the science of law আইন তত্ত্বজ্ঞ, বাস্তৱ্য কৰ্ত্তা।

Jury (জুৰী) *n.* body of men selected to declare the truth on evidence in a law court জুৰী, পক্ষায়ত। **Juror, Juryman** *n.* জুৰীৰ এজন।

Just (জাষ্টি) *adj.* lawful, true কায্য, প্রকৃত, যথার্থ, ওৱাজিৰ; upright ধাৰ্মিক, সাধু; exact ঠিক। —*adv.* almost precisely প্রায়, যুৰেযুৰে; very lately এইমাত্ৰ। **Just the same** প্রায় একে, ঠিক সমান। **Justly** *adv.* in a just manner কায্যকৰ্ণে, উচিত মতে। **Justness** *n.* propriety, equity কায্যতা, সুবিচাৰ।

Justice (জাষ্টিচ) *n.* quality of being just কায্য; equity সুবিচাৰ; integrity সাধুতা; a judge, a magistrate বিচাৰ কৰ্ত্তা, বিচাৰপতি।

Justice of the peace —a magistrate ক্ষমতা-প্রাপ্ত বিচাৰক। **Chief justice** —the chief judge হাইকৰ্টৰ প্রধান জজ্ চাহাব। **Do justice to** —সুবিচাৰ কৰ, অলপো মেৰাকৈ খা।

Justiciary (জাষ্টিচ-য়ৰী) *n.* a chief justice প্রধান বিচাৰক।

Justifiable (জাষ্টি-ফাই-এবল্) *adj.* that may be vindicated কায্য, কায্যসম্ভৱ, ভাল দুলি ধৰিব পৰা, হেতু দেখুৱাব পৰা।

Justification (জাষ্টি-ফি-কেশ্বন্) *n.* a plea, vindication উপযুক্ত কাৰণ, দোষ খণ্ডন, প্রকৃত উত্তৰ।

Justify (জাষ্টি-ফাই) *v. t.* to prove to be just or right কায্যদুলি প্রমাণ কৰ; to absolve নিৰ্দোষী বুজা, পাপ ক্ষমা কৰ।

Justle see **Jostle**.

Jut (জট্) *v. i.* to project বাহিৰলৈ ওলাই পৰ, আগবাঢ়ি থাক।

Jute (জুট্) *n.* a fibrous plant resembling hemp তিতামাৰা গছৰ আঁহ, মৰা পাট।

Juvenescence (জুভেন-এচেচন্) *adj.* becoming young যৌৱন প্রাপ্ত, বৈকুম্ভীয়া।

Juvenile (জুভি-নাইল) *adj.* young যুৱা, লৰা, কম বয়সৰ; puerile লৰাৰ দৰে। —*n.* a young person যুৱা; আকলন লৰা।

Juxtaposition (জাকচ-টে-পজিশ্বন্) *n.* placing or being placed near, contiguity ওচৰা-ওচৰি, লগালগি।

K (কে) The 11th letter of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ একাদশ আখৰ।

Kafir (কাফিৰ) *n.* a native of S. E. Africa আফ্ৰিকা দেশীয় অসভ্য লোক; an unbeliever কাফেৰ, মুছলমান ধৰ্ম বিৰোধী লোক।

Kaiser (কেইজাৰ) *n.* an Emperor, esp. of Germany and Austria জৰ্মান সম্ৰাট।

Kale, Kail (কেল্) *n.* a cabbage কবি শাক।

Kailyard a kitchen garden শাকনি।

Kalidoscope (কে-লি-ড-স্ক'প) *n.* an optical instrument which exhibits a variety of beautiful objects নানান বৰণৰ সুন্দৰ নক্সা দেখুওৱা যন্ত্ৰ।

Kalendar, Kalends see **Calendar**.

Kangaroo (কেং-গেক) *n.* an Australian mammal এবিধ অষ্ট্ৰেলিয়া দেশৰ পাঁচ ঠেং দীঘল জন্তু।

Kaolin (কে-এ-লিন) *n.* Chinese clay চীনা মাটি।

Kedge (কে'জ) *n.* a small anchor জাহাজৰ সৰু লজৰ। —*v. t.* to warp a ship লজৰ পেলাই জাহাজ ধুৰা।

Kedjerie (কে'জেরি) *n.* a mess of rice, pea etc. মিচিৰী।

Keel (কীল্) *n.* the lower part of a ship from stern to stern ইম্বৰ পৰা সিম্বৰলৈ জাহাজৰ তলভাগ, নাৱৰ পিঠি।

Keen (কীন) *adj.* sharp চোকা, তীক্ষ্ণতৰ; eager ব্যগ্ৰ। —*piercing* চৰেকা, বেজ্জৰা; acute of mind মন চোকা। **Keenly** *adv.* in a keen manner গা বেজ্জৰাকৈ, তীক্ষ্ণৰূপে; intensely ব্যগ্ৰ হৈ, গ্ৰত্যন্তৰূপে।

Keep (কীপ্) *v. t.* to have the care of, to guard ৰখি থাক; to retain ৰাখ; to keep in charge of হাতত থ, জিৰ্মাত ৰাখ; to maintain পালন কৰ। —*v. i.* to last দিন যা,

টিক; to remain in any position or state থাক; (*pa. t.* and *pa. p.* **Kept**) **Keep** *n.* that which keeps or protects ৰক্ষণ, পালন; subsistence ৰোৱাকি, ৰাওনি; a stronghold দুৰ্গ, কাৰাগাৰ। **Keep aloof** আলগ হৈ থাক।

Keep an eye on চকু দে, ৰখি থাক। **Keep company** লগ-লাগ, লগত ফুৰ। **Keep council** =keep a secret গোপনে ৰাখ।

Keep one's distance to keep aloof from নিলগ হ, ঘনিষ্ঠতা নেৰাখ। **Keep good hours** =নিয়মমতে চল, গধূলিতে শুই পুৱাতে উঠ। **Keep the house** to be confined to the house ঘৰত বন্দী হ, ঘৰ এৰিব নোৱাৰা হ।

To keep open house —যেয়ে আহে তাকে আশ্ৰয় দে। **To keep the peace** শান্তি ৰক্ষা কৰ, ঝুঁটি মি নকৰ।

Keep a term =to attend regularly during a period of study সংখ্যা মতে হাজিৰ হ, হাজিৰা ৰাখ।

Keep at it to persist in anything নেৰা-নেপেৰাকৈ লাগি থাক। **Keep back** —to withhold ভগিত ৰাখ, আটক কৰ; to repress দমন কৰ।

Keep body and soul together =to maintain life প্ৰাণ ৰাখণ কৰ। **Keep down** =to restrain আটক কৰ, দমাই ৰাখ, থমা।

Keep from to abstain from বিবত হ, নিবৃত্ত হ, এৰি দে। **Keep going in** বীতিমতে চলাই থাক।

Keep in —to prevent from escaping আটক কৰি থ; to restrain ৰুদ্ধ কৰি ৰাখ; to confine (as a school boy) যাবলৈ এৰি নেদে।

Keep in with to maintain friendship of some one বন্ধুভাবে থাক, মিলেৰে থাক।

Keep off —to hinder from approaching ওচৰ চাপিব নেদে, নিলগত থাক; ward off আঁতৰ কৰ।

Keep one's countenance গহীন ভাবে থাক, খং গোপন কৰি ভাল ভাব দেখুৱা।

Keep one's hand in —to retain

ones skill by exercise অভ্যাস বাখ। **Keep the breath to cool one's porridge** — আনৰ কথাই কাণ নকৰি নিজৰ কামত মন দে। **Keep the powder dry** সময়তে কাৰ্য্যত লগাবলৈ বল আটুত ৰাখ, প্রস্তুত হৈ থাক। **Keep to** — to confine one's-self to লাগি থাক। **Keep under** to subdue দমন কৰ, বস কৰ। **Keep up** — to maintain in good condition বক্ষা কৰ; to prevent from ceasing ক্ষান্ত নোহোৱাকৈ ৰাখ, একে অৱস্থাত চলি থাক। **Keep to one's self** প্রকাশ নকৰি গোপনে ৰাখ। **Keep up late at night** ৰাতি ভালখিনিলৈ সাবে থাক। **Keep pace with** সমানে সমানে যা। **Keep an account** হিচাপ ৰাখ। **Keep to the left** বাঁও কালে থাক। **Where do you keep** (*Col.*) where do you reside তুমি কত থাক। **Keeper** *n.* one who keeps বন্ধক, বখায়া; an attendant লগুৱা। **House-keeper** owner of the house ঘৰ-গিৰী, ঘৰৰ গিৰিহীত।

Keeping *n.* care, charge, custody জিমা, বক্ষণ-ৰক্ষণ, আশ্ৰয়। **Be in keeping with** harmony মিল। **In his keeping** — in his charge তাৰ বক্ষণ-ৰক্ষণত।

Keepsake *n.* gift to be kept for the sake of remembrance of the giver দিয়া গৰাকীৰ স্মৰণার্থে ৰখা বস্তু।

Keep — also written **K. W.** *n.* unimportant enclosure to a document কোনো নথীৰ লগৰ অলাগতীয়া কাগজ।

Keg (কে'গ্) *n.* a small cask সৰু পিপা (প্রায় ২০ গেলনৰ)।

Kelp, Kilp *n.* the calcined ashes of seaweed সামুদ্রিক শেলুৱৈ পুৰি তৈয়াৰী কৰা এবিধ ছাই খাৰ; আয়োডিন।

Ken (কেন) *v. t.* to know জান, জাঁতবৰ পৰা মন উলক বা চিন। — *n.* range of sight দৰ্শন ক্ষতিৰ দূৰত্ব, চকুৰ আকলন। (*Slang*) a house ঘৰ।

Kennel (কে'নেল্) *n.* a cot for dogs কুকুৰ বখা ঠাই; a pack of hounds চিকাৰী কুকুৰৰ দল; the hole of a fox শিয়ালৰ গাঁত। — *v. t.* or

v. i. to lodge in a kennel কুকুৰৰ গাঁতত থ, বা থাক; a gutter পানী যোৱা নলা।

Kentish-fire *n.* বাজকীয় বিষয়ৰ সভাত কৰা শলাগনিৰ চৌ।

Kept *pa. t.* and *pa. p.* of **Keep**.

Kerasine (কে'বেচিন্) *adj.* like or made of horn শিল্পৰ বা শিল্পৰ নিচিনা। (*Gk. Keras* = horn).

Kerchief (কাৰ-চিফ্) *n.* a piece of loose cloth used in dress কমাল, মূৰটাকনি কাপোৰ, মুকচা।

Kernel (কাৰ্বেল্) *n.* the substance in the shell of a nut শাহ; the seed of a pulpy fruit গুটি। **Kernelly** *adj.*

Kerosene or Kerosine (কে'ৰাচিন) *n.* an oil obtained from coal কেৰচিন তেল, সিঁতা তেল, মাটি-তেল।

Kersey (কাৰ্জি) *n.* a coarse woollen cloth নোমৰ মোটা কাপোৰ।

Kestrel (কে'ষ্ট্ৰেল্) *n.* a small species of falcon শেন চবাই।

Ketch (কে'চ্ছ) *n.* a small two masted vessel দুই মাস্তুলৰ সৰু জাহাজ।

Ketchup, catchup (কে'চ্ছাপ্) *n.* a sauce for flavouring soup এবিধ সুগন্ধী আচাৰ।

Kettle (কে'টল্) *n.* a metallic vessel used for boiling liquid কেটলী, এবিধ নল থকা লোৰ পাত।

Kettle-drum (কে'টল-ড্ৰাম্) *n.* a small drum like musical instrument নাগেৰা, সৰু ঢোল; a tea-party চাহ খোৱা সভা। **A kettle of fish** — a difficult task বৰ ঘোঁকট কাম।

Key (কি) *n.* an instrument to fasten and open locks সঁচাৰ কাষী, তলাৰ চাবি; an essential principle of doing something difficult কোনো টান কাম কৰাৰ প্রধান উপায়; a contrivances in musical instruments for producing notes বাজ যন্ত্ৰৰ স্বৰ-চাবি; anything that explains a mystery খোৰ, ঘটনাৰ সূত্ৰ; a book containing answers to exercises অৰ্থৰ কিতাপ, ব্যাখ্যা। **Power of the keys** —

ধৰ্ম বিষয়ক শাসন ক্ষমতা। Key up = to stimulate উৎসাহ দে।

Keyboard (কি-বৰ্ড) *n.* the keys in a piano or harmonium বাণ্য যন্ত্ৰৰ বৰ চাবিৰ থাক।

Key-hole *n.* the hole in a lock or door for inserting the key চাবি সুমুৱা বিন্ধ। **Key-industry** = জাতীয় উন্নতিৰ প্ৰধান ব্যৱসায়।

Key-stone *n.* the top stone of an arch ঘূৰণীয়া পকা গাঁথনিৰ ওপৰৰ লিল বা ইটা; the chief element in any system কোনো বিষয়ৰ মূল বাক্তি।

Khaki (খাকী) *adj.* or *n.* dust coloured মটীয়া বস্ত্ৰ; a light drab cloth এবিধ মটীয়া বস্ত্ৰৰ কাপোৰ।

Khedive (কেডিভ্) *n.* the title of the ruler of Egypt ইজিপ্ট দেশৰ বজাৰ উপাধি।

Kibble (কিবল্) *n.* the bucket of a draw-well নাদৰ পানী তোলা বাটি।

Kibe (কাইব্) *n.* chilblain ভৰিত পানীয়ে ধৰা বেমাৰ, শামুকীয়া ৰোগ।

Kick (কিক্) *v. t.* to hit with the foot গোৰ মাৰি দে, লথিয়া, লাথি মাৰ। — *n.* a blow with the foot গোৰ, লাথি, পদাঘাত; the recoil of a gun পাচ ফুন্দা (যেনে বন্দুকৰ)। **Kick up a disturbance** = কাঁজিয়া লগা, হলহুল কৰ। **Kick out** = eject উলিয়াই থোদা, বেদখল কৰ। **Kick over the traces** = আপোনে মইমতে চল, স্বাধীন হ। **Keep up a dust or row** = to create a disturbance গোলমাল কৰ, কাঁজিয়া লগা। **Kick the bucket** = to die মৰ।

Kid (কিড্) *n.* a young goat ছাগলী পোৱালি। (*slang*) child সৰু লৰা; also **Kiddy** *v. t.* to bring forth a goat ছাগলী পোৱালি জগ। (*slang.*) to hoax ইতিকা কৰ, ভুৱা দে। **Kids** (*pl.*) gloves of kid leather ছাগলী ছালৰ হাত মোজা।

Kiddle (কিডল্) *n.* a stake fence put in a stream for catching fish পানীত গতা বাধ; a weir.

Kidnap (কিড-নেপ) *v. t.* to steal as persons মানুহ চুৰ কৰি নে। **Kidnapping** *pa. n.* মানুহ চুৰি।

Kidney (কিড্‌নি) *n.* one of the two glands on each side of the loins which secrete the urine মূত্ৰাধান, তলপেটৰ দুই কাষে থকা ঘিলাৰ দৰে যন্ত্ৰ; sort or kind বকম, প্ৰকাৰ (উপলুভ) কৰাত ব্যৱহাৰ হয়) যেনে Of the same kidney = একে যন্ত্ৰৰ বা একে ধৰণৰ। **Kidney bean** = a kind of French bean একবকম সৰু হেঁইৰ লেছেৰা মাছ।

Kill (কিল্) *v. t.* to put to death, to slay মাৰ, বধ কৰ, হত্যা কৰ। **Killer** *n.* one who kills, a slaughterer বধকাৰী, ঘাতক। **Kill of** = to exterminate নাশ কৰ, ধ্বংস কৰ। **Kill two birds with one stone** = একে হেঁচাকে দুটা কাম কৰ — *n.* animal killed by sportsman ঠিকানীয়ে মৰা জন্তু; act of killing বধ কৰণ। **Kill a bill in council** = to defeat totally বিলখন সভাত বাৰ্থ হল, সভাত নামঞ্জুৰ কৰ। **Kill-joy** = one who casts a gloom over certain social enjoyment যি হৰ্ষত বিষাদ জন্মায়।

Kiln (কিলন্) *n.* a large oven for burning bricks ভটা, মেজি। **Kiln-dry** = to dry in a kiln ভটাত শুকা।

Kilogramme (কিল'-গ্ৰেম্) a French measure of weight equal to 2½ lb. avoirdupois পৰিমাণ বিশেষ।

Kilometre (কিল'-মিটাৰ) *n.* a French measure equal to ⅓ of a mile প্ৰায় ১১০০ গজ। **Kilo-cycle** *n.* unit of frequency of sound waves এক চেকেণ্ডত ১০০০ বাৰ হোৱা শব্দৰ ঢৌৰ পৰিমাণ; measure of 1,000 metres (3280.89 ft.), Km (.1bbv.).

Kilt (কিল্ট্) *n.* a short petticoat একবকম খৰা মেখেলা।

Kin (কিন্) *n.* relatives, affinity জাতি, কুটুম্ব।

Kind (কাইণ্ড) *n.* sort or species বিধ, প্ৰকাৰ, ভৰহ, বকম। — *adj.* benevolent দয়ালু, মৰ-মিয়াল। **In a kind** = in a manner কিছু পৰিমাণ, একবকম। **In kind** = payment in goods টকাৰ বদলে মাং। **Kindly** *adv.* দয়ালু কৰি, অনুগ্রহ কৰি। **Repay his insult**

in kind = সি যেনেদৰে অপমান কৰিলে তুমিও
ভেনে কৰা।

Kindness *n.* benevolence, goodness দয়া, মৰম,
বেধা, স্নেহ, অনুগ্রহ। **Kind-hearted** = দয়ালু,
মৰমিয়াল।

Kindergarten (কিণ্ডাৰ গাৰ্টেণ্) *n.* an infant
school in which object lessons are taught
দৃশ্য বস্তুৰ দ্বাৰাই শিক্ষা দিয়া পঢ়াশালি।

Kindle (কিণ্ডল্) *v. t.* to set on fire, to inflame
জুই লগা, জ্বলা; to provoke উত্তেজিত কৰ,
উচটাই। —*v. i.* to take fire জুই লাগ; to be
excited উত্তেজিত হ।

Kindling *n.* materials for commencing a
fire লাগনি কাঠ।

Kindred (কিন্-ডেড্) *n.* relatives, relationship
by blood আত্মীয়, কুটুম্ব, সগোত্র, জ্ঞাতি। —*adj.*
related সম্বন্ধীয়, আত্মীয়, সম্পৰ্কীয়।

Kindly (কাইণ্ডলি) *adj.* benevolent মৰমিয়াল,
স্নেহযুক্ত। —*adv.* (see kind) **Kindliness** *n.*
দয়া।

Kine (কাইন্) *n.* (*pl.*) cows গৰুবিলাক,
গোসমূহ।

Kinematograph or **Cinematograph** (কাইনে
চিনেমট'গ্ৰাফ্) *n.* an arrangement to give
moving representation of the original
scene on a screen চলন চিত্ৰ দেখুৱা
চীয়াবাজী।

Kinetics (কিনেটিক্) *n.* the science which
treats of the action of force in changing
motion গতিশক্তি বিজ্ঞান। **Kinetic theory of
gases or heat** = ভাপ, তাপ আদি চলন শক্তিৰ
পৰা উদ্ভব হোৱা বুলি ধৰা মত।

King (কিং) *n.* a monarch বজা; (*Fem.*
Queen). **King's evidence** = সাক্ষীৰূপে গ্ৰাহ
কৰা কোনো কোনো আচামী। **King's speech**
= পাৰ্লামেণ্ট মহাসভা প্ৰথম দিন বহোতে আৰু
শেহত বক্তৃতা দিয়া ৰাজ-উক্তি। **King's evil**
= scrofula গণ্ডমালা ৰেমাৰ। **Kingdom-come** =
the next world পৰজন্ম।

Kingdom (কিংডম্) *n.* the territory of
a king ৰাজ্য; Government ৰাজত্ব; a
region দেশ। **Animal Kingdom** = জন্তু

বিভাগ, জীৱ জন্তুৰ ৰাজ্য জীৱ জগৎ। **United
Kingdom** = Great Britain and Ireland
ইংলেণ্ড আয়াৰলেণ্ড যুক্ত ৰাজ্য।

King-fisher (কিং-ফিছাৰ) *n.* a bird with bril-
liant plumage, feeding on fish মাছখোকা
চৰাই; the halcyon.

Kingly *adj.* royal, like a king ৰজাৰ, ৰাজত্বল্য,
ৰজাৰদৰে।

King-post *n.* the chief middle post in a house
মুখৰ খুঁটা।

Kink (কিংক্) *n.* a twist in a rope কৰাইমুৰীয়া
পাক। **Kinky** *adj.* পাকখোৱা।

Kinkle (কিংকল্) *v. t.* or *v. i.* to twist পাক-
খুৱা, পাক খা।

Kinsfolk (কিনচ-ফ'ক্) *n.* a kindred people
গোট জ্ঞাতি, বংশ পৰিয়াল।

Kinsman *n.* a relation কুটুম্ব, জ্ঞাতি।

Kiosk (কিয়স্ক) *n.* a small shop for the sale
of papers কাগজ আদি বেচা সৰু দোকান; an
open pavillion in Turkey and Persia বঙ্গ
ধেমালি কৰা ঠাইত দৰ্শক বহিবৰ নিমিত্তে কৰা লম্বু
সুন্দৰ ঘৰ বা তন্তু। (*F. pavillon* = a tent).

Kip or **Kipshop** (কিপ্) *n.* a house of ill
fame বেঞ্চালয়।

Kipper (কিপ-আৰ্) *n.* a salmon, seasoned
and dried লোণা শুকান মাছ।

Kirk (কাৰ্ক্) *n.* a church in Scotland ঙ্গট-
লণ্ডীয় গীৰ্জা ঘৰ। **Kirk-yard** = a grave-yard
কবৰখানা।

Kiss (কিচ্) *n.* an affectionate salute with
the lips চুম্বা। —*v. t.* to press one's lips
with affection চুম্বা খা। **Kiss the dust** = to
be slain মাটিত দীঘলদি পৰ, হত হ। **Kiss the
rod** = শাস্তি পো, মাৰ খা।

Kit (কিট্) *n.* a soldier's or sailor's outfit
চিপাহীৰ টালি-টোপোলা; a contraction of
Kitten মেৰুৱী পোৱালি। **The whole kit** =
the whole family গোটেই পৰিয়াল।

Kitchen (কিছেন্) *n.* a room for cooking
চাংমাই শাল, ৰান্ধনি ঘৰ, পাক ঘৰ, আৰু।
Kitchen garden = vegetable garden শাকনি

বাৰী। **Kitchen maid**=পাকঘৰৰ কাম কৰা লিগিৰী। **Kitchen-range**=আখৰ সঁজুলি।

Kite (কাইট) *n.* a bird of the hawk kind চিলনী; a rapacious person ধন লুণ্ঠীয়া মানুহ; paper pasted on a light frame for flying in the air কাগজৰ চিলা।

Kith (কিঠ) *n.* Kith and kin=acquaintance and relations কুঁহ, আত্মীয় স্বজন।

Kitten (কিটুন্) *n.* a young cat মেকুৰী পোৱালি।
—*v. t.* to bring forth young cat মেকুৰি পোৱালি জগ।

Kiwi (কি-উই) *n.* a New-Zealand bird with nominal wings and no tail নেজ আৰু ডেউকা নোহোৱা একাতি চৰাই। (*slang.*) a non-flying member of Air Force আকাশী যুঁজাৰ দলৰ যুঁজলৈ নোযোৱা সভা।

Kleptomania (ক্লিপ্টোমেনিয়া) *n.* a mania for stealing চুৰি কৰাৰ বাবে এবিধ মানসিক প্ৰবৃত্তি।
—*c. n.* তেনে ধৰণৰ মানুহ।

Knack (নেক্) *n.* a contrivance, a nice trick কৌশল, দক্ষতা, চালাকী। **Knacky** *adj.* crafty চালাক, ধূৰ্ভ।

Knag (নেগ) *n.* a knot in wood কাঠৰ গাঁঠি, চকু; a peg শাল।

Knaggy *adj.* গাঁঠিয়া; knotty.

Knap (নেপ্) *v. i.* to break in pieces as stones ভাঙ, ভোঁথৰ ভোঁথৰ কৰ।

Knapsack (নেপ্-চেক্) *n.* soldier's or traveller's bag for provision চিপাহীৰ খোৱা বস্তু নিয়া মোনা, জোলাঙা।

Knave (নেভ্) *n.* a deceitful fellow, a villain ঠগ্, প্ৰবন্ধক, টেটোন, বদ্মাচ; the pictured card next to the queen তাঁচখেলৰ গোলাম।

Knavery (নেভেৰি) *n.* dishonesty বদ্মাচি, দুৰ্ভালি, ধূৰ্ভালি।

Knaveish (নেভিছ) *adj.* dishonest অসৎ, দুৰ্ভ, প্ৰবন্ধক, টেটোন। **Knaveishness** ধূৰ্ভালি।

Knead (নিড্) *v. t.* to work and mix with the hand, as flour আটাওড়ি মাৰ, মল, দল, খচ। (*fig.*) massage গা মল, মোহাৰ।

Knee (নী) *n.* the joint between the leg and

thigh আঁঠু। **Knee-deep**=একাঁঠু; **Kneecap**, **Knee-joint**=knee-pan আঁঠুৰ দিলা। **On one's knees**=আঁঠুকাঢ়ি, সেৱাকৰি।

Kneel (নীড) *adj.* having knees আঁঠু থকা।

Kneel (নীল্) *v. i.* to fall on the knees আঁঠুকাঢ়। (*pa. t.* and *pa. p.* **Kneeled**, **Knelt**).

Knell (নেল্) *n.* the sound of a bell at death or funeral শোকসূচক ঘণ্টা বাজ, ঘণ্টাৰ শব্দ।
—*v. i.* to toll ঘণ্টাৰ শব্দ হ। —*v. t.* to summon by tolling a bell ঘণ্টা বজাই মাতি, শোকৰ বাতৰি প্ৰচাৰ কৰ।

Knelt (নেল্ট) *pa. t.* and *pa. p.* of **Kneel**.

Knew (নিউ) *pa. t.* of **Know**.

Knickerbockers (নিক্-আৰ্-বকাৰ্ড) *n.* (*pl.*) loose breeches আঁঠুত কোঁচখোৱা পাইজামা।

Knick-Knack (নিক্-নেক্) *n.* a trifle লালিলুপা বস্তু, খেলনা।

Knife (নাইফ্) *n.* an instrument for cutting ছুৰী, ছুৰী কটাৰী। [*pl.* **Knives** (নাইভ্-জ্)] **Knife-board**=ছুৰী খোৱা তক্তা। **Knife-grinder**=কটাৰী ধৰোৱা শিল। **War to the knife**=a mortal combat সাংঘাতিক যুদ্ধ।

Knight (নাইট্) *n.* an honourable military rank বীৰ পুৰুষ, যোদ্ধা, ইংলণ্ডৰ এটা কুলীন উপাধি; a champion in war or tournament প্ৰধান উদ্যোগী বীৰ পুৰুষ বা খেলোৱাৰ; a piece in game of chess শত্ৰুৰ খেলৰ ঘোড়া। —*v. t.* to create a knight নাইট উপাধি দে। **Knight of the road**=a highway man দিন ডকাইত।

Knight-errant (নাইট-এ'ৱেণ্ট) *n.* a roving knight ভ্ৰমণকাৰী যোদ্ধাক।

Knighthood (নাইট-হুড) *n.* the order or fraternity of knights যোদ্ধাক কুলীনৰ অৰ্ঘ্যদা বা পদবী, নাইট উপাধি পোৱা লোকসকল।

Knit (নিট) *v. t.* to unite into network ব, গাঁঠ। *pa. t.* and *pa. p.* **Knit**, **Knitted**, **Knitting** *n.* the network formed by knitting গাঁঠনি, মোজা আদি গাঁঠা কাৰ্য।

Knitting-needle=মোজা বোৱা শলা।

Knives (নাইভজ) see Knife.

Knob (নব) *n.* a hard protuberance টেমুনা, বেটু। **Knobbed** *adj.* বেটু লগোৱা।

Knobby *adj.* full of knobs গঁঠিয়া, আখীয়া, টেমুনা টেমুনি; knotty.

Knock (নক) *v. i.* to strike with something hard খুন্দা খা, টুকুৰিয়া। —*v. t.* খুন্দা মাৰ; to drive against মৰিয়াই খুন্দা, মৰিয়া। —*n.* a blow, a sudden stroke, a rap খুন্দা, ঠেকা, টোকৰ। **Knocking** *n.* a beating on a door দুৱাৰত টুকুৰিওৱা কাম, ঠকঠক শব্দ। **Knock-down** *adj.* overthrowing ঘটুৱা, পৰাস্তকাৰী। **Knock-down** = to strike down মাৰমাৰি পেলা। **Knock down** = (a lot in auction) = লিলামত ডাক খতম কৰ। **Knock off** = to cease, to perform hastily স্তম্ভিত কৰ, থমকা মাৰ, ততাতুৰুতাকৈ সমাধা কৰ, বেগতে শেষ কৰ। **Knock on the head** = থমকাখুন্দা, হঠাৎ থৰ কৰ। **Knock out** = to dash out মাৰমাৰি উলিয়া; to overcome পৰাস্ত কৰ। **Take the knock** (*slang.*) be in great financial trouble অৰ্থৰ অভাৱত অভ্যস্ত হুথত পৰ।

Knock out action = লোকক ঠক কৰিবৰ উদ্দেশ্যে কৰা নিলাম। **Knock under** = to yield সৈমান হ, মান্তি হ। **Knock-up** = to fatigue ক্লান্ত কৰ, ভাগৰ লাগ; to rouse by knocking = দুৱাৰত টুকুৰিয়াই জগা; to construct hastily লৰালবিঠৈ তৈয়াৰ কৰ। **Knock about** = হুৰিপকি ফুৰ। (*slang.*)

Knoll (নল্) *n.* a round hillock হাঁকলু, টিঙ্গনা।

Knot (নট্) *n.* an interlacement of something গাঁঠি; a bond of union বান্ধনি; a difficulty মন্ডিল, পেঁচ, পাক; gist of a matter ভাব, গুঢ়াৰ্থ; the joint of a tree গাঁঠি, আখি, কাঠ বা বাঁহৰ চকু। **Porter's knot** = মাল বস্ত্ৰ কঢ়িয়াওঁতে মূৰত লোৱা আধাৰি।

Knotted, Knotty (নটেড, নটী) *adj.* having knots গাঁঠিয়া, আখীয়া, চকুৱা। **Cut the Gordian Knot** = যেনেভেনে উপায়া অসাধ্য কাম সাধন কৰ। **A knotty question** = ঘোঁটক বা জটিল প্ৰশ্ন, সহজে মীমাংসা কৰিব নোৱৰা কথা।

Knout (নাউট) *n.* a scourge চমতা। —*v. t.* to flog with this চমতাৰে কোৰা।

Know (ন') *v. t.* [*pa. t.* **Knew** (নিউ) *pa. p.* **Known** (ন'ন)] to understand জান, বুজ পা; to recognise চিনি পা। —*v. i.* to have knowledge জ্ঞ-পা, গম ধৰ। **Know-all** = সব জ্ঞাত, যি সকলো বিষয়তে পাৰ্গত বুলি ভাবে। **Know-nothing** = ভেৰা।

Knowing (ন'ইং) *adj.* intelligent বুদ্ধিমান, জ্ঞানী; skilful নিপুণ, পটু, হ'চিয়াৰ।

Knowingly *adv.* জানি-ভনি; with knowledge, deliberately জ্ঞানতঃ।

Knowledge (নল্-এজ) *n.* that which is known জ্ঞান; information বুজ; learning বিদ্যা। **To one's knowledge** = যিমান দূৰ জনা আছে।

Known (ন'ন) *adj.* জ্ঞাত, বিদিত; acquainted with পৰিচিত। **It is well-known** = এইটো জনা কথা।

Knub (নাব) *n.* a small lamp এচপৰা; the refuse of silk-cocoons জোঠা সূতা, বাহ সূতাৰ চাপৰি।

Knuckle (নাকুল) *n.* a joint of the fingers আঙুলীৰ গাঁঠি। —*v. t.* to bend the fingers আঙুলী কোঁচা, মুঠিবাৰ; to touch the forehead as a sign of respect কপাল চুই চেলাম কৰ; সন্মান দেখুৱা। **Knuckle down** = to apply one's self with vigour to a task কোনো কামত মূৰমুতি লাগ।

Knurl (নাৰ্ল) *n.* a metal knob by which the printing plate in typewriter is turned হাপা কৰা কাগজ হেঁচালি ধৰা যন্ত্ৰ, বুকওৱা পেঁচ।

Kodak (ক'ডেক্) *n.* a small photographic camera আৰ্জী তোলা সৰু বক্স।

Kolkhoz (কোলখচ্) *n.* collective farms in Russia বলেৰে কাঠি লগ লগোৱা বায়তৰ খেত-পথাৰ, কচীয়াৰ উমৈহীয়া খেত-পথাৰ।

Kopje (কপি) or **Kop** *n.* a low round topped hill সৰু চেপেটা পৰ্বত।

Kowtow, Kotow (কট'ও) *n.* a ceremony of prostration among the Chinese চীন দেশীয় পণ্ডত কৰা নিয়ম। —*v. i.* পণ্ডত কৰ, সেৱা কৰ।

Kraal (ক্রা-ল্) *n.* the enclosed villages of huts in South-Africa দক্ষিণ আফ্রিকা দেশৰ চহা গাঁও।

Krait (ক্রেইট্) *n.* rock snake এজাতি বিষাক্ত সাপ।
Kudos (কিউডচ্) *n.* prestige, credit, fame সম্মান, গৌৰৱ, সন্মান।

L (এ'ল্) ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ দ্বাদশ অক্ষৰ; বোমান ভাষাত L=৫০ সংখ্যা। LI=২০ শিলিং=১৫ টকা দামৰ সোণৰ মুদ্রা।

La (ল') *interj.* see! behold! চাচোন! ই কি! আ: হা!

Label (লে'বল্) *n.* a slip of paper containing name or title affixed to anything লেবেল, টিকিট, কোনো বস্তুৰ গাত লগোৱা নিদৰ্শন।
—*v. t.* to affix a label to লেবেল লগা।

Labellum (লেবেলাম্) *n.* the lower petal ফুলৰ বৃত্ত, অধবদল।

Labial (লে'বিয়ল্) *adj.* pertaining to the lips ওষ্ঠ সঙ্গন্ধীয়, ওষ্ঠ্য। —*n.* a letter representing a sound formed by the lips ওষ্ঠ্য বৰ্ণ। **Labium** *n.* a lip like part ওষ্ঠৰ দৰে কোনো অংশ।

Laboratory (লে'বৰেটৰী) *n.* a place where scientific experiments are carried on বাসায়নিক বিদ্যা অভ্যাস কৰা ঘৰ, বাসায়নিক কাৰখানা, গবেষণাগাৰ।

Laborious (লে'বৰিয়চ্) *adj.* toilsome শ্রমযুক্ত, টান, দুৰুৱ; wearisome ক্লান্তিকৰ; industrious পৰিশ্ৰমী, দুখকাৰী। **Laboriously** *adj.* বহুশ্রম কৰি।

Labour (লে'বৰ্) *n.* a fatiguing toil শ্রম, যত্ন, মেহনত; a task requiring great exertion টান কাম, খাটনি; the pangs of child birth প্রসব বেদনা। **Herculean labour**=অসাধাৰণ বলৰ কাম। **Hard labour**=কঠিন পৰিশ্রম, টান বন। —*v. i.* to work, to take pains শ্রম কৰ, বন কৰ, দুখ কৰ, কষ্ট কৰ, মেহনত কৰ;

to be in travail প্রসব বেদনা হ। **Labour Bureau**=a public registry office for workers বনুৱা মানুহৰ ঠিকনা বখা চৰ্কাৰী অফিচ। **Labour of love**=এনেদৰে মৰমত কৰা বন। **Labour Party**=members of Parliament in the interest of the working classes পাৰ্লামেণ্ট সভাৰ বনুৱা সম্প্রদায়ৰ মনোনীত মেম্বৰ সমূহ। **Labour with**=to take pains to convince প্রত্যয় নিয়াবলৈ চেষ্টা কৰ। **Labour under**=suffer ক্লেশ ভোগ কৰ।

Labourer (লে'-বৰ-আব্) *n.* a workman কুলী, খাটনীয়া, কাম কৰা মানুহ, বনুৱা।

Labyrinth (লেবিৰিথ্) *n.* a place full of windings চক্ৰ বেছ, মহা ঘোঁকট পাকট ঠাই; a perplexity বেছজাল, বিমোহ। **Labyrinthian** *adj.* perplexing, intricate ঘোঁকট পাকট, অকোৱা পকোৱা, মোৰ নোহোৱা।

Lac (লেক্) *n.* a dark-red resinous substance লা।

Laccic (লেক্চিক্) *adj.* লাবৰদৰে।

Lac, Lakh (লেক্, লাখ্) *n.* 100,000 লক্ষ, এক-লাখ।

Lace (লেচ্) *n.* a plaited string চেলা জৰী, ফুল বহা ফিতা। —*v. t.* to fasten with a lace, to trim with lace ফুলবহা ফিতা লগা; to intermix মিহলা (যেনে চাহ অক গাহীৰ)। **Lace-boot**=ফিতা বন্ধা জোতা।

Lacerate (লেচাৰে'ট) *v. t.* to tear বিদীৰ্ণ কৰ, ফাল, ছিটাইছিট কৰ, ডৰাডৰ কৰ; to wound, to afflict আঘাত কৰ, শোক দে।

Lacerant, Lacerative *adj.* harrowing, tearing
যন্ত্রণাদায়ক, বিদীর্ণকারী।

Laceration (লেচাৰে-শ্বন্) *n.* act of lacerating
ফালন, ছিৰণ; a rent ছিৰ।

Laches (লেছেজ) *n.* negligence ভ্ৰটি, আওহেলা,
কচুৰ; undue delay গহবি, হেমাৰি।

Lachrymal, Lacrymal (লেক্ৰি-মেল্) *adj.* of or
pertaining to tears চকুৰ পানীৰ, অশ্রু
সম্বন্ধীয়।

Lachrymose (লেক্ৰিম'জ্) *adj.* shedding tears
অশ্রুপাতকা, কান্দি থকা, চলচলীয়া চকু।

Lacing (লে'চিং) *n.* fastening with a lace or
cord গাঁথনি, বান্ধনি; the cords binding the
boards of a book বান্ধনী জৰী।

Lack (লেক্) *n.* want, need of অভাব,
নোহোৱা। —*v. t.* and *v. i.* to want লাগ,
অভাব হ; to be wanting কম হ, নোহোৱা হ।
Lack all *n.* one who is needy নিছলা,
নিমাখিত লোক।

Lack-a-day (লেক্-এ-ডে') *interj.* Alack-a-day
হায়।

Lackadaisical (লেক্-এ-ডে'জি-কেল্) *adj.* affect-
edly pensive বেজাৰ ভাব দেখুওৱা, বেগতে
অভিমান লগা।

Lackey (লেকী) *n.* a menial attendant লগুৱা,
পৰিকৰ, লোমটো। —*v. t.* or *v. i.* to attend
on servilely লগুৱালি কৰ, আলপৈচান ধৰ,
লোমটো হ।

Laconic (লেক্‌নিক্), —*al adj.* concise, pithy
চুৰক, সংক্ষেপ, চুটি, অলপীয়া কথাৰ। **Laconi-**
cally *adv.* concisely অলপীয়া কথাবে, চুটিকৈ।

Laconism (লেক্‌নিজম্) *n.* a concise style
সংক্ষেপ কথা, চুৰক বাক্য।

Lacquer, Lacker (লেকাৰ) *n.* a varnish made
of lac and alcohol লাৰ বোল, লাৰ বাৰ্ণিচ।
—*v. t.* to cover with lacquer লাৰ বাৰ্ণিচ
লগা, লাৰুলীয়া কৰ।

Lactation (লেকটেছন্) *n.* the period of suck-
ling পিগাহ খোৱা কাল; the act of giving
milk শিয়ন, দুগ্ধ দেওন।

Lactaeal (লেক্‌টয়েল্) *adj.* resembling milk
দুগ্ধবৎ; pertaining to গাখীৰ সম্বন্ধীয়।

Lacteous (লেক্‌টয়েচ্) *adj.* milky গাখীৰবদৰে।

Lactescent (লেক্‌টেচেণ্ট) *adj.* milky, pro-
ducing milk গাখীৰবদৰে, গাখীৰ ওলোৱা,
গাখীৰতী।

Lactometer (লেক্‌ট-মিটাৰ্) *n.* an instrument
for testing the quality of milk গাখীৰ পৰীক্ষা
কৰা কল। also **Lactoscope**.

Lactic acid = an acid obtained from milk
গাখীৰৰ পৰা উলিয়াব কৰা এবিধ টেঙা পানী।

Lad (লেড্) *n.* a boy, a youth লৰা। (*fem.*)
lass = ছোৱালী।

Ladder (লেডাৰ) *n.* a frame with step for
ascending a building জখলা।

Lade (লে'ড্) *v. t.* to burden, to load বোজাই
কৰ, ভৰ; to throw in or out উলিয়াই পেলা,
পানী সিঁচ।

Lading (লে'ডিং) *n.* the act of loading বোজাই
কৰণ; cargo বোজাই, ভৰা।

Ladle (লেডল্) *n.* a large spoon for lifting
out liquid হেঁতা, কাপনী। —*v. t.* to lift
with a ladle লাহনীৰে পানী সিঁচ।

Lady (লে'ডি) *n.* the mistress of a house
হৈনী; a title of respect applied to wives
of knights and the daughters of Earls
ডাঙৰ মানুহৰ তিৰোতা, মহিলা ডাঙৰীয়ানী। **Your**
Ladyship = মাননীয়া মহিলা। **Lady chapel** =
কুমাৰী মেৰীৰ ৰূপনা। **Lady-love** = sweet-
heart, a lady or woman loved প্রেমপাত্ৰী,
চেনেহী তিৰোতা। **Lady-chair** = a chairlike
seat made by interlacing hands of two
persons to carry wounded person দুজন
লোকৰ হাত জোৰাবি কৰা পেলা চাঙ্গী।

Lag (লেগ্) *v. i.* to walk slowly, to stay
behind পাচ পৰ, পলম কৰ। —*adj.* sluggish
লেগা, লেহেম; that which or he who
comes behind পাচ পৰোতা।

Lag (লেগ্) (*slang.*) to arrest আটক কৰ;
send to penal servitude ফাটেক দে। —*n.* a
convict বন্দীয়াৰ, ফাটেকিয়াল।

Lag (লেগ্) *n.* a stave পিপাৰ দেৰ উঁহাৰী কাঠৰ
চটা; a lath সৰু লাঠি; a non-conducting

covering ইঞ্জিনৰ বয়লাবৰ ভিতৰৰ পৰা জুই
আক ভাপ ওলাব নোৱাৰাকৈ দিয়া ঢাকনি।

Lagan (লেগেন্) *n.* wreckage lying on sea bed
সাগৰৰ ভলত পৰি থকা ভগা হিগা বস্তু।

Laggard (লেগাৰ্ড) *n.* one who lags behind,
an idler সোৰোপা, লেথা, পাচ হোঁহকা, ধীৰ।

Lagoon, Lagune (লেগুণ্) *n.* a shallow pond
into which the sea flows সমুদ্ৰৰ বালি-চট
পৰি হোৱা তবাং লোণা পুখুৰী।

Laic, Laical see **Lay**.

Laid (লে'ইড্) *adj.* pressed down, prostrate
হেঁচা খোৱা, চেপেটা খোৱা; (*pa. t.* and *pa. p.*
of **Lay**). **Laid paper**=ভেঁহাৰ কৰোঁতে লোৱা
কাঠীৰ সীচ বহা কাগজ।

Lair (লে'হাৰ) *n.* a lying place of a wild beast
বনবীয়া জন্তুৰ থলি।

Lairage (লে'বেজ্) *n.* a temporary accom-
modation for cattle হাট বজাৰত কিছুপৰ গৰু
মহা ৰাখিবলৈ কৰা ঘৰ বা গঁৱাল।

Laiety (লে'ইটী) *n.* the people as distinct from
clergy পুৰোহিত ভিন্ন সাধাৰণ শ্ৰেণীৰ লোক।

Lake (লেক্) *n.* a large body of water sur-
rounded by land হ্ৰদ, সৰোবৰ, জলাই। **Lake**
school of poetry=ইংলণ্ডৰ কোনো সৰোবৰৰ
কাষত বসতি কৰা বিখ্যাত বাজকবি সকল। **Lake**
poets=ইংলণ্ডৰ কলেবিড্জ, চাউডী আৰু ওৱৰ্ডচ্
ওৱৰ্থ আদি কবি সকল।

Lakh see **Lac** (লাখ্)।

(লামা) *n.* Buddhist priest বৌদ্ধ পুৰোহিত,
বৌদ্ধ ধৰ্ম্মাৱলম্বী সকলৰ গুৰু। **Lamasery** (লেমে-
চেৰী) *n.* monastery of Lamas তিব্বতৰ
ধৰ্মগুৰু লামাৰ আশ্ৰম।

(লেম্) *n.* the young of a sheep ভেড়া
পোৱালি। **The Lamb**=বীতৰীকী।

Lambent (লেম-বে'ন্ট) *adj.* gliding over, flick-
ering বগাই ফুৰা, ওপৰে ওপৰে বাগৰি যোৱা,
টিমিক-চামাক।

Lambkin (লেমকিন্) *n.* a little lamb ভেড়া
পোৱালি।

(লেম্) *adj.* disabled in the limbs
ৰোঁবা, পেঙুৰা। **Lame excuse**=মিছা ওজৰ।
। *n.*

Lamella (লেমেলা) *n.* a very thin plate or
scale পাতল বাৰ, খোলা বা চোকাৰো (যেনে
শামুকৰ)। (*pl.*) **Lamellate**.

Lament (লে'মেন্ট) *v. i.* to wail, to mourn in
outcries বিনা, বিলাপ কৰ, হাহাৰাও কাঢ়। —
v. t. to mourn for শোক কৰ। —*n.* sorrow
expressed in cries বিলাপ, বিননি, কান্দোন।

Lamentable (লে'মেন্টেবল) *adj.* pitiful শোক-
জনক, দুখলগা; despicable শোচনীয়।

Lamentably *adv.* শোকজনককপে।

Lamentation (লে'মেন্টেশ্বন্) *n.* act of lament-
ing, wailing কান্দোন, বিলাপ, বিননি। (*pl.*)
a book in the Bible বাইবেলৰ খেদোস্তি
ভাগ।

Lamented *adj.* mourned বেজাৰ দিয়া, বেজাৰ
লগা।

Lamina (লেমিনা) *n.* a thin plate, a thin layer
পাতল পাত, তৰপ।

Laminated *adj.* consisting of layers or
scales তৰপীয়া, তৰপাতৰপী। —*v. t.* or *v. i.*
beat metal into thin plates পিটি চেপেটা
কৰ; overlay with thin plates of metal
তৰপে তৰপে কোনো ধাতুৰ পাত লগা।

Lamination *n.* formation in thin layers তৰপ,
ধাতুপিটি চেপেটা কৰণ।

Lamp (লেম্প্) *n.* a vessel with a wick and oil
for light বতি, প্রদীপ, চাকি, ফান্চ।

Lamp-black=the substance formed by
the smoke of a lamp তেলীছাই, কাকল।

Lamp post=the post supporting a street-
lamp আলিবাটত লগোৱা চাকিৰ খুঁটা। **Smell**
of the lamp=to show signs of elaboration
বৰকৈ মেহনত কৰাৰ চিন দেখুৱা।

Lampas (লেম্পেচ্) *n.* a horse disease ঘোঁৰাৰ
মুখ উথহা বেমাৰ।

Lampoon (লেম্প-শ্বন্) *n.* a personal satire
ব্যক্তিগত বাঙ্গ-কবিতা, কাৰোবাৰ লোকচক্ষুত হেচ
কৰিবৰ অৰ্থে লিখা কবিতা। —*v. t.* to abuse
with satire কাগজত লেখি বিক্ৰম কৰ।
Lampooner *n.* one who writes a lampoon
নিন্দাবাদ লিখক।

Lamponery (লেম্পন-রি) *n.* written personal abuse লিখিত নিশা-বখনা।

Lamprey (লেম্প্রি) *n.* a kind of fish resembling the eel বামী, কুঁচিয়াব দবে এবিধ মাছ।

Lance (লেন্স) *n.* a spear with a long shaft of wood ঘাতি, শূল। —*v. t.* to pierce with a lance ঘাতিৰে খোঁচ; to open with a lancet নবণীৰে ফুটা বা ফাল। **Lancer** *n.* a cavalry soldier armed with a lance শূলধাৰী অশ্বাৰোহী।

Lancet (লেন্স-চেট) *n.* a surgical instrument for opening veins etc. নবণী, গাঁড় বা শির ফুটোৱা অস্ত্র।

Lancinate (লেন্সিনেট) *v. t.* to pierce সবকি য়া, বিদ্ধা কৰ। —*ing* *adj.* বিদ্ধিবলৈ সক্ষম। —*ation* *n.* বেজীৰ নিচিনাকৈ বিদ্ধে এনে ধৰণৰ ভংখ-যন্ত্ৰণা।

Land (লেণ্ড) *n.* earth মাটি; a country, region দেশ। —*v. t.* to set on shore বামলৈ তোল —*v. t.* to come on land, to go ashore বামলৈ নাম, পাবলৈ উঠ, বিমান নাম। **Make the land**—discover the land as the ship approaches it সাগৰৰ পৰা মাটি দেখিবলৈ পায়। **By land**—বামে।

Landau (লেন্ড'ড') *n.* kind of fourwheeled carriage চাৰি চকৰিৰ ডাঙৰ ঘোড়া গাড়ী যাব ওপৰৰ চটু জপাৰ মেলিব পাৰি।

Landed *adj.* possessing land, consisting in land মাটি বা স্থাৱৰ সম্পত্তি থকা। **Landed property**—স্থাৱৰ সম্পত্তি, ভূমি সম্পত্তি। **Landed interest**—জমীদাৰী স্বত্ব।

Land-grabber (লেণ্ড-গ্ৰেবাৰ্) *n.* one who acquires land by harsh means অত্যাচাৰক লোকৰ পৰা মাটি লওঁতা, মাটি আঁকলুতা।

Land-holder *n.* proprietor of land জমীদাৰ, ভূস্বামী, ভাণ্ডকদাৰ।

Landing (লেণ্ডিং) *n.* act of going on shore বামলৈ উঠন, নামন; a place for going on shore নাও জাহাজ লগোৱা ঘাট। **Landing place**—জাহাজৰ পৰা মানুহ নমোৱা ঘাট।

Land-jobber (লেণ্ড-জবাৰ্) *n.* a speculator in land মাটি বেচা কিনা কৰা লোক, মাটি বেচা

Land-lady *n.* a woman who has landed property or houses মাটি বা গিৰিহঁতনী।

Land-lord—the owner of land or houses জমীদাৰ, মাটি বা ঘৰন গিৰিহঁত, ঘৰ কেৰেহা দিওঁতা।

Land-lubber (লেণ্ড-লুবাৰ) *n.* person having no knowledge of sea or ship সাগৰ আৰু জাহাজ নেদেখা লোক।

Land-mark *n.* mark showing the boundaries of land মাটিৰ সীমানা, মাটিৰ সীমাত দিয়া চিন।

Landscape (লেণ্ড-স্কেপ) *n.* the picture or aspect of a country দৃশ্য, কোনো ঠাইৰ নক্চা।

Landslip (লেণ্ড-স্লিপ) *n.* land that falls down from the side of a hill গৰা থহনীয়া; land slide পাৰ খহি পৰণ।

Land-tax *n.* মাটিৰ কৰ, মাটিৰ খাজনা।

Land-revenue *n.* ভূমিৰ ৰাজস্ব, মাটিৰ খাজনা, ৰাজহ।

Landsman, Landman *n.* one who lives on land and not accustomed to seafaring সাগৰ নেদেখা থলুৱা মানুহ।

Landsturm (লেণ্ড-ষ্টুৰ্ম) *n.* indiscriminate enrolling of men in war সকলো প্ৰকাৰ মানুহ সৈন্যভুক্ত কৰা কাম; (বিশেষকৈ জাৰ্মেনিত)।

Landward (লেণ্ড-ৱাৰ্ড) *adv.* toward the land বামলৈ। —*adj.* rural চহৰৰ।

Land-louper, Land-loper (লেণ্ড-ল'পাৰ্) *n.* a vagrant মাটি-ভেটি নোহোৱা মানুহ।

Lane (লেন) *n.* a narrow passage or road ঠেক বাট, সুকীয়া বাট।

Language (লেংগুয়েজ) *n.* human speech ভাষা, কথাবাৰ্তা। **Dead language**—অপ্রচলিত ভাষা।

Languid (লেংগুইড) *adj.* feeble, sluggish দুৰ্বল, কীণ, ক্লান্ত, হেলেন্-পেলেন্, কাহিল, নিস্তেজ, জুকলা।

Languidly *adv.* faintly, weakly ক্লান্তভাবে, আলস্যভাৱে হৈ; হেলেন্-পেলেন্‌কৈ।

Languish (লেংগুইছ) *v. t.* to become enfeebled জুকলা হৈ, কাহিল হৈ; to loose

strength and spirit আশকতীয়া হ; to become dull চেৰেমা পৰ। **Languishment** *n.* the state of languishing ক্লান্তি, অবসন্নতা, বলক্ষয়।

Languor (লেংগাৰ্ড) *n.* faintness, dullness ভাগৰ, ক্লান্তি, ক্ষীণতা, আশকতীয়া অৱস্থা, অবসন্নতা।

Languorous (লেং-গাৰ-য়াচ্) slack, dull, drooping নিশকতীয়া, লেখা, মনমৰা।

Laniary (লেনিয়েৰী) *n.* a place of slaughter কটাইগান।

Laniferous (লেনি-ফেৰাচ্) *adj.* wool-bearing নোম হোৱা।

Lank (লেঙ্ক) *adj.* drooping straight and flat লেংগেতীয়া, লেহকেহীয়া।

Lanky (লেক্কি) *adj.* lank and tall লেংগেতীয়া।

Lantana (লেন্টানা) *n.* a bushy plant with showy flowers in clusters একৰকম জোশোহা বনৰীয়া ফুল গছ, লং ফুল গছ।

Lantern (লেণ্টাৰ্ণ) *n.* a case for holding or carrying a light ফানুচ, হাত-বাতি, লণ্টন।

Lap (লেপ্) *v. t.* to lick up with the tongue চেলেক; to lay over or on লেও দে, লিপ। —*v. i.* to make a sound while licking টেকাম্ টেকাম্ কৰ; to be spread on ওপৰে ওপৰে লগা। —*v. t.* to warp, to fold মেৰা, জাপ। —*n.* the loose or overhanging flap of anything আঁচল, ওলমি থকা ভাগ; the part of the body above the knees when a person sits down কোলা; a fold ভাঁজ, জাপ। (*Slang*) a weak liquor জ্বৰ বিধৰ মদ; a sip of liquid এসোহা, এচেলেক।

Lap dog (লেপ্ ডগ) *n.* a small dog placed in the lap কোলাত লৈ ফুকুৱা সৰু কুকুৰ।

Lapful *adj.* as much as fills a lap কোলা ভৰা।

Lapel, Lappel (লেপেল) *n.* the part of the breast of a coat which is folded back কোট চোলাৰ বুকুৰ চঙাপ্।

Lapidary (লেপিডেৰী) *n.* a cutter of stones, a dealer in precious stones পাথৰকটীয়া, বহুমূলীয়া পাথৰ বেপাৰী, জহৰী। —*adj.* per-

taining to cutting of stones পাথৰ বা পাথৰ কটা কাম বিষয়ক।

Lapideous (লেপিডিয়াচ্) *adj.* stony শিলাময়, প্ৰস্তৰময়।

Lapse (লেপচ্) *v. i.* to slip পিছলি যা; to pass by degrees ক্ৰমে ক্ৰমে হ বা হৈ যা, গত হ; to fail in duty ত্ৰুটি কৰ; to pass to another proprietor হস্তান্তৰ হ, স্বত্ব লোপ হ; to become void মিহাদ খিলাপ হ, বাতিল হ। —*n.* a slipping খিলাপ, গত ত্ৰুটি; a fault ত্ৰুটি, দোষ। The property lapses to Government সম্পত্তি চৰকাৰ হাতলৈ গল। After a lapse of three years তিনি বছৰ গত হলত।

Larboard (লাৰ্-ব'ৰ্ড) *n.* the left side of a ship জাহাজৰ বাঁও ফাল।

Lapes (লেপচ্) *n.* fall to temperature with height ক্ৰমে ওপৰলৈ ওখতাপৰ মতে কমি যোৱা তাপ পরিমাণ; (গ্রহ নক্ষত্র বিজ্ঞানৰ কথা)।

Larceny (লাৰ্-চেনি) *n.* theft চুৰি। **Larcenist** *n.* a thief চোৰ।

Larch (লাৰ্চ) *n.* a kind of coniferous trees এবিধ প'লক্ষীয়া গছ।

Lard (লাৰ্ড) *n.* the melted fat of swine গাহনিৰ তেল, চৰ্বি। —*v. t.* to smear with lard চৰ্বি সান; to fatten পুষ্টিকৰ; to mix with anything মিহলা।

Larder (লাৰ্ডাৰ) *n.* a place where meat is kept মজ্জা আদি খোৱা ঠাই; a storehouse খোৱা সকল বস্তু গুদাম।

Larderer *n.* one who has the charge of larder খোৱা বস্তুৰ উৰালী।

Large (লাৰ্জ) *adj.* bulky, great in size বৃহৎ, শক্ত, প্ৰকাণ্ড; extensive আহল-বহল; abundant বহুত, অনেক, ভালেমান। A large number —ভালেটি।

Largely *adv.* extensively বহুলৰূপে, বিস্তাৰিতৰূপে, প্ৰচুৰে পরিমাণে।

Largeness *n.* বৃহত্ত্ব, বহুলতা। **Large-hearted** liberal, generous উদাৰ, সদাশয়। **Large-minded** —মন ডাঙৰ, ডাঙৰ মনৰ। At large —without restraint মুক্ত, স্বাধীন; as a whole, fully সমূহ, সমুদায়, বিস্তাৰিতৰূপে।

Lathe (লে'ড্) *a machine for turning and shaping articles of wood etc. কুম্ভশালি; a part of a loom তাঁতশালৰ কোনো যন্ত্ৰ।*

Lather (লেডাৰ) *n. froth of soap and water চাবোৰৰ ফেন। —v. i. to form a lather ফেন তোলা।*

Latin (লেটীন) *adj. pertaining to the Roman language লেটীন দেশীয়। —n. the language of ancient Rome পৌৰাণিক ৰোম দেশীয় ভাষা।*

Latinist *n. one skilled in Latin লেটিন ভাষাজ্ঞ।*

Latitude (লেটি-টিউড্) *n. the distance of a place north or south from the equator পৃথিৱীৰ বিষুব ৰেখাৰ পৰা উত্তৰ দক্ষিণ ফালে থকা ঠাইৰ দূৰত্ব; extent বিস্তৃতি; freedom from restraint স্বাধীনতা, এবণ ধৰণ; (geog.) angular distance from the equator বিষুব ৰেখাৰ পৰা কোণিক দূৰত্ব অথবা নিৰ্দিষ্ট কোণিক দূৰত্ব সম্পন্ন স্থান, অক্ষাংশ। (astron.) angular distance from the ecliptic ক্ৰান্তিবৃত্তৰ পৰা কোণিক দূৰত্ব।*

Latitudinal (লেটি-টিউ-ডিনেল্) *adj. pertaining to the latitude বিষুব ৰেখাস্থিত, অক্ষাংশ সংক্রান্ত।*

Latitudinarian (লেটি-টিউ-ডিনেৰীয়েন্) *adj. liberal in religious belief সৰ্ব্বধৰ্ম্মবাদী, ধৰ্ম্মবিষয়ে উদাৰ মতাবলম্বী।*

Latitudinous (লেটি-টিউ-ডিনচ্) *adj. extensive বৰ দীঘল বহল, অতি বিস্তৃত।*

Latrine (লেট্রিন্) *n. a privy পাইখানা, শৌচৰ ঘৰ।*

Latten (লেটেন্) *n. iron plate covered with tin কলাই কৰা লোৰ পাত্ৰ; a metal used for crosses ক্ৰুচ চিহ্ন তৈয়াৰ কৰা ধাতু।*

Latter (লেটাৰ) *adj. later, coming after পাচৰ, শেহৰ। Latterly adv. of late পাচত, শেহত, অল্প দিন আগেয়ে।*

Lattice (লেটিচ্) *n. a net work of crossed bars অথালি-পথালি কৈ বৈ দিয়া কাষ; anything of lattice-work চিলিঙ্গি। —v. t. to furnish with a lattice চিলিঙ্গি ব।*

Laud (লড্) *v. t. to praise in words প্রশংসা কৰ, গুণ কীৰ্ত্তন কৰ। —n. commendation স্তুতি; hymn of praise স্তুতি-গীত।*

Laudable (লডেবল্) *adj. praise-worthy প্রশংসনীয়, শ্লাগনীয়।*

Laudatory (লডেটৰী) *adj. containing praise প্রশংসা যুক্ত, স্তুতকাৰী।*

Laudanum (লডেনাম্) *n. tincture of opium কানিৰ আৰক।*

Laugh (লাফ্) *v. t. to express pleasure or joy audibly and visibly হাঁহ; the sound caused by merriment হাঁহি। Laugh at to flout, to ridicule শৰিৰাস কৰ, বিৰূপ কৰ, হাঁহ। Laugh a thing off হাঁহি উৰাই পে।*

Laugh in one's sleeve—to laugh inwardly মনে মনে হাঁহ, পেটে পেটে হাঁহ। Laugh one out of—উপহাস কৰি কোনো অভিপ্ৰাস একতা।

Laugh on the wrong side of the mouth আগেয়ে অহঙ্কাৰ কৰি পাচত লাজত পৰ।

Laughable (লাফেবল্) *adj. ludicrous হাঁহিত্যক, হাঁহিউঠা। Laughableness n.*

Laughing-stock *n. an object of ridicule হাঁহিয়াতৰ বিষয়, হাঁহিৰ পাত্ৰ, হাঁহুস্পদ।*

Laughter (লাফটাৰ) *n. visible expression of mirth হাঁহি, তেঁকেতেকি।*

Launch, Lanch (লঞ্চ) *v. t. or v. i. to send forth, as a ship into the water নতুন জাহাজ বা নাও পানীত পেলা, ওপহা; to throw as a spear নিক্ষেপ কৰ (যেনে শূল); to send forth নকৈ উলিয়া, উড়ালন কৰ। —n. act of launching, the largest boat in a ship নতুন জাহাজ পানীত পেলোৱা কাম, সাগৰীয় জাহাজৰ লগত বখা ডাঙৰ নাও। Steam Launch a large steam boat used on rivers নৈত চলোৱা জাহাজ।*

Laundress (লন্-ড্ৰেচ'ৰ্) *n. a washer-woman ধুবনী।*

Laundry (লন্-ড্ৰি) *n. a place where clothes are washed and dressed কাপোৰৰ ধোৱা কাৰখানা। —man n. ধোৱা। Laundering n. কাপোৰ-কানি ধোৱা বিৱৰ।*

Laureate (লৰিয়েচ্) *adj. crowned with laurel ডালচেনি বা হেতপাত্ৰ জাতিৰ গাখৰ বোকা মালা পোৱা; a poet-laureate সপ্তম গুৰু বাজ কৰি। —v. t. to crown with laurel*

- সম্মানৰ চিহ্ন যকপ দালচেনি বা তেজপাতৰ মালাপিদ্ধ।
- Laurel** (লেবেল্) *n.* the bay tree তেজপাত বা দালচেনি জাতীয় গছ। To reap or win laurels সম্মান লাভ কৰ। Look to one's laurels সায়মান হ'ব, কেনেবাকৈ ক্ষমতা লোপ হ'ব।
- Laurels** *n.* (*pl.*) honours গ্ৰহণ সম্মান। (পৌৰাণিক কালত তেজপাত জাতীয় গছৰ মালা অতি সম্মানৰ আছিল।)
- Lava** (লাভা) *n.* melted matter discharged from a volcano অগ্নিৰ পৰ্বতৰ পৰা ওলোৱা উত্তপ্ত তৰু পদাৰ্থ।
- Lavabo** (লেভে-বো) *n.* a small basin for washing one's hands ধোৱাৰ বাবে পানী।
- Lavation** (লেভে-শ্বন) *n.* washing প্রক্ষালন, ধোৱা কাৰ্য্য।
- Lavatory** (লেভেটৰী) *n.* a place for washing মুখহাত ধোৱা ঠাই, পটখানা ঘৰ।
- Lave** (লেভ্) *v. t. or v. i.* to wash ধো, পাবল, স্নান কৰ।
- Laver** (লে'ভাৰ) *n.* a large vessel for washing ডাঙৰ চৰিয়া, গা ধোৱা পাত্ৰ।
- Lavender** (লেভেণ্ডাৰ্) *n.* an odoriferous plant এবিধ সুগন্ধি বন।
- Lavender-water** *n.* perfume এবিধ সুগন্ধি আঁৰ।
- Lavish** (লেভিচ্) *v. t.* to waste, to squander অপব্যয় কৰ, উদ্ভৃষ্ণ নোহোৱাকৈ খৰচ কৰ। —*adj.* wasteful, prodigal আওখৰচী, অপৰিস্ফুট ব্যয়ী, দোঁলিগুণায়ী। Lavishly *adv.* অপব্যয়-পূৰ্বক।
- Lavishness** (লেভিচ্-নেচ্) *n.* extravagance prodigality অপব্যয়।
- Law** (ল) *n.* a rule of action, a principle of science or art ব্যৱস্থা, আইন, বিধান, বিধি। Go to law আদালতত নাগিচ কৰ, মোকদ্দমা কৰ, গোচৰ কৰ। Lay down the law to state authoritatively বিধান কৰ। Question of law আইন ঘটিত কথা। By process of law মোকদ্দমা কৰ। The law the legal profession উকিলি বাৱসায়।

- Law-abiding** *adj.* obedient to the law সিজা, আইন মানি চলা।
- Law-book** *n.* আইন, আইনৰ কিতাপ, সত্ৰি।
- Law-breaker** *n.* one who violates a law আইন উলঙ্ঘাকৰী। Law-day a day of open court আদালত খোলা দিন। Law-court আইন আদালত।
- Lawful** (ল-ফুল্) *adj.* legal, rightful বিহিত, কাৰ্য্য, হক, আইনসিদ্ধ।
- Lawfully** (ল-ফুলি) *adj.* according to law, legally আইন মতে, কাৰ্য্য মতে, নিষিদ্ধতা।
- Lawfulness** *n.* legality কৰ্ত্তব্যতা, কাৰ্য্যতা, স্বায়, হক।
- Lawgiver** (ল-গিভাৰ) *n.* a law-maker আইন কৰ্ত্তা, বাৱসায়িক।
- Lawing** (লেইং) *n.* litigation মোকদ্দমা, গোচৰ কৰণ।
- Lawless** (ল-লেচ্) *adj.* unrestrained by law অত্যাচাৰী, illegal আইন বিৰুদ্ধ, বেআইনী।
- Lawlessness** *n.* state of being lawless অকাৰ্য্য, অত্যাচাৰ, অবিচাৰ।
- Lawn** (ল-ন্) *n.* an open space covered with grass ঘাং খকা মুকলি ঠাই ; a sort of fine linen একককম মিঠি কাপোৰ।
- Laway** *adj.* made of lawn মিঠি সূতাৰ।
- Lawsuit** (ল-সুট) *n.* a suit in law মোকদ্দমা গোচৰ।
- Lawn-tennis** (ল-ন-টেনিচ্) *n.* a game played with a ball on the lawn লন টেনিচ্ খেলা।
- Lawn-mower** (ল-ন-মোৱাৰ্) *n.* a machine for mowing the grass ঘাং কটী কল।
- Lawyer** (লয়াৰ) *n.* one who practices law উকিল।
- Lax** (লেক্) *adj.* slack, loose লেমলেহীয়া, ঢিলা, শিথিল, আঁতৰাণ ; loose in the bowels পেট ঢিলা।
- Laxative** (লেক্-চে-টিভ্) *adj.* having the effect of loosening the bowels চোৰা, ভেদকাৰক। *n.* a purgative সুপান, শৌচৰ দৰৱ।
- Laxness** (লেকচ্-নেচ্) *n.* slackness, looseness ঢিলা, শিথিলতা, অৱশেষ।

Laxativeness *n.* looseness

ভেদ ।

Lay (লে') *ph. t.* of the verb Lie.

Lay (লে') *v. t.* to cause to lie down, to place
পেলাই থ, থ, রাখ ; to spread on a surface
পাৰ, পাতি ; to calm, to appease শান্ত কৰ,
নিচুকা ; to wager বাজি রাখ ; to bring forth
(as eggs) জগা, কণী পাৰ ; to set down
(as a tax) লগা, ধাৰ্যা কৰ ; (*pr. p.* laying ;
ph. t. and *ph. p.* laid). **Lay** *n.* a song গীত
গান । --*adj.* pertaining to the people, un-
professional পুৰুষিক, বা ব্যবসায়ী শ্রেণীৰ বাজে
আন কোনো বিশেষ বিষয়ত অনভিজ্ঞ ; not
trumps বদৰ, তাঁচৰ ফাট । **Lay about one**
to inflict blows on all sides উদ্ভাসগঠক
মৰিয়া । **Lay aside** to discard পৰিহাৰ কৰ,
এৰ, আলাগ কৰি থ । **Lay at** মাৰিবলৈ চা । **Lay**
bare উদ্ভা কৰ ; to disclose উলিয়া, মেল ।
Lay before দেখুৱা ; to submit to কাৰো আগত
দে ; দাখিল কৰ । **Lay by** to keep for future
use জমা কৰ, সাচি থ ; to put off পাচলৈ থ ।
Lay by the heels to fetter বান্ধ, ভাট । **Lay**
down to give up (as an office) এৰি দে,
পৰিত্যাগ কৰ ; to deposit (as a pledge) বন্ধক
দে, সোতা দে, to delineate লাইন ঠিক কৰ বা
পোনা । A railway can be laid down বেল
খুলিব পৰা যায় ; to assert ক, নির্দেশ কৰ ।
It has been laid down in the code আইনত
লেখা আছে । **Lay heads together** to deli-
berate একত্রে পরামর্শ কৰ । **Lay hold of or**
on to seize ধৰ, গ্ৰেফতাৰ কৰ । **Lay in** to
get in a supply of সংগ্ৰহ কৰ, খোটা,
জমা কৰ । **Lay into** to chastise শাসন
কৰ । **Lay it on** to charge exorbitantly
বেচিকৈ ধৰ, বাহুলা কৰ । **Lay off** to
cast aside দলিয়াই পেলা, আঁতৰ কৰ ।
Lay off slack season কাম বন্ধ বা
খতি থকা সময়, অরসৰীয়া দিন । --*n.*
slack season আহৰিয়া বতৰ, কাম
কাজ নোহোৱা সময় । **Lay on**
to apply with force টানি লগা ; to
strike মৰিয়া । **Lay one's self out to**

বিশেষ যত্ন কৰ । **Day on the table** to post-
pone for future discussion পাচে মীমাংসা
কৰিবলৈ থ । **Lay open** to expose খোল,
উলিয়া । **Lay out** to expend বহলা, মেল ;
to expend খৰচ কৰ ; to display দেখুৱা ।
To lay out a plan সূত্ৰপাত কৰ, প্রস্তাব কৰ,
দিগা উলিয়া । **To lay one's self out** to exert
বিশেষ চেষ্টা কৰ । **Lay-stall** গোবৰ জাবৰ
দ'মাত থোৱা ঠাই । **Lay seize** to to besiege
ঘেৰি ধৰ ; আক্রমণ কৰ । **Lay to** to apply
with vigour টানি লগা ; to bring a ship
to rest জাহাজ ৰাখ । **Lay to heart** =মনত
ৰাখ । **Lay under** অধীন কৰ । **Lay under**
obligation বাধ্য কৰ । **Lay up** to store
up সংকয় কৰ, সাচি থ ; to confine to one's
bed বেমাৰ হ । He is laid up with fever
তেওঁৰ জ্বৰ হৈছে । **Lay upon** to wager upon
বাজি ৰাখ । **Lay wait** to lie in wait
খাপ দি থাক । **Lay waste** to devastate
ধ্বংস কৰ, নাশ কৰ । **Lay hands on** to
seize ধৰ । **Lay a claim to** =দাওৱা কৰ,
দাবী কৰ । **Lay the blame upon** দোষ দে,
জগৰীয়া কৰ ।

Lay (লে) *v. t.* to aim a gun বন্দুকৰ নিচান ল,
বন্দুক পোনা ।

Lay-day (লে-দে) *n.* a day set apart for an
authorised company to load and unload
cargo ক্ষমতাপ্ৰাপ্ত লোকে জাহাজৰ মাল তোলা-পৰা
কৰিবলৈ ধাৰ্যা কৰি দিয়া দিন ।

Layer (লে-আৰ) *n.* a stratum, bed থাক, তৰপ ;
a shoot laid for propagation পোষাবলৈ মাটিত
পোতা ডাল ।

Laying (লে-ইং) *n.* the first coat of plaster
বেৰত প্রথম বাৰ লগোৱা লেপ ; the time or
act of laying eggs বণীপৰা সময় বা কণী
পানৰ ।

Layman (লে-মেন) *n.* a nonprofessional man
কোনো বিশেষ ব্যবসায় নকৰা বাজে লোক ।

Lazar (লে'জৰ) *n.* a person with a loathsome
disease কুঠৰোগী, বৰ কণীয়া ।

Lazaretto (লেজ-এ-ৰেট) *n.* public hospital for
diseased persons কুঠ চিকিৎসালয় ।

Lazy (লে'জি) *adj.* averse to labour সোবোপা, এলেহুৱা।

Lazily *adv.* in a lazy manner লেহেমকৈ, হেলাওটাকৈ।

Laziness (লে'জিনেচ্) *n.* state or quality of being lazy এলাহ, ডিলামি, সোবোপালি।

Lazy-bed *n.* a bed for growing potatoes আলুগুটি পচোৱা থল।

Lea, Lec, Ley (লি) *n.* a meadow বাঁহনি, হুববায়নি পথাৰ।

Leach-trough (লিচ-ট্ৰাফ্) *n.* a trough for leaching ashes খাবণী সঁতা। **Leach** *v. t.* to wash away by percolation খাবণী নৰা, নিগৰা।

Lead (লিড্) *v. t.* (*pr. pa.* **Leading** ; *pa. t.* and *pa. p.* **Led**) to show the way by going before বাট দেখুৱা; to guide বাট দেখুৱাই লৈ যা; to direct দিহা দে, চলা। — *v. i.* to go before আগে আগে বা; to exercise dominion প্রভুত্ব কৰ; to tend উৎপন্ন হ, প্রবৃত্তি জন্মা। — *n.* precedence, first place প্রাধান্য, অগ্রগামিতা, আগ ঠাই; direction পরিচালনা। **Lead astray** to seduce আত-বাটে নে, বিশথগামী কৰ। **Lead by the nose** — নাকী ধৰি চলাই নে, বশবর্তী কৰি ইচ্ছামতে চলা। **Lead in prayer** — to offer up prayer সমবেত হৈ উপাসনা কৰ। **Lead off** — to take the start আগবাঢ়, অগ্রগামী হ। **Lead on** — to persuade চলাই নে। **Lead up to** — to bring about by degrees জন্মা, ক্ৰমে হোৱা।

Lead (লে'ড্) *n.* a soft metal সীহ; a plummet জাহাজৰ পানী জোখা সীহৰ লডা। — *v. t.* সীহেৰে মেৰা। **Lead-pencil** — কাঠ পেনচিল। **White-lead** চফেদা।

Lead (লে'ডেন্) *adj.* consisting of lead সীহৰ, সীহযুক্ত।

Leader (লিডাৰ) *n.* one who leads পরিচালক, সেনাপতি, নায়ক, দলপতি, চৰ্কাৰ; a chief প্রধান লোক; the leading editorial article in a news paper বাতৰি কাকতৰ মুখ্য প্রবন্ধ। **Leaderette** (লিডাৰেট) *n.* a brief leading article চুখক প্রবন্ধ।

Leading (লিডিং) *adj.* guiding, chief প্রধান, মুখ্য, মাতকৰ লোক। **A leading man** — মাতকৰ লোক। **A leading question** — উত্তৰ উন্মুখিয়াই দি কৰা চৰাল।

Leaf (লিফ্) *n.* a green blade of plant গছৰ পাত; two pages of book কিতাপৰ পাত।

— *v. i.* to produce leaf পাত ওলা; anything beaten thin like a leaf গছ পাতৰ দৰে পাতল। **Take a leaf out of one's book** — to follow the example লোকৰ আদৰ্শ ল। **Turn over a new leaf** — আগৰবিলাক পরিবর্তন কৰি নতুন জীৱন আৰম্ভ কৰ; a better course of conduct আগতকৈ ভাল হ। **Leaf-gold** — পতা সোণ। **Leaf-bud** — তাঁৰ, কেওঁ। **Leaf-cutter** — এজাতি গছৰ পাত কুটা পোক, চাহপাত কুটা কল। **Leaf-stalk** — পাতৰ ঠাৰি। [*pl.* **Leaves** (লিড্জ)]

Leaflet (লিফ-লেট্) *n.* a small leaf সৰু পাত, কুঁহিপাত; sheet of folded paper with printed matter for circulation হাতচিঠি, বিলাই দিয়া কোনো জাননী কাকত।

Leafage (লিফেজ্) *n.* leaves collectively পাত; leafing time পাত ওলোৱা সময়।

Leafy (লিফি) *adj.* full of leaves পাততেৰে পৰিপূৰ্ণ, পৰ্ণময়।

League (লিগ্) *n.* nautical measure — 3.456 miles জলপথে ভেৰ ক্ৰোশ পরিমাণ।

League (লিগ্) *n.* a bond or alliance সন্ধি, সহযোগ; union for mutual advantage পরস্পৰ সহায় কৰিবৰ নিমিত্তে একেঠোত হওন, সহযোগী দল, সজ্য। — *v. i.* to unite যোগ হ, গোট খা। **League of Nations** — an international co-operative body পৃথিবীৰ সকলো ৰাজ্যত মুখ শান্তি স্থাপন কৰি মিলেৰে থাকিবলৈ ১৯১৯ চনত স্থাপন কৰা ৰাজকীয় সভা।

Leak (লিক্) *n.* a crack or hole through which liquid may pass বিদ্রা, উকখা, বাট; পানী সোমোৱা ফুটা। — *v. i.* to let a fluid into or out of a vessel বিদ্রা ওলা, ফুটা ওলা, ফাটেদি পানী যা বা সোমা, উকখ, পানীয়ে নাওত উহ দে। **Leak out** — to go to the public cars জাহিৰ হ, বাজে মানুহৰ কাণত পৰ। **Spring**

a leak to begin to let in water উই দে, ফুটা ওলা, পানী সোমা।

Leakage (লিক্‌জ্) *n.* a leaking পানী নিষ্কৰণ, নাৱত পানী সোমোৱা, উকখন; an allowance for leaking নিজদি পৰাৰ বাবে বাদ; transpiring of secrets গুপ্ত কথা প্রকাশ; secret disappearance of money গোপনে টকা হোৱা কাম; embezzlement তহবিল-ভ্ৰষ্টাপ্।

Leaky (লিকি) *adj.* having leaks ফুটা, পানী যোৱা বা সোমোৱা, উকখনীয়া।

Lean (লিন্) *v. i.* to incline, to bend হাল, ঢল, কাতি ত, ঢাল খা, হামোকা খা; to rest against ভেজা দে, আঁউজা। — *adj.* thin, slender, not fat কুশ, ক্ষীণ, নিছলা, খিচিৰা, কিকিৰীয়া। **Leanness** *n.* state of being lean কুশতা।

Lean-witted *adj.* having little understanding নিৰ্কোশ, কম বুজিব।

Leap (লিপ্) *v. i.* to spring upward or forward, to jump জাপমাৰ, লাফমাৰ, ভেঙমাৰ। — *v. t.* to leap over জাপমাৰি পাৰ হ, চেৰাই য়। — *n.* a jump, bound জাপ, ভেঙ, লাফ। **Leap in the dark** — a hazzardous act কণামুনা কাম, আগপাচ নুগুণি কৰা কাম। **Leap-frog** — এটাৰ ওপৰে আন এটাই জাপমাৰি ভেই যোৱা খেলা।

Leap-year (লিপ্-ইয়ৰ্) *n.* every fourth year adding one day in February প্রতি চতুৰ্থ বছৰ যি বছৰত ফেব্ৰুৱাৰী মাহত ২৯ দিন হয়, ডাঙৰ বছৰ; কোনো চনক চাৰিৰে ভাগ কৰি মিলি গলে লিপ ইয়ৰ হয়।

Learn (লাৰ্ণ) *v. t.* to acquire knowledge of শিক, শিক্ষা কৰ; to come to know জানিবলৈ পাব। — *v. i.* জান লাভ কৰ। **Learn by heart** — আওৰা, মুখস্থ কৰ।

Learned (লাৰ্ণেড্) *adj.* having learning শিক্ষিত, বিদ্বান, পণ্ডিত; skilful নিপুণ, দক্ষ।

Learner (লাৰ্ণাৰ) *n.* one who learns ছাত্ৰ, যি শিক্ষা কৰে, শিকাক।

Learning (লাৰ্ণিং) *n.* knowledge acquired by study বিদ্যা শিক্ষা, পাণ্ডিত্য, জ্ঞান উপাৰ্জন।

Lease (লিড্) *n.* a contract for the occupation of land or a house পট্টা, ঘৰ বা মাটি

ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ দিয়া বিষয়ক চুক্তি পত্ৰ। — *v. i.* to let for a term of years পট্টা দে। **Periodical lease** মিয়াদী পত্ৰ। **Perpetual lease** মোকচা পট্টা। **Decennial lease** দহচনীয় পট্টা। **To lease a house** ঘৰ ভাড়া দে।

Lease-holder *n.* one who holds a lease পট্টা-দাৰ।

Leash (লিছ) *n.* a lash for holding a hound কুকুৰ বন্ধা শিকলি।

Least (লিষ্ট) *adj.* smallest অকণমানো, অল্পপো। — *adv.* in the smallest degree নিচেইকৈ। **At least or At the least** at any rate অন্ততঃ, কমপক্ষেও।

Leather (লে'ডাৰ) *n.* a tanned hide of an animal তৈয়াৰী চামড়া। **Leather-head** ভেৰা, মগ্ৰ। **Leather-bag** ভালব মোনা।

Leathern (লে'ডাৰ্ণ) *adj.* made of leather, চামড়াৰ, চৰ্ম্ম শিল্পিত।

Leathery (লে'ডাৰী) *adj.* resembling leather, tough ছালৰ দৰে, লেকটা।

Leave (লিড) *n.* permission অনুমতি; liberty granted মেলানি, ছুটি; farewell বিদায়। **Privilege leave** পুৰা বেতনৰ ছুটি। **Medical leave** নৰিয়া ছুটি।

Leave (লিড্) *v. t.* (*pa. t.* and *pa. p.* Left) to abandon, to quit এব, ত্যাগ কৰ; to allow to remain থৈ যা; to depart গুচি যা। **Leave alone** হেঁচাওপৰা নকৰ, আপোনা-আপুনি কৰিবলৈ দে। **Leave in the dark** to conceal information from জানিবলৈ নিদি, গোপনে ৰাখা। **Leave off** desist ক্ষান্ত হ, এব। **Leave out** to omit এৰি দে। **Take leave** বিদায় ল, ছুটি ল। **Take French leave** see French. **Leave no stone unturned** যিমান পাৰ চেষ্টা কৰ; চেষ্টাৰ ক্ৰটি নকৰ।

Leaven (লে'ভন্) *n.* a mass of sour dough used for making some other dough light চেনা তোলাতে ব্যৱহাৰ কৰা গাপলগা টেঙা পানী বা ভেনে আন কোনো বস্তু, খমিৰা; anything that makes a general changes যিহৰ দ্বাৰা কোনো সাধাৰণ পৰিৱৰ্তন ঘটে। — *v. t.* to raise with leaven টেঙা বস দি চেকুৰা বন্ধা।

Leaves (লিভজ্) *sec.* **Leaf**.

Leavings (লিভজ্) *n.* (pl.) relics, refuse
উচ্ছিষ্ট, অবশেষ, বাছ।

Lecher (লি'ছাৰ) *n.* a lustful man কামাতুৰ
লোক, লম্পট।

Lecherous (লি'ছাৰাচ্) *adj.* lustful কামুক,
ইন্দ্ৰিয়াসক্ত।

Lechrouness, Lechery *n.* লম্পটতা।

Lecithin (লিচিথিন্) *n.* a complex substance
found in the yolk of an egg কণীৰ কুস্থমত পোৱা
এবিধ ফচফাচ-জাতীয় যৌগিক পদাৰ্থ।

Lectern (লেক্টাৰ্ণ) *n.* a church reading-desk
গীজাত বক্তৃতা দেওঁতে বক্তাৰ সমুখত থকা মেজখন।

Lecture (লেক্চ'ৱৰ্) *n.* a reading পাঠ কৰণ।
Lectinary *n.* থাপনা-পুথি।

Lector (লেক্ট'ৱ) *n.* a reader পাঠক।

Lecture (লেক্চ'ৱাৰ) *n.* a discourse on any
subject বক্তৃতা, শাস্ত্ৰ ব্যাখ্যা, উপদেশ। —*v. t.*
to instruct উপদেশ দে; to improve তাড়না
কৰ; to give a lecture বক্তৃতা দে।

Lecturer (লেক্ছাৰাৰ্) *n.* one who teaches
by lectures বক্তা, অধ্যাপক, উপদেষ্টা।

Led (লেড্) *sec.* **Lead**.

Ledge (লেজ) *n.* a shelf, a layer থাক, বলপ।

Ledgy (লেজী) *adj.* থাক থাক।

Ledger (লে'জাৰ) *n.* chief book of accounts
among merchants দোকানৰ খতিয়নি বহী।
Daily ledger = ৰোজ্ নামচা।

Lee (লী) *n.* the quarter opposite to the
wind যিকালে বতাহ বলে। **Lee-side of a
vessel** = the sheltered side of a ship জাহাজৰ
বতাহ নলগা ফাল। **Lee-way** বতাহৰ কোবত
জাহাজ যিমান দূৰ পাচেহোইকে।

Leech (লিচ্) *n.* a blood-sucking worm
জোক; a physician বেজ, চিকিৎসক।

Leer (লিয়েৰ্) *n.* an oblique look চকুকেৰাহি,
কেৰাহি দৃষ্টি। —*v. t.* to look askance চকু
কেৰাহি কৰ। **Leery** (লিয়েৰি) *adj.* (Slang)
sly টেক্সৰ।

Leeringly *adv.* চকু কেঁৰাকৈ।

'Lees (লীজ্) *n.* (pl.) sediment of liquor মদৰ
গেদ, তলনি।

Left (লিফট্) *pa. t.* and *pa. p.* of **leave**.

Left-off *adj.* laid aside একলীয়াকৈ থোৱা।

Left (লিফট্) *adj.* opposite to the right
বাঁও। **Left-hand** বাঁও হাত। **Left-handed**
লেবেৰা-হতীয়া, আপচু। **Left-ward** বাঁও ফাললৈ।
Left wing of legislatures ৰাজ্যীয়
আইন সভাত সভাপতিৰ বাঁও ফালে
বহা প্ৰজাতন্ত্ৰবাদী মেম্বৰ সকল। **Leftist** =
a democratic member প্ৰজা-স্বত্ব বিচৰা
সভা। (*opp.* to **Rightist** = গৱৰ্ণমেণ্টৰ ফলিয়া
সভা)।

Leg (লেগ্) *n.* one of the limbs by which
an animal walks ভৰি, ঠেং; the support
of anything as of a table থকা। **To leg
on** to pass on quickly বেগাই যা। **Leg
bye** বল খেলাত বল মাৰোঁতাৰ গাত বল লগা
অৱস্থাত লৰা। **Feel one's legs** সৰু লৰা-
ছোৱালীয়ে খোজ লবলৈ ধৰ। **In high leg** in
great excitement অত্যন্ত উত্তেজিত হৈ। **On
one's legs** বক্তৃতা কৰিবলৈ উঠন। **Upon
its legs** = স্বতন্ত্ৰ অৱস্থাত; in an independent
position.

Legging *n.* an outer covering for the legs
উপকৰা, ভৰি-ঢাকনি।

Legacy (লিগেচি) *n.* a bequest by will উইল
কৰি দি যোৱা ধন সম্পত্তি। **Cumulative legacy**
= দ্বিতীয় বাৰ উইল ক্ৰমে পোৱা সম্পত্তি।

Legatee (লিগেটী) *n.* one who has got a
legacy মৃতকৰ সম্পত্তি প্ৰাপ্ত লোক। **Residuary
legatee** মৃতকৰ স্বৰ্ণ আদি পৰিশোধ কৰি বাকী
থকা সম্পত্তি ভোক্তা।

Legal (লিগেল্) *adj.* pertaining to law
আইন বিষয়ক; lawful আইন সিদ্ধ, শাস্য,
বিধিসংমত।

Legalise (লিগেলাইজ্) *v. t.* to make lawful
বিধিৰূপ কৰ, আইনমতে মজুৰ কৰ। **Legally** *adv.*
according to law আইনমতে।

Legality (লিগেলিটী) *n.* lawfulness শাস্যতা।

Legate (লিগেট্) *n.* an ambassador from the
Pope ৰোমৰাজ্যৰ ধৰ্ম-শুক পোপৰ প্ৰতিনিধি,
পোপৰ কটকটী।

Legation (লিগেশ্বন্) *n.* an embassy, persons

sents a legates দূত প্রেরণ, প্রতিনিধি, কটকী ; the official abode of an ambassador প্রতিনিধি থকা চৰকাৰী ঠাই, বাসগৃহবাস ।

Legend (লিজেণ্ড্) *n.* an ancient story or tradition পৌৰাণিক উপাখ্যান, সাধুকথা ; an inscription or motto on a coat of arms etc. আখ্যান ।

Legendary (লিজেণ্ডেৰী) *adj.* romantic, fabulous আশ্চৰ্য্য ঘটনাপূৰ্ণ, ঐতিহাসিক, কিম্বদন্তীয় ।
—*n.* a book of legends পৌৰাণিক ইতিহাস ।

Legerdemain (লেজাৰ-ডি-মেন) *n.* jugglery, sleight of hand ডোজ-বাজী, বাজীকৰি, হাত চালাকি ।

Legible (লেজিবল্) *adj.* that can be read স্পষ্ট, ফটকটীয়া, পঠনীয়, পড়িব বা বুজিব পৰা ।

Legibility, **Legibility** *n.* স্পষ্টতা । **Legibly** *adj.* স্পষ্টকৈ, বুজিব পৰাকৈ ।

Legion (লেজিয়ন্) *n.* a body of soldiers, a military force সৈন্য দল ; a great number বহু সংখ্যক, এশাল । **Legion of honour**—a French order of merit ফৰাচী দেশীয় সন্মান বিশেষ । **British Legion**—a national association of ex-service men অৱসৰ পোৱা সৈন্যৰ জাতীয় সভা ।

Legionary (লে'জিয়নেৰী) *adj.* relating to a legion সৈন্য সংগতীয় ।

Legislate (লে'জিচ্-লেট্) *v. t.* to make laws বিধান কৰ, আইন কৰ ।

Legislation (লে'জিচ্-লেছন্) *n.* the act of making laws আইন প্রণয়ন, আইন কৰণ ।

Legislative *adj.* enacting laws আইনকাৰী, ব্যৱস্থাপক । **Legislative Council**—আইন সভা, ব্যৱস্থাপক সভা ।

Legislator (লেজিচ্-লেটৰ) *n.* one who makes laws আইন-কৰ্তা, ব্যৱস্থাপক ।

Legislature (লেজিচ্-লেচৰ) *n.* the body of men having the power of making laws ব্যৱস্থাপক দল ।

Legitimacy (লে'জিটিমে'চি) *n.* lawfulness of birth প্রকৃত গৰ্ভজাত অৱস্থা, আইন সিদ্ধ জন্ম ; state of being lawful প্রকৃততা ।

Legitimate (লে'জিটি-মেট্) *adj.* lawful, born

in wedlock বিধিমত, আইন-সিদ্ধ, ঔৰস জাত, সিৰফুটী ; genuine প্রকৃত, যথার্থ, আচল ।

Legitimately *adv.* lawfully প্রকৃত ৰূপে, ব্যৱস্থা মতে ।

Legume (লেগিউম্) *n.* a seed-vessel, a pod, as of the bean ছেই ।

Leguminous (লে'গুউমিনাচ্) *adj.* bearing legumes ছেই ধৰা ।

Leisure (লে'জাৰ) *n.* freedom from occupation, ease আহৰি, আজৰি, অৱসৰ, সকাহ, সুৰ্তি ।

Leisurely *adv.* not hastily আহৰিমতে, ধীৰে, সুতে, চেগ বুজি বুজি । **At leisure**—at one's ease আহৰিমতে, অৱসৰমতে । **I am at leisure**—মই আজৰি পাইছো, মোৰ অৱসৰ হৈছে ।

Leman (লিমেণ) *n.* paramour উপপতি ।

Lemma (লেমা) *n.* a preliminary proposition মূল সূত্র ; motto মূল কথা, সংক্ষেপত লিখা সাৰ কথা ।

Lemon (লে'মন্) *n.* an acid fruit resembling the orange নেমুটেঙা । **Lemon-grass** *n.* fragrant grass from which a kind of oil is obtained গন্ধ বিহিঙা ।

Lemonade (লেমনেড্) *n.* drink made of lemon juice মিঠা পানী, নেমুটেঙাৰ চৰবত ।

Lend (লেণ্ড) *v. t.* to give for a time something to be returned ধাৰে দে, কালিয়নে দে ; to grant, to afford দে । **To lend assistance**=সহায় কৰ । (*pa. t.* and *pa. p.* lent) .

Lender (লেণ্ডাৰ) *n.* one who lends ধাৰে দিওতা, উঠনা দিওতা ।

Lending *n.* the act of giving in loan ধাৰ দিয়া কাম ।

Length (লেণ্ঠ) *n.* extent from end to end দীৰ্ঘতা, দীৰ্ঘ, দীৰ্ঘলৰ জোখ ।

Lengthy (লেণ্ঠী) *adj.* of great length দীৰ্ঘল । **A great length of time**=বহু কাল । **At length**=at last অবশেষে ; in the full extent বাহুল্যকৈ । **Length of day**=দীৰ্ঘ আয়ু । **Go great lengths, Go to all lengths**=to try utmost পাবমানে চেষ্টা কৰ ।

Lengthen (লেং'ঠন্) *v. t.* to make longer দীঘল কৰ, বঢ়া। —*v. i.* to grow longer দীঘল হ, আক বাঢ়।

Lengthwise (লেংঠ-ওৱাইজ্) *adv.* in the direction of the length দীঘে দীঘে, দীঘলে।

Lenient (লিনিয়েণ্ট) *adj.* mild, merciful মৃদু, দয়ালু, ক্ষমাৰান; softening কোমল। —*n.* an emollient কোমল কৰা দৰব, স্নিগ্ধকাৰী প্ৰলেপ।

Leniently *adj.* mildly লঘুৱাই, ক্ষমাৰান হৈ।

Leniency (লিনিয়েঞ্চি) *n.* mildness কোমলতা; clemency মৰম, দয়া।

Lenitive (লেনিটিভ্) *adj.* mitigating উপশামক। —*n.* any palliative বেদনা পাউলোৱা ঔষধ; a purgative জ্বলাপ।

Lenity (লেনিটি) *n.* mercy, clemency কৃপা, দয়া, ক্ষমা।

Lens (লে'নচ) *n.* glass with convex or concave sides for refracting rays of light দৃকবীণ আদিত ব্যৱহাৰ কৰা মাজ উঠকা আইনা। **Lenticular**=double convex দুইফালে উঠকা, মচুৰ মাহৰ দৰে।

Lent (লেণ্ট) *pa. t.* and *pa. p.* of **Lend**. —*n.* an annual fast of forty days ত্ৰীঈশ্বৰ্যমতে ৪০ দিনীয়া ব্ৰত।

Lentil (লেন্-টিল্) *n.* a kind of pulse মচুৰ মাহ।

Leo (লিয়') *n.* the lion, a sign of the zodiac সিংহ ৰাশি।

Leonine (লিয়-নাইন্) *adj.* of or like a lion সিংহৰ, সিংহ সম্বন্ধীয়; a kind of Latin verse মূলবী ছন্দ।

Leopard (লে'পাৰ্ড) *n.* an animal with spotted skin resembling a tiger নাহৰফুটকী বাঘ।

Lepor (লেপাৰ্) *n.* one affected with leprosy কুঠৰোগ, বৰবোগ ধৰা মানুহ।

Leprous (লে'প্ৰাচ্) *adj.* affected with leprosy কুঠৰোগী, কুঠিয়া, বৰকণীয়া।

Leprosy (লে'প্ৰচী) *n.* a cutaneous disease কুঠৰোগ, বৰবোগ।

Lesion (লিছন্) *n.* a wound, injury আঘাত, চোট; morbid change in organs ইন্দ্ৰিয় শক্তি লোপ।

Less (লে'চ) *adj.* (comparative of little) smaller কম, ডাকৰ, ক্ষুদ্ৰতৰ, আক কম। —*adv.* in a smaller degree অলপকৈ।

Lessee (লে'চি) *n.* one to whom a lease is granted পট্টাদাৰ মহলদাৰ।

Lessen (লে'চন্) *v. t.* to make less কম, কম কৰ। —*v. i.* to become less কম হ, নান হ, হুঁই।

Lesser (লে'চাৰ) *adj.* smaller, inferior সৰু, নামনাচ।

Lesson (লে'চন্) *n.* that which a student learns at a time পাঠ, দৈনিক পঢ়া; instruction শিক্ষা, উপদেশ।

Lessor (লে'চাৰ) *n.* one who grants a lease হি পট্টা দিয়ে, পট্টা দিওঁতা।

Lest (লে'ফ্) *conj.* for fear that কিজানি, জানোচ। **Lest he would not come**=পাচে কিজানি সি নাহে।

Let (লেট্) *v. t.* to allow, to permit কৰিবলৈ বা হবলৈ দে, অনুমতি দে; to lease কেৰেহা লগা, ভাৰা দে। **Let alone**=to leave out এৰি দে ভাগ কৰ। **Let blood**=তেজ হাবলৈ দে, তেজ উলিয়া। **Let down**=to allow to fall নমাই দে। **Let go**=to cease holding হাবলৈ এৰি দে। **Let in**=to allow to enter সোমাবলৈ দে। **Let into**=জানিবলৈ দে, কোনো কথাৰ ভাগ দে। **Let off**=to excuse from payment বেহাই দে, এৰি দে। **To let off, as an arrow**=কাঁড় ছুটা, কাঁড় মাৰ। **Let on**=কাঁকি দে। **Let out**=মেলি দে, গোপনীয় কথা প্ৰকাশ কৰ। **Let well alone**=যেনে আহে তেনেই থ। **To let a house**=ঘৰ ভড়া দে। (*pa. t.* and *pa. p.* let)।

Let n. obstruction, hindrance প্ৰতিবন্ধক, বাধা।

Lethal (লেথেল্) *adj.* deadly প্ৰাণনাশক।

Lethargy (লেঠাৰজি) *n.* dullness গেৰেউ-গেঠেউ, morbid drowsiness আল্‌জাল্।

Lethargic (লেঠাৰজিক্) —*al adj.* dull, sleepy আল্‌জাল্, উঠিৰ দ্ৰোণোজ।

Lethaen (লিঠিয়েন্) *adj.* oblivious বিস্মৰণ জনক, পাহৰোৱা।

Letter (লেট্-আৰ) *n.* an alphabetical mark

আখৰ, বৰ্ণ, হৰফ ; a written message চিঠি, পত্ৰ ; literal meaning কথাৰ অৰ্থ । —(pl.) learning বিদ্যা, শাস্ত্ৰ জ্ঞান । To the letter and spirit=বাক্যৰ আচল অৰ্থ আৰু ভাব লৈ । Man of letters=scholar, author বিদ্বান লোক, গ্ৰন্থকাৰ ।

Letter-box=ডাকঘৰৰ চিঠি দিয়া বাকচ, চিঠিৰ বাকচ । Letter-post=চিঠিৰ বিবিধে খবচ লোৱা ডাক ।

Lettered=marked with letters অক্ষৰযুক্ত ; educated বিদ্বান, শিক্ষিত । Letterless=illiterate লেখা-পঢ়া নজনা । Letter of advice=মাল পঠোৱা সৱাদ চিঠি । Letter of attorney=মোক্তাবনামা । Letter of credit=বৰাতী চিঠি, ধন দিবলৈ অনুমতি দিয়া চিঠি । Letters patent=পেটেণ্ট পত্ৰ, চনদ, বিশেষ ক্ষমতা পত্ৰ । Letter-writer=ধনলৈ চিঠি লিখোতা ; a book containing sample letters আহি চিঠিৰ কিতাপ ; Letters of administration=a written authority appointing an administrator of an intestate estate মৃতকৰ তাক্কা সম্পত্তি চলাবলৈ দিয়া ক্ষমতা পত্ৰ ।

Lettuce (লে'টিচ) *n.* a vegetable plant আতুথকা শাক বিশেষ ।

Leucoderma (লিউক-ডাৰ্মে) *n.* white spots on the skin ধবল বোগ ।

Leucorrhœa (লিউ'ক'ৰিযে) *n.* the whites, abnormal mucous discharge of women ডিকতা মানুহৰ পু'ৰ সাৰ বেমাৰ, ডিকতাৰ ধাতুচলা বেমাৰ, স্নেহগ্ৰন্থৰ বোগ ।

Levant (লি-ভেণ্ট) *n.* the East পূবদিশ ; the Eastern coast of the Mediterranean ভূমধ্য সাগৰৰ পূৰ্ব উপকূল । —*adj.* Eastern পূবদেশীয় । —*v. i.* to decamp পলায়ন কৰ ।

Levee (লে'ভি) *n.* an assembly received by a sovereign or a great personage দৰবাৰ ।

Level (লে'ভেল) *adj.* even, smooth, plain সমান, ওখচাপৰ নোহোৱা । —*v. t.* to make flat, to make equal সমান কৰ, ওখ চাপৰ হাবি সমান কৰ । —*n.* even surface সমভূমি ; usual elevation উচ্চতা ; state of being equal সমতা ।

Level down=ডললৈ বহুৱাই সমান কৰ ।

Level up=ওপৰলৈ তুলি সমান কৰ । On the same level=একে ওখ গৰিমাণত, সমান ওখত । Find one's level=আনোৰে সমান হ ।

Level-crossing=বেল আনিব সমানে সমানে লগা কোনো বাটৰ দোমোজা ।

Level-headed=well balanced in temper and judgment স্থিৰ জ্বৰ, গহীন স্বভাৱৰ ।

Leveller *n.* an advocate of equality, a social reformer সকলো বাহ-বিচাৰ ওহাই একে কৰোঁতা ।

Levelling (লে'ভেলিং) *n.* the act of bringing to a level সমান কৰণ, ওখ চাপৰ নিৰ্ণয় কৰণ ।

Levelling instrument=মাটিৰ ওখ চাপৰ নিৰ্ণয় কৰা যন্ত্ৰ ।

Lever (লিভাৰ) *n.* a bar turning on a prop used for raising weight কোনো গধুৰ বস্তু ভোলা ঢেকী, ভলত ডেজাদিয়া লঠিয়া মাৰি ।

Lever-watch=চকৰি ঘূৰাবৰ নিমিত্তে চাবকটা ঢেকী লগোৱা ভেগঘড়ী ।

Leveret (লি'ভাৰ-এ'ট) *n.* a young hare শহা পছৰ বছৰেকীয়া পোৱালি ।

Leviable (লি'ভিয়েবল্) *adj.* that may be levied কৰ লগোৱা যোগ্য, কৰ লগাব পৰা ।

Leviathan (লে-ভীয়াঠেন্) *n.* a huge sea monster মগৰ, কুম্বীৰ ।

Levigate (লে'ভিগেট্) *v. t.* to make smooth পিহি মিহিকৰ । Levigation *n.* পিহি চূৰ্ণ কৰণ ।

Levite (লিভাইট্) *n.* an inferior Jewish priest ইহুদী জাতিৰ সামান্ত পুৰোহিত । Levitic Levitical *adj.* ইহুদী পুৰোহিত সম্বন্ধীয় ।

Levity (লে'ভিটি) *n.* lightness of conduct, thoughtlessness, frivolity লঘুতা, চঞ্চল স্বভাৱ, চুলুঙ্গালি, অবিবেচকতা ।

Levy (লে'ভি) *v. t.* to raise, to collect as an army or a tax সৈদ্ধ সংগ্ৰহ কৰ, কৰ লগা, ধন ভোলা । —*n.* the act of collecting troops, or money সৈদ্ধ সংগ্ৰহ, কৰ সিদ্ধাৰণ ।

Lewd (লিউড্) *adj.* lustful, licentious কাষুক, লম্পট । Lewdness *n.* লম্পটতা, পবিত্ৰতা বৰ্জি ।

Lexicography (লে'ক্সি-ক'-গ্ৰেফি) *n.* the art of compiling a dictionary অভিধান লেখা কৌশল ।

Lexicographer=অভিধান লেখক ।

Lexicon (লে'ক্‌চি-কন্) *n.* a dictionary অভিধান, শব্দ কোষ। **Lexical** *adj.* of the words of language অভিধানৰ কথা বিষয়ক, শব্দ বিষয়ক। **Lex talionis**=the law of retaliation প্রতিশোধ লোৱা প্ৰথা, হত্যাকাৰীক হত্যা কৰা বীতি।

Liable (লায়েবল্) *adj.* responsible দায়ী; tending to হব পৰা; subject to যোগ্য। **He is liable to punishment**=সি দণ্ড পোৱা যোগ্য। **He is liable to err**=ভাব ভুল হলে হব পাৰে। **He is liable for the amount**=সেই টকাৰ বাবে সি দায়ী।

Liability (লায়েবিলিটি) *n.* state of being liable, responsibility, debt দায়িত্ব, ভাব, দেনা, ধাৰ।

Liar (লায়াৰ) *n.* one who lies মিছলীয়া, অসত্যবাদী।

Liaison (লিয়ে'জন্) *n.* union মৈত্ৰী; connection সংযোগ, যোগাযোগ; illicit sexual union অৰৈধ মৈথুন। **Liaison officer**=সংযোগ বন্ধাকাৰী।

Libation (লাইবেছন্) *n.* an offering of a wine or other liquid in honour of a deity দেৱতাৰ উদ্দেশে দিয়া অৰ্ঘ, পানীয় অৰ্থাৎ দান, তৰ্পণ।

Libel (লাইবেল্) *n.* a defamatory statement অপবাদ, ধৰ্ম্মাম, কুছা। —*v. t.* to defame by writing কাগজত লিখি ধৰ্ম্মাম কৰ, পৰিন্দা কৰ। **Damages for libel**=হৰ্ষতৰ দাবী।

Libeller (লাইবেল্-আৰ) *n.* one who libels কুছা প্ৰকাশক, ধৰ্ম্মাম বটোতা।

Libelling *n.* defaming ধৰ্ম্মাম কৰণ, অপবাদ দেওন।

Libellous (লাইবেল্-আচ্) *adj.* defamatory ধৰ্ম্মামজনক, অপবাদজনক।

Liberal (লিবাৰ-এল্) *adj.* generous, candid দানশীল, উদাৰ, সবল, অকপট; general, extensive বিস্তীৰ্ণ, বহুল। **He is a man of liberal views**=ডেউ বৰ বিস্তীৰ্ণ ভাবৰ মানুহ। **Liberal party**=উদাৰনৈতিক দল।

Liberality (লিবাৰ্-এল্-ইটি) *n.* largeness of mind, generosity উদাৰতা, দানশীলতা।

Liberalise (লিবাৰেজ্-আইজ্) *v. t.* to make liberal, to free from narrowness of views মন প্ৰস্তুত কৰ, উদাৰ ভাব পূৰ্ণ কৰ।

Liberate (লিবাৰ-এই) *v. t.* to set free মুক্ত কৰ, বান্ধ মোকোলা, উদ্ধাৰ কৰ।

Liberation (লিবাৰ্-এ'ছন্) *n.* a setting free মুক্ত কৰণ, পৰিত্যাগ, উদ্ধাৰ।

Liberator (লিবাৰ্-এ'টৰ্) *n.* one who liberates মুক্তি দাতা, উদ্ধাৰ কৰোঁতা।

Libertine (লিৰ্-আৰ-টাইন) *n.* dissolute man, a debauchee লম্পট, জট্টাচাৰী লোক। —*adj.* unrestrained, licentious ইচ্ছিয়াশক্ত, লম্পট, লুচুৰা।

Libertinism (লিবাৰ্-টিন্-ইজম্) *n.* lewdness জট্টাচাৰ, লুচুৰি।

Liberty (লিৰ্-আৰ-টী) *n.* freedom to do as one pleases ইচ্ছামতে কৰিব পৰা শক্তি বা ক্ষমতা, স্বাধীনতা; privilege বিশেষ অধিকাৰ; permission অনুমতি। **I am not at liberty to do this**=মোৰ এইটো কৰিবৰ অধিকাৰ নাই, মই এইটো কৰিব নোৱাৰোঁ। **Take the liberty**=venture কৰিবলৈ আগবাঢ়।

Libidinous (লিবিডিন্-আচ্) *adj.* lewd, lustful কামাতুৰ, লম্পট।

Libido (লিবিডো) *n.* vital urge or sexual impulse কৰ্মপ্ৰেৰণা, জৈৱিক প্ৰেৰণা, কাম-শক্তি।

Libra (লাই-ব্ৰে) *n.* the balance তুল; the seventh sign of the zodiac তুলা বাশি।

Library (লাই-ব্ৰে-ই) *n.* a room or building containing a collection of books পুস্তকালয়, পুথিৰ ভঁড়াল; collection of books পুথিসমূহ; গ্ৰন্থ-সংগ্ৰহ। **Librarian** *n.* one who keeps a library পুথি-ভঁড়ালী। (F. *liber*=a book).

Libration (লাইব্ৰেছন্) *n.* balancing, slight swinging motion হুৱাকালে সমান হওন; অলপ ইকাতি সিকাতি হওন।

Librate (লাইব্ৰেট্) *v. i.* to balance হুৱাকালে সমান ওলম্বা। —*v. i.* to move slightly ইকাতি সিকাতি হ।

Libretto (লিৰেটো) *n.* the text of an opéra বৃত্তা-নাট্যৰ পাঠ।

Lice (লাইচ্) *pl.* of *Louse*.

License or **Licence** (লাইসেন্স) *n.* leave অনুমতি; grant of permission for doing something কৰ্মতা, হুকুম; the document conferring certain authority পত্ৰ, অনুমতি পত্ৰ, লাইচেন্স; a departure from rules নিয়মৰ ব্যতিক্ৰম (as in Poetical licence)।
—*v. i.* to authorise, to grant licence পত্ৰ দে, লাইচেন্স দে, কৰ্মতা দে।

Licensee (লাইচেন্সী) *n.* one who has been granted a license পত্ৰদাৰ, অনুমতিপ্ৰাপ্ত লোক।

Licentiate (লাইচেনশিয়েই) *n.* লাইচেন্সপ্ৰাপ্ত লোক; an academical dignity শিক্ষা বিষয়ক উপাধি বিশেষ।

Licentious (লাইচেন্শাচ্) *adj.* loose in morals, dissolute লম্পট, কামাশক্ত। **Licentiousness** *n.* state of being licentious লুজামি।

Lichen (লিচেন) *n.* a plant of the tribe শেলাই; an eruption of the skin এবিধ চৰ্মৰোগ।

Licit (লিচিট্) *adj.* lawful বিহিত, আইনসিদ্ধ। **Licit opium**=লাইচেন্স লৈ অনা কানি। (*opp.* of **Illicit**=চোৰাং)।

Lick (লিক্) *v. t.* to take in by the tongue চেলেক; to beat ভুকুৰা। —*n.* a passing the tongue over চেলেক। **Lick the dust**=to be slain হত হ; to be servile নিচেই ভুকুৰাটোৰ দৰে হ।

Lickerish (লিকাৰ-ইচ্) *adj.* tempting লোভ-লগা, জিভাৰ পানী পৰা; eager to taste লুভাৰ।

Licorice, Liquorice (লিক্ৰ-ইচ্) *n.* a medicinal plant with a sweet root বহুযন্তি, লাক্ষ্মণি গছৰ শিপা।

Lictor (লিক্টৰ) *n.* an attendant of a Roman magistrate বোমান বিচাৰকৰ দণ্ডধাৰী টেকেজা।

Lid (লিড্) *n.* a cover of a vessel or box লাকৰ, বগ, ঢাকনি; the cover of the eye চকুৰ পাভা।

Lie (লাই) *n.* a false statement মিছা কথা।
—*v. i.* to make a false statement মিছা কথা ক। (*pr. p.* lying; *pa. t.* and *pa. p.* lied). **Give the lie to**=to charge with falsehood মিছা কথা কোৱা বুলি ধৰ।

Lie (লাই) *v. i.* (*pr. p.* lying, *pa. t.* lay, *pa. p.* lain) to rest in a horizontal position কাতি হ, শো, দীঘলদি পৰ; to be situated হ, আছ, থাক; to be sustainable in law টিক। **Lie along**=দীঘলদি পৰ। **Lie at one's door**=কাৰো গাত দোষ পৰ। **Lie by**=জ্বা, শত। **Lie hard or heavy on or upon**=to oppress জ্বলম্ব কৰ, চেপেটা কৰ, হেঁচা পৰ। **Lie in**=to be in child bed অশোচত পৰ। **Lie in one**=কাৰো কৰ্মতা থাক। **Lie in the way**=to be an obstacle প্ৰতিবন্ধক হ। **Lie in wait**=মনে মনে ধাপলৈ থাক। **Lie on or upon**=to be incumbent on ডাৰ পৰ, কৰিবলগীয়া হ। **Lie over**=মুলতৰী থাক, পাচকৈ থাক। **Lie up**=বন নকৰি পৰি থাক। **Lie with**=to sleep with সহবাস কৰ। **Lying-in-hospital**=অশোচীয়া হাস্পতাল, প্ৰসৱ কৰোৱা চিকিৎসালয়। **To lie waste**=চনপৰ। **No case will lie**=যোকদ্দমা চলিব নোৱাৰে। **It lies on you to prove**=প্ৰমাণৰ ডাৰ তোমাৰ ওপৰত পৰিছে।

Liege (লিজ্) *n.* a vassal পাইক, বায়ত। **Liege lord**=one who has feudal tenures মালিক, ভূস্বামী। **Liege-man** *n.* a vassal প্ৰজা, বায়ত, পাইক।

Lien (লিয়েন্) *n.* a legal right বন্ধ, দাৱা।

Lieu (লিউ) *n.* place ঠাই, স্থান। **In lieu of**=পৰিবৰ্ত্তে, সলনি, বদলে, ঠাইত।

Lieutenant (লেক্-টেন-এণ্ট্) *n.* a deputy, a military officer next below a captain হুবলীয়া প্ৰতিনিধি, কান্টোনৰ ডালৰ সেনাপতি। **Lieutenant Governor**=লেক্-টেনেণ্ট গৱৰ্ণৰ চাহাব, হুবলীয়া লাট চাহাব।

Lieutenancy (লেক্-টেন-এঞ্চি) *n.* the office or commission of a lieutenant লেক্-টেনেণ্টৰ পদ বা কৰ্ম।

Life (লাইফ্) *n.* the living state, state of

existence জীৱন, প্ৰাণ; the period of animate existence জীয়াই থকা কাল, জীৱিতাবস্থা; manner of living অৱস্থা, দশা, আচাৰ ব্যৱহাৰ; animation উৎসাহ, তেজ, শক্তি; account of a life জীৱন চৰিত। (*pl. lives* (লাইভ্‌জ্‌))
For life=for ever চিৰকাল, যাবজ্জীৱন।
Life-and-death struggle=a desperate fight দোৰোৰে সংগ্ৰাম কৰ। **Began life**=জীৱন যাত্ৰা আৰম্ভ কৰ। **Life assurance, Life insurance** *n.* জীৱন চুক্তি।

Life-belt *n.* a belt used for sustaining a person in water পানীত থৈবিলে ওপোঙ্গাই ধৰা যন্ত্ৰন। **Life-boat** *n.* জাহাজ ডুবিলে মানুহ তুলি লোৱা সৰু নাও। **Life-buoy** (লাইফ-বই) *n.* জীৱনবন্ধক পুঙা, পানীত ওপোঙ্গাই ধৰা যন্ত্ৰন। **Life giving** *adj.* invigorating সজীৱকাৰক; বলকাৰক। **Life guard** (লাইফ্‌গাৰ্ড) *n.* the guard of king's person জীৱনবন্ধক সেনা। **Life-history, Life-cycle** *n.* জন্তুৰ জীৱন বৃত্তান্ত। **Life-interest** (লাইফ্‌ইন্টাৰ্-এষ্ট) *n.* an interest lasting one's life নমৰে মানে ভোগদখল কৰিব পৰা স্বত্ব।

Lifeless (লাইফলেচ্) *adj.* dead মৃত; without spirit উৎসাহশূন্য, উদয়মবিহীন, নিৰ্জীৱ। **Life-**

Lifelong *adj.* as long as one lives যাবজ্জীৱন।

Life-size *adj.* of the size of the thing painted চিত্ৰ আচলটোৰ জোখৰ।

Life-time *n.* duration of life জীৱিতাবস্থা, জীয়াই থকা কাল।

Lift (লিফট্) *v. t.* to raise, to elevate তোলা, উঠা, দাং উলাহ, ওপৰলৈ তুলি ধৰ। —*v. i.* to rise উঠ। —*n.* act of lifting তোলা; a hoisting machine ওপৰলৈ তোলা পৰা কৰা যন্ত্ৰন; advancement উন্নতি। **Lift up the hand**=to swear শপত থা; to pray স্তুতি কৰ। **Lift up the head**=to rejoice সন্তোষ প্ৰকাশ কৰ, বং পা।

Ligament (লিগেমেন্ট্) *n.* anything that binds বন্ধনী পটী, শিৰ।

Ligation (লিগেশন্) *n.* a bandage পটী, বান্ধনী।

Ligature (লিগেচাৰ) *n.* a tie বান্ধনী; a

bandage ঘাৰ ওপৰত বন্ধা পটী; in printing, a type of two or more letters যুগ্মাখৰৰ দুটাৰা নাইবা তিনিটিয়া আখৰৰ কাৰণে থকা অকল-শৰীয়া সাঁচ (যেনে ff, ffi)। —*v. t.* to bind পটী বান্ধ।

Light (লাইট্) *n.* that which shines or renders, things visible পোহৰ, আলোক, দীপ্তি; a candle বত্তি চাকি; knowledge, enlightenment জ্ঞান। **Light of nature**=intellectual perception স্বাভাৱিক জ্ঞান। **Between the lights**=in the twilight দোকমোকালিত। **Between two lights**=এন্ধাৰত। **Bring to light**=to reveal প্ৰকাশ কৰ। **Come to light**=প্ৰকাশ হ, ওলাই পৰ। **In the light of**=সেই কথাৰে চাই। **Man of light**=man of having spiritual illumination or enlightenment জ্ঞানী লোক। **See the light**=দৃষ্টিগোচৰ হ, চকুত পৰ। **Stand in one's own light** নিজে নিজৰ সুবিধা লোপ কৰ। **Strike a light**=চাকি লগা। **Light up**=পোহৰ কৰ, চাকি লগা। **Light** *v. t.* or *v. i.* to set fire to, to become bright জলা, জ্বলগা বা ধৰ, পোহৰ হ। (*pa. t.* and *pa. p.* lighted or lit)।

Light (লাইট্) *adj.* not heavy পাতল, লঘু, slight সামান্য; active চটফটীয়া; gay বহুতাল; **Make light of**=to trifle উপলুপ্ত কৰ। **Lightly** *adv.* পাতলকৈ, লঘুৱাই।

Light (লাইট্) *v. i.* to come down, to rest নামি আহ, পৰ, হঠাৎ স্থিতি হ। **Light on or upon**=নামি আহি, পৰ (যেনে চৰাই)। **Light down**=to descend তললৈ নাম।

Lighten (লাইট্‌ন্) *v. t.* to make less heavy লঘুকৰ; to make light পাতল; to illuminate পোহৰ কৰ, আলোকিত কৰ। —*v. i.* to flash with light পোহৰ হ।

Lighter (লাইটাৰ) *n.* an open boat for loading and unloading goods ডাঙৰ জাহাজৰ পৰা মালা তোলাপৰা কৰা যুঁকলি নাও।

Light-fingered *adj.* thievish হাত লৰ, চোৰ।

Light-handed *adj.* empty-handed উলং-হতীয়া; inadequately manned মানুহ তাকৰীয়া; dexterous হাতগৰ।

Light headed *adj.* delirious ভ্রম বকৌতা ; thoughtless, unsteady উত্তন্বা, চঞ্চল ।

Light-hearted *adj.* cheerful প্রফুল্ল, আনন্দী, খেমেলীয়া ।

Light-heeled, Light-footed *adj.* nimble, swift ক্ষুদ্রগামী, বেগী ।

Light-horse *n.* light armed cavalry লঘু অস্ত্রধারী অশ্বাবাহী সৈন্য ।

Light-house (লাইট-হাউস) *n.* a house with a light used as a warning to ships জাহাজক সাবধান করা সাগরব দীপ্তির প্রদীপ ঘর, আলোকগুহ ।

Light-minded *adj.* not considerate মস পাতল, চূড় । **Light-mindedness** *n.* চূড়হালি, চঞ্চলতা ।

Lightning (লাইটনিং) *n.* flash of electricity বিজুলী, বিদ্যুৎপোহর, বজ্র ।

Lightning conductor = ঘরব ওপৰত দিয়া বিজুলী-চালক জোতা লোহা ।

Lignum (লিগ্নাম) *n.* wood কাঠ । **Ligneous** *adj.* wooden কাঠের । **Lignify** *v. t. or v. i.* কাঠময়, কাঠ হ ।

Like (লাইক্) *adj.* equal, similar একে, সমান, তুল্য ; probable সম্ভব । — *adv.* in the same manner দৰে, নিচিনা, তদ্রূপ । — *n.* the like thing or person একেবকমর বস্তু বা ব্যক্তি ।

Like (লাইক্) *v. t.* to approve, to relish ভাল পা, পছন্দ কর., মন থা । You may go if you like = তোমার ইচ্ছা হলে যাব পাৰা । I like to have this = মই এইটো লব খোজো । — *n.* liking অনুবাগ, ভাল পোষা । Likes and dislikes = ভাল পোষা, বোষা পোষা, অনুবাগ-বিবাগ । Such like = of that kind ডেনে বিধব ।

Likelihood (লাইক্লিহুড্) *n.* probability সম্ভব, সম্ভাবনা ; likelihood.

Likely (লাইক্লি) *adj.* probable, credible সম্ভবপৰ, হব পাৰে ।

Likeness (লাইক্-নেস্) *n.* resemblance সাদৃশ্য, তুলনা, মিল ; a portrait or picture অৰ্জা, ছবি ।

Likewise (লাইক্-ওরাইক্) *adv.* similarly সেই দৰে ; moreover আক, তদুপৰি ।

Liking (লাইকিং) *n.* inclination, desire বাঞ্ছা, আন্তিক, ইচ্ছা, অনুবাগ । On liking = on approval পছন্দ হলে, মন খালে ।

Lilac (লাইলাক্) *n.* a flowering shrub এবিধ ফুল গছ ।

Lilliputian (লিলি-পুথিয়েন্) *adj.* native of Lilliput island লিলিপুট দ্বীপৰ মানুহ ; a dwarf, diminutive নিচেই চুটি চাপৰ বাওনা মানুহ ।

Lily (লিলি) *n.* a bulbous plant with fragrant flowers ভেদ, পছম, পদ্ম । **Lily livered** = cowardly ভয়ভূৰ ।

Limb (লিম্) *n.* a projecting part of the body অঙ্গ-প্রত্যঙ্গ, গৰ-অঙ্গ ; a branch of tree গছৰ ডাল ; the edge or border ধাৰ, দাঁতি । — *v. t.* to tear off the limbs অঙ্গ হীন কর ; to provide with limbs অঙ্গযুক্ত কর ।

Limber (লিম্বাৰ) *adj.* pliant, flexible ঠাঙ্গ লগাব পৰা, লেড়-সেড় ।

Limbo (লিম্ ব) apart of hell, a place of confinement নৰকস্থৰীৰ একাংশ, কাৰাগাৰ ; also Limbus.

Lime (লাইম্) *n.* calcareous earth চূণ ; a kind of citron tree এবিধ নেমুটেডাৰ গছ বা ডাৰ ফল । — *v. t.* to cover with lime চূণ লগা ; to ensnare ফাঁদত পেলা । **Limous** *adj.* gluey লেতকেভিয়া ; muddy ঘোলা । **Limy** *adj.* sticky এটাএটি । **Lime-juice** = নেমুটেডাৰ বস । **Lime-Kiln** = *n.* kiln for burning lime চূণ পোষা ডটা । **Lime-light** = intense white light produced by a blow-pipe flame চূণৰ সাহায্যত করা একবকম প্রবল জ্যোতি বা পোহৰ ।

Limerick (লিমাৰিক) *n.* a nonsense verse in a five line stanza পাঁচোটো চরণযুক্ত এবিধ উদ্ভট কবিতা । যেনে :

There was an old Man of Peru
Who watched his wife making stew ;

But once by mistake,
In a stove she did bake

That unfortunate Man of Peru

Lime-stone *n.* a kind of stone from which

lime is obtained by burning চূণ পোবা শিল।

Lime-water *n.* চূণ পানী।

Limit (লিমিট) *n.* a bound, boundary সীমা, চৌহদ; utmost extent অন্ত, শেষ, মূৰ। —
v. t. to fix within bounds সীমাবদ্ধ কৰ, সীমা
বাধ।

Limitable (লিমিটেবল্) *adj.* that may be
limited সীমা বাধিব পৰা।

Limitation (লিমিটে'শন্) *n.* the act of limiting
সীমা হাৰ্ষ্য কৰণ; restriction ঘেৰ, বাধা, মিয়াদ,
নিকপিত কাল। **Limitation Act** = ভাৰতীয় আইন,
পৰিসীমা।

Limited (লিমিটেড) *adj.* restricted, narrow,
নিকপিত, সীমাবদ্ধ, চক। **Limited monarchy** =
মন্ত্ৰী সভাৰ দ্বাৰা পৰিচালিত ৰাজ্য। **Limited
liability** = অংশৰ পৰিমাণমতে সীমাবদ্ধ দায়িত্ব।

Limitless *adj.* boundless অসীম, অনন্ত।

Limn (লিম) *v. t.* to draw, to paint চিত্ৰকৰ,
ছবি তোল বা আঁক।

Limner (লিমনাৰ) *n.* painter চিত্ৰকৰ।

Limp (লিম্প) *adj.* weak, flexible হেলেক্-
পেলেক, লেউ-সেউ, পেঙুৰা। —*v. i.* to walk
lamely পেঙুৰা-পেঙুৰাকৈ খোজ কাঢ়, পেঙুচিয়া;
(*fig.*) wanting in energy আশকতীয়া,
লেখা। —*n.* act of limping পেঙুচনি, খোবাই
খোবাই বোবাটো। **Limpingly** *adv.* পেঙুচ-
পেঙুচকৈ।

Limpid (লিম্পিড) *adj.* clear, transparent
ফটফটীয়া, জলজলীয়া, নিৰ্মল।

Limpidity, Limpidness *n.*

Linament (লিনেমেন্ট) *n.* lint বাত বন্ধা ফটাকানি,
পটী। (see Liniment).

Linch-pin (লিন্ছ-পিন্) *n.* a pin used to keep a
wheel on the axle গাড়ী চকৰিৰ খিলি, খলা।

Line (লাইন) *v. t.* to cover on the inside
ভিতৰে লগা, আঁতৰ দে; to mark out with
lines ৰেখ দে, আঁচ দে।

Line (লাইন) *n.* a slender cord জৰী, বৰশী ডোল,
বটীয়া; an extended mark বেখা, আঁচ; a
row শাৰী, পংক্তি, পাতি; a sentence,
a verse (কথা) ঠাঁকি, পদ, শ্লোক; a series or
succession of descendants পুৰুষানুক্ৰম, বংশ,

পুৰুষ; method প্ৰণালী, বেহা; direction
দিশ; department বিভাগ; occupation
কাম; limit সীমা; a rail-road বেলৰ
ৰাস্তা; a telegraph wire টেলিগ্ৰাফৰ তাৰ;
temporary field-works for protection and
defence ক্ষত্ৰৰ আক্ৰমণৰ পৰা ৰক্ষাপথৰ কাৰণে
কৰা পকা গড় বা কৌঠ; a track, a trace
হাবি কাটি উলিউতা পটি; (*pl.*) a marriage
certificate বিবাহবন্ধন মন্ত্ৰি পত্ৰ; lot in life
ভাগ্যৰ ফেৰ। **Line of succession** = উত্তৰাধিকাৰী
ক্ৰম। **In the teaching line** = শিক্ষা বিভাগত।
Drop a line = একেবাৰ লিখক, হঠাৎমান আবে
দিয়ক।

Lineage (লিনিয়জ) *n.* direct descendants,
race, family বংশ, পুৰুষ।

Lineal (লিনিয়ল্) *adj.* composed of lines,
belonging to a line বেখানুজ, বেখা
directly descending পুৰুষানুক্ৰমিক বংশজ।

Lineally *adv.* পুৰুষানুক্ৰমে।

Lineament (লিন্-ইয়ে-মেন্ট) *n.* feature
আকৃতি, চেহেৰা।

Linear (লিনিয়ৰ) *adj.* of the form of a
line, straight বেখানুজ, পোন।

Linen (লিনেন্) *n.* cloth made of flax or
hemp মৰা পাট বা শন সূতাৰ কাপোৰ। —*adj.*
মৰাপাট বা শন সূতাৰে তৈয়াৰ কৰা made of
flax.

Liner (লাইনাৰ) *v. i.* a vessel of a regular
line কোনো বিশেষ স্থানত চলাচল কৰা জাহাজৰ
লগৰ এখন জাহাজ।

Linger (লিংগাৰ) *v.* to remain long পলম
কৰি বৈ থাক, লেলেটীয়া হ, বহুদিনলৈ লাগি থাক।
Lingering *adj.* protected লেলেটীয়া।

Lingerie (লিংগাৰি) *n.* linen goods জেলজলীয়া
কাপোৰেৰে তৈয়াৰী পোছাক; a woman's
undercloth ভিৰোতা মানুহৰ অন্তৰ্ভাষ।

Lingua franca (লিংগোৱা-ফ্ৰংকা) *n.* a mixed
dialect used by Frenchman সকলোৱে বুজি
পোৱা মিশ্ৰিত কথা ভাষা।

Lingual (লিংগোৱেল্) *adj.* pertaining to the
tongue জিভা সম্বন্ধীয়। —*n.* জিভাহুলীয়া বৰ্ণ।

Linguist (লিংগুইষ্ট) *n.* one skilled in languages ভাষাবিদ, নানান ভাষা জনা লোক।

Linguistic (লিংগুইষ্টিক্),—*adj.* relating to language ভাষা সম্বন্ধীয়।

Linguistics *n.* the comparative science of languages ভাষাতত্ত্ব, ভাষা বিজ্ঞান।

Liniment (লিনিমেন্ট) *n.* a kind of ointment মলম।

Lining (লাইনিং) *n.* the cloth used to cover the inner surface of anything আন্তর, ভিতর ফালে লগোৱা কাপোৰ, সজাপ, ভিতৰ ঢাকনী।

Link (লিঙ্ক) *n.* a ring of a chain শিকলিৰ জোৰা বা আঙঠি; a measure= $\frac{1}{16}$ th part of chain মাটি জোৰা শিকলিৰ লিঙ্ক, প্ৰায় ৮ ইঞ্চি দীঘল; a torch জোৰা। —*v. t.* to connect or join জোৰা থুৱা, জোৰা লগা, একেলগ কৰ। —*v. i.* to be connected লগলাগ।

Linnet (লিনেট) *n.* a small singing bird এবিধ সৰু চৰাই।

Linotype (লাইনোটাইপ) *n.* a machine for producing stereotyped lines ছপা কৰিবৰ কাৰণে একোটা সম্পূৰ্ণ আখৰৰ শাৰী একেবাৰতে মুদ্ৰণৰ ব্যৱস্থা থকা যন্ত্ৰ।

Linseed (লিন্-চিড) *n.* lint or flax-seed তিচি।

Lint (লিণ্ট) *n.* soft scrapings of linen used for dressing wounds ঝাড মেৰোৱা কোমল কাপোৰ।

Lintel (লিণ্টেল্) *n.* the upper part of a door frame দ্বাৰাৰ ওপৰত লগোৱা চোকাট।

Lion (লাইন) *n.* a carnivorous animal of immense strength সিংহ। **Lioness**=সিংহী। **Lion's share**=the largest share ডাঙৰ ভাগ, সৰহ ভাগ। **British-lion** ব্ৰিটিচ সিংহ। (সিংহ ইংৰাজৰ ধ্বজ-চিহ্ন)। **Put one's head into the lion's mouth**=ভয়ানক বিপদগ্ৰস্ত হ।

Lion hearted *adj.* very courageous অতি সাহসী। **Lion's provider**=ফেউবা; any humble follower লেম্টো।

Lip (লিপ্) *n.* the border of the mouth above the teeth ওঠ। (*slang*) saucy talk বেছেৰা কথা, মুখ ভেঙুচালি; as Name of your lips=

ভেঙুচালি নকৰ, মুখ বন্ধ কৰ; the edge of anything পাৰ, কাণ। —*v. t.* to touch with the lips ওঠ লগা, মুখ দে। **Bite the lip**=খবুও ওঠ কমেৱ। **Hang the lip**=বিবক্তি প্ৰকাশ কৰ, খং উঠ।

Lip-devotion *n.* devotion without earnestness মিহা ভক্তি। **Lip-wisdom**=wisdom in words only, not in practice লোকক দেখুওৱা অসাব বিজ্ঞতা। **Lip labour**=empty speech অসাব বক্তৃতা।

Liquefaction (লিক্-উই-কেক-শ্বন্) *n.* act of melting দ্ৰৱ হওন বা কৰণ।

Liquefy (লিক্-উই-কাই) *v. t.* to dissolve দ্ৰৱ কৰ, জুলীয়া বা পনীয়া কৰ। —*v. i.* to become liquid পনীয়া হ, গল, দ্ৰৱ হ, গম।

Liqueur (লিকাব্) *n.* any alcoholic preparation মদ, ফটিকা।

Liquescent (লিক্-উই-চেট) *adj.* melting স্বৰলীক, পমি যোৱা।

Liquid (লিক্-উইড্) *adj.* fluid, flowing জুলীয়া, পনীয়া। —*n.* a fluid substance পনীয়া বস্তু, জোল।

Liquidate (লিক্-উই-ডেই) *v. t.* to settle an account, to pay up ঋণ পৰিশোধ কৰ, দাব মাৰ; to wind up a business হিচাপ নিকাচ কৰি কাৰাবাৰ বন্ধ কৰ।

Liquidation (লিক্-উই-ডে'শ্বন্) *n.* adjustment of account ঋণ পৰিশোধ।

Liquidator (লিক্-উইড্-এটৰ) *n.* one who is engaged to adjust the affairs of a bankrupt estate দেৱলীয়া ব্যক্তিৰ ঋণ পৰিশোধক।

Liquor (লিক্-আব্) *n.* strong drink মদ, ফটিকা; a liquid পনীয়া বস্তু।

Liquorice (লিক্-আব-ইচ্) see Licorice.

Lisp (লিঙ্গ্) *v. i.* to utter imperfectly like a child দুন্দুৰ খানাক কৰ, অস্পষ্ট লগ কৰ। —*n.* defective articulation শোকাধোৰিক কথা, অস্পষ্ট লগ।

Lissom, Lissome (লিচম) *adj.* nimble চটকীয়া, তৰলবলীয়া; flexible কোৱল, শিথিল।

List (লিট্) *n.* a roll, a catalogue তালিকা কৰ্দ; leaning over to one side as a ship, build-

ing, fence etc. কাতি হওন, এবৰীয়া হওন, হলন।—*v. i.* to lean এবৰীয়া হ। **Active list** = যুক্ত নিযুক্ত থকা সৈন্তৰ তালিকা। **Civil list** = চৰকাৰী শাসন কাৰ্য্যত থকা বিষয়ৰ নামায়লী। **List of exhibits in a case** = মোকদ্দমাত দাখিল কৰা দলিলৰ ফিৰিতি। (*pl.*) the ground enclosed for a combat মাল যুঁজ কৰা ঠাই। **Enter the lists** = মাল যুঁজ কৰ; a stripe on textile fabric কাপোৰৰ আউঠি, পাৰি।—*v. t.* or *v. i.* to enlist লিটি কৰ, ফৰ্দ কৰ, নাম ভূত কৰ; to choose, to desire পছন্দ কৰ, বাছি ল; (*in poetry*) to hear, to listen to শুন, কাণ কৰ। **Wind bloweth where it listeth** = বতাহ যেদি বাবৰ মন যায় তেনিয়েই বলে।

Listen (লিচন্) *v. t.* to hear, to attend to শুন, কাণ কৰ, মনোযোগ কৰ।

Listener (লিচন্-আৰ্) *n.* one who listens শুনোতা, শ্ৰবণকাৰী।

Listful (লিষ্ট-ফুল) *adj.* attentive মনোযোগী।

Listless (লিষ্ট-লে'চ) *adj.* careless, inattentive অসাবধান, অমনোযোগী, কাপসাৰ নোহোৱা, আলোং-আঠেং। **Listlessness** *n.* আলোং-আঠেং।

Lit (লিট) *pa. t.* and *pa. p.* of **Light**.

Litany (লিটেনী) *n.* a form of a public prayer স্তুতি গান, স্তুতি পাঠ।

Literal (লিটাৰ-এল) *adj.* allowing the exact meaning of words, words for word লব্ধ অৰ্থমতে, অবিকল, প্রকৃত।

Literacy (লিটাৰ-এচি) *n.* লিখিব পঢ়িব জনাটো।

Literally (লিটাৰ-এলি) *adv.* accordingly to the letter প্রত্যেক কথাৰ অৰ্থমতে, প্রকৃত।

Literary (লিটাৰ-এব-ই) *adj.* relating to literature, skilled in learning বিদ্যা বিষয়ক, সাহিত্য বিষয়ক, বিদ্বান।

Literate (লিটাৰ-এই) *adj.* capable of reading and writing লেখা-পঢ়া জন।

Literati (লিটাৰ্-এটি) *Pl.* of **Literatus**, **Literato** *n.* the learned বিদ্বান লোকসমূহ।

Literature (লিটাৰ্-এ'চাৰ্) *n.* the whole body of literary compositions সাহিত্য, কাব্যাদি বচনা কৰা বিদ্যা; the science of letters.

Light literature = fiction গল্প, উপভাস।

Lithe (লাইড্) *adj.* flexible লেহুকা, লাহী active চট্ফট্কা। **Lithesome** *adj.*

Lithia (লিঠিয়া) *n.* a mineral water used as a medicine for the stone মূগ্গৰবা, পাথৰী বেমাৰৰ ঔষধ বিশেষ। (*Gr. lithos* = stone.)

Lithic *adj.* of stone শিলৰ, পাথৰৰ পৰা হোৱা।

Lithium (লিঠিয়াম্) *n.* a kind of alkaline metallic element of white appearance খাৰৰ গুণ থকা এবিধ বগা মূল ভাপ পদাৰ্থ।

Lithograph (লিঠ'-গ্ৰেফ্) *n.* the art of printing from stone শিলত আখৰ লিখি ছাপা কৰা যন্ত্ৰ।—*v. t.* to write on stone and transfer to paper শিলত আখৰ লিখি ছাপা কৰ, লিঠ'গ্ৰাফ্ কৰ, শিল-ছাপ্ মাৰ।

Lithography (লিঠ'-গ্ৰেফি) *n.* the art of printing from stone শিল ছাপ্ কৌশল।

Lithology (লিঠ'-লজি) *n.* the natural history of stones প্ৰস্তৰ বিষয়ক বিজ্ঞান।

Lithotomy (লিঠ'-টমি) *n.* the operation of cutting for stone in the bladder পেট কালি পাথৰী ৰোগ চিকিৎসা কৰা বিদ্যা; (*Gr. lithos* = a stone.)

Litigant (লিটিগেণ্ট) *adj.* engaged in a law-suit ওচৰীয়া।—*n.* one engaged in a law suit মোকদ্দমা কৰা মানুহ।

Litigate (লিটি-গেট্) *v. t.* or *v. i.* to carry on a law suit, to go to law মোকদ্দমা কৰ, গোচৰ কৰ।

Litigious (লিটি-জি-আচ) *adj.* inclined to litigate মোকদ্দমা-খোৰ, বিবাদপ্ৰিয়।

Litre (লিটাৰ) *n.* unit of capacity পরিমাণ বৃদ্ধি অঙ্কৰ কথা যেনে পানীৰ জোখ ১৬ লিটাৰ।

Litter (লিটাৰ্) *n.* a heap of straw for the bed of an animal কোনো জন্তু শুবলৈ দিয়া খেৰ-কুটা; a portable bed চাঙী; a brood of small quadrupeds পাহৰি, কুকুৰ আদিৰ এবাহ পোৱালি।—*v. t.* or *v. i.* to give birth to পোৱালি জগা বা জগ; to scatter about carelessly সিঁচৰতি কৰ।

Litterature (লিটাৰেটাৰ) *n.* a literary man সাহিত্যিক।

Little (লিটল) *adj.* (*Comp.*—*Less, Super.*

—*Least*) small, paltry, weak অলপ, তাকৰ, সৰু, অকণমান, কিঞ্চিত্। —*n.* a small quantity or extent অলপমান, অকণমান, এখণ্ডক।

—*adv.* in a small degree, not much অলপকৈ, তাকৰ তাকৰকৈ, অকণ-অকণকৈ। By little and little=by degrees লাহে লাহে, ক্ৰমে ক্ৰমে। Not a little=ভালেখিনি। He has little strength=তাৰ বল নাই। He has a little strength=তাৰ অলপ বল আছে।

Littoral (লিটৰ-এল্) *adj.* সমুদ্রতীৰৰ, উপকূল-বাসী।

Liturgy (লিটাৰ-জি) *n.* a form of service in a church উপাসনাপদ্ধতি।

Live (লিভ) *v. i.* to exist, to subsist জীয়াই থাক, প্ৰাণ ধাৰণ কৰ; to dwell থাক, বাস কৰ।

—*v. t.* to spend ব্যয় কৰ। Live up to one's means=আয় চায় ব্যয় কৰ। Live up to=কোনো নিয়ম অনুসারে চল। Live under=উলটীয়া হৈ থাক। Live down=হীন অবস্থাত কাল কট। Live from hand to mouth=কোনোমতে পেটে ভাতে খাই থাক। Live a lie=মিছাৰ ওপৰতে প্ৰবৰ্ত্ত। Live on fruits=ফল মূল খাই জীয়াই থাক। Live a double life=sustain life in two different characters দ্বুতলীয়াভাৱে কাল নিয়া, সং অসং দুই প্ৰকাৰে চল।

Live (লাইভ) *adj.* alive, having life জীৱিত, জীয়া, সজীৱ; burning জলন্ত, ডকডকীয়া।

Livelihood (লাইভ-লি-হুড) *n.* means of living জীৱিকা, জীবনোপায়।

Liveliness (লাইভলি-নেচ) *n.* sprightliness প্ৰফুল্লতা, ফুৰ্তি।

Livelong (লাইভ-লং) *adj.* that lives long বহুকালস্থায়ী, যুগমীয়া।

Lively (লাইভ-লি) *adj.* sprightly, vigorous, active চটফটীয়া, প্ৰফুল্ল, তেজৱী, তজ্জবজীয়া।

Liveliness *n.* প্ৰফুল্লতা, তজ্জবজীয়া গুণ।

Live (লাইভন্) *v. t.* or *v. i.* cheer up উজ্জল কৰ, প্ৰফুল্ল কৰ, সতেজ কৰ।

Liver (লিভাৰ) *n.* an organ in the body which secretes bile যকৃৎ, পৌফালৰ আগমত্ৰহ।

Livery (লিভাৰ-ই) *n.* the uniform worn by servants, a characteristic dress কোনো বিশেষ বকমৰ চাকৰৰ পোচাক, কোনো বিশেষ চিনৰ সাজ পিন্ধা লোক। Livery stable=ভাড়া দিয়া গাড়ী ষোড়া বখা ঠাই। Livery-servant=চিন লগোৱা পোচাক পিন্ধা লগুৱা। Livery (লিভাৰী) *adj.* irritable খিটখিটিয়া।

Lives (লাইভজ) *pl.* of Life.

Livestock (লাইভ-ষ্টক্) *n.* domestic animals গৰু ষোড়া আদি ঘৰুৱা জন্তু।

Livid (লিভিড) *adj.* lead coloured ক'লা, সীহ বৰণীয়া। Lividity, Lividness *n.*

Living (লিভিং) *n.* means of subsistence জীৱিকা; a property সম্পত্তি; a benefice যাজকৰ বৃত্তি। —*adj.* having life or vigour জীয়া, জীৱিত। Living wage=কোনোমতে প্ৰতিপাল হব পৰা বেতন। The living=those alive জীৱিত লোকসকল।

Lizard (লিজ-ৱাৰ্ড) *n.* a four footed reptile জেঠী।

Llama (লেমা) *n.* a South American animal of the camel family উটৰ দৰে এবিধ দক্ষিণ আমেৰিকাৰ জন্তু।

Lo (ল') *interj.* look, behold চা।

Load (ল'ড) *v. t.* to burden, to heap on বোজা দে, ভৰ, ভৰা দে। —*n.* a burden, freight বোজা, ভৰা, ভাৰ। Load a gun=বন্দুক ৰাঁজ, বন্দুকত ধাৰ ভৰা। Loading *n.* act of lading জাহাজ বা বেললৈ মাল তোলা কাম, বোজাই কৰণ। Load-line *n.* কোনো নাও বা জাহাজত নিয়ম মতে কিমান ভৰা দিব পাৰি তাৰ চিন।

Loadstone (ল'ড-ষ্টন্) or Lodestone *n.* an ore of iron that attracts other iron চুম্বক পাথৰ।

Loadstar, Lodestar (ল'ড-ষ্টাৰ্) *n.* the pole star, a guiding star ধ্ৰুৱ তৰা।

Loaf (ল'ফ্) *n.* a mass of bread or sugar পাওকটি, মিচিৰিৰ চপৰা। [*pl.* Loaves (ল'ভজ্)] Loaves and fishes=temporal benefits সাংসাৰিক সুবিধাবিলাক, মুখৰ ভাত। —*v. t.* to loiter মিছাই ইফাল সিফাল কৰি কাল কট।

Loafer (ল'ফাৰ) *n.* an idler থিতিতা, মাগি খুজি খাই ফুৰা সোৰোপা মানুহ, ধোদৰ পচলা।

Loam (ল'ম্) *n.* a soil consisting of mud, sand and vegetable matter পলমুৱা মাটি।

Loamy *adj.* পলমুৱা।

Loan (ল'ন্) *n.* anything lent ধাৰে দিয়া বস্তু, ঋণ, কৰ্জা, অলপ দিন ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ দিয়াটো।
—*v. t.* to lend ধাৰে দে।

Loath (ল'ঠ) *adj.* unwilling অনিচ্ছুক।

Loathe (ল'ড্) *v. t.* to hate, to dislike greatly বিপকৰ, বেয়া পা। **Loathful** *adj.* full of hate ঘৃণিত। **Loathsome** *adj.* detestable বিপলগা, ঘৃণনীয়, ঘৃণাজনক, বিক্ৰিনা লগা। **Loatheness** *n.*

Lob (লব্) *n.* a clumsy person জলহ মানুহ, লেধেমা মানুহ।

Lobby (লবি) *n.* the ante-chamber of a legislative hall বাজসভাৰ আত্মতীয়া কোঠা; a common passage to several room in a building ঘৰৰ ভিতৰৰ দীঘলী বাট।

Lobe (ল'ব্) *n.* the lower part of the ear কাণৰ লতি; part of the lungs হাৰ্টফাৰ্ডৰ থলপা। **Lobular** *adj.* কাণৰ লতিৰ দৰে ওলমি থকা।

Loebster (ল'ব'ষ্টাৰ) *n.* a crustaceous fish with large claws ডাঙৰ মিছামাহ।

Local (ল'কেল্) *adj.* of or belonging to a place স্থানীয়, থলুৱা, কোনো এঠাইৰ, স্থান বিশেষৰ। **Local enquiry** =সৰস্বামীৰ তদন্ত।

Localise (ল'কেল-আইজ) *v. t.* to assign to a definite place কোনো বিশেষ ঠাই ধাৰ্য্য কৰ। কোনো নিৰ্দ্ধাৰ্য্য ঠাই দে।

Locality (ল'কেল-ইটি) *n.* position, existence in a place থলী, স্থিতি, অৱস্থান; district অঞ্চল।

Locally (ল'কেলি) *adv.* with respect to a place স্থানীয় ভাবে, কোনো বিশেষ ঠাইত।

Locate (ল'কেট্) *v. t.* to place, to set in a place ঠাই দে, স্থাপিত কৰ, কোন ঠাইত থ।

Location (ল'কে'শন্) *n.* the act of placing, situation অৱস্থিতি, কোনো ঠাইত থওন।

Locative (ল'কেটিভ্) *adj.* indicating place অধিকৰণ (কাৰক)।

Loch (লছ্) *n.* a lake, an arm of the sea হ্ৰদ, সাগৰৰ ষোণ।

Lock (লক্) *n.* an instrument to fasten doors সঁচাৰ, তলা; a part of a gun বন্দুকৰ চাব্ বা কল; an enclosure in a canal কটা খালৰ যুখৰ দুৱাৰ; a tuft of hair চুলিৰ গোছা; এগোছা চুলি। —*v. t.* to fasten, to shut up বন্ধ কৰ, সঁচাৰ মাৰ, তলা লগা; to embrace closely সাৰটি ধৰ। **Locked in sleep** = নিহপালী দিশো। —*v. i.* to become fast বন্ধ হ, জাপ-খা। **Lock Hospital** = hospital for venereal disease গৰ্মী বেমাৰৰ বাবে আশ্পটাল।

Locker (লকাৰ) *n.* a closed place that may be fastened by a lock তলামাৰি বন্ধ কৰিব পৰা ঠাই, চমুক।

Locket (লকেট্) *n.* an ornamental case ওলোমাই পিন্ধা এবিধ অলঙ্কাৰ, ঝগুগুগী।

Lockage *n.* the locks of a canal কটা খালৰ দুৱাৰ; the tolls paid for passing through a canal কটা খালেদি যাতায়াত কৰা মাচুল।

Lock-jaw *n.* contraction of the jaws দাঁত সঁৰাহি।

Lock-out *n.* সোমাবলৈ নিদিয়াকৈ বাধন।

Lock-up *n.* a place of confinement for a short time হাজৰ।

Locomotion (ল'ক'ম'শন্) *n.* act of power of moving from place to place চলন শক্তি, গতি শক্তি।

Locomotive (ল'ক-ম'টিভ্) *adj.* moving or producing motion গতিশীল, টানি চলাব পৰা। —*n.* a railway engine বেলেৰ ইঞ্জিন। (L. locus = a place; mohm = to move.)

Locum tenens (ল'কাম্ টেনেন্চ্) *n.* a substitute আনৰ সলনি কাম কৰোতা, প্ৰতিনিধি।

Locus (ল'কাচ্) *n.* (math.) the curve described by a point বক্ৰ-বিন্দু-বেধা, সঞ্চাৰ পথ; a passage in sacred writing শাস্ত্ৰীয় বচন। *pl.* Locl. (লোচাই)।

Locus-standi = recognised place or position স্বত্ব, নিৰুদ্ধিত-স্থান, অধিকাৰ, থিতাপি।

Locust (ল'কাষ্ট) *n.* a migratory grass hopper কাকডী-ফৰিং; a kind of thorny tree এবিধ কাইটীয়া ডাঙৰ গছ।

Locution (ল'কিউ-শ্বন্) *n.* form of speaking
বা কথোপকথন, কথা কোৱাৰ ধৰণ।

Lode (ল'ড) *n.* a course or vein contain-
ing metallic ore কোনো খনিজ বাত্ৰ থকা
লোৰ।

Lodestone, Lodestar see **Loadstone, Loadstar.**

Lodge (ল'জ) *n.* a small house, a retreat গাঁৱা,
বহা; a secret society কোনো গুপ্ত সভা।
—*v. t.* to place, to deposit, to settle বাথ,
থ, জমা কৰা, দাখিল কৰ, স্থাপন কৰ, ঠাই দা।
—*v. i.* to rest, to dwell for a time থাক,
স্থিতি হ, বাতি থপ, আলহীৰ। **Lodge a com-
plaint**=অভিযোগ কৰ।

Lodger (ল'জাৰ) *n.* one who lodges temporarily
আলহী, প্ৰবাসী।

Lodging (ল'জিং) *n.* a temporary habitation
বহা, অলপ দিন থাকিবলৈ বন্দবস্ত কৰি লোৱা
ঘৰ।

Lodgement (ল'জমেণ্ট) *n.* act of lodging
অবস্থিতি, বসতি, জমা কৰি থওন; position
occupied by a besieging party দুৰ্গ আক্ৰমণ-
কাৰী সৈন্য দলৰ ছাউনী।

Loft (ল'ফ্ট) *n.* an upper room ওপৰৰ
কুঠৰী।

Loftiness *n.* elevated position উচ্চতা, ওখ অৱস্থা,
মহত্ব; haughtiness গৰ্ব, অহঙ্কাৰ।

Lofty (ল'ফ্টি) *adj.* high, stately ওখ, মহৎ;
proud ওকাইদাং।

Log (লগ) *n.* a bulky piece of wood কুৰিকাঠ,
ডুখৰীয়া কাঠ; a stupid person লোৰা বা হেলা
মানুহ। **Log-cabin** or **Log-house**=ডুখৰীয়া
কাঠেৰে কৰা কোঠা বা ঘৰ।

Log *n.* an apparatus for measuring the
speed of a ship জাহাজৰ বেগ জোখা যন্ত্ৰ।
Heave the log=জাহাজৰ বেগ নিৰ্ণয় কৰ।

Logarithm (লগ-এ-ৰিথম্) *n.* a process of
mathematical calculation একককম সাংকেতিক
গণনা প্ৰণালী। **Logarithmic, —al** *adj.*

Log-book *n.* a book recording the speed
and other matters connected with the
ship জাহাজৰ গতি বা জাহাজ বিষয়ক জান

কোনো বিবৰণ লেখা দৈনিক বহী; an atten-
dance register kept in a board school
গাঁৱলীয়া কুলৰ হাজিৰা আদি লেখা বহী।

Loggerhead (লগাৰ-হে'ড) *n.* dunce ভেৰা, দুৰ্ধ
মানুহ। **At loggerheads**=quarrelling কঁজিয়া
কৰা, দল কৰা, কাকো কেঁৱে দেখিব নোৱাৰা।

Loggia (লজিয়া) *n.* a covered open-sided
arcade চাৰিওপিনে মুকলি অৰ্ধচ ওপৰত ছাল থকা
ভ্ৰমণৰ সুচল ঠাই।

Logic (লজিক্) *n.* the art and science of
reasoning correctly তাল-শাস্ত্ৰ; উৰ্ক-শাস্ত্ৰ।
Deductive logic=method of reasoning
from accepted principles সিদ্ধান্তিত সিদ্ধান্তৰ
পৰা কৰা বিচাৰ। **Inductive logic**=কাৰ্য্য কাৰণ
দেখি কৰা মূল উক্ত মিমাংসা, তুলন পৰা কৰা মূল
বিচাৰ।

Logical (লজিকেল) *adj.* according to logic
তালসিদ্ধ, যুক্তিযুক্ত। **Logically** *adv.* according
to the rules of logic তাল শাস্ত্ৰমতে।

Logician (লজিচিয়েন্) *n.* skilled in logic তাল-
শাস্ত্ৰজ্ঞ, উৰ্কশাস্ত্ৰ বিশাৰদ গণ্ডিত।

Logline (লগলাইন) *n.* a line for measure-
ing the speed of a ship জাহাজৰ বেগ জোখা-
জৰী।

Logogram (লগোগ্ৰেম্) *n.* sign representing a
word in shorthand শৰ্টহেণ্ড লিখাৰ সাংকেতিক
চিন।

Logwood (লগ-উড) *n.* a dark-red wood used
in dyeing এবিধ বঙা কাঠ আঁচু কাঠ।

Loin (লইন) *n.* the back of a beast cut for
food খাবৰ নিমিত্তে কটা জন্তুৰ পিঠি কাল, চান,
বাটি।

Loins (*pl.*) the lower part of the back
ককাল। **Gird up the loins**=to prepare for
action ককালত কাপোৰ বান্ধ, সাজু হ।

Linger (লইটাৰ) *v. i.* to delay, to linger on the
way পলম কৰি থাক, গা হেলাই ফুৰ, বিয়াখিকৈ
থাক। **Lotterer** *n.* হেলাওটা মানুহ, মিছাই গা
হেলাই ফুৰোতা।

Loll (লল) *v. i.* to lie at ease, to lounge লীল
দি ইলি পৰ, ধোবাং দি পৰ। —*v. t.* to hang
out (the tongue) জিভা উলিয়া।

Lombard (লম্ব-বার্ড) *n.* an inhabitant of Lombardy in Italy লম্বাৰ্ডী দেশীয় লোক।

—**Street**=লণ্ডনৰ বেংকিং কাৰবাৰৰ প্ৰধান স্থান।

Londoner (লন্ডনাৰ) *n.* লণ্ডনবাসী, লণ্ডন নগৰৰ লোক।

Lone (ল'ন্), **Lonely** (ল'নলি) *adj.* alone, single, solitary অকল, অকলশৰীয়া, নিৰ্জন।

Loneliness *n.* solitariness নিৰ্জনতা, নিমাঃমাঃ

অৱস্থা। **Lonesome** *adj.* dismal, solitary নিমাঃ মাঃ, উকল, নিৰ্জন, নিজান।

Long (লং) *adj.* (*comp.* Longer, *superl.*

Longest) extended in space or time, not short, far-reaching দীঘল, বহুত, বহু, অনেক, ডালেখিনি। —*adv.* to a great extent ডালেখিনি পৰলৈ, বহুদূৰলৈ। It will not last long=ই

সৰহ দিন নেযায়। A long way=বহুত দূৰ। A long

time ago=ভালেমান দিন হল, বহুকাল হল। So

long=ইমান দিন। As long as=যেতিয়ালৈকে,

যিমান দিন। Long after=ভালেমান দিনৰ পাচত।

Long since=বহুদিন আগৰেপৰা। Erelong

ইতিপূৰ্বেই; soon শীঘ্ৰে। In the long run=

অৱশেষে, শেষত। Draw the long bow=to

exaggerate ওফাইশাং কথা ক', অসম্ভব কথা ক'।

The long and the short=the summary of

the matter যুঠ কথা, চমুৱাই কবলৈ গলে।

Long home=the grave কবৰ।

Long *v. i.* to desire earnestly হেঁপাহ কৰ, ধাউতি

কৰ। (*with, for*).

Long-dozen *n.* (*pl.*) thirteen ডেৰটা।

Long-drawn *adj.* prolonged দীঘল, বিস্তৃত,

বহুদিনীয়া।

Longeval (লঞ্জিভেল্), **Longevous** (লঞ্জিভচ্)

adj. of long ago দীৰ্ঘজীৱী, আয়ুস দীঘল।

Longevity (লঞ্জিভিটি) *n.* a long life দীৰ্ঘায়ু, দীৰ্ঘ-

জীৱিতা।

Long-field (লং-ফিল্ড্) *n.* ক্ৰিকেট খেলাত বল

দিওঁতাৰ পাচত থাকি বল ধৰোঁতা।

Long-firm (লং-ফাৰ্ম্) *n.* প্ৰভাৱগকাৰী বেপেকৰা

কোম্পানী।

Longhand *n.* ordinary writing সাধাৰণ হাতৰ

লেখা।

Long-headed *n.* intelligent সুবুদ্ধিমান।

Long-hundred *n.* one hundred twenty হকুৰি।

Longimanous (লঞ্জিমনচ্) *adj.* longhanded

দীৰ্ঘহাৰ, অজানুলিহিত।

Longing (লং-ইং) *n.* craving, eager, desire

হ'তাৰ, হেঁপাহ। **Longingly** *adv.* হ'তাৰে।

Longitude (লঞ্জি-টিউড্) *n.* distance of a place

east or west from a given meridian

ব্ৰাহ্মিমা, পৃথিৱীৰ মধ্যৰেখাৰ পূব বা পশ্চিমত থকা

ঠাইৰ দূৰত। **Longitudinal** *adj.*

Long-lived *n.* দীৰ্ঘজীৱী, বহুদিন জীয়াই থকা; having

a long life.

Long-primer *n.* ছাপ কৰোঁতে ব্যৱহাৰ কৰা এবিধ

আঁখৰ।

Long-range (লং-ৰে'ন্জ্) *adj.* able to hit from

a distance বহুদূৰৰ পৰা নিচান ঠিক কৰি

মাৰিব পৰা।

Long-sighted *adj.* sagacious দূৰদৰ্শী, দৃষ্টি দীঘল।

Long-spun (লং-স্পান্) *adv.* tedious দীৰ্ঘসূত্ৰী,

আমনি লগা।

Long-suffering *adj.* লেলেটীয়া। —*n.* patience

সহিষ্ণুতা।

Long-Tom=a gun of long range বহু দূৰলৈ

চলোৱা দীঘল বৰতোপ।

Long-tongued (লং-টংড্) *adj.* very talkative

বেল্বেলীয়া বহুকথকী।

Long-visaged *adj.* স্নান, বিমৰ্ষ।

Long-wave=wave-length of wireless about

800 metres বিজুলী শক্তিৰ প্ৰবাহ পৰিমাণ।

Long-wise (লং-ওৱাইজ্) *adv.* length wise দীঘে

দীঘে।

Long-winded (লং-উণ্ডেড্) *adj.* long breathed

উশাহ দীঘল; tedious বিৰক্তজনক।

Loo (লু) *n.* a game at cards এককৰ খুঁচ

খেলা; (হাৰিলে ৰাজহৱা ধনডালাত টকা জমা

দিব লাগে)।

Looby (লুৰী) *n.* a clownish fellow জলহ

মানুহ; silly fellow জৰামুৰ্খ।

Look (লুক্) *v. t.* to turn the eye to see চকু

দে; behold চা, দৃষ্টি কৰ; to seem দেখা যায়

; to face মুখ কৰ; to watch তদাৰক কৰ। —*n.*

sight দৃষ্টি; appearance চেহেৰা, ৰূপ, আকৃতি।

Look about=to be vigilant সতৰ্ক হ,

চাৰিওফালে চাই থাক। **Look after**==to take care of তদাৰক কৰ, মন কৰ। **Look down on**==to treat with contempt, to despise হেয় কৰ, ঘৃণা কৰ। **Look for**==to search for বিচাৰ, অনুসন্ধান কৰা; to expect আশ কৰ। **Look into**==to inspect carefully পৰীক্ষা কৰি চা, তদন্ত কৰ, ভালকৈ চা। **Look out**==to watch বৰি থাক; to select পচন কৰ। **Look over**==to examine মলাই চা, ভালকৈ চা; to overlook ক্ষমা কৰ, আওকাণ কৰ। **Look through**==to penetrate with the eye নিৰীক্ষণ কৰ, জুৰি চা। **Look to**==to depend on নির্ভৰ কৰ, ভৰসা কৰ; to take care তদাৰক কৰ, চকু দে। **Look up**==to search বিচাৰ; **Look sharp**==বেগাবেগি কৰ, খব কৰ। **It is his look-out**=এইটো তাৰ কাম। **Look in the face**=to face with boldness সাহসেৰে সাক্ষাৎ কৰ। **He looks very weak**=তাক বৰ দুৰ্বল দেখা যায়।

Looker n. one who looks দৰ্শক, চাওঁতা। **Looker on**=a spectator দৰ্শক।

Looking n. seeing চাওঁন, চোৱা কাৰ্য্য; search অনুসন্ধান।

Looking-glass n. mirror আঁঠী, দাপোন।

Look-out n. a careful watching for চোৱা কাম, তদাৰক কৰিব লগা কাম। **Be on the look-out for**=কাৰো সন্ধানত থাক।

Loom (লুম্) n. a weaving machine তাঁত শাল। —*v. i.* to appear above ওপৰত দেখা দে; to stand out prominently at a distance in a size larger than the real one বৃহৎ আকাৰেৰে দেখা দে, ভবিষ্যতে ওলাবলৈ প্ৰকাণ্ড আকাৰ ধাৰণ কৰি বৈ থাক।

Loon (লুন্) n. rascal, boor দুইলোক, দণ্ডাবাজ লৰা; a genus of aquatic birds এবিধ পানীত চৰা চৰাই।

Loop (লুপ্) n. doubling of a cord or string ফুকহা, ফাঁহ, পাহি, খান্দি কণাৰি, জৰীৰ মেৰ। **Loop-line**=ঘূৰি গৈ ওলোৱা বেলৰ বাট।

Loophole, Leap n. a hole in a wall for firing small-arms বুৰঞ্জা, বিছা; a means of escape সাৰিবৰ উপায়, সুযোগ, চল।

Loose (লুচ) adj. unbound, slack লোলা, ঢিলা, সোলোকা, আলগ; unrestrained মুকলি, বান্ধ নোহোৱা, ঢকল; vague অনিশ্চিত, মাছে মুৰে; licentious লম্পট, অসভ্য; lax in principle লটপটীয়া। —*v. t.* to unite, to release সোলোকা, মোকোলা, খোল, মেল। **Break loose**=মুকলি হ, বান্ধহিঁচি যা। **Let loose**=to set free মেলি দ, যাবলৈ এৰি দে। **Loose earth**=জুৰা মাটি।

Loosen (লুচন্) v. t. to make loose সোলোকা, মেল; to relax ঢিলা কৰ, মোকোলা; to open as the bowels পেট চলা ভেদ হোৱা। —*v. i.* to become slack ঢিলা হ, মুকলি হ।

Loosely (লুচলি) adv. negligently শৈথিলাকপে, অনিয়মপূৰ্বেক, এবাধৰাকৈ।

Looseness (লুচ'নেচ) n. diarrhoea পেট চলা, ভেদ; laxity ঢিলামি, শৈথিল্য।

Loot (লুট) n. plunder লুট, বলৰে কাঢ়ি নিয়া ধনবস্তু। —*v. t.* plunder লুট কৰ।

Lop (লপ্) v. i. to hang down loosely ওলমি পৰ। —*v. t.* to cut off the superfluous parts কাঠ গছৰ ডাল ডল আগ টোক। **Lopping n.** that which is cut off কাটি পেলোৱা ডাল পাত।

Loquacious (ল'কে-শ্যাক্) adj. talkative কণকপীয়া, কথাবাহী, বাচাল, ফেদফেদীয়া।

Loquacity (ল'কে-চিটি) n. talkativeness বাচালতা, কণকপনি।

Lord (লৰ্ড) n. a master, a ruler, the proprietor of a manor, a baron মালিক, গৰাকী, এডু, জমীদাৰ, অধিপতি, লৰ্ড উপাধি। (B) the supreme Being ঈশ্বৰ, যীশুখ্ৰীষ্ট। **Land lord**=জমীদাৰ। —*v. i.* to domineer এডুত কৰ; to tyrannise অত্যাচাৰ কৰ। —*v. t.* to raise to the peerage লৰ্ড উপাধি দে।

Lording n. petty lord সৰু লৰ্ড।

Lordly adj. like a lord, proud, haughty লৰ্ডৰ দৰে, এডুতকাৰী, দেমাকী, দাঙিক।

Lordship n. dominion authority এডুত, আধিপত্য। **Your Lordship!** =হে অধিপতি! আপুনি মহানুভৱ মালিক।

Lords spiritual *n.* the bishops and archbishops in the House of Lords লর্ড সভাত ঠাই পোৱা প্ৰধান ধৰ্ম্মযাজক সকল।

Lore (ল'ৰ) *n.* learning that which is learned শিক্ষা, বিদ্যা, উপদেশ, পণ্ডিতালি; the body of facts and traditions লোক-কাহিনী সমূহ।

Lorn (ল'ৰণ্) *adj.* forsaken, lost বিৰহী, জনাৰ, পৰিত্যক্ত।

Lorry (ল'ৰি) *n.* a four wheeled wagon চাৰি চকৰিৰ মালগাড়ী, সবহ মানুহ নিয়া কল গাড়ী।

Lose (লুচ্) *v. t. (pa. t. and pa. p. Lost)* to be deprived of, to suffer loss হেৰুৱা, বঞ্চিত হ; to waste as time নষ্ট কৰ। —*v. i.* to be unsuccessful হাব, পৰাস্ত হ। **Lose sight of**=অবশ্য হ, নেদেখা হ। **Do not lose time**=মিছাই সময় নকটাবি, সময় অপব্যয় নকৰ। **Lost in amazement**=অবাক হ, বিহুৰ্ত্তি হ, তৰা লাগ। **Lose one's temper**=বাগান্ধ হ, জীকি উঠ, অধৈৰ্য্য হ। **Lose one's self**=to become bewildered পেৰুৱা হ, বিহুৰ্ত্তি হ। **Lost to**=insensible to বোধ নোহোৱা হ। **Lost to virtue**=ধৰ্ম্মজ্ঞান হ্ৰাস, অনাচাৰী। **Lost to sense of duty**=কৰ্ত্তব্য

Losel (ল'য়েল) *n.* a sorry slothful person সোণোনা, ধোদ।

Loser (লুজাৰ) *n.* one who suffers loss যাৰ হানি হয়, যি হাৰে, ক্ষতিগ্ৰস্তলোক।

Loss (লচ্) *n.* the act of losing, injury হাবণ, হানি, লোকচান, টুটনি, ক্ষতি; defeat পৰাজয়; that which is lost ভৰণি। **At a loss**=বিহুৰ্ত্তি; puzzled বিমোহ।

Lost *adj.* missing হোৱোৱা, হ্ৰাস, নষ্ট হোৱা; ruined বিনষ্ট, বিধ্বংসনা।

Lot (লট্) *n.* fate, chance ভাগ্য, দশা; destiny অদৃষ্ট, কপাল, বাসনা; a separate share or portion ভাগ, অংশ, কোনো বস্তুৰ এখিৰ। —*v. t.* to allot ভাগ ভাগ কৰ, ভগা। **Cast or draw lots**=to determine by some means of chance চিঠিখেল, হানি পেলাই বাঁমাংসা কৰ, ভাগ্য পৰীক্ষা কৰ। **In lots**=একলাট একলাটকৈ, এবিধ এবিধকৈ।

Lotion (ল'শ্বন) *n.* liquid mixture for cleansing a wound বা ধোৱা পনীয়া উষৰ।

Lottery (লটাৰী) *n.* a distribution of prizes by chance লটেৰী খেলা, ভাগ্য পৰীক্ষা।

Lotus (ল'টচ) *n.* a kind of water-lily পদ্ম, ঘুণাল। **Lotus-eater**=ঘুণালাহাৰী, বহি-ধোৱা, ধোদ।

Loud (লাউড্) *adj.* noisy, high in tone, noisy; এটেহুৱা, চিংকাৰ যুক্ত, গলগলীয়া, হুহুৰীয়া, হোহোৱা।

Loudly (লাউড্‌লি) *adj.* চিকিৰি, আটাই পাৰি, চিংকাৰ কৰি, উচ্চঃস্বৰে; noisily. **Loudspeaker**=a wireless receiver having very loud voice to be heard from a great distance বহুদূৰলৈকে শুনিব পৰা শব্দ চালন বেটাৰ বক্স।

Loudness (লাউডনেচ্) *n.* state of being loud, force of sound আটাই, চিংকাৰ, হোহোৱনি, স্বৰৰ উচ্চতা।

Louis (লুই) *n.* a French gold coin ফৰাচী দেশীয় সোণৰ মোহৰ।

Lounge (লাউন্জ) *v. i.* to recline at one's ease, to loiter আৰাম কৰ, আউজি বিজ্ঞান কৰ, এনেদৰে গা মেলাই ফুৰ। —*n.* an idle stroll ইফাল সিফালকৈ ফুৰণ, আৰামৰ ঠাই।

Lounger (লাউঞ্জাৰ) *n.* an idle person বিড়িঙ্গা, মিডিকালি কৰি ফুৰা মানুহ।

Lour, Lower (ল'ৱাৰ) *v. i.* look sullen গৰুহুৱা হ। (on, upon, at) to frown চকু ঘোণাকৈ পোন্দোৱাই ধৰ। —*n.* scowl ঘোণৰবা বা পোন্দোৱা অৱস্থা।

Loury, Lowery (ল'ৱাৰী) *adj.* cloudy মেঘাচ্ছন্ন, ভাৰীয়া, ওমালোমা।

Louse (লাউচ্) *n.* a wingless insect ওকলী (pl. Lice). **Lousy** *adj.* ওকলী-বহীয়া।

Lout (লাউট্) *n.* an awkward and clownish fellow জলহ মানুহ, অহৌবলিয়া। **Loutish** *adj.* clownish বহুলালি।

Louvre, Louver (লুভাৰ) *n.* opening of a turret shape roots অট্টালিকাৰ ওপৰে গম্বুজ দিয়া মুকলি বাট, আগৰ দিনত ক্ৰাকৰ বজা থকা ঘৰ, এতিয়া সেনে শিল্প প্ৰদৰ্শনী।

Lovage (লাভেজ্) *n.* a genus of plant allied to *Angelica* যনী

Love (লাভ্) *n.* fondness প্রীতি, স্নেহ, প্রেম, প্রণয়; excessive kindness মৰম, বেধা, আসক্তি, অনুৰাগ —*v. t.* to regard with affection ভাল পা, স্নেহ কৰ, ভক্তি কৰ। —*n.* the object of affection মৰমৰ পাত্ৰ, চেনেহী। **Love all** = nothing in certain games কোন খেলত দুয়ো পক্ষৰ নম্বৰ সমান হোৱা অৱস্থা। **In love** = কাম মোহিত **There's no love lost between them** = they dislike each other কোনেও কাকে ভাল নেপায়।

Lovable (লাভেবল্) *adj.* worthy of love মৰম লগা, মৰমৰ যোগ্য।

Love-apple *n.* tomato বিলাতী বেঙ্গেনা।

Love-begotten *adj.* illegitimate অহৰা, অবিবাহিতা মাইকীৰ পৰা জন্ম।

Love child *n.* bastard অহৰা লৰা।

Love letter *n.* a letter of courtship প্রণয় পত্ৰ।

Love lorn *adj.* forsaken by one's love বিবহী, বিবাহিণী, প্রেম বিচ্ছেদ হোৱা।

Lovely *adj.* amiable, pleasing অতি মনোহৰ, প্রীতিজনক, মৰম লগা, বেধা লগা।

Lover (লাভাৰ) *n.* one in love with a person প্রেমপ্ৰার্থীলোক, প্রেমিক।

Love-sick *adj.* sick of amorous desire প্রেমপীড়িত, কাম বিহ্বল।

Loving *adj.* fond, affectionate মৰমিয়াল, স্নেহ-পূৰ্ণ; dear প্রিয় **Lovingly** *adv.* মৰমেৰে।

Loving kindness *n.* tender, regard, mercy স্নেহ, কৃপা, দয়া, মৰমজনিত অনুগ্রহ।

Low (ল') *v. i.* to mark the noise of oxen, to bellow হেৰেলীয়া। —*n.* the bellow of oxen হেৰেলনি। also **Lowing**.

Low (ল') *adj.* (*comp.* Lower, *superl.* Lowest) not high, deep দ, চাপৰ; small কম, ডাকৰ; mean সামান্য, অধম, নিহকিন অৱস্থা; humble, poor নম্ৰ, নীচ, হীনৱা। —*adv.* with a low voice কোমল যাতেৰে; cheaply সস্তাকৈ; meanly নিহকিন ভাবে। **Bring low** = reduce in health or position দুৰ্বল কৰ, তললৈ নমা।

Of low stature = চুটি চাপৰ, কঁটীয়া **Low price** = কমদাম, সস্তা। **Low wages** = ডাকৰীয়া দৰমহা **Low spirits** = বিষন্ন মন। **Low spirited** = sad মনমৰা, বিমৰ্ষ **Low-born** = হীন-কুলৰ, নীচ বংশৰ। **Low minded** = সৰু মনৰ, নীচ আকলৰ। **Low-water** = সাগৰৰ বাঢ়নী-পানীৰ তৰাং ভাগ, ভাটা। **Lie low** = keep quiet মনে মনে থাক।

Lower (ল'ৱাৰ) *v. t.* to let down তললৈ নমা; to diminish কম। —*v. t.* to sink তললৈ নাম, কম হ; to appear gloomy, as the clouds মেঘাচ্ছন্ন হ, ধুমুহাৰ সন্তব হ।

Lower class = তলৰ শ্ৰেণী। **Lower orders of men** = সাধাৰণ শ্ৰেণীৰ মানুহ। **Lower courts** = অধঃ আদালত, তলৰ আদালত।

Lowly (ল'লি) *adj.* humble, modest নম্ৰ স্বভাৱৰ, গৰ দৰপ নোহোৱা।

Loyal (লয়েল্) *adj.* faithful to the sovereign ৰাজভক্ত, প্ৰভুভক্ত; true to a lover পতিপৰায়ণা, বিশ্বাসী।

Loyalist (লয়েলিষ্ট) *n.* one who is faithful to his sovereign of the country ৰাজভক্ত লোক।

Loyally *adj.* with fidelity ৰাজভক্তি সহকাৰে, বিশ্বস্তৰূপে।

Loyalty (লয়েল্টি) *n.* faithfulness ৰাজভক্তি, প্ৰভু-ভক্তি, অনুৰাগ, সাধুতা।

Lozenge (ল'জেনজ) *n.* a small cake of rhombus form চাৰিচুকীয়াকৈ কটা সৰু শুকান মিঠাই।

L S d, (এল্-এচ-ডি) *n.* money, riches ধন, সম্পত্তি। (পাণ্ডিত, শিলিং, পেন্স)।

Lubber (লাভাৰ), **Lubbard** *adj.* a clumsy fellow লেধা, নিমৰ্ষা লোক, আঁড়জা মানুহ। **Lubberly** *adj.* or *adv.* আগঢ়ী, আঁড়জা-আঁড়জাকৈ।

Lubricate (লিউ-ব্ৰি-কেট) *v. t.* to make slippery by applying oil তেল বহি পিহল কৰ।

Lubric, Lubricous *adj.* slippery পিহল; lustful কামুক, লটপটীয়া।

Lubricity (লিউব্ৰিচিটি) *n.* smoothness নিমজ্ঞণ, তেলচেলীয়া পিহল অৱস্থা; slipperiness পিহলতা; lewdness লম্পট স্বভাব।

Lucent (লিউচেণ্ট) *adj.* bright, shining উজ্জ্বল, চক্ৰকায়। **Lucency** *n.* brightness পোহৰ, উজ্জ্বলতা।

Lucid (লিউচিড) *adj.* clear, transparent স্পষ্ট, ফটফটীয়া; easily understood সহজে বুজিব পৰা, পৰিষ্কাৰ **Lucid Interval**=উদ্ভাদ বহিত চৈতন্য অৱস্থা।

Lucidity (লিউচিডিটি) *n.* clearness, transparency উজ্জ্বলতা, ফটফটীয়া ভাৱ, স্পষ্টতা।

Lucifer (লুচিফাৰ) *n.* the morning star, Venus শুক্ৰগ্ৰহ, বাতি পুৰাৰ সময়ত ওলোৱা তৰা; satan চৰতান, পিশাচ; a match for igniting fire জুই-বাহ; বিলাতী জুইচলা।

Luck (লাক্) *n.* chance, fortune ভাগ্য, দশা, কপাল, অদৃষ্টি, দৈৱ। **In luck**=ভাগ্যহীন। **Out of luck**=দুৰ্ভাগীয়া। **Have no luck**=ভাগ্যহীন। **Try one's luck**=ভাগ্য পৰীক্ষা কৰ।

Luckily *adv.* fortunately ভাগ্যক্ৰমে, দৈৱ ঘটনাক্ৰমে।

Luckless *adj.* unfortunate দুৰ্ভাগীয়া।

Lucky (লাকি) *adj.* fortunate ভাগ্যবান, মঙ্গলজনক; auspicious শুভ **Luck-bag**=হেৰোৱা বস্তু খোৱা মালৰ গুদাম, বজাৰত অলপ পয়চাৰি পোৱা সামান্য বস্তুৰ টোপোলা। **Cut one's lucky**=(*Slang*) decamp, to bolt, লৰমাৰি পলা।

Lucrative (লিউক্ৰেটিভ্) *adj.* profitable লাভজনক।

Lucre (লিউকাৰ) *n.* gain, profit লাভ, প্ৰাপ্তি, ধন।

Lucretia (লুজি-শ্বা) *n.* a model woman preferring honour to life সতী-সাক্ষী তিৰোতা।

Lucubrate (লিউকিউক্ৰেট) *v. i.* to study at night বাতি বাতি পঢ়।

Lucubration *n.* বাতি খপি পঢ়াৰ ফল, বাতি খপি নিৰ্জনত লেখা কিতাপ।

Ludicrous (লিউডিক্ৰাচ) *adj.* exciting laughter, funny হাস্যজনক, হাঁহিউঠা; deserving derision নিন্দনীয়। **Ludicrousness** *n.*

Ludo (লুদো) *n.* a game played with small balls on a board লুডু খেলা।

Luff (লাফ্) *n.* the part of a ship toward the wind বতাহৰ মুখে থকা জাহাজৰ কোনো অংশ। —*v. t.* to turn a ship toward the wind জাহাজ বতাহ মুখীয়া কৰ।

Lug (লাগ্) *v. t.* to pull with difficulty বলেৰে টান, টানি চোচোৱাই আন।

Lug (লাগ্) *n.* a square sail that hangs obliquely to the mast মাস্তুলৰ পৰা হেলনীয়া-কৈ আঁৰি খোৱা চাৰিচুকীয়া পাল; the lappet of a cap টুপীৰ কাণ; the ear কাণ, কৰ্ণক্ৰিয়; an earlike projection or appendage কাণৰ নিচিনাকৈ বাঢ়ি থকা অথবা অতিবিক্ত যি কোনো বস্তু; a handle হেণ্ডেল, হাঁতোৰা; a loop চিপজৰী।

Luggage (লাগ-এজ্) *n.* the bags and baggage of a traveller বেল বা জাহাজেদি যাওঁতে লগত নিয়া টালিটোপোলা, মালবস্তু। **Luggage van**=মালগাড়ী।

Lugger (লাগাৰ) *n.* a small vessel সৰু জাহাজ।

Lugubrious (লুগিউব্ৰিয়াছ) *adj.* mournful শোকত কাঁতৰ; dismal বিষাদগ্ৰস্ত, নিৰানন্দ।

Lukewarm (লিউকুৱাৰ্ম্) *adj.* slightly warm উমি উমি তাপত, ঈষৎ গৰম; indifferent বিশেষ বাপ নোহোৱা, চেলংপেতেং হেলালেচাৰি। **Lukewarmness, Lukewarmth** *n.* ঈষৎ তপত গুণ, অনুগম।

Lull (লাল্) *v. t.* to soothe, to quiet শান্ত কৰ, নিচুকা। —*v. t.* to become quiet শান্ত-হ, নিতালমাৰ, নিজম পৰ, চিমা। —*n.* a season of calm সুখিলতা, বিৰাম। **Lull to sleep**=টোপনি আহ, ওৱা।

Lullaby (লালেবি) *n.* a cradle song, a song to quiet infants কেঁচুৱা লৰাৰ টোপনি অহাবলৈ গোৱা নাম, কেঁচুৱা নিচুকোৱা গীত।

Lumbago (লাম-বে-গ্) *n.* a rheumatic pain in the lower part of the back কঁকালভি, কঁকালৰ বিষ।

Lumbar (লামবাৰ) *adj.* relating to the loins কঁকাল সম্বন্ধীয়।

Lumber (লাম্বাৰ) *n.* anything useless and cumbersome দলিয়াই পেলোৱা অকাঁচিলা গধুৰ

বস্তু; rough timber sawed for used কবডেৰে
কলাহিৰা ভূখৰীয়া কাঠ। —*v. t.* to heap care-
lessly together দ'লাই থা। **Lumberer** *n.*
হাৰিব পৰা কাঠ কাটি আনোতা। **Lumber-room**
= a room for keeping useless things
অকাৰিলা বস্তুবাহানি জাপি থোৱা কোঠা।

Luminary (লিউমিন্-এৰি) *n.* anybody that
gives light জ্যোতিৰ্গৰ নক্ষত্ৰ বা গ্ৰহ; one
who enlightens mankind বিদ্বান, জ্ঞান-দায়ক
লোক, প্ৰখ্যাত লোক। **Luminant** *adj.* or *n.*
উজ্জল, দীপ্তিকাৰক।

Luminosity, Luminousness *n.* উজ্জলতা, দীপ্তি।

Luminous (লিউমিনাচ্) *adj.* giving light,
shining দীপ্তিকৰা, উজ্জল, পোহৰযুক্ত।

Lump (লাম্প্) *n.* a small shapeless mass
সোপা, চুৰা, লদা। **In the lump**=in the gross
থোকতে, মুঠেমাঠে, থোকেথোকে।

Lumping, Lumpish *adj.* heavy, bulky লেদলেদীয়া,
গোটেখাই চপৰামাৰি থকা।

Lumpy (লাম্পী) *adj.* full of lumps লদাবছা,
লাটুমা-লাটুম, লদালদ।

Lunacy (লিউনেচি) *n.* mental derangement,
insanity উদ্ভাদ, বাতুলতা, বলিয়ালি।

Lunar (লিউনাৰ) *adj.* pertaining to the
moon চন্দ্ৰ সম্বন্ধীয়, চন্দ্ৰবিষয়ক। **Lunar eclipse**
= চন্দ্ৰগ্ৰহণ। **Lunarian** *n.* an inhabitant of the
moon চন্দ্ৰলোক বাসী।

Lunatic (লিউনেটিক্) *n.* one affected with
lunacy উদ্ভাদ, বাতুল, বলিহা, পাগল। —*adj.*
উদ্ভাদ, বলিয়া। **Lunatic asylum**=পাগলখান,
বলিয়া আশ্ৰম।

Lunch (লাঞ্চ্), **Luncheon** (লাঞ্চন্) *n.* a slight
repast taken between breakfast and
dinner জলপান। —*v. t.* take lunch জলপান
থা। **To entertain at a lunch**=জলপান হুৱা,
চুহুৰীয়াটক আহাৰ কৰা।

Lung (লাং) *n.* one of the organs of breathing
হাওঁ-কাঠী।

Lunge (লান্চ্) *n.* a sudden thrust or push
with a sword ডবোৱালৰ আগেৰে মৰা, গৌজা।
—*v. t.* or *v. i.* to cause to plunge গৌজা
মাৰ, হেঁদামাৰি সূমুৱা।

Lupine (লিউ-পাইন্) *adj.* like a wolf দেকীয়া
বাঘৰ দৰে, বাং কুকুৰৰ দৰে। —*n.* a kind of
leguminous plant এবিধ ছেই মৰা গছ।

Lurch (লাৰ্চ) *v. i.* to roll to one side একালে
ঠাইতে কাতি হ, এবৰীয়া হ; to lurk জোপমাৰি
থাক। —*n.* a sudden roll of a ship জাহাজ
লুটি বাগৰ, উলংঘটং।

Lurcher (লাৰ্চাৰ্) *n.* one who lies in wait
জোপমাৰি খাপ লৈ থাকোতা; a kind of
sporting dog এজাতি চিকাৰী কুকুৰ; a
glutton খ'কুৱা।

Lure (লিউৰ) *v. t.* to entice লোভ দেখুৱা,
প্ৰলোভন দে। —*n.* enticement, bait প্ৰলোভন,
টোপ।

Lurid (লিউৰিড্) *adj.* ghastly pale শেডশেউয়া,
ভীষণ; gloomy ঘান।

Lurk (লাৰ্ক) *v. i.* to lie in wait লুকাই থাক,
চোপলৈ থাক। **Lurking-place**=জোপমাৰি
চোপলৈ থকা ঠাই; hiding place আঁধ
লোৱা ঠাই।

Luscious (লুচ্চাচ্) *adj.* very sweet, delight-
full সোৱাদ লগা, তৃপ্তজনক; fulsome, as
flattery আমনি লগা, বিবক্তি কৰ।

Lusciousness *n.* sweetness মধুৰতা, সোৱাদ।

Lust (লাষ্ট) carnal desire কাম, ক্ৰীসহাস ইচ্ছা;
eager, desire হুড়াহ। —*v. i.* to long for
হৈপাহ কৰ; (with after, for) কামাসক্ত হ।

Lustful (লাষ্ট-ফুল) *adj.* sensual কামুক, কামা-
সক্ত। **Lustfulness** *n.*

Lustily (লাষ্টিলি) *adv.* boldly, vigorously
সাহসেৰে, আগ্ৰহেৰে, বলৰে।

Lustre (লাষ্টাৰ্) *n.* brightness, gloss জলক,
চিক্মিকনি, প্ৰভা, দীপ্তি, কাতি, ছটা; renown
খ্যাতি; an ornamented candle stick
জলমলীয়া বেলাৰ লগোৱা গছা, দীপকাৰ।

Lustrous (লাষ্টাৰ্) *adj.* bright, shining জল-
মলীয়া, চক্মকীয়া।

Lustre, Lustrum *n.* a period of five years পাঁচ
বছৰ কাল।

Lustring (লাষ্টিং) *n.* a glossy silk cloth চিক-
মিকিয়া পাটৰ কাপোৰ।

Lusty (লাষ্টী) *adj.* vigorous, stout, healthful
সবল, হৃৎপুষ্ট, নিপোতল।

Lusus naturae (লিউ-চাচ্-নেটিউৰে) *n* a freak
of nature প্রকৃতির খেলা, ঈশ্বৰৰ কাম।

Lute (লিউট) *n.* a stringed instrument of
music বীণ-বাদ্য। **Lutanist, Luter** *n.* বীণ-
বজাৰ্হতা।

Lute (লিউট) *n.* a composition resembling
clay এবিধ বোকাৰ দৰে আলতীয়া কবাল ; a
rubber packing-ring কোনো বটলৰ মুখত
লগোৱা বৰবৰ আঁঠী। —*v. t.* to close with
lute কঁবাল লগাই বন্ধ কৰ।

Lutheran (লিউঠাৰ-এন্) *adj.* pertaining to
Luther the reformer ধৰ্ম্মবীৰ লুঠাৰ
সম্বন্ধীয়।

Luxate (লাক্চেট্) *v. t.* to dislocate জোৰা
সোলোকা।

Luxation *n.* dislocation হাড়ৰ জোৰা লৰণ।

Luxuriance (লাক্-জিউ-ৰিয়েন্স্) *n.* excessive
growth শ্রীবৃদ্ধি, প্রচুৰতা, লহপহীয়া অৱস্থা।

Luxuriant (লাক-জিউ-ৰি এট্) *adj.* exuberant
in growth লহপহীয়া, হলফলীয়া ; overabun-
dant দেশাৰ, ভৱপুৰ।

Luxuriantly *adv.* লহপহকৰে, প্রচুৰ পৰিমাণে।

Luxuriate (লাক্-জু-ৰিয়েট্) *v. i.* to grow to
excess উপচি পৰ ; to live in luxury লাহ-
বিলাহ কৰ।

Luxurious (লাক-জুৰিয়াচ্) *adv.* given to
luxury লাহবিলাহপ্ৰিয়, বিলাসী, ধুনধৰ। **Luxu-
riousness** *n.* ধুনপেচ, বিলাসিতা।

Luxury (লাকচাবী) *n.* indulgence in expen-
sive mode of living লাহ-বিলাহ, ধুন-পেচ,
বিলাসিতা।

Lyceum (লাই-চি-আম্) *n.* an association for
literary improvement সাহিত্য সমাজ ; a
place where instruction is given মুখে মুখে
শিক্ষা দিয়া পঢ়াশালি।

Lyddite (লিডাইট্) *n.* a high explosive made
of acid and potash for use in shells এককম
বৰহিলৈৰ চোকা খাৰ ভৰোৱা গুলী।

Lye (লাই) *n.* a solution leached from ashes
খাৰ পানী, খাৰণী।

Lying (লাইং) *adj.* telling lies মিছলীয়া। —*n.*
habit of telling lies মিছা কথা কোৱা স্বভাৱ।

Lying-in *n.* the confinement of women
during child-birth অশৌচত পৰা অৱস্থা।

Lymph (লিম্ফ্) *n.* a colourless fluid in
animal bodies গাৰ সত্, তেজৰ লগত মিহলি হৈ
থকা পনীয়া ভাগ। **Lymphatic** *adj.* pertaining
to lymph মেদ বা গাৰ বসবাহী, গাৰ বস
সম্বন্ধীয়।

Lynch (লিন্চ্) *v. t.* to judge and punish
without a formal trial বীতিমতে সোধ নকৰি
দণ্ড কৰ। **Lynch Law**—গাঁৱলীয়া বিচাৰ।

Lynx (লিংকচ্) *n.* a small wild animal of
the cat kind বন-বোন্না, শাওকৰা।

Lynx-eyed (লিংকচ্-আইড্) *adj.* sharp sighted
ভীক্ষ দৃষ্টিৰ।

Lyre (লায়াৰ) *n.* a stringed instrument of
music like the harp বীণ।

Lyric *n.* a lyric poem গীত পুথি।

Lyric—al *adj.* pertaining to a lyre বীণ সম্বন্ধীয়,
বীণ বজাই গোৱা।

Lyrlist (লিৰ-ইষ্ট) *n.* one who plays on the
harp or lyre বীণ বজাৰ্হতা, বীণবাদক।

M

M The 13th letter of the English alphabet
ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ ত্ৰয়োদশ আখৰ। **M** (mile)
=1,000 ; **M. A.** (master of Arts) বিশ্ব-

বিদ্যালয়ৰ এম, এ, উপাধি ; **M. L. C.** (a member
of the Legislative Council) গৱৰ্ণমেণ্টৰ আইন
সভাৰ মেম্বৰ। **M. L. A.** (a member of the

Legislativ Assembly) বৰলাটৰ সভাৰ মেম্বাৰ।

M. S. S. (manuscripts) হাতে লেখা কাকত বা পুথি।

Mab (মেব) *n.* the queen of the fairies পৰী-বিলাকৰ ৰাণী।

Mac (মেক্) *n.* a prefix in Scotch names meaning son of.

Macabre (মেকেবাব) *adj.* grim কৰাল; like the dance of Death প্ৰলয় নৃত্যৰ দৰে।

Macadamise (মেকাডেমাইজ্) *v. t.* to cover a road with broken stones বাটত শিলগুটি পাৰি পকা কৰ।

Macarise (মেকেবাইজ্) *v. t.* to bless আশীৰ্বাদ কৰ, শুভ বাঞ্ছা কৰ।

Macaroni (মেকেব'ণী) *n.* a food made of wheaten paste formed into long slender tubes ভাত, পিঠাৰ দৰে এবিধ আহাৰ; a fop আটক ধনীয়া মানুহ।

Macassar-oil (মেকেচাব-অইল) *n.* a kind of oil for the hair এবিধ সুগন্ধী চুলিৰ কলপ।

Macaw (মেক) *n.* a beautiful bird of the parrot kind এবিধ শকত সুন্দৰ ভাটৌ চৰাই।

Mace (মেচ্) *n.* a club পশা, দণ্ড; the second coat of the nutmeg জাইফলৰ চোকোৰা, জাইপত্ৰী।

Mace-bearer *n.* one who bears a mace দণ্ডধাৰী লভা; also Macer.

Macerate (মেচাবেট্) *v. t.* to soften by steeping পানীত ভিয়াই ধৈ কোমলা; to make lean কীণ কৰ, লাহা কৰ; to mortify দীৰ নাইকিয়া কৰ।

Maceration (মেচাবেছন) *n.* the act of making lean or soft কুশডা, কোমলোৱা কাম; mortification of the flesh নিসাব কৰণ।

Machiavellian (মেকি-এ'-ভিল্-ইয়েন্) *adj.* politically cunning ইটালীৰ মেকিয়ে ভিল্ নাথক এজন লোকৰ মতাৱলী, ধূৰ্ত, কুচকী, ফণিয়ক।

Machiavellianism *n.* cunning statemanship taught by Machiavelli কট্টমৈতিক বুদ্ধি।

Machinate (মেকিনেই) *v. t.* to form a plot for doing harm কট্টবুদ্ধি কৰ, ফিকিৰ কৰ, চকাত

Machination (মেকিনে'ছন) *n.* act of contriving চকাত কৰণ; an artful plot কট্টবুদ্ধি ফিকিৰ পাকচক, ফণি।

Machine (মেছিন্) *n.* an artificial contrivance, an engine কল, কোশল, যন্ত্ৰ।

Machinery (মেছিনে'ৰী) *n.* machines collectively যন্ত্ৰ, কল কোশল; means by which anything is kept in motion কোনো কাৰ্য চলোৱা উপায়।

Machinist (মেছিনিষ্ট) *n.* one who constructs or works a machine কল উদ্ভাৱ কৰোঁতা, কল মিত্ৰি।

Mackerel (মেকাবেল্) *n.* a striped food fish গাত আঁচ আঁচ থকা এবিধ সাগৰীয় মাছ।

Mackintosh (মেকিন্টোশ্) *n.* a waterproof overcoat পানী নোসোমোৱা দীঘল চোলা, পানী-কোট।

Macle (মেক্ল্) *n.* a dark spot in a crystal ফটিকৰ ক'লা দাগ; a twin crystal যঁজা ফটিক-মণি।

Macrocsm (মেক্ৰকজম্) *n.* the whole Universe বিশ্বব্ৰহ্মাণ্ড, জিভুবন। (*opp.* to microcosm). (Gr. *makros*=long; *kosmos*=world).

Macrology (মেক্ৰলজী) *n.* বাক্যাড়ম্বৰ; much talk about nothing.

Macron (মেক্ৰণ) *n.* a straight line placed over a vowel to show that it is long স্ববৰ্ণৰ দীৰ্ঘতা সূচনা কৰিবৰ অৰ্থে বৰ্ণৰ ওপৰত দিয়া মাৰা।

Macropod (মেক্ৰপদ্) *n.* a long legged animal দীঘল ঠেঙাৱা জন্তু, যেনে মকৰা।

Macroscopic (মেক্ৰচ্-কপিচ্) *adj.* visible to the naked eye চকুৰে দেখিব পৰা, ডাঙৰ দীঘল। *opp.* to microscopic (Gr. *makros*=long, *skopein*=to see).

Maculate (মেকিউলেট্) *v. t.* to spot, to defile চেকা লগা, দাগ লগা।

Mad (মেড্) *adj.* insane, rapid, troubled in mind বসিহা, পাপল, বাতুল, উগ্ৰত। **Madness** *n.* state of being mad বসিহাদি বাতুলতা।

Madcap *n.* one who acts madly চেৰাবলিয়া, বৰ কোপন হুজুৰ মানুহ। **Go mad**=to become insane বলিয়া হ। **Mad-house**=পাগলা ফাটেক।

Madam (মেডেম্) *n.* a form of address to a lady ডাঙৰীয়ানী, গাভৰুদেও, আইহ। (*pl.*)

Madams or Madames (*Fr. ma*=my; *dame*=lady).

Madden (মেডন্) *v. t. or v. i.* to make mad, to become mad বলিয়া কৰ বা বলিয়া হ, জ'ক তোলা।

Madder (মেডাৰ্) *n.* a plant whose root yields a red-dye মজাটি।

Made *pa. t. and pa. p.* of the verb **Make**.

Made dish=a dish of meat &c. recooked এবাৰ বন্ধাকে আকৌ বাছ দিয়া আজ্ঞা; an entree (অংট্ৰে)। **Made up**=finished প্রস্তুত, ঠিকঠাক; disguised, invented মিছা, সজা, কৃত্ৰিম।

Madeira (মেডিৰে) *n.* a kind of rich wine এবিধ উত্তম মদ।

Mademoiselle (মেড্-মো-জেল্) *n.* a courteous form of address to a young lady, Miss আইদেও বা আইদেউ, আইহুদেউতা।

Madonna, Madona (মে-ডনে) *n.* the Virgin Mary or her picture কুমারী মেৰী, তেওঁৰ ছবি।

Madrigal (মেড্ৰিগেল) *n.* a short lyric poem or song এক বকম মুহু মুহুৰ কবিতা বা গীত।

Magazine (মেগেজিন্) *n.* a store-house ভৰাল, খাবাকদৰ ভণ্ডাম, খাৰখৰ; a periodical publication in book form বাহকে পষেকে কিতাপৰ আকাৰে প্রকাশ কৰা কাকত। **Magazine-gun**=একেবাহে কেবাবাবো মাৰিব পৰা বন্দুক।

Magenta (মে-জেন্টা) *n.* a kind of pink red dye মেজেন্টি বং, হাইঠা-চানেকীয়া বং।

Maggot (মেগট্) *n.* a worm, grub পোকপতু; a whim হজুগ, জমক।

Magi (মে'জাই) *n. (pl.)* the wise men of the East পাৰস্য দেশীয় সিদ্ধ পুৰুষ সকল, আগৰ দিনৰ জ্যোতিষীয়া পণ্ডিতলোক সকল।

Magic (মেজিক্) *n.* the art of producing wonderful results by the aid of spirits, sorcery ভোজবাজী, ইল্জাল বিদ্যা, ভেলেকী বাজী। **Magic,—al** *adj.* ভোজবাজী সঘৰীৰ। **Black magic**=ভৌতিকবাজী। **White magic**=হাত চালাকী বাজী।

Magician (মেজিচিয়েন্) *n.* a wizard, a sorcerer. বাজীকৰ।

Magic-lantern *n.* an optical instrument for exhibiting magnified images হাঁহাবাজী দেখুওৱা যন্ত্ৰ।

Magisterial (মেজিষ্ট্ৰিয়েল্) *adj.* pertaining to a magistrate মেজিষ্ট্ৰেট সঘৰীৰ, হাকিমী; proud দাঙিক।

Magistracy (মেজিষ্ট্ৰেচি) *n.* the office of a magistrate মেজিষ্ট্ৰেটৰ পদ, হাকিমী বিষয়।

Magistrate (মেজিষ্ট্ৰেট) *n.* a justice of the peace বিচাৰকৰ্তা, শাসনকৰ্তা, মেজিষ্ট্ৰেট চাহাব।

Magna-charta (মেগ্নাচাৰ্টা) *n.* the charter obtained from King John ইংলণ্ডৰ ৰজা জনৰ দিনত পোতা প্রজ্ঞাপত্ৰ বিষয়ক চনদ।

Magnanerie (মেন-ইয়েন্-এ-ৰি) *n.* a place for rearing silk worms মুগাচোঙ্গ।

Magnanimity (মেগনে-নিমিটি) *n.* greatness of soul, generosity মহত্ব, ডাঙৰ মন, মহদাশয়, উগাবতা।

Magnanimous (মেগনেনিমাচ) *adj.* great in mind, noble ডাঙৰ মনৰ, মহানুভব, উগাৰ ভাবৰ, মনবলী, মহামতি, উচ্চমনা। (*L. magnus*=great, *animus*=the mind).

Magnate (মেগ্নেট) *n.* a man of rank, or wealth সম্ভ্ৰান্ত লোক, ডাঙৰ মানুহ।

Magnesia (মেগনিমিয়া) *n.* a kind of white powder obtained by burning magnesium মেগনিমিয়াম নামক এবিধ ৰাতু পুৰি কৰা বগা গুৰি দৰব।

Magnet (মেগ্ন-নেট) *n.* the loadstone চুম্বক পাথৰ।

Magnetic,—al (মেগনেটিক্) *adj.* having the properties of the magnet চুম্বক পাথৰৰ গুণ থকা; attractive আকৰ্ষণকাৰী **Magnetic-needle**=কম্পাচৰ দিক দৰ্শন শলা। **Magnetic-**

north=কম্পাচৰ শলাই দেখুৱা উত্তৰ দিক বা দিশ।

Magnetic mine=জাহাজ ডুবাবলৈ সাগৰত পতা চুম্বক লগোৱা বৰতোপ, চুম্বক লগোৱা খাৰ ঘৰ।

Magnetism (মেগনেটইজম) *n.* attractive power of the magnet আকৰ্ষণ শক্তি, চুম্বক, পাথৰৰ গুণ বা ধৰ্ম।

Magnetise (মেগনেটাইজ্) *v. t. or v. i.* to impart the properties of the magnet চুম্বকলৈ পৰিবৰ্ত্তন কৰ; the attract like a magnet চুম্বক পাথৰে লো আকৰ্ষণ কৰা দি কৰ।

Magnificent (মেগ-নিক্-ই-চেণ্ট) *adj.* grand, pompous প্রকাণ্ড, ঐশ্বৰ্য্যশালী, অভিশোভাময়।

Magnificence (মেগ্-নিক্-চেণ্ট) *n.* grandeur জাকজমক, প্রভাব, মহিমা, গৌৰৱ।

Magnifier (মেগনি-কাই-আৰ) *n.* one who or that which enlarges যি ডাঙৰ কৰি তোলে, বা যাৰ দ্বাৰাই ডাঙৰ কৰা হয়, (যেনে সৰু চিত্ৰ); one who extols টাটক, ঝাঞ্চকাৰী।

Magnify (মেগনি-ফাই) *v. i.* to enlarge, to cause to appear greater than the actual size ডাঙৰ কৰ, সৰু বস্তুক ডাঙৰকৈ দেখুৱা; to praise highly প্রশংসা কৰ। **Magnify one's self**= নিজেকে নিজেক বৰ ডাঙৰ বুলি অহঙ্কাৰ কৰ। **Magnifying glass**=সৰু বস্তুক ডাঙৰ দেখুৱা দাপোন।

Magniloquent (মেগনিল-অ-কোৱেণ্ট) *adj.* bombastic শকাড়ধৰমুস্ত, বৰ ডাঙৰ ডাঙৰ শব্দেৰে কোৱা।

Magnitude (মেগনি-টিউড) *n.* greatness, size, bulk বৃহত্ত্ব, গুৰুত্ব, আকাৰ, আয়তন।

Magpie (মেগ্-পাই) *n.* a chattering bird allied to the crow with coloured feathers কাণ্ডচা চৰাই।

Mahogany (মেহগেনি) *n.* cabinet wood of tropical America মেহগনি কাঠ।

Mahomedan, Mohammedan, (মেহমেডান) *adj.* pertaining to Mohammed মহম্মদীয় ধৰ্ম বা মহম্মদ সম্বন্ধীয়, মুছলমান।

Mohammedanism *n.* মুছলমান ধৰ্ম।

Mahout (মে হুট) *n.* an elephant driver মাউত।

Maid (মে'ইড) *n.* a virgin কুমাবী ছোৱালী; a female servant দাসী, লিপিৰী, চাকৰণী। **Maid of honour**=বজাঘৰীয়া লিপিৰী।

Maiden (মে'ইডন্) *n.* a maid কুমাবী। —*adj.* pertaining to a virgin অকালিন ছোৱালী বিষয়ক; fresh, pure, new, first নতুন, ন, অকলঙ্কিত, প্রথম। **Maiden-widowed**=কুমাবী কালতে বাৰী হোৱা। **Maiden-battle**=প্রথম যুদ্ধ। **Maiden-fortress**=অগেয়ে কেতিয়াও আক্ৰমণ নকৰা দুৰ্গ। **Maiden name**=the name of a married woman before her marriage কুমাবী কালৰ নাম। **Maiden speech**=the first public speech made by a person বাজহুৱা সভাত দিয়া কোনো-লোকৰ প্রথম বক্তৃতা। **Maiden stakes**=খোঁৰা দৌৰত নতুন খোঁৰাৰ বাবে বখা বাজিৰ ধন। **Maiden-hood** *n.* virginity কস্তাকাল, কুমাবী অৱস্থা। **Maidenly** *adj.* like a maid, modest লাজুকী, নম্ৰ।

Maieutic (মেইয়টিক্) *n.* helping birth especially of thoughts প্রধানকৈ ভাবৰ জন্ম-সহায়ক। —*s*=চিন্তাশক্তি বা ভাবৰ উৎপাদনৰ অৰ্থে গ্ৰীক দার্শনিক চক্ৰেটিছে অনুসৰণ কৰা প্ৰস্নমূলক পদ্ধতি।

Mail (মেইল) *n.* a coat of steel, an armour বৰ্ম, জাখৰ।

Mail (মেইল) *n.* a bag for carrying letters ডাক অনানিয়া কৰা জোলাঙা বা থৈলা; the carriage or the person conveying mail ডাকোৱাই বা ডাকগাড়ী; the contents of a mailbag ডাক, চিঠিপত্ৰ। —*v. t.* to send by mail ডাকত পঠা। **Mail-order firm**=ডাকযোগে মাল বিক্ৰী কৰা দোকান।

Maim (মে'ইম্) *v. t.* to disable a limb, to bruise ঘাইল কৰ, জখম কৰ, পেঙুৰা কৰ, অঙ্গহীন কৰ। —*n.* a bruise, a lameness চোট, আঘাত, জখম, পেঙুৰা অৱস্থা।

Main (মেইন্) *adj.* chief, principal প্রধান, মূল, মুখ্য, বাই; strength, might বল; the chief part মূল, ভৰি; the ocean সাগৰ; a principal gas or water pipe in a street গেচ বা পানী নিয়া প্রধান নলা। **Mainly** *adv.* chiefly প্রধানকৈ, আচলকৈ।

Mainland (মে'ন্-লেণ্ড) *n.* a continent মহাদ্বীপ, স্থল। **Mainmast** *n.* the chief mast প্রধান মাল। **Mainspring** *n.* the principal con-

trivance in a machine মূল কিটিং, প্রধান কোশল। **Mainstay** = জাহাজৰ ডাক্তৰ মন্তলৰ পৰা ওলোমাই অনা লেজু; chief support প্রধান আশ্ৰয়।

Maintain (মে'নটেইন্) *v. t.* to keep up, to support প্রতিপালন কৰ, পোহ, ভৰণপোষণ দে; to keep in possession of বাধ; to defend by argument সমর্থন কৰ; to affirm সাব্যস্ত কৰ। —*v. i.* to assert ক; হয় মূলি ধৰ।

Maintainable (মে'ন-টেইনেবল্) *adj.* that can be supported পালনীয়, সাব্যস্ত কৰিব পৰা, বক্ষণীয়।

Maintenance (মে'ন-টেনেঞ্চ) *n.* sustenance, the means of support পোহপাল; ভৰণ-পোষণ, খোবাক-পোছাক, জীৱিকা; defence সমর্থন, সাব্যস্ত কৰণ, বক্ষা।

Maintop (মে'ন-টপ্) *n.* a platform on the top on the mainmast বাই মন্তলৰ ওপৰৰ চাং।

Maisonette (মেজনেট) *n.* a small house সৰু ঘৰ, কুঠিৰ।

Maize (মে'জ) *n.* the Indian corn গোমধান।

Majestic (মেজেষ্টিক্) or **Majestical** *adj.* stately, grand প্রতাপান্বিত, বাজবোণ্য, অতি চমৎকাৰ, সুবহু, গহীন, গভীৰ। **Majestically** *adv.* গহীন, গভীৰভাবে।

Majesty (মেজেষ্টি) *n.* greatness, dignity বাজজী-ঐশ্বৰ্য, গৌৰৱ, মহিমা; a title of kings ৰজা বা ৰাণীৰ উপাধি। যেনে, His or Her Majesty = প্রতাপান্বিত জীজীযুক্ত মহাৰাজ, বা প্রতাপান্বিতা জীজীমতী মহাৰাণী।

Majolica (মেজলিকা) *n.* glazed or enamelled earthen ware চকচকীয়া নাইবা কলাই কৰা মাটিৰ বচিন।

Major (মে'জৰ) *adj.* greater in any way বৰ, ডাক্তৰ, সবহ, প্রধান। —*n.* a person of full age, 21 years সাবালক, বয়ঃপ্রাপ্ত, উঠন; a military officer next above a captain and below lieutenant-colonel মেজৰ নামক সেনাপতি। To play the major = বৰ বৰ কথা ক।

Majority (মেজৰ-ইটি) *n.* the greater number অধিকাংশ, সবহভাগ; full age of 21 years সাবালক অৱস্থা। Go over to the majority,

Join the majority = to die মৰ। The majority = the dead মৰামানুহ বিলাক, মৃতক সকল।

Major-domo (মেজৰ-ড'ম) *n.* general steward প্রধান ঘৰণিৰী, গৃহকৰ্মচাৰী; a chief minister প্রধান ভিতকৱাল মন্ত্ৰী।

Make (মে'ক্) *v. t. (p. t. and p. p. made)* to perform, to form, to produce, to prepare কৰ, সাজ, তৈয়াৰ কৰ; compel to do বলেৰে কৰা, বাধ্য কৰ; to occasion হোৱা। —*n.* form, structure, shape আকৃতি, আকৰ, গঢ়, গঠন। To make account of = to set value upon মূল্য নিকণ কৰ। Make a figure = বিখ্যাত হ, চকুত লগা হ। Make amends = to compensate ক্ষতি পূৰণ কৰ, লোকচানি দে। Make after = to follow পাচে পাচে যা। Make at = নিপক্ষ ভাবে অগ্ৰসৰ হ। Make away = to destroy বিনাশ কৰ, বধ কৰ, নষ্ট কৰ; to remove আঁতৰ কৰ। Make away with = squander অপব্যয় কৰি থকা। Make for = to move toward কোনো একালে লক্ষ্য কৰি আগ বাঢ়। Make free with = to treat freely হালিমলিকৈ ব্যৱহাৰ কৰ। Make good = to fulfil কথা বাধ; to defend প্রমাণ কৰ, সাব্যস্ত কৰ; to compensate ক্ষতি পূৰণ কৰ। Make head against = to oppose with success সকলো বাধাবিধিনি অতিক্ৰম কৰ, চেষ্টা কৰি কৃতকাৰ্য্য হ। Make light of = to treat as of consequence পাতলা, উপলুতা কৰ। Make little of = উলাই কৰ। Make love to = মৰম লগা, মৰম পাবলৈ চেষ্টা কৰ। Make much of = to treat with fondness বৰকৈ আদৰ কৰ, আভোল ভোল কৰ, ডাক্তৰটো কৰ। Make of = to understand বুজ; to produce from উৎপন্ন কৰ, জন্মা। Make off with = লৈ পলাই যা, লৈ কাইডাং মাৰ। Make one's way = to succeed কৃতকাৰ্য্য হ, অগ্ৰসৰ হ। Make out = discover উলিয়া; to prove প্রমাণ কৰ; to understand বুজ, ঠাৱৰা। Make over = to transfer হস্তান্তৰ কৰ, দি দে। Make pace = to increase the speed বেগ বেগ দে, আগ বাঢ়। Make sail = to set sail পালডৰ। Make sure = নিশ্চয় কৰ, ঠাৱৰ কৰ। Make the most of = to use

the best advantage যিমান পাৰ সদব্যৱহাৰ কৰ, সুবিধাজনক কৰ। **Make up** = to determine স্থিৰ কৰ; to complete সম্পূৰ্ণ কৰ; to fabricate মিছাই সাজ, ভাও ধৰ; use cosmetic to disguise the face মুখত বং সান; to collect into one গোটা, একেলগ কৰ; to make good পূৰণ কৰ, পূৰা কৰ; to repair মেৰামত কৰ, বাস্ত। **Make up for** = ক্ষতি পূৰণ কৰ। **Make up to** = to approach ওচৰ চাপ, মিল হ। **Make money** = টকা কৰ; ধন সঞ্চয় কৰ। **Make clear** --খোলেচা কৰ। **Make up matters** = মিটমটি কৰ।

Make *n.* form, structure সাজ, গঠন। **American make** = আমেৰিকাত সজা। **Make-up** = মুখত বং সানি ভাওধৰা কাম, মুখৰ বোল।

Maker (মে'কাৰ) *n.* one who makes কৰোঁতা; the Creator সৃষ্টিকৰ্তা।

Make-shift *n.* something used for a time to serve one's purpose চেনু, ঢোকা, খোপনি।

Make-weight (মে'ক্-ওৱেইট) *n.* that which is thrown into a scale to make up the weight ফেৰ।

Malachite (মেল-কাইট) *n.* a green-coloured mineral use for inlaid-work এবিধ মিনা।

Maladministration (মেল্-এড্-মিনিচ-ট্ৰে-শ্বন্) *n.* bad government কুশাসন।

Maladroit (মেলেড্ৰইট) *adj.* clumsy, unskilful আগটী, হোল-গোজ, কৌশলহীন।

Malady (মেলডি) *n.* illness, disease শাৰীৰিক বা মানসিক বিকাৰ, বোগ, বেমাৰ।

Malaise (মলেইজ) *n.* a feeling of illness or uneasiness বাইজাই কৰা ভাব, অসুস্থতা-বোধ, অৱস্থিৰ ভাব।

Malapert (মেল-পাৰ্ট) *adj.* bold, saucy ডেও-পৰা, উথৰা, দুৰ্জন।

Malapropism (মেল-এ-প্ৰ'প্ৰিজ্-ম্) *n.* ludicrous misuse of words ইহি উঠা ধৰণে ভুল ঠাইত ভুল শব্দ প্ৰয়োগ।

Malapropos (মেল-এপ্ৰ'প'জ) *adj.* out of place অপ্ৰাসঙ্গিক; unsuitable অনুপযোগী; inapt অসঙ্গত। —*adv.* irrelevantly অপ্ৰাসঙ্গিকভাৱে;

unsuitably খাপ নোশোৱাকৈ; inaply অসঙ্গত ভাবে; unreasonably অমুক্তিকৰণে।

Malar (মে'লেৰ) *adj.* pertaining to the cheek bone গালৰ হাড় সম্বন্ধীয়।

Malaria (মে-লেৰি-এ) *n.* fever producing air arising from marshy places বিষাক্ত বায়ু, জ্বৰাদি উৎপন্ন কৰা দূষিত বতাহ; fever caused by malaria হাৰা দূষিত লেলেটীয়া জ্বৰ, মেলেৰিয়া জ্বৰ। **Malarious, Malarial** *adj.* pertaining to malaria বিষাক্ত বায়ুযুক্ত, জ্বৰোৎপাদক।

Malconformation (মেল্-কন্-ফৰ্মেছন্) *n.* state of being badly formed আঁভজা অৱস্থা, বিকৃতি। (*L. malus* = bad).

Malcontent (মেল-কন্টেইন্ট) *adj.* discontented অসন্তোষীয়, বাজবিত্ৰোহী। —*n.* বাজবিত্ৰোহী লোক, অসন্তোষীয়া মানুহ।

Male (মে'ল্) *adj.* masculine মতা, পুৰুষ জাতীয়। —*n.* one of the stronger sex মতা, পুৰুষ।

Malediction (মেলি-ডিক্ছন্) *n.* evil speaking curse শাপ, শাপ, অমঙ্গল বাস্ত। **Maledictory** *adj.* অমঙ্গলীয়া, শাপযুক্ত।

Malefactor (মেলিফেক্টৰ) *n.* an evil doer মহাপাতকী, অপৰাধী।

Malfeasance (মেল-ফিজেনচ্) evil doing অত্যাৰ আচৰণ, অপকৰ্ম।

Malefic (মেলিফিক্) *adj.* mischievous হিংসুক, দুবস্ত, অপকাৰী।

Malevolent (মেল্-ইভলেণ্ট) *adj.* malicious, wishing evil অনিষ্টকাৰী, হিংসুক, দুবস্ত। **Malevolence** অনিষ্ট চিন্তা, হিংসা, ষিয়াল।

Malformation *n.* irregular formation আঁভজা আকৃতি, বিকৃতি। **Malformed** *adj.* আগটী আঁভজা, হেঁতা-মেচা।

Malice (মেলিচ্) *n.* spite, ill-will হিংসা, আখোজ, ষিয়াল। (*L. malus* = bad).

Malicious (মেলিচাচ্) *adj.* spiteful হিংসা-কুৰীয়া, হিংসুক, চকুচৰহা, ষিয়লীয়া। **Maliciousness** *n.* **Maliciously** *adv.* হিংসা-পূৰ্বক।

Malign (মে-লাইন) *adj.* malicious হিংসুক,

অনিষ্টকাৰী, খিয়লীয়া। —*v. t.* to speak evil of অপবাদ দে, বদনাম কৰ। **Maligner** *n.* পৰহিংসুক।

Malignant (মেলিগ্-নেল্ট্) *adj.* dangerous to life, disposed to do harm প্ৰাণনাশক, উৎকট, মাৰাত্মক, সাংঘাতিক, মহাহিংসুক। **Malignance**, **Malignancy** *n.* state of being malignant অনিষ্ট, ভয়ানক অপকাৰিতা, মাৰাত্মকতা; (*L. malus* = bad).

Malignity (মেলিগ্-নিটি) *n.* extreme virulence, deadly quality মাৰাত্মকতা, সাংঘাতিকতা, উৎকট অৱস্থা।

Malingering (মে-লিংগাৰ) *v. i.* to feign sickness, to avoid duty কাম কৰিব লাগে বুলি ভাও জোৰ।

Malison (মেলিঙ্কন্) *n.* a curse অভিশাপ (*opp.* to benison).

Mall (মল্ or মেল্) *n.* a large wooden hammer ধুম, ভাঙৰ কাঠৰ হাঁতুড়ী। —*v. t.* to beat with something heavy ধুমেৰে শিট।

Mall (মেল্) *n.* a sheltered public walk সকলোৱে ফুৰাচকা ঠাঁয়স্থল সচলনি ঠাই।

Mallard (মেলার্ড) *n.* a wild duck বনৰীয়া পাতি-হাঁহ; a drake মতা পাতিহাঁহ।

Malleable (মেলিয়েবল্) *adj.* that may be beaten out by hammering পিটি চেপেটা কৰিব পৰা; (*fig.*) pliable সৈমান, সকলোৱে লগত মিলিব পৰা, লেতু-সেতু।

Malleate (মেলিয়েট্) *v. t.* to beat out into a thin plate পিটি চেপেটা কৰ, পিট।

Mallet (মেলেট্) *n.* a kind of wooden hammer কাঠৰ হাঁতুড়ী, মুগাৰ, ধুম।

Mallow (মেল) *n.* a kind of plant কজলা বৰণৰ ফুল হোৱা গাত শুং থকা এবিধ গছ।

Malm (মাম্) *n.* a calcareous loam এবিধ চূণশিল ইটা গচোঁতে ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

Malmsey (মাম্‌জি) *n.* a sort of grape এবিধ আঙুৰ; a wine এবিধ মদ।

Malodorous (মেল-অড'ৰাছ) *adj.* ill-smelling দুৰ্গন্ধযুক্ত।

Malpractice (মেল-প্ৰেক্টিচ) *n.* evil practice কু-ৰীতি, কুঅভ্যাস, কুৰ্ণ, অনাচাৰ।

Malt (মল্ট্) *n.* barley steeped in water and then dried for use in brewing পানী দি গাঁজী কৰি শুকুৱা যধান। **Malt liquor** = যধানৰ পৰা কৰা মদ।

Malster (মল্টাৰ), **Malt-man** *n.* one who makes malt গাঁজী যধানৰ ৰেপাৰী বা গাঁজী যধান তৈয়াৰ কৰোঁতা।

Maltreat (মেল্-ট্ৰিট্) *v. t.* treat roughly অত্যাচাৰ কৰ, দুঃখ দে। **Maltreatment** *n.* অত্যাচাৰ, অসদব্যৱহাৰ।

Malversation (মেল্-ভাৰ-চে'শ্বন্) *n.* official corruption অকাৰ্য্য, অসদাচৰণ, প্ৰতাবণ, ডেউ খোৱা অভ্যাস।

Mameluke (মেমিলুক্) *n.* one of a military force in Egypt formed of slaves ইজিপ্ট দেশৰ গোলাম সেনা।

Mamma (মেম্মে) *n.* mother আই।

Mammalia (মেম্-মেমিলিয়ে) *n.* (*pl.*) the class of animals that suckle their young গাখীৰ খুৱাই পোৱালি তোলা জন্তুসমূহ, শুভপাখী

Mammal (মেমেমল্) *n.* one of the mamalia শুভপাখী জন্তুৰ এটা।

Mammary (মেমেৰি) *adj.* relating to breasts শ্বন সন্ধ্যক্ষী, শিগাহৰ বা ওহাৰৰ।

Mammilla (মেমিলা) *pl.* **Mammillae** *n.* the nipple ওহাৰৰ বাট।

Mammon (মেম্-মন্) *n.* the god of riches কুৰেব, riches ঐশ্বৰ্য্য, বিভূতি। **Mammonist** *n.* one devoted to riches ধন আক্ৰোহী লোক।

Mammoth (মেমথ্) *n.* a species of elephant now extinct আগৰ কালৰ একবকম হাতী। — *adj.* very large প্ৰকাণ্ড, বৃহৎ।

Man (মেন) *n.* a human being মানুহ; mankind মানুহ জাতি; an adult male পুৰুষ, মতা মানুহ; a husband স্বামী, গিৰিহীত; a male attendant লত্তা, চাকৰ। —*v. t.* to supply with men মানুহ ভৰ্ত্তি কৰ, মানুহ যোগ। **Man about town** = a fashionable idler বিভূ-পিলিপ। **Man of the world** = মানুহৰ গতি-গোত্ৰ বুজা বহুদশা লোক। **Man of business** =

ব্যৱসায়ী লোক, a lawyer উকীল। **Man of letters** = a scholar বিদ্বান লোক। **Man of (his) hands** = a clever fellow কামত পৈণত লোক, চতুৰ লোক। **Man of straw** = a man of no substance অপদার্থ ডিকছ মানুহ, কোনো কাৰবাবত মিছাই লোক দেখনীয়াৰ কৰি আগবঢ়োৱা মানুহ। **To play the man** = পুৰুষৰ দৰে সাহসেৰে কাৰ্য্য কৰ। **To a man** = এটা মানুহো নোৱাৰে। **Man of war** = যুদ্ধৰ জাহাজ। **Man-at-arms** n. a soldier চিপাহী।

Manacle (মেনেকল্) n. a handcuff হাতবন্ধি, হাতকেৰেয়া। —v. t. to restrain the use of the hands হাতকেৰেয়া মাৰ, অসমর্থ কৰ।

Manage (মেনে'জ্) v. t. to guide চলা; to have under control চম্ভাল, দমন কৰ; to bring round হাতকৰ। —v. i. to conduct affairs কাৰ্য্য নিৰ্বাহ কৰ। **Manageable** (মেনে'জ্-এব্ল্) adj. governable, that which can be managed দমনীয়, সুসাধ্য, চলাব পৰা। **Management** (মেনেজ'মেণ্ট) n. act of managing, conduct of affairs কাৰ্য্যনিৰ্বাহ, কাম চলাৱাটো; administration শাসন; managing body কাৰ্য্যনিৰ্বাহক দল।

Manager (মেনে'জাৰ্) n. one who manages or conducts a business কাৰ্য্যনিৰ্বাহক, কৰ্ম-কৰ্তা, চলাওঁতা, তদাৰক কৰোঁতা।

Mandamus (মেণ্ডেমাচ্) n. command from a higher to a lower court ওপৰ আদালতৰ হুকুম।

Mandarin (মেণ্ডেৰিং) n. a Chinese official চীন দেশীয় বিষয়া।

Mandate (মেন্-ডে'ট্) n. a command from a superior officer আদেশ, ওপৰৱালাৰ হুকুম।

Mandatory (মেণ্ডেট'ৰি) adj. containing a mandate আদেশ থকা, বাধ্যতামূলক, আদেশ সূচক। **Mandator** n. আদেশকাৰক, হুকুম দিওঁতা।

Mandible (মেণ্ডিবল্) n. a jaw-bone দাঁতৰ তলৰ আলুৰ হাড়।

Mandrake (মেন্-ড্ৰেক) n. a kind of narcotic plant এবিধ গাছ।

Mandrel (মেন-ড্ৰে'ল্) n. a turner's instrument কুণ্ডশালাৰ গেজি।

Manducate (মেন্-ডিউ-কে'ট্) v. t. to chew চোৰা।

Mane (মেন্) n. long hair on the neck of a horse or a lion ঘোঁড়া বা সিংহৰ ঘাৰৰ চুলি, কেশৰ।

Manege (মন্-এজ্) n. a horsemanship or the training of horses ঘোঁড়া শিকোৱা কৌশল; a riding school অশ্বাৰোহী পাঠশালা।

Manes (মেন'জি) n. the benevolent spirits of departed persons পিতৃলোকৰ প্ৰেতাৰ্মা।

Manfully adv. like a man, boldly সাহসেৰে, পুৰুষৰ দৰে।

Manganese (মেন্গে-নিজ্) n. a kind of metal resembling iron এবিধ লৌহদৰে ধাতু।

Mange (মেন'জ্) n. the scab or itch on the skin of domestic animals জন্তুৰ গাৰ ফাপৰ।

Mangel-wurzel (মেংগ'ল্-ওৱাৰজেল্) n. a plant of the beet kind চালগোমৰ দৰে এবিধ আলু থকা শাক।

Manger (মেন্জাৰ) n. a trough to supply food to cattle ঘোঁড়া আদিক দানা দিয়া কাঠৰ পাত্ৰ। **Dog in the manger** = one who can neither enjoy himself nor allow others to do so, যি নিজেও খাব নোৱাৰে লোককো খাবলৈ নিদিয়।

Mangle (মেংগ'ল্) v. t. to cut roughly, to mutilate ডবাডবকৈ কাট, ঘৈয়া, ডবাডৰ কৰ, ক্ষতবিক্ষত কৰ।

Mango (মেংগ') n. the fruit of the mango tree আম।

Mangy (মেনজি) adj. scabby ফাপৰে ধৰা।

Manhood (মেন্-হুড্) n. state of being a man, human nature যৌবন কাল, ডেকা কাল, মনুষ্যত্ব; manly qualities পৌৰুষ।

Mania (মেনি-আ) n. madness, insanity বাতুলতা, পাগলামি; excessive desire বাঘু, ধান্দা, হতাশ।

Maniac (মেন্-ইয়েক্) n. a mad man বলিহা, পাগল মানুহ। —adj. mad পাগল। **Maniacal** adj.

Manicure (মেনিকিউৰ্) *n.* the care of hands and nails হাত নখ অতোৱা কাম।

Manifest (মেনিফেষ্ট) *adj.* apparent, evident স্পষ্ট, দেখাশুনা, ওলাই থকা, জুল্জুল, ফটুফট।
—*v. t.* to show plainly প্রকাশ কৰ, স্পষ্টকৈ দেখুৱা; to reveal আবিৰ্ভাব কৰ, ব্যক্ত কৰ।
—*n.* an invoice of a cargo জাহাজত বোজাই কৰা মালৰ তালিকা।

Manifestation (মেনিফেষ্টেশ্বন্) *n.* revelation, display প্রকাশ, আবিৰ্ভাব।

Manifesto (মেনি ফেষ্ট) *n.* a public written declaration ঘোষণা পত্ৰ।

Manifold (মেনিফ'ল্ড) *adj.* various in kind or quality ভালেমান, অনেক, নানাধৰণৰ।

Manikin (মেনিকিন্) *n.* a dwarf বাউনা, কঁটীয়া মানুহ।

Manila, Manilla (মেনিলা) *n.* a cheroo; manufactured in Manila মেনিলা দেশৰ ধপাতৰ চুৰট।

Manipulate (মেনিপিউলেট) *v. t.* to work with the hands হাতেৰে লাৰ। —*v. i.* to handle or manage হাত লগা, হাতবুলি; to turn to one's own purpose কাৰ্চাজি কৰ, ইচ্ছানুকৰণ কৰ।

Manipulation (মেনিপিউলেছ্বন্) *n.* skilful use of the hands হস্ত চালনা, হাতৰ কাৰ্চাজি।

Mankind (মেন-কাইণ্ড) *n.* the human race মনুষ্য জাতি।

Manliness (মেন্লিনেচ্) *n.* bravery, manly qualities শৌৰ্য, বীৰত্ব, পুৰুষালি, মুনিহালি।

Manna (মেণ্ণা) *n.* a delicious food অমৃত।
Manna of bamboo বংশ-লোচন, বাঁহৰ ভিতৰ থকা এবিধ নেতবেতীয়া বস্তু।

Manner (মেনাৰ্) *n.* the way in which any thing is done, method ৰকম, প্ৰকাৰ; habit, fashion দস্তৰ, ৰীতি; (*pl.*) morals, good behaviour ৰীতিনীতি, সুব্যৱহাৰ, আচৰণ।
In a manner = একৰকম। **Make one's manners** = নমস্তাৰ কৰ, সম্মান কৰ।

Mannerism (মেনাৰ-ইজ্‌ম্) *n.* peculiarity or sameness of style ধৰণ, লেখাৰ গতি।

Mannerly (মেনাৰলি) *adj.* well behaved সভা, ভদ্র, শিষ্ট।

Manoeuvre (মেনুভাৰ্) *n.* naval or military stratagem, clear management যুদ্ধ কৌশল, কৌশলপূৰ্ণ চালচলন, কাৰাজ। —*v. t.* to perform a manoeuvre কাৰাজ কৰা, যুদ্ধ কৌশল দেখুৱা।

Manor (মেনাৰ্) *n.* the land belonging to a nobleman জমিদাৰী, খাত। **Manor-house** — a house belonging to a manor খাতত থকা ঘৰ। **Manorial** *adj.* জমিদাৰী।

Manse (মেনচ্) *n.* the dwelling house of a clergyman গীৰ্জাৰ কামত থকা পাঠৰী চাহাবৰ বাৰ।

Mansion (মেনশ্বন্) *n.* a large dwelling house, the residence of a nobleman অট্টালিকা, ডাঙৰ মানুহ থকা পকীঘৰ। **Mansion-house** — লণ্ডনৰ লৰ্ড মেয়ৰ অফিছৰ কাৰ্যাৰ বাবে আহি থকা নগৰৰ ঘৰ।

Manslaughter (মেন'-শ্লাইাৰ) *n.* the killing of a man without malice নৰহত্যা, অজ্ঞানকৃত বধ।

Mantel (মেণ্টেল্) *n.* a shelf over a fire-place জুহালৰ ওপৰৰ ৰাঠ বা শিলৰ থাক বা থলপা।

Mantle (মেণ্টেল্) *n.* a covering, a loose outer garment গিলিপ, আবৰণী, ঢাকনী, কাশোৰ, জেমা। —*v. t.* to cover ঢাক; to disguise গোপন কৰ। —*v. i.* to spread over গিলিপ মাৰ, বিস্তৃত হ; to cloth উতল, ফেণ উঠ; to reveal ভোতভাতি খাই গিৰিদ্দালি কৰ।

Mantlet, Mantelst (মেণ্টলেট্) *n.* a small cloak for woman তিকতা মানুহে পিন্ধা ছুটি কাপোৰ বা জেমা, লগ্জা।

Mantua (মেন্'-টিউ-এ') *n.* a mantle মেমে পিন্ধা একৰকম ঘুমি।

Manual (মেনিউ-এল্) *adj.* done or used by the hand হাতেৰে কৰা, হাতেৰে চলোৱা। —*n.* a handbook বিধি বিধান থকা পুথি, কাৰ্য্য-প্ৰণালী, ব্যৱস্থা পুস্তক। **Key board of an organ** = কোনো কোনো বাজনাৰ হাতবুলুৱা চাবী। (*L. manus* = the hand).

Manufactory (মেন্-ইউ-ফেক্ট'ৰী) *n.* a place where goods are manufactured কাৰ্য্যগা ঘৰ, কুঠী।

Manufacture (মেন-ইউ-ফেক্ট'ৰ) *v. t.* to prepare from raw materials হাতেৰে নিৰ্মাণ কৰ, তৈয়াৰ কৰ, গঢ়। —*n.* the process of manufacturing তৈয়াৰ কৰণ, প্ৰস্তুত কৰণ, শিল্প কৰ্ম; the articles made তৈয়াৰ কৰা বস্তু।

Manufacturer (মেনিউ-ফেক্ট'ৰাৰ) *n.* one who manufactures কাৰিকৰ, শিল্প কৰ, ব্যৱসায়ী। —*v.* নিৰ্মাণ কৰ।

Manumit (মেনিউ-মিট) *v. t.* to release from slavery দাসত্বৰ পৰা মুক্ত কৰ, বেটী বন্দী খালাচ দে।

Manure (মেন্-ইউব) *n.* anything that fertilises land সাৰ। —*v. t.* to enrich land with fertilising substance সাৰ দে।

Manuscript (মেনাচ'ৰিপ্ৰিণ্ট) *adj.* written by the hand হাতেৰে লিখা। —*n.* a book written by hand হাতেৰে লিখা পুথি।

Manx (মেক্স) *n.* the language of the Isle of Man আইল অব মেন দ্বীপৰ ভাষা। —*adj.* of the Isle of Man or its inhabitants সেই দ্বীপ অথবা তাৰ অধিবাসী সম্পৰ্কীয়।

Many (মে'নি) *adj.* not few, numerous অনেক, বহুত, বিস্তৰ, ঢেৰ। —*n.* a great number বহুত, বিস্তৰ, অনেক মানুহ। (*comp. more, superl. most*). As many as=যিমান। So many=সিমান। The many=the crowd সমূহ। Many sided=having many qualities or aspects নানা প্ৰকাৰ; not narrow minded বহল মনৰ।

Maori (মাওৰি) *n.* a race of New Zealand. or their language নিউজিলেণ্ডৰ এটা বিশেষ জাতি বা তেওঁলোকৰ ভাষা।

Map (মেপ্) *n.* representation of the surface of the earth, or heavens মেপ, ভূচিত্ৰ, পট, নক্চা। —*v. t.* to draw a map ভূচিত্ৰ কৰ, নক্চা কৰ। **Map out**=ফটকটীয়াকৈ আঁকি দেখুওৱা; to mark out clearly.

Maple (মেশ্পল্) *n.* kind of tree একাজি গছ।

Mar (মাৰ) *v. t.* to injure, to damage নষ্ট কৰ,

ক্ষতি কৰ, লোপ কৰ, হানি কৰ। It will mar the beauty=দেখিবলৈ বেয়া হব, অশোভা বা অন্তৰনি কৰিব।

Marabou (মেৰ-এ-বু) *n.* a species of stork এবিধ সাৰেং চৰাই; a very white raw silk এবিধ বৰ বগা পাট।

Marasmus (মে-ৰেজ-মাচ) *n.* a wasting disease শুকানী বেমাৰ, মৰকু'চিয়া বেমাৰ।

Marathon (মাৰাথন) *n.* the scene of the Greek victory over the Persians যি বণ-ক্ষেত্ৰত গ্ৰীকসকলে পাৰস্যক পৰাভূত কৰিছিল; a test of endurance সহনশক্তিৰ পৰীক্ষা।

Marathon race=মাৰাথনৰ পৰা এথেললৈ গ্ৰীচৰ বিজয়-কাহিনী বহন কৰি নিয়া এজন সৈন্যৰ ২৬ মাইল বাটৰ দৌৰ—এই সৈন্যজনে বাতৰি দিছেই মৃত্যুৰ মুখত পৰে; ২৬ মাইলবাণী অবিৰাম দৌৰ।

Maraud (মে-ৰাউড) *v. i.* to rove as a plunderer লুট কৰিবৰ মনেৰে ফুৰি ফুৰ।

Marauder (মে বউডাৰ) *n.* one who roves in quest of plunder লুটকাৰী, ডকাইত।

Marble (মাৰ্বল) *n.* a bright species of limestone এবিধ চকচকীয়া মিহি পাথৰ; a little hard ball used in play মাৰ্বল গুটি। —*adj.* made of marble, hard চক্চকী পাথৰৰ; টান। **Marble-hearted** *adj.* cruel নিষ্ঠুৰ। **Marble-paper** *n.* মাৰ্বল পাথৰৰ দৰে চক্চকীয়া কাগজ। **Marble constant** *adj.* immovable দৃঢ়, অটল।

Marcel (মাৰ্চেল) *n.* an artificial wave in hair মূৰৰ চুলিৰ কৃত্ৰিম ঢৌ। —*v. t.* to impart this wave তেনেকুৱা ঢৌ তোলা।

March (মাৰ্চ) *n.* the third month of the year ইংৰাজী বছৰৰ তৃতীয় মাহ, মাৰ্চ মাহ। **Marches** *n. (pl.)* boundary of territory দেশৰ সীমা।

March (মাৰ্চ) *v. i.* to move in military order যুদ্ধৰ সাজেৰে গমন কৰ, চিপাহীৰ দৰে যা। —*v. t.* to cause to march যাত্ৰা কৰ, চলাই নে। —*n.* the movement of troops সৈন্যৰ চলন, যাত্ৰা, the distance passed over by troops সেনাদলে কোনো এসময়ত যিমান দূৰ যায়।

March past = কোনো ক্ষমতাবান সৈনিক পুৰুষৰ আগণি চিপাহীৰ গমন । **Forced march** = শত্ৰুৰ অভিযুখে দ্ৰুতবেগে সৈদ্য পৰিচালন ।

Marchioness (মাৰ্শন-এচ) *n.* feminine of **Marquis** মাৰ্কুইচ পত্নী ।

Marcid (মাৰ্চিড) *adj.* withered লেবেলা, মৰা, শুকান ।

Mare (মেয়াৰ) *n.* the female of the horse মাইকী ঘোড়া, ঘুড়ী । **Mare's nest** = ফুচফাচ, ফুটুকাৰ ফেণ । **The gray mare is the better horse** = বৈণীয়েকে গিৰিয়েকক চলায় ; গিৰিয়েকক শাসন কৰাত বেচি পৈগত বৈণীয়েকহে ।

Margarine (মাৰজেৰিন) *n.* any imitation butter যি কোনো কৃত্ৰিম মাখন ।

Marge (মাৰ্জ) *n.* the margin সোমামুৰিয়াল ঠাই ; the brink প্রান্ত, পাৰ ।

Margosa (মাৰগোছা) *n.* a kind of tree নিম গছ ।

Margin (মাৰ্জিন্) *n.* an edge, border দাঁতি, কাষ ; something allowed more than is needed বাহি, বাজে আত্মতীয়াকৈ ৰখা অংশ, ডেড়ি । **Enter in the margin** দাঁতিৰ খালি ঠাইত লিখি থ, একাষে লিখি ।

Marginal (মাৰ্জিনেল) *adj.* placed in the margin পাৰ্শ্বস্থ, দাঁতিৰ, কাষৰ । **Marginal notes** = কোনো কিতাপৰ বা কাগজৰ কাষে কাষে লিখা কথা ।

Marigold (মেৰিগল্ড) *n.* a kind of plant with yellow flowers নাজী ফুল ।

Marine (মেৰিণ্) *adj.* of or belonging to the sea সাগৰৰ, সাগৰীয়, নৌ-সম্পৰ্কীয় ; the whole navy of a country নৌ-সেনা, জাহাজসমূহ । **Tell that to the Marines** সেইটো আতুৰা নজনাবিলাকক কলেহে বিশ্বাস কৰিব ।

Mariner (মে-ৰিণ্-আৰ্ণ) *n.* a seaman নাবিক, জাহাজৰ খালাচী ।

Marionette (মেৰিয়নেট্) *n.* a puppet show পুতুলা নাচ ।

Marital (মেৰি-টেল্) *adj.* pertaining to a husband স্বামী সম্বন্ধীয় ; of the nature of a marriage বৈবাহিক, বিবাহ সম্বন্ধীয় ।

Maritime (মেৰিটাইম) *adj.* pertaining to the sea সাগৰীয় ; relating to naval affair সাগৰীয় জাহাজ পৰিচালন বা সংগ্ৰাম সম্পৰ্কীয় ; situated near the sea সমুদ্র তীৰস্থ, সাগৰৰ দাঁতিত থকা ।

Marjoram (মাৰ্জ-ৰাম) *n.* an aromatic plant used in cookery এবিধ আত্ৰাত দিয়া গোছোৱা শাক ।

Mark (মাৰ্ক) *n.* a sign চিন, দাগ, সীচ ; a badge ছাপৰাচ ; an impression ছাপ ; a distinction খিতাপ ; a thing aimed at লক্ষ্য, দৃষ্টি ; a silver coin of Germany, about 1s. 4d. প্রায় ৭৫ পং মূল্যৰ এবিধ জৰ্জমান দেশীয় মুদ্রা । —*v. t.* to draw a mark upon চিন দে, দাগ দে ; to take notice of চা, মন কৰ । —*v. i.* to take notice মনোযোগ দে । **Mark down** = put note of লিখি থ । **Mark out** = to lay out the outline of আঁকি ল । **Mark time** = ডবিনে তাল ধৰ । **A man of mark** = a famous man বিখ্যাত লোক । **A marked man** = দাগী লোক । **Beside the mark** = not exactly referring to the matter in question অসংলগ্ন । **Make one's mark** = to gain influence কাৰো ওপৰত ক্ষমতা চলা, প্রভুত্ব কৰ । **Toe the mark** ভাগ বেয়া ফলাফলকৈ অপেক্ষা নকৰি গাত ল । **Trade mark** = বেপেকতা বস্ত্ৰৰ ওপৰত দিয়া মাৰ্কা বা দাগ । **Up to the mark** = up to the quality of certain standard যেনে হব লাগে তেনে, বিশেষ ভাল ।

Markedly (মাৰ্কডলি) *adv.* noticeably স্পষ্ট-কপে ।

Marker (মাৰ্কাৰ) *n.* যি বিলিয়াৰ্ড খেলৰ সংখ্যাৰ হিচাব ৰাখে ।

Market (মাৰ্কেট্) *n.* public place for buying and selling হাট, বজাৰ ; rate of sale দৰ ; value দাম । —*v. t.* to buy and sell বেচা কিনা কৰ । **Marketing** *n.* act of buying and selling বেচা-কিনা । **Market-price** *n.* বজাৰ ভাও ।

Marketable (মাৰ্কেটেবল্) *adj.* fit for market বেপাৰযোগ্য ।

Marking (মাৰ্কিং) *n.* act of marking চিন দিয়া

কাম; a mark made upon anything দাগ।
Marking-nut—a kind of fruit yielding a black juice used in marking cloths ভোলা গুটি।

Marksman (মাৰ্ক্‌-মেন) *n.* a man skilful in shooting বন্দুক বা কাঁড় মৰাত বন হাত পেন বা হাত ঠিক লোক, লক্ষ্যভেদী।

Marl (মাৰ্ল) *n.* a rich clayey earth often used as manure পলমুৱা আলতীয়া মাটি, পলস। **Marlaceous** *adj.* like marl পলমুৱা, আলতীয়া।

Marline (মাৰ্‌-লিন্) *n.* a small rope used in splicing গুণ পকাওতে ব্যৱহাৰ কৰা এডাল সৰু বটী।

Marmalade (মাৰ্‌-মেল'ড্) *n.* a jam made of the pulp of oranges চেনি আৰু সুমথিৰা টেঙাৰ জিমবেৰ কৰা মোবৰবা।

Maroon (মে-ৰুণ) *n.* a fugitive Negro slave পলাই যোৱা নিৰা জাতীয় গোলাম। —*v. t.* to put on a desolate island জনশূন্য দ্বীপত এৰি থৈ যা। —*n.* crimson colour with a brownish tint বঙা বৰণ।

Marque (মাৰ্ক্) *n.* a license to pass the limits of a country for making captures দেশৰ সীমা অতিক্ৰম কৰি কোনো লোকক ধৃত কৰিবলৈ দিয়া ক্ষমতা পত্ৰ। A letter-of-marque আন দেশৰ জাহাজৰ বিপক্ষে প্ৰতিশোধ লবলৈ দিয়া ক্ষমতা পত্ৰ।

Marquee (মাৰ্কী) *n.* a large field tent ডাঙৰ তন্তু ঘৰ।

Marquis (মাৰ্‌-কুইচ্), **Marquess** (মাৰ্‌-কোৱেচ্) *n.* a title of nobility ডিউক উপাধিৰ তলৰ এটা সম্ভ্ৰান্ত উপাধি। (*Fem.* Marchioness).

Marriage (মেৰোজ্) *n.* the ceremony which unites a man and woman as husband and wife বিয়া, বিবাহ। **Marriageable** *adj.* suitable for marriage বিবাহযোগ্য, বিয়া দিবৰ উপযুক্ত। (see verb Marry).

Married (মেৰিড্) *adj.* বিবাহিতা, বিয়া কৰোৱা।

Marrow (মেৰ') *n.* a fatty matter in bones হাড়ৰ মাজৰ মগজু; the essence of anything

কোনো বস্তুৰ সাব ভাগ, শাহ। **Marrow-bones** (*pl.*) *n.* the kness আঁঠু।

Marrowy (মে'বয়) *adj.* full of marrow, strong মগজু থকা, বলিষ্ঠ, বলী।

Marry (মেৰি) *v. t.* to unite in wedlock বিয়া কৰ; to give in marriage বিয়া দে। —*v. i.* to take a husband or a wife বিয়া হ, বিয়া পাতি। (*pr. p.* Marrying; *pa. p.* Married).

Marry (মেৰি) *interj.* forsooth সঁচাকৈয়ে, সত্যো।

Mars (মাৰ্ছ') *n.* the Roman god of war ৰণ-দেৱতা; a planet মঙ্গল গ্ৰহ।

Marsh (মাৰ্‌,ভ) *n.* a tract of low wet ground জলাই; a swamp বিল।

Marshal (মাৰ্‌-শ্বেল্) *n.* the chief military officer who regulates the army সেনা নায়ক, বৰ সেনাপতি। —*v. i.* to arrange in order, to lead শ্ৰেণীবদ্ধ কৰ, শাৰী শাৰী কৰি চলাই নে।

Marshalling *n.* act of arranging in due order শ্ৰেণীবদ্ধ কৰণ।

Marshy (মাৰ্শী) *adj.* pertaining to or produced in marshes জলছৰা, জলাইত হোৱা।

Marsupial (মাৰ্‌-চিউ-পিয়েল্) *adj.* having a pouch for carrying young পোৱালি ভৰাই নিবলৈ মোনা থকা (যেনে কেঙ্গাক জন্তু)।

Mart (মাৰ্ট) *n.* a place of trade হাট, বজাৰ।

Martello (মাৰ্‌-টেল') *n.* a circular fort on the coast সাগৰৰ দাঁতিৰ গোলাকাৰ দুৰ্গ।

Marten (মাৰ্টেন) *n.* a kind of weasel এজাতি নেউল (ইয়াৰ নোমৰ বাবে বিখ্যাত)।

Martial (মাৰ্শেল) *adj.* of or belonging to war যুদ্ধ সম্পৰ্কীয়; brave, warlike সাহসী। পৰাক্ৰান্ত। **Martial-law**—যুদ্ধৰ সময়ত জাৰি কৰা শাসন বিষয়ক আইন, পল্টনীয়া আইন।

Martin (মাৰ্টিণ্) *n.* a bird of the swallow kind শালিকা চৰাই।

Martinet (মাৰ্টিনেট্) *n.* a strict disciplinarian কঠোৰ শাসনকাৰী।

Martingale (মাৰ্টিণ্-গে'ল্) *n.* ধোঁৱাৰ দুইটেঙৰ মাজেদি পেচীৰ পৰা মুখৰ লাগামত লগোৱা বান্ধনী।

Martyr (মাৰ-টাৰ) *n.* one who suffers death for his belief স্বমত বন্ধাৰ্থে প্ৰাণত্যাগকাৰী মহাদী।

v. t. to put to death for one's belief নিজৰ মত ত্যাগ নকৰা বাবে বধ কৰ। **Martyrdom** *n.* ধৰ্ম্মার্থে জীৱন উৎসৰ্গ।

Marvel (মাৰ্ভেল) *n.* a wonder অদ্ভুত কথা, আশ্চৰ্য্য বিষয়। —*v. i.* to wonder আশ্চৰ্য্য হ; আচৰিত হ।

Marvellous (মাৰ্ভেলচ) *adj.* wonderful, astonishing আশ্চৰ্য্যজনক, অপকপ, বিস্ময়জনক; improbable অসম্ভৱ। **Marvellously** *adv.* আচৰিতৰূপে।

Mascot (মেচকট) *n.* a luck-bringer সৌভাগ্য বহন কৰি অনা কল্পিত পানী বা জন্তু।

Masculine (মেচ-কিউ-লিন্) *adj.* having the qualities of a man মতা, পুৰুষৰ দৰে; robust বলিষ্ঠ, শক্ত। —**Gender** *n.* পুংলিঙ্গ। **Masculine woman**—সাহসী তিকতা।

Mash (মেছ) *v. t.* to bruise খেঙেলা; to beat into a soft mass খচি সোপসুপীয়া কৰ। —*n.* a mixture of several things boiled together for feeding cattle কেবাখিৰো বস্তু সান-মিহলি কৰি সিজোৱা গৰু ম'হৰ দানা। **Mashy** *adj.* সানমিহলি, সোপসুপীয়া।

Mash (মেছ) *v. t.* excite sentimental feeling in a man or woman অন্তাত মোহিত হৈ মতা মাইকীয়ে শলাগ ল, মৰমৰ গুণে প্রশংসা কৰ। —*n.* যি মতা বা মাইকীক মৰমত শলাগ লোৱা হয়।

Masher (মেছাৰ) *n.* a fop তিবোতাৰ মন আকৰ্ষণ কৰিবলৈ যি ধুন মাৰি ফুৰে।

Mask, Masque (মেক্) anything that disguises মুখা, ছদ্মবেশ; a pretence ছলনা, ফাঁকি; a kind of mythological dramatic spectacle ভাতনা, ভাও। —*v. t.* to hide the face মুখা পিন্ধা, লুকা। —*v. i.* to be disguised ছদ্মবেশ ধাৰণ কৰ, ভেশছন কৰ। **Masked** *adj.* wearing a mask ছদ্মবেশী, মুখা পিন্ধা।

Masochism (মেচকিজ্‌ম্) *n.* a form of sexual perversion এবিধ যৌনবিকৃতি—এই বিকৃতি ঘটিলে প্ৰণয়ী বা প্ৰণয়িনীৰ হাতত নিগৃহীত হৈ আনন্দ পোৱা যায়; মৰ্চকাম, মৰ্চকামিতা।

Mason (মেছন্) *n.* a builder in bricks and stone বাঙ্-মিট্ৰী; one of the society of freemasons ফ্ৰি-মেচন্ সম্প্ৰদায়ৰ লোক।

Masonic (মেচন্-ইক্) *adj.* ফ্ৰি মেচন্ সম্প্ৰদায় সহকাৰ।

Masonry (মেচ-নৰী) *n.* the art of building in brick or stone ইমাবতী কাম, পকীঘৰ সজা বিদ্যা; freemasonry ফ্ৰি-মেচনৰ বৃত্তি বা কাম।

Masque see **Mask**.

Masquerade (মেক্-আৰ্-এ'ড) *n.* an assembly of person in disguise ৰাতি মুখা পিন্ধি উৎসৱ কৰা লোকৰ সভা; disguise মুখা পিন্ধা ভাও। —*v. i.* to go in disguise ছদ্মবেশ কৰি ফুৰ, মুখা পিন্ধ।

Mass (মেচ্) *n.* a lump সোপা দ'ম; a quantity একেলগে গোটখাই থকা কিছুমান বস্তু; a collected body সমূহ। —*v. t.* or *v. i.* to form into a mass গোট, দ'ম্ কৰ, দ'লা, দ'ম্ হ। **Masses** *n. (pl.)* the lower classes of people ইতৰ লোক, সাধাৰণ শ্ৰেণীৰ মানুহ বিলাক। **A mass of people**—ভালেখিনি মানুহ। **A mass of earth**—মাটি এদ'ম।

Mass (মেচ্) *n.* a church festival, a Roman Catholic service ৰ'মান কেথলিক্ ধৰ্ম সম্প্ৰদায়ৰ উপাসনা। **Mass-meeting**—বহুলোক গোটখাই কৰা সভা। **Mass-education**—সাধাৰণ শ্ৰেণীৰ মানুহৰ শিক্ষা।

Massacre (মেচে-কাৰ্) *n.* carnage, general slaughter হত্যাৰাত, সংহাৰ। —*v. t.* to slaughter indiscriminately দোষী-নিৰ্দোষী বিচাৰ নকৰি হত্যা কৰ, সংহাৰ, নিষ্ঠুৰৰূপে কাটি খাচ কৰ।

Massage (মেচাৰ্জ্) *n.* a system of treatment by manipulation and exercise of parts হেঁচি, টপি, মোহাৰি, চিকিৎসা কৰা নিয়ম। —*v. t.* to subject to massage গা মল, হেঁচি, টপি হাত ফুৰাই চিকিৎসা কৰ। **Massagist**, **Massaeur** *n. s.* গা মোহাৰি, মালি চিকিৎসা কৰোঁতা। **Fem. Masseuse** (মেচেউজি)

Massive (মেচিভ্) *adj.* bulky, weighty গধুৰ, প্ৰকাণ্ড, লেঙ্গেলদীয়া, লোৰোশা।

Mast (মেষ্ট্) *n.* a long upright pole in a ship for supporting the sails etc. জাহাজৰ পাল-

ডৰা বাস্তল; the fruit of certain forest trees কোনো কোনো জঙ্গলী গছৰ ওটি।

Master (মাষ্টাৰ) *n.* a leader owner, a commander নায়ক, গৰাকী, অধিপতি, অধ্যক্ষ; a teacher শিক্ষক, অধ্যাপক; one highly skilled in anything ওজ্ঞা, ওস্তাদ; a husband স্বামী, গিৰিহিত; a title of address to a young gentleman ডেকাদেও (সংবোধন সূচক কথা)। —*adj.* chief প্রধান। —*v. t.* to overcome শাসন কৰ, প্রভুত্ব কৰ, দমন কৰ, নিপুণতা লাভ কৰ। **Masterbuilder** *n.* a chief builder প্রধান নিৰ্মাণ কৰ্ত্তা। **Be master of one's self** = to control one's passions বিপ্লু দমন কৰ, আয়ত্ত কৰ, জিভেক্সিয় হ।

Masterful *adj.* imperious, self-willed দান্তিক, মইমত, গৰাকীৰ দৰে।

Masterly *adj.* skilful, like a master স্নিপুণ, স্নিৰব দৰে।

Masterkey (মাষ্টাৰ-কী) *n.* সটলনি কাঠি বা ছাবী (সকলোতে খুন্সাব পৰা)।

Masterpiece (মাষ্টাৰ-পিচ) *n.* a work of superior skill বাহাৰুৰি কাম, তাৰিফৰ কাম, উৎকৃষ্ট বচন।

Mastery (মাষ্টাৰি) *n.* dominion, supremacy প্রাধাণ্য, প্রভুত্ব; the attainment of superior skill ওস্তাদী। **Mastership** *n.* the office of master শিক্ষকৰ পদ; superiority প্রভুত্ব।

Masterstroke *n.* superior performance সহপায়, উত্তম কৌশল, কৌশলপূৰ্ণ কাৰ্য্য।

Masticate (মাস্তিকেট) *v. t.* to chew চোৰা। **Mastication** *n.* act of grinding with the teeth দাঁতৰে চোবোৱা কাম। **Masticatory** *n.* মুখত চোবোৱা দৰব। —*adj.* adapted for chewing চোবাব পৰা।

Mastiff (মেচ-টিফ) *n.* powerful variety of watch dog একাতি ডাঙৰ কুকুৰ।

Mastitis (মেচ-টাই-টিচ) *n.* an inflammation of the mammary gland পিয়াই সিৰা।

Mastoid (মেষ্টইড) *adj.* like a nipple or teat of the female breast মাইকীৰ পিয়াহৰ মূৰৰ দৰে।

Masturbation (মেচ-টাৰ-বেছন্) *n.* self defilement হস্তমৈথুন।

Mat (মেট) any interwoven structure of rushes, straw to পাটী চাৰি, কঠি; a piece of cloth put below dishes on a table ভলছ। —*v. i.* to cover with mat চাৰি পাৰি ঢাক, চট পে। —*v. t.* make a gilding dull গোমঠাকৈ বং লগা। **Matting** *n.* চট, চাৰি, চট পাৰণ; a covering with mats.

Matador, Matadore (মেট-এ-ড'ৰ) *n.* a bull-fighter ষাডুৰ দু'জ লগাই যি গো বধ কৰে।

Match (মেচ্ছ) *n.* an inflammable material to take fire, a lucifer বীপ্ কাঠী, জুই লগোৱা শলাকানি, জুই-কাঠী। **Match-box** *n.* জুইবাথ, জিয়াচলাই। **Safety-match** = বঁহিলে জুই ওলোৱা জুই বাথ।

Match (মেচ্ছ) *n.* an equal যোৰৰ মানুহ; যোৰ, সমনীয়; a marriage বিয়া; a contest, a game বল জোখ, বল জোখা, ধেমালি। —*v. i.* to be equal সমান হ, যোৰ হ, মিল হ, বজ, একো হ। —*v. t.* to set against as equal যোৰ মাৰ; to be equal to মিল; to suit সমতুল্য কৰ; to give marriage বিয়া পে। **Match-maker** *n.* one who makes matches জিয়াচলাই কৰোঁতা; one who arranges a marriage ঘটক। **He is no match to me** = সি মোৰ যোৰৰ নহয়।

Matchless (মেচ্ছ-লে'চ) *adj.* having no equal, peerless অতুলনীয়, যোৰ দিব নাৱৰা; অতুল্যম।

Matchlock (মেচ্ছল'ক) *n.* a musket fired with matches গঁঠীয়া জুঘিৰি হিলৈ, গঁঠীয়া ঘিয়ক।

Mate (মে'ই) *n.* companion, one of a pair সঙ্গী, লগৰীয়া, যোৰৰ এটা (মতা বা মাইকী); the second officer in command of a merchant ship বেপাৰী জাহাজৰ এজন ডলতীয়া কৰ্মকাৰক; an assistant সহকাৰী লোক। —*v. t.* to be equal to সমান কৰ; to become a companion to সঙ্গী কৰি ল, যোৰ বান্ধ।

Material (মে'টিৰিয়েল) *adj.* consisting of matter, corporeal ভৌতিক, দৈহিক, শাৰীৰিক;

essential, important প্রধান, আৱশ্যক, মূল। —*s. n. (pl.)* the substance of which anything is made বস্তু, সবপ্ৰাণ। **Material being**—জীৱজন্তু আদি, দৈহিক অৱস্থিতি, তেজ-মাংসৰ শৰীৰ। **Material evidence**—বৃত্তান্ত-ভিত্তি স্পষ্ট প্ৰমাণ।

Materialism (মেটৰিয়েল্-ইছম্) *n.* the doctrine which maintains that matter is the basis of all life and existence জড়বাদ, নাস্তিকত্ব।

Materialist *n.* জড়বাদী, নাস্তিক, সকলো ভৌতিক সংযোগৰ পৰা উৎপন্ন হৈছে বুলি যি ভাবে।

Materiality *n.* material existence ভৌতিকত্ব, বস্তুত্ব ভাব।

Material *adj.* in a state of matter ভৌতিক-ৰূপে; essentially আচলতে, প্ৰধানকৈ।

Materia medica (মেটৰিয়া মেডিকা) *n.* the science of substances used as medicines ভ্ৰব্যগুণ বিষয়ক শাস্ত্ৰ।

Maternal (মেটাবনেল) *adj.* motherly, belonging to a mother মাতৃত্বা, মাকৰ ফালৰ। **Maternal uncle**—মোমাই।

Maternity (মেটাব-নিটি) *n.* state or relation of a mother মাতৃপক্ষ, মাতৃত্ব, প্ৰসূতী অৱস্থা; a lying-in hospital প্ৰসূতী গৰা আশ্পাতাল।

Mathematical (মেঠেমেটিক্-এল) *adj.* accurate, pertaining to mathematics হিচাপী, অঙ্ক সম্বন্ধীয়। **Mathematically** *adv.* অঙ্কশাস্ত্ৰমতে, হিচাপমতে।

Mathematics *n.* the science of number and magnitude অঙ্কশাস্ত্ৰ, অঙ্কবিদ্যা।

Mathematician *n.* one versed in mathematics অঙ্কশাস্ত্ৰজ্ঞ পণ্ডিত।

Matins *n. (pl.)* a morning service প্ৰাতঃ উপাসনা; morning song of birds চৰায়ে ৰাতিপুৱা গোৱা গীত।

Matinee (মেটিনি) *n.* a musical performance held in the day-time দিন ভাঙনা, দিনত কৰা গীত-বাদ্য।

Matriarchy (মেট্ৰি-আৰ্কী) *n.* government by a mother মাতৃৰ দ্বাৰা শাসন; descent in the

female line মাকৰ সম্বন্ধীয়মতে উত্তৰাধিকাৰী স্বত্ব পোৱা প্ৰথা।

Matriarch (মেট্ৰি-আৰ্ক) *n.* উত্তৰাধিকাৰী স্বত্ব পোৱা ভিৰোভা।

Matricide (মেট্ৰি-চাইড) *n.* murderer of one's mother মাতৃঘৰী; murder of one's mother মাতৃঘণ।

Matriculate (মেট্ৰি-কিউলেই) *v. t.* to admit to membership in a college কলেজত ভৰ্তি কৰ। —*v. i.* to become enrolled in a college কলেজত ভৰ্তি হ। —*n.* one entered in a college কলেজত ভৰ্তি হব পৰা ছাত্ৰ।

Matriculation (মেট্ৰি-কিউ-লেছন্) *n.* the act of admitting to membership in a college কলেজত ভৰ্তি কৰণ, কলেজত ভৰ্তি হবৰ উপযোগী পৰীক্ষা, প্ৰবেশিকা পৰীক্ষা। (L. *matricula* = a register)

Matrimonial (মেট্ৰি-মণিয়েল্) *adj.* relating to marriage বিয়া সম্বন্ধীয়, বৈবাহিক।

Matrimony (মেট্ৰিমণি) *n.* marriage, wedlock বিয়া, বিবাহ সংহতি। (L. *mater* = mother).

Matrix (মেট্ৰিক্স) or **Matrice** (*pl.* Matrices) *n.* the womb গৰ্ভ; a mould ঢুৱা ধাঁচ; a rectangular array of mathematical quantities চকুৰুজ্জাকতি ৰূপি গণিত শাস্ত্ৰৰ অঙ্ক পাতনি।

Matron (মেট্ৰণ) *n.* an elderly married woman বিবাহিতা বয়সীয়া ভিৰোভা; a female superintendent in a school, or a hospital ছাত্ৰ পালিকা শিক্ষয়িত্ৰী, ধাৰী।

Matronymic (মেট্ৰন-ইমিক) *n.* a name derived from maternal side মাতৃ বংশ সূচক নাম, মাতুল বংশীয় নাম।

Matter (মেট্ৰাৰ্) *n.* an elementary substance বস্তু, ভ্ৰব্য, পদাৰ্থ; the subject treated of বিষয়, কথা; cause of a thing কাৰণ, হেতু; pus or fluid in boils &c. পুঁজ হ। —*v. i.* to be of importance আৱশ্যক হ, গৰ্ভব্য হ, কোনো কথাৰ কথা হ; to form matter পুঁজ হ। **As a matter of course**—as a natural consequence হওঁতে, আচলতে, দৰাচলে। **As a**

matter of fact = আচলতে, দৰাচলে। It does not matter = একো কথা নাই। It is of no matter = ই কোনো কথাৰ কথা নহয়। What is the matter = কি হৈছে, কথাতো কি। A matter of law = আইন ঘটিত কথা। To mend matters = to improve the state of things বৰ্দ্ধা কৰ, ভালৈ ভালৈ নিষ্পত্তি কৰ।

Matting see **Mat**.

Mattock *n.* a kind of pickaxe যন্তি কোৰ, হোচোং কোৰ।

Mattress (মেট্ৰেছ) *n.* a quilted bed তুলী, তলচা, শয্যাৰ তলত পৰা গালী, গদলা। Wire mattress = তাঁৰৰ গালী।

Maturation (মেটিউ-ৰেশ্বন) *n.* the process of suppurating পকা অৱস্থা, পকনি (যেনে ঘাৰ)।

Maturate (মেটিউৰেট) *v. t.* to make mature পকা, পকনি দে, পুৰঠ কৰ। — *v. i.* to suppurate পক ঘৰ, পুৰঠ হ, পুজ হ।

Mature (মেছিউৰ) *adj.* ripe, perfected পকা, পৈণত, পুৰঠ। — *v. t.* to ripen পকা, পক ঘৰা, পৈণত কৰ। — *v. i.* to become ripe পক, পৈণত হ, পুৰঠ হবৰ সময় হ।

Maturity (মেছিউৰিটি) *n.* ripeness পুৰঠ অৱস্থা, পৰিপকতা, পূৰ্ণ অৱস্থা। The maturity of a bill of exchange = হুণ্ডীৰ মিয়াদ পূৰ্ণ হওন।

Matutinal (মেটিউ-টাই-নেল) *adj.* occurring early in the morning বাতিপুৱা সময়ৰ।

Maudlin (মডলিন্) *adj.* half drunk silly চেৰাবলিৱা, আধা-পগলা, মতোৱাল।

Maul, Mall (মল) *v. t.* to beat with a heavy stick শিট্টি, ধুমৰে হুন্দ। — *n.* a struggle at a football play ফুটবল খেলাত, খেৰ কঢ়া আজেৰা।

Maund (মে'ণ্ড) *n.* a measure of weight equal to 40 seers মোণ, দুকুৰি সেৰ পৰিমাণ; ইং ৮২ পাউণ্ড।

Maunder (মণ্ডন-দাৰ) *v. i.* to beg মাগি ফুৰ; to grumble গোৰগোৰা।

Maundy Thursday *n.* গুডফ্ৰাইডেৰ আগৰ বৃহস্পতি বাৰ, এটা পৰ্ব্ব দিন (যীশুখ্ৰীষ্টক শাস্তি দি মৰা সপ্তাহৰ এদিন)।

Mausoleum (ম'সলিউম্) *n.* a magnificent

tomb or monument কবৰ দিয়া মন্দিৰ, শ্মশাভিত মৈদাম, খান ঘৰ।

Mauve (ম'ভু) *n.* a purple dye ককলা বৰণ।

Maw (ম') *n.* the stomach of lower animals ডুক; the craw, in birds চনাইৰ গুৰ ডড়াল, পাকস্থলী।

Mawkish (ম'কিছ) *adj.* tasteless ভুগলনক, গেছেলা, বিচ্চিৰা লগা। Mawk (ম'ওক) *n.* a maggot পোক।

Maxilla (মেক্সিলা) *n.* a jawbone দাঁত বিলাক লাগি থকা মূখৰ হাড়। Maxillary *adj.* pertaining to the jaw কোৱাৰি সম্বন্ধীয়। — *n.* কোৱাৰিৰ হাড়।

Maxim (মেক্চ-ইম্) *n.* a pithy saying, a proverb ফকৰা, পটন্তৰ, মূলমন্ত্ৰ। Maxim gun *n.* an automatic machine-gun এবিধ কল লগোৱা বন্দুক (যাক নখজাকৈ মিনিটত প্ৰায় ৬০০ ফেৰ মাৰিব পাৰি)।

Maximum (মেক্চি-মাম্) *n.* (*pl.*) Maxima (মেক্চিমে) the greatest quantity or number নিচেই উৰ্দ্ধ সংখ্যা, নিচেই সবহ ভাগ। — *adj.* the greatest নিচেই সবহ, উচ্চতম।

May (মে') *n.* the fifth month of the year ইংৰাজী বছৰৰ পঞ্চম মাহ; the gay part of life যুবা কাল। May pole (মে'-পল) *n.* a pole erected for dancing around on May day মে মাহৰ উপৰ চুৰি চুৰি নাচ কৰা, এটা সাজ কৰা খুটা। Mayday *n.* মেই মাহৰ প্ৰথম দিন।

May (মে') *v. i.* to be able পাৰ, অনুমতি পা; to be possible হব পাৰে। May be *adv.* perhaps হব পাৰে, হব পাৰ। May I go? মই যাব পাৰোনে? মই যামনে? I may go = যোৱা কিজানি যাম। May you live long! = I wish you to live long তুমি যেন বহুত দিন জীয়াই থাক। (*Pa. t.* and *pa. p.* might)।

Mayor (মে'য়ৰ্) *n.* a chief magistrate of a city নগৰাধ্যক্ষ, স্থানীয় নগৰীয়া সভাৰ প্ৰধান কাৰ্য্যকাৰক বিষয়া। *fem.* Mayoress.

Mazarine (মেছেৰিণ্) *n.* & *adj.* rich blue colour উজ্জল নীল বৰ।

Mazda (মেজ-ডে) *n.* the great creator পৰমেশ্বৰ, পাৰ্শীসকলৰ জেতু-এডেউটা শাস্ত্ৰৰ দেৱতা।

Maze (মে'জ) *n.* a labyrinth বেহু, কেনিউ উহাৰিহা নোপোৱা ঘূৰণীয়া বাট; perplexity বিমোহ। **Mazy** *adj.* intricate ঝোঁকট, অকোৱা-পকোৱা।

Mazurka (মাজুৰ্কা) *n.* a polish dance for four or eight couples চাৰি বা আঠজোৰা নাচনীৰ কাৰণে এবিধ পোলেণ্ডদেশীয় নাচ।

Me (মি) *pron.* the objective case of I মোক।

Mead (মিড্) *n.* honey and water fermented and flavoured পানী আৰু মৌ পগাই কৰা সুগন্ধি জুলীয়া বস্তু, মৌজুলীয়া প্ৰেত।

Meadow (মে'ড) *n.* a grassy level land. সমান চৰণীয়া পথাৰ, তৃণাবৃত সমভূমি **Meadowy** *adj.* ঘূৰবিয়নি।

Meagre (মি-গাৰ) *can, poor* কৃশ, ক্ষীণ, দুৰ্বল; scanty অলপীয়া, কম; barren কিৰ-কিৰীয়া। **Meagrely** (মিগাৰ-লি) *adv.* poorly অলপীয়াকৈ, তাকৰকৈ। **Meagreness** *n.* scanty-ness কৃশতা, অল্পতা।

Meal (মিল্) *n.* a breakfast dinner or supper একোবেলা গোৱা আহাৰ, ভোজন, স্নান, স্নানী।

Meal-time =ভোজনৰ সময়, খাবৰ সময়। **Square meal** =a full meal পূৰ্ণ ভোজন।

Meal (মিল্) *n.* grain ground to powder পিঠাওড়ি, আটাওড়ি। **Mealy** *adj.* like meal, powdery, whitish পিঠাওড়ীয়া, বগা; quantity of milk given by a cow at a time একেসময়তে এবাৰত গৰুৰ যিমান গাখীৰ ওলায়। **Mealy mouthed** =মিঠামুখীয়া, মুখ কোমল, মৃদু-ভাষী; smooth-tongued.

Mean (মিন্) *adj.* low in rank or birth অধম; base অধম। **Mean-born** *adj.* of low origin নীচ জাতৰ। **Meanly** *adv.* অধমকপে। **Meanness** *n.* want of nobility অভিজ্ঞতা, নীচ ভাব, অধমতা, নীচালি, কৃপণালি।

Mean (মিন্) *adj.* middle মাজৰ, মধ্যম, মাজলীয়া; average গড়। —*n.* the middle point মাজ; the middle quantity or degree গড় পৰিমাণ, মজামজি অংশ। **Means** *n.* (pl.)

income, instrument উপায়, অৰ্থ, সংহান, সদ্ধতি, সাধনোপায়। **In the mean time** or **while** =ইতিমধ্যে। **By no means** =কোনো মতে নহয়, একোপধ্যে নহয়। **By all means** =যেনেভেনেকৈ, কোনো মতে। **Golden mean** = a wise course সজ উপায়। **A mean quantity** =গড় পৰিমাণ, মজামজি পৰিমাণ।

Mean (মিন্) *v. t.* to imply, to signify অৰ্থ কৰ, বুজা; to purpose ভাব, অভিপ্ৰায় কৰ। (*pa. t.* and *pa. p.* meant). **What does he mean** =তাৰ অভিপ্ৰায় কি? সি কি কয়। **He means to go** =সি যাব খোজে। **It means this** = ইয়াৰ অৰ্থ এই।

Meander (মি-এন্-ডাৰ্) *n.* a winding course অকোৱা-পকোৱা বাট, বক্রগতি; perplexity বিমোহ। —*v. i.* or *v. t.* to flow or run in a winding course ঘূৰিপকি যা, বহু ভাঙ লৈ কোঁকোৰা-বেকোৰা হৈ যা। **Meandering** *adj.* winding অকাই-পকাই যোৱা, বেকোৰেকী।

Meaning (মিনিং) *n.* signification, intention অৰ্থ, ভাব, মান, অভিপ্ৰায়।

Meant see **Mean**.

Measles (মিজ'লচ্) *n.* (sing.) an eruptive disease of the skin বীমাচৰ দৰে এবিধ সৰু আই, জ্বৰহৈ গাত ওলোৱা বটা বটা কোঁহা।

Measure (মে'জাৰ) *n.* that which measures or that by which an extent is ascertained জোখ, মাপ, পৰিমাণ; the size of anything দীঘল, ডাঙৰ ইত্যাদিৰ জোখ; proportion পৰিমাণ; division of time to regulate the sound of musical instruments বাগ্গ যন্ত্ৰ তাল; degree পৰিমাণ; metre পদৰ হঙ্গ; means to an end উপায়, চেষ্টা; extent সীমা। —*v. t.* to ascertain the extent or quantity of জোখ কৰ, মাপ কৰ, ওজন কৰ। —*v. i.* to be of certain dimensions ওজন হ, দীঘল, ডাঙৰ হ। **It measures three feet** =ই তিন ফুট হ। **To measure one's length** =to throw one's self at full length দীঘল বি পৰ। **To measure strength** =to fight হুঁজ লাগ, মাল লাগ, বল জোখ। **To measure sword** = তৰোৱাল খেল, কাৰ কিমান বৃদ্ধি আছে তাৰ প্ৰমাণ

ল। Above or beyond measure=অসীম, অনেক। Take measures=উপায় অবলম্বন কর, কৰ্মভাৰতে কাৰ্য্য কর। Within measure=moderately পরিমিতাচারী, পরিমিত। Dry measure=ধান চাউল আদি তুকান বস্তুর জোখ। Lineal measure=দীঘল জোখ। Cubic measure=বহল, দীঘল আৰু ব ডিনিওবো গুণন জোখ। Measuring *adj.* জোখ কৰা। Measuring rod=নল, টাঁৰ।

Measurable (মেজাৰেবল) *adj.* that can be measured পরিমাণ কৰিব পৰা, টিকা কৰিব পৰা।

Measured (মে'জাৰ্ড) *adj.* of a certain measure পরিমিত জোখৰ; uniform সমান সমান, একে পরিমাণৰ।

Measurement (মে'জাৰ-মেঞ্চ) *n.* act of measuring size or extent ascertained according to certain standard জোখ, মাপ, দীঘল বহলৰ পরিমাণ, গুজন।

Meat (মিট) *n.* food in general খাদ্য, আহাৰ; flesh of animals used as food খোৱা চাইতেঁতীয়া জন্তুৰ মণ্ডহ। Meat-safe=বহুত বখা সৰা। To seat at meat=to seat at table খানা খাবলৈ বহ।

Mechanic (মিকেনিক) *n.* an artisan, a trader in machines শিল্পকৰ, কল কোশল তৈয়াৰ কৰোঁতা বা বেচোঁতা। —*adj.* pertaining to machines শিল্প সম্বন্ধীয়, কল কোশল বিষয়ক। Mechanics *n.* the science which treats of machines or the nature of forces শিল্পবিদ্যা, কল কোশল কৰা বিদ্যা, কলবিদ্যা।

Mechanical (মিকেনিকেল) *adj.* pertaining to machines শিল্পকাৰ্য্য বিষয়ক, কল কোশল সম্বন্ধীয়; done by a machine কলেৰে চলোৱা; done simply by habit without thought অজ্ঞেৰে চলি থকা। Mechanically *adv.* in the manner of a machine কলৰ দৰে, অজ্ঞেৰে। Mechanical powers=the parts of a machine কোনো কলৰ প্ৰধান উপকৰণবিলাক।

Mechanism (মিকেনিজম্) *n.* structure of a machine কল কোশল, কোনো যন্ত্ৰৰ আও-ভাও, ভিতৰৰ যন্ত্ৰ-পাতি।

Medal (মেডেল্) *n.* a coin of a certain device বটায়ৰূপে দিয়া নামাঙ্কিত মুদ্ৰা, তোক্মা, পদক।

Medalist, Medallist (মেডেল্-ইষ্ট) *n.* one who has gained a medal পদকধাৰী, তোক্মা পোৱা।

Medallion (মেডিলিয়ন্) *n.* a large medal ডাঙৰ তোক্মা; a bas-relief of a round from enclosing a portrait চিত্ৰ-পটৰ চাৰিওকাষে দিয়া ফুলাম নক্সা।

Meddle (মে'ডল্) *v. i.* to interfere, to take part in a matter without any concern নলগা কামত লাগি ফুৰ, হস্তক্ষেপ কৰ।

Meddler (মে'ডলাৰ) *n.* one who interferes with the matters of others নলগা কামত লাগি ফুৰোঁতা।

Meddlesome *adj.* apt to meddle উপযাচি ফুৰা, খণ্ড-খণ্ডীয়া।

Medial (মিডিয়েল্) *adj.* lying in the middle মধ্যস্থ, মাঝৰ।

Median (মিডিয়েন্) *adj.* running through the middle মধ্যস্থতা; pertaining to Media or Medes মিলীয়া দেশীয়।

Mediate (মিডিয়েট) *v. i.* to intercede, to interpose between two দুটাৰ মাজত সোমা, মধ্যস্থ হ, মধ্যস্থলী কৰ। —*v. t.* to arbitrate মধ্যস্থ হৈ মিটা, দুইবোৰ ভিতৰত মিল কৰ।

Mediation (মিডিয়েছন্) *n.* the act of coming between two মধ্যস্থ হওন, মধ্যস্থলী; entreaty for another আনৰ সলনি খাটনি।

Mediatise (মিডিয়েটাইজ্) *v. t.* to annex a state of another লগলগা, দেশ চামিল কৰ।

Mediator (মিডিয়েটৰ) *n.* one who arbitrates between two মধ্যস্থ লোক, মিটাওঁতা, যেলুৱৈ। Mediatrix *n.* (fem)

Medical (মে'ডিকেল্) *adj.* pertaining to the art of healing বেজালি, চিকিৎসাবিষয়ক, ডাক্তাৰী। Medical science=বেদ্য শাস্ত্ৰ। Medically *adv.* বৈদ্য শাস্ত্ৰমতে।

Medicable (মে'ডিকেবল্) *adj.* that may be healed উপশায়, আৰোগ্য কৰিব পৰা।

Medicament (মে'ডিকে'মেণ্ট্) *n.* a medicine.

দৰব, ঔষধ; healing power আৰোগ্য কৰা শক্তি।

Medicate (মেডিকেট্) *v. t.* to treat with medicine দৰব দে; to impart some medicinal property ঔষধলৈ পৰিণত কৰ, ঔষধ গুণবিশিষ্ট কৰ।

Medicated (মেডি-কেটেড) *adj.* mixed with medicine দৰব মিহলোৱা।

Medicinal (মেডি-চিনেল্) *adj.* relating to medicine ঔষধ বিষয়ক, ঔষধ গুণ থকা। **Medicinal plant** = দৰব গছ।

Medicine (মেড-ই-চিন) *n.* anything that cures a disease দৰব, ঔষধ।

Medicine-man (মেড-ই-চিন-মেন্) *n.* an exerciser জ্বাফুকা বেজ।

Medieval, Mediæval (মিডি-ই-ভেল্) *adj.* relating to the middle Ages মধ্য যুগৰ, ইংৰাজী চাৰিৰ পৰা ষোল শতিকাৰ ভিতৰৰ কাল সম্বন্ধীয়।

Medio, Medi (মিডিয়, মিডি) middle মাজ।

Mediocre (মিডিয়-অ'-ক্যৰ) *adj.* moderate, of middling quality মধ্যম, মজলীয়া। **Mediocrity** (মিডিয়ক্ৰিটি) *n.* মজলীয়া অৱস্থা, সামান্য; middle state, moderateness অনুগ্রহ।

Meditate (মেডি-টেট্) *v. i.* (with, on, upon) to muse, to consider deeply ধ্যান কৰ, চিন্তা কৰ। —*v. t.* to think on ভাব, কল্পনা কৰ, গুণ।

Meditation (মেডিটে'শ্বন্) *n.* deep thought ধ্যান; act of thinking deeply গুণনি, ঘোৰ চিন্তা।

Meditative (মেডি-টেটিভ্) *adj.* given to contemplation ধ্যানমগ্ন, ভাবনামুক্ত, চিন্তা-শীল।

Mediterranean (মে'ডি, টাৰ'-বে নিয়েন্) *adj.* situated in the middle of the earth

Medium (মি ডি-তম) *n.* the middle মাজ; a means or agency অবলম্বন, উপায়, যাক বা যিহক মাজত আশ্ৰয় লৈ কোনো কাৰ্য্য কৰা হয়। (*pl.* Mediums or Media). —*adj.* middling মজলীয়া বিধৰ। Through the medium of your paper = আপোনাৰ বাতৰি কাকতৰ যোগে।

Medium wave = বিজুলী শক্তিৰ প্ৰবাহৰ জোখ ১০০ আৰু ৮০০ মিটাৰৰ মজামজি।

Medley (মেড'লি) *v.* a miscellany, a mingled mass খেলিমেলি অৱস্থা, বাৰেমিহলি বস্তু; a cloth woven from yarns of various colours নানাবৰণৰ সূতাৰে কৰা কাপোৰ।

Medulla (মেডিউলা) *n.* marrow of bones হাড়ৰ মাজৰ মজ্জা, কোনো ইন্দ্ৰিয়ৰ ভিতৰত কোমল ভাগ। —oblongata = সুষুম্না।

Medullar, Medullary (মেডিউলাৰ, মেডিউলেৰি) *adj.* resembling, or consisting of pith or marrow মাজত শাহ থকা, মজ্জা সম্বন্ধীয়।

Meed (মীড্) *n.* reward পুৰস্কাৰ, ইটা।

Meek (মীফ্) *adj.* mild, submissive নম্ৰ, শিষ্ট, বিনীত, জাতি। **Meekness** *n.* state of being meek নম্ৰতা, হৃদয় স্নেহ। **Meekly** *adv.* নম্ৰ-ভাৱে।

Meet (মিট্) *adj.* fit, qualified উচিত, উপযুক্ত, যোগ্য, সঙ্গত।

Meet (মিট্) (*pa. t.* and *pa. p.* Met) *v. t.* to come face to face মুখামুখি হ, লগ প, সাক্ষাৎ কৰ; to find প, দেখা প; to refute অপ্ৰমাণ কৰ, তৰ্ক কৰি খটুৱা; to satisfy পৰিশোধ কৰ। —*v. i.* to assemble গোট খা, সভা কৰ, লগলাগ। **Meet with** = ইটো লগ প। **He could not meet the cost** = সি খৰচ দিব নোৱাৰিলে। **Meet the ear or eye** = তনিবলৈ পাবা দেখিবলৈ পাব। **Meet half-way** = উভয়ে এবাধৰা কৰ।

Meeting (মিটিং) *n.* an assembly সভা, মেল; an interview দেখাসাক্ষাত, ভেটোভেটি।

Meetly *adv.* fittingly উচিতকপে, উপযুক্তমতে।

Megalomania (মেগ-এ'ল'-মেনি-আ) *n.* the delusion of self-exaltation নিজক নিজে ডাঙৰ বোলোৱা হেঁপাহ, সকলোতকৈ ডাঙৰ হোৱাৰ চেহাঁ, আত্মপ্ৰশংসা বিভ্রম। (Gr. *megae* = great; *mania* = insanity).

Megaphone (মেগেফোন) *n.* an instrument for transmitting sound to a long distance বহুতলৈ শব্দ পঠাব পৰা যন্ত্ৰ।

Megrim (মিগ্ৰীম) *n.* a pain affecting one half of the head মূৰৰ এফালে বিষ হোৱা, মূৰ

কামোৰণি; lowness of spirits আমনজিমন ভাৰ ;
a caprice খেয়াল ।

Mekometer=portable range finder যুদ্ধক্ষেত্ৰত
চলোৱা তুলীৰ বেগ জোখা যন্ত্ৰ ।

Melancholy (মেলেন্-কলি) *n.* dejection of
spirits আমন-জিমন ; a gloomy state of
mind জলকা । —gloomy জলকা, মনমৰা, বিমন,
চিত্তাযুক্ত ।

Melancholia (মেলেন্-কলিয়া) *n.* a form of
insanity caused by depression of spirits
জলাকলা লগা বেমাৰ, নিৰোকালাগি ভাবি থকা
বেমাৰ ।

Melanic (মিলেনিক্) *adj.* black ক'লা ।

Melee (মে-লি) *n.* a confused fight হুৰামুৰা,
ভবৰাডবৰি, কিলাকিলি ।

Meliorate (মিলিয়ৰেট) *v. t. or v. i.* to make
or grow better, to improve ভাল কৰ, ভাল হ,
অধৰা, উন্নতি কৰ ।

Melioration (মিলিয়ৰেশন্) *n.* act of making
better আগতকৈ ভাল কৰণ, উন্নতি কৰণ ।

Mell (মেল) *v. t. or v. i.* to mix or mingle মিহলি
কৰ অথবা মিহলি হ ।

Melliferous (মেল্-ইফ্-অৰ্-অচ্) *adj.* pro-
ducing honey মৌ জন্মা, মধু উৎপাদক ।

Mellific (মেল্-ই-ফিক্) *adj.* honey mak-
ing মধুজনক । (*L. mel*=honey ; *ferre*=to
bear) .

Mellifluous (মেল্-ই-ফ্লু-অচ্) *adj.* sweetly flowing,
smooth মৌবৰষা, সোৱাদ লগা, মৃদু ।

Mellow (মেল্-ও) *adj.* soft and ripe পকা, টুল-
টুলীয়া, মৃদু, কোমল । —*v. t. or v. i.* to mature
পক, টুলটুলীয়া হ । **Mellowy** *adj.* soft, genial
কোমল, মৃদু ।

Melodrama (মেল্-অ'ড্ৰামা) *n.* a kind of drama
intermixed with song ভয়জনক গীত-নাটক, গা
বোমাঞ্চ হোৱা বিষয়ৰ নাট ।

Melodious (মেল্-ডি-অচ্) *adj.* harmonious, sweet
to the ear তনিতলৈ ভাল, সুজৰা, শুনি
সোৱাদ লগা ; **Melodiousness** *n.* সুজৰাভাৱ ।

Melodiously *adv.* তনিতলৈ ভাল লগাকৈ ।

Melody (মেল-অ'-ডি) *n.* an agreeable success-

ion of sounds, a tune সুৰ, সুৰ, মধৰ স্বৰ ।
Melodise *v. t.* সুৰ লগা ।

Melomania (মেলোমেনিয়া) *n.* a craze for music
সঙ্গীতৰ প্ৰতি অস্বাভাৱিক খাতিৰ ।

Melon (মেলন্) *n.* a kind of cucumber তৰমুজ,
হিৰাল, বাতি ।

Melt (মে'ল্ট) *v. t.* to dissolve, to waste
away গম, গলা, ভ্ৰৱ কৰ । —*v. i.* to
become liquid গম, গল । (*pa. p.* Melted,
Molten) .

Member (মেম্বৰ) *n.* a limb of the body অঙ্গ,
গাৰ কোনো এভাগ ; one of a society or
legislature মেম্বৰ, সমজুৱা, সভাৰ সভ্য । **Member-**
ship *n.* সমজুৱাৰ পদ, সমজুৱা সকল । see **M. L.**
C. ; **M. L. A.**=আইন সভাৰ সমজুৱা শাসন
সমাজৰ সভ্য ।

Membrane (মে'ম্-ব্ৰে'ন্) *n.* a thin texture cover-
ing the organs or parts of the body পিণী-
ৰিয়া ছাল, ঢাক ছাল ; the film covering the
seeds of a plant গছৰ গুটিৰ ওপৰৰ ঢাকছাল,
চেকোৰা । **Membranous** *adj.*

Memento (মে-মেন্-ট') *n.* that which reminds
সোঁৱৰণী টোকা, স্মৃতিচিহ্ন ।

Memoir (মেম্-ওৱাৰ্) *n.* a sketch or descrip-
tion of something written from memory
উপাখ্যান, চৰিত্ৰ, জীৱন চৰিত্ৰ ।

Memorabilia (মেমবে-বিলিয়া) *n.* (*pl.*) things
to be remembered স্মৰণ বাখিৰ লগীয়া কথা
বিলাক, স্মৰণীয় ঘটনাৱলী ।

Memorable (মেমবেবল্) *adj.* remarkable,
worthy of remembrance বিখ্যাত, স্মৰণীয় ।

Memorandum (মেমবেন্-ডাম্) *pl. Memoranda*
n. a note to assist the memory সোঁৱৰণী টোকা,
জ্ঞাপন ; a brief note of a law suit (আপীলৰ)
চুক্তি বৃত্তান্ত । —**of Association**=কোনো
কোম্পানী সংগঠনৰ হেতুবাদ ।

Memorial (মেমৰিয়েল্) *n.* a written repre-
sentation of facts আবেদন পত্ৰ, দৰখাস্ত ; a
monument স্মৰণ চিহ্ন । **Memorialist** *n.* peti-
tioner প্ৰাৰ্থনাকাৰী ।

Memorialise (মেমৰিয়েলাইজ) *v. t.* to petition
by a memorial আবেদন কৰ ।

Memorise (মেমৰাইজ) *v. t.* to commit to memory মনৰণ বাখ, মনত বাখ, মুখস্থ কৰ, আওৰা।

Memory (মেমৰী) *n.* the faculty of retaining in mind মনৰণ শক্তি; remembrance স্মৃতি।
To keep in memory = মনত বাখ।

Menace (মেন্-এ'চ) *v. t.* to threaten ভয় দৰ্শা, ভাবুকি দে, ধমকি দে। — *n.* a threat ভয়, ধমকি, ভাবুকি। **Menacing** *adj.* threatening ভয়জনক, ভীষণ।

Menagerie (মেন্-এজ-আৰী) *n.* a place for keeping wild animals for show বনবীয়া জন্তু বখা ঠাই; a collection of wild animals বনবীয়া পতু সংগ্ৰহ, বনবীয়া পতুৰ গৰাল। Also **Menagery**.

Mend (মে'ণ্ড) *v. t.* to repair বাত, মেৰামত কৰ; to make better ভাল কৰ, শুধৰা। **Mending** *n.* মেৰামতি।

Mendacious (মে'ন্-ডে-ছাচ) *adj.* given to lying মিছলীয়া। **Mendacity** (মে'ণ্ডেচিটি) *n.* lying মিছলীয়া বতাব; false hood.

Mendelism (মেণ্ডেলিজম্) *n.* a theory of heredity relating to inherited characters of hybrids from one of the 'parents' জন্তুৰ বা গছৰ বেলেগ জাতৰ মতা-মাইকীৰ সন্তানৰ গুণৰ প্ৰভেদ হোৱা বৈজ্ঞানিক তত্ত্ব।

Mendicant (মেণ্ডিকেন্ট) *n.* a beggar মগনীয়া, ফকীৰ, ভিক্ষুক। **Mendicancy** *n.* the life of a beggar ভিক্ষাহুতি, ভিক্ষুকতা, মগনীয়া অৱস্থা। **Mendicity** *n.*

Menial (মিনিয়েল্) *adj.* servile, mean নীচ, চাকৰ সম্পৰ্কীয়। — *n.* a domestic servant লতুৰা, পৰিচালক।

Menses (মেন্-চেজ) *n.* (*pl.*) monthly discharge from the womb, flow of blood from uterus জন্তু স্তান। **Menstrual** *adj.* মাহেকীয়া জন্তু স্তান বিষয়ক; monthly মাহেকীয়া।

Mensuration (মেন-চিউ-ৰেশন্) *n.* the act of calculating measurement of an area মাটি-কালি গণনা, জৰীপ পৰিমাণ, মাটি জোখা বিদ্যা। **Mensurable** = জোখ কৰিব পৰা।

Mental (মেণ্টেল) *adj.* pertaining to the mind মানসিক, মনৰ, মন সম্বন্ধীয়; done in the mind মনতে কৰা। **Mental arithmetic** = তত্ত্ববী, মৌখিক অঙ্ক। **Mental alienation** = insanity পাগলামি, মনৰ বিকাৰ।

Mentality (মেণ্টেলিটি) *n.* intellectual qualities such as mind, disposition and character মানসিক গুণ গোৰব, মনৰ ভাব গতি।

Menthol (মেণ্টল্) *n.* a kind of camphor obtained from peppermint এবিধ কম্পুৰ।

Mention (মে'ন্শন্) *n.* a brief notice, remark উল্লেখ। — *v. t.* to notice briefly, to name উল্লেখ কৰ, উল্লেখ্য, ক।

Mentor (মেন্-টৰ) *n.* a wise and trusted adviser সহপদেশক।

Menu (মেন্যু) *n.* a bill of fare খাদ্যৰ তালিকা।

Mephitic (মেফাইটিচ) *n.* poisonous stench from decaying substance মাটিৰ পৰা ওলাওতা বিষাক্ত গোন্ধ ডাপ।

Mercantile (মাৰ্কেটাইল) *adj.* commercial, relating to trade বাণিজ্য সম্বন্ধীয়, সদাগৰী, বেপাৰ সম্বন্ধীয়।

Mercenary (মাৰ্চিনে'ৰী) *adj.* hired for money, sold or done for money বেতন ভোগী, বেচোৱাই; greedy of grain ধনলোভী; one who is hired ঠিক চাকৰ, ধনলৈ কাৰ কৰোঁতা।

Mercer (মাৰ্চাৰ) *n.* one who deals in silks and wool পাটৰ কাপোৰ বেচোতা, বেচমী কাপোৰ বিক্ৰেতা। **Mercery** *n.* the trade or goods of a mercer বেচমী কাপোৰ বা তাৰ বেপাৰ।

Merchandise (মাৰ্কেণ্ডাইজ) *n.* goods bought and sold সদাগৰী মাল, বাণিজ্য দ্ৰব্য, বেপাৰী মাল; trade বাণিজ্য, সদাগৰী, বেপাৰ।

Merchant (মাৰ্ছেণ্ট) *n.* a trader on a large scale সদাগৰ, বেপাৰী, বণিক, বেহেকৰা।

Merchant prince = অত্যন্ত ধনী সদাগৰ।

Merchant tailor = নিজে বেচা কাপোৰৰ দৰ্জী।

Merchantship = ship carrying goods for sale বেপেকৰা জাহাজ, মাল জাহাজ।

Merchantman (মাৰ্ছেণ্টমেন্) *n.* a trading ship বেপাৰী জাহাজ।

Merciful (মাৰ্চিফুল) *adj.* full of mercy দয়ালু, কৃপালু। **Mercifully** *adv.* with compassion কৃপাকৰি, সদয় হৈ, দয়াপূৰ্ণক।

Merciless *adj.* cruel, unfeeling নিৰ্দয়, নিষ্ঠুৰ, কাঠচিঠীয়া, নিমৰমিয়াল।

Mercurial (মাৰ্কিউৰিয়েল), **Mercuric** (মাৰ্কিউবিক্) *adj.* containing mercury পাবাদিহা, পাবায়ুক্ত; sprightly চকল, চটফটীয়া।

Mercury (মাৰ্কিউৰী) *n.* quick-silver পাৰা, বসেন্দুৰ; the planet nearest the sun বুধ গ্রহ।

Mercy (মাৰ্চি) *n.* clemency, a forgiving disposition কমা গুণ, কৃপা, দয়া। **At the mercy of**=in the power of কৰ্মভাৰীনত, হাতত। **Sisters of mercy**=বোৰী পৰিচৰ্যা কৰা ধৰ্ম সন্তোষৰ মহিলা সকল।

Mercy-seat *n.* the throne of God দেৱ সিংহাসন।

Mere (মিযেৰ) *adj.* pure, unmixed, alone অকল, কেৱল, মাত্ৰ। **Merely** *adj.* only, simply কেৱল, অকলৈ ভাৱে, মাত্ৰ। —*n.* a boundary সীমা। **Merestone**=সীমাৰ শিল।

Meretricious (মেৰি-ত্ৰি-ম্ৰচ্) *adj.* pertaining to harlots, deceitful, befitting a harlot বেজা যোগা, বেজাৰ নিচিনা, কপটী, মন ভুলুৱা বচকী।

Meretrix (মেৰিত্ৰিক্) *n.* harlot বেজা, নটনী।

Merge (মাৰ্জ্) *v. t.* to plunge in, to sink ডুবাই দে, বুৰা, ডুবুৰা। —*v. i.* to be swallowed লীন হ, ডুব খা, লয় হ।

Meridian (মেৰিডিয়েন্) *n.* an imaginary line drawn from pole to pole ভূগোলৰ মতে কাল্পনিক মধ্যৰেখীন বেখা; midday মধ্যাহ্ন, দুপৰ বেলা; the highest point চৰম সীমা, অতিশয় পৰাক্ৰম বা গৌৰৱৰ কাল। —*adj.* pertaining to midday দুপৰ সম্বন্ধীয়, চৰম সীমাৰ। **Meridian sun**=ঐক মূৰৰ ওপৰ হোৱা সূৰ্য। **Meridional** *adj.* southern দক্ষিণদিকস্থ, দক্ষিণ ফালৰ।

Merino (মেৰিন) *n.* a kind of sheep having very fine wool এজাতি ভেড়া ছাগলী; a thin cloth made of wool এবিধ নোমৰ কাপোৰ, মেৰুণা কাপোৰ।

Merit (মে'ৰিট্) *n.* worth, excellence গুণ, যোগ্যতা। —*v. t.* to earn, to deserve যোগ্য হ, যোগ্য হৈ পাব পৰা। **Merits of a case**=মোকদ্দমাৰ গৌৰৱ গুণ। **Order of merit**=place assigned in a list according to merit গুণানুসাৰে অগাণিচা।

Meritorious *adj.* possessing merit, deserving honour or reward গুণী, গুণবান, যোগ্যবান, প্রশংসনীয়।

Mermaid (মাৰ-মে'ইড্) *n.* a fabulous sea woman তল ভোখৰ মাছৰ আকৃতিৰে সাগৰীয় কল্পা, জলকুবৰী।

Merlin *n.* a species of hawk এজাতি সৰু চৰাই।

Merriment (মে'ৰি মেণ্ট) *n.* gaiety with noise খিকিন্দালী, উল্লাস, আনন্দ; mirth.

Merry (মে'ৰি) *n.* gay, cheerful, sportive ধেমেলিয়া, বতিয়াল, উল্লাসিত। **Merry-making**=a festival উৎসৱ, বংশেশালি।

Merry-thought=চৰাইৰ বুকুৰ কেশেৰা হাড়।

Meseems (মিচিম্) *v. (impers.)* it seems to me বোধ কৰো।

Mesentery (মেচেণ্টাৰী) *n.* a membrane behind the intestine ডুক লাগি থকা ছাল।

Mesh (মে'শ) *n.* the opening between the threads of a net জালৰ পাহিৰ ফুটা, খান্দি। —*v. t.* to catch in a net জালৰ পাহিত লগা, জালত পেলা।

Mesh-work *n.* network জালৰ দৰে ফুটা কৰা কাম, জালী-কটা কাম।

Mesmerise (মেজ্-মাৰ-আইজ) *v. t.* to control the action and thoughts of another by exercising an influence over the will বিমোহিত কৰ, অৱশ কৰ, মোহনী-বাণ মাৰ। **Mesmerism** *n.* মোহনী-বাণ মৰা বিদ্যা, বশী-কৰণ।

Mesne (মিন্) *adj.* intermediate মধ্যৱৰ্তী, মাজৰ। **Mesne profits**=কোনো বস্তুৰ বিষয়ে মোকদ্দমা হোৱাৰ পৰা দখল লোৱা সময়ৰ ভিতৰত তাৰপৰ যি উৎপন্ন হয়। **Mesne lord**=এজনৰ পৰা কেবোৱা লৈ আন এজনক তলতীয়া ৰায়ত স্বৰূপে লগোৱা মাটিৰ গৰাকী।

Mess (মেচ্) *n.* a party who take their meals together regularly সহভোজী লোক, সহভোজী আশ্রম। —*v. i.* to eat of a mess সহভোজন কৰ, একেলগে খা। **Messmate** = সহভোজী লগৰীয়া।

Mess (মেচ্) *n.* a medley, disorder বাবে মিহলি বস্তু, খিচিৰী, খেলিমেলি। **To make a mess of** = খিচিৰী কৰ, খেলিমেলি কৰ।

Message (মেচ্-এ'জ) *n.* a communication sent, an errand খবৰ, সমাচাৰ, বাতৰি।

Messenger (মেচে'জাৰ) *n.* the bearer of a message দূত, বাতৰি দিওঁতা। **King's messenger** = বাজদূত, কটকী।

Messiah (মেচায়া) *n.* the anointed, Christ বীভূতীষ্ট।

Messmate see **Mess**.

Met *pa. t.* and *pa. p.* of **Meet**.

Metabasis (মেটাৰেচিচ্) *n.* a change in treatment বোগীৰ অৱস্থাৰ পৰিবৰ্তন।

Metabolism (মেটাবলিজম্) *n.* process of chemical changes in organism জীবিত সতেজ বস্তুৰ বসায়নিক পৰিবৰ্তন।

Metacarpus (মেটাকাৰ্পাছ) *n.* the part of the hand or its bones between the wrist and the fingers, or the corresponding part of an animal's leg মণিবন্ধ অৰ্থাৎ হাতৰ ঠাৰি আৰু আঙুলিৰ মাজত থকা হাতৰ অংশ অথবা সেই অংশৰ অস্থি, জন্তুৰ ভৰিৰ অনুকূপ অংশ।

Metal (মে'টেল) *n.* a solid opaque body, as iron ধাতু; courage or spirit সাহসিত; broken stones used for covering a road শিলগুটি, কঙ্কৰ। **Metals** (*pl.*) = বেলৰ লো। —*v. t.* to put metal on a road বাস্ত্য পকা কৰ, বাটত শিলগুটি পাৰ। **Base metals**—লো, সীহ, তাম, দস্তা। **Noble or perfect metals**—ৰূপ, সোণ।

Metallic (মেটেলিক্) *adj.* pertaining to metal তাম, শিলত আদি ধাতু সম্পৰ্কীয়।

Metalliferous (মেটেলিফেৰাচ্) *adj.* producing metals ধাতুৎপাদক।

Metalling *n.* broken stones শিলগুটি; putting on metal শিলগুটি পাৰণ।

Metallist (মিটেল-ইষ্ট) *n.* one skilled in metals ধাতুৰ ৰূপান্তৰ জনা পণ্ডিত, ধাতুকৰ্ম কাৰক।

Metalloid (মেটেল্লইড্) *n.* substance allied to the metal ধাতুৰ শ্ৰেণীৰ খনিজ পদাৰ্থ, যেনে গন্ধক।

Metallurgy (মেটেল-আৰ-জি) *n.* the art of separating and refining metals ধাতু নিৰ্মল কৰণ বিদ্যা।

Metamorphose (মেটা-মৰ্'ফ'জ্) *v. t.* to transform আকৃতি পৰিবৰ্তন কৰ, কাগ্ন সলা, অস্ত ৰূপ ধাৰণ কৰ। **Metamorphic** *adj.* subject to change of form পৰিবৰ্তনশীল।

Metamorphosis *n.* transformation ৰূপান্তৰ।

Metaphor (মেটাফৰ) *n.* an implicit simile উপমা, দৃষ্টান্ত, ৰূপক। **Metaphorical** *adj.* figurative ৰূপক।

Metaphrase (মেটা-ফ্ৰেজ্) *n.* a translation from one language into another, word for word অৰিকল অনুবাদ বা ভাঙন।

Metaphysics (মেটাফিজিক্) *n. pl.* (treated as sing.) the theoretical philosophy of being and knowing সৃষ্টি আৰু জ্ঞান সম্পৰ্কীয় দৰ্শনশাস্ত্ৰ, অধিবিদ্যা। —*al adj.* অধিবিদ্যামূলক। —*ian n.* অধিবিদ্যাবিশাৰদ।

Metastasis (মেটাষ্টেচিচ্) *n.* removal from one place to another স্থানান্তৰণ।

Metatarsus (মেটাটাৰ্চাছ) *n.* the part of the foot or its bones between the tarsus and the toes সৰু-গাঁথিৰ পৰা আঙুলিৰ মাজত থকা ভৰিৰ অংশ অথবা সেই অংশৰ অস্থি।

Metathesis (মেটাথেচিচ্) *n.* (*phon*) transposition of a word ভাষাতত্ত্বত ল'বৰ বৰ্ণসমূহৰ পাৰস্পৰিক স্থান পৰিবৰ্তন।

Mete (মিট্) *v. t.* to measure জোখ, পরিমাণ কৰ। —*n.* a boundary or limit সীমা।

Metempsychosis (মেটেমচাইকচিচ্) *n.* transmigration of the soul after death into a new body যুত্মৰ পাচত জীৱাৰা দেহান্তৰপ্ৰাপ্তি, পুৰণি দেহৰ পৰা নতুন দেহলক্ষ্য গ্ৰহণ।

Meteor (মিট'ৰ) *n.* a luminous body passing in the air উজ্জ্বল, ধূমকেতু, পৰীয়াতৰা।

Meteoric *adj.* উদ্ভা সম্বন্ধীয় ; rapid, bright
অতি বেগী, অত্যন্ত উজ্জ্বল।

Meteorite (মিটিয়বাইট) *n.* fallen meteor or
meteoric stone মাটিত পৰা উদ্ভা বা তাৰ শিল।

Meteorology (মেটিয়ৰ-লজী) *n.* that depart-
ment of physics which treats of weather
conditions বতৰ বিজ্ঞান। **Meteorologist** *n.*
বতৰ বিজ্ঞান পণ্ডিত।

Meter (মিটাৰ্) *n.* that which measures জোখ,
মাপ, জোখ কৰা য়াৰি (যেনে গজ)। **Gas meter**
= গেছ জোখা যন্ত্ৰ।

Methinks (মি-ঠিংকচ্) *v.* (*impers.*) it seems to
me মই বোধ কৰো।

Method (মেইড) *n.* the mode, manner, way
of doing things প্ৰণালী, দিহা, ক্ৰম, নীতি ;
orderly, procedure শৃঙ্খলা, লাগ বান্ধ।

Methodic,—**al** *adj.* orderly, formal পৰিপাটি,
শৃঙ্খল, আটুট।

Methodist *n.* one of a sect of Christians কোনো
খ্ৰীষ্টিয় ধৰ্ম সম্প্ৰদায়ৰ লোক।

Methuselah (মেথুচেলা) *n.* a patriarch said
to have lived 969 years বাইবেলত বৰ্ণিত
এগৰাকী কুলপতি যাৰ জীৱনকাল ৯৬৯ বছৰ ; a
person having ideal longevity অতি দীৰ্ঘায়ু
ব্যক্তি।

Methylated spirit *n.* এবিধ বিষাক্ত আৰক।

Meticulous (মেটিকুলাছ) *adj.* over-scrupulous
in minute details সূক্ষ্মাতিসূক্ষ্ম বিষয়েও অত্যন্ত
সতৰ্কজন।

Metol (মিটল) *n.* photographic developer
ছবি তোলাত সৰু আৰ্জী ভাঙৰ কৰা যন্ত্ৰ।

Metonymy (মি-টনি-মি) *n.* a figure of speech
in which the name of one thing is put
for that of another allied to it বাক্যলঙ্কাৰ
বিশেষ, যেনে (মদ নুবুলি বটল বোলে)।

Metre (মিটাৰ) *n.* rhythm, a plan of versi-
fication ছন্দ, পয়াৰ।

Metre (মিটাৰ) *n.* the unit of length in the
metric system জোখ সম্বন্ধীয় দশমিক পৰিমাণৰ
মূল অঙ্ক (৩৯.০৭ ইঞ্চি)। **Metric system** *n.* a
decimal system দশমিক জোখ প্ৰণালী।

Metrical *adj.* pertaining to metre ছন্দ বিষয়ক ;

pertaining to measurement জোখ সম্বন্ধীয়।
Metrics *n.* (*pl.*) the theory of measure-
ment জোখ প্ৰণালী।

Metrology (মেট্ৰলজী) *n.* the science of
weights and measures পৰিমাণ বিজ্ঞান।

Metronymic (মেট্ৰনিমিক্) *adj.* derived from a
female ancestor মাতৃপক্ষৰ।

Metropolis (মেট্ৰ-পলিচ) *n.* the capital of a
country ৰাজধানী, মহানগৰ।

Metropolitan *adj.* belonging to the chief city
or to the mother-church প্ৰধান নগৰ বা
ধৰ্মালয় সম্বন্ধীয়।

Mettle (মেট্ৰল্) *n.* sprightliness, courage, spirit
তেজ, সাহস, উৎসাহ। **Put one on his
mettle** = মৰিমুজি লাগিবলৈ উত্তেজনা কৰ।

Mettled *adj.* high-spirited তেজীয়ান, তেজৱী ;
mettle-some.

Meum and tuum *n.* mine and thine মোৰ আৰু
তোৰ, আপোন-পৰ ভেদ জান।

Mew (মিউ) *n.* a sea-foul এবিধ সাগৰীয়া চৰাই ;
the cry of a cat মেকুৰীৰ মেও মেও মাত ; a
place of confining চৰাইৰ সজা ; (*pl.*) a
stable ঘোঁড়া শাল। —*n. t. or v. i.* to change
as a dress, to cast, to moult সলা, পাৰি
সৰাল-দে। (*fig.*) to confine বন্ধ ৰখি থ।

Miasma (মিএজমা) *n.* noxious exhalations
কেচেমা কেচেম গোছ, গেলা পচা বস্তৰ ভাপ।

Mezzotint (মে'জ'-টিন্ট) *n.* a method of en-
graving on copperplate ফটোগ্ৰাফৰ দৰে
ভাৱৰ ফলিত খসকা-খসকিকৈ নক্সা তোলা নিয়ম।

Mica (মাইকা) *n.* a group of transparent
elastic mineral বাসিচন্দা, অভ।

Mice (*pl.*) of Mouse.

Michaelmas (মিকেল্-মেচ) *n.* feast of St.
Michael on 29th September মাইকেল
মহাপুৰুষৰ পৰ্ব দিন।

Mickle (মিক্‌ল্) *adj.* or *n.* much বহুত, সবহ।
Many a little (pickle) makes a mickle =
অকণ অকণকৈ গোটখাইহে বহুত হয় ; “ঘনকৈ
মুটিলে পোনাও মাছ”।

Microbe (মাই-ক্ৰ'ব) *n.* a microscopic orga-

nism কীটাদি, চক্ৰে মনিব নোৱাৰা পোক। (Gr. *mikros* = small).

Microcosm (মাইক্ৰ'কজম্) *n.* a little universe (applied to man) ক্ষুদ্ৰ জগৎ, মানব দেহা; miniature representation সূক্ষ্ম অৱস্থা।

Micrography (মাইক্ৰ'-গ্ৰেফি) *n.* the description of microscopic objects চক্ৰে মনিব নোৱাৰা পদাৰ্থবিলাকৰ বিবৰণ।

Micrology (মাইক্ৰ'-লজি) *n.* the branch of science which deals of minute objects চক্ৰে মনিব নোৱাৰা অণু বিষয়ক বিজ্ঞান, অণু-বিজ্ঞান।

Micrometer (মাইক্ৰো-মিটাৰ) an instrument for measuring minute angle নিচেই সূক্ষ্ম কোণৰ পরিমাণ জোখা যন্ত্ৰ।

Microphone (মাইক্ৰ'-ফ'ন) *n.* an instrument to make the faintest sound more audible শব্দশক্তিগ্ৰাহী যন্ত্ৰ, কাণেৰে নুশুন্য শব্দ ধৰিব পৰা যন্ত্ৰ।

Microscope (মাইক্ৰ'-স্কপ্) *n.* an optical instrument for magnifying objects to the eye অবলীক্ষণ যন্ত্ৰ। (Gr. *mikros* = little, *skopein* = to look at). **Microscopic**, — *al adj.* visible only by the aid of a microscope মনিব নোৱাৰা, সৰু, নিচেই অকণমান; very small.

Microzoa (মাইক্ৰ'-জ'-অ) *n.* (*pl.*) microscopic animals কীটানুকীটবিলাক।

Micturition (মিক্টিউৰি-শ্বন্) *n.* frequent desire to make water as a sign of disease ঘনে ঘনে পানীচোৱা ৰোগ, মূতৰ বেমাৰ, মধুমেহ ৰোগ।

Mid (মিড্) *adj.* middle মাজ। **Midheaven** = মাজ আকাশ। **Mid-day** = noon দুপৰীয়া।

Midland = inland, the interior or a country মধ্য দেশ, মাজ ঠাই। **Midnight** = twelve o'clock at night মাজনিশা। **Midsummer** = about the 21st of June জুৰ মাজ ভোঁৱৰ।

Midsummer-day = 24th of June জুন মাহৰ ২৪ তাৰিখ। **Midway** = মাজ বাট। **Midshipman** = নৌ সেনাৰ ভিতৰত এজন ডলতীয়া বিষয়া।

Middenstead (মিড্'-ন'-ষ্টেড্) *n.* a place where dung is heaped up, dung-hill গোবৰ দ'মোৱা ঠাই।

Middle (মিড্‌ল্) *adj.* intermediate মাজৰ,

মাজতীয়া, মাধ্যম। — *n.* the middle point or part মাজ, মাজ ভোঁৱৰ। **Middle-aged** = সোঁ বয়সীয়া, আদ বয়সীয়া। **Middle class** = মাজলীয়া শ্ৰেণীৰ লোক। **Middle ages** = about 476 A. D. পঞ্চম শতিকা, মধ্য যুগ।

Middling *adj.* of middle quality মাজলীয়া, মধ্যম।

Midge (মিজ্‌) *n.* a common name for certain winged insects মছ, মাখি, ডা'হ ইত্যাদি।

Midget (মিড্-গেট্) *n.* a little midge, very small person সামান্য পতঙ্গ, ক্ষুদ্ৰ লোক; a type of ironclad automobile একৰকম সৰু লৌহময় যন্ত্ৰ যান।

Midriff (মেড্-বিফ্) *n.* the diaphragm ওপৰ পেটৰ তলৰ বাৱধান।

Midst (মিড্-ষ্ট) *n.* the middle মাজ। — *adv.* in the middle মাজত। **In our midst** = আমাৰ মাজত।

Midwife (মিড্-ওৱাইফ্) *n.* a woman who assists in childbirth খাই, প্রসৱ কৰোৱা ৰজিনী।

Midwifery (মিড্-ওৱাইফেৰী) *n.* art or practice of a midwife খাজী বিদ্যা, খাইৰ কাম।

Mien (মিন্) *n.* the appearance of a person, deportment ৰূপ, চেহেৰা, আকৃতি।

Miff (মিফ্) *n.* (*colloq.*) petty quarrel ঠোটা-মোজা, খুটখাট। — *v. i.* or *v. t.* চুপতা-চুপতি কৰ, জোকা।

Might (মাইট্) *pa. t.* of May.

Might (মাইট্) *n.* power, strength, ability বল, পৰাক্ৰম, ক্ষমতা, শক্তি। **Might and main** = utmost strength পৰ্য্যায়মানে, সমস্ত ক্ষমতা।

Mightily *adv.* powerfully পৰাক্ৰমেৰে, বলেৰে।

Mightiness *n.* power, greatness অসীম ক্ষমতা, প্রভাপ, মাহাশা।

Mighty (মাইটী) *adj.* very great, powerful শক্তিমত্ত, প্রবল পৰাক্ৰমী, দুৰ্জয়; wonderful আশ্চৰ্য্য।

Mignonette (মিগ-নো-নেট্) *n.* an annual with fragrant flowers বছৰি হৈ যবা এবিধ সুগন্ধি ফুল গছ।

Migrate (মাইগ্ৰেট্) *v. i.* to remove for resi-

dence from one country to another বিদেশত থাকিবলৈ যা, এক দেশ এৰি আন দেশলৈ যা।

Migration (মাইগ্ৰেইশ্যন্) *n.* a change of abode স্থান পৰিবৰ্তন, ঠাই সলনি, প্ৰব্ৰজন।

Migratory (মাইগ্ৰেটৰী) *adj.* migrant, wandering বিদেশগামী, ঠাই সলাই ফুৰা, ভ্ৰমি ফুৰা।

Mikado (মিকাদো) *n.* the Emperor of Japan জাপানী সম্ৰাটৰ উপাধি।

Milage (মাইলেজ) *n.* miles travelled, rate per mile যিমান মাইল যোৱা হয়; মাইলে প্ৰতি নিৰিখ।

Milch (মিল্‌ছ) *adj.* giving milk খীৰতী।

Mild (মাইল্ড) *adj.* gentle, soft, calm সজা, নিৰ্জ্জ্ব, জাতি, নম্ৰ, শান্ত, মৃদু, কোমল।

Mildly *adv.* কোমল ভাবে, লাহে লাহে।

Mildness *n.* softness কোমলতা, নম্ৰতা।

Mildew (মিল্-ডিউ) *n.* a disease of plants গছৰ ৰোগ, বৰমোহা।

Mile (মাইল) *n.* a linear measure of 1760 yards মাইল, ১৭৬০ গজ দীঘল। (Fig.) stage in life জীৱনৰ এটাৱস্থা।

Mileage (মাইল-এ'জ) *n.* মাইলে প্ৰতি দস্তৰি বা ভটা। **Milestone** *n.* মাইলৰ খুটা।

Militant (মিলিটেন্ট) *adj.* engaged in warfare, fighting যুজাৰ, বন্দ্ৰা, বগলিপু।

Military (মিলিটেৰী) *adj.* pertaining to soldiers হিলৈদাৰি, পল্টনীয়া। — *n.* the army পল্টন, ফৌজ। **Militarism** (মিলিটেৰীজম্) *n.* military spirit and ideas পল্টনীয়া নিয়ম বা স্বভাব।

Militate (মিলিটেট্) *v. i.* to contend বিৰোধী হ, যুজিবলৈ আগবাঢ়।

Militia (মিলিছা) *n.* a body of soldiers liable to home service দেশস্থ শিক্ষিত প্ৰজা সৈন্য, পল্টনীয়া বাহনত, জন-বাহিনী।

Milk (মিল্ক) *n.* a white liquid drawn from female mamals গাখীৰ, ওঁঠা গাখীৰ দুগ্ধ; a milk like juice বগাবল বা ওঁঠা। — *v. i.* to draw milk গাখীৰ খীৰা। **Milkmaid** = a dairy-maid গাখীৰ খীৰোৱা মাইকী, গোৱালনী।

Milky (মিল্কী) *adj.* like milk গাখীৰৰ দৰে, গাখীৰৰ; soft কোমল।

Milkyway *n.* galaxy, a luminous zone in the sky হাতী-পটি, আকাশত লানি হৈ থকা ডবাৰ শাৰী।

Mill (মিল) *n.* a machine for grinding জ'ত, জ'ত-কল। — *v. t.* to grind, to press in a mill তড়ি কৰ, জ'ত কলত মাৰ। **Go through the mill** = তেঁকা খাই লিক। **Rice mill** = ধান বনা কল। **Oil mill** = তেল কল।

Mill board (মিল-ব'ৰ্ড) *n.* stout paste board used in book-bindinging কিতাপ বন্ধা ডাঠ কাগজ। **Millstone** *n.* জ'তৰ শিল।

Mill-cog (মিল কগ্) *n.* জ'তৰ চকৰিৰ দাঁত।

Millenarian (মিলেনেৰোয়েন) *adj.* lasting a thousand years সহস্ৰ বছৰী। খ্ৰীষ্টপ্ৰীষ্ট অবতৰ হৈ সহস্ৰ বছৰ পৃথিৱীত ৰাজত্ব কৰিব বুলি যি ভাবে। (L. mille = thousand).

Millennial (মিলেনিয়েল্) *adj.* pertaining to thousand years সহস্ৰ বছৰীয়া।

Millennium (মিলেন্-ইয়াম্) *n.* a thousand years হেজাৰ বছৰ।

Millenary (মিলেনে'ৰী) *n.* a thousand years হেজাৰ বছৰ। — *adj.* হেজাৰ বছৰীয়া।

Miller (মিল্লাৰ) *n.* one who attends to a corn-mill জ'ত কলৰ কাম কৰোঁতা।

Millet (মিলেট্) *n.* a grass yielding food grains কণীধান।

Milliard (মিল্-ইয়াৰ্ড) *n.* a thousand millions কোটি কোটি, হেজাৰ কোটি।

Milliner (মিল্-ইন্-আৰ) *n.* one who makes head dresses &c. for woman তিৰোতা মানুহৰ টুপী, ফিতা আদি তৈয়াৰ কৰোঁতা বা বেচোঁতা।

Millinery (মিল্-ইন্-এৰি) *n.* the articles made or sold by milliners টুপী, ফিতা বা সেই-বিলাক তৈয়াৰ কৰা কাম।

Million (মিল্-ইয়ন্) *n.* ten hundred thousands দহ লাখ, নিযুত।

Millionaire (মিল্-ইয়নেয়াৰ্) *n.* a man worth a million লাখপতি, দহলাখাধিপতি লোক, ধনকুৰেব।

Millionary (মিলিয়নেৰী) *adj.* pertaining to millions নিযুত নিযুত, দহলাখ সম্বন্ধীয়।

Millionth *adj.* or *n.* the ten hundred thousandth নিযুতৰ ভিতৰত এটা।

Millrace (মিলৰেচ) *n.* the current of water that turns a mill wheel জাঁত-কল চলোৱা পানীৰ সোঁত ; a canal to convey water to a mill জাঁত কললৈ পানী নিয়া খাল।

Milord (মিলৰ্ড) *n.* my lord, a wealthy Englishman ধনাঢ্য ইংৰাজ।

Milt (মিলট) *n.* the roe of male fishes মাছৰ বীজ বা শুক্ৰ ; the spleen আগমজ্জা।

Milt *n.* male fish মতা মাছ।

Mimesis (মাইমেচিচ) *n.* a mimicking of the speech of a person আনে কথা কোৱাৰ ভাও বা তেও ধ্বং. ভেঙ্কুচালি।

Mimetic,—**al** (মাইমেটিক্,—এল্) *adj.* apt to imitate অনুকৰণকাৰী।

Mimic (মিমিক্) *v. l.* to imitate আনৰ ভাও বা তেও ধ্বং, সিঁহাৰ, অনুকৰণ কৰা। —*n.* one who mimics ভাও, চং, অনুকৰণকাৰী।

Mimicker (মিমিকৰ) *n.* one who mimics অনুকৰণকাৰী।

Mimicry (মিমিক্-ৰী) *n.* act of mimicking ভেঙ্কুচালি, বিজ্ঞপ, ভাও।

Minaret (মিনাৰেট) *n.* a turret in a mosque মজিদ ঘৰৰ কাষৰ চূড়া (য'ত উঠি প্ৰহৰীয়াই উপাসনালৈ আহ্বান কৰে, বা আজান দিয়ে)।

Mince (মিন্চ) *v. l.* to cut into small pieces কুট ; to suppress a part in speaking ছোবাই ছোবাই কও নকওকৈ কথা ক। —*v. l.* to walk or speak affectedly গহীন, গহীনকৈ লাতে লাতে যা. বাক ; তেও ধ্বং খোজ কাঢ় বাকথাক।

Mince matters = to soften an account কোনো কথা লম্বুৱাই থ, ধাপে গোপে থ।

Mincingly *adj.* affectedly তেও ধ্বং, গহীনাই।

Mind (মাইণ্ড) *n.* the faculty of thinking মন ; intention মন, ভাব, অভিপ্ৰায়, ইচ্ছা। —*v. l.* to attend to মন কৰ, মনোযোগ দে, কাণ কৰ। **Mind one's p's and q's** = to be accurate আটুট হ, ঠিকখাটকৈ কৰ।

Mind your eye = be careful about your behaviour মুখ চম্ভালি কথা কৰা, সাৱধান হ (গ্ৰাম্যভাষা)। **Absence of mind** = inatten-

tive 'অমনোযোগী, আঁকণ, কাণসাৰ নোহোৱা।

Bear in mind = মনত ৰাখ, তত্ৰ। **Be out of one's mind** = বলিয়া হ ; to be forgotten পাহৰ। **Have a mind** = to wish মন কৰ, ইচ্ছা কৰ, মন আছে। **Make up one's mind** = to determine স্থিৰ কৰ, খাৱৰা। **Never mind** = do not care একো কথা নাই, সেইটোত নোলাগিব। **Of mind** agreed একা, একমত।

Presence of mind = উপস্থিত বুদ্ধি, প্ৰত্যুৎপন্নমতি।

Put in mind = সোঁৱৰাই দে, মনত পেলা ; to warn সূচা। **Year's mind** = a service on the anniversary of a death বছৰেকীয়া তিথি।

Call to mind = remember মনত পেলা। **Flashed into one's mind** = হঠাৎ মনত পৰ। **If you don't mind** = if you have no objection যদি কোন আপত্তি নাই।

I should not mind a cup of tea = দিলে চাহ এপিয়লা খাব পাৰো। **Minded** *adj.* inclined ইচ্ছুক। **Evil-minded** = হিংসাকুৰীয়া, ষিয়লীয়া।

Mindful (মাইণ্ড-ফুল্) *adj.* attentive মনোযোগী, সতৰ্ক, তত্তোৱাল। **Mindfulness** *n.* মনোযোগ, ৰূপ।

Mindless (মাইণ্ড-লে'চ) *adj.* stupid, निर्देख, ভেৰা।

Mine (মাইন্) *adj.* & *pron.* My মোৰ।

Mine (মাইন্) *n.* a pit from which metals are dug আকৰ, খনি ; an excavation under a fortification to blow it up with gun powder কোনো দুৰ্গ ধ্বংস কৰিবলৈ বাকদ পোতা সিদ্ধি। —*v. l.* to excavate খনি খান ; to destroy by secret means তলে তলে ধ্বংস কৰ।

To lay a mine = ধ্বংস কৰিবলৈ বাকদ পোতা। **Mine-layer** = সাগৰত বাকদ ঘৰা পোটা জাহাজ। **Mine-sweeper** = সাগৰত পোতা বাকদ ঘৰা গুচুৱা জাহাজ।

Miner (মাইনাৰ) *n.* one who digs in a mine খনিত কাম কৰোতা, খনিকটীয়া।

Mineral (মিনাৰেল্) *n.* an inorganic substance found in the earth খাতু, খনিজ বস্তু।

—*adj.* relating to inorganic substances খনিজ।

Mineralist (মিনাৰেলিষ্ট) *n.* one versed in minerals খনিজ বস্তুৰ গুণ বুজোঁতা।

Mineralogy (মিনাৰেলজি) *n.* the science which treats of minerals ধাতু বিদ্যা, খনিজ বস্তু বিষয়ক বিদ্যা। **Mineralogical** *adj.* ধাতু বিদ্যা বিষয়ক : **Mineralogist** (মিনাৰেলজিষ্ট) *n.* ধাতু বিদ্যা বিষয়ক পণ্ডিত।

Minerva (মিনাৰভা) *n.* the Roman goddess of wisdom সৰস্বতী।

Mingle (মিংগল) *v. t.* to mix মিহলা মিহলি কৰ, একেলগ কৰ ; to become mixed মিহলি হ। **Mingling** *n.* mixture সানমিহলি ; blending together খেলিমেলি।

Miniature (মিনিচেষাৰ) *n.* a small copy of painting সৰু চৰি ; a small likeness ক্ষুদ্র আকৃতি। —*adj.* on a small scale অলপীয়া, অনুকূলপীয়া, অকণমান।

Minify (মিনিকাই) *v. t.* to depreciate হ্রাস কৰ ; to make little অকণমান কৰ।

Minikin (মিনিকিন্) *n.* a little darling মৰমৰ সৰু ব্যক্তি ; a small pin এককম সৰু আলপিন্। —*adj.* small ছুটমুটীয়া, সৰু।

Minim (মিনিম্) *n.* a drop দৰবৰ টোপা ; a musical note স্বৰচিহ্ন ; a diminutive creature কঁটীয়া মানুহ।

Minimise (মিনিমাইজ্) *v. t.* to reduce to the smallest degree লাঘব কৰ, কম কৰ, লঘুতা ; to disregard as of little value উল্লেখ কৰ।

Minimum (মিনিমাম্) *n.* (*pl.*), **Minima** = the least quantity অতি কম, ডাকৰ পৰিমাণ, নিচেই কম। (*opp.* of **Maximum**).

Mining (মাইনিং) *n.* the art of working mines খনিৰ কাম।

Minion (মিনিয়ন্) *n.* a favourite of a prince চেনেহৰ লোক, প্ৰিয়পাত্ৰ ; a kind of type ছপাৰ সৰু আখৰ।

Minister (মিনিষ্টাৰ) *n.* a responsible head of state under the king ৰাজমন্ত্ৰী, বুঢ়া-গোহাঁই ; a clergyman ধৰ্ম্মাচাৰ্য্য ; an agent দূত, প্ৰতিনিধি। —*v. t.* or *v. i.* to supply, to serve দে, যোগা, পৰিচৰ্যা কৰ।

Ministerial (মিনিষ্টাৰিয়েল) *adj.* clerical আৰোলা

বা কেৰাপী বিষয়ক ; pertaining to a minister ধৰ্ম্মোপদেশ বা ৰাজমন্ত্ৰী বিষয়ক।

Ministering (মিনিষ্টাৰিং) *adj.* attending and serving পৰিচৰ্যা কৰা, আলোচন কৰ।

Ministry (মিনিষ্ট্ৰী) *n.* the body of ministers মন্ত্ৰীবৰ্গ, মন্ত্ৰীদল ; service, act of ministering পৰিচৰ্যা, মন্ত্ৰীৰ কাৰ্য্য, ৰাজকৰ্ত্তা।

Minnow (মিন্-ন') *n.* a small fresh-water fish দৰিকণা মাছ ; the young of larger fish ডাঙৰ মাছৰ পোৱালি, পোণা মাছ।

Minor (মাইনৰ) *adj.* less, smaller, inferior, lower কম, সৰু, ডলৰ, নামনাচ ; under age আকলন, আবলমুৱা। —*n.* a person under 21 years নাৰালক, কম বয়সীয়া লোক।

Minority (মাইনৰ-ইটি) *n.* **Minorship** = the state of being under age নাৰালক অৱস্থা ; a number less than half ডাকৰীয়া ভাগ, অলপীয়া সংখ্যা। (*opp.* to **Majority** = সবহ ভাগ)।

Minstrel (মিন্‌ষ্ট্ৰেল) *n.* a musician, a singer and player on an instrument বাদ্য কৰ, বীণ বজাই গীত গাওঁতা।

Minstrelsy (মিন্‌ষ্ট্ৰেলচী) *n.* the art or work of minstrel গান বাজনা, গায়ন বাজন।

Mint (মিন্ট্) *n.* the place where money is coined টাক শাল, সোণ ৰূপৰ মুদ্ৰা কৰা যন্ত্ৰন, মোহৰ কৰা মাইকী পোৱালি। —*v. t.* to coin মুদ্ৰা প্ৰস্তুত কৰ ; to invent উলিহা, সাজ।

Mint-master *n.* the master of a mint টাকশালৰ অধ্যক্ষ।

Mint (মিণ্ট্) *n.* an aromatic plant পদিনা শাক।

Mintage (মিণ্টেজ্) *n.* the money which is minted টাকশালত মৰা মুদ্ৰা ; the duty paid for coining টাকশালৰ কৰ।

Minuend (মিনিউ-এণ্ড্) *n.* the number from which another is to be subtracted বিটৌ অঙ্কৰ পৰা বাদ দিয়া হয়।

Minuet (মিনিউ-এট্) *n.* a graceful slow dance এককম নাচন।

Minus (মাইনাচ) *adj.* less, without কম, বাদ,

- বিয়োগ। Minusculé=সক অকণ অকণ আখৰ।
- Minute** (মিন্-ইউট) *adj.* very small অকণমান, ক্ষুদ্র; particular, exact ঠিক, সবিশেষ। **Minutely** *adv.* সবিশেষকৰণে, বিস্তাৰিতকৈ, তলতলকৈ।
- Minute** (মিন্-ইট্ট) *n.* the sixtieth part of an hour মিনিট, আঠৈ পল; a brief note সংক্ষিপ্ত, চুৰক বিবৰণ। **Minutes** *n. (pl.)* a brief summary of proceedings সভাৰ চুৰক বিবৰণ। **Wait a minute**=এখন্তক বৰা। **Minute-gun**=এতি মিনিটে মাৰিব পৰা তোপ। **Minute-hand**=ঘড়ীৰ মিনিটে দেখুওৱা কাঁইট।
- Minutiae** (মিন্-উ-শ্বি-ই) *n. (pl.)* trivial details, the smallest particulars অযথা খোলচা, সামান্য বিষয়, পুখানুপুখ।
- Minx** (মিন্-চ্) *n.* a pert young girl বাঙালী বচকী ছোৱালী; a she-puppy মাইকী কুকুৰ পোৱালি।
- Miracle** (মিৰেক্ল্) *n.* anything wonderful আশ্চৰ্য্য ঘটনা, অদ্ভুত কাম। **He has not time enough to work miracles**=সি অদ্ভুত কাম কৰি তবধ লগাবলৈ বেচিদিন হোৱা নাই; আচৰিতকৰণে কাম কৰি দেখুৱালৈ সি সৰহ দিন পোৱা নাই।
- Miraculous** (মিৰেক্ল্‌উলচ) *adj.* very wonderful অদ্ভুত, আশ্চৰ্য্যজনক। —*ly adv.* wonderfully আশ্চৰ্য্যকৰণে।
- Mirage** (মি-ৰেজ্) *n.* an optical illusion presenting an image of something in the air মৰীচিকা, যুগুড়কা, বায়ুকামৰ প্ৰদেশত বালিৰ ভিৰবিৰনি দেখি পানী বুলি জ্ঞান হ'ব, চকুৰ ভ্ৰম।
- Mire** (মায়ার্) *n.* a deep mud পল বোকা। —*v. t.* or *v. i.* to sink into mud বোকাতে সোমি বা লুতুৰি-পুতুৰি কৰ। **Miriness** *n.*
- Mirk** (মাৰ্ক) *adj.* dark এন্ধাৰ। **Mirk-some** *adj.* gloomy অন্ধকাৰময়, এন্ধাৰ।
- Mirror** (মিৰৰ) *n.* a looking-glass আঁঠী, দাপোন। —*v. t.* to reflect as in a mirror প্ৰতিবিম্বিত কৰ, আঁঠীত দেখাৰ দৰে দেখুৱা।
- Mirth** (মাৰ্ধ) *n.* noisy gaiety, jollity, delight,

- laughter হৰ্ষ, খিকিন্দালি, টেঙাউৰী, ৰং মেমালি।
- Mirthful** (মাৰ্ধ ফুল) *adj.* merry, jovial উল্লাসিত, হৰ্ষোৎফুল্ল, আনন্দপূৰ্ণ। **Mirthless** *adj.* joyless নিৰানন্দ। **Mirthfulness** *n.* আমোদ আশ্লাহ, খিকিন্দালি।
- Miry** (মায়ারী) *adj.* full of mire পঙ্কাকুল, বোকা।
- Misadventure** (মিচ্-এড্-ভে'ন্‌চৰ) *n.* ill-luck, disaster দুৰ্ভাগ্য, দুৰ্দশা, বিপত্তি।
- Mis-advised** (মিচ্-এড্-ভাইজড্) *adj.* ill-advised কুপৰামৰ্শ পোৱা, কুমান্বিত।
- Misalliance** (মিচ্-এলায়েঞ্চ) *n.* improper association or marriage বিজোৰ সখ্য, নীচ লোকৰ লগত বিবাহ।
- Misanthrope** (মিচে'ন্-থ্ৰ'প্) *n.* a hater of mankind যি সকলো মানুহক অবিদ্বেষ কৰে। (*L. anthros*=a man)।
- Misanthropic**, —*al* (মিচ-এন্-থ্ৰ'পিক্) *adj.* hating mankind নবৰোধী। **Misanthropy** *n.* hatred of mankind মানুহৰ প্ৰতি ঘৃণা।
- Misapply** (মিচ্-এপ্লাই) *v. t.* to apply wrongly অত্যাৱকৈ খটা, বেয়াকামত লগা। **Misapplication** *n.* wrong use অপব্যৱহাৰ।
- Misapprehend** (মিচ্-এপ্ৰি-হেন্ড্) *v. t.* to understand wrongly ভুলভাৱে।
- Misapprehension** (মিচ্-এপ্ৰি-হেন্‌শন্) *n.* mis-understanding ভুল, মিছা অনুভৱ, ভুল ধাৰণা।
- Misappropriate** (মিচ্-এপ্ৰি-প্ৰিয়ে'ণ্) *v. t.* to put to a wrong use অত্যাৱকৈ ব্যৱহাৰ কৰ, অত্যাৱকৈ ল' মিছাই মোৰ বুলি ল, বলেৰে ল। **Misappropriation of money**=পৰৰ ধন আত্মসাৎ কৰণ।
- Misbecome** *v. t.* not to suit অনুচিত হ, অনুপযুক্ত হ। **Misbecoming** *n.* impropriety অযথা বা অনুচিত আচৰণ।
- Misbehave** (মিচ্-বিহে'ভ্) *v. i.* to behave improperly অসৎ ব্যৱহাৰ কৰ।
- Misbehaviour** (মিচ্-বিহে'ভিঅৰ) *n.* misconduct অসদাচৰণ, কুব্যৱহাৰ।
- Misbelief** (মিচ্-বিলিফ্) *n.* wrong belief ভুল-বিশ্বাস।

Misbelieve (মিচ্-বিলিভ্) *v. t.* to believe wrongly ভুলকৈ বুজ, ভুল বিশ্বাস কৰ। **Misbeliever** *n.* ধৰ্মভ্ৰান্ত, ভুলবিশ্বাসী।

Miscalculate (মিচ্-কেল্-কিউ-লেই) *v. t.* to calculate wrongly হিচাপত ভুল কৰ, ভুলকৈ ধৰ। **Miscalculation** *n.* ভুল গণনা।

Miscall (মিচ্-কল) *v. t.* to call by a wrong name, to abuse উপভূক্তা নামেৰে মাতি, গালি পাৰ।

Miscarriage (মিচ্-কেবেজ্) *n.* premature birth গৰ্ভপাত, বিনচ কৰণ।

Miscarry (মিচ্-কেৰি) *v. i.* to be unsuccessful ধৰ্ম হ; to bring forth young prematurely গৰ্ভপাত হ; বিনচ কৰ।

Miscellaneous (মিচ্-চেলেনিছাচ্) *adj.* consisting of several kinds বিবিধ, বাবেমিহিলি, যোংকৰকা। —*expenses*=বাহতুৱা খৰচ, বাজে খৰচ।

Miscellany (মিচ্-চেলেনি) *n.* a collection of writings on different subjects নানান বিষয়ক পুথি; a mixture সানমিহিলি, বাবেমিহিলি বস্তু।

Mischance (মিচ্-চাঙ্ক্) *n.* ill luck, mishap দুৰ্ভটনা; দুৰ্দশা, দুৰ্ভাগ্য, বিপদ।

Mischief (মিচ্-ছিফ্) *n.* injury, damage, harm অপকাৰ, ক্ষতি, হানি, লোকচান, অনিষ্ট, পইমাল। **Mischief maker**=অপকাৰক, দুৰন্ত, কুৰ্কুৰীয়া লোক। **Keep out of mischief**=অত্যাধ অধৰ্মৰ পৰা বা সকলো আহুকালাৰ পৰা আঁতৰি থাক।

Mischieve (মিচ্-ছিভাচ্) *adj.* injurious, causing harm কুৰ্কুৰীয়া, কুৰ্কুৰীয়া, অনিষ্টকাৰী, হিংসাকুৰীয়া।

Misconceive (মিচ্-কন্চিভ্) *v. t.* to mistake, to misjudge ভুল বুজ, ভুল ধাৰণা কৰ।

Misconception (মিচ্-কন্চে'পছন্) *n.* wrong conception মিছা ধাৰণা, ভুল বিশ্বাস।

Misconduct (মিচ্-কন-ডাক্ট) *n.* bad behaviour or management কুব্যৱহাৰ, অসদাচৰণ, অপকৰ্ম, দুৰ্ভবিত। —*v. t.* to conduct badly মন্দ ব্যৱহাৰ কৰ, দুৰ্ভৱ্য কৰ, অপকৰ্ম কৰ।

Misconjecture (মিচ্-কন্-জেকচাৰ) *n.* wrong guess মিছা অনুমান। —*v. t.* or *v. i.* মিছা অনুমান কৰ, মিছায়ে পাতি ল।

Misconstrue (মিচ্-কনষ্ট্ৰু) *v. t.* to interpret wrongly মিছা অৰ্থ কৰ, মিছাই সাজ।

Misconstruction *n.* wrong interpretation ভুল ব্যাখ্যা, মিছা অৰ্থ, বিপৰীত অৰ্থ।

Miscount (মিচ্-কাউণ্ট) *v. t.* to count wrongly ভুলকৈ লেখ, লেখোতে ভুল কৰ।

Miscreant (মিচ্-ক্ৰিয়েণ্ট) *n.* a vile wretch পাষণ্ড, দুৰাচাৰ; an infidel অধৰ্মী।

Misdate (মিচ্-ডেইট) *n.* a wrong date ভুল তাৰিখ। —*v. t.* to date wrongly ভুলকৈ তাৰিখ দে।

Misdeed (মিচ্-ডিড্) *n.* crime, fault কুৰ্ম, দোষ, পাপ।

Misdemeanour (মিচ্-ভি-মিন্-আৰ) *n.* bad conduct, a petty crime কুব্যৱহাৰ, অসদাচৰণ, অপৰাধ।

Misdirect (মিচ্-ডাইৰেক্ট) *v. t.* to direct wrongly অসদপৰামৰ্শ দে, বিপথগামী কৰ, মিছাই লগাই দে, আওৰাটে নে। **Misdirection** *n.*

Misdo (মিচ্-ডু) *v. t.* to do wrongly অকাৰ্য্য কৰ, অত্যাধ কৰ। **Misdoing** *n.* অত্যাধ আচৰণ, বেয়া কাম। **Misdeed** পাপ-কৰ্ম।

Misdoer (মিচ্-ডুৱাৰ) *n.* wrong doer দোৰী, যি অকাৰ্য্য কৰে, বেয়া কৰোঁতা।

Mise (মাইজ্) *n.* expenditure খৰচ; a gift of money to a superior সন্মানাৰ্থে দান। **To join mise**=to adjust the right in a dispute বিবাদীয় যত্ন নিকপণ কৰ।

Misemploy *v. t.* to misuse বেয়া কামত লগা, অনাহক কামত খটা।

Miser (মাইজাৰ্) *n.* a very avaricious person, a niggard কপণ, অতিশয় ধনলোভী মানুহ, চিকটী মানুহ, কৰাইচ বা কটকিন লোক; a boring instrument for sinking well নীচ খন কল।

Miserable (মিজাবেবল্) *adj.* wretched, very unhappy or poor দৰিদ্ৰ, অতি দুখীয়া, ভিকল, নিহলা; worthless, mean সামান্ত, অকামিলা, নীচ। **Miserably** *adv.* কটকিনকৈ, অতিকটকৈ, ভিকলৰূপে।

Misery (মিজাৰী) *n.* wretchedness, distress extreme pain either of body or mind দুখ,

কষ্ট, পয়মাল, বিলায়, যাতনা, বিপত্তি, আটল-বিটল, শিকাল-বিকাল।

Misericorde (মিচ্-ইবি-কৰ্ড) *n.* an apartment in a monastery, where forgiveness is granted দোষৰ ক্ষমাদান কৰা কোঠা; mercy ক্ষমা, দয়া, দুঃখ নিৰাধৰণ কৰণ (খ্রীষ্টিয় মঠৰ কোনো বিশেষ গ্ৰন্থ)।

Misfeasance (মিচ্-ফি-জেন্‌চ) *n.* a wrong done অত্যাধিক কাম, অপৰাধ।

Misfire (মিচ্-ফায়াৰ) *v. t.* fail to go off (বন্দুক) ফেৰ নহ বা দুফুট, (মটৰ) নচলা হ। — *n.* stoppage of action কল অচল হওন।

Misfortune (মিচ্-ফৰ-চুন্) *n.* an evil accident, calamity দুৰ্দ্দশা, বিপত্তি, আপালি, বিলায়, বিপৰ্য্যয়, দুৰ্ঘটনা।

Misgive (মিচ্-গিভ্) *v. t.* to fill with doubt মনত খুবুৰি লগা, আশঙ্কা জন্ম।

Misgiving (মিচ্-গিভিং) *n.* distrust অশঙ্কা, সন্দেহ, সংশয়।

Misgovern (মিচ্-গভাৰ্ণ) *v. t.* to govern badly অত্যাধিকপে শাসন কৰা। **Misgovernment** *n.* কল্যাণন।

Misguide (মিচ্-গাইড্) *v. t.* to lead into error, to guide wrongly আওবাটে নে, ভুল, কলপামৰ্শ দে। **Misguidance** *n.* আওবাটে নিয়ন, ফুটনি।

Mishap (মিচ্-হেপ্) *n.* misfortune, ill-chance দুৰ্দ্দশা, দুৰ্ঘটনা, বিপত্তি।

Misinform (মিচ্-ইন্ফৰ্ম্) *v. t.* to inform or tell wrongly মিছা সংবাদ দে, মিছাই কোনো কথা লগা। **Misinformation** *n.* মিছা খবৰ।

Misinterpret (মিচ্-ইণ্টাৰ-প্ৰিট্) *v. t.* to explain wrongly মিছা অৰ্থ কৰ, ভুল বাখ্যা কৰ, মনেৰে পোনাই কৰ। **Misinterpretation** *n.* ভুল অৰ্থ।

Misjoin (মিচ্-জইন্) *v. t.* to join improperly ভুলকৈ জোৰা লগা বা জোৰা হুৱা।

Misjoinder (মিচ্-জইণ্ডাৰ্) *n.* wrong union of parties or causes of action in a suit মোকদ্দমাত অত্যাধিকপে পক্ষভুক্ত কৰণ, লগ লগাব নলগীয়া বিষয় ভুক্ত কৰণ।

Misjudge (মিচ্-জাজ্) *v. t.* to judge wrongly ভুল মীমাংসা কৰ, অত্যাধিক বিচার কৰ।

Mislay (মিচ্-লে) *v. t.* to lay in a wrong place, to lose বিখলত থ, হেৰুৱা, ভুলকমে কৰবাত থ। (*pa. p.* **Mislaid**).

Mislead (মিচ্-লিড্) *v. t.* to lead into error বিপথে লৈ যা, আওবাটে নে, ভুলা। **Misleading** *adj.* deceptive ভ্ৰমজনক, সঁচা মিছা ওত ধৰিব নোৱৰা।

Mismanage (মিচ্-মেনে'জ্) *v. t.* to conduct badly বেঘটকৈ চলা, বেমেজালি কৰ। **Mismanagement** *n.* bad management বিশৃঙ্খল, বেমেজালি কাম।

Misname (মিচ্-নে'ম্) *v. t.* to call by a wrong name উপলুভা নামেৰে মাতি, মিছা নামেৰে মাতি।

Misnomer (মিচ্-ন'মাৰ্) *n.* wrong name ভুল নাম, মিছা নাম।

Misogamist (মিচ্-অগে-মিষ্ট) *n.* a hater of marriage বিবাহবৈৰী, বিবাহ বিৰোধী।

Misogynist (মিচ্-অজি-নিষ্ট) *n.* a hater of woman তিকতা মানুহৰ প্ৰতি ঘৃণা, তিকতা বিৰোধী।

Misplace (মিচ্-প্লেচ্) *v. t.* to put in a wrong place থব নকলীয়া ঠাইত থ।

Misprint (মিচ্-প্ৰিণ্ট্) *v. t.* to print wrongly ভুলকৈ ছাপা কৰ। — *n.* a mistake in printing ছাপাৰ ভুল।

Misprise (মিচ্-প্ৰাইজ্) *v. t.* to slight তুচ্ছ কৰ, হেয় কৰ।

Misprision (মিচ্-প্ৰিজন্) *n.* mistake, oversight, failure of duty ভুল, ভুলী; concealment of crime অপৰাধ গোপন কৰা দোষ, পাঁপ কাম দেখি আওকাণ।

Mispronounce (মিচ্-প্ৰ-ন'উন্চ) *v. t.* to pronounce incorrectly অশুদ্ধকৈ উচ্চাৰণ কৰ। **Mispronouncement** *n.* wrong pronunciation অশুদ্ধ উচ্চাৰণ।

Misquote (মিচ্-ক'উ) *v. t.* to cite wrongly আন কিতাপৰ পৰা অশুদ্ধকৈ উদ্ধৃত কৰ বা তোলা।

Misreport (মিচ্-ৰিপ'ৰ্ট্) *v. t.* to report wrongly মিছা খবৰ দে, মিছাই লগা। — *n.* মিছা খবৰ।

Misrepresent (মিচ্-ৰিপ্ৰে-জেন্‌ট্) *v. t.* ভুলকমে বা হিংসা কৰি কোনো বিষয়ৰ বিপৰীত বৰ্ণনা কৰ, ভুলকৈ বুজা।

Misrepresentation (মিচ-মিঃপ্ৰেজেন্টেশন্) *n.* an incorrect report ভুল বর্ণনা; মিছা কথা।

Misrule (মিচ-কল্) *n.* unjust rule কুশাসন, অশাসন; disorder গোলমাল, হাইটকমি। —*v. t.* to govern unjustly অশাসনকৰে শাসন কৰ।

Miss (মিচ) *n.* a young unmarried female কুমারী, অবিবাহিতা কন্যা। (*pl.* Misses).

Miss (মিচ) *v. t.* to fail to hit or find নেলাগ, হেঁকরা, দেখা বা লগ নেপা; to fail to observe মন নকৰ। —*v. i.* to go wrong ভুল হ। **Misfire** = to fail to explode বন্দুক ফে'ব নহ, নুফুট। (see **Misfire**) The missing article = হেবোৱা বস্তুটো।

Missal (মিচ-এল) *n.* a book containing service for mass, a book of prayer ব'মান কেথলিক উপসনাপুস্তক।

Misshape (মিচ-শ্বে'প) *v. t.* to deform আঁতজা কৰ। —*n.* আঁতজা আকৃতি।

Missile (মিচাইল্) *n.* instrument thrown from the hand or any engine হাতেৰে বা কোনো যন্ত্ৰেৰে নিক্ষেপ কৰা অস্ত্ৰ। —*adj.* that may be thrown from the hand ক্ষেপণীয়, হাতেৰে মাৰি পঠাব পৰা।

Missing (মিচিং) *adj.* lost হেবোৱা, বিচাৰি নোপোৱা।

Mission (মিশন্) *n.* act of sending প্রেরণ; delegate পঠোৱা লোক, কোনো বিশেষ কামত নিয়োগ কৰা লোক; duty on which one is sent নিয়োজিত কাম; an association of missionaries ধৰ্ম প্রচারক সম্ভাৰায়। **Mission school** — পাঠ্যৰী চাহাবৰ স্কুল।

Missionary (মিচ-মেনৰী) *n.* one sent to spread religion ধৰ্ম প্রচারক। —*adj.* pertaining to missions ধৰ্ম প্রচার কাৰণ পঠোৱা, ধৰ্ম প্রচার সম্বন্ধীয়।

Missive (মিচ-ইভ) *adj.* that may be sent or hurled পঠাব পৰা, দলিমাৰি দিব পৰা, ক্ষেপণীয়। —*n.* that which is sent প্রেরিত পত্ৰ।

Misspell (মিচ-স্পেল্) *v. t.* to spell wrongly ভুলকৈ বানান কৰ। **Misspelling** *n.* a wrong spelling ভুল বানান; বৰ্ণভঙ্গি।

Mispend (মিচ'-স্পেণ্ড) *n. t.* to waste অপব্যয়

কৰ, অনর্থক ব্যয় কৰ। (*pa. t.* and *pa. p.* Misspent).

Misstate (মিচ-ষ্টেট্) *v. t.* to state wrongly মিছা কথা ক। **Misstatement** *n.* false assertion মিছা বর্ণনা, মিছা কথা।

Mist (মিষ্টি) *n.* rain in the form of watery vapour কুঁৱলী; anything that darkens the sight or the judgment চকু বা মনক ধোঁৱা-কোঁৱা কৰা বস্তু।

Misty (মিষ্টি) *adj.* dim কোঁৱা মোৱা; ধোঁৱা-কোঁৱা।

Mistake (মিচ-টেক্) *n.* an error ভুল, পাহৰণ। —*v. t.* to understand wrongly ভুল কৰ, পাহৰ। —*v. i.* to err ভুল হ। **By Mistake** = ভুলকৈ, পাহৰণত।

Mistaken (মিচ-টেক'ন্) *adj.* incorrect, erroneous ভুল, ভাতিখুলক, মিছা। **You are mistaken** তুমি ভুল বুজিছা। **You are misunderstood** তোমাৰ কথা ভুলকৈ বুজিছে।

Mister (মিষ্টাৰ) *n.* (written Mr.) a title of address to a man এটা সম্ভ্রম সূচক মাত্ৰ, যেনে শ্রীযুত।

Mistiness (মিস্তিনেচ') *n.* state of being misty কুঁৱাকুই, ধূলিকুঁৱলী অৱস্থা।

Mistletoe (মিজ্'ল-ট') *n.* a kind of parasitic plant with white berries আন গছত হোৱা বগা বগা গুটি থকা এবিধ লতা, এজাতি বহুমূল্য।

Mistral (মিস্ত্ৰল) *n.* a violent north-wester in South France দক্ষিণ ফ্ৰান্স অঞ্চলত প্রচণ্ড ঈশান কোণৰ পৰা বৈ অহা প্রমুখ হাৰফা হ।

Mistranslate (মিচ-ট্ৰেনচ'-লেট্) *v. t.* to translate wrongly ভুলকৈ অনুবাদ কৰ, ভুল তৰ্জমা কৰ। **Mistranslation** *n.* ভুল তৰ্জমা।

Mistress (মিষ্ট্ৰেচ') *n.* (*Fem.* of Master) the female head of a family, school etc. ঘৰৰ ষেণী, শিক্ষয়িত্ৰী; a form of address to a married woman ভাতিখিয়ানী, ঈশ্বৰী। (written Mrs.), (*মিচে'জ্*), **Mistress of the Robes** = a lady in charge of queen's wardrobe ৰাণীৰ সাজবস্তু লিগিৰী।

Mistrial (মিচ-ট্ৰাইয়ল) *n.* an erroneous trial

where the juries could not agree বিচার বিভাজিত, অনিয়ম বিচার।

Mistress (মিস্ট্ৰেচ্) *n.* a concubine চাপনী ভিৰোভা, বেয়া, উপশক্তি।

Mistrust (মিচ্-ট্ৰাষ্ট) *n.* want of confidence অবিশ্বাস। —*v. t.* to doubt, to regard with suspicion অবিশ্বাস কৰ, নগতিয়া। **Mistrustful** *adj.* full of mistrust অবিশ্বাসী, সন্দেহী।

Misty (মিষ্টি) *adj.* overspread with mist কঁহাকঁহি, ধোঁৱা-কোৱা; obscure খোপ-মৰা।

Misunderstand (মিচ্-অন-দাৰ-স্তেণ্ড) *n. t.* to understand wrongly বিপৰীতভাবে বুজ; ভুল বুজ।

Misunderstanding (মিচ্-অন-দাৰ-স্তেণ্ডিং) *n.* misconception, disagreement ভুল ধাৰণা, মনান্তৰ, পেটেপেটে বিবাদ, অটৈনকা।

Misuse (মিচ্-ইউচ্) *n.* wrong use ক্ৰাৱহাৰ, বেয়া ব্যৱহাৰ, অপব্যয়। —*v. t.* (মিচ্-ইউচ্) to abuse, to use for a wrong purpose ক্ৰাৱহাৰ কৰ, অপব্যৱহাৰ কৰ।

Misusage (মিচ্-ইউচ্-জ) *n.* abuse অপব্যৱহাৰ, ক্ৰাৱহাৰ।

Mite (মাইট্) *n.* anything very small যেই সেই অকণমান বস্তু; a small insect খুণ পোক; a very little quantity নিচেই অকণমান।

Mittigable (মিটিগেব'ল্) *adj.* that can be mitigated উপশম যোগ্য, লঘুৱাব পৰা।

Mitigate (মিটিগেট্) *v. t.* to alleviate উপশম কৰ; to lessen লঘু কৰ, কম কৰ, পাউল।

Mitigation (মিটিগেছ'ন) *n.* abatement, alleviation উপশম, উপশান্তি, লাঘব, কম হওন, নুগুতা।

Mitre (মাইট্'ৰ) *n.* a bishop's cap কোনো কোনো ধৰ্ম্মযাজকে পিন্ধা খিৰ টুপী; a cap for a chimney ধোঁৱা ধোৱা চুতীৰ মূৰৰ ঢাকনী; a woman's head fillet তিৰোতা মানুহৰ চুলি বন্ধা ফিটা।

Mittimus (মিটিমাচ্) *n.* a warrant of commitment to prison হাজতীয়া ওৰাৰেক্ট, কয়েদী পৰিচনা; a formal dismissal কামৰ পৰা বৰ্খাস্ত কৰা হুকুম।

Mix (মিক্ছ) *v. t.* to unite several things

into one mass, to mingle মিহলা মিহলি কৰ, একেলগ কৰ; to associate লগ লাগ। —*v. i.* to become mixed মিহলি হ, লগ ল। —*v. t.* to become mixed মিহলি কৰ, লগ লাগ। **Mix up** = খেলিমেলি কৰ।

Mixed (মিক্ছ্) *adj.* mingled, confused সান-মিহলি, মিশ্ৰিত, লেটপেট। **Mixed marriage** = বেলেগ বেলেগ ধৰ্মৰ মানুহেৰে বিয়া।

Mixture (মিক্চাৰ) *n.* a mingled mass মিহলি বস্তু, মিশ্ৰ দৰব; combination of gas, air and vapour for use in engine for explosive charge ভোপ মাৰিবলৈ ইঞ্জিনত ভৰোৱা ভোপ দ্ৰব্য।

Mizzen-mast (মিজেন-মেষ্ট) *n.* the mast that bears the hindmost sails জাহাজৰ শেহৰ একাধৰীয়া পালতৰা মাস্তুল।

Mizzle (মিজ্জল্) *v. i.* to rain in small drops বৰখুণ কণিয়া, বৰখুণ সিমসিমা, খিৰখিৰা। —*n.* rain in fine drops সিন্ধিমিমা বৰখুণ।

Mnemonic (নিম্নিক্), —*al* *adj.* assisting the memory সোঁতৰোৱা, মনত পেৰোৱা।

Mnemonics *n.* the art of assisting the memory সুমৰণ বিদ্যা, স্মৃতিবৰ্দ্ধক বিদ্যা।

Moan (ম'ন্) *v. i.* or *v. t.* to lament, to groan কঁকা, কুতুহাই কান্দ। —*n.* an audible expression of grief or pain কঁকনি, হিননি। **Moanful** *adj.* lamentable শুকায়া, শোকধ্বিত।

Moat (ম'ট্) *n.* a deep trench round a fortified place গড়খাটৈৰে। —*v. t.* to surround with a moat গড়খাটৈ দি বেৰ।

Mob (মব্) *n.* the vulgar, the common people ইভৰ মানুহ, চহা মানুহবিলাক; a riotous crowd জাক পাতি হাই কৰা মানুহ। —*v. t.* to attack in a crowd জাক পাতি। হাউৰি মাৰি ধৰ।

Mobsman *n.* a swindler ঠগ, ধুনপেট মাৰি ক্ৰা চোৰ।

Mobile (মবাইল) *adj.* that can be easily moved or excited সহজে উত্তেজনা কৰিব পৰা, অঙ্গল লবালেই শিচলা, গতিশীল, চলন্ত। **Mobility** *n.* quality of being easily moved অঙ্গল লবালেই লবি ক্ৰা গুণ, ডবলতা।

Mobilise (ম'বাইলাইজ) *v. t.* to call into active service, as troops বুদ্ধব নিমিত্তে সেনা সংগ্রহ কৰ, বুদ্ধব নিমিত্তে সাজু কৰ।

Moccasin (মকেচিন) *n.* a soft leather shoe কোমল ছালৰ জোতা; a kind of snake এজাতি সাপ।

Mock (মক্) *v. t.* to laugh at ইতিক্ষিং কৰ, ভেঙু-চালি কৰ, হাঁহ। **Mock-fight**=false fight কৃত্ৰিম যুদ্ধ, ভাও ধৰা যুদ্ধ।

Mockery (মকাৰি) *n.* derision, ridicule ইতিক্ষিং, ভেঙুচালি, বিজ্ঞপ, ঠাট্টা।

Mocking-bird (মকিং-বাৰ্ড) *n.* আমেৰিকা দেশৰ মোকমোকী চৰাই।

Modal (ম'ডেল) *adj.* relating to mode only ধাৰাবিষয়ক, বেহা সহজীয়; indicating certain mode of expression কোনো কথা বুজুৱা, ছেও ভাও।

Mode (ম'ড্) *n.* manner, form আওভাও বেহা, ধৰণ, প্ৰকাৰ, নিয়ম, বাজনাৰ গত্।

Model (মডেল্) *n.* a pattern, something to show the mode নমুনা, আদৰ্শ, নক্সা, চানেকি, আৰ্হি। **Model school**=আদৰ্শ স্কুল। —*adj.* serving as a model আৰ্হি দেখুৱা, আদৰ্শ। —*v. t.* to form after a model কোনো আৰ্হিৰে কৰ, নক্সা কৰ।

Modelling *n.* the art of making a model আকৃতি বা ঠাট্টা তৈয়াৰ কৰা বিদ্যা।

Moderate (মডাৰ-এট্) *adj.* temperate, not extreme, kept within bound নিয়মীয়া, মজলীয়া, মধ্যমগম্হী, পৰিমিত্ত, সাম্য, জ্বৰ। **Moderately** *adv.* অনুক্-পীয়াকৈ, নিয়মীয়াকৈ।

Moderate *v. t.* to regulate নিয়মীয়া কৰ; to pacify সাম্য কৰ।

Moderation (মডাৰ-এ'ছন্) *n.* freedom from excess পৰিমিত্তাচাৰ, ধৈৰ্য্য; calmness of mind সাম্য ভাব।

Moderator *n.* one who moderates the question papers in an university examination পৰীক্ষাৰ প্ৰশ্ন সাম্য কৰোঁতা, প্ৰশ্ন টান ডিলা বাহোঁতা; one that moderates মধ্যস্থ। *Fem.*

Moderatrix.

(মডাৰ্ণ) *adj.* of the present time,

not ancient বৰ্তমান, আধুনিক, এতিয়াৰ, সমকালীন।

Modern *n.* the nations of the present day আধুনিক জাতি, বৰ্তমান কালৰ লোক সকল।

Modernise (মডাৰ্ণাইজ্) *v. t.* to make modern বৰ্তমান কালোপযোগী কৰ, আধুনিক নিয়ম লগা।

Modest (মডেষ্ট) *adj.* not forward বিনীত, নম্ৰ, লাভুকা, গম্ভীৰ; moderate পৰিমিত্ত।

Modestly *adv.* নম্ৰভাৱে; with diffidence চুচক-চামাককৈ।

Modesty (মডেষ্টি) *n.* humility নম্ৰতা, গণীনাৰি, সধাচাৰ; chastity সতীত্ব, সন্ত্ৰম

Modicum (মডিকাম্) *n.* a small quantity অকণ-মান, যৎকিঞ্চিং।

Modification (মডিফিকেশন্) *n.* act of changing the form or quality of পৰিবৰ্তন, লবচৰ সালসলনি।

Modify (মডিফাই) *v. t.* to change the form, to alter slightly শুধৰা; পৰিবৰ্তন কৰ, অলপ লবচৰ, কৰ, সালসলনি কৰ।

Modiste (ম'ডিষ্ট) *n.* a maker of fashionable dress, milliner ধুনীয়া পোচাক তৈয়াৰ কৰোঁতা।

Modulate (মডিউলেট্) *v. t.* to regulate, to vary the tone of voice সুৰ মিলা, সুৰবাধ। **Modulation** *n.* the act of modulating সুৰ মিলাহা কাম, স্বৰ বচন, সুৰ টান।

Modulus (মডিউলাচ) *n.* (*Math.*) a constant multiplier যিটো অঙ্কৰে কোনোটো ক্ৰমাঙ্কৰ বাবে বাবে পূৰণ কৰা হয়।

Modus (ম'ডচ) *n.* the way a thing operates যি ধৰণে কোনো কাম কৰা হয়, সাধাৰণ নিয়ম; money payment in lieu of tithe অঙ্কি লোহা বস্ত্ৰৰ পৰিবৰ্তে দিয়া নগদ টকা। **Modus operandi**=the way or style of doing something কাৰ্য-প্ৰণালী। **Modus vivendi**=mode of living জীৱন ধাৰণৰ উপায় বা নিয়ম; compromise of dispute বিবাদ মিটমট।

Mohammedan (মহম্মেদান্) *n.* a follower of Mohammed মুছলমান।

Moldore (মই-ড'ৰ) *n.* a gold coin of Portugal worth 27 S. পৰ্টুগেল দেশীয় সোণৰ মোহৰ।

Molety (মইটী) *n.* half অৰ্দ্ধেক, আদখিনি ;
আধা।

Moil (মইল্) *v. t.* to daub with dirt মলিয়ন
কৰ। —*v. i.* to toil, to drudge গোবাবী খাট।
—*n.* a spot ঢেঁকা, দাগ।

Moist (মইষ্ট) *adj.* damp, humid সেমেকা, জেকা,
তিয়া।

Moisten (মইচন্) *v. t.* to wet slightly জেকা, তিয়া,
সেমেকা।

Moistness *n.* dampness জীপ, সেমেকা গুণ,
জীপনি।

Moisture (মইচ্-চাব্) *n.* mois'ness জীপনি, বস,
জীপ; a small quantity of any liquid পৰীয়া
গুণ।

Molar (ম'লাৰ্) *adj.* used for grinding
চোৱাওঁতে ব্যৱহাৰ কৰা। —*n.* a grinding tooth
জামু দাঁত।

Molasses (ম-লেচেজ্) *n.* a kind of syrup
obtained from the sugarcane গুড়; treacle.

Mole (ম'ল্) *n.* a natural darkbrown spot
on the human skin মানুহৰ গাৰ ভিল; a
mouse like animal এজাতি এন্দুৰ। —*v. t.* to
furrow holes in গাঁত খান। **Molehill** *n.*
এন্দুৰে ভোলা মাটিৰ দম্। **Make a mountain of
a molehill** = ভিলকে ভালটো কৰ, মাখিটোকে
হাতীটো কৰ।

Molecule (মলি-কিউল্) *n.* a minute particle
অণু, কণিকা। **Molecular** *adj.* ক্ষুদ্র কণিকা
সম্পৰ্কীয়।

Molest (ম'লেষ্ট) *v. t.* to trouble উপদ্ৰৱ কৰ, বিৰক্ত
কৰ, পয়মাল কৰ। **Molestation** *n.* annoyance
উপদ্ৰৱ, পয়মাল, ক্লেণ।

Mollient (মলিয়েণ্ট) *adj.* softening, assuaging
স্নিগ্ধকৰ, উপশামক, কোমলকাৰী।

Mollification *n.* mitigation উপশম, স্নিগ্ধ কৰণ,
কোমল কৰণ।

Mollifier (মলি-ফায়াৰ) *n.* a soft soap used with
certain ointment চোঁচা লগোৱা মলম।

Mollify (মলিফাই) *v. t.* to make soft, to pacify
কোমল কৰ, জুৰ কৰ, শান্ত কৰ। (*L. mollis* = soft;
facere = to make).

Mollusc, Mollusk (মলাস্ক) *n.* an animal with

a fleshy body like a snail কুমজেলেকুৱা বা তাৰ
দৰে আন হাড় নোহোৱা জন্তু।

Moloch (ম'লক্) *n.* ফিলিচীয়া দেশীয় বলি ৰোৱা,
অপদেৱতা; a spiny lizard গাত কাঁইট থকা
ওঁই।

Molten (ম'লট্) *adj.* melted গলোৱা, দ্ৰৱীভূত,
টলুৱা, গলিত।

Moment (ম'-মেন্ট্) *n.* the smallest portion of
time মুহূৰ্ত, কণেক, খণ্ডক, নিমিষ; value,
importance, consequence দৰ্কাৰ, আৱশ্যকতা,
গুৰুত্ব। (*L. movere* = to move).

Momentary (ম'-মেন্টাৰি) *adj.* lasting for a
moment ধেমেলীয়া।

Momentous (ম'-মেন্ট'-আচ্) *adj.* of great conse-
quence আহুতকাঁয়, গুৰুত্বৰ।

Momentum (ম-মেন্টাম্) *n.* quantity of motion
of moving body কোনো পদাৰ্থৰ বেগৰ
পৰিমাণ।

Monachism (মনেকিজম্) *n.* monastic life উদাসীন
অৱস্থা, উপাশা।

Monad (মনেড্) *n.* a primary element অখণ্ডনীয়
মূল পৰমাণু। **Monadic** *adj.* অকল, একমাত্র মূল
পৰমাণু বিষয়ক।

Monandry (ম'নেনড্ৰি) *n.* the custom of having
only one husband কেৱল এজন পতি গ্ৰহণ কৰা
প্ৰথা।

Monarch (মনাৰ্ক) *n.* a supreme ruler ৰাজাধিৰাজ,
মহাৰাজ, অধিপতি।

Monarchical (মনাৰ্কিকেল্) *adj.* relating to
monarch ৰাজকাঁয়, মহাৰাজ সম্বন্ধীয়।

Monarchism (মনাৰ্কিজম্) *n.* ৰজাৰ দ্বাৰা শাসন,
ৰাজতন্ত্ৰ।

Monarchist *n.* an advocate of monarchy
ৰজাৰ অধীনে থকাৰ পক্ষপাতী লোক, ৰাজতন্ত্ৰী
লোক।

Monarchy (মনাৰ্কি) *n.* kingdom, government
vested in one person ৰাজ শাসন, ৰজাৰ
অধিপত্য, ৰাজ্য।

Monastery (মনেচটাৰী) *n.* an abbey, a house
of monks উদাসীন ধৰ্মপন্থীৰ আশ্ৰম, সন্ন্যাসীৰ
মঠ।

Monastic (মনেচটিক্) *adj.* pertaining to

monasteries সন্ন্যাসীৰ আশ্রম সম্বন্ধীয় ; reclude
উদাসীন ।

Monasticism (মনেষ্টিচিজম্) *n.* monastic life
উদাসীন ধৰ্ম, সন্ন্যাস ধৰ্ম ।

Monday (মন্-দে) *n.* the second day of the
week সোমবাৰ ।

Monde (মণ্ড) *n.* the world সংসাৰ ।

Mondial (মন্দিয়েল্) *adj.* world-wide জগত
ব্যাপক ।

Monetary (মান্-ই-টেব-ই) *adj.* relating to
money টকা সম্পৰ্কীয় ।

Monetize (মানিটাইজ) *v. t.* to put into
circulation as money যি কোনো ষাটুক মুদ্রাকপে
প্রচলন কৰ ।

Money (মানি) *n.* coin, a substitute for coin
used in trade ধন, টকা, পইচা, বিত্ত । (*pl.*
Moneys). **Money-broker** or **Changer** *n.*
দালাল, ধন উত্তাৰ্ত্তা ।

Money-making *n.* act of gaining wealth ধন
সাঁচ কাম । — *adj.* profitable লাভজনক ।

Money-order *n.* the system of sending
money through post office মনিঅৰ্ডাৰ ।

Hard money — নগদ টকা । **Ready money** =
money paid immediately at the time of
purchase বস্ত কিনোভেই হাতে হাতে দিয়া ধন ।

Paper money — নোট, ছতী ।

Moneyed (মানীড্) *adj.* rich in money ধনী,
ধনবান ।

Monger (মংগাৰ) *n.* a dealer, a trader
বোপাৰী ।

Mongol (ম'ঙ্গল্) *n.* an inhabitant of
Mongolia between China and Siberia
মঙ্গলীয়া দেশৰ লোক ।

Mongoose (মংগুজ্) *n.* a common ichneumon
নেল, নেউল ।

Mongrel (মংগ্ৰেল্) *adj.* of a mixed breed খজুৰ,
হুউটীয়া, বিজাতবীয়া । — *n.* হুউটীয়া কুকুৰ বা জন্তু,
বৰ্ণসঙ্কৰ ।

Monism (মনিজম্) *n.* the doctrine that all
beings may be ultimately referred to one
category অদ্বৈতবাদ । — *t* = অদ্বৈতবাদী ।

Monition (মনিশন্) *n.* a warning, notice

ভাবহ, সতৰ্ক কৰা জাননী, উপদেশ । **Monitive**
adj. conveying warning উপদেশপূৰ্ণ,
ভাড়াপাকাৰী ।

Monitor (মনিটৰ্) *n.* instructor উপদেশক,
পৰামৰ্শদায়ক, ভাড়াপাকাৰী ; a pupil acting as
a teacher শিক্ষকৰ কাম কৰা ছাত্ৰ ; an iron-clad
ship বৰতোপ মৰা যুদ্ধৰ জাহাজ ; a kind of
lizard জলগুই ।

Monitory (মনিট'ৰী) *adj.* giving warning
সতৰ্কজনক, উপদেশক, ভাবহ দিয়া ।

Monk (মংক্) *n.* one living in a monastery
উদাসীন ধৰ্মপন্থী লোক, মঠবাসী সন্ন্যাসী ।

Monkey (মংকী) *n.* an animal like the ape
বান্দৰ ; বানৰ ; a heavy weight or a large
machine hammer used for driving bolts
&c ধুম । (*pl.* Monkeys). **Have or get one's
monkey up** = to be angry খং উঠ । **Suck
the monkey** = পিপাত নলী লগাই মদ পি খা ।
— *v. i.* or *v. t.* play tricks mischievously
অনিষ্ট জনক, ফাকি ফুকা কৰ ; to mock
ভেঙুঢ়াচি কৰ ।

Monocarpous (মন'-কাৰ্পাচ) *adj.* bearing fruit
only once, as wheat ওষধি, কেবল এবাৰ মাত্ৰ
গুটি ধৰা ।

Monochromatic (মন'-অ-ক্ৰম'-এটিক্) *adj.* of one
colour only একবৰঙৰ ।

Monochronic (মন'-অ-ক্ৰ-নিক্) *adj.* contempo-
raneous একে সময়ৰ ।

Monocle (মন'কল্) an one-eyed animal
এচকুৱা জন্তু ; a single eyeglass এটা চকুত
শিখা চচমা ।

Monocracy (মন'-অ-ক্ৰে'চি) *n.* Government of
one person একাধিপত্য ।

Monocular (মন'-অ-কিউলাৰ্) *adj.* having only
one eye এচকুৱা ।

Monody (ম'নডি) *n.* a mournful song for
one voice বিবহ গীত ; a mournful ode
কাৰো যত্নৰ বাবে কৰা শোক গীত ।

Monogamy (মনগেমী) *n.* marriage to one
wife only একস্ত্ৰী বিবাহ । (*Gr.* monos = one ;
games = marriage).

Monogeny (মনজিনি) descent of mankind

from a single part of ancestors এক আদি
শিত্ৰাত্মক পৰা উদ্ভব।

Monogram (ম'ন-গ্ৰেম) *n.* a figure composed
of several letters written into one একাকৰী
সংযুক্ত নাম (Gr. *monos*=alone).

Monograph (ম'ন-গ্ৰেফ) *n.* an account of a
single thing বিশেষ কোনো এটা বস্তুৰ বিবৰণ,
যেই সেই এক বিষয়ৰ কিতাপ।

Monolith (মন'লিথ) *n.* a pillar of a single
stone একেচটা শিলৰ খুঁটা বা স্তম্ভ। (Gr.
lithos=a stone)

Monologue (ম'ন-লগ) *n.* a speech by one
person, a soliloquy একলৈ আপোনা আপুনি
কথা পাওন, স্বগত উক্তি।

Monomania (মন'-মেনীয়া) *n.* madness confined
to one subject only কেবল একেটা
বিষয়ৰ চিন্তাত পাগল, কোনো এক বিষয়ৰ ধাউতি।

Monomaniac *adj.* affected with monomania
কোনো এক চিন্তাত বিভ্রম।

Monoplane (মনো-প্লেন) *n.* an aeroplane with
a flat surface চেপটা বকমৰ সৰু আকাশী বথ।

Monopode (মন'-পদ) *adj.* having only one
foot এঠেঙীয়া।

Monopolise (মন-অপ-লাইজ) *v. i.* to obtain
possession of anything alone, to engross
the whole of এদনীয়াকৈ ল; কাকো নিদি
অকলৈ দখল বা ভোগ কৰ।

Monopoly (মন-অপলি) *n.* exclusive possession
এদনীয় বেপাৰ, একাধিপত্য।

Monosyllable (মন'-অ-সিলাব-বল) *n.* a word of
one syllable একেশাৰীয়া শব্দ। **Monosyllabic**
adj.

Monothism (মন-অ-থি-জম্) *n.* the belief
in only one God একেশ্বৰবাদ। (Gr. *monos*
=alone; *theos*=God.) এক ঈশ্বৰ বুলি ধাৰণা
কৰা ধৰ্ম।

Monothist (ম'ন'-থিষ্ট) *n.* believer in one
God একেশ্বৰবাদী, এজন ঈশ্বৰক মনা।

(ম'ন-টন) *n.* a single or same
tone or sound একে সুর, একে মাত, সমস্বৰ; a
writing in the same strain throughout
একেবাহে লেখা কথা।

Monotonous (ম'ন-ট'নাচ) *adj.* in the same
tone একে সুরৰ; market with dull uniformity
সদাৰ একে, পৰিবৰ্তন নুহ, দেখি দেখি আমনি
লগা।

Monotony (ম'ন-ট'নী) *n.* dull uniformity,
want of variety সমস্বৰ, সদাৰ একে অৱস্থা,
অপৰিবৰ্তন ভাৱ।

Monsieur (ম'চিয়ে) *n.* Sir, Mr. in English
মহাশয়, ডাঙৰীয়া।

Monsoon (মন্-চুন) *n.* a periodical wind
which blows in the Indian Ocean from
April to October জ্বহকালি বলা সাগৰীয়া বতাহ;
a periodical wind সাময়িক বতাহ, মৌচুমী বায়ু।

Monster (মন্-ষ্টাৰ) *n.* a fabulous animal
বান্ধস; anything large and horrible
ভয়ানক বিকটাকাৰ বস্তু বা জন্তু। —*adj.* unusually
large ডাঙৰ বৰ ডাঙৰ।

Monstrosity (মন্-ষ্ট্ৰ-ইটি) *n.* an unnatural
production অস্বভাৱ, দোৰোৱাৰতা।

Monstrous (মন্-ষ্ট্ৰাচ) *adj.* enormous, horrible
ভয়ঙ্কৰ, দোৰোৱাৰ, অস্বভাৱ।

Montanic (ম'কেনিক) *adj.* pertaining to mountains
পৰ্বতীয়া।

Month (মান্থ) *n.* one of the twelve divisions
of the year মাহ, ৩০ দিন।

Monthly (মান্থ'লি) *adv.* once a month, every
month মাহে মাহে, প্ৰতি মাহে। —*adj.*
happening every month মাহেকীয়া, মাহিলি।
—*n.* a monthly publication মাহেকীয়া কাকত।

Monthlies *n.* (*pl.*) the mense হিৰোভাৰ
খুঁত্ৰান, বিধুতি হোৱা অৱস্থা।

Monument (মনিউ-ম'ন্ট) *n.* a memorial, any-
thing that preserves the memory of an
event or a person কীৰ্তিস্তম্ভ, স্মৰণ চিহ্ন;
any distinctive mark চিহ্ন। **Raise a
monument**=কীৰ্তিস্তম্ভ স্থাপন কৰ। **Monumental**
(মনিউ-ম'ন্টেল) *adj.* memorial, relating
to a monument স্মৃতি চিহ্ন বিষয়ক,
স্মৃতিজনক।

Mood (মুড) *n.* temper of mind, manner মনৰ
অৱস্থা, বীতি, ভাৱ, প্ৰকাৰ; a form of the
verb to express the mode of action ধাতুৰূপ

প্রকৰণ। **Moodiness** *n.* gloominess বিমৰ্ষ ভাব ; peevishness কোপন স্বভাব, গোথোৱা ভাব।

Moody (মুদী) *adj.* out of humour, angry, gloomy গোথোৱা মুৱা, খংমুৱা, বিমৰ্ষ।

Moon (মুন) *n.* the satellite which revolves round the earth monthly চন্দ্ৰ, জোন ; a month মাহ। **Moonbeam** *n.* জোনৰ পোহৰ।

Moon-blinds *adj.* dim-sighted কুকুৰী কণা।

Moon *v. i.* to wander about পকাই ফুৰ ; to gaze at তথা লাগি চাই থাক। **Moony** (মুনী) *adj.* like moon জোনৰ দৰে ; stupidly dreamy ভেবুৱা হৈ ভাবি চিটি ফুৰা।

Moonlight (মুন-লাইট) *n.* the light of the moon জোনাক, জোনৰ পোহৰ। **Moonlight flitting**=a removal of property during night to prevent attachment ধাৰৰ উন্নত

ৰাতি ৰাতি বস্তু লুকাওন, মহকুপ কৰণ।

Moonlit (মুন-লিট) *adj.* lighted by the moon জোনাক, পোহৰ।

Moor (মূৰ) *n.* a heath, a large tract of untiled land covered with heath, জলাহ, দলনি পথাৰ। **Moorish** *adj.* marshy জলহুৱা।

Moor *n.* a Negro আফ্ৰিকা দেশৰ মুছলমান।

Moorish *adj.* নিগ্ৰোজাতিৰ। **Moor** *v. t.* to fasten a ship by cable and anchor জাহাজ

বাধ, জাহাজৰ লজৰ পেলাই ৰাখ। **Moorage** *n.* জাহাজ বন্ধা ঠাই। **Mooring** *n.* act of fastening a ship by cable and anchor জাহাজ বন্ধন। (*pl.*) the place for mooring জাহাজ বন্ধা ঠাই।

Moot (মুট) *v. t.* to propose for discussion প্রস্তাব কৰ, উল্লেখ কৰ। **Moot-case**, **Moot-point** *n.* a point for a debate মীমাংসাৰ কথা, বিচাৰ্য্য বিষয়।

Mop (মপ) *n.* a bunch or collection of rags, yarn, etc. for washing or wiping something শোঁটাকানি, শোঁটা, সেপাকানি।

—*v. t.* to wipe with a mop শোঁটাকানিৰে মচ। **Mop and mow**=to make grimaces মুখ ভেঙুচালি কৰ। **Moppy** *adj.* having thick hair জোপোহা মুৰা।

Mope (ম'প) *v. i.* to be dull or spiritless ভেবুৱা হ, অৰাক হ। —*v. t.* to make spiritless নিৰুৎসাহ কৰ, বিষন্ন কৰ। —*n.* ভেবা মানুহ।

Mopish (ম'পিশ) *adj.* dull নিস্তেজ, নিৰুত্ৰা, মনমৰা।

Mopet (মপেট) *n.* a dull of rags ফটাকানিৰ পুতলা ; a young girl সৰু ছোৱালী।

Moraine (মোৰেইন) *n.* a continuous marginal line of debris borne by a glacier হিমবাহত

শ্ৰবাহিত আবৰ্জনা ভূগৰ শ্ৰাৱৰেখা।

Moral (মৰেল) *adj.* of or belonging to the manners or conduct of men নীতি সম্পৰ্কীয়, সদাচাৰ বিষয়ক ; virtuous নৈতিক, ধাৰ্মিক। **Morals** *n.* (*pl.*) manners, conduct সাধুচৰিত্ৰ, সজ স্বভাব। (*sing.*) the practical lesson pertaining to ethics

নীতি কথা, হিতোপদেশ ৰাকা। **Moral victory** =বাহ্যিক পৰাজয় হ'লেও শাস্ত্ৰমতে জয়। **Moral law**=law of conscience বিবেক শাস্ত্ৰ, নীতি শাস্ত্ৰ।

Morale (ম'ৰেল) *n.* mental state, especially of a body of soldiers সেনাৰ সাহস, উদ্দম ইত্যাদি গুণ, নৈতিক সম্ভাৱ।

Moralist (মৰেলিষ্ট) *n.* one who teaches morals নীতিবিং, হিতোপদেশক।

Morality (মৰেলিটি) *n.* the practice of moral duty, virtue সদাচাৰ, ধৰ্মনিষ্ঠা, নীতি।

Moralise (মৰেলাইজ) *v. t.* to explain in a moral sense নীতি জ্ঞান জন্মা, ধৰ্মৰ ভাব খটা।

Morally (মৰেলি) *adv.* in a moral sense, rightly ধৰ্মতঃ, সদাচাৰমতে।

Morass (ম-ৰে'চ) *n.* marsh জলাহ, অলপ পানী থকা হোৱনি পথাৰ।

Moratorium (মৰেটৰিয়াম) *n.* an emergency act relating to a bank কিছুদিনৰ নিমিত্তে বেংকৰ টকা উলিয়াবলৈ মানাহি কৰা আইন।

Morbid (মৰ্বিড) *adj.* sickly diseased কণীয়া, ব্যাধিগ্ৰস্ত, বিষাদগ্ৰস্ত।

Morbidness (মৰ্বিড-নেচ্) *n.* unhealthiness কণীয়া অৱস্থা, মনোবিকলন।

Morbific (মৰ্বিফিক) *adj.* causing disease ৰোগ-জনক।

Mordacious (মৰ্-ডে-চাচ') *adj.* biting চেক-চেকাই যোৱা; sarcastic গা বেজোৱা।

Mordacity (মৰ্-ডে-চিটি) *n.* quality of being biting বেজোৱা গুণ, কামোৰণি, পোৰণি।

Mordant (মৰ্-ডেণ্ট') *adj.* severe, sarcastic টান, চোকা, গা বেজোৱা; serving to fix colours বোল নেবোৱা কৰিব পৰা। —*n.* anything used to give permanency to colours ৰঙ। **Dye mordant** = কোনো বস্ত্ৰ বোল নেবাবলৈ দিয়া ৰঙ।

More (ম'ৰ') *adj.* (*comp.* of many and much) greater in quantity or number আৰু সবহ বা বেচি, কোনো এটাতকৈ সবহ, বহুত। —*adv.* to a greater degree আৰু বেচিকৈ। **More than** = সাঁচৰ। **More and more** = ক্ৰমে বেচিকৈ। **More or less** = about প্ৰায়, সবহেই বা তাকবেই, কম বেচি। **To be no more** = to be dead মৰা। **More n. something further যিমান। **The more you will read the more you will know** = যিমান সবহকৈ পঢ়িবা সিমান সবহকৈ জানিবা, যিমান পঢ়িবা সিমান জানিবা। **No more** আৰু নাই, আৰু নেলাগে। **More often than not** = নহক চাৰি বাৰে বাৰে।**

Moral (ম'ৰেল) *n.* an edible fungus সিঙাই খাব পৰা এবিধ কাঠফুলা।

Moreover (ম'ৰ-অ'ভাৰ') *adv.* further আৰু; besides তদুপৰি।

Morganatic (মৰ্-গেন'-এতিক্) *adj.* relating to a marriage with a woman of low rank নীচ জাতৰ তিৰোতাৰ লগত হোৱা বিবাহ সম্বন্ধীয়, অনুলাম বিবাহ সংক্ৰান্ত।

Morgue (মৰ্-গু) *n.* a place for the identification of dead bodies মৰা মানুহ চিনাক্ত কৰিবৰ নিমিত্তে বখা ঠাই। **Morgue anglaise** (মৰ্গ-এংলেইচ) = haughty demeanour of Englishmen ইংৰাজৰ উগ্রমুৰ্ত্তি, কোপন ভাব।

Morian (ম'ৰিয়েন) *n.* a moor, also **Murian** আফ্ৰিকাৰ উত্তৰ পশ্চিম ফালৰ মৰকো দেশবাসী লোক, মৰীয়া জাতি, আৰবৰ এজাতি মিল্ল জাতীয় মুচলমান।

Moribund (মৰি-বান্দ) *adj.* dying, about to die মৰে-মৰে, মৃতকল্প, মুমূৰ্ছ।

Morkin (মৰ্-কিন) *n.* a beast that has died by accident কোনো ঘটনাক্ৰমে হঠাৎ মৰা জন্তু।

Morling (মৰ্-লিং) *n.* a sheep died of a disease বেমাৰ হৈ মৰা ভেড়া ঝাগলী।

Mormon (মৰ-মন্) *n.* a religious sect in America আমেৰিকাৰ এডল ধৰ্ম সম্প্ৰদায়; person who prefers polygamy বহু বিবাহৰ পক্ষপাতী লোক।

Morn (মৰ্ণ) *n.* morning বাতিপুৱা, আগবেলা।

Morning (মৰ্ণিং) *n.* the first part of the day বাতিপুৱা, আগবেলা, পুৱা। **Morning land** = the East পূবফাল, পূবদিশ। **Morning star** = বাতিপুৱা বেলিকা ওলোৱা তৰা, শুক্ৰগ্ৰহ। **Morning dress** = বাতিপুৱা পিন্ধা সাজ। **Good morning** = a form of salutation বাতিপুৱাৰ সম্ভাষণ, যেনে সুপ্ৰভাত হওক।

Morocco (ম-ৰক্-অ') *n.* a fine goat skin-leather একবকম কোমল ছাগলীৰ চাল।

Morose (ম'-ৰ'-চ') *adj.* gloomy, of a sour temper আমন-জিমন, হিমৰ্ষ, উগ্ৰ, কক্ক। **Moroseness** *n.* আমন-জিমন, বিষগতা।

Morphia (ম'ফি-অ') *n.* a narcotic drug which causes sleep, the narcotic principle opium কান্দিব আনক।

Morphic (ম'ফিক্) *adj.* relating to organic form জীব জন্তুৰ আকাৰ বিষয়ক। **Morphology** *n.* study of the form of animals and plants জীব-জন্তু গছ আদিৰ অকাৰ প্ৰকাৰ বিষয়ক বিদ্যা।

Morphology (মৰফলজি) *n.* the science of form অঙ্গসংস্থানবিদ্যা। —*ic, —ical* *adj.* অঙ্গসংস্থান সম্পৰ্কীয়। —*ist* *n.* অঙ্গসংস্থানবিদ।

Morris, Morrice (মৰিচ্) *n.* a Moorish dance আফ্ৰিকাৰ মূৰ দেশীয় নাচন।

Morrior (মৰিঅন) *n.* a steel helmet লো'ৰ শিৰস্ত্ৰাণ।

Morrow (মৰ') *n.* the next following day, to-morrow কাইলৈ, পিচদিনা।

Morse (মৰ্চ) *n.* walrus সিদ্ধুখোটক জন্তু, শিহ;

Morse-alphabet = dots and lines used in telegraphic messages to indicate different letters টেলিগ্রাফ কৰা সংকেত চিন।

Morsel (মৰ্চেল) *n.* a mouthful, a small quantity of anything এগৰাহ, অকণমান, এচকল।

Mortal (মৰ্টেল) *adj.* liable to die মৰণশীল, নশ্বৰ; fatal সাজাতিক, প্ৰাণনাশক; human মানবীয়, মনুষ্য বিষয়ক। — *n.* a human being মানুহ, মনুষ্য। **Mortally** *adj.* fatally সাংঘাতিকৰূপে।

Mortality (মৰ-টেল-ইটি) *n.* condition of being mortal মৰণশীলতা; number of deaths মৰাৰ সংখ্যা, মৃত্যু।

Mortar (মৰ্টাৰ) *n.* a cement of lime, sand and water চুৰী, ইটাৰ গাঁথনিৰ কবাল; a vessel in which anything is pounded with a pestle খুন্দনা; a contrivance for firing shells upward ওপলৈ তোপ মৰা নল, হাউই তোপ।

Mortgage (মৰ্ট-গে'জ) *n.* a lien upon land মাটি বন্ধক। **Mortgagee** *n.* one to whom a mortgage is given বন্ধক লওঁতা। **Mortgager** *n.* one who gives a mortgage বন্ধক দিওঁতা। **Mortgage deed** = বন্ধকী দলিল।

Mortification (মৰ্ট-ফিক-এছন) *n.* the death of one part of an animal body শাৰীৰিক অবশতা; subjugation of passions and appetites = ইচ্ছিয় দমন; humiliation অপমান, বিবক্তি, হুখ ভোগ।

Mortify (মৰ্টিকাই) *v. t.* destroy vitality অবশ কৰ, মৃতকল্প কৰ; to subdue the passions and appetites by penance ইচ্ছিয় সংযম কৰ; to humble নত কৰ, হাইপনা ক্ৰেশ দে। — *v. i.* to languish পচ, গেদা; to lose vitality জ'ইপৰ, মৃতকল্প হ।

Mortifying (মৰ্ট-ফাই-ইং) *adj.* humiliating মৰাৰ তুল্য, হুখজনক, অপমানজনক।

Mortise, Mortice (মৰ্টিচ) *n.* a cavity cut into a piece of timber বাঁজ, খেও, খাঁপ। — *v. t.* to cut a mortise in খেও কাট, বাঁজ কাট।

Mortmain (মৰ্টমেইন) *n.* the transfer of property which can never be alienated হস্তান্তৰ কৰিব নোৱৰা অস্থায়ৰ সম্পত্তি।

Mortuary (মৰ্চুয়েৰী) *n.* a burial place সমাধি স্থান; a gift on the death of a parishioner মৰ্তবাসীৰ মৰণান্তে দান। — *adj.* belonging to the burial of the dead মৃতকৰ সমাধি সহজীয়।

Mosaic (ম'জে-ইক্) work in which small pieces of coloured stone or glass are laid upon নানা বস্তৰ শিল বা কাঁচৰে ৰজিত কৰা কাম। — *adj.* composed of mosaic ৰজিত গাঁথনি বিষয়ক; of different colours, of a diversified whole বেলেগ বেলেগ বস্তু, বিভিন্ন প্ৰকাৰ সানমিহ্লি। — *gold* = তাম আৰু দস্তাৰ সংমিশ্ৰণ।

Mosaic (ম'জে-ইক্) *adj.* pertaining to Moses, the law giver ম'জেচৰ সংহিতা বিষয়ক। **Mosaic Law** = মহাপুৰুষ ম'জেচৰ ব্যৱস্থা।

Mosque (মস্ক) *n.* a Mohammedan place of worship মুছলমানৰ মজিদ ঘৰ।

Mosquito (মচ্-কি-ট') *n.* the common biting gnat মহ। — *canopy*, — *curtain*, — *net* *n.* an arrangement over a bed to keep out mosquitoes আঁঠুৱা, ম'সী।

Moselle (মজেল্) *n.* a kind of light wine এবিধ মদ।

Moslem (মচ্-লে'ম) *n.* Mussalman মুছলমান। — *adj.* belonging to the Mohammedan মুছলমান সম্বন্ধীয়।

Moss (মচ্) *n.* a family of flowerless plants growing on stones and trees, lichen শেলুটৈ, শেলাই। **Mossy** *adj.* overgrown with moss শেলাই বন্ধ যোৱা, শেলুটৈ থকা। **Rolling stone gathers no moss** — বাগৰি ফুৰা শিলত শেলুটৈ ধৰিব নোৱাৰে, ঠাই বা কাম সলনি বাগৰি ফুৰিলে ধন ঘটিব নোৱাৰে।

Most (ম'ষ্ট) *adj.* (super. of more) greatest in degree, rank, number etc. সৰ্বাধিক ভাৱে সৰহ বা বেছি, অতিপাত। — *adv.* in the highest degree অত্যধিকৰূপে, অতিপাত কৈ।

—*n.* the greater number or quantity বহুত, সবহ ভাগ। At the most=বৰ বেচি হলে। For the most part=chiefly প্রধানতঃ, প্রধানকৈ। Make the most of=যিমান দূৰ সুবিধা কৰিব পাৰি সিমান কৰ।

Mostly (ম'ষ্টলি) *adv.* for the most part প্রায়, বেচিকৈ, প্রধানকৈ।

Mote (ম'ট্) *n.* a particle of dust ধূলিকণা; a stain চেকা; a small particle কণিকা।

Moth (ম'থ্) *n.* a winged insect seen mostly at night চণা, এবিধ কাপোৰ কুটা পোক।

Moth-eaten=পোক খোৱা, ঘূণে খোৱা।

Mother (মাদাৰ্) *n.* a female parent মাক, আই, জননী, মাতৃ। **Mother-land, Mother country** =জন্মভূমি, স্বদেশ। **Mother-tongue**=a person's native language মাতৃভাষা, নিজৰ ভাষা। **Mother** *adj.* received by birth জন্মৰ, জন্মৰে পৰা পোৱা; natural স্বাভাৱিক। —*v. t.* to adopt as a child তুলি ল।

Queen mother—mother of a reigning king ৰাজমাতৃ।

Motherhood *n.* state of being a mother লৰা-মাইকী হোৱা অৱস্থা, মাতৃত্ব, জননী আখ্যা।

Mother-in-law *n.* mother of a husband or wife শাহু আই।

Motherless *adj.* without a mother মাতৃহীন।

Motherly (মাদাৰ্-লি) *adj.* pertaining to a mother, parental মাতৃবৎ, মাতৃত্বল, মৰমীয়াল।

Mother of pearl (মাদাৰ্-অব-পাৰ্ল) *n.* internal layer of the pearl oyster মুক্তাজনক শামুক।

Mother wit *n.* common sense স্বাভাৱিক বুদ্ধি বা জ্ঞান।

Motherly (মাদাৰ্) *adj.* slimy, concreted গেদ পৰা, মেদেলি পৰা।

Motif (ম'টিফ্) *n.* dominant idea, a leading subject in a drama মূল উদ্দেশ্য, কোনো নাটকৰ প্ৰধান কথা; an ornament in woman's dress তিৰোতা মানুহৰ কাপোৰত খটোৱা লেচ প্ৰভৃতি।

Motile (ম'টাইল) *adj.* capable of moving spontaneously স্বয়ংচলমান, আপোনাআপুনি গতিশীল হ'বলৈ সক্ষম।

Motion (ম'ছন্) *n.* the act or state of changing place, movement গতি, চলন; gait খোজ; power of moving চলন শক্তি; excitement of the mind মনৰ বেগ; a proposal made in a meeting of council উল্লেখ, প্ৰস্তাব; an application to a court of law আবেদন, আবেজী; evacuation of the bowels ভেদ। **Of one's own motion**=নিজে নিজেই, স্বৈচ্ছাপূৰ্বক। **To put in motion**=চলা। **Motion-picture**=cinematograph films চিনেমাৰ ছবি। also **Moving picture**=চলন-চিত্ৰ।

Motionless *adj.* devoid of motion অচল, চলন-শক্তি হীন, বেগ নাইকিয়া।

Motive (ম'টিভ্) *adj.* causing motion চালক; **Motive power**=চলোৱা শক্তি। —*n.* that which excites to action, inducement মতলব, অভিপ্ৰায়; reason কাৰণ, হেতু।

Motivate *v. t.* supply a motive to, instigate লগাই দে, মন মেলা। **Motivation** *n.* fundamental satisfaction or desire, reason কোনো কাম কৰাৰ প্ৰধান আকাংক্ষা, মতলব।

Motley (ম'টলি) *adj.* consisting of different colours বংকলীয়া, চিত্ৰবিচিত্ৰ; heterogeneous বাবে জোৰা দিয়া, নানাতৰহৰ। —*n.* the dress of a jester বহুৱাৰ সাজ।

Motophone (ম'টোফন্) *n.* a sound engine শব্দ চালক যন্ত্ৰ।

Motor (ম'টৰ) *n.* moving power চলাব পৰা শক্তি; a machine to give motion চলন শক্তি উৎপাদক কল। —*adj.* giving motion গতি সঞ্চালক। **Motor car**=হাওৱা গাড়ী।

Motorist (ম'টৰিষ্ট) *n.* one who motors মটৰ কাৰত উঠি ফুৰা লোক।

Motor-garage (মটৰ-গেৰেজ) *n.* a shed for storing motor car মটৰ গাড়ী থোৱা ঠাই।

Mottled (মটলড্) *adj.* marked with spots of different colours ফুটফুটীয়া।

Motto (মট্) *n.* a short sentence prefixed to anything, a phrase on a coat of arms পটন্তৰ, চুহক, মূল বাক্য, মূলমন্ত্ৰ।

Moucher (ম'চাৰ) *n.* a loafer মগনীয়া।

Moue (মু) *pout* মুখ ওফন্দনি।

Mould (ম'ল্ড) *n.* soft soil rich in decayed matter গেলপা লগা বোকা মাটি; a minute fungus growing on anything kept in a damp place ভেকুৰা। —*v. t.* or *v. i.* to become mouldy; to cover with mould ভেকুৰা লাগ, মলং, ভেকুৰা লগা।

Mould (ম'ল্ড) *n.* a hollow form for casting, a pattern ঠাচ। —*v. t.* to form in a mould, to shape ঠাচত মাৰ, গড়; to knead খচ্।

Moulder (ম'ল্ডাৰ) *v. i.* or *v. t.* to crumble to dust গুৰি কৰ; to waste away চুৰমাৰ হ, ক্ৰমে ধ্বংস হ।

Moulding *n.* the process of shaping ঠাচত মাৰণ, ঠাচত মাৰি গঢ়া কাম।

Mouldy (ম'ল্ডী) *adj.* ভেকুৰা।

Moult (ম'ল্ট) *v. i.* to cast the feathers, as of birds পাখি সৰা (যেনে চৰায়ে)। **Moulting** *n.* fact of casting feathers পাখি সৰাল, মোট সলাওন।

Mound (মাউণ্ড) *n.* a natural or artificial elevation ঢিপ; a bank of earth for protection ঢাপ, গড়। —*v. t.* to fortify with a mound গড় মাৰ, ঢাপ মাৰ।

Mount (মাউণ্ট) *n.* an elevation, a hill পৰ্বত, হাঁকলু; a saddle horse চোৱাৰী ঘোঁৰা। —*v. i.* to rise up ওখ হ, ওপৰলৈ উঠ। —*v. t.* to climb, to get up on, as a horse উঠ (যেনে ঘোঁৰাত উঠ), ওপৰলৈ উঠ, ভোল; to put upon something কোনো বস্তুৰ ওপৰত বহুৱা, কোনো বস্তুত ঠকুৰা লগা বা বাৰ খুৱা। **Mounting-block**=ঘোঁৰাত উঠোঁতে ব্যৱহাৰ কৰা শিল বা ঠকুৰা। **To mount guard**=পহৰা দে।

Mountain (মাউন-টো'ন্) *n.* a high hill পৰ্বত; anything very large ডাঙৰ, প্ৰকাণ্ড বস্তু। —*adj.* of or belonging to a mountain পৰ্বতৰ, পৰ্বতীয়া। **Mountain dew**=Scotch whisky স্কটলেণ্ডৰ চোফা মদ, ফটিকা।

Mountaineer (মাউন-টোনিয়াৰ) *n.* an inhabitant of a mountain পৰ্বতীয়া মানুহ, পৰ্বতবাসী; a rustic অসভ্য লোক।

Mountainous (মাউন-টো'নাচ) *adj.* full of mountains পৰ্বতময়; huge প্ৰকাণ্ড।

Mountebank (মাউণ্ট-বেঙ্ক) *n.* a pretender, a quack doctor প্ৰবকক, আধাখুন্দা বেজ, মুখ ওফাইদাং বেজ।

Mounted *adj.* set on horseback ঘোঁৰাত উঠা; raised খুৱা লগাই ওখ কৰা।

Mourn (মৰ্ণ) *v. i.* or *v. t.* to grieve, to lament শোক কৰ, খেদ কৰ, বিলাপ কৰ; to wear mourning শোকসূচক সাজ পিন্ধ।

Mourner (ম'ৰ্ণাৰ) *n.* one who mourns শোক কৰোঁতা।

Mournful (মৰ্ণ-ফুল) *adj.* expressing sorrow শোকাহিত, শোকাৰ্ত্ত, শোকজনক। **Mournfully** *adv.* with grief শোককৰে।

Mourning (ম'ৰ্ণ-ইং) *n.* act of expressing grief শোক প্ৰকাশ, শোক; the dress of mourners শোক প্ৰকাশ কৰিবলৈ পিন্ধা পোচাক, বিননি সাজ। —*adj.* lamenting শোকাৰ্ত্ত।

Mouse (মাউচ) *n.* a small rodent animal found in paddy field এন্দুৰ। —*v. t.* to hunt for mice এন্দুৰ বিচাৰ; to prowls about বিচাৰি ফুৰ। **Mouse-hole**=এন্দুৰৰ গাঁত। **Mouse-trap**=এন্দুৰ মৰা কুন্দা। (*pl.*) Mice

Mouser (মাউচাৰ) *n.* a catcher of mice এন্দুৰ মাৰোতা বা ধৰোতা।

Moustache, Mustache (মচ-টাছ) *n.* the hair upon the upper lip of men গৌফ; a soldier চিপাহী।

Mouth (মাউঠ) *n.* the aperture in the head for eating মুখ; opening or entrance as of a bottle or river মুখ; voice মাত কথা। **By word of mouth**=by spoken words মুখৰ কথাবে। **Down in the mouth**=despondent বিষন্ন, হতাশ। **From hand to mouth**=পেটে ভাতে। (see hand). **Make a mouth** or **make mouths**=to distort the face মুখ ভেঙেচো। **To make the mouth water**=to arouse temptation লোভ লগা, জিভাৰ পানী পৰ। **Stop the mouth**=মুখ বন্ধ কৰ, মনে মনে থাক।

Mouthful (মাউঠ-ফুল) *n.* as much as the

mouth can hold এমোকোবা, এগবাহ। (pl.)
Mouthfuls.

Mouthful (মাউথ্‌ফুল্‌) *n.* rant, extravagant language ওকাইদাং কথা, অহোহোঁরা কথা।

Mouthpiece (মাউথ্‌পিস্‌) *n.* the part of an instrument held in the mouth কোনো বাদ্যযন্ত্র বা আন কোনো বস্তুর মুখত সুমোঁরা ভাগ, মুখনল; one who speaks for others আনৰ সলনি কথা কওঁতা।

Movable (মুভেবল্‌) *adj.* that can be moved, not fixed লবাব পৰা, চলনশীল, অস্থায়ৰ। —*n.* an article of furniture মালবস্তু, বস্তুবাহানি, আচবাব। (pl.) **Movables**=অস্থায়ৰ সম্পত্তি, মালবস্তু।

Move (মুভ্‌) *v. t.* to cause to change place, to put in motion লৰা, হোঁহকা, চলা, বুল্‌য়া; to excite উত্তেজিত কৰ, উচটা; to persuade লগাই দে, পৰামৰ্শ দে; to propose প্রস্তাব কৰ, উদ্বেগ কৰ। —*v. i.* to change place হোঁহক, হহকি যা, আঁতৰ হ। —*n.* act of moving, movement এঠাইৰ পৰা আন ঠাইলৈ যোৱা কাৰ্য্য, প্রস্থান, চলন, খেলৰ গুট বুল্‌য়াওন। **On the move**=about to change one's place ঠাই লৰোঁতা, ঠাই সলনি কৰিব খোজা।

Movement (মুভ্‌-মেণ্ট্‌) *n.* the act or manner of moving গতি চলন। (mil.) change of position সেনাৰ স্থান পৰিবৰ্ত্তন।

Moving (মুভিং) *adj.* changing position চলনশীল, ঘূৰিফুৰা; pathetic মনত বেয়া লগা, দেখি শোক লগা। **Movingly** *adv.* বেজাব লগাকৈ।

Mow (মাও) *n.* a pile of hay, or corn খেৰ, ঘাঁহ আদিৰ দ'ম, ঘাঁহৰ মেজি। —*v. t.* to lay in a heap জাপি থ।

Mow (ম') *v. t.* to cut down কাচিৰে কাট। **Mowing-machine**=lawn-mower ঘাঁহ কটা কল।

Much (মাচ্ছ) *adj.* great in size, extent or quality ভালেমান, ভালখিনি বহুত, বৰ, বিস্তৰ, সবহ, বেচি। —*n.* a great quantity ভালেমান। **Make much of** (see Make)। **Too much for**=জোঁবক নহয়। **So much**=ইমান; **As much as**=যিমান।

Mucid (মিউচিড্‌) *adj.* mouldy, slimy ডেকুৰা এঠা-এঠি।

Muck (মাক্‌) *n.* dung গোৰৰ; a decayed mass গেলেগালগা ঘাঁহ পাত আদি। **Muck hill**=গোৰবৰ দম। **Muck-worm**=গোৰবৰ পোক; a miser কৃপণ।

Mucky (মাকী) *adj.* filthy খেৰেচ, মলমুক্ত, গোৰৰ গেলা।

Mucilage (মিউচি-লে'জ') *n.* a viscous solution of gum পানীত গোলা এঠা, গম এঠা।

Mucilaginous (মিউচি-লে-লিনাচ্‌) *adj.* slimy এঠা-এঠি, বিজলুৱা।

Mucus (মিউকাচ্‌) *n.* the slimy fluid secreted from the nose or mucous membrane of animals সেতুন, সাঁও, বিজল।

Mucous (মিউকাচ্‌) *adj.* slimy, viscous নেতুনীয়া বিজলুৱা, বিজল।

Mud (মাড) *n.* wet soft earth বোকা। —*v. t.* to bury in mud বোকাত সুম; to make dirty with mud ঘোঁদাল। **Mudguard**=গাড়ী চকাৰ বোকা ৰখা ঢাকনী।

Muddle (মাডল্‌) *v. t.* to render muddy as water ঘোঁদনি কৰ, ঘোঁদাল, বোকা কৰ; to waste, to misuse অপব্যয় কৰ, নাশ কৰ; to potter about খপজপাই ফুৰা to confuse with liquor মদখুৱাই বলিয়া কৰ। —*n.* confusion বেমেজালি, খেলিমেলি, পেপুৱা অৱস্থা।

Muddy (মাডী) *adj.* foul with mud ঘোঁদা, ঘোঁলা, পঙ্কময়, বোকা; stupid নিৰ্কোষ।

Muff (মাফ) *n.* a warm cover for the hands নোমৰ হাত ঢাকনী; a stupid fellow ভেৰা মানুহ।

Muffin (মাফিন্‌) *n.* a light spongy cake একৰকম ঘূৰণীয়া কোমল পিঠা।

Muffle (মাফল্‌) *v. i.* to cover, close, to wrap up ঢাক, লুকা, কাপোৰ মেৰাই নেদেখা কৰ বা মাত নোহোঁৱা কৰ (যেনে-টোলৰ)। **Muffler** *n.* মুখ ঢাকনী।

Mug (মাগ) *n.* a kind of cup for liquor মদ খোৱা পিয়লা বা ডুককা।

Muggy (মাগী), **Muggish** *adj.* foggy কুঁৱলী হোৱা;

damp and mouldy সেমেকা, জেকা ; close and damp ওমাগোমা, গোমোঠা (যেনে বতৰ) ।

Mulatto (মিউলেট) *n.* child of black and white parents কাক্ৰি আৰু ইউৰোপীয়ান মাক বাপেকৰ ছুঁভটীয়া সন্তান । (*fem.*) **Mulattress.**

Mulberry (মাল্-বেরী) *n.* kind of tree and its fruits নুন, নুন গছ ।

Mule (মাল্‌কট) *n.* a fine জখিমনা, অৰ্ধদণ্ড ।

Mule (মিউল) *n.* the offspring of the horse and ass খচৰ, ঘোঁড়া গাৰ উভৈজাতীয় জন্তু ; an obstinate person আমঠ লোক ।

Muleteer (মিউলি-টিয়েৰ) *n.* a keeper of mules খচৰবখীয়া ।

Muley (মিউলী) *adj.* hornless, as cow লাওমুনা (যেনে গৰু) ।

Multifarious (মাল্টি-ফে'-বিয়াচ্) *adj.* composed of many parts, manifold বহুবিধীয়া, নানা-প্রকৰৰ, বাবেমিহলি ; **Multifariousness** *n.* বেলেগ বেলেগ বিষয় সংলগ্ন । (*L. multus = many*).

Multiform (মাল্টি-ফৰম্) *adj.* having many forms বহুপদী, নানা আকৃতিৰ ।

Multiparous (মাল্টি-পে'ৰাচ) *adj.* producing many at a birth একেবাবেই কেবাটাও পোহলি হোৱা, বহু প্রসূসিনী ।

Multiped (মাল্টি-পেদ্) *n.* an insect with many feet বহুপদী পোক ।

Multiple (মাল্টি-পোল্) *n.* a number exactly divisible by another পূৰক অঙ্ক, কোনো সংখ্যা কেবাবাবে পূৰণ কৰিলে যি অঙ্ক হয় । — *adj.* having many folds বহুসংখীয়া ।

Multiplex (মাল্টি-প্লেক্স) *adj.* manifold নানা-তৰপীয়া, জাপ-জাপ ।

Multiplicand (মাল্টি-প্লিকেন্ড) *n.* a number to be multiplied পূৰণীয় সংখ্যা ।

Multiplication (মাল্টি-প্লিকেশ্বন্) *n.* the rule by which numbers are multiplied পূৰণ, পূৰণ অঙ্ক ; the act of increasing in number সংখ্যা বৃদ্ধি । **Multiplication table** = পূৰণ নেওতা ।

Multiplicity (মাল্টি-প্লি-চিটি) *n.* a great number or variety বাহুল্য, বহুলতা, নানাবিধ । **Multiplicity of work** = কামৰ হেঁচা, বা জুমুৰি ।

Multiplier or Multiplicator *n.* পূৰক অঙ্ক, যি অঙ্কৰে পূৰণ কৰা হয় ।

Multiply (মাল্টি-প্লাই) *v. t.* to increase many times পূৰণ কৰ, সংখ্যা বৃদ্ধি কৰ, সৰল কৰ । — *v. i.* to increase সৰহ হ, সংখ্যা বেছি হ ।

Multitude (মাল্টি-টিউড) *n.* a great number of individuals, a crowd জুম, সমূহ, জাক, থুপ ।

Multitudinous (মাল্টি-টিউডিনাচ) *adj.* very numerous manifold জাক্ জাক্, অসংখ্য, অলেখ, বহুল, নানান ।

Mum (মাম্) *n.* a kind of beer এবিধ মদ । — *adj.* silent নিস্তব্ধ, নিতাল । — *n.* silence নিস্তব্ধতা । — *interj.* be silent মনে মনে থাক, নিটাল মাৰ, ব ।

Mumble (মাছল্) *v. i.* to speak indistinctly মোকমোকা ; to chew softly পাণ্ডল, লাহে লাহে চোবা ।

Mumbo-jumbo (মাম্‌বো-জাম্‌বো) *n.* a supposed African idol আফ্ৰিকাৰ এক কল্পিত দেৱতা ; অগ্ৰহীন শ্ৰদ্ধাৰ বস্তু ।

Mummer (মামাৰ) *n.* a masker, a buffoon মুখা পিন্ধা ভাবৰীয়া, চং ।

Mummery (মামেৰী) *n.* sport with a mask on চং, মুখা পিন্ধি দিয়া ভণ্ড ।

Mummy (মামী) *n.* a human body embalmed and preserved মচলা দি শুকাই থোৱা মৃত দেহ ।

Mummy-case = শুকান মৰা শ খোৱা পেৰা ।

Mump (মাঙ্গ) *v. t.* and *v. i.* to mutter, to mumble মোকমোকা, মুখ জপাই চোবা ; to cheat ঠগ কৰ ।

Mumps *n.* an inflammation of the cheek & neck গাল উথৰা বেমাৰ, পিঠা খোতা, যতুমলি, শিয়াল গলা বেমাৰ ।

Munch (মাৰু) *v. t.* and *v. i.* to chew silently পাণ্ডল মুখ জপাই চোবা ।

Mongoose see **Mongoose**.

Mundane (মান্-'ড'ন্) *adj.* worldly ঐহিক, সাংসাৰিক ।

Municipal (মিউনিচিপেল) *adj.* pertaining to a city নগৰ বিষয়ক, মিউনিচিপেল

Municipality *n.* a council of citizens for the

management of certain work in a town
নগৰ তদাৰক সভা, মিউনিচিপেলিটি, নগৰীয়া স্বায়ত্ত
শাসন সভা।

Munificence (মিউ-নিফ্-ই-চেঞ্চ) *n.* liberality
দানশীলতা।

Munificent (মিউ-নিফ্-ই-চেণ্ট) *adj.* very
liberal, bountiful বলী দানী, দানশীল, উদার।

Muiment (মিউনি-মে'ন্ট) *n.* a stronghold দুৰ্গ,
বক্ষা স্থান; a record of a title স্বত্ব বিষয়ক
লিখিত কাগজ পত্ৰ।

Munition (মিউনি-শ্বন্) *n.* military stores খাৰ
বাকুদ আদি যুদ্ধৰ সামগ্ৰী।

Mural (মিউবেল্) *adj.* pertaining to a wall
পকী ঘৰৰ বেৰ সম্পৰ্কীয়; steep খিয়; trained
against a wall দেৱালত বগোৱা। **Mural
crown** = যুদ্ধত প্ৰথম গঢ় পাবলৈ যোৱা বাবে দিয়া
জয়মুকুট। **Mural painting** = rough painting
on the wall of a building ঘৰৰ দেৱালত অঁকা
নক্সা, প্ৰাচীৰ-চিত্ৰ।

Murder (মাৰ্-ডাৰ্) *n.* the act of killing a
man from malice নৰহত্যা, বধ, খুন। —*v. t.*
to kill, to destroy বধ কৰ, মানুহ মাৰ, হত্যা
কৰ, পিনাশ কৰ।

Murderer (মাৰ্ডাৰাৰ) *n.* one who commits
murder হত্যাকাৰী, নৰঘাতক, খুনী।

Murderous (মাৰ্-ডাৰ্চ) *adv.* quality of
murder, bloody হত্যাপৰাধী, প্ৰাণনাশক,
নিষ্ঠুৰ।

Muriatic (মিউ-ৰি-এটিক্) *adj.* pertaining to
sea-salt সাগৰীয় লোণ সম্পৰ্কীয়, টেঙা-খাৰ যুক্ত
লোণেৰে কৰা।

Muricated (মিউৰি-কে'টেড) *adj.* armed with
prickles কাঁইটিয়া (যেনে গছ)।

Murky (মাকী) *adj.* dark, gloomy এন্ধাৰ,
ঘোপমৰা, গোঁমা।

Murmur (মাৰ-মাৰ) *n.* a low indistinct sound
গোৰগোৰণি, টোহটোহনি। —*v. t.* to grumble
ভোৰভোৰা, টোহটোহ। **Murmuring** *n.* mak-
ing a low noise ভোৰভোৰণি।

Murrain (মূৰেণ) *n.* foot and mouth disease
of cattle গৰু ম'হৰ চৰকা বেমাৰ, গৰু ম'হৰ
মৰক।

Muscle (মাচ'ল্) *n.* a bundle of fleshy tissues
in animals যোপালাগি গোটখাটী থকা মত্ৰহাল
সিৰ, আঁহ-পাহ।

Muscovado (মাচ্-কো-ভেদো) *n.* dark coloured
unrefined sugar শুকু পগাই শেহত এৰা গেদেৰি,
যেনে লাণী।

Muscular (মাচ্-কিউলাৰ্) *adj.* full of muscles,
strong আঁহ-পাহ শক্ত, বলী।

Muscular (মাচ্-কিউলাৰ্) *adj.* pertaining to
muscles, strong সিৰ সম্বন্ধীয়, বলী, বলবান।

Muse (মিউজ) *v. i.* to ponder, to think
deeply, to meditate ধ্যান কৰ, চিন্তা কৰ। —*n.*
deep thought দোখোৰ চিন্তা, ধ্যান; one of
the nine goddesses of poetry সবৰহী।
(যেনে Calliope, Clio, Erato &c.).

Museum (মিউ-জি-আম্) *n.* a collection of
curiosities or of works of arts and science
আচৰিত বস্তু, দেখা ঠাই, যাত্ৰ ঘৰ।

Mushroom (মাচ্-কম্) *n.* certain edible fungi
কাঠফুল; on upstart নচহকী, নতুন ভাল
মানুহ।

Mushy (মাশ্বী) *adj.* soft, pulpy কোমল, সুপ-
সুপীয়া, সোপাসোপ হোৱা।

Music (মিউজিক্) *n.* the science of melody
সঙ্গীত বিদ্যা, গান বাজনা; harmony সুস্বৰ।

Musical (মিউজিকেল) *adj.* melodious সুশব্দ,
তনিবলৈ মধুৰ সুৰ লগা।

Musician (মিউজি-চিয়েন্) *n.* one skilled in
music গায়ন বা বায়ন, বাদকৰ।

Music Master *n.* গানৰ তত্ত্বাদ, বায়ন।

Music school *n.* গান-বাজনা শিকোৱা স্কুল।

Musing (মিউজিং) *n.* meditation ধ্যান, গভীৰ
চিন্তা।

Musk (মাঙ্ক্) *n.* a strong scented medicinal
substance obtained from musk deer মৃগ-
নাভি, গান্ধকলাই, কলুৰী। **Musk-deer** একান্তি
পহু (যাৰ পৰা গান্ধকলাই হয়)। **Musk-cat** = a
civet cat জহমাল। **Musk-rat** চিকা।

Musket (মাঙ্কে'ট্) *n.* a species of hand gun
বন্দুক।

Musketry (মাঙ্কে'জি) *n.* muskets in general
হিলৈ, হাত বন্দুক; a body of troops armed

with hand guns হিলৈদাৰি সেনা, হিলৈমৰা বিদ্যা।

Musketeer (মাস্কেট্-ইয়াৰ) *n.* soldier armed with a musket হিলৈদাৰি।

Muslin (মাচলিন্) *n.* a fine soft cotton fabric মলমল কাপোৰ, নিচেই মিহি সূতাৰ কাপোৰ।

Mussulman *n.* a Mohammedan মুছলমান।

Musquash (মাচকোৱাছ) *n.* the musk-rat or its fur জহামাল অথবা জহামালৰ নোমাল ছাল।

Musquito same as Mosquito.

Mussel (মাছল্) *n.* a shellfish এবিধ শামুক জাতীয় মাছ।

Must (মাষ্ট) *v. i.* to be obliged বাধ্য হ, অৱশ্যে হ, নিতান্ত লাগে। **He must do** = সি কৰিবই লাগিব, সি অৱশ্যে কৰিব। — *n.* an occasional state of frenzy in male elephants কোনো কোনো সময়ত হোৱা মথনা হাতীৰ বলিয়া জক, মদ-মত্ত অৱস্থা; unfermented wine obtained from grapes এবিধ আকুৰৰ মদ।

Must (মাষ্ট) *n.* mustiness, mould মলঙ্গা অৱস্থা, ডেকুৰা চামনি।

Mustache same as Moustache.

Mustard (মাফাৰ্ড) *n.* a kind of plant and its seeds সবুজহৰ, বাই। **Mustard-oil** = সবুজহৰ তেল।

Muster (মাফাৰ) *v. t.* (with up) to gather, to assemble গোটখুৱা, সংগ্ৰহ কৰ। — *v. i.* to meet in one place লগ লাগ, গোটখা। — *n.* a register of troops assembled সেনাৰ হাজিৰা বহী; assembling of troops সেনা সংগ্ৰহ। **Pass muster** = to pass inspection without censure দোষ নধৰাকৈ পৰিদৰ্শন শেষ কৰ। **Muster courage** = বল বাহু, সাহ কৰি ওলা। **Muster strong** = বল বাহু।

Musty (মাফী) *adj.* mouldy, sour মলঙা, ডেকুৰা, টেঙা-টেঙা। **Mustiness** *n.*

Mutability (মিউটেবিলিটি) *n.* state of being changed অনিত্যতা, পৰিবৰ্তনীয় অৱস্থা।

Mutable (মিউটেবল্) *adj.* inconsistent, variable অনিত্য, পৰিবৰ্তনশীল।

Mutation (মিউটেছন্) *n.* act of changing পৰিবৰ্তন, সলনি; succession (এটাৰ ঠাইত আন

এটাৰ) নামজাৰি। **Mutation case** = পটাত নামজাৰি কৰা মোকদ্দমা, দাখিল খাৰিজ মোকদ্দমা।

Mute (মিউট্) *adj.* dumb, silent বোবা, নিমাত, মৌনী। — *n.* one dumb or silent বোবা বা নিমাত মানুহ।

Mutatis Mutandis (মিউটেটিচ্ মিউটেণ্ডিচ্) আৱশ্যক মতে পৰিবৰ্তন কৰি।

Mutilate (মিউটিলেট্) *v. t.* to cut off a limb or a part, to maim অঙ্গ ছেদন কৰ, এডোখৰ কাটি পেলা, কাট।

Mutilation *n.* act of cutting off a part অঙ্গছেদন, বিকলাঙ্গ কৰণ, কাটন।

Mutineer (মিউটিনিয়াৰ্) *n.* one who joins in a mutiny ৰাজদ্রোহী লোক, বজাৰ অবাধ্য লোক।

Mutinous (মিউটিনাচ্) *adj.* seditious ৰাজ-বিদ্ৰোহী।

Mutiny (মিউটিনি) *v. t.* to revolt against lawful authority সেনাপতিৰ অবাধ্য হ, ৰাজদ্রোহ কৰ। — *n.* revolt, insurrection against authority বিদ্ৰোহ, ৰজাৰ প্ৰতি বিপক্ষ আচৰণ।

Mutter (মাট্ৰাৰ্) *v. i.* to speak in an indistinct and low voice, to murmur মোকমোকা, ভোৰভোৰা। **Muttering** *n.* grumbling ভোৰ-ভোৰণি।

Mutton (মাট্ৰিন) *n.* the flesh of sheep ডেঙাৰ মত্হ। **Mutton-head** = (colloq.) dull, stupid person ভেৰা মানুহ।

Mutual (মিউচুৱেল্) *adj.* equally affecting two or more, interchanged পৰস্পৰ, উভয়ৰ। **Mutually** *adv.* পৰস্পৰ ইটে সিটে; conjointly উমৈহতীয়া। **A mutual wall** = উমৈহতীয়া দেৱ। **Mutualism** *n.* the doctrine of helping each other for wellbeing সুখশান্তিৰ নিমিত্তে পৰস্পৰ সহায় কৰা মত।

Muzzle (মাছল্) *n.* the jaws and nose of an animal নাকটি, ষ্ট, জন্তুৰ মুখ; the end of a gun বন্দুকৰ মুখ; a fastening for the mouth মোখোৰা। **Muzzle-loading** = মুখে থোকা (বন্দুক)। — *v. t.* to restrain from hurting, to gag or silence হাতমুখ বন্ধ কৰ, মাতিব নোৱাৰা কৰ, মুখত সোপা দে।

Muzzy (মাজি) *adj.* dull, stupid ভেৰা লাগি থকা, ভেৰুৱা লগা।

My (মাই) *adj.* belonging to me মোৰ।

Mycology (মাই-ক-লজি) *n.* the science of treating of the fungi কাঠফুলা বিষয়ক বিজ্ঞান।

Myology (মাই-লজি) *n.* part of anatomy treating of the fungi কাঠফুলা বিষয়ক বিজ্ঞান।

Myopia (মাই-অ'-পিয়া) *n.* shortness of sight ওচৰ দৃষ্টি, আঁতৰলৈ নেদেখা অৱস্থা। **Myope** *n.* a shortsighted person আঁতৰৰ বস্তু নেদেখা মানুহ।

Myosis (মাই-অ'-চিচ্) *n.* contraction of the pupil of eye চকুৰ মণি মুহুৰা হোৱা বেমাৰ।

Myriad (মিৰিয়েড) *n.* a large number সহস্ৰ সংখ্যক, লেখ কৰিব নোৱাৰা সংখ্যা। —*adj.* numberless অসংখ্য, বৃন্দ বৃন্দ।

Myrmidon (মাই-মি-ডন্) *n.* a ruffian নিষ্ঠুৰ যুজ্জাক গুৰু। **Myrmidon of the law**=policemen পুলিচৰ চিপাহী।

Myrobalan (মাই-ৰ'-বে-লেন্) *n.* a kind of fruit আমলখি, লিখি ইত্যাদি, হৰীতকী।

Myrrh (মিড়) *n.* an aromatic transparent gum একৰকম সুগন্ধী জলজলীয়া এঠা, গন্ধ ৰস।

Myrtle (মাটিল্) *n.* an evergreen shrub এবিধ জেটুকা গছ।

Myself (মাই-চেল্ফ) *pron.* I, in person মই নিজে নিজে।

Mysterious (মিষ্টীৰিয়াচ) *adj.* obscure, secret অজ্ঞত, নিগূঢ়, গুপ্ত।

Mystery (মিষ্ট'ৰী) *n.* anything inexplicable and obscure কাৰণ বুজিব নোৱাৰা ঘটনা, অতি গুপ্ত কথা, গূঢ় তত্ত্ব, ৰহস্য, অভেদ কথা। **Mysteriousness** *n.* গূঢ়তত্ত্ব।

Mystery *n.* a handicraft মিস্ত্রী।

Mystic—al (মিষ্টিক-এল্) *adj.* very obscure, secret ৰহস্যময়, গূঢ়, গুপ্ত, বুজিব অগোচৰ; beyond sense, perception অতীন্দ্ৰিয়, ইন্দ্ৰিয়াতীত।

Mystify (মিষ্টিকাই) *v. t.* to make obscure or mysterious গোপন কৰ, ঢাক থুৱা, বুজিব নোৱাৰা কৰ। **Mysticism**, **Mystification** *ns.*

Myth (মিঠ) *n.* a legend, a fable, an invented story গল্প, পৌৰাণিক কথা।

Mythical (মিঠিক্-এল্) *adj.* fabulous কাহিনিক, পৌৰাণিক।

Mythological (মিথ-লজি-কেল) *adj.* pertaining to mythology পৌৰাণিক, মনেৰে সজা, কল্পিত দেৱতাদি বিষয়ক।

Mythology (মিথ-লজি) *n.* a treatise regarding myths, the stories of a country পৌৰাণিক বিবৰণ, আগৰদিনীয়া, কল্পিত কথা, দেৱতাদি বিষয়ক বিবৰণ, পুৰাণ-শাস্ত্ৰ।

N

N (এন্) The fourteenth letter of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ চতুৰ্দশ অক্ষৰ।

Nab (নেব) (*slang*) *v. t.* to catch suddenly, to arrest ধৰা পেলা, হঠাতে আক্ৰমণ কৰ।

Nabob (নে-ব'ব্) *n.* a governor under the Mugal Emperor নবাব; a very rich man ধন-কুবেৰ, বৰ ধনী লোক।

Nacre (নেকাৰ্) *n.* mother of pearl এবিধ মুক্তা জন্মা শামুক।

Nacreous (নেক্ৰিয়াচ্) *adj.* of pearly lustre জল-মলীয়া।

Nadir (নে'-ডিৰ) *n.* a point of the heavens directly opposite the zenith অধোবিন্দু, পোনৈ পোনৈ পাতালৰ শেষ সীমা।

Nævus (নিভাচ) *n.* a birth mark গুণজোতেই হৈ অহা কোনো চিন।

Nag (নেগ) *n.* a small horse, pony টাটুঘোঁড়া।
—*v. t.* to annoy, to scold, to tease আমনি কৰ, বিবস্ত্ৰ কৰ, খেচখেচ।

Naiad (নে'ইয়েড) *n.* a water nymph জলদেৱী, জলকুঁৱৰী।

Nail (নেইল) *n.* a horny substance on the ends of fingers & toes নখ; a pointed piece of metal for fastening wood গজাল; a measure of length equal to $2\frac{1}{4}$ inches $২\frac{1}{4}$ ইঞ্চি পৰিমাণ। —*v. t.* to fasten with nail গজাল মাৰ। **Hit the nail on the head** = hit the mark ঠিকে ঠাকে পেলা, জোৰাই কোথাই হ। **On the nail** = immediately ততালিকে, হাতে হাতে যেন ধন দে। **Nail to the counter** = দেখাদেখিটক মিছা পেলা। **Nailer** *n.* nail maker গজাল তৈয়াৰ কৰোঁতা। (*slang*) a very skilful person কোনো কামত পাকৈত লোক, বুখিয়ক মানুহ।

Naive (নেইভ) or **Naif** *adj.* artless সবল, হোজ। **Naivete** (নেইভেট্) *n.* সবলতা।

Naked (নে'কেড) *adj.* without clothes বিবস্ত্ৰ, নাভুতা, উলঙ্গ, উদংমুদং; artless খোলা, সবল; unprotected নিবস্ত্ৰ। **Nakedness** *n.* উলঙ্গ অৱস্থা। **Naked-eye** = শুদা বা খালি চকু। **Stark naked** = একেবাৰেই নাভুত, বিহবী।

Namby-pamby (নেম্বি-পেম্বি) *n.* silly expression অকামিলা আংবাং কথা। —*adj.* affectedly pretty আলোঁলোঁৱা।

Name (নে'ম্) *n.* that by which a person or a thing is known নাম, আখ্যা, নাভ, সংজ্ঞা; reputation, fame সুনাম, সুখ্যাতি, যশ। —*v. t.* to designate নামকৰ, নাম দে; to mention উল্লেখ কৰ। **Nameless** *adj.* without a name নিনাভ, নামনোহোৱা। **Namely** *adv.* that is to say অৰ্থাৎ, কবলৈ গলে। **In name** নামত। **In name of** = নামে, পক্ষে; by the authority of কাৰো দোহাই দি। **To call names** = to nickname উপলুঙা নাম দে। **Call person names** = abuse him তেওঁক গালি পাৰ।

Namesake (নে'ম্-চে'ক্) *n.* a person of the same name একে নামৰ, কাৰো নাওসৰে যোৱা মানুহ, মিতা।

Nankeen, Nankin (না'ন্কিন) *n.* এবিধ চীনদেশৰ কাপোৰ।

Nanny (নেনি) *n.* a female goat মাইকী ছাগল। a child's nurse কেচুৱা তোলোঁ হাই।

Nap (নেপ) *n.* a short sleep শতেকীয়া টোপনি, কলাঘুমটি; a card-game টাচোৰ খেলা জুৱা। —*v. i.* to take a short sleep কলমটিয়া, কলাঘুমটি অহি; the wooly substance on cloth কাপোৰৰ জিম, নোম। **Nappy** *adj.* জিম থকা, নোমাল; heady, strong চোকা, বাগীয়াল (যেন মন)।

Nape (নে'প) *n.* the upper part of the neck behind গলধন।

Napery (নে'পাৰি) *n.* linen for the table মেজৰ কাপোৰ।

Naptha (নেপ-ঠা) *n.* an inflammable liquid distilled from petroleum মাটি তেলৰ পৰা কৰা এবিধ ফটফটীয়া পনীয়া বস্তু।

Naphthalene (নেপ-ঠেলিন্) *n.* এবিধ উগ্রগন্ধী বগা বস্তু, (মাটি তেলৰ পৰা কৰে)।

Napkin (নে'পকিন্) *n.* a cloth to wipe hands, handkerchief গামোচা; a small towel হাতমচা কাপোৰ।

Napkin (নে'পকিন্) *n.* a cloth to wipe জিমসৰা, জেলজেলিয়া, পুৰণা কাপোৰ।

Napoleon (নে'প-লিয়ন্) *n.* a French gold coin worth 15s 10½d. প্ৰায় ১২ টকা মূল্যৰ ফৰাচী দেশীয় সোণৰ মোহৰ।

Narcissistic (নাৰ-চি-চিছটিক) *adj.* absorbed in one's own perfections, worshipper of one's own self আত্মবিদ্ৰম, নিজৰ গুণ গোঁৱৰত ভোল যোৱা, আত্মবত্তি।

Narcolepsy (নৰাক-লেপচি) *n.* a nervous disorder marked by frequent drowsiness থাকি থাকি অচেতন হোৱা বেমাৰ।

Narcotic (নাৰ-কট্-ইক্) *adj.* inducing sleep or torpor মাদক, টোপনি আহোৱা। —*n.* a medicine producing sleep টোপনি আহোৱা দৰৱ। **Narcotize** *v. t.*

Nard (নাৰ্ড) *n.* an aromatic plant জটামাংসী, এবিধ সুগন্ধী গ্ৰন্থপ।

Naris (নে'ৰিচ) (*L.*) *n.* nostril নাক। *pl.* Nares.

Nark (নাৰ্ক) *n.* (*slang*) Police spy পুলিচৰ গুপ্তচৰ।

Narrate (নেৰ'-এ'ট্ট) *v. t.* to give an account of বৰ্ণনা কৰ, বিবৰণ লেখ, বিস্তাৰিতকৈ ক।

Narration (নেৰ-এ'থন) *n.* act of telling an account of what has happened বিবৰণ, বৰ্ণনা, বৃত্তান্ত, উপাখ্যান।

Narrative (নেৰ-এ'টিভ) *n.* that which is narrated, story বৰ্ণনা, উপাখ্যান, বৃত্তান্ত।

Narrator (নেৰ-এ'টৰ) *n.* one who narrates বৰ্ণনাকাৰী, বিবৰণ কৰ্ত্তা বা লেখোতা।

Narrow (নেৰ-অ') *adj.* of little breadth ঠেক, বহল কম; of small extent সৰু, সঙ্কীৰ্ণ, চেপামৰা; not liberal ঠেক মনৰ, ক্ষুদ্র ভাবৰ। —*v. t. or v. i.* to make narrow ঠেক কৰ, চমু কৰ, ঠেকা। **Narrow-minded**=ঠেক মনৰ, ক্ষুদ্র মন। **Narrow-circumstances**=in poverty দুবাহু। **Narrow escape**=কাণে কাণে মাৰি সাৰণ, কথমপি বক্ষা।

Narrowly (নেৰ-অ'-লি) *adv.* barely, hardly কোনো মতে, কথমপি, কানেকাণ মাৰি।

Narrowness *n.* want of breadth, meanness ক্ষুদ্রতা, নীচতা, মনৰ সঙ্কীৰ্ণতা।

Nasal (নে'জেল) *adj.* pertaining to the nose নাকৰ, নাক সম্পৰ্কীয়; uttering through the nose গেনা, গেন-গেনীয়া, নাকে মতা। —*n.* a letter sounded through the nose নাকমতা আখৰ, অনুনাসিক বৰ্ণ। **Nasiform** *adj.* nose shaped নাকৰ দৰে।

Nascent (নেচেন্ট) *adj.* beginning to grow or to exist গজি ওলোৱা, গাঁজ মেলা, বঢ়ি অহা, উপজিবলৈ ধৰা।

Nascency (নেচেন্সী) *n.* origin জন্ম, উৎপত্তি।

Nastiness (নেস্তিনেচ) *n.* state of being filthy কদৰ্ঘাতা, ঘৃণনীয় অৱস্থা।

Nasty (নেষ্টী) *adj.* dirty, filthily, disagreeable কদৰ্ঘা, খেবেচ, খেহেটা, লেতেৰা, জধৰা।

Natal (নে'টেল) *adj.* pertaining to birth,

native জন্ম সম্পৰ্কীয়, জাতীয়, দেশী, জন্মৰে পৰা হোৱা বা থকা। **Natality** *n.* birth rate জন্মৰ সংখ্যা। (*L. natus* to be born). **Prenatal**=সন্তান জন্ম হোৱাৰ আগৰ। **Post-natal**=সন্তান জন্ম হোৱাৰ পাচৰ।

Natant (নে'-টেণ্ট) *adj.* floating on the surface ওপঙি ফুৰা। **Natatory** *adj.* having the habit of swimming সাঁতৰিব পৰা; সাঁতুৰি ফুৰা। **Natatorium** *n.* a swimming school সাঁতৰাৰ শিকোৱা স্কুল।

Nation (নে'শ্বন) *n.* the people inhabiting the same country, or belonging to the same stock, a race জাতি, একে শাসনাধীন দেশৰ মানুহবিলাক।

National (নেশ্বনেল) *adj.* pertaining to a nation জাতীয়; public সৰ্বসাধাৰণ; attached to one's own country স্বদেশী। —*n.* (*pl.*) those of one's own country স্বদেশী লোকসকল। **National anthem**=জাতীয় উপাধি গীত। **National Government**=স্বজাতীয় শাসন তন্ত্ৰ।

Nationalise (নেশ্বন-এ-লাইজ) *v. i.* to make national স্বজাতীয় কৰ, জাতীয় কৰণ।

Nationalism (নেশ্বনেলিজম) *n.* principles of national independence জাতীয় স্বাধীনতাৰ চেষ্ঠা, জাতীয়তাবাদ।

Nationalist (নেশ্বন-এ-লিষ্ট) *n.* advocate of national independence স্বদেশৰ স্বাধীনতাৰ নিমিত্তে যত্ন কৰোঁতা, (যেনে আয়াবলগুৰ) স্বাধীন পন্থী, জাতীয়তাবাদী।

Nationality (নেশ্বনেল-ইটি) *n.* birth in a particular country কোনো দেশত জন্ম হোৱাটো; a race of people জাতি; national character জাতীয় ভাব বা স্বভাব, জাতীয়ত্ব।

Native (নে'টিভ) *adj.* pertaining to the place of birth দেশীয়, থলুৱা, দেশজাত; belonging by birth, natural স্বাভাৱিক; প্রকৃত; original আচল। —*n.* an original inhabitant দেশবাসী, থলুৱা মানুহ, স্থানীয় লোক, দেশী মানুহ বা বস্তু, মিলজীয়া অধিবাসী।

Nativity (নে'টিভিটি) *n.* time place and manner of birth জন্মস্থান, কাল বা অৱস্থা; the

festival of the birth of Christ যীশুৰ জন্ম তিথি।

Natron (নেট্ৰন) *n.* carbonate of sodium শাজিমাটি।

Natural (নেচাৰেল) *adj.* pertaining to nature স্বাভাৱিক; inborn ওপজাৰ পৰা হোৱা; not artificial প্রকৃত, স্বাৰ্থ, অজল; tender কুমলীয়া; illegitimate অহৰা। —*n.* an idiot অকৰা। **Natural history** = জীৱ জন্তু আদি স্বাভাৱিক বিষয়ৰ বিৱৰণ। **Natural religion** = religion based on reason without revelation যুক্তিৰ দ্বাৰা দিব কৰা ধৰ্ম। **Natural philosophy** = the science of the physical properties of bodies, physics পদাৰ্থ বিজ্ঞান।

Naturalist (নেচাৰেলিষ্ট) *n.* one who studies nature জীৱ-জন্তু উদ্ভিদ আদিৰ তত্ত্ব পণ্ডিত, প্ৰাণীতত্ত্ববিৎ।

Naturalise (নেচাৰেলাইজ) *v. t.* to adapt to a different climate or conditions of life বিদেশীক দেশীয় অৱস্থা সূচা কৰ বা দেশীয় স্বত দে।

Nature (নেচাৰ) *n.* the power of growth, the universe প্রকৃতি, ভূড় জগৎ, সংসাৰ; constitution স্বাভাৱিক গুণ, ধৰ্ম; inborn character of disposition জন্মাজিত স্বভাৱ, ধাতু, প্রকৃতি; regular course সময়েতিত স্বাভাৱিক কাৰ্য। **Ease or relieve nature** = to answer the call of nature মলমূত্ৰ পৰিত্যাগ কৰ, পানী ছো। **Debt of nature** = death মৰণ, মৃত্যু। **Good nature** = সৱলতা, উদাৰ প্রকৃতি, কৃপা। **By nature** = স্বাভাৱিকৈ। **What is the nature of your duties** = তুমি কি কি কাম কৰিব লাগে, তোমাৰ কামবিলাক কেনে প্ৰকাৰৰ। **Law of nature** = প্ৰাকৃতিক নিয়ম।

Naught (নট্) *n.* nothing শুদাশূন্য, একো নহয়। —*adj.* of no value, worthless তথা, মিছা, অনর্থক, অকামিলা। **Come to naught** = to fail নিফল হ, মিছা হ। **Set at naught** = to despise উলজা কৰ, উলাই কৰ, অগ্ৰাহ কৰ।

Naughty (নট্) *adj.* mischievous, perverse দুষ্ট, আধাকটা, দগাৰাজ। **Naughtiness** *n.* দুখালি।

Nausea (ন-সি-আ) *n.* sickness of the stomach having the tendency to vomit আঙোৰ-পাঙোৰ, ওকালি, বাতি আহিব খোজা বেমাৰ।

Nauseate (ন-সি-য়েট্) *v. t. or v. i.* to feel disgust, to loath ওকালি আহ, দিগ লাগ।

Nauseous (ন-সি-চ) disgusting, loathsome দিগ-লাগা, ওকালি অহা, আকটী।

Nautical (নট্-কেল্) *adj.* of or pertaining to ships, naval জাহাজৰ, নাবিক সম্বন্ধীয়। **Nautical mile** = জাহাজৰ গতি বিষয়ক মাইল—২০১৬ গজ পৰিমাণ, সাগৰীয় মাইল।

Naval (নে'-ভেল) *adj.* pertaining to ships নৌ বা জাহাজ সম্বন্ধীয়; nautical সামুদ্ৰিক। **Naval officer** = an officer on board of a war ship যুদ্ধ জাহাজত থকা বিষয়, নৌ-কৰ্মচাৰী। **Naval-base** = head quarters of fleet যুদ্ধ জাহাজ ৰখা প্ৰধান আড্ডা।

Nave (নে'-ভ) *n.* the middle or centre of a church গীৰ্জাৰ মধ্যভাগ; the central piece of wood in a wheel চকৰীৰ মাজৰ কাঠৰ ডিলা; (poetry) the navel (কাবত) নাভি।

Navel (নে'-ভেল) *n.* the depression in the centre of the abdomen নাই, নাভি।

Navicert (নেভিচাৰ্ট) *n.* a certificate testifying that a ship carries no contraband of war যুদ্ধৰ সময়ত কোনো বেআইনী বস্তু নিয়া নাই বুলি যি কোন জাহাজক দিয়া চাৰ্টিফিকেট।

Navigable (নেভি-গে'বল) *adj.* passable by ships নৌ, জাহাজ চলালে কৰিব পৰা।

Navigate (নেভিগেট) *v. t.* to sail ships on water জাহাজ চলা; to sail নৌ বা জাহাজেৰে যা।

Navigation (নেভি-গে'-শন্) *n.* the art of sailing ships নৌ বা জাহাজ চলোৱা বিদ্যা, নৌ বা জাহাজেৰে যাতায়াত। **Inland Navigation** = the passing of boats along rivers নৈয়েদি চলাচল।

Navigator (নেভি-গে'-টৰ) *n.* one who navigates নাবিক, জাহাজ চলাওতা।

Navy (নেভ্-ভি) *n.* a labourer especially engaged in cutting canals শ্রমিক বিশেষকৈ খাল-খন্দা কামত নিযুক্ত শ্রমিক; an excavating machine মাটি খন্দা যন্ত্ৰ।

Navy (নেভী) *n.* a fleet of ships বহুত জাহাজ-বিলাক; the officers and men serving in ships of war নৌসেনা।

Nay (নে') *adv.* not only so অকল সেয়ে নহয়, denial অস্বীকাৰ, নাই নুই।

Nazarene (নেজ্-এব্-ইন্) *n.* an inhabitant of Nazareth in Galilee নাভাৰেট নগৰবাসী; member of an early Christian sect ইহুদী, খ্ৰীষ্টিয়ান সকলৰ আদি ধৰ্ম্মমত।

Nazarite (নেজৰ-আইট্) *n.* a Jew who abstained from strong drink নৈষ্টিক ইহুদী।

Naze (নে'জ) *n.* a cape আগিয়াটুটি, অন্তৰীপ।

Nazi (নেজী) *n.* a member of the German National Socialist party জাৰ্মান সমাজ সংস্কারী দলৰ লোক।

Neaf (নিফ্) *n.* the fist হাতৰ মুঠি।

Neal (নীল) *v. t.* to temper by heat জুইত সেওদি লো আদি কোমল কৰ, লোৰ পাণ ধৰ।

Neap-tide (নীপ-টাইড) *n.* the lowest point of the tide জোৱাৰ-ভাটা উঠা পানীৰ তল চিন, জোনাৰ গতিৰ লগে লগে নৈৰ পানী টুটি য়ানে, নাটনি জোৱাৰ।

Near (নিযেৰ) *adj.* nigh, not distant ওচৰ, চমু, সমীপৰ; close in kin গাত লগা; stingy কুপণ।—*v. t.* or *v. i.* to come near ওচৰ চাপ।—*adv.* at a little distance ওচৰত, কাষত, সমীপত; almost প্রায়। A near road = চমু বাট। He came near me = সি মোৰ ওচৰলৈ আহিল। Near-by = কাষত, দাঁতিত। Nearly *adv.* closely, almost প্রায়, ওচৰ।

Nearness *n.* closeness সন্নিহিত, ওচৰ; intimacy ঘনিষ্ঠতা; state of being near লগালগি, ওচৰা-ওচৰি।

Neat (নীট্) *n.* an ox or cow গৰু।—*adj.* belonging to the bovine genus গো জাতীয়। Neat-herd = গৰখীয়া।

Neat (নীট্) *adj.* clean, tidy পৰিষ্কাৰ, চাফ-চিকোণ, নিয়াৰি, পৰিপাটি; unadulterated

নিভাজ। Neatly *adv.* নিয়াৰিকৈ, চাফ-চিকোণকৈ।

Neatness *n.* cleanliness পৰিপাটি, নিয়াৰি অৱস্থা। Neat-handed = dexterous নিপুণ।

Neat and clean = চাফচিকোণ।

Neb (নে'ব) *n.* the beak of a bird চৰাইৰ ঠোঁট।

Nebula (নে'বিউলা) *n.* a little cloud অৰুণমান ডাৱৰ; a misty appearance in the heavens হিমভাপ। (*pl.* Nebulae), Nebulous *adj.* misty ধূৱলি-কুৱলী।

Necessaries (নেচে-চে'ৰিজ) *n.* (*pl.*) food etc. আৱশ্যকীয় বস্তু; আহাৰাদি।

Necessary (নেচেচ চে'ৰি) *adj.* that must be unavoidable দৰকাৰী, লাগতিয়াল, আৱশ্যক।

Necessarily *adv.* অৱশ্য, তেনে হবলগা বাবেই।

Necessitate (নেচেচ-ইটেট্) *v. t.* to compel, to make necessary লাগ, আৱশ্যক হ।

Necessity (নেচেচ-চিটি) *n.* state of being necessary, requisite দৰকাৰ, আৱশ্যকতা, বাৰ; great need, poverty আটক, টান, অন্ধিল, গৰজ। Necessity has no law = আটকত অযুক্ত। Legal-necessity = আইন মতে গ্ৰাহ্য হব পৰা গৰজ।

Neck (নেক্) *n.* the part between the head and the body ডিঙি। Neck-cloth, Neck-tie = গল বন্ধা। Neck and crop = completely গোটেইখিনি, সম্পূৰ্ণৰূপে। Neck and neck = exactly equal সমান। Tread on the neck of = to oppress অত্যাচাৰ কৰ, জুলুম কৰ।

Necklace (নেক্-লে'চ) *n.* a string of beads worn on the neck ডিঙিত পিন্ধা মণি, গলপতা।

Necrolatry *n.* worship of the dead শৱসাধনা, প্ৰেত পূজা।

Necrology (নেক্'লজি) *n.* an account of the dead মৰা মানুহৰ বিৱৰণ। (Gr. nekros = dead).

Necromancer (নেক্'মেন্চাৰ) *n.* a sorcerer অববী, বাজীৰ, যাদুকৰ।

Necromancy (নেক্-'মেন্চি) *n.* an enchantment যাদুবিদ্যা, ভৌতিকবিদ্যা।

Necropolis (নেক্ৰপলিছ) *n.* cemetery of any city মহানগৰীৰ সমাধিভূমি।

Necrosis (নেক্র'চিচ্) *n.* mortification of bone
ভঙা বা মৰাহাড়ৰ পৰা হোৱা বা।

Nectar (নে'কটাৰ) *n.* a delicious beverage of
the gods অমৃত, সুধা।

Nectareous, Nectarine *adj.* delicious, like
nectar সুধাময়, অমৃততুল্য, সুমধুৰ।

Nectary *n.* the honey cup of a flower ফুলৰ
মৌ-কোঁহ।

Neddy (নে'দ্দি) *n.* donkey গাধ।

Need (নিড্) *n.* want-of something necessary,
necessity অভাব, গৰজ, আৱশ্যক, প্ৰয়োজন। —
v. t. to want লাগ, আৱশ্যক হ, দৰকাৰ হ।

Need-be *n.* necessity দৰকাৰ, প্ৰয়োজন।

Needs *adv.* indispensably নিতান্ত, অবশ্যে।

(often used with *must* as **Need must**).

You need not go = তুমি যাব নেলাগে, তোমাৰ
যোৱা দৰকাৰ নাই।

Needful (নিড্-ফুল্) *adj.* necessary আৱশ্যকীয়,
দৰকাৰী, full of need অভাৱত পৰা, দুখীয়া।

Needle (নিড্লে) *n.* a pointed steel instru-
ment for sewing বেঞ্চী; anything sharp
and pointed শলা, কুম্পাচৰ কাঁইট। **Needle-
work** = বেঞ্চীৰ কাম, কাপোৰ সিয়া কাম।

Needless *adj.* unnecessary অনাবশ্যক, অকাৰণ,
অনৰ্থক, অদৰকাৰ। **Needlessly** *adv.* unneces-
sarily মিছাই, অৰাবত, অকাৰণে, অনাহকে।

Needy (নিড্) *adj.* very poor দৰিদ্ৰ, দুখীয়া।

Nefarious (নি-ফে'ৰি-অচ) *adj.* villainous,
abominably wicked পাপিষ্ঠ, পাষণ্ড,
অনাচাৰী।

Negation (নিগে'শ্বন্) *n.* denial অস্বীকাৰ, নাই বা
নহয় বোলাটো। (*L. negari* = no ; *atum* =
to say no).

Negative (নিগে'টিভ) *adj.* implying denial
নহয় বা নাই বোলা; (*opp.* to **Affirmative**)
implying absence, (*opp.* to **Positive**)
অভাব সূচক, আঁফালৰ, বিপৰীত লুটিৰ, (as in
photography)। **Negative electricity** = কম
তেজৰ বিজুলি শক্তি অৰ্থাৎ যি শক্তি আন বস্তুৰ লগত
ঘৰ্ষণ কৰিলেহে ওলাই, বিপৰীত বিদ্যুৎ শক্তি বা
মাইকী শক্তি। **Negative quantity** = গণিত শাস্ত্ৰৰ
বিশেষ চিহ্ন থকা অঙ্ক; a quantity with a

minus sign (—) before it, (*gram.*) a
word that denies যি শব্দই “নহয়” বা “নক”
বুজায়, যেনে অ, ন, না, অনা ইত্যাদি। **Negative**
v. t. to disprove, to reject by vote বাতিল
কৰ, নামঞ্জুৰ কৰ, অগ্রাহ কৰ। **Decided in the**
negative = rejected নামঞ্জুৰ হল, অগ্রাহ হল।

Neglect (নে'গলেকট্) *v. t.* to disregard, to
omit by carelessness আঁওকাণ কৰ, অনাহৰ
কৰ, আঁহেহেলা কৰ, গাফিলী কৰ। — *n.* omission
disregard আঁহেহেলা, অনাহৰ, গাফিলী।

Neglectful *adj.* careless অমনোযোগী, আঁওকণীয়া।

Negligence (নে'গলি-জেনচ) *n.* habitual neglect
হেমাৰি, আঁওকাণ; omission of duty কৰ্তব্য
কামত ত্ৰুটি, গাফিলী।

Negligent (নে'গলি-জেন্ট) *adj.* careless, in-
attentive অসাবধান, অমনোযোগী। **Negligible**
adj. that can be neglected যৎসামান্য।

Negotiable (নি-গ'শ্বি-এ'বল) *adj.* that can be
transferred to another for value বেচা
কিনা কৰিব পৰা, হস্তান্তৰ কৰিব পৰা, যেনে “ছপ্তি”।

Negotiate (নি-গ'শ্বি-য়েট্) *v. i.* to bargain, to
transact business বেচা দিনা কৰ, বন্দোবস্ত কৰ,
কোনো বন্দবস্ত কৰিবৰ মনেৰে কথা বাৰ্তা হ। —
v. t. to pass as a bill ছপ্তি চলা; to sell
বেচ।

Negotiation (নি-গ'শ্বি-এশ্বন্) *n.* stipulation,
mutual arrangement বন্দবস্ত, সন্ধি কৰণ,
কোনো ব্যৱসায় সম্বন্ধে কথাবাৰ্তা।

Negotiator (নি-গ'শ্বি-য়েটৰ) *n.* one who nego-
tiates বন্দবস্ত কৰোতা, ছপ্তি ভণ্ডাওতা।

Negro (নি-গ্ৰ) *n.* one of the black African
race কাফ্ৰী, আফ্ৰিকা দেশীয় প্ৰেতাকাৰ লোক।
Fem. **Negress**.

Neigh (নেই) *v. i.* to utter the cry of a horse
হেক্-হেকা; the cry of a horse ঘোঁড়ৰ হেক্-
হেকনি।

Neighbour (নে'-বড্) *n.* one who dwells or
remains close by ওচৰ চুবুৰীয়া, ওচৰঘৰীয়া,
মানুহ, ওচৰত থকা লোক।

Neighbourhood (নে'বৰ-হুড্) *n.* state of being
near, adjoining district সন্নিহিত, ওচৰ চুবুৰি,
ওচৰৰ ঠাই।

Neighbouring (নে'-বৰ-ইং) *adj.* adjoining
ডেচৰ, চুবুৰীয়া, সমীপবৰ্তী।

Neither (নি'-ডাৰ or নাই-ডাৰ) *adj.* and *pron.*
not either দুটাৰ এটাও নহয়, কোনোটোৱেই
নহয়। **He can neither read nor write**—সি
পঢ়িবও নোৱাৰে লিখিবও নোৱাৰে। **Neither he
nor I**—সিহঁত নহয় ময়ো নহয়।

Nematoid (নম-এ-টাইড্) *adj.* thread like
সূতাৰ দৰে।

Nemesis (নেমিচিচ) *n.* the goddess of ven-
geance প্রতিহিংসা দেৱী।

Neocosmic (নিয়-কস্মিক্) *adj.* জগতৰ বৰ্তমান
নতুন অৱস্থা বিষয়ক।

Neocracy (নিয়ক্ৰেচি) *n.* government by
upstarts কেলেহুৱাৰ ৰাজত্ব। (Gr. *neos*=
new).

Neolithic (নিয়লিথিক্) *adj.* of the stone age
ধাতুৰ সলনি শিলৰ অস্ত্ৰাদি ব্যৱহাৰ থকা কালৰ
শেহভাগ। (Gr. *neo*=new; *lithos*=stone)
নহেজাৰ বছৰৰ আগৰ লেখা।

Neology (নিয়লজী) *n.* the introduction of
new words into a language নতুন শব্দ বা
বাক্য ৰচনা; new doctrines ধৰ্ম সম্পৰ্কীয় নতুন
প্ৰথা। **Neologist** *n.* নবধৰ্ম প্ৰচাৰক।

Neophyte (নিয়ফাইট) *n.* a new convert নতুন
দীক্ষিত, নশৰণীয়া।

Neoteric (নিয়ট্টাৰিক) *adj.* of recent origin
আধুনিক, নতুন।

Nepenthes (নি-পেন্-ঠিঞ্জ) *n.* a drug to relieve
pain এৰিষ বিষৰ দৰব।

Nephew (নেভিউ or নেফিউ) *n.* son of a brother
or sister ভাগিন, ভতিজা।

Nepotism (নিপ-টিজম্) *n.* favouritism to one's
relations আত্মীয় লোকৰ প্ৰতি অৰৈষ স্নেহ,
মিতিৰ কুটুম্ব উন্নতি চিন্তা।

Naphtune (নেপচুন) *n.* the god of the sea জল-
দেৱতা, বৰুণ।

Neried (নিৰিড) *n.* a sea-nymph জলদেৱী,
জলকুঁৱৰী।

Neronian (নিৰণিয়েন্) *adj.* cruel and wicked
like the emperor Nero ব'ৰ্মান সম্ৰাট নিৰোব
দৰে মহা অত্যাচাৰী।

Nerve (নাৰ্ভ) *n.* an organ of sensation and
motion in animals স্নিৰ, স্নায়ু; one of the
fibres in the leaves of plants গছ পাতৰ
স্নিৰ; strength, courage পৰাক্ৰম, বল, সাহস।

Nerveless *adj.* without strength দুৰ্বল,
শক্তিহীন।

Nervine (নাৰ্ভ-আইন) *adj.* acting on the nerves
বলকাৰক, শক্তিদায়ক।

Nervous (নাৰ্ভ-আচ্) *adj.* having nerve, strong
বলী, শক্ত; having the nerves easily ex-
cited খাতু পাতল, অলপতে খং, বেজাৰ বা ভয়
লগা; relating to the nerves স্নায়বিক, স্নিৰ
সম্বন্ধীয়। **Nervousness** *n.* স্নায়বিক দুৰ্বলতা।

Nervy (নাৰ্ভী) *adj.* strong বলিষ্ঠ; sinewy
সিৰেৰে আটিল; (*slang.*) cool, impudent
বাগজাল নোহোৱা, শাস্ত unblushing লাঞ্
নোপোৱা; nervous সশক্তিত।

Nescience (নেশেশ) *n.* want of knowledge
জ্ঞানবিহীনতা, নজনা অৱস্থা। **Nescient** *adj.*
অবুজান, অৱোধ।

Ness (নে'চ) *n.* a head-land অন্তৰীপ, আগীয়া
ঠুটি।

Nest (নে'ষ্ট) *n.* a bed prepared by a bird for
laying eggs চৰাইৰ বাহ; a place or the
persons frequenting it for a bad purpose
বেয়া কামৰ আড্ডা, বেয়া ভাবত ফুৰা মানুহৰ দল।
Feather on's nest=পৰৰ সম্পত্তিৰে চহকী হ,
বক্ষকেই ডক্ষক হ। **Nest-egg**=কুৰী চৰায়ে বাহ
নেৰিবলৈ এৰি থৈ অহা এটীয়া কণী, সবহকৈ সাঁচিবৰ
মনেৰে থোৱা কোনো অলপীয়া বস্তু; money
kept in reserve as an incentive to future
accumulation.

Nestle (নে'চল্) *v. t.* to lie close in a nest
বাহত টাঙ্গিটুপি সোমাই থাক দুবিধামতে ৰিঙাপি
ল। —*v. t.* to cherish as a bird does her
young চৰায়ে পোৱালি সামৰাদি সামৰি ল।
Nestling *adj.* newly hatched নকৈ ওপজা।
—*n.* a newly hatched bird চৰাই পোৱালি।

Net (নে'ট্) *n.* a fabric knotted into meshes
for catching fish জাল; a snare ফাঁদ; any-
thing like a net for keeping out insects
etc. জালবদৰে আঁঠুৱা কাপোৰ। —*v. t.* to take

with a net জালত পেলাই ধৰ; to form into net work জালৰ দৰে গোট। Drag, drift or drop the net—জাল বহা।

Network *n.* any work meshed like net জালী কটা কাম, জালৰ পাইৰ দৰে ফুটা কৰা কাম।

Net, Nett (নেট্) *adj.* clear of all charges and deductions খনচা বাদে বাকী, বাদ খাচ কৰি থকা, চাবে ধাৰে পোতা। (*opp.* to Gross).

Nether (নেভাৰ্) *adj.* beneath another, lower এটাৰ তলৰ। **Nethermost** *adj.* নিচেই তলৰ।

Netherlands *n.* Holland and Belgium.

Nettle (নেটল্) *n.* a plant which causes irritation when touched চোৰাত দহা।—*v. t.* to fret, to irritate বিজ্বলি, ভকভকা।

Nettling (নেটলিং) *n.* the joining of two ropes ডোল ফহটন জোৰা।

Neural (নিউৰেল্) *adj.* of the nerves সিব-সহস্কীয়।

Neuralgia (নিউ-বেলজি-য়া) *n.* pain of nervous character which may occur in any part of the body মূৰকাষোৰনি আদি সিবৰ বিষ সিবৰ পৰা হোৱা বিষ। **Neuralgic** *adj.*

Neurology (নিউ-ৰলজি) *n.* the science of the nerves সিব বিজ্ঞান।

Neuter (নিউটাৰ) *adj.* without sex স্ত্ৰীৰ, মতাৰে নহয় মাইকীও নহয়; taking no part with either side কোনো পক্ষৰ নহয়, নিৰপক্ষ।

Neutral (নিউ-ট্ৰেল্) *adj.* taking no part on either side কোনো পক্ষৰ নহয়; unbiased অপক্ষপাতী, মধ্যস্থ, কোনো পক্ষত যোগ দিদিয়া। —*n.* one that takes no part যুক্ত কোনো পক্ষক সহায় নকৰি মধ্যস্থ হৈ থাকোঁতা।

Neutralise (নিউ-ট্ৰেল-আইজ) *v. t.* to make inert, to render neutral মধ্যস্থ কৰি থ, কোনো পক্ষ অবলম্বন কৰিব মোহৰা কৰ, অকামিলা কৰ।

Neutrality (নিউ-ট্ৰেল্-ইটী) *n.* state of being neutral অপক্ষপাতিতা, নিৰপক্ষতা, মধ্যস্থ হৈ থাকন। **Armed neutrality**—যুক্ত কোনো পক্ষক সহায় নকৰি আত্মৰক্ষার্থে সাজু হৈ থকা।

Neutron (নিউট্ৰন) *n.* neutral particle of an

electron and proton in combination বিকূলীশক্তিৰ ধনাত্মক আৰু ঋণাত্মক উভয় অদূৰ সমাবেশ।

Neve (নি-ভে) *n.* a field of granular snow দোটি বৰা জৰা বৰফৰ ঠাই।

Never (নেভ-আৰ) *adv.* at no time, in no degree কেতিয়াও নহয়, কোনোমতে নহয়।

Never mind—একো কথা নাই।

Nevertheless (নেভ-আৰ-ভি-লেচ্) *adj.* notwithstanding তথাপি, তথাপি, তেওঁ।

New (নিউ) fresh, recent, modern ন, নতুন আধুনিক, জীয়া, (যেনে মাহ) **Newcomer** *n.* one who has newly arrived আন ঠাইৰ পৰা নকৈ অহা মানুহ। **New-woman**—সকলো কাৰ্য্যতে পুৰুষৰ সৈতে সমান বস্তু হিচৰা আধুনিক হিচোতা। **New-year's day**—নতুন বছৰৰ প্ৰথম দিন। **Newness** *n.* নতুনত্ব। **Newly** *adv.* নকৈ। **New-world**—উত্তৰ আৰু দক্ষিণ আমেৰিকা।

Newfangled (নিউ-ফেঙ্গল্) *adj.* fond of new things নতুন বস্তু প্ৰিয়, নব্যকল্পিত।

News (নিউজ্) *n.* (*sing.*) fresh information, recent account, intelligence গবৰ, বাতৰি, খু, বুল, বাৰ্তা, সম্বাদ। **Newspaper** *n.* বাতৰি কাকত। **Newsboy**—বাতৰি কাকত বিলোৱা বা বেচা লৰা।

News-monger *n.* one who goes about collecting news খবৰ হিচাৰি ফুৰোতা।

Next (নেক্ষ্ট) *adj.* (*superl.* of Nigh) nearest in place, time etc. এটাৰ পাচৰ, ওচৰৰ। —*adv.* immediately after তাৰ পাচত আকোঁ। **Next time**—পিচবাৰ, আকোঁ। **Next to nothing**—almost nothing প্ৰায় মোহোৱা দৰে। **Next to impossible**—প্ৰায় অসম্ভৱ।

Nib (নিব্) *n.* a point of pen কলমৰ মূৰ; the bill of a bird চৰাইৰ ঠোঁট।

Nibble (নিব্বল্) *v. t.* to eatly little, to bite slowly খুটখু (যেনে মাছে); লাহে লাহে খা। —*v. i.* to find fault দায় ধৰ; to bite টুপিয়া। —*n.* a little bit বোটা।

Nice (নাইচ) *adj.* agreeable, delightful, deli-

cate ভাল, সুন্দর, সুবেশ, নিয়মি, সূক্ষ্ম, মিহি ; accurate ঠিক, শুদ্ধ। **Nicely** *adv.*

Nicety (নাইচ্-ইটি) *n.* fineness, exactness সূক্ষ্মতা, উত্তমতা, নিয়মি গুণ ; fastidiousness ধুনপেচ, চিকান্দা ; a delicacy সূক্ষ্মতা বস্তু। To a nicety = with exactness অকণে খবচীয়া নোহোতাকৈ, অতি পরিপাটিকৈ।

Niche (নিচ্) *n.* a small recess in a wall শকী-ঘরৰ বেবৰ থোক বা খোল ; a person's proper place in life কোনো জনৰ সামাজিক অৱস্থা।

Nick (নিক্) *n.* a notch cut into something খাঁজ ; the precise moment ঠিক ক্ষণ ; nick of time মূৰামুৰি সময়। —*v. t.* to cut in notches খেও কাট, খাঁজ কাট ; to do a thing at precise time ঠিক সময় বুজি কোনো কাম কৰ ; to cheat প্রভাৱণা কৰ। **Old nick** = the devil পিশাচ।

Nickel (নিকেল্) *n.* a kind of metal এবিধ কাঁহৰ দৰে চকচকীয়া ধাতু।

Nicknack (নিক্-নেক্) *n.* a trifle লাশিলুপা বস্তু।

Nickname (নিক্-নে'ম) *n.* a name given in contempt উপলুঙা নাম। —*v. t.* to give a name in contempt উপলুঙা নাম দে।

Nicotine (নিকটিন্) *n.* a poisonous liquid obtained from tobacco ধঁপাতৰ বস।

Nictate (নিক্-টে'ট্) *v. i.* to wink কুপুচাব।

Nide (নাইদ্) *n.* brood of pheasants দকি চৰাইৰ পোৱালিৰ জাক।

Nidification (নিড্-ই-ফি-কেছন্) *n.* the act of building nests and rearing of the young বাঁহ সাদি পোৱালি খোলা কাম।

Nidor (নাই-দৰ্) *n.* odour of cooked food বন্ধা, ভাত অজ্বৰ গন্ধ।

Nidus (নাইডাচ্) *n. (pl.)* a place in an animal body in which disease germs lodge & develop জ্বৰৰ দৰে বোগৰ বীজৰ বাহ ; natural receptacles উৎপত্তিৰ স্বাভাৱিক স্থল।

Niece (নিচ্) *n. (f.m. of Nephew)* the daughter of a brother or sister ভাগিনী ছোৱালী, ভতিজা ভনী।

Niello (নিয়েল্-অ') *n.* দোণ-কপৰ বস্তুত খাঁজ কাটি

মিনাৰ দৰে কলা ৰং দিয়া নিয়ম ; a black composition for colouring engraved parts in gold & silver.

Nigella (নিজেল্লা) *n.* a genus of medicinal plant কালকীৰা।

Niggard (নিগাৰ্ড) *n.* a miser কৃপণ, আটকবাণী।

Niggardly *adj.* miserly কটকিন, কটকিনালি।

Nigger (নিগাৰ্) *n.* a Negro নিগ্ৰো, অসভ্য কুৰুত লোক। —*v. t.* to exhaust soil by annual cropping without manure সাৰ নিদিছাকৈ বাৰে বাৰে শস্য কৰি মাটি নিসত কৰ।

Niggle (নিগল্) *v. t.* to trifle সামান্য বিষয়ত লাগি থাকি মিছাই কাল কট।

Nigh (নাই) *adj.* near, close ওচৰ, সমীপ। —*adv.* nearly প্রায়। —*prep.* near to ওচৰত।

Night (নাইট্) *n.* time after sunset ৰাতি, নিশা ; darkness একাৰ। **Night-cap** *n.* ৰাতি পিন্ধা টুপি। **Night-cart** বিৰ্গ পেছোৱা গাড়ী।

Night-dress = ৰাতি পিন্ধা তিলা দাজ। **Nightfall** *n.* evening গধূলি, সন্ধ্যা বেলিকা। **Nightly** *adj.* done every night ৰাতিৰ, ৰাতি কৰ।

—*adv.* by night ৰাতি ৰাতি। **Night-soil** *n.* the contents of a privy বৰী। **Night-watch** ৰাতিৰ প্ৰহৰী। **Night-work** = ৰাতি কৰা কাম।

Nightingale (নাইটিন্-গে'ল্) *n.* a small singing bird এবিধ ৰাতি মতা সৰু চৰাই।

Nightmare (নাইট-মে'ৰ) *n.* a dream accompanied with a feeling of pressure on the breast ৰাতি টোপনিত মোকমোকোৱা বেমাৰ।

Night-walker (নাইট-ৱে'লক'ৰ) *n.* one who walks about at night নিশাচৰ : one who walks in his sleep টোপনিত দূৰা যু'হ।

Nightward (নাইট্-ৱাৰ্ড্) *adv.* toward night ৰাতি মখে, ৰাতিলৈ।

Nigrescent (নিগ্ৰেচ-এক্) *adj.* growing black, blackish ক্ৰমে ক'লা বা গোমোঠা হোৱা, ক'লা চাননীয়া।

Nihilism (নিহিল-ইজম্) *n.* absolute scepticism সম্পূৰ্ণ অবিস্থাস, নাস্তিক ভাৱ ; a revolutionary movement in Russia পৌৰাণিক নিয়ম

- বিকল্প কঠীয়া দেশৰ বিস্তোহজনক কাৰ্য্য। **Nihilist** *n.* স্থাপিত নিয়ম বিৰোধী লোক।
- Nihil** (নিহিল্) *n.* nothing শূন্য, একো নথকা ভাব। **Nihilism** *n.* nothingness একো নথকা বা নোহোৱা ভাব।
- Nil** (নিল্) *n.* nothing শূন্য, নাই।
- Nimble** (নিম্বল্) *adj.* swift, light and quick in motion দ্রুতগামী, বেগাল, আঁফৰী। **Nimble-fingered** *adj.* thievish হাত লৰ। **Nimble footed** *adj.* swift in walking বেগী, বেগাল। **Nimbly** *adv.* দ্রুত বেগাই, দিচ্চাং সজাৰে।
- Nimbus** *n.* (নিম্-বাচ্) *n.* a rain cloud ক'লা মেঘ; a circle of rays round the head of the sacred persons দেব-দেৱীৰ মূৰৰ ওপৰে হোৱা চক্ৰাকাৰ আভা, জেউতি।
- Nincompoop** (নিন্-কম্পুপ্) *n.* a simpleton ভেৰা, অঁকৰা।
- Nine** (নাইন্) *adj.* and *n.* eight and one নটা, ন অষ্ট। **To the nines**=fully পূৰ্বাক, সম্পূৰ্ণৰূপে। **The nine**=ন জনা মহাদেৱী; muses.
- Ninefold** (নাইন-ফ'ল্ড্) *adj.* nine times নগুন।
- Nineteen** (নাইন-টেন্) *n.* nine and ten উনৈশ।
- Nineteenth** *adj.* উনবিংশতি, ওঠেৰ পাচৰ।
- Ninetieth** (নাইনটী-এঠ্) *adj.* নব্বৈ সংখ্যাৰ।
- Ninety** (নাইনটী) *n.* and *adj.* nine times ten নব্বৈ।
- Ninny** (নিনি) *n.* a simpleton মূৰ্খ, অজগৰ।
- Ninth** (নাইনট্) *adj.* next after the eight নবম। **Ninthly** *adv.* নবমত।
- Nip** (নিপ্) *v. t.* to pinch চিকুট, চেপ; to cut off the edge আগ কাটি পেলা; to destroy নাশ কৰ। —*n.* a pinch চেপা, টিপা; destruction ধ্বংস। **Nip in the bud**=to cut off at the first stage কেঁতে কুটি পেলা, অকালত নষ্ট কৰ।
- Nippers** (নিপাৰ্) *n.* (*pl.*) small pincers চেপেৰা, গজাল উভলা পেপ, সৰীহ। **Nipper** *n.* the foretooth of a horse ঘোঁড়ার আগ দাঁত।

- Nipple** (নিপ্ল্) *n.* a teat পিয়াহৰ মূৰ, ওহাবৰ বাট; an orifice (as of a gun) ফুটী, খিচ্চা।
- Nisil** (নিচি) *conj.* unless নহলে। **Decree-nisil**=নিৰ্দ্ধাৰিত সময়ৰ ভিতৰত কোনো কাৰ্য্য কৰা নহলে ভিকি বাহল।
- Nit** (নিট্) *n.* the egg of certain small insects such as lice লোথ, ওকণী, উৰহ ইত্যাদিৰ কণী। **Nitty** *adj.* লেখিবে ভৰা।
- Nitid** (নিটিড্) *adj.* shining উজ্জল, চক্চকীয়া।
- Nitrate** (নাইটেট্) *n.* a salt of nitric acid এবিধ খাৰ লোপ।
- Nitre** (নাইটাৰ্) *n.* saltpetre যথাৰ।
- Nitric-acid** (নাইট্ৰিক-এচিড্) *n.* এবিধ তহানক চোকা টোঁটা দৰব, যতকাৰজ তয়।
- Nitrogen** (নাইট্ৰ-জেন) *n.* a gas forming nearly four-fifths of common air যথাৰ-বাষ্প।
- Nitrous** (নাইট্ৰাচ্) *adj.* pertaining to nitre যথাৰ সংজ্ঞাৰ।
- Nival** (নাই-ভেল্) *adj.* snowy বৰফত জন্ম।
- No** (ন') *adv.* a word of denial, not at all নহয়, নাই। **No joke**=ই ধেমালি নহয়, ই উলাম্বা নহয়। **The noes have it**=the majority who denied succeeded অমাত্তি হোৱা সকলহে ভোটত জিকিল।
- Nob** (নব্) *n.* the head মূৰ; a superior sort of person কোনো শ্ৰেষ্ঠ ধৰণৰ লোক। **One for his nob**=ভুকুৰা ভুকি খেলত মূৰত মৰা খুন্দ।
- Nobility** (ন'বিল্-ইটী) *n.* high rank উচ্চপদ; greatness of mind মহত্ব, গৌৰৱ; persons of noble descent সন্তানলোক, ভাঙৰীয়া শ্ৰেণীৰ লোকসকল, কুলীনসম্প্রদায়।
- Noble** (নবল্) *adj.* high in rank or character মহত্ব, ভাঙৰ; generous দানশীল; magnificent জাকজমক; of high rank or birth সন্তান। —*n.* a peer ভাঙৰ মানুহ, সন্তান লোক।
- Noble-minded**=ওখ মনৰ উচ্চ ভাবৰ। **Nobleman**=ওখ বংশল লোক, কুলীন শ্ৰেণীৰ লোক।
- Nobly** *adv.* সন্তানকপ, সাহস পূৰ্বক। **Noble art**=boxing ভুকুৰা-ভুকি খেল। **Nobleness**

- n.** greatness by birth or character মহত্ব, ঘোঁরব।
- Nobody** (ন'বডি) *n.* no one কোনেও, কেবে, কোনো; a person of no account নগুচ লোক, কিছর কি।
- Nocturnal** (নক-টার্-নেল) *adj.* happening by night, nightly বাতি ছটিত, বাতি বাতি হোৱা, নিশা সম্বন্ধীয়, নৈশ।
- Nocturne** (নক-টার্) *n.* a picture showing a scene by night বাতিৰ দৃশ্য দেখুৱা পই; a reverie বিছা কল্পনা, সমাজিক।
- Nocturn** (নক-টার্) *n.* a midnight prayer নৈশ উপাসনা।
- Nod** (নড) *v. i.* to salute by bending the head মূৰদোঁৱা; to bend the head in assent মূৰ হুপিয়া। —*n.* bending forward of the head প্রণাম, মূৰ হুপিয়া।
- Noddle** (নড্ডল) *n.* the head মূৰৰ পাচফালে উঠকা ভাগ। —*v. i.* to nod often and often ঘনে ঘনে মূৰ হুপিওৱা।
- Noddy** (নডী) *n.* a simpleton নিৰ্কোঁৰ লোক, ডেবা মানুহ; a sea fowl এবিধ সাগৰীয় চৰাই।
- Node** (ন'ড) *n.* a knot, the joint of a stem গাঁঠি, টেমুনা, যি ঠাইৰ পৰা গছৰ শাভ ওলাই; a point at which a curve cuts itself বেকা বেখাৰ সংযোগ স্থল। **Ascending and descending nodes** — বাহু আৰু কেতু গ্ৰহ। **Nodiform**, **Nodiferous** — having knots গাঁঠি থকা।
- Nodule** (ন'ডিউল) *n.* small knot টোপোৰা সৰু গাঁঠি।
- Noggin** (ন'গিং) *n.* a small wooden cup সৰু কাঠৰ পিয়ল।
- Noise** (নাইজ্) *n.* any overloud sound হাই, আৱাও, গোলমাল, চিঞৰ বাখৰ, আটাছ। —*v. t. or v. i.* to sound loud, to spread by report আটাছ পাৰ, জনাজাত কৰ। **To make a noise in the world** — হলভুল লগা, ভোলাখাৰ কৰ, কোঁহাল লগা।
- Noiseless** (নাইজ্-লেচ) *adj.* silent নিশুচ, নৌবৰ।
- Noiselessness** *n.* নিশুচতা। **Noiselessly** *adv.* silently মনে মনে, গম নোপোৱাকৈ, সাবস্বৰ নোহোৱাকৈ।

- Noisome** (নাইচাম্) *adj.* injurious to health অপকাৰী; offensive দেখিবলৈ বা শুকিবলৈ বিগ লগা, বিকচিনা, লগা দুৰ্গন্ধময়।
- Naisy** (নাইজী) *adj.* making a noise, clamorous হাইকাৰী, আটাছৱা, কেঁকেঁৱা।
- Nolens Volens** (নলেক জলেক) willy-nilly ইচ্ছা, অনিচ্ছা।
- Pen-de-plume** (পেন্-ডি-প্লুম্) *n.* pen name, assumed name of an author যিছা নাম, কৃত্ৰিম নাম, উপলুতা নাম।
- Nomad, Nomade** (নমেড) *n.* one that leads a wandering life ক'তো খিতাপি নোহোৱাকৈ ঠাই লবাই ফুৰা জাতি।
- Nomadic** (নমেডিক) *adj.* wandering for pasture or game ভ্ৰমি ফুৰা; unsettled খিতাপি নোহোৱা, খানখিত নোহোৱা, যায়াবৰ।
- Nomenclature** (ন'মেণ্-ক্লে'চাৰ) *n.* a system of naming নামকৰণ প্ৰথা; the terms of a science বৈজ্ঞানিক সংজ্ঞা; a list of names নামাবলী।
- Nominal** (নমিনেল) *adj.* existing in name only নামমাত্ৰ। **Nominally** *adv.* in name only নামত (কাৰ্যত নহয়)।
- Nominate** (নমিনে'ট্) *v. t.* to name, to propose by name for an office নাম কৰ, নাম লেখি দেবা পঠা, কোনো কামৰ নিযুক্তি মনোনীত কৰ।
- Nomination** (নমি-নে'শন্) *n.* act of nomination নাম উল্লেখ কৰণ, মনোনীত কৰণ।
- Nomination-roll** — ডোটি দিব পৰা লোক সকলৰ নামৰ তালিকা।
- Nominative** (নমি-নেটিভ্) *n.* a case in grammar in which the subject is expressed কৰ্তাকাৰক সম্বন্ধীয়।
- Nominee** (নমিনী) *n.* one who is nominated যাৰ নাম উল্লেখ কৰা হয়, মনোনীত লোক।
- Non** (নন্) *adv.* not, used as a prefix নাই বা নহয় বুজোৱা অণ্ড।
- Nonage** (নন্-এ'জ্) *n.* minority অকালন অৱস্থা, নাৰালক অৱস্থা। **Nonaged** *adj.* অকালন, বয়সক নোহোৱা, অপ্রাপ্ত বয়সক।

Non-acceptance (নন্-এক-চেপ্-টেঞ্চ) *n.* refusal to accept অৱহেলা অস্বীকাৰ।

Non-attendance (নন্-এটেণ্-ডেঞ্চ) *n.* failure to attend গৱহাজিৰি, উপস্থিতি নোহোৱাটো।

Non-appearance *n.* a neglect to appear অনুপস্থিতি, গৱহাজিৰি।

Nonce (নন্চ) *n.* used only in phrase "for the nonce"=the present time বৰ্তমান সময়, মজ্জতি।

Nonchalance (নন্-ছেলেঞ্চ) *n.* unconcerned, indifference আঁওকাণ, আঁওহেলা। **Non-chalant** *adj.* unexcited, indifferent কাণসাৰ নকৰা, কোন কথা নলগা; cool হীৰ।

Non-combatant (নন্-কম্বাটেন্ট) *n.* an officer employed in the army for other purpose than of fighting সেনাব লগৰ যুদ্ধ নকৰা কৰ্মচাৰী।

Non-commissioned (নন্-কমিছনড্) *adj.* denoting an officer in the army below the rank of lieutenant বিশেষ ক্ষমতা নথকা (যেনে সৈনিক পুৰুষ); লেফ্টেনেণ্ট চাহাবৰ ওল খাপৰ।

Non-conductor (নন্-কন্ডাক্টৰ) *n.* a substance that does not conduct electricity বিদ্যুৎ পথ বোধক বস্তু, বিদ্যুৎ অপৰিবাহী পদাৰ্থ।

Non-conformist (নন্-কণফৰ্মিষ্ট) *n.* one who does not conform to certain religious principles স্থাপিত ধৰ্ম্মত বিৰোধী।

Non-co-operation (নন্-কো-অপাৰেছন্) *n.* refusal to co-operate with Government গৱৰ্ণমেণ্টৰ লগত চলকৰ বস্তু, অসহযোগিতা।

Non-descript (নন্-ডিচ-ক্ৰিপ্চ) *adj.* novel নতুন। —*n.* anything not yet described শ্ৰেণীবদ্ধ বোহোৱা নতুন বস্তু।

None (নান্) *adj.* and *pron.* not any, not one কোনো নহয়, একো নাই, এটাও নাই। None the less=nevertheless তথাপি।

None-ego (নান্-ইগ') the not-I object as opposed to the subject in philosophy অহং ব্যক্তিত্বৰ অঙ্ক জগত।

Nonentity (নবেন্টিটি) *n.* a thing not existing অস্তিত্বহীন; a person of no importance

ক্ষমতাহীন অজ্ঞান লোক, নথক মানুহ, মাব কথা নৰকে।

Nones (ননচ্) *n.* (*pl.*) in Rome the ninth day before the Ides,—the 7th of March, May, July and October and the 5th of other months কোন ঘাহৰ পঞ্চম আৰু সপ্তম দিন; a church office in the ninth hour দিনৰ নৱম ঘণ্টাৰ অৰ্থাৎ বিয়লি তিনি বজাৰ খুঁটাৰ উপাসনা।

Nonesuch (নন-চাচ্) *n.* a thing that has not its equal অতুলনীয় বস্তু, অসাধাৰণ বস্তু।

Non-existence (নন-একজিচ্-টেঞ্চ) *n.* want of existence অস্তিত্ব শূন্যতা, নথকা ভাব, অভাব।

Non-feasance (নন-ফি-ফেনচ) *n.* omission to do the duty কৰ্তব্য কাৰ্যলৈ আঁওহেলা, কৰিবলগীয়া কামত ত্ৰুটি।

Non-ferrous (নন্-ফেৰাচ্) *adj.* free from iron লৌহা নথকা।

Non-interference (নন্-ইণ্টাৰ-ভেন-ছন্) *n.* non-interference with the affairs of other nations অন্ত দেশৰ কাৰ্য্যত হস্তক্ষেপ নকৰা ভাব।

Non-joinder (নন্-জইণ্ডাৰ) *n.* omission to join all the parties to a suit যোক্তক্ৰিয়াত প্ৰতিবাদী কৰিব-লগীয়া লোকক প্ৰতিবাদী নকৰা ত্ৰুটি।

Non-judicial (নন্-জুডিছিয়েল্) *adj.* not admissible in a court of law আদালতত ব্যৱহাৰ নকৰা, যেনে —stamp, দলিল-পত্ৰ লেখাত ব্যৱহাৰ কৰা ঠাণ্প কাগজ।

Nonparell (নন্-পেৰেল্) *n.* a person or thing having no equal অতুলনীয় বস্তু বা লোক; a small printing type ছাপাৰ সৰু আখৰ। —*adj.* matchless কপে গুণে সৰাতকৈ চাৰ, অবিভীষ।

Nonplus (নন-প্লাচ) *n.* a great difficulty য়া সঙ্কট, বিপাক। —*v. t.* to perplex বিবুদ্ধি কৰ, বিযোৰ কৰ।

Non-resident (নন্-ৰেচি-ডেণ্ট) *adj.* not residing in one's jurisdiction or charge নিজ এলেকা বা লাঠত নথকা, কামকৰা ঠাইত নথকা।

Nonsense (নন্-চে'ক) *n.* that which has no meaning অকামিলা কথা, অসঙ্গত বা অনর্থক বাক্য, অমূলক আপত্তি, ফাংফুং কথা।

Nonsensical (নন-চেন্সিকেল) *adj.* absurd অমূলক, অর্থহীন, অসঙ্গত, বেবেবিহীন।

Non-stop (নন-ষ্টপ) *adj.* (of trains and of journey) not halting or stopping anywhere যাওঁতে কতো নথকা বা নোবোকা।

Nonsuit (নন-সুইট) *n.* the stoppage at a suit at law গোচর নামজব, আইনমতে অগ্রাহ্য।

Noodle (নুডল) *n.* a simpleton ডেবা, নিরোধ, a dried dough of rice flour চাউল গুটির বাদত ভজ্বা পিঠা।

Nook (নুক) *n.* a corner চুক, আওহতীয়া ঠাই।

Noon (নুন) *n.* midday দুপুর, দুপুরীয়া সময়, মধ্যাহ্ন height উচ্চসীমা। **Noontide** *n.* midday দুপুরীয়া।

Noose (নুজ) *n.* a running knot in a rope ফাঁদ, খোবোচা। —*v.* *t.* to catch in a noose খোবোচা লগা।

Nor (নর্) *conj.* a word expressing negation used after. **Neither** ইও নহয়, ইও নাই, কোনোটাও নহয়।

Normal (নরমেল) *adj.* according to rule ক্রম বা বিধান বিষয়ক; regular সাধাৰণতঃ যেনে হব লাগে তেনে, ঠিক বীতি মত, কমেও নহয়, বেচিও নহয়। **Normal school**—a training school শিক্ষক পড়াইত স্কুল, পণ্ডিতালি শিকোৱা স্কুল।

Norman (নৰ্মেন) *n.* a native of Normandy in France নৰ্মাণ্ডি দেশীয় লোক। —*adj.* pertaining to the Normans নৰ্মাণ সঞ্চয়ী।

Norse (নর্চ) *n.* the language of ancient Scandinavia হেত্তেনেডীয়া দেশৰ ভাষা।

North (নর্থ) *n.* the direction towards the left-hand side of a man facing to the rising sun উত্তৰ, উত্তৰ দিশ। **North east**—উত্তৰ পূব ফাল, ঈশানকোণ। **North-eastern**—উত্তৰ পূব ফালৰ।

Northerly (নর্ডবলি) *adv.* towards the North উত্তৰ মুখে।

Northern (নর্ডাৰ্ণ) *adj.* being in or towards the North উত্তৰফালৰ, উত্তৰ ফালে থকা।

North-star *n.* ঋষ ভবা। **Northward** *adj.* or *adv.* towards the North উত্তৰ-ফাললৈ, উত্তৰমুখে।

North-west *n.* the point between the North and the West উত্তৰ পশ্চিম কোণ, বায়ু কোণ।

Nose (নজ) *n.* the organ of smell নাক, নাসিকা; a projection from a cornice ঘৰৰ ওপৰত কৰা নাকৰ আকৃতিৰ ঘৰ। —*v.* *t.* to smell গোন্ধ ল, তং; to oppose face to face মুখামুখিক উভতি থৰ। **To hold keep or put one's nose to the grindstone**—শিলত নাক হাঁহা, অনবরত শাস্তি কৰ। **Lead by the nose**—to cause to follow blindly ঈচ্ছামতে চলাই লৈ যুগা, যেনে নিয়ে তেনে যা। **To put one's nose out of joint**—দৰ্প চূর্ণ কৰ। **Thrust one's nose into**—নয়ত্যা নোবোলাকৈ নলগা কামত লগা। **To turn up one's nose**—to express contempt বিবক্তি প্রকাশ কৰ, দুপা প্রকাশ কৰ। **Under one's nose**—চকুৰ আগত। **Pug-nose**—ডেবোহা-নকা। **Nose-bag** *n.* হোড়াক দানা ধুওৱা সৰু থৈলা।

Nosegay (নজ-গে) *n.* a bunch of flowers ফুলৰ খোপা; a bouquet.

Nosology (নচ-অল-জি) *n.* the science treating of the classification of disease ব্যাধি নির্ণয় বিদ্যা, নিদান।

Nostril (নচ-ট্রিল) *n.* a passage through the nose নাকৰ বিদ্যা, নাসিকাৰন্ধ।

Nostrum (নস্ত্রাম্) *n.* any secret medicine আনে নজনা কোনো গুপ্ত দৰব; any favourite remedy সাধাৰণতে কৰি থকা প্রতিকার।

Not (নট) *adv.* a word expressing denial or negation নহয়, নাই, ন, নে, নু, নো।

Notable (নটেবল্) *adj.* worthy of being noted, remarkable, distinguished স্মরণীয়, প্রসিদ্ধ, লেখত জৰ লগীয়া। —*s. n.* (*pl.*) persons of distinction বিখ্যাত বা প্রসিদ্ধ লোকসকল।

Notability (নটে-বিলিটি) *n.* quality of being easily known প্রসিদ্ধতা; notable person or thing বিখ্যাত লোক বা বস্তু।

Notary (নটেৰী) *n.* an officer authorised to certify documents আদালত সম্পর্কীয় দলিল আদি কাগজ পত্র যথার্থ নকল তুলি চহী কৰোঁতা। also called **Notary public**.

Notation (নটেমেন) *n.* the act of noting by

marks or symbols কোনো চিহ্ন বা সংকেতের টুকু বখা কাম, অঙ্ক লেখা নিয়ম, স্ববলিপি ।

Notch (নচ্ছ) *n.* a cut or nick, an indentation খাঁজ, খেও, খাপ ।—*v.* *t.* to cut a hollow into খাঁজ কাট, বাব কাট ।

Note (নট্ট) *n.* a visible sign চিহ্ন, অঙ্ক ; a brief remark মন্তব্য, টীকা ; a short report সংক্ষিপ্ত বর্ণনা বা মন্তব্য ; a short letter টোকা, চুশক লিপি ; air or tune বাজনার সুব, স্বব ; a note of hand হাত চিঠি, টোকা ; reputation সন্ত্রম, খ্যাতি । **Make a note** = সংক্ষেপে লিখি থ, টোকা রাখ । **Promissory note** = নোম্পানীর কাগজ । **Currency note** = নগদ টকা সলনি চলোরা ধনব কাগজ । **Hand note** = টকা ধাবে লোরা হাত-চিঠি । **Note book** = সৰু টোকা বহী । **A man of note** = প্রখ্যাত লোক । **Note-paper** = চিঠি লেখা কাগজ । —*v.* *t.* to make a note of টুকি থ, লিখি থ ; to attend to কাণ কব ; মনোযোগ দে । **Noted** *adj.* celebrated বিখ্যাত, প্রখ্যাত, প্রসিদ্ধ ।

Noteworthy (নট্ট-ওরাডি) *adj.* worthy of notice মনত বাখিব লগীয়া, লেখি থব লগীয়া ।

Nothing (নট্টিং) *n.* not anything একো নাই বা নহয় ; trifle তুচ্ছ বিষয় ; সামান্য কথা । **Nothing but** only কেবল মাত্র । **Come to nothing** to have no result মিছা হ, একো ফল নহবে । **Make nothing of** উচাই বব ; তাচ্ছিল্য কব । **For nothing** = এনেয়ে, বিনামূলো, বুখাই, অনর্থক, অনাহকে, নাইক ।

Nothingness *n.* state of being of no value অভাব, শূন্যতা, নিষ্ফলতা ।

Notice (নট্টিং) *n.* attention মনোযোগ, বুজ ; public intimation জাননী ; information খবব, সমাচার । **To give notice** বুজ দে, সতর্ক কব, জাননী দে । **To bring to one's notice** = কারো কাণত পেলা ; কারো মনোযোগ আকর্ষণ কব । —*v.* *t.* to mark or see দেখ ; to attend to কাণ কব ; to mention উল্লেখ কব ; to remark মন্তব্য লেখ ।

Noticeable (নট্টিচবল্) *adj.* worthy of notice কাণ কবিব লগীয়া ।

Notification (নট্টিফিকেশন্) *n.* the act of noti-

fying, notice given বিজ্ঞাপন, জাননী, ইস্তাহাব ।

Notify (নট্টিফাই) *v. t.* to make known বুজ দে, জাননী দে, জনাজাত কব ।

Notion (নট্শন্) *n.* conception ধারণা, ভাব ; opinion অভিপ্রায়, মত ।

Notional (নট্শনেল) *adj.* imaginary, fanciful অনুমানিক, কাল্পনিক, ভাবনামূলক ।

Notoriety (নট্'রাইটি) *n.* state of being notorious, public exposure প্রসিদ্ধতা, দূৰ্ণ্যাম, কুখ্যাতি ।

Notorious (নট্'রিয়াচ্) *adj.* infamous বেয়া কামব নিমিত্তে প্রখ্যাত, অঘাতিত, দূৰ্ণ্যামী ; publicly known সকলোবে জনাজাত, বাজ্জি ।

Notoriously *adv.* অঘাতিতকোপে ।

Notwithstanding (*prep.*) in spite of তেনে হলেও বা গোরোতো । —*conj.* in spite of that তব্রাচ, তথাপি, তেও, যদিওবা ।

Nought (নট্টি) *n.* not anything একো নহয় । **Set at nought** to despise অহজ্জা কব, হেয় কব । (see Naught).

Noumenon (নুমেন্) *n.* an unknown and unknowable thing অবিজ্ঞেয় বিষয় বা বস্তু । (*opp.* to Phenomenon) —*adj.* Noumenal.

Noun (নাইন্) *n.* the name of any person or thing কোনো বস্তু বা ব্যক্তির নাম বুজুৱা শব্দ, বিশেষ্য পদ ।

Nurish (নরিছ্) *v. t.* to feed or bring up পোহপাল দি হোল, বুৱাই বুৱাই বুজন কব, আপডাল কব ; to cherish পালন কব ।

Nourishing (নবিশ্টিং) *adj.* giving nourishment পোহ ধৰোৱা, পুষ্টিকৰ ।

Nourishment (নবিশ্টিং-মেন্ট) *n.* that which nourishes, nutriment পুষ্টিকৰ দ্রব্য, পথা, বলকৰিক আহাব ; state of being nourished পোহপাল ।

Nouveaux Riches (নু-ভৰিচ্) নহকী, নীহ অৱস্থাৰ পৰা ডাঙৰ হোৱা লোক ; a rich parvenu.

Nova (ন'-ভা) *n.* a new star নতুনকৈ ওলোৱা তৰা । (*L. novus* = new).

Novel (ন'ভেল) *adj.* new, strange নতুন, অসাধাৰণ, আগপিচে নোহোৱা, আনাতুৱা । —*n.*

- a fictitious prose narrative উপাখ্যান, উপভাস, কল্পনিক চৰিত্ৰ।
- Novelist** (নভেলিষ্ট) *n.* a writer of novels উপভাস লেখক, উপভাসিক।
- Novelty** (ন'ভেলটি) *n.* anything new, newness আনন্দে নতুন নতুন বস্তু, নতুনত্ব।
- November** (নবেম্বৰ) *n.* the eleventh month of the English year ইংৰাজী বছৰৰ একাদশ মাহ, কাতিৰ এপস আৰু আঘোণৰ এপস।
- Novennial** (ন'ভেনিয়েল্) *adj.* done every ninth year প্রতি ন বছৰে কৰা বা হোৱা। (L. *Novem*=nine)।
- Novice** (ন'ভীচ্) *n.* one new in anything, a beginner নতুন শিকাক, নতুন শৰণীয়া, কোনো কামত নতৈ সোমোৱা মানুহ।
- Novus homo** (ন'ভাচ্-হ'ম' *n.* one who has newly risen from a low position আধুনিক বৰ মানুহ, নীহ অৱস্থাৰ পৰা নতৈ হোৱা ডাঙৰ মানুহ; a new man নতুন অৱস্থাৰ মানুহ।
- Now** (নাউ) *adv.* at this time এতিয়া, বৰ্তমান, ইদমীঃ। **Now a days** *adv.* আজিকালি; **Now and then** মাজে সময়ে, কেতিয়াবা কেতিয়াবা, কোনো কোনো সময়ে। **Every now and then** প্ৰায় সদায়, যেতিয়াই তেতিয়াই।
- Nowhere** (ন'হোৱেৰ্) *adj.* in no place কতো নাই।
- Noxious** (নক্সচ্) *adj.* injurious, unwholesome অপকাৰী, অস্বাস্থ্যকৰ; poisonous বিষাক্ত।
- Nozzel** (নজল্) *n.* the snout, the open end of anything নাকডেউনা, নাকটি, কোনো বস্তুৰ মূৰৰ বিহা, কোনো পাইপৰ মূৰ মল।
- Nuance** (নিউ-আঁচ) *n.* a delicate degree of shade or difference in meaning, opinion colour &c. মিচেই সামান্য প্ৰভেদ বা পাৰ্থক্য।
- Nubiferous** (নিউবীফেৰাচ্) *adj.* producing cloud মেঘজন্মক।
- Nubile** (নিউ-বিল) *adj.* marriageable বিবাহৰ উপযোগী, দশ-ডাঙৰ।
- Nubility** (নিউবিলিটি) *n.* গাভক অৱস্থা, যৌবন কাল।
- Nucleus** (নিউ-ক্লি-আচ্) *n.* the central mass

- about which anything gathers বাগি, বাগনি, মূল আশ্ৰয়; the head of a comet মেজাল ভৰাৰ মূৰ; beginning আৰম্ভণ, আদি মূল অৱস্থা। *pl.* **Nuclei** (নিউ-ক্লি-আই)।
- Nude** (নিউড্) *adj.* bare, naked নাঙটা, উলঙ্গ, বিবস্ত্ৰ, উদং, লঠা; void বাতিল (মেদে কোনো চুক্তি)।
- Nudity** (নিউডিটি) *n.* nakedness, want of covering নাঙটা অৱস্থা। **Nudities** *n.* (*pl.*) naked parts উদং হৈ ওলাই থকা অঙ্গ প্ৰত্যঙ্গ বিলাক।
- Nudge** (নাদজ্) *n.* a gentle push ঠেলা, গঁজা। —*v. t.* to push slightly গঁজোৱাৰ।
- Nugatory** (নিউগেটৰী) *adj.* trifling, futile, vain বৃথা, অমৰ্থক, নিষ্ফল, বাতিল।
- Nuisance** (নুই-চেঞ্চ) *n.* that which is offensive আপদ, কালকূট, অনিষ্টজনক কাম, বিবস্তিকৰ কথা, চকুৰ শাল।
- Null** (নাল্) *adj.* of no legal force অসিদ্ধ, বাৰ্ধ, বাতিল। **Nullled work**—wood work forming nulls by means of a lathe কুমুত নি দিলা কটা কাঠৰ কাম। **Null** *n.* headlike work on wood মেজ মাচিচাৰ খুৰা কুমুতাৰ দিলা।
- Nullah** (নল্লা) *n.* an artificial canal খাল, লোৱ।
- Nullify** (নালিফাই) *v. t.* to render void, cancel বাৰ্ধ কৰ, বাতিল কৰ, মিছা কৰ। **Nullity** *n.* বাৰ্ধতা; nothingness অমৰ্থকতা, অসিদ্ধতা।
- Numb** (নাম্) *adj.* devoid of sensation or motion ভেৰেঙা, নিসাঁৰ। —*v. t.* to render motionless ভেৰেঙা কৰ; অৰশ বা অচল কৰ। **Numbness** *n.* ভেৰেঙা অৱস্থা, অৰশত। **Make numb**—(*fig.*) to stupefy অৰশ কৰ, ভেৰেঙা লগা।
- Number** (নাম্বাৰ) *n.* a unit in counting সংখ্যা, এক, দুই, ইত্যাদি অঙ্ক। (*pl.*) verse পদ্যৰ ইন্দ; more than one কিছুমান। —*v. t.* to recount গণ, লেখ; to mark with a number মৰ্শৰ লগা বা দে। **Certain number of man**=কিছুমান মানুহ। **Whole number**=গুটীয়া অঙ্ক।

Numberless *adj.* countless অসংখ্য, লেখকোথ
নোহোরা, বিচুবিচু, অলেখ।

Numeral (নিউমারেল) *adj.* pertaining to
number সংখ্যাবিষয়ক, গণনা সম্বন্ধীয়।

Numeration (নিউমারেছন) (*n.* the art of read-
ing or expressing numbers অঙ্ক লেখা বা
গণনা করা নিয়ম, গণন কার্য।

Numerator *n.* one who numbers গণিকারক ;
in fraction—the number placed above
the other গুণক অঙ্ক।

Numeric, —**al** (নিউমারিক, —এল) *adj.* consisting
in number হিচাপ অনুসরি, অঙ্ক বিষয়ক।
what is the numerical strength of the
army=মোটতে ফৌজের সংখ্যা কিমান? সংখ্যামতে
ফৌজের বল চালে কিমান হয়?

Numerous (নিউমারাবাচ) *adj.* great in number
বহুত, অসংখ্য, ভালেমান।

Numismatic (নিউমিচ-মেট্রিক) *adj.* pertaining
to coins মুদ্রা বা মোহর বিষয়ক।

Numismatics *n.* (*sing.*) science of coins
মুদ্রা বিজ্ঞান।

Nun (নন্) *n.* a female who gives her time
to devotion in a secluded place তপস্বিনী,
মঠ বাসিনী। **Nunnery** *n.* a house for nuns
সন্ন্যাসিনীর আশ্রম।

Nuncio (নান্-শ্বিয়) *n.* a messenger বোমীয়
পোপের দূত।

Nuncupative (নান্-কিউ-পে-টিভ্) *adj.* declaring
verbally, not written, as a will সাক্ষাতে
মুখেবের কোরা, মৌখিক, কাগজত নেলখা (যেনে
উইলনামা)।

Nuptial (নাপ্-শ্বেল) *adj.* pertaining to
marriage বিয়া সম্বন্ধীয়, বৈবাহিক। (*pl.*)
marriage বিয়া, বিবাহ।

Nurse (নার্চ) *n.* a woman who nourishes an
infant ধাই; one who tends an infant or
the sick কেঁচুয়া বা রোগী পরিচর্যা কঁবতী, আয়া,
ধাত্রী। —*v. i.* to tend, to bring up আগভাল
কর, পিছাই খুঁচা, পতি কর।

Nursery (নার্চেরী) *n.* place for nursing সৰু ল'রা-
ছোতালী বনা ঘর; a place for rearing trees
গুটি বা গছপুলি পচোরাঠাই।

Nursling (নার্চলিং) *n.* an infant কেঁচুয়া।

Nurture (নার্-ছার) *v. t.* to nourish ডাঙর দীখল
কর; to educate লেখা পড়া শিকা, তোলা। —*n.*
nourishment, education পোহপাল, শিক্ষা।

Nut (নাট্) *n.* a fruit consisting of a peri-
carp and kernel ওপরত টান বাকলি বা খোলা
থকা গছের গুটি (যেনে ভামোল, বাদাম, নারিকেল
ইত্যাদি)। **A hard nut to crack**=a difficult
problem to solve টান প্রশ্ন, সহজে ব্যাখ্যা করিব
নোহরা কথা।

Nutation (নিউটেছন) *n.* nodding মূব দৌওরা
কাম; a periodical and constant motion
of the earth's axis পৃথিবীর মেরুদণ্ডের ঘূর্ণন।
Nutant *adj.* nodding দৌ খোঁরা, হলি যোঁরা।

Nut-gal *n.* কোনো কোনো গছের মেকণ।

Nutmeg (নাট-মে'গ্) *n.* a kind of aromatic
out জাঁইফল।

Nutrient (নিউট্রিয়েন্ট) *n.* that which nour-
ishes পুষ্টিকারক বস্তু, পথ্য, আহার।

Nutrition (নিউট্রিশন্) *n.* act of nourishing,
nutriment পুষ্টি বা চিকোণ করণ, পথ্য।

Nutritious, **Nutritive**, *adj.* nourishing, help-
ing growth or development পুষ্টিকারক, পোছা
ধবোরা, বলকারক।

Nutshell (নাট্-শ্বেল্) *n.* shell or hard outward
covering of nut বাকলি, চোঁকোর, খোলা।

Nux-vomica (নাক্-ভমিকা) *n.* a poisonous
seed of a tree এবিধ বিহগুটি (বঙ্গালীত কুচিলা
বোলে)।

Nuzzle (নাজ্) *v. t.* or *v. i.* rub the nose
against, to fondle নাক ঘষা, মরম কর, লালন
পালন কর।

Nylon (নাইলন) *n.* a plastic material প্লাষ্টিকের
পরা ভৈয়াবী বস্ত্র; the fabric or dress made
of nylon নাইলন কাপোর অথবা সেই কাপোবেবের
ভৈয়াবী সাজপাৰ।

Nymph (নিম্ফ) *n.* a beautiful goddess দেব-
কন্যা, অপেশ্বরী; a beautiful young maiden
বর সুলভী যুবতী কন্যা।

Nyctalopia (নিক্-টেলো-পিয়া) *n.* loss of vision
after sunset কর পোহরত বা এক্কাবত নেদেখা
চকুর বেমাৰ, কুস্বীকণ বেমাৰ।

○ (অ') the fifteenth letter of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ পঞ্চদশ আখৰ।

O=11,000; O', an abbrev. for *of* or *on* (as 5 o'clock).

Oaf (ও'ফ্) *n.* a changeling আনৰ জগত সলনি হোৱা ল'ৰাছোৱালী; an elf's child যখিনীৰ ল'ৰা, পেৰেত্তৰ ল'ৰা : a dolt, a lout হেৰাং, অঁকৰা।

Oak (অ'ক্) *n.* a valuable tree অ'ক্ গছ (ইয়াৰ পৰা জাহাজৰ তক্তা তৈয়াৰ হয়)।

Oaken (অ'কন্) *adj.* made of oak অ'ক্ গছৰ কাঠেৰে কৰা।

Oakum (অ'কাম্) *n.* old rope untwisted পুৰণা ফইৰ পাক মোকোলাই উলিওৱা টোঁহোৰা।

Oar (অ'ৱ) *n.* slender pole with a flat end for propelling a boat নাৱৰ বঠা। To lie on the oars=to cease rowing বঠা মাৰিবলৈ এব, কাম বন্ধ কৰ। Put in one's oar=to give advice when not wanted নলগা সময়ত উপদেশ দে।

Oarsman *n.* one who rows with an oar বঠামৰা মানুহ, নাৱৰীয়া।

Oasis (ও'-এ'-চিচ্) *n.* a fertile spot in a desert মক্কাভূমিৰ মাজৰ উৰ্বৰা ঠাই। *pl.* Oases.

Oat (অ'ট্) *n.* a grassy plant and its seeds এবিধ বিলাতী ঘ ধান। To sow one's wild oats=to indulge in youthful dissipation কাম প্ৰযুক্তিত ফুন, লুভুৰা যুগাব ধৰ।

Oath (অ'ঠ্) *n.* a solemn affirmation with an appeal to God শপত। To take an oath=শপথ ৰা। Upon one's oath=শপথ থুৱাই, ধৰম চি'হাই।

Obduracy (অব্-ডিউ-বে'চী) *n.* state of being obstinate, hardness of heart একাচেকা যতাব, নিষ্ঠুৰতা, কাঠচিতিয়া যতাব।

Obdurate (অব্-ডিউ-বেট্) *adj.* stubborn,

harsh আকোৰগোজা, কাঠচিতিয়া নিৰ্দয়, আবৰী not amenable to reason কৈচা শাল।

Obedience (অ'বিডিহেঞ্চ) *n.* compliance with a command আজ্ঞাপালন, হুকুম মানি চলা গুণ। In obedience to=আদেশ মতে।

Obedient (অ'বিডিহেণ্ট) *adj.* willing to obey বাধ্য, কথা শুনা, সৈমমান, আজ্ঞাধীন। **Obediently** *adv.* submissively আজ্ঞাধীন হৈ, আদেশ পালন কৰিবলৈ বাধ্য থাকি।

Obeisance (অ'-বে'-চেঞ্চ) *n.* an act of reverence, obedience গ্ৰণাম, নমস্কাৰ, ভলগ, সেৱা।

Obelisk (অবিলিঙ্ক্) *n.* a tall four sided tapering stone-pillar ওপৰলৈ ক্ৰমে জোতা চাৰি শিৰীয়া শিলৰ স্তম্ভ।

Obelus (অবেলাছ) *n.* a mark placed against suspected or spurious words or passages প্ৰাচীন পুথিৰ সন্দেহজনক অথবা প্ৰকৃষ্ট শব্দ বা বাক্যৰ আগত দিয়া সাংস্কৃতিক চিন (যেনে—নাইবা ÷); in printing, a dagger-sign মুদ্ৰণৰ বেলিকা পাদটীকাত ব্যবহাৰ কৰা চিন (+)। **Obelize** *v. t.* প্ৰকৃষ্ট বুলি চিন দে।

Obese (অ'-বিচ্) *adj.* fat লোৰোপা, গা-ডাঙৰ, ডেৰেহা। **Obeseness**, **Obesity** *n.* abnormal fatness লোৰোপা গা, গা ডাঙৰ অৱস্থা, ডেৰেহা অৱস্থা।

Obey (অ' বে') *v. t.* to do what is told কথা মান বা শুনা, আজ্ঞা পালন কৰ; to yield to সৈমমান হ।

Obfuscate (অবফাচকেট্) *v. t.* to darken আন্ধাৰ কৰ; to obscure অস্পষ্ট কৰ।

Obit (অ'বিট্) *n.* death যুতা, মৰণ; funeral ceremonies কাজ-কৰম, অভ্যুদিত্তিয়া; death anniversary তিথি।

Obituary (অবিচুৱেৰী) *n.* relating to death মৰণ বিষয়ক। —*n.* a register of deaths মৰা মানুহৰ বিৱৰণ লেখা বহী।

Object (অব্জেক্ট) *n.* anything seen or perceived পদার্থ, বস্তু, স্রব; end, motive উদ্দেশ্য, অভিপ্রায়; (*In Grammar*) the thing towards which the action of a verb is directed কর্তৃপদ। — *v. t.* to oppose ওজর কৰ, আপত্তি কৰ।

Object lesson = দৃশ্য বস্তু বিষয়ক পাঠ। **Object soul** = উদ্ভিদৰ চেতনা। শক্তি।

Objection (অব্জেক্শন্) *n.* adverse reason, argument against ওজৰ, আপত্তি, উত্তৰ, আপোনাহ, খুঁট।

Objectionable (অব্জেক্শনেবল্) *adj.* open to objection আপত্তিজনক, অসুগত, অস্বাভাৱ।

Objective (অব্জেক্টিভ্) *adj.* relating to an object স্রব্য বিষয়ক, বাহ্য বস্তু সহজীয়, কর্তৃপদীয়।

Objector (অব্জেক্টৰ) *n.* one who objects ওজৰদাৰ, আপত্তিকারক।

Objure (অবজুৰ্) *v. i.* to swear শপত থা।

Objuration *n.* act of binding by oath শপত খুতাই বাধ্য কৰণ।

Objurgate (অবজাৰ্গে-গেই) *v. t.* to scold, to chide ডাবি দে, ধমক দে। **Objurgatory** *adj.*

Objurgation (অবজাৰ্গে-শন্) *n.* scolding reproof ডাবি, ধমকি।

Oblation (ওবলেছন্) *n.* anything offered in worship উৎসৰ্গ, বলিদান, নৈবেদ্য।

Oblate (অবলেট্) *adj.* flattened at both ends দুইমূৰ চেপেটা। — *n.* a secular person of a monastery মঠভুক্ত বিবৰী যাজক।

Obligation (অব্লিগেছন্) *n.* act of obliging, any act which binds one to do something for another বাধ্যতা, বন্ধাবন্ধি, কর্তব্যতা; state of being indebted for a favour কোনো প্রত্যাশকাৰ কৰিবৰ নিমিত্তে দায়িত্ব, ঋতিবৰ কাৰণ; a bond এক্কাৰ নামা।

Obligatory (অব্লিগেটৰী) *adj.* binding নিত্যা কৰিবলগীয়া, বন্ধাবন্ধি, নকৰিলে নোহোৱা, বাধ্যতামূলক।

Oblige (অব্লাইজ্) *v. t.* to bind by some favour বাধ্য কৰ, চত্ কৰ, বাধ্য থুবা, অনুগ্রহ কৰ। I am obliged to go = মই যাবই লাগিব, মই যাবই বাধ্য। I am obliged to you = মই

তোমাৰ ওচৰত ঋণী আছো। I shall be obliged = মই বাধিত হ'ম।

Obligee (অব্লিগী) (*law*) *n.* the person to whom one is obliged or bound উপকাৰী, যাব প্রতি বাধ্য হয় বি কোনো চুক্তি কৰি দিলে দিহে।

Obligor (অব্লিগাৰ) *n.* the person who binds himself যি কৰাব কৰে।

Obliging (অব্লাইজিং) *adj.* disposed to do favour হোম থুকা, মুখ হৰিব নোৱৰা, দহালু।

Oblique (অব্লিক্) *adj.* slanting, not perpendicular হেলনোৱা, বৈকা, হেঁকা, ক'তীয়া; indirect আওপকাৰী। **Oblique angle** = বিষম কোণ, তিৰ্য্যক কোণ। **Oblique narration** = পোন পোনে ন'কৈ আন একনে কোৱা ভাৱত লিখা কথা। **Obliquely** *adv.* কতীয়াকৈ, বকুৰাৰে।

Obliquity (অব্লিকুইটি) *n.* slanting direction বৈকা অৱস্থা, হেলনোৱা ভাৱ, তিৰ্য্যক গতি; irregularity অনিয়ম, ব্যতিক্রম।

Obliquity (অব্লিকুইটি) *n.* slanting direction বৈকা অৱস্থা, হেলনোৱা ভাৱ, তিৰ্য্যক গতি; irregularity অনিয়ম, ব্যতিক্রম।

Obliquity (অব্লিকুইটি) *n.* slanting direction বৈকা অৱস্থা, হেলনোৱা ভাৱ, তিৰ্য্যক গতি; irregularity অনিয়ম, ব্যতিক্রম।

Obliquity (অব্লিকুইটি) *n.* slanting direction বৈকা অৱস্থা, হেলনোৱা ভাৱ, তিৰ্য্যক গতি; irregularity অনিয়ম, ব্যতিক্রম।

Obliquity (অব্লিকুইটি) *n.* slanting direction বৈকা অৱস্থা, হেলনোৱা ভাৱ, তিৰ্য্যক গতি; irregularity অনিয়ম, ব্যতিক্রম।

Obliquity (অব্লিকুইটি) *n.* slanting direction বৈকা অৱস্থা, হেলনোৱা ভাৱ, তিৰ্য্যক গতি; irregularity অনিয়ম, ব্যতিক্রম।

Obliquity (অব্লিকুইটি) *n.* slanting direction বৈকা অৱস্থা, হেলনোৱা ভাৱ, তিৰ্য্যক গতি; irregularity অনিয়ম, ব্যতিক্রম।

Obliquity (অব্লিকুইটি) *n.* slanting direction বৈকা অৱস্থা, হেলনোৱা ভাৱ, তিৰ্য্যক গতি; irregularity অনিয়ম, ব্যতিক্রম।

Obliquity (অব্লিকুইটি) *n.* slanting direction বৈকা অৱস্থা, হেলনোৱা ভাৱ, তিৰ্য্যক গতি; irregularity অনিয়ম, ব্যতিক্রম।

Obliquity (অব্লিকুইটি) *n.* slanting direction বৈকা অৱস্থা, হেলনোৱা ভাৱ, তিৰ্য্যক গতি; irregularity অনিয়ম, ব্যতিক্রম।

Obliquity (অব্লিকুইটি) *n.* slanting direction বৈকা অৱস্থা, হেলনোৱা ভাৱ, তিৰ্য্যক গতি; irregularity অনিয়ম, ব্যতিক্রম।

Obliquity (অব্লিকুইটি) *n.* slanting direction বৈকা অৱস্থা, হেলনোৱা ভাৱ, তিৰ্য্যক গতি; irregularity অনিয়ম, ব্যতিক্রম।

Obliquity (অব্লিকুইটি) *n.* slanting direction বৈকা অৱস্থা, হেলনোৱা ভাৱ, তিৰ্য্যক গতি; irregularity অনিয়ম, ব্যতিক্রম।

Obliquity (অব্লিকুইটি) *n.* slanting direction বৈকা অৱস্থা, হেলনোৱা ভাৱ, তিৰ্য্যক গতি; irregularity অনিয়ম, ব্যতিক্রম।

Obliquity (অব্লিকুইটি) *n.* slanting direction বৈকা অৱস্থা, হেলনোৱা ভাৱ, তিৰ্য্যক গতি; irregularity অনিয়ম, ব্যতিক্রম।

Obliquity (অব্লিকুইটি) *n.* slanting direction বৈকা অৱস্থা, হেলনোৱা ভাৱ, তিৰ্য্যক গতি; irregularity অনিয়ম, ব্যতিক্রম।

- Obnoxiousness** *n.* (*L. ob* = before ; *noxa* = hurt).
- Obovate** (অব'ভে'ট্) *egg-shaped* অণ্ডাকৃতি । (*bot*).
- Obscene** (অব'চিন্) *adj.* unchaste, indecent নিলাজ, অবাইচ, উভং, অশ্লীল, অর্ধাচীন ।
- Obscenity** (অব'চিন-ইটি) *n.* lewdness লম্পটতা ; quality of being obscene নিলাজ স্বভাব, নিপীড়িততা ।
- Obscure** (অব'স্কিউৰ) *adj.* dark, not clear or legible এছাৰ, ধোপমৰা, অস্পষ্ট, গুপ্ত ; unknown অপরিচিত, অতি গুৰি নোহোৱা, অজানিত । — *v. t.* to darken অস্পষ্ট কৰ, আঁৰ কৰ, ঢাকি ধৰ ।
- Obscurity** (অব'স্কিউৰিটি) *n.* state of being obscure, darkness গুপ্তাৱস্থা, অজানিত অৱস্থা, অজ্ঞতা ।
- Obsecrate** (অব'চিক্ৰেই) *v. t.* to implore স্তুতি কৰ, কাৰুণ্য মিনতি কৰ ।
- Obsequies** (অব'চিকুইজ) *n.* (*pl.*) funeral rites মৃতকৰ কাজ কৰম, চহা কাজ, প্ৰেতকাৰ্য্য ।
- Obsequious** (অব'চিকুয়াচ) *adj.* submissive to excess, servile শৰণাগত, অতিশয় আত্মবাহ, পদ-সেৱক, সেৱমেও ।
- Obsequiousness** *n.* পদসেৱা, ভৰিতপৰা গুণ ; state of being excessively, compliant সেৱমেও হৈ থকা গুণ ।
- Observable** (অব'জাৰ্ভ-এবল্) *adj.* worthy of being noticed, remarkable চাবলগীয়া, দ্ৰষ্টব্য, দৰ্শনীয়, ধৰ্তব্য ।
- Observance** (অব'জাৰ্ভ-এক) *n.* act of paying attention to মনোযোগ, দৃষ্টি ; a custom to be observed ৰীতি পালন । **Observance of Eka'dashi** = একাদশী কৰোতা, একাদশী পালন ।
- Observant** (অব'জাৰ-ভেণ্ট) *adj.* taking notice, observing মনোযোগী, ততোভাল ; adhering to নিয়ম পৰায়ণ, নিষ্ঠাবান ।
- Observation** (অব'জাৰ-ভেণ্) *n.* act of seeing and noting অৱলোকন, নিৰীক্ষণ, মনোযোগপূৰ্ব্বক কাৰ্য্য কাৰণ নিৰ্ণয় ; a remark মন্তব্য ; attention মনোযোগ ।
- Observer** *n.* one who observes নিৰীক্ষক ।

- Observatory** (অব'জাৰভেটৰী) *n.* a place of building for astronomical observations নক্ষত্ৰাদিৰ গতি নিৰীক্ষণ কৰা গুৰুত্বকৃতি গুহ ঘৰ, মানমন্দিৰ ।
- Observe** (অব'জাৰ্ভ) *v. t.* to notice চা, দৃষ্টি কৰ ; to remark মন্তব্য প্ৰকাশ কৰ, ক ; to comply with পালন কৰ, মান ; to keep in view দেখ, মন কৰ ।
- Observer** (অব'জাৰভাৰ) *n.* one who observes যি চাই বা দেখে দৃষ্টিকৰক, পালন কৰ্ত্তা ; a flying officer of the Air Force উড়ণীয়া বাহাজত বোতা সেনাৰ লগৰ বিষয়া ।
- Obsess** (অৱচেচ) *v. t.* haunt খেদি থুৰ ; harass হাইৰাং কৰ ; to occupy the mind মন আকৃষ্ট কৰ ।
- Obsession** (অব'চেচন্) *n.* attack of an evil spirit upon a person ভূতৰ আক্ৰমণ, ভূতৰ উপদ্রৱ ।
- Obsolescent** (অব'চে-লে'চেন্ট) *adj.* going out of use, antiquated অপ্ৰচলিত, আগৰদিনীয়া, বাহ্যৰ ৰহিত ।
- Obsolete** (অব'চলিৎ) *adj.* gone out of use অপ্ৰচলিত, অসহায়, বাহ্যৰ নোহোৱা ।
- Obstacle** (অব'ষ্টে-কল্) *n.* that which hinders, obstruction বাধা, বিঘিনি, প্ৰতিবন্ধক । (*L. ob* = in the way of ; *stare* = to stand).
- Obstetric** (অব'ষ্টেট্ৰিক) *adj.* pertaining to midwifery ৰাজী বিদ্যা সম্বন্ধীয় । — *al adj.*
- Obstinate** (অব'ষ্টিনে'ট্) *adj.* stubborn, unyielding, not easily subdued আমঠ, আৱৰি, অৱৈয়া, অগন্ধা, কেঁচাশাল, নোবানেপেৰা, আঁকোৰ-গোলা, উড়ীয়া ।
- Obstinacy** (অব'ষ্টিনে'চী) *n.* stubbornness ঠ'হ, মঠ, আমঠালি, উভতি, যোগোৰাৰি ।
- Obstipation** (অব'ষ্টি-পেণ্) *n.* excessive costiveness একেবাৰেই শৌচ নোহোৱা অৱস্থা ।
- Obstreperous** (অব'ষ্টেপেৰাচ) *adj.* clamorous, noisy কোহাঁলকাৰী, কেঁকেৰা । — *ness n.* loud noise আটাহ, কোহাঁল, আৱণ্ড ; (*L. strepere* = to make noise)
- Obstruction** (অব'ষ্টি-কছন্) *n.* obligation বন্ধাবন্ধি এক্কাৰ, দৃষ্টি ।

Obstruct (অব-ষ্ট্রাক্ট) *v. t.* to hinder, to block up বাধা জন্মা, বাট ডেট; to hinder from passing আপত্তি ধৰ, ব্যাঘাত জন্মা।

Obstruction (অব-ষ্ট্রাক্শন্) *n.* hinderance, opposition প্রতিবন্ধক, ব্যাঘাত, হক্কৰা, আপত্তি।

Obstructive *adj.* hindering বাধাজনক, প্রতিবোধক।

Obtain (অব-টেইন) *v. t.* to lay hold of, to procure, to get পা, যোগাৰ কৰি আনি, লাভ কৰ। —*v. i.* to be prevalent, to continue in use চলিত হ।

Obtainable (অব-টেইনেবল্) *adj.* procurable পাৰপৰা।

Obtest (অব-টেইষ্ট) *v. t.* to call upon as a witness সাক্ষী কৰ, চাবলৈ মাতি; to beseech ধোঁক, প্রার্থনা কৰ। —*v. i.* to protest আপত্তি কৰ। **Obtestation** *n.* সাক্ষী যাঁতন।

Obtrude (অব-ট্ৰুড) *v. i.* or *v. t.* to thrust in upon uninvited অস্বাচ্ছিতে প্রবিষ্ট হ, নলগা কামত লাগ, নমতা নোবোলাকৈ সোমা।

Obtrusion (অব-ট্ৰুজন) *n.* a thrusting in অনন্বিকার প্রবেশ।

Obtruder (অব-ট্ৰুদাৰ) *n.* one who thrusts one's self among others নমতা নোবোলাকৈ আনৰ মাজত সোমাইতা।

Obtrusive (অব-ট্ৰুচিভ) *adj.* apt to obtrude ঝগৰণীয়া, নলগা কামত লাগা, অনিচ্ছিত হৈ আহোতা।

Obturate (অব-টিউ-ৰেট) *v. t.* to close মুখ বন্ধ কৰ, সোপা দে।

Obtuse (অবটিউচ) *adj.* blunt ভোতা; (*geom.*) greater than a right angle সমকোণতকৈ বহল, বেলাহি চুকীয়া। **Obtuseness** *n.* অতীক্ষতা, ভোটা গুণ। **Obtuse angle**=*n.* (জ্যামিতি) মূলকোণ।

Obumbrate (অব-আম্-ব্ৰেইট) *v. t.* ঢাকি ধৰ; darken এছাৰ কৰ। —*adj.* **Obumbrate**=ঢাক ধোতা।

Obverse (অব্-ভাৰ্চ) *n.* the face of a coin bearing the head কোনো মুদ্রার ছবি থকা ফাল, ওপৰ লুটি। —*adj.* bearing the head মূৰৰ আকৃতি থকা। (*opp.* to Reverse).

Obversion (অব্-ভাৰ্চন্) *n.* the act of turning towards the front ওপৰ লুটি হওন, লুটি খাওন।

Oblviate (অব্-ভিহেইট) *v. t.* to remove, as difficulties ভুতা, একতা আঁতৰ কৰ।

Obvious (অব্-ভিহাচ) *adj.* evident, clear স্পষ্ট, প্রত্যক্ষ, ওলাই থকা, দেখা দেখি। **Obviously** *adv.* স্পষ্টৰূপে, দেখাদেখিকৈ; palpably.

Occasion (অক্-ক্-অন্) *n.* a special time or reason আৱশ্যক, প্রয়োজন, কোনো ঘটনাৰ সময়; an event or a special occurrence বিশেষ কাম, ঘটনা; opportunity সুযোগ, হল, হেগ। —*v. t.* to cause, to produce জন্মা, ঘটা, উত্তৰ কৰ, কৰা। **On occasion**=when needed আৱশ্যক হলে, সময়তে।

Occasional (অক্-ক্-অনেল্) *adj.* occurring only at times সময়ে সময়ে হোৱা, হেগা-চোবোকা, মাজে সময়ে হোৱা বা কৰা।

Occasionally (অক্-ক্-অনেলী) *adv.* upon occasion, at times কেতিয়াবা কেতিয়াবা, মাজে সময়, মজা-মটিকৈ, আৱশ্যক হলে।

Occident (অক্-চি-ডেণ্ট্) *n.* the West পশ্চিম-দিশ, অন্তৰ্দেশ। **Europe and America** পশ্চিম প্রদেশ, যেনে ইয়োরোপ আমেৰিকা। (*opp.* to Orient).

Occidental (অক্-চিডেণ্টেল্) *adj.* Western পশ্চিমৰ।

Occiput (অক্-চিপুট) *n.* the hinder part of the head মূৰৰ পাচফাল।

Occipital (অক্-চি-পিটেল) *adj.* pertaining to the back part of the head মূৰৰ পাচফাল সম্বন্ধীয়।

Occult (অক্-কাল্ট্) *adj.* hidden, secret, unknown গুপ্ত, গোপনীয়, অজানিত, অস্বাক্ষ। **Occult sciences**=জ্যোতিষশাস্তি দৈবজ্ঞান শাস্ত্ৰ। **Occultist** *n.* দৈবজ্ঞ। **Occultation** *n.* state of being hid by a planet লুকুৱা অৱস্থা, গ্রহণ কাল।

Occupancy (অক্-কিপেকী) *n.* the act of occupying, possession ভোগ দখল, দখল কৰণ। **Right of occupancy**=ভোগ দখলী স্বত্ব

Occupant (অকিট-পেণ্ট) *n.* one who takes possession দখলকাৰ, উপভোগকাৰী।

Occupation (অকিউ-পে'শন্) *n.* act of taking possession দখল কৰণ; employment বাহসায় কাম, জীৱিকাৰ উপায়।

Occupier *n.* occupant দখলকাৰ।

Occupy (অকিউ-পাই) *v. t.* to take possession of দখল কৰ, ভোগ কৰ; to take up ল, থাক, বাস কৰ, বাসস্থান। **Who has occupied this room** = এই কোঠাত কোন আছে? **What are you occupied with now** = তুমি এতিয়া কি কামত ব্যস্ত আছা, বাকি কাম কৰিছা? (L. *ob* = to, on; *capere* = to take)।

Occur (অ-কাৰ্) *v. i.* to happen হ, ঘট, ওলা; to come to the mind মনত পৰ, মনত খেলা। **When a vacancy occurs** = যেতিয়া কাম খালি হয়। (*pa. p.* occurred)।

Occurrence (অ-কাৰ-এঞ্চ) *n.* any unlooked for event ঘটনা, অকস্মাৎ হোৱা কোনো কথা।

Ocean (অ'ছন্) *n.* the vast expanse of salt water on the surface of the Globe সাগৰ, সমুদ্ৰ। **Oceanic** (অ'-শ্বেনিক) *adj.* সাগৰীয়।

Ocellate (অ'চ'লেট) *adj.* resembling an eye with different colours around ম'ৰা চৰাইৰ চকুৰ দৰে বহুচুৱা ছুবগীয়া দাগ থকা; চকুৰ দৰে।

Ocellus (অ'চ'লে'স্) *n.* a round spot of varied colours in the feather of a peacock ম'ৰা চৰাইৰ পাখিৰ চকুৰ; a little eye সৰু চকু।

Ochre, Ocher (অ'কাৰ্) *n.* a kind of yellow clay used for colouring walls & c. এৰিষ হালধীয়া মাটি, গেৰুৱা মাটি; (*slang.*) money ধন, সোণ।

Octagon (অক্টেগন্) *n.* a plane figure of eight sides and eight angle আঠকোণী ক্ষত্ৰ। **Octagonal** *adj.* অষ্টকোণী, আঠকোণীয়া। (Gk. *okto* = eight; *gonia* = an angle)।

Octahedron (অক্-টে-হি-ড্ৰন্) *n.* a solid figure having eight faces আঠফাল থকা গোটা বস্তু, অষ্টতলক।

Octant (অক্টেণ্ট) *n.* the eighth part of a circle বৃত্তৰ বা চক্ৰৰ অষ্টম ভাগ।

Octave (অক্টে'ভ্) *adj.* eight আঠ। — *n.* eighth অষ্টম; an interval of sound eighth times higher বাগ যন্ত্ৰৰ অষ্টম সূৰ।

Octavo (অক্টে'ভ্) *adj.* consisting of eight leaves of the sheet এখন কাগজৰ আঠ পাত হোৱা, আঠপতীয়া। — *n.* আঠপতীয়া পুথি।

October (অক্টোবৰ) *n.* the tenth month of the English year অক্টোবৰ মাহ।

Octogenarian (অক্ট'-জেন'-ৰিয়েন্) *n.* and *adj.* one who is eighty years old আশী বছৰীয়া লোক। **Octogenary** *adj.*

Octopod (অক্ট'-পদ) *adj.* eight footed অষ্টপদী।

Octopus (অক্ট-পাচ'স্) *n.* a genus of eight footed mollusc কেকোৰাৰ দৰে এজাতি আঠ ঠোঁটীয়া মাহ।

Octoroon (অক্ট-কন্) *n.* offspring of a quadroon and a white ইংৰাজ আৰু নিগ্ৰো জাতিৰ সংমিশ্ৰণত হোৱা সন্তান; a person of $\frac{1}{8}$ Negro blood নিগ্ৰোচাহাৰৰ সৰ্ভৰ সন্তান।

Ociroi (অক্-ট্ৰে) *n.* a duty paid on goods entering city নগৰত বেচিবলৈ অনা মালৰ মাহুল, কোনো বস্তুৰ বেণাৰ কৰিবলৈ দিয়া একদীয়া স্বত্ব।

Octuple (অকটুপ্ল্) *n.* eight fold আঠগুণ; *v. t. & i.* to multiply by eight আঠেৰে পূৰণ কৰ।

Ocular (অকিউলাৰ) *adj.* pertaining to the eye চকুৰ, চকু বিষয়ক, চকুৰে দেখা, প্রত্যক্ষ।

Oculist (অকিউলিষ্ট) *n.* one skilled in diseases of the eye চকু চিকিৎসক, চকুৰ বেমাৰ চাওঁতা।

Od (ওড্) *n.* a peculiar force existing in all material bodies which acts on the nervous system to produce mesmerism সকলো জীৱজন্তু আদিত থকা স্বাভাৱিক মোহনী শক্তি।

Odd (অড্) *adj.* not paired with another বিযুৰীয়া, একদীয়া; not exactly divisible by two দুইৰে ভাগ কৰিলে মিলি নোযোৱা;

unusual, strange অশোভা, কেনেবা, বিষম, অপকণ।

Oddity (অডিটি) *n.* strangeness, state of being odd or singular অতিদম্ভৰ, অস্বাভাৱিক কথা; a singular person or thing একলৈখীয়া মানুহ, বা বস্তু।

Odd-looking *adj.* having an unusual appearance দেখিবলৈ কেনেবা, কুচ্ছ।

Oddment *n.* something remaining over বাঢ়ি থকাখিনি, উপৰিষ্ট; (*pl.*) one of a broken set কোনো ভগা বস্তু এসকলিৰ এটা।

Odds (অড্‌জ) *n. (pl.)* inequality, advantage অসমতা, তল, সুবিধা, প্ৰাপ্তি; dispute বিবাদ।

Odds and ends=scraps লতাগতা, আকলি-বাকলি, লাংখা-লিংখি। **At odds**=at variance অনৈক্য, পৰস্পৰ বিবাদ।

Ode (অড্‌) *n.* a song, a short poem গীত, সৰু গদ্যপুথি।

Odious (অডিয়াচ্) *adj.* hateful, disgusting ঘৃণনীয়, খেহেটী।

Odium (অডিয়াম্) *n.* hatred, blame ঘৃণা, দেহা, নিন্দা।

Odontist (অদন্-টিষ্ট) *n.* a dentist কৃত্ৰিম দাঁত লগাব পৰা মানুহ।

Odontoid (অ'-দন্টইড্) *adj.* tooth like দাঁতৰ দৰে, দন্তাকৃতি।

Odontology (অ'-দন্টলজী) *n.* the science of the teeth দন্তবিজ্ঞান।

Odoriferous (অ'ডৰিফেৰাছ) *adj.* fragrant, perfumed গন্ধ থকা, গন্ধযুক্ত, সুগন্ধি।

Odorous (অ'ডৰ-আচ্) *adj.* sweet-smelling সুগাণ, সুগন্ধি।

Odourless (অ'ডাৰ-লেচ্) *adj.* devoid of odour গন্ধ নোহোৱা, গন্ধহীন।

Odour (অ'ডাৰ) *n.* smell, scent গাণ, গন্ধ, গন্ধ; reputation স্মৃতি, সুনাম। **In bad odour**=কুশল, বদনাম, অখ্যাতি।

Oecology (ই-কল্-অজি) *n.* the science of biology dealing with habits, organisms modes of life দেহতত্ত্ব বিজ্ঞানৰ এক অংগ।

O'er (অ'ৱাৰ) contracted form of **over**.

Of (অফ্) *prep.* from, out of পৰা, তাৰ বা ইয়াৰ ভিতৰৰ; belonging to সম্পৰ্কীয়, কোনো

জনৰ, বস্তুৰ বা বিষয়ৰ; among মাজত। **Died of fever**=ফেবৰ হৈ মৰিল। **Of these**=ইয়াৰ ভিতৰৰ। **Man of talent**=বুদ্ধি থকা মানুহ। **Of late**...lately সিদিনা, অলপতে। **Of course**—by natural consequence অৱশ্যে, স্বাভাৱিক, গতিকে।

Off (অফ্) *adv.* from, away from অঁতৰত, দূৰত, নিলগত, নিলগৰ পৰা। —*adj.* on the further side অঁতৰৰ, সিকালৰ। —*prep.* or *interj.* not on, away নিলগ, দূৰ, আঁতৰ। **Off-coloured**=half caste বিজ্ঞতবীয়া, হুচচীয়া। **Off day**=not devoted to one's work বনখতি, আজবীয়া। **Off-and-on**=now and then মাঝে মাঝে, কেতিয়াৱা কেতিয়াৱা। **Off-hand**=at once, without study তৎক্ষণাৎ, হুপুৰাই, নতৰা নিচিন্তা। **Off duty**=ছুটি, কামৰ পৰা অবসৰ। **Off one's feed**=খাবৰ মন নোহোৱা, অকুচি। **Be off**=to go away at once ওচ, আঁতৰ হ। **Tell off**=to count লেখ, গণ; to assign for a duty তাৰ কামলৈ যাবলৈ ক, বাবে বাবে পঠিয়া। **Well off**=rich ধনী, অৱস্থাপন্ন। **Ill off**=poor দুখীয়া, নিচলা। **Take one's clothes off**=সাজ সলা, পোচাক সোলোকা।

Offal (অফেল) *n.* refuse, anything unfit for use খাবৰ অযোগ্য বস্তু, নাভীভুক, পেটু, অভক্ষ্য।

Offence (অফ্-ফেচ্) *n.* any cause of displeasure, injury, a crime দায়ে, ভগৰ, লেঠা, জেড়া, ভৰ, ঘাটি, যোকোহা, দোষ, অপৰাধ। **Give offence**=বিড়ম্বি কৰ। **Take offence**=অসন্তোষ প।

Offend (অফ্-ফেণ্ড) *v. t.* to displease বিড়ম্বি কৰ, জোকা, দাই লগা, ভগৰ লগা। —*v. i.* to cause anger খং তোলা, অপৰাধ লগা।

Offender (অফ্-এণ্ড-আৰ্) *n.* one who offends ভগবীয়া, অপৰাধী, দোষী।

Offensive (অফ্-ফেঞ্চ-ইড্) *adj.* giving offence অপৰাধজনক, বিৰক্তকাৰী; displeasing অশ্ৰীতিকৰ, খং উঠা, ঘৃণাজনক; used in attack, as a weapon মৰাটো কৰোঁতে ব্যৱহাৰ কৰা, আক্ৰমণোপযোগী। —*n.* act of, or posture in attacking জোকাই লোৱা কাৰ্য্য; প্রথম আক্ৰমণকাৰী। **Offensive and defensive**—making war against jointly and defen-

ding each other when attacked একেলগে
যুদ্ধ কৰা আৰু পরস্পরে পরস্পরক বন্ধা কৰা ভাব।

Offer (অফাৰ্) *v. t.* to present বটো দা, দিবলৈ
আগবঢ়া; to make a proposal to দিব খোজ,
প্ৰস্তাব কৰা; to present in worship আগ
কৰ, উৰ্গ, বলিদান কৰ। — *n.* that which is
offered দান দিব খোজা বস্তু বা মূল্য; a pro-
posal প্ৰস্তাব। **When opportunity offers** =
যেতিয়া সুযোগ হল, চল পালে।

Offering (অফাৰ্-ইং) *n.* that which is offered
ভেটো, প্ৰণামো, বটো, a sacrifice উৎসৰ্গ, বলিদান
নৈবেদ্য, উপহাৰ।

Office (অফিছ) *n.* a place where business is
carried on অফিছ, লেখা-পঢ়া কাম কৰা ঠাই;
employment কাম, পদ; function আমল,
বাৰ; (*pl.*) the rooms where the domes-
tics discharge their duties বন্ধা-বঢ়া কাম
কৰা চাকৰৰ ঘৰ। **Office bearer** = কাম
চলাওঁতা।

Officer (অফিছাৰ) *n.* one who holds an office
কৰ্মচাৰী, আমল, বিষয়া।

Official (অফিচিয়েল) *adj.* pertaining to an
office অফিছৰ, চৰকাৰী অফিছ সম্বন্ধীয়। — *n.* a
subordinate public officer ক্ষমতাপন্ন বাজ-
কৰ্মচাৰী। **Officially** *adv.* অফিছৰ যোগে,
চৰকাৰী নিয়মে।

Officiate (অফি-শিয়েং) *v. i.* (with *for*) to
perform official duties in place of ano-
ther আনৰ সলনি কাম কৰ; perform divine
service পুৰোহিতালি কৰ **Officiating** *n.* acting
আনৰ সলনি কৰা, একটাই।

Official (অফ-ফিচি-নেল) *adj.* belonging to a
shop দোকানৰ, বৈদ্যৰ কৰি দোকানত খোৱা;
used in medicine or arts কোনো দৰবত বা
শিল্প কাৰ্য্যত ব্যৱহাৰ কৰা।

Officious (অফ-ফিচাচ) *adj.* intermeddling,
forward in offering services নলগা কামত
লাগি ফুৰা, সহায় কৰিবলৈ আগ বাঢ়ি ফুৰা।

Officiously *adj.* নমতা, নোবোলাটক। **Offici-
ousness** *n.* উপযাচি ফুৰা গুণ, অনধিকাৰ চৰ্কা,
অযাচিত অনুগ্ৰহ।

Offing (অফিং) *n.* the part of the sea at dis-

tance from the shore ভীৰৰ পৰা কিছু আঁতৰত
থকা সমুদ্ৰৰ মাজ ঠাই।

Offscouring (অফ্-স্কাৰিং) *n.* refuse of rejec-
ted matter মলি, ধূলি-মাকটি, ছাই জাবৰ পেলাই
দিয়া বস্তু।

Offset (অফ্-চেট্) *n.* an equivalent sum or
value set off against another বাদখাচ কৰা
সমান ধন বা মূল্য; a short shoot or spout
গছৰ পোখা; in surveying the perpen-
dicular distance on either side of the
main line মাটি পিয়লৰ মূল বেখাৰ দুই কাষত
থকা সীমাৰ পোন দূৰত্ব।

Offshoot (অফ্-চুট্) *n.* anything growing out
of another পোখা, গজালি, নৈৰ সোতা বা
মুতি।

Offside (অফচাইড্) *n.* the right hand side in
driving গাড়ী চলাই যাওঁতে সোঁহাতৰ ফাল,
বলখেলা মাৰিব সোঁফালে, ফুটবল খেলত বল
আৰু গ'লৰ মাজত থকা লোক।

Offspring (অফ্-স্প্ৰিং) *n.* a child, issue সতি
সন্ততি, উৎপত্তি, পৰচ, সঁচ।

Oft (অফট্), **Often** (অফন্) *adv.* frequently
ঘনে ঘনে, বাৰে বাৰে। **More often than not**
= নহওকচাৰি প্ৰায় ঘনাই ঘনাই।

Ogle (অ'গল্) *v. t.* or *v. i.* to cast amorous
glances চকুকেৰাই কৈ মৰমৰ ভাব দেখুৱা, চকুৰ
ঠাৰ দি প্ৰেম প্ৰকাশ কৰ।

Ogpu (অগ'পু) *n.* United State political admi-
nistration আমেৰিকাৰ শাসনতন্ত্ৰ; a secret
organisation গুপ্ত সভা।

Ogre (অ'গাৰ্) *n.* a man eating monster
or a giant বাৰুস।

Oh! (অ') *interj.* a word denoting surprise,
sorrow &c. অহা! হতা!

Ohm (অ'ম্) *n.* unit of electrical resistance
বিজুলী শক্তি বোধক সূক্ষ্ম পৰিমাণ, ১০০০ ফুট
দীঘল সৰু তামৰ তাঁতৰ ব্যাপ্ত হব পৰা বিজুলী
শক্তিৰ পৰিমাণ।

Oil (আইল্) *n.* the greasy liquid obtained
from certain fruits ওঁ seeds তেল। *v. t.*
smear with oil তেল বহ বা লগা। **Oilcake** =
খলিহৈ। **Strike oil** = পুজৰ তেল উলিয়াবলৈ

- খাল; attain great success suddenly
ঠাটে ধন-সম্পত্তি লাভ কৰ। Oil cloth=
এবিধ চিক্‌চিকীয়া পানী নসৰকা কাপোৰ। Oil-
Engine=তেলেৰে চলোৱা ইঞ্জিন। Oil-man=
আচাৰ আদি তেলেভীয়া বস্তু বেচোতা। Oil-
mill=তেলীশাল, তেল পেৰা কল। Oil-press=
a machine for expressing oil from some
seeds তেল পেৰা কল, তেলীশাল।
- Oily** (অইলী) *adj.* consisting of oil, greasy
তেলতেলীয়া, তেল লগা।
- Oil-painting** *n.* a picture painted in oil-
colours তেলযুক্ত বস্ত্ৰেৰে আঁকা চিক্‌চিকীয়া চিত্ৰ।
- Ointment** (অইণ্টমেন্ট) *n.* any greasy medi-
cinal substance মলম।
- Old** (অ'ল্ড) *adj.* advanced in years বুঢ়া,
বয়সীয়া, বহুদিনীয়া; worn out পুৰণি;
ancient আগৰ দিনৰ, প্ৰাচীন। **Of old**=
in ancient times আগৰ দিনত, আগতে।
He is seven years old=ডেওঁৰ বয়স সাত
বছৰ। How old are you=তোমাৰ বয়স
কিমান? **Olden** (অলডন্) *adj.* ancient
পুৰণি। **Old fashioned** *adj.* পুৰণি নিয়মৰ।
Old-salt=an experienced sailor বহুদৰ্শী
নাৱিক। **Old school**=old fashioned প্ৰাচীন
নিয়মৰ, অগ্ৰচলিত। **Old-world**=পৃথিৱীৰ পূব
ফালৰ ভাগ, ইউৰোপ আৰু এচিয়া খণ্ড।
- Oleaginous** (অ'লিয়ে-জিনাচ) *adj.* oily তেল-
তেলীয়া; producing oil তেল ওলোৱা; fatty
তেলান।
- Oleander** (অলিয়েণ্ডাৰ) *n.* an evergreen shrub
the Rose Bay কৰবী ফুল গছ।
- Oleaster** (অলিয়েষ্টাৰ) *n.* wild olive বনৰীয়া
জলফাই।
- Oleograph** (অলিয়গ্ৰাফ) *n.* a print in oil-
colours তৈলচিত্ৰৰ অনুকৰণত তৈলবৰ্ণেৰে ৰঞ্জিত
ছবি; নকলী তৈলচিত্ৰ।
- Oleometer** (অলিয়মিটাৰ) *n.* an instrument
to measure density of oil তেলৰ ভাঠ পাতল
গুণ বুজা যন্ত্ৰ।
- Olfactory** (অল্-ফেক্টৰী) *adj.* pertaining to
smelling শ্ৰাণেন্দ্ৰিয় বিষয়ক, গন্ধবাহী।
- Oligarchy** (অলিগাৰ্কী) *n.* government by a

small body of men কোনো এক শ্ৰেণীৰ দুই
চাৰিজন লোকে মাথোন শাসন কৰা প্ৰণালী;
কুলীনাধিপত্য।

Oligarchal, Oligarchical *adj.*

Olio (অ'লিও) *n.* a mixture, a medley
বাৰেমিহলি বস্তু, কেবাবিধো একেলগ কৰি ৰন্ধা
আঞ্জা।

Olive (অ'-লিভ্) *n.* a kind of tree or its fruit
জলফাই; peace সুখ শান্তি (আগৰ দিনত জলফাই
গছৰ ডাল শান্তিসূচক বুলি ভাবিছিল)।

Olympiad (অ'লিম্-পিয়েড্) *n.* in ancient
Greece a period of four years গ্ৰীচ দেশৰ
চাৰিবছৰ ব্যৱধান কাল।

Olympic (অ'লিম্পিক্), **Olympian** *adj.* pertain-
ing to Olympia or to Mount Olympus in
Thessaly গ্ৰীকসকলৰ স্বৰ্গভূমি অলিম্পীয়া সম্বন্ধীয়।
Olympic games=a game of contest cele-
brated every four years in Olympia in
Greece পূৰ্বৰ গ্ৰীচ দেশত প্ৰতি চাৰি বছৰে কৰা
মাল্যু'জ খেলা।

Omega (অ'মেগা) *n.* the last letter of the
Greek alphabet গ্ৰীক ভাষাৰ শেষ আখৰ।
Alpha and omega=the beginning and end
আদি, অন্ত, আচল কথা।

Omelet, Omelette (অম্লেট্) *n.* a pancake
made of eggs and flour আটাগুৰি মিহলাই
তদাই ভজা কণী।

Omen (অ'-মেন্) *n.* a sign of some future
event সু বা কুলক্ষণ, লক্ষণ। **Ill-omened**=
কুলক্ষণীয়া।

Ominous (অ'মিনাচ) *adj.* foreboding evil
অমঙ্গলীয়া, উৎপতীয়া; inauspicious.

Omission (অ'মিছন্) *n.* neglect or failure
to do something necessary ভুলি, ভুল, এৰণ
এৰাটো।

Omit (অ'মিট্) *v. t.* to leave out এৰ; to
neglect ভুলি কৰ, ভুল কৰ। *pr. p.* **Omitting**;
pa. t. and *pa. p.* **Omitted.**

Omni (অমনি)=all সৰ্ব্ব, সকলো। (as in **Omni-**
presence).

Omnifarious (অমনি-ফেৰিয়াচ) *adj.* of all
varieties সকলো প্ৰকাৰৰ, নানান উৰহৰ।

Omnibus (অম্‌নিবাস্) *n.* a large four wheeled carriage বহুত মানুহ যাব পৰা ডাঙৰ গাড়ী।
—*adj.* including all সকলোকে ভুক্ত কৰা, সকলো কথা থকা।

Omnific (অম্‌নিফিক্) *adj.* all creating সৰ্বস্ৰষ্টা, সৰ্বোৎপাদক।

Omnipotence (অম্‌নিপটেন্স্) *n.* unlimited power অসীম শক্তি, সৰ্বশক্তি। **Omnipotent** *adj.* having all powers সৰ্বশক্তিমান। **The Omnipotent** = পৰমেশ্বৰ।

Omnipresence (অম্‌নি-প্ৰেজেন্স্) *n.* quality of being present everywhere সৰ্বব্যাপী গুণ, ব্যাপকতা। **Omnipresent** *adj.* সৰ্বব্যাপী।

Omniscient (অম্‌নিশ্বিয়েন্ট্) *adj.* all knowing, all seeing সৰ্বজ্ঞ।

Omnivorous (অম্‌নিভ'ৰাচ্) *adj.* all devouring সৰ্বভুক, সৰ্বভক্ষী।

Omnium (অম্‌নি-অম্) *n.* in Stock Exchange —a loan based on aggregate value stocks বেপেকৰা কোম্পানীৰ অংশৰ কাগজৰ মূল্যমতে ধাৰ্য্য কৰা মুঠ ধনৰ নিবিধ। **Omnium gatherum** (*Coll.*) = a miscellaneous assemblage of persons or things নানা তৰহৰ মানুহ বা বস্তুৰ সমাবেশ।

On (অন্) *prep.* upon, at or near (কোনো বস্তুৰ) ওপৰত, কাষত; toward প্রতি। **On** the table = মেজত। **To rely on one** = কাৰো ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰ। **On oath** = শপথ খাই, শপত কৰি। **On condition** = এই চুক্তি কৰি, এই সৰ্ত্তে, এই দুলি। **On arrival** = আহিলে বা আহিলত। **The house is on fire** = ঘৰত জুই লাগিছে। **Go on** = আগলৈ গৈ থাক। —*interj.* proceed বল, গৈ থাক। **On a sudden** = হঠাৎ। **On demand** = বোজা মাত্ৰে; যুজিলেই। **To swear on the Koran** = কোৰাণ চুই শপত খা। **Are you on** = are you in favour of তুমি মন কৰানে বা ভাল পোৱানে।

Onanism (অনেনিজম্) *n.* self abuse, masturbation হস্তমৈথুন।

Once (ওনচাৰ্) *adv.* a single time এবাৰ এবেলি; at a former time আগেয়ে এবেলি, এসময়ত। **At once** = immediately তৎক্ষণাৎ

ততালিকে, এতিয়াই। **Once and again** = বাৰে বাৰে, ঘনে ঘনে, পাকেপতি। **Once for all** = একেবাৰেই। **For Once** = এবাৰ।

Oncomē (অন্‌কাম্) *n.* the beginning of attack by some disease প্রথম আক্রমণ, পোনেনি হঠাৎ হোৱাটো। **On-coming** *n.* approach ওচৰ চাপন।

One (ওনান্) *adj.* single এক, এটা, এজন, কোনো। **One Mahiram** = মহিৰাম নামেৰে কোনো লোক। **One day** = এদিন, এদিনাখন। **One and a half** = ডেৰ। **One-fourth** = চাৰি-ভাগৰ এভাগ। **One by one** = এটা এটাকৈ। **All one** = just the same একে কথা। **At one** = একে মত। **Oneness** *n.* unity একতা, মিল। **One eyed** (ওৱন-আইড্) *adj.* having only one eye এচকুৰা, এটা চকু কণা। **One-sided** *adj.* partial একফালীয়া, এপিঠীয়া, ওপৰে ওপৰে খোৱা; confined to one side। **Oneness** *n.* being one একতা; singleness গাইগোটা ভাব; unity ঐক্যতা।

Oner (ওৱনাৰ) *n.* an adept পটু, নিপুণ লোক; a liar মিছলীয়া লোক; (*lang*).

Onerous (অনাৰ্-আচ্) *adj.* burdensome গধুৰ ভাবমুক্ত, কষ্টকৰ।

Onerary *adj.* fitted for carrying burdens ভাৰবাহি, বোজাই কঢ়িয়াবৰ লায়ক।

Onfall (অনফল্) *n.* an attack especially of disease (প্রধানত বোগৰ) আক্রমণ।

Onflow (অন-ফ্ল') *n.* an onward flow সমুখ-প্রবাহ।

Ongoing (অন-গয়িং) *n.* a going-on অগ্রসৰণ, সমুখবৰ্তী গতি; (*in pl.*) proceeding ঘটনা-প্রবাহ; behaviour আচৰণ (*usually*) misbehaviour অসদাচৰণৰ ক্ষেত্ৰত প্রযুক্ত।

Onion (অনিয়ন্) *n.* a plant with a bulbous root শিৱশিৰাজ, পনক।

Only (অন্‌লি) *adj.* single, alone কেৱল মাত্ৰ। —*adv.* অকলৈ, মাথোন, মাত্ৰ।

Onomatology (অন-মেটল্-অজি) *n.* the science of the derivation of names নামান্ৱত্তত্ত্ব। (*Gr. onoma* = a name).

Onomatopoeic (অন-মেট-পয়েটিক্) *adj.* having

a name resembling the sound of a thing
কোনো বস্তুৰ শব্দ বা মাত অনুসৰি নাম বধা ;
শব্দানুৰূপী ।

Onset (অনচেট্) *n.* a violent attack এবল
আক্রমণ, হুকাবত ।

Onslaught (অন্-স্লাইট্) *n.* an attack আক্রমণ, মৰা
কটী ।

Ontology (অন্টলজী) *n.* the science which
treats of the nature and essence of
things প্ৰাণী বিবেক তত্ত্ব । (Gr. *ontos* =
being) .

Onus (অ'নাচ্) *n.* burden, responsibility
ভাৰ, দায়িত্ব । **Onus probandi** = (অনচ্-
প্ৰবেন্দাই) the burden of proving প্ৰমাণৰ
ভাৰ ।

Onward (অনৱাৰ্ড্) *adj.* advancing আগলৈ
যোৱা, গৈ থকা । —*adv.* also **Onwards**
আগলৈ, ক্ৰমশঃ ।

Onyx (অনিচ্) *n.* an agate, a precious
stone এবিধ বহুমূল্য পাথৰ ; বৈদ্যৰ্থা মণি ।

Oolite (উলাইট্) *n.* a kind of lime-stone
এবিধ চূণপোৰা শিল ।

Oof (উফ্) (*slang.*) *n.* money ধন, টকা ।
Oof bird = a rich man ধনী মানুহ ।

Oology (উলজী) *n.* the science relating to
bird's egg চৰাইকণী বিষয়ক বিজ্ঞান ।

Ooze (উজ্) *n.* soft mud বোকা ; gentle flow
স্বৰি, উহ । —*v. i.* to flow gently, to perco-
late স্বৰি ওলা, বিৰিৎ । **Oozy** *adj.* slimy
বোকা, বিৰিতি ওলোৱা ।

Opacity (অ'পেচিটি) *n.* **Opacity** দৃষ্টিভেদ
কৰিব নোৱৰা অৱস্থা, পোহৰ সোমাব নোৱৰা
গুণ ।

Opal (অ'পেল) *n.* a white stone of change-
able colours বৰ পৰিবৰ্ত্তন হৈ থকা এবিধ মূল্যবান
পাথৰ, পোদন্ত মণি ।

Opaque (অ'পে'ক্) *adj.* not transparent, dark
দৃষ্টিবোধক, ইফালৰ পৰা সিফাললৈ পোহৰ যাব
নোৱৰা, জলজলীয়া নহয়, অৱচ্ছ ।

Opacity *n.* দৃষ্টিবোধক গুণ ।

Open (অ'পেন্) *adj.* not shut খোলা ; not
fenced মুকলি ; free from trees ফলং ; free

to be used সকলো যাব পৰা, অবাধিত ; frank
ভংগভীয়া, পেটত কথা নথকা, সবল ; public জনা-
জাত, প্ৰকাশ ; clear স্পষ্ট, ওলাই থকা । —*v. t.*
to unclothe খোলা, মেল ; to bring to view
উলিয়া ; to begin আৰম্ভ কৰ, স্থাপন কৰ ।
—*v. i.* to become open মুকলি হ, খোলা
হ, মেল খা ; to begin to appear প্ৰকাশ হ, to
begin আৰম্ভ হ । **In open court** = প্ৰকাশ
আদালতত । **Open up** = ফৰকাল কৰ, মুকলি
কৰ । **Open-handed** *adj.* liberal মৃদু-হন্ত,
শানী । **Open-hearted** *adj.* frank, cordial
অকপটীয়া, ভংগভীয়া, সবল, উদাৰ । **Keep open
doors or house** = be hospitable আলহী অতিথি
থাকিবলৈ ধে । **Receive with open arms** =
receive heartily বৰ সন্তোষেৰে অভ্যৰ্থনা কৰ ।

Opening (অ'প'ন-ইং) *n.* a breach, an aper-
ture বিন্ধা, ফুটা, মুকতা ; beginning আৰম্ভ,
সংস্থাপন ; an open place মুকলি ঠাই । **Opening
of a school** = স্কুল সংস্থাপন ।

Openly (অপ'ন্লি) *adv.* publicly প্ৰকাশভাৱে ;
frankly খোলাখুলিকৈ ।

Open-minded *adj.* free from prejudice
উদাৰ ভাৱৰ ; নতুন ভাব বা নিয়ম গ্ৰহণ কৰিবলৈ
স্বাধীন ।

Open mouthed *adj.* graping মুখমেলী ; greedy
ৰুকুৱা ; clamorous কেককেকীয়া, মুখ জাপ
নোহোৱা ।

Openness *n.* state of being open স্পষ্টতা, অকপট
ভাৱ, সবলতা ।

Open-sesame (অ'পন-চিচ-এম্) *n.* কোনো প্ৰতি-
বন্ধক ওকুৱা মন্ত্ৰ স্বৰণ ।

Opera (অপে'ৰা) *n.* a musical drama যাত্ৰা
গান, গীতাভিনয় । **Opera-glass** = ভাওনা চোৱা
দুৰ্কাণ ।

Operate (অপাৰ-এট্) *v. i.* to work, to produce
any effect কাৰ্য্য কৰ, গুণ কৰ, ফল ধৰ,
খাট ; to perform some surgical operation
অস্ত্ৰ চিকিৎসা কৰ । —*v. t.* to effect হোৱা, উত্তৰ
কৰ । (L. *opera* = work) .

Operation (অপাৰ-এছন) *n.* act of being at
work, that which is done কাম, কাৰ্য্য,
কোনো কামৰ ফল ; agency কাৰণি, কোনো

কাৰ্য্যৰ ধৰণ কৰণ ; surgical performance অস্ত্র চিকিৎসা ; act of exerting strength বলবৃত্ত হওন । **Operation room** = অস্ত্র চিকিৎসা কৰা ঘৰ ।

Operative (অপাৰেটিভ) *adj.* exerting force প্রবল, কাৰ্য্যকৰী ; efficacious পৰিমাণী, ফলদায়ক, গুণকাৰী । — *n.* a workman কাৰিকৰ খাটনীয়া, বনুৱাই ।

Operator (অপাৰেটৰ) *n.* one who or that which operates কৰোঁতা, চলোঁতা, উদ্ধাৰক, অস্ত্রচিকিৎসক ।

Operculum (অপাৰকিউলাম্) *n.* fish's gill-cover মাছৰ কাণ, a valve closing mouth of a shell শামুকৰ জিহা ।

Operetta (অপেৰেটা) *n.* a short opera সৰু নৃত্যনাটিকা ।

Operose (অপাৰ-অ'জ) *adj.* laborious কষ্টকৰ, ভাগৰ লগা ।

Ophidian (অফিডিয়েন) *adj.* relating to serpents সৰ্পজাতীয়, সাপৰ দৰে ।

Ophiolatry (অফিয়লেট্ৰী) *n.* serpent worship সাপপূজা ।

Ophiology (অফিয়লজী) *n.* the study of serpents সৰ্পতত্ত্ব, সৰ্পবিষয়ক বিদ্যা । (Gr. *ophis* = serpent) .

Ophiophagous (অফিফে'গাচ) *adj.* feeding on serpents সাপ খোৱা, সৰ্পভক্ষী ।

Ophthalmia (অপথেলমিয়া) *n.* inflammation of the eye চক্ষুৰোগ । **Ophthalmic** *adj.* চক্ষু বিষয়ক, চক্ষু সংৰক্ষী ।

Opiate (অ'পিয়েৎ), **Opiated** *adj.* inducing sleep নিদ্রাজনক, টোপনি অহোৱা । — *n.* medicine containing opium কানি পৰা দৰব ।

Opine (অ'পাইন) *v. i.* to suppose অনুভব কৰ ; express the opinion মত প্ৰকাশ কৰ ।

Opinion (অ'পিনীয়ন) *n.* one's judgment, notion, estimation মত, বোধ, অনুভব, বিবেচনা ।

Opinionative (অ'পিনীয়-নেটিভ) *adj.* stubborn আপোশন মইমত ।

Opium (অ'-পিয়াম্) *n.* the narcotic juice of

the poppy কাণি, আফিং । **Opium-eater** = কানীয়া ।

Opposum (অ-পচাম্) *n.* এবিধ আমেৰিকা দেশীয় ক্ষুদ্ৰ চতুষ্পদী জন্তু ।

Oppidan (অপ-ইডেন) *n.* a student who is not a collegier কলেজত নথকা বাজে ছাত্ৰ ।

Oppilative (অপিলেটিভ) *adj.* obstructive অব-বোধক, বাধাজনক (*Mod.*) .

Opponent (অ'প'নেণ্ট), *n.* one who opposes বিপক্ষ, বিৰোধী লোক, শত্ৰু । — *adj.* opposing in action &c. বিৰোধী ।

Opportune (অপৰ-টিউন) *adj.* timely সমৰোচিত, ঠিক সময়ত উপস্থিত ; convenient সুচল ।

Opportunely *adj.* in proper time হেগ চাই, সময় বৃদ্ধি ।

Opportunity (অপৰটিউ-নিটি) *n.* a favourable time, a good occasion সুচল, হেগ, সুযোগ, সুবিধা, হল ।

Oppose (অ'পজ) *v. t.* to resist, to withstand আগুৱেঁট ধৰ হকাৰণ কৰা, বাধা জন্মা, নিষেধ বা নিৰাধৰণ কৰ, আপত্তি কৰ । — *v. i.* to make objection আপত্তিকৰ । **Opposer** *n.* one who opposes আপত্তি কাৰক ।

Opposite (অপ-অ'জিট) *adj.* contrary in position, standing in front বিপৰীত, বিপক্ষ, বিৰুদ্ধ, সন্মুখবৰ্তী ; of an entirely different nation সম্পূৰ্ণ ভুলোটা । **On the opposite side of the river** = নৈৰ সিপাৰে । **On the opposite side of the paper** = কাগজখনৰ সিলুটিত বা সিপাৰিত ।

Opposition (অপ'-অ'-জিছন্) *n.* resistance ব্যাঘাত, প্রতিষেধক ; act of opposing বিৰোধ, বিপক্ষতা উভতি ; obstacle বাধা, বিধিদি, আইন সজাত ওজৰ ধৰা বিপক্ষ দল । **The leader of the opposition** = আইন সভাৰ বিৰোধী দলৰ নেতৃ । **The opposition whip** = advisory official of the opposite party বিপক্ষ দলৰ তত্ত্বাবধানকাৰী কৰ্মচাৰী ।

Oppress (অ'-প্ৰেচ) *v. t.* to burden, to treat cruelly হেঁচা-দে, জ্বলুৰ কৰ, অত্যাচাৰ কৰ, উপদ্বৰ কৰ, দোৰাণ কৰ, পীড় ।

Oppression (অ'-প্ৰেছন্) *n.* act of treating

- harshly, hardship, severity অত্যাচার, উপদ্রব, দোষাখ্য, ক্ষুদ্র, উৎপাত, হ্রেশ।
- Oppressive** (অ'-প্ৰেচিভ্) *adj.* treating with severity, overburdensome উপদ্রবকাৰী, অত্যাচারী, ক্লব।
- Oppressor** (অ'-প্ৰেচৰ) *n.* one who oppresses অত্যাচারী লোক, উপদ্রব কৰোঁতা।
- Opprobrious** (অ'-প্ৰ-ব্ৰিয়চ) *adj.* reproachful, infamous অখ্যাতিকৰ, গ্লানিজনক, নিন্দনীয়।
- Opprobriousness** *n.* অখ্যাতি, গ্লানি, গৰিহণ।
- Opprobrium** (অ'-প্ৰ'-ব্ৰিয়াম্) *n.* reproach, infamy গ্লানি, গৰিহা, গৰিহণা, নিন্দা, অপহণ।
- Oppugn** (অ'-পিউন্) *v. t.* to oppose by argument প্রতিবাদ কৰ, আপত্তি কৰ।
- Optative** (অপ্টে-টিভ্) *adj.* expressing desire or wish ইচ্ছা প্ৰকাশক, আকাঙ্ক্ষাসূচক।
- Optic, Optical** (অপটিক্,-এল্) *adj.* relating to sight, or to optics দৃষ্টি বিষয়ক, চকুতত্ত্ব বিষয়ক।
- Optics** *n. (sing.)* the science of the nature of vision and light দৃষ্টি বিজ্ঞান।
- Optimism** (অপ্টিমিজম্) *n.* doctrine of taking hopeful view of everything সুফল ভাব, যি হয় মানে সকলো ভালৰ নিমিত্তেহে এনে ধাৰণা।
- Optimist** *n.* one who holds that everything is for the best শুভদৰ্শী, সকলোবিলাক শুভকৰ বা মঙ্গলজনক বুলি ভাবোঁতা, আশাবাদী।
- Optimistic** *adj.* শুভধাৰণাপূৰ্ণ, শুভদৰ্শী। (*opp.* to pessimistic = অমঙ্গলদৰ্শী)।
- Option** (অপ'-শন্) *n.* right of choosing, choice মতামত দিবৰ অধিকাৰ, এবাধবা, কৰিবৰ ক্ষমতা, ইচ্ছাধীনতা; wish ইচ্ছা। It is his option = এইটো তেওঁৰ ইচ্ছাৰ কথা।
- Optional** (অপ'-শনেল্) *adj.* left to one's choice ইচ্ছাধীন।
- Opulent** (অপিউ-লেণ্ট) *adj.* wealthy ধনী, ধনবান।
- Opulence** (অপিউ-লেঞ্চ) *n.* riches, wealth ধন-সম্পত্তি, ঐশ্বৰ্য্য-বিভূতি।
- Opus magnum** *n.* the great work of one's life জীবনৰ ভিতৰত প্ৰধান কাৰ্য্য।
- Or** (অৰ) *conj.* বা, নতুবা, নাইবা, অথবা, কিহা, নচেং।

- Oracle** (অৰেকুল্) *n.* the answer uttered by the gods দৈববাণী; a wise man or his decision বিষয়াত জানী লোক, ঋষি বাক্য; a place where the replies were given by the gods দৈববাণী হোৱা ঠাই। **Work the oracle** = to manage to have some secret influence in one's favour হলেবলে লোকৰ সহায় লৈ কাৰ্য্য সিদ্ধি কৰ।
- Oral** (অ'ৰেল) *adj.* spoken, not written মৌখিক, বাচনিক, মুখেৰে কোৱা।
- Orally** (অ'ৰেলী) *adv.* by word of mouth মুখে মুখে, মুখৰ কথাৰে, মৌখিকৰূপে।
- Orange** (অৰ'-এঞ্জ) *n.* a sweet fruit of the lemon kind having reddish yellow colour when ripe সুমথিৰা টেঙা; reddish yellow colour ঈষৎ বঙা হালধীয়া বৰণ। **Orange-peel** *n.* the rind of an orange সুমথিৰা টেঙাৰ বাকলি।
- Orangery** (অৰেঞ্জৰী) *n.* an orange garden সুমথিৰা টেঙাৰ বাৰী বা খেত।
- Orang-outang** (ওৰাং-ওটাং) *n.* a large man-like ape বন মানুহ।
- Orarian** (অ'ৰে-বি-আন্) *adj.* pertaining to the coast সাগৰৰ পাঁতিৰ, সমুদ্ৰ তীৰস্থ।
- Oration** (ওৰেশন্) *n.* an eloquent speech বক্তৃতা, মূললিত বক্তৃতা।
- Orator** (অৰেটৰ্) *n.* a man of eloquence মূললিত বক্তা। (*fem.* **Oratrix** or **Oratress**).
- Oratorical** (অৰেটৰীয়েল্) *adj.* pertaining to oratory বক্তৃতা বিষয়ক।
- Oratory** (ওৰেটৰী) *n.* the art of speaking eloquently বাকপটুতা, বাগ্মীতা; a building for private worship দকুৱা আৰাধনা মন্দিৰ।
- Orb** (অৰ্ব) *n.* a circle, a sphere মণ্ডল, চকু; the eye চকু, চকু।
- Orbate, Orbed** *adj.* circular চক্ৰাকাৰ, মণ্ডলাকৃতি ঘূৰণীয়া। **Orbicular** *adj.*
- Orbit** (অৰ্বিট্) *n.* the path of a planet round its centre গ্ৰহাদিৰ পৰিভ্ৰমণ পথ, কক্ষপথ; hollow of the eye চকুৰ খোল বা খোবোং। **Orbital** *adj.*
- Orchard** (অৰ-চাৰ্ভ) *n.* a garden of fruit trees

ওটি খোৱা গছৰ বাবী বা বাগিছা, লাগনি গছৰ খেত।

Orchestra (অৰ্-কেচ্ট্ৰা) *n.* the part of a theatre or a music room where the musicians sit or stand বাজনা দাবৰ ঠাই; the musicians বাদকৰ দল।

Orchid (অৰ্-কিড) *n.* flower plant growing on trees & rocks গছ বা শিলৰ ওপৰত হোৱা লতাফুল গছ। (যেনে কৰ্পো ফুল)।

Ordain (অৰ্ডেন্) *v. t.* to put in order দিহা লগা; to regulate নিৰূপণ কৰ, বিধান কৰ; to appoint নিয়োগ কৰ, আজ্ঞা কৰ।

Ordeal (অৰ্ডিয়েল) *n.* any severe trial or examination কঠোৰ পৰীক্ষা, পৰখ, (যেনে ষ্টেট পৰীক্ষা, অগ্নি পৰীক্ষা)।

Order (অৰ্ডাৰ্) *n.* regular arrangement, method শৃঙ্খলা, দিহা; degree, rank, class শ্ৰেণী, পংক্তি; a dignity পদবী, খিতাপ; a religious fraternity সম্প্ৰদায়; rule বিধি, বিধান; command হুকুম, আদেশ, আজ্ঞা।—*v. i.* to command, to arrange হুকুম কৰ, আদেশ কৰ, শ্ৰেণীবদ্ধ কৰ।—*v. t.* to give command হুকুম দে। **In order**=নিয়মমতে, ঠিকঠাক, পৰিপাটি। **Out of order**=বিশৃঙ্খল, ব্যতিক্রম, হেলেকপেলেক, অনিয়ম। **To put in order**=সজা, দিহা লগা। **In order to**=নিমিত্তে। **In order that**=যাতে, এই অভিপ্ৰায়। **In order of battle**=যুদ্ধৰ সাজেৰে। **Order for a book**=কিতাপ পঠিয়াবলৈ কোনো দোকানীক ক বা আদেশ কৰ, কিতাপ এটা অনা। **Order arms**=বন্দুকৰ কুন্দা সোণ ফালে মাটিত বান্ধি পোননৈ ধিয়হ। (*Mili*)।

Orderly (অৰ্ডাৰলী) *adj.* in good order পৰিপাটি, বেহালগা; of good behaviour শান্ত শ্ৰুতিৰ, আজ্ঞাবহ।—*adv.* regularly নিয়মমতে, শৃঙ্খলাকপে।—*n.* a messenger under an officer পাচনি, চাপৰাটী। **Order-of-the-day**=the business set down to be considered on any particular day কোনো দিনৰ আলোচ্য বিষয়।

Ordinal (অৰ্ডিনেল) *adj.* denoting order ক্ৰম-বোধক।—*n.* a book of rites ধৰ্ম কৰ্ম পদ্ধতি, বিধি।

Ordinance *n.* any established rule, rite ব্যবস্থা বিধি; an emergency law আত্মতীয়া কৰ্মতাবে কৰা উপকৰা আইন, অধ্যাদেশ।

Ordinarily (অৰ্ডিনেৰলী) *adj.* usually সচৰাচৰ, সাধাৰণতে, সাধাৰণমতে।

Ordinary (অৰ্ডিনেৰী) *adj.* usual, common, plain সাধাৰণ, সাধাৰণ, ইতৰ উকা, ধুনপেঁচ নোহোৱা; of little merit উলানুলা।—*n.* a bishop or his deputy প্রধান ধৰ্মাধ্যক্ষ; a place where meals are supplied at fixed charges ধন লৈ বীতিমতে আহাৰ খাবলৈ দিয়া ঠাই।

Ordinate (অৰ্ডিনেট) *adj.* regular বিধিমত, ব্যবস্থামত; in order ক্ৰমিক।

Ordination (অৰ্ডিনেশ্বন্) *n.* act of ordaining ধৰ্মপদত নিয়োগ, বৰণ, পুৰোহিত বৰণ।

Ordnance (অৰ্ডনেঞ্চ) *n.* heavy artillery, great guns বৰতোপ। **Ordnance Department**=হিলৈদাৰি বিভাগ।

Ordure (অৰ্-ডিউৰ) *n.* dung, dirt বিষ্ঠা, মল, গোবৰ; foul language নিলাজ বা অসহ্য মাত কথা।

Ore (অ'ৰ) *n.* metal in an impure state অপবিশুদ্ধ ধাতু, খনিৰ পৰা পোনেই উলিওৱা ধাতু।

Orexis (অ'ৰেক্‌চিচ) *n.* (*Med.*) desire, appetite ভোক, খাবলৈ ইচ্ছা।

Organ (অৰ্গেন্) *n.* an instrument of action or motion যন্ত্ৰ, কল কৌশল; a newspaper বাতৰি কাকত; a musical wind instrument বায়ত্ৰ বিশেষ; a part of a body ইন্দ্ৰিয়।

Organic (অৰ্গেনিক) *adj.* pertaining to an organ ইন্দ্ৰিয় বিষয়ক, ইন্দ্ৰিয় বিশিষ্ট নাক, যুখ; কাণ ইত্যাদি থকা। **Organic disease**=a disease which affects the function of an organ শাৰীৰিক যন্ত্ৰৰ পীড়া। **Organic chemistry**=স্বাভাবিক বস্তু বিষয়ক বসায়ন বিদ্যা। **Organic remains**=ভূগৰ্ভস্থ শিলাময় উদ্ভিদ বা জন্তৰ কোনো অংশ।

Organisation (অৰ্গেনিজেছন্) *n.* act of organising সংগঠন, নিৰ্মাণ কৰণ।

Organise (অৰ্গেনাইজ) *v. t.* to supply with

organs ইঞ্জিৰ বিশিষ্ট কৰা ; to arrange সংগঠন কৰ, ব্যৱহৃত কৰ।

Organiser (অ'ৰ্গেনাইজৰ্) *n.* one who organises সংস্থাপক, স্ৰষ্টা।

Organism (অ'ৰ্গেনিজম্) *n.* organic structure of a living being or vegetable অঙ্গপ্ৰত্যঙ্গ বিশিষ্ট জাতাবিক জবৰব, জীৱজন্তু, উদ্ভিদ।

Organist (অ'ৰ্গেনিষ্ট) *n.* one who plays on an organ অ'ৰ্গেন যন্ত্ৰ বজাওঁতা।

Orgies (অ'ৰ্গিজ) *n.* (pl.) midnight revels and secret rites বামাচাৰী উৎসৱ; revelry debauchery যন্ত্ৰভাঙ খাই মাইকীৰ লগত কৰা অনাচাৰ, আসুৰিক উৎসৱ।

Oriel (অ'ৰিয়েল) *n.* projecting portico in the form of a window outside a wall খিকিকিত পানী নপৰিবলৈ বাজে দিয়া চালি; a porch অলিঙ্গ।

Orient (অ'ৰিয়েণ্ট) *adj.* eastern, rising as the sun পূৱীয়, অকশোদয় সম্বন্ধীয়; bright উজ্জল। —*n.* পূব দিশ। **Orientation** *n.* the process of determining the situation in the east পূবফালে থকা দেশ বিলাকৰ অৱস্থা নিৰ্ণয়।

Oriental (অ'ৰিয়েণ্টেল) *adj.* eastern পূব ফালৰ, পূৰ্বদেশীয়। —*n.* a native of the east পূৰ্বদেশীয় লোক। —*ruby*=আঁচল বাথৰ।

Orientalist *n.* one versed in oriental languages পূৰ্বদেশীয় ভাষা জনা পণ্ডিত।

Orifice (অ'ৰিফিচ) *n.* opening like a mouth বিহা, মুখ।

Origin (অ'ৰিজিন) *n.* first beginning উৎপত্তি, ভূমি; source মূল, মূল কাৰণ, জইন, বীজ।

Original (অ'ৰিজিনেল) *adj.* pertaining to the first source আদি, মূল; not copied or translated আঁচল। —*n.* first copy আঁচল খন।

Originally *adj.* at first পোন প্ৰথমেই, আদিতে, আগৈয়ে।

Originality (অ'ৰিজিনেলিটি) *n.* quality or state of being original নতুনত্ব, উদ্ভাবনী শক্তি, নিজৰ বাহাঙৰি, আঁচল মূলৰ পৰা অৱস্থা।

Originate (অ'ৰিজিনেট) *v. t.* to give origin to প্ৰথমেই উলিয়া বা কৰ, সৃষ্টি কৰ, উদ্ভাবন কৰ।

—*v. i.* to have origin প্ৰথমেই ওলা, আৰম্ভ হ।

Originator (অ'ৰিজিনেটৰ) *n.* one who originates উদ্ভাবনকাৰী, মূল কৰ্তা, প্ৰথমেই উলিয়াওঁতা।

Oriole (অ'ৰিঅ'ল) *n.* the golden thrush এবিধ চৰাই।

Orion (অ'ৰিয়ন) *n.* a constellation of seven stars বাশিচক্ৰ, কালপুৰুষ।

Orison (অ'ৰিজন) *n.* a prayer উপাসনা।

Ornament (অ'ৰ্ণামেণ্ট) *n.* anything that adds grace or beauty অলঙ্কাৰ, গহণা, ধন।

—*v. t.* to adorn ভূষিত কৰ, অলঙ্কৃত কৰ, ধন লগা।

Ornamental *adj.* serving to adorn শোভা কৰ, ফুলাম।

Ornate (অ'ৰ্ণে) *adj.* decorated, highly finished সুন্দৰ, অলঙ্কৃত।

Ornithology (অ'ৰিথলজী) *n.* the science and study of birds পক্ষী বিজ্ঞান। (Gr. *ornis* = a bird).

Orography (অ'ৰোগ্ৰাফি) *n.* the branch of physical geography dealing with mountains প্ৰাকৃতিক ভূগোলৰ পৰ্বত-সংক্রান্ত অংশবিদ্যে।

Orology (অ'ৰলজী) the study of mountains পৰ্বত-বিজ্ঞান।

Orphan (অ'ৰ্ফেণ) *n.* a child bereft of parents মাউৰা ল'ৰা বা ছোৱালী, পিতৃ-মাতৃহীন সন্তান। —*adj.* bereft of parents মাউৰা, অনাথ, কেঁও কিছু নোহোৱা।

Orphanage (অ'ৰ্ফেনেজ) the state of being an orphan মাউৰা অৱস্থা; a house for orphans অনাথ আশ্ৰম।

Orphean (অ'ৰ্ফিয়েন্) *adj.* pertaining to *Orpheus*, a poet who could move the rocks by his music অ'ৰ্ফিয়েজ সম্বন্ধীয়।

Orpiment (অ'ৰ্পিমেণ্ট) *n.* trisulphide arsenic হাইতাল। **Orpine** *n.* হাইতাল বৰণ।

Orthodox (অ'ৰ্থ-দক্) *n.* sound in doctrine, believing in established opinion স্বৰ্ণ-পৰায়ণ, দৃঢ় বিশ্বাসী, নৈষ্ঠিক। **Orthodoxy** *n.* দৃঢ় প্ৰত্যয়, নিষ্ঠা।

Orthoepy (অর্থিপী) *n.* correct pronunciation of words বিত্তত উচ্চারণ।

Orthography (অর্থগ্ৰাফী) *n.* the art of spelling words correctly বানানৰ নিয়ম, বৰ্ণভক্তি। **Orthographical** *adj.* বানান বিষয়ক।

Ortive (অৰ্টিভ্) *adj.* eastern পূব ফালৰ।

Orts (অৰ্ট্) *n.* (*pl.*) a fragment left from a meal উছিষ্ট, খাই এৰা বস্তু।

Oscillate (অচিলেট্) *v. i.* to move backwards and forwards লৰ-ফৰ কৰ, হেল্পোল, ওলমি লৰি থাক, ইফাল-সিফাল হ।

Oscillation (অচিলে'শ্বন্) *n.* act of oscillating হোইকা-পিছলা, লৰ-ফৰ।

Oscillatory (অচিলেটৰী) *adj.* swinging লৰ-ফৰীয়া, হোইকা-পিছলা, দুলি থকা।

Oscitate (অচ্-চি-টেট্) *v. i.* to yawn হামিয়া।

Oscitation *n.* negligence আওকাণ।

Osculant (অচকিউলেণ্ট) *adj.* kissing চুহনৰত; adhering closing দৃঢ়সংযুক্ত; (*bio.*) intermediate between two genera or species, linking দুটা পৃথক জাতিৰ মধ্যবৰ্তী, সংযোজক।

Osculate *v. t.* to kiss চুমা খা, গণিতত দুটা বা তাতকৈ বেচি বিন্দুক স্পৰ্শ কৰ। **Osculatory** *n.* চুমা-সম্পৰ্কীয়, দুটা বা ততোধিক বিন্দুৰ স্পৰ্শক, সংযোজক।

Osier (অ'জিয়াৰ) *n.* a species of willow এবিধ লতা।

Osmium (অচমিয়াম) *n.* a metal প্লেটিনাম জাতীয় এবিধ হাড়।

Osmose, Osmosis (অচমচিছ) *n.* the interchange of place of two fluids separated by a permeable partition, each tending to pass through the latter at a rate determined by their respective densities কোনো সছিন্ন পৰ্দাৰ দ্বাৰা পৃথক হৈ দুবিধ তৰল পদাৰ্থ, যাৰ ঘনত্ব অনুযায়ী স্থান পৰিবৰ্তন হয়; আশ্ৰবণ।

Osprey (অচপ্ৰে') *n.* a species of eagle একাতি ডাঙৰ শেন চৰাই।

Oseous (অচ-ই-অচ্) *adj.* bony হাড়ৰ দৰে, হাড় থকা, জকা ওলোৱা।

Ossicle (অচিক্‌ল্) *n.* small bone সৰু হাড়।

Ossify (অচিকা'ই) *v. t.* or *v. i.* to turn into bone, to make into bone হাড়ৰ দৰে হ বা কৰ, অস্থীভূত হ।

Ossivorous (অচি-ভ'বাচ্) *adj.* feeding on bones হাড়পিলা, হাড়খোৱা।

Ossuary (অচিউএৰি) *n.* a charnel-house মৃতকৰ অস্থি সংৰক্ষণৰ বাবে নিৰ্দ্ধিষ্ট সমাধিভূমি; a bone-urn অস্থি-পাত্ৰ।

Ostensible (অচ্-তেকিবল্) *adj.* apparent, plausible জনাজাত, প্রত্যক্ষ, প্রকাশ্য; **Ostensible** *adv.* apparently প্রকাশ্য ভাবে, দেখা-দেখিকৈ। **Ostensive** *adj.* showing দৰ্শনীয়, দেখনীয়া।

Ostentation (অচ্-টেন্-টেছন্) *n.* ambitious display, boasting ভেম, খিতাপ, মহতালি, কেৰামতালি, ববাই, আড়ম্বৰ, ফিতাহি।

Ostentatious (অচ্-টেন্-টে-শ্বাচ্) *adj.* fond to vain display ওকাইদাং, ফুটংগিৰী, আড়ম্বৰী।

Osteology (অষ্টিয়লজী) *n.* the science of the bones অস্থি বিবৰণ। **Osteopathy**=a disease of the bones হাড়ত হোৱা ৰোগ।

Ostler (অচ্-লাৰ) *n.* keeper of horses at an inn বাটকৰা আলহী ঘৰৰ যোঁড়া বন্ধক।

Ostracise (অষ্ট্ৰেচাইজ্) *v. t.* to exclude from society সমাজচ্যুত কৰ, সমাজৰ বাহিৰ কৰ।

Ostracism *n.* expulsion from society সমাজৰ বাজ কৰণ।

Ostrich (অষ্টিছ্) *n.* the largest of birds, found in Africa উট পক্ষী, এবিধ অতি বৃহৎ আক বেগী চৰাই।

Otalgia (অ-টেল্-জিয়া) earache কাণৰ বিষ।

Other (আডাৰ্) *pro.* and *adj.* different, not the same অন্য, আন অপৰ, দোচোৰা। **The other day**=quite recently অলপতে, সিদিনা। **There was no other man**=তাৎ আন কোনো মানুহ নাছিল। **On the other hand**=অন্য পক্ষে, সিপিনে। **Every other day**=এদিন থাকি এদিন।

Otherwise (আডাৰ ওৱাইজ্) *adv.* in a different manner আন প্ৰকাৰে, অন্য ৰকমে। —*conj.*

also under other condition নতুবা, অথবা, নচেৎ, নহলে।

Otiose (অশ্বিঘট) *adj.* unoccupied নিষ্কৰ্মা; lazy এলেহুবা; futile অকামিলা অনর্থক।

Otography (অট-গ্ৰেফী) *n.* anatomy of the ear কর্ণতত্ত্ব, কাণৰ বিষয়ে বিবৰণ।

Otorrhea (অট-ৰিযা) *n.* discharge of pus from the ear কাণৰ পুঁজ পৰা বেমাৰ, কাণগাঁৰ।

Otoscope (অটস্ক'প) *n.* an instrument for inspecting the ear কাণ পরীক্ষাৰ যন্ত্ৰ।

Otter (অট্টাৰ) *n.* an aquatic animal living on fish এবিধ মাছ খোৱা পানীত থকা জন্তু, উদ্।

Otto (অট) *n.* Attar, a fragrant oil obtained from flowers আতৰ।

Ottoman (অট-মে'ন) *n.* a Turk ভূপুঙ্ক দেশীয় লোক। —*adj.* relating to Turkey ভূপুঙ্ক সংকীয়।

Ought (অট্) *v. i.* to be necessary or proper উচিত হ, কৰ্তব্য হ। **He ought to go**—সি যোৱা উচিত।

Ounce (আউঞ্চ) *n.* the twelfth part of a pound troy, and 16th part of avoirdupois আধা ছটাক পৰিমাণ, আট্টৈ তোলা ওজন; an animal of the cat kind allied to the leopard জহামাল বা মেচেৰ।

Our (আৱাৰ) *adj.* and *pron.* belonging to us আমাৰ, আমালোকৰ। **Ourselves** (*pl.*) *pron.* আমি নিজে নিজে।

Oust (আউষ্ট) *v. t.* to reject or expel খেদাই দে, উঠাই দে, উলিয়াই খেদা।

Out (আউট) *adv.* not within, abroad বাহৰত বাহিৰত, বাহুতলৈ; fully সম্পূৰ্ণৰূপে; uncovered মুকলিকৈ। —*prep.* outside of বাহে; forth from পৰা। **To be out**—থকা, নুমা; be in a state of discovery প্রকাশ হ। **Out of**—পৰা, ভিতৰৰ পৰা। **Out-and-outer** *n.* a first-rate fellow পকা মানুহ। **Out-of-door** *adj.* মুকলি ঠাইৰ; বাহিৰা। **Out-door work**—বাহিৰা বা বাজ কাম। **Out-of-the way** *adj.* আওহতীয়া; uncommon নেদেখা নুতনা। **Out and away**—আঁতৰত, বহু

দূৰত। **Out and out**—thoroughly সম্পূৰ্ণৰূপে, নিষ্ঠেকৈ। **Out-at-elbows**—worn out ফটা, জৰ্ণ। **Out of character**—unbecoming অনুচিত, অসভা। **Out of course** বিসৃদ্ধল, অনিয়ম। **Out of date**—not now in use অপ্রচলিত। **Out of favour**—ভাল নোপোৱা, ঘৃণিত। **Out of hand**—instantly ততালিকৈ। **Out of joint**—ঢিলা, সোলোক-ঢোলক, থান-বান। **Out of one's mind**—mad বলিয়া। **Out of pocket**—কতিগন্ত, হাতখালী। **Out of print**—পাৰলৈ নাইকিয়া (যেনে কিতাপ)। **Out of temper**—বেহুঁচ। **Out of the question**—বৰ্জ্য বা বিবেচ্য নহয়। **Out of sight out of mind**—নেদেখা হলেই পাৰদা যায়, চকুৰ বাহু হলে মনৰো বাজ। **Out of sorts or temper**—unhappy অসুখ, মন বেয়া। **Out of time**—অসময়ত। **Out of repair**—বে-মেৰামতি। **Out with**—গুচ। **Out of reach**—ধুকি নোপোৱা। **He is out**—তেওঁ ওলাই গৈছে, ঘৰত নাই।

Outbalance (আউট-বেলেন্স) *v. t.* to outweigh ওজনত চাব হ, এফালে গধুৰ হৈ আনফালে দাং খুৱা।

Outbid (আউট-বিদ) *v. t.* to offer a higher price than another লিলামত আনতকৈ সৰহ ডাক দে, সৰহ দাম দে।

Outbreak (আউট-ব্ৰেক) *n.* a breaking out বাহিৰ হওন, প্ৰাৰুৰ্ণ্য, উত্তৰ; a disturbance যুদ্ধবাগৰ।

Outburst (আউট-বাৰ্ছ) *n.* an explosion গুৰুহু মাৰি ফাটি যুটি যোৱা কাৰ্য্য, হঠাৎ বিদাৰণ।

Outcast (আউট-কাষ্ট) *n.* rejected দলিয়াই পেলাৱা। —an exile পতিত বা জাতাত্তৰ লোক, সমাজৰ বহিৰ্ভূত লোক।

Outcome *n.* result, consequence শেষ ফল, পৰিণাম, উৎপন্ন।

Outcry (আউট-ক্ৰাই) *n.* a confused noise চিঞৰ বাখৰ; a public auction লিলাম।

Outdo (আউট-ডু) *v. t.* to excel চেৰ পেলা, আনতকৈ শ্ৰেষ্ঠ হ।

Outdoor (আউট-ডা) *adj.* in the open air

বাহিৰ, বাহৰ। **Outdoor patient** দেৱাইখানাত নথকা বাহিৰী।

Outer (আউটাৰ্) *adj.* external বাহিৰ, ওপৰৰ।

Outface (আউট-ফেচ) *v. t.* to stare down তথামা ধুৰা; to confront boldly সাহসেৰে উত্তৰি ধৰ।

Outfit (আউট-ফিট) *n.* complete equipment আচুৰাব, সবজাম, লাগতীয়াস বস্তু।

Outflank (আউট-ফ্লান্ক) *v. t.* to get the better of সৈয়েৰে আগচি ধৰ, পৰাজয় কৰ।

Outflow (আউট-ফ্ল') *v. i.* to flow out ওপচাই ওলাই যা। —*n.* issue বৈ যাওন, নিৰ্গমন।

Outgo (আউট-গ') *v. t.* or *v. i.* to surpass, to overreach আগবাঢ়, আগ হ, চেৰ পেলা। —*n.* expenditure খৰচ। **Outgoing** *adj.* departing ওলাই যোৱা, গুচি যোৱা। —*n.* expenditure খৰচ।

Outgrow (আউট-গ্ৰ') *v. t.* to surpass in growth বেচিকৈ বাঢ়। **Outgrowth** *n.* that which grows out of another পোখা, ঠেঙুলি; excessive growth অতি বৃদ্ধি।

Outguard (আউট-গাৰ্ড) *n.* a guard at a distance from the main body দাঁতি কাষনীয়া চকীদাৰ বা গ্ৰহৰী।

Out-herod (আউট-হিৰড) *v. t.* to surpass in oppression অত্যাচাৰত বা নিষ্ঠুৰ অচিৰণত চেৰ পেলা।

Outhouse (আউট-হাউচ) *n.* a small house outside a building বাহে ঘৰ।

Outing (আউটিং) *n.* excursion ভ্ৰমণ, ফুৰণ; the distance gone out যিমান দূৰ যায়।

Outlandish (আউট-লেণ্ডিচ) *n.* foreign, rude, vulgar আচহুৱা, চহা, অসভ্য। **Outlander** *n.* foreigner বিদেশী লোক।

Outlaw (আউট-ল) *n.* a robber or bandit ডকাইত, দস্যু। —*v. t.* to deprive of the protection of the law আইনৰ আশ্ৰয় পাব নোৱৰা কৰ, মহাদোষী বুলি পৰিত্যাগ কৰ।

Outlawry (আউট-লৰী) *n.* state of being an outlaw মহাদোষী বুলি আইনৰ বহিৰ্বৃত্ত কৰণ।

Outlay (আউট-লে') *n.* expenditure খৰচ, ব্যয়, ভগন।

Outlet (আউট-লেট) *n.* a passage outward ওলোৱা বাট নলা।

Outline (আউট-লাইন) *n.* a sketch, a draft নক্সা, আঁচনি, ঠাচ। —*v. t.* to delineate, to sketch আঁচ পে, নক্সা কৰ, বেথ পে।

Outlive (আউট-লিভ) *v. t.* to survive আনতকৈ সৰহ দিন জীয়াই থাক।

Outlook (আউট-লুক্) *n.* vigilant watch বিশেষ তদাৰক; prospect ভবিষ্যৎ অৱস্থা, আশা, লক্ষণ। **It is his outlook**—এইটো তেওঁ তদাৰক কৰিব লগীয়া, এইটো তেওঁ চাব লগীয়া। **Outlook of crops is not good**—দেখাত শস্যৰ অৱস্থা বা লক্ষণ ভাল নহয়।

Outlying (আউট-লাইং) *adj.* lying beyond, remote দাঁতি কাষৰ, আঁতৰৰ, সীমান্ত ঠাইৰ।

Outmost, Outermost *adj.* most distant নিচেই দূৰত থকা, নিচেই বাহিৰৰ।

Outnumber (আউট-নাখাৰ) *v. t.* to exceed in number সংখ্যাত সৰহ হ।

Outpatient (আউট-পেইয়েণ্ট) *n.* a patient who lives away from hospital আৰ্পিটালত নথকাকৈ বাহিৰৰ পৰা আহি দৰব খোৱা বোম্বাৰী, বাহিৰা বোম্বাৰী।

Outpost (আউট-প'ষ্ট) *n.* a station beyond the main body of an army প'ষ্টনৰ চাউনীৰ বাহিৰে থকা আড্ডা, চকী, মফচলৰ থানা।

Outpour (আউট-প'ৰ) *v. t.* to pour out সোঁতৰ দৰে বাক। —*n.* an abundant supply কলহৰ মুখে ঢলাদি ঢাঙন।

Output (আউট-পুট) *n.* quantity of metal or coal obtained with a certain period কোনো এক সময়ত পোৱা ধাতু বস্তু; production মুঠ উৎপন্ন।

Outrage (আউট-ৰে'জ) *n.* excessive violence, wanton mischief অত্যাচাৰ, দৌৰাত্ম্য, উজ্জ্বালি, বলাৎকাৰ। —*v. t.* to treat with violence, to violate অত্যাচাৰ কৰ, বলাৎকাৰ কৰ, জোৰজৰ কৰ।

Outrageous (আউট-ৰে'জাচ্) *adj.* atrocious, violent অত্যাচাৰী, দাৰুণ উৎপতীয়া, দুষ্ট। **Outrageously** *adv.* অত্যাচাৰপূৰ্বক, বলপূৰ্বক।

Outreach *v. t.* to extend beyond অতিক্রম কৰ, সীমা পাৰ হৈ যা; to cheat প্রতারণা কৰ।

Outre (উব্বে) *adj.* extravagant অতিপাত, অতিচাৰ।

Outride (আউট-ৰাইড) *v. t.* to ride beyond যোৱাত উঠি আনক পাচপেলাই যা, আগবাঢ়ি বেগাই যোৱাবে যা।

Outright (আউট-ৰাইট) *adv.* immediately ততালিকে, তৎক্ষণাৎ; completely একেবাৰেই, সম্পূৰ্ণৰূপে। —*adj.* free from reserve প্রকাশ্য, স্পষ্ট।

Outroot (আউট-ৰুট) *v. t.* to root out উৰাল।

Outrun *v. t.* to go ahead in running লৰি আগবাঢ়, পাচ পেলা।

Outset (আউট-চেং) *n.* beginning আৰম্ভণ।

Outshine (আউট-শাইন) *v. t.* to excel in brightness সকলোবিলাক পোহৰ জিন, বেচি পোহৰ হ'ব কৰ।

Outside (আউট-চাইড) *n.* the outside বাহিৰ ফাল, বাহিৰ। —*adj.* exterior বাহিৰৰ বাহিৰ। —*adj.* not within বাহিৰে, বাহিৰলৈ।

Outsider *n.* stranger বাহিৰ মানুহ, উপকৰ্তা লোক।

Outskirt (আউট-স্কৰ্ট) *n.* border দাঁতি। (*pl.*) সীমান্ত ঠাই, প্ৰান্ত ভাগ।

Outspeak (আউট-স্পিক) *v. t.* or *v. i.* to speak aloud or boldly মুক্তি ক, ডাকবকৈ ক, ভোচ নকৰাকৈ ফুটাই ক।

Outspoken (আউট-স্পক'ন) *adj.* frank স্বৰ্হবীয়া, ভলভলীয়া, ভোলোঙা; খোলা।

Outspread *v. t.* to spread out or over বহলাই মেলা বা পাৰ।

Outstand *v. t.* to withstand, to resist টিক, দিন যা, নিৰাবণ কৰ, হেঁচা সহ। — *v. i.* to stand out, to remain unpaid বাঢ়ি থাক, বাকী পদ।

Outstanding *adj.* remaining unpaid বাকী পৰা, পাৰ লগা বাদিব লগা; prominent ওলাই থকা, বিখ্যাত, প্ৰখ্যাত।

Outstep (আউট-ষ্টেপ) *v. t.* to step beyond সীমা পাৰ হ, ডেই যা।

Outstretch (আউট-ষ্টেচ) *v. t.* to spread out বহলাই পাৰ, মেলা।

Outstrip (আউট-ষ্ট্ৰিপ) *v. t.* to escape beyond

one's reach লৰি পাচ পেলাই ওচি যা, পলাই লগ এৰা দে।

Out-turn = production উৎপন্ন দ্ৰব্য।

Outvote (আউট-ভ'ট) *v. t.* to exceed in the number of votes সবহ ভ'ট বা মত পাই আনক চেৰ পেলা।

Outward (আউট-ৱাৰ্ড) *adj.* external বাহিৰা, বাহিৰ। —*adv.* towards the outside বাহিৰলৈ, বিদেশৰ ফাললৈ। **Outwardly** *adv.* externally, apparently বাহিৰে দেখাত।

Outwear (আউট-ৱেৰ) *v. t.* to last longer than দিন টিক, দিন যা; to consume ক্ষয় নিয়া।

Outweigh (আউট-ৱেই) *v. t.* to exceed in weight ভৰ বেচি হ, ওজনত চৰ, বেচি হেঁচনি পৰ।

Outwit (আউট-উইট) *v. t.* to surpass in ingenuity ভুৱা দে, বুদ্ধিত চেৰ পেলা।

Outwork (আউট-ৱাৰ্ক) *n.* a work outside the line of fortification গড়ৰ বাহিৰৰ কাম যেনে গড়ৰ বাহিৰে; out-door work মুকলিত কৰা কাম।

Oval (অ'ভেল) *adj.* of the shape of an egg ডিম্বাকৃতি, কণীগঠীয়া।

Ovaritis (ওভেৰাই-টিচ) *n.* inflammation of the ovary গৰ্ভ ৰোগ।

Ovary (অ'ভেৰী) *n.* the genital gland of the female animals ডিম্বাশয়।

Ova *n. (pl.)* eggs কণীবিলাক। **Ovarious** *adj.* কণীধকা।

Ovate (অ'ভেট) *adj.* egg-shaped ডিম্বাকৃতি।

Ovation (অ'ভে'শ্বন) *n.* an enthusiastic reception উলাহ যুক্ত সমাদৰ, জয়ধ্বনি।

Oven (অ'ভেণ) *n.* an apparatus over a fire for cooking &c. বন্ধা-বঢ়া কৰা আখা, আলী-গাঁত।

Over (অ'-ভাৰ) *prep.* above ওপৰত, ওপৰেদি; across ইপাৰে-সিপাৰে; through যাজেদি; on account of নিমিত্তে, বাবে। —*adv.* on the top ওপৰত; at an end শেষ, অন্ত; completely সম্পূৰ্ণৰূপে; from one side to the other ইফালৰ পৰা সিফাললৈ; in excess

সবঠকৈ, বেচকৈ। —*adj.* excessive অতি, অধিক; upper ওপৰৰ। **Over abundant** = ভৰপূৰ। **Over again** = afresh আকৌ, দুনাই। **Over all** from end to end ইন্দুৰৰ পৰা সিমূৰলৈ। **Over and above** = উপৰি, বাজেও। **Over and over** = repeatedly বাৰে বাৰে, বেনিয়ে বেলিয়ে, ঘনে ঘনে। **Over head and ears** পোত খোৱা, মূৰৰ মন। **Over-sees** বিদেশলৈ। **All over** = at an end শেষ অস্থ। **All over the country** = গোটেই দেশত, গোটেই দেশ জুৰি।

Overact (অ'ভাৰ-এক্ট) *v. t.* to act overmuch কৰাৰকৈ কৰ, অতিভাৱকৈ ভাও কৰ। —*v. i.* to act more than necessary অতিচাৰি হ।

Over-all *n.* a protective garment for dirty work পেভেৰা, কাম কৰোঁতে গিফা পোচাক।

Over-anxious (অ'ভাৰ-এংছাচ) *adj.* একেবাৰেই তত নাইকিয়া, উজাৰল।

Overawe (—অ) *v. t.* to restrain by fear ভয়শুৱা, ভয় দেখুৱা

Overbear (অ'ভাৰ-বেয়াৰ) *v. i.* to overwhelm দমন কৰ, অভিভূত কৰ, পৰাস্ত কৰ।

Overbearing (অ'ভাৰ-বেয়াৰিং) *adj.* haughty, imperious দাঙিক, অতিগৰ্বী, গপাল।

Overboard (অ'ভাৰ-বোৰ্ড) *adv.* from on board জাহাজৰ ওপৰৰ পৰা। **Thrown Overboard** = discarded পৰিত্যাগ কৰ; betrayed প্রত্যাৰিত হ, সঙ্কটত পেলাই।

Overbold (অ'ভাৰ-বোল্ড) *adj.* impudent বৰ-সাহসী, ডেওপৰা।

Overburden (অ'ভাৰ-বৰ্ডেন) *v. t.* to burden overmuch বেচি ভাৰ দি, বেচিকৈ বোজাই কৰ। **To be overburdened with expenses** খৰচৰ কা হুঁচ পৰা।

Overbusy (অ'ভাৰ-বিজি) *adj.* too busy কামত লাতিমুতি নোহোৱা, বৰ ব্যস্ত।

Overcast (অ'ভাৰ-কাষ্ট) *v. t.* to cloud, to darken মেঘাচ্ছন্ন কৰ, এন্ধাৰ কৰ; to stitch the edges slightly গুপৰে গুপৰে কোৰ মাদ। —*v. i.* to grow cloudy বতৰ মোহাৰ।

Overcharge (অ'ভাৰ চাৰ্জ) *v. t.* to overload as

again সবঠকৈ খাৰ ভৰ; to charge a high price বৰ বেজাই দাম কৰ।

Overcloud (অ'ভাৰ-ক্লাউড্) *v. t.* to cloud over মেঘেৰে ৰোপ মাৰি ধৰ, এন্ধাৰ মুখাৰ কৰ; to cause sorrow to বেজাৰ পোৱা।

Overcoat (অ'ভাৰ-কাট) *n.* a big outdoor coat হলোঁ-চোলা।

Overcome (অ'ভাৰ-কাম্) *v. t.* to get the better of জয় কৰ, অতিক্ৰম কৰ।

Overcrowd (অ'ভাৰ-ক্ৰাইড) *v. t.* to fill to excess হিচৰাই পৰ, মানুহেৰে ঠাই খা।

Overdo (অ'ভাৰ-ডু) *v. t.* to do too much অতিবিক্ত কৰ; to cook too much বৰকৈ সিজা; to fatigue হাইবাণ কৰ, ক্লান্ত কৰ।

Overdose (অ'ভাৰ-ড'চ) *n.* excessive dose দৰবৰ অতিবিক্ত পালি বা মাত্ৰা। —*v. t.* দৰবৰ মাত্ৰা সবহ কৰ।

Overdraw (অ'ভাৰ-ড্ৰ) *v. t.* to draw beyond what is due জমাৰ অধিক খৰচ কৰ, জমাঠকৈ সবহ নে।

Overdraft (অ'ভাৰ-ড্ৰেফ্ট) *n.* the act of over-drawing ছুতিৰ টকা অতিবিক্তকৈ লহন; a current of air passing over উপকৰা বতাহ।

Overdue (অ'ভাৰ-ডিউ) *adj.* due beyond the time, unpaid at the due date দিন পাৰ হোৱা, মিহাদ অতীত হোৱা, ঠিক সময়ত নিদিয়া।

Overfire *v. t.* to fire to excess বেচিকৈ জুই দে, ডেয়া।

Overflow (অ'ভাৰ-ফ্ল) *v. t.* or *v. i.* to flow over ভপচ হৈ বাগৰি যা; to flood শানী বাগৰি তল নিয়া, ভপচ হ, প্লাবিত কৰ। *n.* an inundation জলপ্লাবন, ঢল; abundance বিস্তৰতা, উপচি যোৱা। **Overflowing** *adj.* very abundant প্রচুৰ, অপাৰ, দিস্তৰ, ভপচ যোৱা। **Overflowed with joy** আনন্দত অপাৰ, বহুত বিচোলা।

Oveigrow (অ'ভাৰ-জ') *v. t.* or *v. i.* to grow beyond বৰ বেচিকৈ বাঢ় বা ডাঙৰ হ, লগশহ কৰে উঠৰ গজ, অতিচাৰ হ; to cover with growth গজি ছটি ধৰ, ঢাক গাই পৰ। **Oveigrowth** *n.* যিবোৰ বেচিকৈ বঢ়ে, উপকৰা গজালি।

Overhang (অ'ভাৰ-হেং) *v. t. or n. i.* to hang over, to project ওলমি পৰ, বাহিৰলৈ ওলোম, আগবাঢ়ি পৰ।

Overhaul (অ'ভাৰ-হল্) *v. t.* to examine ভাঙ্গিপাতি চা, পাত পাভকৈ চা। —*n.* examination পৰীক্ষা কৰণ; repair মেৰামত কৰণ, ভাঙ্গিপাতি চাওন।

Overhead *adv.* aloft মূৰৰ ওপৰত। —*adj.* ওপৰৰ।

Overhear (অ'ভাৰ-হিয়েৰ) *v. t.* to hear by chance আঁতৰৰ পৰা শুনি, ইঠাং শুনিবলৈ পা বা কাণত পৰ।

Overjoy *v. t.* to fill with great joy অতি উল্লাসিত কৰ, বৰকৈ মনত ৰং লগা। —*n.* joy to excess উলহ-মালহ, পৰম আনন্দ।

Overland *adj.* passing by land দেশৰ মাজেদি যোতা, বামে যোতা।

Overlap (অ'ভাৰ-লেপ) *v. t.* to lay one above the other ওপৰাউপৰিকৈ লগা, এটা মূৰ আন এটাত ঝাঁক খুৱাই দে, জাপ খুৱা।

Overlay (অ'ভাৰ-লে) *v. t.* to lay over or across এডালৰ ওপৰত আন এডাল থ, জাপি থ, ওপৰে ওপৰে লগা।

Overleap (অ'ভাৰ-লিপ) *v. t.* to leap over চেৰাই যা, জপমাৰি ডেই যা।

Overload (অ'ভাৰ-ল'ড্) *v. t.* to load too heavily অতিপাত বোকাই দে, হেঁচি হেঁচি ভৰা।

Overleaf *adv.* সিপাতত।

Overlook (অ'ভাৰ-লুক্) *v. t.* to look over, to see carelessly, to neglect ওপৰে ওপৰে চা, চকুত নপৰ, মনোযোগ নকৰ; to pardon ক্ষমা কৰ, দায় এৰ, নেলাগ।

Overlord (অ'ভাৰ-লৰ্ড) *n.* a feudal superior পাইকৰ প্ৰধান গৰাকী।

Overmuch *adj.* too much বেচি, অতিবিস্তৃত, অতিশয়।

Overnight (অ'ভাৰ-নাইট) *n.* forepart of the evening of the day just past যোৱা ৰাতি, যোৱা দিনৰ শেহ বেলা। —*adv.* during the night ৰাতিৰ ভিতৰত।

Overpay *v. t.* to pay too much সৰহকৈ সোধ।

Overplus (অ'ভাৰপ্লাচ) *n.* surplus খৰচ বাদে বাকী।

Overpower (অ'ভাৰ-পাৱাৰ) *v. t.* to subdue, to defeat বশ কৰ, দমন কৰ, পৰাস্ত কৰ।

Overproduction (অ'ভাৰ-প্ৰডাক্শন্) *n.* act of producing anything in excess of the demand যিমান লাগে তাতকৈ অতিবিস্তৃত উৎপন্ন।

Overproud *adj.* too proud অতি অহংকাৰী, বৰগপাল।

Overrate *v. t.* to value too high বৰ মূল্যবান বুলি ভাব, ভাঙবটো কৰি তোলা।

Overreach (অ'ভাৰ-ৰিছ) *v. t.* to extend beyond সীমা পৰ কৰ; to cheat, to get the better of হুল, ভুৱা দে, ঠগ। —*v. i.* আগ ঠেঙত পাচ ঠেঙেৰে জুটুয়াই যা।

Override (অ'ভাৰ-ৰাইড) *v. t.* to pass on horse-back অতিপাতকৈ ঘোঁৰা দৌৰা; to set aside অবজ্ঞা কৰ, দলিয়াই পেলা।

Overrule (অ'ভাৰ-ৰুল্) *v. t.* to supersede ৰহিত কৰ, অগ্ৰাহ কৰ; to declare to be invalid অসঙ্গত বুলি ধৰ। —*v. i.* to prevail প্ৰবল হ, চলিত হ।

Overrun (অ'ভাৰ-ৰাণ) *v. t.* to spread over and take possession of, to crush down দেশজুৰি উপদ্রব কৰ, জুটপাট কৰ, উৎপীড়ন কৰ।

Oversea *adj.* foreign বিদেশীয়। —*adj.* বিদেশলৈ, সমুদ্ৰৰ সিপাৰলৈ।

Oversee *v. t.* to superintend তত্ত্বাবধান কৰ, চাই ফুৰ।

Overseer (অ'ভাৰ-চিয়েৰ) *n.* one who superintends কাম চাওঁতা, দিহাদাৰ, অভাৰচিয়েৰ।

Overshadow (অ'ভাৰ-শেড') *v. t.* to shelter ঢাকখাই ধৰ; to throw a shadow over হাঁ পেলা, আঁৰ কৰ; to protect ৰক্ষা কৰ আশ্ৰয় দে।

Overshoot (অ'ভাৰ-শ্বুট্) *v. t.* to shoot beyond the mark লক্ষ্য অতিক্ৰম কৰি মাৰ, নিচানত নেলাগ। **Overshoot one's self** = to venture too far মৰদাহ দে, নিজে নিজে ঠগ খা।

Oversight (অ'ভাৰ-চাইট্) *n.* failing to notice,

mistake, omission ভুল, এৰা পৰণ; মন নকৰা কাৰণ, অমনোযোগ।

Oversleep (অ'ভাৰ-স্লিপ্) *v. t. or v. i.* to sleep beyond proper time বহুপৰলৈ শো, টোপনিত সাৰ নেপা।

Overspread (অ'ভাৰ-স্প্রেড্) *v. t.* to spread over, to scatter over পাৰ, ওপৰে ওপৰে ছটিয়াই দে, বাণ্ড কৰ।

Overstate *v. t.* to exaggerate ডিৰাইকৈ ক, বঢ়াই ক।

Overstay (অ'ভাৰ-স্টে' *v. t.* to stay beyond due time বঢ়াই বেচি দিন বা পৰ থাক। **He overstayd his leave**=সি ছুটিৰ মূৰত নাহিল, সি তাৰ ছুটিৰ দিন অতিক্রম কৰিলে।

Overstep (অ'ভাৰ-স্টেপ্) *v. i.* to step beyond, to exceed সীমা অতিক্রম কৰ, সীমাৰ বাহিৰ হ।

Overstrain (অ'ভাৰ-স্ট্রেইন্) *v. t. or v. i.* to stretch too far টানিহুনি দীঘল কৰ, বৰকৈ শ্রম কৰ। —*n.* a violent effort অতিশ্রম, আঁজোৰ।

Overt (অ'ভাৰ্ট্) *adj.* apparent স্পষ্ট, প্রত্যক্ষ, বোদোদৰি। **Overtly** *adv.* প্রত্যক্ষকৰণে।

Overtake *v. t.* to come up with, to catch লগ ধৰ, ধৰ, আগচ।

Overthrow (অ'ভাৰ-থ' *v. t.* to throw down লুটিয়াই পেলা; to demolish নষ্ট কৰ, উচ্ছেদ কৰ; to defeat utterly পৰাজয় কৰ, হৰুৱা। —*n.* ruin, defeat নাশ, পৰাশ, ধ্বংস।

Overture (অ'ভাৰ-চাৰ্) *n.* a proposal প্রস্তাব, উত্থাপন; an introductory piece in music প্রস্তাবনা, যাত্ৰা গানৰ প্ৰথম সূচনা, বাদ্ যন্ত্ৰৰ ভালিহি।

Overturn (অ'ভাৰ-টাৰ্ণ্) *v. t.* to subvert উলুবিয়া, ফুলুটিয়া; to conquer জয় কৰ। —*n.* লুটি-বাগৰ।

Overweening (অ'ভাৰ-উইনিং) *adj.* conceited দাম্ভিক, গপাল, মইবৰ। —*n.* conceit দম্ভালি, গপ।

Overwhelm (অ'ভাৰ-হোৱেল্ম) *v. t.* to spread over and crash গুলুমমাৰি ধৰ, মোৰাই ধৰ, ভূব-ভুৱা, মগ্ন কৰ। **Overwhelming** *adj.* crushing with weight, irresistible হেঁচামাৰি ধৰা, অতি শ্ৰবল।

Overwise (অ'ভাৰ-ওৱাইজ্) *adj.* affectedly wise আত্মাভিমानी, মইববজ্ঞানী।

Overwork (অ'ভাৰ-ৱাৰ্ক্) *n.* excessive labour অতিবিক্ত পৰিশ্রম। —*v. t. or v. i.* to tire ক্লান্ত কৰ, ভাগৰ লগা; to work over much অতিবিক্ত পৰিশ্রম কৰা।

Overworn (অ'ভাৰ-ৱান্) *adj.* worn out অতি জীৰ্ণ, নিচেই জুকলা, বৰ পুৰণি।

Oviform (অভিফৰ্ম) *adj.* having the form of an egg অণ্ডাকৃতি।

Oviparous (অ'ভিপিৰাচ) *n.* egg bearing কণী পৰা, অণ্ডক। (L. *Ovum*=an egg).

Ovoid (অ'ভইড্) *adj.* egg-shaped অণ্ডাকৃতি।

Ovum (অ'ভাম্) *n.* (*pl*=Ova) an egg কণী।

Owe (অ' *v. t.* to possess আছি, থাক; to be bound to pay দিব লাগ। —*v. i.* to be in debt ধৰণী হ। **He owes me money**=সি মোক টকা দিব লাগে। **Owe a grudge**=খেপ আছে, আখেজ থাক। **Owing to**=বাবে, কাৰণে।

Owl (আউল্) *n.* a carnivorous bird that flies by night কেঁচ। **Owlsh** *adj.* dull, stupid ভোৰা।

Own (ওন্) *v. t.* to possess আছি; to be owner of গৰাকী হ। **He owns land**=তাৰ মাটি আছে। —*adj.* belonging to one's self নিজা, নিজৰ, আপোন। **It is my own**=এইটো মোৰ নিজা। —*v. t.* to acknowledge স্বীকাৰ কৰ।

Owner (ওনাৰ) *n.* one who possesses গৰাকী, গিৰিহিত, মালিক।

Ownership *n.* right of possession মালিকী স্বত্ব, স্বত্ব।

Ox (অক্) *n.* (*pl.* Oxen) the castrated male of the cow বলদ গৰু।

Oxide (অক্ছ-আইড্) *n.* a compound oxygen and some other element মিশ্ৰিত অক্সিজেন বায়ু।

Oxygen (অক্সিজেন্) *n.* a gas without taste, colour or smell বতাহৰ লগত থকা এককম ভাগ, অক্সিজেন বায়ু।

Oxymoron (অক্টি-মো-ৰণ্) *n.* figure of

speech combining two words of opposite meaning as **Cruel kindness** = নিষ্ঠুর মৰম, ওলোটো ভাবৰ কথাৰ অলঙ্কাৰ, বিবোধাভাস।

Oyster (অইষ্টাৰ) *n.* a shellfish used as food
এজাতি সাগৰীয় শামুক।

Ozoena (অ'-জি-না) *n.* a disease of the nose
নাকৰ বা।

Ozone (অ'জাণ্) *n.* a form of oxygen caused by electric discharges আকাশত উদ্ভব হোৱা এবিধ গন্ধযুক্ত অক্সিজেন বায়ু।

Ozostomia (ও-জচ্-টম্-ইয়া) *n.* foul breath due to certain internal disorder মুখৰ দুগন্ধ।

P

P (পি) the sixteenth letter of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ ষোড়শ অক্ষৰ।
P. M. Post meridian দিনৰ ১২ বজাৰ পাচৰ। **A. M.** Ante meridian (before noon) বাতিপুৱা ১২ বজালৈকে, যেনে 12 A. M., 1 P. M.

Pabulum (পে'বিউলাম্) *n.* food of any kind আহাৰ, গৰু ঘোঁৰাৰ দানা; fuel লগনী-খৰি; nourishment for the mind মন ভাল কৰা উপায়, মনৰ খোঁৱাক। **Pabular** *adj.* আহাৰ-যোগ্য, আহাৰীয়।

Pace (পে'চ্) *n.* a step, the step between the feet in walking, gait বোজ, বেজা, খোজকঢ়া গতি। —*v. t.* to measure by steps ভৰিৰে জোখ কৰ। —*v. i.* to walk slowly লাহে লাহে যা। **Keep pace with**—সমানে সমানে যা।

Pacable (পেকেবল) *adj.* that may be quieted শান্তনীয়; forgiving ক্ষমাশীল।

Pacific (পেচিফ-ইক্) *adj.* peaceful, tranquil শান্ত, ধীৰ-গম্ভীৰ, সুখিল।

Pacification (পেচিফি-কেছন্) *n.* act of making peace শান্তি স্থাপন, সুস্থিৰ কৰণ, সাধুনা।

Pacifier, **Pacifier** *n.* a peacemaker মধ্যস্থ, শান্তিদ্বাপক, সাধুনাকামী।

Pacify (পেচিফাই) *v. t.* to appease, to calm শান্ত কৰ, নিচুকা, সাধুনা কৰ, সুস্থিৰ কৰ।

Pack (পেক) *n.* a bundle of something to be carried বোজা, মুঠা; a complete set of cards তাঁচ জোৰ; a number of hounds জাক; a number of persons combined for a bad purpose চোৰ ভকাইতৰ দল। —*v. t.* to press together and fasten up মুঠা বান্ধ, জাতি বান্ধ, টোপোলা বান্ধ; to crowd টাই থুৱা। —*v. i.* to store for safe keeping দমাই থ; to depart (with off) লৰমৰ। **Pack him off**—send him away খেদাই দে।

Package (পেকে'জ্) *n.* a bundle, a bale বোজা, টালি-টোপোলা; the act of packing টোপোলা বন্ধা কাৰ্য্য।

Pack-animal *n.* beast of burden বোজাই কঢ়িওৱা জন্তু।

Packet (পেকেট্) *n.* a small package সৰু টোপোলা।

Pack-horse *n.* a horse for carrying goods বোজাই ঘোঁড়া; **Packman**—pedlar বোজাবান্ধি মালবেচি ফুৰা মানুহ।

Packing-box or **case** *n.* a box or a frame for packing goods মাল বন্ধত অনা খালি বাকচ।

Pact (পেকট্) *n.* an agreement বন্দবস্ত, চুক্তি। also **Paction**.

Pad (পেড্) *n.* a foot robber বাটত ফুৰা, চোৰ

an easy-paced horse দগধা হোঁবা। —*v. i.* to walk on foot খোজকাটি লাহে লাহে যা। **Stand pad** = to beg in the street বাটৰ কামত মাগ। **Pad clinking** = associating with thieves চোৰৰ লগত ফুৰা কাম। **Padding-ken** = a house of thieves চোৰৰ আড্ডা।

Pad (পেড্) *n.* a soft saddle, a cushion গাদি, দগলা; a number of sheets of paper for writing upon ওপৰত পেলাই লেখিবৰ নিমিত্তে কৰা জাপ কাগজৰ তলচা। —*v. t.* to stuff with anything soft কোমল বস্তু সুমাই থুৰা। **Pad elephant** = a working elephant কাঠ আদি বোজা টনা হাতী।

Padding (পেডিং) *n.* the soft stuffing of a saddle জীন পোচৰ তুলা আদি কোমল বস্তু; less important matter in a book কোনো কিতাপৰ অলাগতীয়া খোঁহা মৰা কথা।

Paddle (পেডল্) *v. i.* to dabble in water with the hands or the feet পানীত থেপ্ থেপা, বগৰা; to row নাও বা; to touch with the fingers আঙুলি বুল। —*v. t.* to move by means of an oar or paddle বঠাবাই নে। —*n.* the blade of an oar বঠা; one of the boards on the side of a paddle wheel বঠা চকৰি নাল, চকৰি ঘূৰুৱা মূৰীয়া।

Paddock (পেডক্) *n.* a frog বেং, ডেকুলী; a small field for keeping horses হোঁবা চাৰোৱা বেৰা ঠাই।

Paddy (পেডি) *n.* rice in the husk ধান। **Paddy field** = ধান খেত, ধাননী পথাৰ। **Paddy** *n.* a familiar name for an Irish man আইৰিশ্ লোকক মতা প্ৰীতি ভাৱৰ মাত।

Padlock (পেডলক) *n.* a lock with a link to enable it to pass through an opening সচাৰ, তলা। —*v. t.* সচাৰ মাৰ।

Padre (পাড্ৰী) *n.* father পিতৃ; a priest পাড্ৰী চাহাব, ধৰ্ম্ম হাজক।

Paean (পি-এন) *n.* any joyous song জয়গীত।

Pagan (পেগেন্) *n.* a heathen দেও পূজক, দেবদেবী পূজক।

Paganism (পেগেনিজম্) *n.* heathenism পুতলা পূজকৰ ধৰ্ম, পৌত্তলিকতা।

Page (পে'জ) *n.* a boy or youth attending on a person লওৱা, নাকৰ ল'ৰা; one side of a printed leaf ছাপা কৰা কাকতৰ এপাঠি, পৃষ্ঠা। —*v. t.* to number the pages পৃষ্ঠাৰ সংখ্যা লেখ।

Pageant (পে'জেন্ট) *n.* a pompous show, জাকজমক, আড়ম্বৰ, সমাৰোহ। —*adj.* showy জাকজমক।

Pageantry (পেজেন্টি) *n.* pompous spectacle জাকজমক, ধুমধাম, আড়ম্বৰ, ফিতাহি।

Pagoda (পেগোডা) *n.* a temple মঠ, মন্দিৰ, দেৱালয়; an idol-house.

Paid, see **Pay**.

Pail (পে'ল্) *n.* an open vessel for water, milk &c. কৰীয়া, পনীয়া বস্তু থোৱা কাঠৰ চুঙা।

Pain (পেন্) *n.* suffering either of body or mind যাতনা, বিষ, বেদনা, সন্তাপ, কষ্ট। (*pl.*) labour, care যত্ন, চেফাঁ, প্ৰসৰ বেদনা। —*v. t.* to grieve, to torment কষ্ট দে, বেজাৰ দে। **Under pain of** = subject to the penalty of নহলে কোনো শাস্তি হব বুলি। **Spare no pains** = যত্নৰ ক্ৰটি নকৰিবা। **I feel pain in my body** = মোৰ গাটো বিখাইছে। **My arm is paining** = মোৰ বাহুটো বিখাইছে; aching.

Painful *adj.* full of pain দুঃখজনক, দুখ লগা, বেজাৰ লগা; requiring labour কষ্টকৰ; hard working পৰিশ্ৰমী, কষ্ট সহিব পৰা।

Painfulness *n.* যাতনা, ক্লেশ, দুখ।

Painless *adj.* without pain বিষ নোহোৱা, বেদনা বহিত, সহজ।

Painstaking *adj.* diligent পৰিশ্ৰমী, যত্নশীল।

Paint (পেণ্ট্) *v. t.* to cover over with colour ৰং দে, বৰণ লগা, ছবি আঁক; to describe in words বৰণনা কৰ। —*n.* a colouring substance ৰং, বৰণ, ৰোল।

Painter (পেইণ্টাৰ) *n.* one who paints চিত্ৰকৰ, খনিকৰ; a rope to fasten a boat নাও বন্ধা কই।

Painting (পেইণ্টিং) *n.* the act of laying on colours ছবি আঁকা বিদ্যা, চিত্ৰকৰণ; a picture ছবি, চিত্ৰ পট।

Pair (পেয়াৰ) *n.* two equal or like things

used together যোৰা, যোৰ। a couple মতা মাইকী এহাল। —*v. t. or v. i.* to join in couples যোৰপতা, ঘাই ঝা। **Paired** *adj.* mated যোৰপাত। **Pairing** *n.* ভিন্ন ভিন্ন মতৰ দুজন সমজুৱা আইন সভাৰ কাৰ্য্যস্থলত অনুপস্থিত হ'বৰ নিমিত্তে যোগ হওন।

Pal (পেল) *n.* (*Slang*) mate, associate লগৰীয়া। comrade সহযোগী বন্ধু।

Palace (পে'লেচ) *n.* a royal residence ৰাজগৃহ, কাৰেং। a very large & magnificent house অতি বৃহৎ সুসজ্জিত অট্টালিকা।

Paladin (পেলিডিন) *n.* knight errant যুদ্ধপ্ৰিয়, ভ্ৰমণকাৰী বীৰ পুৰুষ।

Palaeolithic (পেলিওলিথিক) *adj.* as seen from the primitive stone implements about 20,000 years ago কুড়ি হেজাৰ বছৰৰ আগৰ শিলত লেখা। প্রত্নপ্ৰস্তবয়ুগ।

Palaeology (পেলিয়-লজী) *n.* a treatise on antiquities পৌৰাণিক বস্তুৰ বিবৰণ। (Gr. *palaios*=ancient, *logia*=discourse).

Palaeography (পেলিগ্ৰাফী) *n.* study of ancient handwriting পুৰণিকলীয়া হাতৰ আখৰ সম্পৰ্কীয় বিজ্ঞান। হস্তলিপিতত্ত্ব।

Palanquin (পেলান্-কিন্) *n.* a light covered carriage borne on the shoulders of men শাকী, নলকি।

Pala table (পে'লেটেবল্) *adj.* agreeable to the taste জুতিলগা, মতুল, সুস্বাদ।

Palatal (পে'লেটেল) *adj.* pertaining to the palate তালু সম্বন্ধীয়, তালব্য। —*n.* তালব্য বৰ্ণ।

Palatial (পেলি'য়িয়েল্) *adj.* resembling a palace, magnificent ৰাজবোণা, ৰাজ্যঘৰ নিচিনা, অতিপ্ৰকাণ্ড।

Palatine (পেলেটাইন) *n.* a noble invested with royal privileges ৰাজ অহিলা পোৱা ডাঙৰীয়া। *adj.* ৰাজ কক্ষত প্ৰাপ্ত।

Palaver (পে-লেভাৰ) *n.* an idle talk মিছা গল্প; ফুহুবি কথা। a public conference ৰাজহুৱা মেল, কথোপকথন।

Pale (পে'ল) *n.* a pointed stake গাঁজ, খুঁটি। anything that fences in হেঙাৰ, বেৰা। limit সীমা; a district এলাকাধীন ঠাই।—

v. t. to enclose with stakes হেঙাৰ মাৰ, গাঁজ পুতি বেৰা দে।

Pale (পে'ল্) *adj.* of a faint lustre শেঁতা, ঢেলা, নিন্তেজ। **Paleness** *n.* নিন্তেজ অৱস্থা।

Palestra (পেলেষ্ট্ৰা) *n.* a wrestling school মাল-যুঁজ শিকোৱা স্কুল; any training school কাম কাজ শিকোৱা স্কুল।

Paletot (পেল্টো) *n.* a loose overcoat এবিধ ঢিলা অভাৰকোট।

Palette (পেলেট্) *n.* a little oval board for mixing colours ৰং গোলা সৰু খল।

Palfrey (পেলফ্ৰী) *n.* a saddle-horse for a lady মাইকী মানুহ উঠি ফুৰা ঘোঁৰা; চোৱাবী ঘোঁৰা।

Paling (পে'লিং) *n.* a fence জেওৰা, টাংটি।

Palingenesis (পেলিনজেনেচিছ্) *n.* new birth নবজন্ম। regeneration পুনৰ্জন্ম, উজ্জীৱন। revival পুনৰুত্থান।

Palisade (পেলিচেড্) *n.* a fence of pointed stakes হেঙাৰ, ওপৰলৈ জোঁং থকা গাঁজ গড়।—*v. t.* to surround with palisade হেঙাৰ মাৰ; কাঠেৰে গড় মাৰ।

Pall (পল্) *n.* the cloth over a coffin শ ঢাকনি কাপোৰ; a mantle ঢিলা সাজ; anything that brings deep sorrow শোকজনক বস্তু।—*v. t. or v. i.* to make vapid, to become insipid নিন্তেজ কৰ, বিৰস কৰ, নিন্তেজ হ; to dispirit নিকংসাহ কৰ। **Pall-bearer** *n.* মৰাৰ লগত শোক কৰি শৱ-বাহন ধৰি যাওঁতা।

Palladium (পেলে'ডিয়াম্) *n.* a statue of Pallas পৌৰাণিক ট্ৰয় ৰাজ্যৰ মঙ্গলজনক দেৱতা; পেলাচ'ৰ মূৰ্ত্তি; any safeguard ৰক্ষাৰ স্থল; আশ্ৰয়। a hard white metal like platinum এবিধ বৰ টান বগা বৰণীয়া ধাতু।

Pallas (পেলেচ্) *n.* the Greek goddess of war and wisdom গ্ৰীকসকলৰ ৰণচণী।

Pallet (পেলেট্) *n.* a mattress of straw ধান খেৰেৰে কৰা গদলা বা তুলি; a potters tool for shaping wares কুম্ভাৰৰ চাক্; a tool used in lettering the backs of books কিতাপৰ গাৰীৰ ওপৰত আখৰ লেখা যন্ত্ৰ; a board for carrying

moulded bricks কেঁচা ইটা নিয়া তত্ত্বি ; a valve কোনো যন্ত্ৰৰ দয় বন্ধ কৰা যন্ত্ৰন ।

Palliate (পেলিয়েট্) *v. t.* to excuse, to mitigate
দোষ লঘু কৰ, হেতু দৰ্শা ; পাতলা ।

Palliation (পেলিয়েছন্) *n.* extenuation, mitigation
দোষ লঘু কৰণ, উপশম, ক্ষমা ।

Palliative (পেলিয়েটিভ) *adj.* mitigating লঘুকাৰী,
পাতলোৱা ; উপশামক । — *n.* বোমাৰ লঘু কৰা
দবৰ ।

Pallid (পেপ্লিড্) *adj.* pale শেঁতা, কেঁহেৰাঙ বটা

Pall-mall (পেল্-মেল্) *n.* a game played with
a ball, a mallet and an iron ring একককম
চৌপখেলা ; the name of a street in London
লণ্ডন নগৰৰ এটা বাস্তাব নাম ।

Pallor (পেলৰ) *n.* paleness শেঁতা, স্নানতা
বিবৰ্ণতা ।

Palm (পাম্) *n.* the inner part of the hand হাতৰ
তলুৱা ; a measure of length এজুলই ; the
fluke of an anchor লঙ্ঘৰ ফাল ; a tropica.
tree or its leaf তাল গছ বা পাত, খেজুৰ গছ ;
triumph or victory জয়, ভৱচিহ্ন । — *v. t.* to
stroke with the hand হাতফুৰা ; to conceal
in the palm হাতৰ তলুৱাত লুকা ; **To palm
off** = to impose on কাঁকি দে ; ঠগা । **To carry
the palm** = জিকি ; জেঠ হ । **To grease person's
palm** ভেটি দে । to bribe ।

Palmary (পা-মে'ৰী) *adj.* relating to the palm
of the hand হাতৰ তলুৱা সম্বন্ধীয় ।

Palmarian (পামে'ৰিয়ান্) *adj.* pre-eminent প্রধান ;
জেঠ ।

Palmate (পা-মেট্) *adj.* like the palm হাতৰ
তলুৱাৰ দৰে ; web-footed হাঁহৰ নখৰ দৰে জোঁপা
লগা ।

Palmer (পামাৰ্) *n.* a pilgrim তীৰ্থ যাত্ৰী ।

Palmyra (পামে'ৰী) *n.* a place for growing
palm trees তাল বা খেজুৰ গছৰ বাৰী ;
তালনি ।

Palmist (পামিষ্ট্) *n.* one who tells fortune
by seeing the hand হাত চাই ভূত-ভবিষ্যৎ
কথা কওঁতা ; হাত চোৱা গণক । **Palmistry**
(পা-মিষ্ট্ৰী) *n.* হাত চোৱা বিদ্যা ; সামুদ্রিক
গণনা ।

Palmyra (পামা'য়ৰা) *n.* an East Indian palm
সিংহল, ভাৰত আদিৰ তাল গছ ।

Palpable (পেল্‌পে'বল্) *adj.* easily perceived
obvious দেখা'দেখি, প্ৰত্যক ; স্পষ্ট । **Palpability,**
Palpableness *n.* প্ৰত্যাকতা ।

Palpitate (পেল্‌পিটেট্) *v. i.* to throb, to beat,
rapidly as the heart ধিগধিগা, ধপধপা, কঁপ ।

Palpitation (পেল্‌পিটেছন্) *n.* irregular action
of the heart ধিগধিগানি, তঠাং ধপ্‌ ধপ্‌ কৰণ,
ছন্দ-কম্পন ।

Paralysed (পেৰ'লিড্) *adj.* paralytic পক্ষাঘাত
ৰোগাক্ৰান্ত ; জঠৰী ।

Palsy (পলজী) *n.* loss of feeling in the
muscles of the body জঠৰ ৰোগ, জড়তা ; পক্ষা-
ঘাত । — *v. t.* to paralyse অবশ কৰ ; সাৰ
নোহোৱা কৰ ।

Palter (পল্‌টাৰ্) *v. i.* to trifle in talk উলাই
কৰ, উপলুতা কৰ, খেজেলিয়া ।

Paltry (পলট্ৰী) *adj.* mean, vile, insignificant
নীচ, সামান্য, ক্ষুদ্ৰ, অৰ্থহীন । **Paltriness.**

Paludal (পেলিউডেল্) *n.* **Paludose** (পেলিউডচ্)
adj. marshy জলাহ সম্বন্ধীয় ; দ-পানী বহু
যোৱা ।

Pampas (পেম্পেজ্) *n.* (*pl.*) vast grassy
treeless plains in South America আমেৰিকাৰ
বাইনি মুকলি পথাৰবিলাক ।

Pamper (পেম্পাৰ) *v. t.* to glut, to feed to the
full পেট পূৰা, খুবমতে খুৱাট চিকোণ কৰ ; নিপো-
টল কৰ । to over-indulge লাই দে, প্ৰশয় দে ।

Pamphlet (পেম্‌ফ্লেট্) *n.* a small book hav-
ing one or two pages but not bound
ক্ষুদ্ৰ কিতাপ । **Pamphleteer** *n.* ক্ষুদ্ৰ কিতাপ
লেখক ।

Pan (পেন্) *n.* a broad shallow vessel ভজা-
পোৰা কৰা ফেলাই, লোহোৱা, কেৰাহী, তৰতুৱা
মেলাই পাত্ৰ ; a part of a firearm consisting
of the nipple বন্দুকৰ খাব জলোৱা মুখ ; to se-
parate gold from earth with water in a
pan সোণ কমা । **To lash in the pan** = to fail
after a fruitless effort সকলো চেষ্টা বিফল হ, ফুচ-
ফাচ হ ; হেও নোহোৱা হ ।

Pan (পেন্) *n.* the Greek god of pastures &

woods বন দেবতা, ছাগলীৰ দৰে শিং আৰু ঠেং থকা বন্ধক দেৱতা।

Panacea (পেনেচিয়া) *n.* a universal medicine সৰ্ব্ৱচাক ঔষধ।

Panache (পে-নেছ) *n.* plume of feathers on helmet সৈনিক পুৰুষৰ মূৰৰ টুপিৰ ওপৰত লগোৱা চৰাইৰ পাখি। (*fig.*) display আড়ম্বৰ ফিতাহি।

Panary (পেনেৰী) *adj.* পিঠা সহজীয়; a pantry পিঠাপনা থোৱা ঠাই।

Pancake (পেন্-কে'ক্) *n.* খোলাত ভজা পিঠা।

Pancreas (পেন্-ক্ৰিয়েচ্) *n.* a gland lying across the posterior wall of the abdomen তলপেটৰ ভিতৰে থোপাখাই থকা এডাল পখালি নাড়ী। অগ্ন্যাশয়।

Pandect (পেন্-ডেক্ট্) *n.* (*pl.*) the digest of Roman law ৰোমীয় আইন সংগ্ৰহ; বিজ্ঞান সাৰসংগ্ৰহ।

Pandemic (পেন্-ডেমিক) *adj.* incident to a whole people দেশজুৰি হোৱা; সৰ্বজননিক হোৱা। —*n.* epidemic disease দেশজুৰি হোৱা বৈমাৰ।

Pandemonium (পেন্-ডি-ম'নিয়াম্) *n.* the council hall of evil spirits পিশাচৰ সভা ঘৰ, ভূতৰ আভ্যুত; any disorderly assembly তুলসুল সমাজ; পিশাচৰ মেল।

Pander (পেণ্ডাৰ) *n.* a pimp, a procurer (in bad sense) কুটনা; বৈশ্যালিৰ কাৰণে প্ৰিয়বাসী যোগনিয়াৰ। (*Fem.*) **Panderess** - কুটনী।

Pandiculation (পেন্-ডি-কিউলেছন) *n.* the act of stretching one's self after sleep গামুৰি, এঙামুৰি; restlessness before fever জ্বৰৰ সময়ৰ চটফটনি।

Pandora (পেন্-ড'ৰা) *n.* a beautiful woman possessing all the evils of human life ৰতি-দেৱী; পাপপূৰ্ণা মূল্যবী।

Pane (পে'ন্) *n.* a plate of glass চাৰি চুকীয়া কাঁচ, চটীয়া আইনা। —*v. t.* to insert panes in চটীচটু আইনা লগা বা থুৱা।

Panegyric (পেনি-জিৰ-ইক্) *n.* an eulogy in praise of some person or event কীৰ্ত্তি বৰ্ণনা;

an encomium প্রশংসা, স্তুতিবাদ, টোটেৰ। **Panegyrist** *n.* eulogist স্তুতি পাঠক; স্তুতিয়ক।

Panel (পেন্-এ'ল) *n.* a rectangular piece of any material কোনো বস্তুৰ চাৰিচুকীয়া টটা। a flat piece of board with raised margins বাৰখুৱো চেপেটা চটীয়াকাঠ বা আইনা; a jury roll জুৰিৰ ফৰ্দ। Also—**Panelled door** - খোঁটালী, খোঁটালীকৈ কাঠ লগোৱা দুৱাৰ, পনিয়লী দুৱাৰ; a large photograph of lengthy size বহলতকৈ ভালেমান দীঘল আকৃতিৰ ছবি।

Pang (পেং) *n.* a violent pain যাতনা, বেদনা; অসহনীয় দ্ৰেশ।

Pangolin (পেং-গ'-লিন্) *n.* a kind of scaly animal বন-বো; কেমটাই পহু।

Panic (পেনিক্) *n.* sudden fright উতাপ; ভয়ানক ভয়; অকস্মাৎ ভয়; **Panic-stricken** - ভ্ৰাস্থস্ত, ভয়াকুল; পেপুৱা হোৱা।

Panicle (পেনিকল্) *n.* a form of the arrangement of flowers on a stalk ডালত ফুল ধৰাৰ ভাৱ।

Pannel see **Panel**.

Pannier (পেনীয়াৰ) *n.* a bread basket কটি থোৱা পাতি; one or two baskets carried on a horse's back, ঘোঁড়াত বোজাই কঢ়ি নিয়া বস্ত্ৰপাতি; a contrivance for puffing out a woman's dress মেমৰ ঘুৰী ভেফোলাই ধৰা যতন।

Panoply (পেনপ্লী) *n.* armour for the whole body গোটেই গাত পিন্ধা জাখৰ।

Panorama (পেন্-অ'-ৰে'মা) *n.* a complete view সম্পূৰ্ণ দৃশ্য; a picture of a number of scenes unrolled before the spectator বহুতৰকমৰ দৃশ্য একেলগে চাবপৰাকৈ দেখুৱা চিত্ৰপট। **Panoramic** *adj.* চাৰিওকাষে জুৰি থকা বহুবস্ত্ৰৰ দৃশ্য সহজীয়। (*Gr. pan. = all; horama = a view.*)

Pansy (পেন্‌জী) *n.* species of violet, এজাতি বেঙুনীয়া মৃগজি ফুল।

Pant (পেণ্ট্) *v. i.* to breathe hard and quickly ফোঁপা; to gasp খবকৈ টানি উশাহ ল। —*v. t.* to long for হৈপাহ কৰ। **Panting** *n.* rapid

breathing ফোঁপনি। **Pantingly** *adv.* in a panting manner, হেলাই হেঁফাঁই; ফোঁপাই-জোঁপাই।

Pantaloon (পেটেলুন্) *n.* a buffoon চং; বহুর। (*pl.*) a kind of trousers চৈড়া; পটলুং।

Pantheism (পেন্-থিজম্) *n.* the doctrine of considering everything as a manifestation of God ব্রহ্মাণ্ড অক ঈশ্বর এক বুলি ধৰা মত, জটিলত-বাদ; সকলো বস্তু ঈশ্বৰৰ অংশ স্বৰূপ বুলি ধারণা; সকলো ব্রহ্মময় ভাব।

Pantheon (পেন্-থি-অন্) *n.* all the gods of a nation considered as one body দেবতা সমূহ, সকলো দেবতাব একাধিষ্ঠান; a temple in the name of all the gods সকলো দেবতাব নামে স্থাপন কৰা কোনো মন্দিৰ। (Gr. *pan*—all; *theos*=a god).

Panther (পেণ্ঠাৰ) *n.* a spotted carnivorous animal নাহৰফুটকী বাঘ। a pard.

Pantile (পেন্-টাইল) *n.* a tile with a curved surface ঘৰ সজা গোটাং খাপৰি।

Pantomime (পেন্-ট-মাইম্) *n.* a play in dumb show ভুজুতীয়া নাটক। —*adj.* representing only by action without words ভুজুতীয়া, অঙ্গি ভঙ্গি কৰি ভাও দিয়া। **Pantomimic** *adj.*

Pantry (পেট্ৰি) *n.* a room where knives, plates and other provisions are kept ভঁৰালী কোঠা, খোৱালোৱা বস্তু সামৰি থোৱা ঠাই।

Pant (*pl.*) trousers চৈড়া, পটলুং।

Pap (পেপ্) *n.* soft food for babies লুখৰী, দুগ্ধসূপীয়া আহাৰ; pulp of fruit কোনো গুটিৰ ভিতৰৰ কোমল শাহ; a nipple or teat পিয়াহৰ মূৰ; ঝাঁট।

Papa (পাপা) *n.* a father পিতা।

Papacy (পে'পেচী) *n.* the office of the Pope বোমীয় ধৰ্মাধ্যক্ষৰ বাব।

Papal (পে'পেল্) *adj.* relating to the Pope বোমীয় ধৰ্মাধ্যক্ষ সম্বন্ধীয়।

Paper (পে'পাৰ) *n.* the material commonly used for writing on তুলাপাত, কাকত, কাগজ; a written or printed document কাগজ পত্ৰ। —*v.* to cover with paper কাগজেৰে মেৰা; কাগজ লগা।

Papery (পে'পাৰী) *adj.* কাগজৰ দৰে। **Paper-clamp** কাগজ খামোচা। **Paper-knife** কাগজ কটা ছুৰী। **Paper mill** কাগজ তৈয়াৰ কৰা কল। **Paper-money** ছতি, চেক্, ন'ট আদি তুলাপতীয়া ধন। **Paper-weight** কাগজৰ ইটনি।

Papilla (পে'পিলা) *n.* one of the minute elevations on the skin গাৰ ছালৰ ওপৰত ওলোৱা অকণমান টোপোৰা; small nipple-like projection on plant গছৰ গাঠ হোৱা অকণমান টোপোৰা।

Papillary (পেপিলেৰী) *adj.* like a papilla টোপোৰা টুপৰি; পিয়াহৰ মূৰৰ দৰে।

Papist (পে'পিষ্ট) *n.* a follower of the Pope বোমীয় প'পৰ মতাৱলয়ী।

Pappy (পেপী) *adj.* like pap soft লপথপীয়া, কোমল; দুগ্ধসূপীয়া।

Papulose (পেপিউল'চ) *adj.* full of pimples ফোঁহাময়; খহলা-খহলি। **Papula** *n.* a pimple ফোঁহা; টোপোৰা।

Papyrus (পেপিৰাছ) *n.* paper-reed মিছৰৰ এবিধ নল-খাগৰি; পুৰণিকালত এই নল-খাগৰিৰ পাত কাগজৰ সলনি ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল। a manuscript on papyrus ডেনেকুৱা পাতত লিখা লিপি।

Par (পাৰ্) *n.* equal value, the standard সমান সমান, সমান মূল্য। Above par=above the nominal value ১০০ টকাৰ মূল্যৰ কাগজৰ দাম যেতিয়া ১০০ তকৈ বেছি হয়। At par=সমান সমান। ১০০ টকাত ১০০ টকা। Below par ছতীৰ যিমান মূল্য তাতকৈ কম।

Parable (পেবেবল্) *n.* a fable or story told to illustrate some doctrine দৃষ্টান্ত, উপমা উপদেশপূৰ্ণ ঘটনা। **Parabolic**—*al adj.* দৃষ্টান্ত স্বৰূপে কোৱা; like a parable.

Parabola (পেবেব'লা) *n.* a curve or a section of a cone parallel to the slope টুপীয়া ক্ষেত্ৰৰ সমানে হেলনীয়া ঘূৰণীয়া বেখা; অধিবৃত্ত।

Parabole (পেবেব'ল্) *n.* a comparison উপমা।

Parachute (পেবেছুট) *n.* an umbrella for descending safely from a balloon or aircraft বোমযান নিৰাপদে নামাৰ নিমিত্তে ওপৰত লগোৱা ছত্ৰাকৃতি যন্ত্ৰ; বেলুন ছত্ৰ। **Para-**

chuter *n.* one who descends from a parachute বেলুন ছড়ত নমা লোক।

Paracme (পে-বেক্-মি) *n.* (biol) the beca-
ndement of certain organism after full
development ক্রমোন্নতির পাচত কোনো প্রাণীর
পতন।

Parade (পেবেড্) *n.* the orderly arrangement
of troops for exercise or review সৈন্যের
কুচ-কারাজ, সৈন্যক চলন ফিরণ শিকোরা কার্য; a
great show of any kind জাকজমক, আড়ম্বর;
ধুমধাম। —*v. t.* to arrange in military
order সেনাক শ্রেণী লগাই সজাই নে। —*v. i.* to
march up and down as if for show
কিতাহি দেখুৱাই গা ঘেলা।

Paradigm (পেবেডিম্) *n.* an example দৃষ্টান্ত,
উপমা; a model আঁহি।

Paradise (পেবেডাইচ্) *n.* the garden of Eden,
heaven বৈকুণ্ঠ, স্বৰ্গ; any place of blissful
delights অমৰাহতী। **Paradisaic**—*al adj.*

Parados (পেবেদচ্) *n.* earth works behind
fortified place to secure from rear attack
পাচফালৰ পৰা আক্ৰমণ কৰিব নোৱৰাকৈ কৰা গড়-
খাইৰ ঢাপ।

Paradox (পেবেডক্) *n.* that which is appare-
ntly absurd but really true দেখাত অসম্ভৱ
কিন্তু প্রকৃত কথা। সাধৰ।

Paradoxical *adj.* inclined to paradoxes দেখাত
অসম্ভৱ; চলিত মত বিৰোধী।

Paraffin (পেৰেফিন্) *n.* a white transparent
substance obtained from coal tar and
used in making candles মম-বাতি তৈয়াৰ
কৰা মাটি তেলৰ সিতা।

Paragoge (পেৰেগ'জী) *n.* the addition of a
letter or a syllable to a word কোনো শব্দৰ
শেষত জোৰা দিয়া উপকৰ্তা অংশ। (যেনে *amidst*
for *amid*.)

Paragon (পেৰেগণ্) *n.* a pattern or model of
excellence ভালৰ আঁহি, চানেকি, শ্ৰেষ্ঠ নমুনা;
an excellent tea drier একবকম চাহ শুকুৱা
কল। **A paragon of beauty**==সৌন্দৰ্যৰ
চানেকি।

Paragraph (পেবেগ্ৰেফ্) *n.* a distinct part of
a letter or a discourse ছেদ, দফা; পৰিচ্ছেদ।

Parallax (পেবেলেক্স্) *n.* apparent change
of place in a heavenly body caused by
change of position in the observer দৰ্শকৰ
স্থিতি অনুসৰি গ্রহাদিৰ স্থিতিৰ পৰিবৰ্তন; distance
between the apparent and real position
of a star গ্রহাদিৰ দৃষ্ট আৰু প্রকৃত স্থানৰ ব্যৱধান।

Parallel (পেবেলেল) *adj.* side by side কাষে
কাষে থকা; extended in a direction, equi-
distant from all parts কেউমূৰে সমান অন্তৰস্থ
পোন like or similar অনুকপ, তুল্য, একে।
—*n.* likeness, counterpart সমতা, তুলনা,
সাদৃশ্য; an extended equidistant-line সমান
দূৰস্থ পোন বেধা; সমান্তৰাল।

Parallelism (পেবেলেলিজম্) *n.* resemblance,
comparison তুলনা, সাদৃশ্য, সমতা।

Parallelogram (পেবেলেল্-ম'-গ্ৰেম্) *n.* a plane
figure having its opposite sides parallel
সমস্থখীয়া বাহুযুক্ত চতুৰ্ভুজ ক্ষেত্ৰ; সামন্তবিকক্ষেত্ৰ।

Paralogism (পেবেল্-অ'-জিজম্) or **Paralogy** *n.*
a fallacious argument মিছা যুক্তি, আতপকীয়া
সিদ্ধান্ত।

Paralyse (পেবে-লাইজ্) *v. t.* to strike with
palsy জঠৰ কণীয়া কৰ, চৌৰাকী কৰ; to des-
troy the action or energy অবল কৰ,
অকামিলা কৰ; ঠেৰেঙ্গা কৰ।

Paralysis (পেবেলাই-চিচ) *n.* loss of the power
of motion and sensation, palsy জঠৰ বোগ,
অৰ্জাক্স বোগ, অঙ্গ অবল, পক্ষাঘাত বোগ।

Paralytic (পেবেলেটিক্) *adj.* afflicted with
paralysis জঠৰী; অৰ্জাক্সী; পক্ষাঘাতগ্ৰস্ত।

Paramatta (পেৰেমেটা) *n.* a kind of fabric
পেৰেমেটা কাপোৰ।

Parameter (পেৰে-মিটাৰ) *n.* the constant
quantity in the equation of a curve বৃত্তৰ
কোনো বেছন বেখাৰ জোখ।

Paramount (পেৰেমেউক্) *adj.* chief, superior
to all others সৰ্বপ্রধান, সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ। —*n.* a
superior প্রধান।

Paramour (পেৰেমুৰ) *n.* a lover (in the illicit
sense), উপপতি; উপপত্নী।

Parapet (পেৰে'পেট্) *n.* a breast-high rampart, a breast-high wall on anything to prevent persons from falling over, এবুকুৰা ওখ চাপ বা গড়।

Paraph (পেৰেফ্) *n.* a flourish under 'ones signature দস্তখতৰ তলত ধুনত মৰা পকোৱা আঁচ।

Paraphernalia (পেৰেফাৰ্-নে'লীয়া) *n. (pl.)* trappings লগৰ সামগ্ৰী; ornaments and clothes &c. which a bride brings beyond her dowry কন্যাৰ লগত অনা বস্ত্ৰ-বাহ্যনি স্ত্ৰী-ধন; যাঁতুকত অনা বস্ত্ৰ। আনুষঙ্গিক বস্ত্ৰ।

Paraphrase (পেৰা-ফ্ৰেজ্) *n.* an explanation of a passage ব্যাখ্যা, একে কথাকে আনৰকমে বুজাই কোৱা কাৰ্য্য; কবিকা। —*v. t.* to explain in other words ব্যাখ্যা কৰ; অৰ্থ ভাং।

Paraphrast (পেৰা-ফ্ৰেজ্) *n.* one who paraphrases টকাকাৰ, ব্যাখ্যাকাৰী।

Parasite (পেৰেচাইট্) *n.* a hunger-on পদব মূৰত খোৱা, বহি খোৱা, লেমুটী; a plant growing upon another গছৰ ওপৰত হোৱা গছ, বহুদল। *Parasitic, -al* *adj.* fawning চাটুকামী।

Parasol (পেৰেচল্) *n.* a small umbrella used by ladies মেয়ে বোৱা সৰু ছাতি।

Parataxis (পেৰাটেছিছ্) *n.* the arrangement of clauses without connectives সংযোজক অব্যয় নোহোৱাকৈয়ে স্থাপন কৰা শব্দাংশসমূহ।

Paratroops (পেৰাট্ৰ'প্‌চ্) *n. pl.* air-borne troops বিমানবাহিনীক বিমানজাহাজেৰে কঢ়িয়াই নি পেৰাট্ৰ'প্‌ছ সহায়ত নমাই দিয়া হয়, সেই সৈন্য-বাহিনী।

Paravane (পেৰাবেন্) *n.* a device for cutting the moorings of submerged mines সাঁদবৰ তন্ত্ৰত পতা জাহাজ মৰা খনিৰ দৌল কটা যন্ত্ৰ।

Parboil (পাৰ্-বাইল্) *v. t.* to boil slightly অলপকৈ পকা; আধা সিঁকোৱা কৰ।

Parbuckle (পাৰ্-বাক্ল্) *n.* a rope for raising or rolling casks up or down a slope এলোয়া ওখ ঠাইত কোনো গধুৰ বস্ত্ৰ বগৰাই নিয়া ডৌল। —*v. t.* to haul or lower down by

means of a rope ডৌল মেৰাই ওপৰলৈ বগৰাই নে নমা।

Parcel (পাৰ্চেল্) *n.* a portion, a little part এডোখৰ; a number forming a lot এভাগ, এগাল; a package টোপোলা। —*v. t.* to divide into portions ভাগ ভাগ কৰ।

Parcener (পাৰ্চিনাৰ্) *n.* a co-heir অংশীদাৰ।

Parch (পাৰ্চ্) *v. t.* to roast slightly অলপকৈ ভাঙ। —*n. t.* to become very dry জৰ-জৰীয়াকৈ শুকা, ডেঁ। **Parched** *adj.* scorched ভজা; ডেৱা।

Parchment (পাৰ্চ-মেণ্ট্) *n.* the skin of a sheep or goat prepared for writing on লেখিবৰ নিমিত্তে তৈয়াৰ কৰা ছাগলী ছাল, পাৰ্চমেণ্ট।

Pard (পাৰ্ড্) *n.* the leopard, the panther নাহৰফুটুকী বাঘ।

Pardon (পাৰ্ডন্) *v. t.* to forgive a crime অপৰাধ ক্ষমা কৰ; দোষ মাৰ্জনা কৰ। —*n.* forgivingness ক্ষমা, দোষ মাৰ্জনা। I beg your pardon মোক ক্ষমা কৰিব, মই ক্ষমা মাগিছো।

Pardonable (পাৰ্ডনেবল্) *adj.* excusable ক্ষমা কৰিবলগীয়া, মাৰ্জনীয়।

Pare (পেয়াৰ্) *v. t.* to cut off, to trim কাটি পেলা; চিকোণ। To pare off the nails = নখ কাটি। Pare away = diminish little by little লাহে লাহে টুটা।

Paregoric (পেৰ্-ই-গৰিক্) *adj.* lessening pain বেদনানাশক; বিষ গুচোৱা। —*n.* বিষৰ দৰব।

Parcil (পেৰে'ল্) *n.* an equal ভূলা; সমান।

Parent (পেৰেণ্ট্) *n.* a father or a mother আই বা বোপাই, বাপেক বা মাক; a cause কাৰণ। (fig.) source of evils অনিৰ্হৰ মূল।

Parentage (পে'ৰেণ্টজ্) *n.* birth, descent জন্ম, বংশজাত।

Parental (পে'ৰেণ্টেল্) *adj.* pertaining to or becoming parents বাপেক মাক সম্বন্ধীয়, মাইকী-বাপেকিৰ দৰে; affectionate মৰমিয়াল।

Parentless (পেৰেণ্টলেচ্) *adj.* without a parent পিতৃমাতৃহীন; অনাৰ।

Parenthesis (পেৰেণ্-থিচিচ্) *n.* a sentence or part of it included in another which is

complete in itself কোনো কথা বা বাক্যৰ মাজত ব্যৱহাৰ কৰা উপকৰ্তা অংশ; (*pl.*) the marks () used to mark off a word phrase or a sentence বন্ধন বা বেছন চিহ্ন। **Parenthetic**, —*al adj.* expressed in a parenthesis বন্ধনী চিনৰ ভিতৰৰ।

Parhelion (পেৰহিলিয়ন) *n.* a bright light seen near the sun মড়ল; সূৰ্য্যৰ আভা; (*pl.*) **Parhella**.

Pariah (পেৰিয়া) *n.* one who has lost his caste বিজ্ঞতবীয়া; জাতিভেদ লোক। (*fig.*) social outcaste অজাতি, হৰিজন। **Pariah-dog** গৰাকী নোহোৱা বিজ্ঞতবীয়া কুকুৰ।

Parietal (পেৰিয়ে-এল্) *adj.* pertaining to a wall বেৰ সম্বন্ধীয়। —*n.* one of the bones of the skull মূৰৰ হাড়। মথকপাল।

Paring (পে'য়েরিং) *n.* act of cutting off, rind কটা বা চিকোণোৱা কাম; ছাল-বাকলি।

Parish (পেৰিছ্) *n.* an ecclesiastical district under a pastor খ্ৰীষ্টিয় পুৰোহিতৰ অধীনস্থ অঞ্চল। —*adj.* belonging to a parish এক গীৰ্জাৰ অধীনস্থ।

Parisian (পেৰিছিয়ান) *adj.* relating to Paris পেৰিচ নগৰৰ; পেৰিচ নগৰ বিষয়ক। —*n.* a native of Paris পেৰিচ নগৰবাসী।

Parity (পেৰিটি) *n.* resemblance, equality, analogy তুলনা, সমতা, সাদৃশ্য।

Park (পাৰ্ক) *n.* a grass field, a piece of ground enclosed for recreation উদ্যান, উপবন, শ্ৰমেদ কানন। —*v. t.* to enclose বেৰ; বেছন কৰ। to leave a car in park যথা ঠাইত গাড়ী ৰখা। —*n.* area assigned for motor-cars &c. to wait in ডাৰা গাড়ী ৰখা ঠাই।

Parking *n.* আওহতীয়া নিৰ্দ্ধাৰ্য ঠাইত গাড়ী ৰখা কাম।

Parky (পাৰ্কি) *adj.* (*slang*) chilly as of air সেজেটো, জাৰ লগা।

Parlance (পাৰ্লেঞ্চ) *n.* conversation কথাবাৰ্তা, কথোপকথন, আলাপ।

Parley (পাৰলি) *v. i.* to speak with another কথাবাৰ্তা হ; to confer on some point আলচ কৰ। —*n.* talk কথোপকথন; a conference

with an enemy, সন্ধিৰ আলচ কৰণ। To beat a parley = সন্ধি ঘোষণা কৰ।

Parliament (পাৰ্লামেণ্ট) *n.* the supreme legislature সংসদ। সৰ্বোচ্চ আইনসভা।

Parliamentary (পাৰ্লামেণ্টেৰী) *adj.* relating to parliament, সংসদ বিষয়ক। pertaining to or enacted by parliament পাৰ্লামেণ্টত হোৱা বা কৰা।

Parlour (পাৰ-লাৰ) *n.* an ordinary sitting room of a family বহাৰোঠা, বৈঠকখানা।

Parlous (পাৰ্লাচ) *adj.* venturesome দেওপৰা।

Parochial (পেৰ্-অ'-কিয়েৰ) *adj.* of or relating to a parish খ্ৰীষ্টিয় পুৰহিতৰ অধীনস্থ ঠাই সম্বন্ধীয়; restricted within narrow limits—of sentiments and tastes কোনো ধৰ্ম সম্প্ৰদায় ভুক্ত সঙ্কীৰ্ণ ভাবৰ; কোনো যাজকগণীন ঠাই সম্বন্ধীয়, যাজকীয়; বহল নহৈ অলপ ঠাই জুৰি হোৱা।

Parody (পেৰডি) *n.* an imitation of a poem to produce a ridiculous effect নিন্দনীয় কবিতাৰ মনেৰে কোনো পদ পুথিৰ ভাব আৰু কথা পৰিৱৰ্তন কৰণ। —*v. t.* to make a parody of আন মানুহৰ ৰচনাৰ ভাব বিকৃতি কৰি নিন্দনীয় কৰ; ব্যঙ্গ কবিতা। লালািকা।

Parole (পেৰ্-অ'ল্) *n.* word of mouth মুখৰ কথা, মৌখিক অঙ্গীকাৰ। —*adj.* verbal মুখেৰে কোৱা, বাচনিক।

Paronym (পেৰ'নিম্) *n.* a word having the same sounds but different meaning and spelling বেলেগ অৰ্থ আৰু ৰচনানব একে-ৰকম শব্দ, যেনে—Pair, Pare : Bear, Bare.

Parotitis (পেৰো-টাই-টিচ্) *n.* mumps গাল উৰহা বেমাৰ, পিঠাখোৱা বেমাৰ।

Paroxysm (পেৰ-অক্চ-ইজম্) *n.* a violent fit of pain, a fit of passion প্রকোপ চোটি। He burst out into a paroxysm of rage তেওঁ ৰপৰাই বঙত জ্বলি উঠিল, বঙতে উদ্‌বাউল হল।

Parricide (পেৰিচাইড) *n.* the murder of a parent পিতৃ বা মাতৃ হত্যা। **Parricidal** *adj.*

Parrot (পেৰট্) *n.* a bird with hooked bill

- and brilliant plumage ভাটী চৰাই। **Parrotry** *n.* নীচভাবে অনুকৰণ।
- Parry** (পেৰী) *v. t.* to keep off, to avoid নিলগতে ৰাখ; এৰা, নিবাৰণ কৰ।
- Parse** (পাৰ্জ) *v. t.* to tell the parts of speech and their relations in a sentence পদ সাধ, ব্যাকৰণ মতে শব্দৰ সম্বন্ধ নিৰ্ণয় কৰ।
- Parsee** (পাৰ্ছী) *n.* a descendant of Zoroastrians in Persia who came to India in the 7th century to escape from Muhammedan persecution অগ্নিপূজক পাৰ্ছী জাতি।
- Parsing** *n.* শব্দ সাধন; কোনো বাক্যৰ মাজত শব্দৰ পৰিচয় নিৰ্ণয়।
- Parsimonious** (পাৰ্চি-ম'নিয়াচ্) *adj.* frugal to excess, niggardly কৃপণ, কৰাইচ, বান্ধকাৰী।
- Parsimoniously** *adv.* কটকিনকৈ। (*L. parcere* = to spare)।
- Parsimony** (পাৰ্চিমণী) *n.* frugality, niggardliness কৃপণালি, কিপিশালি, কোটামুঠীয়া, কটকিশালি।
- Parsley** (পাৰ্চলী) *n.* a pot herb with fine and strongly scented leaves ছিবলী ছিবলী পাভেৰে এবিধ গোক্কাঁৱা শাক।
- Parsnip, Parsnep** (পাৰ্চ-নিশ্) *n.* an edible plants with a carrot-like root সৰু সৰু আলু থকা এবিধ বন শাক।
- Parson** (পাৰ্চণ) *n.* a clergyman খ্ৰীষ্টিয় পুৰোহিত, ধৰ্মোপদেশক। **Parsonage** *n.* the residence of the minister of a parish পুৰোহিতৰ ঘৰ-বাৰী, হুতি।
- Part** (পাৰ্চ) *n.* a portion, a fraction; ভাগ, অংশ, ভেঁখৰ; a member অঙ্গ; interest, সম্পৰ্ক; side or party পক্ষ; character taken by an actor in a play ভাৱবীৰ্য্যৰ ভাও, বচন। (*pl.*) talents গুণ, ক্ষমতা, বুদ্ধি। —*v. t.* to divide, to make into parts ভগা, বাট, ভাগ ভাগ কৰ। —*v. i.* to be separated বেলেগ হ, লগ এৰ; to turn asunder হুছিট হ। **Partly** *adv.* with respect to a part কোনো অংশৰ বাবে, আংশিকৰূপে; in some degree কিছু পৰিমাণে। For the most part = প্রায়। Part of speech = শব্দৰ জ্ঞেয়ী বিভাগ। For my part

- = মোৰ পক্ষে। In good part = favourably সপক্ষে, হক। Take part in = যোগ দে; to assist in সহায় কৰ। Take part with = to take one's side কাৰো পক্ষ সমৰ্থন কৰ, কাৰো ফলীয়া হ। In part = কিয়দংশ, কিছুমান। To part with = to leave possession of এৰি দে। He took the part of Ravan = তেওঁ ৰাৱণৰ ভাও লৈছিল। Man of parts = গুণবান লোক।
- Partake** (পাৰ্টেক্) *v. i.* (with, of or in) to take as food খা, ভাগ ল; to be admitted ভুক্ত হ। (*pa. t.* partook; *pa. p.* partaken) **partaker** *n.* one who shares, or takes part ভাগী, ভগিয়ার, সহযোগী।
- Parterre** (পাৰটেয়াৰ) *n.* an arrangement of flower-plots having walks between মাজে মাজে বাট ৰাখি ভাগ ভাগকৈ বোতা ফুলনি।
- Parti** (পাৰটি) *n.* a marriageable person regarded as a match or catch লোভনীয় বিবাহযোগ্য পাত্ৰ অথবা পাত্ৰী।
- Partial** (পাৰ্ছেল) *adj.* relating to a part not entire; আংশিক, অসম্পূৰ্ণ, আধখনীয়া; leaning to one party একলীয়া, পক্ষপাতী। **Partially** *adv.* partly আংশিকৰূপে; কিছু পৰিমাণে। with undue bias পক্ষপাতপূৰ্বক।
- Partiality** (পাৰ্ছেল-ইটি) *n.* undue bias পক্ষপাত, এটাকৈ আন এটাক বেচি ভাল পোতা অৱস্থা।
- Partible** (পাৰ্টিবল্) *adj.* separable ভাগ ভাগ কৰিব পৰা, পৃথক কৰিব পৰা।
- Participant** (পাৰ্টিচিপেণ্ট) *adj.* sharing ভাগী, অংশ পোতা। —*n.* a partaker সহভাগী, অংশীদাৰ।
- Participate** (পাৰ্টিচিপেট) *v. t.* to partake, to have a share; ভাগ ল। —*v. i.* ভাগী হ, অংশীদাৰ হ। **Participation** *n.* সহযোগ অংশ ভোগ।
- Participial** (পাৰ্টিচিপিয়েল্) *adj.* of the nature or formed from a participle কৃদন্ত পদ সংযুক্ত।
- Participle** (পাৰ্টিচিপিল্) *n.* a form of verb having the nature of an adjective. কৃদন্ত পদ, অসমাপিকা ক্ৰিয়া পদ।

Particle (পাৰ্টিকল্) *n.* a minute portion অকণবান; an atom অণু, কণা, কণিকা; an indeclinable word অব্যয় পদক।

Particular (পাৰ্টিকুলাৰ) *adj.* pertaining to a single person or thing, special বিশেষ; individual স্বতন্ত্ৰ, বেলেগ; exact; precise ষোলোটা; definite নিদিষ্ট। —*n.* a single part, point or instance পৃথক বিষয়; বিশেষ অংশ বা বৃত্তান্ত। (*pl.*) details ষোলোটা বিবরণ, আঁতি-ওঁতি। **Particularly** *adv.* especially বিশেষকৈ। **In particular** = বিশেষতঃ।

Particoloured (পাৰ্টিকল'ৰ্ড) *adj.* having different colours, variegated কেবা বৰ্ণবোৰ।

Parting (পাৰ্টিং) *adj.* separating, departing আলাপ হোৱা, ওচি হোৱা; given at parting বিদায়, লগতে দিয়া। —*n.* the act of parting বিভাগ, বিদায় হওন, প্ৰস্থান।

Partisan (পাৰ্টিজেন্) *n.* an adherent to a party দলভুক্ত লোক, কোন একলীয়া মানুহ। —*adj.* adhering to a party পক্ষপাতী, কোনো একলীয়া।

Partition (পাৰ্টিশ্বন) *n.* act of dividing বিভাগ, বেলেগ কৰণ; a wall between apartments ভিতৰৰ বেৰ, পৰ্দা। —*v. t.* to divide into shares বাট, ভাগ কৰ; to divide by walls বেৰ দি খোটালী খোটালী কৰ। **Partition case** = বাটোৱাৰা মোকদ্দমা, দাখিল খাৰিজৰ মোকদ্দমা।

Partitive (পাৰ্টিটিভ্) *adj.* dividing distributive ভাগ ভাগ, ভগাব পৰা।

Partly see under Part.

Partner (পাৰ্টনাৰ) *n.* a sharer অংশীদাৰ; ভাগী ভগিয়াৰ one who play on the same side with another সৈয়া, সঙ্গী, লগৰীয়া; a husband or wife স্বামী বাস্ত্ৰী। **Partnership** *n.* joint interest in business জুটীয়া কাৰবার; deed of partnership অংশীদাৰী পত্ৰ। **Partook, Partaken, pa. t. and pa. p. of Partake.**

Partridge (পাৰ-ট্ৰিজ্) *n.* a bird of game like pheasant উলুৰা, ডবিক, কুতুৰাৰ শ্ৰেণীৰ একাতি চৰাই।

Parturient (পাৰ্টিউৰিয়েন্ট) *adj.* about to bring

forth young আসন্ন প্ৰসৱা; জগে জগে হৈ থকা; fruitful ফলবতী।

Parturition (পাৰ্টিউৰি-শ্বন্) *n.* act of bringing forth প্ৰসব, প্ৰসব কৰণ।

Party (পাৰ্টি) *n.* an assembly for a particular purpose, a faction দল, সমাজ; the persons on either side in a law-suit পক্ষ, ওচৰীয়া বা পদকীয়া; one interested in an affair কোনো বিষয়ত সম্পৰ্ক থকা লোক; a detachment of soldiers সৈন্যৰ দল। **He was not a party to the affray** = সেই মৰামতিত তেওঁৰ কোনো সম্পৰ্ক নাছিল। (অৰ্থাৎ তেওঁ তাত ভুক্ত নাছিল)। (1) A dinner party = ভোজ খোৱা সভা। (2) Evening party = বিয়লিৰ জলপনীয়া সভা। (3) Tea-party = চাহ খোৱা সভা।

Party-jury *n.* অন্ধকৈ হৃদেদী আৰু অন্ধকৈ বিদেদী লোকৰ জুৰী।

Party-man *n.* কোনো এক দলৰ মানুহ।

Party-politics = স্বার্থলুক শাসননীতি।

Party-spirit = দলাদলী; অগ্ৰ সম্প্ৰদায়ৰ প্ৰতি বিদ্বেষ ভাব।

Party-verdict = joint verdict সকলোৰে একে মত।

Party-wall = দুই ঘৰৰ উমৈয়তীয়া বেৰ।

Party-coloured *adj.* নানা বৰ্ণী।

Pervenu (পাৰ-ভে-নিউ) *n.* an upstart নতুন বৰ মানুহ; ন-চহকী।

Pas (পা) *n.* a dance নাচন; a step ধোজ।

Have the pas of one = কোনোজনতকৈ আগ ভাগ পা।

Paschal (পেচেল) *adj.* pertaining to the Easter ইহুদী জাতীয় পের্জ পৰ্বৰ সম্বন্ধীয়।

Pasculage (পেচ্-কিউ-এ'জ) *n.* pasturing of cattle গৰু ম'হ চৰোৱাটো।

Pasquin (পেগিন), **Pasquinade** *n.* a satire বিদ্ৰূপসূচক কবিতা।

Pass (পাচ) *v. i.* to walk onward যা, গৈ থাক; to travel যুৰ, এঠাইৰ পৰা আন ঠাইলৈ যা; to move চল; to elapse, as time গত হ, অতীত হ; to disappear লুপ্ত হ; ওচি যা; to be finished শেষ হ, অন্ত হ; ঢুকা; to happen ঘট, ফলিয়া; to go over পাৰ হ; to thrust ধোঁচ মাৰ; to go through an examination

পৰীক্ষা বা মহলা দে। —*v.* *t.* to go by, over, beyond &c. অতিক্রম কৰ, পাৰ হ; to spend, যাপন কৰ; to omit এৰ, আওকাণ কৰ; to enact আইন ধাৰ্য্য কৰ, জাৰী কৰ, বিধিবদ্ধ কৰ; to send পঠিয়া; to cause to move চলা; তেলি ধে; to transfer হস্তান্তৰ কৰ, এটাৰ পৰা আন এটালৈ দে; approve মঞ্জুৰ কৰ; to go through successfully পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হ; পাচ কৰ; to circulate প্রচার কৰ; জনাজাত কৰ। —*n.* a narrow way ঠেক বাট, সুক-কাঁয়া বাট; a written permission to go out, or to do anything পাচ, অনুমতি পত্ৰ; state or condition অৱস্থা, গতি; a thrust ঠোঁট। **Pass away** = নাইকিয়া হ, ঢকা; মৰ। **Pass by** = ওচৰেদি যা; to overlook ক্ষমা কৰ; মাফ কৰ। **Pass for** = বোলাৰ খোজ, কোনো এটা বুলি বোধ কৰ। **Pass over** = to overlook আওকাণ কৰ, এৰ, এৰি পেলা, মাফ কৰ। to cross পাৰ হ। **Pass muster** = কোনো দোষ ধৰিব নোৱাৰাকৈ পৰিদৰ্শন হৈ যা। **Pass off** = to impose প্রতারণা কৰ। **Come to pass** = to occur ঘট, পৃথক হ। **Pass on** = to go forward আগবাঢ়; গৈ থাক। **Pass upon** = to happen to ঘটনা হ। to give judgment upon সোধ কৰি হুকুম দে; to impose upon ছল কৰ। **Pass through** = to undergo সহ, ভোগ কৰ; পা। **Bring to pass** = উপস্থিত কৰ, উদ্ভব কৰ; ঘট। **Pass current** = চল, চলিত হ। **To pass an examination** = পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হ, বা উঠ; পাচ কৰ। **To pass a bill** = বিল পাচ কৰ বা মঞ্জুৰ কৰ। **To pass a needle through** = বেৰী এটা সুমাই দে।

Passable (পাচেবল্) *adj.* that may be passed যাব পৰা; গমনীয়; that may be accepted or allowed to pass গ্রহণীয়, হবলৈ এৰি দিব পৰা, সহনীয়; a little above the common মজলীয়া যহন-তহন।

Passage (পেচেজ্) *n.* act of passing গমন, চলন, গতি; journey ভ্ৰমণ; a way entrance বাট, পথ; price paid for being conveyed in a ship বাট খৰচ; any incident ঘটনা; a single clause or part of a book পুথিৰ কোনো

এককি কথা; কোন অংশ। **Passage** অহা-যোৱাৰ খৰচ; বাট খৰচ। **Have you engaged your passage to England** = ইংলণ্ডলৈ যাবলৈ জাহাজত ঠাই বন্দবস্ত কৰিলানে? জাহাজৰ টিকেট ললানে? **Passage of arms** = a quarrel, especially of words বাকমুখ; দন্দ। **Bird of passage** = কালৈ কালৈ ঠাই সলাই ফুৰা চৰাই।

Pass-book (পাচ-বুক) *n.* a book to enter credit purchases টকাৰ লেনা-দেনা কৰা হিচাপ বহী।

Pass-check *n.* a ticket of admission to a place পুনৰাই আহি সোমাব পৰা অনুমতি টিকেট।

Passé (পেচ-এ) *adj.* past the prime, the hey-day of life জীৱনৰ চৰম, সৌন্দৰ্য্য গড় হোৱা, চেৰেমা পৰা যেনে ভিবোতাৰ গাভৰু কাল।

Passenger (পেচেন্জাৰ্) *n.* one who travels in a train or a steamer যাত্ৰিক, বেল জাহাজত অহা-যোৱা কৰা লোক।

Passer (পাচাৰ) *n.* one who passes যাওঁতা, গমনকাৰী।

Passer-by (পাচাৰ-বাই) *n.* one who passes by ওচৰেদি যাওঁতা।

Passé-partout (পেচ-পেৰ-টু) a means of passing anywhere য'লৈকে তলৈকে যাব পৰা উপায়; a pass key সধলনি; সঁচাৰকাঠী।

Passible (পেচিবল্) *adj.* susceptible of suffering কষ্ট অনুভবকাৰী, গম ধৰিব পৰা।

Passim *adv.* here and there য'তে ত'তে।

Passing (পাচিং) *adj.* surpassing লেঠ; উৎকৃষ্ট। —*adv.* very অতিকৈ। **Passing bell** = মৃত্যু ঘোষণা কৰা ঘণ্টা।

Passion (পেশন্) *n.* strong feeling or agitation of mind উত্তেজ, ক্ৰোধ; ardent love অনুরাগ, আসক্তি; eager desire হুতাৰ, ঠক। (*pl.*) excited conditions of mind কাম ক্ৰোধাদি ৰিপুখিলাক।

Passionate (পেশনেট্) *adj.* easily excited. কোপন, উগ্র; মতলীয়া; কাষুক।

Passive (পেচিভ্) *adj.* suffering, unresisting সহিষ্ণু, সহনীয়; not acting উলকা মাৰি থকা, কাৰ্য্য পৰাঘুণ; ঠব হৈ যেন মনে থকা।

Passive voice = কৰ্মনি বাচ্য। **Passivity, Passiveness** *n.* টলকামাৰি খানক; সহিষ্ণুতা।

Pass-key (পাচ-কি) *n.* a key for opening several locks বহুত তলাত খুৰাব পৰা সঁচাব কাস্তি।

Passport (পাচ-প'ৰ্ট) *n.* written permission to pass or travel অস্ত্র বাজাত সোমাবলৈ অনুমতি পত্ৰ; বিদেশ যাত্ৰীকৰ পাচ।

Password (পাচ-ৱৰ্ড) *n.* (mil.), a private word to distinguish a friend from foe শত্ৰু মিত্ৰ চিনিব পৰা গ্ৰহণীয় সঙ্কেত কথা।

Past (পাফ) *pa. p. of Pass*—*adj.* gone by গত হৈ যোৱা; now retired from service কামৰ পৰা ওলোৱা; in time already passed অতীত, ভূত। —*prep.* beyond in time or place আগতে। —*adv.* by আগেদি; কাষেদি। **The past**—that which has passed যোৱা কথা; গতকাল। **Let the dead past bury its dead**—হৈ যোৱা কথা যাবলৈ দিয়া।

Paste (পে'ষ্ট) *n.* a cement of flour boiled in water লেই; a mass of anything made soft by wetting লেও, লেপ, লেউলোৱা বস্তু। —*v. t.* to fasten with paste লেই, এঠাৰে লগা।

Paste board—খলমা কাগজৰ তক্তি।

Pastern (পেষ্টাৰ্ণ) *n.* the part of horse's foot just above the hoof হোঁৱাৰ খুৰাব ঠিক ওপৰ ভাগ, (যত গুটিয়া মাৰে)।

Pastime (পেচ-টাইম) *n.* amusement, recreation বং খেলালি।

Pastor (পেষ্টৰ) *n.* a shepherd মেঘবক্ষক, ভেড়া হাগলী ৰখীয়া; a clergyman খ্ৰীষ্টিয় ধৰ্ম্মযাজক।

Pastoral (পেষ্টৰেল) *adj.* rustic, relating to shepherds ৰখীয়া বিষয়ক, চহৰীয়া; pertaining to the pastor ধৰ্ম্মযাজক সম্বন্ধীয়। —*n.* a poem describing rural life গাঁও বিষয়ক চহৰীয়া গীত; গৰখীয়া গীত।

Pastry (পেষ্ট্ৰী) *n.* articles made of paste or dough পিঠাপনা; the art of making articles of paste পিঠাপনা তৈয়াৰ কৰা বিদ্যা।

Pasture (পেচ-টিউব) *n.* land or grass for grazing চৰণীয়া ঠাই; গৰু ম'হৰ ঘাঁহ। —*v. t.* or *v. i.* to feed on pasture চৰ, চৰা।

Pasturable (পেচ-টিউবেবল) *adj.* fit for pasture গৰু ম'হ চৰাব পৰা।

Pasturage (পেচটিউবেজ) *n.* grass for feeding গৰু ম'হ আদি চৰাবৰ নিমিত্তে ৰখা ঘাঁহ; pasture land চৰণীয়া ঠাই।

Pasty (পেষ্টী) *adj.* like paste লেইৰ দৰে; লেউলোৱা; খেলখেলীয়া। —*n.* a small pie of meat and crust একবকম শিঠা।

Pat (পেট) *n.* a light quick blow চাপৰ; a small lump of butter মাখনৰ সৰু লপা। —*v. t.* to strike gently with the hand খপৰিয়া। (*pr. p. Patting, pa. p. Patted*) —*adj.* at the right time or place ঠিক; উপযুক্ত। **Pat on the back**—শিষ্টিত চপৰিয়া; to patronise সহায় কৰা। **Patly** *adj.* fitly ঠিকেঠাকে।

Patagium (পেট্-এ-জিয়াম্) *n.* the fold between the upper and the forearm of a bird চৰাইৰ ডেউকাৰ জোৰা।

Patch (পেচ্) *v. t.* to mend by putting in a piece তাপলি মাৰ, তালি মাৰ; তালি লগাই বাত। —*n.* a piece sewed to mend a defect তালি, তাপলি, খোহা; a plot, a piece of land ডৰা; মাটি ভোখৰ। **Patch-work**—work formed of pieces sewed together তাপলি মৰা কাম; খোহা মৰা কাম। **Not a patch on**—ডুলনাৰ অযোগ্য; নৰজে।

Pate (পে'ট) *n.* (*Colloq*) the head মূৰ, মূৰৰ শোলা।

Patella (পেট্-এল-এ) *n.* the knee-pan or cap আঁঠুৰ ঘিলা; আঁঠুৰ মোজা।

Patent (পেটেন্ট) *adj.* conspicuous স্পষ্ট; public জনাজাত; protected by an official document স্বত্ব বেজিষ্টৰি কৰা। —*n.* an official document conferring a right or privilege সনদ, নিদৰ্শন পত্ৰ। **Patent medicine**—বীতিমতে বেজিষ্টৰি হোৱা দৰব। **Patent office**—নৈক উলিওৱা বস্তু বেজিষ্টৰি কৰা আফিছ। —*v. t.* to grant a patent.

Patentee (পেটেন্টী) *n.* one who holds a patent বিশেষ নিদৰ্শন পত্ৰ পোৱা লোক।

Paternal (পে-টাৰ-নেল্) *adj.* fatherly

পিতৃবৎ, বাপেকিৰ দৰে ; hereditary পৈতৃক ।
(*L. pater*=a father).

Paternity (পে-টাৰ-নিটি) *n.* fatherhood পিতা
সম্বন্ধ, জনম জাতি ; authorship উদ্ভাৱকৰ
অধিকাৰ ; উলিওৱা গৰাকী ।

Paternoster (পেটাৰ নষ্টাৰ) *n.* the Lord prayer
যীত খ্ৰীষ্টৰ উপাসনা ; the rosary জপমালা ।

Path (পাঠ) *n.* a way, track পথ, বাট ; course
of action কাৰ্য্যৰ গতি ।

Pathetic (পেথেৎ-ইক্)—*al, adj.* causing pity,
grief or sorrow বিহাদপূৰ্ণ, শোক লগা, শোক-
জনক ; বৰ্দ্ধভেদী । *Pathetically adv.* শোক
লগাকৈ ।

Pathology (পেথলজী) *n.* science of the nature
and remedies of diseases নিদান শাস্ত্ৰ ; ৰোগ
নিকৰণ বিদ্যা । **Pathologist** *n.* ব্যাধিতত্ত্বজ্ঞ ।

Pathos (পে'থচ) *n.* the expression of tender
emotions কৰুণ ভাৱ ; চিত্তাকৰ্ষক ৰূপ ।

Pathway (পাথ-ওৱে) *n.* a path or way মানুহ
যোৱা বাট ।

Patience (পেয়েঞ্চ) *n.* quality of being able
to endure calmly ধৈৰ্য্য, ধৰ, সূৰ্ত্তি ; সহনীয়
ৰূপ ।

Patient (পে-শেণ্ট) *adj.* enduring pain with-
out murmuring ধৈৰ্য্যশীল, সহিষ্ণু ; not
easily provoked খিৰজুৰ, নিৰ্ভু ; সহনশীল ।
—*n.* one who suffers, a sick person
ৰোগী, বেমাৰী ।

Patiently *adv.* with calmness ধৈৰ্য্যধৰি, একে-
বাৰে ; স্থিৰভাবে ।

Patly see **Pat.**

Patois (পেট-ভৱ) *n.* a vulgar dialect গ্রাম্য
ভাষা ; অসংস্কৃত ভাষা ।

Patriarch (পেট্ৰি-আৰ্ক) *n.* the governor of a
family by paternal right বংশৰ মূল মানুহ,
আদি পুৰুষ ; a dignitary superior to an
archbishop সৰ্ব্বপ্ৰধান ধৰ্ম্মাধ্যক্ষ ।

Patriarchal, Patriarchic (পেট্ৰি-আৰ্কেল্ ;
—আৰ্কিক্) *adj.* pertaining to a patri-
arch আদি পুৰুষ সম্বন্ধীয়, বংশৰ মূল মানুহ
বিষয়ক ।

Patrician (পেট্ৰি-বিয়েন্) *n.* a nobleman des-

cended from one of the senators of
Rome বোম ৰাজ্যৰ ডাঙৰীয়া শ্ৰেণীৰ লোক ;
ডাঙৰ মানুহ । —*adj.* of noble family সম্ৰাট,
উচ্চবংশীয় । (opp. **Plebeian**)

Patricide (পেট্ৰি-চাইড্) *n.* the murder, or the
murderer of one's own father পিতৃহত্যা,
পিতৃবধী ; পিতৃবধ ।

Patrimony (পেট্ৰি-মনি) *n.* an estate derived
by inheritance from an ancestor পৈতৃক
সম্পত্তি । **Patrimonial** *adj.* inherited
from ancestors পৈতৃক, পুৰুষানুক্ৰমে পোৱা ।

Patriot (পেট্ৰিঅট) *n.* one who truly loves
his fatherland স্বদেশানুগামী লোক, স্বদেশ
হিতৈষী ; দেশভক্ত । (*Gr. pater*=a father).

Patriotic (পেট্ৰিঅটিক্) *adj.* like a patriot দেশ-
হিতৈষী ।

Patriotism (পেট্ৰিঅ-টিজম্) *n.* love of one's
country স্বদেশানুগামি ; স্বদেশৰ হিত চেষ্টা ।

Patrol (পেট্ৰ'ল) *v. i.* or *v. t.* to go the
rounds in a camp as a sentry গ্ৰহণা দে,
গ্ৰহণা দি. বৰ্ষ, বণ ফুৰা । —*n.* going round of a
guard on the night বাতি গ্ৰহণা দি ফুৰণ ;
the guard or men who go round at
night বাতি ফুৰা পৰীয়া ।

Patron (পেট্ৰ'ণ) *n.* one who countenances
or protects মৰফি, বন্ধক ; সহায় ; পৃষ্ঠপোষক ।

Patronage (পেট্ৰন্ এজ্) *n.* encouragement
or support given by a patron আশ্ৰয় দান,
সহায় ; উৎসাহ ; আলম ।

Patronise (পেট্ৰ-নাইজ্) *v. t.* to give encourag-
ement to উৎসাহ দে, সহায় কৰ ।

Patronising *adj.* giving encouragement to
উপকাৰী ; সহায় কৰিবলৈ ইচ্ছুক ।

Patronymic (পেট্ৰ-নিমিক্) *adj.* derived
from the name of a father গোত্ৰজ, পৈতৃক
নামোক্তব । —*n.* গোত্ৰীয় নাম ; পুৰুষপুৰুষৰ নামা-
নুসৰি নাম ।

Patten (পেটেন্) *n.* a wooden shoe with an
iron ring একবকম খৰম ; কাঠৰ ফানটি ।

Patter (পেটাৰ) *v. t.* to strike often, as hail
stones ভপভপা, ৰপৰপ কৰ ; to mumble ভোট

- ভোট। —*n.* glib talk ভোটভোটনি। **Patter-
ing** *adj.* ওপতপীয়া, কেনকেনীয়া।
- Patterer** *n.* বাক বাটত বক্তা দি মাল বেচা
লোক।
- Pattern** (পেটাৰ্ণ) *n.* a model, an example
দৰ্শ, আৰ্হি; চানেকি।
- Patty** (পেটী) *n.* a little pie ভিতৰত মঙহ ভৰাই
কৰা এবিধ পিঠা।
- Paucity** (পচিটি) *n.* fewness অভাব, তাকবীয়া
সংখ্যা।
- Paunch** (পনহ) *n.* the belly বাহ খোৱা জন্তৰ
পেট। **Paunchy** *adj.* পেটাল।
- Pauper** (প-পাৰ) *n.* a destitute person গোত্ৰহীন
লোক; দৰিদ্ৰ, ডিকহ, পাগৰ।
- Pause** (পজ) *n.* a temporary stop; cessa-
tion, suspense বিৰাম, থমকা; a mark
for rest in reading or writing ছেদ। —*v. t.*
to make a pause থাম, থমকা ল, থকে
চিন্তামুখ হৈ ব। **Pausingly** *adv.* by breaks,
deliberately থমকা ধৰি ধৰি, ওপি ভাৰি, বৈ বৈ।
- Pave** (পে'ভ) *v. t.* lay down stone, or brick
শিল বা ইটা পাৰি বান্ধ; to form a level
surface দ বাম সমান কৰ; to prepare, as a
way বাট মুকলি কৰ, সুগম কৰ। **Paved** *adj.* শিল
বা ইটাৰে বন্ধা; পকা।
- Pavement** (পে'ভ-মেণ্ট) *n.* a paved road or floor
পকা বাট, বা ভেটি।
- Pavilion** (পেভিল্-ইন্) *n.* a tent তন্তু-ঘৰ; an
ornamental building with a dome মাজত
ওখ গম্বুজ থকা সুসজ্জিত ঘৰ; a canopy
চামিয়ান।
- Pavon** (পেভন্) *n.* a small flag fixed to lance
শেলৰ মূৰত বন্ধা সৰু নিচান।
- Paw** (প) *n.* the feet of a beast for prey
হাঁহোৰা। —*v. t.* to scrape with the forefoot
আগ ভৰিৰে আঁচোৰ।
- Pawn** (পণন) *n.* a pledge deposited; some-
thing given as a security সোতা, বন্ধক।
—*v. t.* to give in pledge সোতা দে, বন্ধক দে।
Pawnee *n.* বন্ধক লওঁতা। **Pawner** *n.* বন্ধক
দিওঁতা, বন্ধকী বস্ত্ৰ মহাজন।

Pawnbroker (পণন-ব্ৰ'কাৰ) *n.* a broker who
lends money on pledges বন্ধকলৈ বদ ধাৰে দিয়া
দালাল।

Pay (পে') *v. t.* to discharge a debt or
duty পৰিশোধ কৰ, ধাৰ তুল; to punish
প্ৰতিফল দে, শাস্তি দে। to reward পুৰস্কাৰ দে;
to give, to render দে, শোণা। —*v. i.* to be
profitable ফইদা হ, লাভজনক হ। —*n.* salary,
wages দৰমহা। **To pay money into**
court=আদালতত টকা দাখিল কৰ বা জমা দে।
Pay for=to bear the expense of দাম দে,
লোকচানি দে। **To pay off**=to discharge
পৰিশোধ কৰ; to requite প্ৰতিফল দে। **Pay**
the piper=সমুদায় খৰচ দিবলগা হ। **Pay**
one's respects=ওলগ ল; চোলাম কৰ; সম্মান
কৰ।

Payable (পে'য়েবল্) *adj.* due, that ought to be
paid দিবলগীয়া, দেনা।

Pay-day (পে'-দে') *n.* a fixed day for payment
দৰমহা দিয়া দিন।

Payee (পে'য়ী) *n.* one to whom money is paid
পাওনাধাৰ, বাক টকা দিয়া হয়।

Paymaster (পে'-মাস্টাৰ) *n.* an officer in
the army who pays সেনাৰ দৰমহা হিলাই দিয়া
বিষয়া।

Payment (পে'-মেণ্ট) *n.* the act of paying, that
which is paid টকা দেওন, পৰিশোধ।

Pea (পি) *n.* an annual herb of the
family মটৰ মাহ। **Peas** (*pl.*)=যেনে,
চুটা মটৰ, ডিনটা মটৰ। **Pease** (*pl.*)=যেনে,
এপাচি মটৰ। **Split-peas**=ফলা মটৰ মাহ।
Pea-stone=a coarse kind of lime-stone
having grains এবিধ চুপ গোৰা শিল। **Pea-
soup**=(*collog*) thick yellow fog ডাঠ হালধীয়া
কুঁৱলী।

Pea (পি) *n.* a peafowl ম'ৰা চৰাই।

Peace (পিচ) *n.* a state of quiet; freedom
from distance সুখিল অৱস্থা; শান্তি, নিৰাপদ,
মিকগত্ৰৰ; friendliness সন্ধি, মিত্ৰতা। —*interj.*
be silent স্থিৰ হ, মনে মনে থাক। **To keep the**
peace=শান্তি বন্ধা কৰ।

Peaceable (পিচেবল) *adj.* disposed to

peace শান্ত, নিকপত্ৰবী ; tranquil উমৰাম নোহোৱা। **Peaceableness** *n.* শান্তি, নিকপত্ৰবী। **Peaceably** *adv.* নিৰ্বিক্ৰমে, শান্তিৰে, সুখিলৰূপে।

Peaceful (পিচফুল) *adj.* quiet, tranquil সুখিল, শান্ত, নিস্তক, নিকপত্ৰবী। **Peacefully** *adv.* শান্তিৰে।

Peaceless *adj.* without peace অশান্তি কৰ, হলফুল।

Peacemaker *n.* one who reconciles enemies মিলাওতা, সন্ধি স্থাপক, বিবাদ ভাঙোতা।

Peace-offering (পিচ-অফাৰিং) *n.* an offering to God to bring about peace মঙ্গলজনক ভোগ, উপহাৰ, বলি বিধান।

Peach (পিচ্ছ) *n.* a tree with a delicious fruit নৰাবগৰী, আহোম বগৰী। **Peacher** *n.* a betrayer of his accomplice লগৰীয়াক দোষত পেলোৱা, বিশ্বাসঘাতক। **Peachy** = like a peach নৰাবগৰীৰ দৰে মিহি বন্ধচুৰা।

Peacock (পিকক) *n.* a large gallinaceous bird with a long and very beautiful tail ম'ৰা চবাই, ময়ূৰ। (*fem.* Peahen), **Peachick** *n.* ম'ৰা চবাইৰ পোৱালি।

Peak (পীক) *n.* the top of a mountain পৰ্ব্বতৰ টিং ; the pointed end of anything চূড়া, কোনো বস্তুৰ জোতা ওপৰৰ ভাগ ; the projecting part of a cap in the front টুপীৰ আগফালে। **Pea-king** *adj.* sickly কগীয়া, কুল।

Peal (পীল) *n.* a loud sound আটাই, ঘণ্টাৰ শব্দ ; a chime ক্ৰমাগত বজোৱা ঘণ্টা ধ্বনি। — *v. t.* or *v. i.* to ring ; to resound বজা, মহাধ্বনি কৰ ; ববকৈ শব্দ কৰ।

Pean, Pean (পীন্) *n.* a song of triumph জয়গীতৰ গীত।

Pear (পে'ৰেৰ) *n.* a kind of juicy conical fruit নাচগতি।

Pearl (পাল) *n.* a gem found in certain shell-fish মুক্তা, মুক্তা ; a white speck on the eye চকুৰ মণি। **Pearly** *adj.* মুক্তাময়, মুক্তাৰ দৰে ; transparent জলময়ীয়া।

Pearl-eyed (পাল'-আইড্) *adj.* having a white speck on the eye চকুত ফুলপৰা।

Pearl-fishery (পাল'-ফিছেৰী) *n.* a place for or occupation of fishing for pearls মুক্তা ভোলা ব্যৱসায় বা ঠাই।

Peasant (পে'জেণ্ট) *n.* one who lives by rural labour কৃষক, চহা মানুহ ; খেতিয়ক শ্ৰেণীৰ মানুহ।

Peasantry (পে'জেণ্ট্ৰী) *n.* rustics, tillers of the soil কৃষক শ্ৰেণী, খেতিয়ক শ্ৰেণী।

Pease see **Pea**.

Peat (পীট) *n.* decayed vegetable matter like turf পিটনিত গেলেশা লাগি থকা ঘাঁহ বন।

Pebble (পে'বল) *n.* a small roundish stone শিলগুটি ; a transparent rock crystal চকুমকী পাথৰ।

Peccability (পে'কেবিলিটি), **Peccancy** *n.* sinfulness পাপচাৰ, পাপ গ্ৰহণ।

Peccable (পে'কেবল) *adj.* liable to sin পাপাসক্ত।

Peccadillo (পে'কেডিল') *n.* a trifling sin, a petty fault সামান্য দোষ।

Peccant (পে'কেণ্ট) *adj.* sinning, guilty দোষী, অপৰাধী, অঁই।

Peck (পেক) *v. t.* to strike with the beak or something pointed ঠোটেৰে খুটিয়া, টুকৰিয়া ; to pick up with the beak খুটি ৰা। **Pecker** *n.* বাট্টেটোকা। **Pekish** = (*colloq.*) hungry ভোকে ধৰা, ডুকীয়া, ক্ষুধিত।

Pecksniff (পে'ক্-স্নিফ্) *n.* an unprincipled hypocrite বিৰাল ভণ্ডাৰী, ভণ্ড।

Pectic (পে'কটিক) *adj.* cordling লপৰণীয়া।

Pectinal (পে'ক্‌টিনেল) *adj.* comb-like ফণিৰ নিচিনা ; ফণিৰ দাবৰ দৰে হাড় থকা।

Pectoral (পে'ক্ট-বেল্) *adj.* relating to the breast বুকু সম্বন্ধীয়, বুকুত থকা। — *n.* a breast-plate বুকুৰ আৱৰণ ; a medicine for the breast বুকুৰ বেমাৰৰ দৰব। **Pectoral fins** = the anterior fins of fishes মাছৰ বুকুৰ পাখি। **Pectoral theology** = বাহিৰা কথাৰ পৰা ঠাৱৰোৱা ধৰ্মভাৰ।

Peculate (পে'কিউলেট) *v. t.* to embezzle চৰকাৰী ধন অপহৰণ কৰ ; পৰৰ ধন গোপন কৰ। **Peculation** *n.* পৰৰ ধন অপহৰণ।

Peculiar (পি-কিউল-ইয়াৰ) *adj.* one's own, odd, uncommon, especial যুধা; একাচেকা; একজাতীয় কেনেবা, অসাধাৰণ; আনৰ লগত নিমিলা। **Peculiar property** = যুধা বা নিজা সম্পত্তি।

Peculiarity (পিকিউলিয়ারিটি) *n.* that which is found in one and in no other, oddity অসাধাৰণ গতি; আনৰ লগত নিমিলা গুণ।

Pecuniary (পিকিউনিয়াৰী) *adj.* relating to money টকাৰ, টকা সম্বন্ধীয়; আর্থিক।

Pecunious (পিকিউনিয়াচ) *adj.* rich ধনী; ধনবান।

Pedagogue (পেড-এ-গগ-) *n.* a teacher, a pedant পঢ়াশালিৰ পণ্ডিত; সামান্ত লেখা-পঢ়া জনা গৰাকী লোক। **Pedagogic** (পেডে-গ-জিক্) *adj.* relating to teaching শিক্ষা বিষয়ক।

Pedal (পেডেল) *n.* lever moved by the foot চেঁকী, গৰকা; ভৰি মৰা যন্তন। —*adj.* pertaining to a foot ভৰি সম্বন্ধীয়। (L. *pedes* = the foot).

Pedant (পেডেণ্ট) *n.* one who makes a vain display of learning বহুত জনাবুজা বুলি মিছা অহঙ্কাৰ কৰি ফুৰা লোক; বিদ্যাভিমানী লোক।

Pedantic (পেডেণ্টিক) — *al adj.* displaying learning মই বৰ পণ্ডিত এই ভাবত ফুৰা। বিদ্যাভিমানী; ঢকাইলগা।

Pedantry (পেডেণ্ট্ৰী) *n.* vain display of learning পাণ্ডিত্যভিমান; মিছাই পণ্ডিত বোলাই ফুৰা গুণ।

Peddle (পেড্‌ল্) *v. i.* to travel about with a bundle of small wares for sale হাতত বা যুৰত টোপোলা লৈ বস্ত্ৰ বেচি ফুৰা; to be busy about the trifles সামান্ত বিষয়লৈ ব্যস্ত হৈ ফুৰা।

Peddle, Pedler (পেড্‌লাৰ্) *n.* a hawkler সমাহী, কছুয়াই, ঘৰে ঘৰে বস্ত্ৰ বেচি ফুৰা বেপাৰী; ফালেতি।

Pedestal (পেডেচ-টেল্) *n.* anything that serves as a support, the base of a pillar খুৰা, গৰিলা, ধৰণী; পকা খুটাৰ তল ভাগ।

Pedestrian (পিডেচ-ত্ৰিয়েন) *adj.* going on foot হোজকাঢ়ি ফুৰা, পদগামী। —*n.* one

travelling on foot পদযাত্রক; হোজকাঢ়ি ফুৰা পথিক।

Pedicular (পিডিকিউলাৰ) *adj.* lousy ওকণী বহীয়া।

Pedigree (পেডিগ্ৰী) *n.* genealogy, lineage বংশাবলী, পুৰুষনামা; বংশ; জাত।

Pediment (পেডিমেন্ট) *n.* a triangular ornamental fronts of buildings পকীয়ৰ সম্মুখৰ ত্ৰিকোণাকৃতি ফুলাম গঠনি।

Pedlar same as Peddler.

Peduncle (পিডাংকুল্) *n.* the stalk by which a cluster of flowers is joined to a twig খোপাইহে হোৱা ফুল বা ফুলৰ ঠাৰি।

Peek (পীক্) *v. i.* to peep in or out ভুঁমি চা।

Peekaboo (পীকেবু) *n.* a children's game একৰকম লুকালুকি খেল।

Peel (পীল্) *v. t.* to strip off the skin or bark বখলিয়া, বাকলি গুচা। —*n.* the skin, rind or bark ছাল; বাকলি।

Peeler (পীলাৰ) *n.* one who peels বাকলি গুচাওতা; a plunderer লুটকাৰী।

Peep (পীপ্) *n.* a sly look ভুঁমুকা, জমা, কাম; the cry of a young chicken কুকুৰা পোৱালিৰ পিঁ পিঁ শব্দ। —*v. t.* to look through a narrow opening ভুঁম; ভুঁমুকা মাৰি চা। **Peep hole** = জলঙা।

Peer (পীয়েৰ) *n.* an equal সমনীয়া বা জোৰৰ মানুহ; a noble-man ডাঙৰ মানুহ, উচ্চ বংশজ লোক। **House of peers** = House of Lords পাৰ্লামেণ্টৰ লৰ্ড-সভা।

Peerage (পীয়েৰেজ্) *n.* the dignity of a peer কুলিনৰ পদ, ডাঙৰীয়া উপাধী; the body of peers কুলিন সম্প্ৰদায়।

Peerless (পীয়েৰলেচ্) *adj.* matchless অতুলনীয়; সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ; অপ্রতিদ্বন্দী।

Peevish (পিভিছ্) *adj.* easily annoyed fretful খিংখিডীয়া, কেটেবা, কেটকেটীয়া; খঙাল।

Peevishness *n.* খিংখিডীয়া হুৱাব।

Peg (পেগ্) *n.* a small wooden pin for fastening কাঠৰ শিলি, শাল, খুঁটি; an excuse for action চেলু, হেতু; a drink of soda-water with brandy মদ এটোকা। **Peg-away** = work persistently at অনববত নেবানেপেৰাকৈ

কাম কৰ বা ষাট। **Pegging** *n.* the act of fastening with a peg খিলি মাৰণ, শাল মাৰণ; perseverance in work কোনো কামত একাগ্ৰতা; নেবানেপেবাকৈ লগা গুণ।

Pegasus (পেগেচাচ্) *n.* a fabulous winged horse পাখি লগা কাল্পনিক খোৰা; a group of stars in the northern sky উত্তৰ ফালে ওলোৱা নক্স পুঞ্জ।

Peine (পে'ন্) *n.* a punishment for felony by pressing to death, কোনো মহাপাতকৰ বাবে চেপিত্বদণ্ড বধ কৰা শাস্তি।

Pekoe (পি'ক) *n.* a kind of tea কুঁহিপাতৰ পৰা কৰা চাহ; সুগন্ধি ক'লা বঙৰ চাহ।

Pelagic (পি-লেজ্-ইক্) *adj.* marine, oceanic সাগৰীয়; সাগৰত থকা।

Pelf (পে'ল্ফ্) *n.* riches (in a bad sense) পাৰৰ ধন।

Pelican (পে'লিকেন্) *n.* a large waterfowl with a big pouch চৰৈা চৰাই।

Pellet (পে'লেট) *n.* a little ball, a small pill সৰু ব'ৰি, সৰু লাক, লাদ; a ball of shot সৰু সৰু গুলি।

Pellicle (পে'ল্-ইক্ল) *n.* a thin skin or film নিচেই পাতল ছাল, জাল; a scum চামনি।

Pell-mell (পে'ল্-মে'ল্) *adv.* in great confusion শি'য়াপিদি; in a disorderly manner যেনি পাই তেনি।

Pellucid (পে'লিউচিড্) *adj.* very clear, transparent ফটফটীয়া, জলজলীয়া। **Pellucidity**, **Pellucidaess** *n.* ফটফটীয়া গুণ, বা অৱস্থা।

Pelmanism (পেল-মেন্-ইজ্-ম্) *n.* a system of memory culture স্মৰণশক্তি বৃদ্ধি কৰা নিয়ম।

Pelt (পে'ল্ট) *v. t.* to strike by throwing something দলি মাৰ, দলিয়া; নিক্ষেপ কৰ। —*n.* a blow from something thrown ধুপুৰাই পৰণ, দলিৰ আঘাত; a raw skin of sheep জন্তৰ কেঁচা ছাল। (বিশেষকৈ ডেড়াৰ)।

Pelting *n.* an assault with anything thrown দলিয়াদলি, দলিমাৰি আঘাত কৰণ।

Peltry (পে'ল্ট্ৰী) *n.* skin of animals; furs ছাল; মোৰ।

Pelvis (পে'ল্ভিচ্) *n.* the bony cavity that forms the lower end of the abdomen ওলপেটৰ তলে হাড়ৰ মাজেদি থকা বক্স, জোপী।

Pen (পে'ন্) *n.* a large feather of the wing of a bird চৰাইৰ ঘাই পাখি; an instrument for writing কলম, কাপ, লেখনী; a fold for animals গঁৰাল, বোঁক। —*v. t.* to write লেখ; to shut up বোঁকত সুহুৱাই থ; গঁৰালত আবদ্ধ কৰা। (*pa. t.* and *pa. p.* = penned).

Pen-and-ink *adj.* written লেখা, লিখিত, অঙ্কিত।

Pen-men, **Pen-woman** = লেখক, লেখিকা; an author গ্ৰন্থকাৰ। **Pen driver** *n.* clerk কেবেণী; মহৰি। **Pen-name** = pseudonym মিছা গুপ্তনাম, আনক ডুৱা দিয়া নাম।

Penal (পি'নেল্) *adj.* pertaining to or incurring punishment দণ্ড সম্বন্ধীয়, শাস্তি স্বৰূপ, দণ্ডাৰ্থ; অপৰাধযুক্ত। **Penal code** = দণ্ডবিধি আইন। **Penal servitude** = কঠোৰ পৰিশ্রমৰ কাটেক; কঠোৰ শাস্তিৰ নিমিত্তে বৰা আত্মহতীয়া কাটেক।

Penalty (পেনেল্টি) *n.* punishment দণ্ড, শাস্তি; a fine জৰিমনা, অৰ্থদণ্ড। **Under penalty of** = so as to suffer নহলে শাস্তি হ'ব বুলি।

Penance (পে'নএন্স্) *n.* repentance অনুতাপ; any instrument of self punishment ব্ৰত, তপস্যা, ইচ্ছিত নিগ্রহ, তপ।

Pence (পে'ন্স্) *pl.* of Penny.

Pendant (পে'ণ্ডাণ্ট) *n.* a strong liking or taste, bias বাপ, প্ৰবৃত্তি।

Pencil (পে'ন্সিল্) *n.* an instrument for writing or painting without ink পেঞ্চিল, লেখনী, খনিকৰ ব'তুলি; a collection of rays of light তীব্ৰ ৰশ্মি। —*v. t.* to paint or draw, আঁক, চিত্ৰ লেখ।

Pendant (পেণ্ডেণ্ট) *n.* anything hanging as an ornament কাণত বা ডিঙিত ওলোমাই শিঙা জলজাৰ; an carrying কঁৰীয়া, টুৰীয়া, লটকণ; a long narrow flag ক্ষুদ্ৰ পতাকা।

Pendency (পেণ্ডেঞ্চি) *n.* suspense অনিশ্চিত অৱস্থা, স্থগিত অৱস্থা, দুলতৰী।

Pendent (পেণ্ডেণ্ট) *adj.* hanging, projecting ওলমি থকা; undecided বিচাৰাধীন।

Pending (পে'ডিং) *adj.* hanging, undecided
 ওলমি থকা, নিশ্চয় নোহোৱা, মূলতৰী। —*prep.*
 during সময়ৰ ভিতৰত। Pending the decision
 of the court=বেতিয়ালৈকে আদালতৰ হুকুম
 নহয় তেতিয়ালৈকে।

Pendulous (পে'ডিউলাচ) *adj.* hanging loosely
 ওলোমি থোলেমি, লৰাকৰং; suspended ওলমি
 থকা।

Pendulum (পেন-ডিউ-লাম) *n.* any swinging
 weight ওলোম, ওলোমাই থোৱা কোনো গধুৰ
 বস্তু, দোলক।

Penelope (পিনি-ল'প্) *n.* a chaste wife সতী
 ত্ৰিবাতা; the wife of (GK.) Ulysses
 ইউলিচিচৰ সতী স্ত্ৰী। To weave Penelope's
 web=কোনো কালে শেষ নোহোৱা বা অন্ত
 নপৰাকৈ কৰ, বাৰে বাৰে এবাৰ ডাঙি হুলাই কৰি
 থাক।

Penetrate (পেন-ই-ট্ৰেই) *v. t. or v. i.* to thrust
 into, to enter, to pierce into সূমা, সোমা,
 ফুটা, ভেদ, প্ৰবেশ কৰ; to understand বুজ।

Penetrating *adj.* piercing, sharp-ভীক্ষ, চোকা,
 মৰ্য়ভেদী।

Penetrable *adj.* that may be penetrated সূমাৰ
 পৰা, ফুটাৰ পৰা; capable of understanding
 বোধগম্য।

Penetration (পে'ন-ই-ট্ৰেন) *n.* the act of enter-
 ing প্ৰবেশ কৰণ, সূম্ভা কাম; discernment
 ভীক্ষ বুজি, সহজে বুজিব পৰা শক্তি।

Penguin (পে'ন-গইন্) *n.* an aquatic bird un-
 able to fly এজাতি উৰিব নোৱৰা পানী হাঁহ।

Peninsula (পি-নিন্-চি-উলা) *n.* land almost
 surrounded by water উপদ্বীপ, প্ৰায় চাৰিও-
 ফালে পানীৰে বেছিন কৰা দেশভাগ। Peninsular
adj. উপদ্বীপ সম্বন্ধীয়।

Penis (পিনিচ) *n.* the external male organ
 পুৰুষাঙ্গ, লিঙ্গ।

Penitence, Penitency (পে'নিটেন্স) *n.* sorrow for
 sin অনুতাপ, মনতাপ, খেদ, পৰিতাপ, আৰ্কেপ।

Penitent (পে'নিটেন্স) *adj.* repentant, suffering
 sorrow for sin অনুতাপী, খেদযুক্ত, হুৰ্ণিত।
 —*n.* one who is sorry for sin অনুতাপী,
 পাপজনিত মনতাপ ভোগী।

Penitential (পেনিটেন্-শিয়েল) *adj.* expressive
 of penitence খেদজনক, অনুতাপ সম্বন্ধীয়। —*n.*
 a book of rules relating to penance প্ৰায়শ্চিত্ত
 বিধি।

Penitentiary (পে'নি-টেন্-শিয়েৰী) *adj.* relating
 to penance পাপৰ প্ৰায়শ্চিত্ত বিষয়ক। —*n.* a
 house of correction and punishment
 কাৰাগাৰ, পাপৰ শাস্তি ভোগ কৰা ঠাই।

Penknife (পে'ন-নাইফ্) *n.* a small knife কলম
 কটাৰী।

Penman see Pen.

Pen-name (পে'ন-নে'ম্) *n.* a false name, a nom-
 de-plume আচল নাম গোপন কৰি লিখকে নিজে
 সাজি লোৱা নাম, উপনৃতা নাম।

Pennant (পে'ন-এণ্ট), **Pennon** *n.* a long narrow
 flag, a long narrow streamer দীঘল জলজ
 পতাকা।

Pennate, —*d* (পে'ন-এ'ট্) *adj.* winged ডেউকা থকা,
 পাখি লগা।

Penniless (পে'নিলে'চ) *adj.* having no money
 দৰিদ্ৰ, অৰ্থহীন, দুখীয়া।

Pennon see Pennant.

Penny (প'নী) *n.* a copper coin=one twelfth
 of a shilling ডামৰ চৰতীয়া, এক-অনীয়া।
 (pl.) Pennies (পেনীজ) or Pence. To turn
 an honest penny=সজ উপায়েৰে ধন উপাৰ্জন
 কৰ।

Penny-weight (পে'নী-ওৱেইট্) *n.* the weight of
 one penny প্ৰায় ২৪ বতি পৰিমাণ।

Penny-wise (পে'নী-ওৱাইজ) *adj.* saving small
 sums at risk of larger পইচাটো বাখিবলৈ
 টকাটো খৰচ কৰা মতাব, অবিবেচকৰূপে কৃপণ।
 Penny-wise pound foolish=বেজীৰ জলতা মনা
 কুঠাৰৰ জলতা মননা।

Pensile (পে'ন-চাইল্) *adj.* suspended ওলমি থকা,
 ওলোমাই থোৱা।

Pension (পে'ন্-শন্) *n.* an allowance paid to a
 retired servant পেনচন, চাকৰীৰাহৰ হুতি, দীৰ্ঘ
 কৰ্মচাৰীৰ বহিৰোতা মৰ্হা। —*v. t.* to grant
 a pension পেনচন দে।

Pensionable (পে'ন্-শনেনবল্) *adj.* entitled to a

pension পেনচন যোগ্য, বহি খোৱা, দৰ্শনা পাব পৰা।

Pensioner (পে'ন-শনাৰ) *n.* one who receives a pension পেন্শন ডোগী লোক, চাকৰীয়া বৃত্তি পোৱা।

Pensionary *adj.* receiving a pension পে'নচনাৰী, পে'নচন থকা। —*n.* one who receives a pension পে'নচন খোৱা লোক।

Pensive (পে'নচিভ) *adj.* sad and thoughtful চিন্তাকুল, মূৰ ঘমাই থকা, বিমন। **Pensiveness** *n.* gloomy thoughtfulness মনমৰা হতাৰ, বিমৰ্ষ, আমন ক্ৰিয়ন; melancholy.

Pensum (পে'ন-চাম্) *n.* an extra task given to a scholar as a punishment শাস্তিৰূপে দিয়া উপকৰা কাম।

Pent *pa. p.* and *pa. t.* of **Pen** (shut in or shut up=খোঁকত সুমাই থ, আবদ্ধ কৰ)।

Pentagon (পে'টেগন্) *n.* a plane figure with five angles পঞ্চকোণী ক্ষেত্ৰ। **Pentagonal** *adj.*

Pentahedron (পে'টেহি-ড্ৰন্) *n.* a solid figure of five equal sides পাঁচদিৰীয়া গোটা বস্তুৰ আকাৰ।

Pentameter (পে'টেম্ ইটাৰ্) *n.* a verse of five measures or feet পঞ্চপদী শ্লোক, পাঁচ চৰণ থকা কবিতা। (Gr. *Pente*=five).

Pentangular (পে'টেংগিউলাৰ) *adj.* having five angles পঞ্চকোণী, পাঁচকোণীয়া।

Pentarchy (পে'টাকী) *n.* government by five persons পাঁচজনৰ দ্বাৰা শাসন, পাঁচজনীয়া ৰাজত্ব, পঞ্চাভী শাসন।

Pentateuch (পে'টেটউচ্) *n.* the first five books of the old Testament বাইবেলৰ প্ৰথম পাঁচ খণ্ড।

Pentecost (পে'টিকষ্ট) *n.* a Jewish festival ইহুদী জাতিৰ উৎসৱ বা পৰ্ব।

Penthouse (পে'ট-হাউচ) *n.* a shed projecting from a main building ঘাই ঘৰৰ পৰা আগবঢ়াই দিয়া চালী।

Pentroof *n.* a roof with a slope on one side এচলিয়া ঘৰ।

Penult (পি-নাল্ট) *n.* the syllable last but

one কোনো শব্দৰ শেষটো বৰ্ষ এৰি আগৰ অংশ।

Penultimate (পিনাণ্টিমেট্) *adj.* last but one শেষটোৰ আগৰ, উপান্ত।

Penumbra (পিনাম্‌ব্ৰা) *n.* a partial shadow round the darker shadow of an eclipse চন্দ্ৰসূৰ্য্যাদিৰ গ্ৰহণৰ সময়ত হোৱা চাৰিও কাষৰ ইথৰ পোহৰ হাঁ, উপচ্ছায়া।

Penury (পে'নিউৰী) *n.* great poverty দৰিদ্ৰতা, ভিকছ অৱস্থা, কটকিন অৱস্থা।

Penurious (পে'নিউৰিয়চ্) *adj.* sordid, miserly কৰাইচ, কৃপণ, কটকিন। **Penuriousness** *n.* কৃপণালি, কটকিনালি।

Peon (পিয়ন) *n.* a messenger পিয়ন, টেকেলা, পিয়দা।

People (পিপল্) *n.* persons generally, inhabitants, the mass of persons মানুহ বিলাক, লোক, জাতি। **The people say**=মানুহে কয়। (*pl.*) **Peoples**=races জাতি বা খেল বিলাক। —*v. t.* to stock with people মানুহ বহুৱা বসতি কৰা। **The people**=the mass ইভৰ লোক, সমূহ বাইজ।

Pepper (পে'প-আৰ্) *n.* a pungent condiment এবিধ জলা মচলা; a plant জালুক, জলকীয়া। **Pepper caster**=জালুক বা জলকীয়াৰ গুড়ি খোৱা সৰু চিঁচা। **Long-pepper**=জলকীয়া। **White-pepper**=বাকলি গুচোৱা জালুক। **Black-pepper**=বাকলিৰে সৈতে গুৰি কৰি খোৱা জালুক।

Peppermint (পে'প-অৰ্-মিন্ট) *n.* a liquor distilled from the mint plant পিপাৰমেন্ট, পদিনা শাকৰ পৰা কৰা সুগন্ধি আৰক; a lozenge prepared with peppermint এবিধ জলা সুগন্ধি মিঠাই।

Pepsin, Pepsine (পে'প-চিন্) *n.* one of the constituents of gastric juice আহাৰ জীৰ্ণকাৰী শাৰীৰিক পদাৰ্থ।

Peptic (পে'প-টিক্) *adj.* promoting digestion জীৰ্ণকাৰী, জীণ খোৱা। **Peptics** *n.* digestive organs শাকপাতি সঞ্চাৰী আন্তৰ্ভবিক বস্তু। **Peptic-glands**=আহাৰ জীৰ খোৱা নাড়ী।

Per (পাৰ) *prep.* through, by means of
 দ্বাৰা, মাৰফৎ, যোগে, হাতত ; for each প্রতি।
Per annum=প্রতি বছৰে, বছৰি। **Per-**
memsem=মাহিলি। **Per cent**=শতকৰা, প্রতি
 শত। **Per diem**=দিনে। **Per saltum**=all
 at once এটাইবিলাক, একেবাৰে ; at a single
 leap এক জাপেই। **Per se**= by himself নিজে
 নিজে, অকলৈ। **Per V. P. P.**=ডেলু পেয়েবল্
 পাৰ্কেলত।
Peradventure (পাৰ-এড্-ভেন্-চাৰ্) *adv.* by
 chance অকস্মাৎ, হঠাৎ ; perhaps কিজানি,
 দৈবাৎ।
Perambulate (পেৰ-এম্-বিউ-লেট্) *v. t.* walk
 round or over ঘূৰা ; to survey the bound-
 aries of পিয়ল কৰিবৰ মনেৰে সীমাৰ চাৰিওফালে
 ঘূৰ।
Perambulation n. পৰ্যটন, দিগভ্ৰমণ।
Perambulator n. one who walks through
 সমণকাৰী ; a light carriage for the child
 ল'ৰা ফুবোৱা হাত গাড়ী ; an instrument for
 measuring distance on roads বাট জোখা
 যন্ত্ৰ।
Perceivable same as Perceptible.
Perceive (পাৰচিভ্) *v. t.* to see, to discern,
 to understand টলক, দেখ বুজ, গম্ ধৰ,
 নিৰীক্ষণ কৰ। (F. *per*=perfectly ; *capere*
 =to take).
Percentage (পাৰ-চেণ্-টেজ) *n.* rate per hun-
 dred শতকৰা নিৰিখ।
Perceptible (পাৰ-চে'পটিবল) *adj.* that can be
 seen or understood বোধগম্য, টলকিব পৰা,
 মণিব পৰা।
Perceptibility n. বোধগম্যতা, গম।
Perception (পাৰ-চে'প-শ্বন্) *n.* act or power of
 perceiving, discernment বোধ, জ্ঞান, অনুভব
 শক্তি, উপলব্ধি।
Perceptive *adj.* having the power of percei-
 ving অনুভব শক্তি থকা, বুজ থকা।
Perch (পাৰ্চ) *n.* a rod on which birds rest
 ডাল, চৰাই জিবোৱা ডাঙৰ ঠাই ; a measure of
 5½ yards চাৰে পাঁচ গজ পৰিমাণ ; a fresh
 water fish এবিধ মাছ। —*v. i.* to sit on roots

ডালত উঠি থাক ; to settle থিতাপি ল।
 —*v. t.* to place as on a perch ডালত তোল
 বা বহুৱা।

Percher n. গছৰ ডালত পৰা চৰাই।

Perchance (পাৰ-চাণ) *adv.* perhaps দৈবাৎ,
 কেতিয়াবা।

Percipient (পাৰ্-চিপ্-ই-এ'ক্ট) *adj.* perceiving
 অনুভব শক্তিসূক্ত, অনুভব কৰিব পৰা।

Perclose, Parcloses (পাৰ-ক্ল'জ) *n.* a railing
 around a tomb or chapel কবৰৰ বা গিৰ্জাৰ
 বেৰীৰ চাৰিওকাষৰ বেৰা ; an enclosed place
 বেৰি থোতা ঠাই।

Percolate (পাৰ্কেলেট) to strain through ছেক,
 পানী নিলুৱা। —*v. i.* to ooze through পানী
 জৰি যা, জৰ। (L. *per*=through ; *colare*=
 to strain).

Percolation (পাৰ্কেলেছন্) *n.* act of filtering
 পানী জৰি জৰি পৰণ, নিলুৱণ, ছেকন।

Percussion (পাৰ-কাশ্বন্) *n.* striking of one
 body against another, collision ঠেকা খুন্দা,
 আঘাত কৰণ। **Percussion-cap**=a copper cap
 used for firing rifles বন্দুকৰ টুপী।

Perdition (পাৰ্-ডিচ-অন্) *n.* utter loss
 or ruin ধ্বংস, উচ্ছেদ, বিনাশ ; eternal loss
 of happiness চিৰ দুঃখ ভোগ, চিৰক্লেশ, বিধ্বংসন,
 অধঃপতন।

Perdue, Perdu (পাৰ্-ডিউ) *adj.* lost to view
 অদৃষ্ট, লুপ্ত ; being on a forlorn hope নৈবাশ ;
 reckless আগপাচ লুপ্তা, উধামুখা। **Lieperdue**
 =লুকাই থাক।

Perdure (পাৰ-দিউৰ) to last long বহুদিন যা।

Peregrinate (পে'ৰ-ই-গ্ৰি-নেট্) *v. i.* to travel
 about দেশে বিদেশে ফুৰি ফুৰ।

Peregrination n. act of travelling about পৰি-
 ভ্ৰমণ, দেশ পৰ্যটন।

Peregrinator (পে'ৰ-ই-গ্ৰি-নেট'ৰ) *n.* one who
 travels about পৰিভ্ৰমণকাৰী।

Peremptorily (পেৰেম্প-টৰিবি) *adj.* authorita-
 tively আপোন মইমতে, নিতান্ত কৰো বুলি,
 ধৰাংহটকৈ।

Peremptory (পেৰেম্প-টৰী) *adj.* authorita-
 tive, dogmatical, that must be done

নিশ্চিত, ধৰাবদ্ধা, নিত্য কৰিব লগীয়া; final
চূড়ান্ত; imperious উদ্ধত, হক-বচন-নয়না।

Perennial (পেৰেনিয়েল) *adj.* lasting through
the year গোটেই বছৰ থকা, বাবেমহীয়া;
perpetual যুগমীয়া; never failing অক্ষয়।
Perennially *adj.* বছৰি বছৰি।

Perfect (পাৰ-ফেক্ট) *adj.* done thoroughly
পূৰা, সম্পূৰ্ণ; without blemish নিষ্পত্ত
কেনিও আৰু ধৰিব নোৱাৰা, পৈপত্ত। —*v. t.* to
complete পূৰ্ণ কৰ, সম্পূৰ্ণ কৰ; to make fully
skilled শিকাই বুজাই নিপুণ কৰা। **Perfect**
number—a number equal to the sum of
all the divisors মিলি যোৱা ভাজক অঙ্কবিলাকৰ
যোগফলৰ পৰা যিটো অঙ্ক হয় সেয়ে যদি ভাগ কৰা
অঙ্কটো হয়। (L. *per*=through; *facere*=
to do)।

Perfection (পাৰ-ফেক্শন্) *n.* state of being
perfect পৰিপক্বতা, পূৰ্ণ অৱস্থা, সম্পূৰ্ণতা। **Per-**
fective *adj.* tending to make perfect
পৰিপূৰ্ণকাৰী, সংস্কাৰক।

Perfectly *adv.* completely, exactly, সম্পূৰ্ণৰূপে,
ঠিকৰূপে, নিষ্পত্ত ভাবে।

Perfectness *n.* completeness সম্পূৰ্ণতা, উৎকৃষ্টতা,
গুহতা।

Perfidious (পাৰ-ফিড-ইয়াচ) *adj.* faithness,
treacherous বিশ্বাসঘাতক, প্রবঞ্চক।

Perfidy, Perfidiousness (পাফিডি) *n.* treachery
বিশ্বাসঘাতকতা, প্রবঞ্চনা।

Perforate (পাৰ-ফ'-ৰেই) *v. t.* to bore through,
to make a hole through বিদ্ধা দে, বিদ্ধ,
ফুট কৰ, জলা কাট। (L. *per*=through;
ferare=to bore)।

Perforation (পাৰ-ফ'-ৰেশন্) *n.* act of boring
through ফুটা কৰণ, বিদ্ধন; a hole bored
বিদ্ধা, ফুটা।

Perforator (পাৰ-ফ'-ৰেইটৰ) *n.* boring instru-
ment ফুটা কৰা যন্ত্ৰ, বিদ্ধনা।

Perforce (পাৰ্ফ'-ৰচ) *adv.* by force বলবে;
of necessity নকৰিলে নচলা।

Perform (পাৰ-ফৰ্ম) *v. t.* to do thoroughly কৰ,
সমাধা কৰ; to act as on the stage অভিনয়

কৰ। —*v. i.* to act a part, to play upon
ভাও দে, বাজনা বজা।

Performable *adj.* practicable কৰণীয়।

Performance (পাৰ-ফৰ-মেন্স) *n.* act of perform-
ing কাৰ্য্য কৰণ, সম্পাদন, সমাপন; an exhibi-
tion of amusement গান, ভাৱনা বা কোনো বং
ধেমালি দেখুৱা কাৰ্য্য।

Performer (পাৰ-ফৰ-মাৰ) *n.* one who
performs or acts কৰোতা, ধেমালি দেখুৱাওতা,
অভিনেতা।

Perfume (পাৰ-ফিউম্) *n.* a sweet scent ভাল
গন্ধ, সুগন্ধি, সৌৰভ, সুগন্ধি দ্ৰব্য। —*v. t.* to
scent সুগন্ধি কৰ, সুগন্ধ কৰ।

Perfumery (পাৰ-ফিউ-মেৰি) *n.* perfumes in
general গোন্ধ তেল, ভাল গোন্ধ থকা বস্তু
বিলাক।

Perfunctorily (পাৰ-ফাক্ট'-ট'ৰিলি) *adj.* in a care-
less manner হেলাওটাকৈ, অশ্রদ্ধাকৈ।

Perfunctory (পাৰ-ফাক্ট'-ট'ৰী) *adj.* performed
carelessly হেলাওতা, সোপাচিলা; negligent
অমনোযোগী।

Pergola (পাৰ-গো-লা) *n.* arbour a covered
walk ওপৰে গছ লতাবে আবৃত ফুৰাচকা ঠাই।

Perhaps (পাৰহেপচ) *adv.* possibly, it may be
হব পাৰে, বোধ কৰো, হবলা, জানোতা।

Peri (পেৰি) *n.* a female fairy পৰী।

Pericardium (পেৰি-কাৰ-ডিয়াম) *n.* the membrane
surrounding the heart হৃৎকোষ, কলিজাৰ
আবৰণ বা ঢাকঢাল।

Pericarp (পেৰিকাৰ্প) *n.* a seed-vessel, the rind
of fruits বাহ, গুটি থকা বাহ। (Gr. *peri*=
about; *karpōs*=fruit)।

Periderm (পেৰি-ডাৰ্ম) *n.* the outer bark গছৰ
ওপৰৰ ছাল।

Perigee (পেৰিজী) *n.* the point of the
moon's orbit nearest to the earth পৃথিৱীৰ
নিচেই নিকটবৰ্তী চন্দ্ৰমণ্ডল ঠাই। (*opp.* to
Apogee)।

Perihelion (পে'ৰিহিলীয়ন্) *n.* the point of the
orbit of a planet nearest to the sun সূৰ্য্যৰ
নিচেই নিকটবৰ্তী হোৱা গ্ৰহমণ্ডল ঠাই। (*opp.* to
Aphelion)।

Peril (পে'বিল্) *n.* danger বিপদ, সঙ্কট। —*v. t.* to expose to danger বিপদগ্রস্ত কৰ, সঙ্কটত পেলা।

Perilous (পে'বিলচ) *adj.* full of peril, dangerous বিপদজনক, সঙ্কটাপন্ন। **Perilousness** *n.* সঙ্কট অৱস্থা।

Perimeter (পে'ৰিমিটাৰ) *n.* the outer boundary of a plane figure ক্ষেত্ৰৰ পৰিধি, চৌহদৰ মূঠ, গড়ৰ চৌহদ।

Period (পিৰিয়'ড্) *n.* the time in which anything is performed নিৰ্দ্ধাৰিত কাল, নিৰ্মিত সময়, মিহাদ; series of years যুগ; conclusion শেষ, অন্ত; a mark at the end of a sentence লেখোতে বাক্যৰ অন্তত দিয়া হেদ।

Periodic, —**al** (পিৰিয়ডিক্, —এল্) *adj.* occurring at regular intervals নিৰ্দ্ধাৰিত সময়মতে হোৱা, সাময়িক, মিহাদী।

Periodical *n.* a magazine published at regular intervals of time নিৰ্দ্ধাৰিত সময়মতে ওলোৱা পত্ৰিকা বা কাকত। **Periodic lease** = মিহাদী (কেবাচনীয়া) পট্টা। **Periodical returns** = মাহেকীয়া, তিনিমহীয়া, চমহীয়া বা বছৰেকীয়া হিচাপ। **Periodically** *adv.* কালে কালে, নিৰ্মিত, সময়মতে।

Periosteum (পে'ৰি-অষ্ট্ৰিয়াম্) *n.* the membrane covering the bone হাড়ত লাগি থকা লেকেটা ছাল।

Peripatetic —**al** (পে'ৰি-পেটেট্-ইক্) *adj.* walking about, itinerant ফুৰি ফুৰা, ভ্ৰমণকাৰী। —*n.* an adherent of the philosophy of Aristotle এৰিষ্টটল নামক পণ্ডিতৰ মতাবলম্বী লোক। (*pl.*) instructions by lectures বক্তৃতাৰ চলৰে দিয়া উপদেশ বাক্য।

Periphery (পে'ৰিফেৰী) *n.* the circumference of a circle, the boundary of a figure পৰিধি, গোলাকাৰ ক্ষেত্ৰৰ মেৰ, ঘূৰণীয়া ঘেৰ। (*L. peri* = around; *pherein* = to carry).

Periphrase (পেৰ্'-ই-ফ্ৰেজ), **Periphrasis** *n.* a roundabout way of speaking বাগাড়ম্বৰ, বংলপা কথা। —*v. t.* or *v. i.* to use unnecessary words to express an idea বং লগাই ক।

Perish (পে'ৰিছ্) *v. i.* to die মৰ, ধ্বংস হ; to decay, to be destroyed নষ্ট হ, নশ হ।

Perishable (পে'ৰিছেবল্) *adj.* subject to decay নষ্টযোগ্য, অনিত্য, অস্থায়ী, মৰণশীল। **Perishableness** *n.* অনিত্যতা, ধ্বংসতা।

Peristyle (পে'ৰিষ্টাইল্) *n.* a range of columns round a building কোনো ঘৰৰ চাৰিওফালে মিহা স্তম্ভমালা।

Peritoneum (পে'ৰি-ট'-নিউয়াম্) *n.* the membrane surrounding the viscera in the abdomen নাড়ীডু'কবিলাক বেউন কৰি বধা স্তম্ভ ছাল।

Periwig (পে'ৰি-উইগ) *n.* an artificial head of hair পৰবচুলি, চুলিৰে কৰা মূৰৰ সাজ।

Periwinkle (পে'ৰি-উইং-কল্) *n.* a small shell-fish ক্ষুদ্র শামুক; a creeping plant এবিধ গছৰ ওপৰত হোৱা লতা।

Perjure (পাৰ্'-জুৰ) *v. t.* to swear falsely মিছা শপত কৰ।

Perjurer (পাৰ্'-জুৰাৰ) *n.* one who swears falsely মিছা শপতকাৰী, মিছা সাকী।

Perjury (পাৰ্'-জুৰী) *n.* false swearing মিছা শপত কৰণ; offence of giving false evidence শপত খাই আদালতত মিছা সাকী দিয়া দোষ।

Perky (পাৰ্'-কি) *adj.* trim, proud, self-assertive ধুনধৰা, দেমাকী, গোঁড়োৱা।

Permanence (পাৰ্মেনেনচ্), **Permanency** (পাৰ্মেনেন্চি) *n.* a state or quality of being permanent, continuance in the same position, duration স্থায়িত্ব, নিগাজী অৱস্থা।

Permanent (পাৰ্মেনেনক্) *adj.* lasting, durable, not changeable স্থায়ী, চিৰস্থায়ী, থিলকীয়া, নিগাজী, যুগমীয়া।

Permanently (পাৰ্মেনেনকলি) *adv.* in a lasting manner স্থায়ীকৰণে, নিগাজীকৈ, স্থিতিপনিকৈ।

Permeable (পাৰ্মিয়েবল্) *adj.* that may be passed through ভেঙ, ভেদিব পৰা, পানী সৰকা।

Permeate (পাৰ্মিয়েট) *v. t.* to pass through the pores of বিছ, সৰকা, ভেদ কৰ; diffuse itself through ভেদ, বিয়পি ভিতৰলৈ সোৱা।

Permissible (পাৰ্মিচিবল) *adj.* capable of being mixed মিশ্ৰণীয়, বিহীন পৰা, সান-যোতা।

Permissible (পাৰ্মিচিবল) *adj.* allowable অনুমতি দিব পৰা, কোনো বাধা নথকা।

Permission (পাৰ্মিছন) *n.* act of permitting, allowance অনুমতি, সম্মতি, আজ্ঞা।

Permissive (পাৰ্মিচিভ) *adj.* allowing, granting সম্মতি থকা, কৰিব পৰা, ছুন্দ পোতা।

Permit (পাৰ্মিট) *n.* a written permission অনুমতি পত্ৰ। —*v. t.* to allow to be done অনুমতি দে, আজ্ঞা কৰ, কৰিবলৈ দে, সম্মতি দে।

Permutable (পাৰ-মিউ-বল) *adj.* that which may be exchanged অদল বদল কৰিব পৰা, সলায় পৰা।

Permutation (পাৰ-মিউ-টেছন) *n.* a mutual exchange সালসলনি, পৰিৱৰ্তন; possible combination of given letters or figures ভিন্ন ভিন্ন প্ৰকাৰে অক্ষৰ বা অঙ্ক সংযোগ।

Pernicious (পাৰ-নি-চাচ) *adj.* highly injurious, hurtful মাৰাত্মক, দূৰত, অনিষ্টকাৰী।

Perniciousness *n.* মাৰাত্মক অৱস্থা।

Peroration (পে'ৰ-অ'-ৰে-শন) *n.* the conclusion of a speech বক্তৃতাৰ শেষ, সাৰমর্ম।

Perpendicular (পাৰ-পে'ন্-ডিক্-ইউ-লাৰ) *adj.* exactly upright পোনো পোনো থিয়। —*n.* a straight line standing at right angles to another কোনো থিয় ৰেখা, লম্ব।

Perpetrate (পাৰ-পি-ট্ৰেট) *v. t.* to do or commit (in a bad sense) দুষ্টকৰ্ম কৰ, অপকৰ্ম কৰ, দোষ কৰ।

Perpetration (পাৰ-পি-ট্ৰে-শন) *n.* act of committing a crime অপৰাধ কৰ; an evil action অপকৰ্ম, অপৰাধ।

Perpetual (পাৰ-পি-ট্ৰে-ইটেল) *adj.* never ceasing, everlasting নিত্য, যুগমীয়া, চিৰকালীয়া।

Perpetually *n.* unceasingly অবিরত, যুগযুগান্তৰবাপি, সততে, চিৰন্তন।

Perpetuate (পাৰ-পি-ট্ৰে-ইট) *v. t.* to preserve for ever চিৰকাল হাৱী কৰ, যুগমীয়াতৈ ৰাখ।

Perpetuation *n.* যুগমীয়া কৰণ।

Perpetuity (পাৰ-পি-ট্ৰে-ইটি) *n.* endless time নিত্যতা, অনন্ত কাল; something lasting for ever চিৰকালৰ নিমিত্তে পোতা কোনো বস্তু।

Perplex (পাৰ-প্লেক্চ) *v. t.* to make intricate বিমোহ কৰ; to puzzle বিভূদ্ধি কৰ; to tease with doubt বিচেষ্টা কৰ, অস্থিৰ কৰ।

Perplexing *adj.* puzzling বিমোহ, ভাবি চিভি হিব কৰিব নোৱৰা, ঘোৰট-পাকট।

Perplexity (পাৰ-প্লেক্চ-ইটি) *n.* confusion of mind, intricacy, embarrassment কলোজপো, বিমোহ, বিভূদ্ধি, বিচিতি, তৰ্জনি।

Perquisite (পাৰ্'ক্-ইজিট) *n.* a fee or allowance granted, above the stated wages ওপৰকি, লাভ, দৰ্শনৰ উপৰি দত্তব্য।

Perquisition (পাৰকুইজিশন) *n.* a strict inquiry সুন্দৰ অনুসন্ধান, পাতপাতকৈ চাওন।

Perquisitor *n.* the first purchaser of an estate মাটিৰ প্ৰথম খৰিদাৰ।

Persecute (পাৰ্চিকিউট) *v. t.* to follow persistently so as to injure শাস্তি দিবৰ মনেৰে ৰেখি নে; to harass উৎপীড়ন কৰ, তাড়ন কৰ, শাস্তি দে।

Persecution (পাৰ্চিকিউশন) *n.* oppression on account of religious opinion ধৰ্মমত বিৰোধী লোকৰ উৎপীড়ন, অত্যাচাৰ।

Persecutor (পাৰ্চিকিউটৰ) *n.* one who persecutes উৎপীড়নকাৰী।

Perseverance (পাৰ্চিভিয়েৰেন্স) *n.* continued application to anything অধ্যবসায়, লেপে-টীয়াই লাগি থকা গুণ, অবিৰত চেষ্টা।

Persevere (পাৰ্চিভিয়েৰ) *v. t.* to persist in anything নেবানেপেৰাকৈ একেবাৰে লাগি থকা, অবিৰত চেষ্টা কৰ। **Persevering** *adj.* persisting in anything লেপেটীয়া নেবানেপেৰা, অধ্যবসায়ী।

Persian (পাৰ্শিয়েন্) *adj.* of or from Persia পাৰস্য দেশ সম্বন্ধীয়। —*n.* a native of Persia পাৰস্যবাসী লোক; the language of Persia কাৰ্ণি ভাষা।

Persist (পাৰ্চিভ) *v. i.* to persevere against opposition দৃঢ় চেষ্টা কৰ, ধৰাবাদতৈ লগা।

Persistence, Persistency *n.* perseverance,

obstinacy অধিৰত চেটী, নেবানেপেৰা গুণ, আকোৰগোঁজালি।

Persistent (পাৰ্চিচ-টেণ্ট্) *adj.* persisting, tenacious লেপেটীয়া, নেবানেপেৰা, আকোৰ-গোঁজা। —ly *adv.* কড়ামুঠীয়াকৈ।

Person (পাৰ্চন্) *n.* an individual, a human being ব্যক্তি, জন, লোক, মানুহ; bodily form শৰীৰ, গা; outward appearance চেহেৰা, আকৃতি; character represented on the stage ভাও; (*In gram.*) a distinction in the form of a noun পুৰুষ। **In person** = স্বয়ং, নিজে। **In his person** = তাৰ গাত। **Dramatis personæ** = ভাববীৰ্যলোক।

Personable *adj.* of good appearance শুৱনি; সুন্দৰ।

Personage (পাৰ্চনে'জ) *n.* a person of distinction সম্ভ্ৰান্ত লোক, ডাঙৰ মানুহ।

Personal (পাৰ্চনেল্) *adj.* belonging to a person কোনো বিশেষ লোকৰ, কোনো লোক সম্বন্ধীয়; peculiar to a person স্বীয়, নিজা, আপোন; (*gram.*) denoting the person ব্যক্তিবাচক। **Personal property** = অস্বাৰৰ সম্পত্তি। **Personal appearance** = নিজে উপস্থিত হওন, স্বয়ং উপস্থিতি। **Personal injury** = শাৰীৰিক হুখ। **Personal security** = গা জামিন।

Personality (পাৰ্চনেলিটি) *n.* individuality ব্যক্তিত্ব, আত্মমুদ্ৰুতি, এজন লোক বুলি ভাব, ব্যক্তিগত পাৰ্থক্য। **Personalities** *n.* (*pl.*) ব্যক্তিগত নিম্মা বা গুণ।

Personally (পাৰ্চনেলি) *adv.* in person স্বয়ং, নিজে; individually ব্যক্তিগতভাৱে।

Personality (পাৰ্চনেল্টি) *n.* all the property which goes to one's executor after death অস্বাৰৰ সম্পত্তি (যিবিলাক ওঠাৰিচে নেপাই উইল-নামা প্ৰাপ্ত লোকে পায়)।

Personate (পাৰ্চনেটে) *v. t.* to assume the character or the likeness of আনৰ ভাও ল।

Personation *n.* নিজৰ পৰিচয় গোপন কৰি মিছাই আন এজন বুলি কওন, ভাওনা।

Personify (পাৰ্চ'নিকাই) *v. t.* to treat an inanimate object like a person অচেতন পদাৰ্থত চেতন পদাৰ্থৰ গুণ আৰোপ কৰ; to look on as

a person কোনো ব্যক্তি বুলি বোধ কৰ। **Personification** *n.* অচেতন পদাৰ্থত চেতন ভাব কৰণ।

Personnel (পাৰ্চ'নে'ল) *n.* the person employed in any service কোনো বিভাগত কাম কৰা লোকসমূহ।

Perspective (পাৰ্'-স্পেক্-টিভ্) *n.* a view অবিকল দৃশ্য; the art of drawing objects on a plane surface so as to look like the objects as they are বস্তুৰ ঠিক অবিকল নক্সা দেখুৱা বিদ্যা; a telescope দূৰবীণ যন্ত্ৰ। —*adj.* relating to vision দৃষ্টি সম্বন্ধীয়।

Perspicacious (পাৰ'-স্পিক্-'শ্যচ্) *adj.* quick sighted ফটমনিয়াৰ, চোকা দৃষ্টিৰ।

Perspicacity (পাৰ'-স্পিক্-'চিটি) *n.* acuteness of discernment or sight তীক্ষ্ণ দৃষ্টি, বুদ্ধিৰ প্ৰখৰতা।

Perspicuity (পাৰ'-স্পিক্-উ-ইটি) *n.* clearness in expressing ideas স্পষ্টতা, ফট্‌ফটীয়া অৱস্থা, বোধগম্যতা।

Perspicuous (পাৰ'-স্পিক্-উ-আচ্) *adj.* that can be seen through ফট্‌ফটীয়া; easily understood স্পষ্ট, সহজে বুজিবপৰা।

Perspiration (পাৰ'-স্পি-ৰে'-শ্বন্) *n.* moisture given out from the body, sweat গাৰ ঘাম।

Perspire (পাৰ'-স্পায়্যৰ) *v. t.* or *v. i.* to emit as moisture through the pores of the skin, to sweat ঘাম, ঘাম ওলা।

Perspiratory (পাৰ'-স্পি-ৰে'-টৰী) *adj.* causing or pertaining to perspiration ঘৰোতা, ঘাম সম্বন্ধীয়।

Persuade (পাৰ-চোৱেড) *v. t.* to influence successfully by argument or advice ভুলা, উলমুলা, হুকুকা, সৈমান কৰ, পৰামৰ্শ দি কৰা, প্ৰভাৱ জন্ম, যুক্তিৰে বুজা।

Persuasive (পাৰ'-চোৱে-চিভ্) *adj.* having the power to persuade মন ভুৱা, প্ৰযুক্তিজনক।

Persuasion (পাৰ'-চোৱে-শ্বন্) *n.* act of persuading পৰামৰ্শ, প্ৰবোধ, মন্ত্ৰণা, হুকুকা; settled opinion মত; religious, belief ধৰ্ম বিশ্বাস।

Pert (পাৰ্ট) *adj.* forward, saucy খণখণীয়া,

- দুঃ; too free in speech চেলবেলীয়া, মুখবা।
- Pertain** (পাৰ্-টে'ন্) *v. i.* to belong, to relate (with to) সম্পর্ক থাক, সহজীয় হ, কাৰো বা কোনো বিষয়ৰ হ।
- Pertinacious** (পাৰ-টি-নে'শ্যচ্) *adj.* obstinate, tenacious, unyielding আমঠ, নোবানেশোৰা, আকোৰগোজা।
- Pertinacity** *n.* obstinacy, quality of being unyielding আকোৰগোজালি, মঠ, মইমতালি।
- Pertinence** (পাৰ-টি-নেচ্) *n.* fitness suitable-ness উপযুক্ততা, যোগ্যতা, সঙ্গত অৱস্থা।
- Pertinent** (পাৰ্-টি-নেচ্) *n. adj.* appropriate, suitable উচিত, উপযুক্ত, প্রকৃত, সঙ্গত।
- Perturb** (পাৰ্-টাৰ্) *v. t.* to disturb, to agitate ভোলপাৰ কৰ, ব্যাকুল কৰ, উত্তোল-খুঁতল লগা।
- Perturbance, Perturbation** *n.* disquiet of mind উত্তোল-খুঁতল, হলদিল, ভোলপাৰ, উবাজুবা।
- Perturbed** *adj.* উত্তোষিত, হলদুল, ব্যাকুল।
- Pertused** (পাৰ্-ভিউজ্) *adj.* pierced with holes থকা-সবকা।
- Pertusion** (পাৰ্-ভিউজন্) *n.* a hole made with a sharp instrument বিদ্ধা, ফুটা।
- Peruke** (পেৰ্-ইউক্) *n.* an artificial cap of hair কুলিৰ নিচিনা বস্ত্ৰে কৰা টুপী।
- Peruse** (পেৰি-উজ্) *v. t.* to read with attention পঢ়ি চা। **Perusal** (পেৰিউজেল্) *n.* study, reading গঢ়ন, পাঠ কৰণ, পঢ়ি চাওন।
- Peruvian** (পেৰ্-উ-ভিয়েন্) *adj.* pertaining to Peru দক্ষিণ আমেৰিকাৰ পেক প্ৰদেশ সহজীয়। —*n.* পেকবাসী।
- Peruvian bark** *n.* Cinchona কুইনাইন দৰৱ কৰা চিনক'না গছৰ ছাল।
- Pervade** (পাৰ-ভে'ড্) *v. t.* to pass through, to spread all over ফেজ, ভেদ, ব্যাপ্ত কৰ, গোটেই ঠাই জোৰ, বিয়পা। All-pervading = সৰ্ববাসী।
- Pervasive** *adj.* having power to pervade ব্যাপক।
- Perverse** (পাৰ-ভাৰচ্) *adj.* obstinate in the wrong, stubborn, wayward বিপথগামী, জামঠ, ভেওপৰা, উদত।

- Perversion** (পাৰ্-ভাৰ্-শ্বন্) *n.* the act of perverting, a turning from truth or propriety ব্যতিক্ৰম, অত্যাৱ আচৰণ, অকাৰ্য্য।
- Perverseness, Perversity** *n.* cross disposition, wickedness অবাধ্যতা, উদ্ভতালি, দুইমী, মইমতালি।
- Pervasive** *adj.* tending to pervert বিপথগামী কৰা, আওবাটে নিয়া।
- Pervert** (পাৰ্-ভাৰ্) *v. t.* to turn from the right course আওবাটে নে, বিপথগামী কৰ, to corrupt বেয়া কৰ, নষ্ট কৰ। To pervert the law = আইনৰ অৰ্থ ওলোটা কৰ। (L. *vertere* = to turn). —*n.* an apostate স্বপৰ-ভাগী।
- Pervious** (পাৰ ভি-আচ্) *adj.* penetrable ভেদনীয়, বিদ্ধি ফুটাৰ পৰা।
- Pesky** (পে'চকি) *adj.* annoying আমনি কৰা, কথা মূত্তনা যেনে ল'ৰা-ছোৱালী।
- Pessimism** (পেচ্-ই-মিজম্) *n.* the doctrine of thinking every thing in the world as radically bad সংসাৰত কোনো বস্তুতেই ভালৰ নিমিত্তে নহয় এনে মত, দুঃখবাদ, নিৰাশাবাদ।
- Pessimist** (পেচ্-ই-মিক্) *n.* one who looks too much on the dark side of things যি সকলো কথাতে বেয়াটোহে আগেয়ে দেখে, অতঃদৰ্শী লোক।
- Pest** (পে'ষ্ট) *n.* a deadly disease, anything destructive or troublesome মারীমৰক, দুৰভ বোগ, পিশ'টীয়া লোক।
- Pester** (পে'ষ্টাৰ্) *v. t.* to annoy, to disturb আমনি কৰ, উৎপাত কৰ, হাইবাণ কৰ।
- Pesthouse** *n.* a hospital for contagious diseases সংক্ৰামক ৰোগীৰ চিকিৎসালয়।
- Pestilence** (পে'ষ্টিলেচ্) *n.* any deadly disease সংক্ৰামক বা দুৰভ বোগ, মহামাৰী।
- Pestilent** (পে'ষ্টিলেচ্) *adj.* hurtful to health or life সাংঘাতিক, অনিষ্টকৰ, অপকাৰী।
- Pestilential** (পে'ষ্টিলেন্‌শিয়েল্) *adj.* producing pestilence, destructive মারীজনক, সংক্ৰামক, উজ্জ্বলকাৰী।
- Pestle** (পে'চল্) *n.* an instrument for pound- ing anything in a mortar মুলনা, মাৰি।

—*v. t.* to pound with a pestle উৰালত খুন্দ।

Pestology (পেষ্ট-লজী) *n.* the scientific study of harmful insects অনিষ্টকাৰী পোক বিষয়ক বিজ্ঞা।

Pet (পেট) *n.* a little animal tame and fondled মৰমৰ পোহনয়া জন্তু; a favourite child আদৰুৱা সন্তান; ill-humour চেউৰ, খং।
—*adj.* indulged, favourite লাই পোহা, আলোচ্য, আলসুৱা।

Petal (পিটেল) *n.* a flower leaf ফুলৰ পাত।
Petald, Petalous *adj.* শাহ পাহ গোৱা।

Petard (পি-টাৰ্ড) *n.* a piece of ordnance fixed to gates for explosion গড়ত লগোৱা বৰতোপ। **Hoist with one's own petard** caught in one's own trap নিজে নিজৰ ফাঁদত পৰা।

Peter (পিটাৰ) *n.* a male Christian name খ্ৰীষ্টিয়ান পুৰুষৰ নাম। **Peter out** = (of stream, vein of ore &c.), to give out, to become exhausted উলিয়াই দা, বাজ কৰ, ক্ষয় হ। (*fig.*) to lose power বল বা মূল্য হ্ৰাস হ। **Rob Peter to pay Paul** এটাৰ পৰা নি আন এটাক দা।

Petiole (পেটি-জল) *n.* the stalk of a leaf which joins it to the twig গছপাতৰ মূৰৰ ঠাই।

Petit (পে-টি) *adj.* petty, small ক্ষুদ্ৰ, সৰু। [*Fem.* = *Petite* (পেটিট)] **Petitmaître** *n.* a dandy, coxcomb আটক ধুনীয়া, ফুলবাৰ।

Petition (পি-টিছন) *n.* a formal written request, a prayer আজ্ঞা, আবেদন পত্ৰ, দৰ্খাস্ত। —*v. t.* to supplicate দৰ্খাস্ত দা, প্ৰাৰ্থনা কৰ।

Petitionary *adj.* supplicatory প্ৰাৰ্থনাকাৰী, আবেদন থকা।

Petitioner (পে-টিচ-অনাৰ) *n.* one who offers a petition দৰ্খাস্তকাৰী, প্ৰাৰ্থনাকাৰী।

Petition-writer *n.* one who writes a petition আজ্ঞা-মহৰি।

Petreean (পি-ট্ৰেয়েন্) *adj.* pertaining to rock লিল সম্বন্ধীয়।

Petrescent (পেট্ৰেস্চেণ্ট) *adj.* becoming stone গ্ৰস্তবীভূত, শিলাময়।

Petrification (পেট্ৰি-ফেক্ছন) *n.* the state of being turned into stone শিলাময় হওন।

Petrify (পেট্ৰি-ফাই) *v. t. & v. t.* to turn into stone শিলাময় হ বা কৰ। গ্ৰস্তবীভূত হ; to fix in amazement, stupefy তথা লাগ, থৰ কৰ।

Petroleum (পেট্ৰ'লি'আম্), **Petrol** (পে-ট্ৰল্) *n.* an inflammable liquid substance obtained from the earth সাঁতা-তেল, মাটি তেল।

Petticoat (পেটি-কট্) *n.* a long under garment worn by females লাজী, দুৰী, ফেৰমেজা মেগেলা। —*adj.* feminine তিবোতা বামুহৰ মাইকী সম্বন্ধীয়। **Petticoat-govern-ment** মাইকাৰ শাসন, পত্নীতন্ত্ৰ।

Pettifogger (পেটি-ফগ-আৰ্) *n.* a petty lawyer লাপিছুপা মোকদ্দমাত ফুৰা উকীল।

Pettifoggery (পেটি-ফগ্গেৰী) *n.* meantricks ফাঁকি-ফুকা।

Pettish (পেটিছ) *adj.* peevish, fretful ঠেহাল, ভেৰ্গেটীয়া, খিংখিঙ্গীয়া। **Pettishness** *n.* ঠ'হ, খিংখিঙ্গীয়া, স্বভাৱ, ভেৰ্গেটালি।

Petty (পেটী) *adj.* small, insignificant, trifling সৰু, সামান্য, লাপিছুপা, তুচ্ছ।

Petulance (পেটি-উলেঞ্চ) *n.* peevishness sauciness মঠ, ঠে'হ, পেচ, চেউৰ, বোহ, খিট-খিটীয়া স্বভাৱ।

Petulant (পেটি-উলেণ্ট) *adj.* showing peevish, impatience, fretful ঠেহাল, খিংখিঙ্গীয়া।

Pew (পিউ) *n.* an enclosed seat in a church গীৰ্জা ঘৰৰ ভিতৰত বহা ঘেৰা ঠাই।

Pewit (পি-উইট্) *n.* a water fowl এবিধ পানীত চৰা চৰাই, শৰালি।

Pewter (পিউটাৰ) *n.* an alloy of tin and lead সীহ আৰু বগীতাম মিহলাই বৰা এবিধ ধাতু, দস্তা; a vessel made of pewter দস্তা নিৰ্মিত পাত্ৰ।

Phalton (ফেইটন) *n.* an open four wheeled carriage চাৰি চকৰিৰ মুকলি গাড়ী।

Phalanx (ফেলেক্স) *n.* a compact body of

soldiers, a line of battle বেহু, শ্রেণীবদ্ধ হৈ
একত্রিত হোৱা সেনাদল; one of the small
bones of the fingers আঙুলিৰ হাড়। (*pl.*)
Phalanges or Phalanxes.

Phallus (ফেলাচ) *n.* the organ of sex গুণ্ডাঙ্গ,
লিঙ্গ। Phallic *adj.* জনক শক্তি সম্বন্ধীয়, (*pl.*)
Phalli.

Phantasm (ফেণ্টেজন্) *n.* an apparition, illu-
sion ভাস্তিমূলক দৃশ্য, ছাঁয়াময়া আকৃতি।

Phantasmal *adj.* ছাঁয়াময় আকৃতিৰ।

Phantasmagoria (ফেণ্টেজ-মেগ'রি-আ) *n.* a
phantastic group of images ছাঁয়াকপী দৃশ্য
বা মূৰ্তি, ছাঁয়াদাকী।

Phantom (ফেণ্টম) *n.* a phantasm ভাস্তিমূলক
দৃশ্য, ছাঁয়াময়া আকৃতি; a spectre ভূত।

Pharisee (ফাৰিচী) *n.* one who is more care-
ful of the outward forms of the religion,
a formalist ভণ্ড, বাহ্যিক নিষ্ঠাবান লোক, লোক-
দেখনীয়াৰ ধাৰ্মিক, পুৰাতন জু সম্প্রদায়। Phari-
saical *adj.*

Pharmaceutic.—al (ফাৰ্মেচিউটিক্,—এল্) *adj.*
pertaining to the art of preparing medicines
ঔষধ প্রস্তুত কৰণ বিষয়ক।

Pharmacopæia (ফাৰ-মেক-পীয়া) *n.* a book
giving instruction for the preparation
of medicines ঔষধ তৈয়াৰ কৰা বিষয়ক গ্রন্থ,
নিবান শাস্ত্র।

Pharmacy (ফাৰ্মেচী) *n.* the art of preparing
of medicines দৰব তৈয়াৰ কৰা, মিহলোৱা আৰু
বখা বিক্ৰা; a drug store দৰব বেচা দোকান।

Pharos (ফেৰচ) *n.* a lighthouse জাহাজৰ বাট
দেখুৱা প্ৰদীপ ঘৰ, আলোকস্তম্ভ।

Phase (ফেজ) *n.* aspect, appearance at any
stage বেহুৰূপ, গঢ়; an era কাল; the illumi-
nated surface exhibited by a planet চন্দ্ৰ
কলাৰ হ্ৰাস বৃদ্ধি দৰ্শন; also Phasis.

Pheasant (ফিজেন্ট) *n.* a game bird resembling
a fowl ড'ৰিক।

Phenacetin (ফিনেচ-ই-টিন্) *n.* a medicine
for fever গা ঘমোৱা দৰব।

Pheonix, Phoenix (ফিনিবচ) *n.* a fabulous
bird এটা কাল্পনিক চৰাই।

Phenomenal (ফে-নম-ই-নেল) *adj.* pertain-
ing to a phenomenon অদ্ভুত দৃশ্য সম্বন্ধীয়,
আচৰিত ঘটনাপূৰ্ণ, আচৰিত; prodigious
অদ্ভুত।

Phenomenon (ফে-নমি-নন্) *pl.* Phenomena
n. an unusual appearance অদ্ভুত দৃশ্য,
আচৰিত কাণ্ড।

Phial (ফায়েল্) *n.* a small glass bottle সৰু
চিচা।

Philander (ফিলেণ্ডাৰ) *v. l.* মাইকী ভুলাই ফুৰ।
—*n.* মাইকী ভুলুৱা প্ৰেমিক।

Philanderer (ফিলেণ্ডাৰাৰ) *n.* person who
dangle about woman মাইকীৰ মৰম পাবলৈ
পাছে পাছে ফুৰা মানুহ, চলাহী প্ৰেম ভিখাৰী।

Philanthropy (ফিলেণ্-থ্ৰ'পী) *n.* the love of
mankind at large সৰ্বহিতৈষিতা; good-will
towards all men উদাৰ প্ৰকৃতি।

Philanthropic,—al (ফিলেণ্-থ্ৰ'পিক্,—এল্) *adj.*
benevolent পৰহিতৈষী, দয়ালু।

Philanthropist *n.* one who tries to do good
to others সৰ্বজন হিতকাৰী, অতি উদাৰ প্ৰকৃতিৰ
লোক।

Philatelist (ফিলেটে'লিষ্ট) *n.* one devoted to
the collection and study of stamps ডাক
টিকট আদি সংগ্ৰহ কৰি কোনো বিষয় বুজ কৰা
লোক। Philately *n.* stamp collecting
টিকট সংগ্ৰহ।

Philippic (ফিল্-ইপিক্) *n.* a discourse full
of invective তিন্দ্ৰাৰ বাক্য, গ্ৰানিজনক উক্তি।

Philological (ফিল-ল-অজি-কেল) *adj.* relat-
ing to the science of language ভাষাতত্ত্ব
বিষয়ক।

Philologist (ফিল-ল-অজিষ্ট) *n.* one versed in
philology ভাষাতত্ত্ববিদ।

Philology (ফিল-ল-অজি) *n.* the science of
language ভাষাতত্ত্ব, শব্দানুসন্ধান বিজ্ঞ। (*Gr.*
philos=loving; *logos*=discourse).

Philosopher (ফিলচ্-অ'-ফাৰ) *n.* a lover of
wisdom, a rational thinker দাৰ্শনিক পণ্ডিত,
চিন্তাশীল জ্ঞানী লোক।

Philosophical (ফিলচ্-অ'-ফি-কেল), Philoso-
phic *adj.* pertaining or according to

- philosophy দর্শন শাস্ত্র সম্বন্ধীয়; rational যুক্তি, সিদ্ধ তত্ত্বজ্ঞানী; calm গম্ভীর, গম্ভীর।
- Philosophise** (ফি-লচ্-অ-ফাইজ) *v. i.* to reason like a philosopher দার্শনিক ভাব খটা, পণ্ডিতালি দেওয়া।
- Philosophy** (ফি-লচ্-অ-ফা) *n.* the science of being as being, the general laws or principles of knowledge জ্ঞান মূলক বিজ্ঞান, দর্শন শাস্ত্র, সৃষ্টি তত্ত্ব। Mental philosophy মনোবিজ্ঞান। Moral, Natural philosophy.
- Philter**, **Philter** (ফিল্টাৰ) *n.* a charm or spell to excite love আকৃতি, মোহনী বান।
- Phlebotomy** (ফ্লেবটমী) *n.* act or art of letting blood শিলা দি হেতু বটা বিদ্যা বা কার্য।
- Phlegm** (ফ্লেম) *n.* slimy matter secreted from the throat বফ, ফ্লেমা, জালবীজ।
- Phlegmatic** (ফ্লেগ্-মে-টিক্), **Phlegmatical** *adj.* abounding in phlegm কফযুক্ত, কফজনক; sluggish মেহমেহীয়া, লেগ।
- Phenix** see **Phenix**
- Phobia** (ফবিয়া) *n.* fear, aversion or hatred অকাবণ আতঙ্ক, বিতৃষ্ণা অথবা ঘৃণা।
- Phone** (ফোন্) *n.* abbreviation of Telephone টেলিফোনৰ চুৰক নাম।
- Phonetic**, —**al** (ফ'নেট-ইক, —এল) *adj.* pertaining to the voice, vocal মাতকথা বিষয়ক, শব্দ কৰিব পৰা, শব্দানুকণী।
- Phonetics** *n.* the science of the human voice স্বৰ বিজ্ঞান।
- Phonograph** (ফ'ন'গ্ৰেফ) *n.* an instrument that records and repeats sound মানুষৰ মাতকথা ধৰি পুনৰাই সেই দৰে ক'ব পৰা যন্ত্ৰ।
- Phonography** (ফ'ন'গ্ৰেফী) *n.* the art of reproducing a sound by a distinct character সাঙ্কেতিক চিহ্ন দ্বাৰা মাত কথা লিখা বিদ্যা।
- Phonology** (ফ'নল-অ'জী) *n.* the science of the sounds of the voice শব্দ বিজ্ঞান।
- Phonophone** (ফোনা'ফোৰ) *n.* an apparatus for transmitting news by telegraph as

- well telephone along the same wire একেডাল তাঁৰেদি টেলিফোন আৰু টেলিগ্ৰাফ বহিব পৰা যন্ত্ৰ।
- Phonotype** (ফ'ন-টাইপ) *n.* a sign representing a sound কোনো মাত বা শব্দ বুজুৱা চিন।
- Phosphide** (ফচ্-ফাইড) *n.* combination of phosphorus with some other element such as copper or iron তাম বা লোহা মিশ্ৰিত এবিধ হালধীয়া বাসায়নিক বস্তু।
- Phosphoresce** (ফচ্-ফৰ-এচ) *v. i.* to glitter in the dark একোৰত জ্বলমলা। **Phosphorescent** *adj.* shining in the dark একোৰত জ্বলমলোৱা।
- Phosphorus** (ফচ্-ফ'-ৰাচ) *n.* the morning star শুক্ৰ গ্রহ, প্রভাত তারা; an inflammable yellowish substance একোৰত জ্বলমলোৱা এবিধ হালধীয়া বাসায়নিক বস্তু। **Phosphoric** *adj.*
- Photo** (ফ'টো) *n.* an abbreviation of *Photograph* আৰ্জা; আকৃতি, পোহৰতৰি, আঁকাবিত্তি।
- Photography** (ফ'টোগ্ৰাফী) *n.* the art of producing pictures by light and chemical action আৰ্জা তোলা বিদ্যা, পোহৰ আৰু বাসায়নিক ক্ৰিয়াৰে আৰ্জা তোলা বিদ্যা।
- Photograph** (ফ'ট'গ্ৰাফ) *n.* a picture produced by light and chemical action আৰ্জা, আকৃতি, আকৃতি। **Photographic** *adj.* আৰ্জা তোলা, আৰ্জা সম্বন্ধীয়।
- Photogravure** (ফ'ট'গ্ৰে'ভুৰ) *n.* an engraving on metal by means of photography কোনো ধাতুৰ ওপৰত আৰ্জা তোলা কাৰ্য্য।
- Photometer** (ফ'ট'মিটাৰ) *n.* an instrument for measuring intensity of light দীপ্তিৰ শ্ৰৱণতা পরিমাপক যন্ত্ৰ।
- Photo-relief** (ফ'ট'ৰিলিফ) *n.* a process of making pictures for printing press কাগজত ছাপা কৰিবলৈ নক্সা তোলা নিয়ম।
- Phrase** (ফ্ৰেজ) *n.* part of a sentence, two or more words expressing an idea মত বাণী, কথা; a short pithy expression কথাৰ ডুঙি, কথাৰ ছেও।

Phraseology (ফ্রে'জিয়-লজী) *n.* the manner or style of expression of phrases কথাৰ ছেও ভাও, লেখা বা কোৱাৰ ধৰণ, বাক্য ৰচনা ; a collection of phrases ধ্ৰুৱক বাক্য সংগ্ৰহ।

Phrenesis (ফ্ৰে'ন্-ই-চিচ) *n.* delirium বলিয়ালি, ভ্ৰম।

Phrenetic (ফ্ৰে'ন্-এ'ট-ইক্) *adj.* frenzied, mad বলিয়া, বাতুল, উন্মত্ত।

Phrenology (ফ্ৰে'নল-অ'জী) *n.* the science of reading character by examination of the skull মূৰৰ গঢ় গতি দেখি স্বভাব চৰিত্ৰ নিৰ্ণয় কৰা বিদ্যা।

Phthisis (ঠাই-চিচ্) *n.* consumption ক্ষয়কাহ, যক্ষ্মাবোগ।

Phthisic (ঠাইজিক্) *adj.* ক্ষয়বোগবিষয়ক।

Phylactery (ফি লেক্-টেৰী) *n.* a charm or amulet বন্ধা কবচ, তাৰীজ।

Phylum (ফাইলাম) *n.* race of organisms descended from the same common form উদ্ভিদ আৰু প্ৰাণী জগতৰ সকলো বিলাকৰ মূল শ্ৰেণী বিভাগ।

Physic (ফিজিক) *n.* the science of medicine বৈদ্য শাস্ত্ৰ ; medicine দৰব, ভেদ হোৱা দৰব। — *v. t.* to give medicine to দৰব দে। **Physic garden** *n.* a botanical garden উদ্ভিদতত্ত্ব সম্পৰ্কীয় বাগিছা।

Physical (ফিজ-ইক-এল) *adj.* pertaining to natural objects স্বাভাৱিক বস্তু বিষয়ক ; pertaining to the body শাৰীৰিক। — **exercise** = শাৰীৰিক পৰিশ্ৰম। — **force** = গাৰ বল। — **geography** = প্ৰাকৃতিক ভূ-বৃত্তান্ত। **Physically** *adv.* শাৰীৰিক বলেৰে।

Physician (ফি-জি-শি-এন্) *n.* a doctor, one who practises the art of healing বেজ, বৈদ্য, কৰিবাজ, ডাক্তৰ।

Physics (ফিজিক্) *n. pl.* (but used as *sing.*) science of natural objects and their properties পদাৰ্থ বিদ্যা, প্ৰাকৃতিক বিজ্ঞান।

Physiognomy (ফিজ্-ই-অগ-ন'মী) *n.* the art of judging the qualities of a character from the face মুখৰ চেহেৰা দেখি স্বভাব নিৰ্ণয় কৰা বিদ্যা ; the face as an index of the mind

মুখৰ আকৃতি, ভাব বোধক চেহেৰা, মুখৰ গঢ়গতি। **Physiognomic**, — *al adj.*

Physiologic, — *al* (ফিজ-ই-অল-অ'জিক) *adj.* pertaining to physiology দেহতত্ত্ব বিষয়ক।

Physiologist (ফিজ-ইয়-লজিষ্ট) *n.* one versed in physiology দেহতত্ত্ব পণ্ডিত।

Physiology (ফিজিয়লজী) *n.* the science of the vital phenomena of animals and plants দেহতত্ত্ব।

Physique (ফিজ-ইক) *n.* physical structure of a person শৰীৰৰ স্বাভাৱিক গঠন, গাৰ বাহ।

Piano (পিয়েন'), **Pianoforte** (পিয়েন্'ফৰ্টে) *n.* a musical instrument পিয়েনো বাদ্য যন্ত্ৰ।

Pianist *n.* one who plays on piano পিয়েনো বজাওতা।

Piazza (পিয়েজ্জা) *n.* a place surrounded by buildings চাৰিওফালে ঘৰেৰে বেষ্টিত ভিত্তৰ বাৰাণ্ডা দফালে দুশাৰী স্তম্ভ থকা বাট।

Pica (পাইকা) *n.* size of type ছাপাৰ এবিধ আখৰৰ আকাৰ।

Picayune (পিক-এ-টুন্) *adj.* petty ক্ষুদ্ৰ, সামান্য।

Pice (পাইচ) *n.* an Indian copper coin ½ anna পইচা।

Pick (পিক) *n. t.* to prick with a pointed instrument বিছ, খোচৰ, খৰকিয়া ; to pierce ফুটা, খোঁচ ; to gather as flower তোল ; (যেনে ফুল) ; to pull apart উভাল, একতা ; to select পছন্দ কৰ, বাছি ল ; to steal চুৰ কৰ ; to seek, as a quarrel বিচাৰিল (যেনে দন্দ কৰিবলৈ)। — *v. i.* to eat, or do anything carefully লাহে লাহে, অলপ অলপকৈ খা বা কৰ। **Pick a hole in one's coat** = to find fault with দোষ বা দায় ধৰ, জগৰ ধৰ। **Pick a quarrel** = দন্দ পাত। **Pick at** = জগৰ ধৰ। **Pick off** = পোনাই মাৰ (যেনে বন্দুকৰে)। **Pick out** = to make out বাচি উলিয়া। **Pick to pieces** = to tear asunder টিটোচিট কৰ, থকা-সৰকা কৰ। **Pick up** = to improve gradually গা তুলি, ক্ৰমে ভাল হ ; to take into a vehicle গাড়ীত তুলি ল।

Pickage (পিক-এজ) *n.* a picking tool ইটা, মাটি ইত্যাদি খন্য জোং ফুঠা। **Picked** *adj.* choicest, best বাছকবনীয়া; spiny কাঁইটীয়া।

Picket (পিকেট) *n.* a pointed stake জোং, হোচোং; a small outpost of guard in front of an army সেনাদলৰ সম্মুখত বখা গ্ৰহী, সেনাৰ সৰু ছাউনী; a number of men employed to prevent others from doing something কোনো কাম নকৰিবলৈ হকাবধা কৰি ফুৰা লোকৰ দল; a punishment on a stake জোঙৰ ওপৰত এটা ভৰি দি থিয় কৰোৱা শাস্তি।—*v. t.* to fasten to a stake as a horse এবাল দে; to post a vanguard আগবঢ়ুৱা সেনা স্থাপন কৰ। **Picketing** *n.* হকাবধা কৰণ, কোনো বস্তু বেচাকিনা নকৰিবলৈ ফুহলাওন।

Pickle (পিকল্) *n.* a liquid of salt in which vegetable are preserved কাছদি, খোৱা আচাৰ। —*v. t.* to preserve with salt, vinegar, etc. আচাৰ কৰ।

Picklock (পিক-লক্) *n.* an instrument for picking locks সঁচাৰ কাতী, চোৰ চাবী।

Pickpocket (পিক-প'কেট) *n.* one who steals from pockets জেপ কটা চোৰ।

Pickthank *n.* an officious person, a flatterer উপযাচি কাম কৰোতা, চাটুকাব।

Picktooth (পিক্ টুঠ) *n.* দাঁত খৰিকিউৱা মাৰি বা কাতী।

Picnic (পিক-নিক্) *n.* an entertainment in the open air বালি ভাত, হাবিতলীয়া ভোজ। —*v. i.* to go on a picnic বালি ভাত খা। (*pa. t.* and *pa. p.* Picnicked). It is no picnic—It is not an easy thing to do এটোটা নিচেই উজু কথা নহয়।

Piquet see Piquet.

Pictorial, **Pictural** (পিক্চ'ৰীয়েল-পিকচাৰেল্) *adj.* illustrated by or consisting of pictures চিত্ৰ-বিচিত্ৰ, ছবি থকা।

Picture (পিক্চাৰ) *n.* a painting, an image পট, আকৃতি, ছবি, প্ৰতিমূৰ্ত্তি। —*v. t.* to paint চিত্ৰকৰ। to form a likeness of in the mind মনতে আঁক।

Picture book—ছবি আঁকা কিতাপ। **Picture-frame**

—ছবিৰ বাৰ। **Picture-gallery**—ছবি খোৱা ঘৰ।

Picturesque (পিক্চাৰেস্ক্) *n.* like a picture সুন্দৰ, চিত্ৰবৎ, ধুনীয়া। —*ness n.* সৌন্দৰ্য।

Piddle (পিডল্) *v. i.* to trifle এংগেনা; to make water সৰুপানী চো, মূত। **Piddling** *adj.* squeamish এংগেনা, সোৱাদ বিচৰা; এংগেনীয়া।

Pie, Pi (পাই) *n.* a confused mass of types গেপিলেলিকৈ খোৱা ছাপাব আখৰ।

Pie (পাই) *n.* a copper coin = $\frac{1}{4}$ of a pice পাই পইচা; a paste backed with meat or fruit in it মাংস পূৰ্ণ পিঠা; a magpie এজাতি সৰু ফুটফুটীয়া চৰাই। Have a finger in the pie = to meddle with anything vexatiously নলগা কথাত লাগি দিগ বৰ। Eat humble pie = বখাত মিছা পৰ, অপদস্ত হ।

Piebald (পাই-বল্ড্) *adj.* of various colours নানা বৰণীয়া, ফুটফুটীয়া।

Piece (পিচ্) *n.* a part of anything টুকুৰা, এডোখৰ, খণ্ড; a definite quantity এখান এখান; a literary or artistic work বচনা; a gun বৰ হিলৈ। —*v. t.* to enlarge by adding a piece জোৰা দে। **Piece-goods**—বুঢ়ীয়া কাপোৰকানি। **Piece-work**—work done occasionally বুঢ়ীয়া কাম। **Piece-out** = to put together bit by bit এডোখৰ এডোখৰকৈ লগ লগা। **Of a piece**—of the same nature একেলগৰ, একেৰকমৰ।

Piece-meal (পিচ্-মিল্) *adj.* by pieces, little by little অকণকৈ, এডোখৰ এডোখৰকৈ। —*adj.* separate আলাগ আলাগ।

Piecer (পিচাৰ্) *n.* দিগা মূতা জোৰাইতা।

Pied (পাইড্) *adj.* spotted ফুটফুটীয়া, নানা বৰণীয়া।

Pier (পীৰ্) *n.* a stone pillar on which the hinges of a gate are fixed জপনা লগোৱা স্তম্ভ বা থাম; a wharf মাল তোলা বা যোজাই কৰা পকা ঘাট। **Pier-glass**—দুখন বিশাকিৰ মাজত লগোৱা আঁঠী।

Pierce (পিয়েৰ্) *v. t.* to trust or enter into

বিষ্ণু, ফুটা, সুমা। *v. i.* to penetrate সোমা, ভেদ কৰ।

Piercer *n.* one who or that which pierces
বিঘ্ননা, ছল। **Piercing** *adj.* sharp, pointed
তীক্ষ্ণ, গেজগেজাই যোৱা।

Pierian (পাইবীয়েন) *adj.* pertaining to the
Muses দৰস্থতী মহকীয়।

Pietism (পায়েটিজম্) *n.* strong religious feel-
ing ধাৰ্মিকতা, নিষ্ঠা, ভক্তি।

Piety (পায়েটি) *n.* the quality of being pious,
sense of duty ধৰ্মনিষ্ঠা সাধুতা, ভক্তি।

Piffle [পফল্] trifle উলটি কৰ। —
n. twaddle, senseless talk বেলবেলনি, লাগ-
বাধ নোহোৱা কথা।

Pig (পিগ্) *n.* swine of either gender গাহৰি ;
a mass of metal first obtained from the
oar খনিৰ পৰা উলিয়াই অনা ধাতুৰ চপৰা। —*v. i.*
to bring forth pigs গাহৰি পোৱালি, জগ।
Piggish *adj.* like a pig greedy যুকুৱা। **Pig-**
headed having an ill-formed head গাহৰি
মুৰীয়া ; dull and obstinate অন্ধজন। **Pigs-**
conce মহামূৰ্খ। **Pigsty** *n.* a pen for pigs
গাহৰি গড়াল। **Pig tail** *n.* the hair of the
head tied like the tail of a pig টিকনি ; a
roll of twisted tobacco ধপাতৰ নুৰা।

Pigeon (পিজন্) *n.* a bird of the dove family
কপো, পাৰ। **Pigeon-hearted** =timid ভয়া-
ভুৰ। **Pigeon-hole** পাদৰ সজা, থোঁক।

Pigment (পিগ্‌মেণ্ট) *n.* paint, any colouring
substance ৰং, বোল দিব পৰা বস্তু।

Pigmy, Pygmy (পিগমি) *n.* a dwarf বাওনা,
কটীয়া মানুহ।

Pignoration *n.* act of giving in pledge বন্ধব
বাসন ; detaining of stray cattle till the
damage is made good উদঙ্গীয়া গৰু মহ বাদ্ধি
পইচা লওন।

Pike (পাইক) *n.* a sharp point ছল, জোং, গোজ,
শেল ; a kind of fish এবিধ মাছ। **Piked** *adj.*
pointed জোং থকা, জোঙা। **Pike-man** *n.*
শুলধাৰী লোক ; a man in charge of a turn-
pike চেৰেকী, জপনা দিয়া বাট ৰখা।

Pilaster (পিলেষ্টাৰ) *n.* a square column সৰু
চৌকোপায়ী পকা খুটা।

Pile (পাইল্) *n.* a roundish mass, a heap দ'ম
দ'ল ; combustibles for burning dead
bodies চিতা ; a pillar স্তম্ভ, খুটা, গোঁজ ; a large
building ডাঙৰ অট্টালিকা ; the nap of cloth
কাপোৰৰ জিম। —*v. t.* to heap up দ'লা, দ'মা,
দ'ম কৰ, জাপ।

Piles (পাইলজ্) *n.* a disease characterised by
discharge of blood অৰ্শৰ বেমাৰ, কেঁচুমূৰীয়া।

Pilfer (পিল্‌ফাৰ) *v. t. & v. i.* to steal, to steal
by petty theft লাপিলুপা বস্তু চুৰি কৰ। **Pilfering**
n. petty thief চুৰি। **Pilferer** *n.* চোৰ।

Pilgrim (পিল্‌গ্ৰিম্) *n.* a traveller to a holy
place তীৰ্থযাত্ৰী ; a wanderer যাত্ৰিক।

Pilgrimage (পিল্‌গ্ৰিমেজ) *n.* the journey to a
sacred place তীৰ্থযাত্ৰা, তীৰ্থ পৰ্যটন।

Piliferous (পিলিফেৰাচ্) (*Bot.*) *adj.* having
hair নোম থকা। (*L. pilus*=hair)।

Pill (পিল্) *n.* a little ball of medicine দৰবৰ
বৰি ; (*Fig.*) a humiliation অপমান।
(*slang.*) a doctor, a dreaded person ডাক্তৰ ;
ডয়জনক লোক। **Swallow a bitter pill** =suffer
humiliation অপমান সহ্য কৰ, মনত দুখ পা।

Pill box (মিলি) a small underground con-
crete fort মাটিৰ তলৰ পৰা কৰা সৰু সৰু পকা
দুৰ্গ।

Pillage (পিল-এ'জ্) *n.* plunder, spoil taken
in war লুট কৰি অনা বস্তু। —*v. t.* to plunder
লুট কৰ, বলেৰে বস্তু কাঢ়ি নে, লুট।

Pillar (পিল্‌আৰ্) *n.* anything that supports
ইটা বা শিলৰ খুটা, স্তম্ভ, খাম ; one who sus-
tains ধৰণী, বন্ধক। **Pillar of state** =ৰাজ্যৰ
ধৰণী। **From pillar to post** =ইফালৰ পৰা
সিফাললৈ, এটাৰ পৰা আন এটা কয়ট।

Pillion (পিলিয়ন) *n.* the cushion of a saddle
জীনৰ গদলা।

Pillory (পিল্‌অৰী) *n.* a wooden frame for
punishing criminals by putting in the
head and hands মানুহক শাস্তি দিয়া বাঠৰ
কুন্দা। **Pillorise** *v. t.* to punish in the
pillory কুন্দশালত সুমাই শাস্তি কৰ।

Pillow (পিল-অ') *n.* a cushion for resting the head গাক। —*v. i.* or *v. t.* to rest on a pillow গাকত মূৰ থ।

Pillow-case *n.* a cover for a pillow গাকৰ গিলিপ।

Pilule, Pillule (পিল্-ইউল্) *n.* a small pill কুড় ব'ৰি।

Pilose, Pilous (পাইলাচ্) *adj.* hairy নোমাল, নোম থকা।

Pilot (পাইলট্) *n.* the steersman of a ship আড়িকাটি, নাও বা জাহাজৰ গুৰিহাল; a guide পৰিচালক, বাট দেখাওতা। —*v. t.* to conduct as a guide বাট দেখুৱাই নে।

Pilotage (পাইলটেজ্) *n.* the act of piloting, wages of pilots জাহাজৰ বাট দেখুৱা কাম, আড়িকাটিৰ দৰ্শনা। **Pilot-engine** *n.* বাট ঠিক আছেন নাই চাই যাবৰ নিমিত্তে টেইনৰ আগে আগে যোৱা ইঞ্জিন।

Pimp (পিম্প্) *n.* a pander কুটনী বা কুটনী, বেগালিৰ কাৰণে তিবোতা যোগনিয়াৰ।

Pimping *adj.* mean নীচ।

Pimple (পিম্পল্) *n.* a pustule ব্ৰণ, ফোঁহা, শালমণ।

Pin (পিন্) *n.* a pointed piece of wood or metal used for fastening things পিন, আজিন, শাল, শলা, গজাল; anything of little value তুচ্ছ বস্তু; (*colloq. pl.*) legs, ঠেং। —*v. t.* to fasten with a pin শালমাৰি জোৰা লগা। **Pincushion** (পিন্-কুশন) *n.* আজিন খুচি থোৱা সৰু গাৰী। **Pin-head** = minute thing নিচেই অকণমাণি বস্তু। **Pin money** *n.* তিবোতাৰ আলগতীয়া খবচৰ নিমিত্তে পিৰিয়েকে দিয়া ধন। **On one's pins** = in good condition ভাল অৱস্থাত। **In merry pin** = বং মনেৰে। **Pin worm** = নিচেই সৰু সৰু পেলু।

Pinafore (পিন্-এ-ফ'ৰ্) *n.* a loose cotton covering over a child's dress সৰু ল'ৰাৰ গোলাৰ ওপৰত পিন্ধা কুৰ্তা।

Pincers same as **Pinchers**.

Pinch (পিঞ্চ্) *v. t.* to squeeze, to grip hard চিকুট, চেপি ধৰ, টিপা মাৰ। —*v. i.* to bear or

press hard কষ্টকৰ হ। —*n.* what can be taken up between the finger and the thumb এটিপা; a squeezing or gripe চিকুট, ধামোচ, মূল; oppression কষ্ট, যন্ত্ৰণা। **At a pinch** = in a case of necessity টানে মজিলে। **Know where the shoe pinches** = to know the cause of trouble কিহৰ পৰা কষ্ট হৈছে তাক বুজ।

Pinch *v. t.* (*colloq.*) to steal চুৰ কৰ, মনে মনে ল।

Pinchbeck (পিনচ্-ব'ক্) *n.* a yellow alloy of copper and zinc এবিধ মিশ্ৰিত ধাতু। —*adj.* counterfeit ফাঁকি, নকলী।

Pinchers (পিঞ্চাৰ্চ) *n.* (*pl.*) an instrument for gripping anything চেপেনা, লেপ, সৰাই, কাকুম।

Pinchfist, Pinch-penny *n.* a niggard কৰাইচ কৃপণ।

Pine (পাইন) *n.* a coniferous tree সবল গছ। —*v. i.* to waste away under distress, to languish শুকাই খীণাই যা, জ'ই পৰ। —*v. t.* bewail শোক কৰ।

Pine-apple (পাইন্-এপল্) *n.* a fruit like the cone of a pine মাটিকঠাল।

Pinery (পাইনেৰী) *n.* মাটিকঠালৰ খেত।

Pinfold (পিন্-ফল্ড) *n.* a cattle pound কাজি হাউচ, গৰুৰ ফাটেক।

Pinion (পিন্-ইয়ন্) *n.* a wing চৰাইৰ ডোকা; a small toothed-wheel আন চকৰি ঘূৰাৰ পৰা খাজ কটা সৰু চকৰি। —*v. t.* to confine the wings or arms by binding, ডোকা বাধ, হাত বাধ, ষাট।

Pink (পিংক্) *n.* a flower এবিধ ফুল; light-red colour বঙ্গচুৱা, বৰণ। —*adj.* of light-red colour বঙ্গচুৱা গুলপীয়া। —*v. t.* to stab কোনো অন্ত্ৰেৰে খোঁচ মাৰ। —*v. t.* to wink চকু পিৰিক্ পাবাক্ কৰ; to pierce with sword তৰোৱালেৰে খোঁচ। **Pink of perfection** = অতি শ্ৰেষ্ঠতা, উৎকৃষ্টৰ আৰ্হি। **The pink of health** = perfect condition টনটনীয়া অৱস্থা।

Pink eyed *adj.* having half-shut small eyes ভালকৈ মেল নোখোৱা সৰু চকুৱা, পিৰিকা চকুৱা।

Pin-money see **Pin**.

Pinnace (পিন-এ'চ) *n.* a small vessel, a boat with eight oars পিনিচ নোঙ, ক্ষুদ্র কাছাজ।

Pinnacle (পিন-এ-কল) *n.* a turret, the highest point of a mountain চুড়া, পর্বতৰ টিং, শৃঙ্গ।

Pinnate,—**cd** (পিন্লেট) *adj.* shaped like a feather চৰাইৰ পাখিৰ দৰে পাখি থকা; having wings or fins.

Pinner (পিন্ণাৰ) *n.* one who prepares pins তালপিন কৰোঁতা; one who impounds stray cattle উদ্ভীয়া গৰু ম'হ আবদ্ধ কৰোঁতা।

Pint (পাইণ্ট) *n.* a measure—to $\frac{1}{2}$ quart গ্ৰায় ভেৰ পোৱা পনীয়া স্তম্ভৰ ওজন।

Pioneer (পাই-অ'-নিয়াৰ) *n.* one who goes before to prepare the way বাট উলিয়াবৰ নিমিত্তে আগৰণি যোৱা সেনা, অগ্ৰগণী, আগৰণুৱা।

Pious (পাই-আচ) *adj.* respectful and affectionate towards parents পিতৃভক্তি পৰায়ণ; religious ধৰ্ম্মিষ্ঠ, নিষ্ঠাবান, সাধু।

Pip (পিপ) *n.* disease in fowls চৰাইৰ টেটেলা টানমনা ৰোগ; the seed of a fruit like orange কোনো কোনো ফলৰ সৰু সৰু গুটি; a mark on dice or playing cards পায়চীৰ ফুট, উচ পাতৰ ফোটা। —*v. i.* to chirp চি'চিয়া। —*v. t. (colloq.)* to blackmail, to reject in voting মেম্বৰ হ'ব নোৱৰা কৰি ভোটৰ কাজ কৰ।

Pipe (পাইপ) *n.* a musical wind instrument বাঁহী, পেঁপা; any long tube নল, ধপাত খোৱা মুখ-নল; a cask পিপা। —*v. i.* to play upon a pipe পেঁপা বজা; to whistle চি'চি শব্দ কৰ, সুহুৰিয়া। **Pipe off**—চুৰ কৰিবৰ মনেৰে চান্দ। **Pipe one's eye**—to weep চকুলো টোকা। **To pay the pipe**—খৰচ বহন কৰ। **Drunk as a pipe**—হুৰ্ধোৰ মাতাল। **Piper**—one who plays on a pipe by walking about খোজ কাঢ়ি বজাই ফুৰা কালীয়া।

Piping (পাইপিং) *adj.* weak, sickly কৃশ, ষীণ, চেৰেলা; boiling উত্তলা, চেংচেতীয়া তপত। —*n.* a sound of pipes পেঁপা বা বাঁহীৰ মাত; small cord for dresses গৰম কাপোৰৰ সাত মোখনী বকপে লগোৱা জৰী বা ফিটা।

Pipkin (পিপকিন্) *n.* a small earthen pot হাঁটুকা।

Pipy (পাইপী) *adj.* tubular চুকাৰ দৰে।

Piquancy (পিকেঞ্চি) *n.* state of being stimulating জমজমনি, তীব্ৰতা, জাল।

Piquant (পিকুৱেণ্ট) *adj.* stimulating to the taste জাল থকা, খালে জমজমাই যোৱা চোকা।

Pique (পিক্) *n.* an offence felt a feeling of vexation কুখাৰি, অভিমান, অপমান বোধ, ঘোৰ্ণোচা। —*v. t.* to touch with pride, to offend ঘোৰ্ণোচা লগা, বেয়া পোৱা, অপৰাধ লগা।

Piquet (পিকেট্) *n.* a game at cards একবকম তাচ খেলা।

Piracy (পাই-ৰে'চি) *n.* robbery on the seas সাগৰীয় ডকাইতি, চুৰি বিছা; infringement of copy right আনৰ কিতাপ নকল কৰা দোষ।

Pirate (পাই-ৰে'ট্) *n.* a sea-robber সাগৰীয় ডকাইত, কিতাপ নকল কৰা চোৰ। **Piratic** *adj.*

Piscator (পিচ-কে'-টৰ) *n.* an angler বৰশী বোৱা মানুহ।

Piscatorial (পিচ-কে'-টৰি-এল) *adj.* relating to fishes মাহ সম্বন্ধীয়, মাহ মৰা বিছা বিষয়ক।

Pisces (পিচ-ইজ্) *n.* the twelfth sign of the zodiac মীন ৰাশি। (L. *piscis*=a fish).

Piscivorous (পিচিভৰাছ) *adj.* fish eating মংগ্ৰাহাৰী, মাহ খোৱা।

Piscina (পিচিনা) *n.* a fish pond মাহ জীয়েনীয়া ঠাই।

Piss (পিছ) *v. t.* make water পানী চো, মুত।

Pish (পিশ্) *inter.* ইস্, এহ্, হেহ্।

Pistachio (পিচ-টেশ্বি-অ') *n.* a kind of edible fruit পেস্তা, বাদাম।

Pistil (পিচটিল) *n.* the seed bearing organ in the centre of a flower ফুলৰ কেন্দ্ৰৰ।

Pistol (পিষ্টল) *n.* a small firearm সৰু হাত বন্দুক, পিষ্টল। —*v. t.* to shoot with a pistol পিষ্টল বন্দুক মাৰ।

Pistole (পিচ-টল) *n.* a Spanish gold coin ১৬ শ্লিং মূল্যৰ সোণৰ মোহৰ।

Piston (পিষ্টন্) *n.* an instrument used in

pumps for moving up and down দমকলৰ
ভিতৰৰ ঠেলা মাৰি।

Pit (পিট্) *n.* a deep hole in the earth খাল,
গাঁত, অন্ধকূপ; the abode of evil spirits
পিশাচৰ আবাস; the grave কবৰ; the marks
left by small pox গুটি সঁচ, বসন্তৰ দাগ;
the ground floor of a theatre থিয়েটাৰত
দৰ্শক বহা ওচৰ খাপ। —*v. t.* to lay in a pit
খালত পেলা; to mark with pits খাল খান্দি
দাগ দে; to set in a competition অৰিয়াঅৰি
লগা।

Pitapat (পিটে-পেট্) *n.* a light quick step ঘন
ঘন খোজ। —*adj.* খপখপীয়া। —*adv.* with pal-
pitation ধপ্ধপ্ কৰি, খপখপাই। His heart
or feet went pitapat বুকু ধপ্ধপা, ভৰিয়ে
খেপখেপাই যা।

Pitch (পিচ্ছ) *n.* a shining substance
obtained from common tar or from a kind
of pine আলকতৰী, ধূনা a throw from the
hand নিক্ষেপ; a point or degree of eleva-
tion or depression ওখ, চাপৰৰ পৰিমাণ; the
height of a note in music চৰা সুৰ; মাতৰ
টান টিল। —*v. t.* to fix in the ground পোত,
মাটিত বহুৱা; to throw নিক্ষেপ কৰ, দলি মাৰ;
to fix a rate দৰ ঠিক কৰ। —*v. i.* to settle
স্থাপিত হ, থিতাপি ল; to come to rest থমকা
ল; to fall headlong হামথুৰি ৰা, ঘৰামুটি ৰা;
to rise and fall in passing as ship হুপিয়াই
হুপিয়াই যা। **Pitch-black** = চিক্ চিক্ কৰে ক'লা।
Pitch-dark = ঘোপমৰা এন্ধাৰ। **Pitched battle** =
উভয় পক্ষৰ বন্দবস্ত মতে সমুখ যুদ্ধ। **Pitch and
toss** = পচাই খেল। **To pitch into** = to assault
আক্ৰমণ কৰ। **To pitch a tent** = তুঘৰ তৰ বা
বহুৱা।

Pitcher (পিছাৰ) *n.* a vessel for holding water
কলহ, গাণৰী।

Pitchfork (পিচ্ছ-ফৰ্ক) *n.* a turning fork for
hay and straw ওখোন, ওখোনিওৱা যন্ত্ৰ।
—*v. t.* to throw suddenly into এছাবমাৰি
পেলা।

Pitchy (পিচী) *adj.* dark, black like pitch ঘোপ-
মৰা এন্ধাৰ; চিক্ চিক্ কৰে ক'লা।

Piteous (পিট্-ই-আচ্) *adj.* exciting pity, mourn-
ful বেজাৰ লগা, শোকজনক; compassionate
পুতেী লগা।

Pitfall (পিট-ফল) *n.* a slightly covered pit
চোৰাংকৈ ৰখা গাঁত; a concealed danger
বিপদত পেলোৱা ফন্দি।

Pith (পীঠ্) *n.* the narrow in the stems of
diantস মাজৰ সাহ; force or energy বল-শক্তি,
সাৰ। **Pithless** *adj.* আসৰ।

Pithecanthrope (পিঠিক্-এন্-থ্ৰপ) *n.* apemen
বান্দৰ জাতীয় মানুহ, মানুহৰ দৰে হলৌবান্দৰ।

Pithicoid (পিঠি-কইড্) *adj.* ape like বান্দৰৰ
দৰে।

Pithiness *n.* force of energy বল, উৎসাহ, সাৰ।

Pithy (পীঠি) *adj.* forcible strong সাকৰা, দৃঢ়, টান;
energetic উদ্যোগী।

Pitiable (পিটিয়েবল) lamentable শোকজনক,
শোচনীয়; deserving pity পুতেী কৰিবলগীয়া।

Pitiful (পিটিফল) *adj.* feeling pity দয়ালু, দুখ
দেখিব নোৱাৰ; sad শোকলগা, বেজাৰ লগা।

Pitiless *adj.* cruel নিষ্ঠুৰ, কঠিৰচিত্তীয়া।

Pitsaw (পিটচ) *n.* a big saw used by two men
কাঠ ফলা কৰত।

Pittance (পিট-এঞ্চ) *n.* a small allowance of
food, a very small quantity সামান্য আহাৰ,
সামান্য জীৱিকা, অকণমান।

Pituitary (পিটিউ-ইটেৰী) *adj.* mucous, secreting
phlegm শ্লেচ্চনীয়া, বীজলীয়া।

Pity (পিটী) *n.* sympathy with the distress of
others পুতেী, মৰম, বেথা; cause of grief দুঃখৰ
কথা। —*v. t.* to have sympathy পুতেী কৰ,
আনৰ দুখ দেখি বেজাৰ কৰ।

Pivot (পিভট্) *n.* that on which anything turns
মাইকাঠী, আল; গোজ, কোনো চকাৰ ঘূৰা মাজৰ
লগা।

Pixy, Pixie (পিক্চি) *n.* a small fairy সৰু পৰী,
অপেশ্বৰী।

Pizzle (পিজল্) *n.* penis of animal গৰু মহৰ
লিঙ্গ।

Placability (প্লেকেবিলিটি) *n.* the quality of being
placable তোষণীয়তা।

Placable (প্লেকেবল্) *adj.* relenting, capable

of being appeased সৈমান, ক্ষমাশীল, তোষণীয়, তুষিব পৰা। **Placableness** *n.*

Placard (প্লে-কাৰ্ড) *n.* an advertisement stuck upon a wall গহত বা ভালত মৰা জাননী, বিজ্ঞাপন, ইস্তাহাৰ। —*v. t.* to notify publicly জাননী দে।

Placate (প্লে-কেট) *v. t.* to conciliate সৈমান কৰ, মান্তি কৰ, মোৰা। (L. *placare*=to appease).

Place (প্লেচ) *n.* an open space, locality ঠাই, স্থল, স্থান; employment কাম; office পদ। —*v. t.* to put in any place or condition থ, ৰাখ, স্থাপন কৰ। To take place=হ, ঘট। To give place to yield এৰ, সম্মত হ, হাব মান, ঠাই দে। In place of=সলনি; instead of পৰিবৰ্ত্তে। Out of place=inappropriate অত্যাৱ, অযুগুত, বাজে, অলাগতীয়া। In the first place=প্ৰথমতে।

Placeman *n.* one holding an office under government চৰকাৰী বিষয়া, ৰাজকৰ্ম্মচাৰী।

Placenta (প্লে-চেণ্টা) *n.* afterbirth ফুল, লগি, জল, পাচ গুল।

Placid (প্লেচিড) *adj.* gentle, peaceful সিজা, শান্ত, বৈয়াস, ধীৰ।

Placidity (প্লেচিডিটি) *n.* state of being gentle শান্ত হুস্তি, সাম্য ভাব।

Plagiarise (প্লে-জি-এব-আইজ) *v. t.* to steal passages and ideas from another's book লোকৰ কিতাপৰ পৰা নকল কৰ।

Plagiarist, Plagiary (প্লেজিয়েৰিষ্ট) *n.* one who steals from the writings of books আনে কৰা কিতাপৰ কথা চুৰ কৰোঁতা।

Plague (প্লেগ) *n.* a deadly disease or pestilence মহামাৰী, মৰক, গাভুঠি নামি জ্বৰ হৈ মৰা, মহামাৰি; anything that troubles আপদীয়া মানুহ বা বস্তু। **Plague on**=হতস্ত্ৰী হ।

Plaguy (প্লেগী) *adj.* annoying পিশচীয়া, দ্ৰবন্ত, বিৰক্তিকৰ।

Plaid (প্লেইড) *n.* a loose outer garment আঁচ আঁচ কাপোৰৰ সাজ।

Plain (প্লেইন) *adj.* even, level সমান, খলাবমা নোহোৱা; easy, simple উজু, সহজ; evident

ওলাই থকা; without ornament উকা, চঁহ; ordinary সাধাৰণ, সামান্য; ধুনপেচ নথকা; artless সৰল, অকপট, খোলা। —*n.* an open field মুকলি পথাৰ, সমভূমি, ভৈয়াম। **Plain dealing**=sincerity সৰলতা, অকপট ব্যৱহাৰ; candid সৰল, খোলা। **Plain paper**=নেলেখা কাগজ। **Plainly** *adv.* clearly স্পষ্টকৈ, খোলা-খুলিকৈ। I am a plain man=of homely manners and dress মূই ধুন পেচ নোহোৱা সাধাৰণ ভাৱৰ মানুহ, হোজা মানুহ।

Plainspoken (প্লেইন-স্প'কন্) *adj.* sincere, candid খোলা; পেটত কথা নথকা।

Plaint (প্লেইন্ট) *n.* lamentation বিলাপ, খেদোক্তি; a complaint মোকদ্দমাৰ আবেজী, দৰখাস্ত।

Plaintiff (প্লেটিফ্) *n.* he who files a law suit ওচৰীয়া, ফৰিয়াদী, বাণী।

Plaintive (প্লেইটিভ্) *adj.* expressing sorrow, mournful খেদসূচক, বিনোদ্য।

Plait (প্লেইট্) *n.* a fold, as of cloth, a braid কাপোৰৰ ভাজ, জাপ, কৌচ। —*v. t.* to fold, to double over কৌচ দে, ভাজ কৰ।

Plan (প্লেইন) *n.* a drawing of anything on a flat surface নক্সা; a contrivance পাং, ফিকৰ; method নিয়ম; scheme উপায়, বুদ্ধি, মতলব। —*v. t.* to make a sketch নক্সা কৰ; to design আঁচ, পাং, আঁক। **Planner** *n.* one who forms a plan নক্সা কৰোঁতা; আঁকোতা।

Planchette (প্লেইন-শেইট্) *n.* a wheeled piece of board for gliding it freely on a paper to invoke a spirit ফাংফুংকৈ ভুত মতা কলি।

Plane (প্লেইন) *n.* a flat and level surface সমান ঠাই, সমতল, সমান ঠাইৰ ওপৰ ভাগ; a carpenter's tool for smoothing ৰান্দা। —*adj.* even, level সমান মিহি। —*v. t.* to make smooth সমান কৰ, মিহি কৰ, ৰান্দা মাৰ। **Plane-table**=মাটি পিয়ল কৰোঁতে ব্যৱহাৰ কৰা তক্তা, জৰিপী তক্তি। **Plane sailing**=easy work নিচেই সহজ কাম। **Planes**=aeroplanes আকাশী-বথ।

Planet (প্লেনেট) *n.* a celestial body revolving round the sun গ্রহ।

Planetary (প্লেনেটারী) *adj.* pertaining to the planets গ্রহ সম্বন্ধীয়।

Planisphere (প্লেনিচ-ফিয়েৰ) *n.* a sphere on a plane surface এফালে সমান এফালে গোলাকাৰ।

Planimeter (প্লেনি-মিটাৰ) *n.* an instrument for measuring the area of a plane সমতলৰ কালি উলিওৱা যন্ত্ৰ।

Plank (প্লেঙ্ক) *n.* a long flat piece of timber তক্তা, কাঠৰ পাত। —*v. t.* to cover with planks তক্তা লগা।

Planking *n.* the act of laying the planks তক্তাৰ কাম, তক্তাৰ চাং।

Plankton (প্লেক্টন) *n.* small plants or animals with little power to move but found floating in water পানীত ওপঙি ফুৰা চলন শক্তিহীন জীৱ।

Plant (প্লেণ্ট) *n.* an organic vegetable production, a sprout গছ, গছপুলি; machinery, tools for any business সবঞ্জাম। —*v. t.* to set in ground for growth ৰো, ৰোপন কৰ; to establish স্থাপন কৰ, বহুৱা। (*slang*) conceal stolen goods, bury চোৰামাল পুতি থ, লুকাই থ।

Plantain (প্লেনটেন) *n.* an Indian tree and its fruit কলগছ, কল। **Plantain spike** = কলৰ ডিল।

Plantation (প্লেণ্টেশ্ব'ন) *n.* place planted বাগিছা, গছপুলিৰ খেত; a colony পাম; উপনিবেশ।

Planter (প্লেণ্টাৰ) *n.* one who plants গছ খেতিয়ক, বাগিছাৰ ছাৰ্ভাৰ।

Planting *n.* the act of setting in the ground ৰোৱা কাৰ্য্য, ৰোপন, স্থাপন কৰণ। **Planting community** = বাগিছাৰ ছাৰ্ভাৰ সকল, গছ খেতিয়ক সম্প্ৰদায়।

Plash (প্লেছ) *n.* a puddle of water, marshy pool পানী থকা ঘুলি, ডোৰা; a dash of water চিটিকনি। —*v. i.* to splash পানীৰ ছাটি মাৰ;

ঠেপঠেপা। **Plashy** *adj.* watery পানী বহু যোৱা, ভোজাভুজি।

Plasm (প্লেজম) *n.* living matter of a cell, a matrix জীৱ জন্তুৰ উৎপত্তিৰ ষৌক বা বাহ, জীৱিত বীজাণু থকা জলজলীয়া বীজলুতা শৰীৰৰ মাজৰ মজ্জাৰ ষৌক, বস্তুৰস।

Plaster (প্লাষ্টাৰ) *n.* a composition of lime, water and sand লেও, লেপ, চুন-চুৰ্কি; an adhesive medicinal substance for applying to parts of the body লেও, গ্ৰেলেপ। —*v. t.* to cover with a plaster লিপ, লেও দে, চুপ চুৰ্কি লগা, মচ। **Plastering** *n.* লিপা কাম, লেও।

Plastic (প্লাষ্টিক) *adj.* capable of being moulded দাঁচত মাৰিব পৰা, কোমল, লেট-সেতা।

Plastron (প্লেচ্-ড্ৰন) *n.* a fencer's breast-plate তৰোৱাল খেলাত বুকুত লগোৱা বৰ্ম; front of bodice or shirts জেকট আৰু কামিজৰ বুকুফাল; Ventral part of tortoise shell কাছৰ বুকু।

Plat (প্লেট) *n.* a piece of ground beautifully laid out ধুনীয়াকৈ পতা মাটি এডোখৰ।

Plate (প্লেট) *n.* a flat piece of metal থাল, ফলি, ধাতুৰ বহল চেপেটা পাত্ৰ; a flat shallow dish কাঁহী, ফেলাই। —*v. t.* to cover with metal ধাতুৰ পাত লগা। **Plated** *adj.* covered with plates of metal ধাতুৰ পাত লগোৱা, গিলটি কৰা। **Plate-layer** = বেলৰ বাস্তাত বেল পাৰোতা। **Half-Plate** = আৰ্জা তোলা যন্ত্ৰত ব্যৱহাৰ কৰা চকু আঁকি ওঠে ইফি দীঘল বহল ফলি।

Plateau (প্লে-টো) *n.* a tableland ওখ সমান ঠাই, ওখ সমতল, মালভূমি।

Plate-mark *n.* সোণ বা ৰূপৰ পাত্ৰ, নিভাজ বুজাবলৈ দিয়া চিন।

Platform (প্লেট-ফৰ্ম) *n.* an elevated floor for standing মানুহ বহিবলৈ বা খিচ হৈ থাকিবলৈ কৰা ওখ চাং বা পকা ভেটি। **The platform** = বক্তৃতা দিয়া ঠাই। **Railway platform** বেল অফিসৰ দাঁতিৰ বাহিৰা বাৰাণ্ডা।

Platinum (প্লেটিনাম) *n.* a kind of valuable metal of steel-grey colour কপৰ দৰে ওখিৰ বহুমূলীয়া চক্ৰকীয়া ধাতু।

Platitude (প্লেটি-টিউড) *n.* dulness of thought
অসাবিতা; an empty remark গহীনাই কোৱা
অসাব মন্তব্য, অবজ্ঞন কথা।

Platonic (প্লে-টন-ইক) *adj.* pertaining to
Plato গ্রীক পণ্ডিত প্লেটৰ মতানুযায়ী, নিষ্কাম।
Platonic-love নিষ্কাম বিশ্ব প্রেম।

Platoon (প্লেটুন্) *n.* a party of recruits নতুনকৈ
দলভুক্ত কৰা সেনাৰ ক্ষুদ্র দল।

Platter (প্লেটাৰ) *n.* a broad shallow dish
ভাঙৰ খাল, কাঁহী।

Platting *n.* the process of making interwoven
work বান লগাই বোৱা কাৰ্গা, খবাহি পাচি
সজা বিদ্যা।

Plaudit (প্লাডিং) *n.* praise bestowed প্রশংসা,
শলাগ।

Plausibility (প্লেজিবিলিটি), **Plausibleness** *n.*
that which seems right সম্ভবতা, সম্ভততা,
সঁচা বুলি অনুমান।

Plausible (প্লেজিবল) *adj.* worthy of approval
সম্ভত, উচিত, সম্ভৱপৰ দেখাত প্রশংসনীয়;
apparently right or pleasing দেখি ভাল
লগা।

Play (প্লে) *v. t.* to sport, to take part in a
game খেলা কৰ, ভ্ৰমল, খেল; to act in a
theatre ভাও দে। —*v. i.* to perform upon a
musical instrument বজা; to act a sportive
part খেল। —*n.* amusement খেলা,
খেলা; a dramatic composition নাট, নাটক।
To play at cards — তীচ খেল। To play on
violin — বেহালা বজা। Played out — একশেষ
হল, ভাগৰি গল। Play fast and loose — to
say one thing and do the contrary এটা কৈ
আন এটা কৰ; ফাঁকি ফুকা কৰ। Play off — to
display লোকক দেখুৱা। Play up — to begin
playing খেলা অৰম্ভ কৰ, টানি বজা। Play
upon — to trifle with উপলুপ্ত কৰ; to
deceive ফাঁকি দে। A play upon words —
কেবাটাও অৰ্থ হোৱাকৈ শব্দ প্ৰয়োগ কৰণ।
Bring into play — to bring into use ব্যৱহাৰত
লগা। Come into play — কোনো ব্যৱহাৰত
আহ। Hold in play — মনোযোগ আকৰ্ষণ কৰি
ৰাখ। To play a trick — ফাঁকি ফুকা কৰ;

চালাকি কৰ। Play one false — বিশ্বাসঘাতকতা
কৰ। Play the truant — পলাউৰীয়া হ, ছুলৰ
পৰা পলোৱা অভ্যাস কৰ। He played me a
fool সি মোক নিৰ্বোধৰ দৰে ভুৱা দিলে। Play-
bill *n.* কোনো বং খেলাৰ বিষয়ক জাননী।
Playfellow, Playmate *n.* a companion in
play খেলৰ লগৰীয়া।

Player (প্লেয়াৰ) *n.* one who plays খেলুৱাৰী,
ভাৱৰীয়া, বাদ্যকৰ।

Playful (প্লেফুল) *adv.* sportive খেমেলীয়া, সদায়
খেলেতে লিপ্ত, চঞ্চল।

Play ground — বঙ্গ খেলাৰ কৰা বা বল খেলা ঠাই।

Play-house *n.* a theatre ভাৱনা ঘৰ।

Plaything *n.* toy খেলনা, খেলাৰ কৰা বস্তু।

Playing card *n.* খেলা টীচ।

Play-writer *n.* one who writes dramas নাটক
লেখোঁতা।

Plea (প্লে) *n.* the defendant's answer to a
charge অভিযোগৰ জবাব; excuse ওজৰ,
আপত্তি, হেতু, কাৰণ, চেলু।

Plead (প্লেড্) *v. i.* to argue in support of a
claim আপত্তি বা হেতু দৰ্শা, জবাব কৰ।

Pleader (প্লেডাৰ) *n.* one who pleads for
another উকীল।

Pleadings *n.* statements of the two parties
in a suit উভয় পক্ষৰ তৰ্ক-বিতৰ্ক, চৰাল জবাব।

Pleading *n.* act of conducting any case
মোকদ্দমা চলোৱা কাৰ্য্য। —*adj.* imploring
নিবেদন জনোৱা।

Pleasant (প্লেজেন্ট) *adj.* gratifying, cheer-
ful মনোৰম, সুন্দৰ, ভাল লগা, সুখকৰ। *n.* Pleas-
antness.

Pleasantry (প্লেজেন্ট্) *n.* anything that gives
pleasure বং খেলাৰী, আমোদ আহ্লাদ, ভেৰাকুটি,
খেমেলীয়া কথা।

Please (প্লেজ্) *v. t.* to delight, to give
pleasure to সন্তোষ লগা, সন্তুষ্ট কৰ, তুষ্ট কৰ,
ভাল লগা। —*v. i.* to like ভাল পা, প্ৰসন্ন হ,
তুষ্ট হ। You may go if you please — তুমি যাব
খুজিলে যাব পাৰা, তুমি ভাল দেখিলে যাব পাৰা।
Please do this — অনুগ্রহ কৰি এইটো কৰ। I am
much pleased — মই বৰ সন্তোষ পাইছো।

Pleasing (প্লিজিং) *adj.* gratifying সন্তোষজনক, গা-জুকাৰা, ভাল লগা।

Pleasure (প্লেজাৰ) *n.* gratification, delight সন্তোষ, আনন্দ, বহু, সুখ; purpose, command অভিপ্ৰায়, আদেশ। I must abide by your pleasure—মই আপোনাৰ আদেশ অৱশ্যে পালন কৰিম। **Pleasure-ground**—প্ৰমোদ-কানন। **Pleasure trip**—an excursion কৌতুক-ভ্ৰমণ।

At pleasure—at any time one pleases যেতিয়া ইচ্ছা হয়, মন গলে।

Plebeian (প্লেবিয়ান্) *adj.* vulgar ইতৰ, সামান্ত শ্ৰেণীৰ। —*n.* one of the common classes ইতৰ মানুহ, সামান্ত শ্ৰেণীৰ লোক। (L. *plebs* = the common people)।

Plebiscite (প্লেবিচাইট্) *n.* direct vote of all electors of state ৰাজ্যৰ সম্মতি দিব পৰা সকলো লোকৰ অভিমত, প্ৰজাৰ মতামত, গণভোট।

Pledge (প্লেজ্জ) *n.* something given as a security মাল বন্ধক সৌতা; a surety জামিন। (fig.) one's child কাৰো সন্তান; drinking of a health কাৰো মজল কামনা কৰি মদ পান কৰণ; a leader's promise to do or not to do something কোনো কাৰ্য কৰিবলৈ বা নকৰিবলৈ কোনো পক্ষৰ দলপতিয়ে কৰা প্ৰতিজ্ঞা। —*v. t.* to give as security সৌতা দে, মাল বন্ধক থ; to invite to drink মদ খাবলৈ মাতি। **Hold in pledge**—বন্ধক ল। **Put in pledge**—বন্ধক দে বা থ। **Take the pledge**—মদ নেখাওঁ বুলি প্ৰতিজ্ঞা কৰ।

Pleiads (প্লেয়েড্) *n.* a group of seven stars সপ্তৰি নক্ষত্ৰ মণ্ডল, কালপুৰুষ।

Plenary (প্লিনেৰী) *adj.* full, complete পূৰ্ণা, সম্পূৰ্ণ; having full powers সম্পূৰ্ণ ক্ষমতা পোৱা (opp. to Summary). **Plenary assembly**—fully attending assembly সকলো মেষৰ উপস্থিত থকা পূৰ্ণা সভা।

Plenipotentiary (প্লে-ই-পটেণ্ট্-শ্বি-য়েৰী) *adj.* having full powers সম্পূৰ্ণ ক্ষমতা থকা। —*n.* an envoy invested with full powers পূৰ্ণ ক্ষমতাপ্ৰাপ্ত বাজ প্ৰতিনিধি।

Plenitude (প্লেনিটিউড্) *n.* completeness সম্পূৰ্ণতা, বাহুল্য, পৰিপূৰ্ণতা।

Plenteous (প্লেণ্ট্-টি-আচ্) *adj.* abundant, fruitful ওগাইবহ, হিচ্-হিচ্, ওপচ, দ'মাদ'ম।

Plentiful (প্লেণ্টিফুল) *adj.* abundant, copious বিস্তৰ, ঢেৰ, দেখাৰ, ওপচ, বহু, যথেষ্ট, হিচ্-হিচ্।

Plenty (প্লেণ্টি) *n.* a full supply, abundance, যথেষ্ট পৰিমাণ, ওগাইবহ, অদূৰত। —*adj.* plentiful অনেক, বিস্তৰ, ঢেৰ, বহুত ওপচ, থোৱা, দ'মাদ'ম, হিচ্-হিচ্।

Pleonasm (প্লি-অ'-নেজম্) *n.* redundant use of words বহু শব্দ প্ৰয়োগ, অলগতীয়া কথা।

Pleonastic (প্লিয়েনেষ্টিক্) *adj.* using too many words বহুভাষী, বহুকথকী।

Plethora (প্লেঠ-অ-ৰা) *n.* overfulness of blood তেজ ডৰ, শাৰীৰিক বসাবিকা; turgid নিপোটল ভেৰেহা, উথহা। (Gr. *pless*=full)।

Pleura (প্লুৰা) *n.* the membrane that covers the lungs and the cavity of the chest হাওঁফাওঁৰ ওপৰৰ ঢাকছাল।

Pleurisy (প্লুৰিচী) *n.* inflammation of the pleura হাওঁফাওঁ উথহি হোৱা শূল বেমাৰ, ছদশূল।

Pliability (প্লায়েবিলিটী) *n.* quality of being flexible লেউসেৱা গুণ। (Also Pliableness)।

Pliable (প্লায়েবল্) *adj.* easily bent, easily persuaded লাউসেৱা, লেতুসেতু, নম্ৰ, সহজে ঘোৰাব পৰা।

Pliant (প্লায়েণ্ট) *adj.* flexible, tractable লেউসেউ, লেতুসেতু, কোমল।

Pliers (প্লায়াৰ্চ) *n.* (pl.) an instrument for bending কোনো বস্তু মোকোটোৱা সৰু চেপেনা সাঁহ।

Plight (প্লাইট) *n.* something exposed to loss or injury দশা, অৱস্থা, গতি; pledge বন্ধক; promise অঙ্গীকাৰ। —*v. t.* to give a security, to pledge বন্ধক দে, সৌতা থ; to promise অঙ্গীকাৰ কৰ; to braid গাঁথ, ব।

Plinth (প্লিন্থ) *n.* the square band at the base of a column or a wall শিৰালি, পকা ছুটাৰ তলৰ চাৰিও কাষৰ পাৰ।

Plod (প্লড্) *v. i.* to travel or work slowly and steadily একেৰাহে লাহে লাহে গৈ থাক

বা কৰি থাক; to toil বৰকৈ খাট; পৰিশ্ৰম কৰ।

Plodder *n.* a slow but laborious man স্লেপে-
টীয়াকৈ কাম কৰা লোখা মানুহ।

Plodding *adj.* laborious but slow কামত স্লেপে-
টীয়া। —*n.* slow movement ধীৰ গতি, এবেল
এবেলকৈ লাগি থকা গুণ।

Plot (প্লট) *n.* a small piece of level
ground ভূমি খণ্ড, মাটিৰ দাগ, হিভা, মাটি ভৰা;
a conspiracy ষড়যন্ত্ৰ, কুম্ভঙ্গণা; a complicated
mischievous plan ফন্দি, ছল-চক্ৰান্ত; the
chain of incidents in a story কোনো গল্পৰ
আনুসঙ্গিক বিষয়, ঘটনাচক্ৰ। —*v. t.* to make a
plan নক্সা কৰ; to devise কল্পনা কৰ, পাং।
—*v. i.* to conspire চক্ৰান্ত কৰ, ফিকিৰ কৰ,
ফন্দি কৰ। **Plotter** *n.* a conspirator ষড়যন্ত্ৰ-
কাৰী, কুচক্ৰী।

Plough (প্লাউ) *n.* an instrument for tilling
the soil হাল, নাঙল। —*v. t.* or *v. i.* to turn
up with the plough হাল বা, মাটি চহা।
Ploughable *adj.* arable চহাব পৰা, খেতি
কৰিব পৰা। **Plough-land**=এখন হালেৰে চহাব
পৰা মাটি। **Plough-man**=হালোৱা, কৃষক।
To put one's hand to the plough=কোনো
ব্যৱসায় আৰম্ভ কৰ। The plough=সপ্ত ভৰা।
To plough a lonely furrow=প্ৰণা লগৰীয়া বা
বন্ধুৰ লগত বিৰোধী হৈ অকলশৰীয়াহ। **Plough
the sands**=to worn in vain মিছাই যত্ন
কৰ।

Ploughshare (প্লাউ-শেয়াৰ্) *n.* the iron blade
of a plough নাঙলৰ ফাল।

Plover (প্লাভাৰ) *n.* a kind of wading bird
এজাতি পানীত চৰা চৰাই।

Pluck (প্লাক্) *v. t.* to pull off, to strip উভাল,
আজুৰি হিং, পাখি কাঢ়। —*n.* the heart, liver
and lungs of an animal জন্তুৰ আমঠু, কলা-
ডিল, হাওঁকাওঁ আদি; courage, spirit সাহ-
সিত, উৎসাহ; an act of plucking আঁকোৰ।
Pluck up=উভাল। **Pluck up courage**=বল
বান্ধ, সাহ দে। **Plucky** *adj.* having spirit
সাহীয়াল।

Plug (প্লাগ্) *n.* a stopper, a block used to

stop a hole সোপা, ঠিলা, ঠেকা; a flat cake
of tobacco ধূপাতৰ লৰা। —*v. t.* to stop with
a plug সোপা দে, ঠিলা মাৰ। **Fire-plug**=ঘৰত
জুই লাগিলে পানী ভৰাবৰ নিমিত্তে কৰা কোশল।

Plum (প্লাম্) *n.* well known garden tree
and its fruit বগৰী গছ, বগৰী; the best part
of all আটাইতকৈ, ভালখিনি, শ্ৰেষ্ঠ ভাগ।
Plummy *adj.* full of plums, desirable
ফলপূৰ্ণ, ভাগ্যবান, বাঞ্ছনীয়। **Hog-plum**=
অমৰা। **Plum-pudding**=কিচমিচ, মেহা আৰু
আটাওৰি আদিৰে কৰা সুমিষ্ট আহাৰ।

Plumage (প্লুমে'জ্) *n.* feathers of a bird
চৰাইৰ পাখি।

Plumb (প্লাম্) *n.* a mass of lead on a line
সীহৰ ওলোম, থিয় জোখৰ সমতা বুজা যন্ত্ৰন। —
v. t. sound the depth of water by a plumb-
line ওলোম পেলাই জোখ। **Plumb-line**=
জাহাজৰ পানী জোখা জৰী।

Plumber (প্লাম্বাৰ্) *n.* one who works in lead,
one who fits pipes for conveying gas and
water into a building সীহৰ কাম কৰোঁতা,
গেচ বা পানী যোৱা পাইপ বহুৱাওঁতা।

Plumbery *n.* work done by a plumber সীহৰ
মাত, পাইপ আদি বহুৱা কাম।

Plume (প্লুম্) *n.* a feather কোমল পাখি; a
token of honour সন্মানসূচক চিন; a cres
পাখি লগোৱা চূড়া। —*v. t.* to strip off feathers
পাখি ওচা; to adorn with plumes মূৰত
পাখিৰ চূড়া লগাই সন্মানিত কৰ। **Plume one-
self upon**=to boast অহংকাৰ কৰ, বড়াই কৰা।
Plumy, Plumose *adj.* পাখি লগোৱা বা
থকা।

Plummet (প্লামেট্) *n.* a plumb-line সীহ লগোৱা
পানী জোখা জৰী, ওলোম।

Plump *adv.* suddenly heavily হুপুৰাই, পোনে
পোনে তললৈ। —*adj.* downright নিচেই,
নিভাত্ত, স্পষ্ট, একেবাৰেই। —*v. t.* or *v. i.* to
fall or cause to fall suddenly হুকুসাই পৰ
বা পেলা; to give all the votes to one can-
didate একেজনকে সকলোবিলাক ভোট দে।

Plumper *n.* একেজনকে সকলো ভোট দিওঁতা।

Plump (প্লাম্প্) *adj.* fat and rounded লকত,

নোদোকা, নিপোটল, পুই, পাহুৰাল, লোদোব-পোদোব; cluster খোপ-খোপা।

Plunder (প্লাণ্ডাৰ্) *v. t.* to pillage, to take by force লুট কৰ, বলবেৰে কাঢ়ি ধুই লৈ যা। —*n.* booty বলবেৰে লুটি নিয়া ভ্ৰবা, লুটিভ্ৰবা। **Plunderer** *n.* ডকাইত, লুটকাৰী।

Plunge (প্লাঙ্জ) *v. t.* to cast into water বুৰা, জুৰিখা। —*v. i.* to dive, to sink into any fluid বুৰ মাৰ, ডুৰ যা, মগ্ন হ, জোবোৰা মাৰ; to rush into any danger বিপদত পৰ; to pitch as a horse টিকা জাপ মাৰ। —*n.* rushing headlong হামখুৰি, জোবোৰা।

Plunk (প্লাঙ্ক) *v. i.* or *v. t.* throw heavily থেকেচাই পেলা বা পৰ। —*n.* a heavy fall থেকেচা, আছাৰ বাই পৰণ।

Pluperfect (প্লু-পাৰ্ফেক্ট্) *adj.* কোনো এটা কাৰ্য্য হৈ যোৱাৰ আগেয়ে হোৱা, ভূতপূৰ্বাদি কাল।

Plural (প্লুৰেল) *adj.* expressing more than one অনেক, বহু, বহুবচনান্ত। **Plural number** = বহুবচন।

Pluralist (প্লুৰেলিষ্ট) *n.* one who hold more than one office at a time বহু বিষয়ী লোক, বহু পদধাৰী ব্যক্তি।

Plurality (প্লুৰেলিটি) *n.* the state of being more than one বহুত্ব; a number consisting two or more একাধিক সংখ্যা, ভালেমান।

Pluriparous (প্লুৰিপেৰাচ্) *adj.* giving birth to several young at a time একেবাবেই কেবাটা পোৱালি হোৱা।

Plus (প্লাচ্) *adj.* to be added যোগ কৰিবলগীয়া। —*n.* the sign of addition (+) যোগ, যোগ চিন। (*opp.* to minus)।

Plutocracy (প্লুট'ক্ৰেচী) *n.* government by the wealthy ধনীৰ বাজত্ব।

Plutonian (প্লুট'নিয়ন্) *adj.* infernal নাৰকীয়; dark অন্ধকাৰ।

Pluvial (প্লুভিয়েল্) *adj.* rainy বৰষুণ সম্বন্ধীয়, বাৰিষা; pluvius বৰষুণীয়া।

Ply (প্লাই) *v. t.* to use diligently অবিৰত চলা বা ব্যৱহাৰ কৰা। —*v. i.* to work steadily অবিৰত কাৰ্য্য কৰ; to move in haste to and

fro বেগাই অহা যোৱা কৰ, খনাই যাভায়াত কৰ, যেনে নাও। —*n.* a bent, a fold ডাঁক। (*pu. t.* and *pa. p.* Plied). **Plywood** *n.* a thin board made by piling and cementing in three layers তিনি ঝাল জাপি কৰা পাতল তক্তা (যেনে চাহ বাকচৰ পাত)।

Pneumatic, —**al** (নিউমেটিক্) *adj.* relating to air, moved by air or wind বতাহ সম্বন্ধীয়; বতাহ সুমাই চলোৱা।

Pneumatics *n. (sing.)* the science of the air & gases বায়ু বা গেচ্ বিষয়ক বিদ্যা, বায়ুবিজ্ঞান।

Pneumonia (নিউমনিয়া) *n.* inflammation of the lungs লেং বেমাৰ, জ্বৰ, কাহ আৰু শূলৰ বেমাৰ। **Pneumonic** *adj.* লেং সম্বন্ধীয়, ইণ্ড-ফীণ্ড সম্বন্ধীয়।

Poach (প'ছ) *v. t.* to dress eggs by breaking them into boiling water উত্তপ্ত পানীত কণী ভাঙি পেলাই সিজা; to steal game চিকাৰৰ জন্ত চুৰ কৰ; to stab, to pierce খোঁচ; to make slushy by treading on খচি বোকা কৰ। **Poacher** *n.* one who steals game চোৰাংকৈ মাছ পহু ম'বোতা। **Poach about for game** = চিকাৰ কৰিবলৈ ঘূৰি ফুৰ।

Poachy (প'ছি) *adj.* wet and soft বোকা জেকা আৰু কোমল।

Pock (পক্) *n.* a pustule on the skin containing matter ফোঁহা, বসন্ত। **Pock-mark**, **Pock-pit** = ওটি সাঁচ, আই ভালোৱা চিন।

Pocket (প'কেট্) *n.* a small bag attached to a dress or to a billiard table জেপ, বগল, মোনা; a cavity in rock ধনবন্ত থকা পৰ্ব্বতৰ খোঁক। —*v. t.* to put in a pocket মোনাত ভৰা, জেপত সুমা; to conceal লুকাই থ। **Pocket-book** = নোট বহি। **Pocket-borough** (পকেট-বৰো) = a town with privileges of sending members of parliament but under control of one person or family কেবল এজন লোকৰ তাৰেপাৰত থকা সভ্য মনোনীত ক্ষমতা পোৱা নগৰ। **Pocket money** = বাজে খৰছৰ ধন। **To pocket an insult** = অপমানিত

হৈ মনে মনে থাক। Put of pocket=কোনো ব্যৱসায়ত ধন খৰচ কৰি হাত সুদা হ। To pick one's pocket=জেপ কাটি ধন চুৰ কৰ। To suit all pockets=দুখী সুখী সকলোৱে কিনিব পৰা। Empty-pocket=হাতত ধন নথকা, হাতখালি।

Pocky (পকী) *adj.* marked by small pox আই ওলোৱা চিনথকা, গুটি সাঁচ থকা।

Pod (পড্) *n.* the covering of the seed of certain plants, as the bean মাহ, উৰহা আদিৰ ছেঁই কপৰা, চুপহি।

Poem (প'এ'ম্) *n.* composition in verse পদ পুথি, কবিতা, পদ্য।

Poesy (পয়েজি) *n.* poetry, a composition in verse পদ্য ৰচনা, কবিতা।

Poet (পয়েট) *n.* one who writes poetry কবিতা লেখক, কবি। (*Fem.* Poetess).

Poet-laureate (পয়েল'ৰিয়েট্) *n.* ৰাজকবি।

Poetical (প'য়েটিকেল্), Poetic *adj.* pertaining to a poet, or poetry কবি বিষয়ক, পদ্য সম্বন্ধীয়, পদ্য, কবিত্ব থকা। Poetic justice=আদৰ্শ বিচাৰ, উচিত প্রতিফল। Poetic licence=আৰ্থ প্রয়োগ, কবিৰ সুবিধাৰ নিমিত্তে ব্যৱহাৰ কৰা কথা।

Poetaster (প'য়েটেষ্টাৰ্) *n.* a petty poet সামান্য কবি।

Poetry (পয়েট্ৰী) *n.* metrical composition, a writing in verse পদ্য, কাব্য।

Pogrom (পগৰম্) *n.* destruction, a lawless outburst of feeling সংহাৰ, ভয়ঙ্কৰ অত্যাচাৰ আচৰণ (যেনে যিহুদী বিলাকৰ প্রতি)।

Poignant (পইন্ট-এণ্ট্) *adj.* sharp, stinging, pungent চোকা, বেজোৰা, গা বেজোৰা। Poignancy *n.* তীব্ৰতা।

Point (পইণ্ট) *n.* a sharp end আগ, কোনো বস্তুৰ চোকা মূৰ; the mark made by a sharp instrument জোতা অন্তৰ্বে কৰা চিন, বিন্দু ফুট; a stop in a sentence ছেদ চিহ্ন; a moment of time মুহূৰ্ত; a small affair সামান্য বিষয়; a particular subject বিশেষ বিষয়, আচল কথা; exact place ঠিক ঠাই; state অৱস্থা; aim অভিপ্ৰায়, লক্ষ্য কৰা; unit value or measurement কোন জোখ বা মূল্যৰ নিৰ্দ্ধাৰণ আংশিক পৰিমাণ; an advantage সুবিধা, চল।

Points (*pl.*)=the chief features প্রধান গুণ; the switch in a railway ৰেলৰ লাইন সলোৱা জোৰা। —*v. t.* to sharpen জোতাঁল, জোং কৰ; to aim লক্ষ্য কৰ, মন দে; to give a point to চিহ্ন দে। —*v. i.* to direct the finger আঙুলিয়া। Point for point=exactly জাঁতি-গুৰি মাৰি, ঠিকেঠাকে। Point of law=আইনৰ কথা। From a religious point of view=ধৰ্ম সম্পৰ্কে ধৰিবলৈ গলে। Point out=দেখুৱাই দে, কৈ দে। Points of the compass=কোম্পাস যন্ত্ৰৰ দিশ। At all point=completely সম্পূৰ্ণৰূপে, কেউপিনে। In the point of=হঠ হঠ হঠভেই। Carry one's point=যুক্তি, বলবৎ হ, তৰ্কত জিক। In point of=with regard to সম্পৰ্কে। To strain a point=সীমা অতিক্ৰম কৰ। To the point=appropriate ঠিকেঠাকে, ঠিক। The point at issue=বিচাৰ্য্য বিষয়। He has come to the point=তেওঁ এতিয়া আচল কথালৈ আহিছে। He has gained the point=তেওঁৰ কথা ৰাজিল, তেওঁৰ অভিপ্ৰায় সিদ্ধি হল। Make a point of=সদায় এনেটো কৰিম বুলি নিয়ম কৰ, আবশ্যক বুলি ধৰ। At the point of death=মৰে মৰে অৱস্থা; প্ৰায় মৃতকাল। At the point of the bayonet=প্ৰাণ বধ কৰিম বুলি ভয় দেখুৱায়; বলেৰে। To point at=ইতিকিৎ কৰ; to aim at লক্ষ্য কৰ, তৌবা। Points of cards=তাঁচৰ ফুট বা ফোঁটা। Pointblank *adj.* or *adv.* direct পোন দৃশুৰাই। Pointed *adj.* having a sharp point জোতা।

Pointer *n.* that which points যি আঙুলিয়াই দেখুৱাই, প্ৰদৰ্শক; a dog এজাতি চিকাৰী কুকুৰ।

Pointsman *n.* a railway servant who is in charge of the joining points of the rails দুই ৰেলৰ লো জোৰা বুৱাই বাট পোনকৈ দিয়া মানুহ, পইণ্ট মেন।

Poise (পইজ্) *n. t.* to balance, to make of equal weights দুয়োফালে সমান কৰ, ফেৰ মাৰ। —*n.* a weight which balances another ওজন, ফেৰ, ভৰ; department, manner of carrying the head and body তেও, ভাও।

Poison (প'ইজন্) *n.* any substance which is

destructive to life বিধি। —*v. t.* to kill with poison বিধি দে, বিধি খুঁটা; to corrupt কলুষিত কৰ, বিষাক্ত কৰ।

Poisonous (পাইজন্-আৰ্ছ) *adj.* destructive having the qualities of poison বিষাক্ত, বিধি থকা, বিষাল, ডাইল, (যেনে সাপ)।

Poke (প'ক্) *n.* a pouch মোনা। A pig in a poke = কণা-বেপাৰ বা বেহা; anything bought without being seen.

Poke (প'ক) *v. t.* to thrust something pointed খোঁচ, হান, শিঙেৰে খুন্দা মাৰ। —*v. i.* to grope খপিয়াই ফুৰ। —*n.* a thrust খোঁচ, খুন্দা। To poke fun at = to ridicule উপহাস কৰ, খেজাল।

Poker (প'কাৰ্) *n.* an iron bar for stirring the fire জুই উজৰা লোৰ মাৰি।

Poky (প'কী) *adj.* dull, stupid নিকোঁধ, ভেৰা; mean and poor looking টোঁকানা স্বভাৱৰ।

Polar (প'লাৰ) *adj.* pertaining to two poles কেন্দ্ৰ সম্বন্ধীয়, মেকৰ ওচৰৰ।

Polarity (প'লেবিটী) *n.* state of having two opposite poles with having repellent or attractive powers কেন্দ্ৰাকৰ্ষণীয় গুণ, বিভিন্ন গুণ বিশিষ্ট মেক থকা অৱস্থা।

Pole (প'ল্) *n.* a native of Poland প'লেণ্ড দেশীয় লোক; one of the extremities of the earth's axis মেক, পৃথিৱীৰ কেন্দ্ৰ; one of the two ends of a magnet চুম্বক পাখৰৰ কোনো এটা মূৰ।

Pole (প'ল) *n.* a long piece of wood ডাং কাঠৰ সৰু দীঘল মাৰি; a measure of length = 5½ yards ১১ হাত দীঘল পৰিমাণ, জোখ কৰা ট'ৰ। Under bare poles = জাহাজৰ পাল সামৰি থৈ।

Pole-axe (প'ল-এক্স) *n.* an axe fixed on a long handle যুদ্ধ কৰা কুঠাৰ।

Polecat (প'ল্-কেট্) *n.* a kind of weasel একাতি জাহাল।

Polemic (প'লেমিক্), —*al adj.* controversial প্রতিবাদ প্রিয়। —*n.* one who disputes প্রতিবাদ কৰোতা। **Polemics** = controversy বাদ-বিতৰ্ক, ধৰ্ম সম্বন্ধীয় বাদ-প্রতিবাদ।

Pole-star *n.* a star near the pole of the earth ধ্ৰুৱ তৰা; a guide পৰিচালক।

Police (প'-লিচ) *n.* the system of regulations for the preservation of order in a city; the officers employed to preserve order নগৰৰ শান্তি ৰক্ষা বিষয়ক প্ৰণালী, শান্তি ৰক্ষক দল, পুলিচ। **Policeman**, **Police constable** = পুলিচ কৰ্মচাৰী, কনিষ্টবল।

Policy (প'লিচী) *n.* the art of regulating the government of a country ৰাজনীতি শাসন, কৌশল; prudence বুদ্ধি, যুক্তি, উপায়; a contract of insurance জীৱন চুক্তিৰ একদৰ নাম।

Polish (প'লিছ) *v. t.* to make smooth and glossy মাজ, মাজি বৰ চকচকীয়া কৰ; to refine পৰিষ্কাৰ কৰ, সভ্য কৰ। —*n.* a glossy surface চিকমিকনি; anything used to produce a glass পালিশ; elegance of manners শিল্পচাৰ।

Polished *adj.* refined, polite নিমজ, চিকচিকীয়া, সুসভ্য।

Polite (প'লাইট্) *adj.* polished, refined, obliging নম্ৰ, শিল্প, ভদ্ৰ, সভ্য। **Politely** *adv.* নম্ৰভাবে, মিঠা মুখেৰে। **Politeness** *n.* ভদ্ৰতা, মুখৰহী গুণ। **Polite-literature** = পদ্যপুথি, নাটক, কাব্য আদি মন ভাল লগা কিতাপ; দৰ্শন, বিজ্ঞানৰ, বাজে আন কথাৰ কিতাপ।

Politic (প'লিটিক্) *adj.* well-devised, prudent সুবুদ্ধিমান, সুচতুৰ, যুক্তিসঙ্গত; cunning ফন্দিয়ক; (see Politics). **Body politic** = ৰাজ্য শাসনকাৰী লোকসমূহ।

Political (প'লিটিকেল্) *adj.* pertaining to government ৰাজকীয়, ৰাজ্য শাসন বিষয়ক। **Political economy** = আয়-ব্যয় সম্বন্ধীয় শাস্ত্ৰ।

Politician *n.* one versed in politics শাসন প্ৰণালী বিষয়ে সুচতুৰ ৰাজনীতিজ্ঞ; a man of artifice ফন্দিয়ক।

Politics (প'লিটিক্) *n. (sing)* the science of government ৰাজ্য শাসন কৌশল, ৰাজনীতি; political affairs ৰাজকীয় বিষয়।

Polity (প'লিটী) *n.* the constitution of the government of a state ৰাজ্য শাসন প্ৰণালী, শাসন সংস্থাপন।

Polka (প'লকা) *n.* a dance একককম নাচ।

Poll (প'ল্) *n.* the head মূৰ; a register of person who are entitled to vote for members পলিয়েমেণ্ট সভ্যৰ মেম্বৰ বাছনিত ভোট দিব পৰা মানুহৰ কৰ্ম; election মেম্বৰ বাছনি; a place where the votes are taken ভোট লোৱা ঠাই। —*v. t.* to cut, to lop as the branches of a tree ছাঁট, কাট, ভাল উল; to register one's name নাম তুল কৰ। —*v. i.* to give votes ভোট দি, কোনো মেম্বৰৰ পক্ষে মত দি। **Poll-book** = ভোটৰ সকলৰ নাম থকা বহী। **Poll-tax** = মানুহৰ লগোৱা ধন।

Pollard (প'ল্ডাৰ্ড) *n.* a tree lopped ন কৈ পাত ওলাবলৈ আগ কটা গছ; an animal without horns খ'ৰামুৰা জন্তু; লাওঁমুৰা জন্তু।

Polled (প'লড্) *adj.* lopped, bald, hornless খ'ৰা, টকলামুৰা।

Pollen (প'ল-এন্) *n.* the fertilising dust in the flowers পৰাগ, পুষ্প বেণু।

Pollute (প'ল্-ইউট্) *v. t.* to soil, to make unclean বেয়া কৰ, কলুষিত কৰ; to corrupt ভ্ৰষ্ট কৰ, অপবিত্ৰ কৰ।

Pollution (প'লিউছন্) *n.* defilement, impurity ভ্ৰষ্টতা, অপবিত্ৰতা, চেক।

Polo (প'ল) *n.* a game of hockey on horse-back ঘোঁৰাৰে খেলা এবিধ খেল।

Poltroon (পল্-ট্ৰুন্) *n.* a coward ভীক মানুহ, কাপুৰ। **Poltroonery** *n.* cowardice ভীকতা, সোপা-ঢিলা গুণ।

Polyandry (পল্-ই-এন্ড্ৰি) *n.* a union with several husbands বহুস্বামীতা, বহুপতি গ্ৰহণ। (Gr. *polys*=many)।

Polygamist (প'লিগেমিষ্ট) *n.* one who marries several wives at the same time বহু বিবাহ কৰোঁতা।

Polygamy (প'লিগেমী) *n.* the practice of having more than one wife বহু বিবাহ, কেবাজনী তিবোতা বিয়া কৰোৱা দস্তৰ। (Gr. *polys*=many; *gamos*=marriage)।

Polyglot (পল্-ই-গ্লট) *n.* a book of the same text in several languages বহুভাষাত লিখা কোনো কিতাপ; one who understands

many languages নানান ভাষা কৰ পৰা লোক। —*adj.* বহু ভাষা যুক্ত।

Polygon (পল্-ই-গন্) *n.* a figure bounded by many straight lines বহুভুজীয়া কেব। **Polygonal** *adj.*

Polynomial (পলিনমীয়েল্) *n.* an algebraic quantity of many terms বহুসংখ্য বিশিষ্ট অঙ্ক।

Polypode (পল-ই-প'দ্) *n.* an animal with many feet বহুপদী জন্তু বহুঠেঙীয়া।

Polypus (পলিপাচ্) *n.* tumour on the internal surface of the nose নাকৰ ঘা, নাকৰ ভিতৰৰ মতহ বঢ়া বেমাৰ। (*pl.*) **Polypes**.

Polypi (পলিপাই), **Polypous**=many footed বহুপদী।

Polysyllable (পল্-ই-চিল্-এ-বল) *n.* a word of more than three syllables বহুভাগ শব্দ যুক্ত পদ। **Polysyllabled** *adj.*

Polytechnic, —*al*, **Polytechnique** (পলিটেকনিক্) *adj.* comprehending many arts বহুপ্রকাৰ সম্বাপৰা বিদ্যা সম্বলিত। —*n.* an industrial school গৃহাদি নিৰ্মাণ বিষয়ক কৌশল আদি শিকোৱা কাৰ্যাল।

Polytheism (পলিথিজম্) *n.* the doctrine of believing in many gods অনেক ঈশ্বৰ বাৰ, বহুদেৱ পূজা।

Polytheist (পলিথিষ্ট্) *n.* a believer in many gods বহুদেৱ পূজক।

Pomade, **Pomatum** (পমে'ড, পমে'টাম্) *n.* an oily preparation for the hair চুলিত বঁহা সুগন্ধি মলম।

Pome (প'ম) *n.* (*Bot.*) a fruit like an apple এপেল আৰু নাচপতি শ্ৰেণীৰ ফল।

Pomegranate (পম্-গ্ৰেণ্-এট) *n.* a kind of tree and its fruit ডালিম।

Pomiculture (পমি-কাল্-চাৰ) *n.* fruit-growing খোৱা গছগুটি অৰ্জা খেতি।

Pommel (পমেল্) *n.* a knob or ball কোনো বস্তৰ মূৰত লগোৱা খোপোৰা চূপহি, বেটু; the high part of a saddle ঘোঁৰাৰ কঁটাৰ ওখ ভাগ। —*v. t.* to beat with anything thick or heavy টঙনিয়া।

Pomology (পমল-জি) *n.* the science of fruit growing খোৱা ফল-মূল বিষয়ক বিদ্যা।

Pomp (পম্প) *n.* a great show, a splendour জাকজমক, আড়ম্বৰ; ostentation আয়ম, ফাতিহা, ফতি। **Pomposity** *n.* splendour আড়ম্বৰ, ফাতিহা, ফাতিহা।

Pompous (পম্পাচ) *adj.* displaying pomp জাকজমক আড়ম্বৰী; boastful দাঙিক। **Pompousness** *n.* ফিড়াহি

Pond (পণ্ড) *n.* a body of standing water পুখুৰী।

Ponder (পণ্ডাৰ) *v. t.* to think over, to consider গমি চা; (with on or over).

Ponderous (পন্দাৰাচ) *adj.* massive, weighty লেপেলৈয়ী, গধুৰ, বৰ শক্ত, দাঙিব নোৱৰা।

Poniard (পনিয়াৰ্ড) *n.* a small dagger মিত-দা।

Pontage (পণ্টেজ) *n.* a toll paid on bridges দলজত লগোৱা টোল, দলং পাৰণী।

Pontiff (পণ্টিফ) *n.* a Roman high priest, the pope ৰোম দেশীয় প্রধান ধৰ্মযাজক। **Pontific** *adj.* ধৰ্মযাজক সম্বন্ধীয়।

Pontifical (পণ্টিফিয়েল) *n.* a book of rites and ceremonies ধৰ্ম ক্ৰিয়া পদ্ধতি, প'প'ৰ বিধি।

Pontificals *n.* (*pl.*) the dress of a bishop ধৰ্ম যাজকৰ সাজ।

Pontoon (পণ্টুন) *n.* a bridge of boats নাৱেৰে কৰা দলং।

Pony (পনী) *n.* a small horse টাটু ঘোঁৰা; সৰু ঘোঁৰা। **Jerusalem Pony** = an ass গাধা।

Poodle (পুডল) *n.* a small curly-haired pet dog খোপাখুপি নোমেৰে সৰু কুকুৰ। **Poodle-faker** = (*Slang.*) youth fond of tea parties and ladies' society মহিলা সমাজ আৰু চাহ খোৱা মেলৰ হেপাংত ফুৰা ডেকা।

Pooh pooh (পু: পু:) *v. t.* to sneer at অবজা কৰ, ঘৃণা প্ৰকাশ কৰ। **Pooh interj.** হি:।

Pool (পুল) *n.* a small body of water ডোবা, ডোঙ, পুলি; the stakes or the receptacles for them in certain games কোনো বলৰ আঁৰি বা আঁৰিৰ ধন বখা খেলা; collective

amount of betting কোনো খেলৰ বাজী বা বাজীৰ মুঠ ধন; as football goals। —*v. t.* to throw into common fund খেলৰ বাজীৰ ধন গোটা হৈ থা।

Poon (পুন) *n.* এজাতি টান কাঠৰ গছ, ইয়াৰ গুটিৰ পৰা তেল ওলায়; an East Indian tree.

Poop (পুপ) *n.* the hinter part of a ship জাহাজৰ পাচফাল, জাহাজৰ পাচৰ ওপৰ খাপ।

(*Slang.*) an insignificant foolish person মূৰ্খ সামান্য মানুহ।

Poor (পুৱৰ) *adj.* without means, needy দুখীয়া, নিহলা, সমৰ্থহীন; weak দুৰ্বল; trifling paltry সামান্য, হেঁকজিহ, লুকুমা, অকামিলা। He is poor in English = তেওঁ ইংৰাজী ভাষাকৈ নেকানে। This year the crop was very poor = এই বছৰ শস্য নিচেই কম হল। This is a poor soil = এই ভোখৰ সাৰ নাইকিয়া (কটুৰ) মাটি। The poor = দুখীয়া বা দৰিদ্ৰ মানুহবিলাক, কজালিবিলাক। Poor house = দৰিদ্ৰ মানুহ থোৱা চৰকাৰী ঘৰ। Poor laws = দৰিদ্ৰ মানুহক পোহপাল দিয়া বিধয়ক আইন। **Poor spirited** = cowardly উণ্ডাভুৰ।

Poorly *adv.* in a poor manner কটকিনকৈ সামান্যৰূপে, দুখী অৱস্থাবে; unwell হেমাৰী, হেন। as, He is looking very poorly = তেওঁক হেমাৰী যেন দেখাইছে।

Pop (পপ) *v. i.* to move quickly খপখপাই যা; to make sharp sound চট্‌চট শব্দ কৰ। —*v. t.* ফটু ফটু শব্দ কৰা, ফুটা; to thrust suddenly হঠাৎ সোমো। (*Slang.*) to pawn বন্ধক ৰাখ। —*n.* a sharp quick sound ফটু ফটু শব্দ। (*Colloq.*) a drink especially ginger beer or champagne এবিধ মদ। **Pop off** to vanish all at once একেবাৰেই অদৃশ্য হ, তৎক্ষণাত নাইকিয়া হ। **Pop the question** বিয়াৰ প্ৰস্তাব কৰ। **Pop out** = হঠাৎ ওলাই যা। **Pop eyes** = টেলেকা চকু।

Pope (প'প) *n.* the head of the Roman Catholic Church ৰ'মীয় প্রধান ধৰ্মযাজক, ৰ'ম-দেশীয় প্রধান ধৰ্মগুরু।

Popery (প'পেৰা) *n.* the Roman Catholic religion ৰ'মান কথলিক ধৰ্মমত।

- Pop-gun** *n.* a child's gun ল'বাই খেমাংলি কৰা বাঁহৰ চুঙাৰ শিলৈ।
- Popinjay** (পপিন্জ) *n.* a parrot ডাটৌ, কাঠৰ ডাটৌ; a fop ফুল বাদু, আটক ধুনীয়া।
- Popish** (প'পিশ) *adj.* relating to the Pope প'প সম্বন্ধীয়।
- Poplar** (পপল'ৰ) *n.* a kind of tree এবিধ গছ।
- Poplin** (পপলিন) *n.* পকোৱা সূতাৰ গাঁবি দিয়া পাটৰ কাপোৰ।
- Poppet** (পপেট) *n.* a puppet পুতলা; a small person সৰু লৰাহোৱালী; one of the heads of a lathe কুন্দলালৰ কুন্দাৰ মূৰ; a piece of timber at the top of shaft & pulleys মাল ভোলাপৰা কৰা বচি টনা খুটাৰ মূৰ।
- Poppy** (পপী) *n.* a plant from which opium is obtained আফু গছ। **Poppy seed**=আফু গুটি।
- Populace** (পপিউলে'চ) *n.* the ordinary people ইভৰ লোক, সাধাৰণ মানুহবিলাক।
- Popular** (পপিউলাৰ) *adj.* pleasing to the people সকলোৰে ভালপোৱা, সববহী, সৰ্বপ্ৰিয়।
- Popularise** (পপিউলেৰাইজ) *v. t.* to make popular সকলোৰে ভালপোৱা কৰ; to introduce among the people সকলোৰে মাজত চলা।
- Popularity** (পপিউলাৰিটি) *n.* state of being popular সকলোৰে ভালপোৱা অৱস্থা, সববহী গুণ।
- Populate** (পপিউলেট) *v. t.* to people মানুহ বহুৱা, মানুহেৰে পৰিপূৰ্ণ কৰ।
- Population** (পপিউলেছন্) *n.* the number of the inhabitants of a place লোকসংখ্যা, জনসংখ্যা, ৰাজ্যৰ লোকসমূহ।
- Populous** (পপিউলচ'জ) *adj.* full of inhabitants জনপূৰ্ণ, মানুহ সবহীয়া। **Populousness** *n.* জনপূৰ্ণতা।
- Porcelain** (প'ৰচিলে'ন) *n.* a china-ware চীনা মাটিৰ পাত্ৰ, কাঁচৰ পাত্ৰ। —*adj.* কাঁচৰ।
- Porch** (প'ৰ্চ) *n.* a portico ঘৰৰ বাৰাণ্ডা।
- Porcine** (প'ৰ্চাইন্) *adj.* swinish গাহৰিৰ দৰে, গাহৰি সম্পৰ্কীয়।

- Porcupine** (প'ৰ্কিউপাইন্) *n.* a kind of quadruped covered with spines কেটেলা গছ।
- Pore** (প'ৰ) *n.* a small passage in the skin লোমকূপ, গাৰ ছালৰ বিদ্ধা। —*v. i.* to look or study closely মনোনিবেশ কৰ।
- Porosity** (প'ৰ'চিটি) *n.* quality of being porous গাৰ ছালৰ দৰে বিদ্ধা থকা অৱস্থা।
- Porous** (প'ৰাচ) *n.* having pores লোমকূপময়, পানী সৰকিব পৰা বিদ্ধা থকা।
- Pork** (প'ৰ্ক) *n.* the flesh of swine গাহৰিৰ মত্হ।
- Porker** (প'ৰ্ক'ৰ) *n.* a young hog গাহৰি পোৱালি।
- Pornograph** (প'ৰ্ণ-গ্ৰেফ) *n.* an obscene picture or writing নিলাজ ছবি বা কিতাপ। —*y*=descriptions of the manners and actions of harlots হেঙাৰ কীৰ্ত্তি, নিলাজ কথাৰ বৰ্ণনা। (Gk. *porne*=a harlot).
- Porpoise** (প'ৰপইজ) *n.* a mammal of the whale family শিহ, নৈত বুৰ দিঙ্গশিহাই ফুৰা এবিধ জন্তু।
- Porridge** (প'ৰিজ) *n.* a kind of pudding made by boiling oatmeal in water or milk এক বকম পাহ, পায়স, লুথুৰী পিঠা।
- Porringer** (প'ৰিঞ্জাৰ) *n.* a small dish for porridge লুথুৰী পিঠা বা পায়স খোৱা পাত্ৰ।
- Port** (প'ৰ্ট) *n.* harbour, a safe station for ships বন্দৰ, জাহাজ ৰখা মেলা আড্ডা; the left side of a ship জাহাজৰ বাঁওফাল; a gate or entrance নগৰৰ দুৱাৰমুখ, বতাহ আৰু পোহৰ আহিবলৈ দিয়া বাট; a dark-red wine প'ৰ্ট মদ; demeanour গতি, চলন, আওভাও। **To port the helm**=বাঁওফাললৈ জাহাজ ঘূৰা। **To port a musket**=বন্দুক হলনিয়াইকৈ ধৰা। **Port of call**=ভাল কৰিবলৈ বা কোনো সামগ্ৰী লবলৈ জাহাজ ৰখোৱা ঠাই। **Free port**=মাহুল নোহোৱাকৈ মাল বস্তু উঠাব নমাব পৰা বন্দৰ।
- Portable** (প'ৰ্টেবল) *adj.* that which may be carried, not heavy দাঙ্গি লৈ যাব পৰা, লঘু।
- Port-fire** *n.* matchcord জামুকা, বৰতোপত জ্বলি লগোৱা আঁহিয়া।

Port-hole *n.* জাহাজৰ বাওঁফালৰ দুখনীয়া খিৰিকী
দুৱাৰ।

Portage (প'ৰ্টেজ) *n.* act of carrying দালি লৈ
যোৱা কাৰ্য্য; price of carriage ডাৰ বৈ
নিয়াৰ বেচ, কঢ়িয়াৰ বেচ।

Portal (প'ৰ্টেল) *n.* a small gate বাটৰ মূখৰ
জপনা, দুৱাৰ। **Portal vein**=বস্ত্ৰবাহী শিৰ।

Portcullis (প'ৰ্ট-কালিচ্) *n.* a sliding door hung
over a gateway আগ দুৱাৰ, জপনা।

Porte (প'ৰ্ট) *n.* the Turkish Government
দুৱাৰ দেশীয় ৰাজসভা।

Portend (প'ৰ্টেণ্ড) *v. t.* to presage, to indicate
the future ভৱিষ্যত ঘটনা সূচনা কৰ, ভৱিষ্যত
ঘটনাৰ চিন দেখুৱা।

Portent (প'ৰ্টেণ্ট) *n.* an evil omen কুলক্ষণ,
উৎপাত।

Portentious (প'ৰ্টেণ্‌ছাচ্) *adj.* foreshadowing
evil, dreadful অমঙ্গলীয়া, ভয়াবহ, ভয়লগা।

Porter (প'ৰ্টাৰ) *n.* a door keeper দুৱাৰী; one
who carries burdens on payment ভাৰী,
বোজা কঢ়া কুলী। **Porter-house**=a house
where porters obtain refreshment ভাৰীয়ে
আহাৰ খোৱা ঘৰ।

Porterage (প'ৰ্টাৰেজ) *n.* charge for carry-
ing goods by a porter কুলী ভাৰা, ভাৰীৰ
খৰচ।

Portfolio (প'ৰ্ট-ফ'লিয়) *n.* a Portable case for
papers etc. কাগজ-পত্ৰ থোৱা খাম; a collec-
tion of loose papers কাগজ-পত্ৰৰ টোপোলা;
the office of a minister of state ৰাজ মন্ত্ৰীৰ
পদ।

Port-hole *n.* see Port.

Portico (প'টিক') *n.* a porch in the front of
a building ঘৰৰ বাৰাণ্ডা, ঘৰৰ আগচালি।

Portion (প'ৰ্শ্বন) *n.* a part অংশ, ভাগ, খণ্ড,
ভোখৰ; fate ভাগ্য, দশা; a wife's fortune
ক্ৰীধন। —*v. t.* to divide, to allot a share
ভাগ কৰ, বাঁট; to allot a portion সম্পত্তি দান
কৰ, যোতুক দে। **Marriage Portion**=যোতুক,
ক্ৰীধন।

Portliness (প'ৰ্টলিনেচ্) *n.* dignified appearance
গহীনালি, গধুৰালি, সম্ভাৱগতি।

Portly (প'ৰ্টলী) *adj.* of dignified appearance
গহীন গহীৰ আকৃতিৰ; corpulent স্থূলকাৰ,
ডাঙৰ, দীঘল, পাহুৱাল।

Portmanteau (প'ৰ্ট-মেন্টু) *n.* a leather bag for
carrying apparel in a journey কাপোৰ কানি
লগত লৈ ফুৰা ছালৰ পেটেৰা।

Portoise (প'ৰ্ট-ইজ্) *n.* the upper edge of a
ship's side where guns are placed জাহাজৰ
নিচেই ওপৰ কাষ।

Portrait (প'ৰ্ট্ৰেট) *n.* the likeness of a
person আৰ্জা, ছবি, চিত্ৰ, পট; a description
in words বৰ্ণনা।

Portray (প'ৰ-ট্ৰে) *v. t.* to paint the likeness
of আৰ্জা তোলা, চিত্ৰ কৰ, ছবি আঁক; to describe
বৰ্ণনা কৰ।

Portrayal *n.* ছবি আঁকা কাম।

Pose (প'জ্) *n.* attitude, a position বেহকাপ,
ভাৰডঙ্গী, ঠেংভাঙ, ডেম। —*v. t.* or *n. i.* to
assume an attitude গহীনালি ভাও ধৰ; to
perplex অধাৰ কৰ, বিচুস্তি কৰ, খৰ কৰ; lay
down পাত (যেনে প্ৰশ্ন বিলাক)।

Poser (প'-জাৰ) *n.* an affected person অভিমানী
গপাল লোৱ।

Position (প'-জি-ছন্) *n.* situation, place
সংস্থিতি, স্থান, ঠাই; state of affairs অবস্থা;
place in society সামাজিক মান সম্বন্ধ।
Strategic position=শত্ৰুক ঠেংত পোলাবলৈ
সুচল ঠাই।

Posit (প'জিৎ) *v. t.* to assert as true fact সঁচা
বুলি মানি ল।

Positive (প'জিটিভ) *adj.* definitely laid down,
actual, decisive নিশ্চিত, যথার্থ, স্পষ্ট, ষাটাই;
not admitting of any doubt নিঃসন্দেহ,
হেৰফেৰ নোহোৱা। **Positive assertion**=হয়
বোলা কথা, ষাটাই কথা। **Positive degree of
comparison**=তুলনা কৰা গুণৰ আদি অৱস্থা। **A
Positive picture**=সম্পূৰ্ণৰূপে তোলা আৰ্হি বা
ছবি। **Positive proof**=স্পষ্ট প্ৰমাণ, (*opp.*
to Negative). **Positive and Negative
electricity**=খিৰ-অখিৰ দুই প্ৰকাৰৰ বিদ্যুৎ
শক্তি।

Positively (পজিটিভলি) *adv.* decisively
খাটাতকৈ, ইফি।

Positivism (পজিটিভিজম্) *n.* absolute knowledge প্রত্যক্ষবাদ, প্রত্যক্ষ বস্তুর পৰা অদৃশ্য বস্তুর জ্ঞান প্রমাণ করা টান এনে মত।

Posology (প'-লজ'-অ'জি) *n.* the science of quantities in which drugs should be administered দৰবৰ জোখ পরিমাণ বিষয়ক বিজ্ঞান।

Posse (প'-চি) *n.* power বল; possibility সম্ভাবনা; a strong force, a body of men to repress riot শান্তিবদ্ধক দল।

Possess (প'জ্'-জেচ্) *v. t.* to have or hold as one's own পা, প্রাপ্ত হ, অধিকার কৰ, ভোগ দখল কৰ; to seize ধৰ, লভ। He possesses property=তার সম্পত্তি আছে। He has been possessed by evil spirits=তাক ভূতে পাইছে, তার গাত ভূত লভিছে। He possessed the land for three years=সি মাটি ভোখৰ তিনি বছৰ দখল কৰিলে।

Possession (পজ্'-জেছন্) *n.* act of possessing অধিকার, দখল; property সম্পত্তি। Give possession=দখল দে। Take possession=দখল ল।

Possessive (পজ্'-জেচ্'-চিভ) *adj.* denoting possession দখল সহকীয়, গৰাকী বুজুৱা।

Possessive case=সহক কাকৰ; (যেন মোৰ, তেওঁৰ)।

Possessor (পজ্'-জেচ্'-চৰ) *n.* one who possesses, owner দখলকাৰী, গৰাকী।

Possessionary (পজ্'-জেচ্'-শ্বনৈৰী) *adj.* relating to possession দখল বিষয়ক, দখলকাৰ সহকীয়।

Posset (প'চেট্) *n.* a drink made by curdling milk with acid চেনাপানী।

Possibility (পচিবিজি) *n.* state of being possible সম্ভাবনা, সম্ভব, আগন্তুক।

Possible (পচিব্) *adj.* that may be, or may be done সম্ভব, হব পাৰে, কৰিব পৰা, সাধ্য।

Possibly (পচিবি) *adv.* in a manner as may be possible সম্ভবতঃ, পার্যমানে, পাবিত পক্ষে, পাবিলে। (L. *posse*=to be able)।

Post (প'ষ্ট) *n.* a fixed place or stage নির্ধাৰিত ঠাই, থপুৱা, আড্ডা; an office কাম; a pillar, a piece of timber fixed in the ground পুঠা; a letter carrier ডাকোৱাই; mail কাক; a size of writing paper চিঠি লেখা কাগজৰ দণ্ডণ ডাঙৰ কাগজৰ আকাৰ। —*v. t.* to station কোনো নির্ধাৰিত ঠাইত নিযুক্ত কৰা বা ৰাখ; to put into a post-office ডাকত দে। He has been posted to Jorhat=ডেওঁক যোৰহাটত দিছে, ডেওঁক যোৰহাটলৈ বদলি কৰিছে। A notice has been posted in the house=এখন জাননী ঘৰত লটকাই দিছে। Please post this letter=অনুগ্রহ কৰি এই চিঠিখন ডাকঘৰত দিয়া। —*v. i.* to travel with speed বেগাই যা। Postdate a date later than actual আগত দিয়া পাচৰ তাৰিখ।

Postage (প'-ষ্টেজ্) *n.* money paid for conveying anything by post ডাক মাচুল। Postage-stamp=ডাক টিকট।

Postal *adj.* pertaining to the post office ডাকঘৰীয়া, ডাক বিষয়ক।

Post-bag *n.* ডাক অনা-নিয়া কৰা যোনা বা থৈগা।

Post chaise (প'ষ্ট'-চে'জ্) *n.* a carriage ডাক লগত যোৱা ঘোঁৰা গাড়ী।

Postdate (প'ষ্ট'-ডেট্) *v. t.* to date after the real time পাচৰ তাৰিখ দে। —*n.* যি দিনা লেখা হয় তাৰ পাচৰ তাৰিখ।

Post-diluvian (প'ষ্ট'-ডাইলুভিয়ান), —*diluvial adj.* happening after the deluge প্রলয়ৰ পাচৰ। —*n.* one existing since the deluge প্রলয় কালৰে পৰা থকা।

Poster (প'ষ্টাৰ্) *n.* one who travels by stages যি ডাক লৈ আড্ডাত বৈ বৈ যায়; a post horse ডাক কঢ়িওৱা ঘোঁৰা; placard affixed in public place কোনো চৰ্কাৰী ঠাইত মৰা ডাঙৰ জাননী।

Posterior (পচ্'-টি-বিসৰ) *adj.* later in time or order পাচৰ, প্লেহৰ। **Posteriors** *n.* (pl.) buttock টিকা।

Posteriority *n.* state of being later in time or order পাচত হোৱা অৱস্থা, পাচ হোৱাটো। (opp. to priority)।

Posterity (প'ষ্টাৰ্-ইটী) *n.* succeeding generations সম্ভৱ-সন্ততি, নাতি-পুতি। (*L. post* =after; behind) পৰবৰ্তী পুৰুষ।

Postern (প'ষ্টাৰ্ণ) *adj.* private, back গুপ্ত, পাচ-ফালৰ। —*n.* a back door পাচফালৰ দুৱাৰ।

Postfix (প'ষ্ট-ফিক্স) *n.* an affix to a word শব্দৰ পাছত লগোৱা কথা। —*v. t.* শব্দৰ পাছত লগা বা সংযোগ কৰ।

Post-graduate (প'ষ্ট-গ্ৰেডুৱেট) *adj.* relating to study after graduation বি, এ, পাছ কৰাৰ পাচৰ শিক্ষা সম্বন্ধীয়, স্নাতকোত্তৰ শ্ৰেণীৰ।

Posthaste (প'ষ্ট-হে'ষ্ট) *adj.* speedily লবাসবি, বেগবেগি। —*n.* hurry খৰখেন্দা, ততাতৈয়।

Posthumous (প'ষ্টউমাচ) *adj.* born after the death of one's father বাপেক মৰাৰ পাচত ওপজা; published after the death of the author লেখক মৰাৰ পাচত প্ৰকাশিত।

Postilion (প'চ্-টিল-ইয়ন্) *n.* one who rides a coach horse চলাই নিয়া গাড়ীৰ ঘোঁৰাত উঠি ঘোঁৰা লোক।

Postman (প'ষ্ট-মেন্) *n.* a letter carrier ডাক পিয়ন, হবকৰা, ডাকোৱাই।

Postmark (প'ষ্ট-মাৰ্ক) *n.* the post-office mark put on a letter ডাকঘৰৰ ছাপ বা মোহৰ।

Postmaster *n.* the manager of a post-office ডাকবাবু।

Post-meridian (প'ষ্ট-মেৰিডিয়েন্) *adj.* in the afternoon আবেলি, ১২ বজাৰ পাচৰ; (written P. M.).

Post-mortem (প'ষ্ট-মৰটেম্) *adj.* after death মৰাৰ পাচৰ। —*n.* an examination after death শৱশৰীকা, মৰণোত্তৰ শৱব্যৱচ্ছেদ।

Post-office *n.* an office for receiving and despatching letters ডাকঘৰ।

Postpone (প'ষ্ট-প'ন্) *v. t.* to defer to a future time স্থগিত ৰাখ, আগলৈ দিন কৰ, আন এদিনলৈ হোঁহকা। **Postponement** *n.* মুলতবি।

Postscript (প'ষ্টস্ক্ৰিপ্ত) *n.* anything written after it is finished কোনো চিঠি বা কিতাপ শেষ হোৱাৰ পাচত পুনৰাই লিখা কথা, কোড়পত্ৰ; (written P. S.=পুনশ্চ)।

Postulate (প'চ্-টিউলেট্) *n.* anything assu-

med as self-evident স্বীকাৰ্য্য, গঁচা বুলি ৰবি লোৱা মূলমন্ত্ৰ। —*v. t.* to take for granted গ্ৰহণ কৰাৰ পূৰ্বে স্বীকাৰ্য্য কৰি ল।

Posture (প'চ্-টিউৰ) *n.* attitude, position of the body ভঙ্গি, বহামেলাৰ গঢ়-গতি বা ভাও।

Post-war *adj.* যুদ্ধৰ পাচৰ।

Posy (প'জী) *n.* an inscription on a ring আঙঠিৰ ওপৰত লেখা ভাবমূলক কথা; a bouquet ফুলৰ চাকী।

Pot (পট্) *n.* a metallic earthen vessel টো, কলহ, জকা, চক ইত্যাদি পাত্ৰ। —*v. t.* to put in a pot চক বা কলহত ৰ। **Potbellied** = হোবোঁসো পেটা, টেকেলি পেটা। **To go to pot** = to go to ruin ধ্বংস হ। **To keep the pot boiling** = জীৱন-যাপন কৰ, পেট পোহ।

Pot (পট্), **Pot-hole** *n.* depression in road caused by traffic আলিবাটত গাড়ী ঘোঁৰাৰ পৰা হোৱা খাল-পোং। **Pot-house** = মদ খোৱা ঠাই।

Potash (পটাচ্) *n.* a strong alkali ঢোকা খাৰ, কলা-খাৰ।

Potation (প'টে-শন্) *n.* act of drinking মগ্ধ পান; a draught মদঢোকা।

Potato (প'টে-ট') *n.* an esculent root used as a food আলু, বিলাভী আলু।

Pot-boy *n.* মদৰ দোকানত মদ বেচা ল'ৰা।

Pot-companion *n.* a comrade in drinking মদখোৱা লগ, লগৰীয়া মদপী।

Potency (প'টেকি) *n.* power, influence শক্তি, বল, গুণ।

Potent (প'টেক্) *adj.* having great power বলবান, প্ৰভাৱী, গুণকাৰী।

Potentate (প'টেভেট্) *n.* a prince ৰজা, ক্ষমতা-শালী ৰাজপুৰুষ।

Potential (প'টেন্-শ্বিয়েল্) *adj.* powerful, efficacious পৰাকান্ত, গুণকাৰী, গ্ৰহণাত্মক; (*gram.*) expressing possibility সম্ভৱনীয়। **Potential energy** = শ্ৰবানদিৰ পৰস্পৰ সংহতিৰ পৰা উদ্ভৱ হোৱা নিজ কাৰ্য্যকৰী শক্তি।

Potentiality *n.* the power of an electric current to do work কামত ৰঙাৰ পৰা বিদ্যুতী

শক্তিৰ প্ৰবাহ; the latent power of doing something অদৃশ্যভাবে থকা বিশেষ ক্ষমতা।

Pother (পঠ-আৰ্) *n.* bustle, confusion গোলমাল, হৰামুমা। —*v. t.* to perplex বিবুদ্ধি কৰ, পেপুৰা কৰ।

Potherb (পঠ-হাৰ্) *n.* any vegetable which is used as a food by cooking সিঁজাই খোৱা শাক পাচলি।

Potion (প'শন্) *n.* a draught, a dose টোকা পালি; (যেনে দৰবৰ)।

Pot-pourri (পট্-পুৰি) *n.* a mixture of several sweet-scented materials খিচিৰী বস্তু, বাবে-মিহলি দ্ৰব্য।

Pottage (পটেজ) *n.* anything cooked in pot, a porridge আঞ্জা, যি ধানৰ চাউলৰ পাহ-ভাত।

Potter (পট্-আৰ্) *n.* one who makes earthen vessels কুমাৰ। **Potter's-kiln** = পাগহালি। **Potters-clay** = কুমাৰমাটি। **Potters-wheel** = কুমাৰৰ চাক। —*v. i.* to busy about trifles অৰাবত থক্মকাই ফুৰ, মিছাই থক্মচাই ফুৰ।

Pottery (পট্-এৰি) *n.* earthen wares চক কলহ; the business of a potter চক কলহ গঢ়া কাম বা ঠাই।

Pottle *n.* a small pot প্ৰায় ডেবসেৰ ধৰা সৰু পাত্ৰ।

Potty (পটি) *adj.* (*Col.*) crazy, foolish নিৰ্কোষ, বলিয়া।

Pot-valiant *adj.* brave on account of drinking মদ খাই বল পোৱা সাহীয়াল।

Pouch (পাউছ) *n.* a small bag or pocket সৰু যোনা; the sack of an animal টোটেলা।

Poulterer (প'ল্ট-আৰ্) *n.* one who deals in fowls হাঁহ, পাৰ, কুকুৰা বেচোতা।

Poultry (প'ল্ট-ৰী) *n.* domestic fowls হাঁহ পাৰ আদি ঘৰচীয়া চৰাই।

Poultice (প'ল্টিচ) *n.* a composition of meal applied to sores পুলটিচ, প্ৰলেপ।

Pounce (পাউঞ্চ) *v. i.* to fall upon and seize ধাপমাৰ। —*v. t.* to strike with the claws দ্ৰেখেৰে ধাপমাৰি ধৰ। —*n.* the paw of certain

animals জন্তুৰ হাঁড়োৰা; the claw of the hawk শেন চৰাইৰ নখ; a fine powder চিঁজ আঁকা গুড়ি।

Pound (পাউণ্ড) *n.* a weight of 16 or 12 oz গোটা বস্তৰ ১৬ আৰু জুলীয়া বস্তৰ ১২ আউঞ্চ পৰিমাণ (প্ৰায় আধা সেৰ); a sovereign of 20s. ২০ টকা মূল্যৰ বিলাতী সোণৰ মুদ্ৰা; an enclosure for confining stray cattle কাজি হাউচ, গৰু ম'হৰ ফাটেক। —*v. t.* to bruise with a pestle খুন্দা, গুড়ি কৰ; to impound কাজি হাউচত দে, গৰু ফাটেকত দে।

Poundage (পাউণ্ডেজ) *n.* a charge levied on each pound প্ৰতি পাউণ্ডৰ ওপৰত ধৰা নিৰিখ, পাউণ্ড প্ৰতি দেহ; a charge on stray cattle impounded থানাত দিয়া জন্তুৰ জৰিমনা।

Pound foolish *adj.* careless of a large sum but particular about little ones টকাটো নমনি পাইটো মনা।

Pound-keeper *n.* one who is in charge of a pound কাজি হাউচ ৰক্ষীয়া, পাউণ্ড মহৰি।

Pour (প'ৰ) *v. t.* to flow বাক, ঢাক, নিগৰা। —*v. t.* to flow বৈ যা, ছৰছৰকৈ পানী পৰ।

Pout (পাউট) *v. t.* to push out the lips in disdain or contempt মুখ বিকটা, মুখ ওফন্দা। —*n.* a sullen look মুখ ওফন্দনি।

Pouting (পাউটিং) *n.* childish sullenness টেহ, মুখ ওফন্দনি।

Poverty (পভ্-আৰ-টি) *n.* want of means দৰিদ্ৰতা, নিছলা অৱস্থা, হাঁকাল-বিকাল, খোৱা শিক্কাৰ দুখ; want অভাৱ, নাটনি। **Poverty-stricken** = নিছলা, দুখীয়া।

Powder (পাউডাৰ) *n.* any substances in the form of dust গুড়ি; gunpowder বন্দুকৰ ধাৰ; hair powder চুলিত লগোৱা সুগন্ধি চূৰ্ণ বা গুড়া। —*v. t.* to reduce to dust গুড়ি কৰ; to use powder পাউডাৰ বৈহ; সুগন্ধি চূৰ্ণ লগা। **Red-powder** = ফাঁকুগুড়ি। **Powdered** *adj.* reduced to powder গুড়ি কৰা; salted লোণনি খোৱা। **Powder-box** *n.* সুগন্ধি চূৰ্ণ খোৱা টেমা। **Powder flask** (পাউডাৰ-ফ্লেস্ক) *n.* a flask for carrying gun powder বাকদ্দানি।

Powdery (পাউ-ডাৰ্-ই) *adj.* resembling powder, dusty ধূলিৰং, ধূলিময়।

Power (পাও-আৰ্) *n.* capacity to do something ক্ষমতা, একতিয়াৰ; energy সাঠন, বল, শক্তি; ability সমৰ্থ, পৰাক্ৰম; a ruler বৰা; rule a state ৰাজ পৰাক্ৰম; বাজা। (*math.*) a number indicating how many times a quantity is to be multiplied গুণক সংখ্যা। **Power of attorney**—মোক্তাবিনাম। **Great Powers**—ক্ষমতাশালী প্রধান ৰাজ্য-বিলাক। **Power house**—কল চলাবৰ নিমিত্তে ভাপ বা বিদ্যুৎ উৎপন্ন কৰা ঠাই। **Axis-powers**—মতগৰ্বী শক্তিপুঞ্জ; ২ (যেনে ইটালী, জাৰ্মানী আৰু কচীয়া)। **Horse-power**—equal to 33000 lbs. or 402 maunds 17 seers lifted one foot high in one minute.

Powerful (পাও-আৰ্-ফুল) *adj.* mighty, forcible ক্ষমতাশালী, প্রভাপী, পৰাক্ৰম, প্রবল, চৌকা; efficacious ফলপ্রদ, গুণকাৰী, প্রমাবী।

Powerless *adj.* weak দুৰ্বল, অক্ষম, ক্ষমতা-হীন।

Pox (পক্চ্) *n.* postules ফোহা, পানী-ছোলাৰ দৰে উঠি অহা খহ; (যেনে বসন্ত ৰোগ)।

Practicability, Practicableness (প্রেক্টি-কেবলিটি) *n.* the quality or state of being practicable সুসাধ্যতা, সহজে কৰিব পৰাটো, পাৰকতা।

Practicable (প্রেক্টি-কেবল) *adj.* that may be done কৰিব পৰা, সুসাধ্য। The road is not practicable—বাটটো সুগম নহয়।

Practical (প্রেক্টি-কেল্) *adj.* that which can be put into practice কাৰ্য্যেৰে দেখুৱাব পৰা; useful কামিলা, ব্যৱহাৰত লগ, কাৰ্য্যতম; relating to practice অভ্যাস সহকীয়, কাৰ্য্য-বিষয়ক, কাৰ্য্যমূলক। (*Oppo.* to Theoretical ভাবমূলক)।

Practically *adv.* actually আচলতে, দৰাচলৈ; by way of practice ব্যৱহাৰত, কাৰ্য্য-সহক্ৰে।

Practice (প্রেক্টিচ্) *n.* the habit of doing anything অভ্যাস, সহজ; use ব্যৱহাৰ,

exercise of any profession ওকালতী, ডাক্তৰী; a rule in arithmetic পাটিগণিতৰ একৰকম অঙ্ক; a customary use সন্তৰ, নিয়ম। **In practice**—কামত, কাৰ্য্যত।

Practise (প্রেক্টিজ) *v. t.* to perform, to do habitually অভ্যাস কৰ, সহজ হবৰ নিমিত্তে কৰ; to exercise as a profession কোনো ব্যৱসায় কৰ; to reach to form a habit অভ্যাস কৰ, হাত চলাবলৈ শিকা।—*v. i.* to form a habit অভ্যাস কৰ, সহজ হ। **Practising pleader**—বৰ্ত্তমান ওকালতি কৰি থকা উকীল।

Practised *adj.* skilful অভ্যাস হোৱা, অভ্যস্ত, পাৰ্গত, কাম জনা।

Practitioner (প্রেক্টি-ছনাৰ) *n.* one who is engaged in the exercise of medicine or law ব্যৱসায়ী। **Medical Practitioner** ডাক্তৰ, কবিরাজ। **Legal Practitioner** উকীল, মোক্তাৰ।

Præcocial (প্রি-ক-ছেল্) *adj.* capable of feeding themselves after being hatched চৰাইৰ কণীৰ পৰা ওলায়েই নিজে খুটি খাব পৰা।

Praetor (প্রিটৰ), **Pretor** *n.* a magistrate in ancient Rome ৰোম ৰাজ্যৰ বিচাৰক বা শাসনকৰ্ত্তা।

Pragmatic,—al (প্রাগ-মেটিক্) *adj.* skilled in affairs ৰাজহুৱা কামত নিপুণ; officious, meddle-some আনৰ কামত লাগি ফুৰা, অযাচিত কৰ্ম্মী, বাস্তৱবাদী, প্রয়োগবাদী। **Pragmatic sanction**—a special decree issued by a king ৰজাৰ বিশেষ আদেশ।

Prairie (প্রো'ৰি) *n.* a tract of level land covered with tall grass উল্লৰনি বা বৰতানি পথাৰ।

Praise (প্রে'জ্) *n.* commendation, tribute of gratitude প্রশংসা, শলাগ, গুণ-কীৰ্ত্তন।—*v. t.* to commend, to glorify as in prayer প্রশংসা কৰ, শলাগ, গুণ-কীৰ্ত্তন কৰ, স্তুতি কৰ।

Praiseworthy (প্রে'জ্-ৱৰ্ডী) *adj.* commendable প্রশংসনীয়, শলাগিবলগীয়া।

Pram (প্রেম) *n.* a kind of boat একককম বুট নৌও
(Colloq.) a hand cart হাতগাড়ী।

Prance (প্রেন্‌চ) *v. i.* to bound gaily জঁপিয়া,
বহুত ডেও দি ফুৰ, গহীন ভাব দেখুৱাই খোজ,
কাঢ়ি ফুৰ।

Prank (প্রেঙ্ক) *n.* a mischievous trick, a frolic
অনিষ্টজনক খেলালি, ল'ৰালি, ভেদাভুতি — *v. i.*
to make a show জাঁকজমককৈ দেখুৱা।

Prate (প্রেট্) *v. i. or v. t.* to talk
tattle মিছাই বকবকাই থাক, ফচছ কথা ক, বেল-
বেলা। **Prater** *n.* ফচছ মানুহ। **Prating** *adj. or*
n. talking idly, an idle talk ফচছ, বেলবেলনীয়া,
বেলাবেলনি, ফচছ বখা।

Prattle (প্রেট্‌ল) *v. i.* to talk like a child বেল-
বেলা, বকবকা, টপটপা। — *n.* empty talk
ফচছ কথা। **Prattler** *n.* বহু বখৰী, ফচছ
মানুহ।

Prawn (প্রণ্) *n.* a small fish like the shrimp সৰু
সৰু মিছা মাছ।

Pray (প্রে') *v. i. or v. t.* to entreat, to
supplicate, to ask reverently প্রাৰ্থনা কৰ,
আৰ্থনা কৰ, দৃষ্টি কৰ, নম্ৰভাৱে খোজ। **Pray to**
God—ঈশ্বৰক উপাসনা কৰ। **Pray for an**
appointment—কাম পাবলৈ প্রাৰ্থনা কৰ।

Prayer (প্রেয়াৰ্) *n.* the act of praying প্রাৰ্থনা,
উপাসনা, আৰ্থনা, নিবেদন। **Prayerbook**—
স্তবমাল্য।

Pre (প্রি) before আগৰ, আগেয়ে হোৱা। (used
as a prefix).

Preach (প্রিচ্ছ) *v. i. or v. t.* to discourse
publicly on religious subjects ধৰ্মোপদেশ
দে, ধৰ্ম প্রচাৰ কৰ; to deliver as a sermon
শিক্ষা দে, ধৰ্ম বিষয়ে বক্তৃতা কৰ। **Preach down**=
to decry ভূৰ্ণাম কৰ, নিন্দা কৰ। **Preacher**
(প্রিছাৰ্) *n.* clergyman, one who preaches
ধৰ্মোপদেশক, ধৰ্ম প্রচাৰক। **Preaching** *n.* act
of teaching publicly, a sermon ধৰ্মোপদেশ, ধৰ্ম
বাৰাণ, ধৰ্ম প্রচাৰ।

Preadjustment *n.* previous arrangement পূৰ্ব
নিৰ্দ্ধাৰ্য। (*L. prae*=before).

Preamble (প্রিয়েবল্) *n.* preface to an act আইনৰ
হেতুবাদ, ভূমিকা, প্ৰস্তাবনা।

Prearrange (প্রি-এৰেঞ্জ) *v. t.* to arrange before-
hand আগেয়েই ঠিকঠাক কৰ।

Prebend (প্রিবেণ্ড) *n.* a part of revenue of a
church allowed to a clergyman
এধান ধৰ্মযাজক দিয়া কোনো ধৰ্মালয়ৰ উৎপন্ন
ধন।

Prebendary (প্রিবেণ্ড-আৰি) *n.* the stipendiary
clergyman of a cathedral বৃত্তি ভোগী
ধৰ্মযাজক।

Precarious (প্রি-কে-ৰি-আচ) *adj.* uncertain
অনিশ্চিত, ঠিকনা নোহোৱা; dangerous
সঙ্কটাপন্ন, মৰামুচা। **Precariousness** *n.* সঙ্কট
অৱস্থা।

Precariously (প্রি-কে-ৰি-আচ-লি) *adv.* narrowly
কথমপি, টানিমুনি; dangerously সাজাতিকপে,
মৰামুচাকৈ।

Precatory (প্রিকেষ্টৰী) *adj.* expressing request
উইলত কোনো কথা কহিবলৈ লিখি যোৱা অনুৰোধ
সূচক।

Precaution (প্রি-কেশ্যন্) *n.* care taken before-
hand, preventive measure সতৰ্কতা, পূৰ্ব
প্ৰতিবিদ্য। — *v. t.* আগেয়েই সতৰ্ক কৰ।

Precautionary *adj.* taking previous care
সতৰ্কযুক্ত, অনিষ্ট নিবাৰণ কৰিব পৰা, প্ৰতিবিদ্য-
জনক।

Precede (প্রিচিড) *v. t. or v. i.* to go before
in time, rank etc. আগবাঢ়; to be more
excellent শ্ৰেষ্ঠ হ। (*L. prae*=before;
cedere=to go).

Precedence (প্রিচিডেন্স) *n.* priority অগ্ৰগত্যতা,
আগ ভাগ পাব পৰা অৱস্থা, প্ৰাধিক্ত; the fore-
most place in a meeting আগ ঠাই। **Order**
of precedence=সম্মান অনুসাৰে আগ পাচ হৈ
বহাৰ নিয়ম। **Take precedence of**=আগত
বহিবলৈ পৰা।

Precedent (প্রি-চি-ডেণ্ট) *adj.* going before
আগৰ, অগ্ৰগামী। — (প্রেচ-ই-ডেণ্ট) *n.* a
parallel instance in the past উদাহৰণ,
দৃষ্টান্ত, আদৰ্শ, নজিৰ; an established habit
দুৰি।

Preceding (প্রি-চি-ডিং) *adj.* going before, pre-
vious আগৰ, পূৰ্ববৰ্তী।

Precentor (প্ৰি-চেণ্টৰ) *n.* the leader of a choir প্রধান গায়ক, গীৰ্জাত গীত্ৰ নেতা লোকৰ ডিউবৰ মূল গায়ন।

Precept (প্ৰিচেপ্ট) *n.* a commandment, a written order আদেশ, আজ্ঞা, হুকুম, বিধান, আদালতৰ হুকুম পত্ৰ। Example is better than precept=মুখেৰে কোৱাতকৈ কাৰ্য্যত দেখুওৱাটোহে জ্ঞেয়ঃ।

Preceptor (প্ৰি-চেপ্টৰ) *n.* an instructor, a teacher অধ্যাপক, উপদেশক, শিক্ষক।
Preceptorial *adj.*

Preceptory *n.* a religious college of the Knight templars কুলীন জেণীৰ বোদ্ধা সকলৰ ধৰ্ম শিক্ষা দিয়া পঢ়াশালি।

Precession (প্ৰি-চেপ্শন্) *n.* going before আগ বাঢ়ন, অগ্ৰগমন।

Precinct (প্ৰি-চিংক্ট) *n.* boundary of a place, on outward limit সীমা, ঘেৰ, চৌহদ, সীমাবিভক্তৰ ঠাই।

Precious (প্ৰেছ্-অচ্) *adj.* costly, of great value বহুমূলীয়া, হুমূল্য, গুণাকৰ, দামী; (নিদাৰ্থে) worthless, overnice অকামিলা, আটক ধনীয়া। **Preciousness** *n.* মূল্য, দাম।
Precious stone=মণি, মুক্তা।

Precipice (প্ৰেচ্-ই-পিচ্) *n.* any steep place ওখ ঠাই, গৰা, টিং, টিঙ্গনা।

Precipitance (প্ৰি-চিপ্-ই-টেঞ্চ) *n.* haste in resolving or doing anything ততাতৈয়া, খবৰখোৱা। also **Precipitancy** *n.*

Precipitant (প্ৰি-চিপ্-ই-টেণ্ট) *adj.* falling headlong উৰাভু খোৱা; hasty ততাতৈয়া।

Precipitate (প্ৰি-চিপ্-ই-টেট) *v. t.* to throw headlong হাম খুৰি বুড়াই পেলা; hasten ততাতৈয়াকৈ কৰ, খবৰখোৱা কৰ। —*v. i.* to fall headlong ককণাল ধা; to hurry on rashly উদ্বুদ্ধ নোলোৱাকৈ কাম কৰ। —*adj.* overhasty বিতত, গাত তত লোহোতা, ডেওপৰা, টিঙ্গত কোৰোৱা; ending soon in death বেগতে মৃত্যু খোৱা।

Precipitately *adv.* in a precipitate manner ভগামৰা এৰি, বৰ ততাতৈয়াকৈ, উৰাভুখাই।

Precipitation (প্ৰি-চিপ্-ই-টেছন্) *n.* great hurry ততাতৈয়া, খবৰখোৱা, উৰাভু।

Precipitous (প্ৰেচ্-ই-পি-তাচ) *adj.* very steep গৰা, বৰ টিং; rash ডেওপৰা, উৰাভু।

Precis (প্ৰে-চাইজ) *adj.* exact, definite ঠিক, অধিকল, যথার্থ।

Precisely *adv.* exactly নিশ্চয়কৈ, যথোচিতৰূপে, ঠিকমতে।

Precision (প্ৰিচিছন্) *n.* accuracy, exactness সঠিকতা, নিশ্চয়তা, তত্ত্বতা।

Preclude (প্ৰি-ক্লুড্) *v. t.* to hinder, to prevent from occurring আগেয়েই বন্ধ কৰ, নিবারণ কৰ, বাধা লগা।

Preclusion (প্ৰি-ক্লু-শন্) *n.* act of hindering or keeping back আটক কৰণ, বাধা দেওন, নিবাৰণ।

Preclusive (প্ৰি-ক্লু-চিড্) *adj.* hindering বাধাজনক।

Precocious (প্ৰি-ক'-শ্বাচ্) *adj.* premature, having the mind developed untimely অসময়ত পকা, বয়স চাই কথাত বুঢ়া; forward আগতীয়া। **Precociousness**.

Precocity *n.* মনোবৃত্তিৰ অপৰিমিত বিকাশ, অকালপকতা।

Precognition (প্ৰি-কগ-নি-শন্) *n.* knowing beforehand পূৰ্বজ্ঞান, অগ্ৰিম প্ৰমাণ।

Precognosce (প্ৰি-কগ্-নচ্) *v. t.* অগ্ৰীম প্ৰমাণ ল।

Preconceive (প্ৰিক্-কন্-চিভ্) *v. t.* to form a notion beforehand পূৰ্বেই ধাৰণা কৰ, আগেয়ে মনতে ভাবি ল।

Preconception (প্ৰি-কন্-চেপ-শন্) *n.* previous opinion formed পূৰ্বে ধাৰণা, পূৰ্বানুভব, প্ৰমাণ নোপোৱাকৈ আগেয়ে অনুভব কৰণ।

Preconcert (প্ৰি-কন্-চাৰ্চ) *v. t.* to settle beforehand আগেয়ে ঠিকঠাক কৰ। —*n.* previous arrangement আগৰ বন্দৰস্ত।

Precontract (প্ৰি-কন্-টেই) *n.* previous contract আগৰ বন্দৰস্তি, পূৰ্বচুক্তি।

Precursor (প্ৰিকৰ্চৰ্) *n.* a forerunner দূত, সঁজাভী, অগ্ৰগামী; anything that indicates

- the approach of an event কোনো ঘটনার পূর্ব লক্ষণ। (L. *pre*=before; *curr'ere*=to run).
- Precursory** (প্রি-ক্যু-চ্যারী) *adj.* running before অগ্রগামী, সূচনাকারী।
- Predaceous** (প্রি-দে'স্যাচ) *adj.* living by prey or by plunder ডকাতি খাই ফুৰা, লুণ্ঠনকারী।
- Predatory** (প্রি-দে-টরী) *adj.* plundering লুটকারী, টকা দি খোঁচা।
- Predecessor** (প্রি-দি-চেচ'-অব) *n.* one who has gone before another in office আগর জন, পূর্বগদহ লোক, পূর্বাধিকারী, পূর্বসূরী।
- Predestinarian** (প্রি-দেচ'-ডিন্-এ'-বি-এন্) *adj.* pertaining to predestination অদৃষ্টবাদী, প্রাক্তনবাদী।
- Predestination** (প্রি-দেচ'-ডিন্-এ'-শন্) *n.* the doctrine of holding that God has ordained the eternal happiness and miseries of men অদৃষ্টবাদ, অদৃষ্ট, প্রাক্তন, বিধি নিবন্ধন।
- Predestinate** (প্রি-দেষ্টি-নে'ট্) *v. t.* to preordain পূর্বেই নিকপণ কৰ, কপালত লিখ, ভাগ্য নিকপণ কৰ।
- Predestine** (প্রি-দেষ্টিন্) *v. t.* to decree beforehand পূর্বেই ভাগ্যত লিখি পঠা।
- Predetermination** (প্রি-দিটারমিনেশন্) *n.* prearrangement পূর্ব নির্ধারণ।
- Predial** (প্রিদিয়ল্) *adj.* relating to land, agrarian খেত পথাৰ বা খাত-পাম বিষয়ক; growing from land মাটি সম্পর্কীয়, মাটিত জন্মা।
- Predicable** (প্রেডিকেবল্) *adj.* attributable হয় বুলি ধৰিব পৰা, নিশ্চয়কৈ কৰ পৰা, বক্তব্য। —*n.* anything that can be affirmed of many others বস্তুর জেণী বিভাগৰ বাবে কোনো সাধাৰণ গুণ।
- Predicament** (প্রি-দিক্-এমেণ্ট্) *n.* (in Logic) a class or a category তায় শাস্ত্রৰ জেণী বা বৰ্গ; condition, a trying position অৱস্থা, দুৰ্গতি, মন্তিল।
- Predicate** (প্রে'ডিকে'ট্) *v. t.* to assert, to affirm one thing or another কোনো কথাৰ লগত সম্পর্ক দেখুৱাই নিশ্চয়কৈ ক, ঠিককৈ ক। —*n.* assertion উক্তি, বাচ্য, ক্ৰিয়া।

- Predication** *n.* assertion or denial উক্তি, অবধাৰণ, হয় বা নহয় বুলি কোৱা কাৰ্য।
- Predict** (প্রি-দিষ্ট্) *v. t.* to prophesy, to foretell ভবিষ্যৎ কথা ক।
- Prediction** (প্রি-দিকশন্) *n.* prophesy ভবিষ্যৎবাণী, ভাবী কথা।
- Predilection** (প্রি-দি-লেক্-শন্) *n.* a previous choice প্রতৃষ্টি; partiality পক্ষপাত। (L. *pre*=before; *dilectio*=choice).
- Predispose** (প্রি-দিচ'-প'জ্) *v. t.* to incline beforehand আগৰে পৰা প্রতৃষ্টি জন্মা; to render favourable সুবিধা কৰি থ।
- Predisposition** (প্রি-দিচ'-পজিশন্) *n.* previous inclination পূর্বৰ ভাব, পূর্ব স্বভাব, পূর্ব নিবন্ধন; state of body favourable to the attack of a disease ৰেমাৰ উদ্ভব কৰিব পৰা শাৰীৰিক অৱস্থা, আগৰে পৰা হঠ হঠ কৈ থকা।
- Predominance, Predominancy** (প্রি-দমিনেন্সহি) *n.* supremacy, superiority প্রাধাণ্য, ক্ষমতা, গুণৰ হাত।
- Predominant** (প্রি-দমিনেন্ট্) *adj.* ascendant, rulling প্রধান, জ্যেষ্ঠ, প্রবল। **Predominantly** *adv.* প্রবলকপে, ক্ষমতা প্রকাশ কৰি।
- Predominate** (প্রি-দমি-নেট্) *v. t.* or *v. i.* to rule over, to prevail, to surpass in influence প্রবল কৰ বা হ, শাসন কৰ, প্রধান হ, সকলোতকৈ জ্যেষ্ঠ হ।
- Pre-eminence** (প্রি-এ'মি-নেঞ্চ্) *n.* superiority, state of surpassing others in qualities জ্যেষ্ঠতা, অগ্রগণ্যতা, প্রাধাণ্য।
- Pre-eminent** (প্রি-এ'মি-নেণ্ট্) *adj.* surpassing others সর্বপ্রধান, মুখ্য, অগ্রগণ্য।
- Pre-emption** (প্রি-এ'ম্-শন্) *n.* the act of purchasing before others আনতকৈ আগেয়ে কিনা কাৰ্য্য, প্রথম ধৰিণা।
- Preen** (প্ৰীন্) *v. t.* to clean and adjust as birds do ঠিটাল, গা দুব অঁতা।
- Pre-engage** (প্রি-এং-গে'জ্) *v. t.* to engage beforehand আগেয়ে নিযুক্ত কৰ, আগেয়ে অধিকাৰ কৰ।
- Pre-exist** (প্রি-এ'গ্-জিষ্ট্) *v. t.* to exist beforehand আগৰে পৰা থাক।

Pre-existence (প্ৰি-এ'গ-জিচ্-টেঞ্চ) *n.* precursive existence of the soul পূৰ্ব্বেভৱ, পূৰ্ব জীৱন, শৰীৰৰ পূৰ্বেই আত্মাৰ সংস্থিতি। **Pre-existent** *adj.*

Preface (প্ৰি'ফ-এ'চ) *n.* anything spoken or written in the beginning, an introduction পাণ্ডিত্য, ভূমিকা, সূচনা। —*v. t.* to introduce by remarks সূচনা কৰ, ভূমিকা দা।

Prefatory (প্ৰি'ফ-এ'টৰী *adj.* introductory পাতনিত লিখা, প্ৰস্তাবনা ঘটত।

Prefect (প্ৰি-ফে'ক্ট) *n.* an administrative head of a department, a chief officer অধিপতি, অধ্যক্ষ, কৰ্তা, বিভাগীয় গৰাকী। **Prefectorship**, **Prefecture** *n.* কোনো চৰকাৰী বিভাগৰ গৰাকীৰ পদ, ঘৰ থকা ঠাই। (L. *prae*=before, over; *facere*=to make)।

Prefer (প্ৰে-ফাৰ) *v. t.* to choose or select before others পছন্দ কৰ, বেচি ভাল দেখ, মনোনীত কৰ; to offer, as a request প্ৰস্তাব কৰ। **To prefer an appeal**=আপীল কৰ।

Preferable (প্ৰে'ফাৰ-এবল) *adj.* worthy to be chosen, more desirable আনত কৈ ভাল, মনোহাৰ। (with to)।

Preferably *adv.* by choice বৰক ভাল বুলি ধৰিলে, বাহি লবৰ হলে।

Preference (প্ৰে-ফাৰ এঞ্চ) *n.* the act of preferring, choice পাতন, ভালপোৱাটো। **To give the preference**=মনোনীত কৰ, আনতকৈ উপযুক্ত বুলি বোধ কৰ।

Preferential (প্ৰে-ফাৰ-এন্-ছেল) *adj.* মনোজ, ভাল বুলি ধাৰ্য্য কৰা, অগ্রগণ্য। **Preferential-tariff**=আমদানী কৰা বিদেশী বাদ্যৰ মালৰ ওপৰত লগোৱা মাচুলতকৈ কোনো দেশৰ আৰু পমুৱা বাদ্যৰ মালৰ মাচুলতকৈ হেৰফেৰ।

Preferment (প্ৰেফাৰ-মেণ্ট) *n.* advancement to a higher position পদোন্নতি, উন্নতি, উন্নয়ন।

Prefiguration (প্ৰি-ফি-গাৰেছন্) *n.* representation by previous figures or types পূৰ্ব-দৃষ্টান্ত।

Prefigure (প্ৰি-ফিগাৰ) *v. t.* to show by former figures লক্ষণ বা দৃষ্টান্তদ্বাৰা পূৰ্বেই দেখুৱা।

Prefix (প্ৰি-ফিকচ) *v. t.* to put before আগত লগা, আগত জোৰা দা। —*n.* a letter or syllable put before a word উপসৰ্গ, আগত লগোৱা লক্ষণ।

Pregnancy (প্ৰে'গ-নেঞ্চি) *n.* state of being fruitful গা-নবিহা, গৰ্ভাৱস্থা; fertility উৰ্বৰা শক্তি।

Pregnant (প্ৰে'গ-নেণ্ট) *adj.* being with young সগৰ্ভা, গা-ভাৰী, গৰ্ভৱতী, গাভিৰী; productive উৰ্বৰা; full of meaning অৰ্থপূৰ্ণ; fruitful ফলপূৰ্ণ।

Prehensile (প্ৰি-হে'ন্সিল) *n.* seizing, adapted for holding ধৰণক্ষম, মেৰাই ধোপনি ধৰিবপৰা।

Prehension *n.* ধৰা কাৰ্য্য, ধৃত কৰণ; seizing, mental apprehension.

Prehistoric (প্ৰি-হিষ্টৰিক) *adj.* relating to a time, prior to that mentioned in a history পৌৰাণিক, অতীতৰ।

Prejudice (প্ৰি-জাজ) *v. t.* to form an opinion before hearing বিচাৰ নকৰাকৈয়ে সিদ্ধান্ত কৰ—আগেয়ে মত প্ৰকাশ কৰ। **Prejudicate**=নুজুকা নুজনাটক সিদ্ধান্ত কৰ।

Prejudice (প্ৰি'জিচ) *n.* opinion formed unreasonably কুসংস্কাৰ, হুত্বিত্বীন ধাৰণা; bias পক্ষপাত; injury অপকাৰ, হানি, ক্ষতি। —*v. t.* to bias the mind of লগাই-ভঙ্গাই মন বেয়া কৰা, বিবেচনাত্মা, মন বিগৰা।

Prejudicial (প্ৰি-জুদি-ছেছেল) *adj.* tending to injure অপকাৰী; mischievous অনিষ্টজনক, ব্যাঘাতজনক। **Prejudicial to health**=অস্বাস্থ্য-কৰ।

Prelacy (প্ৰি'ল-এচি) *n.* the office of a prelate প্ৰধান যাজকৰ পদ।

Prélate (প্ৰি'ল-এট) *n.* a church dignitary প্ৰধান ধৰ্ম্মযাজক। **Prelatic**, —*al* *adj.*

Preflection (প্ৰি-লেফ্-ছন্) *n.* a discourse read to others বক্তৃতা পাঠ।

Preliminary (প্ৰি-লি'ম্-ইন্-এৰী) *adj.* introductory, preparatory কোনো কাৰ্য্যৰ পূৰ্বেই কৰা, প্ৰথম। **Preliminaries** *n.* (pl.) introduction সূচনা, প্ৰস্তাবনা, আগভীয়া কাম, পূৰ্ব্বেভূতা, প্ৰাৰম্ভিক।

Prelude (প্রি-লিউড্) *n.* an introductory piece of music পূর্বসূচনা, প্রস্তাবনা, উপক্ৰম, আবহণ ; a preface পাড়নি ; a fore runner সূত্রধারী ।
—*v. t.* or *v. i.* to preface সূচনা কর ।

Prelusive *adj.* introductory পূর্বসূচনাকাৰী ।

Premature (প্রি-মে-টিউব্) *adj.* mature before due time, untimely অকালত পকা, আবহণীয়া, অসময়ত হোৱা । **Prematurely** *adv.* অকালত আবহণীয়াতকৈ ।

Premeditate (প্রি-মেদ্-ই-টেই) *v. t.* to think beforehand, to design previously আগেয়ে ভাবি-চিতি হিব কৰ, পূৰ্বেই কল্পনা কৰ, আগবে-পৰা মনত পাং । **Premeditated** *adj.* previously designed জ্ঞান কৃত, আগবে পৰা ভাবি চিতি কৰা ।

Premeditation (প্রি-মেডি-টেছন্) *n.* previous deliberation পূৰ্বে-কল্পনা ।

Premier (প্রি-মি-য়াৰ্) *adj.* prime or first আদি, প্রধান, প্ৰধানমন্ত্ৰী । —*n.* the prime minister প্রধান বাকমন্ত্ৰী ।

Premise (প্রে'ম্-ইচ্) *n.* a proposition previously stated প্রস্তাবনা, মূল-প্রসঙ্গ । **Premises** (প্রি'ম্-ইচ্-এচ্) *n. (pl.)* a building and its adjuncts ঘৰবাৰী, টোল, ঘৰৰকা ঠাই, হাউলি ।

Premise (প্রি-মাইজ্) *v. t.* to lay down propositions সিদ্ধান্ত কৰ, সূচনা কৰ ।

Premium (প্রি-মি-আম্) *n.* a reward, bounty পুৰস্কাৰ, ওপৰকি, লাভৰ অংশ ; payment made for insurance জীৱন-চুক্তি কৰাত নিয়মমতে শোধাব লগীয়া ধন । (*opp.* to Discount = বেচা-কিনাৰ বাবে দিয়া দামৰ বেহাৰ) । At a premium = above par আচল বা মূল ধনৰ উপৰি, ওপৰকি মূল্যত ।

Premonition (প্রি-মনিছন্) *n.* a previous warning of something to happen কোনো ঘটনাৰ পূৰ্বে নিদৰ্শন বা সূচনা, সতৰ্কবাণী ।

Premonitory *adj.* giving warning সতৰ্কবাণী ।

Prenatal (প্রিনেটেল) *adj.* before birth জন্মৰ পূৰ্বেবৰ্তী, প্রাক্-জন্ম, জন্মপূৰ্বে ।

Prenotion (প্রি-ন'ছন্) *n.* preconception পূৰ্বেসংজ্ঞাৰ ।

Preoccupy (প্রি-অক্-ইউ-পাই) *v. t.* to take possession of beforehand আগেয়ে দখল কৰ । **Preoccupancy** *n.* পূৰ্বে দখল, পূৰ্ৱাধিকাৰ দখল কল ।

Preordain (প্রি-অব-ডে'ন্) *v. t.* to ordain beforehand আগেয়ে নিৰ্দ্ধেশ কৰ, আগবেপৰা হিব কৰ । **Preordination** *n.* পূৰ্ৱনিৰ্দ্ধেশ, পূৰ্ৱদিষ্ট ।

Prepaid *adj.* beforehand আগধৰি শোধোৱা ।

Preparation (প্রি-প্-এবে-শন্) *n.* previous arrangement, act of making ready আহ্বাজন, যো-জা, প্রস্তুত কৰণ ।

Preparative *adj.* having the power of making ready আহ্বাজন কৰিব পৰা ; fitting for anything সকলো কামত লগাব পৰা ।

Preparatory (প্রি-পেব-এ-টী) *adj.* preparing for something, introductory পূৰ্বে-আহ্বাজনীয়া যো-জা কৰিবৰ নিমিত্তে আহ্বাজনীয়া । —leave = কোনো ঠাইৰ পৰা বদলি হলে প্রস্তুত হবৰ নিমিত্তে পোৱা বিদায় ।

Prepare (প্রি-পেয়াৰ্) *v. t.* to make ready beforehand যো-জা কৰ, প্রস্তুত কৰ ; make ready for use সজাই থ, তৈয়াৰ কৰ । —*v. i.* to get one's self ready প্রস্তুত হ, সাজ্ হ, তৈয়াৰ হ । **Prepared** *adj.* ready প্রস্তুত, সাজ্ হ । He has come prepared = তেওঁ প্রস্তুত হৈ আহিছে ।

Prepay (প্রি-পে') *v. t.* to pay in advance আগেয়ে দে বা আদায় কৰ ।

Prepense (প্রি-পে'নচ্) *adj.* (used in the phrase "malice prepense" = হিংসা পূৰ্ৱক, হিংসা কৰো বুলি) ; intentional ইচ্ছাপূৰ্ৱক কৰা, কৰো বুলি কৰা, পূৰ্ৱকল্পিত ।

Preponderance (প্রি-পন্-ডাৰ-এজ্) *n.* excess of weight, quantity or number বেচি ভৰ, আধিকা, প্রবলতা ।

Preponderate (প্রি-পন্-দাৰ-এ'ট) *v. t.* to exceed in weight, power or influence ভৰ বেচি হ, সম্ব হ, প্রবল হ । **Preponderantly** *adv.* ইচ্ছা খোৱাকৈ, বেচি ভৰ হোৱাকৈ ।

Preposition (প্রি-প্-অ'-জি-শন্) *n.* a part of

speech উপসর্গ, অব্যয় শব্দ। **Prepositional** *adj.* অব্যয় শব্দ সম্বন্ধীয়।

Prepossess (প্রি-পজ্-জে'জ্) *v. t.* to possess beforehand আগেয়ে দখল কর, আগেয়ে মনস্তথাপনা কর; to bias অনুবৃত্ত কর, পক্ষ সমর্থন কর, মন ভুলা।

Prepossessing (প্রি-পজ্-জে'জ্-ইং) *adj.* tending to impress favourably সস্তাব জন্মাব পবা, মন-মোহা, দেখি মনম লগা।

Prepossession (প্রি-পজ্-জে-শন্) *n.* previous impression পূর্ববেশপা হোতা ধারণা, পূর্বা-নুবাণ।

Preposterous (প্রি-পজ্-টার-অচ্) *adj.* absurd, foolish অসঙ্গত, অযুক্তিকর।

Prepotent (প্রি-প-টেট্) *adj.* very powerful বর ক্রমতাবান। **Prepotency** *n.* power of transmitting hereditary qualities গৈতুক গুণ ক্রমতা সঞ্চারন করা শক্তি।

Prerogative (প্রি-বগ্-এ টিভ) *n.* 'an exclusive right or privilege বিশেষ অধিকার, অসাধারণ ক্রমতা। **Royal prerogative**=কেবল রাজার গাতি থকা ক্রমতা, রাজ ক্রমতা।

Presage (প্রি-জ-এজ্) *n.* a foreboding ভবিষ্যত লক্ষণ, ভাষ্যভব বোধক চিন। —*v. t.* to predict, to forebode ভবিষ্যত কথা ক, মঙ্গল চা। **Presager** *n.* গণক, মঙ্গলভি, সববজান।

Presbyterian (প্রি-জ-বাইটেব্রিয়ান) *adj.* pertaining to a priest ধর্মযাজক সম্বন্ধীয়। —*n.* কোনো বিশেষ মতাবলম্বী ধর্মযাজক দলব এজন।

Presbytery (প্রি-জ-বাই-টেরী) *n.* a body of ministers and one elder in a church যাজক আক অযাজক মিশ্রিত ধর্মসমাজ।

Prescience (প্রি-জ-এন্স) *n.* foresight ভবিষ্যত জ্ঞান, আগলৈ কি হব তাক কবপবা শক্তি।

Prescribe (প্রি-জ-ক্রাইব্) *v. t.* to lay down, to give direction for নিয়ম কর, নির্ধারণ কর, বিধান দে, চিকিৎসার ব্যবস্থা দে। **Prescribed** *adj.* laid down, appointed নির্দিষ্ট, নিষ্পত্ত।

Prescript (প্রি-জ-ক্রিপ্ট্) *n.* direction বিধান, ব্যবস্থা, আদেশ।

Prescription (প্রি-জ-ক্রিপ্-শন্) *n.* act of prescribing চিকিৎসার ব্যবস্থা, বিধান; a right

acquired by long use বহুকাল ব্যবহার দ্বারা অধিকার।

Prescriptive (প্রি-জ-ক্রিপ্-টিভ্) *adj.* acquired by long continued use বহুদিন ব্যবহার দ্বারা চলাচল কবারপবা পোতা। **Prescriptive right**=চিরদখলী স্বত্ব।

Presence (প্রিজেন্স) *n.* state of being present সাক্ষাৎ, উপস্থিতি, আগত থকা অবস্থা, সম্মুখ; personal appearance ডাব গতি, বেহ-কণ। **Presence of mind**=prompt decision in sudden difficulties উপস্থিত বুদ্ধি, ততালিক বুদ্ধি। **In the presence of**=আগত, সাক্ষাৎ।

Present (প্রিজেন্ট্) *adj.* being at this time বর্তমান; being in a certain place উপস্থিত, হাজির। —*n.* present time বর্তমান সময়, এই কাল; a gift ইটা, পুস্কাব, ভেটি, উপঢৌকন। **Presents** *n. (pl.)* any deed or writing বন্দবস্তি কাগজ, খত। —*v. t.* to set before ভেটা; to introduce আগ কর, আগ বঢ়া, চিনাকি ববি দে, সাক্ষাৎ করা; to make a gift of পুস্কাব দে, ইটা দে, দান কর। **At present**=now এতিয়া, বর্তমান। **For the present**=এতিয়ার নিমিত্তে, সম্প্রতি। **He presented himself before the judge**=তেওঁ যন্ত্র জজ্ চাহাবর ওচরত হাজির হলগৈ। **To present arms**=to show respect by lowering the gun to a perpendicular position পট্টনীয়া নিয়মেবে সম্মান দেখুয়া।

Presentable (প্রিজেন্টেবল্) *adj.* of decent appearance ভাল চেহেবাব, দেখনীয়াব, ইটা দিবব খোণা।

Presentation (প্রিজেন্ট-এন্-টেশন্) *n.* act of presenting উপস্থিত করণ; representation নিবেদন; appointment to a benefice ধর্ম-পদত নিয়োগ। **Presentation copy of a book**=এনেয়ে দান করা কিতাপখন।

Presentee *n.* ধর্মোত্তর স্বত্তভোগী লোক; recipient of present পুস্কাব পোতা লোক।

Presentiment (প্রি-জেন্টি-মেন্ট্) *n.* previous impression পূর্বাভাস, ভবিষ্যত অমঙ্গলব চাব।

Presently *adv.* after a little অলপতে ; without delay এতিয়াই, তৎক্ষণাত, তুৰন্ত ।

Presentment (প্ৰেজন্ট-মেন্ট) *n.* the thing as presented প্রস্তাৱিত বিষয়, প্রস্তাবনা ; accusation লোৱাবোপ ; statement বৰ্ণনা ; delineation বেহকণ, আকৃতি-প্ৰকৃতি ।

Preservation (প্ৰিজাৰ্ভ-ভেছন্) *n.* act of keeping safe বৰ্কা, সাঁচি থওন ; safety উদ্ধাৰ, নিস্তাৰ, পৰিত্ৰাণ ।

Preservative (প্ৰি-জাৰ্ভ-ভেটিভ্) *adj.* tending to preserve বৰ্কাকাৰী, ভালৈ ধৰ পৰা । —*n.* that which prevents decay সতেজকৈ ৰাখিব পৰা উপায় ।

Preserve (প্ৰি-জাৰ্ভ) *v. t.* to keep safe from decay of harm নেশোনা নপচাকৈ ভালৈ ৰাখ, বৰ্কা কৰ, সাঁচি থ ; a place for the protection of game চিকাৰৰ জন্ত পোহা ঠাই ; that which is preserved সাঁচতীয়া ফলমূল ; (*pl.*) spectacles to protect the eyes ব'দ নেলাগিবলৈ পিন্ধা চকু ।

Preserver (প্ৰিজাৰ্ভ-ডাৰ্) *n.* one who or that which preserves বৰ্কাকাৰী, জাপকৰ্ত্তা, প্ৰতিপালক ।

Preside (প্ৰি-জাইড) *n. i.* to superintend অধ্যক্ষতা কৰ, সভাপতি হ । To preside over, or at a meeting = সভাপতি হ ।

Presidency (প্ৰি-জিডেন্সি) *n.* the office of a president অধ্যক্ষতা, উত্তাৰধাৰণ ; an administrative division of India প্ৰদেশ, শাসনাধীন দেশ ; a chief town ৰাজধানী ।

President (প্ৰেচিডেণ্ট) *n.* a chairman সভাপতি, সদন্ত, সভাধ্যক্ষ । **Presidentess** *n.* female president, wife of a president সভাপতিবধী, সভানেত্ৰী । (*L. prae*=before ; *sedere*=to sit) .

Presidential *adj.* pertaining to a president সভাপতি স্বৰূপ, সভাপতিৰ ।

Press (প্ৰেচ্) *n.* an instrument by which anything is pushed against চেপা মৰা বস্তু, সাঁচ, ছাপা, ছাপাখানা ; urgency কামৰ জুৰুবি বা হেঁচা ; a crowd ; ভিৰ, হেঁচা, টোপা । —*v. t.* to push on or against হেঁচা, হেঁচা মাৰ, টেল ; to

squeeze out চেপ ; to embrace হেঁচা মাৰি ধৰ, আকোঁৱাল মাৰি ধৰ ; to urge, to distress হাইবাণ কৰ, চেপা খুন্দা দি লাগ, ঠেক পে ; to carry man off by force to become soldiers or sailors চিপাহী বা নাৰিক কামলৈ মানুহ ধৰি নে । —*v. i.* to exert pressure হেঁচা-দে ; to hurry on with speed হেঁচা টেলা কৰ ; to urge with importunity বৰকৈ টানি ধৰ বা শেচুখেচা । To be pressed down = হেঁচা খাই চেপেটা হ । Press forward = আগলৈ হেঁচোক বা টেল । Press together = ঠাই । The press = বাতৰি কাকত বিলাক । Go to press = to begin to be printed ছাপা হৰ ধৰিছে । In the press = ছাপা হৈছে ।

Pressgang (প্ৰেচ-গেং) *n.* a gang of sailors for impressing men to serve in the navy মানুহ ধৰা খালাচীৰ দল ।

Pressing (প্ৰেচ-ইং) *adj.* urgent বৰ জৰুৰী, বৰ দৰকাৰী, নহলে নোহোৱা ।

Pressman *n.* a printer who works at the press ছাপা কৰোঁতা ; a journalist বাতৰি কাকত চলাওঁতা ।

Press money *n.* earnest money আগ ধন, হাওলাত ।

Pressure (প্ৰেছাৰ) *n.* the act of pressing হেঁচনি ; that which presses হেঁচা, টোপা, ভিৰ, জুৰুবি, ভৰ ; difficulties ঠেক, টান, হতিল । Pressure was brought to bear upon him = ডেওঁক ডঙি কৰা হৈছিল, ডেওঁক ঠেক বা ফ্ৰেশ দিয়া হৈছিল ।

Prestige (প্ৰেচ-টিজ্) *n.* influence derived from past conduct or reputation গৌৰৱ, কৰ্মতা, প্ৰভাৱ, সন্মান, মান-সম্মত ।

Presumable (প্ৰি-জিউম্-এবল্) *adj.* that may be supposed to be true সঁচা বুলি ভাবিব পৰা, সম্ভাৱ্য ।

Presumably *adv.* সম্ভবতঃ ।

Presume (প্ৰি-জিউম্) *v. t.* to take for granted অনুমান কৰ, বোধ কৰ, অনুভব কৰ, হয় বুলি ভাবি ল, পাৰি ল ।

Presuming *adj.* unreasonably bold হঃসাহসী, বোৱাদৰী ।

Presumption (প্রি-জাম্প-শন্) *n.* supposition, groundless confidence অনুমান, অনুভব, বোধ ; probability সম্ভাবনা ; forward conduct উত্থাণ গুণ, দস্তালি ।

Presumptive *adj.* presuming দুঃসাহসী, উত্থাণ ; based on presumption অনুমানিক । **Presumptive evidence** = অনুমানিক প্রমাণ । **Heir presumptive** = পো বা জীয়াবীর অবর্তমানে হর পরা উত্তরাধিকারী, অনিশ্চিত ওরাবিচ ।

Presumptuous (প্রি-জাম্প-টিউ-আচ্) *adj.* bold and confident বেহুদারী, অযথা বিশ্বাসপূর্ণ, দুঃসাহসী, মইমত ভাবব । **Presumptuousness** *n.* arrogance দুঃসাহস, দান্তিকতা ।

Presuppose (প্রি-চাপ-প'জ্) *v. t.* to assume আগেয়ে ভাবিল, আগেয়ে ঠারবা । **Presupposition** *n.* এনেয়ে ভাবিলওন ।

Pretence (প্রি-তেঞ্চ) *n.* pretext, false show or reason ফাং, ফাকটী, ফাঁকি, টালিবাজি, উপলক্ষ, বাহনা ।

Pretend (প্রি-তেণ্ড) *v. t.* or *v. i.* to hold out a false appearance ফাঁকি দে, হল কব ; to attempt, to lay claim to মিছা কব, মিছাই দাবী কব । **I do not pretend to know this** = মই এইটো জানো বুলি নকও ।

Pretendedly *adv.* with a false pretence ফাঁকিফুকাইক ।

Pretender (প্রি-তে'ণ্ড-আৰ্) *n.* imposter প্রভাবক, হুদুবেদী ।

Pretension (প্রি-তেন্-শন্) *n.* act of pretending হল, ফাঁকটি ; claim দাবি-দাওরা ।

Pretentious (প্রি-তেন্-শাচ্) *adj.* marked by pretence হলনাপূর্ণ, ফাঁকিফুকা ; arrogant দান্তিক ।

Preterite (প্রিট্ ইরা-ইট্) *n.* a (*gram.*) the past tense অতীত কাল ।

Preterition (প্রিটেবিশন্) *n.* omission, act of passing over অমনোযোগ, আড়কাণ ।

Pretermitt (প্রি-টার্মিৎ) *v. t.* omit to do, neglect আওকান কব, করিবল্ এব ।

Preternatural (প্রি-টার-লে-জা-বেল্) *adj.* extraordinary, supernatural অস্বাভাবিক, অতুত ।

Pretext (প্রি-টেক্) *n.* a pretence হল, চেদ্, ওজব, ফাঁকি ।

Prettily (প্রি'টিলী) *adv.* in a pretty manner elegantly সুন্দরকপে ।

Pretty (প্রিটী) *adj.* neat, tasteful সুন্দর, ভাল, পরিপাটি ; small সামান্য ; considerable নিয়মীয়া, সবহো নহয় নিচেই ভাকবো নহয় । — *adv.* moderately কিছু পরিমাণে প্রার । **Pretty much** = প্রায় ।

Prevall (প্রিভেইল্) *v. i.* to be very powerful প্রবল হ ; to have greater effect or influence বলহৎ হ, চলিত হ, কথা বজ ; to succeed কৃতকার্য হ । **Prevall upon** = মোহা, সৈমান কব ।

Prevailing (প্রি-ভে-লিং) *adj.* having great power প্রবল ; very general চলিত ।

Prevalence (প্রেভ-এ-লেন্স্) *n.* state of being widespread প্রাচুর্ভাব, ব্যাপকতা ; predominance প্রেকোপ । **Prevalency** *n.*

Prevalent (প্রিভ্-এ'-লেন্ট্) *adj.* wide-spread ব্যাপক ; very common চলিত ; powerful প্রবল ।

Prevaricate (প্রি-ভেব'-ই-কে'ট্) *v. i.* to quibble, to shift about টাচবি কোবা, বাগতি খেলা, টালিবাজি কব, ছিপা ।

Prevarication *n.* the act of shifting about to evade the truth টাণবটাল, বাগতি, টালিবাজি ।

Prevaricator *n.* a quibbler মিছলিয়া, টাণবটাল মানুহ ।

Prevent (প্রি-ভেন্ট্) *v. t.* to hinder বাবণ কব, বাধা দে, হাক দে, মানা কব, নিষেধ কব ।

Prevention (প্রি-ভেন্-শন্) *n.* act of hindering, obstruction প্রতিবোধ, নিবারণ, হাক্ ।

Preventive (প্রি-ভেন্-টিভ্) *adj.* tending to hinder নিবারণ, প্রতিবোধক, বাধাজনক । — that which preserves নিবারণক । **Prevention is better than cure** = বেমাৰ হলে চিকিৎসা কৰাতকৈ আগেয়ে বেমাৰ নিবারণ কৰাই ভাল ।

Previous (প্রি-ভি-অচ্) *adj.* prior, going before in time আগব, পূৰ্ব, পূৰ্ববর্তী ।

Previously *adj.* formerly আগেয়ে, ইতিপূৰ্বে ।

Previs (প্ৰি-ভাইজ্) *v. t.* to foresee, forecast
events আগতে দেখ, ভবিষ্যত কথা ক।

Prey (প্ৰে) *n.* that which is taken by force
চিকাৰ; plunder লুণ্ঠ কৰা বস্তু; a victim বলেবে
ধৰা বা মৰা জন্তু। —*v. i.* to seize and devour
বলেবে ধৰি থা, চিকাৰ ধৰ। **Beast of prey** =
চিকাৰী জন্তু, যি জন্তুৰে আন জন্তু ধৰি খায়। **Prey**
on or upon = to weigh heavily on the
mind হেঁচামাবি ধৰ, মন গধুৰা; plunder (per-
sons) ডকা দে, আক্ৰমণ কৰ।

Price (প্ৰাইচ্) *n.* anything offered as a value,
cost বেচ, দাম, দৰ, ভাও মূল্য; recompense
প্ৰতিকম। **Market-price** = বজাৰ ভাও। —*v. t.*
to set value on দাম কৰ, দৰ। **Price-current**
= বজাৰ নিৰিখৰ ফৰ্দ। **At cost price** = কিনা
দামত।

Priceless *adj.* invaluable অমূল্য; worthless
মূল্যহীন।

Prick (প্ৰিক) *n.* that which pierces হল, কাঁইট;
remorse অনুতাপ। —*v. t.* to pierce remorse
অনুতাপ। —*v. t.* to pierce, with a sharp
point বিছ, ফুট, বোঁচ; to incite উত্তেজনা কৰ;
to pain দুখ দে। —*v. i.* to have a prickling
sensation বিজ্ বিজ্। **Prick up the ears** =
listen attentively মন দি শুন।

Pricking *n.* ফুটনি, বিছনি, পিৰপিৰি।

Prickle (প্ৰিক্ল্) *n.* a little prick কাঁইট,
চুল।

Prickly *adj.* full of prickles কাঁইটীয়া কাঁইট
থকা।

Prickly-heat *n.* a kind of skin disease
ছামচি।

Pride (প্ৰাইদ) *n.* excessive self esteem অহঙ্কাৰ,
গৰ; haughtiness কেৰামতালি; a feeling of
pleasure on account of success বৰাই, মহতালি;
overbearing treatment গণ্ডগ, ফাতিহ। —*v. t.*
to take pride অহঙ্কাৰ কৰ, বৰাই কৰ, গৰ্ব্ব কৰ।
Pride of place = ডাঙৰ কাম পোতা বাবে মইবৰ
ভাব।

Priest (প্ৰিষ্ট্) *n.* a clergyman পাদৰী চাহাব,
পুৰহিত, মোৱা। **High priest** = বৰ পুজাৰী,
আচাৰ্য, বৰঠাকুৰ।

Priestcraft (প্ৰিষ্ট-ক্ৰেফ্ট) *n.* priestly policy or
fraud পুৰহিতৰ টিক্-টাক।

Priesthood (প্ৰিষ্ট-হুড) *n.* the office of a priest
পুৰহিতালি, পুৰহিত সম্প্ৰদায়।

Priestly *adj.* pertaining to a priest পুৰহিত সম্বন্ধীয়,
বাজকীয়।

Prig (প্ৰিগ) *n.* conceited fellow আত্মসন্তোষী,
মইবৰ মানুহ। **Priggish** *adj.* conceited
গপাল।

Prim (প্ৰিম) *adj.* affectedly nice আটোমটোকাৰী,
পৰিপাটী। —*v. t.* to deck with nicety অঁতা,
ডালকৈ সজা। **Primness** *n.*

Prima-donna (প্ৰিম-দন্ এ) *n.* the leading female
singer প্ৰধান গায়িকা।

Prima-facie (প্ৰাইমা-ফেচি) *adj.* at first sight
পোনেনি দেখোঁতে, দেখাত, প্ৰমাণ থকা যেন দেখা,
প্ৰাথমিক প্ৰমাণ।

Primage (প্ৰি-মেজ) *n.* an allowance for care of
goods in a ship মাল তদাৰকী মাচুল।

Primary (প্ৰাই-মে'ৰী) *adj.* first elementary প্ৰথম,
আদি; principal মুখ্য, প্ৰধান।

Primarily *adv.* পোন.প্ৰথমেই, প্ৰধানকৈ।

Primate (প্ৰাইমেট্) *n.* an archbishop প্ৰধান
ধৰ্মযাজক।

Prime (প্ৰাইম্) *adj.* first, original, chief,
excellent আদি, প্ৰথম, আচল, প্ৰধান,
শ্ৰেষ্ঠ। —*n.* the beginning; the dawn, the
best part প্ৰথম ভাগ, আৰম্ভ, অকণোদয়। **The**
prime of life = ডেকা কাল, লৰা কাল। **Prime**
minister = প্ৰধান মন্ত্ৰী। **Prime-mover** = প্ৰধান
নাযক; originator আচল, পৰিচালক। **Prime-**
number = ষট্ৰিকৈ সমানে ভগাব নোৱাৰা অঙ্ক
—যেনে ৩।

Prime *v. t.* to lay on the first coating of
colour প্ৰথম পোঁচ বং লগা; to put powder
on the nipple of a gun বন্দুকৰ মুখত খাৰ
ভৰা; let water pass with steam into
cylinder তপত ধোঁৱাব লগত ইঞ্জিনৰ পানী বাজ
কৰ।

Primer (প্ৰাইমাৰ) *n.* a first book, an elemen-
tary book আদি পাঠ, প্ৰথম পুথি; a kind of
type এবিধ হাঁপাব আখৰ।

Primeval (প্রাই-মি-ভেল্) *adj.* primitive original আদি অৱস্থাৰ, পুৰাকলীয়া, সত্যযুগৰ।

Primigential (প্রাই-মি-জি-নিয়েল্) *adj.* firstborn or made অগ্ৰজ, জ্যেষ্ঠ, আগেয়ে ওপজা বা কৰা। also **Primogenial** *n.*

Primitive (প্রিম-ইটিভ্) *adj.* original, ancient আদি, আদি অৱস্থাৰ, আগৰ কালৰ; old fashioned পুৰণা ধৰণৰ। —*n.* an original word মূল শব্দ। **Primitive-colours** = মূল ৰং; (অৰ্থাৎ বঙা, হালধীয়া, নীলা)।

Primogeniture (প্রাই-ম'-জেনি-চাৰ) *n.* the right of being born first জ্যেষ্ঠানুক্ৰম, অগ্ৰজ অৱস্থা। **Primogenitor** *n.* a fore-father আদি পুৰুষ।

Primordial (প্রাই-ম'-ডিয়েল্) *adj.* first in order আদি, আদিৰেপৰা থকা।

Primrose (প্রিম্-ৰজ্) *n.* an early spring flower এজাতি বনৰীয়া ফুল।

Prince (প্রিন্চ্) *n.* son of a king, a ruler ৰাজ-কোঁৱৰ, যুৱৰাজ, ৰজা। **Prince of wales** = ৰজাৰ বৰপুত্ৰক। **Prince of darkness** = চহতান। **Prince-consort** *n.* the husband of a reigning queen পাটত বহা ৰাণীৰ স্বামী, যি ৰজা হোৱা নাই। **Merchant Prince** = কুৰেৰ সদাগৰ।

Princedom (প্রিন্চ-দম্) *n.* the jurisdiction of a prince ৰাজ্য, ৰাজ্যাধিকাৰ।

Princely (প্রিন্চ-লি) *adj.* prince-like ৰজাৰ নিচিনা, ৰাজযোগ্য; grand সম্ৰমজ্জনক।

Princess (প্রিন্সেছ) *n.* a king's daughter ৰাজকুমারী, গাভৰুমেও; the consort of a prince কুঁৱৰী, পাটমাইল।

Principal (প্রিন্-চি-পেল্) *adj.* chief প্রধান, মুখ্য; highest in rank, character etc. শ্ৰেষ্ঠ, মূল, অগ্ৰগণ্য, ঘাই, মূখ্য। —*n.* a person or thing মূল মানুহ; কৰ্ত্তা; the head of the school or college অধ্যক্ষ; the original amount lent মূলধন, অচল টকা, -a person for whom one stands surety যাৰ হকে জামিন হয় সেই জন।

Primality (প্রিন্-চি-পেল-ইটি) *n.* the dominion of a prince ৰাজ্য।

Principally *adj.* chiefly প্রধানকৈ, ঘাইকৈ।

Principle (প্রিন্-চি-পল্) *n.* a settled rule of

action ধৰাবন্ধা নিয়ম, মূলমন্ত্ৰ; a doctrine মত, দল্ভৰ, ৰীতি। **It is against my principle** = এইটো মোৰ প্ৰকৃতি বা নিয়মৰ বিৰুদ্ধে কাম। **He is not a man of principle** = তেওঁ কথাৰ মানুহ নহয়, তেওঁৰ কথাত একো ঠিক নাই, তেওঁ তাই মনৰ মানুহ নহয়।

Print (প্ৰিণ্ট) *v. t.* to press, to publish ছাপা কৰ। —*n.* a mark made by impression চিন, ছাপ; a newspaper বাতৰি কাকত; a printed picture ছাপাত মৰা ছবি। **Out of Print** = out of stock ছাপা নোহোৱা নাই, পাবলৈ নাই।

Printer *n.* one who prints প্ৰিণ্টাৰ, ছাপা কৰোঁতা, মুদ্ৰাকৰ।

Printing *n.* the act or art of printing ছাপা কৰণ। **Printing-press** = ছাপাখানা, মুদ্ৰা যন্ত্ৰ। **Printing paper** = ছাপাৰ কাগজ।

Prior (প্ৰায়ৰ) *adj.* previous আগৰ, পূৰ্ৱৰ। **Prior to this** = ইয়াৰ আগেয়ে। **Prior** *n.* the head of a priory প্রধান মঠাধ্যক্ষ সন্ন্যাসী।

Priority (প্ৰায়ৰ্-ইটি) *n.* state of being first in time, rank or place প্রধান হোৱা অৱস্থা, শ্ৰেষ্ঠতা, প্ৰাধিক্য, অগ্ৰগণ্যতা।

Priory (প্ৰায়ৰী) *n.* a convent of a prior সন্ন্যাসীৰ আশ্ৰম।

Prism (প্ৰিজম্) *n.* a triangular shaped solid glass তিনিসিৰীয়া গোটা বেলোৰ, কলক কাঁচ।

Prismatic (প্ৰিজ-মে-টিক্) *adj.* formed by prisms সিৰ থকা গোটা বেলোৰ যন্ত্ৰ, গোটা দাপোন লগোৱা।

Prison (প্ৰিজন্) *n.* a jail জেলখানা; a building for confinement of convicts ফাটেক, বন্দীশালা।

Prisoner (প্ৰিজ-অনাৰ) *n.* one confined in a prison কদমী, বন্দীয়াৰ, ফাটেকিয়াল। **State prisoner** = ৰাজদ্রোহী কদমী।

Pristine (প্ৰিচ-টিন্) *adj.* former, ancient আগৰ, আগৰ দিনৰ, পুৰাতনীয়া।

Prithie (প্ৰি-থি) = I pray thee মিনতি কৰোঁ।

Privacy (প্ৰাইভে-চি) *n.* state of being private শুভতা, গোপনীয় অৱস্থা, আবুৰা; a place of

seclusion গুপ্ত স্থান, নিৰ্জন স্থান ; secrecy বহুত।

Private (প্রাই-ভেট) *adj.* not public গোপনীয়, গুপ্ত, ভিত্তকৰা ; belonging to particular person নিজা, চৰ্কাৰী বা বাজহুৱা নহয় । —*n.* a common soldier সাধাৰণ চিপাহী । **Privately** *adv.* secretly মনে মনে, কেঁৱে নজনাকৈ, গোপনে । **In private**=মনে মনে, গোপনে, চোবাটকৈ, বিবলে । **Private parts**=আধান, গুণ্ডাক । **Private property**=নিজ সম্পত্তি । **Private affair**=ঘৰুৱা কথা ।

Privateer (প্রাই-ভেট্‌চাৰ) *n.* an armed vessel belonging to a private person commissioned to seize an enemy's ships শত্ৰুৰ জাহাজ আক্ৰমণ কৰিবলৈ বজাই পঠোৱা বাজে মানুহৰ যুদ্ধৰ জাহাজ ; the commander of a private man-of-war যুদ্ধ কাৰ্য্যত নিযুক্ত কৰা বাজে লোকৰ যুদ্ধ জাহাজৰ সেনাপতি ।

Privation (প্রাই-ভে'ছন) *n.* state of being deprived of something নাটনি অভাৱ ; destitution হুশ, কষ্ট ।

Privative (প্রাইভে'টিভ) *adj.* causing privation অভাবসূচক । —*n.* অভাৱ বুজোৱা অব্যয় শব্দ ।

Privilege (প্রিভি-ই-লে'জ) *n.* a special advantage বিশেষ উপকাৰ ; prerogative বিশেষ অধিকাৰ, স্বত্ব বা ক্ষমতা । **Privilege leave**=বিশেষ অনুগ্রহৰ বিদায়, পূৰ্বা দৰ্শনৰ ছুটি । —*v. t.* to grant certain special right বিশেষ ক্ষমতা দে, স্বত্ব দে, দায়িত্বৰ পৰা মুক্ত কৰ । **Breach of privilege**=স্বত্বৰ অপব্যৱহাৰ । **Writ of privilege**=কোনো বিশেষ মাহতবান লোকক দেৱানী ফাটিকৰ পৰা বেহাই দিয়া আদেশ । **Privileged person**=কোনো আত্মীয় ক্ষমতা থকা লোক । (*L. Privus*=single ; *legis*=a law).

Privily (প্রিভিলি) *adv.* privately, secretly গোপনে, মনে মনে, অজ্ঞাতে ।

Privy (প্রিভিটি) *n.* secrecy গোপনীয় ভাব ; knowledge of something private shared with another পৰস্পৰে গোপনে জনাজাত, সন্তেদ, দোৰ ; act of being concerned privately with another আশালতৰ কোনো যোগদ্বিমাত

উত্তৰ পক্ষৰ ভিত্তকৰা সম্পৰ্ক ; mutual private relation in a design ভিত্তকৰা অভিসন্ধি ।

Privy (প্রিভ-ই) *adj.* private, secret গুপ্ত, গোপনীয় ; having knowledge of something secret গুপ্ত কথাৰ সন্তেদ পোৱা । —*n.* a person interested in an action গুপ্ত সহযোগী ; a necessary house পাইখানা, শৌচৰ ঘৰ । **Privy council**=ইংলণ্ডৰ ৰাজমন্ত্ৰী সকলৰ ভিত্তকৰা মেল । **Privy chamber**=ৰজাৰ ভিত্তকৰা মেল ঘৰ । **Privy purse**=the money for the private use of the sovereign ৰজাৰ খৰচৰ ধন । He has a privy to the design=সি সেই গুপ্ত অভিসন্ধিৰে সহযোগী আছিল ।

Prize (প্রাইজ) *n.* a reward, a gain বঁটা, পুৰস্কাৰ, লাভ ; something obtained by competition আনক জিকি পোৱা বস্তু । —*v. t.* to value highly বৰ মূল্যবান বুলি ভাব কৰ, বহুমূলীয়া বুলি আদৰ কৰ ; to set a price on আবিৰ্ভাৱ, দাম ঠিক কৰ । —*adj.* worthy of a prize সকলোৰে আগ্ৰহৰ বঁটাৰ যোগ্য । **Prize-fighter**=আৰি হাবি বঁটা লবলৈ আগ বাঢ়োৱা । **Prize-money**=যুদ্ধ লক্ষ বস্তুৰ মূল্যৰ ভাগ । **Prize-post**=সকলোৰে আগ্ৰহৰ কাম, অতি জেষ্ঠ পদ । **The Noble prize**=কোনো বিদ্যাত বা গুণত সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ বুলি কোনো গৱৰ্হমেটে দিয়া প্ৰায় লাখ ডেৰ লাখ টকাৰ পুৰস্কাৰ ।

Pro (প্র) *prepo.* before, for আগেয়ে, হকে, কাৰণে । **Pros and cons**=(*L. pro et contra* =for and against) for and against ভাল বেয়া, আভিভাৱি কল্যাণ, লপকে বিপকে । **Pro bono publico**=for the good of the public ৰাইজৰ উপকাৰৰ অৰ্থে ।

Probability (প্র'ব-এ-বিলি-ইটী) *n.* likelihood সম্ভাবনা, সম্ভৱ ।

Probable (প্রব-এ-বল্) *adj.* likely to be, having ground for 'belief' বিশ্বাসযোগ্য, হব পাৰে । —*evidence*=অনুমানত সত্যবুলি ধৰা প্ৰমাণ ।

Probably *adv.* very likely সম্ভৱতঃ, বোধ হয় ।

Probate (প্র-বেট্) *n.* the proof of the admission of a will যুক্তকৰ দানপত্ৰ গ্ৰাহ্য কৰা নিবৰ্শন, যুক্তকৰ দান-পত্ৰ প্ৰমাণ ।

Probation (প্র'-বে-শন্) *n.* trial পরীক্ষা, যোগ্য-যোগ্য প্রমাণ; time of trial যোগ্য-অযোগ্য প্রমাণ বুঝা কাল। **On probation**=পরীক্ষার ওপৰত। **Probationary period**=পরীক্ষার কাল; যোগ্যতা প্রমাণৰ সময়।

Probationer (প্র'-বে-শনার) *n.* one who is on trial শিক্ষানবীচী, উমেদাৰ, ন শিক্ষিকা।

Probative, Probatory (প্র'-বে-টিভ্, -তৰী) *adj.* relation to proof or trial প্রমাণ সহকীয়, পরীক্ষাৰীন। **Probatum est**=এইটো প্রমাণ হৈছে।

Probe (প্র'ব) *n.* an instrument for examining a wound বা পরীক্ষা কৰা ডাক্তৰী অস্ত্র। —*v. t.* to examine thoroughly খুঁকটি-পাকটি ভালকৈ চা। (L. *proba*=proof) সন্ধানসন্ধান।

Probity (প্রবিটি) *n.* honesty, uprightness সাধুতা, ধৰ্মনিষ্ঠা, সবলতা। (L. *probus*=good).

Problem (প্রব'-লেম) *n.* any practical difficulty, a difficult question সমস্যা, সহজে মীমাংসা কৰিব নোৱৰা যৌকট-পাকট কথা; a geometrical proposition কোনো কাৰ্য্য কৰি বুজাব লগীয়া প্রতিজ্ঞা, ক্ষেত্ৰ ভক্তৰ সম্পাদ সূত্ৰ। **Problematic**, —*al* *adj.* সন্দেহজনক, অনিশ্চিত; doubtful সহজে মীমাংসা কৰিব নোৱৰা।

Proboscis (প্র'-ব-চিচ্) *n.* the trunk of certain animals ত'ৰ; elongated part of mouth or nose of certain beings কোনো জীৱ জন্তৰ হাতীৰ ওৱৰ দৰে ওলমি থকা নাক মুখ।

Procacity (প্র'-কেচ-ইটি) *n.* petulance ভেৰ্কে-ঠালি, খিটখিটীয়া স্বভাৱ। **Procacious *adj.* sullen ঠেংহাল।**

Proceed (প্র'-চিদ্) *v. i.* to go forward গৈ থাক, আগবাঢ়; to act methodically কৰি থাক, to issue, come forth ওলা, বাহিৰ হ। **The case will proceed**=মোকদ্দমা চলি থাকিব। **To proceed in a suit**=মোকদ্দমা তদ্বিব কৰ। **Proceeds *n.* produce, rent উৎপন্ন, উপস্থত লাভ।**

Proceeding (প্র-চি-দিং) *n.* progress, step, transaction কাৰ্য্য, স্বৰকাৰী। **Proceedings**

n. (pl.) a record of transaction of a meeting কাৰ্য্যবিবৰণ। **Legal proceedings**=legal action মোকদ্দমা, মামলা, গোছৰ।

Procedure (প্রচি-ডিউৰ) *n.* act or manner of moving forward কাৰ্য্য প্ৰণালী; mode of conducting business কোনো কাম কৰা কৰা প্ৰণালী।

Process (প্রচেচ) *n.* manner of acting কাৰ্য্য-প্ৰণালী, নিয়ম, ক্ৰম, বেহা; progressive course ক্ৰমাত বৃদ্ধি, ক্ৰমোন্নতি; a writ পৰওনা, হুকুম-নামা, আদালতৰ চমন। **Process server**=টেকেলা। **In process of time**=কালক্ৰমে। **To serve a process**=পৰওনা জাৰি কৰ।

Prochein (প্র-শেইন্) *adj.* next, nearest পাচত থকা, নিচেই ওচৰৰ।

Procession (প্র'-শেশন্) *n.* a train of persons in a march বেহালাগি জুমবাঙ্গি যোৱা কাম; সমল, শোভাযাত্ৰা, উৎসৱ যাত্ৰা, সমা-বোহেৰে যোৱা যাত্ৰীকল। **Processional *adj.* উৎসৱ যাত্ৰা সহকীয়। **Processionalist *n.*****

Prochronism (প্র'-ক্রন্-ইজম্) *n.* dating of an event earlier than the true date আচল তাৰিখৰ আগৰ তাৰিখ দিয়াটো। (*oppo.* to **Parachronism**=আগৰ তাৰিখ পাচত দিয়া কাম)।

Proclaim (প্র-ক্লেম্) *v. t.* to publish abroad ঘোষণা কৰ, জনাজাত কৰ, প্রচাৰ কৰ। **Proclaimed district**=কোনো কঠোৰ নিয়মজাৰি হোৱা জিলা।

Proclamation (প্র-ক্লেমেশন্) *n.* a public announcement ঘোষণা পত্ৰ, ইন্তাহাৰ।

Proclivity (প্র-ক্লিভ্-ইটি) *n.* tendency, aptitude স্বাভাৱিক প্ৰৱৃতি, মনৰ ঢাল। (L. *pro*=forward; *clivus*=a slope) মানসিক প্ৰৱণতা।

Proclivous *adj.* slanting ঢাল খোৱা, হেলনীয়া।

Proconsul (প্র-কন্-চাল্) *n.* the governor of a province ৰোম দেশৰ প্ৰদেশীয় শাসনকৰ্ত্তা।

Procrastinate (প্র-ক্ৰেচ-টি-নেট্) *v. t.* put off from time to time পাচলৈ হোঁহকা, আজি কৰিম কাইলৈ কৰিম বুলি হেলেম কৰ।

Procrastination *n.* dilatoriness হামাহি, লেহেম গহৰি, ঠেনমেঠেন গাফিলি, দীৰ্ঘসূত্ৰতা।

Procrastinator *n.* দীৰ্ঘসূৰী। (*L. pro=off; crastinus=to-morrow*).

Procreate (*প্র-ক্রি-য়েট্*) *v. t.* to generate জন্মা, ওপজা, উৎপাদন কৰ।

Procreation *n.* generation উৎপাদন, জনন।

Procreator *n.* one who generates জন্মদাতা; a father পিতা।

Proctalgia (*প্রক্ট-এল্-জি-আ*) *n.* pain of the anus or the lower part of the intestine ওল পেট বা গুহাধাৰৰ বিষ।

Proctor (*প্রক্ট-টৰ*) *n.* an official in a university who attends to the morals of the students নীতি শিক্ষা দিয়া অধ্যাপক; an attorney আমোক্তাৰ, যাক্ক, প্ৰতিনিধি।

Procurable (*প্র-কিউ-ৰেবল্*) *adj.* obtainable পাব পৰা, প্ৰাপনীয়।

Procurator (*প্রকিউৰেটৰ*) *n.* an agent, a lawyer মোক্তাৰ, উকীল, প্ৰতিনিধি।

Procure (*প্র-কিউৰ*) *v. t.* to obtain : যোগাৰ কৰি দে, বিচাৰি দে, আনি দে, প।

Procurement *n.* the act of procuring সংগ্ৰহ কৰণ, যোগাৰ দেওন; management কাৰ্যনিৰ্বাহ।

Procurer (*প্র-কিউৰাৰ*) *n.* a pander ভিৰোতা যোগনিয়াৰ।

Procuress *n.* (*Fem.*) কুটনী, কুকাৰ্য্যত সহায়-কাৰিণী।

Prod (*প্রদ্*) *n.* a goad, prick with a pointed tool কাঁটি, কাইটীয়া বস্ত্ৰৰ ষোঁচ। — *v. t.* to prick খেঁচ মাৰ ফুট।

Prodigal (*প্রদিগেল্*) *adj.* wasteful, lavish হতাশনীয়, খৰচী, ধোৱাখুন্দী, অপৰাধী, **Prodigality** *n.* extravagance অপব্যয়।

Prodigious (*প্রদিজিচ*) *adj.* astonishing অদ্ভুত; enormous প্ৰকাণ্ড, ভয়ঙ্কৰ; much larger than what is usual অসাধাৰণকৈ ডাঙৰ। **Prodigiously** *adv.* অসাধাৰণকৈ।

Prodigy (*প্রদিজি*) *n.* a portent উৎপাত; a wonder আচৰিত কথা, অদ্ভুত ঘটনা; বিকটগুণ্টি।

Proditor (*প্রডিটৰ*) *n.* betrayer, violator of certain established law অধৰ্মী লোক, বাহ-বিৰোধী বা ধৰ্মবিৰোধী লোক।

Produce (*প্রডিউচ*) *v. t.* to make longer দীঘল কৰ; to exhibit দেখুৱা; to bring forth আন, ওপজা, জন্মা প্ৰসব কৰ, উদ্ভৱ কৰ; to bring about হোৱা, ফল ধৰা। — *n.* proceeds, yield ফচল, শস্য, উৎপন্ন জৰা।

Producible *adj.* that may be produced উৎপাদনীয়, বৃদ্ধি কৰিব পৰা, উলিয়াব পৰা।

Product (*প্রদ-অক্ট*) *n.* that which is produced উৎপন্ন বস্তু, লভা, লাভ (*in Arith.*) the result of multiplication গুণফল; composition ৰচনা শব্দৰ পৰা তৈয়াৰ কৰা বস্তু।

Production (*প্রদক্শন্*) *n.* that which is produced, fruit product উৎপন্ন, ফল।

Productive (*প্রদক্-টিভ*) *adj.* fertile সাক্ষা, ফলোৎপাদক, শস্যবলী উৰ্বৰা; efficient ফল দায়ক, generative উদ্ভাবক, জন্মোৱা।

Poem (*প্র-এম্*) *n.* an introduction প্ৰস্তাবনা, ভূমিকা, সূচনা।

Profanation (*প্র-ফে-নে'শন্*) *n.* desecration অপবিত্ৰ কৰণ, অশুচি কাম; irreverence অভক্তি।

Profane (*প্র-ফে'ন*) *adj.* not sacred, impious, impure অপবিত্ৰ, অশুচি, লৌকিক; speaking contemptuously of sacred things ব্ৰহ্ম-নিন্দুক, অধাৰ্মিক। — *v. t.* to abuse or violate anything sacred অপবিত্ৰ বা অশুচি কৰ, হুৱা কৰ।

Profanity (*প্র-ফেন-ইটি*) *n.* profane, language, or conduct ঈশ্বৰ নিন্দা, শাস্ত্ৰ নিন্দা, অপবিত্ৰ আচৰণ।

Profess (*প্র-ফে'চ্*) *v. t.* to own freely, declare ব্যক্ত কৰ, স্বীকাৰ কৰ; to avow one's belief or skill in কোনো ধৰ্মমত গ্ৰহণ কৰ বা কৌশল ব্যক্ত কৰ, জনা, বুজা, বোলা।

Professedly (*প্র-ফেচ-এড'লি*) *adj.* avowedly প্ৰকাশ্যমতে, জনাজাতকৈ।

Profession (*প্রফেচ-শন্*) *n.* open declaration মত প্ৰকাশ, ব্যক্তকৰণ; an employment ব্যবসায়, বৃত্তি, উপজীবিকা, কাম; acceptance of a religious order কোনো ধৰ্ম গ্ৰহণ।

Professional (*প্র-ফেচ-শনেল্*) *adj.* engaged in profession ব্যবসায়ী, ব্যবহারিক। **He is a**

professional not an amateur—তেও ধন লৈ কৰোঁতা, এনেই কৰোঁতা নহয়।

Professor (প্রফেচাৰ) *n.* one who publicly teaches or practices any branch of knowledge অধ্যাপক, গুৰুজ্ঞ। **Professorship** *n.* অধ্যাপকৰ পদ। **Professorial** *adj.* অধ্যাপকৰ, অধ্যাপক সম্বন্ধীয়।

Proffer (প্রফ্-অৰ) *v. t.* to propose, to offer প্রস্তাব কৰ, দাঙ, লবৰ নিমিত্তে আগবঢ়া দিব খোজ। —*n.* an offer প্রস্তাব, দিবখোজা দান।

Proficiency (প্র'ফি-শিয়েঞ্চি) *n.* competency, improvement in anything ব্যাপত্তি, নিপুণতা।

Proficient (প্র'ফিশ-এনট্) *n.* well skilled, competent নিপুণ, পেশন্ত, কৰ্মক্ষম, কাৰ্য্যদক্ষ, লায়ক। —*n.* an expert সুদক্ষ লোক।

Profile (প্র'ফাইল) *n.* an outline, a portrait in a side view আকৃতি, একাধৰীয়াটো তেওলা ছবি বা আৰ্জী; —*v. t.* to draw in profile একাধৰীয়াটো ছবি তোল; represent in profile.

Profit (প্রফ-ইট্) *n.* gain লাভ, ত্ৰিফাইট, মুনাফা। —*v. t.* to benefit লাভ কৰ। —*v. i.* to be of advantage লাভ হ, উপকাৰ হ। **Profit and loss**—লাভ লোকচান। **Net profits**—বচস্বাদ লাভ।

Profitable (প্রফ-ইট্-এবল্) *adj.* lucrative লাভজনক; advantageous ফলদায়ক, হিতকৰ, সুবিধাজনক।

Profitable *adv.* with advantage সুবিধাজনককপে, উপকাৰ হোৱাকৈ।

Profligacy (প্রফ-লি-গেটী) *n.* a vicious course of life লম্পটতা, দুষ্টবিত্ত, ভ্ৰষ্টাচাৰ।

Profligate (প্র-ফ্লি-গেট্) *adj.* abandoned to vice, dissolute লম্পট, ভ্ৰষ্টাচাৰী, হেৰাচাৰী।

Pro forma (প্র'ফৰ্মে) as a matter of form নাম মাত্ৰ, কবিব লাগে দেখি কৰা, নিয়মৰ বাধ্য হৈ কৰা। **Pro forma defendant**—কাৰ্য্য গুণে নহৈ কেৱল আইনমতে কবিব লগীয়া প্রতিবাদী।

Profound (প্র'ফাউন্ড) *adj.* very deep অগাধ, গভীৰ, আখাউনীয়া। **Profound knowledge**—গভীৰ জ্ঞান। **Profound sleep**—দোৰোঁৰোঁৰ নিদ্ৰা। —*n.* the sea or ocean সাগৰ, সমুদ্ৰ, অতলম্পৰ্শ

হান। **Profoundly** *adv.* deeply আত্যাভিক কপে, অগাধ কপে; with depth of knowledge অতি প্ৰাণ ভাবে।

Profoundness, Profoundity *n.* depth of place, knowledge etc. গভীৰতা, বিজ্ঞতা, প্ৰগাঢ়তা।

Profuse (প্র'ফিউজ) *adj.* liberal to excess, extravagant ওৱাদানী, অপৰাধী; copious ঢেৰ, প্ৰচুৰ। **Profusely** *adv.* excessively বৰ সহকৈ, বেচিকৈ, হোৱাহোৱে। **Profuseness, Profusion** (প্র'ফিউজনেচ্, প্র'ফিউজন্) *n.* extravagancy অপব্যয়, হোৱাহোৱা, অপৰিমিত অৱস্থা।

Prog (এগ্) *v. t.* to thrust হেঁচি মুখ। —*v. i.* to go about stealing and plundering চুৰ কৰি বা বনাই ফুৰ, মাগ। —*n.* food for journey বাটৰ আহাৰ, মাগি অনা খোৱা বস্তু।

Progenitor (প্ৰজেন্-ইটৰ) *n.* an ancestor আদি পুৰুষ; পূৰ্ব পুৰুষ। **Progenitrix** (fem.) বৃটী আই, মাতামহী।

Progeny (প্রজনী) *n.* descendants, children সতি সন্ততি, সন্তান পৱস, সচ; race বংশ।

Prognosis (এগন'চিচ) *n.* foreknowledge ভাৱী লক্ষণ, ৰোগৰ ভবিষ্যৎ অৱস্থা জনা কোশল।

Prognostic (প্রগ্-ন'-স্তিক) *adj.* foreknowing ভবিষ্যৎ বেস্তা; an indication ভবিষ্যৎ লক্ষণ ৰোধক। —*n.* a foretelling, a presage ভবিষ্যৎ জান, ভাৱী লক্ষণ।

Prognosticate (প্রগ্-নচ্-টিক-েট) *v. t.* to foretell আগলৈ কি হ'ব ক, ভবিষ্যৎ কথা ক, ভাৱী লক্ষণ দেখুৱা।

Prognostication *n.* the act of foretelling something future ভবিষ্যৎকা, ভবিষ্যৎ কথন, মঙ্গল চোৱা কাৰ্য্য।

Prognosticator *n.* a foreteller ভবিষ্যৎজ্ঞা, মঙ্গলতি।

Programme, Program (প্র'গ্ৰেম্) *n.* an outline of something to be done দৈনিক কাৰ্য্য তালিকা, ঘূৰক কাৰ্য্য বিৱৰণ। **Tour programme**—ভ্ৰমণ তালিকা। (L. *pro*=before; *graphin*=to write).

Progress (প্রগ্-বেচ্) *n.* a going onward অগ্ৰসৰ হওন; advance আগ বাঢ়ণ, চলন, গতি;

improvement উন্নতি, উন্নতি। Progress (প্র'-গ্রেশন্) *v. i.* to go forward আগবাঢ়, অগ্রসর হ; to advance, to improve উন্নতি কৰ, উন্নতি কৰ, ক্রমে ভাল হ।

Progression (প্র'-গ্রেশ-অন্) *n.* regular and gradual advance অগ্রগতি, ক্রমশঃ বৃদ্ধি, ক্রমোন্নতি। **Mathematical progression**=ক্রমাৎ বৃদ্ধি হৈ যোৱা গণনা।

Progressive (প্র'-গ্রেশ-ইভ) *adj.* advancing regularly and gradually ক্রমে সমান পরিমাণে বাঢ়ি যোৱা, ক্রমাৎ বৰ্দ্ধনশীল, ক্রমবৰ্দ্ধমান, অগ্রগতি-শীল। **Progressively** *adv.* ক্রমে ক্রমে। **Progressive pay**=বহুবি বহুবি বাঢ়ি যোৱা দৰ্শন। **Progressive Party**=উন্নতি সংস্কার প্রিয় বাজ-নৈতিক দল।

Prohibit (প্র'-হিব-ইট) *v. t.* to hinder, to forbid বাধা কৰ, হাক দে, নিষেধ কৰ, মানা কৰ।

Prohibition (প্র'-হিব-ই-শ্বন্) *n.* the act of forbidding, the interdict হাকবচন, মানাতি; order prohibiting sale of liquor মদ বিক্রী নিষেধৰ আদেশ।

Prohibitive (প্র'-হিব-ই-টিভ) *adj.* hindering নিষেধক। **The price is prohibitive**=জুইছাইমবগ।

Prohibitory *adj.* forbidding মানাহি কৰা, নিষেধ কৰ। **Prohibitory order**=মানাহী লক্ষ্য বা পৰৱৰ্তা।

Project (প্র'-জেক্ট) *n.* a scheme, a plan কল্পনা, কোনো কাৰ্য্যৰ পৰামৰ্শ, মতলব, আলচ। —*v. t.* to contrive কল্পনা কৰ, মতলব কৰ, মনতে পাত, পাং। —*v. i.* to just out বাহিৰ ওলা, আগবাঢ়ি থক।

Projectile (প্র'-জেক্টিভ) *adj.* throwing forward নিক্ষেপ, আঁতৰলৈ মাৰি পঠাৰ পৰা। —*n.* a common rifle ball গুলী, গোলা।

Projection (প্র'-জেক্শ-অন্) *n.* the act of projecting আগবাঢ়ি ওলাই থাওন; anything that just out আগবাঢ়ি ওলাই থকা ভাগ, আঁওলা; a design or plan নক্সা; mental image in objective reality কল্পনিক কথা বাস্তবিক ইচ্ছায় গোচৰ কৰণ।

Projector *n.* one who projects কল্পনাকাৰী, উদ্ভাৱক; a camera হাঁ পেলাৱা আঁঠী।

Prolapse (প্র'-লেপ্-চ) *n.* a falling down or of a part of the body বাহিৰলৈ বা তললৈ ওলমি পৰণ। —*v. t.* to protrude বাহিৰলৈ ওলমি পৰ।

Prolate (প্র'-লেট্) *adj.* extended lengthwise লেজা, দুই মূৰে দীঘল।

Prolepsis (প্র'-লেপ্-চিচ্) *n.* ঘটনাৰ বহু পূৰ্বেই দিন ঠাৱৰোতা।

Proletarian (প্র'-লি-ভেৰিয়ন্) *adj.* plebeian, the poorest labouring class নীচেই দুখীয়া কুলী শ্ৰেণীৰ লোক, হজুৱা। **Proletarian dictatorship**=চভিয়েট কঠিৱাৰ অগ্রগণি শাসন-কর্ত্তা।

Proletarianisation *n.* দুখীয়া সুখীয়া সকলো সমান কৰণ। **Proletaneous** *adj.* বহু সমান থকা।

Proliferous (প্র'-লি-ফেৰ্-অচ্) *adj.* producing leaf or bud from leaf or flower ফুল বা পাতৰ পৰা আকৌ পাত ফুল হোৱা।

Prolific (প্র'-লিফ্-ইক্) *adj.* productive of ফলবান, শস্যবলী; producing many offspring ঘন পোৱাতী, বহুল হোৱা, বাঢ়ি যোৱা।

Prolix (প্র'-লিকচ্) *adj.* tediously long অতি বিস্তাৰিত, বাহুল্য, আমনি লগা, কথাৰ ধাৰ নিচিগা।

Prolocutor (প্র'-ল'কিউটৰ) *n.* the chairman of a meeting clergymen ধৰ্ম্মযাজক সভাৰ সভাপতি।

Prologue (প্র'-ল'গ্) *n.* introduction to a play সূচনা, নাটক আদি বন্দনা।

Prolong (প্র'-লং) *v. t.* to lengthen দীঘল পাচলৈ হোঁহকা।

Prolongate (প্রলংগেট) *v. t.* to lengthen দীঘল কৰ।

Prolongation *n.* act of prolonging দীঘলোৱা কাৰ্য্য।

Promenade (প্রম্-নেড্) *n.* a walk for pleasure ধেমালি কৰি ফুৰা ঠাই, কৌতুক ভ্ৰমণ। —*v. i.* to walk for amusement or show সাজি কাচি ফুৰ।

Prominence (প্রমি-নেন্-চ) *n.* state of being prominent উচ্চতা, ওখ অৱস্থা; distinction মৰ্যাদা, মান।

Prominent (প্রমি-নেট) *adj.* standing out ওখ ; most easily seen আগবাহি, ওলাই থকা ; eminent প্রধান, মুখ্য, মূৰ জিলিকা ।

Promiscuous (প্র'মিচ-কিউ-আচ) *adj.* confused, indiscriminate খেলিমেলি, লেটিপেটি, বিচি-মিচি ।

Promiscuously (প্র-মিচ-কিউ-আচলি) *adv.* without order, indiscriminately খেলিমেলিকৈ, বাহিবিচাৰ নোহোৱাকৈ ।

Promise (প্রমিষ) *n.* a verbal or written engagement to do or not to do something অঙ্গীকাৰ, প্রতিজ্ঞা, কৰাৰ । —*v. t.* to assure আশা দে, কৰাব কৰ, নিশ্চয় কৰি ক, স্বীকাৰ কৰ । —*v. i.* to afford hopes আশা জন্মা । **Promised** *adj.* agreed. Breach of promise = প্রতিজ্ঞা ভঙ্গ, চুক্তি ভঙ্গ ।

Promising (প্রমিটিং) *adj.* hopeful আশাপ্ৰদ ; likely to turn out well ভাল হবৰ আশা থকা, মূলক্ষণ যুক্ত ।

Promissory (প্রমিচৰী) *adj.* containing a promise অঙ্গীকাৰ যুক্ত, অঙ্গীকৃত । —*note*—প্রমিচৰী নোট, কৰ্জ টোকা ।

Promontory (প্রমন্টৰী) *n.* a head land আগিয়া-টুট, অন্তৰীপ ।

Promote (প্র'মট্) *v. t.* to help on the advancement of anything বঢ়া, উন্নত কৰ, উন্নত কৰ, সহায় কৰ ; to raise to a higher position ওপৰ খাপলৈ তোল ।

Promoter (প্র'ম-টাৰ) *n.* one who promotes বঢ়াওতা, ভাঙ্গৰ কৰোতা, প্রধান উদ্যোগকাৰী, আগলৈ নিওতা ।

Promotion (প্র'ম-শ্বন্) advancement, encouragement পদোন্নতি, উৎসাহ, উন্নত-কৰণ, ওপৰ খাপলৈ তোলন । **To be on one's promotion** = পদোন্নতিৰ আশা হ, ওপৰ খাপলৈ উঠিব পৰা হ ।

Prompt (প্র-মট্) *adj.* ready, unhesitating প্রস্তুত, টপটলো, খৰপোচ, উদ্যোগী । —*v. t.* to suggest to the mind সৌন্দৰ্যই দে, কৈ দে, মনত পেলাই দে ; to incite লগাই দে ।

Promptly *adv.* at once, quickly ততালিকে, তৎক্ষণাৎ, বেগতে ।

Prompter (প্রমটাৰ) *n.* one who reminds an actor ভাৱনাৰ বচন মনত পেলাই দিওতা, কথা সূচোতা স্মাৰক ।

Prompting (প্রমটিং) *n.* act of reminding কথা সূচোতা কাম ।

Promptitude, Promptness = quickness ততাতৈয়া, লৰালৰি, ক্ষিপ্ৰকাৰিতা ।

Promulgate (প্র-মাল্-গেট্) *v. t.* to publish প্রচাৰ কৰ, জাৰী কৰ ; to make known জাহিৰ কৰ । **Promulgator** *n.* প্রচাৰক, বিধান কৰ্তা ।

Promulgation (প্র-মাল্-গে'-শ্বন্) *n.* publication প্রচাৰ, প্রকাশ কৰণ, ঘোষণা ।

Prone (প্র'ন্) *adj.* disposed ইচ্ছুক, অগ্রসৰ ; inclined এটলীয়া । **Proneness** *n.* inclination আগ্ৰহ, আসক্তি, মনৰ ঢাল ।

Prong (প্র'ন্) *n.* the spike of a fork or a forklike thing ত্ৰিশূলৰ জোং, দাৰ, জোঙ্গা ফেৰেজনি (যেনে পহলিসৰ) ।

Pronominal (প্রনমি-নেল) *adj.* relating to a pronoun সৰ্বনামপদ সম্বন্ধীয় ।

Pronoun (প্র-নাইন) *n.* a word used instead of a noun ব্যাকৰণৰ সৰ্বনাম পদ ।

Pronounce (প্র'নাইন্চ) *v. t.* utter or speak distinctly উচ্চাৰণ কৰ, ক ; to declare প্রচাৰ কৰ, ঘোষণা কৰ । **To pronounce judgement** = হুকুম দে, যোৰ্দ্ধমাৰ হুকুম শুনা । **The marks are more pronounced in the young** = চিনবিলাক পোৱালিত বেচি কটকটীয়া ।

Pronounceable *adj.* উচ্চাৰণ কৰিব পৰা ।

Pronunciation (প্র-নাইন্-ছিয়েশ্বন্) *n.* mode of pronouncing utterance উচ্চাৰণ, উচ্চাৰণৰ নিয়ম ।

Proof (প্রুফ) *n.* anything that proves প্রমাণ ; trial, test পৰীক্ষা, পৰখ ; certain strength of spirits মদৰ জাল বুজোতা বিশেষ পৰিমাণ ; an impression taken in a press for correction শুধৰাবলৈ দিয়া ছাপা কাগজ, ছাপাৰ শোধন পত্ৰ । —*adj.* firm in resisting অভেদ, নোসোমোৱা । (as waterproof = পানী নোসো-মোৱা) । **Fire-proof** = জুই লাগিব নোৱাৰা । **Proof-plane** = conductor use in electrifi-

cation of a body বিজ্ঞানী নক্তি সকালম কবিবলৈ লগোৱা বিজ্ঞানীবাৰী যন্ত। London proof spirits=লণ্ডনৰ পৰৰ চহী থকা মদ, লণ্ডনৰ ওজন-মতে প্রমাণিক জালৰ মদ। (pl. proofs). In proofs of=প্রমাণ বচপ। Proof-against fire=জুৱে পুৰিব নোৱাৰা। Proof sheet=হাপা কৰা সংশোধনীৰ কাগজ।

Prop (এপ্) *n.* a support ঢোকা, ডেকা, বৰ্জনা, হামোকা, ঠেকা। —*v. t.* to keep from failing by inserting something ঢোকা দে, ঠেকা দি ৰাখ।

Propaganda (এপ্-এ-গেন-ডা) *n.* an institution for the spread of religious tenets and opinions কোনো বিশেষ মত প্রচাৰক সমাজ, প্রচাৰকাৰ্য্য, মন ডুলুৱা চেকা।

Propagandism (এপ্-এ-গেন-ডি-জম্) *n.* practice of propagating tenets ধৰ্ম্ম মত প্রচাৰ কৰণ।

Propagandist *n.* মতুদ মত উলিহাওঁতা।

Propagate (এপ্-এ-গেট) *v. t.* to generate, to multiply, to increase জন্ম, ওপজা, বঢ়া, বৃদ্ধি কৰ; to spread ব্যাপ্ত কৰ। —*v. i.* multiply বৃদ্ধি হ; to have young পোৱালি পা।

Propagation (এপ্-এ-গে'শন্) *n.* extension of anything বিস্তাৰ, বৃদ্ধি, উৎপত্তি।

Propel (এ'পেল) *v. t.* to drive onward by force আগলৈ ঠেল, আগলৈ চলা।

Propeller *n.* one who or that which propels যি বলেৰে আগলৈ ঠেলে, বঠা বোৱা বা চৰি যৰা হামুহ, নাও আৰ্হি চলোৱা কল কোঁশল, জাহাজৰ চকৰি।

Propensity (এ'পেন্-টিটি) *n.* disposition, inclination মনোবৃত্তি, আসক্তি, প্রবৃত্তি, মনৰ ঢাল।

Proper (এপাৰ) *adj.* one's own নিজ, আপোন; suitable, just, right উচিত, সঙ্গত, যথাৰ্থ, হক, জায্য। Assam proper=খাচ বা নিজ অসম।

Properly *adv.* in a proper manner জায্য মতে, প্রকৃতৰূপে, ঠিক ৰূপে। Properly speaking=আচলতে কবলৈ গলে, জায্যমতে কবলৈ গলে।

Property (এপাৰটি) *n.* an inherent quality গুণ, ধৰ্ম্ম, স্বভাৱ; ownership মালিকী স্বত্ব, অধিকাৰ; the thing owned, an estate ধন

সম্পত্তি, মাল বস্তু। Property-man=খিৰেটোৰ বা ভাৱনাৰ মাল বস্তু ৰখীয়া। Moveable property=অস্থায়ৰ মাল।

Prophecy (এফ-এ-চী) *n.* a prediction ভবিষ্যৎ কথ।

Prophecy (এফ-এ-চাই) *v. t.* to predict ভবিষ্যৎ কথ। ক, আগলৈ কি হব ক।

Prophet (এফ-এট) *n.* one who predicts future events সববজান ভবিষ্যৎজ্ঞা; one inspired by god to announce future events সিদ্ধপুৰুষ। Prophets (pl.) *n.* সিদ্ধ পুৰুষৰ লিখিত বাক্য।

Prophetic, Prophetic *adj.* containing prophecy ভবিষ্যৎজ্ঞানী থকা, সববজান, ভূত ভবিষ্যৎ জন।

Prophylactic (এফাই-লেক্-টিক্) *adj.* preventing disease ৰোগ নিবাৰক। —*n.* a medicine which wards off a disease ৰোগ নিবাৰক ঔষধ।

Propinquity (এ-পিং-কিটি) *n.* nearness proximity ওচৰাওচৰি, সন্নিহিত, লগভগা, কুইবিহা।

Propitiable (এ-পিহ-ইয়েবল) *adj.* that may be propitiated সহৃদয় কৰিব পৰা, তোৰণীয়।

Propitiate (এ'-পিহ-ইয়েট) *v. i.* to render favourable, to conciliate তুষ্ট কৰ, প্রসন্ন কৰ। —*v. i.* to atone পৰাতিত হ, জগৰ ভাং।

Propitiation (এ-পিহিয়েশন্) *n.* act of propitiating, atonement তুষ্ট কৰণ, প্রায়শ্চিত্ত।

Propitiatory (এপিহিয়েটৰী) *adj.* expiatory তুষ্টি জনক, প্রসন্নকাৰী।

Propitious (এ'-পিহাচ্) *adj.* favourable শুভ, প্রসন্ন, তুষ্ট; ready to forgive কৰ্ম্মাশীল, সদয়। Propitiousness *n.* প্রসন্নতা।

Proportion (এ'-পাৰ-শন্) *n.* comparative relation সম্বন্ধোপ, সমতা, পরিমাণ; fitness of parts to each other মিল; (math.) the rule of three ত্ৰৈবাংশিক অঙ্ক। In equal proportion=সমান পরিমাণে। In proportion to=according অনুসারে, বৃদ্ধি, পরিমাণ বৃদ্ধি বা চাই।

Proportionable *adj.* that may be proportioned
পৰিমাণ যতে ভগাব পৰা।

Proportionate (প্র'-পৰ'-নেই) *adj.* adjusted
according to certain proportion পৰিমাণ,
টাননিটানি, অনুযায়ী, যানি। **Proportionately**
adv. সমান সমান পৰিমাণে, পৰিমাণ
অনুযায়ী, যানি হোৱাকৈ; in due proportion
সদ্ব্যৱহাৰে।

Proposal (প্র'-প'-জেল) *n.* anything pro-
posed, terms offered প্রস্তাব, প্রসঙ্গ, অনুমোদন
কৰিবলৈ কোৱা কথা।

Propose (প্র'-প'-জ) *v. t.* to offer for con-
sideration প্রস্তাব কৰ, সূচনা কৰ; to intend
ইচ্ছা কৰ। —*v. i.* to make an offer of
marriage বিয়াৰ প্রস্তাব কৰ; to form an
intention কৰিব খোজ, কৰিবলৈ মন কৰ।
I propose to go there = হই তালৈ যাব খোজো
বা যাবলৈ মন কৰো।

Proposition (প্রপ-অ'-জি ধ্ব্) *n.* a thing pro-
posed, offer to terms প্রস্তাব, কাৰ্য্যসূচনা,
প্রস্তাবিত কথা; a geometrical problem or
theorem ক্ষেত্ৰজ্ঞত্বৰ প্রতিজ্ঞা। **Propositional**
adj. প্রস্তাব বিষয়ক।

Propound (প্র-পাউণ্ড) *v. t.* to set forth, to
offer for consideration উত্থাপন কৰ, সূচনা
কৰ, উলিয়া। **Propounder** *n.* উদ্ভাবক। -

Proprietary (প্র'-প্রাই-ডেবী) *adj.* belonging to
a proprietor মালিকী, গৰাকী স্বত্বাধীন। —*n.* an
owner গৰাকী, স্বত্বাধীন লোক।

Proprietor (প্র'-প্রাই-টৰ) *n.* an owner গৰাকী,
মালিক, অধিকাৰী। **Proprietress** *n.* (Fem.)
গৰাকিয়নী, অধিকাৰিণী। **Proprietorship** *n.*
ownership মালিকী স্বত্ব।

Propriety (প্র'-প্রাই-টি) *n.* state of being
proper or right, fitness সঙ্গততা, উপযুক্ততা।
The proprieties = সমাজৰ নিয়ম ধী বস্তুৰ।

Propulsion (প্র'-পাল-শ্বন) *n.* act of propelling
আগলৈ টোকা কাৰ্য্য; impelling influence বল
সঞ্চালন কৰণ।

Pro-rata (প্র'-ৰেটা) in proportion সমানুপাতিক
যতে, সমান সমান পৰিমাণে।

(প্র'-ৰ'-ৰ) *v. t.* to put off the

sitting of parliament স্থগিত কৰ, পালিয়েমেন্ট
মহাসভাৰ কাৰ্য্য কিছুদিনলৈ স্থগিত কৰ। (pr. p.
Proroguing; pa. p. Prorogued); সজ অৱসান।

Prorogation (প্র'-ৰ'-গ-এন্-ন্) *n.* adjournment
স্থগিত কৰণ, বিৰাম।

Prosaic (প্র'-জে-ইক্) *adj.* like prose, dull
গম্ভৰ মিচিনা, বিবস, কঠুৰ। **Prosaist** *n.* a
writer of prose গদ্য লেখক।

Proscenium (প্র'-চিনি-য়াম্) *n.* the front part
of the stage বক্সালয়ৰ সন্মুখ ভাগ, নাট্যমঞ্চৰ সন্মুখ
দৃশ্য; space between drop-scene and
orchestra সন্মুখৰ পট পৰ্দাৰ পৰা ডিডবলৈ।

Proscribe (প্র'-স্কাইব) *v. t.* to denounce, to
prohibit নিষেধ কৰ, কোনো কাৰ্য্য দৰুবিবলৈ
মাসাহি কৰ, অপ্রচলিত কৰ, দণ্ডাই কৰ; to
banish দেশান্তৰিত কৰ। **Proscribe a book** =
কোনো কিতাপ বেচা-কিনা বন্ধ কৰ।

Proscription, **Proscript** *n.* denouncement,
rejection দণ্ডাই কৰণ, নিষেধ কৰণ; the
act of dooming to death প্রাণদণ্ডৰ ছকুম
বোষণা।

Proscriptive (প্রস্ক্ৰিপটিভ্) *adj.* pertaining
to proscription মানান্দী হোৱা, দণ্ডাই।

Prose (প্র'-জ) *n.* writings in ordinary
spoken language গদ্য, কথা কোৱা দৰে লেখা
পুথি।

Prosecute (প্রচ-ই-কিউট্) *v. t.* to follow on-
wards, to continue পাচে পাচে খেদি নে,
অনুধৰন কৰ, অবিৰত কোনো কাম কৰ; to
institute a case মোকদ্দমা চলা, কোঁতলাৰী
গোচৰ কৰ। To prosecute my studies
further = আক বেচি পঢ়িবলৈ, যোৰ পঢ়াত
লাগি থাকিবলৈ।

Prosecution (প্রচ-ই-কিউ-শ্বন্) *n.* the act of
prosecuting অনুধৰন, অনুসৰণ, গোচৰ,
মোকদ্দমা চলোৱা কাৰ্য্য; the party who
institutes legal proceedings গুচৰীতা।

Prosecutor (প্রচ-ই-কিউ-টৰ) *n.* one who files
a complaint গুচৰীতা, দাৰী, কৰ্ম্মাধী। **Public**
prosecutor = গৰ্ভমেণ্টৰ তৰফে যি মোকদ্দমা
চলায়, চৰকাৰী উকীল।

Proselyte (প্রচ-ই-সাইই) *n.* a convert স্বৰ্ণ-

ভাগী, নতুন শৰণীয়া। —*v. t.* to convert শৰণ লগা, ভকত কৰ। *Proselyte of the gate* = ধৰ্মৰ সকলো বিলাক নিয়মৰ অধীন নোহোৱা শৰণীয়া।

Prosencephalon (প্রস্-এন্-চেফেলন্) *n.* the fore-part of brain মূৰৰ মগজু থকা আগভাগ।

Prosit (প্র'জিত) *Int.* may it benefit you টহুৱে মঙ্গল কৰক; (চাহাব সকলৰ ভোজত মঙ্গল কামনা কৰি মদ পিয়া মাত)।

Prosodian, Prosodist (প্রহ্-অ-ডিয়ান্) *n.* one skilled in prosody হৃদ্য প্রকৰণ জনা পণ্ডিত, ছান্দসিক।

Prosody (প্রচ-অ-ডী) *n.* the part of grammar which treats of versification ব্যাকৰণ হৃদ্য প্রকৰণ, শ্লোক বা পদ ৰচনা কৰা নিয়ম, হৃদ্যবিজ্ঞান, পিক্সলাভ।

Prospect (প্রচ-পে'কট্) *n.* a view দৃষ্টি, দৃশ্য; an object of view দেখা বস্তু; a long straight and wide street দীঘল বহল পোন বাট; expectation, outlook উন্নতিৰ আশা, ভৱসা। —*v. i.* to seek for, to make a search for mines বিচাৰ, খনিৰ সন্ধান ল, ধাতুৰ খনি বিচাৰ।

Prospecting *adj.* searching for mines খন-সোণৰ আকৰ বিচৰা।

Prospective *adj.* expected, relating to the future আগলৈ হবৰ সম্ভৱ থকা, ভৱিষ্যত সম্বন্ধীয়, আগলৈ আশা থকা। —license খনি বিচাৰিবলৈ দিয়া লাইচেন্স বা ক্ষমতা-পত্ৰ।

Prospectus (প্রচ-পে'ক্-টাচ) *n.* an outline of a plan of certain undertaking কোনো কিতাপৰ বা বেপাৰৰ অনুষ্ঠান পত্ৰ, খোলোচা বিৱৰণ।

Prosper (প্রচ-পাৰ) *v. t.* to make happy সুখী কৰ, সৌভাগ্যশালী কৰ। —*v. i.* to succeed; to thrive উন্নতি কৰ, উন্নতি কৰ, কৃতকাৰ্য হ।

Prosperity (প্রচ-পাৰ-ইটী) *n.* good fortune, success ঐচ্ছিকি, সৌভাগ্য, উন্নতি; also Prosperousness *n.*

Prosperous (প্রচ-পাৰ-আচ) *adj.* successful, making good progress উন্নতিশীল, সকলো-

পিনে নদন-বদন, ভাগ্যবান। **Prosperously** *adj.* মহানুৰূপে।

Prostitute (প্রচ-টি-টুই) *n.* a whore বেস্তা, দেহোপজীবী। —*v. t.* to devote to some improper purpose বেস্তা কামত লগা, নটী কাম কৰা; to sell one's honour and fame for base gain মান সম্মান এৰি নিলাজ ঘৃণনীয় কাম কৰি ধন ঘট।

Prostitution (প্রচ-তি-টিউ-শ্বন্) *n.* the act or practice of prostituting বেস্তাবৃত্তি, ব্যভিচার।

Prostrate (প্রচ-ট্ৰে'ট্) *v. t.* to lay flat দীঘলদি পেলা, দণ্ডবৎ কৰা; to bow in reverence দীঘলদি সেৱা কৰ। —*adj.* lying at length ভূমিঠ, অৱনত।

Prostration *n.* act of falling down প্রনিপাত, অষ্টাঙ্গে প্রণাম; complete loss of strength বল হ্রাস, সম্পূর্ণ শক্তিহীন অৱস্থা, চৌবাকী।

Prosy (প্র'জী) *adj.* dull বিষম, কঠুৱা; (যেনে কথা) আমনি লগা।

Pro-lanto (প্র'-টেণ্ট) to a certain extent কিছু পৰিমাণে; for so much সিমানৰ বাবে।

Protasis (প্রট্-এ-চিচ্) *n.* a conditional introductory clause আন কোনো কথাৰ ওপৰত ভৰ দি কোৱা কথা।

Protean (প্র'-তিয়ান্) *adj.* changing forms বহুবৰ্ণী, মাইবৰী।

Protect (প্র'-টেকট্) *v. t.* to cover ঢাক, আৰ্হত কৰ; to shelter, to defend ৰক্ষা কৰ, আশ্ৰয় দে।

Protection (প্র'-তে'ক্-শ্বন্) preservation, defence পালন, ৰক্ষা; refuge আশ্ৰয়, গাৰি, আশ্ৰয়, পৰিৰক্ষণ; passport এৰণ-পত্ৰ, নিৰাপদে যাবলৈ ক্ষমতা দিয়া পত্ৰ; system of protecting own industry by imposing taxes on foreign goods বিদেশী মালত মাচুল লগাই নিজ দেশৰ বেপাৰৰ উন্নতি কৰণ।

Protective (প্র'-তেক্-টিভ) *adj.* defensive ৰক্ষাকাৰী; sheltering আশ্ৰয় দায়ী। —*n.* that which protects ৰক্ষাকাৰী।

Protectionist (প্র'-তেক্-শ্বনিষ্ট) *n.* one who

- favours home industry by law বিদেশী বস্তুৰ মাহুল লগাই স্বদেশী বেপাৰ উন্নতি কৰা লোক ।
- Protector** *n.* one who protects from injury বক্ষাকৰ্তা, পৰিজাতা, প্রতিপালক ; a regent ৰাজপ্ৰতিনিধি ।
- Protectorate** (প্র-টেক্-তৰেট্) *n.* government by a protector ৰাজ্য-বক্ষক প্ৰতিনিধিৰ শাসন, আশ্ৰিত ৰাজ্য, অধীনস্থ ৰাজ্য ।
- Protege** (প্র'-ট-জি) *n.* one protected by another আশ্ৰিত লোক ; a ward বক্ষকাধীন নাবালক শিশু ।
- Protein** (প্রটিন) *n.* albuminoid গাৰ ৰীজল বস্তু, গাৰ তেল, জীৱ-জন্তু বা উদ্ভিদৰ শক্তিদায়ক ৰীজসুদা পদাৰ্থ ।
- Protempore** (প্র-তেম্-প'ৰ) temporary অস্থায়ী, অলপদিনীয়া ।
- Protest** (প্র-তে'ষ্ট) *v. i.* to declare openly ভাটিক কৰ, ধৰ্ম্মভং ক ; to remonstrate ভিন্ন মত প্ৰকাশ কৰ, প্ৰতিবাদ কৰ । — *v. t.* to make a solemn declaration প্ৰতিজ্ঞা কৰি ক ; to note a bill of exchange for nonpayment হুতি অস্বীকাৰ কৰিলে আদালতৰ উকীলৰ দ্বাৰাই পিঠিত দস্তখত কৰা ।
- Protest** (প্র'-তে'ষ্ট) *n.* a solemn declaration in writing expressing dissent লিখিত প্ৰতিবাদ, অসম্মতি কাগজ, প্ৰতিজ্ঞা পত্ৰ । To enter one's protest = অসম্মত হোৱাৰ কাৰণ লিখি জনা ।
- Protestant** (প্র'-তেচ্-টেণ্ট) *n.* a member of the church protesting against the Roman Catholic ৰোমান কেথলিক মত বিৰোধী লোক । — *adj.* ৰ'মান কেথলিক মত বিৰোধী সম্প্ৰদায় সম্বন্ধীয় ।
- Proteus** (প্র-টিয়াচ) *n.* changing, inconstant পৰিবৰ্ত্তনশীল বস্তু ; kinds of bacteria সূক্ষ্ম জীৱানু বিশেষ ।
- Protestation** *n.* a declaration of dissent অসম্মতি প্ৰকাশ, প্ৰতিবাদ ।
- Protocol** (প্র'-ট'-কল্) *n.* the rough copy of any diplomatic document ৰাজকীয় সন্ধি বিগ্ৰহৰ দলীলৰ খচৰা নকল ; the formulary of the etiquette to be observed by the

- Head of the state in official ceremonies ৰাজ্যৰ মুখিয়ালজনে মানিবলগীয়া আনুষ্ঠানিক ৰীতি-নীতি ।
- Proton** (প্র'-টন্) *n.* electrified nucleus of the hydrogen atom উদযান তাপৰ বিদ্যুৎশক্তি-পূৰ্ণ আণ্ডাভৰিণ মূল পদাৰ্থ ইয়াকে প্ৰাকৃতিক বস্তুৰ মূল বুলি ধৰে ; unit of positive electricity প্ৰবল বিজুলী শক্তিৰ গৰ পৰিমাণ ।
- Protoplasm** (প্র-ট'-প্লেজম্) *n.* living matter জীৱ সঞ্চাৰ হোৱা ৰীজলীয়া পদাৰ্থ ।
- Prototype** (প্র-ট'-তাইপ্) *n.* an original model, a pattern আৰ্হি, চানেকী ।
- Protract** (প্র-ট্ৰেক্ট্) *v. i.* to lengthen in time দীঘল কৰ, লেহেম কৰ, দিন দীঘলা বা হোঁহকা ।
- Protracted** *adj.* prolonged, tedious লেলেটিয়া, আমনি লগা, লেহেম, বহুদিন লগা ।
- Protraction** *n.* act of delaying the termination of anything লেলেটিয়া অৱস্থা, গহৰী, দীঘল কৰণ ।
- Protractive** *adj.* prolonging লেহেম, বহুদিন লগা, লেলেটিয়া ।
- Protrude** (প্র'-ট্ৰড্) *v. t.* to thrust forward আগলৈ ঠেল, বিদৰা, বাহিৰলৈ উলিয়া । — *v. i.* to be thrust forward আগলৈ ওলাই পৰ ।
- Protrusion** (প্র-ট্ৰুছন) *n.* the state of being protruded ওলাই পৰা অৱস্থা, বাহিৰলৈ ওলাই থাকন, বৰ্গণ ।
- Protuberance** (প্র'-তিউবাৰ-এঞ্চ) *n.* a prominence, a tumour টেমুনা মেকণ ।
- Protuberant** *adj.* swelling উত্থা, মেকণীয়া ।
- Protuberate** *v. i.* উত্থ, টেমুনা হ ।
- Proud** (প্ৰাউড) *adj.* arrogant, having excessive selfesteem মত্তগৰ্বী, অহঙ্কাৰী, গগাল ; lofty, grand আড়ম্বৰী, প্ৰতাপী, মহৎ । (Comp. **Prouder**, *super.* **Proudest**)
- Proud-flesh** = নৈক বাঢ়ি অহা ঘাৰ মজহ ।
- Proudish** *adj.* somewhat proud অলপ অহঙ্কাৰী । **Proudly** *adv.* গৰ্বকৰি, অহঙ্কাৰ-পূৰ্বক ।
- Provable** (প্ৰ'ভ'-এবল্) *adj.* that may be proved প্ৰমাণ যোগ্য, প্ৰমাণ কৰিব পৰা ।

Prove (প্রব্) *v. t.* to make certain by a trial or test প্রমাণ কৰ, সাব্যস্ত কৰ, চাবুপ কৰ ; to try by experiment পৰীক্ষা কৰি চা। —*v. i.* to make trial পৰখ কৰ ; to turn out হ, প্রকাশ পা। Not proven = দোষী বুলি সন্দেহ হব কিন্তু প্রমাণ অভাবে খালাস দিয়া যায়। The exception proves the rule = কোনো সাধাৰণ নিয়মৰ ব্যতিক্রম হোৱা নোহোৱাৰ পৰা সত্যতা বুজিব পাৰি।

Provender (প্র'ভ-এন্-দাৰ) *n.* dry food for beasts গৰু, ঘোঁৰাৰ ভক্ষ্যাদি।

Proverb (প্র'ভ-আৰ্ব) *n.* a short sentence expressing a moral lesson দৃষ্টান্ত, পটক্টৰ, যোজোন।

Proverbial (প্র'ভ-আৰ্ব-ইয়েল্) *adj.* pertaining to proverbs পটক্টৰ স্বৰূপ ; widely spoken of প্রসিদ্ধ, সকলোৰ জনাজাত।

Provide (প্র'ভাইড্) *v. t.* to make ready beforehand আগেয়ে ঠিককৈ থ, বতাই থ ; to supply যোগাৰ কৰি দে। —*v. i.* to take measures উপায় গ্ৰহণ কৰ ; to procure supplies চাপৰ যোগা। Provide that = যদি, দেখুওৱা হলে ; on condition এই সৰ্ত্তে। Provide against = আটকত বাহাৰ কৰিবৰ নিমিত্তে যোগাৰ বাখ। Provide for = উপায় কৰ।

Providence (প্র'ভি-দে'ক) *n.* the foresight and care of God ঐশ্বৰিক তত্ত্বাবধান ; God দৈব, বিধাতা ; prudence পৰিণাম দৰ্শিতা।

Provident (প্র'ভি-দে'ক্) *adj.* prudent, cautious সিয়ান, বিবেচক, সতৰ্ক।

Providential *adj.* effected by divine providence দৈবানীৰ, দৈবিক, বিধাতাই কৰা।

Providentially *adv.* as ordained by providence দৈবাক ; luckily ভাগ্যক্ৰমে।

Providently *adv.* with prudence and foresight সাৱধানে তত্ত্বাবধানকৈ, পৰিশিতি।

Province (প্র'ভি-নচ্) *n.* a part of an empire, or a country প্রদেশ, চহৰ ; a region অঞ্চল ; a business or duty বাৱসায়, কাম ; a department of knowledge শাস্ত্ৰৰ বিভাগ।

Provincial (প্র'ভি-নচ্-ইয়েল্) *adj.* belonging

to a province প্রদেশীয় ; local স্থানীয় ; unpolished চহা, গাৰলীয়া, চহৰীয়া। Provincial autonomy = প্রদেশীয় স্বতন্ত্ৰতা শাসন।

Provincialism (প্র'ভ-ইন্-চ-ইয়েলিজম্) *n.* an expression peculiar to a province প্রাদিক ভাষা, চহৰীয়া কথা, প্রাদেশিকভাৱণ।

Provincialise (প্র'ভ-ইন্-চ-ইয়েলাইজ্) *v. t.* to make provincial চৰ্কাৰী কৰ, প্রদেশীয় 'শাসনমৈলৈ আন ; (as to provincialise a school)।

Provision (প্র'ভিজন) *n.* act of providing আহোজন, যোগাৰ, সংস্থান ; a clause in a law বিধান, বিশেষ নিয়ম ; a store of food সয়ল, বচন, সত্ৰাৰ, খোৱা বস্তু। —*v. t.* to supply with provisions সয়ল যোগা। Subject to budget provision = বাজেটত টকা থাকিলে।

Provisional (প্র-ভিজনেল্) *adj.* containing a provision হেতু থকা ; temporary অস্থায়ী দীনীয়া, কিছুদিনৰ নিমিত্তে। Provisional order = অস্থ কোনো হুকুমৰ অপেক্ষাই অস্থায়ী দিনৰ নিমিত্তে জাৰী কৰা আদেশ ; also Provisionary *adj.* সাময়িকভাৱে।

Proviso (প্র-ভাই-জ') *n.* a condition in a writing বিশেষ নিয়ম, বিশেষ নিৰ্ভৰ, হেতুবাধ। Provisoes (pl.) clause of stipulation কোনো বন্দনস্তৰ স্বৰ্ত্ত বিলাক।

Provocation (প্র-ভক্-এ'শন্) *n.* act of provoking any cause of anger ৰং তোলা, কোপ-জনক কথা বা কাৰ। On Provocation = খঙৰ বেগত।

Provocative (প্র-ভক্-এটিভ) *adj.* tending to provoke ক্ৰোধজনক, ৰং তোলা, উত্তেজক। —*n.* উত্তেজক, ক্ৰোধ জনক বস্তু।

Provoke (প্র-ভক্) *v. t.* to excite, to offend কোঁকা, ৰং তোলা, দুটুৱাই ল, উত্তেজনা কৰ।

Provoking *adj.* irritating বিবক্তি জনক।

Provost (প্র'ভ-কষ্ট) *n.* the head of a collegiate church কলেজ থকা পীঠাৰ অধ্যক্ষ।

Provostmarshal *n.* an officer in an army for enforcing discipline সৈন্যদলৰ শাসন কৰ্ত্তা। Lord provost = প্রধান বিচারক।

Prow (প্র'উ) *n.* the forepart of a ship জাহাজৰ

অগ্রভাগ বা আগফাল; projection in front
আগত বাড়িখকা ভাগ।

Prowess (প্রো-এ'চ) *n.* valour, bravery বিক্রম,
সাহস।

Prowl (প্রো-ল) *v. i.* to rove about in search
of plunder চিকৰি বিচাৰি ফুৰ, ফুৰ কৰিবলৈ
পকাই ফুৰ।

Proximate (প্রক্টিমে'ই) *adj.* nearest. next
নিচেই ওচৰৰ, বা কাষৰ, ঘনিষ্ঠ, ওচৰাওচৰি।

Proximate cause=সম্বন্ধিত কাৰণ, বৰ্তমান
কাৰণ।

Proximity (প্রক্টি ই-মিটি) *n.* immediate nearness
ওচৰ, ওচৰা-ওচৰি, সন্নিপাত, সন্নিধৰ্গ।

Proximo (প্রক্টি-ই-ম') the next month আগত
অংশ মাহৰ।

Proxy (প্রক্টি) *n.* a substitute, one deputed
to act for another প্রতিনিধি, এজনৰ সলনি
আন এজন, সঁজাভী।

Prude (প্রুড্) *n.* a woman of affected modesty
অতি ধৰ্মীন গধুৰ ভাব দেখুৱা ভিৰোতা। —*ry*
n. over strictness of manner or behaviour
অতি গধুৰালি ভাও।

Prudery (প্রুডেৰী) *n.* pretended manner or
behaviour ভেৰাকুটী, মুখ চন্দুৰালি, লোকক-
দেখুৱা গধুৰালি, গৰীমালি ভাও; also *Prudish-*
ness.

Prudence (প্রুদেনচ) *n.* practical wisdom, cau-
tion পৰিণাম দক্ষতা, সিয়ান ভণ, সতৰ্কতা।

Prudent (প্রুদে'ন্ট) *adj.* cautious and wise,
discreet পৰিণাম দক্ষী, জাৰী, সিয়ান, সতৰ্ক,
ভাওৱাল, পাচতগা, বিবেচক। **Prudently**
adv. সুবিবেচনা পূৰ্বক, সতৰ্কভাৱে।

Prudential (প্রুদেন্-ছিয়েল) *adj.* using prudence
আগপাচ গণি কৰা, সুবিবেচিত।

Prudish (প্রুদিচ্) *adj.* affectedly modest,
severe গৰীমালী ভাব দেখুৱা, লাজুক ভাও
কোৱা।

Prune (প্রুণ) *n.* a dried plum শুকান ফল
বিশেষ। —*v. t.* to trim, to cut off branches
of trees গছৰ আগ কাট; ভাল কলম কৰ, হাট;
to arrange, as feathers কঁটাল।

Pruning *n.* the act of trimming কলম কৰণ, গছ
ডাল কাৰ। **Pruning knife**=কলম কটাৰী।

Pruning shears=কলম কৰা কেচি।

Prurience (প্রু-বি-এনচ) *n.* eager, desire
ছতাহ, ইকোবাকো, কামাফুৰতা; also *Pruri-*
ency n.

Prurient (প্রু-বি-এ'ন্ট) *adj.* itching or uneasy
with desire খজুৰতী ধৰা, কামাফুৰ, হেঁপাহত
খাউনি নোহোৱা, লোভত উত্থাপন।

Pry (প্রাই) *v. i.* to peep into, to inspect
closely জুপি চা, ফুৰ, সহাবি লৈ ফুৰ।

Prytaneum (প্রাইটে-নিয়াম) *n.* a public hall in
Athens for entertainment and reception
of eminent personages ভাঙ্গৰ লোকক অভ্যাৰ্জন
কৰা চৰ্কাৰী ঘৰ।

Psalms (চাম্) *n.* a sacred song গীত, ভক্তিগান,
ভজন। **The psalms**=বাইবেলৰ এক অংশ ভক্তি
গাঠ।

Psalmist (চাম'-সিক্) *n.* a singer of sacred
songs ধৰ্মগীত গাওঁতা, ভজন গায়ক।

Psalmist (চামিক্) *n.* a composer of psalms
ধৰ্মগীত ৰচক।

Psalmody (চাম'দী) *n.* the art of practice of
singing psalms শুব পাঠ কৰা বিদ্যা, ধৰ্মগীত
গোৱা কাৰ্য।

Psalter (চাল-টাৰ) *n.* the book of psalms গীত
পুথি, ভজনমালা।

Psaltory (চাল-টাৰী) *n.* a stringed instrument
of music চাবেংগাৰ বাঁদ ৰত্ন।

Pseudo (চিউদ') *adj.* false, spurious মিছা,
কৃত্ৰিম।

Pseudonym (চিউদ'-নাম) *n.* a fictitious name
মিছা কৃত্ৰিম নাম। **Pseudonymous** *adj.* কৃত্ৰিম
নাম দিয়া।

Pshaw (শ্ব) *inter.* a word expressing contempt
হিঃ! হেঃ!

Psoriasis (চৰিয়েচিচ্) *n.* skin disease marked
by red patches বঙ্গা চকলা চকল দাগ হোৱা
এবিধ ছালৰ বেমাৰ।

Psychic, —*al* (চাই-কিক্—এল) *adj.* pertain-
ing to the soul জীৱাত্মা সম্বন্ধী,
বিষয়ক।

Psychologic,—**al** (চাইক'-লজিক,—এল) pertaining to the mind মনোবিজ্ঞান সম্বন্ধীয়।

Psychology (চাইকলজী) *n.* the doctrine of the development of mind মনোবিজ্ঞান শাস্ত্র; science of nature, functions and varying states of the human mind.

Psychologist *n.* মনোবিজ্ঞানবিৎ পণ্ডিত।

sychosis (চাই-কো-চিচ্) *n.* a mental disorder মনব বিভ্রান্ত, মনব বিভ্রম, মনোবিকলন।

Pub (পাব্) *n.* a public house মদ খোঁরা দোকান ঘর (*Slang.*)

Puberty (পিউ-বাব্-টী) *n.* early development of sexes যৌবন অৱস্থা, উঠন কাল, কথ্য কাল।
To arrive at puberty=উঠন হ।

Pubescence (পিউ-বেচ্-চেঞ্চ) *n.* উঠন হওন, কথ্যকাল।

Pubes (পিউবচ্) *n.* the hairgrowing parts of male or female organ নোমেৰে আত্মত গুণ্ডাঙ্গ প্রদেশ।

Public (পাবলিক্) *adj.* pertaining to the people, common to all, general বাজহুৱা, সৰ্বসাধাৰণৰ, চৰ্কাৰী; known to all জনাজাত; সঞ্চালনি, জহল, জাহিব, প্রকাশ। —*n.* the people বাইজ, দেশীয় লোকসকল। In public=জনাজাতকৈ, প্রকাশে। Public house=মদৰ দোকান, বাহুতুৱা ঘৰ। Public duty=বাজহুৱা, কাম, চৰ্কাৰী কাম। Public spirited=প্রজা-হিতৈষী, দেশৰ উপকাৰ জনক কামত লগা। Public works department=চৰ্কাৰী ঘৰ, পহুলী কৰা বিভাগ, গৰকাপ্তানী বিভাগ।

Publican (পাবলিকেন্) *n.* a tax collector পটোৱাৰী, ব'ম বাজাৰ তহচিলদাৰ।

Publication (পাব-লি-কে'ছন) *n.* the act of publishing প্রকাশ কৰণ, ঘোষণা, প্রচাৰ কৰণ; anything printed for circulation কিতাপ পত্ৰ; act of printing ছাপা কৰণ।

Publicist (পাব'লিচিষ্ট) *n.* a writer on current political subject বাজকীয় বিষয়ৰ কথা লেখোঁতা।

Publicity (পব'-লি-হিটী) *n.* the state of being open to the public প্রচাৰ, জাহিব, প্রকাশ হওন।

Publicly (পাব'-লিক্-লি) *adv.* openly to the knowledge of all সকলোৰে জনাজাতকৈ, দেখা-তুনাকৈ।

Publish (পাব'-লিছ্) *v. t.* to divulge, to proclaim প্রকাশ কৰ, প্রচাৰ কৰ, জনানী দে; to print and offer for sale ছাপা কৰি উলিওৱা।
Publisher=one who publishes books প্রকাশক, উলিয়াওঁতা।

Pucelage (পিউ-চেল্-এ'জ) *n.* virginity কুমারী কাল।

Puck (পাক্) *n.* mischievous spirit পিশাচ a disease in cattle একৰকম গৰু ম'হৰ বেমাৰ

Pucker (পাক্-আৰ) *v. t.* to gather into folds ভাঁজ খুৱা, খোপা খুৱা, কোঁচা। —*n.* ভাঁজ কোঁচা।

Pudding (পুডিং) *n.* a sausage, a kind of soft food made of eggs, flour, milk etc এবিধ লুখুৰী পিঠা। Pudding-time=diinner time আহাৰৰ সময়।

Puddle (পাদল্) *n.* a pool of muddy water ঘুলি; a mixture of clay sand বালি মিহলাই খচা মাটি, ঘেলঘেলীয়া বোকা। —*v. t.* to make muddy dabble ঘোলা কৰ, ঘোদনি কৰ, বোকা কৰ, খচ।

Pudency (পুদেঞ্চি) *n.* modesty লাজুকা ৰভাৱ।

Pudenda (পিউ-ডেন্-ডা) *n. (pl.)* the genitals গুণ্ডাঙ্গ, লিঙ্গ।

Pudgy (পাড্জি) *adj.* short and fatty লোখোপা।

Puerile (পিউ-উৰা-ইল্) *adj.* childish, futile ল'ৰা মাহুৰৰ দৰে, অলীক, নিৰ্কোষ। Puerility, Puerileness *n.* childishness কেচুৱালি, তৰল হতাৱ।

Puerperal (পিউব'-পাবেল্) *adj.* relating to childbirth প্রদৃতিকা সম্বন্ধীয়, অশৌচ লাগোতে হোৱা। —fever=অশৌচীয়া জ্বৰ।

Puff (পাক্) *v. t.* to swell with air ওফোন্দা, ফিকা; to breathe with force বৰকৈ ফু' মাৰ। —*v. t.* to swell with wind বতাহ লুমাই ফুলা ফিকা; to praise exaggeratedly বৰকৈ গুণ বখানি ওফোন্দা। —*n.* a forcible breath ফু, ফোপাউৰি; an expression of too much

praise অতিবিক্ত প্রশংসা। **Puff up**=to inflate
ওফন্দি গজাটোপ হ, ওফন্দি পৰ। **Puffer** *n.* one
who raises the prices at an auction
দেফাবৰ হকে লিলামত দাম বঢ়াওঁতা।

Puffingly *adv.* বৰাইকৈ, তবকনি মাৰি, বৰকৈ
ডাঙ্গৰটো কৰি।

Puffy (পাফী) *adj.* puffed out with air ওফোন্কা,
বতাহপূৰ্ণ; bombastic ওফাইদাং।

Pug (পাগ্) *n.* a monkey, any small animal
বান্দৰ, সৰু জন্তু। **Pug nosed**=ভেমেচা নকা,
ভেবেহা নকা।

Pug (পাগ) *n.* a loam or clay prepared for
brick making ইটা পুৰিবলৈ খচা মাটি। —*v. t.*
work clay with water পানী দি মাটি খচ।

Pugmill=ইটাৰ মাটি খচা কল।

Pugh (পু) *Inter.* a term to contempt
হেঁ: হিঁ:।

Pugilism (পিউ-জি-লিক্‌জম) *n.* the art of boxing
ডুকুৰাডুকি, কিলাকিলি, হতাহতি।

Pugilist (পিউ-জি-লিষ্ট) *n.* one who fights with
his fists ডুকুৰাডুকি কৰোঁতা।

Pugnacious (পাগ্-নে'-শ্যুচ) *adj.* fond of
fighting, quarrelsome কঁজিয়াখোৰ, যুজিবলৈ
বিছাৰি ফুৰা। **Pugnacity** *n.* কাজিয়া কৰি ফুৰা
বতাব।

Puise (পিউনি) *adj.* junior, inferior in rank
সৰু, নিম্নতৰ, পাতি জজ।

Puissant (পিউইচ-এক্ট) *adj.* powerful পৰাক্ৰমী,
শক্তিমত্ত। **Puissance** *n.* বল, পৰাক্ৰম।

Puke (পিউক) *v. i.* to vomit বাতি আহ, ওকালি
আহ। **Puker** *n.* one who vomits যাৰ বাতি
আহে।

Pule (পিউল) *v. t.* to whimper কঁকুৰা, কঁকোঁ।

Pulchritude (পুল্-ক্ৰি-টিউদ্) *n.* pleasant appear-
ance সৌন্দৰ্য, ধুনপেঁচ।

Pull (পুল) *v. i.* to draw with force বলেবে
টান, আঁজোৰা; to extract বলদি, উলিয়া; to
move by rowing বঠা বাই নে; act of pulling
টানন, টান, টনাটনি, আঁজোৰা পিছোৰ। **Pull
down the house**=ঘৰটো ভাঙ্গি পেলা। **Pull
out**=to draw out উভাল, টানি উলিয়া; to
lengthen দীঘল কৰ। **Pull back**=restraint

টানি ধৰণ। **Pull a face**=to grimace মুখ
পোন্মোৰাইক ধৰ। **Pull for**=নাও মাৰি (কোনো
এফাললৈ) যা। **Pull off**=(কোনো কাম)
সূচাকৰূপে কৰি উঠা। **To pull one's self together**
=সাধামানে বল দে। **To pull the long bow**=
to boast ভেম দেখুৱা। **Pull through**=কৃতকাৰ্য্য
হ। **To pull up**=লেগাম টানি ধৰি বাধ; to
take to task ধমকি দে, তড়িনা কৰ। **Pull the
string from behind**=তলেতলে সহায় কৰ। **To
pull on well with**=মিলেবে কাম কৰ।

Pullet (পুলেট্) *n.* a young hen মাইকী কুকুৰা
পোৱালি।

Pulley (পুলী) *n.* a small wheel running
about an axle ঘূৰ্ণকী চকনী, ঘূৰ্ণকী যন্ত্ৰ। (*pl.*)
Pulleys কপিকল।

Pullulate (পুল্-ইউ-লেট্) *v. t.* to germinate
bud কঁঠ মেল।

Pulmonary (পাল্-ম'নে'-ৰী) *adj.* pertaining to
or having lungs হাঁহফাঁঠ সহকীয়, হাঁহফাঁঠ
থকা। also **Pulmonic** *adj.*

Pulp (পাল্প্) *n.* the soft part of fruits জিম,
শাহ; any soft mass স্পৃশ্যপীয়া বস্তু।

Pulpify (পাল্প-ই-ফাই) *v. t.* to turn into a
pulp স্পৃশ্যপীয়া কৰ।

Pulpit (পুল্-পিট্) *n.* a platform for deliver-
ing sermon or speech বক্তৃতা কৰা মণ্ডপ বা ভাৰ
ঠাই। **The pulpit** preachers collectively
ধৰ্ম্ৰ্ণ প্ৰচাৰক দল।

Pulpy (পাল্-পী) *adj.* soft, like pulp স্পৃশ্যপীয়া,
কোমল, থপথপীয়া, শাহ থকা।

Pulsate (পাল্-চেট্) *v. i.* to throb, to beat as
the heart ধপ্ ধপ্ কৰ, ধুকধুক।

Pulsation (পাল্-চে-শ্বন্) *n.* a motion of the
heart of pulse নাড়ী, নাড়ীৰ বেগ, ধুকধুকনি।
Pulsatory, Pulsative *adj.* throbbing ধপ্ধপ্
কৰা।

Pulse (পাল্চ) *n.* a beating or throbbing নাড়ী,
শত্ৰু। **Pulses** (*pl.*) feeling ভাব, মন
আশয়। **To feel one's pulse**=নাড়ী চা, নাড়ী
জান কৰ।

False (পালচ) *n.* peas, beans etc. মাট।

Pulverise (পাল্-ভাৰ-আইজ) *v. t.* to reduce to powder গুড়ি কৰ, চূৰ্ণ কৰ।

Pulverisation (পালভাৰাইজে-শ্বন্) *n.* গুড়ি কৰণ।

Pumice (পিউ-মিচ্) *n.* a hard spungy substance of lava কণীও। —*v. t.* to rub pumice কণীও ঘিহি মিহি কৰ।

Pummel same as **Pommel**.

Pump (পাম্প) *n.* machine for drawing water or forcing in air পানী তোলা কল, দমকল, বতাহ ভৰোৱা যন্ত্ৰণ; a kind of shoes এবিধ পাতল গোৱোৱাৰ জোতা। —*v. t.* to raise with a pump কলেৰে পানীয়া বস্তু তোলা; to swell by forcing in air বতাহ সুমাই ফিৰু যুৱী; to draw out information প্ৰশ্ন কৰি কথা উলিয়া। **Pump-well**=দমকল বহুওৱা নীৰ।

Pumpkin (পাম্প-কিন্) *n.* a vegetable of the gourd family বঙালাও।

Pun (পান্) *v. i.* to play upon words of different meaning but similar sound বিশ্লেষণ কৰ, কথাৰ পাক লগাই ঘেনি কৰ। —*n.* a play upon words বি-অৰ্ক কথ, শব্দপ্লেস।

Punch (পানচ্) *n.* a drink of five ingredients পঞ্চায়ত বহা; a tool for perforating ছাপ কাট, বিক্ৰনা; a buffoon চং, টেটুৰ্চাৰী ভাও। —*v. t.* to perforate ফুটা কৰ, বিদ্ধা কৰ, ছাপ কাট, লোৰ ছেমি মাৰ; to beat with fist, elbow etc. ডুকুৰা কিল্লা।

Puncheon (পাঞ্চ-শন্) *n.* a tool with a sharp point at one end খাতুৰ বস্তু ফুটুৱা যন্ত্ৰ, লোহা আদিত চিহ্ন বহা অস্ত্ৰ, বিক্ৰনা; a large cask containing up to 120 gallons ৭১০ ঘোনি পিপ।

Punctate (পাংক-টেট্) *adj.* pointed জোঙা।

Punctilio (পাংক-ভিল্-ইয়) *n.* nicety in forms or behaviour পৰিপাটি ব্যৱহাৰ, সূক্ষ্ম ব্যৱহাৰ, শিষ্টাচাৰ।

Punctilious (পাংক্-ভিল্-ইয়াচ) *adj.* exact in behaviour, particular about little matters বৰ নিয়মপৰায়ণ, দৃঢ় নিয়মী, নিষ্ঠাবান, অকণো খুঁত দেখিব নোৱাৰা।

Punctual (পাংক্-টিউ-ৱেল) *adj.* exact in keep-

ing time ঠিক সময়মতে চলা, ঠিকঠাক; *strict* দুৰ্নিয়মী। **Punctually** *adv.* ঠিক সময়মতে, ঠিকঠাকে।

Punctuality *n.* keeping of the exact time ঠিক সময়মতে চলন, ঠিক সময়ত উপস্থিত, সময় পালন; exactness বখাৰ্খতা।

Punctuate (পাংক্-টিউ-এ'ই) *v. t.* to divide sentences by marks ছেদ চিহ্ন দে, পঢ়োতে ক'ত কিমান পৰ বৰ লাগে চিন দে, কমা চে'মিকলন আদি লগা।

Punctuation (পাংক্-টিউ-এ'শ্বন্) *n.* the act or art of dividing sentences by points ছেদ প্ৰকৰণ, বিৰাম চিহ্ন দেওন।

Puncture (পাংক্-চাৰ) *n.* a small hole made with a pointed instrument ফুটা, ফাট। —*v. t.* to prick ফুট, বিদ্ধ।

Pundit (পণ্ডিত) *n.* learned man, a Sanskrit scholar পণ্ডিত, সংস্কৃতৰ অধ্যাপক।

Pungent (পান্-জেক্ট্) *adj.* sharp চোকা, বেজেৰা; acrid to taste or smell জলা, তিতা, কেহা, নাকত বেজবেজাই বোৱা; painful, sarcastic গা বেজোৱা, বেজেৰা। **Pungency** *n.* state of being pungent, sharpness চোক, জাল বেজবেজীয়া গুণ, উগ্ৰতা।

Puniness (পিউনি-নে'চ্) *n.* smallness ক্ষুদ্ৰতা, ক্ষীণতা।

Punish (পানিচ্) *v. t.* to cause to pay a penalty for a fault দণ্ড কৰ, শাস্তি দে, মাৰ। **Corporal punishment**=বেজাঘাত, শাৰীৰিক শাস্তি। **Capital punishment**=প্ৰাণদণ্ড। **To punish one with a fine**=জৰিমনা কৰ।

Punishable (পানিচ্-এবল্) *adj.* liable to punishment দণ্ডনীয়, শাস্তিৰ যোগ্য।

Punishment (পানিচ্-মেণ্ট) *n.* any pain or loss inflicted for a crime or a fault দণ্ড, শাস্তি।

Punitive (পিউনিটিভ্) *adj.* inflicting punishment শাস্তি দিবৰ উদ্দেশ্যে কৰা, দণ্ড বিধক। as, a **Punitive expedition**=শাস্তি দিবৰ উদ্দেশ্যে কৰা যুদ্ধ যাত্ৰা।

Punk (পাঙ্ক্) *n.* worthless stuff নিচেই অকামিলা বস্তু।

Punka, Punkah (পাঙ্কা) *n.* পাঙ্কা।

Punster (পান্‌স্তাৰ) *n.* one who makes puns বি-
অৰ্ণ যুক্ত কথা কওঁতা, বিদ্বৈৰণকাৰী।

Punt (পাণ্ট) *n.* a square boat with a flat bottom
এককম চাৰিচুকীয়া নোঙ।

Puny (পিউনী) *adj.* small, pretty সৰু, সামান্য,
ভুটকুৰা, অকণমান।

Pup (পাপ্) *v. t.* to whelp, to bring forth pup-
pys কুকুৰ পোৱালি জগা। **Be in p** = কুকুৰজনী
গাভিনী হ।

Pupa (পিউ-পা) *n.* an insect enclosed in a
case পোক-পত্নৰ পেটা। (*pl.*) **Pupae**
(পিউ-পি)

Pupate *v. i.* to become a pupa পেটা কুন্দা।

Pupil (পিউ-পিল্) *n.* one under the care of a
tutor ছাত্ৰ, শিষ্য; the apple of the eye চকুৰ
মণি। **Pupil teacher** = শিক্ষক ছাত্ৰ।

Pupilage *n.* state of being a pupil ছাত্ৰাৱস্থা;
নাৰালকতা।

Pupillary, Pupillary (পিউপিলেৰী) *adj.* pertaining
to a pupil ছাত্ৰ সম্বন্ধীয়; relating to the pupil
of an eye চকুৰ মণি সম্বন্ধীয়।

Puppet (পাপেপ্) *n.* a small doll পুতলা; one
entirely under the control of another সাক্ষী-
গোপাল। **Puppet show** = পুতলা নাচ।

Puppy (পাপী) *n.* a young dog কুকুৰ পোৱালি;
conceited young man মত গৰ্বী ডেকা।

Pur see Pur

Purblind (পাৰ-ব্লাইন্ড) *adj.* nearly blind গ্ৰায় কণা;
near sighted অদূৰদৰ্শী।

Purchase (পাৰ-চে'জ্) *v. t.* to obtain by paying
the price কিন; খৰি কৰ। —*n.* act of
buying anything got for a price কিনা কাৰ্য;
খৰিদ। **Purchased** *adj.* bought কিনা, খৰিদা, ধন
দি লোৱা। **Purchasable** *adj.* কিনিব পৰা, ধন
দিলে পোৱা।

Purchaser (পাৰ-চেজাৰ্) *n.* one who buys
খৰিদকাৰ, কিনোতা।

Purdah (পাৰ্দ্দা) *n.* a curtain পৰ্দা; seclusion
আবুৰ, লুকু টাক।

Pure (পিউৰ) *adj.* clean, unmixed নিৰ্মল,
পৰিষ্কাৰ, শুধ, নিভাজ; free from fault or

defilement ভুচি, পবিত্ৰ, বিশুদ্ধ; mere কেৱল;
real স্বাৰ্থ।

Purely (পিউৰলী) *adj.* without blemish পবিত্ৰ
বা নিৰ্মলৰূপে; wholly সম্পূৰ্ণৰূপে; একেবাৰেই।
(*comp.* **Purer**; *super.* **Purest**).

Purle (পাৰফল্), **Perflew** *n.* a border of embroi-
dery ফুল তোলা পাৰি, ফুলাম আচল।

Purgation (পাৰ্গেশ্বন্) *n.* a purging জুলাপ কৰণ,
ধোত কৰণ; act of clearing from guilt পাপ
মোচন।

Purgative (পাৰ্গেটিভ্) *n.* a medicine that
cleanses the bowels জুলাপ দৰব, বেচক দৰব,
পেট চলোৱা ঔষধ। —*adj.* cleansing বেচক,
ভেদকাৰক।

Purgatory *adj.* purging, cleansing পেট চলোৱা।
—*n.* a place for purification after death
প্ৰেভলোক।

Purge (পাৰ্জ্) *v. t.* make pure পৰিষ্কাৰ কৰ, ভুচি
কৰ, চাফ কৰ, নিকা কৰ; to evacuate, as the
bowels ভেদ কৰা, জুলাপ কৰা।

Purification (পিউ-বি-ফিক্-এ-শ্বন্) *n.* act of clean-
sing from defilement পবিত্ৰ, ভুচি বা শুদ্ধ কৰণ,
পবিত্ৰতা, শোধন।

Purify (পিউৰিফাই) *v. t.* to cleanse, to refine,
to free from guilt নিৰ্মল কৰ, শোধন কৰা, বিশুদ্ধ
কৰ, ভুচি কৰ, দোষ খণ্ডা।

Purified *adj.* free from guilt, clean শোধন কৰা,
বিশুদ্ধ, নিৰ্মল, পৰিষ্কাৰ।

Purist (পিউৰিষ্ট) *n.* one who is nice in the
choice of words বিশুদ্ধ লোক।

Puritan (পিউৰিটেন্) *n.* one aiming a strict
observance of religious rites নিষ্ঠাবান লোক,
শুদ্ধাচাৰি লোক।

Puritanic (পিউৰি-টেনিক), **Puritanical** *adj.* rigid
নিষ্ঠাবান, গাৰা, দৃঢ়নিয়মী।

Purity (পিউৰ-ইটি) *n.* freedom from guilt of
defilement বিশুদ্ধতা, ভুচি অৱস্থা, নিৰ্মলতা,
তথি, তহি, ভাস; chastity সাধুতা, পবিত্ৰতা,
সতীতা।

Purl (পাল্) *v. i.* to ripple কুল কুল শব্দ কৰি
পানী বৈ যা। —*v. t.* to fringe with lace
চিকনৰ কাম কৰা আচল লগা, ঝালৰ লগা।

Purlieu (পাৰ্-লিউ) *n.* the environs of any place চৌহদ, সীমা, কাষ।

Purlin, Purline (পাৰ্-লিন্) *n.* a timber across the rafters কাঠৰ পৰালি ছিৰী, চালৰ তলৰ গড়।

Purloin (পাৰ-লইন্) *v. t.* to steal, to carry off one's own use চুৰ কৰ, চুৰ কৰি আঁতৰা।

Purple (পাৰ্-পল্) *n.* a dark red colour কজলা বৰণ; a robe of honour কজলা বৰণৰ বাজ সাজ; the dignity of a king ৰাজ সন্মান। —*adj.* red tinged with blue কজলা, বেঙ্গেনা-কালীয়া ৰঙা। **Born in the purple**—of princely rank ৰাজ বংশোদ্ভূত, ৰাজবংশী।

Purport (পাৰ্-পুৰ্ট) *n.* signification meaning ভাৰ, অৰ্থ, মানে, সন্ত্ৰেণ, মৰ্ম। —*v. t.* to mean বুজায় অৰ্থ হ।

Purpose (পাৰ্-পাৰ্চ) *n.* aim, intention অভিপ্ৰায় ভাৰ, মন, উদ্দেশ্য। —*v. i.* or *v. t.* to intend, to have an intention মন কৰ, ভাব কৰ, ইচ্ছা কৰ। **On purpose**—intentionally ইচ্ছা কৰি, কোনো উদ্দেশ্য কৰি। **To the purpose**—সেই উদ্দেশ্য; to the point ঠিকঠাকৈ, যেনে লাগে তেনে। **For the purpose of**—নিমিত্তে, বাবে।

Purposely (পাৰ্-পাৰ্চ-লি) *adv.* intentionally ইচ্ছা-পূৰ্বক, জানি শুনি, কাৰো বুলি।

Purr, Pur (পাৰ্) *v. i.* to utter a low sound as a cat মেকুৰীৰদৰে ঘোঁৰোঁৰা।

Purse (পাৰ্চ) *n.* a small bag for money ঘনৰ মোনা; a sum of money ধন; a treasury ধন ভঁৰাল। **A light of empty purse**—ধনহীন অৱস্থা। **Purse-proud** *adj.* insolent from wealth ধনগৰ্বী। **Hold the purse string**—to have control of expenditure খৰচ চলা।

Purser (পাৰ্-চাৰ) *n.* an officer in charge of the provisions in a ship জাহাজৰ ভঁৰাদী, খোৱা বস্তু আদিৰ হিচাপ ৰাখোঁতা।

Pursuance (পাৰ্-চিৱেঞ্চ) *n.* the act of following অনুসৰণ; consequence অনুসৰ। **In pursuance of**—অনুসাৰে, মতে, অনুযায়।

Pursuant (পাৰ-চিউয়েন্ট) *adj.* agreeable অনুসাৰে, মোতাবেক, মতে। **In pursuant to**—অনুসাৰে।

Pursue (পাৰ-চিউ) *v. t.* to follow with haste, to chase খেদি নে, পাচে পাচে খেদ; to seek to obtain পাবলৈ চেষ্টা কৰ; to be engaged in কোনো বিষয়ত লাগ।

Pursuer (পাৰ্-চিউ আৰ্) *n.* one who follows খেদি যাওঁতা।

Pursuit (পাৰ চিউট্) *n.* the act of pursuing অনু-ধাবন, পশ্চাৎ গমন, খেদি নিয়া কাৰ্য; occupation ব্যৱসায়, কাম। **In pursuit of knowledge**—জ্ঞান লাভৰ উদ্দেশ্যে যত্নৰান।

Pursuivant (পাৰ্-সুই-ভেণ্ট) *n.* an attendant অনুচৰ, লগৰীয়া; a state messenger ৰাজদূত।

Pursy (পাৰ-চি) *adj.* fat and short খোলোকা, নোদোকা; short breathed উশাহ চুট।

Purtenance (পাৰ্-টেন্ এঞ্চ) *n.* that which pertains to লগৰ বস্তু, আনুসঙ্গিক বস্তু।

Purulence (পিউ-ৰিউ-লেন্স) *n.* pus পুঁজ, পক ধৰণ।

Purulent *adj.* full of matter পুঁজ হোৱা, পকা, (যেনে ঘা)।

Purveyance (পাৰ্-ভে'-এঞ্চ) *n.* act of supplying victuals খোৱা বস্তুৰ আয়োজন, যোগান; that which is supplied যোগানৰ বস্তু।

Purvey (পাৰ-ভে) *v. t.* or *v. i.* to procure, to provide provisions খোৱা বস্তু যোগা, সংগ্ৰহ কৰি দে, যোগান ধৰ।

Purveyor (পাৰ-ভে-য়ৰ্) *n.* one who provides victuals খোৱা বস্তু যোগান দিওঁতা, যোগনিয়াৰ।

Purview (পাৰ-ভিউ) *n.* a condition, scope, limit বিধান, নিদ্ধাৰণ, সীমা।

Pus (পাচ) *n.* the matter of an ulcer পুঁজ।

Push (পুছ) *v. t.* to press against হেঁচ, তেল; to press forward হেঁচাক মাৰ; to urge উচটাই দে।

—*v. i.* to make a thrust খোঁচ মাৰ। —*n.* a thrust হেঁচোক, তেলা, হেঁচা, গেজা; an impulse উচটনি, উত্তেজনা। **Push in**—তেলা মাৰি সোমা।

Push on—বেগাই আগ বাঢ়, খৰখেদা কৰ। **Push up**—একচাবেই তোল।

Pushing (পুছিং) *adj.* enterprising উদ্যোগী

উদ্ভবশীল, মনবলী ; pressing forward সকলোতে আগবঢ়ি ফুৰা, সাহসিক ।

Pusillanimous (পা-চিলেন্স-ই-মাচ) *adj.* wanting firmness of mind, cowardly ভয়ানুৰ, বুকুপাতল । **Pusillanimity** *n.* ভয়, ভীৰুতা ।

Puss (পুচ) *n.* a familiar name for a cat মেকুৰী, বিবালী, শহা । **Pussy** *n.* diminutive of Puss=মেকুৰীক মতা মৰমৰ মাত ।

Pustular, **Pustulous** (পাচ-টিউল্-আৰ ; আচ) *adj.* having pustules ফোঁহাযুক্ত ।

Pustule (পাচ-টিউল্) *n.* a small pimple containing pus পুজ থকা সৰু ফোঁহা ; anything like a pustule টোপোৰা খহ ।

Put (পুট্) *v. t.* to lay, to place ৰাখ, থ ; to offer দে ; to propose প্রস্তাব কৰ ; to apply লগা, খটী ; to state ব্যক্ত কৰ, ক । (*pa. t.* and *pa. p.* Put).

Put, **Putt** (পুট্) *v. i.* or *v. t.* strike golf ball gently with club গল্ফ খেলাত বল মাৰ । —*n.* stroke at golf-ball গল্ফ বল ওফ-বোৱা কাম ।

Put (পুট্) *n.* a queer person (*Slang*) ফাঁকি-ফুকাকৈ বেচা-কিনা কৰা মানুহ ; a simpleton নিৰ্কোষ, ভেৰা মানুহ ।

Put-off *n.* an excuse হেতু, চেলু । **Put a question**=কথা সোধ, প্ৰশ্ন কৰ । **Put about**=জাহাজৰ গতি ফিৰা, ঠেকত পেলা । **Put an end or stop to**=শুচা, অন্ত কৰা, বন্ধ কৰ, বাৰণ, কৰ । **Put away**=to renounce পৰিত্যাগ কৰ, এফালীয়াকৈ থ । **Put back**=to delay পলম কৰ, পাচলৈ থ । **Put by**=to lay aside থৈ দে, সাঁচি থ । **Put down**=to repress দমন কৰ ; to degrade তলৰ পদলৈ নমা ; to silence নিবন্তৰ কৰ । **Put for**=বৰ কোবেৰে কোনো ঠাইলৈ যা । **Put forth**=to propose প্রস্তাব কৰ । **Put forth the hand**=হাত মেল । **Put forth strength**=বল প্রকাশ কৰ, বল দেখুৱা । **Put in**=to insert ভিতৰলৈ সুহুৱা ; to appoint কামত ভৰ্ত্তি কৰ, নিযুক্ত কৰ । **Put in fear**=ভয় দেখুৱা । **Put an application**=দখল দাখিল দে । **Put in mind**=মনত ৰাখ, মনত পেলা । **Put off**=to defer হগিত কৰ, পলম কৰ ;

to lay aside পেলাই থ, ত্যাগ কৰ ; to frustrate নৈবাশ কৰ । **Put in irons**=হাত কেবোৱা মাৰ । **Put on**=to wear পিন্ধ ; to charge as put on the blame on another=আনৰ ওপৰত দোষ দে ; to assume দেখুৱা, নিজে নিজে ল ; to impose বহুৱা, লগা, অৰ্পণ কৰ । **To be put upon**=প্রত্যাৰিত হয় ; to be imposed upon ঠগ খা । **Put on trial**=বিচাৰ কৰ, সোধ কৰ । **Put over**=to refer অৰ্পণ কৰ ; to defer মূলতৰী ৰাখ । **Put out**=to expel খেদাই দে ; to extinguish নুমা ; to place at interest সুদলৈ লগা ; to extend বঢ়া, লগা, বিস্তাৰ কৰ ; to publish প্রকাশ কৰ, জাহিৰ কৰ । **Put the case to be**=হয় বুলি ভাব কৰ । **Put out the eyes**=চকুকাট, চকু ছুটী উলিয়াই পেলা । **Put the hand to**=to begin, to engage in প্রমুখ হ, হাত দে, আৰম্ভ কৰ । **Put through**=accomplish নিষ্পন্ন কৰ, সমাধা কৰ । **Put together**=লগ লগা, সংযোগ কৰ, টেলিফোন সংযোগ কৰ, মুঠ কৰ । **Put to death**=মাৰিপেলা । **Put to torture**=শাস্তি দে, যন্ত্ৰণা দে । **Put to it**=to distress কষ্ট দে । **Put to shame**=লাজ দে । **Put to rights**=ঠিক কৰ, চিজিল কৰ । **Put to sea**=to set sail=জাহাজ মেল, জাহাজ বাদনা হ । **Put up for sale**=লিলামত দে, লিলাম কৰা । **Put up**=to lodge লগত থাক । **Where do you put up**=ভূমি ক'ত আছা ? **To put up a notice**=নটীচ লট্কাই দে । **Put up the papers**=কাগজ পেচ কৰ, কাগজ চাবলৈ দে । **Put up with**=to bear মনে মনে সহ্য কৰি থাক ; to take lodgings কাৰো লগত থাক । **Put up to**=বৃত্তান্ত জানিবলৈ দে, বুজাই দে ; to put back in proper place থৈ দে ।

Putage (পিউ-তে'জ) *n.* adultery বেঞ্চালি, বাউচাৰ । **Putanism**=বেঞ্চালি ।

Putamen (পিউটেমেন্) *n.* hard stone of fruits টান গুটি যেনে বগৰিৰ ।

Putative (পিউ-তে'-টিভ্) *adj.* supposed অনুমানিক, কল্পিত ; reputed প্রসিদ্ধ । —**father**=অনুমানিক বাপেক ; a reputed but not real

father বৈশীয়েকৰ লগত অহা সন্তানৰ বাপেক।

Putative-marriage = marriage not recognised by customary law অসৰ্বৰ বিবাহ, অশাস্ত্ৰীয় বিবাহ।

Putid (পিউটিড্) *adj.* rotten গেলা, পচা; wrothless-অকামিলা।

Putredinous (পিউট্ৰিড্-ই-নাচ্) *adj.* having an offensive smell দুৰ্গন্ধময়, গেলা গোন্ধোৱা।

Putrefaction (পিউ-ট্ৰি-ফেক্-ছন্) *n.* rottenness গেলা অৱস্থা, গেলা পচি যোৱাটো।

Putrefactive (পিউ-ট্ৰি-ফেক্টিভ্) *adj.* causing putrefaction গেলাোৱা।

Putrefy (পিউ-ট্ৰি-ফাই) *v. t.* to make putrid গেলা, পচা। *v. i.* to rot গেলা, ভসয়া লাগ, গেলেপা লাগ।

Putrescent (পিউ-ট্ৰি-চ-এণ্ট) *adj.* becoming putrid ভসয়া লাগা, গেলা, পচা।

Putrid (পিউ-ট্ৰিড্) *adj.* decayed, rotten পচা, গেলা, দুৰ্গন্ধময়। **Putridness** *n.* Putridity *n.*

Putsch (পুচ্) *n.* a revolutionary attempt. **Coup de main** = বিদ্ৰোহৰ চেষ্টা, বিদ্ৰোহ উদ্ভৱ। (Ger.)

Putt (পুট্) *n.* গলফ গুটি খেলাত গাতত সুমাবলৈ লাহেকৈ বৰা টোকৰ। **Putter** (পুটাৰ) *n.* গলফ খেলা কাঠৰ মানি।

Putty (পুটি) *n.* a cement used in glazing window পুটিন, কৰাল, আইনা লগোৱা এঠা। —*v. i.* to fix with putty পটিন লগা।

Puzzle (পাজ্‌ল্) a difficulty to be solved দোষোৰ মোৰ; a riddle ঘোঁকট কথা, সাধৰ। —*v. t.* to perplex বিমোৰ কৰ, বিবুদ্ধি কৰ। —*v. i.* to be perplexed বিমোৰ হ।

Puzzling (পাজ্‌লিং) *adj.* perplexing ঘোঁকট পাকট, বিমোৰীয়, বুজিবলৈ টান।

Pyæmia (পায়েমিয়া) *n.* blood poisoning by accumulation of pus পুঁজ গোটাই তেজ বিষাক্ত কৰা বেমাৰ।

Pye-dog (পাই-দগ) *n.* a ownerless mongrel গৰাকী নোহোৱা বিজতবীয়া কুকুৰ।

Pygmy, Pigny (পিগ্‌মি) *n.* a dwarf বাওঁনা,

কঁজীয়া মানুহ, চুটি চাপৰ অকণমান মানুহ। **Pygmean** *adj.* dwarfish কঁজীয়া।

Pyorrhoea (পায়োৰিয়া) *n.* purulent discharge পুঁজ কৰণ; দাঁতৰ আলুত পুঁজ জমা হৈ দিয়া এবিধ কষ্টদায়ক ৰোগ।

Pyramid (পিব্-এ-মিড) *n.* a solid triangular column tapering to a point জোঙ্গা, তিনি-সীৰীয়া প্ৰকাণ্ড স্তম্ভ। **Pyramid** *adj.*

Pyre (পায়াৰ) *n.* a pile of wood for burning a dead body মৰা খৰি দিয়া চিতা। (Gr. *pyr*=fire).

Pyretic (পাই-ৰেং-ইক্) *adj.* pertaining to fever জ্বৰ সম্বন্ধীয়, জ্বৰৰ। —*n.* a remedy for fever জ্বৰ গুচোৱা দৰব, জ্বৰ ঔষধ।

Pyrexia (পাই-ৰেক্‌স-ইয়ে) *n.* fever জ্বৰ।

Pyriform (পিব্-ই-ফৰ্ম) *adj.* pear shaped নাচ-পতি ফলৰ আকৃতি।

Pyrogenic (পাইৰ'-জেন-ইক্) *adj.* producing fever জ্বৰ তোলা, জ্বৰ উত্তাপক।

Pyrophorous (পাইৰ'-ফ'ৰাচ্) *adj.* taking fire when exposed to air মুকলিত থলে জুই লগা।

Pyroscope (পাই-ৰচ্-কোপ্) *n.* an instrument for measuring radiating heat জ্বলন্ত জুইৰ তাপ জোখা যন্ত্ৰ। (Gr. *pyr*=fire).

Pyrotechnics (পাই-ব'-টেক্-নিক্) *n.* the art of making fire works আতচবাৰী, খাবৰাজী তৈয়াৰ কৰা বিদ্যা। —*adv.* (fig of wit) brilliant অত্যন্ত উজ্জল, চক্‌মকীয়া; sensational চক্‌লগা।

Pyrotic (পাই-বট-ইক্) *adj.* caustic দেই দিয়া, পুৰি যোৱা।

Pyrrhic (পিব্-হিক্) *adj.* pertaining to the war dance of the Greeks গ্ৰীক সকলৰ ৰণৰ নাচ বিষয়ক। **Pyrrhic victory** = বহুবায় কৰি লাভ কৰা ৰণ জয়।

Pyrrhonism (পিব্‌নিজম্) *n.* scepticism নাস্তিকতা doctrine doubting certainty of knowledge দাৰ্শনিক জ্ঞান বিষয়ে সন্দেহ।

Pythagorean (পিঠেগ'-অ'-ৰিয়েন্) *adj.* গ্ৰীক পতিত পিঠেগ'ৰচ সম্বন্ধীয়।

Python (পাই-ঠন্) *n.* a genus of big serpents

of the boa family অজগৰ, ঢেকীয়াপ ; a demon অসুৰ, ডুত ।

Pyx (পিক্চ) *n.* the box of sample coins in the mint টাক্ষালৰ মুদ্ৰাৰ নমুনা বক্স টেমা ;

the sacred box of the Roman catholics খীতদ্রীষ্টৰ দেহ বক্স কট থোৱা টেমা ।

Pyxis (পিক্চিচ) *n.* a small casket সৰু টেমা ।

Q (কিউ) the seventeenth letter of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ সপ্তদশ

Qua (কোৱে) *adv.* as far as যিমান দূৰ হয় । (*L.*) in the capacity of পদাধিকাৰ বসন্ত ।

Quack (কোৱাক) *v. i.* to cry like a duck কেক্ কেক্ কৰ ; to boast বৰাই কৰ, গুণগ মাৰ । —*n.* a boastful pretender to medical skill বেজ বোলাই ফুৰা মানুহ, গাঁৱলীয়া বেজ ; cry of a duck পাতি হাঁহৰ কেক্কেকনি ।

Quackery (কোৱেকাৰী) *n.* the practice of a quack ফাং ফাং বেজালি ।

Quad (কোৱাড্) *n.* four babies born at a time একেবাৰে জন্ম হোৱা চাৰিটা সন্তান । **Quad** = a court surrounded by four buildings, quadrangles চাৰিকালে চাৰিটা ঘৰে বেটন কৰা চোতাল । (*Slang*) a prison ফাটেক । (*Print*) আখৰৰ মাজত বহুটা সীহৰ টুকুৰা । see **Quadrat**.

Quadrangle (কোৱাড্ৰেংগল) *n.* a square surrounded by buildings চাৰিওফালে ঘৰেবেটন কৰা ভিতৰ চোতাল ; a square চতুৰ্ভুজ ক্ষেত্ৰ । **Quadrangular** *adj.* সমচতুৰ্ভুজ, সমানে চাৰি-চুকীয়া, চৌকোণীয়া ।

Quadrant (কোৱাড্ৰেণ্ট) *n.* the fourth part of a circle বৃত্তৰ চতুৰ্থাংশ ; an instrument for taking angular measurement গ্ৰহাধিৰ উচ্চতা পৰিমাণ কৰা যন্ত্ৰ ।

Quadrat (কোৱাড্-ৰেং) *n.* a piece of type

metal used in filling blank lines in printing ছাপা আখৰৰ শাৰী পোনোৱা ফলীয়া সীহ । (also **Quad**) ।

Quadrat (কোৱাড-ৰেং) *adj.* having four equal sides and angles সমানে চাৰিচুকীয়া ; divisible into four equal parts সমানে চাৰিভাগ কৰিব পৰা ; suited, exact মিল, ঠিকঠাক ।

Quadratic (কোৱাড-ৰে'টিক্) denoting a square চতুৰ্ভুজ ক্ষেত্ৰ বোধক । —*n.* বীজগণিতৰ একবকম অঙ্ক, বৰ্গ অঙ্ক ।

Quadrature (কোৱাড্ৰেটিউৰ) *n.* a squaring বৰ্গ কৰণ, ঘূৰণীয়া বস্তুক চাৰি ভাগ কৰণ ।

Quadrennial (কোৱাড-ৰেন্ন-ইয়েল্) *adj.* once in four years চাৰি বছৰীয়া, প্ৰতি চাৰি বছৰে হোৱা ।

Quadrilateral (কোৱাড-ৰি-লেট-আৰ-এল্) *adj.* having four sides চতুৰ্ভুজ, চাৰি বাহু থকা ।

Quadrille (কোৱেড্ৰিল্) *n.* a square dance চাৰি জুম হৈ কৰা নাচ ; a game played with cards তামৰ একবকম গ্ৰেনু খেল ।

Quadrillion (কোৱেড্ৰিলিয়ন্) *n.* fourth power of million, a unit with 24 ciphers এক নিযুত্তৰ চাৰি গুণ, ২৪ টা শূন্যযুক্ত সংখ্যা ।

Quadrivium (কোৱেড্ৰিভিয়াম্) *n.* Roman university course of arithmetic, geometry, astronomy and music একেলগে পঢ়িব লগা অঙ্ক, ক্ষেত্ৰতত্ত্ব, জ্যোতিষ আৰু সঙ্গীত বিদ্যা ।

Quadroon (কোৱেড্-কণ) *n.* the offspring of a mulatto and a white person খজৰ জাতীয় লোকৰ সন্তান, কেবাজাতৰ পৰা হোৱা বিজাতবীয়া সন্তান, বৰ্ণদম্বৰ।

Quadruple (কোৱাড্-ক-পল্) *adj.* fourfold চতুৰ্গুণ, চাৰিগুণ।

Quadruped (কোৱাড্-ক-পেড্) *n.* a four footed animal চাৰি ঠেঙ্গীয়া জন্তু, চতুষ্পদ জন্তু। (L. *Quatuor*=four; *pedis*=a foot)।

Quaff (কোৱাক্) *v. t.* to drink in large draughts ঢোক ঢোক কৰে পি খা। —*v. i.* to drink largely বেচিটকৈ মদ খা।

Quaggy (কোৱেগী) *adj.* boggy দলা দোপা, হোব-হোৰীয়া। **Quag**=marshy place হোবনি বোকা ঠাই।

Quagmire (কোৱেগ-মায়াৰ) *n.* a wet and boggy land হোবনি, দোপনি, পিটনি।

Quail (কোৱেল) *n.* a kind of bird বটা চৰাই। —*v. t.* to subdue দমন কৰ, দমা। —*v. i.* to fail in spirit হুই ভয় খা।

Quaint (কোৱেণ্ট) *adj.* odd unusual অসাধাৰণ জঘামধা, কেনেবা। **Quaintness** *n.*

Quake (কোৱেক) *v. i.* to trample কঁপ। —*v. t.* to shake কঁপা। —*n.* a shake কঁপনি, কম্প।

Quaky (কোৱেকী) *adj.* shaky লৰংফৰং, হেলেক্-পেলেক্, কঁপি থকা।

Quaker (কোৱেকাৰ) *n.* a religious act founded by George Fox এদল ধৰ্ম সম্প্রদায়।

Qualification (কোৱালি-ফিকেশ্বন্) *n.* that which qualifies গুণ, যোগ্যতা, পাৰকতা; abatement ন্যূনতা; modification পৰিবৰ্তন।

Qualified (কোৱালিফাইড) *adj.* fitted যোগ্য, লায়ক, উপযুক্ত; modified ভাবভঙ্গ্য, সীমাবদ্ধ।

Qualify (কোৱালিফাই) *v. t.* to render suitable উপযুক্ত কৰ, যোগ্য কৰ, লায়ক হোৱা, গুণবন্ত কৰ; to soften লম্বুকৰ; to abate ত্রাস কৰ। —*v. i.* to take steps, to become fit যোগ্যবান হ, লায়ক হ।

Qualitative (কোৱালি-টেটিভ্) *adj.* relating to quality গুণ বিষয়ক।

Quality (কোৱালিটি) *n.* an attribute property

peculiar power গুণ, বিধ, জাতি, প্ৰকাৰ; superior rank মান, সম্ভ্ৰম, মৰ্যাদা। **Man of quality**=সম্ভ্ৰান্ত লোক।

Qualm (কোৱাম্) *n.* a sudden attack of illness হঠাৎ বেমাৰ উদ্ভৱ; nausea আঁও পীণ্ডৰ; scruple of conscience অনুতাপ, যুহুৱনি। **Qualmish** *adj.* বাঁতি আহিব খোজা; uneasy অসুস্থ।

Quantity (কোৱান্টিটি) *n.* a large portion, bulk, size পৰিমাণ, সংখ্যা, ভজন। **What quantity**=কিমান খিনি?

Quantitative *adj.* পৰিমাণ বোধক, সংখ্যা বুজুৱা।

Quarantine (কোৱাৰেণ-টাইন) *n.* prohibition of communication with the shore in respect of ship coming from an unhealthy place সংক্ৰামক বেমাৰ থকা ঠাইৰ পৰা অহা জাহাজ বামলৈ চপাবলৈ নিষেধ, সংক্ৰান্তক বোণীৰ চলাচল বন্ধ কৰণ।

Quantum (কোৱান্টাম্) *n.* quantity, amount, share স্বাভাবিক পৰিমাণ, সংখ্যা, অংশ, জোখত থিয়ানখিনি লাগে। (*pl.*) **Quanta**।

Quarrel (কোৱৰেল) *n.* an angry dispute দন্দ, হাই, কজিয়া, বিবাদ, কোঁহকাল, টটি, খৰিয়াল। —*v. i.* to dispute, to cavil দন্দ কৰ, কজিয়া কৰ। **Pick a quarrel with**=কাজিয়া কৰ।

Quarreling (কোৱাৰেলিং) *n.* strife দন্দ, কন্দল, বিবাদ।

Quarrelsome (কোৱাৰেলচাম্) *adj.* easily provoked খিটখিটিয়া; disposed to quarrel অকৌন, পাতকী, কাজীয়া খোৰ, কন্দলীয়া, দন্দুৰা।

Quarry (কোৱী) *n.* a place from which stones are dug শিল খনা ঠাই, শিল খনি। —*v. t.* to dig from a quarry খনি উলিয়া; a heap of dead game চিকাৰ কৰি অনা মৰা জন্তুৰ দম।

Quart (কোৱাৰ্ট) *n.* two points এক গেলনৰ চতুৰ্থাংশ (প্ৰায় এক সেৰ পৰিমাণ)।

Quartan (কোৱেণ) *adj.* occurring every fourth day চাইদিনে চাইদিনে হোৱা। —*n.* চাইদিনীয়া পাল্জৰ।

Quarter (কোৱাৰ্টাৰ্) *n.* a fourth part চতুৰ্থাংশ, চাৰিভাগৰ এভাগ, পোতা ভাগ; 8 bushels শস্যৰ প্ৰায়=৬৪ গেলন পোটা বস্ত্ৰৰ প্ৰায় ১০ সেৰ; a region, a division of a town অঞ্চল, বুহি

আউট (*pl.*) a place of lodging থকা ঠাই ; after part of ship's side জাহাজৰ পাচ ফাল ; mercy to an enemy আশ্রয়, ক্ষমা, অনুগ্রহ।

—*v. t.* to divide into four parts চাৰি ভাগ কৰ, ভাগ ভাগ কৰ ; to lodge থাকিবলৈ ঠাই দে।

—*v. t.* to change position ধানেকি লৰা, ঠাই সলা ; to drive across a road বাটত পথালিকৈ গাড়ী চলা। Give him no quarters = তাক অলপো মৰম নকৰিবি। Beat up the quarter of = to disturb নমতা নোবোলাকৈ সোমাই যা, বিৰক্ত কৰ। Come to close quarters = হতাহতি লাগ।

Four quarters of the globe = পৃথিবীৰ চাৰিও চুক, ইউৰোপ, এচিয়া, আফ্ৰিকা আৰু আমেৰিকা। Head quarters = বাজধানী, সদৰ ঠাই।

Quarter day *n.* the last day of a quarter on which money is paid তিনি মাহৰ বা তিনি সপ্তাহৰ মূৰৰ প্ৰথম দিন।

Quarter deck *n.* জাহাজৰ মাস্তুলৰ পাচৰ ওপৰ মহলা।

Quarterly (কোৱাৰ্টাৰলি) *adj.* once a quarter of a year তিনি মাহীয়া, ত্ৰৈমাসিক। —*adj.* প্রতি তিনি মাহে। —*n.* a quarterly publication. তিনি মাহে তিনি মাহে ওলোৱা কাগজ।

Quartermaster *n.* an officer who remains in charge of the quarters of the soldiers চিপাহীৰ বহা আৰু বচন আদিৰ তদাৰক কৰা পল্টনীয়া বিষয়া।

Quarterplate *n.* (*photo*) a photo plate of the size $3\frac{1}{2}'' \times 4\frac{1}{2}''$; $৩\frac{১}{২}'' \times ৪\frac{১}{২}''$ ইঞ্চিৰ আৰ্জ।

Quarto (কোৱাৰ্ট অ') *n.* a book printed on papers folded into four leaves এখন কাগজক চাৰি ভাগ কৰি ছপোৱা কিতাপ। —*adj.* চাৰিপতীয়া কাগজৰ আঁঠ পেজী।

Quartz (কোৱাৰ্টজ) *n.* rock-crystal ফটিক, চকমকী পাথৰ।

Quash (কোৱাশ) *v. t.* to crush চূৰমাৰ কৰ ; to annul বাতিল কৰ, বদ্ কৰ।

Quasi (কোৱেচি) *conj.* and *adv.* in a manner, in a certain degree প্ৰায়, যেন, দেখাত, একৰকমে।

Quaternion (কোৱেটাৰ-নিয়ন্) *n.* a group of

four চাৰি অংশ বিশিষ্ট। Quarternary number = ten দহ (কাৰণ $৪+৩+২+১$ এই চাৰিটাক যোগ কৰিলে হয়)।

Quatrain (কোৱাট্ৰি-বে'ণ) *n.* a stanza of four lines চতুষ্পদী কবিতা।

Quaver (কোৱেভাৰ) *v. i.* to shake কঁপ। —*n.* a trembling গান গাওঁতে সুৰৰ কঁপনি, কম্পন।

Quay (কী) *n.* a place for landing মাল তোলা পকী ঘাট ; a wharf.

Q-Boat (কিউ-ব'ট) *n.* submarine destroyer in the garb of a fishing vessel সাধাৰণ জাহাজৰ ভাওত ফুৰা পানীৰ তলে যোৱা জাহাজ ডগা কল।

Quean (কুৱেন্) *n.* a woman of worthless character চকল যত্নাবৰ তিৰোতা, জফী স্ত্ৰী।

Queasy (কুইজী) *adv.* inclined to vomit ওকালি আহিব খোজা ; ticklish সুৰসুৰাই থকা ; weak of digestion হজম নোহোৱা ; tender or delicate কোমল, বেগতে বেয়া হোৱা।

Queen (কুইন্) *n.* the wife of a king, a female sovereign ৰাণী, কুঁৱৰী, পটেশ্বৰী, ৰাজধানী, পাটমাদৈ। Queen-consort = the wife of a reigning king পাটমাদৈ। Queen-regent =

প্ৰতিনিধি স্বৰূপে ৰাজ্য শাসনৰ ভাৰ পোৱা ৰাণী। Queen-dowager (কুইন-ৱাওজাৰ) = মৃত ৰজাৰ মাক। Queen-bee = মো কুঁৱৰী, মো বাহৰ ঘাই মোমাখি। Queenpost = লাই খুঁটা।

Queer (কুইআৰ্) *adj.* quaint, odd, peculiar একজড়ীয়া, অদ্ভুত, অসাধাৰণ, কেনেবা, একাচেকা।

Queerness *n.* আওগতি, আওদস্তৰ।

Quell (কোৱেল্) *v. t.* to ally, to subdue থমা, শান্ত কৰ, দমন কৰ। Queller *n.* a slayer হত্যাকাৰক।

Quench (কোৱেন্চ্) *v. t.* to check, to extinguish থকা, নুমা, নিবুজি কৰ। To quench the thirst = পিঠাহ পদুৱা বা ওচা।

Querimonious (কোৱেৰ-ই-ম'নিয়াচ) *adj.* discontented অসুখীয়া, অসন্তোষীয়া।

Quern (কোৱাৰ্ণ) *n.* a stone handmill মাহ

Querulous (কোৱেৰ-ইউ-লাচ্) *adj.* quarrel-

some খিটখিটীয়া, দন্দুৰা; complaining সদায় ওজৰ নুঙচা, অসন্তোষীয়া।

Query (কোৱেৰি) *n.* an inquiry প্রশ্ন সোধন।—*v. t.* or *v. i.* to question সোধ, প্রশ্ন কৰ।

Quesitive (কুই-জি-টিভ্) *adj.* asking questions প্রশ্নমূলক, প্রশ্ন সোধা।

Quest (কোৱেষ্ট) *n.* act of seeking, search অনুসন্ধান, বিচাৰ, তত্ত্ব।—*v. i.* to go in search of বিচাৰি যা।

Question (কোৱেশ্চন) *n.* act of asking an inquiry সোধ পোছ, প্রশ্ন, সোধা কথা; doubt সন্দেহ; dispute বিবাদ; a subject of discussion মীমাংসা কৰিব লগীয়া কথা।—*v. t.* to ask question সোধ, প্রশ্ন কৰ, চৰাল ধৰ; to consider as doubtful সন্দেহ কৰ; to have no confidence in অবিশ্বাস কৰ। Call in question=to challenge আপত্তি কৰ, প্রমাণ কৰিবলৈ মাত। Out of question=doubtless নিঃসন্দেহ। Out of the question=not to be taken into consideration বাহে, বিচাৰ্য্য নহয়, ধৰ্তব্য নহয়। The matter in question=বিচাৰ্য্য বিষয়, বিবাদীয় বিষয়। It is only a question of time=এইটো কেবল সময় লৈ কথা, কেবল সময়ৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে। Leading question=আদালতত উত্তৰটো উদ্ধি-য়াই দিয়া প্রশ্ন, যেনে তুমি ডাক লগ পাইছিল নহয়নে?

Questionable (কোৱেশ্চনেবল্) *adj.* doubtful, suspicious সন্দেহজনক, চোভাযুক্ত।

Questionnaire (কোৱেশ্চনেয়াৰ) *n.* a series of questions প্রশ্ন তালিকা।

Queue (কিউ) *n.* a pigtail ওলমি থকা গোঁঠা টকনি; plaited tail of hair hanging on the neck চেলাজৰী গোঁঠা ওলোমাই লোৱা চুলি। Dress hair in queue=চেলাজৰী গোঁঠা মূৰ জঁতা। Form up in queue=চুলিৰ চেলাজৰী গোঁঠা; a line of persons standing in order of arrival অগাশিচাকৈ অহা মানুহৰ বা গাড়ী বিলাকৰ লালী বা শাৰী।

Quibble (কুইবল) *n.* an evasion টাংবাং, কুট কথা, দোপাকী-তেপাকী কথা, বাদিয়া কথা।—*v. i.* to cavil যুক্ত ধৰ; to evade a question

by a play upon words টাংবাং কৰ, বাদিয়া কথা কৰ।

Quick (কুইক্) *adj.* living জীয়া, সজীব, speedy, nimble ধৰ, বেগী, খৰপোচ।—*adv.* without delay বেগাবেগিকৈ, খৰপোচকৈ, বেগাই, শীঘ্ৰে, সটবাই, গিৰিসাই, সোনকালে।—*n.* the living, a living animal or plant, জীয়া জন্তু বা গছ, সজীব বস্তু; sensitive flesh below skin on nails গাৰ মজ্জা; seat of emotion অন্তৰ, হৃদয়। Quick of hand=হাত ধৰ। Quick with child=সগৰ্ভা। Quick-sighted=sharp sighted তীক্ষ্ণ দৃষ্টিৰ। Quick-witted=কথাটো দেখি কথাটো সাজিব পৰা। Cut, or touch to the quick=কলিজাত লগা, মৰ্মাহত কৰ। Insult stung him to the quick=সেই অপমানে তাৰ হৃদয় ভেদি গৈছে।

Quicken (কুইকন্) *v. t.* to make alive জীয়া, পুনৰ্জীৱিত কৰ, সতেজ কৰ; to excite উত্তেজনা কৰ, উচটাই দে; to sharpen ধাৰ তোল; to hasten লবালৰি কৰ, খৰখেদা কৰ।—*v. i.* to become alive সজীৱ হ, জী।

Quicklime (কুইক্-লাইম্) *n.* recently burnt lime পানী নিদিয়া ন লিল চূণ, গোটা জীয়া চূণ।

Quicksand *n.* a treacherous and dangerous sand bank পলমূৰা বালি, ডৰি দিলে ওললৈ সোমাই যোৱা বালি চট্ট, উইনি বালি।

Quickset *n.* a living plant set to grow quickly জেওবা গছ, হঠৰ্ণ কাঁইট।

Quicksilver (কুইক্-চিলভাৰ্) *n.* fluid mercury বস, পৰা।

Quid (কুইড্) *n.* something chewed and kept in the mouth, as tobacco ধাঁপাতৰ সোপা, চোৰা।

Quiddle (কুইডল) *v. i.* to spend time in trifling মিছা কথাত কাল কট।

Quiddity (কুইডিটি) *n.* any trifling nicety চিকচাক।

Quidnunc (কুইড-নাক্) *n.* a newsmonger খবৰ বুটলি ফুৰা মানুহ।

Quiescence (কোৱেষ-চেঞ্চ) *n.* silence, rest মৌনাবস্থা, জিৰণি, বিশ্রাম, নিশ্চকতা; also Quiescency.

Quiescent (কোৱিয়েচ-এণ্ট) *adj.* being quiet, silent মৌন, নিস্তব্ধ, নিটাল, নিজান।

Quiet (কোৱাই-এট্) *adj.* calm, silent নিজম, নিটাল; still স্থিৰ, জ্বৰ; peaceful শান্ত, সুনিৰ্দ্ধ, নিজজাল; gentle নিম্ন। —*n.* repose, stillness মনৰ স্থিৰতা, বিশ্রাম, ধৈৰ্য, শান্তি। —*v. t.* to pacify শান্ত কৰ; to lull নিচুকা। —*v. i.* to become quiet নিটাল হাৰ। In quiet = মনে মনে। **Quieten** (কোৱিয়েটেন্) *v. t.* to calm নিচুকা, শান্ত কৰ।

Quietism (কোৱিয়েট্-ইজম্) *n.* rest of the mind মৌনাবস্থা, মৌনজ্ঞ, নিস্তব্ধতা।

Quietly (কোৱিয়েট্‌লি) *adv.* in a quiet manner, silently মনে মনে, কৈঁৱে গম নোপোৱাকৈ।

Quietness, Quietude *n.* rest, repose, stillness বিশ্রাম, জিৰণি, নিস্তব্ধতা, শান্তি, স্থিৰতা।

Quietus (কোৱিয়েট্‌চ) *n.* final discharge, end মুক্তি, নিষ্পত্তি, অন্ত হুত।

Quill (কুইল্) *n.* the feather of a goose পাখিকলম; a reed-pen খাগৰি-কলম, কাপ; a piece of reed for winding thread মহৰা কাঠি। **Quill-driving** = writing লেখ কাম। **Quill-work** = embroidery গুগৰ ফুল তোলা কাম।

Quilt (কুইল্ট্) *n.* a bed cover of two pieces of cloth with something soft inside লেপ, নিহালী, কঁঠা, গদলা। —*v. i.* to make into a quilt লেপ তৈয়াৰ কৰ, গদলাৰ দৰে কৰ।

Quinary (কুইনেৰী) *adj.* arranged in sets of five পাঁচডীয়া।

Quince (কুইক্) *n.* a tree and its fruit এবিধ গুটি লগা গছ, বেলৰ দৰে এবিধ সুগন্ধি টেঙা ফল।

Quinate (কুইনেট্) (*bot.*) leaflets having five leaves on corolla of a flower পাঁচ পহীয়া (যেনে ফুল)।

Quinine (কুইনিন্, কুইনাইন্) *n.* a bitter alkaloid obtained from cinchona tree জ্বৰ দৰব বিশেষ, কুইনাইন।

Quincunx (কুইন-কাংক্) *n.* চাৰি শিনে চাৰি জোপা

মাজত এজোপাকৈ বোৱা গছৰ শাৰী। **Plantation** is laid out in quincunxes = চাৰি কালে চাৰি জোপা মাজত এজোপাকৈ শাৰী পাতি গছ বোৱা হৈছে।

Quinquangular (কুইন্ কোংগেণ্ট-লাব্) *adj.* having five angles পঞ্চকোণী।

Quinquennial (কুইন্-কোৱেন্ন-ই-এন্) *adj.* occurring once in five years প্রতি পাঁচ বছৰৰ মূৰত হোৱা, পঞ্চবাৰ্ষিকী; lasting five years পাঁচ বছৰ টকা।

Quinsy (কুইনসী) *n.* a sour throat or inflammation of the tonsils নেদুৰ থা।

Quint (কুইক্) *n.* a set of five of same unit in music বেহেলাৰ পঞ্চম সুৰ, যেনে "পা" সুৰ।

Quintan (কুইক্টেন্) *n.* a malarial fever occurring every fifth day পাঁচ দিনে পাঁচ দিনে হোৱা জ্বৰ।

Quintal (কুইন্-টেল্) *n.* a hundred-weight ১১২ পাউণ্ড ওজন।

Quintessence (কুইন্-চেচ-এণ্) the most essential part of anything প্রধান সাৰ অংশ।

Quintillion (কুইন্-টিল্-ইয়ন্) *n.* a unit followed by thirty ciphers একত ৩০টা শূন্য দিলে যিমান হয় সিমান সংখ্যা।

Quip (কুইপ্) *n.* a sarcastic retort কেটেৰা মাত, ইতিকিং।

Quire (কোৱায়াব্) *n.* twenty four sheets of paper কাগজৰ দিঙা।

Quirk (কোৱাৰ্ক্) *n.* a quick turn, a quibble কথাৰ পেঁচ, টিটকাৰী, ঠাট্টা।

Quit (কুইট্) *v. t.* to requite, to repay পৰিশোধ কৰ; to give up এৰি দৈ, ত্যাগ কৰ। **Be quits with** = to be even with one প্রতিশোধ ল, কোনোজনৰ সৈতে ফেৰ হাৰ। **Quit claim** = স্বাধীচনামা। **Quit rent** *n.* a rent paid by tenants for discharging them from personal service ষাটনিৰ পৰা মুক্ত হবলৈ দিয়া কৰ বা খাজনা।

Quit *n.* one who shirks works কাম এৰা যিতিজা।

Quite (কোৱায়েট্) *adv.* wholly, completely একেবাবেই, সমূলি, সম্পূৰ্ণৰূপে, নিচেই। **Quite**

so=যথার্থ, ঠিক। Quite a little=অলপ মান, নাম মাত্র।

Quiver (কুইভাৰ্) *n.* a case for arrows কাঁড় খোৱা যন্ত্ৰন, তুণীৰ। —*v. i.* to tremble, to shiver কঁপ, থৰথৰকৈ কঁপ। **Quivering** *n.* কঁপনি।

Qui vive (কিভিভ্) who goes there? সেইটো কোন? **Be on the quiver**=সতৰ্ক হ, গম হৈ থাক।

Quixotic (কুইক্-অ-টিক্) *adj.* aiming at something impossible সম্ভব কৰিবলৈ হেঁপাই কৰা অসম্ভৱ, দুৰাশত, দুৰাকাঙ্ক্ষী।

Quiz (কুইজ্) *n.* an enigma, an odd fellow সাঁথৰ, একাচেকা বিধৰ মানুহ। —*v. t.* or *v. i.* to puzzle, to mock at পেপুৱা কৰ, প্ৰশ্নৰ চলেৰে খেলি কৰ।

Quoit (কুইট্) *n.* a heavy flat ring or iron for throwing at a given mark or pin লোৰ বেৰি। **Quoits** (*pl.*) *n.* নিচানত লগোৱা বেৰি খেল। —*v. i.* to throw quoits বেৰি খেল কৰ।

Quondam (কোৱান্-ডেম্) *n.* former আগৰ, আগৰে পৰা থকা।

Quorum (কু-ৱাম্) *n.* a fixed number of members for transacting the business of an association কাৰ্য্য আবস্ত কৰিবৰ নিমিত্তে

সভাৰ নিৰ্দিষ্ট সংখ্যা। **Three members will form a quorum**=তিনিজন সভা গোট খালেই কাৰ্য্য আবস্ত হব পাৰিব।

Quota (কোৱটা) *n.* a share assigned to each প্ৰত্যেকৰ নিৰ্দিষ্ট অংশ বা ভাগ, হিচা।

Quotation (কোৱট্-এ-শ্বন্) *n.* act of quoting আন এঠাইৰ পৰা উদ্ধৃত কৰণ; a passage quoted উদ্ধৃত বচন, দৃষ্টান্ত পদ; the current price বজাৰ ভাও বা দৰ। **Quotation mark**=marks enclosing a quoted phrase উদ্ধৃত পদৰ বন্ধনি চিন; (যেনে “—”)।

Quote (কোৱট্) *v. t.* to cite আন পুথিৰ পদ উদ্ধৃত কৰি লিখ, উল্লেখ কৰ; to state the current price of বজাৰ ভাও ক; to give quotation marks বন্ধনি কমা চিন দে।

Quoth (কোৱথ্) *v. t.* to say (used in 1st and 3rd persons only) বয়; as **Quoth he**=সি কলে বা সি কয়।

Quotidian (কু-টিডি-ইয়েন্) *adj.* every day শুভাহ, সদায়ে হোৱা, নিত্য। —*n.* anything returning daily নিত্য হোৱা ঘটনা; an ague returning daily নিত্য জ্বৰ।

Quotient (কোৱ-শ্বেণ্ট) *n.* result of a division ভাগফল, হৰণফল।

Quotum (কোৱ-টাম্) *n.* a share, quota অংশ, ভাগ।

R

R (আৰ) the eighteenth letter of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ অষ্টাদশ আখৰ। **The three R's**=reading, writing and 'rithmetic লেখা পঢ়া আৰু অঙ্ক।

Rabbit (ৰেব্-ইট্) *n.* a grove cut in a plank to fit another কাঠত কটা খাঁজ। —*v. t.* খাঁজ কাট; groove a plank বাবিট্ কাট, কাঠত লোৰ কাট।

Rabbi, Rabbin (ৰেবী, ৰেবীন্) *n.* a Jewish title ইহুদী সকলৰ পণ্ডিত বা গুৰু। (*pl.*) **Rabbis, Rabbinic, Rabbinical** *adj.* ইহুদী গুৰু সম্বন্ধীয়।

Rabbit (ৰেব-ইট্) *n.* a small animal of the hare family এজাতি সৰু লহা পহ। **Rabbit warren**=লহা পহ পোহা ঠাই।

Rabble (ৰেবল্) *n.* a mob, a noisy crowd

জাককরা মানুষ, ইডৰ মানুষৰ হিচহিচনি, হিলদল ।
—*v. i.* to speak nonsense মিছাই বক্বক কৰ,
বেল বেলা, হৰহৰা ।

Rabid (ৰেব-ইড্) *adj.* mad বলিয়া । A rabid dog=বলিয়া কুকুৰ । Rabies *n.* canine madness কুকুৰ শিয়ালৰ বলিয়া জ'ক, বলিয়া কুকুৰে খোৱা জ'ক; hydrophobia জলাভয় ৰোগ ।

Race (ৰে'চ) *n.* the descendants of a common ancestor বংশ, জাতি, গোত্ৰ; a peculiar smell, as of wine মদৰ বিশেষ গোন্ধ; trial of speed লব, দৌড়, লব পৰীক্ষা । Horse-race=ঘোঁৰাদৌড় । Race course=খেল মাটি, ঘোঁৰ দৌড়ৰ বাট । Race horse=বাজিৰ ঘোঁৰা; a racer. Hurdle-race=ছেণ্ডবা; জগনাব ওপৰে জাগ মৰা লব ।

Raceme (ৰে-চিম্) *n.* a culster as of grapes শোণা ।

Rack (ৰে'ক্) *n.* an instrument for torturing শাস্তি দিয়া যন্ত্ৰ; extreme pain যন্ত্ৰণা, ক্ৰেশ, বাঁহনা; a framework for keeping something আলনা, কোনো বস্তু খোৱা ওখ সজুলি যেনে hat-rack, book rack &c. —*v. t.* to torture যন্ত্ৰণা দে, শাস্তি কৰ; to stretch forcibly, to export বলৰে ভানি ধু'হি নে; to strain হেক, হাক । A racking headache=বিচেট্টা কৰা দুৰকাষোবনি । Rack one's brain for something to say=কিবা এটা কবলৈ মূৰত ববকৈ ভাব । Racking *adj.* tormenting বেদনা দায়ক, যন্ত্ৰণা দায়ক । To live at rack and manger=ধুমধুপাল কৈ খা বা পি । On the rack=যন্ত্ৰণা ভোগ কৰ । Put to the rack=শাস্তি কৰ । Go to rack and ruin=ধ্বংস পা । Hat-rack=টুপি খোৱা আলনা ।

Racket, Racquet (ৰেক্ এ'ট) *n.* a tennis bat টেনিচ বল খেলা পাট; a clattering noise ধুন ধুপাল, ধুম ধুম বা কটং কটং শব্দ; a ball game for two or four persons টোপ খেল । Racket *n.* social excitement, dissipation, uproar গোলমাল, হলহুল, উত্তেজনা, ঝিকিমালি ।

Rack-rent (ৰক্-ৰে'ক্ট) *n.* exorbitant rent গা বেকোৱা কৰ, অতিপাচ খাজনা ।

Raconteur (ৰে-ক'টাৰ) *n.* a story teller সা কথা কওঁতা ।

Racy (ৰেচী) *adj.* strong flavoured উগ্ৰগন্ধি, চোকা, বেচি জাল থকা; exciting উত্তেজিত ভাবৰ; peculiar to a race কোনো জাতি বিশেষে হোৱা ।

Rad see Radical.

Raddle (ৰেডল্) *v. i.* to interweave অথালি-পথালিকৈ ব । —*n.* a hedge interwoven trees অথালি-পথালিকৈ বোৱা কাঠৰ জেওৰা ।

Radial (ৰেডিয়েল) *adj.* pertaining to the ray or radius বগ্নি বা ব্যাসার্দ্ধ সম্বন্ধীয় ।

Radiance, Radiancy *n.* brilliancy পোহৰ, দীপ্তি, জ্যোতি, প্রভা, উজ্জলতা, চিক্মিকনি ।

Radiant (ৰে'ডিয়েণ্ট) *adj.* shining emitting light or heat উজ্জল, চিক্মিকায়ী, দীপ্তিমান, প্রভাযুক্ত ।

Radiate (ৰে'ডি-এট্) *v. i.* or *v. t.* to emit rays of light চক্মকা, উজ্জল হ, কিৰণ দে, পোহৰ দে ।

Radiation (ৰে'ডি-এছন) *n.* act of emitting light or heat তাপ, ভাপ, পোহৰ ব্যাপ্ত হওন, প্রভা, দীপ্তি, জিক্মিকনি ।

Radiator *n.* a body from which rays of light or heat emitted তাপ বা বগ্নি নিৰ্গত হোৱা গ্ৰহ বা নক্ষত্ৰ; part of heating apparatus তাপ বিস্ফাৰণ যন্ত্ৰ; an apparatus for cooling water in an engine পানী চোঁচা কৰা যন্ত্ৰন ।

Radical (ৰেডিকেল) *adj.* original primitive মূল, আচল, স্বাভাবিক, আদিৰ পৰা, হোৱা । —*n.* a root মূল, শব্দ, ধাতু; a democratic politician পূৰ্ণাঙ্গৰ নিয়মবিবোধী সংস্কাৰক, প্রজাতন্ত্ৰ-প্ৰিয় লোক, উগ্ৰপন্থী । Also Rad.

Radicate (ৰেডিক-েট্) *v. t.* to plant or fix firmly শিপা ধৰা, দকৈ টানি বহুৱা । —*adj.* deeply rooted ববকৈ শিপাই ধৰা, আটল ।

Radicle (ৰেডিকল) *n.* a small root সৰু শিপা, শিহৰি ।

Radio (ৰেডিয়') *n.* wireless telegraphy, X-rays দূৰদূৰত্বে খবৰ পঠোৱা যন্ত্ৰ বিজুলী বগ্নি । —*v. t.* & *v. i.* telegraph or

broadcast by wireless বেতাৰ বাতৰি দে বা
প্ৰচাৰ কৰ।

Radiotelegraphy *n.* wireless telegraphy বেতাৰ
টেলিগ্ৰাফ।

Radio activity *n.* power of properties to emit
invisible rays that penetrate opaque
matter & produce electric effects পোহৰ
সোমোৰ সোঁতাৰা বস্ত্ৰৰ মাজেদি অদৃশ্য ভাবে পোহৰ
সোমাই বিজুলী চলোৱা শক্তি ; ডেকজিক্ৰিভতা।

Radish (বেডিছ) *n.* an annual vegetable
plant with a root মূলা, মূলা শাক।

Radium (বে-ডিয়াম) *n.* বিজুলী শক্তিৰ দ্বাৰা উত্তৰ
হোৱা এবিধ পদাৰ্থ ; an element having
properties like X-rays বজ্জন বিজুলী পোহৰৰ
শক্তি থকা এবিধ মূল পদাৰ্থ।

Radius (বেডিয়াছ) *n.* a straight line drawn
from the centre to the circumference of
a circle ব্যাসার্ধ, হৃদৰ মেকৰ পৰা মধ্য বিন্দুৰ
দূৰত্ব। (*pl.*) Radii (বেডিয়াই)।

Radix (ৰে'ডিক্স) *n.* a root, original word
মূল, উৰি, মূল শব্দ ; (as ten of the decimal
numeration (*pl.* Radices))

Raff (ৰেক্) *n.* rubbishy জাৰৰ ; a mean fellow
খেবেচ মানুহ ; a rowdy ডেওপৰা মানুহ।

Raffle (ৰেক্লে) *n.* a kind of lottery চিঠিখেল।
—*v. i.* to try a raffle চিঠিখেল কৰ।

Raft (ৰেফট) *n.* pieces of timber fastened
and floated on water for a support ভূৰ,
কাঠৰ খাবনাও।

Rafter (ৰেফটাৰ) *n.* inclining pieces of timber
supporting the raft of a house কৰা ;
ঘৰৰ কেঁচী। Principal rafter—খাবলী।

Rag (ৰেগ) *n.* a fragment of cloth, any-
thing worn out ফটাঁকানি, ফটাঁ-হিটা বস্তু ;
a beggarly person মগনিয়াৰ। (*colloq.*)
temper ভাৰ গতি ; a useless news paper
অকামিলা বাতৰি কাকত ; clothes পোচাক।
—*v. t.* or *v. i.* to tease, to torment, to
scold খং তোলা, পাইমাল কৰ, খেনি কৰ। Rag-
tag—the rabble চহা মানুহ, ডেওপৰা উতনুৱা
লোক।

Ragamuffin (ৰেগ-এ-মাফ-ইন্) *n.* a mean

worthless fellow আহোবাং, মীচ কামিকা-
পোৰৰ লাগৰাছ নোহোৱা মানুহ।

Rage (ৰে'জ) *n.* violent anger খং, বাগ, কোপ ;
intensity প্ৰকোপ ; object of popular
enthusiasm, the fashion বৰ উত্থাউল হোৱা
কথা, ধুম পেচ। —*v. i.* to prevail fatally as
a disease উদানকৰূপে হ ; to be very angry
বাগাখিড হ, ববকৈ খং উঠ ; to be violently
agitated as the waves ববকৈ ঢৌ উঠ, উদানক-
ৰূপে আলোড়িত হ। **Raging** *adj.* কোপাখিড ;
furious প্ৰকোপিত।

Ragged (ৰেগ-এড) *adj.* tattered shabby
খিৰলী, ফটাঁখিটা, জুকলা ; jagged দাঁতৰি ওলোৱা
ঢোঁহোৰা।

Ragout (ৰেগু) *n.* highly seasoned stew
of meat and vegetables মাংসৰ জঞ্জা ; any
spicy mixture সুগন্ধি, সংমিশ্ৰণ।

Raid (ৰে'ইড) *n.* an invasion a sudden
onset উপদ্ৰৱ, আক্ৰমণ। —*v. t.* to make a
sudden attack হঠাৎ আক্ৰমণ কৰ, উপদ্ৰৱ
কৰ।

Rail (ৰে'ল) *n.* a bar of timber or metal
used lengthwise in fencing কাঠৰ বা
লোৰ ডাংগড় ; steel bars used on railway
বেল বাটত পৰা লো, বেল ; a kind of bird
দল মা'ৰ। *v. t.* to enclose with rails ডাং
গড় লগাই বেৰ। By rail=বেলেবে। **Railway**,
Rail road. *n.* a road laid with rails
for carriages বেল গাড়ীৰ বাট, বেলৰ জালি।
Railing *n.* fence of posts and rails ডাং
গড় দিয়া বেৰ।

Rail (ৰে'ল) *v. t.* or *v. i.* to scoff at, to bowll
তিৰকাৰ কৰ, খেনি কৰ ; টুটকাৰি দে।

Raillery (বেলাৰী) *n.* mockery গ্লানি, তিৰকাৰ,
ঠাট্টা, মন্তব্য।

Raiment (ৰেইমেণ্ট) *n.* clothing in general
পোচাক, সাজ, কাপোৰ-কানি।

Rain (ৰে'ণ) *n.* water falling from the clouds
বৰষুণ। —*v. i.* to fall the clouds in drops
বৰষুণ আন। During the rains=বাৰিষা। To
rain cats and dogs=বৰ ওপঙপীয়া বৰষুণ
আন।

rainbow (বৈ'গ্-ব') *n.* a brilliant coloured bow seen in the sky when raining in opposite direction বামধর্ম।

raindeer see Reindeer.

rainfall (বৈ'গ্-ফল্) *n.* amount of water that falls at a time বরষণৰ পৰিমাণ।

rain-gauge (বৈ'গ্-গ'জ) *n.* an instrument for measuring rainfall বরষণৰ পৰিমাণ জোখা যন্ত্ৰন।

rainless (বৈ'গ্-লেচ্) *adj.* without rain বরষণ নোহোৱা, ছৰা।

rainy (বৈ'ণী) *adj.* abounding with rain বরষণীয়া। Rainy-season=বাৰিষা, বৰ্ষাকাল। A rainy day=a time of need আটক, মজিল, আটকীয়া দিন; bringing rain বরষণীয়া দিন।

raise (ব'জ) *v. t.* to lift up তোলা, দাং উঠা; to set upright খিৰ কৰ; to cause to grow জন্মা, গজা, উৎপন্ন কৰ; to enhance, to exalt, to extol বঢ়া, বৃদ্ধি কৰ, ডাঙৰটো কৰ; to excite উঠাই দে; to collect সংগ্ৰহ কৰ, গোট বুজা। To raise a company=দল বান্ধ। To raise a laugh=হাঁহি তোলা। To raise money on=বন্ধক দি টকা ল। To raise the wind=কোনো কিকিৰ কৰি ধন তোলা। Raise a siege=পত্ৰক অববোধ কৰিবলৈ এৰ। Raising *n.* the process of deepening colours বং গঢ় কৰণ; the act of embossing a steel metal ধাতুত ছাপ দিওন।

Raisin (বৈ'জিন্) *n.* a dried grape কিচমিচ্, যনকা, শুকান জ্বাকা।

Rake (বৈ'ক) *n.* a gardener's tool for smoothing earth জবকা। —*v. t.* to scrape and level জবকা; to search diligently সাধৰানে বিচাৰ, ভালকৈ চা। Rake up—to revive খুচৰি উলিয়া, উজাৰ।

Rake (বৈ'ক্) *n.* a dissolute person লাম্পট, জড়। Rakery *n.* লাম্পট।

Rakehell (বৈ'ক্-হেল্) *n.* a rascal বজ্জাত, লাম্পট, পৰাধোৱা, দগধা।

Rale (বাল্) *n.* additional sound of respiration কফৰ কাৰণে হোৱা তিকিৰ সূত্-সূত্ শব্দ।

Rally (বেল্-ই) *v. t.* to gather again disordered troops ভিন্ন ভিন্ন হোৱা সেনাক পুনৰাই গোট থুৱা, পুনৰাই একত্ৰ কৰ; to recover আকোঁপা; to banter ঠাট্টা কৰ, বিজ্ঞপ কৰ। —*n.* বিজ্ঞপ, ঠাট্টা।

Ram (বেম্) *n.* a male sheep মতা ডেড়া ছাগলী, মেড় ছাগ; an engine of war for battering যুদ্ধৰ আহাৰ উজা কল; a sign of the zodiac মেঘ বাশি। —*v. t.* to thrust with violence খুন্দা মাৰ, খুন্দিয়া; to drive hard down ঠাছ খুৱা, খাজ।

Ramble (বেম্বল্) *v. i.* to rove about, to go from place to place without any object মিছাই ফুৰি ফুৰ। —*n.* a roving about পৰিভ্ৰমণ, ফুৰি ফুৰণ, অনাই বনাই ফুৰণ।

Rambling *adj.* wandering, desultory ফুৰি ফুৰা, অস্থিৰ, চকল, লাগবান্ধ নোহোৱা, বেবেৰিবাং।

Ramification (বৈম্-ই-ফিক্-এছন্) *n.* process of separating into branches শাখা নিৰ্গমন, শ্ৰেণী বিভাগ; act of branching off ঠাল-ঠেঙুলি বঢ়োৱা কাম।

Ramify (বেম্-ই-কাই) *v. t.* or *v. i.* to divide into branches শাখা নিৰ্গত হ, ডাল ধৰ, শোখা মেল, গছৰ ডালৰ দৰে মেল খুৱা, ঠালঠেঙুলি বঢ়া।

Ramekin (বেমই-কিন্) *n.* a quantity of cheese, eggs & bread crumbs toasted in mould মাখন, কণী আৰু কটীৰ গুড়িৰে মিহলাই সঁচত ডবা পিঠা।

Rammel (বেমেল্) *n.* rejected parts of wood as useless শেলাই দিবা কাঠৰ টুকুৰা। —*v. i.* become useless অকামিলা হৈ পৰ।

Rammer (বেমাৰ্) *n.* that which rams খুন্দা পিঠা কৰা ধুম। Road-rammer=বাট সমান কৰা হেচনী কল।

Ramp (বেম্প্) *v. i.* to creep up বগাই বা; to leap or bound জাপ মাৰ, ডেও মাৰ। —*n.* a leap জাপ, দেও; a gradual slope in fortification গড়ৰ কাষৰ এটলীয়া ঠাই।

Rampant (বেম্পেণ্ট) *adj.* overgrowing, over-leaping restraint লহপহীয়া, বড়িযু, কোনো প্রতিবন্ধক নমনা; standing on the hind

legs পাচ ঠেঙত ভৰ দি থিয় হোৱা ; arrant, unchecked, violent উৎপতীয়, উগ্ৰ স্বভাৱৰ, উদ্ধত, কণা নুতনা।

Rampart (ৰেম্পাৰ্ট) *n.* a mound or wall to defend from assault or danger দুৰ্গৰ চাৰিও ফালৰ গড় বা পকা ঢাণ্ বুকল।

Rampick (ৰেম্পিক্) *n.* a dead tree মৰা গছ।

Ramrod *n.* a rod for ramming down the charge of a gun বন্দুক খজা মাৰি, ঠিলা মাৰি।

Ran (ৰণ) *pa. t.* of Run.

Ranching (ৰেণ্চিং) *n.* the business of cattle breeding in America আমেৰিকাৰ গৰু, মহ আদি পোহা বাৰসায় বা তাঁই।

Rancid (ৰেণ্-চিড্) *adj.* having rank smell partially decomposed গেলা (যেনে তেল) ভেৰুঁৰা, টেঙা টেঙা গোন্ধোৱা। **Rancidity**, **Rancidity** *n.*

Rancour (ৰেংকাৰ) *n.* enmity, spite চিৰকোপ, অত্যন্ত বিদ্বেষ, আখেল।

Rancorous (ৰেংকাৰাচ) *adj.* malicious হিংসাকুৰীয়া, খীৰলীয়া, জিঘাংসু।

Random (ৰেন্দম্) *adj.* done or uttered haphazardly আলেং আঠেং, আগুৰি নোহোৱা ; aimless উদ্ধ্যম। **At random**=haphazard আলেং-আঠেংকৈ, উদ্ধ্যমহীনকৈ, অ'ত ত'ত। **He speaks at random**=সি যিহকে পাই তাকে কয়।

Range (ৰেং) *pa. t.* Ring.

Range (ৰেংজ) *v. i.* to set in proper order শাৰী শাৰী কৰ। —*v. i.* to be placed in order শাৰী হ ; to be on a level লান লান, সমান হ ; to rove ফুৰি ফুৰ। —*n.* a row or rank শাৰী, লানি শ্ৰেণী ; a space through which anything moves সীমা, পৰিসৰ, দূৰত্ব ; the distance of a gunshot গুলী লগাব পৰা দূৰ ; a wandering ভ্ৰমণ। **Range of thought**=capacity of mind মনেৰে আকলিব পৰা শক্তি, ভাবনা-শক্তিৰ বিস্তাৰ। **Cooking-range**=ভাত বন্ধা আখা আদি বস্তুবিলাক। **Range of lights** জাহাজৰ বাট দেখুৱা চাকিৰ শাৰী। **Range with**=rank কাৰো সমান হ ; be equal with শাৰী

থুৰা। **Out of range**=ধুকি নোপোৱা, দূৰত থকা।

Ranger (ৰেংগাৰ) *n.* a rover পৰিভ্ৰমণকাৰী ; a forest officer জঙ্গলী দাৰোগা।

Rangers *n. (pl.)* অস্বাবোহী সেনাদল।

Rank (ৰেংক্) *n.* a social position বিভাগ, সন্ত্ৰম, মান, বাৰ ; class শ্ৰেণী, বিধ ; a line of soldiers ফৌজৰ শাৰী, লান। —*adj.* growing luxuriantly লহণহীয়া, সাকৰা ; rancid ভেৰুঁৰা, গেলা, দুৰ্গন্ধযুক্ত ; excessive অতিপাত।

—*v. t.* to place in a line শাৰী কৰ, লান লগা ; to range in a high position সন্ত্ৰাণ শ্ৰেণীভুক্ত কৰ, ডাঙৰৰ শাৰীত থ। —*v. i.* to be placed in a class, classify গণ্য হ, শ্ৰেণীভুক্ত হ। **Rank and file**=সাধাৰণ সেনাদল। **To take rank with**=to take the same place as সমান মৰ্যাদা পা ; একে শাৰীতে বহ। **The ranks**=সাধাৰণ সেনাবিলাক।

Rankle (ৰেংক্ল) *v. i.* or *v. t.* to be inflamed, to irritate জ্বকি উঠ, ৰং তোল, জোকা, বিৰক্তি জন্মা। ; to fester as a sore পকি ভেগদেগীয়া হ।

Rankness *n.* luxuriant growth—লহণহটক হওন, উৰ্বৰতা।

Ransack (ৰেণ্-চেক্) *v. t.* to search minutely পাতপাতকৈ চা বা বিচাৰ ; to plunder লুটপাট কৰ।

Ransom (ৰেন্-চম্) *n.* price paid for release from captivity আশ্বিনিস্ত্ৰয়, বন্দী মুক্ত কৰিবলৈ দিয়া ধন, শাৰীৰিক শাস্তিৰ পৰিবৰ্ত্তে দিয়া জৰিয়না। —*v. t.* to redeem from punishment or captivity ধন দি কয়েদৰ পৰা মোকোলা বা খালাচ কৰ।

Rant (ৰেণ্ট্) *v. t.* to be noisy in words কোহাঁল কৰ, হাই-কিৰীলি মাৰ। —*n.* empty talk বক্বকৰী। **Ranter** *n.* a noisy fellow মিছাই বেলবেলাই ফুৰা হবহৰীয়া মানুহ।

Rap (ৰেপ্) *n.* a knock, a sharp blow ৰাপৰ, টোকৰ, ধুন্দা। —*v. t.* or *v. i.* to knock টোকৰ মাৰ ; to seize and carry off ধৰি লৈ লব মাৰ। **To rap out a lie**=টপৰাই বা টপকৰে মিছা কথা ক।

Rapper *n.* a door-knocker দ্বাবত টুকুৰি-
হাওঁতা।

Rapacious (ৰেপে'শ্যচ) *adj.* ravenous, greedy
of gain হিংসুকী, লুভীয়া, হেঁপেহুৱা। **Rapacious-
ness, Rapacity** *n.* eagerness of gain অভিলাষ
লোভ, হতাছ, হেঁপাহ, আকোহ; extortion লুঠন,
বলপূৰ্বক অপহৰণ।

Rape (ৰে'প্) *n.* violation of a woman by force
বলাংকাৰ, ভূনাগাৰী, ধৰ্ষণ; a kind of plant like
the turnip with oil producing seeds সেৱা
সৰিয়হ, এবিধ বাই।

Rapid (ৰেপিড্) *adj.* speedy, swift বেগী, বেগবান,
ধৰতৰ। **Rapids** *n.* (*pl.*) part of a
river where the current is very strong
আফলা, চেচেনা, দৌতৰ ধাৰ। **Rapidly** *adv.*
বেগাই।

Rapidity (ৰেপিড্-ইটি) *n.* swiftness of motion,
velocity দ্রুতগতি, বেগ।

Rapier (ৰে'পিয়াৰ্) *n.* a thrusting weapon with
a sharp pointed end হোঁচো, শেল।

Rapine (ৰেপা-ইন্) *n.* plunder, pillage লুটপাট,
উপদ্রৱ, অপহৰণ, অত্যাৰ অত্যাচাৰ।

Rapport (ৰে'প-ৰ) *n.* communication যাতায়াত,
চলাচল; connexion সম্পৰ্ক, লগাভগা; accord
মিল; as in French "en rapport"=in
harmony মিলেৰে।

Rapprochement (ৰে-প্রোছ-মেণ্ট) *n.* renewal of
harmonious relations পৰস্পৰ সন্তাৰ স্থাপন;
reconciliation মিলাহীতি হওন (যেনে দুই বাক্যৰ
মাজত)।

Rapt (ৰেপ্ট্) *adj.* transported with joy উল্লাসিত;
মত্তলীয়া; absorbed নিবিষ্ট; একাত; ravished
বলাংকাৰ কৰা।

Raptors (ৰেপ্-টৰছ) *n.* a class of birds of prey
having claws and sharp hooked bill শেন
জাতীয় চৰাই। **Raptorial** *adj.* predatory,
seizing by violence বলৰে আক্ৰমণ
কৰা।

Rapture (ৰেপ্-টুৰ্) *n.* excessive joy মহা
আফ্লাগ, উল্লাস, অতি হৰ্ষ, মহা আনন্দ, খিকিমালি।

Rapturous (ৰেপ্-টুৰ্-অচ্) *adj.* transpor-

ting with joy উল্লাসিত, বৰ বং লগা, আনন্দিত
উত্ৰাবল।

Rara avis (ৰা'ৰে এভিচ) *n.* a rare bird, a famous
and admirable person অপূৰণীয় দেশত
নোহোৱা চৰাই, অতি বিখ্যাত লোক।

Rare (ৰে'ৰাৰ্) *adj.* uncommon বিৰল, অপূৰণীয়,
অলুত, হস্তাশা, দুৰ্লভ; excellent অত্যুত্তম।
(*comp.* Rarer; *super.* Rarest).

Raree-show (ৰেবী-শ্ব) *n.* a peep show বাকচৰ
ভিতৰত দেখুওৱা চিত্ৰপট।

Rarely (ৰেবাবলি) *adv.* seldom কচিৎ, কেতিয়াবা;
excellently অতি উত্তমকপে।

Rarefy (ৰেবিফাই) *v. t. or v. i.* to make
rare or less dense-বিয়পা, তাল লগাই
পাতল কৰ, পাতল হ; refine, person's
nature চৰিত্ৰ শোধন কৰ। **Rarefaction** বিয়পি
হাওন।

Rariness, Rarity (ৰে'ৰাৰ-ইটি) *n.* scarcity দুৰ্লভতা
বিৰলতা, পাতল নাইকিয়া অৱস্থা।

Rascal (ৰেচ-কেল্) *n.* a knave, a dishonest
fellow লাঠীৱা, দগাবাজ, বদমাচ। **Rascality** *n.*
দগাবাজি, নীচালি।

Rase (ৰেজ) *v. t.* to efface, erase মোহাৰি পেলা,
চাঁচি পেলা; to demolish ভাঙ্গি পেলা, নিশ্বূল
কৰ। —*n.* a slight wound আঘ দেদেৰা।

Rash (ৰেছ্) *n.* eruption of the skin
patches গাত চকলা বান্ধি বান্ধি হোৱা ছালৰ
বেমাৰ।

Rash (ৰেছ) *adj.* incautious, head-strong উদ্ধত,
ভেগুপৰা, উতমুৰা, উল্ৰ্হাল, উলামুলা, একোকে,
অবিবেক। **Rashly** *adv.* উদামুখাকৈ। **Rashness**
n. উদ্ধতালি, ভ্ৰুংসাহস।

Rasp (ৰেচ্প্) *n.* a coarse file হেটী। —*v. t.*
or *n. i.* to make grating noise কেৰেক্ কেৰেক্
কৰ, কেৰেক্ কেৰেক্ হৈ। **Raspy** *adj.* rough
ওখোৰাখোৰা।

Raspberry (ৰেজৰেবী) *n.* a kind of shrub and
its fruit ডং থকা সৰু সৰু গুটি।

Rasure (ৰে'শ্ৰউব) *n.* act of scraping or shaving
চাঁচনী, খুকা কাষ।

Rat (ৰেট্) *n.* a rodent এশুৱ, নিগনি, ভাল-
লীয়া; a renegade, a turncoat বিশ্বাসঘাতক

লগৰীয়া, যি ধৰ্ম্মঘট (strike) কৰি পুনৰ মনে মনে কাম লয়। **Ratty** *adj.* irritable, touchy বজাৰ, খিটখিটীয়া। **Rat-trap** = এন্দুৰ মৰা কল। **Smell a rat** = to have a suspicion চোভা হ, সন্দেহ হ।

Ratable (ৰেটেবল্) *adj.* that may be proportioned or set at a certain value দৰ বা ভাও অনুসাবে দাম বন্ধা, হাবাহাবিমতে। **Ratably** *adv.* হাবাহাবি মতে।

Ratan see **Ratten**.

Rat-a-tat (বেট্-এ-টেট্) *n.* the sound of beating drum বৰ টোলৰ ধক্ ধক্ টক্ টক্ শব্দ।

Ratch (ৰেচ্ছ) *n.* a bar with teeth to drive a clickপেঁচ ঘূৰোৱা যন্তৰ; a white mark on the face of a horse ঘোঁৰাৰ ফোটি। **Ratchetdrill** = লোহা ফুটুৱা পেঁচ কল।

Rate (ৰেট্) *n.* a proportion নিৰিখে; value, price, a tax টেক্স, দান, দৰ, ভাও, টেক্স লগা; movement গতি; a tax কৰ, টেক্স। — *v. t.* or *v. i.* to estimate দাম কৰ, ভাও কৰ, নিৰিখ ধাৰ্য্য কৰ; to reproof, to chide ত্যাড়না কৰ, ধমকা। **At any rate** = by any means যেনে তেনেকৈ, অন্ততঃ। **At the rate of 5 p. c.** = শতকৰা ৫ টকা নিৰিখে।

Rat-payer (ৰেট্-পে'য়াৰ) *n.* one who pays a local tax টেক্স দিওঁতা, কৰ দাতা।

Rather (ৰাড্-আৰ) *adv.* especially বিশেষতঃ; on the contrary বৰং, বৰক; more truly আচলতে; (*Collq.*) yes, without doubt! নিশ্চয়। **Were you present there? Rather!** নিশ্চয়। **I should rather go there than to stay at home** = ঘৰত থকাটকৈ মই তালৈ যোৱাই ভাল।

Ratification (ৰেটিফিকেশ্বন্) *n.* confirmation ধাৰ্য্য কৰণ, সাব্যস্ত কৰণ, সম্মতি প্ৰদান।

Ratify (ৰেটিফাই) *v. t.* to approve and confirm সাব্যস্ত কৰ, দৃঢ় কৰ, ধাৰ্য্য কৰ, মঞ্জুৰ কৰ, চহী কৰি দে, অনুমোদন কৰ।

Rating (ৰেটিং) *n.* angry reprimand, rebuke for fault জাবি, ধমকী।

Ratio (ৰে'ছিঅ'ৰ) *n.* the proportion of one thing to another পৰিমাণ, হাৰ, সম্বন্ধ।

Ration (ৰে'ছন্) *n.* a daily allowance of provisions to a soldier ৰচণ, ৰোজ খোড়াক।

Rational (ৰেছনে'বল্) *adj.* reasonable বিবেচনা শক্তি থকা, যুক্তিসিদ্ধ, সঙ্গত।

Rational (ৰেছন্-এ'ল্) *adj.* endowed with reason জ্ঞান শক্তি থকা, জ্ঞানী; judicious বিবেচক, যুক্তি-সঙ্গত; based on reason not on blind faith যুক্তিৰ দ্বাৰাই ঠাৱৰোৱা, এনেয়ে মানি লোৱা নহয়।

Rational (ৰেছন্-এল্) *n.* an explanation of anything with reasoning যুক্তি থকা বিবৰণ।

Rationalist (ৰেছন্-এল-ইষ্ট) *n.* one denying supernatural revelation ধৰ্ম্ম সম্পৰ্কে একোকে নেমানি কেৱল যুক্তি বিচাৰ কৰোঁতা।

Rationality (ৰেছন্-এল-ইটি) *n.* quality of being rational বিবেচিতা; reasonableness যুক্তি সিদ্ধতা।

Rationally *adv.* reasonably যুক্তিমতে, বিবেচনা-পূৰ্বক।

Ratline, Ratlin (ৰেট-লিন্) *n.* a small rope used across the shrouds of a ship জাহাজৰ পাৰতৰা জখলাৰ পথখালি ৰচি।

Ratoon (ৰে-টুন্) *n.* the new shoot of a sugar cane কুঁহিহাৰৰ গজালি।

Rattan (ৰেট এন্) *n.* a genus of reed like palms বেত, বাইভাং।

Rats-bane *n.* এন্দুৰ মৰা বিহ।

Rattle (ৰেট্‌ল্) *v. i.* or *v. t.* to clatter জ্বুজ্বু, খেং খেং শব্দ কৰ; to speak rapidly and noisily চিঞৰি কথা ক, খেংখেংকৈ ধৰ। — *n.* a clatter জ্বুকা; a loud scolding খেচেখেচনি। **Rattle brained** = চকল, চেৰাবলিয়া।

Rattle-snake *n.* আমেৰিকা দেশৰ এজাতি দাইল সাপ, জ্বুজ্বু সাপ।

Rattling *n.* a clattering জ্বুজ্বু শব্দ, খেংখেং শব্দ।

Raucid (ৰাচিদ্), **Raucous** (ৰকাচ) *adj.* hoarse চৈচৈয়া। **Raucity** *n.* hoarseness চেৰাচেৰীয়া সোপা ধৰা মাত্ৰ।

Ravage (ৰেভ্-এ'জ্) *v. t.* destroy, to lay

- waste চাৰখাৰ কৰ, উৎখাত কৰ, উপহাস কৰ ।
 —*n.* devastation উৎখাত, ধ্বংস, চাৰখাৰ ।
- Rave** (বে'ভ্) *v. t.* to talk wildly, to be mad
 পাগলৰ নিচিনা কথা ক; বজিহালি গা; howl,
 roar হোঁ হোঁহা, গোঁ-গোঁহাই উঠ, হুৰহুৰা ।
- Ravel** (বেভ-এল্) *v. t.* (with out) to untwist
 মেল, মোকোলা; to confuse, to entangle
 বিমোৰ কৰ, আউল লগা । —*v. i.* মেল খা, যুকলি
 হ । To ravel into—to search বিচাৰ ।
Ravelling-engine=কটাকানি পাহ পাহ কৰা
 কল ।
- Raven** (বে'ভেন) *n.* a kind of crow ঢোৰা
 কাউৰী । —*v. t.* to devour voraciously আক্-
 দুৰাই খোৱানি খা ।
- Ravenous** (বে'ভেন আচ) *adj.* voracious থকুৱা,
 আকুৱা ।
- Ravener** (বেভেন্-আব্) *n.* a plunderer
 ডকাইত ।
- Ravine** (বেভাইন) *n.* a long narrow mountain
 pass চাই পৰ্বতৰ মাজৰ দংলাঙ্গা ।
- Raving** (বে'ভিং) *adj.* delirious আঁহনি-বিবৰি,
 কথাৰ লাগবাছ বোহোৱা । —*n.* angry talk
 বলকনি, খেং-খেঙনি ।
- Ravish** (বেভিচ্) *v. t.* to carry away by force
 বলাৎকাৰ কৰ; to fill with ecstasy আনন্দত
 মগ্ন কৰ, মনত থুব বং লগা; to commit rape
 upon বংলৰে ভী সহবাস কৰ ।
- Ravishment** *n.* violence upon woman বলাৎকাৰ
 কৰণ, ভাতি নষ্ট, ধৰ্ষণ; excessive joy উল্লাস,
 মহা ব ।
- Raw** (ব) *adj.* in natural state crude কেঁচা,
 অপৰিহাৰ; not prepared or mixed উকা,
 হুটী-গোটা; inexperienced অশিক্ষিত, অনুভব;
 sore ঝা লগা; damp and cold সেৰদেৰীয়া,
 চেঁচা । **Rawness** *n.*
- Rawboned** (ব-ব'নন্) *adj.* having no flesh but
 bones কেৰকেৰীয়া হাড়বুজ, হৰলা ।
- Ray** (বে') *n.* a gleam of light জিলিঙনি, কিৰণ,
 বন্ধি । X-rays, Röntgen light=একবকম প্ৰবল
 বিদ্যুৎ পোহৰ বিগাৰ ভিতৰে পোহৰ কৰে; a
 kind of flat fish এবিধ মাছ-
 (বেচ্) *v. t.* to lay level with the

- ground মাটিৰে সমান কৰ, মাটিত দৃষ্টিপুৰাই
 পেলা; to destroy উৎখাত কৰ ।
- Razor** (বে'জৰ্) *n.* a knife for shaving ছুৰ
Razor-strap=ছুৰ ধৰোৱা লতপতি, ছুৰ শান দিয়া
 চমটা ।
- Re** (বি) *n.* as In re=in the case of সম্পৰ্কে,
 বিষয়ে ।
- Reach** (বিচ্ছ) *v. t.* to get at চুকি প, হাত মেলি
 পা, লগ প; to arrive at কোনো ঠাইত উপস্থিত
 হ; to attain or obtain প; to extend to,
 to hand over আগবঢ়াই দে, হাতলৈ দে ।
 —*v. i.* to stretch out the hand হাত মেল ।
 —*n.* act or power of reaching চুকি পোৱা
 অৱস্থা, লগ, সাধ্য, ক্ষমতা; a straight portion
 of a stream between its bends নৈৰ হুটী
 মেচৰ মাজৰ পোন অংশ, কোলল । **Reachable**
adj. within reach পাব পৰা, চুকি পোৱা । To
 reach one's ears=কানত পৰ, শুন । Reached
 for=জানিবলৈ বিচাৰ ।
- React** (বি-একট্) *v. t.* to act anew পুনৰাই
 কৰ, আকৌ কৰ । —*v. i.* to act mutually
 প্ৰতিঘাত কৰ; ইটোৱে সিটোৰ ওপৰত কাৰ্য্য
 কৰ ।
- Reaction** *n.* mutual action প্ৰতিঘাত, প্ৰতিকৰ;
 backward tendency from progress or
 reform অধোগতি, পাচহেঁচকা ।
- Read** (বিড) *v. t.* to utter aloud written
 words পঢ়; to pursue পাঠ কৰ; to inter-
 pret অৰ্থ কৰ, বুজা, তালি ক । To read a
 dream=সপোনৰ ফলিতা দে । To read a bar-
 ometre=বতাক জোখা মন্ত্ৰ চা । —*v. i.* to prac-
 tise reading পঢ়া অভ্যাস কৰ । [*pa. t. & pa. p.* Read (বে'ড্)]. To read between the
 lines—to detect a hidden meaning শুও
 অৰ্থ বুজ । Read the signs of the times=
 সময়ৰ গতি বুজ, সময়ৰ অনুসৰি ভবিষ্যত অৱস্থা
 জান ।
- Readable** *adj.* worth reading পাঠৰ যোগ্য;
 interesting পঢ়ি ভাল লগা; legible পঢ়িব
 পৰা ।
- Reader** (বিডাৰ) *n.* one who reads পাঠক ।

one who corrects proofs ছাপা কাগজ
সংশোধন কৰোতা; a reading book পাঠ্য
পুথি। University Professor বিশ্ববিদ্যালয়ৰ
অধ্যাপক।

Readiness (ৰেডিনেচ) *n.* state of preparation,
promptness প্রস্তুত, যুগুত, সাজু, অৱস্থা। **Be
in readiness**=প্রস্তুত হ, তৈয়াৰ বা সাজু ন।

Readily (ৰেডি়লি) *adv.* promptly, quickly,
easily ততালিকে, তৎক্ষণাৎ, অনায়াসে, সতকাই,
অক্লেপে।

Reading *n.* perusal পঢ়া কাৰ্য্য; study অধ্যয়ন,
পাঠ; an interpretation ব্যাখ্যা। —*adj.*
addicted to study অধ্যয়নশীল।

Readjust (বি-এড্-জাষ্ট) *v. t.* to put in order
again হুলাই ভাল কৰ, পুনৰাই ঠিক কৰ। **Re-
adjustment** *n.* পুনৰিচ্ছাস।

Readmission (বি-এডমি-ছন্) *n.* permission to
enter or enlist again পুনৰ ভৰ্তি কৰণ, হুলাই
নাম ভুক্ত কৰণ। **Readmittance** *n.*

Readmit (বে-এড-মিট) *v. t.* to admit again
পুনৰাই ভৰ্তি কৰ, আকৌ গ্ৰাহ কৰ।

Ready (ৰেডি) *adj.* prepared প্রস্তুত, সাজু, যুগুত
হৈ থকা, তৈয়াৰ, সইয়; willing ইচ্ছুক, উদ্যত;
prompt পাচ নোহোঁহকা, খৰণোচ; at hand,
near হাতত থকা, ওচৰৰ। —*adv.* beforehand,
ততালিকে, আগতে। **Ready-money**=cash
payment হাততে দিয়া ধন, নগদ টকা। **Ready
reckoner**=দৰ্শহা কঢ়া কিতাপ। **Ready-witted**
=clever চতুৰ; বুদ্ধিমান। **Make ready**=
তৈয়াৰ কৰ, প্রস্তুত কৰ। **Ready-made**=আগেয়ে
সাজি থোৱা, তৈয়াৰী। **Ready shipment**=
আগতে পঠোৱা।

Real (ৰিয়েল) *adj.* actual, true, genuine
প্রকৃত, সঁচা, আচল, ওৱাজিৰ; pertaining to
things fixed স্থায়ৰ।

Realisation (ৰিয়েলাই-জেশন্) *n.* act of realising
সত্য বোধ কৰণ; comprehension অনুভৱ,
বোধ; state of being obtained as money
আদায়, উচল।

Realise (ৰিয়েলাইজ) *v. t.* to make real
সামান্য কৰ, সচা কৰ; to accomplish সিদ্ধি
কৰ, সাধন কৰ; to obtain money আদায়

কৰ, উচল কৰ; to comprehend fully
অনুভৱ কৰ, বুজ।

Realism (ৰিয়েলিজম্) *n.* external perception
of objects as real দৃশ্যমান জগতৰ বাস্তৱিক
অভিভূ অনুভৱ, বাস্তৱবাদ। *opp.* to Idealism.

Reality (ৰিয়েলিটি) *n.* that which is real,
truth প্রকৃততা, সত্যতা। **In reality**=আচলতে,
প্রকৃত পক্ষে। **Grim realities**=ভয়ঙ্কৰ সত্য
ঘটনা বিলাক।

Really *adj.* actually প্রকৃততে, আচলতে,
সচাকৈয়ে।

Realm (ৰে'লম্) *n.* kingdom, dominion ৰাজ্য,
দেশ।

Real estate=land, houses, trees, etc. বাৰী-
ঘৰ, গছগছনি ইত্যাদি। **Real-politik**=policy
of giving importance to one's own
national gain নিজ দেশীয় উন্নতিৰ চেষ্টা বা
জাকাজকা।

Ream (ৰিম্) 20 quires of paper কুৰি দিষ্টা,
বীম।

Reanimate (বি-এন্-ই-মেট) *v. t.* to revive, to
restore to life সজীৱ কৰ, পুনৰ্জীৱিত কৰ,
চৈতন্য কৰ। **Reanimation** *n.* সজীৱ কৰণ।

Reannex *v. t.* to annex again পুনৰাই সংযোগ
কৰ, আকৌ লগ লগা।

Reap (ৰীপ্) *v. t.* to cut down grain কাটীৰে
দা; to gather or obtain a harvest চপা,
লভ্য সংগ্ৰহ কৰ। **Reap the fruits**=ফল পাব;
feel the consequences of one's action ফল
ভোগ কৰ।

Reaper (ৰীপাৰ্) *n.* one who reaps দাঁড়তা,
দানৱী।

Reappear (বি-এপ্প-পিয়ৰ) *v. i.* to appear
again অকৌ দেখা দে, আকৌ ওলা।

Reappoint (বি-এপ্প-পইন্ট) *v. t.* to appoint a
second time আকৌ নিযুক্ত কৰ, পুনৰাই যকবল
কৰ।

Rear (ৰিয়েৰ্) *n.* the hindermost part, the
back part পাচফাল, সৈন্তৰ শেহতীয়া দল।

Rear (ৰিয়েৰ) *v. t.* to bring up to educate
তোল, ডাঙৰ দীঘল কৰ, প্ৰতিপাল কৰ to
erect থিয় কৰ।

Rear-guard (বিহেৰ্-গাৰ্ড) *n.* পাচৰ বক্ষক সৈন্য দল।

Rearrange (বি-এৰ্-ৰেনজ্) *v. t.* to arrange anew আকৌ চিঙিল কৰ, ন-কৈ পাত বা সজা।

Rearrangement *n.* সালবদল, সালসলনি।

Reason (বিজন্) *n.* a cause কাৰণ, হেতু, নিমিত্ত; a motive বাব, উদ্দেশ্য; an explanation to justify an act যুক্তি; the power of judging right and wrong বিবেচনা শক্তি, জ্ঞান। —*v. i.* to argue তর্ক কৰ, উত্তৰ কৰ, যুক্তি কৰ; to discuss মীমাংসা কৰ, বিবেচনা কৰ। —*v. t.* to persuade by reasoning যুক্তি দেখুৱাই প্ৰতিপত্তি কৰা। By reason of=on account of বাবে, কাৰণে, নিমিত্তে। (L. *ratus* =to think).

Reasonable (বিজন্-এবল্) *adj.* rational, just যুক্তিসঙ্গত, স্মাৰ্য, উচিত, বৈজ্ঞানিক। **Reasonableness** *n.* দায়িত্ব।

Reasoning (বিজন্-ইং) *n.* argument যুক্তি, বিবেচনা।

Reassemble (বি-এচ্-চেম্বল্) *v. t.* or *v. i.* to assemble again আকৌ লগ লাগ বা গোট খা, পুনৰায় একত্ৰ হ।

Reassume (বি-এচ্-চিউম) *v. t.* to take again পুনৰ গ্ৰহণ কৰ, আকৌ ল।

Reassure (বি-এ-শ্বাৰ্) *v. t.* to assure again, to give confidence to আকৌ ভৱসা দে, বিশ্বাস জন্মা, পুনৰ দৃঢ়াই ক।

Reassessment (বি-এচ্চ-মেণ্ট) *n.* revision of assessment বাৰ্জনাযুক্তি নতুন বন্দ্যুক্তি, পুনর্মূল্যায়ন।

Reave (ৰীভ) *v. t.* take away by violence অত্যাচাৰ কৰি কাঢ়ি নে। (*pa. t.* and *pa. p.* *Reft*).

Rebate (বি-ৰে'ট্) *v. t.* to blunt, to beat back ভোট কৰ, ধাৰ মাৰ; to diminish কম কৰ; to allow as discount বেহাই দে, বৰ্চিচ দে।

Rebatement *n.* diminution হ্ৰাস, নুততা, বেহাই।

Rebel (বি-ৰে'ল) *n.* one who takes up arms against government ৰাজবিৰোধী। —*v. i.* to oppose any lawful authority বিৰোধী হ।

Rebellious *adj.* engaged in rebellion

বিৰোধ জনক; refractory বিপক্ষবাদী। (L. *re*=again; *bellium*=war).

Rebellion (বিৰেল্-ইয়ন) *n.* revolt ৰাজবিৰোধী, ৰাজবিৰোধ।

Rebellious (বিৰেল্-ইয়াচ্) *adj.* engage in rebellion ৰাজবিৰোধী; unruly অবাধ্য।

Rebound (বিবাউন্ড) *v. i.* to start back, to recoil টোকা ৰাই অগিয়াই উঠ, ফৰ, পাচ হট, কোঁচ খা। —*v. t.* to repeat as an echo প্ৰতিঘাত কৰ; to re-echo প্ৰতিধ্বনি হ।

Rebuff (বি-ৰাফ্) *n.* sudden check ধমক, ডাবি। —*v. t.* to repel violently জিক্জিকাই উঠ; to check ডাবি দে, হাক দে।

Rebuild (বি-ৰিল্ড্) *v. t.* to build again ন-কৈ কৰ বা সজা।

Rebuke (বি-ৰিউক) *v. t.* to chide to reproof তিবন্ধা কৰ, গৰিহণা কৰ, তত্ত্বি কৰ। —*n.* reprimand তত্ত্বি, বোলমাড, তিবন্ধাৰি। **Rebukingly** *adv.* তিবন্ধাৰ কৰি।

Rebut (বি-বাট্) *v. t.* to repel পাচলৈ টোলা দাৰ, ওলট; to oppose by proof শতন কৰ, বতী, ওলোটা প্ৰমাণ দে।

Rebutter (বি-বাটাৰ) *n.* refutation মোকদ্দমাত প্ৰতিবাদীৰ জবাবৰ প্ৰত্যুত্তৰ।

Recalcitrant (বি-কেল্-চিটেণ্ট্) *adj.* refractory বিৰোধী; showing opposition অবাধ্য, বিৰোধী। **Recalcitrate** *v. t.* বিৰোধ আচৰণ কৰ; to express repugnance বিৰোধ ভাব দেখুৱা, দ্ৰোহ আচৰণ কৰ।

Recall (বি-কল্) *v. t.* to call back পুনৰাই মাড বা আহিবলৈ কৰ; to revoke বাতিল কৰ; to call back to mind মনত পেলা, মনৰ কৰ। To recall certain official-কামৰ পৰা ওচা, পদচ্যুত কৰ। —*n.* act of recalling পুনৰাৰ্হান, বদ কৰণ। (L. *re*=back; *calcatrare*=to kick).

Recalcesce (বি-কেল্-এচ্) *v. t.* to grow hot again আকৌ পুৰি ওপত কৰ, আকৌ ওগমণীয়া কৰ। **Recalascence** *n.* reglowing of metal কোনো ধাতু পুৰি পুনৰ ওগমণীয়া কৰণ।

Recant (বি-কেণ্ট্) *v. t.* retract, to withdraw a declaration মত দলী, আগতে কোৱা কথা অস্বীকাৰ কৰ, কোৱা কথা নুঠিহা। —*v. i.* to

deny what has been said মিছা মাত।

Recantation *n.* মত পৰিবৰ্তন।

Recapitulate (বি-কে-পিট্ ইউ-লেট্) *v. t.* to repeat the chief points of anything already said কোৱাকৈ সংক্ষেপে ক। **Recapitulation** *n.* a summary of a preceding speech কোৱা কথাৰ সংক্ষিপ্ত বৰ্ণনা।

Recapitulatory *adj.* repeating second time পুনৰায় বৰ্ণনা কৰা, দুবাৰি কোৱা।

Recaption (বি-কেপ্-শ্বন্) *n.* taking back goods and wife from detention পুনৰ উদ্ধাৰ, লোকৰ হাতৰ পৰা বহুসন্ত, ল'ৰা তিবোতা খালাচ কৰণ।

Recapture (বি-কেপ্-টিউৰ) *n.* act of retaking পুনৰাই বৃত্ত কৰণ, আকৌ ধৰা কাৰ্য্য। —*v. t.* to retake পুনৰায় ধৰ, আকৌ কাঢ়ি ল।

Recast (বি-কাস্ট্) *v. t.* to mould again, to revise নকৈ তৈয়াৰ কৰ, নকৈ সঁচত মাৰ, পুনৰাই সংশোধন কৰ।

Recede (বি-চিড্) *v. i.* to retreat পলা, সুককাঁ মাৰ; to fall back পাচুৱা, হট্ট যা, পাচ হোঁহক; to give up a claim দাওৱা পৰিত্যাগ কৰ। —*v. t.* to cede back to the former owner আগেয়ে পোৱা গৰাকীক এৰি দে।

Receipt (বিচিৎ) *n.* a written acknowledgement of anything received বচীদ, কবুলীয়ৎ; sums received জমা; act of receiving প্রাপ্তি। To acknowledge receipt of a letter = চিঠি পোৱাটো স্বীকাৰ কৰ। **Receipt book** = বচীদ বহী। **Receipt and expenditure** = জমা আৰু খৰচ।

Receive (বি-চিড্) *v. t.* to accept গ্ৰহণ কৰ, ল; to obtain পা; to welcome আপনি আন, আগবঢ়াই আন, অভ্যর্থনা কৰ; to entertain আলহ উদহ কৰ, সোম্পোছ কৰ। To receive back = ওৱাপোচ ল। The chief commissioner himself received the guests = চীফ কমিশ্বনৰ চাহাবে আলহী সকলক হয়ৰ অভ্যর্থনা কৰিছিল বা আগ বঢ়াই নিছিল। (L. re = back; capere to take).

Receivable (বিচিডেবল্) *adj.* that may be received প্রাপনীয়, গ্ৰহণীয়।

Receiver (বি-চিড্-আৰ্) *n.* one who receives পাঠতা, গ্ৰহণ কৰোতা; one who receives stolen goods চোৰা মাল বাৰোতা; an officer appointed by a law court to manage certain properties সম্পত্তি বন্ধক চৰকাৰী বিষয়া; a vessel for holding distilled liquid বহুধৰা। **Radio-receiver** = wireless receiving set বেতাৰ বাতৰি ধৰা যন্ত্ৰ। **Receiving** *n.* the act of receiving গ্ৰহণ, লভন। **Receiving-house** = a depot কোনো মাল বহা ঘৰ।

Recent (বিচেচ) *adj.* fresh, of late occurrence নতুন, নকৈ হোৱা, আধুনিক, অলপ দিনৰ।

Recently *adj.* অলপদিন আগেয়ে, নকৈ।

Receptacle (বি-চে'প-টে-কল্) *n.* that in which anything is contained আধাৰ, পাত্ৰ, বাহ, কোনো বস্তু থকা থলী বা থোক।

Receptibility *n.* প্রাপ্যতা, গ্ৰহণীয়তা।

Reception (বি-চে'প-শ্বন্) *n.* the act of receiving গ্ৰহণ, স্বীকাৰ; acceptance সম্মত; welcome অভ্যর্থনা, আলহউদহ, সোম্পোছ। **Reception committee** = আদৰণী সভা, অভ্যর্থনা কমিটি। **Reception order** = an official order for detaining a person কোনো লোকক আটক কৰি বধাৰ হুকুম।

Receptive (বিচেপ্-টিড্) *adj.* capable of receiving লব পৰা, গ্ৰহণ কৰিব পৰা; quick to receive impression বেগতে ধাৰণা কৰিব পৰা।

Recess (বি'চেচ) *n.* retirement, seclusion গোপনীয় স্থান, নিৰল্যা আত্মহতীতা ঠাই বা অৱস্থা; a period of remission of business আহুৱীয়া বতৰ, বিশ্রাম, জিৰণি; a depressed part, a nook খোঁক, চুক। —*v. t.* to make a recess in খোঁক কৰ, খোঁকত থ।

Recession (বি-চেশ্বন্) *n.* withdrawal পাচ হোঁহক গতি, অন্তৰ হওন, প্রত্যাগমন; mendalism, the theory of inheriting the characteristics of forefathers বৰ্ণপত্ৰৰ জাতিৰ পৈতৃক বৃত্তাৰ সন্ধান।

Recherche (বি-চাৰ্-শে) *adj.* extremely nice অতি চমৎকাৰ। (Fr.)

Recidivate (বি-চিদ্-ই-ডেই) *v. i.* to slide back again আকৌ পাচহাঁহক। **Recidivist** *n.* one who relapses into crime এবাব ভাল হৈ আকৌ বেয়াকামত ফুৰা লোক; a habitual criminal ডেবাছি অপৰাধী।

Recipe (বেচ-ই-পী) *n.* a medical prescription দৰবৰ ব্যৱস্থা। **Recipes** (বেচ্-ই-পীজ) *n.* (pl.).

Receptiency (বি-চি-পি-ই-এন্-চি) *n.* a receiving পোৱাটো, পোৱা বা গ্ৰহণ কৰা কাৰ্য্য।

Recipient (বি-চি-পি-ই-এন্ট) *n.* one who receives পাঠতা, গৃহীতা, লভতা।

Reciprocal (বি-চি-প্র-কেল) *adj.* mutual giving and receiving পাৰস্পৰিক, উভয়ৰ, পৰস্পৰ অনুবৰ্তী। **Reciprocally** *adv.* উভয়ে উভয়ক।

Reciprocate (বি-চি-প্র-কেইট্) *v. t.* to give and receive mutually পৰস্পৰে দিয়াদি কৰ, আদান-প্ৰদান কৰ।

Reciprocity (বি-চি-প্র-চিটি) *n.* mutual action পৰস্পৰ কাৰ্য্য, পৰস্পৰ লেনা-দেনা, আদান-প্ৰদান।

Recision (বি-চিজন্) *n.* the act of cutting off ছেদন, দোডোখৰ কৰণ, বদ কৰণ; বহিত কৰণ।

Recital (বি-চাই-টেল্) *n.* a narration উক্তি, বৰ্ণন; that which is recited পাঠ কৰণ; মুখস্থ মতা।

Recitation (বি-চাই-টে-শ্বন্) *n.* a public reading পাঠ, বৰ্ণনা; rehearsal মুখস্থ পাঠ; আবৃত্তি।

Racite (বি-চাইট্) *v. t.* to read aloud, to repeat from memory গা, পাঠ কৰ; গঢ়, অভ্যেচা, মুখত মাত, পুনৰুক্তি কৰ, আবৃত্তি কৰ।

Reck (বে'ক্) *v. t.* to care for মনোযোগ কৰ, গ্ৰাহ কৰ।

Reckless (বে'ক্-লে'চ্) *adj.* careless অসাবধান; rash উলামূল্য, উধামুখা; ভেঙপৰা। **Recklessness** *n.* উৰমুখ নোচোৱা বড়াব।

Reckon (বে'ক্ন্) *v. t.* to count লেখ, গণনা কৰ; to esteem, to think মান, ভাব কৰ, বোধ কৰ। **To reckon on** or **upon** = to rely, to count upon গণ্য কৰ; ভাব কৰ।

To reckon with = হিচাপ কৰ। **To reckon for** = to be liable for জবাব দেৱী হ, দায় হ।

Reckoner (বে'কণাৰ্) *n.* an account of time গণনা কিতাপ।

Reckoning (বে'কণ-ইং) *n.* settlement of accounts etc. গণনা, হিচাপ, লেখ-জোখ। **Day of reckoning** = the judgement day মৰণান্ত শেষ বিচাৰৰ দিন।

Reclaim (বি-ক্লেইন্) *v. t.* to ask for the return of দি পেলাই আকৌ খোজ, ওলোটা ই ল; to regain পুনৰ উদ্ধাৰ কৰ; to bring into a state of cultivation মাটি ভাঙ্গি আবাদ যোগ্য কৰ; to reform শুধাৰ, ভাল কৰ।

Reclaimable (বি-ক্লেইবল্) *adj.* that may be reclaimed or refund পুনৰাই পাব পৰা, ভাল কৰিব পৰা, সংশোধনীয়।

Reclamation (বি-ক্লেইম-শ্বন্) *n.* act of reclaiming পুনৰ উদ্ধাৰ, হাবি ভাঙ্গি আবাদ কৰণ; recovery পুনঃপ্ৰাপ্তি।

Recline (বি-ক্লেইন্) *v. t.* to lean চলা, কাত কৰ। — *v. i.* to rest, to repose হলনীয়া হ, আঁউজ, কাত হ। **Reclining** *adj.* bending হেলনীয়া, কতীয়া।

Recluse (বি-ক্লুচ্) *adj.* retired, solitary উদাসীন, সংসাৰত্যাগী, নিৰ্জন। — *n.* one who lives in retirement উদাসীন লোক, বৈবাগী।

Reclusion (বি-ক্লু-শ্বন্) *n.* religious seclusion উপাসীন অৱস্থা, নিৰল্য অৱস্থা, বৈবাগ্যধৰ্ম।

Recognise (বি-কগ্-নাইজ্) *v. t.* to avow স্বীকাৰ কৰ; to know again চিনিব পাব, চিনাক্ত কৰ; to acknowledge গ্ৰাহ কৰ; to recollect স্মৰণ কৰ।

Recognisance (বি-কগ্-নি-চেঞ্চ) *n.* an acknowledgment entered into মফুলকা; an avowal চিনাক্ত।

Recognition (বি-কগ্-নি-শ্বন্) *n.* recollection, avowal স্বীকাৰ, গ্ৰাহ, স্মৰণ। **In recognition of the services** = খাটনিটল চাই, কামলৈ মনত পেলাই।

Recoil (বি-কইল্) *v. i.* to start back কৌচ বা,

পাচুৰা, হট। —*n.* a starting back পাচ হোই-কান, পাচ টেলা।

Recollect (বে'ক্-অল্-এক্ট্) *v. t.* to remember মনত পৰ, স্মৰণ কৰ; to collect again পুনৰাই একত্ৰ কৰ, আকৌ গোট খুৱা। I do not recollect it=যোৰ মনত নগৰে। Recollect yourself=বৈৰ্য্য ধৰ, স্থিৰ হ।

Recollection (বে'ক্-অল্-এক্-শন্) *n.* act of remembering স্মৰণ; reminiscence স্মৃতি। It is within my recollection=এইটো যোৰ মনত পৰাও, এইটো যোৰ মনত আছে।

Recommence (বি'কম্-এক্) *v. t.* to commence আকৌ আৰম্ভ কৰ, ন-কৈ চুক কৰ।

Recommend (বি'ক-অ'-মেণ্ড) *v. t.* to commend to another ভাল বুলি ক, প্রশংসা পত্ৰ দে; to praise শলাগ; to advise পৰামৰ্শ দে।

Recommendable *adj.* worthy of praise প্রশংসনীয়, শলাগিব লগীয়া।

Recommendation *n.* act of recommending ভাল বুলি কওন; repute সন্ধ্যাতি, প্রশংসা; letter of recommendation প্রশংসা পত্ৰ, অনুবোধ।

Recommendatory *adj.* commendatory প্রশংসাকাৰী, শলাগনী।

Recompense (বি'ক-অম্-পেন্স্) *v. t.* to compensate, to repay প্রতিশোধ কৰ, অতিকল দে, পূৰ্ণকাৰ দে। —*n.* compensation repayment প্রতিশোধ, ক্ষতিপূৰণ; remuneration পূৰ্ণকাৰ।

Recompose (বি'কম্-প'জ্) *v. t.* to compose again পুনৰাই ৰচনা কৰ; to soothe সাহুনা কৰ।

Reconcile (বি'ক-অন্-চাইল্) *v. t.* to bring to agreement মিলা, সমিল মিল কৰ, পুনৰাই মিল কৰ; to pacify সাহুনা কৰ।

Reconciliation, Reconciliation (বি'কন্-চিল্-ই-য়েছন্) *n.* a renewal of friendship মিল মিল, সমিল-মিল, ঘিঠময়লা।

Reconciliatory *adj.* tending to reconcile মিলাতীতি কৰা, বিৰোধ ভঙকা।

Recondite (বি'কন্-সাইট্) *adj.* secret গুপ্ত, গোপনীয়; profound গভীৰ। **Reconditory**

(বি'কন্-টি-চ'ৰী) *n.* a storehouse ডড়াল, গুপ্তাৰ ঘৰ।

Reconnaissance (বে'কেন্-ই-চেক্) *n.* a survey or examination of a tract of country for military purposes যুদ্ধকাৰ্য্যোগলক্ষে দেশ পৰীক্ষা, সত্ৰপক্ষৰ গতি অনুসন্ধান।

Reconnitre (বে'ক-অ'-নই-টাৰ্) *v. t.* to survey or examine for military purposes যুদ্ধকাৰ্য্যোগলক্ষে পৰীক্ষা কৰ, নিৰীক্ষণ কৰ, অৱস্থা বুজ।

Reconsider (বি'কন্-চি-দাৰ্) *v. t.* to consider again, to review পুনৰ বিবেচনা কৰ, আকৌ ভাবি চা, ন-কৈ বিচাৰ কৰ।

Reconstruct *v. t.* to rebuild ন-কৈ সাজ।

Reconstruction *n.* forming anew নতুন সংগঠন, পুনৰ নিৰ্মাণ।

Reconvention (বি'কন্-ভে'ন্-শন্) *n.* a cross case ভালোটা মোকদ্দমা।

Reconvey (বি'কন্-ভে) *v. t.* to retransfer to the original owner আগৰ মালিকক আকৌ দি দে।

Record (বে'কৰ্ড্) *v. t.* to put down anything in writing for use as an evidence লেখি থ; to register বহীত লেখি থ, বেজিষ্টাৰ হুত্ৰ কৰ।

Record (বে'ক-অৰ্ড্) *n.* a formal writing of any fact, the proceedings in a case লিখিত বৃত্তান্ত, নথী; a register খাতা বহী। Beat or break the record=সকলো বিলাক মহৰ কাৰ্য্য চেৰ পেলা। Record of the case=মোকদ্দমাৰ নথী, কাগজ-পত্ৰ বিলাক। Record-keeper=মহাপেচ।

Recorder (বে'ক-ৰ-দাৰ্) *n.* a judge of a borough court মহকুমাৰ বিচাৰক।

Recount (বি'কাউণ্ট্) *v. t.* to relate in detail বিস্তাৰিতৰূপে বৰ্ণনা কৰ।

Recoup (বি'কুপ্) *v. t.* to make good, to recover ক্ষতিপূৰণ কৰ, হানি পূৰা কৰ, পূৰণাই পা। **Recoupment** *n.* পূৰণ উদ্ধাৰ।

Recourse (বি'কৰ্ছ) *n.* act of going to for aid সাহায্যার্থে গমন, উপায়, আশ্ৰয়। Have recourse to a lawcourt=আদালতৰ আশ্ৰয় ল, পোচ কৰ।

Recover (বি-কভ্-আব্) *v. t.* to regain what was lost পুনৰাই পাই; to realise আদায় কৰ; to rescue আকৌ মোকোলা; to retrieve কতিপূৰণ স্বৰূপ পাই। —*v. i.* to regain health আৰোগ্য হ, বেমাৰ ভাল হ, গা উজ্জ্বল; to obtain a judgement মোকদ্দমা জিক। **To recover damages**=কতিপূৰণ আদায় কৰ।

Recoverable *adj.* capable of being recovered আদায় কৰিব পৰা, পাব পৰা।

Recovery (বি-কভ্-আব্-ই) *n.* the act of regaining পুনঃ প্ৰাপ্তি; restoration to health বেমাৰৰ পৰা উঠন, সুস্থতা লাভ, আৰোগ্য, নিৰাময়।

Recreant (বি'ক-বি-এ'ন্ট) *adj.* cowardly ভয়ভুৰ; false মিছলিয়া; renegade স্বৰ্ণভাগা, দোৱা চলীয়া। —*n.* an apostate স্বৰ্ণভাগী লোক, দোৱাশৰণীয়া। **Recreancy** *n.* a mean and cowardly spirit কাপুকত্যা, দোৱাচলীয়া স্বভাব।

Recreate (বি-ক্ৰি-য়েৎ) *v. t.* to receive নৈক সৃষ্টি কৰ, সজীব কৰ; to refresh সবল কৰ। —*v. i.* take recreation জিৰা, শঁতা, ভাগৰ পলা।

Recreation (বি-ক্ৰি-এ'শ্বন্) *n.* refreshment, amusement জিৰণি, বিশ্রাম, আমোদ, অহ্লাদ, ধেমালি; the act of recreation পুনঃ সৃষ্টি।

Recreative (বি-ক্ৰিয়েটিভ) *adj.* giving after labour ভাগৰ পেলোৱা, শান্তি দায়ক বিশ্রাম জনক।

Recrement (বে'ক-বি-য়েন্ট্) *n.* dross গেদ, ডেবৰ।

Recriminalate (বি-ক্ৰিম্-ইন্-এট্) *v. t.* to criminalate in return প্ৰত্যপবাদ দে, ঘূৰাই দোষী কৰ, অভিযোগকাৰী ওপৰত দোষাবোপ কৰ। **Re-crimination** *n.* a counter charge ওলোটী অভিযোগ।

Recriminative, Recriminatory *adj.* retorting an accusation ঘূৰাই জগৰীয়া কৰ।

Recrudescence (বি-ক্ৰু-দি'চ-এন্স) *n.* state of relapse পুনৰ উদ্ভব, উকনি, দোৱচন্।

Recruit (বি-ক্ৰুট্) *v. i.* to recover in health গা উজ্জ্বল; to enlist new soldiers নতুন সেনাৰ নাম লগা। —*v. t.* to supply with recruits নৈক ভৰ্ত্তি কৰ। —*n.* a new supply of

men নতুন আমদানি লোক, নৈক অহা কুলি বা চিপাহী।

Recruiter (বি-ক্ৰু-টাৰ) *n.* one who obtains new supply of soldiers or coolies চিপাহী বা কুলি সংগ্ৰহ কৰোঁতা।

Recruitment (বি-ক্ৰুট্-মেণ্ট্) *n.* the act of supplying new labourers or soldiers লোক সংগ্ৰহ, কুলী বা চিপাহী সংগ্ৰহ।

Rectangle (বেক্-টেংগল্) *n.* a four sided figure with four right angles সমকোণী চতুৰ্ভুজ ক্ষেত্ৰ।

Rectangular (বে'ক্-টেং-গিউলাৰ্) *adj.* right angled সমকোণ যুক্ত।

Rectification (বেক্-টি-ফি-কেশ্বন্) *n.* the act of correcting or refining সংশোধন, আউটন।

Rectify (বেক্-টি-ফাই) *v. t.* to adjust, to make right আঁৰ মাৰ, শুধৰা, ঠিক কৰ, সংশোধন কৰ; to purify by repeated distillation পৰাই শোধন কৰ।

Rectilinear (বেক্-টি-লিন্-ইয়ে-এল্) *adj.* bounded by straight lines পোশ ৰেখা বিশিষ্ট, চৌচকলীয়া স্বৰূপেখক্ষেত্ৰ। also **Rectilinear**.

Rectitude (বেক্-টি-টিউড্) *n.* uprightness সবলতা, সাধুতা; integrity.

Rector (বে'ক্-টৰ) *n.* a ruler অধ্যক্ষ, গৰাকী; a minister of parish গাওঁলীয়া ধৰ্মোপদেশক; the head officer of certain college and schools প্রধান অধ্যাপক। **Rectoral** *adj.* অধ্যাপক বা যাজক স্বৰূকীয়।

Rectory (বেক্-টৰ্-ই) *n.* a parish church গাওঁলীয়া ডজনালয়।

Rectum (বেক্-টাম্) *n.* lower part of the intestine মলাধাৰ।

Reclinate (বি-কম্-বেন্ট্) *adj.* reclining, idle কতি হৈ পৰি থকা, এলছহা। **Reclumbency** *n.* সুপ্তাৱস্থা, কতি হৈ থকা অৱস্থা।

Recuperative (বি-কিউ-পাৰ্-এ-টিভ্) *adj.* tending to recovery আৰোগ্য কাৰক, গা উজ্জ্বল।

Recur (বি-কাৰ) *p. i.* to return পুনৰাই হ; to happen at certain intervals বাৰে বাৰে হ। (*pa. t.* ও *pa. p.* Recurred). **Recurring charges**=মাহে মাহে বছৰি হৈ থকা খৰচ।

Recurring decimal = বাবে বাবে একেটাই হৈ থকা দশমিক, লেখেবীয়া দশমিক। **Recurrence** = হুলাই হওন, পোৱচা কাৰ্য্য।

Recusant (ব'ক-ইউ-জেক্ট) *adj.* refusing to admit স্থাপিত মত অস্বীকাৰকাৰী, অবৈয়া।

Recusancy *n.* nonconformity অবৈয়া মত।

Red (বেড্) *adj.* of a colour like blood বঙা।

— *n.* a red colour বঙা বৰণ। **Red book** = বাৰুকীয় সম্ভাৰ লোকৰ নামাৱলী। **Red cross** = আহত সৈন্য পৰিচৰ্যা কৰা ধাতুৰ সমান চিন। **Red-hand** = বস্ত্ৰাক্ত হাত। **Red-handed**

adj. in the very act কোনো কাৰ্য্য কৰা যাৱকে, হাতেহাতে। **Red-hot** *n.* জুই যেন

উপত, জ্বলন্ত। **Red flag** or **Red light** = a danger signal বিপদ সূচক নিচান। **Red shirt**

= an anarchist বিদ্ৰোহী লোক। **Red** (বেদ) *v. t.* to make tidy তিৰ্জিল কৰ। (*coll.*) to settle a quarrel by separating the fighters

যুগাকক একালিয়া কৰি যুগ ভাঙ্গ।

Redden (বেদন্) *v. t.* to make red বঙা কৰ।

— *v. i.* to become red বঙা হ।

Reddish (বেডইছ) *adj.* somewhat red ইৰং বঙা, বঙচুৱা।

Redding (বেডিং) *n.* the process of putting in order জোত ভাং। **Redding-comb**

= কাঁচক।

Reddition (বে-ডিগ-শন্) *n.* surrender, restitution পুনৰ সংস্থাপন, প্রত্যৰ্পণ।

Redeem (বি-ডিম্) *v. t.* to rescue মোকোলা ; to recover খালাচ কৰ, ধন দি মুক্ত কৰ, উদ্ধাৰ কৰ। To redeem a promise = হুজিৰতে কাৰ্য্য

কৰ।

Redeemable *adj.* that may be rescued খালাচ কৰিব পৰা, উদ্ধাৰণীয়।

Redeemer (বি-ডিম্-আৰ) the saviour জ্ঞানকৰ্তা, মুক্তি দাতা, নিস্তাৰ কৰ্তা।

Redemption (বি-ডেম্-শন্) *n.* release মুক্তি, উদ্ধাৰ, পৰিমাণ ; act of buying back দায় দি খালাচ কৰণ। **Redemption of equity** = বন্ধকী মাটি

খালাচ কৰিবৰ নিমিত্তে আদালতৰ বিধান।

Redented (বি-ডেডেদ) *adj.* formed like the

teeth of a saw কাঁচিবৰীয়া, কবতৰ দৰে দাঁত থকা।

Redeintegrate (বি-দিনটি-গ্ৰেট) *v. t.* to renew নতুন কৰ, নতৈ জোৰা লগা।

Red-lead *n.* সন্দূৰ, হেঙুল।

Redistribute (বি-ডিচ-ট্ৰি-বিউট) *v. t.* to apportion anew আকৌ ভগা, পুনৰ বিতৰণ কৰ।

Redolence, Redolency (বে'দ-অ'-লেন্চ-চি) *n.* diffusion of odour মলমলনি, সুগাণ।

Redolent (বিদ-অ'-লেন্ট) *adj.* scented diffusing odour মলমল কৰে, সুগন্ধি, সুগন্ধিময়।

Redouble (বি-ডবল্) *v. t.* to double again, to multiply দুগুণ বেছি কৰ, সবহ কৰ। — *v. i.* to increase twice as much দুগুণ বেছি হ, সবহ হ।

Redoubt (বি-ডাউট) *n.* an enclosed field-work in a fortification দুৰ্গৰ বাহে মুকলি ঠাইত বন্ধা গড়।

Redoubtable (বি-ডাউট-এবল্) *adj.* valiant বৰ সাহিয়াল, ভয় ভীত নোহোৱা, বলৱত।

Rebound (বি-ডাউন্) *v. i.* to rebound এঠাইত পৰি উকৰি আহ ; to result উক্ত হ।

Redraft (বি-ৱ্ৰেফট্) *n.* বিতৰিবাব কৰা, নকল বা মোচাবিশ।

Redress (বি-ৱ্ৰে'চ) *v. t.* to relieve from প্ৰতিকাৰ কৰ, মোচন কৰ, লোষ তথবা ; to compensate হক-দে, কতিপূৰণ কৰ। — *n.* relief প্ৰতিকাৰ, উপকাৰ।

Red-tape (বে'দ-টেপ) *n.* অফিসৰ কাগজ বন্ধা বন্ধা ফিটা ; official formality অফিচৰ দস্তৰ।

Red-tapism *n.* চৰ্কাৰী অফিচৰ দস্তৰ ; দীৰ্ঘসূত্ৰতা।

Reduce (বি-ডিউচ) *v. t.* to lower in grade or state তললৈ নমা, কমা, সৰু কৰ ; to weaken দুৰ্বল কৰ, ক্ষীণ কৰ ; to subdue দমন কৰ, বল কৰ। He is much reduced = ভেত বৰ কাণাইহে। Reduce to order = সুখলা লগা। He has been reduced to the lowest grade = ভেতক নিচেই তল ৰাণৰ কামলৈ নমাইহে।

Reduce to writing = লিখি থ। **Reducible** *adj.* that may be reduced কমাৰ বা সৰু কৰিব পৰা।

Reduction (বি-ৰাড্-শন্) *n.* act of reducing,

diminution কম কৰণ, হৰ্ঘহা হ্ৰাস, নক কমণ ; the rule for changing the denomination of one quantity to another লঘু কৰণ আদ্য ।

Redundance (বিদান-দেচ্) , **Redundancy** *n.* quality of being super-fluous বাহুলা, আতিশয্য ।

Redundant (বি-দান্-দেচ্) *adj.* superfluous সবহ, বহুল, অতিৰিক্ত, বচা, ডেটৰা, যিমান লাগে তাতকৈ বেচি । **Redundantly** *adv.* এময়ে সবহকৈ, বেচিকৈ ।

Reduplicate (বি-ডিউ-প্লি-কেছন্) *v. t.* to double again পুনৰ দুগুণ কৰ, আকৌ ঘোঁহাৰ ; to repeat.

Reduplication (বি-ডিউ-প্লি-কেছন্) *n.* the act of doubling দ্বিগুণ কৰণ, দুনাই কণ্ডন ।

Re-echo (বি-ই-ক') *v. t. or v. i.* to resound দুনাই প্ৰতিধ্বনি কৰা বা হ ।

Reed (বীড্) *n.* a kind of tall grass growing in marshy lands খাগৰি, নল ; the sounding part of certain musical instruments পেপা আদিৰ মুখ বা থুৰি ; an appliance in weaving বাঁচ ।

Re-edify (বি-এ'ডিফাই) *v. t.* rebuild নকৈ সাজ ।

Reedy (বীডি) *adj.* full of reeds ইকৰা খাগৰিৰে ভৰা ।

Reef (বীক্) *n.* a chain of rocks near the surface of water, a shoal সমুদ্ৰৰ কাত থকা পৰ্ব্বত শ্ৰেণী, সাগৰৰ পাৰ ; a portion of a sail folded পালৰ নুবিওতা ভাগ । — *v. t.* to gather up like a portion of a sail সামৰ, জাহাজৰ পাল কম কৰ । **Reef knot** = কোৰা দিয়া গাঠি ।

Reek (বীক্) *n.* vapour, smoke ভাপ, ধোঁৱা । — *v. i.* to send forth smoke ধোঁৱা ওলাই থকা, ধোঁৱা লগা । **Reeky** *adj.* smoky, having unpleasant smell ধোঁৱা ওলোৱা, বেয়া গোন্ধোৱা ।

Reel (বীল) *n.* a frame for winding yarn সূতা লোৱা চেবেকী, লেটাই, টাকুৰী, উৰ ; a scotch dance এক বকৰ নাচ । — *v. t.* to wind on a reel সূতা পকা চেবেকীত সূতা ল । **Reeling**

machine = সূতা পকোৱা কল । **Reel off** = বেগাই কৈ পেলা ।

Reel (বীল্) *v. i.* to stagger টলং ভটং কৰ, ইকাল সিকাল কৰ, ধলং পলং কৰ । — *n.* giddiness মূৰমূৰণি ।

Re-elect (বি ইলেক্ট) *v. t.* to elect again পুনৰাই মনোনীত কৰ ।

Re-embark (বি-এ'ম্বাৰ্ক) *v. t.* to put on board again পুনৰ জাহাজত উঠ । **Re-embarkation** *n.*

Re-enforce *v. t.* to enforce again, to strengthen with new force সবল কৰ, বৃদ্ধি কৰ, সবহকৈ সেনা পঠাই সহায় কৰ । **Re-enforcement** *n.* additional troops সহায় কৰিবৰ নিমিত্তে দুনাই পঠোৱা সৈন্য ।

Re-enter (বি-এণ্টাৰ) *v. t.* to enter anew নকৈ সোম, পুনৰাই প্ৰবেশ কৰ ।

Re-entry, Re-entrance (বি-এণ্ট্ৰি, —এণ্ট্ৰে ন্চ) *n.* entering again পুনৰ প্ৰবেশ ; taking possession again পুনৰ দখল ।

Re-establish (বি-ইষ্টেব্লিছ) *v. t.* to establish again পুনৰাই স্থাপন কৰ, নকৈ পাৰ । **Re-establishment** *n.* পুনৰ সংস্থাপন, ন পাতন ।

Reeve (বীড) *n.* a title of old English magistrates আগৰ দিনৰ বিচাৰক । — *v. t.* কোনো বিছাৰ যাচেদি জৰী সূমা ।

Re-examine (বি এগজামিন্) *v. t.* to examine again নকৈ আকৌ পৰীক্ষা কৰ ।

Refection (বি-ফেক্ছন্) *n.* refreshment আহাৰ, ভোজন, জলপান ।

Refectory *n.* উপাসীন আশ্ৰমৰ জলপনীয়া ঘৰ বা ঠাই, ভোজন ঘৰ ।

Refer (বিফাৰ) *v. t.* to submit to some other person আন কাকো শোধ, বা মত ল, মতামতৰ বাবে পঠিয়া ; to trace back উন্নিষ্কা, উল্লেখ কৰ । To refer a case = চোপদ' কৰ, বিচাৰৰ নিমিত্তে পঠিয়া । Referring to the past history = আগৰ কথাই উন্নিষ্কাই । Refer to a book = পুথি বা কিতাপ চা ।

Referee (বে'ফাৰ ই) *n.* one to whom anything is referred' হাব ওপৰত বিচাৰৰ ভাৰ দিয়া হয়,

যাক কোনো কথাৰ পৰামৰ্শ সোধা হয়; umpire in football ফুটবল খেলৰ মধ্যস্থ বিচাৰক।

Reference (ৰে'ফ-আৰ-এক) *n.* act of referring সোধাশোধ; a quotation উল্লেখ; relation সম্পৰ্ক। **With reference to your letter** = আপোনাৰ চিঠি উল্লেখ কৰি বা চিঠিলৈ উল্লেখ কৰি। **Without reference to any one** = কাকো সোধা নকৰি, কাকো নোসোধা নেমেলাকৈ। **Reference-book** = a book to be consulted কোনো বিশেষ বিধান থকা কিতাপ, নিদৰ্শন কিতাপ।

Referendum (ৰেফেৰেণ্ডাম) *n.* referring of certain question of the legislative council to the electorate for opinion ভোটাৰ সকলৰ মতামতৰ বাবে পঠোৱা সভাৰ মিমাম্বা, গণভোট।

Refine (ৰি-ফাইন্) *v. i.* to purify, to produce to a pure state শোধন কৰ, নিৰ্মল কৰ, পৰিষ্কাৰ কৰ, গন্ধ কাঢ়, চাফ কৰ। —*v. i.* to become fine পৰিষ্কাৰ হ। **Refined** *adj.* polished সভা, চাফ-চিকণ; made pure শোধন কৰা, মাজিত।

Refinement *n.* purification বিত্ত্বতা, নিৰ্মলতা, শোধন; purity of manners, morals etc. শিষ্টাচাৰ।

Refinery (ৰি-ফাইন্-এ'ৰি) *n.* a place for refining গন্ধ কাটি নিৰ্মল কৰা ঠাই, তেল পৰিষ্কাৰ কৰা কাৰখানা, শোধনাগাৰ।

Refit (ৰি-ফিট) *v. t.* to fit out a second time আকৌ তৈয়াৰ কৰ, মেৰামত কৰ।

Reflect (ৰি-ফ্লেক্ট) *v. t.* to throw back as light from any surface আঁতৰলীয়া কৰি ওভোতা হৈ পঠিয়া, এঁতাইত খুন্দাখুৱাই ওফৰা। —*v. i.* to be thrown back এঁতাইত পৰি উফৰি যা, প্ৰতিবিম্ব হ; to ponder, to consider deeply চিন্তা কৰ, গুণ; to cast reproach (with on or upon) ঢেকা পৰ, অপযশ হ।

Reflection, Reflexion (ৰি-ফ্লেক্-ছন্) *n.* the change of direction of a light or heat তাপ বা পোহৰ উফৰি যাওন, গতি পৰিবৰ্তন; contemplation গুণনি, ভাবনি, অনুধাৱন, চিন্তা; censure অপযশ, নিন্দা, বদনাম, চাঙ।

Reflective *adj.* thoughtful চিন্তাশীল, ভাবুক,

ভাবনাযুক্ত; changing direction as of light এঁতলীয়া হৈ উফৰি যোৱা।

Reflector (ৰি-ফ্লেক্টৰ্) *n.* a mirror প্ৰতিবিম্ব পেলোৱা আঁঠী; a censorer নিষ্পেক্ষ, অপযশ কৰোতা।

Reflex (ৰি-ফ্লেক্) *adj.* reflected প্ৰতিবিম্বিত; bent মেচা, পাচলৈ ভাজ খোৱা, ডেমেচা। —*n.* প্ৰতিবিম্ব। —*v. t.* to bend, back পাচলৈ হলি যা, বেকা হ।

Reflexibility, Reflexity *n.* state of being bent backward মেচলোৱা অৱস্থা। **Reflexive** *adj.* turning backward নিজকে নিজে কৰা বৃত্তা, পাচলৈ উভতি অহা।

Reflux (ৰি-ফ্লাক্) *n.* a flowing back পানীৰ ওভতি যি। —*adj.* flowing back উভতি যৈ যোৱা; refloat.

Reform (ৰি-ফৰ্ম) *v. t.* to form again নকৈ গঢ়; to make better, to improve ভাল কৰ; সংস্কাৰ কৰ। —*v. i.* become better ভাল হ। —*n.* improvement, change সংশোধন, বাঁতি পৰিবৰ্তন, নতুন সংস্কাৰ।

Reformation (ৰি-ফৰ্মেছন্) *n.* the act of reforming পুনৰ সংগঠন; amendment সংশোধন, কু-বাঁতি পৰিবৰ্তন; the great religious revolution of the 16th century ধৰ্ম সংস্কাৰ।

Reformatory (ৰি-ফৰ্ম-মে-ট'ৰী) *n.* an institution for correcting juvenile offenders লৰা-ছোৱালীৰ চৰিত্ৰ সংশোধনী ফাটেক। —*adj.* reforming সংস্কাৰ, চৰিত্ৰ সংশোধন কৰা।

Reformer (ৰি-ফৰ্মাৰ্) *n.* one who reforms ধৰ্ম সংস্কাৰক, বাঁতি-নীতি পৰিবৰ্তনকাৰী, সংস্কাৰক।

Reformed *adj.* changed, improved সংস্কাৰ হুত, পৰিবৰ্তিত, উন্নত, মাজিত ভাৱৰ।

Refract (ৰি-ফ্ৰেক্ট) *v. t.* to break the natural course of আঁতৰলীয়া কৰ, আঁতৰাটে চলা।

Refracted *adj.* turned out of its usual course এঁতলীয়া (যেনে সূৰ্য্যৰ কিৰণ), বক্ৰগতি হুত, বেদেদে-ভেদেদে; প্ৰতিসৰিত।

Refraction (ৰি-ফ্ৰেক্-ছন্) *n.* the change in the direction of a ray or heat বক্ৰ গতি,

কঠোয়াকৈ পৰণ। **Refractive** *adj.* tending to reflect কিৰণ কঠোয়াকৈ পেলাব পৰা, গতি পৰিবৰ্তন সম্বন্ধীয়, প্রতিসৰণ।

Refractory (বি-ফ্রেক্-ট'ৰী) *adj.* unruly, perverse, obstinate অবাধ্য, অদমা, হাঁক-বচন নুশুন।

Refragable (বি-ফ্রেজে-বল্) *adj.* that may be resisted বাধা জন্মাব পৰা; refutable খণ্ডনীয়।

Refrain (বি-ফ্রে'ন্) *v. t.* to restrain থমা, ক্ষান্ত কৰ। —*v. i.* to forebear, to abstain ক্ষান্ত হ, কৰিবলৈ এব, নিবৃত্ত হ। —*n.* a chorus repeated at the end of a division of poem গীতৰ অন্তৰা, গীতৰ ধূৱা বা দোহাৰ।

Refresh (বি-ফ্রে'ছ্) *v. t.* to revive the spirit or strength, to enliven ভাগৰ পলা, শঁতা, জিৰা, সবল কৰ। (*Coll.*) to take refreshment কিবা অলপ খা। **Refresh your memory** = মনত পেলা।

Refreshing *adj.* invigorating ফুৰ্জিদিয়ক, ভাগৰ ওচোৱা।

Refreshment (বি-ফ্রেছ-মেণ্ট্) *n.* act of refreshing বিশ্রাম, জিৰণি। (*pl.*) food and drink to refresh one's self জলপান।

Refrigerant (বি-ফ্রিজ-আৰ্-এণ্ট্) *adj.* cooling শিথকাৰী, চোঁচা কৰা।

Refrigerate (বি-ফ্রিজ-আৰ্-এট্) *v. t.* to make cold চোঁচা কৰ, শীতল কৰ।

Refrigerator (বি-ফ্রিজ-আৰ্-এ-টৰ) *n.* an apparatus for keeping food cold বস্তু চোঁচাকৈ ৰখা যন্ত্ৰন; an ice-safe বৰফ খোৱা হাকচ।

Refuge (বি'ফ-ইউজ্) *n.* a shelter from danger, a protection আশ্ৰয়, ৰক্ষাহান, গগৰি। To take refuge = আশ্ৰয় ল, গগৰি ল, গহনা ল।

Refuge (বি'ফ-ইউজী) *n.* one who flees for protection শৰণাগত, পলাতক, আশ্ৰিত লোক।

Refulgence (বি-ফাল্-জেন্) *n.* brightness দীপ্তি, শ্ৰভা, উজ্জলতা।

Refulgent (বি-ফাল্-জেন্) *adj.* shining, brilliant দীপ্তিমান, উজ্জল, তেজোময়।

Refund (বি-ফাণ্ড্) *v. t.* to repay, to return

what has been taken ওলোটায়ে দে, ফিৰাই দে, ওৱাপোচ দে, আকৌ শোধাই দে। —*n.* act of repaying ওৱাপোচ।

Refusal (বি-ফিউজ-এল্) *n.* denial of a request, rejection অস্বীকাৰ, অমান্তি, অসম্মতি হ।

Refuser *n.* a horse that refuses to jump জাপ ভেই নোহোৱা ঘোঁৰা, জাপ নমৰা ঘোঁৰা।

Refuse (বি-ফিউজ) *v. t.* to deny, to reject অস্বীকাৰ কৰ। —*v. i.* not to comply অমান্তি হ, অসম্মত হ।

Rufuse (বি-ফিউজ) *n.* anything rejected as worthless অকামিলা, দলিয়াই পেলাৱা বস্তু, জাবৰ, ডোবৰ, শীতা। —*adj.* worthless অকামিলা, বাছ।

Refusion (বি-ফিউ-জন্) *n.* repeated melting of metal ধাতু আউটান, ধাতুৰ পুনৰ ভ্ৰৱণ।

Refutable (বি-ফিউ-টেবল্) *adj.* that may be disproved খণ্ডনীয়, বচাব পৰা।

Refutation (বি-ফিউ-টেছন্) *n.* the act of disproving অপ্রমাণ কৰিব পৰাটো, খণ্ডন।

Refute (বি-ফিউট্) *v. t.* to disprove অপ্রমাণ কৰ, খণ্ডা; to oppose প্রতিবাদ কৰ, মিছা কৰ।

Regain (বি-গে'ন) *v. t.* to receive back, to recover পুনৰাই প।

Regal (বি-গেল্) *adj.* royal, kingly বজাৰ, ৰাজকীয়। (*L. regalis* = royal).

Regale (বি-গেল্) *v. t.* to entertain sumptuously পৰিতৃপ্ত কৰি ভোজন কৰ। —*v. i.* to feast ভোজ খা, হেঁপাহ পলুৱাই খা। —*n.* a kingly feast মহা ভোজ, ৰাজ ভোজ।

Regalement *n.* entertainment ভোজ, ভোজন।

Regalia (বি-গেলি-আ) *n.* (*pl.*) the ensigns of royalty used at a coronation ৰাজ আহিলা, ৰাজ চিহ্ন (যেনে ছত্ৰ, মণ্ড, মুকুট ইত্যাদি)।

Regality (বি-গেল্-ইটি) *n.* sovereignty ৰাজত্ব, ৰাজক্ষমতা।

Regally *adj.* in a kingly manner বজাবদৰে, ৰাজ আহিলাৰে।

Regard (বি-গাৰ্ড্) *v. t.* to pay attention to অৱধান কৰ, মনোযোগ কৰ; to esteem

গ্রাহ্য কৰ, মান, ভাব কৰ; to respect সম্মান কৰ।—*n.* attention মনোযোগ, অৱধান; observation দৃষ্টি; respect 'সম্মান, সম্ভৱ, আদৰ। (*pl.*) good wishes মঙ্গল কামনা, সম্ভাৱ। As regards—সম্পৰ্কে, বিষয়ে। In regard of=in view of বাবে। With regard to—সম্বন্ধে, বিষয়ে। In this regard এই সম্পৰ্কে। Regarding *prep.* concerning বিষয়ে, সম্পৰ্কে। Regardful *adj.* heedful মনোযোগী।

Regardless *adj.* negligent অমনোযোগী, অসাহায্য।

Regardant *adj.* looking behind watchfully (as a lion regardant) কেবাহিকৈ পাচলৈ চোৱা।

Regatta (ৰি-গেটা) *n.* a rowing match নাও খেল; meeting for boat races.

Regency (ৰি-জেন-চি) *n.* government by a regent ৰাজ-প্ৰতিনিধিৰ শাসন, এলাকা বা পদ।

Regenerate (ৰি-জেন্-আৰ্-এট্) *n. t.* to produce a new পুনৰ্জন্ম দে, নতুন কৰ, পুনৰ জীৱিত কৰ। —*adj.* renewed পুনৰ্জীৱিত, পৰিবৰ্তিত।

Regeneration (ৰি-জেন্-এৰ্-এ-শ্বন) *n.* state of being regenerated পুনৰ্জন্ম, নবসৃষ্টি, নতুন স্বভাৱ ধৰণ, ভাৱকৈ পৰিবৰ্তন, অভ্যুত্থান।

Regent (ৰি-জেন্ট) *n.* a ruler appointed to govern a kingdom during the minority or disability of a king ৰজাৰ অকালীন অৱস্থাত ৰাজ্য শাসনৰ ভাৰ গ্ৰাপ্ত লোক, ৰাজ-প্ৰতিনিধি। —*adj.* exercising interim sovereign authority প্ৰতিনিধি স্বৰূপ শাসনকাৰী।

Regeminate (ৰি-জাৰ্মিনে-নেট্) *n. i.* to bud again, to begin to grow again ন-কৈ গঁজালি মেল, আকৌ পোখা।

Regicide (ৰে'জ-ই-চাইড) *n.* the murderer of a king ৰাজ হত্যা, ৰাজ ঘাতক।

Regime (ৰে'-জিম্) *n.* systematic course of diet, a remedy পথা, ৰোগৰ আহাৰ বাৱস্থা; administration শাসন প্ৰণালী। (L. *regere* = to rule)।

Regimen (ৰে'জ-ই-মেন্) *n.* a systematic course of diet পথা, পথ্যাপথ্য নিয়ম।

Regiment (ৰে'জ-ই-মেন্ট) *n.* a body of soldiers commanded by a colonel পল্টন, কৰ্ণেল চাহাবে চলোৱা সৈকদল; rule ৰাজনীতি।

Regimental *adj.* পল্টন সম্বন্ধীয়। Regimentals *n. (pl.)* the uniform of a regiment কোনো সৈকদলৰ অৱধাৰিত পোচাক।

Region (ৰি-জন্) *n.* country or a part of it প্ৰদেশ, দেশ, অঞ্চল। Internal region = নৰক, পাৰ্ৱত্য।

Register (ৰে'জিষ্ট্ৰ-টাৰ্) *n.* a written record, a book containing certain description or account চিহ্ন বহী, তালিকা, খাভাবহী; one who registers চিহ্নাৱৰ্তক; চিহ্নস্তাৱৰ। —*v. t.* to enter in a register চিহ্ন কৰ, ৰেজিষ্টাৰ ভুক্ত কৰ।

Registrar (ৰে'জিষ্ট্ৰ-জাৰ্) *n.* one who keeps an official record চিহ্নস্তাৱৰ। Registrar of the University = বিশ্ববিদ্যালয়ৰ প্ৰধান কাৰ্য্য-কাৰক।

Registration (ৰেজিষ্ট্ৰ-ইচ-ত্ৰে'শ্বন) *n.* act of registering বহীত লিখি ৰখা কাৰ্য্য, ৰেজিষ্ট্ৰেচী।

Registry (ৰেজিষ্ট্ৰ-ট্ৰি) *n.* place where a register is kept ৰেজিষ্ট্ৰেচী কৰা চিহ্নস্তা; act of registering ৰেজিষ্ট্ৰেচী কৰণ।

Regnal (ৰেগনেল্) *adj.* pertaining to the reign of a king ৰাজত্ব বিষয়ক। Regnal-year ৰাজত্ব কৰা বছৰ।

Regnancy (ৰে'গনেঞ্চি) *n.* reign ৰাজত্ব, ৰাজ্য-ভোগ, শাসন।

Regnant (ৰে'গনেণ্ট) *adj.* reigning ৰাজত্বকাৰী; predominant প্ৰধান।

Regorge (ৰি-গৰ্জ) *v. t.* to swallow again এবাৰ উলিয়াই আকৌ গিল।

Regrate (ৰি-গ্ৰেট্) *v. t.* to give a fresh appearance by rubbing ঘঁহি নতুন কৰ; to buy and sell in the same market একে ঠাইতে কোনো বস্তু কিনি আকৌ সবহ দামত বিক্ৰী কৰ।

Regress (ৰি-গ্ৰেচ্) *n.* going back, return প্ৰত্যগমন, পাচগতি, উভতি যাতন। —*v. i.* to go back উভতি যা; Regressive *adj.* going back উভতি যোৱা।

Regret (*ৰিগ্ৰেট্*) *n.* sorrow for anything, remorse খেদ, দুখ, অনুতাপ। —*v. t.* to grieve at খেদ কৰ, দুখ কৰ। (*pa. t.* and *pa. p.* **Regretted**). **Regretful** *adj.* full of sorrow দুঃখ পূৰ্ণ, দুখ লগা।

Regrettable (*ৰিগ্ৰেট্টেবল্*) *adj.* that may be regretted দুঃখ জনক, শোচনীয়।

Regular (*ৰে'গু-ইউ-লাৰ*) *adj.* according to rule নিয়ম পৰাৱণ, বন্ধা নিয়ম, দস্তব মত ; orderly, strict ঠিক, নিয়মৰ ব্যতিক্রম নকৰা ; uniform সদায় একে। —*n.* a soldier of the permanent army বজাৰ স্থায়ী সেনা ; a monk সন্ন্যাসী, ব্রহ্মচাৰী। **He is not regular in his attendance**—উপস্থিত হোৱা বিষয়ে তেওঁ নিয়মপৰাৱণ নহয় ; তেওঁ সদায় ঠিকমতে নাহে। **Regularly** *adv.* according to rule or system বীতিমতে, সদায় একেদৰে, একেবাহি ঠিকমতে। **Regular suit**—নম্বৰী মোকদ্দমা, দস্তবমত গোছৰ।

Regularise (*ৰে'গু-ইউ-লাৰ-আইজ*) *v. t.* to make regular নিয়ম লগা, নিয়মিত কৰ।

Regularity (*ৰে'গু-ইউ-লাৰ-ইটি*) *n.* uniformity method বন্ধা নিয়ম, ক্রম, ৰেহা।

Regulate (*ৰেগু-ইউ-লেট্*) *v. t.* to adjust ঠিক কৰ, নিয়ম মতে চলা কৰ ; to subject to rules বিধান কৰ।

Regulation (*ৰে'গু ইউ-লেছন্*) *n.* act of regulating ঠিক কৰণ ; a rule নিয়ম, বিধান, বাৱস্থা ; law আইন।

Regulator (*ৰেগু-ইউ-লেটৰ*) *n.* that which regulates motion যি ঠিকমতে চলাই, গতি পোনোৱা যন্ত্ৰন।

Rehabilitate (*ৰি-হে-বিল-ই-টেট*) *v. t.* to restore to a former state or condition পূৰ্বৰ স্বত্ব প্ৰদান কৰ, আগৰ অৱস্থালৈ নে।

Rehearsal (*ৰি-হাৰ-চেল*) *n.* recital for practice আখৰা, বোল মাত শিকনি, আওবাবলৈ অভ্যাস কৰণ। **Dress rehearsal**—সাজপিন্ধা আখৰা।

Rehearse (*ৰি-হাৰ্চ*) *v. t.* to repeat what has been said অভ্যাস কৰ, আওৰা ; to recite আওৰা, বাবে বাবে একেটা কথাৰ উচ্চাৰণ কৰ, মুনছ হাত।

Reich (*ৰিখ্*) *n.* the German common wealth জাৰ্মান প্ৰজাৰ শাসনতন্ত্ৰ সভা।

Reichstag (*ৰিখ্‌টাগ্*) *n.* Parliament of the German empire জাৰ্মানিৰ ৰাজ সভা।

Reign (*ৰে'গ*) *n.* rule, royal authority আমোল, ৰাজত্ব, অধিকাৰ। —*v. t.* to rule ৰাজত্ব কৰ ; to be predominant প্ৰবল হ, আধিপত্য কৰ।

Reimburse (*ৰি-ইম্-বাৰ্চ*) *v. t.* to refund টকা ফিৰাই দে, পৰিশোধ কৰ ; to recompense ক্ষতি পূৰণ কৰ। **Reimbursement** *n.* repayment পৰি শোধ, ক্ষতিপূৰণ।

Rein (*ৰে'ন্*) *n.* the strap of a bridle ঘোঁৰাৰ লাগামৰ মূবৰ চালৰ জৰী ; means of governing or curbing শাসন, আটক। —*v. t.* to govern, to control দমন কৰ, থমা, শাসন কৰ। **Rein up**—to restrain a horse ধোঁৰা থমা বা বাখ। **Give the reins to**—to leave unchecked ইচ্ছামতে চলিবলৈ দে। **Take the reins**—শাসনৰ ভাৰ হাতত ল। **Reinless** *adj.* without control উদগুত।

Reindeer (*ৰে'গ-দিয়ৰ*) *n.* a kind of deer একাতি জটীয়া শিঙেৰে পহু।

Reinforce (*ৰি-ইন-ফৰ্চ*) *v. t.* to strengthen again with new force নতুনকৈ সেনা পঠিয়াই সহায় কৰ।

Reinforcement *n.* additional troops অতিৰিক্ত সেনাদল। **Reinforced concrete**—ভিতৰত লোহা দি শিলগুটি চূণ বালিৰে লেটিয়াই টান কৰণ।

Reinsert *v. t.* to put in again ন-কৈ সুমুৱা, আকৌ ভৰা, পুনৰাই লিখ।

Reins (*ৰে'গজ*) *n.* (*pl.*) the kidneys মুত্ৰাশৰ ; the lower part of the back পাচ কঁকাল। (*fig*) means of control শাসন কৰা উপায়। **Give the reins**—let it go in its own way নিজ ইচ্ছাবে যাৰলৈ বাকিবলৈ দিয়া। —*v. t.* (*fig*) to govern, to control, to pull up শাসন কৰ, পাটলৈ টানি ধৰ, আটক কৰ।

Reinstall (*ৰি-ইন্-ষ্টল*) *v. t.* to install again আকৌ নিঃহাসনত বহুৱা।

Reinstate (*ৰি-ইন্-ষ্টেট্*) *v. t.* to place in a former state পুনৰাই আগৰ পদত উভি কৰ,

- ন-কৈ আকৌ কাম দে। **Reinstatement** *n.* পুনৰ ভৰ্তি কৰণ।
- Reissue** (বি-ইচু) *v. t.* to issue again ঠালি-জালি কৰ, ন-কৈ উলিয়া।
- Reiterate** (বি-ইটা:-ৰেট) *v. t.* to repeat again কোৱাকৈ ক। **Reiteration** *n.* পুনৰুক্তি।
- Reject** (বি-জেক্ট) *v. t.* to refuse, to renounce অগ্ৰাহ কৰ, নামঞ্জুৰ কৰ, নাপচন কৰ। **Rejection** *n.* refusal অগ্ৰাহ কৰণ, নামঞ্জুৰ। —*n.* anything rejected বেয়া বুলি এঙ্গোৱা বস্তু।
- Rejoice** (বি-জাইচ) *v. i.* to feel and express joy আনন্দ প্ৰকাশ কৰ, উল্লাসিত হ। —*v. t.* to gladden সং-লগা, উল্লাসিত কৰ।
- Rejoicing** *n.* expression of joy আনন্দ প্ৰকাশ; subject of joy উৎসৱ, উলাহ।
- Rejoin** (বি-জাইন্) *v. t.* to join again, to unite জোৰা বুজা, লগ লগা, সংযোগ কৰ; to reply প্ৰত্যুত্তৰ কৰ।
- Rejoinder** (বি-জাইন্-দাৰ) *n.* an answer to a reply প্ৰত্যুত্তৰ, দোঁহোবা উত্তৰ।
- Rejuvenate** (বি-জু-ভি-নেট) *v. t.* to make young again আকৌ ডেকা কৰ, ন কৈ তৰুণ অৱস্থা প্ৰাপ্ত কৰ। **Rejuvenescent** *adj.* তৰুণ অৱস্থা প্ৰাপ্ত।
- Rekindle** (বি-কিন্দল) *v. t.* kindle again আকৌ জ্বলা, পুনঃ প্ৰজ্জ্বলিত কৰ।
- Relapse** (বি-লেপচ্) *v. i.* sink or fall back, to return to a former state দোৱচ, উকা, আকৌ আগৰ অৱস্থাত পৰ। —*n.* a falling back পুনঃ পতন; the return of a disease বেমাৰ উকনি। (*L. re* = back; *labi* = to side).
- Relate** (বি-লেট) *v. t.* to narrate, to describe ক, বৰ্ণনা কৰ। —*v. i.* to refer, to be connected as a kindred সম্পৰ্কীয় হ লগা-ভগা হ, কোনো বিষয়লৈ উল্লেখ কৰ। **I relates to the murder** — ই হত্যাৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰে। **Related** *adj.* allied, having relation সম্পৰ্কীয়, সম্বন্ধীয়। **He is related to me** = তেওঁ মোৰ সম্বন্ধীয়া হয়, তেওঁ মোৰ কুটুম্ব হয়।

Relation (বি-লেছন্) *n.* that which is related বৰ্ণনা, বিবৰণ; kindred, affinity জ্ঞাত, কুটুম্ব, মিতৰ। **Relationship** *n.* সম্বন্ধ, সম্পৰ্ক। **In relation to** = সম্পৰ্কে।

Relative (বি-লে-টিভ) *n.* a relation জ্ঞাত লগাভগা, কুটুম্ব, অঙ্গহী বঙ্গহী। —*adj.* having relation সম্পৰ্কীয়, সম্বন্ধ বিষয়ক; existing by itself নিজ নিজ। **Relative merits** = প্ৰত্যেকৰ নিজ নিজ গুণ। **Relative pronouns** — *who, which, that, what* সম্বন্ধ-বোধক শব্দ।

Relativism (ৰিলেটিভিজম) *n.* the doctrine of thinking that knowledge is of relations only জ্ঞানক বস্তুৰ পৰস্পৰ গুণাগুণ সম্বন্ধ দৃষ্টিয়া কথাত দুল ধৰা বৈজ্ঞানিক মত; বাস্তববাদ, আপেক্ষিকতাবাদ। **Relativity** (ৰিলেটি-ভিটি) *n.* relativeness এটাৰ পৰা আন এটা হোৱা অদৃশ্য শক্তি।

Relax (বি-লেকচ্) *v. t.* to slacken, to loosen একতা, ঢিলা কৰ, সোঁলোকা; to make less severe ঢিলা কৰ, শিথিল কৰ, কোমল কৰ, শাম কাট।

Relaxation (বি-লেকচ্-এছন্) *n.* act of relaxing ঢিলা কৰণ, কোমল কৰণ, শিথিলতা; remission বেহাই, উপশম, শাম কাটন।

Relay (বি-লে') *n.* supply of horses in a journey to relieve others ঘোঁৰাৰ ডাক; a shift of men মানুহৰ শালসলনি; to send by successive stages ধপুৱাই ধপুৱাই বৈ বৈ পঠা। **Carried by relays of bearer** = ডাক লগাই বেহোৱা শালসলনি কৰি নিছিল। —*v. t.* to broadcast a wireless message বেতাৰ বাতৰি সকলো ঠাইতে প্ৰচাৰ কৰ।

Release (বি-লিজ) *v. t.* to issue a new lease নকৈ পঢ়া দে।

Release (বি-লিজ) *v. t.* to let loose, to set free মোকোলা, উলিয়া, অচাৰ কৰ, এৰি দে; to liberate মুক্তি কৰ, খালাচ দে; to exhibit cinema film for the first time চিনেমা ছবি প্ৰথমতে দেখুৱা। —*n.* discharge, liberation খালাচ, মুক্তি, এৰণ।

Relegate (ৰেল-ই-গেট) *v. t.* to exile দেশান্তৰ কৰ; to send away খেদাই দে; to remi

- উঠাই দে, এৰি দে। **Relegation** *n.* banishment
হানাত্তবি কৰণ।
- Relent** (বি-লেণ্ট) *v. i.* to become less severe
কোমল হ; to feel compassion মৰম লাগ,
দয়ালু হ।
- Relenting** (বি-লেণ্টিং) *adj.* yielding, to soft
সৈম্যান, অতি কোমল।
- Relentless** *adj.* merciless একাচেকা, নিমৰমীয়াল,
নিষ্ঠুৰ, নিৰ্দয়।
- Relevancy** (ৰেল-ই-ভেন-চি), **Relevance** *n.* state
of being applicable, obvious, relation
সম্পর্ক, সঙ্গততা।
- Relevant** (ৰেল-ই-ভেণ্ট) *adj.* applicable,
appropriate to the purpose কাৰ্য্যসাধক বিষয়
সম্পর্কীয়; pertinent সঙ্গত, সাধোপত, যুক্তি যুক্ত।
- Reliable** (বি-লাই-এ-বল) *adj.* trustworthy
বিশ্বাসী, প্রত্যয় কৰিব পৰা, সঁজাত পোৱা। **Re-
liableness** *n.* বিশ্বাস যোগ্যতা।
- Reliance** (বি-লাই-এঞ্চ) *n.* confidence প্রত্যয়,
সঁজাত, বিশ্বাস। (*verb* Rely) .
- Relic** (ৰেল-ইক্) *n.* what is left after loss
or decay of the rest অৱশিষ্ট, ভগ্নাৱশেষ; a
memorial স্মৃতি চিহ্ন। **Relics** *n.* (*pl.*) a
corpse মৰা শ, মৃত্যুৱশেষ।
- Relict** (ৰেল-ইক্ট) *n.* a widow বিধৱা, বাঁৰি।
- Relief** (বি-লিফ্) *n.* alleviation from pain etc.
উপশম, শান্তি, চৈচনি; one who replaces an-
other সলনি, বদলি; that which relieves
সৰয়, উপশান্তি; help সহায়, উপকাৰ; the pro-
jection of a sculpture শিল বা ধাতু নিৰ্মিত মূৰ্ত্তি
খলাবমা ভাগ। **Relief map**=ৰং বা মাটিৰে ওখ
চাপৰ কৈ দেশৰ অৱস্থা দেখুৱা পট। **Relief-work**
=work to provide employment for the
distressed at the time of famine আকাল
হলে দুখীয়া বিলাকক কামত খটাই সহায় কৰা লগায়,
বিশদগ্ৰস্ত মানুহক কৰা সহায়।
- Relieve** (বি-লিভ্) *v. t.* to lessen, to ease উপশম
কৰ, সময় দে; to release মুক্ত কৰ, আহাৰাই
দে, আঁজৰা; to help সহায় কৰ; to redress
প্রতিকাৰ কৰ, দুঃখ মোচন কৰ; to set off by
contrast হটা বস্তু মিলাই এটাৰ উৎকৰ্ষ দেখুৱা;
Relieve nature=evacuate bowels পেট চলা।

- Reliever** (বি-লিভ্-আৰ) *n.* one who relieves
যি আহৰাই দিয়ে, যি দুঃখ মোচন কৰে। **Relie-
ving officer**=দুখীয়াক সহায় কৰা বিষয়ে তত্ত্বা-
ৱধান কাৰক বিষয়া, কোনো জনক কামৰ পৰা
আহৰাই দিয়া বিষয়া।
- Relievo** (বি-লিভ্) *n.* projection of figures
in sculpture or painting চিত্ৰৰ বা মূৰ্ত্তিৰ
মাজে মাজে ওখ ভাগ।
- Religion** (বি-লিঞ্জ-ই-অন্) *n.* the belief in certain
supernatural powers and the duties
connected with it ধৰ্ম, পাপ পুণ্য বিষয়ক নীতি-
নীতি। (*L. ligare*=to bind) .
- Religionist** (বি-লিঞ্জ-ই-অনিচ্) *n.* one devoted
to a religion ধৰ্মনিষ্ঠ লোক।
- Religious** (বি-লিঞ্জ-ই-অচ্) *adj.* pertaining to
religion ধৰ্মসম্পর্কীয়; pious ধৰ্মপৰায়ণ,
ধাৰ্মিক। **Religious book** ধৰ্ম শাস্ত্ৰ।
- Relinquish** (বি-লিং-কুইশ্) *v. t.* to give up এৰি
দে, ত্যাগ কৰ, ইস্তফা দে। **Relinquishment**
n. act of giving up পৰিত্যাগ, ইস্তফা।
- Relique** (ৰে-লিক্) same as Relic.
- Relish** (ৰেল-ইছ্) *v. t.* to be pleased with the
taste খুশত ভাল লাগ। —*v. i.* to be tasteful
খাবলৈ জুতি লাগ। —*n.* an agreeable taste
জুতি, সোৱাদ, কচি, তৃপ্তি, কচনী; appetite
ভোজ।
- Relishable** *adj.* pleasing to the taste কচিকৰ,
জুতি লাগ।
- Reluctance** (ৰিলাক্-ভেঞ্চ), **Reluctancy** *n.* un-
willingness অমিচ্ছা, গৈবোগৈথো, দ্বিধা,
ইতস্ততঃ।
- Reluctant** (বি-লাক্-ভেণ্ট) *adj.* unwilling
অমিচ্ছুক, অসম্মত। **Reluctantly** *adv.* অমিচ্ছা
পূৰ্বক, গৈবোগৈথোকৈ।
- Rely** (বি-লাই) *v. i.* to have confidence in
বিশ্বাস কৰ, পতিজা কৰ, ভৱসা বাধ; to rest
নিৰ্ভৰ কৰ (with on or upon) **Reliance** *n.*
সঁজাত, বিশ্বাস, প্রত্যয়।
- Remain** (বি-মেইন্) *v. t.* to stay, to continue in
the same position থাক, শুভ, তস্থ; to be
left behind বাকী থাক। **Remains** *n.* (*pl.*)
a corpse মৰা শ, মৃত দেহ।

Remainder (বি-মেন্দ-দার) *n.* that which remains behind, the balance বাকী, অবশিষ্ট, আগলিকা, বাঢ়ি।

Remand (বি-মেন্ড) *v. t.* to send back আকৌ পঠিয়া। **Remand the accused in custody** আচামিক হাজতলৈ পঠিয়া। —*n.* recommitment of a prisoner পুনঃ প্রেৰণ।

Remark (বি-মার্ক) *n.* an expression of one's opinion মন্তব্য, উক্তি। —*v. t.* to say ম প্রকাশ কৰ, ক, মত প্রকাশ কৰ; to take notice of লক্ষ্য কৰ।

Remarkable (বি-মার্ক-এবল্) *adj.* deserving of notice লক্ষ্য কৰিব লগীয়া; famous বিখ্যাত; strange আচৰিত আশ্চৰ্য্য। **Remarkably** *adj.* নিচেই অতিকৈ, প্রত্যক্ষ; wonderfully আচৰিতকৰ্ণে।

Remedy (বি-ম্-এ-দি) *n.* anything that cures a disease ঔষধ, চিকিৎসা; that which repairs any loss উপায়, প্রতিকার। —*v. t.* to remove or repair নিৰাৰণ কৰ, প্রতিকার কৰ, ভাল কৰি দে। **Remediable** *adj.* curable ভাল কৰিব পৰা, প্রতিকার্য।

Remember (বি-মেন্-বাব) *v. t.* to recall to mind মনত পেলা, স্মৰণ কৰ, সুমব; to keep in mind মনত ৰাখ। **Remember one to** = কৰো হকে আন এজনক ক; সম্ভাব জনা।

Remembrance (বি-মেন্-ব্রেক্স) *n.* memory স্মৃতি, স্মৰণ, সুমৰণ, সৌভৰণ; power of remembering স্মৰণ শক্তি।

Remembrancer (বি-মেন্-ব্রেক্স-ব্) *n.* a recorder কোনো বিষয়ৰ নজীৰ বাৰি বিধান কৰোতা। **Legal** = আইন সম্বন্ধীয় বিধান দিওতা।

Remind (বি-মাইন্ড) *v. t.* to bring to the mind মনত পেলাই দে, সুচা, হেঁকান পাৰ, সৌধৰ।

Reminder (বি-মাইন্ড-আৰ) *n.* one who or that which reminds তাগিদ, স্মৰণ কাৰক।

Reminiscence (বি-ম্-নিচ-এক্স) *n.* recollection স্মৃতি, পূৰ্বস্মৃতি, মনত বৰা পুৰণি কথা।

Remiss (বি-মিচ) *adj.* negligent, slack অসহাৰান, অমনোযোগী, ঢিলা, সোপাটিলা।

Remissness *n.* অমনোযোগ।

Remissible (বি-মিচ-ইবল) *adj.* pardonable ক্ষমা যোগ্য, মাৰ্জ্জনীয়।

Remission (বি-মিচ-মন্) *n.* abatement উপদম, কম, নৃততা; pardon ক্ষমা, মাক, বেহাই। **Remission of revenue** = খাজনা বেহাই বা মাক।

Remissive *adj.* forgiving কমাণীল।

Remit (বি-মিট) *v. t.* to pardon ক্ষমা কৰ, মাক কৰ, বেহাই দে; to transmit money টকা পঠা; to refer for information কোনো কথা সুবি আকৌ পঠিয়া। —*v. i.* to abate in force শিথিল হ, টিমা, কম কৰ। (*pa. t.* and *pa. p.* remitted)।

Remittal *n.* surrender সমৰ্পণ, ধৰা দেওন।

Remittance (বি-মিট-টেক্স) *n.* money send to a distance পঠোৱা টকা; the sending of money টকা প্রেৰণ, আন ঠাইলৈ ধন পঠোৱা কাৰ্য্য, টকা চালান কৰণ।

Remittant (বি-মিট-এক্ট) *adj.* abating alternately, as fever শালপাতি হোৱা (জ্বৰ)।

Remnant (বি-ম্-নেক্ট) *n.* remainder, what is left behind অবশেষ, বাকী, আগলিকা; a fragment ভগ্নাৱশেষ।

Remodel (বি-ম্-দেল) *v. t.* to model anew নকৈ গঢ়, নকৈ সাজ।

Remonstrance (বি-মন্-ষ্ট্রে-ঞ্চ) *n.* expostulation কোনো কাৰ্য্যৰ বিকক্ষে-যুক্তি প্রদৰ্শন, প্রতিবাদ, আপত্তি।

Remonstrant *n.* who remonstrates আপত্তি কাক। —*adj.* আপত্তিকারী।

Remonstrate (বি-মন্-ষ্ট্রেট) *v. i.* to state reasons against an act আপত্তি-কৰ, প্রতিবাদ কৰ, ওলৰ আপত্তি দেখুৱা।

Remorse (বি-মৰ্চ) *n.* gnawing pain of guilt or anguish অনুতাপ, খেদ, শোক, মনতাপ, সজাপ।

Remorseful *adj.* full of remorse খেদযুক্ত, শোকপূৰ্ণ।

Remorseless *adj.* cruel নির্দয়, কাঠচিতিয়া।

Remote (বি-ম'ট) *adj.* distant in time or place far আঁতৰ, দূৰ, দূৰত্ব; not related অসম্পৰ্কীয়।

Remoteness *n.* distance দূৰৈ, দূৰত্ব, দূৰত্বা, অন্তৰ। **Remotely** *adv.* আঁতৰ ভাবে।

Removable (বি-মুভ-এবল) *adj.* that may be removed আঁতৰাব পৰা, ওচাব পৰা।

Removal (বি-মুভ-এল) *n.* the act of taking away, change of place স্থানান্তৰ, আঁতৰ কৰণ।

Remove (বি-মুভ) *v. t.* to take away লৈ যা, আঁতৰ কৰ; to make away with ওচা। —*v. i.* to go away আঁতৰ হ, ওচি যা।

Remunerate (বি-মিউ-না-বে'ট) *v. t.* to recompense মেহনতি দে, বানচ দে, পুৰস্কাৰ দে।

Remuneration (বি-মিউ-না-বেছন্) *n.* recompense reward মেহনতি, বানচ, পুৰস্কাৰ, বেতন, ইটা।

Remunerative *adj.* lucrative, paying লাভজনক, লাভ হোৱা।

Renaissance (বি-নেই-চেঞ্চ) *n.* revival of arts and letters নৱ জীৱন, পুনৰসংস্থান, পুনৰ উত্থৰ, নবোদয়েষ, পুনৰজাগৰণ।

Renal (বি-নেল) *adj.* pertaining to the kidneys মূত্ৰস্থলী সম্বন্ধীয়।

Renard (বি-নাৰ্ড) *n.* a fox so called in certain fables ফেউৰা; (also Reynard).

Renascence (বিনে-চেঞ্চ) *n.* renewal, revival পুনৰ উত্থৰ। **Renascent** *adj.* reborn, renewal পুনৰ ওলোৱা বা উত্থৰ হোৱা।

Rencontre (বে'ন্-কাউণ্টাৰ্' or **Renconter** *n.* a casual combat, a collision হতাঁহতি, কিলাকিলি, হঠাৎ হোৱা মৰামবি-কটাকটি।

Rend (বে'ণ্ড) *v. t.* to split, to tear asunder চিৰ, ফাল, দুটিয়া কৰ। —*v. i.* ফাট, হিগ, ছিটাহিট হ, বিদীৰ্ণ হ। (*pa.* and *pp.* **Rent**).

Render (বে'ণ্ডাৰ) *v. t.* to give দে; to furnish সমৰ্পণ কৰ; to cause to become হোৱা; to translate উৰ্দ্ধমা কৰ, ভাষান্তৰ কৰ, আন ভাষালৈ ভাঙ্গ; to melt down গলি যা, পমি যা। To render an account=হিচাপ দে। To render secure=নিৰাপদ কৰ, হানি-বিধিনি নোহোৱাকৈ ৰাখ। Render a passage into English=কোনো একাকি কথা ইংৰাজী কৰ।

(বে'ন্দাবি'ং) *n.* translation উৰ্দ্ধমা, কৰণ; interpretation অৰ্থবাদ,

Rendezvous (ৰাঁ-দে-ভু) *n.* a place of meeting সেনা বা জাহাজ গোট থোৱা নিৰ্দ্ধাৰিত ঠাই, মেল কৰা আড্ডা।

Renegade (বে'গ-ই-গে'ড) *n.* an apostate, a deserter স্বৰ্গমত্যাগী, দোহাশৰণীয়া, বিধৰ্মী। (also **Renegado**, **Renegate** *n.*).

Renew (বি-নিউ) *v. t.* to make new, to revive নতুনকৈ কৰ, আকৌ কৰ, ভাঙ্গৰ ন কৈ লগা। —*v. i.* to begin again আকৌ হ।

Renewal (বি-নিউ-এল) *n.* renovation পৰিবৰ্ত্তন, সলনি নতুন কৰণ, ভাঙ্গৰণ।

Rennet (ৰে'নেট) *n.* a part of a calf's stomach used to make milk coagulate গাখীৰ দৈ কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা গৰু পোৱালিৰ লতা ঝাল; a kind of apple এবিধ সোৱাদ ফল।

Renounce (বি-নাউঞ্চ) *v. t.* to disclaim অস্বীকাৰ কৰ; to forsake পৰিত্যাগ কৰ।

Renouncement *n.* disclaiming অস্বীকাৰ, পৰিত্যাগ।

Renovate (বি'গ-অ'-ডেট) *v. t.* to renew, to restore to the original state ন কৈ উলিয়া, নতুন কৰ, আগৰ অৱস্থা প্ৰাপ্ত কৰ।

Renovation (বি'গ-অ'-ডে'ছন্) *n.* renewal নতুন কৰণ, নতুন আবিষ্কাৰ, নতুন সৃষ্টি, পৰিবৰ্ত্তন।

Renowned (বি-নাওন্ড) *n.* fame, celebrity খ্যাতি, কীৰ্তি, যশ।

Renowned (বি-নাওন্ড) *adj.* famous, celebrated বিখ্যাত, প্ৰসিদ্ধ, নামজাদা।

Rent (বে'ণ্ট) *n.* annual payment for the use of another's property, revenue কৰ, ভাড়া, কেৰেয়া, ডেৰণ, খাজনা; a fissure, break ফাট, বিচ্ছা। —*v. t.* to let, to hire for a rent ভাড়া লগা, কেৰেয়ালৈ দে। (see **Rend**).

Rental (বে'ণ্টল) *n.* a rent roll জমাবন্দী, ভোঁজী, খাজনাৰ ফৰ্দ; rent খাজনা, কৰ।

Rent-free *adj.* নিতৰ, লাখেৰা।

Renunciation (বি-নান্-চি-অ'ছন্) *n.* rejection, disowning অস্বীকাৰ, অগ্ৰাহ, পৰিহাৰ।

Reorganise (বি-অৰ-গে'ন্-আইজ) *v. t.* to re-arrange ন কৈ সূচনা লগা, নকৈ চিহ্নিত কৰ।

Reorganisation *n.* rearrangement নতুন সংগঠন, নতুন পাতনি।

Repair (বি-পেয়াৰ) *v. i.* to resort to, to go ওচৰ চাপ, আশ্রয় ল, যা। —*n.* a retreat আশ্রয় স্থান।

Repair (বি-পেয়াৰ) *v. t.* to mend, to make good, as a loss মেৰামত কৰ, বাত, ডগা-ফুটা ভাল কৰ, ক্ষতি পূৰণ কৰ। —*n.* restoration after decay or injury মেৰামত, ডগা-ফুটা ভাল কৰণ।

Repairer (বি-পেয়াৰাৰ) *n.* one who repairs বাতোতা, মেৰামত কৰোতা।

Reparable (বিশেবেবল্) *adj.* that may be repaired বাতিব পৰা, নকৈ ভাল কৰিব পৰা, মেৰামত যোগ্য। **Reparation** *n.* repair মেৰামত, প্রতিকার।

Repartee (বেপ-আৰ-টি) *n.* a smart and witty reply টপবাই দিয়া, টেটুকুটীয়া জবাব বা উত্তৰ, টামটিঙ্গালি জবাব।

Repast (বি-পেষ্ট) *n.* a meal জলপান, আহাৰ।

Repatriate (বি-পে-ত্ৰি-এট্) *v. t.* to send back to one's country দেশলৈ ওভুতাই পঠিয়া।

Repatriation *n.* আকৌ দেশলৈ ওভুতাই পঠোৱা কাম (যেনে কোনো বনুহাক)।

Repay (বি-পে') *v. t.* to pay back শুদ্ধ, পৰিশোধ কৰ, ফিৰাই দে।

Repayment (বি-পে'-মেণ্ট) act of repaying পৰিশোধ, ধাৰ শুদ্ধন।

Repeal (বি-পিল্) *v. t.* to revoke as a law বদ কৰ, বহিত কৰ; to abrogate বাতিল কৰ। — *n.* annulling বদ কৰণ। **Repealable** *adj.* that may be repealed খণ্ডনীয়, বদ কৰাৰ যোগ্য।

Repeat (বি-পিট্) *v. t.* to do or speak again বাৰে বাৰে কৰ বা ক, আকৌ ক, হুনাই ক; to rehearse দোহাৰ। —*v. i.* to recur বাৰে বাৰে হ।

Repeatedly (বি-পিট্-এড্-লি) *adj.* again and again বাৰে বাৰে, বাৰম্বাৰ, পুনঃ পুনঃ, ঘনপতি।

Repell (বি-পেল্) *v. t.* to repulse, to resist খেদাই দে, বাধা জন্ম, হটা।

Repellent (বি-পেল্-এণ্ট) *adj.* driving back

পাচলৈ ঠেলা, উঠিব বা আগবাঢ়িব নিদিয়া, প্রতি-বোধক।

Repent (বি-পেণ্ট) *v. t. or v. i.* to regret for an action অনুতাপ কৰ, খেদ কৰ, পত্তা।

Repentance (বি-পেণ্ট-ভেঞ্চ) *n.* sorrow for sins অনুতাপ, শোক, খেদ।

Repentant (বি-পেণ্ট-ভেণ্ট) *adj.* showing sorrow for sin অনুতাপিত, শোকযুক্ত।

Repercussion (বি-পাৰ-কাছ-অন্) *n.* reverberation প্রতিঘাত।

Repertoire (বিপাৰ-টোৱাৰ) *n.* list of works or plays নাটকৰ লিছি।

Repertory (বেপ-আৰ-ট'ৰী) *n.* a place where things are kept temporarily to be brought back again অলপ দিনলৈ বস্তু থোৱা ভড়াল, গুদাম। **Theatre** —নাটক আদিৰ স্থায়ী ভড়াল থকা ভাণ্ডনা কৰা দল।

Repetition (বেপ-ই-টিচ-অন্) *n.* recital পুনঃ উক্তি, পুনঃ পুনঃ কণন।

Repine (বি-পাইন্) *v. i.* (with *at* or *against*) to feel discontent, to envy অসন্তোষ প্রকাশ কৰ, টোহটোহা।

Replace (বি-প্লেচ) *v. t.* to put again in a former place আকৌ আগৰ ঠাইত ৰাখ; to take the place of আন এটাৰ ঠাই ল; to provide a substitute for বদলি দে, সলা।

Replenish (বি-প্লেন-ইছ) *v. t.* to fill again পূৰ কৰ, পূৰ্ণ কৰ, পূৰাই থ। **Replenishment** *n.* পূৰাই থোৱা কাৰ্য্য, পৰিপূৰ্ণতা। (L. *er*=again; *plenus*=full)।

Replete (বি-প্লিট্) *adj.* full পৰিপূৰ্ণ, ভৰপূৰ।

Repletion, Repleness *n.* fullness উক্তি, পূৰা, ওপচ, পৰিপূৰ্ণতা।

Replica (ৰিপ্লিকা) *n.* copy of a picture by the same hand that did the original আগেয়ে যি কৰিছিল তেওঁৰ হাতেই কৰা নক্সাৰ নকল, অনুকণ নকল।

Replicate (ৰিপ-লি-কেট্) folded আপখোৱা।

Reply (বি-প্লাই) *v. t.* to answer উত্তৰ কৰ, জবাব দে। —*v. i.* to make response প্রত্যুত্তৰ দে, জবাব দে, সমিধান দে। —*n.* answer উত্তৰ, সমিধান, জবাব।

Report (বিপৰ্ট) *v. t.* to give an account of, to inform বিপৰ্ট কৰ, সংবাদ দা, গোচৰ দা, জনা। —*n.* a statement of fact বৃত্তান্ত, বিবৰণ, সম্বাদ; rumour জনশ্রুতি; sound ধ্বনি, শব্দ।

Report one's self—হাজিৰ হৈ নিজৰ বিষয়ে জনা।

Reporter *n.* one who reports বাতৰি কাকতত খবৰ দিওতা, সংবাদদাতা।

Repose (বিপ'জ) *v. i.* (with *on* or *in*) to deposit, to place in trust গতাই থা, জমা থা, সমৰ্পণ কৰ। —*v. i.* to rest, to sleep জিৰা, বিশ্রাম কৰ, শো। —*n.* rest, sleep বিশ্রাম, টোপনি, জিৰণি।

Reposit (বিপ'জিৎ) *v. i.* to lodge for safety হৰণ ভগন নোহোৱাকৈ থা।

Repository (বিপ'জ-ই-তৰী) *n.* a place for safe-keeping of anything উঁড়াল, উঁড়ালী কোঠা, বস্তু থোৱা ঠাই।

Reprehend (বেপ-বি-হেন্দ) *v. t.* to blame তাড়ণা কৰ, ধমকি দা, বিকৰ্ণনা কৰ।

Reprehensible *adj.* worthy of being blamed নিন্দাৰ্হ, তাড়ণা কৰিব লগীয়া।

Reprehension (বেপ-বি-হেন্-চন্) *n.* reproof ভৎসনা, ধমকি, তিব্ৰস্কাৰ।

Represent (বিপ'ৰে-জেন্'ট) *v. t.* to show by statement of facts etc., to describe জনা, নিবেদন কৰ, উল্লেখ দা; to act as a substitute, to personate প্ৰতিনিধি হ, আন এটাৰ অনুকৰণ হ; to act the part of ভাও দা।

Representation (বিপ'ৰে-জেন্'তেছন্) *n.* act of representing, statement আবেদন, আৱজি, বিবৰণ, an image প্ৰতিমূৰ্তি, প্ৰতিকৃতি।

Theatrical representation—ভাওনা, অভিনয়।

He has submitted a representation to government—ভেট গৱৰ্ণমেণ্টলৈ এখন আবেদন পঠিয়াইছে।

Representative (বিপ'ৰে-জেন্'তে'টিভ্) *n.* a delegate প্ৰতিনিধি, সঁজাতি; an heir উত্তৰাধিকাৰী। —*adj.* representation প্ৰতিনিধি স্বৰূপ; taking the place of others আনৰ সলনি হোৱা, কাৰো মূৰে হোৱা। **Representative faculty**—কল্পনা শক্তি।

Repress (বিপ্ৰেচ্) *v. t.* to subdue, to restrain দমন কৰ, থমা, বহিত কৰ; to press a second time পুনৰাই হেঁচা দা। **Repressing machine**—হেচনী-কল।

Repression (বিপ্ৰে'ছন্) *n.* act of repressing দমন নিষেধ কৰণ, বাধণ।

Repressive *adj.* tending to repress দমনকাৰী, প্ৰতিষেধক, হেচা খুওৱা।

Reprieve (বিপ্ৰিভ্) *v. t.* to give a respite to অবকাশ দা, জিৰণি দা; to delay the execution of a criminal প্ৰাণদণ্ডৰ হুকুম কিছু পৰলৈ স্থগিত ৰাখ। —*n.* the delay in the execution of a criminal প্ৰাণদণ্ডৰ হুকুম স্থগিত ৰাখন।

Reprimand (বিপ-বি-মেণ্ড্) *v. t.* to chide তিব্ৰস্কাৰ কৰ, ধমকা, তাড়না কৰ, ভৎসনা কৰ। —*n.* a reproof ধমকী, তাড়ণা, ভৎসনা।

Reprint (বিপ্ৰিণ্ট্) *n.* new impression of a book দ্বিতীয়বাৰ ছাপা। —*v. t.* to print again ন-কৈ ছাপা কৰ।

Reprisal (বিপ্ৰাইজ্ এন্) *n.* the retaking of anything in retaliation প্ৰতিশোধ স্বৰূপে, পুনৰ লওন, প্ৰত্যাগ্ৰহণ, ক্ষতিৰ প্ৰতিশোধ, পোতক প্ৰতিফল।

Reproach (বিপ্ৰচ্) *v. t.* censure severely নিন্দা কৰ, ইট, গ্লানি কৰ; to upbraid ককৰ্ণনা কৰ, বিকৰ্ণনা কৰ। —*n.* reproof, censure ইটনি, বিকৰ্ণনা, ককৰ্ণনা, বিতণ্ডা, গৰিহণা।

Reproachable (বিপ্ৰ'ছ এ'বল্) *adj.* deserving reproach নিন্দনীয়, গৰিত।

Reproachful *adj.* abusive, disgraceful গ্লানিকৰক, গৰিত, অপৰাধজনক, নিন্দাৰ্হ, দোষনীয়।

Reprobate (বিপ্ৰে'বেই) *adj.* base depraved দুৰাচাৰ, পায়ত, জঘন্। —*n.* a profligate person দুৰাচাৰ, পায়ত। —*v. t.* disapprove অবজ্ঞা কৰ, বৰ্জন কৰ। **Reprobation** *n.* rejection বৰ্জন, ঘৃণাপূৰ্বক পৰিত্যাগ; condemnation দৈৰ্ঘশাস্তি।

Reproduce (বিপ্ৰ'ডিউচ্) to produce again, to form a new ন-কৈ আন এটাইত তোল, ন-কৈ তৈয়াৰ কৰ, পুনৰাই উদ্ভৱ কৰ।

Reproduction *n.* propagation পুনৰুদ্ধাৰ; repeti-

tion বাবদ্যৰ হওন, এঠাইৰ পৰা আনি আন এঠাইত
অন্যোক্তা কাম।

Reproductive (বি-প্র-দাক্-টিভ) *adj.* tending to
reproduce পুনৰুৎপাদকৰিব পৰা, পুনৰাই জন্মাব
পৰা।

Reproof (বি-প্রফক্) *n.* censure, rebuke তাড়ণা,
দৰ্শপনি, নিন্দা, গ্লানি, ভিৰঙ্কাৰ, হটনি।

Reprove (বি-প্রফজ্) *v. t.* to censure, to rebuke
ভাবি দে, তাড়ণা কৰ, গ্লানি কৰ। **Reprovable**
adj. deserving censure তাড়ণা যোগ্য,
নিন্দাহঁ।

Reptorial (বি'প-টে-ট'ৰীয়েল) *adj.* creeping
বগাই ফুৰ।

Reptant (ৰেপ-টেণ্ট) *adj.* crawling বগাই যোৱা
পেটেৰে চুচিব ফুৰা।

Reptile (ৰে'প-ডাইল্) *n.* animal that crawls or
creeps on its belly বগাই ফুৰা জন্তু, সবীশুপ।
Reptilian *adj.* belonging to reptiles বগাই ফুৰা
জন্তু সম্বন্ধীয়। (L. *reperere*=to creep)।

Republic (বি-পাব্-লিক) *n.* a form of govern-
ment without a king but by representatives
of people প্রজাতন্ত্ৰ, প্রজাব মনোনীত মুখীয়াল
মানুষৰ দ্বাৰা শাসন কৰা প্রণালী।

Republican (বি-পাব্-লিক্-এন্) *adj.* belonging
to a republic প্রজাতন্ত্ৰ বিষয়ক। —*n.* a demo-
crat প্রজা প্রভৃষ্ অনুমোদনকাৰী লোক।

Republication (বি-পাব-লিক্-এন্) *n.* act of
republishing, a re-print of a book ন-কৈ হাপা
কৰি উলিওৱা কাৰ্য্য।

Republish (বি-পাব্-লিচ) *v. t.* to publish again
পুনৰাই প্রচাৰ কৰ, ন-কৈ উলিয়া।

Repudiate (বি-পা-ৰি-উই) *v. t.* to disavow,
to disclaim অস্বীকাৰ কৰ, অগ্ৰাহ কৰ, নুই
কৰ।

Repudiation (বি-পা-ৰি-এছ'ন্) *n.* rejection, dis-
avowal অস্বীকাৰ, অগ্ৰাহ কৰণ।

Repugnance (বি-পাগ্-নেক) *n.* aversion, re-
luctance বিক্টিনা, অনিচ্ছা, ঘৃণা। (also
Repugnancy)।

Repugnant (বি-পাগ্-নেক্) *adj.* aversive, contrary
বিপৰীত, অসঙ্গত, বিপলগা; distasteful বিসোহাদ
মুখত কেবোৰ লগা, কেটেহা।

Repulse (বি-পালচ্) *v. t.* to drive back খেদাই
দে, পৰাজয় কৰ, হটা। —*n.* the act of repel-
ling পৰাজয়, পৰাস্ত হৈ খেদা খোৱা অৱস্থা।
Repulsion *n.* প্রতিঘাট; dislike aversion বেয়া
পোৱাটে, খেদাই দিয়াটে।

Repulsive (বি-পাল্-চিভ্) *adj.* repelling, causing
aversion and disgust পৰাস্তকাৰী, অপ্রীতিকৰ,
বিক্টিনা লগা।

Reputation (ৰি'প-ইউ-ডেছন্) *n.* estimation,
credit, fame সুখ্যাতি, যশ, সুনাম, কীৰ্তি।

Reputable (ৰি'প-ইউ-ডে-বল্) *adj.* in good repute,
respectable সম্ভাৱ, যশস্বী, প্রসিদ্ধ।

Repute (বি-পিউই) *v. t.* to estimate গণ্য কৰ,
মান, বোধ কৰ। —*n.* estimate, character সম্ভাৱ,
সুখ্যাতি, নাম। **Reputed** *adj.* through or
spoken of সচামিছা থিক নহয় কিন্তু সকলোৱে
কোৱা, মানি লোৱা। **Reputed owner**=যাক
পৰাকী বুলি সকলোৱে কয়, যাক পৰাকী বুলী জনা
যায়। **Reputedly** *adj.* জনাকাত মতে।

Request (বি-কোৱেষ্ট্) *v. t.* to ask for, to en-
treat খাটনি কৰ, খোজ, অনুৰোধ কৰ। —*n.*
prayer অনুৰোধ, খাটনি; a want, demand
অভাৱ, আবশ্যক, দৰকাৰ। **It is in request**=
এইটো দৰকাৰ, ইয়াক সকলোৱে বিচাৰে।

Requiem (ৰি-কুই-এম্) *n.* a hymn for the rest of
the soul of the departed মৃত ব্যক্তিৰ সঙ্গতি
কামনা কৰা গীত।

Requiescence (ৰি-কুই-চেঞ্চ) *n.* repose শান্তি,
আত্মাৰ বিশ্রাম।

Require (ৰিকোয়াৰ্) *v. t.* to demand, to need
আৱশ্যক হ, লাগ; to ask খোজ।

Requirement (ৰিকোয়াৰ-মেণ্ট) *n.* demand,
necessity আৱশ্যক, দৰকাৰ, যিমান লাগে,
প্রয়োজন।

Requisite (ৰি-কুই-কিই) *adj.* needful, required
লাগতীয়া, আৱশ্যক, দৰকাৰী। —*n.* anything
necessary বি বস্তু নহলে নহয়, লগা বা দৰকাৰী
বস্তু।

Requisition (ৰি-কুই-জি-শন্) *n.* an application,
a written demand or request আৱশ্যক হওন,
খোজনা, কোনো বস্তু খোজা পত্ৰ। —*v. t.* to make
a demand লাগে বুলি ক।

- (বি-কোই-টেল্) *n.* recompense প্রতি ফল ; repayment পৰিশোধ ।
- Requite** (বি-কোই-টেল্) *v. t.* to repay, to retaliate পৰিশোধ কৰ, প্রতিফল দে, পোটক ডোল, হোব ডোল ।
- Resale** (বি-চেইল্) *n.* a second sale চানি জিলায়, বিতীয়াৰ বিক্ৰী ।
- Rescind** (বে-চিন্) *v. t.* to annul, to reverse বদ কৰ, বাতিল কৰ, খণ্ডন কৰ ; (L. *scindere* = to cut) .
- Rescission** (বি-চিচ্-শন্) *n.* the act of annulling বদ কৰণ, বাতিল কৰণ, কাটন । **Rescissory** *adj.* দলিল আদি বাতিল কৰণ বিষয়ক ।
- Rescript** (বি-স্ক্ৰিপ্ট) *n.* an edict ; the official answer of an emperor আদেশ, বাজ্ঞ অভিযুক্ত, হুকুম পত্ৰ ।
- Rescue** (বেচ-কিউ) *v. t.* to set free from danger, to deliver মুক্ত কৰ, মোকোলা, বিপদৰ পৰা বচা কৰ, সৰুতা । —*n.* escape, deliverance বচা, উদ্ধাৰ, মুক্তি, সাৰণ । **Rescuer** *n.* উদ্ধাৰ-কৰ্তা, মুক্তিদাতা, পৰিত্ৰাণ কৰ্তা ।
- Research** (বি-চাৰ্ছ) *n.* a careful investigation সূক্ষ্ম অনুসন্ধান, তত্ত্ব বিচাৰ কাৰ্য্য, গবেষণা ।
- Resemblance** (বি-জেম-ব্লেঞ্চ) *n.* similarity, likeness সাদৃশ্য, মিল, তুল্যতা ।
- Resemble** (বি-জেম-বন্) *v. t.* to be similar to, to be like একে হ, মিল হ, অনুকণ হ ।
- Resent** (বি-জেণ্ট্) *v. t.* to consider as an injury or insult অপমান বোধ কৰ ; to take ill বৈয়া পা, খং কৰ ।
- Resentment** (বি-জেণ্ট-মেণ্ট্) *n.* displeasure, the act of resenting বচা, আক্ষেপ, কোপ, আকোহ ।
- Reservation** (বি-জাৰ্ভ-এছন্) *n.* the act of reserving, something reserved সাঁচন, সাঁচি থওন, সাঁচ-বাথ ; a clause, or proviso কোনো আত্মতীয়া বিধান, প্রতিবন্ধক ; keeping back গোপন ; exception বাদ থেওন ।
- Reserve** (বি-জাৰ্ভ) *v. t.* to keep back আদলৈ বাথ ; to keep safe সাঁচি থ । —*n.* that which is kept for future use সাঁচতীয়া বস্তু ; mental concealment দলৰ ভাব গোপন, গধুবাণি । A

- reserve fund**=আত্মতীয়া জমা । **With out reserve**=খোলা-খুলিকৈ, কোনো কথা গোপন নকৰি । **Receive the report with reserve**=খবৰতো যেনে শুনা তেনে বিশ্বাস নকৰিবা, সঁচা মিছা ভাবি চাৰা ।
- Reserved** *adj.* not frank নিৰোকা, নিযুতা, গোজোৰা, গধুৰ মনৰ, পেটগোবোং ; shy লাজুকা ।
- Reserved list**=বকিত সৈন্তদলৰ তালিকা ।
- Reservist** (বি-জাৰ্ভ-ইষ্ট) *n.* a soldier belonging to the reserve forces আত্মতীয়াতকৈ খোৱা সৈন্তদলৰ এজন ।
- Reservoir** (বেজ-আৰ্-ভোৱাৰ) *n.* a place where any liquid is stored for use পানী বা পনীয়া বস্তু খোৱা ঘৰা, জলাধাৰ ।
- Reset** (ৰিচেট্) *v. t.* or *v. i.* to set again as printed matter নকৈ বহুতা বা পাত । —*n.* নতুন পাতনি ।
- Resettlement** (বি-চেটল্-মেণ্ট) *n.* act of settling again নতুন বসলবন্তী ।
- Reside** (বি-জাইড্) *v. i.* to dwell, to live থাক, বাস কৰ ।
- Residence** (বেচ-ই-ডেজ) *n.* place where one resides বাসস্থান, থকা ঠাই, ঘৰ ।
- Residency** (বেচ-ই-দেন-চি) *n.* the official dwelling of a Government official প্রধান দাসন-কৰ্তাৰ থকা ঠাই বা ঘৰ, বাজ্ঞ প্রতিনিধিৰ ঘৰ ।
- Resident** (ৰে'চিডেণ্ট্) *adj.* dwelling in place নিবাসী, বাসিন্দা ; not migratory সদায় একে ঠাইতে থকা । —*n.* one who dwells in a place বাসিন্দা লোক ; a representative at a foreign court বিদেশস্থ বাজ্ঞপ্রতিনিধি ।
- Residential** (ৰে'চিডেন্সিয়েল্) *adj.* residing থকা, বসতি কৰা, বাস কৰি থকা ।
- Residual** (বেচ-ই-দিউ-বেল) *adj.* remaining অৱশিষ্ট, বাকী থকা ।
- Residuary** (বেচ-ই-দিউ-এৰী) *adj.* pertaining to the residue অৱশিষ্ট ভাগৰ বাকী অংশ সম্বন্ধীয় । **Residuary-legatee**=উইলৰ নিয়ম মতে ধনসম্পত্তি ভাগবৈ গলে অৱশিষ্ট তিনি বে পাৰ, অৱশিষ্ট অংশৰ গৰাকী ।
- Residue** (বেচ-ই-দিউ) *n.* remainder বাকী, অৱশিষ্ট, অৱশেষ ।

Residium (বে'চ-ই-দিউ-আই) *n.* that which remains after বাদ বাকী, শেহতীয়া ভাগ, ওপৰকি।

Resign (বি-জাইন্) *v. t.* to relinquish, to give up এৰি দে, ইস্তফা দে, পরিত্যাগ কৰ; to surrender সমৰ্পণ কৰ; to entrust গুহাই থা। — *v. i.* to submit one's self সহি থাক, বি হল হল বুলি মনে মনে থাক।

Resignation (বি-জিগ'-নে-মন্) *act of giving up* ত্যাগ কৰণ, এৰি দেওন, ইস্তফা; quiet submission উল্লাস অৱস্থা, ঈশ্বৰৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি থাকন; patience সহিষ্ণুতা।

Resilience (বেজিলিয়েন্স) *n.* recoil আপোন ঠাইলৈ ঘূৰি অহা স্বভাৱ; elasticity স্থিতিস্থাপকতা, স্বাভাবিক অৱস্থালৈ প্ৰত্যৱৰ্ত্তনৰ স্বভাৱ।

Resin (বে'জ-ইন্) *n.* a kind of substance produced from oils secreted by the plant ৰজন, ঘূনা।

Resinous (বেজ'-ইন-আচ্) *adj.* resembling resin. ঘূনাবৎ, ৰজনৰ দৰে।

Resist (বে-জিষ্ট) *n. t.* to oppose বাধা জন্ম, নিৰাবণ কৰ, হকাবাধা কৰ, অমান্য কৰ।

Resistance (বে-জিচ্-টেঞ্চ) *n.* opposition বাধা, বাধকতা, প্ৰতিবন্ধক, প্ৰতিৰোধ।

Resistible (বে-জিচ্-টিবল্) *adj.* that may be resisted নিৰাবণীয়, বাধা জন্মাব পৰা, আগভেটি বাধিব পৰা। **Resistibility** *n.* বাধা জন্মোৱাটো।

Resolute (বিজ-অ'লিউট্) *adj.* having a fixed purpose, determined ঠিকমনা, মন ডাঠ, দৃঢ়-সহজ; bold সাহীয়াল। **Resoluteness** *n.* দৃঢ়তা।

Resolution (বি'জ-অ'-লিউ-মন্) *n.* act of resolving নিৰ্দ্ধৰণ; নিৰ্দ্ধাৰিত বিষয়; fixed determination দৃঢ় প্ৰতিজ্ঞা; steadiness স্থিৰতা; a solution in mathematics কোনো গুটীয়া অঙ্কৰ ভাঙি পৃথক কৰণ। To move a resolution = প্ৰস্তাৱ কৰ।

Resolvable (বি-জলভ-এবল্) *adj.* that may be separated into elementary parts ভৰকবি অংশ বিলাক পৃথক কৰিব পৰা, ভাঙক।

Resolve (বি-জলভ) *v. t.* to analyse গলাই বুল অংশ বিলাক পৃথক কৰ; explain খোলাচ।

কৰি দেখুৱা, অৰ্থ কৰ, বুজা; to decide স্থিৰ কৰ, নিৰ্দ্ধাৰণ কৰ, ঠাৱৰা।

Resonance (বি'জ-অ'-নেঞ্চ) *n.* resounding প্ৰতিধ্বনি, জ্বলজ্বলনি।

Resonant *adj.* returning sound প্ৰতিধ্বনিযুক্ত।

Resort (বি-জৰ্ট) *v. i.* to go বা; to have recourse আশ্ৰয় ল, উপায় গ্ৰহণ কৰ। — *n.* a haunt খলি; a place much frequented সমাগম, সদায় অহা-যোৱা কৰা ঠাই; recourse উপায়।

Resound (বি-জাউণ্ড) *v. i. or v. t.* to echo প্ৰতিধ্বনি কৰ বা হ; to sound loudly খলকি লগা; to spread the fame of গ্ৰন্থশংসা কৰ, সংকীৰ্ত্তন কৰ।

Resource (বি-চ'ৰ্চ) *n.* means উপায়; (*pl.*) funds ধন, সঞ্চিত, সংস্থান। **Resourceful** *adj.* full of contrivances or expedients বুধিয়ক, অৱস্থাপন্ন।

Respect (বে-স্পেক্ট) *v. t.* to honour, to regard মান কৰ, সন্মত কৰ, সন্মান কৰ। — *n.* regard, esteem মান, সন্মত, সমাদৰ; relation সহজ, সম্পৰ্ক। In respect of = in comparison তুলনা কৰিলে। With respect to = in regard to সম্পৰ্কে, বিষয়ে। Pay respects to = ঢোলাম দে, সন্মান কৰ।

Respectability (বে-স্পেক্ট-টে-বিলিটি) *n.* state of being respectable গৌৰৱ, সন্মান, মৰ্যাদা।

Respectable (বে-স্পেক্ট-টেবল্) *adj.* worthy of respect মাননীয়, মৰ্যাদাপূৰ্ণ, সন্মত; moderate in number or excellence উপযুক্ত সংখ্যাৰ, পৰিমিতৰূপে, বিশিষ্ট।

Respectably (বে-স্পেক্ট-টেবল্-ই) *adv.* moderately সাধাৰণৰূপে, নিৰমিতৰূপে; pretty well প্ৰায় ভাল ভাল।

Respectful (বে-স্পেক্টফুল্) *adj.* full of respect শিষ্ট, সন্মানকাৰী, সন্মত বুজা।

Respectfully *adj.* সন্মানপূৰ্ণক, সন্মতৰূপে।

Respecting *adv.* regarding সহজ, বিষয়ে।

Respective (বে-স্পেক্টিভ) *adv.* having reference to, relative, particular বিশেষ, ভিন্ন ভিন্ন, নিজ নিজ, বেলেগ বেলেগ, স্বাধীনক্ৰমে।

Respectively *adj.* relatively, relating to each separately in order বিশেষকৈ ক্রমাবধি, অগা-
পিচা অনুক্রমে। **Mahiram and Gunaram sons
or Dhani and Manu respectively**=মেধাব
আগ পাচ ক্রমে ধনী আক মনুৰ পুত্ৰক মহিৰাম
আক গুণাবাম; অৰ্থাৎ ধনীৰ পুত্ৰক মহিৰাম আক
মনুৰ পুত্ৰক গুণাবাম।

Respersion (ৰি-স্পাৰ্চ-অন্) *n.* sprinkling সিঁচন,
ছুটিয়াই দিয়া কাৰ্য্য।

Respirable (ৰে-স্পি-এ'বল্) *adj.* that may
be breathed নিশ্বাস লব পৰা, উশাহ লব পৰা।

Respiration (ৰে'চ-পি-বে'ৰেশন্) *n.* the function
of breathing নিশ্বাস, উশাহ লভন; relief from
toil সকাহ, জিৰণি।

Respirator (ৰেছ-পি-বে-টৰ) *n.* উশাহ ঘৰ।

Respiratory *adj.* serving for respiration উশাহ
লোৱা, নিশ্বাস ওলোৱা।

Respite (ৰে'চ-পাইট্) *n.* interval of rest, pause
জিৰণি, সকাহ বিজ্ঞান, ছেদভেদ, ক্ষতিখন, উশাহ
ভুতি, আজৰি।

Resplendent (ৰেচ-প্লেণ্ড-দেণ্ট) *adj.* shining very
bright উজ্জল, জকমকীয়া, দীপ্তিমান, চকমকীয়া।
Resplendence *n.* জকমকনি উজ্জলতা।

Respond (ৰে-স্পণ্ড) *v. i.* to answer উত্তৰ দে,
জবাব দে; to suit উপযুক্ত হ, জোবাই-
কোখাই হ।

Respondent (ৰে-স্পণ্ড-এণ্ট) *n.* one who
defends a law-suit আপীল মোকদ্দমাৰ
প্ৰতিবাদী।

Response (ৰে-স্পন্স) *n.* an answer, a reply
উত্তৰ, জবাব, সঁহাৰি।

Responsibility (ৰে-স্পন্স-চি-বিলি-জী) *n.* state
of being responsibility, liability লেঠা,
আপদাহ, দায়িত্ব।

Responsible (ৰে-স্পন্স-চি-বল্) *adj.* liable,
answerable দায়ী, জবাব দিহী।

Responsive (ৰে-স্পন্স-ভিভ) *adj.* answering,
inclined উত্তৰকাৰী, জবাব দিওঁতা।

Rest (ৰেষ্ট) *n.* cessation from labour etc.,
peace সবহ, ভৰণি, জিৰণি, সুস্থি, শান্তিসুখি,
বিজ্ঞান; sleep টোপনি, নিদ্ৰা; death মৰণ,
চিৰশান্তি। —*n.* remainder অৱশিষ্ট, বাকী

others আন আন বিলাক। (*In Banking*)
reserve fund আৱুতীয়া জমা। —*v. i.* to cease
from labour শঁতা, জিৰা, ভাগৰ পলা; to
sleep শো; to lean আউজ; to be still স্থিৰ
হ; to remain থাক। **At rest**=বৈ থাক,
থাম। **For the rest**=অৱশ্য বিষয়ে। **It rests
with him to decide**=এইটো স্বীমাংসা কৰাৰ ভাৰ
তেওঁৰ ওপৰত হৈছে। **Rest-house**=a house
of rest for travellers বেট হাউচ, বাট জিৰণি
ঘৰ, বাজি থোৱা। **Resting place**=বিজ্ঞান
স্থান; the grave কবৰ, মৈদাম।

Restaurant (ৰেষ্টোৰাঁ) *n.* a house for the
sale of refreshments জলপনীয়া দোকান।

Restitution (ৰেষ্ট-টিউ-শ্বন্) *n.* restoration
of something lost or taken away ত্ৰাপণোচ,
পুনৰুদ্ধাৰ, পুনৰ দখল।

Restive (ৰেষ্টিভ্) *adj.* unwilling to go
forward দগা; obstinate, swerving back-
ward মটমট, পাচহোঁহকা মৰা। **Restiveness**
n. obstinacy মট, ঠহ, থমকা, অমুৰি।

Restless (ৰেষ্ট-লেচ্) *adj.* uneasy, unsettled
উত্তনুৱা ভজবজীয়া, কটকটীয়া, অস্থিৰ, উৱাহল,
কচকটীয়া, দেওপৰা। **Restlessly** *adv.* হাবাথৰি
খাই। **Restlessness** *n.* ইচাচি-বিচাচি, চাটি-ফুটি,
অস্থিৰ-অশান্তি।

Restoration (ৰেষ্ট'ৰ-এ-শ্বন্) *n.* replacement
পুনঃ সংস্থাপন, পুনঃ প্ৰাপ্তি, প্ৰতিদান; recovery
আৰোগ্য লাভ।

Restorative *adj.* tending to restore আৰোগ্য-
কাৰী, ৰোগনাশক।

Restore (ৰেষ্ট'ৰ্) *v. t.* to give back ফিৰাই দে;
to replace পুনৰাই আগৰ ঠাইত থ; to revive
পুনৰাই বাহল কৰ, সজাল; to cure ভাল কৰ,
সুস্থ কৰ। **To restore to office**=আকৌ কাম
দে। **To restore to the file as a suit**=
মোকদ্দমা নম্বৰ বাহল কৰ।

Restrain (ৰি-ষ্ট্ৰেইন্) *v. t.* to repress, to check
দমন কৰ, ধৰি ৰাখ; to hinder নিৰাধণ কৰ;
to withhold আটক কৰ।

Restraint (ৰি-ষ্ট্ৰেইণ্ট্) *n.* check, hinderance
সংযম, আটক, ৰাধাত, প্ৰতিৰোধ। **To put
under restraint**=আটক কৰ, বাধি থ।

- Restrict** (বে-ষ্ট্ৰিক্ট্) *v. t.* to confine, to limit আটক কৰ, সীমাবদ্ধ কৰ; to repress নিষেধ কৰ।
- Restriction** (বে-ষ্ট্ৰিক্ট-শ্বন্) *n.* limitation বাধা, প্রতিবন্ধক, নিষেধ, বাৰণ; confinement আটক।
- Restrictive** (বে-ষ্ট্ৰিক্ট-টিভ্) *adj.* restraining বাধাজনক, নিষেধক, নিবারণক।
- Result** (বি-জাল্ট্) *n.* consequence, conclusion পরিণাম, ফলোদয়, শেষ সীমাংসা, সিদ্ধান্ত। —*v. t.* to issue (with in) উৎপন্ন হ, ফল ধৰ; to terminate শেষ হ, অন্ত হ।
- Resultant** (বি-জাল্ট-এণ্ট্) *adj.* resulting from combination জটাই বিলাক পোট খাই শেষত বাকী বোতা। —*n.* combination of forces বলসমষ্টি।
- Resume** (বি-জিউম্) *v. t.* to take back again পুনৰাই ল, ফিৰাই ল; to begin again আকৌ আৰম্ভ কৰ। *Resumable adj.* পুনৰাই লব পৰা।
- Resume** (বে'-জিউ-ম) *n.* a summary সংক্ষিপ্ত বিবরণ।
- Resumption** (বি-জাম্-শ্বন্) *n.* act of taking back again পুনঃগ্রহণ, ফিৰাই লোৱা কাৰ্য।
- Resumption of land**=মাটি বাজাদী কৰণ।
- Resurrection** (বি-জাৰ-বেক্-শ্বন্) *n.* the rising again from the grave পুনৰুত্থান, কবৰৰ পৰা জীৱিত হৈ ওলাওন।
- Resurvey** (বি-চাৰ্ভে) *n.* a renewed survey চানি পিয়ল। —*v. t.* to survey again চানি পিয়ল, ন-কৈ মাটি জোখ কৰ; to review পুনৰাই চা, পুনৰ্দৃষ্টি কৰ।
- Resuscitate** (বি-চাচ'-ই-টেট্) *v. t.* or *v. i.* to revive to come to life again পুনৰাই জীয়া, আকৌ সজীৱ কৰ, পুনৰাই ধাতু আহ, জী।
- Resuscitation** *n.* act of coming to life again পুনৰ চেতন লাভ, পুনৰুত্থান।
- Ret** (ৰে'ট্) *v. t.* to expose jute to moisture মৰাপাট গোৰা।
- Retail** (বি-টেইল্) *v. t.* to sell in parts খুচুৰীয়াকৈ বেচ। —*n.* sale of goods in parts খুচুৰীয়া বিক্ৰী। (*oppo.* to **Whole-sale.**)
- Retailer** (বি-টেইল-আৰ) *n.* a seller of goods in small quantities খুচুৰীয়া বেপাৰী।

- Retain** (বি-টেইন্) *v. t.* to keep in possession, to engage by payment of a fee ৰাখ, বহনা দি নিযুক্ত কৰ বা ৰাখ।
- Retainer** (বি-টেইন্-আৰ) *n.* one who is retained যাক ধন দি কোনো কামৰ নিমিত্তে ৰখা হয়; a dependant ভাবেদাৰ, অধীন লোক, লগুৱা; a retaining fee বহনা উকিলৰ ফি।
- Retake** (বি-টে'ক্) *v. t.* to take again আকৌ ল, ফিৰাই ল, ৰানে।
- Retaliate** (বি-টেইল্-ই-এট্) *v. t.* to repay, to return like for like পরিশোধ কৰ, প্রতিফল দে, পোটক দে, হোৰ ভোলা, ভটা।
- Retaliation** (বি-টেইল্-ই-এ-শ্বন্) *n.* retribution প্রতিশোধ, পোটক, ভটনি, প্রতিফল।
- Retard** (বি-টাৰ্ড্) *v. t.* to keep back, to delay গতিবোধ কৰ, বাধা জন্মা, পলম কৰ, থমকা মাৰ।
- Retardation** (বি-টাৰ্ড-এ-শ্বন্) *n.* hinderance obstacle বাধা, প্রতিবন্ধক; decrease in the speed থমকা।
- Retch** (ৰেচ্ছ) *v. i.* to attempt to vomit আতুলিয়া, ওকালি আহ।
- Retention** (বি-টেইন্-শ্বন্) *n.* act of retaining, restraining ধৰি ৰাখন, ৰক্ষাকৰণ, আটক, আটক, কৰণ; memory স্মরণ শক্তি, ধাৰণাশক্তি।
- Retentive** (বি-টেইন্-টিভ্) *adj.* having power to retain ধাৰণক্ষম, ধৰি ৰাখিব পৰা।
- Retentiveness** *n.* ধাৰণা শক্তি।
- Retiary** (বি-হি'-এৰী) *adj.* like a net, provided with a net জালৰ দৰে, জাল থকা, জালপতা।
- Reticence** (ৰে'ট্-ই-চেঞ্চ), **Reticency** *n.* reserve in speech গধুৰাণি, মৌনভাৱ, নিমুৱা ৰভাৱ।
- Reticent** *adj.* taciturn (*on, upon, about*) নিমাত, নিবোকা।
- Reticular** (ৰে'ট-ই-কিউলাৰ) *adj.* formed like net work জল জলীয়া, জালৰ দৰে গঠা।
- Reticulate** (ৰে'ট্-ই-কিউ-লেট) *adj.* netted জলাকটা, জালৰ দৰে বিছা থকা, জালি কটা; crossing each other like a net work জালৰ স্তৰাৰ দৰে অধালি পধালি। also **Reticulated**=মাজে মাজে সৰু সৰু খোঁকৰ দৰে থকা।

Reticule (ৰেট্-ই-কিউল্), **Reticle** *n.* a net-work bag জালমোনা।

Retina (ৰেট্-ই-না) *n.* the internal membrane of the eye with a net work of optic nerves চকুৰ ভিতৰৰ সিমসংযুক্ত পাতলীয়া ছাল; the layer of the eye অক্ষিপট।

Retinue (ৰেট্-ই-নিউ) *n.* the attendants following a person of rank, suite লগুৱা, পাৰিষদ, লগৰীয়া, ঠাটকটক।

Retire (ৰি-টায়াৰ) *v. i.* to withdraw from active life অৱসৰ ল, এনেয়ে কাল নটো, ওচি যা, গ্ৰস্থান কৰ; to retreat পলা, লুকা, পলায়ন কৰ; to go to bed বিশ্রাম কৰ। To retire from service=কামৰ পৰা অৱসৰ ল, কাম এৰি দে। To retire a bill=বিল বা হুণ্ডিৰ টকা দিল।

Retired (ৰি-টায়াৰ্ড) *adj.* secluded, quiet নিৰ্জন, নিজজাল, গুপ্ত; withdrawn from service কামৰ পৰা অৱসৰ লোৱা, কাম এৰি যোৱা। A man of retired habits =অকলশৰে থাকিবলৈ ভালপোৱা লোক, মানুহৰ জগাল সহিব নোৱাৰা। A retired officer=কাম এৰিযোৱা বিষয়া, পেন্সন পোৱা কৰ্মচাৰী।

Retirement (ৰি-টায়াৰ্-মেণ্ট) *n.* act of retiring, seclusion, privacy অৱসৰ লভন, কৰ্মভাগ, বিবলে থাকন, গুপ্ত নিবাস।

Retiring (ৰি-টায়াৰ-ইং) *adj.* reserved, modest নিমুৱা, লাজুক, চুহুচামাক; retreating পলাই ফুৰা; given to one who retires from service কাম এৰোতে দিয়া।

Retort (ৰি-টৰ্ট) *v. t.* to return, to retaliate ওলোটাই দে, প্রতিশোধ দে। —*v. i.* to make sharp reply ওভোতা জবাব দে, প্রত্যুত্তৰ দৰ। —*n.* a sharp reply প্রত্যুত্তৰ; a vessel used in distillation ভাঙীখানাত ব্যৱহাৰ কৰা একককম নলী থকা পাত্ৰ।

Retouch (ৰি-তাচ্) *v. i.* to improve by new touches লেখনিৰে নকৈ বং দি আক ভাল কৰ। —*n.* the act of finishing a picture ফটুফটীয়া কৰণ, পুনৰাই মাৰ্জন।

Retrace (ৰি-ৱে'চ) *v. t.* to trace back নকৈ আঁক; to discover again the tracks of

আকৌ বিচাৰি উলিয়া, সন্ধান ল; to go back by the same course আকৌ আগৰ বাটেই যা।

Retract (ৰি-ট্ৰেক্ট) *v. t. or v. i.* to draw back, to recall, to withdraw what has been said ওভোতাই ল, কাটি ল, কোৱা কথা অস্বীকাৰ কৰ বা আন বকমে ঘূৰাই ক, মিছা মাত। (L. re =back; trahere=to draw).

Retractable, Retractable *adj.* that may be retracted or recalled ওভোতাৰ পৰা, ঘূৰাই লব পৰা, মিছা মাতিব পৰা, কথা সলাব পৰা।

Retractile (ৰি-ট্ৰেক্ট-টাইল্) *adj.* that may be drawn back as claws কৌচ খুৱাব পৰা, কৌচাব পৰা।

Retraction (ৰি-ট্ৰেক্-শ্বন্) *n.* act of retracting মিছা মাতন, কোৱা কথা ওভোতাৰ।

Retreat (ৰি-ট্ৰেট্) *n.* a retiring হটন, পলায়ন; place of privacy গুপ্ত নিবাস, লুকুৱা ঠাই, নিৰ্জন স্থান। —*v. i.* to recede হট, পাচ-হোঁক; to retire to a place of shelter লুকা, পলা।

Retrench (ৰি-ট্ৰেন্ছ্) *v. t.* to cut off, to lessen কাট, কম কৰ। —*v. i.* to economise খৰচ কম।

Retrenchment (ৰি-ট্ৰেন্ছ্-মেণ্ট) *n.* lessening কম কৰণ; reduction টকা বাদ দ্ৰেজন, ধন কাটন; the inner work of a fortress দুৰ্গৰ ভিতৰ গড়।

Retrial (ৰি-ট্ৰাইল্) *n.* a repetition of trial চানী বিচাৰ, পুনৰিচাৰ।

Retribution (ৰি-ট্ৰিভ-ইউ-শ্বন্) *n.* repayment, পৰিশোধ; reward or punishment প্রতিফল, সেকা, শাস্তি।

Retributive (ৰি-ট্ৰিভ-ইউ-টিভ্) *adj.* rewarding, punishment প্রতিফল দিয়া, উপযুক্ত শাস্তি দিয়া, দণ্ড বিধায়ক।

Retrievable (ৰি-ট্ৰিভ-এবল্) *adj.* recoverable ঘূৰাই পাব পৰা, পুনঃ প্ৰাপ্য, আকৌ যোকলাব পৰা।

Retrieve (ৰি-ট্ৰিভ) *v. t.* to recover, to bring back পুনৰাই পা, মোকোলা, আকৌ উদ্ধাৰ কৰ, ভাল কৰ।

Retrocession (বি-ৱ'-চে-শ্বন্) *n.* disappearance of a tumour গাঁড় জামৰণ।

Retrograde (বি-ট'-গ্ৰেড) *adj.* going backward পাচহোইকা; পাচলৈ যোৱা, পশ্চাদগামী, পাচলৈ ঢাল লোৱা; contrary বিপৰীত।

Retrogession (বিট'-গ্ৰে-শ্বন্) *n.* a going backward পশ্চাদগতি; a decline in quality গুণৰ হ্ৰাস, অধঃপতন।

Retrospect (বিট'-ৰ'-স্পেক্ট) *n.* a looking back উভতি চাওন, পশ্চাদ্ধৰ্শন; a view of things past অতীত বিষয়ৰ আলোচনা (L. *Retro*=back; *specere*=to look)।

Retrospective (বি-ট'-স্পেক্টিভ) *adj.* looking back অতীতদৰ্শী; from a past date আগৰ তাৰিখৰ পৰা।

Retrospection *n.* the faculty or look on the past গতালোচনা, যোৱা কথা ভাবি চোৱা শক্তি।

Return (বি-টাৰ্ণ) *v. i.* to come back ফিৰি আহ, ঘূৰি আহ, উভতি আহ; to answer উত্তৰ কৰ। —*v. t.* to give back ফিৰাই দে; to send back ফিৰাই পঠিয়া, ওভোতাই দে; to repay শোধ, পৰিশোধ কৰ; to give an account হিচাপ দে; to elect, as a member মনোনীত কৰি পঠিয়া।

Return *n.* the act of sending back ফিৰাই দেওন, ওৱাপোচ; a coming back উভতি আহন, প্ৰত্যাগমন; an official account or report আফিচৰ বিটাৰ্ণ, চৰ্কাৰী হিচাপৰ বিবৰণ; the profit on a business কাৰ্য্যৰ লাভ, ফল। **In return** —সলনি, পৰিৱৰ্ত্তে। **Return-ticket** = বেল, জাহাজত অহা-যোৱা কৰাৰ একেবাৰেই লোৱা কম খৰচৰ টিকেট।

Returnable *adj.* required to be returned ফিৰাই দিব লগা।

Reunion (বি-ইউ নিয়ন্) *n.* union after separation পুনর্মিলন, পুনৰাই লগলাগন।

Reunite (বি-ইউনাইট) *v. t.* or *v. i.* to unite again after separation আকৌ মিল কৰ, বা মিল হ, আকৌ লগ লগা বা লগ লাগ, আকৌ জোৰা খুৱা।

Revalescent (বিভ-এ-লেচেচ) *adj.* beginning to grow well সঁজাল ধৰা।

Reveal (বি-ভীল) *v. t.* to make known, to disclose প্রকাশ কৰ, ব্যক্ত কৰ, জাহিৰ কৰ, জনা।

Revel (বিভ'-এল্) *v. i.* to carouse থিকিমাৰি পাতি ভোজ খা, মত্তলীয়া হৈ ধন ধুশাল কৰ। —*n.* a riotous feast মদপী ভোজ, মত্তলীয়া থিকিমাৰি।

Revelation (বি'ভ-ই-লে'-শ্বন্) *n.* the act of revealing প্রকাশ, গুপ্ত কথা ব্যক্ত কৰণ; divine communion দৈববাণী, ঈশ্বৰে ব্যক্ত কৰা কথা।

Reveller (বিভ-এল-আৰ-) *n.* one who takes part in a revel ভোজ খোৱা মদপী সঙ্গী।

Revelry (বি'ভ-এল-বী) *n.* a riotous festivity মত্তলীয়া আৰাও, মদখোৱা উৎসৱ।

Revenge (বি-ডেঞ্জ) *v. t.* to punish in return প্ৰতিশোধ দে। —*v. i.* to take vengeance পোটক তোল, হোৱ তোল। —*n.* injury in return পোটক, হোৱ, প্ৰতিহিংসা। **Revengeful** *adj.* vindictive, malicious প্ৰতিহিংসা পৰায়ণ, কুজু চিয়া।

Revenue (বে'ড-এন্-ইট) *n.* rents due on an estate খাজনা, বাজহ, বাজহ, বজাৰ কৰ। **Revenue office** = কলেক্টৰী অফিছ। **Revenue free** = নিহৰ।

Reverberate (বি-ভাৰ-বাৰ'-এট) *v. t.* or *v. i.* to echo, to resound প্ৰতিধ্বনি কৰ, প্ৰতিধ্বনি হ, ছিটিকি পৰ। **Reverberation** *n.* প্ৰতিধ্বাৎ, প্ৰতিধ্বনি; the reflection of sound শব্দ বা মাত, ঠেংগা খাই উফৰি অহা শব্দ।

Revere (বি-ডিৱেৰ) *v. t.* to regard with respect, to venerate সন্মান কৰ, ভক্তি কৰ।

Reverence (বে'ড-আৰ-এঞ্চ) *n.* respectful awe সন্মানজনক ভক্ত, ভক্তি, শ্ৰদ্ধা; veneration সন্ত্ৰম সেৱা। **Do reverence** = to do honour সন্মান কৰ। **Make reverence** = পূজা কৰ, ভক্তি কৰ।

Reverend (বে'ড-আৰ্'-এণ্ড) *adj.* worthy of reverence পূজ্যবৰ, মাতবৰ, মাননীয়। **To the**

Rev. or Reverend Mr. Moore—মাননীয় ধৰ্ম-
যাজক মূৰ চাহাবৰ সমীপেহু।

Reverent *adj.* respectful, humble বিনীত ভক্তিমান,
নম্ৰ।

Reverential *adj.* showing or proceeding from
reverence ভক্তিমান বিনয়ী, সমাদৰকাৰী।

Reverie, Revery (ৰেভ-এব-ই) *n.* an ir-
regular train of thoughts গভীৰ চিন্তাভাবনা,
গুণনি-ভাবনি, ঘূমনি; mental abstractions
খান, মগ্নতা; brown study দিবা-স্বপ্ন, জাগৰ-
স্বপ্ন।

Reverse (বি-ভাৰ্চ) *v. t.* to change wholly
লুটিয়া, ওলোটা, বদল, পৰিৱৰ্তন কৰ; to annual
বদ কৰ, অসিক্ত কৰ; to overthrow পৰাজয় কৰ।
—*n.* the opposite ওলোটা; the back side of
a coin দিলুটি, সিশিটি; a calamity বিপদ, দুৰ্দ্ধশা।
—*adj.* turned backward লুটি খোৱা, ওলোটা,
বিপৰীত।

Reversible *adj.* that may be reversed লুটিয়া
পৰা।

Reversion (বি-ভাৰ-শ্বন্) *n.* the act of reverting
or returning পৰিৱৰ্তন, উভতি আহন; the right
to future possession ভৱিষ্য উত্তৰাধিকাৰিত্ব。
আগলৈ পাব পৰা হও। (*L. re*=back; *vertere*
to turn).

Reversionary (বি-ভাৰ-শ্বনেৰী) *adj.* to be enjoyed
one after another ক্ৰমাৎয়ে এটাৰ পাচত আন-
টোৱে আগলৈ পাব পৰা।

Reversioner *n.* আচল ভালৰ ওৱাৰিচৰ অবিহনে পাব
পৰা উত্তৰাধিকাৰী।

Revert (বি-ভাৰ্চ) *v. t.* or *v. i.* to turn back ঘূৰি
আহ, ওলোটা, লুটিয়া; to reverse.

Revertible (বি-ভাৰ্চ-ইবল্) *adj.* that may revert
ঘূৰাই আনিব পৰা, লুটি খাব পৰা।

Revery see **Reverie**.

Revet (বিভেট) *v. t.* to face with masonry দুৰ্গৰ
কাষে কাষে পকা গড় মাৰ।

Revetment (বি-ভেট-মেণ্ট্) *n.* a retaining wall
পত্তোৱাৰ, পকা গড়।

Revie (বি-ভাই) *v. t.* to rival ফেৰপাত, কেৰিয়া
কেৰি কৰ।

Review (বি-ভিউ) *v. t.* to see again, to

examine critically পুনৰিৰীক্ষণ কৰ, পৰীক্ষা
কৰ; to inspect as troops (সৈন্ত) পৰিদৰ্শন
কৰ; to revise নকৈ বিচাৰ কৰ। —*n.* a critical
examination পৰিদৰ্শন; a written discussion
সমালোচনা।

Reville (বি-ভাইল্) *v. t.* or *v. i.* to reproach
গালি পাৰ, নিন্দা কৰ, তিৰস্কাৰ কৰ। **Reviler** *n.*
নিন্দক।

Revise (বি-ভাইজ্) *v. t.* to examine and amend
আকৌ চাই শুধৰা, পুনৰাই সংশোধন কৰ। —*n.* a
second proof sheet ছাপাৰ দ্বিতীয় সংশোধনি
কাগজ। **Reviser** *n.* one who examines proof
ছাপাৰ কাগজ শুধৰোৱা লোক।

Revision **Revisal** (বি-ভিজন্), (বি-ভাইজেণ্) *n.*
act of revising, re-examination পুনৰ
সংশোধন। A **revision case**—জানি বিচাৰৰ
মোকদ্দমা। (*L. videre*—to see).

Revisit (বি-ভিজিট্) *v. t.* to visit again আকৌ
সাক্ষাৎ কৰ, পুনৰাই দেখা কৰ।

Revival (বি-ভাই-ভেব্) *n.* recovery from a state
of depression পুনৰ্জীৱন সঁজাল; renewal
নতুন আৰম্ভণ, পুনৰ উদ্ভব; restoration
পুনৰ্ৰূপিত বৰণ।

Revive (বি-ভাইভ্) *v. i.* to return to life
আকৌ জী, পুনৰাই চেতন পায়, সজলি ধৰ, ঠন ধৰ,
গা টকা; to recover from oblivion or
neglect পুনৰ উদ্ভব হ; to restore to use
প্ৰচলন হ। —*v. t.* to restore to life again জীয়া,
চৈতন্য দৰ, সজীৱ কৰ; to restore to natural
state আকৌ আগৰ অৱস্থালৈ আনি, আকৌ উঠা।
(*L. re*=again, *vivere*—to live).

Revivalism (বি-ভাইভ্-এল্-ইজম্) *n.* state of
religious awakening ধৰ্ম বিষয়ে পুনৰুত্থান, নতুন
সংস্থান।

Revivify (বি-ভিভ-ই-ফাই) *v. t.* to reanimate সজীৱ
কৰ, চেতনা পোৱা। **Revivification** *n.* বসায়নিক
ক্ৰিয়াৰে ধাতু প্ৰকৃত অৱস্থালৈ আনন।

Revocable (বি-ভক্-এবল্) *adj.* that may be
reversed or repealed বাৰ্ধ কৰণীয়, শতনীয়,
ওলোটাৰ পৰা।

Revocation (বি-ভক্-এ-শ্বন্) *n.* repeal, a recalling
শতন, বাতিল কৰণ, ফিৰাই আনন।

Revoke (বি-ড'ক্) *v. t.* to annul, to reverse
বাতিল কৰ, অশ্রুতা কৰ, বহিত কৰ; to recall
ওভোভাই আন।

Revolt (বি-ডল্ট) *v. i.* to renounce allegiance
বিদ্ৰোহী হ, বজাৰ বিপক্ষে উঠ। —*n.* a rebellion
ৰাজবিদ্ৰোহ, বিপক্ষতা আচৰণ।

Revoluting (বি-ডল্ট-ইং) *adj.* turning away from
বিদ্ৰোহী; repulsive ঘৃণাজনক।

Revolution (বি-ডল্-ইউ-শ্বন্) *n.* a revolt ৰাজবিপ্লব;
motion round a centre ঘূৰণ, পৰিভ্ৰমণ,
চক্ৰগতি।

Revolutionary *adj.* pertaining to revolution ৰাজ-
বিদ্ৰোহী সম্বন্ধীয়, বিপ্লবকাৰী, বিদ্ৰোহী।

Revolve (বি-ডলভ) *v. i.* to move round a centre
চকৰি ঘূৰি ঘূৰি ঘূৰ, ঘূৰিফুৰ; to meditate ধ্যানকৰ,
চিন্তা কৰ, মনত খেলা।

Revolver (বি-ডলভ্-আৰ্) *n.* a fire-arm having
revolving barrels ঘূৰি, ঘূৰিচলা, পিস্তল,
বন্দুক।

Revolving (বি-ডলভ-ইং) *adj.* moving round ঘূৰি
ফুৰা, ঘূৰ্ণায়মান।

Revulsion (বিভাল্-শ্বন্) *n.* disgust বিবৰ্ত্তি, ঘৃণা;
a sudden change of feeling মানসিক
বিকাৰ।

Reward (বি-ৱাৰ্ড) *n.* remuneration, re-
compense পুৰস্কাৰ, ইটা, বক্চিচ, প্ৰতিফল।
—*v. t.* to give in return পুৰস্কাৰ দে, ইটা দে,
প্ৰতি ফল দে।

Rewrite (বি-ৰাইট) *v. t.* to write again আকৌ
লেখ, নকৈ লেখ।

Rex (ৰেক্স) *n.* a king ৰজা।

Reynard, Renard (ৰে'নাৰ্ড) *n.* a fox শিয়াল।

Rhagades (ৰেগ-এ-ডিজ্) *n. pl.* fissures of
the skin, clefts of the skin ছালৰ ওপৰৰ
ফাট।

Rhapsodic, —al (ৰেপ-চদ-ইক্—এল্) *adj.* uncon-
nected অসংলগ্ন, অহোঁহোঁৱা।

Rhapsodist (ৰেপ-চদ-ইক্) *n.* one who recites
unconnected verses লাগবান্ধ নোহোঁৱা গীত
গাওঁতা।

Rhapsody (ৰেপ-চদ-ই) *n.* any unconnected

composition, a jumble অহোঁহোঁৱা প্ৰবন্ধ বা গীত,
অসংলগ্ন কথা।

Rhetoric (ৰেট-ৰিক) *n.* the art of speaking with
elegance and force অলঙ্কাৰ শাস্ত্ৰ, বক্তৃতা বিষয়ক
বিদ্যা।

Rhetorical (ৰেট্ অ'-ৰিক-এল্) *adj.* oratorical বক্তৃতা
শাস্ত্ৰ বিষয়ক, অলঙ্কাৰ শাস্ত্ৰ সম্বন্ধীয়।

Rheum (কম্) *n.* the mucous discharge from
the nose or lungs শ্লেষ্ম, শ্বেকাৰ, কফ।

Rheumatic (কমেটিক্) one who suffers rheu-
matism বাতকণীয়া, বিষৰ বেমাৰী। —*adj.* বাত
ৰোগ সম্বন্ধীয়, বাতৰ বেমাৰৰ।

Rheumatism (কম্-এট-ইজম্) *n.* a disease with
acute pain in and around the joints বাত
ৰোগ, বিষৰ বেমাৰ।

Rheumy (কমী) *adj.* full of rheum শ্লেষ্মণীয়া,
শ্লেষ্মায়ুক্ত।

Rhinoceros (ৰাই-নচ্-আৰ-অচ্) *n.* a kind of
mammal having thick skin and a horn on
the snout গঁড়। (*pl.*) Rhinoceroses.

Rhinology (ৰাই-ন'ল-অ'-জি) *n.* the science which
treats of the nose and of its diseases
নাকৰ বেমাৰ চিকিৎসা কৰা বিদ্যা। (*Gr. rhinos* =
nose).

Rhizoid (ৰিজইড্) *adj.* root-like গছৰ শিহাৰ দৰে।
(*Gr. rhiza* = a root).

Rhodium (ৰ-ডি-আম্) *n.* a kind of hard metal
resembling aluminium এলিউমিনিয়ামৰ দৰে
এবিধ বৰ টান ধাতু।

Rhododendron (ৰ'-ড'-দেন্-ড্ৰণ) *n.* a genus of
shrubs having large and beautiful flowers
এবিধ ফুল গছ।

Rhomb, Rhombus (ৰম্ব্, ৰম্ব্-আচ্) *n.* a
figure having four equal sides, but its
angles are not right angles বিষমকোণী সম
চতুৰ্ভুজ ক্ষেত্ৰ।

Rhomboid (ৰম্-ৰইড্) *n.* four sided figure having
opposite sides and angles equal সম সম্বৰ্ণী
বাহুযুক্ত বিষমকোণী চতুৰ্ভুজ ক্ষেত্ৰ।

Rhubarb (ৰ-বাৰ্ভ) *n.* a plant with acidulous
leaf-stalks used in cookery এবিধ বিলাতী
শাক।

Rhyme (বাইম্) *n.* a composition in verse, poetry পদ্য, পদ্য; correspondence of sound at the end of verses পদ্য মিল।

—*v. t.* to put into rhyme পদ্য বচনা কর।

—*v. i.* to accord in sound পদ্য মিল হ।

Neither rhyme nor reason=লাগবান্দ নোহোরা, জবাবত।

Rhythm (বিদম্) *n.* metre, a measure or foot ছন্দস্পন্দ; the harmonious flow of vocal sounds সুবব মিল, ভাল-মান। **Rhythmic**—*al adj.* ছন্দস্পন্দময়।

Rib (বিব) *n.* one of the curved bones which encircle the chest কামীহাড়; anything like a rib কামীহাড়ের দ্বাবে ভিবাই লগোরা কোনো বস্তু। **Poke one in the ribs**=to draw ones attention jokingly খেয়ালি কবি ঘুকুটিয়াই সঁহাৰি দে।

Ribald (বিব-এন্ড) *n.* a loose character নিলাজ স্বভাবের মানুষ। —*adj.* base licentious নীচ, লম্পট, নিলাজ।

Ribaldry (বিব-এন্ড-রি) *n.* obscenity নিলাজ গুণ, অব্যাস্ত কথা, লম্পটতা।

Riband, Ribband (বি-বেণ্ড) *n.* a ribband বেচমী ফিতা, পাটের গজী।

Ribbon (বি-বণ্) *n.* a fillet or narrow woven fabric ফিতা, পাটের গজী; (*pl.*) reins for driving বাগীর ঘোঁরাবর সাজ। —*v. t.* to adorn with ribbons ফিতা লগাই সজ্জিত কর।

Rice (বাইচ্) *n.* a kind of grass which is extensively cultivated for food grains ধান, চাউল। **Rice-hispa**=চবহা পোক। **Rice-weevil**=কোরা গুকণী। **Rice gruel**=ভাতের মাষ। **Boiled rice**=ভাত।

Rich (বিজ্) *adj.* wealthy ধনী; valuable মূল্যবান; fertile সাক্ষর, উর্বর, ফলবান; nutritive বসাল, বলকারক; mighty বলী; luxurious লহপহীরা; highly seasoned সবহট্টে মচলা দিয়া। **Richly adv.** বহুল পরিমাণে, সবহট্টে, ধনবানভাবে। **Riches n. (pl.)** wealth ঐশ্বর্য্য-বিকৃতি, ধন-সম্পত্তি। **Richness n.** abundance প্রচুরতা; fruitfulness উর্বরতা; wealth ধনাগত, ঐশ্বর্য্য।

Rick (বিক্) *n.* a pile or heap of straw or hap খেব বা ঝাঁহর দ'ম। —**Stand n.** খেব আদি থোরা চাং।

Rickets (বি-কেট্) *n. (sing.)* a disease of children লবা-ছোরালাব হাড় কোমল হৈ বৈকা হোরা বেমাৰ।

Rickety (বি-কেট্-ই) *adj.* affected with rickets হাড় ভবিব গাঠিত বল নোহোরা; feeble, shaky লেহকেহীরা, হেলেকপেলেক।

Rickshaw (বিক্-শ্ব) *n.* abbr. of Jinrickshaw এবিধ ভিনিচকীয়া চাইকেল্।

Ricochet (বিক'ছেট) *n.* a glancing rebound হঠাৎ জাপ মারি উঠা কার্য্য। —*v. i.* to rebound glancingly জাপ মারি উঠ।

Rid (বিড্) *v. t.* to free, to expel মুক্ত কর, মোকোলা, দূর কর, খেদাই দে। **Get rid of**=খেদাই দে, আঁতর কর, হাতের পরা এরা।

Riddance (বিদ-এক্) *n.* act of freeing মুক্ত করণ, এবণ, পরিষ্কার; the earth dug out by a burrowing animal কোনো জন্তুরে খান্দি ওপরলৈ ভোলা মাটি।

Riddle (বিডল্) *n.* an anigma, a puzzling question সঁতর, প্রহেলিকা; a large sieve বর চালনী। —*v. t.* to separate with a riddle as rice from husk চাল; to make innumerable holes as with shots থকাসবকা কর, ফুটা কর।

Ride (বাইড্) *v. i. (pa. t. rode; pa. p. ridden)* to be carried on horseback or in a carriage গাড়ী বা ঘোঁরাতে উঠি যা; to lay at anchor লজর পেলাই বৈ থাকা। —*v. t.* to do or perform by riding ঘোঁরাতে উঠি কর, উঠ, আঁবোহন কর; to gallop through ঘোঁরা ঘোঁরাই নে। —*n.* act of riding ঘোঁরা বা গাড়ীতে উঠি যাওন; a place for riding ঘোঁরা দৌঁকরা ঠাই। **Ride at anchor**=লজর পেলাই থ। **Ride a hob by**=কোনো এটা কল্পিত বিষয় লৈ মিছাই ঘুরি ঘুর। **Ride and tie**=to ride and walk alternately কোনো ঠাইতে ঘোঁরাবে কোনো ঠাইতে খোজ কাটি যা। **Ride down**=to treat with severity অত্যাচার কর। **Ride easy**=টলংখেং নকরাকৈ জাহাজ চলা। **Ride out**=

ধুমুহা বতাহত জাহাজ ওপোঙাই বাখ। **Ride over**=to domineer প্রভুত্ব কৰ। **Ride rough-shod**=আনৰ লাভ লোকচানলৈ কাণকাৰ নকৰি কোনো কাৰ্য্য কৰ। **Ride the high horse**=বৰ ভেম দেখুৱা।

Rider (বাইদাৰ্) *n.* one who rides on a horse ঘোঁৰা চোৱাৰী; ঘোঁৰাত উঠা লোক; an additional clause to a document কোনো দলীলত উপকরাটক আগলৈ লগাই জোৰা দিয়া কথা; additional clause amending a Bill বাজকীয় কোনো আইনৰ সংশোধনি বা উপকরা কথা।

Riding (বাইদিং) *n.* a road for riding on ঘোঁৰা খেলোৱা বাট; jurisdiction of an excise officer আবকাৰী বিষয়াৰ এলাকা। **Riding-clerk**=a mercantile traveller ভ্ৰমি ফুৰা বেপাৰী।

Riding-suit *n.* ঘোঁৰাত উঠোতে পিন্ধা সাজ।

Ridge (ৰিজ্) *n.* the top of the back, a crest শিঠিকল, সিৰ, মাজৰ উঠকা ভাগ, মধু, চূড়া; the earth thrown up by the plough along the furrows সীৰলুৰ মাটি; narrow and long elevation across surface ঢাপ, আঁচিয়া, আলি; the horizontal timber of a roof মুখৰ মাৰলী। —*v. t. or v. i.* raise embankment, make long, elevation ঢাপ তোল; mark with ridges ওখ পাঁতি কৰ।

Ridgy (ৰিজ্জি) *adj.* ridged, having ridges সীৰলুৱা, মাজে মাজে ওখ, আঙগৰীয়া।

Ridicule (ৰিদ্-ই-কিউল্) *n.* mockery, derision হাঁহিয়াত, ঠাট্টা, বিজ্ঞপ। —*v. t.* to laugh at, to mock হাঁহ, ঠাট্টা কৰ, উপহাস কৰ, ইতিক্ষিক কৰ।

Ridiculous (ৰিদ্-ই-কিউ-লাচ) *adj.* laughable হাঁহিউঠা, হাঁহিয়াতৰ, হাস্যাম্পদ; absurd অসম্ভৱ। **Ridiculously** *adv.* হাঁহিয়াতকৈ।

Rife (বাইফ্) *adj.* prevailing দেশজুৰি হোৱা, এচলিত; plentiful ওগাইবহ, পৰিপূৰ্ণ।

Riff-raff (ৰিফ্-ৰেফ্) *n.* sweeping জাবব ভাবৰ, লামলাকটি; the mob ইতৰ মানুহ; বাহুতুৱা মানুহ।

Rifle (বাইফল্) *n.* musket with a barrel having spiral grooves নলীৰ ভিতৰে পাক থকা বন্দুক, বাইফল্ বন্দুক। —*v. t.* to rob বলৈকে কাঢ়ি নে, লুট কৰ; to whet ধৰা; a fording place between rocks দুই পৰ্বতৰ মাজে যোৱা পানী পাট।

Rift (ৰিফ্‌ট) *n.* an opening, cleft, fissure ফাট, বিছা। —*v. t.* to split ফুটাল কৰ। —*v. i.* to burst open ফাট হেল, ফুটা ওলা।

Rig (ৰিগ) *v. t.* to dress, to equip সাজ পিন্ধা, সজা; to fit with riggings জাহাজৰ জৰীফহটী আদি লগা। **Rig out**=an outfit আচৰাব। **To rig the market**=ভুলে ভুলে যোগ হৈ দৰ বঢ়া। **Rig** *n.* trick চালাকি, ফাঁকি।

Rigging (ৰিগ্-ইং) *n.* tackle জাহাজৰ বা নাৱৰ জৰী-ফহটী।

Right (বাইট) *adj.* straight পোন; just true, correct হক, সচা, ঠিক, যথার্থ; not the left সোঁ, দক্ষিণ; upright from a place সমানে পোন, থিয়।

Right (বাইট) *n.* virtue পুণ্য; legal title just claim to অধিকাৰ, স্বত্ব, হক; the right side সোঁফাল। **Right angled**=থিয় চুকীয়া সমকোণী। **Rightful** *adj.* having a just claim আচল, যথার্থ, প্রকৃত। **Rightly** *adv.* correctly, justly সচাকৈ, তথাকৰূপে। **Right and left**=উৰামুখাকৈ, কেউফালে। **Right bank of a river**=ভটীয়াট যাওঁতে নৈৰ সোঁহাতে থকা পাৰ। **Right and wrong**=ভাল বেয়া, সঁচা মিছা, পুণ্য আৰু পাপ। **Right off**=immediately তৎক্ষণাত, ততালিকে। **At all rights**=সকলো বিষয়ে। **By right**=স্বত্ব মতে। **Declaration of rights**=স্বত্ব সাব্যস্ত। **Public right**=প্ৰজাৰ স্বত্ব, ৰাজকীয় স্বত্ব। **Put to rights**=to arrange ঠিক কৰ, লুপলা লগা। **Right across the field**=পথাৰৰ সোঁ মাজেদি। **Right of way**=বাটেদি অহাযোৱা কৰা স্বত্ব।

Righteous (বাইট-আচ্) *adj.* free from guilt or sin just and equitable ধৰ্ম্মঠ, সাধু। **Righteousness** *n.* সাধুতা, ধৰ্ম্মনিষ্ঠা।

Rightists (বাইট-ইষ্টচ্) *n.* person sitting to the rightside to the president in council

আইন সভাত সভাপতিৰ সোঁফালে বহা গৰ্ভমেঘন
কলীয়া সভা সকল। (*oppos.*) Leftists উদার-
নৈতিক বিপক্ষ সভা সকল।

Rigid (*ৰিজ্-ইড্*) *adj.* strict দুৰ্ভাৰম্ভী ; severe
ঠিক, টান, কঠোৰ, stiff বেগুৰা। **Rigidity** *n.*
rigidness দৃঢ়তা, কঠোৰতা, টানতা শুণ। **A**
rigid Hindu—দৃঢ় নিয়মী হিন্দু, নৈতিক হিন্দু।

Rigmarole (*ৰিগ্-মে-ৰল্*) *n.* a meaningless,
foolish talk লাগবাক্ক নোহোৱা কথা, বেবেৰিবাং
কথা, উৱাদিহা (নোহোৱা কথা)।

Rigor (*ৰি-গৰ*) *n.* shivering chill before
fever জ্বৰ উঠাৰ আগতে হোৱা ঠাণ্ডা জ্বৰ।

Rigour (*ৰিগ্-আৰ্*) *n.* severity প্রকোপ ; stiff-
ness, strictness কঠোৰতা।

Rigorous *adj.* harsh টান, কঠোৰ, টান কাম
কৰোৱা।

Rile (*ৰাইল*) *v. t.* to enrage, to vex খস হোৱা,
আমনি কৰ।

Rill (*ৰিল্*) *n.* a streamlet জল, সৰু নৈ, সূঁতি।
—*v. i.* to flow in small streams লোৱা হৈ
বৈ যা।

Rim (*ৰিম্*) *n.* a border, a brim কান, দাঁতি,
কাষ ; the circular part of a wheel চকৰিৰ
ঘেৰ।

Rime (*ৰাইম্*) *n.* frozen dew বৰফ ; a rent ফাট,
a chink জলজ। **Rimsy** *adj.* বৰফয।

Rimple (*ৰিম্-পল্*) *v. t.* to wrinkle কোঁচ খা,
খোপা খা, শোটোৰা-শোটোৰা হ।

Rind (*ৰাইণ্ড্*) *n.* the external covering as
of a fruit ওপৰৰ ছাল, বাকলি, চোঁকোৱা।

Ring (*ৰিং*) *n.* a small metal hoop আঙ্গঠি,
বেৰি ; a circle, a circular area চকৰ, মণ্ডল,
ঘেৰ ; a clique কোনো কাৰ্য্য কৰিবৰ নিমিত্তে
গাঁঠি বন্ধা দল। —*v. t.* to sound বজা, ঘণ্টা বজা।
(*pa. t.* Rang, Rung ; *pa. p.* Rung) *n.* ringing
sound টিং টিং শব্দ, ঘণ্টাধ্বনি।

Ring down to conclude নিশ্চয় কৰ, স্থিৰ কৰ।

Ring of the ears—কাণৰ গুম্‌গুমনি। **Ring up**
—ঘণ্টা বজাই মাতি।

Ringdove (*ৰিং-দোভ*) *n.* হাকৰা বগৌ। **Ring**
finger—the 3rd finger of the left hand

বাওঁ হাতৰ মাজৰ আঙ্গুলি। **Ringling** *n.* resound-
ing টিংটলি, গুম্‌গুমনি।

Ringlet *n.* a small ring সৰু আঙ্গঠি ; a curl
hair আঙ্গঠিৰ দৰে ঢুলিৰ পাৰ। **Ring leader** *n.*
দলপতি, ভূমিৰ অধিপতি।

Ring-worm (*ৰিং-ৱৰ্ম*) *n.* a skin disease খৰ
বেমাৰ।

Rink (*ৰিঙ্ক*) *n.* the place where games are
played খেলৰ চহৰ।

Rinse (*ৰিন্চ*) *v. t.* to cleanse with water
পখাল, আঙুৰাল, পানীদে ধো, কুলকুনিয়া।

Riot (*ৰাই-অট্*) *n.* tumult, uproar গোলমাল,
মৰাকিলা, হাঙ্গামা। **Run riot** চাৰি উঠ, উদত্ত
হৈ কাম কৰ।

Riotous (*ৰায়-টাইচ্*) *adj.* tumultuous হাঙ্গামা-
কাৰী, মৰাকিলা কৰিবলৈ সাজু বিদ্রোহী।

Rip (*ৰিপ্*) *v. t.* to divide by cutting ছফাল
কৰ, ফাল, ছিটো কৰ ; open up again আকৌ
উলিয়া বা উত্তৰ কৰ। —*n.* overfall মৈদ বা
সাগৰৰ ঢৌ খেলোৱা ভাগ ; a rent ফাট (*slang*),
a vile person দুৰাচাৰী।

Riparian (*ৰাই-পে'-ৰি-আৰ্ণ*) *adj.* relating to
a river side নৈৰ দাঁতিৰ, নৈকমেৰিয়া পাৰত
থকা।

Ripe (*ৰাইপ্*) *adj.* arrive at perfection
মাজুৰ পকা, পৰিপক্ক, পুৰঠ, পৈগুৰা। —*v. t.* to
ripen, to grow ripe পক, পুৰঠ হ।

Ripen (*ৰাইপেন্*) *v. t.* পক ধৰ। —*v. i.* to make
ripe পকা। **Ripeness** *n.* state of being ripe
পৰিপক্কতা, পুৰঠ অৱস্থা, মজুৰতা।

Ripple (*ৰিপল্*) *n.* light agitation of the sur-
face of water বাহাৰ পানীৰ বিবিলিৰনি, কুল-
কুলনি, অৱণ অৱণ। —*v. t. or v. i.* to cause
a ripple in কুল কুল শব্দ ধৰ, অৱণ অৱণ হ।
উঠ। —*v. t.* to pluck the seeds of flax by
combing শল গছৰ গুটি ওকৰা বা টুকৰা। **Rip-
pling** *n.* the fretting of the surface of
water পানীৰ কুলকুলনি।

Ript or Ripped *adj.* ফটা, ফলা, ছিটোছিট, ফেৰাল
কৰা। see **Rip**.

Rise (*ৰাইজ্*) *v. t.* to ascend, to go up to
stand up উঠ, তিৰ হ ; to swell in quantity

বাঢ় (যেনে পানী); to appear ওলা, উদয় হ; to increase বেচি হ; to become elevated ওখ হ, ডাঙ্গৰ হ; to become hostile বিপক্ষ আচৰণ কৰা; to proceed from উৎপন্ন হ, ওলা, বাহিৰ হ; to close the session বিচাৰ বন্ধ হ। **Rise to the occasion** = টানত টান হ, সময়ত যেনে হোৱা উচিত তেনে হ। **Take a rise out of** = to lure a person to be fool himself ফুচলাই নিস্কলীয় কৰা। [*pa. t. rose*; *pa. p. risen* (বিজ্ঞ)]।

Rise (বাইজ্) *n.* act of rising উঠন, উদয় হওন; increase বৃদ্ধি; a precipice গৰা, টিঙ্গনা। **Rise and fall** = উঠন আৰু পটন, বৃদ্ধি আৰু ধ্বংস।

Risel (বাই-জেল) *n.* a slender support for a climbing vine কোনো লতা বগাবলৈ দিয়া সৰু ঢোকা।

Risible (বিজ-ই-বল্) *adj.* laughable হাস্যজনক, হাঁহিব লগীয়া।

Rising (বাইজিং) *n.* a revolt বিদ্ৰোহ; act of rising উঠন, উদয় হওন। —*adj.* advancing উন্নতিশীল, আগলৈ উঠি অহা।

Risk (ৰিস্ক) *n.* hazard হৰণ-ভগণৰ দায়িত্ব, আপদ বিপদ আশঙ্কা, ক্ষতি স্বীকাৰ। —*n. t.* to expose, to hazard বিপদগ্ৰস্ত কৰা, হৰণ-ভগণৰ ভাৱ গাত ৰাখা। **To run the risk** = ক্ষতি স্বীকাৰ কৰা, দায়ী হ। **At the risk of his life** = প্ৰাণপণে জীৱন বিসৰ্জন কৰি। **At the risk of purchaser** = হানি হলে কিনা গৰাকীৰ হোৱাকৈ।

Risky (ৰিস্কি) *adj.* dangerous বিপদজনক।

Rite (বাইট্) *n.* religious usage and ceremony ক্ৰিয়াকাণ্ড, কাজ কৰম, শাস্ত্ৰীয় বিধান, ধৰ্ম পদ্ধতি।

Ritual (ৰিট্-ইউ-এল্) *adj.* consisting of rites শাস্ত্ৰাভিমত, বিধি বিধান থকা। —*n.* the code of ceremonies ক্ৰিয়াকাণ্ডৰ ব্যৱস্থা, ধৰ্মকৰ্ম পদ্ধতি, শৰাধি বিধি।

Rival (বাইভেল্) *n.* a competitor, one who attempt to excel others বিপক্ষ, প্ৰতিদ্বন্দী, একেটা বস্তুৰ নিমিত্তে হেঁচাওপৰা কৰা লোক। —*adj.* standing in competition অনিয়া অনি কৰা, ফেবৰ, বিশপ। —*n. t.* try to excel or

equal ফেব মাৰ, সমান হবলৈ চেষ্টা কৰা, চেম পেলাবলৈ যত্ন কৰা।

Rivalry (বাইভেলৰী) *n.* emulation competition অনিয়াঅনি, ফেৰিফেৰি বগিয়াবগি, অৰিয়াফৰি, ফেৰ, উটাপুটি, হেঁচা-ওপৰা, প্ৰতিদ্বন্দিতা।

Rive (বাইভ) *v. t.* to split ফাল, দুহিটা কৰা।

Riving machine = কাট ফালি ছিৰাছিৰ কৰা কল।

River (ৰিভ-আৰ) *n.* a large stream with current নৈ, নদী। **River bank** = নৈৰ পাৰ।

River-bed নৈৰ গৰ্ভ, নৈৰ বুকু বা তলি।

Rivet (ৰিভ-এট্) *n.* a bolt of metal দুইমূৰ থোপোৰা ঝিলি। —*v. t.* to fasten with a rive শাল মাৰ, ঝিলি মাৰ, আঁট খুৱা। (*pa. t.* and *pa. p. Riveted*).

Rivulet (ৰিভ্-ইউ-লেট্) *n.* small stream জ্ঞান, জুৰি, সৰু নৈ।

Rivulose (ৰিভিউল'চ) *adj.* marked with variable lines অখালি-পখালিকৈ আঁচ থকা (যেনে গছৰ পাতত)।

Rixy (ৰিক্চি) *adj.* quarrelsome কাঁজিয়া খোৰ।

Road (ৰ'দ) *n.* a public way for traffic বাট, বাস্তা, চকাৰী আলি। **Road-agent** *n.* a highwayman ডকাইত; a travelling merchant ভ্ৰমিফুৰা সদাগৰ। **Road-hog** = a cyclist or motorist who drives recklessly উৎসৰ্গ নোলোৱাকৈ গাড়ী চলাওঁতা। **Royal road** = easy way সহজ উপায়। **On the high road to** = কোনো ঘটনাৰ নিমিত্তে বাট ওলা। **Take to the road** = to become a robber ডকাইতৰ হুঁত ধৰা।

Roadstead (ৰ'দ-ষ্টেড্) *n.* a place where ship's ride at anchor জাহাজ বন্ধা ঠাই।

Roadster (ৰ'দ-ষ্টাৰ) *n.* a coach driver গাড়োয়ান; a bicycle ভৰিগাড়ী, বাইচাইকেল্।

Roam (ৰ'ম্) *v. t.* to ramble ফুৰি ফুৰা।

Roan (ৰ'ন্) *adj.* of a mixed colour কেৰা বৰণীয়া। —*n.* a horse of dark colour with spots of gray and white ফুটুকীয়া বগামুগা বৰণৰ ঘোৰা; soft sheep skin leather ভেড়া ছাগলীৰ কোমল সুকান ছাল।

Roar (ব'ৰ) *v. i.* to cry aloud as a beast গৌজৰ, ডেডাউবিয়া, চিঞৰ। —*n.* a loud sound, the cry of a beast চিঞৰি, ডেডাউবি, গৌজৰণি; the sound of violent laughter ঢেঁকেঢেঁকনি, হৌহৌৱনি, কিবীলি।

Roaring *n.* গৰ্জন, গৌজৰণি; a loud laugh কিবীলি, হাই-কুকলি।

Roast (ব'ষ্ট) *v. t.* to cook before a fire পোৰ, খৰিকা দে, ভাজ, সেক। —*n.* that which is roasted ভজা বা পোৰা বস্তু, খৰিকা দিয়া শাল।

Rob (ব'ৰ) *v. t.* to take away by force, or stealing ডকা দে, বলৰে কাঢ়ি নে, চুৰকৈ নে।

Robbing Peter to pay Paul = এটাৰ পৰা কাঢ়ি নি আন এটাক দেওন; এটাৰ উপকাৰ কৰিবলৈ গৈ আন এটাৰ অপকাৰ কৰণ। **Rob** *n.* juice of ripe fruits mixed with sugar চেনি মিহলোৱা পকা গছৰ গুটিৰ বস।

Robber (ব'ৰ-আৰ) *n.* one who robs চোৰ, ডকাইত, দস্যু।

Robbery (বৰাৰী) *n.* theft by force, plundering চুৰি, ডকাইতি, দস্যু বৃত্তি।

Robe (ব'ৰ) *n.* a dress of dignity or state ৰাজ বেশ, সাজ। —*v. t.* to dress, to clothe সাজ পিন্ধা। **The long robe** = the legal profession উকিলী ৰাৱসায়। **Master of the robes** = ৰজাৰ সাজ ৰখা লগুৱা।

Robin (বব-ইন্) *n.* king of singing bird এজাতি বুকু বঙা সৰু চৰাই।

Robot (ব'বট) *n.* a mechanical man, one soulless and heartless speaker of mechanical nature কলৰ কৃত্ৰিম মানুহ, দয়ামৰ্ষ নোহোৱা অসাধাৰণ বস্তু। **Robot-bomber** = দৃৱত গোপ-মৰা কৃত্ৰিম মানুহ।

Robust (ব'বাস্ত্) *adj.* of great strength sturdy বৰ বলী, শক্ত, ডাঙৰ, দৃষ্ট পুষ্টি। **Robustness** *n.*

Rock (ব'ক্) *n.* large mass of stone শিল, পৰ্বত।

Rock-oil, Rock-tar *n.* petroleum মাটি তেল, সীতা তেল।

Rock (ব'ক্) *v. t.* to move backward and

forward হেঁদোল, দোলা, জুলা; to lull জোকাৰি নিচুকা (ঘেনে কেঁচুৱা)।

Rocking *n.* the act of swaying to and fro দোলন, হেঁদোলনি। **Rocking-chair** = হুঁচি থকা চকী বা মাচিয়া।

Rocket (ব'ক্-এট্) *n.* a firework এবিধ খাৰ বাজি হাৱৈ।

Rocky (ব'কী) *adj.* full of rocks পৰ্ব্বতময়; unfeeling টান, কাঠচিঠীয়া; tipsy ঢলংপলং, নিচাৰ জালত অধিৰ অধিৰ।

Rod (ব'দ) *n.* a long, slender stick মাৰি, খুটি, লাখুটি; a measuring rod টাৰ। **Fishing rod** = বড়লী ঙাৰি। (*figuratively*) punishment শাস্তি; authority ক্ষমতাবান শাসনকাৰী। **Spare the rod and spoil the child** = শাস্তি নেপালে ল'ৰা-ছোৱালী গুচে; authority ক্ষমতা; oppression অত্যাচাৰ। **Rode** *pa. t.* of ride.

Rodent (ব'-দেণ্ট্) *adj.* gnawing দাঁতৰে কুটি খোৱা। —*v.* দাঁতৰে কুটি খোৱা জন্তু যেনে নিগনি, কেৰ্টেৰুৱা ইত্যাদি।

Rodomontade (ব'দ-অ'-মন্-টেড্) *n.* vain boasting মিচা, গুপ্ত, দস্তালি।

Roe (ব') *n.* spawn of fishes মাছৰ কণী; the female of the hart মাইকী পহু, হৰিণী। **Roe-buck** *n.* সৰু জাতৰ মতা হৰিণ।

Rogue (ব'গ) *n.* a knave বদমাচ মানুহ, দুৰ্জনে লোক, গুতা; a dishonest person প্রবঞ্চক। **Rogue elephant** = গুতা হাতী।

Roguery (ব'গ-এৰি) *n.* mischievousness প্রত্যাৰণ, ঠগামী, দুৰ্ভতা, বদমাচি, ফাকি-ফুকা; knavish tricks.

Roguish (ব'গ-ইচ) *adj.* knavish দুৰন্ত, নীচ।

Roll (ব'ল্) *v. i.* to turn like a wheel ঘূৰ, বাগৰ; to sound as a drum গুমগুমা। —*v. t.* to turn on an axis পকা, ঘূৰা; to wrap round মেৰা, নুৰীয়া; to move onward by turning round বগৰাই নে; that which is rolled up নুৰিয়া; a document দলিল; a register ফৰ্দ, তালিকা, বহী। **Rolled gold** = তামত মেৰাই লিটা সোণ। **Descriptive roll** = ছলীয়া, বিবৰণ তালিকা। **Rent**

roll = জমাবন্দী। **Acquittance roll** = দৰ্শনাব বহী, ধন পোতা বচিব বহী।

Roller (বোল-আৰ) *n.* that which rolls পিহনী, হেলন; a heavy revolving cylinder for grinding or compressing anything ঘূৰি ঘূৰি হোৱা হেচনী; যেনে মাটি সমান কৰা কল, চাহপাত মৰা কল।

Rolling (বল-ইং) *adj.* revolving ঘূৰি ফুৰা, বাগবি ফুৰা। **Rolling-stock** ৰেলৰ গাড়ী, ইঞ্জিন ইত্যাদি।

Roman (ৰ'-মেন্) *adj.* pertaining to Rome or the Romans ৰোম দেশীয়; denoting letters commonly used পোনটক লেখা সাধাৰণ আখৰৰ; written in letters (XI) for (II) ৰোমান আখৰেৰে লেখা। **Roman-catholic** ৰোম দেশৰ ধৰ্মাধাৰক প'প'ক ধৰ্মগুৰু বুলি মানোতা খ্ৰীষ্টিয়ান সম্প্ৰদায়।

Romance (ৰ'-মেনচ) *n.* any fictitious tale উপকথ, সংঘকথা, অসম্ভৱ উপাখ্যান, অদ্ভুত গল্প, উপাশাস, বনশাস।

Romantic (ৰ'-মেন-টিক) *adj.* fictitious, fantastic অদ্ভুত, আশ্চৰ্য্য, মনোৰে পতা, কাৰলিক।

Romp (ৰ'-ম্প) *v. i.* to play noisily ডেঙদি খেলালি কৰি ফুৰা। — *n.* a rude frolic ডেঙপৰা খেলালি, অসভা খেল। **Rompish** *adj.* কোচাল কৰি ৰঙ্গ খেলালি কৰা, লৰাধপনা কৰি ফুৰা।

Rondeau (ৰণ'-দ') *n.* an old form of poem একবাক্য পুৰণা কবিতাৰ ছন্দ।

Ronion, Ronion (ৰ'-নিয়ন) *n.* a mangy person or animal ফাগৰে খোৱা ভুঙ বা মানুহ।

Root (ৰুট) *n.* the fourth part of an acre এক একৰৰ চাৰি ভাগৰ এভাগ; ৪৮০ বৰ্গ হাত; a figure of Christ's cross খীণ্ডখীষ্টক বৰকৰা পেদেঙনিৰ চিহ্ন।

Roof (ৰুফ) *n.* the top covering of a building ঘৰৰ চাল; the loftiest part of anything ঘূৰ নিচেই ওপৰ ভাগ চাপৰ, ঢাকনি; the upper part of the mouth inside ভালু। — *v. t.* to cover with a roof ঘৰৰ চাল মুতা, মুঠ কৰ। **Roofless** *adj.* ঘৰবাৰী নোহোৱা।

Roofing (ৰুফিং) *n.* act of covering with a roof মুঠ কৰণ, মুঠ; the roof চাল।

Rook (ৰুক) *n.* a species of crow চোঁৱা কাউৰী, a cheat ঠগ, ভ্ৰমক। **Rookery** *n.* a resort of rooks of thieves কাউৰীৰ বাহ, চোঁৱৰ আড্ডা।

Room (ৰুম) *n.* a space ঠাই; compartment in a house বাটালি, কোঠা। **Make room** = বাট এৰি দে। **Give room** ঠাই আহৰি কৰ, ঠাই দে।

Roomy (ৰুমী) *adj.* spacious আহল-বহল।

Roost (ৰুচ) *n.* a place or a pole on which birds or fowls rest চৰাই থকা ডাল, চৰাই জিৰোৱা ঠাই। — *v. i.* to sit on a roost ডালত বহি জিৰা। **Go to roost** = শুবলৈ যা।

Root (ৰুট) *n.* part of a plant in the earth শিখা, গছৰ আধু; the bottom গুৰি, তলভাগ; the cause or source মূল, গুৰি, জটন আদি কাৰণ; the basis of a word মূল শব্দ, শাৰু। — *v. t.* or *v. i.* to fix the root শিখাই ধৰ; to implant ৰো। **Strike or take root** = শিখা। **Root and branch** = সমূলি, সম্পূৰ্ণৰূপে।

Rootlet *n.* a small root শিহৰি।

Rope (ৰ'-প') *n.* a thick cord লেজু, ফই ডাঙৰ ডোল। — *v. i.* to fasten with a rope ফই লগা। **On the high rope** elated অহঙ্কাৰী। **Be at the end of one's rope** নিকপায় হ। **Rope-dancer** *n.* a rope walker লেজুৰ ওপৰত নচা বাঁকীকৰ। **Rope in cheek** অটিক ধৰ, বাধা জপা, ৰংগৰ টোনা।

Rope maker, Roper *n.* one who makes ropes লেজু বাটোতা।

Roper (ৰ'-পাৰ) *n.* a crafty fellow বুৰ্ত্ত মানুহ।

Ropy (ৰ'-পী) *adj.* glutinous জেপেটীয়া, এঠাএঠি; stingy, avaricious ধন-পাতী।

Rosary (ৰ'-জ'-এ'ৰী) *n.* a string of beads for counting prayers জপ কৰা মলা গুটি; a rose garden গোলাপ ফুলৰ খেত।

Rose (ৰ'-জ) *pa. t.* of rise.

Rose (ৰ'-জ) *n.* a prickly shrub bearing sweet scented flowers গোলাপ ফুল; sprinkling nozzle of a hose গছত পানী দিয়া যন্ত্ৰৰ কলাকটা মুখ।

Roseate (ব'জ্-এট্) *adj.* red, blooming
গোলাপী বর্ণের, বঙা, প্রফুল্লিত, ফলিক। **Rose-
berry** *n.* গোলাপী জাম্বু। **Rose-bud** *n.* গোলাপ
ফুলের কলি।

Rosette (ব'জেট্) *n.* an imitation rose made
of ribbons ফিতা বা কাপোরেবে কলা
গোলাপ ফুল।

Rose-water *n.* water distilled from roses
গোলাপ জল।

Rosin (ব'জিন্) *n.* material obtained by
distilling turpentine oil বজম, ধুনা।

Rosiness (ব'জিনেস্) *n.* state of being rosy
গুলপূরা গুল বা বর্ণ, গুলপূরা সৌন্দর্য।

Roster (ব'স্তার্) *n.* a list of individuals for
working by rotation কাম করিবলৈ পালা পাতি
লোভা লোকের ফর্দ।

Rostrum (ব'চ-ডাম্) *n.* the platform erected
for public speakers বক্তৃতা করা মঞ্চ বা
চাঁ; the beak of a bird চবাইর ঠোঁট; the
snout of an animal জন্তুর নাকটি। **Rostral**
adj. চবাই ঠোঁটের দরে।

Rosy (ব'জী) *adj.* like a rose গোলাপ ফুলের
দরে, গুলপূরা; blooming ডেজাল, প্রফুল্লিত
সুন্দর।

Rot (বট্) *v. i.* to putrefy পচ, ভেঙুবা লাগ।
—*v. t.* to cause to rot ভেঙুবা লাগা, পচা।
—*n.* decay গেলন, শমন; a disease of the
sheep ভেড়া ছাগলীর এককরম রোমা; a
disease of the cane or potato বরোমা;,
কোরোণ (slang). —*v. t.* to lauter, tease
ফটছ কথা ক, চুপতি করা।

Rotary (ব'টেবী) *adj.* turning round like
a wheel ঘুরি ফুরা, ঘুরি ঘুরি ঘোরা। —*n.* a
machine ঘুরি ঘুরি বাবে বাবে ছাপা কলা; কল;
a world-wide society পৃথিবীর সকলো ঠাইতে
পাতি ফুরা দেশ হিতকর সমাজ।

Rotate (ব'টেট্) *v. t.* to turn anything like
a wheel ঘুরা, পকা। —*v. i.* to go round in
succession ঘুরি ফুরা, এখাপ এখাপকৈ ঘুরি বা।
(*L. rota* = a wheel)।

Rotation (ব'টেস্বন্) *n.* act of turning
round চক্রগতি, ঘুরনি; regular succession

একাদিক্রম, পালা। By rotation = এটার পাচত
আনটো, পালা পাতি, ক্রমে এটা এটাকৈ ঘুরি।

Rotatory (ব'টেটবী) *adj.* turning round
ঘুরি ফুরা, এটার পাচত ঘুরি আন এটা ঘোরা।

Rote (ব'ট্) *n.* repetition of words by
memory মুখস্থ করণ, অপ্রবর্তি করণ, অপ্রবর্তি
অভ্যাস।

Rotten (বটিন্) *adj.* putrid, decayed, corrupt
গেলা, পচা, ভেঙুবা, জব্বা। **Rottiness** *n.*
গেলা অরস্তু।

Rotter (বটটার্) *n. (slang)* a useless person
নিচেই অকাফিল লোক।

Rotund (ব'টাড্) *adj.* spherical, round ঘূর্ণাকৃতি,
চক্রাকৃতি।

Rotundo (ব'টান-দ') *n.* a round building
চুপ লগোরা ঘূর্ণাকৃতি ঘর। **Rotundity** *n.*
গোলাকার, ঘূর্ণাকৃতি আকৃতি।

Roue (ব'কা-এ) *n.* a profligate ধুনমারি ফুরা
লম্পট লোক; a rake কামুক বা কামুদী।

Rouery (ব'কাবী) *n.* debauchery লম্পটের,
মত্ততাহার ঘরার।

Rouge (ব'জ্) *n.* a powder for decorating
the cheeks চুকা ইঁটা বঙা বর্ণনা। — *v. t.* to
rouge to rouge করা, গানত বা সিনা।

Rough (ব'াক্) *adj.* uneven অসংবন্দ, অসং-
unpolished ওলোহোমোঘোবা; harsh, raw
কটুতা, কঠম, খোঁকাখোঁকা, ইঁটা, উঁচুয়া, গদগদ,
দইজা। — *n.* a storm ওজা। **Rough** *n.* to
lose what comes with it হারানোর পরে হারানো ল, খিঁচ
হারা। in the rough = in a rude state অথবা
অসংবন্দ ভট্টাভট্টাক। A rough draft =
অসংবন্দে লেখা, খোঁকাখোঁকা, হটকা। **Rough**
adverb = হিঁচকৈ অসংবন্দ। **Rough** *shoddy*
হেঁচকা বস্ত্রের মতো কাপড়।

Roughly (ব'কা-ল) *adv.* harshly কঠমভাবে,
বদভাষায়, roughly লবানভাবে, তথ্যভেদকৈ;
roughly অসংবন্দে মে টোকাটিকৈ।

roughness (ব'কা-স্বন্) *n.* harshness কঠমতা,
বদভাষা, roughly লবানভাবে, তথ্যভেদকৈ।

Roulette (ব'টেট্) *n.* a gambling game on
table with a revolving wheel এখন মেজব
অন্যতর বকান দাঁম দি ২ ২ আদি সংখ্যা পাতি

মাজত চকৰি ঘূৰাই জুৰাখেলা যতন ; a little ball সৰু চোপ বা খিলা ।

Round (বাউন্ড্) *adj.* circular ঘূৰণীয়া ; whole সম্পূৰ্ণ গোটা ; large সবহীয়া, সবহ ; open খোলা, সবল । —*adj.* on all sides চাৰিওফালে, কেউপিনে ; circuitously ঘূৰিপকি ; in a circular manner ঘূৰাই । —*n.* a turn পাক ; a charge of ammunition এজাই খাৰ ; a fixed circuit ভ্ৰমণ স্থান ; a circle চক্ৰ, মণ্ডল । **First-round** = প্রথম পাক, প্রথম জাউৰি, প্রথম বাৰ । —*prep.* around চাৰিওফালে, কেউপিনে । **Round off** = সম্পূৰ্ণৰূপে শেষ কৰ । **Bring Round, come round** see *Bring and come* । **All round** = কেউপিনে, সকলো বিষয়ে । **To daily round** = ordinary business of the day দৈনিক কাম । **All the year round** = throughout the year গোটেই বছৰ । **Round-about** *adj.* circuitous ঘূৰণ, বেকা-বেকা, অকোৰাপকোৰা । **Round-hand** *n.* ঘূৰণীয়া, ভোটোকা-ভোটোক আখৰ । **Roundly** *adv.* fully সম্পূৰ্ণৰূপে, খোপতে ; openly খোলা-খুলিকৈ, সবলভাৱে ; in a round manner ঘূৰাই । **Roundness** *n.* quality of being round ঘূৰণীয়া ভাব, ঘূৰণীয়া আকাৰ ; fullness পৰিপূৰ্ণতা ; boldness সাহস । **Round numbers** *n.* পূৰ্ণসংখ্যা যেনে ১০০০০ । **Round-table conference** = a meeting of persons for free discussion of a subject আপোচী মেল । **An all-round man** = সকলো বিষয়ে পৈণত লোক ।

Roup (ৰুপ্) *n.* a kind of poultry disease চৰাইৰ টিকাৰ বেমাৰ ; an auction মালবস্তুলিলাস ।

Rouse (বাউন্ড্) *v. t.* to awaken জগা, সাৰ পোৱা ; to stir up লাৰ ; to startle চক্ৰ খুৱা ; to excite উত্তেজিত কৰ । —*v. i.* to awaken সাৰ পা, জাগ্ৰত হ । **Rousing** *adj.* having power to rouse সাৰ পোৱো ; violent প্রবল ।

Rout (ৰাউট্) *n.* a noisy, crowd সাধাৰণ মানুহৰ ঠাটা, অহোহোৱা বদমাচ মানুহৰ জুম ; a fashionable noisy assembly বিলাসী মদপী লোকৰ

সভা । **Routish** *adj.* clamorous গোলমাল প্ৰিয়, আৰাগকাৰী, হিটহিটীয়া, উজাৱল ।

Rout (ৰাউট্) *n.* the defeat of troops পৰাজয়, হাৰ ; a disorderly retreat পিঠাপিঠি যোৱা পলায়ন । —*v. t.* to defeat, to put to flight হকৰা হটা, পৰাস্ত কৰ । —*v. i.* to assemble গোট খা ; to poke about কণামুণাকৈ খলিয়াই ফুৰ ; to snore ঘোঁৰোৰা ; to howl হোঁকৰ ।

Route (ৰুট্) *n.* a course, road, track বাট, পথ ।

Routine (ৰুটিন্) *n.* an unvarying course of duties or action একেৰাহে চলি থকা কাম । —*adj.* ordinary সাধাৰণ, একেদৰে সদায় চলি থকা, সচৰাচৰ কৰি থকা ।

Rove (ৰ'ভ্) *v. t. or v. i.* to wander over ভ্ৰমি ফুৰ ; to remble পৰিভ্ৰমণ কৰ ।

Rover (ৰ'ভ্-আৰ্) *n.* a wanderer ভ্ৰমি ফুৰা মানুহ ; a pirate ডকাইত, চোৰ ।

Roving *n.* ফুৰিফুৰণ । **Roving machine** = সূতা পকোৱা কল ।

Row (ৰ') *n.* a line of persons or things, a line পাতি পাৰি, শাৰী ধাৰী, হাটী, লহন, সান, লানি । —*v. t.* to impel with an oar বঠা বাই চলা বা নে । —*v. t.* to work with the oar নাও ৰা ।

Row (ৰ'ও) *n.* a brawl, uproar হাই ; a brawl কাঁজিয়া, দন্দ, বোজাল-বোজাল । —*v. t.* or *v. i.* to quarrel হাই কাঁজিয়া কৰ, উপত্ৰ কৰ ।

Rowdy (ৰাউডী) *adj.* turbulent গুতা, কাঁজিয়া-প্ৰিয়, লাঠীয়া ।

Rower (ৰ'-আৰ্) *n.* one who works with the oar বঠা বোৱা মানুহ, নাৱৰীয়া ।

Royal (ৰই-এল্) *adj.* regal, kingly ৰাজকীয়, ৰজাৰ । **Royal commission** = কোনো বিষয়ে তদন্ত কৰিবৰ নিমিত্তে ৰজাই নিযুক্ত কৰা লোক সকল । **Royal paper** = ভাঙ্গৰ আকাৰৰ কাগজ । **Royal road** see *road* । **Royalist** *n.* an adherent of the king ৰজাৰ ফলীয়া লোক ।

Royalty (ৰয়েল্টি) *n.* kingship ৰাজ গুণ, ৰাজপদ, ৰাজশক্তি ; the person of the king ৰজা ; a fixed sum paid to the crown or a

proprietor মালিক, বয়েলটি (যেনে কাঠৰ); royal persons রাজবংশীয় লোক।

Rub (ৰাৰ্) *v. t.* to move something over with pressure মল, মোহাঁব, ঘঁহ; to remove by friction মোহাঁবি একৰা; to wipe মচ; to clean ঘঁহি নিকা কৰ। —*v. i.* to move along with friction ঘঁহনি খা। —*n.* a collision ঘৰ্ষন, ঘঁহনি। **Rub in**==মলি ভিতৰলৈ সুমুৱা। **Rub out**==মচি পেলা; to erase ঘঁহি একৰা। **Rub up** to polish নিমজ কৰ; to refresh the memory মনত পেলা। **There is the rub** ভাঙেই হে লেঠা।

Rubber (ৰাৰ আৰ্) *n.* one who or that which rubs ঘঁহনি, যি বা যোহেৰে ঘঁহে; a material for erasing pencil marks বৰব।

Rubbish (ৰাৰ্-ইচ্) *n.* waste matter, trash জাবৰ ভোবৰ, কুটাকাটি।

Rubble (ৰবল্) *n.* small undressed stone শিলগুটি।

Ruberoid (ৰব্-ৰইদ্) *n.* a kind of roofing material কাপৰ বোম আদি পগাই তৈয়াৰ কৰা এবিধ ঘনসজা বস্তু।

Rubicund (ৰবিকাণ্ড) *adj.* rubby বহা, বঙুৱা।

Ruble, Rouble (ৰবল্) *n.* a Russian silver coin equivalent to 3s. 2d. কচীয়া দেশৰ ৰূপৰ মুদ্ৰা।

Rubric (ৰব্ৰিক্) *n.* any heading or rule printed in red বহা আখৰেৰে লিখা ব্যৱস্থা বা নিয়ম।

Rubricate (ৰব্ৰিকেট) *v. i.* to illuminate with red letters বহাকৈ লিখি বৰ্জিত কৰ।

Ruby (ৰবী) *n.* a gem of a red colour ৰাখৰ। —*adj.* red বহা।

Ruck (ৰাক্) *n.* a wrinkle ভাঁজ, কঁচি; a crowd, a press কঁচাটেপা; trash জাবৰ; অকামিলা বস্তু। —*v. i.* to squat লেপেটা কাছি বহ; to huddle together দ'খ খা, দল'হ।

Rudder (ৰাড্-আৰ্) *n.* the instrument for steering a ship গুৰিৰ বঁঠা।

Ruddle (ৰাডল্) *v. t.* to interweave ৰ। *n.* red ochre বহামাটি।

Ruddiness *n.* redness বহা কেউতি, তেজাল বৰণ।

Ruddy (ৰাডি) *adj.* red, rosy বহা, তেজে মূখে ফুটি যাওঁ ফুটি বাও, তেজাল।

Rude (ৰুদ্) *adj.* barbarous, rough অসভা, গোঁৱাৰা, হঠা; uncivil অশিষ্ট চহা। **Rudely** *adj.* অসভাকপে, কৰ্কশ ভাবে। **Rudeness** *n.* অসভালি, অসভ্যতা, অশিষ্ট ব্যৱহাৰ।

Rudiment (ৰুদ্-ই-মেণ্ট) the first principles or elements প্ৰথম বা মূল সূত্ৰ, আদি অৱস্থা; the beginning to any science উপক্ৰমশিকা, আৰম্ভন। **Rudimentary** *adj.* প্ৰাথমিক, আদি; rudimental, elementary মূল, মৌলিক।

Rue (ৰু) *v. t.* to lament বিলাপ কৰ, শোক কৰ, বেজাৰ কৰ; to repent পত্না। —*n.* a very bitter plant তিতা গছ; sorrow শোক।

Ruing *n.* repentance খেদ, অনুতাপ। **Rueful** *adj.* mournful শোকাৱিত, বেজাৰ লগা।

Ruff (ৰাফ্) *n.* a plaited cloth with frills কঁচাদি সিহা গলাবহা; a small kind of fish with prickly scales চলা মাছ; a low vibrating sound of a drum ঢোলৰ কিৰী-লনী, বগৰ, the act of trumping at a game of cards, trump তুকপ মাৰণ। —*v. t.* to trump টাচ খেলত তুকপ মাৰ।

Ruffian (ৰাফিয়েন্) *n.* a brutal fellow নিষ্ঠুৰ, অসভ্য লোক, গুতা, বাতুক; a robber ডকাইত।

Ruffle (ৰাফল্) *v. t.* to agitate জিকাৰ; disorder ডুবুৰিয়া, জাহুল খা; to form into plaits কঁচ খুৱা। —*n.* a quarrel বিবাদ, কঁজিয়া; a plaited cloth কঁচ দিয়া কাপোৰ। **To ruffle one's feathers** জোকা, খং তোল।

Rug (ৰাগ) *n.* a coarse woolen cloth উল্গ মোটা কাপোৰ, কছল।

Rugged (ৰগ্-এদ) *adj.* uneven খলাবহা, অসমতল গুণোৰামোখৰা; unpolished খংকা; ৰ, কাম খঙাল, কেটেৰা। **Ruggedness** *n.*

Rugose (ৰাগচ্) *adj.* wrinkled ৰুদে চহা, কঁচা-খোৱা, খোপাখুপি।

Ruin (রুইন্) *n.* destruction নাশ, উচ্ছন্ন, ধ্বংস ;
(*pl.*) *remains* of a building destroyed
ভগ্নাবশেষ। —*v. t.* to destroy ধ্বংস কৰ, নাশ
কৰ, উচ্ছন্ন কৰ, উৎসাদিত কৰ, to spoil লুণ্ঠ কৰ,
বোকা বান্ধ, ভাঙি থকা।

Ruinous (রুইনাস) *adj.* decayed ভগ্ন ; perni-
cious ক্ষয়প্রসূত, অনিষ্টকৰ।

Rule (কল) *n.* government শাসন ; standard,
maxim, principle বিধি, বিধান, নিয়ম, ব্যবস্থা,
স্বৰূপ, স্থাপন instrument for drawing
straight lines কল মাৰি, ট্ৰাইবৰী। —*v. t.* to
govern শাসন কৰ ; to regulate বিধান কৰ,
নিয়ম কৰ ; to determine নিশ্চয়িত কৰ, নিশ্চয়
কৰ, আদেশ কৰ। The market ruled high
বজাৰ বদ চলা হ'ল, দামদৰ বদলৈ বাঢ়িল। To
rule over = to exercise power অসমত চলা,
দমন কৰ, শাসন কৰ। Rule of three ত্ৰৈবংশিত
অঙ্ক। Rule the paper কাগজত কল টান,
টিক।

Ruler (কল-আৰ) *n.* a governor শাসনকৰ্ত্তা, বজা,
নিয়ন্তা ; an instrument for drawing lines
আৰ টানাকলমাৰি।

Ruling (কল ইং) *adj.* reigning বাজতাবাদী, শাসন-
কাৰী। —*n.* a decision of tribunal আদালতৰ
মীমাংসা, শুদ্ধৰ সিদ্ধান্ত।

Rum (বালী) *n.* a spirit distilled from mola-
sses গুৰুৰ পৰা কৰা মদ ; any intoxicating
liquor চাকি মদ।

Rumble (ৰাম্-বল্) *v. i.* to make low conti-
nued noise গুমগুম, গৰ্গৰা : —*n.* a low deep
continued sound গুমগুমনি, গৰ্গৰিণি।

Ruminant *adj.* (কামিনেণ্ট) *n.* an animal that
chews the cud গোহা বস্তকে আকৌ পাণ্ডলি
খোৱা কন্তু। —*adj.* chewing the cud বাঁহ
পাণ্ডলি।

Ruminate (কামিণেট) *v. t.* or *v. i.* to chew the
cud, to chew over again পাণ্ডলি, গোৱাকে
আকৌ উগৰি চোৱা ; to meditate ভাব, চিন্তা
কৰ। Rumination *n.* পাণ্ডলি ; calm reflec-
tion ভগ্নি-ভাবনি।

Rummage (ৰাম্-জ) *n.* a careful search
অনুসন্ধান। —*v. t.* to explore বিচাৰি পাত পাত

কৰ ; to ransack লুটপাত কৰ, বিচাৰি চলাপ
কৰ।

Rummy (ৰামি) *n.* simple card-game তাক
খেলা।

Rumour (ৰাইমাৰ) *n.* a flying report বোচি
উৰা বাতৰি, জনবন, শুভব।

Rump (ৰাম্প) *n.* the end of the backbone
of an animal জন্তুৰ টিপা, শীজহাড়ৰ তল ভাগ।
—*n.* small remnant of a governing body
in England, after 1648 A. D. ভগা ৰাজ
সভাৰ পাচত থকা লোভ কেন্দ্ৰন। Rump state =
ভগাবজাৰ পাচৰ দ্বী চাৰি জন লোকে চলোৱা
ৰাজ্য।

Rumple (ৰাম্পল্) *v. t.* to wrinkle, to make
uneven সোটিমোটা, সোটিমোচ কৰ। —*n.* a fold
সোটিমোচ, কৌচ, বেকৌচ-কেকুৰি।

Run (ৰাণ) *v. i.* to move swiftly লব মাৰ, লৰি
যা, বেগাই যা, চুটি মেল ; to flow as a liquid
বৈ যা, সবক ; to be current as money চল ;
to flee পলা ; to ply as a boat যাতায়াত কৰ ;
to pierce বিদ্ধ। —*v. t.* to cause to move
swiftly বেগাই চলা, জৰুৰাই নে ; to push
ঠেল ; to pierce বিদ্ধ ফুটা ; to manage চলা ;
to discharge as a sore উলিয়া, পূজ উলিয়া ;
to fuse গলা। (*pa. t.* ran ; *pa. p.* run)
act of running লব, চেকুৰ, চাপলি ; flow
প্রবাহ, ওলোৱা কাৰ্য ; course গতি। Run across
= হঠাৎ আক্ৰমণ কৰ, হঠাৎ লগ লা। Run at =
আক্ৰমণ কৰ। Run away = to flee পলাই যা।
To run away with = লৈ পলাই যা, লৈ গুচি যা।
To run down = to chase to exhaustion খেদি
হাইবাণ কৰ, ক্লান্ত কৰ, খুন্দা খুৱাই ডুবা। Run
amuck = to run madly about পেপুৰা হৈ
যাকে পাই তাকে খেদ। Run hard = to press
hard ভানি চল, মৰোজীউকৈ লব। Run in = to
go in সোমা ; to arrest and send to hajut
ধৰি হাজতত দে। To run into debt = ধাৰ লগা,
ধাৰ কৰ। Run off = to cause to flow out
বাগৰি বৈ যাবলৈ দে ; to print ছাপা কৰ। Run
out = to come to an end থকা, শেষ হ, অজ হ,
বল খেলাত লভত গৰিয়া লব। Run over = to
overflow বুৰি যা, ওপচ হৈ পৰ ; to read

cursorily ওপৰে ওপৰে চা। Run the chance
=পাৰ নোৱাৰা যুজি চা, বেই হওক চেষ্টা কৰ।

Run through = to waste নষ্ট কৰ; to pierce
through বিদ্ধ, ইফালে-সিফালে সবিকি যা। **Run
together** = to mingle মিহলি কৰ। **Run to
seed** = to become exhausted ক্লান্ত হ, অকৰ্মণ্য
হ। **Run up** = লৰালবিৰিক মেৰমত কৰ, ততা-
ভৈয়াটক কৰ। **In the long run** = in the end
অৱশেষত, পাচত। **To run the risk** = to incur
hazard বিপদত পৰ। **The run, The common
run** = ordinary men সৰ্বসাধাৰণ লোক। **In
the running** = with good hopes of success
জিকিৰ আশা থকা। **Out of the running** =
জিকিৰ আশা শূন্য। **The common run of men** =
the generally average men যোঁৱৰ ওপৰত
বা গৰ হিচাপে মানুহ বিলাক, সৰ্বসাধাৰণ
মানুহ।

Runabout (বাণ্-এবাউট) *n.* a vagabond কেল-
হৰা, চপনীয়া; a small motor car সৰু মটৰ
গাড়ী।

Runaway *n.* a fugitive পলায়ী, পলাতক, ডগনীয়াৰ;
also *adj.*

Runagate (বাণ্-গেট্) *n.* a vagabond ডগনীয়া,
নিঠকৱা মানুহ।

Rundle (বাণ্ডল্) *n.* the step of a ladder জখলাৰ
খাপ।

Rung *pa. p.* of Ring

Runnel (বাণেল্) *n.* a little brook জান।

Runner (বাণ্-আৰ্) *n.* one who runs লোঁতা;
a messenger ডাকোৱাল; a vessel for the
carrying fish etc. মাছ, সামুক ইত্যাদি কঢ়িওৱা
নাও; the manager of an engine ইঞ্জিন
চলাইতা।

Runner-up (বাণাৰ-আপ্) *n.* the competitor
who stands next to the first winner
কোনো খেলত প্ৰথম জিকাকৰ পাচৰ জন। (*pl.*)

Runners-up.

Running *adj.* continuous ক্ৰমে চলি থকা; flowing
বৈ বোৱা, বোৱতী। — *n.* act of moving
স্বীয় লব মাৰণ, লৰা গতি। **Running knot**
= খোৰোচা গাঁঠি।

Running board = a footboard along the side of

motor-car-মটৰত উঠিবলৈ দিয়া কাষৰ দীঘলীয়া
ডক্তা।

Runt (বাৰ্) *n.* a dwarf animal কঁটীয়া জন্তু,
টিলিকা জন্তু; the dead stump of a tree গছৰ
শুকান মূতা।

Rupce (ৰূপী) *n.* an Indian silver coin
টকা।

Rupture (ৰাপ্-টিউৰ্) the act of bursting
ফুটন, ফাটন; a breach of the peace দন্দ,
বিবাদ; hernia অন্ত্ৰহুৰ্জি হোৱা বেমাৰ। — *v. t.*
to burst ফাট, ফুট।

Rural (ৰিউৰেল) *adj.* belonging to the
country চহৰীয়া গাঁৱীয়া, গ্ৰাম্য।

Ruse (ৰুস্) *n.* a turning বাগিৰা, ফাঁকিফুকা;
trick প্ৰত্বে মিছা প্ৰলোভন।

Rush (ৰাছ) *v. i.* to move with rustling
noise সৌ সৌ কৰি যা; to move forward
violently বেগেৰে টেলি যা, খুন্দা মাৰি দোমা।
He rushed at me = সি মোলৈ খেদা মাৰি আহি-
ছিল, ফোঁকোঁৱাই আহিছিল। — *v. t.* to push
to hasten, (*colq.*) to defraud ফাঁকি দে, ঠগ,
হেঁচি নে। — *n.* a kind of marshy plant নল,
বৰতা; a rushing forward টেঁচা টেলা,
হুৰাহুৰা, হুমজুম হলদিল; urgent pressure বৰ
ভিৰ। **Rushy** *adj.* full of rushes নলনি, নল
বৰতা ইত্যাদিৰে পূৰ্ণ।

Rush-light *n.* candle of rush wick বিবিজা বনৰ
শাহৰ শলিতাবে চাকি।

Rusk (ৰাছ্) *n.* a slice of loaf rebaked
দোৱাডজা পাওকটীৰ চকলা।

Russet (ৰাচেট্) *n.* reddish brown বঙামুগা,
ইটাগুৰীয়া; rustic চহা।

Russophobia (ৰাচ্-অ-ফব্) *n.* one who
dreads or hates the Russians কচিয়ালৈ ভয়
কৰোঁতা।

Rust (ৰাষ্ট্) *n.* the reddish-brown coating
on iron মামৰ; a disease of certain
cereals বৰ মোহা বেমাৰ। — *v. i.* to become
rusty or dull by inaction মামৰে ধৰ, কাম
নকৰি নকৰি অসহজ হ, এলেকহৰা হ।

Rustic (ৰাষ্টিক্) *adj.* rural গাৱলীয়া; rude চহা,

খাহৰজীয়া, আপুহু। — *n.* a peasant হালোৱা চহা মানুহ, হজুৱা।

Rusticate (ৰাষ্টিকৈট্) *v. t.* to turn out of a school for a time খেদাই দে, উলিয়াই খেদা।

Rustication *n.* খেদাই দেওন।

Rustle (ৰাচল্) *v. i.* to make a soft, whispering sound হুমহু, খচমচ কৰ। — *n.* a sound as that of moving dry leaves হুমহুমনি, খচমচনি, খচমচ শব্দ। **Rustling** *n.*

Rusty (ৰাষ্ট্ৰী) *adj.* covered with rust মামৰে ধৰা; out of practice সহজ বা অভ্যাস নোহোৱা; dull মেহমেহীয়া, উৎসাহহীন; turn worn পুৰণি, ক্ষয় যোৱা।

Rut (ৰাট্) *n.* a mark left by a wheel গাড়ীৰ

চকৰিৰ দাগ, গাড়ী যোৱা চিন; the periodic time of heat of animals, such as deer জন্তুৰ ঘাই খোৱা সময়, জন্তুৰ সঙ্গম কাল। **Ruttish** *adj.* lustful কামুক।

Ruth (ৰুঠ্) *n.* sorrow, pity বেজাৰ, মৰম, বেথা, পুতে।

Ruthful (ৰুঠ্-ফুল্) *adj.* pitiful বেজাৰ লগা; showing pity মৰমিয়াল।

Ruthless (ৰুঠ্-লো'চ্) *adj.* cruel নিষ্ঠুৰ, কাঠ-চিঠীয়া। **Ruthlessness** *n.* নির্দয়তা।

Rye (ৰাই) *n.* a genus of grasses like wheat and barley এবিধ শস্য, বগা সবীয়হ, লাই।

Ryot (ৰায়ত) *n.* an Indian tenant, a cultivator ৰায়ত, শ্ৰেজা, খেতিয়ক।

S

S the nineteenth letter in the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ উনবিংশতি আখৰ।

Sabbath (চাবাথ্) among Christians the first day of the week, sunday বিশ্রাম দিন, দেওবাৰ; the Lord's Day পূণ্য দিন। **Sabbath-day's journey** a distance of about five furlongs ইল্লনী সকলৰ মাজত দেওবাৰে ২০০০ হাত ভ্ৰমণ কৰা নিয়ম।

Sabbatical (চাবাটিকেল্) *adj.* pertaining to the Sabbath পূণ্যদিন সম্বন্ধীয়।

Sable (চেবল্) *n.* the animal of the weasel kind with blackish fur used in paint bruse এজাতি নেউলৰ দৰে জন্তু বা তাৰ নোম; the colour black ক'লা বৰণ। **Sables** *n.* (*pl.*) mourning clothes শোক প্ৰকাশ কৰা ক'লা কাপোৰ।

Sable *adj.* blackish, dark-brown ক'লা, ক'লা-মুগা বৰণৰ।

Sabotage (চাব্-অ-টেজ্) *n.* to carry on a strike or labour trouble by violent means অত্যাচাৰ কৰি কাম বন্ধ কৰ; the derailing

of train by aggrieved employee হিংসাত ৰেল বাগবোতা কাম, কোনো ব্যৱসায় বন্ধ কৰিবৰ মনেৰে মানুহে কৰা অত্যাচাৰ।

Sabre (চে-বাব্) *n.* heavy sword with one edge ডাঙৰ দা।

Sabian (চে'বিয়েন্) *n.* a worshipper of the heavenly bodies, in ancient Persia সূৰ্য্যাদি গ্ৰহ পূজক।

Sabre-tache (চেবাব্-টেছ্) *n.* a leather case worn by cavalry officers অশ্বাৰোহী সেনাই বাওঁফালে তবোৱালৰ লগত পিন্ধা ছালৰ খাপ।

Saccharine (চেক্-এ-ৰিন্) *adj.* having the qualities of sugar চেনিৰদৰে সোৱাদ, মিঠা।

Saccharin *n.* a sweet odourless solid substance চেনিডকৈ তিনি শ গুণ সোৱাদ কয়লাৰ আকৰৰ পৰ উলিওৱা এবিধ বস্তু।

Sacerdotal (চেচ-আৰ-দ'-টেল্) *adj.* priestly পুৰোহিতালি, পুৰোহিত সম্বন্ধীয়।

Sack (চেক্) *n.* a large bag made of jute ধৈলা। **Sack-cloth** *n.* চট্, পাঁচ কাপোৰ।

Get the sack=to be dismissed বৰ্খাস্ত হ

অগ্রাহ্য হ। Give the sack—to dismiss বর্খাস্ত কৰ।

Sack (চেক্) *v. t.* to plunder লুট কৰ।—*n.* pillage লুট।

Sackbut (চেকবাহু) *n.* a kind of trumpet এক-বকম পেপা।

Sacrament (চেক্-বা-মেন্ট) *n.* an holy ordinance, a religious practice বীণ্ড্রাইট নিৰ্দ্ধিষ্ট ধৰ্মভোজ; any solemn obligation শপত।
Sacramental *adj.* ধৰ্মভোজ সম্পৰ্কীয়।

Sacred (চে'ক্রেড্) *adj.* dedicated to God, holy ঈশ্বৰক অৰ্পণ কৰা, পবিত্ৰ। **Sacredness** *n.* পবিত্ৰতা। **Sacred College**—the cardinals of Rome having authority to elect the Pope ৰোম দেশত ধৰ্মগুৰু মনোনীত কৰিব পৰা যাজক সভা।

Sacrifice (চে'ক্ৰিফাইচ) *v. t.* to offer upon the altar in the name of God উৎসৰ্গ কৰ, বলি দে; to kill বধ কৰা; to give up ভাগ কৰ। —*n.* the act of offering a victim on an altar বলি; that which is offered to a deity নৈবেদ্য; that which is given up সমৰ্পণ, উৎসৰ্গ।

Sacrificial (চে'ক্ৰি-ফি-ষেল) *adj.* relating to sacrifice বলিধান বিষয়ক, বলি দিয়া, যজ্ঞীয়।

Sacrilege (চেক্-বি-লে'জ্) *n.* profanation of a sacred thing or place অত্ৰি বা অপবিত্ৰ কৰণ; stealing from a place of worship দেৱালয়ৰ বস্তু চুৰি। **Sacrilegious** (চেক্-বি-লে'জ্-ইয়াছ) *adj.* polluting sacred things, profane দেবস্থাপনাক, অত্ৰি। —*ly adv.* অপবিত্ৰ ভাবে, দেবমন্দিৰ কলুষিত কৰি।

Sacrist, Sacristan (চে'ক্ৰিষ্ট) *n.* an officer in a church who is in charge of the sacred things দেবমন্দিৰৰ পূজা সেৱা সহকাৰী বস্তু ৰখীয়া।

Sacristy (চে'ক্ৰিষ্টি) *n.* a vestry গীৰ্জাঘৰৰ পবিত্ৰ বস্তুবিলাক থোৱা কোঠা।

Sacrosanct (চে'ক্ৰো-চেংক্ট) *adj.* inviolable, very sacred অতি পবিত্ৰ; অলঙ্ঘনীয়।

Sacrum (চে'ক্ৰাম্) *n.* a triangular bone form-

ing back of pelvis পেটৰ তলৰ তিনি ফেৰেব্দীয়া হাড়।

Sad (চেদ্) *adj.* sorrowful দুঃখিত, বিষৰ্হ; শোকাবুল। **Sadness** *n.* বিষাদ।

Sadden (চেপন্) *v. t.* to make sad বেজাৰ লগা, শোকাবুল কৰ।

Saddle (চেদ্ল) *n.* a seat on a horse's back ঘোঁৰাৰ জীন; anything like a saddle জীনৰ দৰে কোনো বস্তু, গদি। —*v. t.* to load, to encumber বোজাই কৰ, ভৰা দে; to put a saddle on জীন বান্ধ বা কঢ়। To put the saddle on the right horse—যি দোষী তাৰ গাত দোষ দে। **Saddle-cloth**—জীন পেচ। **Saddle-girth**—ঘোঁৰাৰ পেটী। **Saddle-horse**—a horse for riding চোৱাৰী ঘোঁৰা। **Saddle pillar-pin**—চাইকেলৰ জীন বন্ধা খিচি।

Saddlery (চেদ্-লাৰী) *n.* materials for saddles ঘোঁৰাৰ সবজাম, জীন তৈয়াৰ কৰা বস্তু।

Sadism (চেডিজম্) *n.* passion for sexual gratification and cruelty অবৈধ স্ত্ৰীসহবাস আদি অশাস্ত্ৰ অত্যাচাৰৰ হেপাহ, পৰনিগ্রহ কৰি, ধৰ্মকাৰ্য।

Safari (শ্বেফৰি) *n.* hunting expedition জন্তু চিকাৰ কৰি ফুৰণ, চিকানী দল।

Safe (চেফ) *adj.* free from danger or injury, secure নিৰাপদ, নিৰ্হিঙ্গ, নিৰ্ভয়। —*n.* a chest of iron লোহাৰ চিন্দুক; a cupboard for provisions খোৱা বস্তু থোৱা বাকচ।

Safeguard (চেফ-গাৰ্ড) *v. t.* to protect ৰক্ষা কৰ। —*n.* a passport পাচ, ৰক্ষা পত্ৰ; protection of rights হত্ৰ ৰক্ষা। **Safeguarding**—protection of certain home industries by placing import duties বিদেশী মাালত টোল লগাই বিদেশী মাালৰ প্ৰচলন বৃদ্ধি কৰণ।

Safely (চেফ-লি) *adv.* in a safe manner নিৰাপদে, নিৰ্হিঙ্গে, সুকলমে, অপ্ৰমাদে।

Safety (চেফ্-টী) *n.* freedom from loss or danger, fire-proof ৰক্ষা, নিৰ্হিঙ্গতা, নিৰাপদ অৱস্থা। **Safety-lamp**—তাঁৰ চাকনি থকা চাকি।

Safety-valve—ইঞ্জিনৰ খোৱা খাবলৈ দিয়া ফুটা।

Safflower (চেফ্-ফাৱাৰ) *n.* an annual plant cultivated for its red dye কুহুম ফল।

Saffron (চেক্‌ব্‌ৰ্‌) *n.* a bulbous plant with yellow flowers ; a substance prepared from the saffron flowers কুঙ্কম ; আক্ৰাং ।
—*adj* deep yellow গেক্‌ব্‌ৰাং ।

Sag (চেগ্‌) *v. i.* to bend down, to give way from weight ভাজ থা, ডিব থা, ডিব ল, ওলমি পৰ, দৌ থা ; to bind the tongue in speech থোক থোকা । —*n.* a droop ভাজ, কুজ ।

Sagacious (চে'-গে-ছাচ্‌) *adj.* quick in perception শালচক্‌ব্‌ৰা, টিমক, দূৰদৰ্শী ফুট মনিয়াৰ ; judicious, wise বুদ্ধিমান, জ্ঞানী, চতুৰ ।
Sagaciousness *n.* বুদ্ধিৰ প্ৰখৰতা ।

Sagacity (চে-গে'-চিটী) *n.* acuteness of thought তীক্ষ্ণ বুদ্ধি ; shrewdness চতুৰতা ।

Sage (চে'জ্‌) *n.* a wise man ঋষি, মুনি, জ্ঞানী লোক ; a genus of mint plant একবকম মহলাৰ সুগন্ধি গছ । —*adj.* discerning, wise জ্ঞানী, সুবিবেচক ।

Sagittal (চেজ্‌-ইট-এল্‌) *adj.* arrow shaped কাঁড়ৰ দৰে জোঙা ।

Sagittarius (চেজ্‌-ইট-এবিয়াচ) *n.* one of the signs of the zodiac শনু বাশি ।

Sago (চে'-গা') *n.* a substance prepared from certain palms চাণ্ডদানা ।

Said (চেদ্‌) *pa. t.* and *pa. p.* of Say ; the above mentioned উক্ত, ওপকল্প, কথিত, উল্লিখিত ।

Sail (চেল্‌) *n.* a sheet of canvas used for propelling a ship জাহাজৰ পাল ; a ship জাহাজ ; a journey in a vessel জলপথে যাত্ৰা । —*v. i.* to go in a ship জাহাজেৰে যা, যাত্ৰা কৰ, জাহাজ খোল । —*v. i.* to navigate জাহাজ চলাই নে । To set sail = to spread the sails পাল তৰ ; to begin a voyage জাহাজত যাত্ৰা কৰ । To strike sail = পাল নমা ; to lessen one's pride দম ল, নত হ । To take the wind out of one's sails = কাকো অসুবিধাত পেলা । To shorten sail = চেকা, চপাই ধৰ । To sail close to the wind = to run a risk ঠেকত পৰ, বিপদত পৰ ।

Sailor (চাইলৰ) *n.* a seaman নাবিক, জাহাজৰ খালাচী ।

Saint (চে'ষ্ট) *n.* a holy person, one eminent for piety পুণ্যাখ্যা সাধু, সিদ্ধ পুৰুষ ; (also written St.)

Sainted (চে'ষ্টড্‌) *adj.* holy, sacred পবিত্ৰ পুণ্যবন্ত ; gone to heaven স্বৰ্গীয় । **Saintly** *adj.* saint like সাধু, পবিত্ৰ ।

Sake (চে'ক) *n.* cause, account, purpose কাৰণ, বাৰ, হেতু, নিমিত্তে । For my sake = নিমিত্তে । For God's sake = ঈশ্বৰৰ দোহাই ।

Salaam, Salam (চেলাম) *n.* salutation চেলাম, নমস্কাৰ ।

Salacious (চেল্‌-এ-শ্বি-আচ্‌) *adj.* lustful লম্পট, লুভুৰা ।

Salad (ছেল্‌-এড্‌) *n.* a vegetable preparation seasoned with salt etc. আচাৰ, চাটনি ।

Salamander (চেল-এ-মেন্‌-দাৰ্‌) *n.* a genus of reptile with a long tail নাইপিয়া সাপৰ দৰে এবিধ দীঘল নেজৰে জন্তু ।

Salamoniac (চেল্‌-এমনিয়েক্‌) *n.* এবিধ বাসায়নিক বস্তু, নিশাদল ।

Salary (চেল্‌-এ-ৰী) *n.* pay, wages দৰ্শহা, বেতন । **Salaried** *adj.* receiving pay দৰ্শহা খোৱা, বেতন ভোগী ।

Sale (চেল্‌) *n.* giving of anything for money বেচন, বিক্ৰয়, বিক্ৰী, নিলাম । **Sale-work** = বিককৰা বস্তু ।

Salcable (চেল-এবল) *adj.* that may be sold বেচিব পৰা, বিক্ৰয় যোগ্য ।

Salesman *n.* one engaged to sell goods বেচোতা ।

Salient, Saliant (চেলি-এক্ট) *adj.* leaping জপিয়াই ফুৰা ; prominent স্পষ্ট, ওলাই থকা ।

Salify (চেল-ই-ফাই) *v. t.* to combine with something to make a salt লোণা কৰ ।

Saline (চেলাইন্‌) *adj.* consisting of salt, having the dualities of salt দ্বুণীয়া, লোণা ।

Salique or Salic (চেলিক্‌) *adj.* denoting a law among the franks ফ্ৰাঙ্কৰ এক স্বকম আইন যাৰ দ্বাৰা কোনো ভূমিৰ গৰাকী কেৱল পুৰুষ হৈ ইব পাৰে ।

Saliva (চ'লিভা) *n.* the spittle খুই, মুখৰ সেপ। **Salivary** *adj.* খুই তলোৱা।

Salivate *v. i.* to excite unusual flow of saliva বৰকৈ সেলাউটি উলিয়া। **Salivation** *n.*

Sallow (চেল্-অ') *n.* a kind of tree এবিধ গছ। —*adj.* a pale yellow colour ঈষৎ হালধীয়া।

Sally (চেল-ই) *n.* rushing forth of troops suddenly to attack হঠাৎ ওলাই কৰা আক্ৰমণ; levity ধেমালি। —*v. i.* to rush out হঠাৎ ওলাই আহ। **Sally-port**=মুছৰ জাহাজৰ পৰা হঠাৎ ওলাই যাব পৰা বাট।

Salmagundi (চেল-মে-গান্-দি) *n.* a medley of minced meat, eggs etc. খুচুচা মজ্জা, কণী ইত্যাদিৰ মিশ্ৰিত খাদ্য।

Salmon (চেম্-আন্) *n.* a large fish এজাতি ডাঙৰ মাছ।

Saloon (চেলুন) *n.* a spacious hall in a building সুসজ্জিত ডাঙৰ কোঠা; a main cabin জাহাজৰ প্ৰথম শ্ৰেণীৰ কোঠা; a liquor shop বদৰ দোকান।

Salt (চল্‌ট্) *n.* substance used for seasoning লোণ। **Saltish** *adj.* লুণীয়া। Above or below the salt=ডাঙৰ মানুহৰ ভোজত আগৰ শাবীত বা পাচৰ শাবীত। Be not worth one's salt=সোৱাদ হবলৈ লোণ ফেৰা পোৱাৰো অযোগ্য। To lay salt on the tail of=to catch ধৰ। To take with a grain of salt=অলপ আশঙ্কা কৰি বিশ্বাস কৰ। Salted *adj.* লোণা, লোণবিয়া। Salt-mine=লোণ খুঁ।

Saltant (চল-টেক্ট) *adj.* leaping জঁপিয়াই ফুৰা। **Saltation** *n.* jumping জঁপ মাৰণ।

Saltcellar (চল্‌ট্-চেলোৰ্) *n.* a small pot for holding salt নিমখ দানি, লোণ থোৱা সৰু পাত্ৰ।

Saltpetre (চল্‌ট্-পিটাৰ) *n.* a salt composed of nitric acid and potash যথাক।

Salvus (চেল-টাল্) *n.* a break of continuity সমন্বয় বা কাষৰ বিৰাম।

Salubrious (চেলিউ-ব্ৰি-অচ্) *adj.* wholesome স্বাস্থ্যজনক, হিতকৰ, শৰীৰৰ উপকাৰী। **Salubriousness** *n.*

Salutary (চেলিউ-টেব-ই) *adj.* healthful, beneficial স্বাস্থ্যকৰ, উপকাৰী, হিতকৰ।

Salute (চেল্-ইউট্) *v. i.* to greet with a bow, to honour চেলায় কৰ, নমস্কাৰ কৰ, বৰতোষ মাৰি সন্মান দেখুৱা। —*n.* act of saluting সন্মান দেখুওৱা কাৰ্য্য; a kiss চুমি, discharge of cannon in honour সন্মান দেখুৱাই মৰা বৰতোষৰ আৱাজ, তোপধ্বনি।

Salutation (চেল্-ইউ-টেছন্) *n.* act of saluting any ceremonious form of greeting অভিবাধন, নমস্কাৰ, চেলায়।

Salvability (চেল্-ভি-বি-লি-টি) *n.* the possibility of being saved নিস্তাৰ, পৰিত্ৰাণ, ৰক্ষা। **Salvable** *adj.*

Salvage (চেল-ভে'জ্) *n.* compensation paid for preserving a ship or cargo from danger জলমগ্ন জাহাজৰ ষাল বস্তু ৰক্ষা কৰণৰ্থ পুৰস্কাৰ; rescue of property from peril ধ্বংস নোহোৱাকৈ সম্পত্তি ৰক্ষা কৰণ।

Salvation (চেল-ভে'শন্) *n.* act of saving মুক্তি, নিস্তাৰ, উদ্ধাৰ, ৰক্ষা, পৰিত্ৰাণ। **Salvation Army**=একদল ধৰ্মসম্প্ৰদায়।

Salve (চেল্‌ভ্) *n.* an ointment to cure sores ঘাৰ মলম, ঘাত দিয়া লেণ্ড। (In fig. use) *v. i.* to soothe, to make good আৰোগ্য কৰ, ভাল কৰ, save goods from loss at sea পানীত ডুবা বস্তু উদ্ধাৰ কৰ।

Salver (চেল্‌ভাৰ্) *n.* a tray থুৰা থকা থাল বটা।

Salvo (চেল্‌ভ্) *n.* military salute with guns সৈনিক নিয়মৰ সন্ধান, একে জাঁওবিতে মৰা তোপৰ আৱাজ; an exception বিতিক্ৰম, আশক্তি।

Salvolatile (চেল্‌ভ'-লেটাইল্) *n.* a medical solution খাৰ মিশ্ৰিত এবিধ দৰৱ।

Samaritan (চেম-বি-টেন্) *n.* an inhabitant of Samaria পেলেষ্টাইনৰ চেমেৰীয়া বাসী; a charitable person দয়ালু, দানশীল মানুহ।

Same (চেম্) *adj.* similar, identical সেই, একে; stated before উল্লিখিত। All the same=একে কথা, সমান। At the same time=

still তত্ৰাচ, তথাপি। **Sameness** *n.* সমতা, তুল্যতা, মিল।

Samian (চেমি-য়েন্) *adj.* pertaining to the island of *Samos* of Greece গ্ৰীচৰ চেমছ দ্বীপৰ বা সেই সম্বন্ধীয়।

Sampan (চেম্পে-ন্) *n.* চীন দেশীয় সৰু নাব।

Sample (চেম্পল্) *n.* a specimen নমুনা, আৰ্হি।

Sampler (চেম্প্লাৰ) *n.* one who makes up samples নমুনা বাৰোঁতা; a pattern হাতেৰে কৰা কামৰ নমুনা।

Samurai (চেমুৰাই) *n.* a member of a caste in Japan, in army officer জাপানৰ যোদ্ধাক জাতি, সৈনিক পুৰুষ।

Sanative (চেন্-এ-টিভ্) *adj.* healing আৰোগ্য-কাৰী, উপশামক।

Sanatorium (চেনেটৰি-অাম) *see* Sanitorium.

Sanctification (চেংটি-ফি-কেছন্) *n.* act of making sacred or holy পবিত্ৰ কৰণ, শুচি কৰণ, উদ্ধাৰ পৰাচিত।

Sanctified (চেংটি-ফাইড্) *adj.* made holy শুচি, পবিত্ৰ কৰা।

Sanctify (চেংটি-ফাই) *v. t.* to make holy or sacred পবিত্ৰ কৰ, শুচি কৰ।

Sanctimonious (চেংটি-ম'নিয়াচ) *adj.* holy পবিত্ৰ, শুদ্ধাচাৰী, শুচি।

Sanction (চেঞ্চ-শন্) *n.* confirmation, ratification অনুমতি, সম্মতি, মঞ্জুৰ। —*v. t.* to authorise, to confirm অনুমোদন কৰ, মঞ্জুৰ কৰ।

Sanctity (চেঞ্চ-টিটি) *n.* sacredness, purity পবিত্ৰতা, সাধুতা, শুদ্ধতা।

Sanctuary (চেঞ্চ-টিউয়েৰী) *n.* a sacred place পবিত্ৰ স্থান, ধৰ্ম্ম-শালিৰ, দেৱালয়ৰ অনিৰুদ্ধ; a refuge আশ্ৰয় স্থান।

Sanctum (চেঞ্চ-টাম্) *n.* sacred place পবিত্ৰ স্থান; a private room ভিত্তকম্বাল কোঠা।

Sand (চেণ্ড) *n.* fine particles of stone বালি। (*pl.*) sandy lands বালিৰে পৰিপূৰ্ণ ঠাই। —*v. t.* to sprinkle with sand বালি ছটাই দে।

Sandiness *n.*

Sandal (চেন্দেল) *n.* a wooden shoe কাঠৰ ফানটি খৰম।

Sandalwood (চেন্দেল-উন্) *n.* a kind of fragrant wood চন্দন কাঠ।

Sand-bag *n.* বালিৰে পৰিপূৰ্ণ থৈলা।

Sand bank *n.* বালিচটু, বলুকা।

Sand-martin *n.* a kind of swallow ডেলটুপি চৰাই।

Sand-paper *n.* কাঠ মিহি কৰা বালীয়া কাগজ।

Sandwich (চেণ্ড উইংচ্) *n.* slices of bread with ham মাজত মছহ সুমুৱাই দিয়া কটিৰ চকলা।

—*v. t.* to fit tight between two things দুটা বস্তুৰ মাজত সুমুৱাই আঁত খুৱা।

Sandy (চেণ্ডি) *adj.* covered with sand বালীয়া, বালুকাময়; loose ফহফহায়া। *n. (coll.)* a Scot স্কটলেণ্ডবাসী।

Sane (চেন্) *adj.* healthy, sound জ্ঞান থকা, সজ্ঞান, সুচতৰীয়া। **Saneness** *n.* সজ্ঞান অৱস্থা।

Sang (চেং) *pa. t. of verb.* Sing.

Sangar (চেণ্ডাৰ) *n.* a wall of loose stones as a protection শিলকাপি কৰা ঢাপ বা গড়।

Sang-froid (চেং-ফ্রো-ইড্) *n.* coolness, indifference সহজ্ঞ, আওকণি, বিশদত সাতি।

Sanguinary (চেং-গুই-নে'বী) *adj.* bloody বক্তাক্ত, বক্তময়, নিৰ্দয়।

Sanguine (চেং-গুইন্) *adj.* bloody বক্তাক্ত, তেজাল; confident আশাপূৰ্ণ, বিশ্বাসপূৰ্ণ। I am not sanguine about his success = তেওঁ কৃতকাৰ্য্য হব পাৰিব বুলি মই আশা নকৰোঁ। **Sanguiness**, **Sanguinity** *n.* ruddiness বক্তাক্ত অৱস্থা; ardour উত্তেজনা। **Sanguinary** = bloody বক্তাক্ত, তেজৰে বাঙলী।

Sanies (চে'নিজ্) *n.* purulent discharge from sores পু'জপানী।

Sanitarium (চেনিটে'ৰিয়াম্) *n.* a healthy station স্বাস্থ্যকৰ স্থান, গা-টক্কোৱা ঠাই। Also **Sanatorium**.

Sanitary (চেনিটে'ৰী) *adj.* pertaining to health স্বাস্থ্য সম্বন্ধীয়, আৰোগ্য বিষয়ক।

Sanitation (চেনিটেছন্) *n.* necessary c

- ditions of preserving health স্বাস্থ্য
প্রণালী।
- Sanity** (চেন্-ই-টী) *n.* soundness of mind or
body মন বা শৰীৰৰ সুস্থতা, মানসিক বিকাৰ শূন্যতা,
সুখিল অৱস্থা।
- Santalum** (চেন্টেলিন্) *n.* the colouring
substance of the red sandal wood বঙ্গ
চন্দনৰ ৰং।
- Santonine** (চেন্ট-নিন্) *n.* a poisonous com-
pound used as a medicine for killing
worms এবিধ পেৰুৰ দৰৱ।
- Sap** (চেপ্) *n.* the vital juice of plants গছৰ
গাৰ ৰস; the blood তেজ, সাৰ পদাৰ্থ; a
foolish person নিৰ্কোষ লোক; a hard-work-
ing student বৰ নিবিষ্ট মনৰ ছাত্ৰ। —*v. t.* to
destroy by digging তলে তলে খান্দি নাশ কৰ;
to impair বিনাশ কৰ। —*v. i.* to proceed by
digging underneath তলে তলে খান্দি যা;
to work hard at books পঢ়াত মূৰপুটি লাগ।
To sap the foundation = তলে তলে ধ্বংস কৰ।
Sap wood = গলমূৰ কাঠ।
- Sapid** (চেপিদ্) *adj.* well tasted তেলেতীয়া,
সোৱাদ। **Sapidity** *n.* savouriness সুস্বাদ।
- Sapience** (চে'-পি-এঞ্চ) *n.* wisdom, knowledge
জ্ঞান, বুদ্ধি।
- Sapient** (চে'-পি-এণ্ট্) *adj.* wise জ্ঞানী;
বুদ্ধিমান।
- Sapless** (চেপ-লেচ্) *adj.* wanting juice
নিৰস, কঠুৱা, শুকান।
- Sapling** (চেপলিং) *n.* a young tree পুলি গছ;
a youth ডেকালৰা।
- Saponeaceous** (চেপ-অ'-নে-শাহ্) *adj.* soap-like
চাবোনিৰ দৰে।
- Saporific** (চেপৰি-ফিক্) *adj.* giving a taste
সোৱাদ লগোৱা, স্বাদযুক্ত কৰা, কঢ়িকৰ।
- Sapper** (চেপ-আৰ) *n.* one who saps খান্দিওতা;
a soldier employed in making forti-
fication, roads etc. বাট, গড় তৈয়াৰ কৰা সেনা।
- Sapphic** (চেফ-ইক্) *n.* a denoting a kind of
verse একৰকম পদ্যৰ ছন্দ।
- Sapphire** (চেক-আৰাৰ) *n.* a kind of precious
stone বহুমূলীয়া নীলমণি।

- Sappy** (চেপ-ই) *adj.* juicy বসাল, গলমূৰ।
- Sarcasm** (চাৰ-কেজম্) *n.* a bitter remark in
scorn ইতিকিং, খেঁজালনি, ঠাট্টা।
- Sarcastic**, —al (চ'ৰ-কেচ-টিক্-এল্) *adj.* bitterly
satirical ইতিকিংজনক, ঠাট্টাপূৰ্ণ।
- Sarcenet**, **Sarsenet** (চাৰ-চে-নেট্) *n.* a kind of
fine silk বৰ মিহি পাটৰ কাপোৰ।
- Sarcophagus** (চাৰ-কফ-এ-গাছ্) *n.* a kind of
lime stone একৰকম চুন শিল; a stone coffin
for a corpse শিলৰ কবৰ।
- Sarcophagens** (চাৰ-ক-ফেজেনচ্) *adj.* feeding on
flesh মাংসাহাৰী। (Gr. *sarx* = flesh;
phagēin = eat).
- Sardine** (চাৰ-দিন্) *n.* a small fish of the her-
ring family এক্কাতি সৰু মাছ।
- Sardonic** (চাৰ-দন্-ইক্) *adj.* forced, as of a
laugh বলেৰে মৰা হাঁহি; scornful, mocking
নিন্দাবোধক, মুখ ভেঙ্কুৱা। **Sardonic laugh** =
কাঠ হাঁহি।
- Sarsaparilla** (চাৰ-চে-পে-বিল্লা) *n.* a medicinal
decoction চালাচা ঔষধ। also **Sarsa**.
- Sarsenet** see **Sarcenet**.
- Sash** (চেছ) *n.* a badge, a band পাটৰ টঙালি,
কোনো বিষয়াৰ খোচনামা চিন; a frame for
panes of glass আইনা লগাবৰ নিমিত্তে কৰা
কাঠৰ যন্ত্ৰণ বা ফ্রেম।
- Sat** *pa. t.* and *pa. p.* of *verb* Sit.
- Satan** (চে'টেন্) *n.* the devil পিশাঁচ, চত্যান।
Satanic *adj.* devilish পিশাঁচীয়া।
- Satchel** (চেছেল্) *n.* a small bag for papers
or books কিতাপ খোৱা বস্ত্ৰ বা মোনা।
- Satellite** (চেট-ইল্-আইট্) *n.* a small planet
ক্ষুদ্ৰ নক্ষত্ৰ; an obsequious attendant অনুচৰ,
ডাঙৰ মানুহৰ লগুৱা।
- Satiate** (চে-শ্বি-সেট্) *v. t.* to gratify fully হেঁপাহ
পলা, আমুৱা, পেট পূৰাই ৰখা।
- Satiation**, **Satiety** (চেভাইটি) *n.* surfeit ওকো-
মোকো, আমুৱা অৱস্থা।
- Satin** (চেট-ইন্) *n.* a glossy and thickly
woven silk চাতোনৰ কাপোৰ। —*v. t.* to

- make smooth and glossy নিষফ, চিক্চিকীয়া কৰ।
- Satire** (চেটায়াৰ) *n.* sarcastic and scornful composition in verse পৰনিদ্দকী পদ পুথি।
- satiric, Satirical** (চেটায়াৰিকেল) *adj.* sarcastic নন্দাপূৰ্ণ, ইতিকিংজনক।
- Satirist** (চেটায়াৰিষ্ট) *n.* one who writes a satire পৰনিদ্দাকারী পদ পুথি লিখোতা।
- Satirise** (চেটায়াৰাইজ) *v. t.* to expose by satire, to censure severely গ্ৰানি কৰ, নিন্দাকৰ।
- Satisfaction** (চেট-ইচ-ফেক্-শন্) *n.* state of being satisfied, gratification সন্তোষ, তৃপ্তি, পৰিতোষ; amends প্রতিকাৰ, ক্ষতিপূৰণ; payment of a debt ধাৰ পৰিশোধ। To make satisfaction to = ক্ষতিপূৰণ কৰ, প্রতিফল ভোগ কৰ। To his satisfaction = তেওঁ ভাল পোৱাকৈ।
- Satisfactorily** *adj.* in a satisfactory manner সন্তোষজনক ৰূপে, ভাল পোৱাকৈ, মনখোৱাকৈ।
- Satisfactory** (চেটিচ-ফেক্-টৰী) *adj.* giving contentment সন্তোষ জনক, মনখোৱা, তৃপ্তিকৰ; convincing মনোজ্ঞ, প্রত্যয় জনক।
- Satisfy** (চেট-ইছ-ফাই) *v. t.* to supply or please fully মুখবুৰা, সন্তোষ লগা, হৈপাহ শুচা, তুষ্ট কৰ, ৰাজি কৰ; to free from doubt সন্দেহ ভঞ্জন কৰ, প্রত্যয় জন্ম; to make repayment পৰিশোধ কৰ। — *v. i.* to give content গা জুৰা, ভাল পা। To satisfy a decree = ডিক্ৰীৰ টকা পৰিশোধ কৰ।
- Satrap** (চে'ত্ৰেপ) *n.* a Persian ruler পাৰস্ত দেশৰ ৰাজপ্ৰতিনিধি, প্রদেশীয় শাসন কৰ্ত্তা।
- Satrapy** (চে'ত্ৰেপী) *n.* the government of a satrap প্ৰতিনিধিৰ ৰাজত্ব।
- Saturate** (চেট-ইউ-ৰেট) *v. t.* to fill to the full ওপচকৈ ভৰা, মুখলৈকে পূৰ কৰ; to soak তিয়া; টেপটেপীয়া কৰ; to cause to combine and absorb the highest amount possible of another substance such as vapour, electricity etc. যিমান পাৰ অন্ত পৰ্দাৰ মিহলাই একে কৰ। **Saturation** *n.*

- Saturday** (চেট-জাৰ-দে) *n.* the seventh day of week শনিবাৰ।
- Saturn** (হেট-জাৰ্ণ) *n.* one of the planets শনিগ্রহ।
- Saturnalia** (হেট-জাৰ্ণ-এ-লিয়া) *n.* (*pl.*) a riotous merry-making festival in honour of Saturn থিকিন্দালি কৰা, মন্তলীয়া উৎসৱ।
- Saturnalian** *adj.* dissolute লম্পট, দুৰাচাৰী।
- Saturnic** (হেটাৰনিক) *adj.* affected with lead poisoning সাঁহ ধাতুৰ বিহ লগা।
- Saturnine** (হেট-জাৰ-নাইন্) *adj.* gloomy, grave বিষাদমুক্ত, নিৰোকা, জগত শনি থকা বাবে মন মৰা।
- Satyr** (হেট-জাৰ) *n.* deity representing half man and half goat বন দেবতা; lustful person অতি কামুক লোক।
- Satyriasis** (চেটি-বিয়ে-চিচ) *n.* excessive sexual desire in males পুৰুষৰ অত্যন্ত কামোদ্বেগ।
- Sauce** (চচ) *n.* something seasoned with salt etc. to give relish ছাটনি, জাহাৰ, কছনী; impudence ধৃষ্টতা, দস্তালি। — *v. t.* to gratify the palate সোৱাদ লগা; to make suffer সেকা দে। **Poor man's sauce** = hunger ডোক। **Serve one with the same sauce** = প্রতিফল দে, এসেকা নে।
- Sauce-pan** (চচ্-পেন্) *n.* a vessel for boiling anything চচাপেন্, কলাই কৰা লোহাৰ পাত্ৰ।
- Saucer** (চচাৰ) *n.* a shallow plate for cup চাহখোৱা বাটি খোৱা সৰু থাল, শিৰিচ।
- Saucy** (চচী) *adj.* wanton, insolent জশিষ্ট, খিচ-খিতিয়া; pungent বেজবেজীয়া, মুখৰ। (*Slang*) smart ফুৰ্ত্তিবাৰ, টনকিয়াল। **Sauciness** *n.* impertinent speech উত্তীয়া কথা, হট্টা উত্তৰা মাত।
- Saunter** (চচাৰ) *v. i.* to loiter, to wander about গা বেলা, মিছাই ফুৰিব; to stroll ইকাল সিকালকৈ ফুৰ। **Sauntering** *n.* ইকাল সিকালকৈ ফুৰণ।
- Saurian** (চওৰিয়েন্) *n.* a kind of scaly lizard মাহৰ নিচিনা বাকলি থকা এবিধ জেঠিৰ দৰে জন্তু, কেদটাই।

sea=the ocean ডাল্লৰ সাগৰ। Short sea=অলপীয়া ঢৌ থকা সাগৰ। The four seas=গ্ৰেট ব্ৰিটেইনৰ চাৰিও কাষে থকা সাগৰ কেইখন।

Sea-beach *n.* the sea horse সাগৰৰ দাঁতি, সমুদ্ৰ তীৰ। Sea beat or Sea beaten=সাগৰৰ ঢোৱে কোবোৱা। Sea-bird=সাগৰীয় চৰাই। Sea-born=produced by the sea সমুদ্ৰজাত, সাগৰত উৎপন্ন হোৱা। Sea-borne=carried on the sea সাগৰেদি অনা নিয়া কৰা। Sea breeze=সমুদ্ৰৰ বতাহ। Sea captain=নৌ সেনাপতি। Sea coast=the land adjacent to the sea সাগৰৰ দাঁতিৰ ঠাই, সমুদ্ৰৰ কিনাৰ। Sea craft=skill in navigation জাহাজ চলোৱা কৌশল। Sea-dog=scal হাল্লৰ। Sea-farer (চি-ফেয়াৰাৰ্) *n.* a traveller by sea সমুদ্ৰ যাত্ৰীক; a sailor নাবিক। Sea fight=নৌ যুদ্ধ, জাহাজেৰে যুদ্ধ। Sea front=সাগৰৰ সম্মুখত থকা ঠাই বা ঘৰ। Sea-girt=surrounded by the sea সমুদ্ৰ বেষ্টিত, সাগৰে ঘেৰি থকা। Sea-going=সাগৰত যাৰ পৰা, সাগৰত চলোৱা। Sea-horse *n.* the walrus সিঙ্গুৰোটক, সাগৰৰ ঘোঁৰা। Sea-king=আগৰ দিনৰ ক্লেমিনেডিয়া ডকাইতৰ দলপতি। Sea-level=surface of the sea সাগৰৰ পানীৰ ওপৰভাগ। Sea-line=আকাশ আৰু সাগৰ লগ লগা যেন দেখা বোখা। Seaman (চি-মেন) *n.* a sailor নাবিক, জাহাজৰ খালাচী। Sea-mark (চি-মাৰ্ক) *n.* a beacon, a mark on land for the guidance of sailors জাহাজক সতৰ্ককৰা নিচানচাকি। Sea mile *n.* সাগৰীয় মাইল, (৬০৮০ ফুট দীঘল)। Sea-piece (চি-পিচ) *n.* a picture of a scenery at sea সাগৰ দাঁতিৰ নক্সা বা চিত্ৰ। Sea-plane (চি-প্লেন) *n.* সাগৰত পৰিলে ওপতি থাকিব পৰা আৰু উঠিব পৰা আকাশী বহু। Seaport (চি-পৰ্ট) a harbour on the sea shore বন্দৰ, জাহাজ বন্ধা ঠাই; a town near the sea shore সাগৰৰ দাঁতিৰ নগৰ। Sea-power=naval power নৌশক্তি এবল জাতি, জলযুদ্ধ নিপুণ জাতি। Sea-rover (চি-ৰভাৰ) *n.* a pirate, a pirate vessel সাগৰীয় ডকাইত, সাগৰীয় ডকাইতৰ জাহাজ। Sea-shore (চি-শ্বাৰ্) *n.*

the land adjoining the sea সমুদ্ৰতীৰ, সাগৰৰ দাঁতি। Sea-sickness *n.* জাহাজৰ হেলোলনীত মূৰ ঘূৰাই বাঁতি অহা বেমাৰ। Sea-tern=a gale from the sea সাগৰৰ পৰা অহা বতাহ। Seaward-bound (চি-ওৱাৰ্ড-বাউন্ড) *adj.* going out of harbour বন্দৰৰ পৰা ওলাই যাত্ৰা কৰা। Seaworthy (চি-ওৱৰ্থি) *adj.* fit for use in sea সাগৰত চলাবৰ উপযোগী; capable of enduring storm ধুমুহা বতাহত তিহিব পৰা। Heavy-sea=বৰকৈ ঢৌ উঠা সাগৰ।

Seal (চিল্) *n.* an engraved stamp মোহৰ ছাপ, সীচ বহুৱা যন্ত্ৰন; assurance নিশ্চয়তা; a kind of sea animal সাগৰীয় জন্তু। —*v. t.* to set a seal to মোহৰ মাৰ; to confirm দৃঢ় কৰ। Privy seal=ৰজাৰ নিজ চহী মোহৰ। Sealed book=inaccessible book যিটো জানিবলৈ সাধ্য নাই। Sealing-wax=খাম বন্ধ কৰি মোহৰ মৰা লা। Sealed cover=লা মোহৰ দি বন্ধ কৰা খাম বা চিঠি। Under seal=authorised ক্ষমতাপ্ৰাপ্ত। His fate is sealed=ভেঁৰৰ ভাগ্য লুপ্ত হ'ল, ভেঁৰৰ মূৰ মৰিল।

Seam (চিম্) *n.* the joining of two edges of cloth সিয়নি; a line of union জোৰা; a stratum of ore, coal etc. তৰপ। —*v. i.* to unite by a seam সি; to sew চিলাই কৰ।

Seamless (চিম্-লেচ) *adj.* without a seam চিলাই নথকা।

Seamster (চিম্-ষ্টাৰ) *n.* one who seams সিঙতা। Seamstress (চিম্-ষ্টেস) =কাপোৰ সিয়া মাইকী।

Sear (চিয়েৰ্) *v. t.* to cauterise শোৰ; to dry up burning পুৰি শুকা। Seared *adj.* burned শোৰা, জ্বীত শুকুৱা; hardened কেঁকেৰীয়া। Sear-wood=শুকান কাঠ।

Search (চাৰ্ছ) *v. t.* to seek বিচাৰ, অন্বেষণ কৰ; to inspect চা, পৰীক্ষা কৰ। —*v. i.* to seek for সন্ধান ল, বিচাৰি ফুৰ। —*n.* act of seeking অনুসন্ধান, অন্বেষণ, বিচৰা কাম।

Searcher (চাৰ্ছাৰ্) *n.* one who seeks বিচাৰোতা, অন্বেষণকাৰী।

Searching (চাৰ্ছিং) *adj.* examining closely তন্ন তন্ন কৰি বিচৰা, পাত পাতকৈ চোৱা; severe কঠিন, টান সন্ধানী।

Search-light *n.* জাহাজত আৰু যুদ্ধ কাৰ্য্যত ব্যৱহাৰ কৰা একৰকম বিজুলী চাৰ্জিক।

Search-warrant *n.* a warrant for the search of stolen goods চোৰাশাল বিচৰা ওহাৰেন্ট, খানাতালাচী পৰোনা, সন্ধাননী।

Season (চিজন্) *n.* a division of the year ঋতু; any particular time সময়, কাল; the proper time for anything বতৰ। —*v. t.* to render fit for use by any process সিদ্ধাই, পকাই বা শানীত গোৰাই ব্যৱহাৰোপযোগী কৰ; to make tasteful খাবলৈ ভাল লগা কৰ; to preserve from decay নেগেলা ৰূপচা কৰি ৰাখ। **Seasonable** *adj.* happening in proper time সময়োপযোগী; timely ঠিক সময়ত হোৱা। **Close season**=মানাহী সময়, কোনো কাৰ্য্য কৰিবলৈ বন্ধ ৰখা কাল। **In season**=fit for use বতৰত হোৱা, ব্যৱহাৰোপযোগী। **Out of season**=untimely আৰত্থীয়া। **In season and out of season**=কালে অকালে, সময়ে অসময়ে। **Highly seasoned food**=সবছকৈ মচলা দি বন্ধা আহাৰ। **Dry season**=খৰালি। **Wet season**=বাৰিষা। **Hot season**=জ্বৰকালি।

Seat (চিট্) *n.* anything to sit upon আসন; the place where one sits ঠাই; abode থকা ঠাই। —*v. t.* to cause to sit down বহুৱা, বহা; to place থ, স্থাপিত কৰ। **Take a seat**=to sit down বহ। **He has applied for a seat in the council**=ভেটু সভাৰ মেম্বৰ হবলৈ দৰ্খাস্ত কৰিছে। **Seat of Government**=শাসন-কৰ্ত্তা সকল থকা ঠাই ৰাজধানী।

Secant (চিককট্) *n.* a line that cuts another ছেদক বেখা।

Secede (চি-চিড) *v. i.* to separate one's self পৃথক হ; to withdraw from আঁতৰ হ, সঙ্গ এৰি যা (L. *cedere*—to go)।

Secession (চে'চেশন্) *n.* act of separating পৃথক হওন, সঙ্গ ত্যাগ, ত্যাগ কৰণ; withdrawal.

Seclude (চি-ক্লুদ) *v. t.* to keep apart বিৰলে ৰাখ, পৃথককৈ থ, বাজ কৰ, বাহিৰ কৰ। **Secluded** *adj.* retired বিৰলে থকা, নিৰ্জন, আবুৰত থকা।

Seclusion (চি-ক্লু-জন্) *n.* act of keeping apart

বিৰলে থকন; separation পৃথক হওন; privacy আবুৰ, নিৰ্জন অৱস্থা।

Secohm (চেক্‌ম্) *n.* an electrical unit বিজুলী শক্তিৰ একক।

Second (চেক্‌অণ্ড) *adj.* next to the first দ্বিতীয়; another আন এটা; inferior নৰম। —*n.* that which is second দ্বিতীয়টো, এটাৰ পাচৰটো; the 60th part of a minute এক মিনিটৰ ৬০ ভাগৰ এভাগ। —*v. t.* to assist সহায় কৰ; to support a mover of a question পোষকতা কৰ; to put an officer temporarily into another department অপস দিনৰ নিমিত্তে আন বিভাগলৈ বদলি কৰ। **Second grade**=দ্বিতীয় শ্ৰাণ। **Second hand**=হাত বাগৰা, আগতে এবাৰ ব্যৱহাৰ কৰা; that has been used by another আনে ব্যৱহাৰ কৰা, পুৰণি। **Second-cousin**=ভতিজাকৰ বা ভাদিনিয়েকৰ পুত্ৰক। **Second story**=দ্বিতীয় মহলা; first floor মাটিৰ মহলাৰ ওপৰ মহলা। **Second-thoughts**=reconsideration দ্বিতীয় বাৰ বিবেচনা। **Secondly** *adv.* in the second place বিতীয়তঃ।

Secundary (চেক্‌-অন্-দে'ৱী) *adj.* second in position, inferior দ্বিতীয় শ্ৰেণীৰ, নামাচ; সামান্য। —**School** *n.* a high school হাইস্কুল। **Secondary question**=পাচ কথা।

Secunder (চেকন্-দাৰ) *n.* one who supports another at a meeting মিটিং বা সভাত যি আন এজনক সমৰ্থন কৰে।

Secrecy (চি-ক্ৰে-চি) *n.* concealment, privacy গুপ্ত ভাব, গোপন, গোপনীয়তা, লুকাটুক, আবুৰ, তলানলা।

Secret (চি-ক্ৰেই) *adj.* hidden গুপ্ত; not revealed অপ্রকাশিত; private গোপনীয়। —*n.* any thing concealed গুপ্ত কথা, গোপনীয় বিষয়; mystery গুপ্ত কৌশল; the key or principle by which something can be made clear কটিপ, তলানলা, টিপটাপ ভেদ্। **Secrets** *n.* (*pl.*) the private parts of the body গুপ্ত অঙ্গ; secret prayers গুপ্ত মন্ত্ৰ উপাসনা।

Secretly (চি-ক্ৰেট-লি) *adv.* privately গুপ্ত ভাবে, আঙেতে আঙেতে, মনে মনে।

Secretary (চেক্-ৰে-টেৰী) *n.* the chief officer of a department in the office of ruler or administrator চেক্ৰেটৰী, শাসনকৰ্ত্তাৰ লগৰ কাকতী চাহাব; one employed to write for another সম্পাদক।

Secretariate (চেক্-ৰে-টেৰি-ৰেং) *adj.* চেক্ৰেটৰীৰ।
—*n.* চেক্ৰেটৰীৰ অফিচ বা পদ।

Secrete (চি-ক্ৰিট্) *v. t.* to conceal, to hide লুকা, গোপন কৰ; to produce sap or blood বস উলিয়া, তেজ উলিয়া।

Secreta (চি-ক্ৰি-টা) *n. (pl.)* the products of secretion মলমূত্ৰ।

Secretion (চি-ক্ৰি-শ্বন্) *n.* act of secreting শৰীৰৰ পৰা অসাব বস বাহিৰ কৰণ; that which is secreted মলমূত্ৰাদি ভাগ।

Secretory *adj.* performing the function of secretion মলমূত্ৰাদি পৃথককাৰী, বসবাহী।

Secretive (চিক্ৰেটিভ্) *adj.* intentionally reserved, given to secrecy আঁসৈ নোপোৱা, পেটৰ কথা নোকোৱা।

Sect (চেক্ট্) *n.* a body of men holding the same religious views, a denomination সম্প্ৰদায়, একে পন্থী লোক সকল; a party দল; a part cut off কোনো এভাগ।

Sectarian (চেকটে-ৰিছেন) *adj.* pertaining to a sect সাম্প্ৰদায়িক, বিশেষ মত সম্পৰ্কীয়। —*n.* কোনো বিশেষ পন্থাৰ লোক।

Section (চিক্-শ্বন্) *n.* act of cutting ছেদন; a portion, a division অংশ, ভাগ, খণ্ড; a distinct part as of an act অধ্যায়, ধাৰণা, দফা। **Section writer**—a copyist খোঁটালি, খোঁটালীক আঁটনা কাগজত নকল কৰোঁতা, নকলনাচ।

Sector (চেক্টৰ্) *n.* part of a circle cut off by two radii বৃত্তাংশ; a mathematical instrument ক্ষেত্ৰ পরিমাপক যন্ত্ৰ।

Secular (চিক্-ইউ-লাৰ্) *adj.* worldly, lay or civil, not religious or spiritual কামকাজ সম্বন্ধীয়। **Secular education**—গৃহস্থালী বিদ্যা, অৰ্থকৰী শিক্ষা; having no religious training ধৰ্ম্মশিক্ষা বহিত।

Secularise (চিক্-ইউ-লাৰ-আইজ) *v. i.* to con-

vert from spiritual to common use সাধাৰণ ব্যৱহাৰিক বিষয়ত লগা। **Secularist** *n.* one who discards religious belief and worship ধৰ্ম্ম দৰ্শন নমনা লোক।

Secundum (চেকান-দাম্) *prep.* according to মতে। **Secundum artem** skilfully বোধভেদে। **Secundum quid**=in some respects only কোনো কোনো বিষয়ে মাত্ৰ।

Secure (চি-কিউৰ) *adj.* safe, free from fear or danger নিৰাপদ, নিৰ্ভয়, নিৰিহয়। —*v. t.* to safeguard ৰক্ষা কৰ; to seize and confine ধৰি বান্ধ; to get hold of পা, নিজৰ হাতলৈ আন; to make certain of payment জামিন ল; to render certain নিশ্চয়কৰা কৰ।

Securely (চি-নিউৰ-লি) *adj.* in a safe manner হেৰাবৰ বা নষ্ট হবৰ ভয় নথকাইকৈ, নিৰাপদে।

Security (চি-কিউৰ-ইতি) *n.* state of being safe নিৰ্ভয়তা protection ৰক্ষা; a pledged বন্ধক, জামিন।

Sedan (চি-দেন্) *n.* a covered chair to be carried by two persons একষকম দোলা বা পালকী। **Sedan-chair**—বেকোৰা দোলা।

Sedate (চি-ডেট্) *adj.* quite ধীৰ, শান্ত, স্থিৰ। **Sedately** *adv.* quietly, স্থিৰ ভাবে, গম্ভীৰ ভাবে। **Sedateness** *n.* ধৈৰ্য্য। **Sedative** *adj.* allaying pain উপসামক, বিষ গুহুতা। —*n.* a medicine to allay irritation or pain জুৰণি।

Sedentary (চেদ-এন্-টেৰী) *adj.* sitting much বহি থকা; inactive লমচৰ নকৰা, নিষ্ক্ৰিয়। **Sedentaryness** *n.* বহি থকা অৱস্থা। (*L. sedere*=to sit)।

Sedge (চে'জ) *n.* a kind of grass growing in swampy lands দ ঠাইত তোৱা এবিধ ঘূৰফুলা বন; a flock of herons, cranes etc. বগ, বেগি চৰাইৰ ভাঁক। **Sedgy** *adj.* তৰালি।

Sedigitated (চি-ডিজ-ই-টে-টেড্) *adj.* having six fingers on one hand ষয় ডুঙ্গীয়া।

Sediment (চেদ-ই-মেন্ট্) *n.* dregs that which settles at the bottom of liquid তলনি, মেদ, গেদ, মেদেনী, গেদেদি।

Sedition (চিদিচ-অন্) *n.* an offence against

the state, insurrection গবৰ্ণমেণ্টৰ বিপক্ষে আন্দোলন, বাজব্রোহী।

Seditious (চি-দিছ-অচ) *adj.* pertaining to sedition বাজব্রোহী; exciting sedition বাজবিদ্রোহকৰক।

Seduce (চি-ডিউচ) *v. t.* to entice ফুচুলাই নে, মন ভুলা, লোভ দেখুৱা; to corrupt সতীত্ব নাশ কৰ। **Seducer** *n.* one who corrupts জটী কৰোতা। **Seducible** *adj.*

Seduction (চি-ডাক্-শ্বন) *n.* act of enticing to evil ফুচুলাই জটী কৰণ, ফুচুলনি; depriving a woman of her chastity by fraud জী হৰণ, সতীত্ব নাশ।

Seductive (চি-ডাক্-টিভ্) *adj.* tending to seduce প্রলোভন জনক, মন ভুলাৱা।

Sedulous (চেড্-ইউ-লাচ) *adj.* diligent পৰিশ্রমী, উদ্যোগী, কামত লেপেটীয়া।

Sedulity (চেড্-ইউ-লিটি) *n.* diligence উদ্যোগ, পৰিশ্রম, লেপেটীয়া গুণ।

See (চি) *n.* the seat or jurisdiction of a bishop গ্ৰীষ্টীয় প্রধান ধৰ্মাধ্যক্ষৰ অধিকাৰ বা এলাকা।

See (চী) *v. t.* to perceive by the eye চা, দেখ, দৃষ্টি কৰ; to visit দেখা কৰ, সাক্ষাৎ কৰ। —*v. i.* to beware সাৱধান হ, সতৰ্ক হ, চাবি। (*pa. t.* saw; *pa. p.* seen). **See about a thing**=to consider ভাবি চা। **See one through**=to assist in doing something difficult কোনো কাম সমাধা কৰাত সহায় কৰ, চকুদি কৰা। **See to**=to look after তদাৰক কৰ, চকু দে। **I see, you are a fool**=মই বুজিব পাৰিছো তুমি এটা জৰা মূৰ্খ। **Have seen one's best days**=এতিয়া চেবেমা পৰিছে, এতিয়া বৃদ্ধ হৈছে। **All right let me see**=বাক মই চাওঁ। **See! that you do not fail**=চাবা, যাতে তুমি অপাৰগ নোহোৱা। **I went to see him off**=মই তেওঁক আগবঢ়াই খবলৈ গৈছিলো। **I do not see eye to eye with him**=তেওঁ মৈতে একা হব নোৱাৰে, তেওঁ যেনেকৈ ভাবিছে মই সেইদৰে নোভাবো। **See with half an eye**=to see without difficulty সহজে দেখ বা বুজ। **To see service**=যুদ্ধত

উপস্থিত থাক, যুদ্ধ দেখ। **To see one's way**= উপায় দেখ, বাট প্যা। **See through and through**=তল তল কৰি চা। **May I see you home**=may I conduct or escort you মই লগত যাম নে তোমাৰ ঘৰলৈ।

Seed (চিড্) *n.* the germ সঁচ, বীজ; the thing sown গুটি; original আদি কাৰণ; descendants সন্তি সন্ততি। —*v. i.* to produce seed গুটিবৰ। —*v. t.* to sow গুটি সিচ বা পচা। **Seed-bud** *n.* গুটিৰ মাজৰ শাহ বা কেঠ। **Seed-bed** *n.* a piece of ground for sowing seeds কঠিয়াতলী, গুটি পচোৱা ঠাই। **Seed drill** *n.* গুটি সিচা কল। **Seeds man** *n.* one who deals in seeds গুটি বেচোতা; a sower গুটি সিচোতা।

Seedling (চিড্-লিং) *n.* a plant growing from a seed কঠিয়া পুলি, গুটিৰ পৰা হোৱা পুলিগছ।

Seedy (চিডী) *adj.* feeling unwell গা বেয়া; worn out আশকতীয়া; full of seeds গুটিৰে পৰিপূৰ্ণ। **Seediness** *n.* অসুখ, গা বেয়া।

Seeing (চি-ইং) *n.* vision দৃষ্টি, দেখন। —*conj.* because যিহেতুক; taking into account সেই জানি।

Seek (চিক্) *v. t.* to go in search of বিচাৰ; to try to find or gain পাবলৈ বা উলিয়াবলৈ চেষ্টা কৰ, অনুসন্ধান কৰ। —*v. i.* to make search বিচাৰি ফুৰ, অনুসন্ধান কৰ; to ask for খোজ, প্ৰাৰ্থনা কৰ। **To seek**=helpless অসমৰ্থ। **Is much to seek**=not yet found, wanting পাবলৈ নাইকিয়া, অভাব। (*pa. t.* Sought; *pa. p.* Sought)।

Seem (চিম্) *v. i.* to appear, to look অনুমান হ, বোধ হ, দেখা যায়। **It seems to me**=it appears দেখা যায়, বোধ হয়।

Seeming (চিমিং) *adj.* apparent আপাত, প্রত্যক্ষ, দেখনিয়াৰ স্বৰূপ, দেখাদেখি। —*n.* appearance ৰূপ, আকাৰ, ভাব, বৈষ্কৰূপ। **Seemingly** *adv.* in appearance দেখাত, আচলত নহলেও দেখাত।

Seemly (চিম্‌লি) *adj.* becoming handsome

- সভা, ভাল, স্বরূপ, মনোমোহা। (*comp.* Seemlier, *suprl.* Seemliest), Seemliness *n.*
- Seen (চিন্) *pa. p.* of See. —*adj.* experienced বহুদৰ্শী, জনাবৃত্ত।
- Seer (চিহেব্) *n.* one who foresees, prophet ভবিষ্যদৰ্শী ভবিষ্যদ্বক্তা, ক্রান্তদৰ্শী।
- Seesaw (চিচ') *n.* a play among children with a plank moving up and down নাগৰ দোলা, দোলন খেল।
- Seethe (চিড্) *v. i.* to boil সিঁজা, উতলা। —*v. i.* to be boiling সিঁজ, উতল। The country is seething with discontent=hubb-ling over অসন্তোষত দেশ উজ্জ্বল হৈছে। (*pa. t.* Seethed or Sod; *pa. p.* Seethed or Sodden).
- Segment (চে'গ-মে'ক্ট্) *n.* the part of a circle cut off by a straight line বৃত্ত খণ্ড; a portion cut off এড়োখৰ।
- Segregate (চে'গ-বি-গেট্) *v. t.* to set apart, separate from others পৃথক কৰ, আঁতৰবৈক থ, আলাগে থ। Segregation *n.* পৃথক কৰণ। (*L. se=apart; gregis=a flock*).
- Seignior, Seigneur (চিনিয়ব্) *n.* a title of honour lord ডাঙৰীয়া, মহাশয়, প্রভু।
- Seigniorage (চিনিয়বজ্) *n.* a royalty প্রভুত্ব, রাজ পৰাক্রম; a percentage of profit due to the crown বৰাক দিব লগা লাভৰ শতকৰা অংশ।
- Seine (চে'ন্) *n.* a large fishing net পুস্ক লগোৱা ডাঙৰ মাংধবা জাল।
- Seism (চিক্স্) earthquake ভূইকপ।
- Seismal, Seismic (চিচা-মেল, চিছ-মিক্) *adj.* relating to earthquake ভূইকপ বা ভূমিকম্প সংবন্ধীয়।
- Siesmograph (চিছ-ম'-গ্ৰেফ্) *n.* an instrument for recording shocks of earthquake ভূমিকম্পৰ গতি স্থিৰ কৰা যন্ত্ৰ।
- Seize (চাইজ্) *v. t.* to take hold of ধৰ, আক্রমণ কৰ; to take possession of forcibly বলবে কাঢ়িল; to apprehend by an order of court, confiscate, attach গ্ৰেফ্টাৰ কৰ, ক্ৰোক কৰ, আটক কৰ। —*v. i.* to become stuck লাগি ধৰ; to jam জেপেটীয়াই ধৰ।
- Seizin (চিছ-ইন্) *n.* the taking possession of দখল, অধিকাৰ।
- Seizor (চিছ-অব্) *n.* one who legally takes possession of দখল লভিতা।
- Seizure (চি-ভিউব্) *n.* act of seizing আক্রমণ, ধৰণ, ক্ৰোক কৰণ, গ্ৰেফ্টাৰ ধৰণ; a sudden attack ইটাই আক্রমণ।
- Seldom (চে'ল্-দন্) *adv.* rarely কেতিয়াবা কেতিয়াবা, কচিৎ, কদাচিৎ।
- Select (চি-লেক্ট্) *v. t.* to choose পছন্দ কৰ, বাছি ল, মনোনীত কৰ। —*adj.* choosen বাছক-বনীয়া, তত্তি উত্তম।
- Selection (চি-লেক্-শন্) *n.* act of choosing বাছনি পছন্দ; a book containing selected pieces সাৰ সংগ্ৰহ বাছি বাছি লোৱা ৰচনাৰ কিতাপ।
- Selenite (চে'ল্-এন্-আইট্) *n.* a crystalized sulphate of lime চকচকায়া গোটা চূণ মাটি।
- Selenium (চিলেন-ইয়াম্) *n.* nonmetallic element allied to sulphur গন্ধকৰ দৰে একবকম গোটা পদাৰ্থ।
- Selenograph (চেলি-ন'-গ্ৰেফ্) delineation of the moon চন্দ্ৰৰ আকৃতি বৰ্ণন।
- Self (চে'ল্ফ্) *n.* one's own person স্বয়ং, নিজ, আপুনি। (*pl.*) Selves. —*adj.* one's own আত্ম, নিজ। Be one's self=সকলো বিলাক কমতা নিজৰ অধীন কৰি ৰাখ; আত্মাধীন হ। By one's self=alone অকলৈ, নিজে নিজে। Self abasement=humiliation owing to the sense of one's inferiority নীচানুভূতি অৱস্থা, হীন বাবে হোৱা নম্ৰতা বা লাজ। Self abnegation=self-denial স্বার্থত্যাগ। Self abuse=abuse of one's own powers নিজৰ উদ্ভাঙালি, self pollution হস্ত মৈথুন। Self aggrandisement (চে'ল্ভ-এগ্ৰেন্ড-আইজ-মেণ্ট) *n.* the act of making one's self greater in power or rank আনতকৈ নিজে সকলো পাৰৰ চেউ; স্বার্থ-সিদ্ধি। Self-applause=applause of one's own self আত্ম-প্রশংসা, আত্ম-গ্লান। Self-asserting=মইমতালৈ; putting one's self forward নিজে নিজে আগবাঢ়ি ফুৰা। Self-

acquired=স্বোপার্জিত, নিজে লোৱা। **Self-conceit** (চেলক্-কনচিট) *n.* vanity হুমঠালি, ময়মতালি, গৌঠালি; আত্মগৰ্বিমা। **Self-conceited** *adj.* vain বহুগৰ্বী, অহংকাৰী। **Self-confidence**=নিজে কৰিব পাবলি বুলি বিশ্বাস। **Self-conscious**=knowing one's self of his own guilt or position in society নিজৰ দোষ অৱস্থাবে জ্ঞান থকা, নিজৰ বিষয়ে বোধ থকা। **Self control**=আত্মসংযম, আত্মদমন। **Self-defence**=defence of one's self আত্মৰক্ষা। **Self-denial**=ইষ্ট্রি নিজঃ, ত্যাগ স্বীকাৰ। **Self-delusion**=false belief respecting one's self আত্মবিশ্বাস, নিজকে নিজে চিনি নোপোৱা। **Self-determination**=right to determine one's own procedure নিজে নিজে ঠাৱৰাই লোৱা মনৰ দৃঢ়তা, আত্মসৰ্ব নিৰ্ণয়। **Self-devotion**=self-sacrifice আত্মোৎসৰ্গ। **Self-effacement**=গা দেখা নিদি লুকাই ফুৰা গুণ। **Self-esteem**=আত্মশ্রদ্ধা, মইবৰ ভাব। **Self-evident**=evident without proof প্রত্যক্ষ, এনেদৰে ওলাই থকা। **Self-existent**=স্বয়ং, আপোনা আপুনি হোৱা। **Self-made**=নিজ বাস্তবলৈয়ে উন্নতি কৰা। **Self government**=আত্মশাসন, নিজে নিজক শাসন কৰা ব্যবস্থা।

Selfish (চেল-ফিচ্) *adj.* having no regard for others আপোনপেটা, স্বার্থপর, আত্মগ্ৰাহী। **Selfishment** *n.* আপোনপেটা স্বভাব। **Self-interest**=স্বার্থ। **Self-knowledge**=আত্মজ্ঞান। **Self-possession**=আত্মসংযম; calmness ধৈৰ্য। **Self-reliance**=আত্মনিৰ্ভৰ; বৰাই। **Self-respect**=আত্মসন্মান, নিজৰ মান। **Self-sacrifice**=the act of yielding up one's life আত্মবিসৰ্জন; জীবন দান। **Self-same**=the very same একে, সেই একেটাই। **Self-seeker**=one who looks to his own interest আত্মভৰী লোক, আপোনপেটাৰ মানুহ। **Self-sufficient**=overbearing, haughty দান্তিক; কাকো চাই নকৰা, গাইপোনা। **Self-supporting**=maintaining from one's own income নিজৰ আয়ৰ পৰা চলিব পৰা। **Self-willed**=obstinate কঁচাশাল, আপোন ময়মত, এঁটহীয়া, বেজাচাৰী।

Sell (চেল্) *v. t.* to deliver something for value paid বেচ, বিক, বিক্ৰী কৰ। —*v. t.* to have commerce বিক্ৰী হয়। **Rice sells at 8 seers a rupee**=চাউল টকাত ৮ সৈবকৈ বিক্ৰী হয়। **Sell one's life dearly**=অনেকক মাৰি নিজে মৰ। **To sell one up**=দেওৱাব সম্পত্তি বিক্ৰী কৰ। **Sells out**=গোটাইখিনি বিক্ৰী হ। **Sell n.** a seat বহা আসন।

Sellable *adj.* that may be sold বেচিব পৰা, বেচিবলগীয়া।

Seller *n.* one who sells বেচোতা, বেচনিয়াৰ।

Selva (চেল্-ভেল্) *n.* a border কাপোৰৰ আউঠি, পাৰি; edge plate of a lock তলাৰ কাণে কাণে দিয়া ধাতু পাতৰ মেৰ।

Selves *pl.* Self

Semaphore (চিমফোৰ্) *n.* a contrivance for giving signals by means of levers মুক্ত সঙ্কেত দিয়া যন্তন। (Gr. Sema=a sign)

Sematic (চিম্যেটিক্) *adj.* signifying danger; ominous বিপদসূচক, অমঙ্গলজনক।

Semblance (চেম্-ব্লেঞ্চ) *n.* likeness, appearance অভাস, সাদৃশ্য। **Semblant** *adj.* like একে প্রকাৰৰ।

Semen (চি-মেন্) *n.* sperm, seed বীৰ্য, বীজ, বেডস।

Semi (চেম্-ই) a Latin prefix, meaning "half" অৰ্ধ, আধা।

Semicircle (চেমি-চাৰ্কল) *n.* half a circle অৰ্ধ-চক্ৰ। **Semicircular** *adj.* অৰ্ধ গোলাকাৰ, আধাধূৰণীয়া, অৰ্ধচক্ৰাকৃতি।

Semicolon (চেমি-কলন) *n.* the point (;) in writing চেমিক'লন চিন্।

Seminal (চেম্-ইন্-এল্) *adj.* pertaining to seed বীজ সম্বন্ধীয়, সূচক; radical মৌলিক। —*fluid n.* বীৰ্য।

Seminary (চেমি-ইন্-এ'ৰি) *n.* a place of education পঢ়াশালি, টোল।

Seminate (চেমি-নেই) *v. t.* to sow গুটি পচা; to propagate গুজা। **Semination** *n.* propagation গুটি পচোৱা বা গুজোৱা কাৰ্য।

Seminiferous (চেমিনি-ফোব-আচ্) *adj.* bearing seed শুটি ধৰা।

Semitic (চেম্-ইট-টিক্) *adj.* pertaining to Shem বাইবেলৰ শেম্ সম্বন্ধীয়। —**languages**=Hebrew, Armean, Assyrian, Phoenician.

Semivocal (চে'মি-ভকেল্) *adj.* sounding imperfectly অস্পষ্টকৰণে উচ্চাৰণ হোৱা।

Semivowel (চে'মি-ভাবেল্) *n.* half-vowel such as W, Y. and sometimes L, R. and M, N.

Semolina (চেম-লিনা) *n.* hard grains of wheat found in flour আটাগুড়িৰ লগত থকা গোটা চাউলৰ খুদ।

Sempiternal (চে'ম্-পি-টাৰ্-নেল্) *adj.* everlasting যুগমীয়া, অনন্তকাল স্থায়ী।

Senary (চে'ন্-এ'ৰী) *adj.* containing six ছটীয়া, ছয়সম্বন্ধীয়। **Senarius** *adj.* a verse of six feet ছয়পদী হ্রস্ব।

Sempstar (চে'ম্-স্টাৰ্) *n.* see Sempstress a woman who sews কাপোৰ সিঁওতা (স্ত্ৰী)।

Senate (চিন্-এট্) *n.* a legislative or governing body শাসন বিষয়ক মহাসভা; the governing body of certain university বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ব্যবস্থাপক সভা।

Senator (চিন্-এট'ৰ) *n.* a member of a senate বাজমতী, মহাসভাৰ সভা বা সমজুতা।

Send (চে'ন্ড) *v. t.* to despatch, to cause to go পঠিয়া, প্রেরণ কৰ, পঠিয়াই দে। (*pa. t.* Sent; *pa. p.* Sent). **Send for**=to call, to summon মাতি পঠিয়া, বুলি পঠিয়া। **Send off**=a start on a journey যাতা, বাতনা। **Send forth**=to emit উলিয়া, নিৰ্গত কৰ। **Send him off**=তাক খেদাই দে। **Send to coventry**=সমাজৰ পৰা বাজ কৰ। **Send down**=to rusticate or expel from college খেদাই দে, বাজ কৰ।

Sender (চে'ন্ডাৰ্) *n.* one who sends পঠাওঁতা, প্রেৰক।

Senile (চেনাইল) *adj.* pertaining to old age বুঢ়া সম্বন্ধীয়, বুঢ়া অৱস্থাৰ; aged বুঢ়া।

Senility (চেনাইলিটি) *n.* old age বৃদ্ধ অৱস্থা, বুঢ়াকাল, ধৰক-বৰক অৱস্থা।

Senior (চিন্-ইয়ৰ্) *adj.* older জ্যেষ্ঠ, বৰ, বয়সত ডাঙৰ; older than another in office আগেয়ে কামত সোমোৱা, অগ্রবর্তী, ওপৰ খাপৰ। —*n.* older than another in age, office or in study in a college বয়সত, কামত বা পঢ়া শুনাৰ আগ হোৱা লোক। A senior student=ওপৰ শ্ৰেণীৰ ছাত্ৰ।

Seniority (চিন্-ইয়ৰ-ইটি) *n.* priority আগ হোৱা অৱস্থা, জ্যেষ্ঠতা, প্রাধাত্য।

Senna (চে'ন্-আ) *n.* the dried leaves of a medical plant used as a purgative ভেদ কৰোৱা গছৰ পাত, শোণামুখিৰ পাত।

Sennight (চে'না-ইট্) *n.* seven night, a week এক সপ্তাহ।

Senor (চিন'ৰ্) *n.* a gentleman, Sir allied to Signor স্পেইন আদি দেশত ডাঙৰ মানুহৰ সম্মান কৰা শব্দ যেনে ডাঙৰীয়া, মহাশয়।

Sensation (চে'ন-চে'শন্) *n.* perception by the senses, feeling excited by external objects চেতনা, সাৰ, গম; a state of excited feeling উবেগ, উত্তল-খুঁতল, উত্তেজনা।

Sensational *adj.* exciting emotion উবেগজনক, নাশ্ৰুত-নাশ্ৰুত, ভয় লগা। To create a sensation মনত উবেগ জন্মা, আতুল বুঢ়া। Loss of sensation =অবশতা, অনুভৱ শক্তি নুহতা।

Sense (চে'ন্স্) *n.* a faculty by which objects are known, perception অনুভৱ শক্তি, ইন্দ্ৰিয় বোধ; understanding বুদ্ধি, জ্ঞান, চেতনা, বোধ; import, meaning ভাব, অৰ্থ। **Sense of hearing**=শ্ৰবণ শক্তি। In one sense=একৰকমে ভাৱিলে। Common sense=সাধাৰণ জ্ঞান। The senses=sight, hearing, smell, taste and touch পাঁচোতা ইন্দ্ৰিয় (যেনে দৰ্শনেন্দ্ৰিয়, শ্ৰবণেন্দ্ৰিয় ইত্যাদি)। He is not in his senses=ভাব গাত হুঁচ নাই, সি একেবাৰেই বিভ্রম। Moral sense=সাধ্বিক ভাব।

Senseless (চে'নচ্-লে'চ্) *adj.* without sense, foolish নিৰ্কৌশ, অজ্ঞান, অবোধ।

Sensibility (চে'ন্সই-বিল-ইটি) *n.* state of being

sensible চৈতন্য ; capacity of feeling অনুভব শক্তি ।

Sensible (চেন্-চ-ইবল্) *adj.* judicious বিবেচক, বুজখকা ; intelligent বুদ্ধিমান ; easily affected অলপতে বেয়া পোৱা, লগতে গম-পোৱা ।

Sensibly (চেন্-চ-ইব্লি) *adj.* in a sensible manner জ্ঞানপূৰ্বক, সচেতনভাবে ।

Sensitive (চেন্-চ-ই-টিভ্) *adj.* easily affected অলপতে বেয়া পোৱা, লগতে কঁচা খোৱা, অভিমানী, স্পৰ্শকাতৰ । **Sensitive-plant** = নিলাকী বন । **Sensitiveness** *n.* স্পৰ্শ অনুভব, অলপতে বেয়া পোৱা স্বভাব ।

Sensorium, Sensory *n.* the nervous centre জানেন্দ্রিয় ।

Sensual (চেন্-চুয়েল্) *adj.* lewd, carnal ইন্দ্রিয় পৰবশ, কামাতুৰ, লুতুৰা, শাৰীৰিক সুখাভিলাষী ।

Sensualist *n.* one given to sensual indulgence ইন্দ্রিয় পৰবশ লোক, লুতুৰা মানুহ ।

Sensuality *n.* lewdness লম্পটতা, কামম্পৃহা ।

Sent (চেক্) *pa. t.* and *pa. p.* of Send.

Sentence (চেন্-টেন্-চ) *n.* judgement of a criminal court দণ্ডাজ্ঞা, শাস্তিৰ হুকুম ; an opinion মত, বিচাৰ ; a collection of words expressing an idea বাক্য, পদ । — *v. t.* to pronounce judgement on দণ্ডাজ্ঞা কৰ, বিচাৰান্তে হুকুম কৰ ।

Sententious (চেন্-টেন্-শ্যচ) *adj.* short and pithy সংক্ষেপ আৰু সৰুৱা, চুৰক অথচ সাবগৰ্ভা ।

Sententiousness *n.* set of words conveying a statement ভাববোধক স্পষ্ট বাক্য, হুকুম বা আদেশ বুজুৱা ভাব ।

Sentient (চেন্-শি-য়েণ্ট) *adj.* having the faculty of perception and sensation বোধ-ক্ষম, জ্ঞানবিশিষ্ট, অনুভব শক্তি থকা ।

Sentiment (চেন্-টি-মেণ্ট) *n.* a thought prompted by feeling অনুভব জনিত চিন্তা ; feeling, opinion ভাব, মত ।

Sentimental (চেন্-টি-মেণ্ট-এল্) *adj.* full of reflections ভাবপূৰ্ণ, ভাববিভেল ; affectedly tender কোমল মনৰ, আলসুৱা ভাবৰ ; having an excess of sentiment ভাবদ্রাহী । **Sen-**

timentalism, Sentimentality *n.* affectation of fine feeling আলসুৱা ভাব মনৰ কোমল ভাব, ভাবজনিত বোধ, ভাবপ্রবণতা ।

Sentinel (চেন্-টি-নেল্) *n.* a sentry, a guard প্রহৰী, চকীদাৰ, পৰীয়া চিপাহী ।

Sentry (চেন্-জি) *n.* a sentinel প্রহৰী, চকীদাৰ : a soldier on guard পৰীয়া চিপাহী । **Sentry-box** = প্রহৰী সোমাই থকা সৰু কাঠৰ ঘৰ ।

Sepal (চেন্-প-এল্) *n.* a division of the calyx of a flower ফুলৰ পাহিত লাগি থকা বেটুপাত ।

Separable (চেন্-প-এ-ৰে'-বল্) *adj.* that may be separated পৃথক কৰিবপৰা, আলগাবপৰা, একতাব পৰা ।

Separate (চেন্-প'-এ-বে'ট্) *adj.* distinct বায়ং, পৃথক, বেলেগ, সুকীয়া । — *v. t.* to divide নিলগা, বায়ং কৰ, বিভক্ত কৰ, পৃথক কৰ, বেলেগ কৰ ; to set apart for a certain purpose বায়তে থ, আছুতীয়াকৈ থ । — *v. i.* to become aloof বেলেগ হ' আলগ হ, পৃথক হ, আঁতৰ হ, বিচ্ছেদ হ । **Separate estate** = স্বত্বীন ।

Separately *adj.* in a separate manner, distinctly বায়তে, বেলেগ, আগেয়ে, সুকীয়াকৈ, বিভক্তকৈ ।

Separation (চেন্-প'-এ-বে'শ্যন্) disunion বিচ্ছেদ, পৃথক হওন, পৰস্পৰ এৰাএৰি ।

Sepoy (চিপই) *n.* an Indian soldier চিপাহী ।

Sept (চেন্-প্'ট্) *n.* a clan কৈদ, জাতি ।

Septangular (চেন্-টেং-গিউল'ৰ) *adj.* having seven angles সপ্তকোণী, সাতকুৰীয়া ।

September (চেন্-প'-টেম্-বাব) *n.* the ninth month of the year চেপ্তেম্বৰ মাহ, ভাদৰ এপৰ আদিনৰ এপৰ ।

Septenary (চেন্-টি-নে'বী) *adj.* occurring once in seven years সপ্তবৰ্ষীয় ।

Septennial (চেন্-প'-টেন্-ইয়েল্) *adj.* lasting seven years সাত বছৰীয়া ।

Septic (চেন্-প্'টিক্) *adj.* septic, producing putrefaction গেলাৰ বা পচাব পৰা, তলে তলে গেলোৱা ।

Septuagint (চেন্-প-টিউ-এ-জিক্ট) *n.* the Greek version of the Old Testament made by

sea=the ocean ডাল্লৰ সাগৰ। Short sea=অলপীয়া টোখকা সাগৰ। The four seas=গ্ৰেট ব্ৰিটেইনৰ চাৰিও কাষে থকা সাগৰ কেইখন।

Sea-beach *n.* the sea horse সাগৰৰ দাঁতি, সমুদ্ৰ তীৰ। Sea beat or Sea beaten=সাগৰৰ টোৱে কোবোৱা। Sea-bird=সাগৰীয় চৰাই। Sea-born=produced by the sea সমুদ্ৰজাত, সাগৰত উৎপন্ন হোৱা। Sea-borne=carried on the sea সাগৰেদি অনা নিয়া কৰা। Sea breeze=সমুদ্ৰৰ বতাহ। Sea captain=নৌ সেনাপতি। Sea coast=the land adjacent to the sea সাগৰৰ দাঁতিৰ ঠাই, সমুদ্ৰৰ কিনাৰ। Sea craft=skill in navigation জাহাজ চলোৱা কৌশল। Sea-dog=seal হাল্লৰ। Sea-farer (চি-ফেয়াৰাৰ্) *n.* a traveller by sea সমুদ্ৰ যাত্ৰীক; a sailor নাৱিক। Sea fight=নৌ যুদ্ধ, জাহাজেৰে যুদ্ধ। Sea front=সাগৰৰ সন্মুখত থকা ঠাই বা ঘৰ। Sea-girt=surrounded by the sea সমুদ্ৰ বেষ্টিত, সাগৰে ঘেৰি থকা। Sea-going=সাগৰত যাৰ পৰা, সাগৰত চলোৱা। Sea-horse *n.* the walrus সিন্ধুঘোটক, সাগৰৰ ঘোঁৰা। Sea-king=আগৰ দিনৰ ছেল্মেনেভিয়া ডকাইতৰ দলপতি। Sea-level=surface of the sea সাগৰৰ পানীৰ ওপৰভাগ। Sea-line=আকাশ আৰু সাগৰ লগ লগা যেন দেখা বেখা। Seaman (চি-মেন) *n.* a sailor নাৱিক, জাহাজৰ খালাচী। Sea-mark (চি-মাৰ্ক) *n.* a beacon, a mark on land for the guidance of sailors জাহাজক সতৰ্ককৰা নিচানচাকি। Sea mile *n.* সাগৰীয় মাইল, (৬০৮০ ফুট দীঘল)। Sea-piece (চি-পিচ) *n.* a picture of a scenery at sea সাগৰৰ দাঁতিৰ নক্সা বা চিত্ৰ। Sea-plane (চি-প্লেন) *n.* সাগৰত পৰিলে ওপতি থাকিব পৰা আৰু উঠিব পৰা আকাশী বহু। Seaport (চি-পৰ্ট) a harbour on the sea shore বন্দৰ, জাহাজ বন্ধা ঠাই; a town near the sea shore সাগৰৰ দাঁতিৰ নগৰ। Sea-power=naval power নৌসক্তি প্ৰবল জাতি, অলুৱাক নিপুণ জাতি। Sea-rover (চি-বডাৰ) *n.* a pirate, a pirate vessel সাগৰীয় ডকাইত, সাগৰীয় ডকাইতৰ জাহাজ। Sea-shore (চি-শ্ব'ৰ) *n.*

the land adjoining the sea সমুদ্ৰতীৰ, সাগৰৰ দাঁতি। Sea-sickness *n.* জাহাজৰ হেলদোলনীত মূৰ ঘূৰাই বাঁজি অহা বেমাৰ। Sea-turn=a gale from the sea সাগৰৰ পৰা অহা বতাহ। Seaward-bound (চি-ওৱাৰ্ড-বাউন্ড) *adj.* going out of harbour বন্দৰৰ পৰা ওলাই যাত্ৰা কৰা। Seaworthy (চি-ওৱৰ্থি) *adj.* fit for use in sea সাগৰত চলাবৰ উপযোগী; capable of enduring storm ধুমুহা বতাহত তিথিব পৰা। Heavy-sea=বৰকৈ ঢোঁ উঠা সাগৰ।

Seal (চিল) *n.* an engraved stamp মোহৰ ছাপ, পাঁচ বহুতা যতন; assurance নিশ্চয়তা; a kind of sea animal সাগৰীয় জন্তু। —*v. t.* to set a seal to মোহৰ মাৰ; to confirm দৃঢ় কৰ। Privy seal=বজাৰ নিজ চহী মোহৰ। Sealed book=inaccessible book যিটো জানিবলৈ সাধ্য নাই। Sealing-wax=খাম বন্ধ কৰি মোহৰ বৰা লা। Sealed cover=লা মোহৰ দি বন্ধ কৰা খাম বা চিঠি। Under seal=authorised ক্ষমতাপ্ৰাপ্ত। His fate is sealed=ডেওঁৰ ভাগ্য দৃঢ় হ'ল, ডেওঁৰ মূৰ মৰিল।

Seam (চিম্) *n.* the joining of two edges of cloth সিয়নি; a line of union জোৰা; a stratum of ore, coal etc. তৰপ। —*v. i.* to unite by a seam সি; to sew চিলাই কৰ।

Seamless (চিম্-লেচ) *adj.* without a seam চিলাই নথকা।

Seamster (চিম্-ষ্টাৰ) *n.* one who seams সিওঁতা। Seamstress (*Fem.*)=কাপোৰ সিয়া মাইকী।

Sear (চিয়েৰ্) *v. t.* to cauterise গোৰ; to dry up burning পুৰি শুকা। Seared *adj.* burned গোৰা, জ্বীত শুকুৱা; hardened কেৰ্কেৱীয়া। Sear-wood=তকান কাঠ।

Search (চাৰ্ছ) *v. t.* to seek বিচাৰ, অৱেষণ কৰ; to inspect চা, পৰীক্ষা কৰ। —*v. i.* to seek for সন্ধান ল, বিচাৰি ফুৰ। —*n.* act of seeking অনুসন্ধান, অৱেষণ, বিচৰা কাম।

Searcher (চাৰ্ছাৰ্) *n.* one who seeks বিচাৰোতা, অৱেষণকাৰী।

Searching (চাৰ্ছিং) *adj.* examining closely তন্ন তন্ন কৰি বিচৰা, পাত পাতকৈ চোৱা; severe কঠিন, টান সন্ধানী।

Search-light *n.* জাহাজত আৰু যুদ্ধ কাৰ্য্যত ব্যৱহাৰ কৰা একৰকম বিজুলী চাকি।

Search-warrant *n.* a warrant for the search of stolen goods চোৰামাল বিচৰা ওৱাৰেণ্ট, খানাতালাচী পৰওনা, সন্ধানলনী।

Season (চিঞ্জন্) *n.* a division of the year ঋতু ; any particular time সময়, কাল ; the proper time for anything বতৰ। —*v. t.* to render fit for use by any process সিজাই, পকাই বা পানীত গোবাই ব্যৱহাৰোপযোগী কৰ ; to make tasteful শাবলৈ ভাল লগা কৰ ; to preserve from decay নেগেলা নপচা কৰি ৰাখ।

Seasonable *adj.* happening in proper time সময়োপযোগী ; timely ঠিক সময়ত হোৱা। **Close season**=মানাহী সময়, কোনো কাৰ্য্য কৰিবলৈ বন্ধ ৰখা কাল। **In season**=fit for use বতৰত হোৱা, ব্যৱহাৰোপযোগী। **Out of season**=untimely আবতৰীয়া। **In season and out of season**=কালে অকালে, সময়ে অসময়ে। **Highly seasoned food**=সবহকৈ মচলা দি বন্ধা আহাৰ।

Dry season=খৰালি। **Wet season**=বাৰিষা। **Hot season**=জ্বকালি।

Seat (চিট্) *n.* anything to sit upon আসন ; the place where one sits ঠাই ; abode থকা ঠাই। —*v. t.* to cause to sit down বহুৱা, বহা ; to place থ, স্থাপিত কৰ। **Take a seat**=to sit down বহ। **He has applied for a seat in the council**=তেওঁ সভাৰ মেম্বৰ হবলৈ দৰ্খাস্ত কৰিছে। **Seat of Government**=শাসন-কৰ্ত্তা সকল থকা ঠাই ৰাজধানী।

Secant (চি-কেক্ট্) *n.* a line that cuts another ছেদক বোখা।

Secede (চি-চিড) *v. i.* to separate one's self পৃথক হ ; to withdraw from আঁতৰ হ, সজ্ঞা এৰি যা (L. *cedere*=to go)।

Secession (চে'চেশন্) *n.* act of separating পৃথক হওন, সজ্ঞা ত্যাগ, ত্যাগ কৰণ ; withdrawal.

Seclude (চি-ক্লুদ) *v. t.* to keep apart বিৰলে ৰাখ, পৃথককৈ থ, বান্ধ কৰ, বাহিৰ কৰ। **Secluded** *adj.* retired বিৰলে থকা, নিৰ্জন, আবুৰত থকা।

Seclusion (চি-ক্লু-জন্) *n.* act of keeping apart

বিৰলে থাকন ; separation পৃথক হওন ; privacy আবুৰ, নিৰ্জন অৱস্থা।

Secohm (চেক্‌ম্) *n.* an electrical unit বিজুলী শক্তিৰ একক।

Second (চেক্‌অণ্ড) *adj.* next to the first দ্বিতীয় ; another আন এটা ; inferior নৰম। —*n.* that which is second দ্বিতীয়টো, এটাৰ পাঁচবটো ; the 60th part of a minute এক মিনিটৰ ৬০ ভাগৰ এভাগ। —*v. t.* to assist সহায় কৰ ; to support a mover of a question পোষকতা কৰ ; to put an officer temporarily into another department অলপ দিনৰ নিমিত্তে আন বিভাগলৈ বদলি কৰ। **Second grade**=দ্বিতীয় খাপ। **Second hand**=হাত বাগৰা, আগতে এবাৰ ব্যৱহাৰ কৰা ; that has been used by another আনে ব্যৱহাৰ কৰা, পুৰণি। **Second-cousin**=ভতিজাকৰ বা ভাগিনিয়েকৰ পুতেক। **Second story**=দ্বিতীয় মহলা ; first floor মাটিৰ মহলাৰ ওপৰ মহলা। **Second-thoughts**=reconsideration দ্বিতীয় বাৰ বিবেচনা। **Secondly** *adv.* in the second place দ্বিতীয়তঃ।

Secondary (চেক্‌অন্-দে'ৱী) *adj.* second in position, inferior দ্বিতীয় শ্ৰেণীৰ, নামাচ ; সামান্য। —**School** *n.* a high school হাইস্কুল। **Secondary question**=পাচ কথা।

Seconder (চেকন্-দাৰ) *n.* one who supports another at a meeting মিটিং বা সভাত যি আন এজনক সমৰ্থন কৰে।

Secrecy (চি-ক্ৰে-চি) *n.* concealment, privacy গুপ্ত ভাব, গোপন, গোপনীয়তা, লুকাটুক, আবুৰ, তলানলা।

Secret (চি-ক্ৰেই) *adj.* hidden গুপ্ত ; not revealed অপ্রকাশিত ; private গোপনীয়। —*n.* any thing concealed গুপ্ত কথা, গোপনীয় বিষয় ; mystery গুপ্ত কৌশল ; the key or principle by which something can be made clear কিটিপ, তলানলা, টিপটীপ ভেদ্। **Secrets** *n.* (pl.) the private parts of the body গুপ্ত অঙ্গ ; secret prayers গুপ্ত মন্ত্ৰ উপাসনা।

Secretly (চি-ক্ৰেট-লি) *adv.* privately গুপ্ত ভাবে, আলেঙে আলেঙে, মনে মনে।

Secretary (চেক্-ৰে-টেরী) *n.* the chief officer of a department in the office of ruler or administrator (চেক্ৰেটৰী, শাসনকৰ্ত্তাৰ লগৰ কাকতী চাহাব; one employed to write for another সম্পাদক।

Secretariate (চেক্-ৰে-টেরি-য়েং) *adj.* চেক্ৰেটৰীৰ।
—*n.* চেক্ৰেটৰীৰ অফিছ বা পদ।

Secrete (চি-ক্ৰিট্) *v. t.* to conceal, to hide লুকা, গোপন কৰ; to produce sap or blood বস উলিয়া, ভেজ উলিয়া।

Secreta (চি-ক্ৰি-টা) *n. (pl.)* the products of secretion মলমূত্ৰ।

Secretion (চি-ক্ৰি-শ্বন্) *n.* act of secreting শৰীৰৰ পৰা অসাব বস বাহিৰ কৰণ; that which is secreted মলমূত্ৰাদি ভাগ।

Secretory *adj.* performing the function of secretion মলমূত্ৰাদি পৃথককাৰী, বসবাহী।

Secretive (চিক্ৰেটিভ্) *adj.* intentionally reserved, given to secrecy আঁসৈ নোপোৱা, পেটৰি কথা নোকোৱা।

Sect (চেক্‌ট্) *n.* a body of men holding the same religious veiw, a denomination সম্প্ৰদায়, একে পন্থী লোক সকল; a party দল; a part cut off কোনো এভাগ।

Sectarian (চেকটে-ৰিয়েন) *adj.* pertaining to a sect সাম্প্ৰদায়িক, বিশেষ মত সম্পৰ্কীয়। —*n.* কোনো বিশেষ পন্থৰ লোক।

Section (চিক্‌শ্বন্) *n.* act of cutting ছেদন; a portion, a division অংশ, ভাগ, খণ্ড; a distinct part as of an act অধ্যায়, ধাৰা, দফা। **Section writer**—a copyist খোঁটালি, খোঁটালীক আঁচটনা কাগজত নকল কৰোঁতা, নকলনবিচ।

Sector (চেক্‌টৰ্) *n.* part of a circle cut off by two redii বৃত্তাংশ; a mathematical instrument ক্ষেত্ৰ পরিমাপক যন্ত্ৰ।

Secular (চিক্-ইউ-লাৰ্) *adj.* worldly, lay or civil, not religious or spiritual কামকাজ সম্বন্ধীয়। **Secular education**—গৃহস্থালী বিদ্যা, অৰ্থকৰী শিক্ষা; having no religious training ধৰ্মশিক্ষা বহিত।

Secularise (চিক্-ইউ-লাৰ-আইজ) *v. i.* to con-

vert from spiritual to common use সাধাৰণ ব্যৱহাৰিক বিষয়ত লগা। **Secularist** *n.* one who discards religious belief and worship ধৰ্ম কৰ্ম নমনা লোক।

Secundum (চি-কান্-দাম্) *prep.* according to মতে। **Secundum artem**—skilfully কৌশলেৰে। **Secundum quid**—in some respects only কোনো কোনো বিষয়ে মাত্ৰ।

Secure (চি-কিউৰ) *adj.* safe, free from fear or danger নিৰাপদ, নিৰ্ভয়, নিৰ্ভয়। —*v. t.* to safeguard বক্ষা কৰ; to seize and confine ধৰি বান্ধ; to get hold of পা, নিজৰ হাতলৈ আন; to make certain of payment জামিন ল; to render certain হেঁচবোৱা কৰ।

Securely (চি-কিউৰ-লি) *adj.* in a safe manner হেঁচাবৰ বা নষ্ট হবৰ ভয় নথকাঠৈ, নিৰাপদে।

Security (চি-কিউৰ-ইতি) *n.* state of being safe নিৰ্ভয়তা protection বক্ষা; a pledged বন্ধক, জামিন।

Sedan (চি-দেন্) *n.* a covered chair to be carried by two persons এককক্ষৰ দোলা বা গালকী। **Sedan-chair**—কেকাৰো দোলা।

Sedate (চি-ডেট্) *adj.* quite ধীৰ, শান্ত, স্থিৰ। **Sedately** *adv.* quietly, স্থিৰ ভাবে, গভীৰ ভাবে। **Sedateness** *n.* ধৈৰ্য্য। **Sedative** *adj.* allaying pain উপসামক, বিষ গুহুৱা।

—*n.* a medicine to allay irritation or pain জ্বৰি।

Sedentary (চেদ্-এন্-টেরী) *adj.* sitting much বহি থকা; inactive লবচৰ নকৰা, নিষ্ক্ৰিয়।

Sedentaryness *n.* বহি থকা অৱস্থা। (*L. sedere*=to sit)।

Sedge (চে'জ) *n.* a kind of grass growing in swampy lands দ ঠাইত হোৱা এবিধ ঘূৰফুলা বন; a flock of herons, cranes etc. বগ, বগলি চৰাইৰ জাক। **Sedgy** *adj.* ভৰালি।

Sedigitated (চি-ডিজ্-ই-টে-টেড্) *adj.* having six fingers on one hand ছয়ঙ্গুলীয়া।

Sediment (চে'দ-ই-মেণ্ট) *n.* drags, that which settles at the bottom of liquid তলনি, মেদ, গেদ, মেদেলী, গেদেদি।

Sedition (চিদিছ-অন্) *n.* an offence against

the state, insurrection গৰ্ৱমেষ্টৰ বিপক্ষে আন্দোলন, ৰাজদ্রোহ।

Seditious (চি-দিস-অচ) *adj.* pertaining to sedition ৰাজদ্রোহী; exciting sedition ৰাজবিৰোধকৰক।

Seduce (চি-ডিউছ) *v. t.* to entice ফুহ্লাই নে, মন ভুলা, লোভ দেখুৱা; to corrupt সতীৰ নাপ কৰ। **Seducer** *n.* one who corrupts জট কৰোতা। **Seducible** *adj.*

Seduction (চি-ডাক-শ্বন্) *n.* act of enticing to evil ফুহ্লাই জট কৰণ, ফুহলনি; depriving a woman of her chastity by fraud স্ত্রী হৰণ, সতীৰ নাপ।

Seductive (চি-ডাক-টিভ্) *adj.* tending to seduce প্রলোভন জনক, মন ভুলা।

Sedulous (চেড-ইউ-লাচ) *adj.* diligent পৰিশ্ৰমী, উদ্যোগী, কামত লেগেটীয়া।

Sedulity (চেড-ইউ-লিটি) *n.* diligence উদ্যোগ, পৰিশ্ৰম, লেগেটীয়া গুণ।

See (চি) *n.* the seat or jurisdiction of a bishop গ্ৰীষ্টীয় প্রধান ধৰ্মাধ্যক্ষৰ অধিকাৰ বা এলাকা।

See (চী) *v. t.* to perceive by the eye চা, দেখ, দৃষ্টি কৰ; to visit দেখা কৰ, সাক্ষাৎ কৰ। —*v. i.* to beware সাহধান হ, সতৰ্ক হ, চাৰি। (*pa. t.* saw; *pa. p.* seen). **See about a thing**=to consider ভাবি চা। **See one through**=to assist in doing something difficult কোনো কাম সমাধা কৰাত সহায় কৰ, চকু দি কৰা। **See to**=to look after তদাৰক কৰ, চকু দে। **I see, you are a fool**=মই বুজিব পাৰিছো তুমি এটা জৰা বুৰ্হ। **Have seen one's best days**=এতিয়া চেৰেমা পৰিছে, এতিয়া বুঢ়া হৈছে। **All right let me see**=বাক মই চাওঁ। **See!** that you do not fail=চাবা, যাতে তুমি অপাৰগ নোহোৱা। **I went to see him off**=মই তেওঁক আগবঢ়াই খবলৈ গৈছিলো। **I do not see eye to eye with him**=তেওঁ সৈতে একা হব নোৱাৰো, তেওঁ যেনেকৈ ভাবিছে মই সেইদৰে নেভাবো। **See with half an eye**=to see without difficulty সহজে দেখ বা বুজ। **To see service**=বুজত

উপস্থিত থাক, বুদ্ধ দেখ। **To see one's way**=উপায় দেখ, বাট পাব। **See through and through**=ভৰ ভৰ কৰি চা। **May I see you home**=may I conduct or escort you মই লগত যাম নে তোমাৰ ঘৰলৈ।

Seed (চিড্) *n.* the germ সঁচ, বীজ; the thing sown গুটি; original আদি কাৰণ; descendants সন্তি সন্ততি। —*v. i.* to produce seed গুটিবৰ। —*v. t.* to sow গুটি সিচ বা পচা। **Seed-bud** *n.* গুটিৰ মাজৰ শাহ বা কেণ্ড। **Seed-bed** *n.* a piece of ground for sowing seeds কট্টিয়াতলী, গুটি পচোৱা ঠাই। **Seed drill** *n.* গুটি সিচা কল। **Seeds man** *n.* one who deals in seeds গুটি বেচোতা; a sower গুটি সিচোতা।

Seedling (চিড্-লিং) *n.* a plant growing from a seed কট্টিয়া পুলি, গুটিৰ পৰা হোৱা পুলিগছ।

Seedy (চিডী) *adj.* feeling unwell গা বেয়া; worn out আশকতীয়া; full of seeds গুটিৰে পৰিপূৰ্ণ। **Seediness** *n.* অসুখ, গা বেয়া।

Seeing (চি-ইং) *n.* vision দৃষ্টি, দেখন। —*conj.* because বিহেতুক; taking into account সেই জাৰি।

Seek (চিক্) *v. t.* to go in search of বিচাৰ; to try to find or gain পাবলৈ বা উলিয়াবলৈ চেষ্টা কৰ, অনুসন্ধান কৰ। —*v. i.* to make search বিচাৰি ফুল, অনুসন্ধান কৰ; to ask for খোজ, প্ৰাৰ্থনা কৰ। **To seek**=helpless অসমৰ্থ। **Is much to seek**=not yet found, wanting পাবলৈ নাইকিয়া, অভাৱ। (*pa. t.* Sought; *pa. p.* Sought).

Seem (চিম্) *v. i.* to appear, to look অনুমান হ, বোধ হ, দেখা হয়। **It seems to me**=it appears দেখা যায়, বোধ হয়।

Seeming (চিমিং) *adj.* apparent আপাত, প্রত্যক্ষ, দেখনিয়াৰ স্বৰূপ, দেখাদেখি। —*n.* appearance ৰূপ, আকাৰ, ভাৱ, বৈহৰূপ। **Seemingly** *adv.* in appearance দেখাত, আচলত নহলেও দেখাত।

Seemly (চিমলি) *adj.* becoming handsome

সভ্য, ভাল, সুবলা, মনোমোহা। (*comp.* Seemlier, *suprl.* Seemliest), Seemliness *n.*

Seen (চিন্) *pn. p.* of See. —*adj.* experienced বহুদর্শী, জনাবুদ্ধ।

Seer (চিয়ব্) *n.* one who foresees, prophet ভবিষ্যদর্শী, ভবিষ্যদ্বক্তা, জ্ঞানদর্শী।

Seesaw (চি-চ') *n.* a play among children with a plank moving up and down নাগর দোলা, দোলন খেল।

Seethe (চিড্) *v. i.* to boil সিজা, উতলা। —*v. i.* to be boiling সিজ, উতল। The country is seething with discontent = bubbling over অসন্তোষত দেশ উজ্জ্বল হৈছে। (*pa. t.* Seethed or Sod; *pa. p.* Seethed or Sodden).

Segment (চ'গ'-মে'ন্ট্) *n.* the part of a circle cut off by a straight line বৃত্ত খণ্ড; a portion cut off অংশখণ্ড।

Segregate (চ'গ'-বি-গে'ই) *v. t.* to set apart, separate from others পৃথক কর, আঁতৰকৈ ধ, আলাপে ধ। Segregation *n.* পৃথক করণ। (*L. se*=apart; *gregis*=a flock).

Seignior, Seigneur (চিনিয়ব্) *n.* a title of honour lord ডাঙবীরা, মহাশয়, প্রভু।

Seigniorage (চিনিয়বজ্) *n.* a royalty প্রভুত্ব, রাজ পৰাক্রম; a percentage of profit due to the crown বজ্জাক দিব লগা লাভের শতকরা অংশ।

Seine (চেন্) *n.* a large fishing net পুকা লগোৱা ডাঙৰ মাথধৰা জাল।

Seism (চিজম্) earthquake ভূইকপ।

Seismal, Seismic (চিচা-মেল, চিহ্-মিক্) *adj.* relating to earthquake ভূইকপ বা ভূমিকম্প সম্বন্ধীয়।

Siesmograph (চিচ'-ম'-গ্ৰেফ্) *n.* an instrument for recording shocks of earthquake ভূমিকম্পের গতি স্থির কৰা যন্ত্ৰ।

Seize (চিইজ্) *v. t.* to take hold of ধৰ, আক্রমণ কৰ; to take possession of forcibly বলবে কাঢ়ি ল; to apprehend by an order of court, confiscate, attach গ্ৰেফ্-টাৰ কৰ, জেক কৰ, আটক কৰ। —*v. i.* to become stuck লাগি ধৰ; to jam জেপেটোখাই ধৰ।

Seizin (চিহ্-ইন্) *n.* the taking possession of দখল, অধিকার।

Seizor (চিহ্-অব্) *n.* one who legally takes possession of দখল লভতা।

Seizure (চি-জিউব্) *n.* act of seizing আক্রমণ, ধৰণ, জেক কৰণ, গ্ৰেফ্-টাৰ ধৰণ; a sudden attack হঠাৎ আক্রমণ।

Seldom (চেল্-দম্) *adv.* rarely কেতিয়াবা কেতিয়াবা, কচিং, কদাচিং।

Select (চি-লেকট্) *v. t.* to choose পছন্দ কৰ, বাছি ল, মনোনীত কৰ। —*adj.* choosen বাছক-বনীয়া, জতি উত্তম।

Selection (চি-লেক্-ছন্) *n.* act of choosing বাছনি পছন্দ; a book containing selected pieces লাব সংগ্রহ বাছি বাছি লোৱা বচনাব কিতাপ।

Selenite (চেন্-এন্-আইই) *n.* a crystalized sulphate of lime চকচকায়া গোটা চূণ মাটি।

Selenium (চিলেন্-ইয়াম্) *n.* nonmetallic element allied to sulphur গন্ধকৰ দৰে একৰকম গোটা পদাৰ্থ।

Selenograph (চেলি-ন'-গ্ৰেফ্) delineation of the moon চন্দ্ৰৰ আকৃতি বৰ্ণন।

Self (চেল্ফ্) *n.* one's own person স্বয়ং, নিজ, আপুনি। (*pl.*) Selves. —*adj.* one's own আত্ম, নিজ। Be one's self = সকলো বিলাক কৰ্মতা নিজৰ অধীন কৰি ৰাখ; আত্মাধীন হ। By one's self = alone অকলৈ, নিজে নিজে। Self abasement = humiliation owing to the sense of one's inferiority নীচানুভূতি অৱস্থা, হীন বাবে হোৱা নম্ৰতা বা লাজ। Self abnegation = self-denial স্বার্থত্যাগ। Self abuse = abuse of one's own powers নিজৰ উত্তণালি, self pollution হস্ত মৈথুন। Self aggrandisement (চেল্ভ-এগ্ৰেন্ড-আইজ-মেণ্ট্) *n.* the act of making one's self greater in power or rank আনতকৈ নিজে সকলো পাৰৰ চেই।; স্বার্থ-সিদ্ধি। Self-applause = applause of one's own self আত্ম-প্রশংসা, আত্ম-শ্লাখা। Self-asserting = স্বইমতালৈ; putting one's self forward নিজে নিজে আগবাঢ়ি ফুৰ। Self-

acquired=স্বাপাৰ্জিত, নিজে লোৱা। **Self-conceit** (চেলক্-কন্টিট) *n.* vanity হুমতালি, ময়মতালি, গৌৰীলি; আত্মগৰিমা। **Self-conceited** *adj.* vain বগৰকী, অহংকাৰী। **Self confidence**=নিজে কৰিব পাৰিম বুলি বিশ্বাস। **Self-conscious**=knowing one's self of his own guilt or position in society নিজৰ দোষ অৱস্থাবে জান থকা, নিজৰ বিষয়ে বোধ থকা। **Self control**=আত্মসংযম, আত্মদমন। **Self-defence**=defence of one's self আত্মৰক্ষা। **Self-denial**=ইঞ্জিয় নিগ্রহ, ত্যাগ স্বীকাৰ। **Self-delusion**=false belief respecting one's self আত্মবিভ্রম, নিজকে নিজে চিনি নোপোৱা। **Self-determination**=right to determine one's own procedure নিজে নিজে ঠাৱৰাই লোৱা মনৰ দৃঢ়তা, আত্মসম্ভৱ নিৰ্ণয়। **Self-devotion**=self-sacrifice আত্মোৎসৰ্গ। **Self-effacement**=গা দেখা নিদি বুকুৰি ফুৰা গুণ। **Self-esteem**=আত্মগৰ্ভাৱ, মহিবৰ ভাব। **Self-evident**=evident without proof প্রত্যক্ষ, এনেদৰে ওলাই থকা। **Self-existent**=স্বয়ম্ভু, আপোনাআপুনি হোৱা। **Self-made**=নিজ বাহুবলেৰে উন্নতি কৰা। **Self government**=আত্মশাসন, নিজে নিজক শাসন কৰা ব্যবস্থা।

Selfish (চেল-ফিছ) *adj.* having no regard for others আপোনপেটা, স্বার্থপর, আত্মগ্ৰাহী। **Selfishment** *n.* আপোনপেটা স্বভাব। **Self-interest**=স্বার্থ। **Self-knowledge**=আত্মজ্ঞান। **Self-possession**=আত্মসংযম; calmness ধৈৰ্য। **Self-reliance**=আত্মনিৰ্ভৰ; বৰাই। **Self-respect**=আত্মসন্মান, নিজৰ মান। **Self-sacrifice**=the act of yielding up one's life আত্মবিসৰ্জন; জীৱন দান। **Self-same**=the very same একে, সেই একেটাই। **Self-seeker**=one who looks to his own interest আত্মতৰী লোক, আপোনপেটীয়া মানুহ। **Self-sufficient**=overbearing, haughty দাঙিক; কাকো চাই নকৰা, গাইগোন। **Self-supporting**=maintaining from one's own income নিজৰ আয়ৰ পৰা চলিব পৰা। **Self-willed**=obstinate কঁচাশাল, আপোন ময়মত, এচহীয়া, বেজোচাৰী।

Sell (চেল্) *v. t.* to deliver something for value paid বেচ, বিক, বিক্ৰী কৰ। —*v. t.* to have commerce বিক্ৰী হয়। **Rice sells at 8 seers a rupee**=চাউল টকাত ৮ সেৰকৈ বিক্ৰী হয়। **Sell one's life dearly**=অনেকক মাৰি নিজে মৰ। **To sell one up**=দেঙাবৰ সম্পত্তি বিক্ৰী কৰ। **Sells out**=গোটাইবিনি বিক্ৰী হ। **Sell n.** a seat বহা আসন।

Sellable *adj.* that may be sold বেচিব পৰা, বেচিবলগীয়া।

Seller *n.* one who sells বেচোতা, বেচনিয়াৰ।

Salvage (চেল্-ভেজ) *n.* a border কাপোৰৰ আউঠি, পাৰি; edge plate of a lock তলাৰ কাণে কাণে দিয়া ধাতু পাতৰ মেৰ।

Selves *pl.* Self

Semaphore (চিমেকোৰ্) *n.* a contrivance for giving signals by means of levers মুকুট সজ্জিত দিহা যন্তৰ। (Gr. Sema=a sign)

Sematic (চিমেকিক্) *adj.* signifying danger ominous বিপদসূচক, অমঙ্গলজনক।

Semblance (চেম্-লেঞ্চ) *n.* likeness, appearance আভাস, সাদৃশ্য। **Semblant** *adj.* like একে প্রকাৰৰ।

Semen (চি-মেন্) *n.* sperm, seed বীৰ্য, বীজ, বেষ্টস।

Semi (চেম্-ই) a Latin prefix, meaning "half" অৰ্দ্ধ, আধ।

Semicircle (চেম্-চাৰ্কল) *n.* half a circle অৰ্দ্ধ-চক্ৰ। **Semicircular** *adj.* অৰ্দ্ধ গোলাকাৰ, আধাঘূৰণীয়া, অৰ্দ্ধচক্ৰাকৃতি।

Semicolon (চেম্-কলন্) *n.* the point (:) in writing চেৰিকলন চিন্।

Seminal (চেম্-ইন্-এল্) *adj.* pertaining to seed বীজ সম্বন্ধীয়, মূহূৰা; radical মৌলিক। —*fluid n.* বীৰ্য।

Seminary (চেম্-ইন্-এ'ৰি) *n.* a place of education পড়াশালি, টোল।

Seminate (চেম্-সেই) *v. t.* to sow ৰুটি পৰা; to propagate গজা। **Semination** *n.* propagation ৰুটি পচোৱা বা গজোৱা কাৰ্য।

Seminiferous (সেমিনি-ফোৰ-আচ্) *adj.* bearing seed গুটি ধৰা।

Semitic (সেম্-ইট্-টিক্) *adj.* pertaining to Shem বাইবেলৰ শেম্ সন্তান। —*languages*=Hebrew, Armean, Assyrian, Phoenician.

Semivocal (সেম্-বকল্) *adj.* sounding imperfectly অস্পষ্টৰূপে উচ্চাৰণ হোৱা।

Semivowel (সেম্-ভাৱেল) *n.* half-vowel such as W, Y. and sometimes L, R. and M, N.

Semolina (সেম-লিনা) *n.* hard grains of wheat found in flour আটাগুড়িৰ লগত থকা গোটা চাউলৰ ধূস।

Sempiternal (সেম্-পিটাৰ্-নেল্) *adj.* everlasting যুগমীয়া, অনন্তকাল স্থায়ী।

Senary (সেন্-এ'ৰী) *adj.* containing six ছটীয়া, ছয়সংখ্যক। **Senarius** *adj.* a verse of six feet ছয়পদী হুন্দ।

Sempstress (সেম্-স্টাৰ্) *n.* see Sempstress a woman who sews কাপোৰ সিঁওতা (স্ত্ৰী)।

Senate (চিন্-এট্) *n.* a legislative or governing body শাসন বিষয়ক মহাসভা; the governing body of certain university বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ব্যৱস্থাপক সভা।

Senator (চিন্-এট'ৰ) *n.* a member of a senate বাজমন্ত্ৰী, মহাসভাৰ সভা বা সমজুতা।

Send (সেন্) *v. t.* to despatch, to cause to go পঠিয়া, প্ৰেৰণ কৰ, পঠিয়াই দে। (*pa. t.* Sent; *pa. p.* Sent)। **Send for**=to call, to summon মাতি পঠিয়া, বুলি পঠিয়া। **Send off**=a start on a journey যাত্ৰা, বাতনা। **Send forth**=to emit উলিয়া, নিৰ্গত কৰ। **Send him off**=ভাক খেদাই দে। **Send to coventry**=সমাজৰ পৰা বাজ কৰ। **Send down**=to rusticate or expel from college খেদাই দে, বাজ কৰ।

Sender (সেনাৰ্) *n.* one who sends পঠাওঁতা, প্ৰেৰক।

Senile (সেনাইল) *adj.* pertaining to old age বুঢ়া সংখ্যক, বুঢ়া অৱস্থাৰ; aged বুঢ়া।

Senility (সেনাইলিটি) *n.* old age বৃদ্ধ অৱস্থা, বুঢ়াকাল, ধৰক-বৰক অৱস্থা।

Senior (চিন্-ইয়ৰ্) *adj.* older জ্যেষ্ঠ, বৰ, বয়সত ডাঙৰ; older than another in office আগেয়ে কামত সোমোৱা, অগ্ৰবৰ্তী, ওপৰ খাপৰ। —*n.* older than another in age, office or in study in a college বয়সত, কামত বা পঢ়া শুনাত আগ হোৱা লোক। A senior student=ওপৰ শ্ৰেণীৰ ছাত্ৰ।

Seniority (চিন্-ইয়ৰ-ইটি) *n.* priority আগ হোৱা অৱস্থা, জ্যেষ্ঠতা, প্ৰাধিক্ত।

Senna (সেন্-আ) *n.* the dried leaves of a medical plant used as a purgative ভেদ কৰোৱা গছৰ পাত, সোণামুখিৰ পাত।

Sennight (সেনা-ইট্) *n.* seven night, a week এক সপ্তাহ।

Senor (চিন-ৰ্) *n.* a gentleman, Sir allied to Signor স্পেইন আদি দেশত ডাঙৰ মানুহৰ সন্মান কৰা শব্দ যেনে ডাঙৰীয়া, মহাশয়।

Sensation (সেন্-চে-শ্বন্) *n.* perception by the senses, feeling excited by external objects চেতনা, সাৰ, গম; a state of excited feeling উবেগ, উত্তপ্ত-খুণ্ডল, উত্তেজনা।

Sensational *adj.* exciting emotion উবেগজনক, নাশ্ৰুত-নাশ্ৰুত, ভয় লগা। To create a sensation মনত উবেগ জন্মা, জাহুল বুঢ়া। **Loss of sensation**=অবশতা, অনুভৱ শক্তি নথুতা।

Sense (সেন্-চ) *n.* a faculty by which objects are known, perception অনুভৱ শক্তি, ইন্দ্ৰিয় বোধ; understanding বুদ্ধি, জ্ঞান, চেতনা, বোধ; import, meaning ভাৱ, অৰ্থ। **Sense of hearing**=শ্ৰৱণ শক্তি। In one sense=একৰকমে ভাবিলে। Common sense=সাধাৰণ জ্ঞান। The senses=sight, hearing, smell, taste and touch পাঁচোতা ইন্দ্ৰিয় (যেনে দৰ্শনেন্দ্ৰিয়, শ্ৰৱণেন্দ্ৰিয় ইত্যাদি)। He is not in his senses=ভাব গাত হুঁচ নাই, সি একেবাৰেই বিভ্ৰম। Moral sense=সাধিক ভাব।

Senseless (সেনচ্-লে'চ্) *adj.* without sense, foolish নিৰ্কোষ, অজ্ঞান, অৰোহ।

Sensibility (সেন্-চই-বিল-ইটি) *n.* state of being

sensible চৈতন্য ; capacity of feeling অনুভব শক্তি ।

Sensible (চেন্'চ-ইবল্) *adj.* judicious বিবেচক, বুজখকা ; intelligent বুদ্ধিমান ; easily affected অলপতে বেয়া পোৱা, লগতে গম-পোৱা ।

Sensibly (চেন্'চ-ইব্লি) *adj.* in a sensible manner জ্ঞানপূৰ্ণক, সচেতনভাবে ।

Sensitive (চেন'চ-ই-টিভ্) *adj.* easily affected অলপতে বেয়া পোৱা, লগতে কোঁচ খোৱা, অভিমানী, স্পৰ্শকাতৰ । **Sensitive-plant**=নিলাকী বন । **Sensitiveness** *n.* স্পৰ্শ অনুভব, অলপতে বেয়া পোৱা স্বভাৱ ।

Sensorium, Sensory *n.* the nervous centre জ্ঞানেন্দ্ৰিয় ।

Sensual (চেন্'চুৱেল্) *adj.* lewd, carnal ইন্দ্ৰিয় পৰবশ, কামাডুৰ, লুতুৰা, শাৰীৰিক সুখাভিলাষী ।

Sensualist *n.* one given to sensual indulgence ইন্দ্ৰিয় পৰবশ লোক, লুতুৰা মানুহ ।

Sensuality *n.* lewdness লম্পটতা, কামস্পৃহা ।

Sent (চেক্ট) *pa. t.* and *pa. p.* of Send.

Sentence (চেন্'টেন্'চ) *n.* judgement of a criminal court দণ্ডাজ্ঞা, শাস্তিৰ হুকুম ; an opinion মত, বিচাৰ ; a collection of words expressing an idea বাক্য, পদ । —*v. t.* to pronounce judgement on দণ্ডাজ্ঞা কৰ, বিচাৰতে হুকুম কৰ ।

Sententious (চেন্'টেন্'শ্যচ) *adj.* short and pithy সংক্ষেপ আৰু সৰুৱা, চুৰক অথচ সাবগৰ্ভা ।

Sententiousness *n.* set of words conveying a statement ভাববোধক স্পষ্ট বাক্য, হুকুম বা আদেশ বুজুৱা ভাৱ ।

Sentient (চেন্'শি-য়েণ্ট) *adj.* having the faculty of perception and sensation বোধ-কৰ, জ্ঞানবিশিষ্ট, অনুভব শক্তি থকা ।

Sentiment (চেন্'টি-মেণ্ট) *n.* a thought prompted by feeling অনুভব জনিত চিন্তা ; feeling, opinion ভাব, মত ।

Sentimental (চেন্'টি-মেণ্ট-এল্) *adj.* full of reflections ভাবপূৰ্ণ, ভাববিত্তোল ; affectedly tender কোমল মনৰ, আলসুৱা ভাবৰ ; having an excess of sentiment ভাববাহী । **Sen-**

timentalism, Sentimentality *n.* affectation of fine feeling আলসুৱা ভাব মনৰ কোমল ভাব, ভাবজনিত বোৰ, ভাবপ্রবণতা ।

Sentinel (চেন্'টিনেল্) *n.* a sentry, a guard প্রহৰী, চকীদাৰ, পৰীয়া চিপাহী ।

Sentry (চেন্'জি) *n.* a sentinel প্রহৰী, চকীদাৰ ; a soldier on guard পৰীয়া চিপাহী । **Sentry-box**=প্রহৰী সোমাই থকা সৰু কাঠৰ ঘৰ ।

Sepal (চেপ-এল্) *n.* a division of the calyx of a flower ফুলৰ পাহিত লাগি থকা বেঁটাপাত ।

Separable (চেপ-এ-বে'-বল) *adj.* that may be separated পৃথক কৰিবপৰা, আলগাবপৰা, একতাব পৰা ।

Separate (চেপ'-এ-বে'ট্) *adj.* distinct বায়ং, পৃথক, বেলেগ, সুকীয়া । —*v. t.* to divide নিলগা, বায়ং কৰ, বিভক্ত কৰ, পৃথক কৰ, বেলেগ কৰ ; to set apart for a certain purpose বায়তে থ, আছুতীয়া কৈ থ । —*v. i.* to become aloof বেলেগ হ' আলগ হ, পৃথক হ, আঁতৰ হ, বিচ্ছেদ হ । **Separate estate**=দ্বীত্বন ।

Separately *adj.* in a separate manner, distinctly বায়তে, বেলেগ, আগেয়ে, সুকীয়াকৈ, বিভক্তকৈ ।

Separation (চেপ'-এ-বে'শ্যন্) disunion বিচ্ছেদ, পৃথক হওন, পৰস্পৰ এৰাএৰি ।

Sepoy (চিপই) *n.* an Indian soldier চিপাহী ।

Sept (চেপ্'ট্) *n.* a clan কৈদ, জাতি ।

Septangular (চেপ-টেং-গিউলাৰ) *adj.* having seven angles সপ্তকোণী, সাতচুকীয়া ।

September (চেপ্'-টেম্-বাৰ) *n.* the ninth month of the year চেপ্তেম্বৰ মাহ, ভাদৰ এশৰ আহিনৰ এশৰ ।

Septenary (চেপ্'-টি-নে'ৰী) *adj.* occurring once in seven years সপ্তবৰ্ষীয় ।

Septennial (চেপ্'-টেন্'-ইয়েল্) *adj.* lasting seven years সাত বছৰীয়া ।

Septic (চেপ্'টিক্) *adj.* septic, producing putrefaction গেলাৰ বা পচাব পৰা, তলে তলে সেলোৱা ।

Septuagint (চেপ-টুউ-এ-জিণ্ট) *n.* the Greek version of the Old Testament made by

- 72 translators ৭২ জনে অনুবাদ করা গ্রীক ভাষার বাইবেল।
- Septum** (সেপটাম্) *n.* (*bot. anat.*) partition separating two cavities in a seed bud as the nose গুটির ভিতরে মাঝে মাঝে ভাগ-ভাগ খোঁটালী।
- Sepulchre** (সেপ্-আল্-কার) *n.* a burial place, tomb মৈদাম কবর, সমাধি স্থান।
- Sepulture** (সেপ্-আল্-টিউব) *n.* burial পুতিধওন, কবর দিয়া কার্য, সমাধি।
- Sequacious** (সি-কোয়েচাচ) *adj.* inclined to follow আনব পাছে পাছে ফুৰা, পৰাধীনতা প্রিয়; manageable বৰ সৈন্যমান।
- Sequel** (সি-কোয়েল) *n.* result, consequence শেষ ফল, পরিমাণ, শেষ।
- Sequelae** (সিকুইলি) *n.* (*pl.*) symptom following upon certain disease কোনো মেমাৰ পাচত উদ্ভব হোৱা আন কোনো ৰোগৰ লক্ষণ বিলাক। *Singular Sequela.*
- Sequence** (সি-কোৱেক্) *n.* order of succession অনুক্রম; that which follows in a certain order ক্ৰমাৎ আগপিচা, সুৱৰ মিল; consequence পৰিণাম; consecutive narrating of a film story জাঁতন্ত পটত দেখুৱা ঘটনাৰ ক্ৰম।
- Sequester** (সি-কোৱেক্-টাৰ) *v. t.* to separate পৃথক কৰ; to seclude, isolate একলীয়া কৰ, আলাগ কৰ; to confiscate জেক কৰ, জব্ব কৰ।
- Sequestered** *adj.* secluded নিৰ্জন, অকল লীয়া।
- Sequestration** (সি-কোৱেক্-টে-শন্) *n.* seizure of property আটক কৰণ, জেক; seclusion বিবলে থাকন, নিৰলা অৱস্থা।
- Seraglio** (সি-বেল্-ইয়) *n.* a place where women are kept অন্তঃপুৰ, বজায়বৰ ডিকতা থকা ঠাই, আন্দৰ মহল।
- Seraph** (চেৰ্-এফ) *n.* an angel of the highest rank স্বৰ্গীয় নৃত, অপেৰবা। (*pl.*) Seraphs, Seraphim.
- Seraphic,—al** (চেৰ্-এফ্-ইক) *adj.* angelic অভি সুন্দৰ, মনোহৰ, বিত্তম।

- Serb** (চাৰ্ভ) *Servian n.* native of Serbia চৰ্ভীয়া দেশৰ লোক।
- Sere** (চিহেব) same as Sear.
- Serenade** (চিৰ-ই-নেড্) *n.* a piece of music given at night by a lover ৰাতি ৰাহিবৰ পৰা শ্ৰেণ্ঠিনীক শুনাৱা বিৰহ গান।
- Serene** (চি-বিন্) *adj.* calm গহীন, শীৰ; unclouded নিৰ্মল। *Serenely adv.* calmly গহীনকপে, নিজজলি ভাবে।
- Sereneness, Serenity** *n.* calmness শীৰতা, নিস্তকতা, গহীন ভাব।
- Serf** (চাৰ্ফ) *n.* a slave, a forced labourer গোলাম, বহতীয়া। **Serfdom** *n.* দাসত্ব, গোলামৰ খাতি।
- Serge** (চাৰ্জ) *n.* চাৰ্জ কাপোৰ।
- Sergeant or Serjeant** (চাৰ-জ়েণ্ট) *n.* a police officer, a constable কোটোৱাল, পুলিছৰ হাৱেলদাৰ, কনিষ্টেবল চাহাব
- Serial** (চিৰিয়েল্) *adj.* pertaining to a series ক্ৰমিক। *Serially adv.* in regular order একাগিক্ৰমে।
- Seriate** (চিৰিয়েই) *adj.* arranged in a series অনুক্রমিক। *Seriatim adv.* one after the other ক্ৰমাৱয়ে, একাদিক্ৰমে।
- Series** (চিৰীজ্) *n.* (*sing. & pl.*) order sequence পংক্তি, শ্ৰেণী, ক্ৰম, শ্ৰেণী, লেখাৰি। *Arithmetical series* যেনে ১, ২, ৩, ৪, ৫, ৬, ৭, ৮, ৯ ইত্যাদি। He has published a series of books—তেওঁ ভাগ ভাগকৈ ক্ৰমে কিছুমান ৰচিত পুস্তক উলিয়াইছে।
- Serious** (চি-বিয়েচ) *adj.* in earnest মনোযোগী; important গুৰুতৰ; attended with danger বিপদজনক, সাংঘাতিক। *Seriously*—গহীনভাৱে, ভাঠি, গধুৰভাৱে।
- Seriousness** (চিৰিয়েচ্-নেচ্) *n.* earnestness ৰাপ, মনোযোগ; importance গুৰুত্ব, গধুৰালি।
- Sermon** (চাৰ-মন্) *n.* a religious discourse ধৰ্মোপদেশ, ঈশ্বৰ উপাসনা বিষয়ক বক্তৃতা; admonition বৃত্তনি।
- Sermonise** (চাৰ-মন্-আইজ্) *v. t.* to preach

a sermon, to lecture উপদেশ দে, ধৰ্মবিষয়ে বক্তৃতা দে।

Serotinous (চি-বটি-নাচ্) *adj.* (*bot.*) appearing late in reason আচল সময়ৰ পাছত হোৱা, আৱৰ্জীয়া।

Serous (চি-ৰাচ্) *adj.* like serum বসৰ দৰে; watery পনীয়া।

Serpent (চাৰ্-পেণ্ট) *n.* snake সাপ, সৰ্প; a malicious person জুৰ মানুহ, মহা হিংসকী লোক। **The old serpent**=Satan চৰণান।

Serpentine (চাৰ্-পেণ্টাইন্) *adj.* resembling a serpent সৰ্পাকৃতি; winding, spiral বাবেভেঙীয়া, আকোৱা-পকোৱা, কেৰিমেরি।

Serrate, Serrated (চেৰ্-বেট্) *adj.* cut like a saw কবতৰ দৰে দাব থকা, কাচিদৰীয়া। **Serrature** *n.* notching খাঁজ। (*L. serra*=a saw)।

Seriform *adj.* কবতৰ দৰে দাঁতৰি কটা।

Serum (চি-ৰাম্) *n.* the watery part of milk or blood when curdled তেজ আদিৰ পনীয়া ভাগ, বস, গাখীৰৰ পানী। **Serumsickness**=চিৰম ইনজেকছন্ দিয়াৰ গুণত হোৱা জ্বৰ বা থল-কাফ।

Servant (চাৰ্-ভেণ্ট্) *n.* one who serves another, a domestic চাকৰ, লগুৱা, ভূতা।

Servant girl=চাকৰণী, লিগিৰী। **Boy-servant**=লিটিকাই।

Serve (চাৰ্ভ) *v. t.* to work for কাম কৰ, চাকৰি কৰ; to attend upon লগুৱালি কৰ, আলপৈচান ধৰ, খাট; to wait upon at table বিলাই দে; to furnish দে। —*v. i.* to suffice আঁত, যথেষ্ট হ। To serve a sentence=দণ্ডাজ্ঞা পালন কৰ, ফাটেক খাট। **Serve one out**=to take revenge প্রতিশোধ ল। **To serve one right**=ভালকৈ সেকা দে, উচিত প্রতিফল দে। **Serve one's time**=কাম কৰি দি নির্দিষ্ট কাল কট। **Serve out**=to distribute বিলাই দে, বাঢ়ি দে। **To serve the purpose of**=বাহ্যবাহত আহ, কোনো কামৰ নিমিত্তে ভাল হ। **Serve the turn**=এতিয়াৰ নিমিত্তে এয়ে হব বা আঁতৰ। **Serve up**=খাবলৈ আগত দে।

Service (চাৰ্ভিচ্) *n.* occupation of a servant কাম, চাকৰি; official employment কাম; any religious worship উপাসনা, পূজা, সেৱা; help সহায়; delivery জাৰি। **Field service**=যুদ্ধত থকা সময়, মাটি জোখা কাম। **Public service**=চৰকাৰি কাম। **Ministerial service**=কেৰেলী কাম। **Judicial service**=মোকদ্দমা সোধা কাম। **Executive service**=অনুসন্ধান কৰি ফুৰা কাম। **Dinner service**=a set of dishes for dinner ভোজনৰ আৱশ্যকীয় কাঁহী, বাটি সজুলি। **Active service**=যুদ্ধ কাৰ্য্য। **At your service**=আপুনি যিহকে কব তাকে কৰিম, সকলো বিষয়ে আপোনাৰ বাধ্য। **Have seen service**=বৰদ্বন্দ্বত উপস্থিত থাক। **Service book**=a prayer book উপাসনা পুথি; a book wherein record of service is kept চৰকাৰী বিষয়াৰ খাতনি বহী।

Serviceable (চাৰ্-ভিচ্-এব্ল্) *adj.* useful, beneficial ব্যৱহাৰোপযোগী, কামিঠ, কামিলা। **Serviceableness** *n.* usefulness ব্যৱহাৰোপযোগীতা, আবশ্যকতা।

Servile (চাৰ্-ভাইল্) *adj.* pertaining to a servant, meanly সেৱাৰী, নীচ। **Servile flattery**=গোলামে কৰা দৰে মিছা প্রশংসা। **Servile fear**=গোলামৰ দৰে ভয়। **Servile land**=পৰব বন্দীভূত বাজা।

Servilely *adv.* slavishly নীচকপে, গোলামৰ দৰে, লুটি-সুটিকৈ।

Servility (চাৰ্-ভি-লি-টি) *n.* state of being servile নীচ আচৰণ, দাসত্ব, গোলাম, লুটি-সুটি।

Servitor (চাৰ্-ভি-টৰ্) *n.* a servant চাকৰ, দাস, অনুচৰ।

Servitude (চাৰ্ভি-টিউড্) *n.* bondage, the condition of being bound to service দাসত্ব, অধীনতা। **Penal servitude**=কঠোৰ পৰিশ্ৰমেৰে ফাটেক।

Sesame, Sesamum (চে'চেমী, চে'চেম্) *n.* a kind of plant তিল।

Sesquiduple (চেচ্-কুই-ডিউ-পোল্) *adj.* of three and half times চাৰে তিনি ভাগ।

Sessile (চেচা-ইল্) *adj.* (*bot.*) growing

directly from the stem with a stalk মূল
গা ঠাণ্ডিৰ পৰা ওলোৱা।

Session (চে'ন্সন) *n.* the actual sitting of a court, council, legislature etc. or the period during which they sit কোনো আদালত বা সভা বহা কাল, উপবেশন। Sessions court=চেচন আদালত।

Set (চে'ট্) *v. t.* to cause to sit বহুৱা; to place থ; to fix নিৰূপণ কৰ, স্থিৰ কৰ; to affix লগা; to plant ৰো; to arrange ঠিক কৰ; to make to agree, (as a clock) মিলাই দে; to fix in metal, (as a stone) থোৱা (যেনে সোণ); to spread, (as the sails) তৰ, মেল (যেনে পাল)। —*v. i.* to go down, to decline, (as the sun) মাৰ য়া, অন্ত য়া, বহ, (as the sun sets); to become fixed লাগি ধৰ, আঁট ৰা; to strike root শিখা, পোখা (যেনে গছপুলি)। Set the dish on the table=মেজত ঠালখন থ। Set the trees in a garden=বাগিছাত গছ ৰো। Set the sails of a ship=জাহাজৰ পাল তৰ। Set the clock=ঘড়ীটো মিলাই দে। Set a price=বায় কৰ। Set an example=উদাহৰণ দেখুৱা। Set the types=ছাপা কৰিবলৈ আখৰ বহুৱা। The cuttings set well=গছ পুলিৰ কলম বিলাকে ভালকৈ পোখাইছে। To set about=to begin আৰম্ভ কৰ, চুক কৰ। To set one's self against=to oppose বিপক্ষতা আচৰণ কৰ। To set apart=to reserve আলাগকৈ থ, সীচি হ, পৃথক কৰ। To set aside=to omit ত্যাগ কৰ, নধৰ; to annual বদ কৰ। To set at ease=to quiet শান্ত কৰ, সন্তোষ কৰ। To set at naught=to under value to despise তুচ্ছ কৰ, হেয় কৰ, অকামিলা বুলি ধৰ। To set a trap=ফাঁদ পাছ। To set at work or set to work=কামত লাগ, কামত লগা। To set before=to put in front of one আগত থ। To set by=to set apart আৱৃতীয়াকৈ থ, সীচি থ। To set down=to prescribe as a rule বিধান কৰ; to put down in writing লিখি থ; to place on the ground নমাই থ; to charge দায় দে, জগৰ ধৰ। To set eyes

on=to see চকু দে, চা। To set forth=to exhibit দেখুৱা; to publish প্রকাশ কৰ; to set out on a journey যাত্ৰা কৰ। To set free=to release মোকোলা, এৰি দে, মুক্ত কৰ। To set in=to begin আৰম্ভ হ। When the rains set in=বৰিষা হলে। To set foot in a place=ভৰি দে। To set off=to adorn সুসজ্জিত কৰ, to urge against as an equivalent এটা কথা খণ্ডাবলৈ আৰ এটা কৰ, ওলোটা দাবী কৰ। To set little by=সামান্য বুলি ধৰ। To set on, upon=to incite ফেটাই দে; fix upon লগা। To set one's hand to=to sign চহী কৰ, দস্তখত কৰ। To set on fire=to apply fire জুই লগা। To set on foot=to start, to set a going চলা, আৰম্ভ কৰ। To set one's teeth=দাঁত কামোৰ। To set out=to mark off চিন দে; to equip ঠিক ঠাক কৰি ওলা; to start যাত্ৰা কৰ। To set the teeth on edge=দাঁত চেঁচা। To set to=to affix লাগ বা লগা। To set up=to erect সাজ, থিয় কৰ; to establish স্থাপন কৰ; to put forward আগবঢ়া, উলিয়া (as a plea=ওজব)। To set aside a claim=দাবী অগ্রাহ কৰ। To set up in trade=বেপাৰত ধৰ।

Set (চে'ট্) *n.* collection, series, group এঁসজুলি, শ্ৰেণী, জোড়ি; a receiving apparatus of wireless telegraphy বেতীৰ বাতৰি ধৰিব পৰা যন্ত্ৰ। —*adj.* fixed, firm দৃঢ়; regular ক্ৰমাগত, নিয়মত। Set speech=carefully prepared speech তৈয়াৰি বক্তৃতা। To make a dead set=মৰোজীওঁকৈ কৰা আক্ৰমণ। To be at a dead set=a dead lock, stationary স্থগিত হ, একেবাৰেই বন্ধ হ।

Set back *n.* reversal relapse প্রতিবন্ধক, থমকা; as suffered a Setback থমকা মাৰ, পাটৌহক।

Set-down *n.* a rebuke শিক্ষা, গালি।

Set-off *n.* a counter claim ওলোটা দাবী; a counterbalance তুল্য, পৰিমাণ; an ornament শোভাব বস্তু, অলঙ্কাৰ, ধ্বন।

Set-out *n.* preparation আয়োজন; a company

দল ; a display of dress, ornaments etc.
সাজ সজ্জা আদি প্রদর্শন।

Setter (চেট্-আব্) *n.* one who sets যি বহুতাই ;
a dog চিকারী কুকুর। **Setter on**=an instigator
কেঁটাই দিওতা, লগনোয়া।

Setting (চেট্-ইং) *n.* act of setting বহুতাই
কাৰ্য্য, স্থাপন, মাৰ যাতন ; that which holds
as a jewel হীৰা বা বাখৰ পতোতা খাঁজ। **The
setting sun**= মাৰ যোৱা বেজি।

Settle (চেট্-ল্) *v. t.* to fix, to establish in
a situation স্থাপন কৰ, বহুতাই, থিতাপি কৰ ;
to decide স্থিৰ কৰ, বন্দবস্ত কৰ ; to compro-
mise বফা কৰ। — *v. i.* to sink to the bottom
পিট ল, তললৈ বহ ; to become clear নিছান
হ ; to become fixed স্থিৰ হ। **To settle
down**= to fix one's residence থাকিবলৈ ল,
বাস কৰ, থিতাপি ল।

Settled *adj.* fixed, decided ঠাৱৰ, ধৰাবন্ধা, অলব ;
quiet স্থিৰ, নিশ্চক।

Settlement (চেট্-ল-মেণ্ট) *n.* act of settling
নিষ্পত্তি, অৱস্থিতি ; arrangement বন্দবস্ত ;
of colony established আবাদ, ন কৈ থাকিবলৈ
লোৱা ঠাই ; compromise বফা, মিটমাট।

Settler (চেট্-ল-আব্) *n.* one who settles
নতুন বাসিন্দা।

Settling *n.* dregs গেম।

Seven (চে'ভ'ন্) *adj. & n.* six and one সাত।

Seven fold *adj.* multiplied seven times
সাতগুণ, সাত খলপীয়া। **Seven deadly sins** =
pride অহঙ্কাৰ ; covetousness লোভ ; lust
কাম প্ৰবৃত্তি ; anger ক্ৰোধ ; gluttony বঁক বা
খোৱাৰ হেঁপাহ ; envy ঝিহাল ; and solth
সোবোপালি। **Seven stars**=সপ্তগ্রহ—যেনে
the Sun, Moon, Mercury, Venus, Mars,
Jupiter, Saturn সূৰ্য্য, চন্দ্ৰ, বুধ, শুক্ৰ, মঙ্গল,
বৃহস্পতি, শনি।

Seven night *n.* সপ্তাহ, সাতদিন।

Seventh (চেভ্-ন'থ্) *adj.* the next after the
sixth সপ্তম।

Seventeen (চেভ্-ন'ট্-ইন্) *n.* seven and ten
সোতৰ। **Seventeenth** *adj.* সপ্তদশ।

Seventy (চেভেনটী) *adj. & n.* ten times seven
সত্তৰ, তিনিব্বি দহ।

Sever (চেব্-আব্) *v. t.* to separate with
force দুফাল কৰ, পৃথক কৰ ; to divide ভাগ
কৰ। — *v. i.* to be rent asunder দুফাল হ।

Severall (চেভ্-আব্-এল) *adj.* distinct পৃথক,
বেলেগ বেলেগ ; many, various অনেক, বহুত,
বিস্তৰ, নানান।

Severally (চেভ-আব্-এল্-ই) *adj.* separately
বেলেগে বেলেগে, গাইপতি, ভিন্নভিন্নকপে।
Jointly and severally=একেলগে আৰু এটা-
এটাকৈ।

Severance (চেভ্-আব্-এক) *n.* act of
severing, separation পৃথক্ কৰণ, বেলেগ
হওন।

Severe (চি-ভিয়েব্) *n. & adj.* serious দাৰুণ,
উইকট, উগ্ৰ, তমোময় ; not mild কঠোৰ, টান ;
sharp চোকা ; strictly following the rules
বৰ নিয়ম পৰায়ণ ; extreme নৈথ উদ্যমতা,
অত্যন্ত। **Severe warning**=নৈথ ধমকি।
Severe punishment=উগ্ৰ দণ্ড। **Severe
attack of fever**=উদ্যানক বা প্ৰবল জ্বৰ।
Severely *adv.* নৈথকৈ, অত্যন্তকপে।

Severity (চি-ভিয়েব-ইটী) *n.* harshness কঠোৰতা,
উগ্ৰতা, প্ৰকোপ।

Sew (চ') *v. t.* to fasten together with a
needle and thread সি, চিলাই কৰ।

Sewing (চ'-ইং) *n.* সিখা কাম, চিলাই কৰণ।

Sewer (চিউ-আব্) *n.* an underground drain
মাটিৰ তলেদি নিয়া নলা বা লোৰ, মইলা পানী
যোৱা আবৃত খাল।

Sewage (চিউ-এ'জ্) *n.* water and filth carried
away through sewers খালেদি বৈ যোৱা মল,
মূত্ৰ, জাবৰ ইত্যাদি।

Sex (চেক্-চ'ন্) *n.* the distinction of male
and female স্ত্ৰী বা পুৰুষ জাতি, লিঙ্গ।—*instinct*
=কাম প্ৰবৃত্তি।

Sexual (চেক্-চ'-ইয়েল্) *adj.* pertaining to sex
মতা মাইকী সম্বন্ধীয়, মতা ভিকতাৰ। **Sexual
organs**=মতা মাইকীৰ চিন, জননেন্দ্ৰীয়।

Sexual desire=কাম প্ৰবৃত্তি। **Sexual inter-
course**=স্ত্ৰীসংসৰ্গ।

- (চেক্‌চ-এ'জি-নেবিয়েন্) *n.* one who is sixty years old ষাটবছরীয়া মানুহ।
- Sexennial** (চেক্‌চ-এ'ন্-ইয়েল্) *adj.* lasting six years ছয়বছরীয়া।
- Sextant** (চেক্‌চ-সেক্ট্) *n.* sixth part of a circle যন্তৰ হয় ভাগৰ এভাগ; an instrument for measuring angular distances কোন জোখা যন্ত্ৰ।
- Sexton** (চেক্‌চ-টন্) *n.* a servant who works in a church গীৰ্জা ঘৰৰ কাম কৰা চাকৰ, নামঘৰীয়া।
- Sexual see Sex**
- Shabby** (শেব-ই) *adj.* threadbare চোহোৰা ডোলাৰা, জিবলি; mean looking, having a look of poverty সেটেৰা, জলহ, নিচলা।
- Shabbiness** জলহ গুণ, সেটেৰা হতাৰ।
- Shack** (শেক্) *v. i.* to wander about গমি ফুৰ; to fall out as ripe grain জ্বৰ জ্বৰ কৰে সৰি পৰ; to feed on corn stalks শত কাটি নিয়া যুটাবিলাক খা। —*n.* a vagabond থানখিত নোহোৱা মানুহ; grain মাটিত সৰি পৰা শত; a hastily-built house ওতাইতৈয়াইক সজা হেলেকপেলেক ঘৰ।
- Shackle** (শেক্‌ল) *n.* a link as of iron লোৰ আঙঠি। (*pl.*) fetters শিকলি। —*v. t.* to confine, to fetter বাধ, গুটিয়া মাৰ, ছাট, শিকলি লগা।
- Shaddock** (শেডক্) *n.* a kind of tree and its fruit like the orange বৰাব টেঙ্গা।
- Shade** (শেদ) *n.* partial darkness হাঁ, ঈষত একাৰ; shelter আঁৰ, আশ্ৰয়; screen ঢাকনী; degree of colour বৰৰ পৰিমাণ। —*v. t.* to screen, to shelter ঢাকি ধৰ, আঁৰ কৰ; mark with a certain degree of colour বং লগাই নক্সাত গুণ চাপৰ দেখুৱা। Cast or throw into the shade=নেদেখা কৰ, একাৰত পেলাই থা। Shade of difference=অতি সামান্য
- adj.* sheltered আঁহুত, ঢাক খোৱা, বং লগাই নক্সাত তাঁজ বিলাক দেখুওৱা।
- Shadow** (শেদ') *n.* darkness caused by

- obstructing light হাঁ; favour অনুগ্রহ shelter আশ্ৰয়; a ghost ভূত, পিষাচ। —*v. t.* to darken একাৰ কৰি ধৰ; to hide or conceal লুকা, ঢাক। Shadow of death=আসন্ন মৃত্যু, মহা বিপদ। A shadow of doubt=অকণ্ঠে সন্দেহ।
- Shadowiness** *n.* state of being unsubstantial অসাৰতা, অস্থায়ী অৱস্থা।
- Shadowy** (শে'দ্বী) *adj.* obscure একাৰ, হাঁহা-মুক্ত; unsubstantial মিছা, অসাৰ।
- Shady** (শেদী) *adj.* being in shade হাঁ পৰা, চেঁচুকাঁৱা, ঘোপমৰা।
- Shaft** (শেফট্) *n.* a long arrow কাঁড়; anything like an arrow ঈহ, বলম, বম, ডিলা, মালি, শলধা; an excavation sunk into a mine খনিৰ মাজৰ খাল।
- Shag** (শেগ্) *n.* wooly hair ঘোপাঘোপ কৈকোৰা চুলি, a rough cloth একককম থকা-থকা কাপোৰ।
- Shaggy** (শেগী) *adj.* covered with wooly hair জপৰা; rugged, rough থকা, তথোৰা-মোৰোৰা। Shag-haired=জটীলা মূৰা, জপৰা।
- Shagreen** (শেজিন্) *n.* a kind of leather একককম জন্তৰ থকা হাল।
- Shake** (শেক্) *v. t.* to move with quick motion লৰা, জোকাৰ; to agitate হেলোল, হাঁট; to cause to tremble ঈপ। —*v. i.* to tremble ঈপ। (*pa. t.* Shook; *pa. p.* Shaken). —*n.* a trembling, a quick tremulous motion ঈপনি জোকাৰ। To shake down or together=to make more tight by shaking কঢ়াল। To shake hands with=পৰস্পৰে হাত জোকাৰি সন্ধ্যাৰণ কৰ; to bid farewell to বিদায় দে। To shake off=জোকাৰি পেলা, এৰি দে। To shake of the dust from one's feet=সকলো লোনাডেনা বাসস্পৰ্ক ভাগ কৰ। To shake the head=to express reluctance মূৰ জোকাৰি অসম্মতি প্রকাশ কৰ, অস্বীকাৰ কৰ।
- Shaky** (শেকী) *adj.* feeble লেহেলেহীয়া, লাহী; unsteady হেলেকপেলেক, লবি থকা।
- Shakespearian** (শেক্-স্পি-বি-এন্) *adj.* pertain-

ing to or in the style of Shakespeare
শেক্সপিয়ারে সম্বন্ধীয়।

Shale (শ্বেল্) *n.* a husk খোলা, বাকলি; a crumbling kind of slaty rock এককম চটাচট হৈ এবোরা কোমল শিল। **Shaly** *adj.* চটাচট হোৱা।

Shall (শ্বেল্) *v.* an auxiliary verb used in the future tense ভবিষ্যত কাল বুজুৱা ক্ৰিয়া পদ, যেনে—I shall do it=মই কৰিম। You shall or he shall do it=তুমি বা তেওঁ কৰিবই লাগিব।

Shalloon (শ্বেল্-লুন্) *n.* a kind of light woolen stuff এককম পাৰ্শ্ব কাপোৰ।

Shallow (শ্বেল্-অ') *n.* a shoal, a sand bank পাৰ, বালি গৰা; a shoal, তৰ।—*adj.* not deep তৰজুৱা তৰাং; superficial অসাৰ, ওপৰে ওপৰে। **Shallow brained**=বুদ্ধিহীন, নিৰ্কোষ।

Shallowness *n.* weakness of intellect চুলুঙ্গালি, তৰজুৱা অৱস্থা।

Shalt (শ্বেল্-ট্) *2nd. person sing. of Shall.*

Sham (শ্বেম্) *n.* a pretence ছল, ফাঁকি।

Sham-fight=কৃত্ৰিম যুদ্ধ, মিছা যুদ্ধ। —*v. t.* to feign মিছাকৈ দেখুৱা, ছল কৰ, ভাও জোৰ।

Shamble (শ্বেম্বল্) *v. i.* to walk awkwardly with unsteady gait ধলং-পলংকৈ গোজকাঢ়।

Shambles (শ্বেম্বল্-জন্) *n.* (*pl.*) a slaughter house চকাইশানা।

Shame ('শ্বে'ম্) *n.* the feeling caused by the exposure of guilt লাজ; disgrace, dishonour হাঁহিয়াত। —*v. t.* to make ashamed লাজ দে, লাজত পেলা। **Put to shame**=লাজ দে।

Shamefaced, Shamefast *adj.* bashful লাজুকা, চুহু-চামাকা।

Shameful (শ্বে'ম্-ফুল্) *adj.* disgraceful লাজ লগা, নিন্দনীয়, হাঁহিয়াত। **Shamefulness** *n.* মুখচলুৱালি।

Shameless *adj.* immodest নিলাজ, নিৰ্গত, বৈহাল, নিধক, চুলুং, চলোভলো মুখত বাহ নোহোৱা।

Shamelessness *n.* চুলুঙ্গালি, নিৰ্গতালি state of being immodest লাজ নাইকিয়া ৰূপ, নিৰ্গততা।

Shammy (শ্বেম্-ই) see **Chamois** *n.* a genus of antelope একাতি পৰ্শ্বভীয়া হৰিণা পহু।

Shampoo (শ্বেম্-পু) *v. t.* to rub the body after taking a hot bath গা মল, তপত পানীৰে ধোৱা গা মল; to wash with soap and water চাবোন আৰু পানীৰে ধিঁ ধো।

Shamrock (শ্বেম্-বক্) *n.* a plant of the clove species used as the national emblem of Ireland আয়াবলেণ্ডৰ জাতীয় চিহ্ন 'স্কপ ব্যৱহাৰ কৰা তিনিটা শাভেৰে এবিধ গছ।

Shank (শ্বেংক্) *n.* part of the body from the knee to the foot ঠেং, ভৰিৰ ঠাৰি; the part of an instrument connecting the handle with the main part নাল খুৰাৰ নিমিতে বঢ়াই থোৱা কোনো অস্ত্ৰৰ শেষ ভাগ, নাল।

Shanty (শ্বেণ্টি) *n.* a mean dwelling সামান্ত পজা ঘৰ; a boisterous song with chorus among the sailors জাহাজৰ খালচীয়ে কাম কৰোঁতে গোৱা গীত।

Shape (শ্বে'প্) *n.* form, figure, external appearance গঢ়, ঠগ, আৰ্জা, আহি, ঠাঁচ, ঠান, সাজ, আকৃতি, আকাৰ। —*v. t.* to fashion, to form আকৃতি কৰ, গঢ়, ঠগ লগা। **To take shape**=গঢ় বা ঠগ লাগ; to begin to take a definite shape আকৃতি ধৰ। **Shapeless** *adj.* having no shape আগটী, অভজা, আকাৰ প্ৰকাৰ নোহোৱা।

Shapely *adj.* symmetrical তবৰি, ঠগিত,

Shaper (শ্বেপাৰ) *n.* a machine for planing and moulding metals কোনো ধাতুৰ বস্তু গঢ় পিটা বা পলিচ কৰা কল।

Shard (শ্বাৰ্ড) *n.* a fragment, as of an earthen vessel খোলা; the wing case of a beetle গুৱকৰা পোকৰ পাখিৰ ওপৰৰ বাহ বা খোলা; dung শু, গোৰৰ।

Share (শ্বে'য়াৰ) *n.* a portion, a part cut off ভাগ, অংশ, হিঁচা; the iron blade of a

plough নাঙলৰ কাল। —*v. t.* to divide in parts ভাগ কৰ, অংশ কৰ, বাঁটি নে ; to partake with others ভাগ কৰি ল, অংশ প। —*v. t.* to have a part অংশী হ, ভাগী হ।

To go shares—to divide equally সমানে ভগাই ল। Share holder=অংশীদাৰ, ভাগী।

Deferred Shares=shares not entitling a holder to full share of profits for some-time or until certain contingent event বেছৰ কোনো সুবিধা জনক অৱস্থা নহয়মানে লাভৰ ভাগ নোপোৱা অংশ। Ordinary shares=shares composing the common stock of a company কোম্পানীৰ মূল ধনৰ অংশ বিলাক। Preference share=অনি প্ৰকাৰ অংশীদাৰতকৈ আগেয়ে লাভৰ অংশ পাব পৰা অংশীদাৰ।

Shark (শাৰ্ক) *n.* a carnivorous sea fish হালৰ ; a cheat, a swindler ঠগ, প্ৰভাৱক।

Sharp (শাৰ্প) *adj.* having a thin edge চোকা, তীক্ষ্ণতৰ, প্ৰখৰ, ধাৰ থকা ; severe তীব্ৰ, উগ্ৰ, গা বেখোৱা ; of quick perception সিয়ান টেঙৰ, টিমক, ফটমনিয়াৰ, পাইকত। Sharp eyed=চোকা দৃষ্টিৰ। Sharp nosed=জোতা নকা, বেগত গোক পোৱা। Sharp set=venous বৰ লুভীয়া, খকুৱা। Sharp sighted=সূক্ষ্মদৰ্শী। Sharp shooter—a skilled marksman শুণ্ডী লোৱাত পাৰ্গত লোক। Sharp-witted=sagacious চোকা বুদ্ধিৰ তীক্ষ্ণ বুদ্ধিৰ। Look sharp—to work quickly খৰ কৰ, লৰালৰি কৰ।

Sharpen (শাৰ্পণ্) *v. t.* to mark sharp ধৰা, ধাৰ ভোল, চোক উলিয়া।

Sharply *adj.* quickly বেগতে, তৎক্ষণাৎ।

Sharpness *n.* having the quality of being sharp ধাৰ, চোক।

Shatter *v. t.* to break to pieces ছিটা-ছিট কৰ ; to crack ভাং, ভোঁৰৰ ভোঁৰ কৰ ; to disorder বিশৃঙ্খলা কৰ। Shattered=utterly deranged সম্পূৰ্ণ বিশৃঙ্খলা হ, ভাল ভাল হ। Shatter-brained=চকল মন, অহেঁবলিহা।

Shave (শেভ্) *v. t.* to remove the hair with a razor খুৰা, গুৰি চপাই কাট। —*v. i.* দাৰি চুলি খুৰা ; to swindle ঠগ কৰ। —*n.* act of shaving যুগুন, খুৰুৱা কাম।

Shaveling (শে'ভ্-লিং) *n.* a monk চুলি খুৰুৱা

Shaver (শেভ্-আৰ্) *n.* one who shaves নাশিত ; a swindler ধুঁত, প্ৰভাৱক লোক।

Shaving *n.* the act of shaving, a paring যুগুন, কোঁৱকাৰী, খুৰুৱা কাম। —*n. (pl.)* scrapings চোঁচ, খুৰাই পেলোৱা চুলি।

Shawl (শল্) *n.* a wrapper শাল কাপোৰ।

She (শি) *pron. fem.* used for a female already mentioned তাই, তেওঁ, মাইকি।

Sheaf (শীফ্) *n.* a bundle of the stalks of grain একোটা, এমুঠি, আটি ; a bundle of arrows একোটা, এমুঠা ধেনুৰ কাঁড়। (*pl.*) Sheaves.

Shear (শিহেৰ) *v. t.* to cut to clip with shears কাট, ছাট। —*v. i.* to separate পৃথক হ। (*pa. t.* Sheared ; *pa. p.* Sheared or Shorn).

Shearer, Shearman *n.* one who clips with shears কাটোতা ; ডেডাৰ নোম ছাটোতা।

Shearling *n.* a sheep only once sheared প্ৰথম-বাৰ মাখোন নোম কটা মেৰ ভাগ।

Shears (শিহেৰ্) *n. (pl.)* and (*sing.*) an instrument for cutting with two blades, large scissors বাঁহ বন কটা ভাঙৰ কেঁচি।

Sheath (শিথ্) *n.* a case for long instrument খাপ, তৰোৱালৰ খাপ বা কঁক ; a membrane covering a stem ঢকুৱা, বোঁধা ; the wing case of an insect কোনো কোনো পোকৰ পাখি ঢাকনী খোলা, মোট।

Sheathe (শিদ্) *v. t.* to cover with a case খাপত বা কাকত মুমা, গিলিপ খুৰা।

Sheathed (শিথেদ্) *adj.* enclosed in sheath ঢাকনী থকা, মোট থকা। To sheathe the sword=যুদ্ধৰ পৰা ক্ষান্ত হ, যুদ্ধ এৰ।

Sheave (শিভ্) *n.* a wheel in a pulley over which the rope runs কপিকলৰ ভিতৰৰ বটী ঘূৰোতা চকুৰি।

Shed (শেদ্) *v. t.* to separate, to cast off সবাল দে, মোট সলা, পেলা ; throw out উলিয়াই পেলা ; to pour বাক। —*v. i.* to let fall

সব, সবি পৰ। To shed blood=বক্ষ পাতি
কৰ, ভেঙ উলিয়া। (pa. t. and pa. p.
Shed).

Shed *n.* a temporary erection for shade or
shelter বহা চালি ঘৰ, গঁজা। Cowshed=গৰু
গোহালি, গৰু বহা চালি।

Sheen (শীন্) *n.* brightness উজ্জলতা, জলক।
Sheeny *n.* (Slang.) a Jew ইহুদী লোক
(নিদাৰ্থে)।

Sheep (শীপ্) *n.* (sing. and pl.) household
animal, covered with wool মেৰ ছাগ; ডেড়া
ছাগলী; a timid fellow ভেৰা, ভয়ানক মানুহ।
Black sheep=কৃষ্ণাঙ্গৰ। Sheep cote=মেৰ
ছাগৰ গঁড়াল। Sheepdog=ডেড়া বখীয়া কুকুৰ।
Sheepish=like a sheep, bashful ভেৰা,
লাজুক। Sheeprun=ডেড়া চৰোৱা ঠাই।
Sheeps-eye=a loving glance প্রণয় দৃষ্টি।
Sheep-head=ভেৰা মানুহ। Sheep-sank=a
knot in a rope to shorten it লেজু চুটি
কৰিবলৈ দিয়া জপটিয়া গাঁঠি।

Sheer (শিৰেব্) *adj.* pure, simple অকল, কেবল।
—*v.* i. turn aside from the proper course
একলীয়া হৈ যা, ফালবিকাটি যা। Sheer off=
part company লগ সঙ্গ এৰ।

Sheers (শিৰেৰ্জ) *n.* (pl.) an instrument for
hoisting heavy weights গধুৰ বস্তু ওপৰলৈ
তোলাপৰা কৰা যন্ত্ৰ।

Sheet (শিট্) *n.* a large broad piece of any-
thing চিটা, ছিট, খান, বিলা, ডৰা (যেনে—
চাদৰ, কাপোৰ, এচটা লোৰ পাত, এডৰা পানী,
এবিলা কাগজ) জাহাজৰ পাল। Sheet iron=
লোহাৰ পাত। Bed-sheet=ভলত পৰা। In
sheets=নবছা বা ভাঁজ নকৰা, এখন এখন হৈ
থকা। Three sheets of paper=কাগজ তিনি-
বিলা। Sheeting *n.* a bed-sheet ভলত পৰা।
Sheet-anchor *n.* the largest anchor of a
ship জাহাজ বহা ডাঙৰ লজৰ; chief, support
প্রধান আশ্ৰয় বা উপায়, বৰণী। A sheet or three
sheets in the wind (slang.)=rather very
drunk, tipsy বৰকৈ মদৰ জালে থকা, মলং
সলং।

Shekel (শেকল্) *n.* a Jewish coin worth

about 2s. 6d. ইহুদী দেশীয় মুদ্রা; (pl.)
money, পেল্ ধন।

Sheldrake *n.* চাকৈ-চকোৱা চৰাই।

Shelf (শেল্ফ্) *n.* a board fixed on something
to lay things on থাক, খাপ, থলপা, আলমাবীৰ
ডক্তা; a sandbank বালিচট। Put on the
shelf=সামৰি তুলি থ। (pl.) Shelves
(শেল্ফ্জ্)।

Shell (শ্বেল্) *n.* the outer covering of certain
animals or eggs খেলা, চোকোৰা, চলং; a
bomb বোমা। —*v.* t. to break off the shell
চোকোৰা ওচা, চলং একতা; to bombard
গোলা বর্ষণ কৰ। —*v.* i. to cast the shell
চোকোৰা খহি পৰ, খোলা এৰাই যা।

Shellfish (শ্বেল্-ফিছ্) *n.* all aquatic animals
with a hard covering টান খোলা থকা পানীৰ
জন্তু, যেনে শঙ্খ, লাচুক, কেকোৰা ইত্যাদি।

Shell-gun *n.* a cannon used for throwing
bombs বোমা মৰা বৰতোপ।

Shell-lac (শ্বেল্-লেক্) *n.* lac in flat pieces
চকলীয়া লা, চপৰা লা।

Shelly (শ্বেল্-লি) *adj.* consisting of a shell
খোলা যুক্ত, টান বাকলি থকা।

Shelter (শ্বেল্-টাৰ) *n.* that which protects
refuge আশ্ৰয়, আঁৰ, আশ্ৰয় স্থান। —*v.* t. to
shield আশ্ৰয় দে, বন্ধা কৰ, আঁৰকৈ ধৰ; to
cover ঢাকি থ। To take shelter=আশ্ৰয় ল।

Shelve (শ্বেল্জ্) *v.* t. to place on a shelf
আলমাবীত থ; to put aside একতীয়াকৈ থ;
to slope এচলীয়া কৰ, ঢাল খুৱা।

Shepherd (শেপ্-হাৰ্ড্) *n.* one who herds
sheep ডেৰা বখীয়া, মেৰপালক; a swain
কুৰক। Shepherdess (fem.). The Good shep-
herd=a title of Jesus Christ যিহুজীই।

Sheriff (শেৰ-ইফ্) *n.* the governor of a
shire দেশৰ কোনো এক অঞ্চলৰ প্রধান শাসন
কৰ্ত্তা; the chief ministerial officer in a
shire দেশা পড়া কাৰ্য্য চলোৱা প্রদেশীয় প্রধান
বিষয়া।

Sherry (শেৰী) *n.* a kind of wine এবিধ মদ।

Shew same as Show.

Shew bread or Show bread (স্ব'-ব্রেড্) *n.* bread presented in a Jewish actuary উৎর্গা কৰা পিঠা।

Shibboleth (স্বিব'-লেঠ্) *n.* the watch word of a party কোনো দলৰ পৰিচয় পোৱা বিশেষ লক্ষণ বা মাত।

Shield (শিল্ড) *n.* an armour of defence in the shape of a broad plate ঢাল, বাক; anything that protects আশ্ৰয়, বক্ষা।—*v. t.* to protect বক্ষা কৰ, আশ্ৰয় দে। **Shield-drake**=a ruddy bird of duck family চাকৈ চকোৱা চৰাই।

Shift (শিফ্ট্) *v. t.* to change পৰিবৰ্তন কৰ, সলা; to dress in fresh clothes কাপোৰ সলা; to remove আঁতৰা, ঠাই লৰাই থ।—*v. i.* to change about ইকাতি সিকাতি কৰ, ঠাই লৰা।—*n.* a change পৰিবৰ্তন; a relay of men মানুহৰ সালসলনি; an artifice কৌশল, উপায়, কীৰ্তি। **To shift about**=to vacillate থেৰে-গেৰে কৰ, বাগতি খেলা। **To shift for one's self**=to provide for one's livelihood জীৱিকাৰ উপায় কৰ। **Shift of crops**=দোবোৰা খেতি। **Shift off**=আগলৈ হোঁহকা; to put off পাচলৈ থ। **Make shift**=to contrive কিকিৰ কৰ, উপায় উলিয়া।

Shifting *adj.* unstable অস্থায়ী, পৰিবৰ্তনশীল।

Shiftless *adj.* devoid of means সমৰ্থহীন, নিকপায়।

Shifty (শিফ্টি) *adj.* ready with contrivances কলিঙ্গক।

Shilling (শিল্-ইং) *n.* an English silver coin worth twelve annas বাৰ অনা মূল্যৰ আধুলিৰ দৰে ৰূপৰ ইংৰাজী মুদ্ৰা।

Shilly-Shally (শিলি-শেলি) *n.* foolish trifling চলোঁ-ভলোঁ কথা; irresolution থেৰে-গেৰে।

Shimmer (স্বি-মাৰ) *v. i.* to gleam tremulously ভিৰবিৰা।

Shin (শিন্) *n.* the bone of the leg ঠেঙৰ হাড়। **To shin up**=to swarm up বগুৱাবাই গহত উঠ।

Shindy (শ্বিন্দি) *n.* brawl, disturbance হাই-উকমি, দন্দ, কাজিয়া (*Slang*) disturbance, row কন্দল, হৰামুৰা।

Shine (শাইন্) *v. i.* to emit rays of light ৰ'দ দে, পোহৰ হ; to glitter চকমকা, উজ্জল হ; to be eminent বিখ্যাত হ। (*pa. t.* and *pa. p.* **Shone**)।—*n.* brightness পোহৰ, উজ্জলতা; fair weather ভাল বতৰ। **Shining** *adj.* bright চকমকায়া, উজ্জল।

Shingle (শিংগল্) *n.* thin pieces of wood used for roofing কাঠৰ সৰু পাট; gravel on sea shores নৈৰ বা সাগৰৰ দাঁতিৰ শিলগুটি।

Shingles *n.* an eruptive disease হুট খৰ।

Shinty, Shinty (শ্বিন্টি, শ্বিনি) *n.* hockey play, ball game হকি খেল, হকি গুটি বা হকি খেলৰ মাৰি।

Ship (শিপ) *n.* a large sea-going vessel বৰ জাহাজ, সাগৰীয়া জাহাজ।—*v. t.* to put on board a ship জাহাজত তোল, জাহাজ বোকাই কৰ। **To take ship or shipping**=জাহাজত উঠ। **Ship-board**=the deck of the ship জাহাজৰ তল থলপা য'ত মানুহ উঠে।

Shipman *n.* a sailor নাবিক, জাহাজৰ খালাচী।

Shipmate *n.* একে জাহাজত যোৱা সঙ্গী।

Shipmaster *n.* a captain of a ship জাহাজৰ কপ্তান চাহাব।

Shipment *n.* embarkation জাহাজ বোকাই কৰণ; that which is shipped জাহাজত চালান কৰা মাল।

Shipwreck (শ্বিপ্-বে'ক্) *n.* destruction of a ship জাহাজ ডুবা; ruin ধ্বংস, বিনাশ।—*v. t.* to destroy জাহাজ ডুবা, ধ্বংস কৰ।

Shipwright (শ্বিপ-বাইট্) *n.* ship carpenter জাহাজ তৈয়াৰ কৰা মিস্ত্ৰী।

Shire (শায়্যাব) *n.* a country প্রদেশ, অঞ্চল। **Shire-moot or Shire-mote**=প্রদেশীয় সভা।

Shirk (শাৰ্ক) *v. t.* to avoid এৰাবলৈ চা, কৰিবলৈ নোখোজ, ভাগ কৰ, কামত পুতুকা মাৰ। **Shirker** *n.* **Shirky** *adj.* বিভিলিজী, ফুলচালাং।

Shirt (শাৰ্ট্) *n.* a loose garment worn by

man কামিজ চোলা। **Shirting** *n.* cloth for shirts কামিজৰ কাপোৰ।

Shiver (শ্বিভাৰ) *v. i.* to shake, to tremble কঁপ। —*v. t.* to shatter ভোখৰ ভোখৰ কৰ, চুনচাত কৰ। **Shivering** *n.* কঁপনি।

Shoal (শ্ব'ল) *n.* a multitude of fishes মাছৰ জাক, মাছৰ উজান; a place in a river or sea where the water is shallow তবছুৱা পাৰ, পানী ঘূৰলি, বালিচট। **Shoaly** *adj.* not deep তবছুৱা, চোঁটেৰা।

Shock (শ্বক্) *n.* a sudden and violent shake জোকাৰ, ঠেকা, ঠেলা, আঘাত, চোট, খুন্দা; a pile of cornsheaves খেৰৰ মেজি। —*v. t.* to shake violently বৰকৈ জোকাৰ, ঠেলামাৰ; to dismay উচপ্ খুৱা; ভয় খুৱা। A **shock of earth-quake** = ভূমিকম্পৰ জোকাৰ।

Shocking *adj.* disgusting, repulsive ঘৃণজনক, ভয় লগা, গা ৰোমাঞ্চিত হোৱা।

Shod *pa. t. and pa. p. of Shoe.*

Shoddy (শ্ব-ডি) *n.* waste wool or once used old wool পুৰণা অকামিলা উলসূতা। —counterfeit কৃত্ৰিম, নকলী, ফাঁকিফুকা।

Shoe (শ্ব') (*pl.*) **Shoes** (শ্ব'জ) *n.* a covering for the foot up to the ankle হাফ্ জোতা, পইজাৰ; a rim of iron fixed to the hoof of certain animals নাল (যেনে ঘোঁৰাৰ)। —*v. t.* to cover with shoes জোতা পিন্ধা, ভৰিত নাল লগা। (*pa. t. and pa. p. Shod*).

Shoe-black *n.* জোতা ব্লকজ কাঁহোতা।

Shoe-blackening *n.* জোতাৰ চিয়নিহি।

Shoe-maker *n.* one who makes shoes সূচীয়াৰ। **Be in one's shoes**, **boot** = to be in one's place কাৰো ঠাই ল, কাৰো ঠাইত ভৰ্তি হ। **Shoe-horn** = জোতাভ ভৰি সূমাবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা শিঙৰ যন্ত্ৰন।

Shog (শ্বগ্) *v. t.* to shake জোকাৰ মাৰ।

Shone *pa. t. and pa. p. of Shine.*

Shoo (শ্ব') *interj.* off, away হুঃ! ওচ, চেষ্টা!

Shook *pa. t. of Shake*, **Shook** (শুক্) *n.* set

of stave for casks or boxes পিপা আদিত লগোৱা চটীয়া দক কাঠ।

Shool (শ্ব'ল) *v. t.* to beg মাগি ফুৰ।

Shoot (শ্ব'ট) *v. t.* to dirt নিক্ষেপ কৰ; to strike with a shot or an arrow গুলীমাৰ, কাঁড়মাৰ; to kill game গুলীয়াই মাৰ; to send forth new part as a plant গজালি মেল। —*v. i.* to jut out ওলা, টুটিয়া, পোখা। —*n.* a young branch গজালি, পোখা, গাঁজ।

Shooter *n.* one who shoots গুলী বা কাঁড় মাৰোতা।

Shooting *n.* act of killing games with a gun or a bow গুলী বা কাঁড় মাৰণ, চিকাৰ।

Shooting star = পপীয়া তৰা। **Shooting pain** = শূল বেদনা।

Shop (শ্বপ্) *n.* a building where goods are sold দোকান, গোলা; a place where any industry is pursued কাৰখানা। —*v. i.* to visit a shop for buying goods কিনিবৰ নিমিত্তে দোকানলৈ যা। —*v. t.* (*slang*) to imprison; cause an accomplice to be imprisoned ফাটেকত দে, লগৰীয়াক ফাটেকত পেলা। **To talk shop** = to talk unreasonably about one's business (কথা কোৱাত মাত্ৰ ব্যৱহাৰ হয়) = নিজৰ ব্যৱসায়ৰ বিষয়ে মিছাই কথা পাতি। অলাগতীয়া বাবেভট্ৰ কথা পাতি।

Shopping *n.* the act of visiting shops for buying বস্তু কিনিবলৈ দোকানে দোকানে ফুৰণ।

Shop-keeper *n.* one who keeps a shop দোকানী।

Shop-worn *adj.* soiled in a shop পুৰণি, দোকানত মৌলান পৰা, দোকান বাগৰা।

Shore *pa. t. of Shear.*

Shore (শ্বৰ্) *n.* the coast of a river or sea নৈৰ বা সাগৰৰ ধাঁতি, পাৰ; a prop ঢোকা ঠেকা। —*v. t.* (*with up*) to prop ঢোকা দে।

Shoring *n.* act of propping ঢোকা দেওন।

Shorn *pa. p. Shear.*

Short (শৰ্ট) *adj.* not long, not tall চুটি, চাপৰ, চমু; scanty অলপ; insufficient তাকৰ, কম। —*adv.* not long অলপকৈ, সংক্ষেপকৈ;

অখণ্ডক। A short distance=অলপ দূৰ। A short time=অলপ সময়, অখণ্ডক। A short account=সংক্ষেপে বিবৰণ। At short sight=অলপ দিৱীয়া মিয়াদৰ, হঠাৎ পোৱা মাত্ৰকে টকা দিবলগীয়া। To come short=to fail কম হ। To cut short=to abridge সংক্ষেপ কৰ, চুটি কৰ। To fall short=কম হ, নাটনি পৰ। To stop short=হঠাৎ ব, থমকা খ। To take up short=to check ব'ধা জম্মা। In short=সংক্ষেপে কৰলৈ গলে। The long and short=the whole সম্পূৰ্ণ, সমুদায়। To make short work of=to decide promptly কোনো চান কথা তৎক্ষণাৎ মীমাংসা কৰ। Pull up short=check, stop abruptly থমকা খা বা থুৱা।

Shortage (শৰ্ট-এ'জ) *n.* deficiency হ্রাস, কম, নাটনি।

Shortcoming *n.* falling short of something নুগতা, কম হওন; failure in duty ত্ৰুটি, ভুলচুক।

Shorten (শৰ্টন্) *v. t.* to make short চুটি কৰ, হ্রাস কৰ। —*v. i.* to contract কঁচ খা।

Shorthand *n.* an art of recording speech কৈ যাওঁতেই সকলো কথা সংক্ষেপে লিখিব পৰা বিদ্যা, স্ৰুতলিপি।

Short-handed *adj.* not having sufficient workmen কামত মানুহ কম, মানুহৰ নাটনি।

Short-lived *adj.* living only for a short time ক্ষণকীয়া, ক্ষণস্থায়ী, অজীৱ।

Shortly *adj.* in a short time অলপতে; quickly বেগতে, সোনকালে, শীঘ্ৰে; in a brief manner সংক্ষেপকৈ, চুৰক্ষকৈ, চমুৱাই।

Shortness *n.* state of being short খৰ্ছতা, অভাব, নাটনি, কমতি।

Short-sighted *adj.* unable to see far আঁতৰলৈ নেদেখা, অদূৰদৰ্শী; heedless অবিবেকী।

Short-sightedness *n.* অদূৰদৰ্শীতা।

Short-slip=বলখেলত উইকেটৰ সোঁ হাতে থকা বলধৰা লোক।

Short-tempered *adj.* easily provoked, losing self control easily বেগতে খং উঠা।

Short-wave broadcast=distribution of news, speeches &c. to the public by means

of short circuit electric current বিজুলী শক্তিৰ দ্বাৰা চমুবাটলৈ বহুতা, খবৰ আদি পঠোৱা কাৰ্য।

Short-witted *adj.* having little wit কম বুদ্ধিৰ।

Shot *pa. t.* and *pa. p.* of Shoot.

Shot (শট্) *n.* act of shooting গুলী মাৰণ; bullet ছিটা গুলী; a marksman নিচানমতে গুলী মাৰোতা; reckoning, a tavern bill মদৰ দোকানত থকা আলচীৰ খাণ্ডনিৰ বিল বা ফৰ্দ। A good shot=গুলি মৰাত বৰ হাত পোন। A bad shot=wrong guess ঠিকত গুলী লগাব নোৱৰা। Flying shot=উড়ি যাওঁতে ওপৰতে মৰা। Snap shot=an instantaneous photograph, discharging of rifle with momentary aim ততালিকে ছবি তোলা ফটোগ্ৰাফ, মুহূৰ্ততে বন্দুক ফেৰ কৰণ। Prices shot up=rose suddenly হঠাতে বৃদ্ধি হ। Shot the cat=বতিয়া।

Should (শ'ড্) *pa. t.* of shall উচিত হয়। He should go=সি যোৱা উচিত।

Shoulder (শ'ল্-দাৰ) *n.* the joint of the arm below the neck কাঁধ, কান। —*v. t.* to push with shoulder কাঁধেৰে ঠেল; to take upon the shoulder কাঁধত ল। To put one's shoulder to the wheel=to render personal help in accomplishing a difficult task পাবমানে বল দে। Shoulder to shoulder=with hearty and united action মিলেৰে লগলাগি।

Shoulder blade *n.* the broad flat bone of the shoulder কাঁধৰ হাড়।

Shout (শ্বাউট) *n.* a loud cry to attract attention চিঞৰ, আটাই, জয়ধ্বনি। —*v. i.* to utter a shout আটাই পাব, চিঞৰ, জয়ধ্বনি কৰ।

Shove (শ'ভ) *v. t.* to drive along by force চোঁচোৰাই নে, ঠেলি নে। —*v. i.* to push forward ঠেলা মাৰ, হেচোক মাৰ। —*n.* a forward push হেচোক ঠেলা। To shove off=আগলৈ নাও ঠেল। (Colloq.) put somewhere কোনো ঠাইত থ।

Shovel (স্বেল্) *n.* an instrument for lifting loose substances শুবি বস্ত্র তোলা লাঠনী, হেঁতা।

Show (শ্) *v. t.* to present to view, to exhibit দেখুৱা; to prove প্রমাণ কৰ, সাব্যস্ত কৰ; to inform জনা। — *v. i.* to appear, to look দেখা যায়, বুজা যায়। (*pa. t.* showed, *pa. p.* shown or showed). — *n.* display শোভা, প্রদৰ্শন, জাকজমক; a sight দৃশ্য; parade কাৰাজ; pretence চলনা। **Show-fight** = যুজিবলৈ সাজু হোৱা দেখুৱা। **Show forth** = to give out প্রকাশ কৰ, জাহিৰ কৰ। **Show off** = to show in a boasting manner আড়ম্বৰ কৰি দেখুৱা। **Show one the door** = to dismiss a person from one's presence কাকো বিদায় দে। **Show up** = to expose কাৰো দোষ প্রকাশ কৰি নিন্দনীয় কৰ। **Show a bold front** = adopt an attitude of defiance উভতি ধৰ; সাহস পূৰ্বক বাধা দে। **Show-cause** = কাৰণদৰ্শা, কৈফিয়ত দে। **Show-card** = a placard জাননী, ঘোষণা পত্ৰ। **Show case** = বাহিৰৰ পৰা দেখা পোৱাকৈ কোনো ঠাইত মাল সজাই থোৱা আলমাবী। **Show-room** = a room where samples are exhibited বস্ত্ৰৰ নমুনা দেখুওৱা ঘৰ।

Shower (শাও-আৰ্) *n.* a copious fall of rain or hail শিল বা বৰষুণৰ জাক, চাবুৰি। — *v. t.* to wet with rain বৰষুণত তিতা; to bestow copiously বহুল পৰিমাণে দে, বৰষুণ দিয়াদি দে, বৰ্ষণ কৰ। **Heavy shower** = দপ্-দপীয়া বৰষুণ।

Showery (শাও-আৰ-ই) *adj.* abounding with showers জাকে জাকে বৰষুণ অহা, দপ্-দপীয়া বৰষুণৰ।

Showy (শ্-য়ী) *adj.* ostentatious আড়ম্বৰী; making a show বচকাঁয়া, জাকজমক, ফিতাহি দেখুৱা, ফুটংগিৰী, ভেমাল বচকী।

Showiness (শ্-য়ী-নেচ্) *n.* আড়ম্বৰী, জাকজমক, ফিতাহি, ভেম।

Shrapnel (শ্ৰেপ্-নেল্) *n.* a shell filled with bullets বহুত গুলী ভৰাই কৰা ভাঙ্গৰ গোটা

Shred (শ্ৰে'ড্) *n.* a long strip torn off ভোৰা-কাণি; fragment, piece, a particle এছিটা, ভোখৰ, টুকুৰা। — *v. t.* to tear into pieces ছিট ছিট কৰ, ভোখৰ ভোখৰ কৰ।

Shrew (শ্ৰু') *n.* a brawling woman, a scold দন্দুৰী তিবোতা, a kind of animal resembling the mice এজাতি ইন্দুৰ। **Shrewish** *adj.* peevish কেটাই জেলেবীয়া, দন্দুৰা।

Shrewd (শ্ৰুদ্) *adj.* artfully, wily, cunning, sly সিয়ান, খুঁতৰ, টেক্সৰ, খলুৱা; clever, sagacious চতুৰ, চালাক, বুধিয়ক। **Shrewdness** *n.* cleverness টেক্সালি, চতুৰতা। **A shrewd reply** = টেক্সবালি উত্তৰ। **A shrewd observer** = চতুৰ নিৰীক্ষক।

Shriek (শ্ৰীক্) *v. i.* to scream চেঁচেয়া চিঞৰ। — *n.* a shrill outcry চেঁচেয়নি, চিঞৰ আটাই।

Shrike (শ্ৰাইক্) *n.* a genus of birds এজাতি সেন চৰাই। **Fork-tailed Shrike** = ফেঁচু চৰাই, ভিমৰাজ।

Shrill (শ্ৰীল্) *adj.* sharp, piercing চেঁচেয়া, টেংটেঙীয়া। **Shrillness** *n.* টেংটেঙনি।

Shrimp (শ্ৰীম্প্) *n.* a genus of lobsters মিছামাছ; a dwarfish person কঁটিয়া মানুহ, বাওনা।

Shrine (শ্ৰাইন্) *n.* a sacred place; an altar পুণ্য স্থান, মঠ, মন্দিৰ, দেৱালয়। — *v. t.* to enshrine মন্দিৰত থ।

Shrink (শ্ৰিক্) *v. i.* to contract চাপ খা, কৌচ খা, টোটেটা পৰ; to recoil, as from fear (ভয়ত) কৌচ খা, ভয় কৰ। — *v. i.* to cause to shrink কৌচ খুৱা। (*pa. t.* shrank, *shrunk*; *pa. p.* shrunk).

Shrinkage (শ্ৰিক্-জ) *n.* recoil, contraction কৌচ খাই সৰু হওন।

Shrive (শ্ৰাইভ) *v. t.* to hear a confession and grant remission of sin পাপ স্বীকাৰ কৰাই মুক্তি দে।

Shrivel (শ্ৰিভেল্) *v. t.* or *v. i.* to contract into wrinkles টোটোৰা পৰ, টোলা পৰ, কৌচ খুৱা, শোটোৰা পৰ। **Shrivalled** *pa. adj.* shrunken সোটোৰা সোটোৰ, টোটোৰা পৰা।

Shroff (শ্রফ) *n.* a money changer টকা সলোৱা লোক, ধন সলনিয়াৰ। —*v. i.* to examine the quality of coins মুদ্ৰা পৰীক্ষা কৰ।

Shroud (শ্রাউড) *n.* a garment of the dead শবাজ্জানন, শতকা কাপোৰ। —*v. t.* to dress for the grave শব কাপোৰ পিন্ধা, মৰা শ টাক; to hide ঢাকি থ, আশ্ৰয় দে। A dead man in his shroud = শব বস্ত্ৰ দ্বাৰা আচ্ছাদিত মৰা শ।

Shrouds *n.* (*pl.*) ropes for supporting the masts জাহাজৰ মাস্তুল বন্ধা লেজু।

Shrove-tide *n.* the day preceding Ash-Wednesday লেণ্টৰ পূৰ্ব মঙ্গলবাৰ।

Shrub (শ্রাব) *n.* a dwarf woody plant, a bush জোপা; চুটি জোপোহা গছ। **Shrubby** *adj.* জোপোহা-জুপুহি। **Shrubbery** *n.* সৰু সৰু গছ থকা ঠাই।

Shrug (শ্রাগ্) *v. t.* to contract কোঁচা, জিকাব। —*v. i.* to raise or draw up the shoulders in dislike, dread, doubt etc. জিকাব থা, কাছ জোঁকাৰ।

Shrunk *pa. t.* and *pa. p.* of Shrink.

Shuck (শ্বাক্) *n.* a shell, husk or pod বাকলি, চোকোৰা, খোলা, বাহ।

Shudder (শ্বাদাৰ) *v. i.* to tremble with fear ভয়ত কঁপ, গা শিহৰ। —*n.* a trembling কঁপনি।

Shuffle (শ্বাক্ল্) *v. t.* to confuse, to change the position of মিহলা, খেলিমেলি কৰ। —*v. i.* to change the order of the cards তিচি পেলা; to shift or evade questions কথা পাহৰা; আচল কথাৰ উত্তৰ নিদি বাজে কথা ক। To shuffle off = to thrust aside গোঁজা মাৰি একটিকাকৈ থ; to lay aside পেলাই থ।

Shuffling *adj.* evasive ফাঁকি দিয়া, মিছাই গা সাৰিবলৈ কৰা, হোঁকা পিচলা।

Shun (শ্বান্) *v. t.* to avoid এৰ, ড্যাগ কৰ। (*pa. t.* and *pa. p.* Shunned).

Shunt (শ্বাণ্ট্) *v. t.* or *v. i.* to turn aside দূৰা; to turn off upon a railway siding বেৰল লাইন সলা; divert (train) বেৰল গাড়ীৰ লাইন

সলা, ইফালৰ পৰা সিফাললৈ নে; electric conductor joining two points of circuit to pass current বিজুলী যন্ত্ৰৰ দুডাল তাঁৰ লগ লগা। —*n.* a short side rail বেৰলৰ ইলিন আদি দুবাৰৰ নিমিত্তে পতা উপকৰা বেৰল লাইন।

Shut (শ্বাট্) *v. t.* to close বন্ধ কৰ, জপা। —*v. i.* to be closed বন্ধ হ, জাপ থা বা হা। (*pa. t.* and *pa. p.* Shut). Shut the door = দুৱাৰ মাৰ। Shut the eyes = চকু মুদ। Shut down = to stop work কাম বন্ধ কৰ। Shut in = to enclose আটক কৰ; ওলাব নোৱাৰাকৈ ভিতৰ সুমাই থ। Shut off = বাজ কৰি থ। Shut out = সোমাত্ৰ নোৱৰা কৰ, সোমাবলৈ নেদে। Shut up = to close বন্ধ কৰ, to confine আটক কৰ, আবদ্ধ কৰ। Shut the door behind = সোমাইভে দুৱাৰখন মাৰি বা জপাই আহ। Shut the door against = সোমাব নোৱৰাকৈ দুৱাৰ জপাই থ। Shut the door upon = সোমাব নিদি দুৱাৰ জপা, সোমাবলৈ হাক দে।

Shuttle (শ্বাট্ল্) *n.* a weaver's instrument for shooting the thread of the wool মাৰো।

Shuttlecock *n.* a rounded cork struck with feathers লবাই ধেমালি কৰা এবিধ পাখি লাগোৱা টোপ।

Shuttle-witted *adj.* changeable চকল।

Shy (শ্বাই) *adj.* timid, suspicious জুঙ্ক-জালাক, লাজুকা, ভয়াতুৰ, চুহুচামাক। To fight shy of. see fight. To look shy at or on = সন্দেহ কৰ। Shyness *n.* চুহুচামাক, লাজ, ভয়।

Sibilant (চিবিলেণ্ট) *n.* a letter such as S and Z having a hissing sound হি-হি শব্দ হোৱা আখৰ। —*adj.* making a hissing sound হি-হি শব্দ কৰা।

Sibilant (চিবিলেণ্ট) *n.* a hissing sound হি হি শব্দ, সেইনি, ফোচ্ ফোচ্ শব্দ।

Sibyl (চিব-ইল্) *n.* a witch, a mythological prophetess ডাইনী, দেবদেৱীৰ লগৰ মঙ্গলভী, যোগিনী।

Sibylline (চিব-ইল্-আইল্) *adj.* prophetic ভবিষ্যৎকা সন্ধানী।

Sic *adj.* so তথা, যেনে আছে তেনে ।

Siccation (চিক্-কে-শ্বন্) *n.* act of drying শুষ্ক হওন বা কৰণ, শুকুৱা কাম । **Siccative** (চিকেটিভ) *adj.* causing to dry বেগতে শুকোৱা গুণ থকা ।

Siccity (চিক্-চি-টি) *n.* শুকান অৱস্থা, শুষ্কতা । (*L. siccus* = dry).

Sicilian (চি-চিল্-ইয়েন্) *adj.* or *n.* of or pertaining to *Sicily* = চিচিলী দেশীয়, চিচিলীৰ লোক । **Sicilian Vespers** = পৰ্বদিনত চিচিলী দেশত কৰা ফৰাসী হত্যা ।

Sick (চিক্) *adj.* ill শীড়িত, নৰিয়াত পৰা, অসুস্থ, বেমাৰী, কণীয়া ; disgusted বিৰক্ত, ঘৃণামুক্ত । **He is sick** = তাৰ বেমাৰ । **Sick bed** = বোগীৰ শয্যা বা শোৱা পাটি । **Sick-brained** = মগজৰ দোষ থকা, আধা বলিয়া । **Sick at heart** = মনত বেজাৰ । **Sick at stomach** = বাতি আহে আহে যেন কৰ, ওকালি আহ ।

Sicken (চিক্) *v. t.* to make sick অসুস্থ কৰ, কণীয়া কৰ ; to disgust বেয়া লগা, বিৰক্তি জন্ম ।

Sickly (চিক্) *adj.* unhealthy বেমাৰী, কণীয়া, কুৰীয়া ; weak চেৰেলা । **Sickliness** *n.* কণীয়া অৱস্থা ।

Sickness *n.* state of being sick ৰোগ, ব্যাধি, বেমাৰ, কোৰ, নৰিয়া disease.

Sickle (চিক্) *n.* an instrument for cutting grain খান দোৱা কাঁচি ।

Side (চাইড্) *n.* the border of anything দাঁতি কাষ, কান ; a part of a thing which is long and broad লুটি, ফাল ; region অঞ্চল, টাঙনি, পিন ; any party of opinion in a dispute পক্ষ, কাল ; line of descent গোষ্ঠি, বংশ । — *v. i.* to support the cause of one party against another ফলিয়া হ । লগ ল । — *adj.* indirect উপকৰা, কাষৰীয়া । **Side by side** = চৰবাচৰিটকৈ । **To choose side** = দল বাছি ল । **Wrong side** = বেয়া লুটি । **Right side** = ভাল লুটি । (যেনে কাপোৰ) আচল ফচল । **To one side** = একালে । **From his mother's side** = মাকৰ গোষ্ঠীৰ, মাকৰ ফালৰ পৰা । **On the other side** = আন ফালে, সিপিনে । **He sided with him** = তেওঁ

তাৰ ফলিয়া হল, তেওঁৰ পক্ষ সমৰ্থন কৰিলে ।

From side to side = ইফালৰ পৰা সিফালে ।

Side-arms = গৰ একালে অঁৰি লোৱা অস্ত্ৰ ।

Side board = আহাৰ কৰা কোঠাৰ এদাঁতিৰে কাঁহী বাটি থোৱা তক্তা । **Side dish** = উপকৰা তৰকাৰী বা খাদ্য, লেখৰ বাজে দিয়া খাদ্য ।

Side-glance = a glance to one side কৰাহিটকৈ চাওন । **Side-hint** = কথাৰ চলেৰে দিয়া সঙ্কেত ।

Side long = not straight একাষৰীয়া, এদাঁতীয়া, কৰাহিটকৈ, একালে দীঘে দীঘে । **Side note** = marginal note দাঁতিত লেখা টিকা ।

Side-path = বাস্তাৰ একাষৰে মানুহ যোৱা বাট । **Side-saddle** = ঘোঁৰাত একেফালে ভৰি মেলি তিকতা মানুহ বহিব পৰা জীন ।

Side-walk = খোজকাঢ়ি যোৱা কাষৰীয়া বাট । **Side-ways, Side wise** — toward or on one side একালে এদাঁতিয়ে ।

Sidereal (চাই-দি-বিয়েল্) *adj.* starry, relating to a star তৰা সম্বন্ধীয়, নক্ষত্ৰময় — **year** = the period required by the sun to move round a particular star, i.e. 365 days 6 hours 9 minutes and 9.6 seconds বৰ্তমান প্ৰচলিত বছৰৰ মাহ দিন লেখ ।

Siding (চাইডিং) *n.* a short line of rails in a railway আচল বাটৰ পৰা ফাটি যোৱা সৰু খেলৰ লাইন ।

Siege (চিজ্) *n.* a besetting, a fortified place দুৰ্গ আক্ৰমণ, গড় বেটন । **Stage of siege** = সৰু সৰু কাৰ্য্য পল্টনীয়া আইনৰ অধীনত চলা অৱস্থা ।

Siesta (চিয়েষ্টা) *n.* a short sleep in midday ঋতুকীয়া দিবা-নিদ্ৰা ।

Sieve (চিভ্) *n.* a perforated utensil for separating fine parts of anything চালনী ।

Sift (চিফ্) *v. t.* to separate with a sieve চাল ; to examine closely চালি-জাৰি চা, ভালকৈ পৰীক্ষা কৰা । **Sifting enquiry** = সূক্ষ্ম অনুসন্ধান ।

Sigh (চাই) *v. t.* to take a long and deep breath, as in love or grief হৃদয়নিয়াহ পেলা । — *n.* a long and deep respiration দীৰ্ঘ নিশ্বাস, হৃদয়নিয়াহ ।

Sight (চাইট্) *n.* act of seeing, view দর্শন, দৃষ্টি; faculty of seeing দর্শনশক্তি, নজর; a spectacle দৃশ্য; a guide for the eye to adjust certain instrument মজব পোনোতা যন্তন। At sight=দেখা মাত্রকে, দেখিলেই। Out of sight=দৃষ্টির অগোচর, চক্ৰ আঁগৰ পৰা আঁতৰ। Sight *v. t.* to catch sight of দেখা পা, নজৰ পৰ। Slightly *adj.* comely সুন্দৰ।

Sight-seer (চাইট-চিয়ৰ) *n.* one who is eager to see curiosities নেদেখা বন্ত চাই ফুৰা লোক।

Sign (চাইন) *n.* mark চিন, নিচান; a symptom লক্ষণ; a wonder আচৰিত ঘটনা।—*v. t.* to put a signature to দস্তখত কৰ, চহী কৰ; to mark চিন দে। Sign board=a board with address and description কোনো বিষয়ৰ জাননী তত্তা। Sign-manual *n.* the royal signature বজাৰ চহী। Sign-post *n.* a direction post বাট দেখুৱা মূৰ্তা।

Signal (চিগ্-নেল্) *n.* a sign to give notice from a distance নিচান, সঙ্কেত, ইঞ্জিত, ইচাৰা।—*v. t.* or *v. i.* to give a signal to সঙ্কেত কৰ, নিচান দেখুৱা। Signal-gun=কোনো ঘটনাৰ সন্তেদ দিবলৈ মৰা বৰ তোপ।

Signalise (চিগ্-নেল্-আইজ্) *v. t.* to make eminent প্রসিদ্ধ কৰ, খ্যাতি বাধ, অৰণী কৰ।

Signalling (চিগ্-নেল্-ইং) *n.* act of transmitting news to a distance by certain signs কোনো চিন দেখুৱাই সঙ্কেতেৰে খবৰ দিয়া কাম।

Signature (চিগ্-নে-টিউব্) *n.* the name of a person written by himself চহী, দস্তখত।

Signatory (চিগ্-নে-টিউব-ই) *n.* one who writes his name দস্তখতকাৰী, চহী কৰোতা।

Signet (চিগ্-নেট) *n.* a seal চহী মোহৰ। Signet ring=a ring with a seal on it নাম মোহৰ লগোৱা আঙ্গঠি।

Significance (চিগ্-নি-ফি-কেঞ্চ) *n.* meaning, importance অৰ্থ, ভাব অভিপ্ৰায়, আৱশ্যকতা, তাৎপৰ্য।

Significant (চিগ্-নি-ফি-কেঞ্চ্) *adj.* expressive of something অৰ্থবোধক, গুৰুতৰ লাগতিয়াল।

Signification (চিগ্-নি-ফি-কে'শ্বন) *n.* that which is signified, meaning অৰ্থ মানে, ভাব, অভিপ্ৰায়।

Significative *adj.* having meaning অৰ্থবোধক।

Signify (চিগ্-নি-ফাই) *v. t.* to mean, imply, to indicate বুজা, অৰ্থ কৰ, প্রকাশ কৰ, বুঢ়া। (L. *signum*=a sign; *facere*=to make)।

Signor (চি-নীয়ৰ) an Italian word equivalent to Mr. মহাশয়, ডাঙৰীয়া।

Silage (চিলেজ্) *n.* green grasses preserved in pits for cattle food সীচি খোৱা শুকান ঘাঁহ।

Silence (চাই-লে'নচ্) *n.* absence of speech or sound, calmness মৌন অৱস্থা, নিশ্চলতা।—*v. t.* to cause to be silent, to stop থমা, মনে মনে থকা কৰ, মাত নোহোৱা কৰ, শান্ত কৰ। *interj.* be silent মনে মনে থক।

Silent (চাই-লে'নচ্) *adj.* free from noise, still মৌন, নিৰাম, নিভাল, নিশ্চল। *Silently* *adj.* without sound or speech মনে মনে।

Silenus (চাই-লিন-নচ্) *n.* an attendant of Bacchus সুবাদেৱতা বেকচৰ লগৰীয়া; a revelling old drunkard খোৰ মগণী বুঢ়া।

Silhouette (চিলুয়েট্) *n.* a portrait of person in black colour কৃষ্ণবৰ্ণ আকৃতিৰ ছবি।—*v. t.* to represent in silhouette ক'লা আকৃতি কৰ।

Silex, Silica (চিলিকা) *n.* a white or colourless substance such as rock crystal কটিক, চকমকি পাথৰ। Silicious *adj.*

Silica (চি-ই-কা) *n.* silicon dioxide, a hard colourless metal এক বকম খনিজ বগা ধাতু। *adj.* Silicated.

Silicle (চিলিকুল্) *n.* a seed vessel পকিলে ফুলাল হৈ ওলোৱা গুটিৰ হেঁই। also **Siliqua** (চিলিক্) *n.* ফুলীয়া দীঘল হেঁই।

Silk (চিল্ক্) *n.* soft thread obtained from certain worms বেদম, পাট, এৰি বা মূগা সূতা।

Silk-cotton tree = শিমুল গছ। **Silk-worm** = পাট পলু।

Silken (চিল্কন্) *adj.* made of silk পাটৰ; resembling silk চিকমিকীয়া; delicate মিহি। **Silkey** = like silk, glossy চিকমিকীয়া।

Sill (চিল্) *n.* the stone or timber at the foot of a door দুৱাৰৰ গঁড়িলা।

Silliness (চিল-ই-নেচ্) *n.* foolishness মূৰ্খালি, অজ্ঞতা।

Silly (চিল-ই) *adj.* simple ভেৰা, অজ্ঞা impudent (ববুজ, নিৰ্বোধ, মূৰ্খ)।

Silos (চিল্চ্) *n.* pits or towers in which green grasses are preserved for fodder কেঁচা ঘাঁহৰ দ'ম বা দ'ল।

Silt (চিল্টি) *n.* sand and mud left by flowing water, sediment পলস, নৈয়ে পেলোৱা বোকা। — *v. t.* to fill with sediment পলস পেলা, বোকাৰে পোত। **Silted up** = বালিৰে পোত গল।

Silvan (চিল্-ভেন্) *adj.* woody জঙ্গলাকীৰ্ণ; inhabiting woods হাবিয়লীয়া। **Silvandeity** = বনদেবতা।

Silva (চিল্ভে) *n.* the forest trees collectively কোনো দেশৰ গছগছনিবোৰ।

Silver (চিল্-ভাৰ্) *n.* a white metal used in making money ৰূপ; money made of silver টকা। — *adj.* made of silver ৰূপৰ; white বগা; bright চকমকীয়া। — *v. t.* to cover with silver ৰূপ খতা। — *v. i.* to make like silver চকচকীয়া কৰ। **Silvern** *adj.* made of silver ৰূপৰ, ৰূপেৰে কৰা।

Silver-haired, —headed *adj.* having white or gray hair পকাহুলীয়া, হুলি বগা।

Silversmith *n.* one who works in silver ৰূপৰ কাম কৰা শোণাৰী।

Silver-tongued (চিল্-ভাৰ্-টাংগ্) *adj.* eloquent কথা কোৱাত পটু, সুবক্তা।

Silvery (চিল্-ভাৰ-ই) *adj.* resembling silver ৰূপৰ দৰে; white বগা; bright চকচকীয়া।

Simia (চিম্-ই-আ) *n.* an anthropoid ape, a monkey generally বাফৰ।

Similar (চিম্-ই-লেৰ) *adj.* like resembling in shape একে, সমান, তুল্য, নিচিনা, অনুৰূপ।

Similarity *n.* likeness সাদৃশ্য, মিল।

Similarly *adv.* in the same manner সেইদৰেই, তেনেকৈ।

Similitude (চিম্-ইল্-ই-টিউদ) *n.* resemblance, comparison মিল, সাদৃশ্য, তুলনা।

Simile (চিম্-ই-লি) *n.* something similar পতৰ; a comparison to illustrate something উপমা, দৃষ্টান্ত। **Similie** (চিমিলিইজ) *v. t. & v. i.* to make similar একে কৰ; to compare তুলনা কৰ, মিল।

Simmer (চিম্-আৰ) *v. i.* to boil gently উতলিবলৈ সীমিত, লাহে লাহে তপত হ, খং উঠো উঠো হ। — *n.* gentle heating উমাকাল।

Simony (চিন্-অন্-ই) *n.* the crime of buying or selling church preferment ধৰ্ম্মার্থে দান কৰা সম্পত্তি, ক্রয় বিক্রয় কৰা দোষ।

Simoom (চাইমুম) *n.* a hot suffocating wind which prevails in Africa and Arabia আফ্ৰিকা দেশৰ গৰম বতাহ।

Simper (চিম্-পাৰ্) *v. i.* to smile in an affected manner মিচিকীয়া হাঁহি মাৰ। — *n.* an affected smile মিচিকীয়া হাঁহি।

Simple (চিম্পল্) *adj.* single, elementary অমিশ্ৰিত, একেবিধীয়া; open, undesigning ভাঙলীয়া, সবল, খোলা; artless অজ্ঞা, হোঁচা, শোনশটি, ভোলা; silly ভেৰা, ভোলা; plain শুধা। **Simpleminded** = unsuspecting হোলপোজ, হোঁচা। — *n.* a medicinal herb বনৌষধি, বন দৰব।

Simpler *n.* a gatherer of medicinal herbs বন দৰব বেঠোতা।

Simpleton (চিম্-পল্-টন্) *n.* a fool মূৰ্খ, ভেৰ মানুহ।

Simplicity (চিম্প্লি-চিটি) *n.* state of being simple, openness সবলতা, আজ্ঞা গুণ; অকপটতা।

Simplify (চিম্প্লিফাই) *v. t.* to make simple উজ্জ কৰ, সহজ কৰ। **Simplification** *n.*

Simply (চিম্প্লি) *adv.* plainly সবল ভাৱে; merely কেবল, মাত্ৰ, মূঠেই।

Simular (চিম্-ইউ-লেৰ্), **Simulator** *n.* one who

pretends to show what he is not কপটী, বল, ছদ্মবেশী, টেটোন। —*adj.* counterfeit, feigned কৃত্রিম, নকলী।

Simulate (চিম্-ইউ-লৌট্) *v. t.* to imitate, feign in counterfeit ফাঁকি কৰ, ভাও ধৰ, ভাও জোৰ, বাতী কৰ।

Simulation *n.* the act of feigning ভাও জোৰণ, কাকট, ফাঁকি-ফুক; resemblance সাপৃশ।

Simultaneous (চিম্-অল্-টে-নি-আচ্) *adj.* acting or happening at the same time একে সময়তে হোৱা বা কৰা। **Simultaneously** *adv.* at the same time একে সময়তে, একে-জাউৰিতে।

Sin (ছিন্) *n.* violation of the law of God, wickedness পাপ, অপৰাধ, অৰ্থ, গোৰ। —*v. i.* to violate the law of morality or religion পাপ কৰ, অৰ্থ কৰ, অপৰাধ কৰ। **Sin-offering** *n.* an offering for sin পাপৰ পৰা মুক্ত হবলৈ উচৰ্গা কৰা দান বা বলি। **Venial sin** = ক্ষমাযোগ্য পাপ, অজানকৃত পাপ।

Sinapism (চিনে-পিঞ্জম্) *n.* mustard plaster বাই সবিসহৰ লেও।

Sinful (চিন্-ফুল্) *adj.* wicked, unholy পাপী, পাতকী, অধৰ্মী, পাপিষ্ঠ। **Sinless** *adj.* without sin নিষ্পাপী। **Sinner** (চিন্-নাৰ্) *n.* one who sins পাপাত্মা, পাপী, পাতকী, অপৰাধী।

Since (চিনচ্) *adv.* from the time that তেতিয়াৰ পৰা; ago, past আগেয়ে, আগত। —*prep.* after পাচত; from the time of তেতিয়াৰ-পৰা। —*conj.* because যি হেতুকে, সেই দেখি। **I have not seen him since then**=মই তেতিয়াৰ পৰা তেওঁক দেখা নাই। **It is two years since he died**=তেওঁ মৰা আজি দুবছৰ হ'ল। **I punished him for an offence since he has not come to me**=এটা দোষত মই তাক শাস্তি দিছিলো, সেই দেখি সি যোৱা ভচবলৈ অহা নাই। **Since (conj.) you have confessed I will forgive you**=তুমি হৈ ললা যেতিয়া মই তোমাক ক্ষমা কৰিম।

Sincere (চিন্-চিয়েৰ) *adj.* frank, honest

সৰল, পেখালা, অকপটী, মুখে-পেটে একে, হুলহলীয়া; true ঠিক।

Sincerely (চিন্-চিয়েৰ-লি) *adv.* frankly, honestly সৰলভাৱে, অকপটভাৱে।

Sincerity (চিন্-চিয়েৰ্-ইটি) *n.* honesty of mind সৰলতা, সাধুতা, অকপট ভাৱ, নিষ্ঠা।

Sinciput (চিন্-চি-পুট্) *n.* part of the head above the forehead তালু।

Sine (চাইনি) *prep.* without নোহোৱাকৈ। **Sine die**=কোনো দিন ধাৰ্য্য নোহোৱাকৈ। **Sine qua non**=indispensable নহলেই নোহোৱা, অতি অৱশ্যক।

Sine (চাইন্) *n.* (math.) line drawn from one extremity of an arc perpendicular to the straight line cutting the arc কোনো বৃত্ত-খণ্ডৰ এমূৰৰ পৰা ঘূৰণীয়া খণ্ডলৈ সৰলভাৱে টনা ৰেখা।

Sinecure (চাই-নি-কিউৰ) *n.* an ecclesiastical benefice without work বিনা কামে বেতন ভোগ কৰা ধৰ্ম মঠ; an office with salary but without work একো কাম নথকা বেতনভোগী পদ। **Sinecurist** *n.* কাম নকৰাকৈ বেতন ভোগ কৰি থকা লোক।

Sinew (ছিন্-ইউ) *n.* muscle, nerve সিব, গাৰ আঁহ-পাহ। —*v. t.* to strengthen সৰল কৰ, বলৱত্ত কৰ। **Sinews of war**=money ধন টকা।

Sinewy (চিন্-ইউ-ই) *adj.* consisting of sinews, strong সিবযুক্ত, বলবান, বলী, গাহ আঁহ-পাহ শক্ত।

Sing (চিং) *v. i.* to utter melodiously with musical modulation গান গা, গীত গা। —*v. t.* to chant সুব লগাই গা। **Sing out**=to shout চিঞৰ, বিস্ময়। **Singer** *n.* one who sings গায়ন, গায়ক। **Singing** *n.* the act of singing গান কৰণ, গান গোৱা বিদ্যা।

Singe (চিন্জ) *v. t.* to burn on the surface ওপৰে ওপৰে পোৰ। —*n.* a slight burn অলপ পোৰা জ্বৰণা।

Single (চিং-গল্) *adj.* alone অকলশৰীয়া, অকল; individual এটা, এটীয়া; separate ওটীয়া; unmarried উদ্ধুৱা, অবিবাহিত; sincere সৰল,

অকপট। —*v. i.* to choose or select from a number বাছিল, পৃথক কৰ। **There is not a single man** = তাত এটোও মানুহ নাই। **To single out** = বাছি উলিয়া।

Single-eyed (চিংগল্-আইড্) *adj.* one eyed এটা চকু কণা; unselfish নিঃস্বার্থপর।

Single handed *adj.* unassisted অকল, অকলৈ, নিজে নিজে।

Single-minded *adj.* upright স্তায়বান, অকপট, সবল।

Singleness *n.* state of being alone অকলশৰীয়া অৱস্থা; sincerity সবলতা।

Singly (চিংলি) *adv.* by one's self অকলৈ, আপোনাআপুনি; alone নিজে নিজে।

Singsong (চিং-চং) *n.* drawing ধবধুঙটি নোহোৱা ঠেঙে ধৰা গাত।

Singular (চিং-গিউ-লাব্) *adj.* alone এটীয়া, single এক; uncommon অসাধাৰণ, ১। **Singularly** *adv.* peculiarity অন্তত-কপে, অসাধাৰণকপে। **Singular, number** = একবচন।

Singularise (চিং-গিউ-লেব্-আইজ্) *v. t.* to make singular অসাধাৰণ কৰ, অধিতীয় কৰ।

Singularity (চিং-গিউ-লেব-ইটী) *n.* peculiarity অসামান্যতা, বিশেষত্ব।

Sinhalese or Singhalese, Cingalese (চিংহেলিজ্) *n.* native language of Ceylon সিংহল দ্বীপৰ লোকৰ ভাষা।

Sinic (চিনিক্) *adj.* Chinese চীনদেশীয়।

Sinism (চিনিজ্‌ম্) চীনদেশীয় দন্তৰ।

Sinister (চিন্-ইচ-টাৰ্) *adj.* dishonest অসৎ; unfair বেয়া; unlucky অমঙ্গলীয়া; left বাঁও।

Sinister-handed = left handed বাঁওহতীয়া, লেবেবাহতীয়া।

Sinistrous *adj.* on the left hand side বাঁওফালৰ, absurd, wrong অসঙ্গত, অত্যাঁহ।

Sink (চিংক্) *v. i.* to descend to the bottom ডবা; to fall down বুৰ, ডুব যা, তললৈ যা; to lose in strength ক্ৰমে দুৰ্বল হ, বল পৰি আহ। —*v. t.* to cause to sink ডুবা, তল নিয়া, ধোপা কৰ; to suppress ডবা তললৈ হেঁচি ধৰ; to make by digging খান। (হেনে

a well = নাহ); to reduce, in value দৰ কমা। (*pa. t.* Sank, Sunk; *pa. p.* Sunk, Sunken)। **Sink hole** *n.* a drain to carry filthy water বেয়া পানী যোৱা নলা বা খাল। **Sink room** = scullery পাক ঘৰৰ কাঁই বাটি আদি বস্তু ধোৱা কোঠা।

Sinker (চিংকাৰ) *n.* a weight fixed to something to cause sinking জাল বা বৰশীৰ জবীত বন্ধা গুৰা।

Sinking *n.* a depression তললৈ বহি যাওন। —*adj.* causing to sink তল নিওৱা। **Sinking-fund** *n.* ধাৰ শুদ্ধিবৰ নিমিত্তে বহুশি লাভৰ পৰা জমা কৰি থোৱা আছুটীয়া টকা। **Sinking-hole** = বেয়া পানী ওলাই যাবলৈ বখা বিহা।

Sinner, Sinless see Sin.

Sinuate (চিন্-এউ-এ'ই) *adj.* curved বেকাবেকি, ঘোৰ থোৱা। —*v. t.* to bend in and out ডেঙ্গুৰা ডেঙ্গুৰি কৰ। **Situation** *n.*

Sinuous (চিনিউ-আচ্), **Sinuose** *adj.* with many curves, winding অকোৱা পকোৱা, বেকাবেকি; morally crooked পেটকুলী, পেটকপটীয়া।

Sinus (চাই-নাচ্) *n.* a bending, a fold খলপাখলপি, অকোৱা-পকোৱা ভাঁজ; a narrow opening surrounding an abscess বোন্সা, এন্দুৰীয়া।

Sip (চিপ্) *v. t.* to draw into the mouth in small quantities চুপি চুপি খা, এশোহা এশো-হাকৈ খা। —*n.* a small draught চুপিচুপি অকণ অকণকৈ পি খাওন, এচোকা।

Siphon (চি-কন্) *n.* a bent tube এটা পাত্ৰৰ পৰা আন এটালৈ পানী নিবৰ কাৰণ বৈকা নলী। —*v. i.* or *v. t.* to flow as through a siphon নলা লগাই পানী বোৱা; পানী বাজ হ।

Sir (চাৰ্) *n.* a term of respect মহাশয়, ডাক্তৰীয়া।

Sire (চাৰাৰ্) *n.* a progenitor জনক, পিতা; an elder বয়োবৃদ্ধ লোক। —*v. t.* to beget as an animal গোৱালি পা, জগা। **Sires** = ancestors পূৰ্বপুৰুষ।

Siren (চাই-বেণ) *n.* a sea-nymph who red

the Sailors to draw near only to be killed
কল্পনিক সমুদ্রীয় বান্ধসী ; a fascinating but
deceptive woman অতি সুন্দরী প্রতারণা কৰী,
মায়াবী বান্ধসী ।

Siriasis (চিৰ্-ইয়েচিচ্) *n.* sunstroke সূৰ্য্যৰ
ভাপত মুচ্ কচ্ যোৱা কাৰ্য্য, আতপাখাত : sun-
bath treatment ব'দত ধৈ বেমাৰি ভাল কৰা
প্ৰথা ।

Sirloin (চাব-লইন্) *n.* the upper part of the
loin of beef গৰুৰ টিকাৰ ওপৰ ভাগ ; চাব ।

Sirname see **Surname**.

Sirocco (চিৰক্-ক') *n.* a south wind coming
over sea from Africa আফ্ৰিকাৰ ফালৰ পৰা
অহা উত্তপ্ত দক্ষিণ বায়ু । **Sirocco-machine** = চাহ-
পাত শুকুৱা কল ।

Sirrah (চাব-আ) *n.* a contemptuous use of the
word Sir অমহাশয় ! হেৰা ডাক্তৰীয়া ।

Sirup (চিৰপ্) see **Syrup**.

Sister (চিচ-টাৰ) *n.* a female born of the
same parents বাই, ভনী । **Sister-in-law** *n.*
a wife's sister খুলশালী, জেঠেই শাহ ; a
husband's sister জেহাছ, ননদ ; a brother's
wife ভাই-বোৱাৰী, বো । **Sisterhood** *n.* state
of being a sister বাই-ভনী ভাব ; a society
of females for a common object ভনী
সম্প্ৰদায় ।

Sisterly *adj.* like a sister ভনীৰ দৰে, ভনীৰ ;
affectionate মৰমীয়াল ।

Sit (চিট্) *v. i.* (*pa. t.* and *pa. p.* **Sat**) to
rest on the buttocks বহ ; to rest জিৰা,
শাঁতা ; to hold a session সভা বহ ; to
brood কণী উমা । **Sit down** = to take a sit
বহ । **To sit on** or **upon** = কোনো বিষয়ে
বিচাৰ কৰ । **To sit out** = to await the close
of শেহলৈকে বাট চা । **Sit up** = পোনহৈ বহ ।
Sit up with = to keep watch at night
ৰাতি ৰাপ দি থাক । **The magistrates sit**
twice a week = হাকীম কেজনে সপ্তাহত
দুদিনকৈ মোকদ্দমা সোধে । **Sitting** *n.* act of
taking a seat বহা কাৰ্য্য, উপবেশন ; a special
seat আসন ; a session বৈঠক, একলাচ ;
an official meeting ৰাজকীয় সভা ; resting

on eggs for hatching উমনি ; number of
eggs hatched at a time চৰাই পোতা লৰ বাহ ।
Sitting room = parlour বৈঠকখানা, চ'ৰাঘৰ ।
To give a sitting = ফটোগ্ৰাফ তোলাৰা ।

Site (চাইট্) *n.* a place chosen for fixing or
setting down anything ঠাই, থল ।

Situate, Situated (চিটিউ-এট্) *adj.* placed,
being in any condition থকা, স্থিত,
স্থাপিত ।

Situation (চিটিউ-এ-শ্বন্) *n.* a position ;
location ঠাই, স্থান, স্থিতি ; state, condition
অৱস্থা, গতি ; office, employment পদ, কাম,
চাকৰি ।

Six (চিক্ছ্) *n.* and *adj.* five and one, ছয় ।
Be at sixes and sevens = to be in disorder
খেলিমেলি, বিশৃঙ্খল । **Six fold** = ছগুন । **Sixpenny**
adj. ছয় অনীয়া ; cheap সস্তায়া । **Sixpence** *n.*
কপৰ ছয় অনীয়া । **Long sixes** = ৮ ইঞ্চি দীঘল
মমবাতি ।

Sixteen (চিক্ছ-ট্) *n.* and *adj.* six and ten
ষোল । **Sixteenth** *adj.* the sixth after the
tenth পোন্ধৰৰ পাচৰটো, ষোড়শ সংখ্যক ।

Sixth *adj.* ষষ্ঠ ।

Sixthly *adj.* in the sixth place ছয় দফা,
ষষ্ঠতঃ ।

Sixty (চিক্ছ্-টি) *n.* and *adj.* six times ten
ষাঠি, ষষ্টি ।

Sixtieth (চিক্ছ্-টি-এট্) *n. adj.* ষাঠি সংখ্যক,

Sizar (চাই-জিৰ) *n.* student at **Cambridge**
and **Dublin** doing menial work and paying
reduced fees কেবিন্জ আদি কলেজত ৰাওনি
খোৰাকি বেহাই পোৱা ছাত্ৰ ।

Size (চাইজ্) *n.* extent, magnitude পৰিমাণ,
আয়তন, দীঘল-পুতল । — *v. t.* to arrange
according to size দীঘল ভাঙ্গৰ অনুসাবে সজাই
থ ; obtain rations at college at a fixed
rate কলেজত কোনো ধাৰ্য্য নিষিদ্ধ ৰাওনি পা ।
Size and shape = আকাৰ প্ৰকাৰ, দীঘল ভাঙ্গৰ
আক গঢ় ।

Size *n.* a kind of glue মাৰ, কলপ, আঠা । **Sizy**
adj. glutinous এঠাএঠি ।

Sizeable, Sizable *adj.* of considerable size দীঘল ডাল্লৰ।

Sizzle (চিচ্‌ল) *v. i.* to make a hissing sound চেৰচেৰা (যেনে ভজা বস্তু)। **Sizzling** *n.* সোসোতনি, চেৰচেৰনি।

Skate (স্কেট) *n.* a kind of wooden shoes for moving on ice বৰফৰ ওপৰত ফুৰা এক বকম খৰম; a kind of fish এজাতি মাছ। —*v. i.* to slide on skates খৰম পিন্ধি বৰফৰ ওপৰত ভৰি পিছলাই যা।

Skaw (স্ক) *n.* a promontory সাগৰলৈ আগবাঢ়ি যোৱা মাটি, আগীয়াটুটি, অভৰীপ।

Skein (স্কে'ন্) *n.* a knot of thread or yarn সূতাৰ নেতা।

Skeleton (স্কেল্-ই-টন্) *n.* the bones of an animal in their natural position জকা, বাতাবিক অৱস্থাত থকা জন্তুৰ সূদা হাড়; the framework of anything নক্সা, আকাৰ। **Skeleton in the house**—হৃথ বা লাজৰ কোনো গুপ্ত ঘটনা কাৰণ।

Skeptic, see **Sceptic**.

Sketch (স্কে'ছ) *n.* an outline, rough draft নক্সা, আঁচনি। —*v. t.* to draw the outline কোঁচা, নক্সা কৰ। **Sketch book**—a black book for the artist to outline something আঁচনি বহী।

Sketchy *adj.* incomplete মোটামুটি, অসম্পূৰ্ণ।

Skew (স্কিউ) *adj.* oblique টেৰা বৈকা, কেৰাহি।

Skew-bridge—কামত বৈকাকৈ দিয়া পকা গাঁঠনি থকা দলং।

Skewer (স্কিউ-আৰ) *n.* a pin of wood or iron for roasting meat শলা, খৰিকা। —*v. t.* to fasten with skewers খৰিকা দে, শলা মাৰি থ।

Ski (স্কি) *pl.* **Skir** *n.* a sliding snowshoe & wheeled sticks to keep the balance বৰফৰ ওপৰে চুচি যাব পৰা যন্ত্ৰন।

Skid (স্কিড্) *n.* a piece of timber used against a ship's side to protect it from injury ঠেকা নেখাব নিমিতে জাহাজৰ দাঁতিত লগোৱা কাঠ; a sliding wedge to check the wheel of a cart পাড়িৰ চকা টানি ধৰা

যন্ত্ৰন, জামকচা শিলি। —*v. i.* to slide along without revolving নুঘৰাকৈ চুচি যা।

Skiff (স্কিফ্) *n.* a small light boat সৰু নাও।

Skilful (স্কিলফুল্) *adj.* dexterous নিপুণ, কাৰুৱা, কাঠিকৰ, কাঠিয়ক, চৌকচ, পটু, বুখিয়ক। **Skilfulness** *n.* নিপুণতা, পাৰকতা।

Skill (স্কিল) *n.* dexterity নিপুণতা, কৌশল, পটুতা, হিক্‌মং। **Skilled** *adj.* expert পটু, কাঠিকৰ, নিপুণ।

Skim (স্কিম্) *v. t.* to clear off scum ফেন ভোলা, গেন্‌ কাট; to take off cream সৰ ভোলা। —*v. i.* to glide along lightly লাহেকৈ ওপৰে ওপৰে যা; to become coated over চামনি বান্ধ। —*n.* that which is skimmed off, scum সৰ, চামনি। **Skimmilk**—সৰ ভোলা গাখীৰ, ঘোল। **Skimmings**—scum গেন্‌, চামনি। **Skimmer** (স্কিমাৰ) *n.* a utensil for skimming milk সৰ বা চামনি ভোলা যন্ত্ৰন, মখনী।

Skin (স্কিন্) *n.* the outer covering of the flesh, a hide ছাল; the rind or bark of plants বাকলি, ছাল। —*v. t.* to remove the skin from, to peel বাকলি গুচা, বখলিয়া। —*v. i.* to be covered with skin ছালেৰে ঢাক খা। **Skin-deep**—superficial নিচেই পাতল, পিপিৰীয়া, অতি সামান্য। **To save one's skin**—পলাই ভালে ভালে সাৰ।

Skinflint *n.* a niggardly person নিচেই ক্ষুদ্ৰ মনৰ মানুহ, কৃপণ।

Skinny (স্কিনি) *adj.* consisting of skin only নিচেই খান হাড়ে ছালে লগা।

Skip (স্কিপ্) *v. i.* to leap দেঙ দে; to pass over lightly ওপৰে ওপৰে পিছলি যা, চেলচেলি খেল। —*v. t.* to leap over দেঙ মাৰি পাৰ হ; to omit এৰি যা।

Skipper (স্কিপাৰ্) *n.* a dancer ডেওঁ দিওঁতা, নাচনি; the master of a ship সৰু জাহাজৰ গৰাকী বা মাৰিক।

Skirmish (স্কাৰ্মিছ্) *n.* an irregular fight কিলাকিলি, যুঁজ, মৰা বটী। —*v. t.* to fight irregularly মৰা-মৰি লাগ, কটাকটি কৰ। **Skir-**

n. যেনিতেদি দৈ আগভেতি ধৰিকৰ

পঠোৱা চিপাহী *n.*

Skirt (স্কিৰ্ট) *n.* the lower part of a garment পোচাকৰ অধোভাগ; the edge of a dress কাপোৰৰ আঁচল, আঁঠি; border দাঁতি, কাষ।
—*v. i.* to be on the border দাঁতিত থকা, কাষৰত থকা। —*v. i.* to form the edge of কাষে কাষে হেৰ।

Skittish (স্কিটিছ) *adj.* unsteady চকল, অস্থিৰ; hasty তত নাইকিয়া, উত্তমুৱা; light minded বুকু পাউল।

Skittles ('স্কিটলচ') *n. (pl.)* a game of nine pins নটা খুটি পুতি দলি লগোৱা খেল। **Skittle** *v. t.* to knock down আঘাত কৰ, দলি মাৰি লগা।

Skulk (স্কালক) *v. i.* to lurk, to hide লুকাই ফুৰ, মনে মনে আঁতৰি যা।

Skull (স্কাল) *n.* the bony case that covers the brain মূৰৰ খোলা। **Skulcap** *n.* মূৰত লিপিতখাই ধৰা টুপী।

Skunk (স্কান্ধ) *n.* small carnivorous animal নেউলৰ নিচিনা এজাতি সৰু জন্তু।

Sky (স্কাই) *n.* the heavens আকাশ, বিমান; the weather বতৰ।

Sky-blue *adj.* blue like the sky নীল বৰণীয়া আকাশী বতৰ। **Skyey** (স্কাই-ই) *adj.* like the sky আকাশৰ দৰে, আকাশীয়। **Skyhigh** *adj.* very high বৰ ওখ। **Skylark** (স্কাই-লৰ্ক) *n.* species of lark ভৰষাৰ চৰাই।

Sky-light *n.* a window in a roof পোহৰ হবলৈ দিয়া ঘৰৰ ওপৰৰ খিড়িকী। **Sky-line** *n.* the horizon আকাশৰ সীমা বকু দেখা বেখ।

Sky-rocket *n.* a rocket that burns as it ascends up হাটৈ। **Sky-scraper** *n.* a sail of a triangular shape তিনিচুকীয়া ওখ পাল; anything shooting high into the sky গগনভেদী ওখ বস্তু।

Slab (স্লেব) *n.* a thin piece of stone চটীয়া চেপেটা শিল; a thin strip of anything চেপেটা দীঘল টুকুৰা, চটা; mud বোকা। **Slab by** *adj.* muddy বোকাবড়।

Slabber ('স্লেবাব') *v. i.* to slaver, to drivel লালাট পৰ। **Slabbery** *adj.* লেলাউচীয়া, বুই ওলাই থকা।

Slack (স্লেক) *adj.* lax, loose টিলা, শিথিল; inattentive অমনোযোগী, কামত টিলা সোলোকা। **Slackness** *n.* looseness টিলা, শিথিলতা; inattentiveness অমনোযোগিতা।

Slacken, Slack *v. t. or v. i.* to make less tight সোলোকা, টিলা, টিলা হ, সোহোকা হ, abate কম পৰ, সাম কাট, কম কৰ, টিমা।

Slag (স্লেগ) *n.* vitrified cinders ধাতুৰ মল, লোহমল।

Slain *pa. t. and pa. p. of Slay.*

Slake (স্লে'ক) *v. i.* to quench নিহুতি কৰ; to extinguish দুধা; to mix with water পানী মিহলা; to make slack কোমল কৰ, টিলা কৰ। **Slaked lime** = পানী দি ওচি কৰা চূণ।

Slam (স্লেম) *v. t. or v. i.* to shut with force and noise ধম কৰে মৰি বহেৰে জপা; to win completely at whist ঠাচৰ হাইট খেলত সকলোবিলাক পাত পাই জিক।

Slander ('স্লেদাৰ') *n.* a malicious defamation, calumny মিছা অপবাদ। —*v. t. to slander* মিছা অপবাদ দে, পৰৰ গুণি কৰ।

Slanderous *adj.* calumnious, defamatory অপবাদজনক, অখ্যাতি কৰ।

Slang (স্লেং) *n.* an unintelligible low language গ্ৰাম্য ভাষা, অপভাষা, চহা কথা।

Slant (স্লেণ্ট) *adj.* sloping হৈছা, আওগবীয়া, এটলীয়া (also **Slanting**). —*n.* a slope হলনীয়া, এটলীয়া, ঠাই। —*v. t.* to incline downwards হৈছা হ, ঢাল খা।

Slantingly *adv.* হৈছাকৈ, আওগবীয়াকৈ, হলনীয়াকৈ।

Slap (স্লেপ) *n.* a blow with the palm open চৰ, থকা। —*v. t.* to strike with the hand open চৰ মাৰ, থকা মাৰ। —*adv.* with a slap, violently ঠাচ কৰে, বৰকৈ। —*adj.* (*Slang*) first-rate, quite up to date বৰ পৰিমাণি। **Slapping** *adj.* very large বৰ ডাঙৰ।

Slapdash *adj.* and *adv.* off hand rash উশ্মা, আঁচা, উথৰা।

Slap-up *adj.* very grand অতি চমৎকাৰ, উৎকৃষ্ট।

Slash (স্লাশ) *v. t.* or *v. i.* to cut by striking violently at random ঘপিয়াই কাট, ঘপিয়া।
—*n.* a long cut দীঘলীয়া ঘাপ। **Slashing** *n.* cutting ঘাপ, ডবাডবকৈ কাটন বা ফলন।

Slat (স্লট) *v. t.* to strike মাৰ, কোৰা। —*v. i.* to flap ধপধপা।

Slate (স্লেট) *n.* a thin piece of dark, grey stone for roofing or for writing upon স্লেট পাথৰ, শিলৰ ফলি, পাতলীয়া চেপেটা শিল।
Slate-pencil = ফলিগুটি মাটি পেন্সিল। **Slaty** *adj.* like slates স্লেট পাথৰৰ দৰে।

Slattern (স্লেটাৰ্ণ) untidy woman জ্বলা বা জলহ তিকতা। **Slatternly** *adj.* negligent of person, dirty জ্বলা, জলহ, লেটেৰা।

Slaughter (স্লাটাৰ) *n.* a killing বধ, হত্যা। —*v. t.* to kill, to slay বধ কৰ, হত্যা কৰ, মাৰ।
Slaughter-house = কচাই ঘান। পত্ৰ বধ কৰা ঠাই। **Slaughterous** *adj.*

Slav (স্লেভ্) *n.* one of a race of Eastern Europe including Russians, Bulgarians, Poles, Armenians, Persians &c. called Aryans — আৰ্য্য-বংশীয় স্লেভ জাতিৰ লোক।

Slave (স্লেভ্) *n.* a captive, a serf গোলাম, বেটী-বন্দী, বান্দী; (a female). **Slave-trade** = buying and selling of slaves গোলাম বেচা কিনা কৰা বাৱসায় (বৃটিশ সাম্ৰাজ্যত এই বেপাৰ ১৮০৭ চনৰ পৰা নিষেধ হয়)।

Slaver (স্লেভাৰ্) *n.* saliva, spittle থুই, সেপ, লালটি। —*v. i.* to emit saliva থুই ওলা। —*v. t.* to smear with spittle থুই লগা, সেপ পেলা।

Slavery (স্লেভেৰি) *n.* the state of being in bondage গোলামী; bondage দাসত্ব। (*Slang*) a drudger পেৰাৰী কাম, চাকৰনী।

Slavish (স্লেভিছ) *adj.* servile, mean গোলামব দৰে, নীচ, পেৰাৰী। **Slavishness** *n.* meanness, servility পেৰাৰী, গোলামী।

Slavonic (স্লেভনিক্) *adj.* belonging to the Slavs চাভীয়া, বুলগেৰীয়া আদিৰ লোক সম্বন্ধীয়।

Slay (স্লে) *v. t.* to kill, to put to death কাট, মাৰ, বধ কৰ, হত্যা কৰ; (*pa. t.* Slew (স্লু) and *pa. p.* Slain). **Slayer** *n.* হত্যাকাৰী, মাৰোঁতা।

Sled, Sledge (স্লে'দ, —স্লে'জ্) *n.* a carriage for sliding upon snow বৰফৰ ওপৰত পিছলাই চলোৱা চকৰি নথকা গাড়ী। **Sledge-hammer** blow = বৰ ডাঙ্গৰ ধুন্দা।

Sledge *n.* a large heavy hammer ডাঙ্গৰ হাতুৰী।

Sleek (স্লিক্) *adj.* glossy, smooth চিক্চিকীয়া, নিমজ। **Sleekness** *n.* নিমজ গুণ।

Sleep (স্লীপ) *v. i.* to take rest by closing the eye শহন কৰ, শোণ, ঘুমট আহ, টোপনি ধৰ; to be motionless or inactive কাম বন নকৰি এলেহুৱা হৈ পৰি থকা; to be dead মৰ; (*pa. t.* and *pa. p.* Slept). —*n.* slumber, rest টোপনি, ঘুমট, নিদ্ৰা। **To go to sleep** = শো। **Dead sleep** = দোৰোৰ টোপনি। **Last sleep** = মৰণ, যুঁচা।

Sleeper (স্লীপাৰ) *n.* one who sleeps তই থাকোঁতা; timber for supporting the rails ৰেলৰ তলত পৰা পথালি গঁড়িলা কাঠ।

Sleeping *adj.* used for sleeping তবৰ নিমিত্তে বখা; resting in sleep তই থকা। **Sleepless** *adj.* without sleep নিদ্ৰাহীন, টোপনি নোহোৱা।

Sleepness *n.* state of being drowsy তস্তা, কলাঘুমট, আলস্য, কলামলা টোপনি।

Sleepy (স্লীপি) *adj.* drowsy, inclined to sleep টোপনি আহে যেন কৰা, কলমতীয়াই থকা; lazy এলেহুৱা। **Sleepy-head** = inattentive person অমনযোগী লোক।

Sleet (স্লীট) *n.* a rain accompanied with snow or hail বৰফেৰে বিহলি বৰষুণ। —*v. i.* to hail with rain শিলাযুষ্টি হ।

Sleeve (স্লীভ্) *n.* part of a garment covering the arms চোলাৰ হাত। **Hang on the sleeve** = কাৰো অধীন হৈ ফুৰ। **To**

have in one's sleeve=দাঁকাৰ পৰিলে ব্যৱহাৰ।
কবিলৈ লগত লৈ ফুৰা। Laugh in one's
sleeve=to laugh privately মনে মনে হাঁহ।

Sleeveless *adj.* without sleeves হাতৰহীন।

Sleight (স্লাইট্) *n.* dexterity, an artificial
trick কৌশল, কীৰ্তি, চালাকি। Sleight of
hand=হাতৰ চালাকি, হাতৰ কাৰচাজি।

Slender (স্লেন্ডাৰ) *adj.* thin, feeble পাতল, কৃশ,
ক্ষীণ; লেহকেহীয়া, স্নিগ্ধিকা, লাহী; meagre
অলপীয়া, সামান্য। *n.* Slenderness.

Slept (স্লপ্ট্) *pa. t.* and *p. p.* of Sleep.

Slew (স্লু) *p. t.* of Slay.

Slice (স্লাইচ্) *v. t.* to cut into thin
pieces পত্ৰহিয়া, চকলিয়া, পাতল পাতলকৈ কুট।
—*n.* a thin piece cut off চকল, টুকুৰা।

Slicer *n.* a broad flat knife বহল পোন ছবি,
কটাৰি।

Slick (স্লিক্) *adj.* dexterous, deft কাম-কাজত
পটু, শৈশত, কাৰ্যদক্ষ। —*v. t.* to polish
নিমজ কৰ, চিকচিকীয়া কৰ।

Slide (স্লাইড্) *v. i.* glide along পিছলি যা।
to sleep away quietly ঠাইতে পলুকা মাৰ।
মনে মনে গুচি যা। (*pa. t.* Slid; *pa. p.*
Slid or Slidden). —*n.* a smooth passage
পিছল লোৰ বা বাট; the fall of a mass of
rock or earth খৰি পৰণ, শিলখহনীয়া; any-
thing that slides হাঁহকা-পিছলা কৰা বস্তু।
Sliding-scale=কোনো ঘটনা অনুযায়ী বঢ়াইটো
হোৱা নিৰ্দিষ্ট। Sliding-door=হাঁহকাই বা
পিছলাই জপাব মেলিব গৰা দুৱাৰ।

Slight (স্লাইট্) *adj.* slender, trifling, small
ঈষত, সামান্য, অলপ, চুৰীয়া, অকণমান।
—*v. t.* to neglect, to disregard অনাদৰ
কৰ, অবজ্ঞা কৰ, তুচ্ছ মান। —*n.* disregard
অনাদৰ, অবজ্ঞা। Slightness *n.* তুচ্ছতা, হেয়
জ্ঞান।

Slightly *adv.* disdainfully অনাদৰপূৰ্বক
তাজিল্য কৰি।

Slightly *adv.* in a small degree সামান্যকপে,
অলপমানকৈ, নামমাত্ৰ।

Silly (স্লাইলি) see Sly.

Slim (স্লিম্) *adj.* thin, slender পাতল, লাহী,
লেহকেহীয়া, পিপিৰীয়া, কৃশ; trivial সামান্য।

Slime (স্লাইম্) *n.* glutinous and লেভ-
আলতীয়া বোকা, জেপেটীয়া বোকা।

Slimy (স্লাইমি) *adj.* consisting of slime
বোকায, পঙ্কাকুল; glutinous লেভকেতীয়া,
এঠাএঠি, জেপেটীয়া। *n.* Sliminess.

Sliness same as Slynass.

Sling (স্লিং) *n.* a strap for throwing a
stone পাথৰ বা দলি ওফোৰাই মৰা যন্ত্ৰ, ছিটিকা;
a rope with a hook for raising weights
গধুৰ বস্ত্ৰ তোলা হাঁকোটা জৰী। —*v. t.* to throw
by a sling ওফোৰাই নিক্ষেপ কৰ; to hang so
as to swing ওলোমা।

Slink (স্লিঙ্ক) (*pa. t.* and *pa. p.* Slunk).
—*v. i.* to crawl away লাজত মনে মনে চুচি
যা। —*v. t.* to miscarry as a calf বিনচকৰ।
adj. prematurely born বিনচীয়া।

Slinky (স্লিঙ্কী) *adj.* lean ক্ষীণ, কঁটীয়া।

Slip (স্লিপ) *v. i.* to glide, along পিছলি যা;
to escape পলুকা মাৰ; to err ভুল হ। —*v. t.*
to cause to glide পিছলাই নে, পিছল থুৱা;
to omit এৰ; to let loose মোকোলা, এৰি
দে; to part from the branch ভালৰ পৰা
সৰা বা থহাই পেলা; (*pa. t.* and *pa. p.*
Slipped). —*n.* act of slipping পিছল খাঙন;
an error ভুল; an escape পলায়ন; a
narrow piece of anything টুকুৰা। Slip
off=to take off quietly মনে মনে লৈ যা।
Slip on=লৰাবলৈকৈ পিন্ধা। Let slip an
opportunity=সুযোগ এৰি দে। There is
many a slip between the cup and the lip=
ইয়াৰ ভিতৰত কত কি হব পাৰে, নহয়মানে
বিশ্বাস নাই। Slip of the pen=an accidental
mistake in writing হঠাৎ লেখোঁতে হোৱা
ভুল। Slip of tongue=হঠাৎ কথাৰ ছেগত
কওঁতে হোৱা ভুল।

Slip-knot (স্লিপ-নট্) *n.* a knot which slips
along the rope খোৰোচা কঁহা, চিপ।

Slipper (স্লিপ-আৰ) *n.* a loose shoe পইজাৰ,
চট জোতা, ফানট জোতা।

Slippery (স্লিপ-আৰ্-ই) *adj.* smooth পিছল ; unstable লবককবক, চকল, ধৰিব নোৱাৰা।

Slipshod (স্লিপ-শদ) *adj.* wearing slippers চটি জোতা পিন্ধা ; careless, negligent অশাবধান। **In a slipshod manner**=carelessly হেলাওটাকৈ, যবে যবে।

Slip-slop (স্লিপ-স্লপ) *adj.* slovenly লেগা।
—*n.* a blunder ভুল।

Slit (স্লিট) *n.* a long cut or rent ফাট, to split ফাল, ফঁহিয়া। (*pa. t.* and *pa. p.* Slit).

Sliver (স্লিভ-আৰ্-ই) *v. t.* split ফাল, ফঁহিয়া।
—*n.* a long slice cut off দীঘে দীঘে ফলা এচটা বা এপাত ; a strand of untwisted wool or fibre উলৰ নপকোৱা সূতা বা গুণ।

Sloe (স্লো) *n.* the blackthorn এবিধ কাঁইট গছ।

Slogan (স্লগেন) *n.* a war cry জয় গীত।

Sloop (স্লপ) *n.* an one masted light boat এডাল মান্তুল থকা সৰু শাল জাহাজ।

Slop (স্লপ) *n.* water carelessly spilled অশাবধানকৈ পেলোৱা পানী। (*pl.*) dirty water ঘোলা পানী। —*v. t.* to soil by spilling liquid পানী পেলাই বেয়া কৰ। **Sloppy** *adj.* muddy ঘোলা, বোকা ; wet ভেৰুভেকীয়া।

Slop-basin, Slop-bowl *n.* পানীহুনি পেলোৱা চৰিয়া।

Slope (স্লপ) *n.* a declivity, an incline গৰা, আগবীয়া, চলজুৱা বা ঢাল খোৱা ঠাই। —*v. t.* or *v. i.* to form obliquely, to slant হেলনীয়া কৰ, আগবীয়া হ, ঢাল খা।

Sloping *adj.* inclining হেলনীয়া এটলীয়া ক্ৰমে একাললৈ চাপৰ।

Slops (স্লপ্চ) *n.* loose trousers পাইজামা ; ready made clothing তৈয়াৰী শোচাক।
Slop shop=তৈয়াৰ সস্তীয়া কাপোৰ বেচা দোকান।

Slot (স্লট) *n.* a hollow, narrow depression খাঁজ, খোলনি ; a blot খিলি ; the track of a deer পহ, যোঁৱাৰ সৰ।

Sloth (স্লট্) *n.* laziness এলাহ, সোবোপালি ; a sluggish animal of America একাতি লেগা

Slothful *adj.* lazy এলেহুৱা, ৰোদ, সোবোপা।

Slouch (স্লুচ্) *n.* a hanging down loosely তললৈ গোজামাৰি থকা অৱস্থা, অধঃদৃষ্টি। —*v. i.* to hang down loosely তললৈ গোজামাৰি ওলোমাই থা।

Slough (স্লগ্) *n.* a deep muddy place হোৱণি। **Sloughy** (স্লগী) *adj.* miry পকাকুল, হোৱণি।

Slough (স্লগ্) the cast off skin of a serpent সাপৰ মোট ; the dead part of a sore থহৰ ছোকাৰা। **Sloughy** *adj.* মোট থকা। **To slough off**=to cast off a slough*মোট সলা ; to come away ৰহি পৰ, এবাট যা (যেনে সাপৰ মোট)।

Sloven (স্লভেন) *n.* a man carelessly and dirtily dressed জলহ, লেটেৰা, খেহেটা মুনিহ। (*Fem.*) **Slut**=জধলা ভিৰোতা।

Slovenly (স্লভেনলি) *adj.* careless of dress and neatness জলহ, খেহেটা, লেটেৰা। —*adj.* negligently জলহকৈ, জধলাকৈ।

Slow (স্লো) *adj.* not swift লেহেম, ধীৰ মাঠ, লেগা ; not progressive পাচমৰা, শেষ। —*v. t.* or *v. i.* to slaken the speed লাহে লাহে চলা বা যা ; to delay পলম কৰ। **Slowly** *adj.* not swiftly লাহে লাহে, ধীৰে ধীৰে, লেহেমকৈ, ধিমাই ধিমাই। **Slowness** *n.* লেহেম, ধীৰ গতি, মাহিমুহা। **Slowsighted**=সহজে দেখিব নোৱাৰা।

Slub (স্লাব্) *v. t.* to twist after carding wool or flax কপাহ আদি চলিয়াই মুৰিয়া।

Slubber (স্লাবাৰ্) *v. t.* stain ঢেকালগা।

Sludge (স্লজ্) *n.* soft mud গুলগুপীয়া বোকা।

Slug (স্লগ্) *n.* a lazy fellow ৰোদ ; a piece of metal for firing বন্দুকত ভৰাই মৰা কোনো ধাতুৰ টুকুৰা।

Sluggard (স্লগাৰ্ড) *n.* a habitually idle fellow ৰোদ, লেগা মানুহ।

Sluggish (স্লগ্-ইচ্) *adj.* slothful, habitually lazy লেগা, লেহেম, মেহমেৰীয়া গা গধুৰ, মিজিংমাখাং, সোপাটিলা ; having no power দুৰ্বল। **Sluggishness** *n.*

Sluice (স্লাইচ্) *n.* a sliding gate for regulating the flow of water কোনো পানী যোৱা থালৰ মুখত দিয়া হোঁহকা পিচলা কৰা দুৱাৰ; পানী দুৱাৰ লগোৱা জাল বা নৈ।

Slum (সলাম্) *n.* a low neighbourhood কাষৰত থকা দ ঠাই; অপৰিষ্কাৰ, লেটেৰা ঠাই বা বাট।

Slumber (সলাম্বাৰ্) *v. i.* to sleep lightly কলমতিয়া, শো। —*n.* light sleep কলামুটি, তন্দ্রা।

Slumberous *adj.* sleepy টোপনীয়াই থকা, কলামুটিয়া।

Slump (সলাম্প্) *n.* a marshy place জলাশয়, পিটনি ঠাই; a sudden fall হুপুৰাই পৰণ। —*v. i.* to sink suddenly into mud or water জোৰোবা থা, ডললৈ যা, বোকাভ সোৱা। **Slumpy** *adj.* marshy পানী বোকা থকা, হোৰণি, পিটনি।

Slunk *pa. t. and pa. p. of Slink.*

Slung *pa. t. and pa. p. of Sling.*

Slur (স্লাৰ্) *v. t.* to soil ঢোকা লগা; to disgrace কলঙ্কিত কৰ, অপবাদ দে, কুখ্যাতি কৰ; to conceal গোপন কৰ। —*n.* a stain দাগ, ঢোকা; disgrace অপৰাধ, নিন্দা, হানি। To slur over a difficulty=টান পাই মনে মনে ধাপ গোপনৈক এৰি থ।

Slush (স্লাচ্) *n.* liquid mud or snow বেল-বেলীয়া বোকা পনীয়া বৰক। **Slushy** *adj.* muddy ডেৰডেৰীয়া, লুপথুপীয়া; greasy তেলডেৰীয়া।

Slush *v. t.* to fill up with mortar ফুকী ভৰাই থুৰা; to apply slush to বোকা লাগ।

Slut (স্লাই) *n.* (*Fem.* Sloven) a dirty woman লেডেৰা মাইকী; a jade জলছ ডিবোতা।

Sly (স্লাই) *adj.* cunning বৃত্ত; wily টেকৰ, সিয়ান, ঝিৱা। **Silly** or **Slyly** *adv.* cunningly, secretly চালাকি কৰি, মনে মনে। On the sly=মনে মনে, গোপনে।

Smack (স্মেক্) *n.* taste, flavour সোৱাদ, গন্ধ; a sharp sound চেটেপটৈ উঠা শব্দ; an audible hiss উপচাই থোৱা ফুৰা। —*v. t.* to make a sharp noise with টকাৰি পাব, উপচ শব্দ কৰ; to have a taste গম পোৱা বায়, অনুভব হয়। It smacks of spite=হিংসাত কৰা

বেন অনুভব হয়। —*adj.* sharply টপচ কৰে, চেপেট কৰে। Have a smack at (*Slang*) = make trial of something পৰখ বুল।

Small (স্মল্) *adj.* not great সৰু; little in quantity অলপ, অকণমান; petty সামান্য অনুভূ, পীয়া, অনুকপীয়া, নামনাচ, ক্ষুদ্ৰ। Small arms=বন্দুক আদি লঘু অস্ত্ৰ। In a small way সামান্যকণে। Smallness *n.* অল্পতা, ক্ষুদ্ৰতা। Small craft=ক্ষুদ্ৰ জাহাজ। Small hand=সৰু কলাৰ আখৰ। Small-talk=সামান্য বিষয়ৰ লাশিদ্গুণা কথা। Small hours=the hours just after midnight সেই বাতি, পুৱা ভাগ, দুপহতি নিশা। Small-cloth=knee-breeches আট্টলৈকে পৰা ঠোকা।

Small-Pox *n.* a contagious eruption on the skin বৰ আই, বসন্ত ৰোগ, গুটি।

Smart (স্মাৰ্ট) *n.* a stinging pain উগ্ৰ বেদনা, চিৰিজলি; a dandy ফুলবান্দু। —*adj.* sharp ভীৰ, ঢোকা; severe শকত, টান; brisk টিথম-খৰা, টনকিয়াল, টপটলো; well-dressed ফিটকাঠি; pert পৈগত, চালাক। —*v. i.* to feel a stinging pain চিৰিজলি পাব, বৰকৈ বিহা; to be punished শাস্তি প। Smart-money= money paid for escape from any unpleasant situation or engagement কোনো কাৰ্যৰ পৰা বা বন্দবস্তৰ পৰা মুক্ত হবলৈ দিয়া ধন; money paid to soldiers and sailors for wounds ঘটনাক্ৰমে আঘাত পোৱা সেনাক দিহা ধন। Smartness *n.* liveliness, briskness উৎসাহ, ফুৰ্তি, কিপ্ৰতা।

Smash (স্মেছ্) *v. t.* to crush, to break into pieces চূৰ্ণ কৰ, চুৰমাৰ কৰ, ডোখৰ ডোখৰ কৰ। —*v. i.* to be broken to pieces চূৰ্ণ হ, ডোখৰ ডোখৰ হ। —*n.* ruin, destruction ধ্বংস, নাশ।

Smatter (স্মেটাৰ্) *v. i.* to talk superficially তছে অতছে ওপৰে ওপৰে কথা ক, সামান্য জ্ঞান প।

Smattering *n.* superficial knowledge অলপ বিদ্যা, সামান্য জ্ঞান, অলপীয়া শিক্ষা।

Smear (স্মিৱেৰ্) *v. t.* to daub, to overspread

with something oily or sticky সান লগা, লিপ।

Smell (স্মেল্) *v. i.* to have odour গন্ধ।
—*v. t.* to perceive by the nose গন্ধ পা, সুং, জ্ঞাণ ল। —*n.* odour, perfume গন্ধ, জ্ঞাণ। (*pa. t.* and *pa. p.* Smelled or Smelt). **Smelling salts**=মুচী হলে আক এঁই নামিলে নাকত সুঁতা দবব। **Smeller**, **Smell-feast**=খকুৰা। **Smelly**=having a bad smell বেয়া গন্ধোৱা। **Smell a rat**=to have a suspicion চোতা হয়, সন্দেহ হয়। **Smell out**=find out secret জমি সন্ধান ল।

Smelt (স্মেল্ট) *v. t.* to melt or to separate the metal খনিৰ ধাতু গলাই পৰিষ্কাৰ কৰ, আউট, খণ। **Smelting house**=ধাতু আউটা ঠাই। **Smeltery**.

Smile (স্মাইল্) *v. i.* to express pleasure by a peculiar sign of the face মিচিকীয়া, মিটকিয়া, হাঁহ; to show slight contempt ঘৃণা ভাব প্রকাশ কৰ; to be favourable সদয় হ, প্রসন্ন হ। —*n.* act of smiling মিচিকীয়া হাঁহ; favour কৃপাভূক্তি। **Smiling** *adj.* joyous আনন্দ প্রকাশক। **Smilingly** *adv.* উৎসব হাস্য কৰি, হাঁহি মুখেৰে। **Fortune smiles on him** তেওঁৰ ভাগ্য ফলিয়াইছে।

Smirch (স্মাৰ্চ) *v. t.* to besmear, to stain চেক লগা, ময়লা কৰ।

Smirk (স্মাৰ্ক) *v. t.* to smile affectedly মিছাই মিচিকীয়া হাঁহি মাৰি দেখুৱা। —*n.* মিছা হাঁহি।

Smite (স্মাইট্) *v. t.* to strike with the hand হাতেৰে মাৰ, ডুকুৰা, ফিলা; to kill বধ কৰ। **Smite off**=to cut off কাটি পেলা। **Smite out**=মৰিয়াই ভাং। (*pa. t.* Smote; *pa. p.* Smitten).

Smith (স্মিঠ্) *n.* a worker in metals লো, সোণ, ৰূপ আদি ধাতুৰ কাম কৰা লোক। **Black-smith**=কমৰা।

Smithy (স্মিঠি) *n.* the workshop of a smith কমৰা-শাল, সোণাৰী শাল ইত্যাদি।

Smoke (স্মক্) *n.* the vapour from a burning body ধোৱা। —*v. i.* to emit smoke ধোৱা ওলা; to inhale and exhale

the smoke of tobacco ধ'পাত খা। —*v. t.* to apply smoke to ধোৱা দে। **End in smoke**=fail utterly ফুটকাচ হ। **Smoke-screen**=বুদ্ধত ধোৱাৰে ঢাক মাৰি এন্ধাৰ কৰণ, ধোৱাৰ ঢাকোন।

Smoking (স্মকিং) *n.* the act or habit of drawing into and emitting the smoke of tobacco ধ'পাত ধোৱা, ধ'পাত আদি ধোৱা অভ্যাস।

Smoky *adj.* filled with smoke ধোৱাময়; emitting smoke ধোৱাই থকা।

Smooth (স্মুথ্) *adj.* even on the surface, glossy মিহি, নিমজ, শলশলীয়া, চিকচিকীয়া; mild, calm শান্ত, সুখিল, নিস্তক। —*v. t.* to make smooth নিমজ কৰ, সমান কৰ, মিহি কৰ; to calm শান্ত কৰ। **Smooth-bore**=মিহি নলৰ বন্দুক (অৰ্থাৎ ৰাইফল নহয়)। **Smoothing-iron**=কাপোৰ নিমজ কৰা ইত্ৰি। **Smooth-tongued**=মুখ মিঠা, চাটুকাৰী। **Smoothly** *adv.* evenly মিহিকৈ; easily, calmly সহজে, সুখিল ভাবে, সুকলমে; unobstructedly অবাবে।

Smoothness (স্মুথ্-নেচ্) *n.* evenness of surface সমান ভাব, নিমজ ৰূপ; mildness কোমলতা।

Smote *pa. t.* of **Smite**

Smother (স্মদাৰ্) *v. t.* stifle or suffocate নিশোৱাহ কৰি ধৰ, গুল্ম মাৰি ধৰ, শ্বাস বন্ধ কৰ, উশাহ নিৰোধ কৰ। —*v. i.* to suffocate উশাহ নিৰোধ হ। —*n.* smoke ধোৱা; thick dust নিশোৱাহ কৰি ধৰা ধূলি।

Smoulder (স্ম'ল-দাৰ্) *v. i.* to burn slowly or without vent উমাই উমাই পুৰি যা, ধোৱাই ধোৱাই পোৰ।

Snug (স্মাগ্) *adj.* neat, spruce সুন্দৰ, পৰিপাটী, নিয়াৰি; affectedly smart স্ফুৰ্তি দেখুৱা, উল্লাহত ফুৰা।

Smuggle (স্মাগ্-ল্) *v. t.* to convey secretly without paying the legal duty মাহুল নিদিয়াতৈ গোপনে বেচা কিনা কৰ; চোৰাংকৈ অনা নিয়া কৰ। **Smuggler** *n.* চোৰাংকৈ বেপাৰ কৰোঁতা (যেনে কানি, ভাং)।

Smut (স্মাই) *n.* soot, foul matter এলাকু,

ডেলী খাই, মলি; obscene language নিলাজ কথা। **Smutty** *adj.* stained with smut ধোঁকা লগা, ক'লা। **Smut** *v. t.* to blacken ক'লা কৰ, হাই লগা। —*v. i.* ময়লা, ক'লা পৰ, হেঁকা লাগ।

Snaffle (স্নেফল্) *n.* a bridle with a slender mouth bit লাগাম, নাকজৰী। —*v. t.* to bridle লাগাম লগা, নাকী লগা।

Snag (স্নেগ্) *n.* a tree or any obstacle lying in a river নৈত পৰি থকা জগা কাঠ, জঁজৰি; a projecting tooth উজলা দাঁত; a short branch গছৰ সৰু ডাল। —*v. t.* to catch a snag জঁজৰিত লাগি ধৰ।

Snail (স্নেইল্) *n.* a species of gasteropoda কুম্ভজেলকুতা, শামুক। **Snail's pace**=বীৰ গতি।

Snake (স্নেক্) *n.* a serpent সাপ, সৰ্প।

Snap (স্নেপ্) *v. t.* to break at once মটৰ কৰে ডাং; to bite কামোৰ মাৰ; to take a photograph with a hand camera তৎক্ষণাৎ ফটোগ্ৰাফ্ তোলা। —*v. i.* to break short কট কৰে ডাং; to shut with a short sound চটপ্ কৰে বন্ধ হ। **To snap the fingers**=টিলিকি মাৰ। **Snap at**=খোঁট মাৰ। **Snap up**=to interrupt suddenly হঠাৎ থমকা থকা। **Snap** *n.* noise made by snapping টিলিকি, চটপ্ শব্দ। **Snap shot**=an instantaneous photograph ততালিকে আঁজি তোলা ফটোগ্ৰাফ্ বহু।

Snapping *n.* টিলিকি, চটপ্ শব্দ।

Snappish, Snappy *adj.* eager to bite কামুৰিবলৈ বিচাৰি ফুৰা; sharp in reply, peevish খিট-খিটীয়া, কেটেবীয়া, খিঙখিঙীয়া।

Snares (স্নেয়াৰ) *n.* a running noose ফাঁহ; a trap ফাঁদ, চিডিকা। —*v. t.* to ensnare, to entrap ফাঁদত পেলা।

Snarl (স্নাৰ্ল্) *v. i.* or *v. t.* to growl, as a dog গেজৰি দে, হিংহিঙা, খেংখেঙা; to twist পাক থুৱা, পকা। —*n.* a knot গাঁঠি, জঁঠ।

Snarling (স্নাৰ-লিং) *adj.* growling খেংখেঙীয়া, পেংপেং দি থকা।

Snatch (স্নেচ্) *v. t.* to seize quickly and carry away থাপ্ মাৰি কাঢ়ি ৰে, থাপ মাৰি আন। —*v. i.* to try, to seize quickly থাপ্ মাৰিবলৈ চা। —*n.* small piece এডোখৰ; a hasty catching থাপ্, থাপমাৰি ধৰণ। **Snatchy** *adj.* irregular থকামকা, বিসৃথল। **Snatchingly** *adv.* থপাৰপাটকৈ, থপাথপিকৈ। **By snatches**=এবা-এবাটকৈ, অকণ-অকণকৈ, এথাপ-এথাপকৈ।

Sneak (স্নিক্) *v. i.* to steal away meanly পলুকা মাৰ, সুককা মাৰ, মনে মনে গুচি যা। —*n.* a mean thief খেংখোঁটা চোৰ।

Sneaking (স্নিক্-ইং) *adj.* mean, crouching নীচ, নিচেই কোঁচমে'চ চাই ফুৰা, হুঁচৰি ফুৰা; underhand তল মুঁহুৱীয়া।

Sneer (স্নিযেৰ) *v. i.* to show contempt নাক সিঙটাই ঠাট্টা কৰ, মুখ ডেঁকুচা। —*n.* an expression of contempt ডেঁকুচালি, ঠাট্টা।

Sneeze (স্নিজ্) *v. i.* to eject air suddenly and involuntarily through the nose হাঁচি মাৰ। —*n.* হাঁচি। **Sneezing** *n.* হাঁচি, হাঁচি মাৰণ। **Not to be sneezed at**=not to be despised উলামুলা নহয়।

Sniff (স্নিফ্) *v. i.* or *v. t.* to draw in with breath through the nose নাকত উজা, ওপৰলৈ টানি তুল।

Snip (স্নিপ্) *v. t.* to cut off with the scissors কেঁচিৰে কাট। **Snipper**=a tailor দৰ্জী। **Snip-snap**=a tart dialogue চুপতা-চুপতি, খুইখাট।

Snipe (স্নাইপ্) *n.* a genus of birds with a straight bill চেৰেকা চবাই, বালি খোঁচৰা চবাই; a fool ভেৰা মানুহ।

Snivel (স্নাই-ভেল্) *v. i.* to cry like a child কেঁহুৰাৰ দৰে কান্দ; to run at the nose শেজুন ওলা। **Sniveller** *n.* one who cries like a child for slight cause কেঁহুৰাৰ দৰে কান্দোতা।

Snob (স্নব্) *n.* a vulgar person, a man of low birth অসভ্য লোক, নীচ জাতৰ চহা মানুহ; a tuft-hunter ডাঙৰ লোকৰ শাৰী পুৰাবলৈ বিচৰা লোক; a rat কাম এৰা চাকৰিহাৰ দলৰ লৰা এৰা মজুৰ।

Snood (স্নুড) *n.* a head-band or ribbon worn by maidens ফুলি বন্ধা ফিটা; fillet.

Snook (স্নুক) *n.* a contemptuous gesture নাকত হাত দি নিম্না প্রকাশ করণ। —*v. i.* to prowl about, to lurk বেয়া মতলবে ঘুরি বা-বলাই ঘুর। —*n.* a kind of fish এককম মাছ।

Snooze (স্নুজ) *v. i.* to take short sleep, to doze দিনত শো; spend time idly এনেয়ে মিছাই কাল কটা।

Snooper (স্নুপাৰ) *n.* a sneaker নিচেই গেবাৰি মানুহ।

Snore (স্নাৰ) *v. i.* to breathe hoarsely through the nose নাকেৰে ঘোৰ্ণোৰা। —*n.* noisy breathing in sleep নাকৰ ঘোৰ্ণোৰনি।

Snort (স্নৰ্ট) *v. i.* to force the air with violence ফোৰোহনি যাব। **Snorting** *n.* ফোৰোহনি।

Snotty (স্নটি) *adj. (colloq.)* angry, short tempered খঙ্গাল, খিছিকীয়া।

Snout (স্নাউট) *n.* the projecting nose of a beast জন্তুৰ নাকটি, যেনে গাহনিৰ।

Snow (স্ন') *n.* crystalline watery vapour বৰফ, হিমশিলা। —*v. t.* or *v. i.* to fall in snow বৰফ পৰ। **Snow white**=as white as snow বৰফবদৰে বগা। **Snow line**=পৰ্ব্বতত বৰফ পৰাৰ সীমা।

Snowy (স্ন'ৱী) *adj.* full of snow বৰফময়; white like snow বৰফৰ দৰে বগা।

Snub (স্নাৰ) *v. t.* to reprimand ধমকা, ডাবি দে, খে কৰ। —*n.* an act of snubbing ডাবি ধমকি। —*adj.* flat and broad চেপেটা, ফেটা। **Snub-mosed**=ফেটা, ভেৰেহা নকা।

Snuff (স্নাক) *v. i.* to draw in air violently through the nose ওপবলৈ সোত কৰ। —*v. t.* to draw into the nose নাকত উঃ। —*n.* powdered tobacco for snuffing নাচ গুড়ি; the charred lamp wick চাকিৰ এন্ধকবা। Up to snuff=knowing সহীবি পোৰা, জুৰা দিব নোহবা। **Snuff-box**=নাচ গুড়ি থোৱা টেৰা।

Snuffer *n.* one who snuffs নাচ গুড়ি ঝৰ্জতা। (*pl.*)

an instrument for removing the snuff of a candle লেণ্চৰ শলাকানি কটা যন্ত্ৰন।

Snuffle (স্নাক্‌ল্) *v. i.* to breathe hard through the nose গেন গেনা, নাকেৰে ঘোৰ ঘোৰা।

Snuffler *n.* গেনা।

Snug (স্নাগ্) *adj.* neat and comfortable পৰিপাটি, সুন্দৰ, আটোমটোকাৰী; not exposed to view আঁতুৰ, ঢাকখোৱা। —*v. i.* to lie close টোপা খাই থাক, লিপিত খাই থাক। A child snugs up to his mother=কেঁচুৱাই মাকৰ বুজত টোপা খাই সোমায়।

Snugly *adv.* আটোম টোকাৰিকৈ, সুন্দৰকপে।

So ('চ') *adj.* thus এনেকৈ, এই একাৰে; in the same way সেই দৰে, তেনে; on this account এই বাবে; to such a degree ইমান, ইমানকৈ; therefore সেই বাবে, এতেকে। —*conj.* provided that, if যদি—*Inter.* stop, stand still ব (যেনে গকক)। **So-called** *adj.* being styled thus (অমুক) বুলি কোৱা, বোল। **So and so**=a supposed person আমুক তামুক। **So as**=in such a manner as যাতে, এনেভাবে যাতে। **So far**=to that extent সিমান দূৰ, সিমানকৈ। **So forth**=farther in the same manner ইত্যাদি, সেই-দৰেই আক। **So that**=in order that যাতে যেনেকৈ। **So much so**=ইমান বেচি। **So on**=এই দৰেই, এই অনুক্রমে, ইত্যাদি। **Quite so**=exactly ঠিক, যথার্থ। **So so**=একবকম; only tolerably কোনোমতে মজামজিকৈ। **So then**=therefore তেনে হলে। **So to say**=কবলৈ গলে।

Soak (চ'ক্) *v. i.* to steep in fluid ডিহা, গাঁবা, ডিহাই থ; to enter into pores শোহ; (as water soaks into the earth) পানী সোহা। **Soaky** *adj.* wet পানীত ডিহা, গাঁবোৱা।

Soap (চপ্) *n.* a substance composed of oils or fats with soda used in washing চাৰোন। (*slang*) soft words মিঠা মন জুন্দুৱা মাত কথা; money used as bribe ভেটী দিয়া ধন। **Soap tree**=মনিহালৰ গছ। **Soap-mut**=মনিহাল। **Soap earth**=চাকি মাটি। **Soap**

suds=চাবোনৰ পানী। **Soap** *adj.* flattering
তোষামোদকাৰী, চাটুজি কৰা।

Soar (চ'ব) *v. t.* to fly aloft as a bird বহুত
ওপৰলৈ উড়; to rise in thoughts, spirits or
imagination ওপৰলৈ উঠা।

Sob (চ'ব) *v. t.* to sigh with tears in a convulsive
manner কেঁকুৰ; উচুপ। —*n.* a convulsive sigh
উচুপনি।

Sober (চ'বাব) *adj.* habitually temperate
পৰিমিতাচাৰী; self-controlled, impassionate
হিব-জ্বৰ, নিজ্ব; grave, sedate ধীৰ, গভীৰ
প্ৰকৃতিৰ। **Soberly** *adv.* calmly, sedately
সুবিধভাৱে, গভীৰভাৱে। **Sober** *v. t.* to make
temperate মিতাচাৰী কৰ।

Sobriety (চ'বাইটি) *n.* state of being sober,
gravity মিতাচাৰিতা, গভীৰতা, শাস্ত প্ৰকৃতি,
বৈৰ্য্যভণ। **Soberness** *n.*

Sobriquet (চ'-ব্ৰি-কে) *n.* an assumed name, a
nick name উপযুক্ত নাম।

Soccer or Socker (চ'কাৰ) *n.* a form of football
in which the ball is not touched with hand
হাতেৰে নোচোৱাকৈ খেলা ফুটবল।

Sociable (চ'-চি-য়ে-বল) *adj.* inclined to associate
সকলোৰে মিলিব পৰা; affording friendly
intercourse আলাপী। **Sociability, Sociableness**
n. সকলোৰে মিলিব পৰা গুণ।

Social (চ'-চি-য়েল) *adj.* pertaining to society
সামাজিক; inclined for friendly inter-
course আলাপী; convivial ভণ্ডকোৱা, কথা-
বাৰ্তা হবলৈ ভাল পোৱা।

Socialise (চ'-চিয়েল-আইজ) *v. t.* to render
social সামাজিক কৰ, সমাজত মিলিব পৰা
কৰা।

Socialism (চ'-চিয়েল-ইজম্) (C. f. **Communi-
sm**) *n.* the scheme which has for its
object the regenerating of society on
equal basis সকলোকে সমান হুৱ দি সমাজ
সংস্কাৰ কৰা প্ৰণা, সমাজবাদ; subordination
of individual freedom to the interests of
community; national ownership and
management of land, capital produce &c.

etc. প্ৰজাৰ সকলো সম্পত্তি গৱৰ্হয়েকৈ হাত কৰি
চলোৱা নিয়ম।

Socialist *n.* an adherent of socialism সমানে
হুৱবান হবলৈ চেষ্টা কৰা সম্প্ৰদায়লোক, সমাজ
ভদ্ৰী, ধনী-মানী সকলোকে সমান কৰোঁতা, সমহত্ব-
বাদী, সকলোৰে সকলো এনে ভাব লোক।

Society (চ'-চাই-টি) *n.* fellowship সঙ্গ, সমাজ;
a number of persons associated for a
common cause দাগি, খেল, সমাজ, সম্প্ৰদায়;
the fashionable world generally সভ্য সমাজ।
Society wedding=a marriage of distinguished
person in a community সমাজৰ ভাঙ্গৰ মানুহৰ
বিয়া।

Socialist (চ'-চিন্-ইয়ান) *adj.* one who denies
the deity of Christ খীতুখীউৰ দেবত্ব অস্বীকাৰ-
কাৰী।

Sociology (চ'-বি-অল-অ'-জি) *n.* the science
that treats of man as a social being সমাজ
বিজ্ঞান, সমাজৰ উৎপত্তি, গঠন, উন্নতি ইত্যাদি
বিষয়ক জ্ঞান।

Sock (চ'ক) *n.* a kind of half-stocking হাৰ্ফ-
মোলা; a light shoe used by actors নটাই
পিন্ধা পইজাৰ। **Pull up your socks**=give
firmness to your energy গাত বল বাঢ়, যুৱপুতি
লাগ।

Socket (চ'কেট) *n.* a hollow into which
something is inserted খোল, খোৰোং, গাঁত;
the receptacle of the eye চকুৰ গহ্বৰ,
কোঠৰ।

Sod (চ'ড্) *n.* any grassy surface of earth
ধাঁহ থকা চপৰা, মাটিয়ে সৈতে ঢকলিয়াই জনা
ধাঁহ। —*v. t.* to turf ধাঁহৰ চপৰাৰে ঢাক।
Soddy *adj.* covered with sod ধাঁহৰ চপৰাৰে
ঢকা। **The old sod**=one's native soil জন্ম
স্থান।

Soda (চ'দা) *n.* the alkali obtained from
the ashes of certain vegetable খাৰ।
Soda water=খাৰ পানীৰ চৰ্পত, বিলাতী
পানী।

Sodium (চ'-দি-নাম্) *n.* a yellowish white
metal এবিধ ধাতু পদাৰ্থ (ই খাৰৰপৰা উদ্ভব হয়,

পৰম পানীত জলে, আৰু হালধীয়া বেঁটা
ডলাৰ)।

Sodden (চদ্‌) *pa. p.* of *Seethe*; boiled
সিঁজোৰা; saturated গেৰেহা; doughy টেপ-
টেপীয়া।

Sodomy (চ'দ্-অ'ই) *n.* unnatural sexuality পুং-
মৈথুন। **Sodomite** *n.* one guilty of an unna-
tural crime পুংমৈথুনকাৰী।

Sofa (চ'কা) *n.* a long seat with stuffed back
and bottom ডলচা পৰা দীঘলীয়া আসন।

Soft (চফ'ট) not rough to the touch কোমল;
mild মৃদু; malleable টুলটুলীয়া; smooth
মিহি। **Softly** *adj.* gently, quietly মৃদুভাবে,
মনে মনে, লাহে লাহে। **Soft-hearted**=কোমল
মনৰ, দয়ালু, মৰমিয়াল। **Softness** *n.* কোমলতা,
নম্ৰতা।

Soften (চফ'ন) *v. t.* to make soft কোমলা, কোমল
কৰ। **Softening** *n.* কোমল কৰণ।

Soggy (চ'গী) *adj.* saturated, damp সেমেকা,
টেপটেপীয়া, ভিতা।

Soil (চাইল্) *n.* ground মাটি, যুজিকা; country
দেশ, স্থান; dirt, dung গোবৰ-জাবৰ, মলি।
—*v. i.* to make dirty মলিন কৰ, বোকা
মাটি লগাই বেয়া কৰ। —*v. t.* to tarnish মোলান
পৰা, মলিন হ। **Native soil**=জন্ম স্থান,
জন্মভূমি।

Soiree (ছোৱে-বি') *n.* evening party আবেলিৰ
চাহ খোৱা সভা।

Sojourn (চ'-জ'ৰ্ণ) *v. t.* to dwell for a time অলপ
দিনৰ নিমিত্তে থাক, এবসুৰাকৈ, অলপদিন বাস
কৰ, এবাস খাট। —*n.* a temporary residence
এবাস। **Sojourner** *n.* one who sojourns
এবসুৰা, এবাসী।

Solace (চল্-এ'চ) *n.* consolation, relief এবোধ,
সান্ত্বনা। —*v. t.* to comfort, to console সান্ত্বনা
কৰ, এবোধ দে।

Solander (চ-লেন্-ডাৰ) *n.* a case in the form
of a book opening on one side একালে মেলিব
পৰা কাগজ পত্ৰ খোৱা চেপেটা বাকচ।

Solar (চ'লাৰ) *adj.* pertaining to the sun সৌৰ,
সূৰ্য্য সম্বন্ধীয়। **Solar-system**=সৌৰজগৎ। **Solar**-
=সূৰ্য্য গ্ৰহণ।

Solarise (চলে-বাইজ) *v. t.* or *v. i.* to spoil
by long exposure, to light বহুত পৰ সৌৰ
লগাই বেয়া কৰ (যেনে ফটোগ্ৰাফ)।

Sold *pa. t.* and *pa. p.* of *Sell*.

Solder (চদ্-জাৰ) *v. t.* to unite with
a fusible metal ধাতুৰে জাল, ধাতু লগাই জোৰ
লগা। —*n.* a metallic cement পাইল।
Solder iron=ধাতু জোৰা লগোৱা ডাঘৰ গৌড়
থকা সঁজুলি।

Soldier (চল্-জাৰ) *n.* a fighting man in an
army সেনা, চিপাহী, বহুতা। **Soldierly** *adj.*
brave, martial সাহিহাল, বহুতা। **Soldier of**
fortune=one ready to serve anywhere that
will hire him ধনপালে য'তে ত'তে কাম কৰা
মানুহ। **Old soldier**=an empty bottle, a cigar
end খালি বটল, চুৰটৰ মূৰ।

Soldiers (চল্-জাৰী) *n.* soldiers collectively সেনা
সমূহ।

Sole (চল্) *n.* the lower part of the foot
ডৰি উদ্ভূতা; the bottom of the shoe জোতাৰ
ডলি; a genus of flat-fish এবিধ কাঁকুলিৰ দৰে
চেপেটা মাছ। —*v. t.* furnish with a sole
জোতাৰ ডলি লগা। —*adj.* single, alone অকল
এটিয়া, একেজন মাত্ৰ।

Solely *adv.* only, alone কেৱল, অকলে।

Solecism (চল্-ই-চিজ'ম্) *n.* a breach of syntax
ব্যাকবৰণৰ ভুল, অশুদ্ধ কথা।

Solecistic, —*al* *adj.* incorrect অশুদ্ধ, অসঙ্গত।

Solemn (চল-এ'ম্) *adj.* attended with religious
ceremonies ধৰ্ম্মভাৱপূৰ্ণ; holy পবিত্ৰ; devout
ভক্তিপূৰ্ণ; grave, serious গৰীম।

Solemnise (চল্-এ-ম-নাইজ) to perform with
religious rites ধৰ্ম্মশাস্ত্ৰমতে কাৰ্য্য কৰ, উৎসব
কৰ।

Solemnity (চল্-এ'ম্-নিটি) *n.* a grave religious
ceremony পূজা, বেতা, ধৰ্ম্মকাৰ্য্য; gravity গৰীম
ভাৱ, ভক্তিপূৰ্ণতা; solemnness.

Solemnly (চল্-এ'ম্-লি) *adv.* seriously with
religious devotion ধৰ্ম্মত: ভক্তিভাৱে, গৰীম ভাৱে
ধৰম চিন্তাই, লগত থাই।

Solicit (চ'-লিচ-ই) *v. t.* to petition, to ask

earnestly উপাসনা কর, প্রার্থনা কর, খাটনি
ধর, মিনতি করি ক; to seek শোন্ধ, বিচার;
to entice man for immoral purpose বেয়া
কাম করিবলৈ চুচুলা।

Solicitant *n.* one who solicits প্রার্থনা-
কারী।

Solicitation *n.* an earnest request প্রার্থনা,
নিবেদন, খাটনি আবেদন, কাঙ্ক্ষা-মিনতি।

Solicitor (চ'-লিচ'-ই-টর্) *n.* one who asks
earnestly প্রার্থনাকারী; one legally autho-
rised to act for another উকীল।

Sollicitous (চ'-লিচ'-ই-টর্) *adj.* very desirous
উৎসাহ, ইচ্ছুক।

Solitude (চ'-লিচ'-ই-টুড্) *n.* anxiety, eager-
ness উৎসাহ, উৎসেগ, ব্যগ্রতা, খু-চুনি, আগ্রহ,
ধী-ধীর্য।

Solid (চল্-ইড) *adj.* not hollow, compact
গোটা; hard, strong টান, আটল; weighty
গুরু; substantial সাংক্ৰা, যথার্থ, গাভী। —*n.*
a firm compact body গোটা বস্তু।

Solidarity *n.* compactness গোটা অৱস্থা; one-
ness of interest ঐক্যতা, দৃঢ়তা।

Solidify *v. t. or v. i.* to make solid গোটা বস্তু,
গোটা করা, টান করা।

Solidity (চল্-ই-ডিটি) *n.* strength or firmness
দৃঢ়তা, গুরুত্ব, বল, আটকবী।

Soliloquy (চ'-লিল্-অ'-কুই) *n.* a talking lonely
to one's self অকলে অকলে কথা পড়া, নিজ
নিজকে কোরা কথা, স্বগত উক্তি।

Soliloquise (চ'-লিল্-অ'-কাইজ্) *v. i.* to speak
to one's self নিজকে নিজকে ক।

Solitary (চল্-ই-টোব-ই) *adj.* lonely, alone
নির্জন, অকলশবীয়া, একাকী; gloomy নিমগ্ন-
যাও। **Solitariness** *n.* a loneliness
নির্জনতা।

Solitude (চল্-ই-টুড্) *n.* a lonely life
নিঃসঙ্গতা, অকলশবীয়া অৱস্থা; a lonely place
নির্জন স্থান।

Solo (চ'ল') *n.* a musical piece performed
by one instrument or one voice
কেবল এটা বাঁদ যন্ত্রে বা একজনে গোরা
গীত।

Solstice (চল্-সিচ্) *n.* a point in the
elliptic circle when the sun is far
thest from the Equator অয়ন স্থান।
Summer solstice=সরদী সংক্রান্তি। **Winter
solstice**=শ্রবণ সংক্রান্তি। **Summer solstice**=
পৃথিবীর বিষুব রেখার পরা সূর্য্য দূর হোৱা সময়,
২১ জুন পৰা। **Winter solstice**=২২ ডিচেম্বৰ
পৰা।

Soluble (চল্-ইউ-বল) *adj.* capable of
being dissolved in fluid দ্রবনীয়, পমাৰ
পৰা।

Solus *adj.* alone অকলৈ, স্বগত।

Solution (চল্-ইউ-শন্) act of dissolving
দ্রব কৰণ বা হ'লে; a preparation obtained
by dissolving a solid in a liquid গোটা
বস্তু দ্রব কৰি মিহলোৱা পানী; explanation
ব্যাখ্যা, প্ৰস্ত; সীমাংসা; removal of a doubt
সন্দেহ উত্তৰণ।

Solvable (চল্-ইউ-বল্) *adj.* capable of being
explained অৰ্থ কৰিব পৰা; capable of being
paid পরিশোধ যোগ্য।

Solve (চল্-ভ্) *v. t.* to explain, to clear up,
to loosen পরা, কোমলা, ব্যাখ্যা কৰ, অৰ্থ কৰ,
সন্দেহ উত্তৰণ কৰ।

Solvency (চল্-ইউ-চি) *n.* state of being cap-
able of paying debts যোত্রবান অৱস্থা, ধাৰ
সুজিব পৰা ক্ষমতা।

Solvent *adj.* capable of paying all
debts ধাৰ সুজিব পৰা; capable of dissolv-
ing কোনো বস্তু গলাব পৰা (যেনে সূৰগা)।
Solvency *n.*

Soma (চোমা) *n.* a certain plant এবিধ জাল
ধকা লতাগছ।

Somatic (চমেটিক্) *adj.* physical, pertaining
to the body শাৰীৰিক, জৈৱিক।

Sombre (চম্-বাৰ) *adj.* gloomy, dull ঘোৰ,
অন্ধকাৰময়, নিবানন্দ। **Sombrely** *adj.* in a
gloomy manner বিষমভাৱে।

Some (চাম) *adj.* denoting certain number
or quantity কিছু, কিছুমান; certain কোনো
কোনো; about প্ৰায়।

Somebody *n.* some one কোনো এজন।

Somehow *adj.* in some way or other কোনো বকমে, কোনো প্রকারে।

Somehow or other *adj.* in one way or another যেনে ভেনেকৈ।

Somersault or Somerset *n.* a leap with heels overhead খব, ভুভোতা খব।

Something *n.* on indefinite thing or quantity কিবা এটা, কিছুমান, অলপমান। **Something else**=আক কিবা।

Sometime *adv.* once এসময়ত। **Sometime ago**=কিছুদিন আগেয়ে।

Sometimes *adv.* now and then কেতিয়াবা কেতিয়াবা, মাঝে সময়ে।

Somewhat *adj.* in some degree কিছু পরিমাণে। —*n.* an unfixed quantity অলপমান, কিঞ্চিৎ।

Somewhere *adv.* in some place কববাত, ইহাতে কি তাতে।

Somewhile *adv.* at times সময়ে সময়ে।

Somnambulate (চম্-নেম্-বিউ-লৌট্) *v. i.* to walk in sleep টোপনিত উঠি ফুৰ।

Somnambulism (চম্-নেম্-বিউ-লি-জম্) *n.* the act of walking in sleep টোপনিত ডুলহৈ ফুৰা কাৰ্য্য। **Somnambulist** *n.* ঘুমটিত ফুৰা লোক।

Somnial (চম্-নি-য়েল্) *adj.* pertaining to dreams সমাজিক বা সপোন বিষয়ক।

Somniferous (চম্-নিফ্-আব্-অচ্) *adj.* causing sleep টোপনি অহা। (L. *sumnus*=sleep). also **Somnific**=নিদ্রাজনক।

Somniloquist (চম্-নিল্-অ'-ক্টিউ) *n.* one who talks in sleep টোপনিত কথা পাৰোঁতা।

Somnolence (চম্-ন'-লেন্স) *n.* sleepiness নিদ্রা-কৰণ, টোপনিৰে ধৰা অৱস্থা।

Somnolent *adj.* inclined to sleep টোপনিৰে ধৰা, নিদ্রালু।

Son (চন্) *n.* male child শো, লৰা, পুত্ৰ।

Sonless *adj.* অপুত্ৰক। **Son of man**=বীত্ত্ৰীক্; the ideal man আদৰ্শ পুৰুষ।

Son-in-law *n.* daughter's husband জোঁতায়ে।

Sonant (চ'নেট) *adj.* sounding শব্দ হোৱা, ফুটাই যত। (L. *sonare*=to sound).

Sonata (চ-না-টা) *n.* a musical composition for one or more instruments, in three divisions জাতি-তাল-মান থকা গীত।

Song (চং) *n.* a composition adapted for singing গীত, গান। **Nothing to make a song about** (*colloq.*)=a very trifling বস্তু লাগিবন কোনো কাৰণ নাই।

Songster (চং-স্তাৰ) *n.* singer, a bird that sings গায়ক, গায়ন, গানগোৱা চৰাই। **Songs-tress** *n.* (*fem.*) a female singer গায়িকা।

Sonnet (চন্-এ'ট্) *n.* a poem in fourteen lines expressive of one thought এটিয়া ভাবৰ চৈধ্য পদী কবিতা। **Sonneteer** (চনেট্-ইয়েৰ) *n.* a writer of sonnets চৈধ্য পদী কবিতা লেখক।

Sonny (চন্নি) *n.* a familiar form of address to a boy, a little son বোপা, বাপটি।

Sonorific (চ'-ন'-বি-ফিক্) *adj.* making sound শব্দকাৰী, শব্দজনক, কনকনীয়া।

Sonorous (চ'-ন'-ৰাচ) *adj.* giving sound when struck শব্দ হোৱা; high sounding কনকনীয়া, স্পষ্ট শব্দকাৰী।

Soon (চুন) *adv.* without delay ততালিকে, সোনকালে; immediately তৎক্ষণাৎ, বেগাই, বেগতে, শীঘ্ৰে। **Sooner or later**=এতিয়াই বা পাচিতে, আজি নহয় কাইলৈ। **As soon as he goes**=সি যোৱা মাত্ৰকে, সি গলেই, তৎক্ষণাৎ। **The sooner the better**=যিমান শীঘ্ৰে হয় সিমান ভাল, শুভয় শীঘ্ৰে।

Soot (চুট্) *n.* a black powder formed by smoke আলাকু। **Sooty** (চু'টী) *adj.* consisting of shoot আলাকু লগা, ৰোঁতাৰে কলা।

Sooth (চুঠ) *n.* truth সঁচা, সত্যতা। —*adj.* true সঁচা, আচল। —*adv.* indeed আচলতে। **In sooth**=আচলতে, দৰাচলে। **Soothsayer** *n.* one who foretells সবব্-জান, যজ্ঞলতি। **Soothsaying** *n.* prediction ভবিষ্যৎ কথন।

Soothe (চুদ) *v. t.* to please or quiet with words সন্তপণা কৰ, সান্ত্বনা কৰ, নিচুকা; to allay ক্ৰব কৰ; to flatter ভাললি লগা।

Sop, Sopp (সপ্, সপ্প) *adj.* (*colloq*) having mawkish sentiments ঘৃণনীয়, বেয়া লগা প্রকৃতির।

Sop (সপ্) *n.* anything soaked in soup for food জোপত তিয়াই থোরা বস্ত্র; anything given to quieten মিচকাবলৈ বা মন ভাল লগাবলৈ দিয়া কোনো বস্ত্র। —*v. i.* or *v. t.* to soak জুৰীয়া, তিয়া। —*pr. p.* **Sopping**; *pa. t.* & *pa. p.* **Sopped**.

Sophism (চফ-ইজম্) *n.* a fallacy, logical deception মিথ্যে যুক্তি, অসঙ্গত তর্ক।

Sophist (চফ-ইষ্ট) *n.* a fallacious reasoner কৃতকী, চাৰ্কাৰ। **Sophistic**, —*al adj.* fallaciously subtle কৃতকপূর্ণ, অযুক্তিৱৰ।

Sophisticate (চফ-ইচ্-টি-কেট্) *v. t.* to adulterate, to corrupt by mixture অশুদ্ধি কৰ, সঁচাৰ লগত মিথ্যে ভেৰাদি দূষিত কৰ, ভুল ধাৰণা লগা। **Sophisticated adj.** adulterated, corrupt ডেজাল, অসং স্বভাৱৰ।

Sophistry (চফ-ইচ্-ট্ৰি) *n.* fallacious reasoning মিছা যুক্তি, কৃতক।

Soporiferous (চ'-প'-বিফ-আৰ-আচ) *adj.* tending to cause sleep নিদ্রাজনক।

Soporific (চ'-প'-বিফ-ইক্) *adj.* causing sleep নিদ্রাজনক, টোপনি অহা। —*n.* anything that causes sleep টোপনি অহোৱা দৰব।

Sorbefacient (চৰ-বি-ফে'-শেণ্ট) *adj.* causing absorption শুকাব পৰা, শুকনী দৰব।

Sorcerer (চৰ্-চাৰ্-আৰ) *n.* an enchanter, a magician বাজীকৰ, অঘৰী। **Sorceress n.** (*fem.*) বাজীকৰণী, অঘবিয়নী।

Sorcery (চৰ-চাৰ-ই) *n.* witchcraft, magic হাছ বিদ্যা, ঐশ্বজালিক বিদ্যা, ভেলেকী। (*L. sortiri*—to cast lot).

Sordes (চৰ্ডচ্) *n.* filth মলি। **Sordes of the eyes**—চকুৰ ফেঁচকুৰি।

Sordid (চৰ্-দিদ্) *adj.* mean, vile নীচ, অৰম; meanly avaricious লুভীয়া। **Sordidly adj.** vilely নীচকপে।

Sore (চৰ্) *n.* an ulcer or boil, a wounded spot on the body খহ, ঘা। —*adj.* wounded ঘা লগা; painful, grieved বেদনামুক্ত, ভ্রোঁকগ্ৰস্ত;

severe, intense অত্যন্ত। **Sorely adv.** painfully, grievously যত্নপূৰ্বক, অতি বেজাৰে; severely আত্মতীকৰণে। **Soreness n.** যত্নগা, বিষ।

Sorrel (চৰ-এ'ল্) *n.* one of several species of plants having sour leaves চাঙ্গৰী টেঙা, চুকা লাৰ্, টেঙ্গি লাৰ্।

Sorribly (চৰ-ই-লি) *adv.* meanly, poorly নিচেই সামান্যকপে, অধমভাবে।

Sorrow (চৰ্-অ') *n.* grief, affection দুঃখ, শোক, বেজাৰ, সন্তাপ।

Sorrowful adj. sad, dejected দুঃখিত, শোকাগ্ৰিত, বিষৰ্ণ, বেজাৰমূৰা। **Sorrowfully adv.** with grief, sadly বেজাৰে, দুখেৰে, শোক কৰি।

Sorry (চৰ-ই) *adv.* melancholy, sorrowful দুঃখিত, শোকাগ্ৰিত; worthless নিষ্কৃষ্ট, অকামিলা।

SOS (চচ্) *n.* a wireless distress signal বেঁটাৰ বিপদ সংকেত; save our ship (*abbr.*).

So-so (চ'-চ') *adj.* tolerable মজলীয়া; not very good বৰ ভাল নহয়।

Sort (চৰ্ট) *n.* species, kind বিধ, বকম, প্রকাৰ, তৰহ। —*v. t.* to separate into lots or classes বাৰ্, বিধ বিধকৈ ভাগ কৰ (with out or over)। —*v. i.* to associate with others of the same kind একেজাতৰ আন-বিলাকৰ লগ লাগ। **Out of sorts**—out of order বিশৃঙ্খল, খেলিমেলি; unwell গা বেয়া, অসুখ।

Sorter (চৰ্টাৰ) *n.* one who sorts বাঁহোতা, বাছি ভাগ ভাগ কৰোঁতা।

Sortic (চৰ-টি) *n.* the issuing of a body of troops from a besieged place অবকক ঠাইৰ-পৰা ওলাই আহি কৰা আক্রমণ, অবকক সেনাই মাৰ্গে সময়ে কৰা যুদ্ধ।

Sorus (চৰাচ) *n.* a heap cluster দ'ম, থোপ।

Sot (চট্) *n.* habitual drunkard দোৰোঁৰ মদপী, ডেবাহী মদপী।

Sottish adj. stupid with drink মদধাই বেহুঁচ।

Sotto-voce (চট্টো-ভ'চ) *adv.* in an undertone মূৰৰ দিহৰকৈ, মনে মনে, গুণগুণি।

Sou (সু) *n.* a French copper coin $\frac{1}{2}$ of a frank ফ্রাঙ্ক দেশৰ পইচা।

Sought (চঙে) *pa. t.* and *pa. p.* of Seek.

Soul (চ'ল) *n.* the seat of life and intellect in a man আত্মা; a human being জীৱ, প্ৰাণী; essence সাৰ; a person ব্যক্তি। **Universal soul**=পৰমাৰ্মা। **Soulless** *adj.* spiritless নিৰ্জীৱ; mean নীচ। **Soulful** *adj.* appealing to the highest intellectual qualities ধৰ্মপৰায়ণ, আত্মজ্ঞানী।

Sound (চাউণ্ড) *n.* noise শব্দ, ধ্বনি, মাত; a straight প্ৰণালী, সাগৰ, টে'টু; the swimming bladder of a fish মাছৰ টো। —*adj.* healthy নীৰোগী, সুস্থ, সবল; correct যথার্থ, ঠিক; perfect নিৰ্ভৰ। **Sound sleep**=ঘোৰ টোপনি। —*v. t.* to measure the depth of water পানী জোখ; to cause to make a noise বজা; to test, to examine পৰীক্ষা কৰ। —*v. i.* to make a noise শব্দ হ; to utter a voice মাত মাত। **Soundless** *adj.* silent নিমাত, শব্দশূন্য; unfathomable খাউনি নোপোৱা। **Soundness** *n.* healthiness সুস্থতা; ভাল অৱস্থা।

Sounding *n.* act of measuring the depth of water পানীৰ দ জোখ; (*pl.*) any part of the ocean where the sounding line reaches the bottom পানী জোখা জৰীবে খাউনি পোৱা ঠাই। **Sounding-line**=মুৰত সীহ বহা পানী জোখা জৰী।

Soundly *adv.* perfectly, strongly সুস্থকপে, টানি, শক্তকপে।

Soup (চুপ) *n.* the liquid obtained by boiling meat or vegetables মক্ৰহৰ জোল, চুকা। **Souper** *n.* a convert for the sake of gain ধন বস্ত্ৰৰ লোভত আন ধৰ্ম লওঁতা।

Sour (চাৰাৰ্) *adj.* having an acid taste টেঙা; peevish খিটখিটয়া, খতাল। —*v. t.* to make sour টেঙা কৰ; to make peevish খং তোলা। —*v. i.* to become sour or acid টেঙা হ; to become peevish খং উঠ। **Sourness** *n.* acidity টেঙা গুণ। **Sourish** *adj.* slightly acid টেঙেটীয়া।

Source (চ'ৰ্চ) *n.* that from which anything originates, origin উৎপত্তি স্থান, ভূমি, মূল।

Souse, Soused *adj.* drunk (Slang.) মাতাল।

Souse (চউচ) *v. t.* to swoop down with sudden violence একে চৌচাই ৰাণুমাৰি ধৰ। —*n.* violent attack, as a bird on its prey হঠাৎ খেদোমাৰি ধৰণ, প্ৰবল আক্ৰমণ; pickle made of salt লোণ দি কৰা আচাৰ।

Soutane (চুটেইন) *n.* a priest's cassock কেথলিক পাঠৰি চাহাবৰ কলা দৌল হলোঁ চোলা।

Souteneur (চুটেনাৰ) *n.* a man living with & on the earnings of a prostitute বেস্তাৰ সহবাসত থাকি পেট পোহা।

South (চাউথ) *n.* one of the points of the compass দক্ষিণ। **South-east**=অগ্নি কোণ। **South-west**=নৈঋত। **South-sea**=the Pacific ocean প্ৰশান্ত মহাসাগৰ।

Southerly (চাউদাৰলি) *adv.* or *adj.* proceeding from or towards the south দক্ষিণ ফালৰ, দক্ষিণ ফালে।

Southern (চাৰ্দাৰ্) *adj.* pertaining to south দক্ষিণ ফালৰ।

Southward (চাউঠ-ওৱাৰ্ড) *adv.* towards the south দক্ষিণ ফালে, দক্ষিণলৈ।

Souvenir (চ-ভে-নিয়ৰ) *n.* a keepsake স্মৰণ চিহ্ন বস্তু লগত ৰখা বস্তু।

Sovereign (চড্-ৰেণ) *n.* a supreme ruler সম্ৰাট, মহাবাজ; a gold coin ১৫ টকা মূল্যৰ সোণৰ মোহৰ, বিলাতী সোণৰ মোহৰ। — *adj.* supreme সৰ্ব্বপ্ৰধান; very efficacious বৰতণ কাৰী।

Sovereignty (চড্-ৰেণ-টি) *n.* dominion সাম্ৰাজ্য আধিপত্য, প্ৰভুত্ব।

Soviet (চড্-ই-এই) *n.* a despotic workmen-council in Russia কচীয়া দেশৰ বণুৱা আৰু বণুৱা লোকৰ শাসন সভা। (*cf.* Nazi in Germany; Fascist in Italy).

Sow (চউ) *n.* a female pig মাইকী গাহৰী।

Sow (চ') *v. t.* or *v. i.* to scatter seed over

সিচ, ব, ওটি সিচ। (*pa. p. Sown, Sowed*).

Sowing machine = ওটি সিচা কল।

Sower (চ'-রাব) *n.* a mounted policeman

ঘোঁষাত উঠিফুৰা পুলিছ চিপাহী।

Soya-bean *n.* সেহেৰা মাহ।

Sozzled (চঙ্কল) *adj.* (*Slang*) very drunk
মদখাই পাংগল হোৱা।

Spa (স্পা) *n.* a place having a spring
of mineral water ষাডু মিশ্ৰিত খনিজ পানী
থকা ঠাই।

Space (স্পেচ) *n.* room ঠাই ; distance
between objects অন্তৰ, ঠাঁক ; interval
ব্যৱধান।

Spacious (স্পে'শাচ) *adj.* roomy আহল-
বহল।

Spade (স্পেড) *n.* an iron instrument
for digging earth কোঁৰ ; a suit of cards
তাঁচৰ ইঞ্চাপন। — *v. t.* to dig with a spade
কোঁৰেৰে খান। Spade-work = any hard work
done preparatory to some business
কোনো এটা বিশেষ কাৰ্য্যকৰাৰ আগৰ টান কাম।
Spade bone বাবিচনীৰ হাড়। To call
a spade = to speak out plainly প্রকৃত
কথা ক।

Span (স্পেন) *n.* the space between the ends
of the thumb and the little finger when
extended বেগেত, জুলৈ ; the extent of an
arch between the abutments দুই স্তম্ভৰ
মাজৰ ইটা বা শিলৰ অৰ্দ্ধ গোলাকাৰ ভাগৰ বহলৰ
পৰিমাণ ; space of time কাল, সময়ৰ ব্যৱধান।
— *v. t.* to measure ঠাতেৰে জোখ ; to
embrace আঁকোৱালি ধৰ। Spanner = an
iron tool for tightening the nuts of
screws বেক্স। Span-long — এবেকেত।

Span-new — quite new একেবাৰেই নতুন।

Spangle (স্পেঞ্জল) *n.* a small boss of shining
metal চক্ৰমকী, চুমকী। — *v. i.* to glitter
চক্ৰমক।

Spaniard (স্পেন-ইয়াৰ্ড) *n.* a native of Spain
স্পেইন্ দেশীয় লোক।

Spaniel (স্পেন-ইয়েল) *n.* a kind of dog এজাতি
কুকুৰ।

Spanish (স্পেনিছ) *adj.* of or pertaining to
Spain স্পেইনৰ, স্পেইন সম্বন্ধীয়। — *n.* স্পেইনৰ
ভাষা।

Spank (স্পেংক) *v. i.* to walk with long
strides বেঙ্গা মেলি মেলি বেগাই যা ; to slap
on the back ঢক্কা। — *n.* a loud slap ঢকা।

Spanker *n.* the after sail of a ship জাহাজৰ
পাচকাঁলৰ পাল ; a fast going horse বেগী
ঘোঁৰা। Spanking *adj.* spirited বৰ বেগী,
তেজী।

Span-roof = a roof having two inclined sides
দুই ঢলীয়া ঘৰ।

Spar (স্পাৰ) *n.* a long piece of timber ষাম।
any bright crystalline mineral চক্ৰমকীয়া
খনিজ পাথৰ ; a boxing match ডুক্ৰাডুকি ;
a dispute বিবাদ, যুজ্জ। — *v. i.* to fight with
the hands ডুক্ৰাডুকি কৰ। Spar-deck =
জাহাজৰ ওপৰ মহলা।

Spare (স্পে'চাৰ) *v. t.* to save সাচি থ, হাতধৰি
খৰচ কৰ, বাহি কৰ ; to part with willingly
ইচ্ছাপূৰ্বক এৰি দে ; to forbear from
harming ক্ষমা কৰ। — *v. i.* to be frugal
মিতব্যয়ী হ ; to forbear ক্ষন্ত হ ; to be
forgiving ক্ষমাবান হ। Can you spare your
man = আপোনাৰ মানুহটো দিব পাবে নে ? Spare
no pains = যত্নৰ ত্ৰুটি নকৰিবা।

Spare *adj.* frugal মিতব্যয়ী, scanty তাকৰীয়া ;
superfluous উপকৰা, বাঢ়ি থকা। Please spare
me = অনুগ্রহ কৰি মোক এৰি দিয়ক।

Sparing (স্পেয়াৰিং) *adj.* saving সাঁচতীয়া ; for
giving ক্ষমাশীল ; scanty তাকৰীয়া। Spar-
ingly *adj.* frugally হাতধৰি, পৰিমিতকপে ;
cautiously বুজিবাজি, সাৱধানে।

Spark (স্পাৰ্ক) *n.* a particle of fire ফিৰিজটি,
জুই আঁলনি, অগ্নিকণা ; a gay showy person
বিলাসী লোক, আটক ধুনীয়া। Sparks *n. (pl.)*
(*Slang.*) a ship's wireless operator
জাহাজৰ বেতীৰ যন্ত্ৰ। Sparkish *adj.* gay,
showy খেমেলায়া, লোক দেখনিয়াৰ।

Sparkle (স্পাৰ্কল) *n.* a little spark অকণমান
ফিৰিজটি ; brilliance দীপ্ত, চক্ৰমকনি। — *v. i.*

to shine, to glitter জিকমিক, তিৰতিৰা, চিকমিক, টলবলা, জলমলা।

Sparkling *adj.* glittering চকমকীয়া; lively চকচকীয়া।

Sparrow (স্পাৰ') *n.* a genus of birds চাকি পক্ষী, ঘনচিৰিকা চৰাই।

Sparse (স্পাৰ্চ) *adj.* thinly scattered অ'ত এটা ভ'ত এটা, পাতল; scanty বিৰল। **Sparsely** *adv.* আঁতৰ আঁতৰকৈ।

Spartan (স্পাৰ্টেন) *adj.* pertaining to Sparta in Greece স্পাৰ্টা দেশীয়।

Spasm (স্পেজ্‌ম্) *n.* involuntary contraction of muscles কন্দিয়া, হাত ভৰি সিব কঁচ খোৱা বেমাৰ, সিৰা মুৰি।

Spasmodic (স্পেজ্‌ম'-দিক) *adj.* convulsive ক'ন্দিয়াই ধৰা, সিৰামুৰিয়ে ধৰা, হাত ভৰি কঁচাই নিয়া, বেমাৰমুক্ত। —*n.* a medicine for curing spasms কন্দিয়াই ধৰাৰ ঔষধ।

Spat *pa. t.* of **Spit**. —*n.* the spawn of fish পোনা মাচ।

Spate (স্পেট) *n.* a sudden rain flood বাঢ়নী পানী, ঢল; as A river is in spate=নৈত ঢল আহিছে। **Spate of resignations of officers** =অফিচাৰৰ মাজত কাম এবাৰ ধুম বাঢ়ল।

Spatter (স্পেট'-আৰ্) *v. t.* to scatter about সিচৰতি কৰ, ছটিয়া; to defame দুৰ্ণাম কৰ। —*n.* act of spattering ছটি মাৰণ; what is scattered about ছটিকনি। **Spatter deshes**=বোকা পানী নপৰিবলৈ পিছা ভৰি আৰণ।

Spatula (স্পেটিউলা) *n.* a broad knife for spreading plasters কোনো প্রলেপ আদি লগাবৰ নিমিত্ত বহল অস্ত্ৰ।

Spavin (স্পেভ'-ইন্) *n.* a disease of horses affecting the lock-joint ঘোঁৰাৰ ভৰিৰ পাঠি ফুল বেমাৰ।

Spawl (স্পল্) *n.* spittle থুই, সেপ। —*v. i.* to throw saliva from the mouth থুই পেলা, থুৱা।

Spawn (স্পন্) *n.* the eggs of fishes when ejected মাছৰ কণী, মাছৰ পোনা। —*v. t.* to

bring forth জগা। —*v. i.* to lay eggs কণী পাৰ; to issue as offspring পোণা মেল।

Speak (স্পিক্) *v. t.* to utter words কথাত ক, কথা পাত; say ক। —*v. t.* to pronounce উচ্চাৰণ কৰ, বোল; to address বক্তৃতা কৰ, সম্বোধন কৰ। **Speak for**=to speak on behalf of কাৰো হকে ক; to be a proof of প্রমাণ স্বৰূপ হ। **Speak of**=উত্থাপন কৰ। **Speak out**=খুলি ক, সবলোৱে শুনাকৈ ক। **So to speak**=কবলৈ গলে। **Not to be in speaking terms with**=মাতবোল নোহোৱা। **Does not speak well of**=ভাল নেদেখায়, প্রশংসনীয় নহয়।

Speaker *n.* one who speaks বক্তা; a president in a council সভাপতি, অধ্যক্ষ।

Spear (স্পেয়াৰ) *n.* a weapon with long pole pointed with iron শেল, যান্ত্ৰী, পতা, কোল, শূল। —*v. t.* to pierce with a spear যান্ত্ৰীৰে বোঁচ। **Spearman** *n.* one armed with a spear শূলধাৰী, যান্ত্ৰী লৈ ফুৰোতা।

Special (স্পেছিয়েল) *adj.* particular, uncommon বিশেষ, অসাধাৰণ; designed for a particular use অলগপতীয়া। —*n.* any person or thing set apart for a particular duty অলগপতীয়া কৈ কোনো কামৰ নিমিত্ত বাজে বখা লোক বা বস্তু। (as A special train; A special constable).

Specialist *n.* one who devotes himself to a special subject কোনো এক বিষয়ত বিশেষ পৰাগ লোক।

Specialty (স্পেছিয়েলি) *adj.* particularly বিশেষকৈ।

Specialty, Speciality (স্পেছিয়েলিটি) *n.* something distinctive বিশেষত্ব; any special pursuit for which a person is distinguished নামজাদা ব্যৱসায়; any important article of sale or manufacture প্রখ্যাত বস্তু; a sealed contract কোনো চহী-মোহৰী হুক্তি পত্ৰ।

Specie (স্পেচি) *n.* gold and silver coin সোণ বা কপৰ মুদ্ৰা, টকা।

Species (স্পেচিচ্) *n.* a group or class শ্রেণী, প্রকার, ভব, বিধ, জাতি।

Specific (স্পেচিফিক্) *n.* a special remedy অৰ্থাৎ ঔষধ, প্রমোদী দৰৱ। —*adj.* precise নির্দিষ্ট, ঠিক, বিশেষ; infallible প্রমোদী। **Specific relief**=নির্দিষ্ট বিষয়ৰ প্রতিকার। **Specific gravity**=the weight of a substance compared with another standard substance of the same bulk সমান অবস্থাবৰ কোন নির্দিষ্ট বস্তুর গধুৰতাৰ লগত তুলনা কৰি পোৱা আন এটা বস্তুর গুৰুত্ব বা গধুৰতা, অপেক্ষাকৃত গধুৰতা।

Specifically *adj.* definitely, precisely বিশেষ-ৰূপে, নির্দিষ্ট কৰি; particularly খোলেচাকৈ।

Specification (স্পেচিফিকেশ্যন্) *n.* the act of specifying, particulars specified খোলেচা বিবৰণ; কোনো বস্তুর গুণ বিৱৰণ।

Specify (স্পেচিফাই) *v. t.* to state particularly নির্দিষ্ট কৰি ক, খোলেচা কৰি দেখুৱা, বিশেষে দেখুৱা। (L. *Species*=kind).

Specimen (স্পেচি-ই-মেন) *n.* a sample নমুনা, আদৰ্শ, চানেকি। (L. *specere*=to see).

Specious (স্পি-শ্যুচ্) *adj.* appearing well at first sight দেখোঁতে ভাল যেন লগা; showy লোক দেখনীয়াৰ। **Speciously** *adv.* plausibly দেখনীয়াৰৰূপে। **Speciousness**=দেখোঁতে ভাল যেন বোধ হোৱা অৱস্থা।

Speck (স্পেক্) *n.* a spot দাগ; a blemish কলঙ্ক; চেকা।

Speckle (স্পেক্-ল্) *n.* a small spot ফুট, সামান্য দাগ। —*v. t.* to mark with speckles ফুট-ফুটীয়া কৰ, দাগ লগা। **Speckled** *adj.* spotted ফুটকাফুটীয়া, ফুটফুটীয়া।

Spectacle (স্পেক্-টেক্-কল্) *n.* a sight দৃশ্য। (*pl.*) a pair of lenses to assist the sight চকু, চচমা। **Spectacular** *adj.* অকমকীয়া।

Spectator (স্পেক্-টেক্-টাৰ) *n.* one who looks on দৰ্শক।

Spectre (স্পেক্-টাৰ) *n.* a ghost কুত, অপসেৱতা, পৰহীয়া।

Spectrum (স্পেক্-ট্ৰাম্) *n.* the image of something seen even after the eyes are closed

অলক, অলকদলি; the colours seen through a prism তিনিবিধীয়া কাঁচৰ দ্বাৰা পৃথক কৰি দেখুৱা নানা বৰণ; বৰ্ণালী।

Spectroscope (স্পেক্-ট্ৰ'স্ক'প্) *n.* instrument for examining the colours of luminous bodies উজ্জ্বল নক্স বিলাকৰ বৰ পৰীক্ষা কৰা যন্ত্ৰ।

Specular (স্পেক্-ইউ-লাৰ্) *adj.* resembling a reflector চকচকীয়া, পোহৰ বিস্তাৰ কৰা বস্তুৰ দৰে, আটীৰ দৰে।

Speculate (স্পেক্-ইউ-লেট্) *v. t.* to consider চিন্তা কৰ, কল্পনা কৰ; to traffic for more gain সবহ লাভৰ নিমিত্তে কাৰবার কৰ।

Speculation (স্পেক্-ইউ-লে-শ্যন্) *n.* contemplation কল্পনা, চিন্তা; transaction for large profits সবহ লাভৰ আশাবে বেচা-কিনা কৰণ।

Speculative (স্পেক্-ইউ-লে-টিভ্) *adj.* given to meditation কল্পনাশীল; trying to profit by transaction in trade or business লাভজনক কাৰবারৰ চেষ্টাত ফুৰা।

Speculator (স্পেক্-ইউ-লে-টৰ) *n.* one who speculates অনুমানিক লাভৰ আশাত বেচা-কিনা কৰোঁতা, ফালেজি। (*Fem.*) **Speculatrix**.

Speculum (স্পেক্-ইউ-লাম্) *n.* a reflector made of metal, a mirror দাপোন, আটী; a surgical instrument for widening the cavities of human body for examination কোন বোগ পৰীক্ষা কৰিবলৈ পাৰ বজ্জ মুকলি কৰা যন্ত্ৰ।

Sped *pa. t.* and *pa. p.* of **Speed**.

Speech (স্পিচ্) *n.* that which is spoken কথা, বক্তৃতা। **Speechmaking**=বক্তৃতা কৰণ। **Speechless**=নিমাত, নীৰৱ।

Speed (স্পিদ্) *n.* quickness বেগাবেগি ধৰ-বেগা; velocity বেগ। —*v. t.* to hurry বেগাবেগি কৰ, বেগাই যা; to succeed কৃতকাৰ্য্য হ। —*v. t.* to hasten, to push forward লৰালৰিকৈ কৰ, বেগাই চলা, বেগ দিয়া। **Good-speed**=good success কৃতকাৰ্য্য, জয়। **Speed up**=to accelerate ধৰ বেগাই কৰ। **Speed-cop**=(*Slang*) a police

motor-cyclist চাইকোলত ফুৰি মটৰ আটক কৰা পুলিচ।

Speedily (স্পিদ্-ই-লি) *adv.* quickly, hastily বেগাবেগিকৈ, খৰখেদাই, বেগাই। **Speediness** *n.* quickness, haste শীঘ্ৰতা, দ্ৰুতগতি, বেগ।

Speedy (স্পিদি) *adj.* quick খৰপোচ; nimble বেগী।

Spell (স্পেল্) *n.* certain words supposed to possess magical power মন্ত্ৰ; a charm মোহনীবান; a turn at work কামৰ পাল; কাম বন্ধ থকা সময়; an interval of rest থমকা মাৰি থকা কিছুসময়। —*v. t.* to name the proper letters in a word বানান কৰ; to relieve a man at work by turn কামত আন এটাক সলনি কৰ। **Spell bound**=fascinated মোহ যোৱা, ভণালগা, মন্ত্ৰমুগ্ধ। **Spell backward**=misinterpret মিছা অৰ্থ কৰ। **The changes spell ruin to farmers**=এইবিলাক সালসলনিৰে কৃষকৰ অনিষ্টহে সূচনা কৰে।

Spelling *n.* act of naming the proper letters of a word বানান, আখৰ কৌতল। **Spell-book**=বৰ্ণ পৰিচয় কিতাপ।

Spelter *n.* zinc দস্তা, ধাতু বিশেষ।

Spend (স্পেন্দ্) *v. t.* to consume খৰচ কৰ, ব্যয় কৰ; to waste অপব্যয় কৰ, নষ্ট কৰ। **Spend-dall**=অপব্যয়ী। (*pa. p.* **Spent**).

Spendthrift (স্পেন্দ্-থ্ৰিফট্) *adj.* lavish বৰখৰচী। —*n.* a prodigal অপব্যয়ী লোক।

Spent *pa. t.* and *pa. p.* of **Spend**. **To be spent with**=to be exhausted with হাইবাণ কৰ, ক্লান্ত কৰ।

Sperm (স্পাৰ্ম) *n.* animal seed বীজ; male generative fluid বীৰ্য, সন্তান উৎপাদন সঁচ; spawn of fishes মাছৰ কণী।

Spermary (স্পাৰ্মেৰি) *n.* male germ gland, testicles পুৰুষৰ বীৰ্য-বাহ, অণ্ডকোষ।

Spermatic, —*al* (স্পাৰ-মেটিক্) *adj.* seminal শুক্ৰবৎ, বীৰ্য সম্বন্ধীয়।

Spermatology (স্পাৰ-মেটো-লজি) *n.* study of the facts about sperm বীৰ্য বিষয়ক জ্ঞান শিকা।

Spermatorrhea (স্পাৰ-মেটৰ-ইয়া) *n.* involuntary discharge of animal fluid স্বপ্ৰদোষ; অকন্মাত বীৰ্যমূলন হোৱা বেমাৰ।

Sperm oil *n.* oil from the sperm whale তিমি মাছৰ তেল।

Spew, Spue (স্পিউ) *v. t.* or *v. i.* to vomit উগাৰ মাৰ, ইতিয়া, ওকালি আহ।

Sphacelus (স্ফেচিলাচ্) *n.* gangrene, necrosis শৰীৰৰ কোনো অংশ জঠৰ হৈ সাৰ নোহোৱা বেমাৰ, অবশতা।

Sphere (স্ফি়েৰ) *n.* an orb, a circle চক্ৰ, মণ্ডল, গোলাকাৰ বস্তু; definite range নির্ধাৰিত সীমা, duty কৰ্তব্যকৰ্ম; rank পদবি, মৰ্যাদা।

Spherical, Spheric (স্ফি়েৰ-ই-কেল্) *adj.* like a sphere ঘূৰণীয়া, চক্ৰাকাৰ, গোলাকাৰ।

Spheriod (স্ফি়েৰ-ইড্) *n.* a nearly spherical body প্ৰায় গোলা বা অণ্ডাকাৰ বস্তু।

Spherule (স্ফি়েৰ-ই-উল্) *n.* a little sphere ক্ষুদ্ৰ মণ্ডল।

Sphinx (স্ফিংকচ্) *n.* a fabulous monster with the body of a lion and the face of a woman মুখ তিবোতাৰ আকৃতিৰ গাটো সিংহৰ এনে আকাৰৰ দানব।

Spice (স্পাইচ্) *n.* an aromatic and pungent vegetable substance মচলা। —*v. t.* to season with spice মচলা দে বা সান।

Spicery (স্পাইচৰী) *n.* spices in general জাল থকা মচলা; a place where spices are kept মচলা ধোৱা ঠাই বা পাত্ৰ।

Spick (স্পিক্) *n.* a nail গঁজাল, কাঁইট। **Spick and span**=brand new একেবাৰেই নতুন।

Spicy (স্পাইচী) *adj.* fragrant সুগন্ধি, মল-মলীয়া; abounding with spices মচলাযুক্ত; showy ফুটংগিৰী।

Spider (স্পাইদাৰ) *n.* an insect that spins cobwebs মৰুৰা। (*Gr. Spinne*).

Spigot (স্পিগ্-অট্) *n.* a plug to stop a hole in a cask কাঠৰ ঠিলা, সোপা।

Spike (স্পাইক্) *n.* an ear of corn শত্ৰুৰ খোৰ, তুং; a large nail ডালৰ গঁজাল; জোং; a

small pointed rod খিলি, শলা, কাঠি, ডিলা, কোল। —*v. t.* to stop the vent of by driving in a spike খিলি মাৰি বন্ধা মাৰ।

Spikenard (স্পাইক-নাৰ্ড) *n.* a plant yielding an aromatic oil জটামাংসী।

Spiky (স্পাইকী) *adj.* having a sharp point জোতা; having spikes গজাল লগোৱা।

Spile (স্পাইল) *n.* a wooden peg কাঠৰ ঠিলা। —*v. t.* পনীয়া বস্তু খোৱা কাঠৰ ঢোলত ফুটা কৰ।

Spill (স্পিল) *v. t.* to allow to run out or fall from a vessel বাক, পেলা; to shed উলিয়া (যেন তেঁজ); to waste অপব্যয় কৰ। —*v. i.* to be allowed to fall বাগৰি পৰ, ঢোলোকনি খা; to be wasted নষ্ট হ (pa. t. and pa. p. Spilled, spilt)। —*n.* a fall বাগৰি পৰণ; a small peg ঠিলা, খিলি।

Spill stream *n.* a stream formed by overflow of water পানী বাগৰি হৈ হোৱা স্রুতি। Spill-water=চল, বাঢ়নী পানী।

Spin (স্পিন) *v. t.* to draw out a thread as the spiders do সূতা কাট, পাঁজি কাট; to cause to whirl ঘূৰা, পাক দে। —*v. t.* to practise the art of spinning সূতা কটা অভ্যাস কৰ, পাঁজি কাটিবলৈ শিক।

Spinach (স্পিনেক্) *n.* a kind of vegetable এবিধ বসাল বন শাক। also **Spinage**.

Spinal (স্পাইনেল্) *adj.* pertaining to the backbone বাজহাড় সংবন্ধীয়।

Spindle (স্পিন্ডল্) *n.* a pin on which anything turns কঁৰাশলি, শলা টাকুৰীৰ মাৰি। —*v. i.* to become long and slender লিক-লিকীয়া হ।

Spindrift (স্পিন্-ড্রিফ্ট্) *n.* small particles of water blown from the waves of sea সাগৰৰ পৰা ঢোৱে উড়াই পেলোৱা পানীৰ ছিটিকনি।

Spine (স্পাইন) *n.* the backbone of an animal জন্তুৰ বাজহাড়; a thorn কাঁইট; a pointed spike ছল।

Spinner *n.* one who spins সূতা কাটোতা।

Spinning wheel *n.* a machine for spinning thread হ'ণ্ডৰ।

Spinous, Spiny (স্পাইনচ, স্পাইনি) *adj.* thorny কাঁইটীয়া।

Spinster (স্পিন-স্তাৰ) *n.* an unmarried female অবিবাহিতা তিকতা, আবিবৈ তিকতা। **Spinstress** *n.* সূতা কটা মাৰিকী।

Spiracle (স্পাইৰ-এ'-কল্) *n.* a minute hole জলা, সৰু বন্ধা।

Spiral (স্পাইবেল্) *adj.* winding like a screw পাকখোৱা, মেৰখোৱা, পকোৱা পকি, পেঁচা থকা, কবুৰী গতি।

Spire (স্পায়াৰ) *adj.* winding line like that of a screw, a curl পাক; a shoot গজালি; steeple চূড়। —*v. i.* to sprout গজালি ওলা।

Spirit (স্পিৰিট) *n.* vital force ডেজ, শক্তি; enthusiasm উৎসাহ; courage সাহস; soul আত্মা; a ghost ভূত; mental disposition, temper মনৰ ভাব অকল, চোট ঘাত; actual meaning আচল অৰ্থ; any inflammable liquid মন ফটিকা; (pl.) liveliness ক্ষুভি; mental excitement উৎসাহ, উৎসাহ, উলাহ; liquors মদ, ফটিকা। —*v. t.* to encourage, to excite উত্তেজিত কৰ, উৎসাহিত কৰ; সাহস দে। **The Holy Spirit**=ধৰ্ম্মাত্মা। **Spirit of wine**=alcohol মদৰ এলক'হল নামক সাৰ অংশ। **Spirit lamp**=এলক'হল মদেৰে জলোৱা চাকি। **Spirited** *adj.* animated তেজীৱান, চোকা, চেনা, তৰুৰজীয়া, সাহসী। **To be in good spirit**=be cheerful প্রফুল্ল, ক্ষুভিযুক্ত। **To give up the spirit**=to die মৰ। **Spiritless** *adj.* without cheerfulness or courage ক্ষুভিহীন, জুলুকা, নিৰ্জ, উৎসাহ নোহোৱা।

Spirittrapping *n.* invoking of spirit to convey intelligence ভূত নমোৱা বিদ্যা।

Spiritual (স্পিৰিটুৱেল) *adj.* pertaining to the soul ধৰ্ম বিষয়ক; divine পাবমাখিক, আত্মসংবন্ধীয়। **Spiritual guide** দীক্ষা গুৰু।

Spiritualise (স্পিৰিট-ইভে-লাইজ) *v. t.* to make spiritual ধৰ্মনিষ্ঠ কৰ, ঐশ্বৰিকতা প্রদান কৰ।

Spiritualism (স্পিৰিট-ইভে-লাইজ-ইজ-ম) *n.* the doctrine of holding the soul to be the only

thing real আত্মা অমর এই ভাব; the belief in the action of spirit upon men ভূতবাদ।
Spiritualist *n.* ভূতবাদী, অধ্যাত্মবাদী।

Spirituality (স্পিরিটুই-ইট) *n.* state of being spiritual পাবমাণিকতা, স্বর্ননিষ্ঠা, সাত্বিকতা।

Spirituos (স্পিরিটুইট-অচ্) *adj.* possessing the qualities of spirit মাদক, চোকা, উগ্র।

Spirt (স্পার্ট) see Spurt.

Spiry (স্পায়ারী) *adj.* of a spiral form মের খোঁড়া, পেঁচ থকা; tapering ওপবলৈ ক্রমে জোতা।

Spit (স্পিট্) *n.* an iron prong লোহা শলা। —*v. t.* to pierce with a spit শলা মার; to put on a spit for drying খরিকা দে (যেনে মাছ)। (*pa. t.* and *pa. p.* Spitted).

Spit (স্পিট্) *v. i.* to eject saliva from the mouth খুৎকুৰীয়াই পেলা। —*v. t.* to throw out saliva থুই পেলা, থুড়া পিক পেলা। (*pa. t.* Spit, Spat; *pa. p.* Spit). —*n.* likeness, exact, counterpart একে, অনুকপ, সাদৃশ্য। He is the very spit of his father = তেওঁ ঠিক বাপেকের সৈতে একে চেহেৰাৰ।

Spite (স্পাইট্) *n.* grudge, ill-will আবেজ, খেপ, হিংসা, আক্ৰোশ, কক্সা, কুখাৰি। —*v. t.* to vex বিরক্ত কৰ, হিংসা কৰ। In spite of = notwithstanding, in defiance of সত্ত্বে, কোনো কাৰ্য্য হোৱাভাৱে বা কৰাভাৱে। Cut off one's nose to spite one's face = to injure oneself by vindictive conduct নিজৰ নাক কাটি সতিনীৰ যাত্ৰা ভঙ্গ কৰ; নিজৰ অনিষ্ট কৰি হলেও বিপক্ষৰ আবেজ পুৰা।

Spitful (স্পাইট্‌ফুল) *adj.* malicious কুৰ্কুটীয়া হিংসকী। **Spitfulness** *n.*

Spitfire *n.* name of a class of formidable British aeroplane ভয়ঙ্কৰ আকাশী বৰ।

Spittle (স্পিট্‌ল) *n.* saliva সেপ, থুই।

Spittoon (স্পিটুন্) *n.* a vessel for throwing saliva পিকদান।

Splash (স্প্লেছ) *v. t.* to spatter with water ছিটিকনি পেলা। —*v. i.* to dash about water আছাৰেকনি মাৰ। —*n.* water or mud thrown

on anything ছিটিকনি, আছাৰেকনি পানীৰ ছিটা। **Splashy** *adj.* wet and muddy বোকাই পানীয়ে মিহলি।

Splay (স্প্লে) *v. t.* to slant হেলনীয়া হ; to dislocate জোৰ সোলোকা। —*adj.* turned outward ফেটলোকা। **Splay-footed** = ফেঁটা।

Spleen (স্প্লিন্) *n.* a soft pulpy gland of the body খাপৰি, জ্বনখাপৰি, বাওঁফালৰ আগমজ্জা; illhumour, spite ক্ৰোধ, কক্সা। **Spleenful** *adj.* peevish খিছিকীয়া, খজাল।

Splendent (স্প্লেণ্ডেণ্ট) *adj.* bright উজ্জ্বল, দীপ্তিমান।

Splendid (স্প্লেণ্ডন-বিদ) *adj.* magnificent উজ্জ্বল, অক্ৰমকীয়া; illustrious সুন্দৰ, শোভাকৰ, বিখ্যাত।

Splendour (স্প্লেণ্ডন-ৰৰ) *n.* brilliance জেউতি, দীপ্তি, হুটা; magnificence সমাবোহ, জাকজমক।

Splenetic (স্প্লিনেটিক্) *adj.* peevish খিছিকীয়া, খজাল, বাগী।

Splenic (স্প্লেণ্ডন-ইক্) *adj.* pertaining to the spleen জ্বনখাপৰি সম্বন্ধী, প্ৰাীয়া বিষয়ক।

Splice (স্প্লাইচ্) *v. t.* to join by interweaving two ends of a rope এডাল বচিৰ পাকত আন এডাল সুমুৱাই জোৰা দে। —*n.* union of two ropes by interweaving গাঁঠি নিদিয়াকৈ পাকে পাকে সুমুৱাই দিয়া বচিৰ জোৰা। (*Colloq.*) join in marriage বিবাহ সম্বন্ধ কৰ। They got spliced = তেওঁলোকে বিয়া কৰালে।

Splint (স্প্লিন্ট্) *n.* a thin piece of wood obtained by splitting কাঠৰ চলি; a piece of padded wood used in setting a broken limb হাড় ভাঙিলে বাহুৰ কৰা তুলা বহা কাঠৰ টুকুৰা। —*v. t.* to repair something broken by inserting new material খোঁড়া মাৰি বাত।

Splinter (স্প্লিন্টাৰ্) *n.* a piece of wood or other material split off চলি, কোনো বস্তু ফালোতে উছৰি অহা টুকুৰা। —*v. t.* or *v. i.* to split into pieces চটাচটে একত্ৰা বা এত্ৰা।

Split (স্প্লিট্) *v. t.* to divide lengthwise, to tear asunder ফাল, ফঁহিয়া। —*v. t.* to divide,

to burst ঢুফাল হ, ফাট ; to divulge secrets গুপ্ত কথা প্রকাশ কৰ। *Splitting adj.* very rapid and severe বৰ বেগী। (*pa. t.* and *pa. p.* Split). Split peas = ফলা মটৰ মাহ বিলাক। Split up = ঢুফাল কৰ, ফাল ; Split on a rock = to go to ruin চূৰমাৰ হ। Split on = (*Slang*) betray the secrets of গুপ্ত কথা প্রকাশ কৰ। Split one's sides = to laugh excessively বৰকৈ হাঁহ। Split hairs = make subtle and superfine distinctions অতি সূক্ষ্ম বিচাৰ কৰ, চুলিডালকে ঢুফাল কৰ।

Splutter . (স্পল্‌ট্‌-আৰ্‌) *v. i.* to scatter drops of saliva while speaking কথা দ-ওঁতে থুই ছিটিকি পৰ ; to scatter ink upon paper চিয়'হিৰ টোপা পৰ।

Spoil (স্পইল্‌) *v. t.* to make useless অনাবি কৰ, বেয়া কৰ, আলাই-আখানী কৰ ; to corrupt ভৰ্তি কৰ, নষ্ট কৰ ; to plunder ডকাডি ল। —*v. i.* to become useless বেয়া হ, আখানাজি হ। —*n.* plunder লুট, লুট কৰা বস্তু। Spoiled-child = ভাদকতা লৰা, লাই পাই বেয়া হোৱা সন্তান।

Spoller *n.* one who spoils নষ্ট কৰোঁতা, লুট কৰোঁতা, অপহাৰক।

Spoke (স্প'ক্‌) *pa. t.* of Speak. —*n.* a bar of a wheel চকৰিৰ দণ্ড। To put a spoke in one's way = to throw an obstacle in one's way কাৰো কোনো কাৰ্য্যত বাধাত জন্ম।

Spoken (স্প'কন্‌) *pa. p.* of Speak. —*adj.* উক্তি, কোৱা, কথিত।

Spokeshave (স্পক্‌-ছে'ভ্‌) *n.* a carpenter's tool বেকা কাঠ মিহি কৰা যন্ত্ৰ।

Spokesman (স্প'ক্‌চ-মেন) *n.* one who speaks for others আনৰ সলনি যুখীয়াল হৈ কথা কওঁতা।

Spolia Opina (স্পলীয়া অপিমা) *n.* act of disarming a general in single combat হতাহতি যুদ্ধত আন জনক নিৰস্ত্ৰ কৰা কাম। (*Fig.*) a great achievement বৰ প্ৰযোজ বা বাহাদুৰী কাম, মহৎ কাৰ্য্য।

Spoilation (স্পলিয়েশন্‌) *n.* robbery লুটপাট, অপহৰণ।

Spondee (স্প'ন্‌দি) *n.* a foot of two long syllables একৰকম কবিতাৰ হন্দ। **Spondaic adj.**

Sponge (স্পন্‌জ্‌) *n.* a porous marine substance supposed to be formed by certain animals স্পঞ্জ, সাগৰৰ ফেণ, পানী শোষা এবিধ সোপোকা বস্তু। —*v. t.* to suck in শোষ ; to wipe out মছি পেলা। To sponge on or upon others = লোকক ছল কৰি কোনো মতে জীৱনযাপন কৰ। Throw up the sponge = to acknowledge defeat হাৰমান।

Spongy (স্পঞ্জি) *adj.* soft and porous সোপোকা, সোণসুপীয়া, শুকান ভোলৰ দৰে বিছা থকা।

Sponsor (স্পন্‌চৰ) *n.* a god-father or god-mother ধৰ্মমণিতা বা মাতা ; a surety জামিন। —*v. t.* to support solemnly পোষকতা কৰ।

Spontaneity (স্পন্‌-টেন্‌-ইতি), **Spontaneousness** *n.* state or quality of being produced of itself স্বহস্ত গতি, এনেদৰে হৈ থকা অৱস্থা, স্বতঃস্ফূৰ্ততা।

Spontaneous (স্পন্‌-টেন্‌-নিয়চ্‌) *adj.* involuntary produced of itself এনেদৰে হোৱা, অজন্মে হৈ থকা, স্বাভাৱিক, অবাচিত, স্বতঃস্ফূৰ্ত।

Spontaneously *adv.* involuntarily অজন্মে, এনেদৰে, আপোনাআপুনি।

Spoof (স্পুফ্‌) *n.* and *v. t.* (*Slang*) to hoax, to swindle প্ৰভাৱণা কৰ, ঠগ কৰ।

Spook (স্পুক্‌) *n.* a ghost, spirit ভূত, বেত। **Spooky** *adj.* hunted by ghost ভূতে ধৰা বা পোৱা।

Spool (স্পুল্‌) *n.* a hollow cylinder used by weaver for winding yarn উষা, চেবেৰী, টাকুৰী বা তেনে কোনো যন্ত্ৰ। —*v. t.* to wind সূতা মেৰোৱা ; on spools টাকুৰীত মেৰা।

Spoon (স্পুন্‌) *n.* a small instrument with a handle used for taking something to the mouth চামোচ ; anything like a spoon অৰ্থাৎ, সৰু হেঁতা। To be born with a silver spoon on one's mouth = ধনী হৈ ওপজ।

Spoonful *adj.* as much as a spoon can hold একচামোচ, পুৰা এচামোচ। **Spoon** *n.* a simpleton, a silly lover হেৰাং, ভেৰা, লেপেট।

Spoonerism (স্পুনেৰিজম্) *n.* ludicrous transposition of sounds বর্ণবিকৃতি যেনে, oil your bicycle's সলনি; boil your bicycle; an extreme form of malapropism বৰ্ণৰ চূড়ান্ত বিজাট।

Spoon-meat *n.* চামোচৰে খুওৱা কঁচুৱাৰ আহাৰ।

Spoony, Spooney (স্পুনি) *adj.* foolishly affectionate মৰমত পৰিমা, অতি চেনেহুৱা, আভোল-ভোল, ডিবোভা সেকহা।

Sporadic,—al (স্পৰেডিক্) *adj.* scattered, occurring here and there, as a disease জ'ত এটা ত'ত এটাকৈ হোৱা, হেগাচোবোকাকৈ কৰা।

Spore (স্পাৰ্) *n.* the reproductive body in flowerless plant ফুল নথকা গছৰ আলুৰ চকু, য'ৰ পৰা আকৌ গজালি মেলে (যেনে ঢেঁকীয়াৰ)। (*Fig.*) seed, germ সঁচ।

Sport (স্প'ৰ্ট) *n.* play, mirth বং-ধেমালি, খেলা; field diversion চিকাৰ, যুগুয়া। —*v. t.* to play ধেমালি কৰ, খেলা কৰ; to practise field diversions চিকাৰ কৰ। —*v. t.* to amuse বং দেহুৱা, মনত বং লাগ।

Sportful *adj.* merry ধেমেলীয়া।

Sportive (স্প'টিভ্) *adj.* playful ধেমেলীয়া; amorous কামুক।

Sporting *adj.* relating to sports চিকাৰ সহকীৰ। —*n.* যুগুয়া, চিকাৰ।

Sportsman *n.* one who is skilled in field sports চিকাৰী, ব্যাধ।

Spot (স্পট্) *n.* a stain, a blot দাগ, চেকা; a blemish কলঙ্ক, দুৰ্গাম; any particular place ঠাই। **Spotless** *adj.* free from spots, pure নিৰূত, নিৰুজ্জ, পবিত্ৰ। **Spotted** *adj.* marked with spots ফুট-ফুটীয়া, দাগ লগা। **Spot** *v. t.* to stain দাগ লগা, চেকা লগা। **Spot out**=to detect to recognise চিনি পা।

On the spot=immediately তৎক্ষণাৎ। **Spot-cash**=হাতে হাতে ততালিকে লোৱা ধন।

Spot-light—কোনো বিশেষ ডায়ৰীয়াৰ গাত পেলোৱা দীপ্তি। (*fig.*) **Lime-light**=ফুদি জলোৱা জুইৰ শ্ৰবল পোহৰ।

Spousal (স্পাউজেল্) *adj.* matrimonial বিয়া সহকীৰ, বৈবাহিক। —*n. (pl.)* marriage বিয়া।

Spouse (স্পাউজ্) *n.* a husband or wife স্বামী বা স্ত্ৰী, গিৰীয়েক বা বৈগীয়েক।

Spout (স্পাউট্) *v. t.* to throw out as from a pipe হৰ্ হৰ্ কৰে উলিয়া (যেনে পাইপৰ পানী)। —*v. i.* to issue with violence হৰ্ হৰ্ কৰে ওলা, বেগেৰে ওলা (যেনে পানী); to speak volubly একেবাৰে অনৰ্গল কথা ক। —*n.* a pipe for issuing out liquid পানী ওলোৱা নলা; a spouthole পানী ওলোৱা পাইপৰ মুখ।

Sprain (স্প্ৰে'ইন্) *v. t.* to overstrain the muscles মোচোকা ৰা, বৈণ্চনীয়া ৰা, পাক হুৱা। —*n.* excessive straining of the ligaments মোচোকা, বৈণ্চনীয়া।

Sprang *pa. t.* of Spring.

Sprat (স্প্ৰে'ট্) *n.* a small fish এবিধ সৰু মাছ।

Sprat-weather=যোগমবা বতৰ (যেনে আৰোণ-পূহ মাহৰ)। To bait with a sprat to catch a mackerel=অকণমান বস্ত্ৰৰ লোভ দেখুৱাই ভাত্ৰৰ বস্ত্ৰ পাব বোজ।

Sprawl (স্প্ৰল্) *v. i.* to toss about the limbs কচকচা ধৰফৰা; to stretch the limbs, carelessly চাটফুটি কৰ।

Spray (স্প্ৰে') *n.* small particles of water driven by the wind বতাহে উৰাই অনা পানীৰ কণিকা বা কণা; a small shoot of a tree গছৰ পোখা। —*v. t.* to sprinkle in fine jets চিৰ-চিৰলৈ পানী ছটিয়া। **Sprayey** *adj.* পোখামেলা।

Spread (স্প্ৰেড্) *v. i.* or *v. t.* to extend, to stretch পাৰ, মেলা, বিস্তাৰ কৰ; to diffuse ছুৰি ধৰ, ব্যাপ, বিয়প; to shoot out পোখা, গজালি মেলা; to circulate জাহিৰ কৰ, গুচাব কৰ। —*n.* extent, compass ঘেৰ, বিস্তাৰ; a cover for a bed or a table তলতপৰা, মেজৰ টোপাৰ। (*pa. t.* and *pa. p.* Spread).

Spread-eagle *adj.* boastful দাঁড়ক, অহঙ্কারী, পান্থিমেল। উকহ চবাইব দৰে।

Spree (স্প্ৰী) *n.* a merry frolic, a drunken frolic মদ খাই কৰা খেলালি। —*v. i.* to carouse মদ খাই বলিয়ালি কৰ।

Sprig (স্প্ৰিগ্) *n.* a small shoot পোখা, গঁজালি।

Sprightly (স্প্ৰাইটলি) *adj.* brisk, gay তজবজীয়া। **Sprightfulness** *n.* briskness তজবজীয়া গুণ, প্রফুল্লতা।

Sprightly (স্প্ৰাইটলি) *adj.* brisk, lively চেহা, তজবজীয়া, ধবতজীয়া।

Spring (স্প্ৰিং) *v. i.* (*pa. t.* Sprang; *pa. p.* Sprung) to bound, to leap ভেঙে মাব, জপিয়া, ওকৰ; to rise out of the ground মাটি ফুটি ওলা, গজ; to issue উৎপন্ন হ, উভহ হ। —*v. t.* to open, as a leak ফুটা উলিয়া; to leap over জাপ মাৰি পাৰ হ; to explode, as a mine জ্বই লগা। —*n.* a leap জাপ, ভেঙ; the months of March, April and May বসন্ত কাল; a fountain পুং, স্বৰ্ণা, উই; an elastic contrivance যন্ত্ৰৰ স্প্ৰিং; elastic power চপাৰ-মেলিব পৰা ধাতুৰ বস্তু, স্প্ৰিং, মেলি নি এৰি দিলে আশোনা আত্মনি চাপ খোৱা তীখাৰ বস্তু; origin মূল, উৰি, উৎপত্তি স্থান। **Spring** a leak=ফুটা ওলা, উকৰ। **Spring** a mine=খনিজ জ্বই লগাই উড়াই দে। **To spring** a rattle=to cause a rattle to sound জ্বুকা, বজা। **To spring at**=to leap at জাপ মাৰি পৰ। **To spring on or upon**=to attack আক্রমণ কৰ।

Springal *n.* a youth ডেকা লৰা, চমভলীয়া লৰা।

Springbed=ভাঁবেৰে গাঁঠা বিহনা। **Spring-tide**=পূৰ্ণিমাৰ জোঁতাৰ। **Spring-time**=বসন্ত কাল; **Mineral Spring**=পুং। **Spring water**=স্বৰ্ণাৰ পানী।

Springo (স্প্ৰিঞ্জ) *n.* a snare বঁদ, ছিটিকা।

Springy (স্প্ৰিং-ই) *adj.* elastic স্প্ৰিং লগোতা; nimble দ্ৰুতগামী।

Sprinkle (স্প্ৰিংকল্) *v. t.* to scatter in drops

ছটিয়াই দে, সিচৰতি কৰ, ছটিয়াব। —*v. i.* সিচৰতি হ, ছিটকি পৰ।

Sprinkling (স্প্ৰিংকিং) *n.* act of scattering in drops এটোপা দোটোপাকৈ পৰণ, ছিটকি, প্ৰাণীৰ ছাটি।

Sprint (স্প্ৰিন্ট) *v. i. or v. t. & n.* to run a short distance অলপ দূৰ জৰ, লক্কা।

Sprite (স্প্ৰাইট) *n.* a shade ছাঁ; a ghost ভূত, প্ৰেত।

Sprout (স্প্ৰাউট) *n.* a young shoot কুঁহি; গজালি, পোখা, গাঁজ। —*v. t.* to shoot পোখা মেল, কুঁটিয়া, সজাল ধৰ, গাঁজ ওলা।

Spruce (স্প্ৰুচ) *adj.* neat, fastidious পৰিণাটি, চাফ-চিকোণ, সুন্দৰ, সুৰেশী।

Sprung (স্প্ৰাং) *pa. t.* and *pa. p.* of **Spring**.

Spry (স্প্ৰাই) *adj.* active, gay, pert তজবজীয়া, ফুটিবাজ, কামকাজত পাকিত।

Spud (স্পাদ) *n.* a small spade খতি।

Spue see **Spew**.

Spume (স্পিউম্) *n.* forth, foam ফেন। —*v. i.* to foam ফেন উঠ।

Spumeous, **Spumous**, **Spumy** *adj.* frothy ফেনফেনীয়া, ফেনৰ দৰে।

Spun *pa. t.* and *pa. p.* of **spine**. **Spun-yarn**=twisted rope-yarn পকোৱা গুণ, পকোৱা সুতা।

Spunk (স্পাঙ্ক) *n.* tinder, touchwood লগনী কাঠ, জ্বই লগাবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা শুকান বস্তু; spirit, courage, anger স্বপ্ন, বাগ, সাহস, উৎসাহ।

Spur (স্পাৰ) *n.* a sharp pointed instrument used by horseman for goading the horse অহাৰোহীৰ জোঁতাৰ কাটল; a small range of mountains extending from a larger range ডাকৰ পৰ্বতৰ পৰা বাঢ়ি অহা সৰু পৰ্বত, ঢোকা পৰ্বত। —*v. t. or v. i.* to urge, to press forward খটুয়াই শূক, আগলৈ খেদা, উত্তেজনা কৰ, কাঁট লগা। **On or at the spur of the moment**=immediately তেতিয়াই, ততালিকে। **Win one's spur**=খ্যাতি লাভ কৰ, উত্ত পদ প।

Spurious (স্পিউৰ-ই-আচ্) *adj.* not genuine

false কৃত্রিম, নকলী, মিছা; illegitimate বিজাতীয়, জহৰা। **Squirlousness** *n.* কৃত্রিমালি।

Spurn (স্পার্ন) *v. t.* to reject with disdain অবজ্ঞা এবং, অনাদৰ কৰ; to kick লথিয়াই দে। —*n.* rejection with disdain অনাদৰ, বেহজান।

Spurt (স্পাৰ্ট) *v. t.* to throw out a stream হোলোক কৰে বাক। —*v. i.* to flow out forcibly হোলোক কৰে পৰ। —*n.* a sudden gush of a liquid হোলোকনি, খুন্দা; a special sudden effort for a time একমুহূৰত ধুমাধুম চেষ্টা, লহ বল।

Sputter (স্পাট্-আৰ্) *v. i.* to throw spittle in speaking মুখৰ সেপ পৰ, ঝিটিকি পৰ : to jabber বেলবেলা।

Sputum (স্পিউ-টাম) *n. (pl.)* saliva, spittle খুই, সেপ।

Spy (স্পাই) *n.* one who is employed secretly to gather information চোৰাংচোৱা, চৰিহা, বিগুৰা, গুপ্তচৰ। —*v. t.* to see to; to inspect secretly তলে তলে সন্ধান ল। **Spy-hole** *n.* a peep-hole জলজ। **Spy glass *n.* a small telescope সৰু দূৰবীণ। **Slay the pay**=keep secret watch তলে তলে চকু বাধ, মনে মনে সন্ধান লৈ ফুৰ।**

Squab (কোৱেব) *adj.* short and stout লোহোপা; unfledged গেৰ নসৰা। —*n.* an unfledged young pigeon গেৰ নসৰা পাৰ পোৱালি।

Squabble (কোৱেবল্) *v. i.* to quarrel in a noisy manner দন্দ কৰ, চুপতচুপতি লাগ। —*n.* a brawl দন্দ, চুপতচুপতি।

Squad (কোৱেড্) *n.* a small group of men ভাৰবীয়া চিপাহীৰ দল; a small party of persons এদল লোক। **Awkward squad**=ভালকৈ ড়িল শিক্ষা নেহোৱা সেনাদল।

Squadron (কোৱেড্ৰন) *n.* a body of cavalry consisting of 120 to 200 men অশ্বাৰোহী সৈন্তৰ দল; section of a fleet যুদ্ধৰ জাহাজ-বিলাকৰ এভাগ।

Squall (কোৱেল্) *v. t.* to throw a stick etc. **Squaller** *n.* a throwing stick

ফমুটি। **Squalls** *n. (pl.)* a parlour game with small discs, a game of ninepins একককম ভিত্তবত্ত যোজত খেলা খেল, সৰু সৰু টুটিত কাঠৰ চকলা লাগোৱা খেল।

Squalid (ইচ্চকোৱল-ইড্) *adj.* foul, filthy খেৰেচ, খেহেটা, গোকাট, লেভেৰা। **Squalidity**, **Squalidness** *n.* খেহেটা অৱস্থা।

Squaloid (কোৱে-লইড্) *adj.* like a shark হালিবৰ দৰে।

Squall (কোৱেল) *n.* a sudden gust of wind বতাহৰ খুন্দা বা হেঁচা, বতাহৰ জাউৰি; a loud cry চিঞৰ, ডেডাউৰি। —*v. t.* to scream চিঞৰ মাৰ, জাটাই পাৰ। **Squally** *adj.* gusty জাউৰীয়া বতাহ মৰা; having bare patches সেবেঙ্গা সেবেঙ্গ, পাতল ডালডালি। **Squalling *n.* blustering ভবকনি, দঙালি, ফোপাউৰি।**

Squamous (কোৱেমাচ্), **Squamosc** *adj.* scaly বাৰকলাহা, গাত বাকলি থকা।

Squander (ইচ্চকোৱান-দাৰ) *v. t.* to waste, to spend lavishly অপব্যয় কৰ, হোৱাহোৱে খৰচ কৰ, অহোহোৱাকৈ খৰচ কৰি শেষ কৰ।

Square (কোৱাৰ) *adj.* having four equal sides and angles সমান চাৰিকোণীয়া, চকুন্ধোণী; exact ঠিক; fitting উপযুক্ত; honest সৎ; even সকলোপিনে সমান। —*n.* a figure having four equal sides and angles সমকোণী চকুন্ধুৰ্জ ক্ষেত্ৰ; that which is square সমান চাৰি চুকীয়া ঠাই বা বস্তু, চাৰিওপিনে সমান গছ-গছনি বা ঘৰ থকা বাটেৰে বেছিত সুন্দৰ ঠাই (In Arithmetic) the product of a number by itself কোনো এটা সংখ্যাক সেইটোৱেই পুনৰ কৰিলে যি হয়। **Square deal**=a fair bargain উচিত ভাবে কৰা লেনা-দেনা। **A square beg in a round hole**=বিজোৰ, অমিল; stiff in manner কাৰো কোনেও বাটীয়া নসহ। **Square-root** বৰ্গমূল। **Four square feet**=দীঘে ৪ ফুট পথা-লিয়ে এফুট (৪'×২') বা দীঘে দুফুট পথা-লিয়ে দুফুট (২'×২'=৪ বৰ্গফুট=4 sq ft.)। **Four feet square**=দীঘে ৪ ফুট পথা-লিয়ে ৪ ফুট বৰ্গ ক্ষেত্ৰ।

Square *v. t.* to multiply by itself একোটা অঙ্ককে আকোঁ ওপৰে পুনৰ কৰ; to adjust, as account দেনা পাতিনা ৰক্ষা কৰ; make suitable to উচিত

মতে কৰ। (*Colloq.*) to bribe ভেটী খুৱা।
Square with=সমান হ। To square the circle=বৃত্তৰ কালি উলিয়া। On the square= honestly সংভাৱে, স্বাভাৱতে। Square up= pay পরিশোধ কৰ।

Squash (কোৱাচ) *n.* a kind of gourd এবিধ লাওৰ দৰে সৰু বিলাতী পাচলি, বেল লাও; a sudden fall of soft bodies খেপেচ কৰে পৰণ। —*v. t.* to press into pulp চেপ, মোহাবি টেপা কৰ। —*v. i.* to form a soft mass টেপা হ।

Squat (কোৱেট) *v. i.* to sit down upon the hams লেপেটা কাঢ়ি বহ; to settle on new land নতৈক হাবি মাটি ভাঙিলে বহ। —*adj.* short and thick লোথোপ। **Squatter** *n.* one who settles newly on Government land ন-ভগণীয়া মানুহ।

Squaw (কো) *n.* an American Indian wife আমেৰিকাৰ অন্ত্যজাতীয় স্ত্ৰী।

Squeak (কুইক্) *v. i.* to utter a shrill sound like a pig গাহৰি গোৱালিৰ দৰে চেঁচকৈক মাত। —*n.* a shrill cry চেঁচে শব্দ, চেঁচেয়নী।

Squeal (কুটল্) *v. i.* to utter a long shrill sound চিচিয়া, চেঁচকৈক উকিয়া। —*n.* a sharp prolonged cry ফিঞৰ, চেঁচেয়া উকি।

Squeamish (কুইম্-ইছ) *adj.* fastidious in taste বাহি খোৱা, জ্বলীয়া; easily offended অসন্তোষীয়া। বেগতে ঘোঁকোচা লগা। **Squeamishness** *n.* খোৱাত বাহবিচাৰ, চিকাকলা, অকৃতি।

Squeeze (কুইজ্) *v. t.* to press between two bodies চেপ, টিপ; to extort বলবে আদায় কৰ, চেপাদি উলিয়া। —*n.* pressing between two bodies টিপা, বেপা।

Squib (কুইব্) *n.* a cracking firework ফটকা; a lampoon ঠাট্টা। —*v. t.* or *v. i.* to lampoon পরিহাস কৰ; to explode a squib ফটকা মাৰ।

Squiffy (কুইকি) *adj.* (*Colloq.*) tipsy মদৰ জালে থকা।

Squint (কুইক্ট) *adj.* looking obliquely কেঁবা। —*v. t.* to look obliquely কেঁবাকৈ চা। —*n.*

an oblique look চকু কেঁবাহি, কেঁবাহি দৃষ্টি। **Squint-eyed**=কেঁবা চকুৱা।

Squire (কোয়াৰ) *n.* a country gentleman of old family ডাক্তাৰীয়া শ্ৰেণীৰ লোক; a knight's attendant কুলীন যোদ্ধাৰ সহচৰ। see Esquire.

Squireen (কুইব্-গ্) *n.* a gentleman farmer ভদ্র বংশীয় খেতিয়ক।

Squirm (কুইব্-ম্) *v. i.* to wriggle, to writhe ঘোঁচোৰা খা, অকাই পকাই বকাই যা। —*n. (fig.)* wriggling movement চাটি ফুটি, ইঠাট বিচাট।

Squirrel (কুইবেল) *n.* a nimble rodent with a hairy tail কেকঁৱীয়া।

Squirt (কোৱাৰ্ট) *v. t.* to force out water through a small opening চিৰচিৰ কৰি পান পেলা, ফিচকাৰী মাৰ। —*n.* an instrument for squirting ফিচকাৰি; a small stream সৰু জান, জুৰি।

Stab (স্তেব্) *v. t.* to pierce with a pointed weapon ঘোঁচ, হান; to injure secretly গোপনে অনিষ্ট কৰ।

Stable (স্তেবল্) *n.* building for horses or cattle ঘোঁবাশাল। —*adj.* firm, durable স্থায়ী, অটল, অলৰ। —*v. t.* to keep in a stable শালত বান্ধ, ঘোঁবাশালত ৰাখ।

Stability (ষ্টেবিলিটি), **Stableness** *n.* firmness, durability স্থায়িত্ব, দৃঢ়তা।

Stable-keeper *n.* a stable-man ঘোঁবা শালৰ কাম কৰোঁতা, ঘোঁবা চহিচ।

Stack (ষ্টেক্) *n.* a pile of hay, grain, wood etc. ষাঁহৰ দম, মেজি। —*v. t.* to pile in stacks দমাই থ, মেজি পাতি থ। **Stack yard**=খেৰ, কাঠ দমাই থোৱা ঠাই।

Staff (ষ্টেফ্) *pl.* (*Staves* ষ্টেভ্-জ্) *n.* a stick or ensign of authority দণ্ড; a stick for support of defence লাঠুটি; a long stick দীঘল মাৰি, টোকান।

Staffs *n. pl.* a body of persons of officers working under a chief or manager একে অধিনেত্ৰে কাম কৰা কৰ্মচাৰীসকল।

Staff-crops (স্টাফ-ক'ৰ) *n.* বৃদ্ধত সন্ধান লোৱা, খাল থকা, চাপ বন্ধা ইত্যাদি কাৰ্য্য চলোৱা কৰ্মচাৰী।

Stag (স্টেগ) *n.* a male deer of the red colour মতা হৰিণা পহু। (*fem. Hind*).

Stage (স্টেজ) *n.* a platform in a theatre নাট ঘৰ, ভাণ্ড দিয়া চাং; the theatre ভাৱনা; a resting place in a journey যত্নাৱ, আড্ডা; degree of progress, state অৱস্থা। **Stage-manager** = থিয়েটাৰৰ কাৰ্য্য চলাওঁতা। **Stager**, **Stage-horse** = আড্ডাত বখা ঘোঁৰা। **To represent on the stage** = থিয়েটাৰত ভাণ্ড দেখুৱা, অভিনয় কৰ। **Old stager** = experienced person জনা বুজা মোক। **Stage-coach** *n.* a coach that runs at regular intervals from one stage to another নিয়মিত সময় মতে আড্ডাত বৈ বৈ যোৱা গাড়ী, ডাক গাড়ী। **Stage-house** = a place for rest & refreshment ষাঁকি খোৱা, বজাই বাটত জিবোৱা ঘৰ।

Stagger (স্টেগ-আৰ) *v. i.* to reel তলং-পলং কৰ, থকথক কৰ, টগবগা; to hesitate থেৰো গৈবোৰ কৰ। —*v. t.* to cause to reel লৰা; to shake জোকাৰ।

Stagnant (স্টেগ-নেণ্ট) *adj.* not flowing, motionless একেঠাইতে বন্ধ হৈ থকা, গতি বহিত, গেলেপা লাগ। **Stagnant water** = বন্ধন পানী, গাঁৱ খোৱা পানী। **Business is stagnant** (dull) = কাৰবার নচলা হৈছে।

Stagnate (স্টেগ-নেট) *v. i.* to become dull or motionless তড়ক মাৰ, নিস্তেজ হ, বন্ধ হ (যেনে, বেপাৰ), থৰ হ, গেলেপা লাগ।

Stagnation (স্টেগ-নে-শ্বন) *n.* state of being dull and motionless গতি বহিত বা বন্ধন অৱস্থা, একেঠাইতে গোটখাই থাকন (যেনে, পানী)।

Staid (স্টেড) *adj.* steady শীৰ, শান্ত, স্থিৰ।

Stain (স্টেইন) *n.* a spot, a blot, disgrace দাগ, কালিমা, চেকা, গাঁচ, অখ্যাতি, বদনাম, কলঙ্ক। —*v. t.* to tinge চেকা লাগা; to tarnish বোল দি মলিন কৰ; to bring reproach on অখ্যাতি কৰ, কলঙ্কিত কৰ।

Stainless *adj.* spotless নিখুঁত, চেকা নথকা।

Stair (স্টে'ৱাৰ) *n.* one of a series of steps for

ascending চিড়ি, খটখটীৰ খাপ। **Stairs** *n.* (*pl.*) flight of steps খটখটী-সমূহ। **Upstairs** = ওপৰ মহলা। **Downstairs** = lower story তলৰ মহলা।

Staircase *n.* a flight of steps খটখটী।

Stake (স্টেক) *n.* a pointed stick of wood গৌজ, খুটি; anything pledged in a wager আৰি, বাজি; martyrdom ধৰ্ম্মৰ নিমিত্তে আত্ম-বিসৰ্জন। —*v. t.* to fasten বাধ; to pledge বাজি বাধ, আৰি মাৰ। **To stake out land** = খুটি মাৰি মাটিৰ সীমাৰ চিন দে। **At stake** = in danger সঙ্কটাপন্ন, বিপদগ্ৰস্ত। **Stake-net** = পৰকী জাল। **Stake-holder** = মাৰ ওচৰত বাজি বাধে। **Have a stake in the country** = be materially concerned in the welfare of the country দেশৰ ভাল বেয়াত সম্পৰ্ক থকা যেনে জমিদাৰ।

Stale (স্টেল) *adj.* vapid and tasteless বাহি, সেবসেৱীয়া; worn out by age পুৰণি। —*n.* urine to cattle জন্তুৰ মূত। —*v. i.* to render insipid বাহি কৰ। —*v. t.* to make water as cattle মূত (যেনে গৰুৱে)। **Stale-drawn** = undecided on account of being exhausted by long engagement বছদিন যুদ্ধ কৰি ভাগৰা বাবে হৰা জিকা অনিশ্চিত।

Stalemate (স্টেল-মেট) *n.* in chess-playing the position of the king when he cannot move without being placed in check দৰাখেলেত কিত্তি মাথ হোৱাৰ পূৰ্বৰ চাল। —*v. t.* to bring to a standstill হস্তিত কৰ, লবচৰ হব নোৱাৰা কৰ।

Stalk (স্টক) *n.* the stem of a plant ঠাৰি। —*v. i.* to walk proudly with long slow steps খেওবৰি সগৰ্বে খোজকাঢ়। —*v. t.* to pursue game secretly মনে মনে গৈ চিকাৰ ওচৰ চাপ।

Stalker (স্টকাৰ) *n.* one who stalks a game চিকাৰ ধৰিবলৈ অপি ফুৰোতা।

Stalking-horse *n.* a horse behind which a hunter hides himself চিকাৰ খেওতে জাঁ লবলৈ নিয়া ঘোঁৰা; a mask মুখা।

Stall (স্টল) *n.* a stand for a horse or other

animal, a as stable গৰু, ঘোঁৰা আদি জন্তু বান্ধি ৰাখি দিয়া ঠাই ; a bench for exposing articles for sale বেচা মাল উলিয়াই খোৱা বেঞ্চ ; a reserved seat in theatre or church গীৰ্জা বা থিয়েটাৰ ঘৰৰ আৱৃতীয়া আসন ; a shop in a small shed in a market place পজা ঘৰৰ তলত দিয়া দোকান ।

Stallage (ষ্টেল-এজ) *n.* rent paid for a stall in a market place বজাৰৰ চালি ঘৰত দিয়া দোকানৰ টেক্স ।

Stallion (ষ্টেল-ইয়ন্) *n.* breeding horse ঘোঁৰা ।

Stalwart (ষ্টেল-ৱাৰ্ট) *adj.* sturdy গঢ়াল, শকত, বলিষ্ঠ ।

Stamen (ষ্টে-মেন) *n.* one of the male organs of a flower ফুলৰ পুংকেশৰ, ফুলৰ মাজৰ আঁহ বা সৰু থুপি, ফুলৰ মাজৰ শিখা । (*pl.*) **Stamens.**

Stamina (ষ্টে-মিনা) *n.* (*pl.*) the principal strength of anything আচল শক্তি, শাৰীৰিক বল, ধাৰণ শক্তি ।

Stammer (ষ্টেমার) *v. t.* to falter in speaking খো-খোৱা, খোঁনাই খোঁনাই কথা ক । — *n.* faltering speech খো খোৱনি, খোঁনাখোঁনি কথা ।

Stammerer (ষ্টেমার-আৰ) *n.* one who stammers খোঁনা ।

Stamp (ষ্টেম্প) *v. t.* to strike downward with the feet গোৰোহানি মাৰ ; to impress with some mark ছাপ লে, মোহৰ মাৰ ; to fix a stamp on paper টিকট লগা, ইষ্টাম্প লগা । — *n.* an instrument for marking an impression ছাপ মোহৰ ; a small piece of paper containing an official mark indicating certain value ইষ্টাম্প, টিকিট ; a distinguishing mark or sign সাঁচ, চিন-ছাপ ; character স্বভাৱ বিধ ; (*Slang.*) paper money কাগজৰ ধন, যেনে 'নোট' । **Stamp act** = ইষ্টাম্প আইন । **Stamp duty** = ইষ্টাম্পৰ মাহুল । **Stamp-collector** = an officer who collects stamp duties ইষ্টাম্পৰ মাহুল তোলো বিষয়া । **Stamp out** = to extinguish লোপ কৰ ; to destroy

totally সমূলি নাশ কৰ । **I am not a man of that stamp** = মই তেনে বিধৰ মানুহ নহওঁ ।

Stampede (ষ্টেম্প-পিদ্) *v. i.* to run away in panic ভয়ত জাহুলখাই লৰ মাৰ, পলা । — *n.* flight of a multitude in panic ভয়ত হবি-মাৰি জাকেই লৰ মাৰণ (যেনে গৰু মৰা জাক) । **Stanch** (ষ্টেন্ছ) *adj.* firm, constant দৃঢ়, মজবুত, অটল । — *v. t.* to stop the flow of বন্ধ কৰ, যেনে ডেজ, ডেজ বাখ ।

Stanchion (ষ্টেন্ছ-য়ন্) *n.* an upright iron bar used as a prop লোৰ ঠেকা, ঠকুনা, ধাৰণ, থিয়কৈ লগোৱা লোৰ ডাং ।

Stand (ষ্টেণ্ড) *v. i.* to rest in an upright position থিয় হ ; to stop ৰ ; to be in any position থাক, হ ; to continue valid বহাল থাক, বজ ; to endure সহ্য হ । — *v. t.* to endure সহ্য কৰ, টিক । (*pa. t.* and *pa. p.* stood). **Stand against** = to resist বাধা দে । **Stand aside** = একলীয়া হ, কাষৰলৈ যা । **To stand by** = support পোষকতা কৰ, সহায় কৰ । **To stand fast** = অলৰ বৈ থাক, দৃঢ় ভাবে থাক । **To stand for** = to be a candidate for কোনো পদপ্ৰাৰ্থী হ, কামলৈ প্ৰাৰ্থনা কৰ ; to be in the place of এটাৰ সলনি হ । (যেনে L. stands for 50) । **To stand good** = মাতকৰ হ, স্বাভাৱত থাক, বলবৎ হ । **To stand in** = to cost খৰচ হ । **To stand in with** = ভিতৰি বন্দহত থাক । **Stand off** = to keep at a distance আঁতৰ হৈ থাক । **To stand off and on** = নাও মেলি গৈ আকৌ উভতি আহ । **To stand one's ground** = to maintain one's position নিজৰ স্থান বক্ষা কৰ, ভিঠিৰ পাৰ । **To stand out** = to project বাহিৰলৈ আগবাঢ়ি থাক ; to refuse to yield সম্মত নহ । **To stand to** = to abide by সম্মত হ ; to adhere দৃঢ়ভাবে লাগি থাক । **Stand together** = to agree একত্ৰ হ । **To stand up** = থিয় হ ; to rise উঠ । **To stand up to** = to oppose manfully মুখামুখি কৈ লাগ । **To stand with** = to be consistent with সঙ্গত হ, মিল হ । **Stand over** = হুগিত থাক । **To stand trial** = পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হ ; not to give up without trial বিচাৰ নকৰাকৈ নেৰ । **He**

stood fifth in the examination=তেওঁ পৰীক্ষাত পঞ্চম হল। Unable to stand much fatigue=বেচি ভাগৰ সহিব নোৱাৰে।

Stand (ষ্টেণ্ড) *n.* a place where one stands for certain purpose, station থিয় হৈ থকা ঠাই, আড্ডা; a platform for spectators কোনো বং-ধেমালি চাবৰ নিমিত্তে সজা চাং; something on which anything rests কোনো বস্তু বহুৱাই থবৰ নিমিত্তে যন্তন (যেনে বহুনা, ঠপা, গছা ইত্যাদি; rest, stop) স্থগিত থকা অৱস্থা, থিতাপি; resistance বাধা, প্রতিবন্ধক। **Be at a stand**=to hesitate সংশয় কৰ, থমকি থা। **Make a stand**=to resist বাধা জম্মা, আগচি থব। **To put to a stand**=to stop থমকি থুৱা, থাবলৈ নিদি বাধা। **Stand of arms**=a complete set of arms for a man এটা মানুহৰ সম্পূৰ্ণ যুদ্ধৰ আহিলা।

Standard (ষ্টেণ্ডাৰ্ড) *n.* that which is fixed as a rule or model নিৰ্দ্ধাৰ্য নিয়ম, নিৰ্দ্ধিষ্ট মান, আৰ্হি, নিৰ্দ্ধিষ্ট, প্রচলিত দস্তৰ; a grade of classification in a school পৰীক্ষাৰ শ্ৰেণী বিভাগ, নিৰ্দ্ধাৰিত নমুনা; an ensign ধ্বজা, নিচান। —*adj.* legal আইন সম্বন্ধত; fixed নিৰ্দ্ধাৰিত। **Standard bearer** *n.* a soldier who carries the ensign যুদ্ধৰ ধ্বজা নিয়া চিপাহী, নিচানগাৰ। **To join one's standard**=যুদ্ধত কোনো পক্ষৰ লগ লাগ।

Standardise (ষ্টেণ্ডাৰ্ড-দাইজ) *v. t.* to establish as a model আৰ্হি স্বৰূপ নিৰ্দ্ধাৰ্য কৰ।

Standing *adj.* settled, fixed স্থায়ী নিৰ্দ্ধাৰিত; stagnant একেঠাইতে জমা হৈ থকা; erect থিয়হৈ থকা। —*n.* existence স্থিতি অৱস্থান; position in society সন্মত, মান, অৱস্থা। **Long standing**=বহুদিনীয়া, পুৰণি। **Standing orders**=স্থায়ী নিয়ম বা আদেশ। **Standing-army**=স্থায়ী সৈন্য।

Standish (ষ্টেণ্ড-ইচ্) *n.* a dish for keeping pen and ink দোৱাত কলম খোৱা আধাৰ, কলমঘৰাণী।

Standpoint *n.* a basis প্রচলিত নিয়ম, আদৰ্শ।

Standstill *n.* a stop স্থগিত অৱস্থা, থব হৈ থাকন।

Stang (ষ্টেং) *n.* a wooden bar or pole কাঠৰ

দং। **Riding the stang**=ডাঙ্গত ওলোমাই নি কৰা শাস্তি।

Stannary (ষ্টেন্-এ'ৰি) *n.* a tin mine বগীতামৰ খনি। —*adj.* relating to a tin বগীতামৰ বা বগীতাম সম্বন্ধীয়।

Stanza (ষ্টেন্-জে) *n.* a series of verses in poetry স্তোক, পদ্যৰ চৰণ।

Staple (ষ্টে'প-অল্) *n.* the principal production of a country প্রধান উৎপন্ন দ্ৰব্য; the thread of textile fabrics সূতা; the chief element মূল বস্তু। —*adj.* chief, principal প্রধান। **Staple commodity**=প্রধান বাণিজ্য দ্ৰব্য, ঘাই বস্তু।

Staple (ষ্টেপল্) hood-shaped piece of wire or bar for driving into post জোঙ্গা খিলি।

Star (ষ্টাৰ) *n.* one of the luminous bodies in the heavens নক্ষত্ৰ, তৰা; a badge of honour representing a star তৰাৰ আকৃতিৰ মূল্যমান সন্মত চিহ্ন; a person of brilliant qualities অতি গুণবান লোক; a brilliant or prominent person কোনো বিখ্যাত নামজলা লোক; the chief actor or actress in a dramatic company থিয়েটাৰ বা চিনেমা আদিৰ প্রধান ভাৱৰীয়া।

Star-apple *n.* a kind of fruit জামকল।

Star-blind *adj.* half blind বহুদূৰলৈ নেদেখা।

Spooting star পণীয়া তৰা; principal actor in a company প্রধান ভাৱৰীয়া বা কৰ্মকাৰক। (যেনে চিনেমাট)।

Starboard (ষ্টাৰ-বাৰ্ড) *n.* the right-hand side of a ship ডাইহাজৰ সৌকাল।

Starch (ষ্টাৰ্ছ) *n.* a substance used for stiffening clothes মাৰ, ডাঙোন, খলম, কলপ। —*adj.* stiff টান কঠুৱা। **Starched** *adj.* formal দুচনিয়মী; stiffened খলম দিয়া।

Starchy (ষ্টাৰ-ছী) *adj.* precise ঠিকঠাক; stiff টান; consisting of starch খলম দিয়া, খমখমীয়া।

Star-chamber *n.* a judicial tribunal in England of olden time ইংলণ্ডত বহু দিন আগতে থকা এখন আদালত।

Stare (স্টে'য়ার) *v. t.* to look at, as if in amazement টক লাগ, তথা লাগ, একে খবেই চাই থাক। —*v. t.* to influence by gazing at একেবাহে চাই থাকি থব কর। —*n.* a fixed look তথা লাগি চাওন, স্থির দৃষ্টি। **Staringly** *adv.* তথালালি।

Star-gazer (স্টাৰ-গে'জাৰ) *n.* an astrologer গণক, জ্যোতিষী।

Stark (স্টাৰ্ক) *adj.* absolute, entire সম্পূর্ণ। —*adv.* completely একেবাহেই সম্পূর্ণকালে। **Stark naked**=quite naked একেবাহেই উলঙ্গ।

Star-light *n.* light of the star তার পোহৰ।

Starry (স্টাৰি) *adj.* abounding with stars তবাবে পরিপূর্ণ; adorned with stars নক্ষত্র বিদূষিত।

Start (স্টাৰ্ট) *v. i.* to begin আৰম্ভ কর; to set out যাত্রা কর, প্রস্থান কর; to move suddenly aside টক খা, উচপ খা; to be affected actually জিকাব খাই উঠ। —*v. t.* to set in motion যাবলৈ দে, চলা; to rouse suddenly উচপ খুৰা; to invent উলিয়া। —*n.* a sudden movement হঠাৎ প্রস্থান; the first motion from a spot যাবব নিমিত্তে প্রথম উপক্রম, যাত্রা; beginning আৰম্ভণ; a sudden motion of the body চমক। **To start after**=to pursue খেদি যা। **Have the start**=to begin before another আগেয়ে আৰম্ভ কর। **Start up** হঠাৎ ওলা; to rise suddenly হুপুৰাই উঠ; cause motor engine to move মটৰ ইঞ্জিন চলা। **To start for**=যাত্রা কর। **In English education the Bengalees had the start long before us**=বঙ্গালী সকলে আমাতকৈ বহুদিন আগৰে পৰা ইংৰাজী শিক্ষা আৰম্ভ কৰিছিল। **By fits and starts**=দোপত-দোপে, এদোপ এদোপকৈ। **To start with** প্রথমতে কবলৈ হলে। **Start a career**=কোনো এটা ব্যবসায়ত ধৰা বা আৰম্ভ কর।

Startle (স্টাৰ্ট-ল) *v. t.* or *v. i.* to frighten টক

খুৰা, ভয় খুৰা; to feel sudden alarm টক খা, উচপ খা, দেউকি লাখ।

Startling *adj.* alarming, surprising ভয়লগা, আচৰিত।

Starve (স্টাৰ্ভ) *n. i.* to die of hunger ভোকত মৰ, খাবলৈ নেপাই মৰ। —*v. t.* to kill with hunger খাবলৈ নিদি মাৰ।

Starveling (স্টাৰ্ভ-লিং) *adj.* lean কীণ, নিহলা; hungry ভুকীয়া, ড়য়াতুৰ।

Starvation (স্টাৰ্ভ-এ-শ্বন) *n.* act of starving অনাহাৰে মৰণ, খাবলৈ নেপাই শুকাই যোৱা অৱস্থা।

Stasimorphy (স্টাচি-মৰ্ফি) *n.* any deformed state of bodily organ due to natural cause স্বাভাৱিক অঙ্গ বিকৃতি।

State (স্টে'ট) *n.* condition, circumstances অৱস্থা; pomp, dignity জাকজমক, ৰাজসম্মান; civil power, the government ৰাষ্ট্ৰ, দেশ, অধিকাৰ (as the Manipur state).

—*adj.* public ৰাজহুৱা; royal ৰাজকীয়। **On state occasions**=ৰাজকীয় কাৰ্য্যত; on ceremonial occasions. ৰাজকীয় উৎসবাদিত। **State carriage**=ৰজাব গাড়ী। **State ball**=ৰজাঘৰীয়া নাচ। **State prisoner**=ৰাজদ্রোহী দণ্ডৰ কয়লী। **State offence**=ৰাজদ্রোহ অপৰাধ। **Foreign state**=ভিন্ন ৰাজ্য।

State (স্টে'ট) *v. t.* to express, to set down ক; to narrate বৰ্ণনা কর, উক্তি কর; to set in order দিহা লগাই থ, জনা। **Stated** *adj.* settled নিৰ্দ্ধাৰিত, নিশ্চিত।

Statelyness *n.* grandeur জাকজমক, আড়ম্বৰ। **Stately** *adj.* grand মহৎ, প্রতাপাশিত; showing dignity ৰাজ আহিলাৰ ৰাজসম্মান-বোধক।

Statement (স্টে'ট-মেণ্ট) *n.* a narrative বৰ্ণনা উক্তি, বিবৰণ।

Statement *n.* one skilled in government, a politician ৰাজনীতিজ্ঞ। **Statesmanship** *n.* ৰাজনীতি কৌশল।

Statics (স্টেটিকচ্) *n.* the science which treats of the forces causing a body to

rest একেটাইতে বৈ থকা শক্তি বিষয়ক বিজ্ঞান, স্থিতি বিজ্ঞান।

Statical *adj.* স্থিতি বিজ্ঞান বিষয়ক।

Station (ষ্টেশন্) *n.* the place where a person stands থিয় হৈ থকা নিৰ্দ্ধাৰিত ঠাই; a post assigned পদ, কাম; condition in life সাংসানিক অৱস্থা; a place where government officials reside সদৰ ঠাই, আদালত আদি থকা প্ৰধান ঠাই; the place where railway trains stop ষ্টেশ্বন, থপুৱা; branch police office পুলিচৰ শাখা অফিছ, থানা। —*v. i.* to set বহুৱা থ; to appoint to a post or place নিযুক্ত কৰ, স্থাপিত কৰ। **Station-master** = ৰেলৰ থপুৱাৰ কৰ্মচাৰী, ষ্টেশ্বন মাফাৰ। **Military station** = সৈন্যৰ ছাউনি। **Police station** = থানা।

Stationary (ষ্টেশ্বনেৰী) *adj.* fixed, standing অচল, অলৰ; not progressing সদায় একে অৱস্থাত থকা, বান্ধ খোৱা।

Stationer (ষ্টেশ্বনাৰ) *n.* one who sells writing materials কাগজ কলম বেচোতা।

Stationery *n.* writing materials কাগজ, কলম আদি। —*adj.* লেখোঁতে ব্যৱহাৰ কৰা।

Statistical (ষ্টেটিচ-টিকেল) *adj.* pertaining to statistics or collection of facts and figures regarding the people দেশৰ অৱস্থাৰ বিৱৰণ আৰু ৰাজকীয় বৃত্তান্ত সম্পৰ্কীয়।

Statistics (ষ্টেটিচ-টিকচ্) *n.* numerical facts collected systematically on a subject বাৰ্ণিবিজ্ঞান, পৰিসংখ্যা, সংখ্যাবিজ্ঞান; a collection of facts and figures relating to the condition of a people কোনো দেশৰ আৰু তাৰ মানুহৰ হিচাব বা লেখ থকা বিৱৰণ। **Vital statistics** = মৰা-জীয়াৰ হিচাপ।

Statoscope (ষ্টেটচ-কোপ্) *n.* a kind of barometer for ascertaining minute variations of pressure শৰীৰৰ তাপ ভাপ আদিৰ হেঁচাৰ পৰিমাণ বুজা যন্ত্ৰ।

Statuary (ষ্টেটিউৱৰী) *n.* one who makes or sells statues মূৰ্ত্তি বেচোতা বা সাজোতা।

Statue (ষ্টেটিউ) *n.* an image মূৰ্ত্তি, প্ৰতিমা।

Stature (ষ্টেটিউৰ) *n.* the height of an animal জন্তুৰ ওখৰ পৰিমাণ।

Status (ষ্টে'টচ) *n.* relative position, rank অৱস্থা, বাব, মৰ্য্যাদা।

Statute (ষ্টেটিউট) *n.* an expressly enacted law ৰিধান, ব্যৱস্থা, আইন, পাৰ্লামেণ্টে মহা-সভাই কৰা ব্যৱস্থা।

Statutory *adj.* established by statute পাৰ্লামেণ্টে মহাসভাৰ ৰিধান মতে হোৱা।

Staunch (ষ্টে'ন্চ্) *adj.* firm, constant অটল, দৃঢ়, স্থায়ী। **Staunch supporter** = দৃঢ় মতাৱলম্বী, স্থায়ী প্ৰতিপোষক।

Stave (ষ্টে'ভ্) *n.* a thin piece of timber used in making a cask পিপা সজাকটীয়া কাঠ। —*v. t.* to break ভাঙ; to burst ফুটা।

Staves (ষ্টে'ভ্-জ্) *pl.* of Staff and Stave.

Stay (ষ্টে') *v. i.* to remain থাক; to rely upon নিৰ্ভৰ কৰ। —*v. t.* to step বাখ, স্থগিত কৰ; to restrain আতক কৰ; to delay পলম কৰ। —*n.* abode for a time থাকন, অৱস্থিতি; suspension স্থগিত ৰাখন; a large strong rope running from one mast to another জাহাজৰ মাস্তুলৰ মূৰে মূৰে বন্ধা ডাঙৰ দীঘল ফই। **To stay sale** = নিলাম স্থগিত ৰাখ। **Stay-at-home** = one who always remains at home ঘৰৰ পৰা আঁতৰ নোহোৱা লোক। (*pa. p.* **Stayed, staid**).

Stead (ষ্টে'ড) *n.* fixed place, room ঠাই; service কাম, ব্যৱহাৰ। **In one's stead** = কোনোজনৰ ঠাইত, কোনো এজনৰ বাবে বা মূৰে **To stand one in good stead** = ব্যৱহাৰত আহ, কামত উপযুক্ত হ।

Steadfast (ষ্টে'ড্-ফাষ্ট) *n.* firm দৃঢ়, আটল, অচল, অলৰ; resolute নেৰানেনেপৰা, লেপেটীয়া; steady থৰ, স্থিৰ। **Steadfastness** *n.*

Steadiness (ষ্টে'দি-নেচ্) *n.* firmness, resolute-ness ধৈৰ্য্য গুণ, দৃঢ়তা, গহীনালা।

Steady (ষ্টে'ডি) *adj.* fixed, firm, resolute স্থিৰ, ধীৰ, গহীন, দৃঢ়; industrious পৰিশ্ৰমী। —*v. t.* to make or keep firm দৃঢ় কৰ।

Steadily (ষ্টে'দিলি) *adv.* in a steady manner মনপুতি; uniformly একেৰাহে, অবিৰত।

Steak (ষ্টে'ক্) *n.* a slice of beef cut for boiling ভজা গোমাংস।

Steal (ষ্টিল) *v. t.* to take away without notice চুরি কৰ, অপহৰণ কৰ। —*v. i.* to practice theft চুরি কৰি ফুৰ; to slip in or out secretly সূক্ষ্মকা মাৰ। **Stealing** *n.* অপহৰণ, চুরি, চোৰামাল। **To steal a march on** = গোপনে কোনো কাৰ্য্য সিদ্ধি কৰ। **Steal away** = পলাই য়।

Stealth (ষ্টেল্‌থ্) *n.* the act of doing anything without notice চুরি কৰণ, চুরি, গোপন। **By stealth** = মনে মনে, গোপনে, চোৰাংকৈ।

Stealthy (ষ্টেল্‌থী) *adj.* done by stealth লুপ্তলুপ্ত; secret গোপনীয়। **Stealthily** *adv.* secretly গোপনে, চোৰাংকৈ, মনে মনে।

Steam (ষ্টীম) *n.* the vapour of water when heated ডাপ, ধোঁৱা, বাষ্প। —*v. t.* to expose to steam ডাপ দে, ধোঁৱা দে। —*v. i.* rise in vapour ডাপ ওলা, ধোঁৱা ওলা। **Steam boat** = ডাপ নাও। **Steamship** = ডাপ জাহাজ। **Steam engine** = ধোঁৱাৰে চলোৱা কল। **Steam power** = the force of steam ধোঁৱাৰ বল, বাষ্পীয় শক্তি।

Steamer (ষ্টিমাৰ) *n.* a vessel moved by steam ডাপ জাহাজ, ধোঁৱা নাও।

Stean, Steen (ষ্টিন্) *n.* a vessel made of earthen ware or stone শিল বা মাটিৰ পাত্ৰ।

Stearin, Stearine (ষ্টিয়েৰিন্) *n.* chief ingredient of suet and fat in animals and plants জন্তু আৰু উদ্ভিদৰ গাত থকা বস আৰু তেলৰ মূল বস্তু।

Steatitis (ষ্টিয়ে-টাইটিচ্) *n.* inflammation of the tissue গাৰ তেলাল সিহ উৎথা বেমাৰ। **Steatoma** = a tumour in the scrotum সিৰা বেমাৰ, অণু-কোৰ উৎথা বেমাৰ।

Steed (ষ্টিড্) *n.* a spirited horse তেজী ঘোঁৰা, যুৱৰ ঘোঁৰা।

Steel (ষ্টীল্) *n.* a hardened and refined iron তীখা; any weapon of steel তীখাৰে কৰা অস্ত্ৰ। —*v. t.* to harden টান কৰ; to edge with steel তীখাৰে লগা। —*adj.* made of steel তীখাৰে কৰা; hard টান। **Steel hearted** = নিৰ্দয়।

Steep (ষ্টীপ্) *adj.* precipitous, greatly inclined

গৰা উঠিব নোৱাৰা থিয়, বৰ আগুৰীয়া। —*n.* a precipitous place গৰা ঠাই টিঙ্গনা ঠাই। **Steepy** *adj.* টিঙ্গনা গৰা। —*v. t.* to soak in a liquid জুৰিয়া, তিয়া, তিয়াই থ। **Steeper** = কোনো বস্তু তিয়াই থোৱা যতন বা পাত্ৰ।

Steeple (ষ্টিপল্) *n.* the spire of a building, the upper extremity of a tower মন্দিৰ বা গীৰ্জাৰ চুৰা।

Steeplechase (ষ্টীপল্-চে'জ্) *n.* a horse race over hedges and other obstacles নানান প্ৰতি-বন্ধক ব্যতিক্ৰম কৰি যোৱা ঘোঁৰা পৌড়।

Steer (ষ্টিয়েৰ্) *n.* a young ox বকোৱা দমৰা গৰু। **Steerling** *n.* দমৰা পোৱালি; a young steer.

Steer (ষ্টিয়েৰ্) *v. t.* to direct with the helm বঠাবাই চলা; to guide বাট দেখুৱাই নে। —*v. i.* to move ship in its course জাহাজ চলাই নে। **Steer clear of** = আঁতৰ হৈ যা, আঁতৰকৈ চলাই নে। **Steerage** (ষ্টিয়েৰ-এ'জ) *n.* act of steering বঠাৰে চলাই নিয়া কাম, নাওৰোৱা কাৰ্য্য; a room in the fore-part of a ship তৃতীয় শ্ৰেণীৰ মানুহ যোৱা জাহাজৰ আগফালৰ কোঠা।

Steersman (ষ্টীয়েৰ্-মে'ন্) *n.* one who steers a ship ড্ৰিৱাৰ।

Stellar (ষ্টেল্-আৰ্) *adj.* relating to the stars নক্ষত্ৰ সম্বন্ধীয়, তৰা বিষয়ক। **Stellate** *adj.* like a star তৰাটোৰ দৰে।

Stem (ষ্টেম্) *n.* the stalk on which the leaves and flowers are borne ঠাৰি; a race or family বংশ, ডাল, ফৈদ; the prow of a ship জাহাজৰ টি বা মূৰ; to resist as the current, to stop বাধা দে, ভেটি ধৰ। **From stem to stern** = জাহাজৰ ইমূৰৰ পৰা সিমূৰলৈ।

Stench (ষ্টেন্) *n.* a bad odour গ্ৰন্ধ, গেলা গ্ৰন্ধ।

Stencil (ষ্টেন্-চিল্) *n.* a plate of metal for taking impression of a pattern cut out by inking it with a brush কোনো বস্তুৰ নক্সা তোলা হাড়ৰ ফলি।

Stenograph (ষ্টেন্-গ্ৰাফ) *n.* art of short

hand writing সাঙ্কেতিক লিখন। **Stenographer** *n.* সাঙ্কেতিক নকলনবিদ।

Steniorphone (স্টে'ব-ফোণ) *n.* a powerful loud-speaker কোনো সকলৈ নোৱা কথা বাৰ্তা ভৌ ভৌকৈ ডাঙ্গৰ কৰা যন্ত্ৰ।

Stentorian (স্টে'ন-টা-ৰিয়েন্) *adj.* very loud, loud-voiced কন-কনাই যোৱা, ডাঙ্গৰ মাতোৱে, গভীৰ শব্দকাৰী।

Step (স্টেপ) *n.* a pace খোজ; distance between the feet in walking বেঙ্গা; gait চলন, খোজকঢ়াৰ গতি; a stair খটখটীৰ খাপ; action কাৰ্য্য; (*pl.*) a ladder জখলা।—*v. t.* to walk slowly এখোজ এখোজকৈ যা, লাহে লাহে বল। **To step aside**=একতীয়া হ, একলীয়া হ। **Step down**=নামি আহ। **Step in or into**=এখন্তক সোমা, ভিতৰলৈ আহ বা যা। **Step out**=এখন্তক ওলায় যা, দীঘল দীঘলকৈ বেঙ্গা মেলি যা। **At each step**=খোজে খোজে, প্ৰতি খোজে। **Step by step**=পদে পদে, দোপত দোপে, খাপে খাপে; gradually ক্ৰমশঃ। **What steps have you taken**=তুমি কি উপায় কৰিছা। **Step-brother** *n.* son of a step-mother মাহীহতি ভাই। **Step-daughter** *n.* বৈগীয়েকৰ লগত অহা আন এটাৰ ফালৰ জীয়েক, সতীনীয়েকৰ জীয়েক। **Step-father** *n.* মাকৰ অগ্ৰ পতি, উপপতি। **Step-mother** *n.* father's second wife মাহী অাই। **Step-son** *n.* বৈগীয়েকৰ লগত অহা আন এটাৰ ফালৰ লৰা, সতীয়ে পো।

Steppe (স্টে'প্) *n.* a vast field of waste-land in south-east of Europe ইউৰোপৰ দক্ষিণ-পূৰ্ব অঞ্চলৰ বৰি মাটি, ইউৰোপৰ দক্ষিণ-পূৰ্ব অঞ্চলত খেতি নকৰা সমান পথাৰ।

Stepping stone *n.* a stone for raising the feet above the water when passing over it পাৰ হোৱা খোপনি; a means of advancing forward ভবিষ্যৎ উন্নতিৰ উপায় বা অবলম্বন।

Stereoscope (স্টে'ৰ্-ইয়-স্ক'প্) *n.* একবকম ছবি দেখুওৱা যন্ত্ৰ।

Stereotype (স্টে'ৰ্-অ'-টাইপ) *n.* a metallic

plate for typing ছপাৰ আখৰ জোঁটাই ছাপা কৰা স্মি।

Stereotyped (স্টে'ৰ্-ই-অ'-টাইপ্) *adj.* unchangeable একেবকমৰ, আগৰে পৰা সাজি থোৱা একেবিধৰ, একে গভৰ, (ধেনে, reply, opinion)।

Sterile (স্টে'ৰা-ইল্) *adj.* barren শুটি নলগা, বঁজা; (as a tree or land); devoid of sentiment কঠুৱা, নীৰস। **Sterility** *n.* barrenness বহুতা অৱস্থা, অনুৰ্ভবা অৱস্থা। **Sterilise** (স্টে'ৰ-ই-লাইজ) *v. t.* to make barren অনুৰ্ভবা কৰ, জনন শক্তি শক্তি লোপ কৰ; to destroy bacteria কণমাৰ পোকৰ জইন মাৰ। **Sterilisation** *n.* জনন শক্তি লোপ কৰণ, বঁজা বা বঁজী কৰণ।

Sterling (স্টাৰ-লিং) *n.* English coin ইংলণ্ডীয় চলিত মুদ্ৰা; genuine, of excellent quality আচল, অক্ৰিয়ম, আদৰ্শ।

Stern (স্টাৰ্ণ) *adj.* severe in look or manner harsh খেৰ, কৌদোৱা, টান, কঠোৰ। —*n.* the hind-part of a ship জাহাজৰ পাচফাল। **Sternness** *n.* state of being harsh কঠোৰতা, কৌদোৱা ভাব। **Sternly** *adj.* কৌদোৱাকৈ, কঠোৰভাৱে।

Sternum (স্টাৰ-নাম্) *n.* the breast-bone বুকুৰ হাড়, বুকুৰ কড়ি।

Sternutatory (স্টাৰ-নিউ-টে'টৰী) *adj.* that causes sneezing হাঁচি অহা।

Sterterous (স্টাৰ্-টাৰ্চ) *adj.* snorting ঘোঁহি ঘোঁহি শব্দকাৰী।

Stet (স্টেট্) *v. t.* to restore, used in correcting proof থাকিবলৈ দে।

Stew (স্টু) *v. t.* to boil slowly লাহে লাহে জালদি সিজা। —*n.* boiled meat মাংসৰ আটা; mental anxiety মনৰ ব্যাকুলতা। **Stew pan** *n.* মাংস ভজা বা সিজোৱা মেলাহি পাত্ৰ।

Steward (স্টিউ-ৱাৰ্ড) *n.* a manager of domestic affairs ভিতৰুৱা কৰ্মচাৰী, ঘৰণিী; the superintendent of provision in a ship জাহাজৰ আহাৰাদিৰ তদাবক কৰোতা, জাহাজৰ খাদ্যপ্ৰব্যৰ ভড়ালী। **Lord high steward**= a great officer of state বৰ ভড়ালী বৰুৱা।

Stewardess *n.* a female waiter on board of a ship জাহাজত খানচামাক কাম কৰা মাইকী।

Stick (স্তিক্) *n.* a staff, a cudgel টাঙোন, টোকোন; a small branch of a tree cut off মাৰি; a walking stick লাঠি, লাথুটি। —*v. t.* to stab হানমাৰ, খেঁচ; to fasten by piercing খোঁচামাৰি লগাই থ; to cause to adhere লগ। —*v. i.* to remain থাক, লাগি থাক, to adhere closely কৰাল মাৰ, আঁটখাই ধৰ, লাগি ধৰ; to hesitate সন্দেহ কৰ, সঙ্কচিত হ। **Stick at** = to hesitate খেৰোংগেৰা কৰ। **Stick by** = to adhere to লাগি থাক, দৃঢ়ভাৱে সহায় কৰ। **Stick out** = ওলাই পৰ। **Stick to** = লৰচৰ নকৰালৈ থাক, বৰকৈ লাগি থাক। **Stick bills** = জাননী লগা, ইস্তাহাৰ মাৰ। **Stick up** = to stand up থিয় হ। **Stick up for** = to stand in defiance of উদ্ভতি ধৰ, অবাধ্য হ। (*pa. t.* and *pa. p.* **Stuck**).

Sticker (স্তিক্যব) *n.* one who hunt wild pigs গাহৰী চিকাৰী।

Stickler (স্তিক্-ল্) *v. i.* to contend obstinately নেবানেপেবাকৈ বিবাদ কৰ। **Stickler** = an obstinate fighter for a trifle অকণমান কথাতে নেবানেপেবাকৈ বিবাদ কৰা লোক।

Sticky (স্তিকী) *adj.* glutinous, adhesive জেপেটিয়া, এঠাএঠি। **He will come to a sticky end** = will feel highly unpleasant বৰ বেজাৰ পাব।

Stiff (স্তিক্) *adj.* unbending মটঙা, টান, জঠা, ঠৰঙা; not easily overcome সহজ ভাং নোখোৱা; difficult টান। **Stiffness** *n.*

Stiffen (স্তিক্-ন্) *v. t.* or *v. i.* to make stiff টান কৰ, টান হ, জঠা হ, ঠৰঙা হ।

Stifle (স্তাইফ্ল্) *v. t.* to suffocate উশাহ নিৰোধ কৰি ধৰ; to suppress গোপন কৰ, ঢাকি থ; to stop the breathe নিশোৱাহ কৰ; to destroy মাৰি পেলা, ধ্বংস কৰ; to extinguish নুমাই পেলা।

Stigma (স্টিগ্-মা) *n.* a brand দাগ; a stain চেকা; any mark of infamy কলঙ্ক, অপবাদ, দূৰ্ণাম। (*pl.* **Stigmas**).

Stigmatise (স্টিগ্-মেট্-আইজ্) *v. t.* to brand, to set a mark of disgrace দাগ দে, চেকা লগা, অপবাদ দে, কলঙ্কিত কৰ।

Stile (স্টাইল্) *n.* a set of steps for climbing over জখলা, জখলাৰ খাপ।

Stiletto (স্টি-লেট-অ') *n.* a pointed dagger ছোকা মিত দা।

Still (স্তিল্) *adj.* silent নিশুন্ধ, নিটাল, নীৰব, মৌন, নিমাত; motionless ঠৰ, স্থিৰ; quiet শান্ত; serene চৌ বা বতাহ নোহোৱা, স্থিৰ। —*v. t.* to silence নিচুকা, স্থিৰ কৰ, to appease, to check থমা, শান্ত কৰ। —*adv.* nevertheless তথাপি, তথাপি, সিমানতো, তেতিয়া; to this time এতিয়াও। **Still born** = dead at the birth মৃত-জাত, ওপজোতে মৰা। **Still room** = মদ আদি থোৱা ঠাই। **Still-more** = আৰু সৰহকৈ। **Still** *v. t.* to distil এটোপা এটোপাকৈ। পৰিবলৈ দে। — *n.* an apparatus for distillation মদৰ ভাটি। **Stillness** *n.* calm, quietness নিশুন্ধতা, শান্ত-ভাৰ।

Stilt (স্তিল্ট্) *n.* one of a pair of poles with a step to raise the foot above the ground in walking ডৰি তুলি খোজকঢ়া হৈতামাৰি, পেং। —*v. t.* to raise on stilts খোজকঢ়া হৈতামাৰিত তোলা। **Stilted**, **Stilily** *adj.* pompous ডকাইদাং।

Stimulant (স্তিমিউলেণ্ট) *adj.* tending to excite vital action উত্তেজক, স্তুতিকারক। —*n.* a stimulating medicine স্তুতিকারক ঔষধ, উৎসাহবৰ্দ্ধক দৰৱ।

Stimulate (স্তিমিউলেট) *v. t.* to excite, to incite উত্তেজনা কৰ, উৎসাহ জন্মা।

Stimulation *n.* the act of inciting উত্তেজনা।

Stimulus (স্তিমিউলাচ'ন্) *n.* anything that excites to action প্রযুক্তি, উৎসাহ, উত্তেজনা। (*pl.* **Stimuli**).

Sting (স্টিং) *v. t.* to pierce বিদ্ধ, ছল্ সূত্ৰা। —*v. i.* to give pain টনটন। (*pa. t.* and *pa. p.* **Stung**) —*n.* a sharp pointed weapon of certain insects, such as wasp তং,

হল। To sting to the quick=কলিজাত লগা, মনত বৰ গেজাব দে। He was stung=তাক হুলে বিদ্ধিলে।

Stingy (স্তিঞ্জি) *adj.* niggardly কৃপণ, কৰাইচ, কটকিণ। **Stingily** *adv.* কটকিণকৈ। **Stinginess** *n.* কটকিণ স্বভাব, কৃপণালি।

Stink (স্তিঙ্ক) *v. i.* to emit an offensive smell বেয়া গোন্ধ ওলা; to have a bad reputation বদনাম ওলা; অধ্যাতি হ। (*pa. t. stank*; *pa. p. stunk*) —*n.* a bad smell বেয়া গোন্ধ, দুৰ্গন্ধ। **Stink in one's nostril**=ঘৃণনীয় হ। **Stink-bomb**=ফুটিলে গোন্ধত ওকালি অহা বোমা।

Stinkard (স্তিঙ্ক-আৰ্ড) *n.* a base fellow জঘণ মানুহ।

Stinking *n.* an offensive smell গেলা গোন্ধ, দুৰ্গন্ধময়। **Stinkingly** *adv.* with a bad smell গেলা গোন্ধাই যোৱাকৈ, ওকালি অহাকৈ।

Stint (স্তিণ্ট) *v. t.* to limit, to shorten সীমাবদ্ধ কৰ, সংকল্প কৰ। —*n.* restriction প্রতিবন্ধক; limit সীমা। **Stinted** *adj.* limited সীমাবদ্ধ।

Stipend (স্তাই-পে'ন্দ্) *n.* a salary দৰ্শহা।

Stipendiary (স্তাই-পে'ন্দ্-ইয়েৰী) *adj.* receiving pay দৰ্শদা খোৱা, বেতনভোগী।

Stipulate (স্তাই-পিউলেট) *v. t.* to contract বন্দবস্ত কৰ, চুক্তি কৰ, কৰাব কৰ।

Stipulation (স্তাই-পিউলে'শ্বন) *n.* a contract বন্দবস্ত, চুক্তি, কৰাব।

Stir (স্তাৰ) *v. t.* to move লৰ; to rouse উজাৰ ঘাট। —*v. i.* to be active চট্‌ফটাই ফুৰ, লৰচৰ কৰ। —*n.* a bustle, tumult ছৰাছৰি গোলমাল, হ'ৰামুৰা। **Stir up**=to instigate উচটা, জাঙ্গুল খুৱা; to rouse উজাৰ, জোকাৰ।

Stirring (স্তাৰ-ইং) *adj.* rousing, exciting উত্তেজনাপূৰ্ণ, উচটীয়া; act of moving লৰ।

Stirrup (ষ্টাৰ-আপ্) *n.* a hoop attached to the saddle for a horseman's foot ভীনৰ বেকাৰী।

Stitch (স্তিচ্) *n.* a pass of a needle and thread সিয়নি; an acute pain বিষ, শূল

বেদনা। —*v. t.* to sew সি। **Stitching**=বখিয়া।

Stock (স্তক্) *n.* the stem, the trunk of a tree গা গছ, গুৰি গছ, ঠাৰি; family বংশ, the original progenitor আদি পুৰুষ; a fund, capital অংশ বিক্ৰী কৰি গোটোৱা কোনো কোম্পানীৰ মুঠ ধন, মূল ধন, পুজি; shares of a public debt চৰকাৰী খাৰৰ হিচা; store ভঁতাল, হাতত থকা দোকানৰ মাল; a stupid person ভেৰা মানুহ। —*v. t.* to store জমা কৰ, গোটাঁই থ। **To take stock**=হাতত থকা মালৰ ফৰ্দ কৰ বা হিচাব ল। **To take stock in**=to take share in অংশ ল; to rely বিশ্বাস কৰ। **Livestock**=গৰু মহ আদি। **Stock broker**=কোম্পানীৰ কাগজৰ দালাল। **Stock-jobber**=কোম্পানীৰ কাগজৰ ব্যৱসায় কৰোতা। (*pl.*) **Stocks**=public funds জাতীয় ধন। **Stock of a gun**=বন্দুকৰ কুন্দা, বন্দুকৰ ফাঁক।

Stockist (ষ্টকিষ্ট) *n.* one who stocks goods for sale বেচিবলৈ মাল দৰাই থোৱা লোক।

Stockade (স্তকেড) *n.* a fortification made of stakes কাঠৰ গড়। —*v. t.* to fortify with stakes কাঠেৰে গড় মাৰ।

Stocking (স্তকিং) *n.* a covering for the foot and a part of the leg মোজা।

Stock-taking *n.* a periodical list made of the goods in a shop দোকানত থকা মালৰ বছৰেকীয়া হিচাপ।

Stock-still *adj.* motionless থৰ, অচল।

Stocky (ষ্টকি) *adj.* having a strong stem ঠাৰি থকা।

Stoic (ষ্টাইক্) *n.* a disciple for the philosopher Zeno পণ্ডিত জেন'ৰ মতাৱলগী; one who is indifferent to pleasure or pain বৈৰাগী, উদাসীন। **Stoical** *adj.* indifferent to pleasure or pain সুখ দুখ একোতলৈকে কাণ নকৰা, উদাস। **Stoicism** (ষ্টাই-চিজম্) *n.* indifference to pleasure or pain সুখ দুখলৈ আওকাণ, উদাস ভাব।

Stoker (ষ্টক্-আৰ্) *n.* a fireman ইঞ্জিনৰ জুই মাৰোতা, জুই জলাওতা।

Stole *pa. t.* of **Steal**.

Stole (স্টোল) *n.* a long robe worn by priests ধৰ্ম-
যাজকৰ দীঘল জামা।

Stolen (স্টলেন) *pa. t.* of Steal.

Stolid (স্টলিড) *adj.* unemotional, obstinate
কেতকৃত নকৰা, অবৈয়া; dull, stupid ডেবা,
নিৰ্বোধ। **Stolidity, Stolidness** *n.* মূৰ্খতা।

Stolon (স্টলন) *n.* a sucker, a shoot that grows
from the root of a plant গছৰ শিখাৰ পৰা
ওলোৱা গজালি, পোখা।

Stoma (স্টমা) *n.* (*bot.*), one of the minute
openings in the cuticles of leaves and
stems of plants for passing the air in and
out গছে নিশ্বাস প্ৰশ্বাস লোৱা পাত আৰু ঠাৰিৰ
মাজৰ ক্ষুদ্ৰ বিহা। (*pl.*) **Stomata.**

Stomach (স্টম-এক্) *n.* the organ of digestion
in an animal or man তলপেট, উদৰ, পাকস্থলি;
appetite ভোক, ক্ষুধা; courage সাহ-পিত; pride
অহঙ্কাৰ। —*v. t.* to brook সহি থাক; to
resent থং কৰ। (*fig*) put up with সহি থাক;
relish ভাল পা।

Stomachic, —**al** (স্টম-এক্-ইক্) *adj.* relating
to the stomach পেটৰ। —*n.* a medicine for
the stomach পেটৰ বেমাৰৰ ঔষধ, ভোক লগোৱা
ঔষধ।

Stomatitis (স্টমেটাইটিচ) *n.* inflammation of
the mucus membrane inside the mouth
মুখৰ ভিতৰৰ বীজলুৱা ছালত হোৱা বেমাৰ, মুখৰ
ভিতৰৰ ঘা।

Stone (স্টোন) *n.* a piece of rock শিল, পাথৰ;
a hard seed certain fruits গুটি; a
standard weight of 14 lb or 16 lb সাত
সেৰ ওজন, (কাঠেৰ হ'ল ২৪ পাউণ্ড, বাঁহৰ ২২,
মাখৰ আদিৰ ১৬ পাউণ্ড); a hard substance
formed in the bladder পাথৰী বেমাৰ; gem
হীৰা, বহু। —*v. t.* to pelt with stones পাথৰ
দলিয়া। **Leave no stone unturned** = যথাসাধ্য
চেফা কৰ, চেফাৰ অলপো ত্ৰুট নকৰ। **Stone-**
age *n.* the age at which stones were
used for making weapons পাথৰৰ অস্ত্ৰ
ব্যৱহাৰ কৰা যুগ। **Stone-blind** *adj.* blind
as stone সমূলি কণা। **Stone-cold** *adj.* শিল
যেনে চেঁচা। **Stone's throw, Stone shot** *n.*

the distance as far as a stone can be thrown
by the hand শিলগুটি বা এটা দলি মাৰিলে যিমান
দূৰ যায়।

Stonewall (স্টন-ৱোল) *v. t.* or *v. i.* to block,
to obstruct বাধা জন্মা, ভাঙ্গিব নোৱাৰাকৈ ভেটা
মাৰ।

Stony (স্টনি) *adj.* made of stone শিলৰ; full of
stones পাথৰময়; like stone শিলৰ দৰে; hard
টান; cruel নিষ্ঠুৰ।

Stood (স্টুড) *pa. t.* and *pa. p.* of Stand.

Stool (স্টুল) *n.* a low bench, a seat with-
out a back বহা টুল, পীৰা; that which is
evacuated from the bowel বিষ্ঠা, শৌচ।

To fall between two stools = কোনটো কৰিম
কোনটো নকৰিমকৈ থাকোঁতে এটাও কৰা নহয়।
Stool-pigeon = a decoy pigeon ঘাই দিহা
কপো।

Stoop (স্টুপ্) *v. i.* to bend the body অলপ
কঁজা হ, মূৰ দোঁৱা; to submit বশ হ, সেও হ;
নম্ৰ হ। —*v. t.* to cause to bend দোঁৱা, তললৈ
হেলনীয়া কৰ, নত কৰ। —*n.* descent হলি যাওন;
submissiveness সৈমান, সেওভাও। **Stoops to**
folly = বেয়া কামত লিপ্ত হব খোজে।

Stop (স্টপ) *v. t.* to close up ফুটা মাৰ, বন্ধ
কৰ; to hinder from motion বাধা, থমা,
স্থগিত কৰ; to restrain আটক কৰ, বাধা দে।
—*v. i.* to cease from any motion থমকা
মাৰ, বন্ধ হ, নচলা হ; to stay ব, বৈ থাক। —*n.*
act of stopping থমকা, বিৰাম, থামন;
obstacle প্ৰতিবন্ধক, বাধা; a mark used in
writing বিৰাম চিহ্ন, ছেদ (যেনে কমা, চেম-
কোলন ইত্যাদি)। **To put stop to** = নিষেধ
কৰ, বাণ কৰ, বন্ধ কৰ। **Stop press news** =
কাগজে ছাপা হৈ যোৱাৰ পাচত পোৱা খবৰ।
Stop-cock *n.* a short pipe in a cask মদৰ
পিপাত লগোৱা চুঙ্গি পেঁচ কল।

Stop-gap *n.* a temporary expedient থস্তকীয়া
অবলম্বন ঢোকা, কোনো মুখ মৰা কথা, আটকত পৰি
কৰা কাম।

Stoppage (স্টপ-এ'জ) *n.* act of stopping
বাস্থাত, বন্ধ কৰণ; rest ছেদভেদ, থতিক্ষণ,
বিৰাম।

Stopper *n.* that which closes a hole, a cork
সোপা, ঠিলা, ঠিহা।

Stipple (স্টিপল্) *n.* a cork or plug ঠিলা,
সোপা।

Stop press news=কাগজ ছাপা হৈ যোৱাৰ পাচত
পোৱা খবৰ।

Store (স্ত'ৰ) *n.* a quantity gathered
সংগৃহীত বস্তু, একেঠাইতে গোটা হোৱা মাল; a
store house গুদাম, ভঁৰাল; plenty প্রচুৰ
পৰিমাণ। (*pl.*) supplies of provisions
for the army সৈন্যৰ বচন আদি। —*v. t.* to
hoard সঞ্চয় কৰ, দলাই থ; to supply
যোগা; to place in a warehouse গুদামত
থ। **In store**=in reserve মজুত, প্রস্তুত।
Set store by=value greatly মূল্যবান বোধ
কৰ।

Storage (স্ট'ৰ-এ'জ) *n.* keeping in a store সংগ্ৰহ,
সঞ্চয়; the price paid for keeping goods in a
store গুদাম ভাৰ।

Storehouse *n.* a house for storing goods মাল
গুদাম, ভঁৰাল।

Store-keeper *n.* গুদাম মহৰী, ভঁৰালী।

Stork (ষ্ট'ৰ্ক) *n.* a long legged bird like the heron
এজাতি কনুৱা চৰাই, সাৰেং।

Storm (ষ্ট'ৰ্ম) *n.* a tempest, violent wind
with rain ধুমুহা বতাহ; an outbreak of
rage প্রকোপ; tumult হবামুৰা; an assault
আক্ৰমণ। —*v. t.* to attack by military
force যুদ্ধৰ সাহেবে আক্ৰমণ কৰ। —*v. t.* to be
in a violent passion উগ্ৰ যুতি হ। **Raise a
storm**=হুলস্থূল লগা। **Storm-petrel** *n.* a
very small web-footed bird যেনে, ঘিলা
হাঁহ। **Storm-troops**=German, special
service troops also called. **Shock-troops**=
কোনো বিশেষ ঘটনাক্ৰমে খটোৱা আহুতীয়
সেনা দল।

Storm-bound *adj.* delayed by storms বতাহৰ বাবে
যাব নোৱৰা।

Stormy (ষ্ট'ৰ্মী) *adj.* agitated with storm ধুমুহা
হোৱা; violent প্রচণ্ড, প্রকোপিত। **Stormy
weather**=ধুমুহা বতৰ।

Story (ষ্ট'ৰি) *n.* a narrative গল্প, কাহিনী; an
account বৃত্তান্ত, উপাখ্যান; a fib অলীক কথা,
মিছা গল্প।

Story, Storey *n.* a division of a house with
one above or below the other মহলা, থাক।
Three storied=তিনি মহলায়া। **The upper
story**=the brain মগজ; the topmost division
of a house নিচেই ওপৰ মহলা।

Stour (ষ্ট'ৱাৰ) *n.* a tumult হবামুৰা; a paroxysm
উগ্ৰভূতা, বলিয়ালি জ ক।

Stout (ষ্টাউট) *adj.* robust, corpulent বলিষ্ঠ,
গাঁঠলু, নোশোকা, লোশোপা। —*n.* a strong kind
of beer মদ বিশেষ। **Stoutly** *adj.* resolutely দৃঢ়-
কপে, নিৰ্ভয়েৰে।

Stove (ষ্ট'ভ্) *n.* an apparatus used as an
oven for heating চৌকা; a portable cook-
ing stove লগত লৈ ফুৰাব পৰা আখা, পাককৰা
যতন।

Stow (ষ্ট') *v. t.* to arrange সজাই থ, চপাই
কোঁচাই সামৰি থ। **Stower** *n.* one who stows
হি মালবস্তু ঠিকমতে সামৰি থয়।

Stowage (ষ্ট-এ'জ্) *n.* act of arranging সামৰি
থওন; money paid for placing goods in order
চপাই কোঁচাই থোৱাৰ বেচ।

Stowaway (ষ্ট'ৱে) *n.* person going in ship free
by hiding himself ধন নিদিয়াকৈ লুকাই জাহাজত
যোৱা লোক।

Straddle (ষ্ট্ৰেডল্) *v. i.* to work with the legs
far apart কেবেকা কেবেককৈ খোজ কাঢ়; to
stand or sit astride ঠেং মেলি খোজ কাঢ় বা হ।
Straddle-legged=কেবেকা।

Straggle (ষ্ট্ৰেগল্) *v. i.* to ramble যেনি তেনি ফুৰি
ফুৰ; to be dispersed সিঁচৰিত হৈ পৰ।

Straggler *n.* a vagabond থানখিত নোহোৱা
লোক; an animal losing its way বাট পাহৰি
ফুৰা জন্তু।

Straggling *adj.* remaining here and there
irregularly ছেৰাপৰা, অ'ত এজোপাকৈ ত'ত
এজোপাকৈ হোৱা; roaming থানপিত নোহোৱাকৈ
ফুৰি ফুৰ।

Straight (ষ্ট্ৰাইট্) *adj.* not crooked পোন;
upright খিয়। —*adv.* immediately তৎক্ষণাত;

পোনে পোনে। **Straight way**=পোনহাটেই।

Straight-dealings=upright & honest manner of doing things সবল ব্যবহার, কোনো কাকতুক নোহোঁরা আচরণ।

Straighten (স্ট্রেইটন্) *v. t.* to make straight পোনা, পোন কর।

Straightforward *adj.* honest, open পোনপাট, সবল, সত্যকথা কবলৈ ভৌচ নকৰা।

Strain (স্ট্রেইন্) *v. t.* to draw with force আঁট, ববকৈ টান; to exert to the utmost অতিপাডক খটা; to filter ছেঁক। —*v. t.* to make violent efforts ববকৈ বল দে, অত্যন্ত চেষ্টা কৰ; to filter নিজৰা। —*n.* a violent effort, pull টান, আৰ্জনাৰ, টোহা, মোচোকা; a wrenching of the muscles টনকা; a note, sound স্বৰ; mood disposition কথা কোৱাৰ দস্তৰ। **To strain a point**=অত্যন্ত চেষ্টা কৰ, একেটা কথাতে লাগি থাক; to go beyond one's duty to effect a purpose নিজৰ মতলব সিদ্ধি কৰিবলৈ চেষ্টা কৰ। **Strain out**=ববকৈ টানি টনটনিয়া কৰ। **In the same strain**=একেবকমেই, একেবাহে। **Strain every nerve**=প্রাণপণে চেষ্টা কৰ।

Strainer *n.* a sieve ছেকনী, ছালনী।

Strait (স্ট্রেইট) *adj.* difficult টান, কঠিন। —*n.* a narrow pass in the ocean between two portions of land প্রাণালী; (*pl.*) distress difficulty ক্লেশ, কষ্ট, মজিল, ঠেক। **Be in a strait**=ঠেকত বা মজিলত পৰ।

Straiten (স্ট্রেইটন্) *v. t.* to draw tight আঁট কঢ়, ঠেক কৰ; to distress কষ্ট দে, ঠেকত পেলা। **Straitened circumstances**=distress দুৰৱস্থা।

Strait-hearted *adj.* stingy কৃপণ; কটকিন।

Straitly *adv.* narrow টানিমুনি।

Straitness *n.* narrowness সংকীৰ্ণতা; distress দুৰৱস্থা, মজিল।

Strait-laced *adj.* of narrow view ঠেক মনৰ।

Strand (স্ট্ৰাণ্ড) *n.* the beach of the sea, river-side সাগৰৰ দাঁড়ি, নৈৰ কাষৰ; one of the string forming a rope মেৰ, তণ, পাক। —*v. t.* to run a ground চটত লগা, বামত

হুলা হুলা। —*v. i.* to be driven a ground বামত লাগ, চটত লাগি থাক, চৰখবিস্তৃত পৰ।

Stranded *adj.* unable to set on well for want of funds ধনৰ অভাবত মজিলত পৰা, বিপদগ্ৰস্ত।

Strange (স্ট্ৰেঞ্জ) *adj.* unusual, wonderful আচৰিত, নাভূত-নাভূত, আচৰিত, অসাধাৰণ; foreign আচৰা, বিদেশী; not known before অচিনাকি। **Strangeness** *n.* আনাড়ুৱা অৱস্থা। **Strange-woman**=a whore বেতা, বাজহী ডিৰী।

Stranger (স্ট্ৰেঞ্জাৰ্) *n.* a foreigner বিদেশী, অচিনাকি মানুহ; one unknown আচৰা লোক। **Strangle** (স্ট্ৰেঞ্জল্) *v. t.* to choke, to compress the throat টেঁতুত চেপোদি মাৰ; to suppress হেঁচামাৰি ধৰি ৰাখ, গোপন কৰ, মৰচেপা দে। —*hold n.* deadly grip মৰ চেপা।

Strangulate (স্ট্ৰেংগিউ-লেই) *v. t.* to strangle নিশোৱাহ কৰ, চেপামাৰি মাৰি পেলা।

Strangulation *n.* compression of the throat টেঁতুত চেপামাৰি ধৰণ, নিশোৱাহ কৰণ।

Strangury (স্ট্ৰেংগিউ-ৰী) *n.* painful discharge of urine মূত্ৰিৰ নোৱৰা বেমাৰ, মূত্ৰক্ৰছ।

Strap (স্ট্ৰেপ) *n.* a narrow strip of leather or cloth বৰটি, পেট বা পটী; strip of metal used as a leaf of hinge কজাৰ সৰু লোহা চুচটা। —*v. t.* **Razor-strap**=লটপটী। **Bed Strap**=তুলী তলচা বন্ধা হালৰ জৰী। **Strap work**=পকী ঘৰৰ ওপৰত কটা ফুল। **Strap hanger**=মটৰ গাড়ী বা বেলেত ঠাই নেপাই থিয়হৈ যোৱা লোক।

Strapping *n.* act of fastening with a strap, পেটীবন্ধন; a beating with a strap চমটোৱে কোবোৱা কাম। —*adj.* tall দীঘল।

Strata (স্ট্ৰেটা) *pl.* of **Stratum**.

Stratagem (স্ট্ৰেট্-এ-জম্) *n.* an artifice in war যুদ্ধ কৌশল; an artifice, trick কৌশল, কলি।

Strategic, —*al* (স্ট্ৰেট্-এ-জিক্) *adj.* relating to strategy যুদ্ধ কৌশল সম্বন্ধীয়, যুদ্ধৰ নিমিত্তে চল লগা।

Strategy (স্ট্ৰেট্-ই-জী) *n.* artifice of conducting

a campaign যুদ্ধ কৌশল, সৈত চলোৱা কৌশল।

Strategist *n.* যুদ্ধকৌশল বিশাৰদ।

Stratification (ষ্ট্ৰেই-ই-কিক্-এবন্) *n.* act of being arranged in lawyears থাক থাক হওন, ভৰপাতৰণি হওন, খলপা-খলপ, স্তৰীভূতকৰণ।

Stratiform *adj.* formed like strata ভৰপাতৰণ, থাক থাক।

Stratify (ষ্ট্ৰেই-ই-কাই) *v. t.* to form into strata ভৰপাতৰণি কৰ, চামে চামে বা থাকে থাকে বাথ।

Stratum (ষ্ট্ৰেই-আম্) *n.* a layer of earth or rock স্তৰ, ভৰপ, চাম। (*pl.*) Strata.

Stratus (ষ্ট্ৰেটচ্) *n.* a cloud in the form of a dense fog একবকম ঘন কুঁৱলীৰ দৰে মেঘ।

Stratosphere (ষ্ট্ৰেটচ্-ফিয়েৰ্) *n.* the upper layer of rarefied air where there is no resistance to velocity কোনো বস্তৰ গতিৰোধ কৰিব নোৱৰা নিচেই পাতল বতাহ।

Straw (ষ্ট্ৰ) *n.* a stalk of grain ধান খেৰ ; anything worthless অকামিলা বস্তু। Man of straw (see under man).

Strawberry *n.* এবিধ জাম্বুৰ দৰে সৰু সৰু গুটি লগা গছ।

Stray (ষ্ট্ৰে) *v. i.* to wander ব'ভে ত'ভে ফুৰি ফুৰ ; to deviate from duty অৰাটে বা, অকাৰ্য্য কৰ ; to err ভুল কৰ। — *n.* a domestic animal that has strayed or is lost উদঙ্গীয়া গৰু-মহ ইত্যাদি, হেৰোৱা জন্তু। **Strayed** *adj.* wandering উদঙ্গীয়া পলাউৰীয়া, বহেৰা। **Stray-property**=property of deceased person going to the state in default of heirs উত্তৰাধিকাৰী নোহোৱা বাবে চৰকাৰী হোৱা সম্পত্তি।

Streak (ষ্ট্ৰিক্) *n.* a stripe, a long mark বেষ ; a trace সঁচ, বেউচি, আঁচ। — *v. t.* to mark with streaks আঁচবাৰি সঁচ বাথ। **The silver Streak**=English channel ফ্ৰাঙ্ক আৰু ইংলণ্ডৰ মাজৰ ঠেক সাগৰ।

Streaky (ষ্ট্ৰিকী) *adj.* striped আঁচ আঁচ।

Stream (ষ্ট্ৰিম্) *n.* anything flowing out from a source বোইতী নৈ, জ্বান; drift সোঁত, ধাৰ।

— *v. t.* to flow in a stream সোঁত বৈ বা ; to issue in rays কিৰণ বিস্তাৰ কৰ, বেজা।

Streamlet *n.* little stream জ্বান, নলা, সৰু সূঁতি। **Streamy** (ষ্ট্ৰিমী) *adj.* flowing বৈ বোৱা, বোইতী।

Stream-line (ষ্ট্ৰিম-লাইন্) *n.* natural course of air streams পানী বা বতাহ বলা বাট।

Streamer (ষ্ট্ৰিমাৰ্) *n.* an ensign, a flag নিচান, ধ্বজা, পতাকা।

Street (ষ্ট্ৰিট্) *n.* a road in a town বাট, বাস্তা, নগৰৰ আলি বাট।

Street-walker *n.* a prostitute, a whore বেজা, নটী।

Strength (ষ্ট্ৰেংথ্) *n.* vigour, power বল, শক্তি, সমৰ্থ ; number of people engaged in an establishment কাম কৰা লোক সংখ্যা ; potency of liquor মদৰ জাল, উগ্ৰতা। **On the strength of**=relying upon নিৰ্ভৰ কৰি, ভৰদি।

Strengthen (ষ্ট্ৰেংথ-ন্) *v. t.* to make stronger বলবত কৰ, সবল কৰ, টান কৰ ; to increase the power বলবৃদ্ধি কৰ ; to make firm দৃঢ় কৰ, মজবুত কৰ। — *v. i.* to become strong বলবান হ, সবল হ।

Strengthening *adj.* invigorating বলদায়ক, পুষ্তিকৰ।

Strenuous (ষ্ট্ৰেন্-ইউ-আচ্) *adj.* vigorous eagerly pressing উদ্যোগী, যত্নবান, নেৰানে-পেৰা।

Strenuously (ষ্ট্ৰেন্-ইউ-আচ্-লি) *adv.* vigorously unrelaxing প্রবলৰূপে যত্ন কৰি, উৎসাহেৰে, একেবাহে। **Strenuousness** *n.* (*G. Strenes*=strong).

Stress (ষ্ট্ৰেচ্) *n.* pressure ভৰ, হেচা ; force জোৰ, বল। **To lay stress on**=হেচা দে, ভৰ দে। **Stress of the weather**=violent wind ধুমুহা, বতাহৰ কোৰ।

Stretch (ষ্ট্ৰেচ্ছ) *v. t.* to extend মেল, টানি দীঘল কৰ ; spread lengthwise দীঘলকৈ পাৰ। — *v. i.* to be extended মেল খা, দীঘল হ ; to exaggerate বৰকৈ বহল হ। — *n.* extension

বহল কৰণ, বিস্তাৰ ; effort চেঁচা, টান, লাচ ; one continuous action turn, effort etc. কোনো বেদভেদ নোহোৱা কাৰ্য্য। On the stretch=একেৰাহেই। At a stretch=with one continuous effort একেৰাহে, একে চোঁচোকেই, একে লাচেই।

Stretcher (ষ্ট্ৰেচাৰ) *n.* anything used for stretching কোনো বস্তু মেলি দিয়া যন্ত্ৰন ; a frame for carrying the sick ঢালী, খাটীয়া। (Slang) exaggeration, lie মিছা কথা, চোঁচোকে বোটা কৰা কথা।

Strew (ষ্ট্ৰু) *v. t.* to scatter loosely সিচৰতি কৰ, হটিয়াই দে, মেলি দে। (pa. t. Strewed ; pa. p. Strewed, Strewn).

Stricken (ষ্ট্ৰিক্‌ন) *pa. p.* of Strike, Stricken in years=advanced in years বয়সত, বয়সীয়া।

Strict (ষ্ট্ৰিক্ট) *adj.* following exact rules দৃঢ় নিয়মী, নিয়মৰ ইকাল সিফাল নকৰা ; severe, stiff মুখলৈ নেচোৱা, কটকটীয়া, দৃঢ়মুষ্টি ; exact ঠিক। Strictness *n.* exactness, regularity জতি নিয়ম পৰায়ণতা, কঠোৰতা। Strictly *adv.* exclusively বিশেষকৈ, অভ্যন্ত। (as Strictly confidential). closely ঠিককৈ, দৃঢ়কপে। (as Strictly speaking=যথার্থতে কৰলৈ গলে।)

Stricture (ষ্ট্ৰিক্‌চাৰ্) *n.* critical remarks দোষা-বোপ, দোষ-ভণৰ মন্তব্য ; censure নিন্দা, ভৎসনা ; an unnatural contraction সিব সঙ্কোচ, কোঁচ খাওন।

Stride (ষ্ট্ৰাইড্) *v. t.* to walk with long steps বেজামেলি খোজকাঢ়। —*n.* long steps বেজা। (pa. t. Strode ; pa. p. Striden).

Strident (ষ্ট্ৰাই-দেণ্ট) *adj.* harsh in sound, creaking কেবেক কেবেক শব্দ হোৱা।

Stridulous (ষ্ট্ৰি-ডিউ-লাচ) *adj.* making shrill jarring sound উইচিবিকাৰ দৰে কৃকৃ শব্দ কৰা।

Strife (ষ্ট্ৰাইফ্) *n.* contest, struggle দল, কাজিয়া, জোটাগুটি ; discord বোঁজাল-বোঁজাল।

Strike (ষ্ট্ৰাইক্) *v. t.* to hit with force মাৰ, আঘাত কৰ, বৈয়া ; to dash খুন্দা মাৰ ; to stamp ছাপাত মাৰ ; to let down as a sail

ডললৈ নমা ; to punish কোবা, মৰিয়া ; to occur to গাত বা মনত লাগ, উদয় হ। It did not then strike me=সেইটো তেতিয়া মোৰ মনত নপৰিল ; to sound বজা। The clock has struck ten=ঘড়ীত দহ বাজিছে। —*v. i.* to hit খুন্দা খা, টেকা খা ; to strike root শিয়া ; to give up work for some grievance কাম নকৰো বুলি গণ ধৰ। —*n.* act of stopping work to secure higher wages গণ ধৰি কাম বন্ধ কৰণ ; the whole coinage made at a time একে জাউৰিতে ছাপা কৰা মুদ্ৰা। (pa. t. Struck, pa. p. Struck). To strike against=to collide খুন্দা খা, টেকা খা। Strike at=make a blow at আঘাত কৰ। Strike a balance=to adjust account দেনা পাওনা বাৰ খাচ কৰ। Strike a light=produce light by striking a match দীপকাঠি মাৰি চাকি লগা। Strike a bargain=দাম দৰ কৰি ঠিক কৰ। Strike down=to prostrate উঠিব নোৱৰা কৰা, চোপটা কৰ। Strike for=হঠাৎ যাত্ৰা কৰ বা বাওনা হ। Strike home=ঠিক ঠাইত আঘাত লগা। Strike in=to enter suddenly হঠাৎ প্ৰবেশ কৰ। Strike off=to print ছাপা কৰ ; to erase কাটি পেলা ; to deduct বাৰ দে। Strike oil=to be successful কৃতকাৰ্য্য হ। Strike out=to efface মচি পেলা ; to bring to light প্ৰকাশ কৰ, উলিয়া। Strike sail=to lower the sail পাল নমা ; to stop থমকা খা। Strike up=to begin to sing, play or beat গাবলৈ বা বজাবলৈ আৰম্ভ কৰ। Strike work=to cease work কাম কৰিবলৈ এব, আবেজত উচা-মাৰি কাম বন্ধ কৰ, বোহিপাত।

Striker *n.* বোহিপাতি কাম বন্ধ কৰা লোক।

Striking *adj.* affecting মনত লগা, মমমোহা ; surprising আচৰিত ; exact ঠিক।

String (ষ্ট্ৰিং) *n.* a small cork, twine জৰী, বটীয়া, ডোল, গুণ ; a series of things লামি, লেখৰি ; the chord of a musical instrument বাজনাৰ তাঁৰ। Strings *n.* (pl.) stringed instruments তাঁৰ লগোৱা বাজনাযন্ত্ৰ, যেনে বেহেলা আদি। —*v. t.* to put on a string বটীয়া মুদ্ৰা, ডোলত দীখ ; to put in tune

বজাবলৈ তাঁৰ ঠিক কৰ, সুৰ বাধ Stringed *adj.* তাঁৰযুক্ত, ডোল লগোৱা, বজীয়া খুওৱা। To harp on one string=see under harp. To have one on a string=সম্পূৰ্ণ বশীভূত কৰ; to place one under anxiety বৰ উত্তল খুণ্ডলত পেলা। Have two strings to one bow=to have more than one means to attain the object in view কেবাটাও উপায় কৰি থ। Stringed band=তাঁৰৰ বাজনা বজোৱা ঘোৰা; a party of musicians using stringed instruments.

Stringent (স্ট্ৰিং-জেন্-ক্ট্) *adj.* binding closely, urgent আঁতৰোৱা, কটকটীয়া, টান, জৰুৰী।

Stringency *n.* severe pressure কঠোৰতা।

Stringently *adv.* in a stringent manner কটকটীয়াকৈ, ধৰাবন্ধাকৈ। Stringent measure কটকটীয়া টান উপায়।

Strip (স্ট্ৰীপ্) *v. t.* to tear off, to deprive of a covering বখলিয়া, বাকলি শুচা, চৌচ শুচা; to make bare উৎস কৰ, নাঙত কৰ; to plunder লুট কৰ, কাড়ি ধুঁহি নে। (*pa. t.* and *pa. p.* Stripped). — *n.* long piece টিটা, টুকুৰা।

Stripe (স্ট্ৰাইপ্) *n.* a blow with a rod কোব, বেতৰ কোব; a mark of a different colour কোবৰ সাঁচ, আঁচ। — *v. t.* to make stripes upon আঁচ আঁচ কৰ। Striped *adj.* having stripes আঁচ-আঁচ, কাপ-কাপ, গাঁৰি দিয়া, ডুবীয়া; গঁৰিয়লী। Stripes=(*Colloq.*) a tiger বাঘ।

Stripling (স্ট্ৰীপ্লিং) *n.* a youth লৰা, আকলন সম্ভান।

Strive (স্ট্ৰাইভ্) *v. i.* (with with, against, for) to labour hard, to make efforts চেষ্টা কৰ, যত্ন কৰ, হাঁকো-হাঁকো কৰ। (*pa. t.* Strove, *pa. p.* Striven).

Stroke (স্ট্ৰক্) *n.* a blow বুদ্ধ, আঘাত, চোট, মাৰ, কোব, টোকৰ; a dash in writing কলমৰ আঁচ; the touch of a pencil লেখনীৰ বেথ; calamity বিশদ, দুৰ্ঘটনা; sound of clock ঘড়ীৰ শব্দ। At one stroke=by one effort একেকোৰেই। Finishing stroke=লেখনীৰ সামৰনি বেথ। Next stroke=পাচৰ খুলা।

Stroke *v. t.* to rub gently in kindness হাত ফুৰা।

Stroll (স্ট্ৰল্) *v. i.* to ramble idly ফুৰ। — *n.* a ramble ভ্ৰমণ; ফুৰি ফুৰণ। Stroller *n.* ভ্ৰমণকাৰী, ফুৰোতা।

Stromatology (স্ট্ৰ-মোট-লজি) *n.* study of the formation and origin of the stratified rocks চটচটাই খলমা বন্ধা শিলৰ উৎপত্তি আৰু গঠন বিষয়ক বিৱৰণ।

Strong (স্ট্ৰং) *adj.* having physical power বলী, পৰাক্ৰমী firm দৃঢ় টান, কটকটীয়া, মজবুত, শক্ত; intense in quality চোকা, উগ্ৰ। Strong liquor=চোকা মদ। Strong hand=violence, force জোৰজবৰ, বল। Strong fever=টান জ্বৰ। Strong evidence=কটকটীয়া প্ৰমাণ। Strong reason=বলবৎ কাৰণ। Strong minded=টান মনৰ। Strong and stout=মটহা।

Strong hold *n.* a fortified place দুৰ্গ সহজে আক্ৰমণ কৰিব নোৱৰা ঠাই, দুৰ্ভেদ দুৰ্গ।

Strong-room *n.* a firmly secured room মূল্যবান বস্তু ৰখা অজেদ ঠাই।

Strongly *adj.* vehemently বৰকৈ, টানি, শক্তকৈ; firmly দৃঢ়ৰূপে।

Strontium (স্ট্ৰন্-টিয়ম্) *n.* a ductile dark-yellow metal এবিধ হালধীয়া বৰণৰ লেউসেহা ধাতু পদাৰ্থ।

Strop (স্ট্ৰপ্) *n.* a strip of leather for sharpening razors খুৰ ধৰোৱা লটপটী।

Strove *pa. t.* of Strive.

Strow same as Strew.

Struck *pa. t.* and *pa. p.* of Strike.

Structure (স্ট্ৰাক্চাৰ) *n.* construction form গঠন, গাঁথনি, আকাৰ, ঠগ; a building ভট্টালিকা, পকীঘৰ। Structural *adj.* pertaining to structure গঠন বিষয়ক, গাঁথনি সহজীয়।

Struggle (স্ট্ৰগ্লে) *v. i.* to make great efforts চেষ্টা কৰ, হাঁকো-হাঁকো কৰ, বন্ধকা; to contend যুঁজ কৰ, জোড়াপুটি কৰ। — *n.* a violent effort ধৰন্ধৰি, হাঁকো-হাঁকো চেষ্টা; agony

যাতনা, যত্ন, কষ্টকৰণ। **Struggle for existence** = জীৱন সংগ্ৰাম, খোৱা শিকাব চেই।

Struma (স্ট্ৰু-মে) *n.* (*pl.*). **Strumaceae** scrofula গুণ্ণমাল, ডিক্কিফুলি. বা হোৱা বেমাৰ। **Strumous** *adj.*

Strumpet (স্ট্ৰাম্পেট) *a* prostitute বেতা, নটনী। —*adj.* false হলহী, অধিহাসিনী, ভাঙকী।

Strung (স্ট্ৰাং) *pa. t.* and *pa. p.* of **String**. **High-strung** *adj.* (*fig.*) vigorous, high spirited sensitive সাহসী, বেশেকণ্ডা খঙাল অত্যন্ত অভিমানী।

Strut (স্ট্ৰাট) *v. t.* to walk in an affected manner চালি ধৰি খোজ কাঢ়, ভেদ ধৰি ফুৰ। — *n.* a proud step ভেদ ধৰা খোজ। **Struttingly** *adv.* ভেদধৰি।

Strychnine (ষ্ট্ৰিক্-মিন) *n.* a poisonous alkaloid এবিধ বিহ দৰব, কুচিলাৰ পৰা উলিওৱা এবিধ ভিত্তা পোক-কাপ নোহোৱা বিহ দৰব।

Stub (স্টাৰ) *n.* the stump of a tree গছৰ ওড়ি বা ফুৰ। **Stubbed** *adj.* short and thick ভোটোকা, লোটোকা। **Stubborn** *n.* ভোটোকা গজাল।

Stubble (স্টাৰ্বল) *n.* the root ends of the stalks of corn শস্যৰ ফুৰা, নৰা।

Stabborn (স্টাৰ্ব-অৰ্ণ) *adj.* obstinate, stiff যেতি-বিবিকীয়া, অৱজ্ঞান, অগৰুহা, অমঠ।

Stubby (স্টাৰ্ভি) *adj.* full of stubbles ফুৰানি।

Stucco (স্টাক) *n.* a plaster of lime and sand চুন চুকাৰ লেপ।

Stick (স্টাক্) *pa. t.* and *pa. p.* of **Stick**

Suck-up *adj.* self important মইবৰ দান্তিক।

Stud (স্টাড্) *n.* a collection of horses or mares or other animals for breeding purpose পোৱালি জগাবৰ নিমিত্তে ৰখা ঘোঁৰা বা আন জন্তুৰ পাল। **Stud-bull**=বাড় গৰু। **Stud-horse**=a stallion ঘোঁৰা। **Stud** *n.* a large headed nail ডালৰ ঘুৰেবে গজাল; a double headed button কামিজ চোলাৰ গুদাম। —*v. t.* to adorn with knobs ঘুৰটো টোপোৰা কৰ, বেটু লগা।

Student (স্টুডেণ্ট) *n.* a scholar, one who studies

হাত পঢ়া লৰা, শিকাক। **Studentship** *n.* a scholarship বৃত্তি।

Sudd (চাড্) *n.* floating plants, trees &c. obstructing the course of a river নৈত উঠি আহ চলকৰ বন্ধ কৰা জাঁজৰি।

Studio (স্টু-দি-অ') *n.* the workshop of an artist চিত্ৰকৰে কাৰ কৰা ঠাই, শিল্পকৰ কাৰ্য্যালয়।

Studious (স্টু-দিয়াচ্) *adj.* devoted to study, diligent পঢ়াত লিপ্ত, মনোযোগী; careful (with of) সতৰ্ক। **Studiously** *adv.* carefully সতৰ্কভাৱে, অতি সাৱধান; deliberately ভাবি চিহি।

Study (স্টাডি) *v. t.* to examine closely with a view to learn শিকিবৰ মনেৰে চা, ভালকৈ পৰীক্ষা কৰ; to apply the mind to মনোনিবেশ কৰ, ভাবি চা; to come over আতি গুৰি মাৰি শিক, অধ্যয়ন কৰ; a room devoted to study পঢ়া কোঠা। —*v. i.* to apply the mind to books etc. অধ্যয়ন, পঠ; absorbed attention মনোযোগ, চিন্তা। **Studied** *adj.* premeditated ভাবি চিহি পুৰকৈ স্থিৰ কৰা; learned শিক্ষিত, অভ্যস্ত, যুক্তিপূৰ্ণ; deliberate, intentional ভাবি চিহি কৰোৱুলি কৰা। **A studied insult**= কৰোৱুলি কৰা অপমান।

Stuff (স্টাক্) *n.* materials of which anything is prepared জৰা, বস্তু, মাল, সবজাম; that which feels anything টিহনি, টিহা, খোহা মৰা বস্তু; textile fabrics, cloth, etc. কাপোৰ কানি; household furniture ঘৰৰ আঁচৰাৰ; worthless matter অকাৰ্য্যমাল। কথা, সামান্য বিষয়। —*v. t.* to fill very full ঠাই ভৰা। —*v. i.* to feed to the full পেটে নধৰাকৈ খা; to bulge out by filling হেঁচি হেঁচি সুমাই কিচ্ খুৰা।

Stuffing *n.* that which is used for filling টিহনি, কোনো বস্তু কিচ্ খুৰাই ধৰিবৰ নিমিত্তে ব্যৱহাৰ কৰা নোম, ভূলা, খেৰ, চৰাই পাখি ইত্যাদি, সুমাই কৰিবলৈ মজ্জাৰ ভিতৰত সুমুৱা বস্তু।

Stultify (স্টাল্-টি-ফাই) *v. i.* to make or prove foolish ভেৰুৱা কৰ, নিৰ্বোধ বুলি প্ৰমাণ কৰ।

Stum (স্টাম্) *n.* unfermented grape গাপ নিরিতা আত্ববস; new wine used to revive the strength of vapid wine বোহা মদ ভাল কবিলৈ মিহলোহা মদ। —*v. i.* মদ ভেজাল দে।

Stumble (স্টাম্বল্) *v. t.* to strike the feet against something ছুটি থা। —*n.* trip in walking ছুটি; a blunder ভুল। **Stumbling-block** *n.* a block over which one stumbles মি বস্ত্ত ছুটিখাই পৰে, প্রতিবন্ধক, আপত্তি।

Stump (স্টাম্প্) *n.* the lower part of a tree left after being cut down গছৰ মুচা, ভুড়ি গছ; one of the sticks of a wicket বলখেলা খুঁটিৰ এডাল। —*v. t.* to cut off a part of এডোখৰ কাটি পেলা। **Stump-oratory** = গাঁৱে গাঁৱে ফুৰি য'তে ত'তে দিয়া বক্তৃতা। **Stump out** = খুঁটিত বল লগাই আউট কৰ।

Stun (স্টান্) *v. t.* to stupify with a blow জিৰিব-ঘুৰা ঘুৰা, ভাল মাৰ; to amaze বিমূৰ্ছিত কৰ। —*n.* a shock আঘাত, চোট।

Stuporing *n.* stupefaction ঠবমৰ, মূৰ জিনজিননি।

Stung (স্টাং) *pa. t.* and *pa. p.* of Sting.

Stunk (স্টাঙ্ক) *pa. t.* and *pa. p.* of Stink.

Stunt (স্টাণ্ট্) *v. t.* to check the growth মূছতা কৰ, কিৰকিৰীয়া কৰ, কাটিয়া লগা। —*n.* (slang.) special effort, or device মতুন চেঙা বা কিকিৰ।

Stunted *adj.* dwarfed মূছতা, কটীয়া, টিহিৰা, দুইলা।

Stupe (স্টুপ্) *n.* flannel used in fomentation by soaking in hot water গৰম পানীত ছুৰিবিয়াই চেপি সেক দিয়া স্বেমেল কাপোৰ। —*v. t.* to format with hot flannel গৰম কাপোৰেৰে সেক নে।

Stupe *n.* (Slang) fool নিকোঁধ, ঈকৰা।

Stupefy (সিউ-পি-ফাই) *v. t.* to make senseless বিমূৰ্ছিত কৰ, বেহুচ কৰ।

Stupefaction (সিউ-পি-ফেক্-শন্) *n.* insensibility অচেতন অৱস্থা, মূৰমূৰণি, বিমূৰ্ছিত কৰণ। **Stupefying drugs** = a narcotic drug বেহুচ কৰা বস্ত, ভাল থকা বস্ত (যেনে মদ ভাং ইত্যাদি)।

Stupendous (সিউ-পেন্-দাচ্) *adj.* wonderfully large প্রকাণ্ড; wonderful অদ্ভুত, ভয়ঙ্কৰ।

Stupid (সিউ-পিড্) *adj.* insensible অচেতন; weak in intellect, foolish ভেৰা, ভেলেকা, অজগো, অবোধ, মূৰ্খ, অজান। **Stupidity**, **Stupidness** *n.* foolishness মূৰ্খালি, নিকোঁধতা। A stupid book = নিচেই অকাছিলা নিকোঁধ কিতাপ।

Stupor (সিউ-পৰ্) *n.* insensibility অচেতন, বেহুচ অৱস্থা; excessive amazement হতবুদ্ধিতা, ভয়ঙ্কতা; dazed state বিভ্রম অৱস্থা।

Sturdy (স্টাৰ্ডি) *adj.* firm, resolute দৃঢ়, মন-ডাঠ, সাহিয়াল; strong টান, বলিষ্ঠ; stout নিপোষ্টল; vertigo in sheep ভেড়া ছাঁপলীৰ মূৰ ঘূৰুৱা বোমাৰ।

Sturgeon (স্টাৰ্জন্) *n.* a kind of large sea fish একবকম সাগৰীয়া মাছ।

Stutter (স্টাউ-আৰ্) *v. i.* to stammer খোনাই খোনাই কথা ক, কথা কওঁতে খোকোজা ধৰ। **Stutterer** *n.* stammerer খোনা।

Sty (স্টাই) *n.* a small inflamed swelling on the eyelid আচিনাই; as enclosure for swine গাইবি গঁতাল।

Stygian (সিগ্-ইডেন্) *adj.* infernal, hellish নৰকী; gloomy ঘোপমৰা, আত্মাৰ; relating to the river Styx of Hell বৈতৰণী নদী সম্বন্ধীৰ। **Cross the stygian ferry** = মৰ, বৈতৰণী পাৰ হ।

Style (স্টাইল্) *n.* manner of writing লেখাৰ ধৰণ বা দস্তৰ; fashion আঁহম, দস্তৰ; manner, mode ৰকম; title উপাধি; a pointed tool for engraving. লোহাৰ লেখনী। —*v. t.* to designate, to name প্রখ্যাত কৰ, নাম ৰাখ, (অযুক্ত) বুলি আখ্যাত কৰ।

Stylish (স্টাইলিছ্) *adj.* showy আড়ম্বৰী, আৱৰী, ধূৰ লগোৱা।

Stylograph (স্টাই-লো-গ্ৰেফ্) *n.* a pencil-like pen containing reservoir of ink in it আপোমা-আমুৰি চিহ্নাৰি তলাই বোঁতা গোটা মূখৰ কলম।

Styptic (সি-প্-টিক্) *adj.* that stops bleeding তেজ বধা। —*n.* an astringent medicine . আকৰ্ষণ কৰি ধৰা দৰব, তেজ বধা দৰব।

Suasien (চোৱেকন্) *n.* act of advising, advice পৰামৰ্শ দেওন, পৰামৰ্শ।

Suasive (চোৱে-চিত্) *adj.* persuasive প্রত্নতি-জনক, মনকুলতা।

Suave (চোৱেচ্) *adj.* pleasant, soothing ভাল লগা, মূল্যব।

Suavity (চোৱেচ্-ইট) *n.* pleasantness মাধুৰ্য, মধুৰতা; softness কোমলতা।

Sub (চাব্) *n.* (*Coll.*) a subordinate তলতীয়া লোক; subsistence money, a special allowance আত্মতীয়াই দিয়া খোৰাকি ধন।

Subacid (চাব্-এচিড্) *adj.* somewhat acid টেঙচোয়া, ঈষৎ টেঙা।

Subacrid (চাব্-এক্ৰিড্) *adj.* moderately pungent or bitter অলপ জলা বা ভিত।

Subagent (চাব্-এ'জেন্ট) *n.* one employed by an agent to represent him তলতীয়া, পোহোতা, প্রধান কাৰ্য্যকাৰকৰ অধীনস্থ প্ৰতিনিধি।

Subaltern (চাব্-এল্-টাৰ্ণ) *adj.* subordinate অধীনস্থ, তলতীয়া। —*n.* a military officer below the rank of captain কান্তান চাহাবৰ তলৰ খাপৰ সৈনিক পুৰুষ।

Subaqueous (চাব্-এ'-কুই-আচ) *adj.* lying under water পানীৰ তলৰ, পানীৰ মাজত থকা। (*L. sub*=under; *aqua*=water)।

Subdivide (চাব্-দি-ভাইড্) *v. t.* to divide again into smaller division ভগোৱাকৈ আকৌ ভগা, আকৌ সৰু সৰু ভাগ কৰ।

Subdivision (চাব্-দি-ভি-জন) *n.* a smaller division, as of a district মহকুমা, প্রধান বিভাগৰ অধীনস্থ ক্ষুদ্ৰ বিভাগ। **Subdivisional** *adj.* মহকুমাৰ, মহকুমা সৰকাৰী ক্ষুদ্ৰ ভাগ বিষয়ক।

Subdue (চাব্-ডিউ) *v. t.* to bring under control, to conquer দমন কৰ, বশ কৰ, পৰাস্ত কৰ।

Subduer *n.* দমন কাৰক।

Sub-editor (চাব্-এ'-ডিটৰ) *n.* an assistant editor সহকাৰী সম্পাদক।

Subduable *adj.* that may be subdued দমনীয়, বশ কৰিব পৰা।

Subject (চাব্-জেক্ট) *n.* one under the control of another অধীন লোক, প্ৰজা, বান্ধত; that of which anything is said in a discourse কৰ্তৃপক্ষ, কৰ্তা কাৰক; a topic, matter বিষয়, প্ৰসঙ্গ। —*adj.* subordinate

তলতীয়া, অধীন, অধীনস্থ; liable দায়ী। —*v. t.* to make subordinate অধীন কৰ, তলতীয়া কৰ; to subdue বশ কৰ, দমন কৰ; to make liable to দায়ী কৰ। **Subject matter**=আলোচ্য বিষয়। **Subject to trial**=পৰীক্ষাধীন। **Subject to the conditions**=এই বিলাক নিয়মৰ অধীনে, এই বিলাক নিয়ম হৰি পালন হয়।

Subjection (চাব্-জেক্-শন্) *n.* the act of subduing বশতা, অধীনতা, বশীকৰণ।

Subjective (চাব্-জেক্-টিভ্) *adj.* relating to the thought or feeling ভাব মূলক। (*opp.* to **Objective**)।

Subjoin (চাব্-জইন্) *v. t.* to fix or annex to add at the end তলত লেখি দে, শেহত সংযোগ কৰ, পাচত লগাই দে।

Sub-judice (চাব্-জুডিচ্) (*L.*) under consideration বিচাৰাধীন, যাৰ নিষ্পত্তি হোৱা নাই।

Subjugate (চাব্-জুগেট্) *v. t.* to bring under power, to conquer অধীনস্থ কৰ, জয় কৰ, পৰাস্ত কৰ, দখল কৰ।

Subjugation (চাব্-জু-গে-শন্) *n.* act of being conquered or brought under power অধীন কৰণ, বশীভূত কৰণ, দমন।

Subjunctive (চাব্-জাং-টিভ্) *adj.* subjoined সংযুক্ত, অন্তত সংলগ্ন কৰা; denoting a mood expressing condition সম্পোৰ্থক অনিশ্চিত কাৰ্য্য বোধক।

Sublease (চাব-লিজ) *v. t.* to lease out to another by a tenant এটাৰ পৰা পট্টালৈ আন এটাক দে।

Sublet (চাব-লেট) *v. t.* to lease by one tenant to another এটাৰ পৰা ভাড়াটলৈ লৈ আন এটাক ভাড়া দে।

Sublimate (চাব-লিম-এট্) *v. t.* to refine, to exalt শোধন কৰ, উন্নত কৰ, জালাদি ধোৱা-ৰূপে পৰিশুদ্ধ কৰি আকৌ গোট মৰা। **Sublimation** *n.* Sublimate of mercury=corrosive sublimate বস কৰ্পূৰ।

Sublime (চাব্-লাইম্) *adj.* majestic, high, lofty শ্ৰেষ্ঠ, মহৎ, ভয় বা ভক্তিজনক, গভীৰ। —*n.* that which is lofty in thought or style

উচ্চ ভাব, গহীন অবস্থা। —*v. t.* to ennoble, to dignify উন্নত কৰ, শ্ৰেষ্ঠ কৰ।

Sublimely *adv.* in a sublime manner গভীৰ ভাবে, উৎকৃষ্টৰূপে, উচ্চভাবে।

Sublimeness, Sublimity (চাব্-লিম্-ইটী) *n.* loftiness, grandeur উচ্চতা, শ্ৰেষ্ঠতা, মহত্ত্ব।

Sublingual (চাব্-লিং-গুৱেল) *adj.* under the tongue জিভাৰ তলৰ।

Sublittoral (চাব্-লিটো-বেল্) *adj.* being under the shore সাগৰৰ দাঁতি কাষৰৰ তলত থকা।

Sublunar (চাব্-লিউ-নাৰ) *adj.* earthly পাৰ্থিব, পৃথিৱীৰ। —*y adj*

Submarine (চাব্-মে-ৰিণ) *adj.* under the sea or in the sea সাগৰৰ তলৰ, সাগৰৰ ভিতৰৰ। —*n.* a vessel propelled under water পানীৰ তলে যোৱা যুদ্ধ জাহাজ।

Submerge (চাব্-মাৰ্জ), **Submerse** (চাব্-মাৰ্জ) *v. t.* to plunge under water পানীত ডুবা, বুৰা। —*v. i.* -to sink under water পানীত ডুবা-খা, পানীত তল যা, ছটি মাৰ। **Submer-sion** *n.* state of being submerged ডুবাওন, পানীত তলযোৱা অবস্থা, জলমগ্নতা।

Submission (চাব্-মিচ-শ্বন্) *n.* act of submitting or yielding, humble behaviour বশ্যতা, সৈমান হওন, নম্রতা, অধীনতা; act of referring to the judgement of another হুকুমৰ নিমিত্তে পঠোৱা কাৰ্য্য (the submission of a report)। With humble submission I beg to state=অতি বিনয় পূৰ্বক মই প্ৰাৰ্থনা জনাও।

Submit (চাব্-মিট্) *v. t.* to forward for the judgement of another আনৰ হুকুমৰ নিমিত্তে পঠা, দাখিল কৰ, সমৰ্পণ কৰ। —*v. i.* to surrender, to yield বশ হ, অস্তৰ অধীনতা স্বীকাৰ কৰ, সৈমান হ। I beg to submit that=মই জনাব খোজো যে।

Submissive (চাব্-মিচ-চিড্) *adj.* yielding, ready to submit, obedient নম্র, সৈমান, বাধ্য, সিজ।

Submissiveness *n.* নম্রতা, অধীনতা।

Submundane (চাব্-মান-দে'ন্) *adj.* situated under the ground মাটিতলৰ, ভূ-গৰ্ভৰ, ভূগৰ্ভস্থ।

Subneural (চাব্-নিউ-বেল) *adj.* situated beneath a nervous cord শ্ৰৱণ সিৰব তলত থকা।

Subnormal (চাব্-নৰ্বেল) *adj.* below normal condition সাধাৰণতে যেনে হবলগে তাতকৈ কম।

Subordinate (চাব্-অব-দিন-এ'ট্) *adj.* lower in power, authority or rank অধীন, তলতীয়া, চত। —*n.* an inferior তলতীয়া লোক। **Subordinately** *adv.* অধীন ভাবে, তলতীয়া ৰূপে, চতাই।

Subordination (চাব্-অব-দিন-এ-শ্বন্) *n.* state of being subordinate অধীনতা; subjection বশ্যতা, চত।

Suborn (চাব্-অৰ্ণ) *v. t.* to procure any one to commit a crime or to perjure মিছা সাক্ষী দিয়া, অত্যাৱ কাম কৰিবলৈ কাকো হাত কৰ, পাপভাগী কৰ।

Subornation *n.* act of causing to commit perjury মিছা সাক্ষী দিবলৈ গোপনে লগাই দিয়া কাম, বেয়া কাম কৰিবলৈ লগাই দিয়ন।

Subpena, Subpena (চাব্-পি-নে') *n.* summon to appear in court, under a penalty চমন, তাগিদা পৰওনা।

Subrogation (চাব্-ব-গেশ্বন) *n.* the substitution of the name of a person for another in law গুটি গোহৰত এজনৰ সলনি আন এজনৰ নামভুক্ত কৰণ।

Subscribe (চাব্-স্ক্ৰাইব্) *v. t.* to write one's name beneath, to attest দস্তখত কৰ, তলত চহী কৰ; to promise to pay or take পঁচা বা বৰদলি দিবলৈ স্বীকাৰ কৰ, ধন দি লবলৈ স্বীকাৰ কৰ (as a book)। —*v. i.* to sign one's name on a paper promising to pay for something, পঁচা দে, চাঁদাত চহী কৰ। He has subscribed for Rs. 10=চাঁদাত তেওঁ ১০ টকা চহী কৰিছে। He has subscribed a copy of the book=তেওঁ সেই কিতাপৰ এখন লবলৈ স্বীকাৰ কৰিছে।

Subscriber (চাব্-স্ক্ৰাইব্-আব্) *n.* one who subscribes পঁচা বা চাঁদা দিওঁতা, গ্ৰাহক।

Subscription (চাব্-স্ক্ৰিপ-শ্বন্) *n.* act of sub-

scribing, sum¹ promised স্বাক্ষৰ, চহী, পঁচা, বৰকলি, চাপ।

Subsequent (চাব্-চি-কোৱেণ্ট) *adj.* following পাচৰ, শেহৰ।

Subsequently *adv.* afterwards পাচত; later শেহত। (L. *sub*=under; after; *sequi*=to follow)।

Subserve (চাব্-চাৰ্ভ) *v. i.* to serve subordinately চত হৈ কাম কৰ; to help forward সাহায্য কৰ, উপকাৰ কৰ।

Subservience, Subserviency *n.* state of being subservient অধীনতা; anything that helps forward সুযোগ, সহায়।

Subservient (চাব্-চাৰ্ভ-ই-এণ্ট) *adj.* submissive তলভীয়া, নম্র, অধীন, বশবৰ্তী; helping to promote সহকাৰী, উপকাৰী।

Subside (চাব্-চাইড্) *v. i.* to settle down মাৰ যা; to abate সাম কাট, জামৰ; to sink to the bottom ডুকাই যা, তললৈ বহি যা (Colloq.) to stop talking কথা কবলৈ এৰ। **Subsidence or Subsidiency** *n.*

Subsidiary (চাব্-চি-দিহেৰী) *adj.* aiding auxiliary অভিপোষক, সহকাৰী। —*n.* an assistant সহকাৰী লোক।

Subsidise (চাব্-চি-দাইজ) *v. t.* to furnish with a grant ধন দি সহায় কৰ।

Subsidy (চাব্-চি-দি) *n.* grant of a money অৰ্থ সাহায্য; money paid for assistance in war যুদ্ধৰ সময়ত সহায় কৰিবৰ নিমিত্তে কোনো বাজ্যক দিয়া ধন; tribute. (tribute is exacted বলেৰে দিয়া; subsidy is voluntary খুচিতে দিয়া)।

Subsist (চাব্-চিষ্ট) *v. i.* to have existence জীয়াই থাক, তিষ্ঠ, প্ৰবৰ্ত্তন; to be supported অভিপালিত হ, পোহ যা। To subsist on other men's charity=খুজি-মাগি খাই প্ৰাণ ধাৰণ কৰ। —*v. t.* to maintain, to support with provisions অভিপালন।

Subsistence (চাব্-চিষ্ট-এন্স) *n.* means of support, livelihood জীৱিকা, প্ৰবৰ্ত্তন, provision আহাৰ, খোৰাক, ভৰণ পোষণ।

Subsistent (চাব্-চিষ্ট-এণ্ট) *adj.* having real

being জীবন বিশিষ্ট; inherent, as qualities সদায় লাগি থকা, আনুসঙ্গিক।

Substance (চাব্-ষ্টেণ্ট) *n.* the essential part, matter সাৰ, পদাৰ্থ, আচল মূল বস্তু; body দেহ, শৰীৰ; property সম্পত্তি। A man of substance=সম্পত্তিবান মানুহ। The substance of a book=সাৰ কথা, আচল মূল কথা। I agree with you in substance apart from details=মূল কথাত মই তোমাৰে একে হলেও কাৰ্য্যপ্ৰণালীত ঐক্য হব নোৱাৰো।

Substantial (চাব্-ষ্টেণ্ট-ছিয়েল) *adj.* having substance সৰুৱা; real আচল; having property সমৰ্থবান, মাত্ৰস্বৰ, যোত্ৰবান; pretty large যথেষ্টৰূপে সৰহ; wealthy ধনী।

Substantials *n. (pl.)* essential parts সাৰ বস্তু।

Substantiate (চাব্-ষ্টেণ্ট-ছিয়েং) *v. t.* to prove সাব্যস্ত কৰ, প্ৰমাণ কৰ।

Substantive (চাব্-ষ্টেণ্ট-ভিভ্) *adj.* real, expressing existence আচল, প্ৰকৃত। —*n. (Gram.)* a noun বিশেষ্য পদ।

Substitute (চাব্-ষ্টি-ভিউট্) *v. t.* to put instead of another সলনি কৰ, সলা, বদলি কৰ। —*n.* any person or thing put in the place of another সলনি, বদলি।

Substitution (চাব্-ষ্টি-ভিউ-শ্বন্) *n.* act of substituting সলনি; সলোৱা কাৰ্য্য।

Substratum (চাব্-ষ্ট্ৰে-ভাশ্) *n.* an under stratum তলৰ থাক, নিম্নতৰ স্তৰ।

Substructure (চাব্-ষ্ট্ৰাক্চাৰ) *n.* foundation ভেটি, তলৰ গাঁথনি।

Subtenant (চাব্-টেন-এণ্ট) *n.* one who takes on hire from another tenant তলভীয়া বাহত।

Subtend (চাব্-টেণ্ড) *v. t.* to be opposite to বিপৰীত মুখ বিস্তাৰ হৈ থাক।

Subterfuge (চাব্-টাৰ্-ফিউজ) *n.* evasion, an artifice for avoiding censure বাগি, টেঙবালি, মিছা চেলু, কঁকি, তলানলা।

Subterranean (চাব্-টে'-ৰে'-নি-এন্), **Subterraneous** *adj.* underground মাটিৰ তলত থকা বা মাটিৰ তলে তলে যোৱা, তলসূতীয়া।

Subtile (চাব-টিল) *adj.* delicate, fine লেহকা, সূক্ষ্ম; shrewd, cunning শিয়ান, ধূৰ্ত্ত।

Subtility (চাব-ভিল্-ইটি) *n.* shrewdness টেক্কাবালি, ধূৰ্ত্ততা; fineness, fine distinction সূক্ষ্ম শ্ৰেভেদ, সূক্ষ্মতা, লাহি ওপ।

Subtle (চাটিল) *adj.* artful চতুৰ, টেক্কাৰ; cunning শিয়ান, ধূৰ্ত্ত।

Subtleness, Subtlety (চাটল্টি) *n.* artfulness ধূৰ্ত্তালি, টেক্কাবালি।

Subtract (চাব্-টেক্ট্) *v. t.* to deduct one number from another বিয়োগ কৰ, বাদ কাট।

Subtraction (চাব্-টেক্-শ্বন্) *n.* the process of taking away one number from another বিয়োগ অঙ্ক, বাদ কৰণ। (L. *Sub*=under; *trahere*=to draw away)।

Subtrahend (চাব-টাহেণ্ড) *n.* the smaller number to be subtracted from another যিটো সৰু অঙ্ক আন এটাৰ পৰা বাদ দিয়া হয়।

Suburb (চাব্-আৰ্) or **Suburbs** (চব্-অৰ্বক্) *n.* the outskirts of a city নগৰৰ চাৰিও কাষে থকা গাঁও, নগৰৰ দাঁতিৰ বাজু ঠাই।

Suburban (চাব-আৰ্-এন্) *adj.* situated or living in suburbs নগৰৰ কাষত গাঁওত থকা, গাঁওলীয়া।

Subvention (চাব-ভেণ্-শ্বন্) *n.* act of coming to relief সহায় কৰিবৰ নিমিত্তে উপস্থিত হওন; a Government aid গৱৰ্ণমেণ্টৰ সাহায্য। (L. *sub*=under; *venire*=to come)।

Subversion (চাব-ভাৰ্-শ্বন্) *n.* total overthrow, ruin উৎখাত, সমূলি নাশ, ধ্বংস, বিধ্বংসনা।

Subversive (চাব-ভাৰ্-ভিভ্) *adj.* tending to destroy উৰুিয়াই পোলাওৰা বিনাশক বিধ্বংসনাকাৰী। —ideologies=destructive principles মূল উদ্ঘাটনকাৰী নীতি, ধ্বংসমূলক ভাৱ।

Subvert (চাব-ভাৰ্ট্) *v. t.* to turn upside down উৎখাত কৰ, লুটিয়াই পেলা; to ruin totally সমূলি নাশ কৰ, বিধ্বংসনা কৰ, নষ্ট কৰ।

Succeed (চাক্-চিড) *v. t.* to come after, to follow কোনো এটাৰ পাচত হ, কোনোজনৰ পাচত হ। —*v. i.* to follow in order ক্ৰমান্বয়ে

পাচত হ; to accomplish one's objects কৃতকাৰ্য্য হ, সফল হ, কাৰ্য্যসিদ্ধ হ। **Succeeding** *adj.* পাচৰ, পশ্চাৎৰ্তী।

Success (চাক্-চে'চ) *n.* fulfilment of one's attempt কৃতকাৰ্য্য, সফলতা, কাৰ্য্যসিদ্ধি।

Successful (চাক্-চে'চ-ফুল) *adj.* having the desired effect কৃতকাৰ্য্য, সফল, অভীষ্টসিদ্ধ।

Successfully *adv.* with success সফলৰূপে, কৃতার্থৰূপে, যথার্থভাৱে। **Successfulness** *n.* অভীষ্ট সিদ্ধি, সফলতা, সাৰ্থকতা।

Succession (চাক্-চে'চ-শ্বন্) *n.* act of succeeding অনুক্রম, series of persons or things following in order এটাৰ পাচত আনটো হওন; right to take possession of property as an heir উত্তৰাধিকাৰী স্বত্ব। In succession=one after another এটা এটাকৈ, ক্ৰমশঃ।

Successive (চাক্-চেচ-ইভ) *adj.* following in order এটাৰ পাচত আনটো, ক্ৰমে পাচৰ, ক্ৰমাগত, একাদিক্ৰমে। **Three successive days**=এদিন এদিনকৈ ক্ৰমে তিনি দিন, পাচৰ তিনি দিন। **Successively** *adv.* ক্ৰমশঃ একাদিক্ৰমে, ক্ৰমাগত, অনুক্রমে।

Successor (চাক্-চে'চ-অৰ্) one who succeeds উত্তৰাধিকাৰী, ওৱাৰিচ, এটাৰমূৰে হোৱা আন এটা।

Succinct (চাক্-চিংকট্) *adj.* in short, brief চুটি, সংক্ষেপ, চুৰক। —*ly adv.* briefly সংক্ষেপে।

Succour (চাক্-আৰ্) *v. t.* to assist সহায় কৰ; to relieve বন্ধা কৰ, উপকাৰ কৰ। —*n.* aid উপকাৰ, সাহায্য, বন্ধা।

Succulent (চাক্-ইউ-লেন্ট) *adj.* full of juice বসাল।

Succumb (চাক্-কাম্) *v. i.* to sink under ভুবি য়া, তলত শুই পৰ, লেড়সেড় হৈ পৰ; to die মৰ; মৃত্যু হ।

Such (চাছ) *adj.* of that or like quality এনে ভেনে, এই, এনেকুৱা। —*Pron.* (as in *such* and *such*=অনেক তমুক)।

Suck (চাক্) *v. t.* to draw in with the mouth চোপ, চোহ, চবহ, হাঁপ, শোহ; to draw milk from the breast with the mouth

পিয়াহ খা, পি। —*n.* act of sucking চোপন, পিয়াহ খাওন, শিয়ন। (*Slang*) small draught of liquor মদ এটোকা; a hard drinker অতিপাত মদপী। To give suck—পিয়া, পিয়াহ দে। To suck in—শোহা মাৰ। To suck up—শোহা মাৰি খা।

Sucker (চাক্-আৰ) *n.* one who or that which sucks যি চোপে বা তহি খাই; a shoot from an underground stem পিয়াৰ পৰা ওলোৱা পোখা, গজালি, চুপহি।

Sucking *adj.* young child or animal কেঁচুৱা, পিয়াহ খোৱা। **Sucking-bottle**=কেঁচুৱাক গাখীৰ খুওৱা যতন বা চিচা, হুদানি।

Suckle (চাক্-ল্) *v. t.* to give suck to পিয়া, পিয়াহ খুৱা।

Suckling (চাক্-লিং) *n.* a young child or animal still nourished by milk কেঁচুৱা, পিয়াহ খোৱা পোৱালি। —*adj.* পিয়াহখোৱা।

Sucrose (চাক্-বজ) *n.* cane sugar কুঁহিয়াৰ শুডৰ চেনি।

Suction (চাক্-শ্বন্) *n.* act of sucking শোহিনি, শোহন। **Suction-pump**=পানী তোলা কল।

Sudatory (চিউ-দে'-ডক্-ই) *adj.* sweating ঘাম উলিওৱা, ঘমোৱা। **Sudatorium** (চিউ-দেটৰীয়ম্) *n.* hot-air bath গৰম ভাপ লগাই কৰা বান।

Sudd (চাদ্) *n.* floating trees & plants obstructing navigation নাও, জাহাজ চলোৱাত ব্যাঘাত জন্মোৱা উটি অহা গছগছনি।

Sudden (চাদ্) *adj.* unexpected হঠাৎ হোৱা, আচৰিত। All on a sudden=হঠাৎ, ঘূৰ্ণবাই। All of a sudden=ঘূৰ্ণবাই।

Suddenly (চাদ্-ন-লি) *adv.* unexpectedly, abruptly হঠাৎ, অকস্মাৎ, ঘূৰ্ণবাই, টকবাই, চাঁত-কৰে, চেৰেকৰে, আচৰিতে, থকবাই।

Sudorific (চিউ-দৰ্'-ইক্-ইক) *adj.* causing sweat ঘমোৱা। —*n.* a medicine for causing sweat ঘমোৱা দৰষ।

Suds (চাড্) *n. (pl.)* boiling water mixed with soap চাবোন মিহলোৱা গৰম পানী; forth of soap চাবোনৰ কেণ। To be in the suds=to be difficulty মজিলত পৰ।

Sue (চিউ) *v. t.* to prosecute in law court

কাৰো ওপৰত মোকদ্দমা কৰ; to seek after বিচাৰ, পাব খোজ। —*v. i.* to institute a suit গোচৰ কৰ, দাবী কৰ। To sue out=to take out by filing a petition দখাল কৰি উলিয়াই ল।

Suede (স্বোৱেড্) *n.* kid gloves of Sweden চুইদেন দেশৰ ছাগলী ছালৰ হাতমোজা।

Suet (চিউ-এট্) *n.* a hard fat of kidneys, a solid fatty tissue যুত্মলিৰ ঘিলাৰ গোটমৰা ডেল, চৰ্বিহুত বা ডেলাল সিৰ।

Suing *n.* the act of making a legal claim মোকদ্দমা কৰণ; wooing বিয়া কৰাবলৈ উলম্বা, প্রেমালাপ কৰ।

Suffer (চাক্-আৰ) *v. t.* to endure সহ, সহ কৰ; to allow অনুমতি কৰ। —*v. i.* to feel pain দুখ পা, শান্তি ভোগ কৰ; to sustain loss হানি হ। (L. *sub*=under; *ferre*=to bear).

Sufferance (চাক্-আৰ্-এক) *n.* state of suffering সেকা জীয়াতু, যত্নণ; toleration সহন, সহিষ্ণুতা; permission অনুমতি।

Suffering (চাক্-আৰ্-ইং) *n.* distress সেকা, জীয়াতু, যত্নণ, ক্লেশ, নিকাৰ।

Sufferer *n.* one who suffers হঃখভোগী, কষ্ট-ভোগ কৰোঁতা।

Suffice (চাক্-ফাইচ্) *v. i.* to be enough আঁট, জোৰ, যথেষ্ট হ। That will suffice=সেয়ে জুৰিব, আঁটিব।

Sufficient (চাক্-ফি-শ্বিয়েন্ট) *adj.* enough যথেষ্ট, বিস্তৰ; competent উপযুক্ত। **Sufficiently** *adv.*

Sufficiency (চাক্-ফি-চিয়েন্-চি) *n.* state of being sufficient আঁটন, প্রতুল, জোৰাও হওন; প্রচুৰতা।

Suffix (চাক্-ইক্) *n.* a letter or syllable added to a word শেহন্তৰ বৰ্ণ বা বিভক্তি, প্রত্যয় (L. *sub*=under; *figere*=to fix).

Suffocate (চাক্-অ-কেই) *v. t.* to stifle নিশোৱাই কৰ, উপাই নিৰোধ কৰ। **Suffocating** *adj.* stifling নিশোৱাই কৰি ধৰা।

Suffocation (চাক্-অ'-কে-শ্বন্) *n.* act of suffocating নিশোৱাই কৰণ, শ্বাসৰোধ।

Suffragan (চাক্-বে-গেন্) *n.* an assistant bishop সহকারী বিশপ, সহকারী প্রধান ধর্ম্মাধ্যক্ষ।

Suffrage (চাক্-বে'জ্) *n.* an approval, a vote সম্মতি, মত; the right of voting on elections বাজকীয় বিষয়ত সভা মনোনীত কৰাৰ হক।

Suffragette (চাক্জে-গেট্) *n.* a woman who urges right of voting to women বাজসভাৰ সভা হবলৈ তিবোতাই হক পোৱাৰ চেষ্টাত ফুৰা মহিলা।

Suffragist (চাক্-বে'জ-ইষ্ট) one holding particular opinions regarding the right of voting for the council মন্ত্রী সভাৰ বাহনিৰ প্রচলিত প্রথা বিৰোধী লোক।

Suffuse (চাক্-ফিউজ্) *v. t.* to overspread as with a fluid বিষণ্ণ, ঢাক খুৱা, ব্যাপ্ত কৰ।
Suffusion *n.* ব্যাপ্ত কৰণ, বিষণ্ণ কৰণ।

Sugar (শুগাৰ) *n.* the condensed juice of a kind of cane চেনি। —*v. t.* to sweeten with sugar মিঠা কৰ, চেনি সান। **Sugarcandy** = মিছৰী। **Sugar-cane** = the cane from the juice of which sugar is made কুঁহিয়াৰ।

Suggest (চাজ্-জেই) *v. t.* to hint উন্কিয়া, সঙ্কেত কৰ, পৰামৰ্শ দে, দিহা দে।

Suggestion (চাজ্-জে'চ'শন্) *n.* proposal পৰামৰ্শ, দিহা, প্রস্তাব; hint সঙ্কেত।

Suggestive (চাজ্-জে'চ-টিভ) *adj.* containing a hint সঙ্কেতপূৰ্ণ, উল্লেখখকা।

Suicide (চুই-চাইড) *n.* self-murder আত্মহত্যা; one who kills himself আপোন-বাড়ী।

Suicidal (চুই-চাই-ডেল) *adj.* pertaining to suicide আপোনবাড়ী, আত্মহাতক।

Suilline (চুইল্-ইন্) *adj.* swinish বৰা গাহৰিৰ দৰে।

Suit (চুই) *n.* an action at law মোকদ্দমা, গেচৰ; a set of things of the same kind to be used together সাজ, এসাজ বা এঁতুলি, যোৰ; courtship পুৰুষ আৰু স্ত্ৰীৰ বিবাহাৰ্থক প্রণয়। —*v. t.* or *v. i.* to fit মানী হ, উপযুক্ত হ, যোৰ হ, গাত খাই ধৰ; to agree মিল হ, জোৰা ধৰ; to become তৰা। To follow suit = দেখা কৰি কাম কৰ, অন্তৰ আদৰ্শ লৈ চল। To bring a suit = মোকদ্দমা কৰ।

Suitable (চুটেবল) *adj.* fitting adequate জোৰাই জোখাই, উপযুক্ত, যোগ্য, মানী।

Suitor (চুটাৰ) *n.* one who sues শুচবীয়া, বাৰী, প্রার্থনাকাৰী; a wooer শিৰাহাৰী, প্রেম প্রার্থী।

Suite (চুইট্) *n.* a train of followers পাবিষদ, অনুচৰবৰ্গ; set of things taken together একেবিধৰে এঁতুলি।

Sulkily (চালকিলি) *adv.* in a sullen manner গোভোৰাভাৱে।

Sulky (চালকি) *adj.* silently sullen গোভোৰা, ভেমেঠিয়া।

Sulkiness *n.* মঠ, টেহ, মুখগুন্দনি।

Sullen (চাল্-এ'ন্) *adj.* silently angry টেহাল, ভেমেঠিয়া অভিমानी; gloomy tempered, morose গোভোৰা, মনমৰা। **Sullenness** *n.* টেহ অভিমান।

Sulphur (চাল্-ফৰ) *n.* a kind of mineral of yellow colour গন্ধক।

Sulphate (চাল্-ফে'ট) *n.* a combination of sulphuric acid with a base গন্ধকজনিত অম্ল-লবণ। **Sulphate of copper** = তুতিয়া। **Sulphate of iron** হীৰাকচ।

Sulphureous (চাল্-ফিউ-ৰি-আচ) *adj.* consisting of sulphur গন্ধকযুক্ত, গন্ধকময়।

Sulphuric acid *n.* গন্ধকৰ পৰা কৰা এবিধ অতি উগ্র টেঙা বস্তু।

Sultan (চুলতান্) the Muhammadan sovereign of Turkey তুৰ্কীৰ বজা।

Sultana *n. (fem.)* the wife or the mother of a Sultan তুৰ্ক দেশীয় বাৰী বা বাজমাণ্ড।

Sultry (চাল-ত্ৰি) *adj.* very hot and overpowering গুলুম মৰা, গুপগুপীয়া গৰম, খৰাং।

Sultriness *n.* গগগপনি, গগগপীয়া অৱস্থা।

Sum (চাম্) *n.* the total amount মুঠ ধন; a quantity of money টকাৰ কোনো পরিমাণ; an arithmetical problem অঙ্ক; the whole of anything মোট সংখ্যা, মুঠ, মোট; summary সংক্ষেপ; substance সাৰাংশ। —*v. t.* to collect into one amount মুঠ কৰ; to count গণ। To sum up = যোগ কৰ; make a summary সংক্ষেপকৈ ক।

Summary (চাম্'-এ'-ৰি) *n.* an abridgement

সংক্ষেপ, সাৰ সংগ্ৰহ। —*adj.* short, brief চূৰ্ণক, সংক্ষেপ। *Summarily adv.* by a short method সংক্ষেপ কৰে, সাধপাচ নকৰাকৈ।

Summer (চাম্-আৰ) *n.* the hot season জহকালি, গ্ৰীষ্মকাল। **Summer-house**=জহ কালি থকা ঘৰ, জহকালি জিবোৱা উদ্যান গৃহ।

Summerset see Somersault.

Summit (চাম্-ইট্) *n.* the top, the highest limit টিঙ, চূড়া, আগ, নিচেই ওপৰ ভাগ।

Summon (চাম্-অন্) *v. t.* to call আহিবলৈ ক ; to command to appear in a court চমন কৰ, তলব কৰ।

Summons *n.* a call to appear in court চমন, আহিবলৈ হুকুম কৰা পত্ৰ, তলব। **To issue summons**=চমন দে। **To serve a summons**=চমন জাৰি কৰ।

Sumpter (চাম্প-টাৰ) *n.* a horse for carrying burdens বোজাইব যোৱা।

Sumptuary (চাম্‌চুৱেৰী) *adj.* pertaining to expense ব্যয় সম্বন্ধীয়। **Sumptuary allowance**=a fixed annual grant for banquet চৰকাৰী ভোজৰ বাবে দিয়া নিৰ্ধাৰী টকা। **Sumptuary Laws**=laws regulating expenditure ভোজ আৰু পোচাকত ব্যয় সন্তোচ কৰা আইন।

Sumptuous (চাম্-চুৱাছ) *adj.* costly বহুত খৰচ হোৱা ; magnificent প্রকাণ্ড, অতিপাত।

Sumptuously *adv.* in a magnificent manner জাক জমকাকৈ, অতিপাতকৈ, বহুব্যয় পূৰ্বক। **Sumptuousness** *n.* ব্যয়শীলতা, জাক-জমক।

Sun (চান্) *n.* the luminous heavenly body which gives heat and light to us সূৰ্য্য, বেলি, the sunshine ব'দ। **To be in the sunshine**=মাতাল হ। **Under the sun**=in the world পৃথিৱীত। **To expose to the sun**=ব'দত দে, বদত ফুৰ। **Have the sun in one's eyes**=to be drunk মতোতাল হ।

Sunbeam (চান্-বিম্) *n.* rays of the sun সূৰ্য্যৰ কিৰণ, বদৰ জ্বলিজননি। **Sunburnt** *adj.* ব'দত ক'লা পৰা ; discoloured by the sun ব'দত বৰহা।

Sun-dial (চান্-ডায়েল্) *n.* an instrument for ascertaining time by means of the shadow বেলি ঘড়ি। **Sun-flower** *n.* a kind of plant having a disc-like flower সূৰ্য্যমুখী ফুল। **Sunny** (চান্-নি) *adj.* pertaining to the sun উজ্জ্বল ; exposed to the sun ব'দ খাই, ব'দপৰা। —**Sun-rise** (চান্-ৰাইজ্) *n.* the rising of the sun বেলি ওলোৱা সময়, বাতিপুৱা, অকণোদয় ; the east পূব ফাল। **Sun-set** (চান্-চেট্) *n.* the setting of the sun বেলি পৰা সময়, বেলি মাৰ যোৱা সময়, সূৰ্যাস্ত, গধূলি বেলিকা ; the west পশ্চিম ফালে। **Sunshine** (চান্-শাইন) *n.* the light of the sun ব'দ, সূৰ্য্যৰ পোহৰ। **Sun-spot**=সূৰ্য্যৰ গাত থকা ক'লা দাগ।

Sunstroke (চান্-ষ্ট্ৰক্) *n.* a fainting disease caused by exposure to the sun ব'দত বিমুগ্ধিত হোৱা বেমাৰ।

Sunday (চান্-দে') *n.* the first day of the week দেওবাৰ, ৰবিবাৰ।

Sunder (চান্-দাৰ) *v. t.* to divide পৃথক কৰ, ছুভাগ কৰ।

Sundries (চান-স্ৰিজ্) *n.* (*pl.*). various smaller things লাগিলুপা বস্তুবোৰ, নানান উৰহৰ সৰুসুৰা বস্তুবিলাক, লামলাকটু।

Sundry (চান্-স্ৰি) *adj.* several, divers অনেক, বিবিধ, নানান উৰহৰ।

Sung (চাং) *pa. t.* and *pa. p.* of Sing.

Sunk, Sunken (চাংক্) *pa. p.* of Sink.

Sup (চাপ্) *v. i.* to eat the evening meal গধূলিৰ আহাৰ খা। —*v. t.* to take into the mouth মুখতল (যেনে পানী)।

Super (চুপাৰ) (*prefix*)=above, over, beyond বাৰে, উপকৰা, অতি।

Superable (চুপাৰ-এবল্) *adj.* capable of being overcome দমনীয়, বলপৰা, সাধ্য।

Superabundant *adj.* more than enough ওপাই-বহ, ওচপ খাই পৰা, গ্ৰহুৰ।

Superannuate (চু-পাৰ-এন্-ইউ-এট্) *v. t.* to pension on account of old age or for serving beyond the prescribed age কাম কৰি বৃদ্ধ হোৱা বাবে পেন্সন দে ; to impair by old

age বৃদ্ধি হৈ অসমর্থ হ। Superannuation *n.* state of being superannuated কামত বৃদ্ধি হোৱা বাবে পেঞ্চন যোগ্য কৰণ। (L. *super* = above; *annus* = a year).

Superb (চু-পাৰ্) *adj.* grand, magnificent অসুন্দৰ, বিৰোপন, অতি শোভনীয়, জকমকীয়া।

Superbly *adv.* elegantly বিৰোপনকৈ।

Supercargo (চু-পাৰ-কাৰ-গ') *n.* the super-intendent of the cargo in a merchantship বেপাৰী জাহাজৰ মালৰ তত্ত্বাবধায়ক।

Supercilious (চু-পাৰ-চিল-ই-অচ) *adj.* over-bearing, haughty অতি অহঙ্কাৰী, দান্তিক।

Superciliousness *n.* দান্তিকতা, অহঙ্কাৰ।

Supereminent (চু-পাৰ-এম্-ইনেণ্ট) *adj.* excellent in a high degree অতি শ্ৰেষ্ঠ; very great অত্যন্ত ডাঙ্গৰ, সৰ্ব্বপ্রধান। **Supereminence** *n.* প্রাধান্য।

Supererogation (চু-পাৰ-এৰ-অ'-পে'-য়ন্) *n.* doing more than which is necessary নিয়মাতিক কৰ্ম, ধৰ্মমতে যিমান কৰা কৰ্তব্য তাতকৈ অধিক কৰণ।

Superexcellent (চু-পাৰ-এক্স-এ'ল'-এণ্ট) *adj.* excellent beyond measure অতি উৎকৃষ্ট, অত্যাশ্চৰ্য।

Superficies (চু-পাৰ-ফিশ-ইজ) *n.* the upper surface উপৰিভাগ; the outer part of a thing কোনো বস্তুৰ বাহিৰ ফাল।

Superficial (চু-পাৰ-ফি-শিয়েল) *adj.* pertaining to the surface উপৰি ভাগৰ, বাহিৰ ফালৰ; shallow, slight সামান্য, তৰ্কহীন, ওপৰে ওপৰে।

Superficially *adv.* ওপৰে ওপৰে। (L. *super* = above; *facies* = face).

Superfine (চুপাৰ-ফাইন) *adj.* very fine নিচেই মিহি, অতি সুন্দৰ।

Superfluity (চুপাৰ-ফ্লু-ইতি) *n.* state of being superfluous প্রচুৰতা, বাহুল্য, অতিৰিক্ত পৰিমাণ।

Superfluous (চুপাৰ-ফ্লু-আচ্) *adj.* excessive ভেটীয়া, বৰা, বাঢ়ি থকা, উপকৰা; unnecessary অনাবশ্যক, অতিৰিক্ত।

Superhuman (চুপাৰ-হিউ-মেন) *adj.* divine মানুহৰ ক্ষমতাভীত, স্বৰ্গীয়।

Superincumbent (চুপাৰ-ইন-কাম্-বেণ্ট) *adj.* lying above ওপৰত থকা।

Superintend (চুপাৰ-ইন্-টে'ন্ড) *v. t.* to super-vise, to manage তত্ত্বাবধান কৰ, তদাৰক কৰ।

Superintendence *n.* management, supervision তত্ত্বাবধান, পৰিদৰ্শন, কৰ্তৃত্ব।

Superintendent (চুপাৰ-ইন্-টে'ন্-দেণ্ট) *n.* one who superintends তত্ত্বাবধায়ক, অধ্যক্ষ, গৰাকী, সিংহাস।

Superior (চুপি-বি-অৰ) *adj.* higher in place, rank or excellence প্রধান, শ্ৰেষ্ঠ, উৎকৃষ্ট, বৰ ভাল। —*n.* one higher in place ওপৰৰ কৰ্মকাৰক, অধ্যক্ষ, ওপৰদালা।

Superiority (চুপি-বি-অৰ-ইটি) *n.* preeminence শ্ৰেষ্ঠতা, প্রাধান্য। —**complex** = উৎকৃষ্ট ভাবৰ, উল্লোকৰ চেহেৰা।

Superlative (চুপাৰ-লে'-টিভ) *adj.* pressing the highest degree ওচৰাপৰ, সৰ্ব্বপ্রধান, শ্ৰেষ্ঠ ওপৰিণিষ্ঠ, শ্ৰেষ্ঠতৰ।

Supernal (চুপাৰ-নেল) *adj.* celestial স্বৰ্গীয়, আকাশীয়।

Supernatural (চুপাৰ-নেট-ইউ-বেল) *adj.* miraculous beyond the powers of nature অতুত, আলৌকিক, আধিভৌতিক।

Supernumary (চুপাৰ-নিউম্-আৰ-এৰ-ই) *adj.* over and above the fixed number উপকৰা, অতিৰিক্ত। —*n.* a person or thing above the fixed number উপকৰা কৰ্মচাৰী, অতিৰিক্ত লোক বা বস্তু।

Superpose (চুপাৰ-প'জ) *v. t.* to place upon আন এটাৰ ওপৰত থ। **Superposition** *n.* state of being placed upon another ওপৰত কৰণ, ওপৰত থওন।

Super-royal *adj.* denoting a size of writing paper 22"×29" ডাঙৰ বিধৰ লেখা কাগজ।

Superscribe (চুপাৰ-স্ক্ৰাইব) *v. t.* to write on the outside বিয়োগ লেখ, চিঠিৰ বাহিৰ ওপৰত লিখোৱা লেখ।

Superscript (চুপাৰ-স্ক্ৰিপ্ট), **Superscription**

(চূপাব-ক্লিপ-শব্দ) *n.* that which is written on the outside বিয়োগ, শিৰোনাম।

Supersede (চূপাব-চিড) *v. t.* to replace ঢেৰ পেলা, পাচ পেলাই ঠাই ল; to set aside বদ কৰ, বহিত কৰ। (*L. super*=above; *sedere*=to sit).

Supersession (চূপাব-ছেচ-শব্দ) *n.* act of taking the place of another এটাক পাচ পেলাই ঠাই লওন; a setting aside বদ কৰণ।

Superstition (চূপাব-ক্লিপ-শব্দ) *n.* an erroneous belief based on religion ভ্ৰম বিশ্বাস, অন্ধবিশ্বাস, কুসংস্কাৰ।

Superstitious (চূপাব-ক্লিপ-অচ) *adj.* showing or given to superstition, too scrupulous অন্ধবিশ্বাসী, মিছা ধৰ্মভাবত ভয়তুৰ, কুসংস্কাৰযুক্ত।

Superstructure (চূপাব-স্ট্ৰাক্-টিউৰ) *n.* that which is built on a foundation ওপৰৰ গাঁথনি, ভেটিৰ ওপৰৰ কাম।

Supervene (চূপাব-ভীন) *v. i.* to occur অকস্মাৎ ঘট, হঠাৎ উপস্থিত হ। **Supervention** *n.* এটাৰ ওপৰতে হঠাৎ আন এটা উপস্থিত হোৱাটো।

Supervise (চূপাব-ভাইজ) *n. t.* to superintend তত্ত্বাবধান কৰ, তদাৰক কৰ, কাম চা।

Supervision (চূপাব-ভি-জন্) *n.* control, inspection তদাৰক, পৰিদৰ্শন।

Supervisor (চূপাব-ভুই-জৰ) *n.* an overseer তদাৰক কৰোঁতা, কাম চাওঁতা, পৰিদৰ্শক।

Supine (চূপাইন্) *adj.* lying on the back চিংহৈ পৰি থকা; leaning backward পাচলৈ ভিকোৱা; indolent এলোহুৱা।

Supineness *n.* ধোবাং জুৰি পৰি থকা অৱস্থা। indolence এলাহ।

Supper (চাপ-আৰ) *n.* the evening meal গধূলিৰ আহাৰ, নৈশ ভোজন।

Supplant (চাপ-প্লেট) *v. t.* displace of স্থানান্তৰ কৰ; to take the place of by stratagem চলপূৰ্বক এজনক খেদাই তাৰ ঠাই ল।

Supple (চাপল) *adj.* pliant লেহুকা; yielding লেটেসেট, নমনীয়। **Suppleness** *n.* লেটেসেট অৱস্থা ৱা গুণ; fawning লোকক চাটুকৰি ফুৰা, নমনীয়তা

Supplement (চাপ-লি-মেণ্ট) *n.* any additional thing which makes up a deficiency নাটনি পূৰাইল বচাই দিয়া বস্তু, ওপৰকি কাকত, নাটনি পূৰোৱা অংশ, কোড়পত্ৰ।

Supplement, Supplementary *adj.* added to supply deficiency নাটনি পূৰোৱা, ওপৰকি।

Suppliant (চাপ-লি-এণ্ট) *adj.* supplicating নিবেদক। —*n.* a humble petitioner নম্ৰভাৱে প্ৰাৰ্থনা কৰোঁতা।

Supplicate (চাপ-লি-কে'টু) *v. t.* to entreat humbly নিবেদন কৰি জনা, বিনয়পূৰ্বক প্ৰাৰ্থনা কৰ, কাকুতি-মিনতি কৰ, কাৰো কৰ।

Supplicant (চাপলি-কেণ্ট) *n.* one who entreats earnestly প্ৰাৰ্থনাকাৰী, নিবেদক।

Supplication (চাপ-লি-কে-শব্দ) *n.* an earnest prayer কাকুতি-মিনতি, আৰাধনা, নিবেদন, কাওঁবাওঁ।

Supplicatory *adj.* containing supplication কাকুতি-মিনতি থকা।

Supply (চাপ-প্লাই) *v. t.* to furnish what is wanted দে, যোগা, সংগ্ৰহ কৰি দে। —*n.* act of supplying যোগান, সংগ্ৰহ কৰি দিয়া কাৰ্য্য; amount of money or provisions supplied (in *pl.*) সংগ্ৰহ কৰি দিয়া ধন বা বচদ।

Supplier (চাপ-প্লাই-আৰ) *n.* one who supplies যোগনিয়াৰ, গোটেই দিওঁতা।

Support (চাপ-পৰ্ট) *v. t.* to maintain পোহপাল দে, প্ৰতিপালন কৰ; to sustain ধাৰণ কৰ, ভৰ সহ; to substantiate সাব্যস্ত কৰ, প্ৰমাণ কৰ; to defend ৰক্ষা কৰ; to patronise সহায়তা কৰ; to uphold পোষকতা কৰ সমৰ্থন কৰ। **Support your argument**=তোমাৰ যুক্তি প্ৰমাণ কৰা। **The post will not support the beam**=খুঁটাটোৱে চতিটো ধৰি ৰাখিব নোৱাৰিব। **He supports the widow**=সেই বাৰীজনীক তেওঁ পোহপাল দিয়ে। **I support the proposal**=সেই প্ৰস্তাবটো মই সমৰ্থন কৰোঁ। **Support** *n.* a prop ঢোকা, গাগৰি, ঠেকা; maintenance জীৱিকা, ভৰণ-পোষণ, পোহপাল; help সহায়তা, সাহায্য। **In support of**=সপক্ষে, সমৰ্থন কৰিবৰ নিমিত্তে।

Supporter (চাপ-পৰ্ট-আৰ) *n.* one who or

that which supports প্রতিপালন কর্তা, অবলম্বন, ঠেকা ।

Suppose (চাপ-প'জ) *v. t.* to assume, to imagine বোধ কৰ, অনুভব কৰ, ভাবি ল, জানিবা ।

Supposable (চাপ-প'জ-এবল) *adj.* that may be supposed অনুভব কৰিব পৰা, ধাৰণাযোগ্য, অনুমেয় ।

Supposition (চাপ'প'জ-ই-শ্বন্) *n.* assumption অনুভব, অনুমান, কল্পনা ।

Supposititious (চাপ-প'জ-ই-টিচ-আছ) *adj.* not genuine, spurious কৃত্ৰিম, কাল্পনিক ।

Suppress (চাপ-প্ৰেচ) *v. t.* to conceal গোপন কৰ; to restrain দমন কৰ, নিবারণ কৰ; to stop বন্ধ কৰ ।

Suppression (চাপ-প্ৰেচ-অন্) *n.* restraint দমন, আটক; concealment গোপন ।

Suppressive *adj.* tending to suppress দমন-কাৰী, নিবারণ; subduing বশ কৰা ।

Suppurate (চাপ-ইউ-বে'শ্বন্) *v. i.* to generate pus পু'জ হ, পক ধৰ ।

Suppuration (চাপ-ইউ-বে'শ্বন্) *n.* the act of forming into pus পকনি, পক ধৰা কাৰ্য্য (যেনে ঘাৰ) ।

Suppurative *adj.* tending to suppurate পকনি, পক ধৰোতা ।

Supramaxillary (চুপ্ৰা-মেক্স-মিল-এৰি) pertaining to the upper jaw bone ওপৰ পাৰি দাঁতৰ আৰু বিষয়ক ।

Supremacy (চুপ্ৰিম্-এচি) *n.* highest authority অধিপত্য, প্ৰাধাত্য । **Oath of Supremacy**=পোপৰ প্ৰাধাত্য অধিকাৰ কৰা শপথ ।

Supreme (চুপ্ৰিম্) *adj.* highest, chief মুখ্য, সৰ্বপ্ৰধান, অতি উচ্চ । **The Supreme-Being**= God পৰমেশ্বৰ ।

Supremely (চুপ্ৰিম্-লি) *adv.* in the highest degree প্ৰধানকৈ, অত্যন্তৰূপে; excellently শ্ৰেষ্ঠৰূপে ।

Surcharge (চাৰ-হাৰ্জ) *v. t.* to overload অতিবিক্ত ভৰ দে, বৰকৈ বোকাই কৰ; to disallow নামকৰ কৰ । —*n.* an excessive load অতিবিক্ত ভৰা বা বোকাই; an amount to be

refunded for being not passed by an auditor হিচাপ পৰীক্ষকে মঞ্জুৰ নকৰা বাবে ঘূৰাই দিবলগীয়া টকা ।

Surd (চাৰ্জ) *n.* (in alg.) a quantity which has no root বীজগণিতৰ কোনো বাশি যাক মূল অঙ্কত প্ৰকাশ কৰিব নোৱাৰি; an irrational number, non-terminating decimal যি অঙ্গৰ-দশমিকক ভাগ কৰিলে মিলি নেযায় ।

Sure (শ্ব'ৱৰ) *adj.* free from doubt, certain নিশ্চয়, নিঃসন্দেহ, ধ্ৰুৱ । **To be sure**=without doubt নিশ্চয়, নিঃসন্দেহ । **Be sure**=নিশ্চয় জানিবা ।

Surely (শ্ব'ৱৰলি) *adv.* certainly সঁচাকৈয়ে, অৱশ্যে, নিশ্চয়কৈ; undoubtedly.

Surety (শ্ব'ৱৰটি) *n.* one who binds himself for another's action জামিন, প্ৰতিভু; certainty নিশ্চয়তা । **To stand surety** জামিন হ ।

Surf (চাফ্) *n.* the foam formed by the dashing of waves সমুদ্ৰৰ দাঁতিত তৌৰ কোবত হোৱা ফোম, সমুদ্ৰৰ কাষৰ ৰিব-ৰিবীয়া ঢৌ, ঢোলোকনি । **Surfy** *adj.* ঢৌ খেলোৱা, ফেনে ফোটোকাৰে অহা ।

Surface (চাৰ-ফে'চ) *n.* the outer side of anything উপৰি ভাগ, বাহিৰ ফাল । **Surface man**=খনিৰ ওপৰে মুকলি ঠাইত কাম কৰা মানুহ । **Surface water**=drainage water বৈহোৱা খালৰ পানী ।

Surfeit (চাৰ-ফি'ইং) *v. t.* to fill to excess causing disgust পেটে নধৰাকৈ খা, আমুহা । —*n.* excess in eating and drinking অপৰিমিত ভোজন অকচি; sickness due to overfeeding গেৰেও গেৰেও, ওকোল-মোকোল ।

Surfeiting (চাৰ-ফিট-ইং) *n.* gluttony অতি ভোজন ।

Surge (চাৰ্জ) *n.* swelling of large wave প্ৰকাণ্ড ঢৌ । —*v. i.* to rise high বৰকৈ ওকাল লব, বৰ ঢৌ উঠ ।

Surgy (চাৰ্জি) *adj.* billowy ঢৌৰে পৰিপূৰ্ণ, ঢৌ খেলোৱা ।

Surgeon (চাৰ-জন্) *n.* a physician well-versed in surgery অস্ত্ৰ চিকিৎসক, অস্ত্ৰ চিকিৎসাত

পার্গত ডাক্তৰ। **Surgeon-major** = the chief surgeon of a regiment পৰ্টেনৰ মে'জৰ উপাধি-ধাৰী ডাক্তৰ।

Surgeoncy, Surgeonship (চাৰ-জন্-চি) *n.* the office of a surgeon in the army সৈনিক ডাক্তৰৰ পদ।

Surgery (চাৰ-জেরি) *n.* art of treating by manual operations শৰীৰ কটা ছিঙ্গা বিদ্যা, অস্ত্র চিকিৎসা।

Surgical (চাৰ-জি-কেল্) *adj.* relating to surgery কটা-ছিঙ্গা বিষয়ক, অস্ত্র-চিকিৎসা সম্বন্ধীয়।

Surly (চালি) *adj.* cross and rude, uncivil খিজ্জীয়া, খঙ্গাল। **Surliness** *n.* খিজ্জীয়া গুণ।

Surmaster (চাৰ-মাষ্টাৰ) *a.* master next to the head-master in a school হেডমাষ্টাৰৰ পাচৰ মাষ্টাৰ; a vice-master.

Surmise (চাৰ-মাইজ) *n.* conjecture অনুমান, অনুভব। — *v. t.* to conjecture, to image পাঞ্জি ল, অনুমান কৰ; to suspect সন্দেহ কৰ।

Surmount (চাৰ-মাউণ্ট) *v. t.* to mount above ওপৰ উঠ; to overcome অতিক্রম কৰ; to get over পাৰ হ, জয় কৰ।

Surmountable (চাৰ-মাউণ্ট-এবল) *adj.* that may be overcome অতিক্রম কৰিব, পৰা, পাৰ হব পৰা।

Surname (চাৰ-নেম্) *n.* the family name গোত্রজ নাম; যেনে *Gordon in Col P. R. T. Gurdon.*

Surpass (চাৰ-পাছ) *v. t.* to pass beyond পাচপেলা, আগবাঢ়; to excel চেৰপেলা, চেৰা হ।

Surpassing *adj.* excelling others আনতকৈ শ্ৰেষ্ঠ, চৰা, বঢ়া, বেচি, সাতচাৰ।

Surpassingly *adv.* exceedingly অনেকতকৈ।

Surplice (চাৰ-প্লিচ) *n.* a white linen garment used by clerks and priests পুৰোহিত আদিয়ে পিন্ধা একৰকম বগা চোলা।

Surplus (চাৰ-প্লাচ) *n.* excess beyond what is required, balance ডেফি, বাকী, ওপৰকি, আগলিকা।

Surprise (চাৰ-প্ৰাইজ) *n.* amazement, the feeling caused by anything sudden বিস্ময়,

আচৰিত ভাব। — *v. t.* to come upon un-awares হঠাৎ উপস্থিত হৈ বিচুৰ্ত্তি কৰ; to strike with wonder বিস্ময় কৰ; চমক বুজা। **Surprise visit** = আগৰে জানিবলৈ নিদিয়াকৈ হঠাৎ উপস্থিত হওন। **To take one by surprise** = হঠাৎ আক্রমণ কৰ, বিচুৰ্ত্তি কৰ।

Surprising (চাৰ-প্ৰাই-জিং) *adj.* wonderful আচৰিত আশ্চৰ্যান্বক, অদ্ভুত।

Surprisingly *adv.* আচৰিতৰূপে, আচৰিতে।

Surrebut (চুৰিবাট্) or **Surrejoin** (চুৰিজইন্) *n. i.* to reply by plaintiff বাদীয়ে জবাব দে। (Plaintiff's declaration; Defendant's plea; Plaintiff surre joinder; Defendant's rebutter) প্রতিবাদ, ওলোটো জবাব।

Surrender (চাৰ-বেন্দাৰ) *v. t.* to deliver over, to resign শোৰাই দে, এৰি দে, ত্যাগ কৰ; to yield up one's self to another নিজেকে নিজে ধৰা দে, আত্মসমৰ্পণ কৰ। — *n.* act of yielding আত্মসমৰ্পণ, ত্যাগ কৰণ। **Surrender value** = কোনো প্ৰমিচিৰ নোট অসময়ত শোৰাই দিলে জৰিমনা স্বৰূপে কিছু টকা বাদ দি যি দেয় হয়।

Surreptitious (চাৰ-ৰেপ-টিচ-আচ) *adj.* done by stealth গোপনে কৰা; obtained by fraud ছলনাক্ৰমে পোৱা।

Surreptitiously *adv.* stealthily মনে মনে, গোপনে, প্ৰবঞ্চনাপূৰ্বক।

Surrogate (চাৰ-ব'-গেট) *n.* a deputy of an ecclesiastical judge ধৰ্মাধ্যক্ষৰ প্ৰতিনিধি।

Surround (চাৰ-ৰাউণ্ড) *v. t.* to encompass, to enclose বেৰি ধৰ, ঘেৰ, চাৰিওফালে আৱৰি আঁক কৰ। **Surroundings** *n. (pl.)* things which surround চাৰিও কাষে থকা বস্তু বিলাক, চাৰিওফালৰ অৱস্থা। **Surrounding** *adj.* remaining all around চাৰিওফালৰ বেৰি ধৰি থকা।

Surtax (চাৰটেক্স) *n.* additional tax উপকৰা টেক্স বা কৰ। — *v. t.* impose additional tax on ওপৰকি টেক্স লাগ।

Surtout (চাৰ-টু) *n.* a tight frock coat গাত লিপিত খাই ধৰা দীঘল চোলা।

Surveillance (চাৰ-ভেল-এক) *n.* watchfulness, inspection তদাৰক; তত্ত্বাবধান। (Fr. sur-

over ; (L. *super*=abóve, *veiller*=to watch).

Survey (চাৰ-ভে') *v. t.* to look over, to inspect চা, দৃষ্টি কৰ; to measure land জৰীপ কৰ, মাটি জোখ। —*n.* general view, inspection চাওন, দৃষ্টিপাত, পৰ্যালোচনা; measuring of land জৰীপ, মাটি জোখা কাম। **Surveying** *n.* the art of measuring land মাটি জোখা কাম, জৰীপ শাস্ত্র।

Surveyor (চাৰ-ভে'-অৰ) *n.* an overseer, one who measures land পৰিদৰ্শন, মাটি জোখা আমিন।

Survive (চাৰ-ভাইভ) *v. i.* or *v. t.* to outlive আনবিলাক মৰি যোৱাৰ পাচত জীয়াই থাক; to remain alive বৰ্তমান থাক, প্ৰবল থাক।

Survival *n.* a living after পাচত জীয়াই থাকন, অৱস্থিতি, উদ্ধাৰ। **Survival of the fittest**=সজ্ঞনৰ উদ্ধাৰ, যোগ্যবানৰ উদ্ধৃতি।

Survivor (চাৰ্-ভাইভ'-অৰ্) *n.* one who lives after another পৰন্তজীৱী, আন বিলাক মৰাৰ পিচত যি জীয়াই থাকে।

Susceptibility (চাচ'-চেপ্-টি-বিল-ইটি) *n.* state of being readily touched with emotion অলপতে দুখ, সুখ, বেজাৰ, মৰম, প্লেহ লগা যন্তাৰ, বেগতে কোনো কথা মন লগা গুণ।

Susceptibleness *n.* the quality of receiving impressions ভাবগ্ৰাহিতা; sensibility কোনো সঁচা বাখিৰ পৰা গুণ, বেগতে মনত লগা অৱস্থা, সহজে অনুভৱ কৰিব পৰা ক্ষমতা।

Susceptible (চাচ'-চেপ্-টিবল্) *adj.* impressionable disposed to admit অলপতে লগা, বেগতে বিশ্বাস কৰাৰ পৰা, অনুভৱক্ষম; sensitive বেগতে ভাল যোৱা, মন কোমল।

Suspect (চাচ'-পেকট্) *v. t.* to doubt, to mistrust সন্দেহ কৰ, চোভা কৰ, আশঙ্কা কৰ। —*n.* a person suspected চোভা থকা মানুহ।

Suspend (চাচ'-পেণ্ড) *v. t.* to make to hang on ওলোমাই থ, আঁৰি থ; to make to stop for a time কিছুকাল স্থগিত ৰাখ; to delay পলম কৰ; to debar from service for a time কিছুদিন কাম কৰিবলৈ নিদিয়াই থ। **To suspend revenue**=খাজনা স্থগিত ৰাখ। **Suspended**

animation=ঠেৰেকা লাগি কিছু পৰ অচেতনহৈ থকা অৱস্থা।

Suspense (চাচ'-পেন্চ) *n.* state of being suspended স্থগিত অৱস্থা; uncertainty সন্দেহ, অনিশ্চিত অৱস্থা, দুহুতনি।

Suspension (চাচ'-পেণ'-শন্) *n.* temporary privation কিছুদিনৰ নিমিত্তে বঞ্চিত কৰণ; act of suspending আঁৰি বা ওলোমাই থনে; interruption স্থগিত ৰখাটো। **Suspension bridge**=তলত খুঁটা নিদিয়াকৈ শিকলি লগাই আলাসতে ৰখা দলং।

Suspicion (চাচ'-পিচ'-অন্) *n.* mistrust, doubt সন্দেহ, চৰ চোভা, খুঁতৰি।

Suspicious (চাচ'-পিচ'-আছ) *adj.* inclined to suspect সন্দেহী, সন্দ্বিহ; doubtful চোভা যুক্ত, সন্দেহজনক। **A suspicious looking person**=দেখিলে চোব ডকাইত বুলি সন্দেহ হোৱা লোক।

Sustain (চাচ'-টেন) *v. t.* to bear ভৰ সহ, বহন কৰ, সহ কৰ; to hold up ধাৰণ কৰ; to maintain প্ৰতিপালন কৰ, পালন কৰ; to prove প্ৰমাণ কৰ; to prolong দিন দীঘলা, পলম কৰ।

Sustain an action=মোকদ্দমা চাযুদ কৰ।

Sustainable *adj.* maintainable গ্ৰহণীয়, প্ৰমাণযোগ্য।

Sustenance (চাচ'-টেন'-এক) *n.* maintenance ভৰণ পোষণ, উপজীবিকা; provisions আহাৰ সামগ্ৰী।

Sustained *adj.* kept up uniformly একেৰাহে চলোৱা বা চলি থকা।

Sutler (চাট্-ল্যৰ) *n.* a liquor vendor in an army camp সৈনিক দলৰ লগত ফুৰা মদৰ দোকানী।

Suture (চিউ-টিউৰ) *n.* the seam uniting the bones of the skull মূৰৰ হাড়ৰ কেশেৰা জোৰা।

Sutural *adj.*

Suzerain (চিউ-জি-বেণ) *n.* a paramount ruler ৰজা, সম্ৰাট; a feudal lord ভূস্বামী, অধিপতি।

Suzerainty (চিউ-জি-বেণ'-ইটি) *n.* supreme authority অধিপত্য, ৰাজক্ষমতা; the domination of a suzerain ৰাজ্য, সামন্ত, সার্বভৌম।

Svelte (চোৰেল্ট) *adj.* lightly built, supple
কোমল, লেউসেৱা, লাহী (যেনে তিবোতা
মানুহ)।

Swab (চোৱৰ) *n.* a mop or sponge for clean-
ing floors or the bore of a gun বন্দুক আদি
পৰিষ্কাৰ কৰা সোণা কানি, মাজনী; (*Slang*)
a lubber, a clumsy fellow জলহ, আঁভজা
মানুহ।

Swabber *n.* an implement for cleaning
ovens সোটা, জুহাল সৰা সঁজুলি; one who
cleanses with a swab মাজেঁতা।

Saddle (চোৱদল) *v. t.* to bind tight with
clothes কাপোৰ মেৰাই বান্ধ (যেনে কেঁচুয়া
লৰাক)।

Swag (সোৱেগ্) *n.* (*Slang*) booty carried
off by burglars চোৰে চুৰিকৈ নিয়া মালবস্তু। —
v. i. to sink down by weight of belly or
a bundle নিজৰ পেটৰ ভৰত বা বোজাৰ ভৰত
চেপেটাই হৈ য়া।

Swagger (চোৱেগাৰ্) *v. i.* to swing the body
in a blustering way দস্ত কৰি গা জোঁকাৰ;
to brag ফিড়াই মাৰ। —*n.* boastfulness
দস্তালি। **Swagger-cane** = a short cane used
by a military officer পল্টনীয়া চাহাবে হাতত
লৈ ফুৰা চুটি বেতৰ এচাৰি।

Swaggerer (চোৱেগ-আৰ-আৰ্) *n.* one who
brags দস্তিক, ওফাইদাং মানুহ।

Swain (চোৱেন্) *n.* a peasant হালোৱা, কৃষক,
চহা মানুহ; a young man ডেকা লৰা।

Swak (সোৱেক্) *v. i.* to drink greedily
কোঁটকোঁটকৈ হেঁপাহেৰে পি খা। —*adj.* nimble
ক্ষতবেগী।

Swallow (চোৱেল-অ') *n.* a genus of passerine
birds চাতক চৰাই, চাকৈচকেৱা।

Swallow (চোৱেল-অ') *v. t.* to pass through
the gullet গিল; to engulf গিলি পেলা।

Swam (চোৱেম্) *pa. t.* of **Swim**.

Swamp (চোৱেম্) *n.* marsh, low ground
filled with water জলাহ, পানী বহু হোতা দ
পথাৰ। **Swampy** *adj.* wet and spongy
হোৰণি, জলহুৱা।

Swan (চোৱান্) *n.* a genus of birds like the
goose বিলাতী বাজুংহ।

Sward (চোৱাৰ্ড্) *n.* the grassy surface of
land বননি ঠাই, তৃণাবৃত ভূমি। —*v. t.* to cover
with green turf বাঁহ খকা চপৰাৰে আবৃত
কৰ।

Swarm (চোৱাৰ্ম্) *n.* a body of insects
especially of bees জাক, যেনে মৌৰ; a
great number জাক, পাল, দল। —*v. i.* to
throng, to gather in great number খোপা
খা, ঠাট মাৰ, বহুতো গোট খা, জাক পাত। **To
swarm up** to climb a tree by means of
arms and legs বগুৱাবাই গছত উঠ।

Swarthy (চোৱাৰ্থ-ই) *adj.* dark-skinned কলা,
গোমোঠা বৰণৰ, শৰি বৰশীয়া।

Swash (চোৱাছ্) *v. t.* or *v. i.* to make splash-
ing noise চপ্-চপকৈ পৰ, ঢোলোঁকনি খা।

Swash-buckler *n.* a bully লাঠীৱা মানুহ।

Swastica (স্থতিকা) *n.* an ancient symbol
in the form of a cross যোগ চিনৰ দৰে অঁকা
এটা নিচান।

Swathe (চোৱেদ্) *n.* a bandage কাপোৰৰ পটী।
—*v. t.* to bandage পটী বান্ধ।

Sway (চোৱে') *v. t.* to swing হাতেৰে লৰা; to
influence ভিৰ লোৱা; to govern শাসন কৰ,
ৰাজত্ব কৰ। —*v. i.* to incline to one side
এফালে ভিৰ খা। —*n.* influence or authority
ৰাজত্ব, শাসন, প্রভুত্ব, ক্ষমতা।

Sweal (চুইল্) *v. t.* to scorch ডেৰা। —*v. i.* to
burn away slowly লাহে লাহে সিজাই; melt-
away as a candle জুইৰ তাপত পৰি য়া।

Swear (চোৱেৰ্) *v. t.* to take an oath শপত
খা। —*v. i.* to declare on oath শপত খাই ক;
to put on oath শপত ঘূৰা। **To swear off** =
to promise to give up এদিম বুলি শপত খা।
(*pa. t.* Swore and *pa. p.* Sworn-).

Sweat (চোৱেইট্) *n.* perspiration, the mois-
ture from the body ঘাম; labour পৰিশ্রম।
—*v. i.* to give out moisture ঘাম ওলা; to
toil hard for paltry wages গেৰাকী খাট।
—*v. t.* to cause to sweat ঘাম উলিয়া, কঠোৰ

পৰিশ্ৰম কৰ। By the sweat of one's brow=কঠোৰ পৰিশ্ৰম কৰি।

Sweater (চোৱেটাৰ্) *n.* a kind of jersey একবকম গৰম বনিন্ন চোলা।

Sweaty (চোৱেটি) *adj.* consisting of sweat ঘাম লগা, ঘামেৰে ভিত্তা, সেমেকা; laborious পৰিশ্ৰমী।

Swede (চুইড) *n.* a native of Sweden চুইদেন দেশীয় লোক।

Sweep (চুইপ) *v. t.* to clean with a brush or broom সাঁৰ; to carry along or off with a long stroke চোঁচোঁচাই নে; to destroy at a stroke একেবাৰেই নাশ কৰ। —*v. t.* to pass swiftly and forcibly over এবল বেগেৰে যা; to carry off at a stroke একে চোঁচাই নে। (*pa. t.* and *pa. p.* Sweep). —*n.* range পৰিসৰ, সীমা; direction of a curve মেচ; the act of causing a general movement একে জাউৰিতে কৰা কাম। The Derby sweep=দাৰ্বী চহৰৰ যোঁৰা দৌৰ। To make a clean sweep of=to destroy at once একেবাৰেই নাশ কৰ। Sweep off সাঁৰি পেলা।

Sweeper (চুইপ্-আৰ্) *n.* one who sweeps মৰং চোৱা, হৰিজন।

Sweepings *n. (pl.)* rubbish সাঁৰি পেলোৱা জৰ। A sweeping remark=সকলোবিলাককে জপটিবাই কোৱা কথা; a remark on person or things without exception সকলোকে জপটিবাই কোৱা কথা।

Sweet (চুইট্) *adj.* tasting like sugar সোৱাদ, মিঠা; pleasing to the taste or senses মিঠা, মধুৰ, সুগন্ধি, সুৱলা; melodious সুস্বাৰা। **Sweet** *n. (pl.)* sweet-meats মিঠাই, মিঠা বস্তু। **Sweet-breathed**=sweet smelling সুগন্ধি। **Sweet-meat maker**=হাঁহ, মিঠাই-আলা। Be sweet on or upon=be in love with মৰমত মোহ যা।

Sweeten (চুইট্‌ন) *v. t.* to make sweet মিঠা কৰ, সোৱাদ কৰ, সুগন্ধি কৰ।

Sweet-flag *n.* a kind of aromatic plant বচ।

Sweetheart (চুইট্-হাৰ্ট) *n.* a lover or mistress শ্ৰিয়জন, শ্ৰেয়সী।

Sweetish (চুইট্-ইছ) *adj.* somewhat sweet ঈষৎ সোৱাদ, সুৱদি।

Sweetness *n.* state of being sweet মিঠা গুণ, সোৱাদ, মধুৰতা।

Sweetoil *n.* olive-oil জলফাইৰ তেল।

Swell (চোৱেল্) *v. i.* to expand, to bulge out উৰহ, ওফন্দ, ফিক্, ফিকি পৰ, ফুলি উঠ; to become elated ওফন্দি পৰ, উল্লাসিত হ। —*v. t.* to increase the size of ওফন্দা, ফুলা, ফিক্ থুলা, ফিলা। (*pa. p.* Swelled or Swollen). —*n.* swelling উৰহা, ওফন্দনি; increase in size বৃদ্ধি; a wave ঢো; a dandy খুন মাৰি ফুৰোঁতা, ফুলবাদু। **Swell-mob** *n.* a gang of well-dressed pick-pockets বাবুৱা চোৰবদল, ভজ্জবেশী চোৰ।

Swelling (চোৱেল-ইং) *n.* tumour উৰহা, টেমুনা, গাঁড়। Swelling of the body=গা ফুলা, শোৰ।

Swelter (চোৱেল্‌ট্-আৰ্) *v. i.* to perspire from heat বৰকৈ ঘাম ওলা, ঘামি জুকলি হ; to be oppressed with heat গৰমত অচেতন হ।

Swept (চোৱেল্‌ট্) *pa. t.* and *pa. p.* of Sweep.

Swerve (চোৱাৰ্ভ) *v. i.* to depart, from duty or custom, to deviate বিপথগামী হ, আঁতৰাটে যা, বিচলিত হ; to depart from any line একভীয়া হৈ যা।

Swift (চুইফট্) *adj.* moving rapidly, speedy বেগী, দ্ৰুতগামী, খৰ। **Swiftly** *adj.* rapidly খৰকৈ, বেগাই, দ্ৰুতবেগে। **Swiftness** *n.* quickness দ্ৰুতগতি; speed বেগ।

Swig (চুইগ্) *n.* one who drinks deep বৰ মদপী। —*v. t.* ঢোকাঢোকে পি।

Swill (চুইল্) *v. t.* or *v. i.* to drink greedily ঢোকা-ঢোকে খা; to drench oneself with জুৰুবি জুৰুবি হ, জোবোৰা খা। —*n.* a large draught of liquor মুখ ভৰাই খোৱা মদৰ ঢোকা।

Swim (চুইম্) *v. i.* to move on water, to

float সাঁতোৰ খেল, পানীত ভপজি যা। —*v. t.* to pass by swimming সাঁতৰি পাৰ হ। (*pa. t.* and *pa. p.* Swam). —*n.* the air-bladder of a fish মাছৰ ভেঁ। In the swim = ব্যৱসায় বা ঘটনাৰ প্ৰধান দৌত। Swimming *n.* act of floating on water সাঁতোৰ, সাঁতোৰ দেখন; dizziness মূৰবুৰি।

Swimmingly *adv.* smoothly অবাধে, অনায়াসে।

Swindle (চুইন্দল) *v. t.* to cheat ঠগ কৰ, প্ৰভাৰণ কৰ।

Swindler (চুইন্দ-লাৰ) *n.* a cheat প্ৰভাৰক, প্ৰবন্ধক, ঠগবাৰু, ভণ্ডক।

Swindling *n.* cheating প্ৰভাৰণ, প্ৰবন্ধনা।

Swine (চাৱাইন্) *n.* (both *Sing.* and *pl.*) a pig or pigs collectively বৰা গাহৰি।

Swing (সুইং) *v. i.* to wave to and fro হেন্দোল, দোল, ওলমি ইফাল সিকাল হৈ লৰি থাক। —*v. t.* to move to and fro লুৰা, হেন্দোল। (*pa. t.* and *pa. p.* Swung). —*n.* motion to and fro দোলন, হেন্দোলনি; free course বেছাৰীন গতি; power of anything in motion বেগৰ চোহি। In full swing = in full progress পূৰ্বাশ্ৰমতাবে চলি থাকোঁতে।

Swinge (চুন্জ) *v. t.* beat, strike hard মৰিয়া।

Swinging *adj.* moving to and fro ইফাল সিকালকৈ লৰি থকা, হেন্দুলি থকা। —*n.* act of moving backward and forward দোলন, হেন্দোলনি।

Swinish (চোৱাইন্‌ইচ) *adj.* like a swine, brutal গাহৰিৰ দৰে, নিষ্ঠুৰ; filthy খেহেটা।

Swipe (চোৱাইপ) *v. t.* or *v. i.* to hit at বল মাৰ। (*Slang*) steal by snatching খাপমাৰি যেনে যেনে লৈ যা।

Swiss (চুইচ) *adj.* of or belonging to Switzerland চুইজাৰলেণ্ড দেশীয়।

Switch (চুইচ্ছ) *n.* a small flexible twig চেকনী এছাৰি; a movable rail for changing the course of a carriage লাইন সলাবৰ নিমিত্তে কৰা দুই বেলৰ জোৰা; a device to break circuit of electric current বিজুলী চাকি লগাব বা নুমাৰ পৰা যতন। —*v. t.* to switch on the light বিজুলী চাকিৰ কল ডিপি পোহৰ কৰ।

Switchback-railway *n.* an elevated railway for amusement বং দেখুৱাবৰ নিমিত্তে কৰা এককম বৰ ওপ আগুৱায়া ৰেলওয়ে।

Switch-board *n.* an electric apparatus for running or stopping electric current or circuit বিজুলী চাকী জ্বলাৰ বা নুমাৰ পৰা যতন।

Swivel (চুইভেল) *n.* a ring or link that turns round on a pin দুবাৰৰ নিমিত্তে পৈচ লগাই জোৰা দিয়া শিকলিৰ পাহি বা আঙঠি; a small cannon which can be turned on a swivel এককম সৰু তোপ। Swivel-eyed = squinting eyed কেঁৰা চকুৱা।

Swollen (চোৱলন্) *pa. p.* of Swell.

Swoon (চুউন্) *v. i.* to faint মুৰ্ছা হ, মুছকহ যা। —*n.* a fainting fit মুৰ্ছা।

Swoop (চুউপ) *v. t.* to sweep down upon as a hawk চিলনীৰ দৰে খাপ মাৰি ধৰ। —*v. i.* to descend with a sweep একে, চোঁচাই উৰামাৰি পৰ। —*n.* a seizing with a sweep খাপ মাৰি ধৰণ, খাপ।

Sword (চ'ৰ্ড) *n.* a weapon with a long blade তৰোৱাল, কিৰীচ। Put to the sword = কাট, বধ কৰ। Cross swords with = যুদ্ধ কৰ, কটাকট কৰ। Sheathe the sword = যুদ্ধ বা বিবাদ কৰিবলৈ এৰ। Draw the sword = যুদ্ধ কৰিবলৈ সাজু হ। Measure sword with = যুদ্ধ কৰিবলৈ আগ বাঢ়। Sword player = তৰোৱাল খেলুৱৈ। Swordsman = one skilled in the use of sword যোদ্ধা, তৰোৱালেৰে যুদ্ধ কৰা সৈন্য।

Swore (স্ব'ৰ) *pa. t.* of Swear.

Sworn (স্ব'ৰ্ণ) *pa. p.* of Swear, Swornenemies = enemies who have promised not to be reconciled দোৰ্ণেৰ শত্ৰু। Sworn friends = fast friends পৰম বন্ধু, সখি।

Sybarite (চাইবেৰাইট) *n.* an inhabitant of Sybaris, a city in Italy চাইবেৰিচৰ মানুহ; a very luxurious fellow অতিবিলাসী লোক।

Sycophancy (চিক্-অ'-ফেন-চী) *n.* mean flattery চাইফি, উপাসা, ভাটখুতি, উচটাই জোল খোৱা স্বভাৱ।

Sycophant (চিক্-অ'-ফেণ্ট) *n.* a servile flatterer নীচ চাটুকাৰ, পৰণদ সেৱক, লগনীয়া মানুহ।

Syllable (চিল্-এ'-বল্) *n.* a word or part of a word which forms one sound ভগ্ন শব্দ, একেবাৰে উচ্চাৰণ কৰিব পৰা পদাংশ।

Syllabus (চিল্-এ'-বাল্) *n.* a table of contents বিবৰণী ফৰ্দ, পাঠ্যৰ তালিকা; course of teaching কুলত কিতাপৰ জ্ঞানী বিভাগ। (*pl.*) **Syllabi**.

Syllogism (চিল্-অ'-জি-জম্) *n.* a logical form of propositions for argument ভৰ্ক শাস্ত্ৰমতে যুক্তিৰ পৰা প্ৰস্তাৱনা। **Syllogistic**,—**al** *adj.* যুক্তিৰ পৰা প্ৰস্তাৱনা বিয়ক।

Sylph (চিলফ্) *n.* a fairy অপেছৰী।

Sylvan, **Silvan** (চিল্-ডেন্) *adj.* woody হাবিয়লীয়া, জঙ্গলাকীৰ্ণ, আৰণ্যক।

Sylviculture (চিল্-ভি-কালচাৰ) *n.* the growing and tending of trees গছপুলি কই ডাঙৰ দীঘল কৰা বিদ্যা।

Symbol (চিফল) *n.* a sign by which anything is known, emblem নিদৰ্শক, ৰূপক, প্ৰতীক চিহ্ন, প্ৰতিকল্প; a creed ধৰ্মৰ সাৰ কথা।

Symbolic, **Symbolical** *adj.* representing by signs, প্ৰতিকল্পক, নিদৰ্শনযুক্ত, আকৃতিবোধক; figurative নিবৰ্ণন স্বৰূপ, উপমা বিশিষ্ট।

Symbolise (চিফলাইজ) *v. t.* to represent by symbols চিহ্ন দ্বাৰা দেখুৱা, নিদৰ্শন স্বৰূপ কৰ।

Symmetric, **Symmetrical** (চিমিট্ৰিক্, চিমিট্ৰিকেল্) *adj.* proportional, harmonious সমশৰিৰিত, মিল, জোখাৰ, ঠানুৱা, নিয়ামি, সুমিতিপূৰ্ণ।

Symmetry (চিম্-ই-ট্ৰি) *n.* state of being in equal proportion, harmony মিল, পৰিমাণ, সকলো ভাগৰ পৰস্পৰ ঠিক সমানতা বা মিল, সুমিতি।

Sympathetic (চিম্-পেটেটিক্), **Sympathetical** *adj.* inclined to feel for others, compassionate দয়ালু, লোকৰ দুখত দুখী, মৰম পতিওৱা; propensity of bodies to mutual action আনুসঙ্গিক।

Sympathise (চিম্-পেট্-আইজ) *v. i.* to feel for another, share feeling with a person মৰম পতিয়া, লোকৰ দুখত দুখী হ। **Who will**

sympathise with you=তোমাক কোনে মৰম পতিয়াব, তোমাৰ লগত কোনে দুখ কৰিব, তোমাক কোনে পুতোঁ কৰিব?

Sympathy (চিম্-পে-ট্ৰি) *n.* pity, compassion সহানুভূতি, পুতোঁ, লোকৰ দুখ দেখি হোৱা দুখ। (*Gr. sym*=with; *pathos*=suffering).

Sympathiser *n.* one who sympathises with another পুতোঁ কৰোঁতা, লোকৰ দুখত দুখ কৰোঁতা, সমবেদনা প্ৰকাশক।

Symphony (চিম্-ফ'-নি) *n.* harmony of sound স্বৰ মিলন, সুবৰ মিল, একতানতা।

Symphonic, **Symphonious** *adj.* agreeing in sound মিল স্বৰৰ, সুবৰ।

Symposium (চিম্-প-জিয়াম্) *n.* after-dinner drinking party with dances etc. ভোজৰ শেষত কৰা মদপী লোক সকলৰ নাচ গান; friendly discussion on philosophic matters দাৰ্শনিক আলোচনা।

Symptom (চিম্-প্-তম্) *n.* that which indicates the existence of anything as an effect লক্ষণ, চিন, (যেনে বেমাৰ)। **Symptoms of a disease**=বেমাৰৰ লক্ষণ। **Symptomatic** *adj.*

Synagogue (চিনে-গ'গ) *n.* religious assembly of Jews যিহুদীৰ উপাসনা সমাজ; a Jewish place of worship যিহুদী সকলৰ উপাসনা ঘৰ।

Synchroanal (চিন-ক্ৰ-নেল) *adj.* happening at the same time, simultaneous একে সময়তে হোৱা। **Synchronous** *adj.* simultaneous একে সময়তে হোৱা।

Synchronism (চিন-ক্ৰ-নিজম্) *n.* concurrence of events in time একে সময়তে হোৱাটো, একে আউৰিতে হোৱা ঘটনাবলী, যুগপৎ সংঘটন। (*Gr. sym*=together; *chronos*=time). **Synchronize** *v. i.* occur at the same time একে সময়তে হ'ব।

Syncope (চিন-ক'প) *n.* the omission of letters from the middle of word as *ne'er* for *never*=আখৰ লোপ, সংকিপ্ত শব্দ। (*medi.*) a fainting fit মুৰ্ছা।

Syncopal, Syncopic *adj.* pertaining to syncope আখৰ লুপ্ত বখা বিষয়ক।

Syndic (চিন্-দিক্) *n.* one choosen to transact business for a corporation or company কোনো ব্যবসায়ী দল বা সভাৰ প্ৰতিনিধি।

Syndicate (চিন্-দিক্-টেই) *n.* a council সভা ; a body of men chosen to manage business ব্যবসায়ী দলৰ কাৰ্য্য নিৰ্বাহক সভা ; association of persons for collection and publication of literary articles সাহিত্য-বিষয়ক প্ৰচাৰ কাৰ্য্য চলোৱা সভা।

Synecdoche (চিন্-এক্-দ'কি) *n.* a figure of speech in grammar in which the whole is put for a part or a part for the whole উপলক্ষণ (যেনে নখাল বা শিজালক বিশ্বাস নকৰিবা বোলোতে নখ বা শিৰ্গ বকা জ্ঞানক বুজায়)।

Synod (চিন্-অদ্) *n.* an ecclesiastical council ধৰ্মসংস্থাপক সভা।

Synonym (চিন্-অ-নিম্) *n.* a name or word having the same meaning একাৰ্থক শব্দ, প্ৰতিশব্দ। **Synonymous** *adj.* একে অৰ্থৰ, একাৰ্থক, তুল্যাৰ্থ।

Synonymy (চিন-অন-ইম্-ই) *n.* a rhetorical figure by which synonymous words are used একাৰ্থক শব্দ প্ৰয়োগ।

Synopsis (চিন-প্-চিচ) *n.* a collective view of any subject, an abstract, summary চুৰুকাৰিবৰণ, সাৰ সংগ্ৰহ। **Synoptical** *adj.* সংক্ষিপ্ত।

Syntax (চিন-ডেক্চ) *n.* correct arrangement of words in sentences বাক্য বিস্তাৰ, কোনো বাক্যত উপযুক্ত স্থানত উপযুক্ত পদৰ প্ৰৱেশণী। **Syntactic**,—*al adj.* বাক্য বিস্তাৰ সংক্ৰান্ত।

Synthesis (চিন-থি-চিচ্) *n.* the combination of separate elements or parts into a

whole (oppo. to *analysis*), বেলেগ বেলেগ অংশে গোটেই এটা কৰাটো, ভাব সংযোগ। **Synthetic**,—*al adj.* artificially made up of separate elements, chemically prepared আন বস্তু মিহলাই কৰা, কৃত্ৰিম উপায়ে কৰা, (যেনে বৰব, নীল ইত্যাদি)।

Syphilis (চিফ্-ই-লিচ) *n.* a contagious disease গমী বেমাৰৰ পৰা গাত তলোৱা একবকম সোচৰা বহু, উপদংশ। **Syphilitic** *adj.*

Syphon (চিফন) *see* **Spihon**.

Syringe (চিব-ইনজ্) *n.* a small portable tube used to draw in an eject liquid পিচকাৰী। —*v. t.* to inject or clean with a syringe পিচকাৰী দে।

Syrup (চিব-আপ) *n.* the juice of fruits flavoured and saturated with sugar মিঠা পানী, চৰ্পত।

Système (চিচ্-তে'ম্) *n.* an orderly arrangement of objects according to certain rule ব্যবস্থা প্ৰণালী ; regular method পদ্ধতি, প্ৰক্ৰিয়া, বেহা, নিয়ম। **Systematic**,—*al adj.* methodical বীতিমত, শৃঙ্খলাযুক্ত। **The system of government**=ৰাজ্যশাসন প্ৰণালী। **The solar system**=সৌৰজগৎ, সূৰ্য্যাদি গ্ৰহৰ অবস্থিতি প্ৰণালী।

Systematically *adv.* according to system, regularly ক্ৰমাগত, বীতিমতে।

Systematise (চিচ-ডেম-এই-আইজ) *v. t.* to reduce to system বেহা লগা, শ্ৰেণীবদ্ধ কৰ।

Systole (চিচ্-ট'ল্) *n.* contraction of the heart for impelling the blood কালিজাৰ সঙ্কোচ, কলিজা চাপ ৰাওন ; the shortening of a long syllable পদাংশ সংকোচ। **Systolic** *adj.*

T

T (টি) the twentieth letter of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ বিংশতিতম আখৰ ; something made like a T in shape, as a T iron টি অকৃতিৰ বস্তু । To a T=exactly একেবাৰেই, ঠিকঠাক । To be marked with a T=চোৰ দুলি দাপ দে । Cross the T's=be accurate সকলো আঁৰ মাৰি কৰ ।

Tab (টেব্) *n.* small flap, strip, tag, tongue, distinguishing mark on collar of staff officers ডিঙিৰ কলানত লগোৱা পণ্টনীয়া বিষয়াৰ চিন, ওলমি থকা সৰু টাকনি, টুপীত ওলোমাই দিয়া কণ্টাকনি, জোতাৰ ফিটাৰ মূৰৰ তাম পিডলৰ মোখনি ।

Tabby (টেবী) *adj.* diversified in colour চিৰবিচিৰ, ফুটফুটিয়া ; an artificial stone কৃত্ৰিম পাথৰ । Tabby cat a female cat জাই মেকুৰী ।

Tabernacle (টেব-আৰ্-নে-কল) *n.* a tent used as a temple কাপোৰৰ মন্দিৰ ; a sacred place পবিত্ৰ স্থান ; the human body মানব দেহ ।

Tablature (টেব-লে'টিউৰ) *n.* painting on a wall ঘৰৰ পকা বেৰত অঁকা চিত্ৰ ; something flat like a table মেজৰ দৰে সমান চেপেটা বস্তু ।

Table (টেবল্) *n.* a flat board with legs মেজ ; entertainment ভোজন ; a brief statement তালিকা, ফৰ্দ ; index নিৰ্ধষ্ট । The multiplication table=পূৰণৰ নেওতা । To lay on the table=পাচত আলোচনা কৰিবৰ নিমিত্তে মেজত থৈ দে । To turn the tables=কাৰ্য্যৰ গতি কিব, অৱস্থা বিপৰীত হ, আন ফালে ঢাল ল । At table=খানা খোৱাত । Table cloth *n.* খান খোৱা মেজৰ কাপোৰ ; a cloth for covering a table । Table-cover *n.* খানা খোৱাৰ বাজে আন মেজত পৰা কাপোৰ । Tableland *n.* a region of elevated and

flat land দীঘল বহল এখ সমান ঠাই পৰ্ব্বতৰ কাষৰ সমভূমি । Table money *n.* আলহি মুখিবৰ নিমিত্তে সৈনিক কৰ্মচোৰীক দিয়া বাজে উপকৰা দৰমহা ; an allowance granted to certain military officers for entertainment of guests.

Table-spoon *n.* ডাড খোৱা ডালৰ চামোচ ।

Table-talk *n.* conversation at the time of meals ভোজনালপ, খানা খাওঁতে পতা কথা ।

Table of contents সাৰ সংক্ষিপ্ত, সূচীপত্ৰ । Table-service=খানা খোৱা পাত্ৰ ।

Tablet (টেব্-লে'ট্) *n.* a small flat surface সৰু মেজ, পীৰা ; a flat square form চকলা ; something flat to write upon ফাল ।

Tableu (টেব-ল) *n.* a vivid representation, a picture ছবি, চিত্ৰ পট, নক্সা । (*pl.*) Tableaux.

Tabloid (টেব্-লইড) *n.* lozenge, a small cake of anything used as a medicine চাকলিৰ নিচিনা চেপেটা বস্তু, দৰবৰ চকলীয়া বৰি ।

Taboo, Tabu (টে-বু) *n.* religious prohibition ধৰ্ম বিষয়ক নিষেধ, কৰিব নোপোৱা কাম । —*v. t.* to forbid the use of ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ ধৰ্মমতে নিষেধ কৰ ।

Tabour, Tabor (টেবৰ) *n.* a small one faced drum তবলা নাগেৰা বাজনা ।

Tabular (টেব-ইউ-লেৰ) *adj.* of the form of a table মেজৰ দৰে সমান ; arranged in a schedule ফৰ্দ কৰি দেখুওৱা, থাক থাকৈ ভাগে ভাগে দিয়া । Tabular statement ফৰ্দ কৰি বিতৰ্কৈ দিয়া বৰ্ণনা ।

Tabulate (টে-বইউ-লেই) *v. t.* to classify into tables ভাগে ভাগে ফৰ্দত লিখা বা শ্ৰেণীবদ্ধ কৰ ।

Tabulation (টেব-ইউ-লে'-শন্) *n.* the act of classifying into tables ফৰ্দ মতে শ্ৰেণীবদ্ধ কৰণ ।

Tache (তেছ) *n.* a freckle, a spot সামান্য দাগ, ঢেঁকা ; a blemish কলঙ্ক ।

Tachometer (টে-কম্-ই-টাৰ্) *n.* an instrument for measuring velocity of machines কলৰ বেগ পরিমাপ কৰা যন্ত্ৰ ।

Tachymeter (টে-কিম্-ই-টাৰ্) *n.* a surveying instrument for location of points মেপত চিন বহুৱোৱা এককম জৰীপৰ যন্ত্ৰ ।

Tacit (টেচ-ইট্) *adj.* implied without expressing by words, silent মৌন, নীৰৱে কোৱা, নীৰৱে সম্মতি বুজোৱা ।

Taciturn • (টেচ-ইট্-আৰ্ণ) *adj.* habitually silent মৌন, নিবোকা, নিমাত । **Taciturnity** *n.* নিবোকা গুণ, মৌন সম্মতি ।

Tacitly *adj.* silently মনে মনে, মৌনীভাৱে ।

Tack (টেক্) *n.* a small broad-headed nail ফুতি গজাল ; a temporary stitch ফোৰ সিহনি ; the course of a ship জাহাজৰ গতি । —*v. t.* to fasten by a tack ফোৰ মাৰি লগা, ফুতি গজাল মাৰ ; change one's conduct or policy মন ফিৰা, আন ফালে ঢাল ল । **Tacky** *adj.* adhesive জেপেটিয়া, জেকেটমেকেট ।

Tackle (টেক্‌ল) *n.* the ropes, rigging etc. of a ship জাহাজৰ ডোলফহটি ; tools সবজাম ; weapons অস্ত্ৰশস্ত্ৰ । —*v. t.* to harness সবজাম লগা ।

Tackling *n.* সবজাম, আঁচবাৰ ।

Tact (টেক্‌ট্) *n.* skilful management of affairs without giving offence to any one সকলোৰে মন বুজি কাম চলোৱা কৌশল ; কোন সময়ত কেনেকৈ চলিলে কৃতকাৰ্য্য হব পাৰি সেই বিষয়ক বুজি । **Tactful** *adj.* skilful বুদ্ধিক, টেক্স । **Tactus** = স্পৰ্শ জ্ঞান ।

Tactics (টেক্-টিক্‌চ) *n.* (sing) the art of conducting forces against the enemy যুদ্ধকৌশল, সৈন্ত চালনা কৰা বিদ্যা, বাহু বচনাৰ কৌশল ।

Tactical, Tactic *adj.* relating to tactics যুদ্ধ কৌশল বিষয়ক ।

Tactile (টেষ্টাইল) *adj.* relating to touch স্পৰ্শ কৰিলে বা চুলে গম পোৱা, স্পৰ্শ জ্ঞান বোধক ।

Tactual *adj.* tangible, intelligible বোধগম্য হোৱা, চুলে বুজিব পৰা ।

Tadpole (টেড্-প'ল) *n.* a frog in the first stage of its life লালুকি ।

Taenia (টেনিয়া) *n.* a ribbonlike part of brain মূৰৰ মগজুৰ ওপৰৰ ফিটাৰ দৰে ছৰণীয়া মেৰ বা বান্ধনি ; (Anatomy) roller bandage মেৰাই বন্ধা বান্ধনি ; tape worm চেপেটা পেলু ।

Taffeta (টেক্-ই-তা), **Taffety** *n.* a kind of glossy silk stuff এককম চিকমিকীয়া পাট কাপোৰ ।

Tag (টেগ্) *n.* a string with metallic ends to fasten something by piercing ছাইমূৰে পিতলৰ জোং লগোৱা জৰী । —*v. t.* to fasten with a tag জাং লগোৱা জৰীৰে গাঁঠ বা বান্ধ । —*v. i.* to go behind পাচে পাচে যা । **Tag-rag** = the rabble ইতৰ মানুহ ; a tatter ফটাকাপোৰ ।

Tag (টেগ) *n.* a children's play এটাৰ পাচত এটা চুৰলৈ লৰি ঘূৰি ঘূৰি ফুৰা খেল ।

Tail (টেইল্) *n.* the end of the backbone of an animal নেজ ; the hinder part of anything শেহভাগ, পাচফাল ; the posterior feathers of a bird ফাঁপ ; a retinue অনুচৰ-বিলাক, লগুৱা দল । To lay or put salt on the tail = to catch ধৰ । Make neither head nor tail of anything = বুজিবৰ অসাধ্য, আগ ওৰি নোহোৱা । To turn tail = to run away পলা, পাচহোঁহক । With the tail between the legs = ভয়ত কৌঁচ খাই । **Tailings** *n. pl.* refuse, dregs, inferior parts of anything অকাষিলা পেলাই বিদ্যা শয় আদি । **Till-end** *n.* ক্ৰান্তিকৰ শেষ অংশ । **Tail-piece** *n.* a piece at the end শেহচোৱা । **Tail-light** = বেল, মটৰ গাড়ীৰ পাচৰ চাকি ।

Tailor (টে'ল'ৰ্) *n.* one who makes men's clothes দৰ্জী । **Tailoring** *n.* the work of a tailor দৰ্জী কাম ।

Tailor-bird *n.* a small bird who builds his nest by sewing the leaves of trees পাতনিয়া চৰাই ।

Taint (টেক্‌ট্) *v. t.* to tinge, to stain ঢেঁকা লগা, দাগ লগা, কলঙ্কিত কৰ । —*v. i.* to be

corrupted দূষিত হ, ঢেঁকা লাগ। - a spot
ঢেঁকা, দাগ; blemish কলঙ্ক, বদনাম।

Take (টেক্) *v. t.* to receive what is offered
ল, গ্রহণ কৰ; to catch ধৰ; to choose পচন
কৰ; to understand বুজ, জ্ঞান কৰ; to agree
to মান্তি হ, সম্মত হ। (*pa. t.* Took; *pa. p.*
Taken). The act shall be taken to have
effect from July=এই আইনটো জুলাই মাহৰ
পৰা চলিছে বুলি ধৰিব লাগিব। It took me
nine days=এইটো কৰিবলৈ মোৰ ন দিন
লাগিল। To take advantage of=চল, পা।
Take after=একে বকমৰ কৰ, অনুকৰণ কৰ।
Take air=to be made public জনাজাত হ,
প্রকাশ পা। Take a walk=ফুৰ। Take the
air=বায়ু সেৱন কৰ। To be taken
aback=বিচুৰ্ত্তি হ, অবাক হ, অপ্রস্তুত হ। Take
away=to remove লৈ যা। Take breath
to stop in order to breathe, to rest দম ল,
জিৰা, শ্বাস। Take back=ফিৰাই ল, ওৱাপোচ
ল। Take back care=সাহায্য ন। Take
care of=to look after তদাৰক কৰ, চকু
বধ। Take cognizance of=বিচাৰ কৰিবৰ
নিমিত্তে ল, গ্রাহ কৰ। Take on credit=to
borrow ধাৰে ল। Take down=to write
down লেখ; to pull down ভাঙ্গি পেলা; to
lower নমা; to swallow গিল। Take
effect=to come into force চল, প্রবল হ,
ফাঁপ। Take fire=become ignited জ্বৈ
লাগ। Take for=to mistake ভুল কৰ, অমূলক
বুলি অনুভব কৰ। Take all the fun out of
it=to deprive a person of his enjoyment
of a thing, to task কোনো জনক ভোগ্য বস্তুৰ
পৰা বঞ্চিত কৰ; to put strain upon বৰকৈ
টান ধৰ। I took him for a gentleman=
তেওঁক মই ভুল্ললোক বুলি ভাব কৰিছিলো। Take
from=to deprive of নে, বঞ্চিত কৰ; to
subtract বাদ দে। Take heed=to be care-
ful তত ল, সাৱধান হ। Take hold, Take
hold of=ধৰ, ধৰি ৰাখ। Take to heart=to
feel sensibl মনত লাগ, মনত আঘাত লাগ।
Take in=to comprehend বুজ পা; to
enclose বেৰি ধৰ; to receive as lodgers

ধৰত ঠাই দে, আলহী ৰাখ। Take in hand=
to undertake হাতত ল, কোনো কাম কৰিবলৈ
ধৰ। Take into one's head=মন ওকৰ, মগজত
সোম। Take leave=বিদায় ল। Take
notice=to observe অবধান কৰ, সত্ৰাদ ল,
কাণ দে। Take no notice=কাণ নকৰ, নেলাগ,
নেমান। Take oath=শপত খ। Take in
with=to deceive ডগ কৰ, হুল কৰ। Take
order with=বকা কৰ, ভালকৈ ৰাখ। Take
off=to remove আঁতৰ, আঁতৰকৈ থৈ দে; to
imitate অনুকৰণ কৰ। Take off your hat=
টুপী ওচা বা সোলোকা। Take off=(*Colloq.*)
to grieve বেজাৰ কৰ। Take one's chance=
to try one's luck এবাৰ চেষ্টা কৰি চা,
ভাগ্য পৰীক্ষা কৰ। Take out=to issue
উলিয়া, বাহিৰ কৰ। Take part=to share
অংশী হ, ভাগ ল; to join যোগ দে, লগ লাগ।
Take place=to happen ঘট, হ। Take
train=বেলত উঠ। Take root=to strike
out roots শিপা, শিখা। Take the field=
মূল কাৰ্য্য আৰম্ভ কৰ। Take the wall off=to
get the advantage of সুবিধা পা। Take
stock=মালৰ হিচাপ ল। Take to=to resort
to (কোনো কামত) লাগ, কোনো ব্যৱসায়ত
ধৰ, অবলম্বন কৰ। Take up=to left ওপৰলৈ
তোল, তুলি ল; to borrow money ধাৰ কৰ;
to buy কিন; to receive ল, গ্রহণ কৰ। To
take up a cause=মোকদ্দমাৰ বিচাৰ কাৰ্য্য
আৰম্ভ কৰ। To take up time=সময় নষ্ট কৰ,
বহু সময় লাগ, পলম হ। Take up arms=to
begin to fight অস্ত্ৰ ধাৰণ কৰ, যুদ্ধ আৰম্ভ কৰ।
Take it up again=আকৌ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰ।
To take up one's abode=থাকিবলৈ ল, বাস
কৰ। To take up a case=মোকদ্দমা তদৱীৰ
কৰিবলৈ ল (যেনে উকিলে)। Take upon
oneself=to assume নিজে কৰিবলৈ ল,
নিজে ভাব ল। Take up with=to be con-
tended with সঙ্কট হ; to lodge কাৰো লগত
থাক। Take wind=to become public
প্রকাশ হ। Take to the sea=to become
a sailor নাবিক হ। Take to wife=ভিকতা
কৰি ৰাখ। Take a thing ill=to be unable

to endure সহ্য নকৰ। **Take heart**=take courage সাহস কৰ, ভয় নকৰ। **Take amiss**=to resent খং কৰ, বেয়া পা। **Take at one's word**=to believe কাৰো কথাত বিশ্বাস কৰি চল। **Take exception to**=আপত্তি কৰ। **Take fright**=ভয় খা, টক খা। **Take into account**=লেখত ল, বিবেচনা কৰ। **Take pains**=যত্ন কৰ, চেষ্টা কৰ। **Take the lead**=যুগ্ম হ, প্রধান হ। **Take time by the forelock**=যুগ্মগ পোৱা মাত্ৰকে কাৰ্য্য কৰ। **Take the law into one's own hand**=আপোন মই মতে দণ্ড কৰ। **Take the initiative**=to begin চুক কৰ। **Take a fancy to**=পছন্দ কৰ, ভাল পা। **Take it coolly**=to be unmoved খং নকৰি মনে মনে সহি থাক। **Take sides**=to join either of the parties পক্ষ অবলম্বন কৰ, কাৰো ফালীয়া হ। **Take to task**=to reprimand ডাঙা কৰ, ভৎসনা কৰ, জগৰ ধৰ। **Take-off** *n.* act of leaping or rising from a spot কোনো ঠাইৰ পৰা জাপমাৰি ওপৰলৈ উঠা কাম। —*v. i.* to start from the ground for flight as an aircraft কোনো ঠাইৰ পৰা একে চোঁচাই ওপৰলৈ উঠ (যেনে আকাশী বথ)।

Taking *adj.* alluring মুহুকাৰী, লোভ লগা। —*n.* seizing অ'ক্ৰমণ; excitement উৎসেগ; money received in business কাৰবাৰৰ লভ্য, প্ৰাপ্তি।

Taky *adj.* attractive আকৰ্ষণীয়, মোহজনক।

Talc (টেলক্) *n.* a mineral অজ, বালিচন্দ। **Talc-squere**=মাটি কালি উলিওৱা ঘৰ পতা বালিচন্দাৰ ফলি।

Tale (টেল্) *n.* a story, a fable উপকথা, সাধুকথা, আখ্যান। **Tale bearer** *n.* one who gives false information লগনীয়া, মিছা খবৰ দি ফুৰোঁতা। **Tale bearing** *adj.* giving tell tales টুটকীয়া, লগনীয়া। **Tell tales out of school**=গুপ্ত কথা প্ৰকাশ কৰ।

Talent (টেলেন্ট্) *n.* faculty natural or special gift স্বাভাৱিক গুণ বা বুদ্ধি, মানসিক শক্তি। **Talented** *adj.* স্বাভাৱিকৈ বুদ্ধিমান, গুণী, নিপুণ।

Tales (টেলজ) *n.* a list of persons selected

at random to supply any defect in a jury আদালতত উপস্থিত থকা কোনো লোকক মনোনীত কৰি সমন্বত জুৰি ভুক্ত কৰা কৰ্দ।

Talisman (টেল্-ইচ্-মেন্) *n.* a charm or amulet worn to ward off evil কবচ, দৰবৰ বিৰি, ভাবিজ। **Talismanic** *adj.* magical ঐশ্বৰ্য্যালিক, কবচৰ গুণৰ দৰে।

Talk (টক) *v. i.* to speak familiarly কথা পাত, কথাবাৰ্তা হ। —*n.* a familiar conversation কথাবাৰ্তা, আলাপ, কথোপকথন। **Talk over**=to discuss পৰামৰ্শ কৰ, আলোচনা কৰ। **Talk to**=to speak to ক, পৰামৰ্শ দে; to rebuke তিবন্ধাৰ কৰ। **Talk up**=to speak impudently দস্তালৈক ক। **Talk round**=to convince one by argument to follow one's course বৰাই বুজাই নিজৰ মতলৈ আন। **Talk about**=to discuss আলোচনা কৰ। **Talk against time**=কথা পাতি সময় কটো। **Talk back**=to reply defiantly অমতি হ, অস্বীকাৰ কৰ। **Talk big**=to speak boastfully ওফাইদাং কথা ক। **Talk down**=উৰ্ক কৰি ভাগৰ। **Talk from the point**=আচল কথা এৰি বাজে কথাত ধৰ। **Talk Greek**=বুজিব নোৱাৰাকৈ কথা পাত। **Talk shop**=to talk about one's business or profession untimely যেতিয়াই তেতিয়াই নিজৰ ব্যৱসায়ৰ কথা পাত। **Talk through one's hat**=(Slang) to speak bluffly দস্তাদি কৰি কথা ক।

Talkative (টক-এ-টিভ্) *adj.* given to much talking বহুবকী, বহুভাষী, বৰ কথকী। **Talkativeness** *n.* বহুতকৈ কথা কোৱা ৰভাৱ বেলবেলোয়া গুণ।

Talkies (টকীজ) *n.* a cinema pictures having mechanical speech কথাকোৱা চিত্ৰপট, চিনেমা ছবি। (Movies=চলন চিত্ৰ) সবাক চিত্ৰ, বোলছবি।

Tall (টল্) *adj.* high, lofty গঢ়াল, হটলা, শীঘল। **Tallboy** (টল্-বয়) *n.* a high chest of drawers on dressing table সাজ পিন্ধা মেজৰ ওপৰৰ ওখ দেবাজ; a kind of chimney pot চিমনি চাকনি। **Tall** *adj.* courageous সাহসী; boastful excessive বৰ বৰ ওফাইদাং (যেনে কথা)।

Tallow (টেল অ') *n.* the fat of animals

melted জন্তব তেল, চৰ্ব্বিযুক্ত। **Tallow-face** = pale person শেতা, নিস্তেজ মান্হ।

Tallowchandler (টেল'-চন্দ'-লাব) *n.* a maker or dealer of goods made of tallow চৰ্ব্বিৰে কৰা মাল বেচোতা (যেনে মোম-বাতি)।

Tally (টেল-ই) *n.* a stick marked or notched to keep accounts হিচাপ বাখিবৰ নিমিত্তে দাগ দি যোৱা মাৰি, খাঁজকটা মাৰি। —*v. t.* to mark with notches দাগ দি হিচাপ ৰাখ; to make to fit খাঁজ খুৱা। —*v. i.* to suit, to correspond মিল, মিল হ।

Tallyman *n.* one who keeps accounts মাল হিচাপ ৰাখোতা; one who sells goods by sample নমুনা দেখুৱাই মাল বেচোতা; one who keeps a mistress আৰিয়েকৈ ভিবোতা বৰা মান্হ। To live tally = বিয়া নকৰাকৈ মতা-ভিবোতা ভাবে ৰাখ; cards left after deal তাঁচ খেলত উগাই দিয়াৰ পাচত থকা তাঁচপাত।

Talmud (টেল-মাদ) *n.* the Jewish code যিহুদী সকলৰ সংহিতা; a book of Hebrew traditions যিহুদী পুৰাণ।

Talon (টেল-অন্) *n.* the claw of a bird of prey চিকাৰী চৰাইৰ নখ।

Tamable *adj.* that may be tamed ঘৰচীয়া কৰিব পৰা, পোহ মনাৰ পৰা।

Tamarind (টেম-এ-বিন্দ) *n.* a kind of tree bearing pods containing sweet and acidulous pulp তেতেলী।

Tambourine (টেম-বুৰ-ইন্), **Tambour** (টেম-বুৰ্) *n.* a small shallow drum বজুৰী; a frame used for embroidery work চাকৰ দৰে সৰু ঘূৰণীয়া মেৰ, গুণাৰ ফুল তোলা যন্তন।

Tame (টেম) *adj.* domesticated পোহনীয়া, ঘৰচীয়া; gentle জাঁতি, শান্ত। —*v. t.* to domesticate পোহমনা, ঘৰচীয়া কৰ; to make gentle শান্ত কৰ। **Tameness** *n.* শান্ত ভাব, ঘৰচীয়া গুণ।

Tammany (টেম-এ-নি) *n.* an organization of democratic party in New York আমেৰিকাৰ এদল প্ৰজাতন্ত্ৰবাদী ধৰন্ত লোকৰ সভা।

Tamper (টেম্পাৰ) *v. i.* to meddle with secretly মনে মনে হাত লগা, হস্তক্ষেপ কৰ; to

practise secretly and unfairly বিগৰা, তলে তলে বেয়া কৰ।

Tampon (টেম্পন) *n.* a plug used to stop hæmorrhage ৰক্তস্ৰাব বন্ধ কৰা সোপা। —*v. t.* সোপাদি স্ৰাব বন্ধ কৰ।

Tan (টেন্) *v. t.* to convert hides into leather by process of soaking in acid and salt কহ দি জন্তব ছাল তৈয়াৰ কৰ; to make brown ভামবৰণীয়া কৰ। (*Colloq.*) to beat মৰিয়া, পিট। —*n.* bark of certain tree used for tanning চামৰা তৈয়াৰ কৰাত ব্যৱহাৰ কৰা গছৰ ছাল।

Tandem (টেন-ডেম্) *adv.* position of harnessed horses ঘোঁৰা সাজপিছাই মুতি অগা-পিচাকৈ নিয়া। —*n.* a team of horses or bicycle with seats for two or more in a line যোঁতা সালিকৈ দুটা তিনটা ঘোঁৰা ঘোঁৰা বা চাইকেল। Drive tandem = যোঁতা সালিকৈ লগলাগি যা।

Tang (টেং) *v. i.* to ring, to sound loudly টিং-টঙ্কা। —*n.* the pointed end of an instrument গেজি।

Tangent (টেন্-জেন্'ট) *n.* a straight line that touches a curve বৃত্তৰ কোনো অংশ চুই যোৱা পোণ বেখা, বৃত্তস্পৰ্শী সৰলৰেখা। To fly off at a tangent = to turn suddenly into a different line of thought হঠাৎ ফালৰি কাটি যা। (*L. tangere* = to touch).

Tangerine (টেঞ্জিৰিং) *adj.* and *n.* a native of Tangiers টেঞ্জিয়াৰ্চ দেশৰ লোক, টেঞ্জিয়াৰ দেশৰ।

Tangible (টেন্-জি-বল) *adj.* preceptible by the touch বোধগম্য, চুলে গম পোৱা।

Tangibleness (টেন্-জি-বল-নেচ), **Tangibility** *n.* the state or quality of being tangible চুলে গম পোৱা অৱস্থা, স্পৰ্শৰ দ্বাৰা অনুভব।

Tengal (টেং-গল) *n.* a knot of something confused জোঁট, আউল, পাক। —*v. t.* to unite together confusedly আউল লগা, পাক লগা, জোঁট খুৱা। **Tangly** *adj.* united confusedly আউলীয়া, জোঁটপোটে।

Tank (টেংক) *n.* a reservoir of water, a pond

পুৰী। **Tank-car**=তেল নিয়া ঢোল গাড়ী ; an all steel box propelled by motor power in war যুদ্ধকৰা লোহাৰ মটৰ যান, যুদ্ধ-ক্ষেত্ৰত খাটোৱা পাব হোৱা ঢোল মটৰ।

Tankard (টেক-আৰ্ড) *n.* a vessel for holding liquors ঢাকোন মৰা মদপাত্ৰ ; a drinking vessel with a lid সাঁকৰ দিয়া, থিয় টেকেলি।

Tanker *n.* a ship with tank for carrying oil তেল ভৰাই দিয়া জাহাজ। (*Slang*) a six-pence ছয়পেনী।

Tanner (টেন-আৰ) *n.* one who tans গাপ দি চামৰা তৈয়াৰ কৰোঁতা, মূচীয়াৰ, চামৰাআলা।

Tannery (টেন-এ'ৰ-ই) *n.* a place where leathers are prepared চামৰা তৈয়াৰ কৰা ঠাই, ছাল শুকুত কৰা কাৰখানা।

Tan-pit *n.* ছাল গাপ দিয়া খাল।

Tannin (টেন-ইন) *n.* an astringent substance obtained from oak bark and used in tanning ছাল তৈয়াৰ কৰোঁতে ব্যৱহাৰ কৰা কহ। **Tannic-acid**=একৰকম গছৰ ছালৰ শৰা উলিওৱা টেক্সা দৰৱ।

Tantalise (টেন-টে-লাইজ্) *v. t.* to torment with false hopes আশা দি নিৰাশা কৰ, তুতুৱা, কুঁহলিয়া।

Tantalus (টেকে-লাচ্) *n.* (Gk. mythology) son of Zeus, one who was over enticed to quench his thirst but to no avail মিছা প্ৰলোভন দেখুৱাই হাক শাস্তি কৰা হয়।

Tantamount (টেন-টে-মাউণ্ট) *adj.* equivalent, amounting to তুল্য, সমান।

Tap (টেপ্) *n.* a gentle blow টোকৰ ; a short pipe to draw liquor through পনীয়া বস্তু খোৱা পাজৰ মুখত লগোৱা ফুজনল। —*v. t.* to strike gently টুকুৰিয়া, অলপকৈ আঘাত কৰ ; to pierce to draw off fluid ফুটা দি পানী উলিয়া, বিছা উলিওৱা। **Water-tap**=পানীৰ কল। **Taps**=dinner call in barracks বেবেকত সেনাক ভাত খাবলৈ মজা জাননী ; a signal on trumpet to put out light in barracks সৈন্ত থকা ঠাইৰ চাকি নুমাবলৈ দিয়া ঘণ্টা বা বিকোল। (*pr. p.* Tapping ; *pa. t.* and *pa. p.* Tapped).

Tape (টোপ্) *n.* a narrow fillet used as string ফিটা। **Tape-worm**=ফিটাৰ দৰে চেপেটা পেলু। **Tape-line**=কোনো বস্তু জোখা দীঘল ফিটা।

Taper (টেপাৰ) *n.* a small wax candle মম-বাতি। —*adj.* long and slender পিলপিলীয়া। —*v. t.* to make narrow towards the point আগলৈ চি'য়া কৰ।

Tapering *adj.* becoming gradually thinner মূৰচি'য়া, আগলৈ ক্ৰমে সৰু হৈ যোৱা।

Tapestry (টোপ-এ'চ-ত্ৰি) *n.* an ornamental textile দেৱালত অ'ৰা ফুলাম কাপোৰ, বুটাদাৰ কাপোৰৰ পৰ্দা।

Tapis (টো'পিচ্) *n.* tapestry ঘৰত অ'ৰা বা পৰা ফুলাম কাপোৰ। Upon the tapis=on the table, under consideration বিবেচনাৰীন।

Taproot (টোপ-কাই) *n.* the main root of a tree or a plant ঘাই শিপা।

Tapster (টেপ্-ষ্টাৰ্) *n.* a barman পিপাৰ মদ বটলত ভৰাই বেচোঁতা।

Tar (টাৰ্) *n.* a viscous liquid obtained from pine-tress সবল গছৰ ক'লা এঠা। **Coal tar**=আলকতৰা। **Tar** *v. t.* to smear with tar আলকতৰা গলা। **Tar** *n.* Jack tar=a sailor জাহাজৰ খালাচি।

Taradidal, Tarra (টেৰেডিডেল) *n.* lie মিছা কথা, ফাঁকি কথা।

Tarantula (টেৰণ-টউলা) *n.* a large spider whose bite was believed to cause dancing mania এজাতি ডাঙ্গৰ দীঘল মকৰা যি কাহুৰিলে নাচন উঠে।

Tarboosh (তাৰ-বুছ) *n.* a red cup with a black tassel মুছলমানী টুপী।

Tardy (টাৰ্-দি) *adj.* slow, sluggish লেহেম, লেখা। **Tardily** *adj.* slowly লাহে লাহে, লেহেমকৈ। **Tardiness** *n.* টিলানী, হেলাঙটা।

Tare (টে'ৰাৰ্) *n.* the weight of a vessel box or carriage in which goods are conveyed মাল ভৰোৱা, কোনো গাড়ীৰ বা পাজৰ মালে সৈতে ওজন ; abatement of weight from a commodity sold in casks etc.

পাত্রৰ ওজনৰ বাবে বাদ; ওজন c. f. Net weight
= বাকচৰ ওজন বাদে মালৰ ওজন।

Target (টার্-গেট্) *n.* a small shield সৰু ঢাল;
a mark to fire at গুলী মৰা নিচান, লক্ষ্য।

Tariff (টেৰিফ্) *n.* a list of charges fixed by
law বেপকৰা চালানী মালত লগোৱা মাচুলৰ
তালিকা, মাচুলৰ নিবিধ।

Tar-macadam (টাৰ্-মেকেডেম্) *n.* road mak-
ing material mixed with tar আলকতৰা
মিহলাই বাট বন্ধা শিলগুটি আদি বস্তু।

Tarnish (টাৰ-নিছ) *v. t.* to soil, to stain
মলিন কৰা, ঢেক লগা। — *v. i.* to become dull
মোলাল কৰ, গোমোঠা পৰ।

Tarpaulin (টাৰ-প'-লিন) *n.* a cloth coated
with tar to make it water proof ত্ৰিশাল।

Tarry (টেৰ-ই) *v. i.* to delay, stay behind
লেহেম কৰি থাক পলম কৰ, পাচ পৰ; wait
for বাট চা।

Tart (টাৰ্ট) *adj.* sour to the taste টেঙা,
বেজেৰা; severe বেজেৰীয়া টান। — *n.* a kind
of fruit pie মিঠুফলৰ পিঠা।

Tartan (টাৰ-টেন) *n.* a woollen stuff check-
ed with various colours নামা বৰণৰ গাঁৰি
দিয়া পচনী কাপোৰ; a kind of single mas-
ted vessel অকল এডাল মাচুল লগোৱা নাও
(ভূমধ্য সাগৰত ব্যৱহাৰ হয়)।

Tartar (টাৰ-টেৰ) *n.* an acid salt formed
from wine on the sides of casks মদ খোৱা
পাত্রৰ কাষত লাগি ধৰা টেক্সা গেদ; a concre-
tion on the teeth দাঁতৰ শিকৰ।

Tartaric (টাৰ-টেৰ-ইফ্) *adj.* obtained from
tartar মদৰ টেক্সা গেদৰ পৰা কৰা; pertaining
to tartar দাঁতৰ শিকৰ সম্বন্ধীয়।

Tartar *n.* a native of Tartary in Asia টাৰ্টাৰ
দেশীয় লোক।

Tartaros (টাৰ-টেৰ-অচ্) *n.* the lower world,
hell বসাতল, নৰক, যমপুৰি।

Tarsly (টাৰ্চলি) *adv.* sharply বেজেৰাকৈ,
কটুভাবে, কেটেৰাকৈ।

Task (টেক্) *n.* an amount of work im-
posed by another নিৰ্দ্ধাৰিত কাম, নিৰ্দ্ধাৰিত

পাঠ; work কাম, বন। **Take to task** =
reprove ডৰ্শনা কৰ, দাৱ ধৰ।

Tassel (টেচ-এ'ল্) *n.* a bunch of silk or
other material attached to anything as
an ornament শোভাৰ নিমিত্তে শোণাকৈ ওলো-
মাই দিয়া পাঠ সূতা বা আন কোনো বস্তু। **Tass-
elled** *adj.* মূৰৰ টিকনিৰ দৰে ওলমি থকা ফুল
দহি লগোৱা।

Taste (টেই) *n.* the particular sensation
caused by touching anything with the
tongue জুতি সোৱাদ, আশাদ; choice কচি।
— *v. t.* to perceive by the touch of the
tongue জুতি চা, সোৱাদ বুজ, আশাদন কৰ,
চাকি চা; to eat a little of অলপ খাই চা। **A
man of taste** = সুকচিপূৰ্ণ লোক, ভাল বেচাৰ
বিশেষ বোধ থকা মানুহ। **To one's taste** = to
one's liking কাৰো মনৰ মতন, মন খোৱাকৈ।
Tasteful *adj.* having a high relish জুতি
লগা, সোৱাদ; relishing কচিকৰ; show-
ing good taste সুন্দৰ মনোজ। **Tastefully**
adv.

Tasteless *adj.* without taste সেৰেকা, সেৰসেবীয়া
বিসোৱাদ।

Tasty *adj.* having a good taste সুবাদ,
সোৱাদযুক্ত।

Tatter (টেই-আৰ) *n.* a torn piece, a
rag ফটাকনি। — *v. t.* or *v. i.* to tear to
pieces ছিটাই ছিট কৰা বা হ, ফাল বা ফাট।
Tattered *adj.* in tatters ফটাইটি, জীৰলি,
ছিটাইটি ফাট।

Tattle (টেটল্) *n.* an idle talk, chat অনৰ্থক
গল্প। — *v. i.* to talk idly মিছাই কেচকেচাই
থাক, অনৰ্থক কথা পাত, কুংসা বট ফুৰ।

Tattler (টেটলাৰ) *n.* one who talks, idly and
triflingly অনৰ্থক কেচকেচাই ফুৰোতা, মিছা
গল্পকাৰী, লোকৰ কুছা বটফুৰা মানুহ।

Tattling *n.* telling tales বেলেবেলনী, টোটক-
নাটক কথা।

Tattoo (টেই-টু) *n.* marks made on the skin
by pricking in বেকীৰে খুচি গাত দিয়া ছাপ।
— *v. t.* to print the skin by pricking in
certain colour বেকীৰে খুচি গাত চিত্ৰ আঁক।

Tattoo *n.* a beat of drum to call the soldiers to quarters বাতি চিপাহীক দবলৈ আহিবলৈ ডোল বজাই দিয়া জাননী।

Taught *pa. t. and pa. p. of Teach.*

Taunt (টোন্ট) *v. t.* to reproach নিন্দা কৰ; to ridicule খেলি কৰ, টিটকাৰি দে। —*n.* a bitter reproach বিকৰ্ণনা, ককৰ্ণনা, নিন্দা।

Taurus (টো-বোৰ্ছ) *n.* one of the signs of the Zodiac বৃষ বাশি।

Taurine (টো-বিন) *adj.* bull-like বৃষভাকাৰ, ভৰুবা গৰুৰ দৰে।

Tautology (টো-টল্-জ-জি) *n.* unnecessary repetition of the same thing পুনৰুক্তি, বিকল্পিত। **Tautologic**, —*al adj.* বিকল্পিত কৰ।

Tavern (টেভ্-বোৰ্ছ) *n.* a house for the sale of liquors চেৰাপ মহল, মদৰ দোকান; an inn বাটকড়া জালহী থকা ঘৰ।

Taw (ট) *v. t.* to dress, as skins into white leathers সিজাই শুকাই বগা কৰ (যেনে ছাল)। —*n.* a game at marbles মাৰ্বেল গুটি খেল।

Tawdry (টেড্ৰী) *adj.* gaudy, without taste অশোভা জাকজমক; বজ্জীয়া। **Tawdriness** *n.* চহা ধুন, বংচং।

Tawny (টোণী) *adj.* yellowish brown মৃগা হালধীয়া, পিঙ্গল বৰণৰ।

Tax (টেক্ছ) *n.* a rate or duty imposed বাজ কৰ, টেক্স, মাচুল, কাটল, খুঁত। —*v. t.* to levy a tax on মাচুল লগা, কৰ লগা; to accuse জগৰ ধৰ, দোষাবোণ কৰ। **Tax-collector** = টেক্স বা কৰ তোলাঁতা।

Taxi (টেক্সি) *n.* a cab ভাড়াগাড়ী। —**Cab** *n.* ভাড়া দিয়া মটৰকাৰ। **Taximeter** (টেক্সি-মিটাৰ্) মটৰকাৰ-কিমান দুব হাতৰ ভাৰ লেখ বুজা যন্ত্ৰ।

Taxation (টেক্ছ-শ্বন) *n.* act of taxing কৰ ধাৰ্য কৰণ, কৰ নিৰূপণ।

Taxidermy (টেক্ছ-ই-ডাৰ-মি) *n.* the art of preparing and preserving the skins of animals পতু পক্ষীৰ ছাল তৈয়াৰ কৰি ভালে বখা বিদ্যা। (Gr. *Taxis*=arrangement; *derma*=a skin).

Taxology (টেক্ছ-জ'-লজি) *n.* the science of arranging the parts ভাগে ভাগে জোৰা লগোৱা বিদ্যা; জ্ঞানী বিভাগ কৰণ বিদ্যা।

Tea (টি) *n.* the dried leaves of a plant used for preparing a drink চাহপাত; a drink prepared by infusing tea leaves in boiling water চাহ পানী। **Tea cup**=চাহ খোৱা পিয়ল। **Tea-party**=চাহ খোৱা সভা। **Tea-bushes**=চাহ গছ। **Tea-garden**=চাহনি, চাহ বাগিছা। **Tea-cultivation**=চাহ খেতি। **Tea-planter**=চাহ খেতিয়ক।

Teach (টিছ) *v. t.* to instruct, to impart the knowledge of শিকা, শিক্ষা দে, পঢ়া। (*pa. t. and pa. p. Taught*), **Teachable** *adj.* capable of being taught শিকাৰ বা পঢ়াৰ পৰা, শিকনীয়।

Teacher (টিছাৰ) *n.* one who instructs শিক্ষক, পণ্ডিত।

Teaching *n.* instruction শিক্ষা, উপদেশ।

Teak (টেক্) *n.* a kind of big tree or its wood চেণগ গছ, চেণগ কাঠ।

Teal (টীল) *n.* a kind of web-footed water fowl শৰালি চৰাই।

Team (টীম্) *n.* a number of persons playing together a game খেলুৱাই দল; two or more animals harnessed to the same vehicle টানি নিবলৈ, জোৰ জোৰকৈ লগোৱা গৰু বা ঘোঁৰা।

Teapoy (টীপই) *n.* a small table for serving tea চাহ পানী খোৱা সৰু মেজ, জিপদী।

Tea service, Tea set *n.* the utensils necessary for a tea table চাহ খোৱা সঁজুলি।

Tear (টিয়েৰ) *n.* a drop of water from the eyes চকুলো, চকুৰ পানী। **Crocodile tears**= ভাতুৰি কৰা মিছা বেজাৰ। **Tearful** *adj.* shedding tears কান্দি থকা; চকুৰ পানী টোকা।

Tear (টোৰাৰ্) *v. t.* to rend, to draw asunder ফাল, হিৰ, বিদাৰ। **Tear oneself away**=to go off reluctantly অনিচ্ছাপূৰ্বক আঁতৰ হ। **Tear the hair**=to pull the hair in grief or rage ধং বা শোকত চুলি আঁজোৰ।

Tear out=ফালি পেলা। **Tear up**=to pull by violence আঁজুৰি পেলা, উভালি পেলা। —*n.* (*pa. t. Tore* ; *pa. p. Torn*).

Tear-shell *n.* shell filled with poison gas গেছ ভৰোৱা তোপ।

Tease (টিজ) *v. t.* to comb, as wool আঁচোব, ফণীয়া বেনে ভেজাব নোম ; to vex, to irritate আমনি কৰ, উভতি কৰ, বিবস্ত্ৰ কৰ, খং তোলা। —*n.* person given to teasing আমনি কৰোঁতা।

Teaser *n.* the teasing person বিবস্ত্ৰজনক লোক। (*Colloq.*) a difficult task or problem ষোঁট কাম বা প্ৰশ্ন।

Teasing *adj.* vexatious বিবস্ত্ৰজনক, খং তোলা।

Teat (তিট) *n.* the nipple of a beast ওহাবৰ বাঁট।

Tec (টেক্) *n.* (*Slang.*) a Detective গুপ্ত সন্ধানী, চোৰাংচোৰা পুলিছ।

Technic (টেক্-নিক্), **Technical** *adj.* pertaining to a particular profession or art বিশেষ কোনো ব্যৱসায়ত বা শিল্প বিদ্যাত ব্যৱহাৰ কৰা পৰিভাষা সম্বন্ধীয়। **Technical education**=শিল্প বিদ্যা, সম্ভা পৰা বিদ্যা, কাৰিকৰী বিদ্যা। **Technicality** *n.* that which is technical পৰিভাষা ; বিশেষ কোনো ব্যৱসায়ত বা বিদ্যাত ব্যৱহাৰ কৰা কথা, বিশেষ আওতা বা কুটকাট।

Technics (টেক্-নিকচ) *n. (pl.)* the branches to the doctrines relating to the arts সাধাৰণ শিল্প বিষয়ক শাস্ত্ৰ ; শিল্প কৰ্ম পদ্ধতি।

Technique (টেক্-নিক্) *n.* anything relating or the mechanical part of a musical performance গীত বাগৰ কল কৌশল বিষয়ক বিদ্যা, কিতাপ।

Technology (টেক্-নল-জি) *n.* a treatise on the arts সাধাৰণ শিল্প বিষয়ক গ্ৰন্থ ; definition of the terms used in the arts শিল্প বিদ্যাত ব্যৱহাৰ কৰা কথাৰ ব্যাখ্যা। **Technological** *adj.* শিল্পবিজ্ঞান বিষয়ক।

Tectonics (টেক্-টন্ ইক্চ) *n. (pl.)* the art of building and the making of furniture ঘৰ হুৱাব, মেজ-মাটিয়া ইত্যাদি নিৰ্মাণ কৰা বিদ্যা।

Ted (টেড্) *v. t.* to spread grass for drying শুকাবলৈ ঘাঁহ মেলাি দে।

Tedcum (টি-ডি-হাম) *n.* hymn sung at a thanks giving service আনন্দময় ধৰ্মগীত।

Tedious (টি-ডি-আচ্) *adj.* tiresome আমনি লগা, বিবস্ত্ৰজনক, ষোঁচৰ।

Tediousness *n.* state of being tedious আমনি লগা অৱস্থা। **Tediously** *adj.* আমনি লগাকৈ, বিবস্ত্ৰজনককপে।

Tedium (টি-ডি-হাম্) *n.* wearisomeness ভাগৰ, আমনি।

Tee (টী) *n.* a small pile of sand from which the golf pall is played গলফ খেলত বল মৰাব আগতে বল থোৱা বালিৰ সৰু ডেঁটি, বালিৰ সৰু টিপ। **Tee iron**=ইংৰাজী টি আখৰৰ দৰে তিনি সিৰীয়া লোহা।

Teem (টীম্) *v. i.* to bring forth ওপজ ; to be pregnant গাভিনী হ ; to be full পূৰ হ, ভৰি পৰ। **Teemless** *adj.* barren বাঁজী বা বঁজী।

Teens (টীন্স্) *n. (pl.)* years of age from thirteen to nineteen ডেবৰ পৰা উনৈশ বছৰ। **In one's teens** নাবালক অৱস্থা।

Teeth (টীঠ্) see Tooth.

Teething (টিথিং) *n.* the first growth of teeth দাঁত গজন, প্ৰথম দাঁত ওলোৱাটো।

Teetotaler (টি-ট'-তেল্-আৰ্) *n.* a total-abstainer, one who has abstained from intoxicating drinks মাদক বস্তু এৰোঁতা, মদ ভাং নোখোৱা মানুহ। **Teetotalism** *n.* সুৰাপান ভাগ, মাদক বৰ্জন।

Tee-totum (টি-ট'-তাম্) *n.* a small toy like a top আঙুলিৰে পকাই ঘূৰোৱা সৰু লাটুম।

Tegment (টেগ্-ইউ-মেন্ট্) *n.* a covering ঢাকহাল, আবৰণ, বাকলি।

Telegony (টেল-ই-গনি) *n.* influence of a previous male seen in subsequent pregnancy by another man ভিন্ন ভিন্ন পুৰুষৰ সংসৰ্গত হোৱা একে মাইকীৰ সন্তানৰ গুণ ভেদ।

Telegram (টেল্-ই-গ্ৰেম্) *n.* a message sent by telegraph টেলিগ্ৰাম, বিজুলী ডাকত অহা বাতৰি, তাঁৰৰ খবৰ (Gr. *tele*=at a distance ; *graphein*=to write).

Telegraph (টেলি-গ্রাফ) *n.* an apparatus for transmitting message by electricity টেলিগ্রাফ, বিজুলী ডাক। —*v. t.* to wire, to convey by telegraph টেলিগ্রাফ কৰ, বিজুলী ডাকত খবৰ দে। **Telegraphic**, —*al adj.*

Telegraphy *n.* the art or science of using telegraph বিজুলী ডাক চলোৱা বিদ্যা।

Telepathy (টেলি-পেথি) *n.* supposed communication between mind and mind at a distance বিনা যন্ত্ৰে বহুদূৰত পৰস্পৰ মনোভাব পৰিচালনা কৰা কাৰ্য্য, দূৰস্থ ভাব চালনা।

Telephone (টেলি-ফোন) *n.* an electrical apparatus for transmitting sound to a distance দূৰস্থ শব্দ চালনা যন্ত্ৰ, আঁতৰত থাকি কথাপতা যন্ত্ৰ।

Telescope (টেলি-স্ক'প) *n.* an optical instrument for viewing distant objects দূৰবীণ। **Telescopic**, —*al adj.* দূৰবীণ সহকীয়, দূৰবীণেৰে মাত্ৰ চাব পৰা।

Television (টেলিভিছন) *n.* act of seeing things existing at a distance or hidden বহু দূৰত থকা বা লুকাই থকা বস্তু দেখা বিজুলী শক্তিৰ প্ৰবাহ, দূৰদৰ্শন।

Tell (টেল্) *v. t.* to inform ক, জনা; to narrate বৰ্ণনা কৰ; to explain বুজাই ক; to number সংখ্যা কৰ, গণনা কৰ, লেখ কৰ। —*v. i.* to produce or have effect জন্মা, উদ্ভূত হ। **To tell against** = to have effect against কাৰো বিৰুদ্ধে যা। **To tell off** = to send off on some special duty কোনো বিশেষ কামৰ নিমিত্তে পঠা; to count off লেখি পেলা; to scold ধমকি দে। **To tell upon** = হানিজনক হ; ব্যাঘাত হ। **To tell to one's face** = মুখৰ আগতে ক।

Teller *n.* one who tells or counts গণিকাৰক, কণ্ঠতা।

Telling *adj.* effective কাৰ্য্যকৰী, ফলপ্ৰসূ, কামিলা, মনতখাই যোৱা।

Tell-tale (টেল-টেল) *n.* one who tells the private matters of others পৰৰ গোপ কৈ ফুকতা, টুটকীয়া।

Tellurian (টেলিউ-ৰিয়েন) *n.* inhabitant of

the earth পৃথিৱীৰ পাখিব লোক। **Tellural** *adj.*

Telluric (টেলি-ইউ-ৰিক) *adj.* pertaining to the earth পৃথিৱী সহকীয়, পৃথিৱীৰ। (L. tellus = earth).

Tellurium (টেলি-ইউ-ৰি-আম্) *n.* a kind of substance like sulphur গন্ধকৰ দৰে এবিধ ধাতু বা খনিজ পদাৰ্থ।

Temerous (টি-মাৰ-আচ) *adj.* rash দুঃসাহসী, আকচা, উধামুখা।

Temerity (টি-মাৰ-ই-টি) *n.* rashness আকচা গুণ, দুঃসাহস, উধামুখাকে কৰা যত্ন। **Temerous** *adj.* rash আকচা।

Tempean (টেম্পিয়েন্) *adj.* beautiful like Tempe, a valley in Thessaly থিচেলি দেশীয় উপত্যকাৰ দৰে সুন্দৰ।

Temper (টেম্পাৰ্) *n.* frame of mind, mental disposition মেজাজ, প্রকৃতি; due mixture of contrary qualities বিপৰীত গুণৰ সংমিশ্ৰণ, গুণৰ সাম্যতা। —*v. t.* to mix in due proportion সমানে মিলা; to soften কোমল কৰ, সেও লোৱা; to bring to a proper degree of hardness পাগত পে, পাগত তোলা; to modify by mixture ভেজনি দি সাম্য কৰ।

Tempered *adj.* brought to proper hardness as steel পাগত তোলা, পাগত দিবৰ টান কৰ। **He is in a bad temper** = ভেটৰ খং উঠি আছে।

Temperament (টেম্পাৰ-এ-মেণ্ট) *n.* disposition প্রকৃতি, স্বভাৱ, মেজাজ।

Temperance (টেম্পাৰ-এঞ্চ) *n.* moderation, abstinence from intoxicating drugs ইন্দ্ৰিয় দমন, পৰিমিতাচাৰ, মদ ভাং আদি নোখোৱা গুণ।

Temperate (টেম্পাৰ-এণ্ট) *adj.* moderate পৰিমিতাচাৰী; self-restrained চোঁচা প্রকৃতিৰ, সংযমী, ধীৰ, সিজা, জ্বৰ; of mild temperature না জৰ না জহ, সুখিল। **Temperately** *adv.*

Temperature (টেম্পাৰ-এ'ছাৰ্) *n.* degree of heat or cold in weather তাপৰ কম বেছি পৰিমাণ, উত্তাপ।

Tempest (টেম্পে'ষ্ট) *n.* a violent storm ধুমুকা বতাহ; and violent excitement ভয়ানক

হলমুল, হাই-উকমি। Tempest in a tea pot = disturbance over a trifle matter সামান্য কথা লৈ কাঁড়িয়া।

Tempestuous (টেম্-পেস্ট্-ইউ-আচ্) *adj.* very stormy ধুমুহা বতাহ হোতা; turbulent ধুমধুপ-লীয়া, হবামুবা।

Templar (টেম্-প্লাৰ্) *n.* one of a military and religious order of the 12th century এক শ্ৰেণীৰ ধৰ্মসম্বন্ধীয় সৈনিক পুৰুষ; a law student living in the Temple আইন পঢ়া চৌলত থকা, শিকাক।

Temple (টেম্পল) *n.* a building for worship of a deity মন্দিৰ, মঠ, দেৱালয় দ'ল in London the ins of court আইন পঢ়া টোল; side of the forehead above the cheek bone মূৰৰ কুম। (Sing.) Tempus.

Tempo (টেম্পো) *n.* time, rapidity of movement সময়, বেগ, গতি।

Temporal (টেম্-পৰ্-এল্) *adj.* worldly পাৰ্থিব, সাংসারিক, অনিত্য, অস্থায়ী (*oppo.* to Eternal); secular বিষয়ী, লৌকিক। (*oppo.* to Ecclesiastical)। (L. tempus = time)।

Temporality (টেম্-পৰ-এল্-ই-টি) *n.* anything concerning temporal welfare সাংসারিক বিষয় বাসনা। **Temporalities** *n.* (pl.) land-revenue, tithes etc. of an ecclesiastical ধৰ্মযাজকৰ প্ৰাপ্য খাজনা, কৰ ইত্যাদি।

Temporary, Temporaneous *adj.* transient অস্থায়ী, খণ্ডকায়, অনিত্য। **Temporarily** *adv.* অস্থায়ীভাবে, অলপ দিনৰ নিমিত্তে।

Temporise (টেম্-পৰ-আইজ্) *v. i.* to yield to circumstances সময় বা অৱস্থা অনুসৰি চল।

Tempt (টেম্পট্) *v. t.* to test পৰীক্ষা কৰ; to entice, to seduce লোভ দেখুৱা, প্ৰলোভন দে, ফুহুলা।

Temptation (টেম্পট্-এ-শ্বন্) *n.* enticement প্ৰলোভন, লোভ; trial পৰীক্ষা।

Tempter *n.* one who tempts চলাহ দিওতা, চয়তান।

Tempting *adj.* adapted to tempt লোভ লগা, লোভ জন্মোৱা।

Temulence (টেম্-ইউ-লেন্-ক্) *n.* intoxication নিচা, মদৰ জাল। **Temulent** *adj.*

Ten (টেন্) *adj.* nine plus one দহোটা। —*n.* the number ten দহ সংখ্যা, দহ।

Tenfold *adj.* দহ গুণ। **The upper ten** (see upper)।

Tenable (টেম্-এ-বল্) *adj.* capable of being maintained or kept ৰাখিব পৰা বন্ধনীয়। **The suit is not tenable**—এই মোকদ্দমা আইন-মতে চলিব নোৱাৰে, গ্ৰহণীয় নহয়।

Tenacious (টিনে-শ্যাক্) *adj.* holding fast জেপেটিয়া, লাগিলে নেৰা, জেবেপা, চিকটা; stubborn নেৰানেপেৰা, আঁকোৰগোজা। **Tenaciously** *adj.* জেপেটিয়াকৈ, নেৰানেপেৰাকৈ।

Tenacity (টিনে-চি-টি), **Tenaciousness** *n.* quality of being tenacious জেপেটিয়া গুণ, নেৰানেপেৰা স্বভাৱ, আঁকোৰগোজালি।

Tenancy (টেম্-এন্-চি) *n.* holding of land by a tenant ৰায়তী স্বত্ব।

Tenant (টেম্-এন্ট) *n.* one who holds lands or other property under another ৰায়ত। —*v. t.* to hold as a tenant ৰায়ত স্বৰূপে অধিকাৰ কৰ। —**at will**—ইচ্ছামতে, গৰাকীৰ ইচ্ছা মতে বেধাৰ পৰা ৰায়ত।

Tenantry *n.* the body of tenants ৰায়ত লোক, ৰায়ত সমূহ।

Tend (টেণ্ড্) *v. t.* to take care of আপভাল কৰ, ৰাখ, পতি কৰ; to wait upon আলপচান ধৰ। —*v. i.* to incline in a certain direction ঢাল ল, ঢাল খা; to contribute সহায়তা কৰ, হেতু হ, বনি ল। **Tending** *n.* taking care আপভাল।

Tendency (টেম্-দেন্-চি) *n.* inclination ঢাল, আশয়; drift অভিপ্ৰায়, ভাব, কাৰ্য্যৰ গতি। (*tendere* = to stretch)।

Tender (টেম্-ডাৰ) *adj.* soft, fragile কোমল, কুমলীয়া, টুংকা; weak and feeble আলমূৰা; easily moved to pity etc. মন কোমল; effectionate মৰমিয়াল; delicate লাহী।

Tender leaves—কুঁহিপাত। **Tenderness**

affection মৰম ; softness কোমলতা । **Tenderly** *adv.* softly কোমলভাৱে, আলফুলকৈ ; affectionately মৰমেৰে, আলোলোৱাকৈ ।

Tender (টেন্ডাৰ) *n.* an offer of service ঠিকা কামৰ প্ৰস্তাৱ ; a formal offer of money দিবলৈ বা লবলৈ কৰা ধনৰ প্ৰস্তাৱ । **This money is not a legal tender**—এই মুদ্ৰা আইনমতে নচলে । **To invite tenders for work**—কামৰ ঠিকা লবলৈ দৰ্খাস্ত খোজ । —*v. t.* to offer for acceptance মঞ্জুৰ কৰিবৰ নিমিত্তে হাঁচ, নিৰিখৰ হিচাপ দে । **To tender resignation**—ইন্তফা দে ।

Tendon (টেন্ডন) *n.* sinew সিব, বগ, ফান্দনিৰ সিব । **Tendinous** *adj.* sinewy সিবযুক্ত ।

Tendril (টেনড্ৰিল) *n.* a slender spiral shoot of a creeper সূত, লতাৰ সূত । —*adj.* climbing বগাই যোৱা ।

Tenebrous (টেন্-ই-ব্ৰ'চ্) *adj.* dark অন্ধাৰ ।

Tenement (টেন্-ই-মেণ্ট্) *n.* a dwelling ঘৰবাৰী ; anything held by a tenant সম্পত্তি ।

Tenesmus (টিনেচ-মাস্) *n.* a painful effort to relieve the bowels শৌচৰ নিমিত্তে ভৰ । **Tenesmic** *adj.* যেনে যেনে শৌচৰ নিমিত্তে ভৰদি ধৰা ।

Tenet (টেন-এ'ট্) *n.* a doctrine মূলকথা, ধৰ্ম্মমত, গাৰ্হণ ।

Tennis (টেন্-ইচ্) *n.* a game played with ball and rackets টেনিচ খেলা ।

Tenor (টেন্-অৰ) *n.* continued course ক্ৰম, চলি থকা অৱস্থা ; purport ভাৱ, অভিপ্ৰায় ; the highest kind of adult male voice মতা মানুহৰ মাতৰ ঠাঁচ, সঙ্গীতৰ সপ্তম সুৰ ।

Tense (টেন্চ) *n.* the form of a verb to express time of action ব্যাকৰণৰ ক্ৰিয়াৰ কাল । —*adj.* strained, tight টনটনীয়া ; rigid দৃঢ়মুষ্টি, টান ।

Tensible, Tensile *adj.* capable of being stretched টনটনীয়া কৰিব পৰা, টানিব পৰা ।

Tension (টেন্-শ্যন) *n.* act of stretching বিস্তাৰ ; strain, effort টান, চোহা, আকোৰ ; mental strain অভিপ্ৰায় চিন্তাভাবনা, মনৰ উদ্বেগ, টনা আকোৰ ।

Tensor (টেন্-চৰ) *n.* a muscle that tightens টানি ধৰা সিব ।

Tent (টেণ্ট) *n.* a portable shelter made of cloth তন্তু ঘৰ, কাপোৰৰ ঘৰ, তামিঘৰা ; a plug of lint used in a wound ঘাৰ ওপৰত লগোৱা কাপোৰৰ সোপা ।

Tenter *n.* one who lives in a tent তামিঘৰত থাকোতা ।

Tentacle (টেণ্টেকল) *n.* a threadlike organ of certain insects কোনো পোক-পৰুৱাৰ মূৰত থকা শুল্ল ।

Tentative (টেণ্টেতিভ্) *adj.* experimental প্ৰমাণ বুদ্ধিবৰ নিমিত্তে কৰা, পৰিমাণ চাবৰ নিমিত্তে কৰা পৰীক্ষামূলক, পৰখবুজা ।

Tenth (টেনঠ্) *adj.* next in order after the ninth দশম, নটাব পাছৰটো । **Tenthly** *adv.*

Tent pegging *n.* a kind of game on horse back হোঁৰা দৌড়াই কোনো বস্তু খোঁচ মাৰি নিয়া খেলা ।

Tenuity (টি-নিউ-ইতি) *n.* a thinness সৰুভাৱ, লাহী অৱস্থা ।

Tenuous (টি-নিউ-জাচ্) *adj.* slender সৰু, লাহি, পাতলীয়া ।

Tenure (টেন্-ইউৰ) *n.* condition of holding land for use, a holding পট্টা, পট্টাৰ চৰ্ত, মাটি দখল কৰাৰ নিয়ম ।

Tepely (টেপ্-ই-ফাই) *v. t.* to make tepid ঈষৎ তপত কৰ, উমিউমি গৰম কৰ । **Tepesfaction** *n.* উমি উমিতপত কৰণ ।

Tepid (টেপ-ইড) *adj.* lukewarm ঈষৎ তপত, কুণ্ঠমীয়া গৰম ।

Tepidity, Tepidness *n.* lukewarmness অলপ তপত গুণ বা অৱস্থা ।

Ter (তাৰ্) *adv.* thrice তিনিবাৰকৈ ।

Teratology (টেৰ্-এ-ত-লজি) *n.* study of malformation and abnormal growth of animals & vegetables জীৱ-জন্তু আৰু উদ্ভিদৰ বিকৃতি অৱস্থা বুজা বিদ্যা ।

Terebene (টেব-ই-বিন্) *n.* turpentine oil mixed with sulphuric acid টেপা গুণমূলক, তাপিন তেল ।

Terebinth (টেব্ৰে-বিন্ঠ) *n.* turpentine-tree তৰ্পিন তেল কৰা গছ।

Tergeminate (টেব্ৰ-জেম্-ই-নেট্) *adj.* thrice double তিনিবাৰ দুগুন দুগুন, দুফালে দুটা পাৰ্শ্ব ওলাই আকৌ দুডালত দুটা দুটাকৈ ওলোৱা।

Tergiversation (টাৰ-জি-ভাব-চে-শ্বন্) *n.* shifting ফাঁকি-ফুঁকা কথা, দোপাকী তেপাকী কথা।

Term (টাৰ্ম) *n.* any fixed period প্রতিবা, নিৰ্দ্ধাৰিত কাল; the time for which any thing lasts কোনো কামৰ নিমিত্তে নিৰ্দ্ধাৰ্য্য সময়; a word or expression কথা, সংজ্ঞা, উক্তি। (*pl.*) a condition নিয়ম, সৰ্ত্ত, চুক্তি। —*v. t.* to call to name বোল, ক। **Be on terms with**=to be friendly with মিত্ৰতা কৰ। **To come to terms**=to submit, সৈমানে হ, মিতমাত হ। **Bring to terms**=মিলাই দে। **In terms of**=in the language peculiar to anything ভাষা বা কথামতে। **To make terms**=to come to an agreement বন্দবস্ত কৰ। **To speak in terms**=বোলাধূলিকৈ ক। **To keep a term**=to attend regularly a fixed period of study পঢ়াৰ নিৰ্দ্ধাৰ্য্য কালত উপস্থিত থাক। **On equal terms**=সমান ভাবে। **Not in good terms with**=কাৰোবাৰ লগত মিল নাই।

Termagant (টাৰ-মে-গেণ্ট) *adj.* boisterous দন্দুৰী ডিকতা। —*adv.* boisterous দন্দুৰী।

Terminate (টাৰ-মিন্-এট্) *v. t.* to put an end, to শেষ কৰ, অন্ত কৰ, সমাপ্ত কৰ। —*v. i.* to end, to be limited অন্ত হ, শেষ হ।

Terminal (টাৰ-মিন্-এল্) *adj.* pertaining to the end শেষৰ, শেষত থকা বা হোৱা।

Termination *n.* end, limit অন্ত, সীমা, সমাপ্তি, মূৰ; result ফল; the ending of words বিভক্তি।

Terminology (টাৰ্ম-ইন্-অ-লজি) *n.* the terms used in any art or science কোনো বিশেষ শাস্ত্ৰত ব্যৱহাৰ হোৱা শব্দ; the mode of using terms শব্দ প্ৰয়োগ।

Terminus (টাৰ্ম-মিনাচ্) *n.* the extreme point

of a railway ৰেলৰ মূৰ; the end অন্ত, মূৰ। (*pl.*) **Termini** (টাৰ্ম-মিনাই)।

Tern (টাৰ্ণ) *n.* an aquatic fowl গঙ্গা চিলনী। —*adj.* threefold তিনিভাজীয়া, তিনিটীয়। **Ternary** *adj.* consisting of three তিনিটীয়া।

Ternate (টাৰ্ণেট্) *adj.* (*Botany*) having three leaflets in a fold একে ঠোকতে তিনিটা পাৰ্শ্ব থকা।

Terrace (টেব্ৰ-এচ্) *n.* any raised flat place ওখকৈ বন্ধা সমান ঠাই; the flat roof of a house পকা ঘৰৰ ওপৰ ভাগ, ছাত, অলিন্দ।

Terracotta (টেব্ৰ-এ'-কট্-টা) *n.* a mixture of clay and hardened like bricks ইটাৰ নিচিনাকৈ তৈয়াৰ কৰা পোৰা মাটি। (*L. terra*=earth)।

Terrain (টিৰেণ) *n.* a series of rocks or a tract of land of geological importance ভূখণ্ড।

Terra-incognita (টেব্ৰ'-এ'-ইন্-কগ-নি-টা) (*L.*) an unknown country নজনা নৃতনা ঠাই, আচহুৱা ঠাই।

Terraqueous (টেব্ৰ'-এ'-কুই আচ্) *adj.* consisting of land and water জলথলীয়া, মাটি আৰু পানী দুয়ো থকা।

Terrene (টেব্ৰ-বিন্) *adj.* earthly পৃথিৱীৰ, পৃথিৱীৰ।

Terrestrial (টেব্ৰেচ'-জি-এ'ল্) *adj.* earthly পাখিৰ, পৃথিৱীৰ, সাংসাৰিক; living on the ground ভূ-চৰ।

Terret (টেব্ৰেট্) *n.* a round loop or ring in a saddle for passing through the reins হোঁৱাৰ জীনৰ ওপৰে লেগাম মুমাই নিৰপৰা আঁঠুটি।

Terrible (টেব্ৰ-ই-বল্) *adj.* fearful, dreadful ভয়ানক, ভয়ঙ্কৰ, ভয় লগা। **Terribly** *adv.* ভয়ঙ্কৰকৰণে।

Terrier (টেব্ৰ-ই-আৰ) *n.* a kind of small dog এজাতি সৰু কুকুৰ। (*colloq.*) member of territorial army কোনো অঞ্চলৰ বলুৱা সেনা।

Terrify (টেব্ৰ'-ই ফাই) *v. t.* to frighten ভয় লগা, ভয়ভুৱা।

Terrific (টে'ৰ্-ই-ফিক্) *adj.* causing terror দেখিলে ভয় লগা, ভীষণ, ভয়ঙ্কৰ।

Terrine (টে'ৰা-ইন) *n.* an earthen ware vessel মাটিৰ গোটাং কাঁহী।

Territory (টে'ৰ্-ই-টাৰি) *n.* the extent of land belonging to a state দেশ; dominion ৰাজ্য, প্ৰদেশ।

Territorial *adj.* pertaining to a territory প্ৰদেশীয়; limited to a district কোনো এক অঞ্চলৰ বা জিলাৰ।

Terror (টে'ৰ্-অৰ্) *n.* dread, extreme fear ভয়, আতঙ্ক। **Terror-stricken**=terrified ভয় খোৱা। **King of terrors**=মৃত্যু, মৰণ। **Reign of terror**=অত্যাঘাত অত্যাচাৰৰ ৰাজত্ব (যেনে ফৰাচী বিপ্লৱৰ সময়ৰ)।

Terrorise (টে'ৰ-অৰ-আইজ) to terrify ভয় বুৱা; to rule by terror অত্যাচাৰ কৰি শাসন কৰা। **Terrorism** *n.* an organised system of harassment ধাৰাবাহিক অত্যাচাৰ।

Terrorist *n.* one who rules by terror ভয়জনক, শাসনকৰ্তা, অত্যাচাৰী ৰজা।

Terse (টাৰ্চ) *adj.* concise, neat and compact সংক্ষেপ, আটোমটোকাৱা, পৰিপাটি। **Terseness** *n.* conciseness সংক্ষেপতা, পৰিপাটি অৱস্থা।

Tertian (টাৰ-শ্বি-এন্) *adj.* happening every third day তিনি দিনৰ অন্তৰে হোৱা, ত্ৰৈহিক। (as Tertian fever).

Tertiary (টাৰ্-শ্বি-এ'ৰ-ই) *adj.* of the third degree or class তৃতীয় শ্ৰেণীৰ, তীয় তৰপৰ।

Tessellated (টেচ'-ইল্-এ-টেড) *adj.* formed into checkered work in square form চৌকলীয়াকৈ ৰচজীয়া কৰা। (as a tessellated pavement) বৰপাখলপকৈ পতা।

Test (টে'ষ্ট) *n.* trial পৰীক্ষা, পৰীক্ষা; means by which anything is tried ষাডু পৰীক্ষা কৰা পাত্ৰ, যাৰ দ্বাৰা পৰীক্ষা কৰা হয়; proof প্ৰমাণ। —*v. t.* to put to proof প্ৰমাণ চা, পৰীক্ষা কৰা; to make a will উইলপত্ৰ কৰি দিয়া; to attest legally আইনমতে চহি কৰি তাৎক্ষিক দে। **Testable** *adj.* capable of being given by will উইল কৰি দিব পৰা। **Literacy** is

not the test of wisdom=লেখাপঢ়া জনাতোৱেই জ্ঞানৰ প্ৰমাণ নহয়। **Test case** কোনো বিশেষ বিষয়ৰ নমুনা বুদ্ধিবৰ কাৰণে কৰা মোকদ্দমা।

Test (টে'ষ্ট) *n.* hard covering of some animals কোনো কোনো জন্তুৰ গাৰ খোলা বা চল।

Testaceous (টে'ষ্টেচিয়াচ্) *adj.* having a hard shell শামুকৰ দৰে টান আবৰণ থকা।

Testament (টে'চ-টে'-মেণ্ট) *n.* a will উইল পত্ৰ; one of the two divisions of the Bible খ্ৰীষ্টিয় বাইবেল শাস্ত্ৰৰ এভাগ।

Testamentary *adj.* pertaining to a will উইল সম্পৰ্কীয় মৰণ কালীয় দান পত্ৰ দ্বাৰা প্ৰদত্ত।

Testamur (টে'ষ্টে-মুৰ) *n.* a certificate to show that one has passed an examination at a university কোনো বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰীক্ষা পাচ কৰা নিদৰ্শন পত্ৰ।

Testate (টে'ষ্টেট্) *adj.* having made a will উইল কৰি থোৱা।

Testator *n.* one who leaves a will যি উইল কৰি থয়। **Testatrix** *n.* (*fem.*).

Tester (টে'ষ্টাৰ) *n.* a flat canopy over a bed শোৱা খাটৰ ওপৰত থকা চম্ৰতাপ।

Testicle (টে'চ'-টি-কল্) *n.* a gland in male animals অন্তকোষ, কণা।

Testify (টে'চ-টি-ফাই) *v. i.* to bear witness, to give testimony সাক্ষী হ, স্বাক্ষৰ: কোনো কথা ক, প্ৰমাণ কৰ, সাব্যস্তকৈ ক। —*v. t.* to declare solemnly শপতখাই ক।

Testifier *n.* one who bears witness সাক্ষী, প্ৰমাণ কৰোঁতা।

Testimonial (টেচ-টি-ম'-নি-এল) *n.* a certificate bearing testimony প্ৰমাণস্বৰূপ দিয়া শলাগনি পত্ৰ, প্ৰশংসা পত্ৰ।

Testimony (টে'চ-টি-ম'-নি) *n.* proof প্ৰমাণ, সাক্ষী হৈ কোৱা কথা, সাক্ষ্য।

Testudinal (টে'ষ্টিউ-দিনি-নেল) *adj.* resembling the tortoise কাছৰ দৰে। **Testudinate** *adj.* arched, vaulted like the carapace of a tortoise কাছৰ চলন্তৰ চৰ্ম কাছ পিঠিয়া।

Testy (টে'চ'-টী) *adj.* peevish ষিটিখীয়া, খঙ্গাল।

Tetanus (টিটু-এ-নাচ) *n.* an involuntary contraction of muscles ফন্দিয়া, সিব কৌচাট ধৰা বেমাৰ, ধনুষ্কৰাৰ ৰোগ।

Tetchy, Tetchy (টেচ্ছী) *adj.* fretful, peevish খজাল, খিট্খিটীয়া।

Tete-a-tete (টেটু-এ-টেটু) *n.* a confidential interview গোপনীয় দেখা সাক্ষাৎ; a sofa for two জন বহিব পৰা দীঘলীয়া আসন। —*adj.* secret গোপনীয়। —*adj.* in secret শুপুভাবে।

Tether (টিদাৰ) *n.* a long rope for tying a beast while feeding এবাল। —*v. t.* to confine with a tether এবাল দে।

Tetrad (টি-ট্রেড্) *n.* a group of four একেলগে থকা চাইট। **Tetradite** *n.* one born on the fourth day or fourth month মাহৰ চতুৰ্থ দিন বা চতুৰ্থ মাহত জন্ম হোৱা লোক। (Gr. *tetra*=four)।

Tetragon (টেট্-ৰে-গণ) *n.* a figure having four angles চতুৰ্ভুজ। **Tetragonal** *adj.* চাৰি ফুকীয়া। (Gr. *tetra*=four; *gonia*=an angle)।

Tetrahedron (টেট্ৰাহেড্ৰণ) *n.* a solid figure bounded by four triangles চাৰিটা ত্ৰিভুজ থকা গোটা বস্তু।

Tetrarch (টেট্-বাৰ্ক) *n.* the Roman governor of the fourth part of a province ৰোম ৰাজ্যৰ কোনো দেশৰ চাৰি ভাগৰ এভাগৰ শাসনকৰ্ত্তা।

Tetrastich (টেট্-ৰে-স্তিক্) *n.* a stanza of four lines চতুৰ্দশীয়া শ্লোক।

Tetter (টেট্-আৰ) *n.* an eruptive skin disease খৰ, চুৰাশাহ-ইত্যাদি।

Teuton (টিউ-টন্) *n.* one of the ancient inhabitants of Germany জাৰ্মেনীৰ আদিম-বাসী লোক। **Teutonic** *adj.* belonging to the Teutons টিউটন সৰ্বস্বীয়, জাৰ্মান, দেশীয়।

Text (টেক্সট্) *n.* the original words of an author মূল পাঠ, মূল বচন। **Text-book**=a book containing the leading principles of a science নিৰ্দ্ধাৰিত মূল পাঠ। **Text hand**=a large hand in writing বৰফলাৰ আখৰ।

Textile (টেক্স-টাইল্) *adj.* that may be

woven কাপোৰ বোৱা। —*n.* a woven fabric কাপোৰত বোৱা সূতা।

Textual (টেক্স-চুৱেল্) *adj.* pertaining to the text মূল পাঠ সম্বন্ধীয়, আচল পুথিত থকা।

Textual criticism=নিৰ্দ্ধাৰিত পাঠত থকা শব্দৰ অৰ্থবাদ।

Texture (টেক্সচাৰ) *n.* manner of weaving কাপোৰৰ বাণ বা বাণি, ভাট-পিট।

Thallium (থেলিয়াম্) *n.* a soft, white metallic element like lead সীহৰ দৰে এবিধ ধাতু পদাৰ্থ।

Thallus (থেল্চ্) *n.* plant body without root, leaves or stem কাঠ ফুলাৰ দৰে পাত, ঠাৰি, শিপা নথকা উদ্ভিদ।

Than (ডেন্) *conj.* when, if compared with অপেক্ষা, (কোনো এটাত) কৈ। **This house is better than that**=এই ঘৰটো সৌটোতকৈ ভাল।

Thane (ঠে'ন্) *n.* a member of a class in old English society পুৰাতন ইংলেণ্ডৰ মধ্যম শ্ৰেণীৰ লোক।

Thank (ঠেংক্) *v. t.* to express gratitude for a favour শলাগ ল, কৃতজ্ঞতা স্বীকাৰ কৰ, ধন্যবাদ দে। **Thanks** *n.* (*pl.*) expression of gratitude শলাগ ধন্যবাদ, কৃতজ্ঞতা স্বীকাৰ। **Thank one's stars** consider oneself fortunate শুভ দশা মূলি ভাব কৰ।

Thankful (ঠেংক-ফুল্) *adj.* grateful কৃতজ্ঞ, শলাগ লোৱা। **Thankfulness** কৃতজ্ঞতা, ধন্যবাদ। **Thankless** *adj.* unthankful অশলাগী, অকৃতজ্ঞ।

Thanks-offering *n.* an offering made in recognition of mercies shown কৃপা দেখুওৱা বাবে কৰা পূজা-সেৱা, শলাগনি উপহাৰ। **Thanks-giving** *n.* public acknowledgment of divine favour কৃতজ্ঞতামুচক উপাসনা।

That (ডেট্) *pron.* (*pl.* **Those**) points to a person or thing at a distance সেইটো, সোঁটো। (as a *Relative pronoun*) who or which বি, যিটো। —*conj.* for, because যে, যিহেতুক, এই নিমিত্তে, এই বাবে, অতএব; in order that যাতে। **That he is a good man is**

know to all = তেওঁ যে এজন ভাল মানুহ এইটো সকলোৱে জানে। **He told me that** = তেওঁ মোক কলে যে।

Thatch (ঠেচ্ছ) *n.* straw etc. used for building purpose ঘৰচোৱা খেৰ, শৰণ খেৰ। — *v. t.* to cover with straw etc. খৰেৰে ছা। **Thatching grass** = শৰণ খেৰ।

Thatching (ঠেচ্ছিং) *n.* the act of covering with thatch ছাউনি।

Thaw (ঠ) *v. i.* to melt as ice পৰি যা। — *v. t.* to cause to melt পমা, ভৱ কৰ। — *n.* the melting of ice বৰফ পৰি যাবলৈ।

The (দি) *Demons. adj.* called the definite articles, denotes a particular person or things or a species সেই; সো। — *adv.* (as the more the better = আৰু ভাল, সিমান ভাল); by that, by that much. **This is the man** = এইটোৱেই সেই মানুহ। **The more he gets, the more he wants** = সি যিমান পায় সিমান লাগে, পায় মানে হেঁপাহ নুওহে।

Theatre (থি-য়ে-টাৰ্) *n.* a place where dramatic performances are held ভাৱনা ঘৰ, নাট ঘৰ; the drama ভাৱনা; a field of operation কাৰ্য্যক্ষেত্ৰ।

Theatrical (থি-য়ে'-থ্ৰি-কেল্) *adj.* relating to a theatre ভাৱনা সম্বন্ধীয়; artificial ভাণ্ডাৰা, মিছা, লোকক দেখুৱা।

Thee (দি) *pron.* objective of Thou তোক, তোমাক।

Theft (ঠেফট্) *n.* act of thieving চুৰি, অপহৰণ।

Their (ডে'য়াৰ) *pron.* (of Them) তেওঁলোকৰ, সিহঁতৰ, সেইবিলাকৰ।

Theirs (ডে'য়াৰ্চ) *pron. poss.* of they তেওঁলোকৰ।

Theism (ঠিইজ'ম্) *n.* a belief in the existence of God ঈশ্বৰৰ অস্তিত্বত বিশ্বাস।

Theist (ঠিইষ্ট) *n.* one who believes in God ঈশ্বৰবাদী, ঈশ্বৰ বিশ্বাসী।

Them (ডে'ম্) *pron. (pl.)* objective of *They* সিহঁতক, তাহঁতক, সেইবোৰক।

Theme (ঠিম্) *n.* a subject for discussion বিষয় প্ৰসঙ্গ।

Themselves (ডে'ম্-চে'লভচ্) *pron. (pl.)* objective *Himself, Herself* etc. সিহঁতে নিজে নিজে, সিহঁত আপোনা আপুনি।

Then (ডে'ন্) *adv.* at the time তেতিয়া; afterward পাচত; in that case তেনেহলে তেন্তে। **By then** = by that time তেতিয়া, তেতিয়া-মানে। **Then and there** = immediately ততালিকে, তেতিয়াই। **The then** = তেতিয়াৰ, সেই সময়ৰ।

Thence (ডে'ন্চ) *adv.* from that time or place তাৰপৰা, তেতিয়াৰ পৰা, তাৰেপৰা। **Thenceforth** *adv.* from that time forward তেতিয়াৰে পৰা, তাৰেপৰা।

Theocracy (থি-য়ে-ক্ৰে'চি) *n.* government of a state by divine laws বক্ষা নোহোৱা ঠাইত ধৰ্মসম্পৰ্কীয় ব্যৱস্থামতে ৰাজ্য শাসন। **Theocratical** *adj.*

Theocracy (ঠিয়-ক্ৰেচি) *n.* union with deity through profound meditation ধ্যান যোগ, সমাধি।

Theodolite (থি-অড'-অ'-লাইট্) *n.* an instrument for land surveying by measurement of angles কোণৰ পৰিমাণ লৈ মাটি জোখা যন্ত্ৰ।

Theogony (থি-অ'গ'-অ'-নি) *n.* genealogy of goods as described in ancient poetry দেৱতা সকলৰ জন্ম বৃত্তান্ত। **Theology** (থি-অ'ল্'-অ'-জি) *n.* the science of God and the duties of mankind of Him ধৰ্মতত্ত্ব বিজ্ঞান, ঈশ্বৰ তত্ত্ববিষয়ক জ্ঞান।

Theologian, Theologist *n.* one well-versed in theology ঈশ্বৰ তত্ত্ববিদ পণ্ডিত। **Theological** *adj.* ঈশ্বৰ বিষয়ক, পৰমাণিক। (Gk. *theos* = God; *logos* = a treatise).

Theomachy (থি-অম্'-এ-কি) *n.* a fighting between the Gods and the giants দেৱাসুৰ সংগ্ৰাম।

Theomancy (থি-অ-মেন্'-চি) *n.* divination by inspiration দৈবশক্তি দ্বাৰা ভৱিষ্যত কথন।

Theophany (থি-অফ'-এনি) *n.* appearance of God before man ঈশ্বৰ সাক্ষাত।

Theorem (থি-অ'-বেম্) *n.* a proposition to

be proved প্রমাণ কবিলগলীয়া প্রত্যক্ষ বিষয়, সূত্র, উপপাদ্য।

Theoretic (থি-অ'-বেট-ইক্), **Theoretical** *adj.* pertaining to theory, not practical ভার-মূলক, কাল্পনিক, তত্ত্বগত।

Theorise (থি-অ'-বাইজ) *v. i.* to form a theory কল্পনা কর, মনতে সাজি-পাতি থাক।

Theory (থি-অ'-বি) *n.* a system of anything কল্পনা, কার্য্যর আনুমানিক দিহা; doctrine মতবাদ। **Nebular theory**—নীহারিকার পরা সৃষ্টি হোৱা মত। **Electron theory** বিজুলী পরমাণু বিষয়ক মত।

Theosophy -(থি-অচ্-অ'-ফ) *n.* divine inspiration দৈবজ্ঞান, ব্রহ্মজ্ঞান। **Theosophist** *n.* one who believes in divine inspiration through certain medium দৈবজ্ঞানী।

Therapeutic (থের-এ-পিউ-টিক্) *adj.* pertaining to the healing art, curative আৰোগ্যকারী, বোগনাশক, চিকিৎসা বিদ্যা বিষয়ক।

Therapeutics *n.* (*sing.*) the part of medical science which treats of diseases and the means of cure বৈদ্যশাস্ত্র, ঔষধ-বিজ্ঞান।

Therapy (থিরে-পি) *n.* treatment of disease বোগ চিকিৎসা।

There (ডে'য়ার) *adv.* in that place তাত, সেই ঠাইত, সেইয়া। **There you are?**—সেই মই নকৈছিলো; expressing certainty মোর কথা লাগিল।

Thereabout *adv.* about or near that place, point, quantity etc. তাঁর ওচৰত বা কাষত, প্রায়, কম বেচি; concerning that matter সেই বিষয়। **Thereafter** *adv.* after that তার পিচর পর। **Thercat** *adj.* on that account সেইবাবে, সেই কথাত। **Thereby** *adv.* by that means, on accounts of that তার দ্বাবাই, সেই হেতুকে। **Therefore** (ডেয়ার-ফৰ্) *adv.* for that reason সেইবাবে, সেই নিমিত্তে, সেইদেখি। **There from** *adv.* from that তাৰেপৰা, তেতিয়াৰে পৰা। **Therein** *adv.* in that তাত। **Thereof** *adv.* of that তার, সেই বিষয়ে। **Thereupon** *adv.* in consequence

of that সেই কথাত, সেইবাবে। **Therewithal** *adv.* at the same time আক; with that তাৰে সৈতে; over and above তদুপৰি।

Thermal (থাৰ-মেল্) *adj.* pertaining to heat তাপ বিষয়ক, তাপ সম্বন্ধীয়। (*Gr. therme* = heat). —**unit**—এক পাউণ্ড পানী এক পাউণ্ড তাপৰ হিচাপত ওপৰলৈ তুলিবলৈ মূঠ বিমান তাপ লাগে, এক পাউণ্ডিয়া তাপৰ সংখ্যা। **Thermal springs**—গৰমপানী ওলোৱা পুং। **Thermo-magnetism** magnetism produced on the medium surrounding a body তাপৰ ওপে উদ্ভৱ হোৱা চুম্বক আকৰ্ষণ শক্তি।

Thermometer (থাৰ-মম্-এটাৰ) *n.* an apparatus for measuring temperature তাপ জোখা যন্ত্ৰ, তাপমান যন্ত্ৰ। **Thermometric**—*al adj.*

Thermos *n.* a bottle with a vacuum cover গৰম বা চেচা পানী লৈ যোৱা বটল।

Thesaurus (থি-চও-ৰচ) *n.* a repository of knowledge জ্ঞান ভাণ্ডাৰ।

These (ডিছ) *pron.* (*pl.*) of **This** এইবিলাক, এইবোৰ, এনেবিলাক।

Thesis (থি-চিচ) *n.* a subject বিষয়, প্রসঙ্গ। (*pl.*) **Theses**—an essay on a theme কোনো সাহিত্য বিষয়ক বচন।

Theurgy (থি-উৰ-জি) *n.* a kind of magic supposed to be performed by divine agency দৈবিক শক্তিৰ দ্বাবাই হোৱা যেন দেখুৱা ভেলেকী, সাধনাৰ বলবে দেখুওৱা আশ্চৰ্য্য ক্ৰিয়া।

Thews (থিউ) *n.* (*pl.*) muscle সিৰবিলাক; mental vigour প্রবল মনোবৃত্তি; custom দস্তৰ, স্বভাৱ। **Thewy** *adj.* strong বলী।

They (ডে) *pro. pl.* of **He**, **She** or **It** সিহঁত, ভাহাঁত, তেওঁবিলাক, তেওঁলোক, সেইবিলাক।

Thick (ঠিক) *adj.* dense, compact ডাঠ, ঘন; closely set ঠাই খোৱা, নিস্কন্ধ; not fine মটহা, গদহা। **Thick and thin**—completely devoted বৰ মিল। **Thick-skin**, **Thick-skulled**—dull, stupid ভোবা, নিকোঁধ। **Through thick and thin**—কোনো দুঃখ কষ্ট নগনি। **Thick** *adv.* closely লগালগিকৈ, নিস্কন্ধকৈ; frequently ঘনাই। **Thick-set**—

closely planted থেপথেপীয়া। Lay it on thick = to flatter মিছা প্রশংসা কৰ।

Thicken (ঠিক্-এ'ন্) *v. t.* to make thick গোট বান্ধ, ঘন কৰ। — *v. i.* become thick গোট মাৰ, ঘন হ, ডাঠ হ।

Thicket (ঠিক্-এ'ট্) *n.* a collection of thickly grown trees or shrubs জেবেপনি, ডাঠ হাবি, গেজেপনি, জাবনি।

Thickheaded *adj.* stupid ভেৰা, নিৰ্কোষ, মূৰ্খ।

Thickness *n.* state of being thick ডাঠ, ফুলতা, ঘন পৰিমাণ।

Thickskinned *adj.* dull অবোধ, গদহা।

Thief (থিফ্) *n.* one who steals other's property চোৰ।

Thieve (থিভ্) *v. t.* to steal চুৰ কৰ।

Thievish (থিভিছ্) *adj.* given to stealing হাট লব, চোৰ হতাবব, চোৰ প্রকৃতিৰ। **Thievish-**

Thig (ঠিগ্) *v. t.* to beg প্রাৰ্থনা জনা, মাগ। — *v. i.* apply for permission to live on alms মাগি থাই ফুৰিবলৈ চৰ্কাৰৰ অনুমতি ল। **Thigger** *n.* a beggar মগনিয়াৰ, ভিক্ষুক।

Thigh (ঠাই) *n.* the fleshy part of the leg, above the knee উক, কবজন। **Thigh deep** = একবজন দ।

Thill (ঠিল) *n.* the shaft of a cart or carriage গাড়ীৰ ডিলা।

Thimble (থিম্বল্) *n.* a metal cover for the finger used while sewing অঙ্কঠান, কাপোৰ নিঠতে আঙুলি যুৰত শিঙা ধাতুৰ থপ।

Thin (থিন্) *adj.* lean, slender কুশ, কণ, লাহী; not thick সেবেজা, পাতল ডন্, পিপি-বীয়া; small সৰু। — *v. t.* to make less dense or close পাতল কৰ, পাতলা, বনিয়াই দে। — *v. i.* to become thin পাতলা হ। **Thinskin** *adj.* sensitive বেগেতে বেয়া পোৱা; irritative থকাৰ। **Thinness** *n.* পাতল অৱস্থা, কীণতা।

Thine (ডাইন্) *pron.* possessive of thou তোৰ, তোমাৰ।

Thing (থিং) *n.* any substance, an inanimate object বস্তু, জ্বা; an event ঘটনা,

কথা, বিষয়। **Make a good thing of** = make good profit by ভাল লাভ কৰ। **I dislike this sort of thing** = এনেবিলাক কথা মই ভাল নেপাও। **It is just the thing I want** = যোক লগা আচল বস্তু এইটোৱেই, যোক আচলতে ইয়া-কেহে লাগে। **Know a thing or two** = to be shrewd টেক্সৰ হ। **Thingy** *adv.* materialistic জড়বাদী, দৃষ্ণ বস্তুকে সকলোৰে মূল বুলি ভাবোতা।

Thing (থিং) *n.* a court of law in Scandinavian countries স্কেনডিনেভিয়াৰ আইন আদালত।

Think (থিংক্) *v. t.* to consider বিবেচনা কৰ; imagine বোধ কৰ। — *v. i.* (with about, of, on) to consider ভাব, চিন্তা কৰ। (*pa. t.* and *pa. p.* thought). **Think out** = to solve by thinking ভাবি চিঙি উলিয়া। **He thinks highly of himself** = তেওঁ নিজে নিজে বৰ জ্ঞানী মানী বুলি ভাব কৰে, তেওঁ নিজকে নিজে বৰ ডাঙৰ বুলি ভাবে। **Thinking** (থিংকিং) *p. adj.* having the faculty of thought ভাবিব পৰা, ভাবনা শক্তি থকা।

Thinly *adj.* not thickly, not crowdedly পাতলকৈ, তনুতনুতকৈ, সেৱেজা-সেৱেজাকৈ।

Third (থাৰ্ড) *adj.* the last of three তৃতীয়। — *n.* one of three equal parts তৃতীয়াংশ।

Third estate = পালিয়েমেণ্টৰ সাধাৰণ মহাসভা।

Thirdly *adv.* তৃতীয়তঃ। **Thirteenth** = mediator মধ্যস্থ লোক, চালিচ।

Thirst (থাৰ্চ্) *n.* eager desire for drink or anything তৃষ্ণা, পিয়াহ, পানীৰ হেপাহ, হেপাহ। — *v. i.* desire eagerly for হেপাহ কৰ, পিয়াহ লাগ।

Thirsty *adj.* suffering from thirst পিয়াহ লগা; eagerly desiring হেপেহৰা, পিপাসু।

Thirteen (থাৰ্-টিন) *adj.* and *n.* three plus ten তেৰ।

Thirteenth (থাৰ্-টিনঠ) *adj.* next to twelfth ত্ৰয়োদশ, বাৰটাব পাচবটো।

Thirty (থাৰ্টি) *adj.* and *n.* three times ten ত্ৰিশ, তেতকুৰি। **Thirtieth** *adj.* the last of thirty ত্ৰিশংকৈ।

This (দিচ) *pron.* or *adj.* denoting something near এই, এইটো। **This person**—এই। (*pl.*) **These.**

Thistle (থিস্‌ল্) *n.* a kind of prickly plant কাঁইট গছ, কাঁশলা বন। **Thistly** *adj.* কাঁইটীয়া।

Thither (দিডাৰ) *adj.* to that place তালৈ, তেহেলৈ, সেই ঠাইলৈ; to that end সেই উদ্দেশ্যে।

Thole (ঠে'ল্) *n.* a pin on the side of a boat to secure the oar নাবৰ বঠা বন্ধা খিলি।—*v. t.* to endure সহ্য কৰ। —*v. i.* to wait স্থিৰ হ, অপেক্ষা কৰ। **Tholus** (ঠ'লচ্) *n.* a round building ঘূৰণীয়া ঘৰ, গুহুজ।

Thong (ঠং) *n.* a strap of leather ছালৰ জৰী, বৰটি।

Thorax (থ'-ৰেক্‌চ) *n.* the part of the body containing the chest বুকু, বক্ষঃস্থল।

Thorium (ঠ'ৰিয়াম্) *n.* a metal resembling aluminium জুইত জ্বলাব পৰা এবিধ সূক্ষ্ম ধাতু পদাৰ্থ।

Thorn (ঠৰ্ণ) *n.* a sharp spine of plant কাঁইট; a plant having spines কাঁইট গছ। **Thorn-apple** = ধূতুৰা।

Thorny (ঠৰ্ণী) *adj.* full of thorns কাঁইটীয়া।

Thorough (থৰ-অ') *adj.* complete, entire সম্পূৰ্ণ, আঁতি শুবি মাৰি কৰা, নিখুঁত। **Thorough-going** *adj.* going all lengths অকণো বাকী নেবা, কেঙপিনে সম্পূৰ্ণ। **Thorough-bred** *adj.* completely bred সম্পূৰ্ণৰূপে শিক্ষিত, সৰ্ব্বগুণী; a horse of pure blood ভাল জাতৰ ঘোড়া।

Thoroughfare (থৰ-অ'-কে'য়াৰ) *n.* a public way চৰকাৰী বাট; right of passing through যাতায়াত, অহা যোৱা, বাটেদি যাবৰ অধিকাৰ।

Thoroughly (থৰ-অ'-লি) *adv.* completely সম্পূৰ্ণ-ৰূপে, পুৰাকৈ, বাকী নথকা কৈ, পকা কৈ।

Those (দ'জ) *pron.* (*pl.*) of that সেইবিলাক, সেইবোৰ। **Those who**—যিবিলাকে।

Thou (ডাও) *pron.* the person addressed solemnly তই, তুমি।

Though (ড') *conj.* even if যদিওবা।

Thought (ঠে'ট্) *pa. t.* and *pa. p.* of **Think** *n.*

deliberation, reasoning, idea চিন্তা, ভাবনা, মন, মনৰ ভাৰ।

Thoughtful (ঠে'ট্‌ফুল্) *adj.* full of thought চিন্তাশীল; attentive মনোযোগী; considerate বিবেচক।

Thoughtless *adj.* careless অসাবধান; inattentive অমনোযোগী; stupid নিৰ্কোষ। **Thoughtlessness** *n.* state of being thoughtless অমনোযোগিতা, অসাবধানতা, মুৰখালি।

Thousand (থ'ও-জেন্দ) *adj.* denoting ten hundred হেজাৰ, সহস্ৰ। —*n.* any large number হেজাৰ হেজাৰ, কোনো সৰহ সংখ্যা।

Thousandth *adj.* or *n.* the last of a thousand সহস্ৰক।

Thrall (ঠ্ৰে'ল) *n.* a slave গোলাম; slavery গোলামি।

Thralldom, Thralldom (ঠ্ৰে'ল-ডম্) *n.* bondage, slavery দাসত্ব, গোলামি।

Thrash (থ্ৰে'ছ্) *v. t.* to beat out grain from the straw মাৰ, মৰিয়াই সৰা (যেনে ধান); to beat severely প্ৰহাৰ কৰ, খুন্দা, পিট। **Thrashing, Threshing** *n.* the act of beating পিটন, প্ৰহাৰ মৰিয়াই সৰোৱা কাম। **Thrashing floor** *n.* ধান মৰা ঠাই। **Thrashing mill** *n.* ধান খুন্দা কল।

Thread (থ্ৰে'দ্) *n.* a very fine line yarn সূতা, বটিয়া; a filament আঁহ; the spiral part of a screw পেকোৱা গজালৰ পাক। —*v. t.* to pass a thread through the eye of (as a needle), বটিয়া সূমা। **Thread and thrum** = the good and bad together ভালে বেয়া সকলোখিনি। **Thread-bare** (থ্ৰে'দ্-বেয়াৰ) *adj.* having the thread worn out টোহোঁৱা ওলোৱা বৰ পুৰণি (যেনে কাপোৰ)। **Threadworms** = ক্ষুদ্ৰ ক্ষুদ্ৰ পেৰু।

Thready (থ্ৰে'দ্-ই) *adj.* like thread, slender সূতাৰ দৰে সৰু; consisting of thread আঁথকা, অহীয়া।

Threat (থ্ৰে'ট্) *n.* menace, promise to do injury ধমকী ভাবুকি, দপালনি, হুমিয়নি।

Threaten (থ্ৰে'ট্‌ন) *v. t.* to terrify ভয় দেখুৱা

to declare the intention of doing harm
ধমকী দে, ছমিয়া।

Three (থ্রি) *n.* and *adj.* two and one তিনি, তিনটা। **Three-bottle man**=a hard drinker তিনি বটল খোঁরা তেবাহি মদপী। **Three-ply wood**=তিনি চটা কাঠৰ পাত জাপি এচটা কৰা বাকচৰ কাঠ। **Three-score**=sixty তিনকুৰি, ষাঠি।

Threefold *adj.* thrice repeated তিনিগুণ; three times folded তিনি ভাঁজ কৰা।

Thresher see **Thrasher**.

Threshold (থ্ৰে'ছ-হ'ল্ড) *n.* a piece of wood or anything under the door of a house দ্বাৰাৰ তলৰ পথালি কাঠ, দ্বাৰাৰডালি; entrance দ্বাৰাৰ মুখ।

Threw (থ্ৰু) *pa. t.* of **Throw**.

Thrice (থ্ৰাইচ্) *adv.* three times তিনিবাৰ।

Thrift (থ্ৰিফ্ট) *n.* frugality পরিমিত্তব্যী, নিয়মিত খৰচ; gain লাভ। **Thriftyly** *adv.* হাতধৰি খৰচ কৰা।

Thrifty (থ্ৰিফ-ট) *adj.* frugal নিয়মিত খৰচী, হাতধৰি খৰচ কৰা, মিত্তব্যী, কৃপণ।

Thrill (থ্ৰিল্) *v. t.* to pierce বিদ্ধ, ফুটা। — *v. i.* to cause a tingling sensation জ্বিন-জ্বিনা, জনজনাই য়, চিৰিং কৰি উঠ। —*n.* a thrilling sensation জন্জননি।

Thrips (থ্ৰিপ্চ্) *n.* kinds of insect especially injurious to vines আঙ্গুৰ গছত ধৰা এজাতি পোক।

Thrive (থ্ৰাইভ্) *v. i.* to prosper বাঢ়, ডাঙ্গৰ লীঘল হ, উন্নতি কৰ; flourish বৃদ্ধি পাই, উপচি আহ, গা কৰ। (*pa. t.* **Throve**; *pa. p.* **Thriven**).

Thriving *adj.* flourishing বৰ্দ্ধনশীল, লহপহীয়া, ওপৰলৈ উঠি অহা।

Throat (থ্ৰোট্) *n.* the front part of the neck টেটু, নো, গল, কঠ। **Sore throat**=নেলুৰ বো।

Throb (থ্ৰব্) to beat as the heart ধিপ-ধিপা, ধপধপা (যেনে বুকু)। —*n.* palpitation ধিপধিপনি।

Throe (থ্ৰু) *n.* the pains of childbirth

প্ৰসব বেদনা; pain বিথ, যাতনা। —*v. i.* to be in agony যাতনা ভোগ কৰ, কঠি-খা।

Throne (থ্ৰ'নু) *n.* seat of a sovereign বাক-সিংহাসন; sovereign power বাকপাট। —*v. t.* or *v. i.* to set in state সিংহাসনত বহ, বাক-পাটত উঠ বা বহুৱা।

Throng (থ্ৰং) *n.* a crowd, a great multitude হুমুজুম, হেঁচাটেপা, মানুহৰ দ'ম। —*v. i.* to crowd together হি'চ্চি হ; to press টাই খা।

Throttle (থ্ৰটল্) *n.* the throat টেটু। —*v. t.* to choke by pressing the throat টেটুত চেপা দি মাৰ, উপাহ নিৰোধক ধৰ।

Through (থ্ৰু) *prep.* and *adv.* from end to end ইমূৰৰ পৰা সিমূৰলৈ, আগৰ পৰা গুৰিলৈকে; by means of দ্বাৰাই, জৰীয়তে, হাতেদি, যোগে; in consequence of বাবে, হেতুকে। (**Carry through**, **Go through** see **Carry and Go**). **Be through**=to be finished শেষ কৰিব লগে। **Through the field**=পথাৰৰ মাজেদি। **Send the petition through him**=তেওঁৰ হাতেদি বা যোগে পঠা। **Read the letter through**=চিঠিখন ইমূৰৰ পৰা সিমূৰলৈ পঢ়। **The bullet passed through his breast**=গুলিটো তাৰ বুকুয়েদি সবকি গল। **The project fell through**=সেই প্ৰস্তাব বহিত হ'ল। **Through and through** *adv.* completely সম্পূৰ্ণৰূপে। **Throughout** (থ্ৰু'আউট্) *prep.* in every part of গোটেই, জুৰি। **Throughout the year**=গোটেই বছৰত। — *adv.* every where সকলো ঠাইতে, সৰ্বত্র।

Through ticket *n.* a ticket for the whole of journey through different lines of communication বেলেগ বেলেগ বেল জাহাজতো গ্ৰাহ হোৱা একেবাৰে যাব পৰা টিকট। **Through train**=এঠাইৰ পৰা আন ঠাইলৈ একেবাৰে যোৱা বেল গাড়ী।

Throve *pa. t.* of **Thrive**.

Throw (থ্ৰো) *v. t.* to fling, to hurl নিক্ষেপ কৰ, পেলা, দলিমাৰি দে। —*v. i.* to cast dice পাৰটি পেলা। —*n.* the act of throwing নিক্ষেপ, পেলোৱা কাৰ্য্য। —*pa. t.* **Threw** (থ্ৰু)

pa. p. Thrown. To throw away—to reject দলিয়াই পেলা, পেলাই দে; to spend in vain মিছাই নষ্ট কর, অপব্যয় কর। To throw back—to refuse অস্বীকার কর; to revert আকৌ আগর প্রত্ৰি ধর। Throw by—একটীকৈ থ। Throw in one's lot with—কোনোটার লগলাগি একে দশাপ্রাপ্ত হ। To throw light on—to make clear খোলোচা কর। To throw off or out—to reject ত্যাগ কর; to expel খেদাই দে, বাজ কর। Throw one's self on or upon—to rely upon নির্ভর কর। Throw over—to discard দলিয়াই পেলা, পরিত্যাগ কর। Throw up—to raise তোল; to give up পরিত্যাগ কর; to vomit ইতিয়া। Throw dust in person's eyes—চকুত বালি মার, ডুবা দে। Throw into the shade—to excel চেবপেলা, জেঠ হ।

Thru. (থ্রু) *n.* the end of a thread জাঁত, দহি; coarse yarn উড়িয়া সূতা। —*v. t.* to fringe দহি খুদা। —*v. i.* to play rudely upon an instrument কোনো বাজনাতে মিছাই আছুলা বুলাই ঠকঠকা।

Thrush (থ্রুচ্) *n.* a small singing bird এক বকম চবাই; a disease of the mouth সৰু লবা-ছোতালীৰ মুখৰ যা।

Thrust (থ্রুস্ট) *v. t.* to push or drive with force হেঁচ, ঠেলামার, হেঁচি সূমা; to stab খোঁচমার। —*v. i.* to squeeze in হেঁচাখাই সোমা। —*n.* a stab খোঁচ, হেঁচা, ঠেলা। Thrust aside—to push away ঠেলামারি এফলীকৈ থ। Thrust one's self into—হেঁচি বলেবে সোমা। Thrust upon—to force upon বলেবে হেঁচামারি ধর। (*pa. t.* and *pa. p. Thrust*).

Thud (ঠাড্) *n.* a hollow sound ধুম শব্দ, ঠল-ঠলকৈ পৰাৰ শব্দ।

Thug (ঠগ্) *n.* a cut throat, ruffian হত্যা কৰি জীবন হাপন কৰা দলৰ লোক। Thuggee (ঠগী) *n.* হত্যা কৰি সুৰা ব্যবসায় (ভাবতবৰ্জত ১৮২৫ চনত গৱৰ্ণমেণ্টে নিষাধৰণ কৰে)।

Thumb (থাম্) *n.* the short thick finger হাতৰ বুঢ়া অঙ্গুলি। —*v. t.* to handle awkwardly

অধৰাটৈ কাম কৰ, লেপথেপ কৰ। Under one's thumb=under one's influence কাৰো ক্ষমতাৰ অধীনত। Thumb impression=আঙ্গুলি কটপা। By rule of thumb=in a rough and unskilful manner খণ্ডখণ্ডকৈ, অশিক্ষিত-ভাৱে, অভ্যাসৰ ওপে।

Thump (ঠাম্প) *n.* a heavy blow মাৰ, গধুৰ বস্তুৰে কৰা আঘাত। —*v. t.* to strike with something heavy ধুমৰে পিট, গধুৰ বস্তুৰে মাৰ, খুন্দা মাৰ, টলনিয়া। —*v. i.* to fail with a heavy blow ধুমকৰে পৰ। Thumper (ঠম্পাৰ্) *n.* an impressive person or thing বম্ফোচ মিছা বস্তু, মেজত চপৰিয়াই বৰ বৰ কথা কওঁতা। Thumping *adj.* very big বহুত, বৰ সবহ বা ডাঙৰ।

Thunder (ঠান্‌দাৰ্) *n.* the sharp rumbling sound after lightning চেৰেকনি; any loud noise গাঁজনি, মেঘগজ্জন। —*v. i.* and *v. t.* to sound as a thunder চেৰেকনি মাৰ, তৰ্জ্জন গজ্জন কৰ।

Thunderbolt (ঠান্‌দাৰ্-ব'ল্ট) *n.* a shaft of lightning বজ্জ, বজ্জপাত।

Thunderclap *n.* the explosion of thunder চেৰেকনি, গাঁজনি।

Thunderstorm *n.* a storm accompanied by thunder and lightning ধুমুহা, চেৰেকনি।

Thunderstruck *adj.* struck by lightning চৰণ পৰা, বজ্জাঘাতত হোৱা; astonished অবাক, বিস্ময়গম।

Thursday (থৰ্চডে) *n.* the fifth day of the week বৃহস্পতিবাৰ, শুকবাৰ।

Thus (ডাচ) *adv.* in this manner এইদৰে, এনেকৈ।

Thwack (ঠোৱেক্) *v. t.* to thrash with something blunt মৰিয়া, পিট, খুন্দ।

Thwart (থোৱাৰ্ট) *adj.* crosswise অখালি-পখালি। —*v. t.* and *v. i.* to oppose, to defeat ব্যাঘাত কৰা, বিকল কৰ, বাৰ্থ কৰ।

Thy (ডাই) *adj. poss.* of Thee তোৰ, তোমাৰ।

Thyself (ডাই-চেল্‌ক্) *pron.* thou or thee in person তই নিজে, তুমি নিজে নিজে।

Ti (টি) *n.* a kind of tree of the lily family

with edible roots শেজুকৰ দৰে আঙ্গু ধৰা
এবিধ গছ।

Tiara (তাই-এ-ৰা) *n.* an ornamental head
dress of the Persians বন কৰা ৬খ টুপী।

Tic (টিক্) *n.* a spasmodic contraction of
muscles of face হঠাতে মুখৰ কোনো সিৰ
কৌচখাই ধৰা বেমাৰ।

Tick (টিক্) *n.* an insect which infests
dogs, cows etc. চিকৰা। —*v. i.* to make
quick noise as a watch টিক্ টিক্ শব্দ কৰ,
টিক্‌টিকা; to touch lightly পিপিৰা, অলপটৈ
হে। —*v. i.* to give credit ধাৰে দে, উঠনা দে।
To buy goods on tick = উখনটৈ কল।

Tick of = অলপটৈ চিন দে।

Ticket (টিক্-এ-ট্) *n.* a card for admission
etc. টিকট (as a Railway ticket), a
token of any right নিদৰ্শন।

Tickle (টিক্‌ল) *v. t.* to touch lightly, to
cause laughter সুবসুৰা, ভাকুটুকা। Tick-
ling sensation = সুবসুৰি।

Ticklish *adj.* easily affected অলপতে বেয়া
পোৱা, মন পাভল, চকল।

Tide (টাইদ্) *n.* the regular ebb and flow
of the sea জোৱাৰ ভাটা; সাগৰৰ পানীৰ হ্ৰাস
বৃদ্ধি; time, season সময়, কাল; course
গতি। —*v. t.* or *v. i.* to drive with the
stream সোঁতৰ উঠাই নে বা উঠি যা। Flood
tide = জোৱাৰ। The ebb tide = ভাটা। Tide =
ভাটা। Tide over = to overcome diffi-
culties বিপদৰ পৰা উদ্ধাৰ হ, বিপদ অতিক্ৰম
কৰ।

Tidal *adj.* pertaining to tides জোৱাৰ ভাটা
সম্বন্ধীয়।

Tidesman, Tide-waiter *n.* a custom house
officer who waits the arrival of vessels
জাহাজ অহাযোৱাৰ সন্ধান লোৱা বিষয়া, বাহুল
লগাবলৈ বখা জাহাজ পৰীক্ষা।

Tidiness (টাইডিনেচ্) *n.* neatness পৰিপাটি
অৱস্থা, নিয়াৰি গুণ।

Tidings (টাই-ডিংজ) *n.* (pl.) news খবৰ,
বাতৰি, সমাচাৰ।

Tidy (টাইডি) *adv.* neat, orderly পৰিপাটি,

সুন্দৰ, নিয়াৰি, আটোম-টোকাৰি। I am feeling
pretty tidy = মই এতিয়া কিছু ভাল পাইছো।

—*v. t.* to put in good order (after with
up) সিঁজিল কৰ।

Tie (টাই) *v. t.* to fasten with a string, to
bind বান্ধ, গাঁঠি দে। —*n.* a knot গাঁঠি, বান্ধ,
বান্ধনী; a neck-tie গলাবন্ধা ফিটা; an
equality in numbers as in a game
চলোফালে সমান সমান হওন; (fig.) thing
that unites persons, such as bond,
obligations, friendship, যি বস্তু বা কাৰ্য্যই
মানুহক লগলগাই ৰা বান্ধ খুৱাই। Tie-beam =
পথালি চতি। Tie-rod = চুড়াল কাঠ জপটীয়াই
ধৰা সাবটী লোহা।

Tier (টিয়েৰ) *n.* a row শাৰী, থাক।

Tierce (টিয়েৰ্চ) *n.* a cask containing about
42 gallons গ্ৰায় ১৪২ সেৰ ধৰা পিপা; a
sequence of three cards of the same kind
একে বন্ধৰ তিনিটা মিল ভাচ পাত।

Tiff (টিফ্) *n.* slight irritation ক্ৰোধ ভাব,
খংমুৱা ভাব। —*v. t.* to sip এশোহা এশোহাকৈ
খা। —*v. i.* to be peevish খংমুৱা হ।

Tiffin (টিক্-ইন্) *n.* luncheon জলপান।

Tiger (টাই-গাৰ) *n.* a feline beast of prey
বাঘ, বনৰজা। Tigress (fem.) = বাঘিনী।

Tiger-beetle = শুককড়াৰ দৰে এবিধ ডাঙৰ পোক।
Tiger-cub = বাঘ পোৱালি।

Tigrine (টাই-গ্ৰিন্) *adj.* like a tiger বাঘৰ
দৰে।

Tight (টাইট্) *adj.* close, compact লিপিত
খাই ধৰা, টান, আটিল, আঁটখোৱা। **Tightly** *adv.*
closely টানকৈ, আঁটি জপুৰকৈ।

Tighten (টাইট্‌জন্) *v. t.* to make tight আঁট,
টান, আঁটখুৱা, টনটনীয়া কৰ। **Tightness** *n.*
আঁটিল গুণ, টনটনীয়া অৱস্থা, ঠেক।

Tike or Tyke (টাইক্) *n.* a low fellow, a cur
নীচ, অৰ্থম মানুহ, কুকুৰ।

Tile (টাইল্) *n.* a piece of baked clay used
in building খোলা, খাপৰি ইটা। —*v. t.* to
cover with tiles খাপৰি লগা, খাপৰিৰে ছা।

Till (টিল্) *n.* a money-box ধন ধোৱা পেৰা।
—*prep.* or to the time of পৰ্য্যন্ত

তেতিয়ালৈ, যি পর্যন্ত, কোনো কাৰ্য্য হয় মানে।

—*v. t.* to cultivate হাল বা, মাটি চহা।

Tillage (টিল-এ'জ) *n.* act of tilling হালবোৱা কাম, মাটি চহোৱা কাৰ্য্য, কৃষিকৰ্ম। **Tiller** *n.* one who tills কৃষক, হালোৱা।

Tilt (টিল্ট) *n.* the canvas covering of a cart গাড়ীৰ চটৰ ওপৰত দিয়া কাপোৰ; an awning in a boat নাৱৰ চাপৰ বা চাপলিকা; an exercise with lances যাতি খেল। —*v. i.* or *v. t.* to thrust with a lance from horse-back বোঁড়া দৌবাই গৈ বোঁজ মাৰ; to fall into an inclining posture হামোকা খা, কাতি হৈ পৰ; ১) raise one of the ends এফালে দাং বা এটা মূৰ দাং। **Tilt-hammer** = লো খুন্দা হাতুৰী।

Timber (টিম্বাৰ্) *n.* wood for building ঘৰ সজা কাঠ; trees felled কটা গছ। **Timber-tree** *n.* ঘৰত লগাবৰ উপযুক্ত গছ।

Timbrel (টিম্-ড্ৰেল্) *n.* a musical instrument like a tambourine খঞ্জীৰ দৰে একৰকম বাদ্যযন্ত্ৰ, মাদল।

Time (টাইম্) *n.* period during which anything is done or happens সময়, পৰ, কাল; opportunity সুযোগ; (*pl.*) state of things at any time সাময়িক অৱস্থা। **At times**=occasionally কেতিয়াবা কেতিয়াবা, কোনো কোনো সময়ত। **This time**=এইবেলি, এইবাৰ। **A fixed time**=ঈতিবা, সিদ্ধ। **Be master of one's time**=সেতিয়াট যিহকে ইচ্ছা তাকে কৰিব পৰা হ, ইচ্ছামতে চলিবলৈ সুবিধা কৰি ল। **By this time**=এতিয়ামানে, এতেবেলিকা, এনে সময়ত। **In time**=ঠিক সময়ত, সময়ত, ঈতিবামতে; sufficiently early সোনকালে। **Out of time**=অসময়ত, পলমকৈ, বেলিকৈ। **At a time**=এবাৰ এবাৰকৈ। **To keep time**=to show the time correctly, as a watch ঠিক সময় দে, ঠিক সময় ৰাখ। **Lose time**=সময় নষ্ট কৰ, পলম কৰ; to become slow পাচ পৰ। **Make time**=আহৰি পা, সময় কৰি ল। **In the mean time**=in the intervening time ইতিমধ্যে, এনেতে। **At the same time**=also আৰু আকৌ। **For**

the time being=বৰ্তমান, সাম্প্ৰতিকৈ। **In**

course of time=সময়ত, সময়মতে, কালত।

In no time=soon সোনকালে, অৱিলম্বে, বেগতে।

Once upon a time=কেতিয়াবা, এসময়ত।

Time after time=বাৰে বাৰে, বেগিয়ে বেগিয়ে।

Time of life=আয়ুস। **Time is up**=সময়

অতীত হল। **At all times**=সদায়, তিনিও

প্ৰসঙ্গত। **Time gun** *n.* a gun which is

fired daily at a fixed time সময় নিৰ্দ্ধাৰিত

কৰা তোপ। **Time limit**=মিয়াদ, নিৰ্দ্ধাৰিত

সময়।

Time-honoured *adj.* honoured for a long times বহুদিনৰপৰা চলি অহা।

Time-keeper *n.* one who keeps the time of labourers কাম কৰা মানুহ অহা-যোৱাৰ সময় বাৰোতা, হাজিৰা ৰখা মহৰি; a clock ঘড়ী।

Timely *adv.* in time ঠিক সময়ত, সময়মতে।

Time-server *n.* one who suits his opinions to times কাৰ্য্যৰ অৱস্থা বুজি মত দিওঁতা, সময়ৰ চাকৰ।

Timepiece (টাইম্-পিচ্) *n.* a clock ঘড়ী, ঘণ্টাৰ আৱাজ নকৰা ঘড়ী।

Timetable *n.* a list showing the time of doing something সময়ৰ তালিকা।

Time-worn (টাইম্-ওৱৰ্ণ) *adj.* worn by time পুৰণা, পচা।

Timid (টিমিড্) *adj.* fearful ভয়ভুৰ। **Timidity**, **Timidness** *n.* state of being fearful ভয়, ভীকতা।

Timorous (টিমৰচ্) *adj.* timid ভয়ভুৰ, সশঙ্কিত। **Timorously** *adv.* ভয়ে ভয়ে।

Tin (টিন্) *n.* a kind of white metal বগিতাম, টিন্। (*Slang*) money ধন, টকা। **Tin fish**=(*nautical slang*)=torpedo পানীৰ তলে যোৱা জাহাজ ভঙ্গা কল; cover or coat with tin টিনেৰে মেৰা, টিপানী লগা।

Tincture (টিংকশ্যাৰ) *n.* slight tinge ৰং, আভাস; a medical solution আৰক। —*v. t.* to tinge ৰং দে, বৰণ দে।

Tinctorial (টিংক্-ট-ৰিয়েল্) *adj.* colouring ৰং কৰা, বোল দিয়া।

Tinder (টিন্দাৰ) *n.* any material used for

kindling fire from a spark লগনী, টিভিৰ তুলা, বেগতে জ্বই লগাব পৰা বস্তু। **Tindery** *adj.* easily irritable অলপতে খং উঠা, টিভিৰা যেন।

Tine (টাইন্) *n.* the spike of a fork or of anything like a fork জবকাৰ দাঁত, ত্ৰিশূলৰ জোং, পছ শিল্পৰ ফেৰেঙণী।

Tinfoil *n.* thin leaves of tin for wrapping something বাং পতা, টিনৰ পিপিৰীয়া পাত।

Tinge (টিন্জ্) *v. t.* to tint, to colour অলপ বৰ্ণৰ ছাট পেলা, বং লগা; to mix with something শকহবাবে মিহলা, ছাট দে। —*n.* a small amount of a taste or colour imparted to some other thing ছাট, ঈষৎ বং বা সোৱাদ।

Tingle (টিংগল্) *v. i.* to feel a thrilling sensation জ্বিন্জ্বিনা, সিৰসিৰা; to feel a sharp pain চিৰিকলি পাব, টিংটিলা। **Tingling sensation** = সিৰসিৰি।

Tinker (টিংকাৰ) *n.* one who mends brazen or tin kettle টিনৰ বা পিতলৰ কেটুলী বাতোতা। —*v. t.* & *v. i.* to repair ধাতুৰ বস্তু মেৰামত কৰ।

Tinkle (টিংকল্) *v. i.* or *v. t.* to jingle, to clink টিংটিলা, টিনটিনা, কন্‌কনা। —*n.* a sharp linking sound টিংটিলা। **Tinkling** *n.* jingling noise টিংটিং শব্দ, জ্বনজ্বনি।

Tinsel (টিন-চেল্) *n.* something shining বহণ; anything showy but worthless বংচক্ৰীয়া অৰামিলা বস্তু। —*adj.* gaudy বাহিৰে বংচক্ৰীয়া।

Tinsmith (টিন-স্মিথ্) *n.* a worker in tin টিনৰ বন কৰা মিস্ত্ৰী।

Tint (টিন্ট্) *n.* a slight tinge বৰ্ণৰ ছাট, বোল। —*v. t.* to give a slight colour to ঈষৎ বোল দে।

Tiny (টাইনী) *adj.* very small নিচেই সৰু, অকণমান।

Tip (টিপ্) *n.* the top, the end of anything slender মূৰ, আগ, পাতৰ খোৰ; a gratuity পুৰস্কাৰ, বক্চিচ; a light stroke

অকণমান খাপৰ; private information about racing, stock etc. ভিত্তকৰা খবৰ। **Tip off** = (*Slang*) give hint or warning সাৱধান কৰণ, ভিতৰি টিপ দে। **Tip one the wink** = to wink টিপ দে, চকু টিপিয়াই সতৰ্ক কৰ। **Tip the scale** = পাল্লাৰ এমূৰে দৰাই ধৰ। **Tip and run** = a naval raid ধাপমানি কৰা জাহাজৰ আক্ৰমণ; a bat-ball play বেটবল খেলা।

Tipped (টিপ্-এট্) *n.* the cape of a coat কোট চোলাৰ কলাৰ, কোট চোলাৰ ডিভিৰ কাপোৰ।

Tipple (টিপ্পল্) *v. i.* to drink strong liquors to excess অতিপাতকৈ চোকা মদ খা।

Tippler (টিপ্প-লাৰ) *n.* a habitual drunkard, a toper মদপী।

Tippy *adj.* unsteady ধলংপলং, অস্থিৰ।

Tipsy (টিপ-চি) *adj.* slightly intoxicated অলপ জ্বাল ধৰা, মদৰ ধাগীয়ে ধৰা।

Tiptoe (টিপ্-ট্) *n.* the end of the toe ডৰিৰ বুঢ়া আঙ্গুলিৰ মূৰ। **On tiptoe** = ব্যঞ্জেৰে; বেঙ্গামেলি। **To walk on tiptoe** = to go lightly and slyly মনে মনে চোবৰ দৰে যা।

Tiptop (টিপ্-টপ্) *n.* the extreme top একেবাৰেই ওপৰ। —*adj.* first-rate প্রথম শ্ৰেণীৰ; excellent অতি উত্তম, সকলোপিনে পৰিপাটি।

Tirade (টাই-ৰে'ড্) *n.* a reproof ভৎসনা, গ্লানিজনক আখ্যান।

Tire (টায়্যৰ্) *n.* the hoop of iron or rubber used round a wheel চকৰিত লগোৱা লো বা ববৰ মেৰ; apparel সাজ। —*v. t.* to harass হাইবাণ কৰ; to attire সাজ পিন্ধা; to weary ক্লান্ত কৰ, ভাগৰ লাগ, ভাগৰা। —*v. i.* to become weary ভাগৰ লাগা, হৰ, আমনি লাগ। **Tired** *adj.* wearied ক্লান্ত। **Tiring room** = green-room ছো-ঘৰ।

Tiresome (টায়্যৰ-চাম্) *adj.* tedious আমনি লগা।

Tiresomely *adv.* হেলাই-হেপাই।

Tis = It is

Tissue (টিস্-ইউ) *n.* cloth interwoven with gold or silver গুণাৰ বনকৰা কাপোৰ।

the substance composing the organs ইঞ্জিয়-বিলাকৰ সূক্ষ্ম সিব সংযুক্ত মঙহাল পদাৰ্থ; a connected series লানি।

Tissue-paper *n.* জলজলীয়া পাতল কাগজ।

Tit (টীং) *n.* any small animal অকণমান জন্তু, অকণমান চৰাই। **Tit for tat**=blow for blow, tip for tap জোৰাই জোৰাই, ভুলুটো ভুলুটো।

Titan (টাইটেন্) *n.* a giant দৈতা, অসুৰ, দানব।—*adj.* huge, gigantic প্রকাণ্ড; also **Titanic** *adj.* super-human দুৰ্জয়, অসাধাৰণ।

Titbit (টীট্-বিট্) a choice little thing মনখোৱা অকণমান বস্তু।

Tithe (টাইড্) *n.* a tenth part দশমাংশ; any tax payable in kind শস্যৰ দহ ভাগৰ এভাগ কৰ; any small portion কিছু অংশ।—*v. t.* to tax to a tenth part দশমাংশ কৰ লগা।

Tithing *n.* ten householders mutually responsible for peaceful behaviour of each other পৰস্পৰে পৰস্পৰৰ সদ্ব্যৱহাৰৰ কাৰণে নায়ী ওচৰা-ওচৰি দহঘৰ মানুহ।

Titillate (টীট্-ইল্-লেট্) *v. t.* to tickle সুবসুৰা, ভাকুটুকা। **Titillation** ভাকুটুটনি।

Title (টাইটল্) *n.* a name of distinction উপাধি, বাৰ, খিতাপ, পদবী; an appellation, set over a thing শিৰোনাম; ownership, right অধিকাৰ, স্বত্ব। **Title-deed**=স্বত্বৰ দলীল। **Title-page**=কোনো কিতাপৰ নাম থকা প্রথম পাত, প্রথম আখ্যাবলী।

Titling (টাইটলিং) *n.* impressing of title on the back of a book in gold leaf সোণ পানীৰে কিতাপৰ ওপৰত ছাপা কৰা নাম।

Titter (টিট্-আৰ্) *v. i.* to giggle, to laugh in a suppressed manner থিথীয়া, থিকথিকা।—*n.* a restrained laugh থিকথিকনি, থিথীয়া, ফিক্কা-ফিক্কা।

Title-tattle *n.* an idle talk অনৰ্থক গল্প, মিছা আলপ, ফচ্ছ কথা।

Titular (টিট্-ইউ-লেব্) *adj.* existing in name only, nominal নাম মাত্ৰ, কেৱল নামধাৰী।

Titulary (টিট্-ইউ-লেৰি) *adj.* pertaining to a title উপাধিধাৰী, উপাধি সম্বন্ধীয়।

To (টু) *prep.* in the direction of লৈ, প্রতি, পক্ষে, ওচৰলৈ। **To and fro**=backwards and forwards ইফাল সিফালকৈ। **To certain extent**=কিছু পৰিমাণে। **To a man**=এটোও মানুহ নেৰাকৈ, সকলোবিলাকে। **To all intents, and purposes**=really দৰাচল, আচলতে। **He come to me**=তেওঁ মোৰ ওচৰলৈ আহিছিল। **To the best of my knowledge**=মই বিমানদূৰ জানো। **The letter**=অকণো ইফাল সিফাল নকৰাকৈ, যেনে লিখা আছে ঠিক তেনেকৈ। **To wit**=namely, that is to say অৰ্থাৎ। **To boot**=over and above আৰু, তাৰ উপৰিও।

Toad (ট'ড) *n.* a reptile বেঙ, পাত বেঙ, চকু ভেঙুলী।

Toady *n.* a mean flatterer চাটুকাৰ, মিছা উপাসক।

Toad-eater *n.* a sycophant চাটুকাৰ, খোচামোদকাৰী।

Toad-stool *n.* a kind of mushroom এবিধ বিষাক্ত কাঠফুলা।

Toast (ট'ষ্ট) *v. t.* to dry and scorch at the fire জুইত সেক; to drink to health of আশীৰ্বাদ কৰি মদ পান কৰ; toasted bread জুইত সেকা বা দোৱাতজা কটী; one whose health is to be drunk যাৰ মঙ্গলৰ অৰ্থে মদ পান কৰা হয়। **To propose the toast**=মদ খোৱাৰ পূৰ্বে মঙ্গল কামনা কৰ।

Tobacco (ট'-বেক্-অ') *n.* a narcotic plant ধূপাত।

Tobacconist (ট'-বেক-অনিষ্ট) *n.* one who sells tobacco ধূপাতৱালা, ধূপাত ব্যৱসায়ী।

Toboggan (টবগেন্) *n.* a kind of long narrow sled বৰফৰ ওপৰত চৌচোৰাই নিয়া একবকম গাড়ী (ছেবডিনেডিয়া দেশত ব্যৱহাৰ কৰে)।—*v. i.* to go in toboggan আগুণবিয়া ঠাইত লাহে লাহে গাড়ীৰে চুটিয়া।

Toco (টকো) *n.* (Slang) punishment শাস্তি।

Tocsin (টক্-চিন) *n.* an alarm bell বিপদসূচক ডাঙ্গৰ বকী বা তাৰ লজ।

To-day (টু-দে') *n.* the present day আজি।

- To-day fortnight**=চৌদ্ধ দিনৰ মূবত আজিৰ বাবে।
- Toddle** (টডল্) *v. i.* to walk with feeble steps টলংপলং কৰি যা, থৰক-বৰকৈ খোজকাঢ়।
- Toddy** (টড-ই) *n.* the fermented juice of certain plants ডাড়ী, ভাল বা খেজুৰৰ বস।
- Toe** (ট') *n.* one of the projecting members of the foot ডব্বিৰ আঙুলি; fore part of hoof জন্তৰ খুৰাৰ আগ ভাগ।
- Toff** (টফ্) *n.* (*slang*) a dandy ধুন মাৰি ফুৰা মানুহ।
- Tog** (টগ্) *n.* (in *pl.*) garment পোচাক।
—*v. t.* to dress পোচাক পিন্ধা। **Toggery**=পোচাক।
- Together** (টু-গেডাৰ) *adv.* in union একেলগে, লগলাগ। **To lay heads together**=সকলোৱে মিলি পৰামৰ্শ কৰ।
- Toil** (টাইল্) *v. i.* to labour পৰিশ্ৰম কৰ, শ্ৰম কৰ। —*n.* fatiguing labour শ্ৰম, দুখ বন।
- Tollsome** *adj.* wearisome ক্লান্তজনক; full of fatigue পৰিশ্ৰমী।
- Toilet, Toilette** (টই-লেট) *n.* articles used in dressing মূৰ জঁতাওতে আৰু সাজ পিন্ধোতে ব্যৱহাৰ কৰা সঁজুলি; a dressing table ফণি-আটী থোৱা মেজ। **To make one's toilet**=সাজ পিন্ধ।
- Tokay** (ট'-কে) *n.* a kind of sweet flavoury wine এবিধ সুগন্ধি সোৱাদ মদ।
- Token** (ট'-কন্) *n.* a sign, a mark চিহ্ন, চিন, লক্ষণ; a memorial of friendship বন্ধুতাৰ চিহ্ন।
- Told** (ট'ল্ড) *pa. t. and pa. p. of Tell.* All told=মোটমোট, সৰ্বমুঠ।
- Tolerable** (টল্-আৰ্-এ'-বল্) *adj.* moderately good যেন-তেন, ভালোঁ নহয় বেয়াও নহয়; that may be endured সহনীয়, সহিবলগীয়া।
- Tolerably** *adv.* একৰকম, মধ্যমৰূপে, মজামজিকৈ মাঝেমুখে, একৰকমকৈ।
- Tolerance** (টল্-আৰ-এক) *n.* patience সহিষ্ণুতা, সহনীয় গুণ।

- Tolerant** (টল-আৰ-এক্ট) *adj.* tolerating সহিষ্ণু, সহনীয়, উদাৰ।
- Tolerate** (টল্-আৰ-এ'ট) *v. t.* to endure সহ্য কৰ, সহি থাক; to allow without hindering প্ৰতিকাৰ নকৰাকৈ এৰি দে।
- Toleration** (টল-আৰ্-এ'শ্বন্) *n.* act of tolerating সহিষ্ণুতা, সহন গুণ।
- Toll** (টল্) *n.* a tax on goods or passengers using a road or market কৰ, মাচুল, পাৰিশি।
—*v. t. or v. i.* to sound as a bell ঘণ্টা বজা।
—*n.* the sound of a bell ডাঙৰ ঘণ্টাৰ মাত।
- Toll-bridge**=a bridge where toll is taken মাচুল লগোৱা দলং। **Tollman, Toll-collector**=হাটখোৱা, মাচুল লওঁতা।
- Tolly** (টল্লি) *n.* (*School Slang*) candle মমবাতি।
- Tom** (টম্) *n.* a male cat বোন্দা মেচুৰী। **Long Tom**=a long gun দীঘল বৰটোপ। —**Tomboy** (টম্বই) *n.* a rude frolicsome girl অসভ্য নাচনী ছোৱালী; a hoyden.
- Tomahawk** (টম্-এ'হক্) *n.* a war-hatchet বৃত্ত কৰা কুঠাৰ।
- Tomato** (ট'-মে'-ট') *n.* love-apple, a kind of pulpy fruit used as vegetable বিলাহী বেঙ্গেন। *pl.* **Tomatoes.**
- Tomb** (টুম্) *n.* a grave, a monument over a grave কবৰ, পকা মৈদাম। **Tombstone** *n.* a stone placed over a grave to preserve the memory কবৰৰ ওপৰত লগোৱা নাম লেখা শিল।
- Tomfool** (টম্-ফুল্) *n.* a great fool অতি মূৰ্খ।
- Tomfoolery** (টম্-ফুল্-এৰি) *n.* buffoonery ডেৰাকুটি, বহুৱালি।
- Tommy** (টম্-ই) or **Tommy Atkins** *n.* a name for the English private soldier গোৰা চিপাহী। **Soft tommy**=soft bread কোমল কড়ী।
- To-morrow** (টু-মৰ্-অ') *n.* next day কাইলৈ।
adj. on the morrow কাইলৈ।
- Tom Tiddler's ground**=a place where wealth can be obtained simply by picking it up হাতেৰে বুটিলিলেই ধন পোৱা ঠাই; a

debatable border land ইংলেণ্ড আৰু স্কটলেণ্ড
দুয়ো পাৰলৈ হেঁপাহ কৰা ঠাই।

Tom-tom (টম্-টম্) *n.* an Indian drum
ঢোলোক, এবিধ ঢোল।

Ton (টন্) *n.* a measure of capacity for
dry things টন, প্ৰায় ২৭ মণ / ২৫ সেৰ
ওজন।

Tone (টন্) *n.* quality of the voice মাত,
স্বৰ ; character or style প্ৰকৃতি, ধৰণ, অৱস্থা ;
the colour of a picture আঁজৰ বৰণ। —*v. t.*
to give tone, to alter or modify the
colour or sound বৰণ দি ফটকটীয়া কৰ, মাত
বা বৰণ সলনি কৰ। **Tone down**=to soften
কোমল কৰ, বৰণ শাউল কৰ।

Tong (টং) *n.* a Chinese secret society চীন
দেশৰ গুপ্ত সঙ্ঘানী সভা।

Tongs (টংজ্) *n.* (*pl.*) an instrument of
metal with two shafts for holding some-
thing চেপেনা, লেপ, সঁৰাই।

Tongue (টং) *n.* the organ of taste জিভা ; a
language ভাষা, মাত ; anything shaped
like a tongue জিভাৰ আকৃতিৰ কোনো বস্তু।
Tongue tide=কথা কবলৈ অসমৰ্থ, মুখ বন্ধ।

Hold your tongue=মনে মনে থাক, চুপ মাৰ।

Tonic (টনিক্) *adj.* giving strength বলকাৰক,
বল হোৱা। —*n.* a medicine to give
strength বল হোৱা দৰব।

To-night (টু-নাইট্) *n.* this day night আজি
ৰাতি।

Tonnage (টন্-এ'জ্) *n.* a measure showing
the capacity of a ship or boat নাও বা
জাহাজত কিমান বোজাই ধৰে তাৰ পৰিমাণ
(অৰ্থাৎ ৯০ ঘন ফুট) ; a duty on ship per
ton টন হিচাবে জাহাজৰ মাচুল।

Tonsil (টন্-চিল) *n.* a gland at the root of
the tongue জিভাৰ ওচৰিৰ সিব।

Tonsor (টন-চৰ্) *n.* a barber মাপিত।

Tonsure (টন্-চাৰ) *n.* act of clipping or
shaving the hair মণ্ডন, ভাঙি ছলি খুকুৱা কাম।

Tonsured *adj.* having the head shaved
ছলি খুকুৱা, লঠাম্বা।

Too (টু) *adv.* over ও, অন্ধ ; extremely অতি,

অত্যন্ত। **He too**=সিও। **He is too poor**=
ভেও অতি দুখীয়া, নিচেই দুখীয়া। **I cannot
be too thankful**=মই যিমান কৃতজ্ঞ হব লাগে
সিমান হব পৰা নাই, মই ধন্যবাদ দি শেষ কৰিব
নোৱাৰো। **To many**=বহুত।

Took (টুক্) *pa. t.* and *pa. p.* of **Take**.

Tool (টুল) *n.* an instrument for working
with অস্ত্ৰ, হাতিয়াৰ; সঁজুলি। **To be a tool
in the hands of**=পৰৰ আত্মাধীন হ।

Tooth (টুঠ্) *n.* (*pl.* **Teeth**) small bone in
the jaw for chewing দাঁত ; anything like
a tooth কৰন্তৰ দাঁত।

Toothed (টুঠেড্) *adj.* having teeth দাঁতীয়া,
দাঁত থকা। **Toothache**=দাঁতৰ বিষ। **Tooth-
less**=দন্তবিহীন, লগা, লাপুং, সোলা। **Toothpick**
=খৰিকা, দাঁত ধৰকিওৱা মাৰি। **Tooth and nail**
=with fury ভয়ানক খঙেৰে। **In the teeth
of, In spite of the teeth**=in defiance of
opposition মানাহি কৰা সত্ত্বেও, আদেশ উলংঘা
কৰি। **Show one's teeth**=to threaten ভয়
দেখুৱা, ধমকি দে। **To throw or cast taunt
in one's teeth**=মুখৰ আগতে নিন্দা কৰ। **Tooth
powder** *n.* দাঁতোন, দাঁত মজা গুৰি দৰৱ।
Toothsome *adj.* pleasant to the taste মুখত
ভাল লগা, সুস্বাদু।

Top (টপ্) *n.* the upper part of anything
ওপৰ, আগ, মূৰ, টিং ; a child's toy লাটুম।
—*v. t.* to cover on the top ওপৰত ঢাকোণ
দে ; to surpass চেৰ পলা, আগ হ। **At the top
of one's voice**=as loudly as possible
বৰকৈ চিঞৰি। **Top dressing**=dressing of
manure on the surface of land মাটিৰ সাৰ
দি চলাই দিয়া কাম। **Top heavy**=heavy at
the top আগভৰ ; tipsy বাগীয়ে ধৰা। **Top
mast**=ওপৰৰ দ্বিতীয় মাস্তুল। **Topsoil**=the
surface of the soil মাটিৰ ওপৰ চাম।

Top (টপ্) *n.* the two highest cards of a
suit in Bridge তাঁচৰ ব্লিক খেলৰ কোনো এক
বলৰ সবহীয়া ফুটৰ পাঁচ চুটা। **Old-top**=*(slang)*
old fellow বয়সহ লোক, বুঢ়া মানুহ।

Topaz (টোপেজ্) *n.* a mineral এবিধ পোষৰাজ
বাথৰ।

Tope (টপ্) *v. i.* to drink to excess বেচিঠৈ
মদ খা। **Toper** *n.* a drunkard মাতাল।

Topic (টপ্-ইক্) *n.* a subject of discourse
বিষয়, প্রস্তাব, প্রসঙ্গ।

Topical *adj.* local স্থানীয়, থলুৱা; relating to
a subject প্রস্তাৱিত বিষয় সম্পর্কীয়। **Topical
Causerie**=short newspaper article of
local events সাহিত্য বিষয়ক চুহক স্থানীয়
বাতৰি।

Topknot (টপ্-নট্) *n.* a crest চবাইৰ জ,
খোপা।

Topmost *adj.* highest নিচেই ওপৰৰ।

Topography (টপগ্-ৰেফি) *n.* the description
of the surface of a country কোনো দেশ বা
ঠাইৰ ওপৰ ভাগৰ বিৱৰণ।

Topographic,—al *adj.* দেশৰ ওপৰত থকা জ্ঞান-
জুৰি, খাল-বাম দেখুৱা বিধৰ।

Topper (টপাৰ) *n.* (*Colloq.*) a good fellow
উত্তম লোক।

Topple (টপল্) *v. i.* to tumble down হাম-
খুৰিধাই পৰ।

Topsyturny (টপ্-চি-টাৰ্ভি) *adv.* or *adj.* turned
upside down তল-ওপৰ, ওলট্-পালট্, লৰ্ঘাংলঠং,
লগুঠগু।

Torch (টছ্) *n.* a light formed of certain
material dipped in oil জেঁৱ, আবিহা।

Torch light=জেঁৱৰ পোহৰ, জেঁৱ-বাতি, চুতা-
চাকি।

Tore (টব্) *pa. t.* of Tear.

Toreutic (ট'ক টক্) *adj.* pertaining to em-
bossed metal work ধাতুৰ ওপৰত ছাপকাটী
নক্সা কৰা বিষয়ক।

Toreumatology *n.* the ancient art work on
metal ধাতুৰ চিত্ৰ অঁকা পৌৰাণিক প্রথা।

Torment (টব্-মে'ন্ট) *n.* torture, anguish
যাতনা, শাস্তি, পৰিতাপ, জীয়াতু। —*v. i.* to tor-
ture, to distress যাতনা দে, শাস্তি কৰ। **Tor-
menting** *adj.* causing pain যাতনাদায়ক,
দুঃসংজনক।

Torn (ট'ৰ্ণ) *pa. p.* of Tear.

Tornado (টব্-নে'দ') *n.* a violent hurricane
ভয়নক ধুমুহা, ঘূৰ্ণায়মান বতাহ।

Torpedo (টব্-পে-দ') *n.* a kind of fish with
electric organs সমুদ্রীয় গজাটোপ; a sub-
marine weapon to blow up ships পানীৰ
ভলেদি গৈ জাহাজ ভুকা আগ্নেয় অস্ত্ৰ। —*v. t.* to
attack with torpedoes জাহাজ ভুকা
আগ্নেয় অস্ত্ৰ নিক্ষেপ কৰ; body of a motorcar
shaped like a torpedo টবপিদ'ৰ দৰে যেন থকা
মটৰগাড়ী।

Torpid (টব্-পিদ্) *adj.* numb, devoid of the
power of motion and feeling নিসাব, জঠৰ,
ঠেৰেকা।

Torpidity, Torpidness *n.* numbness জঠৰতা,
নিসাব অৱস্থা।

Torpor (টব্-পৰ) *n.* numbness জড়তা, চলন-
শক্তি হীনতা; inactivity লৰচৰ নকৰা গুণ।

Torrefy (টব্-ই-কাই) *v. t.* to scorch ভাজ, পোৰ;
to parch.

Torrent (টব্-এ'ন্ট) *n.* a strong current সোঁত,
পানীৰ বেগ। **Torrential** *adj.* সোঁত বোৱা।

Torrid (টব্-ইড্) *adj.* very hot ভয়নক গৰম;
burning দহকাৰক। **Torridzone**=পৃথিৱীৰ
অতি উত্তপ্ত অঞ্চল, গ্ৰীষ্মপ্রধান স্থান।

Torsion (টব-ন্) *n.* act of twisting পকোৱা
বা পাক খুওৱা কাম, পাক খণন (যেনে পকোৱা
জৰীৰ), the tendency of a twisted string
to return কৰাইমেৰীয়া।

Tort (টৰ্ট) *n.* compensation for wrongs
not arising out of contract চুক্তি নোহোৱা
ক্ষতিপূৰণ। **Law of tort**=চুক্তি নোহোৱা ক্ষতি-
পূৰণ বিষয়ক আইন।

Tortoise (টব-ট্যচ) *n.* a reptile having
shell to protect the body কাহ। **Tortoise
shell**=কাহৰ চলং।

Tortuous (টব-জিউ-অচ) *adj.* twisted কেৰমেৰীয়া,
কেৰিমেরি, অকোৱাপকোৱা; deceitful কুটিল।

Torture (টব-চাৰ) *n.* extreme pain, anguish
যন্ত্ৰণা, যাতনা। —*v. t.* to put to extreme
pain যাতনা দে, শাস্তি কৰ।

Tory (ট'ৰী) *n.* one belonging to the
Conservative party in England পুৰাতন
লাসন-প্রণালী বক্ষাকারী দলৰ লোক। **Tory-
ism** *n.* বক্ষণশীলতা।

Toss (টচ) *v. t.* to throw up suddenly
হেঁচোক মাৰি দা, আছাৰ মাৰি পেলা; to agitate
লৰা। —*v. i.* to be tossed জুট খা; to tumble
about হামখুৰি খা। —*n.* act of throwing up-
ward ওপৰলৈ আছাৰ মাৰণ, ওচৰাই পেলাওন।
Toss up=to throw up a coin to decide
something পইচা ঘূৰাই প্ৰমাণ চা, হেতালি কৰ।

Tost, Tossed *pa. p.* of Toss.

Tot (টট্) *n.* small child, (*Colloq.*) অকণ-
মান ল'ৰা-ছোৱালী; a dram of liquor এটোকা
মদ। **Tot up** to=মোটাই ইমান হ।

Total (ট'টেল) *adj.* whole, entire মুঠ, সম্পূৰ্ণ,
সমুদয়, গোটেইখিনি। —*n.* the whole মোট, মুঠ,
গোটেইখিনি। —*v. t.* to add together মুঠ কৰ।

Totalitarianism (ট'টেলিভেৰিয়েনিজম) *n.* method
of increasing territories & influence by
aggressive methods ৰাজ্য আৰু ক্ষমতা বিস্তাৰ
কৰাৰ হেঁপাহ, একনাশকত্ববাদ।

Totalitarian *n.* one assuming absolute
power of domination একাধিপতি, সৰ্বগ্ৰাহী
লোক, আত্মজৰী ভাবৰ লোক। **Totality** *n.*
duration of an eclipse গ্ৰহণৰ মোক কাল।

Totally *adv.* completely সম্পূৰ্ণৰূপে, সমূলি।

Totem (ট'টেম্) *n.* a natural object taken
by a family as a symbol of existing un-
seen relation কোনো বংশৰ উৎপত্তিৰ কাৰণ-
বৰণ পৃথকীয় কোনো স্বাভাৱিক বস্তু।

Toties quoties (টটীশ-কোৱিচিচ) *adv.* every-
time প্ৰত্যেকবাৰে।

Totter (টট-আৰ) *v. i.* to shake as if about
to fall থৰকথৰক কৰ; to stagger টগবগা,
ঘটখটকৰে লৰ। **Tottering** *adj.* লৰি থকা,
হেলকপেলক।

Toucan (টু-কেন্) *n.* a bird with immense
beak হোৱাং চৰাই।

Touch (টাছ) *v. t.* to perceive by feeling,
to handle স্পৰ্শ কৰ, ছো; to come to
contact with লগ লাগ; to reach লগ প, চুকি
পা; to move to pity বেজাৰ লগা। —*v. i.*
to speak of a subject slightly উদ্ভাসিত,
অলপ উত্থাপন কৰ; to be in contact with
লাগি থকা। —*n.* act of touching স্পৰ্শ; act of

moving the hand on a musical instru-
ment ৰাল যন্ত্ৰত হাত বুলনি; a stroke with a
pen or brush লেখনিৰ বেখ। **Touch at**=to
call while passing যাওঁতে কোনো ঠাইত
এখতক ব। **Torch on or upon**=উদ্ভাসিত,
অলপ উত্থাপন কৰ। **Touch up**=to improve
by touches চিত্ৰ ভাল কৰিবলৈ ওপৰে ওপৰে
লেখনি ফুৰা। **Touch and go**=of uncertain
issue ফলাফল বুলিব নোৱাৰা, চহনিশ্চয়
নোহোৱা। **Touch-hole**=তোপত জুই লগোৱা
সক বিদ্ধ।

Touching (টাছিং) *adj.* pathetic বেজাৰ লগা,
মৰ্মস্পৰ্শী।

Touchstone *n.* a stone for testing gold কয়ট
পাথৰ।

Touchwood *n.* some combustible material
used as tinder জুইত টোঁৱালেই লগা কোনো
লগনী খৰি।

Touchy (টাছি) *adj.* sensitive স্পৰ্শালু, অলপতে
বেজাৰ পোৱা লোক।

Tough (টাক্) *adj.* not easily broken
নিছগি, নভগা, লিকটী, জেৰেপা; viscous চিকটী,
লেকটী; stiff টান। **Toughness** *n.* আটল গুণ,
জেৰেপা অৱস্থা।

Toughen (টাক্-ন্) *v. t.* or *v. i.* to make tough
লিকটী কৰ বা হ, টান হ।

Toupee (টু-পী) *n.* a small wig কৃত্ৰিম চুলিৰ
গোছা।

Tour (টুউব) *n.* a journey in a circuit
ফুৰণ, পৰিভ্ৰমণ। (*mili.*) spell of duty on
service, time spent at a station কোনো
ব্যপ্ত্যত জিৰণি লওন। **To go on a tour**=
মফচল ফুৰিবলৈ যা। **Tourist** *n.* a traveller
পৰিভ্ৰমণকাৰী, দেশ চাই ফুৰোতা। **Tourer**=
touring car ফুৰাচকা কৰা ঘটৰ-কাৰ।

Tournament (টুউব-নে-মেণ্ট) *n.* a military
sport কৃত্ৰিম যুদ্ধ; a series of games to dis-
play courage and strength বল জোখা খেল।
(also *Tourney*).

Tourniquet (টুউব-নি-কেট্) *n.* an instrument
to prevent a loss of blood ভেজ ৰখা যন্ত্ৰ।

Tousle (টঙজ্) *v. t.* (*Coll.*) make the hair

bristling and untidy চুলি আউল-বাউল কৰ ; to pull about ওলমাই পেলা। *Tousy adj.* slaggy আউল-বাউল, জলবা।

Tout (টাইট) *n.* a low fellow who hangs about court etc. for profit মামলা যোকদ্দমাত সহায় কৰি দুবি ফুৰা ফালেলী লোক, দালাল।

Tow (ট') *v. t.* to pull a boat with a rope নাও বা জাহাজৰ ওপ টান। —*n.* the course part of flax লণ বা ঘৰাপাটৰ জঠলা ভাগ।

Towage (ট'-এ'জ) *n.* act of towing ওপ টনা কাৰ ; price for towing ওপ টনাৰ বেচ।

Toward (টু'-আৰ্ড), *Towards prep.* to the direction of কালৈ, ফালে, টালে, দিশে, পিনে ; for নিমিত্তে, বাবে ; about সন্দৰ্ভে। *Nothing has been done towards it*—এই সন্দৰ্ভে একো কৰা হোৱা নাই। *Towardly adj.* ready to do উদ্যোগী, কৰিবলৈ প্রস্তুত।

Towel (টোৱ-এ'ল) *n.* a cloth for wiping the body after bathing গামোছ। *Towel horse*—গামোছ। হেলি দিয়া কাঠৰ ডাঁৰ। *Throw in the towel*—admit defeat হাৰ মান।

Tower (টোৱ-আৰ) *n.* a high edifice, a fortress ওখ ঘৰ, দুৰ্গ। —*v. i.* to rise high বৰ ওখ হ, ওপৰলৈ উঠ। *Towering adj.* very high বৰ ওখ।

Town (টোণ) *n.* a place larger than a village but smaller than a city নগৰ। *Man-about town*—a fashionable idler in London লণ্ডন নগৰত ঘূমি ফুৰা লোক।

Townhall *n.* public hall in a town বাজহা সভাঘৰ।

Townfolk (টোণ্‌চ্-ফ'ক্) *n.* (*pl.*) people of a town নগৰবাসী লোকসকল।

Townsmen *n.* a fellow inhabitant of a town একে নগৰৰ মানুহ।

Toxaemia (টক্সিমিয়া) *n.* blood-poisoning ডেজ বিষাক্ত হোৱা।

Toxic (টক্স-ইক্) *adj.* বিষৰ ওপে হোৱা ; of poison বিষৰ।

Toxicology (টক্স-চি-কল-অ'-জি) *n.* the science of poisons বিষৰ ওপাওণ বিষয়ক শাস্ত্ৰ।

Toxin (টক্সিন) *n.* a poison given out by microbe জীবাণুৰ পৰা ওলোৱা বিষ। *Toxicity* *n.* বিষাক্ত ওণ।

Toxophilite (টক্স-ফিলাইট) *n.* lover of archery ধনুৰবিদ্যা প্ৰিয় লোক, ধনুৰবিদ্যা শিকোতা। *Toxophilite* *adj.* (*Gr. toxon*—a bow ; *philein*—to love)।

Toy (টই) *n.* a play-thing লবাই খেলালি কৰা বস্তু, পুতলা a trifle তুচ্ছ বস্তু। —*v. i.* to dally লীলাখেলা কৰ, কামাতুৰ ভাবে খেলালি কৰ।

Toyish—playful খেমেলীয়া, ফুচুৰী ; wanton নিলাজ।

Trace (ট্ৰেচ) *n.* a mark left চিন-মকাম, উদ্দেশ ; footprint খোজৰ চিন ; a sketch মোটাটোটি নক্সা। —*v. t.* to discover the tracks of বিচাৰি উলিয়া ; to follow by some mark সন্ধান পা বা ল, পম খেদ ; to sketch আঁক, নক্সা কৰ। *He traced the missing boys to the Asram*—হেৰোৱা লৰা কেইটা বিচাৰি গৈ তেওঁ আশ্ৰমত পালেগৈ।

Traceable (ট্ৰেচ-এব'ল) *adj.* that may be traced বিচাৰি উলিয়াব পৰা।

Trachea (ট্ৰে'-কি-অ) *n.* the wind pipe শ্বাস নলী।

Tracery (ট্ৰে'-চেৰি) *n.* ornamental work on stone শিলৰ ওপৰত ফুল কটা কাম।

Tracing *n.* a sketch মোটাটোটি নক্সা, আঁচনি। *Tracing-paper*—মেপ আঁকা পাতলীয়া কাগজ।

Track (ট্ৰেক) *n.* footprint খোজ ; a beaten path অহাযোৱা কৰা সুককীয়া বাট, সব, পটী। *In one's tracks*—the place where one stands কোনো খিয় হোৱা ঠাইত, কাৰো মুখৰ আগত। *Make tracks*—to decamp পলাই লব মান। *Make tracks for*—to follow পাচে পাচে যা। *Off the track*—away from the main path বাটৰ পৰা এফলীয়া হৈ। *Trackless adj.* without a path বাটৰ চিন নোহোৱা, বাটপথ নোহোৱা।

Tract (ট্ৰেক্ট) *n.* a region দেশ, অঞ্চল ; an area ঠাই ; something extended আয়তন ; a

- short treatise সৰু কিতাপ। **Tract of land** =মাটি এডোখৰ।
- Tractable** *adj.* docile শান্ত; easily managed সহজে চলাব পৰা, বিনীত। **Tractability, Tractableness** *n.*
- Traction** (ট্ৰেক্-শ্বন্) *n.* act of drawing টনা কাম, টান। **Traction-engine**=গধুৰ বোজাই টানি নিয়া কল গাড়ী।
- Tractile** (ট্ৰেক্-টাইল) *adj.* that may be drawn out টানি দীঘল কৰিব পৰা, বল দিলে ওলাই অহা।
- Tractor** (ট্ৰেইব) *n.* locomotive motor engine for hauling কোনো মাল বস্তা বা হাল টনা মটৰ ইঞ্জিন।
- Trade** (ট্ৰেড্) *n.* commerce বেপাৰ; craft বাবসায়; men having the same occupation একে বাবসায়ী লোক সকল। —*v. t.* to buy and sell বেচা কিনা কৰ, বেপাৰ কৰ। —*v. i.* to traffic with কাৰবার চলা, বেচাকিনা কৰ। **Trade board**=a statutory body of traders বেপাৰ বাণিজ্য বিষয়ক কথা মীমাংসা কৰা ক্ষমতা পোৱা সভা।
- Trading** *adj.* engaged in trade বেপেকৰা, বেপাৰী। **To trade on**=to take advantage of চল পা।
- Trade-mark** *n.* a distinctive mark on goods মহাজনী মালৰ চিন।
- Trader** (ট্ৰেদাৰ) *n.* one who trades, a merchant বণিয়া, বেপেকৰা, বেপাৰী, হুদৈ।
- Tradesman** *n.* a shopkeeper, a merchant দোকানী, বেপাৰী, বণিয়া।
- Trades-union** (ট্ৰেড্-ইউনিয়ন্) *n.* an association of the traders বণিয়া সভা, বেপাৰী সভা।
- Trades-wind** (ট্ৰেড্-উইণ্ড) *n.* a periodical wind blowing towards the equator and thence westward একৰকম গচোৱা বতাহ, অয়ন-বায়ু।
- Tradition** (ট্ৰে-ডিছ্-অন্) *n.* unwritten opinions or practices transmitted from generation to generation বোপা-ককাৰ দিনৰে পৰা চলি অহা নিয়ম বা কথা, পৌৰাণিক দস্তৰ, প্ৰবাদ। (L. *trans*=over; *dare*=to give).

- Traditional** *adj.* handing down by tradition পৌৰাণিক, বহুত দিনৰ পৰা চলি অহা, লৌকিক। also **Traditionary**.
- Traduce** (ট্ৰে-ডিউচ্) *v. t.* to defame দুৰ্নাম বট, মিছা অপবাদ দে, গ্লানি কৰ।
- Traducement** *n.* calumny গ্লানি, অপবাদ।
- Traffic** (ট্ৰেক্-ইক্) *n.* commerce বেপাৰ, বাণিজ্য, বেচা-কিনা; the business done in a railway ৰেলত মাল অনা-নিয়া কাৰ্য্য। —*v. t.* to exchange to trade বেচ-কিনা কৰ, কাৰবার চলা। (*pa. t.* and *pa. p.* **Trafficked**).
- Tragedy** (ট্ৰেজ্-এ'-দি) *n.* a mournful event শোকজনক ঘটনা; a drama representing something sad শোকজনক নাটক। (opposite of Comedy).
- Tragedian** (ট্ৰেজেডিয়ান) *n.* an actor or writer of a tragedy শোকজনক ভাও দিওতা, শোকজনক নাট লেখোতা।
- Tragic, Tragical** (ট্ৰেজিক্,—এল) *adj.* sorrowful বেজাৰ লগা, শোকজনক। **Tragic death**=sudden death অপঘাত মৃত্যু।
- Tragi-comic,—al** (ট্ৰেজিক-কমিক্—এল) *adj.* being both grave and comic শোক আৰু ধেমালি দুয়ো থকা, কৰুণ ও হাস্যৰসযুক্ত।
- Trail** (ট্ৰেইল) *v. t.* to draw along the ground চৌচোৰা, মাটিত লেটাই নে; to follow the track of pursue জন্তু অহা যোৱা বাটে বাটে খেদিনে। —*v. i.* to hang or drag loosely behind পাচলৈ ওলোমাই চৌচোৰাই লৈ যা। —*n.* a tract followed by the hunter পটী, সৰ; anything drawn out দীঘে দীঘে টানি অনা কোনো বস্তু। **Trial net**=a drag-net টনা জাল, লাঙ্গি জাল।
- Train** (ট্ৰে'ন্) *v. t.* to educate, to discipline শিক্ষা দে, শিকা; to cause to grow properly (as a tree) নিয়মতে ডাঙৰ-দীঘল হবলৈ উজ লগাই দে। —*n.* a line of carriages in a railway ট্ৰেইন, ৰেলগাড়ী; lower part of a dress which trails behind পাচকালে চুচি যোৱা গাওঁৰ যুৰ; a series লানি, লেখেৰি, শাৰী succession লান, এটাৰ পাচত আনটো; a retinue অনুচৰ সন্হ, লগৰীয়া বিলাক; a clu

সন্ধান। A train of artillery=সেনাৰ লগত নিয়া খাৰ, বাকদ, গুলি ইত্যাদি সবঞ্জায়। Train of thoughts=লেখিৰি নিছিগা ভাবনা। To bring in its train=লগত লৈ আহ। I took to train=মই বেলত উঠিলোঁগৈ।

Train-bearer *n.* one who bears the train of a gown বাণীৰ গাওন-ভাৰী, (অৰ্থাৎ মাটিত চূচৰি নোযোৱাকৈ পাচফালে দাঙি ধৰি যাওঁতা)।

Training *n.* practical education কাৰ্য্যামূলক শিক্ষা, কামৰ অভ্যাস। **Training-school**=প্ৰকৃত কাম শিকোৱা স্কুল, শিকনি স্কুল।

Train-oil *n.* whale-oil ডিমি মাছৰ তেল।

Trait (ট্ৰেইট) *n.* a touch বেধ; a feature স্বাভাৱিক চিহ্ন, বিশেষ লক্ষণ।

Traitor (ট্ৰেইটৰ) *n.* one who betrays, a deceiver বিশ্বাসঘাতক; one guilty of treason বাজজোহী। **Traitress** *n.* (*fem.*).

Traitorous (ট্ৰেইটৰ-আচ্) *adj.* perfidious বিশ্বাসঘাতকী, অবিশ্বাসী।

Trajectory (ট্ৰেজেক্টৰি) *n.* the curve described by a planet, a bullet or a ball under the action of certain forces ওপৰলৈ মাৰি পঠোৱা কোনো বস্তুৱে লোৱা অৰ্দ্ধ-গোলাকাৰ গতি।

Tram (ট্ৰেম) *n.* a tramway, fourwheeled wagon ট্ৰেম গাড়ী, বেলৰ ওপৰে চলোৱা চাপৰ গাড়ী।

Trammel (ট্ৰেম-এল্) *n.* a net জাল; anything that confines গুটিয়া, বন্ধন, ফাঁদ। —*v. t.* to confine, to shackle ধৰ, বান্ধ, গুটিয়া মাৰ, আটক কৰ।

Tramp (ট্ৰেম্প) *v. t.* to tread গচক, to walk on foot খোজকাঢ়ি ফুৰ। —*n.* a journey on foot খোজকাঢ়ি ফুৰণ; a vagrant যাবাবৰ।

Trample (ট্ৰেম্পল) *v. t.* to tread under foot গচক, ভৰিৰে খচ, ধুপাল, ভৰিৰে মোহাৰ; to treat with pride ধুপাল, দম্ভালি দেখুৱা।

Trampling *n.* act of treading under foot খচকা; proud and contemptuous behaviour ধপঢালি, দম্ভালি, ধুপালি।

Trance (ট্ৰেনচ) *n.* a morbid sleep due to certain nervous disease সমাধি, অচেতন অবস্থা, যুৰ্জা।

Tranquil (ট্ৰেংকুইল্) *adj.* peaceful, quite সুখিল, শান্ত, ধাৰ। **Tranquility** *n.* quietness সুখিল অবস্থা, শান্তি, নিকপজৰ। **Tranquillise** *v. t.* to make tranquil সুস্থিৰ কৰ, সুখিল কৰ।

Transact (ট্ৰেন্স-এক্ট) *v. t.* to perform কৰ, চলা, নিৰ্বাহ কৰ। —*v. i.* to manage anything কাম চলা।

Transaction (ট্ৰেন্স-এক-ছন্) *n.* management of an affair, business কাৰ্য্যনিৰ্বাহ, বিষয়, কাম, কাৰবার। **Monetary transaction**=ধনৰ কাৰবার, টকাৰ লেন-দেন।

Transatlantic (ট্ৰেন্চ-এট্-লেণ্ড-তিক্) *adj.* beyond or on the other side of the Atlantic এটলাণ্টিক মহাসাগৰৰ সিপাৰে। (L. *trans*=beyond সিপাৰ)। **Trans-Alpine**=আলপাইন পৰ্বতৰ সিপাৰ।

Transcend (ট্ৰেন্চ-এ'ণ্ড) *v. t.* to surpass, to rise above সকলোকে চেৰ পেলা, অতিক্ৰম কৰ, অতি শ্ৰেষ্ঠ হ, ওপৰ উঠ।

Transcendancy, Transcendence *n.* superiority শ্ৰেষ্ঠতা; excellence উৎকৃষ্টতা, প্ৰাধাত্য।

Transcendent *adj.* surpassing others, superior সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ, অতি উত্তম, এটাইতকৈ ভাল।

Transcendental (ট্ৰেন্চ-এন্-ডেন-টেল্) *adj.* super eminent সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ, সৰ্বপ্ৰধান, লোকোত্তৰ।

Transcribe (ট্ৰেন্চ-ক্ৰাইব) *v. t.* to copy নকল কৰ, এটাৰ পৰা চাই আন এটাইত লেখ। **Transcript, Transcription** *n.* a copy নকল, প্ৰাভলিপি।

Transfer (ট্ৰেন্চ-ফাৰ) *v. t.* to convey to another place, to remove এটাইৰ পৰা আন এটাইলৈ, হস্তান্তৰ কৰ, বদলি কৰ। —*n.* act of transferring হস্তান্তৰ কৰণ; conveyance of something from one person or place to another হানাহস্ত, হস্তান্তৰ, বদলি।

Transferable *adj.* that may be transferred হস্তান্তৰ কৰিব পৰা, দান বিক্ৰী কৰিব পৰা, খাৰিজ দাখিল হব পৰা।

Transferee (ট্ৰেন্চ-ফাৰী) *n.* one to whom anything is transferred যাক দিয়া হয়, যাৰ নামে হস্তান্তৰ কৰা হয়।

Transfiguration (ট্ৰেন্‌চ-ফিগাৰ-এ'-শ্বন্) *n.* a change of form আকাৰ পৰিবৰ্তন, ৰূপান্তৰ হওন।

Transfigure (ট্ৰেন্‌চ-ফিগাৰ) *v. t.* to change the appearance of আকাৰ পৰিবৰ্তন কৰ, ৰূপান্তৰ কৰ।

Transfix *v. t.* to pierce through ইফালে সিকালে সবকাই বিহ্ব।

Transform (ট্ৰেন্‌চ-ফৰ্ম) *v. t.* or *v. i.* to change the shape of ৰূপান্তৰ কৰ, আকাৰ পৰিবৰ্তন হ, আকৃতি সলা। **Transformation** *n.* change of form or substance আকাৰ পৰিবৰ্তন, বিকৃতি।

Transfuse (ট্ৰেন্‌চ-ফিউজ) *v. i.* to pour out into another vessel এটা পাত্ৰৰ পৰা আন এটালৈ বাক, আন এটালৈ নে। **Transfusion** *n.*

Transgress (ট্ৰেন্‌চ-গ্ৰে'চ) *v. t.* to pass beyond limit, to violate অতিক্ৰম কৰ, লঙ্ঘন কৰ, হুকুম ভঙ্গ কৰ; to sin দোষ কৰ। **Transgression** *n.* violation of an order or law হুকুম উলঙ্ঘা কৰণ; offence অপৰাধ, দোষ।

Transgressor *n.* one who violates an order or law আইন উলঙ্ঘাকাৰী, অপৰাধী, দোষী।

Tranship (ট্ৰেনছিপ) *v. t.* to take from one ship to another এখন জাহাজৰ পৰা আন এখনলৈ নে, কঢ়িয়াই নিবৰ নিমিত্তে ইপাৰ সিপাৰ কৰ।

Transient (ট্ৰেন্‌-শ্বেন্ট) *adj.* inomentary, not lasting অনিত্য, ক্ষণস্থায়ী, অস্থায়ী।

Transit (ট্ৰেন্‌-টিট্) *n.* conveyance অনানিয়া কৰা কাৰ্যা, এঠাইৰ পৰা আন এঠাইলৈ মালবস্তু প্ৰেৰণ, মাল চালান; the passage of a planet over the sun's disc. সূৰ্য্যৰ ওপৰেদি গ্ৰহৰ গতি।

Transition (ট্ৰেন্‌চ-ই-শ্বন্) *n.* passage from one place or state to another change অৱস্থান্তৰ হওন, পৰিবৰ্তন, মজামজি। **Transitional** *adj.*

Transitive (ট্ৰেন্‌-জি-ভিভ্) *adj.* denoting a verb having a direct object সৰ্বস্বক (ক্ৰিয়াপদ)।

Transitory (ট্ৰেন্‌-জি-টৰী) *adj.* lasting for short time ক্ষণস্থায়ী, অনিত্য, খণ্ডকীয়া।

Transitoriness *n.* ক্ষণস্থায়ী অৱস্থা, অনিত্যতা।

Translate (ট্ৰেন্‌চ-লেট্) *v. t.* to remove to another place স্থানান্তৰ কৰ; to render into another language ভাষান্তৰ কৰ, তৰ্জমা কৰ; to explain অৰ্থ ভাং, অনুবাদ কৰ; to convey, to introduce idea from one art to another কোনো শিল্প বিষয়ক ভাব বা নিয়ম আন এটাত খট্টা; convey to heaven without death সোঁ-দৰীৰে স্বৰ্গগামী হ; (*Slang.*) make something of old material পুৰণি মালেৰে নতুন বস্তুৰ গঢ়।

Translation *n.* the act of translating, the rendering into another language তৰ্জমা, অনুবাদ, ভাঙ্গনী, ভাষান্তৰ কৰণ।

Translator *n.* one who translates অনুবাদক, তৰ্জমাকাৰক।

Translucent (ট্ৰেন্‌চ-লিউ-চেণ্ট্) *adj.* transmitting rays through পোহৰ যাৰ পৰা, জলজলীয়া। (*L. trans*=across; *lucere*=to shine)।

Transmarine (ট্ৰেন্‌চ-মে-ৰিণ) *adj.* situated beyond the sea সাগৰৰ সিপাৰৰ, সাগৰৰ পাৰৰ।

Transmigrate (ট্ৰেন্‌চ-মাই-গ্ৰেট্) *v. i.* pass into another country or state দেশান্তৰ হ, অৱস্থা পৰিবৰ্তন হ।

Transmigration *n.* the act of passing into another country or state দেশান্তৰ গমন, পুনৰ্জন্ম গ্ৰহণ, এটা জন্মৰ পৰা আন এটা জন্ম গ্ৰহণ।

Transmit (ট্ৰেন্‌চ-মিট্) *v. t.* to send from one to another পঠিয়া, প্ৰেৰণ কৰ। —ter বাতৰি পঠোৱা বেতাৰ যন্ত্ৰ।

Transmission *n.* the sending from one person or place to another এঠাইৰ পৰা আন ঠাইলৈ প্ৰেৰণ, পঠোৱা কাৰ্যা।

Transmute (ট্ৰেন্‌চ-মিউট্) *v. t.* to change to another form or substance পৰিবৰ্তন কৰ, ৰূপান্তৰ কৰ। **Transmutation** *n.* changing into a different form or nature প্ৰকৃতি পৰিবৰ্তন, ৰূপান্তৰ। **Transmutable** *adj.* ৰূপান্তৰ কৰণীয়।

Trans-oceanic (ট্রেন্স-ওশিয়েনিক্) *adj.* crossing the ocean-সাগৰৰ সিপাৰৰ, সাগৰ পাৰ হৈ যোৱা।

Transparency (ট্ৰান্স-পেৰ-এন্-চি) *n.* the quality of being transparent জলজলীয়া ৰূপ; clearness নিৰ্গলতা।

Transparent (ট্ৰেন্স-পেৰ-এন্ট) *adj.* that may be seen through জলজলীয়া, ফটফটীয়া, ইফালে সিকালে দেখা; clear স্পষ্ট, স্বচ্ছ।

Transpire (ট্ৰেন্স-স্পাইৰ) *v. t.* to breathe or pass through the pores নোমৰ বিহাইদি ৰোঁতাৰি ধৰে উলিয়া, উলাই উলিয়া। —*v. t.* to exhale ধোঁতাৰ ধৰে উৰি যা বা ওলা; to become known জনাজাত হ, প্রকাশ পায়; to happen ঘট, হ। **Transpiration** (ট্ৰেন্স-স্পিৰেছন্) *n.* প্রকাশ, বাষ্পীভৱন।

Transplant (ট্ৰেন্স-প্লেণ্ট) *v. i.* to remove and plant in another place এটাইৰ পৰা নি আন এটাইত বো। **Transplantation** *n.*

Transport (ট্ৰেন্স-প'ৰ্ট) *v. t.* to carry from one place to another এটাইৰপৰা আন এটাইলৈ লৈ; to banish দীপান্তৰ বা দেশান্তৰিত কৰ; to carry away with ecstasy of joy or pleasure উল্লাসিত কৰ, হৰ্ষমগ্ন কৰ। —*n.* conveyance দেশান্তৰ প্ৰেৰণ, এটাইৰপৰা আন এটাইলৈ পঠোৱা কাৰ্য্য; the conveyance of troops and their necessities সৈন্য আৰু সৈন্যৰ সবজাম পঠোৱা বেল বা জাহাজ; ecstasy উলাহ, হৰ্ষমগ্নতা।

Transportation *n.* banishment দেশান্তৰী কৰণ, দীপান্তৰ কৰণ। (L. *trans*=across; *portare*=to carry)।

Transpose (ট্ৰেন্স-প'জ্) *v. t.* to change the order of things, to put one thing in the place of another অদল-বদল কৰ, ইটোৰ ঠাইত সিটো ৰ, ঠাই সলা। (L. *trans*=across; *ponere*=to place)।

Transposal *n.* a change of place অদলভেৰা, পৰিবৰ্ত্তন, সালসলনি।

Transposition *n.* act of placing one thing in the place of another ইটোৰ ঠাইত সিটো ৰণ্ডন, সালসলনি কৰণ।

Transubstantiate (ট্ৰেন্স-চাৰ্-উইন্-ছিয়েন্) *v. t.* to change to another substance কোনো বস্তুৰ অৱস্থা পৰিবৰ্ত্তন কৰ, ৰূপান্তৰ কৰ। **Transubstantiation** *n.* (যেনে কটী আৰু মদক, বীজীকৰ মদহ আৰু ডেজলৈ পৰিবৰ্ত্তন কৰণ)।

Transverse (ট্ৰেন্স-ভাৰ্চ) *adj.* lying across উল্ল-ওপৰা। **Transversely** *adv.* crosswise উল্ল-ওপৰাকৈ, অখালি-পখালিকৈ।

Tranter (ট্ৰেণ্টাৰ) *n.* a hawkèr; a peddler কজুৱাই, সজাই, বাটে বাটে বস্তু সলাই ফুৰা বেপাৰী।

Trap (ট্ৰেপ্) *n.* a snare ফাঁদ, জাল, কুলা; a stratagem কৌশল, ফিকিৰ, ফাং; a carriage গাড়ী। —*v. t.* to catch in a trap ফাঁদত পেলা, জাল পাতি ধৰ; to adorn সুসজ্জিত কৰ। **Trap-door**=আপুনি বহু হোৱা সৰু আঁঠুতীয়া দুৱাৰ। —*n.* (pl.) portable step ladder লুখলা; personal baggage বেল জাহাজত লগত নিয়া সমল, মালবস্তু।

Trapan, (ট্ৰেপেন্) *n.* a snare ফাঁদ। —*v. t.* to ensnare ফাঁদত পেলা।

Trape,—s (ট্ৰেপ্) *v. i.* to go about idly like a slattern জলছ মাইকীৰ ধৰে বা বলাই ফুৰ।

Trappings *n.* (pl.) gay clothes and ornaments for horses ঘোড়াৰ সুশোভিত সাজ।

Trapezium (ট্ৰে-পি-জিয়াম্) *n.* a plane figure having four unequal sides অসমানভাল চতুৰ্ভুজ ক্ষেত্ৰ। (also **Trapezoid**)।

Trash (ট্ৰেছ্) *n.* refuse, rubbish ছাই, জাবৰ, অকাৰিলা বস্তু। **Trashy** *adj.* worthless অসাব, অকাৰিলা বস্তু।

Travail (ট্ৰে-ভে'ল্) *n.* labour in child-birth প্ৰসৱ বেদনা; excessive labour অত্যন্ত পৰিশ্ৰম। —*v. i.* to labour বেদনা অনুভৱ কৰ, কষ্ট খা।

Travel (ট্ৰেভ'-এল্) *v. t.* to journey দেশ ফুৰ, ভ্ৰমণ কৰ। —*n.* journey পৰিভ্ৰমণ, দেশ ভ্ৰমণ। (pl.) an account of a journey ভ্ৰমণ বৃত্তান্ত।

Traveller *n.* one who travels পথিক, দেশ

ভ্রমণকাৰী। **Travelling allowance** = বাট খৰচ, ভৰ্তা, ভ্রমণ-বানচ।

Traverse (ট্ৰেভ্-আৰ্চ) *adj.* lying across অথালি-পথালি, চুকীয়াচুকি, কোণাকোণী। — *n.* anything laid or built across পথালিকৈ থোৱা কোন বস্তু। (Law) denial of certain fact অস্বীকাৰ। — *v. i.* to cross পাৰ হ; to survey চুকীয়া-চুকিকৈ পিয়ল কৰ; to deny অস্বীকাৰ কৰ, নুই কৰ; to pass over ওপৰে ওপৰে যা; to plane crosswise পথালিকৈ বান্ধা কৰ। **Traversely** *adv.* অথালি-পথালিকৈ।

Travesty (ট্ৰেভ্-এ'চ'টি) *adj.* having the appearance of another আনৰ ভাও ধৰা, ডেৰাকুটি। — *n.* a kind of burlesque হাঁহি উঠা চং।

Trawl (ট্ৰ'ল) *v. i.* or *v. t.* fish by dragging জাল টানি মাছ ধৰ; to drag টানি নে।

Trawler (ট্ৰ'ল'ৱ'ৰ্) *n.* that which trawls ঘোকাট জাল টানোতা; a vessel for trawling টনা জাহাজ, জালোৱা জাহাজ।

Tray (ট্ৰে) *n.* a salver থাল।

Treachorous (ট্ৰে'চ'-আৰ্-আ'চ) *adj.* faithless বিশ্বাসঘাতক।

Treachery (ট্ৰে'চ'-আৰ্-ই) *n.* faithlessness বিশ্বাসঘাতকতা, প্ৰভাৱণ।

Treacle (ট্ৰিক্-ল) *n.* a crude sugar of dark colour লালী, জুলীয়া গেদেৰি গুড়।

Tread (ট্ৰে'ড্) *v. i.* to walk, to set the foot down খোজকাঢ়া, গচক। — *v. t.* to trample ভৰিৰে মোহাৰ, গৰক; to subdue বশ কৰ; to copulate, as a bird ঘাই খা। (*pa. t.* **Trod**, *pa. p.* **Trod**, **Trodden**). **Tread down** = to destroy by trampling গচকি যাব। **To tread in one's steps** = to follow one's example আনৰ আদৰ্শ ল। **Tread on** or **upon** = অবজা কৰি ভৰিৰে মোহাৰি পেলা। **Tread on one's toes** = কাৰো খং তোলা। **To tread upon the heels of** = to follow closely after পাশে পাশে যা। **Treads in** = press earth হেঁচি মাটিত পোত। — *n.* pressure with

the foot গছকা; sound of walking খোজৰ শব্দ।

Treadle, Treadle (ট্ৰেডল্) *n.* part of any machine moved by the foot তাঁতশালৰ গৰকা, গৰকা। **Treadle-machine** = ভৰিৰে চলোৱা ছপা-কল।

Treason (ট্ৰিজন্) *n.* disloyalty, an attempt to overthrow the government ৰাজদ্রোহ, বজাৰ বিপক্ষ আচৰণ। **Petty treason** = murder of a husband by wife স্বামীবধ।

Treasonable *adj.* liable for treason ৰাজদ্রোহী। **The fifth columnists of the Nazi force** are intended to carry out destruction, sabotage and treason = জাৰ্মান সেনাৰ পঞ্চম দলৰ কাম শত্ৰুৰ ৰাজ্যত বিহোহাই জন্মোৱা আৰু বেলে-জাহাজৰ-কাৰ্গো আদি বিষয়ে সন্ধান লোৱা।

Treasure (ট্ৰে-জিউৰ্) *n.* riches, laid up wealth সঞ্চিত ধন, ধন সম্পত্তি। — *v. t.* to hoard up সঞ্চয় কৰ, সাঁচি থা।

Treasurer (ট্ৰে-জিউৰ-আৰ্) *n.* one who is in charge of treasury a keeper of collected funds ধন উদ্ধাৰী, খাজাৰী।

Treasury (ট্ৰে-জিউৰ-ই) *n.* a place where treasure is kept ধন উদ্ধাল, মালখানা।

Treasure trove (ট্ৰে-জিউৰ-এড্) *n.* money found in the earth মাটিৰ ভলত পোৱা ধনসম্পত্তি, পুতি থোৱা ধন।

Treat (ট্ৰিট্) *v. t.* to behave, to deal with ব্যৱহাৰ কৰ, আচৰণ কৰ; to discourse on কোনো বিষয়ে ক; to entertain with food or drink খুৱা ভোজ দে; to look after a patient চিকিৎসা কৰ। — *n.* an entertainment ভোজ, অভিশি সেৱা। **To treat with** = বন্দবস্ত কৰ। **School-treat** = picnic কোনো আত্মীয় স্বন্ধৰ মুকলি ঠাইত থোৱা ভোজ-ভাত।

Treatise (ট্ৰিটিজ্) *n.* a formal essay প্ৰবন্ধ, কুত্ৰ গ্ৰন্থ।

Treatment (ট্ৰিট্-মেণ্ট) *n.* behaviours আচৰণ, ব্যৱহাৰ; application of remedies চিকিৎসা।

Treaty (ট্ৰিটি) *n.* negotiation সন্ধি। **Treaty-port** = port kept open to foreign trade বিদেশী বণল-বস্তু যাতায়াত কৰিব পৰা বন্দৰ।

Treble (ত্ৰে'বল্) *adj.* threefold তিনিগুণ।
—*v. t.* to make three times as much
তিনিগুণ বেচি কৰ। —*v. i.* to become threefold
তিনি গুণ হ।

Tree (ত্ৰি) *n.* a plant having a woody trunk
and branches গছ, বৃক্ষ।

Trefoil (ত্ৰি-ফইল্) *n.* a three-leaved plant
তিনিপতীয়া বন।

Trek (ট্ৰেক্) *v. i.* to journey by bullockcart
গৰু গাড়ীৰে ফুৰ। —*n.* distance travelled by
a cart from one station to another station
খপুৱাৰলৈ বা খপুৱালৈ গাড়ী বাটৰ দূৰ।

Trellis (ত্ৰে'ল্-ইছ্) *n.* a frame of lattice
work for supporting plant গছ বগাবলৈ
লোহাৰ বা কাঠৰ বৈ দিয়া ঘেৰ। **Trellised** *adj.*

Tremble (ত্ৰে'ম্-বল্) *v. i.* to shake কঁপ; to
shiver. **Trembling** *n.* shivering কঁপনি।

Tremendous (ত্ৰি-মেন-দাচ্) *adj.* frightful,
dreadful ভয়ানক, ভয়ঙ্কৰ। **Tremendousness** *n.*

Tremor (ত্ৰে'ম-ডব্) *n.* a shaking কঁপনি।

Tremulous (ত্ৰে'ম্-ইউ-লাচ্), **Tremulant** *adj.*
trembling কম্পমান, থৰক্‌বৰক্, টল্‌বল্ থৰথৰকৈ
কঁপি থকা।

Trench (ত্ৰে'ন্‌ছ) *n.* a long narrow ditch
খাঁইৰ খাল; an excavation mode for defence
against an enemy পড়খাঁইৰ। —*v. t.*
to dig a ditch খাল খান্দি, খাঁইৰ দে।

Trenchant (ত্ৰে'ন্-ছেণ্ট), **Trenching** *adj.* sharp,
severe চোকা, প্ৰখৰ, ভীক্ষ।

Trencher, **Trench-plough** *n.* a plough for
digging deeply লোৰি খনা নাঙল।

Trencher (ত্ৰে'নছাৰ্) *n.* a wooden plate
কাঠৰ থাল; food আহাৰ।

Trend (ত্ৰে'ন্‌) *n.* tendency মনৰ ভাব, আটকাল,
মনৰ ঢাল।

Trepan (ত্ৰি-পেন্) *v. t.* to ensnare ফাঁদত পেলা।
—*n.* a small circular saw সৰু গোল কৰত,
মূৰত ফুটা কৰা বা হাড় কটা ডাক্তৰী কৰত।

Trepid (ত্ৰে'পিদ্) *adj.* quaking কম্পমান,
ভয়াতুৰ।

Trepidation (ত্ৰে-পিদ্-এ-শ্বন্) *n.* trembling
কঁপনি; a state of alarm ভয়, ভয়ত থৰক্‌বৰক্।

Tresspass (ত্ৰে'চ-পেচ্) *v. i.* to enter unlaw-
fully upon another's land অনধিকাৰ প্ৰবেশ
কৰ; to intrude নোমোহা নেমেলাকৈ সোম।
—*n.* intrusion অনধিকাৰ প্ৰবেশ।

Trespasser *n.* one who trespasses যি অনধিকাৰ
প্ৰবেশ কৰে। **Cattle trespass** আনৰ মাটিত
গৰু-ম'হ সোমাই কৰা উপভ্ৰম।

Tresses (ত্ৰে'চ-এচ্) *n. (pl.)* a lock. চুলিৰ
গোছা, বাৰিচি চুলি।

Tret (ট্ৰেট্) *n.* allowance of extra weight
for waste জোখৰ উপৰি লোকচানৰ বাবে
বঢ়াই দিয়া বস্তু।

Trey (ত্ৰে) *n.* a card or die of three spots
তাঁচৰ তিনিফুটাখ।

Triable (ত্ৰায়েবল্) *adj.* that may be tried
legally বিচাৰ যোগ্য।

Triad (ত্ৰায়েদ্) *n.* the union of three deities
ত্ৰিমূৰ্তি। **The Hindu triad**—ব্ৰহ্মা, বিষ্ণু, শিৱ।

Trial (ত্ৰায়েল্) *n.* judicial enquiry বিচাৰ,
সোধ, গোচৰ; a test পৰীক্ষা, পৰখ; suffering
যাতনা। **To bring to trial**—বিচাৰৰ নিমিত্তে
উপস্থিত কৰ। **To take something on trial**—
প্ৰমাণ বুজিবৰ নিমিত্তে কোনো বস্তু ল। **A trial
order is solicited**=পৰীক্ষা কৰিবৰ নিমিত্তে বা
প্ৰমাণ বুজিবৰ নিমিত্তে কোনো বস্তু কিনিবলৈ
অনুবোধ কৰা হয়। **On trial**=on probation
গুণাগুণ প্ৰমাণ বুজা অৱস্থাত।

Triangle (ত্ৰাই-এং-গল্) *n.* a three sided
plane figure ত্ৰিভুজ, তিনিচুকীয়া ক্ষেত্ৰ; a
frame used for flogging criminals টুক্‌টুকি
দিয়া কাঠ।

Triangular (ত্ৰাই-এং-গিউ-লেৰ) *adj.* having
three angles তিনিচুকীয়া, ত্ৰিভুজাকৃতি।

Tribe (ত্ৰাইব) *n.* an aggregate of families
forming a community জাতি, খেল।

Tribal *adj.* জাতি বিষয়ক। **Tribesman** *n.* কোনো
বিশেষ খেল বা জাতিৰ মানুহ।

Tribulation (ত্ৰিব-ইউ-লে-শ্বন্) *n.* distress afflic-
tion মনস্তাপ, সন্তাপ, বিপত্তি।

Tribunal (ত্ৰাই-ণিউ-নেল্) *n.* a court of justice
আদালত, বিচাৰালয়।

Tribune (ট্ৰিব্-ইউন্) *n.* a magistrate in ancient Rome বোম বাজাৰ বিচাৰকৰ্তা; a raised platform ওখ চাং বা ডেট, মঞ্চ।

Tributary (ট্ৰিব্-ইউট্ৰ-এব ই) *adj.* pay in tribute কবজলীয়া; subject অধীন। —*n.* a subsidiary stream শাখা নদী, যোগনীয়া নৈ।

Tribute (ট্ৰিব্-ইউট্ৰ) *n.* a fixed amount paid by one king to another for protection কব, চৰ, homage paid বন্দাজা স্বীকাৰ; approbation সপ্ৰশংস সমৰ্থন।

Trice (ট্ৰাইচ্) *n.* a very short time মুহূৰ্ত, নিমিষ। **In a trice** = নিমিষতে, তৎক্ষণিক। —*v. t. (naut.)* haul up বন্দ দে, টানি আন।

Tricennial (ট্ৰাই-চেন্-ইয়েল্) pertaining to thirty years ত্ৰিহ বছৰীয়া।

Trick (ট্ৰিক্) *n.* an artifice to deceive, a contrivance কঁকি, টালি বাজি, টিপটাপ। —*v. i.* to deceive কঁকি পে, প্রভাবণা কৰ।

Trickery (ট্ৰিক্-এৰী) *n.* artifice টালিবাৰ্জি, কঁকিছুকা, প্রবঞ্চনা।

Trickish *adj.* tricky প্রবঞ্চক, কঁকিবাৰ্জ।

Trickle (ট্ৰিক্‌ল) *v. i.* to flow gently লাহে লাহে বৈ বা, টোপাটোপে পৰ।

Trickster (ট্ৰিক্-স্তাৰ) *n.* one who practices tricks প্রবঞ্চক, প্রভাবক।

Tricolour, Tricolor (ট্ৰাই-কল-আব্) *n.* three coloured national flag তিনিবৰ্ণীয়া জাতীয় পতাকা।

Tricycle (ট্ৰাই-চাই-কল্) *n.* three-wheeled cycle তিনি চকৰিৰ হাত গাড়ী। (*Colloq.*) **Trike.**

Trident (ট্ৰাই-ডেণ্ট) *n.* the three pronged spear ত্ৰিশূল।

Tried *pa. t.* and *pa. p.* of Try.

Triennial (ট্ৰাই-এন-ইয়েল্) *adj.* occurring every third year প্রতি তিনি বছৰে হোৱা, ত্ৰৈবাৰ্ষিক। (*L. tres*=three; *annus*=a year)।

Trifle (ট্ৰাইফল) *v. i.* to act or talk lightly or negligently উপলুঙা কৰ, তুচ্ছ মান, অৱহেলা কৰ, সামান্য জ্ঞান কৰ। —*n.* anything of little or on value সামান্য বস্তু, লাপলুপা বস্তু, ক্ষুদ্ৰ বিষয়; to waste অপব্যয় কৰ।

Trifler *n.* one who trifles তুচ্ছজ্ঞানকাৰী।

Trifling (ট্ৰাইফ্-লিং) *adj.* trivial, unimportant সামান্য, লাপলুপা, তুচ্ছ।

Trifurcate (ট্ৰাই-ফৰ্ক-এণ্ট্ৰ) *adj.* having three branches তিনি ফেবৰনীয়া। —*v. i.* to divide into three branches তিনিফাল হৈ বা। (*L. tri*=three)।

Trim (ট্ৰিম্) *adj.* trim, smart নিয়াৰি, পৰি-পাটি। —*v. t.* to smarten টনটনীয়া কৰ; to check গতিবোধ কৰ, যাৰ নোৱাৰাকৈ বাধ। (*with up, out*)।

Trigger (ট্ৰিগ-আৰ) *n.* a catch to hold the hammer of a gun হিলৈৰ খিলিকি, বন্দুকৰ টিপনি, লগলুপী বন্দুকৰ ধোঁৱা।

Trigonometry (ট্ৰিগ-অ'-নম-এ-মি) *n.* a part of a science relating to the measurement of angles and sides তিনিফুকীয়া বস্তু জোখা অঙ্কবিদ্যা। **Trigonometrical** *adj.* (*L. tri*=three, *gonia*=angle, *metron*=a measure)। **Trig** (School abbreviation)।

Trilateral (ট্ৰাই-লিট্-এ-বেল্) *adj.* having three sides ত্ৰিভুজ, তিনিবাৰ্হ থকা।

Trilliteral (ট্ৰাই-লিট্-আব এল্) *adj.* consisting of three letters তিনি আখৰীয়া।

Trill (ট্ৰিল) *v. t.* or *v. i.* to quiver কঁপ, কঁপা, লৰা। —*n.* quick vibration কঁপনি, গানৰ সুৰৰ কঁপনি।

Trillion (ট্ৰিল-ইয়ন্) *n.* the cube of a million এক নিযুতক আকৌ এক নিযুতেৰে দুবাৰ পুৰণ কৰিলে যিমান হয়, শত পৰাৰ্জ সংখ্যা, ১০,০০,০০০^৩।

Trilogy (ট্ৰাইলজী) *n.* a group of three tragedy পৰম্পৰৰ লগত সম্বন্ধ থকা তিনিখন বিষয়গাতক নাটক অথবা উপহাস।

Trim (ট্ৰিম) *adj.* nice, well-arranged পৰিপাটি, নিয়াৰি, সুন্দৰ, সুবেল। —*v. t.* to dress, to clip চুলি কাট, ছাট; decorate সুন্দৰকৈ সজা; (*Slang.*) cheat person out of money ঠগ কৰি ধন ল। —*n.* ornaments, dress অলঙ্কাৰ, সাজ। **To trim a lamp**=চাকি লগাটুল ভৈয়াৰ কৰ। **Trim up**=to clip ছাট, আগ কাট।

Trimmer (ট্ৰিম-আৰ) *n.* one who fluctuate

- between parties যি কোন দলৰ পক্ষ অবলম্বন নকৰে, উমৈহতীয়া লোক।
- Trimings** *n.* fittings কোনো সাজৰ লাগতিয়াল অংশ বিলাক, সৰঞ্জাম বিলাক; ornamental parts অলঙ্কার বিলাক।
- Trine** (ট্ৰাইন্) *adj.* threefold তিনি ভৰণীয়া; position of two planets 120° apart (as in *trine*) ১২০° ডিগ্ৰী অন্তৰস্থ নক্ষত্ৰৰ গতি।
- Trinitarian** (ট্ৰিনি-টেবিয়েন্) *n.* one who holds the doctrine of three in one Godhead একেজন ঈশ্বৰত তিনিজন থকা বুলি বিশ্বাস কৰোতা।
- Trinity** (ট্ৰিনিটি) *n.* the union of three deities in one Godhead এক ঈশ্বৰত ত্ৰিত্বভাব, একেই তিনি তিনিয়েই এক এনে ভাৱ, ত্ৰিমূৰ্তি।
- Trinket** (ট্ৰিং-কে'ট্) *n.* a small ornament of little value সামান্য মূল্যৰ অলঙ্কার, লাগিদ্দুপা বস্তু।
- Trinomial** (ট্ৰাই-ন-মি-এল) *n.* quantity having three names or terms ত্ৰিপদ বাণি। —*adj.* তিনিটা বাণি।
- Trio** (ট্ৰাই-অ') *n.* three united একেলগে গান গোৱা বা কোনো কাৰ্য্য কৰা মিলিত তিনিজনৰ; a set of three উট খেল আদিত একে ব্ৰিৰ তিনিটাকৈ থকা। (যেনে চাহাব, মেৰ, গোলাম, টকা প্রত্যেকৰ তিনিটাকৈ)।
- Trip** (ট্ৰিপ্) *v. i.* to stumble and fall জুটখাই পৰা; to go wrong ব্যতিচাৰী হ, অত্যাৱ কৰা; to err ভুল কৰা। —*v. t.* to strike against জুটখাব, (up.) ধুৰুটি ধা; to catch ধৰা। —*n.* a light short step উজুটি; a mistake ভুল; a short journey voyage or excursion যাত্ৰা, খেপ (যেনে নাৱৰ)। At the first trip=প্রথম খেপতে।
- Tripalite** (ট্ৰিপ-আৰ-টাইট্) *adj.* having three parts তিনিভাগে বিভক্ত, তিনি ভগীয়া; a leaf divided into three segments একে ঠাইতে তিনিটা পাত থকা।
- Tripe** (ট্ৰাইপ্) *n.* entrails of horned cattle পতৰ নাড়ী-বুক।
- Tripodal** (ট্ৰি-পে'দ-এল) *adj.* having three feet তিনি ভেঁকীয়া, ত্ৰিপদবৃত্ত।
- Triple** (ট্ৰিপল্) *adj.* united three একে লগে

- হোৱা তিনিটা; three times repeated তিনিগুন।
- Triple alliance**=the union of three powers. ত্ৰিভাৰ্য্য তিনিখন, তিনিখন ৰাজ্যৰ ঐক্যতা।
- Triplet** (ট্ৰিপ্-লেট্) *n.* three lines rhyming together ত্ৰিপদী কবিতা বা শ্লোক; each three children born at a birth একেলগে ওপজা তিনিটা সন্তান।
- Triplicate** (ট্ৰিপ্-লি-কেট্) *adj.* threefold তিনিগুন; the third copy of the same kind তৃতীয়খন নকল। **Triplicate copy**=নকলৰ তৃতীয়খন। **Send in triplicate**=তিনিখনকৈ পঠা।
- Tripod** (ট্ৰাই-পড্) *n.* anything resting on three feet ত্ৰিপদী, তিনিটা খুৰা লগোৱা বস্তু (যেনে জ'তি, বহা টুল)।
- Tripes** (ট্ৰাই-প'জ্) *n.* an examination for honours of the Cambridge University কেমব্ৰিজ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সম্মানজনক উচ্চ পৰীক্ষা।
- Tripping** (ট্ৰিপ-ইং) *n.* light kind of dance এক-বকন নাচ।
- Triphong** (ট্ৰিপ-ফং) *n.* combination of three vowel in a word ত্ৰিৰব, একেলগে তিনিটা স্বৰবৰ্ণৰ সংযোগ।
- Trisect** (ট্ৰাই-চে'কেট্) *v. t.* to divide into three equal parts সমানে তিনি ভাগ কৰা। **Trisection** *n.* তিনি ভাগ কৰণ, তিনি ভোখৰ কৰণ।
- Trisyllable** (ট্ৰাই-চিলেবল্) *n.* a word of three syllables তিনি ভাগে উচ্চাৰণ কৰিব পৰা শব্দ।
- Trisyllable** *adj.*
- Trite** (ট্ৰাইট্) *adj.* worn out by use ব্যৱহাৰ, পুৰণা; much used সদাৰ ব্যৱহাৰ কৰা, নিচেই সাধাৰণ; commonplace, hackneyed.
- Triteness** *n.* বুদ্ধতা।
- Triton** (ট্ৰাইটন্) *n.* a marine demi-God সমুদ্ৰীয়া দেৱতা, জল-কোঁহৰ
- Trifurate** (ট্ৰিই-ইউ-বেট্) *v. t.* to rub to a fine powder ঘৰি বা পিহি চূৰ্ণ কৰা, ঘিহিকৈ গুড়ি কৰা।
- Trifurcation** *n.* চোৰাই গুড়ি কৰণ।
- Triumph** (ট্ৰাফিক্) *n.* joy for success জয়োৎসৱ, জয়োৱাস; victory জয়। —*v. i.* to celebrate a victory জয়োৎসৱ কৰা; to be victorious জিক্, জয় হ। **Triumph over**=to exult উজাসিত হ।

Triumphal *adj.* celebrating a victory জয়োৎসব সম্বন্ধীয়। **Triumphal arch** = মহোৎসব-উপলক্ষে করা সুসজ্জিত ঘুৰণীয়া বাট-ঘৰ।

Triumphant (ত্ৰাই-ম্ফ্-এন্ট) *adj.* expressing joy for victory জয়োজ্ঞাসিত; victorious জয়ী।

Triumvir (ত্ৰাই-অম্-ভিৰ্) *n.* one of three men in a Government তিনিজন শাসনকর্তাৰ এজন। (*pl.*) **Triumviri, Triumvirs.**

Triumvirate (ত্ৰাই-অম্-ভি-ৰে'ট্) *n.* association of three men in a government একেলগে তিনিজনৰ আধিপত্য, তিনিজনীয়াৰ শাসন (যেনে ৰোম ৰাজ্যৰ পম্পী, চিজাৰ আৰু ক্ৰেচু)। (*L. trium* = three; *vir* = a man)।

Trivet (ত্ৰিভ্-এ'ট্) *n.* a moveable iron frame with three feet for supporting cooking vessels জাঁতি।

Trivial (ত্ৰিভ্-ইয়েল) *adj.* trifling সামান্য, ক্ষুদ্র; unimportant তুচ্ছ। **The trivial round of daily life** = মানুহৰ দৈনিক সাধাৰণ কাৰ্য্য।

Trocar (ট্ৰ-কাৰ) *n.* a medical instrument for extracting fluid in dropsy cases উত্থাৰ বেমাৰত পাৰ পানী বাজকৰা যন্ত্ৰ।

Trochee (ত্ৰ'-কি) *n.* a metrical foot of two syllables দীৰ্ঘ-ত্বৰ দুইপদী ছন্দ। **Trochaic** (ত্ৰ-কেইক্) *adj.*

Trod, Trodden *pa. t. and pa. p. of Tread*

Trojan (ট্ৰ-জেন্) *adj.* pertaining to Troy ট্ৰয় নগৰ সম্বন্ধীয়।

Troll (ত্ৰল) *v. t.* to move about circularly ঘূৰাই ঘূৰাই নে; বগৰাই নে; to angle or fish by moving the bait quickly পানীত টোপটো চোঁচোৰাই নি বড়শী বা টোপা।

Trolley, Trolly (ত্ৰলী) *n.* a small truck pushed on by men in railway etc. টেলা গাড়ী, ত্ৰলী। গাড়ী

Trollop (ত্ৰল-অপ্) *n.* a negligently dressed woman পিন্ধাউৰাত লাগবান্ধ নোহোৱা তিকতা।

Troop (ট্ৰুপ) *n.* a collection of people দলসমূহ, জাক। **Troops** *n. (pl.)* soldiers collectively সেনাদল, সেনাবিলাক। —*v. i.* to collect in numbers গোট খা, জাক পাত। **Troop-ship** =

সেনা নিয়ম আৰ্হাজ। **Fifth column of troops** = the fifth group of troops in Germany devoted to special subject of espionage and sabotage চোৰাংচোৱা হৈ কাম কৰা সেনাদল, বিপক্ষৰ বিৰোধে প্ৰচাৰ কাৰ্য্য কৰি ফুৰা সেনাদল।

Trooper (ট্ৰুপাৰ্) *n.* a private cavalry soldier অস্থাবোহী সেনা, বেচকাৰী তুৰক চোৱাৰ।

Trope (ট্ৰুপ) *n.* a figure of speech কপক অলঙ্কাৰ, কপক বাক্য। **Tropical** *adj.*

Trophied (ট্ৰফিড্) *adj.* adorned with trophies জয়লক বস্ত্ৰৰে বিভূষিত।

Trophy (ট্ৰফি) *n.* anything taken from the enemy as a memorial of victory জয়লক, বস্ত্ৰ, জয় চিহ্ন; an ornamental group of arms সজাই-পৰাই বখা, জয়লক অন্ত্ৰ শস্ত্ৰ।

Tropic (ট্ৰপিক্) *n.* one of the two circles on each side of the equator showing the path of the sun on the terrestrial globe সূৰ্য্যমণ্ডল, অয়ন ৰেখা। **Tropic of cancer** = দক্ষিণায়ণ। **Tropic of capricorn** = উত্তৰায়ণ। **Tropics** (*pl.*) = the hot regions গ্ৰীষ্মপ্ৰধান দেশ।

Tropical *adj.* pertaining to the tropics অয়ন সমীপ-বৰ্তী, গ্ৰীষ্মপ্ৰধান।

Trot (ট্ৰট্) *v. i.* to go quickly lifting the feet higher than usual কদমত যা, হোঁড়োৰ এৰুজীয়া খাজত যা। —*n.* the pace of an animal like that of a horse কদম, এৰুজীয়া খোজ, কুকুৰ লৰ, তুলকী।

Troth (ট্ৰেঠ) *n.* truth, faith সত্যতা, বিশ্বাস, সজাত।

Troth ring *n.* a betrothal বৈবাহিক চুক্তিৰ চিহ্ন-স্বৰূপ দিয়া আঙঠি।

Troubadour (ত্ৰবে-ডুৰ) *n.* a class of poets of ancient French ফ্ৰান্স দেশৰ এক শ্ৰেণীৰ প্ৰাচীন কবি, ভাট, ব'বাগী কবি।

Trouble (ত্ৰাবল্) *v. t.* to disturb, to annoy বিবস্ত্ৰি কৰ, আমনি কৰ। —*v. i.* to take pains কষ্টকৰ। —*n.* affliction আপদ, কষ্ট, দুখ, পৰাণ; uneasiness অশান্তি, অসুখ; inconvenience জঞ্জাল, আহিকাল। **Cast oil on troubled waters** = to quieten শান্ত কৰ, সুখিল কৰ।

Get into trouble=incur punishment
মজ্জিত পৰ।

Troublesome (আবল্-চাম্) *adj.* giving trouble or causing inconvenience খেটেখেটেং, কষ্টকৰ; importunate বিবস্ত্ৰজনক, খেচখেচীয়া।
Troublesomeness *n.* উত্তণ্ডালি।

Troublous (আবলাচ) *adj.* disturbing অশান্তি কৰ; tumultuous হুলস্থূলকাৰী, উৎপতীয়া, উত্তণ্ড।
Trough (ট্ৰফ্) *n.* a long hollow vessel পনীয়া বস্ত্ৰ খোৱা দীঘলীয়া পাত্ৰ, নাওবাব দৰে কাঠৰ পাত্ৰ।

Troupe (ট্ৰপ্) *n.* a company of players or dancers (ভাৱৰীয়া) দল, (নাচনীয়াৰ) সমূহ।

Trousers (ট্ৰাউ-জাৰ্চ) *n.* (pl.) long breeches পাইজামা, ষ্টেভা।

Trousseau (ট্ৰুচে) *n.* a bride's outfit বিয়াৰ সময়ত শিদ্ধা কইনাৰ সাজ।

Trout (ট্ৰাউট্) *n.* a common name for some kinds of fresh water fish এজাতি নৈৰ মাছ।
Troutfarm=মাছ পোহা ঠাই।

Trover (ট্ৰভ-আৰ) *n.* the gaining possession of any goods from a person not being the owner হেৰোৱা বস্ত্ৰ উদ্ধাৰ কৰণ, আনৰ হাতত থকা বস্ত্ৰ পাবলৈ গৰাকীয়ে কৰা মোকদ্দমা।

Trowel (ট্ৰোৱেল) *n.* a tool for laying mortar and for use in gardening খুপী, খন্তিৰ দৰে লোৰ সঁজুলি।

Trowsers same as Trousers.

Troy-weight (ট্ৰই-ওৱেইট্) *n.* the measure for weighing gold, silver etc. ইংলণ্ডৰ সোণ ৰূপৰ ওজন, ইয়াৰ এক পাউণ্ডত ৫৭৬০ গ্ৰেণ থাকে।

Truant (ট্ৰাউ-এণ্ট্) *n.* an idler কামত ঢিলা-সোলোকা মানুহ, যিভিজা; a student who absents himself from school পলাউবিয়া মৰা।—*adj.* idle, loitering এলেহুৱা, যিভিজা, পলাউবিয়া। **Truancy** *n.* পলাউবিয়া গুণ।

Truce (ট্ৰচ) *n.* suspension of fighting for a short time যুদ্ধৰ পৰা খণ্ডেক নিষিদ্ধি, খণ্ডেকীয়া সন্ধি।

Truck (ট্ৰাক্) *n.* a railway waggon গধুৰ বস্ত্ৰ অনা মুকলি বেলগাড়ী।—*v. t.* or *v. i.* to exchange, to traffic বস্ত্ৰ-বাহানি সলা, বেপাৰ

কৰ, বস্ত্ৰ মোলা; (*Colloq.*) rubbish জাবৰ-ভোৰৰ। (*fig.*) nonsense মিছা, ফাংফুং কথা।

Truckage (ট্ৰাক্-এ'জ) *n.* charge for the use of a truck খোলা গাৰীৰ ভাৰা; the practice of bartering goods বেচা-কিনা।

Truckle (ট্ৰাক্‌ল্) *n.* a small wheels সৰু চকৰি।
—*v. i.* to yield meanly সেও হ, সৈমান হ; to move on small wheels সৰু চুৰচুৰীৰ ওপৰত বাগৰি যা।

Truckle-bed *n.* a low bed fitted with wheels চুৰচুৰী লগোৱা চাপৰ খাট।

Truculent (ট্ৰাক্-ইউ-লেন্ট্) *adj.* cruel নিষ্ঠুৰ; fierce ভয়ঙ্কৰ, ভয়লগা। **Truculence**,—*cy n.* নিষ্ঠুৰতা, ভয়জনক অৱস্থা।

Trudge (ট্ৰাজ্) *v. i.* to travel on foot with difficulty বৰ কষ্টেৰে খোজ চলা, ভাগৰ লাগি লাহে লাহে যা।

Trudgen (ট্ৰুজেন) *n.* a swimming stroke হাত ভৰি মাৰি সাতোৰা নিয়ম।

True (ট্ৰু) *adj.* genuine আটল; certain, worthy of belief সঁচা, ভৱ্যজিগ, সত্য, হক, প্ৰকৃত, ধুকণ; exact ঠিক, হুবহু। **Truly** *adv.* exactly ঠিকৰতে, প্ৰকৃতৰূপে; certainly অৱশ্যে নিশ্চয়মতে। **True to one's word**=সত্যবাদী। **True-blue** *n.* a steadfast adherent দৃঢ় অনুগামী। **True-hearted** *adj.* sincere অকপট, সৰল।

Truism (ট্ৰুইজম্) *n.* a plain truth সত্যতা, সত্য কথা, প্ৰমাণিক কথা।

Trull (ট্ৰাল্) *n.* a woman of loose habits, a whore যতে ততে ফুৰিফুৰা বেয়া চবিৱৰ মাইকী, বেস্তা।

Trump (ট্ৰাম্প্) *n.* a card of the leading suit বজৰ টাচ; a trumpet বণ শিলা।—*v. t.* or *v. i.* to play a trump card বণ টুকণ কৰ; to deceive ঠগ কৰ, ছলনা কৰ।

Trumped-up *adj.* worthless অকামিলা, কৃত্ৰিম, ফাঁকি ফকা।

Trumpery (ট্ৰাম্প-এৰি) *n.* a nonsense ফাঁকি-ফকা কথা; rubbish অকৰ্মণ্য বস্ত্ৰ।—*adj.* worthless বাহিৰে বচকীয়া, অকামিলা, অসৰা।

Trumpet (ট্ৰাম্-পেট্) *n.* a wind instrument bent twice on itself বণশিলা, ভেৰি।—*n.* (*fig.*)

one who praises যি প্রশংসা কৰি ফুৰে। —*v. t.* to publish by trumpet বণদিকা বজাই ঘোষণা কৰ। To blow one's own trumpet—to proclaim one's own praise নিজে নিজৰ সন্মতি কৰ।

Trumpeter (ট্ৰাম্পেটী-আৰ্) *n.* one who sounds on the trumpet শিলা বজাওঁতা ; one who proclaims ঘোষণাকাৰী ; a kind of pigeon এজাতি পাৰ।

Truncate (ট্ৰাংকেট্) *n. t.* to cut off অঙ্গচ্ছেদন কৰ, এভেৰ কাটি পেলা।

Truncheon (ট্ৰান-ছন) *n.* a cudgel দণ্ড, টাণ্ডোন। —*v. t.* to cudgel টুঙনিয়া।

Trundle (ট্ৰান-ডল) *n.* a round thing ঘূৰণীয়া বস্তু ; a wheel চকৰি, ঘূৰঘূৰী। —*v. t.* to roll ঘেৰা, পকা। **Trundle off in lorries**=লড়িত উঠি যাববাই য।

Trunk (ট্ৰাংক্) *n.* the stem of a tree গছৰ ডালি, গা-গছ ; the body of anything গা ; the proboscis of an elephant হাতীৰ ভৰ ; a box for cloths কাপোৰ থোৱা বাকচ, বা পেৰা।

Trunk-line *n.* the main line of a railway প্রধান বেল আলি।

Trunk-road *n.* main road প্রধান বাট বা আলি, বাজ-বাট, চেউনি আলি।

Trunnion (ট্ৰান-ইয়ন) *n.* a knob on the side of a gun বৰভোপৰ দুই কাষে লগোৱা বোঁটু।

Truss (ট্ৰাচ) *n.* a bundle আঁটি, পোলা, মুঠা ; timbers for binding a beam গলাবন্ধী কাঠ ; a bandage কোনো বস্তু বন্ধা পট্ট। —*v. t.* to bind up বাঁধ, মুঠা বাঁধ।

Trust (ট্ৰাষ্ট) *n.* confidence, faith বিশ্বাস, প্রত্যয়, স্বত্বিয়ন, সন্তোষ ; charge, care জিমা ; something committed to a person's care কৰো জিমাৰ বখা বস্তু। —*v. t.* to believe বিশ্বাস কৰ, পতিয়া, প্রত্যয় কৰা ; to give credit ধাৰে ; to commit to the care of জিমা কৰ। **In trust**=in one's charge জিমাৰ। **On trust**=ধাৰে। **Trust-deed** *n.* a deed conveying property to one's charge বস্তু জিমা

বখা দলীল, আমানতনামা। **Breach of trust**= বিশ্বাসঘাতকতা।

Trustee (ট্ৰাষ্টী) *n.* one to whom anything is entrusted for safe keeping বন্ধক, জিমাধাৰ।

Trustful (ট্ৰাষ্ট-ফুল) *adj.* worthy of trust বিশ্বাসযোগ্য।

Trustworthy (ট্ৰাষ্ট-ৱৰ্ণী) *adj.* worthy of trust বিশ্বাসী, সন্তোষী।

Truth (ট্ৰুথ্) *n.* that which is true সত্যতা, সঁচা কথা ; fidelity বিশ্বাস, সঁজাত। **In truth**= in fact প্রকৃততে, আচলতে।

Truthful (ট্ৰুথ্-ফুল) *adj.* reliable বিশ্বাসযোগ্য, বিশ্বাসী ; adhering to truth সত্যবাদী।

Truthfulness *n.* সত্যতা।

Try (ট্ৰাই) *v. t.* to examine পরীক্ষা কৰি চা, পৰখ বুজ ; to put to the test প্রমাণ ; to attempt চেষ্টা কৰ, যত্ন কৰ, প্রবন্ধ কৰ ; to decide বিচাৰ কৰ, সোধ কৰ। **Try on**=to put on for trial পিন্ধি চা। **Tryable** *adj.* that may be tried বিচাৰ্য্য। **Try** *n.* (colloq) attempt চেষ্টা। **Make or have a try**=চেষ্টা কৰ।

Trying *adj.* adopted to try পরীক্ষাকাৰী, প্রমাণ বুজা ; severe কষ্টকৰ, ক্লান্তজনক।

Tryst (ট্ৰাইষ্ট) *n.* an appointed place of meeting লগ পাবৰ নিমিত্তে নিৰ্দ্ধাৰিত ঠাই।

Bide tryst=to wait to meet at an appointed place or time স্বত্বিৰা মতে লগ পাবলৈ বৈধাৰ।

Tub (টাৰ্) *n.* an open wooden vessel কাঠৰ চাৰিয়া ; anything like a tub কাঠৰ চাৰিয়াৰ দৰে আন কোনো পাত্ৰ ; (Slang) a pulpit বক্তৃতা কৰা মণ্ডপ।

Tube (টিউব) *n.* a pipe for conveying fluids through নলী, নল, চুকা। **Tubular** *adj.* চুকাৰ দৰে। **Tube-well** নলী নাদ।

Tuber (টিউবাৰ) *n.* a round fleshy root আঁদু, টেপু ; a swelling উৰহা।

Tubercle (টিউবাৰ্কল্) *n.* a pimple, a small swelling অণ, কৌহা, বহ।

Tubercular, Tubercled *adj.* having small swellings টোপোৰা টোপোৰা কোঁহা থকা।

Tuberculosis (টিউবাক-কিউল-চিচ্) *n.* an infective disease বীজাণুজাত ৰুগ সংযুক্ত যক্ষ্মা আদি সংক্রামক ৰোগৰ, যক্ষ্মা ৰোগৰ।

Tubisen (টিউবি-চেন্) *n.* a trumpeter বগলিকা বজাওতা।

Tubthumper (টাৰ্-ঠাম্পাৰ) *n.* a ranting preacher লাগবান্ধ নৰকা আহোঁহোৱা বক্তা বা প্ৰচাৰক।

Tuck (টাক্) *v. t.* to draw together, to gather up সামুৰ, কোঁচা, চপা, মোৰনী দে। —*n.* a fold in a garment কাপোৰৰ পথালি ভাঁজ। **Tuck in** = (*Slang.*) eat heartily সন্তোষ মনেৰে খা।

Tuck up = to gather up কোঁচা (যেনে চোলাৰ হাত কোঁচা)।

Tuck *n.* (*Slang.*) eatables such as sweets pastry etc. মিঠাই আদি খোৱা বস্তু।

Tucker *n.* a piece of cloth tucked over the bosom বুকুত কোঁচা দি লগোৱা উপকৰণ কাপোৰ।

Tuesday (টিউজ-দে) *n.* the third day of the week মঙ্গলবাৰ।

Tuft (টাক্‌ট্) *n.* a cluster গোছা, কোছা, থোপা। **Tufty** *adj.* কোছাকোছা।

Tuft-hunter *n.* one who is eager to please the persons of rank ডাক্তৰ মানুহৰ লগ বিচাৰি ফুৰা মানুহ, ডাক্তৰ লোকৰ আশ্বৰ্য্যপ্ৰাৰ্থী।

Tug (টগ্) *n.* a strong rope ফাই; a strong pull টান; a steamer for pulling ships পাল জাহাজ টনা জাহাজ। —*v. t.* to pull with force বৰকৈ টান, বৰকৈ বল দে। **Tug of war** = the contest of pulling a rope to either of the two sides লেজ্ টনা খেল; a severe contest টনা-জঁজোৰা।

Tuition (টুইছন) *n.* teaching of children শিক্ষা, লৰাহোৱালী পঢ়োৱা কাম; care over children লৰাহোৱালী প্ৰতিপাল বাতৰা বাবে লোৱা বেতন।

Tulchan (টুলচেন্) *n.* an artificial calf for obtaining milk from a cow খুৱীয়া ধৰিবলৈ কৰা কৃত্ৰিম গৰু-মহৰ পোৱালি।

Tulip (টীউ-লিপ্) *n.* a genus of bulbous

plants ঘণ্টাৰ আকৃতিৰ ফুল হোৱা এবিধ ফুল গছ।

Tulle (টুল) *n.* fine silk net used for veils ওবলি লোৱা জালৰ কাপোৰ।

Tumble (টাম্-বল্) *v. i.* to fall suddenly খৰখাই পৰ, কুটিখাই পৰ; to roll বাগৰি যা। —*v. t.* to throw headlong হামথুৰি খুৱাই পেলা, কুটিখুৱাই পেলা। —*n.* a fall আছাৰ, থেকেছা, পতন; a rolling over বাগৰ, খৰ। **Tumble over** = to upset ওলট-পালট কৰ। **Tumble up** = to disorder খেলিমেলি কৰ; to get up from bed শোৱাৰ পৰা ঘুপুৰাই উঠ।

Tumbler (টাম্-ব্ৰাৰ) *n.* one who tumbles খৰমৰা, বাজিকৰ; large drinking glass বেলোৱৰ ডাক্তৰ গিলাচ; a kind of pigeon ঘূৰি ঘূৰি খৰমাৰি ওপৰলৈ উৰা পাৰ্; a porpoise তুহ বা লিহ।

Tumbrel or Tumbrel (টাম্-ব্ৰেল্) *n.* a cart with two wheels গধুৰ বস্তু দিয়া দুই চকাৰ গাড়ী; an open cart to convey victims for beheading ফাঁকত হত্যা কৰিবলৈ অপৰাধীকে নিয়া গাড়ী।

Tumefy (টীউ-মি-ফাই) *v. t.* or *v. i.* to swell উৰহ, ওফলি পৰ, ফুল, গাঙ্গটি নাম। **Tumefaction** *n.* swelling টেমুনা, উৰহা, গাঙ্গটি।

Tumid (টীউ-মিদ্) *adj.* swollen উৰহা, ওফলা, ফিক্কাই পৰা; falsely sublime গহীনালি ভাওধৰা। **Tumidity** *n.*

Tumour (টীউমাৰ) *n.* a morbid swelling in any part of the body টেমুনা, মেটুৰা উৰহা।

Tumult (টীউ-মাল্‌ট্) *n.* uproar কোচাল; bustle, violent commotion হলদিল, উল্লিসমূলি, উৰা-জুৰা, হুৰামুৰি, গোলমাল, হলহুল।

Tumultuous (টীউ-মাল-টীউ-আচ্) *adj.* disorderly হুৰামুৰি, অশান্তিজনক, হাইকাজিয়া প্ৰিয়; agitated হলহুল।

Tun (টান্) *n.* an old wine measure প্ৰায় ২৭ মোন ওজনৰ এটা অপ্রচলিত মদৰ জোৰ; a large cask ২৭ মোনী পীপা।

Tung-oil (টুং-অইল) *n.* চিনদেশৰ টুংগছৰ গুটীৰ বাৰ্ণিচ তেল।

Tonnage *n.* a tax on wine মদৰ টেক্স; see Tonnage.

Tune (টুইন্) *n.* a series of melodious notes in succession স্বৰ, সুৰ, জাত; state of giving the proper sound কথা কোৱা হেও। —*v. t.* to adjust the sound সুৰ বাছ, সুৰ মিলা। **Tune up** = to begin to play or sing গান গাবলৈ বা বজাবলৈ ধৰ। **Change one's tune** = ভাব পৰিবৰ্তন কৰ। **In tune** = harmonious মিল, সুৰ মিল। **Out of tune** = tuneless অমিল, শুনিবলৈ ভাল নলগা।

Tuner *n.* সুৰ মিলাওঁতা; one who adjusts the pitch of a tune.

Tungsten (টাং-ষ্টেন) *n.* a heavy metallic element of dark-grey colour ট্ৰং বগা একৰকম মূল ধাতু পদাৰ্থ।

Tuning *n.* the act of adjusting the sound of musical instruments স্বৰ মিলন।

Tunic (টিউনিক্) *n.* a loose frock কুৰ্তা, চোলা। (*bot.*) a covering ঢাকছাল, চোকাৰো।

Tunicle *n.* a small tunic ওপৰত পিন্ধা সৰু কুৰ্তা, ছাল, বাকলি।

Tunnel (টান্-এ'ল্) *n.* a long underground passage cut through a hill সুৰঙ্গ, মাটিৰ তলে তলে কাটি নিয়া বাট; an under-ground burrow of certain animals ভলতল গাঁত।

Turban (টাৰ-বে'ন্) *n.* an Indian headdress পাণ্ডি, পাগ।

Turbid (টাৰ্-বিদ্) *adj.* muddy ঘোলা, ঘোদনি। (*fig.*) confused, disordered বেমেজি, খেলমেজি। **Turbidness, Turbidity** *n.*

Turbot (টাৰ্-বট্) *n.* a kind of sea-fish এবিধ সাগৰীয় মাছ।

Turbulence, Turbulency (টাৰ্-বিউ-লেন্চ) *n.* a disturbance, tumult ধুমধুপাল, কোলাহল, হুৰাম্বা।

Turbulent (টাৰ্-বিউ-লেন্চ) *adj.* tumultuous, riotous ধুমধুপালীয়া, কঁজিয়াখোৰ, হলহুল কৰি ফুৰা, অশান্তিকৰ, অ'কাল, দন্দুৰা।

Turd (টাৰ্জ) *n.* a ball of dung জন্তুৰ লাঙ্গ, লদাৰন্ধা বিঠা।

Turf (টাফ্) *n.* sod, any surface of earth

covered with grass ঘাঁহ থকা চপৰা; the race course ঘোঁৰা দৌৱৰ চকৰ। —*v. t.* to cover with sod ঘাঁহেৰে চপৰা কাটি ঢাক।

Turf-man = ঘোঁৰা দৌৱত লিপ্ত থকা লোক।

Turfy *adj.* full of turf ঘাঁহৰ চপৰাৰে পৰিপূৰ্ণ।

Turgent (টাৰ্-জেন্ট) *adj.* swelling ওফোন্দা, উথহা; inflated ফুলি উঠা। **Turgescence** *n.*

Turgid (টাৰ্-জিড্) *adj.* swollen ভেৰেহা, ফুলা, উথহা; pompous জাকজমক; bombastic ওফাইদাং (যেনে কথা)।

Turgidity, Turgidness swelling ওফন্দনি; pomp কিতাহি।

Turion (টিউৱিয়ণ) *n.* a shoot rising from under-ground মাটিৰ তলৰ পৰা ওলোৱা গজালি বা পোখা।

Turk (টাৰ্ক) *n.* a native of Turkey তুৰ্ক দেশীয় লোক। **Turn Turk** = to become a Mohammedan মুচলমান হ; to become obstinate আকোণোজালি হ। **Turkish** *adj.* টুৰ্কী সম্বন্ধীয়। **Turkish bath** = গৰম ভাপ দি গা ঘমাই আৰোগ্য কৰা নিয়ম। **Turko-soviet** = Turkey and Soviet Russia.

Turkey (টাকী) *n.* a band of bird পেক চৰাই; **Turkey-cock** = মতা পেক চৰাই; one foolishly proud মিছা অহঙ্কাৰী লোক।

Turm (টাৰ্ম) *n.* (*milit.*) a troop সেনাদল।

Turmeric (টাৰ্-মাৰ্-ইক্) *n.* a kind of herbaceous plant having yellowish tubers হালধি।

Turmoil (টাৰ্-মইল্) *n.* tiresome labour অতি পৰিশ্রম, বৃথ-বন; disturbance গোলমাল, হলদিল। —*v. t.* to weary হাইবান্ কৰ, ক্লান্ত কৰ। —*v. i.* to be in commotion লটি-ঘটি হ, উজাৰ খা।

Turn (টাৰ্ণ) *v. i.* to move round ঘূৰ; to return ওলট, ওভত; to depend নিৰ্ভৰ কৰ; to sour টেঙ্গা হ। —*v. t.* to cause to revolve ঘূৰা, পকা; to reverse লুটিয়া; to form in a lathe কুন্দত দে; to change the direction of গতি পৰিবৰ্তন কৰ, ওভত। —*n.* act of turning ঘূৰণ; tendency গতি; a bend মৈৰ; a winding পাক; chance পাল; change

পরিবর্তন। **Turn about**=to move the face to another side ঘূৰ, ইফাল মুখ কৰ। **Turn away**=to dismiss খেদাই দে, বৰ্খাস্ত কৰ; to deviate আনফালে যা। **Turn a deaf ear to**=আঁতকান কৰ। **Turn the back**=to retreat পলা, পলায়ন কৰ। **Turn down**=to fold জাপ, ভাঁজ কৰ। **Turn forth**=খেদাই দে। **Turn into**=to change into পরিবর্তন কৰ বা হ। **Turn off**=to deviate আনফালকৈ ঘূৰাই দে; to complete কৰি অন্ত। **Turn on**=to depend upon নির্ভৰ কৰ; to confront উদ্ভতি ধৰ। **Turn one's head to**=to apply oneself to কোনো বিষয়ত লাগ বা নিযুক্ত হ। **Turn out**=to expel বাজ কৰ, খেদাই দে; to prepare for use প্রস্তুত কৰ, to occur ঘট, হ। **To turn out the cattle**=চৰিবলৈ দে। **Turn the back upon**=to quit পরিত্যাগ কৰ, এৰি দে। **Turn the edge of**=ভোতা বা বহুতা কৰ। **Turn the scale**=to decide চহনিশয় কৰ, ঠিক কৰ। **Turn the stomach**=পেট আঁড়োৰ-পাঁড়োৰ কৰ, পেট পকা। **Turn turtle**=to capsize উলুৰি খা (যেনে নাও), লুটি খা। **Turn over**=লুটিয়া, উলুৰিয়া। **Turn round**=ঘূৰ। **Turn up**=উপস্থিত হ, আহি ওলা। **By Turns**=one after another এটা এটাকৈ, এটাৰ পাচত এটা পালপাতি। **Ill turn**=a change for the worse অনিষ্টকৰ কাৰ্য্য, অমঙ্গলৰ অৰ্থে হোৱা পরিবর্তন। **In turn**=ক্রমান্বয়ে, অগাধিচাকৈ। **Take one's turn**=নিৰ্দ্ধাৰিত ঠাই পাই। **Take turns**=ঘূৰি ঘূৰি ইটোৰ ঠাইত সিটো হ। **Turn to account**=কামত লাগ, উপকাৰত আহ। **To a turn**=exactly ঠিকমতে, ঠিকঠাকৈ। **You will get it when your turn comes**=ভোম্বাৰ পাল পৰিল তুমি পাব। **It is my turn**=এই-বাৰ মোৰ পাল। **Turn the tables**=turn the tide গতি কিবা, অৱস্থা পরিবর্তন হ।

Turn-coat *n.* one who abandons his party স্বপক্ষ ত্যাগী, হতলীয়া মানুহ।

Turner *n.* one who turns কুন্দাওঁতা; a tumbler খবমৰা বাজিকৰ; a kind of tumbler-pigeon ঘূৰি ঘূৰি ওপৰলৈ উড়া পাৰ।

Turnery *n.* act of shaping by a lathe or the place where it is done কুন্দত দিয়া কাম, কুন্দশাল।

Turning *n.* winding পাক, মেচ।

Turnip *n.* a vegetable plant with an edible root চালগোম, এবিধ মূল।

Turnkey *n.* a warder জেলখানাৰ ওৱাৰ্ডাৰ, কয়দী বখীয়া।

Turnpike (টাৰ্ণ-পাইক্) *n.* a gate across a road moved on a pike চেৰেকী জপনা।

Turn screw (টাৰ্ণ-স্ক্ৰু) *n.* a screw-driver পেঁচকচ, পেঁচখেলা।

Turnstile (টাৰ্ণ-ষ্টাইল্) *n.* a revolving frame in a footpath for obstructing cattle চেৰেকী জপনা।

Turpentine (টাৰ-পেন্-টাইন্) *n.* a kind of tree yielding resinous substance টাপিন তেলৰ গছ; the resinous substance obtained from a kind of tree টাপিন এঠা।

Turpitude (টাৰ-পি-টিউড্) *n.* wickedness, baseness দুখীলি, নীচালি, ভ্ৰষ্টতা।

Turquoise (টাৰ্-কইজ্) *n.* a greenish blue mineral from Persia এবিধ নীলবৰণীয়া মণি।

Turret (টাৰ্-এট্) *n.* a small tower on building চূড়া, থিয় দ'ল-বন্ধীয়া ঘৰ, জোঁং ঘৰ।

Turret-ship an ironclad ship of war বৰ-তোপ সজাই নিয়া গুহজ থকা জাহাজ।

Turtle (টাৰ্ণল্) *n.* any tortoise কাছ। **Turn-turtle**=to capsize উলুৰি খা।

Tuscan (টাচ-কেন) *n.* a classic order of architecture একৰকম গৃহনিৰ্মাণ শ্ৰেণী; belonging to Tuscany ইটালিৰ টচকেন দেশীয়।

Tush (টাই) *interj.* be silent হিঃ! চুপ কৰ।

Tusk (টাচক্) *n.* the two long projecting teeth of certain animals কোনো জন্তুৰ দাঁত (যেনে হাতীৰ)। **Tusked** *adj.* দাঁতল।

Tusker (টাচক্-আব্) *n.* an elephant with tusks মথনা হাতী, দঁতাল হাতী।

Tut (টুট্) *interj.* থেং; a piece of work ঘূৰুবা কাম; to work by the job ঘূৰুবা কাম কৰ।

Tutelage (টিউ-তি-লেজ্) *n.* guardianship

বক্ষণাবেক্ষণ, প্রতিপাল, অভিভাবকতা ; state of being under a guardian বক্ষকাদীন অবস্থা ।

Tutelar, Tutelary *adj.* protecting প্রতিপালক, বক্ষকাদীন ।

Tutelar deity = ইফুদেরতা, কুল দেবতা ।

Tutor (টিউটর্) *n.* a teacher শিক্ষক । — *v. t.* to instruct শিকান, শিক্ষা দে । **Tutorial** *adj.* belonging to a tutor শিক্ষক সম্বন্ধীয় ।

Tutress *n.* (*firm*) .

Tutty (টাট্টি) *n.* ভুতিয়া ।

Twaddle (টোৱেডল্) *v. t.* to talk foolishly অনর্থক কথা ক, বেলবেলা । — *n.* silly talk অকামিল কথা, বেলবেলা ।

Twain (টোৱেন্) *n.* a pair, two দুটা, এজোৰ, এহাল । **In twain** = asunder দুফাল, দুভাগ ।

Twang (টোৱেং) *n.* a quick sound like that of a tight string ধনুৰ টংকাৰ । — *v. i.* to sound as a tight string when pulled টনহটনহ শব্দ কৰ ।

'Twas (টোঅজ) contraction of **It was**.

Twattle (টুৱট্) *v. i.* to twaddle বক্-বক্ কৰ, বেলবেলা ।

Tweark (টুইক্) *v. t.* to pull with a jerk আজোৰ মাৰ, to twist sharply মোচৰ পাক । — *n.* a twist আজোৰ, চিকুট ; any perplexity বিমোৰ অৱস্থা । (*Slang.*) dodge ফাকটি ।

Twined (টুইড্) *n.* a kind of twilled cloth পকোৱা উল সূতাৰ এবিধ কাপোৰ ।

Twiddle (টুইডল্) *v. t.* to handle lightly ঈষৎ স্পৰ্শ কৰ, ছো ; to trifle with লৰফৰা, ধেমালি কৰ ।

Twicezers (টুইজাৰ্-চ) *n.* (*sing*) small pin-cers for pulling out hairs লেপ, সৰু চেপেনা ।

Twelfth (টোৱেলফ্) *adj.* the last of twelve দ্বাদশ । **Twelve** (টোৱেলভ্) *adj.* ten and two বাৰ । — *n.* the number twelve বাৰ অঙ্ক, বাৰ সংখ্যা ।

Twentieth *adj.* next after the nineteenth বিংশতি । — *n.* উনৈশৰ পাচৰটো । **Twenty** (টুৱেণ্টি) *adj.* twice ten কুড়ি, বিংশতি । — *n.* the number next after nineteen কুড়ি

সংখ্যা । **Twenty four** *n.* and *adj.* twenty and four চৌবিশ ।

Twice (টোৱাইচ্) *adv.* two times দুবাৰ, দুবেলি, দুগুন । **Twice-told** = বাৰে বাৰে কোৱা, পুৰণা ।

Twiddle (টুইডল্) *v. t.* or *v. i.* to trifle with নিছেই তুচ্ছ জ্ঞান কৰ, উলাই কৰ, মিছাই কোনো এটা পিটিকি থাক । **Twiddings** *n.* ঘূৰোৱা পকোৱা কাম । **Twiddle one's fingers** = টিলিকি মাৰি বহি থাক ।

Twig (টুইগ) *n.* a small branch of a tree সৰু ডাল, ঠাল, ঠেঙুলি । (*Slang*) to perceive narrowly মন, টলক ।

Twilight (টোৱাই-লাইট্) *n.* partial darkness before sunrise and after sunset লোকাংমোকা, চকাহন্দা, গধূলি, মূনিচুনি ।

Twill or **Tweel** (টুইল্) *n.* a woven fabric একবকম পকোৱা সূতাৰ কপাহী কাপোৰ ।

Twin (টুইন) *n.* one of two children born at a birth একেলগে ওপজা দুটাৰ এটা, যিঙ্গা লৰা বা ঘোৱালী । — *adj.* being one of two born at a time যিঙ্গা, যিঙ্গীয়া ; double দুগুণ, দুজীয়া ; like another ইটে সিটে একে । **Twinborn** = born together যিঙ্গা, যমজ । **The Twins** = মিতুন ৰাশি, অশ্বিনী কুমাৰদ্বয় ।

Twine (টোৱাইন) *n.* a cord made by twisting two or more thread বটীয়া, গুণ, পকোৱা জৰী ; a twist পাক, মোচৰ । — *v. t.* to wind পকা মেৰা, (জৰী) বাত ।

Twinge (টোৱাইনজ্) *v. t.* to pinch টিপ, চিকোট, খামোচা মাৰি ধৰ ; to effect with a sharp pain কামোৰ (যেনে পেট), বিখা ।

Twinkle (টুইংকল্) *v. i.* to blink, to sparkle পিৰিক-পাৰাক কৰ, চিমিক টমাক কৰ, চিকমিকা । **Twinkling** *n.* a quick motion of the eye চকুৰ পিৰিক পাৰাক, চকুৰ টিপ, এচাৰ ; an instant নিমিষ, মুহূৰ্ত । **In the twinkling of an eye** = এক নিমিষতে, চকুৰ পচাৰতে ।

Twirl (টুইল্) *v. t.* to turn round rapidly আজুলিৰে পকাই ঘূৰা । **Twirl one's thumb** = to remain idle একো নকৰাকৈ মিছাই বহি থাক ।

Twist (টুইষ্ট) *v. t.* to twine পকা; to wrench মোচৰ, পাক দে। —*v. i.* to be bent, to writhe পাক খা। —*n.* that which is twisted পাক, মোচোৰা।

Twit (টুইট্) *v. t.* to remind of some fault নিন্দা কৰ, টটকাৰি দে; হাঁহ।

Twitch (টুইচ্ছ) *v. t.* to pull with a jerk, to snatch আজোৰ মাৰ, থাপমাৰি বলেৰে কাঢ়ি আন। —*v. i.* to move spasmodically ফন্দিয়াই ধৰি হাত ভৰি টান; sudden contraction of the muscles ফন্দিয়া, সিৰাম্বি; a sudden quick pull আজোৰ।

Twitter (টুইট্-আৰ) *v. i.* to make a tremulous noise কিচিৰ-মিচিৰ শব্দ কৰ। —*n.* কিচিৰ-মিচিৰ শব্দ, চীচিয়নি।

Two (টু) *adj.* one and one দুই, দুটা। —*n.* the number two দুই সংখ্যা। **Two pieces**= দুভোখৰ, দুটুকুৰা। **Two girls**=দুজনী ছোৱালী। **Two sheets of paper**=দুখন কাগজ। **Be two**=অটৈক্য হ, পৃথক হ। **In two**=asunder দুফাল। **To kill two birds with one stone**= একেবাবেই দুটা কাম সিদ্ধি কৰ। **Two-edged**= দুতোফালে ধাৰ থকা। **Two-faced**=having two faces দুমুখীয়া; false মিচলীয়া। **Two-fold** *adj.* folded twice দুভাঁজ কৰা, দোহোৰা; double দুগুণ। **Two penny**=worth two pence cheap শস্তীয়া; worthless অকামিলা।

Two-seater *n.* motor car to hold two person দুজন মানুহ যাব পৰা মটৰ গাড়ী।

Two-speed-gear=a contrivance for changing the revolutions of the driving wheel মটৰ গাড়ীৰ ঠেলা চকৰিৰ পাক ঘূৰোৱা যন্ত্ৰ।

Turn *n.* লগুন নগৰৰ ফাঁচী দিয়া ঠাই।

Turn-tree *n.* the gallows ফাঁচি কাঠ।

Tylosis (টাই-লো-চিচ) *n.* inflammation of the eye-lids চকু উথহা বেমাৰ।

Tympanum (টিম্-পেন-আম্) *n.* the drum of the ear কাণৰ ভিতৰৰ ঢাক ছাল। **Tympanic** *adj.* like a drumhead কাণৰ খোলৰ পৰ্দ্ধা।

Tympanitis *n.* the inflammation of the ear drum কাণৰ ভিতৰৰ বেমাৰ।

Type (টাইপ্) *n.* a piece of metal on which a character is engraved ছাপাৰ আখৰ; pattern নিদৰ্শন, আৰ্হি; kind বকম, ধৰণ, বিধ।

Type foundry *n.* a place where type is manufactured ছাপাৰ আখৰ তৈয়াৰ কৰা ঠাই।

Type-writer *n.* a machine for writing on paper ছাপাৰ আখৰ লেখা কল। **Type script**= a document written with a type-writer টাইপত লিখা কাগজ-পত্ৰ।

Type metal=metal used for making types আখৰ কটা মিশ্ৰিত ধাতু, যেনে তাম, সীহা, দস্তা আক টিন।

Typhoid (টাই-ফাইড) *n.* a kind of intestinal fever সন্নিপাতি জ্বৰ।

Typhoon (টাই-ফুন্) *n.* a violent hurricane অতি ভয়ানক ধুমুহা-বতাহ।

Typhus (টাই-ফাচ) *n.* a kind of continued fever of contagious type এবকম বিষম সন্নিপাতি জ্বৰ।

Typical (টিপিক্-এল্) *adj.* pertaining to a type, emblematic আদৰ্শস্বৰূপ, দৃষ্টান্তস্বৰূপ।

Typify (টিপ্-টাইফাই) *v. t.* to represent by an emblem প্ৰতীকস্বৰূপ কৰ, আদৰ্শ স্বৰূপে কৰ; to represent by an image নক্সা কৰি দেখুৱা।

Typist *n.* one who uses a type writing machine টাইপিষ্ট, ছাপা কলৰ আখৰ লিখোঁতা।

Typograph (টাই-প্-গ্ৰেফ্) *n.* a machine for setting type ছাপাৰ আখৰ বহুৱা কল।

Typography (টাই-প্-গ্ৰেফ-জি) *n.* the art of printing ছাপা কৰা বিদ্যা; the general appearance of printed matter ছাপা কৰা আখৰৰ ঠগ, ছাপা কৰা কাৰ্য্য।

Tyrannical (টাই-ৰেন্-ই-কেল) *adj.* despotic, cruel অত্যাচাৰী, নিষ্ঠুৰ। also **Tyrannic**.

Tyrannise (টিৰ-এন্-আইজ) *v. t.* to rule with oppression অত্যাচাৰ কৰ, উপদ্ৰৱ কৰ, বেজাচাৰী হৈ শাসন কৰ।

Tyrannous (টিৰ-এন্-আচ) *adj.* despotic, unjustly severe অত্যাচাৰী, নিষ্ঠুৰ।

Tyranny (টিৰ্-এন্-ই) *n.* oppression, cruelty অত্যাচাৰ, উপদ্ৰৱ, দৌৰাণ্ডা, নিষ্ঠুৰ শাসন।

Tyrant (টাই-বেক্) *n.* an arbitrary ruler
অত্যাচারী বজা, নিষ্ঠুর শাসনকর্তা।
Tyrian (টিব-ই-এন্) *adj.* deep purple ককলা।
—*n.* a native of Tyro টায়ারো দেশীয় লোক।

Tyro, Tiro (টাই-ব') *n.* novice, one learn-
ing any art শিকাকণ, শিষী, শিল্প শিকারী।
(*L. tiro*=young recruit).
Tzar (জাৰ্) *n.* see Czar.

U

U (ইউ) The 21st letter in the English
alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ একবিংশ অক্ষৰ।

U-Boat *n.* German Submarine পানীৰ তলে
যোৱা জাহাজ।

Ubiety (ইউ-বাই-টি) *n.* being in certain
definite place স্থিতি, স্থানীয়, সম্বন্ধ।

Ubiquity (ইউ-বিক-ইউ-টি) *n.* omnipresence
সৰ্ববিস্তৃতি, সৰ্বব্যাপী অৱস্থা। **Ubiquitous** *adj.*
omnipresent সৰ্বব্যাপী। (*L. ubique*=
everywhere).

Udal (ইউ-ডেল) *n.* a kind of freehold right
of uninterrupted possession ইউবোপৰ
আগৰ দিনৰ চিবকাল ভোগদখলি স্বত্ব।

Udder (আড-আৰ) *n.* the mammary glands
of cows or other animals ওহাৰ।

Ugliness (আগ্-লি-নেচ্) *n.* state of being
ugly আঁতজা গুণ, কুহৃত অৱস্থা, কুহৃত আকাৰ।

Ugly (আগ্-লি) *adj.* deformed আগ্ৰী, এলাগী,
আগ্ৰী, আঁতজা, কুহৃত, কুফল, কুংসিত; hateful
বিগ লগা; dangerous সাংঘাতিক।

Ukase (ইউ-কে-চ্) *n.* proclamation issued
by the Czar কসদেশীয় বজাৰ আদেশ, বাজকীয়
বোষণাপত্ৰ।

Ulcer (আল-চাৰ) *n.* a dangerous sore যা,
বিহৰকোঁহৰা।

Ulcerate *v. i.* to be formed into an ulcer
যা হ, কোঁহাই যা। **Ulceration** *n.* effect of
an ulcer যা লাগি কোঁহাই যাওন, যা হওন।

Ulcerous *adj.* effected with an ulcer যা
লগা; like an ulcer যাৰ নিচিনা।

Ulema (উ-লি-মা) *n.* the body of profes-
sional Moslem doctors and theologians
of divinity মুছলমান বাজাৰ ধৰ্মোপদেশকৰ দল।

Ulmin (আল্মিন) *n.* black gummy substance
obtained from elm and other trees গছৰ
এঠাৰ কহ।

Ulster (আল্-স্তাৰ) *n.* a long and loose over-
coat হলৌ চোলা।

Ulterior (আল-টি-বি-অৰ) *adj.* beyond what
is seen, in the future দেখাৰ বাজে আন,
ভবিষ্যৎ, পাচৰ।

Ultimate (আল্-টি-মেই) *adj.* last শেষ, একে-
বাৰেই পাচৰ।

Ultimately *adv.* finally, at last অৱশেষে, পাচত,
মূৰকত, অন্তত।

Ultimatum (আল-টি-মে'-টাম্) *n.* the final
proposal for a treaty অন্তিম প্ৰস্তাৱ, চূড়ান্ত
প্ৰস্তাৱ।

Ultimo (আল্-টি-ম') *adj.* in the last month
গত মাহৰ।

Ultra (আল্-ট্ৰা) *adj.* extreme অত্যন্ত, বেচি,
অতিপাত; going beyond সিপাৰৰ। **Ultrafa-
shionable** *adj.* extremely fashionable অতি
বিলাসী। —*n.* advocate of extreme views
উগ্রগহী।

Ultramarine (আল্-ট্ৰা-মেৰিন) *adj.* situated

beyond the sea সাগৰৰ সিপাৰৰ, বিদেশীয়।

— *n.* a sky-blue colour নীলবৰ্ণ বিশেষ।

Ultramicroscope (আলট্ৰা-মাইক্ৰ'স্কোপ) *n.* a microscope to observe the form of even the minutest object নিচেই সূক্ষ্ম বস্তুৰ আকাৰ প্ৰকাৰ বুজিব পৰা অনুবীক্ষণ যন্ত্ৰ।

Ultramontane (আল্-ট্ৰা-মন্-টে'ন্) *adj.* being beyond the Alps mountains আল্প্চ পৰ্ব্বতৰ সিফালৰ; holding extreme views of the Pope's rights পোপ্ ডক্ট।

Ultramundane (আলট্ৰা-মন্ডে'ন্) *adj.* being beyond the world পৃথিৱীৰ বহিৰ্ভূত। (*L. ultar* = beyond).

Ultra-violet rays = ethereal waves beyond the rays of the visible spectrum দৃশ্যমান সূৰ্য্যমণ্ডলৰ বশিৰ অন্তত থকা আকাশৰ ৰঙলা বৰণ।

Ultra-vires (আলট্ৰাভায়াবিজ) *adj.* beyond one's power ক্ষমতাৰ বহিৰ্ভূত।

Umbellate (অ'ম্-বে'ল্-এ'ট) *adj.* bearing flowers in a bunch radiating from a single stalk থোপাপাতি ছত্ৰাকাৰ হোৱা। **Umbelliferous** *adj.* থোপাপাথেপ ফুল হোৱা।

Umbilic (অ'ম্-বি'ল্-ইক) *adj.* pertaining to the navel নাভি সম্বন্ধীয়, নাই বিষয়ক। **Umbilic region** = পেট। **Umbilical cord** = ওপজা লৰা-হোৱালীৰ নাড়ী।

Umbels (অ'ম্-বে'ল্-চ) *n.* (*pl.*) the entrails of a deer হৰিণা পহৰ নাড়ী-ডুক।

Umbra (আমব্ৰা) *n.* a shadow as of a planet ছাঁ। (*astr.*) প্ৰচ্ছায়া।

Umbrage (অ'ম্-ব্ৰে'জ) *n.* offence দাই, খাটি; suspicion of injury আশঙ্কা, সন্দেহ; a shade of foliage গছৰ ছাঁ। (*L. umbra* = a shadow).

Umbrella (অ'ম্-ব্ৰে'লা) *n.* a screen from rain or sunshine carried in hand ছাতি।

Umpire (অ'ম্-পায়াৰ্) *n.* an arbitrator মহাশ লোক, চালিচ, মীমাংসক।

Umpteen (অ'ম্প্ৰাট্ৰে'ন্) *n.* many অসংখ্য an indefinite number সংখ্যাগ্ৰীত লেখ।

Un এটা উপসৰ্গ, (ইয়াৰ অৰ্থ—অ, আ, ন, নি, নু, বি, বে)। ই আন শব্দৰ আগত বহিলে তাৰ অৰ্থ বিপৰীত হয়; যেনে **Unable** = অসমৰ্থ।

Untrue = অসত্য, সঁচা নহয়।

Unabated *adj.* not diminished অবিভাভ, উপশম নোহোৱা, নকমা।

Unable *adj.* not able অসমৰ্থ, অপাৰগ, অক্ষম।

Unaccommodating (অ'ন্-এক্-মডেটিং) *adj.* not compliant কাৰোৰোৰ নুবুজা, অৰৈয়া।

Unacquainted (অ'ন্-এক-ওইণ্ট-এড্) *adj.* not acquainted আচহুৱা, অচিনাকি।

Unaccountable *adj.* not capable of being accounted for নিৰ্ণয় কৰিব নোৱৰা, বুজিব নোৱৰা; not responsible দায়ী নোহোৱা।

Unacquired *adj.* not acquired নোহোৱা, হাতলৈ নহা।

Unadvised *adj.* not discreet, rash উদ্ভট, অবিবেচক।

Unaffected *adj.* not effected, plain, sincere গহীন ভাবৰ, সবল, ধূনপেচ নোহোৱা, অকপট।

Unaided *adj.* not aided নিঃসহায়, একাকী, সাহায্য নোপোৱা।

Unalloyed *adj.* not mixed, pure নিৰ্ভাল, আচল, নিৰ্ভূত, একো মিহলি নথকা।

Unalterable *adj.* not capable of alteration অলৰ, খাটোং, হিমাং, অপৰিবৰ্তনীয়।

Unanimity (ইউ-নে-নিম-ই-টি) *n.* state of being unanimous মিল, ঐক্যমত, একমত।

Unanimous (ইউ-নে-নিম-অচ) *adj.* agreeing in opinion একে মনৰ, মিল মতৰ, সকলো সন্মত হোৱা। **Unanimously** *adv.* সকলো একমত হৈ, সৰ্বসন্মতভাৱে, সকলোৰে মিলি।

Unappealable *adj.* not appealable to a higher court আপীল নোহোৱা।

Unapprised *adj.* not apprised জ্ঞ-নোহোৱাকৈ।

Unapt (অ'ন্-এপ্ট) *adj.* not suitable অলায়ক, ভেৰা।

Unarm *v. t.* to deprive of arms নিবস্ত কৰ, অস্ত্ৰ কাটি ল। **Unarmed** *adj.* without weapons বিনা অস্ত্ৰে, অস্ত্ৰ নোহোৱা।

Unasked *adj.* without being asked অযাচিত্তে, নোখোজাকৈ, অনাহুতকৈ।

Unattached *adj.* not attached কোনো বিশেষ ঠাইত বা কামত নথকা, বাজে থকা (যেনে জুলৰ বড়িত্ত নথকা ল'ৰা, বা আশা বেতনত বেজিমেণ্টৰ বাজে থকা চিপাহী)।

Unattested *adj.* not attested দস্তখত নোহোৱা।

Unauthentic (আন্-অথেণ্টিক্) *adj.* not authentic or genuine আচল নহয়, প্রকৃত বুলি ধৰিব নোৱৰা, প্রমাণহীন। **Unauthenticated** *adj.* not attested চহী নোহোৱা।

Unauthorised *adj.* not authorised অনাধিক, লক্ষ্য নোহোৱা।

Unavoidable *adj.* inevitable কনিবাৰ্গ, এবাব নোৱৰা, নিৰুপায়, অগত্যা।

Unaware, Unawares (আন্-এ-ওয়াব্) *adv.* suddenly হঠাৎ, অকস্মাত; unexpectedly ভূ-নোপোৱাকৈ, আচৰিত।

Unbearable *adj.* not bearable অসহ্য।

Unbecoming *adj.* improper অগায়, অযুগত, অবিহিত; unsuited অশোভ।

Unbeliever *n.* one who does not believe in divine powers নাস্তিক।

Unbiased (আন্-বাই-এচড্) *impartial* নিৰপেক্ষ, অপক্ষপাতী।

Unbending *adj.* unyielding, resolute ঠনকঠা, সৈমান নোহোৱা, দৃঢ় প্রতিজ্ঞ, ভিৰ নোখোৱা।

Unbind *v. t.* to loose, to set free মোকোলা, খোলা।

Unblamable *adj.* faultless নির্দোষ, দায় দিব নোৱাৰা।

Unblemished *adj.* free from reproach নিরুলজ, নির্দোষ, নিষ্পৃক্ত।

Unborn (আন্-বৰ্ণ) *adj.* not yet born, অন্তঃপন্ন, এতিয়াও উদ্ভব নোহোৱা, অজাত।

Unbosom (আন্-বজম্) *v. t.* to disclose প্রকাশ কৰ, খুলি ক।

Unbound (আন্-বাউণ্ড) *adj.* loose খোলা, মুকলি।

Unbounded *adj.* not limited অসীম, অশেষ, অপৰিমিত।

Unbred *adj.* rude অসভ্য, চহ', অভদ্র।

Unbridled (আন্-বাইলড্) *uncontrolled* উপভ ইচ্ছাধীন; licentious লম্পট, অসংযত।

Unbroken *adj.* entire অঙ্গগ, অখণ্ডিত, নভগা।

Unburden Unburthen *v. t.* to take a burden off ভাৰ বা যোজা ওচা; to free the mind from anxiety চিন্তা দূৰ কৰ।

Uncalled for *adj.* unnecessary অনাবশ্যক, অযথা।

Uncanny (আন্-কেন্-ই) *adj.* uncannily দৈবিক, অমান্বিক; dangerous সাংঘাতিক।

Uncase *v. t.* to take out of a case খাপৰ পৰা উলিয়া, মোট ওচা।

Uncate (আন্-কেট্) *adj.* hooked আকৃষ্টী লগা।

Uncasing (আন্-চিছিং) *adj.* continual অনবহত ছেদভেদ নোহোৱা, অবিশ্রান্ত।

Unceremonious *adj.* not formal বে দস্তৰ, অশিষ্টাচারী, অভদ্র।

Uncertain (আন্-চাৰ-টে'ন্) *adj.* doubtful অনিশ্চয়, অধিৰ, বেঠিক, সন্দেহজনক।

Uncertainty *n.* state of being doubtful সন্দেহ, অনিশ্চয়তা।

Unchangeable (আন্-চেন্-জ-এবল্) *adj.* not capable of change অলব, অপরিবর্তনীয়।

Uncharitable *adj.* not charitable কৃপণ, নির্দয়, দয়ামমতাহীন।

Unchaste (আন্-চে'ষ্ট) *adj.* lewd মতৰী, কাঞ্চুকী, ধুই, অসভ্য। **Unchastity** *n.* lewdness অসাধুতা, লম্পট স্বভাব।

Unchecked *adj.* unrestrained অবাধিত, উদগ্ৰ, তাৰণা নোহোৱা।

Uncia (আনচিয়া) *n.* twelfth part of a coin or amount, an inch কোনো মুদ্ৰাৰ বা সংখ্যাৰ ষাৰ্শ অংশ, যেনে এফুটৰ এক ইঞ্চি।

Uncinate (আন্-চিনেট্) *adj.* crooked বেকা, হাঁকুটিৰ দৰে।

Uncivil *adj.* not courteous, rude ভদ্র ব্যৱহাৰ নকৰা, অশিষ্ট, অভদ্র।

Unclad *adj.* not clothed উলঙ্গ, বিবস্ত্ৰ।

Uncivilised *adj.* barbarous আবৰী, অসভ্য।

Unclaimed *adj.* not claimed বে-ওৱাবিচ, গৰাকী নোহোৱা।

Uncle (অঙ্কল) *n.* the brother of one's father দদাই। **Uncle Sam** = the people of the United State of America আমেৰিকাবাসী।

Unclean *adj.* not clean, foul অপবিত্ৰ, পেটেকা, অশুচি।

Unclench (আন-ক্লেঞ্চ), **Unclench** *v. t.* to open মুকলি কৰ, খোল।

Uncomely *adj.* not comely, indecent অশুৱনি, নীচংগ, কুংসিত, জঘৰা, অভদ্র। **Unconceitfulness** *n.* আত্মজ্ঞতা।

Uncomfortable *adj.* not comfortable আচল, অস্বজনক, থাকি বা বহি চল নলগা।

Uncommon *adj.* unusual অসাধাৰণ, নাভূত-নাশ্রুত।

Unconcern *n.* want of care or anxiety বেপৰৱৰ্তা, আত্মহেলা, আগ্ৰহ। **Unconcerned** *adj.* অমনোযোগী; without anxiety অশোঁহোঁৱা, কোনো কথা গাত নলগা।

Unconditional *adj.* not subject to any condition বিনাশৰ্ত্ত, বিনা বন্ধবস্তৱ, কোনো চুক্তি নোহোৱা।

Unconnected *adj.* not connected, separate অসংলগ্ন, পৃথক, সম্পৰ্ক নথকা, আলগ।

Unconscionable (আন্-কন্-শ্ব-ন'বল) *adj.* unreasonable অযুক্তি-বৰ, অবিবেকী।

Unconscious (আন্-কন-শ্বাচ) *adj.* not conscious অচেতন, বেজ্ঞ।

Unconstitutional *adj.* not constitutional ব্যৱস্থা বহিভূত, অনিয়ম, অবিধি।

Uncontested *adj.* not contested or denied প্রতিবাদ নোহোৱা, গম্ভৰ নথকা।

Uncouth (আন্-কুথ) *adj.* awkward, odd কুৎপ, আগড়া, আগচু, অপরূপ, অসঙ্গত; wild, uncivilised অসভ্য; unusual অসাধাৰণ।

Unconvenanted *adj.* not bound by a covenant কোনো চুক্তি নথকা, অনিদ্ধাৰিত।

Uncover *v. t.* to lay open খোল, মুকলি কৰ।

Uncovered *adj.* অনাবৃত, মুকলি।

Uncowl (আন্-কউল) *v. t.* to uncover উৎকৰ, মুকলি কৰ, ঢাকনী ওহা।

Unction (আংক-শ্বন) *n.* an anointing প্রলেপ, নোৱন অভিষেক; ointment ঔষধীয় তেল; warmth of devotion প্রণাঢ় ভক্তি; flattering words উচ্চটনি, উপাসা।

Unctious *adj.* oily তেলযুক্ত। **To lay** the

flattering unction to oneself=কাৰো উপাসাত ভোল যা।

Uncultivated *adj.* not cultivated গৰ আবাদি, পতিত (খেন মাটি); uncivilised অশিক্ষিত।

Undaunted (আন্-দন্-টোড্) *adj.* bold সাহসিয়াল, নিৰ্ভয়, অংগ।

Undeceived *adj.* inelusive অনিশ্চিত, অথিৰ অৰিৰ।

Undeceive *v. t.* to free from deception ভাষ্টি দূৰ কৰ, গুপ্ত কথা প্রকাশ কৰ।

Undefined *adj.* not defined or explained অনিৰ্ণীত, নিৰূপণ নোহোৱা; indefinite অগম।

Undeniable *adj.* not deniable অস্বীকাৰ কৰিব নোৱৰা, নিশ্চিত, নুই কহিব নোৱৰা, অনস্বীকাৰ্য।

Under (আন্দাৰ) *prep.* beneath, below তলত; less than কমে; subject to অধীন; in accordance with মতে, অনুসৰি। —*adv.* below তলত; in a lower degree কমে। —*adj.* subordinate তলতীয়া, অংগ; lower নিম্ন, সৰু। **Under arms** যুদ্ধৰ নিমিত্তে সাজু, অস্ত্ৰ চলাবলৈ প্রস্তুত। **Under fire**=exposed to the fire of an enemy শত্ৰুৰ গুলীৰ সম্মুখে। **Under one's nose**=under one's observation কাৰো চকুৰ আগতে। **Under sail**=in motion চলি থকা, জাহাজ মেলি যোৱা। **Under the breath**=with a low voice ফুচ-ফুচাই, মনে মনে। **Under way**=moving চলি থকা, গৈ থকা। **Under cover**=আঁৰ লৈ। **An Under Secretary**=সৰু চেক্ৰেটাৰী চাহাব। **To write under**=তলাত লেখ। **Under fifty rupees**=পঞ্চাশ টকাৰ কমে। **Under the Act**=সেই আইন মতে। **Under the circumstances**=এই বিলাক কাৰণত, এই বিলাক অৱস্থা ভাৰি, সেই গুণে। **The under-clerks**=তলতীয়া কেবাৰাণী বিলাক। **Under the orders**=সেই হুকুম মতে। **He works under me**=তেওঁ মোৰ তলত কাম কৰে। **Under colour of**=সেইটোকে ছল লৈ, সেই ছলনাত। **Under the name of**=অমুক নামে। **Under the sun**=পৃথিৱীত। **Under age**=নাবালক, কম বয়সীয়া। **Under consideration**=বিবেচনাৰীন, মীমাংসা নোহোৱা।

Undercurrent *n.* a current under the surface ভিতকরা সোত ; private influence গোপনীয় চেহা, ভিতকরা চক্ৰান্ত ।

Undercut (আঙাৰ-কাট) *v. t.* to strike a heavy blow upward ওপৰলৈ খন্দা মাৰ । —*n.* a blow dealt upward ওপৰলৈ মৰা খুন্দা, ওপৰমুখীয়া আঘাত ; to go to the foundation of তললৈকে যা ।

Underdone *adj.* insufficiently cooked আধাকোচা, আধা সিদ্ধা, খেবেহা ।

Undergo (আঙাৰ-গ') *v. t.* to endure ভোগ কৰ, সহ্য কৰ, সহ ; to be subjected to অধীন হ, তললৈ আহ । *He will undergo trial*—তেওঁ বিচাৰৰ অধীন হব, তেওঁৰ বিষয়ে সোধ হব । *To undergo certain examination*—কোনো এটা পৰীক্ষা দে । *To undergo punishment*—দণ্ড পাব, দণ্ড ভোগ কৰ ।

Undergarment (আঙাৰগাৰ্মেণ্ট) *n.* clothing worn under another পোচাকৰ তলত পিন্ধা কাপোৰ ।

Undergraduate (আন-ডাৰ-গ্ৰেড-ইউ-এণ্ট) *n.* a college student who has not passed the B. A. examination বি, এ, পাচ নকৰা কলেজৰ ছাত্ৰ, প্ৰাক-স্নাতক ।

Underground *adj.* subterranean মাটিৰ তলৰ ।

Undergrowth (আঙাৰ-গ্ৰ'উথ) *n.* shrubs growing under trees গছৰ তলত হোৱা হাৰি ।

Underhand *adj.* and *adv.* secret means গোপনীয়, তলমুখীয়া ; by secret means তলে তলে, গোপনে, প্ৰভাৱশক্তিৰে ।

Underlay *v. t.* to lay beneath তলত পাতি থ ।

Underlie (আঙাৰ লাই) *v. t.* to lie under নেদেখাকৈ তলত থাক । *The motive underlying it*—ইয়াৰ ভিতকৰা উদ্দেশ্য ।

Underline *v. t.* to draw a line under তলত আঁচ মাৰ ।

Underling (আঙাৰ-লিং) *n.* an inferior person, a mean fellow নিকৃষ্ট লোক, তলতীয়া সামাগ্ৰ কৰ্মচাৰী ।

Underman (আঙাৰ-মেন্) *v. t.* to provide with insufficient number of men কাম কৰা মানুহ তাকবকৈ দে । *The office is undermanned*

আফিচত কাম কৰা মানুহ কমকৈ দিয়া হৈছে, আফিচত মানুহ কম । **Undermine** *v. t.* to destroy তলে তলে নাশ কৰ ; to dig under তলে তলে খানি নে ।

Undermost *adj.* lowest নিচেই তলৰ ।

Underneath (আঙাৰ-নিঠ) *adj.* or *prep.* beneath তলত ।

Undermentioned *adj.* mentioned below তলত লিখা, নিয়োক্ত ।

Underrate (আঙাৰ-ৰেট) *v. t.* to fix a price under the value to depreciate দাম কমাই ধৰ, তুচ্ছ কৰ, সামাগ্ৰ জ্ঞান কৰ ।

Undersell *v. t.* to sell cheaper than another আনতকৈ দাম কমাই বেচ ।

Undersign (আঙাৰ-চাইন) *v. t.* sign below তলত দস্তখত কৰ । *The undersigned*—the person signing below নিয়ন্ত্ৰাকৰকাৰী, তলত দস্তখত কৰোঁতা ।

Understand (আন-ডাৰ-ষ্টেণ্ড) *v. t.* to learn to know thoroughly তত ধৰ, বুজ, জানিবলৈ পাব । —*v. t.* to be informed অনিৰলৈ পাব, বোধ কৰ । (*pa. t.* and *pa. p.* *Understood*) .

Understanding *n.* the faculty of thinking বোধ, জ্ঞান, বুদ্ধি ; agreement of minds পৰস্পৰ মনৰ মিল । *Good understanding*—সম্ভাৱ । *On the understanding*—on condition এই বন্দবস্তে । *Understandably adv.* so far as could be known জনাজাতকৈ ।

Undertake (আঙাৰ-টেক্) *v. t.* to take upon one's self গাত ল, ভাব ল ; to attempt কৰিবলৈ ল, চেষ্টা কৰ ।

Undertaking *n.* any work or project attempted or engaged in কৰিবলৈ লোৱা কোনো কাম ; enterprise উদ্যোগ, কাৰবার ; a binding হুক্তি ।

Undertenant *n.* a subtenant তলতীয়া বায়ত, চুকনিয়াৰ ।

Undertook *pa. t.* of *undertake* .

Undervalue (আঙাৰ-ভেলিউ) *v. t.* to esteem lightly তুচ্ছ বা সামাগ্ৰ ভাব কৰ, মূল্য কমাই ধৰ । *Undervaluation n.* দাম কমাই ধৰণ ।

Underwear (আত্ম-ওৱেৰ্) *n.* undergarment
তলত শিঙা কাপোৰ।

Underwent *pa. t.* of *undergo*.

Underwood *n.* trees growing under large ones
গছৰ তলৰ হাবি।

Underwriter *n.* one who insures, as shipping
জাহাজ আদি ইনশ্বিচৰ কৰোঁতা, বিমাকৰ্তা।

Undescribable (আন্-দিস্-ক্ৰাই-বে-বেল্) *adj.* not
describable বৰ্ণনা কৰিব নোৱৰা, অবৰ্ণনীয়।

Undeserving *adj.* unworthy অযোগ্য, অকৰ্মণ্য।

Undesigning (আন্-দি-জাই-নিং) *adj.* artless,
sincere সৰল, অকপট, ফাকিফুকা নহনা।

Undesirable (আন্-দি-জাই-বে-বল্) *adj.* not to
be wished for অবাঞ্ছনীয়, অনুচিত।

Undine (আনডাইন) *n.* a water-nymph who can
receive a soul by marrying a mortal আত্ম-
বিহীন জলকুঁৱৰী যি মানুহক বিয়া কৰিলেহে আত্ম
লাভ কৰে।

Undisciplined (আন্-দিচ-ই-প্লিন্দ) *adj.* not
properly trained অশিক্ষিত।

Undivided (আন্-দি-ভাই-দেভ) *adj.* not divided
অবিভক্ত, ভাগ, নোহোৱা, একমালী।

Undo (আন্-ডু) *v. t.* to open, to loose খোল,
মেল; to ruin নষ্ট কৰ, বেয়া কৰ।

Undone *adj.* ruined বিনষ্ট, উজ্জ্বল, নাশ।

Undoubted (আন্-দাউট-এ'ড) *adj.* without doubt
নিঃসন্দেহ, নিঃসংশয়, খাটোং।

Undoubtedly *adv.* unsuspectedly অৱশ্যে, নিঃসন্দেহ-
কপে, নিশ্চয়কৈ।

Undress *v. t.* to take off the dress পোচাক
সোলোকা; to remove the dressing from
a wound গাত বন্ধা কাপোৰ গুচ, কাপোৰ
সলা।

Undue (আন্-ডিউ) *adj.* improper অনুচিত, অত্যা-
ধিক, অতিবিস্তৃত, অপৰিমিত।

Undulate (আন্-ডিউ-লেট্) *v. t.* or *v. i.* to
move like waves ওখ-চাপৰ কৰ, থলাবমা হ; to
cause to vibrate লৰা, কঁপা।

Undulation *n.* waviness চৌৰ দৰে গতি।

Undulating *adj.* moving like waves চৌৰ দৰে

কঁপি থকা। **Undulatory** *adj.* wavy থলাবমা,
ঠাইতে ওখ ঠাইতে চাপৰ।

Unduly *adv.* improperly অত্যাধিকপে, অনুচিত-
কপে।

Undutiful *adj.* not dutiful কৰ্তব্য কাম
অৱহেলাকাৰী, কৰ্তব্য কাম নুজ্ঞা, কৰ্তব্য জান
নুথ।

Undying *adj.* not dying unceasing চিৰস্থায়ী,
জামৰণ।

Unearth (আন্-আৰ্থ) *v. t.* to take out of
earth খানি উলিয়া; to disclose বাহিৰ কৰ,
উলিয়া।

Unearthly *adj.* supernatural দৈবিক, স্বৰ্গীয়।

Uneasiness (আন্-ইজি-নেচ) *n.* state of being
uneasy ব্যাকুলতা, উদ্বেগ; disquiet চাটফুট,
অস্থি, অশান্তি, ধৰফৰনি।

Uneasy (আন্-ইজি) *adj.* restless, disturbed
অস্থিৰ, ব্যাকুল, বিহ্বল, ধৰফৰাই থকা, গা বেয়া।

I feel somewhat uneasy==মোৰ গাটো অলপ বেয়া
লাগিছে, মই গাটো অলপ বিষম পাইছো।

Uneducated (আন্-এদ-ইউ-কেট্-এড) *adj.* not
educated অশিক্ষিত, লেখাপঢ়া-নজনা।

Unemployed *adj.* out of work আবনুৱা, কামকাজ
কৰিবলৈ নোপোৱা।

Unemotional *adj.* not easily given way
to feeling সহজে দুখ বেজাৰ বোধ নকৰা, টান
মনৰ।

Unenviable *adj.* not to be envied বেয়া, অবাঞ্ছনীয়,
লোভ নলগা, থিয়াল নলগা।

Unequal (আন্-ইক্-ওৱেল্) *adj.* not equal
or alike অসমান, বিযোৰ; insufficient
অযোগ্য।

Unequivocal *adj.* not capable of double
meaning, unquestionable স্পষ্ট, নিঃসন্দেহ,
নিশ্চিত।

Unerring (আন্-এ'ৰ্-ইং) *adj.* infallible
নিভুল, অভাঙ, ভ্ৰম-বহিত, নিশ্চয়।

Uneven (আন্-ইভন্) *adj.* not even or smooth
খহটা, কেবোকা কুকৰী, হেটামেচা, থলাবমা,
উঠকা উঠজি, অসমান, বিযোৰ (যেন a num-
ber)।

Unevenness *n.* want of evenness or uniformity
অসমান অৱস্থা, খহকা গুণ।

Unexecuted (আন্-একচ্-ই-কিউ-টেড) *adj.* not performed সম্পন্ন নোহোৱা, জাৰি নোহোৱা (as a decree), দস্তখত নোহোৱা (as a deed).

Unexpected *adj.* হঠাৎ হোৱা, আগেয়ে আশা নকৰা।

Unexpectedly *adv.* হঠাৎ, আচৰিতে, অকস্মাৎ, নভবা নিচিনাকৈ।

Unexpired *adj.* not expired বাকী থকা, শেষ নোহোৱা।

Unfailing *adj.* not failing অব্যৰ্থ, অলপো ক্ৰটি নোহোৱা।

Unfair (আন্-ফেয়াৰ্) *adj.* dishonest অসৎ, অযায়।

Unfaithful *adj.* not trustworthy অসঙ্গীতি, অবিশ্বাসী।

Unfamiliar *adj.* not familiar অচহুৱা।

Unfasten (আন্-ফাষ্টন্) *v. t.* to unfix, to loose মোকোলা, বান্ধখোলা, মেল।

Unfathomable (আন্-ফেডমেবল্) *adj.* too deep to be measured আখাউনীয়, তলানিলা বুজিব নোৱৰা।

Unfavourable *adj.* not favourable অপ্রসন্ন, অশুভ।

Unfed (আন্-ফেড) *adj.* not fed আহাৰ নুখুওৱা।

Unfeeling *adj.* hard-hearted নিষ্ঠুৰ, কাঠচিঠীয়া।

Unfetter *v. t.* to set at liberty মুক্ত কৰ, মোকোলাই দে।

Unfinished *adj.* not finished অসম্পূৰ্ণ, আধা কৰা।

Unfit (আন্-ফিট্) *adj.* unsuitable অযোগ্য, গবলায়ক, অনুপযুক্ত। **Unfitness** *n.*

Unfledged (আন্-ফ্লেড্জল্) *adj.* immature পাখি নগজা, পোৱালি, আকলন।

Unflinching *adj.* without shrinking steadfast দৃঢ়, নিৰ্ভয়।

Unfold (আন্-ফল্ড) *v. t.* to spread out মেল, খোলা, মুকলি কৰ; to tell ক, প্রকাশ কৰ।

Unforeseen (আন্-ফ'ৰ-চিন্) *adj.* not foreseen অজানিত, আগেয়ে নেদেখা, অকস্মাত হোৱা, দৈবাবীণ।

Unforgiving *adj.* not forgiving ক্ষমা নকৰা, দোষ পালে নোবা, নিৰ্দিয়, একচেচকা।

Unfortified *adj.* not fortified দুৰ্গৰ দ্বাৰা বেহীন নকৰা, দুৰ্গবিহীন।

Unfortunate (আন্-ফৰ-টিউ-নেট্) *adj.* not fortunate দুৰ্দশীয়া, হতভাগ। **Unfortunately** *adj.* দুৰ্ভাগ্যক্ৰমে।

Unfounded *adj.* baseless অমূলক, মিছা।

Unfriendly (আন্-ফ্ৰেন্ড্-লি) *adj.* not friendly, unkind অমিল, অতাবি, অপ্রসন্ন। **Unfriendliness** *n.* অসন্তোৰ, শত্রুতা।

Unfurl (আন্-ফাল্) *v. t.* to unfold মেল।

Unfurnished *adj.* unsupplied with furniture আচৰাবা নথকা।

Ungainly (আন্-গেইন-লি) *adj.* clumsy, awkward looking অঁভজা, কুৎসিত।

Ungodly *adj.* not godly, sinful অধাৰ্মিক, পায়ণ্ড, পাপাসক্ত।

Ungrateful (আন্-গ্ৰেট্-ফুল) *adj.* thankless অশলাগী, অগুণকাৰী, অকৃতজ্ঞ।

Ungual (আনগুৱেল্) *adj.* relating to a nail, claw or hoof নখ বা খুৰা সম্বন্ধীয়।

Unguarded (আন্-গাৰ্ডেড) *adj.* unprotected অৰক্ষিত, অনাবৃত; careless অসাবধান।

Unguent (আংগুৱেন্ট) *n.* ointment গ্ৰেলেপ, মলম, গোকোৱা তেল।

Unguis (আং-গুইচ) *n.* a claw, a hoof or nail নখ, খুৰা; the length of the nail equal to ½ inch আধা ইঞ্চি।

Ungula (আং-গিউলা) *n.* (*pl.*—ae) hoof, claw, talon খুৰা, নখ, হাঁতেৰা; a surgical instrument for extracting a dead foetus পেটৰ মৰা পোৱালি ৰাখ কৰা ডাক্তাৰী যন্ত্ৰ।

Unhandy *adj.* not convenient ৰাহহাৰ কৰিবলৈ আচল; awkward কুৎসিত।

Unhappy *adj.* not fortunate দুৰ্দশীয়া; not happy অসুখী। **Feel unhappy**—গা হুখা।

Unhappiness *n.* misfortune দুৰ্দশা, বিপত্তি, অসুখ-অশান্তি।

Unhealthy (আন্-হেল্থি) *adj.* unfavourable

to health অস্বাস্থ্যকৰ ; wanting health
বেমাৰী, কৰ্গায়া।

Unheard (আন-হাৰ্ড) *adj.* not heard নুশুন।

Unheard of = not known অবিদিত, অজ্ঞাত,
অদ্ভুত।

Unhesitatingly *adv.* without hesitation,
promptly ততালিকা, তৎক্ষণাৎ, থকাইথৈয়া নকৰা-
কৈ, অলপো ভোঁচ নকাৰাকৈ।

Unhinge (আন-হিঞ্জ) *v. t.* to take from the
hinges বজা খালি ; to unsettle ঢিলা কৰ,
লব্ধ-ফৰুক কৰ।

Unholy (আন-হ'লি) *adj.* not sacred, sinful
অপবিত্ৰ, অধাৰ্মিক, পায়ত, ধুই।

Unhurt *adj.* not hurt অনাহত, আঘাত নলগা,
দুখ নোপোৱা।

Unhusked *adj.* not stripped of husk নৰ্কৰা,
চোকোৰা নুগুচোৱা।

Unicameral (ইউ-নি-কেম-এবেল) *adj.* having
one chamber of a legislative body এখন
মাত্ৰ শাসন সভা থকা।

Unicorn (ইউ-নি-কৰ্ণ) *n.* a fabulous animal
with one horn এক শিল্পীয়া কল্পিত জন্তু।
(*L. unus* = one ; *cornu* = a horn).

Unicostate (ইউ-নি-কষ্টেট) *adj.* having one
rib এডাল মাত্ৰ হাড় থকা।

Uniform (ইউ-নি-ফৰ্ম) *adj.* having one or the
same form একে আৰু, একে সমান, একেৰূপ।
—*n.* a dress of the same kind একেৰূপৰ
পোচাক। **Uniformly** *adv.* সমানে, একেৰূপে।

Uniformity *adj.* sameness, agreement with a
rule একাকার, মিল, সমানতা।

Unify (ইউ-নি-ফাই) *v. t.* to make into one
এটা কৰ, একেকাঠি কৰ। (*L. unus* = one ;
facere = to make).

Unimpeachable (আন-ইম্পি-চে'বল্) *adj.* fault-
less, blameless দোষ ধৰিব নোৱৰা, অদুৰিত,
নিষ্পত্ত।

Uningenious (অন্-ইন্-জি-নি-অ'ছ) *adj.* stupid
ভেৰা, আডুৰা।

Uninhabited *adj.* not inhabited নিজ্জন, জনশূন্য,
মানুষ নথকা।

Union (ইউ-নি-অন্) *n.* act of uniting সংযোগ।

concord, agreement between parts মিল,
একতা ; a small council in a town to look
after its sanitation etc. বাজহুৱা শাসন
সম্মিলন, ইউনিয়ন সভা। **Union Jack** = the
national flag of Great Britain and Ireland
ইংলণ্ডৰ আৰু আয়াৰলেণ্ডৰ জাতীয় পতাকা।

Union Government = সংযুক্ত
ৰাষ্ট্ৰ শাসন
প্ৰণালী, সংযুক্ত শাসন তন্ত্ৰ, কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ। **United
Kingdom** = England, Scotland, Ireland
যুক্তৰাজ্য। **United States** = America যুক্তৰাষ্ট্ৰ।

Unionist (ইউ-নিয়ন-ইষ্ট) *n.* one opposed to
the granting of Home Rule to Ireland
আয়াৰলেণ্ডৰ স্বায়ত্ত শাসন প্ৰস্তাৱ বিৰোধী।

Unlike (ইউ-লিক্) *adj.* single without a like
or equal অস্বতীয়, অতুলনীয়।

Unison (ইউ-নি-শ্বন্) *n.* agreement of sound
সুৰ মিল।

Unit (ইউ-নিট্) *n.* a single thing, anything
taken at one এটা, এক সংখ্যা, এক সমষ্টি।

Unitate = ঐকিক্ নিৰিখ।

Unitarian (ইউনিটে'ৰিয়ন) *n.* one who be-
lieves the unity of the Godhead অৰৈত-
বাদী, একেশ্বৰবাদী, ব্ৰহ্মজ্ঞানী।

Unite *n.* (ইউ-নাইট) *v. t.* to join into one
সংযোগ কৰ, একেলগ কৰ, লগলগা, জোৰা যুৱা।
—*v. i.* to become one একেলগ হ, লাগলাগ।

United *adj.* joined সংযুক্ত, একেলগ কৰা।

Unitedly *adv.* together লগলাগি, একেলগে,
হুঁহুঁহু, মাটিধে।

Uniting (ইউ-নি-শ্বন) *n.* act of uniting সংযোগ,
মিল।

Unity (ইউ-নি-টি) *n.* oneness একতা, মিল।

Universal (ইউ-নি-ভাৰ-চেল) *adj.* general,
comprising all সাধাৰণ, সকলোতে খতা,
বিশ্বজনীন। **Universally** *adv.* generally সৰ্ব্বত্র,
গোটেই খনত, দেশজুৰি। **Universal religion** =
বিশ্বৰূপী ধৰ্ম, বিশ্বজনীন ধৰ্ম।

Universe (ইউ-নি-ভাৰ্চ) *n.* the world ব্ৰহ্মাণ্ড,
জগত, ত্ৰিভুবন।

University (ইউ-নি-ভাৰ-চিটি) *n.* an assem-
blage of colleges where all the arts and
sciences are taught বিশ্ববিদ্যালয়।

Univocal (ইউ-নি-ভকেল) *adj.* having one meaning only একার্থক ; having union of sounds একত্ব বিশিষ্ট।

Unjust (আন-জাস্ট্) *adj.* not just অত্যাচার, অসঙ্গত, অবিচার।

Unkempt (আন্-কেম্প্ট) *adj.* uncombed, dish-evelled চুলিনাচোৰা, আউল-বাউল, জপবা-মুৰীয়া ; careless জহবা।

Unkind (আন্-কাইণ্ড) *adj.* devoid of kindness cruel নিমরমিয়াল, নিকৰণ, নির্দয়।

Unkindly *adv.*

Unknown (আন-ন'ন) *adj.* not known অজ্ঞাত, অবিদিত, অপরিচিত, অচেনা।

Unknowningly *adv.* ignorantly নেজানি, অজ্ঞাত-সাৰে।

Unlawful *adj.* not lawful বে-আইনী।

Unlearn (আন-লার্ণ) *v. t.* to forget what has been learnt শিখা কথা পাহৰ।

Unless (আন-লেচ্) *conj.* if not যদি নহয়, নহলে নকবিলে ইত্যাদি। **Unless you go**=তুমি নাগলে।

Unlettered (আন-লেটার্ড) *adj.* illiterate অশিক্ষিত, লেখা-পড়া নজনা।

Unlike (আন-লাইক্) *adj.* not like অসদৃশ, বিভিন্ন, পৃথক, একে নহয়। **Unlikely** *adj.* improbable অসম্ভব। **Unlikelihood** *n.*

Unlimited (আন-লি-মিট্-এড) *adj.* not limited অসীম, অপেশ।

Unload *v. t.* to take the load from বোঝাই নমা, ভৰা গুচা, খালি কৰ।

Unlucky *adj.* unfortunate দুৰ্ভাগীয়া, দুৰ্ভাগীয়া ; ill-omened অমঙ্গলীয়া, অশুভ।

Unmake *v. t.* to destroy ভাঙ্গি পেলা, নষ্ট কৰ, বিকৃতি কৰ, হুলি পেলা, মোকোলা।

Unmanly *adj.* cowardly ভয়ভূৰ ; unworthy of a man পুরুষৰ অযোগ্য।

Unmannerly *adj.* ill-bred অসভ্য, চহা, অশুভ্র।

Unmarked *adj.* bearing no mark চিন নিদিয়া ; not noticed মন নকৰা, নেদেখা।

Unmarried *adj.* not married আবিবৈ, বিয়া নকৰোৱা, অবিবাহিত।

Unmerciful *adj.* showing no-mercy অকৰুণ, নির্দয় ; excessive বোজাই, অতিপাত।

Unmerited *adj.* undeserved অযোগ্য, অর্নুচিত, পাব নলগীয়া।

Unmethodical *adj.* without method দিহা নলগা, বেবেৰিবাং, উটাপুটা।

Unmindful *adj.* regardless অমনোযোগী, মন-কাণ নকৰা।

Unmitigated *adj.* not abated লাঘব নোহোৱা, উপশম নোহোৱা।

Unmixed (আন-মিক্চদ্) unadulterated নিভাজ, অমিশ্রিত, একেআণী।

Unmounted *adj.* not set or arranged with suitable back ground নবছা, ফ্রেম নলগোৱা, (যেনে পট, নক্সা) not placed on horse-back ঘোঁৰাত নুঠা।

Unmoved *adj.* firm স্থিৰ, অবিচলিত, অলব ; not emotional দুখ-বেজাৰ নকৰা।

Unnatural *adj.* not natural অস্বাভাবিক, অলৌকিক। **Unnatural death**=অপঘাত মৃত্যু।

Unnecessary *adj.* needless অনাবশ্যক, অনর্থক। **Unnecessarily** *adv.* এনেয়ে, অনাহকে, মিছাই।

Unnerve (আন-নাৰ্ভ) *v. t.* to weaken, to deprive of strength দুৰ্বল কৰ, উদ্যম বহিত কৰ, আশকতীয়া কৰ।

Unobtrusive (আন্-অব্-ট্ৰিভিভ) *adj.* not forward লাজুক, অনুমতি বিনা আগবাঢ়ি নোহোৱা।

Unofficial *adj.* not official, informal অফিছৰ নিয়মমতে নোহোৱা, ভিতৰুৱা, বকমৰ, বেচকাৰী।

Unopposed (আন্-অপ'জ'ন্ড্) *adj.* not opposed অত্যাধিত, প্রতিবাদশূন্য।

Unpaid *adj.* not yet paid পরিশোধ নোহোৱা, আদায় নকৰা ; not receiving pay বিনা বেতনৰ, দৰ্শনা নোহোৱা।

Unparalleled *adj.* without equal অতুলনীয়, অদ্বিতীয়।

Unpardonable *adj.* that cannot be pardoned ক্ষমাৰ অযোগ্য, মাফ পাব নোৱৰা।

Unpleasant (আন্-প্লে'জেণ্ট) *adv.* disagreeable অপ্রিয়, বেয়া লগা, বেজাৰ লগা, দুশাজনক।

Unpopular (আন্-পপ-ইউ-লেব্) *adj.* disliked

by the people সকলোৰে অপ্ৰিয়, বাইজে বেয়া পোৱা, অপ্ৰিয়ভাজন।

Unpractical *adj.* not practical কামৰ আওতাও নুবুজা, কাৰ্য্যকুশল নহয়, অবুজন।

Unprecedented (আন্-প্ৰেচ্-ই-ডে'ন্-টে-ন্) *adj.* novel নতুন, অভূত, আগেয়ে নোহোৱা, নোহোৱা নোপোজা।

Unprepared *adj.* not prepared or ready প্রস্তুত নথকা, সাজু নোহোৱা, যোগাৰ-যন্ত্ৰ নোহোৱা।

Unpresumptuous *adj.* modest মস্ত, স্থিৰ, জুৰ, অহঙ্কাৰ শূন্য।

Unprincipled *adj.* not restrained by conscience অবিবেকী, মতামতৰ ঠিক নথকা, দোৱা-চলীয়া।

Unproductive (আন্-প্ৰ-দাক্-টিভ্) *adj.* not profitable লাভ নোহোৱা; not productive ফলহীন, কেৱাৰী, অনুৰ্দ্ধৰা, উৎপন্নহীন।

Unprofessional *adj.* contrary to the rules of a profession কোনো বাৱসায়ৰ নিয়ম বিৰোধী।

Unpromising (আন্-প্ৰ'-মি-চিং) *adj.* affording no hope of success ভাল হবৰ আশা নথকা, উন্নতিৰ আশা নোহোৱা।

Unpropitious (আন্-প্ৰ'-পিশ্-অচ্) *adj.* in auspicious অমঙ্গলীয়া, অন্তত।

Unprovoked *adj.* not provoked খং নোভোলা, খং উঠা কাম নকৰা, নোজোকোৱা।

Unqualified *adj.* incompetent অনুপযুক্ত, অযোগ্য; given without restrictions নিয়ম বহিত; absolute খাটাই য়েচ্ছাধীন।

Unquestionable *adj.* not questionable নিঃসংশয়, নিঃসন্দেহ।

Unquiet *adj.* not at rest অস্থিৰ, চটফটীয়া, উদ্ভিগ, শান্তি নোহোৱা।

Unravel (আন্-বেভ্-এল্) *v. t.* to disentangle খোল, পাক যোঁকোলা; to explain বুজা, অৰ্থ কৰ।

Unreal (আন্-ৰিয়েল্) *adj.* not real, illusive অস্বাভাৱী, মিছা, কৃত্ৰিম, অলৌকিক।

Unreasonable (আন্-ৰিজ-ন-এ-বল্) *adj.* not

reasonable অযুক্তিকৰ, অসঙ্গত, উভিয়া, আৰ্ত্ত-কথীয়া, অবুজন।

Unreasonableness *adj.* quality of not being reasonable অসঙ্গততা, অবুজন ৩৭।

Unreasonably *adj.* excessively অযথাকপে, অসঙ্গতভাৱে।

Unredeemed (আন্-ৰিদিম্) *adj.* not fulfilled চুক্তিমতে কাৰ্য্য নকৰা, উদ্ধাৰ নকৰা; unpaid বাকী পৰা, অপৰিশোধ।

Unrelenting *adj.* inflexible, cruel ক্ৰমাধীন, নিষ্ঠুৰ, নিৰ্দয়, ক্ৰুৰ।

Unreliable (আন্-বি-লাই-এবল্) *adj.* untrustworthy অবিশ্বাসী, টটাকীয়া, হৰক-তৰক।

Unremitting *adj.* incessant অবিশ্রান্ত, উপশম নোহোৱা, অবিৰাম।

Unreserved *adj.* not reserved খোলা, সবল ভংডকীয়।

Unresisted (আন্-ৰেজিষ্টেড্) *adj.* not resisted or opposed অবাধিত, প্ৰতিবন্ধক নোহোৱা।

Unrest *adj.* want of rest অশান্তি, অবিশ্রাম।

Unripe (আন্-ৰাইপ) *adj.* not ripe কেঁচা, নপকা।

Unrobe *v. t.* to undress পোচাক খোল।

Unroll *v. t.* to open out মেল।

Unroof *v. t.* to remove the roof ঘৰৰ ছাল ৰহা।

Unroot (আন্-কট্) *v. t.* to tear up by the roots উভাল।

Unruffle *v. i.* to settle into calmness সুস্থিৰ হ, সুস্থিৰ হ, ক্ষান্ত হ। **Unruffled** *adj.* clam ধীৰ, স্থিৰ।

Unruly (আন্-কলি) *adj.* ungovernable অদমন, অবাধ, দুষ্ট।

Unsatisfiable (আন্-চেটীয়ে-বল্) *adj.* not to be appeased সুস্থিৰ কৰিব নোৱৰা, সান্ত্বনা কৰিব নোৱৰা, সন্তৰ্পণা নমন।

Unsatisfactory *adj.* not satisfactory সন্তোষজনক নোহোৱা, অতৃপ্তিকৰ, মনোনিীত নোহোৱা, মন নোখোৱা।

Unsatisfied *adj.* not satisfied বিতৃষ্টি, সন্তোষ নোহোৱা, অসন্তোষীয়া।

Unsavoury (আন্-চে-ভৰ-ই) *adj.* tasteless
বিস্বাদ, বিবস।

Unsay *v. t.* to retract মিছা মাত, কথা লুটিয়া।

UnscREW (আন-স্ক্ৰু) *v. t.* to unfasten বাঙ্ক
মোকলা, ইঙ্ক্ৰুপ খোল, পেঁচ খোল।

Unseasonable (আন-চিজন-এবল) *adj.* late,
illtimed আবতবীয়া।

Unseat *v. t.* to deprive of a seat স্থানচ্যুত কৰ,
আসন নোহোৱা কৰ।

Unseemly *adj.* unbecoming অভদ্র, অনুচিত,
অশোভা।

Unseen *adj.* not seen অতর্কিত, নেদেখা, অদৃশ্য।

Unserviceable *adj.* not serviceable অকাৰ্য্য, অকর্মণ্য।

Unset (আন-চে'ই) *adj.* unplanted নোপোতা ;
not mounted বাৰ নলগোৱা ; not set, as a
broken bone জোৰা নলগা।

Unsettled *adj.* changeable অস্থিৰ, অনিশ্চিত ;
not having the dregs deposited নিজনি
নোহোৱা ; not yet inhabited মানুহ নবহা,
বসতি নোহোৱা ; lawless অৰাজক, সুখিল
নোহোৱা।

Unshapely *adj.* not shapely আগড়া, আঁজৰা।

Unsheathe (আন্-শ্বিথ্) *v. t.* to draw from
the sheath খাপৰ পৰা উলিয়া (তবোৱাল
খোল)।

Unshod (আন-শ্বদ্) *adj.* without shoes খালী
ভৰিৰে, জোতা বা নাল নলগোৱা।

Unightly (আন-চাইট্-লি) *adj.* not pleasing
to the eye অশোভা, কুসমিত, দেখিবলৈ বেয়া।

Unskillful (আন-স্কিল্-ফুল) *adj.* wanting skill
অপটু, অনভিজ্ঞ ; awkward জৰবা, আলাই-
জাবৰী। **Unskilled** *adj.* untrained অশিক্ষিত,
কাম নজনা, দক্ষতাবিহীন।

Unslaked *adj.* not slaked পানী নিমিহলোৱা, জুই
নমৰা (যেনে চূণ)।

Unsociable (আন-চ'-স্বে-ব্ল্) *adj.* not inclined
to society, reserved অনালাপী, বৰকৈ কথা-
বাৰ্তা নোকোৱা ; unsocial মানুহৰ লগত মিলিব
নোৱৰা।

Unsophisticated (আন-চফ্'-ইচ-টি-কে'-টে'ড) *adj.*

genuine শুধ, নিভাঁজ ; simple হোকা ; পোন-
পটিৰ, সবল ভাবৰ।

Unsound (আন-চাউণ্ড) *adj.* not sound, defec-
tive অনুসূ, ভয়যুক্ত, দোষযুক্ত।

Unsparring (আন-স্পেয়াৰ-ইং) *adj.* liberal সাঁচ-
বাখ নকৰা, দানী, উদাৰ ; unmerciful দোষ
পালে নেৰা, অকৰুণ।

Unspeakable *adj.* incapable of being spoken
অকথনীয়, কৈ শেষ কৰিব নোৱৰা।

Unspent *adj.* not spent খৰচ নোহোৱা, খৰচ কৰি
ৰাকী থকা।

Unspotted *adj.* not tainted চেফা নোহোৱা,
নিদোষ।

Unstained (আন-ষ্টেইণ্ড) *adj.* not stained পবিত্র,
নির্মল, নিহলঙ্ক।

Unstamped (আন-ষ্টেম্পদ্) *adj.* not stamped
টিকিট নলগোৱা।

Unsteady (আন-ষ্টেডি) *adj.* not steady
খবকবৰ, অস্থিৰ, অস্থিৰ, উতনুৱা, উজাৱল,
চতবৃত্তা, চেঙ্গা, তজবজীয়া। **Unsteadiness** *n.*
চতবৰ্তন।

Unsuccessful *adj.* not successful অপাৰক,
কৃতকাৰ্য্য হব নোৱৰা, সিদ্ধি নোহোৱা।

Unsuitable (আন-চিটে-টেবল্) *adj.* not fitting,
not adequate অনুপযুক্ত, অযোগ্য, অলায়ক।

Unsullied (আন-চালিড্) *adj.* not sullied
নিহলঙ্ক, নির্মল, পবিত্ৰ, নিকা।

Unsuspected *adj.* not suspected চোতা নোহোৱা,
সন্দেহ নকৰা।

Unstained *adj.* not stained চেকা নলগা,
নেগোলা।

Untamed (আন-টেমদ্) *adj.* not domesticated
বনবীয়া, পোহ নমনা।

Untenable (আন-টে'ন-এবল্) *adj.* not defen-
sible অবক্ষনীয়, বাধিব নোৱৰা, অধৰ্ত্তব্য, আইন-
মতে অচল।

Unthankful *adj.* not thankful অশলাগী।

Untidy (আন-টাইডি) *adj.* not neat অপবিত্ৰ।

Untie (আন-টাই) *v. t.* to unbind বাঙ্ক
মোকলা, মেল।

Until (আন-টিল) *prep.* till যি পর্যন্ত, যেতিয়ালৈকে ;
to the time that.

Untimely (আন-টাইম-লি) *adj.* premature
অকালৰ, আৰম্ভকাৰী, অসময়ৰ। **You have come untimely** = তুমি অসময়ত আহিল।

Unto *prep.* to প্রতি, লৈ, পৰ্য্যন্ত।

Untold *adj.* not capable of being counted
অগণিত, লেখকোথ নোহোৱা, অশেষ; not related ব্যক্ত নোহোৱা।

Untouchable (আন-টা-চেবল্) *n. or adj.* a non-caste who is not to be touched অজাতি, যাক চুৰ নেপায়।

Untouched *adj.* not touched নোহোৱা; not mentioned বৰ্ণনা নকৰা; unaffected মনত নলগা।

Untoward (আন-টুৱাৰ্ড) *adj.* awkward কুজিত, কুংসিং; not easily guided আমঠ; inconvenient অসুবিধাজনক।

Untrained *adj.* not trained অশিক্ষিত।

Untrod, Untrodden *adj.* unfrequented অচলিত, অহাযোৱা নকৰা, চলাচল নকৰা।

Untrue (আন-ত্ৰু) *adj.* not true মিছা, অসত্য; not faithful অসজ্ঞাতি।

Untruth (আন-ত্ৰুথ্) *n.* falsehood মিছা কথা, অসত্য কথা।

Untwine, Untwist *v. t.* to open, to unravel
পাক মুকলি কৰ, খোল।

Unused (আন-ইউজ-দ) *adj.* not used or accustomed ব্যৱহাৰ নকৰা, আছুতীয়া, অচলিত, অনভ্যাস, অভ্যাস নোহোৱা।

Unusual (আন-ইউ-জু-এল্) *adj.* uncommon
অসাধাৰণ, সদায় নোহোৱা, অপৰিমিত, কেনেবা।

Unveil (আন-ভেইল্) *v. t.* to disclose আৱৰণ
ওচা, ঘূলি দেখুৱা, প্ৰকাশ কৰ।

Unvexed *adj.* not vexed আমনি নোপোৱা, জঞ্জালত নপৰা।

Unwarrantable (আন-ওৱাৰ-এণ্ট-এবল্) *adj.* improper অশায়, অযুগুত, অবিহিত। **Unwarranted** *adj.* unauthorised লুকুম নোহোৱা, অবিহিত কোনো প্ৰতিক্ৰতি নথকা, অবৈধ।

Unwary (আন-ওৱে-ৰি) *adj.* not cautious
অসাবধান।

Unwearied (আন-ওৱে-ৰিদ্) *adj.* not tiring
অক্লান্ত, অৱাহিত।

Unwelcome *adj.* causing grief বেজাৰ লগা; not welcome অপ্রিয়, অৱাহিত।

Unwell *adj.* not in good health অসুস্থ, গা বেয়া।

Unwholesome *adj.* not favourable to health
অস্বাস্থ্যকৰ, অসুস্থ কৰা, পেটলৈ বেয়া, ৰোগজনক।

Unwieldy (আন-উইল-লি) *adj.* not easily handled দাঁকিৰ পাৰিৰ নোৱৰা, বৰ গধুৰ, লেধেমা।

Unwilling *adj.* reluctant অনিচ্ছুক।

Unwillingly *adv.* ignorantly নেজানি পেলাই, অনিচ্ছাপূৰ্বক। **Unwillingness** *n.* reluctance
অনিচ্ছা।

Unwinning (আন-উইন-ইং) *adj.* not conciliatory
যোৱাৰা, নোহোৱা, ডং নোহোৱা।

Unwise (আন-ওৱাইজ) *adj.* foolish, in judicious
নিৰ্বোধ, অজ্ঞান, অবিবেচক। **Unwisely** *adv.* imprudently অবিবেচকৰূপে,
মুৰ্খামি কৰি।

Unwritten law *n.* the assumed right of a husband to murder the seducer of his wife in defence of personal honour নিজৰ
স্ত্ৰীৰে গুপ্ত সহবাস কৰা লোকক বধ কৰিব পৰা
লৌকিক বিচাৰ।

Unwrought (আন-ব্ৰুট্) *adj.* not manufactured
অনিৰ্মিত, নগঢ়া।

Unyielding (আন-ইল-লিং) *adj.* obstinate, unbending
আঁঠেয়া, আমঠ, কোনো পিনে ডিৰ
নোলাৱা, বেতেৰি-বন্ধীয়া।

Up (আপ্) *adv.* aloft, on high ওপৰত, ওপৰলৈ,
ওখত। — *prep.* on a higher place ওপৰত।

Up and down = এবাৰ ওপৰলৈ এবাৰ তললৈ।

Up to anything = capable of doing any mischief সকলো প্ৰকাৰ অনিষ্ট কৰিব পাৰে,
কৰিব নোৱাৰা কাম নাই। **It is all up with him** = তাৰ পিনে শেষ হৈছে, তাৰ সৰ্ব্বস্বান্ত হৈছে।

The game is up = বাজি মাঠ হৈছে। **The time is up** = সময় অতীত হল। **Up to date** =
up to the present time আজিলৈকে; complete সম্পূৰ্ণ। **Be up and doing** = ছবমুৰকৈ

কামত ধৰ। **He is well up in mathematics**—
ভেওঁ অঙ্ক-শাস্ত্ৰৰ বিশেষ পাৰ্গত, ভেওঁ অঙ্ক ভালকৈ
জানে। **Up to the mark**—যেনে হব লাগে
তেনে। **The ups and downs of life**—জীৱনৰ
সুখদুখ। **Up to this time**—এতিয়ালৈকে, আজি
পর্যন্ত। **Uphill** *adv.* পৰ্ব্বতৰ ওপৰেদি; with
difficulty কষ্টেৰে। —*adj.* difficult টান,
দুঃসাধ্য, দুকহ।

Up *v. i. (collo.)* begin abruptly to do some
thing খুপুৰাই কোনো কাম কৰ। **He upped**
with his stick—raised his stick সি খুপুৰাই
লাঠি দাঙি ললে।

Upas (ইউ-পেচ্) *n.* a poison-yielding Java-
nese tree বিহ এটা ওলোৱা জাভা দেশৰ গছ।
(*fig.*) (pernicious practice অতি অনিষ্টজনক
আচৰণ।

Upbraid (আপ-ব্ৰেইড) *v. t.* to reproach তাদনি
কৰ, ভৎসনা কৰ, তিরস্কাৰ কৰ।

Up-country *adj.* away from the sea-coast
ওপৰ অঞ্চলৰ, সাগৰৰ পৰা আঁতৰৰ।

Upheave (আপ-হিভ) *v. t.* to lift up ওপৰলৈ
তোল, উঠা। **Upheaval** *n.* the raising of
surface formations ওখ হওন, উত্থান।

Upheld *pa. t.* and *pa. p.* Uphold.

Uphill see above Up.

Uphold (আপ-হ'লদ) *v. i.* to sustain ধাৰণ কৰ,
দাঙি ধৰ; to maintain বাহল ৰাখ, বক্ষা
কৰ।

Upholsterer (আপ-হল-ষ্টাৰ-আৰ) *n.* one who
sells furniture, beds etc. ঘৰৰ বাহৰাহীয়া
সাজ সৰঞ্জাম বেচোতা।

Upkeep (আপ্-কিপ) *n.* maintenance বক্ষণ-
বেক্ষণ, প্ৰতিপাল, নিয়মতে চলাই ৰাখ।

Upland *n.* high land ওখ ঠাই, বাম মাটি। —*adj.*
high in situation ওখ অৱস্থাৰ, উচ্চতৰ।

Uplift (আপ-লিফ্ট) *v. t.* to raise aloft ওপৰলৈ
তোল, দাং।

Upon (আপ-অন্) *prep.* and *adv.* on, on the
top ওপৰত। **Upon this**—এই কথাত।

Upper (আপ-আৰ) *adj.* (*comp.* of Up) higher
in position ওপৰৰ, ওপৰ থাপৰ।

Upperhand *n.* superiority প্ৰাধিক, ওপৰ হাত।

To have the **Upperhand**—প্ৰধান হ, সুযোগ
পা।

Upper-house *n.* the House of Lords পাৰ্লামে-
মেণ্টৰ লৰ্ডস সভা।

Uppermost or Upmost *adj.* highest in rank
or position সৰ্ব্বপ্ৰধান, নিচেই ওপৰৰ।

Upper story *n.* a story above the ground
floor তলৰ মহলাৰ ওপৰ মহলা; the brain
মগজ।

Uppish (আফিছ) *adj.* self-assertive হামজাতা
ভাবৰ, অহঙ্কাৰী।

Upright (আপ-ৰাইট) *adj.* in an erect position
খিষ, দণ্ডায়মান; straight up পোন; honest
অকপট, সৰল, স্পষ্টবক্তা; just সত্য স্বভাৱৰ।

Uprising (আপ্-ৰাইজ-ইং) *n.* insurrection
বিদ্ৰোহ।

Uproar (আপ্-ৰ'ৰ) *n.* noise and tumult
গোলমাল, হলহুল, কোলাহল। **Uproarious** *adj.*

Uproot (আপ্-ৰুট) *v. t.* to tear up by the
roots নিৰ্মূল কৰ, উভালি পেলা।

Upset (আপ্-চেট) *v. t.* to turn inside down
ওলট-পালট কৰ, লুটিয়াই পেলা, বগৰাই পেলা;
disturb in temper or digestion of গা বা
মন বেয়া কৰ। **Upset price**,=the price fixed
for the sale of anything at a public auction
নিৰ্দ্ধাৰিত মূল্য, চৰকাৰী ডাক।

Upshot (আপ্-শ্বট) *n.* final issue পৰিণাম, শেষ
ফল।

Upside (আপ-চাইড্) *adj.* the upperside
উপৰিভাগ, ওপৰলুটি। **Upside down**—ওলট-
ওপৰ। **Upstairs** *adv.* toward the upper
story ওপৰ মহলাত, ওপৰ মহলালৈ।

Upstart (আপ-ষ্টাৰ্ট) *adj.* one who has sud-
denly risen from poverty or obscurity
ন-চহকী, নতুন ভাল মানুহ। —*n.* ইঠাতে ক্ষমতাশালী
গোৱা লোক।

Upturn (আপ্-টাৰ্ণ) *v. t.* to turn upward
উজাৰ।

Upward (আপ-ওৱাৰ্ড) *adj.* directed to a
higher place ওপৰৰ, ওপৰ মুখীয়া। —*adv.*
ওপৰলৈ।

Upstream (আপ-স্ট্রীম্) *adv.* towards the upper part of a stream উজাই।

Uræmia (ইউ-ৰি-মিয়া) *n.* morbid condition of blood due to urinary disorder মূত্ৰস্থলীৰ দোষত হোৱা শোথ বেমাৰ, প্ৰস্ৰাবৰ দোষত শেত্ৰশেতীয়া হোৱা বেমাৰ।

Uranium (ইউৰেনিয়াম্) *n.* a kind of metal resembling nickel or iron in a black powdery form একককম গোমোঠা কলা বৰণৰ সূক্ষ্ম ধাতু পদাৰ্থ।

Uranology (ইউৰেন'লজী) *n.* astronomy গ্রহনক্ষত্ৰ বিজ্ঞান। (Gk. *ouranos*=heaven).

Uranus (ইউৰেনাচ্) *n.* a planet শনি আৰু নেপচুনৰ মাজত অৱস্থিত গ্ৰহটো। (সূৰ্য্যৰ পৰা ইয়াৰ দূৰত্ব ১৭৮ কোটি মাইল)।

Urban (আৰ-বেন) *adj.* of or belonging to a city নগৰৰ, নগৰীয়া।

Urbane (আৰ-বেন) *adj.* refined, civilised শিষ্ট, উন্নত, সভ্য। **Urbanity** *n.* শিষ্টাচাৰ, উন্নততা।

Urchin (আৰ-চিন্) *n.* a mischievous child কুটু-কুটীয়া লৰা; an elf পৰী।

Urdu (উৰ্দ্দু) *n.* a language এটা ভাৰতীয় ভাষা।

Urethra (ইউ-ৰিথ্ৰা) *n.* the tube by which urine is discharged from the bladder মূত্ৰদ্বাৰ, মূত্ৰনলী।

Urethritis (ইউৰি-থ্ৰাই-টিচ) *n.* inflammation of the urethra মূত্ৰনলী উৎসাহ বেমাৰ।

Urge (আৰ্জ্জ) *v. t.* to drive আগলৈ হেঁচোক বা খেদা; to press earnestly খটিয়া। —*v. i.* to insist খটিয়াই থাক, টানি ধৰ।

Urgent (আৰ-জেন্টি) *adj.* pressing necessity অতি দৰকাৰী, অত্যাৱশ্যক। **Urgently** *adv.* অকৰীকৈ।

Uric (ইউ-ৰিক্) *adj.* pertaining to or obtained from urine মূত্ৰ সম্বন্ধীয়, মূত্ৰবপৰা কৰা।

Urinal, Urinary (ইউৰিনেল, ইউৰিনেৰি) *n.* a place or vessel for passing urine মূত্ৰাঠাই, মূত্ৰা পাত্ৰ; pertaining to urine মূত্ৰ সম্বন্ধীয়।

Urine (ইউ-ৰিণ্) *n.* the saline water discharged from the kidneys মূত্ৰ, মূত্ৰ, প্ৰস্ৰাব। **Urine** *v. i.* to discharge urine মূত্ৰ।

Urn (আৰ্ণ) *n.* a rounded vase in which the ashes of the dead were deposited in ancient time মৰাৰ অস্থি থোৱা কলহ, চিত্তাভয় বখা পাত্ৰ, এবিধ পানপাত্ৰ।

Us (আচ্) *pron.* the objective case of We আমাক, আমালোকক।

Usage (ইউ-জেন্জ) *n.* treatment, custom, practice আচাৰ, ব্যৱহাৰ, ৰীতি, দস্তব, চলন।

Usance (ইউ-জেন্স) *n.* time granted for payment of foreign bills of exchange বিদেশীয় বিলৰ ধন সলনি কৰি আদায় কৰাৰ মিহাদ।

Use (ইউজ্) *v. t.* to put to some purpose, to employ ব্যৱহাৰ কৰ, বোৱেনা কামত লগা বা খটা। —*v. i.* to be accustomed অভ্যাস হ। **I am not used to it**=এইটো মোৰ অভ্যাস নাই। **Use up**=to consume অন্ত হ বা কৰ, ক্ষয় কৰ, খাই বা ব্যৱহাৰ কৰি চুকা, খৰচ কৰ।

Use (ইউচ্) *n.* practice ব্যৱহাৰ, আচাৰ, অভ্যাস; advantage, need উপকাৰ, দৰকাৰ, প্ৰয়োজন। **Of no use**=useless অকামিলা, অনর্থক। **Of use**=useful দৰকাৰী কামিলা। **Out of use**=অপ্রচলিত। **In use**=ব্যৱহাৰত থকা।

Useful (ইউচ্-ফুল) *adj.* serviceable ব্যৱহাৰোপযোগী, উপকাৰী, দৰকাৰী, লাগতিয়াল, কামিলা, কাজুৱা। **Usefulness** *n.* দৰকাৰ, প্ৰয়োজন।

Useless (ইউচ্-লেচ্) *adj.* having no use অকামিলা, অনাবি, এলাগী, অকৰ্মজ, অনর্থক।

Uselessly *adj.* মিহাই, অনর্থক।

User (ইউজাৰ) continued enjoyment of a right বহুদিন ব্যৱহাৰ কৰি থকা স্বত্ব; right of user দখলী স্বত্ব।

Usher (আশ্বাৰ) *v. t.* to introduce strangers বাট দেখুৱাই আগবঢ়াই নে। —*n.* one who conducts strangers inside a hall বাট দেখুৱাই ভিতৰলৈ নিওঁতা। **Usher out**=বাট দেখুৱাই বাহিৰলৈ আন।

Usual (ইউ-জিউ-এল্) *adj.* common in ordinary use সাধাৰণ, সচৰাচৰ হৈ থকা, প্রচলিত।

Usually *adv.* ordinarily সচৰাচৰ, সাধাৰণতঃ।

Usucaption (ইউজ্-কেপ্-শ্বন্) *n.* (civil law) acquisition of the right to property by use & occupation for a certain term মিয়াদ মতে ভোগদখল পোৱা স্বত্ব।

Usufruct (ইউজ্-ফ্রাক্ট্) *n.* the right of enjoying the use and profit of another's property কৃষিৰ উপযুক্ত ভোগ, ব্যৱহাৰিক স্বত্ব লাভ।
Usufructuary উপভোগ্য বস্তু সম্বন্ধীয়।

Usurer (ইউজিউৰ-আৰ্) *n.* one who lends money for interest সুতখোৱা লোক।

Usurious (ইউজিউৰি-অচ) demanding excessive interest সুতখোৱা, অতিপাত সুদ বিচৰা।

Usurp (ইউজাৰ্-প) *v. t.* to seize by force কাঢ়ি ল, বলপূৰ্বক পৰাৰ সম্পত্তি গ্ৰহণ কৰ।

Usurpation *n.* কাঢ়ি লওন, বলপূৰ্বক গ্ৰহণ।

Usurper (ইউজাৰ-পাৰ) *n.* one who usurps পৰাৰ বস্তু কাঢ়ি লওঁতা, উপদ্রৱী।

Usury (ইউজাৰি) *n.* illegal interest on money lent অতিবিক্ত সুদ।

Utensil (ইউ-টেন্-চিল) *n.* a vessel used in common life কাঁহী-বাটি; an instrument সজুলি।

Uterine (ইউ-টে-ৰিন্) *adj.* born of the same mother ব্ৰগ্ৰভী, সহোদৰ, একে মাক ভিন্ন বাপেকৰ।

Uterus (ইউটে-বাচ্) *n.* the womb গৰ্ভ, পেট, জঠৰ, জৰায়ু।

Utilise (ইউটিলাইজ্) *v. t.* to make usefull ব্যৱহাৰ কৰ, ব্যৱহাৰত লগা।

Utility (ইউটি-লি-টি) *n.* usefulness আবশ্যকতা, উপযোগিতা, মোল; profit লাভ, উপকাৰ।
Works of public utility=বাইজৰ উপকাৰজনক কাৰ্য্য।

Utilitarian (ইউটি-লি-তে-ৰিয়ান্) *adj.* pertaining to utility or utilitarianism ব্যৱহাৰো-

পযোগী বিষয়ক, ভোগ-বিলাসী। —*n.* one holding the theory of the utility of action for happiness সকলো বিলাক বস্তু মানুহৰ সুখৰ নিমিত্তে হোৱা বুলি বিশ্বাস কৰোঁতা, সাংসাৰিক ভোগবিলাসৰ বাজে আন একো নমনা লোক।

Utmost (আট্-ম'ষ্ট) *adj.* in the greatest degree অতিশয়, অত্যন্ত, যথাসাধ্য, বৰ বেচি হলে।
—*n.* the greatest that can be যিমান বেচি হব পাৰে। I can give you utmost three rupees=বৰ বেচি হলে মই তিনি টকা দিব পাৰো (অৰ্থাৎ তাতকৈ সৰহ নোৱাৰো)।
With utmost exertion=যথাসাধ্য পৰিশ্ৰম কৰি।
To the utmost (*n.*) of one's power=কাৰো ক্ষমতামতে যিমান চেষ্টা কৰিব পাৰে, যথাসাধ্যমতে।

Utopian (ইউ-ট'পি-য়েন্) *adj.* fanciful imaginary কাগ্ননিক, আকাশত চাপাতোতা।

Ut-supra-Ut-infra (আট্ চূপ্ৰা, আট্-ইনফ্ৰা) *adv.* as shown above or below ওপৰত কোৱা, বা শেহত কোৱা বা উল্লেখ কৰা।

Utter (আট্-আৰ) *adj.* extreme, total সম্পূৰ্ণ, নিতান্ত।
Utterly *adv.* totally সম্পূৰ্ণৰূপে, সমূলি, একেবাৰেই।

Utter (আট্-আৰ্) *v. t.* to speak ক, উচ্চাৰণ কৰ, ফুটাই মাত।

Utterable *adj.* that may be expressed উচ্চাৰণ কৰিব পৰা, কব পৰা, বক্তব্য।

Utterance (আট্-আৰ-এঞ্চ) *n.* expression উক্তি, উল্লেখ, উচ্চাৰণ।

Uttermost *adj.* utmost অত্যন্ত, যৎপৰোনাতি।

Uvula (ইউভিউ-লা) *n.* a small fleshy body over the tongue আলজিতা।

Uxorious (আক্-চ-ৰি-অচ্) *adj.* very fond of a wife, submissive to a wife তিক্ততাসেকতা, তিক্ততাৰ বশ, স্ত্ৰীজিত।
Uxoriousness *n.* স্ত্ৰী-পৰাভগতা।
Uxoricide *n.* the killing of a wife স্ত্ৰীহত্যা। (*L. uxor*=a wife)।

V (ভি) The twenty second letter of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ দ্বাবিংশতি আখৰ। As a Roman numeral V=5 ; (as III, IV, V) also V=5000.

Vacancy (ভে'-কেন-চি) *n.* vacant place or situation খালী ঠাই বা কাম ; emptiness শূন্যতা।

Vacant (ভে'-ক'ক্ট) *adj.* empty শুণা, উনং, মুকলি ; not occupied খালী ; thoughtless চিন্তাহীন। **Vacantly** *adv.* শুধালাগি, ভেৰা-লাগি।

Vacate (ভে'-কেট্ট) *v. t.* to empty, to quit possession of খালী কৰ, দখল এৰি দে, ভ্যাগ কৰ।

Vacation (ভে'-কেছন্) *n.* recess, holiday বন্ধ, অবকাশ, ছুটিৰ দিন।

Vaccinate (ভে'-চি-নে'ট্ট) *v. t.* to inoculate with cowpox টিকা দে, ছিটা দে।

Vaccination (ভে'-চি-নে'ছন্) *n.* inoculation ছিটা দেওন, ছিটা, টিকা।

Vaccinator *n.* টিকাদাৰ।

Vaccine (ভে'-চিন) *adj.* pertaining to cows গো সৰুজীৱ, গৰুৰ। (*L. vaca*=a cow).

Vaccine-Virus *n.* গো বসন্তৰ বীজ।

Vacillate (ভে'-ই-লে'ট্ট) *v. i.* to waver হেঁদোঁল, হোঁহোঁকা-পিছলা কৰ ; to be unsteady থেৰোঁগেৰো কৰ, অস্থিৰ হ।

Vacillating *adj.* wavering থেৰোঁগেৰো কৰা, কি কথি কি নকথিমকৈ থকা। **Vacillation** *n.* চেন্‌মেঠেন্‌।

Vacuum (ভে'-ইউ-আম্) *n.* a vacant or empty space শূন্য স্থান, খালী ঠাই ; any vessel or space from which air has been pumped out বতাহ শূন্য কৰা কোনো কোনো পাত্ৰ বা ঠাই। —**Brake**=ভাগ গাড়ী থামোৱা একপ্ৰকাৰ বস্তু।

Vacuous (ভে'-ইউ-আচ্) *adj.* void, empty শুণা, উনং, নিচেই খালী, বতাহ শূন্য।

Vade-mecum (ভে'-মিকাম্) *n.* a pocket hand-book ভেপত লৈ ফুৰা সৰু বই।

Vagabond (ভেগ্-এ-বন্দ্) *adj.* having no settled place থানখিত নোহোৱা, কেলেছৰা, বগৰা। —*n.* a wanderer having no fixed place of abode থানখিত নোহোৱা মানুহ, বগৰা মানুহ, লাঠীৰা মানুহ।

Vagary (ভে'-গে'-ৰি) *n.* a wild freak, a whim যুক্তিহীন বেহালা।

Vagina (ভে'-জিনা) *n.* the passage of the female organ যোনি, স্ত্ৰী অঙ্গ। **Vaginal** *adj.* যোনি সম্বন্ধীয়।

Vagrancy (ভেগ্-বেগ-চি) *n.* the state of being a vagrant মগনীয়া বৃত্তি, থানখিত নোহোৱা অৱস্থা। **Vagrancy Act**=মগনিয়াৰ আইন।

Vagrant (ভেগ্-বেক্ট) *n.* unsettled, wandering idely থানখিত নোহোৱা, বগৰা, ভিকৰ। —*n.* a wandering person, a beggar বগৰা মানুহ, মগনিয়াৰ।

Vague (ভে'-গ্) *adj.* uncertain, doubtful অনিশ্চিত, অস্পষ্ট, অমূলক। A vague report= অমূলক কথা। In a vague manner=মাৰ্কেমুৰে। Vague idea=ভুল ধাৰণা। Vagueness *n.* অনিশ্চয়তা।

Vail (ভে'ল্) *n.* see Veil.

Vail (ভে'ল্) *v. t.* to let fall ভললৈ পৰিবলৈ দে। —*v. i.* to lower ভললৈ নমা, গৰু চূৰ্ণ কৰ।

Vails *n. pl.* gratuity given to a servant ব'চিচি।

Vain (ভে'ন্) *adj.* fruitless অসৰ, অনৰ্থক, নিফল ; unreal মিছা, অলৌক ; conceited মিছা অহঙ্কাৰী, ফুটংগিৰী। In vain=শূণ্যতে, মিছাই, অৰাবত।

Vainglorious (ভে'ন্-গ্ল'-ৰি-অ'ল্) *adj.* given to vanity ফুটংলিৰী, আশুস্বাৰী, ফোঁপয়হী।

Vainly *adv.* in vain মিছাই, অনর্থক, অবাবত ; proudly ফিঠাই কৰি।

Vale (ভে'ল্) *n.* a valley উপত্যকা, দুই পৰ্ব্বতৰ মাজৰ ঠাই। (L. *valus*=a vale) .

Valediction (ভে'ল্-ই-দিক্-শ্বন্) *n.* a farewell বিদায়, যাৰৰ সময়ত কৰা অভ্যর্থনা। (L. *vale*=farewell ; *dicere*=to say) .

Valedictory (ভে'ল্-ই-দিক্-টৰী) *adj.* saying farewell বিদায় সম্বন্ধীয়, যাৰৰ সময়ত কৰা অভ্যর্থনা বিষয়ক। —*n.* a farewell oration given by a graduating person বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা উপাধি পাই ওলাই যোৱা লোকে দিয়া বক্তৃতা।

Valentine (ভে'ল্-এ'ন্-টাইন্) *n.* a love letter প্রেমলিপি, ১৪ ফেব্ৰুৱাৰীৰ পৰ্বদিনত লিখা প্রেম-পত্ৰ।

Valerian (ভে'ল্-ই-ব্ৰি-এন্) *n.* a medicinal plant জটামাংসী।

Valet (ভে'ল্-এট্) *n.* a man servant who cleans shoes and clothes কাপোৰ-কানি, জোতা ইত্যাদি চাফ কৰা চাকৰ। **Valet-de-place** (ভে'লেট্-দু-প্লেচ্) *n.* a guide for hire to strangers in France ফ্ৰান্সত বিদেশী মানুহক বাট দেখুৱাবলৈ ধৰা লোক।

Valetudinarian (ভে'ল্-ই-তিউ-দি-নে-ব্ৰি-এন্) *adj.* sickly কুৰীৱা, চিৰবোগী ; weak দুৰ্বল।

Valetudinary *n.* a person of weak health চিৰবোগী, বেমাৰী মানুহ।

Valgus (ভে'ল্-গাচ্) *n.* a bow-legged man ফেৰেকা ভৰিৰ মানুহ।

Valiant (ভে'ল্-ইয়েণ্ট্) *adj.* brave, heroic সাহিধ্যাল, সাহসী, পৰাক্ৰমী। **Valiantly** *adv.* bravely সাহসেৰে, বীৰত দেখুৱাই।

Valid (ভে'ল্-ইদ্) *adj.* strong বলবৎ ; having sufficient force মাতকৰ, বলবান ; legal যুক্তিসঙ্গত, আইনসিদ্ধ। **Validity** *n.* state of being valid দৃঢ়তা, মাতকৰী, যুক্তিসিদ্ধতা ; also **Validness** *n.* সঙ্গততা।

Valise (ভে'লিচ্) *n.* a travelling leather bag বাটত যাওঁতে হাতত লৈ যোৱা চামৰাৰ বেগ।

Valley (ভে'ল্-ই) *n.* a vale উপত্যকা, দুই পৰ্ব্বতৰ মাজৰ সমান ঠাই। (*pl.* Valleys) .

Vallum (ভে'লাম্) *n.* a rampart কিল্লাৰ গড় ; the eyebrow চেলোউৰি।

Valorize (ভে'ল্-বাঁজ) *v. t.* to raise or fix the value of commodity by government order গৱৰ্ণমেণ্টৰ হুকুমমতে মালৰ মূল্য নিকপণ।

Valour (ভে'ল্-অৰ) *n.* bravery, courage সাহস, বীৰত, বিক্রম। **Valorous** *adj.* সাহসী।

Valuable (ভে'লিউ-এ'বল্) *adj.* costly, having value মূল্যবান, বহুমূলীয়া।

Valuation (ভে'লিউ-এ-শ্বন্) *n.* value set upon some thing নিকপিত মূল্য ; the act of valuing মূল্য নিকপণ, দাম ধাৰ্য্য কৰণ।

Value (ভে'ল্-ইউ) *n.* worth, price মূল্য, দাম ; importance মৌল ; efficacy গুণ। —*v. t.* to estimate the worth of দাম কৰ, মূল্য নিকপণ কৰ ; to esteem বহুমূল্য জ্ঞান কৰ, মাত্ৰ কৰ। **Intrinsic value**=inherent value গুণ, উপকাৰ। **Exchange value**=কোনো টকা বা মাল সলোৱাৰ বাবে ধাৰ্য্য দাম।

Valve (ভে'ল্-ভ্) *n.* one of the leaves of a folding door দুৱাৰৰ এপটা কপাট ; a cover to an aperture কোনো ফুটাৰ মুখৰ ঢাকোন, আবৰণ ; plug সোপা।

Vamp (ভে'ম্প্) *n.* the upper leather of boots or shoes জোতাৰ ওপৰৰ চামৰা। —*v. t.* to patch, to mend বাট মেৰামত কৰ ; vamp up ভালি মাৰ। **Vamper** *n.* পুৰণা বস্ত্ৰক মেৰামত কৰি ন বুলি বেচোতা। **Vamp** *n.* a first (*Slang.*) চালিধৰি ফুৰা বচকী মাইকী। —*v. t.* to allure মন ডুলা।

Vampire (ভে'ম্-পায়াব্) *n.* blood sucking ghost তেজ খোৱা ভূত ; a species of blood-sucking bats জন্তুৰ তেজ খোৱা এবিধ বাহুলি ; an extortioner অত্যাচাৰী লোক, ছলবল কৰি ধন লওতা।

Van (ভে'ন্) *n.* the front of an army অগ্ৰগামী সেনাদল ; the front line of a fleet জাহাজৰ আগৰ শাৰী ; a railway car for luggage মাল গাড়ী ; a fan for winnowing grain কুলা, ধান চাউল আদিত বা দিয়া যতন (*/f.g.*)

leaders of a movement কোনো বাহুৱা
আন্দোলনৰ প্রধান পৰিচালকসকল।

Vandal (ডেন-দেল) *n.* one of a plundering
race dwelling on the south shore of the
Baltic বাণ্টিক সাগৰৰ দক্ষিণ কূলত থকা এজাতি
দ্বন্দ্ব লোক; a barbarian অসভ্যলোক। **Van-
dalic** *adj.* barbarous অসভ্য।

Vandalism (ডেন-দেল-ই-জম্) *n.* conduct of
the vandals অসভ্যাণি; ferocious, cruelty
নিষ্ঠুৰতা; hostility of arts and literature
শিল্প-সাহিত্য বিধেয়।

Vandyke (ভেন্-দাইক্) *n.* a style of painting
introduced by Vandyke the painter চিত্র
কৰা সম্বন্ধে ভেন্দাইকৰ প্ৰথা।

Vane (ভেন্) *n.* a weather-cock বতাহৰ গতি
প্ৰদৰ্শনী যন্ত্ৰ, ঘূৰি থকা ধ্বজা।

Vanguard (ভেন্-গাৰ্ড) *n.* the advance guard
আগত থকা সেনা, অগ্ৰগামী সেনা।

Vanish (ভেনিছ্) *v. i.* to go out of sight, to
pass away অদৃশ হ, ততালিকে নাইকিয়া হ,
লোপ হ, উৰি যা; (*math.*) to become zero
শূন্য হ।

Vanity (ভেন্-ই-টি) *n.* emptiness, futility
শূন্যতা, অপৰতা; conceit, ostentation ভেম,
ফতি, ফতিহা, ফিতাহি, মিছা অহঙ্কাৰ।

Vanquish (ভেং-কুইছ্) *v. t.* to defeat in a con-
test, to conquer জিন, জিক, পৰাজয় কৰ,
পৰাস্ত কৰ, হকৰা। **Vanquished** *adj.* defeated
পৰাস্ত, হৰা।

Vantage (ভেন্-ভেজ্) *n.* advantage, more
favourable situation সুচল, কাৰু, সুযোগ।
To have at vantage=কাৰুত পেলাই ল,
চল লগাই ল। **Vantage ground**=সুচল ঠাই।

Vapid (ভেপ-ইড্) *adj.* insipid, dull, spirit-
less ভাপ্, উৰা, নিৰস, নিস্তেজ। **Vapidity**,
Vapidity *n.* সৰেকা বা সৰেসেৰীয়া গুণ।

Vapour, Vapor (ভে-পৰ) *n.* the gaseous
condition of a body when heated বাষ্প,
ধোঁৱা; anything transitory অস্থায়ী বস্তু।
—*v. i.* to evaporate ধোঁৱা হৈ উৰি যা; to
brag অহঙ্কাৰ কৰ। **Vapour bath**=the appli-
cation of vapour to the body ভাপ সি

গাৰ কোনো অংশ ধোঁৱা কাম, তপত পানীৰ ভাপ
লোৱা কাম।

Vapours *n. (pl.)* a disease of nervous weak-
ness; বায়ুৰোগ বিশেষ, সদায় বিমৰ্ষ হৈ থকা
ৰোগ।

Vaporish (ভে-পৰ-ইছ্) *adj.* peevish; বেগতে
থং উঠা, খিটখিটীয়া; entertaining imaginary
fears মিছা কথাত ভয় খোৱা।

Variable (ভে-বি-এ'বল্) *adj.* changeable
পৰিবৰ্ত্তনশীল, লব-চৰ হৈ থকা; unsteady হেগ-
চোবোকা, চকল।

Variance (ভে-বি-এনঞ্চ) *n.* disagreement
বিচ্ছেদ, অনৈক্য, বিবাদ, বিৰোধ; discrepancy
অমিল, প্ৰভেদ। **Variant** *n.* a different
form of the same word কপান্তৰ, অনুকপ বস্তু
বা শব্দ। **At variance**=is disagreement
অমিল।

Variation (ভে-বি-এ'-শ্বন্) *n.* a change পৰিবৰ্ত্তন,
হেৰফেৰ, ভাবভাৱ; difference প্ৰভেদ।

Variouse (ভে-বি-ক'চ্) *adj.* enlarged, as a
vein ফিকা, ফুত (যেনে গাৰ সিৰ)।

Variegate (ভে-বি-এ'-গেট্) *v. t.* to mark with
different colours চিত্ৰ-বিচিত্ৰ কৰ, ফুন্ফুটিয়া
কৰ। **Variegated** *adj.* having marks or
patches of various colours নানাবৰণীয়া,
চিত্ৰ-বিচিত্ৰ, পখৰা-চিতৰা।

Variety (ভে-বাই-টি) *n.* multifariousness
বহুবিধ; diversity নানা তৰহ, ভিন্ন ভিন্ন প্ৰকাৰ;
difference প্ৰভেদ। **Variety entertainment**
= বহুবিধৰ আমোদ-প্ৰমোদ, নানা বকমৰ বস্তু
খেমাৰি।

Variola (ভে-বি-ভ-লা) *n.* smallpox বসন্ত ৰোগ।

Varioloid (ভে-বি-লইড্) *adj.* resembling
small pox গুটি গুটি, বহুৰ দৰে টোপোৰা টোপৰ।

Various (ভে-বি-আচ্) *adj.* different, several
নানা প্ৰকাৰৰ, নানা বিধৰ। **Variously** *adv.*
নানা প্ৰকাৰে।

Varlet (ভাৰ-লেট্) *n.* a low fellow নীচ মানুহ,
দুৰ্দলোক।

Varnish (ভাৰ-নিছ্) *v. t.* to give a polished
appearance by covering with certain
liquid বাণিচ লগা, বহল দে, চকচকীয়া কৰ।

—*n.* a sticky liquid to give a glossy appearance বাণিচ তেল, বহণ, কলণ।

Vary (ভে'-বি) *v. t.* to make different, to modify পরিবর্তন কৰ, অমিল কৰ, লবচৰ কৰ, এটা কুটাই আন এটা কৰ। —*v. i.* to be different, to disagree অমিল হ, প্রভেদ হ, বেচ-কম হ।

Vascular (ভেচ্'-কিউ-লে'ব্) *adj.* relating to the vessels of animals and vegetables নাড়ী বা শিৰ সম্বন্ধীয়।

Vase (ভে'জ) or (ভাজ্) *n.* a vessel of any material used formerly for domestic purposes কলহ।

Vaseline (ভে'চলিন্) *n.* a yellowish substance obtained from petroleum used as lubricant মামৰে বহিৰৰ নিমিত্তে লোহা আদিত ইহ এবিধ কলপতীয়া বৰণৰ তেল।

Vassal (ভেচ্'-এল্) *n.* a dependant, a bondman a feudal tenant অধীনস্থ লোক, প্রজা, অধীন বায়ত, বন্ধুৰা।

Vassalage (ভেচ্'-এল্-এ'জ্) *n.* bondage, dependence দাসত্ব, অধীনতা, বশতা, কবতলীয়া।

Vast (ভেষ্ট) *adj.* of great extent প্রকাণ্ড; very large, immense, enormous ডাঙ্গৰ, বৰ দীঘল বহল, ভালেখিনি।

Vat (ভেট্) *n.* a large vessel or tank for holding liquors মদ খোৱা বৃহৎ পাত্ৰ, কুণ্ড।

Vatican (ভেটিকেন্) *n.* the building in Rome forming a part of Pope's palace ৰোম নগৰৰ প'প'ৰ অট্টালিকা; the papal authority ৰোমৰ প'প'ৰ ক্ষমতা। **Papal government** = ৰোমৰ ধৰ্ম্মতক পোপৰ শাসন।

Vaudeville (ভোডভিল্) *n.* a comic play with dances and dances in France একবকম ফৰাচী দেশীয় নাচ গান।

Vault (ভল্ট্) *n.* an arched room গম্বুজ, ধেনু-ভিৰিয়া খিলান; a cellar পকা গহৰ; a jump, a leap ডেও, জাপ। —*v. t.* or *v. i.* to form an arch খিলান লগা; to leap জাপ মাৰ।

Vaulted *adj.* arched খিলানযুক্ত, গম্বুজাকৃতি।

Vault of heaven = নভোমণ্ডল।

Vaunt (ভা'ন্ট) *v. i.* to boast of, to make a vain display ফিতাহি কৰি দেখুৱা, গৰ্ব

কৰ, ডাক্ষোপ মাৰ, গণ্ডপ মাৰ। —*n.* boast দস্তালি। **Vaunting** *n.* দস্তালি, গণ্ডপ, দশদশানি, ফিতাহি, ডাক্ষোপ।

Vauntingly (ভা'ন্টিংলি) *adv.* with boasting ডাক্ষোপ মাৰি, ফিতাহি কৰ।

Veal (ভীল্) *n.* the flesh of a calf গৰু পোৱালিৰ মজ্জা।

Vector (ভেক্টৰ) *n.* a straight line of supposed limit and magnitude but no fixed position অনুমানত, দীঘল বহল ঠাৱৰাই কিস্তি স্থিতি নোহোৱা আন্দাজী জোখৰ বেধা।

Veer (ভিয়েৰ) *v. i.* or *v. t.* to alter the course, to change direction গতি পরিবর্তন হ বা কৰ, গতি ফিৰ বা ফিৰা; to change mind মন বদলা।

Vegetable (ভিজ্'-ই-টেবল্) *n.* a plant for the table শাক-পাচলি। —*adj.* belonging to plants শাক-পাচলি সম্বন্ধীয়; consisting of plants উদ্ভিদময়।

Vegetarian (ভিজ্'-ই-টে'বি-য়েন্) *n.* one who abstains from meat and fish মাছ-মাংস নোখোৱা লোক, শাক-পাচলি খাই থকা, নিৰামিষভোজী।

Vegetate (ভিজ্'-ই-টেট্) *v. i.* to sprout, to grow গজ, উৎপন্ন হ।

Vegetation (ভিজ্'-ই-টে-শন্) *n.* growth of plants, process of growing গজন, গছ-গছনিৰ উৎপত্তি বা বৰ্দ্ধনশক্তি; plants in general ঘাঁহ, বন আদি।

Vegetative (ভিজ্'-ই-টে-টিভ) *adj.* growing as plants গছবদৰে গজি বৃদ্ধি পোৱা বৰ্দ্ধনশীল।

Vehemence (ভে-হে-মেন্চ্) *n.* great ardour, violent activity, force বেগ, বল, বাগ্ৰতা, উত্তম। (*L. ve.* = out; *mens* = mind).

Vehement (ভে-হি-মেন্ট্) *adj.* furious প্রবল, প্রকোপিত, উগ্র; very eager অতি বাগ্ৰ।

Vehemently (ভেহিমেন্টলি) *adv.* violently, with great ardour প্রবলৰূপে, প্রচণ্ডভাবে, উগ্রভাবে।

Vehicle (ভেহি-কল্) *n.* a carriage, a conveyance বাহন, গাড়ী যোৰা আদি। **Vehicular** *adj.* বাহন সম্বন্ধীয়। (*L. vehere* = to carry).

Veil (ভে'ল্) *n.* a curtain, a piece of thin cloth used by ladies to hide the face ওবনী, মুখাবৰণ; a cover আচ্ছাদন, ঢাকনি, পৰ্দ্ধা। — *v. t.* to cover with a veil, to conceal ওবনী ল, ঢাক; (*fig.*) disguise, pretext লুকধাক, ফাঁকি, চলনা। **Take the veil** = to become a nun উদাসীন, ডকতনী, হ, ব্রহ্মচাৰিণী হ।

Vein (ভে'ন্) *n.* a vessel which conveys the blood to the heart বক্তপ্রবাহক নাড়ী, লতাসিৰ, বগ; turn of mind, mood মানব ভাব, স্বভাব, a streak in wood or stone কাঠ বা শিলৰ ওপৰত আঁচ, বেখ। **Veinous, Veiny** *adj.* সিৰযুক্ত, বেখ থকা। (*L. venere* = to carry).

Velarium (ভি-লে-ব্ৰিঅ'ম্) *n.* an awning যখনিকা, পৰ্দ্ধা; the membrane of certain molluscs কোনো জল-জন্তুৰ চোকাঁৰা।

Vellicate (ভেলি-কেট) *v. t.* or *v. i.* to twist মোচোৰা মাৰ, পকা।

Vellum (ভেলাম্) *n.* a finer and softer kind of parchment ভালৰ মিহি কাকত।

Velocipede (ভে-লচ্-ই-পিড্) *n.* a light vehicle moved with a treadle ভৰিৰে চলোৱা লঘু গাড়ী। (*L. velox* = swift; *pedis* = foot).

Velocity (ভে-লচ্-ই-টি) *n.* speed swift-ness বেগ, দ্রুতগতি। **Initial velocity** = প্রথম আৰম্ভণতে হোৱা কোনো বস্তুৰ বেগ।

Velvet (ভে'ল-ভেট) *n.* a kind of shaggy silk cloth মখমল কাপোৰ। **Horn in velvet** = ছাল ফুটি ওলোৱা শিং। (যেনে পহৰ), ছালেৰে ঢাকখাই থকা শিং। **On velvet** = in a favourable position লাভজনক অৱস্থাত, ভাল অৱস্থাত।

Velveteen (ভেলভেট-ইন্) *n.* a velvet made of silk and cotton মখমলৰ মিচিনা কাপোৰ।

Velvety (ভে'ল-ভেট্-ই) *adj.* soft কোমল; like velvet মখমলৰদৰে।

Venal (ভি-নেল) *adj.* mercenary অৰ্থলোভী; that may be got for a price ধন দিলে পাব পৰা।

Venality (ভি-নেল-ইটি) *n.* prostitution of talents for services or money বাণিজ্যিক, ভেটী খোৱা স্বভাব, বেজালী।

Vend (ভেণ্ড) *v. t.* to sell small articles বিক, বেচ, বিক্ৰী কৰ; to offer for sale বেচিবলৈ দে।

Vendean (ভেন্দিয়েন্) *n.* a native of Vendee Royalist party in France ফ্ৰান্সৰ ভেণ্ডি অঞ্চলৰ ৰাজভক্ত লোক।

Vendee (ভে'তী) *n.* a person to whom anything is sold কিনে'তা, লণ্ডতা।

Vendetta (ভেন্-দেটা) *n.* the practice of taking vengeance on a murderer of one's relatives in Corsica হত্যাব বাবে হত্যা কৰা দস্তৰ।

Vendor, Vender (ভে'ণ্ডাৰ্) *n.* one who sells বেচোতা।

Vendible (ভে'ণ্ডিবল) *adj.* saleable বেচিব পৰা।

Veneer (ভেনিয়েৰ) *v. t.* to overlay or face with thin leaves of superior wood বেয়া কাঠৰ পাতল ওস্তাৰ ওপৰত ভাল কাঠৰ দুই তিনি চটা জাপি চককীয়া বাকচৰ পাত কৰ; to disguise with an artificial contrivance বহন লগাই চিনিব নোৱৰা কৰ। — *n.* a thin coating of superior wood বেয়া কাঠৰ ওপৰত লগোৱা ভাল কাঠৰ পটি।

Venefical (ভি-নেফ্-ই-কেল) *adj.* poisonous বিষাক্ত। **Venenate** *v. t.* to poison বিহ নে। *adj.* poisoned বিষাক্ত, বিহ দিয়া।

Venerable (ভেণ্-এ-বেব'ল্) *adj.* worthy of reverence, aged পুজা, পূজনীয়, বয়োবৃদ্ধ।

Venerate (ভেণ্-এ-বেই) *v. t.* to reverence, to honour with religious awe - পূজা কৰ, ভক্তি কৰ।

Veneration (ভেণ্-এ-বে-শ্বন্) *n.* the highest degree of respect ভক্তি, সম্মান।

Venereal (ভি-নি-বি-য়েল্) *adj.* arising from or pertaining to sexual intercourse ক্ৰী-সঙ্গম জনিত, প্ৰসাৰ সম্বন্ধীয়। **Venereal diseases** = গম্ভীৰেমাৰ, উপদংশ ৰোগ।

Venery (ভেন্'-এৰি) *n.* sexual intercourse স্ত্রী সম্বন্ধ। (L. *venus*=the Goddess of love).

Venery (ভেন্'-আব-ই) *n.* the act of hunting মৃগয়া, চিকাৰ। (L. *vendri*=to hunt).

Venesection (ভি-নি-চেক্-শ্বন্) *n.* act of letting out of blood by cutting open a vein সিৰ কাটি তেজ উলিওৱা কাৰ্য্য।

Venetian (ভে-নি-শ্বেন্) *n.* a native of Venice ভেনিচ দেশীয় লোক। —*adj.* of or pertaining to Venice ভিনিশ দেশীয়। **Venetian or Venetian door**=খটখটি লগোৱা দুৱাৰ।

Vengeance (ভে'ন্-ভেন্-চ্) *n.* retribution, punishment in return for an injury প্রতি-হিংসা, প্রতিফল, প্রতিশোধ, পোতক।

Vengeful (ভেন্-জ্-ফুল) *adj.* vindictive প্রতি-হিংসাপায়ণ, প্রতিশোধ লবলৈ বিচাৰি ফুৰা।

Venial (ভিনিয়েল্) *adj.* pardonable ক্ষমাযোগ্য, স্বার্জনীয়। (Fr. *venia*=pardon).

Venison (ভেন্-ই-শ্বন্) *n.* the flesh of the deer পহুৰ মাংস।

Venom (ভেন্-অ'ম্) *n.* any liquid fatal to life, poison বিষ, বিহ; malice হিংসা, ঘেৰ।

Venomous (ভেন-অ'ম্-আচ্) *adj.* poisonous বিষাক্ত, বিষাল, বিষধৰ; spiteful ক্ৰুৰ, হিংসকী।

Vent (ভে'ক্) *n.* a small opening ফুটা, বিহা, বতাহ ওলোৱা বাট; discharge নিৰ্গমন; scent গোন্ধ। —*v. t.* to let out, to publish বাহিৰ কৰ, প্রকাশ কৰ, ব্যক্ত কৰ। Give vent to=to allow to escape প্রকাশ কৰ, উলিয়া। **Vent-peg**=a plug in a barrel বেৰেলৰ টিলা।

Vent (ভে'ক্) *n.* act of selling বেচা কাম; market হাট, বজাৰ। (L. *Vendere*=to sell).

Ventilate (ভে'ন্-টি-লেট্) *v. t.* to fan, to allow fresh air to come in বতাহ অহাযোৱা কৰিবলৈ দে, বতাহ লগা; to make public প্রকাশ কৰ, প্রচাৰ কৰ।

Ventilation (ভে'ন্টি-লেছন্) *n.* free supply of air বতাহ ওলোৱা-সোমোৱা উপায় বা কাৰ্য্য, বতাহ অহা-যোৱা; public exposure প্রকাশ।

Ventilator (ভে'ন্টি-লে'-টৰ) *n.* a contrivance to admit fresh air বতাহ দিয়া যন্ত্ৰ, বতাহ ওলোৱা-সোমোৱা যন্ত্ৰ।

Ventose (ভে'ক্-অ'চ্) *adj.* windy বতাহৰকা।

Ventosity *n.* empty pride মিছা অহংকাৰ, windy বতাহৰ দৰে হোহোৱনি।

Ventral (ভে'ন্-ভ্ৰেল্) *adj.* belonging to the belly পেটৰ, পেট সম্বন্ধীয়।

Ventricle (ভে'ন্-ক্লিক্ল্) *n.* a small cavity in the heart or brain of an animal আমঠুৰ বা মগজৰ মাজৰ খোল বা বিহা নিলয়।

Ventriloquation (ভে'ন্-ক্লি-অ'-কিউ-শ্বন্) *n.* the art of producing tone without any motion of the mouth মুখ নলবোৱাকৈ কথা কোৱা কৌশল।

Venture (ভেনচাৰ্) *n.* an undertaking whose issue is dangerous শঙ্কাযুক্ত কাৰ্য্য, বিপদজনক কাম; hazard সঙ্কট। —*v. t.* to risk সঙ্কটাপন্ন কৰ, বিপদগ্ৰস্ত কৰ। —*v. i.* to dare to run a risk সাহস কৰ, সাহস কৰি কোনো কাজত প্রযুক্ত হ। (with on or upon). At a venture=at random নভবা-নিচিন্তাকৈ, সহসা, হঠাৎ, মৰোজীৱকৈ। I venture to say =মহ কঁবলৈ সাহস কৰো, কব খোজা।

Venturous, Venturesome *adj.* সাহসিক, লাভালাভ নগণ্য।

Venue (ভে'ন্-ইউ) *n.* the place of occurrence ঘটনাস্থল। To lay the venue=ক'ত বিচাৰ হব ঠিক কৰ, বিচাৰৰ ঠাই ধাৰ্য্য কৰ।

Venus (ভেনাচ) *n.* the Goddess of love ৰতি দেৱী; a planet শুক্ৰগ্ৰহ।

Veracious (ভে'-বে-শ্যচ) *adj.* truthful সত্যবাদী, true সঁচা।

Veracity (ভে'-বে'চ্-ই-টি) *n.* truthfulness সত্যতা, সত্যনিষ্ঠা।

Veranda, Verandah (ভে'-বেন্-দা) *n.* an open portico আগচালি, বাৰাণ্ডা।

Veratrum (ভি-বে-ট্ৰাম্) *n.* a plant with poisonous root with purgative property পেটচলাব পৰা ওপৰ আঁহুৰে এবিধ গছ।

Verb (ভাৰ্ভ) *n.* (in Gram.) a part of speech which asserts something ক্ৰিয়াপদ, শাভু।

Verbal (ভাৰ্বে-এল্) *adj.* spoken (opposed to *written*) মৌখিক, বাচনিক; derived from a verb ক্রিয়াপদৰ পৰা হোৱা; word for word প্রতি কথাৰ। **Verbal agreement**=মৌখিক বন্দোবস্ত। **Verbal translation**=প্রতি কথাৰ অনুবাদ, ছবছ ভাঙ্গনী।

Verbally *adv.* in words মৌখিকৰূপে, মুখেৰে।

Verbatim (ভাৰ্বেটিভ্) *adv.* word for word কথাটোৱে প্রতি, কথাই কথাই।

Verbena (ভাৰ-বিনা) *n.* a genus of fragrant plant এবিধ সুগন্ধি লতা।

Verberate (ভাৰ্-বাৰ-এট) *v. t.* to strike আঘাত কৰ, মৰিয়া।

Verbiage (ভাৰ-বেজ) *n.* abundance of words বাক্য বাহুল্য, অনর্থক বাহুল্য কথা।

Verbose (ভাৰ্-বেজ) *adj.* using more words than necessary বহুবাক্যবায়ী, সবহকৈ কথা কোৱা, কথা চহকী, বহুতথকী।

Verbosity (ভাৰ-বচু-ইটি) *n.* the use of too many words বহুবাক্য প্রয়োগ, অনর্থক বহু শব্দ ব্যৱহাৰ, বহুবাক্য।

Verdant (ভাৰ-ডেণ্ট্) *adj.* green সেউজীয়া, কলপতীয়া; fresh কেঁচ, সতেজ; thriving লংপহীয়া।

Verdict (ভাৰ-দিজ) *n.* the finding of a jury in a case, decision সিদ্ধান্ত, মত, ল্ক্ষ্য, বায়।

Verdigris (ভাৰ্-দি-গ্রিচ) *n.* the greenish rust of copper তামৰ ওপৰত ধৰা কলপতীয়া মামৰ, কঁহ।

Verdure (ভাৰ্-দিউৰ) *n.* greenness সেউজীয়া বৰণ; freshness সতেজ অৱস্থা।

Verge (ভাৰজ) *n.* the extreme edge দাঁতি, কাষ; a slender green twig; সৰু কেঁচা ডাল; limit সীমা। —*v. i.* to incline হালি পৰ, দৌ থা; to border upon দাঁতিত লাগ, কাষত থাক। **On the verge of death**=about to die মৰে মৰে। **On the verge of ruin**=ধ্বংসপ্রায়।

Verger (ভাৰ্-জাৰ) *n.* one who carries a stick as an emblem of authority দণ্ডধাৰী, ডাংধৰা বিষয়া।

Veridical (ভে-ৰিদ্-ইকেল্) *adj.* truthful সত্যবাদী।

Verification (ভে'ব-ই-ফি-কে'শ্বন্) *n.* the state of being proved as correct শুদ্ধতা প্রমাণ, সাব্যস্ত কৰণ, শুদ্ধাভুত বিচাৰ।

Verify (ভে'ব-ই-ফাই) *v. t.* to prove to be true সঁচা প্রমাণ কৰ, সাব্যস্ত কৰ; to confirm the truth of সঁচা বা শুদ্ধ বুলি নিশ্চয় কৰ, সংশয় শুচা। **Verification** *n.* state of being verified সত্য বুলি দস্তখত কৰণ। *L. verus*=true; *facere*=to make).

Verily (ভেৰ্-ই-লি) *adv.* really, truly সঁচাকৈ-যথার্থ মতে, নিতান্ত।

Verisimilar (ভে'ব-ই-চিম-ই-লাব) *adj.* likely, probable সম্ভবপৰ। **Verisimilitude** *n.* likelihood সম্ভাবনা।

Veritable (ভে'ব-ই-তে'বল্) *adj.* true, real প্রকৃত, আচল, যথার্থ।

Verity (ভে'ব-ই-টি) *n.* the quality of being true, truth সত্যতা। **Of a verity**=certainly নিশ্চয়কৈ, সচাকৈ।

Verjuice (ভে'ব-জুচ্) *n.* sour juice of unripe fruits কেঁচা ফলৰ টেঙ্গা বস, অম্লবস।

Vermes (ভেৰ্-মিজ) *n.* (*pl.*) worms in general পোক, শৰুৱা বিলাক। (*L. vermis*=a worm)।

Vermicelli (ভেৰ্-মি-চেলি) *n.* a small worm-like thread prepared from the dough of flour আটাগুৰি মাৰি মূতা যেন কৰা খাদ্য বস্তু। **Vermicide** (ভাৰ-মি-চাইড্) *adj.* worm-killer পোক মৰা।

Vermicular (ভেৰ্-মি-কি-উ-লেব্) *adj.* like worms কৃমিবৎ, পোকৰ দৰে। **Vermicule** (ভেৰ্-মি-কিউল) *n.* a little worm ক্ষুদ্ৰ পোক।

Vermiculous (ভেৰ্-মি-কিউ-লচ্) *adj.* wormy পোকময়। **Vermiculate** (ভেৰ্-মি-কিউ-লেট্) *v. t.* to form inlaid work resembling the track of worms পোকে নুৰিয়া-নুৰি কৰি যোৱাৰ দৰে লতা বাছি ফুল কাট।

Vermifuge (ভেৰ্-মি-ফিউজ) *n.* a medicine to expel worms পেলুৰ ঔষধ।

Vermillion (ভেৰ-মিল্-ইয়ন্) *n.* a beautiful red

powder prepared from mercury and sulphur সেন্দূৰ; cinnabar হেজুল।

Vermín (ভাৰ-মিন) *n.* (*sing.* and *pl.*) a general name for all obnoxious insects পোক, মানুহক আঘনি কৰা ক্ষুদ্র কীটবিলাক (যেনে গুৰুণী, উৰহ)।

Vermuth (ভাৰ্মু'ঠ) *n.* a stimulating cordial বলকাৰক জুৰনি, এবিধ মদ।

Vernacular (ভাৰ-নেক্-ইউ-লেৰ) *adj.* native, of one's own country দেশীয়, নিজ দেশৰ।
—*n.* one's mother tongue মাতৃ-ভাষা।

Vernal (ভাৰ-নেল্) *adj.* belonging to the spring or to youth বসন্তকাল সম্বন্ধীয়, যৌৱন কালৰ, ডেকা কালৰ।

Verrucule (ভাৰ্-ই-কিউল্) a thick tuft of upright hairs থিয়কৈ বন্ধা চুলিৰ থোপা।

Versatile (ভাৰ্টেটাইল) *adj.* unsteady, changeable ঘূৰিফুৰা, অস্থিৰ, চঞ্চল; capable of turning easily to new task or work সকলো কাজতে নিপুণ, সকলো প্ৰকাৰ কাম কৰিব পৰা।

Versatility (ভাৰ-চে-টিল্-ই-টি) *n.* changeableness বগাই ফুৰা গুণ, চঞ্চলতা; faculty of taking up new subjects easily সকলো বিষয়ে নিপুণতা, সৰ্ব্ব দক্ষতা।

Verse (ভাৰ্চ) *n.* a stanza স্লোক; a line of poetry পদ, ছন্দ; poetry কবিতা।

Versed (ভাৰ্চড) *adj.* skilled (followed by *in*) পটু, নিপুণ, দক্ষ।

Versicoloured (ভাৰ্চি-কল'ৰ্ড) *adj.* having various colour, variegated বহুবৰ্ণৰ, চিত্ৰ বিচিত্ৰ।

Versification (ভাৰচ-ই-ফি-কে-শ্বন্) *n.* the art of composing verses পদ ৰচনা, কবিতা লিখা বিদ্যা।

Versifier (ভাৰচ-ই-ফাই-আৰ) *n.* one who makes verses কবিতা লেখক, স্লোক ৰচক।

Versify (ভাৰ-চি-ফাই) *v. t.* to relate in verse কবিতা লেখ, স্লোক ৰচনা কৰ, পদ্য লেখ।

Version (ভাৰ-শ্বন্) *n.* that which is translated from one language into another তৰ্জমা, ভাষান্তৰ; translation ভাঙ্গনী; account বিবৰণ।

Versus (ভাৰ্-চাচ্) *prep.* against বনামে, বিৰুদ্ধে,

যেনে—Government *vs.* Matiram মাটিৰাম ওপৰত গৱৰ্ণমেন্টে কৰা।

Vertebra (ভাৰ-টি-ব্ৰা) *n.* a segment of the back bone ৰাজহাড়ৰ জোৰা। (*pl.*) **Vertebrae** (ভেৰ-টে'-ব্ৰি)।

Vertebral (ভাৰ-টি-ব্ৰেল) *adj.* relating to a section of the backbone ৰাজহাড়ৰ জোৰা সম্বন্ধীয়।

Vertebrate (ভাৰ-টি-ব্ৰেট্) *n.* an animal having a backbone ৰাজহাড় থকা জন্তু। —*adj.* having a backbone ৰাজহাড় থকা।

Vertex (ভাৰ্-টে'ক্চ্) *n.* the top summit নিচেই ওপৰ বা মুখ, টুপ, টিং; the 'zenith' আকাশৰ নিচেই ওপৰ ভাগ; an angle চুক।

Vertical angles=opposite angles সম্মুখ কোণবিলাক বা চুকবিলাক।

Vertigo (ভাৰ-টিং) *n.* dizziness মূৰমূৰণি বেমাৰ, বায়ু বোগ।

Verve (ভাৰ্ভ) *n.* intellectual vigour as manifested in literary work সাহিত্যিক কৰ্মত প্ৰকাশিত হোৱা মানসিক শক্তি; vivacity প্ৰাণচাঞ্চল্য; spirit তেজস্বিতা; enthusiasm উদ্দীপনা।

Very (ভেৰ্-ই) *adj.* true, actual আচল, সত্য, সেইটোৱেই। —*adv.* in a high degree অত্যন্ত, নিচেই, অতি, বৰ। **The very man told me**= ঠিক সেইটো মানুহেই মোক কলে।

Vesania (ভে-চে-নিয়া) *n.* insanity বেহুচ অৱস্থা, প্ৰলাপ বকা অৱস্থা।

Vesica (ভেচিকা) *n.* a bladder মূত্ৰাশাৰ, বতাহ বা পানী থকা ক্ষুদ্র থেলা বা স্থলী।

Vesicant (ভে-চি-কেণ্ট্) *adj.* blistering গাত চৌতোলা, চৌ ফুটা।

Vesicate (ভে-চি-কেইট্) *v. t.* to raise blisters on গাত চৌ তোলা, পানীজোলা বাহু।

Vesicle (ভে-চি-ক্ল) *n.* a small bladder or blister পানীজোলা, টোপোৰা, গাত ওলোৱা চৌ।

Vesper (ভে'চ-পাৰ্) *n.* the evening star বৃহস্পতি গ্ৰহ; the evening সন্ধ্যা, আবেলি।

Vesper (*pl.*) evening service সন্ধ্যা সময়ৰ উপাসনা।

Vessel (ভেচ-এ'ল্) *n.* a utensil for holding

liquids পাত্ৰ, কলহ, লোটা, চৰিয়া ইত্যাদি ; a ship or boat জাহাজ, নাব ; a tube তেজ বা পানী সঞ্চালন কৰা নল।

Vest (ভে'ষ্ট্) *n.* a garment সাজ ; a waist-coat আঁকাচোলা। —*v. t.* to invest অৰ্পণ কৰ, দে। —*v. i.* to descend to অপিত হ, হস্ত হ, হাতত পৰ। To vest with powers = ক্ষমতা দে। The right vest in him = অধিকাৰ ভেওঁৰ ওপৰত হস্ত হৈছে, স্বত্ব ভেওঁৰ হাতত পৰিছে। Vested *adj.* already acquired অসিত ; clothed সাজ পিন্ধা।

Vesta (ভে'চু-টা) *n.* a goddess of the Roman mythology সতী, দেৱী।

Vestal (ভে'চু-টেল্) *adj.* pure, chaste সতী, শুদ্ধ। —*n.* a virgin of spotless character শুদ্ধা কুমাৰী, সতী কন্যা।

Vestibule (ভে'চু-টি-বিউল্) *n.* an open hall before a house ঘৰৰ আগৰ মুকলি বাৰাণ্ডা।

Vestige (ভে'চ-টিজ্) *n.* footprint পদচিহ্ন ; traces চিন, নিদৰ্শন।

Vestment (ভে'ষ্ট-মেণ্ট্) *n.* a garment ধুতি, সাজ, পোচাক।

Vestry (ভে'চু-ট্ৰী) *n.* a small room adjoining a church for keeping the vestments of the clergy ধৰ্মোপদেশক পাদুৰি চাহাবৰ ধুতি সাজ থোৱা গীৰ্জাৰ কাষৰ কোঠা ; a meeting held in the above room উক্ত সাজ থোৱা ঘৰত হোৱা সভা।

Vesture (ভে'চ-চাৰ) *n.* a robe, dress সাজ, পোচাক।

Vesuviate (ভেচ-ইউ-ভি-য়েত) *v. t.* to burst forth ভঙক কৰে বাজ কৰ।

Vet (ভেট্) *n.* and *v. t.* to examine or treat beast পশুচিকিৎসা কৰ। (*Abbrev. Veterinarian*).

Vetch (ভে'ছ) *n.* a genus of climbing plant used as fodder একৰকম লতা বগাই যোৱা মাছ।

Veteran (ভেট-এ'-বে'ন্) *adj.* experienced বিশেষ জন-বুজা, দক্ষ ; old বুঢ়া, প্ৰবীণ। —*n.* one having long experienced especially of war বহুদৰ্শী লোক, প্ৰাচীন যোদ্ধা।

Veterinarian (ভে'ট-এ'-বি-নে'-বি-এন্) *n.* one skilled in the art of treating the diseases of animals পশু চিকিৎসক, গৰু-মহৰ ডাক্তৰ। also **Veterinary**.

Veterinary (ভে'ট-এ'-বি-নে'-বি) *adj.* pertaining to the art of treating cattle-diseases পশু চিকিৎসা সহকাৰ, গৰু-মহৰ চিকিৎসা বিষয়ক।

Veto (ভেট্) *n.* prohibition নিষেধ, মানাহি ; the power of rejecting নামঞ্জুৰ কৰাৰ ক্ষমতা। —*v. t.* to withhold assent to নামঞ্জুৰ কৰ, মত নেদে।

Vex (ভে'ক্ছ) *v. t.* to harass বিৰক্ত কৰ, আমনি কৰ, খং ডোল, জোকা, হাৰাশাস্তি কৰ। Vexed question = সহজে নিষ্পত্তি নোহোৱা কথা।

Vexation (ভে'ক্ছ-এ-শন্) *n.* trouble, annoyance অখটি, আমনি, অমুৰি, অস্থকাল, দিগ।

Vexatious (ভে'ক্ছ-এ'-ছাচ) *adj.* teasing, annoying বিৰক্তজনক, খং উঠা, হৃৎশয়ক ; harassing হাৰাশাস্তি কৰা, হাইবাণ কৰা।

Via (ভাই-আ) *n.* (*L.*) a road বাট, পথ। **Via Jorhat** = by way of Jorhat যোৰহাটেদি। **Via media** = the middle course মজামজি উপায়। **Primæ viæ** (প্ৰাইমি-ভি') *n.* the alimentary canal পেটৰ প্ৰধান নাড়ী ; the main passage প্ৰধান বাট।

Viaduct (ভাই-এ'-ডাক্ট্) *n.* a railway made by erecting a bridge খেঁড়িৰীয়া সাকো বা দলঙ্গৰ ওপৰেদি যোৱা ৰেলৰ আলি বা বাট, ৰেল-পথৰ সেতু। (*L.* **Via** = a way ; **ducere** = to lead).

Vial (ভাই-এল্) *n.* same as **Phial** সৰু চিচা। Pour out vials of wrath = দণ্ড বিহ, একোপ দেখুৱা, প্ৰতিশোধ ল।

Viand (ভাই-এণ্ড) *n.* (*pl.*) articles of food আহাৰ, খাদ্যদ্রব্য ; vituals,

Vibrate (ভাই-ব্ৰেট্) *v. i.* to shake, to tremble কঁপ, লৰি থাক। —*v. t.* to cause to shake কঁপা, লৰা।

Vibration (ভাই-ব্ৰে-শ্বন্) *n.* a quivering motion
কঁপনি, কম্পন, খৰখৰকৈ জ্বৰণ।

Vibrato (ভাইব্ৰেট) *n.* trembling effect in
singing স্বৰ কম্পন।

Vibratory (ভাই-ব্ৰে-ট'ৰি) *adj.* vibrating কম্পমান,
খৰখৰকৈ কঁপোৱা।

Vicar (ভিক্-এৰ) *n.* one who acts as a substi-
tute of another প্ৰতিনিধি; a person of a parish
গ্ৰাম্য ধৰ্মোপদেশক।

Vicarage (ভিক্-এৰ-এ'জ) *n.* the benefice or
residence of a Vicar গ্ৰাম্য ধৰ্মোপদেশকৰ
বৃত্তি বা ঘৰ।

Vicarious (ভিক্-এ'ৰ-ইয়াচ) *adj.* acting in
place of another, performed for the
sake of another আনৰ সলনি কাম কৰা,
প্ৰতিনিধিধৰ্মক।

Vice, Vise (ভাইস) *n.* an iron screw-press
for boring iron etc. লোহা আদি ফুটুৱা পেঁচ
কল, ভাইচ।

Vice (ভাইচ) *n.* immoral conduct, a
blemish কুকৰ্ম, পাপ, দোষ, বৃত্তি। —*prep.*
in the place of (আনৰ) ঠাইত, সলনি,
পৰিবৰ্তে; in compound words Vice means
second in rank to another, as—**Vice-
Chairman** =সহকাৰী সভাপতি, দুবলীয়া বা পালী
সভাপতি।

Viceregent (ভাইচ-ৰি-জেন্ট) *n.* one repre-
senting the king in a dependency
ৰাজপ্ৰতিনিধি। **Viceregency** *n.* ৰাজপ্ৰতিনিধিৰ
পদ।

Viceroy (ভাইচ-ৰই) *n.* one who governs in
place of a king ৰাজপ্ৰতিনিধি। **Viceregal**
(ভাইচ-ৰি-গেল) *adj.* relating to the viceroy
ৰাজপ্ৰতিনিধিৰ।

Vicenary (ভিচ-ই-নে-ৰি) *adj.* twentieth
বিশতিতম।

Vicennial *adj.* occurring once every twenty
years প্ৰতি কুৰি বছৰে হোৱা।

Vicinity (ভিচি-ই-নে'জ) *n.* the place near ওচৰৰ
ঠাই, সন্নিহিত।

Vicinity (ভিচি-ই-নিটি) *n.* neighbourhood, near-
ness কাষ, ওচৰ, সন্নিহিত।

Vicious (ভিযাছ) *adj.* depraved দুষ্কৰ্মী, দুৰাচাৰ,
পাপিষ্ঠ।

Vicissitude (ভি-চিচ-ই-টিউড) *n.* change পৰিবৰ্তন,
ভাগ্যৰ ফেৰ, উত্থান-পতন।

Victim (ভিক্-টিম্) *n.* a living being offered
as a sacrifice বলি; one who suffers injury
অনাহক দণ্ডৰ পাত্ৰ। **Fell a victim to** =
বলিধৰ্মক হ, মৰ, আক্ৰান্ত হ।

Victimise (ভিক্-টিম্-আইজ) *v. t.* to make a
victim of বলিধৰ্মক কৰ, দণ্ডাহঁ কৰ; to cheat
প্ৰভাৱণা কৰ, ঠগ।

Victor (ভিক্-টৰ) *n.* one who wins, one who
defeats in battle জেতা, জিকোতা, জিকাক,
জয়ী লোক।

Victorious (ভিক্-ট'-ৰি-আচ) *adj.* producing or
obtaining victory জয়ী, জয়যুক্ত।

Victory (ভিক্-ট-ৰি) *n.* success in con-
test জয়, জিত। **Cadmean or Pyrrhic
Victory** =victory gained at too great a
cost like that of king Pyrrhus over
the Romans বহুত ধন-জন ক্ষয় কৰি পোৱা
জয় লাভ। **Victory-booze** =a drinking
bout after victory যুদ্ধ জিকাৰ পাচৰ মদপী
উৎসব।

Victuals (ভিট্-লজ্) *n.* (*pl.*) food for
human beings আহাৰ, খাদ্যদ্রব্য, বচদ।

Victual (ভিট্-ল্) *v. t.* to supply with provi-
sions আহাৰ যোগ্য, খোৱা বস্তু দে।

Victualler (ভিট্-ল-আৰ্) *n.* one who supplies
provisions আহাৰ যোগানীয়াৰ।

Vide (ভাইদ) (*L.*) see চোৱা, চাওক। **Vide
infra** =ডলত চাওক। **Vide supra** = see above
ওপৰত চাওক। **Vide antea** =see before
আগত চাওক। **Vide post** =see after পাচত
চাওক।

Vie (ভাই) *v. i.* to strive for superiority
প্ৰতিদ্বন্দী হ, যোৰ মাৰ। (with with) ফেৰ
পাত।

View (ভিউ) *n.* sight দৃষ্টি ; a seeing দর্শন ; that which is seen দৃশ্য ; opinion মত ; intention অভিপ্রায় । —*v. t.* to see চা দৃষ্টি কৰ, নিৰীক্ষণ কৰ। **With a view to** = উদ্দেশ্যে, নিমিত্তে, ভাবেৰে। **In view of** = having regard to হব বুলি জানি, দেখি। **On view** = open to inspection সকলোৱে চাব পৰা। **Viewless** *adj.* invisible অদৃশ্য।

Vigil (ভিজ্-ইল্) *n.* keeping awake জাগৰণ, উজাগৰ, পৰ।

Vigilance (ভিজ্-ইল্-এঞ্চ) *n.* wakefulness জাগৃত অবস্থা, উজাগৰ ; watchfulness সতর্কতা, তদাৰক, নোশোৱাকৈ চাই থাকন।

Vigilant (ভিজ্-ই-ল্-এণ্ট) *adj.* watchful সতর্ক ; awakeful জাগৃত, পৰ দি থকা, সজাগৰ।

Vignette (ভিন্-ইয়েইট) *n.* any small ornamental design on a book পাতফুল ইত্যাদিৰ নক্সা ; inscribed letter or picture নক্সা কাটি ছাপ মৰা ছবি ; portrait showing head and shoulders only কেৱল মূৰ আৰু বাহু দেখুওৱা নক্সা।

Vigorous (ভিগ-অৰ্-আচ) *adj.* strong in-mind or body শক্ত, সবল, বলবান, তেজৱী।

Vigorously *adv.* strongly প্রবলৰূপে।

Vigour (ভিগ-অৰ্) *n.* vital strength শক্তি, বল, পৰাক্ৰম।

Viking (ভাই-কিং) *n.* one of the Northern sea robber সাগৰত ফুৰা উত্তৰ দেশীয় দস্যু।

Vikingism *n.* দস্যুহুতি।

Vile (ভাইল্) *adj.* mean, wicked অশুভ, কুজ্জট, অধম, নীচ। **Vileness** *n.* নীচালি।

Vilely (ভাইল্-লি) *adj.* wickedly নীচভাৱে, নীচালি কৰ।

Villify (ভিল্-ই-ফাই) *v. t.* to defame, to disgrace by slander গ্লানিকৰ, কুংসা কৰ, দূৰ্ণাম কৰ, অপবাদ দে।

Villa (ভিলা) *n.* a country residence গাঁৱৰ ঘৰ, মফচলীয়া ঘৰ, গাঁৱলীয়া বাজৰাটি।

Village (ভিল্-এ'জ) *n.* a small assemblage of houses beyond the town গাঁও।

Villager (ভিল্-এ'জাৰ্) *n.* a resident of a village গাঁৱলীয়া মানুহ, চহৰীয়া মানুহ।

Villain (ভিল্-এন্) *n.* a vile wicked person টেটোন, বদমাচ মানুহ, নীচ মানুহ ; a feudal serf গোলাম।

Villainous (ভিল্-এন্-নাচ্) *adj.* vile, extremely wicked বদমাচ, নীচ, অধম, পাৰ্শ্ব।

Villainy (ভিল্-এ'নি) *n.* wickedness, depravity দুষ্কাৰি, নীচালি, বদমাচি।

Villus (ভিল্-আচ্) *adj.* having fine soft hairs নোম থকা, নোমাল। also Villose.

Vim (ভিম্) (*colloq.*) energy, vigour বল, শক্তি।

Vincible (ভিন্-চি-বল্) *adj.* that may be conquered পৰাজয় কৰিব পৰা, পৰাজেয়।

Vindicate (ভিন্-দিক্-কেই) *v. t.* to defend, to justify নিৰ্দোষিতা প্রমাণ কৰ, সমর্থন কৰ, স্থায়িতা প্রমাণ কৰ। **Vindication** (ভিন্-দিক্-শন্) *n.* defence সমর্থন ; justification দোষ খণ্ডন ; support পোষকতা।

Vindicative (ভিন্-দিক্-টিভ্) *adj.* tending to vindicate দোষ খণ্ডনীয়, দোষ খণ্ডন কৰণীয়।

Vindictive (ভিন্-দিক্-টিভ্) *adj.* revengeful প্রতিহিংসক, প্রতিহিংসাপৰায়ণ, প্রতিহিংসা নোহোৱাকৈ নেৰা, থিয়লীয়া।

Vine (ভাইন) *n.* the climbing plant that produces grapes ব্ৰাক্সালতা, আঙ্গুৰ গছ।

Dwell under one's vine and fig tree = to live peaceably on one's own land নিজৰ মাটিত সুখেৰে বাস কৰ।

Vinegar (ভিন-ই-গেৰ্) *n.* an acid liquor used for culinary purposes চিৰিকা।

Vineyard (ভাইন-ইয়াৰ্ড) *n.* plantation of grape vine আঙ্গুৰ গছৰ খেত, আঙ্গুৰতলী।

Vinery (ভাইন-এ'ৰি) *n.* a hot house for rearing vines তাপ দি আঙ্গুৰ বোৱা ঘৰ।

Vinous (ভাইল্-আচ) *adj.* having the qualities of wine সুবাগুৰযুক্ত, মদৰ গুণ থকা।

Vint (ভিক্) *v. t.* to make wine মদ তৈয়াৰ কৰ।

Vintage (ভিন-ভে'জ্) *n.* the time of gathering grapes ব্ৰাক্সা তোলা সময়, আঙ্গুৰ সংগ্ৰহ ; wine ব্ৰাক্সাৰ মদ। **Vintager** *n.* grape gatherer ব্ৰাক্সাটু তোলা লোক।

Vintner (ভিন্ট-নাৰ) *n.* a wine-seller মদ বেচোতা, সুড়ী।

Vintry (ভিন্ট্রি) *n.* a place for storing wine মদ খোৱা ঠাই।

Viol (ভায়াল) *n.* a musical instrument বীণ।

Violist *n.* a player on the viol বীণ বজাওতা, নেহেলাদাৰ।

Violate (ভাই-অ'-লেট্) *v. t.* to transgress উলঙ্ঘন কৰ; to break forcibly বলেৰে ভঙ্গ কৰ; to ravish বলাৎকাৰ কৰ, সতীভ নাশ কৰ, ভ্ৰষ্ট কৰ।

Violation (ভাই-অ'-লে'-ছন) *n.* infringement লঙ্ঘন, ভঙ্গ; rape বলাৎকাৰ।

Violator (ভাই-অ'-লেটৰ) *n.* one who violates উলঙ্ঘনকাৰী, স্ত্রী বলাৎকাৰ কৰোতা।

Violence (ভাই-অ'-লেঞ্চ) *n.* unjust force অত্যাচাৰ, জুলুম, দৌৰাণ্ডা; force প্রকোপ; outrage বলপ্রয়োগ, বলাৎকাৰ। Do violence to=to injure অনিষ্ট কৰ, বলাৎকাৰ কৰ।

Violent (ভাই-অ'-লেণ্ট্) *adj.* very strong or forcible প্রবল, ভাৰ্যাময়; intense অতিপাত, দোৰোৰ, প্রচণ্ড; outrageous অত্যাচাৰী, passionate উগ্রমুখি। Violently *adv.* vehemently প্রবলৰূপে, প্রচণ্ডভাবে।

Violet (ভাই-অ'-লেট্) *n.* a kind of plant and its flower এজাতি সুগন্ধি ফুল গছ; light purple colour কমলা বৰণ।

Violin (ভাই-অ'-লিন) *n.* fiddle, a musical instrument of four strings বেহেলা।

Violinist *n.* বেহেলাদাৰ।

Violoncello (ভাই-অ'-লন-চেল-অ') *n.* a large class of violin বৰ বেহেলা, ডাব্বৰ বীণ।

Viper (ভাই-পাৰ্) *n.* a genus of poisonous snakes এজাতি বিষাল সাপ, ফেঁটা সাপ; a malicious person হিংসুক লোক, বৰ খিয়লীয়া মানুহ।

Virago (ভি-বে-গ') *n.* a masculine woman ডাকু ভিৰোতা, মতাৰদৰে সাহিয়াল ভিৰোতা।

Virgin (ভাৰ-জিন) *n.* a maiden কুমাৰী, পুৰুষ সহবাস নোহোৱা কন্যা। —*adj.* chaste শুদ্ধ, নিৰ্মল; fresh নতুন। **Virgin-soil**=আগেয়ে,

কেতিয়াও আবাদ নকৰা মাটি, ন ডাব্বনি মাটি। **The Virgin**=The Virgin Mary যীশুখ্ৰীষ্টৰ মাক।

Virginity (ভাৰ-জিন্-ইটি) *n.* state of being virgin কুমাৰী অৱস্থা, নিৰ্মলতা।

Virgo (ভাৰ্-গ') *n.* the Virgin in the zodiac কন্যা বাশি।

Virile (ভিৰা-ইল্) *adj.* masculine, manly পুৰুষবদৰে বলৱান, সাহসী।

Virility (ভিৰা-ইল্-ই-টি) *n.* the power of procreation পুৰুষত্ব, পুংশক্তি।

Virtu (ভাৰ-ই) *n.* a love of the finearts শিল্প বিদ্যা প্ৰিয়, গীত-বাদ্য, চিত্ৰ ইত্যাদি বিষয়ত অনুৰাগ।

Virtual (ভাৰ-টিউ-এল) *adj.* having virtue or efficacy গুণকাৰী, ফলপ্ৰস, বাস্তবিক। **Virtually** *adv.* in effect though not in fact প্রকাৰান্তৰে, গুণানুসাৰে, নামত নহলেও কাৰ্য্যমতে। He is the virtual manager=নামত নহলেও কামত তেঁৱেই প্রকৃত কাৰ্য্য পৰিচালক।

Virtue (ভাৰ-টিউ) *n.* moral excellence পুণ্য, সংকৰ্ম, সদাচাৰ; power, efficacy শক্তি, গুণ। By virtue of, In virtue of=বলত, জোৰত, গুণে। By virtue of necessity=আৱশ্যক হোৱা বাবে, নকৰিলে নহয় দেখি। The cardinal virtues=see Cardinal. Theological virtues=faith, hope, charity. Moral virtues=justice, prudence, temperance and fortitude.

Virtuous (ভাৰ-টিউ-আচ) *adj.* having moral goodness, righteous সদাচাৰী, ধাৰ্মিক, সাধু ৰভাৱৰ; chaste সতী, সাক্ষী, পতিব্ৰতা।

Virtuousness *n.* ধাৰ্মিকতা, সাধুতা।

Virtuoso (ভাৰ-টিউ-অ'-চ') *n.* one skilled in fine arts শিল্প বিদ্যাত নিপুণ লোক।

Virulence (ভিৰ-ইউ-লেণ্) *n.* malignity সাংঘাতিক বা উৎকট অৱস্থা; state of being very active in injury মাৰাত্মক ভাৱ। (L. virus=poison).

Virulent (ভিৰ-ইউ-লেণ্ট্) *adj.* full of poison বিষপূৰ্ণ; malignant মাৰাত্মক, উৎকট; very active in enmity অনিষ্টপৰায়ণ।

Virus (ভাই-বাচ) *n.* infectious matter of

ulcers etc. বিঘাতক পুঁজ ; poison of contagious disease সংক্রামক বোগৰ বীজ। **Viros**, **Virous** *adj.* কোনো বিশেষ বিঘাতক বীজ থকা।

Vis (ভিচ) *n.* (*mech.*) dead force, power কোনো কামত নলগা বল বা ক্ষমতা। **Vis viva** = living force কামিলা শক্তি বা বল।

Visage (ভিজ্-এ'জ) *n.* the face or look মুখ, চেহেৰা, বয়ন।

Vis-a-Vis (ভিজ্-এ'-ভি) *adv.* facing one another মুখা-মুখি ; opposite to সম্মুখত ; a kind of couch একৰকম ঘোঁসা গাড়ী।

Viscera (ভিচ-এ'-বা) *n.* the entrails নাজীড়ক। *sing.* Viscus.

Viscount (ভাই-কাউণ্ট) *n.* a title of nobility ইংলণ্ডৰ এটা কুলীন, উপাধি, অৰ্গৰ ভলখাপন ডাকৰীয়া।

Viscid (ভিচ-ইজ্), **Viscus** (ভিচ্-কচ্) *adj.* sticky বীজলীয়া, এঠা-এঠা ; tenacious লেতকেতীয়া। **Viscosity**, **Viscosity** *n.* বীজলুৱা গুণ। **Viscin** *n.* একাতি গছৰ পৰা কৰা বীজলুৱা অঠা।

Visa, **Vise** (ভি-জা) *v. t.* to indorse a passport বিদেশলৈ যোৱা পাচ পত্ৰিকা কৰি দস্তখত কৰা।

Visibility (ভিজ্-ই-বি-লি-টি) or **Visibleness** *n.* state of being visible দেখিব পৰা অবস্থা বা গুণ, প্রত্যক্ষতা।

Visible (ভিজ্-ই-বল্) *adj.* that may be seen, obvious দেখিবলৈ পোৱা, প্রত্যক্ষ, স্পষ্ট, দৃশ্যমান, ওলাই থকা।

Visibly (ভিজ্-ই-ব্লি) *adv.* obviously দেখাত, প্রত্যক্ষৰূপে।

Vision (ভিজ-অন্) *n.* sight দৃষ্টি, দৰ্শনশক্তি ; an apparition হাঁহা, কাল্পনিক প্রতিমূৰ্ত্তি।

Visionary (ভিজন্-এ'ৰি) *adj.* imaginary, not real কাল্পনিক, মিছা, হাঁহাবং আঁহাৰী, অমূলক।

Visit (ভিজ্-ইট) *v. t.* to go to see চাবলৈ যা, পৰিদৰ্শন কৰা ; to call on দেখা, সাক্ষাত কৰা। —*n.* act of visiting পৰিদৰ্শন, দেখা সাক্ষাত কৰণ, দেখা-সাক্ষাত। To pay a visit = দেখা কৰিবলৈ, সাক্ষাত কৰিবলৈ। **Visiting card** = সাক্ষাত কৰিবলৈ দিয়া নাম লেখা টিকট।

Visitant (ভিজ্-ইট-এণ্ট) *adj.* paying visits

সাক্ষাত কৰা। —*n.* one who visits আলহী, দেখা কৰোতা ; migratory bird এক অঞ্চলৰ পৰা আন অঞ্চললৈ যোৱা চৰাই।

Visitation (ভিজ্-ই-ভে'-শ্বন্) *n.* act of visiting সাক্ষাত কৰণ ; retribution দৈৱ ঘটনা, দণ্ড, প্রতিফল ; divine dispensation ঐশ্বৰিক অনুগ্রহ বা কোপ প্রকাশ।

Visitor, **Visiter** (ভিজ্-ই-টৰ) *n.* one who calls on, one who makes a stay with a person দেখা-সাক্ষাত কৰোতা, ভেটনীতা, আলহী, অভাগত ; a person authorised to visit an institution পৰিদৰ্শক।

Visor (ভিজ্-ৰ) *n.* a mask মুখা, মুখাবৰণ।

Visored *adj.* masked ছদ্মবেশী, মুখাধাৰী।

Vista (ভিজ্-টা) *n.* a view through an avenue দুই কাষে গছ থকা বাটৰ দৃশ্য ; বাটৰ দুই কাষে থকা গছ-গছনি। Opened up, a new vista to his ambition = তেওঁৰ আকাঙ্ক্ষা পূৰাবৰ নিমিত্তে এটা নতুন বাট ওলাল।

Visual (ভিজ্-ইউ-এল্) *adj.* belonging to vision or sight দৃষ্টি বিষয়ক ; used for seeing চাওঁতে ব্যৱহাৰ কৰা।

Vita-glass *n.* বজ্জন পোহৰ নোলেৱাকৈ তাঁৰ শক্তি ধৰি ৰাখিব পৰা একৰকম গ্লাচ।

Vital (ভাই-টেল) *adj.* contributing to life জীৱনৰ আৱশ্যকীয় প্ৰাণৰক্ষক ; essential বৰ লাগতিয়াল। **Vital part** = মৰ্ধ্যস্থান। **Vital importance** = প্ৰধান আৱশ্যক। **Vital air** = প্ৰাণবায়ু বাত। **Vital powers** = জীৱনীশক্তি। **Victals** *n.* (*pl.*) the essential organs for life প্ৰাণৰক্ষক প্ৰধান অঙ্গ বিলাক, মৰ্ধ্যস্থান।

Vitality (ভাই-টেল্-ই-টি) *n.* power of life জীৱন ধাৰণ শক্তি, জীৱাত্মা, বাতু সজীৱতা।

Vitamin (ভাই-টে-মিন্) *n.* a substance in small particles in some natural food which is essential for health গাৰ পোহ ধৰোৱা এটা সাৰ বস্তু, শক্তিকাৰক দ্ৰব্যগুণ ; (ই গুণভেদে পাঁচ প্ৰকাৰ যেনে, A. B. C. D. E.), খাদ্যপ্ৰাণ।

Vitellus (ভাই-টেল-আচ) *n.* the yolk of an egg কণীৰ কুছম।

Vitiate (ভিচ্-ই-ফেই) *v. t.* to render defective

- নষ্ট কৰ, বেয়া কৰ ; to impair, to deprave
ভয় কৰ, কুপথগামী কৰ, কলুষিত কৰ ।
- Vitiation** (ভিট-ই-এ'শ্বন) *n.* state or quality of being vicious ভয়ামি, নষ্টতা, পাপ-লিপ্ততা ।
- Viticulture** (ভিটী-কালচাৰ) *n.* grape-growing আঙ্গুর খেত ।
- Vitreous** (ভিটু-ৰি-আচ্) *adj.* glassy, like glass কাঁচবৎ, বেলোৰৰ দৰে । **Vitreous humour**=চক্ৰৰ মণিৰ চাৰিওফালে থকা জলজলীয় পদাৰ্থ ।
- Vitrify** (ভিটু-ৰি-ফাই) *v. t.* or *v. i.* to make into glass কাঁচ কৰ বা হ, বেলোৰৰ দৰে কৰ ।
- Vitriol** (ভিটু-ৰি-অল্) *n.* a sulphate of certain metal তুতিয়া, হিৰাকচ ইত্যাদি । **Vitriolic** *adj.* গন্ধকায়াজ ।
- Vituperate** (ভাই-টিউ-পেৰেট্) *v. t.* to find fault with, to abuse তিবন্ধাৰ কৰ, ভৎ'সনা কৰ, গালি পাৰ ।
- Vituperation** *n.* censure, abuse নিন্দা, গালি, ভৎ'সনা ।
- Viva** (ভি-ভা) *int. & n.* the cry long live দীৰ্ঘজীৱী হোৱা বোলা আশীৰ্ব্বাদ ।
- Vivacious** (ভাই-ভে'শ্বচ) *adj.* lively, active সতেজ, সজীৱ, চটফটীয়া ।
- Vivacity** (ভাই-ভে'চিটি) *n.* liveliness, sprightfulness উৎসাহ, চটফটীয়া গুণ । (*L. vivere* = to live) .
- Vivarium** (ভাই-ভে-ৰি-আম্), **Vivary** *n.* an artificial enclosure for keeping living animals and fish জীয়া মাছ, পহু ইত্যাদি পোহা ঠাই ।
- Viva-voce** (ভাই-ভা-ভ'চি) (*L.*) by word of mouth, oral মুখে মুখে লোৱা, বাচনিক ।
- Vive** (ভিভ্) *interj.* long live দীৰ্ঘজীৱী হ ।
- Vives** (ভাইভ্-জ) *n.* an ear-disease of horses ঘোঁৰাৰ কাণ ফুলা ৰেমাৰ ।
- Vivid** (ভিভিড) *adj.* life like সজীৱ, জীবন্ত ; striking স্পষ্ট, উজ্জল, ফটফটীয়া ।
- Vividly** (ভিভিডলি) *adv.* brilliantly উজ্জলৰূপে, স্পষ্টকৈ, ফটফটীয়াকৈ ।
- Vividness** *n.* state of being life like সজীৱত্ব, উজ্জলতা ।
- Vivify** (ভিভিফাই) *v. t.* to make lively সজীৱ কৰ, জীয়া ।
- Viviparous** (ভাই-ডিপ-এ-বাচ্) *adj.* producing young alive পোৱালি জগোৱা, জৰায়ুজ ।
- Vivisection** (ভিভ্-ই-চে'কশ্বন্) *n.* experiments on living animals জীয়া জন্তু কাটি কোনো কথাৰ প্ৰমাণ চোৱা কাৰ্য্য ।
- Vixen** (ভিক্শন্) *n.* a she-fox মাইকী শিয়াল, শিয়ালী ; an ill-tempered woman দন্দুৰী তিবোতা ।
- Viz** (ভিজ্) contraction of. **Videlicet** (ভাই-দেল্-ই-চে'ট্) *adv.* namely অৰ্থাৎ, যেনে ।
- Vizard** (ভিজ্-এৰ্ড) see Visor মুখাংশিকা ।
- Vizir, Vizier** (ভি-জিয়েৰ) *n.* a minister in a Mohammedan state মুছলমান ৰাজ্যৰ ৰাজমন্ত্ৰী, উজীৰ ।
- Vly** (ভাই) *n.* a shallow swamp তবন্ধুৱা ডোবা, জলাহ ।
- Vocabulary** (ভ'-কেব-ইট-লে-ৰি) *n.* a dictionary, a list of words অভিধান, শব্দকোষ, বাক্যাবলী ।
- Vocal** (ভ-কেল্) *adj.* uttered with voice মুখেৰে উচ্চাৰণ কৰা, মুখেৰে বজোৱা ; having a voice স্ববযুক্ত । **Vocal music**= মুখেৰে গোৱা বা বজোৱা গীত বাদ্য । (*L. vocare*=to call) .
- Vocal cords**=মাত ওলোৱা নলী ।
- Vocalist** (ভ'-কে-লিষ্ট) *n.* a singer গায়ক, কণ্ঠশিল্পী ।
- Vocation** (ভ'-কে'-শ্বন্) *n.* occupation বাবসায় ; act of calling আহ্বান, সন্ধান ।
- Vocative** (ভ'-কেটিভ) *adv.* pertaining to the act of calling সন্ধান বিষয়ক । **Vocative case**=সন্ধান কাৰক ।
- Vociferate** (ভ'-চিফ-এ'বো'ট্) *v. i.* to cry out with a loud voice চিঞৰ বাখৰ কৰ, আটাই পাৰ । **Vociferation** *n.* a loud outcry চিঞৰ, আটাই ।
- Vociferous** (ভ'চিফ-এ-বাচ) *adj.* noisy চেঁচেয়া, আটাই পৰা, বহুবধী ।
- Vogue** (ভ'গ) *n.* fashion, practice, popular use প্ৰথা, ব্যৱহাৰ, ৰীতি, চলন ।

Voice (ভইচ) *n.* sound from the mouth মাত, বাক্য, expressed opinion মত; form of inflecting the verb বাচ্য। With one voice = unanimously একবাক্যে, একমত হৈ। At the top of one's voice যিমান চিঞৰিব পাৰে সিমানেই চিঞৰি, আটাই পাৰি। I have on voice in the matter = সেই বিষয়ে মোৰ কবলৈ একো নাই, মোৰ মতামত প্ৰকাশ কৰিবৰ অধিকাৰ নাই। — *v. t.* give utterance to ক, ব্যক্ত কৰ।

Void (ভইড) *adj.* empty উদং শুদা, খালী; of no effect অসিদ্ধ, বাতিল। — *v. t.* to make vacant খালী কৰ; to quit ত্যাগ কৰ; to nullify বাৰ্থ কৰ, বাতিল কৰ। To make void = বাতিল কৰ।

Voidable *adj.* capable of having no binding force অসিদ্ধ হ'বৰ যোগ্য।

Voile (ভইল্) *n.* a thin cotton or woolen fabric for dress মিচেই মিহি সূতা, মিহি পাট কাপোৰ।

Volant (ভ'-লেণ্ট্) *adj.* flying উড়ি ফুৰা, উড়ণ-শীল; nimble দ্ৰুতগামী।

Volatile (ভল-এ-টাইল) *adj.* evaporating quickly ধোঁৱাৰ দৰে বিয়পি যোৱা, বেগতে ধোঁৱাৰ দৰে উড়ি যোৱা; lightly চঞ্চল। **Volatileness, Volatility** *n.* বিয়পি যোৱা গুণ।

Volatilise (ভল্-এ-ভিল-আইজ) *v. t.* to cause to evaporate ধোঁৱাৰ দৰে উৰি যোৱা কৰ, ভাপ হৈ উৰি যা।

Volcano (ভল-কে'-ন) *n.* a mountain issuing forth ashes and lava আগ্নেয় গিৰি, অগ্নিবাহী পৰ্ব্বত। **Volcanic** *adj.* produced by a volcano আগ্নেয় পৰ্ব্বতৰ পৰা হোৱা। **Volcano ship** = সাগৰত পাতি থোৱা অগ্নিপ্ৰবাহক গুপ্ত জাহাজ।

Volition (ভ'-লিছ-অন্) *n.* the act of willing ইচ্ছাশক্তি, অভিপ্সা।

Volley (ভল্-ই) *n.* the discharge of many small-arms at once একে সময়তে ফেৰ কৰা বন্দুকৰ জাউবি, গুলি বৰ্ষণ; (Tennis) return of ball before touching ground মাটিত নপৰোতেই বল ওভোতাই পঠোৱা কাম; emis-

sion of oath, abuses in quick succession গালি-শপনিৰ জাউবি।

Volpique (ভল্-পিক্) *n.* an aeroplane descent from a higher angle বৰ ওখৰ পৰা আকাশী বতৰ ওভোতাই নামি অগ্ৰ অৱস্থা।

Volplane (ভল্-প্লেন্) *v. i.* to glide to earth owing to disorder of a plane in the sky আকাশী জাহাজৰ গতিৰোধেই তললৈ নাম।

Volt (ভ'-লট্) *n.* a sudden movement or leap হঠাৎ ফালৰি কাটন বা জাপ মাৰণ; the unit of electromotive force বিদ্যুৎশক্তি চালক এটীয়া সংখ্যা, বিদ্যুৎপ্ৰৱাহৰ জোখ। **Volt-ampere** = বিদ্যুৎশক্তি প্ৰবাহৰ বেগ।

Voltaic battery *n.* ইটালী দেশীয় পণ্ডিত ভল্টেয়ে উলিওৱা বিদ্যুৎ সঞ্চালন যন্ত্ৰ।

Volte face (ভল্ট-ফেচ) *n.* a sudden change of opinion or policy ভাব বা মতৰ হঠাৎ পৰিবৰ্তন, মুখ ফিৰোৱা।

Volubility (ভল্-ইউ-বিল-ইটি) or **Volubleness** *n.* fluency of speech দ্ৰুত ভাবিতা, থোকোজা নলগাকৈ বেগাই কথা কৰ পৰা গুণ, সবগবীয়া অনগল কথা।

Voluble (ভল্-ইউ-বল্) *adj.* flowing smoothly সবগবীয়া; fluent in speech বহুভাষী, বাকপটু। **Volubly** *adv.* অনগলভাৱে।

Volume (ভল্-ইউম্) *n.* a roll, a book গ্রন্থ, কিতাপ, কিতাপৰ এক খণ্ড; dimensions ঘনফল, আয়তন; a quantity পরিমাণ; a rounded lump of matter স্তূপ, দম। Tell or speak volumes = কবলৈ গলে একোটা ভাঙ্গৰ কিতাপ হ'ব।

Voluminous (ভল্-ইউ-মি-নাচ) *adj.* having many volumes বহু গ্রন্থ বিশিষ্ট; of great bulk প্ৰকাণ্ড, স্তূপাকাৰ।

Voluntarily (ভল্-অন্-তে'-বি-লি) *adv.* willingly ইচ্ছাপূৰ্বক, উপযাচি, অযাচিতে, আপোনা আপুনি।

Voluntary (ভল্-অন্-তে'-বি) *adj.* acting willingly নিজ ইচ্ছাৰে কৰা; subject to the will য়েচ্ছাধীন।

Volunteer (ভল্-অন্-টিয়েৰ) *n.* one who enters any service of his own free will উপযাচি

কৰোঁতা, অযাচিত সৈনিক পুৰুষ। —*v. i.* to enter into any service without being asked অযাচিত্তে সোমা, উপযাচি সোমা বা ভৰ্ত্তি হ। —*v. t.* to offer 'willingly উপযাচি দে, উপযাচি আগবঢ়।

Voluptuary (ভ'-লাপ-টীউ-এ'-বি) *n.* a sensualist ভোগবিলাসী লোক, ইন্দ্রিয়পৰায়ণ লোক। —*adj.* given sensual pleasure ইন্দ্রিয়পৰায়ণ, ভোগবিলাসী, কামাসক্ত।

Voluptuous (ভ'-লাপ-টীউ-অচ্) *adj.* given to sensual pleasure ইন্দ্রিয়াসক্ত, লুতুৰা, ভোগবিলাসী, কামাসক্ত। **Voluptuousness** *n.* লুতুৰা, স্বভাব।

Vomer (ভোমাৰ) *n.* (*anat.*) a small thin bone between the nostrils নাকৰ দুই বিছাৰ মাজৰ হাড়।

Vomit (ভ'-মিট্) *v. t.* or *v. i.* to throw up the contents of the stomach by the mouth ইতিয়া, বাতি আহ, উপাৰি পেলা। —*n.* matter ejected from the stomach বাতি। **Vomiting** *n.* act of ejecting out from the stomach বাতি।

Voracious (ভ'-বে-ব্ৰাচ্) *adj.* greedy শকুৰা।

Voracity (ভ'-বে-চিটি), **Voraciousness** *n.* greediness খ'ক, খোৱাৰ লুতুৰা।

Vortex (ভৰ-টে'ক্চ) *n.* a whirlpool, and eddy চাকনেয়া, নৈৰ সোঁতৰ শাক। (*pl.*) **Vortices**, **Vortexes**.

Vortical (ভৰ-ডি-কেল্) *adj.* whirling পাক-খোৱা, ঘূৰি থকা।

Votary (ভো-টে-বি) *n.* one devoted to some thing as by a vow সেরক, উপাসক, শৰণীয়া। —*adj.* bound by a vow প্রতিজ্ঞাবদ্ধ, সঙ্কল্পিত; consecrated by a vow সঙ্কল্প কৰি উচৰ্গা কৰ।

Vote (ভোই) *n.* an expression of opinion or choice মত, সম্মতি। —*v. i.* or *v. t.* to express the choice বাহনিত মত দে, মনোনীত কৰ। **To vote for a membership**—সম্বন্ধতা হবলৈ মত দে। **To vote one to the chair**—সভাপতি মনোনীত কৰ। **Casting vote**—সভাপতিৰ কেবমৰা উপকৰা মত। **Vote of thanks**—শলাগৰ শব্দ।

Voter (ভোটাৰ) *n.* one who votes মত দিওঁতা, মনোনীত কৰিব পৰা লোক।

Votive (ভ'-টীভ) *adj.* given by vow সঙ্কল্প কৰি দিয়া, সঙ্কল্পিত।

Vouch (ভাউচ) *v. t.* to call, to witness, to declare সাক্ষী কৰ, থিৰাকৈ ক; to attest সাব্যস্ত কৰ। —*v. i.* to bear witness সাক্ষী হ, প্রমাণ দে। **To vouch for the truth**—সঁচা বুলি প্রমাণ কৰ, সঁচা বুলি দঢ়াই ক।

Voucher (ভাউ-চাৰ) *n.* a paper to prove the correctness of an account প্রমাণ পত্ৰ, বচিদ।

Vouchsafe (ভাউ-চে'ফ) *v. t.* to give assurance against harm নিৰাপদ বুলি ক; to condescend to, grant দিবলৈ স্বীকাৰ কৰ। —*v. i.* to condescend স্বীকাৰ হ, সম্মত হ। **To vouchsafe the correctness**—ভুল বুলি আশ্বাস দে।

Vow (ভাও) *n.* a solemn promise প্রতিজ্ঞা, সঙ্কল্প, অঙ্গীকাৰ, ব্ৰত। —*v. t.* or *v. i.* to make vows অঙ্গীকাৰ কৰ, ব্ৰত কৰ। **Religious vow**—ব্ৰত।

Vowel (ভাও-এল্) *n.* letters which can be sounded by themselves as a, e, i, o, u, স্বৰ, স্বৰবৰ্ণ।

Voyage (ভই-এ'জ) *n.* passage by water জলপথে গমন, সমুদ্র যাত্ৰা। —*v. i.* to pass by water নাও বা জাহাজেৰে যাতায়াত কৰ, জলপথে ভ্ৰমণ কৰ। **Voyager** (ভয়েজাৰ) *n.* জলযাত্ৰী।

Vulcan (ভাল-কেন) *n.* the god of fire অগ্নিদেৱতা।

Vulcanise (ভাল-কেন-আইজ) *v. t.* to combine with sulphur by heat তপতাই গন্ধক মিশ্ৰিত কৰ, গন্ধক মিহলাই বৰব টান কৰ।

Vulgar (ভাল-গাৰ) *adj.* common, mean, rude সামান্য, ইতৰ, চহা। —*n.* the common people ইতৰ মানুহ, চহা মানুহ। **Vulgar fraction**—সাধাৰণ ভগ্নাংশ।

Vulgarism (ভাল-গাৰ-ইজম) *n.* a vulgar phrase চহা কথা, অপভাষা।

Vulgarity (ভাল-গেৰ-ইটি) *n.* quality of being vulgar চহা ব্যৱসায়, অসভ্য আচৰণ, অভদ্রতা।

Vulnerable (ভাল-নেব-এ'বল্) *adj.* capable of being wounded ঘাইল কবিব পৰা, হননীয়, ভেদ্য।

Vulnerability (ভাল-নেব-এ-বি-লিটি) *n.* liability to injury ঘাইল কবিব পৰা অৱস্থা, হনন যোগ্যতা।

Vulnery (ভাল-নে'-ৰে-ৰি) *adj.* useful for healing wounds ঘা শুকুৱা; pertaining to wound ঘা সম্বন্ধীয়।

Vulpine (ভাল-পিন্) *adj.* like the fox শিয়ালৰ দৰে; cunning ধূৰ্ত।

Vulsella (ভাল-চেল্লা) *n.* a toothed forceps দাঁত থকা চেপেনা।

Vulture (ভালছাৰ) *n.* a carnivorous bird of prey শগুণ।

Vulva (ভাল-ভা) *n.* the orifice of the female organ জী অঙ্গ, যোনি।

Vying (ভাই-ইং) *pr. p.* of Vie.

W

W (ডব্লিউ) The twenty-third letter of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ ত্ৰয়োবিংশ আখৰ।

Waac (ওৱেক্) (*abbr.*) *n.* a member of the Women's Army Auxiliary Corps মাইকী সেনাদলৰ সঙ্গিনী, পল্টনীয়া মাইকী।

Wabble Wobble (ওৱবল্) *v. i.* to incline from side to side ইকাতি-সিকতি কৰ; to rock ঢলংপলং কৰ। —*n.* hobbling ঢলংপলং-গতি, বক্রগতি।

Wad (ওৱেড্) *n.* a mass of loose matter pressed together ঠিহনি, বাঁহ বা খেৰৰ সোপা, খোহ। —*v. t.* to stuff out সোপা দে, খোহা মাৰ।

Waddle (ওৱেডল্) *v. i.* to move from side to side like a duck হাঁহৰদৰে কেবেকাকৈকে কৈ খোজ কাঢ়।

Wade (ওৱেড্) *v. i.* to walk through water পানীত খোজকাঢ়ি যা, পানী ভাঙি যা। **Wade in, into** = make a violent attack on one's opponent বিপক্ষক ভৱানক আক্ৰমণ কৰ।

Wafer (ওৱেফাৰ) *n.* a thin round cake পাতল দুবলীয়া পিঠা। —*v. t.* to close with water লেই দি বন্ধ কৰ, (যেনে চিঠিৰ বাৰ)।

Waff (ওৱেফট্) *n. t.* to bear through air or water উৰাই নে, উটাই নে। —*v. i.* to float উঠি যা। —*n.* floating body ওপঙ্গি ফুৰা বস্তু; an ensign moving in the air বতাহত লৰি থকা নিচান।

Wag (ওৱেগ্) *v. t. or v. i.* to shake to and fro লৰংফৰং কৰ, লৰা, জোকাৰি থাক। —(*colloq.*) to depart আঁতৰি যা। —*n.* a wit, a droll ভোৰাকুটি, টেটকুটি; a man full of sport ধেমালীয়া বা টেটকুটিয়া মানুহ; a mischievous fellow দুবস্ত লোক।

Waggery (ওৱেগ্-এৰি) *n.* drollery ভোৰাকুটি।

Waggish (ওৱেগ-ইচ্) *adj.* witty ধেমালীয়া, টেটকুটিয়া।

Wage (ওৱেজ্) *v. t.* to pledge বাজিৰাখা; to bet পণ কৰ; to carry on, as war চলা, যোষণা কৰ (যেনে যুদ্ধ)। —*n.* a stake বাজী, পণ। **Wages** (used as *sing.*) that which is paid for service বাসচ, বেতন, মজুৰি; বাটনি। **Living wage** = কেৱল খোৰাকি চলা বেতন।

Wager (ওৱেজাৰ) *n.* that which is pledged ফাঁট, পণ বাজী, আৰি। —*v. t. or v. i.* to lay a wager আৰি বান্ধ, ফাঁট পেলা, বাজী বাধ।

Wager of battle=trial by combat যুদ্ধৰ ফলাফল লৈ লাভালাভ নিৰ্ণয়।

Waggle (ওৱেগল্) *v. t.* to move from side to side চলংপলং কৈ য়।

Wagon, Waggon (ওৱেগন) *n.* a four wheeled carriage চাৰি চকৰীৰ গাড়ী; a freight car on a railway মালগাড়ী।

Wagon=a sleeping carriage on a continental train বিলাতৰ ৰেলৰ যাত্ৰী শোৱা গাড়ী।

Waggoner *n.* one who conducts a wagon গাৰো-বান, গাড়ী চলাওঁতা।

Waif (ওৱে'ফ্) *n.* anything found without an owner হেৰাপোৱা বস্তু; a homeless child কেওকিছু নোহোৱা সন্তান; vagabond টোকোনা মানুহ। **Waifs and strays**=homeless persons ঘৰ-বাৰী নোহোৱা নিচল মানুহ।

Wagtail (ওৱেগ-টে'ইল্) *n.* a kind of small bird বালিমাই চবাই, খঞ্জৰী চবাই।

Wail (ওৱে'ল্) *v. i.* to lament কান্দ, বিনা। —*v. t.* to grieve over কাৰো বাবে শোক কৰ।

Wailing (ওৱে'লিং) *n.* loud weeping বিলাপ, বিননি, কান্দোন।

Wain (ওৱে'ন) *n.* a wagon গাড়ী।

Wainage (ওৱেনে'জ্) *n.* the necessary team and implements for cultivation হাল-গৰু আদি খেতিৰ সঁজুলি।

Wainscot (ওৱে'ন্-স্কট্) *n.* the panelled boards on walls দেৱালত ঝাঁজ কাটি লগোৱা তক্তা। —*v. t.* খলপা-খলপকৈ দেৱালত তক্তা লগা।

Waist (ওৱে'ষ্ট্) *n.* part of the body below the ribs কঁকাল, কমৰ। **Waist-deep**=এককাল।

Waistband *n.* the band which encompassed the waist কঁকালী, কমৰ-পেটী।

Waistcloth *n.* a piece of cloth worn round the waist কাছটি, চুৰিয়া, পেণ্টি।

Waistcoat *n.* a short coat reaching the waist একা-চোলা, ফুটুৱৈ।

Wait (ওৱে'ট্) *v. i.* (with *for*) to stay in expectation ৰ, বৈ থাক; to remain থাক। —*v. i.* to await অপেক্ষা কৰ, বাট চা। —*n.* act or time of waiting অপেক্ষা, পলম; ambush লুকাই খাপ দি থাকন। **Had a long wait for the Dak**=ডাক পাবলৈ বহুপৰ বৈ থাকন। **To wait on or upon**=to visit, to call upon কোনো কাৰ্যৰ বাবে দেখা কৰ; to attend as a servant আলপৈচান ধৰ, পৰিচৰ্যা কৰ। **The wait upon some one in deputation**=প্ৰতিনিধি স্বৰূপে কোনো বিষয়ে কোনো জনক দেখা কৰ। **To lie in wait**=to be in hiding লুকাই খাপ লৈ থাক। **In waiting**=in attendance লগে লগে ফুৰা। **Waiting maid**=লিগিৰী।

Waiter (ওৱে'টাৰ) *n.* a servant in attendance, especially at table আলধৰা, লওৱা, খাৰুৱা।

Waive (ওৱেইড্) *v. t.* to relinquish, to forego ত্যাগ কৰ, এৰি দে।

Waiver *n.* renouncement of a claim দাওৱা পৰিত্যাগ।

Wake (ওৱে'ক্) *v. i.* to be awake সাৰ প, টোপনিৰ পৰা উঠ। —*v. t.* to rouse from sleep জগাই দে, সাৰ পোৱা; to keep vigil সাৰে থাকি ৰখি থাক। —*n.* act of walking সাৰে থাকন, জাগৰণ; the track left by a vessel in the water নাও যোৱা লোৱ বা চিন; disturbed air condition left behind an aeroplane when flying আকাশী জাহাজ উড়ি যোৱাৰ পাচত হোৱা বতাহ। **In the wake of**=immediately after তৎক্ষণাত, পাচে পাচে, অনুসৰণ কৰি। (*pa. t.* and *pa. p.* **Waked, Woke**).

Wakeful (ওৱে'ক্-ফুল) *adj.* watchful, vigilant জাগ্ৰত, ততোৱাল, উজাগৰ। **Wakefulness** *n.*

Wail (ওৱে'ল্) *n.* a raised streak left by a stripe সেৱা, উঠকা সাঁচ; a ridge on the surface of cloth আউঠি, গাঁৰি।

Waler (ওৱেলার্) *n.* a horse imported from Australia অষ্ট্ৰেলীয়া দেশৰ ভাঙৰ ঘোঁৰা।

Walk (ওৱাক্) *v. i.* to move leisurely on foot ফুৰ; to travel on foot খোজকাঢ়ি যা। —*n.* act of walking ফুৰণ, ভ্ৰমণ, চলন; place for walking, path ফুৰা ঠাই, বাট, পথ। **To walk one's chalk**=to depart without ceremony নমতা-নোবোলাকৈ উঠি ওচি যা। **Walk over**=an easy victory সহজে জয় লাভ কৰণ। **To walk the chalk mark**=বীতিমতে চলন ফিৰণ কৰ। **Walk with**=to attend as a sweetheart প্রেমপ্ৰাণী হৈ লগত ফুৰ। **Walking-stick**=লাথুটি। **In all walks of life**=সকলো বিষয়তে, সকলো কামতে।

Wall (ওৱল্) *n.* a stone or brick fence পৰা বেৰ, দেৱাল। —*v. t.* to enclose with a wall দেৱাল বান্ধি ঘেৰ দে। **Drive to the wall**=মূৰলৈ টেলি নে। **Go to the wall**=to be hard pressed ঠেকত পৰ, হেঁচা খা। **To push or thrust to the wall**=to force to give way ঠাই এৰি যাবলৈ বাধ্য হ; মস্তিষ্কত পেলা। **Hang by the wall**=to hang up neglected অশ্ৰদ্ধা কৰি ওলোমাই থ। **Wall-paper**=কাঠৰ বেৰ টাৰিবলৈ লগোৱা একৰকম কাগজ।

Wallet (ওৱাল-অ'ট) *n.* a bag for carrying something in a journey কোনো ঠাইলৈ যাত্ৰতে হাতত ওলোমাই নিয়া মোনা, জোলাঙ্গা।

Wall-eye (ওৱল-আই) *n.* a disease of the eye ঢেলা চকুৱা বেমাৰ, লেটুকুৱা। **Wall-eyed**=ঢেলা চকুৱা, লেটুকু চকুৱা।

Walling (ওৱল-ইং) *n.* walls collectively বেৰ বিলাক, দেৱালৰ কাম।

Wallop (ওৱাল-অপ) *v. i.* to boil and bubble বৰ্বৰকাই উত্তল, টগবগা; to waddle about কৈকোজোঁকৈ খোজ কাঢ়।

Wallow (ওৱেল-অ') *v. i.* to roll about in mire বোকাতে লেটি ল। —*n.* a place where an animal wallows ঘুলি, হোঁৰনি।

Walnut (ওৱাল-নাট) *n.* a kind of tree and its fruit আখৰোট বা আখৰোটৰ গছ।

Walrus (ওৱাল-বাচ) *n.* sea-horse সিকুহোটক।

Wamble (ওৱেম্-বল্) *v. i.* to rumble, as the stomach পেট গোঁৰগোঁৰ। —*n.* rumbling of the stomach পেট গোঁৰগোঁৰনি, পেট পকোৱা।

Wan (ওৱেন্) *adj.* pale and sickly শেত-শেতীয়া, নিশ্বেজ; gloomy মনমৰা।

Wand (ওৱান্দ) *n.* a rod of authority লাথুটি, কোনো ৰাজ-পদৰ চিহ্ন স্বৰূপে দণ্ড। **Magic-wand**=বাকীকৰণ মন্ত্ৰ কৰা মাৰি।

Wander (ওৱান-দাৰ) *v. t.* to ramble ফুৰি ফুৰ, ইফাল-সিফালকৈ ফুৰ; to go astray আঁওবাটে যা; to be delirious প্রলাপ বন্ধ।

Wanderer (ওৱান-দাৰ-আৰ) *n.* one who rambles উদ্বেগ নোহোৱাকৈ ফুৰি ফুৰোতা, যাবাবৰ।

Wandering *adj.* rambling ভ্ৰমিফুৰা।

Wandering Jew=a Jew who cannot die but must wander for ever চিৰ কাল ভ্ৰমিফুৰা মুক্তিহীন যিহুদী।

Wane (ওৱেন) *v. i.* to decrease, as the moon হ্ৰাস হ, ক্ৰমে একলা একলাকৈ কম হ। (*oppo.* to wax).

Wangle (ওৱেলগ্) *v. t.* (*Slang.*) to obtain by skill or deceit বুদ্ধিৰে বা চলেৰে ল, ফাঁকি-ফুকাকৈ ভালৰি বোলা; to fake.

Want (ওৱাণ্ট) *n.* absence of what is required অনাটন, অভাব, নাটনি; poverty দৰিদ্ৰতা, আটক। —*v. t.* to need লাগে শোজ, আবশ্যক হ। **I want a book**=মোক এটা কিতাপ লাগে। **He wants me to say this**=এইটো কবলৈ তেওঁ মোক ধৰিছে। **Wanting** *n.* deficient নাটনি, কম।

Wanton (ওৱেন-টন) *adj.* frisky চঞ্চল, চতৰতীয়া, নিলাজ; licentious লটপটীয়া, লম্পট; unrestrained চুলুং, উদগু। —*n.* a lewd person লম্পট, ভৰ্জী, কামুকী।

Wantonly (ওৱেন-টন-লি) *adv.* in an untrained manner উদগু ভাবে; irregularly অনিয়মিতৰূপে; dishonestly অসন্তোষে।

Wap (ওৱেপ) *v. t.* (*coll.*) to strike কোৱা; a blow খুন্দা, কিল।

Wapper (ওৱেপাৰ) *a kind of fish* একৰকম মাছ। —*v. t.* to move tremblingly কঁপি কঁপি ফুৰ। **Wapper-eyed**=চকু টিপ টিপকৈ থকা।

- War** (ওৱৰ) *n.* open hostility, fighting between nations বণ, যুদ্ধ, সমৰ। —*v. i.* to fight যুদ্ধ লাগ, বণ লাগ। **Make war**=যুদ্ধ কৰ। **Declare war**=যুদ্ধ ঘোষণা কৰ। **Man-of war** যুদ্ধৰ জাহাজ। **War bond**=যুদ্ধৰ বাবে টকা ধৰে লোৱা চৰ্কাৰী খত। **Warcry**=যুদ্ধৰ উদ্গনি চিঞৰ। **War with aeroplane bombing**=উড়োজাহাজৰ পৰা বোমা পেলাই কৰা যুদ্ধ; ইয়াকে **Blitz-Krieg**=violent aeroplane attack আকাশী জাহাজৰ ভয়ানক আক্ৰমণ বোলে। (Germ. *liege*=War). বিদ্যুৎগতি আক্ৰমণ। **War-monger** যুদ্ধ বিচাৰোতা, যুদ্ধ কবিবলৈ হুমিয়াই ফুৰা।
- Warble** (ওৱাব-বল) *v. i.* to chirp musically কলকলা; to sing in a quivering manner মাতটো কপাই গান কৰ।
- Warbler** (ওৱাবল্লাৰ) *n.* a songster গান গোৱা চৰাই, সুললিত মাতৰ চৰাই।
- Ward** (ওৱাৰ্ড) *n.* one who is under a guardian বক্ষণধীন নাবালক; watch বক্ষণ; a division of city or hospital চুবুৰি, বিভাগ। —*v. t.* to guard বৰি থাক, বক্ষা কৰ; to keep away (with off) বাধা জন্মা, নিৰাবণ কৰ।
- Warden** (ওৱাৰ্ডেন) a keeper বক্ষক, গ্ৰহী; the head of a school, college etc. অধ্যক্ষ, গৰাকী। **Port-Warden**=to chief officer in a port বন্দৰৰ প্ৰধান কাৰ্য্যকাৰক।
- Warder** (ওৱাৰ্ডাৰ) *n.* one who wards বক্ষক, বখীয়া, কয়দী বক্ষক।
- Wardrobe** (ওৱাৰ্ড-ৰ'ব) *n.* a room for clothes পোচাক খোৱা ঠাই, সাজ পিন্ধা কোঠা।
- Wardship** (ওৱাৰ্ড-চিপ) *n.* the office of a guardian নাবালকৰ অধ্যক্ষতা; state of being under a guardian অভিভাবকৰ অধীনে থকা অৱস্থা।
- Ware** (ৱেৰে-এব্) (used generally in plural Wares) *n.* goods, commodities মাল, বাণিজ্য দ্ৰব্য। **Earthen Wares**=মাটিৰ সঁজুলি বা পাত্ৰ। **Warehouse** (ওৱেৰে-হাউচ) *n.* a store for goods গুদাম ঘৰ; মালগুদাম। **Small-Wares**=ফিটা, পটি, জৰী, বুটাম আদি লালিপুৰাবস্তু।
- Warfare** (ওৱৰ-ফেয়াৰ) *n.* armed contest বণ, যুদ্ধ-কাৰ্য্য, সংগ্ৰাম।
- Warily** (ওৱে-বিলি) *adv.* cautiously সাৱধান, সতৰ্ক হৈ; guardedly চুচুচামাকৈ, ভয়ে ভয়ে।
- Warlike** (ওৱৰ-লাইক) *adj.* fond of war যুদ্ধপ্ৰিয়; martial.
- Warm** (ওৱাৰ্ম) *adj.* moderately hot উম থকা; violent উগ্ৰ; enthusiastic উৎসাহী, উৎসাহ-পূৰ্ণ। —*v. t.* to make warm গৰম কৰ, তাপত কৰ, তাপ দে; to excite উৎসাহ লগা। **Warm-hearted**=affectionate মৰমিয়াল, মৃদাল।
- Warmly** *adv.* enthusiastically উৎসাহেৰে; violently প্ৰবলকপে।
- Warmth** (ওৱাৰ্মঠ) moderate heat তাপ, উম, জ্ব, গৰম; earnestness উৎসাহ, উল্লাহ, ব্যগ্ৰতা।
- Warn** (ওৱাৰ্ণ) *v. t.* to caution against সাৱধান কৰ, সতৰ্ক কৰ, সৰিয়া; to give notice of danger আগন্তুক বিপদৰ জাননী দে; to admonish তাবণা কৰ, উড়া।
- Warning** (ওৱাৰ্নিং) *n.* previous notice or danger বিপদৰ পূৰ্বে সন্বাদ, সৰিয়নী, পূৰ্ণ জাননী; admonition তাবণা।
- Warp** (ওৱাৰ্প) *v. t.* to turn or twist out of shape ভাঁজ লোৱা; to pervert মন ফিৰা, বিপথগামী কৰ। —*v. i.* to swerve বিপথগামী হ, সন্ধুচিত হ; to bend ভাঁজ ল, ভল। —*n.* the threads which are extended lengthwise in the loom দীঘল সূতা।
- Warrant** (ওৱাৰ-এণ্ট) *v. t.* to make secure to guarantee ভাল বা নিৰাপদ বুলি ডাঙি ক; to justify সাব্যস্ত কৰ, সমৰ্থন কৰ।—*n.* a writ for the arrest or seizure of property etc. জৰুৰী পৰওনা, আটকৰ হুকুম, ওৱাৰেণ্ট। **Warrant of attachment**=ক্ৰোকী পৰওনা। **Warrant officer**=a noncommissioned officer of lower rank in the army বাজে চাৰ্ভফিকট দি মোকবল কৰা তলৰাপৰ সৈনিক পুৰুষ। **Warrant of arrest**=গ্ৰেফটাৰী পৰওনা। **Search-Warrant**=খানাডালাশী পৰওনা।
- Warrantable** *adj.* justifiable উচিত, কৰ্তব্য, সমৰ্থনীয়।

Warranty (ওৱেৰেন্টি) *n.* a guarantee জামিন ; authority নিদৰ্শন-পত্ৰ, হুকুম-পত্ৰ।

Warren (ওৱাৰ্-এন্) *n.* a place for breeding game or rabbits শহাপহু আদি চিকাৰৰ জন্তু পোহা ঠাই।

Warrior (ওৱাৰ্-ইয়ৰ্) *n.* a man engaged in or experienced in war যোদ্ধা, বগুৱা সেনা।

Wart (ওৱাৰ্ট) *n.* a small hard tumour on the skin কাঠ আচিনাই।

Wary (ওৱে'ৰি) *adj.* cautious of danger, careful সতৰ্ক, সাৱধান, ভতোৱাল।

Was (ওভাজ) *pa. t.* of verb Be আছিল, হ'ল, হ'লো।

Wash (ওৱাছ) *v. t.* to cleanse with water ধো, পখাল, আওখাল। **Wash away** off, out—to wear away by the action of water পানী পৰি উঠি যা, ধুই উঠাই নে। —*n.* act of washing ধোৱন, ধোৱা কাৰ্য্য ; ablution স্নান, গ্ৰন্থালন ; a lotion ধুবলৈ দিয়া পন্থা দৰব। **Wash-basin**, **Wash-bowl** *n.* a basin used for washing hands, face etc. চৰিয়া। **Wash-board** খাঁজ কটা কাপোৰ ধোৱা পাট। **Washout** *n.* (*Coll.*) failure, something abandoned বিফল, পৰিত্যাগ কৰা বস্তু। **Wash the hands of**=see **hand**. **Washed out**=(*fig.*) demoralised প্রকৃতি বিকৃতি কৰ, বেয়া কৰ ; enfeebled দুৰ্বল কৰ।

Washer (ওৱাছাৰ্) one who washes ধোওতা ; a ring of metal used to protect the nails টিন গজালৰ টুপী।

Washermen (ওৱাছ-আৰ্-মেন্) *n.* one who washes clothes ধোৱা। **Washer woman** *n.* ধুবনী।

Washy (ওৱাশি) *adj.* watery সেমেকা, ভিতা ; thin শিথিলীয়া।

Wasp (ওৱেচপ্) *n.* stinging insect ববল।

Waspish *adj.* quick to resent কাটিহা নসহা, খিটখিটীয়া।

Wassail (ওৱচ-এল্) *n.* a drunker bout মদখেৱা উৎসৱ ; a festive occasion আনন্দৰ দিন।

Wassaller (ওৱচ-এল্-আৰ্) *n.* a reveller মদপী।

Wastage (ওৱেষ্টেজ) *n.* natural decay স্বাভাৱিক গেলি, পচি বা শুকাই থোৱা বাবে হানি ; লোকচান, আখানী।

Waste (ওৱেষ্টে) *adj.* lying unused পতিত, uncultivated গৰ-আবাদী, জনপৰা। **Useless** অকাৰ্য্যকৰী, বেয়া, বেয়া হোৱা। —*v. t.* to destroy নষ্টকৰা ; to wear out gradually লাহে লাহে ক্ষয় কৰ ; to squander অপব্যয় কৰ লোকচান কৰ, নষ্ট কৰ। —*v. i.* to be exhausted ঢুকা। —*n.* useless expenditure অপব্যয়, লোকচান ; loss হানি, আখানী। **Wastepaper basket**=পেলনি থোৱা কাকতৰ খাং। **Wilful waste brings on woeful want**=ইচ্ছাপূৰ্বক আখানি কৰিলে শোকজনক অভাৱ জন্মে, জানিভুলি আখানি শোকৰ কাৰণি। **Run to waste**=to become useless অকাৰ্য্যকৰী হ, পেলনি যা। **Waste elimination**=দলিয়াই পেলাৱা লো-ভূৱৰি আদি আলগাই থওন ; removal of waste matter অকাৰ্য্যকৰী বস্তু বাজ কৰণ।

Wasteful (ওৱেষ্টফুল্) *adj.* lavish, destructive হুঁতাশনীয়া, ধোৱাখুশীয়া। **Wastefulness** *n.* lavishness অপব্যয়, আখানি আৰানী। **Waster** *n.* article spoiled in manufacture তৈয়াৰ কৰোঁতে নষ্ট কৰা বস্তু। (*Slang*) a spend-thrift বৰ কটকিন অৱস্থাৰ মানুহ। **Wastrel** (ওৱেষ্ট্ৰেল) *n.* spoiled thing অকাৰ্য্যকৰী বস্তু ; a neglected child গৰাকী নোহোৱা উদগু লৰাছোৱালী ; a profligate ব্যভিচারী লোক।

Watch (ওৱাছ) *n.* act of looking out বহি চাই থাকন ; guard বৰীয়া ; a sentry পৰীয়া, চকিদাৰ, পালী গ্ৰহৰীয়া ; division of the night গ্ৰহৰ ; a pocket time piece জেপ-ঘড়ী। —*v. t.* to guard বাহি থাক। —*v. i.* to keep in view চাইথাক, হাঙ্গ। —*v.* to keep guard over গ্ৰহৰ দে, বহি থাক। **Watch and ward**=uninterrupted vigilance দিনে ৰাতিয়ে দি থকা গ্ৰহৰ। **The Black Watch**=the 1st and 2nd battalions of Royal Highlanders কুটিলেতৰ পৰ্বতীয়া সেনা দলৰ ১ম আৰু ২য় বেটেলিয়নৰ সেনা।

Watchful (ওবাচ্ছফুল) *adj.* attentive, vigilant
সতর্ক, সারথান, সজাগ, ততোবাল।

Watchfulness *n.* সতর্কতা, সজাগ অৱস্থা।

Watch-house *n.* a house in which a guard is placed
গ্ৰহণী থকা ঘৰ, চকী; a lock-up
হাজত।

Watch-maker (ওবাচ্ছ-মেক-আৰ) *n.* one who makes or repairs watches
ঘড়ীৱাল।

Watchman *n.* a man who watches, a night guard
গ্ৰহণী, পৰীয়া, চকিদাৰ, কটোৱাল।

Watchtower (ওবাচ্ছ-টোৱাৰ) *n.* a tower on which a sentry is placed
পৰীয়া থকা ওখ জোং ঘৰ।

Watchword (ওবাচ্ছ-ৱাৰ্ড) *n.* the password given to a sentry to recognise his friend
গ্ৰহণীৰ সঙ্কেত বাক্য।

Water (ওৱাটাৰ) transparent fluid devoid of taste or smell
পানী; lusture as of a diamond জলক, জলমলনি। —*v. t.* to supply with water
পানী দে। Above water=out of trouble
নিৰাপদ। Of the first water=of the highest rank
উৎকৃষ্ট, প্ৰথম শ্ৰেণীৰ। To make water=to pass urine
সৰুপানী হো। Hold water=to stand investigation
টিক, সাব্যস্ত হ। To make the mouth water=to arouse a strong desire
লোভ লাগ, জিভাৰ পানী পৰ। To throw cold water upon=নিকংসাহ
কৰ। Water-butt=বাহিৰত বথ পানী থোৱা ঘৰ, বা ডাঙৰ টোল।

Waterage (ওৱাটাৰ-এ'জ) *n.* money paid for a voyage
জল কৰ, নৈত যাতায়াত কৰাৰ টেক্স, নাও ভাড়া। Water-tax=নগৰৰ পানীৰ টেক্স।

Water bearer *n.* one who carries water
পানী আলা, ভিত্তি।

Water-cart *n.* ধূলি মাৰ যাবলৈ বাটত পানী দিয়া গাড়ী।

Water chute (ওৱাটাৰ-শ্চুট) *n.* an artificial slope for leading down a boat to water
ওপৰৰ পৰা নাও এখনত উঠি আহি তলৰ পানীত পৰি থোমালি কৰা ওখ হলনীয়া ঠাই।

Water-closet (ওৱাটাৰ-ক্লচ-এট) *n.* a privy
পাই-খানা। (W. C.) শৌচৰ ঘৰ।

Water-colour (ওৱাটাৰ-কলাৰ) *n.* a colour

diluted with water and gum, instead of oil
এঠাপানীৰে কৰা বৰ।

Watercourse (ওৱাটাৰ-ক'ৰ্ছ) *n.* a channel for water
জল পথ, পানী যোৱা খাল, জান।

Water-cress *n.* a kind of small plants
হালীষ শাক।

Water-fall (ওৱাটাৰ-ফল) *n.* a cataract
জলপ্ৰপাত।

Water-fly *n.* পানী পৰুৱা।

Waterfowl *n.* a bird that frequents water
পানী কাউৰী, জলচৰ পক্ষী।

Water-gauge (ওৱাটাৰ-গে'জ) *n.* পানী জোখা যন্ত্ৰ।

Watergruel (ওৱাটাৰ-গ্ৰুৱেল) *n.* water obtained by boiling rice
ভাতৰ নিসনি, ভাতৰ মণ্ড।

Water-hen *n.* a moor hen
ডাউক চৰাই।

Water-hyacinth *n.* a kind of grass growing in marshy land
পানী মেটেকা, মান মেটেকা।

Waterish *adj.* resembling water
পনীয়; having water
জেকা, পানীবদ্ধ যোৱা।

Water-lily *n.* a plant growing on water with heart shaped flowers
পদ্ম, পদ্মফুল, ডেউ।

Waterline *n.* the mark on a boat up to which water rises
পানীত নাও যিমান দূৰ নিৰাপদে ভললৈ বহিব পাৰে ভাবে চিন।

Waterlogged *adj.* becoming unmanageable owing to being filled with water
পানী বদ্ধহৈ একো কৰিব নোৱৰা হোৱা।

Watermain *n.* a great subterranean pipe for water
মাটিৰ তলে তলে বহুওৱা পানী যোৱা ডাঙৰ নলা।

Waterman *n.* a boatman, a ferry man
নাইৰ, ঘাটে।

Watermark *n.* the tide mark
পানী যিমানলৈ বাঢ়ে তাৰ দাগ।

Watermelon *n.* a big pulpy fruit
তৰমুজ।

Water-pipe *n.* পানী যাবলৈ দিয়া লোৰ নলা।

Water-plane *n.* a hydroplane
পানীৰ ধাবে ধাবে ওপৰে যোৱা আকাশী জাহাজ।

Water pot *n.* জল পাত্ৰ, পানী খোৱা কলহ।

Water-pox *n.* পানীচামৰি আই। **Water-rail** *n.* কোচা, দলমৰা। **Water-rate** *n.* a tax for the supply of water পানীৰ টেক্স।

Watershed (ওৱাটাৰ-শেড) *n.* the line which separates two water basins দুখন নৈৰ পানীয়ে পোৱা মাজ ঠাইৰ পেন্জা, জলছেদ, জলবিভাজিকা।

Waterspout (ওৱাটাৰ-স্পাউট) *n.* a moving column of water seen at sea জলস্তম্ভ, পানীগছা।

Water-supply *n.* distribution of water in a town নগৰত পানী দিয়া বন্দবস্ত।

Water-tight (ওৱাটাৰ-টাইট) *adj.* not admitting water পানী নোসোমোৱা বা ওলাব নোৱৰা; water-proof জলাভৈৰৱ।

Water-works *n.* any work or engine for supply of water in a town নগৰত খোৱা পানী দিয়া কল-কাৰ্খা, পানী-কল।

Watery *adj.* like water পানীৰ দৰে; pertaining to water পানী সম্বন্ধীয়; tasteless সেবসেৱীয়া; transparent জলজলীয়া।

Wattle (ওৱটল) *n.* a twing গছৰ সৰু ডাল; a hurdle গছৰ ডালেৰে বোৱা জপনা; the fleshy excrescence under the throat of certain birds কোনো কোনো চৰাইৰ ওলমি থকা গলৰ ফুল। —*v. t.* to form by plaiting twigs গছৰ ডালেৰে ব।

Wave (ওৱেভ) *n.* a moving ridge on the surface of water ঢৌ; a state of vibration প্রবাহিত তৰঙ্গ; an undulation ওখ চাপৰ অৱস্থা। —*v. i.* to move like a wave ঢৌৰ দৰে লৰি থাক, ঢৌ খেলা। —*v. t.* move backward and forward লৰা। **Waved** *adj.* of wave like form ঢৌবদৰে ওখ-চাপৰ, ঢৌ খেলোৱা। **Hot wave**=ভাপৰ প্ৰবাহ, ভাপৰ তৰঙ্গ। **Wave hand to person**=to give direction by moving the hand হাত জোকাৰি কাকো দিহা দা বা মাত।

Waver (ওৱেভ্-আৰ) *v. i.* to move to and fro ইকাল-সিকাল কৰ, লব্ধকৰ কৰ; to be undetermined থেৰোগেৰো কৰ। **Wavary** *adj.* unsteady জস্থিৰ, থকাইথকা, থকথক।

Wavy (ওৱেভি) *adj.* full of waves ঢৌ খেলোৱা; undulating ওখ চাপৰ, থলাবমা।

Wax (ওৱেক্ছ) *n.* tenacious yellow substance produced by bees মৌ সিটা; any fat like substance মম। (*slang*) fit of anger খঙ্গৰ প্ৰকাশ। **He is in wax**=তাৰ থকাই খঙ্গ উঠিছে। **Ear-wax**=কণামাকৰি। **Sealing wax**=মোহৰ মৰা লা।

Wax v. i. to grow or increase বৃদ্ধি পাব, একলা একলাকৈ বাঢ়ি যাব।

Waxcloth (ওৱেক্ছ-ক্লথ) *n.* a cloth covered with a coating of wax মম মজা কাপোৰ।

Waxworks (ওৱেক্ছ্-ওৱৰ্ক্ছ) *n. (pl.)* an exhibition of figures made of wax মমেৰে সজা মূৰ্তিৰ প্ৰদৰ্শন।

Waxy (ওৱেক্ছি) *adj.* soft কোমল; adhesive জেপেটীয়া। (*slang*) angry খঙ্গাল।

Way (ওৱে) *n.* passage, road বাট, পথ, বাস্তা; direction দিশ; manner, condition প্ৰকাৰ, বকম, অৱস্থা; means উপায়। **Ways and means**=resources ধন-সম্পত্তি; methods of raising money ধন তোলো প্ৰণা। **By the way**=as we go on এই চলতে ইয়াৰ লগতে। **By way of**=in character of দৰে, স্বৰূপে; as for the purpose of বাটেদি, উপায়ে। **The passengers were conveyed by way of Nagpur**=যাত্ৰী সকলক নাগপুৰৰ বাটেদি অনা নিহা কৰা হল। **Come one's way**=to come in one's direction হাতত পৰ, লগ পাব। **Give way**=to yield সম্মত হ, সেও হ। **Go one's way**=to depart প্ৰস্থান কৰ। **Go the way of the earth**=to die মৃত্যু হ, মৰ। **Have one's way**=to carry one's purpose অভিপ্ৰায় সিদ্ধি কৰ। **In the family way**=গৰ্ভৱতী হ, সগৰ্ভা-অৱস্থা। **In several ways**=ভাউতি, ভাউতিকৈ, নানান বকমে। **In the way**=on the way বাটত। **Stand in the way**=প্ৰতি-বন্ধক কৰ, হকাৰা কৰ। **In the way of**=in respect of সম্পৰ্কে; in a convenient situation সুযোগত। **Lead the way**=বাট দেখুৱাই নে। **Make one's way**=to push one's self forward হেঁচি থৈলি আগবাঢ়।

Make away=to advance আগবাঢ় ; to give room বাট এৰি দ্বে, এফলীয়া হ। **On the way**=in progress উন্নতি অৱস্থাত, আগবাঢ়ি গৈ থকা। **I met him on the way**=মই তেওঁক বাটত লগ পাইছিলো। **Out of the way**=away from the ordinary course অস্বাভাৱিক, unusual অসামান্য। **Put one's self out of the way**=ঠেকত পেলা। **Take one's way**=to follow one's own project নিজৰ বুদ্ধিমতে চল। **By way of**=as a substitute for, in the form of ভাবে, দৰে, চলেৰে। **Right of way**=বাটেদি অহাযোৱা কৰা স্বত্ব। **Waybill** *n.* list of passengers or goods carried by train যাত্ৰী বা মালৰ তালিকা।

Wayfarer (ওয়ে'ফে'য়াৰ্-আৰ্) *n.* a traveller পথিক, যাত্ৰী, বাটকৰা।

Wayfaring (ওয়ে'ফে'য়াৰ্-ইং) *adj.* travelling ভ্ৰমণকাৰী, বাটকৰা।

Waylay (ওয়ে'লে') *v. t.* to lie in ambush for বাটত ধাপ দি থাক।

Wayward (ওয়ে-ওৱাৰ্ড) *adj.* forward, self willed অবাধ্য, মইমত।

We (উই) *pron.* (*pl.* of I) আমি, আমালোকে।

Weak (উইক্) *adj.* wanting strength দুৰ্বল, কৰ্কতনোয়া, আশকতীয়া, নিৰ্কলী, ক্ষীণ।

Weak side point=দোষ, দুগ। **Weaken**

(উইকন) *v. t.* to make weak দুৰ্বল কৰ, আশকতীয়া কৰ। **Weaker sex**=women তিকতা জাতি। **A weak argument**=মিছা যুক্তি।

Weakly (উইক্-লি) *adj.* ailing, sickly কণীয়া, বেমাৰী।

Weakness (উইক্-নে'চ) *n.* want of strength and vigour শাৰীৰিক বা মানসিক দুৰ্বলতা।

Weal (উইল) *n.* a sound state, welfare কল্যাণ, মঙ্গল ; happiness সুখ।

Weald *n.* any open country of geological interest ভূতত্ত্ববিষয়ক গুণ প্ৰধান মুকলি ঠাই।

Wealth (ওয়েলঠ্) *n.* riches ধন, সম্পত্তি, ঐশ্বৰ্য, বিভূতি।

Wealthy (ওয়েলঠ-ই) *adj.* rich, prosperous ধনী, চহকী।

Wean (উইন্) *v. t.* to accustom to give up mothers milk শিশু-তৰা, শিৱাহ খাবলৈ একতা ; to estrange from any habit or desire অভ্যাস ত্যাগ।

Weanling *n.* a child or animal newly weaned শিশু-তৰা পোৱালি, শিৱাহ এৰা সন্তান।

Weapon (ওয়েপ-অন্) *n.* instrument of offence or defence অস্ত্ৰ, লা-কটাৰী।

Wear (ওয়ে-এৰ) *v. t.* to put on পিন্ধ ; to consume by use, time, etc কয় নিয়া। —*v. i.* to be wasted by use or time কয় যা, বৃষ্টি হ ; to last under use দিন টিক, দিন যা। —*n.* act of wearing কয় ; anything worn পিন্ধা বস্তু। (*pa. t.* wore ; *pa. p.* worn)। **Wear and Tear**=loss by use ব্যৱহাৰ কৰা বাবে হোৱা হানি বা ক্ষতি। **Wear away**=কয় কৰ। **Wear off**=কয় যা, বৈহি কয় নিয়া। **Wear out**=কয় গৈ চুকা বা অকামিলা হ ; to harass হাইবাণ কৰ।

Weariness (ওয়েৰী-নে'চ) *n.* state of being weary ভাগৰ, ক্লান্তি।

Wearisome (ওয়েৰী-চাম্) *adj.* tedious, tiresome ভাগৰ লগা, আমনি লগা, ক্লান্তজনক। **Wearing apparel**=dress পিন্ধা কাপোৰকানি, পোচাক।

Weary (ওয়েৰী) *adj.* tired ভাগৰলগা, ক্লান্ত ; worn out কয় যোৱা। —*v. t.* or *v. i.* to make weary ভাগৰ লগা, ক্লান্ত কৰ বা হ, দুৰ্বল কৰ হাইবাণ কৰ। **Wearied**=tired ভাগৰ লগা।

Weasel (উইজল্) *n.* a small carnivorous animal of the pole cat kind নেউল। **Weasel-faced**=নেউলমুৱা।

Weather (ওয়েদাৰ্) *n.* state of the air বতৰ। **Weather-beaten**=distressed by the weather বতাহ-বৰষুণে থেকোচা। **Weather bitten**=worn by exposure ব'দ বতাহত অ'শপৰা। **To weather a point**=বাধাবিধিনি অতিক্ৰম কৰি কাৰ্য্য সিদ্ধি কৰ। **Weather-bound** *adj.* stopped by bad weather বতাহ

ববুপত যাব নোৱাৰা হৈ বৃগত থকা। **Keep one's weather eye open**=সদায় ততলৈ থকা।

Weathercock *n.* a contrivance to show the direction of the wind বতাহৰ গতি বুজা যন্ত্ৰন।

Weatherproof *adj.* proof against rough weather বতাহ-ববুপ বখা, বতাহ ববুপ নোসোমোৱা।

Weave (উইভ্) *v. t.* to unite threads in a loom to form cloth কাপোৰ ব। (*pa. t.* weaved; *pa. p.* woven).

Weaver (উইভাৰ্) *n.* one who weaves তাঁতী, কাপোৰ বোৱা মানুহ, তাঁত বওঁতা; a kind of birds এবিধ চৰাই।

Weaving *n.* the art of forming cloth by uniting threads তাঁত বোৱা কাম, বোৱা-কটা।

Weazen (উইজন্) *adj.* thin, sharp পাতল, চোকা; dried up appearance of person শুকানমুৱা।

Web (ওৱেব্) *n.* that which is woven জাল; a film on the eye চকুত পৰা জাল; the skin between the toes of certain birds চৰাইৰ ভৰিৰ পতা, যেনে হাঁহৰ। **Web-footed**, **Web-toed**=ভৰিত পতা থকা।

Wed (ওৱেড্) *v. t.* to marry বিয়া কৰা, বিয়া দিয়া। **Wedded** *adj.* married বিয়া কৰোৱা, বিবাহিতা, বেইতা; fastened together জোঁৰালগা।

Wedding (ওৱেড-ইং) *n.* marriage বিয়া। **Wedding-dress**=কন্যাৰ সাজ। **Silver, Golden, Diamond wedding**=বিয়াৰ পাচৰ ২৫, ৫০, ৫০ বছৰীয়া উৎসৱ।

Wedge (ওৱেজ্) *n.* a conical piece of wood or metal used in splitting কাঠ বা লোৰ পাতি, চেপেটা শাল, গাঁজ; anything like a wedge আগ জোঁকা পাচ বহল কোনো বস্তু। **Thin end of the wedge**=looking very trifling in the beginning but subsequently proves to be a more important

measure দেখাত সামান্য হলেও অতি লাগতিয়াল কথা।

Wedlock (ওৱেড-লক্) *n.* marriage বিয়া। **To break wedlock**=to commit adultery ব্যক্তিচাৰিত্ৰী হ, পৰ দ্বী বা পুৰুষেৰে সহবাস কৰ।

Wednesday (ওৱেডন্সডে) *n.* the fourth day of the week বুধবাৰ।

Weed (উইড্) *n.* a useless plant কোনো ব্যৱহাৰত মহা ঝাঁহ বা বন; a worthless man or animal অকাঞ্চিলা মানুহ বা জন্তু। (*pl.*) a widow's mourning apparel মানুহ মৰিলে পিন্ধা বিধবাৰ বেজাৰৰ সাজ। (*Collog*) cigar চেলৈ, চুৰট।—*v. t.* to remove anything useless or offensive বন নিৰা, বন তুতা, পৰিষ্কাৰ কৰ, অঁতা। **Weeding-fork**=বন নিৰোৱা হোচোং। **Ill weeds grow apace**=বেয়া লৰা বেগতে বাঢ়ে।

Weedy *adj.* over grown with weeds বন গজা, বনৰে পৰিপূৰ্ণ; clad in widow's mourning বিধবাৰ শোকৰ সাজ পিন্ধা।

Week (উইক্) the space of seven days সপ্তাহ। **Week about**=in alternate periods of seven days সাদিন এৰি সাদিন। **Week-day**=সেওবাৰ বাজি আন কোনো দিন। **This day week**=a week from to-day আজিৰ পৰা সাদিন। **Week-end**=the period from a Friday or Saturday to the Monday or Tuesday following শুকুৰ বা শনিবাৰৰ পৰা পাচৰ সোম বা মঙ্গলবাৰলৈ। **Weekly** *adj.* happening once a week সপ্তাহে-সপ্তাহে হোৱা, সাদিনীয়া, সাপ্তাহিক।—*adv.* once a week সপ্তাহত এদিনকৈ, এতি সপ্তাহে।

Ween (উইন্) *v. t.* to think অনুমান কৰ।

Weep (উইপ) *v. i.* to wall, to lament কান্দ, চকুপানী টোক।—*v. t.* to lament বেজাৰ কৰ, শোক কৰ। (*pa. t.* and *pa. p.* wept). **Weeping** *adj.* drooping the branches ডাল-পাত ওলমি পৰা, লোকাত্ত। **Weeping rock**=ভিতৰে ভিতৰে পানী বৈ থকা পাহাৰ। **Weeping ask**=ডললৈ ওলমি পৰা ডাল-পাতৰ এজাতি বিলাতী গছ, কাঁদুৰী গছ।

Weevil (উইভ-ইল্) *n.* an insect feeding upon stored grain শস্তখোৱা মূগ পোকা, ফুতি।

Weft (ওৱেফ্ট) *n.* threads that cross the warp বানি সূতা। (also **Woof**).

Weigh (ওয়ে) *v. t.* to find the heaviness by the balance জোখ কৰ, ওজন কৰ; to raise, as an anchor ওপৰলৈ তোলা; to ponder মনতে ভাবি চা। —*v. i.* to press heavily তললৈ হেঁচা থা, দোঁ থা। To **Weigh down**=দোঁৱাই নে; to depress হেঁচি ধৰ, নিকংসাহ কৰ। To **weigh anchor**=লঙ্গৰ তোল, জাহাজ মেল। **Weigh bridge**=a machine for weighing loaded carts মাল নিয়া গক গাড়ী মালে সৈতে জোখা কল।

Weight (ওৱেইট) *n.* heaviness of a thing ভৰ, ওজন, গধুৰতা; pressure হেঁচনি; a mass of metal used for weighing goods বত্ৰ, জোখা দণ্ড; importance আৱশ্যকতা।

Weightiness *n.* state of being weightily গধুৰতা, গুৰুত্ব।

Weighty (ওৱেইটী) *adj.* heavy গধুৰ; important আৱশ্যক, সাকৰা।

Weir (উইয়েৰ্) *n.* a fence across a river for catching fish মাছধৰা বান; a dam ডেঁতা।

Weird (উইয়েৰ্ড) *adj.* skilled in witchcraft যাদু বিদ্যা জনা, ভাইনী; unearthly ভৌতিক। **Weird sisters**=the Fates (Clotho, Lachesis and Atropos অদৃষ্ট দেৱী তিনিজনী)।

Welcome (ওৱেল-কাম্) *v. t.* to receive with kindness অভ্যর্থনা কৰ, আদৰ সাদৰ কৰ; আলহ উদহ কৰি আগ বঢ়াই আন। —*adj.* received with gladness সাধবেৰে গ্ৰহণ কৰা; pleasing সন্তোষদায়ক। —*n.* a kind of reception আদৰ অভ্যর্থনা, আদৰ সাদৰ; আতবেশ, আলহ-উদহ। **Bid a welcome**=to receive with kindness আদৰ-সাদৰ কৰ, সন্তাষণ কৰ।

Weld (ওৱেল্ড) *v. t.* to unite by hammering as iron or steel মুখত লো বা তীখা লগা, পিটি জোৰা লগা, যোৰা।

Welfare (ওৱেল-ফেয়াৰ) *n.* freedom from any calamity, prosperity কুশল, মঙ্গল।

Welkin (ৱেল্কিন) *n.* the sky or region of clouds আকাশ, মেঘমণ্ডল।

Well (ওৱেল) *n.* a spring or pit in the earth for supply of water নাদ, পাতনাদ। —*v. t.* to issue forth পানী ওলা। **Well-sinking**=নাদ থনা কাম।

Well (ওৱেল্) *adj.* in health সুস্থ, মঙ্গল, ভাল। —*adv.* in a proper manner ভালকৈ, উচিত-মতে, পৰিপাটকৈ। **Well done**=বেচ কৰিলা, যত্ন। **Well enough**=in a moderate degree প্ৰায় ভাল, বেয়া নহয়। **Well off**=in good circumstances অৱস্থাপন্ন চহকী। **Just as well**=so much the better আৰু ভাল; all the same একে কথা।

Welladay (ওৱেল্-এ'-দে) *inter.* alas অস্! অঃ!

Wellbeing *n.* welfare কুশল, মঙ্গল। **Well-born** *adj.* of good birth সম্বংশজাত, ভদ্ৰবংশৰ। **Well-bred** *adj.* সুশিক্ষিত, ভাল জাতৰ। **Well-behaved** *adj.* mannerly নম্ৰ, ভদ্ৰ। **Well-disposed** *adj.* favourable সদয়। **Well-earned** *adj.* well deserved পাবলগীয়া, সজ কাম কৰি পোৱা। **Well-fed** *adj.* far পুষ্ট, নিশেটাল। **Well-known** *adj.* celebrated প্ৰখ্যাত, জনাজাত, বিখ্যাত। **Well looking** *adj.* good looking ধুনীয়া, ঠান্ধা, তবনি। **Well-meant** *adj.* ভাল ভাবেৰে কৰা, সবল ভাবে কোৱা। **Wellnigh** *adv.* nearly প্ৰায়। **Well set**=properly arranged ভালকৈ পতা বা লগোৱা। **Well up**=(*Coll.*) well versed in জনাবুজা। **Well-timed** *adj.* opportune সময়োপযোগী, ঠিক সময়ৰ। **Well-to-do** *adj.* prosperous সৌভাগ্যশালী, ধনী অৱস্থাপন্ন।

Well-wisher *n.* one who wishes well শুভাকাংক্ষী, হিতৈষী।

Welsh (ওৱেলছ) *adj.* pertaining to Wales or its inhabitants ওৱেল্চ দেশীয় লোক ওৱেলছ সম্বন্ধীয়।

Welt (ওৱেল্ট) *n.* a kind of hem or edging ছুৰি, জোতাৰ চাৰিওকাষে দিয়া উঠকা শিয়নি।

Welter (ওৱেলটাৰ) *v. i.* to wallow in dirt মাটিত বাগৰি ফুৰ, মাটিত লেট ল, লুটুই-লুটুই হ। —*n.* a state of disturbance হৰামুৰি দৰৱা-দৰবি।

Wen (ওৱেন্) *n.* a fleshy tumour মেৰুণ, গাভ হোৱা টেয়না। (*fig.*) a large congested city (as the great wen=London)।

Wench (ওৱেন্‌চ) *n.* a maid বনুৱা ছোৱালী; a whore বেঙা, নটী।

Wend (ওৱেন্‌) *v. i.* to go যা; to turn ঘূৰ।

Went (ওৱেন্ট) *pa. t.* of **go** গল, গৈছিল।

Wept (ওৱেপ্ট) *pa. t.* and *pa. p.* of **weep**।

Were (ওৱেৰ) (*pl.*) of **was**।

West (ওৱেষ্ট) *n.* the direction in which the sun sets পশ্চিম; the countries to the west of Europe ইউৰোপৰ পশ্চিম অঞ্চল।

West-end *adj.* stylish লণ্ডন নগৰৰ পশ্চিম ভাগৰ লোকৰ দৰে ধুন-পেচ মৰা ডাকৰীয়া ভাৰব।

Westerly (ওৱেষ্ট-আৰ্-লি) *adj.* moving towards the west পশ্চিম ফালৰ, পশ্চিম মুখে থকা বা যোৱা। —*adv.* towards the west পশ্চিমলৈ।

Western (ওৱেষ্ট-আৰ্ণ) *adj.* belonging to the west পশ্চিমীয়া, পশ্চিমফালৰ।

Westward *adj.* or *adv.* পশ্চিমফালে।

Wet (ওৱেট্) *adj.* containing water ভিতা; rainy বৰষুণ হোৱা। (*Slang*) given to drinking মদ খোৱা; tipsy মদখাই বেহুঁচ। —*v. t.* to soak with water ভিতা। **Gone wet**, or **dry**=মদখোৱাটো প্রচলন হ বা বন্ধ হ।

Wet-goods *n.* (*pl.*) liquors মদ্যপি পনীয়া বস্তুবিলাক।

Wet-nurse (ওৱেট্-নাৰ্চ) *n.* nurse who suckles a baby পিয়াহ খুওৱা গাই।

Wet-shod *adj.* having the feet wet ভিতা ভৰিৰে।

Wettish (ওৱেট্-ইছ্) *adj.* somewhat wet সেমেকা, গেবেহা, জেকা।

Wether (ওৱেদ-আৰ্) *n.* a castrated ram বাহী ভেৰা।

Wey (ওৱে) *n.* a measure ওজনৰ নিৰিখ। 182 lb wool, 40 bushels corn or salt etc.

Whacking (ছোৱেকিং) *adj.* (*Slang*) big of its kind কোনো এবিধৰ সবাতকৈ ডাঙ্গৰটো।

Whale (হোৱেল্) *n.* the largest of sea-

animals তিমি মাছ। **Whale-calf**=তিমি মাছৰ পোৱালি।

Whaler *n.* a ship or a person employed in catching whales তিমি মাছ মৰা জাহাজ বা লোক।

Whang (ছোৱেং) *v. t.* or *v. i.* (*Colloq.*) strike heavily and loudly ধুমধুমকৈ মৰিয়া; sound as of drum ঢোল বজোৱাৰদৰে শব্দ হ। —*n.* ধং ধং শব্দ।

Wharf (হোৱাৰ্ফ্) *n.* a bank of timber or stone on the shore of a harbour মাল বস্তু ভোলাপৰা কৰা পকা ঘাট।

Wharfage (হোৱাৰ্ফ্-এ'জ্) *n.* fee for using a wharf ঘাট ভাড়া।

Wharfinager (হোৱাৰ্ফ্-ইং-গাৰ) *n.* the keeper of a wharf ঘাটৰখীয়া, ঘাটৰ মালিক, ঘাটৈ।

What (হোৱাট্) *pron.* that, which কি, কিটো, যিটো, কোন। —*adj.* how much, how great etc. কিমান, কোন। **What of that**=কি হল এতিয়া। **What for**=কি বাবে? **What is the matter**=কি হৈছে? **At what time**=কিমান পৰত?

Whatever (হোৱাট্-এভাৰ্) *pron.* anything which যিহকে। **Whatsoever** *adj.* of whatever kind হোক, যিহকে হোক।

Whatnot (হোৱাট্-নট্) *n.* a furniture with shelves for holding books etc. কিতাপ আদি থোৱা যুকলি আলমাৰি।

Wheat (হুইট্) *n.* a kind of cereals from which the flour for bread is made যেহ ধান, আটাগৰি কৰা এবিধ ধান।

Wheaten (হুইট্‌ন) *adj.* made of wheat যেহ-ধানৰ, যেহ-ধানৰ পৰা কৰা।

Wheedle (হুইডল্) *v. t.* to flatter ফুচুলা; to entice by sweet words উলমুলা, চুক চুকা।

Wheel (হুইল্) *n.* a circular frame of anything turning on an axle ঘিৰা, চকৰি, ঘূৰ্ণী। —*v. t.* or *v. i.* turn round, to cause to whirl ঘূৰা, ঘূৰ, ঘূৰি ঘূৰি যা; ride on bicycle হাওপাড়ী চলা। **Break a butterfly upon the wheel**=to torture for a light-offence অলপ দোষত ওকতৰ শাস্তি দে।

Wheel within wheels—entangled state of affairs বাবে লেজুবীয়া, ষোকট-পাকট। **Next turn of the wheel**—পাচ শাকত, চকবাব পাহী ঘুরিলে।

Wheel-barrow *n.* a barrow on one wheel হাতেবে তেলি নিয়া এক চকাব সৰু মালগাড়ী।

Wheel-wright (হুইল্-রাইট্) *n.* a maker of wheels গাড়ী চকা কৰা মিস্ত্রী।

Wheeze (হুইজ্) *v. i.* to breathe with difficulty in a hissing manner ফোঁচফোঁচকৈ উশাহ ল। **Wheezing** *n.* ফোঁচ্ ফোঁচ্ শব্দ।

Whelk (হোৱেলক্) *n.* kinds of marine shelled-mollusc একককম সাগৰীয় শামুক; a pimple, a round tumour বহু, গাঁড়, ফোঁহা।

Whelm (হোৱেলম্) *v. t.* to cover completely ঢাকি পেলা; to plunge deep ডুব দ্ৰুত, বুৰাই পেলা।

Whelp (হোৱেলপ্) *n.* a puppy কুকুৰ পোৱালি; a cub সিংহ বা বাঘৰ পোৱালি। —*v. t.* or *v. i.* to bring forth young পোৱালি জগা।

When (হোৱেন্) *adv.* and *conj.* at what time কেতিয়া, কোন পৰত বা সময়ত; while যেতিয়া, যি সময়ত। **From when, Since when**—তেতিয়াৰ পৰা, কোন সময়ৰ পৰা।

Whence (হোৱেনচ্) *conj.* (From whence) from what place ক'ৰ পৰা; from the place where য'ৰ পৰা; where-fore বি'হেতুক।

Whosoever (হোৱেন্-চ-এ-ভাৰ্) *adv.* from whatever place য'ৰে পৰা হওক।

Whenever (হোৱেন্-এ-ভাৰ্) *conj.* at every time when যেতিয়াই, যি সময়তে হওক।

Where (হোৱেৰ্) *adv.* and *conj.* at which or what place ক'ত, কোন ঠাইত; to what place কলৈ, কোন ঠাইলৈ; at which place য'ত, যি ঠাইত। **Where do you go**—তুমি কলৈ যোৱা। **Where is the man**—মানুহটো ক'ত আছে? **Where there are no men**—য'ত কোনো মানুহ নাই।

Whereabout *adv.* and *conj.* about which যি ঠাইত, যি ঠাইৰ ওচৰত; about which side? কোন ফাললৈ?

Whereabouts *n.* one's address, one's present place থকা ঠাই, ঠিকনা।

Whereas (হোৱেৰ-এজ্) *conj.* since, on account of which যি হেতুক; but in fact কিন্তু আচলতে। **He demanded rupees two, whereas he paid ten**—নি দুটকা দিছিল, কিন্তু আচলতে সি দহটকা দিলে।

Whereby *adv.* by which যাব দ্বাৰা, যাতে।

Wherefore *adv.* or *conj.* for which reason যি বাবে, যাব বাবে, এতেকে, সেইবাবে; why? কিয়?

Wherein *adv.* in which respect য'ত।

Whereof *adv.* of which যাব, যাব বিষয়ে।

Wheresoever *adv.* in whatever place য'লৈকে; য'তে, যি ঠাইতে হওক।

Wherewithal (হোৱেৰ-উইঠ-এল্) *adv.* with what যাবে, যাব দ্বাৰা।

Whereupon *adv.* in consequence of which যি বাবে, সেইবাবে।

Wherry (হোৱেৰী) *n.* a shallow boat সৰু ভৰদুতা নাও।

Whet (হোৱেট্) *v. t.* to sharpen ধৰ, ধাৰ ভোল; to excite উত্তেজিত কৰ। **Whetstone** *n.* a stone for sharpening instruments শান-শিল, কাটাৰী ধৰোতা শিল।

Whether (হোৱেলাৰ্) *pron.* signifying which of two দুটাৰ ভিতৰৰ কোনটো। —*conj.*

Which of two alternatives নে। **Whether Manu or Dhani**—মনুৰে নে ধনীৰে? মনু নে ধনী কোনটো? **I do not know whether he has come or not**—সি অহিহেনে নাই মই কৰ নোৱাৰো।

Whey (হোৱে) *n.* the watery part of milk গাখীৰৰ পনীয়া ভাগ, গাখীৰ মথো পানী।

Which (হুইজ্) *pron.* what one কোন, কোনটো, যি, যিটো। **Whichever** *pron.* যিটোৱেই, যিটোকে, যিহকে।

Whiff (হুইফ্) *n.* a sudden puff of air from the mouth মুখৰ পৰা ফু'মাবি উলিওৱা ধোৱা বা বতাহ। —*v. t.* to puff ফু'মাবি মুখৰ পৰা উলিয়া, ফু'মাব।

Whig (হুইগ্) *n.* one of the English

political parties now called Liberals
উদারনৈতিক দল। (*oppo. to Tory*).

While (হোৱাইন্) *n.* time, space of time
পৰ, ক্ষণ, সময়। — *adv.* during the time
that যেতিয়া; as long as যিমান বেলি,
যেতিয়ালৈকে। — *v. t.* to cause to pass যাহলৈ
দে, অৱাক্ত কটাই। **To while away time** =
অৱাক্ত সময় কটাই। **Worth while** = সার্থক
সকাম, হুখ চাই লাভ।

Whilom (হুইলম্) *adv.* formerly ইতিপূৰ্বে,
আগেয়ে।

Whim (হুইম্) *n.* a caprice অকস্মাৎ দেখাক-
দেখি হোৱা মনৰ ভাব, অবৈয়াল ওণ, চিন্তোঃহণ,
হুমঠালি, হুজুগ।

Whimsical (হুইম-জি-কেল) *adj.* full of
whims, fantastical অবৈয়াল, অবজ্ঞন, চঞ্চল,
একাচেকা।

Whimper (হুইম্প-অণ্ড) *v. t.* to cry with a
whining voice নোঃনোহা, খুনখুনা। **Be on
the whimper** = to be peevish and ready to
cry জেউৰ লাগ।

Whimpering *adj.* crying peevishly পেনেৰা।

Whine (হোৱাইন্) *v. t.* to utter a plaintive
cry পেনপেনা, লেনিয়াই কান্দ। — *n.* a plain-
tive cry নোঃনোহনি।

Whinny (হুইন্-ই) *v. i.* to neigh ঘোঁৱাৰ দৰে
হিঃহিয়া।

Whip (হুইপ্) *n.* a lash with handle চাবুক ;
a coachman গাড়োৱান ; a person who
enforces the attendance of a political
party ৰাজনৈতিক দলৰ লোকক মাতি ভাগে
ভাগে সভাত উপস্থিত কৰোঁতা আৰু দলৰ লোকক
খা খবৰ দি সভাৰ কাৰ্য্য চলাওঁতা, গায়নবৰা। —
v. t. to strike with a lash চাবুক মাৰ, কোৱা,
বৈত দে। **With whip and spur** = with haste
বেগাই ; লৰালৰি কৰি। **Whip off** = বৈত মাৰি
খেদাই দে।

Whip off one's coat ততালিকে চোলা সোলোকা।

Whipped away to Calcutta = ততালিকে
কলিকতালৈ গল। **Whip the egg** = কণীবিলাক
শিহি ক্লেণকণীয়া কৰ। — *v. i.* to move quickly
লৰমাৰ, ততাতৈয়াকৈ যা, খৰখেদা কৰ।

Whipper *n.* one who whips যি বেত ৰা
চাবুক মাৰে।

Whippet (হুইপেট্) *n.* a cross-bred dog of
grey hound type গ্ৰেহাউণ্ডৰ দৰে এজাতি
কুকুৰ। (*mil.*) a small speedy tank জাপ
মাৰি মাৰি গৈ যুদ্ধ কৰা একবকম বৰ বেণী টোল
মটৰ গাড়ী।

Whipping *n.* punishment with the whip
বেত মাৰণ, টিকটিকি দেওন, বেয়াহাভ।

Whip-saw *n.* a big saw for dividing timber
lengthwise কাঠকলা বৰ কৰত।

Whire (হোৱাৰ্) *n.* a sound from rapid
whirling ভেঁ ভেঁ শব্দ।

Whirl (হোৱাৰ্ল) *v. t.* to run round rapidly
চক্চক্কে ঘূৰা। — *v. i.* to revolve rapidly
চক্চক্কে ঘূৰ। — *n.* a rapid turning ঘূৰনি,
পাকঘূৰনি, পাক।

Whirligig (হোৱাৰ্ল-ই-গিগ্) *n.* a child's toy
লাটুম ; a merry-go round ঘূৰি ঘূৰি লৰিফুৰ
খেমালি। **Whirling-machine** = কুমাৰৰ চাক।

Whirlwind (হোৱাৰ্ল-উইন্) *n.* a violent
wind with circular current ঘূৰ্ণায়মান বায়ু,
ৰা'মাৰলী।

Whirlpool (হোৱাৰ্ল-পুল) *n.* a circular
current in a river চাকনৈয়া, বোততী নৈৰ
সোঁতৰ পাক।

Whisk (হুইস্ক্) *v. t.* to move with a quick
motion বেগাই লৰা, খবকৈ ঝাঁট ; to sweep
rapidly চাঁতকৰে সাৰি নে; take away
quickly বেগতে লৈ যা। (*with away, off.*)
— *n.* a small bunch of anything used as
a brush বাঢ়নী সোটা।

Whiskers (হুইস্কাৰচ্) the hair on the
sides of a man's face গোফ, ডাচি, চুলি ;
the bristle on the face of a cat মেৰুৱীৰ
ডাচি।

Whisky, Whiskey, (হুইস্কি) *n.* a spirit dis-
tilled from a grain etc. এবিধ চোকা মদ।

Whisper (হুইচ-পাৰ) *v. i.* to speak with a
low sound ফুচফুচাই কথা ক, কাণে কাণে কথা ক ;
to plot secretly ষড়যন্ত্ৰ কৰ। — *v. t.* to utter
in a low voice ফুচফুচাই ক। **Whisper about** =

কোৱামেলা কৰ, ঘৃণকথানাক শব্দৰ উলিয়া, কণাকণি কৰ।

Whisperingly *adv.* ফুচফুচাই। **Whisper** *n.* a low hissing voice ফুচফুচীয়া কথা, ফুচ-ফুচনি।

Whist (হুইষ্ট) *n.* a game at cards played by two against two একবকম তাঁচৰ খেল।

Whistle (হুইচ'ল) *v. i. or v. t.* to make shrill sound through the lips contracted সুছবিয়া, সুছবি মাৰ, চি'চিটক উকিয়া। —*n.* a shrill sound made by forcing the breath or by escaping steam সুতুলি, সুছবি, উকি, সিসিয়নি। To pay for one's whistle—to pay dearly for one's caprice হুমঠালিৰ বাবে সেকা প। **Wet one's whistle** (*collq.*) to drink liquor মদ পি খ।

Whit (হুইট) *n.* a bit jot অকণমান, বিন্দু, কণিক। —**Sunday** *n.* the seventh sunday after Easter ইষ্টাৰৰ পাচৰ ৭ম দেওবাৰ।

White (হোৱাইট) *adj.* of the colour of snow বগা, শুভ্ৰ, ফলিক, ধৌতমনি; pale হেলা; pure, unblemished নিখুঁত, পবিত্ৰ, নিৰ্গল। —*n.* the colour of snow বগা বৰণ; হেতবৰ্ণ; the albuminous part of an egg কণীৰ বগা ভাগ। To show the white feather—to show signs of cowardice ভয়খোৱা যেন দেখুৱা; a sign of degeneracy in a cock মতা। কুকুৰাৰ বিজতৰীয়া সঁচৰ চিনি।

White-ant *n.* a termite উই।

White-beard *n.* an old man বুঢ়া মানুহ।

White elephant see Elephant.

White-flag - সন্ধিসূচক ধৰল পতাকা।

White-lead *n.* চফেদা, ৰাং।

White-livered *adj.* cowardly, malicious ভীক, খিয়লীয়া।

Whiten *v. t.* to make white বগা-কৰ, ধো।

Whiteness *n.* quality of being white বগা গুণ, শুভ্ৰতা।

White-paper report issued by Government মূল গৱৰ্ণমেণ্টৰ ইস্তাহাৰ, খেত-পত্ৰ।

Whitewash (হোৱাইটওয়াশ) *v. t.* to cover

with quicklime দৰত চূণ লগা। . চূণ পানী; false colouring কৃত্ৰিম বৰণ।

Whither (হুইথাৰ) *adv.* to what place কোনফাললৈ? to which place য'লৈ। No whither—to no place কলৈকো নহয়, কোনো-ফাললৈ নহয়।

Whitish *adj.* somewhat white ঈষৎ বগা, বগা চানেকীয়া।

Whitlow (হুইটল') *n.* a painful inflammation on the finger পৰা, গঠিয়া বেমাৰ।

Whit-monday *n.* the monday following the seventh Sunday after Easter ইষ্টাৰ পৰ্ৱৰ পাচৰ ৭ম সোমবাৰ।

Whittle (হুইটল্) *v. t.* to cut with a knife এচহীয়াকৈ কাট; to slice off খপিয়াই ফুৰ।

Whizz (হুইজ্) *v. t.* to make a hissing sound like an arrow ভৌ ভৌ শব্দ কৰ, ভৌ ভৌতা। —*n.* ভৌ ভৌ শব্দ।

Who (হু) *pron.* what person, which person কোন? যি, কোনে।

Whoever, Whosoever *pron.* whatever person যেয়ে।

Whole (হ'ল্) *adj.* all সমুদায়, তাৰং; complete সম্পূৰ্ণ। —*n.* গোটেইখিনি। **Whole way**—ওৰেও বাটে, ওৰবাটে। **Whole-number**—পুৰা সংখ্যা, গুটীয়া অঙ্ক। **On the whole**—মোটৰ ওপৰত। **Whole hearted** *adj.* generous দয়ালু, সদাশয়। **Whole-skinned**—unhurt আঘাত নোপোতা; safe in reputation বদনাম শূণ্ণ।

Wholesale (হ'ল্-চে'ল্) *adj.* buying and selling in a lot খাউকীয়া। —*n.* sale in a lot খাউকীয়া বিক্ৰী, পাইকাৰী বিক্ৰী।

Wholesome (হ'ল্-চাম) *adj.* healthy স্বাস্থ্যজনক; salutary হিতকৰ, উপকাৰী।

Wholly (হ'ল-লি) *adv.* completely সমূলি, সম্পূৰ্ণৰূপে, তাৰতে; altogether একেবাৰেই, নিচেই।

Whom (হুম্) *pron.* objective case of Who যাক, যিবিলাক, যি বোৰক।

Whomsoever *pron.* যাকৈ।

Whoop (হুপ্) *n.* a loud eager cry চিঞৰ,

আটাই। —*v. t.* to shout in scorn or eagerness আটাই পাব, ফুকলি মাৰ। **Whooping-cough** = উৰফাঁই বেমাৰ, আজোৰা কাহ।

Whop, Whap (হোপ) *v. t. (colloq.)* to thrash মৰিয়া; to whip কোবা, বেত মাৰ।

Whore (হ'ৰ) *n.* a prostitute, a harlot বেগা, নটিনী, বাডিচাৰিণী।

Whoredom *n.* lewdness, adultery বেগাৰুতি, ব্যডিচাৰ ক্ৰিয়া, লম্পটতা।

Whorish *adj.* lewd লম্পট, অসভী, কামুকী।

Whorl (হোৱৰ্ল) *n.* a number of leaves grown on the stem in circular form ঠাবিত চক্ৰাকাৰ ভাবে ফোটা গছৰ পাত; a turn in a spiral shell শঙ্খ বা শামুকৰ পাক; a volution হাবৰ চক্ৰাকাৰ বেখা।

Whose (হুজ্) *pron.* the possessive case of Who কাৰ, যাৰ।

Why (হোৱাই) *adv.* for what reason? কিয়? কেলেই? **The way and wherefore** = the whole reason সকলো কাৰণ **That is why** = ভালতে, সেইকাৰণেহে, তাতেহে, সেইদেখিহে।

Wick (উইক্) *n.* the threads of cotton in a lamp or a candle শলিতা, শলাকানি।

Wicked (উইক্-এড্) *adj.* mischievous দুষ্ট, দুৰ্জন, তৰাজ, আধাকটা, দগাবাজ, টটটিঙ্গা; sinful কু-কৰ্মী, পাপী, অধৰ্মী।

Wickedness *n.* state of being wicked দুষ্টালি, অতপালি, শঠতা, অধৰ্ম; crime, sin পাপ।

Wicker (উইক্-আৰ) *n.* a small pliant twig গছৰ লেহুকা ডাল, কাঠি। **Wicker-work** = basket-work of any kind কাঠিৰে কৰা সজুলি, পাচি-খৰাহি সজা কাম।

Wicket (উইক্-এট) *n.* small gate সৰু জপনা; one of three rods bowled at in cricket বল খেলৰ খুঁটি। **Five wickets down** = five batsmen out পাঁচজন খেলুৱাই আউট্ হ'ল।

Wide (ওৱাইড্) *adj.* broad বহল; extended far বিস্তৃত, বহল; distant আঁতৰ। **Wide-awake** = fully awake সম্পূৰ্ণ জাগৰিত, চকু মেলি সাৰে থকা। **Wide ball** = ক্ৰিকেট খেলত বলমৰা

মানুহে ধুকি নোপাৱা বল বা টোপ। **Wide spread** = বহল, ব্যাপক। **Wideness** *n.*

Widen (ওৱাইড্) *v. t.* to make wider বহলা, আঁতৰ কৰ। —*v. i.* বিস্তাৰ্ণ হ, বহল হ।

Widow (উই-দ') *n.* a woman whose husband is dead বাঁৰী, বিধবা। **The widow** = champagne ছেম্পেন্ মদ্?

Widower (উই-দ'-আৰ্) *n.* one whose wife is dead বহলা।

Widowhood *n.* state of being a widow বিধবা অৱস্থা।

Width (ওৱাইড্থ্) *n.* wideness বহল; breadth প্ৰুতল।

Widow's weeds = the mourning dress of a widow বিধবাই পিন্ধা শোকবাজুক কাপোৰ।

Wield (উইল্ড্) *v. t.* to manage to use অনায়াসে চলা, লৰাচৰা কৰ, ব্যৱহাৰ কৰ। **Wield the sceptre** = ৰাজদণ্ড চলা, শাসন কৰ। **Wieldy** (উইল্ডী) *adj.* manageable লৰাৰ-চৰাৰ পদা, সুসাধা, লঘু।

Wife (ওৱাইফ্) *n.* a married women চৈণী, ভাৰ্থা, স্ত্ৰী।

Wig (উইগ্) *n.* artificial head-dress of hair চুলিৰ টুপী, ধুনত পিন্ধা পৰৰ চুলি, জজ-বেৰিফিৰ সকলে পিন্ধা টুপী।

Wig v. t. (colloq.) in scold গালি পাব, তড়ি কৰ।

Wight (ওৱাইট্) *n.* a person লোক, জন. মানুহ। (উপলুপ্তা ভাবত ব্যৱহাৰ)। —*adj.* nimble বেগী; courageous সাহসী।

Wigwam (উইগগেৱেম্) *n.* a hut পঁজা।

Wild (ওৱাইল্ড্) *adj.* not tamed বনৰীয়া, চেঙ্গ; uncivilised অসভা, আৰৱী; not cultivated জঙ্গলী, বনৰীয়া; hot tempered উখৰা। —*n.* an uncultivated region, a forest ছননি, হাবিয়নি। **So wild oats** = practice a dissolute course of life early বেয়া অভ্যাস কৰ, অনিচ্ছজনক গুটি পচা।

Wild cat *n.* হৈপা, বনবোন্না, বনবিৰালী।

Wilderness (ওৱাইল্ড-নাৰ-নেচ) *n.* wild uncultivated tract হাবি, ছননি, অৰণ্য, জঙ্গল।

Wild-goose-chase = any foolish pursuit বৃথা

পৰিষ্কাৰ, মিছা চেঁচা। Wild-goose=বনবীয়া বাজ-
হাঁহ, বিভবাজ।

Wildness (ওবাইল্ড-নেচ্) *n.* state of being wild
বনবীয়া গুণ, বহু স্বভাব, অসভ্যতা।

Wile (ওবাইল্) *n.* a trick, an artifice চাতুরী,
ফাঁকি, টেকবালি, ধূর্তালি।

Wilful (উইল্‌ফুল) *adj.* done by design
সইচ্ছাবে কৰা, কৰোঁ বুলি কৰা; obstinate
অবাধ্য, মইমত।

Wilfully *adv.* with purpose ইচ্ছাপূৰ্বক, জানিওনি,
কৰো বুলি ইচ্ছা কৰি।

Will (উইল্) *n.* the faculty of choosing,
volition ইচ্ছাশক্তি; choice, determination
ইচ্ছা, অভিলাষ, অভিপ্ৰায়; a written document
disposing of property at death
উইলনামা, অন্তিম পত্ৰ। Good-will=অনুগ্রহ,
কৃপা। Ill-will=বৈষম্য, খেপ, আত্মক্ৰোধ; enmity
শত্রুতা। At will=at pleasure ইচ্ছামতে।
Have one's will=to obtain what one
desires কাৰো ইচ্ছা পূৰণ কৰ, যিহকে লাগে
তাকে পা। Work one's will=to act up
according to one's will কাৰো ইচ্ছামতে কাম
কৰ; যি কৰিবলৈ কৰ তাকে কৰ। With a
will=with all one's heart মনপুৰ্ণ। Tenant-at-
will=বেতিয়াই যা বোলে তেতিয়াই যাবলৈ বাধ্য
থকা বায়ত।

Will *v. t. or v. i.* wish ইচ্ছা কৰ, অনুমতি দে;
to command আদেশ কৰ। I will go=মই
নিশ্চয় যাম। He will go=তওঁ যাব। I shall
go=মই পাবিলে যাম। He shall go=যি অৱস্থে
যাব। Will you go?=তুমি যাবানে? (pa. t.
and pa. p. Would)।

Willing *adj.* desirous ইচ্ছুক; inclined সম্মত,
ৰাজী। **Willingly** *adv.* cheerfully, by
free will ইচ্ছাপূৰ্বক, ইচ্ছামতে। **Willing-
ness** *n.* free choice, readiness ইচ্ছা,
সম্মতি।

Willow (উইল্-অ') *n.* a kind of tree তললৈ
ওলমি পৰা লতাৰ দৰে ঠালেৰে এবিধ গছ,
হাঁহপাতী গছ। **Will-o-the-wisp** *n.* the ignis-
fatuus দেউ জুই, ধনতলৈ, উকাজুই।

Wily (ওবাইলি) *adj.* full of tricks, artful

ধূৰ্ত, ফাঁকিৰাজ, টোটাটঙ্গ। **Willness** *n.*
cunningness ধূর্তালি, টিপটাপ, ফাঁকিফুকা।

Willy-nilly (উইল্লি-নিল্লি) *adv.* willing or not
willing খেবোৰ্গেৰোঁকৈ, কৰো নকৰোঁকৈ।

Wilt (উল্ট্) *v. i.* to droop তললৈ হালি পৰ,
দৌখা। —*v. t.* দোহা, হল।

Wimble (উইম্বল্) *n.* a boring instrument
turned by a handle টুপুদণ। —*v. t.* to bore
through ফুটা কৰ।

Wimple (উইম্পল্) *n.* a monk's hood উদাসীন
ব্রহ্মচাৰীৰ মুখৰ আবৰণ।

Win *v. t.* to gain to contest জিক্; to gain
লাভ কৰ, পা; to induce ৰাজী কৰ, ভুলা। —
v. i. to gain favour মৰম পা; to gain the
victory জয় লাভ কৰ। To win on or upon=
to obtain favour with কাৰো পৰা মৰম পা।
To win over=হাত কৰ, নিজৰ ফলীয়া কৰ।
Win by a head=win narrowly কথমণি জিক্ বা
লাভ কৰ। Win the laurels=to gain victory
জয়ী হ। (pa. t. and pa. p. Won)।

Wince (উইন্স্) *v. t.* to start back পাচ হোঁহকা
মাৰ; to be keenly affected খব হ, কৌচ-
মোঁচ খা।

Winch (উইন্ছ) *n.* a dyer's reel কাপোৰ বোল
দিয়া চেৰেকী; the crank of a wheel লোহাৰ
চকৰি ঘূৰোৱা বেকোঁৰা ঘূৰ।

Wind (উইন্ড) *n.* air in motion বতাহ,
বায়ু; a hint of something secret সন্ধান,
সন্দেশ। To get wind of=to learn about
খবৰ পা, বুজ পা। How the wind blows=
কাৰ্য্যৰ অৱস্থা, বতাহৰ গতি। Wind bag=
a person or mere words কাম নকৰা কথা চহকী
মানুহ। Sail near wind=venture almost
dishonestly বতাহৰ আগত ফুৰ, দেওপাৰি
ফুৰ। Cast the advice to the wind=কথাটো
নেমানি উৰাই পঠিয়া। Raise the wind=
আৱশ্যকীয় ধন তোল। (fig.) The four
wind=the four cardinal points চাৰিবিধ।
Break wind=discharge gas from bowels বায়ু
কৰ, পাপ।

Wind (ওবাইন্ড) *v. t.* to twist, to turn পাক
দে, মেৰা। —*v. i.* to turn round some-

thing মেৰা খা, পাক খা। (*pa. t.* and *pa. p.* wound). To wind up==to come to a conclusion শেষ মীমাংসা কৰ; to adjust হিচাব কিতাপ কৰি বাবসায় বন্ধ কৰ; to tighten আঁত থুৱা, (ঘড়িত) দম দে বা চাবি দে।

Wind-break (উইণ্ড-ব্ৰেক্) *n.* a protection such as a line of trees against the force of the wind বতাহৰ পৰা ৰক্ষা কৰিবলৈ দিয়া গছগছনিৰ বেৰ।

Windfall (উইন্ড-ফল্) *n.* fruit blown off a tree by wind বতাহে সৰোৱা গছৰ ওটি বা ফল; an unexpected gain অকস্মাৎ পোৱা ধন বস্তু।

Winding (ওৱাইন্ডিং) *n.* a twist, a turning পাক, পেচ। --*adj.* curving অকোৱা-পকোৱা, মেচপোৱা মেৰোৱা। **Windingsheet**=a piece of cloth wrapped round a corpse মৰাৰ গাত দিয়া কাপোৰ।

Wind-instrument *n.* a musical instrument sounded by means of wind or breath ফু দি বতাহ দি বজোৱা বাজ যন্ত্ৰ।

Windlass (উইন্ড-লেচ) *n.* a revolving cylinder used as wheel for raising weights গধুৰ বস্তু তোলা কপী কলৰ ঘূৰঘূৰী।

Windlestraw *n.* old stalk of various kinds of grass বাবেমিহলি আঁহৰ পুৰনি মেড়ি বা স্তম্ভ।

Windmill *n.* a mill driven by wind বতাহেৰে চলোৱা কল।

Window (উইন-দ') *n.* an opening in the wall for ventilation খিড়িকী।

Window-blind *n.* a screen for a window খিড়িকীত লগোৱা পৰ্দা। **Window curtain**=খিড়িকীৰ পৰ্দা।

Windpipe (উইন্ড-পাইপ্) *n.* the passage from the mouth to the lungs for breathing শ্বাস নলী, নেজু।

Windward (উইন্ড-ওৱাৰ্ড) *adj.* or *adv.* towards the wind বতাহৰ মুখে, বতাহৰ ফাললৈ।

Windy (উইন্ড-ই) *adj.* stormy ফেৰে'বীয়া বতাহ মৰা; flatulent বতাহেৰে ওফন্দা। (*collog.*) nervous ভয়ভুৰ।

Wine (ৱাইন্) *n.* a liquor made from the grape or other fruits মদ, সুৰা। **Adam's wine**=water পানী। **Wine-bibber** (ৱাইন্-বিব-আৰ) *n.* drunkard মদপী, মাভোৱাল। **Wine-glass** *n.* a small glass for wine মদ খোৱা সৰু গিলাচ। **Good wine needs no bush**=(*fig.*) ভাল বস্তুত কোনো কলপ বা গিলিপ লগাবৰ দৰ্কাৰ নাই, যি ভাল এনেয়ে ভাল।

Wine-tester *n.* one who judges the qualities of wine মদ পৰীক্ষক।

Wing (উইং) *n.* the organ of a bird or an insect by which it flies ডোকা পাখি; any side-piece, as of an army or a building একাংশ থকা কোনো অংশ; an aeroplane আকাশী বথ। **The wing of a house**=জোৰাদি কৰা কাষবীয়া ঘৰ। **The left wing of an army**=সৈন্যৰ কাষবীয়া দল। **Wind commander**=আকাশী বথৰ ক্যাপ্টান। **Make wing or Take wing**=fly উড়ি য়া। **On or upon the wing**=in motion উড়ি যাওঁতে, উড়ি ফুৰা। **On the wing of the wind**=with the utmost speed অতি বেগেৰে। **Under one's wing**=under one's protection কাৰো আশ্ৰয়ত। **Wing-spread** *n.* extent of birds wings চৰাইৰ ডোকাৰ দীঘল-বহল; surface of aeroplane's wings আকাশী জাহাজৰ বাহুৰ বিস্তাৰ বা পৰিসৰ।

Winged (উইংগেড্) *adj.* furnished with wings পাখি লগা; swift বৰ বেগী।

Wink (উইংক্) *n.* a hint given by winking চকুৰ টিপ। --*v. i.* to move the eyelids quickly চকু পচাৰ, চকু টিপিয়া; to give a hint টিপ দে, ইচাৰা কৰা। **To tip one the wink**=চকু টিপ মাৰ। **In a wink**=এক নিমিষতে, চকুৰ পচাৰতে।

Winner (উইন্-আৰ) *n.* one who wins জিকাক।

Winning *adj.* attractive মনমোহা, মোহলগা, কোণেও মুখ হৰিব নোৱৰা।

Winnings *n. (pl.)* that which is won প্ৰাপ্তি খেলত জিকি পোৱা ধন।

Winnow (উইন-অ') *v. t.* to fan, as grain to

sift কুলাবে জাব, বা দে। —*v. i.* to separate chaff from grain জাবি তুঁহ ওচা। Winnowing fan=কুলা।

Winter (উইন-টাৰ) *n.* the cold season জাবকালি, শীতকাল। —*v. t.* to pass the winter জাবকালি থাক, জাবকালিটো খেদা। **Winter season**=জাবৰ দিন, জাবকালি। **Winter quarters**=জাবকালি থকা ঠাই। **Winterly** *adj.* cheerless সেন্সেদীয়া, নিবানন্দ, মন মৰা।

Wintry, Wintery (উইণ্ট্ৰী, উইণ্টাৰী) *adj.* suitable to winter জাবকালিৰ দৰে, জাবকালিৰ উপযুক্ত; stormy ক্ষেফেৰীয়া বতাহ মৰা।

Wipe (ওয়াইপ্) *v. t.* (with away, of, out) to clean by rubbing মচ, মাছ, মচিপেলা (*Colloq.*) to beat মৰিয়া। —*n.* (*Slang*) a handkerchief কম্বল, গামোচা।

Wire (ওয়ায়াৰ্) *n.* a thread of metal ওনা, তাঁৰ; a telegram বিজুলী ডাকৰ খবৰ। (*Slang*) a skilful pickpocket টেক্সৰ জেপ কটা চোৰ। —*adj.* made of wire তাঁৰৰ —*v. t.* to telegraph টেলিগ্ৰাফ কৰ, বিজুলী ডাকত খবৰ দে। —*v. t.* to bind with wire তাঁৰেৰে মেৰা।

Pull the wires from behind=to control or manage secretly মনে মনে গোপনে সহায় কৰ (বিশেষকৈ বাজকীয় আন্দোলন)।

Wireless telegraphy *n.* বৈতাব-বাতিৰি।

Wiredraw (ওয়ায়াৰ-ড্ৰ) *v. t.* to draw out to a great length তাঁৰবৰে দীঘলাই নে, গুণা কাট; to strain the meaning of anything টানি-টুনি অৰ্থ কৰ।

Wirepuller (ওয়ায়াৰ-পুল্লাৰ্) *n.* one who incites and assists man from behind an intriguer ভলে ভলে লগাই দিওতা, কুমটী।

Wirepulling *n.* intrigue চক্ৰান্ত।

Wiry (ওয়ায়াৰ্-ই) *adj.* made of or like wire তাঁৰেৰে কৰা, তাঁৰৰ দৰে; tough and flexible লেউসেউ; sinewy টান, আটল।

Wisdom (উইজ-দম্) *n.* right use of knowledge, quality of being wise জ্ঞান, বিচাৰ শক্তি বোধ।

Wise (ওয়াইজ্) *adj.* judging rightly learned জ্ঞানী, বুদ্ধিমান, বিজ্ঞ, বহুদৰ্শী। **Never the wiser**

=still in ignorance ইমানতো জ্ঞান নেপালে, তথাপি আতুৰা। **In any wise**=in any way যেনেভেনেকৈ। **In no wise**=কোনো বকমে নহয়।

Wiseacre (ওয়াই-জ্যে'-কাৰ্) *n.* a simpleton নিকোঁধ, ক দুলিৰ নজন পণ্ডিত।

Wisely (ওয়াইজ্-লি) *adv.* in a wise manner জ্ঞানীৰ দৰে, সুবিবেচনাপূৰ্বক। **You have done wisely**=তুমি জ্ঞানীৰ কাম কৰিলা।

Wish (উইছ) *n.* desire ইচ্ছা, বাসনা, মনোৰথ, কামনা। —*v. i.* to have a desire মন কৰ, ইচ্ছা কৰ, আশ কৰ। —*v. t.* to invoke আশীৰ্বাদ কৰ, বাহা কৰ। **Has got one's wish**=ইচ্ছা পূৰ্ণ কৰ।

Wishful *adj.* eager ইচ্ছুক, পাবলৈ ব্যগ্ৰ। **Wishfulness** *n.*

Wishy-washy *adj.* thin, sloppy diluted সেবসেবীয়া, সেৰেকা, পনীয়া।

Wisp (উইচপ্) *n.* a small bundle of straw or hay মুঠি, পোলা, কোচা, আটি, লেছেৰা; a flock of snipe চেৰেকা বা বালিখোচৰা চৰাইৰ জাক।

Wistful (উইষ্ট-ফুল্) *adj.* thoughtful চিন্তাশীল; eager, earnest আগ্ৰহযুক্ত। **Wistfully** *adv.* longingly হৈপাহেৰে, আগ্ৰহেৰে।

Wit (উইট্) *v. t.* to know জ্ঞান। (*pa. t.* wot; *pa. p.* wist). **To wit**=that is to say অৰ্থাৎ, বিশেষতঃ।

Wit (উইট্) *n.* understanding জ্ঞান; a mental faculty বুদ্ধি, the power of pleasing or exciting laughter ধেমেলীয়া গুণ, টেটুকুটি; a person having the faculty of pleasing others টেটুকুটীয়া মানুহ। **At one's wits end**=quite perplexed বিবুদ্ধি, অবাক। **Live by one's wits**=কোনোমতে প্ৰবৰ্ত্তন কৰ। **The five wits**=পঞ্চ ইন্দ্ৰিয়।

Witch (উইচ্ছ) *n.* a woman supposed to have some magical power ভাইনী।

Witchcraft *n.* the blackart sorcery যাদুবিদ্যা, ঐশ্বজালিক বিদ্যা, ভেলেকী-বাজি।

Witchery (উইচ্ছেরি) *n.* witchcraft মোহনী, ভেলেকী-বাণ, যাদুবিদ্যা।

With (উইথ্) *prep.* denoting nearness or connection লগত, সৈতে; by দ্বাৰা, বে। **With a view to**=with the aim, intention or design অভিপ্ৰায়ে, নিমিত্তে। **With one's eyes open**=দেখি শুনি, জানি-শুনি।

Withal (উইদ-এল্) *adv.* likewise সেইদৰেই; moreover তদুপৰি।

Withdraw (উইদ-ড্ৰ) *v. t.* to take back উঠাই ল, ফিৰাই ল। —*v. i.* to retire উঠি যা, গুচি যা।

Withdrawal (উইদ-ড্ৰ-এল্) *n.* a taking back ফিৰাই লোৱা, retirement প্ৰস্থান।

Wither (উইদ) *n.* a flexible twig গছৰ লেহুকা ঠাল বা ডাল। **Withy** (উইডি) *adj.* গছৰ ঠালেৰে কৰা; flexible লেহুকা।

Wither (উই-দাৰ) *v. i.* to fade চেৰেমা পৰা; to become dry লেৰেল, লেৰেলা পৰ। —*v. t.* to cause to dry up লেৰেলা পেলা। **Withering** *adj.* blasting, drying শুকোৱা, লেৰেলা পেলোৱা।

Withers (উইদাৰ্জ) *n. (pl.)* the joint that unites the neck and the shoulderbones of a horse ঘোঁৰাৰ ডিঙ্গিৰ জোৰা।

Withhold (উইথ্-হল্ড) *v. t.* to keep back, to hold back আটক কৰ, বাধি থ। **Withholdment** *n.* আটক কৰণ।

Within (উইবিন্) *prep.* inside ভিতৰত, মাজত। —*adv.* inwardly ভিতৰলৈ। **Within call** মাত মাতিলে শুনাত, ওচৰত।

Without (উইদ-আউট্) *prep.* outside বাহিৰে; except বাজে; not having নোহোৱাকৈ, বিনা। **Without fail**=নিশ্চয়, জৰুৰ। **Without rhyme or reason**=অকাৰণে, বিনা দোষে। **Without exception**=কোনোটা বাদ নোহোৱাকৈ এটাইবিলাক। **From without**=বাজৰ পৰা, বাহিৰৰ পৰা। **Times without number**=অনেকবাৰ।

Withstand (উইথ্-ষ্টেন্ড) *v. t.* to resist নিবাৰণ কৰ, বাধা জন্ম।

Witless *adj.* thoughtless অবিবেকী, বুদ্ধিহীন।

Witness (উইট্-নেচ) *n.* one who sees an occurrence সাক্ষী; testimony প্ৰমাণ। —

v. t. to see দেখ, চা। —*v. i.* to give evidence সাক্ষী ওলা, সাক্ষী দে। **To witness a bond**=দলিলত সাক্ষী হ। **Witness-box**=আদালতত সাক্ষীৰ জবানবন্দী কৰা ঠাই।

Wits see wit.

Witticism (উইট্-ই-চিক্‌সম্) *n.* a witty remark টেটকুটীয়া কথা, ঠাট্টা।

Wittingly *adv.* knowingly জানি-শুনি, জ্ঞানতঃ।

Witty (উইটী) *adj.* amusing ধেমেলীয়া, টেটকুটীয়া।

Wives (ৱাইভ্‌জ্) *pl.* of wife.

Wizard (উইজ-আৰ্ড্) *n.* one who practises witchcraft ডাকু, আত্মকৰ, ভৌতিক ক্ৰিয়া জনা মানুহ।

Woe, Wo (ৱ') *n.* calamity, grief অপায়, সন্তাপ, শোক, বিপদ। **In weal and woe**=সম্পদে-বিপদে। **Woebegone** *adj.* overwhelmed with woe বিপদগ্ৰস্ত, হৃদয়পীণ। **Woeful** (ৱফুল্) *adj.* sorrowful, calamitous শোকজনক। —*adv.* **Woefully** বেজাৰলগাপে।

Wold (ৱল্ড) *n.* an open uncultivated tract of country আবাদ নকৰা মুকলি সমান ঠাই।

Wolf (ৱল্‌ফ্) *n.* a wild beast of the dog kind বাণ্ কুকুৰ। (*pl.*) **Wolves.**

Wolf-cub=ভলখাপৰ ল'ৰা ছাউট।

Wolfish, Wolvish (উলফিছ্) *adj.* like a wolf, rapacious বাণ্ কুকুৰৰ দৰে থকুৱা, হিংসুক।

Wolfram (ৱল্‌ফ্-ফ্ৰেম্) *n.* ore yielding tungstate of iron and manganese এককয় মনিক লুণীয়া ধাতু পদাৰ্থ।

Wolverene, Wolverine (উল্‌ভে-বিন্) *n.* a glutton থকুৱা।

Woman (ৱ'মেন) *n.* the female sex তিৰোতা মানুহ, মাইকী মানুহ, স্ত্ৰী, তিৰী। (*pl.*) **Women** (উইম্-এন্)। **Woman of the town**=a prostitute বেস্তা। **Woman of the world**=a fashionable woman লাহতী তিৰোতা। **Womanish** *adj.* like woman, effeminate মাইকীৰ দৰে, দুৰ্বল।

Womanhood (ৱম্-এন-হুড্) *n.* the state

quality of a woman গাভক অৱস্থা, মাইকী
গুণ, মহিলাত্ব।

Womankind *n.* the female sex স্ত্রীজাতি।

Womanly *adj.* like a woman মাইকীৰ দৰে ;
tender কোমল স্বভাৱৰ।

Womb (উম্) *n.* the uterus গৰ্ভ, উদৰ, পেট ;
the place where anything is produced
উৎপত্তিস্থান।

Women see **Woman**.

Won *pa. t.* and *pa. p.* of **win**.

Wonder (ওৱন-দাৰ) *n.* something strange and
unexpected আশ্চৰ্য্য বা অদ্ভুত কথা ; astonish-
ment বিস্ময়। — *v. i.* (with *at.*) to be
amazed আচৰিত হ, বিস্ময় মান। **Wonder**
struck = struck with wonder স্তম্ভ, অৰাক।
Seven wonders of the world = পৃথিৱীৰ এটা
আচৰিত কীৰ্ত্তি স্তম্ভ যেনে (১) ইজিপ্টৰ পিৰে-
মিড্‌চ। (২) বেৰিলনৰ আকাশত থকা বাগিছা।
(৩) ইফ্ৰাচৰ দায়েনা বা চন্দ্ৰ মন্দিৰ। (৪) এঠেং
দেশৰ বৃহৎপতিৰ মূৰ্ত্তি। (৫) হেলিকাবনেচত থকা
কবৰখানা। (৬) ৰোড্‌চ্‌ আৰু চাইপ্ৰচ্‌ দ্বীপৰ
ওপৰৰ প্ৰকাণ্ড মূৰ্ত্তি। (৭) গ্ৰীচৰ অলেকজেন্দ্ৰিয়াত
থকা ফেৰচ নামক সাগৰীয় প্ৰদীপ-ঘৰ।

Wonderful *adj.* strange আচৰিত, বিস্ময়জনক,
আশ্চৰ্য্য, অদ্ভুত। **Wonderfulness** *n.*

Wondrous, Wonderous (ওৱন্‌-দাৰ-অচ্‌) *adj.*
strange, exciting wonder আশ্চৰ্য্য, আচৰিত,
অদ্ভুত।

Wonky (ওৱক্কি) *adj.* (*Slang*) shaky, ailing
ধলং পলং, বেমাৰী ; unreliable অবিশ্বাসী।

Wont (ওন্‌-ন্ট) *adj.* accustomed অভ্যস্ত,
সচৰাচৰ কৰি থকা। — *n.* habit অভ্যাস। **Won-**
ted kindness = সচৰাচৰ কৰি থকা, অনুগ্রহ,
স্বাভাৱিক দয়া।

Woo (উ) *v. t.* to solicit in marriage বিয়া
কৰাবলৈ বিচাৰ, বিয়া কৰাব খোজ ; to seek
বিচাৰ, খোজ।

Wood (উদ্‌) *n.* timber, trees felled down
কাঠ ; a collection of standing trees
কাঠনি। **Don't hallo till you are out of**
the wood = কাঠনিৰ পৰা বাহ্য নোলোৱা মানে

উল্লাসিত নহ'বা, বিপদৰ পৰা মুক্ত নোহোৱা মানে
উৰণীকৃত নহ'বা।

Woodcarving *n.* the act of carving in wood
কাঠত ফুল কটা কাম।

Wood-cutter *n.* one who cuts wood কাঠ-
কটীয়া।

Wooded *adj.* covered with wood কাঠেৰে ভৰা।

Wooden (উড্‌ন্‌) *adj.* covered with wood
কাঠৰ, কাঠেৰে কৰা ; hard টান।

Woodpecker *n.* a kind of bird বাঢ়ৈটোকা
চৰাই।

Woodpigeon *n.* a kind of bird পহুঁমা। **Wood**
winds *n.* কাঠৰ পেশা আদি বাজনা।

Woody (উড্‌-ই) *adj.* abounding with woods
কাঠেৰে পৰিপূৰ্ণ, কাঠময়।

Woer (উ-আৰ) *n.* one who woes বিবাহপ্ৰাৰ্থী,
যি বিয়া কৰাবলৈ চুকুকাই ফুৰে।

Woof (উফ্‌) *n.* same as **Weft** বাণিৰ সূতা।

Wool (উল্‌) *n.* the soft hair of sheep and
other animals জন্তুৰ নোম, উল সূতা।

Woolfell (উল্‌-ফে'ল্‌) *n.* নোম থকা ছাল।

Wool-carding *n.* the process of combing
wool নোম চলিওৱা কাম।

Woollen (উল্‌ন্‌) *adj.* made of wool উলৰ,
নোমৰ, নোমেৰে তৈয়াৰ কৰা।

Wooly (উল্‌-ই) *adj.* consisting of wool
নোমাল, উলযুক্ত, নোমৰ দৰে ; confused state
of mind চকল, অধিৰ-অধিৰ মনৰ ; unpolished
খহকা-খহকি, জৰাৰা।

Wool-sack *n.* the woollen seat of the Lord
Chancellor in the house of Lords মহা-
সভাত ৰাজকীয় বিচাৰকৰ আসন।

Woolwork *n.* needlework with wool বেজীৰে
কৰা উলৰ কাম।

Word (ওৱৰ্ড) *n.* an oral or written sign
expressing an idea কথা, শব্দ ; promise
প্ৰতিজ্ঞা ; message বাতৰি, সন্বাদ। **Word**
for word = verbatim প্ৰতি কথৰ, অৰিকল।

Break one's word = প্ৰতিজ্ঞা ভঙ্গ কৰ ; to
fail to keep a promise কথা ৰাখিব নোহোৱা।

By word of mouth = orally মুখৰ কথাবে।

Hard words = টান কথা, বেজেৰা কথা। **Have**

a word with=to have a talk with কথা কব লগা থাক, কথা পাতি। **Have words with**=to quarrel বিবাদ কৰ, চুপ্তাচুপ্তি লাগ। **In a word**=in short সংক্ষেপ। **Good word**=praise প্রশংসা। **True to one's word**=সত্যবাদী, কোৱা কথা নেশেলোৱা। **In other words**=that is to say অৰ্থাৎ। **Take at one's word**=বিশ্বাস কৰ। **Send word to**=to inform by message কৈ পথা, খবৰ দে।

Worded *adj.* expressed in words শব্দেৰে প্ৰকাশ কৰ, কথাৰে লিখা।

Wording *n.* style of expressing or writing শব্দ প্ৰয়োগ, লেখাৰ বা কোৱাৰ ধৰণ।

Wore (ওৱৰ) *pa. t.* of **Wear**

Work (ওৱৰ্ক) *n.* employment, anything made or done কাম, বন; a book কিতাপ, গ্ৰন্থ।

Worker *n.* one who works কৰোঁতা, কৰ্মী।

Works (*pl.*) ঘৰ, বাট, পছলি ইত্যাদিৰ কাম।
—*v. i.* to perform কাম কৰ; to labour শ্ৰম কৰ, মেহনত কৰ। —*v. t.* to make by labour তৈয়াৰ কৰ; to manage চল, নিৰ্বাহ কৰ। **Work on or upon**=to act on, to influence প্ৰভুতি জন্মা, কৰ্মতা চলা। **Work out**=পৰিশ্ৰম কৰি উলিয়া। **Set to work** কামত লগা, খট। **Work up**=to excite উত্তেজিত কৰ; to expand বিস্তাৰ কৰ; to exhaust অস্ত কৰ। **To work in gold**=সোণৰ কাম কৰ। **Work hard**=পৰিশ্ৰম কৰ, মেহনত কৰ।

Workhouse *n.* a house where any work is carried on কাৰ্শণা কৰ; a house for the poor দৰিদ্ৰ মানুহক কামত খটাই পোহপাল দিয়া।

Working *n.* action কাম, কাৰ্য্য; operation প্ৰচলন কাৰ্য্যকাৰীতা; (*pl.*) the parts of a mine where operations are progressing খনিৰ কাম চলিথকা ভাগ; a day of the week other than the sunday and holidays দেওবাৰ বা পৰ্ব্ব দিনৰ বাজে আন কাম কৰা দিন

Workman *n.* a man who labours বনুৱা মানুহ, কাৰিকৰ।

Workmanlike *adj.* befitting a skilled workman নিপুণ, জনা মানুহে কৰাৰ দৰে।

Workmanship *n.* manner of making গঠন, কাৰিকৰী; the skill of a workman শিল্প কৌশল, কাকদাৰ্য্য।

Workshop (ওৱাৰ্কশপ্) *n.* a place where work is done কাৰ্শণা।

Work-shy (ওৱাৰ্ক-শাই) *adj.* having work কাম কৰিব নোখোজা, কাম কৰিবলৈ ঘিণ লগা, কাম দেখিলে উদ্বেগোৱা, বিতিষ্ঠা।

World (ওৱাৰ্ল্ড্) *n.* the universe, the earth and its inhabitant সংসার, পৃথিৱী, জগত; the public ৰাইজ। **All the world**=everybody সকলো। **For all the world**=entirely সম্পূৰ্ণৰূপে, তাম্ৰত। **The New World**=America আমেৰিকা প্ৰদেশ, পৃথিৱীৰ নতুন প্ৰদেশ। **The Old World**=পৃথিৱীৰ প্ৰাচীন মহা প্ৰদেশ। **Next World**=পৰলোক। **To enter into the World**=সংসারৰ জগতলৈ প্ৰবেশ কৰ। **To renounce the world**=সাংসাৰিক কাৰ্য্য পৰিত্যাগ কৰ, সম্যাসী হ। **World-war**=the Great War of 1914—18 পৃথিৱী জুৰি হোৱা জাৰ্মান যুদ্ধ।

Worlding *n.* one who is devoted to worldly affairs বিষয়ী লোক, সাংসাৰিক লোক।

Worldly (ওৱৰ্ল্ড্-লি) *adj.* devoted to the world বিষয়ী, সাংসাৰীক, সংসাৰী।

Worldly-mixed *adj.* devoted to the pleasures of life বিষয়গঞ্জ।

World-wide extensive বিশ্বব্যাপী।

Worm (ওৱৰ্ম) *n.* any small creeping animal পোক, পলু, কেচু, কৃমি, পেলু।

Worm-eaten *adj.* eaten by worms পোকে খোৱা, ঘূনে ধৰা।

Worm *v. t.* or *v. i.* to elicit by secret means, to effect something slyly তলে তলে গোপনে কোনো কাৰ্য্য সিদ্ধি কৰ। **Worm fishing**=catching fish with worm as bait কেচু টোপেদে মাছ ধৰা কাম। **Worm-gear**=a contrivance of toothed wheels moved by

- revolving spiral or screw শেচ ঘূরাই ঘূরাই
ঝাঁকটাই চকরি ঘূরেৱা যতন।
- Wormy** (ওৱমী) *adj.* full of worms পোকময়;
like a worm পোকৰ দৰে।
- Worn** (ওৱৰ্ণ) *pa. t. of Wear.* Worn out—
impaired by use ক্ষয় যোৱা, পুৰণা; wearied
ক্লান্ত।
- Worry** (ওৱৰ্ণ-ই) *v. t.* to harass, to tease
চাইবাণ কৰ, বিবজ্ঞ কৰ। —*v. i.* to trouble
oneself লগ্ন হ, চিন্তিত হ। **You need not
worry about it**—এই বাবে তুমি বাগ্ন হব নেলাগে
বা, কষ্ট কৰিব নেলাগে। —*n. (slang)* annoyance
আমনি, অযাতি, অশুচি।
- Worrying** *adj.* harassing বিবজ্ঞ কৰ, দিগ লগা,
বিবজ্ঞজনক।
- Worse** (ওৱৰ্ছ) *adj. (comp. of bad)* bad
in a greater degree তাতকৈও বেয়া। **The
Worse**—defeat in contest, disadvantage
পৰাজয়, পইমাল।
- Worship** (ওৱৰ-শ্বিপ্) *n.* religious service
পূজা, সেৱা, উপাসনা; a title of honour in
addressing a magistrate সম্ভ্ৰম সূচক উপাধি
যেনে,—**Your worship** মহাশয়! হুজুৰ! শ্ৰু!
—*v. t.* to adore, to respect highly পূজা কৰ
সেৱা কৰ, ভজ।
- Worshipful** (ওৱৰ-শ্বিপ্-ফুল্) *adj.* worth of
honour পূজনীয়, মাননীয়।
- Worshipper** *n.* one who worships পূজক, সেৱক,
উপাসক।
- Worst** (ওৱৰ্ছ) *adj.* bad in the highest
degree একবাৰেই বেয়া, অতিশয় বেয়া। —*n.*
the highest degree of badness বেয়াৰ
একশেষ, অতীব দুৰৱস্থা। —*v. t.* to defeat পৰাজয়
কৰ, হৰুৱা।
- Worsted** (উৰ্ছ-এড্) *n.* twisted thread of wool
পকেৱা উল্ সূতা; woollen yarn নোমৰ পৰা
কৰা সূতা। —*adj.* উলসূতাৰে কৰা।
- Wort** (ৱৰ্ট) *n.* a vegetable plant কৰিব দৰে
এবিধ শাক; new beer in the process of
fermentation পক ধৰিবলৈ গাপ দি থকা মদ।
- Worth** (ওৱৰ্থ) *n.* value মূল্য; moral excel-
lence মৌল, গুণ, যোগ্যতা। —*v. i.* to happen

to be হ, ঘট। —*adj.* equal in value to তুল্য,
সমান মূল্যৰ; deserving of যোগ্য, লাভক।
Woe worth the day—cursed by the day,
let woe befall যেনে কোনো দিন কল্যাণ নহওক,
নষ্ট হ, ধ্বংস প। **Woe is me**—কি হতভাগা
মই, শিক মোৰ ভাৰন। **Worth while** আশ্ৰয়ক,
দৰ্কাৰ। **Worth its weight in gold**—very
valuable অতি মূল্যবান। **Not worth a
farthing** অকাৰিণা, এক পইচাৰো লাভক
নহয়।

Worthily (ওৱৰ্থ-দিলি) *adv.* in a worthy
manner উপযুক্তকপে, যোগ্যমতে। •

Worthiness (ওৱৰ্থ-দিলেচ) *n.* worth, suitability
যোগ্যতা, উপযোগ্যতা।

Worthless (ওৱৰ্থ-লেচ) *adj.* of no worth or value,
useless অকাৰিণা, গৰলায়ক, অকৰ্ণ্য, অভাজন,
ফুচ ফাচং। **Worthlessness** *n.*

Worthy (ওৱৰ্থী) *adj.* deserving যোগ্য, লাভক,
উপযুক্ত, গুণী। —*n.* a man of eminent worth
গণ্য মান লোক। **Nine worthies** নৱভক্ত, নৱন
প্ৰধান লোক যেনে—হেটাৰ, আলেকজেণ্ডাৰ দি গ্ৰেট,
জুলিয়চ চিজাৰ, জশ্বৰী, ডেভিড জুদাস্ মেৰেবিলচ,
আৰ্থাৰ, ৱাল্‌মেই, বুললন, গল্‌ফ্ৰে।

Would (উদ্) *pa. t. of Will.* **Would be**—
aspiring হবলৈ চেষ্টা কৰা, হব যোজা।

Wound (ওউণ্ড) *pa. t. and pa. p. of Wind*

Wound (উণ্ড) *n.* any cut, bruise, hurt
আঘাত, চোট, ঘা, জগম। —*v. t.* to hurt, to
bruise আঘাত কৰ, ঘা লগা, ঘাইল কৰ।

Wounded *adj.* injured আঘাত লগা, ঘাইল হোৱা,
আহত। **Wound the feeling**—মনকৈ চোট লগা, মনত
কষ্ট দে।

Wove, Woven *pa. t. and pa. p. of Weave*

Wrack, Rack (ৱৰ্ক্) *n.* a kind of sea-weed
এবিধ সাগৰৰ দাঁতিত হোৱা বন; ship wreck
damage জাহাজৰ ভগ্নাৱশেষ, ধ্বংস, নষ্ট। **Wrack
ful** *adj.* destructive ধ্বংসমূলক।

Wraith (ৱেইথ্) *n.* an apparition of person
seen before or after death ভূত, প্ৰেত,
প্ৰেতমূৰ্তি।

Wrangle (ৱৰেগল্) *v. i.* to dispute noisily
or preevishly তৰ্ক-বিতৰ্ক কৰ, হকাহনা

কৰ। —*n.* a noisy dispute বিবাদ, কাঁজিয়া, উত্তৰাউত্তৰি।

Wrangler (বেংলাৰ) *n.* one who disputes noisily বিবাদকাৰী, তৰ্কবিতৰ্ক কাৰী; one who has attained first class honours in mathematics in the Cambridge University অঙ্ক শাস্ত্রবিদ লোক।

Wrap (বেপ্) *v. t.* to roll together ঘূৰিয়া ; (with *up*) to cover by winding something মেরা। (*pr. p.* **Wrapping** ; *pa. t.* and *pa. p.* **Wrapped**). **Wrapped up in**=bound up in মেৰাই বান্ধ ; engrossed with নিবিষ্ট হ।

Wrapper (বেপাৰ্) *n.* a loose outer garment আলোড়ান কাপোৰ, খনীয়া কপোৰ।

Wrath (বেঠ্) *n.* violent anger কোপ, খং, জোৰ।

Wrathful (বেঠ-ফুল্) *adj.* very angry বাগান্ধ, কুপিত, বাগী।

Wreak (ৰিক্) *v. t.* to avenge প্রতিহিংসা কৰ, প্রতিফল দে, পোতক তোলা। **Wreakful** *adj.* revengeful থিয়ীয়া।

Wreath (ৰিঠ্) *n.* a garland মালা ; anything long and circular মালাৰ দৰে শিক্কা হাব।

Wreathe (ৰিদ) *v. t.* to form into a wreath মালা গাঁথ ; to twine about মেৰা, পকা। **Wreathed** *adj.* পকেৱা, মেৰোৱা।

Wreck (ৰেক্) *n.* destruction by violence ruins of a ship stranded ধ্বংস, বিনাশ, নাও বা জাহাজ অলময় হওন, ভগ্নাবশেষ। —*v. t.* to destroy, to damage ধ্বংস কৰ, নষ্ট কৰ। —*v. i.* to suffer ruin ধ্বংস হ, অলময় হ, ভুবি যা। Go to wreck and ruin=ধ্বংস প।

Wreckage (ৰেক্-এ'জ) *n.* ruins of a wreck ভুৰা জাহাজৰ ভগ্নাবশেষ the act of wrecking বিনাশ, নষ্ট হওন।

Wrecker (ৰেক্-আৰ্) *n.* one who causes a wreck জাহাজ নষ্ট কৰা লোক ; ভুৰা জাহাজৰ বন্ধ চোৰ।

Wren (ৰেণ্) *n.* a genus of birds দহিকটৰা চৰাই। **Wrens**=abbreviation for 'The Women's Royal Naval Service'.

Wrench (বেণ্ছ) *v. t.* to pull with a twist মোচক, মোচোৱা মাৰ, পাক মাৰ। —*v. t.* to sprain পাক খা, মোচোকা খা, টনহ। —*n.* a sprain মোচোকা, বেঠচনীয়া ; an instrument for turning bolts ৰেকি, পেচ গজাল পকোৱা যন্ত্ৰ।

Wrest (ৰে'ষ্ট্) *v. t.* to take from by force মুচৰি কাঢ়ি ল, আজোৰ মাৰি কাঢ়ি আন ; to distort বিকৃত কৰ, ভেমচা কৰ।

Wrestle (ৰে'চল্) *v. i.* to struggle by grappling লাল যুঁজ, বাহ যুদ্ধ কৰ। —*n.* a grappling struggle মাল যুঁজ ; wrestling মল্লযুদ্ধ।

Wrestler (ৰে'চ-লাৰ্) *n.* one who wrestles মাল, মাল যুজাৰ। **Wrestle with evil temptation**=আপদ বিপদ, লোভ ধমন কৰিবলৈ চেষ্টা কৰ।

Wretch (ৰে'ছ্) *n.* a very miserable person হতভাগ্য লোক, নিছলা মানুহ ; a wicked person কুলাঙ্গাৰ, পায়ত্ত। **Wretched** *adj.* very miserable দুৰ্ভাগীয়া, অতি দৰিহ, নিছলা ; despicable অতি নীচ, খেহেটী, জঘন্য। **Wretchedly** *adj.* জঘন্যকপে, অধম ভাবে ; **Wretchedness** *n.* দুৰ্দশা, দুৰৱস্থা।

Wriggle (ৰিগ্গল্) *v. i.* to move to and fro with short motions কেৰমেৰ কৰ, ধৰফকা, ছট্-ফট্ কৰ ; to use crooked means কাঁকি ফুকা কৰ। **Wiggler** *n.* one who uses trickery ফুক্-ফাক্ কৰি ফুৰা মানুহ।

Wright (ৰাইট্) *n.* a maker (as in shipwright) মিল্লী, তৈয়াৰ কাৰোৱা।

Wring (ৰিং) *v. t.* to twist মোহাৰ, মোচৰ ; to compress চেপ ; to force out by twisting চেপি উলিয়া। —*v. i.* to twist পাক খা।

Wringing wet=টেপটেপীয়াটক ভিভা, চেপিলে পানী ওলোৱা। **Wring from**=to extort বলেৰে কাঢ়ি ল। **Wring out**=to squeeze out by twisting চেপি উলিয়া। **Wring the hands**=হাত শোহাৰি দুখ প্ৰকাশ কৰ।

Wrinkle (ৰিংকল্) *n.* a small furrow in the skin caused by twisting or shrinking থোপামুপি, সেৰা, সোচোৱা ছাল, কপালৰ

গাঁঠিৰ খোপা। —*v. t.* to contract into wrinkles খোপখুৱা, কঁচাচুৱা, সোটাৰা-সোটাৰ কৰা। —*v. i.* to shrink into ridges খোপা খা, সোপোৰা-সোপোৰ হ, সেৱা পাভ (Colloq.) a piece of valuable information, a tip বৰ কামিলা বুদ্ধি, মনে মনে দিহা টিপ।

Wrist (বিষ্ট) *n.* the joint between the hand and the arm হাতৰ সৰু গাঁঠি। **Wrist watch** = হাতত থাকিব দৰে মেৰাই পিছা সৰু ঘড়ী, হাত ঘড়ী।

Writ (বিট্) *n.* a written document issued from a law court লক্ষ্যনামা, পৰহান। **Holy Writ** = the Scriptures বাইবেল ধৰ্ম-শাস্ত্ৰ। **Serve a writ on** = কৰো ওপৰত চমনকাৰী কৰ।

Write (বাইট্) *v. t.* to express in letters লেখ, আখৰেৰে প্ৰকাশ কৰ। —*v. i.* to perform the act of writing লেখ। **Write down** = লেখি থ। **Write off** = to cancel an entry in an account হিচাপত নধৰ, বাত পে ; (*pa. t.* Wrote ; *pa. p.* Written).

Writer (বাইট্-আৰ) *n.* one who writes, a clerk লেখক, কেৰাণী, মহৰী।

Writership *n.* the post of a writer কেৰাণী কাম।

Writing (বাইটিং) *n.* act of putting down in letters লেখা কাম, লেখা ; anything written লেখা কাগজ পত্ৰ। **Writing case** = কাগজ কলম আদি থোৱা থাক বা ষাপ। **Writing table** = a table used for writing upon লেখাপঢ়া কৰা মেজ।

Written (বিট্ৰ্) *adj.* reduced to writing লেখা, লিখা, লেখি দিয়া।

Writhe (বাইদ্) *v. t.* or *v. i.* to twist violently চটফট কৰ, চেন্সাঙ্গুট পাৰ ; to turn to and fro খোঁকি-বাখোঁকি কৰ। **The**

waters appear to writhe with fish = নৈৰ পানী বিলাক মাছেৰে খোঁকি-বাখোঁকি হোৱা দেখা যায়।

Wrong (বং) *adj.* incorrect অশুদ্ধ, ভুল ; not right or true মিছা, অশাস্ত্ৰ। —*n.* anything not right or just অশাস্ত্ৰ কথা ; injury done to another অনিষ্ট, অপকাৰ, ক্ষতি। —*v. t.* to injure, to do wrong to অশাস্ত্ৰ কৰ, অবিচাৰ কৰ। **In the wrong** = ভুল ধাৰণা। **Wrongdoer** *n.* one who injures another অপকাৰক, অনিষ্টকাৰী। **Go wrong** = to fail to work properly বেয়া হ, নচলা হ। **In the wrong** = holding a wrong idea ভুল ধাৰণা কৰ। **Wrong fount** (W. f.) = letters used in proofs to inform compositors that a letter or word is of wrong fount আখৰ বা কোনো কথা ভাঙৰ বা সৰু আখৰত দিবা বুলি কোৱা চিন।

Wrongful (বং-ফুল্) *adj.* injurious অপকাৰ-জনক ; unjust অশাস্ত্ৰ, অবিধি, অসৎ। **Wrongful act** = বে-আইনী কাম। **Wrongly** *adv.* in a wrong manner ভুলকৈ, মিছাকৈ, অশাস্ত্ৰ পূৰ্বক।

Wrote (ব'ট্) *pa. t.* of Write.

Wroth (ব'ঠ) *adj.* wrathful ক্ৰুপিত, বাগধুস্ত।

Wrought (ব'ঠ) *pa. t.* and *pa. p.* of work
Wrought iron = ঢলা বা পিটা লো।

Wry (বাই) *adj.* twisted বেকা, বৈকোৰ ; turned to one side এডলীয়া, একলীয়া। **To make a wry face** = মুখ বিকটা।

Wry-neck *n.* a twisted neck ডিক্ৰি বৈকা ; a kind of small bird এজাতি চৰাই।

Wyvern or **Wivern** (ওৱাই-ৱাৰ্ণ) *n.* a fabulous monster like a dragon with wings & claws like those of eagle চৰাইৰ দৰে নখ আৰু পাখী থকা এটা কাল্পনিক জন্তু।

X

X (এ'কচ্) the twenty fourth letter of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ চতুৰিংশতি আখৰ। X=ten দহ। X represents the word Christ in Xmas=Christmas. An unknown number in algebra বীজ-গণিতৰ অজ্ঞাত বাৰ্শি।

Xanthic (জেণ্টিক) *adj.* yellowish হালধীয়া।

Xanthous (জেণ্টাচ্) *adj.* yellow হালধীয়া।

Xantippe (জেন-টিপ-ই) *n.* a scold দন্দুৰী মাইকী।

Xebec (জীবেক্) *n.* three-masted small vessel এবিধ তিনিটা মাজুল থকা সৰু ভূমধ্যসাগৰীয় জাহাজ।

Xenodochy (জেন-অ-দ'-কি) *n.* reception of strangers অতিথি সেৱা, আচহুৱা মানুহৰ প্ৰতি আদৰ অভাৰ্ঘনা।

Xenon (জেনন্) *n.* (Chem.) a heavy gaseous element without power of motion or resistance or any action, discovered in 1898. It is obtained by evaporating 1208 tons of liquid air সাধাৰণ বতাহৰ ১২০৮ টনৰ পৰা উত্তৰ হোৱা এক পাউণ্ড ডাপ। (Argon, Krypton, Neon, Helium, Xenon এই বিলাক বতাহৰ পৰা উলিওৱা নানা প্ৰকাৰৰ ডাপ)।

Xerophagy (জি-ৰফ্-এ'-জি) *n.* the habit of living on dry food শুকান আহাৰ কৰা অভ্যাস। (Gr. Xeros=dry; phagein=to eat)।

Xerophyte (কি-ৰ'-ফাইট্) *n.* a plant adapted to dry conditions নীৰস শুকান ঠাইত হব পৰা গছ।

X-rays (এ'কচ্-ৰেইজ্) *n.* শৰীৰৰ ভিতৰৰ বেমাৰ চাব পৰা বিকীৰণ পোহৰ, বজ্জন-বশ্মি, বক্টেৰেন চাহাবে উলিওৱা অতি তীক্ষ্ণ পোহৰ।

Xylography (জিলগ-ৰে-ফি) *n.* the art of engraving on wood কাঠত ফুল কটা বিদ্যা।

Xylonite (জাল'নাইট) *n.* celluloid কৃত্ৰিম গজদন্ত, চেলুলেড্।

Xylophone (জাইলোফোন) *n.* musical instrument of percussion, consisting of a series of wooden bars, graduated in length ক্ৰমে আকৃতি ডাঙৰ বা সৰু হৈ অহা কাঠৰ চাবিৰে সৈতে এবিধ বা' দি বজোৱা বাদ্যযন্ত্ৰ।

Xylem (জাইলেম্) *n.* woody tissue গছৰ আঁহ।

Xyster (জিচ-টাৰ) *n.* an instruments for scraping bones হাড় চঁচা ডাঙাৰী অস্ত্ৰ।

Xystus (জিষ্টাচ্) *n.* garden walk or terrace ফুকনি বাৰীত ওখকৈ বন্ধা সমান ঠাই বা বাট।

Y

Y (ওৱাই) the twenty fifth letter of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ পঞ্চ-বিংশতি আখৰ।

Yacht (য়ৎ) *n.* a state-vessel for pleasure trips চ'ৰা নাও, বজা ফুৰা সুশোভিত ক্ষুদ্ৰ জাহাজ।

Yahoo (য়াহ্) *n.* a brute in human shape নৰপত, মানুহৰ আকৃতিৰে এবিধ জন্তু।

Yak (য়ক্) *n.* a species of wild animal found in Tibet চু'তৰী পহু।

Yam (য়ম্) *n.* the big root of a creeping plant resembling potato কাঠ আলু, চীনা আলু ইত্যাদি।

Yankee (য়েকী) *n.* an inhabitant of the United States আমেৰিকাবাসীৰ উপভুক্ত নাম।

Yap (য়েপ্) *v. i.* to bark sharply or constantly কুকুৰৰ তীক্ষ্ণ আৰু অবিভ্ৰান্ত চিঞৰ; to speak incessantly অবিভ্ৰান্ত বেলবেলনি।

Yapp (য়েপ) *n.* a limp leather binding in which the cover overlaps the edges of the book এবিধ চামৰাৰ কিতাপ-বন্ধা প্ৰণালী, য'ত বাকলি-পিঠখন কিতাপৰ পৃষ্ঠাবোৰতকৈ আগবাঢ়ি নেখাকে।

Yard (যাৰ্ড) *n.* a measure of three feet গজ, চহাত; an enclosed space in front of a building চোতাল, ঘৰৰ কাষৰ আবৃত ঠাই। **Yard-stick**, **Yard-wand** = কাপোৰ জোখা গজ-কাঠি। **Yardman** = বেলে ষ্টেনৰ সন্মুখৰ ঠাই তদাৰক কৰোতা।

Yarn (যাৰ্ণ) *n.* spun thread উল সূতা, পকোৱা সূতা, জৰীৰ শুণ। (*Colloq.*) a sailor's story নাৱিকৰ গল্প, সাধুকথা।

Yawl (য়ল) *v. t.* to howl ডুক, চিঞৰ, ডেউ ডেউ কৰ। — *n.* a small sailing boat সৰু বুট নাব।

Yawn (য়ন্) *v. i.* to gape involuntarily হামিয়া। — *n.* the opening of the mouth involuntarily হামি।

Yawning (য়ন-ইং) *n.* gaping হামি মাৰণ।

Ye (*pron.*) the nominative plural of the second person *thou* তইত, তোমালোক।

Yea (ইয়ে) *adv.* yes ইহ, সচা।

Yean (ইয়েন্) *v. t.* to bring forth young পোৱালি জগা (যেনে ভেৰাৰ)।

Year (ইয়েৰ) *n.* a period of twelve months, (*pl.*) period of life বয়স, বৃদ্ধাবস্থা, বুঢ়াকাল। **Calender year** = জানুৱাৰী মাহৰ পৰা ডিচেম্বৰৰ শেষলৈ। **Revenue year** = জুলাইৰ পৰা জুন মাহৰ শেষলৈ। **Financial year** = এপ্ৰিলৰ পৰা মাৰ্চ মাহৰ শেষলৈ। **In years** = advanced in age বয়সীয়া, বয়সস্থ। **All the year round** = গোটেই বছৰ। **In the year 1915** = ১৯১৫ চনৰ। **Julian year** = 365½ days **Lunar year** = ৩৬৫ দিনীয়া বছৰ (চান্দ বছৰ)। **Astronomical or equinoctial or solar year** = ৩৬৫ দিন ৫ ঘণ্টা ৪৮ মিনিট ৪৬ চেকেণ্ড (সৌৰ বছৰ)। **Sidereal year** = ৩৬৫ দিন ৬ ঘণ্টা ৯ মিনিট ৯৬ চেকেণ্ড (নাক্ষত্ৰ বছৰ)। **Year of grace** = খৃষ্টিয় বছৰ।

Yearling *n.* an animal a year old বছৰেকীয়া পোৱালি।

Yearly (ইয়েৰলি) happening every year প্রতি বছৰে হোৱা, বছৰেকীয়া, বাৎসৰিক।

Yearn (যাৰ্ণ) *v. i.* to long for, to feel earnest desire হেপাহ কৰ, লোভ লাগ, মৰমত ব্যাকুল হ।

Yearning (যাৰ্ণ-ইং) *n.* earnest desire হুতাহ, হাবিহাহ, হেপাহ, ধাউতি।

Yeast (ইয়েষ্ট) *n.* forth of liquors in fermentation গাপ লগা মদৰ ফেণ, খমিৰ। **Yeasty** *adj.* foamy ফেনযুক্ত, ফেণ উঠি থকা।

Yell (য়েল) *v. i.* to howl, to scream কেংকেতা চিঞৰ, কেউকেউ শব্দ কৰ। — *n.* a sharp outcry কেংকেতনি, চিঞাৰ। **Yelling** *n.* কেংকেতনি।

Yellow (য়েল্-অ') *adj.* of the colour of gold হালধীয়া। — *n.* a bright golden colour হালধীয়া বৰণ, পীত বৰ্ণ। **Yellowbird** = the golden oriole হালধীয়া চৰাই। **Yellow-peril** = the danger of conquest by yellow races চীন জাপানে দখল কৰাৰ ভয়। **Yellow press** = অকণমান কথাকে মিছাই ডাঙ্গৰটো কৰি বহলাই লেখা খবৰৰ কাগজ। **Yellowish** *adj.* somewhat yellow ঈষৎ হালধীয়া কেতুৰীয়া। **Yellow-ochre** (ইয়েল্-অ'-অ'কাৰ) *n.* গেকড়া মাট। **Yellow orpiment** *n.* হাইতাল। **Yellow-metal** = brass, an alloy of Copper and Zinc তাম মিশ্ৰিত পিতল। **Yellow-boy** = a gold coin সোণৰ মোহৰ; a dark quadroom কলা মানুহৰ মাইকীৰ গৰ্ভজাত কন্যাৰ পৰা হোৱা চাহাবৰ সন্তান। **Yellow-flag** = বেমাৰী থকা গাঁড়ী বা ঘৰৰ পল্টনীয়া আশ্পতালৰ ওপৰত অ'ৰা হালধীয়া নিচান।

Yeip (য়েল্-প্) *v. t.* to bark sharply ঞেং ঞেং কৰ, কেঁউ কেঁউ কৰ।

Yen (য়েন্) *n.* a Japanese coin equivalent to about 4s. 2b.

Yeoman (ইয়-মেন্) *n.* a class of small freeholders ভাসুকদাৰ; any small farmer above the grade of labourer কুলী শ্ৰেণীৰ ওপৰৰ শাৰণ শ্ৰেণী; a royal attendant ৰাজৰ লগুৱা। **Yeoman's service** = powerful aid প্রধান সহায়। **Yeomen of the guard** = a company of picked soldiers drawn from middle class persons serving as king's body guard ৰজাৰ লগত ফুৰা মধ্যম শ্ৰেণীৰ মানুহৰ পৰা নিযুক্ত কৰা বিশেষ সেনা দল।

Yeomanry (ইয়-মেন্-ৰী) *n.* the body of free

holders তালুকদার শ্ৰেণী ; a cavalry volunteer force of land owners in England অধীদার শ্ৰেণীৰ পৰা নিযুক্ত কৰা ইচ্ছাধীন অম্বাৰোহী সেনা।

Yes (ইয়েচ) *adv.* a word of consent or affirmation হয়, ভাল বাক, সঁচা, অৱজ্ঞ।

Yesterday (ইয়েষ্টাৰ-দে) *n.* the day last past কালি। —*adv.* on the day last past গ'ল কালি।

Yesternight *n.* or *adv.* গ'ল ৰাতি।

Yet (ইয়েট) *conj.* nevertheless তথাচ, তথাপি, সিমানতো, তেওঁ। —*adv.* up to the present time এতিয়ালৈকে।

Yew (ইউ) *n.* a kind of tree with linear leaves চিৰিলি-চিৰিলি পোতেৰে একবকম বিগাঠী গছ।

Yield (ইল্ড্) *v. t.* to produce উৎপন্ন কৰ, ফল ধৰা, জন্মায়; to grant দে; to give up এৰি দে। —*v. i.* to submit সৈমান হ, মান্তি হ; to give place হাৰ মান। —*n.* product উৎপন্ন দ্ৰব্য, ফচল। **Yield up the ghost**=to expire মৰ। **Yield the plam**=be inferior to কোনো জনতকৈ কোনো অংশ হীন হ, হাৰমান। **Yield to temptation**=প্ৰলোভনৰ বশীভূত হ, কাৰো ফুলনি শুন।

Yielding (ইল্ড্-ইং) *adj.* compliant সকলোৰে বাধ্য, সৈমান।

Yoke (ইয়ক্) *n.* the wooden frame used to join two bullocks in a plough যুঁৱলি; slavery দাসত্ব; a pair যোৰ, এহাল। —*v. t.* to put a yoke on যুঁৱলি লগা; to join together জোঁট; to enslave অধীন কৰ, গোলাম ব। **Yoke-fellow**=an associate লগৰীয়া।

Yolk (ইয়ক্) *n.* the yellow part of an egg কুহুম। **Yolky** *adj.* কুহুমৰ দৰে, কুহুমীয়া।

Yon, Yonder (ইয়ন, ইয়ন্দাৰ) *adv.* at a distance within sight সোঁ ভাত। —*adj.* being at a distance within sight সোঁ ভাত থকা সোঁ খিনিৰ।

Yore (ই'হৰ) *n.* in old time আগৰ দিন,

অতীত। **In the days of yore**=অতীতত, পুৰাকালত।

You (ইউ) *pron.* (2nd person *pl.* also *sing.*) তুমি, আপুনি, তোমালোক, আপোনালোক, তোমাক, আপোনাক।

Young (ইয়ং) *adj.* first part of growth যুৱা, ডেকা, লৰা, সৰু, ডেকা, ডেমহা, অলপ বয়সীয়া। **A young woman**=ডেকেৰী ছোৱালী, যুৱতী। **With young**=pregnant গৰ্ভাৱতী, গাভিনী (জন্তু ব্যৱহাৰ হয়)। **Young blood**=নতুন উদ্যম। **Young England**=a band of young politicians in England in the middle of 19th century ইংলণ্ডৰ ৰাজনৈতিক ডেকা দল।

Younger (ইয়ংগাৰ) *adj.* junior কনিষ্ঠ, বয়সত সৰু পাচতীয়া, শেহতীয়া।

Youngest *adj.* এটাইতকৈ সৰু নিচেই কম বয়সৰ।

Youngster (ইয়ং-ষ্টাৰ) *n.* a lad, a young person টনকিয়াল ল'ৰা।

Your (ইয়ৰ) *pron. poss.* of you তোমাৰ, আপোনাৰ।

Yours (ইয়'ৰ্জ) *pron.* (used without being followed by a noun) আপোনাৰ, আপোনালোকৰ। **Yours of yesterday**=আপোনাৰ কালিৰ তাৰিখৰ চিঠি। **I went to yours**=মই আপোনাৰ ঘৰলৈ গৈছিলো। **Yours truly**=আপোনাৰবশব্দ। **Yours obediently**=আপোনাৰ বাধ্য। **Yours faithfully, Yours sincerely**=চিঠি লিখোঁতাৰ নামৰ ওপৰত সাধাৰণতে লিখা সন্মান-সূচক বাক্য।

Yourself *pron.* your own self তুমি নিজে, আপুনি নিজে। (*pl.*) **Yourselves**.

Youth (ইউঠ) *n.* early life ডেকা কাল, যুৱা কাল, যৌৱন অৱস্থা; a young person ডেকা মানুহ, যুৱক বা যুৱতী।

Youthful=young ডেকা অৱস্থাৰ; fresh কঁকৰীয়া তৰুণ, নতুন; vigorous বলিষ্ঠ, ডেজাল।

Youthfulness *n.* ডেকা তেজ।

Yugo-Slav, or Yugoslav (জুগ-স্লেভ) *n.* কৰীয়া, বুলগেৰীয়া, পলেণ্ড আদিৰ একত্ৰিত প্ৰাচীন লোক।

Yule (ইউল্) *n.* the feast of Christmas খ্ৰীষ্টমাচৰ ভোজ। **Yuletide**=খ্ৰীষ্টমাচৰ সময়।

Z

Z (জেড) the twenty sixth and last letter of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ শেষৰ আখৰ।

Zany (জেনি) *n.* a buffoon বহুৱা চং, বিদ্‌মক; foolish jester হেৰাং।

Zeal (জিল) *n.* enthusiasm, fervour উৎসাহ, উদ্যোগ, ব্যগ্ৰতা, আগ্ৰহ।

Zealot (জিলট) *n.* uncompromising partisan মিলামিলি নকশা কোনো দলৰ অবৈধ বা বৰ আমঠ লোক; a fanatic কোনো ধৰ্ম্মাৰ্থ আৰবী লোক।

Zealous (জিলাচ) *adj.* ardent, full of zeal উদ্যোগী, উৎসাহী। **Zealously** *adv.* ardently, with zeal উৎসাহেৰে, ব্যগ্ৰতা-পূৰ্বক।

Zealousness (জিল-আচ-নে'চ) *n.* state of being zealous উদ্যোগিতা আগ্ৰহ।

Zebra (জেব্ৰা) *n.* a striped with animal of Africa আফ্ৰিকা দেশৰ কাপ্ কাপ্ আঁচ থকা বনৰীয়া গাধ।

Zenana (জেনানা) *n.* part of a house where purdah women stay মাইকি মানুহ থকা আবুৰ ঘৰ, অন্তঃপুৰ, অন্তৰমহল।

Zend Avesta (জেন্দ-আ-বে-স্তা) the ancient religious writings of the parsees পাৰ্চী সম্প্ৰদায়ৰ ধৰ্ম্মপুস্তক।

Zenith (জেন্‌ইঠ) *n.* the point of the heaven directly overhead পোন পোন আকাশৰ উৰ্দ্ধসীমা, আকাশৰ উৰ্দ্ধতম স্থান, শীৰ্ষবিন্দু।

Zeolite (জিঅ'-লাইট) *n.* certain minerals found in the cavities of igneous rocks জলন্ত পৰ্ব্বতৰ মাজত পোৱা একৰকম খনিজ ধাতু।

Zephyr (জেক-আয়াৰ) *n.* a soft gentle breeze পশ্চিম বায়ু, হৃদ বিবৰিষীয়া বতাহ।

Zeppelin (জেপেলিন) *n.* a cigar-shaped airship এবিধ চুৰটৰ নিচিনা গঠনৰ বিমানপোত।

Zero (জিৰ') *n.* cipher শূণ্য; the point from which the reckoning begins on a barometer ভাপ-মাপ যন্ত্ৰৰ পৰিমাণ বুকোৱা

নিচেই আদি চিন; the exact time in a programme to launch an attack বণত শত্ৰু আক্ৰমণ কৰাৰ নিৰ্দ্ধাৰণ, আটুট সময়।

Zerumbet (জি-ৰাম্-বেট) *n.* a species of aromatic, bitter and pungent plant like ginger বচ।

Zest (জেষ্ট) *n.* anything used to give a relish মুখত ভাল লাগিবলৈ আন . বস্তুৰ লগত দিয়া কোনো জুতিৰ বস্তু, কচিকৰ বস্তু; keen interest, gusto স্পৃহা, বাপ।

Zeus (জিউচ) *n.* the greatest national deity of Greece গ্ৰীচৰ পৌৰাণিক শ্ৰেষ্ঠ জাতীয় দেৱতা যেনে ৰোম দেশৰ বৃহস্পতি (Jupiter)।

Zibet (জিবিট) *n.* the Asian civet এচিয়া মহাদেশত পোৱা এবিধ জগামাল; এবিধ নেউলৰ নিচিনা জন্তু।

Zigzag (জিগ-জেগ্) *adj.* having sharp turns অকোৱা-পকোৱা।

Zinc (জিংক্) *n.* a bluish white metal like tin দস্তা ধাতু।

Zincography (জিংক-গ্ৰেফি) *n.* the art of reproducing pictures by etching on zinc plates দস্তাৰ ফলিত আঁচি লৈ কাগজত নক্সা চাপা কৰা কৌশল।

Zip (জিপ) *n.* a sharp sound কটকট শব্দ, কাপোৰ কটা চেৰেক শব্দ; (fig.) energy বলশক্তি।

Zircon (জিৰকন্) *n.* a precious stone গোমেদ মণি।

Zither (জিথাৰ) *n.* a musical instrument with flat sounding board and strings plucked with a plectrum এবিধ চেপেটা কাঠৰ ওপৰত তাঁৰ টানি গঢ়া বাদ্যযন্ত্ৰ।

Zodiac (জ-দি-য়েক্) *n.* an imaginary circle in the heavens বাশিচক্ৰ। **Zodiacal** *adj.*

Zoic (জাইক) *adj.* of animals জন্তুৰ; having fossils with traces of animal and plant life জন্তু বা পৰু-পৰুনিৰ চিন থকা শিল।

Zollverein (জলকাৰেইন) *n.* a union of states having a common customs tariff against outsiders and usually free trade amongst themselves উমৈহতীয়া বাণিজ্যিক নীতিৰে গঠিত ৰাষ্ট্ৰপুঞ্জ।

Zone (জ'ন্) *n.* a bold কটিবন্ধ, কমৰ বন্ধ; one of the five great divisions of the earth according to temperature জাৰ, ভহ অনুসৰি ভাগ কৰা পৃথিৱীৰ কোন চক্ৰাকাৰ অংশ, পৃথিৱীৰ কটিবন্ধ; any particular tract subject to certain restrictions কোনো কাৰ্য্যৰ নিমিত্তে নিৰ্দ্ধাৰিত বিশেষ স্থল। War zone = যুদ্ধৰ নিমিত্তে সীমাবদ্ধ স্থল। Torrid zone = জ্বৰপ্ৰধান কটিবন্ধ। Temperate-zone = জহ, জাৰ সমান কটিবন্ধ। Frigid zone = জাৰপ্ৰধান কটিবন্ধ। Zone-time = local time স্থান বিশেষৰ সময়।

Zoo (জু) *n.* the zoological gardens in London লণ্ডন নগৰৰ পত-পক্ষী প্ৰদৰ্শন স্থল; চিৰীয়াখানা।

Zoographer (জু-গ্ৰেফ-জাৰ) *n.* a writer of descriptive zoology পত-পক্ষীৰ বিৱৰণ লেখোঁতা; পত-পক্ষীৰ বিৱৰণ বেত্তা।

Zoography (জু-গ্ৰফ-ৰে-ফি) *n.* a descriptive zoology পত-পক্ষীৰ বিৱৰণ; জীৱ-জন্তু বিষয়ক শাস্ত্ৰ।

Zoologist (জু-অল্-জ'-জিষ্ট) *n.* one versed in zoology জীৱ-জন্তু বিষয়ক শাস্ত্ৰজ্ঞ, প্ৰাণীতত্ত্ববিদ।

Zoology (জু'-অল্-জ'-জি) *n.* the science of life জীৱ-জন্তু বিষয়ক বিদ্যা; প্ৰাণী

বিদ্যা। **Zoological** *adj.* জীৱ-জন্তু বিষয়ক বিদ্যা সহজীৱ; বনবীয়া পত-পক্ষী খোৱা (যেনে gardens)।

Zoom (জুম্) *n.* হঠাতে এৰোপ্লেন বহুত ওপৰলৈ উঠা।

Zoophyte (জু-অ'-ফাইট্) *n.* animals having a resemblance to plants একে ঠাইতে খোপাখাই থকা গছৰ আকৃতিৰ এবিধ জন্তু (যেনে প্ৰাচল)। উদ্ভিদগুণ বিশিষ্ট জন্তু।

Zooplastic (জু-অ'-প্লেচ-ডিচ্) *adj.* the process to transplanting living tissue from one of the animals to man জন্তুৰ শিৰ কাটি আনি মানুহৰ গাত জোৰা দিয়া কৌশল।

Zootomy (জু'-অট-অ'-মি) *n.* the dissection of animals জন্তু বাৱছেদ বিদ্যা, জন্তু কাটি পৰীক্ষা কৰা বিদ্যা।

Zygote (জাই-গট) *n.* origin of a new individual by fusion of male and female albuminous matter ভ্ৰা পুৰুষৰ বীৰ্য সংযোগত হোৱা জীৱ সকাৰ, খোৰ বা খোক।

Zymotic (জাইম-অ-ডিচ্) *adj.* pertaining to fermentation of a disease-germ সৌচৰা, গেলেগা লাগি সঁচ ৰাঙি যোৱা। Zymotic disease = সৌচৰা বেমাৰ হাব সঁচ ক্ৰমে দৰীৱত হুছি হয়।

Zymurgy (জাইযাৰ্জি) *n.* a branch of applied chemistry dealing with the science of wine-making সুৰা প্ৰস্তুত সম্পৰ্কীয় ব্যৱহাৰিক ৰসায়ন-বিজ্ঞানৰ বিভাগবিশেষ।

Appendix A

PREFIXES

a- (O.E.) represents, (1) on, as **abed**, **ashore**, (2) overagainst, as **along**, (3) out, out from, as **arise**, **ago**, (4) of, from as in **adown**.

a-ab-, abs-, (L.) away from, as **avert**, **absent**, **absolve**, **abstract**.

ad-, (L.) to, at, in **adhere**.

after- (O. E.) as in **aftergrowth**, **aftermath**.

am- (L.) in as **ambush**.

ambi-, amb-, am-, an- (L.) round about, both as **ambidexter**, **ambition**, **amputate**, **ancipital**.

amphi- (Gr. round about, both, as **amphitheatre**, **amphibious**.

an- (O. E.) against, in return, as **answer**.

an-, a-, (Gr.) not, without, as **anarchy**, **atom**.

ana-, an- (Gr.) up, back, as **analyse**, **anatomy**, **aneurysm**.

ante-, anti-, anci-, an-, (L.) before, as **antecedent**, **anticipate**, **ancient**, **ancestor**.

anti-, (Gr.) against, opposite to, **antipathy**, **antipodes**.

apo-, (Gr.) from, off, as **apostle**.

arch-, archi-, arche- (Gr.) first, chief, as **archbishop**, **architect**, **archetype**.

auto- (Gr.) self, as **autobiography**, **autocrat**.

be- (O. E.) by, as **before**, **beside**.

bis-, bi-, bin-, (L.) twice, double as **bismit**, **bicycle**, **biped**, **binocular**.

circum-, circu- (L.) round about, as **circumscribe**, **circumference**, **circular**, **circuit**.

cis-, (L.) on this side, **cisalpine**.

contra-, contro-, counter-, (L.) against, as **contradict**, **controvert**, **counteract**.

de-, (L.) descend, **dethrone**, **detach**.

demi-, (L.) half, as **demigod**.

di-, (Gr.) double, as **disyllable**, **dicotyledon**.

dia-, (Gr.) through, as **diameter**.

dis-, di-, (L.) in two, asunder as **dispart**, **dispense**, **differ**, **divorce**.

dys-, (Gr.) ill, difficult as, **dysentery**, **dyspepsy**.

ec-, ex-, (Gr.) out of, from, as **ecstasy**, **exodus**.

ecto-, (Gr.) outside, as **ectoderm**.

en-, em-, (L.) in, into as, **enlist**, **embark**; to make as, **enlarge**.

endo-, (Gr.) in, inside as, **endoderm**.

ento-, (Gr.) within, as **entoblast**.

epi-, ep-, eph-, (Gr.), on, as **epitaph**, **epiphyte**.

es-, (Fr.) out, as **escape**, **esplanade**.

eu-, (Gr.) well, as **euphony**, **eulogy**.

ex-, ef-, e-, (L.) from, out of, as **expel**, **extracts**, **effect**, **educate**, **ex-president**.

extra-, (L.) beyond, outside, as **extramural**, **extraordinary**.

for-, (O. E.) through, thoroughly, as **forgive**, **forbear**, **forbid**.

fore-, (O. E.) before, as **foretell**, **forecast**.

gain-, (O. E.) against, as **gainsay**.

hemi-, (Gr.) half, as **hemisphere**.

homo-, (Gr.) same, **homonym**, **homologue**.

hyper-, (Gr.) over, above beyond as **hypercritical**.

hypo-, (Gr.) under, as **hypotenuse**.

in-, (L.) not, as **inconvenience**, **infirm**.

in-, (L.) in, into, as **include**, **infuse**.

in-, (O. E.) in, on, as **inborn**, **inland**.

inter-, (L.) in the midst of, between, as **interval**, **intermarry**.

male-, mal-, (L.) badly, ill as **malefactor**, **malevolent**, **malcontent**.

mis-, (O. E.) wrong, ill, as **misbehave**, **misdeed**.

mono-, (Gr.) single, **monoplane**, **monopoly**.

ne-, (L.) not, as **nefarious**.

non-, (L.) not, as **nonsense**.

off-, (O. E.) off, from, as **offshoot**, **offset**.

out-, (O. E.) out, beyond, as **outlaw**, **outbid**.

over-, (O. E.) above, beyond, as **overstay**, **overdo**, **overflow**.

pan-, panto-, (Gr.) all, as **panacea**, **pantomime**.

per-, (L.) through, as **permit**, **peregrine**.

peri- (Gr.) round, as **perimeter**, **period**.

poly- (Gr.) many, as **polygon**, **polytheist**.

post- (L.) after, behind, as postscript, sublet.

pre- (L.) before, as predict, prearrange.

pro- (Gr.) before, as prologue, programme.

pro- (L.) for, forth, forward, as pronoun, pro-German.

re- (L.) again, as regain, repeat.

retro- (L.) back, backwards, as retrospect, retrograde.

semi- (L.) half, as semicircle.

sub- (L.) under, from under, subject, sublet, subconscious.

super- (L.) over, above, as supernatural, superman.

syn-, sym-, syl- (Gr.) together, as syntax, system, syllable, symbol.

to- (O. E.) in today, together, toward.

trans-, tra-, tran- (L.) beyond, across, a transpose, transfer, traverse.

twi- (O. E.) double, as twilight.

ultra- (L.) beyond, as ultramarine.

un- (O. E.) not, as unhappy, untruth.

un- (O. E.) reversal of action, as unwind unlock.

un-, uni- (L.) one, as unanimous, uniform.

vis-, vice- (Fr.) in place of, as viscount viceroy.

wan- (O. E.) wanting, as wanton.

with- (O. E.) against, back, as withstand withdraw.

SUFFIXES

-able, adj. suffix meaning capable of, as portable, laughable

-aceous, having the qualities of, as herbaceous.

-acious, full of, as audacious.

-age, ending of abstract nouns, as homage ; showing place where, as vicarage.

-al, adj. suffix, as annual, legal ; noun suffix, as approval.

-ance, -ence, noun suffixes, as in arrogance, experience.

-ancy, -ency, expressing sense of quality, state, or condition as pliancy, leniency.

-aneous, belonging to, as extraneous.

-ar, -er, -or, noun suffixes showing place, agent, as cellar, treasurer, manor.

-ate, -ete, -ite, -ute. -t, forming adjectives, as desolate, complete, exquisite absolute, abject.

-ble, -ple, fold, as double, quadruple.

-cle, -cule, noun suffix, as miracle, oracle, molecule.

-craft, noun suffix, as witchcraft.

-cy, -sy, noun suffix, denoting state or condition, as bankruptcy, minstrelsy.

-d, -t, -th, nouns from verbs, as deed, seed flight, birth.

-dom, noun suffix, denoting dominion, power state, as kingdom, freedom, martyrdom

-en, diminutive, as chicken, maiden.

-en, forming adjectives, signifying made of, as earthen, wooden, woollen.

-er, designates agent, occupations of person or place of abode, as writer, leader Londoner, officer, grocer.

-ess, feminine suffix, as goddess, prioress.

-et, -ete, noun suffix, denoting the agent, a prophet, athlete.

-fast, adj. suffix, as in steadfast.

-fold, adj. suffix, as twofold, manifold.

-ful, adj. suffix, as delightful.

-fy, verbal suffix, as signify, simplify.

-gen, that which forms, as hydrogen.

-head, -hood, noun suffix, denoting state, nature as Godhead, manhood, priesthood.

-ian, adj. suffix, as Indian, Christian.

-ine, in-, noun suffix, as ravine, cousin, iodine.

-ing, forming nouns of action from verbs, as living.

- ism, -asm, or -icism**, forming abstract nouns system, as egoism, calvinism, pleonasm, witticism.
- itis**, noun suffix, a disease, as bronchitis, appendicitis.
- kin**, diminutive, as mannikin, napkin.
- less**, adj. suffix, free from, wanting, as guiltless.
- let**, diminutive, booklet, leaflet.
- ling**, diminutive, duckling, gosling.
- men**, that which, state, regimen, acumen.
- ment**, noun suffix, as establishment, argument.
- ness**, noun suffix, denoting abstract idea, as kindness, heaviness.
- ous**, adj. suffix, as dangerous, copious.
- right**, as upright, downright.
- ship**, noun suffix, as friendship, hardship.
- some**, adj. suffix, as handsome, tiresome.
- stress**, feminine suffix, as songstress.
- th, -t.**, noun suffix, as in strength, height.
- tor**, agent, as conductor.
- tude**, forming abstract noun, as aptitude, gratitude.
- ty**, being or state of being ; quality ; as dignity, novelty, cruelty.
- ure**, noun suffix, denoting action, process or its result or means, function, collective body, as capture, sculpture, judicature, composure, exposure.
- wise**, way, manner, as likewise, otherwise.
- yer**, as in lawyer.

Appendix B

FAMILIAR ABBREVIATIONS

- A**, argon (chem.).
- A.A.C.**, *Lat. anno ante Christum*, in the year before Christ.
- abbr., abbrev.**, abbreviation, abbreviated.
- ab init.**, *Lat. ab initio*, from the beginning.
- abl.**, ablative.
- acc. or a/c.**, account.
- A. D.**, *Lat. anno Domini*, in the year of our Lord.
- a. d.**, after date.
- A.D.C.**, Aide-de-camp.
- ad. fin.**, *Lat. ad finem*, at, to, the end.
- ad. inf.**, *Lat. ad infinitum*, to infinity.
- ad. int.**, *Lat. ad interim*, meanwhile.
- Adj.**, Adjutant.
- adj.**, adjective.
- ad lib.**, *Lat. ad libitum*, at pleasure.
- Adm.**, Admiral, Admiralty, Administrator.
- Adv.**, Advent, Advocate.
- adv.**, adverb.
- adv.**, advertisement.
- set., aetat.**, *Lat. aetatis*, aged (so many years)
- Afr.**, African.
- A.G.**, Adjutant-General ; Attorney-General ; Accountant-General.
- Ag**, *Lat. argentum*, silver (chem.).
- A.H.**, *Lat. anno Hegirae*, in the year of the Hegira.
- A.I.R.**, All India Radio.
- Al.**, Aluminium (chem.).
- alg.**, algebra.
- alt.**, alternate, altitude.
- A.M.**, *Lat. Artium Magister*. Master of Arts, usually M. A. ; *Lat. annon mundi*, in the year of the world.
- a. m.**, *Lat. ante meridiem*, before noon.
- amp.**, ampere.
- Angl.**, Anglican.
- anon.**, anonymous.
- a/o.**, account of.
- ap.**, *Lat. apud*, according to, in the works of in literary references.
- A.P.**, Arithmetical Progression.
- app.**, appendix, apprentice.
- arith.**, arithmetic.

A.R.P., Air Raid Precautions.

art., article.

A.-S., Anglo-Saxon.

As, arsenic (chem.).

Asst., Assistant.

astrol., astrology.

astron., astronomy.

at. wt., atomic weight.

A.U., Angstrom unit (physics).

Au, *Lat. aurum*, gold (chem.).

A.V., Authorized Version.

av., average.

avdp., avoirdupois.

ax., axiom.

B, boron (chem.).

b., born, bowled.

B.A., Bachelor of Arts.

Ba, barium (chem.).

B. Agr., Bachelor of Agriculture

Battn., Battalion.

B.B.C., British Broadcasting Corporation.

B.C., Before Christ.

B. C. L., Bachelor of Civil Law.

B. Com., Bachelor of Commerce.

Bde., Brigade

B.E., Bachelor of Engineering, Board of Education.

b.e., bill of exchange.

Be, beryllium (chem.).

B. Ed., Bachelor of Education.

Bi, bismuth (chem.).

Bib., Biblical.

biog., biography, biographical.

biol., biology, biological.

bk., book, bank.

bkg., banking.

B.L., Bachelor of Law.

b. l., bill of lading.

B. LL., Bachelor of Laws, more commonly LL. B.

B.M., Bachelor of Medicine, more commonly M.B.

b.o., branch office.

bot., botany ; botanical.

bp., bishop.

B.Q., *Lat. bene quiescat*, may he (she) rest well.

Br., bromine (chem.).

Brit., Britian, British.

Bros., Brothers (commercial).

b.s., balance sheet ; bill of sale.

B.Sc., Bachelor of Science.

Bt., *Bart.*, Baronet.

B. Th. U., British thermal unit.

bu., bushel.

B.V.M., *Lat. Beata Virgo Maria*, the Blessed Virgin Mary.

C, Roman numeral centum, 100 ; carbon (chem.).

C., centigrade.

c., century, circa, chapter, centime ; (cricket) caught.

C.A., Chartered Accountant.

Ca, Calcium (chem.).

ca., cathode (elect.).

c. & b., caught and bowled.

Cantab., of Cambridge University.

cap., Chapter, capital letter.

Capt., Captain.

Cath., Catholic.

cath., cathode (elect.).

C.B., Companion of Bath.

C.B.E., Commander of the British Empire.

Cb, Columbium (chem.).

c.c., cubic centimetre.

Cd, Cadmium (chem.).

C.E., Civil Engineer ; Church of England.

ce, cerium (chem.).

cent., *Lat. centum*, 100 ; century, central.

cet. par., *Lat. ceteris paribus*, other things being equal.

cf., *Lat. confer*, compare.

c.f.i., cost, freight, and insurance.

cg., centigramme.

ch., church ; chancery.

chem., Chemistry, chemical.

Ch. J., Chief Justice.

chron., chronology.
C.I.D., Criminal Investigation Department.
C.I.E., Companion of the Indian Empire.
C-in-C., Commander-in-Chief.
circ., *Lat. circa*, about
Cl, chlorine (chem.).
cl., centilitre.
cm., centimetre.
C.O., Commanding Officer.
Co., cobalt (chem.).
Co., Company.
c/o., care of.
c.o.d., cash on delivery.
C. of S., Chief of Staff.
Col., Colonel.
Coll., College.
Colloq., Colloquial.
Comdg., Commanding.
Comp., Company.
Compar., Comparative.
con., *Lat. contra*, against ; conics.
Con., cons., Consul.
Co-op., co-operative.
Corp., Corporal ; Corporation.
Cos., cosine.
Cosec., Cosecant.
Cot., Cotangent.
Coy., Company.
c.p., Candle-power.
cp., Compare.
Cr., Chromium (chem.).
Cs., Caesium (chem.).
ct., Caught (cricket).
Cir., *Lat., Cuprum*, copper (chem.).
cub., cubic.
c.w.o., cash with order.
cwt., hundredweight.
cyl., cylinder.

D, Roman numeral, 500.
d., delete, dead, died.
D.C., *Da capo* (Italian), repeat from the beginning ; direct current.

D.D., Doctor of Divinity.
D.D.T., Dichlorodiphenyltrichloroethane (an insecticide).
dep., dept., department ; deputy.
D.G., *Lat. Dei gratia*, by the grace of God.
dg., decigrams.
dl., decilitre.
D. Litt., Doctor of Literature or Letters.
D.L.O., Dead letter office.
dm., decimetre.
do., ditto (Italian), the same, aforesaid.
dols, dollars.
D.O.M., *Lat. Deo optimo maximo*, to God, best and greatest.
doz., dozen.
D.S.M., Distinguished Service Medal.
D.S.O., Distinguished Service Order.
d.s.p., *Lat. decessit sine prole*, died without issue.
D.V., *Lat. Deo volente*, God willing.
dwt., pennyweight.

E., East, English.
E.C., East Central.
E.C.A., Economic Co-operation Administration.
Ed., Editor.
E.E., Errors Expected.
e.g., ex.gr., *Lat. exempli gratia*, for example.
elect., electric ; electricity.
e.m.f., electromotive force.
e.m.u., electromagnetic unit.
Eng., English.
e.o.d., every other day.
Ep., Epistle.
Epis., Episcopal.
E.P.T., Excess Profits Tax.
eq., equal, equivalent.
esp., especially.
Esq., Esqr., Esquire.
e.s.u., electrostatic unit.
et al., *Lat. et alibi*, and elsewhere.
etc., & c., *Lat. et ceteri* or *cetera*, and the others.
et seq., or sq., *Lat. et sequens*, and the following.
ety., etym., etymology, etymological.

Ex., Exod., Exodus.

F. Fahrenheit.

F, fluorine.

f, following ; farthing ; feminine ; foot ; forte.

F.A.M. Free and Accepted Masons.

F.A.O. Food and Agriculture Organisation.

F.B.A. Fellow of the British Academy.

F.B.I. Federal Bureau of Investigation.

fcap., fcap., foolscap.

F.D., *Lat. Fidei Defensor*, Defender of Faith.

Fe, ferrum, iron. (chem.).

fem. feminine.

feud. feudal.

fig. figure, figuratively.

fin. ad finem, at the end.

F.M. Field-Marshal.

fol. folio.

f.o.b. free on board.

f.p. freezing point.

Fr. France, French.

F.R.C.P. Fellow of the Royal College of Physicians.

F.R.C.S. Fellow of the Royal College of Surgeons.

F.R.S. Fellow of the Royal Society.

ft. foot, feet.

fur. furlong (s).

g. granum ; genitive.

Ga, gallium, (chem.).

G.A. General Assembly.

Gael. Gaelic.

gal. gallon.

G.B. Great Britain.

G.B.E. Grand Cross of the British Empire.

g.c.m., G.C.M. greatest common measure.

Gd, gadolinium. (chem.).

Ge, germanium (chem.).

Gen. Genesis ; General.

gen. gener, genitive, genus.

geog. geography.

geol. geology.

geom. geometry.

Ger. German.

G.H.Q. General Headquarters.

G.I. (U. S. Army) government issue—hence common soldiers.

Gk. Greek.

Gl, glucinum. (chem.).

gm. gramme.

G.M.T. Greenwich Mean time.

G.O.C. General Officer Commanding.

G.P.O. General Post-Office.

G.S. General Staff.

gg. guineas.

H. hydrant.

H, hydrogen. (chem.).

hr. hour.

h.a. *hoc anno*, this year.

H.B.M. His Britannic Majesty.

H.C.F. Highest common factor.

He, helium. (chem.).

H.E. His Excellency ; His Eminence.

Heb. Hebrew.

hf. half.

H.F. high frequency.

Hg, hydrargyrum, mercury, (chem.).

H.H. His (or Her) Highness.

hist. historian, history.

H.M. His (or Her) Majesty.

Hon. Honourable, Honorary.

h.p. horse-power.

H.Q. Head-Quarters.

Hr. Herr.

hr. hour.

H.R.H. His (or Her) Royal Highness.

I, iodine. (chem.).

I.A. Indian Army.

I.A.S. Indian Administrative Service.

lb., ibid. ibidem, in the same place.

l/c. incharge.

I.C.S. Indian Civil Service.

id. idem, the same.

I.D. Intelligence Department.

I.D.N. in Dei nomine, the name of God.

i.e. idest, that is.

I.L.O. International Labour Organisation.

In. indium. (chem.).

in. inch.

inc., incorp. incorporated.

inf. infra, below ; infantry ; infinitive.

init. initio, in the beginning.

in loc. *in loco*, in its place.

in pr. in principio, in the beginning.

inst. instant—the present month ; institute.

in trans. *in transitu*, in transit.

intro., introd. introduction.

I.O.U. I owe you.

l. q. *idem quod*, the same as.

Ir. iridium (chem.).

It. Italian.

ital. italic.

Jan. January.

J.C. Jesus Christ.

J.P. Justice of Peace.

Jr., Jun., Junr., Junior.

Jud., Judg. Judges.

Junc. Junction.

jurisp. jurisprudence.

K. Kelvin (thermometer scale).

K. Kalium, potassium (chem.).

K.B.E. Knight Commander of the British Empire.

K.C. King's counsel.

kc. kilocycle.

kg. kilogram.

K.G. Knight of the Garter.

kilo. kilogram, kilometre.

K.K.K. Ku klux Klan.

Kr. krypton, (chem.).

kt. knight.

kw. kilowatt.

L. Lake ; Latin ; Liberal ; libra, pound,

l. latitude ; litre ; libra.

Lat. Latin.

lat. latitude.

lb. libra, pound.

b.w. leg before wicket (in cricket)

l.c. lower-case (in printing)

L.C.J. Lord Chief-Justice.

l.c.m., L.C.M. least common multiple.

lex. lexicon.

L.F. low frequency.

Li. lithium. (chem.).

lit. literally ; literature.

LL.B. Legum Baccalureus, Bachelor of Laws.

LL.D. Legum Doctor, Doctor of Laws.

l.m. long metre.

log. logarithm.

L.S.D. *librae, solidi denarii*, pounds, shillings, pence.

Lt. Lieutenant.

Lt.-Gen. Lieutenant-General.

Lu. lutetium (chem.).

M. Monsieur (Fr.), Mr. (pl. MM.).

M. or **m.** mille, a thousand.

m. married ; meridiem, noon ; metre.

M.A. Magister Artium, Master of Arts.

Maj. Major.

max. maximum.

M.B. Medicinæ Baccalaureus, Bachelor of Medicine.

M.C.C. Marylebone Cricket Club.

M.C.P.S. megacycles per second.

M.D. Medicinæ Doctor, Doctor of Medicine.

Mdm. Madam.

memo. memorandum.

Messrs. Messieurs (Fr.), Sirs, Gentlemen, used as plural of Mr.

M.E.V., Mev. million electron-volts.

mf. microfarad.

Mg. magnesium (chem.).

misc. miscellaneous ; miscellany.

mm. millimetre.

Mn. manganese (chem.).

mol. wt. molecular weight.

M.P. Member of Parliament.

- m. p. h.** miles per hour.
Mr. Master or Mister.
M.R.A.S. Member of the Royal Asiatic Society.
M.R.C.P. Member of the Royal College of Physicians.
M.R.C.S. Member of the Royal College of Surgeons.
Mrs. Mistress.
MS. manuscript.
MSS. Manuscripts.
Mt., mt. mount.
Mts. mountains.
m.v. merchant vessel ; motor vessel.
myth. mythology.
- N.** North, Northern.
N. nitrogen (chem.).
Na. natrium, sodium (chem.).
N.A. North America.
NATO North Atlantic Treaty Organisation.
naut. nautical.
Nb. niobium (chem.).
N.B., n.b. nota bene, note well, or take notice.
N.C.O. non-commissioned officer.
Ne. neon (chem.).
NEFA North East Frontier Agency.
Ni. nickel (chem.).
No., no. numero, (in) number.
N.T. New Testament.
N.T.P. normal temperature and pressure.
N.V. New Version.
N.Y. New York.
- O.** oxygen (chem.).
o/a on account of.
ob. obiit, died.
obdt. obedient.
O.E. Old English.
O.H.M.S. On His (or Her) Majesty's Service.
O.K. All correct.
Old Test. Old Testament.
O.M. Order of Merit.
opp. opposed ; opposite.
- O.S.P.** obiit sine prole, died without issue.
O.T. Old Testament.
Oxon. Oxonia, Oxford ; Oxoniensis, of Oxford.
Oz. ounce.
- P.** President ; Prince.
P. phosphorus (chem.).
pa. past.
p.a. per annum ; participial adjective.
pam. pamphlet.
pa. p. past participle.
par. parallel.
Pass. Passive.
pa. t. past tense.
Pb. plumbum, lead (chem.).
P.C. Privy Councillor.
Pd. palladium (chem.).
pd. paid.
P.E.C. photo-electric cell.
P.E.N. Poets, Playwrights, Editors, Essayists, and Novelists.
- per an.** per annum, per year.
per cent. per centum, by the hundred.
Ph. D. Philosophiae Doctor, Doctor of Philosophy.
- phr.** phrase.
pm. premium.
P.M. Post meridiem, after noon ; Postmaster ; Prime Minister.
P.M.G. Postmaster-General.
p.n. promissory note.
P.O. Post-Office ; Postal order.
p.o.d. Pay on delivery.
P.O.W. prisoner of war.
p.p. past participle.
p.p.s. post postscriptum, a later additional postscript.
- P.R.B.** Pre-Raphaelite Brotherhood.
pref. preference.
pref. preterite.
Prof. Professor.
Prov. Proverbs.

P.S. Post scriptum, postscript.

Pseud. pseudonym.

Pt. platinum (chem.).

P.T.O. Please turn over.

Pu. Plutonium (chem.).

P.W.D. Public Works Department.

pwt. pennyweight.

Q. query, question.

Q.B. Queen's Bench.

Q.C. Queen's Counsel.

q. cl. quag^o dicat, as if he should say.

q. e. quod est, which is.

q. e. d. quod erat demonstrandum, which was to be demonstrated.

q.e.f. quod erat faciendum, which was to be done.

Q.M.G. Quartermaster General.

Qq. quartos.

qt. quantity.

q.v. quod vide, which see.

R. rex, regina, King, Queen.

Ra. radium (chem.).

R.A. Rear Admiral.

R.A.F. Royal Air Force.

Rb. rubidium (chem.).

R.C. Red Cross.

Rd. Road.

recd. received.

recpt. receipt.

ref. reference.

Rep. representative ; republic.

R.F. Republique Francaise, French Republic.

Rgt. Regiment.

rhet. rhetoric.

rly. railway.

Rom. Cath. Roman Catholic.

r.p.s. revolutions per second.

Rs. Rupees.

R.S.V.P. repondez s'il vous plait (Fr.), reply, if you please.

Rt. Hon. Right Honourable.

Ry. railway.

S. South ; seconds, sun.

S. sulphur (chem.).

Sb. stibium, antimony (chem.).

Sc. Scandium (chem.).

Sc. D. Scientiae Doctor, Doctor of Science.

Scot. Scotland ; Scottish.

Script. Scripture.

s. d. sine die, without delay.

Se. selenium (chem.).

Sec., Secy. Secretary.

sec. secundum, in accordance with ; second ; section.

Sec. secant.

Si. silicon (chem.).

sig. signature.

Sin. sine.

S.J. Society of Jesus.

Sn. stannum, tin (chem.).

S.P.C.A. Society for the Prevention of cruelty to animals.

sq., sqr. square ; sequens, following.

squ. squadron.

sr. senior.

Sr. strontium (chem.).

ss. saints.

s.s. steamship ; screw steamer.

St. saint ; strait ; street.

sub. subject.

suf., suff. suffix.

supp., suppl. supplement.

Supt. Superintendent.

S.V. Sancta Virgo, Holy Virgin.

sym. symbol.

syn. synonym.

syst. system.

Ta. tantalum (chem.).

tan. tangent.

Tb. terbium (chem.).

T.B. tuberculosis.

tech. technical ; technology.

tel., teleg. telegram, telegraph.

temp. temperature.

- Teut.** Teutonic.
Th. thorium (chem.).
theol. theology.
theor. theorem.
Ti. titanium (chem.).
t.i.d. ter in die, thrice a day.
Tl. thallium (chem.).
Tm. thulium (chem.).
T.N.T. trinitrotoluene.
T.O. turn over ; Telegraph Office.
trans. transitive ; translation.
transf. transferred.
trig. trigonometry.
Trin. Trinity.
TV. television.
typ. typography.
- U.** uranium ; universal (motion picture certificate).
U.K. United Kingdom.
ult. ultimo, last ; ultimate.
U.N.E.S.C.O., UNESCO. United Nations Educational Scientific and Cultural Organisation.
U.N.O., UNO. United Nations Organisation.
U.N.R.R.A United Nations Relief and Rehabilitation Administration.
U.S.A. United States of America.
U.S.S.R. Union of Soviet Socialist Republics.
U.S.W. ultrasonic waves ; ultrashort waves.
ut dict. ut dictum, as said.
ut sup. ut supra, as above.
- V.** vanadium.
Vr. German flying rocket.
v. versus, against ; vide, sec ; verse ; volt ; volume.
var. variant.
Vat. vatican.
vb. verb.
V.C. Vice-Chancellor ; Vice-Consul ; Victoria Cross.
- V.D.** Venereal Disease.
v.d. various dates.
veg. vegetable (s).
Ven. Venerable.
Vert. Vertebrata.
Vet. Veterinary.
v.g. verbi gratia, for example.
v.i. verb intransitive.
vid. vide, see.
V.I.P. Very Important Person.
viz. videlicet, namely.
vol. volume.
V.P. Vice-President.
vul., vulgg. vulgate.
- W.** West.
w. wolframium, tungsten.
W.C. Western Central.
w.f. wrong fount.
WHO World Health Organisation.
wk. week.
W.O. War Office ; Warrant Officer.
wt. weight.
- X.** or **Xt.** Christ.
Xe. xenon.
Xm., Xmas, Christmas.
Xn., Xtian. Christian.
- Y.** yttrium.
Yb. ytterbium.
Y.M.C.A. Young Men's Christian Association.
yr. your ; younger ; year.
Y.W.C.A. Young Women's Christian Association.
- Z.B.** Zum beispiel, for example.
Zn. zinc.
Zr. zirconium.
- & et,** and.
&c. etcetera, and so forth.

APPENDIX C

WORDS AND PHRASES FROM LATIN, GREEK, FRENCH etc.

ab ante (L) From before আগৰে পৰা।

ab extra (L) From without বাহিৰে পৰা।

an initio (L) From the begining আদিৰে পৰা।

ab intra (L) From within ভিতৰে পৰা।

ab ovo (L) From the egg, from the beginning ওৰিৰে পৰা।

ad extremum (L) To the extreme অতিকৈ।

ad finem (L) To the end শেহলৈকে।

ad infinitum (L) To infinity অশেষ অনন্ত কাললৈ।

ad interim (L) For the meantime ইতিমধ্যে, ইয়াৰ ভিতৰতে।

ad libitum (L) at pleasure ইচ্ছামতে।

ad litem (L) For a suit গোচৰৰ কাৰণে।

ad manum (L) at hand হাততে, প্রস্তুত।

ad modum (L) after the manner of সেইদৰে।

ad nauseam (L) To the pitch of causing disgust আমুহাই যোৱাকৈ, পেট ওকটু-পাকটু কৰাকৈ।

ad referendum (L) to be further considered পৰামৰ্শ কৰিব লগা, বিবেচনাৰ্থী অৱস্থাত।

ad rem (L) To the purpose সেই অভিপ্ৰায়ে, সেই ভাবে।

ad valorem (L) According to value মূল্যমতে, টকাৰ পৰিমাণে।

ad verbum (L) Verbally মুখে মুখে।

ad vivum (L) to the life আঁকীদৰে।

advocatus diaboli (L) A devil's advocate, an adverse critic কুডকীলোক, যুট ধৰি ফুৰোতা।

affaire d'amour (Fr) a love affair প্রেম বিষয়ক ঘটনা।

a fortiori (L) With stronger reason প্রবলতৰ যুক্তিমতে।

a la carte (Fr) According to the bill of fare খৰছৰ বিল মতে।

a la main (Fr) in hand, ready হাতত থকা, প্রস্তুত।

a la mode (Fr) According to the custom দস্তবমতে।

Albion (L) An old name of Great Britain ইংলণ্ডৰ প্ৰাচীন নাম।

aliquando bonus dormital Homer us (L) Some times the good Homer nods কেতিয়াবা কেতিয়াবা হুমিৰো মতিভ্ৰম হয়।

alma mater (L) Bening mother আই মাতৃ (কোনো জনে পঢ়ি শুনি ওলাই যোৱা বিদ্যালয়)।

alter ego (L) A friend বন্ধু, প্ৰতিনিধি।

amour patriae (L) Love of country ৰদেশানুৰাগ।

amour vincit omnia (L) Love conquers all things মৰনে সকলোকে বশ কৰে।

anima mundi (L) The soul of the world জগতৰ সাৰ বস্তু।

anonyma (Gr) A showy woman of light fame, who is little known আঁতি ওৰি নোহোৱা বচকী তিৰোতা।

anno Domini (L) In the year of our Lord যীশুখ্ৰীষ্ট ওপজা বছৰৰ পৰা।

ante bellum (L) Before the war যুদ্ধৰ আগৰ।

ante meridiem (L) দুপৰৰ আগৰ, ১২ বজাৰ আগৰ। যেনে 12 a.m.; before noon.

a paribus (L) From equals সমান সমানৰ পৰা।

apologia (Gr) An apologetic writing দোষ একৰাই ভালবি বোলাবলৈ লিখা কথা।

a' prima vista (It) at first sight পোনেই দেখাত।

a tout prix (Fr) At any price যিমান খৰচ হওক।

aqua (L) water পানী।

aqua vita (L) water of life, often applied to spirituous liquors ফটকা।

aquila non capit mus cas (L) =an eagle does not catch flies সেন চৰায়ে চেহ মাখি নধৰে, ডালৰে সৰু কথাত মনে নিদিয়ৈ।

argumentum ad hominem (L) argument to the man,—that is to one's interests and passions কোনো ব্যক্তিৰ বাৰ্ধাৰা উদ্বেগ লৈ উৰ্ক।

argumentum ad ignorantiam (L) an argument based on ignorance of facts অজ্ঞতামূলক

argumentum ad rem (L) argument to the purpose মূল উদ্দেশ্যলৈ তৰ্ক বিতৰ্ক।

argumentum ad invidiam (L) argument appealing to low passions গালি সপনিপৰি কৰা তৰ্ক।

argumentum bacculinum (L) argument of the stick তৰ্ক কৰোঁতে কৰোঁতে মৰামৰি হোৱা তৰ্ক।

ariston metron (Gr) the middle course is the best মজলীয়া ভাবৰ উপায়েই ভাল উপায়।

audaces fortuna juvat (L) Fortune favours the daring সাহসী লোকেই লক্ষীক লাভ কৰে।

audique vocatus Apollo (L) ভক্তিত দেবতাও বশ হয়।

au fond (Gr) At the bottom মূলত, গুৰিত।

au revoir (Fr) Adieu সম্প্রতি বিদায়।

au royaume des aveugles les borgnes sont rois (Fr) in the kingdom of the blind the one eyed are the kings অন্ধকাৰ ৰাজ্যত এচকুৰাই ৰজা।

avante coureur (এভেঁক্ কুৰ' (Gr) A fore-runner অগ্রগামী।

a verbis ad verbera (L) From words to blows উভবাউতৰিৰ পৰা মৰামৰি।

axioma medium (L) A generalisation from experience বহুত দেখি শুনি ধাৰ্য্য কৰা সাধাৰণ মত।

B

badaud (Fr) a simpleton ভেৰা, ভেৰুৱা মানুহ।

bagatelle (Gr) A trifle নিচেই সামান্য কথা।

barba tenus sapientes (L) sages in appearance only লোক দেখনীয়াৰ জ্ঞানী।

bal esprit (Fr) A person of genius প্রতিভাশালী লোক।

balle amie (Fr) a female friend সহচৰী।

beneficiaire (Fr) one receiving a benefit অনুগ্রহ বা সহায় পোতা লোক।

bene qui latuit bene vixit (L) He has lived well who has lived obscure যেয়ে অজানিতভাবে আছে তেৱেই সুখে আছে।

bis dat qui cito bat (L) He who gives

promptly, gives twice যি ততালিকে দিয়ে সি দুগুণ দিয়াৰ সমান।

Bizarre (বিজেয়েৰ) *adj.* (Fr) eccentric grotesque অসভ্যালি, বলিঘালি, উৎপতীয়া।

Blitz-krieg (ব্লিৎ-ক্ৰিগ্) *n.* vehement aeroplane attack, (Ger. Krieg war) উড়নীয় জাহাজৰ আক্ৰমণ (see under War.)

bona fides (L) Good faith সবল বিশ্বাস।

bonhomic (Fr) Good nature সন্তাব ; সবলতা।

bonjour (বং-যুৱৰ) (Fr) good morning সুপ্রভাত।

borgen macht sorgen (Gr) Borrowing makes sorrowing ধাৰ কৰে যি শোকত পৰে সি।

C

Cæteris paribus (L) other things being equal আনবিলাক সমান হলে।

Cafe (Fr) A coffee-house কফি খোৱা পোকান।

Cantabit vacuus coram latrone viator (L) the empty traveller will sing before a robber মগনিয়াৰ পথিকৰ ওকাইতৰ কি ভয়।

Carpe diem (L) Seize the opportunity সুযোগ ল ; পোতা সুবিধা ভোগ কৰ।

Carteblanche (Fr) A blank sheet of paper full powers খালি কাগজ, পুৰা ক্ষমতা।

Causa sine quanon (L) an indispensable cause অপৰিহাৰ্য্য কাৰণ।

Centum (L) A hundred শত, এশ।

Conditio sine qua non (L) an indispensable condition নহলে নোহোৱা বিধান।

Circuitus Verborum (L) a circumlocution বাগাড়ম্বৰ, বহল কথা।

Cito (L) quickly তৎক্ষণাত্।

Corpus delicti (L) The substance of the offence অপৰাধৰ সাৰ মৰ্ম।

Coup de bonheur (কু-ডু-বং-ইউৰ) (Fr) stroke of good-luck ভাগ্যৰ ফেৰ।

Cucullus non facit monachum (L) The cowl does not make the monk উপাসীনৰ বেশ পিন্ধিলেই উপাস নহয়।

Contra bonos mores (L) against morals নীতি বিগৰ্হিত ।

Coup de grace (Gr) A finishing stroke শেষ মার্কণ ।

Coup de main (Fr) A sudden enterprise of effort হঠাৎ চেষ্টা, প্রধান উদ্যম, প্রথম হেঁচা ।

Cui bono ? (L) For whose benefit কার উপকারৰ অৰ্থে ?

Cum grano salis (L) With a grain of salt,— i. e. with some allowance কিছু বাপ দি ।

D

d'accord (Fr) Agreed, in tune মিল ।

da dextrom misero (L) Give the right hand to one who is miserable দুখীয়াৰ সহায় কৰা ।

de bonne grace (Fr) with good grace willingly ইচ্ছাপূৰ্বক, মৰমেৰে ।

de facto (L) Actual আচল, স্বার্থাৰ্থ ।

Dei gratia (L) By the grace of God ঈশ্বৰৰ অনুগ্রহত ।

de-integro (L) Anew নৈক ।

dejeuner (Fr) Break-fast or lunch দিনৰ প্ৰথম আহাৰ ।

de jure (L) In law, rightful আইন মতে, যত্বান ।

de-mal en pis (Fr) from bad to worse ক্ৰমে বেয়াতকৈ বেয়া ।

demarche (Fr) A diplomatic measure শাসন কৌশল উপায় ।

de mortuis nil nisi bonum (L) Say nothing but good of the dead মৃতকৰ ভালৰ বাবে বেয়া কব নেপায় ।

de novo (L) Anew আকৌ নৈক ।

Deo gratias (L) Thanks to God ঈশ্বৰৰ প্ৰতি ধন্যবাদ ।

detenu (Fr) or (fem.) **detenue** (Fr) A prisoner 'বন্দীয়াৰ, কাটকিয়াল, কয়েদী ।

Deus avertat (L) God forbid ঈশ্বৰে নকৰোক ।

Deus vobiscum (L) God be with you তোমাৰ ঈশ্বৰ সহায় হওক ।

dictum sapienti sat est (L) A word to the

wise is enough জানীৰ পক্ষে একেয়াৰ কথাই বহুত ।

Dieu et mon droit (F) God and my right ঈশ্বৰ আৰু মোৰ স্বত্ব ।

di salto (It) At a leap একেজাপেই ।

divide et impera (L) divide and rule বিপক্ষক ভাল ভাল কৰি শাসন কৰ ।

dulce et decorum est pro patria mori (L) It is sweet and glorious to die for one's country স্বদেশৰ অৰ্থে প্ৰাণত্যাগ অতি সুন্দৰ আৰু গৌৰৱৰ কথা ।

dum spiro spero (L) While I breathe I hope যিমান দিন শ্বাস সিমান দিন আশ ।

dum vivimus vivamus (L) while we live let us live জীয়াই থকা কেদিন মানুহৰ দৰে থাকিব লাগে ।

durante vita (L) during life জীৱিত অৱস্থাত ।

E

e contra (L) contrarywise ওভোভা ।

en ami (Fr) as a friend বন্ধুভাৱে ।

en beau (Fr) As handsome অতি সুন্দৰ ।

en masse (Fr) In a body জুমবাৰি, আটাই বিলাক লগলাগি ।

en passant (Fr) By the by এই প্ৰসঙ্গত, ইয়াৰ লগতে কলপীয়া ।

en route (Fr) On the road বাটত ; let us go ব'ল ।

entente cordiale (Fr) cordial understanding between two nations দুই ৰাজ্যৰ ভিতৰত সন্ডাভ, মিল ।

e pluribus unum (L) one out of many বহুতৰ ভিতৰত এক ।

ere nata (L) From the circumstances arisen সেই অৱস্থাৰ পৰা যিটো হৈছে ।

errare est humanum (L) to err is human মানুহ মাতেৰে ভুল হয় ।

esse quam videri (L) To be rather than to seem বাহিৰে দেখুৱাতকৈ কাৰ্য্যত হব লাগে ।

est modus in rebus (L) There is a proper mean in all things সকলো কথাৰে এটা মাধ্যম অৱস্থা আছে ।

et ego in Arcadia (L) মৰো আৰ্কেদিয়াত আছিলো
অৰ্থাৎ আনে এই বিষয়ে যিমান জানে মৰো সিমান
জানো।

exempli gratia (L) e. g. = by way of exam-
ple অৰ্থাৎ।

ex natura rei (L) from the nature of
the case সেই কথাৰ অৱস্থা বুলি, কাৰ্য্যৰ
গতিৰ পৰা।

ex nihilo nihili fit (L) Out of nothing, noth-
ing comes য'ত একোৱেই নাই তাৰ পৰা
একোতা উদ্ভব হ'ব নোৱাৰে।

ex officio (L) By virtue of his office কোনো
কামত থকা গুণে হোৱা।

ex parte (L) On one side একতৰফা, বিপক্ষ
অসাক্ষাতে।

ex re nata (L) According to circum-
stance that has arisen উপস্থিত ঘটনা
অনুযায়।

F

facile est inventis addere (L) It is easy to
add to things invented already আনে
যত কৰি উলিওৱা বস্তুত জোৰা দিবলৈ বৰ সহজ।

facta non verbe (L) Deeds not words কাৰ্য্য
(লাগে) কথা নহয়।

factum est (L) It is done এইটো কৰা হল।

fait accompli (Fr) a thing already done
আগেয়েই হৈ যোৱা কাম ; খাটাং কথা।

falsus is uno falsus in omnibus (L) false in
one point false in all এটাত মিছা পৰিলে
ই সকলোতে মিছা।

fama clamosa (L) a current scandal সকলোৰে
জনাজাত বদনাম।

fas est et ab hoste doceri (L) It is right
to be taught even by an enemy শত্ৰু হলেও
তাৰ পৰা শিক্ষা লোৱা উচিত।

felicitas multos habet amicos (L) Prosperity
has many friends সম্পদ কালত অনেক বন্ধু
হয়।

felo de se (L) A suicide আত্মহত্যা।

femme savante (Fr) a learned woman শিক্ষিতা
স্ত্ৰী।

feu de joie (Fr) a bonfire মজি পুৰি কৰা
জ্বোৎসৱ।

fiat justitia ruat celum (L) let justice be
done though heaven falls স্বৰ্গ ভাগি পৰিলেও
চাৰ্য্য পালন কৰিবা।

fide et amore (L) By faith and love বিশ্বাস
আৰু স্নেহেৰে।

fide, sed cui vide (L) trust, but in whom
take care বিশ্বাস কৰিবা, কিন্তু কেনে জনক কৰিবা
সত্ৰধান হ'বা।

flecteri is nequeo superos Acherronta movebo
(L) If I cannot move the gods I will
stir up hell দেৱতাক ল'বাব নোৱাৰিলেও নৰ্কে
ঘোঁৰালিহে এৰিম ; মাছ খৰিব নোৱাৰিলেও পানী
ঘোঁৰালি কৰিম।

forte et fideli nihil difficile (L) To the
brave and faithful nothing is difficult
ধৰ্মপৰায়ণ আৰু সাহসী জনৰ পক্ষে কোনো কথা
অসাধ্য নহয়।

fraus pia (L) A pious fraud ধাৰ্মিক ঠগী।

fronti nulla fides (L) No reliance on the
face মুখ দেখি মানুহ চিনিব নোৱাৰি।

frou-frou (Fr) the rustling of women's
clothes মাইকীৰ পোচাকৰ খচমচনি।

fugit hora (F) The hour flies সময় বৈ
নেথাকে।

functus officio (L) out of office কামৰ পৰা
অৱসৰ লৈ ওলাই অহা।

G

gendernes (F) n. pl. Armed Police অস্ত্ৰধাৰী
কনিষ্টবল বিলাক।

gens de condition (Fr) people of rank ডাঙৰ
মানুহ, ধনী মানুহ।

gens de robe (Fr) lawyers উকীল সঙ্ঘ।

gravis ira regum est semper (L) the anger
of kings is always serious বজাৰ ঠং অতি
ভয়ঙ্কৰ।

gutta cavat lapidem (L) the drop wears
away the stone পানী এটোপ এটোপকৈ পৰি
শিলকো ক্ষয় কৰে।

H

- heu pietas, heu prisca fides (L) Alas for piety! alas for the ancient faith! হায়! দয়ার্থ! হায়! পৌরাণিক ধর্ম-নিষ্ঠা।
- hic et ubique (L) Here and every where ইয়াতেও আন সকলো ঠাইতে, গোটেইখনতে।
- hoc anno (L) In this year এই বছর।
- hominibus plenum, amicis vacuum (L) Full of men, empty of friends মানুষ অসংখ্য কিন্তু বন্ধু শূন্য।
- homme de fortune (Fr) Rich men ধনী লোক।
- homo homini lupus (L) man is a wolf to man মানুষেই মানুষের শত্রু।
- homo sum, humani nihil a me alienum puto (L) I am a man, I count nothing human indifferent to me মই এটা মানুষ যেতিয়া, মানুষ কোনো প্রকারে যোর শত্রু হব নোহাবে।
- homo unius libri (L) A man of one book এটা মাত্র কিতাপ পড়া লোক, অলিঙ্কিত।
- honi soit qui mal y pense (Fr) The shame be his who thinks ill of it যি ভাবে মন্দ ভাবে হওক দণ্ড।
- honneur et patrie (Fr) Honour and native land সম্মান আৰু বদেশ।
- honores mutant mores (L) honours change manners সম্মান পালে মানুষৰ আচৰণ বদলে।
- hostis honori invidia (L) An enemy's hatred is an honour শত্রুৰ ঘৃণা সম্মান সূচক।
- humanum est errare (L) to err is human মানুষ মাজৰে ভুল হয়।

I

- ibidem (L) In the same place, thing or case ভাঙে।
- idem (L) The same সেয়ে।
- id est (L) i. e. That is অৰ্থাৎ।
- ignoratio elenchi (L) The fallacy of ignoring the main point (তর্ক শাস্ত্রমতে) মূল কথা এবি বগাই ফুৰা (দোষ)।
- ignoratio legis neminem excusat (L) Ignor-

- ance of the law excuses no body দোষ কৰি আইন নেজানো ভুলিয়েই কোনো সাবিব নোহাবে।
- il penseroso (L) The pensive man চিন্তাশীল লোক।
- impasse (L) An insoluble difficulty বিমোৰ সম্বন্ধ।
- impedimenta (L) luggage মাল-বস্ত।
- imperium in imperio (L) a government within government এক শাসন প্রণালীৰ ভিতৰতে আন এটা শাসন প্রণালী, ওপৰা-উপৰি গৰ্হণমেষ্ঠ।
- in esse (L) in fact আচলতে, হওঁতে।
- in extenso (L) extensively বিস্তাৰিত ৰূপে।
- in flagranti delicto (L) In the very act of committing the crime জগৰ কৰি থাকোঁতেই হাতে হাতে ধৰা।
- in memoriam (L) In memory স্মরণার্থে।
- in re (L) In the matter সেই বিষয়ে।
- in situ (L) In the original situation প্রথম অৱস্থাত, পূৰ্বৰ ঠাইতে।
- in stain quo (L) In the former state আগৰ অৱস্থাত।
- inter alia (L) Among other things আন বিলাকৰ মাজত, মাজতে।
- inter arma silent legis (L) যুদ্ধৰ মাজত আইন-কানুন নচলে।
- inter nose (L) Between ourselves আমাৰ ভিতৰত।
- inter se (L) Amongst themselves সিহঁতৰ ভিতৰত।
- in toto (L) Entirely সম্পূর্ণৰূপে, সমূলি।
- intra muros (L) Within the walls ভিতৰত; ঘৰৰ ভিতৰৰ।
- in transitu (L) On the passage গৈ থাকোঁতে, বাটত নিওঁতে।
- ipse dixit (L) He himself said it তাৰ নিজৰ কথাতে; resting on bare authority.
- ipso facto (L) Virtually ফলত, পৰিণামে।
- ira furor brevis est (L) rage is a madness in short খং বা কোপ এটা খন্তেকীয়া বলিয়ালি।

judex damnatur cum nocens absolvetur (L) the judge is blamed when a guilty man is acquitted দোষীকে দণ্ড নেশালে জজকে দোষী করে।

jure divino (L) By divine law ঐশ্বরিক বিধান মতে।

jure humano (L) by man made law মানুষের কথায় বিধান মতে।

L

labour ipse voluptas (L) Labour itself is pleasure পরিশ্রম মাত্রই সন্তোষজনক।

L'allegro (L) The cheerful man আনন্দময় লোক।

L'apsus calami (L) A slip of the pen লেখোঁতে ভুল।

L'apsus lingue (L) A slip of the tongue কথার কোবত ওলোবা ভুল কথা।

L'apsus memoriae (L) A slip of the memory পাঠবর্ণ।

Lingua franca (It) any mixed jargon দোহাং, বুড়িষ নোহাং কথা।

locum tenens (L) A deputy or substitute প্রতিনিধি, বদলি।

locus standi (L) A place for standing, a right to interfere স্থিতি, থিয় হবার ঠাই, হস্তক্ষেপ কবির অধিকার।

lusus naturae (L) A freak of nature প্রকৃতির খেলায়ালি, ইশ্বরের খেলা।

M

magni nominis umbra (L) The mere shadow of a mighty name মহৎ লোকের নামের ছাঁটোরেই।

magnum bonum (L) a great good অতি মঙ্গল কার্য।

mala fide (L) Treacherously বিশ্বাসঘাতকতা কবি, অসৎ ভাবে।

moultre vous (Fr) In spite of us আমার বিরূপে।

matinee (Fr) A morning performance দিনের ভাটনা বা গান বাজনা।

mea culpa (L) By my own fault মোর নিজের দোষে।

melee (Fr) A confused scuffle ছবাম্বা।

meo periculo (L) At my own risk মোর নিজের দায়িত্ব।

modus operandi (L) mode of operation কামের বেধ।

modus vivendi (L) mode of living জীবিকার উপায়।

monsieur (Fr) Sir, Mr.—*pl. messieurs* মহাশয়, ডাঙ্গরীয়া।

more majorum (L) After the manner of our ancestors আমাদের পূর্ব পুরুষের দস্তুরমতে।

motu proprio (L) Of his own accord যেচ্ছাপূর্বক।

mutatis mutandis (L) with necessary changes সালসলনি কবি।

mutuus consensus (L) Mutual consent পরস্পরের সম্মতিক্রমে।

N

ne cede malis (L) yield not to misfortune বিপদে অধৈর্য্য নহা।

necessitas non habet legem (L) Necessity has no law আপদে অযুগুত।

nem con (L) Without opposition কোনো আপত্তি নোহোরাঁক, বিনা ওজরে।

ne plus ultra (L) Nothing further অতঃকষ্ট, ইয়াতকৈ আর বেচি একো নাই।

ne sutor ultra crepidam (L) Let not the cobbler go beyond his last যি যেনে জুতকার মানুষ তাক তাতে ঝাঁকিবলৈ দিব লাগে।

nihil ad rem (L) Nothing to the point অচল বিষয়ত একো নহয়।

nihil admirari (L) To admire nothing লোকের একোকে ভাল নেদেখা, আশ্চর্য্য।

nihil desperandum (L) never despair কেতিয়াও হতাশ নহা।

nisi Dominus frustra (L) Unless the Lord favours everything is vain ইহঁদের নকবালে সকলো মিছা।

nisi prius (L) Unless previously আগতে
নহলে।

nolens volens (L) Whether he will or not
দি ইচ্ছা কৰোক নকৰোক।

non compos mentis (L) not of sound mind মন
ঠিক নথকা, বিভ্রম।

non vivimus edere, sed edimus vivere (L) We
do not live to eat, but eat to live আমি
খাবলৈ জীয়াই থকা নাই কিন্তু জীয়াই থাকিবলৈহে
খাওঁ।

nota bene (L) N. B., Mark well বিশেষকৈ জানিব
লগা।

O

obiter dictum (L) a cursory remark কথাৰ
প্ৰসঙ্গত কোৱা কোনো কথা।

omne ignotum pro magnifico (L) everything
unknown is considered to be magnificent
নেদেখা বস্তুটো বৰ ডাল্লৰ বুলি ভাব হয়।

omnia vincit amor (L) love conquer everything
যবমে সকলোকে বশ কৰে।

on dit (Fr) A flying rumour উড়া বাতৰি,
বোঁড়ি।

O tempora ! O more ! (L) What sad times !
what dreadful doings ! হায় ! কি সাংঘাতিক
দিন, কি সাংঘাতিক কাৰ্য্য।

otia dant vitia (L) idleness begets vice এলাহে
পাপ জন্মাই, এলেছবা হৈ বহি থাকিলে মানুহৰ কু-
ভাবনা উৎপত্তি হয়।

P

pactum illicitum (L) An illegal compact অইবধ
সন্মিলন, অকায় বন্ধন।

par excellence (Fr) Eminently অাৰ্গণ স্বৰূপে।

pari passu (Fr) what equal pace together একে-
লগে, সমানে।

per fas et nefas (L) Through right and wrong
কায় অকায় একো নগণি।

personnel (Fr) Persons employed in any
service কোনো কামত খটা লোক সকল ; কৰ্ম-
কাৰকবিলাক।

pleno jure (Fr) with full authority পূৰ্বা
কমত্তাবে।

pot hoc (L) After this ইয়াৰ পাচত।

pot mortem (L) After death মৰাৰ পাচত।

prima facie (L) On the first view প্ৰথমে
দেখাত।

primo (L) In the first place প্ৰথমতে,
আদিতে।

pro patria (L) For our country স্বদেশৰ
বাবে।

pro re nata (L) For a special emergency কোনো
বিশেষ দৰকাৰৰ বাবে।

pro tanto (L) For so much ইমানৰ বাবে।

pro tempore (L) For the time being অলপ দিনৰ
নিমিত্তে।

Q

quære (L) Inquire সোধা।

qui tacet consentit (L) who keeps silence
consents যেনে সন্মতি লক্ষণম, নেমাতি থাকিলেই
সন্মতি বুজায়।

qui va la ? (Fr) Who goes there সেইটো
কোন গৈছে ?

quod erat demonstrandum (L) or Q. E. D.
Which was to be proved প্ৰমাণ কৰি দেখুৱাব
লাগে।

quod vide (L) Which see সেইটো চোৱা।

quo jure ? (L) By what right কোনো স্বত্ব
মতে।

R

rara avis (L) A rare bird, prodigy অলুত
জন্তু।

religio loci (L) The religious spirits of the
place সেই ঠাইৰ স্বৰ্গভাৱ।

repondenz sil vous plait (Fr) (বচ-পংখ্য-চিল্-ভৌ-প্লে)
(Fr) R. S. V. P.--Reply if you please অনুগ্ৰহ
কৰি উত্তৰ দিব।

ruit mole sua (L) It falls by its own weight
ইয়াৰ নিজৰ ভৰতে নিজে পৰিছে।

rue contre ruse (L) cunning against cunning
হলে ছলক কাঢ়ে ; টেক্কাৰে টেক্কাৰে ধৰে।

S

salvo jure (L) The right being safe হওঁ নিৰাপদ
হোৱাত।

sans gene (Fr) at ease বিনা বাধাই।
sans souci (Fr) Without care বিনামত্বে।
sapere aude (L) Dare to be wise জ্ঞান প্রকাশ
 কৰিবলৈ সাহস কৰিবা।
sat sapienti (L) enough for the wise জ্ঞানীৰ
 নিমিত্তে সেয়ে বহুত।
sic itur ad astra (L) such is the way to the
 stars to fame তৰাৰ ওচৰ চাপিবলৈ এয়ে বাট ;
 যশ লাভ কৰিবৰ এয়ে উপায়।
similia similibus curantur (L) like things are
 cured by like যেনে বোগ জন্মাই সেয়ে তাৰ ঔষধ,
 হলে হুলক কাঢ়ে।
si vis pacem para bellum (L) If you would
 have peace, be ready for war শান্তি লাগে যদি
 যুদ্ধলৈ সাজু হোৱা।
status quo (L) The state in which তেনে অৱস্থাত,
 স্থিতি, প্ৰতিপত্তি।
Sturm und Drang (Ger) storm and stress, violent
 commotion জোৰজবৰ, ধুমধাম, হেঁচা।
sub judice (L) Under consideration
 বিচাৰাধীন।
sub pena (L) under a penalty দণ্ডযোগ্য,
 দণ্ডভোগ কৰি।
sub rosa (L) Privately গোপনে।
summum bonum (L) The chief good শ্ৰেষ্ঠ
 মূল্য।
Sutor ne supra crepidam judicaret (L) let
 not the cobbler venture above his last
 ফটা জোঁতা সিয়া মূঢ়ীয়াৰক তাৰ ঠাঁচ এৰি ওপৰলৈ
 উঠাব নিদিবা ; ছোট মানুহক ডাঙৰটো কৰি
 নুজুলাবা।

T

Tedium vitae (L) Weariness of life জীৱনৰ
 অশান্তি।
tempora mutantur, nos et mutamur in illis (L)
 Times are changed and we with them সময়
 পৰিৱৰ্তনশীল আশিঙ তাৰ লগতে তেনে।
tempus fugit (L) Time flies সময় উড়ি উড়ি
 গৈছে।

terra incognita (L) an unknown country
 অপৰিচিত দেশ।
tertium quid (L) A third something কোনো
 তৃতীয়।
Timeo Danaos et dona ferentes (L) I fear
 the Greeks even when bringing gifts ক্ৰীক-
 বিলাক এনে ভয় লগা যে সিহঁতে পুৰস্কাৰ আনিলেও
 ভয় নকৰাকৈ নেখাৰিবা।
tria juncta in uno (L) three in one এজনতে তিনি
 জন, এজনতে তিনি মূৰ্ত্তি।
Tycoon (টাইকুন) *n.* (Jap) the Shoguns of
 Japan জাপান দেশৰ সেনাপতি ; great prince
 ডাঙৰ কোঁঠৰ।

U

ultra vires (L) Beyond one's power ক্ষমতাৰ
 বহিষ্কৃত।
ultima thule (L) The utmost limit নিচেই
 শেষ সীমা।
ut infra (L) As below তলত কোৱা মতে।
ut supra (L) As above ওপৰত কোৱা মতে,
 ওপৰোক্ত।

V

vade mecum (L) A constant companion নিত্য
 সহচৰ, লগত লৈ ফুৰা।
valet de chambre (Fr) An attendant লত্তৱা।
veni, vidi, vici (L) I came, I saw, I con-
 quered মই আহিলো, দেখিলো, জয় কৰিলো।
verbatim et literatim (L) word for word and
 letter for letter প্ৰতি আখৰে আখৰে শব্দে
 শব্দে।
verbum sapienti sat est (L) = *verb sap* and *verb.*
sat. A word is enough for a wise man জ্ঞানীৰ
 নিমিত্তে একেবাৰেই বহুত।
veritas odium parti (L) Truth begets hatred
 সঁচা কথাই ঘৃণা জন্মাব।
versus or V. (L) Against বৰাদে, বিপক্ষে।
vestigia nulla retrorsum (L) No going back
 (from lion's den) সিহঁৰ গাঁতৰ পৰা উভতি
 অহা টান।
via (L) By way of বাটেদি।

via media (L) a middle course মজামজি উপায়।

via trita, via tuta The beaten path is the safe path চলাচল কৰি থকা পথেই সুপথ।

vice (L) in the place of কাৰো ঠাইত।

vice versa (L) The terms being exchanged আকৌ ইটোৰ পৰা সিটোৱৈল, অদল-বদলকৈ।

vis a tergo (L) compulsion from behind পাচকালৰ পৰা দিহা হেঁচা।

vis a vis (Fr) Opposite মুখামুখী, বিপৰীতে।

vita patris (L) In the fathers life time পিতাৰ দিনত। (or V. P.)

vivat regina (L) Long live the queen বানী দীৰ্ঘায়ু হওক।

vivat rex (L) Long live the king বজা দীৰ্ঘায়ু হওক।

viva voce (L) By oral testimony মুখে মুখে লোৱা। মৌখিক প্ৰমাণ দ্বাৰা।

vive valeque (L) life and health to you তোমাৰ আয়ুৰ জীৱন্তি হওক।

volo non valeo (L) I am willing but unable মই ইচ্ছা কৰোঁ কিন্তু নোৱাৰোঁ।

Vox populi vox Dei (L) the voice of the people is the voice of God বাইজৰ মতেই ঈশ্বৰৰ মত।

Vulgo (L) commonly সাধাৰণতে।

W

Weltschmerz (Ger) sympathy with world sorrow পৃথিৱীৰ লোকৰ দুখত দুঃখিত হোৱা ৩৭।

Weltgeist (Ger) the world spirit সংসাৰৰ উত্তেজনা।

Z

Zombie (কন্‌বি) *n.* bodies without soul, a dead man with seeming life, (in Haiti isle) জীবাশ্মাহীন লোক, প্ৰেত।

APPENDIX D

THE GREEK ALPHABET

A	α	alpha	=	a
B	β	bēta	=	b
Γ	γ	gamma	=	g
Δ	δ	delta	=	d
E	ε	epsilon	=	e
Z	ζ	zēta	=	z
H	η	ēta	=	ē
Θ	θ	thēta	=	th
I	ι	iōta	=	i
K	κ	kappa	=	k
Λ	λ	lambda	=	l
M	μ	mū	=	m

N	ν	nū	=	n
Ξ	ξ	xī	=	x (ks)
O	ο	omicron	=	o
Π	π	pī	=	p
P	ρ	rhō	=	r
Σ	σ	sigma	=	s
T	τ	tau	=	t
Υ	υ	upsilon	=	u
		(often transcribed y)		
Φ	φ	phī	=	ph
X	χ	chī	=	kh
		(often transcribed ch, as in Latin)		
Ψ	ψ	psī	=	ps
Ω	ω	ōmega	=	ō

APPENDIX E

Roman numerals (বোম্যান সংখ্যা বুজুরা লেখ)

I = 1	XX = 20	XXXIX = (30+9)
II = 2	XXI = 21	XL = (50-10)
III = 3	XXII = 22	L = 50
IV = 4	XXIII = 23	LX = 60
V = 5	XXIV = 24	LXX = 70
VI = 6	XXV = 25	LXXX = 80
VII = 7	XXVI = 26	XC = 90(100-10)
VIII = 8	XXVII = 27	C = 100
IX = 9(X-1)	XXVIII = 28	CC = 200
X = 10	XXIX = (20+9)	CCC = 300
XI = 11	XXX = 30	CD = 400(500-100)
XII = 12	XXXI = 31	D = 500
XIII = 13	XXXII = 32	DC = 600
XIV = 14	XXXIII = 33	DCC = 700
XV = 15	XXXIV = 34	DCCC = 800
XVI = 16	XXXV = 35	CM = 900(1000-100)
XVII = 17	XXXVI = 36	M = 1000
XVIII = 18	XXXVII = 37	MC = 1100
XIX = 19(X+9)	XXXVIII = 38	MD = 1500

If a letter or set of letters is placed before a letter of **higher value**, it is to be deducted from the latter before they are added.

For instance

$$\begin{cases} C = 100 \\ IIC = 100 - 2 = 98 \\ D = 500 \\ CD = 500 - 100 = 400 \\ L = 50 \\ IXL = 50 - 9 = 41 \end{cases}$$

MCM = 1000+900 = 1900 ; MCMLI = 1951
DXL = 500+40 = 540

MDCLXVIII = as they are arranged
in order of value as :-

M = 1000
D = 500
C = 100
L = 50
X = 10
VIII = 8

APPENDIX F

MATHEMATICAL SYMBOLS

\pm	plus or minus.	Σ	the sum of the terms indicated.
$=$	is equal to.	Π	the product of the terms indicated.
\equiv	is identically equal to.	$ x $	the absolute value of x .
\approx	is approximately equal to.	\bar{x}	the mean value of x .
\neq	is not equal to	$\begin{vmatrix} a_1 & b_1 & c_1 \\ a_2 & b_2 & c_2 \\ a_3 & b_3 & c_3 \end{vmatrix}$	a determinant representing $a_1 b_2 c_3 - a_1 b_3 c_2 + a_2 b_1 c_3 - a_2 b_3 c_1 + a_3 b_1 c_2 - a_3 b_2 c_1$.
$>$	is greater than.	f or F	function.
\geq	is not greater than.	$f(x)$	function x .
$<$	is less than.	$F(x)$	
\leq	is not less than.	$\phi(x)$ &c.	
\geq	is greater than or equal to.	Δ	finite difference or increment.
\leq	is less than or equal to.	$\Delta x, \delta x$	the increment of x .
\therefore	therefore.	dx	an increment of x considered as tending to zero.
\because	because.	D	differential coefficient.
\angle	angle.	$\frac{dy}{dx}$	the differential coefficient of y with respect to x .
\parallel	parallel.	$F'x$ stands for	$\frac{d(F(x))}{dx}$.
\perp	perpendicular.	$\frac{d^2y}{dx^2}$	the second differential of y with respect to x .
$x!$ or Γx	factorial x .	$\frac{\partial y}{\partial u}$	the partial differential of y with respect to u , where y is a function of u and another variable (or variables).
\propto	varies directly as.	\int	integral.
$a:b::c:d$	a is to b as c is to d .	COMMON CONSTANTS	
π	pi; the ratio of the circumference of a circle to its diameter, approx. 3.14159.	c	velocity of light in vacuo, 2.9978×10^{10} cm. per second.
e or ϵ	(1) the base of natural logarithms, approx. 2.71828. (2) the eccentricity of a conic section.	e	electronic charge, 1.602×10^{-20} e.m.u., or 4.802×10^{-10} e.s.u.
i	the imaginary square root of -1 .	g_0	standard gravity, 980.665 cm. per second per second.
ω, ω^3	the imaginary cube roots of 1.	h	Planck's constant, the constant in the expression for the quantum of energy.
∞	infinity.	m	the mass of an electron at rest, 9.11×10^{-28} grams.
x^n	$x \times x \times x \dots$ to n factors.	N_0	Avogadro number, number of molecules per gram-molecule, 6.023×10^{23} .
x^{-n}	$\frac{1}{x^n}$.		
$x^{\frac{1}{n}}$	$\sqrt[n]{x}$, the n th root of x .		
x^0	= 1.		
$x \rightarrow a$	x approaches the limit a .		
θ	the angle between the radius vector and the polar axis.		
$\sin^{-1} x$	the principal value of the angle whose sine is x . Similarly $\cos^{-1} x, \tan^{-1} x$, &c.		
\sinh	<i>sinus hyperbolicus</i> , the hyperbolic sine. Similarly <i>cosh</i> , <i>tanh</i> , &c.		

APPENDIX G

THE METRIC SYSTEM

The Greek prefixes (*deca, hecto, kilo, myria*) denote multiplication.
The Latin prefixes (*deci, centi, milli*) denote division.

MEASURES OF LENGTH

The **METRE** (Fr. *METRE*), the unit of length, originally intended to be the ten-millionth part of a line drawn from the Pole to the Equator, is now more exactly defined as the distance, at the melting point of ice, between two points on a platinum-iridium bar at the International Bureau of Weights and Measures near Paris.

1 Metre	= as above.	1 Decimetre	= $\frac{1}{10}$ th of a metre.
1 Decametre	= 10 metres.	1 Centimetre	= $\frac{1}{100}$ th "
1 Hectometre	= 100 "	1 Millimetre	= $\frac{1}{1000}$ th "
1 Kilometre	= 1000 "		
1 Myriametre	= 10,000 "		

SQUARE MEASURE

The **ARE**, the unit of surface measure, is a square the side of which is ten metres long.

1 Are	= 100 square metres.	1 Deciare	= $\frac{1}{10}$ th of an are.
1 Decare	= 10 ares.	1 Centiare	= $\frac{1}{100}$ th of an are,
1 Hectare	= 100 "		or 1 square metre (metre carre).

MEASURES OF WEIGHT

The **GRAM**(ME), the unit of weight, originally defined as the weight of a cubic centimetre of distilled water at 4° Centigrade, is $\frac{1}{1000}$ th part of the mass of the International Prototype Kilogram(me), a cylinder of platinum-iridium.

1 Gram(me)	= as above.	1 Decigram(me)	= $\frac{1}{10}$ th of a gram.
1 Decagram(me)	= 10 gram.	1 Centigram(me)	= $\frac{1}{100}$ th "
1 Hectogram(me)	= 100 "	1 Milligram(me)	= $\frac{1}{1000}$ th "
1 Kilogram(me),		1 Tonne or metric ton	= 1000 kilos.
or kilo	= 1000 "		
1 Myriagram(me)	= 10,000 "		

$\frac{1}{2}$ kilogram(me) is called a *livre*.

MEASURES OF CAPACITY, DRY AND LIQUID

The **LITRE**, the unit of the measures of capacity, dry and liquid, originally defined as the volume of a cubic decimetre, is the volume of a kilogram of pure, air-free water at temperature of maximum density.

1 Litre	= as above.	1 Decilitre	= $\frac{1}{10}$ th of a litre.
1 Decalitre	= 10 litres.	1 Centilitre	= $\frac{1}{100}$ th "
1 Hectolitre	= 100 "	1 Millilitre	= $\frac{1}{1000}$ th "

MONEY

1 Franc	= 100 centimes.	1 Decime	= 10 centimes.
		1 Sou	= 5 "

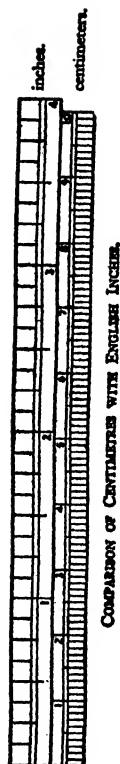
METRIC LINEAL MEASURES, &c., TO BRITISH SYSTEM

LINEAL

Millimetre	0.0394 inch.		
Centimetre	0.3937 "		or less than two-fifths of an inch.
Decimetre	3.937 inches		nearly 4 inches.
Metre	39.3701 "		about 3 feet 3 inches.
Hectometre	0.0621 mile.		about $\frac{1}{16}$ of a mile.
Kilometre	0.6214 "		8 kilometres = 5 miles (approximately).

SQUARE

Centiare	1.196 square yard.		or $\frac{1}{10}$ th square yards.
Are	3.954 poles		40 $\frac{1}{2}$ ares = 1 acre (approximately).
Hectare	2.471 acres.		nearly 2 $\frac{1}{2}$ acres.
Myriametre	0.386 square mile		or 247 acres.

The Metric System—continued

BRITISH LINEAL MEASURES, ETC., TO METRIC SYSTEM

British LINEAL	Metric
Inch	25.399 millimetres.
Foot	30.479 centimetres.
Yard	0.914 metre.
Chain (as yards)	20.116 metres.
Furlong (10 chains)	201.164 metres.
Mile	1.609 kilometre (5 miles = 8 kilometres, nearly).
SQUARE	
Square Foot	0.29 square decimetres.
Acre	0.405 hectare, or about 40½ area.
Square mile	2.599 square kilometres (100 sq. miles = 260 sq. kilo- metres, roughly).

METRIC WEIGHTS TO BRITISH SYSTEM

Metric	British
Decigram(me)	1.543 grain, or about 1½ grains.
Gram(me)	15.432 grains.
Decagram(me)	0.353 ounce avoirdupois, about ⅓ of an ounce avoi- rduois.
Hectogram(me)	3.527 ounces, nearly ½ pound.
Kilogram(me) or kilo	2.2046 pounds. In trade, a kilo is reckoned as 10 per cent. more than 2 pounds.
Tonne or metric ton	2204.6 pounds.

BRITISH WEIGHTS TO METRIC SYSTEM

British	Metric
Grain	0.0648 gram(me).
Ounce (avoirdupois)	28½ gram(me)s.
Pound	454 "
Pound (troy)	373 "
Cwt. (avoirdupois)	50.8 kilos.
Ton	1016 "

METRIC LIQUID AND CORN MEASURES TO BRITISH SYSTEM

Metric	British
Litre	1.76 pint (imperial), or about 1½ pints.
Hectolitre	22.01 gallons, or about 22 gallons.

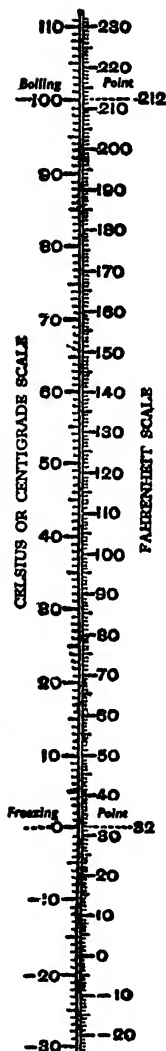
BRITISH LIQUID AND CORN MEASURES TO METRIC SYSTEM

British	Metric
Pint	0.568 litre, or more than ½ a litre.
Quart	1.136 litre, about 1½ litres.
Gallon	4.543 litres, about 4½ litres (11 gallons = 50 litres).
Peck	9.087 litres, about 9 litres.
Bushel (8 gallons)	36.348 litres, about 36½ litres.
Quarter (8 bushels)	290.8 hectolitres, about 3 hectolitres.

THERMOMETER SCALES

$$^{\circ}\text{Fahrenheit} = \frac{9}{5}(^{\circ}\text{Celsius} - 32) + 32$$

$$^{\circ}\text{Celsius} = \frac{5}{9}(^{\circ}\text{Fahrenheit} - 32)$$

APPENDIX H

EQUIVALENTS FOR TERMS USED IN THE CONSTITUTION OF INDIA

(সাংবিধানিক পরিভাষা)

A		B	
Abandonment—	পরিত্যজন ।	Affect prejudicially—	প্রতিকূল প্রভাব বিস্তার করা ।
Abridge—	সংকোচন ।	Affirmation—	প্রতিজ্ঞান ।
Abrogate—	নিবাকরণ ।	Agency—	অভিকরণ ।
Access—	প্রবেশ ।	Agent—	অভিকর্তা ।
Account—	লেখা ।	Agreement—	কবাব, চুক্তি ।
Accrue—	প্রাপ্ত ।	Air force—	বিমান বল ।
Accrued—	প্রাপ্ত ।	Air navigation—	বিমান পরিবহন ।
Accusation—	অভিযোগ ।	Air traffic—	বিমান যাতায়াত ।
Accused—	অভিযুক্ত ।	Airways—	বায়ুপথ ।
Acquisition—	অর্জন, অধিগ্রহণ ।	Alien—	অজ্ঞদেশীয় ।
Act (n)—	অধিনিয়ম, আইন ।	Alienate—	অস্থ সংক্রামণ ।
Acting (e.g. chairman)—	কার্য্যকারী ।	Alienation—	অস্থ সংক্রামণ ।
Actionable wrong—	অভিযোগ্য দোষ ।	Allegation—	অভিকথন ।
Adaptation—	অনুকলন ।	Allegiance—	নিষ্ঠা ।
Addressed—	সংঘোষিত ।	Allocation—	বাটোরাবা ।
Adherence—	তদনুযুক্তি ।	Allot—	বন্টন ।
Ad hoc—	তদর্থ ।	Allotment—	বাট ।
Adjourn—	সংগন, স্থগিত করা ।	Allowances—	ভাত্ত ।
Administer—	প্রশাসন ।	Amendment—	সংশোধন ।
Administered—	প্রশাসিত ।	Amnesty—	সর্বক্ষম ।
Administration—	প্রশাসন ।	Amount—	বাশি ।
Administrative—	প্রশাসনীয় ।	Ancillary—	সহায়ক ।
Administrative functions—	প্রশাসনীয় কৃত্য ।	Annual—	বার্ষিক ।
Administrator-General—	মহা প্রশাসক ।	Annual financial statement—	বার্ষিক বিত্ত বিবরণ ।
Admiralty—	নৌকাধিকরণ ।	Annuities—	বার্ষিকী ।
Admissible—	গ্রাহ্য ।	Annulment—	রদ করণ ।
Adoption—	দত্তক গ্রহণ ।	Appeal—	আপীল ।
Adulteration—	অপমিশ্রণ ।	Appear—	উপস্থিত হোতা ।
Adult suffrage—	বয়স্কমতাবিকার ।	Appended—	সংলগ্ন ।
Advance—	অগ্রিম ধন, আগধন ।	Application—	প্রযুক্তি আবেদন পত্র ।
Advice—	মন্ত্রণা, পরামর্শ ।	Appointment—	নিযুক্তি ।
Advisory council—	মন্ত্রণা পরিষদ ।	Appropriation—	বিনিয়োগ ।
Advocate—	অধিবক্তা ।	Appropriation bill—	বিনিয়োগ বিধেয়ক ।
Advocate-General—	মহাধিবক্তা ।	Approve—	অনুমোদন করা ।
		Approval—	অনুমোদন ।
		Arbitral tribunal—	মধ্যস্থতাধিকরণ ।
		Arbitration—	মধ্যস্থতি নির্ণয় ।
		Arbitrator—	মধ্যস্থ ।
		Area—	ক্ষেত্র ।
		Armed forces—	সশস্ত্র বল ।
		Arrest—	আটক করা, বন্দী করা ।
		Article—	অনুচ্ছেদ ।
		Assemble—	সমবেত হোতা ।
		Assembly—	সভা ।
		Assent—	অনুমতি ।
		Assessment—	নির্ধারণ ।
		Assignment—	দোম্পনা, সমর্পণ করা, চুক্তি ।
		Association—	সংস্থা ।
		Assurance of property—	সম্পত্তি হস্তান্তরন পত্র ।
		As the case may be—	যথাস্থিতি ।
		Attach—	কোষাকী, ক্রোড়ী ।
		Attorney-General—	মহাধিবক্তা ।
		Audit—	লেখা পরীক্ষা ।
		Auditor-General—	মহালেখা পরীক্ষক ।
		Authentication—	প্রমাণীকরণ ।
		Authorise—	প্রাধিকৃত ।
		Authority—	প্রাধিকারী ।
		Autonomous—	স্বায়ত্ত ।
		Autonomy—	স্বায়ত্ততা ।
		Award—	পঞ্চাং ।

Benefit—হিত ।	Certificate—প্রমাণ পত্র ।	Committee, select—প্রবৰ
Betting—পণ কৰা, পণক্রিয়া ।	Certiorari—উৎপ্রেয়ণ লেখা ।	সমিতি ।
Bi-cameral—দ্ব্যবীয়া ।	Cess—উপকৰ ।	Committee, standing—স্থায়ী
Bill—বিধেয়ক ।	Chairman—সভাপতি ।	সমিতি ।
Bill of Exchange—বিনিময় পত্র ।	Charge—ভাৰ, ভারলোহা ।	Common good—সাৰ্বজনিক
Bill of indemnity—পৰিহাৰ	Charge—দোষাৰোপ ।	কল্যাণ ।
বিধেয়ক ।	Charity—পূৰ্ত্ত, দান ।	Common seal—সামান্য মুহুৰা ।
Bill of lading—বহন পত্র ।	Charitable and religious-	Communicate—সংগাৰ কৰা ।
Board—মণ্ডলী ।	endowments—পূৰ্ত্ত, ধাৰ্মিক,	Communication—means of—
Body—নিকাশ, সজা ।	ধৰ্ম্মস্ব ।	সংগাৰ সাধন ।
Body corporate—নিগম নিকাশ ।	Cheque—চেক ।	Community—লোকসমাজ,
Body-governing—শাসনিকায় ।	Chief—মুখ্য ।	সমুদায়, সম্প্রদায় ।
Bona vacancia—খালীস্থান ।	Chief Commissioner—মুখ্য	Commute—লুপ্তকৰণ ।
Borrowing—ঊধাৰ গ্রহণ,	আয়ুক্ত ।	Company—সমবায়, কোম্পানী ।
ধাৰলোহা ।	Chief-election-Commissioner—	Compensation—প্রতিকার,
Boundary—সীমা ।	মুখ্য নিৰ্বাচন আয়ুক্ত ।	ক্ষতিপূৰণ ।
Broadcasting—প্রসাৰণ ।	Chief Judge—মুখ্য দায়াবীশ ।	Competent—সক্ষম, ক্ষমতাশাল ।
Business—কাৰবার ।	Chief Justice—মুখ্য দায়াবীশপতি ।	Complaint—কৰিয়াদ ।
Bye-election—উপনিৰ্বাচন ।	Chief Minister—মুখ্যমন্ত্রী ।	Complainant—কৰিয়াদী ।
Bye-law—উপবিধি ।	Citizenship—নাগৰিকতা, পৌৰত্ব ।	Comptroller and Auditor
	Civil—ব্যৱহাৰ, অটেনিক ।	General—নিয়ন্ত্ৰক-মহালেখা
	Civil Court—দেৱানী, ব্যৱহাৰ	পৰীক্ষক ।
	আদালত, ব্যৱহাৰ ন্যায়ালয়,	Compute—সংগণনা ।
	ব্যৱহাৰালয় ।	Concurrence—সহমতি ।
Calling—আজ্ঞাবিকা, জীৱিকাৰ ।	Civil power—ব্যৱহাৰ শক্তি,	Concurrent list—সমবর্তী সূচী ।
Camp—শিবিৰ ।	অটেনিক শক্তি ।	Condition—সৰ্ত্ত ।
Candidate—অভ্যর্থী, প্রার্থী,		Condition of service—
উন্মোদনৰ ।	Civil wrong—ব্যৱহাৰ বিষয়ক	সেৱাৰ সৰ্ত্ত ।
Cantonment—কটক, হাটনি ।	দোষ ।	Conference—সম্মিলনী, সম্মেলন ।
Capacity—সামৰ্থ্য ।	Claim—দাবী ।	Confidence, Want of—
Capital—মূলধন, পুঁজি ।	Clarification—স্পষ্টীকৰণ ।	বিশ্বাসৰ অভাৱ ।
Capital Value—মূলধন, মূল্য ।	Clause—খণ্ড ।	Conscience—অন্তৰ্জ্ঞেয় ।
Capitation tax—প্রতিব্যক্তি কৰ ।	Code—সংহিতা ।	Consent—সম্মতি ।
Carriage—পৰিবহন	Coinage—টকন, কপকৰা ।	Consent previous—পূৰ্ব সম্মতি ।
Casting vote—নিৰ্ণায়ক মত ।	Collector—আইণ্ডা ।	Consequential—আনুষ্ঠানিক ।
Cattle-pound—পণ্ড অৱৰোধ, গৰু	Colonization—উপনিবেশন ।	Consideration—বিচাৰ ।
পাউণ্ড, কাজী হোচ ।	S. D. C.—সমাহৰ্ত্তা ।	Consolidated Fund—সংকিত
Cause—বাদ ।	Commerce—বাণিজ্য ।	নিহি ।
Cause of action—বাদমূল ।	Commercial—বাণিজ্য সম্বন্ধ ।	Constituency—নিৰ্বাচন ক্ষেত্ৰ ।
Census—জন গণনা ।	Commission—আইত্তোজ ।	Constituency, territorial—
Central Intelligence Bureau—	Commissioner—আয়ুক্ত ।	প্রাদেশিক নিৰ্বাচন ক্ষেত্ৰ ।
কেন্দ্ৰীয় গুপ্তবাৰ্ত্তা বিভাগ,	Committee—সমিতি ।	
চোৰাং চোৰাবিভাগ ।		

Constituent Assembly— সংবিধান সভা।	Council, regional—প্রাদেশিক পৰিষদ।	Debentures—ঋণপত্র।
Constitution—সংবিধান।	Council, tribal—জনজাতি পৰিষদ।	Debit—বিকলন, খৰচ।
Consul—বাদিভ্যক্ত।	Countervailing duty— প্রতিবন্ধ।	Debt—ঋণ।
Consultation—পরামর্শ।	Court—ত্যায়ালায়।	Decision—বিশিষ্ট, সিদ্ধান্ত।
Construe—অর্থ করা।	Court of Appeal—পুনৰিচাৰ ত্যায়ালায়, আপীল আদালত।	Declaration—ঘোষণা।
Consumption—উপভোগ।	Court, Civil—ব্যৱহাৰ ত্যায়ালায়।	Decree—আজ্ঞাপ্তি, ডিক্ৰী।
Contact—সম্পর্ক।	Court, Criminal—দণ্ড ত্যায়ালায়।	Dedicate—সমর্পণ।
Contagious—সাংসর্গিক, সংক্রামক	Court, District—জিলা ত্যায়ালায়, মণ্ডল ত্যায়ালায়।	Deed—বিলেখ, খত, দলিল।
Contempt—অৱমান।	Court, Federal—ফেডাৰেল ত্যায়ালায়।	Defamation—মানহানি।
Contempt of Court—ত্যায়ালায় অৱমান।	Court, High—উচ্চ ত্যায়ালায়।	Defence—প্রতিৰক্ষা।
Context—সমর্ভ, প্রসঙ্গ।	Court, magistrate—দণ্ডাধিকাৰী ত্যায়ালায়।	Deliberate—পর্যালোচনা।
Contingency fund—আকস্মিকতা নিধি, অধস্তন-পুঞ্জি।	Court of Wards—প্রতিপালক অধিকরণ।	Delimitation—পৰিসীমৰ।
Contract—সংবন্ধ।	Court, revenue—ৰাজস্ব ত্যায়ালায়।	Demand—প্রতিবাচন, দাবী করা।
Contravention—প্রতিকূলতা, উলঙ্ঘন।	Court-session—সভা ত্যায়ালায়।	Demarcation—সীমান্বন।
Contribution—অংশদান।	Credit—প্রত্যয়, আমিন, সাঁকী।	Demobilization—সৈন্য বিহোজন, সৈনিক ভাজি দিয়া।
Control—নিয়ন্ত্ৰণ।	Credit—আকলন।	Deprived—বঞ্চিত করা।
Controversy—প্রতিবাদ।	Crime—অপৰাধ।	Deputy—উপ।
Convention—অভিসম্মত প্রচলিত ৰীতি।	Criminal—অপৰাধী, দণ্ড সৱজি।	Deputy Chairman—উপসভাপতি
Conveyance—হস্তান্তৰ পত্র।	Criminal law—দণ্ডবিধি।	Deputy Commissioner— উপায়ুক্ত।
Convicted—সিদ্ধদোষ, দেব প্রমাণিত, অভিপত্তি	Currency—চল অর্থ।	Deputy President উপ- ৰাষ্ট্রপতি।
Co-operative Society—চৰকাৰী সংস্থা, সমবায় সংস্থা	Custom duty—বহিঃস্বত, সীমান্তস্বত।	Deputy Speaker—উপাধ্যক্ষ।
Copy—প্রতিলিপি, প্রতিকৃতি।	Custom-frontier—স্বত সীমান্ত।	Descent—উত্তৰ।
Copyright—প্রতিলিপি-অধিকাৰ, কৃতিস্বাম্য।	Custom—কবি।	Derogation—পাতল করা, হেৰ করা, অলপ করা।
Corporation—নিগম।	Dealings—ব্যৱহাৰ, লেনা-দেনা।	Design—নক্সা, কপাঙ্কন।
Corporation, sole—একল নিগম	Debate—বাদ-বিবাদ।	Detrimental—অহিতকাৰী।
Corporation, tax—নিগম কৰ।		Diplomacy—ৰাজ্যিক, কূটনীতি।
Corresponding—তৎস্বানী।		Direction—নির্দেশ।
Corrupt—ভ্ৰষ্ট, দুষিত।		Disability—নির্যোগ্যতা, যোগ্যতা নাহোৱা হোৱা।
Cost—পৰিচয়, খৰচ।		Discharge—নির্বহন।
Council—পৰিষদ।		Discipline—অনুশাসন।
Council of Ministers—মন্ত্রী- পৰিষদ।		Disciplinary—অনুশাসন সৱজীয়া, শাস্তি।
Council of States—ৰাজ্য পৰিষদ।		Discovery—প্রকট কৰণ।
		Discretion—স্ববিকেক।
		Discrimination—বিভেদ।
		Discussion—চৰ্চা।

Dismiss—পদচ্যুত কৰণ ।
 Disperse—বিসৰ্জন ।
 Dispute—বিবাদ ।
 Disqualification—অনৈহতা,
 যোগ্যতা নোহোৱা হৱণ ।
 Disqualify—অনৈহত কৰণ,
 যোগ্যতাহীন কৰণ ।
 Dissent—বিমতি, নিমিলা মত ।
 Dissolution—বিহটন ।
 Distribution—বিতৰণ, বিভাজন ।
 District—জিলা, মণ্ডল ।
 District Board—জিলা মণ্ডলী ।
 District Council—জিলা পৰিষদ ।
 District fund—জিলাপুৰি,
 জিলানিধি ।
 Dividend—লভ্যাংশ ।
 Divorce—বিবাহ বিচ্ছেদ ।
 Documents—লেখা, নথ্যাবলী ।
 Domicile—অধিবাস ।
 Domiciled—অধিবাসী ।
 Dulness—মতিমান্দা, গোমোখা ।
 During good behaviour—
 সদাচাৰ পৰ্য্যন্ত ।

During the pleasure of the
 President—ৰাষ্ট্ৰপতি প্ৰসাদ
 পৰ্য্যন্ত

Duty—তন্ত্ৰ, কৰ্ত্তব্য, বৰী ।
 Duty, Custom—সীমা তন্ত্ৰ ।
 Duty, death—মৰণ তন্ত্ৰ ।
 Duty, estate—সম্পত্তি তন্ত্ৰ ।
 Duty, export—নিৰ্য্যাত তন্ত্ৰ ।
 Duty, import—আয়াত তন্ত্ৰ ।
 Duty, stamp—মুদ্ৰাক তন্ত্ৰ ।
 Duty, succession—উত্তৰাধিকাৰ
 তন্ত্ৰ ।

E

Economic—আৰ্থিক ।
 Education—শিক্ষা ।
 Efficiency of administration—
 প্ৰশাসন কাৰ্য্যক্ষমতা, প্ৰশাসন
 কাৰ্য্যপটুতা

Elect—নিৰ্বাচন ।
 Elected—নিৰ্বাচিত ।
 Election—নিৰ্বাচন ।
 Election Commissioner—
 নিৰ্বাচন আয়ুক্ত ।
 Election, direct—প্ৰত্যক্ষ
 নিৰ্বাচন ।
 Election, general—সাধাৰণ
 নিৰ্বাচন ।
 Election, indirect—পৰোক্ষ
 নিৰ্বাচন ।
 Electoral roll—নিৰ্বাচক
 নামাৱলী ।
 Electoral rolls—নিৰ্বাচকগণ ।
 Eligibility—পাত্ৰতা ।
 Eligible—পাত্ৰ যোগ্য ।
 Emergency—আপদতা, আপত্তি ।
 Emergent—আপাতী ।
 Emigration—উৎপ্ৰবাস ।
 Emoluments—উপলব্ধি ।
 Employer's liability—নিয়োগক
 দায়ব

Enact—অধিনিয়ম ।
 Encumbered estate—ভাৰগ্ৰস্ত

Endorse—পৃষ্ঠাঙ্কন, অঙ্কন ।
 Endorsed—পৃষ্ঠাঙ্কিত, অঙ্কিত ।
 Endowment—ধৰ্ম্মৰূপ
 Engagements—বচনবন্ধ ।
 Engineering—যন্ত্ৰশাস্ত্ৰ ।
 Enterprise—উদ্যম ।
 Entitled—হকধৰকা ।
 Entrust—হস্ত ।
 Entry—প্ৰৱিষ্টি ।
 Equality—সমতা ।
 Equal protection of laws—
 বিধিৰ সমান সংৰক্ষণ ।

Escheat—ৰাজগামী ।
 Establishment—স্থাপনা,
 সংস্থাপনা ।
 Estates—সম্পদা ।
 Estimate—আঁক, প্ৰাৰ্থন ।

Evidence—সাক্ষ্য ।
 Excess profit—অতিৰিক্ত লাভ ।
 Exclude—অপৰিচ্ছন্ন কৰ ।
 Exclusion—অপৰিচ্ছন্ন ।
 Exclusive jurisdiction—অনন্ত
 ক্ষেত্ৰাধিকাৰ ।
 Executive কাৰ্য্যপালিকা ।
 Executive power—কাৰ্য্যপালিকা
 শক্তি ।
 Exempt—মুক্ত ।
 Exercise—প্ৰয়োগ, অনুষ্ঠান ।
 Ex-officio—পদেন, বিষয়, বাবত ।
 Expenditure—ব্যয় ।
 Explanation—ব্যাখ্যা ।
 Explosives—বিস্ফোটক ।
 Export—নিৰ্য্যাত ।
 Extent—বিশ্তাৰ ।
 External affairs—বৈদেশিক কাৰ্য্য
 Extraclicktion—প্ৰত্যৰ্পণ ।
 Extra territorial operations—
 বাহ্যিকক্ষত্ৰাতিত প্ৰৱৰ্ত্তন ।

F

Factory—কাৰখানা ।
 Faith—ধৰ্ম্ম, শ্ৰদ্ধা ।
 Fare—ভাৰা, কেৰেয়া ।
 Federal Court—ফেডাৰেল
 Fees—দেয় ।
 Finance—বিত্ত ।
 Finance bill—বিত্তবিধেয়ক ।
 Finance Commission—
 বিত্তীয়োপ ।

Financial—বিত্তীয় ।
 Financial obligation—বিত্তীয়
 ডাৰ ।
 Financial statement—বিত্তীয়
 বিবৰণ ।

Fine—অৰ্জদণ্ড ।
 Fishery—মীনক্ৰম ।
 Forbid—নিষেধ ।

Forbidden—নিষিদ্ধ ।	Handicrafts—হস্তশিল্প ।	Inspection—পর্যবেক্ষণ, পরিদর্শন ।
Forces—বল ।	Hazardous—সঙ্কটময় ।	Institution—সংস্থা ।
Foreign affairs—বৈদেশীয় বিনিময় ।	Headman—মুখীয়া, মুখিয়াল ।	Instruction—শিক্ষা, অনুদেশ, হিদায়তে ।
Form—ফর্ম, রূপ, প্রপত্র ।	High Court—উচ্চ আদালত ।	Instrument—লিখিত ।
Formula—মুত্র ।	Honorarium—মানদেয় ।	Insurance—বীমা ।
Formulated—সূত্রিত ।	House—সদন ।	Intercourse—সমাগত, বৃদ্ধি ।
For the time being—তৎসময় ।	House of People—লোকসভা ।	Interest—বিয়াজ, সুদ ।
Freedom—স্বত্বতা, স্বাভিত্তা, অ. জাদী ।		International—অন্তঃরাষ্ট্রীয় ।
Freights—বস্তুভাড়া ।	Illegal—অবৈধ ।	Interpretation—নির্বাচন ।
Frontiers—সীমান্ত ।	Illegal practice—অবৈধাচরণ ।	Intestacy—ইচ্ছাপত্রহীনত, নির্বাসীত্ব ।
Function—কৃত্য ।	Immunity—উদ্ধৃতি ।	Intestate—ইচ্ছাপত্রহীন ।
Function, administrative— প্রশাসনীয় কৃত্য ।	Impeachment—মহাভিযোগ ।	Introduce—পুনর স্থাপন । (পুনঃ স্থাপন) ।
Fund—নিধি ।	Implementing—পরিচালন ।	Introduction—পুনঃস্থাপনা ।
Fund, sinking—নিষ্ক্ষেপ নিধি ।	Impose—আবোপন ।	Invalid—অমঙ্গল ।
Future market—বাহাদা বজার ।	Imprisonment—কারাবাস ।	Invalidity pension—অসমর্থতা নিবৃত্তি বেতন ।
	Improvement trust—সুধাব প্রশাসন ।	Investigation—অনুসন্ধান ।
G	Incapacity—অসমর্থতা ।	Involve—অন্তর্গত ।
Gambling—দ্ব্যস্ত ।	Incidental—প্রাসঙ্গিক ।	Involved—অন্তর্গত ।
Gazette—সূচনা পত্র ।	Incompetency—অক্ষমতা ।	Irregularity—অনিয়মিতা ।
General election—সাধারণ নির্বাচন ।	Incompetent—অক্ষম ।	Issue—বাদ পদ ।
Govern—শাসন করা ।	Incorporation—নিগমন ।	
Governance—শাসন ।	Incumbent of an office— পদধারী ।	Joining time—যোগকাল ।
Government—চরকার, শাসন ।	Indebtedness—ঋণগ্রস্ততা ।	Joint family—অবিভক্ত কুটুম্ব, অবিভক্ত পরিবার ।
Government of a State—রাজ্য- চরকার ।	Industry—উদ্যোগ ।	Judge—জায়াধীশ ।
Government of India—ভারত চরকার ।	Ineligible—অপাত্ত ।	Judge—additional—অপব জায়াধীশ ।
Governor—রাজ্যপাল ।	Ineligibility—অপাত্ততা ।	Judge—extra—অতিরিক্ত জায়াধীশ ।
Grant—অনুদান ।	Infants—শিশু ।	Judgment—নির্ণয় ।
Grant-in-aid—সহায়ক অনুদান ।	Infectious—সংক্রমিক ।	Judicial power—জায়াধিক শক্তি ।
Gratuity—উপাদান ।	Influence—প্রভাব ।	Judicial proceeding—জায়াধিক কার্যবাহী—কার্যবাহিত্ব ।
Guarantee—প্রত্যাবৃত্তি ।	Influence, undue—অযুক্ত প্রভাব ।	Judicial stamp—জায়াধিক মুদ্রাঙ্ক ।
Guardian—সংরক্ষক ।	Inheritance—দায় ।	Judiciary—জায়াধিপালিকা ।
Guidance—বার্গপ্রদর্শন ।	Initiate—উপক্রমণ ।	Jurisdiction—কেন্দ্রাধিকার ।
	Injury—ক্ষতি ।	Justice, Chief—মুখ্য জায়াধিপতি
H	Inland waterways—অন্তর্দেশীয় জলপথ ।	
Habeas Corpus—বন্দী প্রত্যাকীকরণ ।	Inoperative—অপব্যস্ত ।	
	Inquiry—পরিপ্রশ্ন জ্ঞাপ্তি ।	
	Insolvency—দেবলীয়া, দিহালা ।	

L

Labour—শ্রম ।
 Labour Union—শ্রমিক সঙ্ঘ ।
 Land records—ভূ-অভিলেখ ।
 Land tenures—ভূধতি ।
 Law—বিধি ।
 Law of nations—বাস্তবসমূহৰ বিধি
 Legal—বিধি সম্বন্ধীয় ।
 Legislation—বিধান ।
 Legislative power—বিধানশক্তি
 শক্তি ।
 Legislative Assembly—বিধান
 সভা ।
 Legislative Council—বিধান
 পৰিষদ ।
 Legislature—বিধান মণ্ডল ।
 Letters of credit—প্রত্যাহপত্র ।
 Levy—আবোপণ উদগ্রহণ, উগৰা ।
 Liability—দায়িত্ব ।
 Libel—অপমানলেখ ।
 Liberty—স্বাধীনতা ।
 Licences—অনুমতি, লাইচেন্স ।
 Lieutenant-Governor—
 উপৰাজ্যপাল ।
 Limitation—পৰিসীমা ।
 List—সূচী ।
 List, concurrent—সমবর্তীসূচী ।
 List, state—ৰাজ্যসূচী ।
 List, Union—সংঘসূচী ।
 Livelihood—জীৱিকা ।
 Loans—ঊধাৰ ।
 Local area—স্থানীয় ক্ষেত্ৰ ।
 Local authorities—স্থানীয়
 প্ৰাধিকাৰী ।
 Local Board—স্থানীয় নিকাৰ
 Local Government—স্থানীয়
 সন ।
 Local-self-Government—
 স্থানীয় স্বশাসন ।
 Lock up—বন্দীখানা ।
 Lower house—প্ৰথম সদন ।
 Lunacy—উদ্ভাৱ

Lunatic—উদ্ভাৱ ।

M

Maintain—পোষণ কৰ ।
 Maintenance—পোষণ ।
 Major—বয়স্ক ।
 Majority—বহুমত ।
 Mandamus—পৰমাদেশ ।
 Manufacture—নিৰ্মাণ ।
 Maritime shipping—সমুদ্ৰ
 নৌবহন ।
 Maternity relief—
 প্রসূতিসহায়তা, প্রসূতিসাহায্য ।
 Member—সদস্য ।
 Memo—জ্ঞাপ ।
 Memorandum—জ্ঞাপন ।
 Memorial—স্মাৰক ।
 Mental deficiency—মনোবৈকল্য ।
 Mental weakness—মনোদৌৰ্বল্য ।
 Merchandise marks—পণ্য চিহ্ন ।
 Merchandise marine—
 বণিক পোত ।
 Message—সংদেহ ।
 Migration—প্ৰব্ৰজন ।
 Military—সেনা, সৈনিক ।
 Mind, unsound—বিকৃত চিত্ত ।
 Mineral—খনিজ ।
 Mineral resources—খনিজ সম্পদ ।
 Mining settlement—খনিবসতি ।
 Minister—মন্ত্ৰী ।
 Minor—অবয়স্ক ।
 Minority—অল্পসংখ্যকবৰ্গ ।
 Misbehaviour—কদাচাৰ ।
 Modification—অপভেদ ।
 Money—ধন ।
 Money bill—ধন বিধেয়ক ।
 Money lender—সাহকৰ,
 উত্তমৰ্ণ ।
 Money lending—সাহকৰী ।
 Morality—সদাচাৰ ।
 Mortgage—বন্ধক ।
 Motion—প্ৰস্তাৱ ।

Motion for consideration—

বিচাৰাৰ্থ প্ৰস্তাৱ ।

Motion of confidence—বিশ্বাস

প্ৰস্তাৱ ।

Motion of no confidence—

অবিশ্বাস প্ৰস্তাৱ ।

Municipal area—নগৰ ক্ষেত্ৰ ।

Municipal Committee—

নগৰ-সমিতি ।

Municipal corporation—

নগৰনিগম ।

Municipality—নগৰপালিকা ।

Municipal tramways—

নগৰ ৰথায়ান ।

N

Nation—ৰাষ্ট্ৰ ।

National highways—ৰাষ্ট্ৰীয়

ৰাস্তাপথ ।

Naturalisation—দেশীয়কৰণ ।

Naval—নৌসেনা সম্বন্ধী ।

Navigation—নৌ-পৰিবহন ।

Newspapers—সমাচাৰ পত্ৰ ।

Nominate—নাম নিৰ্দেশন,

মনোনয়ন ।

Notice—সূচনা, সূচনা পত্ৰ ।

Notice in writing—লিখিত

সূচনা ।

Notification—অধিসূচনা ।

O

Obligation—জাভাৰ ।

Occupation—উপজীৱিকা, বৰা ।

Octroi—চুঙী ।

Offence—অপৰাধ ।

Office—পদ ।

Officer—পদাধিকাৰী ।

Official residence—পদাৱাস ।

Opinion—অভিপ্ৰায়, বাৰ ।

Order—আদেশ, ব্যৱস্থা ।

Order in Council—পৰিষদ

আদেশ ।

Order standing—স্থায়ী আদেশ ।
 Ordinance—অধ্যাদেশ ।
 Organization—সংগঠন ।
 Own—স্বামী হোতা ।
 Owner—স্বামী ।
 Ownership—স্বামিত্ব ।

P

Pardon—ক্ষমা ।
 Parliament—সংসদ ।
 Party—পক্ষ ।
 Partnership—ভাগিহা ।
 Pass—পারণ ।
 Passed—পারিত, তাঁৰ ।
 Passport—পারপত্ৰ ।
 Patents—একত্ৰ ।
 Pay—বেতন ।
 Peace—শান্তি ।
 Pecuniary jurisdiction—
 আর্থিক ক্ষেত্রাধিকার ।

Penalty—শাস্তি ।
 Pending—লব্ধিত, লব্ধমান ।
 Pension—নিবৃত্তি বেতন ।
 People—লোক, জনতা ।
 Permission—অনুমতি ।
 Permit—অনুমতি, পৰমপদ ।
 Perpetual Succession—স্থায়ত,
 উত্তরাধিকার ।

Perquisite—পৰিলকি ।
 Person—ব্যক্তি ।
 Personal law—স্বীয়বিধি ।
 Petition—যাচিকা, আঞ্জি ।
 Piracy—জলদস্যুতা ।
 Plead—ওকালন কৰা ।
 Pleader—উকাল ।
 Police—আবক্ষক ।
 Police force—আবক্ষক বল ।
 Police station—থানা ।
 Policy of insurance—বীমাপত্ৰ ।
 Port quarantine—পটুগনিবোৰী ।
 Possession—স্বশ, কজা ।
 Posts—পদ, স্থান, অগহ ।

Power—শক্তি ।
 Preamble—প্রস্তাবনা ।
 Preference—অধিমান ।
 Prejudice—প্রতিকূল প্রভাৱ ।
 Preside—পীঠাসীন, অধ্যাসীন ।
 Presiding officer—অধিষ্ঠাতা ।
 Preventive detention—
 নিবারণ নিৰোধ ।

Prime Minister—প্রধান মন্ত্রী ।
 Prison—কাৰাবাস, জেল ।
 Prisoner—কাৰাবন্দী, কয়দী ।
 Privileges—বিশেষাধিকার ।
 Procedure—প্রক্রিয়া ।
 Process—আদেশিকা ।
 Proclamation—উদঘোষণা ।
 Proclamation of emergency—
 আপাতী উদঘোষণা ।
 Production—উৎপাদন ।
 Profession—বৃত্তি, পেছা ।
 Profit—লাভ ।

Prohibited—প্রতিষিদ্ধ ।
 Prohibition—writ of—
 প্রতিষেধ লেখ ।
 Promissory note—প্রমিচনী নট,
 বচন পত্ৰ ।
 Promulgate—প্রখ্যাপন ।
 Propagate—প্রচার কৰা ।
 Property—সম্পত্তি, বিবৃথ, আস্তি ।
 Proportional representation—
 অনুপাতী প্রতিনিধিত্ব ।

Proposal—প্রস্তাবনা ।
 Prorogue—সম্ভাৱমান ।
 Prosecution—অভিযাজন,
 অভিযুক্তি ।
 Provided—পৰন্ত ।
 Provident fund—ভবিষ্য নিধি ।
 Province—প্রান্ত, প্রদেশ ।
 Provision—উপবন্ধ ।
 Proxy—প্রতিপক্ষী ।
 Publication—প্রকাশন ।
 Public Debt—ৰাষ্ট্ৰ ঋণ ।

Public demands—সাৰ্বজনিক
 অভিযাচনা, চৰকাৰী অভিযাচনা ।
 Public health—লোক স্বাস্থ্য ।
 Public notification—সাৰ্বজনিক
 অধিসূচনা, লোক অধিসূচনা ।
 Public order—সাৰ্বজনিক ব্যৱস্থা ।
 Public Service-Commission—
 লোক সেৱাযোগ ।
 Public Services—লোক সেৱা ।
 Punish—দণ্ড দিয়া ।
 Purporting to be done—
 কৰ্ত্তব্য অভিপ্ৰেত ।

Q

Qualification—অৰ্হতা ।
 Quarantine—নিৰোধ ।
 Question of Law—বিধিপ্রশ্ন ।
 Quorum—গণপ্ৰতি ।
 Quo warranto—অধিকার পূছা ।

R

Railway—ৰেল ।
 Ratification—অনুমমৰ্ণন ।
 Ratify—অনুমমৰ্ণন কৰ ।
 Reading, first—প্রথম পঠন ।
 Reading, second—দ্বিতীয় পঠন ।
 Reading, third—তৃতীয় পঠন ।
 Receipt—প্রাপ্তি ।
 Receipt (paper)—পাৱতী, ৰছদ ।
 Recommend—চুপাৰিছ কৰা ।
 Recommendation—চুপাৰিছ ।
 Record—অভিলেখ ।
 Record, court of—অভিলেখ
 দ্বাৰালয় ।
 Record of rights—অধিকার
 অভিলেখ ।
 Recruitment—ভৰ্ত্তি ।
 Recurring—আৱৰ্ত্তক ।
 Redemption—বিমোচন ।
 Redemption charges—বিমোচন
 ভাৰ ।
 Reference—নির্দেশ ।
 Reformatory—সুধাবালয় ।

Refundable to—লোটায়ে জানেনাশী, দুবাই পাওতা।	Review—পুনৰিলােকন।	Social service—সামাজিক সেৱা।
Regional Commissioner— আঞ্চলিক আয়ুক্ত।	Revision—পুনৰীক্ষণ।	Sovereign—ঐক্য।
Regional Councils—আঞ্চলিক পৰিষদ।	Revoke—প্ৰতিসংহৰণ।	Sovereign Democratic Republic—সম্পূৰ্ণ প্ৰজাতন্ত্ৰ-সম্পন্ন লোকতান্ত্ৰাত্মক গণৰাজ্য।
Regional Fund—আঞ্চলিক নিধি।	Reward—পাৰিতোষিক।	Sovereignty—প্ৰভুত্ব।
Register—পঞ্জী।	Rights—অধিকাৰ।	Speaker—অধ্যক্ষ।
Registered—পঞ্জীকৃত; নিৰুদ্ধ, নোদনা।	Rul�—নিয়ম।	Speech, freedom of—বাক্য- স্বাভিত্ত্য।
Registration—পঞ্জীয়ন, পঞ্জীকৰণ, নিবন্ধন।	Rule of the road—পথ নিয়ম।	Staff—কৰ্মচাৰীহীন।
Regulate—বিনিয়ন্ত্ৰণ।	Ruler—শাসক।	Stamp duties—মুদ্ৰাৰ শুল্ক।
Regulation—বিনিয়ন্ত্ৰণ।	S	Standing orders—স্থায়ী আদেশ।
Relevancy—সুসংগতি।		State—ৰাজ্য।
Relevant—সুসংগত।	Safeguard—ৰক্ষাকৰণ, পৰিত্ৰাণ।	State funds—ৰাজানিধি।
Remedy—উপচাৰ।	Salary—বেতন।	Stock exchange—শ্ৰেণী চত্ৰ।
Reminder—অনুস্মৰক।	Sale—বিক্ৰয়।	Sub-Division—উপবিভাগ।
Remission—পৰিহাৰ।	Sanction—মঞ্জুৰী।	Sub-Divisional officer— উপবিভাগীয় পদাধিকাৰী।
Removal—হটোৱা।	Sanction, previous—পূৰ্ব মঞ্জুৰী।	Subject—অধীন, বিষয়।
Remuneration—পাৰিষ্ৰমিক।	Savings—ব্যাৱস্থিতি।	Subject-matter—বাদ বিষয়।
Rent—ভাটিক, লগন।	Schedule—অনুসূচী।	Subordinate officer—অধীন অধিকাৰী।
Repeal—নিৰসন।	Scheduled area—অনুসূচিত ক্ষেত্ৰ।	Succession—উত্তৰাধিকাৰ।
Report—প্ৰতিবেদন।	Scheduled caste—অনুসূচিত- জাতি।	Successor—উত্তৰাধিকাৰী।
Representation—প্ৰতিনিধিত্ব।	Scheduled tribes—অনুসূচিত জনজাতি, অনুসূচিত আদিমজাতি।	Sue—ব্যৱহাৰ লোৱা।
Representative—প্ৰতিনিধি।	Seal—মুদ্ৰা।	Suffrage—মতাধিকাৰ।
Reprieve—প্ৰলম্বন।	Seats—স্থান।	Suit, civil—ব্যৱহাৰ বাদ।
Repugnance—বিৰোধ।	Sections—বিভাগ।	Summon—আহ্বান।
Repugnancy—বিৰোধ।	Security—প্ৰতিভূতি।	Superintendence—অধীক্ষণ।
Repugnant—বিকল্প।	Sentence—দণ্ডাদেশ।	Superintendent—অধীক্ষক।
Requisition—অধিগ্ৰহণ।	Service—সেৱা।	Supplementary—অনুপূৰক।
Research—প্ৰবেষণ, শোধান।	Service charges—সেৱা ভাৰ।	Supplementary grant— অনুপূৰক অনুদান।
Reservation—ৰক্ষণ।	Session—সভা।	Supreme command— সৰ্বোচ্চ সমাদেশ।
Reserved forest—ৰক্ষিত বন।	Share—অংশ।	Supreme Court—উচ্চতম আদালত।
Resignation—পদত্যাগ।	Sheriff—ছেৰীফ্‌।	Suspend—নিলম্বন।
Resolution—সঙ্কল্প।	Single transferable vote— অকল সংক্ৰমণীয় মত।	Suspension—নিলম্বন।
Respite—বিৰাম।	Sinking fund—নিকোপ নিধি।	
Restriction—নিৰ্বন্ধন।	Sitting—উপবেশন, বৈঠক।	
Retire—নিবৃত্ত হোৱা।	Slander—অপমানবচন।	
Retirement—নিবৃত্তি।	Social custom—সামাজিক ৰীতি।	
Revenue—ৰাজস্ব, আগম।	Social insurance—সামাজিক বীমা।	

Tax. capitation—প্রতিব্যক্তি
কৰ ।
Tax, corporation—নিগম কৰ ।
Tax-employment—চাকরি কৰ ।
—Entertainment—প্রমোদ কৰ ।
—Export—নিৰ্ঘাত কৰ ।
—Profession—বৃত্তি কৰ ।
—Income—আয় কৰ ।
—Sales—বিক্ৰয় কৰ ।
—Terminal—সীমাকৰ ।
—Trades—বেপাৰ কৰ ।
Technical training—শিক্ষা
শিক্ষণ ।
Tenant—কিষাণ ।
Tender, legal—বিধিমাঙ্গ ।
Tenure—পদাবধি ।
Term—নিবন্ধন ।
Territorial charges—
প্রাদেশিক ভাৰ ।
Territorial jurisdiction—
প্রাদেশিক ক্ষেত্ৰাধিকাৰ ।
Territorial waters—জলপ্রাঙ্গন ।
Territory—ৰাজ্যক্ষেত্ৰ ।
Tidal waters—ভেলাজল,
জোয়ার জল ।
Title—হক, হক ।
Tolls—পথ কৰ ।
Trade—বাণ্যাপ

Trademarks—বাণ্যাপ চিহ্ন ।
Trade union—কাম্মিক সঙ্ঘ,
বা বাণ্যাপ সঙ্ঘ ।
Traffic—যাতায়াত ।
Traffic in human beings—
মানব পন ।
Training—প্রশিক্ষণ ।
Tram car—ৰথায়ন, ট্ৰেম,
ট্ৰামগাড়ী ।
Tranquility—প্রশান্তি ।
Transfer—স্থানান্তৰণ, হস্তান্তৰণ ।
Transition—সংক্ৰামণ ।
Transport—পরিবহন ।
Transportation—নিৰ্বাসন ।
Treasure troves—নিখাত নিধি ।
Treaty—সন্ধি ।
Tribal area—জনজাতি ক্ষেত্ৰ ।
Tribe—জনজাতি ।
Tribunal—স্থায়িকবণ ।
Triennial—ত্ৰৈবাৰ্ষিক ।
Trust—স্থাস ।

U

Undischarged—অনুশুক্ত ।
Unemployment—বকাৰী ।
Union—সঙ্ঘ ।
Unit—একক ।
Unsoundness of mind—
চৈতন্যহীনতা ।

V

Vacancies—বিক্ত স্থান ।
Vacancy—বিক্ত, বিখাত ।
Vagrancy—আহিষ্টন, আতাবা
গাড়ি ।
Validity—যাণতা ।
Vice-President—উপৰাষ্ট্ৰপতি ।
Village Councils—গ্রাম পরিষদ ।
Violation—অতিক্ৰমণ ।
Visas—ব্ৰিটাইল, বিছা ।
Vocation—ব্যৱসায় ।
Void—শূণ্য ।
Vote—মত ।
Vote, casting—নিৰ্বাচক মত ।
Voter—মতদাতা ।
Votes, on account—
লেখানুদান ।
Votes of credit—প্রত্যয়ানুদান ।

W

Wage—মজুৰী
Wage-living—নিৰ্বাহমজুৰী ।
Warrent—অধিপত্ৰ ।
Will—ইচ্ছাপত্ৰ ।
Winding up—সমাপন ।
Writ—লেখা ।

APPENDIX I

GLOSSARY OF SCIENTIFIC TERMS

(বৈজ্ঞানিক পরিভাষা)

(1) Arithmetic—পাটীগণিত ; Algebra—বীজগণিত

absolute পরম
abstract number বিত্তক সংখ্যা
aliquot part একাংশ
approximate আসন্ন, কাছ, মূল
approximate value আসন্ন মান
arithmetic series সমান্তর শ্রেণী
base নিধান
bionomial বিপদীয়
cardinal অঙ্কবাচক
characteristic of log পূর্ণক
coefficient গুণক, সহগ
commensurable প্রমেয়
complex জটিল
compound মিশ্র, যৌগিক
concrete number বন্ধ সংখ্যা
constant ধ্রুবক
co-ordinates স্থানাঙ্ক
cube ঘন, ঘনফল
cube root ঘনমূল
cubic দ্বিঘাত
decimal দশমিক
denominator হর
difference অন্তর
differential calculus অন্তরকলন
digit অঙ্ক
dimension মাত্রা, ব্যাপ্তি
dividend ভাজ্য, লাভাংশ
divisor ভাজক
double rule of three বহুবাচিক
duo-decimal দ্বাদশিক
elimination অপনমন
equation সমীকরণ
equivalent তুল্য, সমমূল্য
even হুগ, সম
evolution অববর্তন
expansion বিস্তৃতি

exponential theorem সূচক সূত্র
expression বাসি
factor উৎপাদক, গুণনীয়ক
factorial গৌণিক
formula সূত্র
fraction ভগ্নাংশ
function অপেক্ষক
geometric series গুণোত্তর শ্রেণী
graph লেখ
graphical লৈখিক
harmonic series বিপরীত শ্রেণী
homogeneous সমমাত্রিক
identity অভেদ
imaginary কল্পিত
improper fraction অপ্রকৃত
incommensurable অমেয়
indeterminant অনির্ণেয়
index সূচক
infinite অসীম, অনন্ত
integer পূর্ণসংখ্যা
integral calculus সমাকলন
inverse ratio ব্যস্ত অনুপাত
involution উদ্ভাটন
irrational অমূলজ
magnitude মান, পরিমান
mantissa অংক
mean মধ্যক
mixed fraction মিশ্র ভগ্নাংশ
multiple গুণিতক
multiplicant গুণ্য, গুণনীয়
multiplication পূরণ, গুণন
multiplier গুণক
negative ঋণাত্মক
number সংখ্যা
numerator লব
odd অযুগ্ম.

order ক্রম
ordinal গুণবাচক, পূরণবাচক
per cent শতকরা
percentage শতকরা হার
permutation বিস্থাপন
positive ধনাত্মক
power ঘাত
prime মৌলিক
product গুণফল
progression প্রগতি
proportion সমানুপাত
quadratic দ্বিঘাত
quantity বাসি
quotient ভাগফল
rate হার
ratio অনুপাত
rational মূলদ
reciprocal বিপরীত
recurring আবৃত্ত, পৌণঃপুনিক
reduction লঘুকরণ
remainder ভাগশেষ
root মূল
rule of three ত্রৈবাচিক
series শ্রেণী
side (of egriation) পক্ষ
sign চিহ্ন, সংকেত
significant সার্থক
simple সরল
simplification সরলীকরণ
simultaneous equation সহসমী-
করণ
solution সমাধান
square বর্গ
square root বর্গ মূল, দ্বিতীয় মূল
surd কবণী
term পদ

uniform সম	unknown quantity অজ্ঞাত বাশি	variation ভেদ
unit একক	value মূল্য	vulgar (fraction) সামান্ত, তুচ্ছ
unitary method ঐকিক নিয়ম	variable পরবর্তী	zero শূন্য

(2) Geometry—জ্যামিতি ; Conics—শঙ্খবিজ্ঞান ; Trigonometry—ত্রিকোণমিতি

abscissa বাহু, ভূজ	deduction সিদ্ধান্ত	normal অভিলম্ব
acute angle সূক্ষ্মকোণ	degree অংশ	normal section লম্ব-ছেদ
adjacent সম্মিহিত	diagonal কর্ণ	oblique section বক্র-ছেদ, তির্যক-ছেদ
alternate একান্তর	diameter ব্যাস	obtuse angle মূলকোণ
angle কোণ	dihedral angle দ্বিতল কোণ	octahedron অষ্টতলক
arc চাপ	directrix নিঃসারক	opposite angle বিপরীত কোণ
area কালি, ক্ষেত্রফল	divergent মৃত্তমুখী, অপসারী	ordinate কোটি
arm ভূজ, বাহু	eccentricity উৎকেন্দ্রতা	parabola অধিবৃত্ত
axiom স্বতঃসিদ্ধ	ellipse উপবৃত্ত	parallel সমান্তরাল
axis অক্ষ	enunciation সংজ্ঞা নিকৃপণ, নির্বচন	parallelogram সমান্তরিক
centre কেন্দ্র	equiangular সদৃশকোণ	pentagon পঞ্চভুজ
chord জ্যা	equidistant সমদূরবর্তী	perimeter পরিসীমা
circle বৃত্ত	equilateral সমবাহু	perpendicular লম্ব
circular measure বৃত্তীয় মান	escribed বহির্লিখিত	plane সমতল
circumference পরিধি	exterior angle বহিঃ কোণ	pole মেরু
circumscribed পরিলিখিত	external বহিঃস্থ	polygon বহুভুজ
coincidence সমাপত্তন	face তল	polyhedron বহুতলক
collinear একরেখীয়	figure চিত্র	postulate স্বীকার্য
complementary angle পূরক কোণ	focus নাভি	problem সমস্যা
concentric এককেন্দ্রী	hyperbola পরাবৃত্ত	projection অভিক্ষেপ
concurrent সমবিন্দু	hypotenuse অতিভুজ	proportional আনুপাতিক
cone শঙ্খ	hypothesis প্রকল্প	proposition প্রতিজ্ঞা
conjugate অনুবন্ধী	inclination নতি	pyramid শিখর, কলচীচানেকীয়া কলডিলীয়
convergent বদ্ধমুখী, অভিসারী	included angle অন্তর্ভুক্ত কোণ	
converse বিপরীত	inscribed অন্তর্লিখিত	
co-ordinates স্থানাঙ্ক	internal অন্তঃস্থ	
coplanar একতলীয়	intersection পাবস্পর্শিক ছেদন, প্রতিচ্ছেদ	quadrilateral চতুর্ভুজ
corollary অনুসিদ্ধান্ত	irregular বিঘম	radius ব্যাসার্ধ
corresponding angle অনুরূপ কোণ	isosceles সমদ্বিবাহু	rectangle আরমভক্কেত্র
	latus rectum নাভিলম্ব	rectilinear ঋজুবেধ
	line রেখা	reflex angle প্রবৃত্ত কোণ
	locus সঞ্চার পথ	regular সুঘম
cross-section প্রস্থ-ছেদ	longitudinal section দীর্ঘ-ছেদ	rhombus বহাহ
cube ঘনক	major axis মুখ্য অক্ষ, পর্বাক	right angle সমকোণ
curved বক্রিল	minute কল	scalene বিঘমভুজ
cylinder বেলন, চূড়াচানেকীয়া		secant ছেদক
data উপাত্ত		second বিকল

section বহু	spiral স্ফিলা, কঙ্কটী	tetrahedron চতুস্তলক
sector বৃত্তকলা	square বর্গক্ষেত্র	theorem উপপাদ্য
segment বৃত্তাংশ	straight সরল, সরু	transverse তির্যক
semicircle অর্ধবৃত্ত	subtended angle সম্মুখ কোণ	triangle ত্রিভুজ
side বাহু, তীর	superposition উপনিপাত	vertex শীর্ষদেশ
size আয়তন	supplementary angle সম্পূরককোণ	vertical angle শীর্ষকোণ
solid ঘন, ঘনবস্তু	surface পৃষ্ঠ	vertically opposite বিপ্রতীপ
Solid Geometry জ্যামিতি	symmetry প্রতিসাম্য	volume ঘনমান
space স্থান, দেশ	tangent স্পর্শক	

(3) Physics – পদার্থবিজ্ঞান

aberration অপেৰণ	concentrated সমাহৃত	fluorescent প্রতিপ্রভ
absolute পরম	condensation ঘনীকরণ, ঘনীভবন	fog কুঁড়লী
absorbent শোষক	conduction পরিবহণ	formula সংকেত, সূত্র
absorption শোষণ	conductivity পরিবাহিতা	freezing point হিমাঙ্ক
accommodation উপযোগন	constant ধ্রুবক, নিত্য, ধ্রুব	gas গেচ
achromatic অর্বাণ, বর্ণনিরলোক	contraction সংকোচন	gaseous গেটীয়
adhesion আসঞ্জন	convection পরিচলন	heat তাপ
alternation (of current) পরিবর্তী	convergent অভিসারী, বক্রমুখী	horizontal অনুভূমিক
amplitude বিস্তার	convex উত্তল	humidity আর্দ্রতা
apparatus যন্ত্র	crystal দানা	hydraulic ঊনক
astigmatism বিষমবৃত্তি	current প্রবাহ	hydrostatics উদাহৃতিবিদ্যা
asymmetric অপ্রতিসম	deflection বিক্ষেপন	ice বরফ
aurora মেকজোতি	density ঘনত্ব, ঘনাক্ত	image প্রতিবিম্ব
balance তুলাচলী	dew point শিশিরাঙ্ক	incidence আপতন
beat অধিকম্প	direct current সমপ্রবাহ	induction আবেশ
bending নমন	discharge ক্ষরণ	infra-red অরৈখোহিত, বস্তুতীত
boiling point ফুটনাঙ্ক	discharged কবিত	insulated অন্তরিত
buoyancy প্রবর্তা	dispersion (of light) বিচ্ছুরণ	insulation অন্তরণ
calibration ক্রমাক্ষন	divergent অপসারী, মুক্তমুখী	insulator অন্তরক
capacity ধারকত্ব, ধারণশক্তি	electricity বিদ্যুৎ, তড়িৎ	ion তড়িৎ-পরমাণু
capillary কৈশিক	electrode তড়িৎদ্বার	ionize তড়িৎ-পরমাণুভবন, তড়িৎ-পরমাণুকরণ
charge আধান	electrolysis বিদ্যুৎ বিশ্লেষণ	
charge আহিত	electromagnet বৈদ্যুতিক চুম্বক, তড়িৎ চুম্বক	latent অবলীন
cohesion সংসক্তি	electromotive বিদ্যুৎ চালিত	law সূত্র
coil কুণ্ডলী	ether ঈশ্বর	lens ফলক কাঁচ
colour বর্ণ, বৎ	evaporation বাষ্পীভবন, বাষ্পীকরণ	level জলসম
compass দিগ্‌বর্ধন যন্ত্র	expansion প্রসারণ	liquefaction গলন, তরলীভবন
compression সনমন	fluid তরল-বাহু	magnet চুম্বক
concave অবতল	fluorescence প্রতিপ্রভা	magnification বিবর্ধন
concentration (of ray) সমাহরণ		medium মাধ্যম

melting point গলনাঙ্ক
 microscope অনুবীক্ষণ
 mirage মৰীচিকা
 mirror দাপোণ
 musical scale স্বৰগ্রাম
 neutral নিৰপেক্ষ, উদাসীন
 opaque অনচ্ছ, অসচ্ছ
 oscillation দোলন
 parallax লম্বন
 pendulum দোলক
 penumbra উপছায়া
 periodic পর্যাবৃত্ত
 periodicity পর্যাবৃত্তি
 phosphorescence অনুপ্রভা
 phosphorescent অনুপ্রভ
 polarization (of light) সমবৰ্ত্তন
 porous বক্ৰময়
 porosity বক্ৰময়তা
 potential বিভব
 pressure চাপ
 prism ত্রিভুজ
 rarefaction তনুকৰণ
 ray রশ্মি
 reaction প্রতিক্রিয়া
 real সং

reflection প্রতিফলন
 refraction প্রতিসৰণ
 refracting index প্রতিসৰাঙ্ক
 refrigeration হিমায়ন
 relative আপেক্ষিক
 repulsion বিকৰ্ষণ
 resistance বোধ
 resonance অনুদ
 response সঁহাৰি
 saturation সংপৃক্তি
 sensitive balance সূৰ্ষেদী তুলাচনী
 sensitive photoplate সুগ্রাহী

আলোকচিত্র

shade ছায়া
 solid কঠিন, ঘন
 solidification ঘনীভবন, ঘনীকৰণ
 source প্রভব
 specific gravity আপেক্ষিক গুৰুত্ব
 spectrum বর্ণালী
 standard প্রমাণ
 strain টান
 stress পীড়ন
 suction শোষণ
 symmetry প্রতিসাম্য
 symmetrical প্রতিসম

synchronism সমলয়
 telescope দূৰবীক্ষণ
 television দূৰেক্ষণ
 temperation উত্তাপ, উষ্ণতা
 tension আলোড়ন
 thermal তাপীয়
 thermometer উত্তাপমাপন
 torsion ব্যাঘৰ্ত্তন
 translucent ইষদচ্ছ
 transparent স্বচ্ছ
 ultraviolet বেঙুনী পূৰ্ব
 umbra প্রচ্ছায়া
 undulatory theory তাবল্লাবাদ
 unit ব্যক্তি
 vacuum শূণ্য
 vapour বাষ্প
 vibration কম্পন, স্পন্দন
 violet বেঙুনীয়া
 virtual অসং
 viscously সান্ধতা
 vortex চক্ৰাবৰ্ত্ত
 wind instrument সূৰিৰ যন্ত্ৰ
 wireless অনাতাৰ
 x-ray বক্স-ৰশ্মি

(4) Chemistry—বাসায়ন

absolute alcohol নিৰ্জল সুবাসৰ
 acid অম্ল
 agate অকৌক
 affinity সক্রিয়
 alcohol সুবাসৰ
 alchemy কিমিয়া
 alkali ক্ষাৰ
 alkaline কাৰীয়
 alkaloid উপক্ষাৰ
 alloy সঙ্কৰ ধাতু
 alum ফিটকিবি
 amalgam বসংকৰ, পাববসংকৰ
 amorphous অনিৰ্ঘটী
 anhydride নিকৰক

anhydrous অনাত্র
 annealing কোমলায়ন
 aqueous জলীয়
 astringent কষায়
 atom পৰমাণু
 atomic পৰমাণবিক
 balance তুলাচনী
 base ক্ষাৰক
 basic ক্ষাৰকীয়
 basic salt ক্ষাৰলবণ
 bell-melted কাঁহ
 bleaching বিবক্সন
 blue vitriol তৃতীয়া
 by-product উপজাত

calcination ভগ্নীকৰণ
 clax ভগ্ন
 camphor কপূৰ
 carbon এক্সাৰ, অক্সাৰক
 carbonic acid অক্সাৰিক
 catalysis অনুঘটন
 catalyst অনুঘটক
 caustic বিস্ত্রোহী
 chemical বাসায়নিক
 cinnabar হেঙুল
 coagulation ডক্সন
 combining weight যোজনভাৰ
 compound যৌগিক
 combustible দাহ

combustion দহন	flash point ফ্লামাঙ্ক	orpiment হাইড্রাল
concentration গাঢ়ীকৰণ, গাঢ়ীভবন	flocculent পিচ্ছবৎ	osmosis অভিস্রবণ
constituent উপাদান	fuel ইন্ধন	perfect gas আঁত বায়ু
corrosive sublimate বসকৰ্পূৰ	furnace ভাটি	physical property ভৌত ধৰ্ম
crystal ফটিক	fusion গলন	percolation অনুস্রবণ
crystalline ফটিকাক্ত	galena সসীকাঙ্কন	periodic law পর্যায় সূত্র
crystallization ফটিকভবন	glaze চিকনলেপ	pigment বৰ, বজক
crucible গলন পাত্র	green vitriol হিৰাকছ	plating ধাতুলেপন
corundum কুকৰিন্দ	hard water খৰ জল	plastic নমনীয়
decoction কাথ	hardness কঠিনতা, খৰতা	precipitation অধঃক্ষেপন
decolourization বিবৰ্ণন	hygroscopic জলাকর্ষী	retrefication পচন
dehydration নিকণন	ignition জ্বালন	rite মাস্তিক
deliquescence উদগ্রহ	inorganic অজৈব	quartz ফটিক দানা
deliquescent উদগ্রাহী	incandescent ভাষৰ	radioactive তেজস্ক্রিয়
destruction distillation অন্তৰ্দ্ধূম	inert অড়, নিষ্ক্রিয়	raw earth বিবল মৃত্তিকা
	indicator সূচক	reaction বিক্রিয়া
	inflammable দাহ	reagent বিকারক
detonation বিস্ফোৰণ	ingredient উপাদান	refined spirit শোধিত সুৰা
decantation আশ্রাবন	isomorphous সমাকৃতি	reaction বিজ্ঞাবণ
diffusion ব্যাপন	lac লা, লাক্সা	refractory দুৰ্গল
dilution লঘুকৰণ	layer স্তৰ	refractive power
distillation পাতনক্রিয়া	lead সীহ	refraction
double decomposition যুগ্ম	limestone চূণশিল	rock শনিজ লৱণ
	litharge মুজাশঙ্ক	rubyrub
	lixiviation জ্বাবণ	salazniac নিশাদল
double salt দ্বিধাতুক লৱণ	marble মৰ্মৰ	saponification সাবানভবন
dry test শুক পরীক্ষা	mechanical mixture সামান্য মিশ্রণ	satur. সংপৃক্ত
'utility প্রসাধ্যতা	mercury বসসেন্দুব, পাবা	satur., সংপৃক্তি
effluvia ফোঁটন	metallic lustre বাতৰ ছাতি	superation অতিপৃক্তি
effluence উদভাগ	mica অজ, বালিচন্দা	sediment, গেদেদি
element মৌল পদার্থ	mine খনি	slag ধা
emulsion অবলম্ব	mineral খনিজ	smelted গলন
enamelled মন	minium মাটিয়াসেন্দুব	soft wax জল
equivalent সমতুল্য	mixture মিশ্রণ	solubility দ্রাব্যতা
essential উদবারী তেল	molecule অণু	soluble
fat তৈ, চা	molecular আণ	solvent
ferment খমি	mortar কিস্তি	spirit সুৰ
fermentation তকৰণ	nascent জায়মান	spontaneous combustion স্বতঃস্ফূৰণ
filtration পৰিষ্কাৰ	neutral প্রাথমিত	
filtered বিস্কৃত	occlusion অন্তৰ্দ্ধূতি	
fireproof ফায়ারপ্ৰুফ	occurrence অৱস্থান	
fixation বন্ধ	organic জৈৱ	
film সৰ		
flame oxidizing জ্বাবকী,		

still পাতনযন্ত্ৰ	union সংযোগ	waterproof জলাভেদ্য
sublimation উৰ্দ্ধপাতন	vapour বাষ্প	watertight জলবোৰক
sulphur গন্ধক	vinegar সন্ধিত অম্লবস	wax মম্ব
suspension অৱলম্বন	viscous সান্ধ	white lead হুকেদা
synthesis সংশ্লেষণ	viscosity সান্ধতা	zinc দস্তা
sapphire নীলকান্ত, নীলম্ব	vitreous কাচিক	zircon গোমেদ
trituration বিচূৰ্ণন	volatile উদবাৰী	
turpentine তাপিন	vermillion সেন্দূৰ	

(5) Biology—জীৱবিজ্ঞান

abiogenesis অজীৱজনি
 abortive শূণ্য
 acquired character লক চৰি:
 adaptation অভিযোজন
 amphibious উভয়চৰ
 anabolism উপচিতি
 analogous সমবৃত্তি
 ancestral কৌলিক
 appendage উপাঙ্গ
 aquatic জলজ ; জলচৰ
 articulate সন্ধিযুক্ত
 asexual অযৌন
 assimilation আতীকৰণ
 biogenesis জীৱজনি
 bisexual বিলিঙ্গী
 bristle কুঁচ
 bud কোৰক, মুকুল
 budding কোৰকোদ্ধূলন
 cell কোষ
 cell-wall কোষ প্রাঁ
 character লক্ষণ
 chromosome কোষিকা
 colony সংঘ
 contractile সংকোচ
 daughter cell জকাষ
 defensive বন্ধক-খৰকী
 degeneration জত্যা
 distribution বি সংস্থান
 dorsal পৃষ্ঠা
 ecology বাস্তৱ

embryo জগ্ন
 environment পৰিবেশ
 exotic বিদেশীয়
 extinct অবলুপ্ত
 family গোত্র
 fertilization নিষেক, গৰ্ভাধান
 fossil জীৱাশ্ম
 fossilized অশ্মীভূত
 gamete জননকোষ
 generation জনি, জনন
 genetics প্রজনবিদ্যা
 genus গণ
 germ cell জননকোষ
 hereditary বংশগত
 heredity বংশগতি
 hermaphrodite উভয়লিঙ্গ
 hibernation শীতশুভ
 histology কলাস্থান
 homogamous সমপৰিণত
 homologous সমসংস্থ
 host পোষক
 hybrid সংকৰ
 irritability উত্তেজিতা
 katabolism অপচিতি
 kingdom সৰ্গ
 life cycle জীৱনচক্ৰ
 littoral বেলাবাসী
 marine সামুদ্ৰ
 metabolism বিপাক
 metabolic বিপাকীয়

metamorphism ৰূপান্তৰ
 mimicry অনুকৃতি
 morphology অঙ্গসংস্থান
 mutation পৰিব্যক্তি
 natural selection প্রাকৃতিক
 নিৰ্বাচন
 nucleus প্রাণিকণা
 ontogeny ব্যক্তিজনি
 order বৰ্গ
 ovary ডিম্বাশয়
 ovule ডিম্বক
 ovum ডিম্বাণু
 paleontology প্ৰত্নজীৱবিদ্যা
 parasite পৰজীৱী, বহুমূল্য
 parthenogenesis অপুংজনি
 pelagic সমুদ্ৰচৰ
 phylum পৰ্ব
 phylogeny জাতজনি
 reversion পূৰ্বাবস্থিতি
 sensitive সুবেদী
 species প্রজাতি
 sterile বন্ধ্যা
 stimulus উদ্দীপক
 survival উদ্ভৱন
 symbiosis মিথোজীৱিতা
 tribe দল
 type জাতিকণ
 unisexual একলিঙ্গী
 variation প্ৰকৰণ
 variety প্ৰকাৰ
 ventral অঙ্গীয়

(6) Botany—উদ্ভিদবিজ্ঞান

acotyledon অবীজপত্রী
adventitious অস্থানীয়
aerial root বায়ব মূল
aerobic বায়ুজীৱী
algae শেল্লবৈ
anaerobic অবাযুজীৱী
alogamy ভিন্ন পৰিণতি
angiosperm স্তম্ভবীজী
anther পৰাগধানী
antheridiophore পুংবহ
antneridium পুংধানী
anthophore পুষ্পধৰ
autotrophic স্বভোজী
bark বক্ষণ
blade ফলক
bract পুষ্পধৰ পত্ৰ, মঞ্জৰী পত্ৰ
branching শাখাবিন্যাস
bud মুকুল, প্ৰবাল
bulb কন্দ
carpel গৰ্ভপত্ৰ
climber ৰোহিণী
cordate তাৰুলাকাৰ
corolla দলপুল
corona মুকুট
cotyledon বাজপত্ৰা
creeper লতা, ত্ৰততা
crenate সডঙ্গ

cruciform ক্ৰুচাকাৰ
culm তৃণকাণ্ড
cyme স্তম্ভক
deciduous (leaf) পাতী
deciduous (tree) পৰ্ণমেচী
dentate দন্তৰ
diandrous দ্বিকেশৰ
dicotyledon দ্বিবীজপত্ৰী
digitate অঙ্গলাকাৰ
dioecious ভিন্নবাসী
endocarp ফলৰ অন্তৰ্ভাগ
endogenous অন্তৰ্জনিমূ
endosperm সন্ধ্য
evergreen চিহ্নবিহীন
flora উদ্ভিদকুল
fungus ছত্ৰাক, বেংছতা
fusiform মূলাকাৰ
gamopetalus যুক্তদল
gamosepalous যুক্তপত্ৰ
germination অঙ্কৰোদ্গম
gymnosperm বাতবীজী
gynandrous যৌগিকপুংস্ক
heliotropism সূৰ্য্যাসক্তি
inflorescence পুষ্পবিন্যাস
kernel অন্তৰীজ, শাহ
labiate ঙ্ঠাকাৰ
lanceolate বাল্লমাকাৰ

atex তৰফীৰ
leaf-bud পত্ৰমুকুল, পৰ্ণমুকুল
mesocarp ফলৰ মধ্যভাগ
monoclinous উভয়লিঙ্গ
monoecious সহবাসী
sector মকৰন্দ, যৌ
node গৰ
perianth পুষ্পগট
pericarp ফলত্বক
petal পাপৰি
phanerogram সপুষ্পক উদ্ভিদ
photosynthesis শালোক সংশ্লেষণ
innate পঙ্কল
pith মজ্জা
pollen পৰাগ
pollination পৰাগযোগ
polygamous বিমিশ্ৰ
ax স্থলী
axial স্থানাংশ
arub জল
vine পত্ৰ কণ্টক
more বেগু
em কাণ্ড
igma গৰ্ভমুণ্ড
yle গৰ্ভদণ্ড
ndril আকৰ্ণ

(7) Zoology—প্রাণিবিজ্ঞান

air-bladder বায়ুস্থলী

ape বনমানুষ

animalcule কীটানু

antenna ঙুং

arthropod সন্ধিপদ

articulated গ্রন্থিল

beak চঞ্চু, ঠোঁট

canine শাবু

carapace বর্ম, কবচ

carnivorous মাংসাশী, মাংসভোজী

centipede শতপদ

chrysalis অঙ্ক সন্ধি

chaetopod শূকপদ

claw হাঁতোবা, নখ

cocoon লেট

cold-blooded অন্তঃশোণী

colouration বর্ণগ্রহ

compound eye পুঞ্জাক্ষি

crustacean কবচী, বর্ষাধা

endoskeleton অন্তঃকঙ্কাল

entomology পতঙ্গ বিদ্যা

exoskeleton বহিঃকঙ্কাল

fang বিষদন্ত

foetus ভ্রূণ

frugivorous ফলভোজী

gastropod উদবগদ

gill কঙ্কত

gill-flap কাণ-ফুল

herbivorous শাকসবজীভোজী

hood ফণা

imago সমষ্ক

insect পতঙ্গ

insectivorous পতঙ্গভোজী

invertebrate অমেরুদণ্ডী

larva শূক

mammal স্তন্যপায়ী

marsupial অঙ্কগর্ভ

millipede সহস্রপদ

mollusc কঙ্কাজ

moulting নির্যোচন

omnivorous সর্বভোজী

oviparous ডিম্বজ

proboscis সন্ধানী ঙুং

reptile সর্পীসৃপ

rodent তীক্ষ্ণদন্ত

ruminant বোম্বুক

shell খোলা

simple eye সরলাক্ষি

slough নির্যোক

snout ডুঙ

sting ছল

talons নখ

tusk প্রদন্ত

vertebrate মেরুদণ্ডী

viviparous জন্মায়জ

web-footed জালপাদ, নিপুপাদ

मसूरी
MUSSOORIE

This book is to be returned on the date last stamped

[illegible]

4
4 1.45321
3.12

अवधि नं० 118805
ACC. No. ~~118805~~
पुस्तक नं०
Book No.

वर्ग नं०
Class No.
लेखक
Author. Bhatnagar, B.K. S.

शीर्षक
Title. The pronouncing Anglo-
Assamese dictionary.

निर्गम दिनांक Date of Issue	उधारकर्ता की नं० Borrower's No.	हस्ताक्षर Signature
.....

R
491.45321 LIBRARY
Bha LAL BHADUR SHASTRI
National Academy of Administration
MUSSOORIE

Accession No. 118805

1. Books are issued for 15 days only but may have to be recalled earlier if urgently required.
2. An over-due charge of 25 Paise per day per volume will be charged.
3. Books may be renewed on request, at the discretion of the Librarian.
4. Periodicals, Rare and Reference books may not be issued and may be consulted only in the Library.
5. Books lost, defaced or injured in any way shall have to be replaced or its double price shall be paid by the borrower.

Help to keep this book fresh, clean & moving